This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

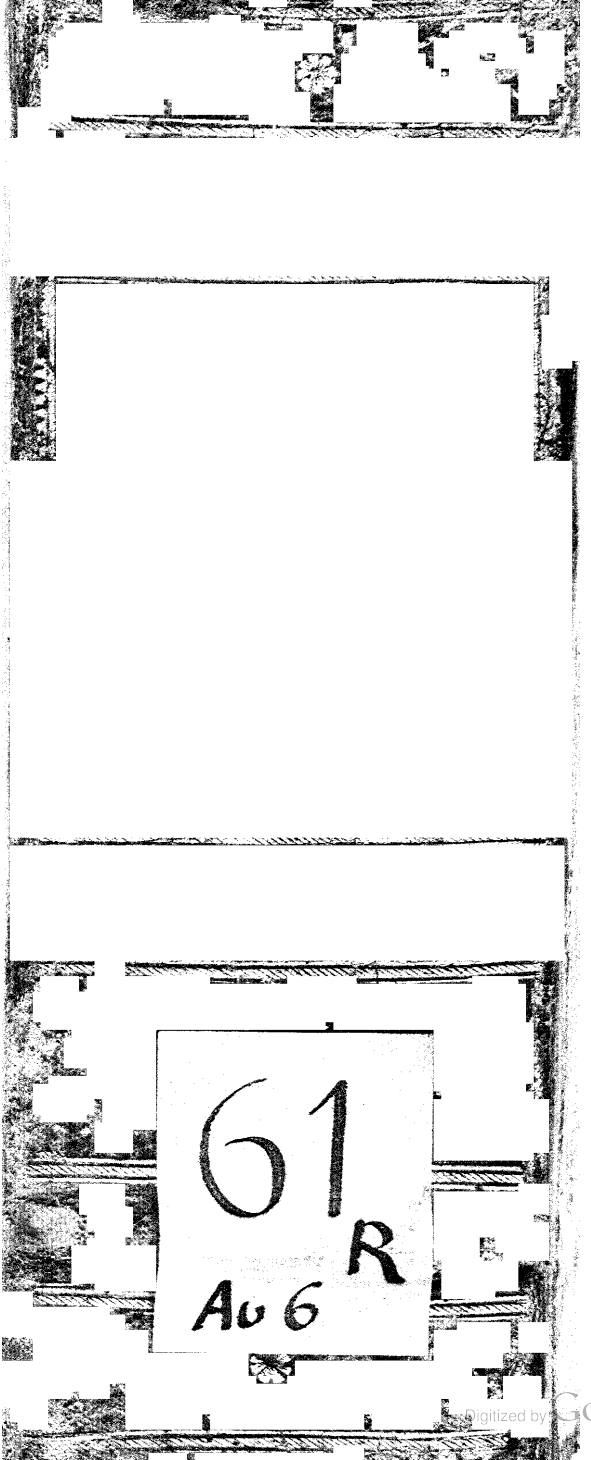

Digitized by Google

Líberca

nonis Auicenne reuisus ꝛ
ab omni erroꝛe mẽdaqꝫ
purgatus summaqꝫ
cum díligentia
Impressus.

Cum priuilegio.

Digitized by Google

Principem aboaly Auicennam ebalech oriundum fuisse constat
p Patre viro in medicina percelebris cum mageri migrasset quo
in loco medicine opus exercuit vicinis populis & ciuitatibus ma
gne fuit admirationi. quare & multa egit preclara apud Arame
nios. quibus oppidum quoddam vicinum erat. nomen satis notum. hic vxo
rem duxit ex qua aboalim & alterum suscepit filiū. Verū vbi per etatē insantu
lus Aboali pedibus se suis cepit substinere. mageri quam oppidum superius
ostenderam pater repetijt atq; hic puerus tradidit disciplinis. Tanta aūt er.t
illius ingenij prestantia. ea pollebat acrimonia. vt decimo ferme etatis anno
Alchoranum. quilibet Bachumeti leges continet. memoria teneret. quo-
circa primo legibus imbutus mox se ad alias trāstulit scientias. in quibus tan
tam sibi puer adhuc breui temporis spatio eruditionem cōparauit. vt doctor
crearetur decimūoctauum etatis annum non egressus. quo factū est vt ingens
discipulorum multitudo illius domū quotidie frequentaret. e quibus multos.
qui methaphisicam audire cupiebant. vidi confluentes. Alij canonum libros
atq; canticas discebant. alijs alias quoq; scientias ab eo tanq; a fonte doctrina
rum haurientibus a lectionibus mox fessi & fatigati aduentationes & comessa
tiones. ad vina quoq; nos recipiebamus. musicis interdum & cātoribus adhi
bitis. quibus fulcturis animus recreatus ad studia promptior. ad labores pa
ratior redderetur. multa ibi fiebant narratu difficillima. que longum esset sigil
latim dinumerare. Dum his studijs vitam transigeret colico dolore correptus
est. nos illico disteres multos iniecimus. subsecuta est mox viscerū excoriatio.
huic magis fuimus intenti. ea sedata epilepsia inuasit. Causa doloris fuerat coli
cus. euestigio mitridatum exhibuimus deuorandum. Cui cum nōnulli ex con
discipulis opij multum imprudenter miscuisset prana. quedam ex eo in mē
bris remansit affectio. Tunc rogare cepit vt se alio in aboaen. quod oppidum vi
cinum erat. leniter transferrent. eo deductus ipsius se statuit medicari. rursusq;
in morbum recidit valitudine auxius iussit se ad regem Amaden deferri. vt
ad regem appropinquauerat. in via dum vrbitur colica oppremit. ille vbi flac
cidam defectāq; virtutem agnouit. neq; tante vehementie doloris posse diu
tius resistere curationem dimisit. medicabula depositi. iubet famulis vt reme
dijs parcerent. ex quo medicinis valitudo cōtendebat. cum illius iussis obtem
peratur. ad dies pauculos extinguitur atq; regis cura apud se humatur bono
rifice. Anno. 428. a natali Bachumet cum natus fuisset. 370. Vixit annos
58. habitauit circa Bamalcum.

Digitized by Google

¶ Liber canonis primus quē princeps aboali ab inscem de medicina edidit: translatus a magistro Gerardo eremonensi in toleto ab arabico in latinum. ¶ Verba aboali abinscem.

A primis deo gratias agamus sicut sui ordinis celsitudo & diuicij ipsius mititudo meretur: cuius misericordie sup omnes pphās existunt. Et postea dicam qp quida de melioribus amicis quos habē videor: cui in omnibus pro quibus me deprecatus fuerit sanctificere debeo: de re qua possum: me rogauit vt ei librum de medicina facā: eius regulas vsus & particulares taliter comprehendentem: vt explanatio cum breuitate in eo continuetur. & sm plurimū afferam quantum est afferendum de declaratione in verbis paucis: qd equidem concessi. ¶ Et mihi placuit vt in primis loquerer de rebus cōmunibus & vniuersalibus virtutis qtis medicine: theorice videlicet & practice. Postea vo loquar de vniuersalibus iudicijs virtutū medicinarū simpliciū. & post hec de particularibus eorūdē. Deinde loquar de egritudinibus que in viroq; continguntur mēbro. Primus tamen incipiam ab anathomia illius mēbri & eius inuamēto. de anatomia enim simplicium mēbroz: & similiter inuamēts in libro primo vii sum tunc locutus ero. cū aūt mēbri anathomiam consumauero in ꝓpluribus locis demonstrare incipiam quomodo eius conseruetur sanitas: deinde sermone absoluto ostēdam eius egritudines vniuersales & causas & semitas cognoscendi eas: & vias eas medicandi in sermone earū vniuersali. ¶ Postq; aūt has res vniuersales expleuero ad egritudines redibo particulares: & in ꝓpluribus earū eā demonstrabo in primis iudicium vniuersale in eius diffinitione & ipsius causis & significationibus: deinde ad iudicia reuertar particularia. Post ostendam regulam vniuersalem in medicando. Deinde descendam ad medicandū particulariter eas vnaquaq; medicina simplici aut composita. ¶ Et illud autem quod primus dicā de inuamento medicinarum simplicium in egritudinibus in libro medicinarum simplicium in tabulis picis quas bonam est fieri sicut in discipline modo aspicies cum ad ipsum pueries nō reuertar ad dicendus nisi modicam rē. ¶ De medicinarum quoq; compositarum que mihi videbantur in antidotario melius ponende in inuamentis & quomodo misceantur vsus ibi loqui dimittam. ¶ Placet autem mihi vt postq; hunc librum cōsumauero: alium librum componam de rebus particularibus in quo sit propositas nominandi egritudines: que cum accidunt non sunt vni & eidem membro proprie in quo etiam de pulchritudine loquemur: & vt in hoc libro eo calle procedas quo in libro particulari: qui est ante ipsum processi. Dō si mihi deus auxiliatus fuerit & hunc consumauero librum: addam postea in vno libro antidotarium. Non est autem bonum vt huius libri plurium non sit apud vnūquēq; & in ea memoria: qui huius doctrine nomine vocari & per eas lucrari desiderat: munus nāq; quod medico necessarium est comprehendit: quod vo super ipsum additum est incomprehensibile est. Dō si deus meum prolongauerit terminum: & secunda fuerit fortuna: me ad alia preparabo. Nūc aūt hunc componam librum quem in quinq; sic dividam libros.

I Liber primus est de rebus vniuersalibus scientie medicine.

Liber secūs é de medicis simplicib⁹.

Liber tertius est de egritudinibus particularibus que fiunt in mēbris hominis a capite vsq; ad pedes manifestis & occultis.

Liber quartus est de egritudinibus particularibus que cum accidunt non sunt vni & eidem membro proprie & de decoratione.

Liber quintus est de componendis medicinis & ipse est antidotarium.

Iber primi sunt quatuor: Fen.

I Fen prima est diffinitione medicine & subiectis eius & reb⁹ naturalibus.

Fen secunda est de diuisione egritudinū & causarū & accidentium vniuersalium.

Fen tertia est de conseruatione sanitatis.

Fen quarta est de diuisione modorum medicationum sm egritudines vniuersales.

En prime ser sunt doctrine.

I Doctrina prima est de subiectis medicine & eius diffinitione.

Doctrina secunda est de elementis.

Doctrina tertia est de complexionibus.

Doctrina quarta est de humoribus.

Doctrina quinta est de membris.

Doctrina sexta est de operationibus: & spiritibus: & viribus.

Octrine prime sunt duo capitula.

D Ca.1. est de diffinitione medicine.

Ca. 2. est de subiectis medicine.

Octrine secunde est vnum capitulum.

D Capitulum de elementis.

Octrine tertie sunt tria capitula.

D Capitulum 1. est ad ostendendus qd sit complexio.

Ca.2. est de complexione membrorum.

Ca3. est de complexionibus earum.

Digitized by Google

Doctrine quarte sunt duo capitula.

Capitulum primum est ad inquirendum qd sit hūor: t quot sunt ei⁹ ptes.

Capitulum scdm est de generatione humoꝝ.

Doctrine quinte est vnū capitm t q̄nq; summe.

Capitulum est ad inquirendum quid sit membꝝ t sue partes.

Summa prima est de ossibus: cui⁹ sunt xxx. capitula.

La.i. é locutio vlis ō ossib⁹ t iūcturis

Capitulum.2. est de anathomia cranei.

Capitulum.3. est de anatomia eius quod de capite est sub cranco.

Capitulum.4. est de anatomia ossium mandibularum t narium.

Capitulum.5. est de anatomia dentium.

Capitulum.6. est de iuuamento dorsi.

Capitulum.7. est de anatomia spondilium.

Capitulum.8. est de iuuamēto colli t anatomia ossium ipsius.

Capitulum.9. est de anatomia spondilium pectoris t earum iuuamentis.

La.10. est de anatomia spondiliꝝ renum.

La.11. est de anatomia alahaonis vel aloim.

Capitulum.12. est de anatomia alhoos.

La.13. é fmo sicut figillato de iuuamēto dorsi.

Capitulum.14. est de anatomia costarum.

Capitulum.15. est de anatomia cassi vel torachis.

Capitulum.16. est de anatomia furcule.

Capitulum.17. est de anatomia spatule.

Capitulum.18. est de anatomia aduroꝝ.

Capitulum.19. est de anatomia sepit.

Capitulum.20. est de anatomia cubiti.

Capitulum.21. est de anatomia rascete.

Capitulū 22. est de anatomia pectinis manus.

Capitulum.23. est de anatomia digitoꝝ.

Capitulum.24. est de iuuamento vnguis.

Capitulū.25. est de anatomia ossium femoris.

Capitulꝫ.26. est de locutione aggregata de iuuamento pedis.

Capitulum.27. est de anatomia ossium coxe.

Capitulum.28. est de anatomia ossium cruris.

Capitulum.29. est de anatomia ossium genu.

Capitulum.30. est de anatomia pedis.

Summa secunda, est de musculis cui⁹ sunt.30. capitula.

Capitulum.1. est sermo vniuersalis de musculis t chordis t ligamētis.

La.2. est de anatomia musculorum faciei.

La.3. est de anatomia musculoꝝ frontis.

La.4. est de anatomia musculoꝝ almuda.

La.5. est de anatomia musculorum palpebre.

La.6. est de anatomia musculorum maxille.

La.7. est de anatomia musculorum labiꝝ.

La.8. est de anatomia musculorum naris.

Capitulum.9. est de anatomia musculoꝝ mandibule superioris t inferioris.

La.10. est de anatomia musculorum capitis.

La.11. est de anathomia musculoꝝ epiglotis.

Capitulum.12. est de anatomia musculoꝝ trachee arterie.

La.13. est de anatomia musculoꝝ ossis laude.

La.14. est de anatomia musculorum lingue.

Capitulū.15. est de anathomia musculoꝝ colli.

La.16. est de anatomia musculorum pectoris.

Capitulum.17. est de anatomia musculoꝝ motus aduroꝝ.

La.18. é de anatomia musculoꝝ mot⁹ aschit.

La.19. est de anatomia musculoꝝ motus rascte.

Capitulum.20. est de anatomia musculoꝝ, motus digitorum.

La.21. est de anatomia musculoꝝ motus dorsi.

La.22. est de anatomia musculorum ventris.

La.23. est de anatomia musculoꝝ testiculoꝝ.

La.24. est de anatomia musculorum vesice.

La.25. est de anatomia musculorum virge.

La.26. est de anatomia musculorum ani.

Capitulum.27. est de anatomia musculoꝝ motus coxe.

La.28. é de anatomia musculoꝝ mot⁹ cruris.

Capitulum.29. est de anatomia musculorum iuncture pedis.

Capitulum.30. est de anatomia musculorum digiti pedis.

Summa tertia é de neruis t ipsi⁹ sunt sex capitula.

La.1. est fmo vlis de neruis ppte.

La.2. est de anatomia neruorum cerebri t sentuarum ipsorum.

Capitulum.3. est de anatomia neruoꝝ nuche colli t eius sentuarum.

Capitulum.4. est de anatomia neruoꝝ nuche spondilium que sunt in recurudine pectoris.

Capitulum.5. est de anatomia neruoꝝ alchasin.

Capitulum.6. est de anatomia neruorum iuncture alhaonis t alhoos vel aloum.

Summa quarta é de arteriis cui⁹ sunt 5. capitula.

Capitulum.1. est de qualitate arterie.

Capitulꝫ.2. est de anatomia arterie alguendi.i. venalis.

La.3. est de anatomia arterie ascendentis.

La.4. é de anatomia duaꝝ arteriaꝝ subtetenni.

La.5. est de anatomia arterie descendētis.

Summa.5. é devenis cui⁹ sunt.5. capla.

Capitulum.1. est de qualitate venaꝝ.

Capitulum.2. est de anatomia vene que vocatur porta.

Capitulum.3. est de anatomia vene concaue t eius quod de ea ascendit.

La.4. est de anatomia venaꝝ q̄ sunt in manib⁹.

La.5. est de anatomia vene pcaue descēdētis.

Doctrine.6. est vna summa. summa é de virtutibus cuius.6. sunt capitula.

La.1. est de gñe virtutū sermone vii.

Digitized by Google

La.1. est de virtutibus nãlibus quibus ministrat.
Capitulum.3. est de virtutibus naturalis ministrantibus.
Capitulum.4. est de virtutibus animalibus.
Capitulum.5. est de virtutibus animalibus cõprehendentibus.
La.6. est de virtutibus animalibus motuis.
Capitulum postremum est de operationibus.
Capta ergo fen prime sunt nonaginduo.
f En vero secũde sunt tres doctrine.
Octrina prima est de egritudinib⁹.
d Doctrina secunda est de causis.
Doctrina terna est de signionibus
Octrine prime sunt octo capitula.
d Capitulum.1. est de demonstratione cause ⁊ egritudinis ⁊ accidentis.
Capitulum .2. est de diuisionibus dispositionũ corporis ⁊ generibus egritudinum.
Capi.3 est de egritudinibus compositionis.
La.4. est de egritudinib⁹ solutiõis ꝓtinuatis.
Capitulum.5. est de egritudinibus compositis.
Capitulum.6. est de rebus que cum egritudinibus numerantur.
Capitulum.7. est de tpib⁹ vel horis egritudinũ.
La.8. est de cõplẽdo sermone in egritudinib⁹.
Octrine secunde sunt due summe.
d Summa.1. est de rebus que accidunt ab aliquare causarum cõmunium.
Sũma .2. est de numeratiõe vniuscuiusq; cause cuiusq; dispositionis corporalis.
Ummne aũt prime sunt.19.capla.
s Capitulũ.1. est ꝓmo vlis de causis.
Capi.2. est de aere corpa circũdãte.
Capi.3. est de naturis temporum.
Capitulum.4. est de iudicijs temporum ⁊ ipsorum mutationibus.
Capitulum.5. est de aere bono.
Capitulum.6. est de operationibus qualitatum aeris ⁊ accidentium ex temporibus.
Capitulum.7. est de iudicijs cõpositiõis anni.
Capitulum.8. est de impressione mutationum aerearum accidentaliũ que non sunt contrarie cursui naturali.
Capitulum.9. est de impressionibus murationum aerearum malarum que sunt contra cursum naturalem.
Capitulũ.10. est in sermone de naturis vẽtor.
Capitulũ.11. est de locatione in eis que accidũt ex locis habitabilibus.
La.13. est de eis que accidũt ex motu ⁊ quiete.
La.13. ẽ de eis q̃ accidũt ex somno ⁊ vigilijs.
Capitulum.14. est de eis que accidunt ex motibus animalibus.
Capitulum.15. est de his que accidũt ex eis que comeduntur ⁊ bibuntur.
Capitulum.16. est de dispositionibus aquarũ.
Capitulum.17. est de eis que accidunt ex retentione ⁊ inanitione.
Capitulum.18. est sermo de causis que accidũt corpori ⁊ non sunt necessarie necꝫ nocue.
Capitulu3.19. est de eis que accidunt ex balneo ⁊ statione in sole.
Unime secunde sunt.9. capitula.
s Capitulum.1. est de calefactiuibus.
Capitulum.2. est de infrigidatiuibus.
Capitulum .3 est de humectatiuibus.
Capitulum.4 est de desiccãtibus.
Capitulum.5. est de corrumpentibus figuram.
Capitulum.6. est de causis opilationis ⁊ stricture foraminum.
Capi.7. est de causis dilatationis foraminum.
Capitulum.8. est de causis asperitatis.
Capitulum.9. est de causis lenitatis.
Capitulum.10. est de causis dislocationis.
Capitulum.11. est de causis malitie vicinitatis cum propinquitate.
Capitulum.12. est de causis malitie vicinitatis cum elongatione.
Capi.13. est de causis motuum nõ naturalium.
La.14. est de causis augmẽti ẽgritatis ⁊ nũeri.
Capitulum.15. est de causis diminutionis.
Capi.16. est de causis solutionis continuitatis.
Capitulum.17. est de causis vlceris.
Capitulum.18. est de causis apostematum.
Capitulum.19. est de causis doloris absolute.
Capi.20. est de causis vniuscuiusq; doloris.
Capitulum.21. est de causis sedandi dolorem.
Capi.22. est de eis que prouenunt ex dolore.
Capitulum.23. est de causis deliriarum.
Capi .24. est quomodo ex motu puenit dolor.
Capitulum.25. est quomodo prouenit dolor ex humoribus malis.
Capitulu3.26. est quomodo prouenit dolor ex ventositate.
La.27. est de causis retentionis ⁊ inanitõis.
La.28. est de causis fastidij ⁊ replenionis.
La.29. est de causis debilitatis mẽbrorum.
Octrine ꝓo.3 fen.2.sunt.11. capitula:
d ⁊ due summe.
Capitulũ.1. sermo vniuersalis est de accidentibus ⁊ significationibus.
Capitulum.2. est de signis differẽtie inter egritudines proprias ⁊ que sunt in cõmunate.
Capitulum.3. de signis cõplexionum.
Capitulum.4. est de comprehensione signorũ equalis complexionis.
Capitulum.5 est de signis eⁱ⁹ qui egreditur ab equalitate superflue.
Capi.6. est de signis significantibus repletionẽ.
La.7. est de signis quibus significatur quando quilibet humorum est superans.
La.8. est de signis significãtibus opilationes.
La.9 est de signis significantibus vẽtositates.
La.10. est de signis significãtibus apostema.
Capitulum.11. est de signis significantibus solutionem continuitatis.

Digitized by Google

Tabula prima doctrine tertie fen ſcde
s eſt de pulſu cuius ſunt.xix.capitula.
Cap.1.eſt locuno vlis de pulſu.
Capitulum.2. eſt de pulſu equali ⁊ inequali.
Capi.3.eſt de ſpeciebus compoſiti pulſus.
Ca.4.eſt que ex ſpeciebus pulſus ſit naturalis
Capitulum.5.eſt de cauſis ſpecierum pulſus.
Capitulum.6.eſt de his que prouenitũt ex cauſis contentiuis ſolum modo.
Capitulum.7.eſt de pulſu etatum maſculorum ⁊ feminarum.
Capitulum.8.eſt de pulſu complexionum.
Capitulum.9.eſt de pulſu tempoꝝ.
Capitulum.10.eſt de pulſu regionum.
Capitulũ.11.eſt quid operetur in pulſu quod comeditur ⁊ bibitur.
Ca.12.quid agat ſomnus ⁊ vigilia in pulſu.
Capitulum.13. eſt de iudicijs pulſus exercitii.
Capitulum.14.eſt de iudicijs pulſus eorũ qui banieam ſunt.
Capitulum .15. eſt de pulſu qui eſt mulieꝝ pro prius ⁊ eſt pulſus pregnantium.
Capitulum.16.eſt de pulſu dolorum.
Capitulum.17.eſt de pulſu apoſtematum.
Capitulum.18.eſt de iudicijs pulſus accidẽtiũ animalium.
Capitulum.19.eſt de mutationibus rerum que ſunt contra naturam . ⁊ forma pulſus cum ſermone vniuerſali.
s Tabula.2.eſt de vrina ⁊ egeſtione.cuius ſunt.3.capitula.
Ca.1.eſt ſermo vniuerſalis de vrine.
Capitulum.2.eſt de ſignis colorum vrine.
Capitulũ.3.eſt de ſignis ſubſtãtie vrine ⁊ qualitate eius.
Capitulum.4.eſt de ſignis odoris vrine.
Capitulum.5.eſt de ſignificationibus que colliguntur ex ſpuma.
Ca.6.eſt de ſignonibus ſpecieꝝ hypoſtaſis.
Capitulum .7. eſt de ſignificationibus multitudinis vrine ⁊ ipſius paucitatis.
Capitulum.8.eſt ſumma ſermonis de vrina digeſta ſanatiua.
Capitulum .9.eſt de vrina etatum.
Ca.10.eſt de vrina virorum ac mulierum.
Capitulum.11.eſt de rebus vrine animalium: ⁊ quomodo eſt diuerſa ab vrina hominis: quibꝰ probantur medici.
Ca.12.eſt de rebus liqdis que vrine ſimules exiſtunt ⁊ differentia inter eas ⁊ inter vrinaꝫ.
Capitulum.13. eſt de ſignonibus egeſtionis.
Capitula ergo ſen ſecunde ſunt. 99.
f En autem tertie eſt capitulum vnum ⁊ doctrine quinq;.
Capitulum ſingulare eſt de canſis ſanitatis ⁊ egritudinis ⁊ neceſſitate mortis.
Doctrina prima eſt de nutritione.
Doctrina ſcda eſt de regie in cõi albalegin.
Doctrina tertia eſt de regimine ſenum.
Doctrina quarta eſt de regimine cuiuſlibet corporis cuius complexio non eſt bona.
Doctrina quinta eſt de mutationibus.
Doctrine prime que eſt de nutritione
d ſunt.4.capitula.
Ca.1. eſt de regie infantis ex quo naſcetur vſq; quo incipit ambulare.
Ca.2.eſt de regie ablationis mãmille ⁊ anie.
Ca.3.eſt de egritudinibꝰ que accidũt infantibus.
Capitulum.4. eſt de regimine infantium cum peruenerit ad pueritiam.
Doctrina ſcda eſt de regie qõ eſt cõe
d albaleghin cuius.17.ſunt capta.
Ca.1.eſt ſũma ꝑmõis de exercitio.
Ca.2.eſt de ſpeciebus exercitij.
Ca.3.eſt de hora incipiendi exercitiũ ⁊ menſurandi ⁊ ordinandi ipſum.
Capitulum.4.eſt de fricatione.
Ca.5.eſt de balneatione ⁊ noiatione balneoꝝ.
Cap.6.eſt de ablutione cũ aqua frigida.
Capitulum.7.eſt de regimine comeſtionis.
Capitulum.8.eſt de regimine aque ⁊ vini.
Capitulum.9.eſt de ſomno ⁊ vigilia.
Capitulus.10.eſt de eo quod oportet vt poſtremetur ab hoc loco.
Ca.11.eſt de confortandis membris debilibus.
Ca.12. ẽ de laſſitudine q̃ ſequit poſt exercitiuꝫ.
Capitulum.13. eſt de alicib⁹ ⁊ oſcitationibus.
Capitulum.14.eſt de medicatione laſſitudinis exercitialis.
Capitulum.15. eſt de alijs diſpoſitionibus que exercitium ſequuntur ⁊ alijs.
Capitulum.16.eſt de medicatione laſſitudinis que per ſe accidit.
Capitulum.17.eſt de regimine corporũ quo cũ compleriones non ſunt bone.
Doctrina tertia eſt de regimine ſenuꝫ
d cuius ſunt.6. capitula.
Ca.1.eſt ꝑmo vlis de regimine ſenuꝫ
Capitulum.2.eſt de comeſtione ſenũ.
Capitulum.3.eſt de potu ſenum.
Ca.4.eſt de operatione opilationis ſenum.
Capitulum.5.eſt de fricatione ſenum.
Capitulum.6.eſt de exercitando ſenes.
Doctrina quarta eſt de regimine cuiuſlibet corporum quoruꝫ complexio
d non eſt bona: cuius ſunt.5.capitula.
Capitulum.1.eſt de rectificatione cõ pleriones: cuius caliditas eſt ſuperflua.
Capitulum.2.eſt de rectificatione complerioꝝ cuius frigiditas eſt ſuperflua.
Capitulum.3. eſt de regimine corporum que cito incurrunt egritudines.
Capitulum.4.eſt de ingroſſatione macri.
Ca.5.eſt de extenuatione groſſi.
d Doctrina quinta eſt de mutationibꝰ cuius eſt vnum capitulum ⁊ vna ſũma.

Digitized by Google

Capitulum est de regimine temporum cum rectificatione aeris.

Summa est de regimine iter agentū:
6 cuius sunt.8.capitula.

Capitulum.1.est ad succurrendum ei quod pronosticat egritudines.

Capi.2.est sermo vlis de regie iter agentium.

Capi.3. est de cautela a calore in interibus: ⁊ quomodo regendi sunt in hora caloris.

Ca.4.est de regie eius qui iter agit in frigore.

Ca.5. est de custodiēdis extremitatib⁹ a frigore.

Ca.6.est de custodiendo calore in interibus.

Capi.7. est de custodiendo iter agentem ab impedimento aquarum diuersarum.

Capi.8.est de regimine iter agentis in mari.

Capitula ergo sententie sunt.42.

En vero quarte sunt.31.capitula. ⁊ est
f de diuisione modorum medicationis
ām egritudines vniuersales.

Ca.1.est sermo vlis in medicando.

Capitulum.2. est ad medicandum egritudines male complexionis.

Capitulum.3. est de vbi ⁊ quomodo ⁊ quando oportet vt fiat euacuatio.

Capitulum.4.est de regulis cōmunibus vomitui ⁊ inanitioni: ⁊ quomodo vomitus aut medicina soluitiua attrahat superfluitatem.

Capi.5.est de inanitione ventris ⁊ regulis eius.

Capitulum.6.est de superfluitate medicine soluitiue ⁊ eius constrictione.

Capitulum.7.est ad succurrendum dispositioni illius in quo virtus superfluit catarrhi.

Ca.8.de eo q̄ bibit catarticū ⁊ nō monet ab eo.

Ca.9. est de dispōnibus medicinarū soluētium.

Capitulum.10. est de eo quod est inquirendum alibi de hoc capitulo.

Capitulum.11.est de vomitu.

Ca.12.est de eo q̄d op⁹ facere eum qui vomit.

Capitulum.13.est de ornamentis vomitus.

Ca.14.est de impedimento superflui vomitus.

Capitulum.15.est ad succurrendum dispositionibus que accidunt eo vomenti.

Capi.16.est de eo in quo superfluit vomitus.

Capitulum.17.est de clisteri.

Ca.18.est de epithimatib⁹ vel simplasmatibus.

Capitulum.19.est de embrocis siue vorulelh.

Capitulum.20.est de minutione.

Capitulum.21.est de ventosis.

Capitulum.22.est de sanguisugis.

Capi.23.est de retentione euacuationum.

Capi.24. est de medicationibus epilationum.

Capi.25. est de medicationibus apostematum.

Capitulum.26. est ad aperiendum apostemata.

Ca.27. est ad medicandā putrefactiones nēbri.

Ca.28.est ad medicādū solōnes punuitatis.

Capitulum.29.est ad cauterizandum.

Capitulum.30.est ad sedandum dolores.

Capitulum.31.est a quibus medicationibus est nobis incipiendum.

Omnia igitur capla huius primi libri sunt.263.

Digitized by Google

¶ Capitulum primum Fen prime doctrine prime libri primi: de diffinitione medicine. Incipit feliciter.

Ioo q medicina est scia qua humani corporis dispositiones noscuntur ex pte q̄ sanatur vel ab ea remouet vt habita sanitas ꝓseruetur t amissa recuperet. ¶ Dōt aūt aligs dicere q̄ medicina diuidit in theoricā t practicā: sed tu totam ipsam posuisti theoricā: cū dixisti q̄ est scia. ¶ Nos aūt rñdebimus tūc t dicemus q̄ artiū q̄dā est q̄ est theorica t practica: t ō ꝓphia q̄ est theorica t practica: t de medicina dī q̄ est theorica t practica ¶ In vnaquaq; aūt harū diuisionū aliud volumus dicere cuius dicimus theoricā: t aliud cū dicimus practicam: nō tñ nobis necesse est declarare diuersitatē q̄ inter eas existit nisi in medicina. Cum ergo de medicina dixerimus qđ eius ē theorica t ex ea ē practica: nō ē existimādū q̄ velimus dicere qđ vna diuisionū medicine ē scire t altera oparī: quēadmodū multi hūc locū ꝓscrutātes existimāt. ¶ Sz debes scire q̄ aliud qđ volumus ē aliud: t qđ nulla duarū diuisionū medicine est: nisi scia: sz vna earū est ad sciēdū p̄ncipia: t alia ad sciēdū opādi q̄litatē. post x̄o p̄mā earū noīe scie aut theorice appropriauimus: t alterā appropriauimus noīe practice. ¶ Per theoricā vero ipsius volumus q̄ q̄si ea sciuerimus sciam tñ acq̄remus ita q̄ in declaratiōe q̄litatis opatōis nos nō imitemur sic dī in medicina q̄ gñ febriū sunt tria: t cōplones sunt nouē. ¶ Et p practicā ipsius volumus nō opationē i effectu: neq; laborē motionū corporeaꝝ sz diuisionē opatōis medicine: q̄ cū ea sciuerimus auxiliabit nobis ad ingrēdū scias (vel snias) t ipsa scia erit i q̄ritare opatōis. sicut dicimus in medicina q̄ apanbus calidis adhibenda sunt in p̄no q̄ repellāt t infrigident t ispissent t postea repellēria cū resoluētibus tpabimus: t post statum postea in declinatiōe sufficient mollificātia resoluēria: ꝓter i apanbus q̄ sunt de materijs ḡs mēbra. expellunt p̄cipalia. ¶ Hec igit doctrina in scia tibi auxiliabit: t hec scia est declaratio q̄ritaꝝ operationū. ¶ Cuiq; duaꝝ diuisionē q̄ritatē scieris iam sciam scialem: t sciam opatiuā adeptus eris t si nūq; opans fueris. ¶ Neq; ēt aligs dicere pōt q̄ dispōnes corporis humani sunt tres. egritudo. sanitas. t dispō: q̄ nō est sanitas neq; egritudo cū tibi due sufficerint: pone nā q̄s est vt cum hmōi dictor dñi ꝓsiderauerit nō inuenīat vnā duaꝝ rez affirmantē hāc trinitatē neq; negantē. ¶ Amplius si hec trinitas

nēcia fuerit q̄ diximus tibi remoueri a sanitate colliget infirmitatē t dispōnem tertiam quā nō hīe sanitatis diffinitionē posuerunt: q̄ est hitus aut dispō ex q̄ opationes subiecti ipsius sane pueniūt. Neq; huius diffōnis opposīnī nisi sanitatē diffinierint quēadmodū desiderauerint t posuerint in ea ꝓditionem qua nō indiget. ¶ Preterea cū medicis in hoc nō litigemus neq; n. sum q̄ cū eis in huiusmōi disputaī ō beā. neq; litigiū hō eis neq; illis q̄ ꝑ eos sūt i medicina auxiliabit: huius n. rei cernitudo alteri⁹ doctrie p̄ncipijs p̄tet.

¶ De subiectis medicine. Cap.ij.

Eonias medicina corpus humanū q ex pte vñ sanat t a sanitate remouet ꝓsiderat. t cuiusq; rei scia nō acgrit neq; cōplet cū cās habuerit nisi per suas cās sciat: ergo dēmus in medicina scire sanitates t egritudinis cās. Et q: sanitas t egritudo t earū cāe plerūq; sūt mānifeste: plerūq; occulte: q̄ nō sensu neq; nisi p significationes accidentiū cōprehendunt. dēmus ēt in medicia scire accidēcia q̄ in sanitate accidūt t egritudine. ¶ Iam aūt declaratū fuit in scientijs veritatis q̄ rei scia nō acgrit nisi p sciam cārū t principioꝝ ipsius si causas habuerit t principia: aut nō cōplet nisi ex parte sciēdi eius accītia t concomitantia essentialia. ¶ Cārum vero quattuor sunt spēs. māles. efficiētes. formales. t finales. ¶ Cause x̄o māles posite in q̄bus sanitas t egritudo mensurant: sunt subiectus gdem ꝓpinquum mēbrum aut spūs t subiectum gdem longinquum humores: t eis longa sunt elementa: t hec duo sunt subiecta sm cōpositiōem: sz sint cum alteratōe. Si cuiusq; aūt rei cōpositiōe t alteratiōe q̄ sic cōponitur ad aliquā hmōi perueniunt vnitatem: t hec vnitas ad quā hmōi reuertūt nuncupatur aut est cōplo: aut forma: cōplexio vero est sm alterationē: t forma sm cōpositionē. ¶ Efficientes aūt cāe sunt cāe pmutantes t conseruantes humani corporis dispositiones. sicut sunt aeres t que eis conuniuāt t cōmestiōes t aque t potus: t que eis conuniuant: t cuacuatio: t retentio: t regiones: t ciuitates: t loca habitabilia: t que eis p̄tinent t motus t getes corporei t aiales. t ex eis sunt somnus t vigilie t alteratio in etatibus. t diuersitas in eis. t in ḡnibus. t in artibus. t in moribus. t in rebus q̄ in hūano superueniunt corpore ipsum tangentibus: siue sint ꝑ nām siue non sint ꝑ nām. ¶ Formales vero cause sunt complexiones t virtutes qua post eueniunt t cō positiones. ¶ Cause aūt finales sunt operationes. Et scientia qdem operationum est scientia virtutum ꝓculdubio t scia spūm qui sunt virtutum subiecta quēadmodum nos declarabimus. ¶ Hec ergo sunt subiecta doctrie me-

Digitized by Google

dicinalis. vnde aliquis inquirit de corpore humano quomodo sanatur aut infirmat. ¶ Huius autem inquisitionis perfectionem. s. vt sanitas conseruetur ⁊ egritudo remoueatur oportet etiam habere partes ꝑm istarum duarum dispositionum ⁊ suoꝝ instrumentorum causas. Et huiusmodi quidem causa est regimen cum comestione ⁊ potu ⁊ electio actionis: ⁊ mensura motus ⁊ quietis ⁊ medicatio cum medicina ⁊ medicatio manualis. ¶ Hoc autem totum apud medicos est ꝑm tres spēs. sanorum ⁊ egrorum ⁊ mediorum. quos modo nominauimus: ⁊ dicemus quomodo inter duas diuisiones inter quas ꝓculdubio nō est medium media vocentur. ¶ Et postq̄ iam diuiserimus has demōstrationes tunc iā collectum est nobis q̄ medicina tractat de elementis ⁊ complexionibus ⁊ humoribus ⁊ membris simplicibus ⁊ compositis ⁊ spiritibus ⁊ virtutibus eorum nātibus ⁊ animalibus ⁊ vitalibus ⁊ operationibus ⁊ dispositionibus corporis. s. sanitate ⁊ egritudine ⁊ medio: ⁊ causis earū. s. cōmestiōe ⁊ potu ⁊ aeribus ⁊ aq̄s ⁊ regiōbus ⁊ motibus ⁊ gestibus corporis ⁊ aialibus ⁊ etatibus ⁊ gīnibus ⁊ extrinsecus accidentibus que corpori eueniunt ex rebus extraneis ⁊ regie cum comestionibus ⁊ potibus ⁊ medicinis ⁊ manuum operationibus ad sanitatem conseruandam ⁊ vnāquāq̄ egritudinem medicandam. ¶ Harum vero rerum quedam sunt de quibus medico nihil aliud est agendum nisi vt quid sint tantū essentiali formatione informet: ⁊ vtrum sint vel non sint doctori sapientie physicalis credat. Et earum sunt de quibus in sua arte ratiocinari dō. que ergo earum. sunt sicut principia: vtrum sint vel non sint credere dō: sciarum vero partes cuiuslibet principia credita recipiunt: ⁊ i alijs scientijs que ꝑm ordinem sunt ante eas ratiocinantur: ⁊ ita fit donec sciarum omnium principia ad phiam ꝑmam: que metaphisica nuncupatur: eleuentur: cum aliquis medicorum loḡ inceperit ⁊ affirmare elementa ⁊ complexionem ⁊ que ista sequūtur: ⁊ eis que scientie naturalis subiecta existunt egressus fuerit errabit. ideo q̄ in scia medicine mittit q̄ eius non est: ⁊ errabit: q̄ se aliquid declarasse existimabit cum nihil declarauerit. ¶ Eius vero de quo medicus formare dō quid sit: ⁊ vtrum sit vel non sit cuius esse nō est manifestum credere hec est sūma. Elementa an sint ⁊ quot sint ⁊ quō sint ⁊ q̄ sint. ⁊ complexes que sint ⁊ quot sint: ⁊ humores an sint ⁊ quot sint: ⁊ quō sint: ⁊ virtutes vtrum sint ⁊ quot sint: ⁊ spiritus vtrum sint ⁊ q̄t sint: ⁊ vbi. ⁊ quecq̄ mutatio dō dispositionem: ⁊ eius mora dō causam ⁊ cause quot sint membra aūt ⁊ eorum inuicē ⁊ cum tota sensu ⁊ anatomia discernere dō. ¶ Ea aūt de quibus formando ratiocinari dō sunt egritudines: ⁊ earum cause particulares ⁊ earum signa: ⁊ qualiter egritudo remouetur: ⁊ sanitas conseruetur: ⁊ cuius cunq̄ earum esse occultum fuerit ad illud declarandum demonstrationem afferre dō ꝑm diuidendo numerādo ⁊ complendo. Gal. nā q̄s cum demonstrationum argumentationes super diuisionem ꝑmam facere aggressus est: nō dō aggredi inquātum est medicus: ſ inquantum est philosophus. In scia enim nāli debet loqui sicut Alfachi: qui cum affirmare aggressus fuerit q̄s cōitatem sequi deberet: nō debet loqui de hoc inquātum est alfachi: sed inquātum ipse est mutachēli: medicus. ii. inquātum ē medicus: ⁊ alfachi inquātū ē alfachi nō pōt ꝺ hoc rōcinari. q̄ si nō ꝓueniemus ad circuitōes. ¶ Doctrina secunda est. De elemētis cuius est vnum capitulum.

¶ Elemēta sunt corpora ⁊ sunt partes prime corporis humani. ⁊ alioquin que in corpora diuersarum formarum diuidi minime possunt ex quorum cōmixtione spēs diuerse generatorum fiunt.

¶ Medicus aūt physico credere dō q̄ sunt q̄tuor ⁊ non plura: quorum duo sunt levia: duo grauia. ⁊ levia sunt ignis ⁊ aer. grauia terra ⁊ aqua. ¶ Terra ē corpus simplex: cuius locus nālis in medio totius existit i quo naturaliter manet quiete: ⁊ ad ipsum cum ab eo separata fuerit naturaliter mouetur: ⁊ hec quidē eius naturalis grauitas existit. cuius quidem nā frigida est ⁊ sicca. Ipsa enim talis existit q̄ si dimissa fuerit neq̄ altera res extrinseca eam conuertere apparebit ex ea frigiditas sensibilis ⁊ siccitas. Eius vero esse in generatis inuamentum prestat ad retentionem faciendam ⁊ fixionem ⁊ ad ꝓseruandas figuras ⁊ formas. ¶ Aqua autem est corpus simplex. cuius naturalis locus est: vt sit circūdans terram: ⁊ circūdata ab aere: cū i suis sinibus naturalibus permāserit. ⁊ hec quidem est eius grauitas comparatiua frigida est ⁊ humida. s. eius natura talis existit: q̄ si dimissa fuerit sicut est neq̄ vlla causa extrinseca ei contraria fuerit apparebit ex ea frigiditas sensibilis: ⁊ dispositio que est humiditas: ⁊ ipsa quidem est eius generatio in creatione sua que reddit eam aptam ad spargendum ⁊ extendendum ꝓ qualibet re cuius sit pauca: ⁊ recepit omnem figuram que est: sed non retinet. Cuius esse in generatis iuuamentum prestat ad figurandas formas quas in suis diuisiōib⁹ alig figurare volūt: ⁊ ad figurādū ⁊ ad lineandum ⁊ temperandum. Humidum enim licet cito formas figurales amittat cito: tamen eas recipit: sicut siccum licet eas duriter suscipiat: duriter tamē retinet eas. Cumq̄ humidum ⁊ siccum se adinuicem temperauerint adipiscentur siccum ab humido vt cito suscipiat tensionem ⁊ facile figurari possit: ⁊ ac-

Digitized by Google

quiret humidum a sicco vt retineat firmiter qđ in eo accidit ex rectificatione. ⁊ equatione. ⁊ propter humidum prohibetur siccum a sua separatione: ⁊ propter siccum prohibetur humidum a sua fluxibilitate. ¶ Aer autem est corpus simplex. cuius naturalis locus ẽ vt sit super aquam ⁊ sub igne hec enim est eius leuitas comparatiua. Ignius enim natura calida est ⁊ humida ꝑm regulam quam diximus. Cuius quod esse in generatis iuuat vt rarificentur ⁊ alleuientur ⁊ subtilientur ⁊ ad superiora eleuentur. ¶ Ignis vero est corpus simplex cuius naturalis locus super omnes elementarias existit partes: qui est concaua celi superficies. ipse namq; ad celum peruenit. ⁊ hec quidem est eius leuitaꝫ absoluta cuius natura calida est ⁊ sicca. ⁊ eius esse in generatis prestat iuuamentum vt matureat ⁊ subtiliet ⁊ permisceat: vt ⁊ eius penetratione currat per ea substantia aerea vt ⁊ duoꝝ eitoꝝ grauiũ ffoꝝ rũ purã ffritatẽ frãgat: ⁊ vt de elitaria ꝓprietate ad ꝓplonalitatẽ redeat. Duo ãt ĝnia plus iuuant ad mẽbroꝝ ĝnationem ⁊ eoꝝ getem: ⁊ duo lenia plus iuuant ad ĝnatõm spũm ⁊ motõm eoꝝ: ⁊ ad mouẽda mẽbra lꝫ motor nõ fit nisi aia. Hec sunt elite.

¶ Doctrina tertia est de ꝓplonibus. Cap. j.

c Omplo est qualitas q̃ ex actiõe ad inuicem ⁊ passione ℨriaꝝ qualitatũ in elitis inuentaꝝ: quoꝝ ꝓtes ad tantam puritatẽ redacte sunt vt cuiusq; earum plurimum contingat: plurimum alterius proueniat. Cum enim adinuicem agunt ⁊ patiuntur suis virtutibus accidit in earũ summa qualitas in toto earum simílis que est cõplectio. ¶ Et qm̃ virtutes ꝑme que sunt in elitis ꝓdictis sunt quatuoꝝ: calitas fritas hũiditas: ⁊ siccitas tũc manifestũ est qꝺ ꝓplones in coꝝpoꝝ ĝnatis ⁊ coꝝruptis sunt per eas. Et illud qdẽ est ꝑm qꝺ oꝫ ꝑ diuisionem rõnalem cũ ꝓsideratione absoluta absq; vlla ꝓparatione ad rẽ aliquã. ⁊ est duobus mõis. Quoꝝ vnus est vt sit ꝓplo equalis: ita vt q̃ritates qualitatũ ꝓtraria ruꝫ in ꝓplonato sint equales: nõ superantes neq; superate: ⁊ sit ꝓplo qualitas in medio earꝫ vere. ¶ Alter ẽo modus est vt nõ sit ꝓplo qualitatũ ꝓtrariaꝝ media absolute: lꝫ ad vnã magis declinet extremitatũ: aut in ꝓtrarietate q̃ est inter calitatẽ ⁊ ffritatẽ: aut in ℨrietate que est iter hũiditatẽ ⁊ siccitatẽ aut inter vtraslꝫ. Qđ ãt in doctrina medicie ꝓsideraꝫ equale: aut ex equalitatẽ nõ est hoc neq; illud: lꝫ medicus physico credere ozꝫ qꝺ equale ꝑm hanc intẽtionẽ quam diximus ipossibile est aliquo mõ inueniri. ẽsto magis vt sit hois complo: aut mẽbri humani. ¶ Debes ãt scire qꝺ equale de quo medici i suis inquisitionibus tractant: non est denominatũ ab equalitate in qua equalitas cũ pẽdere equaliter existit: lꝫ denoiaꝫ a iusticia in diuisione: ⁊ hoc est qꝺ in ꝓplonato in ꝑmis attẽditur siue sit coꝝpus totũ: siue sit mẽbrũ vnũ: vt sit in eo de elitis cũ suis q̃ritatib⁹ ⁊ q̃litatib⁹ mẽsura: q̃ hũana nã hẽ ozꝫ ꝑm meliozes ꝓportionis ⁊ diuisiõis equalitatẽ. ¶ Accidit ãt vt hec diuisio cũ hõ eã habuerit ꝙe equalitati quã ꝑmaꝫ diximus valde sit ꝓpinqua. ¶ Huic ẽo equalitati que ꝑm hũiana attendit coꝝpa: ⁊ que est in cõpatione aliozꝝ que hanc nõ hñt equalitatẽ neq; habent ꝓpingtẽ equalitatis quã ꝓpinquitatem quã hꝫ hõ: octo ꝓsiderationũ accñt modi. Aut enim erit ꝑm spẽm ꝓpria ei que ab ea diuersificat ⁊ est alia ab ea. Aut ꝑm speciem vel aliter ꝑm vnam maneriem speciei comparatam ei qđ est diuersum ab ea ex eo qđ est in ea. Aut erit ꝑm aliquã ptem speciei ꝓparatam ei qđ ab ea diuersiꝫ existit: ⁊ est ex ipsam ⁊ in eius spẽ. Aut erit ꝑm partem speciei cõparataꝫ ei quod diuersum est ab ea ex eo qđ est in eius parte siue speciei. Aut erit ꝑm singulare comparatum ei qđ est diuersum ab eo ⁊ est extra ipm. Aut erit ꝑm singulare comparatũ suis dispositionibus que in ipso sunt. Aut erit ꝑm mẽbruꝫ comparatum ei quod ab eo diuersiꝫ existit ex eo quod est extra ipsuꝫ in coꝝpore suo. Aut erit ꝑm mẽbrum comparatum suis dispositionib⁹ in seipso. ¶ Primus modus est equalitaꝫ que in homine attenditur cõparatione aliozum generatozum: ⁊ est res magnam habens latitudinem que diffõe minime potest comprehendi nec etiam qualitercũq; contingat existit lꝫ inter multitudinem ⁊ paucitatem duas obtinet extremitates: ab vna quarum cum egressa fuerit non poterit esse humana cõplo. ¶ Secõs vero modus est medialis qui inter duas extremitates huius late complonis exñs inuenit in individuo quod est in vltimo equalitatis ex spẽ que ẽ in fine equalitatis. ⁊ in erate i qua augmẽtum ad suum peruenit finem. ⁊ hec quidem eq̃litas etiam lꝫ non sit equalitas certa quam in huius capli ꝑno nominauimus: eo ꝙ hanc in ueniri nõ est posse. estrñ ei ꝓpinqua: ⁊ hic ẽt homo equalitatẽ nõ qualitercũq; vicinus existit: sed ꝑm suozum mẽbrozum alternationem vel coalternationem calozum sicut coꝝ: ⁊ ffoꝝ sicut cerebrum: ⁊ humidozũ velut epar: ⁊ siccorum sicut ossa. Cum ergo ponderabuntur ⁊ equabuntur erit vicinus equalitati certe. ¶ In consideratione vero cuiusq; membri non nisi vnius quod est cutis quemadmodum postea dicemus. In comparatione autem spũ inuum ⁊ membrozum principalium impossibile est ipsum huic certe equalitati esse propinquum sed egreditur ab ea tendens ad caliditatem. Elite ⁊ enim principium sunt coꝝ: ⁊ spiritus: q̃ quidem ambo vehementer calida existunt ad superfluitatem declinantia: ⁊ vita quidem exi

stit per caliditatem. ⁊ augmentum per humi
ditatē: ⁊ etiam caliditas in hūiditate existit.
⁊ ab ea nutrit. ¶ Mēbra ꝯo pncipalia sūt
tria sicut declarabimus: ⁊ ex eis qō est vnum
frigidū qō est cerebrū: cuius frigiditas non
puenit ad cordis caliditatē tpandā. ⁊ ex eis
vnū est siccū: aut siccitati ꝓpinquū ⁊ ipsuꝫ est
cor ꝙ eius siccitas non puenit ad hūiditatem
cerebri ⁊ ēpis tpandā: neqꝫ ēt cerebrū tñ est
frigidū: neqꝫ cor tñ est siccū: ꝙ cor cōpanone
alioꝝ duoꝝ est siccū: ⁊ cerebrū alioꝝ duoꝝ cō
pōne ē frigidū. ¶ Modi ꝯo tertij latitudo
agustioꝝ ē latitudie pmi mōi. s. eqlitatis spālis
latitudinē tñ hꝫ magnā: ⁊ ē cōplo q̄ alicui gē
tiū cōgrua existit ꝙ cōpōnē alicuius cliatis ⁊
alicuius aeris. Jndi nāqꝫ cōplonē hñt insit q̄
sani exīt. ⁊ iclani aliā hñt ꝓpōnē q̄ sani de
gūt: ⁊ vnaqꝫ earꝝ p ꝓpōnē ad suā speciem sue
spēi ꝓpōne ē tpara: q̄ ꝓpōne alterius nō est cō
tēperata. Corpus nāqꝫ indicū ꝑm cōplonem
sclaui quale fiet: aut infirmabit aut morīet: ⁊
filr cū sclaui cōplone indi qle redded: erit cor
poris dispō ꝛria. Quecꝫ igit spēs i terra hi
tabili cōmodātū hēbit ꝓpōné eis ꝓpriā aeri
sui climatis ꝓuientē ⁊ hēbit latitudinem
cuius qō latitudo hꝫ duas extremitates mīti
tudinis ⁊ paucitatis. ¶ Quartus āt modus
est mediū qō est inter duas extremitates lati
tudinis cōplonis cliatis ⁊ ipsum est cōplo cō
plonis spēi tpatioꝝ. ¶ Modus ꝯo qnt̄ē an
gustioꝝ ꝑ ⁊ ꝯ est cōplo quā dꝫ hīc indiui
duū designatū qua viuū ⁊ sanū reperīt. Que
ēt latitudinē hꝫ ad quā due terminant mīti
tudinis ⁊ paucitatis extremitates. ¶ Debes
āt scire qō oē indiuiduū dꝫ hīc ꝓpōné sibi so
lūmō ꝓpriā in qua aliō ei associari est ipole.
¶ Sextus āt modus ē mediū qō ē iter ustoꝫ
duos termios: qō est ꝓplo: quā cū hūerit idi
uiduū erit melioris ꝓplonis cuius ipsum eē
oꝫ. ¶ Modus ēt septimus ē ꝓplo quā vna
queꝫ mēbroꝝ spēs hīc dꝫ in qua aliō diuersi
ficat. Et qualitas nāqꝫ ostīs est vt siccitas in eo
plus abūdet: ⁊ cerebri vt hūiditas in ea pluri
mum abūdet: ⁊ cordis vt in eo sit plus calīta
tis: ⁊ neruorum vt in eis plīm abundet frītas.
¶ Modus āt octauus est ꝓplo mēbri singu
laris quā cum hūerit erit melioris dispōnis
quā hīc pōt. ¶ Cū āt spēs ꝑsiderauerimus in
ueniemus hoies certe equalitati ꝓpinquoꝛes.
¶ Cūqꝫ regiones attēderimus certificatū no
bis erit: q̄ si fuerit locꝰ q̄ inhabitabit sub equa
tōe dici: nꝫ aliq̄ de rebꝰ terrenis obmādo ipe
dierit. vꝫ mōtes aut maria: oportebit ibi hītā
tes eqlitati certe ꝓpinquoꝛes exīstē ꝯ alicuiꝰ
regionū. ¶ Jā āt nobis affirmatū ē q̄ opio
q̄ accipit q̄ excessus ab eqlitate ē cā ꝓpingra
tis solis: est falsa. Recitudo. n. solis sup capi
ta minus ibi malū opat ⁊ minus mutat aerē
ꝯ recitudinis ꝓpinqtas apꝫ nos aut apud
eos q̄ sunt in maioꝛi latitudine ꝯ nos: ꝙ rec
titudiné nō hēamus. ¶ Amplius āt oēs dis
pōes moꝛātū in linea egnoctiali sunt dispōes
nobiles siles: nꝫ aer ibi ꝑpedit ꝑpedimēto sen
sibili ꝙ eoꝝ ꝓplonibus ꝙ est silis. ⁊ ad hanc
sniaꝫ affirmāda iā fecimuꝫ dictionē. ¶ Post
istos āt q̄ in ꝗrto moꝛant clitate magis tpati
exīt: nō. n. adurunt pp moꝛā recitudis solis
sup eoꝝ capita nꝫ elōgant ab eis paꝫ: quēad
modū sit in clitate ꝛo 75°. nꝫ ꝓgelant sicut ꝓtin
git his q̄ in extrēitate quinti climatis hītant
⁊ q̄ ꝑ latitudinē sunt rēotioꝛes ꝓpea q̄ sol ab
eoꝝ capitibus est rēotus. ¶ Jn mēbris ꝛo iā
manifestū fuit q̄ mēbra ꝓncipalia nō sunt eq
litati certe mīnū ꝓpinq. imo oꝫ vt scias q̄ ca
ro est mēbrū illi equalitati magis ꝙ ꝓpinquū ꝯ
cetera mēbra: cuius tñ carne ꝓpinquoꝛ est. qua
si enīz nō patit ab aqua equalr tpata cuiꝰ me
dietas sit nix ⁊ altera medietas sit aqua fer
uēs. ⁊ fortitan calīras venaꝝ ⁊ sanguinis ner
uoꝝ frītati in ea equat. silr quoꝫ nō patit a
corpe qō bā tpatū existit ex siccioꝛibus cor
pus ⁊ hūidioꝛibus cū in eis equalia fuerit.
Et nos q̄ scimus q̄ nō est cā quare nō patia
tur nisi q̄ nō sentit illud: nꝫ est tale quale illō:
nisi q̄ ꝓp ipsum nō patit: nisi. n. tale eēt qua
le illud: ꝓp illud pateret. Res. n. q̄ vnius sunt
oꝛgis ⁊ in naturis opponunt: vne ab alīꝫ pa
tiunt: ꝙ ab eo quod ei in qualitate cōicat res
nō patit. ¶ Mō āt in cute magis existit tpa
tū est cuius manus: ⁊ quod in cute manꝰ tpa
tius est. est cuius vole. ⁊ tpatius eius est quod
est sup digitos. ⁊ tēpatius eius est qō est super
indicem: ⁊ quod temperatius eius est quod
est in pulpa extremitatis eius: ⁊ ꝓp illud est
melioris sensibilitatis. ⁊ quod in cute magis
existit tpatū est quod in digitoꝛ extrēitatiꝫ
ſuenit. quapp extrēitates digitoꝛ aliaꝝ quasi
iudices exīt q̄ltatū nā tactualiū. dꝫ. n. declia
nō iudicis equalis existere ad vnāquāqꝫ ex
trēitatū: nō vt egressuꝫ ab equalitate ⁊ a medie
tate peipiat. ¶ Debes āt scire vltra hoc quod
sciuisti. q̄ cū dicimus ō medicina q̄ est tpata:
nolumus dicē quod sit tpata certe: qm illud
est ipole: nꝫ volumus dicere q̄ tpaméto hūa
no in sua cōplone sit tpata. Si. n. ita eēt: tunc
esset ex ipsamet hūana suba. Sꝫ volumus q̄
cū ꝓp caloꝛē nātē q̄ in corpe existit hūano pa
tiet qualitate afficietur que hois qualitatem
nō supegreditur in aliqua duaꝝ extrēitatum
equalitatē excedentiū nō ergo in ipso opabi
tur effectū qualitatē excedēte ꝑsideratōe igī
sue oparionis in corpe hūano. est eqlis. ¶ Et
silr cū dicimus q̄ est cala: aut frā nolumus di
cere q̄ in sui substanna sit in vltimo calīras
aut frītatis: aut in sui substanna sit calloꝛ cor
poꝛe hūano: aut fridioꝛ: si. n. ita foꝛet cuiuꝫ cō

Digitized by Google

plo eet sicut hois cõplo esset tẽpatũ. Sz volumus dicere q pp ipsam in corpe hois pduit calitas: aut fritas maior illa quã ex se hẽbat. Quapp vna medicina pieriq̃ est frã hũana corporis cõpatione: t cõpõe corpis scorpionis calida. t humani corporis comparatione calida t frigida corporis serpentis. comparatõe. Immo qñq̃ etiam vna medicina erit calida compõe corporis petri magis q̃ cõpõe corporis pauli. Jdeoq̃ precipitur eis qui medicantur vt cum complexionem mutare voluerint: t vnam adhibuerint medicinam que non contulerit ab ea discedant. ¶ Post q̃ igitur de complexione temperata que dicẽda erant compleuimus: ad loquendum de cõplexionibus distemperatis redeamus. ¶ Dicemus itaq̃ q complexiones distemperatas equale est siue comprehenderis sm compõnes spẽ aut partis: aut individui: aut membri: q sunt octo: t sunt octo cõicantes in hoc q complexioni temperate sunt opposite: t he octo pueniunt quẽadmodum dicemus: t est q egrei sus ab equalitate aut est simplex qui equalitatem non excessit nisi sm vnam ꝺrietatem: aut est compositus qui equalitatem sm duas contrarietates excessit. Et simplicis q dẽ q sm vnã excesserit ꝺrietatem: aut est excessus sm ꝺrietatem agentem: q est alio duoz modorum qñ aut est calidior q̃ ds: sed nec est humidior neq̃ siccior: aut frigidior q̃ ds: sed non hũdior neq̃ siccior. Aut sm ꝺrietatem patientem: qd est vno duoz modorũ: qñ aut est siccior q̃ ds: sed nõ est calidior neq̃ frigidior: aut humidior sed non est fridior neq̃ calidior. ¶ Jste tñ quattuor nõ diu pmanent: caliditas namq̃ maior q̃ ds reddit corpus siccius q̃ os. Et frigiditas maior q̃ ds facit corpus humidius q̃ ops humiditate extranea. Et siccitas maior q̃ ds cito reddit ipm frigidius q̃ ops. Et humiditas maior q̃ ds si valde fuerit supflua velocius reducit ipm ad fritatem q̃ siccitas maior. Que si pluruma nõ fuerit pseruabit ipsum priorem spẽ: ad vltimum vero reddit ipsum fridius q̃ ds. ¶ Tu mi ex hoc intellige q equalitas t sanitas magis pertinẽt caliditati q̃ frigiditati: t he quidem sunt simplices quattuor.

¶ Composite aũt sunt i qbus sit egressus ab equalitate sm vtraq̃ ꝺrietates velut si sit cõplexio calidior t humidior: simul q̃ ops: aut calidior t siccior simul q̃ ops. aut frior t humidior simul q̃ ops. aut frigidior t siccior simul q̃ oportet. non enim potest esse frior t calidior q̃ ops neq̃ siccior t humidior simul. ¶ Una q̃q aũt harum octo complonuz aut ẽ sine materia: qd qdẽ est cum cõplo corpus qualitate solũmodo afficit ita q corpus hac qualitate nõ afficitur ꝓpter humorem in ipsum penetrantem q ipsi hanc habebat qualitatem ad quam unmutatur corpus neq̃ fiat nisi sicut cum exliditate eius q calefit ad ignez aut fritate eius q ad nimem infrãtus est. aut est cum mã qd qd est cum corpus nõ afficiat qlitate huius complexionis nisi pp vicinitatez humoris in ipm penetrantis in quo hec qlitas supabundans existit: quẽadmodum corpus hũanũ cã vitrei flegmatis ifrãtur aut cã coctio humoris prassini calefit. Tu aũt in libro 3° t 4° cuiusq. xvi. complonum exẽplum inuenies. ¶ Et est tibi sciendum q cõplo cum mã duobus est mõis mẽbrum. n. qñq̃ extrinsecus a mã madefactum ẽ t qñq̃ mã penetrat t retinet in foraibus t vẽtriculis ipius t est cum receptio t penetratio est apans: t est cum nõ. Hec est de complone dicta. Medicus aũt physico credere ꝺs sm suam ꝓpositionis: qd nõ ẽ ei manifestũ per se.

¶ De complexionibus membrorum. Cap. ij.

Deo q deus cuiq̃ aiali: t cuiq̃ mẽbro donauit et cõplone qd magis meret: t qd eis actiõibus t dispõnibus sm possibilitatem melius esse stit. hoc autem certificare pñi est t nõ medici.

¶ Donauit aũt homini cõplonem temperaturam quã in hoc mũdo esse est pole cum suarum virtutum conuenientia qbus agit t patit t vnicuiq̃ mẽbro donauit de complone quod meretur. Posuit ergo qdam ex membris calidiora: t alia friora: t alia siccziora: t alia humidiora. ¶ Quod aũt in corpore ẽ calidius est spũs t cor a quo procedit: deinde sanguis ls i epe generet: q. n. cum corde continuus existit ab eo plus acquirit caloris q̃ epar hẽat: postea epar q est sicut sanguis cõgelatus: post quod est caro que minoris est caloris q̃ epar: ppea q neruorum villi in ea mitti sunt qui sunt fri. Deinde sunt musculi qui minoris sunt calitatis q̃ caro simpler pp illud qd de neruis t ligamentis eis admiscetur: postea est splẽ pter illud qd est in eo ꝺ fece sanguinis: postea renes eo qd non multus in eis existit sanguis: deinde arteriarum tunice non ꝓpter ipsarum neruosa corpora: sed ꝓpter illud qd recipiunt de calefactione sanguinis t spũs q sunt in eis postea sunt venarum nõ pulsatilium tunice. pter sanguinem solum postea cutis vole rpare.

¶ Fridus vero qd est i corpore ẽ flegma post ea pili. deide os: postea cartilago post ligamẽtus: deinde chorda post pãniculus: deinde neruus post nucha post cerebrus: deinde adeps postea pinguedo: postea cutis. ¶ Humidus vero qd est corpore est frã. post sanguis: postea pinguedo: postea adeps: postea cerebrũ: postea nucha: postea caro mãmillarum t testiculorum. post pulmo: post epar: deinde renes. post musculi: post cutis. t hic qdem est ordo quo Gal. disponit ea. ¶ Scire tñ debes q pulmo in sui substantia t nã nõ ẽ humidus vehemẽ-

Digitized by Google

ti humiditate. Omnis.n. complo mẽbri nãlis filis est eius quo nutritur ꝛ ꝑm suam accñta/lem complonem simulantur ei qđ ab ipso sup/fluit. Pulmo aũt nutritur caliditissimo sangui/ne ꝛ multe admixto colere: ꝛ hoc quidez ipse/met. H. nos docet. In ipso vero multa humi/ditatis superfluitas colligitur ꝓpter illud qđ ad ipm ascendit de vapore corporis ꝛ ꝓpterea qđ ad ipm descendit ex catarris. ¶ Postq̃ igitur sic est res epar multo magis humidum est pulmõe humiditate nãli: ꝛ pulmo magis ẽ madefactus lz humiditatis mora ipm i sui ẽt subã meliorẽ fecerit: ꝛ dispones flatis ꝛ san/guinis ita intelligende sunt. flatis nãq; hume ctatio est ꝑm mõm madefaciendi: ꝛ sanguinis humectatio ꝑm mõm augm̃tum faciendi in suba. lz flã nãle aqueũ plerũq; sit maioris hũi ditatis q̃ sanguis. ex sanguine. n. cum ꝗtum digeri dz digerit: multum hũiditatis ex eo re soluitur q̃ erat flatis nãlis aquei qđ ad ipm cõ uersum fuit. In sequẽtibus aũt scies q̃ flã nã le est sanguis q aliqua cõuersus est ꝙuersione. ¶ Res aũt siccior q̃ est in corpore sunt pili. sunt. n. ex vapore fumoso q eleuat. Resolutum nãq; fuit qđ in eo de vapore mixtũ erat ꝛ pu ra fumositas ꝓgelata: postea est os. ipm nãq; oibus mẽbris durius exist hunidius tñ pi lis ẽ. Ossis nãq; gñatio ẽ ex sanguie cuius situs est situs q hũores nãles exiccat locatus i eis. Quapp os multa nutrit a falia. Pili vo nul/lum eoꝝ nutriunt: aut forta. se si nutriũt ex eis aliqđ valde ẽ rar ꝛ extraneũ sicut existimãt q/dam q̃ vespilliones eos digerant ꝛ in eis dele ctentur. Dos aũt cum duas ꝗtates ossis ꝛ pilorum in pondere equali assumpserimus. ꝛ eas in cucurbita alẽbico suppositio distillaue/rimus egredient ex o. se plus aque ꝛ plus olei ꝛ remanebit minus fecis os ergo pilio hũidius est. Post os aũt siccitate ẽ cartilago. Postea ligamẽtum. Post chorda. Post pãniculus. Post arterie. Post nerui moti. Post cor. Post nerui sensus motois. n. nerui friores si mul exiũt tpam̃to. Nerui aũt sensus friores qđ sed nõ multum sunt temperamento siccio/res. ꝛ forta. se sunt ei propinqui: ꝛ neq; etiam i fritate sunt ab eo valde remoti postea ẽ cutis.

¶ De complonibus etatum ꝛ gñm. Cap. iij.

Tates oẽs sunt q̃tuor. Etas adolen
c di que vocatur etas adolescentie ꝛ est fere vsq; ad. xxv. ãnos. Postea ẽ etas ꝓsistẽdi que vocat etas pulchri tudinis. ꝛ est fere vsq; ad. xxxv. aut. xl. annos.

¶ Et etas nunnendi cum virtus nõ amittitur ꝛ hec est etas senectutis que fere est ad annos lx. Et ẽ etas minuendi cum manifesta virtus debilitate: ꝛ hec quidem ẽ etas senium ꝛ finis vite. ¶ Adolescentie vo etas dividit in eratẽ infantie: ꝛ hec qđem est cũ mẽbra pueri nõdũ ad motiones ꝛ ambulandum sunt apta: ꝛ i etatem apta: ꝛ in etatẽ dentium plantarum que est post ambulationem ꝛ anteq̃ sit fortis: ꝛ illud est cum nondum gignet sunt oibus dentibus replete. Postea est etas ꝓcussionis qđ q dem est post vehementiam ꝛ nariuitatem den tium ꝛ anteq̃ poluantur. Deinde est etas al/guleman vel alguadi: ꝛ rehac. cũ ab eo egre ditur spma q̃ est quousq; barbescant. Postea est etas fortitudinis q̃ est donec sinat crescere.

¶ Infantium vero solum ab infantia vsq; ad iuuentutem complo in calore fere tpato ꝛ in humiditate fere superflua existit. ¶ Medici aũt antiq inter se disceptauerũt de duabus calidatibus puerule ꝛ iuuenilis. ¶ Fuerũt enim eorum qdam q dixerũt q̃ caliditas pueri ma ior ꝛ ꝓpterea plus crescit. Ideoq; oẽs eius operatiões nãles desiderij ꝛ digõnis sunt ma iores ꝛ diutius durantes: qm̃ calor innatus q̃ inest eis ex spermate magis est aggregatus. ꝛ est minoris tpis. ¶ Et ex eis fuerũt q dixerunt. q̃ calor innatus in iuuenibus est valde fortior qm̃ eorum sanguis est maioris ꝗtatis ꝛ ma gis spissus. Ideo accit eis flurus sanguinis ex naribus plus ꝛ fortius: ꝛ qđ eoꝝ cõplo plus ad coleram declinat ꝛ puerorꝝ complo plus declinat ad flã: ꝛ qđ iuuenes vehementiorum motionum' exiũt: motus vo nõ ẽ nisi ꝓpter calorẽ. ꝛ ipse ẽt vehementioris actionis existunt ꝛ sunt melioris digõnis. ꝛ hoc ex calore. Re/sidentium nãq; non est ex calore sed ex fritate.

Jõq; cannus appetitus ex fritate sepius ꝓue gut. ¶ Signum aũt q̃ vehemẽtioris actionis hoc ẽt existant est: q̃ neq; nausea accidit eis neq; vomitus neq; fastidium quẽadmodum ꝓue/git pueris ꝓpter digestiue eoꝝ malicia. ¶ Et signum q̃ eoꝝ complo magis colere pertinet est q̃ oẽs eoꝝ egritudines sunt cales: sicut febris tertiana ꝛ eoꝝ vomitus toti ẽ colericus. Egri/tudines aũt plime q̃ pueris eueniunt sunt frie ꝛ humide: ꝛ eorũ febres flatice: ꝛ plin qđ vo/munt ẽ flã. ꝛ augm̃tum qđ ẽ in pueris non est ꝓpter fortitudinem caloris eoꝝ neq; eo nisi ꝑ multam ipsoꝝ humiditatem. maximum ẽt q dem sunt duaꝝ sectaꝝ finie ꝛ ipsarum rõnes.

¶ H. vo ambabus sectis ꝺicit dicẽ. n. q̃ ea rum calitates in radice sunt eqles. sed pueroꝝ caliditas est maioris ꝗtatis ꝛ minoris quali tatis. sacuitatis. ꝛ iuuenum caliras est minoris ꝗtatis. ꝛ maioris q̃litatis. sacuitatis. ¶ Et huius qđem declatio sicut ipse dicit est vt opi nemur vnam solam caliditatẽ in mensura: aut corpus subtile calm vnum in qũtitate ꝛ quali tate in subam humidam multam semel pene/trasse. sicut aqua. ꝛ alia vice penetrasse in subtã tiam siccam ꝛ paucam sicut lapis: ꝛ cuꝝ sic fue rit inuenimus caliditatem aquecam maioris ꝗtatis ꝛ mollioris qualitatis ꝛ caliditatem

Digitized by Google

lapideā miōris ḡſtitatis ⁊ acutioris q̄litatis: ⁊ ita debes agnoſcere caliditatem q̄ eſt in pueris ⁊ iuuenibus. ¶ Pueri.n.non fuerūt gnati niſi ex ſpmate qđ eſt multum calidum. ⁊ hinc calor nondū accidit res que ipm extinguat. puer nāq; augeri non ceſſat. ſz creſcendo graditur nec adhuc ſtetit nedū ꝓ ſe retrocedat. ¶ Iuuenib⁹ ẏo nihil accit q̄ eoz calorem augmēt inatum: nz ēt aliqđ qđ ipm extinguat. ſz ille calor in eis ꝓſeruat hūiditate miōris ḡſtitatis ⁊ q̄litatis ſimul donec ad declinatōez puēitatis tū huius hūiditatis diminutio eſt adhuc diminuto ⁊ caliditatem retinere non poſſunt: nz eſt niſi qz augmentū facere non valet. q̄ſi hūiditas tārt erat prius q̄ duas res facere poterat cuſtodire vz calorē: ⁊ ſupeſſe ēt ad augm̄ faciendum. ad vltimum ẏo ad hoc deuenit. q̄ neutram duaꝝ rez efficere valebit. opz ergo vt in medio talis exiſtat q̄ poſſit vnam ré efficere ⁊ ñ alteram. Falſus ār eſt vt dicamus ipaz poſſe augmētare ⁊ non poſſe retinere calorem in natū. Quō.n.in re augmētuz ꝓſtare pōt qđ radicem ñ valz cuſtodire? Reſtat ergo vt dicamus q̄ calorem cuſtodire poteſt ⁊ in corpe augmētum ꝓſtare non pōt. et ſcīū eſt q̄ hec eſt etas iuuēcutus. ¶ Dō aūt dixit ā ſecta q̄ augmētum qđ eſt in pueris non eſt nſi pp hūiditatem ⁊ ñ pp calorem: eſt dictio falſa. hūiditas nāq; augmēti eſt mā: ⁊ mā ñ patit p ſe nz p ſe creaī. Immo apō oparōm xpi ſuis i ea agentes. xpus aūt hō agēs eſt aīa: aut nā pcepto dei nz agunt niſi cum inſtrō: et illud é calor inatus ¶ Dō aūt dixerūt ēt q̄ vehemēs deſideriuz qđ eſt in pueris non eſt niſi pp fritatem ꝓlonis eoz: eſt dictio falſa. cū malo nāq; deſiderio qđ eſt pp fritatem ꝓlonis non prouenit iſtibz nz nutrimētum. Pueroz.n. iſtibz melior ḡſ ee pōt eſt in pſibus horis. nz i eoz corpibus. niſi fozet pp hoc q̄ de pmutatōe eius quod comedit plus ꝓuenit ḡſ fit illud qđ diſſoluitur: pp quod creſcūt. ¶ Aliqñ ẏo accit eis malicia iſtibz pp eorum gulōſitatem: ⁊ qz eoz comeſtiōes malis diſponūtur ordibus ⁊ comedūt res malas ⁊ hūidas ⁊ multas ⁊ deſup malis mouent moribus. ¶ Quapp de ſuperfluitatibus plus in eis adunantur. vñ purgatōe indigent ⁊ ꝑcipue eoz plmones. Jō q̄ eoz anhelitus eſt ſpiſſior ⁊ velocior magnitudinem tamen non hz eo q̄ eorum xpus nondum ad complementum peruenit. hec eſt dictio de complone pueritie ⁊ iuuentutis quemadmodum .G. declarauit cuius nos ſumus interpretes. ¶ Preterea ſciendum eſt quod caliditas poſt tempus conſiſtendi minui incipit propterea q̄ aer circundans materiam eius que eſt humiditas: ericcat. Calor quo q̄ inatus qui eſt intus ad hoc adiuuat: ⁊ labor ꝓuenies ex motōibus corpeis ⁊ aīalibus q̄ neāe ſunt in vita: ⁊ defectus nāe ad reſiſtendum illi toti ſp. Oēs enim xpuites corpee ſunt finite. hoc ār tā rōcinatum fuit in ſcia nāli eius ergo opano nō ſp exiſtit i māij. ¶ Amplius ſi hec xpuz infinita fozet ⁊ ſemp pmutatiōem in corpe faceret eius qđ diſſoluitur. eq̄lr ⁊ vno mō. diſſoluto ri vno mō nō ēt imo ſp quotidie augeret ⁊ corpus diſſolutōm tolerare non poſſz: ⁊ diſſoluto hūiditatem finiret. ẏro magis cū due res ſe iuuēt admiſtiōrōm faciendam ⁊ retrocedēdum: ⁊ poſtq̄ ſic eſt oz neceſſario vt materia deſtruāt ⁊ calor extinguatur: ⁊ ꝑcipue cum ad eius extinctōem aduiuet ꝓeter materiei defectum alia cauſa ⁊ illud eſt humor extraneus qui accidit aſſidue propterea q̄ cibus priuatur digeſtione: ⁊ aduiuat ad extinguendum ipſum duobus modis. vno ſuffocando ⁊ regendo. alio qualitati obuiando. hic enim humor eſt flegmaticus frīdus. ⁊ hec eſt moꝛs nāliſ cuiq; indiuiduo deſtinata ſm ſuam primā ꝓlónē vſq; ad terminū qué in ſua potentia hz ad ſuā humiditatē ꝓſeruandam. vnūquodq; n. eoz terminum p̄fixū hz qui in indiuiduis diuerſificatur pp ꝓlónam diuerſitatē. ⁊ hi quidez ſunt termini nāles. Sunt vero ⁊ alij termini abbreuiati. rōne cui dam ino peruenit precepto. ¶ Dō ergo ex hoc acq̄ſiuimus eſt q̄ puerō ⁊ iuuenū corpa ḡſtū ad qualitatē ſunt cala ⁊ corpa ſenū ⁊ decrepitoz ſunt frā. Sed puroz corpa equali ſunt hūidiora pp augmentū ⁊ hoc q̄ uidē nobis inſinuat experimentū qđ de mollicie oſſiū eſt ⁊ neruoz vel mēbrorum ipſoz. ⁊ conſideratio. quoniā pax eſt ex quo fuerunt ſperma ⁊ ſpiritus vaporalis. ¶ Senes aūt ⁊ decrepiti ꝓpter ꝓter hoc q̄ ſunt friores adhuc ſunt ſiccores. ¶ Et hoc qđē ſcīt experimēto qđ hſ ō duritia oſſiū eoz ⁊ aſperitate cutis eoz ⁊ conſideratiōe. Eo q̄ plurī eſt rōs erā fuerūt ſpma ⁊ ſanguis ⁊ ſpūs vaporalis. Et in pueris qđ ⁊ iuuenib⁹ igneitas eſt eq̄lis: ſz in pueris plus abūdat aeritas ⁊ aqueitas ⁊ i ſenibus ⁊ decrepitis pl⁹ abūdat terreſtritas ḡſ in illis duob⁹ ⁊ eſt in decrepitis pl⁹. ¶ Iuuenē aūt hz ꝓlonē magis eq̄lē ꝓloni pueri. Cōparatōe tū pueri eſt ei⁹ ꝓlo ſicca: ⁊ ſenis ⁊ decrepiti cōpariōe é hūida. ¶ Decrepitus ẏo eſt ſiccior iuuene ⁊ ſene in mēbris ſimplicibus ⁊ hūidior virilq; hūiditate exīnea materiante. ¶ Scōz ẏo diuerſitatē ꝓlonuz ḡſtis femine friōris exiſtit ꝓlonis. Ideo q̄ ſunt in creatura minores maſculis ⁊ ſunt hūidiores. ergo ꝓpter cōplonum earum frigiditatem multiplicantur earum ſuperfluitates: ⁊ propter paucā earū exercitū: ⁊ ſubſtātia carnium eſt rarior: ⁊ viri caro ex parte cōplonis eius quod ei admiſcetur ſit rarior. Sua nāq; ſpiſſitudine plus prohibentur in ipſam pene-

Digitized by Google

trare qđ a venis ⁊ neruoꝝ villis ad eam p̄fluit. ¶ Qui vero terras inhabitant septentrionales humidiores sunt: ⁊ qui artes exercent aquas humidiores existunt: ⁊ qui ab istis diuersificantur diuersi existunt. Signa autem complexionum narrabimus vbi vniuersalia signa ⁊ particularia referemus.

¶ Doctrina quarta. Quid sit humor ⁊ eius diuisiones. Cap.j.

h Umor est corpus humidus liquidū in qđ in p̄mis nutriens conuertit. Eius vero est humor bonus: ⁊ est illud ꝺ cui? ꝓpietate ẽ, vt fiat ꝑs subē nutriti sol⁹ vel cū alio: ⁊ assimilari ei solu⁹ vel cū alio: ⁊ in sūma mā restauratōis ei⁹ qđ ex eadūsoluit. Et ei⁹ superfluitas est humor malus ⁊ est qđ illud agere non ꝓsequit. Aut raro in bonū ꝓuertit honorē. Vñ antea a corpore expelli ⁊ proijci debet. ¶ Dicemus ergo q̄ humidi tatum corporis quedā sunt p̄me quedā scde. Prime sūt quatuor humores quos paulopost noiabimus. ¶ Scdarū vero due sunt diuisiones: aut.n. sunt superfluitates aut non superfluitates. Superfluitates vero in sequentibus noiabimus. ¶ Et que sunt non superfluitates sunt humores qui a principali disponē ꝓuersi mēbris delegati fuerunt: sed nōdum alicuius mēbrorum simplicium operatione effecta pars effecti sunt: quorū sunt quatuor spēs. ¶ Una est humor in foraminibus extremitatū quarū venarum ⁊tentus membris simplicibus ꝓpinquarum inhibentium eam. ¶ Alia est humor per oia simplicibus transiens mēbra sicut ros qui in nutrimentū ꝓuertī est aptus: cū corpus nutrimento caret: ⁊ vt mēbra humectet cū aliqua cā fortis motus aut alia ea exiccauerit.

¶ Tertia est humor qui parū ante cōgelatus fuit: ⁊ est nutrimentū qđ in suba mēbrorū ex pte cōplexionis ꝓuersum est. Sed ex pte extentie cōplexionis nōdum ꝓuersus fuit. ¶ Quarta est humor qui est natus in mēbris simplicibus a principio natiuitatis: per quem primū eorū ꝓnutritus existit: cuius principius est ex spermate. Spermatis vero principiū est ex humoribus. ¶ Et dicemus ẽt q̄ humores humorosi boni ⁊ superfluī vel non superfluī quatuor: ꝓnent ginibus. ginē sanguinis qui oibus aliis melior existit: ⁊ ginē flegmatis: ⁊ genere colere rubee: ⁊ genere colē nigre. ¶ Sāguis ꝓ nā calidus existit ⁊ humidus. Cuius sunt due spēs: nālis ⁊ non nālis. Nālis aūt est cuius color est rubeus malo carens odore ⁊ est valde dulcis. Non nālis vero sunt due diuisiones. Alius enim est qui a cōplexiōe bona fuit mutatus: nō propterea q̄ aliquid ei admixtus fuerit: ſ q̄ eius cōplexio in se viciata fuit: vel di grauia: q̄ aut fuit infrātus aut calefactus.

¶ Et est alius qui non fuit mutatus nisi propter hūoꝝ malum q̄ ei admixtus fuit. Qđ est ſm duas diuisiones: aut enim ad eum humor de foris venit ⁊ penetrauit in ipsum ⁊ corrupit. aut i ipsomet fuit gnatus hūor. Vbi gra aliqua eius ps. putruit: ⁊ eius subtile in coleram rubeam: ⁊ spissum i coleram nigraꝫ uersum est. ⁊ remāserunt ābe aurina eaꝫ in eo. ⁊ huius qđ diuisionis ptes ſm illđ qđ ei admiscet ⁊ ipsius spēs de spēbus flegmatis ⁊ spēbus colere nigre ⁊ spēbus colere rubee diuersificant: ⁊ aquositas eius plerūq̄ ergo fit turbidus: ⁊ aliq̄n fit subtilis ⁊ aliq̄n niger multa infectus nigredine: ⁊ q̄nq̄ albus: fit quoq̄ in odore sui ⁊ sapore mutat: fit nāq̄ amarus aut fallsus aut acerosus. ¶ Flegmatis aūt aliud est nāle: ⁊ aliud nō nāle. Nāle est qđ est aptū vt i aliquo tpe fiat sanguis: eṁ est sanguis non plene coctus. Et est qdā modus dulcis flegmatis: qđ nō valde exigit frigidū: imo corporis cōpatōe frigiditatis pance: sanguis ꝺo cōpatōe est ⁊ colere rubee ẽ frigidū. ¶ Et est ẽt flegma dulce qđ nō est nāle: qđ est flegma sapore nō his qđ noiabimus: qđ fit cū accidit vt cuꝫ eo sanguis misceat nālis: ⁊ qđ multotiēs i rheuma tismus: ⁊ in salsua sentit. ¶ Bulcis vero naturalis receptaculum dicit Galie. naturam non fecisse membrum proprium quemadmodum duabus fecit coleris: hoc nāq̄ flegma sanguini propinquam habet similitudinem: ⁊ egent eo membra omnia: ideoq̄ fecit natura vt cum sanguine vadat. ¶ Dicimus autem q̄ hec indigentia est ꝓpter duas res: vna est necessaria: ⁊ altera vtilitas. Necessaria vero est propter duas res. Una est vt sit iuxta membra ad hoc: vt cum membra nutrimentuꝫ qđ ad ipsa consueuerunt ire amiserint: quod est sanguis bonus propter retentionē mēi eius que a stomaco fit ⁊ qđ ꝑte propter aliquas causas que acciderūt operentur in eo virtutes naturales eorum ⁊ coquant ⁊ digerant: ⁊ nutriantur ex eo: ⁊ sicut calor innatus digerit ipsum ⁊ rectificando facit ipsum sanguinem: similiter calor extraneus ipsum plerūq̄ putrefacit ⁊ corrumpit. ¶ Hanc vero necessitatis partem non habent due colere. Due nāq̄ colere flegmatis in hoc non communicant q̄ calor naturalis ipsum rectificat ⁊ facit ex eo sanguinem: licet in hoc communicent ei q̄ calor accitalis ips mutat ⁊ facit ex eo rē putridā ⁊ corruptā. ¶ Altera ẽ vt sanguini admisceat: vt ipsum aptum reddat: ad mēbra flegmatica rum ꝓpriorum nutrienda in sanguine quoꝝ qui in ea est nutriturus ops flegma actualiter ei⁹ ꝑs mentiuram notā sicut est cerebrū: ⁊ hoc quidē in duabus est reprum coleris. ¶ Tunatiua ꝺo est: vt humectet iunctuꝝ ⁊ mēbra q̄ multe erūt motōis ne siccitas eis accidat ꝓp calorē qui ex motu ꝓuenit ⁊ frigatione: ⁊ hoc

Digitized by Google

qdem est iuuamentū stans in terminis necessitatis. ¶ Non nālis aūt flegmatis. Aliud est superfluitas duerse cēntie vsq; ad sensum: ⁊ istud est maculaginosum. ⁊ aliud est in substātia equale in sensu: ⁊ in veritate diuersum: ⁊ ē flegma crudū. Aliud est valde subtile ⁊ ipsuz est aquosum. Aliud est valde grossum album. vz ⁊ est illud qđ vocāt gipseum. ⁊ ipsuz est cuius subtile fuit resolutū: ↄ ꝙ in foraminibus ⁊ iuncturis diu fuit retentū: qđ oibus erisit grossius. ¶ Et ex flegmate est quoddā qđ est salsum: qđ oibus flegmatis speciebus acutuz est ⁊ siccius ⁊ lentius. ¶ Omnis vero salsugnis causa est vt aquose humiditati pauci saporis: aut priuate eo. terree partes adiste complónum siccarum ⁊ sapous amari equali temperamento misceātur. Si enim multe fuerit amarus sapo: proueniet. ⁊ ex hoc qđ sibi fiunt sales ⁊ aque salse. Et est etiam cum sal fit ex cinere alchali: ⁊ calce ⁊ ex alijs cuz in aqua coquuntur: ⁊ colantur ⁊ coquit illa aqua donec in sale coaguletur. ¶ Sili quoq; flegmatis tenui qđ saporem non habet. aut cuius sapor adeo est paruus ꝙ non superat cum colera sicca natura se misceuerit adusta equalitatis admixtione ipsum facient salsum: ⁊ calefacient. hoc igitur flegma est colericum. ¶ Galienus vero dixit flegma hoc salsum fieri: propter ipsius putredinem aut aquositatem que ei admixta fuit. ⁊ nos quidem dicimus putredinem ipsum salsum efficere: ideo ꝙ in ipso adustionem facit ⁊ cinericiatem que cum eius humiditate commiscetur. Sola autem aquositas cum ei admiscetur salsedinem in ipso efficere non valet: cum ibi villa alia non fuerit causa. ¶ Et mihi quidem videtur ꝙ ista: aut non permutationis est: sed communitatis: hic enim locutio cō plera erit. ¶ Et ex flegmate est qđ est acetosum. ⁊ quemadmodum dulce est secundum duos modos dulce per suam essentiā. ⁊ aliud propter rem extraneam que ei admixta fuit. similiter acredo flegmatis acetosi secundū duos ptingit modos. Uno ideo quia res extranea ei admixta fuit que est colera nigra acris quam in subsequenti nominabimus. altero propter causam que in ipsomet contingit: ⁊ illud quidem est vt flegmati dulci quod diximus ipso dulci existente. accidat sicut accidit alijs succis dulcib⁹ qui pius bulliunt ⁊ postea acescāt. ¶ Et est aliud ponticū cuius dispositio est quemadmodum hec dispositio. forte enim erit eius ponticitas ꝓpter ea ꝙ colera nigra pontica ei admixta fuit: ⁊ forte erit eius ponticitas propter causam qua in se vehemēti infrationē infrāti est adeo ꝙ eius sapor: ad ponticitatem sit conuersus. adeoq; eius aquositas congelata est: ⁊ ad siccitatem parū ⁊ terreitatem altera. ⁊ est. ⁊ ueq; fuit calor debilis q ipz bullire facēt ⁊ puerēt ⁊ acredinē neq; colorē fortis q ipz coārct. ¶ Et ē flegmatis ꝑs vitrei spissi grossi vero liquefacto silis in sui vi scositate ⁊ ponderositate. quod plerūq; est acre ⁊ plerū qz saporem non habebit ⁊ videtur qz illud ex eo quod est grossum saporem non habens sit crudum: aut conuertitur in crudum ⁊ hec quidem est illa flegmatis species que in principio rei erat aquosa frigida: que neq; putruit neq; res alia ei ad mixta fuit: sed sic permansit recondita donec fuit ingrossata: ⁊ frigiditas fuit ei addita. ¶ Jam igitur declaratum est qđ corrupti flegmatis modi ex parte saporum ipsius sunt quatuor: salsum: acre ponticum: ⁊ insipidum. ¶ Et ex parte sue essentie sunt quatuor: aquosum: vitreum: maculaginosum: ⁊ gipseum. crudum vero in collectiōe maculaginosi continetur. ¶ Collera autez rubea alia est naturalis: alia est que est superfluitas non naturalis. Naturalis est spūs sanguinis cuius color est rubeus clar⁹: ⁊ est lenis acutus: ⁊ quanto magis fuerit calida erit eius rubedo maior: que cū in corpe gñatur in duas diuiditur partes. quarum vna cuz sanguine vadit ⁊ altera ad cistum trāsmutatur fellis. ¶ Illud vero quod de ea vadit cum sanguine ⁊ penetrat causa necessitatis ⁊ iuuamenti. Necessitas ꝺo est vt sanguini admisceatur ad nutriēda membra: in quorum complónibus magna colere rubee partem esse oportet ꝓ modum quem merentur de diuisione sicut palmo. Sed iuuamentum est vt sanguinem subtilier: ⁊ in itineribus ipsum penetrare faciat. ¶ Quod vero de ea colarum ad cistum transmittitur fellis causa necessitatis transmutatur ⁊ vtilitatis. ¶ Necessitas autem aut est ꝓ totum corpus quod est ipsum a superfluitate mundare: aut ꝓ vnum ipsius membrum quod est fel nutrire. vtilitatis vero duo sunt iuuamenta. vnum est intestina a ste: coze ⁊ flegmate viscoso abluere ⁊ aliud intestina ⁊ ani musculos pungere: vt quid sit ei necessarium sentiat ⁊ egones emittat. Ideoq; sepe accidit couca causa opilationis que fit in foramine quod a felle descendit ad intestina. ¶ Non naturalis vero colera alia est que a natura egredit propter causa extraneam qua ei admiscetur: alia est que a natura egressa est propter causas in se: q; cuius substantia est non naturalis. ¶ Partis prime est alia que est scita ⁊ famosa. ⁊ est illa cui extranei illud quod est admixtum est flegma. Cuius generatio magis est in epe. ⁊ alia est que est minoris fame ⁊ est illa cui extraneum qđ est admixtum est melia. Mora autem ⁊ famosa aut est cola cinina: aut est colera vredlina: flegma namq; cui admiscetur colera quādoq; est tenue: ⁊ generatur inde prima: quandoq; est grossum ⁊ generatur inde secunda. colera que duo

Digitized by Google

rum vitellis similis existit. ¶ Que autez minoris est fame est illa que colera vocatur adusta que aliquo duorum generaꝝ modorum vnus est vt colera in se adurat ꝛ accidat in ea cinereitas: sed eius subtile non separetur ab ipsi? cinereitate: immo cinereitas in ea cõmiscetur. Et hec quidem est peior. Et alius est vt colera nigra extrinsecus ad eam veniat. ꝛ cum ea misceat: ꝛ hec quidem est melior. ¶ Humor autem specifici colere color est rubeus: sed non est clarus neqꝫ floridus: immo est magis fusis sanguini: sed est tenuis: ꝛ plerũqꝫ a suo colore propter aliquas mutatur causas. ¶ Que vero in sui substantia extra naturam est alia est cuius generatio sepius est in epe. alia est cuius generatio magis est in stomaco. Et illa quidem cuius generatio magis est ab epe est vna species. Que est cum quod in sanguine ẽ subtile aduritur. cuius spissitudo colera est nigra. Et que in stomaco magis generaꝝ duas habet partes: prassinam. s. ꝛ viridẽ vt crugo eris. Et mihi quidem videtur qꝫ prassina ex vitellina generaꝝ cum aduritur: cuius enim adusti? in ea efficit nigredinem: ex qua cum citrinitate mixta generatur viriditas. ¶ Zinaria vero videtur mihi qꝫ generetur ex prassina cum mꝫ aduritur donec eius humorositas siccatur: ꝛ ad albedinem redire incipit propter sui siccitatem. calor nãqꝫ in humido corpore in primis nigredinem efficit. deinde denudat ipsum nigredine quando eius omnino finit humiditatem: ꝛ quando superfluit in eo ipsum albificat: ꝛ hoc quidem in lignis attende que prius in carbonem vertuntur: deinde in cinerem. Calor enim in humido efficit nigredinem: ꝛ in eius contrario albedinem. ꝛ frigiditas in humido albedinẽ opatur: ꝛ nigredinem in eius contrario. hec tamen duo iudicia que in prassina et zinaria iudicant estimativa sunt iudicia: hec autem species que dicitur zinaria omnibus colere rubee speciebus calidior existit et peior et magis pernitiosa: et dicitur qꝫ est de substantia venenorum. ¶ Colere autez nigre alia est naturalis alia non naturalis superfluitas. Naturalis est boni sanguinis ex et turbulentia et superfluitas in comparatione ad sanguinem: quia omnes humores dicuntur superfluitates ad comparationẽ sanguinis: cuius sapor inter dulcedinem et ponticitatez existit. Que cum in epe generatur in duas separatur partes: quarum vna in sanguinẽ penetrat et ad splenem transnutritur. ¶ Pars autẽ que cum sanguine penetrat vadit cũ eo causa necessitatis et vultuus. Necessitas vero est. vt sanguini admisceatur eo modo quo debet in nutrimento cuiuslꝫ membrorum in quorum complexionibus magnam melie partez esse oportet sicut sunt ossa. ¶ Vultus vero est vt sanguinem refrignat et confortet et inspisset ipsum. Et pars eius que ad splenem trãsmittitur est illud quo sanguis non indiguit que ad ipsum vadit causa necessitatis et vultuus. Necessitas vero aut est fm corpus totum scilicet vt a superfluitate mundetur aut fm vnũ membrum quod est vt splenẽ nutriat. ¶ Vultus vero ideo accidit: quia in os stoi quasi mulgendo profluit. Et hec quidem vultus duobus est modis: vno quia os stoi stringit et confortat: et inspissat. Alio vt in ore stoi cõmotionem faciat propter acredinem et excitet ad famem et faciat desiderium. ¶ Debeꝫ autez scire qꝫ colera rubea qua ad cibum trãsmutatur fellis est illud quo sanguis non indiget et illud quod a felle egreditur est illud quo fel non indiget: et similiter colera nigra que ad splenem transmittit est illud quo sanguis non indiget et illud quod a splene egreditur est illud quo non indiget splen: et quemadmodum illa colera rubea postrema eugulat virtutem expulsiuam inferius: sic colera ista nigra postrema virtutem appetitiuam euigilat superius. Unde sit deo omnibus meliorifactor abus laus. ¶ Melancholia vero non naturalis non est ad modum hypostasis et fecis: immo est ad modum adustionis et cinereitatis. Res nãqꝫ humide cum rebus terrestribus admiscentur: seperatur terrestreitas abeis aliquo duorum modorum: aut ad modũ hypostasis: ꝛ tale quale illud de sanguine est melia naturalis. aut ad modũ adustionis qõ est cum resolvitur subtile ꝛ spissum remanet ꝛ tale quale illud est de humoribus est melia superfluens: ꝛ ista quidem vocatur colera nigra: ꝛ neqꝫ habuit hypostasim nisi sanguis. Et fleg mate enim propter sui viscositatem nihil descendit sicut ex oleo. Et ex colera rubea propter sui subtilitatem ꝛ sue terrestreitatis paucitatem ꝛ sui motus assiduitatem: ꝛ propterea qꝫ illud quod de ea a sanguine separatur in corpore est parum non descendit res de qua fit curandum: neqꝫ etiam cuꝫ separatur moratur nisi parum: sed putrefit aut a corpore expellitur: ꝛ cũ putrescit ei? subtile resolvitur ꝛ spissum remanet ꝛ fit colera nigra adusta ꝛ non hypostasina. ¶ Melia autem que est superfluens. alia est que est cinis colere ꝛ quod de ea aduritur que est amara: inter quam tamen ꝛ coleram rubeam quam adustam vocamus exstit differentia: quia illa est colera rubea cui cinis hic fuit admixtus: hec vero non est nisi cinis per se cognitus cuius subtile fuit resolutum. ¶ Alia est que est cinis flegmatis: ꝛ quod de eo adustũ fuit. ꝛ si flegma valde subtile ꝛ aquosum fuerit: ei? cinis erit salsus ꝛ si nõ trahit ad acre-

Digitized by Google

dinē aut pontic̄itatē. ¶ Alia est que est cinis sanguinis: ⁊ qđ de eo est adustū: ⁊ hec qdē ē falsa ad paucam trahens dulcedinem. ¶ Alia est que est cinis melie nālis q̄ si subtilis fuerit erit eius cinis: ⁊ qđ de ea adustū est: est valde acre sicut acerum qđ cum super terre faciē cadit ebullit: ⁊ eius odor ē acris a quo muscę fugiunt ⁊ alia: ⁊ si grossa fuerit minoris erit acredinis cum pontic̄itate pauca. ¶ Male igitur colere nigre spēs sunt tres. colera rubea cum aduritur ⁊ eius subtile resoluit: ⁊ due alie diuisiones q̄s post eam diximus. ¶ Melia vo flegmatica est tarditatis impedimenti ⁊ malitie. ⁊ melia colerica est q̄ est fortitudinis malitie ⁊ velocitatis corrupc̄ionis: verūm est susceptibilior curōnis q̄m illa. De aliis vo duabus diuisionibus q̄ magis acris est deteriorē erūtur. Si tm̄ in eius p̄ncipio auxiliū p̄sto fuerit cuius medicationem recipiet. Tertia vero q̄ minus super terram ebullit: ⁊ minus in mēbra penetrat tardius perimit: sed ad resoluēdum ⁊ ad maturādum ⁊ medicatiōem recipiēdū magis est effrenis. Me ergo sunt spēs humor nō nālium ⁊ superfluennium. ¶ Inqt Galie. q dixit q̄ humor nālis solūmō est sanguis ⁊ alij humores sunt superfluitates q̄bus nō egeſ non dixit verum. Si. n. solus sanguis esset humor q mēbra nutritoria in suis complexionibus ⁊ essentijs fillia forent. os nāq̄ carne durius nō erūtur nisi q̄ sanguis cui subā dura melica fuit admixta ip̄m nutriuit: neq̄ cerebrum mollius ē carne nisi q̄ sanguini q ip̄m nutriuit subā mollis flegmatica fuit admixta. Ip̄m quo q̄ sanguinē alijs inuenimus admixtū hūoribus q̄ ab eo se parant. Cum. n. extrahit ⁊ ordinatim ponitur in carin visū discernit qđ sepat in pte q̄ est fic spūa. ⁊ est colera rubea: ⁊ ptem q̄ est sicut fex ⁊ res turbida. ⁊ est melancolia: ⁊ ptem q ē sicut albumē ouo ⁊ est flegma: vt ptem aquosam q̄ est aquositas cuius superfluitas in vrina eiaſ Aquositas nāq̄ nō est ex hūoribus solidis neq̄ est nisi ex eo qđ bibit ⁊ nō nutrit neq̄ ē necessaria nisi nutrimēti attenuatiōe ⁊ penetratione. hūor nāq̄ ē q̄ ex eo qđ bibit ⁊ comeditur est nutrē Qđ aūt dico nutrēs volo intelligi q̄ ē in portēria filē corpi. Qđ āt i portēria corporis. s. hūani filitudinē hȝ ē corpus cōmixtū nō simpler. Et aq̄ qđ ē simplex. ¶ Sūt aūt quidam horum q opinanſ corporis virtutem sanguinis seq̄ multitudinem ⁊ ipsius debilitatē seq̄ eius paucitatē. sed nō est ita. Qđ vo attendit ē dispō eius ꝓportionē q̄ de eo corpus ingredit. Et sunt qdam q opinanſ q̄ cuz humores aucti fuerunt aut diminuti: Postē corpora hūana fm̄ comparatiōem fuerint q̄ debent in quātitate vnius ad alterum sanitas erit ꝓseruata: sed nō est ita. hūores nāq̄ preter illud mēsuram in ꝓportate ꝓseruatam hȝe dēnō in compatiōe alterius hūoris: imo in se cū custodia mēsuratōis quam hm̄ in cōparatiōe vnius ad alterum. Adhuc qdem remanserunt de rebus humorum qōnes que non medicis: sed nō punent phis. Ideo q̄s eas pretermisi. ¶ De qualitate gñationis humor. Cap. ij.

Atriens masticatiō aliq̄s hȝ digōnem. supficies. n. oris supficiei stōaci ꝓpinqua existit: imo est ac si vna eēt superficies. est q̄s in eo virtus digestiua ex ipso. cui q̄s masticatum tetigerit aliqua ipsum ꝓuersione permutabit. Et in hoc qdez auxiliat salina acquisita per digōnem in q̄ cadit calor inatus. Ideo q̄s triticum masticatum in maturatione furfurū ⁊ eruturarum opatur qđ nō ꝓpatur triticum cum aqua tritum: neq̄ illud qđ cum aqua coquitur. ¶ Et dixerunt quidam q̄ signum oñdens nobis q̄ masticatum tam parum incepit digeri ē q̄ nec ꝓmus odor nec ꝓmus sapor in eo inuenit. ¶ Dein de positē stomacum ingredit integra digerit digōne. nō pp stomacī calorem mm̄: sed pp calorem mēbrorum q̄ ip̄m circūdāt et a dextra quidem epar et a sinistra splē. splen namq̄ cale facit non ꝓpter sui subāz sed ꝓpter arterias et venas multas que in eo sunt. et ab anteriori quidem est zirbum adipinum: quod cito susci pit calorem causa adipis: ⁊ ad stomacum reducit: ⁊ superius quidem cor mediante diaphragmate ab eo calefacto. ¶ Cumq̄ nutrimentis in primis digeruntur fit sua essentia i multis animalium auxilio eius quod ei admiscetur de eo quod bibitur plerumq̄ chilus: ⁊ est substantia liquida pusane in spūritudine similis: deinde eius subtile a stomaco ⁊ intestinis attrahitur ⁊ vias venarum que mesaraice vocantur impellitur que sunt vene subtiles dure omnibus intestinis continue. cumq̄ per eas impellitur ad venam peruenit epatis que porta vocatur ⁊ penetrat in epar in diuisionibus ⁊ ramis porte intrantibus ⁊ se minoribus ⁊ subtilissimis ad modum capillorum occurrentibus orificijs diuisionum radicum vene que ab gibbo epatis ascendit. Et non facit ipsam penetrare in illas coangustationes nisi melioratio aque bibite sicut quod indiget corpus. Cum ergo in istarum venarum villis diuiditur fit quasi epar roganter tangat huius chili tenuitatem ⁊ propter illud tunc eius opatio est vehementior: fortior ⁊ velocior: ⁊ tunc coquitur. ¶ In omni autem decoctione que est humidi est res que est sicut spuma ⁊ res que est sicut hypostasis ⁊ res fortasse erit cum eis aut que ad adustionem pertinet si decoctio superflua fuerit aut res q̄ non est bene cocta si decoctio fuerit minor q̄s. ¶ Spūa aūt ē colera rubea: ⁊ hypostasis ē melia q̄ ambo sūt naturales. Adhu-

Digitized by Google

ri ꝙ subtile ē mala colera rubea ⁊ eius grossum est melia mala non nālis: ⁊ qđ non bene coctum est flegma est. ¶ Quod aūt de hoc toto res colata est que bene cocta ē sanguis qui tñ ḡdiu est in epate subtilio⁹ existit ḡ ds ꝓpter aquosam superfluitatē. q̄ ꝓpter rem quā dixi mus est necessaria. ¶ Istud vero qđ ē sanguis cum ab epate sepaꝛ ab aquositate ei superflua ilico mundaꝛ: q̄ necessaria non est nisi pp cām ḡdam q̄ iam sublata est. Extrahit ergo aquositas a sanguine in venas que ad renes descendit ⁊ fert secum sanguinem qui ad renes nutriendos sua quantitate ⁊ qualitate bonus existit. Nutriūt renes virtuositas huius aquositatis ⁊ sanguinositatis: deinde aliud quod remanet ad vesicam tendit ꝓ post ad virgam. sanguis autem essentie bone per venam magnam ad gibbositatem epatis ascendentem vadit ⁊ tendit per venas que ab ea vt rami separāt̄ur. deinde in gedegul venaru⁹: postea sedenechi gedegul. post sugentibus segnechi. deinde in venis que sunt sicut villi capillaribus similes postea sanguis ab earum orificijs sudando labitur in membra ex parte diuina. ¶ Sāguis ergo causa efficiens calo⁹ est temperatus: ⁊ cā materialis est qđ de nutrientibus est tempera tum ⁊ de potibus bonis: ⁊ formalis causa ipsius est decoctio noua: ⁊ eius causa finalis est vt nutriat corpus. ¶ Efficiens vero colere rubee causa est ignetus calo⁹ superfluus ⁊ ꝓprie in epate: ⁊ eius causa materialis est qđ de nutrientibus est subtile calm dulce virtuosum ⁊ acutum. ⁊ eius causa formalis est decoctiones ad superfluitatem ꝓcedere: ⁊ eius finalis causa est necessitas ⁊ vtilitas quas nominauimus. ¶ Efficiens aūt flegmatis causa est calitas attenuata. ⁊ eius materialis cā est qđ de nutrientibus est grossum humidum viscosum ⁊ frigidum: ⁊ eius causa formalis est decoctiōis attenuatio. ⁊ eius finalis cā ē necitas eius. ⁊ vtilitas ipsius quas nosauimus. ¶ Melie aūt hypostaſic qđ cā efficiens est calo⁹ ipatus. Ds cā efficiens aduste est calitas que ab equalitate est egressa. ⁊ eius cā mālis est qđ de nutrientibus vehemēter grossum pauce humiditatis ⁊ eo⁹ calm est fortius illo. ⁊ cā eius formalis est fex hypostasiua ꝑm vnum duo⁹ modo⁹: vnde neq; labit̄ neq; resolvit̄: ⁊ eius cā finalis est necessitas eius ⁊ inuamentum ipsius quod nosauimus. ¶ Melia āt fit multa aut ꝓpter calitatē epatis: aut splenis debilitatē aut propter frigoris vehementiam ꝓgelantis: aut pp constrictiōis pseueranciam: aut pp egritudies que multe ⁊ plixe fuerunt: quare pp illud humores facti sunt cineretes. Cumq; melia multiplicatur ⁊ inter stomacum ⁊ epar stat sanguis ⁊ bonoꝝ humoꝝ gñatio cum ea minoratur. ergo sanguis minuet̄. ¶ Debes aūt scire ꝙ generatio humoꝝ cause caliditas ⁊ frigiditas cum alijs existunt causis: sed caliditas equalis sanguinem generat: ⁊ superfluens coleram gignit rubeam: multumq; superfluans melliam generat: ꝓpter superfluitatem adustionis: ⁊ frigiditas quidem flegma generat: ⁊ multum superflua generat meliam ꝓpter superfluitatem congelationis. ¶ Debes aūt attendere virtutes partiuas cuꝫ virtutum actuarum equidistantia: neq; oportet vt sit credulitas ꝙ omnis complexio sibi generat simile ⁊ non sui contrarium per accedens: ꝫ non sit per essentiam. Complexioni enim multotiens accidit vt cōtrarium generet. frigida nāq; complexio ⁊ sicca plerūq; generat humiditatem extraneam non ꝓpter conuenientiam sed ꝓpter digestiue debilitatē. ⁊ hmōi qdem cōplonem hñs est hō macer cuius tunc ture sunt laxe ⁊ ē lenis ⁊ ipse ē timo⁹osus ⁊ frīdus tactu ⁊ suauis: ⁊ vene anguste ⁊ similatur huic quod generat senium de flegmate licet certe senij complexio frigida sit ⁊ sicca. ¶ Debes aūt scire ꝙ sanguis ⁊ qđ cum eo labitur tertiā hz in venis digónez: ⁊ cū p mēbra diuidit̄ vt vnūqđq; sui recipiat nutrimentum hz digónez q̄rtā. superfluitas igit̄ digónis ꝑme q̄ est in stō p intestinoꝝ egredit̄ viā: ⁊ 2ª digónis q̄ fit in epe superfluitatis plm cū vrina egreditur. Qđ aūt de ea remanet ad splenē ⁊ fel tēdit. Duaꝝ ꝯo digónum remanentiū superfluitates p resolonem q̄ nō sentiūt ⁊ per sudores ⁊ per foꝛdicie extrinsecā egrediunt. Cuius ps est ꝙ p foꝛamina egredit̄ sensibilia sic̄ p nares ⁊ instm auditus. ⁊ nō sensibilia sic̄ per poros: aut exit̄ nām sicut p apara cū apiunt: aut qđ natura ex additiōibus in corpoꝛibus sicut pili ⁊ vngues. ¶ Debes aūt scire ꝙ si alicuius humores subtiles exiūt eo ꝙ eūo eum debilitat cui multū nocet in sui fortitudine suoꝝ poroꝝ amplitudo ppea ꝙ resolonez segtur debilitas ⁊ qđ humores subtiles ad cuandū ⁊ resoluēdū sunt faciles. qđ aūt ad resoluendū ⁊ cuandum est facile spū facile associari pōt i sua resolone cum eo igit̄ resolvit̄. ¶ Et debes scire qđ qué admodū humores isti in suis gñationibus cās hñt sicut ⁊ i suis morbus hñt causas. Horuꝫ nāq; ⁊ res valde calide sanguinē mouēt ⁊ colera rubeā ⁊ fortasse mouebunt melliam ⁊ fortē facient eam. quies ꝯo flegma fortē reddit ⁊ aliquas melie spēs: ⁊ ēt ipsemet estimationes mouēt humores. Vbi grata. sanguinē. n. mouēt res inmeri rubeas. quaꝑ propter ꝓhibem⁹ illū ex cuius naribus sanguis fluit res splēdorem hīstes rubeum aspicere. ⁊ hec qdem dicimus de humoribus ⁊ eoꝝ gñationibus. Qđ vero ꝯ ꝓteruos ⁊ deuiantes dñt sapiaꝝ opifices ⁊ nō medici. ¶ Doctrine qnte ad sciendū quid sit mēbrum ⁊ sue partes. Cap.i.

Digitized by Google

m Embra sunt corpora q̄ ex ꝑma hūorum gñantur cōmixtiōe quēadmodum humores sunt corpora q̄ ex ꝑ. cibo rum gñantur cōmixtione: sicut cibi sunt ex ꝑma cōmixtione gñati elemētoꝝ. ¶ Membroꝝ aūt alia sunt q̄ sunt simplicia: alia sunt q̄ sunt cōposita ⁊ simplicia qō sunt quorū q̄cūq; sensibile assumpseris partem in noie ⁊ diffinitiōe erit toti cōicans: sicut caro in suis ꝓbus ⁊ os in suis ꝓbus ⁊ nerui in suis ꝓbus: ⁊ his filia. Idcoq; filium vocant partū. ¶ Cōposita vero sunt illa quoꝝ q̄cunq; accepcris ꝓtem in noie ⁊ diffinitiōe toti cōicās nō erit sicut manus ⁊ facies. pars. n. faciei nō ē facies: neq; pars manus: est manus. ⁊ vocantur membra instrālia eo qō sunt aīe instrā ad cōplēdum motus ⁊ opatiōes. Primū membroꝝ simūlium est os qō durū est creatū. qm ipm est corporis fundamentum ⁊ sustentaculū motuum. Post ipm vo est cartilago q̄ osse existit mollior. Idcoq; flecti pōt: ꝙz est oibus alijs membris durior: cuius iuuamentū in creatiōe fuit vt os ssium cum corporibus mollibus q̄ ipsam meliōr fieret ꝓtinuatio: ⁊ vt durum cum molli nō absq; medio cōponeretur. duro. n. molle lederetur ⁊ ꝓpue in hora percussionis ⁊ ꝓstrictionis si nō esset cōpō ordinata sicut est i osse spatule ⁊ hippocōdrioꝝ ⁊ in ossibus costaꝝ: ⁊ sic est epiglotalis cartilago: ⁊ illud qō est sub tracee: ⁊ vt ꝑ ipsam ēt foret melior iunctura ꝙz se ad inuicē fricantium vicinitas: ne sua duricie rūperent. ⁊ ēt vt cum aligs musculus se extendēdo ad aliqd ꝑuenerit membrorum: in quo os non existat cui initatur ⁊ a quo ꝓtrahatur sicut palpebrarum musculi vt sic ibi sustentaculum cordis eoꝝ ⁊ defensio: ⁊ plerūq; ēt i multis locis est necesse rem aliquā rei alicui inīti q̄ nō fit dura in vltimo sicut epiglotis. ¶ Postea sunt nerui q̄ sunt corpora a cerebro orta aut a nucha alba ad flectendū mollia ⁊ ad sep̄arandū dura ad hoc creati vt ꝑ eos mēbra sensum habeant ⁊ motū. ¶ Post neruos sunt chordē q̄ sūt corpora q̄ ab extremitatibus musculoꝝ oriūtur ⁊ nervis similant ⁊ ad membra tendentes mobilia plerūq; sua retractiōe retrahunt mēbra ꝑ musculi Sectionem ⁊ ꝓgregationē: ⁊ ꝓpter retractū reductionē: ⁊ q̄q; relaxant laxamento sui ꝓpea q̄ musculus dilatat cū ad suū redit situm: aut supra mēsurā quā eius ꝙz longitudo: ⁊ supra dispōnem: quam ꝙz cū in suo nāli existit situ: addit. sicut in q̄busdam videmus musculis qui qō ꝑm p̄m sunt compositi ex neruis qui ad musculum tendunt: ⁊ ab altera parte egrediuntur: ⁊ ex corporibus de quibus post chordarum relationem tractabimus ⁊ hec q̄dem sunt que ligamenta vocantur que etiam ꝑm visum ⁊ tactum nerosa existunt ⁊ ab ossibus venientia ad musculum vadunt: ⁊ fiunt fila ipsa ⁊ nerui in eo qō. n. est supra partem musculi vocantur caro: ⁊ quod ab eo separatur ⁊ ad iuncturam vadit ⁊ mēbrum motū colligit in seipso ⁊ permutat chordā. ¶ Post eas aūt sunt ligamenta que ꝓximus q̄ etiam sunt corpora nervo simila quoꝝ quedaꝫ sunt que absolute ligamenta vocantur: ⁊ quedam sunt que noie alahacab vel alchaab appropriātur. illud vero qō ad musculum extendit: non vocantur nisi ligamentum. Et illud qō ad musculum nō extendit: sed nīsi qō inter duo extrema ossium iuncture cōtinuat: aut inter alia membra: ⁊ vnam rem alij firmiter annectit ꝓpter qō ligamentum vocatur: ⁊ qūq; noie alahacab vt alchaab appropriāt ligamētū vo nullū sensum habuit ne ꝓpter motū multum ⁊ fricationem doleret. ¶ Juuamentum aūt ligamēti ex eo quod premissum est perpendit. ¶ Et post ligamenta sunt arterie que sunt corpora que a corde nascuntur concaua in longitudinem extensa nerosa ⁊ in sui substantia ligamentalia hūia motiones dilatando se ⁊ constringendo que ex quibus discernuntur. Que q̄dez ad hoc fuerunt create vt cor euētet ⁊ fumosus vapor ab eo expellatur: ⁊ spiritus mēbris corporis distribuatur. ¶ Post sunt vene que arterijs similes existunt sed sunt ab epate ⁊ sunt quiete. Que quidem fuerunt create ad hoc vt sanguis membris que sunt in corpore partiatur. ¶ Deinde sunt pānicili qui sunt corpora de filis neruosis nō sensu perceptis recta: quorum spissitudo tenuis existit dilatata aliqz corporum superficies cooperientia: ⁊ continentia ea ꝓpter iuuamenta ex quibus est vt sūmam eorum in sua figura ⁊ factura custodiant: ⁊ ex eis est vtea ab alijs corporibus suspendant ⁊ eis annectant mediantibus nervo ⁊ ligamento: que fila facta fuerunt: ex quibus texti fuerunt sicut renes dorso: ⁊ ex eis est vt membra ꝑm sui substantiam sensum non habentia per ipsos habeant superficiem sui essentiam sentē tem: que illud quod ei occurrit sentit: ⁊ accidentaliter sentit q̄ in corpore accidit qō eis inuolutum est. Et hec quidem membra sunt sicut pulmo. epar splen ⁊ renes. hec enim sua substantia nullo modo sentiunt. sed neq; sentit illud quod in eis percussionem facit: nisi qō de pāniculis super ea existit. Cumq; in eis accidit ventus aut apostema sentitur. Sed ventus sentit pāniculus accidentaliter propter extensionem que ꝓpter ipso apa vero sentit principium pāniculi ⁊ eius appensione accidentaliter. Idcoq; membrum apānis grauiter laxatur. ¶ Postea est caro que ē locorum vacuorum implecio que in horum mēbrorum situ in corpore existunt: ⁊ ipsorum formudo qua sustentatur. ¶ In vnoquoq; vero membro ē virtus naturalis qua ei res nutriminē comple

Digitized by Google

tur ⁊ hoc quidem est nutrimentum attrahere ⁊ retinere ⁊ assimilare ⁊ vnire ⁊ superfluitatem expellere. ¶ Et post hec quedem membra diuersificantur: sunt enim eorum quidam que preter hanc virtutem insuper aliam virtutem habēt que ab eis ad aliud procedit: ⁊ quedam sunt eorum que hoc non habent: aliter quedam eorū sunt que pter hāc ⁊rtutez insup ⁊rtutem-hñt que eis ab alio influit: ⁊ sunt eorum quedā que nō. ¶ Cō ergo cōpō fiet ꝙcquēt ꝙ est mēbrum suscipiens ⁊ tribuens: ⁊ membrum tribuens ⁊ nō suscipiens: ⁊ mēbrū suscipiens ⁊ nō tribuens: ⁊ mēbrū neqz suscipiēs neqz tribuens. ¶ De mēbri aūt tribuentis ⁊ suscipientis inuentōe nō dubitamus. In cerebro nāqz ⁊ epe oēs ꝓuenerunt medici ꝙ vnūqdqz eoz ⁊rtutem vite suscipit ⁊ calorē nālem ⁊ spīm a corde: ⁊ vnūqdqz eoz principiū hz virtutis quā alijs tribuat. Sed cerebrū qdez pbet sensum ꝑm quosdā absolute ⁊ ꝑm quosdā non absolute ⁊ epar est principiū nutrimenti scōm quosdā absolute ⁊ scōm quosdaz nō absolute. ¶ De mēbri aūt suscipientis ⁊ non tribuentis inuentōe non dubitamus sicut caro ē que sentiendi virtutē ⁊ vite suscipit ⁊ non est alicuius virtutis principiū quā alijvllo mō tribuat. ¶ De alijs vo duabus diuisionis ꝑtibus in vna earū medici a magno ꝓhoz diuersificati sunt. ꝓhoz nāqz magnus dixit ꝙ mēbrum tribuēs ⁊ nō recipiēs est cor. ipm.n. est oium virtutum ꝓma radix ⁊ oibus alijs mēbris suas tribuit virtutes ꝑ quas nutrīūt ⁊ viuūt ⁊ ꝑ quas cōprehendūt ⁊ ꝑ quas mouent. ¶ Medici aūt ⁊ qdam ꝓmoz ꝓhoz has virtutes in mēbris ꝑtium sunt ⁊ nō dixerūt ꝙ sit mēbrum tribuens ⁊ nō suscipiens. Et ꝓhi qō sermo cum subtiliter certificat est veracioz. Sed medicoz ꝓmo in primis cum attendit est magis manifestus. ¶ Postea in alia diuisionis ꝑte diuersificati sunt medici inter se ⁊ ꝓhi inter se. Una enim secta dixit ꝙ ossa ⁊ caro non ſnia: ⁊ eorū filia non ꝑdurant nisi ꝑ ⁊rtutes ꝓprias que sunt in eis: que nō ab alijs ꝓncipijs eis influxerūt. Sed ꝑ illas virtutes cū nutrimētū eis trāsmittit sibi sufficiunt: ⁊ neqz ipsa alij rei virtutē tribuunt: neqz ēt aliud mēbrum eis aliā tribuit virtutē. ¶ Alia vero secta dixit ꝙ virtutes iste non sunt eis ꝓprie: sed ad epe ⁊ corde in ḡnatōis ꝓncipio eis influxerunt: ⁊ in eis quiete ꝑmanserunt. ¶ Medico tñ nō attinet vt in sequendo demonstratiua ꝓcedat argumentatiōe: vñ de his duabus diuisitatib⁹ ad ⁊rtutē exitus ꝓueniat: neqz paret ei semita ad hoc in quantum est medicus: neqz hoc ipsum in aliqua suarum ꝑscrutationem ⁊ suarum actionū ꝑdit. ¶ Debeāt scire ⁊ credere in diuersitate ꝓma qō non est ei curandum vtrum cor sit principium sentiendi ⁊ motionis cerebro: ⁊ virtutis nutrientis epati aut nō sit. Cerebrū nāqz siue per se siue post cor habeat: principium animalium actionum existit comparatione aliorum mēbrorum. Et epar similiter actionez naturaliū nutrientium principiū existit aliox mēbrorum cōparatione. ¶ Et de alia qō diuersitate debet scire ⁊ credere ꝙ non est curandus vtrum virtus naturalis in tali quale est os ut principio generationis ab epate venerit: aut eā ꝓ suamet cōplexione meretur aut nihil fit eorum. Sed debet credere ꝙ hec virtus ad ipm non ꝓfluit nisi ab epate: nam si inter ea via clauderetur: ⁊ os nutrimentuz apertum haberet eius actio destrueretur: quēadmoduz sit in sensu ⁊ motu. cum neruus qui peruenit a cerebro stringitur. virtus vero illa osli naturalis facta est duz eius permanserit complexio. ¶ Et tunc quidem exꝑlanabitur ei diuisionis habitudo: ⁊ videbit membra principalia que sunt: ⁊ membra principalibus deseruientia: ⁊ membra nō ꝓncipalia absqz seruitio: mēbra vo ꝓncipalia sunt membra que primarum virtutum que in corpore existunt que ad hoc sunt necessarie vt singulare: aut species perdurent principia habent. ¶ Scōm vero singularis durabilitatem sunt tria principia. Cor quidez est principium virtutis vite: ⁊ cerebrum quidem est principiū virtutis sentiendi ⁊ mouendi: ⁊ epar quidem est principiuz nutrientiū. ¶ Sed ꝑm speciei durabilitatem sunt principalia hec tria ⁊ etiam aliud quartum qō speciei existit propium: ⁊ sunt testiculi qui vni rei sunt necessarij ⁊ ad rem aliam inutiles. ¶ Necessitas ergo est ad sperma generandum qō genealogias conseruat. ¶ Ornamentum vero est ad hoc vt complementum forme detur ⁊ complexio masculina ⁊ femina ꝑseruetur: que speciebus animalis accidēta sunt inseparabilia: ⁊ nec sunt ex rebus in animalitatis essentiam ingredientibus: membrorum vero deseruientiū alia sunt que seruiunt deseruiunt ꝓparatoria alia que seruiunt seruitute latoria. Et ꝓparatoria quidem seruitus vocatur utilitas. latoria vero seruitus absolute vocatur. ¶ Seruitus aūt ꝓparatoria est anteqz ꝓncipale operetur: ⁊ latoria seruitus postqz ꝓncipale operatur. ¶ Cordis vero seruiens ꝓparatoz est sicut pulmo: ⁊ eius seruiens latoz est sicut arterie. Cerebri vero seruiens ꝓparatoz est sicut epar: ⁊ alia nutrimenti membra ⁊ custodie spūs ⁊ latoz est sicut nerui. ¶ Epatis vero ꝓparatoz seruiens est sicut stomacus: ⁊ latoz est sicut vene. ¶ Ette sticulorum quidem seruiens ꝓparatoz sunt sicut mēbra que añqz ipsi ḡnant spma. Sed coz seruiens latoz est virga in viris ⁊ vene que sūt inter eos ⁊ ipsaz: ⁊ in mulieribus sūt sūt vene que spma ad locū ꝓceptōis ipellūt: ⁊ mulieres insup habent matricē per quā spmatis cōplē

Digitized by Google

vtilitas. ¶ Galie. autem dixit q̄ membrorum alia sūt que opationē nō efficere hñt: alia que iuuamentum tantum: ⁊ alia sunt que operationem ⁊ iuuamentum habēt. primum est sicut cor. secūm ē sicut pulmo. tertium sicut epar. Dico autem q̄ per operationum opz intelligi illud q̄d cum re solūmodo operationē in vita singularis ingredientium cōpletur: aut i spēi permanētia: sicut cor in gñatione spūs. ¶ Et per iuuamentum opz intelligi illud q̄d preparatur ad alterius mēbri opationem suscipiendam: ⁊ tunc erit operatio cōpleta ad dandam singulari vitam aut spēi permanētiam: quēadmodum pulmo aerem preparat. Ipsum vero epar secūm suam pficit primo digōnem: ⁊ digestioni tertie ⁊ quarte apparatum p̄stat. ergo inc̄tum digōnem secūm adeo pfectam efficit quo ad sanguis ad ipmmet nutriēdum sit dōnum actiōem operatus est: ⁊ inc̄tum opationem efficit que i alia expectata opatione auxiliatur iuuamentum efficit. ¶ Et etiā denuo dicemus q̄ membroꝝ alia sunt q̄ generantur ex spermate q̄ sunt similium priuum mēbra preter carnem ⁊ adipem: ⁊ alia sunt q̄ ex sanguine gñantur sicut adeps ⁊ caro: qđ enim est preter hec duo ex duobus gñatur spmatibus masculorum spmate ⁊ spmate mulierum. ¶ Sz p̄m sermonem eius q̄ de sapientibus verificauit rō spermate masculi gñatur sicut gñat caseus de coagulo: ⁊ de spermate mulieris gñatur sicut caseus generatur de lacte: ⁊ sicut principium coagulationis est in coagulo ita principium coagulationis forme est in spermate viri. Et sicut principium coagulationis est in lacte ita p̄cipium coagulationis forme. s. virtutis patientis est in spmate mulieris: quēadmodum vnūqđq; duoꝝ coagulū. vz. ⁊ lactis est ps subcasei qui fit ex eis: ita vnumqđq; duoꝝ spermatum est pars subē embriōis. ¶ Hoc autez verbum nō parum imo multum verbis Gal. est ꝯrium. Sibi nāq; vī q̄ cuiq; duoꝝ spermatum ineſt virtus coagulatiua ⁊ virtus coagulationem suscipiens: ⁊ pp hoc nō se prohibet q̄n dicat q̄ virtus coagulatiua in masculis est formo: virtus coagulatiōem suscipiēs est formo: in feminis. Qualr aūt sermo in hoc certificetur inuenitur in nostris libris q̄ sunt d̄ sapientijs radicalibus. ¶ Posteaquo sanguis qui ipse mēstruoꝝ a muliere seiungebaſ fit nutrimētum. Sed alia ps eius est q̄ in sititudinez quert subē spmatis: ⁊ mēbroꝝ q̄ ex eo gñant ⁊ erit nutrimētum augmētans ipm. Alia ps eiꝰ est q̄ nō nutrimētum fit adhuc: sed est quemēs vt coagulet adumpléda loca mēbroꝝ p̄moꝝ vacua ⁊ fit caro ⁊ adeps. Et alia ps eius est superfluitas q̄ nulli hāz duaz rez est bona ⁊ remanet vsq; ad horā prus quā vpotenā superfluā expellit. Cuq; infans pturit sanguis qué ipse ep gñat huius sanguis vices supplet ⁊ gñatur ex eo qđ ab illo sanguine gñabaſ. Et caro quidem ex sanguine gñatur spisso qué caritas ⁊ siccitas coagulant. adeps vo ex eius aquositate ⁊ vnctuositate gñatur quā fritas coagulat ideoq; ipsam caliditas resoluit. ¶ Mēbra aūt q̄ ex spmate sunt creata cum solutionem cōtinuatis patiunt certa p̄minutate nō restaurant nisi pauca ex eis ⁊ in paucis habitudinibus ⁊ in etate pueritie sicut ossa ⁊ rami venaꝝ parui. nō. n. magni necq; arteriaꝝ. Cum enim aliqua eoꝝ pars seiungit nihil loco eius nascit: ⁊ hec qdem sunt sicut ossa ⁊ nerui. Illa vo q̄ ex sanguine sunt creata renascunt post additionē suā ⁊ continuant tali suba q̄lis fūt ipsa sic caro. ¶ Et illud qdem qđ est creatum ex sanguine in quo adhuc virtus existit spmatis dum nōdum uterum ⁊ sperma rps interciſit nisi paruum. illud mēbrum q̄n tollit iterum nasci pōt sicut dentes in etate pueritie. Cum aūt sanguis ad aliaz cōuersus fuerit complexionem nō iterū renascet. ¶ Et dicemus etiam q̄ mēbroꝝ sentientium mobilium pterūq; motus ⁊ sensus sil̄ p̄m est vnus neruus ⁊ plerumq; sep arantur: ⁊ erit p̄ncipium cuiusq; virtutis neruus. ¶ Et etiā dicemus q̄ omnium interiorum que pāniculis sunt inuoluta pāniculus ex vno pāniculorum pectus: aut ventrem cooperientium nascit. Sz eorum que in pectore sunt pāniculoꝝ origo sicut diaphragmatis ⁊ venarum ⁊ arteriarum ⁊ pulmonis est ex pāniculo interiore q̄ costas regit ⁊ membrorum quidam ⁊ venarum que sunt in ventre pāniculi oriuntur ex siphac qui interius ventris cooperit musculos. ¶ Omnia quoq; membra carnosa sunt aut villosa sicut caro que est in musculis: aut villis carentia sicut epar. ⁊ nullus quidem motus fit nisi per villos. Voluntarius vero motus sit causa villorum q̄ sunt in musculis. ⁊ naturalis sicut motus matricis ⁊ venarum. Et compositus sicut motus transgluntendi fit villis propijs p formam ex situ longitudinis ⁊ latitudinis ⁊ transuersionis. Attractioni vero sunt villi qui in longitudine protenduntur ⁊ expulsioni villi qui in latitudinem tenduntur: constringentes ⁊ retentiui villi qui ex transuerso vadunt. ¶ Membrorum autem que vnam habēt tunicam sicut venarum ⁊ vesice tres villorū spēs adinuicem sunt texte. Et mēbrorum que sunt duas hñtia tunicas villi quin latitudinem tendunt semp in extrinseca existunt in eorū tunica ⁊ alij duo in tunica eorum intrinseca. Illi tamen qui in longitudine protenduntur ad superficiem magis declinat extrinsecam. Qui taliter nō creati fuerunt nisi ne attrahendi ⁊ expellendi villi simul exstant: imo melius est vt villi attrahendi ⁊ retinēdi sunt sil̄ nisi intestinis. nō. n. multa indigent retentiōe sz attractione ⁊ expulsione.

Digitized by Google

¶ Et dicemus ēt q̄ mēbroꝝ neruosoꝝ corpora a sui ſuba aliena ꝓnētiū. alia ſunt que vnā hñt tunicā: ⁊ alia q̄ duas. Que āt duab⁹ ꝓſtūt tunicis nō taliter creata fuerūt niſi ꝓp iuuamēta multe coſtodie fortitudinis ſue corpeitatis ne findant cā fortitudinis motus ei⁹q̄ ꝓtiēt i eis ſicut arterie. ¶ Scōm eſt multa necītas multe cuſtodie in re corpis qō in eis eſt recōditū ne reſoluat ⁊ egrediat. Reſolutōis ꝝo timoꝛ ꝓuenit cā ſue raritatis ſi vnā hēret tunicam. Et exitus timoꝛ eſt iō: q̄ ꝓp hoc ēt ad ſciendū eēnt apte ⁊ hoc qdē corpus qō in eis eſt recōditū eſt ſicut ſpūs ⁊ ſanguis q̄ in arterijs ſunt recōditi in quoꝝ cuſtodia valde eſt ſtudēdū ⁊ de qbus timetur ne ꝓpter nihilo recedāt. Spūs qdē ꝓp reſolutiōes ⁊ ſanguis qdē ꝓp fiſſurā ex hoc nāq̄ maximum timet malum.

¶ Tertius eſt qñ cū alicui mēbro fuerit neceſſariū vt ſit ipſius attractio ⁊ expulſio motu vehemēti ſcīū eſt vnicuiq̄ eaꝝ ſingulāriſ ſine ꝓmiſſiōe: ⁊ hoc ē ſicut ſtomacus ⁊ inteſtina. ¶ Quartū ē qñ cū volūtas fuerit vt vna queq̄ mēbri tunica opationi q̄ eſt ei ꝓpria ſit ꝓparata: ⁊ vnāq̄ duaꝝ opationū acciderit ꝓp cōplexiōnē ab alterius opatiōis ꝓplexiōe diuerſa fuit melius iter eas diuidere: ſicut ſtomacus ī quo fuit volūtas ſentiēdi vrūtē eſce: qō qdē nō fit niſi in mēbro neruoſo. ⁊ digerē di qō ſimiliter nō fit niſi ꝓ mēbrū carnoſum. Vnicuiq̄ igit haꝝ duaꝝ rex tunicā poſuerūt p ſe: tunicā neruoſaꝝ vtuti ſentiendi ⁊ tunicā carnoſaꝝ digōi. ⁊ nā qdē intrinſecā tunicā fecit neruoſam ⁊ extrinſecā carnoſam. Poteſt nāq̄ digerētis opatio ad id qō digeſtū eſt in porētā ſine occurſu puenire. Sennes ꝝo id qō ſentīt nō pōt ſentire niſi obuiādo ei ſenſu. vz. tactus. ¶ Et dicemus ēt q̄ ſunt q̄dā mēbra quoꝝ cōplexio ſanguini eſt ꝓpinqua non ergo indiget ſanguis in eoꝝ nutrimēto multotiens ꝓuerti ſicut carnis: quappi eā neq; foramina fcā fuerūt: nq; vētriculi in qb⁹ aliquanto ꝛpe nutrimētū qō ei digerīt imoꝛet: ⁊ deinde caro ex eo nutriāt. imo illico cū ei nutrimētū occurrit in ipſaꝝ puertit. ¶ Et ſunt ex mēbris q̄dā quoꝝ ꝓplexio a ſanguinis ꝓplexiōe valde eſt remota. Jōq; cū neceſſe fuerit ſāguinē ea nutrire: optebit vt in ſimilitudiné ſube eoꝝ multis ꝓuiſionibus ordinatim ꝓuertāt ſicut os: quappin creatiōe añ vnū poſitū fuit foramen qō eoꝝ nutrimēto tāto ꝓpineat ꝛpe ꝗro illud i eius ſilitudinē ꝓuertāt: ſicut i oſſe cruris ⁊ aduitoꝝ: aut forma multa in ipſis dimiſa: ſicut in oſſe mādibule ſeriōris. ¶ Et mēbris qdē q̄ ſic ſunt neceſſe eſt vt nutrimēto ampliori ꝗ eis tūc ſit neceſſe repleanī: vt paulatim ⁊ paulatim ꝓcedāt illud in ſui ſimiliū dinē ꝓuertēdo. ¶ Mēbra āt formia ſuperfluitates ſuas ad mēbra debilia ſibi vicina expellūt ſicoꝛ ad aſcellas: ⁊ cerebrū ad loca q̄ ſunt poſt auriculas ⁊ epar ad inguina.

¶ Sūme prime doctrine quinte. ⁊ eſt ſermo vniuerſalis de oſſibus ⁊ ūcturis. Cap. j.

Jcemuſ q̄ oſſiū q̄ ſūt in corpe alia ſunt q̄ ſunt ſic̄ funda[m]: qñ ſup ea ē corpus fabricatū ſic̄ ſpōdiles dorſi. Spondiles nāq; ille corpis ſunt fūda[m]ſup quas ipſum fabricatū eſt: quēadmodū nauis ſup lignū fabricat qō i ea ꝓ[m] ponit.

¶ Et alia ſunt q̄ ſunt in corpe ſicut clipei ad tuēdū ſicut os cranei. ⁊ alia q̄ ſunt ſicut arma gbus bellatores ipediētes repelluntſic oſſa q̄ vocant ſimenia: ⁊ ſunt oſſa q̄ ſunt ſup ſpōdiles dorſi ſicut ſpine. ⁊ alia ſunt qbus ūcturaꝝ vacuitates repleāt ſic̄ oſſa ſiſamina: q̄ iter oſſa digitoꝝ exīt: ⁊ ſunt alia q̄ ſūt ad corpa ſuſpēdenda q̄ ſuſpēſiōe indigēt: ſicut os laude aſſi mulatū: qō eſt muſculi gutturis lingue: ⁊ aliorū ſuſpēſoꝝ. Quia aūt oſſa corpis ſuſtētaculū ſunt ⁊ erectio. ¶ Et oſſa qdē q̄ ad ſuſtētandū rātuꝛ ſunt: aut defendēdū ⁊ ad mēbra mouenda nēcia nō exīt ſoluda fcā fuerunt: ꝛ ſint in eis vacuitates ⁊ foꝛamina pua ⁊ pori q̄ fuerunt neēe in eis eſſe. ¶ Eoꝝ ꝝo q̄ ꝓp motum ēt nēcia fuerunt in ꝗtitate ꝓcauitatis aug[m] fcīū fuit ⁊ ipſoꝝ ꝓcauitas i medio coꝝ poſita fuit ⁊ vna. ne corpus eius receptaculis nutrimēti puis ⁊ ſeparis idigeret: qñ lapſum inde fieret: imo duꝝ fcīū eſt eius corpus: ⁊ ipſius nutrimētū qō eſt medulla in eius interiore eſt aggregatū iuuamētū igit additōis ꝓcauitatis intrinſece eſt vt ſit leue. ⁊ iuuamētū vnitatis cōcauitatis intrinſece eſt vt ſit corpus ipſius durius ⁊ durituri ſui corpis iuuamētū eſt ne i hora fortiſſimoꝝ motuū rūpat. ¶ Et iuuamentū medulle q̄ eſt in eo eſt vt nutriat ipſuꝝ ſicut añ declarauimuſ. ⁊ vt ipſuꝝ ſp mollificet ne frāgat. ió ꝙ motus ipſum exiccat ⁊ vt ſit ventre hñs ⁊ forte ⁊ ſolidū. Cōcauitas ꝝo minoꝛ ē cū firmitudo magis eſt nēcia: ⁊ eſt maioꝛ cuꝝ plus nēcia eſt leuitas. Quia aūt poꝛoſa fcā fuerūt ſicci nutrimēti: qō noſauimus cā: ⁊ pp ad ditionē nēcitatis cā rei alicuius q̄ nēce eſt vt i ea peneꝛet ſicut odoꝛ q̄ cū aere attrahit in oſſe collaroꝛio ſimili ⁊ cerebri ſuperfluitates q̄ p ipſum expelluntur. ¶ Quia ꝛa oſſa vicina ſunt ⁊ ꝓiuncta nꝛ inter aliq̄ os ⁊ os qō ipſum ſequit magnū exiſtit ſpatiū. Jnter aliqua tū eoꝝ inuenit ſpatiū puū qō cartilaginoſa implēt laguahic aut cartilaginibus ſimilia que ꝓpter iuuamentum creata fuerūt ꝓpter qō ⁊ cartilagines. Et vbi qō de iuuamēto illo non eſt curandū ūcura inter ea ſine labicata. i. vacuitate fcā fuit ſic̄ i mādibula ſeriōri. ¶ Ui cinitates ꝝo q̄ inter oſſo exīt multis ſunt modis. ſūt. n. oſſa quoꝝ vicinitas eſt vicinitas ūcure

Digitized by Google

erure lare: ẽ sunt alia q̃rum vicinitas est iun-
erure nó lare neq; multũ stricte. ⁊ sũt alia q̃rũ
vicinitas ũcture multũ stricte est vicinitas fi-
re aut olódrusin: aut mulsah ac. ¶ Et ũctura
gdẽ lara est cuius vnũ ossiũ suoꝝ sinus mouꝫ
facile pót moueri ita q; aliud os non moueat
sicut est ũctura raseté cũ aseud: ⁊ ũctura dura
non valde stricta est illa cuius vnius ossiũ mo-
tus p se nó est facilis neq; est nisi qddã modi-
cũ sicut ũctura q̃ est iter raseta ⁊ pectines: aut
ũctura que est iter duo ossa pectis. ¶ Jũctu
ra ẋo valde stricta est illa cuius nullum ossiũ
vllo mó moueri pót. sicut ũctura thoracis. ⁊
ẋta qꝫ est cuius vnum ossiũ hꝫ adduramẽtũ
ẽ aliꝫ hꝫ foramẽ in quo figit̃ illꝫ adduramẽtũ
firmẽ in q̃ non' mouet sicut dẽtes in suis orgi
nibus. ⁊ almodrus qꝫ est cuius vnũqꝺq; ossiũ
hꝫ vacuitates ⁊ dẽtes sicut serra: ⁊ dẽtes
vnius talis sunt ꝑparati q; alterius ossis vacuita-
tes ingrediũt quẽadmoꝺm er tarij eris tabulas
cõponunt. ⁊ hec qdem ũctura vocat̃ seren. seu
adoré: sicut sunt ũcture ossiũ crãei. ¶ Et mul
ta hac qꝫ alia est q̃ in lógitudine est cõnexa si-
cut iuncture q̃ est inter duo osse a seud. alia est q̃
in latitudie ꝓnat̃ sicut ũctura e spódilium in
feriꝫ et spódilibus dorsi: eaꝫ. n. q̃ serpuus sũt
iuncture non valde sunt stricte.

¶ De anatomia cranei. Cap. ij.

Cranũ qꝺ ossiũ cranei iuuamenũ
o est q; sunt vt clypeus cerebꝝ ꝓpter co
optẽtia ⁊ ab oibus malis defenden-
tia. iuuamentum ẋo q; nisa creata
fuerunt: ⁊ non fuit vnum ossiũ os. ẓn duas puꝛ
summas. q̃rum vna ꝓsideraꝛ fm res q̃ sunt in
cõparatõe et ipsius ossis. ⁊ alia cõsideraꝛ in cõ-
patõe eius q; ipm os colligit. ꝑria ẋo sum-
ma in duo diuidit iuuamẽta. vnũ est q; si cra-
neo impedimẽtum in vna ẽt pte euenerit fra
cture: aut putre factõis ñ erit ton craneo cõs
quẽadmoꝺm cũ eẽt si vnum foret os. scõm est ne
in partibus vnius ossis duersitas in duritie ⁊
mollitie ⁊ raritate ⁊ spissitudie ⁊ subtilitate ⁊
grossitie hẽaꝛ. ⁊ hec qꝺ diuersitas est necia pp
intentõem quã in ꝓrio dicturi sumus. ¶ Sũ-
me ẋo ẋ iuuamenta sunt q̃ p adoꝝ ꝓplent.
Quoꝝ qꝺam sunt q̃ sunt in ꝓpõe ipius cẽbꝛi.
vapores. n. grossi qui ab eo reʃolui egredi non
valeret si eẽt vnum os: egrediẽdi. hñt viam in
adorem q; ab eo sepanꝫ vt cẽbꝝ pp reʃolutõꝝ
mũdificet ⁊ aliꝫ ẽ in cõpõne eius qꝺ de vltis
neruoꝝ a cerebꝛo egreditur q; p mẽbra capitis
vadũt vt viam hẽant. Et sunt alia duo iuua-
menta cõia inter ossa et inter alias duas res.
vnum est in cõpatione venaꝝ et arteriaꝝ q; in
terius ingrediuñ in capite vt viam hẽant: et
alius est in cõpatione dure mris spisse et gnis
vt aliq; eius ptes cũ adorem teneant et a cere-
bꝛo eleuent̃ ne et grauamẽ inferant. ¶ Et hu
ius qꝺ nãlis figura ossis est vt sit rotũdum ꝑ
duas res et duo iuuamenta: vnum pp cõpatio
nem ad interius. figura nãꝝ rotũda est maio-
ris dimẽsionis ea quam recte linee ꝓpendũt
figure cum eaꝝ ꝓpe dimẽsiões cẽles fiũt. et
aliꝫ est in cõpatione ad exterius: cm̃ figura ro
tũda pp impulsiões non pauꝛ quẽadmoꝺm an
gulos hñtes patiũtur: et ipm qꝺ hꝫ sit rotũdus
i lógitudie tñ fem ẽ cm̃ angles nerui ex a cere
bꝛo in longitudine sunt posite et sic os vt ñ co
angustenꝫ. ⁊ duas hꝫ eminẽtias añ et retro vt
neruos defendat qui discendũt ad frõtem ⁊ ad
nuchã. ⁊ hꝫ qꝺ figura tres ẋas hꝫ adoꝝ ⁊ du
as hꝫ mẽdosas. ⁊ in ꝓnus vna adorem frõn ẽ
cõicãs arcual hꝰ mó. ¶. ⁊ vocaꝛ coróal. ⁊ alia
adherẽs ⁊ adorem. q̃ directe transiẽs in lógitu
dinẽ diuidit caꝑ in duo me ⁊ ꝑ se cõsideraꝛ
vocaꝛ sagitalis ⁊ inẽ tũ est ꝓgitta coróali vo
caꝛ ner alis. ⁊ hmõi qꝺ figura arcu silaꝛ i cu
ius medio linea recta siue ꝑpẽdicularis ẽ erec
ta que ẽ hoc mó. Et adoré zꝫ inter occiput ⁊
basim ipsius cõis existit: cuius puncto cũ ipa
sit fm figurã anguli extremitas sagitalis conti
nuaꝛ ⁊ vocaꝛ adorẽ lambdeos: eo q; lãde lre gre
ce silis existat q̃ est ita ¶ Cũq; duabus odo
rem ãs ꝑpus notatis minus ꝓpinguit fit figura ta
lis. ¶ Sue ẋo adorem mendoseꝫm capitis
lógitudiné sũt ꝓtẽtes. quatuoꝝ egdistãtes sagitali
q̃, pfunditate integra in ossib⁹ non profunden-
tur. Et hẽ due coronales vocantur. ¶ Nos
nãles añ capitis figure sunt tres: vna est vt an
terioꝛ eminentia minuatur. ⁊ ꝓpterea de ado-
rem auferatur adorem coronalis. Et alia est
vt posterioꝛ minuatur eminentia. et ad hoc de
adorem pdatur adorem lambdeos. et tertia est vt
utroq; pdaꝛ eminẽtie. et fiet caput vt spera lõ
gitudinem et latitudinem hñs cẽles. de hac q
dem figura summus medicoꝝ Gal. dixit. q;
ppea q; dimẽsiões in ea sunt eẽles oportuit
hꝫ q̃tatem vt dimẽsiones adorem eẽnt eẽles:
sed dimẽsiones adorem in ꝓnus erãt tres in lõ
gitudine ⁊ due in latitudines erũt tres in hac
adorem vna in lógitudine silr adorem vna in
latitudine. ¶ Et erit adorem qdem latitudi
lis adoꝝ medio latitudinis ab aure ad auré
sicut lógitudialis adoꝝ. i medio lógitudinis.
¶ Dixit et summus medicoꝝ Gal. impossi-
bile est caput aliam figuram quartam hñ nã-
lem hẽre. sita vt sit longitudo minoꝛ latitudine
nisi deventriculis cerebꝛi aut ꝺ ipsius corpe ali
qd minueꝛet. qꝺ qꝺ vtre est q̃rum ⁊ cõpõnis
ꝓhibens bõitatem. Et hic qꝺ ꝓnus medicoꝝ
Hip. dicta concessit qui dixit capitis figuras
quatuoꝛ tñ existere.

¶ De anatomia eoꝝ qꝺ ẽ sub craneo. Cap. iij.

Caput post hoc gnaliꝫ hꝫ ossa: q̃ꝝ qua
c tuoꝛ: sunt parietes. ⁊ vnũ est sicut ba
sis. hꝫ ãt parietes cum eo facti sunt

Digitized by Google

duriores eo ꝙ casus ⁊ passiones ad eos fm plim tendūt: ⁊ q; necesse fuit vt crancū eēt rarū factū est medium silr rax pp duas res: vna ē vt vapores ide egrediant ꝙ resoluunt: ⁊ altera ne grauamē cerebro iferat. ⁊ ō parietibus qdē posterior durior: factus est eo ꝙ a sensus custodia est remotus. Paries primus est os frōtis cuius supior terminus est adoré coronalis est iferior adoré que ab vna extrēitate coronalis pro uenies trāsit sup oculos apd supcilia ⁊ pueniat eius finis alij extremitati coronalis. Alij duo ꝺo parietes ꝙ a dextra sunt ⁊ a sinestra sūt ossa in qbus sunt aures ⁊ vocant petrosa pp su durities. Quoz vnūqōq; terminat supi⁹ ad adoré coronalis ⁊ iferius ad adoré que pueniat a sumitate adoré laude ⁊ prēdit vsq; ad coronalé ⁊ ab iterior ps coronalis ⁊ posterius ps adoré laude. ¶ Quartū ꝺo parieté termiat superius adoré laude ⁊ iferius adoré que est cōis iter caput ⁊ parillū ⁊ ūgu iter duo extrema laude. ¶ Sakis ār cerebꝝ est os qō oia alia sustinet ossa ⁊ vocaf basilare qō qō duz pp duo iuamenta fuit creatū. vnū est ꝙ durities ad portandū iuuar ⁊ aliud qō durū minus susciput pnr factionē supfluitatū: ⁊ hoc qdē os sub supfluitatibus que sup ipsum sp descēdūt posi tū est. ⁊ ō fuit medius ipsuz esse duz. ¶ In vnaqōq; p̄cēa duoz tpoz pte sūt duo ossa dura q̄ coopūt neruū q trāsit i tpe. Quoz sit⁹ ē fz lōgitudin ē tpis trāsitꝰ ⁊ vocāf hec duo ossa parie. ¶ De anato⁹ ossiū mādibulāz ⁊ aurū. Capitulū.

Ossium quidē mādibule ⁊ tpis numer declarabim⁹ adoré mādibule declarādo. ⁊ dicemus ꝙ supioré mādibulā terminat supius adoré cōis inter eā ⁊ frontē: trāsiens sub supcilijs a tpe ad tēpus. Et inferius terminat dentū oziones. ⁊ a duabus prib⁹ adoré que a pte auris venit cōis ei⁹ inter eā ⁊ os basilare qō est retro post dentes. Deinde alia extrēitas que est finis. vz. q; eminendo ad domesticā partē declinat. ⁊ est adorem que dicit iter hec ⁊ adoré: quā noiaum⁹: que est illa que in lōgitudine sup palatū secat. Iste qō eius sūt termini. ¶ Adoré ꝺo termios ei⁹ ingredientiū quedā est que secat in longitudie qō in palato ē tupm̄ū. Et alia adoré est que ici pit inter duo supcilia ⁊ vadit ad oppositū que est inter duos dētes duales ⁊ est adoré que in p̄n⁹ incipit huius adoré ⁊ descēdēdo declinat ab ea ad oppositū ꝙ que est inter q̄drupli ⁊ qō caninū a dex̄: ⁊ alia q̄ illa a sinistra. ¶ Ex his tribus adoré. s. media ⁊ duabus extrēis ⁊ iter oppōes oziū dētū pdcōz fiunt duo ossa triangula. Sz triangulo⁹ bases non sunt apud dētū oziones: sz ante hoc fit in medio adoz; secans circa basim narū. tres. n. adoré hāc secāt. ⁊ in locis pdictis trāseāt ⁊ fiunt sub duobus trāgulis duo ossa: quoz ambo hoz trian gulo⁹ ⁊ oziones dētū p̄tinent bases: ⁊ duas ptes adoré extremaz: ⁊ vnū os sepat ab alio illud qō de media adoré descēdit. In vnoquoq; ergo illoz duoz ossiū sunt duo āguli recti apd hanc adoré secāte ⁊ acutus eius apud duos caninos ⁊ expāsus eius apud nares. Et de adoré mādibule supiores est adoré quedā que descendit ab adoré cōi supiori ⁊ ad prē dirigitur oculi: ⁊ cū puenit ad orbitā in tres sepaf ramos quoz vnus p gredif sub adoré que cū fronte est cōis ⁊ sup oculi orbitā donec supcilio p̄nuetur. Et alia adoré est sub ea: ⁊ silr p̄nuaf p̄ter ꝙ orbitā ñ ingredif. Et alia adoré 3ª silr p̄nuaf postq̄ orbitā ingredif. Et q̄q̄d de illis inferius erit in cōparatiōe adoré que est sub supcilijs longius est loco quē illud supius tangit: os ꝺo qō adoré p̄mā trū sepat est maius: ⁊ post illud qō sepat fcōa. ¶ Nasi ante iuuamēta manifesta sunt que sunt tria. Unū ē qm cū foramine qō est in eo in odoratiōe iuuat do nec plus aeris in eo p̄uenaf: ⁊ ét tpet ꝺus q̄ in cerebꝝ penetret. lz. n. plim aeris ꝙ attrahitur ad pulmoné vadat: magna tñ eius ps ad cerebꝝ ét tēdit. Et cū aeris ét attractōe cū q̄ odorare vult multus in vno loco aer coram instro odoratus adūgif: vt sit apphensio: plus ⁊ copiosior. In vno igit iuuamēto sunt hec tria iuuamenta. ¶ Scōm ār est qō ad lr̄as iuuat distinguendas: ⁊ vt ad eaz exitus sit facilis in icisione. ⁊ ne totus aer apud locū cui lr̄a accidit mansio p̄uenaf: lz fz mēsurā: ⁊ hec duo iuuamenta in vno p̄sistūt iuuamēto. ⁊ tñ est quod facit nasus in mēsuratiōe aeris hāz lr̄az q̄tū illud qō facit forame pforatū. absolute post fistulā quod nihil obturat. ¶ Tertiū ꝺo est vt supfluitates a cerebro egredientes ⁊ regmē⁹ ⁊ defensionē a visibus pēant: ⁊ ét est instrm̄ iuuatiuū ad ipas ercutiēdas cū eruffiatiōe. ¶ Et ossiū qdē nasi cōpositu ex duobus est o⁹ib⁹ ad modū duoz triangulo⁹: quoz duo anguli superius p̄currunt ⁊ bases apud vnū angulum se p̄ungunt ⁊ in duos sepaf angulos: ⁊ vnūqōq; duoz ossiū vnicuiq; duaz adoré supponitur extrēaz q̄s noiaum⁹. ⁊ sup duas eorum inferiores extrēitates sūt due cartilagines molles. ⁊ int eas fz lōgitudiē adoré medialis est cartilago: cuius supior ps inferiore duriore que rota alijs duabus cartilaginibus duriores existit. Huius ꝺo medie cartilaginis iuuamentū est vt nasus in duas p̄taf nares: ⁊ ō vt cū ad cerebꝝ supfluitas descēdit sz plim ad vnā eaz declinet: ⁊ non tot ā attrahēdi aerē viā obturet: q̄ ad cerebꝝ aerem defert q̄ ꝺo ibi de spū exsufflāt. ¶ Duarū ꝺo cartilaginū extrēaz iuuamēta tres res exīt. Una est iuuamētū oibus cartilaginibus q̄ sup oēs ossium exīt extremitates cōes: q̄ tā erecti sumus. ¶ Et 2ª ē vt expādātur ⁊ dilatētur si necē fuerit aerē su

Digitized by Google

ꝓfluę attrahere aut expellere. ¶ Et ꝫ ē vt ad vaporē excitādū cū suo motu ⁊ q̄tione ⁊ tre more: iuuet cum eruitiau erit. ¶ Et duo qdē narū oīa fcā fuerūt minuta ⁊ lenta: q̄m leuitas magis est hic nēcia q̄ firmitudo ⁊ ꝓpue: qz a mēbroꝝ ꝓximitate sunt ſeparata q̄ nocumēta sunt: capiennta ⁊ sunt posita cuꝰ custodia sen sus. ¶ Oſſū ꝙo mādibule inferioris forma ⁊ inuamentū scita sunt. et duobus nāq; ꝓstit ossibus que stricta sub mēto ꝓnectit uītura. Et i ſimilitate cuiuslz duoꝝ alioꝝ extrēoꝝ eoꝝ secādo fcā ē serratura curua q̄ cū addutamēto erigcio seꝑparato ꝓpositū. qđ ex osse nascit qđ ad eā puēit q̄rū vnaq̄z ligamēcus sunt ligata.

¶ De anatomia dentium. Cap.v.

Entes qdē sunt. xxiij. est tñ cū ꝓti gut quosdā hoies nō hꝫ neguegi dij q sunt quatuoꝝ extremi: ⁊ tūc non erūt nisi. xxviij. Eoꝝ ꝙo duo sunt duales: ⁊ duo q̄drupli: suprus: ⁊ totidē iferius ad incidēdū ⁊ duo canini supiꝰ ⁊ duo inferius ad frāgēdū ⁊ molares ad molēdum ab vtraq; supioꝝ ⁊ iferioꝝ ſq̄uo: aut q̄nq. Et hꝫ totius ſūma. xxvij. aut. xxviij. q̄uoꝝ dua les: ⁊ q̄uoꝝ q̄drupli: ⁊ q̄uoꝝ cāini ⁊ octo mo lares ⁊ quatuoꝝ neguegidi: ⁊ neguegid qđ ꝑm plm nascūt in medio tpis augmēti ⁊ hoc qđ est post ꝓmatu emissionē ⁊ ante ꝓsistētiā: q̄m ꝓsistētia est circa. xxx. annos. Ꝛóq; dentes isti sensus vocāt. ¶ Et dentes ēt hūt radices ⁊ capita acuta que in foraminibus figunt ossiuꝫ duaꝝ mandibulaꝝ in qbus ꝓsistunt. Et super margīnē cuiuslz foraminis additam ēū ma gnū rotūdū ossē qđ dentē circundat ⁊ stringit vt eius fortiora sint ligamēta. Unuslz ꝙo dentū ꝑter molares vnū hꝫ caput. ¶ Sꝫmo larū in inferiori mādibula fixoꝝ q̄slz ad minus duo hꝫ capita: ⁊ est ēt cū hꝫ plura: ⁊ preci pue neguegidij q̄ q̄uoꝝ hūt capita. Sꝫ fixoꝝ in mādibula supioꝝ q̄slz ad minus tria hūt ca pita ⁊ fortasse plura ⁊ ꝓpue neguegidij q plu ra hūt capita. capita ꝙo molarū mſtra fcā sūt q̄ſ sunt magni ⁊ q̄ſ eoꝝ opō ē maior. ¶ Et suprioꝝ q̄ addutamēta sunt. eo ꝙ sunt suspē ſa: ⁊ ꝙ grauitas facit eos ad oppōnē ꝑtis suo rū capitū declinare.. Inferioꝝ ꝙo pōderositas infrioni eoꝝ nō existit ꝛria. Nullū ꝑterea ossiū vllo mō erit ꝑt dēteſ. H.n. dixit. q̄ experimētū nobis demōſtrauit eoſ ſetū hꝫ: de q̄ nā sollicita fuit: ⁊ fecit ꝙcū ⁊ tute q̄ a cēbro ꝓ uēit. Iccirco vt ipſi ēt iter calꝫ ⁊ fri. discernāt.

¶ De inuamento dorſi. Cap.vi.

Oſsum ꝓ quatuoꝝ inuamenta fuit creatum. Unū est vt ſe nucce ſe nuta que permanentia a ſalis est nēcia ꝓ illud qđ in ſuo loco ō nuc ce inuamēto clare narrabimus. Hūc ār ſum mā aggregatā de eo referemus. Et hoc ē q̄ ſi nerui oēs a cerebro nascerentur eēt nēcū. ca put nīſo manus eē q̄ſ fit: ⁊ ſic grauaret ſupra totū corpus. Ꝛeruo quoq; eēt necessariū grā de ꝑtāſure ſpatiū ⁊ lōgu: dōec ad extremoꝝ finē puenirent: ⁊ eēt nocumēto expoſitū ⁊ ad icidēdum ⁊ eius qđē lōgitudo ipſius debilita ret fortitudinē ad attrahēdū mēbra grauia ad ipoꝝ ꝑn. Ꝛóq; deꝰ: eꝰ nomē sit bñdictū: miſi corditer egit faciēs ꝓtē cerebri q̄ ē nuchpa adi feriora corpis icedē: ſicut canales a fōte: q̄ren ēt ea neruoꝝ diuiſiōes a duob⁹ ſuis latcrib⁹ ei⁹ extrēo ꝑm oppoſitionē ⁊ vicinitatē cū mē bris egrediant: poſtea ferñ ē dorſū ſe mitra ei⁹ ⁊ custodia. ¶ Et 2m qđ ē: eām dorſū est custo dia ⁊ duple⁹ mēbroꝝ nobiliū: q̄ ſunt poſita co rā ipſo: tōq; creatiōe facte fuerūt ei: ſpine ⁊ ſi menia. ¶ Et tertia de cā ꝙ dorſuꝫ creatū fuit vt ſit alioꝝ oſſiū ꝑn⁹: ſicut lignū qđ in erordio nauis ꝑmo ponit: cui alia ligna iſiguñ ſcōo ⁊ annectūt. Ꝛóq; dorſū duꝝ creatū fuit. ¶ Et q̄rū ē: vt poſſit hō ſtare: ⁊ ad multas ſe mo uere pres. Ꝛóq; dorſuꝫ de ſpōdilibus ordinatis fcm ē: nō de oſſe vno: nꝫ de oſſibus magnis iunctare quoq; inter ſpōdiles facte ſunt non late: q̄m ſtandi potentiam debilitarent neq; valde ſtricte: quoniam ꝓhiberent inflexionare.

¶ De anatomia ſpondiluꝝ. Cap.vij.

Pōdilis ē os in cui⁹ medio ē fora mē: ꝓ qđ nuchatrāſit ⁊ ē cū ſpōdi q̄ſ q̄uoꝝ hꝫ additamēta a dextra: ⁊ a ſiniſtra: ⁊ a duob⁹ latꝰbus foramiſ. Et ea qđ q̄ ſurſum tēdit ſurſū aſpicientia dōr. Et q̄ ſunt iferi⁹ tendētia iferi⁹ aſpicientia ⁊ inter ſa. ¶ Et ē ēt cū additamēta ſunt ſex: q̄uoꝝ ab vna ꝑte duo ab alia: ⁊ ē cum ſi octo. ¶ In his ꝙo additamētis exiſtit inuamētū vt ꝑ cā ꝓximitas q̄ ē iter ſpōdiles ꝓximitate iūctura li ordinet cū ꝛcauitatibus i qbuſdā eaꝝ ⁊ ca pitibus buccellis ſilib⁹ i qbuſdā. ¶ Sūt ꝓte rea ex ſpōdilib⁹ q̄ alia hūt additamēta. nō ꝓp hoc inuamētū ſꝫ ꝓp deſciſion ē clipeū ⁊ repul ſionē ei⁹ qđ ꝑcurrit ⁊ ſup ea teruñt hoꝝ addi tamētoꝝ ligamēta: ⁊ ſunt oſſa ąpla ⁊ dura hꝫ ſpōdiliū longitudinē poſita. q̄ aūt ex eis retro poſita fuerūt ſpie vocāt ⁊ ſimēcia. Et q̄rcis a dextris ⁊ ſiniſtris ſūt poſita vocāt ale. Ipſa ꝙo ſūt ad ōfendēdū illō qđ i lōgitudie corpis ex venis ⁊ neruis ⁊ muſculis ꝓfundi⁹ q̄ſ ipſa i gredit. Et q̄dā ex alis q̄ ad ꝑtē coſtaꝝ tēdūt alio ꝙ ꝓuū hūt iuſtamētū. qđ qdē ē vt cis cre ent vacuitates qb⁹ capita coſtaꝝ gibboſa mi rabiliꝰ ligent. In vnaq̄q; eni ala ex eis ſūt due vacuitates. ⁊ i vnaq̄q; coſta ſūt duo additamē ta gibboſa. ¶ Sunt ꝑterea ex alis q̄ duo hūt capita ⁊ ale duplici ſimilant. ⁊ ꝓpe q̄dē ſpō dilibus exiſtit eoꝝ. Iu. cuius inuamentum nunc notabimus. ¶ Spondiles quoq; ꝑter fora mien medium alia hūt foramina ꝓpter illud

Digitized by Google

qđ ab eis egredit ō neruis: t de in eis egredit
deuenis. qdam ãt ullor foraminū sunt q̄ pplē
tur in vna vnus spōdilis eminentia: t sunt q̄
dã eor q̄ cōplent iter duas spōdiles cōiter. Et
locus earū ē cōis terminus q̄ inter eas erigit.
¶ Et plerūq; est cū illō a duabus pibus. i. su-
pius t inferius erigit Et plerūq; est in vna pte
t est ēt cū in vnaq̄q; spōdili est semicirculus.
t est cū i vna earū est maior. t in altera mior
t hec q̄dez foramina a duobus lateribus spō
dilis posita fuerūt: t non retro pp ōfensiones
ōfectū illic ei⁹ qđ egredit. t igredit t q: pcussio
nib⁹ eēt expm. ¶ Hec̄q fuerūt posita anteri⁹
q: i locis eēnt ad q̄ eor p⁹ sua nāli pōdere sita-
te t suis ēt voluntatibus mob⁹ ōclinat. nō q̄ mo
tus debilitarentur. ¶ Et non fuit pole vt eēnt
stricti ligamēti vt anterius egrederēt: t po-
stea retro redirēt fuit pole: q̄m declinatio ēt
eēt sup neruor egressiones q̄ eis facēt eo q̄ agu
statione t nocumētum. ¶ His ãt additamen
tis q̄ p ōfensiō e erigit sup posita fuerūt ligamē
ta. t nerui t lenta fcā fuerūt t lubrica ne tactu
carni iferāt nocumētuz. Additamūor quoq;
cū ūcturalib⁹ nā est hō. Sūt. n. adiuncem for-
ter ligata ligamto vehemēti vndiq; verūm li
gatura anterius ē plus stricta: t posterius plus
lata: q̄m anterius curuari t conflecti est magis
ne ī m q̄ posterius flecti t curuari: t ppea q:
ligamenta q̄ sunt posterius fcā fuerūt lata: m
pleta fuerūt pauta q̄ ibi pculdubio fiūt hūo:
bus viscosis. ¶ Spōdilū ãt q̄dam sunt q̄ val
de bñ ligañt cū athachib: ac si eēnt vnum os
creatū ad fixtonē t geré. t q̄dam sunt que sunt
lata ac si essent ossa multa creata pp morum.
¶ Be iuua⁹ colli t anato⁹ ossiū ca⁹. La. viij.

Ulli fuit creatū pp trachea arteriā
c t trachea qđē artia fuit creata pp il
lud qđ narrabimus de creatōe eius
t unūmētis i suo loco. Et ppea q:
spōdiles colli ad sūmū supiores sūt delate sup
eas que cū sint dorsi t sūt sub eis: optuit vt fu-
issent minores. Nō. n. deferī deferēte lenius
esse oz cū placuerit vt motus qđē sint fz sapie
ordinē. ¶ Et q̄m neēe fuit unūq; nucce grossi⁹
eē t manus sicut ꝓauratū ꝓm⁹: eo q̄ illud qđ
er diuisione neruor supreme pti e. t. ppriuz est
plus eo qđ est ꝓpriū ei qđ est interius: optuit
in spondilibus colli foramina magna ampla
fore. t q: puitas t foramis ꝓplitudo eaz ante
nuaretur co: pa opoꝛtaut firmitudis intentio
nem ibi affuisse: q̄ illud qđ due res q̄s narrabi
mus debilitarent emēdaret: optuit igit eas
oibus alijs spōdilibus duriores creari. ¶ Et
q: curuq; spondilis earuz corpus fuit subtile
creata fuerunt eoꝛ sumenta pua. ¶ Magna. n. si
creata fuerint spōdiles eēnt expositi rupture t
nocumētis: eo ꝙ eaz sumenta res occurrerūt
fortes: t q: eaz sumenta fuerūt parua: fcā fue-
runt ale earum magne duo duplicia habentes
capita: t quoniam motus magis fuit necessa-
rius q̄z fixio: eo ꝙ ipse nō multa fuerunt ossa:
quēadmodum ille que sunt inferius. Iare fcā
fuerūt spōdili eaz ūcture: cōpōne ūcturarū
eaz q̄ sūt iferi⁹: t q̄m q̄ntū ōfuit eis ex firmitu-
die pp laritatē tātudez recupaī aut plus eo ex
pte eius qđ eas circūdat t super eas graditur
ō neruis t musculis t vēsis: nō nō fuit necia mi
ta firmitudo in ūcturis. t q: nō fuit necessa-
rium multum firmare ei ūcturas: t sufficit eis
mensura q̄ er ea attributa eis fuit. nō eaz addi-
tamenta ꝓūcnō alia sursum aspicietia rursum
in summa non fuerūt creata magna t multe la
titudis: quēadmodum illa q̄ fuit sub collo.
Uertūm eaz bases posite sunt lōgiores t eaz
ligamēta latiora. Et neuor egressiones in eis
posite fuerūt cōes sicut diximus: q̄m non fuit
pole vt vnaq̄q; illaz spōdilū eo ꝙ sit subtilis
t parua t foramē p qđ trāsit nucha ap lum eēt
ppe nisi in illis q̄s declarabimus: t q̄rum de
mōstrabimus dispones. ¶ Hūc ãt dicimus
ꝙ spōdiles colli septē sunt nūero. Hec̄q q̄
mēsura in lōgitudine t nūero fuit eqlter. t q̄
q̄ eaz oia. vj. pdcā hñt additamēta ꝓter pmaz.
s. simenta t duas alas t q̄rtuor additamenta
coniunctio nalia sursum aspicientia. t quatuor
inferius aspicientia. t vna quecq; ala duas ha-
bet ramos. t circulus egressionis neruī inter
omnes duas spōdiles diditur in duo media.
Una ãt: spōdilis t 2ª q̄sdã hñt ꝓpetates q̄s
non hñt alie. ¶ Ja ꝓmus ꝺo est tibi sciēdum:
ꝙ motus capitis t a dextris t a sinistris fit ūc-
tura q̄ est inter caput t spōdilem pmā. Et ip
sius motus anterius t posterius fit ūctura q̄
est inter illā t spōdilē scdaz. ē igit nobis de ūc
tura pmi in pmis loquēdum. ¶ Dicemus
igitur ꝙ sup laboriosaz ꝓte spōdilis ꝓ⁹ a duo
bus pubus q̄ sunt supius create fuerūt due va
cuitates in q̄s duo ossis capitis additamenta
ingredunt. Et cū vnum eoꝛ eleuat t alter de
primitur ōclinat caput ad depssum t qđ i hac
spōdili alia sit ūctura in pole fuit. Ubi igitur
alia fcā fuit spōdilis p se q̄ est 2ª er q̄ creato: a
pte eius anteriore q̄ est ad anteriora additamē
tum lōgum duz oriri fecit qđ ptransit t ingre
ditur foramē ꝓpe cor. a nucha foramie inter
eas cōi. i. foramie qđ a posterioribus ad ante-
riora est lōgius q̄s a dextra t sinistra: q̄m inter
posterius t anterius sunt duo ingredientia q̄
maioꝛe occupāt locū q̄s vnum er ingredētiu
bus occuparet: latitudo ãt mensuratur fz vnū
ingrediens qđ est maius. t hoc q̄dem additā
mētum vocatur deus a quo qđ occupara fuit
nucha ligamētis foris qđ q̄tenꝰ dēus extremitaſ
a nuche extremitate separet. ne deus suo mo-
nucha pcutiat t ei⁹ agustatoez faciat: deinde
additamēti hoc a spōdili ꝓ⁹ eleuat t vacuitatē

Digitized by Google

q̃ ẽint capitis osse ingredik qꝺ vacuitas q̃i osse exĩstit capitis anteri⁹ ⁊ posteri⁹ circũdat. Et ita qꝺẽdens nõ ad iteri⁹ fuit factus nisi ꝓp duo inuameta: quoꝝ vnũ est vt sit ápli⁹ custoditũ. ⁊ alter vt lat⁹ spõdilis qꝺ é magis subtile sit iteriꝰ ⁊ nó exteri⁹. ¶ Et ꝑ⁹ qꝺẽ spõdilis ꝓpetas é ne simenia hẽat: nõ ne ei iferat grauamẽ ⁊ ne ꝓp ipsã nocumẽtus sit exposita: additamẽ tũ nãqꝫ qꝺ repellit iquãtũ é fortu⁹ ipꝫ ⁊ fractu rã ⁊ nocumẽtũ afferret qꝺ é debilius: ⁊ ẽt ne musculos ⁊ neruos multos q i ei⁹ circuitu sũt posĩ ledat. Et q: ẽt pax indigemus ꝟ spuius custoꝺiẽtib⁹ hec. n. spõdilis ẽ q̃si submersa ⁊ sepũta custoꝺijs 2ꝺ q̃ ipꝫ a nocumẽtis custoꝺiũt. ⁊ ꝓp has qꝺẽ itẽtiões non ꝓpe ei fcẽ fuerũt ale. Neruoꝝ eni ⁊ musculoꝝ plures i duob⁹ eius laterib⁹ positõe spũa posĩti sũt: ppea q ꝓno sũt ppiq̃. Ꝿóꝝ ale locũ ñ hũerũt ibi. ¶ Am plius ex ꝓpetatibus huius exĩstit spõdilis q neruꝰ ab ea nó ꝺuo eius egreꝺũt latera: sed duo foramia q̃ i ea posteriꝰ ad ptẽ tẽdũt supe riozẽ. Si. n. eius neruoꝝ egressiões essent vbi duo capitis additaméta oꝺificijs ũgũt suis: ⁊ vbi motꝰ eoꝝ sũt vehemẽtes vehemẽs ipeꝺimẽto caput ipeꝺeret,. ¶ Silr q̃s si eẽnt vbi 2ª deglutut ad deglutiões sua additaméta q̃ igreꝺiũt i ipa ex suis ꝺuobus additamẽtis q̃ sr eã icẽdũt: ⁊ vbi iter eã ⁊ iter 2ª̃ tũctura fit lara q anterius mouet ⁊ posteriꝰ nꝫ fuit ꝓueniẽs vt anterius ⁊ posterius egrederet ꝓp cas q̃si ꝺclaratiõe cãe aliaꝝ spõdiluꝰ ꝺmõstrauimus: nꝫ a ꝺuobus latꝰ ꝓp ossis ibi exĩstẽtis sub tilitatẽ cã ꝺẽtis: q̃pp fuit neẽe vt pax sub tũcu ra capitis esset posterius a ꝺuobus pubus. si medio eius qꝺ é iter id qꝺ é posterius ⁊ latus. Oportuit igit vt ꝺuo foramia eẽnt pua: q̃pp neẽe fuit ⁊ neruos fuisse puos,. ¶ Ex ꝟo⁹ in spõdilꝫ ipose fuit neruoꝝ egressiões supius fuisse sic fuit ipose i hac: eo ꝙ si i ea eẽnt neruꝰ rũ seruoꝝ egressiões sic i ꝓma timeret ne ꝙꝺ saret ⁊ rũperet motu pẽ spõdil sup eã cũ caput ãterius aut posteri⁹ mouet. Neq; ẽt fuit pose vt ãnius egrederẽt ⁊ posteri⁹ pp illꝺ qꝺ dixi mus. Nec fuit pose vt a ꝺuobus egrederẽt la teribus: qm̃ si eẽt ita: eẽt cũ pª cóis: sꝫ qꝺ, inter eas oriret eẽt valde sbile: nꝫ ꝓmoꝝ corigeret putatẽ. ⁊ qꝺ cõphẽderet eẽnt pia ꝺbilia sil ĩ cta: ⁊ si cũ pª eẽt cóis: tã. n. cognouimus cãs pe ⁊ q̃ eẽt corruptio si eã a ꝺuobus ꝓcurarẽt latera ribus. ergo oportuit foramia i scꝺa eẽ añ duo latera simenij ⁊ ꝺuobꝰ ꝓme opposita laterib⁹ qm̃ corpus pẽ cũ eis associabik nó ledereos'. ⁊ ꝺẽs qꝺẽ q ex 2ª oriẽ bñ ꝓme ẽ ãne exus ligamẽ to fortu: ⁊ tũctuꝝ capit⁹ s cũ ꝓma: ãbe cũ 2ª sunt laxiores q̃ eaꝝ spõdiluꝰ tũcture: tõ ꝙ motus q ꝓ. eas fiãt valde sũt necessarij ⁊ tũctura: vt eẽnt firme ⁊ mãtfeste. ⁊ cũ caput mouẽt vnius spõ dilis alia mãet iseparabilis i alia sua tũctura. sic oppoſite facie ad facie: ⁊ cũ caput añius mo uet ⁊ posteri⁹ fiat cũ ꝓma spõdili sic fi ambo es sent vnũ os ⁊ cũ ad ꝺuo latera sine trãsuersiõe mouet sit spõdilis ꝓma cũ fa sicut vnum os. Hoc est quod ꝺe spõdilibus colli ⁊ earum ꝓpꝛietatibus narrare volumus.

¶ De anotomia spondilum pectoris ⁊ coꝝ tũuamentis. Capitulum.ix.

Spondiles pectoris ille sũt cũ qbus ũgunt coste ⁊ attractiõis aeris. mẽ bra cõpꝛehẽdũt. ⁊ sũt spõdiles. ri. si menia hñtes ⁊ alas: ⁊ vna que alaꝝ nõ hꝫ. Sũt igit. xij. spõdiles. ¶ Earũ ꝟo si menia nõ sũt eq̃lia. Que. n. eis sũt coꝝ mẽ bris q̃ sũt nobiliora maiora sũt ⁊ fortiora. Et spõdiluꝝ qꝺẽ pectoris ale alijs duriozes exĩt ꝓp ꝙ cũ eis coste ũgũtur. Septẽ ãt supmaꝝ spõdiluꝝ simẽtia sũt magna. Et ipaꝝ ale grosse vt coꝝ fortissime trucat. Et tõ qꝝ eaꝝ corporeitas in hoc fuit ꝺiminuta fcã sũt ipaꝝ additaméta ꝓtuctionalia curta: ⁊ lata: ⁊ illaꝝ qꝺẽ supra ꝺ cẽ additaméta ꝓtuctionalia q̃ sursũ tẽdũt sũt illa i q̃bus ẽ vacuitas bucelle: ⁊ illa q̃ iferius tendũt sunt illa, i q̃bus egreꝺiunt gibbositates que vacuitates egreꝺiunt quaꝝ simenia ad in feriora curuanť. Decime aũt simenũ est rectũ ⁊ nó curuũ: ⁊ eius additaméta cõtunctionalia. vtriũqꝫ habẽt vacuitates que coꝝ bucellis exi stũt cũ supiuꝫ ⁊ iferiꝰ sũt bucellaꝝ sit receptio: postea ꝟo illaꝝ q̃ sub decima existunt bucelle sunt ad supiora ⁊ eoꝝ vacuitates ad iferiora ⁊ ipsaꝝ simenia ad supiora curuanť: ⁊ nñc hu⁹ totius tuuamẽtũ notabimus post. ¶ Duode cima ꝟo spõdilis alas nó hꝫ: qm̃ nẽcras mul ta q̃ costaꝝ cã ierat tã est ꝺiminuta: ꝫ firmitu do alio mó é ingẽiata i quo firmitudo cũ alio ũgit tuuamẽto. ¶ Et huius quidem exĩstit declaratio ꝙ spondiles alchatim nimia in ꝺiguerũt magnitudie ⁊ tũcturaꝝ multa firmi tudie. q: ferunt totũ qꝺ é supra ipsas. tõ qꝫ ne ceſſe fuit vt i tũcturis vacuitates ⁊ bucelle plu res nũero fierẽt. Ꝙre tũcturaꝝ eaꝝ additaméta ꝺuplata fuerũt. ⁊ fuit necesse vt ꝑs ꝺuodecime q̃ é ꝟsus pte illaꝝ sinulis illis fierẽt. q̃pp ei⁹ ad ditaméta ꝓtuctionalia ꝺuplata fuerũt. ¶ In his igit additamẽtis ꝺstructa fuit res ex q̃ di gnũ erat vt ale fierent. postꝰ hꝰ amplissime fuit ꝺilatata. ⁊ qꝺ ex ea ampliatũ fuit fere ale simile exĩstit. Duo igit tuuamẽta sũt i hac creatura ꝓtucta fuerũt. ⁊ hec qꝺez ꝺuodecima é illa cũ q̃ ꝺiaphragmatis ũgit extrẽitas'. ¶ Ille aũt q̃ supra hãc exĩt spondilez nó hac, idiguerũt firmitudie i multiplicatiõe additamentoꝝ cõ tũctionaliũ: imo qꝺ eis oriť ꝺ simenijs ⁊ alijs magnificatũ fuit. Ꝙre eaꝝ corꝑ ad hoc occupa tũ fuit ⁊ ppea q pectoris spondiles maiores exĩt spõdilibus colli ñ fuerit posita foramia iter duas spõdiles cõia eq̃lr ꝺiuisa: ꝫ paulatꝫ

Digitized by Google

fuerūt ordinata: qm̄ i illis que sūt supius fuit fcm̄ aug^m̄ t i eis q̄ sunt iferius fuit fcā dimi-
nuto ꝺoec totū foramē ivna remanēt. t huius
q̄ finis i ꝺcima exit spodil. ¶ Eaꝛ ꝺo q̄ ex
spodilibus pectoꝛis remanēt: t spodilū alcha
ti coꝛpa tolerare potuerūt a ꝺxtris t a sinistris
vt i eis fiat foramē ꝑplenū. silr fuit ergo i spodi
libus alchatim foramen a ꝺextris t foramen
a sinistris: ꝓptea vt neruus egrederetur.

¶ De anatomia spodilū alchatim. Caꝑ. x.

Uper alchati ꝺo spodiles sunt sime
nia: t ale late. t ipsoꝛ q̄ ꝺ additamēta
ꝓtectiōalia iferiora dilatāt t assistant
alis ꝺfendēdibus. Et spodiles ille sūt
q̄nq̄ alchati ꝺo cuꝰ alhati est fic̄ basis totius
doꝛsi. t ipse q̄ ꝺ sustinent t deferunt os femo-
ris. t sunt a quibus nerui pedis oꝛiuntur.

¶ De anatomia alhauis. Caꝑ. xj.

o Sisa alhauis sunt tria q̄ magis ige-
niose sunt ꝓtecta q̄ oēs spodiles. t
eaꝛ tectura sūt firmiores. t ipaꝛ ale
sunt magis aple. t neruus q̄ ꝺ foꝛaie i eis
exīte egredit ñ exit a certitudie duoꝝ lateꝝ ne
anche tectura ipm ꝓximat: ꝙ est magis remo
tus t multo plus spissus ad añioꝛa t posterio
ra t ossa q̄ ꝺ alhauis filia ossibus exīt alchati.

¶ De anatomia alhoos. C. xij.

a Lhoos est ꝓpositus ex tribus spo
dilibus carnlaginosis q̄ nō hñt ad-
ditamenta: t neruus q̄ ꝺ a foꝛaibus
illaꝝ coibus oꝛit: sic̄ est i collo ppea q̄ sūt pue
sed a foꝛamine tertie neruus egredit impar.

¶ In quo est sermo qui est sicut finis de tuua
mento doꝛsi. Caꝑ. xiij.

i Am locuti sumus de ossibus doꝛsi
ꝺba moderata. Hūc aūt ꝺ toto doꝛ
so ꝺba loq̄mur ꝓuincia summam.

¶ Dicemus igit̄ q̄ totū doꝛsuꝫ ē sic̄ res vna
ppuā hīs figurā alijs figuris meliozes q̄ est
circularis. Hec nāq̄ figura remotioꝛ est a re-
ceptōe nocumētoꝝ ex pcussiōe vl̄ ipulsiōe eue
niētū q̄ oēs alie figure: t pp hoc capita eoꝝ
q̄ sūt supius ad iferiora fuerūt curuata: t eoꝝ
q̄ sūt iferius ad supiora ꝙuerūt se apud me
ꝺiā q̄ est decima. Hec vero ad nullaꝫ curuata
fuit pte: tō vt supra eā ꝺue sim ul ꝙuēiāt curui
tates. Et decima q̄ ꝺ inter simenia nō fm nu
merū sed lōgitudinē media exīstit. Et qꝛ q̄nq̄
est necesse doꝛsum ad aliq̄ ꝺuoꝝ curuari late
rum: t istud nō fit nisi vt declinet medū ad ꝺ
rūq̄ ꝓtis t declinet illud q̄ ꝺ est supra ipꝰ. t sub
ipso ad aliā pte: ac si ꝺuo extrema doꝛsi ad sibi
obuiādū declinarēt: t ppea in medio nō facte
fuerūt bucelle sed vacuitates mīs t facte fuerūt
bucelle supiores t inferiores ad ipm declinan
tes: sed supiores descendentes t iferiores ascē
dentes. Jō vt eaꝛ allatio ad ꝺrium ꝓtis decli
nationis facilis sit t vt superiores curuentur
ad inferiora t inferiores ad superiora.

¶ De anatomia costarum. Caꝑ. xiij.

Oste sunt tutamentū eius q̄ ex in
e strīs attractionis aeris t ex superio
ribus infixoꝝ nutrimenti circūdāt
t ipse q̄ꝺ nō facte fuerunt vnum
os ne grauarent: t ne si aliq̄ accideret nocu-
mentum foret cōe t vt facile esset ꝺilatari cum
necessitas addut fm illud q̄ est in nā: t iplenī
interiora nutrimēto t inflatōe: t indigent lo
co magis amplo: t pp aeres q̄ attrahīt: aut vt
iter eas musculi pectoꝛis q̄ in opōnibus attra
hendi aerem iuuār: t eius q̄ ꝓtinuāt cū ipso
incederent: t ppea q̄ pectus circūdat pulmo-
nem t coꝛ: t q̄ ꝺ est cū eis nēcia fuit cautela ve
hementissima in coꝝ defensione: qm̄ nocumē-
toꝝ impressiones que eis accidunt sunt ma
iozes t cum hoc eoꝝ munimo vndiq̄ non
ea angustat neq̄ eis nocet. Et ideo septem co-
ste superiozes create fuerunt continentes illud
q̄ ꝺ est in eis sibi apud cassum obuiantes t mē
bruꝫ circūdantes principale ab omnibus par-
tibus. Ille vero que existunt in parte instru-
mentorum nutrimenti create fuerunt sicut po-
sterius minute: vbi sensus non peruenit visus
sed anterius non fuerunt continuate. imo pau
latim ordinata fuerunt cum sectione. fuerūtq̄
superiozes propinquius habentes spacium in
ter duo extrema egredientia t inferiozes lon-
ginquius. t istud omino fuit vt cum cautela
membroꝝ nutrimenti. s. epatis t splenis t
aliozum amplitudo loco stomachi tungeretur
ne cum impleretur nutrientibus t inflatio-
nibus comprimeretur. ¶ Septem vero coste
superiozes pectoꝛis coste vocāt: que ab vnaq̄q̄
pte sunt septez: sed ꝺue que sunt in medio sunt
maiozes t longiozes: t ille que sunt in extremi
tatibus sunt breuiozes. hec. n. figura vt cōpre-
hensum vndiq̄ cōprehendat melioꝛ existit t
coste q̄ꝺem iste in primis supra sui gibbositā
tem ad inferiora, inclinant ꝺeinde redeundo
ad superiora incedunt t ꝓtinuant cū thorace
sicut noiauimus postea. Jō vt sit earū ꝓpreh̄
sio in locis amplioꝝ. ¶ Uno ꝓterea cuiusq̄
earū additamenta ꝺuas ꝓfundas ingrediū-
tur vacuitates que sunt in vnaquaq̄ ala: que
est supra spondiles t prouenit iunctura dupla:
t similiter existunt alie septem cuꝫ ossibus tho
racis. Quinq̄ autez curtate que remanserūt
sunt ossa posterioza t coste false: quarum capi
ta creata fuerunt cum carnlaginibus cōmix-
ta vt sint securea fractura cuꝫ pcussiones affue
runt: t ne occurrant membris lenibus: t dia-
phragmati cum sua durities: sed occurrant ei
in coꝛpoꝛe quod inter eas t membra lenia exi
stat medium t inter duriciem t lenitatem me
diocritatem habeat.

¶ De anatomia thoracis. Caꝑ. xv.

Digitized by Google

Dzar ex septē ossibus est cōpositus
e ex vno aūt osse nō fuit creatus pp in
uamētū qđ i alijs locis sciuisti: t p
terea vtilis lar⁹ vt ꝓueniēs sit ei qđ
colligit ex mēbris attrahēdi aerē in dilatatōe.
Jōcs creata fuerūt nō soluda. Cū cartilagini
dus ꝓtinua vt i ipsoꝝ iteriori motu adiuuēt:
Izsint iūcture eoꝝ firme. Que ēt septez creata
fuerūt fm nūez costaꝝ q̄ cū eis iūgunt. ¶ Lū
iferiori ꝑterea pte thoracis os cartilagioſuz la
tū ꝓtinuat: cuius iferior extrēitas rotūditati
attinēs vocat epigloralis eo ꝙ epiglori sit filis:
t ips qđ ē tutamētū oris stōachi. t medium
iter thoracē t mēbra lenta: nō vt ꝓtinuitas duri
cūlenti sit melior: quēadmodū mītorēs dixīus.
¶ De anatomia furcule. Cap. xvi.

Urcula est os positū sup vnāquāqs
f duaꝝ pti⁹ ei⁹ qđ i thorace ē supmū
curnarū cozā anhar.i.loco q ē i ife
riori pte gule. t pp sui cōcauitatē ac
cidit foramē: i quo penetrat vena ad cerebrū
subiēs t nerui ab eo descēdentes: t dcūlnar ad
ptē siluestrē t cōtinuat cū capite spatule. Et cū
ipso spatula ligat t cū eis ābobus' adiutoriū.
¶ De anatomia spatule. Cap. xvij.

Patula fuit creata pp duo iuuāmē
f ta. Unū ē vt adiutoriuꝝ t man⁹ ab
ea suspēdat: ne adiutoriū cū pectō
re fit ꝓtinū: qm̄ facilitas mot⁹ vni
uscuiuscqs duaꝝ manuū ad alterā destrueret t
coangustatio fieret. Ipsa ꝙ creata fuit a costis
separata t ꝑtes motū ad illā fuerūt ampliate. t
altez ēt sit defensio firma mēbroꝝ q̄ intra pe
ctus eruiunt: t vt eleuet i loco simentoꝝ spō
dilū t alaꝝ ipsarūvbi ñ fūt spōdiles q̄cussio
nes repellāt: nꝫ sensus q eas ꝓcipiāt. ¶ Spa
tula ꝙ a pte siluestri subtiliat. t a pte dōestī
ca ingrossat: t sup exterēitatem ipsius silue
strez sit vacuitas ꝓfūda quā rotūda adiutoriū
ingredit extrēitas. Et ipsa qđ duo hꝫ additā
mēta. vnū ē ad supiora t posterius t vocat ō
structū t rostrū coꝛu. Et p ipm ligatur spatu
la cū furcula: t ipm ē qđ ꝓhibet ne adiutoriū
ad supiora ō suo moueatur loco. t aliꝰ ē iteri
us ad iferiora qđ ēt ꝓhibet ne caput adiutorij
dislocet. ¶ Postea fine itermissione dilatat
ꝗtum plus ad ptē incedit domesticā: nō vt sit
eius cōprehensio plus defendens. Et ipsa qđ
supra sui dorsum additamentū hꝫ sic⁹ trāgulu⁹
cuius basis est ad ptem siluestrem t ipsius an
gulus ad partem domesticam ne dorsū superfi
cies fricet. si enim foret basis ad ptez domesti
cā eleuaretur ez. Et cū pcussiones adessent effi
cēt dolorez. Et hoc qđ additamentum est ei si
cut ſimenta spōdilibus creatū ad defendēdu⁹
t vocat oculus spatule. ¶ Ultima ꝙ spatu
le dilatatio est vbi est cartilago cum q̄ ꝓtinua
tur cuius extremitas est rotūda que cum ea cō
tinuatur quā in alijs dixīmus cartilaginibus.
¶ De anatomia aduiutorij. Cap. xvij.

Diutorij os rotūduz fuit creatū vt
a nocumētoꝝ receptiōe magis fo
ret remotū. Cuius qđ supior extrē
tas ē gibbosa vt spatule vacuitatē
ingrediat cū iunctura laxa non valde firma t la
xitatis cā iuncture huius accidit ei frequenter
dislocatio. ¶ Inuamētū ꝙ qđ in hac existit
laxitate sunt due res nēcitas t securitas. Sed
nēcitas est facilitas motionū ad oēs ptes. Et se
curitas est ꝙ hꝫ adiutorio sit nēcitū vt diuersis
motionibus ad ptes possit moueri diuersas:
motōs tū iste nꝫ sunt multe nꝫ durāt vsque
quo tineat ne eius rūpant ligaméta t dislocēt
imo adiutoriū i plūbus dispōnibus est quietū:
t aliꝰ qđ est ex manu est mobile: t ꝑp hoc alie
iūcture firmioꝛes facte sūt q̄ adiutorij. ¶ Ad
iutorij ꝙ iūcturā ꝗuoꝝ amplectitur ligamē
ta. Unū eoꝝ est dilatatū pānuclare iūcturam
circūdās sicut oēs alie circūdātur iuncture: t
duo alia ligaméta q̄ a rostro coꝛu descēdūt: q̄
rū vnū ē hꝰs extremitatē dilatatā t circundat
adiutorij extremū: t altez ē maius t durius
descēdēs cū q̄rto qđ ēt descēdit ab additamē
to rostrali iteruitatē eis ꝓparatā quoꝝ figura
ad latitudinem trahit. Et ꝓpe cū adiutoriū
tangit: t ipsa qđ solēt occultari sub adiutorio
t ꝓtinuari musculis qui i eius interiore exēti
sunt sequētes adiutoriū. ¶ Adiutoriū ꝑterea
a pte domestica ē ꝓcauū. t a parte silueſtri gib
bosū vtꝛp hꝰ qđ sup ips ex musculis t venis
t neruis dispōit a firmet t vt hō bñ amplecta
tur qđ vult ampleti: t vt vna mās ad alterā
ꝑueniat. ¶ Sup iferiorē ār adiutorij extremita
tē duo additamēta ꝓtinuata cōpōnta fuerūt ex
ḡbus illō qđ ē ad iteriora t lōgius t subtilius
cū nulla re hꝰs iūcturā: qm̄ nō est nūi neruoꝝ
t vēaꝝ defensor. Sz cū eo qđ est ad exteriora
ꝓplet iūctura cubiti p bucellā q̄ i ipō existit hꝫ
modū quē noiabimuꝫ t iter ea ꝓcul dubio sub
tilitas existit. Et i duabus qđē huius subtilita
tis extrēitatibus due sūt vacuitates supius ad
anteriora t iferius ad posteriora. Et eaꝝ supior
domestica concauitas est lenificata t non exi
stit super eam ꝙparato sed silueſtris concaui
tas est maior eis. Et quod ad finem silueſtris
concauitatis tendit non est lenificatum nec ꝙ
ipsius superficiano rotūda: sed est sicut paries
rectus ita vt cum additamentuz aſcid in ipsa
ad ptem moueat silueſtrem t ei ꝓueniat ſtet: t
nos qđē declarationez nēcitatis eaꝝ cito affe
remus. Has ꝙ ꝓcauitates duas vocat. Hip
po. duos lumines. ¶ De anatoꝛ aſcid. Cap.
Sed ex duob⁹ ossib⁹ i lōgitudie qui
a cus cōpositū t vocāt focile. Supi
us ꝙ et eis qđ ad policē tēdit ē sub
ulus t vocat focile sup⁹ t iferius

Digitized by Google

ex eis qđ vadit ad auriculare ē est grossius qm̃ est deferens ⁊ vocatur focile inferius. ¶ Superioris ꝓ focilis iuuamitū est qđ ꝑpm est motus aseid ad se tꝛquendū ⁊ resupinandū ⁊ inferioris focilis iuuamentū est vt per ipm fit motus aseid ad ꝓstringendū ⁊ dilatandus Cuius vero ipsoꝝ medii attenuatū fuit qm̃ grossitudine nō indigent ꝓp illud qđ ex musculis grossis super ipsa iacet. ⁊ ipsoꝝ duo extrema ingrossata fuerūt ꝓpea qꝝ super ipsa multa ligam̃toꝝ ozigo est eis necia qꝝ frequent accidunt verbera ⁊ percussiões fortes cū motus est iuncturaꝝ. ⁊ ꝓpterea qꝝ carne denudat ⁊ musculis. ¶ Superius vero focile est tortuꝝ qm̃ veniat a parte dōcritica ⁊ paululū tꝛorsuose ad partem silvestreꝝ gibbosuꝝ fiat: ⁊ iuuamentum in hoc exit ꝑparatū bonitas ad motum tꝛqndi: sed focile inferius est rectuꝝ qm̃ hoc ad ꝓstringendū ⁊ dilatandum melius existit.

¶ De anatomia iuncture cubiti. Cap.xx.

c Cubiti ꝓo iuncturā ex ūcturā focilis superioris ⁊ inferioris focilis iuncturā cū adiutorio cōponit. ¶ Superius qđ focile in sui extremitate vacuitatē ingeniosam factā hꝫ in quā bucella silvestris extremitatis adiutorij ingredit ⁊ ligatur cū ea: ⁊ ex ipsius circuitu in vacuitate illa ꝓuenit motus resupinus ⁊ tꝛorsiōis. ¶ Inferius ãt focile duo hꝫ additamēta iter q̃ exit tenuitas q̃ iunge grece lr̃e sillabatur ⁊ est ita.

¶ Et huius qđ tenuitatis ꝓtꝛequet̃ superficies illa q̃ est in ipsius ꝓcauitate vt bene sit factus ei? introit? i acuitatē q̃ ē i extremo adiutorij qđ cōcauuꝝ existit. hꝫ sue cōcauitatis figura gibbositatis circuli similat. Ex hōa igr̃ ingressione substilitatis q̃ int duo facilis inferioris additamēta existit illā inferioꝛe tenuitatē iuncturā cōpōit cubiti. ¶ Cuiꝰ tenuitatis sup tenuitatē ad posteriora movet: ⁊ iter? extendit manū ⁊ cū parietalis tenuitas eā refrenat a vacuitate bucellā tenēte tꝫ eā ⁊ ꝓhibet a dilatatōe superflua. Stat igit̃ adiutorū ⁊ aseid ꝑm rectitudiné. Cū ꝓo vna duaꝝ tenuitatū sup aliā ad anteriora ⁊ superius movet ꝓstringit manus donec aseid tangat adiutoꝝ ad ptē dōesticā ⁊ ab anteꝛioꝛibus. Et duo qđ focilia supius fit iungit̃ sicꝛ es vna ⁊ accipit eis vacuitas ãpla cōis cui? plm in focili erit; inferioꝛi. ¶ Mđ ãt superfluit ab hac vacuitate remãet gibbosuꝝ lenificatū vt sit lōgitudinis qui a nocumētoꝝ repletiōe. Et posterius qđ. ex vacuitate focilis inferioris ouꝝ additamētū qđ ad lōgitudinē quandā trahit. Et de huius totius iuuamento loquemur si deus voluerit.

¶ De anatomia rasere. Cap.xxi.

r Rasera ex multis est cōpositā ossibus ne nocumētū si accidēt cōe fiat. ⁊ vt ꝑ ipsaꝝ plantā ꝓcauari possit: cū corꝛa rotāda ꝓmēdi voluntas affuerit. Et cū ligāda currentia retinere voluerimus ⁊ hec qđ ossa iuncture sue firmit ⁊ bñ adinuicem fūt ligata ne sepent̃ ⁊ plāta ōbilr illō tenent qđ colligit ⁊ qđ tꝫ: ita vt si cuius plāte excoriaretur iuenirent̃ hec oia ossa ꝓtinua quoꝝ sensatio a sensu sit lōgitudinis; ⁊ cū hoc ligamentum firmiter strigit ⁊ vnū cū vno: hꝫ i eis erit obediētia ad qđ ꝓstrictiōes ex q̃ ꝓuenit ⁊ iterius plāta ꝓcauet̃. ¶ Rasere vero ossa sunt septem ⁊ vnū additū: sed septē radicalia in duabus ꝓstiunt acietibus. vna acies est ad ptē aseid cuius ossa sunt tria: qm̃ ꝓpea qꝝ ēad ptē aseid opꝛtuit vt esset plus subtilis. Et altius acies ossa sunt q̃tuoꝛ q̃ sunt ad ptē pectis ⁊ digitoꝝ: vñ pp hoc opꝛtuit vt essent magis ãpla. ¶ Et tria qđ ossa ordinata fuerūt. Eoꝝ. n. capita q̃ sit ad ptē aseid subtiliora sunt ⁊ meliꝰ adinuicē collecta ⁊ plus ꝓtinuata: ⁊ eaꝝ qđ capita que sunt ad ptē acies altius si latioꝛa ⁊ minus bñ collecta ⁊ ꝓtinuata. ¶ Octauū ꝓo os nō ꝓstitit ī duab? rasere acibus: hꝫ fuit creatū ad defendēdū neruꝝ q̃ ēin plāta. Et acies scde fit ertremitas ex ꝓuncto capitū ossiū eius ⁊ ingredit vacuitatē quā noiauimus q̃ ē i extrēitate duoꝝ focilū. Sit ergo ūctura dilatatiōis ⁊ cōstrictiōis. ¶ Additamēū vero ꝑdcm̃ qđ ē in focili inferioꝛi vacuitatē ossiū rasere ingredit ⁊ fit inde tꝛorsionis ⁊ resupinationis iuncturā.

¶ De anatomia pectinis plante. Cap.xxij.

o Ssa pectis plāte sūt q̃tuoꝛ ꝑpea cū q̃tuoꝛ ꝓtinuant̃ digitis ⁊ sunt ꝓtincta a pte q̃ est ad rasetā: iō vt cū ossibus q̃ sunt fic̃ ꝓnexa ⁊ ꝓiuncta teneꝝ ꝓtinuent̃: q̃ in pte digitoꝝ parūp dilarant̃: vt ossibus q̃ si distincta ⁊ sepata bñ cōmunent̃: ⁊ fuerūt ad interioꝛa curuata: ꝓp illud qđ iā scimus. ¶ Rasere ꝓo ūctura cū pectie cōponit ꝓcauitates que in extremitatibus ossiū rasere ꝓsistunt: in quas bucelle ossiū pectis q̃ iaz cartilaginibus inuestite fuerunt ingrediuntur.

¶ De anatomia digitoꝝ. Cap.xxij.

d Igiti sūt unstra q̃ ad colligendū reꝰ iuuāt. Et ipsi qđ nō fuerūt creati carnei ab ossibus vacui: ⁊ cū hoc diuersis motibus possent moueri quēad modū multi ꝝmiū ⁊ pisciū poss debili mouēt ⁊ hoc iō ne eoꝝ opones foꝛent ōbiles ⁊ ēt ōbiliozes q̃ ꝝmis: neq; ēt ī vno creati fuerūt ossine eoꝝ opones foꝛent difficiles quēadmodū accit patientibus cuzes. ¶ Et ipsis qđ tria sufficerunt ossa qm̃ si eoꝝ numero adderet in augmento motū nūero ipsoꝝ iuuarent: sed, ōbilitas, pculdubio ītendendo illud qđ ipsos i sua pflua firmitudie opꝛtenere: proueniret. q? si ex paucioꝛibus q̃ trib? creati fuissent quēadmoꝛ si creati fuissent ex duobus ossibus esset firmitudo maioꝛ: hꝫ motus minuerent̃ ab eo qđ sufficit: ⁊ nos qđ plus idigem? motibus diuer-

Digitized by Google

fis ꝯ augumento firmitudinis terminū transeuntis. ¶ Ip si ꝺo creati fuerīt ex ossibus q̄z bases sunt latoꝛes ꝛ ipsoꝛ capita sunt magis tenuia: ꝛ q̄ eis sunt maioꝛa ꝑm ordinē: ita vt que ꝑ eis sunt subtiliꝛa sint extremitates anemul. ꝛ hoc gꝺ est ꝓp decoratiōné cōpatiōis q̄ inter poꝛtātes exit ꝛ poꝛtatū. ¶ Ipsoꝛ autem ossa creata fuerīt rotūda timoꝛe nocumentoꝛ. Et cā fuerīt duraꝝ nō ꝓuisa ꝓcauitate neqꝫ medulla vt essent fortiꝛa ad ꝓsrigendū ꝛ ad figendū in motibus ꝛ attrahēdū. Et fuerīt creata iterius curua: ꝛ exterꝰ gibbosa: ꝓp illud gꝺ teneat: melius retineāt ꝛ melius fricent ꝛ melꝰ ꝑmāt illud gꝺ fricāt ꝛ ꝑmāt. Et iter vnūqꝺqꝫ ꝛ aliud nō fuit in medio ꝓcauitas neqꝫ gibbositas vt dū tanꝗ res vna ꝓtinuent, cū nectas fuerit vt ex eis iuuamentū q̄si vnꝰ ossis hēat.

¶ Eoꝝ ꝺo extremū sicut polex ꝛ auricularis gibbositatē ad ꝑtē in q̄ nō est digitus hīt: vt sit eoꝝ fūma cū applicant sibi figure rotunde: q̄ s nocumēto tueī: ꝛ intrinseca eoꝝ ꝑs fuit carnosa: vt sustenet eos vt cedāt sibi obuiātibus cū ea strinxerint. Alioq̄ ꝺo nō talr facta fuerīt ne grauarent ꝛ vt pugnū esset arma dolozē faciens. Verūm in anemul plus carne positum fuit vt dū apud ꝓcursuꝫ q̄si ꝓiucta applicent. Et medicus si gꝺ ex longioꝛibus fcūs fuit incuris ꝛ postea ānularis. Deīn ideꝛ: ꝛ postea auricularis. Jōꝛt eoꝝ extrēitates apud cōprehensionē equent: ꝛ nō remaneat aperio: ꝛ cum hoc digiti ꝛ plantas sup rotūdū ꝓcuenī: cum colligīt. ¶ Polex ꝺo oīuꝫ q̄tuoꝛ digitoruꝫ iusticia exit: q si nō in suo pōneret loco eius iuuamentū destrueret. si. n. intus i plāta poneret plm opōnū q̄s ꝓplantā hēmus destrueret in nobis. ꝛ si ad ꝑtes pōneret articularis: vna manus ad aliā ad tenendū illud in q̄ iunguntur nō ꝓueniret: ꝛ hoc gꝺ remotius exit: q̄m si retro poneret ꝛ pectini polex nō alligaret lōgitudo inter ipm ꝛ alios digitos nō cōagustaret. Cū ergo alij q̄tuoꝛ digiti rē aliquā ab vna ꝑte cōphenderēt ꝛ polex ab alia ꝑte adiuuaret posse esset vt plantaꝝ magnā cōprehenderet: ꝛ polex ab alia ꝑte esset sic applicās illud gꝺ plāta ꝛstrigit ꝛ ts ꝛ auricularis ꝛ ānularis: sic cooptoꝝ posterius. ¶ Dita aūt digitoruꝫ ossa ꝓiuncta fuerīt cū tenuitatibus ꝛ ꝓcauitatibus intrantibus inter q̄s hīoꝝ exit viscositas: quoꝝ iuncturas ligamenta cōprehendūt forma que sibi obuiāt cū pānniculis cartilaginosis ꝛ vacuitates gꝺ iplent q̄ in iuncturis exīt ꝓp augmentum firmitudis ossā minuta q̄ sisamia vocāt.

¶ De iuuamento vnguis. Cap. xxiij.

v Unguis ꝓp q̄tuoꝛ fuit iuuamenta creatus vnum est vt carnis extremitatis digitoꝝ podiū erīstat ne cū super aliquam ꝓtellerem debilitet.

¶ Et aliud vt digitus ꝑ eam res minutaꝫ possit capere. ¶ Et 3m vt ꝑ eaꝫ valeat scalpe ꝛ mū dare: ꝛ q̄rū vt q̄q̄ fit arma. ¶ Tria ꝺo spā humane dignius ꝓueniūt. Et q̄rū ceteris animalibus. Et vngues gꝺ extremitas rotūda creata fuit ꝓp illud gꝺ scis. Et ipsa ex ossibus creata fuit tenuibus: vt sub eis flecteret q̄ ipsaꝫ ꝓcuiunt ne scinderet. Et vngues gꝺ create sūt ꝓp crescētes ꝓpea ꝙ sunt apte vt fricent ꝛ tedant.

¶ De anatomia ossium femoraz. Cap. xxv.

c Oraz alꝝ aium sunt duo ossa a dextris ꝛ a sinistris q̄ in medio firma ꝓtinuant iuncturā ꝛ ipsa gꝺ sunt fixa cum oīum supioꝝ ossium fundamentum. Et portātia ꝛ mutantia locale inferioꝝ: vnūqꝺqꝫ aūt ipsoꝝ in q̄tuoꝛ diuidit ꝑtes. illo gꝺ est ad ꝑtē silueſtrē vocāt alharafa ꝛ os ilij: ꝛ illud gꝺ est ad anteriora os vocāt femoris: ꝛ illud gꝺ est ad posteriora vocāt os anche: ꝛ domesticū gꝺ est ad supioꝛa vocāt piscis coxe: q̄ in ipso ē ꝓcauitas quā caput coxe gibbositas ingredit ꝛ sup hoc os mēbra posita sunt nobiliora: sicut vesica ꝛ matrix ꝛ spmatis receptacula in viris: ꝛ ficteris ꝛ intestinum rectum.

¶ Et ꝑfmo aggregaꝝ ꝺ iuuamēto rigi. Cap. xxvj.

b Orum iuuamēta i duabus ꝓsitum rebus. vna ē figere ꝛ stare ꝛ hoc est per pedē: ꝛ altera mutatio equalis aut ascendēs: ꝛ hoc fit ꝑ coxā ꝛ per crus. Cūqꝫ pedi nocumentū acciderit stare ꝛ figere difficile erit: ꝙ mutari non nisi mīs ꝗtū nocia fuerit mutatio multe fixiōis q̄ ē ad vnuꝫ pedē cū aūt musculis coxe: aut cruris nocimētū acciderit figere erit facile: sed moueri difficile.

¶ De anatomia ossium coxe. Cap. xxvij.

p Rumuꝫ ex ossibus rigli est coxa: ꝛ ipsum quidem est os manus quod i coꝝpoze exīstit: q̄ ipsum est ꝺferēs illud gꝺ est supra ipsum ꝛ mutans illud gꝺ est sub ipso. Cuius superioꝛ extremitas fuit facta rotunda vt in pyxidem anche ḥ ne ingrederetur. Et ipsum quidem est gibbositas ad partem silueſtrem: ꝛ curuatum ad partem domesticam. ꝛ ad posteriora. Si enim ipsum foꝛet positum ꝑm rectitudinem ꝛ pyxidis equidistantiam: accideret inde aliquis claudicationis motus quēadmodum accidit ei cuius talus est creatus: neqꝫ bene ꝺfenderet ꝛ musculos magnos ꝛ neruos ꝛ venas neqꝫ ex hoc toto recta res generetur neqꝫ sedendi forma esset bona. ¶ Amplius si curuum ad partem domesticam non fuisset reductum ꝓueniret inde alterius modi claudicatio. neqꝫ stando illi multa foꝛet: ꝛ non fieret ei cōmunis declinatio: neqꝫ esset equalis: ꝛ in ipsius extremitate inferioꝛi sunt additamenta duo ꝓpter pluris iuncturas. Nos tñ ꝑius de crure ꝛ postea de iuncturalo quemur.

¶ De anatomia ossium cruris. Cap. xxvij.

Digitized by Google

c 'Rus est quēadmodū aſcid er duo bus oſſibus cōpoſitū. Ānū ē manus ⁊ longus ⁊ ipm est domesticū ⁊ vocatur cāna magna: ⁊ aliud ē minus ⁊ b:euius. nō.n.puēr vſq; ad coxā: imo ab ea b:euiaſ inferius tū puenit ad locū ad quē p:o rendit maius ⁊ vocaſ cāna mio:. ¶ Crus ē: h3 gibbositatē ad ptem silueſtrē: postea apud extr̄ctaſē inferiorē ē h3 gibbositates aliā ad ptē domesticā: ppea vt p eā melio: sit ſtatio ⁊ cāna q3 maio: equaſ q̄ p:o certo est crus: ⁊ minor creata fuit q3 coxa: ⁊ illud est ppea q; adūcte fuerit res pp q̄s ei in magnitudine fuit adden dum: ⁊ hoc est figere ⁊ deferre qō ē supra ipſs. ¶ Et res pp quā fuit addendū ei in paruitate est facultas ad motū. ⁊ res ſcda magis ꝓuenti ens fuit intentiōi p q̄ fuit fcm crus min⁹: ⁊ res p⁹ intentiōi p q̄ fuit fcā cora maio:. ¶ Duo aūt cruris oſſa ſūt ẽtitas tpata adeo q; ſi vnū os adderet accideret de ꝺbilitate ⁊ duritie mo tus illud qō accīt hñu elephantiā ⁊ varices. ⁊ ſi vnū minuer̄ accideret de ꝺbilitate ⁊ duritie motus ⁊ de ipo⁹ deferēdi illud qō ē supra ipm illud qō accīt crura hñnt⁹ de nā subtulia: ⁊ pp hoc totū ſuſtentarū fuit ⁊ fort⁹ fcm ē cū cāna minore. Jn cāna ꝑterea minore alia exīt iuua menta ſicut neruos ⁊ venas q̄ſunt iter eas co opire: ⁊ cōtras cāne minoris in uūctura pedis vt velox fort⁹ fiat uūctura dilatatōis trōſiois. ¶ De anatomia pedis. Cap. xxv.

i Jnctura poplitis ꝓuenit pp igreſ ſum duoꝝ additamētoꝝ q̄ſunt ſu per extremitatē coxe in duas vacui tates q̄ſunt in capite oſſis cruris: q̄ firma fuit ligamēto cingēte ⁊ alio ligamento in ꝓfundū tendēte: ⁊ duobus ligamētis fortibus a duobus pubus cuius qō ps āterior bñ fcā fuit cū raſgai. i. patela hoc est oculo poplitis: ⁊ ē os ad rotūditatē trahēs. Cuius iuuamentū ē refrenare illō qō timet cū ē neēe sup digitos pedū curuarū stare ⁊ ſuſpenſus ſedere ex ruptura ⁊ diſlocatiōe. ¶ Et uūctura qō la borioſa ſuſtētata fuit ppea q; ſuo motu defert corpus ⁊ positus fuit locus eius ad anſtiora: q̄ſi plm qō ei accīt de labore inclinatiōis ē ad anſtiora. nō.n. h3 ad posteriora inclinationem laboriosam: ad duas tñ ptes rē modicā decli natiōis h3. Tota ꝙo eius declinatio ē ad āte riora: ⁊ accīt ei ibi labor in hora incedēdi ⁊ ſtā di ſuper digitos pedis cum aliquis quaſi ſu ſpenſus curuus ſtat ⁊ horum ſimilium.

¶ De anatomia pedis. Cap. xxx.

p Es creatus fuit vt ſit inſtr̄m figēdi ⁊ facta fuit figura eius ad anſtiora: vt figura longa vt in ſtando ⁊ apo diando ſup ipm auxiliū ꝑbeat cui in pte domestica tēuitas creata fuit vt ſit pedis de clinatio in hora ſtandi: ⁊ ꝓpter vacuū ad ptē ꝓriam parū pedis eleuati: quatenus refrenet illud qō opꝫ ſtringi ex inixu ſup ptem bene eleuandi pedē eleuatum: ⁊ vt ſtatio ſit tpata ⁊ etiā vt ſit facile calcare ſup res exeūtes ⁊ abſq; magno dolore ⁊ vt pes bene circūdet illud qō gradibus ⁊ extremitatibus eoꝝ p q̄ fit aſcēſio ſimilaſ. ¶ Et pes qō ex multis oſſibus creatus fuit pp iuuamenta ex qbus est vt bñ reti neat ⁊ circūdet illud ſup qō incedit ex terra cū neēe fuerit. Pes nāq; plerūq; tz illud ſup qō incedit quēadmodum manus retinet illud qō recipit ⁊ cum tenens p:eparaſ ⁊ moueaſ ſuiſ partibus aliquā formā vt per euz retentio fiat melio: erit melius q̄ vt totū ſit vnum fruſtuz ne figura poſt figurā figuretur. ¶ Et ex eis est iuuamentum toti cōe cuius oſſa ſunt multa.

¶ Pedis vero oſſa ſunt viginti ſex. Calcab p quod iunctura pedis cum crure completur: ⁊ carneus qō est ſuſtentamentum fixionis. Et nauicularē per qō est tenuitas: ⁊ quattuor oſſa raſete cum quibus pecten continuaſ: quorum vnum est os grandinoſum exagono ſimile po ſitum ad ptem ſilueſtrem pp qō pars illa ſuper terram bene figit: ⁊ q̄nq; pectinis oſſa. ¶ Al calcab ꝙo humanum magis ſubtultarū est ad exterioza ⁊ magis ingroſſatuz ad interioza q̄ſ alcalcab oſſum aliorum alium. ⁊ ipm est q̄ſt nobilius oſſibus pedis in fingendo adiuuan tibus. ¶ Et alcalcab qdem inter duo extr̄ca positum est a duabus cānis egredientia ipſuz a ſuis pribus circūdantia. ſ.a ſup:emo ipſius ⁊ a ſuo loco ⁊ a duabus ſuis partibus ſilue ſtri ⁊ domestica: ⁊ eius duo extr̄ca in duas va cuitates que ſunt in cānis fixe ingrediuntur. Alcalcab p:eterea inter crus ⁊ calcaneum me dium exiſtit. per ipm.n. medius ꝓtinuaſ ⁊ uūctu ra inter ea firmaſ ⁊ ſecura fit a diſlocatione: ⁊ ipm qō p:o certo in medio est poſitū: ⁊ exiſtiment qdam q; ad domesticam ſit declinās pp ꝓcauitatis tenuitatem. ¶ Ad alcalcab ꝙo os nauiculare ab anterioribus continctionaliter ligatur: ⁊ hoc quidem nauiculare cum calcā neo posterius continuatur ⁊ anterius cum tri bus oſſibus raſetea parte ſilueſtri. Os vero grandinoſum est illud quod: ſi manus vocat os ſolitarium: ⁊ ſi volueris pones quartum oſſiū raſete. ¶ Calcaneus aūt ſub alcalcab poſitus ē durus rotūdus ad posteriora vt percuſſioni bus ⁊ nocumētis reſiſtere valeat: ⁊ inferius le niſcatus vt melius calcet pes melius coope riat illud ſup qō geſcit cum ſtat cuius ẽtitas magna fcā fuit vt corpus portare queat ⁊ fuit ſcis triāgularus ad logitudinem ⁊ ſubtulian do paulatim ꝓtendit donec finiatur ⁊ annihi letur coram tenuitate ad partem ſilueſtrem. iō vt ſubtilitatis concauitas ſit ordinata ſuperi us ad ſuum medium. ¶ Raſeta vero a pal me raſeta est diuerſa: quoniā hec est vna acies

Digitized by Google

illa due acies: ⁊ q; eius ossa sunt numeri multi minoris: ⁊ in hoc q̄ unamētū existit q̄n in palma motus fuit plus nēcius ⁊ cōprehensio q̄ in pede ⁊ manus inuamentū q̄ in pede ꝓsistit est figere. ¶ Multiplicare āt diuisiones ⁊ incturas in retinēdo nocet ⁊ in' coopiēdo illō sup q̄ stat ppea q̄ pueniūt inde laritas ⁊ aptio multa. ¶ Quēadmodū si nulla foret ibi laritas noceret ppea q̄ dilatatio eīus q̄ ē pueniēs deesset. Jā.n. scīū fuit q̄ ea rendare ⁊ retinere cū eo q̄ est numeri maioris est melius ⁊ bñ stare ⁊ bene posse deferre cū eo q̄ ē nūeri minoris ⁊ maioris q̄ntas est melius. ¶ Pedis vero pecten de q̄q; ossibus fuit, creatum vt cū vnoquoq; ipsoz q̄q; digitoz; qui sunt q̄q; ꝓstruti in vna acie ꝓtinuet: q̄n i eis fuit plus firmitudo nēcia q̄ cōprehēdo a circūdatio q̄ in ossibus manus fuit nēcium. Quisq; aūt digitus p̄ter pollicē ex tribus ꝓsistit ossibus. Jā de ossibus locutus sum⁹ quātum sufficit ⁊ he quidē ossa cū cōputata fuerint erunt ducēta ⁊ q̄draginta octo: p̄ter sisamina ⁊ p̄ter os q̄ laude linere grece simulatur.

¶ Sūme.ij.ª doctrina.v. ⁊ est ꝯbū vnūsale ꝺ nervus musculus chordis ⁊ ligamētis. C.i.

q Quoniam motus voluntarius mēbus nō ꝓplet nisi virtute a cerebro eis mediantibus nervis ad uenīēte: ⁊ necq; erat pueniens vt nervi ossibus ꝓnuarētur: q̄ pro certo sunt mēbroꝝ nobilium raduces in motu pp intentionē primā: q; ossa sunt dura ⁊ nervi sunt subtiles ppea misericorditer egit deus ⁊ ex ossibus rem nervo sīlez extraxit q̄ cōuenio ⁊ ligamentū vocāt: ⁊ ipsam nervo adiunxit ⁊ ex eis rete faciendo q̄si rem vnā effecit. Et ppea q; corpus q̄ ex nervo ⁊ ligamento cōponit: ꝓsius fuit subtile: q̄n corpis nervi augmētū cū ad mēbrū pueniūt nō est mīn q; ab ipsius corpore ⁊ grossitie cū est in sui ortu remoueat tāta līgitudine de q̄ sit curādū. Cum nervus nō cōsequatur augmentū facies adipisci corpus eius pueniens ad mēbra cōsecutionē de q̄ sit curandum. Et eis corpus cū est eius ortus est mīn q̄ntum ipsum cerebri corpus ⁊ nucha ⁊ capitis ꝓcauitas: et nervoꝝ egressiones tolerare pīt: tūc.n.ñ nervus mēbroꝝ motus affirmarentur ipsis in sua corporeitate positibus erectibus: ⁊ ꝓprie cū diuidūtur ⁊ ꝓmūt ⁊ ramificant in mēbris: ⁊ fit illud q̄ ex eis vni accidit mēbro multo subtilius q̄ radix: ⁊ cum a suo ꝓn° ⁊ ortu elōgat. cēt in hoc corruptio manifesta. Sua igit sapiētia deus ipsiz gubernauit grossitiē ei attribuendo q̄ pueniū ꝓpter corpis ex eis ⁊ ligamēto cōpositi vilioꝝ cōfusionem. quoꝝ vacuitates carne implēuit: ⁊ hoc ipz pānículo texit. ⁊ in ipsius medio ꝓpendiculare sicut negar de subq̄ nervi posuit. Et huius sūma facta est mēbrum ex nervo ⁊ ligamento ⁊ eoꝝ villis ⁊ carne implēte ⁊ pānículo coopiēte cōpositum ⁊ hoc quidem mēbrum est musculus. ⁊ ipsum est qui cum colligit trahit chordam que ex ligamento ⁊ nervo componitur: illa. ſque ab eis ad mēbr̄ ptem tranſit ⁊ colligit ad mēbr̄ attrahendū ⁊ cū dilatat laxatur chorda ⁊ elōgat mēbr̄. ¶ De anatomia musculoꝝ mouentiū qui sunt in facie. Cap.ij.

e Ex eo q̄ scitur est q̄ musculi faciei sunt ꝑm numerum mēbroꝝ mobiliū que sunt in facie. Mēbra aūt mobilia que sunt in facie sunt frons ⁊ oculi ⁊ palpebre superiores ⁊ maxilla in cōtare cū labijs ⁊ labia sola. ⁊ due narium extremitates ⁊ mandibula inferior.

¶ De anatomia musculoꝝ frontis. Cap.iij.

f Frons aūt per musculum tenuē dilatatum pānicularem mouetur qui sub cute frontis dilatatur. ⁊ cū ipsa adeo misceī dōec sit q̄si ēentie cuiꝰ pars ⁊ fiat impossibile ipsum ab ea excoriari. Et mēbro quidē q̄ ꝑ ipsiz mouet ablatis chorda obuiat. Cū illud q̄ ꝑ ipsum mouetur est cutis dilatata lenis ⁊ mouere tale quale ipsiz est pchordā nō ē bonū. ⁊ hui⁹ q̄ musculi motu eleuant supcilia ⁊ ē ēt cū ad claudēdū oculū muat ppriaꝝ ꝯtinū dimissioz; sui laxitatē.

¶ De anatomia musculoꝝ oculi. Cap.iiij.

m Oculi vero oculū mouentes sunt ser quoꝝ q̄tuoꝝ eius lateribus cōsistūt: sursū ⁊ deorsū: ⁊ duo almechēi vnusquisq; eiꝝ ipsoꝝ ad suā ptē motu ⁊ sunt duo musculi ex trāsuerso icedētes q̄ fm rectitudinē mouēt. ¶ Ab oculo ꝯo posterius ē musculus q̄ nervū ꝓcauū quē postnoīabim⁹ sustentat ppea q̄ cū eo misceī ⁊ cōuniuat ⁊ delatat ipsum. ⁊ phibet ipsum a laritate ex q̄ ꝓuenit alhod: ppea q; retinet ipsum cū intentione intuēī: ⁊ huius q̄ musculi pānículis ligamētalibus accīt ex diuisione: vñ in eius eē ad dilatatē pueniēt. Sūt nāq; ex anatomicis q; tenet q̄ est vnus musculus: ⁊ sunt ex eis q̄ duo: ⁊ sunt ex eis qui tres quocūq; tñ mō sit eius caput vnum existit.

¶ De anatomia musculoꝝ palpebre. C.v.

c Aruꝰ ꝯo inferior motu nō indiget intento: nāq; pueniēt ⁊ cōplet motu superioris solū: ⁊ eo ꝓpletur oculi clausura ⁊ aspectus q; fit itēre. Solūtas.n. dei fuit: vt instra ꝯtro plus posse fuerit sint pauciora cū nō pueneriē ipedimēm: q̄n ī multiplicatōe eoꝝ pueniēt ex nocumētis illō q̄ est scīū: ⁊ posse q̄ erat vt palpebra superior q̄ era maneret ⁊ inferior eēt modū. Sz factoris volūtas ē vt p opones suis appropriauit ꝓnci pijs ⁊ cās ad suos fines eleuet ēperatioꝝ via ⁊ rectioꝝ semita. ¶ Superior autez palpebra

Digitized by Google

nerozum oꝛigini ꝓpinquioꝛ existit: vnde nerui cū ad ipsam tēdūt reflexioe ꝛ reuolutōe nō idiget: ꝛ q; palpebra supioꝛ duobus indiget motibus eleuatōis cū apit oculus: ꝛ depssionis cū claudit ꝛ clausura idiget musculo trahē te ad iferioꝛa pp qđ fuit neciū vt musculus ei aduēirez ad iferioꝛa declinās ꝛ ipellens. Et si vnus fuisset: tūc ipole fozet: vt cōtinuaret nisi aut cū extremitate palpebre: aut cū ipsius medio: ꝛ si cū palpebre meꝺ ꝛtinuaret cooperet pupillā cū ad ipaz eleuaret. ꝛ si cū extremitate palpebre ꝛtinuaret ñ ꝛtinuaret nisi cū extremitate vna: ꝛ nō ꝓueniret palpebre cooptura eqlr sz trāsuersaret: q; clausura i pte vbi eēt chorda ꝛstringeret ꝓꝺ: ꝛ ab alia debilitaretur pte ꝛ cooptura nō eēt eqlis sz silis eēt cooptu re palpebre hois tozturā patētis pp hoc ei ñ vnus creatus fuit musculus sz duo q a pribus duoꝝ alinechēi nasceres palpebrā ad iferioꝛa sili deponūt attractoe. In aptoe ār palpebre vnus sufficiebat musculus q ad meꝫ pueniret palpebre. ꝛ eius chorde extremitas sup palpebre dilataret extremitatē: ꝛ cū ꝫheretur apiretur ꝛ ppea ad hoc vnus creatus fuit qui fm rectitudiné iter duos descēdit pānicul9 ꝛ dilatat ꝛ ꝛtinuat coꝛpe cartilagini sili. ꝛ expandit sub pilozum palpebre ougine.

¶ De anatomia musculoꝝ maxille. Ca.vj.

m Trulla duos hz motus: vnus est ꝙs motū mādibule inferioꝛis ꝛ alter est ei cū labio cōis. Motus ār cā qué hz motū alteriꝰ mēbꝛi sequntē sunt musculi illius mēbꝛi. Et motus qué cū alio mēbꝛo hz cōem cā est musculus q e ipsi ꝛ illius alterius cōiter. ¶ Et iste qꝺ musculus in vnaqqz maxillaꝝ gena vnus existit laꝛq ꝛ hoc noie scit. Vnusqqz ār eoꝝ ex qtuoꝛ ꝓpositus est pubus qñ villus a qtuoꝛ ei aduenit locis. Unius oꝛigo est a furcula cui9 fines cū extremitate labioꝝ ad iferioꝛa ꝛtinuāt ꝛ transeunt os inferius ex trāsuerso. ¶ Et scdi oꝛigo exiit iter thoꝛacē ꝛ furculā a duabus pribus ꝛ ipsoꝝ villi trāsuersi ꝓꝺeunt. Et ille q a dextris oꝛit cū eo qꝺ a sinistris nascit transuersando uigit ꝛ penetrat. Et ꝛtinuat ille qui nascit a dextris cū iferioꝛi pte extremitatis sinistre labij: ꝛ ille q a sinistris nascit eꝫ. Cuqz villius iste colligit angustat os ꝛ ipsum ad anteriora ꝓtrahit: sicut in bursa efficit coꝛrigia q bursam claudit. ¶ Et tertius oꝛit ab osse qꝺ rostro cozni in spatula fixatur ꝛ ꝛtinuatur iferius ꝛtinuitate illius musculi: ꝛ trahit labiuz in duas ptes attractioe simili. ¶ Et qrtus oꝛitur a sumenijs colli ꝛ transit circa termin9 auriꝰ ꝛ ꝛtinuat cū fine maxille: ꝛ mouet maxillā motu māifesto qué segit labiū ꝛ fortasse valde appꝛoriat loco: vbi é auris igressus i pleriqz hominibus ꝛ ꝛtinuat cū ea ꝛ mouet aurem.

¶ De anatomia musculoꝝ labioꝝ. Ca.vij.

e Et musculis vero labij sunt illi quos dixim9 ꝛ ꝛ maxille cōes eē: ꝛ ex musculis eius sunt q sunt ipsius ꝓpꝛij ꝛ sunt musculi qtuoꝛ par vnus aduenit ei a superioꝛi in rectitudine duaꝝ genaꝝ maxillaꝝ ꝛ cōtinuat ꝛpe ipsius extremitatē: ꝛ duo ab iferioꝛi. Et hi qꝺ qtuoꝛ ad hoc vt solum labiū moueat sufficiūt vna qqz. n. ps eoꝝ cū mouet ad ptē illā mouet. Cuqz duo ad duas mouent ptes ad duas dilatant ptes. Ad sunt igit ex fm ꝛplemēm motus ad qtuoꝛ ptes: nullū hz motū nisi istos. In his igit quatuoꝛ: adest ei sufficientia: ꝛ isti qꝺ qtuoꝛ musculi ꝛ sūma musculoꝝ cōium cū coꝛpe labij nascent talr q sensus a suba labij pꝺ ipsos discernere non valet ꝓpterea q labiū est mēbꝛum molle carnum os nō habens.

¶ De anatomia musculoꝝ nasi. Ca.viij.

c Am extremitate vero leporis duo pui ꝛtinuant musculi fortes: puras ār existut ne sup alios musculos plus nēcios coāgustatio fiat qñ mēbꝛorum maxille ꝛ labij motiōes plures sunt numero: ꝛ freqntius fiūt: ꝛ pseuerāt plus. ꝛ plus sunt nēcie qꝫ morꝰ extremitatis leporis. ¶ Fortes autē creati fuerūt vt eoꝝ fortitudine illud qꝺ ei defuit pp ossis defectū emendet: quoꝝ aductus é a pte gene maxille: ꝛ muscet9 pus cū villus pomi maxille. ñ ār a pte gene maxille aductu fuerūt nisi vt ipz ad eā moueāt. ¶ De anatoa musculoꝝ mādibꝛ supioꝝ ꝛ iferioꝝ. c.xi.

m Andibule iferioꝛi absqz mādibula supioꝛi morꝰ, ꝓpie attribuꝰ fuit pp inuiaméta ex qbꝰ é q leuioris morꝰ é melioꝛ. Et ex eis é q ꝺimittē ad mouēdū supioꝛē mēbꝛa nobilia ꝓpꝺēteq ꝙ morꝰ ipsis nocumēm effic é digniꝰ ꝛ saluberꝰ. Et ex eis ét é q si supioꝛ mandibula tali mó eēt vt ipsiꝰ morꝰ facilis fozet ñ fieret iuctura q é iter ipaz ꝛ caput firma. ¶ Preterea in mādibula iferioꝛi morꝰ plures qꝫ tres ñ fuere necij. Motus apēdi os. l. ꝛ motus claudēdi ipz ꝛ morꝰ mastigādi ꝛ molēdi. Apēs ār mādibulā ad iferioꝛa descēdē facit. Et claudēs ipaz eleuat. Et molēs ipaz circuire facit ꝛ ad duas ptes declinare. Manifestū é igit q os vt modꝰ claudēdi sit p musculos q a supioꝛibꝰ descēdūt ꝛ ad supioꝛa retrahūt ꝛ apēdi eōrio ꝛ molēdi cū trāsuersione. Quapp ad claudēdū duo creati fuerūt musculi q duo tpꝫ musculi vocātur. Zpoꝛqtates i hoie pue facte fuerūt: qñ mēbꝛ qꝺ p eos mouet i hoie pue existūt qtates i medio vacuitates hñs ꝛ é i pōdē leue. Hāqz motus qui huic accīt mēbꝛo per hos duos venētes musculos magis sunt leues: in ceteris autē aialibus inferioꝛ mandibula é maioꝛ ꝛ gueꝛ qꝫ sit in hoie. Unde p eos mo

Digitized by Google

neri in motu mordēdi ⁊ res cōedendi duras ⁊ incidendi ⁊ eradicandi est difficilius. Et hi qō musculi duo sunt moles ppea q iuxta pn cipium exīt qō ē cerebꝝ qō ē cōpus in vltio molle et neqꝫ ē inter ipsos ⁊ cerebꝝ nisi vnus os. vñ tum pp hoc. tū pp illud qō timeī er solicitate cerebri cum eis in nocumēta si acciderent: ⁊ in dolorib⁹ si euenirent: adeo q ille cui accidissent inde ad phrenesim pueniret: ⁊ ad eas q̄ sunt filles eis ex egritudinibꝰ. ¶ Se peliunt eos creator apō ipsoꝝ origine ⁊ egreſſionem a cerebro i ossib⁹: ⁊ ipsos penetrare fecit in cooptura q̄ silis est canali ⁊ est cōpositꝰ ex duobus ossibus paris: ⁊ tortuis foramina p q̄ transit q̄ cū eis vadūt eoꝝ vehentes extrema magno spatio done: par ptrāseāt vt eoꝝ subapaulatim indurent: ⁊ a loco vbi orti fuerunt paulatim elōgent. ¶ Vnicuiqꝫ autez duoꝝ horꝝ musculoꝝ magna gñatur chorda q̄ sup mādibule inferioris incedit extremitatem ⁊ ipsam cum ȳhſ eleuat. Et hi qō duo musculi ab alijs duobus aduti fuerūt musculis q in interioribus bucce incedentes ad mandibulam descēdūt inferiorē in formice: qrū i eleuando graue ē necarium ipm ingenioſe regere ⁊ solliciari pro ipso qualr plus hēat fortitudinis. ⁊ chorda ēt q̄ ex istis duobus nascit musculis ex ipsoꝝ oriſ medietate ⁊ nō ex eoꝝ extremitatibus pp firmitudinē. ¶ Et chorde due nascentes ex istis duobus musculis procedunt ex medio eoꝝ. ⁊ nō ex eoꝝ extremitatib⁹ pp firmitudinē. ¶ Musculoꝝ ho aptendi ⁊ mandibulā descēdere facientiū valli ex aditamēta nascunt adhubitēti q̄ retro post aures creata fuerūt ⁊ descendūt ⁊ vniuntur ⁊ fiunt vnus musculus. post sepant ⁊ fiunt chorda vt firmitudinē augeāt: deinde iter ramificatur ⁊ carne replet. Et fit musculus ne pp sui tēsionē ad nocumēta recipiēdasit pparata: deinde mādibule retento mēto obuiat: ⁊ cuꝫ ȳhſ trahit mandibulā retro et descēdit pculdubio: ⁊ p̄terea qn̄ alis grauias in descēdēdo adiuuat duo sustecerūt cruꝫ aduto duo eguerūt. ¶ Masticandi ho musculi sunt duo. ab vnaqꝫ. n. pte vni musculo trāgulato cū eius caput positum fuerit trāgulus q̄ ersuis angulis i facie ꝓsitꝰ duo, ptēdunt latera: vnū ad mādibulā descēdit iferiorē ⁊ alterꝫ ad ptēpis ascēdit ⁊ iter ea basis ꝓtinuat recta ⁊ miscet qꝫ angulus ei qō ān ipm erisit ppea vt musculus iste diuersas in ȳhendo habeat ptes: ⁊ nō sit ei motus eq̄lis: ſz diuersis positis inclinari inclinatiōibus. ideo vt per eas molitio ⁊ masticatio complcatur.

¶ De anatomia musculoꝝ capitis. Cap. x.

Capit motus hꝫ propr̄ios ⁊ motus cum qnqꝫ colli spōdilibus cōes: per q̄s ē motus cōpositus et declinatiōe capitis ⁊ ōclinatiōe colli ſil. ¶ Vnus qꝫ ho duoꝝ motuū. l. pprius ⁊ cōis aut erit curuans anteꝝ: aut curuās posteriꝰ: aut inclinans ad dextrā: aut ad sinistrā. Et inter ipsos qō fm circūdidūsoꝝ motus gñaī puersiōis ¶ Musculi aūt q̄ capar'ad iferiora ꝑtē curuant sunt duo musculi q̄ a duabus descendūt pubus q̄ cū vllis suis musceī retro post aureꝫ a supioribus ⁊ ab osse toracis ab inferioribus ⁊ eleuanī sicut ꝓtinui. ¶ Et ēt cū qdā existimant q̄ sint tres musculi: duo nāqꝫ vni' eoꝝ extrema ramificantur: ⁊ duo capita funteis. ¶ Cūqꝫ vnus eoꝝ mouet caput ad inferiora curuaī: ⁊ cū ambo mouenī caput ad añriora ꝑtē curuaī. ¶ Musculi ho q̄ caput et collū simul amteri' curuāt sunt par sub meri positꝰ qō ad ptē spondilis p̄e ⁊ vadut: ⁊ cū eis misceī. Cūqꝫ ps ipsius q̄ ē ad ptem meri ȳhſ curuaī caput ad inferiora solū ⁊ si ps cum duabus spondilibus ꝓtinuata opaī: curuat ad anteriora ēt collū. ¶ Sz musculi q̄ solū caput ad posteriora curuāt q̄tuoꝝ sunt pia psb' q̄ noiauimus posita: ⁊ horꝝ qō pū⁹ origo supra iunctura cruſtu. ⁊ er eis ēt sunt q̄ ad sumenta peruenunt: ⁊ ipsoꝝ origo ē longingor: medietate q̄ ē posterius: ⁊ sūt ex eis q̄ ad alas pueniūt quoꝝ origo est a medio. ¶ Existis sunt par qō ad duas p̄e spōdilis alas pucit sup par qō ad scām pucit sumenū et par cui' villus ēr ala p̄e oriſ ⁊ vadut ad sumenū scōz. Et eius qō ꝓprietas ē vt capitis ōclinatione cū ipſ curuaī ad nālē eleuet disponē sui trāsuersione. ¶ Et ex eis par q̄rtū qō a supioribus incipiēs penetrat sub 3ō cū trāsuersiōe. ē ad ptē siuestrē ⁊ cōmitatur 2e spōdilis alā. ¶ Duo p̄a pia caput posterius sine declinatiōe: aut cū declinatione valde pua curuāt. Et 3m declinatōis rectificat torturā ⁊ 4m trāsuersiōe māifesta ad posteriora curuat: ⁊ qcunqꝫ tertiū ⁊ q̄rti solus declinauerit iclinabit caput ad suā ptē. Et cū ābo retrahent mouebit caput ad posteriora puersū absq̄ declinatiōe. ¶ Musculi ho q̄ caput cū collo curuāt sunt pia tria. pfunda: ⁊ par vnuꝫ cooperiens vnāqꝫ ipar eoꝝ est trāgulus cuius basis ē posterius os cerebri. ⁊ qō ex eo remanet ad collū descēdit: ſz triū pū⁹ sub eo expansoꝝ vnū sup duo latera spōdilū descendit ⁊ aliud multū declinat ad alas: ⁊ aliud p̄ medū trāsit iter duo spōdilū latera: ⁊ duo extrema alaꝝ. ¶ Musculi aūt q̄ caput ad ꝺcinant latera sunt duo pia capitis iunctuꝝ cōmitāta. Vnius qō eoꝝ locus ē anteriꝰ: ⁊ ipm ē qō iter caput ⁊ spōdilē ꝓtinuat scōz: cuius vnuꝫ impar ē ad dextrā ⁊ alterꝫ ad sinistrā. Et par scām eoꝝ est cuius locus ē posteriꝰ ⁊ ꝺiugit iter spōdilē p̄mā ⁊ caput: cuius vnū ipar incedit a dextra ⁊ alterū a sinistra: ⁊ qōcū qꝫ vnū ex istis ȳhſ caput declinabit ad ptem ipsius cū trāsuersiōe: ⁊ qcunqꝫ duo ab vna pte

Digitized by Google

Jhentur declinabit ad eos caput absq; trā-
uersione: q si anteriores mouebunt iuuabūt
in curuando caput ad inferiora si posteriores
mouebunt reducent caput ad posteriora. Et si
oēs vt q̄tuor sil mouebunt stabit caput recte
Et hi qdē q̄tuor musculi aliis musculis sunt
minores verūtn eis locor ipsor tonitate: q̄r
sub aliis descēdūt musculis restauratū fuit q̄s
tum alij p magnitudinē hñt. ¶ Juncture p̄e
terea capitis due res necie fuerī qbus due in
tētōes Jrie erāt opportune. Una ē firmitudo
t hec qdē pēder ex affirmāda iūctura: t vt pa
rum motibus obediat. t altera est multitudo
nēri motuū: t hec pendēt ex facilitate iūctu-
rar laxitas ptransiret cōplemētuz firmitudis
q̄ pp musculos multos q̄ sunt cingētes eas t
circūdātes acq̄rīt. due igit̄ intentiones ei acq̄ste
fuerī. vñ de' oib' facto ab' melior sit diuidict'.
¶ De anatomia musculor epiglotis. Ca. xi.

e Piglotis ē mēbr cartilagino sum
creatū vt vocis fit iustrm qd̄ qd̄ ex
tribus cōpositum est cartilagibus.
¶ Una ē cartilago quā sensus cō-
prehēdit cor̄ā gula: t sub mento q̄ vocat pel-
talis t clipealis: qñ eius vēter ē pcanus t dor
sum gibbosum pelte sile t clipeo puum eius.
¶ Et sc̄a ē cartilago post illā posita ad prez
cōlli cū ea ligata: t vocat aq̄ nomē nō habet.
¶ Et 3a ē sup illas cooptēs q̄ cū ea nomē nō
hz p̄tinuat t obuiat petrali absq; p̄tinuitate t
inter illā t ipsaz q̄ nomē nō hz ē iūcture du-
pla pp duas vacuitates q̄ sūt i ipsa i qs duo ad
ditamenta nō hñus nomē decēter igrediunt
cū eis ligamētis p̄nexa t vocat cooptoralis
t cymbalaris. ¶ Et ppea q̄ petralis q̄ntq; ad
iungit nō hñs nomē t q̄ntq; elongat ab ea ē
epiglotis āplitudo t eius coāgustatio. Et pp
ea q̄ cymbalaris coopit clipealē: t ipsaz comi
tatur: t ppea q̄ ab ea sepat ē epiglotis aptio t
clausio ipsius. Sibi ār ē epiglotis t cor̄ā ipsa ē
ea triāgulatū lauda vocatū qd̄ laudā grecam
lfaz sigīat t ē ita. ¶ In creādo vo os hu
ius exīstit iuuamētum vt sit origo t p̄n' ex q̄
villi musculor epiglotis oriunt. ¶ Epiglou
p̄terea musculi fuere necarij q̄ clipealē nomē
nō hñs applicent t musculi q̄ cymbalarē ab
alijs duabus elōgēt vt epiglotis apiat. ¶ Ex
musculis vo epiglotī apiētibus qd̄ ab osse lau
de nascāt: t vadit ad anteriora petralis: t p̄tinat
t expādit sup ipsaz: t cū Jhūt trahit cymbala-
rē ad interiora t ad inferiora t dilarat epiglotis
t par qd̄ nūerat inter musculos gule ad iferio
ra trahētes: t nobis qd̄ vē vt ipm nūeret iter
eos q̄ iter eas sunt cōes cuius origo ē iterius
thorace t vadit ad petralē. ¶ Et vo multor
vnū ad cymbalarē puenit posterius t p̄tinat
cū ea. cuiq; Jhūt ad cymbalarē eleuāt t eam
ad posteriora trahunt t segatur ab applicatio
ne sui cū petrali t dilaratur epiglotis. Et alte-
rius paris musculi ad duos cymbalaris mar-
gines venūt: q cū Jhuntur ipsam a petrali se
parāt t in latitudinem extēdunt t in dilatan-
do epiglotim adiuuāt. ¶ Ex musculis aūt q
epiglotim coangustāt ē par qd̄ a pte laude ve-
nit t p̄tinuatur cum petrali. postea dilatatur:
cingit sup illā q̄ nō hz nomē: donec duo extre
ma duor iparium ipsius post illam q̄ nomē nō
hz vniant t cū Jhū coāgustat. ¶ Et ex eis sūt
q̄tuor musculi t fortasse existimat q̄ sint duo
dupli p̄tinuātes petralis extremitates cū extre
mitatibus eius q̄ nomē nō hz q̄ cū Jhūt in-
feriora epiglotis coāgustant. Et sunt q̄ existi
mant qd̄ vnū par ipsor sit occultū t alter ma-
nifestum. ¶ Ex sūtibus vo musculoz q̄ clau
dunt melior fuit vt in inferiorib' epiglotis crea
ti fuissent: ita vt cum Jhatur cymbalarē ad in
feriora traherēt t eam claudēdo coopire face
rēt. t pp hoc par creati fuerī qd̄ de radice pe
talis nascāt t eleuāt interius ad duo cymbala
ris extrema: t ad radicem eius q̄ nomē nō hz
a dextra t a sinistra: t cum Jhūt iuncturam
stringūt t epiglotim tali clausura claudunt q̄
musculos pectoris t diaphragmatis refrena
re valeat in phibēdo aeris attractōs. Qui q-
dem pui creati fuerī ne interioribus epiglotis
coāgustatōs facerēt: t fortes fuerī crātiv eoz
fortitudinē cū ipediti fuerit i claudēdo epiglo
ti t phibēdo aeris attractōs dfecr' multr coz
rigat q̄ eis ex puitate aduēit t ipsor via est hz
recreatiuē ascēdētū cū dcliatōe pua pp quā
sit p̄tinuatio p̄uenies iter peltalē t nō hñtem
nomē. Et ē ēt cum duo inuciunt musculi sub
cymbalari positi q̄ hoc pdictum par iuuant.
¶ De anatoia musculor gutturis. Cap. xij.

g Attur in sūma duo hz paria q̄ ipm
ad interiora trahūt vnū eor ē par q̄
tā in caplo epiglotis noiatum': t al
terū ē par ēt ex thorace nascens: q̄
eleuāt t cū lauda p̄tinuāt p'': postea cū gutta
re: t trahit ipm ad inferiora: gutturis vo mu
sculi st duo musculi gutturosi q̄ st duo muscu
li apud gulā posiū in trāsglutiēdo adiuuātes.
¶ De anatomia musculor laude. Cap. xiij.

l Lauda vo musculos hz q̄ sibi st pro
pij t musculos in qbus aliud mē-
brum cuz ipso cōicat. Sed q̄ laude
sunt pp̄ij: tria sunt pua: vnū par ve
nit a duobus mādibule marginibus: t cuz li
nea recta q̄ sup hoc os erīxit p̄tinuat: t ipm ē
qd̄ ipm ad mādibulā trahit: t par qd̄ orīt sub
mēto t incedit inferius sub lingua ad linguā:
t ad extremitatem superiorem huius ossis t
istud ēt trahit hoc os ad partem mandibule t
aliud par oritur ex additamentis fisamis que
sunt apud aures t p̄tinatur cum extremitate
inferiore linee recte sup hoc os. Illi vo quos

Digitized by Google

hȝ cū alijs cões iam noiati sunt ⁊ noiabuntur.

¶ De anatomia musculoꝝ lingue. Cap.xiij.

m Usculi ꝺo linguā mouētes sūt nouem. duo sunt latitudinales ab additamentis sisamis venētes ⁊ cum duobus ipsius lateribus ꝓtinuāt̄ur Et duo lōgitudinales a supmo ossis laude nascentes q̄ cā medio lingue ꝓtinuant. Et duo q eam in trāsuersō mouent ⁊ nascunt a latere qꝺ est inferius ex duob⁹ ossis laude lateribꝰ: ⁊ penetrant in linguā inter longitudinales ⁊ latitudinales. ¶ Et duo musculi linguā respuentes ⁊ puertentes eam quoꝝ loca sub ustoꝝ locis quos noiabimus erūt: ⁊ ipsoꝝ villi iam expanū fuerūt sub eis in latitudine ⁊ cum toto osse mādibule ꝓtinuati fuerunt. ¶ In sūma preterea musculoꝝ lingue noiauerūt qꝺaz musculuȝ soliratiū q inter linguā ⁊ os laude cōtinuat: ⁊ vnum ad aliud trahit: ⁊ nec é longe qn musculus q linguā ad exteriora in longitudinem mouet moueat eam sic. Inest.n. vt in extēsione in seipsa moueatur quēadmodum inest ei vt in curuatione in seipsa moueatur.

¶ De anatomia musculoꝝ colli. Cap.xv.

m Usculi q colli mouēt sunt duo pria Unū par a dextra ⁊ altez a sinistra sed a q̄cunq; eoꝝ solus ȝhēt colluȝ ad suā ptem transuersē trahet ⁊ qui cunq; duo eoꝝ q sunt ab vna pte sil ȝhēnt inclinabit collū rectū in pte illa nō cū transuersione: imo cum rectitudine. Et cū oim q̄tuoꝝ sit erit opō: stabit collū absq; declinatiōe aliq̄.

¶ De anato⁹ musculoꝝ pectoris. Cap.xvi.

m Usculoꝝ q pectus mouēt qꝺā sunt q tm̄ dilatant ipm ⁊ nō ꝓstringunt ex qbus sunt musculi diaphragmatis inter mēbra aereꝝ attrahendi ⁊ mēbra nutrimēti distinguētis: qꝺ postea noiabimus. ¶ Et par sub furcula positū a pte nascitur q̄ ad caput ꝓtenditur spatule qꝺ postea noiabimus: ⁊ est ꝓtinuū cū costa ꝑma a dextra ⁊ a sinistra: ⁊ cū ipso vnū par vnū cuius vnūqꝺq; ipar ē duplis ipm ⁊ facies ipm ⁊ duas partes quaz supior: cū collo ꝓtinuat: ⁊ ipm mouet ⁊ inferior eaz mouet pectus ⁊ miscet cū musculo eius qꝺ nec noiabimus: ⁊ ipse est ille q ē ꝓtinuus cū costa qnta ⁊ sexta. Et par qꝺ est in loco spatule ꝺcauo infusum cū q̄ par ꝓtinuat qꝺ a spondilibus ad spatulā descēdit ⁊ fiunt sicut musculus vnus ⁊ cū costis ꝓtinuant̄ posterioribus. ¶ Et par 3m qꝺ nascit a 6a spondilium colli: ⁊ a ꝑa ⁊ 2a spꝺilij pectoris ⁊ ꝓtinuat cū costis toracis. usti sī musculi dilatates

¶ Musculoꝝ ꝺo pectus ꝓstrigētiū alij sī q pectus in latitudie ꝓstringūt ⁊ ē diaphragma cū gesci. ¶ Alij sī q ȝ centū ⁊ ex istis ē par qꝺ sub radicibus costaꝝ supioꝝ ē exteꝰ cuius opō est strigē ⁊ aggregare. Et ex eis ē par apud extrēitates ist⁹ cū thorace vel adherens thoraci iter epiglotale ⁊ furculā cōtinuati. Et cōtinuat̄ cū musculis ventris q sī recti: ⁊ alia duo paria q ipꝺ cooptūt. ¶ Musculi ꝺo q ad cōstrigūt ⁊ dilatāt sūt musculi q st inf costaȝ ve rūm̄ pscrutatiōe i ꝓsideratiō cognoscit̄ qꝺ ꝓstrigētes alij sī a dilatātib⁹. Int oēs.n. duas costas sī ex eis q̄tuoꝝ ꝑcto musculi.ȝ qꝺā existimāt qꝺ sit vn⁹ musculꝰ. Et hȝ qꝺ qm̄ vnū existimāt musculū ex villis ꝑtez ⁊ transuersos: q̄ rū qꝺā sūt. i rūsci qꝺā q cooptāt. Eoꝝ q cogitāt qꝺā sī q sit ad ptē extrēitans cartilagiosē coste. ⁊ qꝺā sī q sit ad ptē alterā extrēitans q̄ ē fortis. Ꝺo ꝺo iteri⁹ existit tonū i situ a coopiēte ē diuersus. ⁊ illꝺ qꝺ ē i extrēitate coste cartilagiose diuersū ē i situ ab eo qꝺ ē sī alia extrēitate. Et qm̄ qꝺ hic q̄tuoꝝ hȝ villi nūero oȝ vt musculi sūt nūero q̄tuoꝝ: ⁊ q ex eis sī supi⁹ posiri sit dilatātes. ⁊ q ex eis sī iferi⁹ posit⁹ sit cōstrigētes. Per hȝ itaq; fit oim musculoꝝ pectoris nūer⁹. xxxvi. musculi. ⁊ ē ēt cū musculos pectoris duo alij muāt musculi qui a furcula ad spatule capt̄ēcies aꝺ ꝓtinū ⁊ ꝓtinuāt̄ lar⁹ ⁊ ipꝰ sursum eleuāt ⁊ i dilatādo ꝑectus adiuuant.

¶ De anato⁹ musculoꝝ mot⁹ aduersoꝝ. C. xvij.

c Musculus mot⁹ aduersoꝝ. ex sī illi q mouēt spatule iūctura sī tres musculi q ex a pectore aduenunt. ⁊ ipꝰ mouēt ad iferiora: ⁊ musculus q iferi⁹ sub māmilla oꝝ ⁊ cū pte aduersoꝝ ante ꝓtinuat aꝺ ante pte margis cartilagis ꝓcantatus: ⁊ ipe ē q aduersoꝝ ad pect⁹ applicat cū cōtacte q̄ spatula ipsiegē. ⁊ musculꝰ q a supmo thoracis nascit ⁊ effic⁹ ꝺoestucū caput aduersoꝝ cooptat ⁊ ē applicās ipꝰ ad pect⁹ cū ipsi ꝺoe pauca. ¶ Et musculꝰ duplꝰ magnꝰ qz toto oꝝ toracē ꝓtinuat eū ifimo anteriōis aduersoꝝ q cū opat cū villo q i supioris pus ei⁹ ē aduersoꝝ aꝺ pect⁹ ꝺuc ipꝰ ꝺeuādo. ⁊ cū alia pte ꝺuc illꝺ aꝺ ipꝰ facies: ipꝰ aꝺ iferiora ꝺiscēdē ⁊ cū eis ābob⁹ ꝺuc ipꝰ aꝺ pect⁹ ꝑpēdiculariter. ⁊ alij duo musculi q a pre nascūt̄ illj magis iteꝝ cōtinuāt̄ q̄ sit ꝓtinuat magn⁹ musculi q a toracē ascēdit. Elꝰ eoꝝ magnꝰ vēies a loco q̄ aꝺ illū ⁊ a costis posteriorib⁹ ⁊ trahit aduersoꝝ aꝺ costas posteriores directe: ⁊ alt ē sinistrus q nascit acute illj ⁊ ñ ab ei⁹ osse. ⁊ ꝺcliat magis aꝺ mediatē ȝ ille. ⁊ ꝓtinuat cū coꝛda illa⁹: q a pte mānulie ascēdit ⁊ pfūdat. Et hȝ qꝺ opōz priozeꝝ sicut ȝ mōs aduersoꝝ: ⁊ tm̄ aꝺ positiora parū p ꝺclinat. Et v. musculi q ab osse spatule nascūt vn⁹ musculꝰ: ⁊ eoꝝ ē ab osse spatule ⁊ ipleꝰ illꝺ qꝺ ē int sepās ⁊ costā supioꝝ ē vellus ⁊ penetrat aꝺ pte supioꝝ ē caput aduersoꝝ siluestre ꝺclinās parūp aꝺ ꝺcisicā. Et ipse ēt cū ꝺclinato ē penetrat aꝺ ꝺcisicā. ¶ Et duoꝝ musculoꝝ: ex ubs q̄q; oꝝ q̄ a latꝰ supioꝝ spatule q̄ꝝ vn⁹ ē maioꝝ ⁊ villi ipsius vadūt aꝺ

inferiozes partes separãtis: ꝛ implet illud qđ est inter scpans ꝛ latus inferius ꝛ ꝓtinuãt valde cũ caput aductorij a parte siluestri ꝛ penetrant cũ declinatiõe ad siluestrẽ. ¶ Et alter ẽ cũ hoc pº cõtinuus adeo qꝫ est quasi eius pꝑs ꝛ penetrat cũ eo ꝛ ipsius opationẽ efficit. ꝯsite vero non multũ pẽdet a summo spatule ꝛ eius ꝓtinuitas est ꝑm tranſuersionẽ in manifesto aductorij ꝛ declinat ad siluestrẽ. ¶ Et quartus est musculus qui locũ ꝓcauũ ossis spatule implet cuius chorda cũ ꝓbus interiozibus latertis domestica capitis aductorij ꝓtinuãt. ꝛ eius opº est efficere vt aductorũ posteri⁹ circũeat. ¶ Et alter musculus est qui ab inferiori extrẽitate lateris spatule inferiozis nascit cuⁱ⁹ chorda superius ꝓtinuãt ꝑm cõtinuitatẽ magni ab ulico ascẽdentis. ꝛ eius opº est trahere supmũ capitis aductorij ad supiora. ¶ Aduersum pretereа alius hꝫ musculũ duo hñtẽ capita qui duas efficiũt opões ꝛ opationẽ cõem. Et ipe quidẽ sub furcula venit ꝛ a collo deglutiẽs capitis aductorij ducẽdã ꝛ pucit vsqꝫ iuxta locuꝫ ꝓminentis chorde musculi magni pectoris ascendẽtis. ¶ Quidã aũt dixerunt qꝫ vnum capitum ipsius interius est sup manifestũ spatule apud eius infimũ ꝛ declinat ad exteriora cũ transuersione pauca: ꝛ cũ opatur cũ duabus partibus eleuat ꝑm rectitudinẽ. ¶ Sunt pꝛe terea hoium qdã q duos addiderũt musculoꝫ musculũ puũ q ad mãnullã venit ꝛ aluũ qui in spatule iunctura est sepultus: ꝛ fortaſe ponit cubitũ musculos: cum eis habere cõtatem.

¶ De anatõia musculoꝝ brachij. Ca. xvij.

m Musculoꝝ brachiũ mouẽtiũ alij sunt q ipsum cõtrahunt: alij sunt q ipsuꝫ dilatant: ꝛ isti positi sunt sup aductoꝛũ. alij sunt q ipm girãt. alij sunt q ipsum resupinãt: ꝛ non exiit sup aductoꝛũ.

¶ Dilatãtes ꝛº sunt par vnũ cuⁱ⁹ vnũ exiuis ipⁱ⁹ cũ declinatiõe ad interiora expãdit: qꝝ eius oꝛus est superius ab antecessione aductoꝛij ꝛ a latere spatule inferiozis ꝛ ꝓtinuãt cuꝫ cubito illic vbi sunt partes eius interiores. ꝛ ipar⁹ expãdit ad interiora cũ declinatione aductoꝛij: qm̃ ab aductoꝛij collo ꝓcit ꝛ cum extrinsecis cubiti ꝓbus ꝓtinuãt. Cũqꝫ ãbo opant ꝓculdubio ꝑm recutitudinẽ extendunt.

¶ Cõstringentes ꝛº sunt par aliud cuⁱ⁹ vnũ impar qđ est maius trahit ad inferiora cũ declinatione: qm̃ eius oꝛigo est a margine carti laginis spatule inferiozis ꝛ a rostro vniuerꝝ quoꝝ ꝓpe est caput ꝛ ꝓtinuãt chorda ipsius q̃ ẽ neruosa cũ pte focilis superioꝛis aũriora ãn cedẽte. Et hꝫ ipar trahit cũ declinatiõe ad exteriora. qꝛ eius oꝛigo ẽ a manifesto aductoꝛij poste rius ꝛ ẽ musculº duo carnosa hñs capita: quoꝝ vnũ ẽ i posteriozibus aductoꝛij ꝛ alterũ in aũrioꝛ⁹ ꝛ occultãt hꝫ duo in suo ascensu pꝛũp dõec ad aũcedẽtẽ focilis inferioꝛis vadãt. Et cũ eo qđ iã ꝓtinuatũ fuit qđ ipsum iclinãt trahẽs iferius ad exteriora ꝛ cũ eo qđ iclinat trahẽs supius ad interiora vt fit tractus melioꝛ. Et cũ isti duo musculi i suis ꝓtũgunt opõnibº hꝫ rectitudinẽ istãs ꝓculdubio. ¶ Et duos qđ musculos dilatãtes vestit musculus q os aductoꝛij circũdat. Et silꝰ ẽ vt sit pꝑs alterius musculi ꝑstringẽtis. Faciẽtes ꝛº brachiũ iacere supinũ sunt par cuius vnũ ex in partib⁹ est positũ in exteriozibus duoꝝ focilium ꝛ obuiat focili superioꝛi absqꝫ chorda: ꝛ alter⁹ subtile plogatũ nascit a supioꝛi pte aductoꝛij ab eo qđ ei⁹ manifestũ segtur ꝛ maioꝛ pꝑs eius vadit ita a sede ꝛ penetrat dõec ꝓpinquũ fiat iũcture rasete ꝛ venit ad pte occitũ focilis supioꝛis ꝛ ꝓtinuat cuꝫ eo chorda pãnicularis. ¶ Gyrãtes ãt sunt par positũ exterius cuius vnũ ex duob⁹ iperibuꝫ a supmo domestico capitis aductoꝛij incipit ꝛ ꝓtinuat cũ supioꝛi focili sub iũcture rasete ꝛ alterũ ẽ magis curtũ ipso ꝛ eius villus ad latitudinẽ ẽ declinis: hꝫ eius extremitas ẽ pl⁹ neruosa ꝛ incipit ab ipsomet supioꝛi focili ꝛ ꝓtinuat cuꝫ eius extrẽitate supiori apud rasete iũcturam.

¶ De anatõia musculoꝝ mot⁹ rasete. C. xix.

m Musculoꝝ ꝛº iũcturaꝝ rasete mouẽtiũ qdã sũt ꝑstrigẽtes ꝛ qdã dilatãtes ꝛ qdã gyrãtes ꝛ qdã resupinantes supi collũ. ¶ Et dilatãnt⁹ ꝛº est vnus musculus cũ alio ꝓtinuus ac si ambo vnus ẽnt musculus: ꝛ istius qdẽ oꝛigo est a medio focilis inferioꝛis cuius chorda cũ policẽ ꝓtinuat ꝑ quẽ polex ab idice clõgat. Et alteri⁹ oꝛigo est a focili supioꝛi cuⁱ⁹ chorda cũ pº ossiũ rasete ꝓtinuat. s. posito corã police. Cũqꝫ isti duo sil mouent dilatãt rasetã cũ gyratione pauca. Et cũ scõs solus mouet facit ipsam iacere resupinã. ꝛ cũ ꝑmus mouet solus plogat iter policẽ ꝛ idicẽ. Et musculus q iacit sup focile supius a pte siluestri cuius oꝛigo est ab inferioꝛi pte capitis aductoꝛij a q̃ ꝓcedit chorda: duo hñs capita quoꝝ vnũ cũ medio pectinis corã indice ꝛ medio ꝓtinuat ꝛ alteri⁹ capitis chorda est caput iferius sup focile supius apud rasetã: ꝛ dilatat rasetã expãdẽdo cũ gyratiõe.

¶ Cõstringẽtes ãt musculi sunt par sup latus brachij siluestre quoꝝ iferioꝛ incipit ab anteriori duoꝝ capitũ aductoꝛij ꝛ pucit ad pectinẽ corã auriculari. Et supioꝛ vtroꝝqꝫ incipit alt⁹ qꝫ ille ꝛ pucit ibi. ꝛ est cũ eis musculuꝫ q incipit ab iferioꝛibus aductoꝛij pub⁹ loca pdcoꝝ mediãꝫ qđ duo hꝫ extrẽa q̃ ad modũ crucis transuersant ꝛ postea cũ loco q est iter policẽ ꝛ medĩ ꝓtinuãt: cũqꝫ ãbo mouent ꝑstringũt. Et isti qđ ꝑstringẽtes ꝛ ipsimet dilatãtes gyrationes efficiũt ꝛ resupinationẽ cũ duo opposita ex eis ꝑm trãsuersionẽ mouent. ¶ Sꝫ musculus cũ pectie ꝓtinuus corã auriculari cũ solus mouetur gyrat

Digitized by Google

tur gyrat plantā. Et cū musculus policis quē noiauimus ipsum aduuat plenarie plātā resupinā facere facit. Et cū ille q est cū raseta cōtinuus cora police solus mouet gyrat ipsā pariter cū auriculari quē noiabimus enīcit gyrationem completam.

¶ De anato musculoꝝ mot' digitoꝝ. C.xx.

m Musculoꝝ ꝯo digitos mouentiū qdā sunt q sunt in planta: qdā sunt qui sunt in brachio: q si oēs in plātam pungerent pp carnē multā grauarēt & ppea q ꝑ illi q sunt ex eis in raseta a digitis elōgati fuerūt chordē ipsoꝝ necio fuerūt longe. muntie g fuerunt pānicul q eis ab. oib' aduentiunt pūbus & ipsoꝝ qdē chordē rotunde & fortes create fuerūt & nō vilatant mīi eius ad mēbrū quenūt. Ibi igit dilatant vt mēbꝝ motū bñ ꝓpendāt. ¶ Dēs āt musculi digitos dilatātes sup brachiū sunt posīti: & sīl' ipsos ad inferiora mouentes. & ex dilatātibus q dē est musculus q in medio mānifesto brachij positus nascit a pte suprema capitis aduersij inferioris: & q̄tuor digitis chordas q̄ ipsos dilatāt mittit. Ex eis ꝯo q eos ad inferiora inclināt tres adinuicē in pte ulnas sunt cōiunti. Quoꝝ vnus a pte media capitis aduersij siuestris iter duo ipsi' additamēta ossi & duas chordas auriculari & ānulari trāsmittit. ¶ Et vnus a sūma unoꝝ musculoꝝ duploꝝ q sunt duo ex his tribus ossi sub duobus additamētis aduersij iferius & a margie focilis inferioris & duas trāsmittit chordas medio: & indici. ¶ Et tertius eoꝝ & est ille q remānet ossi a supmo focilis supioris & chordā polici mādat. & apud hāc iuctura est musculus qui est vnus duoꝝ musculoꝝ iter musculos motus raseta nolatoꝝ & nascit a loco medio focilis inferioris cui' chorda policē ab idice plogāt. ¶ Cō stringētū āt qdā sunt q sup brachiū exeūt: & q dā q sup volā plāte. Et illi qō q sunt sup brachiū sunt tres musculi: quoꝝ vnus sm acie in medio sup alia é positus. Ex qbus nobilior é iferius & iferius est sepultus & cū osse focilis inferioris ꝓnu': qm cuius opō exibit nobilior. Quapp oportuit vt eius locus magis eēt custoditus. Cuius ꝑm est a medio capitis aduersij siuestris ad interiora: unde penetrat & dilatatur eius chorda & in gnīs parnē chordas: q̄tū queq ad interiora digiti pueūt. ¶ Illaꝝ ꝯo q ad q̄tuor pueniunt queq iucturam ꝑmā ipsius ꝓstringit: & tertiā. Ꝑdimā ꝯo propterea q est ibi ānexa ligamēto qd sup eā est cinctū: & tertiā ppea q eius caput pueūt ad eā & ꝓtinuatur cū ea. Que āt ad policē vadit ei' scdaꝝ & tertiā ꝓstringit iucturā. q nō ꝓtinuat nisi cū eis. ¶ Et scōs qō musculus q est sup ulnā est minor: ipso & icipit a capite igrediente: qō é vnū ex capitib' aduersij & cū focili iferiore partib' ꝓtinuat & trāsit p terminū cōes q est iter lat' siuestre & domesticū: & é supior superficies focilis supioris: & cū ad prē pueūt policis declinat parūp ad interiora. Et iucturis mediis q̄tuoꝝ ꝓtinuatur. s. vn' sup alū vt hāc ꝓstringat iucturā. Ꝺz q ex eis é iferior ꝓstringit cū depressiōe & reflexiōe. Et ei' q é ex eis supior é strictura cū modico eleuatiōis & ad supiora ascensionis. Cuiaꝝ ꝑtes fuerit directe coꝝ tres polici sunt. ppij: quoꝝ vnus ꝑmā ꝓstringit iucturā: & duo scdaꝝ sic scīnsi. ¶ Bilatites ergo gnīs sunt & de reflectētib' exceptis police & auriculari vnicuiq assunt duo. Et de cōstringētibus vnicuiq digito assunt q̄tuor. Et de his q ad supiora idinare facit vnicuiq digito adest vnus.

¶ De anato musculoꝝ mot' dorsi. C.xxj.

m Musculoꝝ dorsi alij sunt q ipsi ad posteriora flectūt alij q curuant ad anteriora. Ex ūbis. n. oēs alij ostenditur motus. ¶ Ad posteriora vero flectentes sunt illi qui ꝓprie dorsi vocantur musculi. & sunt musculi duo de quibus existimatur q vnusquisq eoꝝ ex. xxx. compo-

c

Digitized by Google

ſtus excitat muſculis: quoniam vnicuiq; ipſorum ab vnaquaq; ſpondili aduēit muſculus. Ab vnaquaq; nāq; ſpōdili aduēnt ei vill⁹ trāſuerſus nili a p̄ᵃ. Et iſti qdē muſculi cū eq̄liter tendunt ſtat dorſū: t cū ſupflue extēdūtur declinat ad poſteriora. Et cū illi q in vno exiſtunt latere mouent dorſuz ad illō ichinaſ. ¶ Muſculi ꝯo curuātes ſunt par deſup poſitū q ſunt ex muſculis caput t collū mouētibus: q a duobus venūt meri lateribus quoꝝ iferiores extremitates cū quinq; ſpōdilib⁹ pectoris ſupioribus ꝓnunāt̄ in aliqb⁹ hoibus: t ī pluribus hoīb⁹ cū q̄tuor. Et eoꝝ ſupiores extremitates ad caput pueniūt t collū. ¶ Et par qō ſub iſto eſt poſitū t vocaſ renale: q̄ abo a decima t vndecima pectoris icipiūt t ad iferiora diſcēdunt t pleriūq; curuāt ſi rectētes. t medio qdē i ſuis motib⁹ hoꝝ muſculoꝝ ſufficit inuētio: quoniā in curuatione t inclinatōe a dextra t a ſiniſtra duarum extremitatum ſequitur motus.

¶ De anatomia muſculoꝝ vētris. Caꝑ. xxij.

m Muſculi aūt vētris ſūt octo q i unaméris cōicāt. ex qbus ē inuamētū p̄dē in exp̄mēdo illō qō ex ſtercore t vrina i iferioꝝ ꝓnet t q̄ in mficib⁹ nata exiſt. Et ex eis ē q̄ diaphragma ſuſtinēt t ipſ cū adeſt exuffiatio q̄ ē inſtrictione adiuuāt. Et ex eis ē q̄ inteſtina calefaciūt t ſōm ppea q̄ ea coopiūt. ¶ Et his aūt octo eſt vnū par rectū qō ſcōz rectitudīnē ab epiglotali deſcēdit cartilagine: cui⁹ villus i lōgitudie vſq; ad femur extēdit t ei⁹ extrema i eis q̄ ſūt coꝛā ipſis expādūt. Hui⁹ ꝯo pis ſuba a ſui p̄n⁹ vſq; ad ipſius finē carnoſa exiſtit. ¶ Et duo muſculi q cū iſtis i latitudīne ſecanť: quoꝝ locus eſt ſup pāniculo q ſup totū ſtrēnus ē vētrē: t ſub duobus lōgitudialib⁹. ¶ Sectio aūt q̄ i ter iſtoꝝ duoꝝ t duoꝝ p̄moꝝ villos accidit eſt ſm anglos rectos t duo paria q̄ p trāſuerſuz vadūt: quoꝝ vnūquodq; ē in latere a dextra t a ſiniſtra. Et vnūq̄q; eoꝝ par ex duobus exiſtit muſculis ſe adiuicē admodū crucis ſecāntib⁹ a cartilaginis coſtaꝝ nō cōplexarum extremitate vſq; ad femur. t ab alio vſq; ad epiglotale. ¶ Et duoꝝ parium extremitates ſibi a dextra t a ſiniſtra apud femur obuiāt. t alioꝝ duoꝝ extremitates apud epiglotale q̄ ſup carnoſas ptes ab vna q̄q; pte duoꝝ muſculoꝝ latitudinaliū ſunt poſite. Et hec qō duo paria ſp carnoſa icedūt dōec rectoſ muſculoſ cū chordis latitudialib⁹ trāgāt q̄ pāniculis ſiliant. Et hec ē duo paria ſub duob⁹ longitudialib⁹ ſūt poſita q̄ ſup duob⁹ poſita ſunt latitudinalibus

¶ De anatoᵃ muſculoꝝ teſticulor. Caꝑ. xxiij.

t Eſticuloꝝ aūt viroꝝ muſculi ſūt q̄tuor: propterea vt teſticulos cuſtodiant t eos eleuent ne lareſ. Vnuſq; teſticulus habet par ſibi propriū.

¶ Mulieriḇ ꝯo vnū par ſufficit. ſ. cuiq; teſticulo ipar: ppea q̄ eaꝝ teſticuli nō ſūt i exteriorib⁹ neq; ſuſpenſi q̄admodum virorum.

¶ De anatoᵃ muſculoꝝ veſice. Caꝑ. xxiij

o Vp os veſice vnus exiſtit muſculus. q ipſum circūdat. cuius vill⁹ ſup ipſius os vlaraſ. t eius q̄ō iuuamētū ē vrinā vſq; ad horā voluntatis retinere. t cū voluntas expellendi affuerit eius conſtrictio laraburat. Et ventris muſculi veſicam vegebūt: t vrinaz expulſiua adiuuāte expellēt.

¶ De anatomia muſculoꝝ virge. Caꝑ. xxv.

m Muſculi q̄ virgā mouēt duo ſunt paria: duo vn⁹ paris muſculi ī duobus virge lateribus ſunt extenſi qui cū extendūtur foraminē dilatāt. t ipſū ampliſicāt t penetratio rectificaſ. t ſpma in ipſa cū faciliare diſcurrit. ¶ Aliud. ꝯo par ē qō a femoris oſſe oriūt t cū radice virge ꝑ fm trāſuerſionē continuaſ. t cū rectificaſ tendit t in fm fm rectitudinē eleuaſ: t cum conſtringitur reducit ipm ad poſteriora. Qō ſi vni eoꝝ accideriť tenſio ad ipſius partē declinabit.

¶ De anatomia muſcloꝝ ficteris. Caꝑ. xxvi.

f Cteriſ muſculi ſunt q̄tuor. vn⁹ eoꝝ ē muſculus q ipſius cōmitatur os. Et cū eius carne vehement miſceť: q̄ pmixtōi muſculoꝝ labioꝝ ſimilatur. Et ipe qō cohercet t ꝓſtrigit anū t ſua expoſitione ſtercoris reliquas q̄ ſunt i ipo excutit.

¶ Et muſculus qui ē poſt⁹ magis iterius q̄ iſte t cuius ſtatio ē ſm oppoſitionem capitis hoīs. t exiſtiaſ q̄ ſit hīs duo extrēa: cuius extremū cuz redice virge ꝑ certo ꝓtinuaſ. ¶ Et par qō ſup hos oēs tranſuerſum exiſtit. cuius iuuamētū ē lōgaonē ſurſū eleuare t neq; accit longaonem egredi niſi pp ipſius latitatem.

¶ De anatomia muſculoꝝ coxe. Caꝑ. xxvij.

e X muſculis coxe maior ē ille q̄ ex extēdit: deinde ille q̄ ꝑbit. Et ſunt nāq; opōnibus nobiliores ſūt iſti duo mot⁹. Q̄rūm extēſio ſectione nobilior exiſtit: q̄m ſtatio non pueniť niſi cume. Poſtea ſunt muſculi qui elongant: deinde illi qui appropinquare: poſt illi qui circumrefaciunt. ¶ Ex muſculis autem coxe iuncturam extendentibus eſt vnus qui eſt omnibus corporis muſculis maior. t ipſe eſt muſculus qui os femoris t anchaam cooperit. t ſuper totam coxam volutur ab anteriorib⁹ t exterioribus t poſteriorib⁹: donec ad poplitē p ueniat: cuius villi diuerſa hnt p̄n⁹: q̄ pp ipſius opōnes ſm diuerſas ſpecificatur ſpēs. ¶ Et ipſius nāq; villus eſt q̄ ab vnſimo oſſis femoris naſcit t declinādo ad domeſticus dilataſ. Et eſt alius ex villis eius: cuius ortus eſt pars alioꝝ: ortu iſtius q̄ coxā mō ad ſupioꝝ eleuat. Et eſt alius ex villis eius: cuius ortus eſt val-

Digitized by Google

de alnior ortu iſti⁹ q corā ad ſupiora ad domeſticū ꝺclinātē eleuat. ¶ Et ē er eiꝰ alꝫ⁹ origo ē ab oſſe anche q latus corā ꝑz recumꝺuné ꝺilata. ¶ Et ē er eis muſculus q tota ãche uſcu ram poſterius coopit tria hñs capita. t extrema duo. Et hec q̃dem capita abillo t anchꝫ t alhoꝺs naſcuntur: quaꝝ duo ſunt carnoſa t vnū p̃inculare. Duo ẏo extrēa cū poſteriore capitis core pte ꝓnuanť. t ſi cum vno trahe rit extremo cū ꝺeclinatiõe ad ip̃m ꝺilatabit: t ſi cum duobus traxerit extremis ꝑm recumꝺi nẽꝺilatabit. ¶ Et er eis ẽ muſclus q extra oſſis ilij ſupficie oꝛit. t cū ſupmo maioris ad ꝺitamẽti ꝓnuať t vocať carchametra maior t vaꝝ ad anteriora extẽꝺitur: t cū ꝺeclinatiõe ad domeſticū ꝺilatat. ¶ Et eſt alius talis q̃us iſte quia paruis cuꝫ infimo aꝺꝺitamentis mi noris continuatur: ꝺeinꝺe ꝺeſcenꝺit t illius opõne opatur. Ceruīq eius eſt puā ꝺilatatio nem t multam efficẽ ꝺeclinatiõem: cuius ori go eſt ab infimo ſupficiei oſſis ilij. ¶ Et eſt er eis muſculus q ab infimo oſſis anche oꝛit ad poſteriora ꝺeclinās: t ꝺilatat ip̃am t ei ad po ſteriora parū p ꝺeclinare faċ: t ad ꝺomeſticuꝫ ſufficienť ꝺeclinare faċ. ¶ Ex muſculus ẏo core uſcurā ẏſtringẽtibus eſt muſculus vnus q cū ꝺictiõe ad ꝺomeſticū pua conſtringit. ¶ Et eſt muſculus rectus: q a duabus ꝺeſcẽ ꝺit origibus: q̃rum vna cum fine lãboꝝ t altera cum oſſe ilij ꝓnuať. Et ip̃e q̃ ſunt q̃ cum miore aꝺꝺitamẽto ꝺomeſtico ꝓnuanť. ¶ Et muſculus q̃ ab oſſe femoris naſcitur t cum infimo aꝺꝺitamento minoris ꝓnuať. t muſcu lus ad duo latera ip̃ius tranſuerſe extenſus q eſt ſicut par maioris. ¶ Et g̃rtus q a reꝑpata ſtãre poſt os ilij oꝛitur t ip̃e ẽt crus ẏpſi colli gẽꝺo corā. ¶ Ex muſcul ẏo q ad anꝛiora ꝺe clinare faciunt iã q̃ꝺam noian fuerũt vbi ꝺi latatiõis t ẏſtrictiõis mẽtionẽ fecimus. t hec q̃ mouẽꝺi ſpẽs hz muſculum q ab oſſe na ſcitur femoris t aꝺeo fit lõgus vt aꝺ poplitem pueniat. ¶ Beclinare ẏo ad exteriora facić tes ſunt duo muſcũ vnus eoꝝ ab oſſe venit la cõ. Sz circuire facãtes ſunt duo muſcli q̃rum vnus a ſilueſtri femoris t alter ab ip̃ius oꝛitur ꝺomeſtico: t cū ſibi obuiant tranſuerſanť t fi unt carnoſi apuꝺ locum ꝓfũꝺum circa poſte riora aꝺꝺitamenti maioris. Et q̃libꝫ eoꝝ ſolus traxerit corāſ aꝺ ſuꝑpartem cum pauca ꝺilatatione torquebit.

¶ Be anatomia muſculoꝝ mouẽtiũ iũcturā cruris t popliti. Cap. xxvij.

Ex muſculiſ ãt iũcturaꝝ poplitiſ mo c nẽtibus ſunt tres i anꝛioribus core poſiti: q muſculus i ip̃a mer cora po ſitus ſunt maiores. t eoꝝ opõ eſt ꝺi latare. vnus ãt hoꝝ trium eſt ſicut ꝺuplas duo hñs capita: quoꝝ vnum ab aꝺꝺitamẽto unci pit maioꝛe: t alterũ ab interioꝛe coꝛe. t duo hñt extrema: q̃rum vnũ eſt carnoſum t cum raſga antreq̃s chorda fiat ꝓnuatur. t alter eſt p̃inculare cū ꝺomeſtica duaꝝ extremitatum coꝛe ꝓnuatũ. ¶ Alioꝝ ẏo duoꝝ vnus eſt il le q̃m inter. corā ẏſtringẽtes noſtauimus. ſa ſe pante q̃ eſt in oſſe ilij naſcens. t alter ab aꝺ ꝺitamento ſilueſtri q̃ eſt in coꝛa oꝛitur. t iſti q ꝺem ꝺuo ꝓnuantur t vniuntť. t g̃ſtatur ex eis chorꝺa vna. q ꝺilatať t circũꝺat raſgã t ip̃am cū eo q̃ eſt ſub. ea ꝓueniẽtur affirmat ꝺeinꝺe cum capite cruris ꝓtinať: t policé ꝺilatat. t crus extẽꝺit. ¶ Dilatatio ẏo vnum hz muſculum q ab obuiatiõe oſſis femoris naſcitur t icẽꝺẽꝺo ꝺiſcenꝺit in latus coꝛe ꝺomeſticū ꝑm tranſuerſionem: ꝺeinꝺe cū parte venoſa ſupme pus cruris ꝓtinať: t crus ꝺeclinās aꝺ ꝺome ſticum ꝺilatat. ¶ Et muſculū alium in q̃buſ ꝺã anatomie libris ſuerit ei oppoſitū ſ̃pte ſilue ſtri q incipit ab oſſe anche. t ꝑm trãſuerſionẽ in latus ſilueſtre tẽꝺit ꝺoẽc aꝺ locum puẽit ve noſum. t hz eſt muſculus maioris trãſuerſiõis iſto. t cū ꝺeclinatiõe aꝺ ſilueſtre ꝺilatat. t cum ambo ꝺilatãť eſt ꝺilatatio recta. ¶ Ex eis ẏo q crus ẏpũť eſt vnus muſculus anguſtus t lõ gus q ab oſſe ilij oꝛit. t femoris circa oꝛigines ꝺilatãs egrediens a ſepante q̃ eſt in medio ilij: ꝺeinꝺe ꝑm trãſuerſionẽ penetrat aꝺ inte riora duaꝝ extremitatũ poplit⁹: poteſt egredi tur exterius. t vaꝺit aꝺ eminẽtiam q̃ eſt in lo co poplitis vẽoſo. t cū ea vnit. Et ip̃e q̃ eſt q̃ crus aꝺ inferiora trahiť ꝺclinãs cū ped e aꝺ pr̃é ignis. ¶ Et tres muſcli ꝺomeſticus: t ſilueſtris t medius. Sz ꝺomeſticus t medius cū ꝺclinatiõe aꝺ ſilueſtre ẏpũť. t ſilueſtris ẏpũť cū ꝺclinatiõe aꝺ ꝺomeſticū. ¶ Et ꝺomeſtic⁹ q̃ oꝛit ab are oſſis ãche: ꝺeinꝺe trãſuerſe icẽꝺit p poſte riora coꝛe ꝺonec pueniat aꝺ locum cruris ve noſum in pte ꝺomeſtica t vnit cū eo: cuius co lor aꝺ viriꝺitatẽ trahit. t aliorum ꝺuoꝝ ẽ ori go eſt ab are oſſis anche. iz ꝺclinat vt cum lo co venoſo lateris ſilueſtris ꝓnuať. ¶ In iun ctura ꝑ ea poplitis eſt muſculus ſicut in fle xoꝛitate poplitis ſeptimus q̃ opatiõe effic̃ q̃lis huius moꝺij exiſtit opõ. ¶ Et q̃ꝺam exiſti mãt q ps eminẽs muſculi ꝺilatãs ꝺupli a ſe pante eſt cum poplite accꝺẽtaliꝫ cõſtringit t ẽ cū ab eius origie egrediť corꝺa q̃ anche pirt ꝺẽtenet. t cū eaꝫ cū ip̃o q̃ ſeq̃ ip̃az ꝓnuať. ¶ De anatomia muſculoꝝ pedis iuncturam mouentium. Cap. cxxv.

Ex muſculus aũt pedis iũcturã mo c nẽtibus ſunt q ꝺã q ip̃m ad ſupiora eleuãt: t q ꝺam q ip̃m ꝺeſcẽꝺere fa ciunt ex eis. ¶ Ex eis ãt qui ip̃um eleuãt eſt vnus muſculus magnus q eſt poſit⁹ in pte añcedẽte cãne ꝺomeſtice cuius pⁿs eſt ps ſilueſtris capitis cãne ꝺomeſtice. Et ip̃e q̃

Digitized by Google

qus ad exteriora egredit̃ inclinat̃ sup crus ad ptem policis vadés t ꝓnuat̃ cũ eo qđ radicꝰ poplitis est ꝓpinquior t pedem ad supiora eleuat. ¶ Et alr oritꝰ a capite silue stris ex quo nascit̃ chorda q̃ cum eo qđ é intra radicé manum ꝓnuat̃: t pedé ad supiora eleuat t pro pter qñ cũ eo uenit̃ ꝑmus musculus: t fuerit hoc ꝑm eq̃litatem t rectitudinem. ¶ Faciem tium vero descédere é vnũ par cuius origo é a capite core qđ postea descédit t cruris ventrem cáne repler ex gbus chorda nascit̃ q̃ ex maioribus exsitit chordis. Et ipsa qdem est chorda nerui q̃ cũ osse alcahab ꝓnuat̃. t ipꝰ ad posteriora: trãsuerse ad silue stren trahit. t est hec eã fictionis pedis sup terrã. ¶ Et ipse qdem adiuuat musculus: q a capite silue stris oritꝰ cuius color é melogian⁹ t descédit dosec ipsemet absq; chorda quã mãdat: sed carneus remanens ꝓnuat̃ cũ postrema alchaab parte sub ꝯ mutate quã ant dixim⁹. Cuius musculus istius aut ipsoꝝ chordis nocumẽtum accit: pes claudicat. Et musculus ex quo due nascũtur chorde: quaꝝ vna pedé ꝓstringit: t altera policem dilatat. ¶ Illud ꝙo é qñ iste musculus a capite cãne domestice oritꝰ vbi ipsa silue stri obuiat t descédit inter eas: t in duas diuiditur chordas: q̃ꝝ vna sub radera in anteriori policis pte ꝓnuat̃ cũ q̃ ẽt chorda pedis existit hũditas. ¶ Et alra chorda est q̃ ex pte istius gñata musculi p⁹ chorde ptransit originé a pe policis oriis chordã mãdat t ipm cũ trãsuersione ad domesticã dilatat. Et iam ẽt a capite core silue stri oritꝰ musculus t cũ vno duoꝝ musculoꝝ achibaluũ ꝓnuat̃. deide ab eo sepat̃ cũ occulti cruris ptrãsit: ex q̃ oritꝰ chorda que ad iferiora pedis pducit t sub eo toto dilatatur quẽadmodũ fac musculus q sup plãte occulti dilatat̃ pp tuamentum tale quale est eius.

¶ De anato³ musculoꝝ digitoꝝ pedis.c.xxx.

C musculus ꝙo pedis digitos mouentibus q sit ꝓstrigéres musculi sit multa ex qbus é musculus q a capite cáne silue stris oritꝰ t extẽsus sup ipaꝝ descédit t chordã vnã trãsmittit q̃ i duas diuidit̃ ptes q̃ mediũ ꝓstrigit t idicé. Et alr isto minor cuius oritꝰ é a posterio cruris cuius chorda cũ ipaꝝ trãsmittit i duas didit̃ cordas q̃ idicé ꝓstrigit t minimã. ¶ Et didit̃ abvna q̃ꝝ duaꝝ pua chorda q̃ cũ eo qđ ab alia didi tur ꝓnuat̃ t fit chorda vna q̃ ad policé pducit ipꝰ ꝓstrigit. Et 3ª chorda quã tã noiauimus a silue stri duaꝝ extrẽitatũ q̃ i cãna exit dosti ca oritꝰ t iter duaꝝ descédit cãnas. t ex pte trãsmittit ad pedé ꝓstrigédũ t pte ad ꝑm os policis. ¶ Et hoꝝ qđ musculoꝝ digitos mouetiũ qs noiauimus situs é sup crus t posteri⁹. Illud ꝙo q̃ꝝ situs é sup pl itã pedis.x.sit musculi in hoc qđ anatomici dixerunt fuit situs ꝑmus q illud sciuit fuit Gal. Ipsi ꝙo cũ.v. ꝓnuat̃ digitis. s. cũ vnoq; duo lacerti a dex t a sinistra. t mouent vt ꝓstringãt ꝑm rectitudiné si sit mouerit t vt declinet si vn⁹ mouerit. ¶ Et er eis qđ sit q̃tuor sup raseta: q̃ꝝ vn⁹ vnicuiq; digit⁹ delegatus é: t duo q̃ ꝓdesit ad ꝓstrigẽdũ policem t minimũ. ¶ Et isti qđ musculi adeo sit ꝑmixti vt cũ vni coꝝ accit nocumẽtũ, pducit ide vt reliq̃ꝝ opꝰ debilitet i eo qđ coꝝ é ꝓpriũ: vt vicet⁹ istius aliq̃ mõ gerat i eo qđ huic é ꝓpriu⁹: t hac de cã difficile é vnũ digitoꝝ pedis ꝓprie absq; aliis ꝓstrigere. ¶ Et ex musculis qđ pedis sit. v. sup pedé positi q̃ ad silue stré declinat solẽt: t qnq; sub eis positi q̃ꝝ vnusq;q; digitũ ad illud qđ ipꝰ seq̃t trahit a pte dosetica t ipꝰ cũ motu ad pte eleuat dosetica. t isti qnq; sut cũ duob⁹q; polici t minimo sit ꝓpiꝰ ꝑ silitudiné septé q si in plãta mãus t sur decé primi. Oés igit coꝝpis musculi sit qngẽti t viginti.

¶ Sume. iij. doctrine. v. t est sermo vniuersalis de neruis proprie. Cap. i.

Quaméto neruoꝝ alia sit q̃ sit ꝑm cẽntiã: alia sit q̃ sut p accis. ¶ Qđ ꝙo é ꝑm cẽntiã é q̃ cerebꝝ eis mediãtibus oibus alijs mẽbris unamẽtũ ꝑstat dãdo eis sensum t motũ. ꝓ q̃ é p accis é ad hoc vt caro coroborẽt t cõpus foris fiat: t ex eis ẽt pcipe id qđ ex nocumentis mẽbris accit sensu carẽtꝰ sic ep splẽ t plmo ꝓn. mẽbra ista sensũ nõ hẽant sup eam cicatriũ positã é neruosã t pãniculo recta fuerit neruosa q̃ cũ apata fuerit aut vẽtositate tẽta, puncta aparis q̃edo aut vẽtositatis puncto ad cicatriũ i ipsius radicé: t accider ei ex grauedie attractio: t vẽtositate extẽsio: t sentiet ipam: t neruoꝝ qđ ꝑm⁹ ꝑm mõs sciũ é cẽbꝝ: t illud ad qđ istoꝝ puenit̃ extrẽa est superficies cutis. Cũ cute. n. vilti misc̃t̃ mixti: t ipa neruꝝ puenit̃ q ei a mẽbris q̃ ipsi vicinant adueniunt.

¶ Qđ ꝙo cẽbꝝ neruoꝝ ꝑn⁹ exsitit duobus est mẽis: qñ q̃rũdi coꝝ é ꝑn⁹ ꝑm sui cẽntiã t alioꝝ est ꝑn⁹ mediãte nucha q̃ currit ex eo.

¶ Ex neruis qđ q a cerebꝝ egredit̃ nõ inuant mẽbra i sensu nec do t mouẽdo nisi capitis t faciei mẽbra t visceꝝ ulteriꝰ. alia ꝙo mẽbra hec inuamẽta ñ hñt nisi a neruis nuche. ¶ Et Gal. qđ tã ondit nobis sollicitudiné magnã q̃ neruis a cẽbro ad vesicã descẽdẽtibus est ꝓpria. Creatoꝝ. n. de coꝝ munitõe sollicit⁹ alr ipsos mũnit q̃ alios neruos: t illud é qñ pp ea q a ꝑn⁹ elõgan fuerit opoꝝtuit vt fulciatur et supflua affirmatiõe a musculis fortibus q eos tegãt vt pãniculi t a corpe cui⁹ cẽntia iter nerui t carnalgine é media sili ei qđ corpi neruꝝ accit cũ roꝝtur. ¶ Et illud qđ é ex tribus locis: q̃ꝝ vnus é apud epiglot. Et sedꝝ cui⁹ ad costaꝝ radices veniũt. Et terti⁹ cũ pectoris lo cũ trãseũt. ¶ Factũ é aũt vt alij neruꝝ a cẽbro

Digitized by Google

p gredičtes ī qbus exīstit vtilitas ī sentiēdo tu uamēti pīstare penetrarēt a sui pn̄o ꝑm recrtu dine ad mēbr ad qō dirigūtur. qm̄ recrtudo ad id ad q̄ dirigīt ꝓpigore ꝺferī via: ⁊ illic ex hoc ē impssio q̄ māet ex pn̄o fortior ⁊ ppea q̄ in nerūs sensibilib⁹ nō q̄rīt ꝺ duricie q̄ fac̄ ne cessitatē elongādi a suba cerebri cū circuītōe: ppea vt a sui sīstitudie i lenitate ordinati elōget q̄tū ī mēbras q̄rīt mot⁹: imo quāto pl⁹ fuerīt lēiores: pl⁹ fuerīt vtilē sentiēdi dātes. S3 facū ē vt motiui ad id ad qō dirigūt eāt post circuītōes ī qb⁹ ipsi icedūt: ppea vt a pn̄o elōgent ⁊ ī durīe ordient. ¶ In vnoq3 ēt duorū modor ad id qō ex durīe ⁊ mollīe ī ipo ē neciū adiuuerūt ortū ipor sube: plīmi nāq3 eor q̄ sensū tribuūt ab ancssiōe oriunt cēbri. Et pris qō q̄ ē cēbri ancssio ē eēnia mollior ⁊ plīmi eorum qui motum prebent a postrēo oriuntur cerebri. Et partis que est cerebri porīremum essentia est magis spissa.

¶ De anatomia neruorum egredientium a cerebro ⁊ eorum vsus. Cap.ij.

Cerebro.vij. neruor paria oriunt: a pmi pis pn̄m ē ex fūdo duor vētri culor cēbri antecedētiū apud duorū additamētor vicinitatē: māmillar extremitatib⁹ silui: qb⁹ fit odorat⁹. Et ipis qō ē puū vētre hūis. Et ille q a sinīstra oriī ꝺr trah⁹. Et ille q a dextra oriī sinīstrah⁹: deīde sibi sup sectionē cruceā obuiāt: postea ille q a dextra oriī ad pupillā dextrā penētrat: ⁊ q nascīt a sinīstra ad sinīstrā pupillā: q̄r adeo dilatant orificia dōec hūor q vocat vitre⁹ cōphendāt. ¶ Quidā ꝺo q nō est Gal. dixit q ad sectionē cruceā sine reflexiōe penetrāt: ⁊ dixerūt q in hac sectiōe tria exīstūt. iuuamēta. Quū ē ꝓpterea ne spūs q ad vnā currit pupillā ad altera ire ꝓhibeat cuz acciderit nocu⁹: ⁊ pp hoc vnaquecz duar pupillar cuz aliter clauditur oculus ī videndo fit fortior ⁊ dartor q̄ ipamet eēt si altera īuēte intuer̄et. Et pp hoc foramis vuei dilatatio augmētat⁹ cū aliter claudit oculus: ⁊ hoc qdē ē ppea q̄ spūs vehemēter vadit ad ipm. ¶ Scōm ꝺo ē ppea vt duo oculi vnū hēant defferēs qō visi sīlacrū eis afferrat ⁊ ibi vnant: ⁊ fit duob⁹ vidē oculis vnū: vidē: ppea q̄ simulacrū ī termio vnī cōi. Jō q3 lucis accit vt ex re vna videāt duas: cū vna pupilla supius eleuat aut iferi⁹ depmit ⁊ destruitur recrtudo penetratiōis foramis ad sectionē ⁊ aī cōem terminū accit terminus tortur neru. ¶ Et 3m ē vt vnusq3cz duor neruor iz ab alio subsīt̄et ⁊ illi innat ⁊ fiāt ac si ad pupillā ex ꝓpinquo venīr̄et. ¶ Scōm aūr pariū neruor a cerebro ꝓcedētiū nascīt post ortū pmi paris ⁊ ab eo ad siluestres dedīar. Et a foramie qō ē in orbita q̄ totū cōprehēdit oculū egredit ⁊ in musculis q̄rit oculi: ⁊ hoc qdē par valde ē grossū Jō vt eius grossities sue pficeī molliciei quaz hēre debuit ppea q̄ ē circa pncipiū: ⁊ ꝓfertī i faciēdo motū: ⁊ ꝓpue cū aditor cē nō habeat cū tertiū par sit ꝓpersū ad mouēdū magnū mēbrū qō ē mādibula inferior. Quare nō remāet supfluitas imo aditor alio a se indiget sicut mō referem⁹. ¶ Tertiū ꝺo paris orīgo ē a termio cōi iter ancssiōnē cerebri: ⁊ ipsi⁹ positrem⁹. s. ab ifimo basis cerebri qō p⁹ cū 4° pari paulisp miscet: deīde ab eo separ⁹ ī q̄tuor ramis ramificat. Un⁹ ram⁹ ab ingressū egredit vene subeie quā posīea noīabimus ⁊ descēdēdo sup cruce⁹ vadit dōec diaphragma ptrāseat: ⁊ ī viscerib⁹ q̄ sunt sub diaphragmate pstt. Et sede qdē pus egressio ē a foramine qō ī osse exīstit tpis q̄ cū egredit cū neruo cōiunct⁹: q a qnto diuidit pariter. cui⁹ mō noīabimus dispōnes. ¶ Et ram⁹ tertius ī foramine descēdit a quo ꝑs egredit parq̄ ipsi⁹ directio ē ad mēbra ī aūtoribꝰ facta posita. ⁊ neqs fuit ꝓuenies: vt ī penetratiōe pmi paris vētre hūis penetraret. qz nobilior neruor coāgustatiōem facēt ⁊ ipm ꝓhiberet ⁊ via cooperiret. ¶ Et hec qō ps cū separ⁹ in tres distribuīt sectiones. Una⁹ vna ad ptē lachrimalis declinat ⁊ vadit ad musculos tpor ⁊ masticātum ⁊ supallij ⁊ frōtis ⁊ palpebre. ⁊ ps 2ª p foramē vadit apud oculos creatī ⁊ inde ad nasi tendit iterior: ē supficiē ⁊ tunica spgit q̄ in teriorib⁹ nasi ē expēsa: Pars quoq3 tertia ē ps nō pua ī pcauitate ꝺscēdēs brabachi q̄ in osse maxille est fcā ⁊ duob⁹ ramificat ramis Un⁹ vadit ad iteriora pcauitatis oris ⁊ ī dēnib⁹ spgit. S3 illud qō ide priet dēnib⁹ est manifestū. qō ꝺo ide alijs ptinet est vtilis sicut occulti. ⁊ ī gingiua ēt spgit supiore. Aliter ait ram⁹ ī mēbror spgit supficiebus q̄ sunt ibi sicut curtis maxille ⁊ extrēitatis nasi ⁊ labij superioris. he qō sunt sectiōes partis 5ē pis tertij.

¶ Quart⁹ ār ram⁹ tertij pis vadit penetrās a foramie suo qō in mādibula exīt supiore ⁊ vadit ad liguā ⁊ ei⁹ māifesta dīdit tunica ⁊ tribuit ei sēsū ꝓpriū q̄ ē gust⁹ ⁊ illō qō remāet ī dētū tectis iferior ⁊ ipor gingiuis dīdit. ⁊ labio ꝑ ferior: S3 ps q̄ pucit ad liguā subtilior: ē q̄ neruus oculi. cui⁹ ifīt⁹ duricie ⁊ illi⁹ mollitie tēpāt grossities illi⁹ ⁊ subtilitas ifīt⁹. ¶ Quarti ꝺo pis origo ē p⁹ 3m S3 ad cēbri basis ē magis declinans: cū 3° quēadmo⁹ dixim⁹ miscet. deīn ab eo separ⁹ ⁊ ad palatū vadit ⁊ dat ei sēsū: qō qō ē puū ī ē pl⁹ duq̄ 3m. q: palatū ⁊ palati pānicul⁹ durior: ē ligue pāniculo. ¶ S3 vnū qō qz pis q̄rit ipar cū duob⁹ nascīt medijs ꝑs dupli formā. imo multi illor tenēt q̄ vnū dq3 ipsi⁹ ipar ē par: ē qō origo a duob⁹ ē cēbri lateralib⁹. Et ps qō ꝺ ꝑma cuiusq3 pris ipsi⁹ ad pānīculū vadit q ī iteriorib⁹ ifīrī audit⁹ ē dilatatus⁹ ī eo didīt tor⁹. ⁊ h⁹ q̄ ꝺ ꝺisiōis origo ꝓcul

Digitized by Google

dubio eſt a pte cerebri poſteriore ⁊ p ipſaꝫ eſt audicõi ſenſus ſ 2ª dico ẽ maior: pª. Ipa nãq egredit a foramie qõ i oſſe pforatũ ẽ petroſo: ⁊ ipe qõ ẽ q vocat monucul⁹ ⁊ cecuꝫ.ppea q miſtũ torqueſ ⁊ ei⁹ vie i obliq̃oidi⁹ icedũt:nõ q̃ volũtas affuit plogãdi ſpaciũ: vt eius finis a pn⁹remouẽt: ppea vt neruuꝫ añq̃ ide egre deret a pn⁹ eẽt logiquus iõ vt durines ei inde acgreret. Cũq egredit cũ neruis tertij paris miſcet q̃ plimi ad maxillã: ⁊ ad palati vadũt muſculi ⁊ qõ remanet ad muſculos ptẽdit tẽ poꝛ. Guſtus ãt i 4⁰ creatus fuit neruo⁊ audi tus i gnto:qm̃ iſtro audit⁹ fuit neciũ vt eẽt di ſcoopti ne aeris via ad ipꝫ clauſa foꝛet: ⁊ iſtro guſt⁹ fuit neciũ vt eẽt minuſ:ppea oporuit vt nerui auditus eẽnt durioꝛes. Et iõ origo eoꝝ cẽbri poſtreo fuit,ppingoꝛ:⁊ nꝫ octi muſculis vnus ſufficẽ neruus ⁊ muſcloꝝ tẽpoꝝ nerui mꝫ tiplicati fuerũt miſi q: foramini octi mita neciã fuit ãplitudo:ppea q neruus ꝓtẽ afferens viſus multa idiguit groſſitudie:nõ q: ci neciuꝫ fuit vẽtre hẽ:no ergo os ad ꝓhẽdẽdũ ocu lũ ẽ pforatũ multa foꝛata tolerare potuit. Tpoꝛ ꝓo neruis multa fuit duricies neciã:ſꝫ groſſi tudie multa nõ idiguere:imo groſſitudo eſſet facies motus difficultarẽ: ⁊ ẽt egreſſio quã in oſſe duro petroſo hũt por foꝛata tolerare mul ta. War ꝓo ſertũ a poſtremo oꝛit cẽbri cũ gnto ꝓtinuũ: ⁊ cũ eo pãniculus ⁊ ligamẽtis li gatũ:ac ſi eẽt vnus neruus:deide ſepaſ ab eo ⁊ egredit a foꝛaie qõ ẽ i extrẽitate adoꝛẽ q lan de ſitaſ. Et ipſ qõ añq̃ egreſũm eẽt tũ in tres diuiſuꝫ fuit ptes q̃ oẽs ſimul et hoc egri tudinẽ foꝛaie. Una eaꝝ ad gule muſclos ſuo ptẽdit itinẽ ⁊ ad lingue radicẽ ppea vt par ſe primũ i ipoꝝ aduuet motu. Et ps 2ª ad mu ſculos deſcẽdit ſpatale et eius qõ eſt circa eã.⁊ ipſius plꝫ i muſculo ſpgit lato q eſt ſup ſpatu lã:et ꝟ qõ ps eſt magne cõtiuitatis et ſuſpẽſa pe netrat dõec pueniat ad qõ dirigit. War ꝓo tertia q̃ eſt maioꝛ ẽ ex tribus pubus ad vi ſcera deſcẽdit i aſcẽſioe vene ſuben:et ẽ illi an nexa et cũ ea ligata.ex q̃ cũ i recitudie ẽ epiglo tis ſeparãt rami q ad muſculos venũt epiglo tales:q̃ capita ſũt ad ſupioꝛa q epiglotꝫ et ꝓ ſius eleuãt cartalagies. Cũq epiglotꝫ ptrãſeũt ex eiſ aſcẽdũt rami q ad muſculoſ vadũt capi ta ad iferioꝛa ꝓtes:et ipſi ſunt q ad cymbala rẽ claudẽdã et apiẽdã ſunt neciꝫ cũ ad iferioꝛa trahẽ neciũ ẽ:et pp hoc vocãt nerui retro rediẽtes. Hic ãt neruus retro rediẽs ñ egreſſuꝫ fuit a cẽbroꝛ:et nõ a nucha:niſi ppea q ſi a nu cha aſcẽderẽt ab ipoꝝ pn⁹ ſubiret trãſuerſi ⁊ nõ recti ⁊ ad iferioꝛa attractio cũ eis nõ,puẽ ret fꝫ actioꝛes decẽtẽ. Et ipi qõ nõ de 6⁰ pa ri creati fuerũt niſi ppea q illud qõ ex neruis ẽ molle:aut molli vicinũ.illud qõ fuit ex eis añq̃ ſertũ i muſculis faciei ⁊ capitis et i eo quod eſt in eis fuit diuiſuꝫ. Et ⁊ᵐ ẽt nõ ꝓ rectitudiez deſcẽdẽt quẽadmo ſertũ deſcen dit.imo ꝓcludubio trãſuerſitaꝫ eoꝫ comitaret ⁊ ppea q illõ qõ aſcẽdit ⁊ redit:⁊ qñq̃ idiget re firma cui initaſ ad ſiſtitudinẽ girgillũ:vt ſup ipaꝫ reuoluat aſcendens:⁊ ex ea aduuet vt ſit ſitus ipſius rectus ⁊ durus:⁊ foꝛtis ⁊ leuis ⁊ interpoſitus nõ fuit ibi ad hoc idoneũ ſic arte ria maioꝛ. Et illud qõ ex iſtis ramis ad ſini ſtra aſcẽdit hãc iuenit arteriã:ipa recta ⁊ groſ ſa.ergo ſup eã reflecuẽ nõ multa idigẽs firmi tudinẽ.a dextra ꝓo aſcẽdẽs ꝟ nõ vicinaſ arte ria ad mõs ꝓmu.ſꝫ vicinaſ ei poſtq̃ iaꝫ accit ei puitaſ pp ramoꝝ diſioez q tã ex eo egreſſi fue rũt cui ẽt tã defuit rectitudo i ſitu:qz trãſuerſa tus fuit ad aſcellaꝫ declinãdo:fuit ergo neciũ vt ipi re aliq̃ affirmarenſ cui interenſ cũ liga mẽtis i qbus ramꝫ ſtrigerenſ.iõ vt p ipos illõ qõ defuit ex rectitudie ⁊ groſſitie in ſitu cozri gerenſ. Et ſapia qõ i hos redeũtes ramos elõgãdo ẽ vtilis q̃s ẽ ꝟ ſuſpẽſio ,primi fiãt ⁊ pp elõgatioez a pn⁹ foꝛtitudinẽ hẽant ⁊ du ricie. Ex neruis ãt redeũtibus foꝛtioꝛ ẽ ille q i duabus muſculoꝝ epiglotis ſpgit tunicis cũ alijs neruoꝝ aduuãtũ ramis poſtea illud qõ ex hoc remanet neruo deſcẽdit a q̃ rami ſe pant q i pãniculis ſpgunt diaphragmatis ⁊ pectoris:⁊ i muſculis ipſius:⁊ i coꝛde ⁊ i pul mone:⁊ venis:⁊ i arteꝛijs q̃ ibi ſunt. Illõ ꝓo qõ remãt penetrat i diaphragma: et aſſociat ei qõ ex pte ina deſcẽdit ⁊ i pãniculis ſpgitur viſceꝝ ⁊ puẽrit ad os lani. Septimi ãt pis origo ẽ in timio cõi q ẽ iter cẽbꝝ ⁊ nuchã:cui⁹ plm icedit ſe i muſculus ſpgẽdo liguã mouẽti bus ⁊ i muſculis iter petrale ⁊ os laude cõib⁹ ⁊ ẽ cũ ipſius reſiduũ i alijs ſpgit muſculis qui huic muſculo ſunt vicini:nõ tñ ſp ẽ iſtud:⁊ ꝓ pterea q alij nerui ad alias reducti fuerũt neci tates:⁊ nꝫ fuit bonũ vt foꝛamia i añioꝛibus nꝫ i iferioꝛibus multiplicarenſ:fuit melius vt ad lingue motũ neruus ab hoc loco vẽiret:qz ipſius ſenſus tã ei ab alio venit loco.

De anatomia neruoꝝ nuche ⁊ colli ⁊ vijs eoꝝm.

Cap.uij.

Erui ex nucha naſcẽtes q̃ p colli va
dunt ſpondiles octo ſunt paria.

Unius pis egreſſio a duobus ẽ ſpõdilis ꝓme foꝛamibus qõ i capi tis muſculis ſolũ ſpgit et eſt puñ minuti: qñ melius fuit vt locus a q̃ egrediꝛ ſit anguſtus: quẽadmodũ i ca⁰ de oſſibus dixim⁹. Et ſecũdi qõ paris egreſſio eſt iter ſpõdilẽ ꝓmam ⁊ ſcdam.ſ. foꝛamie in ca⁰ de oſſibus noiatũ: cuius plm caput tãgẽdi ſenſuꝫ defert.trãſuer ſe.n.ad id qõ i ſpõdubuꝫ eſt ſuꝑmũ aſcendit ⁊ ad añioꝛa reflectit.⁊ ſup tunicã extrinſecã an riã ſpgit. Et ꝙ par ꝓ⁹ min⁹ fac ꝓpter ſui pui tatez ⁊ abbꝛeuiatioez, ob quã expãdi expedire

Digitized by Google

nō poterat ꝛ dilarari in locis q̄ sequunt ipsuꝫ
pplete emendat. Quod autem ex hoc rema
net pari ad musculos qui sunt in posterio-
bus colli ꝛ ad musculū latum venit ꝛ eis dat
motū. ℂ Et pis tertij origo ꝛ ipsius egressio é
a foraie: qō é iter ſcōas ꝛ tuā. Et vnusqsq; eo
rū i duos pncē ramos. Ab vno ramo spargūt
rami i pfūdo musculoꝝ q̄ sūt ibi ꝛ pḋe caput
cū collo mouentiū: diū ad ipōdiliū ascēdūt spi
nas: ꝛ cū eaꝝ rectitudie veniūt ad radices te
nēt eaꝝ: ꝛ pᵓad ipaꝝ eleuāt capita cū ligamē
tis musceꝝ pānicularib⁹q̄ ab illis nascūt sime-
nijs postea ad ptē aurū reflectēdo penetrāt:
ꝛ i nō hoie ad aures pueniūt ꝛ aurū musclos
mouēt. ℂ Et ram⁹ scōs ad anteora vadit dōec
ad musculū pucīt latū. Et cū ō q̄dᵐ cū nascit
musceꝝ vene ꝛ muscli q̄ ipꝫ coopuīt: ppea vt
scipo sit fortior: tc̄ et q̄n cū musclis musceꝝ ipo
rū: ꝛ cū musclis aurū i bestijs. Pᵒ in ñ spar-
siōis ipi⁹ñ é nisi i musclis maxillaꝝ. ℂ Quar
ti ꝟo pis egressio é a foraie qō iter tuā erit ꝛ
q̄rtā: ꝛ pncē ille q̄ é añ ipꝫ pte añte ꝛ pte po-
sterius ꝓnte: ſz ps eius q̄ añcedit é pua: ꝛ iō cū
quto misceꝝ. ℂ Et qdā tā dixerūt q̄ ab ea pe
netrāt rami sic̄ ranee tela extēsi ſſ vena subeti
dōec ad diaphragma pucīt sepāſ ſſ duo tota
diaphragmatis pectus i duo media pncīs i-
cedētes. Sz eius ps maior ad posterioꝛa reflc
cit ꝛ in fundo musculoꝝ pfundat donec ad
fimenia vadit ꝛ musculis mandat ramos: qui
inter caput ꝛ collū sunt cōes: ꝛ deinde itinere
suo ad anteriora reflectendo vadit: ꝛ eius mu
sculis maxille ꝛ aurium in afalibus continuāt
ꝛ direrūt q̄ ab eo ad dorsū descendit ramus.
ℂ Quinti aut̄ paris egressio est a foraie q̄
iter q̄rtā ꝛ quti: q̄ē i duos pncē ramos. vn⁹
ramus ſ. iste q̄ añcedēs ꝛ ipse é maior ad mu
sculos pucit maxillaꝝ. ꝛ ad musculos q̄ caput
aurius curāt. ꝛ ad alios musclos q̄ capiti ꝛ
collo sūt cōes: ℂ Et ramus scōs i duos diuit
ramos. Vnus ramus int pmū ꝛ iter ramū ꝟz
est medius ꝛ pucīt ad sparule supmū ꝛ misceꝝ
cū eo q̄dā sexti ꝛ septimi. ℂ Et ram⁹ scōs cū
ramis quti ꝛ sexti ꝛ septimi misceꝝ ꝛ ad me
penetrat diaphragmatis. ℂ Par ꝟo sexti ꝛ
septimū ꝛ octauū ab alijs ꝟz ordiné egrediūt
foraibus: ſz octaui egressio é a foraie cōi iter fi
nē spōdiliū colli ꝛ int pmā spōdiliū dorsi: ꝛ eo
rā ramiveheméti ꝓmisceꝝ mixtura. Sz plz sex
ti ad sparule pucīt supficiē: ꝛ pᵓ ei⁹ maior: pre q̄
é ex q̄rto ꝛ mior: pre q̄ é ex quto pucit ad dia-
phragma. ℂ Et plm septimi pucīt ad aduro
riū ſz sint q̄dā ex ipsi⁹ ramus q̄ ad musclos ca
putis ꝛ ad colli ꝛ ad dorsi cū ramis quti associā
vadit ꝛ ad diaphragma pucīt. ℂ Sed
octauꝰ pᵓ ꝓmittōes ꝛ societatē oēs ad brachiū
ꝛ axeid pucīt: ꝛ nz é aliqs eoꝝ q̄ ad diaphra
gma pucīat: ſz mī ille q̄ ex quto ad ptē man⁹ tē
dit nō trāsit spatulā: ꝛ ex septio nō trāsit aduſ
roriū. ſz ille q̄ ad spatulā pucīt ad brachiū é ex
octauo mixto cū prio ramo q̄ nascit ex spōdi
libus ꝛ ad dorsū vadit. ℂ Nerui āt̄ ſſi i dia-
phragmate puri non fuerūt nisi nerui nuches
ppea vt ad ipm veniēs ab alto foret descēdēs
loco: iō vt eius pūctio in ipso eēt melior: ꝛ pci
pue q̄ pria eoꝝ directio fuit pncipiū pānicule
pectuſ p mediū pcīt. Et ipose q̄ erat vt ner
ui ad ipm a nucha directe vēnt absq; fractu
ra cū āgulo. Et si oēs nerui q̄ ad diaphragma
ꝺscendūt a cēbro, prenderent ipsoꝝ plōgareſ
icessus. ℂ Et nz eoꝝ neruoꝝ ptinuas cū me⁹
diaphragmatis posita fuit nisi ppea q̄nō fuit
pueniens vt i ipso fim iustitiā ꝛ eq̄itatē ſpge-
rent si cū extremitate ꝛ nō cū me⁹ ptinarent:
aut si cū tota ptinarēt circuitōe: ꝛ eēt hoc ꝺtā
vie q̄ est nectia: q̄n musculi nō facīt aliq̄ dmo
uent nisi extrēitatibus suis: ppea illō q̄ ex dia
phragmare mouet ē illō q̄ ē circues. oportuit
ergo vt i ipo finirent nerui ꝛ nō vt i ipo incipe-
rent. ℂ Et q̄n nectū fuit eos ad me⁹ venire
oportuit nectio vt penderent. oportuit ergo vt
ipsi defenderent ꝛ pānicules cū munitōe rege-
rent. Secti ergo pānicules fuerūt cū munitōe
defendente in qua eis associat pānicules qui
pectus per mediū partiť sup quē mitti pcre-
runt. ꝛ q̄ huius membra operano fuit nobilis
facta. fuerunt nerus eius principia multa ne
cius operatio ꝓpter aliquod destrueretur no
cumentum quod vni accidere ꝓncipio.

ℂ De anatomia neruoꝝ nuche spondiliū
que sunt in rectitudine pectoris. Cap. viij.

p Rimi ex paribus ipsoꝝ egressio est
inter pmū spondiliū ꝛ ſcām pe-
ctoris q̄ ſ duas diuidit partes que
maior est in oibus musculis spergit
costarum ꝛ musculis dorsi. Et quod remanet
super primas costas extensum, pcedit: ꝛ acta
uo neruoꝝ colli obuiat ꝛ simul ad manus
prendunt donec ad aduroriū et spatulā pue-
niant. ℂ Par vero scām a foramine egredit
q̄ pdcm sequit foramen. cuius pars ad aduſ
roriū tendit superficiē dans ei sensum: et ipsi⁹ re
siduū cū alijs pubus que remanserunt aggre-
ganť et ad musculos spatule q̄ sup eā sunt po
sīti descēdit ipsius mouētes iunctura et ad mu
sculos pueniť dorsi. Quinq; et nerus iſtis
spondiliū pectoris oriunť et ramus q̄ ad spa-
tulā nō prorendunt ad musculos dorsi vadunt
et ad musculos q̄ sunt iter costas puras in po
sterioꝛb⁹ pectoris positas. ℂ Qui ꝟo ex spō
dilibus faliaꝝ nascūtur costaꝝ ad musculos ve
niunt q̄ sunt inter costas et ad musculos ven-
tris. Cū istoꝝ neruoꝝ pterea ramus arterie et
vene quiete currunt et nuchaꝫ ingrediuntur
per loca inferiora vnde ipsi egrediuntur.

ℂ De anatoꝫ neruoꝝ nuche alchatiꝫ. Ca.v.

Digitized by Google

Erui alchatim in hoc cõicant q̃ ps
u eox ad dorsi musculos pueniat: t ps
ad musculos ventris t ad musculos
q̃ sunt in dorso expãsi. ¶ Tria aũt
supiora cũ neruis misceñ q̃ a cerebro sunt de
scendẽtes t nõ alia. ¶ Et duo pia iferiora ad
ptem cruris multos trãsmittũt ramos cum q̃
bus rami tertij paris t ramus neruj primi ex
alchatz misceñ: sed isti duo ramj anche nõtrã
seunt tũcurãtz i ipsius spguñ musculis tilli
eos pertrãseunt incedendo ad crura t pedes.
¶ Neruox aũt cruriũ t pedũ forma a neruis
manuũ sepaꝛ in hoc q̃ nõ oẽs pũgunt t de
clinant submersi incedẽdo ad occultũ: nõ.n.ẽ
forma pinnitatis adiutorij cũ spatula sic fora
minutatis coxe cũ ancha neq̃ eius pinnitas
cũ origine suox neruox sicut pinnitas ipsius
cũ suox neruox origie. ¶ Et isti q̃dẽ nerui ad
ptem cruris diuersis tẽdũt itineribus. Sũt.n.
ex eis q̃ occultañ. t sunt ex eis q̃ mãifestañ.
t sunt ex eis q̃ submergunt sub musculis co
opti. ¶ Et q̃ musculi q̃ a pte ossis femoris ori
untur vias ad vtroscz pedes nõ bñeñt a po
steioribus coxis: neq̃ ab occulto: coꝛum
ppea sunt ibi musculi multi t vene: fecit fuit vt
ps neruox q̃ sunt pprij musculox q̃ sunt i pe
dibus: curreꝛet: t penetraret i fortitudie qđ ad
testiculos descẽdit donec ad musculos vadat fe
moꝛis: t descendat ad musculos popliti.

¶ De anatomia neruorum nuche alhauim
t albosos. Cap.vj.

Rimũ par er alhauj miscet cũ ner
p uis alchati sicut dixim⁹. Alia vero
pia t ipar q̃dẽ ab exterio oriũt albosos
in musculis spguñ ficteris t ipsius
ꝺge t i musculo vefice t mficis t i pãniculus
vẽtris: t i pubus dõesticis intioꝛibus ossis fe
moꝛis: t i musculis q̃ nascuñt ab osse alhauj.
¶ Summe quarte doctrine quinte. Et est ser
mo de forma arteriarum. Cap.i.

Ene pulsatiles sũt arterie q̃ crea
v te fuerit ꝓter vnã earꝝ duas bñes
tunicas: quaꝝ durioꝛ ẽ occulta:
qm̃ ipsa ẽ illa q̃ pulsatioi obuiat
t fortis mortui subẽ spũs q̃ celari
voluit. t ipsius receptaculũ custodiendũ t co
roboꝛandũ fuit. ¶ Arteriaꝝ aũt oꝛigo ẽ a sini
stro vẽtriculo duoꝝ ventriculoꝝ coꝛdis: qm̃ ꝺx
ter coꝛepit ẽ ꝓpigoꝛ: q̃pp opoꝛtuit ipe pone
ret occupaꝝ i attrahẽdo nutrim to exercẽ ipis
¶ De anatomia arterie venalis. Cap.ij.

Quod i ꝑmis a sinistro oriñ vẽtricu
q lo due sũt arterie: vna ad pulmonẽ
vadit t i ipo pñt ppea vt aer attra
hañ t sanguinis q̃ pulmonẽ nutrit a
ꝺexte deferañ: q̃ trãsitus nutrimẽti pulmõis
est ad coꝛ t a coꝛde vadit ad pulmonẽ. ¶ Et
huius qđ ꝑtis oꝛigo ẽ ex pũ coꝛdis subtilio
re: t vbi vene ad ipm penetrãt q̃ ẽ vna ꝑtiũ tu
nicã ab oibus aliis arteriis diuersa: t pp hoc
vocãt ipsaꝝ arteriã venalẽ. ¶ Et vna aũt creata
fuit tũica vt sit mollioꝛ t ienioꝛ: t ad dilatãdũ
t ad ꝓtrigẽdũ magis obediẽs: t ad resuda
tionẽ eius faciẽdũ qđ ab ea ad pulmonẽ resu
dat ex sanguine subtili vapoꝛoso q̃ subẽ pul
mõis magis ẽ ꝓueniẽs fit apta. s. q̃ cõpleméto
digõnis i coꝛde iã ꝓpinquus fuit. ¶ Et neq̃
est ei nectia supfluitas digõnis sic ea ideget san
guis q̃ i vena currit vẽtré hñte quã mõ noia
bimus: t ꝑte: qm̃ ei locus ẽ iuꝛ coꝛ t vadit
ad ipꝛ ei ꝓtus cala facile digerẽs: t ẽt q̃ mẽ
bꝛ i q̃ pulsat ẽ raꝛ t nõ timeñ cũ pulsauerit in
illo raro t pcusserit q̃ ipsius duricies ei noce
at: t pp hoc i coꝛpe ipsi nõ tñ duricies fuit ne
cessariũ quãto alte idigueriñ arterie: q̃ sũt mẽ
bꝛis duris vicine. ¶ Venalis aũt arteria ꝛs pul
moni fit vicina: nõ tñ ei vicinaꝝ nisi ipsius po
stremũ a pte doꝛsi: t ꝓ arteria venalis i ascẽdẽ
te pulmõis pte spgiꝛ: t i ipso subintergiꝛ q̃ ꝛas
qđ i ptes t ramos diſa ẽ. ¶ Sꝛs cũ iter duas
huius artie nectates cõpatũ fuerit q̃ attẽdiñ
ꝑm firmitudinẽ t lenitatẽ q̃ facit ei dilationẽ
facilẽ t ꝓstrictionẽ t resudationẽ eius qđ ab
ea resudat inueniet q̃ lenitas magꝛs ẽ ei nectia
q̃ spissitudo t firmitudo. ¶ Alia aũt arteriã q̃
est maioꝛ q̃ Arꝛi. vocat oꝛifi i ꝑmis cũ ex coꝛ
de oriñ duos trãsmittit ramos: ex qbus maioꝛ
in circuitu coꝛdis reuoluit t i suis ꝓuertit p
tib⁹ t minoꝛ reuoluit t i vẽtriculo spgiꝛ oꝛtro.
Mõ aũt p⁹ duos remãet ramos cũ sepaꝛ i duaꝝ
diditꝛ ptes. vna ps ẽ maioꝛ t ad descẽdendum
apta: t alia ẽ minoꝛ t ẽ apta ad ascẽdẽdũ: q̃ ẽ
apta ad descẽdẽdũ creata fuit i ẽtitate sui sup
alia addẽs: qm̃ ad mẽbꝛa tẽdit q̃ nũero sũt plu
ra t i ẽtitate maioꝛa. t ꝓ qđ sũt mẽbꝛa q̃ sub
coꝛde sũt posita. ¶ Super oriñ aũt eẽ[33] vel
egressionẽ tres durꝛi ꝓsiliũ pãnicli ad anꝛioꝛ
bus ad posterioꝛa. s.i.n. vn⁹ aut duo fuiſſet nõ
ꝺberẽt inuaꝛiñ qđ i eis q̃rit nꝛs ipsi⁹ ẽtitatẽ:
aut ipsoꝝ ẽtitates magnificãdo: t fierꝛ mot⁹
pp ipsos difficilis. Qđ si eẽnt q̃ruoꝛ fieret valꝺ
pui t ꝺstruct inuaiñtũ coꝛ: t si i suis ẽtitati
bus magni fieret via coãgustaret. ¶ Venalis
artia duos ꝛs pãniculos ad iteriora ꝺclinãtes
t duo qđ sufficeñ: q̃ nõ ẽ ibi tñ nectatis bñ
faciẽdi foꝛaꝝ ẽtũ ẽ hic in subtiliãdo ꝺo ẽ ibi
plus a nectatis. tõ vt famosũ vapoꝛẽ expellẽ
fit facile t sanguinẽ ad pulmonẽ euntem.

¶ De anatoa arterie oriñ ascẽdẽtis. Ca.iij.

Ars aũt q̃ a duab⁹ oriñ pñb⁹ ẽ ascẽ
p dens i duas diditꝛ ptes: q̃ maioꝛ ad
ptẽ lebꝛum ascẽdẽdo tẽdit: deiñ ad
ptẽ trãsuersaꝝ dextrã donec ad carnẽ
laxã moꝛo silẽs pueniat q̃ ẽ ibi. Et in tres diditꝛ
ptes: q̃ due sũt due arterie q̃ subtetum vocañ
t ad dextrã t ad sinistrã cũ duabus ascendit

Digitized by Google

guidegis.pfundis q̄s postea noiabimus: tin
didēdo cū eis associanť sic postea referemus.
¶ Pars ať 3ª i thorace spgať z costis pmis:
z i ser spodilibus colli supioribus z in pubus
furcule donec ad caput puenit spatule:postea
exinde ad mānū ptrāsit mēbra. Pars vo mi
nor ex pub°oribus ascēdēs ad ptē ascelle vadit
z didit sic ps 3ª maioris ptis. ¶ De anato-
duaꝝ arteriaꝝ q̄ subetem vocanť. Cap.iiij.

Quaꝝ duaꝝ arteriaꝝ q̄ subetēi vo-
v canť cū ad collū puenūt i duas sepā
tur ptes ptē anīorē z posteriorem.

¶ Anīor ps vo i duas seq̄strať p-
tes:occultā q̄ sūt musculi mādibule iferioris z
ad ptē q̄ manifestať: z ascēdit ad illō qō ē coraꝝ
duabus auribus:z ad musculos tpoꝝ z ptā
sit eos postq̄ i eis relict ramos multos:z ad
capitis cacumē tēdit z obuiať sibi oxtre earū
exiītes cū extrēitatibus sinistre. ¶ Pars ať
posterior i duas didit ptes:posterior q̄z mior
plus ad posteriora eleuať z musculis q capitis
sūt ptinēteꝫ iūctura spgit.ex q̄ ēt ē q̄ ad basiz
postrēi cēdit tēdit i foramē igredies magnuz
qō ē apud adorē laudā. Maior ať coꝛa hoc
foramie i foramie petroso ad rethe igreditur:
imo rethe ex ea texit.i.ex vēis tenuicis sup nūi
cas:z rugis sup rugas:ita vt nēo ex eis vnā so
lā apphēdē possit:nisi cū alia ptenuā z cū ea li
gatā.sic rethe:z spgit ad anīora z posteriora
ad dextrā z sinistrā:z vadit per totum rethe:
deū aggregať ex ea parte sic erat ať prforať ei
pāniculus z ascēdit ad cēbz z spgit i ipso pā
niculo subtili postea iferi? i cēbro i suis vētri
culis z siphac vētriculoꝝ ipsi? z ramoꝝ suoꝝ
orificia sibi obuiāt q̄ ibi ascēdeřt quēadmōm
ramoꝝ vēaꝝ orificia nō pulsatilia q̄ descēderēt.
¶ Nō ať fcā fuerit ista ascēdēta z illa descē
dēta nisi ppea q illa sūt rigāta z fūdēta sangui
nē:qm̄ melior ex suis suoꝝ vasoꝝ rigatiū ē
vt eoꝝ extrēitates sint capita ad iferiora hñteꝫ
sz ista vnia^m pstat i dādo spm̄. ¶ Et spūs qō
ē subtilis ad supiora mobilis.z nz ē necē suoꝝ
vasoꝝ capita ad iferiora reducē dōec fūdant:
imo si hoc fiēt milta ide,pcūret effusio sāguis
q ei associať z difficultas mor? spūs i eis:qm̄
ipsius motus ad supiora ē facilior:z pp illud
qō in spū exit ex motu z subtilitate sufficit in
eo qō ex ipo ad cēbz vadit illō qō ē necē vt ca
lefaciat ipz z sub cēbro qō ñ fuit expāsū rethe
nisi vt redeūdo iccdat sanguis q ē i arteria:z
spūs q i ea exit cōploni cēbri post digōnē sile
tur: deinde fm ordinē ad cerebz vadat. Et re
the qō inter os z pāniculū durum est positz.
¶ De anato° ptis oxibi descendēs. Cap.v.

Artes ať oxibi descendēs p^m fm
p rectitudinē incedit donec sup qntaz
initiať spodilē cuius sinus capitiſ coꝛ
dis situi est oppositus. Et ibi quidem est pul
mo sicut accubitario z sustentamentum ipsi
ad hoc vt iter ipm z ossa dorsi separationē faciat
¶ Veri quoq̄ cū ad hūc puenit locū ab eo
ad dextrā declinat z nō fm rectitudinē trāsit
deinde cū pāniculis appensus incedit cuz ad
diaphragma puenit ne ipm coangustet. ¶ Et
hec qō arteria descendens cū ad spondiles.v.
peruenit ad iferiora trahit extendēdo se supra
dorsum donec ad os peruenit qō est ex alhaui.
Et cū est in pectoris rectitudine transit inde z
dimittit ibi ramū subtilem puum z dispgit in
receptaculo pulmōis qō est ex pectore z pue
nunt extrema ipsius ad cānam pulmōis.z ip
sa q̄ nō cessat dimittendo in oībus spondili
bus p quas vadit ramū q iter costas z nucha
incedit. ¶ Cuiꝝ pertrāsit pectus ex ea due di
uidunť arterie q̄ ad diaphragma pueniunt z
in ipso a dextra sparguntť z a sinistra: deinde
dimittit arteriā cuius rami in stomacho z epa
te z splene sparguntť: z ipsi? rami ab epe egre
diuntur z ad vesicam vadūt. ¶ Et postea ori
arteria q̄ ad egedeguil q̄ sunt i circuitu minu
toꝝ intestinoꝝ colon vadit. Deiñ post hos
tres ab ea sepanť rami quoꝝ minor reni sini
stro ppāius est: z i ipsius spgit fascijs z in coꝛ
poribus q̄ ipm circūdāt z eis innatūrī prebet
dando eis vitam. ¶ Alij ať duo ad duos va
dunt renes.ió vt cū eis ren sanguinis aquosi
tatem trahat:qm̄ multotiens a stō z intestinis
sanguinē trahunt nō puz. ¶ Postea vo due
sepanť arterie q̄ ad testiculos vadunt sed q̄ er
eis ad testiculū puenit sinistruz ei sp associať
q̄ ad renē puenit sinistrum. Immo fortiā est
cū nō est illud qō ad sinistruz puenit testiculū
nisi tm̄ ex rene sinistro. Et eius q̄ ad dextrum
puenit testiculum origo semp ex maiore arte
ria z raro pngit vt cuz aliquo eius q̄ ad dex
trum puenit renē associeť. ¶ Postea ab hac
arteria maiore due sepanť arterie:q̄ in vijs ve
naruz spgunť q̄ in circuitu recti sunt intestini
z rami:q in nucha spgunť z in foramina spō
dilū ingrediunť z vene q̄ ad duo vadunt lia
z alie q̄ ad testiculos vadunt. ¶ Ex illius ať
sima par egrediť puū qō ad vulua vadit pter
illud qō noiabimus postea. Et istud est in vi
ris ac mulieribus: z miscenť ei eis vene non
pulsatiles. ¶ Postea hec maior arteria cum
ad finē puenit spondilū didit cūvena nō pul
satilis:q̄ sibi associať sicut dicemus in duas par
tes fm similitudinē laude in scriptura greca h̄
mō. ¶ Una ps eaꝝ dextrať z altera sinistrať:
quaꝝ vnaq̄ super os alhaum egrat vadens
ad coxas. Cerūm anteq̄ ad coxas perueniat
vnaquaq̄ ipsaꝝ venā dimittit q̄ ad vesicā ten
dit z ad sumē z sibi apud sumē obuiant z in
nō natis manifeste appareřt:sed in complexu
earum extrema iam siccata fuerunt z radices

Digitized by Google

remansere exx. ¶ Et ab ipsis qdem diuidunt rami qui in musculis sparguntur qui sup os alhaum sunt posiri. Et illud qō ad uesicā peruenit ex eis in ea partit: cuius extrema peruenium ad virgam t ipsius residuum in mulieribus vadit ad matricē t ē par puū. ¶ Duo ho ad pedes descendētes in coxis in duos diuiduntur ramos magnos. silluestrez t domesticum. t in siluestri eaī est declinatio ad domesticuz. t ramos in musculis qui sunt ibi posiri diminit postea descendit t declinat ex eo ad interioza ramus magnus inter polices t indicem t qō remansit occultat. Et ipse qdez in plurimo prium pedis penetrant tense sub ramis venaz nō pulsatilium: quas postea noiabimus. ¶ Ex his aūr pulsatilū sunt q nō pulsatibus nō associant: sicut due q ab epate ad sumē in coxoibus nō naroz peruenūt: ramus pulsatilis nō pulsatili silis. t pulsatilis q ad spondilem penetrat qntam t ascendēs ad lateblam t declinans ad ascellā. t due subtereūtes sparguntur in rethi t in secundina. t illa que penetrat vel q peruenit ad diaphragma t illa que ad epar cū suis penetrat ramis: t illa q ad stomacum t epar t splenē t intestina venit: t ille q de mirach ventris descendit t vene que sunt in osse alhaum solūmodo. ¶ Cuiuz arteria vene associat nō pulsatili sup coxum equitat: super venā nō pulsatilem. ppea vt ignobilius coxum sit deferens nobilius. In membri autez manifestis arteria sub vena non pulsatili submergit: adeo vt sit magis cooperta t magis tecta: t sit vēa nō pulsatilis sic clypeus ei. ¶ Arterie aūr nō fuerunt nisi propter duas res. vna est vt vene pāniculis ligentur qui sunt cooperientes arterias: t quiescant vene in villis mēbrorum inter que vadunt. Et altera est vt vna queqz illarum alteram imbibat.

¶ Sūma. v. de venis que. v. continent capsa.

¶ Sūme. v. De mō vēaz nō pulsatilū. C. i.

Omnium autem venaz origo est ab epate: t qō in primis ab epate oritur sunt due vene. vna a parte ipsius concaua oritur: cuius maius est iuuamentum in attrahendo ad epar nutrimentū t vocat porta. Et altera oritur a parte eius gibbosa: cuius ē iuuamētū nutrimēti a bepe mēbris dferēt t vocat vēē hīs

¶ De anatomia vene q vocat porta. Cap. ij.

Accipiem' vene que porta vocatur anatomiam. Et dicemus q porte extremitas que in epate submergitur ventriculis: in primis in qnqz diuiditur ptes: t ramos a se emittit: donec ad gibbositas epatis perueniat extremitates ex quibus vna vena ad sel tendit. Et isti qdem rami sunt sicut arboris radices que ad fundum originis ipsarum vadunt. ¶ Extremitates vero q eius concauitatem sequitur cum ab epate egredient in octo diuiditur partes quarum due sunt parue t sex sunt maiores. ¶ Et vna qdem ex duabus minoribus cum parte intestini continuat qō duodenum vocatur ad hoc vt ab eo nutrimentum attrahat: t ab eo etiam iam diuisi fuerunt rami: qui separati fuerunt in coxpore qō vocatur encharas. ¶ Et pars secunda in inferioribus diuiditur stomaci apud portanarum qō est os stomaci inferius. ideo vt nutrimētum trahat. ¶ Una aūr sex remanentium ad pres stomaci latam tendit ad ipsius superficiē manifestam nutriendum. Occultum nāqz stomaci primum nutrimentum qō est in ipso trāsit: t ex eo per tractum nutrit. Et pars secūda ad partem peruenit splenis ad splenē nutriendū a qua antecz ad splenem nutriendū peruenīat separantur rami qui coxpus qō encharas vocatur ex clariore eius parte qō i ipso penetrat ad splenem nutriunt. deinde peruenit ad splenem. Et ex ipsa cum eo cōtinua reuertitur ramus magnus qui in latus stomaci sinistruz ad ipsum nutriendum paratur. t cū illud qō ex ipsa penetrat in splenē in medio pomi ascendit ex ea ps: t descendit ex ea pars. Et ex ascēdēte qō spargit ramus in medietate stōi superiore ad nutriendum ipsaz t altera ps i splene ad ipm nutriendū. Et ps altera egredit donec ad stōi gibbositatē. deīn in duas pit ptes. vna ps in māifesto sinistri stōi spargit: t altera ad os stōi submergit ad superfluitatez ponticā acetosam colē nigre ibi .pjciendā. q cū superfluitatibus egredit: t os stōi tullicat. tullicatiōe desinente exercitate: t iam ipsaz ante noiauimus. Pars vo ex ea descendens in duas ēt diuidit ptes: vnius quaz rami in inferiore splenis mediante diuidunt ad ipm nutriendum. Et altera ad reticulū vadit t in ipso ad ipm nutriendū. ¶ Et ps tertia ex ser pmis ad latus vadit sinistrum t in oibus vijs venaz que in circuitu recti pfistunt intestini spargit ad sugendum illud qō ex reliqs nutrimēti est in stercore. ¶ Et ps quarta ex ser ad modum capilloz separatur: ex quibus sunt qui in manifesto dextri gibbositatis stomaci opositi parti que in sinistro ad partem splenis ad eum venit sparguntur: t ex eis sunt que a dextra reticuli parte vadunt t in ipso sparguntur opositi parti que ad ipsum a parte sinistra venit ex ramis vene splenetice. ¶ Quinta vero ex ser in gedegull spargitur qui sunt in circuitu intestini colon ad nutrimētum ex eo sumendum. ¶ Et serta est sicut hic t ipsius plurimum in circuitu ieiuni spargitur t quod manet in circuitu tunicarum minutarum t cuz monoculo continuatur t trahit nutrimentum.

¶ De anatomia vene hīs ventrem t eius que ex ea ascendit.

Digitized by Google

Ed ventrē hñtis radix i ꝑmis i ꝑpo-
8 met epe ſpgiſ in ꝓtes q̄ ſūt ſic capilli
ad attrahēdū nutrimēt̄ a pūb⁹ por-
te q̄ et ſicut capilli ꝓmunt. Partes
vo vētrē hñtis a gibbositate epis ad ipſi⁹ vē-
tre ſūt venētes. Et rami q̄d porte ſūt venē
tes a ꝑcantare epis: ad cuius vētre poſtea a⁹
ſtipes apd epiſ eleuat gibbositatē: t i duas di
uiſ ꝓtes. vna aſcēdēte t altera diſcēdēte. Sꝫ
diſcēdēs ex ea rūpit diaphragma t penetrat in
ipm t duas i diaphragmate dimittit venas q̄ i
ipo ſpgunt: t dāt ei nutrimēt̄: deiñ caſſule cor-
dis oppoſit cui multos trāſmittit ramos: q ad
mo⁷ capilloꝝ diuidūt t ea nutriūt. Et po-
ſtea i duas diuiſ ꝓtes q̄z vna q̄ e magna puenit
ad cor: t i ipm penetrat apd dexterā cordis au
ré. Et hꝫ q̄d vēa vētis cordis maior exiſtit. t ñ
e hꝫ vēa aliꝫs vētis maior: niſi ppea q̄ alie vene
ſūt ad aerē attrahēdū: t hꝫ e ad nutriēdū: ꝫ nu
trimētū groſſius e aere. oportuit g̃ vt eius pe-
netrano eet ãplior: t illo i quo ſtat eet maius.
Et huic q̄d cū cor igrediſ tres creanſ pāni
culi: q̄z fulture ſūt ab exterioribus ad añriora
ppeavt cor attrahat cū trahit ab eiꝫ nutrimētū
t poſtea ñ reuertat cū dilatabit. Et hi q̄d pā-
niculi oibus aliꝫs pāniculis duriores ſūt. Hec
ãt vēa i oppoſito cordis apd extenſionē eius
tres dimittit venas q̄z vna ad ea ad pulmonē
vadit apd arteriaꝝ originē naſcēs iuxta ſini-
ſtrā t i vētriculo dextro ad pulmonē reflectit.
t ipa q̄d iā creata fuit duas ſic artias hñs tuni
cas: t ꝺ ea artiale vocāt venā. Pulmō ãt
iuuamētū hꝺ exiſtit ſit illꝺ q̄d ab ea reſudat ſa
guis i vltio ſubtilis pulmōiꝫ ſube ſitiꝫ paꝝ: q̄m
paꝝ e ex q̄ ſāguis h a corde exiuit: nꝫ i eo talis
exit digō: q̄lis e eius g ad arteriā eſtūdit vēa
le. Et 2m exit iuuamētū vt i ea ſāguis mul-
tū digerat. Scda vo ex hꝫ tribus ꝓtibus
i circuitu cordis reuoluit poſtea i ſuperioribus
ipſius igredit ad ipm nutriēdū. Et hꝺ q̄d e cū
fer vēa vētre hñs vēt. vt ſubmergat apd auré
dexterā itrās ad cor. Sꝫ ps 3ª hoiꝺ ꝑpe ad
ꝓtē dcīat ſiniſtrā: deiñ vadit ad q̄rtā ſpōdiliū
pectoris t ſup eā accubuat t i octo coſtis ſe-
rioꝝ ſpgit t i eo q̄d ipas ſeq̄t ex muſculis t
aliꝫs corpibus. Et ea vo q̄ ex hñte vētrem
poſt tres penetrat ꝓtes: cū ꝓtem peraſit cordis
aſcēdēdo ſpgit i ſuꝑmo pāniculo pectus per
me⁷ puctis t i ſuꝑmo caſſule t in carne lara
q̄ moꝝ vocat ꝓtes capillares. poſtea apd fur-
cule ꝑpingtarem duo ab ea ſepāt rami: quo
rum ambo ad ꝓtē furcule trāſuerſe icedunt. t
q̄ctucūq; plus vadunt adinuicē elōganꝫ: t ſit
vnuſquiſq; ramus ex eis duo rami. ſ. vnus in
vno quoq; larē deſcēdentes ſup extremitatem
thoracis a dextra et a ſiniſtra: donec ad epiglo
ttam pueniūt et i ſuis uineribus ramos dimit-
tunt q i muſculis ſpgunt q iter coſtas exiſtunt
quoꝝ officia venaꝝ obuiāt orticiſꝫ q̄ in ipſis
penetrāt: t egredit ide collectio ad muſculum
pectoris extrinſecū. Cuiꝰq; ad epiglotale pueīt
egredit ab eis exti⁹ collectio ad muſcios ꝓcica
tos ſpatula mouētes t ſpgit i eis t alia colle-
ctio ſub muſculis rectis deſcēdit et q̄n eis ſp
gunt ꝓtes q̄rū extrēitates cū pubꝰ aſcēdēt⁹
ꝓtiuāt vene alauzal q̄ mō noiabim⁹. Sedi
ãt vniuſcuuſq; eoꝝ t ē parvnūq; duoꝝ i
piū q̄nq; dimittit ramos. vnuꝫ ex eis i pectore
ſpgit t q̄uo: ſupioꝝ nutrit coſtas. Et alt
ter ram⁹ ad muſculos ſubmerſos vadit q̄ ſūt
i collo ad nutriēdū eos. Et alt ramus pene
trat i foꝛaibus ſer ſpōdiliū ſupioꝝ q̄ ſūt i collo
t ide ad caput trāſit. Et alt ram⁹ magn⁹ q
i illis exit oib⁹ maioꝛ ad ſcellā ab vnoq̄ vadit
late: t i q̄uoꝛ diuiſ ramos. Prim⁹ i muſcul
q ſup thoꝛacē ſpgit: t ipſi q̄d ſūt ex illis q ſpa-
tule. uictrā mouēt. Et ſecꝺ i carne lara t i pā
niculꝰ q ſūt i aſcella. Et tertiꝰ eoꝝ diſcēdit ince-
dēs i ſuꝑmo pectoris ad mirach. Et q̄rtꝰ oi
bus illis e maioꝛ t i tres diuiſ ꝓtes. Vna ps
ſpgit i muſculo q i ꝑcantare exit ſpatule t al
tera ps in muſclo magno q e i aſcella. t tria e
maioꝛ ipſis oibus ſuper adiutoꝛū tendens ad
manū: t ipa e q̄ aſcellata vocāt. Et illꝺ q̄d
ex ramis remanet ꝓmiſ: q̄z vnū ex ipſoꝝ i mul
taꝭ ꝓtiū fuerat ꝓtes: ad prēcollū aſcēdit: t añiꝰ
multū aſcēdat i duas diuiſ ꝓtes. vna e gundez
māifeſta: t alia e guidē ſubmerſa. t guidē q̄ꝺ
māifeſta iuxta cū a furcula aſcēdit i duas diuiſ
ꝓtes. Et vna iuxta cū ſepāt ad añrioꝛa tēdit
t ad lat⁹. t alia vadit ꝓ⁹ ad añrioꝛa t diſcēdit.
t poſtea aſcēdit t reuoluit ſup furculā: deiñ
eleuat et māifeſta aſcēdit ſup colliū dōec ad ꝓ
mā ꝓtē pueīt et muſcet cū ea et fit et eis guidē
māifeſta q̄ e ſecta. Et erūñ añiꝰ cū ea muſcat
ſepāt ab ea due ꝓtes: q̄z vna ad latitudiné tē
dit: deiñ ſibi apd furculā duaꝝ obuiationū ob-
uiāt i loco ꝑfūdo. Et 2a i collo māifeſta trāſ
uerſat et duo eius ſparia nō hoc ſibi obuiāt.
Et ex iſtis q̄d duobus ſpibus rami ſupan-
tur araneales q̄ſenſui ñ ſubiacēt. Et ſimia
ãt ramoꝝ iſtius ſecꝺi paris ꝑpie tres vene iā
ſeparate fuerunt ſenſu percepte quātitate hñ
tes. ſed alie ſunt non ꝓcpte ſenſu vna vero hñ
tuꝭ venarū ſup ſpatulā extendit: et ipſa eſt que
vocatur ſpatularis et qua eſt cephalica. Et
due ad duo iſtius ſpatularis latera ipſam vſq;
ad caput ſpatule ſimul comitantes. vna vero ea
rum ibi torqueatur vt ſerpens et non per tran-
ſit eam: immo ibi ſpergitur: ſed ſcda anterioꝛa
eaꝝ eā peraſit ad caput adiutoꝛij et ibi ſpargit.
Spatularis q̄z eas ibas perranſit ad vltī
mum q̄ eſt in manu: et hꝫ eſt. Euidem ãt
manifeſta poſt q̄z eius duo ſparia muſcentur i
duas diuiduntur partes: q̄ruꝫ vna occultatur et
ſeparatur et ea rami parui et in mādibula ſp-

Digitized by Google

guntur superiore. Et alij rami multum maiores istis in mādibula iferiore spgunt. ¶ Ramox at duox mox pres i circuitu ligue spguit t i mānifesto puñ musclox q sunt ibi positi t ps altera mānifestat t in locis q sequit caput t aurē spgit. ¶ Guidē vo ista diuersa cōtrat nieri t ascēdit cū eo directe t in suo itinere diuidit ramos qui miscent cū ramis qui a guidem manifesta veniunt: t ocs in meri t in epigloti t i oib' pūb' musclox ꝓfūdox spgitur t pene trat extremū eius ad finē dorē laude: t spguit illic rami a dextra q in mēbris spgunt q sunt i ter spōdilē pmā t scāz: t ide vadit vena capillaris apud iūcturā q est iter caput t collū a q rami sepant q ad pānicul vēnit q est coopiēs craneū. t vēnit ad locū vbi duo emicrānea sibi obuiāt t submergit ibi in craneo. ¶ Ō at post hax venax trānissiōes remanet ad crānei ventrē penetrat in fine dorē laude: t ide spgit ramus in duobus cēbit pānicul q ad nutriēdū eos t ad ligādū pānicul dux cū eo q ē est in ipsius circuitu. t circa tpm postea egredit ad exteriora t pānicul q cooprit craneū nutrit: deiñ a pānicule subtili ad cēbx descēdit t i ipo spgit: sicut arterie dispgunt qs oēs pānicul grossi replicano strigit: t eas ad locū amplū q platea vocat defert in qué sanguis fundit t cōgregat: deiñ ab eo sepat iter duas replicatiōes t vocat torcular. ¶ Istis qs ramis cū vētriculo medio ꝓpinq fiunt é neēe vt magne fiāt vene t extōculari sugāt t ex suis q ab eo sepātur: deiñ a vētriculo medio ad duos anteriores vētriculos tēdit t arterijs ad locū illud ascēdentibus obuiant: t tenuit pānicul qui rethe vocatur secundum.

¶ De anatomia venax manuum. Cap. xiij.

p

Rimū at q̄d ex spatulari didit véa q est cephalica cū in rectitudie sistit aduitorij: t in cubitē t ptes musclox spgit manifestas: postea iuxta cubiti iūcturā in tres didit ptes: q̄z vna é brachij finis q sup mānifestū superioris focilis extēdit: de ide ad siluestrē icliat t ad focilis iferioris gb bositatē declians: t i eo q̄d iferioribus pubus rasere siluestris est spgit. ¶ Scda at ad cubiti flexionē tēdit in mānifesto ascid t ramo ascellaris cōmiscet t fit ide vena nigra. ¶ Tertia at submergit t i pfūdū ēt cū rāo ēt ascellaris miscet. ¶ Ex ascellari vo i pmis cū orit ꝓcedit rami q i aduitorio submergit: t i musclis q sūt ibi spgit: t ibi finiūt excepto vno eox q peuēt ad ascid. Cuiq ascellaris circa cubiti pucit iūcturā i duas didit ptes: q̄z vna submergit t ramo cephalice ꝓtinuat q pfūdat: cū q parūp icedit: ista postea ab eo sepat t decliat vna earū ad dōestici: dōec ad auriculare t ānulare pucit t ad medium medij: t ps eleuat t i pūb' manū extrinsecas q tāgūt os diuidit. ¶ Scda at pūb ascellaris apud ascid in q̄uo: pūt ramos: q̄z vnus in iferibus ascid didit t ad rasetā tēdit. Et scōs diuit supra diuisiōes pmi: cuius diuisiōes sunt sicut illius diuisiōes. Et tertiꝰ sūt diuidit in medio ascid. Quartus vo est maior eox. t ipse est ille q manifestat t eleuat a quo pcedit ramus q ad vnū cephalice puenit ramus: t fit ex eis vena nigra: cuius residuū est basilica q̄ ēt occultat t submergit alia vice. ¶ Vena at nigra a domestico incipit t s superius focile eleuat. deinde ad siluestrem puenit: in duas ad laude grece simlitudinē diuidit pres quax superior ad extremū superioris focilis tēdit t vadit ad rasetā: t in policis dorso spargitur t inter ipsius t indicē. Pare at eius inferior ad extremus focilis inferioris vadit: t in tres diuidit ramos: quorum vnus ramus ad locū tendit: qui est inter medū t indicē: t ramo q ad indicis superiorē pficisat pte cōtinuat: t fit ide vena vna. ¶ Ramus vo ipsius scōs t ipse est scelē pcedit t inter medū t annulare didit. Et ptedit trius ad ānulare t minimū Et illi postea ꝓpagit t i digitus spgit. ¶ De anaroa vene vētré hūis discēdēs. Cap. v.

Am q̄d cōpleuimus sermonē ō pte i venitré habentis ascēdēte q est duarū ptium ipsius nunc. Z pte vero descendente p̄m q̄d diuidit illico cū orit ab epate anteq̄ supra dorsum appodiet est rami capillares q ad fascias extri renis vadunt t sperguit in eis t in eo q̄d circa eas exit stit de interioribus ad nutriendū ea. ¶ Postea ꝓcedunt ab ea due q̄ magne vene q̄ emulgentes vocant t ad renes vadunt ad sanguis aquositatē colādā. Ren.n.nō trahit nisi nutrimētū sui q̄d est sanguinis aquositas. Z istra at venax emulgentiū due ꝓcedit vene q̄ ad sinistrū masculox t femināx testiculū vadit ps modū q̄ in arterijs diximus: non.n. alterat in hoc: neq; in hoc q̄ post diuidunt due vene q̄ ad duos incedunt testiculos. Et illa q̄ ad sinistrū tēdit spa sinistra hax duax accipit ramū: t fortasse iam in aliqbus tota eius origo erit inde. Illa vero q̄ ad dextrū tēdit raro a dextra istax duax emulgentiū accipit ramū: imo sepe nō ei cōmiscet neq; in eo alterat q̄d a rene pueniat ad testiculos: t in foramie in quo spma digerit: t albificat cū puis eēt rubeū: pp multum dinē tortuositatū suax venax t reuolutionus suax. t q̄d ad eas ēt puenit a corde. Et hmōi q̄d vene plim i ꝓga t i collo mficis finit: quē admodū i arterijs declarauimus. ¶ Postq̄ vo due emulgētes t eax rami nascūt vētrem hūis e vicino s dorsuz appodiat t descendē ici pit a q̄ corā oi spōdili sepat ram⁹ t i ea igredit t spgit i musculū q apō eas sūt positi. t vene le pāt q̄ ad duo tēdūt ilia t ad vētris musclos vadūt. ¶ Postea venecq̄p forāia spōdiliū igf di-

Digitized by Google

tur ad nucham q̄ cū ad extremū pueniūt spōdi
lium i duas diduntꝫ ptes q̄z vna ad dextrā: t
alia tēdit ad sinistrā: t vnaq̄q; ipsaz ad vnaz
tēdit coxā. Ab vnaq̄q; nī eaz añq̄ ad coxam
pueniat decē separantꝫ tūice q̄z vna ad duos ten
dit renes. ¶ Sede vo eaz ptes subtiles sūt
t capillares q̄ ad iferiora ptiū sipbac tēdunt.
Tertia ār i musculis spgit q̄ sup coxe os exīt.
Quarta spgit i musculꝰ g si in ano t i mānife
sto ex alijs. Quinta vo ad collū mīcis mu
liez vadit t in ipso spgit t ieo qō ei nomeꝫ
t ad vesicā tendit. ¶ Sz illa q̄ vesicā vadit in
duas diditꝫ ptes: q̄z vna i vesica spargit: t al
tera ad ipsius tēdit collū. t hec qō pars in vi
ris ē valde magna pp virgā: sz i mulieribus ē
pua. ¶ Sexta vo ad musculos sup os femo
ris positos vadit. Et septia ad musculos tēdit
q in rectitudie coporis sup ventrez sit posita.
Et he qō vene cū extrēitatibus venaz priuā
tur: q̄s i pectore diximus ad mirach vēnis ō
scendere. Et ex haz qō venaz radice egredīū
tur i mulieribus vene q̄ ad mīcē tēdū. ¶ Et
a duobus qō lateribus vēaz q̄ ad mīcē tēdūt
diduntꝫ vene q̄ ad māmillas ascendūt: per qs
māmille mīcis associant. ¶ Octaua vo ad vi
roz t feiaz receptaculū vadit. t nona qō pue
nit ad musculos eius qi coxa ē occulta: sp
gitur i eis. Decia vo a pte emuneōtis mānife
sta venēs ad duo tēdit tibia t cū extrēitatibus
venaz descēdentiū priuaz: p̄cipue eis q̄ a pte
māmillaz descēdunt: t sit ex eis pars magna
q̄ ad nasuz musculos vadit. ¶ Ad vo ex istis
remāet ad coxā tēdit vbi pueniāt rami: q̄ruz
vnus i musculis didit q supra dicēdē coxe
ptē pīsternt t alius in musculis ei⁹ qō i coxa
infer⁹ ē: t ipsius doctrico, pfandet: t nona qō pue
nit ad rami in coxe pfundo spargunt. ¶ Ad aūt
post huius totū remāet: postq̄ poplitis iunctura
paz coopti in tres diditꝫ ptes: q̄z silue
stris sup cānā extēdit minoꝛē vsq; ad calcanei
iuncturā. Et ipaz media i flexioe poplitis ex
tendit descēdēs: t i lacertis occulti cruris fac
descēdere ramos: t i duas diditꝫ ptes. q̄z vna
occultaf in eo qō i interiore cruris pte existit:
Alia vadit iter duas cānas extēsas ad anti
rem pedis: t ramo sinistri misceāt quē nota
uim⁹. ¶ Tertia vo: t ipsa domestica ad locā
cruris vēosus: dediat: t extēditur: t ad capaō
ad extremitatē cāne maioris gibbi: faz: t ad pe
dis domesticū descēdit: t ipsa qō est saphena.
Iste vo tres fē fuerūt q̄ruor: q̄rum due silue
stres ad pedē vēiunt a pte cāne minoris. Et
duaz domesticaz vna ꝑ pedē ascendit: t i supmo
eius a pte mutuā spargitur. ¶ Secda vo est
illa q̄ cuz doctrico ramo silvestris misceatur p
tis quā noiauimus. Et spguntꝫ ibo i pubus i
feriorib⁹. ¶ Ad qō si venaz numeri: t iaz
qō mēbroz pīncipiuz hūanoz ptes anato⁹ cōple
uimus. Cōpositaz vo iastā aliuz cuiuscq; ani
tōlā noiabim⁹ i dictōe q̄ eoz dispōes t medi
camēta pphēdit. nē ār ō vtūb⁹ loq̄ icipiam⁹
¶ Doc. vi. cuius ē sūma vna t vnum capim.
¶ Sūma ē de vtutibus: cm⁹ sex sunt captā.
¶ Sūme q̄ ē doc. vi. q̄ ē dictiōis p⁹ qō est de
gnibus vtutū pm sermonez vlem. Capi.

Vrtutuz t opōnum ad inuicē alie ex
alijs cognoscunt. Dis. n. vt⁹ opōis
exit inutiuz: neq; aliq̄ opō, pueit nisi
ex vtute. Joq; vtraq; in vno posui
mus capō. ¶ Virtutuz ār gnā t opōnuz ex
eis, pueniēntiuz apud medicos sit tria. Que sit
genus vtutuz vitaliuz t genus vtutuz nālitā
t gēus vtutuz aialiuz. ¶ Et multꝰ qō pōoz
t medicis oibus: t pcipue. H. vi qō vnaq̄q;
vtutuz mēbz pncipale hz qō eius exīt mine
ra t a q̄ eius, pcedunt opōes. Et vi eis quod
vtutis aialis fedes sit cēbz t ipsi⁹ ab eo pue
niant opōnes. Et qō vtus nālis duas hz spēs
t vna spēs ē cuius finis ē custodire idiuiduū
t pseruare ipm: q̄ ministrat i re nutriēda, quāq;
ad finē crescēte eius natriat corpus. t huius
qō spēi fedes t opōnū ipsius, pcessus ē epar.
¶ Alia vo spēs ē cuius finis ē spēm pseruare
q̄ ē mistrās in re gnānōis t sepat ex hūoribus
coporis spmatis subaz: dcm ipm infor
mat sui creatoris pcepto. Et hui⁹ qō spēi hz
tando t opōnum ipsius, pcessus suat testiculi.
¶ Viralis vo virtus ē illa q̄ spūs cē pseruat
q̄ sensus t motus vehiculuz exit t ipz reddit
aptū ad eoz ipressiōes recipiēda cuz ad cēbz
pcēdit t facit ipm potentē dādi vitā vbicunq;
expādatur. t n⁹ qō vtutis fedes: t opōis ip
sius, pcessus ē cor. ¶ Quibus ār phis maio
ris. i. Aristotel. vi q̄ oim istaz opōnum pn⁹
exit cor: sz pmaz opōnum eaz mānifestādo in
his pdcis exit pncipijs quēadmo⁹ apud me
dicos cēbz ē sentiēdi pn⁹: t post hoc quisq;
sensus hz mēbz in q̄ eius appet opō. ¶ Pre
terea q̄ psiderāt sic dēnt t certificāt inuenimꝰ
rē sic vi Aristoteli t nō quēadmodū ipis vi:
t inuentū tractatus suos effectos et, ppōnib⁹
sufficiētibus t nō uerijs. in qbus nō assequi
tur nisi qō ex rebus appet. Medico ār incū
bit medicus nō attinet vt psideret q̄ sit hec duaz
sniaz vtutis: sz illud psiderare pōs aut phyli
cus dz. ¶ Medicus ār cū pceditur ei mēbra
hec prendiata vtaz vi: tutuz pncipia ex exīte
re non curat in eo quod de esse medicanonis
consideratur ex alijs habe ātur pncipijs. que
sunt ipsis priora vel non neq; illud ex eis exi
stit que pbus non ei tenta facit.

¶ De vtutibus nālibus qb⁹ mīstrat. C. ij.

Vrtutū vo nālū alie sunt q̄ sunt mi
nistrantes alie sunt q̄ ministrate. Et
mīstratez qō duo sunt gna. vnū ge
nus mīstrat in re nutrientis ad toc

Digitized by Google

vt indiuiduum remaneat: quod in duas partitur ſpes nutritiuam ⁊ creſcitiuam: ⁊ alteruz genus miniſtrat i nutrićte ad hoc vt remaneat ſpes qđ ćt in duas diuidit ſpes in gñatiuam ⁊ formatiuam. ¶ Virtus ꝯo nutritiua ē illa q̄ nutriés in nutriti ꝓuerit ſiſtitudinē: ideo vt p ipm reſtauratioēz eius recupet qđ diſſolutū fuit. ¶ Virtus aūt creſcitiua ē illa q̄ i totius corpis diametris addit ꝑm ꝓportiōalitatem nālez q̄tenus ipm ad finē augmti pducat per illud q̄ ipm ex nutrićte ingredit. ¶ Nutritiua ꝯo virtus creſcitiue ſeruit eo q̄ nutritiua q̄nq̄z affert nutriés ei q̄ diſſoluitur ēq̄le: q̄nq̄z minus q̄nq̄z plus. Sed creſcitiua nō erit niſi cū quod ingreditur plus fuerit eo q̄ diſſoluitur. Nō tñ totū q̄ talr exit ē creſcitiua. Impiguari.n. plus macredinē in etate ꝑfitēte ē huius ſecte nō tñ ē creſcitiua. nō ē.n. augmtū niſi illud q̄ ꝑm nālem ꝓportiōalitatē i oibus exit diametris: q̄tenus ipm ad creſcētie pducat cōplementū. Deinceps ꝯo poſt hoc nullo mō eſt creſcētia: ⁊ ſi ſit ibi ipinguatio: qđ admōz añ ꝑfistentiā nō exit ēt aridītas: ⁊ ſi fit ibi magis credo ꝛ illud longius exiſtat ⁊ a necio exiēs magis: ¶ Et nutritiue qđ opō tribus paticularibus cōpleť opōnibus. Una ē pmutatiōis ſuōe cōprehenſiu q̄ ē ſanguis: aut hūoz q̄ ē inpo⁹ ꝑpinq̄ in effću illis mēbzo. qđ q̄nq̄z fallit qđ admōz in egritudie ꝓingit q̄ atrophia vocatur q̄ ē nutrimēti defectus. ¶ Et alia ē adherentia q̄ ē vt hoc receptū nutrimtū cōpleto effći efficiat. ſ. vt mēbra ps fiat. qđ pleriq̄z fallit qđ admōz in hydropiſi contingit carnoſa. ¶ Et 3ª ē ſiſtitudo q̄ eſt vt hoc receptū qđ ꝛ3 ſcīn eſt ps mēbri ponat ei ab oibus ꝓtib⁹ ſiſte vsq̄z in ećm⁹ ⁊ colore. Qđ q̄nq̄z fallit. quēadmodū ꝓingit in baras ⁊morphea. Cābiū.n. ⁊ adherentia iā ibi ſt repta: ꝛ ſiſtitudo nō ibi i uenitur. Et hāc qđ opōs efficit ꝯtus imutatiua q̄ eſt vna de ꝯtuibus nutritiue ⁊ ē i hoie vna in gñe ⁊ ꝑn⁹ ꝑmo ſed in mēbris ſiſtitudinū ꝓtium diuerſificat. In vno.q.n. mēbzo exiſtit ꝯtus ꝑm eius cōplōz̄ nutrimentū in eius cōuertit ſiſtitudinē diuerſa a ꝯtute q̄ nutrimentū in ſimilitudinē altius pmutat. Immutatiua ꝯo q̄ ć in ēpe opōs efficit ton cō: poū cōem. ¶ Sēſatiue ꝯo ꝯtus due ſūt ſpēs: vna eſt q̄ in muſculis ⁊ feis ſpma gñat. Alia eſt q̄ diuidit ꝯtutes q̄ ſunt in ſpermate ⁊ permiſcet eas ꝛpando ꝛz q̄ vniuſq̄ ꝓcedit mēbzo dās neruo cōplōē ꝓpriā: ⁊ oſſi cōplōē ꝓpriaz: hoc tñ totum ꝓuenit de ſpermate ſilium partium ⁊ filis pmiſtiōis ⁊ hāc qđ ꝯtute vocāt medici ꝯtute imutatiua ꝓmā. ¶ Virtus ꝯo informatiua ipsimens eſt illa ex q̄ ꝓcepto ſui creatoris ꝓcedit mēbzoꝝ lineatio ⁊ ipſoꝝ figuratio ⁊ ꝓcauitas ⁊ foꝛaia ⁊ lenitas ⁊ aſperitas ⁊ eoꝝ ſitus ⁊ ipſoꝝ ꝓportiones: ⁊ ad vltimū opones q̄ ex ſimbus dimenſionib⁹ eoꝝ pendēt. Et huic quidem virtuti miniſtrātes ſunt que rem nutrimenti miniſtrant ad ſpēm cuſtodiendam ⁊ ſunt virtus nutritiua ⁊ creſcitiua.

¶ De ꝯtuib⁹ nālibus miſtrātibus. Cap. iij.

Virtutes ꝯo nāles q̄ miſtrāt: tñ nutritiue ſunt miſtrātes ſunt quattuor virtutes: attractiua: retentiua: digeſtiua: ⁊ expulſiua. ¶ Attractiua vero fuit creata ad attrahēdū nutrimētū inuatū q̄ qđ opať hoc villis mēbri in q̄ eſt ꝑm longitudinem ꝓtenſis. ¶ Et retentiua fuit creata vt inuatium retineat. dum ꝯtutes ipm imutantes in eo operanť que ab ipſo alimentum ſuſcipiunt: qđ equidem efficitur villis: qui extrā ſuerſo ꝓtenduntur. Et eſt etiam cū villi q̄ ꝑm latitudinem incedunt auxiliū prebent. ¶ Digeſtiua vero eſt illa que qđ attractiua attraxit ⁊ retinuit retentiua in eſſentiam ꝓuertit aptaz virtutū in ea permutatiōem facientium operationi ⁊ comploni que ꝓuerſioni nutrimenti in effectu eſt cōpetens. Hec eſt.n. eius operatio in inuatio q̄ vocať digō. Eius ꝯo operatio in ſuperfluitatibus eſt vt ſi poſſibile fuerit eas in hanc mutet diſpōnem q̄ etiam vocatur digō. Aut vt eaz egreſſionem a mēbzo in quo ſunt retente facilem efficiat: cū expulſiōe earū attenuādo eſſentia ſi qđ ꝓhibet fuerit groſſities: aut igroſſando ſi qđ vetat fuerit tenuitas aut incidēdo ſi qđ ꝓhibet fuerit viſcoſitas. Et hoc qđ opō vocať maturatio. Eſt tñ cuz digō ⁊ maturatio ſinonyma dicunť. ¶ Expulſiua aūt eſt illa q̄ ſuperfluitaté expellit ex nutrimēto reſiduam q̄ ad nutriendū nō eſt ꝓcuēſ: aut q̄ excedit menſuram que ſufficit ad nutriendus ⁊ que non eſt neceſſaria: aut euacuat ſ recepta culo ſibi apto ſicut vrinam in veſica. Et hec q̄dem virtus has expellit ſuperfluitates: aut per partes ⁊ foramina que ſunt eis preparata: vel ſi non fuerint ibi foramina preparata a nobili expellit ad ignobile ⁊ a duro ad laxum. Cūq̄z in pte expulſionis fuerit declinatio materiei ſuperfluitatis non ꝓuerit eam virtus expulſiua ab illa ſemita in q̄tum poſſe fuerit. ¶ Dis aūt quattuor virtutibus naturalib⁹ quattuor prime ſeruiunt qualitates. ſ. caliditas ⁊ frigiditas ſiccitas ⁊ humiditas. Sz caliditatis ſeruitium omnibus quattuor: pro certo eſt cōe. Frigiditatis vero eſt cum alicui earum ſeruit accidentaliter ⁊ eſſentialr. Qđ.n. frigiditati ineſt eſſentialiter eſt vt omnibus virtutibus ſit contraria. qm̄ omnium virtutum operationes p motum exiſtunt ⁊ hoc quidem in attractione ⁊ expulſione manifeſtum exiſtit: ſed digeſtiōe etiam qm̄ digeſtio compleť partes eius quod fuit ingroſſatum ⁊ inſpiſſatum ꝓtendo ⁊ adiungendo ei qđ attenuatum fuit ⁊ ſubtiliatus. Et hę qđ motiones ſunt ſeparates ⁊ tpantes

Digitized by Google

¶ Retentiua vero operatur villos mouẽdo trãsuersos ſm figurã ꝓpẽſionis bone ſcãm. Et fritas q̃ ꝺ eſt palatiũ faciens ⁊ mortificans ⁊ ab oibus ꝓhibẽs opoibus. ad retẽtoꝝ nĩ facienda accĩtaꝝ ꝓfert: qm̃ villos ſm bone cõpreheſionis figura ꝛ. Mõ ergo in opõnibus virtutũ eẽntiaꝝ ingreditur: ſ̃ tali ꝓparat iſtꝝ dipõe q̃ ipſum ſuã cuſtodit opoꝝ. ¶ Et expulſiua q̃ ꝺ a fritate iuuat ꝓpea q̃ vẽtoſitatis prohibet fieri diſſolõꝝ q̃ ad expellẽdũ iuuat: ⁊ q̃ in ei⁹ auxiliaꝫ grossitie: ⁊ ꝓpea q̃ villũ q ꝫ laxitudiné, prẽdit exp̃mentẽ ꝓhit ⁊ iſpiſſat ipſ. Et hoc eſt ẽt inſtꝝ ꝓpare: ⁊ nõ eſt in ipſamet opõe auxiliũ ferre. Et frigus nõ intrat in ſeruitũ haꝫ ẽtuũ niſi ꝓpaccõe: ſ̃.n. in ipſamet ingrederet opõibus noceret ⁊ motões debilitaret. Siccitaſ ẽo in triũ ẽtuũ opõibus nocia exiſtit: que ſunt due mutatiue localiter ⁊ retẽtiua. Duabus ẽo localiter mutatiuis: q̃ ſunt attractiua ⁊ expulſiua ꝓbet ſiccitas auxilio eo q̃ multa eis efficit ſubtẽtionẽ q̃ in motu eſt nocia: motu. vꝫ. ſpũs q haꝫ ẽtutes ad ſuaꝫ defert opões ipulſiõe vehemẽti q̃ ⁊ talẽ q̃lis eſt ipſa hũoralis, ꝓhibet ẽuus cũ in ſuba fuerit ſpũs: aut inſtꝝ ſ̃ retẽtiue pp̃ conſtrictionem. ¶ Digeſtiua aũt pl⁹ idiget hũditate. ¶ Pp̃ hec aũt cũ iter q̃litates actiuas ⁊ paſſiuas ꝓparentis inquãtũ iſte ẽtutes eis idigẽt repies ẽtutẽ retẽtiuã plus idigere ſiccitate q̃ caliditate: eo q̃ tps in quo geſcere ꝺ villuſ retẽtiue mauis eſt tpe in quo mouẽri ꝺ villuſ qui ſm amplitudiné tendit ad ſtringendũ. Mã tps q̃ ꝺ eſt mouẽdũ eſt illud q̃ caliditate idiget: ⁊ eſt breue ⁊ totũ reliquũ tps eius opationiꝫ eſt ad tenẽdũ ⁊ ad geſcẽdũ. Et q̃ puerox cõplo plus declinat ad hũiditatẽ: ſ̃ ẽtus hec in eis plus ẽ debitus. ¶ Attractiua ẽo plus idiget caliditate q̃ ſiccitate: qm̃ caũtas adiuuat in attractõe in eo q̃ maioꝛ ps ſue opatõis eſt mouere: ⁊ plus neceſſe eſt ei mouere pres ſui inſtꝝ q̃ geras facere ⁊ cũ ſiccitate ſtrigẽ. Hec eni ẽtuſ nõ tm̃ idiget multo motu: ſ̃ plerũq̃ ẽt motu idiget vehemẽti. ¶ Et attractio q̃dẽ fit aut ẽtute attractiua q̃dẽmodũ magnes attrahit ferrũ: aut iplẽdo vacuũ ſicut aq̃ trahitur in aſaracha: aut caloꝛe ſic in lãpade attrahit oleũ: ſ̃ hec ps tertia reducaꝫ nẽcio ad iplẽdũ vacuũ apud cerniſicantes imo eſt ipſamet. Cũ ergo ẽtus attractiua caliditatiſ hũerit an xiliũ fortioꝛ erit attractio. ¶ Expulſiua vero minus idiget ſiccitate q̃ attractiua ⁊ retẽtiua nõ.n. idiget ꝓſtrictiõe retẽtiue: neq̃ iſepabilitate attractiue ⁊ ꝓſtrictiõe eius ⁊ circũdatiõe attracti renẽdo pres inſtꝝ: donec ad illas alterius ꝓtis attractio pueniat. Et ad vltimũ nullo mõ idiget expulſiua q̃te ſ̃ motu ⁊ iſpiſſatiõe pauca q̃ ad expmẽdũ ⁊ ad expellendũ talĩ adiuuet mẽſura: q̃tenus ꝓpiꝫ remaneat inſtꝝ figuram expreſſionis ⁊ ꝓſtrictionis cõſeruans q̃ admodũ in retentiua tps lõgũ ⁊ ta attractiua tps breue eſt neciꝫ donec ꝓtium attracto vnã applicet alij: nõq̃ ſiccitate paruꝫ indiget. ¶ Que aũt plus eis oibus idiget caliditate eſt digeſtiua q̃ ſiccitate nõ idiget: ſ̃ humiditate vt nutriens efficiat ⁊ ad penetrãduꝫ i fortia ⁊ ad figuras recipiẽdas aptũ reddat. ¶ Hecꝫ ꝓ aliq̃s dicẽ q̃ ſi hũiditas i digerẽdo eẽt iuuatiua pueri poſſent res duraꝫ digerere. Non.n. ꝓcẽt pueriſ nõ poſſe iſtud: ⁊ in uembus poſſe pp̃ hoc: ſ̃ pp̃ hõgeneã ⁊ hõgenee elõganões. Mõ.n. ex rebus durum exiſtit cõpletiom puerox nõ eſt hõgeneũ. Virtutes igit digeſtiue cord eo nõ opant: neq̃ ipſuꝫ recipiunt retentiue: ſ̃ cito ipſum expellit expulſiue. Juuenũ vero cõplexionibus eſt id ꝓuenies: ⁊ ad eos nutriendos ꝓueniens. Et ex hoc q̃ ꝺ colligit⁹ eſt q̃ retentiua indiget conſtrictione ⁊ figuraꝫ ꝓſtrictiõis fixione longo tpe ⁊ pauco motionis aditorio. Et attractiua, ꝓſtrictione indiget ⁊ fixione ⁊ ꝓſtrictionis tpe breuiſſimo ⁊ in motu multo indiget auxilio ⁊ expulſiue eſt neciũ ſtringere nĩ ſine fixione de q̃ nõ eſt curãdũ. Et idiget aditorio ad motũ faciendũ. Et digeſtiue eſt neciũ cuiꝫlẽ ⁊ tẽperate: nõq̃ ẽtutes iſte q̃litates illas q̃motinequaliter operari facilẽ ⁊ eis ieq̃lr indigẽt.

¶ De virtutibus animalibus. Cap. iij.

Virtutes aũt animales intelligi volunt per illas ẽtutẽ illã que cum in mẽbris recepta fuerit ꝓparabit ad recipiendũ virtutem ſenſus ⁊ motꝰ ⁊ opationes vite q̃bus ẽt admiſcẽt timores ⁊ ire motiones ꝓpea q̃ in eis reperiunt dilatationes ⁊ conſtrictionẽ: que accidit ſpũ qui huic opatus eſt virtuti. ¶ Nos aũt explanabimus ſi.mã hanc ⁊ dicemus q̃ quẽadmodũ ex humoꝛ ſpiſſitudine ſm aliq̃s cõplõs ſubſtãtia generat ſpuſa que eſt mẽbrorum aut ps mẽbrorũ ex humorum vaporibus ⁊ eorum ſubtilitate ſm aliq̃s cõplonem ſubſtãna generat ſubtilis q̃ eſt ſpũs. ⁊ ſicut apud medicos epar prime gñationis eſt principũ ita cor gñatõis ẽ principiũ cruſtr. ¶ Et hic ſpiritus cũ ꝫ cõplõꝝ ꝓuenit qua ꝺ habere ad hanc virtutem recipiendã ꝓparaꝝ. deinde oĩa alia preparat mẽbra ad recipiendũ oẽs alĩs virtutes aiales: ⁊ ẽt reliq̃s. ¶ Virtutes equidẽ aiales in ſpũ quidẽ ⁊ in mẽbriſ nõ ꝓueniunt niſi poſiq̃ hec vitalis ꝓcenit virtus. Jõ q̃ ſ̃ virtutes aiales alicuius mẽbri deſtruant: vitũ nĩ mẽbrũ adhuc exiſtit niſi hec ẽtus in eo fuerit deſtructa. Mõne vides q̃ mẽbrũ ſtupidũ aut paralitũ vnũq̃ꝺ ſm hũiditatẽ eſt nõ hẽs ſenſuꝫ nꝫ motũ aut pp̃ oppilatõꝫ q̃ accit iter cẽbri ⁊ ipſ incruis q̃ ad ipm̃ ꝓueniũt. ⁊ tũ ipm̃ eſt viuuꝫ.

Digitized by Google

¶ Et membrum cui accidit mors est nō ꝓhīs sensum neqꝫ motū ⁊ accit ei vt putrefiat ⁊ corrūpat. Īn mēbro ergo paliūco est ꝟtus que eius custodit vitā: donec cū remotū fuerit qđ ꝓhibet ꝓfluat ad ipsum virtus sensus ⁊ motus. Ꝺm nāq; ꝓpāri erat ad suscipiēdū eā pp ꝟtutis vitalis ianitate i eo. Ꝓohibēs.n. nō phibuit nisi vt nō eā in effectu reciper sed mē dū nō sic est mortui. ¶ Et ꝓpans nō est ꝟt' nutriēdi nīs ita vt dicamus q; q̄dū ꝟtus nutriēdi affuerit viuū erit: ⁊ cū destruēt erit mortuus: qñ hoc ipm ꝟbum virtutis afferemus nutritiue. fortasse.n. plerūq; in aliq̄ eius opō destructē ⁊ mēbrū viuū remānebit. ⁊ fortasse plerūq; remānebit ei⁹ opō ⁊ mēbrū tēdit ad mortē. ¶ Et si ꝟt' nutritiua iq̄tū ē nutritiua eēt ipsa ꝟtus q̄ ꝓpat ad sentiēdū ⁊ mouēdū: vegetabilia ꝓpata fortēt ad sensū ⁊ motū recipiēdū. Restat ergo sit vt ꝓpās alia res q̄ ꝓpriā seq̄t ꝓpōnē q̄ vocat ꝟtus vitalis. ¶ Et ipsa qđē ē pria virtus q̄ i spū, puenit cū spūs ex subtilitate hūorū, pcedit: deū spūs ꝼm phm Alx p eā recipit ꝓncipiū ꝓmū ⁊ aiam ꝓmā ex q̄ alie pfluūt virtutes. ¶ Hax xo virtutū opones nō ab hoc puenūt spū in ꝓncipio rei: sicut ēt sensus visus apud medicos nō puenit p spīm aialē q est in cerebro nisi ad chorystalloidē penetret aut ad liguā aut ad alia. cū ergo ps spūs in ventriculū puenerit: cerebri cōplonē recipiet ⁊ erit cōueniens vt ex eo puenīāt virtutū opones q i eo p̄cepte sūt: silr i epe: ⁊ silr i testicul. ¶ Et apd medicos qđ nisi postq̄ spūs i cerebro ad aliā puenerit cōplonē nō ꝓparāt ad recipiēdū aias que est ꝓncipiū motus ⁊ sensus: ⁊ silr in epe: is pria cōplo iā iuuerit ad recipiendū virtutē pmā vitales: ⁊ silr in vno q̄q; mēbro: apud eos enim vnūq̄q; opōnū genus aliā hz aiaz: ⁊ neq; est aia vna ex qua virtutes iste, pfluunt: qñ ꝟius sūme aggregatio est aia. Et si qđē pria cōplexio iā aduenit ad virtutē pmā recipiendā: tunc iā dedit viralē vbi puenit spūs ⁊ virtus q̄ sunt eius pfectio. ¶ Hec āt virtus apud eos nō sola sufficit vt spūs p ipsam oēs alias suscipiat virtutes nisi ꝓpa puenerit cōplo. ¶ Poterea dixerūt q virtus hec ꝓter hoc q ipia est ꝓparās vitā: est ēt motus subē spūalis subtilis ꝓncipiū ad mēbra ⁊ ꝓncipiū ꝓstrictōis ⁊ dilatatōis aeris attracti ⁊ pulsus. Affert eni aditoriū in cōpōne vite. qđ est passio ⁊ in cōpōne opōnū aie ⁊ pulsus ꝓbat auxiliū qđ est actio. ¶ Et hec qđē virtus virtutibus nālibus silatur tōq; nō voluntate puenunt vñ, pfluunt ⁊ silatur virtutibus aialibus ꝓter opōnū earū diuersitatē ipsa.n. dilarat ⁊ ꝓstringit simul. mouet ergo duobus motibus ꝟrijs. ¶ Phi aūt cū aiam dicunt aiam terrenā dicere volūt perfectionē corpis nālis instrālis. Et volunt dicere ꝓncipiū oīs virtutis ex qua mēbra puenīunt ⁊ opones diuerse. Erit igit hec virtus ꝼm phoz sniam virtus aialis: sicut virtutes nāles quas noiauimus apud eos virtutes vocantur aiales. Ꝺd si noluerint dicere aiam ꝼm hanc intentionē: sed volunt dicere virtutē que est ꝓncipiū cōprehendēdi ⁊ mouendi qđ ex aliqua puenit cōprehensione volūtarie. Et nālem volunt dicere ꝓ oi virtute ex qua opō puenit in suo corpore ꝼm huius formē diuersitatē nō erit hec virtus aialis: sed erit nālis ⁊ alnoris ordinis q̄ sit virtus quā medici vocant nālem. ¶ Et si nālem vocauerint illaz que rem nutrimenti ministrat ⁊ puertit: siue ad hoc vt remaneat individuū: siue vt remaneat spēs non erit hec nālis sed erit tertiuz genus. ¶ Et q: ira timor ⁊ similia cor huius virtutis sunt passiones: tunc iz cor principia sunt sensus ⁊ existimando ⁊ virtutes apprehendentes huic tñ cōparate sunt virtuti. Ꝺuius aūt virtutis declarationū rōnē certificare ⁊ an sit vna an plures q̄ vna in sapia continetur naturali que philosophie pars existit.

¶ De ꝟtutibus aialib⁹ cōphēdēdb. Cap. v.

In virtute aūt aiali due copulantur virtutes: quarū ipsa est sicut genus: vna est sicut virtus cōprehensiua ⁊ altera virtus motiua. Et cōprehensiua quidē est sicut duarū virtutū genus. Una est virtus comprehensiua manifeste ⁊ altera virtus comprehensiua occulte: ⁊ virtus qdem manifeste cōprehensiua est sensibilis que est genus ꝼm quosdā quinq; virtutū. ⁊. viij. ꝼz alios. Ꝺd si dixerimus q; sint. v. erunt virtus visiua di: ⁊ virtus audiendi: ⁊ virtus gustandi: ⁊ virtus tangendi: ⁊ virtus odorandi. Et si dixerimus q; sint. viij. erit huius cā q; pluribus certificatoz vt q; tactus sit plures virtutes. l. quatuor: ⁊ ponunt ꝓprie vnūq̄q; quatuor generum tactus virtutē per se: iz in mēbro sensibili sint cōia sicut gustus ⁊ tactus in lingua: visus ⁊ tactus in oculo: hoc aūt certificare est phi. ⁊ virtus qdem cōprehensiua occulte ⁊ non sentiens est sicut genus quinq; virtutum. Una est virtus que vocatur sensus cōis ⁊ phantasia ⁊ apud medicos quidē sunt vna virtus: iz apud certificātes qui sunt ex phis: due sunt virtutes. ¶ Sensus.n. cōis est illa que oia sensu ꝓcepta recipit. ⁊ ꝓter eoz formas pant̄ que in ipsa copulant̄. ¶ Phantasia vero est illa que eas custodit postq̄z ꝓfugunt ⁊ remanet eas post sensus abnīā. Et que hax duax est recipiēs alia est a custodiēte. Ꝺoc aūt certificare est phi. Ꝟz quatrcūq; fuerit eius sedes ⁊ opōnis eius ꝓncipium est anterior: cerebri ventriculus. ¶ Et sēda quidē est virtus quā medici vocant cogitatiuā. Sed certificatores vocant qñq; imaginatiuā: qñq; cogitatiuā. Si.n. impauerit ei virtus existimationem aialis quam postea noiabi-

Digitized by Google

mus ꝛ ipſam ad ſuam peruenit operationem vocant eā imaginatiuā: Et ſi ꝟtus rōnalis ei impauerū ꝛ reduxerit eā ad illud qō ꝓdeſt vocatur ꝟtus cogitatiua. ¶ Quocūq; tñ modo fuerit inter hāc virtutē ꝛ pīmam exiſtit dīa q̄ pīma eſt recipiens ꝛ cuſtodiēs id qō ad eā puenit deformis ſenſu ꝓceptiſ: ꝛ ulta ē illa q̄ ſe exercet in eis que i imaginatiōe recōdita ſunt exercitio cōponēdi ꝛ diuidēdi: ꝛ ſingulas percipit formas quēadmōm ad eā puenunt a ſenſu: ꝛ alias formas ab eis diuerſas ſicut hoīem q̄ in monte volat ſmaragdino. Sed phātaſia non ponit coza te niſi q̄tū recipit a ſenſu: ꝛ huius qō ꝟtutis ſedes eſt ventriculus cerebri medius. Et hec qō ꝟtus eſt inſirm virtutis q̄ ꝑculdubio in aīali eſt occulta cōprehēſiua ꝛ eſt exiſtimatiua: ꝛ ipſa qdem eſt ꝟtus q̄ aīal iudicat q̄ lupus eſt inimicus ꝛ filius eſt dilectus: ꝛ q̄ annonam ꝓbere ꝓcurat eſt amicus a quo nō eſt fugiendum. Et hoc iudiciū fm modum exiſtimatiuā nō rōnalem. amicitia.n. ꝛ inimicitia nō ſenſu ſunt ꝓcepte: neq; ſenſus eas cōprehendit: neq; ō eis iudicat niſi ꝟtus alia ꝛ ls nō ſit cōprehēſio rōnalis: eſt tñ ꝑculdubio aliq̄ apprehēſio nō rationalis. ¶ Nō ē plerūq; vtil hac ꝟtute in multis ſuoz iudicioz ꝛ ꝓcedit in hoc quēadmodū aīal nō rōnale. ¶ Et hec qō virtus diuidit a phātaſtica: qm̄ phātaſia ſenſu percepta retinet: ꝛ hec in ꝓceptis ſenſu intentiōes diſcernit non ſenſu ꝓceptas: ꝛ ſepat ab ea quā imaginatiuaz vocamus ꝛ cogitatiuam: qm̄ illius opationes nullū ſequit iudiciū: ſed iſtius operationes nō ſolū iudiciū ſed ē iudicia ſequit ꝛ illius opōnes ſunt in ſenſu ꝓceptiſ cōpoſitionem facere: ꝛ iſtius opō in ſenſu ꝓceptis iudicare intentiōes extra ſenſum: ꝛ quēadmoduz in aīali ſenſus eſt iudicās de formis ſenſu ꝓceptis: ſiſir exiſtimatiua eſt iudicās de intentionibus illaz formaz q̄ ad exiſtimationē puenūt ꝛ nō ad ſenſum. ¶ Quidā aūt hoīuz ſunt qui ꝓſumunt ꝛ hanc virtutē imaginatiuaz vocant ꝛ nō indecuram⁹: qō noibus nō diſputam⁹ ſed intentiones ꝛ dīas intelligere dēmus ꝛ medico qdem nō eſt curādū vt hāc virtutē ſciat. Impedimēta nāq; opōnum eius: ꝛ impedimenta opōnum aliaz ꝟtutum q̄ ſunt antequā ipſa ſequēntia ſunt ſicut phantaſia ꝛ imaginatiua ꝛ mēoriales quā poſtea noſabimus: ꝛ medicus qdem nō curat niſi de ꝟtutibus ex quibus cū in ſuis impedimētis accīt leſio ꝑuenit egritudo. Nō ſi leſio accīt opōni alicuius virtutis cā impedimenti qō accīt ꝓpus opōni alterius ꝟtutis q̄ ei: fuerit impedimentū illud ſecutū malitiam cōpoſitionis alicuius mēbri aut corruptionem cōpoſitionis ſufficit medico vt ſciat impedimentū illud pp malitiam cōpoſitionis mēbri: aut ſue cōpoſitionis corruptionez accidiſſe: ad hoc vt cū medicina ei ſubueniat aut ipſe ab eo cuſtodiat: ꝛ nō curat ſcire diſpōnem virtutis cui qō accīt non accīt niſi alio mediante poſtq̄ ſenuerit diſpōnez eius cui accīt illud qō accīt ſine medio. ¶ Tertia vero illaz q̄s nominant medici eſt quinta: aut ſrta cū certificauerimus q̄ eſt ꝟtus ꝓſeruatiua: ꝛ memorialiſ ꝛ eſt theſaurus eius qō puenit ad exiſtimatiuā de intentionibus in ꝓceptis ſenſu ex formas eoz ſenſu ꝓceptas: ſicut phantaſtica eſt theſaurus eius qō puenit ad ſenſum ex formis ſenſu ꝓceptus ꝛ eius qdem locus eſt poſterior cerebri ventriculus. ¶ Hic ꝝo eſt locus conſiderationis phyſice. vtr virtus ꝓſeruatiua ꝛ memorialis ꝛ virtus q̄ reducit illud qō ē abſens ad memoriā ex eis q̄ ab exiſtimatiua ſunt repoſita ſit ꝟtus vna aut virtutes due. Medico tñ nō eſt inde curandū: qm̄ nocumēta q̄ eis quā litercūq; ſint accīt ſunt homogenea: ſunt enim nocumenta q̄ in ventriculo cerebri poſteriori accīt: vel de gñe complexionis vel de gñe cōpoſitionis. Virtus ꝝo cōprehenſiua q̄ eſt vna de virtutibus aīe cōprehēſiuis eſt humana rōnalis. Et qz medici virtutē exiſtimatiuā nō conſiderauerunt pp cām quā diximus: iō hanc virtutez nō conſiderauerūt. Nō.n. fuit coz conſiderando nīſi in opationibus trium virtutum m̄ nō aliis.

¶ De virtutibus aīalibus motiuis. Cap. vi.

m Qd vna ꝝo virtus eſt illa q̄ chordaſ ꝛ lacerat pp qō mouent mēbra ꝛ iuncture dilatatiōe ſua ꝛ flexione. Et eius qō penetratio eſt in nerujſ qui ſunt cum lacertis cōtinui. Et eſt genus q̄ fm ſpecificationem principij motuum ſpecificatur. Inuenq; quoq; igitur muſculo eſt alia natura que eſt ſequens iudicium exiſtimatiue a qua prouenit cōmunis conſenſus.

¶ De opōnibus. Cap. poſtremū h⁹ doctrie.

o Iccirco q̄ opōnum ſingularū alie ſunt q̄ ab vna cōplexi ꝟtute. verbigra digō. Alie q̄ a duabus cōplexi ꝟtutibus ſicut cibi deſiderū qō cōplet a virtute nāli attractiua ꝛ a virtute ſenſibili q̄ eſt in ore ſtomachi. Attractiua ꝝo operat ex hoc q̄ mouet villum qui fm longitudinez protendit retinendo illud qō attrahit ꝛ fugedo ex humoribus qō eſt ſibi ꝓpriū. Similis aūt operat in hoc q̄ hanc ſentit paſſionē ꝛ q̄ ſenſui mordicatiōe colere nigre q̄ eſt excitans deſiderium cuius cauſe noſabimus. Et hanc qō operationē nō dicemus duabus cōpleri virtutibus: niſi ſō q̄ cū ſenſibili acciderit nocumentū deſtruct intentio q̄ vocat ſamez ꝛ deſiderū: neq; deſiderabuntur cibus ls eo coꝛpus indigeat. ¶ Et ſiſir trāſgluticdi opō duabus cōplet virtutibus. vna eſt attractiua nāliſ ꝛ altera eſt attractiua voluntarie. ꝛ prima quidez ſuam complet opōnem per villum qui fm longitudinez prendit q̄ eſt in ore ſtōi ꝛ ſophaga.

Digitized by Google

Et sede complex operatio p villã lacerti transgluteudi. ¶ Cuiꝰ vna duaꝝ ꝓtutiõ destruet transgluteudi opõ duriter ꝓuenit: sed qñ nõ fuerit destruct: sed cũ illa nõ opata fuerit: erit transgluteudi opõ difficilis. Nõne vides ꝙ cũ õsideriũ nõ recte ꝓcedit: duriter ꝓuenit opõ transgluteũdi illud qõ nõ desideratissimo cũ abhorremus aliquã rem nausea nobis ꝓuocabit: & cũ eam posuerimus trãsgluere volauerimus & territa fuerit ab ea ꝓtus nr̃a attractiua õsideratia dura erit opõ volitarie trãsgluteũdi. ¶ Transitus quoꝙ nutrimẽti ꝓficitur ꝓtute mẽbri impellentis a quo ꝓcedit attractiua mẽbri ad qꝫ accedit. ¶ Et fit̃ suppliuratum egressio q̃ fit p duas vias. ¶ Et fortitã plerũqꝫ existunt opõ nus ꝓncipiũ due ꝓtutes. s. aialis & nãlis & fortasse plerũqꝫ exñt eius cã ꝓtus & qualitas sicut infrãtio q̃ ꝓhibet mãs & iuuat expulsiua in palliatare suppliuratũ q̃descendunt a mẽbro & vertat & in faciẽ reuerberat. ¶ Et fritas qdez q̃litas ꝓpter duas ꝓhibentes. s. cũ cẽntia subaz eius qõ effundit ingrossando: & coangustãdo poꝛos. Et tres tertia q̃ est p accñs q̃ est qua caliditas extinguit attractiua. & qualitas caliditans attrahit p illud qõ istis opponit modis quos ꝓdiximus. ¶ Et calitatis qdem q̃litas & necessitas vacuũ nõ attrahit in ꝓmis nisi illud qõ est subtile & postea qõ est spissus. ¶ Siccitas vero attractiua naturalis non attrahit nisi qõ ei magis conueniens: & qõ nature eius est ꝓpriꝰ attrahere: & plerũqꝫ qõ est magis spissum est magis ꝓpriũ & magis conueniens.

¶ Fen.ij.li.i.cõmis incipit: cuius sunt doctrinę.

¶ Doctrina prima est de egritudinibus.

¶ Doctrina secunda est de causis.

¶ Doctrina tertia est de accidentibus.

¶ Doctrine primi sunt octo capitula.

¶ De doc. cãe & egritudis & accñtis. Cap. i.

Iccimus ꝙ cã in libris medicorum est id qõ primo est rex quo ꝓuenit inuentio alicuius dispõnis in corpore humano aut eius fictionis. ¶ Et egritudo est dispõ nõ nãlis in corpe humano ex q̃ in opõne essentialiꝫ ꝓuenit nocumentum ꝓuentu ꝓmo. Et est aut cõplo nõ nãlis aut cõpõ nõ nãlis. Et accñs re res q̃ hãc sequitur dispõnem q̃ est nõ nãlis siue sit nãli ꝛia sicut dolor in colica: siue nõ sit ꝛia sicut rubedo multa marlie in pipleumonia. ¶ Cause exemplã ẽ putredo. Egritudinis exẽplũ est febris. Exẽplũ accidẽtis ẽ sitis & dolor capitis. ¶ Cause quoꝙ exẽplũ est replo in repraclis q̃ ad oculũ descendunt. Exemplũ egritudinis opilatio in vnea q̃ est egritudo instrãlis vel cõpositionalis. Exemplũ accñtis ẽ destructio viscus. ¶ Exemplũ ẽt cãe est reumatismus acutus. Exemplũ egritudinis est apa in pulmone

Exemplum accñtis est rubedo ambaz manularum & gibbositas vngue. ¶ Accidens autẽ vocatur accñs respectu sue essentie aut compõne eius cui accit & vocat signatio respectu cõsiderationis medici ad ipm & ꝓcessionis eius ab eo ad sciendum egritudinis essentiã. ¶ Et est cum egritudo fit alterius egritudinis causa sicut colica syncopis aut paralysis aut epilepsie. ¶ Accñs quoꝙ ꝑm est causa egritudis sicut i colica dolor fortis q̃ fit cã vt accidat syncopis: & sicut dolor vehemens qui fit cã apatis ꝓpterea ꝙ mere ad locũ descendit dolor. Et plerũqꝫ eiã ipm accñs fit egritudo quẽadmodum dolor capitis q̃ ex febre accit: cui qñqꝫ figitur & tandiu fit manifuus donec fit egritudo. ¶ Et est etiam cum vna res cõparatione sui & rei q̃ est ante ipsam: & rei que est post ipsam est egritudo: & egritudo & accñs & cã: quẽ admodum ꝛbi grauia febris ethica: q̃ est accidens apatis pulmonis: & est egritudo ꝛm se & est cã debilitans stõi. & sicut dolor capitis qui accidit ex febre q̃ dolor ille figitur: q̃ est accidens febris & egritudo in se: & plerũqꝫ prouenit ex eo febris & est ipsius causa.

¶ De diuisionibus dispõnum corporis hũani & de generibus egritudinum. Cap. ij.

Corporis hũani dispositiones ꝛm. sunt tres. Sanitas que est dispositio per quam corpus hominis in sua complexione & compositiõe tale existit vt ex eo operationes eius omnes ꝓueniant incolumes. ¶ Et egritudo que est dispositio in corpore ꝛbis huic ꝛria. & dispositio que est apud eum neqꝫ sanitas neqꝫ egritudo: aut ideo quod nõ est sanitas in vltimo aut egritudo in vltimo quẽadmodum corpora senum & conualescentium & puerorum: aut ideo ꝙ amberes in vno tpe in duobus sunt copulate mẽbris aut in vno membro ſz in duobus generibus remotis: sicut qui est in complexione sanus: & in compositione eger. exempli causa aut in vno membro duorum generum propinquorum sicut qui est sanus in figura & non sanus in ẽtate & sic aut qui est sanus i duabus qualitatibus passiuis & non sanus i duabus qualitatibus actiuis: aut viciositudie duarum rerum in duobus rpibus sicut qui sanat in hyeme & infirmatur in ve. ¶ Egritudinuz vero alie sunt que sunt simplices alie sunt que sunt composite. Simplices aũt sunt que sunt vna ex speciebus egritudis complõnis aut vna ex spẽbus egritudinis compõnis quam positea noiabim⁹. ¶ Cõposite ño sunt i qbus due spẽs aut plures coniunguñt ex qbus vna componitur egritudo. ¶ Incipiemus igitur primo loq de egritudinibus simplicibus: & dicemus ꝙ egritudinum simplicium gña sũt tria.

¶ Primũ est genus egritudiũ q̃ mẽbris cõ

Digitized by Google

parāt q̄ꝫ ptes sūt sikes. ⁊ sūt male ꝯplonis ꝑtes ⁊ ipe qđ nō sūt ꝯpare mēbris q̄ꝫ ptes sūt sikes nisi tō q̄ i ꝑnis ⁊ ecīmaīr pub⁹ accīt silib⁹ ⁊ p eas mēbris accīt ꝓpositꝰ. trs vt possēt imaginari eas ꝓpter eas ⁊ reptas eē i q̄cūq; mēbroꝝ volueris q̄ꝫ ptes sūt sikes ⁊ nō ꝓpositꝰ. ¶ Et ꝟz gen⁹ē egritudis mēbroꝝ officialiū q̄ sūt egritudes ꝓpositę que membris ꝓpositis accīt q̄ ex mēbris ꝓpositꝭ quoꝝ ptes similant. mēbra āt officialia sunt opatiua insta. ¶ Et tertiū est genus egritudinū cōmune membris accīt q̄rū ptes similant ⁊ accīt instrūalibus iquātꝫ sūt instrūalia ita q̄ nō seq̄t eas instrūalibus accidē ꝓpter q̄ simplicibus accidērit. ⁊ hę qđ sunt q̄ cōmunitatis solo vocāt ⁊ iperis dissolutio. Solo cui ꝓmunitatis ꝑm accidit iūcture ita q̄ simplicibus mēbris ex qbus iūctura fuit cōposita nichō mō accidit. Et plerūq; accīt neruo aut ossi aut vēis solūmō. ¶ Et ad vltimum q̄ō egrundinū tria sūt gña. egritudies q̄ ꝯplonis sequūt malicia ⁊ egritudies q̄ malicia sequūt ꝯplonis. ⁊ egritudies q̄ ꝓmunitatis solone sequūt. ⁊ ois egritudo q̄ vna hꝫ sequitur ⁊ per eam erūt in cōperatur egritudines autem cōplonis scire sunt qui sunt. xvi. quas nō loquam⁹.

¶ De egritudinib⁹ cōplonis. Cap. iij.

Complonis egritudies q̄uo: ꝯpēdūt
c dunt gñibus egritudies creature. egritudies ℟trahis. ⁊ egritudines nāturi: ⁊ egritudies situs. ¶ Et creature qđ egritudies q̄uo: ꝯpēdendū gñibus. egritudies figure ⁊ est vt figura a suo curso nāli mutetur: ⁊ ex eius motu prouēiat ꝯplonē nocumētū sicut ē tortura reni ⁊ rectitudo recti q̄dratura rotundi ⁊ rotūditas q̄drati. Cuiusmōi est capitis rotūditas cū lantudie cū ꝓuenerit iū ipedim ⁊ multa stōi rotūditas ⁊ vt incrustalloīd non sit pua lantudo. ¶ Et 2m est egritudies viaꝝ q̄rū sunt tres ꝑes: q⁹ aut dilatantur sicut dilatatur oclus ⁊ sicut sebel ⁊ varices: aut ꝑstrīgāt sic ꝑstrīgit oclus ⁊ penetratio attrahēdi aerē ⁊ meri. aut claudūt sic opilatio foraīs vace ⁊ venaruꝫ epatis ⁊ aliorum. ¶ Et iā tertiū est egritudines receptaculoꝝ ⁊ ventriculoꝝ q̄rum sunt. 4. ꝑes. q⁹ aut fiunt maiora ⁊ dilatant sicut testiculoꝝ dilatat folliculus: aut mioratur ⁊ constringūt sicut mioratio ⁊ cōstrictio stōi ⁊ ꝑstrō ventriculoꝝ cerebri cum est epilia: aut opilant ⁊ implent sicut opilatur ventriculi cerebri cum est apoplexia aut euāuatur ⁊ dissoluūtur sicut euāuatur ventriculi cordis sanguine cū multum guadium pnūtiosum adest aut multus timor ꝓmptosus. Et q̄rum est egritudines superficiei mēbroꝝ: ⁊ sunt q⁹ aut sit lenitas qđ debet esse asperum os stōi ⁊ uuestia cū leuantur aut exasperatur qđ ds esse leue sunt trachea arteria q̄n exasperatur.

¶ Egritudinū āt ℟trahis due sunt ꝑes quia aut sunt ex gñe augmenti sicut est elefantia ⁊ magnitudo ꝟge ⁊ ē egritudo q̄ vocāt cherin⁹. Aut sic accīt cuidā hoi q̄ vocabāt. Hicōa cius cuius oia mēbra adeo creuerunt: q⁹ semouere nō ꝓnūt. aut sunt ex gñe diminutōis sic siccitas ligue ⁊ pupille aut vt ꝓsis. ¶ Numeri quoq; egritudies aut sunt ex gñe augmēti: ⁊ hoc qđ augmentū aut ē nāle sicut dēs additus aut digitus additus. aut est nō nāle sicut glādula aut lapis: aut ex gñe diminutōis: ⁊ diminutio hec aut est nālis sicut cū alicui non creāt digitus: aut si nālis sic cū alicui abscidit digit⁹. Egritudies ꝟo situs: ⁊ situs qđ ꝑm G. dī ꝓ loco ⁊ dī ꝓ societate sunt. 4. Etꝰ mēbri a iunctura sua: aut vt a suo moueat situ ita q⁹ nō egrediatur sicut fissura q̄ ꝓparat ꝺestinis. Aut moueat subito motu in eo nō ꝑm cursuꝫ nāle nꝫ voluntariū sicut tremor: aut in suo figat loco ⁊ non moueat ab ipso quēadmodus accīt ei cū iūcture in egritudine podagre iduranē. ¶ Egritudines ꝟo societatis ocm colligūt diſpōm qui hꝫ mēbrū cōpone sua ad illo q̄ sibi vicinū exit sine ei appropiquet sine ab eo clōgef nō ꝑm cursū nāle. ⁊ est duaꝝ ꝑtes vna est vt accidat ei prohibitio motus sui ad ipm: aut vt duriter su postꝫ pole erit sicut digitus cū sibi tāgere vicinū, ꝓhibet. aut cū accīt ei vt ab eo moueri ꝓhibeat: aut vt sepetur ab eo postꝫ erat pole aut fit difficile sicut palpebre laxano ⁊ iunctu rarum laxatio in palysi ⁊ durities apiendi manum ⁊ aperiendi oculuꝫ.

¶ De egritudib⁹ solutōis ꝓmunitatis. Ca. iiij.

Dimtiones ꝟo ꝓmunitatis egritu-
6 do plerūq; accidit cuti: ⁊ vocāt excoriatio: aut scarificatio. ⁊ plerūq; accidit carni q̄ est ei ꝓpiq̄ in q̄ nondus facta est pus ⁊ vocāt plaga. Sed cum puꝫ fit ibi vocatur vicus. Fit autem pus in ea ꝓpter q⁹ sup fluitates in eam euāuatur eo q⁹ est debilis: ⁊ ꝓpterea q⁹ sui nutrimentum digerere non valet ⁊ super fluitas in ipsum ꝓuertit plerūq; nō dē plaga: ⁊ vicus solo cōmunitatis q̄ accidit cuti, ⁊ non carni. Quinq; etiam accidit ossi que ipsum in duas frangit partes: aut in partes magnas: aut paruas: aut est cadens ꝑm lōgitudinem scidens ipsum aut contingit vt cadat in cartilaginibus secundum tres dimensiones: aut vt accidat neruis. ¶ Sed si latitudinem acciderit vocatur incisio. ⁊ si acciderit secundū longitudinem ⁊ eius numerus nō fuerit multus vocatur scissura. ⁊ si eius numer⁹ fuerit multus vocatur contusio. ¶ Rursuq; etiam fit in partibus musculi que si in extremitate ceciderit musculi vocatur attritio siue cadat in neruo. siue in chorda. ⁊ si secundum latitudinē musculi, puncta vocāt separatio. Et si accidat ꝑm lōgitudinē ⁊ fuerit ei⁹ nūer⁹ ꝓpius ⁊ fuerit eius ꝓceritas magna vocāt amplificatio.

Digitized by Google

¶ Et si fuerint ptes eius multe ⁊ dilatet ⁊ cō
cauet vocatur attritio ⁊ dissolutio. Est ét cuz dē
dissolutio ⁊ attritus ⁊ liqfactio oē qđ in medio
musculi accit q̄cūq; pūgat. ¶ Mō si in ar/
tetijs: aut in venis acciderit vocatur aptio: ⁊ si
cōtingat ꝑm eius latitudiné vocaꝫ incisio ⁊ se/
patio ⁊ si ꝓcesserit ꝑm eius lōgitudiné vocaꝫ
fissura: ⁊ est ét cū hoc pūgit ꝑm modū aptio/
nis orificioꝝ eaꝝ ⁊ vocaꝫ pforatio. Mō si arte
rijs acciderit ⁊ non clausa fuerit ⁊ extra sāguis
ad receptaculū qđ ipsam circūdat exierit dōec
receptaculū illō impleaꝫ ⁊ cū ꝑmiꝫ ad arteriā
reuertaꝫ vocabit̄ mīs sanguis: alij cū hoies oēz
sāguis egressiōem ab arterijs mīs sāguis vo
cant. ¶ Debes āt scire q̄ ñ oē mēbꝝ in ꝓtes
dissolōné tolerat: cō.n.ñ tolerat qz ꝓtis accit
mors. Mō si pānicul⁹ cadit ⁊ i diaphragma
tis⁹ vocaꝫ ruptura. Et nō iter duas ꝓtes mēbri
cōpositi cadat ⁊ vnaz ab aª sepat ita vt mēbro
simplici ñ accidat nocumētū ei⁹ sepans ꝓtium
taré vocaꝫ sepō ⁊ dislocatio: ⁊ si acciderit neruo
q̄ sepe suo loco rēouit vocaꝫ ruptura. Et q̄ñz ét
fit in foramibus ꝓtuitatis solo ⁊ dilarant. Et
plerūq; fit in locis vbi non sūt foramia ⁊ facta
ibi foramina q̄ non fuerūt. ⁊ solo qđ ꝓtinua
tis ⁊ vicera°⁊ his silia cū in mēbro furit bone
cōplonis cito sanant. ⁊ cū fuerit in mēbro ma
le cōplonis lōgo resistūt ꝑpe. Quāto plus cum
in corpore⁹ ꝓgit eoꝝ q̄ patiunt̄ hydropiz
aut cōstrictiōis malignā ⁊ lepā. ¶ Et debes
scire q̄ cū vlnera ista sūt stricta ꝓuenit ex eis
herpes estiomenus. ⁊ tu inuenies in libris par
ticularibus ꝑscrutationem rei solutionis contra
rium: diuturamus ergo vbi ibi.

¶ De egritudinibus compositis. Cap. v.

Egritudinū⁹ āt cōpositis dictio
nem ꝓferemus vniuersaleꝫ. Dico
ergo q̄ cū egritudines dicimus cō
positas ñ q̄sliber egritudies ꝓductas
intelligi volumus: sz egritudies ex quibus oib⁹
cū cōtingent ꝓuenit est eis res q̄ est vna egri/
tudo. ⁊ hec qđ est sicut apa ⁊ eminēna in cute
⁊ ex gñe apatus. Eminētie.n. sunt apata pua: sic
apata sūt eminēna magna. Et in apate qđ oia
egritudinū gña reperiunt. In eo nāq; repitur
egritudo malīe ꝓplonis. Nullū nāq; accidit
apa nisi ex cōplonis malitia cū mā. Et in ipso
ét inueniunt̄ forme ⁊ cōplonis malitia. Nullū
n. fit apa qn cū eo ꝓueniat lesio in figura ⁊ in
dimēsiōe. ⁊ plerūq; ét adest cū eo egritudo sit⁹
⁊ inuenīt i ipso egritudo cōis q̄ est cōtinuitatis
solo. Nullū.n. accit apa nisi ꝓcludubio cōtinu/
tas soluaꝫ: cū in mēbro apato māe eūaꝫ sup/
fluentes: ⁊ inter partes penetrāt ipsius: ⁊ sepō
nē inter vnas faciūt ⁊ alias ⁊ sibi loca capiunt.

¶ Apa ꝓterea mēbris accidit mollibus ⁊ est
ét cuz oīibus accidit res q̄ apari simulatur per
quam eius ingrossat ꝓcauitas, ⁊ eius augmen
tatur hūditas. Neq; est miz vt sit illud qđ nu/
trimēti recipit augmētum supfluitaté recipiēs
cum in ipso penetrauerit: aut in ipso accidert.

¶ Et oē qđ apa qđ cāz nō hz māifestā ⁊ eius
cā co: palis mōstrat māz ō vno mēbro ad aliđ
qđ est sub eo fuisse mutatam vocatur catarrus.

¶ Et est cuz cā mālis ex q̄ apata ⁊ eminentie
gñanť est in alijs submersa hūoꝝbus nō ꝑm su
as impediētibus qualitates: Cūq; hūores illi
boni aliquo eiatōis mō postea se eñauerit: aut
nāli sicut mulieribus accit⁹ cū pariūt: aut non
nāli sicut eis accidit q̄ vulneratur cū egreditur
sāguis bonus remanēt hūores illi mali singu
lares ⁊ impediť ꝑ eos nā ⁊ expellit eos. ⁊ est
cū expulsiōis modus est ad cutē ⁊ faciūt apata:
aut botho⁹. ¶ Apata ꝺo diuersis differūt dif
ferētijs: sz q̄ magis sunt considerāde dōe q̄ pp
eoꝝ exīt cās: q̄ qđ sunt māe ex quibus gñantur
apata. ¶ Mōe ꝺo vñ fiūt apata sunt ser: hūo
res q̄uoꝝ. Et aq̄stas ⁊ vētus. ⁊ apa qđ aut erit
calm: aut nō calm. ¶ Neq; existimādū est q̄
apa calidum sit illud qđ ex colera aut sanguine
gñať mīs: sz ex q̄cūq; mā siue sit calida pp suaz
ēmiā: siue accidat ei calitas pp putrefactiōez
lz ét hec gña ꝑm spēi diuisiōem cuiuscq; māe di
uidanť: dignum mī est in apatibus vt in eis spā
lis ꝓferať dictio. ¶ Et sāguineū qđ puz fleg
monē appellare ꝓsueuerūt: ⁊ qđ ex colera ru//
bea ⁊ pura heruipillā ⁊ eis est compositū noie
ꝓposito supanus ꝓponēdo nomē. q̄ñz eni fleg
monē heruipiladē dñt: ⁊ q̄ñz heruipilā flegmo
nidē. ⁊ cū ꝓgregať vocať escara. ¶ Cūq; esca
ra i carnib⁹ fit laxis ⁊ sub ascellis: ⁊ post au
riculas. ⁊ in inguinibus ⁊ ex gñe corrupto qđ
in suo ꝓpriculari loco noiabimus vocať tamꝫ.

¶ Et apata qđ cala hñt ꝑn^m in quo hūoz ad
exteriora egredit ⁊ apperq̄ cōcauitas augeť.
Deinde capacitas cū eo augetur ⁊ extēditur:
postea stat cū egritudo ad maiorē puēit statū
in q̄ cē oz. postq̄ incipit minui ⁊ maturať pus: ⁊ ō
clinat eius cē aut ad resolutiōē: aut ad ꝓpris col
lectiōem: aut ad puertēduz in duriciē. ¶ Mō
cala ꝺo apata sūt: aut ō mā melica: aut flatica
aut aquosa: aut vētosa. ¶ Et illoꝝ qđ q̄ ex mā
sūt melica tria sūt gña durities ⁊ cancer: quo/
rum plūma sūt acuta ⁊ grandulaꝝ genus ex q̄
bus sunt scrofule ⁊ nodi. ¶ Inter genus ꝺo
glandularum ⁊ inter alia duo genera est diffe/
rentia. Eo q̄ genera glandularum sunt sepa
rata ab eo in quo stant sicut glandule pure: aut
superficiei eius sunt retente tantum sicut scro/
fule: sz illa alia sūt mixta ⁊ infusa in suba mē/
bri in quo stāt. ¶ E inter cācrū ét ⁊ durimē ē
dīa: q̄ñ duricies est apa genū sedatū ōstrues
sensum ⁊ pmanens in mēbro in eodem statu
cū quo nō est dolor. ⁊ cācer est mobilis addēs
ledēs ⁊ habet radices innexas mēbro. Neq;
oportet vt per ipsuz destruatur sensus nisi elō/

Digitized by Google

brum ⁊ destruat eius sensus. Necꝫ multus distat qn dña iter cacrū ⁊ durities existat p accidentia inseparabilia ⁊ nō pp dñas subales. ¶ Apta ꝯo dura medica plerūqꝫ a pn̄o sue gñatōis i cipiūt cū duricie ⁊ plerūqꝫ in duricie mutant ⁊ ꝑpe sanguinea. ⁊ est cū hoc qnꝫ contingit in flatucis. ¶ Flatucoꝝ ꝯo apatū genus in duas diuidit spēs. apa larū ⁊ glādule molles. ⁊ he quidē differūt: qn̄ glādule sūt separate ⁊ inuolute i cooptorio. ⁊ apa larū ē murū ⁊ nō separū. ¶ Apata preterea hyemis plerūqꝫ sunt flatuosa ita vt illoꝝ q̄ sūt calida sint calorus alui. ¶ Et glādule q̄ ⁊ pis filia a neruoꝝ differūt modo situs: eo ꝙ nodositas magis sit: i suo loco mā sua: ⁊ eius tactus sentit neruosa: ⁊ eū figēdo tangit spgit: ⁊ redit ad locū suum. Et cū forte medicamie spargit abscꝫ cōpssiōe nō redit. ⁊ plin eius accit ꝑp laborē ⁊ destruit ꝑp pōdero situatem sicut plūbū ⁊ eius filia. ¶ Et hi q̄ scendū est ꝙ apata flatuosa diuersificant ꝑm diuersitatē grossitiei flatus ⁊ molitiē ipsius ⁊ eius subtilitatē ⁊ laxitatez ipsius ⁊ duriciem: ita vt q̄ꝫ melicis sint subtilia ⁊ q̄ꝫ rideant ventosa. ¶ Flegmata preterea subtile multorūs deiectū i rheumatismis in vacuitatē q̄ est in villis neruoꝝ ita vt quentat ad musculos q sub epiglotto ⁊ ad ea q̄ sunt sub istis. ¶ Aquosa aut apata sunt sicut hydropisis ⁊ hernia aquosa ⁊ sic apa qd accit in crāeo d aquositate ⁊ hoꝝ filia. ¶ Et ventosa qdē apata ꝑm duas diuersificatur spēs. vna est cacesia: altera est iflatio. ¶ Inter cacesiam ꝯo ⁊ inflatiōem est dña duobus modis. vnus est ētia: ⁊ altera est cōmixtura. Et declaratio istius est ꝙ ventus hmōi in cacesia in mēbri suba est admixtus: sz in inflatione est aggregatus ⁊ separatus ⁊ nō admixtus mēbro. ⁊ cacesia qdē inuenit sensum mollē: sz iflatio sensui resistit resistentia multa aut pauca.

¶ Amplius botho: sunt ꝑm nūerū apatum. eoꝝ. n. alie sunt sanguinee sicut variole: alie sūt ex colera rubea pura sicut essere colice ⁊ desu datōes. ⁊ alie sunt ex eis mixte sicut mōdillus ⁊ formica ⁊ clauꝰ ⁊ scabies ⁊ verucꝫ ⁊ hoꝝ similia. ⁊ plerūqꝫ sunt aquose sicut āpulle. ⁊ qnꝫ vētose sicut inflature. Et ār in li° 4° inuenies distinctiōez q̄ nōbi i dispōnb⁹ sufficiet apatū ⁊ bothoꝝ d q̄ ꝓtēdēs ē vt i tpo sit si de⁹ voluerit.

¶ De rebus q̄ cū egritudinibus numerātur ⁊ non existunt egritudines. Cap. vj.

q Quedā res sūt q̄ ex egritudies exsūt ⁊ cuz eis nūerant: ⁊ res qdē iste sūt q̄ i dcoratiōe ingrediunt. Quarum alie ꝓsistunt in pillis alie in colore: alie in odore: alie in figura post colorē. et egritudinū q̄ꝫ pilorꝫ genus cōsistit in alopitia: detricatione ⁊ paucitate: ⁊ vt sint curti ⁊ vt sedant ⁊ sint subtiles ⁊ grossi ⁊ multa crispitudinez multa lenitate ⁊ canitie ⁊ coloris alteratio quocunqꝫ modo fuerit. ¶ Et nocumentum coloris q̄uoꝝ ꝓuenit gñibus. Unū est genus mutatōis eius ꝓpter malitiā ꝓplexionis cū mā sicut ictericia: aut sine mā sicut gypseitas q̄ fit in colore ꝑp cōplonem valde frām ⁊ cutinitas q̄ accit ꝑp cōplonem valde calam. ⁊ genus mutationis eius ꝑp cās manifestas: quēadmodū sol ⁊ frigus ⁊ ventus mutant colorē. ¶ Et genus expāsionis coꝝ: poꝝ coloꝝ hmōi extraneos sup cutem q̄ coloꝝ defert: sicut morphea nigra: aut que ibi nascunt sicut lēticines ⁊ macule. Et genus vestigioꝝ q̄ ꝓuenit ex solidatiōe solōis ꝓtinitatis q̄ accit sicut variolaꝝ vestigia ⁊ vlcez foraia. ¶ Et nocumēta figure pꝰ colorē sūt aut macies supflua aut grossities supflua.

¶ De horis egritudinū. Cap. vij.

s Cire debes ꝙ egritudinū ꝑme q̄uoꝝ hnt horas. hora ꝓncipij ⁊ hora augmēti: ⁊ hora statꝰ: ⁊ hora declinationis. Que ho ē itas sunt de horis sunt sanitatis. Cuꝝ dicimus horam ꝓncipij ⁊ hora augmenti: non volumus intelligi duo extrema in qbus egritudiꝫ non manifeste tur dispō: sed vnūqdqꝫ eoꝝ hz tps ꝑceptū sensu qd ꝓprij hz iudiciū. ¶ Et hora qdem ꝓncipij est tps i quo egritudo apper ⁊ eius sistat dispōnes: ⁊ necꝫ apper in ea augmētum eius ¶ Et hora augmenti est tps in quo egritudis manifestat constrictio omni hora post horam. ¶ Et hora statꝰ est hora in qua egritudo in oibus suis pribus ꝑm vnam manet dispōnem. ¶ Et hora declinatōis est tps in quo eius apparet diminutio ⁊ cū plus ꝓcedit eius minoratio est magis manifesta. ¶ Et he qdez hore q̄ꝫ attendunt ꝑm egritudinem a ꝓncipio eius vsqꝫ ad finē eius in suis paroxismis ⁊ vocant hore vses. Quꝫ considerantur ꝑm vnū quēqꝫ porissimum ⁊ vocant hore particulares. ¶ Aliud comprehendum ꝑmonem de dispositionibus egritudinem. Cap. viij.

e Egritudines multis mōis sortiunt noia. aut a membris in qbus sunt: sicut illa que est lateris ⁊ illa q̄ est pulmōis: aut a suis accitibus: sicut epilepsia: aut a suis cāis: sicut dicimus egritudinē melicaz: aut a sui filitudine: sicut dicimus egritudinem leoninam ⁊ egritudinem elephantiam: aut comperate ei cui ꝓ° accidisse dicunt sicut dicimus vlcera balchie: aut cōparatione cui⁹ fama fuit: ꝙ medicando eas curabat: sicut dicimus vlcera chironia aut sui suba ⁊ cētia: sicut dicimus febres apa'. ¶ Inquit. G. egritudines: aut sunt manifeste que sensu cognoscuntur: aut sunt occulte quas facile est cognoscere: sicut dolores stomachi ⁊ pulmonis aut quas difficile est cognoscere: sicut egritudines epatis ⁊ cānaliū pulmonis: aut non comprehense nisi cum estimatione: sicut egritudines que

Digitized by Google

vijs accit vane. ¶ Egritudines quo q̄s est cū sunt ꝓprie t est cū sunt ex societate. Et mēbrū q̄ dā alij mēbro in egritudine sua associat: aut q: nā sunt ꝓtinua inter q̄ alīq̄ cōtinuā instra. sicut cerebrū t stomacus pp ꝓtinuitatē neruo rū inter ea: aut mixt t manille pp cōtinuitatē venaruz inter illa: aut q: vnum est via alterius sicut in guna apatis cruris. Aut q: sunt vicina sicut pulmo t cerebr. ¶ Q̄ n. mēbr q̄ alte ri associat t ꝓprie cū vnū eoz alteri vicinum debile fuerit socij sui recipit supfluitates: sicut ascelle cordis: aut q: vnū est principiū t radix opationis alterius. sicut diaphragma pulmōis in attrahēdo aerē: aut q: vnū seruit alteri: sicut nerue cerebro: aut q: alij tertio mēbro associā tur: sic cerebrū associat reni ppea q̄ vnūq̄q̄ eoz associat epati t est cum societas ꝓcurat ad casum: quēadmodū cerebruz cum egrotat t associatur ei stōmus debilitat. n. tunc eius di gestio t mādat ipsi stōmus vapores malos t nu trimētū nō digestū: t auget ipsius cerebri egri tudinē: t sic ex hac egritudie puenunt patien tes ad duribilitatē t circumoné. ¶ Corporuz vero ordines inter sanitatez t egritudinē sunt ser. Corpus quod est in vltimo sanitatis. Et corpus qd est sanuz non in vltimo. Et corpus quod est nec sanum nec egrum quēadmodum dicunt. Et corpus egrotatiuū qd egritudinem cito recipit. t corpus egri q̄ quā habet egritudi nem. t corpus egri qui habet egritudinē in vl timo. ¶ Q̄ és vero egritudines aut sunt sana tiue aut ñ sanatiue. Et sanatiua q̄ egritudo ē q̄ ñ hz q̄ ꝓhibeat q̄n medicet vt oz ñ sanatiua ꝙ est cū q̄ est aliq̄ ꝓhibens: t neq; ꝓceditur medico vt medicet sicut debet: sicut dolor capi tis si fuerit cum eo reumatismus. ¶ Et est ubi sciendū q̄ egritudo ꝓportionalis ꝓpriōi era ri t tpi est minoris minoris ea que eis nō ꝓpor tionat. Non. n. accidit hec nisi pp cāe eius magnitudinem. ¶ Debes aūt scire q̄ quedaz egritudiū sunt que ad alias mutant egritudi nes t destruunt ipse: t in hoc ꝓsistit bonitas: t est vna egritudo alterius egritudinis medi camentū sicut q̄rtana er qua multotiens sanat epilepsia t podagra t varices t articuloz do lores. Et qdā et sananta spasmo ppscabiē pu rū t borbor: veter quoq; similiter sanat pro pter oculoz egritudinē. Et hyeteria sanat apa lateris. Et fit ani venax aptio oibus pfert me lancolicis egritudinib' t doloribus scie: t do loribus renum t matricis. ¶ Et est cum egri tudines in alias mutantur egritudines t pro pter hoc fit dispositio maioris malicie sicut cuz mutat apa lateris in apa pulmonis. t sicut cuz mutatur phrenesis in lethargiā. ¶ Et est pre terea ex egritudinibus quedam que de vno ad alium transit sicut lepra t scabies t variola t ex eis pestilentiales t apata putrida t precipue cum domus stricte fuerit: t similiter cum vici nus fuerit sub vento: t sicut obthalmia t preci pue ei qui oculis cum intuef: t sicut ydropisis cum imaginat aliquis q̄ accidit sum illud opere tur: t sicut ptisis t albaras. ¶ Et sunt egritu dinum quedam que in semine hereditantur si cut albaras alba t rinea nāl is t podagra t pti sis t lepra. ¶ Et sunt egritudinum quedā que sunt generales que sunt alicui genti ꝓprie: aut in aliqua regione morantibus: aut in eis mul tum abundant. ¶ Debes preterea scire q̄ mē brorum debilitas complexionis sequitur ma liciam t solutionem fabricationis.

¶ Doctrina scda. fen scde. Cui⁹ sūt due sūme.

¶ Sūma. i. est de rebus que accidunt ab vna quaq; cāz cōtum. Cuius sunt. xix. capitula.

¶ Caput primum est quo vlde causis.

c Cause dispositionum corpis: q̄rum iam premisimus narra tionem. s. sanitatis t egritudis t dispositionis que inter eas me⁹ existit sunt tres: antecedē tes t pmitue t ꝓiuncte. ¶ Antecedentes vero t coniuncte cōmunicāt in hoc q̄ ambe sunt res corporee. s. humorales aut cō plexionales aut compōnales. ¶ Pmitue ve ro sunt que extra corporis existunt substantiaz aut ex parte corporum extrinseco: sicut q̄ ex verberatione accidit t ex caliditate aeris t ex cibo calido t frigido que corpi aduenīunt: aut ex parte alie alia. n. aliud est a corpe sicut q̄ acci dit ꝓpter iram t timorem t similia. ¶ Et cāe quidē añcedētes t pmitue cōicant in hoc q̄ inter eas t dispositiones quas notauimus aliq̄ existit medīū. Et cause pmitiue et ꝓiuncte q̄q; cōicant in hoc q̄ interipsas et inter pre dictas dispositiones non interuenit medium.

¶ Antecedentes vero cāe a ꝓiunctis differunt eo q̄ cum causis añcedētibus nō aducit dispo sitio: s inter eas alie existūt cāe que sunt dispo sitioni ꝓpinquiores añtibus. ¶ Et cāe añce dētes differūt a pmitiuis in hoc q̄ ipse sūt cor porales: et ēt inter antecedentes et inter dispo sitionē ꝓcul dubio interuenit medium: s in cāis pmitiuis non est hoc necesse. ¶ Cāe quoq; cō iuncte a pmitiuis differunt in hoc q̄ sunt cor porales: et et q̄ inter causas coniunctas et iter dispositionē non est medium. In causis vero pmitiuis non est hoc necessariū. imo due res in eis sunt posīes. Cause ergo añtes sunt cause corporales. s. humorales aut complexionales: aut compōnales. Et q̄ ipse sunt ex quibus ad uenit dispositio non primo aduenit: sed aduenit ex eis aliquo mediante. ¶ Et cause coniun cte sunt cāe corpales ex qb⁹ dispōnes pueniunt ꝓ aduentu. s. absq; medio. Et cause pmitiue sunt cāe nō corpales ex qbus puenīt dispōes aduentu prio aut in nō pmo. ¶ Explū cāz

Digitized by Google

aīnū ē repl̄o febris ⁊ repl̄o receptaculoꝝ ocu
li. vt aq̄ in ip̄m descendat. ¶ Exm cāz pūcta
rū est putredo febri ⁊ hūoꝝ q̄ ad fozamen dīcē
dit opl̄oni ⁊ opilatio cedrau. ¶ Exm cāz pi
mutuarū est calūas solis aut fortitudo motus
aut tristitia aut vigilia. aut comedere rē calefa
cientē sicut allea. ⁊ hoc nī febri: aut pulsio di
latatōi ⁊ desiccūi aq̄ ad oculū. ¶ Dces āt cāe
aut sunt cāe p̄s ecūnās: sic̄ pip cū calefac̄. ⁊ opiā
cū infrāt. aut sunt cāe p̄m aīs. sicut aq̄ frā cū ca
lefacta ppea q̄ inspūsat cutim ⁊ ts calfactē: ⁊ aq̄
calfa infrāt ppea q̄ resolut ⁊ sicut scamonea cū
infrātō q̄ hūoꝝ expellit calefaciēdō. ¶ Nō
otis ꝙ cā q̄ corpi aduēnt ipm opat: imo p̄ter
hoc tria sūt nēcia. fortitudo. s. siue vtus agēs
⁊ fortitudo vtutis corpis pāntue. ⁊ posītas p
mittendi vtū tāgere aliud tāto tpe vt in tali q̄le
illud possit cyno. puenire opō i aliud. ¶ Est
āt cū cāz dispōnes diuersificāt i eo q̄ puenit
ex eis. Est n. cū ex cāvna in corpibus diuersis
diuersę puenūt egritudines. ⁊ est cū eius opō
diuersificant in debili ⁊ forti: ⁊ fortis sensus
⁊ debilis sensus. ¶ Cāz p̄terea alte sūt q̄ sūt vi
carie alie q̄ nō. ⁊ vicarie q̄ō sunt q̄z cū sepant
remanet affectio. Nō vicarie ꝙ nūt ex q̄z se
patōe puenit sanitas. ¶ Dicemus ēt q̄ cāe q̄
mutāt dispōes corpis ⁊ ille q̄ pseruāt aut sunt
nēcie a qb̄ ipossē est hoīem egredi in toto tpe
sue vite: aut nō nēcie. Et nēcie q̄ō sex sūt gña.
Genus aeris circūdatis: ⁊ genus eius q̄ō co
medīt. ⁊ bibīt. ⁊ genus motus ⁊ gēris corpee.
⁊ genus motuū aialiū ⁊ genus somni ⁊ vigi
lie. ⁊ genus ēcionis ⁊ retentionis. De genere
ergo aeris est nobis p̄ius loquendum.

¶ De aēre. aeris q̄ circūdat corpa. Ca. ij.

Er est elemētū nr̄oꝝ corpoꝝ ⁊ spi
ritus: ⁊ p̄ter hoc q̄ est elementum
nr̄oꝝ corpoꝝ ⁊ spūus. est ēt emana
tio nr̄is aduenies spiritibus: et est
cā medio ratōis eoꝝ nō tm̄ sicut ele
mētū: sed ēt sicut faciēs. sīpans. ¶ Jas autē
declarauimus in his q̄ p̄cesserūt q̄d volumus
itelligi cū spm̄ dicimus. nō. n. dicere volumus
illud q̄ phī aīam vocāt. ¶ Et hoc q̄ō tpamē
tū q̄ ex aere nr̄is aduenit spiritib⁹ ex duabus
pēdet opōibus q̄ sūt mūdificatio et cuentatio.
¶ Cuētatio ꝙ est tpamētū cōplōnis spūs ca
lidi cū supfluit pp̄ strictionē ēt p̄m plm et pp
aliud tpamētū. i. tpamētū q̄ sit tpamētū rela
tiuū q̄ scīmus. ¶ Et hoc q̄ō tpanis attribuit
nobis aeris attractio a pulmōe et a poris: euē
tatōe pulsus q̄ sunt cū arteriis p̄nus. ¶ Aer
autē q̄ nos circūdat valde est frūs in cōplōne
cōpone spūs innati q̄to plus cōplōnis q̄ accīt
pp̄ strictionē. Cuius aer ad ip̄m puenit ipellit
ip̄m et miscet cū eo: et phibet ips ne ad igni
tatem puertat strictiua ex q̄ ipse ad malitiaꝝ
puenit cōplōnis p quā remouet a p̄paratōe
ad affectiōes recipiendū aiales in se que est cā
vite ⁊ ad resolōne suemet sube vaporalis hu
mide. ¶ Mundificatio vero est pp̄ secretē
ipsius q̄ reuerti facit anhelitus illō q̄ ei attri
buit virtus sepatiua ex vapore fumoso. cuius
cōpō ad spm̄ est cōpō humoris supflui ad coꝝ
pus cū aer expellit. ¶ Tpamentū ergo eius
est ppea q̄ spūs aduenit aer cū attrahit ⁊ mun
dificatio est pp̄ eius exitū cū expellit. Aer. n. q̄
attrahit in pulmōs cū ingredit ad tpandū nēce
est vt sit in effectu frigidus sed post q̄ cōuert
ad q̄litatē spūs pp̄ calorē longitudine more
destruit eius innatamentū: ⁊ nō indiget eo ⁊ est
aer nouus nēcius q̄ ingrediat vt illius alterius
suppleat vices. Dz igit nēcio vt egrediat ad
hoc vt suo vicario locū ēdat: ⁊ vt fumose sup
fluitates sube spūs cū eo expellant. ¶ Et aer
q̄ō dī est tpatus ⁊ clarus: nec̄ subā exhea cō
plexioni spūs Dria ei admīcet est sanitatē essē
ciens ⁊ ipsam pseruās. ⁊ cū murat sue opōnis
Dtū opat. ¶ Aeri p̄terea accīt mutatōes nā
les ⁊ mutatōes n. nāles ⁊ mutatōes curāi egre
dītes nāle ei Dte. Nāles vero mutatōes sunt
mutationes temporales: quoniā in vnoquoq̄
tempore ad aliam conuertitur complexionē.

¶ De naturis temporum. Caputij.

Ebes āt scire q̄ tpa ista p̄m medi
cos. alia sunt ab eis que sūt p̄m astro
nomicos. ¶ Quarto: nāes tpa p̄z
astronomicos sunt mutatōes solis
in vnaquaq̄ quadra circuli signoꝝ a p̄cto in
cipientes vernali. ¶ Sedm medicos ꝙ over
in terris tpatis est ips in quo nō tm̄ sunt nēcie
res calefacientes pp̄ frigus vt inde sit multum
curandū: nec̄ cuentatio pp̄ caloꝝ. Erum ipso
q̄ō est p̄ncipiuꝝ frōdendi arbores. ⁊ eius tps
est tps exis inter equalitatē vernalez aut ante
ipsaz partū: donec sol sit i medio thauri. ¶ Et
autūnus est hunc oppositus in talibus quales
sunt nr̄e terre. In alijs vero terris est posītue
vt p̄cedat ver ⁊ tardet autūnus. ⁊ estas q̄ō est
totū tps calidū: ⁊ hyems totuꝝ tps frigidum.
Vnūq̄q̄ igit duoꝝ tpoꝝ veris ⁊ autūni est
magis breue p̄m medicos q̄ vnūq̄q̄ duoꝝ tpoꝝ
estatis ⁊ hyemis. ¶ Et hyems q̄ō est tē
pus estan op̄ aut minus eo aut maius eo p̄z
terras. ⁊ vr̄ q̄ ver sit tps nouū ⁊ unū pomoꝝ
⁊ autūnus tps mutatōis colōris foliōꝝ ⁊ p̄n
cipū casus eoꝝ ⁊ q̄ō est p̄ter istud est hyems ⁊
estas. ¶ Et dicemus q̄ veris cōplō est tpatu
nec̄ est scīa q̄d cruditatē ca. ⁊ hūda. certū
care ꝙ istud multa inuehitatōe est in pre nā
lis phīe. credere aūt debemus q̄ ver est tpatū.
¶ Et estas est calida ppea q̄ sol oppōm capi
tū est p̄pinquus ⁊ fortitudo eius radij qui ab
eo pfluit q̄ magnāt quera retro. in estate aut
sup angulos valde acutos: aut supsepsum in
lineis i qb⁹ penetrauit. ⁊ ppea ipūāt radius.

Digitized by Google

¶ Huius vero cā p:o certo existit eo q̄ casus radij solis alius est q̄ est sicut cadus axis columne ⁊ piramidis sicut si a centro corporis solis penetret ad illud q̄d est ei oppm. Alius ē q̄ est sicut pficiet ⁊ circūferētie: aut q̄ est ꝓpinquus circūferētie: ⁊ eius q̄d ꝟtus exit in axe: eo q̄ impssio aduenit ei ab oibus extrēis: ille vo q̄ est in pte extrēoꝝ ē magis debilis. Nos aūt i estate sumus cadētes i axe aut circa ipz ⁊ pdurat ꝓ tps sup nos q̄ in istis mozamur latitudinibus. Et in hyeme sumus circa circūferētiā. Jōcz i estate lumē exit magis splēdidū lz spacium q̄d ē a nro loco ad locū solis sit longius cū sol circa suā exit augē. Istius vo lōgitudinis ⁊ ꝓpinquitatis cópō in pte astronomica pus disciplinalis phīe declarat: ⁊ certificatio fortitudinis caloris ⁊ fortitudis lumis móstrat in pte nālis phīe. ¶ Et estas ꝑter hoc q̄ ē cala ē ⁊ sicca pp resolōné hūoꝝ q̄ fit i ea a multa caliditate: ⁊ pp resolōné subē aeris ⁊ ipsius siltitudiné cū nā ignea: ⁊ pp paucitatē eius q̄d cadit in ea de roze ⁊ pluuia. ¶ Et hyems ē frā est ⁊ hūida pp hoc cāz ꝟria. ¶ In autūno vo iam calor diminutus fuit ⁊ fritas nōdū puēit ad cōplemētū. Et sile exit q̄ tā in meo stamus longitudinis q̄ est iter axē cōis notauimus ⁊cir cūferētiā ꝓpinqus igit exit tpamēto q̄d iter calitatē exit ⁊ fritatem. ¶ Inter hūiditatē aūt ⁊ siccitatē nō exit tpatus. Quo.n.hoc esset cum sol iaz siccauerit aerē ⁊ nōdū acciderit ex cāis hūectādb? q̄d sit exiccatiói cāe exiccātis opm. ¶ Dispō quocz q̄ est ad infrāndū nō ē quēadmodū ea q̄ est ad hūectandū: q̄m ꝟersio q̄ est ad infrāndū est leuis: lz ꝟersio q̄ ē ad humectandū nō est taz facilis neq; ēt cōuersio q̄ sit ad hūiditatē pp friguꝰ: sicut ꝟersio q̄ fit ad siccitatē pp caloꝛē. Cōuersio nāq; q̄ fit ad siccitatē pp calitatē ē facilis: q̄m q̄libet calitas exiccat: lz nō q̄libet fritas hūectat: imo plerūcz q̄libet calitas fortis exit in hūectādo cū māz inuenit cōis sit q̄libet fritas i eodē q̄libet. n. calitas. enaporationē facit ⁊ nō resolui: lz q̄libet fritas nō inspissat ⁊ ꝓstrigit ⁊ adunat. Jōcz nō ē dispō q̄ faciat remanē ver i hūiditate hyemis sicut est dispō q̄ facit remanē autūnū in siccitate estatis. Veris.n. hūiditas tpaē in tanto tpe pp caliditatē in q̄to non tpaē siccitas autūni pp fritatem. ¶ Et vi q̄ hūectatio ista texiccatio sites sint opōnibus habitus ⁊ pnatiōis: ⁊ nō duoꝝ ꝟrioꝝ opōnibus. Exiccatio nāq; in hoc loco non est nisi subē hūde destructio: ⁊ hūectatio nō est sicce subē destructio: sed subē hūde acgsitio cū.n. in hoc loco dicimus aerē hūdū ⁊ aerē siccū nō intelligimus eius formā nz eius q̄litatē nāle: neq; de hoc in hoc loco cogitamus aut multū solicitamur. ¶ Et cū aerez dicimus hūidum nō volumus intelligere nisi aerē cuius admixti fuerunt vapozes multi aquosi: aut aerē cuiꝰ spissitudo ꝟersa fuit ad siltitudinē vaporis aquosi: ⁊ aerē dicimus siccum aerē. vz. ex quo resolutū fuit q̄d de vaporibus aquosis ei erat ānixū: q̄m se ꝟuerut ad siltitudinē subē ignis ꝓp resolōné ⁊ cū quo admixti fuerunt terrestres fumi q̄ terre in sua sicitate silāntur. ¶ Supflnitas igit humiditatis hyemalis mūit ex ve pp qualibet calitatē q̄ in ipso accit pp q̄d sol oppōi capitū ꝓpinquus exit. ¶ Autūni vo subanon pp qualibet fritatem q̄ in ipso accidat humectat. ⁊ cū hoc cognoscere voles ꝑideradis an res ficce in aere frō tam cito humectant q̄s cito res humide in aere calo exiccant postq̄s ponest frūm in fritate sua sicut calm in calitate sua fere. Cū hoc.n. ꝑideraueris inuenes rē inter ea diuersam. lz hic exstat res alia maioꝛ: ista: ⁊ ē q̄ hu miditates in aere caló ⁊ frō simul nō pmanēt nisi ꝓpter emanatiōis permanentiā ad eas venientis: sed siccitas nulla indiget emanatione. ¶ Hoc aūt q̄ humiditas nō pmanet i corporibus aeri discoopertis: ⁊ in ipso aere nisi pp emanationē: non est nisi ppea q̄ aer nō dicit esse fortis fritatis nisi p cōponem nroꝝ corporum neq; eius fritas puenit apud nos i terris habitatis tanta q̄n aliquo mō resoluat. Imo in oibus resolui dispōnibus pp illud q̄d in eo existit de ꝟtute solis ⁊ stellaꝝ. Cum ergo abscindit emanano ⁊ pdurat resolo cito aduenit siccitas. ¶ In ve aūt illud q̄d resolui tur est plus eo q̄d enaporat. Et huius q̄dez cā est eo q̄d enaporationē dueres efficiunt. vna est calitas subtilis pauca i eo q̄d ex spacio manifestum existit. ⁊ calitas fortis in terra absco dita ex q̄ ad terre superficiē res ꝓfluit subtilis. Nō.n. de terra occultū est in hyeme vehemēti caloꝛe calm existit quēadmoduz in sapientijs nālibus pncipalibus declaratū fuit ⁊ est calitas aeris pauca. ¶ Hoc igit res ad hūectādū ꝓiunguñ q̄ sunt sublumato: ⁊ inspissato ⁊ cōto magis q̄ ēt fritas in suba ipsius aeris operatur ipsiusmdiné ⁊ ꝟersionē ad enaporationé. ¶ In ve aūt resolo aeris est magis fortis cōis eius enaporatio. ⁊ caloꝛ abscōdimus occultus valde munit: ⁊ apper ex eo q̄d superficiei terre aduenit subito res q̄ est fortis: cōis vaporans: aut res q̄ subtilis existit enaporatōis pp ea q̄ multum supat mām ⁊ subtiliat: ⁊ inuenit eius pauca enaporatio caloꝛē multū in aere ⁊ cōpleī resolo pp hoc: hoc est fm plm ⁊ fm earūm singularitatē absq; aliis causis ex q̄bus he alie ꝓueniunt cāe ꝑter eas q̄s notauimus. ¶ Amplius aūt nō ē bi mā multa q̄ illud q̄d fuit sublimatū ⁊ subtiliatuz restaurat. Et ppea opz vt nā veris trahat ad equalitatē inter hūiditatem ⁊ siccitatē sicut est tpatus inter calitatem ⁊ fritatē: lz nō ꝓhibeamus q̄n ꝓncipium veris trahat ad hūiditatē quandā: ⁊ nō non

Digitized by Google

est longinquū ab equalitate sicut est siccitas autūni ab equalitate. ¶ Preterea si nō iudicaue rimus q̄ in autūno sit fortis equalitas iter caliditatē ⁊ frigitatem non erit ab eq̄litate longinquū. eius. n. ptes dicī q̄ sunt ante meridiem ⁊ post sunt estiue. Aer nāq; autūnalis est fortis siccitas ⁊ valde aptus ad recipiendū caliditatem ⁊ puenit ad siltudinē igneitatis ppea q̄ estas ip̄m ad hoc p̄parauit. Et eius noctes ⁊ eius matutina sunt frā pp̄ solis longitudinē in autūno ab oppōne capitū: ⁊ ppea q̄ subtile reflexum fortiter recipit opōnem eius qō ifrāt. ¶ Aer aūt magis est circa eq̄litatem in duabus qualitatibus: ideo q̄ aer ipsius nihil recipit ex cā que cause q̄ est in autūno situs exist. scz illud qō recipit autūnus ex calitate ⁊ frigitate. Eius igit̄ nox nō multū longe est a die sui ipsius. ¶ Qō si aliq̄s dixerit q̄ rōne nox autūni est frigor nocte ⁊ is cum oporteret vt eius aer eēt calor: eo q̄ sit magis subtilis. ¶ Rñdebimus ⁊ dicemus q̄ aer q̄ est fortis raritatis citius recipit calitatē ⁊ frigitatē: ⁊ sit̄ aqua fortis raritatis ió q̄ cū ru calefeceris aquā ⁊ volueris ipsam ꝓgelare: citius ꝓgelabit q̄ frā ppea q̄ frigitas in ipsam penetrat pp̄ eius raritatem. Corpora aūt nō mī sentiūt ex frigitate ⁊ is q̄ntum sentiunt ex frigitate autūni: eo q̄ corpora in vere sunt exercitia a frigitate ad calitatem cōsueta in frigitate ⁊ in autūno sunt ad huius ꝓtia ls autūnus ad hyemē tendat: ⁊ ver ab eo recedat. ¶ Et est nobi sciendū q̄ tp̄or diuersitas facit cōmoueri in vnoq̄q; climate aliquē egritudinē mōs. Et medicus os hoc i vnoq̄q; clima te cognoscere ad hoc vt in ipso sint p̄tructe cu stodia ⁊ regis p̄mūtio est et cū vn⁹ dies alicui tp̄or filis exit ⁊ nō alij. Est nāq; ex die⁹ q̄ ē ānalis ⁊ ē ex eis q̄ est estiualis: ⁊ ē ex eis q̄ est autūnalis q̄ in die vna calefacit ⁊ infrigidat.

¶ De iudicijs tp̄or ⁊ eoꝝ mutatōib⁹. Ca. iiij.

o Dne tp̄s q̄ cōplonē hs sanā ꝓportionale est ei puenīes: hs q̄ malignam complonis hs ꝓportionale diuersificatur ab eo: sed cū multa ab eq̄litate egressio acciderit ꝓportionale ⁊ nō ꝓportionale ab eo diuersificabit: ió q̄ hrus debilitabitur. ¶ Unūq̄q; ēt tp̄s complonis egrote puenīes ipsius ꝓriū est. Cū nāq; dno tpa a sua egressa fuerint nā ⁊ fuerit eoꝝ exitus ꝓrius nec⁹ fuerit ibi superfluitas longa: quemadmodum si fuerit hyems meridiana ⁊ supueneret ei ver septemtrionale erit aduentus sēdi sup p̄mum ꝓferēs corporibus ⁊ ipsa tpans eo q̄ septēriōalitas veris est opposita meridionalitati hyemis. Et sit̄ si hyems valde sicca fuerit ⁊ ver fuerit valde humidū: tunc ver hyemis siccitatē tpabit: ⁊ si humiditas nō fuerit multa nec⁹ plōgabit tpe multo nō mutabit illud eius tpamentā in humectatōe impedientē. ¶ Mutatio preterea tp̄is in vno tpe est minus afferens mortalitatem q̄ eius mutatio in multis tp̄ibus. s. mutatio adducens mortalitatem ⁊ non est mutatio emendās illud qō prima attulit mutatio sicut dicimus. ¶ Et ex complonibus aeris dignoꝝ vt puertat ad putrefactionē est cali ⁊ hūidi aeris complo. Plurimum ho q̄ accīt aeris mutatōes est in locis diuersoꝝ situū: ⁊ in pro funditatibus vallium sed n collibus ⁊ in altis pauce ꝓprie exīt. Et est ꝓueniens vt sicut tpa debent ꝓuentāre: vt sit estas calā ⁊ hyems frā: ⁊ sit̄ vnūq̄q; tp̄s. Qō si plerūq; nō ita fuerit erunt cāe malarum egritudinum. ¶ Annus preterea in quo oīa eius tpa p̄m vnā euenunt q̄ luratez: annus est malus quēadmodum si totus annus fuerit humidus: aut siccus aut caldus aut frūs. Annus. n. q̄ est sic: est multarū egritudinum sue q̄litati ꝓportionalū: quaꝝ tempa postea erunt, plixa. Unum nāq; tp̄s multum cōmouet egritudinē sibi ꝓportionalē ⁊ to magis totus annus. Tp̄s. n. frīm cū corpus inēit flaticum cōmouet epilepsiā ⁊ palysim ⁊ apoplexiaz ⁊ torturā ⁊ spasmū ⁊ sisia. Et tp̄s calm cū inuenit corpus colicum cōmouet maniam ⁊ febres acutas ⁊ apata acuta: ⁊ to magis si totus annus p̄m vnius nāz incedit. ¶ Ampli us cū cito ꝓuenit hyems cito hyemales aduenīent egritudines. Et cū cito ꝓuenit estas cito estiue aduenūt egritudines: ⁊ mutant egritudines q̄ erant ante p̄m iudicū tp̄is. ¶ Cuiq; aliq̄d ꝓlongat tp̄s multe eius fiūt egritudies ⁊ ꝓprie estas ⁊ autūnus. ¶ Debes ār scire q̄ effectus mutationū tp̄or nō sunt pp̄ cām tp̄is vñ est tp̄s: sed ppea q̄ cuiz eo mutata qualitas magnam efficit opōnē in mutatōibus dispōnum. ¶ Sīr q̄q; si aer in vna die mutat de caliditate i frigitatē mutabunt hs eas corpa. ¶ Et in ꝑibus q̄dem sanis exit vt sit autūnus plus ois ⁊ hyems tpata: nec⁹ sit non frigitatē hūs non tñ sit plurima in compōne regionis. Et si ver pluuiosus fuerit ⁊ estas non abiq; pluuia fuerit erit istud qō sanius esse potest.

¶ De aere bono. Cap. v.

2 Er bone subē aer cui nō admiscet ex vapoub⁹ nec⁹ ex fumis res extranea: ⁊ qui ē discoopertus celo. nec⁹ ē inter parietes ⁊ tecta ꝑstructus. Cuius ho in aere accideri putrefactio cōis discoopertus tūc erit ipsa⁊ magis recipiēs hs ꝑstrictus ⁊ occultatus: alr aūt discoopertus melior exit. Et h̄ q̄dem bonus aer pmanet clarus nisi cum ex vapores nusceant lacuū ⁊ stagnoꝝ ⁊ pfunditatum aquā ꝓximū ⁊ terraꝝ q̄ sunt laxe: eo eoꝝ vbi nascunt olera: ⁊ ꝑcipue vbi talia q̄les sunt caules ⁊ eruca oriunt ⁊ arbores vsce se ⁊ arbores malaꝝ complonum: sicut sorbus ⁊ nuces ⁊ ficus ⁊ odores putridi: ⁊ pp̄ hoc non remoueant ab eo venti bonī q̄ sufflāt ex terra

Digitized by Google

alta aut equali. ¶ Et aer hic non est retentus in terra ꝓfunda q̄ cito calefit cū solore cito infrātur cū occidit: neq; est strictus inter parietes qui pax est ex quo fuerūt ꝓstructi cū sephergi: t hoꝛ silicia: t non duꝛ integre siccitatē pfectam peruenīūt: neq; obsistit attractiōi aeris q̄ sicut qui guttur stringit. ¶ Et tu qdem iam sciuisti q̄ mutationū aeris alie sunt nāles: alie sūt nāe ꝛie: alie sunt q̄ nō sunt nāles: neq; extra nās. ¶ Debes aūt scire q̄ mutatiōes aeris q̄ non sunt ꝛm nām siue sint ei ꝛie siue non ꝛie: qñ eueniunt ꝛm circuitū: t qñ nō seruāt circuitū. Ex dispōnib⁹ q̄ꝺ tꝺoꝛ sanio: ē vt existat tpa ꝛs suā nās: qñ eoꝛ mutatōes afferūt egritudies. ¶ De mutatione qualitatū aerum t eis que extemporibus proueniunt. Cap.vj.

2 Er calidus dissoluit t laxat. t si ea⁹ calitas pauca fuerit tpata tñ rubificabu colorē eo q̄ sanguiné ad exteriora trahit: q̄ si multa fuerit colorē efficiet citrinum: ppea q̄ resoluit illud qꝺ attraxit. Ipse quoq; multum efficit sudoꝛem t minuit vrinam t digónem debilitat t sitim facit. ¶ Frigꝺus ꝺo aer ꝓstringit t digónes reddit t vrinam efficit multam: ideo q̄ humoꝛes constringit. t ppea q̄ in sudoꝛem parum resoluuntur. t hꝭ silicia t minuit egestionem ppea q̄ musculi ani se expāmunt: t ideo q̄ rectum intestinum parum obedit. vnde pp destructionem obedientie vie stercus non descendit: quapropter multum moꝛatur t eius aquositas in vrinā resoluitur. ¶ Aer ꝺo humidus curem lenit t coꝛpus humectat. ¶ Et siccus exiccat cutem t denigrat coꝛpus. ¶ Et aer turbatus rectificat aiam t cōmiscet humoꝛes. Aer vero turbatus alius est ab aere grosso. ¶ Aer enim grossus est ille q̄ in turbatiōe subē siue ꝛsatur. Sed turbatus ē ille q̄ cū pribus miscet grossus. ¶ Duaꝝ ꝺo rex significatio ē q̄ stellemi nure parū appent: t q̄ splendoꝛ eius q̄ ex stellis fixis sicut eius q̄ scintillat pax resplender. Et eius qdem cā exīt vapoꝛes multi t fumi multi t venti boni pauci. ¶ Hunc aūt illā sermoné ad hanc reducemus intentioné. t cōpletimus ipm cū de mutatiōibus aeris q̄ ē pter nām tractabimus: t oē qdē tps qꝺ puēit ꝛm qꝺ ꝺoꝛ iudicia hꝭ ppria. t finis qꝺ cuiusq; tpis ꝓncipia tpis qꝺ ē post ipm in iudiciis duoꝝ tꝺoꝛ cōicat t egritudibus ipsoꝝ. ¶ Aer autē cū est ꝛm suā cōplonē spūs est melius tps ꝓportionale cōplonī spūs t sanguis: t ꝛs cū sua existat equalitate q̄nā noiauimus ad calitatē tñ subtilem declinat parūp sopitā t ad hūiditatē nālē rubificat colorem eo q̄ sanguiné attrahit tpate t nō puenit ad resoluendū quēadmodum estas peruenit estiualis. ¶ In ve quoq; commouentur egritudines chꝺonice: facit enī humoꝛes qui sunt q̄si currere t eliquat eos. Jō-q; meliam patientibus melia cōmouetur: t ille in quo multitudo exuberat humoꝝ in hyeme ꝓpter eius gulositatem t exercitij eius paruitatem fit in vere egritudinibus aptus q̄ ex eis cōmouēt materijs ꝓpter qꝺ ver eas resoluit. ¶ Lūq; ver ꝓlongatur t tꝺatur estiue egritudines pauce sunt. ¶ Veris autē egritudines sunt sanguinis ego t fluxus sanguinis ex naribus t melancolie ebullitio: q̄ de nā existit colere t apata t carbunculi t sinices t sunt plurimum pernicioſe t alie ex iture. Et in ipso multum ꝓpingunt venaꝝ scissure t spuꝛum sanguinolentum t tussis: t ꝓprietꝭ eo qꝺ ex ipso est hyemale t hyemi similat fiunt eoꝝ dispōnes male q̄ has hūt egritudines t ꝓpue pusim. t ppea q̄ ipsum in flegmaticis mām flegmans mouet accidit in eo poplexia t paralysis t infirmitatum coloꝛes. ¶ Ex eis vero que ducit ad hoc est aliqs fortis motus ex morbis coꝛporeis t animalibus t comestio etiam rerum calefacientium eo qꝺ aeris adiuuat naturam. Nulla autem res est que ita tractetur ab egritudinibus veris quēadmodum phlebotomia t inanitio t diminutio comedendi t augmentum bibendi t debilitatio potus inebriantis t ipsius diminutio t temperamentum. Aer preterea pueris est conueniens t eis qui sunt circa ipsos. ¶ Hyems vero ad digerendum est melioꝛ: propterea qꝺ frigus calorem innati substantiam comprehēdit: vnde fortio: efficitur t non dissoluitur: t ideo q̄ fructus sunt pauci t genus non comedit nisi lenia nutricia: t q̄ hominum motus post replectionem est paruus: t q̄ ad loca ingrediuntur calefacientia. Ipsa quoq; coleram plus debilitat ꝙ omnia tempoꝛa sua frigiditate t sui diei breuitate t sue noctis prolixitate. Et ipsa est magis constringens materias. Et in ipsa est plus necessariū assumere ea que incidunt t subtiliant. ¶ Egritudinum vero hyemalium plurime sunt flegmatice t in ipsa flegma fit multum. t plurimuꝝ quod est in eo qꝺ vomitu expellitur est flegma. Coloꝛes quoq; apostemarum in ea ꝛm plurimum ad albedinem trahūt t in ipsa abundat catarrus: t incipit catarrus cum aer autumnalis mutatur quem postea sequuntur apostema lateris et apostema pulmonis et raucedo et doloꝛ gutturis: deinde accidunt doloꝛ lateris ipsius et doꝛsi et neruoꝝ nocumenta et capitis doloꝛ coronicus: immo apoplexia t epilepsia. t hoc totū ꝓpea q̄ māe ꝓstringunt flatice. t q̄ multiplicant. ¶ Senibus ꝺo noceꝭ hyems t eis sūt q̄ eis sites existunt: sed medijs innamentū ꝓstat. ¶ In hyeme ꝓterea hypostasis in vrina multitudo exit cōpone estatis: et eius ēt ꝙtitas é maioꝝ et minuit ea sanguis et auget fla. ¶ In estate ꝺo augēt colera rubea: ꝭ postea i eius finecolera

Digitized by Google

nigra auget ppea q̄ subtile resoluitur ⁊ grossum retinet ⁊ cōstringit. Et inuenies senes ⁊ q̄ eis similant in estate fortiores. Et estas q̄dē humores resolui ⁊ virtutes debilitat ⁊ opationes nāles cā multe resolutionis: ⁊ curinat colorē. ppea q̄ resoluit illud quod ex sanguine attrahit. Egritudinū q̄s tpa in ea abreuiant. s.in. virtus fortis fuerit aerē inuenier ad resolnēdus adiuuāre ⁊ ad egritudinis mām maturādum ⁊ expellet eam exī. Ꝺ si debilis fuerit calor aeris ei adder debilitaē ꝓpterea q̄ larat ⁊ destruet ⁊ mouet egre. ¶ Amplius estas calā ⁊ ficca cito incidit egritudines. hūdā ꝙ est mastcās. vñ suaꝫ egritudinū tpa ꝓlongant: ióꝙ plñ vlcer ad herpetē cītiomenū puenit. Et accidūt i ea hydropisis ⁊ lyēteria ⁊ lēt nā ⁊ ad ꝙctoꝝ aduniūt hūores multi q̄ a sapioribꝫ ad inferiora descēdūt ⁊ ꝓpe a capite. ¶ Estiue ꝙ egritudines sunt sicut febres ternane ⁊ sinochus ⁊ causon ⁊ corporis extenuatio. ¶ Et ex doloribus dolores auris ⁊ obthalmia ⁊ in ea multiplicant ꝓpe cū non fuerit vērosa herisipilla ⁊ bothor que sunt eiꝰ nōe cuius ē ipā. ¶ Cum ꝙ estas fuerit ānalis erunt febres bone dispōnis nō hītes asperitatē ⁊ acuitatem ficcā ⁊ multiplicabīt i ea sudor ⁊ expectabitur in crisibus ppea q̄ calitas ⁊ hūiditas huic ꝓportionant: qm̄ calitas resoluit ⁊ hūiditas larat ⁊ porros dilatat. Cuiꝙ estas fuerit meridionalis multiplicabuntur in ea mortalitates ⁊ egredines variole ⁊ morbili. ¶ Septentrionalis ꝙ estas est sana: ióꝙ exꝑmēdi egritudies in ea multiplicātur. Egritudies ār ute exꝑmēdi sunt egritudies q̄ puenient ex cursu materiei ꝓp colorē occīsi aut manifestū cū pcuni: eā fritas in faciēta ⁊ pmit. Et he q̄dē egritudies sūt sicut reumatismus ⁊ q̄ ipos sequūtur. ¶ Cuiꝙ estas fuerit septētrionalis sicca ffluctus ꝓfert et mulieribus: et colerā hūdus rubeaz accidit obthalmia sicca et febres acute longi tpis et prouenīēt ex aduſtione colē cōstrictio et colere nigre exuborātio. ¶ Autūnus ꝙ mutatum exit egritudinum: eo q̄ in ipso hō sub sole colere multum incidit: et in nocte pue nit ad frigus: et ppea q̄ fructi est multitudo q̄ hūores fiunt multi. et ꝓp dissolutionē virtutis i estate. ¶ Hūores ꝓterea fiunt in autūno mali ꝓp mala cibaria et ꝓp subtilis resolutionem: et quia remanet spissum et ꝓp eius aduſtionem. ¶ Cuiꝙ aliqs humor ebullierit ppea q̄ nā ipꝰ vult expellere et resoluere reducit ipm frigus ad frigēdum. ¶ Sanguis q̄s in autūno multum minuit: imo sanguinem in sua cōplōne ītus exit. Non ergo ad ipsum gīandum inuat. Et ēt resolutio ia ꝓcessit q̄ estas sanguinez resoluit et ex ipo minuit. In ipso ār accrescūt ex humoribus colera rubea residua ab estate: et nigra ppea q̄ humores in estate fiunt cinis: et ió in ipo colera multiplicatur nigra: quoniam estas adurit humores: et autūnus facit ex eis cinerem: et principium quidez autūni sentibus aliquo modo conueniens existit et eius finis eos impedit maxime impedimento. ¶ Autūni autem egritudines sunt scabies que excoriat et impetigines et cancri ⁊ tumeraruī dolores et febres cōmūte et febres quartane propter colere nigre multitudinem: ⁊ propter illō quod de eius operatione declarauimus: ióꝙ ingrossatur splen in eo ⁊ accidit in ipso vt vna guttatim emituatur propter illud quod vesice accidit ex diuersitate complōnis inter caliditatem ⁊ frigiditatem. ¶ Difficultas quoꝙ accidit vane quod plus accidit q̄s q̄ vrina guttatim emituatur: ⁊ accidit in eo lyēteria. Et hoc quidem est ꝓpterea qō frigiditas expellit illud quod est humoribus ad interiora corporis est subtile: ⁊ fit in eo scia: ⁊ accidit in eo sināgia acuta colerica et in ꝙ flagmatica: qm̄ ꝑm cutiscunꝙ hūoris eaz ē er humore quē efficit rps qō añ ipm fuit: ⁊ in ipso ēt multiplicat iliaca ficca. Et est cū in eo accidit apoplexia ⁊ egritudines pulmonis ⁊ dolores dorsi ⁊ coxaz ꝓp monī supfluitatī in estate primū: ⁊ postea eaz ꝓstrictoné. Et multiplicant in ipo ānes i vētre ꝓp debilitatē virtutis i digerēdo ⁊ expellēdo. ¶ In ipso ēt ⁊ ꝓpe i ficco multiplicāntur variole: ⁊ ꝑcipue cū añ ipm fuerit estas. cala. ⁊ in ipso ēt multiplicat manua ꝓp humorum colericoz malitiam: ⁊ q̄ colera nigra eis ꝓficeī. ¶ Autūnus ꝓterea est rps qō in pulmone habēntibus ap̄s est deterius qui sunt hītes prisim ⁊ ipse deregit occultam in sua dispositione. cū ante ipsum intri haberent ⁊ non bene manifestabatur. ¶ Et hyemem q̄s habentibus singularem est ipse deterius tempus causa sue exiccatiōis. ¶ Amplius autūnus est sicut nutritor reliquarum egritudinum estatis. Et autumnus qui medio existit est qui est magis humidus ⁊ pluuiosus. ⁊ deterior est ille qui est siccus.

¶ De iudicijs dispositionum anni. Cap. vij.

c Am hyemi meridionali ver superuenerit septentrionale qō postea estas sequitur valde vaporosa ⁊ multiplicate fuerint aē: ⁊ verisimiliter fuerint materias vsq̄ ad estatem: multiplicabuntur in autūno mortalitas in pueris ⁊ multiplicabuntur in eo dissinteria ⁊ intestinorum vicera ⁊ tertiana nota prolixa. ¶ Cuiꝙ hyemes multarum fuerit aquarum abortient ille que sc in vere paruturas sperabant: ablq̄ causa. Quod si peperint erit quod parient debile aut mortuum aut grandem habens malitiam: ⁊ in hominibus multiplicabuntur obthalmie ⁊ sanguinis egō. ⁊ catarri nāe multiplicabūt et ꝓpter i sensib⁹ et descēdēt, i membra corporis cutanea: quoq̄

Digitized by Google

more morient subitas: ℓ̄ q̄ vie ſpūs subito ex multitudine opilant. ¶ Et cū ver pluuioſum t̄ meridionale fuerit ipſumq̄ hyemꝰ ſupuenit ſeptētrionali multiplicabunt in eſtate febres acute t̄ obthalmia t̄ nere ſolo t̄ ſanguis egō: t̄ plm̄ hoꝝ oīum p̄inget pp reumatiſmos: t̄ ppea q̄ flegma q̄ in hyeme adunatū fuit ad foramina deſcendet occulta. eo q̄ ipſum mouebit calor t̄ ppric in hūidas hūbus p̄ſones ſicut mulieribus t̄ multiplicabunt putrefactio t̄ ipſius febres. ¶ Ꝺ ſi aliquoꝝ eſtate euenerit pluuia tpe quo canis eleuat: t̄ poſtea venerit ventus ſeptētrionalis bonꝰ fiducia hēbit t̄ reſoluent egritudines. Quibus autē plus nocet hoc rp̄s ſunt mulieres t̄ pueri. Et qui ex eis euaſcerit ad q̄rtanas deuenient, pp̄er hūoꝝ aduſtionē: q̄ fiūt cinis: t̄ poſt q̄rtanas p̄ueniet ad hydropiſim t̄ ad dolores ſplenis. t̄ ad epatis debilitatē pp hoc. In ſenibus aūt t̄ in corpe in quo eſt timor frigoris eſt eiuſ̄ nocumētū puus. ¶ Cū ꝺo eſtati ſicce ſeptētriōali ſupuenerit autūnus pluuioſus meridionalis ꝓparabunt corpa ad hoc vt veniāt in hyeme dolor capitis t̄ tuſſis t̄ raucedo. ¶ Et cū eſtati meridionali autūnus ſupuenerit ſeptētrionalis multiplicabunt in eo egritudines exp̄imēdi t̄ cō ſtringendi. t̄ iā ſciuſti hoc. ¶ Et cū autūnus t̄ eſtas in hoc ꝓueniunt vt ſint ambo meridionales humidi multiplicabunt hūores t̄ cū venerit hyems vehemēt egritudines exp̄imendi quas noiauimuſ̄: neq̄ eſt lōge q̄n ad ꝓſtrictiones t̄ materiē ꝓcussionē ꝓueniāt: eo q̄ ſūt multe: t̄ q̄ vapores nō hnt vñ egrediāt: vt ad putridas ꝓducat egritudines: neq̄ faller quin hyems ſit infirma: ppea q̄ ꝓueniet malaſ̄ mās ꝓſtrictas t̄ multas. ¶ Cum ꝺo ambo fuerint ſicci ſeptētrionales iuuabūt eū: cui nocet hūiditas: t̄ mulieribus t̄ qui eſt talis q̄les ipſe ſūt accident obthalmia ſicca t̄ catarrus lōgi tp̄is t̄ febres acute t̄ melia. ¶ Hyems aūt que eſt frā pluuioſa ardores efficit vrine. ¶ Et cum eſtatis calitas fortis fuerit t̄ eius ſiccitas, p̄uenient ſinācie p̄nicioſe: aut nō p̄nicioſe t̄ q̄ apiēt̄ur: aut que nō apient: t̄ ille que apientur: aut erunt interius: aut exterius: t̄ variola t̄ mingendi difficultas: t̄ morbillus: t̄ ābo erunt ſalui: t̄ obthalmia: t̄ ſanguinis corruptio: t̄ triſtitia t̄ menſtruoꝝ t̄ ſputi retētio. ¶ Et cū poſt hyemē ſiccā fuerit ver eius ſiccus erit malum.

¶ Amplius eius mortalitas corrūpit arbores t̄ vegetabilia: ℓ̄ q̄ corrūpūtur ex aialibus que ea comedunt: t̄ ideo homines qui eis vescuntur corrūpūtur.

¶ De accītibus aeris ip̄reſſiōib⁹ q̄ nō valde curſui nāe ſ̄rie exiſtunt. Cap. viij.

n Unc aūt dictiōes ꝑplē debemus de alijs mutationibus aeris nō nātib⁹ neq̄ ſ̄rijs nāe: q̄ ſ̄z res celeſtes t̄ res terreſtres eueniunt. ¶ Et tā q̄ō multas earū innuimus in narratione tēpoꝝ. ¶ Alle ꝺo q̄ res ſequnt celeſtes ſūt ſic ea q̄ ſtellaꝝ cā accīt. Eſt. n. cū multe ex ſtellis in vno ꝓiūgunt loco t̄ ꝓiūgunt ſoli: t̄ ꝓuenit ex hoc calefactio multa eis quoꝝ capita ſunt ipſis oppoſ̄: aut locis q̄ ſunt circa eas. ¶ Et eſt cū ab oppōne capitis multa remouent longitudine t̄ minuit calefactio. Imp̄reſſio. n. rectitudinis capitis in calefaciendo nō eſt ſicut ip̄reſſio durabilitatis rectitudinis t̄ ꝓpinqtatis. ¶ Rex aūt terreſtris alie ſunt q̄ ſunt pp cāſ̄ latitudinū terraꝝ alie ſūt q̄ ſunt pp altitudinē citatū: t̄ pp eaꝝ ꝓfunditatē: t̄ alie ſunt q̄ pp cāſ̄ mōtuū: t̄ alie ſunt q̄ ſunt pp mariū cāſ̄: t̄ alie ſūt q̄ vētoꝝ cā exīt: t̄ alie ſunt q̄ ſunt pp cāſ̄ terre. ¶ Alle aūt q̄ ſunt pp cāſ̄ latitudinū: ſunt q̄ ſi terra fuerit q̄ ſit circa reuolutionē capitis cācri in ſeptētrione: aut reuolutionē capitis capricorni i meridie erit magis cala q̄ illa q̄ elongabit ab ea ad ptē linee equinoctialis: aut ad ſeptētrionē. ¶ Credere vero debent ex eo ſermonē quo vſ̄ q̄ō terra que eſt ſub circulo equinoctialis. ꝺiei eſt circa eq̄litatē: qm̄ cā celeſtis calefaciens ibi eſt cā vna que eſt ſol oppō capiti: t̄ h̄ q̄ō oppoſitio ſola: nō magnam efficit ip̄reſſionē. Ꝺ ār magnā efficiat ip̄reſſionē eſt ſolis durabilitas oppōnis. Ꝺō q̄ calor imedietate hore octaue eſt maior calor q̄ in meꝺiei t̄ ppea cū ſol eſt i poſtremo cācri t̄ in p̄mo leonis eſt maior calor q̄ eſt cū eſt in fine ſue declinationis. ¶ Et ꝺō cū ſol a capite cancri ꝓcedit ad aliud q̄ō eſt minoris declinationis q̄ ipſius eſt eius calor maior q̄ ſit cū eſt in tāta declinatione: t̄ nō ꝺū puēit ad caput cancri. In terra vero vbi eſt linea equinoctialis nō oppōnt ſol capiti niſi paucis ꝺiebus: ſ̄z poſtea ciro elōgāt. Augmētum nāq̄ prīū declinationis apud ꝺuos mōs multū exiſtit maius q̄ augmētū q̄ō exiſtit apud tropicos ſ̄imo fortaſſe apud ꝺuos tropicos nō opabunt motus triū ꝺiez aut q̄uoꝝ aut pluriū ip̄reſſiōem ſenſu pceptā. ꝺeiñ ſol moraſ̄ ibi i latitudie vna aut circa lōgo tpe: t̄ iceſſant calefac. ¶ Qua pp ꝑ ſmia tenēdū ē q̄ō terre: q̄z latitudies ſūt ꝓpique ꝺeliatōi toti oīb⁹ trīs ſūt caliores: t̄ ꝓp̄as ille q̄ ab ea i ꝺuob⁹ elōgāt laterib⁹ ad p̄es ꝺuoꝝ poloꝝ q̄ntate. xv. gꝺuū. In linea ꝺo equinoctiali nō ē calor illi⁹ ſupfluitatis q̄ fac oppō circa reuolōnem capitis cancri in locis habitatis. Fritas aūt in terris que ad ſeptētrionem longe ſūt ab iſta reuolōne, ē maior. Et hoc q̄ō eſt illud quod eſt conſiderandū ſ̄z latitudines trāſ̄ita tū vt i oīb⁹ alijs diſpōnib⁹ ſiles exiſtāt.

Digitized by Google

¶ Illud vero qđ est ꝑm terre situm est qđ qñ
qꝫ in alto ꝓsistit loco. qñqꝫ in ꝓfundo. Et locus
qđ ꝑ fundus est calior. Et locꝰ altus ꝙ fridior.
Illud. n. qđ est circa terrā i hoc spacio in quo
sumus est calidus ꝓpea qđ solus radius circa
terrā fit fortior: ⁊ qđ ab eo ad terrā altā elōga
tur est magis frm. Et eius qđ cā in pte nālis
phie ꝓuneꝫ. Cūqꝫ profundū ꝓeter hoc mul
tū fuerit imū plus ꝓprehendit radiū. ⁊ est ma
gis calm. Illud ꝙ q cā motū existit si est il
lud in quo mons existit ꝑm intentionē hitano
nis est ingrediens in diuisionē quā nolauim⁹.
Et si est illud qđ est ꝑm intentionē vicinitatis
est id de quo log nunc volumus. ¶ Bicem⁹
ergo q mons in spatio duobus opaꝫ modis
⁊ vnus est ex pte vñ sup cuitaté solis radios
reducit: aut ipsos ab ea tegit. Et alter est ex pte
vñ ventū, phibet ⁊ eius eruberationē refrenat.
¶ Primus aūt est sicut si a pte septētrionis ali
cuius regionū q̄ sunt septētrionales fuerint mō
tes: ⁊ eleuet sup eā sol in sua reuolutione resle
ctet ipsius calefactio ad regionē ⁊ calefaciet eā
lꝫ regio sit septētrionalis: ⁊ sīl cū mons ē a pte
occidēs ⁊ discoopit ab oriente. Et cū mons
erunt a pte orientis minus est ꝙ illud in hac in
tentione. Sol nāqꝫ cū mouet ⁊ sup mōtē illuꝫ
eleuaꝫ in oī hora ab eo clōgaꝫ: ⁊ radij q̄litas
se miorando, pcedit q ab ipso sole ad illā tēdit.
¶ Cū ꝙ mōs est ab occidēte nō est sic. Sol
exi q̄qꝫ hora ei appropiquādo icedit. ¶ Bo
dus aūt vētū, phibēdi est q mons aut claudra
ciuitate flatū vētu septētrionalis infrātus: aut
multiplicaꝫ flamus vētu meridionalis calefaciē
ns: aut est ciuitas inter duo cacumina mōtiuꝫ
sita detecta obuiatiōi alicuius vēti: cuius eruc
flatio ibi fortior erit q̄ sit in terra plana. Solet
enim aer cū per viā incedit angustā tractuꝫ pce
dere ⁊ nō cessare ⁊ sīr aq̄ ⁊ alia. Et hmōi qđ
cā in nālibus est scita. ¶ Ciuitates ꝙ magis
ꝑpate ex pte mōtiū siue sint coopte siue discoo
pte sunt q̄ ab oriente discoopte sunt ⁊ a septē
trione. Et coopte ab occidēte ⁊ meridie. ¶ Et
manibus ꝙ assidue ꝓcedit ciuitatibus q̄ sūt
eis vicine hūditatis augmentū. Q̄ si maria
fuerit a pte septētrionis erit hoc adiuuans ad
unfridādū eas ꝓp reuolutiōꝫ vēti septētrio na
lis q̄ unā sui fridus existit sup aq̄ facie. Et si a
pte fuerit meridiei, ꝓuenit ex eis grossities me
redionalis augmētū: ⁊ ꝓpter si penetrandi lo
cū nō inuenerit: ꝓpea q mons sibi in facie resi
stit. Et cum a pte fuerit orientis, erit hūectatio
aeris ab eis maior ꝙ si in pte fuerit occidētꝭ.
Sol. n. sine cessatiōe resolutionē augebit ꝙto
plus appropinquerit: ſz in occidentalibus nō
sic efficiet. ¶ Ad sūmū ꝙ ex maris vicinita
te, ꝓuenit in aere hūiditas: postea si fuerint vē
ti multi sibi succedētes quos nō refrenauerit
mōtes erit aer magis a putrefactione saluus.
Quod si venti eruptare negerint erunt putre
factiōi ꝑparate: ⁊ vt hūores putrescāt. ¶ In
hac aūt intentiōe venti q̄ sunt meliores sunt se
ptētrionales post orientales post quos sunt
occidentales ⁊ deteriores sunt meridionales.
¶ Sermo ꝙ de eo qđ vētoꝝ cā gñaꝫ duo
bus modis existit: sermo vīs absolutus ⁊ ser
mo ꝑm illud qđ vnicuiqꝫ ciuitati, ꝓprij existit.
Alius ꝙ sermo est ꝙ meridionalis ꝑz plīmas
ciuitatū calidus est ⁊ hūidus. Sz calidus pro
pterea q̄ a pte solis vicinitate calefacta vēit ⁊
hūidus ꝓpea q plīm marū a nobis est mere
dionale: ⁊ ꝓp hoc ꝙ sunt meridiōalia oparūr
in eis sol fortiter ⁊ euaporant ex eis vapores
q̄ ventis cōmiscēt. ⁊ iō meridionales vēn exi
stunt larantes. ¶ Septētrionales ꝙ sunt frī:
eo q̄ sup mōtes transeunt ⁊ super terras frās
multaꝝ nuū. ⁊ sunt ficci. ꝓpea q̄ eis nō multi
associant vapores. qñ resolutio a pte septem
trionis fit minus. neq̄ transeūt sup aq̄s mari
nas. lꝫ trāseūt ꝑz plīm sup aq̄s ꝙgelatas aut su
per deserta. Et orientales qđ inter calitatez ⁊
fritaté sunt tpan. lꝫ fiūt occiūtalibus siccioꝝes.
¶ Septētrionales nāqꝫ orientis minus hūt
maria ꝙ septētrionales occidentis. Et nos ꝓ
culdubio septētrionales sumus. Occidētales
ꝙ paꝝ plus sunt hūidi. qñ sup maria trans
eūt. ⁊ q̄ sol eos suo diuersificat motu vnuſqꝫ
qꝫ. n. horꝝ duoꝝ. ſ. solus ⁊ ipsoꝝ alteri suo motu
q̄si ꝗrīo existit. Ꝙqꝫ ñ tñ resolunt eos sol ꝙtū
orientales resolūt vēros. ⁊ ꝑpter q̄ maior ori
entaliū exufflatio est in ꝑn⁹ diei ⁊ maior occi
dentaliū exufflatio est in fine diei. Et iō occidē
tales minoris existit caliditatis ꝙ orientales: ⁊
magis ad fritaté declinātes. ⁊ ouētales maio
ris caliditatis lꝫ ambo opatōe vētoꝝ meridio
naliū ⁊ septētrionaliū sint ꝑpau. ¶ Qñqꝫ ꝙ
in ciuitatibus ventoꝝ iudicia ꝑm alias res mu
tant. Est. n. qñqꝫ in qbusdā citatibus ꝓuenies
vt venti meridiōales fridiores sint cū circa eas
mōtes fuerint nuoſi meridionales: ⁊ ꝓuerte
rint se venti meridiōales ad friditatē. iō q̄ su
per ipsos trancūt. Et est cū septētrionales me
redionalibus caliditores exīt: cū circa eos de
serta fuerint adesta. Sz assimilarz aut sunt ven
ti q̄ ꝑ deserta trāseunt valde calida aut sunt vē
ti de gñe fumoꝝ q̄ in spatio si gna efficiunt tor
refactiua sitis ignis: qñ cū sunt gues ibi acci
dit eis sicut anēssio ⁊ ꝙbustio ⁊ subule separāt
⁊ qđ gue est descendit in quo exīt adustionis
⁊ ignitatis reliquie: q̄ oēs venti fortes sic vt
sapientibus ꝑhoꝝ nō incipiunt nisi a supiori:
lꝫ mānerit eoꝝ ꝑn⁹ sit ab inferiori. ¶ Bum⁹
ꝙ motuū ⁊ eruptationū ⁊ turbis eoꝝ est a su
periori. Et hoc aut est iudiciū cōe: aut ꝑm ꝑm
⁊ hec certificatio in parte nālis phie ꝓuenit.
Et nos qđ nunc nominabimus capitulum istius
modi in locis habitatis. ¶ Ciuitatum ꝙ di

Digitized by Google

uersitates sunt fm terrā qm̄ exp̄ alie sunt luto se: alie sunt q̄ sunt petrose: alie sunt q̄ sunt arenose: alie sunt q̄ sunt limose fetentes: aut cenose: alie sunt sup q̄rus terras est virtus metallia superās. ⁊ hoc totū in eius aere ⁊ aqua opat. ¶ De impressionibus aereaꝝ mutationuꝫ malarū cursui naturali contrariarum. Cap.ix.

m Utatões ꝙo nām egredientes sunt aut pp̄ puersionē i suba aeris fcās: aut pp̄ puersionē in q̄litatē ipsius. Ad ꝙo in eius exit suba est vt ei⁹ suba ad malitiā puertat. nō ió q̄ aliq̄ suaꝝ q̄litatū valde fortior: fcā fuerit fm augmētū vel diminutionē ⁊ h̄ est pestilentia. ¶ Et est putrefactio que accit aeri sibi putrefactiōi aq̄ re mollientis fetide. ¶ Nos nāq; cū aerem dicimus volumus dicere aerē simplicē nudū qm̄ ipse nō ē aer q nos circūdat: ⁊ si inuenus fuerit put⁹ fortasse erit alius. Ipse.n. ⁊ vnūqd̄q; simplicū nudoꝝ nō putrescit: sed aut in sui q̄litatē: aut in sui suba in aliud puertit simplex: sicut aq̄ puertit in aerē. Cū aūt aerē dicimus nolumus dicē nisi corpus i suba sua pnxtū. Et est corpus pnxtū ex aere cernificato ⁊ pti bus aqueis vaporosis: ⁊ pub⁹ terreis i fumo ⁊ nubibus surgentib⁹: ⁊ pubus ignēis: ⁊ nos nec̄ dicimus illū aerē nisi quo dicimus aquā maris: aut lacuū aquā: Is non sit aq̄ plura simplex sed mixta ex aere ⁊ terra ⁊ igne: Is sup ās in ea est aq̄. Hic ergo aer putrescit qñq; ⁊ cōuertit eius suba ad malitiā. sicut aq̄ lacunaruꝫ putrefit ⁊ puertit eius suba ad eā. ¶ Pestilē tia aūt ⁊ aeris putrefactio fm plūs euenit i po stremo estatis ⁊ in autūno. Et nos ḡ nō iabimus accītia q̄ ex pestilentia in alijs locis, pue nūt. Ad ꝙo in ipsius exit q̄litatib⁹ est vt fm calitatē aut fritatē ad q̄litatē quenīat intolerabilē intātū vt p ipꝫ messes ⁊ grāia corrūpāt. Et hec ḡ est aut puersio hōgenea sicut rabiosas estatis cū fortior sit aut puersio ẓia sicut frigoris malitia i estate q̄ pp̄ aliq̄d eueit accīs. ¶ Ex aere ꝙo cū mutat̄, puenūt in corpib⁹ accītia. Cū.n. putrescit putrefacit hūores ⁊ i cipit hūorē putrefacere q a corde circūdat⁹ est qm̄ ad ipꝫ ppiqus accit q̄ ad aliū. ⁊ si fortiter calefit ulcuras laxat ⁊ hūores resoluit. ergo i siti augmentū pstat ⁊ resoluit spīm ⁊ deijcit vires ⁊ prohibet digōnē: ppea q̄ calorē innatū occultū resoluit q est instrm nāe. ⁊ colorē efficit citrinū: ppea q̄ hūores resoluit sanguineos calorē rubificātes: ⁊ q̄ colerā alios facit supare hūores ⁊ cor q̄ calefacit calore nō inato ⁊ facit hūores fluere ⁊ ipsos putrefacit. ⁊ defert eos ad membra ⁊ membra debilia ⁊ corpibus sanis nō est bonus. ¶ Est m̄ cū hidropicis cōfert ⁊ paliticis ⁊ alcuzez frō ⁊ spasmo hūidor torture hūide. ¶ Aer ꝙo frid⁹ calorē innatū ad interiora redire facit, vbi talē adeptus fuerit fortitudinē p̄ quā ad interiora ingrediat h̄ nāq; est mortificās. ¶ Aer preterea frīs non multū phibet māerū fluxū. ⁊ prunet eas. ⁊ facit catarrū ⁊ debilitat neruos ⁊ tracheam arteriā magno ledit impedimento. Et cū nō fuerit fortis digestionē efficiet fortiorē: ⁊ oēs occultas opōnes efficiet fortiores ⁊ excitabit apparētes. Ad vltimus vero est magis sanis conueniens q̄s aer multe calitatis. Sed eius gdē nocumēta sunt ex pte opōnā que ex neruis pendent. Et ió q̄ claudit poros ⁊ q̄ pmutū illud qd̄ intus in oribus exit. humidus ꝙo pluribus cōplōnū ē bonus ⁊ colorē efficit bonū. Et curē ⁊ reddit eā molle ⁊ poros diuitit aptos sed ad putrefactionē pparat. Et siccus qd̄ huic exit ẓrius. ¶ De naturis ventorum. Cap.x.

i Am ventoꝝ dispōnes narraturus in ea. mutationū aeris. notatōe aliqua. Hunc vero in eis sermonē volumus pferre aggregatiuū fm aliā ordinem ⁊ incipiemus a septētrionali.

¶ De vento septētrionali.

s Eptētrionalis corroborat ⁊ indurat ⁊ que manifeste fluunt prohibet ⁊ diuidit poros ⁊ digestiuam fortes efficit constringit ventrem ⁊ indurat ⁊ prouocat vrinam ⁊ aerem putridum pestilentialem sanat. ¶ Cum vero meridionalis septētrionalem precedit ⁊ sequitur eum septētrionalis accidit a meridionali fluxus ⁊ a septētrionali expectio interius ⁊ quandoq; p̄ uenit inde scissura ad exteriora. Ideoq; multiplicatur tūc fluxus materiarum capitis ⁊ pectoris egritudines. ¶ Et egritudines quidez septētrionales sunt dolores neruorum de quibus sunt vesica ⁊ matrix difficultas mingendi ⁊ tussis ⁊ costarum dolores ⁊ lateris ⁊ pectoris ⁊ horripilationes.

¶ De meridionali vento.

m Eridionalis laxat fortitudinem ⁊ aperit poros ⁊ turbat humores et mouet eos ad exteriora ab interioribus et in sensibus efficit grauitatem et ipse est ex eis qui exturas corrumpunt et egritudinum efficit recidiuationem et debilitat et super exturam et podagraꝫ efficit p̄ruritus et commouet epilepsiam et affert somnū et facit febres putridas: Is nō exasp̄at guttur.

¶ De occidentalibus ventis.

Occidentalis si in postremo nocuis et in v principio diei flauerint: venient ab aere qui tam temperatus est, ppter solem: et subtilitatis et eius humiditas tam fuit immutata: ideo q̄s sunt siccores et subtiliores. q̄ si in fine diei et in principio nocuis flauerint: erit res contraria. Orientales m̄ vniuersaliter occitalib⁹ semp exit melioꝛes.

¶ De occidentalibus ventis.

Digitized by Google

Enti ifti ſi flauerint in fine noctis ꝛ
v in p̄n̄ diei venient ab aere in quo
ſol opatus non fuit. Spiſſiores igit
ꝛ groſſiores erunt ꝙ ſi in fine diei ꝛ
noctis p̄ncipio flauerint: erit res cōtraria.

¶ De his q̄ puenīt ex hitationū locis. C. xj.

A capitulo mutationū aeris tā no
i minauimus diſpoſitiōes q̄ſdā loco
rum hitabiliū. Nūc vo ēt in eis ſer
mone volumus pferre cōpēdioſuz
ſm alium ordinem: neq; eſt nobis curandum
ſi aliquid ex eis que diximus reiteremus.

¶ Locorum habitabilium iudicia.

Aſſiciuſti ꝙ locoꝝ hitabiliū diſpō
i nes in corpibus ſuerificant cā al
titudinuz ꝛ p̄funditatū in ipſis. Et
cā diſpōnis eoꝝ q̄ eis vicinant cum
hoc ex mōtibus: ꝛ diſpoīb⁹ terre ipſius ſi ſit
luroſa: aut humeſcā: aut cenoſa. aut ſi eſt in ea
ꝓtus minere ꝛ diſpōis multitudinis aq̄: aut
paucitatis eaꝝ. Et diſpōis eoꝝ q̄ eis vicinant
ſicut arborum ꝛ mineraruz aut foueaꝝ: aut ca
dueaꝝ: aut hoꝝ ſiliū. Et ſciuiſti q̄n aeꝝ ꝓpiō
nes ex latitudinib⁹ ciuitatū cognoſcunt ꝛ ex
terra ipſaꝝ ꝛ ex mōtū ꝛ marū vicinitate quā
hñt cū eis: ꝛ ex ventis eaꝝ. ¶ Et nunc q̄ dī
cemus ſūmatim ꝙ oīs aer ꝙ cito infrāt cum
ſol occidit: ꝛ cito caleſit cū ipe oriꝫ eſt ſubtilis.
Qui vo huic eſt ꝓrius eſt eōrio. deinde oīb⁹
aeribus deterior eſt ille q̄ coꝛ ꝓfrigit. ꝛ aeris
attractōz anguſtat. Poſt hoc diuidemus nūc
cuiuſlibet loci habitabilis diſpoſitionem.

¶ De locis habitabilibus calidis:

Q ca hitabilia cala nigrificāt capil
l los intū ꝛ criſpāt ꝙ eos cū colligū
tur pipi ſiles efficiūt. digeſtiuā debi
litāt. ꝛ cū in eis maxima fuerit re
ſolutio ꝛ minuet hūiditas cito aducet ſenū ſi
cut in terra nigroꝝ. Illis nāq; q̄ ibi morantur
aduenit ſenū annis triginta ꝛ eoꝝ corda ſunt
tunica ꝓpea ꝙ ſpūs multū reſoluūt. Corpora
ꝓtera in locis hitabilibus calis morātiū ſunt
magis lenia. ¶ De locis hitabilib⁹ fridis.

A locis hitabilibus fridis morā
i tes ſunt fortiores ꝛ audacie maio
ris ꝛ melius digerentes ſicut ſciui
ſti. Que ſi fuerint humida erūt ibi
morantes craſſi ꝛ carnoſi: ꝛ multa abundātes
adipe. quoꝝ vene erunt p̄funde ꝛ unctiure oc
culte ꝛ erunt ipſi teneri ꝛ albi.

¶ De locis habitabilibus humidis.

A locis habitabilibus morātes hu
i midis pulcheriarum ſunt facierum.
Quoꝝ cutes ſunt lenes. ꝛ cū exerci
tantur cito aduenit eis laxitas. Et
eoꝝ eſtas nō multū caleſit. neq; hyemis valde
infrāt. ꝛ eis aduenūt febres multe more ꝛ
veter ꝛ ſanguinis multus exitus ex mēſtruis
ꝛ hemoꝛroidibus. ꝛ multiplicantur in eis he
moꝛroides ꝛ vlcera putrida ꝛ putrefactiō ꝛ
multiplicatur in eis epilepſia.

¶ De locis habitabilibus ſiccis.

A locis habitabilibus ſiccis mo
i rantium ericcant cōplōnes: ꝛ ipſoꝝ
offuſcant cutes ꝛ ericcāt. Et eoꝝ ce
rebris cito aduenit ſiccitas. Et eoꝝ
eſtas eſt valde calida ꝛ hyems quidem mul
tū frida. ¶ De locis habitabilibus altis.

A locis hitabilibus altis morātes
i ſunt ſani ꝛ fortes labores multū pa
tientes: ꝛ viuunt diu.

¶ De locis habitabilibus ꝓfundis.

A locis hitabilib⁹ ꝓfundis moran
i tes i vaporoſitate exiſt mixta ꝛ epſa
obſcuritate ꝛ aqs abūdāt ñ fris: ꝛ ꝑpe
ſi fuerint ſtātes: aut aq̄ lacuū aut ſta
gnoꝝ: ꝛ quēadmō ſciuiſti eoꝝ aeres ſūt mali.

¶ De locis hitabilib⁹ peroſis ꝛ diſcoopus.

Q uni aeres in eſtate ſunt valde
h calidi ꝛ in hyeme multū fridi. ¶ Et
eoꝝ corpa ſunt dura ꝛ ſolida ꝛ mul
toꝝ capilloꝝ: fortia et ſicture manī
feſte: ꝛ vicit in eis ſiccitas: ꝛ ſunt multū vigilā
tes: ꝛ ſunt maloꝝ moꝝ: ꝛ inobedientes ē in eis
beliꝝ fortꝰ ꝛ ſolertia in armibus ꝛ acuitas.

¶ De locis hitabilibus mōtuoſis ꝛ nuoſis.

A locis montuoſis nuoſis. moran
i tium iudiciū eſt ſicut aliarum terra
rum frāruz. ꝛ eoꝝ terre ſunt vento
ſe. ꝛ dum mx morāt gñant in eis
boni ventriſ cum reſoluūtur ſi montes habēt
qui ventos p̄hibeant: ſunt vaporoſa.

¶ De locis habitabilibus marinis.

Q uz tpaī caſitas ꝛ fritas ꝓpter
h ſue hūiditatiſ ad paſſionē inobedē
tiā ꝛ ad recipiendū illud qđ in ipa
penetrat. In hūiditate vo ꝛ ſiccita
te p̄ualebit ad hūtuaī declinant. ¶ Et ſi
ſeptētrionalia fuerit erit maris vicinitas et ha
bitatiōis ꝓfunditaſ magis tpare in eis. Et ſi me
ridionalia fuerint calida erit econtrario.

¶ De locis habitabilibus ſeptētrionalibus.

Q ui hitabiliū locoꝝ horum iudi
h cū eſt ſicut iudiciū cuitatū et ꝓuīn
ciaꝝ in q⁹bus multiplicant expā
mendi et ꝓſtringendi egritudines.
Et multiplicant i eis hūores i occulto corpis
ꝓgregati. et ſoler in eis eē digeſtiue bonitas et
vite lōgitudo: et multiplicāt in eis exitus ſan
guinis ex naribus ꝓp multā repſionē ere ſolu
tionis paucitatē. vene ergo aliq̄n ſcinduntur.

¶ Epilepſia vo nō eis accit ꝓpter q̄ ſint ute
rius ſani: et qz calor eoꝝ in natus eſt mult⁹ que
ſi acciderit erit fortiſ: q̄n ñ euēcat niſi ꝓp fortē
cāz. ¶ In corpib⁹ ꝓtera eoꝝ vlcera cito ſanāt
ꝓp eoꝝ fortitudinē ꝛ ſaguiſ eoꝝ bōitatē ꝓpea

Digitized by Google

ꝯ exterius non est cā que ea laxet aut ea dere
gat. Sed pp multū caliditatis cordium eorum
sunt eis mores lupini. ¶ Mulieribus preter ea
eoꝝ accit ne a menstruis pfecte mundent. qm̄
eaꝝ menstrua nō sufficienti fluūt cursu pp via
rum ꝓstrictionē: qz nō est ibi qō ipsa faciat cur
rere ⁊ laxet. ¶ Et pp hoc dixerūt qdā ꝙ sunt
steriles qz eaꝝ matrices nō sunt mūde hoc ei
diuersum est ab eo qō in parthoꝝ terris vide
mus. ¶ Ego aūt dico ꝙ calorus inatu eaꝝ for
titudo pficaꝫ et qō minuūt ex causis q̄ fluere
faciunt ⁊ larant exteriorib⁹. ¶ Et dixert ꝙ
raro accit eis: vt abortū patiant. ⁊ hoc qdē de
monstrat ꝙ ꝝtates moꝝtuū in istis habita
bilibus locis sunt fortes. ⁊ partus aduenit eis
durus: qm̄ mēbra eaꝝ pendi sunt stricta ⁊ so
lida. ¶ Ꝺ ꝝo abortiant ꝑm plūs fit pp frigus
Earum quoꝙ lac paucū est: ⁊ grossum pp fri
gus nō pmittit penetrare ⁊ currere. ¶ Est ēt
cum in hac terra accit ⁊ precipue debiles hūi
bus ꝝtates vt mulierib⁹ cuzez ⁊ pthisis ⁊ eis
ꝑprie q̄ paruū accit eis pthisis ⁊ cuzez frequē
ter ꝓpea ꝙ vehementer se exprimūt ex duritie
ptus. Et ne ergo q̄ sunt in pte pectoris scindū
tur ⁊ ptes aliquor ex neruis ⁊ villis. Ex ꝑmo
igit accit pthisis ⁊ ex scdo cuzez. ¶ Stomach
quoꝙ ventris preperatus est ad scindendum
apud vehementē expūlionē. ⁊ pueris accit ra
mex aquosa q̄ ab eis remouet cum crescūt ⁊
puellis accidit aqua ventrium ⁊ matricū: que
cum crescunt recedit. ¶ Ophalmia vero raro
accidit eis: sed cum accidit est fortis.

¶ De locis habitabilibus meridionalis.

b ¶ Horum iudicia sunt iudicia terraꝝ
ꝝtporum cal dorum: plurimū aut
aquarum q̄ sunt in eis est salsum
⁊ sulfureum. Et capita moꝝtuū in il
lis sunt plena hūdis māijs: qm̄ meridies hoc
operatur. ⁊ eorum ventres sunt soluti pp illud
qō ex eoꝝ capitibus ad stōs descēdit. ¶ Hēbra
quoꝙ eorum sunt laxa ⁊ debilia: ⁊ sensus ip
sorum graues. Et desideria comedēdi ⁊ bibē
di debilia ⁊ quoliber vino grauant pp qō eoꝝ
capita ⁊ stomachi grauia exūt: vlcera quoꝙ
eoꝝ duriter sanant ⁊ mollificant. ¶ Mulie
ribus ꝝo accit multum sanguis menstrui exi
tus neꝙ ꝓstringit nisi cū difficultate: ⁊ freqn̄
ter abortiunt pp multitudinē egritudinū eaꝝ
⁊ nō ab alia cā. ¶ Uiris quoꝙ accit a ventre
sanguis exit⁹ ⁊ hemoroides ⁊ obthalmia hu
mida q̄ cito sanant. ¶ Senibus ꝝo q̄ transe
unt quinquaginta ānos accit palysis pp eorum ca
tarros. ⁊ accit oibus eis ppea qō sunt eorū ca
pita plena difficultas anelitus asma ⁊ tortura
⁊ epilepsia. Et accit eis febres in qbus calidi
tas ⁊ fritas ꝓiungunt ⁊ febres longe hyema
les ⁊ nocturne. Acute ꝝo febres paꝝ accidūt
eis ppea qō eoꝝ vēnes multū resoluunt ⁊ dis
soluitur subtile qō est in eorum humoribus.

¶ De locis habitabilibus orientalibus.

c Aurias q̄ ab oriēte est apta et in op
positiōe posita est sana ⁊ boni aeris.
Sol.n.in principio diei ei elevatur ⁊
aerem eius clarificat. Postea rece
dit ab ea aere iam clarificato: ⁊ exurgant super
ipsam venti subtiles quos premittit ei sol. de
inde ipsemet eos segr ⁊ pueniūt ipsoꝝ mor⁹.

¶ De locis habitabilibus occidentalibus.

i ¶ Ciuitate q̄ ab occidēte est disco
perta ⁊ ab oriēte cooperta nō venit
ad eam sol nisi tarde. Et dico cū ve
nit ad ipsas incipit elōgari ab ea: qz
nō ei appropinquādo iccedit. Nō ergo ei⁹ sub
tiliat aerē: neq̄ exiccat sed diminuit ipm̄ humi
dum grossiz: ⁊ si ventos ei mittit: mittit eos ab
occidēte ⁊ i nocte. ¶ Iudicia ergo ipsoꝝ sunt
iudicia ciuitatū hūidaꝝ ⁊ cōplonū caliditatem
hūitum tpatam grossam. Et nisi esset pp illud
qō ex spūsitudine pueniret aeris eoꝝ nā veris
nāe filiis existeret. ¶ Sanitas ꝝo in eis mi
nus erit q̄ in terris oriētalibus cū diminutiōe
multa. ¶ Neq̄ audienda sunt ꝝba eius q̄ di
cit absolute ꝙ virtus huius terre est ꝝtus ve
ris cōpōne aliaꝝ terraꝝ valde bonaꝝ. ¶ Ꝺ
ꝝo in ea vehemēter erit malū est qō sol nō ad
veniret, nisi postq̄ iā inualuerit ad calefaciēdū
clima. Nō qz est altus sup eaꝝ igit post frigus
noctis ob hoc subito elevat. Sed pp hūiditā
tem cōplonis aeris eius sunt voces hoīz rau
ce: ⁊ ꝓprie in autūno pp reumatismos ipsoꝝ.

¶ De eligēdis locis habitabil⁹ ⁊ eis ꝓpādis.

q ¶ Illoca elegit habitabilia. cognosce
re dz terrā ciuitatis: ⁊ qūo erit eius
dispō ꝑm altitudinē ⁊ ꝓfunditatez
⁊ discoopturā aut cooperturā: ⁊ eius
aquā ⁊ subaz aq̄ ipsius: ⁊ qūo erit ꝑm eius ꝓ
palationē ⁊ eius discoopturaz: aut ꝑm sui oc
cultationē ⁊ ipsius ꝓfunditatē. ⁊ si sit vēnis ex
posita aut in terra ꝓfunda. ⁊ dz cognoscere vē
tos ibi flantes si sint sani fri. ⁊ qd ei sit vicinus
er maribus ⁊ pelagis ⁊ mōtibus ⁊ mineris. ⁊
dz scire q̄lis sit terra ꝑm sanitatez ⁊ egritudi
nes. ⁊ q̄ egritudines illic cōmoꝝātibus eueni
re soleāt. ¶ Et dz cognoscere illic cōmoꝝātiuz
fortitudines ⁊ eoꝝ desideria ⁊ digestiua: ⁊ na
trumenti eoꝝ humitatez. ¶ Et qūo erit eius
structura: ⁊ si sit ampla spaciosa: aut sint eius in
troitus angusti: ⁊ locus vñ vapor egredi⁹ sit
ꝓstrictus. ¶ Post hoc opz vt fenestre ⁊ porte
sint orientales aut septēcrioāles. ¶ Sueq̄ illō
vñ magis sollicitari debes vt venti oriētales
structuras igredi valeāt: ⁊ vt sol ad vnūquēq̄
locū intrare queat q ibi exīstit qñ ipse est q̄ ae
rem rectificat. ¶ Elicinitas quoq̄ aquaꝝ vul
cium mobilium currentiū multaꝝ ⁊ mundaꝝ
⁊ que hyeme infrāntur ⁊ estate calefiant ⁊ di
uerse ab

Digitized by Google

uerse ab eis que occultantur est res conueniēs
t aditoriū pbēs. ¶ Et iā qđ locuti sumus
de aere t bcis hitabilibus ybis expositoris.
Hūc ār loq debemus de causis que ista sequū
tur: que cum eis numerate sunt.

¶ De eis q̄ patiūt ex mora t gere. La.xij.

Moras opō in corpe hūano diuersifi
m catarū qđ est fortas aut debilis aut
paucis: aut multus: t pp illud qđ ei
er gere admiscet. Et illud qđ apud
sapientes ē dīctio p̄ie. t pp illud qđ in ipo exer
cent boles et mūjs. ¶ Et motus qđ fortis
t multus t paucus: t cū gere mutus oēs cōi
cant in: hoc vt caloré efficiant fortiorē iz fortis
non multus differt a multo nō forti t a multo
q̄ admixto: q̄ ipse vehemēter calefacit cor
pus: t si resoluit parū resoluit. Adult ȳo pau
latim resoluit pluſq̄ calefaciat. ¶ Et cū q̄s
cor multus, existit infrā: ppea q̄ vehemēter
caloré resoluit nālē t ēt exiccat. Ex cuz ipse in
alīq̄ excrescēt mā plerūq̄ mā illa efficit qđ ei
ad̄uabit opōs: t plerūq̄ facit qđ ipsaz dimi
nuit. v.g. si motus fuerit motus artis fulonum
puenient ex ea in fritare t hūdutare augmentū.
Et si motus fuerit motus artis ferrariorū acci
dit er ea i calitrare t siccitare augmētū. Mues
vero sp est infridās pp puatōs viuificatōis ca
lours: t pp ȳstrictionē q̄ est suffocās t hume
ctāns pp defectum resolutionis supfluitatum.

¶ De his q̄ pūtūr ex sōno t vigilijs. L.xij.

Somnus generat vehemēter sitis erit.
o t vigilie valde sunt motui similes.
Ambobus nī cor post hoc sunt p
prietates q̄ sunt p̄siderande. ¶ Di
cemus ergo qđ somnus oēs opōes nāles for
tes efficit: ppea qđ caloré p̄net in atū t hūtez
laxat a latēto qđ cordis vias hūectat t eas la
rat: t qz ipse sūam turbidā efficit t, phibet il
lud qđ resoluit. ¶ Assimilatis ȳo mōs oēs
remouet t fortes reddit actiones. Motus nāq̄
oi qđ ad curēdū aptū ē curredi ad auget hu
tēmū sint māe q̄ ad pte cuius existāt. ¶ Sō
nus n. q̄dq̄ ad expetēdū eas iuuat: ppea qđ ca
loré interius p̄net t nutrimentū in corpe pi
tur. t expellit illud qđ est intra cutē: ppea qđ il
lud qđ est lōge ȳstringit. Vigilie ȳo hoc plus
efficiunt ls somnus plus efficiat sudoré q̄s vi
gilie. Sudor nāq̄ qđ efficat sōnus est fs mōs
exuberādi mām: t nō fm mōs resolutōis sub
tilis p̄net. q̄ ār in somno multū sudat nullaz
habēs cām nutrimēto plenus existit q̄ tolera
re negt. ¶ Cūq̄ somnus mām inuenit aptā
ad digerendū t maturādū: ad sanguinis nām
cā p̄uertt t calefacit ipsam t transit calor per
corpus: t calefacit corpus calore nāli. ¶ Ad
si hūores inuenerit calidos colericos t pdu
rauerit eos ipos calefacit eos vel corpus calore
ēreo. ¶ Et si inuenerit vacuitatē infridabit:
propter hoc q̄ resoluit: aut hūores q̄ hūtū dī
gestiue sit modiciens infridabit pp illud qđ ex
pandit de eo. ¶ Vigilie ȳo humus totius cō
trariū efficiunt. Cū ār sunt multe cōplexiones
corrūpunt cerebri aliquo siccitatis mō t debi
litāt ipsum t cōmuscēt rōné t adurunt humo
res: t egritudines faciunt acutas. ¶ Somnus
ār multus humus efficit frīū. Ad pār enim
hūtū a latū obtusione t capitis grauedine t
egritudies frās t illud est pp illud qđ ipse in re
solutione phibet. ¶ Vigilie ȳo desiderium
augent t famē efficiunt pp illud qđ de mā re
soluunt t de digestiua minuūt pp illud qđ de
hūte resoluunt. ¶ Et insōnietas qđ iter vi
gilā t somnū in oibus dispōnibus est malā.
¶ Ad ār ex dispōne somni est supans est q̄
in ipso calor occultat t frīas manifestat: t pp
hoc oibus mēbas tāq̄ nēcia sūt opuēta ēt ta
in vigilijs nō sunt nēcia. ¶ De iudicijs vero
somni t de eo qđ de ipso p̄sideraī t ipsi? dispō
nibus verba multa inuenies in libus q̄ sequū
tur si deus voluerit. ¶ De his que p
ueniūt ex motu t gere a latū La.xiij.

Omnia sic accīdia sequunt: aut eis
o associant. motiones spūs interi?: aut
exterius. Et illud aut erit subito aut
paulatim: t eius motoz ad exteriora
sequit frīas ei? qđ interius existit: t forasse
supfluit illud qđ resoluit. Subito ergo infrāt
exterius t interius t segt eā sincopis aut motus.
¶ Et motū qđ eius ad interiora sequitur frīas
eius qđ est exteri? t caliditas exteriorz t est cuz
multa coangustiōe ȳstringit t infrātur interi?
t exterius t sincopis magna aut motus sequit
ipsum. ¶ Et motus qđ ad exteriora aut fit su
bito: sicut fit cū extra: aut fit leuiter t paulatz:
sicut cōtingit cū adiunt delire t gaudiū t panī.
¶ Motus vero ad interiora aut est subito si
cut cum timor adest: aut est leuiter t paulatim
sicut cum adest tristicia. ¶ Et suffocatio quidē
t resolutio predicte nūq̄ sequuntur nisi illud
qđ subito euenit. Diminutio ȳo t pusillanimitas
nūq̄ sequunt nisi illud quod leuiter t paulatz
euenit. ¶ Cumq̄ diminutionem dico intelligo
suffocationem que ordinatim t paulatz ac
cidit t non subito. Et cum dico pusillanimitatem
intelligo resolutionem qua fit leuiter: t paula
tim t non subito. ¶ Et est cum accidit vt in
hora vna ad duas, moueat pres cū accīs duo
conuntā accīnia sūt eden. Est. n. cū accīt cuz ea
ira t tristicia t diuersificantur duo motus t si
cut verecundia quia fit primus constrictio ad in
teriora. deinde redit ratio t conssilium t dila
tat. illud quod est constrictum t egreditur exte
rius t rubificat colorem. ¶ Et est etiam cum
corpus patit, ppter affectiones aiales alias ab
illis qs nō sabimus: sicut sunt imaginationes
aiales: plin. n. in primū reb nāles quēadmodū

Digitized by Google

accēt vt puer ei flectur cuius forma imaginata
fuit cū fuit cōiunctio ⁊ vt fit eius color ꝑpin-
quus colori eius qué viderūt cū fit casus. Et
iste sunt res q̄s hoies credere abhorrēt q̄ diffi
cilis dispōnis non nouerunt hitudies. ¶ Illi
vo qui sapiam diligūt non negāt eas quēad-
modū negāt res q̄ ee nō pñt. ¶ Et huius q̄ō
gñis est motus sanguis ⁊ secūdo ei⁹ q ꝑpat
ad cū cū multum intētus fuerit ad ꝓsideraduz
res rubeas. ¶ Et istius capti ē cōgelatio den
tiū ppeaq̄ alius acredinē comedit ⁊ iuēire do
lores mēbri ppea q̄ tale q̄le illud doleri alij cū
de eo cogitauerut. ⁊ isti⁹ capti ē mutatio ꝑplō
nis ppea q̄ imaginat de re quaz timet ne ca-
datur ei. ¶ De his que ꝓuenīunt ex his
que comeduñt ⁊ bibuntur. Cap.xv.

Quod comedit ⁊ bibit in corpe hūa
no tribus opat mōis. Aut.n.in ipso
sola sui q̄litate opatione efficit: aut
sui mā: aut opoz facit tota sui suba.
⁊ fortasse res q̄ ex his tribus intelligunt verbis
ꝑpinque erunt ſm lingue cōsideratiōē. Sed
cū de his logmur intentiones exꝑmere volu-
mus q̄s mō noiabimus. ¶ Sui vero q̄litate
agens est illud q̄ calefieri ſolet: cū est in cor-
pe hoīs: aut infrāri: ⁊ calefac calitate sua: aut fri-
gefacit sua fritate: ita q̄ nō ei assimilat. ¶ Et
sui q̄ opans mā est illud q̄ a sui cōuertūt nā:
⁊ recipit formā alicuius difiōis mēbroꝝ hūa-
noꝝ: sed eius mā lz formā illā recipiat: ē ñ cū
accidit: vt aliquā suarū q̄litatū q̄s hēbat q̄ suo
mō formo: exit q̄s hūani corpis q̄litas in ipsa
remanere eaz faciat a ꝓncipio rei: dōec cōplea
tur coagulatio ⁊ assimilatio sicut sanguis qui
gñatur ex lactucis: q̄m in ipso est plus fritatis
q̄s sit in cōplōne hoīs: lz sit fcūs sanguis ⁊ sit
bonus ad hoc vt mēbri hoīs ps fiat: ⁊ sanguis
q ex aliis gñatur huic exit ꝓximus. ¶ Sui vo
suba opans est forma sui specifica agēs ⁊ est il
la q̄ ipm est id qd est ⁊ non q̄litate sui ꝓpter q
corpi sile fiat aut fiat ei sile corpus. ¶ Cūq̄
dico q̄litatē vnā q̄uo: q̄litatū intelligo. Qua
litate igr sua opanus mā in ope ingressum nō
hz. ¶ Sua igr opans mā est illud cuius mā
cū de suba quā hēbat alterat alteratōe quā in
ea fecit ꝙtus q̄ est in corpe restaurat illud qd
ex eo fuit dissolutū primo: ⁊ accendit calo-
inatū ppea q̄ in sanguine fac augmētū scdo.
¶ Et est ēt cū opat sius q̄litandus q̄ remanse
runt in ipso tertio. ¶ Et sua qd opans suba ē
illud qd forma sue spēi opat quā acq̄sierūt post
cōplōm: qd cū eius. simplicia se cōmiscuerūt ⁊
ex eis gñata fuit reꝙna ꝓparauit se ad recipie
dum spēm ⁊ formā additam super illud quod
hñt simplicia illius. ¶ Hec ergo fortia nō est q̄
litates ꝓme q̄s hz mā: neq; ē cōplexio q̄ gñat
ex eis: sed est ꝓfecto quā acq̄sierūt mā ſm apti
tudinē q̄ fuit ei acq̄sita ex cōplōne sicut in ma
gnete ꝙtus attractiua: ⁊ sicut mā cuticiq̄s spēi
ve geta bilium ⁊ ialitū. ſcila quā hñt post cō-
plōnis ꝓp cōplōnis ꝓpatiōē: ⁊ neq; est ō sim
plicibus cōplōnis neq; ipsamet cōplō: q: non
est calitas: neq; fritas: neq; siccitas: neq; hūidi
tas: neq; simplices: neq; cōmixte: sed est ꝙtus
gra color aut odor: aut alia: aut alia fortia de nō
ceptis sensu. ¶ Et istius fortie q̄ gñatur ex mā
q̄s est ꝓfectio passio ab alijs cuz hec forma est
ꝙtus passiua: ⁊ q̄s est eius ꝓfectio facere ⁊ nō
aliud: ⁊ est cū hec forma est ꝙtus agendi ⁊ nō
aliud: ſz cū est agens ⁊ nō aliud: q̄q; est eius
actio in corpore hoīs: ⁊ q̄q; nō. Et huius q̄ō
forme que post cōplōm ꝓuenit aliq̄ accit vt
fit perfectio passio ab alio cum fuerit ꝙ forma
virtus passiua. Et quandoq; accidit vt fit per
fectio eius in aliud actu. ¶ Et quandoq; ac-
cidit vt sit hec forma virtus super operationez
in aliud ⁊ quandoq; euenit vt sit hec forma ad
iuuans super operationem in aliud. ¶ Sed
cum fuerit operatrix in alio: aliquando euenit
vt sit eius operatio in corpore hominis aliquā
do non. Et si est virtus in corpore hominis
agens: aliquando efficit operationem conue-
nientem corpori quando q; operationem non
conuenientem. Tota autem operatio hec nō
ꝓuenit ex eius cōplexiōe: imo ex eius forma
specifica aduenientem post complexionem.
Vnde ꝓpter hoc vocamus huiusmodi ope
rationem a tota subſtantia. ſ. forma specifica ⁊
nō q̄litate. ſ. nō aliq̄ q̄uo: q̄litatū. neq; eo qd ē
eaz ꝓximo. ¶ Cōuenies vo ē sicut peonie
opō q̄ destruit epilepſiā. Nō q̄uies at sic ꝙtus
napelli q̄ hoīs corrūpit suba. ¶ Redeamus
ergo nūc ⁊ dicem⁹ q: cū dicim⁹ q̄ res q̄ come
dit. aut q̄ fit inūctio ē cala aut frā volum⁹ di-
cē qd ē fit ī po ⁊ nō in effectū. ⁊ volum⁹ dicere
q ē ī po⁹ pluscala q̄s corpora nostra. aut plus
frā q̄s corpa nra. ¶ Et cū hāc po⁹ dicim⁹ vo
lum⁹ dicē ꝙtute ꝓsideratā p opoz caloris q̄s
nra corpa i ea efficiūt. q̄m cū ei⁹ potior: a calo
re inato q ē i nobis paruē accident i ea tūc illō
i effectū. ¶ Est ēt cū hāc potētiā dicem⁹ ⁊ volu
mus ré aliā dicē. Et ē vt sit po⁹ cū itētiōe bon
tatis aptitudinis. sic cū dicim⁹ q̄ sulfur ē calīs
i potēna. ¶ Et ē cū dicim⁹ q̄ res ē cala aut frā
⁊ attēdim⁹ illud qd i ea ꝓpōne ex q̄uo: de-
mētis ꝑmis ē magis supans. ⁊ nō ꝓsideramus
opōnē quā i nris efficit corpib⁹. ¶ Est ēt cuz
de medicīa dicimus q̄ in potētia sit: cū fuerit
ei⁹ potēna in itētiōe hitus sicut potentia scribe
q tā diuitis scribēdi opōnē. ⁊ tū hz i scribēdo
potētiā. quēadmodū dicim⁹ q̄ napellus in po
tētia ē corrūpēs. ¶ Inter hoc vo ⁊ ꝑmā erit
differentia: quia ꝑmia nisi posteq̄ corpus con
uersione manifesta ea conuerterit non exīt ad
effectum. Istud autem aut operatur ipsamet
ꝙpriatione sicut venenū vipaz aut ꝙ qualibz

Digitized by Google

conuersionem in sui qualitate sicut napellus. ¶ Et inter potentias quidem primas ⁊ inter potentiam primā quam nosaumus est aliqua potentia media que est sicut potentia medicinarum venenosaꝝ. ¶ Preterea dicemus ꝙ medicinarum gradus iaꝫ quatuor posiū sunt. Et gradus quidem primus est illud quod cuꝫ comeditur ⁊ bibitur ⁊ quo sit inuncio efficit in corpore sua qualitate operationē non percepram: sicut cum calefacit: aut infridat ⁊ non percipiē neq; sentiē calor aut fritas: nisi postq; reiterati fuerit ⁊ multum factuꝫ fuerit. ¶ Et gradus secus est vt sit operatio fortior ista iꝫ tamen non peruenit ad impediendū operationes manifeste: neq; cursum eaꝝ naturale mutat nisi per accīs aut cum multotiens aduenit ⁊ est multum. ¶ Et tertius quidem gradus est vt ex operatione eius essentialiter ꝓueniat impedimentum manifestū: iꝫ nōdū tū ꝓuenit ad mortificandum ⁊ corrūpendū. ¶ Et quartus est gradus vt illud ad mortificandū perueniat ⁊ corrūpeñ. ⁊ hec quidem est proprietas medicinarum venenosarum: hoc est illud quod existit per qualitatem. ¶ Cum tota vero sui substantia mortificans est venenum. ¶ Dicemus autem denuo ꝙ totum illud quod corpi aduenit qō est ex eiꝫ inter que currit agere ⁊ pati. aut mutaē a corpore ⁊ non mutat ipsum. aut non mutatur a corpore ⁊ mutat ipsum. aut non mutatur a corpore ⁊ mutat ipsum. ¶ Quod vero mutatur a corpore ⁊ non mutat corpus mutatōe de qua sit curaī. aut cōuertitur in similitudine corporis: aut non conuertitur. Illud autē qō in eius conuertitur similitudinem nutrimentū est absolute. Et illud quod non in eius conuertitur similitudinē est medicina apta. ¶ Ꝺ vero a corpore mutatur ⁊ ipsum mutat nō est possibile: qm aut si cū mutatur a corpore mutat corpus: ⁊ post corpus mutet ipsum ad vltimum ⁊ destruatur eius mutatio: aut non fit ita sed ipsum mutet corpus ad vltimuꝫ ⁊ destruat ipsum. ¶ Et prima quidem diuisio aut ꝓuertetur in similitudinem corporis: aut non ꝓuertetur in similitudinem corporis. Si in corporis ꝓuerteret similitudinem: erit medicinale nutrimentum: ⁊ si in corporis non ꝓuerteret similitudinem erit medicina absolute. Secūda aūt diuisio erit medicina venenosa. ¶ Illud vero quod a corpore nullo modo mutatur ⁊ ipsum mutat est venenum absolute. ¶ Cum aūt nos dicimus quod a corpore nostro non mutatur nolumus dicere quod non calefiat in corpore per operationem innati caloris in ipso: imo plurimū venenoꝝ non operatur in corpore nisi calefiat per operationem caloris innati qui est in ipso. Sed volum⁹ dicere ꝙ nō mutatur in sui forꝫ naturali: imo nec cessat ab operatione eius ꝺrute ⁊ forꝫa manentibus donec corpus corrūpat. Et est quidem cum eius natura est calida ⁊ adiuuat tunc suam ꝓpuertatem natura eius ad resoluendum spiritum sicut venenum viparum ⁊ napelli. Et est cum natura eius est frida ⁊ adiuuat suam ꝓpuertatē natura eius ad congellandum spiritum ⁊ debilitandum, sicut venenum scorpionis ⁊ insigni. Eorum vero illud qō nutrit in fine rei naturali mutatione corpus mutat. ⁊ est calefacere quoniam cum in sanguine conuertitur procul dubio in calefaciendo augmentum ꝓbet: ita vt lactuce ⁊ cucurbite taliter calefaciant qēliter istud calefacere existit. ¶ Cum vero calefacere dicimus nolumus calefacere istud: sed illud ꝙ ex qualitate rei ꝓuenit eius remanēte spē: ⁊ medicina quidem nutriens a corpore per sui mutatur substantiam. ⁊ mutatur ab ipso per sui qualitatem: sed primo mutatur in sui qualitate: ⁊ alia quidem mutatur primo in caliditate ⁊ calefacit sicut allia. Et est alia q̄ mutatur primo in frigiditate ⁊ infrigidat sicut lactuca. ¶ Cumq; eius cōuersio in sanguinē completē plm opōtis eius est calefacere: ppea ꝙ in sanguine augmētū efficit. Nō.n. nō calefacit cū ītā facta sit calā ⁊ sua fritate se expoliauerit. Sed vnicuiq; earum etiam aliquid innate qēlitatis associatur post conuersionem in substantia: quoniam in sanguine qui generatur ex, lactucis aliqua remanet infrātio: ⁊ in sanguine q generatur ex alleis aliqua calefactio: iꝫ est hoc vsq; ad tempus. ¶ Medicinaruꝫ preterea nutrientuꝫ alia est que medicationi magis existit ꝓpinqua: alia sit que nutrimento est vicinior. Quēadmodū ipsoꝝ nutrētū alia sunt quorū nā vicinior est subē sanguinis: sicut vinum ⁊ ouoꝝ vitelli ⁊ aq̄ carnis: aª sunt q̄ paruꝫ sunt longinquora sicut pānis ⁊ caro. Et aª sunt q̄ sunt valde longinqua sicut nutrientia medicinalia. ¶ Amplius dicemus ꝙ nutrēs mutat corpus disposō qualitate sui ⁊ q̄ntate. Quatr ꝺo qēlitate sui mutet tā sentisti. ¶ Quātitate aūt qm aut augmētabit ⁊ puenīet ex eo ad fastidiū ⁊ oplōes ⁊ postea ad putrefactōes: aut minuet ⁊ ꝑuenīet ex eo ad penis. ¶ Sz augmētū i q̄ntate ex nutriēte spē ifridās: nisi ꝑueniat ex eo putredo ⁊ calefacto q̄ calefactiū. n. putredo nō accīt nisi pp calorē exneū: nec pp ipaz ēt calor accīt exneus. ¶ Dicem⁹ ēt ꝙ nutrēs aliō ē subtile aliud est spūs: aliud est tpatū. Et subtile qō est illud ex quo sanguis gñaī subtilis. ⁊ spūs ex q̄ saguis gñaī grossus: vniuscuiusq; aūt harū diuisionū aut ē eius nutrimētū multuꝫ aut paucū. ¶ Exm subtilis ⁊ multi nutrimēti est aq̄ carnis ⁊ vini ⁊ ouū sorbilia calefacā: aut tremēta. Ista.n. multi erīt nutrīta qm plm subē ipsoꝝ i nutrimētū ꝓuertit. ¶ Exm spūsi ⁊ pauci nutrimēti ē caseꝰ ⁊ caro salsa ⁊ melogia: ⁊ his similia. Rex.n. q̄ ex eis in sanguinē

Digitized by Google

conuertitur est pauca. ¶ Exemplum subtilis ⁊ pauci nutrimenti est iulep ⁊ olera que ī suba sūt ꝑata exīt ⁊ in sui qualitate. Et ex fructibꝫ maciana ⁊ mala granata: ⁊ que eis simulātur. ¶ Et exemplū spissi multi nutrimenti est oualiꝛa ⁊ caro vaccina. ¶ Cuiuscūq; enam harū diuisionum alie sunt que sunt boni chimi alie sunt que sunt mali chimi. Exemplum subtilis multi nutrimenti boni chimi ouoꝝ vitelli ⁊ vinum ⁊ aqua carnis. ex subtilis pauci nutrimēti boni chimi: lactuce: mariana mala granata. Exemplū subtilis pauci nutrimēti ⁊ mali chimi pulmo ⁊ caro anaguaid. ¶ Exemplū spissi multi nutrimenti boni chimi oualiꝛa ⁊ caro annualis agni. exemplum spissi multi nutrimenti mali chimi caro vacina ⁊ caro anatis ⁊ caro equina. ¶ Exemplum spissi pauci nutrimenti mali chimi caro salita. in hac autem sūma inuenies temperamentum.

¶ De dispositionibus aquaꝝ. Cap. xvi.

a Qua vnū exit elementoꝝ q̄ sola inter oia elementa hꝫ ꝓpriū vt i eo qđ comedit ⁊ bibit ingrediat: non ió vt nutriat: sed qz nutrimentū penetrare facit: ⁊ eius rectificat subam. ¶ Nó aūt dicimus ꝙ aq̄ nó nutriat nisi qz nutriēs in potentia est sanguis ⁊ in alia poa longiore ista est pars mēbri hois. Corpus ho simplex nó conuertitur ad formam sanguineam recipiendam neq; formā mēbri hūani nisi cōponat. ¶ Sz aq̄ est suba q̄ adiunat ad liq̄faciēdū nutriēs ⁊ subtiliādū: vt cito currat ⁊ penetret i véas ⁊ i foramina: neq; esse ꝑt absq; hoc auxilio eius cōple[m] rei nutrimēti. ¶ Simplus aq̄ diuersificanť nó solū in suba aq̄tatis vel ērm illud qđ eis admiscet ⁊ ērm q̄litatē q̄ i eis est supās. ¶ Aq̄ ho q̄ sunt alije meliores sūt aq̄ fontiū. Neq; tñ oiuz fontiū nisi fontiū terre libere in cuius territorio nulla dispōnū q̄litatū erīnea ⁊ supat: aut aq̄ q̄ sunt petrose: qz sunt digniores ne terrestri putrefactiōe putrescāt. Illa tñ q̄ est terre libere melior ē petrosa: neq; ex oi fonte fre libere: ſz illa tñ q̄ ꝓter hoc ē currēs. ¶ Nz ois currēs nisi currēs q̄ est solū vćtiꝫ discoopta: hec nāq; ex eo ꝙ currēs nobilitatē acqrit. Nó currēs ho ē cui acqrit ꝓp discoopturam manna talis q̄lis nó acqrit pp ꝓfunditatē ⁊ cooprā. Neq; ois currēs discoopta nisi illa q̄ sup lutū icedit. ⁊ debes scire ꝙ q̄ sup lutū vadit melior ē ea q̄ sup petras fluit. Lutū. n. mūdat aquā: ⁊ aufert ab ea res ērneas sibi admixtas q̄ sunt in ea ⁊ colat ipsaz ſz lacides nó faciunt illud. Nz aūt vt lutū ꝙ qđ trāsit sit liberū ⁊ nó sit fetidū neq; lacuinosuz neq; aliud. Qđ si hec aq̄ fuerit multa ⁊ fortis cucurrerit cursuq̄ ꝓp sui maturitatē illud qđ ei admiscet i sua puerat nām: ⁊ q̄ suo cursu ad solē tendat. s. ad occidentem: ⁊ ꝓpriꝫ ad eius exitū erit melior aquis ⁊ ćto magis cum multū a suo elōgabitur ꝓncipio. ¶ Et post hāc q̄ ad septētrionem vadit. Illa nāq; q̄ ad occidentē tendit: ⁊ meridiē est mala: ⁊ ꝓpriꝫ cū meridionales exuflauerint venti. ¶ Et illa qđ q̄ a locis descēdit aliis cū aliis bonitatibus est melior illa q̄ est sic est quasi dulcis q̄ dulcis esse imaginat: neq; vt num tolerat vt ex ea sibi admisceat nisi paꝝ ⁊ est in pondere leuis: ⁊ cito infrātur ⁊ cito calefit: ꝓpea ꝙ est resoluta frā in hyeme ⁊ casa in estate: in qua nullo mó sapor supat aliqs: neq; aliqs odor: ⁊ cito descēdit ab hypocōdriꝫ: ⁊ q̄ in ea cogitur cito cogť ⁊ cito dulciuť. ¶ Debes aūt scire ꝙ pondus ex expumēcis est aduantibus ad cognoscendū aq̄ dispōnem. Aqua nāq; q̄ est leuior in plurimis dispōnuz est melioz. ¶ Est aūt cū cognoscit pondus p mensuram: ⁊ cum cognoscit ſi in duabus aqs diuersis duo pānī aut duo cotta vnius pōderis madefiant: ⁊ postea vehemēter exiccēť: deū ponderenť: qz aq̄ cuius cottū fuerit leuius erit melioz. ¶ Sublimatio ꝑterea ⁊ distillatio aquaꝫ rectificat malas: ⁊ si illud nó fuerit decoctio rectificat. Aqua. n. cocta sicut testificati fuerūt sapientes minoris est infamatōis ⁊ velocioris descensiōis. Et rospidi qdem medicorum existimant ꝙ aque cocte subtile resoluat ꝛipsius remaneat spissum. vnde in coquēdo ipsam non exsistit innamentū: qm̄ spissitudinē i aq̄ augmēt. ¶ Scire aūt debes ꝙ aqua in sue aq̄tatis diffinitiō exīstit ex ꝓbus in subtilitate ⁊ spissitudine silibus: qz est simplex: sed nó inspissať nisi ꝓpea ꝙ frigoris q̄litas sup eaz ꝓualuit: aut ꝓp fotē terrestrū ꝑtium cōmixtionē q̄ ob hoc ꝙ sunt puissime ab ea nequeūt separi: neq; descendere in ea: qz nó sunt tante q̄litatis vt cōmunitatem aq̄ scindere valeāt ⁊ in ea descendere ob multā paruitatē. Ops ergo vt eis accidat cōmixtio cum substantia aque. ¶ Post hoc decoctio spissitudinem remouet que ꝓpter frigus accidit primo: deinde pres aque vehemēter rarificat donec fiat subtilioris substantie. vt possint ab ea separari pres graues terrestres in eius spissitudine retente: ⁊ ꝓstringant eam descendentes: ⁊ pp descensum ab ea separenť ⁊ remaneat aqua pure ⁊ simplici propinqua: ⁊ erit illud qđ pp calefactionem fuit separū hó genere ei qđ remansit ⁊ nó longinquum ab eo qz cum aqua a cōmixto separatur: eius partes in subtilitate fundanť: neq; multum interest inter illud qđ subit ⁊ inter illud qđ remanet. Decoctio ergo non subtiliat aquam nisi ꝓpterea qz aufert spissitudinem frigoris: ⁊ qz facit qđ ei cōmixtum est descendere. ¶ Et huius quidem significatio exit: qm̄ cum aque grosse dimittuntur longo ꝛpe non descendit ex eis res de qua sit curandum: sed cum coquūť ibi descendit ex eis res multa: ⁊ fit aqua que rema-

Digitized by Google

net in pondere leuis ⁊ clara. Et descensionis qdem cā est subtilitas que ex decoctione acq ritur. ¶ Nōne vides q aqua magnoꝝ flumi num sicut fluminis gion ⁊ precipue ille que in postremo eius sumunt tuco cā sumunt̄ ve hemēter sunt turbide: ⁊ postea i breui tpe i vna resessione subito ita clarificant̄ q fi alia vice re sidere faceres: nō descenderet in eis res de qua esset curandus. ¶ Sunt aūt qui aquā nili ma xima laude extollunt ⁊ eius bonitates in quat tuoꝝ cōprehendūt. In longitudine manatōis eius ⁊ bonitate locoꝝ p que vadit: ⁊ q in cur su suo a meridie tendit ad septētrionem subti lians illud qō in ipso currit ex aquis. In mul titudine vo sui alie cōicant ei. ¶ In aqs aūt alijs si quotidie eas de vno vase in aliud mu tares quotidie manifestā videres descensiōez sic in pmis. Et pter hoc nō descēdit ex eis qō descēdere ꝓsueunt nisi paulatim ⁊ nō cito. ⁊ cū hoc nō pfecte clarificāt. Et huius qō cā est q cōmixtiones terrestres leuiter a suba subtili descēdūt in q nō est grossitudo nec vsco sitas nz vnctuositas: iz a spissio nō tā facile descēdūt. ¶ Amplius decoctio subē aquarū subtilitatē ⁊ post decoctionē ꝓcussus. ¶ Ex aqs quoq laudabilibus sunt aq̄ pluuie. ⁊ ꝑcipue ille que in estate euenūt ⁊ ex nubibus cū qbus accēt tonitrua. Turbidano aūt vapores vnde gñan tur venti maximi cū nubibus venientes tur bidant nubes ex quibus venit pluuia. ideoq eius suba est salsa ⁊ non pura. Sed tū aq̄ plu uiali cito aduenit putredo. Iz sit aq̄ melioꝝ ꝓp ea q est valde subtilis ⁊ q in ipsa corrūpens terreū ⁊ aereuz cito operat ⁊ fit eius putredo cā cōputrescēdi hūores ⁊ impedit pectus ⁊ vo cem. ¶ Quidā aūt dixerūt huius cām esse q aque pluuie gñant̄ ex vapore q fuit ex hūidi tatibus diuersis sublimatus. Sed si hoc esset cā aq̄ pluuie virtuabilis esset: ⁊ nō laudabilis: iz nō est ita imo pp multā sue subē subtilitatem: qñ ois subtilis suba plus recipit passionē: q si aq̄ pluuie ebullierit eius receptio putrefactio nis minuet. ¶ Acetosa quoq cū comeduntur tūc cū neēe fuerit vti pluuiali aq̄ opponūt̄ pu trefactiōi ab ipedimēto eius securitatē facitū. ¶ Puteoruz vo aq̄ ⁊ aq̄ ductuū sunt male compōne aquaꝝ fontiū. sunt. n. aq̄ ꝑstricte ter restritates lōgo recipiētes tpe ideoq esse non pōt qn in eis aliq̄ sit putrefactio: qñ extracte fuerunt ⁊ cōmote vrute cogente: ⁊ nō virtute que sit in eis declinante ad hoc vt manifestent̄ ⁊ expellant̄ nisi ingenio ⁊ arte: qz via propin qua eis fuit adhibita per quā inceperūt. ¶ Et ex eis tū ille sunt deteriores qbus ex plumbo vie facte fuerūt qñ ex eius virtute aliquid assu munt: vnde frequenter ad dyssinteriā ducunt. ¶ Aqua aūt paludis deterioꝝ aqua putei exi stit: qz manatio aque putei acuitur ꝓpter il ud qō de ipsa extrahitur: vnde perdurat eius motus ⁊ non multum moratur in constrictio ne: neq; manet in locis vnde manat longo tē pore. Aqua vero paludis ꝓpterea q longo tē pore moratur in foraminibus terre putrefit ⁊ eius motus in manando ⁊ ingrediendo est motus tardus qui non prouenit ex fortitudi ne sue expulsionis ꝓpter largitatem materie ipsius neq; est nisi in terra corrupta ⁊ putrida. ¶ Riuose vero aque ⁊ glaciales sunt grosse. Et aque stantes lacunales precipue discoop te male sunt ⁊ graues: qz in hyeme non infri gidantur nisi ꝓpter niues. ideoq; generāt fleg ma ⁊ caleūnt in estate ꝓpter solem ⁊ ꝓpter putrefactionem vnde generant coleram. Et p pter spissitudinem quidem ipsaꝝ ⁊ cōmixtio nem terrestriuz cū eis ꝓp resolutionem subtilis earum generant̄ in eis qui eas bibunt splenes ⁊ eoꝝ mirach subuliant̄: ⁊ interiora ipsoꝝ in grossant̄ ⁊ eoꝝ extrema macrescunt ⁊ humeri ⁊ colla: ⁊ comedendi desiderium superat i eis ⁊ sitis ⁊ constringunt eoruz ventres ⁊ difficile vomere ponunt. Et est etiam cum perueniunt ad hydropisim ꝓpterea q aquositas in eis re tinetur. Et est cum perueniunt ad apa pulmo nis ⁊ splenis ⁊ ad dissinteriā ⁊ siccant̄ eoꝝ pe des ⁊ man⁹ ⁊ ipsoꝝ epa debilitāt ⁊ nutrimētū eorum minuit ꝓpter splenem: ⁊ generantur i eis māla ⁊ hemoroides ⁊ varices ⁊ apata la xa ⁊ ꝓprie in hyeme ⁊ mulieres durius im pregnant ⁊ cum difficultate pariunt: ⁊ parūt pueros apososꝝ: ⁊ frequenter fit in eis mola ⁊ impregnatio mendosa: ⁊ eoꝝ pueri sepe partiū tur ramicem ⁊ magni varices ⁊ cruriū vl cera: nec; eorum plage sanantur ⁊ accrescit eo rum desiderium ⁊ soluuntur durius. Et est cū nocumēto ⁊ apostematibus in intestinis ⁊ q̄r tanis abundant ⁊ in sensibus febres fiunt adu rentes ꝓpter siccitatem naturarum ipsorum ⁊ ventrium. ¶ Aque vero nō currentes quo cūq; modo fuerint stomaco non ꝓferunt ⁊ in dicium quidem eius que ex cānalibus hauritur est indicium aque non currentis. Est tū melioꝝ aqua nō currente ꝓpterea q non longo tem pore in vno moratur loco: ⁊ cum nō currit ꝓ culdubio aliqua in ea existit grauitas ⁊ foraꝝ se in multis earum existit subtilitas ⁊ conuer tuntur cito ad calefaciendū: ideoq; nō sunt vti les febres habētibus: ⁊ illis in qbus colera su perat. In egritudinibus vo in qbus retētio ⁊ maturatio sunt necessarie sunt melioreꝝ. ¶ Aq̄ preterea qbus substantia admisceē meralline: aut eius simile ⁊ aque sanguisugales omnes male sunt. In quibusdam tū earum existit in uamentum. Illa. n. in qua virtus ferri superat inuamentuz prestat ad hoc vt interioribus fortitudo tribuatur ⁊ vt de re prohibeaē ⁊ vt virtutes desiderative oēs procedant ⁊ nos qdem

Digitized by Google

eius dispositionem noiabimus ⁊ eius que est
ꝗlis ipsa post. ¶ Mix xo ⁊aq̃ glarialis cū mū
da fuerit ⁊ nō cōmixta alij rei ꝛrutez habēti
malā siue saluaꝛ ⁊ fiat ex ea aqua siue cū ea de
foris infrētur aq̃ siue ipsa nutraꝛ in aque erit
tona. ¶ Et suaꝛ qdez diuisionū dispōnes nō
diuersificanꝛ diuersitate multū extranea: ſz est
spissio: q̃ oēs aq̃ ⁊ nocet debilitaté hñtib⁹ ner
uoꝛ: sed cū coquiꝛ ad bonitaté redit. ¶ Ꝺ si aq̃
glarialis ex ags malis fuerit aut fuerit nix vir
tuté Ihens malā ⁊ extraneā a locis i qbus ce
cidit erit melius vt cū ea infrētur aq̃ q̃ ab istius
cōmixtōe sit occulta. ¶ Aqua ꝓterea rpate frā
sanis melioꝛ est ags oibus: lz neruos ꝓdiaꝛ ⁊
apa in interioꝛibus hñtes ledat. Ipsa.n.appe
titum excitat ⁊ stōm fortē efficit. ¶ Aq̃ vero
cala digōné corrūpit ⁊ facit natare cibus neq;
illico exunguit suum: ⁊ est cū ad hydropiſz ad
ducit ⁊ ethicā ⁊ ꝓsumit corpus. ¶ Aqua autē
celefacta cuz fueret tepida facit nauseā ⁊ cum
fuerit calioꝛ q̃ hec ⁊ in ieiunio bibita fuerit
mukositēs stōm lauabit ⁊ ventré soluet. eaz tñ
frequēter bibere est malū q; stōi debilitat vir
tutem. ¶ Illa xo q̃ multū est cala est cū colicā
resoluit ⁊ splenis ventositates frāgit. Et illi q-
dem qbus aq̃ cala arte uuam entuz ꝓstare sunt
epilepsiā hñtes ⁊ meliam ⁊ capitis dolorē frīs
⁊ asma ⁊ obthalmiā ⁊ bothoꝛ: in gutture ⁊ sic
citaré ⁊ apa post aures hñtes ⁊ reumatismos
⁊ vicera in diaphragmate ⁊ imparis solōnem
in ꝓtē pectoꝛis. ¶ Bēstrua ꝓterea ꝓuocat ⁊ vri
nam ⁊ dolores sedat. ¶ Aq̃ xo salsa macresce
re facit ⁊ excoeat ⁊ ꝓmo facit vētre fluē ꝓp vi
radendi q̃ in ea exit. postea restringit ventré in
fine ꝓp siccitaté q̃ est in eius nā ⁊ coꝛrūpit san
guinē. ergo ꝓuritū gñat ⁊ scabiez. ¶ Aq̃ xo
turbida lapidē gñat ⁊ opilatiōes: tō qs post ip
sam res comedēda est. ꝓuocatiua lz ventré hñ
ti plenū qs ꝓferat ipsa: ⁊ oēs reliq̃ aq̃ grosse ⁊
graues ppea qꝛ in eius ventre tenenꝛ: neq; ci
to descēdit: ex cuius qdez yriacis exīt res vn
tuose ⁊ dulces. ¶ Aqua aūt salis armoniaci
ventré resoluit si in ea sederint: aut ex ea bibe
rint: aut ex ea fm̃ fuerit clustere. ¶ Aq̃ ꝓterea
aluminose mēstruoꝛ supfluitaté currere nō p
mittit: neq; spuere sanguinem: ⁊ prohibent
illud qꝛ de hemoꝛroidibus egredit: sed coꝛpo
ra que febribus sunt apta foꝛtuꝛ ad eas perdu
cunt. ¶ Et ferree qdem splené resoluit ⁊ non
coire valentes adunāt. ¶ Æree xo coꝛruptio
ni cōpōnis' vtile exiſtunt. ¶ Cūq; aq̃ diuer
se ⁊ bone ⁊ male cōmiscebunꝛ foꝛtio: supabit
⁊ nos qdem declarabimus regimē aquarum
coꝛruptarum in ca. de regimine iter agentiuz.
Et qꝛ de iudicijs aq̃ tuis ꝓpriaꝛ⁊ mōis
suarum ꝓpriaꝛū remāsit in ca. aque qō est in
medicinis simplicibus nominabimus si deus
voluerit. ¶ De eis que ꝓuenit ex re

tentione ⁊ euacuatione. Cap. xvij.

Retentio eius qꝛ naturaliter euacua-
r ri ꝺz: aut est ex debilitate virtutuz ex
pulsiuarum: aut ex fortitudine virtu
tis retentiue: ⁊ retineꝛ ab ea: aut ꝓ-
pter debilitatem virtutuz digestiuarum: vnde
elongatur mora rei in recepraculo: ideo qꝛ re-
tinent eam ibi virtutes naturales donec dige-
stio compleaꝛ: aut ꝓpter viaꝛ coangustationē
aut pp opilōes q̃ sunt in eis aut pp grossitudi-
nem materiei aut pp ipsius viscositate: aut pro
pter eius multitudiné quā expulsiua negꝛ su-
perare: aut pp defectū sentiendi illud qō neće ē
expelli quēadmodum accit in colica ⁊ ictericia:
qm̃ est cum virtus voluntaria adiuuat in ex
pellendo: aut qꝛ virtutes nāles ad aliam ꝓtem
tendunt: sicut in crisibus accit retentio vrine:
aut stercoris ꝓpterea qꝛ eūatio crescit in ꝓ
te altera. ¶ Cūq; retentio eius qō eūari ꝺz ac
ciderit ꝓuenient egritudines. Que autez sunt
ex egritudinibus cōpositus sunt opilō ⁊ laxi-
tas ⁊ spasmus humidus ⁊ q̃ eis fistia exiſtunt.
¶ Sed ex mō egritudinuz cōplonis sunt pu
tredo ⁊ caloris inati ꝓstrictio ⁊ ipsius i igneī
tatem ꝓuersio ⁊ caloris inati extinctio ex ꝓli-
xitate ꝓstrictōis ⁊ eius fortitudine. quapꝓ eā
frigus sequit ⁊ superantia etiam humiditatis
super corpus. ¶ Cōes vero egritudines sunt
receptaculoꝝ fissura ⁊ eoꝝ diruptio. ¶ Fa
stidium quoq; est vna ex causis deterioꝛibus:
haꝛ egritudinū: ⁊ ꝓpter cū euenerit postquaz
consuescit euenire vacuitas: sicut accit in multa
saturitate in annis sterilitatis post superfluaz
famem in annis sterilitatis. ¶ Ex egritudini
bus vero cōpositis sunt apostemata ⁊ bothoꝛ.
¶ Euacuatio aūt eius qō ꝺz retineri est aut ꝓ
pter fortitudinem virtutis expulsiue: aut pp de
bilitatem retentiue: aut ꝓpea qꝛ mā nocet gra-
uitate pp sui multitudinem: aut distensione ꝓ-
pter ventositatem: aut propter mordicationem
sui acrimonia ⁊ acuitate: aut propter materiei
subtilitatem qua fiet sicut qꝛ eliquaꝛ per se. Ām
ad expellendum fiet facilis. ¶ Est etiam cum
ipsam viarum unaꝛ amplitudo quemadmo
dum accidit in eliquando sperma aut ꝓpterea
qꝛ in longitudine finduntur. aut incidunturin
l'autudine aut qꝛ earum aperiuntur orificia sic
cut accidit in exitu sanguinis ex naribus. Et ē
cum accidit hic largitas propter causam que
exterius accidit. aut interius. ¶ Cūq; euacua
tio eius qō reuaeri debet acciderit ꝓuenient
ꝓpter ipsam complexiōis frigiditas pp eua
cuationem materiei q̃ erat apta ad accedēdus
ex qua calor nutritur inatus: ⁊ fortasse ꝓue
niet inde calor complexionis cum illud quod
euacuabitur complexiōis fuerit frē: sicut fleg
ma: aut fuerit circa equalitatem complexiōis:
sicut sanguis quaꝛ calidum calore superabit

Digitized by Google

ſupfluo ſic colera ⁊ calefacier. Et ex ipſa gō ſp accider ſiccitas eēntialr. ⁊ é cū ex ipa,pucr hūi ditas ſm conſideratonem quā noiamus in accitalitate calitatis. ¶ Et hoc eſt cū humor ſiccās eūabit nó ſupfluc ⁊ pp caloris inati defectū qñ nutrics pfecte digerere nó valet. Qñ flegma accreſcit. Nec cū humiditas cōplōi nó cōfert inate neq; eſt inata ſicut calor: ille nó eſt inatus. ¶ Odi ſupfluc eūat ſeḡt ipſam frigiditas ⁊ ſiccitas iſuba mēbroz ⁊ i coz nā: lz alicui ipſoz calor accidat extraneus ⁊ hūiditas nó bóa. ¶ Egritudines gō inſtales q eūoné ſequūt ſupfluā ſūt opiló pp ſupfluā ét venarū ſiccitaté ⁊ pp eaz coartatōm ⁊ ſeḡt eā ſpasm⁹ ⁊ cuzq;. ¶ Retentio vo ⁊ eūo q ſunt eēles. ſ. ille q in hora ꝓuenūt q eſt neće ꝓferēdes ſunt ⁊ vitā cōſeruantes ſanā: ⁊ tā gō locuti ſumus de rebus q ſua gñalitate ſunt neceſſarie: lz ſit cū plm ſuarū ſperum nó eſt neceſſariū. Nunc ergo ad alias cās procedamus.

¶ Sermo vlis de cās que caſualiter corpori accīt: tnó ſūt neće neq; ꝓdictes. Cap. xviij.

Q Ūmur nūc de cās nó neciis ⁊ nó impediēdus: ⁊ ſunt q ſua gñalitate non ſunt nāles neq; nāe ɔrie. Et iſte gō ſunt cāe corpori obuiātes ꝓter aerem q eſt neciis: ſicut balneatio: fricādi ſpēs: ⁊ alie. ¶ Incipiemus āt ⁊ dicem⁹ q cāe q i corpe hoīs ſunt agētes extrinſe pp obuiationem duobus opanť móis. Q panť enim in ipſo aut penetratōe illius q ex eis ſubuliatur in poris p ɔtrarem penetratiuam q eſt in ipſis. Aut q: mēbra ſibi attrahūt eas p poros ſuos: aut ideo q vnūiſtoz ab alicro innatur. Aliter vo modus eſt vt nulla openť ꝓmixtiōe. ſed q litate pura ꝓuertente corpus: ⁊ iſtō gō eſt: aut ideo q hec q̄litas aut eſt in effectu ſicut epithima infrātū in effectu q infrāt: aut emplñ cale fcñ in effectu q calefacit: aut eſt ꝓpea q q̄tas hec eſt in potentia: ſed calor innatus q ineſt nobis cōmouet ɔtrarem agentem in ea ⁊ adducit ipſam ad effectū: aut pp ꝓpetatem. Sunt āt ex rebus que obuiando mutant ⁊ cum in gredi untur corpus non mutant: ſicut cepe cum exterius ad modum emplaſtri corpori ſuperponūtur vulnerant: ſed interius recepte non vulnerant: ⁊ ſunt ex rebus alie que ad hoc ɔrie huic exitū: ſicut ceruſa q cuz bibitur vehemēter mutat: ſed cum ex ea fit epithima nihil ex hoc opatur. Et ſunt ex eis que nullo horum duorum móz operantur. ¶ Et huius gō cauſa in diuiſione prima vna ſex rerum erit. Una eſt q cuz tale aliquid quale cepe ingreditur corpus virtus digeſtiua incipit confrangere ipſum ⁊ cito mutat eius cōplexionem ⁊ debilitat eaz ⁊ nō dimittit eā incolumē tanto rpe vt in tali q̄le illud poſſit efficere ſuā opationē ⁊ interius vulnerare: ⁊ alia eſt q ſm plm comeditur mixta cum re alia. Et tertia eſt q cōmiſcet in receptaculis nutrietis alijs hūiditatibus q ipſam ſubmergūt ⁊ eius frāgūt fortitudinem. Et 4ª eſt q cū eſt exterius: in vno ponit ſitu: ſed interi⁹ non q̄ſcit ſe mouendo. Et quinta eſt q exterius multū ſtricte tenet ſed interius tangit nō adherendo. Et ſexta eſt qñ cum eſt interius ꝓpationē eius ipſa ɔtrus nāles regit ⁊ cuo eius expellit ſupfluitatē ⁊ bonuz in ſanguīe puertit. ¶ Eius vero gō ex ceruſe diſpōne diuerſificatur cauſa eſt q ceruſa eſt groſſe nāe ⁊ groſſarum partium: q̄pp cū eſt de foris nó penetrat in poris: ⁊ ſi penetrat: non peruenit ad poros ſpūs neq; ad mēbra ꝓncipalia: ſed cū comeditur eſt res huic ɔria. ¶ Et ét nā venenoſa q eſt in ea nó efficit impreſſionē: niſi impreſſione ſupflua a caloze innato qui eſt in nobis in ea ⁊ hoc gō nó acgrit ipſa obuiatione extrinſeca. ⁊ nos forſaſſe reiterabimus tibi i libro de ſimplicibus medicinis verba modi iſtius.

¶ De eis que ꝓueniunt ex balneatione ⁊ fricatione ad ſolem. Cap. xix.

Q Uidam ornate loquentiū dixit. ex balneis melius eſt cuius fabrica eſt antiq̄: ⁊ cuius aer ampliat. ⁊ cuius aqua eſt dulcis. ¶ Et alius addidit vt balneator ignem ſuum menſuret ſm cōplo nem eius qui ipſum vult ingredi. ¶ Debes ār ſcire q opō nālis balnei eſt calefacere ſuo aere ⁊ hūectare ſui aqua. Et prima caſa eſt infrigidans ⁊ humectans. Et ſecunda calefaciens ⁊ hūectās. ⁊ tertia calefaciens ⁊ exiccans. ¶ Et neq; attendenda ſunt verba illius qui dicit q aqua non humectat membra interiora cum bibitur: aut cū ei obuiatur. Sed plerūq; ex balneo poſt illud quod nominauimus de ſuis impreſſionibus ⁊ mutatiōibus alie accīt mutationes. Quarum quedam ſunt per accidens ⁊ quedam per eēntiaz. ¶ Eſt namq; cuz accidit balneo vt ſuo infrigidet aere propterea q multum caloris reſoluit inati: ⁊ vt membrorum etiam ſubſtantias exiccet propterea q vehementer humores reſoluit naturales: licet extraneos augeat hūores. Cuius eius aqua multe eſt caliditatis: cuius ex ea horripilatur ⁊ inſpiſſantur eius pori. Quare ex eius humiditate nil vadit ad corpus neq; bene reſoluit. ¶ Eſt tamen cum eius aqua calefacit ⁊ eius infrigidat. Sed eius quidem calefacere eſt iō q multum eſt calida ⁊ cum ipſius caloꝛ paruus eſt minor ē repide infrigidat ⁊ humectat: ⁊ propter conſtructionem cum fuerit frigida qua caloꝛem conſtringit qui ex aere eſt habitus: ⁊ coniungit ipſum viſceribus obuiauerit corpori ipſa exiſtente frigida.

¶ Eius vero infrigidare erit cum in ea aliqui ſe multum balneauerint. duobus namq; infrigidat modis. vnus eſt quoniam aque

Digitized by Google

natura in vltimo rei frigida cruſtir: licet calore accidentali calefaciat qui non pmanet: ſed tollit ⁊ remanet opō nālis pp illud qō er aq̄ pene trauit in corpuſ ⁊ eſt infrātio: ⁊ ēt q: aq̄ ſiue ſit calꝫ ſiue frā eſt hūida. Jō cū multū humectauerit: calorē cōſtringet inatū pp multā ſuā hūiditatē: ⁊ extinguet ipſum ⁊ infrābit. ¶ Eſt ēt cū balneū reſolutione calefacit cū inuenit nutrimentū qō nō fuit digeſtū: aut inuenit hūorē frīū q nō fuit maturat⁹. Illud.n. digerit ⁊ hūc maturat. ¶ Eſt ꝓterea cū ingredit balneū ipō ſicco ⁊ ericcat ⁊ ꝓfert hydropiſim hūmbus ⁊ laxitatē. ⁊ eſt cū ingreduntur ipſum eo hūido ⁊ humectat. eſt ēt cū in ipſo diu morant ⁊ ericcat pp reſolutionē ſudorē. ¶ Et eſt cū in ipſo pauꝫ morant ⁊ humectat cuꝫ corpus ab eo ericcat antēq̄ egrediat ſudor. ¶ Et eſt cū balneū ingrediunt ieiuni ⁊ vacui ⁊ vehementer ericcat ⁊ macreſcere facit ⁊ debilitat. ¶ Et eſt cum ipſum ingrediunt ſtico poſt ſaturitatē ⁊ impinguat ꝓpterea q: mām ad exteriora trahit corpis. Verūm opulatiōes efficit pp qō ſuā a ſtō ⁊ ab epe nutrimentū ad mēbra trahitur non cocti. ¶ Et eſt cū in fine prime digōnus ⁊ anēq̄ adſit vacuitas ingrediunt ⁊ ꝓfert ⁊ impinguat mediocriter. ¶ Qui āt balneū ingrediuntur ppea vt humectent ſicut ethicam patientes faciunt: debent in qua mergi niſi debiliter: ⁊ poſtea ex oleo iungi: ō vt in humectatione fiat augmētū ⁊ vt teneat aqueitas q̄ in poris penetrauit ⁊ conſtringat inter cutē ⁊ nō longa ibi morent mora ⁊ locū eligāt tēperatum ⁊ in balnei terrā multā piſciat aq̄: ō vt vapor egreat ⁊ aer humectet. ⁊ a balneo deferāt ſine ſollicitudine ⁊ labore que eis accidat ſup lectū ⁊ ungant vel odorent ſtico cuꝫ egrediunt ex bene redolentibus frīs ⁊ dimittant in domo in qua hoies demudant hora vna: donec eis attractio aeris tpata ad eos redeat. ⁊ ad potādum tribuat eis pauꝫ ex humectātib⁹ ſicut aq̄ ordei ⁊ lac aſine. ¶ Nō ſiqs eoꝝ multaꝫ in balneo facit morā: timet ne ſupueniat ei ſincopis: ppea q: caleſit cor ⁊ cōmouetur ſincopis. ¶ In balneo ꝓtera cū multis eius iuuamētis adſunt nocumenta. Facit.n. ſupfluitates ad mēbra in qbus eſt debilitas leuiter deſcendere: ⁊ laxat corpus ⁊ ipedit neruos ⁊ reſoluit calorē inatū ⁊ comedendi deſiderū deijcit ⁊ coeundi debilitat ⁊ trūcā. ¶ Balneum quoq; dūas hꝫ a pte aq̄rū q̄ in ipſo ſunt. Si.n. fuerit nitroſe: aut marine: aut ſulfuree: aut cineritie: aut ſalſe natura: aut ingenio. ſ. q: in eis aliquid hoꝝ apponatur: aut in eis coquatur: ſicut ſtaphiſagria: aut ſicut bacce lauri: aut ſicut ſulfur aut hys ſilla reſoluēt ⁊ ſubtiliabunt ⁊ auferent laxitatē ⁊ prohibebūt hūorum deſceſiōes ad apāra: ⁊ venā habentibus eadem conferent. ¶ Eree vero aque ⁊ ferree ⁊ ſalſe ēt iuuant in egritudinibus que ſunt ex frītate ⁊ humiditate ⁊ in doloribus articulorum ⁊ podagre. ⁊ conferunt laxitati ⁊ aſmati ⁊ egritudinib⁹ renum. ⁊ fracture reſtaurātōs forte efficiūt: ⁊ cōferūt carbunculuſ ⁊ vlceribus. Et enee quidem orti conferunt vulue ⁊ oculo laxo ⁊ humiditatibus auris. Ferree vo ſtōꝫ iuuant ⁊ ſplenem. ¶ Et nitroſe q̄ō ⁊ ſalſe capitib⁹ ⁊ pectori auxiliū ꝑbēt q̄ mās recipere ſolēt: ⁊ ꝓfert ſtō humido ⁊ habentibus hydropiſim ⁊ inflationē. ¶ Aquis aluminoſis ⁊ attramentalibus balneari ꝓfert ſputo ſanguineo ⁊ egreſſioni ſanguinis ab ano ⁊ menſtruis ⁊ nauſee ⁊ vomitui ſine cā ⁊ cacefie ⁊ multo ſudori. ¶ Sulfuree vo aq̄ neruos mondificāt et dolores diſtenſionis ⁊ ſpaſmi ſedant ⁊ corpis ſupficiem ⁊ dorthoꝝ ⁊ vlcerib⁹ malis antiqs ⁊ ſignis vitiaceis mundificāt. ¶ Et a pāno ⁊ morphea ⁊ albaras ⁊ reſoluunt ſupfluitates ad iuncturas ⁊ ſplenem ⁊ eper deſcendentes ⁊ vulue duricie ꝓferunt: ſz ſtōm laxant ⁊ deūderiuꝫ deijciunt. ¶ Marie āt aq̄ caput eius qui in eis balneat replent. Jōꝫ qui in eis balneat caput in ipſis ponere nō ⁊ dꝫ in eis tpe poſt tps: eoꝝ caleſiūt ꝓpones ⁊ ꝓprie marrit ⁊ velica ⁊ colō. ⁊ iō oēs ſunt ⁊ graues. ¶ Qui autē in thermis voluerit balneari oportebit vt balneetur in eis gete ⁊ ſuauiter ⁊ ordinatim ⁊ nō ſubito. ¶ Et nos fortaſſe reuerabimus in capitulo de conſeruatiōe ſanitatis ſermonē de eſſe balnei ⁊ cōtinuandū erit qō ibi dicemus ei qō h aſi diximus. ⁊ ſilr loq̄mur qñ de potu aq̄ fride tractabimus.

¶ De his q̄ ,puentūt ex vſu ſolis.

Arena ſepūri ⁊ volutari in ipſa ⁊ in oleo balneari ⁊ ſup faciem aq̄ rozari: ⁊ in ſole calo fricari ⁊ precipue ſe mouendo: ⁊ q̄to plus ſe mouendo motu forti ſicut cito eundo ⁊ ſaliēdo eſt er eo q̄ ſupfluitatēſ vehemēter reſoluit ⁊ diminuit ⁊ ſudorē efficit ⁊ i flationē egredi facit ⁊ ſolui: apāra laxa. ⁊ hydropeſiz: ⁊ ꝓfert in aſmate ⁊ in aeris attractione in qua eſt neēe alas tēdere: ⁊ reſoluit dolorē antiquū firm capitis ⁊ cerebrū cui⁹ eſt ꝓpio frā fortius efficit. ¶ Cū āt qō eſt ſub eo nō fiet lentū ſz remanebit eius locus ſiccus ꝓfert doloribus ſcie ⁊ renuꝫ ⁊ doloribus lepre ſuffocationibus matricis ⁊ mūdificat mficē. ¶ Nō ſi aliquis in ſole ſteterit ipſe ſabit corpus ⁊ indurabit ⁊ ericcabit ipſuꝫ quēadmodam cauterium ſ̄ porozum orificia ⁊ prohibebit reſolutionem. ¶ In ſole autem in vno loco morari eſt deterius in adurendo cutem q̄ i ipo ambulare ⁊ eſt plus ꝓhibēs reſolone. ¶ Et arene quidem que in deſiccando humores ſunt fortiores in parte cutis ſunt are ne marie. ⁊ eſt cum ſuper eas calidas ericies ſedent ⁊ eſt cum in eis ſepeliuntur. Et eſt cum ſuper corpus paulatim aſperguntur ⁊ reſoluūt

Digitized by Google

dolores ⁊ egritudines ꝓdictas in capitulo de sole. Ad vltimum vero vehementer exiccāt corpus. ¶ Semicupium vero ingredi plenum ex tali quale est oleum est cum ꝓfert laxitudinem ꝑtibus ⁊ febres patientibus lōgas trās ⁊ eis qui cum febribus dolores hūt neruoꝝ ⁊ articulorꝝ ⁊ habentibus spasmum ⁊ cuzez ⁊ vrine retentōm. ⁊ oꝝ vt oleum extra balneum fit calefactum. Ꝙ si in ipso vulpes cocta fuerit aut dalon ⁊ fem fuerit quēadmodū noiabimus: erit medicamē melius qđ esse poterit dolorē habentibus iuncturaꝝ ⁊ podagram.

¶ Faciem vero madefacere ⁊ sup ipsaꝝ aquā rosare ꝓtē vinificat que est laxata a nocumēto in flagmatione febrium ⁊ cum adest syncopis. ⁊ propte er aqua rosacea. ⁊ aceto ⁊ est ēt cum desiderio medicaꝝ ⁊ ipsuꝝ erigit: ⁊ obest reumatismos patientibus ⁊ dolorem frigidū capitis habentibus.

¶ Summa.ij. ad numerandum vnamquāqꝫ causam cuiusqꝫ accidentium corporaliūque. xxix. ꝑtinet capitula.

¶ De causis calefacientibus. Cap.j.

c Calefacientium multe sunt cāe er quibus sunt nutrimentū in ꝯtinuate temperatum ⁊ motus tempati in quibus ingrediunt exercitia temperata ⁊ temperata fricatio ⁊ temperata cōpressio ⁊ ventosarum absqꝫ scarificatione positio. Que enim cū scarificatione est infrigidat propter euacuationem. ¶ Motus etiam qui paruper prunet fortitudini ⁊ multitudini: ⁊ nequ est superfluus ⁊ nutrimentum calidum ⁊ medicina calida ⁊ balneum temperatum sicut sciuisti qđ suo aere ⁊ aqua calefacit. ⁊ artificiū calefaciens. ⁊ non superflue calefacientiū obuiatio sicut aer. ⁊ emplorum a similum ⁊ vigilie equales ⁊ somnus temperatus ꝑm condītōnē predictam. Et ira ꝑm omnem dispositionem ⁊ tristicia cum non tanta fuerit vt infrigideꝝ ⁊ gaudium temperatum. ¶ Et est etiam putrēdo cuius proprietatis est vt caliditatem extraneā euenire faciat ⁊ nō amplius. Et eius quidem operatio est aliud a calefactione absoluta ⁊ ab adustione. Calefacere nāqꝫ minus est proculdubio qꝫ adurere multotiens enim accidit ⁊ non efficit putrefactionē. ⁊ est cum ante putrefactionem accidit. Putrefactio enim sepe accidit in corpore remanet. postꝫ ab ea causa extranea calefaciens separaꝝ. ⁊ caliditas extranea materia humida accenditur ⁊ eius humiditatem mutat ab eo qꝺ cōplexioni subdantie in qua est erat conueniens: ita qꝺ eā ad aliā complexionum specialium naturalium nō cōuertit. ¶ Est nāqꝫ cum caliditas ⁊ humiditas mutantur ab hoc qꝺ vni complexioni ꝙuenūt ⁊ sunt alij complexionum naturalium ꝙgrue. qꝺ quidem nō est putrefacere ſ3 digere. Adurere vero est vt substantia humida a sicca separetur substantia: ita qꝺ illa sublimetur ⁊ ista descendat. ¶ Calefacere autem simpliciter est vt omnes humores ꝑm suas speciales remaneāt naturas. ſ3 plus fiant calidi. ⁊ de calefacientibus quidem est spissidudo superficiei corporis. calefacit enim propterea qꝺ vaporem retinet. ⁊ raritas intus in corpore. qꝫ calefacit propterea qꝺ vaporem dilarat. S. autē has omnes causas in quinqꝫ generibus comprehendere consueuit. ſ. motu non superfluo. ⁊ obuiatione eius quod non superflue calefacit ⁊ materia calida que corpori aduenit. ⁊ spissitudine. ⁊ putrefactione.

¶ De infrigidantibus. Cap.ij.

i Infrigidantium etiam multe sunt species scilicet motus superfluus qꝺ calorem innatum superflue resoluit. ⁊ quies superflua: quoniaꝝ coadunat ⁊ claudit calorem. ⁊ nutrimentum multuꝝ ⁊ superfluum comestum aut ebibitum. ⁊ eius superflua paucitas. ⁊ nutrimentum frigidum ⁊ medicina frigida. ¶ Et obuiare ei qꝺ superflue calefacit ex aeribus ⁊ emplis ⁊ aquis theremarum. hec enim laxant corpus ⁊ resoluitur ab eo calor innatus. ¶ Et obuiare ei qꝺ temperare calefacit lōgo tempore sicut multa in balneo mora: quoniam calorem suffocat innatum. ¶ Et obuiare ei quod ꝑm potentiam infrigidat ⁊ in presenti hora calidum existat. ¶ Et retentionis superfluitas: quoniam calorē suffocat innatum. ¶ Et in euacuatione superfluitas quoniam innati caloris materiam destruit propterea qꝺ spiritus eam ⁊ opilationes que sunt ex superfluitatibus sequuntur. ¶ Et de illis est vehementer stringere membra ⁊ vt stricta permaneant: quoniam infrigidat propterea qꝺ ea loris viam claudit. Et tristitia superflua ⁊ timor nimius ⁊ gaudium nimium ⁊ delitie superflue Et artificium infrigidans ⁊ cruditas que putrefactioni est opposita. S. veromedicorum princeps eas in ser solet comprehendere causas scilicet motu superfluo ⁊ quietē superflua ⁊ obuiatione eius quod infrigidat: aut quod vehementer calefacit donec resoluat ⁊ materia infrigidans ⁊ vehementia spissitudinis ⁊ nimia nutrimenti paucitas.

¶ De humectantibus. Cap.iij.

h Humectantium multe sunt cause. Et eis namqꝫ est sicut ques ⁊ somnus. ⁊ illud etiam retinere quod euacuari solebat ⁊ humorem siccantes, euacuare ⁊ nutrimentum multum ⁊ humectans nutrimentum ⁊ medicina humectans et humectantibus obuiare et precipue balneo et post comestionem propte. et obuiare ei quod infrigidat: quoniam humorem retinet. et obuia-

Digitized by Google

re ei quod calefactiõe tenui calefacit: quoniã humorem currere facit ⁊ gaudium tẽperatus.

¶ De desiccantibus. Cap.iij.

d Desiccantia quoq; sunt multa: velut motus ⁊ vigilie ⁊ vehementer cũ are: ⁊ ex eis est coitus. Et nutrimẽti paucitas ⁊ vt sint sicca. Et medicie desiccãtes ⁊ motũ aliũ frequentia ⁊ desiccantibus obuiare. Et ex illis est in aquis balneari stipticas ⁊ ex eis est frigus qđ congelat: qñ ꝓhibet mẽbrum sibi nutrimentũ attrahere. ⁊ ꝓpterea ꝙ ipm constringit. quare opilationes in eo accidunt que nutrimentũ penetrare nõ permittit. ⁊ ex eis est obuiare ei quod est calor⁹ vehementis qui supfluere resolut donec ex eis est multum balneari.

¶ De causis figuram corrũpentibus. Cap.v.

e Cãs figurã corrũpẽtibus sũt cãe que i ꝓncipio creature acciderũt ꝓp ꝙs virtuti informatiue: aut digestiue q̃ sũt in spmate sue opõnis cõplemẽtum deficit ⁊ ex eis sunt cãe q̃ accidũt cũ a matrice separat: ⁊ ex eis sunt cãe que accidũt cuꝫ infans ligat ⁊ cũ tenet. ⁊ alie cãe ꝓmitunt que extrinsecus adueniũt sicut casus: aut percussio ⁊ ex eis sunt cãe q̃ accidũt ꝓpterea ꝙ se vult mouere anteqũ mẽbra durescãt ⁊ anteqũ ambulare possit. ⁊ ex eis sunt cãe egritudinales sicut lepra ⁊ ꝓthisis ⁊ sapsimus ⁊ extensio paralisis ⁊ est cum ꝓuenit pp pinguedinem nimiaꝫ ⁊ est cũ accidit ꝓpter supfluam macie. ⁊ est cũ ꝓpter aspara. ⁊ est cum pp infirmitates fetus ⁊ ẽ cãa accidit pp cõsolidatiõis vlcerũ malitiã.

¶ De causis opilationis ⁊ coangustationis cãalium. Cap.vi.

o Opilatio accidit: aut ꝓpter causaꝫ extraneam q̃ in cannali cadit: ⁊ hoc aut erit extraneum in suo gẽre: sicut lapis: aut extraneum in q̃ntate sui: sicut fex multa: aut extraneum in sua q̃litate: ⁊ hoc erit: aut ꝓpter suam grossitiem: aut qz ẽ ꝯgelatum sicut sanguisuga illa que cõgelata est. De quidem sunt partes eius quod opilat ꝓpterea ꝙ in cãali cadit: ex quibus sunt que in suo loco in cannali fixa manẽt: ⁊ est ex eis qđ in suo loco est mobile. Et est cum accidit opilatio ꝓpterea ꝙ clausum fuit foramen ꝓpter vlceris consolidationem quod in ipso factum fuit: aut ꝓpter nascentiam addite rei sicut carnis verrucose claudentis. ¶ Aut quia cannalis ꝓpter apostematis cõpimentis vicinitatem cooperitur: aut ꝓpter constrictionem que fit ꝓpter forte frigus: aut ꝓpter vehementem siccitatem que ꝓpter stipticãs accidit: aut ꝓpter virtutis retentiue fortitudinem: aut ꝓpter ligaturam. ¶ In hyeme qđq; multe fiunt opilationes ꝓpea ꝙ superfluitates multũ rentiũt ⁊ ꝓpea ꝙ frigꝰ strigit.

¶ De causis amplitudinis cãaliũ. Cap.vij.

c Amplis amplat: aut pp rerẽtiue debilitatẽ: aut pp fortem expulsiue motũ. Et ex hoc qđ mõ est anhelitum retinere: aut pp medicinas aperientes: aut ꝓpter medicinas laxantes caliditas ⁊ humidas. ⁊ cannales quidem ex contrarijs hãc causã coangustant ⁊ ꝓpter opilatões.

¶ De causis asperitatis. Cap.viij.

a Asperitas accidit aut ꝓpter cãm medicine que vehemẽter abstergat sua incisione sicut acetum ⁊ acetose superfluitates: aut sua resolutiõe sicut spũa maris ⁊ superfluitates acute: aut ꝓpter causam stipticam que exasperat ꝓpter suam siccitatem: sicut res pontice aut frigide que exaspant ꝓpterea ꝙ constringunt aut ꝓpter res terrestres q̃ sũ mẽbrũ tacet sicẽ pulvis.

¶ De causis lenitatis. Cap.ix.

l Lenitatis causa aut est glutinans pp sui viscositatem: aut subtiliter resoluens q̃ niam subtiliat ⁊ ipsam curre re facit ⁊ spissitudinem a membri superficie removet.

¶ De cãs dislocatiõis ⁊ separatõis a sim. C.x.

m Embri remotio est aut ꝓpter cãm extendẽtes: sicut cũ aliqđ trahit mẽbrum ⁊ extẽditur dõec dislocatur: aut ex motu forti super innixionem q̃ membrũ a loco suo removet: sicut cũ alicuius pes flectit: aut cã laxans ⁊ hũectans: quẽadmodum accit in ramice: aut pp cãm ligamẽti subam corrũpentẽ ipm corrodendo: aut putrefaciendo: aut laxũ reddendo quemadmodum in lepra accidit ⁊ sciatica.

¶ De cãs malitie vicinitatis q̃ separatõs, phibẽs mẽbra mẽbro q: nimiũ approꝑiquãt. C.xi.

c Causa eius est aut grossities: aut viscositas: aut spasmus: a laxitas: aut humoris siccitas in iuncturam: quia ibi fit lapis: aut cũ qua natus fuit.

¶ De causis malitie vicinitatis que dilationem prohibet qz nimium elongatur. Cap.xij.

i Ꝓprius causa est vt grossities: aut vestigium incarnationis vlceris: aut spasmus: aut cum qua nascitur.

¶ De causis motuum non naturalium. Cap.xiij.

h Horum causa est: aut siccitas debilitans sicut tremor: siccus: aut siccitas spasmificãs sicut cã singultus sicci ⁊ cã spasmi sicci: aut superficies calefaciẽtes: aut supficies infrãntes: aut cause virtutis vũ claudentes mẽbro suã ꝓhibentes penetrationem cum opilatione: aut superfluitates que nocent: aut ꝓpter suam frigiditatẽ sicut rigor ⁊ tremor: aut ꝓpter pũcturam sicut horripilatio: aut ꝓpter calorem inati submersionẽ:

Digitized by Google

aut propter sui paucitatem: ⁊ propter illas accidit in musculoꝝ supficiebus fritas ⁊ ꝓuenit ventositas que vult resolui ⁊ exire sicut saltus.

¶ Et nūc qd dicemus ꝙ hec nocumentalis mā aut erit vaporalis pauca ⁊ accidēt pp eā alices. aut erit plus ea ⁊ ꝓtinget pp ipsam lassitudo penalis si fuerit geta: aut ꝓuenient alie lassitudines ꝑes: qs nosiabm⁹ si fuerit mobilis.

Sd si fortior fuerit accidet inde horripilatio. ⁊ si fuerit magis fortis ꝓuenier ide tremor. Et mā qdem ventosa cuz in musculo tenetur ꝓuenit pp ipsaz pulsatio. ¶ De cāis augmēti ⁊ magnitudinis ⁊ numeri. Cap.xiij.

Quz cāe sunt materiei multitudo
h ⁊ virtutū attractiuaꝝ in seipsis fortitudo aut ꝝtutū attractiuaꝝ fortitudo pp frictionis adiutoriū ⁊ calefactionis cū emplis: sicut cū emplo de pice ⁊ qd ei assimilatur. Et hoc quidem est magnitudini proprium ⁊ non numero.

¶ De cāis diminutionis. Cap.xv.

Et qd sunt q̄ aut in ꝑn° ꝓuenerunt
h creature sicut materiei diminuto: aut ꝝtutis latricis error: aut cuz debilitas: aut nocumenta q̄ q̄nq; extrinsecus aduenūt sicut incisio: aut percussio: aut corruptio quam facit frigus ⁊ quādoq; intrinsecus sicut herpes estiomenus: aut putrefactio. ¶ De cāis solutis ꝓtinuitatis. Cap.xvi.

Ste qd sunt: aut intrinsecus: aut ex
i trinsecus. Que ꝙ sunt intrinsec⁹ sunt humor comedens ⁊ ꝙburens: aut humectans ⁊ laxās: aut siccans ⁊ findens: aut sicut repletio ventosa pūgens: aut hūor extendēs ꝓpea ꝙ se ꝓstringēdo motuet: aut penetrādo i corpe. ꝓpea ꝙ fortis motus ipsum tegat: aut hūor pūgēs. Et he qdem oēs: aut tūt pp mor⁹ fortitudinē. aut pp mācē mititudinē: aut sicut fortitudo mor⁹ expulsiue nō ꝟz nālē cursuz: ⁊ sicut mor⁹ sup repletiōez.

¶ Et de eis que eis simulant est vox fortis ⁊ saltus ⁊ sicut apatū aperto. cāe āt que extrinsecus sunt: sunt sicut corpus extendens vt funis ⁊ pōdera: aut qd indicit vt ensis: aut quod aduritsicut ignis: aut qd ꝓtūdit sic lapis. qm̄ hmōi si vacuū inuenerit ꝓtūdet: aut si repletuz fuerit receptacula findet: aut sicut corpus qd pforat vt sagitta aut qd pūgit: aut mordet sicut canis rabiosus: aut vipa aut hō.

¶ De cāis vlcerum. Cap.xvij.

Ulse vlcez sunt apa qd apit aut pla
c ga q̄ facit puz aut bothor se cōedūt.

¶ De cāis apostematū. Ca.xviij.

Arum cāz qdā sunt que sunt ex mā
h ⁊ quedaz sunt ex dispōne membꝝ. Que ꝙ sunt pte mācē sunt repletiones ex iex reb⁹ ꝓpriis. ¶ Et q̄ ex parte dispositionū mēbroꝝ sunt sicut ꝝtus membꝝ expellēs ⁊ debilitas mēbꝝ recipiētis. ⁊ qd est ꝓparatū ad supfluitatez recipiēdas: aut pp subē nām: qm̄ ipsum sit creatū sicut cuius. aut pp sui latitatē sicut caro laxa que est in tribus reflexionibus. s. post aurē in collo: ⁊ in ascella ⁊ in inguine: aut pp viaz q̄ ad ipsum ꝓuenūt dilatationē ⁊ eaz q̄ ab ipso vadunt coangustationē: aut ꝓpterea ꝙ inferius positū est: aut pp sui putitatē: qm̄ illud qd ex cibo ad ipsuz venit colligere nō valet: aut ꝓpter debilitatē sui: qm̄ illud qd ad ipsum venit ex cibo digerere nō pōt pp nocumentū qd est in ipso: aut pp ꝓcussionē que māz in ipso remanet: aut ꝓpea ꝙ resolutio eius deficit et qd ab eo resolui solebat pp exercitiū aut pp caloꝝ superfluū qui est in ipso vnde attrahitur. ¶ Et ille qdē calor: aut est nālis sicut carnis. aut nō nālis qué dolor euenire facit. aut mor⁹ valde superfluus. aut aliud ex calefactionibus. ¶ Ex fractura quoq; ꝓuenit apa ꝓpter vnam ex istis rebus quas ꝓdiximus. sicut concussio ⁊ membi compressio ⁊ extensio cum ipsum os restauratur. ¶ In dente quoq; plerūq; fit apa quoniam nutrimenti recipit augmentum ⁊ infusionem ⁊ putrefactionem ergo recipit apa. ¶ De cāis doloris absolute. Ca.xix.

Quoniam dolor est vna ex dispōsi
e tionibus non naturalibus que corpori animalis accīt: in causis eius sermone facienus vlem. ¶ Dicemus igitur ꝙ dolor est sensibilitas rei contrarie. ¶ Omnes vero doloris cause in duobus comprehenduntur generibus scilicet genere mutationis complōis eius fcē. ⁊ est mutatio cōplōis diuerse. ⁊ gñe solōis ꝓtinuitatis. ¶ Per malitiam complōis diuerse intelligimus vt mēbra in sui substantia cōplōis habeant mansuā. deinde aduenit eius cōplō extranea huic ꝓnatura vt sit pl⁹ calda aut pl⁹ frīa q̄s erat. ⁊ ꝓ⁹ sensibil⁹ rei aduentu sentiat ꝓne ⁊ fiet dolor. qm̄ dolere nō est nisi ꝓne rei ꝓnetate sentire. ¶ Malitia āt complōis mansiue nullomodo efficit dolores neq; sentiunt. veluti si cōplō mala que iam est in membroꝝ substantia mansiua corrupit complexionem principalem ⁊ facta est ac si ipsa eēt principalis. ¶ Ista. n. dolorem nō efficit. qm̄ ipsa non sentitur. Ex. n. ꝙ sentiētes ab illo qd sentiūt patiant. ℞s nāq; nō patit pp dispōnē mansiuā q̄ ipsam non mutat. imo non patit nisi pp ꝓnū aduenīēs qd ei mutat ad illud qd nō erat. Ioꝝ ethica hūs nō tm̄ fcūt iflagmatōis q̄tū hūs ephime rā aut ꝑtanā. Is ethice calor calore tuāe firmator. Calor. n. ethice ē māsuꝰ ⁊ in substātia mēboꝝ ꝓncipalū ifix⁹. Et tertiane calor ē vehemēs a vicinitate venies calidi hūoris ad mēbra in qb⁹ adhuc nālis ipoz cōplō ita ꝑseruata est. ꝙ si hūor receserit mēbꝝ i sua rema ebit. pplōe: nz calor ille i eo figet ni-

Digitized by Google

si egritudo in ethica mutata fuerit. Et complo qđ mala nó diuersa nó fit mansiua in membro nisi ordinarim. ¶ Et etiam cum in dispone sanitatis inuenit hoc intellectui primũ z hoc ẽ qñ ei q se i hyeme balneat si se cũ aq̃ cala imo tepida lauat: accit ei ex ipsa horripilatio: qñ corporis eius q̃litas ab eo est lóginq̃ z ei ꝓxia postea vo vnt ea z delectat ex ea: z ita ordiatur ad resolonez frigoris qđ in ipso erat agés. Beiñ aũt cũ aliqua hora in casa balnei interio resederit fiet corpus eius aq̃ illa calius. Et cũ illa eadẽ aq̃ pma repẽte eo inscio sup eũ ꝓjcietur horripilationez ab ea patiet z sentiet ex ea frátem. ¶ Cũ igit hoc sciuisti dicemus qđ ly vnum ex gñibus cãz doloris sit malina cóploonis diuerse: nó tñ ois malina cóplonis diuerse: imo calm essentialr z frñ essentialr z siccuz accitalr: z humidũ nullo mó dolorez faciunt.

¶ Calor.n. z fritas sunt due q̃litates agétes: z siccitas z humiditas sunt due q̃litates patiétes: quaz virtutes nó sunt vt p eas corpus unum primari corpus. ly vt p eas corpus a corpore imprimat. ¶ Siccitas vo per accis facit dolorem qñ alterius gñis cã. sequit cã q̃ est ꝓtinuitatis solo. Est.n. cũ siccitas pp sue ꝓstrictionis fortitudinem fit causa solonis ꝓtinuitatis.

¶ Gal. vo cum verificat intentio ad hoc eaz reducit vt essentialis cã doloris nó fit nisi solo continuitatis z nó amplius: z qñ calm dolorẽ nó facit nisi ppea qñ ꝓtinuitatẽ soluit: z neq; ẽt frñ dolorem efficit: nisi ppea qñ ꝓtinuitatis solutio ipm comitat pp multam nãq; spissitudiné quã facit z coadunationé ipm ꝓculdubio sequit vt ptes ad locum trahant vbi spissant: z vt a loco separent a quo trahunt. ¶ Et in q̃dam suo libro ꝑm hanc sniam innit. ꝓcessit donec opinari fecit q oia sensibilia nocumẽtum faciunt. pp hmoi vz. faciũt nocumentum. pp eius separationé aut pp coadunationé q̃ separatio sequit. ¶ Nigrum ita q; in visibilibus dolorem efficit pp sue coadunationis fortitudiné: z albũ pp sue disgregatois vehemẽtiam: z amax z salsuz z acetosuz in gustatiuis dolorẽ efficunt ppea qñ fortiter dispergunt: z pontucũ: ió q; vehemẽter coadunat qđ procul dubio spsio sequit in odoratiuis sisr. Et ꝓpter hoc in fortibus somnis fit dolor ió q dispergunt pp motus aeris fortitudiné cum sibi obviat. Certa aũt dictio i hoc mó est vt cóplonis mutatio ponat genus ex quo dolor essentialr ꝓuenit ly cũ eo ꝓtinuitatis separatio ꝓtingat huius tñ declaratio verificata in medicina nó cõtinet: sed in pte sapie nãli: ideoq; ad ipsius sũmam parẽ ꝓ inuemus. Dicemus igit q cum dolor est fissum paruum in mẽbro dolente z cõtinuitatis solo nullo modo fissum erit ꝓtium: sed dolorẽ in dispónibus in q̃bus ꝓtinuitatis nó existit separatio nó ꝓtingit inueniri pp ꝓmutatis solutionem: imo pp complexiõis mutatiam. Et eñ frigus facit dolorẽ vbi ꝓstringit z coadunat z oio vbi infrát. Et solo qđ ꝓtinuitatis nó est vbi infrát: imo in extremitatibus locoz infrátoz. ¶ Amplius dolor ꝓculdubio est ꝓtium subito impsorẽ sentire vnde ipse est ꝓtius z dolorẽ faciens. ¶ Nóne vides q̃ siqs frigus cóploné corrupẽs senserit vñ cóplonem corrupit: z fuerit sicut nó accis nó pp ipm cõtinuitatis separatio: istud sentire an erit ꝓtium z an dolorẽ faciens. Ex hoc tracz scies q mutatio cóplonis subito cã exit doloris: quéadmodum solo ꝓtinuitatis z dolor qđ calitatẽ turbidat: z fit fortior dolor. Est ẽt cũ post dolorez remanet res que sensuz doloris hz nec tñ ẽ dolor certuz: sed ẽ ex sũma rez q̃ per se resoluunt. Et torpidus qđ in medicando laborat z nocet ei.

¶ De causis cuiuslibet doloris. Cap. xx.

Dolorum genera que nomina habẽt hec sunt ꝓuritiuus asperitiuus: pungitiuus: compressiuus: extensiuus: concussiuus: frangitiuus: laxatiuus perforatiuus: acualis: stupefactiuus: pulsatiuus: granatiuus: fatigatiuus: mordicatiuus.

¶ Ista quidem sunt quindecim genera. Causa aũt ꝓuritiui doloris est humor acris acutus aut salsus. Et doloris asperitiui causa est humor asper. Et causa doloris pungitiui est humor q̃ pániculum extendit in latitudine: sicut eius se parans continuitatem. Et est cum in sensu non est equalis: aut ꝓpterea q illius super qđ extenditur pániculus aut illius ex eo qđ inuestit tum est ptes in duritie z lenitate non sunt siles sicut furcula pániculo q sup costas est inuestitus cũ apa in pleureti ad superiorẽ eius trahut ptẽ aut nó sunt ipsius ptes in suo motu siles sicut diaphragma illi pániculo aut ppea q ptes corporis mẽbri nó similant: aut ꝓpter nãm: aut pp nocumentum qđ alicui accit suaruz ptium z nó alijs. ¶ Extensiui doloris cã est ventositas aut humor q neruum aut musculũ extẽdit ac si ipm ad suas trahat extremitates. ¶ Et doloris quidem cõpressiui cã est materia que mẽbro suum coangustat locum: aut ventositas q̃ ipm coangustat: z fit quasi desuper comprimere retur z contunderet. ¶ Sed cã contussiui doloris est mã que inter suum musculum z suuz pániculũ resoluit z pániculũ extendit z ꝓtinuitatẽ solut q̃ inter pániculũ exit z mẽbrum. Et cã doloris frangitiui est materia aut ventositas que interponitur media inter os z pániculum qui tegit ipsum: aut frigus qđ illum pániculũ fortiter stringit. ¶ Causa vo doloris laxatiui est materia que carnem musculi extendit z nó ipsius cordã. Et hic qđ neq; vocatus est laxatiuus nisi ppea q musculus neruo laxio: existit pániculo. ¶ Et perforatiui doloris causa est materia grossa aut ventositas que reuenue

Digitized by Google

tuer tunicas mēbri ouri ⁊ grossi: sicut ineſtini colon q̄ inceſſanť ipm rūpit ⁊ ipſ penetrat stimulando ac si cerebro pſoraret. ¶ Actualis aūt doloris cā est ipsa eadē in hmōi mēbro: ꝫ est retenta in hora qua rūpit. ¶ Et stupefactui doloris cā est aut fortis frigoris complo aut porox penetrantiōis spūs sensibilis q ad mēbr venit clausura cū ligatura aut receptaculorum repletio. ¶ Cā xo doloris pulsantis est apostema calm ⁊ nō firm. Firm enim quocūq modo fuerit siue sit ouꝫ siue sit mollie dolorem nō efficit nisi in calm ꝙuertať. Hecq cā dolor pulsatilis ex apate calo accit nisi hoc mō. sicū apa contingerit: ⁊ mēbr qđ est ei vicinū fuerit sentiens circa qđ exīt arterie q semp pulsant. Cū enim mēbr sanuꝫ fuerit arterie motus nō sentiatur pp ipsius pfunditatē sed cū infirmať ⁊ apatur eius pulsatio dolorem efficit. ¶ Et doloris qdem grauatiui cā est apa in mēbro nō sensibili sicut pulmone rene ⁊ splene. Illud.n. apa sua grauitate trahit inferius ⁊ mēbr inferius trahit p sensibilē fasciā ipm circūdantem ⁊ suspensoriū a quo orť fascia: ⁊ fascia qđ ⁊ suspensorius sentiunt qñ inferius trahit. ¶ Aut apa in mēbro sensibili cuius sensuꝫ ipsa egritudo tam destruxit: sicut cācer in ore stōi: cuius ponderositas sentiť: nec tm dolorē efficit ppea q ipse sensum destruxit. ¶ Fatigatiui aūt doloris cā est aut labor ⁊ vocať dolor iste fatigatio laborosa aut hūor extendēs: ⁊ vocať q accidit ex eo fatigatio extēsiua aut ventositas: ⁊ vocatur illud qđ accit ex ea fatigatio inflatiua aut humor mordicās: ⁊ vocatur illud qđ accit ex eo fatigatio vlcerosa. ¶ Et ex eis qđ puenunt cōpones quēadmodum eas in locis suis declarabimus q sunt eis ꝓprij. Et ex sūma cōpōnum est fatigatio q apostā vocať q est cōpositā ex extēsiua ⁊ vlcerosa. Et mordicatiuꝰ dolor est ex humore q qualitatem hꝫ acutam.

¶ De causis sedandi dolorem. Cap.xxj.

c Causa quietis doloris est aut qđ cāe ex qua prouenit exīt ꝑium ⁊ ipsam eňat sicut anetum ⁊ lini semen cum sup locū dolentem ex eis fit emplastrum: aut cū quo mollificať ⁊ fit somnus ⁊ sensibilis virtus ad suam redu operationem: sicut inebriandia: aut cum quo infrigidatur: ⁊ stupidum efficit sicut omnia narcotica. ¶ Sedans tamen certum est ꝓmum.

¶ De eo qđ puenit ex dolore. Cap.xxij.

d Dolor virtutem dissoluit ⁊ membra a suis ꝓprijs opōibus ꝓhibet: adeo vt mēbra spūalia ab aeris ꝓhibeat attractione: aut eius destruat operationem: ⁊ facit eum intersectum aut frequentem. ⁊ omnino nō ꝑm nālem cursum. Et est cū in primis calefacit mēbra: postea infrigidat ꝓpter illud qđ resoluit ⁊ vincit de spū ⁊ vita.

¶ De causis deliriarum. Cap.xxij.

d Deliriarum quoq causę in duobus sunt cōprehense generibus. Vnum ipsoꝝ est genus qđ cōplexionez nālez subito reducit ad hoc vt ipsa sentiantur. Et alterum est illud qđ nālem continuitatem subito reducit. Nulla.n. res que nō subito venit sentitur. neq deliriū ex ea habent. Et nāq deliria sentire conuenientia. Et oē qđ sentire p virtutē scit sensibilem ⁊ sentire est ꝓpter passionem ut. Cāq sentire fuerit cū ꝙuenientia: erant nō ꝙuenientē: erunt deliria aut dolor ꝑm illud qđ imprimuntur. Et ppea ep tactus oibus sensibus est spūio: ⁊ magis retinens illud qđ recipit ex impressiōe ꝙuenienti: aut nō ꝙuenientis: ideo eius sentire illud qđ est ꝙuenies cū natura ei obuiat est maioꝝ deliriaꝝ: ⁊ sentire qđ est incōueniens est deterioris doloris ēē illud quod alijs virtutibus exīt ꝓpriū.

¶ Ad sciēdū qūo motꝰ dolorē efficiť. Cap.xxiij.

m Motus dolorem efficit ꝓpter illud quod cum eo accidit ex extensione sua: aut contusione: aut ruptura.

¶ Ad sciendū quomodo mali humores dolores efficiunt. Cap.xxv.

Humores mali dolorem efficiūt aut ꝓpter ipsoꝝ caliditatem: sicut cum mordicantēz faciunt: aut sua multitudine sicut cū extendunt: aut ppea q vtraq ꝓiunguť. ¶ Ad sciendū qūo ventositates dolorē efficiunt. Cap.xxvi.

v Ventositas dolorem efficit ꝓpter extensionem. ⁊ ventositas qdem extendens: aut erum membrozum concauitatibus ⁊ ipsoꝝ ventriculis: sicut inflatio in stomaco: aut in tunicis membrorum ⁊ eorum villis sicut in colica ventosa: aut in tunicis musculorum ⁊ sub pānniculis ⁊ sup ossā: aut in circumstantibus musculorum inter ipsos ⁊ carnem laxam ⁊ cutem: aut occultata in membro sicut musculi pectoris sunt occultati. Et ipsius quidem resolutio siue subita sit siue multo moretur tempore ꝑm multitudinem siue materie ⁊ ipsius paucitatem existit: aut grossitudinem siue mere ⁊ subtilitatem ipsius: aut ꝑ spūositatē membri aut ipsius raritatem.

¶ De causis eiꝰ qđ retiněť aut eňat. Cap.xxvij.

r Retentionis ⁊ euacuationis causas scire erit ea facile qui ea considerauerit que de retentione diximus: ⁊ euacuatione. Illud igitur ibi legat.

¶ De causis fastidij ⁊ repletionis. Cap.xxviij.

h Et quidem aut sunt extrinsece ⁊ sunt ꝓpriū sicut cum aliquis regimine vtitur vnde multa prouenit humectatio ⁊ corpus non indiget humectatione cibi ⁊ potus. Et ideo cuꝫ hoc duo cōiuncta fuerint simul multiplicabitur in cor-

Digitized by Google

pore materia ⁊ corrumpetur operatio nature in ipsa sicut multotiens ingredi balneū ⁊ precipue post comestionem. ¶ Et resolutionem prohibentia sicut quies ⁊ dimittere exercitiū ⁊ euacuationem. Et in comedendo ⁊ bibēdo importunitas ⁊ regiminis malitia. ¶ Aut in trinsece ⁊ sunt sicut virtutis digestiue debilitas que nō digerit: aut debilitas virtutis expulsiue aut retentiue virtutis fortitudo: quapropter remanebunt humores ⁊ exterius non exibūt aut cānalium coangustatio.

¶ De causis debilitatus membrorum. Cap. xxix.

Causa debilitatis: aut erit veniens super corpus membri: aut super spiritum qui erit virtutis latoris que in membro ministrat: aut super ipsam virtutem. Illa vo cuius causa in membro proprio existit est aut malitia complexionis manifesta: ⁊ proprie frālis etiam sit cum calore illud efficit: q̄ eius operatio fritatis operationi in stupore similis existit: propterea q̄ cum corrumpit complexionem spūs quēadmodum accidit ei qui multum in balneo moram facit: timo ei cui aduenit syncopis ⁊ siccitas propterea q̄ virtutes penetrare prohibet ideo q̄ inspissat: ⁊ humiditas propterea q̄ larat ⁊ opilat aut aliqua ex egritudinibus compositionis. Sed que ex illis maiorem proprietatem hꝫ ne in hoie appareat neq̄ nocumentum neq̄ egritudo neq̄ dolor: est raritas texture illius membri in suis nervis. Omnes namq̄ operationes naturales ⁊ voluntarie per villos ⁊ ipsoꝝ complexionem cōplent. Digestioni quoq̄ bona ⁊ ne cessaria est retentio fm congruā dispōnez. Et hic qdem per villos existit. Illud vo in quo ē causa spūs ppria est aut pp cōplōnis malitiam aut pp resolutionē eiōne facta que ē ei ppria aut fm modū sequēdi eiones alterius. ¶ Et illud qd̄ est virtuti ppriū est opōnuni multitudo ⁊ ipsaꝝ reteratio qm̄ virtutē debilitat ls spūs resolutio cū eo associet quēadmodū associatur cū vnaquaq̄ cā. Cūq̄ cās fm aliū cō numerauimus modū ⁊ remotas causas cū eis miscuerimus q̄ pinctuaꝝ causaꝝ exīt cāe inueniemus ex eis cās ex malitia complexionis: ⁊ cās ex corruptōe aeris ⁊ aq̄ ⁊ cōestiois. ¶ Et ex eis sunt q̄ ispīs eīant quaꝝ nulla feroꝝ ē similis ⁊ pcipue feroꝝ aq̄ ⁊ venenosaꝝ vtrum expāsio in aere aut corpe. Ex sūma cāꝝ pter ea debilitatis sunt q̄ ex eiōne pendēt sicut sanguinis exitus ⁊ vēter ⁊ ppue in subulibus humoribus ⁊ aq̄ hydropicoꝝ incisiōe pactensis extracta cū eius ḡnitas multa subito extrahit ⁊ pforatio magni apatis cū ab eo multum pus subito exierit siue ipm per se aperiatur ⁊ sudor multus ⁊ exercitium plurimum. ¶ Dolores etiam ispūm resoluunt ls etiam complexiones per mutent: ⁊ ex sūma austoꝝ qdem doloꝝ sunt qui maioris existunt impressionis: ⁊ sicut doloris stōr: siue sit extensiuus siue mordicatiuus. Et ois dolor q̄ est cū propinquitate pūs cordis. ¶ Febres quoq̄ sunt ex eis q̄ debilitatem faciunt pp resolutionē tctionem sanguis ⁊ spūs ⁊ cōplōnis mutationē. ¶ Amplitudo quoq̄ poroꝝ est ex eo qd̄ ad hoc adiuuat: vt debilitas resolues accidat ⁊ multa fames huius existit modi. ⁊ eaꝝ cū totius corporis debilitas vnius membri aut partis membri sequit debilitatem: quēadmodū corporis debilitas pp malitiam q̄ oꝝ stōi accit q̄nta est vt eius vtus resoluatur: ⁊ cum alicuius cor ⁊ cerebꝝ a quoꝝ nocumentum vehemēter pauf erit hō hic velocis estimatiōis ⁊ qui ex pauca resolui causa. ¶ Et est cuꝝ cā debilitatis exit multitudo tolerantie egritudiū. ⁊ est cū aliq̄ membꝝ i creatione est debilius quod aꝝ aut alio debilius existit. sicut pulmo ⁊ cerebrum. ideoq̄ erit recipiens qd̄ fortius natura a seipso expellit: locus enim cerebri proprius si alius non esset ex tali modo res proueniret quam tolerare nō posset: neq̄ eius virtus cum ipso remaneret.

¶ Doctrina tertia fen secunde: cuius sunt. xl. capitula ⁊ due summe.

¶ De accidentibus ⁊ significatiōibus. Cap. i.

Accidentia ⁊ significationes fm vnāquāq̄ trium predictarum dispositionum vnaꝝ trium declarant significatorum: aut rem presentem de quo dicit. Ḋ. q̄ sola confert infirmo i eo quod facere debet aut rem preteritam de qua dixit. Halie. q̄ sola prodest medico: quoniam declarat ipsum in sua arte excellentem ⁊ eius consilio magis credunt: aut rem futuram: de qua dixit Hal. q̄ vtrisq̄ confert medico vero qua demōstrat ipsum in sua scientia excellentem: ⁊ infirmos q̄ demonstrat qualiter ipse fit regēdus. ¶ Significationum sanarum quedam sunt que cōplexionis significant equalitatem quas in suo loco nominabimus. Et quedam sunt que significant coequalitatem compositionis: ex quibus sunt substantiales que verbi gratia sunt vt sicut forma ⁊ situs ⁊ quantitas ⁊ numerus secundum quod oportet: ⁊ he quidem dispositiones diuise fuerunt: ⁊ ex eis sunt accidentales sicut decorato ⁊ pulchritudo. ⁊ ex eis sunt finales ⁊ ipse fiunt ex complemento operationum: ⁊ que incedendo secundum perfectiones perueniunt. Omne enim membrum cuius operatio completur est sanum. ¶ Modus autez ex operationibus cognoscendi est secundum membrorum principalium dispositiones secundum cerebrū qdem est per dispōnes operationum voluntariaꝝ ⁊ per positiōes sensus ⁊ p opōnes existimatiōis. Et fm cor quidem

Digitized by Google

est per pulsum ⁊ per anhelitum. Et ſm eparq
dē ē p egōnē ⁊ vrinā: ipſi⁹ nāq; ōbilitatē egō
⁊ vrina lotura recentis carnis ſilēs ſequūtur.
¶ Accidētū aūt q̄ egritudies ſignt q̄dam ſūt
q̄ ipam demōſtrant egritudinē ſicut diuerſitas
pulſus in febrinatiōe ſui in febre. Ipſe nāq; ip-
ſam ſignt febrē. ¶ Et q̄dā ſūt q̄ egritudis ſignt
locū ſic pulſus ſerinus cū i pte pectoris fuerit
dolor: qm̄ ſignificat q̄ aſpa eſt in pāniculo ⁊ in
diaphragmate: ⁊ ſicut pulſus vndoſus: qm̄ ſi-
gnificat q̄ aſpa eſt in corpe pulmonis. ⁊ q̄dam
ſignificant egritudinis cām: ſicut ſignificatōes
repletionis p diuerſitatē ſuaꝝ diſpōnū: q̄ꝝ q̄-
q̄s modus aliquē replōnis modum ſignificat.
¶ Amplius accīdūm q̄dā ſunt pdēntia que
cū egritudie incipiūt ⁊ finiunt ſicut febris acu
ta ⁊ dolor pūgitiuus ⁊ coāgulatio anhelitus
⁊ tuſſis ⁊ pulſus ſerinus cū aſpare laterīs. Et q̄
dā ſūt q̄ nocā horā nō hñt ⁊ egritudinē q̄nq;
ſequūtur q̄nq; nō: ſicut dolor capitis cū febre.
Et ſūt q̄dā q̄ in fine rei eueniūt: de q̄bus ſunt
ſignificatōes criſis ⁊ maturitatis ſignificatio-
nes ⁊ ſignificatōes phibitionis maturitatis ⁊
ſigna mortis. hāꝝ aūt plīme ſunt in egritudi-
bus acutis. ¶ Significationū ꝑterea alie ſunt
q̄ in eo q̄d membris appet ſignificant q̄ ſunt ex
eis ſumpte q̄ ꝓprie ſentiunt ſicut color diſpō
nes ⁊ diſpōnes tactus in duricie ⁊ mollicie ⁊
in caliditate ⁊ in frigiditate: ⁊ in reliq̄s aut ex eis
q̄ cōter ſentiunt. ¶ Et ſūt ea q̄ ſūt ſūpta ex fo-
ma membꝝ ⁊ ipoꝝ ſubus ⁊ motibus ⁊ geri
bus. Et forte ille ſignificabūt ipoꝝ diſpō
nes occīas ſicut labū ſalus vonitū. ¶ Ipſo
rū ꝑterea q̄ntates augmentate ſi fuerint aut di
minute ⁊ eoꝝ mēri forte occīoꝝ diſpōnes
ſignificabunt membꝝ quemadmodū curti
tas digitoꝝ q̄ epis q̄ntatē ſignificat ⁊ eōrio.
Et cognitōes q̄ diſpōnū eoꝝ p egōnē ſi eſt ni
gra aut citrina ⁊ ſuꝝ q̄ ſignificat ſunt res viſi
bles. Et ex rugis ſūp inflationem ⁊ maliuaꝝ
digerendi eſt audibile. hmōi q̄ꝝ ſūt cognitōes
per odores ⁊ ſapores oris ⁊ redū. Et cogniti
nes pulſs ⁊ ethice p vuguium gibboſitatez ſūt
viſibiles: ſed ſūt d capitulo eoꝝ q̄ ſentiūt cōter
¶ Eſt aūt cum q̄ mānifeſte ſentiūt ⁊ ſignificat
occultam q̄ēadmodum rubor pomi mariłe
pulmonis ꝓtendit aſpa: ⁊ gibboſitas vnguis
vlcus pulmōis. ¶ Ex cognitōibus vero q̄ hñ
tur ex morbus ⁊ geribus trahit res quaz mō
narrabimus ¶ Significationes ꝙo q̄ ſumūt
ex modo geris ſūt ſicut apoplexia ⁊ epilepſia
⁊ ſincopis ⁊ palyſis. Et que ex motu ſumūtur
ſūt ſicut horripilatio ⁊ tremor ⁊ ſingultus ⁊ ſter
nutatio ⁊ oſcitatio ⁊ alces ⁊ tuſſis ⁊ ſaltus ⁊
ſpaſmus cum incipit ſpaſmari. Et earuz ſunt
quedam que ꝓueniunt ex operatione nature
principaliter: ſicut ſingultus: ⁊ quedam que
ꝓueniūt ex operatione nature accīdentalis: ſicut
ſpaſmus ⁊ tremor. ¶ Et earum quedam ſunt
voluntarie pure ſicut eſtuatio ⁊ reuolutio de la-
tere ad latus. Et quedam ſunt compoſite ex na
turali ⁊ voluntaria ſicut tuſſis ⁊ mictus ⁊ egō.
⁊ iſtarum q̄ꝺ q̄dā ſunt in q̄bus nā ſupat volun
tatem ſicut tuſſis ⁊ q̄dā in q̄bus volūtas ſupat
nām ſicut mictus ⁊ egeſtio cū voluntaria non
cito vult efficere. ¶ Accidētū aūt a nā fine vo
luntate ꝓuenientium q̄dam ſunt que demon-
ſtrant ſenſus ſicut horripilatio: ⁊ q̄dam q̄ ſen-
ſus non demoſtrant: qm̄ nō ſentiūt ſicut ſalt⁹.
¶ Dt aūt motus diuerſificant aut ꝑ diuerſi
tatē ſuarum ēntiaꝝ: qm̄ tuſſis in ſcīpa fortior
exit q̄ ſaltus: aut ꝑ diuerſitatem numeroꝝ
motoꝝ qm̄ ſternutationis numeri motorū. ples
ſunt q̄ motoꝝ tuſſis. Tuſſis n. complet motus
ne membroꝝ pectoris: ſed ſternutatio cōplet cō-
ſtitutione motuum membroꝝ pectoris ⁊ capitis
ſil. Sed q̄ntas tumoris in eis eſt differās qm̄
motus ſingultus ſicci maioris eſt tumoris q̄
motus tuſſis: licet ſit tuſſis fortior. ¶ Per qd
aūt nā iuuatur eſt cū q̄nq; adiuuatur per inſtru
mentū cōmune ⁊ principale: ſicut cū iuuat in ex
pellendo ſtercus a muſculis ventris: ⁊ ē cum
per inſtrumentum innat exīneum: ſicut iuuat
in tuſſiendo ab aere. ¶ Principiorum ꝙo ea
rū diuerſitates: aut ſunt ex membris ſicut tuſſis ⁊
nauſea: aūt ex diuerſitate virtutū agentiū: quo
niaz ſaltus principium eſt naturale. tuſſis pāri
cipium eſt animale. Sed ⁊ per materie diuer
ſitatem. quoniam tuſſis eſt ab excreatione: ⁊
ſaltus a ventoſitate. De ergo ſignificationes ſi
gnificantiū in eo quidem membris appāret. Et
plurima eorum demonſtratio eſt ſm diſpoſitio
nes manifeſtas. Et tamen cum occultas de-
monſtrant diſpoſitiones ſicut rubedo pomi
marille que pulmonis apoſtema declarat: ⁊ de
ſignis eoꝝ ſunt que egritudines demonſtrāt
occultas. quapropter oportet illum qui egritu-
dines vult cognoſcere occultas vt anatomie no
titiam aceptus ſit ad hoc vt per eam ſententia
ſubſtantie cuiuſcuiq; membꝝ acquiratur ſi eſt
carnoſum aut non carnoſum ⁊ cuiuſmodi eſt
eius forma ideo viſcat. ¶ Verbi gratia. ſi apo
ſtema hoc quod habet hanc figuram eſt in
eo aut non ex parte vnde ſue figure eſt compa-
ratum aut non: ⁊ ſciat ſi eſt poſſibile q̄ in ipſo
aliquid remaneat vel non licet id labi facit q̄
recipit ſicut tenuiuz ⁊ ſi eſt poſſibile q̄ in ipſo
aliquid remaneat aut q̄ aliquid ab eo laba-
tur: queres ſit quaz in ipſo remaneſit poſſibile
aut ab eo labi donec eius locuz ſciat quatenus
per ipſum iudicet de eo quod in ipſo ſentitur
de dolore aut apoſtemate ſi eſt in ipſo aut ab
eo longinquatuz. ¶ Et ſciat eius ſocietatem ita
vt iudicet ſi habet dolorem per ſe aut propter
ſocietatem: ⁊ ſi materia ab ipſomet proceſſit
aut a ſuo ſocio ſibimiſcuit ⁊ ſi ſuppluit qd ex eo

Digitized by Google

seperatur est de substantia ipsius an ipsius est via p quā mā in ipsum penetrat qđ ab alio seperat donec sciat illud qđ cōphēdit vt noscat si est pōse illud qđ eñat ab ipso eñatū fuisse t vt mēbri opationē sciat donec ipsi⁹ cognoscat egritudinē ex nocumēto qđ in ei⁹ psistit opōe. Totū ho hoc p anato⁹ scire potes. ¶ Scias ꝓterea q medico qui vult egritudines regere q in mēbris exit occultis nēcia est anatomia. cuiqz anatomie scia ei acqsita fuerit oportebit p hoc totū ipsum studere in cognitiōe egritudinū occultaz fm sex regulas. ¶ Quaz pria est de nocumēto opationū. t tu qđ opōes cuz suis q̄litatibus t q̄titatibus tā scimus qz significato est p⁹ t pduras. ¶ Secda ho ē de eo qđ eñat: cuius sigatio pduras qđ est lz nō est pria t pduras qđ est ppea q in ipsa sp ꝓfidit t pria qđ nō est tō q sigat maturatoz aut maturationis phybitoz mediate. ¶ Tertia ät est dolor. t q̄rta ē de apate. t qnta ē de situ. t sexta est de accūtibus manifestis t cōparis. t eorū sigano nō ē pria neqz pduras. t in vnāqz earz sermōe diuisim facia. ¶ Ex opōib⁹ ho sigtio hȳ qñ cū opō nō fm nāle ꝓcesserit curfum q est ei sigatur gr̄itum accit nocumētum t ꝓtinus nocumēti egritudiné sequtur q est in mēbro in quo est ꝓtus. ¶ Opōnū ho nocumenta sunt ꝑ tres mōs. Q opōes. n. aut minuunt sicut oculi minuit visio t rē videt minore t a ꝓpinquore spacio: t sicut stōus cū dur⁹ digerit t tardi⁹ t minorē q̄titatē. ¶ Aut nullā sicut cū oculus videt illud qđ nō ē aut videt rē nō sicut est t sicut stōus cū cibū dissipat t ipsuz male digerit. Aut destruunt sicut oculus cū nō videt t stōus cū nullo mō digerit. ¶ Eius ät qđ eñat t qđ retinet sigatōes multis sunt mōis aut. n. sigat ex pte retētōis nō nālis sicut cū retinet res q̄ solebat eñare: quēad⁹ accit illic cuius vria retinet: aut egō: aut sigant ex pte cūatōis nō nālis. Et hoc qđ aut erit de suba mēbroz: aut nō erit ita. ¶ Sz qđ est de suba mēbroz tribus sigabit mōis: aut. n. p sui ipsius subam sigabit: sicut ānulli q expuunt herpetē hestiomenū in cānali pulmōis sigant aut sigabit p q̄titatē sui sicut cornices cū in dysenteria egreduntur: nā si fuerit grossus sigat q vicus in grossis exit intestinis: aut sigabit p colorē suū quēadmodū hypostasis peraloides q̄ si fuerit rubea sigat qđ est in mēbris carnosis sicut renibus. t si alba sigat qđ est in mēbris neruosis sicut in vnica. ¶ Qđ ho sigat illud nō de suba mēbroz: sigat aut q ipsius egressio nō est nālis sicut hȳoides sanū t sanguis cū exierit aut qđ est nō nāle in q̄litate sui sic sanguis corruptus: siue ꝓsueuerit exire siue nō: aut quod est nō nāle in suba absolute sicut lapis. aut qđ est nō nāle q̄titate sui lz nāliter sit eius exist⁹. Et istud est aut ppea q auget aut ppea q minuit sicut sterc⁹ et vrina cū pauca fuerit aut multa: aut vt sit non nāle in q̄litate sui. lz exire soleat: sicut sterc⁹ t vrina q̄ sunt nigra aut si egrediat a pte nō nāli: lz exire ꝓsueuerit sicut sterc⁹ t vrina cuz egritudine illi⁹ p fuptoza egrediunt. ¶ Solutis ät sigatōes in duobus cōprehēdunt gñibus. Et illud est qñ dolor aut sigat p sui locū vbi gra. qñ si fuerit in extrario erit in epate: t in sinistra: in splene: t est cū p suaz spēs sigat q̄ sit ipsius cā qualitadmodū determinabimus in doctrina cāz. v. g. qñ si fuerit gñaliter sigabit apa qđ ē in mēbro nō sentiēte: aut cui⁹ sensus destructus est: t extrēitus multa sigabit māz: t mordicatiuus māz sigabit acutā. Aparis ät sigationes tribus exīt mōis aut. n. sunt ex suba sui sicut hȳpsipila q̄ colerā sigat rubeam aut sdriosius q̄ colerā demōstrat nigrā: aut ex loco sui sicut cū fuerit in dextra sigat. v. g. q est apud epar: aut in sinistra sigat q est ex pte splenis: aut p figurā sui qñ cū apud dexteram fuerit t fuerit luare sigat q est in ipso epe t si longū fuerit significat q est in musculo q est sup ipsum. ¶ Situs ho significatōes aut sunt ex locis aut ex cōitatibus. Et ex locis qđ apparētes sunt. Et ex cōitate qđ sunt sicut q nocumētuz est in digito ex cā ante cognoscit qđ est pp nocumētū qđ sexto ex paribus neruoz accid.

¶ De signis distinguētibus in egritudines propzias t assōciatas eis. Cap. ij.

¶ Et qñ est cū egritudies in ꝑn⁹ accit in mēbro t est cū accit pp associatōz quēad⁹ caput stō i sui⁹ associat egritudinibus: nūc oz vt ordinemus differam inter has duas res p signū distinguēs. ¶ Dicemus igit q oz nos ꝓsiderare q̄ prius accit t autumabim⁹ q ipsa est ꝓncipalis t altera est ei assōciata. ¶ Et ꝓsiderabimus ét q̄ sit illa q̄ remanet postq̄ altera finit. Et autumabimus ét q ipsa est ꝓncipalis t altera assōciata. ¶ Est nī cū ex hoc ꝓuenit error t hoc est qñ fortasse egritudo ꝓncipalis nō erit precepta sensu neqz dolorosa in principio sui: lz postea sentiemus ipsi⁹ impedimētū postq̄ assōciata egritudo apparuit q̄ certo est illa q̄ post ipaz accit t est eā sequens. Estimabit ergo q assōciata t accītalis sit illa q̄ ē ꝓncipalis egritudo. ¶ Et ste cū nō pcipit nisi accītalis tm t ꝓncipalis oīno oblutioni tradit. ¶ Semita vero obseruandus ē ab hoc error est vt medicus mēbroz noscat cōitatē. qđ qđ erit ex sua scia i anatomia. Et nocumenta sciat que vnicuiqz accidunt membro quorum: quedam sunt sensu percepta qđa non pcepta t mortē in egritudine: t neqz iudicet de ea q sit ꝓncipalis nisi postq̄ considerauerit quid sit possibile qđ accidat ipsam sequens. Egz ergo interroget de significationibus egritudinū q̄s mēbris egro mēbro associatis pot est accidere que nō prius erant sensu

Digitized by Google

primo neq; cõmouentes accñia que sunt eis ꝓpinqua: sed nec ẽt eas sequunt res nisi q̃ ab eis sunt longinq̃ nõ sensu percepte. Leger q̃q; ignorat qp sint accñia illu lógineq; radici. Istud tñ nõ dignoscit nisi sapia medici. ¶ Polz vo qõ ex eo ad memoriã reducit est cum opõnum impe[m] ꝓsideraẽ. Cuiꝰ opõnum impedimentũ inuenerit añs iudicabit qp egritudo illa est associata: lz q̃dem mẽbroꝝ sint talia qp plim dispositionum ipsoꝝ est vt sint eoꝝ egritudines aliozꝝ mẽbroꝝ egritudines sequẽtis. Capitis .n. fm plm suaꝝ dispõnum sunt egritudines p societatẽ stói. Sed illud ꝓuertere est pparum. ¶ Et nos qõ corã rutis mãibus ponemus signa cõplonũ ꝓncipaliũ t accñaliũ fm modũ cõez. Que vo vnicuiq; mẽbro sũt ꝓpria i suo dicenẽ cao. Quecũq; ãt ex figtóib⁹ egritudinũ cõpõnis mãifeste fuerit sensus dignoscet. Sed q̃ occulte fuerint exceptis replõne t opilõne t apatibus t solone cõunitatis in dictõe vñ cõ prehendere est difficile. Et sicr illud qõ ex repletionibus t apatibus t solone cõunitatis vnicuiq; mẽbro ꝓpriuz exit. Melius igit est vt hoc totũ dictiõibus referuẽ ꝑticularibus. ¶ De signis complexionum. Cap. iij.

Ignoꝝ gña qbus cõplonũ dignoscũ dispões sũt. x. vnũ eoꝝ ẽ tactus Et mõs qõ q̃ cognoscẽ ẽt ꝓsiderer an tactui sani sit eqlis i terris tpatis; t aere tpato. nã si eqlis fuerit signabit eqlitatem. Qõ si patiaẽ ab eo tacto: cõplõz hñs sanã t in frẽtur aut calefiat aut ipm sentiat nãli molliorẽ aut durioꝝ ẽ aut aspioꝝ ẽ nãlis: nz fuẽrit ibi cã ex aere aut balneatione cũ aq̃ frã: aut alia re q̃ mollitẽ addat aut aspitare est tũc ex cõplõe nõ tpata. Et ex dispõne q̃dem vnguũ in mollitie t siccitate ipsaꝝ possibile est cognoscere cõplõnis corpis dispõz lz mollitiei t durutiei iudiciũ non sit stabile nisi pus eqlitatis inter calitatem t frigitatem significationes ꝓcesserint: nam si nõ fuerit possibile erit vt calitas durũ tracuz t asperũ mollificet nedũ illũ q est tpatus pp resolutionẽ ipsius: t facit existimari qp sit mollis t humidus nã t frigitas mollẽ tactũ idurer nedũ illũ q est tpatus ppea qp multũ ꝓgelat t inspissat t opinabiliter qp sit siccus sicut nix t sol. Et nix qõ ppea qp coagulat t ꝓgelat. Et sol qõ ppea qp ingrossat. Eoꝝ ãt pli q frẽ sunt cõplõnis corpora mollia sunt lz sint macra qm̃ cruditaꝰ multa ꝓsistũt in eis. ¶ Scõm vo est genus signoꝝ ex carne t adipe assumptoꝝ: qm̃ caro rubea cũ multa fuerit hũditatẽ significabit t caliditatez t erit ibi soliditas t si pauca fuerit t adeps multus nõ ibi affuerit significabit siccitatem. Pinguedo ãt t adeps semp frigitatem significant t est cũ eis laxitas. Et si cũ hoc fuerit venaruz angustatio t sanguinis paucitas t hoc habeum aduenerit debilitas ex fame ꝓpter minoꝝationem sanguinis nãlis qui est ꝓparatus ad illud quo mẽbra exnutrimento i digent: significabit qp complõ hmõi est fm naturam. Et si hec alia signa nõ affuerint signabit qp est complõ acqsita. Pinguedinis ãt t adipis diminutio semper calitatez significat: qm̃ pinguedinis t adipis mã sanguinis ẽ vinctuositas t eaꝝ fcoꝝ est frigitas: t pp hoc in cpe mioratur t sunt in intestinis multe t neq; sunt sup coꝝ multe plus ꝗ sup epar nisi pp mãm: non inppter complonẽ t formã t pp curã nãe pendentẽ a mã illi sili. Pinguedinis ãt t adipis ꝓgelato sup coꝝpus nunuñ t augeẽ fm mioratione calozis t ipsius aug[m]. ¶ Et corpus qdem carnosuz absq; multa adipe t pinguedine est corpus calñ t humidũ. Qõ si fuerit caro rubea multa cum pinguedine t adipe pauca: significabit humiditatẽ supfluã: t si supflua fuerit: humiditatis t frigitatis significabunt sup fluitatem t qp corpus frñ factũ est t humidũ. Et ex corporibus qdem qõ magis est macrũ est frñ t siccum t postea calñ t siccuz: deinde siccum qp in calitate t frigitate ꝑpuz erit postea calñ q̃ est in humiditate t siccitate temperatũ. ¶ Tertiũ vo genus ẽ signoꝝ sũptoꝝ ex capillis. t ipsa sunt q̃ sumenda sunt ex pte hoꝝ modoꝝ q sunt velocitas oꝛigis t ipsius tarditas t multitudo eoꝝ t paucitas ipsoꝝ: subtilitas t grossitudo eoꝝ plãnites t crispitudo: teoꝝ color ẽ vna ex radicibus in hoc. ¶ Signa vo ex velocitate natiuitatis eoꝝ aut tarditate aut phibitioẽ oꝛigis ipsoꝝ supta sunt q̃dam q tarde nascũt: aut nõ nascunt cũ nõ affuerint signationes q̃ corpus pennus sanguiné nõ hñt demõstrent significat qp complõ vehemẽter ẽ humida. Qõ si festinauerint nõ erit corpus illius humiditatis: imo ad siccitatẽ declinabit. Ipsius vo calitas t frigitas ex aliis signis q̃tam diximus cognoscunt. ¶ Cũ ãt calitas t siccitas ꝓiungentur capilli multo cutius nascent t erũt multi t grossi qm̃ multitudo calitatem significat t grossities multam fumositatem ideoq; in iuuenibus est amplius ꝗ in pueris: qm̃ puerozuz materie vsquoꝝ se sunt t nõ fumose: t horũ cõtraria ipsoꝝ sequunt ꝓria. Significatio autem ex parte figure est qp crispitudo significat caliditatem t siccitatẽ. Est tñ cum foraminum t poꝝoꝝ inuenit tortuositatem: sed istud nõ resolutur: cuꝰ alterat cõplexio. Hue vo prime res murant: t plãnities huius significat ꝓriuz. ¶ Expte ãt coloris nigredo significat calitatem t subalbedo significat frigitatẽ: t citrinitas t rubedo eqlitatẽ significãt: t albedo significat aut frigitatẽ aut hũditatẽ vehemẽter sicut canities aut foꝛtẽ siccitatẽ sicut accit vegetabilibus cũ siccanẽ que ex sua nigredine aut viriditate transeunt ad albedinem: t hoc quidez nõ accit hominibus nisi in fine egritudinuz siccantium

Digitized by Google

¶ Et cāitei qđ cā apđ Az. est ꝓuersio ad calorem flatis. ⁊ apđ Ga. est atacharugi que numerū cōtrāḣ ꝙ ad capillos vēit cū frīa fuerit ⁊ fuerit tps motus eius ⁊ ipsius penetratio in poris tardata. Cuiꝰ duas dictiones ꝓsideraveris inuenies eas ꝓ certo ꝓpinqꝰ: qm̄ cā in albedine atacharugi est vna ⁊ de hoc qđ physicus tractare debet. ¶ Post hoc aeres ⁊ regiones in repilozuꝫ o patione hui quę ex aere est: ⁊ regionuꝫ obseruāda: non.n. timeḳ ꝙ in nigro sit capillus flauus qui ꝙratem cōplōis ipsius significet cū eā hūerit: neq; in capillis sclaui nigredo q̄ cōplōis eius significet calitatē cū ipsoruꝫ genus eā hūerit. Etates ēt in re capilloꝝ o panē qm̄ iuuenes sunt sicut meridionales ⁊ pueri sicut septēmonales ⁊ senectus est sicut medij. Mili ꝓterea in puero multi significāt ꝙ ipius cōplō cū crescer ad meliaz cōuertet. ⁊ in sene significat ꝙ in pīni est melicus. ¶ Quartum vo genus est signoꝝ sūptū ex colore corpis. Albedo.n. signum est ꝓportionis sanguinis aut paucitatis ipsiuꝰ cū frigiditate: qm̄ si cū calitate ēt ⁊ humore colerico eēt citrinitas. Et rubeus qđ significat multū sanguinis. Et ruffus ⁊ sōruffus significat calitatā. Sed subruffus pl's significat colerā rubeā ⁊ ruffus significat sanguinem colericū. Est tamen cū subruffus sanguinis significat ꝓportiōm: lz non sit sibi colera rubea quēadmodum accīt in ꝙalescentibus. Fuscus āt vehementē significat frītatem ob qm̄ minuit sanguis. ⁊ cōgelaḳ ille paucus ⁊ ad nigredinē ꝙertiḳ ⁊ cutis mutat colorē. ⁊ brunus significat calitatem. Et melongianus frītatez significat ⁊ ficcitatē qm̄ color est qui pura colerā nigrā seqt. Sed gypseus frītatem signifiat ⁊ rem flaticā. Et stāneus frītatē ⁊ hūiditatē significat cum pauca re melica: qm̄ est albedo cū pauco viriditatis. Erit ergo albedo sequens colorez flatis ⁊ cōplōm humiditatis ⁊ viriditas seqns sanguinē cōgelatuꝫ qui trahit ad nigredinē q̄ omnes flatu fact' fuit vidis. ¶ Et eburne' frītatē significat flaticā cū pauca colā rubea. Et hz pl'm qdē mutaḳ color pp epar ad subruffedinē ⁊ albediē: ⁊ pp splenē ad subruffedinē ⁊ nigredinē. Et in egritudibus hemoroidaꝝ ad subruffedinē ⁊ viditatē. hoc tm̄ nō est sp imo est cū mutaḳ. Cognoscē vo ex colore ligue pl'oem stōi ⁊ intestioꝝ est difficile ⁊ ex colore oculi cognoscere glz cerebri est difficilē. ¶ Et forasse est cū in vna egritudie duorū colorū diuersitas in duobus ꝓtigit membris sic cū albescit ligua ⁊ nigrescit facies i vna egritudine quēadm i icterina q̄ ꝓpvehemētā acuitatis colē rebee accīt. ¶ Quintū vo est genꝰ signoꝝ ex ioia membroꝝ sūptoꝝ: qm̄ cōplōnē calam sequunt pectoris amplitudo ⁊ extremitatū magnitudo ⁊ ipsaꝝ cōplemētū in ꝙtate eoꝝ absq; coangustatiōe ⁊ sine curtitate: ⁊ pcipue manuū ⁊ pedū ⁊ vēaꝝ amplitudo ⁊ earuꝫ aptio ⁊ pllus magnitudo ⁊ fortitudo ipsius ⁊ magnitudo musclorꝝ ꝓpinqtas eoꝝ ex tūicuris: qm̄ oēs opones augmētatiue ⁊ cōpositiue foze calitate cōplēt. Et frītatē sequunt oiuꝫ hoꝝ ſria: qm̄ pp eam miorant ꝛrutes nāles. ⁊ nō ꝓplēt opones nativas ⁊ creatiōm. ¶ Et cōplōnē siccā sequunt aspitas ⁊ curuitas ⁊ tūicuraꝝ manifestatio ⁊ apitio cartilaginum in epiglori ⁊ naso ⁊ est nasus eḡlis. ¶ 6m vo est genꝰ signoꝝ sūptoꝝ ex velocitate passiōis membroꝝ. Membꝝ.n. cū cito calefit absq; difficultate ē calē cōplois: qm̄ ꝙersio i gīe ꝓportiōali ē facilioꝝ ꝙersiōe ad ſriā. ⁊ si cito ifrāt res erit eſtuo. Mō si aliqs dixerit qđ oz vt res sit huic ſria. Hos nāqꝫ ꝓ certo scimus qđ res nō patit nisi a suo ſrio ⁊ nō a suo silli: sed ex hoc quod tu pmisisti. ꝙdit vtpaꝰ a sūi sit dignoz. ¶ Rūsio erit qđ sile a quo nō pant res est illū cuius q̄litas ⁊ q̄ntas illius qđ ei sile exit est vna ſpecie ⁊ nā. Mō āt calius est alio nō ē sile ei qđ est minus calm: imo duo calā q̄z vnā est calidius diuersificant. ⁊ illō qđ qđ est minus calm cōpōne eius qđ est calidius est frīa. Pz tm̄ ergo ex hoc vī est frīa cōpōne illius ⁊ nō calm. Pant enā ab eo qđ est ipso fridus ⁊ a frō. vnū tm̄ eoꝝ ipsius q̄litatem auget ⁊ pbz et augm qđ est in ipso fortius ⁊ alterꝫ eius minuit q̄litatez. Ipsius ergo alteratio ad id qđ in sui q̄litate ꝓstat augmētū ⁊ mutat illō quod in ipso est fortius erit facilioꝝ: lz sit h alia causa que alicui eoꝝ que in q̄itate cōicant est ꝓpria ⁊ contradicit sicut illud quod in sui natura calide existit complōis non cito recipit in se calī opōm: nisi ꝓpterea ꝙ caliditas destruit operationem cōtrarij quod est frīa: eo ꝙ refrenat illud quod cōplō cala vult efficere de augmento in calefactōe. Cum ergo sibi occurrunt ⁊ ꝓhibens destruit iuuant se ambo in calefaciendo ⁊ eorum aduto nū sequit duarum q̄litatuꝫ fortitudo completa. Cum vo extrinseca caliditas eḡlitatē destruere voluerit calor innatus qui est intus erit res fortioꝝ: in resistendo adeo vt venena cala nō refrenet neq; expellat. neq; ipoz corrūpat ſubam nisi calor innatus. Calor nāq; innatus nāe est inst'm quod caloris euentus expellit nocumentū ppea ꝙ spiꝛ mouet ad ipm expellendū ⁊ ad eius vapozē removendum ⁊ ad ipm resoluendū ⁊ ipsius mām adurendū. Et frī ēt aduenīcis nocumētū p ſriaꝫ expellit. ¶ Hāc vo ꝓpterē nō hz frītas: nō eni ipugnat neq; refrenat nisi aduenīcē calitatē p ſriū tm̄ qz nō ipugnat aduenīcē frītatem. Et calor qđ innat' ē illi q hūoꝛes nāles tuet necis calitates exīnec dīenē. Calor nāq; innat' cū ē foꝛtis ꝓ nū ipo mediāte i hūoꝛib' misit ad hz mōz maturādi ⁊ digerēdū ⁊ custodiē eoꝝ hz sāi

Digitized by Google

tatem ⁊ mouentur humores scm̄ modum
ministrationis ipsius. ⁊ phibent̄ moueri fm
mom̄ ministratiois caloris eñi ꝙre nō pure
fiunt. Sed cū calor iste est debilis fangaī nā ⁊
a regie hūor abstinet pp infirmi debilitate qm̄
inter ipsam ⁊ hūores est medū ⁊ stat: ⁊ calor
eñeus inuēit hūores nō ipeditos ab administra
tione. Cōprehēdit ergo ab eo ⁊ facit eos ob
dientes ⁊ motu eñeo ipsos mouet ⁊ accit pu
trefactio. Calor igit innatus ⁊rtutum oīum est
infirm: sed fritas est ei inconueniens: ⁊ neq; p
dest nisi accitalr. Jōq; dr calor innatus ⁊ nō
dr fritas inata: neq; cōpaī fritari ex colcodeia
corpis illud qd opaī calitari. C 7m aūt genus
signor est qd sumit ex cogitatiōib⁹ ⁊ a rebus
multū desideratis a nā hois ꝙs plm̄ apphēdit
⁊rus ⁊ opaī silitudiné q̄ratū sicut dicemus i
sōns: ió ꝙ corpus é infirmi aie. C 8m ār genus
est ꝙ sumit a signis opōnū. Cū n. opones fm
nālé cursum ꝓcedāt plene ⁊ pfecte. figant cō
plexiois q̄ratē. Jō si a pte sua ad motus mu
tenī. supfluos significāt cōplonis calitatē. Et
silr si ꝓperauerint: qm̄ calitates significāt sicut
augmēti velocitas ⁊ velocitas natuitatis ca
pillor ⁊ natuitatis dennū. Jō si debilitenī
⁊ ociose fiant ⁊ tardenī: signt complonis frigi
ditatem. C Est tm̄ cū eor debilitas ⁊ ociositas
⁊ tarditas sunt cadentes pp complones calām
sed illud de hō ponit abs q̄ mutatiōe a cursu
nālī cum debilitate. C Et est etiā cū plures nā
lium opōnū deficiunt ꝓpter calitatē ⁊ minuī
tur sicut somnus: qm̄ forte est cū destruit ꝓ
pter caloꝛ cōplonis calide aut mutat. C Et
similr est cū augenī nāle dispōnum nālium
pp fritatē sicut somnus: hz m̄ nō exit ex summa
opōnum nō nāliu absolute: imo ꝑdituāliter
⁊ per cām. C Somni nāq; necitas in vita ⁊
sanitate nō é necitas absoluta: imo ꝓpea vt ips
ab ipeditib⁹ sepel pp illud qd ei accit ex lassi
tudine: aut ꝓpea ꝙ est ei necium incubere: pp
digōnem cibi: ⁊ ꝓpea ꝙ nō pōt duare res. Sō
mi igit necitas nō est nisi ex pte alicuius impo
tentie ⁊ est exitus a necessitate nāli hz sit exitus
ille nālis ab eo: vñ é necius. nālis. n. dr ō necio
citare nois. Fumoz xo figatio qua hoc no
mé hz nō eſtnisi vt dicaī de cōplone eqli ⁊ illō
est vt opones equenī ⁊ cōpleanī. C Eius vero
figatio sup calitatem ⁊ fritatem ⁊ siccitatē ⁊hu
miditatem est figatio ꝓbabilis. C Ex gñe aī
opōnum fortiū q̄ calorem significāt é acutas
vocis ⁊ eius grossitudo ⁊ loquēdi velocitas ⁊
ipsius ꝓtinuitas ⁊ tra ⁊ festinatio motionuz ⁊
palpebraꝝ citatio: hz sit cū ista aduenīt nō pp
cām cōez: imo pp cām mēbroꝝ opōnis ꝓpriā.
C Homō xo genus est expulsio supfluitatuz
a corpe ⁊ q̄litates eoꝝ q̄ expellunt. C Expul
sio. n. cū nō auferī: ⁊ illud qd ex stercore ⁊ vri
na egreditur ⁊ sudore ⁊ alijs est acutū habens
odorem fortem ⁊ tincturam ex eis que tinctu
rā hre ꝓsueuerunt. ⁊ aduſtiones ⁊ decoctiones
ex illis q̄ assactōs ⁊ decoctionem solēt hre est
calm̄. Jō xo diuersū est ab hoc est frm̄. C Et
genus qd decimū est supfluū ex dispōnibus vir
tutū aie in suis opōnibus ⁊ passiōibus sic ira
fortis ⁊ estuatio ⁊ ꝓceptio ⁊ intellectus ⁊ auda
cia ⁊ ꝑcūdia ⁊ suspitio bona ⁊ bona spes ⁊
ipietas ⁊ in pigritia ⁊ moꝛ virilitas ⁊ pauca
ociositas ⁊ parūꝑ pan ab vnaq; re figat̄ calu
ditatem eoꝝ aūt ꝛria fritatem. ⁊ pseueratia
furoꝛis ⁊ mansuetudinis ⁊ imaginari ⁊ reme
morari ⁊ reliquoꝝ significāt siccitatem. C Ad
passiōibus xo cito remouenī figat humidita
tem. ex hac qd secta est insomnietas ⁊ somnū
qm̄ ille in cuius complone est dūium calitatis
videt se quasi ad ignem calefieri aut sicut ille q
sedet ad solē. ⁊ ille in cuius cōplone est fritas
dūans videt se sicuti esset i nive: aūt qsi a aqua
mutereī frām. amplius vnusq; hūoꝛez hīs
dūanté videt illud qd suo ꝓprio hūoꝛi q̄ead
modū dicūt. Hoc aūt totū ꝙ notandum aut
plm̄ eius é de mō figationū ꝓplonū ꝓncipaliū
que sunt ad inuio. creature. C Cōplonus xo
eñeaꝝ accitalū q̄ est acuta figatur p infirma
tionē in corpore nocibiles febres ꝓcedentez ⁊
fortitudinis destructione apud motus rebel
lionē calitatis ⁊ finis supfluā ⁊ adustione i ore
stoi ⁊ amaritudiné in ore ⁊ pulsi q̄ velocitati
aduer ⁊ velocitati vehemēs ⁊ siccitē ⁊ cui
oia calefacientia in regie adpibita nocēt quaz
infrāntia curāt ⁊ cuius dispō i ēstate mala exi
stit. C Complonis aūt frā nō nālis signa sunt
paz digere ⁊ sitis pauca ⁊ titubatuz lassitas
⁊ ex frate febre; multez cui remouenī mi nocēt
⁊ infrāntia in regie adpibita ⁊ vt ꝙ calefaciens
tua curet ⁊ vt in hyeme malaz hēat dispōnem.
C Signa xo hūdantis nō nālis sunt pinē
tia signis frāntis ⁊ est cū eis laxitas ⁊ saliue flu
xus ⁊ mucilaginis ⁊ vētris soluti ⁊ digerendi
malitia ⁊ impem̄ qd est a regie qd est hūdū ⁊
inutilis somnus ⁊ in fiatio palpebraꝝ. C Sed
signa siccitatis nō nālis sunt aspiras ⁊ vigilet
macies accitalis ⁊ lexio a regie i q̄ est siccitas
⁊ malitia dispōnis i autūno ⁊ curari per id qd
humiditatē ⁊ efficit curatio pīs per aquaz ca
lidam ⁊ oleum subtile ⁊ fortis receptio eoꝝ.
C De comprehensione signoꝝ complexio
nem habentiu equalem. Capitulū.

Ignia eī aggregata accepta ꝺ alijs
e q̄ diximus sunt eqlitas tactus i cali
ditate ⁊ fritate ⁊ siccitate ⁊ hūdita
te ⁊ molitie ⁊ duritie. Et eqlitas co
loris in albedine ⁊ rubedine ⁊ figure media
critas inter grassitē ⁊ macié q̄ m̄ magis decli
net ad grassitē: ⁊ ipsius vene sunt inter subiner
sas ⁊ supcarné ꝓcedēs q̄ sunt separate ⁊ egre
dientes ⁊ capillu inter pilositatem ⁊ lenitate ⁊

Digitized by Google

crispim dinem ⁊ planiuē. ⁊ in tpe pueritie trahant aliq̄tulū ad rubedinē ⁊ in tpe iuuētutis ad nigredinē aliq̄tulū. ⁊ eq̄litas dispōis sōni ⁊ vigiliaꝝ ⁊ mēbroꝝ in suis motibus puenētia. ⁊ sanitas ⁊ fortitudo i imaginatōe ⁊ intellectu ⁊ memoria ⁊ i morib⁹ mediocritas iter superfluitatē ⁊ diminutōs. vs. inter multā audaciā ⁊ timorē ⁊ inter irā ⁊ patiētiā ⁊ iter ipietatem ⁊ misericordiā ⁊ iter istabilitatē ⁊ pseuerātiaꝫ ⁊ in opōibus oibus ꝓple⁹. ⁊ sanitas ⁊ bonitas augmēti ⁊ velocitas in ipsō ⁊ ꝓcerus status. ⁊ erit ipsius somnia delectātia ⁊ spē bonā faciētia ex odoribus bonis ⁊ somnijs delectantibus ⁊ palatijs nouis. ⁊ hāc q̄ō hijs ꝓlō né facié hilarē amabilē ⁊ iocūdā hēbit: ⁊ erit tēperatus in desiderio comedēdi: ⁊ bibēdi ⁊ erit bone istidze in stō ⁊ epe ⁊ venus ⁊ assistatione i toto corpe ⁊ tēperatus in expellēdo superfluitates a se ex cānalibus q̄ illud efficere ꝓsueuerunt.

¶ De signis eius qui egreditur ab equalitate superflua. Cap. v.

t Ste est cuius ꝓlōes mēbroꝝ nō simulant: imo forasse mēbra ipsius ꝑncipalia in extimi ab eq̄litate sibi cōtraria exit ⁊ vnū eoꝝ ad vnā egredi tur ꝓlōné ⁊ aliud ad eius ꝯrā. Cuiꝫ ei⁹ cōpō dissulis fuerit: erit malus ⁊ igenio sui ⁊ intellectu: sicut ille q̄ magnū hꝫ vētrē ⁊ digitos curtos ⁊ facié ⁊ caput rotūdā ⁊ statura magnā: aut ille q̄ hꝫ paū caput ⁊ in facie ⁊ fróte carnis multitudinē. ⁊ ēt in collo ⁊ pedibus ⁊ est eius facies medie spe sitis. ⁊ si ipsi⁹ mādibule magne fuerint erit valde diuersus: ⁊ si fūr si caput ⁊ frons rotūda fuerint: sꝫ facies valde rotūda ⁊ colluꝫ vehementer grossum ⁊ in oculis motus hēbit tarditatē: erit hoibus oibus a bōitate remotior. ¶ De signis replōis significātib⁹. C. vi.

r Eplō hꝫ duos exit mōs est. n. replō hꝫ fozaia: ⁊ est replō sm ꝟtutē. Replō ꝟo sm fozaia est vt sint hūores ⁊ spūs ⁊ si in suis q̄litatibus boni existāt in q̄litate sui superfluu adeo q̄ fozaia ipleuerint ⁊ extenderint: hoc āt hijs sm timorē motus exit. Est nāq̄ cā replō venas scindit ⁊ ad suffocantia fit fluxus ⁊ accidit suffocatio: aut epilia: aut apoplexia. ¶ Cuius q̄dē sanatio est vt cito cū minutiōe succurratur ¶ Secundum virtutem vero replexio est vt hūores q̄litate sui nocumētū nō faciāt: sꝫ malitia q̄litatis ipsoꝝ tm: q̄pp ꝟtutē malitia sue q̄litatis vincū ⁊ fiunt inobedientes ad digerēdū, ⁊ maturādū. ⁊ hoc q̄ō hijs ex egritudinibus timet putrefactiōis. ¶ Replōis ꝟo sig̃ vīr sūt mēbroꝝ grauitas ⁊ i morib⁹ pigritia faciet rubedo ⁊ venaꝝ inflatio ⁊ cutis extēsio ⁊ plenitudo in pulsu ⁊ tinctura in vrina ⁊ spissitudo ⁊ paucitas desiderij ⁊ vsus debilitas ⁊ sōnia que grauitatē ꝓtendūt sicut eius qui videt se q̄si mouere nō posse aut ous gue ōferre. aut loqui nō posse sꝫ videre se volare. ⁊ motuū velocitas hūoꝝ sigt subtiles ⁊ in q̄litate tēperata. Et replōis q̄ō sm ꝟtutē sig̃ sunt q̄ō grauitas ⁊ pigritia ⁊ desiderij paucitas q̄ et ⁊ prime replōis sunt cōia. ¶ Sꝫ cū replō hꝫ ꝟtutē est simplex non sunt vene adeo ifate neq; cutis vehemēs existēsionis neq; pulsus adeo plenus ⁊ magnus neq; vrina multi grossa neq; color valde rubeus ꝑcussio quoq; laxitudo nō ꝓuenium in eo nisi post motū ⁊ incessuꝫ. ⁊ videt in somnis ꝓritū ⁊ mordicationē ⁊ incensiōꝫ ⁊ odores fetidos. Humor: ēt ōnans cognoscit ⁊ significationes ipsius q̄s noiabibus. Et sm plim replō sm ꝟtutē gñat egritudinē añq̄ ei⁹ compleantur significationes.

¶ De signis ōnij cuuslibet hūoꝝ. Cap. vij.

s Anguinis significationes cū dominant significationibus replōis sm fozaia vicine existūt ⁊ pp hoc accidit ex dño eius grauitas in origine oculoꝝ ꝓpue ⁊ in capite ⁊ tpibus alices ⁊ oscitationes ⁊ nausea ⁊ dormitio multa ⁊ in sonibus ꝑturbatio ⁊ in intellectu tarditas ⁊ lassitudo ablq̄ ꝓcedēte labore ⁊ dulcedo in ore ꝑ ter solitū ⁊ rubedo in ligua ⁊ forasse in corpore appebūt ademenul: ⁊ in ore bothoꝝ ⁊ sanguinis fluxus accidit a locis que facile scindūt sicut naribus ano ⁊ gingiuis. ⁊ est ēt cum illud demōstrāt ꝓlō ⁊ regiū ꝑteritū ⁊ regio ⁊ etas ⁊ tps ⁊ ꝓsuetudo ⁊ tps longum a minutione.

¶ Et somnia que illud significāt sicut cuꝫ hō in sōnijs res videt rubeas aut sanguinē multū exsiuo corpore exire aut se in sanguine natare ⁊ similia. ¶ Hijj vero flegmatis significatōes sunt albedo in colore superflua laxitas ⁊ mollities, ⁊ fritas ⁊ saliue multitudo q̄ sit viscosa ⁊ sitis paucitas nisi salū fuerit ⁊ ꝓpue in senectute ⁊ digerendi debilitas ⁊ oxyremia ⁊ vrie albedo ⁊ somnus multus ⁊ ociositas ⁊ membrum laxitas ⁊ pigritia ⁊ pulsus lentus q̄ tarditati ⁊ raritati attinet. Amplius etas ⁊ ꝓsuetudo ēt regimē ꝓteritū ⁊ aer ⁊ regio ⁊ hora. Et somnia in q̄bus videt aque ⁊ fluia ⁊ nues ⁊ pluuie ⁊ frigus demfant illud. ¶ Significationes aūt ōnij cole rubee sunt colōis ⁊ oculorum citrinitas. ⁊ oris amaritudo ⁊ lingue aspitas ⁊ ipsius siccitas ⁊ narium ariditas ⁊ vētrō delectari ⁊ sitis multa: ⁊ pulsus festinatio ⁊ desiderij cōedendi debilitas ⁊ nausea ⁊ vomitus colericus ⁊ viridis ⁊ venter mordicatiuus ⁊ horripilatio ad modū punctiue acuū. Amplius precedens regimē ⁊ etas ⁊ ꝓlō ⁊ ꝓsuetudo ⁊ regio ⁊ hora ⁊ tps et ars: ⁊ somnia in q̄bus videt ignes ⁊ vexilla citrina ⁊ videre q̄ nō sunt citrine citrinas ⁊ videre incēsionem aut calorē balnei aut solis aut his simula sigāt illud. ¶ Hijj ꝟo cole nigre sigñōes sunt eo-

Digitized by Google

tudo ⁊ ardor: oris stōi ⁊ desiderīū mendosum ⁊ vrina fusca: aue nigra ⁊ grossa ⁊ vt corpus sit nigr ⁊ pdosum: qm colera nigra raro gñatur in corpibus albis ⁊ lenibus ⁊ vt frequēter accidant morphea nigra ⁊ vicera mala ⁊ egritudines in splene. Et pter hoc etas ⁊ pplo ⁊ pfue tudo ⁊ regio ⁊ ars ⁊ hora ⁊ tps ⁊ regnū ptū. ⁊ somnia terrorē facientia ex tenebris ⁊ cruciam ⁊ rebus nigris ⁊ terroribus.

¶ De signis q̄ opilatōz demōstrāt. Ca.viij.

c Am māe ptūgūtur ⁊ sigtōes eas demōstrāt: ⁊ sentit extēsio ⁊ non sentiunt sigationes replōis in toto corpore opilatōes ꝓculdubio ibi adesse itelligunt. Cerūtū gustas in opilationib⁹ sentit cū opilationes in cānalibus erūt per q̄s malras currere mās est nece sicut in opilatōib⁹ que in epe fiūt: qm cū illud qd ex cibo ad epar puenit opilationes penetrare ꝓhibuerunt colliget ex eo res multa ⁊ retinebit ⁊ grauabit vehementius q̄ apa: ⁊ discernet ab apate p multam grauitatē ⁊ febris ꝓuationē. Cū ât opilationes in aliis fuerint cānalibus nō sentietur grauitas. Iz sentiet retentio penetrationis sanguinis ⁊ extēsio. Amplius plurimi opilationes in venis hūnt colorē hnt citrinū cum sanguis p foraīa sua ad cutē supficiē nō accedit.

¶ De signis q̄ ventositates significāt. C.ix.

v Entositatis cognoscit ꝓ id qd ex doloīb⁹ accit mēbris sēsibilib⁹. ⁊ h q dē segt illd qd ipe ex dolōe ꝓuenit⁹ efficiunt. ⁊ cognoscunt per motus q eis accit mēbris ⁊ cognoscit ⁊ per sonos. ⁊ cognoscunt per tactū. ¶ Dolores ât extēdētes ventositates significāt ⁊ ꝓcipue si vehemētes fuerint. Q̄ d si illic ꝓmutatio ex dolore fuerit iā significatio cōplera erit. ⁊ hoc qd nō erit nisi cū ptinuitatis solo in mēbris fuerit sensibilibus. ¶ In eis ât que sunt sicut ossa aut sicut caro glādosa nō appet hoc per dolorē. ¶ Est tm cū in ossibus fiunt ventositates q̄ ossa rūpēdo frāgunt vbi nō est dolor nisi sequēs pūcturam q̄ os fractū illud qd est corā ipso frangit.

¶ Cognitiones ât vētositatū ex motibus mēbroz sunt sicut cognitiones ex salsu accīte ex vētositatib⁹ q̄ gñant ⁊ mouent ad hoc vt exeāt ⁊ resoluant. ¶ Ex sonis ât cognoscunt. qm sonitus aut erunt in ipsis eisdē sicut ventris rugitus ⁊ eis silia: ⁊ sicut sonitus in splene cū eius dolor ex ventositate fuerit: aut vt sonus in eis fiat per pcussionē quēadmodū dignoscat hydropisis iter aschite ⁊ tipanite p pcussionē. ¶ Lax ât cognitiones ex pte tactus fiunt. v.g. q⁹ tactꝰ discernit inter iflationē ⁊ timorē cū hūoib⁹ ppea q̄ inflatio est ibi cū extēsione ⁊ cedit pssioni: ⁊ nō in mā fluida ⁊ ligda: aut hūore visoso: sensus.n. tactus inter ista discernit. ¶ Et dīa qd inter inflationē ⁊ ventositatē non est in substantia: imo in forma motus stationis ⁊ compressionis.

¶ De signis apata declarantibus. C.x.

a Parentia qd apata declarant sensus: ⁊ ꝓma notant singlare. ¶ De cultoz vo calida dent fant febris commutans ea: ⁊ granitas cū dolore pūgitiuo si mēbz apatū sensum hūerit. ⁊ ex eis ēt q̄ ipsa declarāt aut declarando iuuāt est nocumentuz in opōnibus illius mēbri ingrediens.

¶ Et ex illis que apa vehemēter significāt est sentire inflationē in pte illius mēbri si sensus ad ipsum semitā hūerit. ¶ Frīa ât dolor ꝓcul dubio non comitat cuius vtia signa demōstrare est difficile. Que si facilia fcā fuerit nec⁹ erit tediosa. Melius ergo est vt ꝓmo de eis posterius dictiones entiusq̄ mēbri ꝑticulares referuet. Q̄d ât h̄ dicimus est cū sentiet granitas ⁊ non dolor ⁊ fuerint cū eo significatōes dnīj flegmatis existimādū erit q̄ sit flancū. ⁊ si cū eo fuerit sig dnīj melie erit melicū ⁊ ꝓpue cū tanget ⁊ erit duz. Eurtices nāq̄ est de puenientibus signionis ad ipsum declan. Cū ât apata calida in nervus fuerint erit dolor vehemens ⁊ febris fortes q̄ cito ad extēsionē ⁊ tur bationē intellect⁹ pducent: ⁊ in morbus dilatatōis ⁊ pstrictōis faciet nocūm. ¶ Amplius oīa interioz apata in miracl⁹ tenuitate ⁊ macredinē efficiūt. Cuius collectōs faciēt apata in viscerib⁹ ⁊ fm exturē semitā pcesserint ifestabit dolor vehemēter ⁊ febris ⁊ exalpabit lingua valde ⁊ vigilie fortes fient taccīna augmentabit ⁊ accrescet guitas ⁊ talle sentiet guitas. ⁊ infirio. Est ēt cū i corpe subita apparet macies ⁊ i oculis repētina ꝓcauitas. Cuius illd qd collectū ē fit martiz febris fortitudo ⁊ dolorus ⁊ pulsus sedat ⁊ loco doloris res aduēit q̄ ē sic puriū ⁊ rubedo ⁊ durities. Et si durities mioztabit rubedo ⁊ mollificabit durities vt ꝓsiliō cedat ⁊ sedabunt accīna oīa dolorē facientia ⁊ grauitas ad sui finē puenier. Cuius apet accidet ꝓbus tremor: mordicatōs sanici sequēs: deide apparebit febris pp eius mēi ⁊ erit pulsus vacuitati ⁊ diuersitati aptus ⁊ inceder fm vīā debilitatis ⁊ raritatis ⁊ puritatis ⁊ tarditatis ⁊ in desiderio appebit casus ⁊ sepe caleūnt per ipsum extrema. Mā ât expellit per cām sue pus: aut in urinere spuendi: aut mungendi: aut egerēdi.

¶ Et signo qd bona post apertiones est vt febris ex toto q̄scat ⁊ anhelitus fiat facilis ⁊ virtus viuificetur ⁊ mā cito in parte sua egrediat. Est autem cum in occultis apatibus materia de membro ad membrum mutatur. Et est cuz hoc quidem mutatio est bona ⁊ est cuz est mala. Bona autem est cuz de membro nobili ad ignobile mutatur membrum: sicut cum de apostemantibus cerebri mutatur ad id quod est post aures: ⁊ de apostemantibus epatis ad in-

Digitized by Google

guina: ⁊ mala est cum de membro ignobili ad membrum eo nobilius mutatur: aut qñ minus possit tolerare illud qđ ei accidit: sicut cum apa lateris ad ptē cordis aut pulmonis mutaſ. Mutatio preterea occultor apaꝝ ⁊ inclinatões magnor apaꝝ ad superiora aut inferiora signifi hñt. Nā si in motibus ipsor ad inferiora declinauerint: in hypocondrijs appebunt extensio ⁊ grauitas: ⁊ si i motiõe sui ad superiora declinare nt demſabit illud nobis dispõnis anhelitus malitia ⁊ eius coagustatio ⁊ ipius difficultas ⁊ pectoris ꝓstrictio ⁊ ardor ab inferioribus i cipiens ⁊ ad superiora tendēs ⁊ grauitas in pre furcule ⁊ capitis dolor. Et est etiam cū signum apperin adiutorio ⁊ aseid. ⁊ illud quidē qđ ad superiora declinat si cerebro fuerit infixum erit malum ⁊ terrefaciens. Verūm si ad carnez laxam que est post aures declinauerit euasionis fiducia in ipso erit. ¶ Fluxus preterea sanguis ex naribus in talibus apanbus est signū bonū ⁊ in oibus interior apanbus. Tu aūt ad hoc i quirendum expecta in eo qđ postea dicturi sumus vbi sermonē de apanbus universitabimꝰ ⁊ dispōnē cuiusq; occlusor membror notabimꝰ.

¶ De signis solutionis ꝓnuitatis. Cap. xj.

Solutionē ꝓnuitatis si i mbris acci
a derit apparentibus sensus declabit. ¶ Qđ si in mēbris acciderit occultus dolore eā demſabit ꝓforanus: aut pūgitiuus aut corrosiuus ⁊ pcipue si non cū eo affuerit febris. ¶ Et ipsa3 qđ multionēs comuaſ hūoris spūſi cuz sanguine exitus ad amplitudinē descendēs: ⁊ purulēte mē egressio si post signos apaꝝ fuerit ⁊ eor maturatos. Que aūt ē post apata ē cū significat apanis aptionē cū maturatōe: ⁊ ē cū nō. Si ꝙ cū maturatōe fuerit febris cū aptiōe quiescet ⁊ euabitur pus ⁊ quiescet grauitas ⁊ alleuiabiſ. Qđ si nō ita fuerit dolor fiet maior ⁊ augmētabiſ.

¶ Est ēt cū ꝓnuitatis solo ex mēbra dislocatione a suis locis ⁊ recessiõe mēbri a suo loco ⁊ si nō dislocet sicut ruptura dignoscaſ. ¶ Et est cū ipsa cognoscaſ retentione eius qđ esset ꝓsueuerat ex cānalib⁹ qñ fortasse ad cānales aut ampitudinē quā ꝓnuitatis solo facit descendit ⁊ nō ꝑm nāle sepaſ via quēadmoꝺ illa ꝓtingit cui intestina rūpūt cū egō foras exire illa ꝓpibet. Et est cū ꝓnuitatis solo nō apparet nec ꝑ signa cognoscit vlia q̄ notiora sunt vñ i eius declone diuisiões pticulares sunt nēcie q̄ sunt ꝑm vnūqđq; mēbr. ⁊ hoc qđ erit vt mēbr sensuz nō hēat ⁊ cōprehēdit hūorē ⁊ currit qđ est in ipso ꝓculdubio: ⁊ sepaſ a loco suo ⁊ nō sustentaſ sup mēbr ⁊ sepet ꝑ dislocationē ei⁹ quā hūerit nec hūorē suscepit q ab eo effluat nz a suo loco moueri poterit ⁊ alij mēbro nō adhesserit cuius dislocatiõe moueaſ. Et tu qđ scire debes qđ apata ⁊ ꝓnuitatis solo q̄ deteriora hñt accīnia sunt que in mēbris existunt neruosis q̄ sunt fortis sensus: qñ est cū sunt pnicio sa: sed sincopis ⁊ spasmus ea sp comitaſ: sincopis qđ ꝓp doloris fortitudinē ⁊ spasmus ꝓp mēbra neruositatē: deinde illa q̄ sunt super iuncturas: qñ tarde meliorationē recipiūt ꝓp vehementē iuncture motū ⁊ ꝓpea qđ amplius do que est apud iuncturā est apta vt mā ad ipsam descendat: ⁊ qñ pulsus ⁊ vrina existūt existētibus dispōnū vlibus: ḋ eis igit loqmur.

¶ Sūma. i. dictōis. ij. de pulsu cui⁹ sūt. xix. c.

¶ De pulsu ⁊ est sermo vtis. Cap. i.

Allsus est motus receptaculoꝝ
p spūs ex diastole ⁊ sistole cōpositus ad regendū spūm ꝑ aerē attractū. Cōsideratio aūt q̄ attēdit in pulsu aut ē vtis aut pticularis ꝑm vnāquāq; egritudinē. Et nos qđ h̄ de vtilibus rtis scie pulsus loqmur: ⁊ pticulares ad loquēdū de egritudinibus pticularibus i posterioribus reseruabim⁹. Dicemus ergo qꝑ qlibz pulsus ē ꝓpositꝰ ex duobus motib⁹ ⁊ duabus qnibus. Dis nāq; pulsus ex diastole ⁊ sistole ē cōpositꝰ. Post h̄ ꝙ nēce ē vt iter oēs duos ꝓrios motus qes iteruenīat. Impose ē nāq; qꝑ motus vnus alij motui ꝓnuet postq; spatio eoꝝ applicaſ terminꝰ ⁊ extrēitates i effectu hoc tñ in scia nāli declarabiſ. Postq; igit hoc ita est impose ē qn i vno q̄q; pulsu anq; alius ꝓsequaſ qttuor interueniāt qres. s. motus duo ⁊ qres due. s. motus eleuatōis ⁊ qes iter ipsam ⁊ depssionē ⁊ motus depssiōis ⁊ qes inter ipsas ⁊ eleuationē. Depssiōis ꝙ mor⁹ apud ꝓbos medicoꝝ nullo mō sentiſ: is apd alios ē cū aut in forti pulsu sua fortitudie sentiſ: aut i pulsu magno ꝓp eleuationē sui: aut i duro ꝓp multam sui refrenationē: aut in tardo ꝓp longinquitatem ꝓpis sui motus. Ḃ. quoq; dixit logo tpe nō sui sollicitus ex depssiõe postea ꝙ nō ceui tangendo donec ex eo aliqd ꝓcepi ⁊ postea illō cōplem. nā postea porte pulsus mihi apte fuerunt. Qui ꝙ ita studuerit vt ego percipiē illō qđ ꝓsecutus fui. ⁊ is sit ita vt dicit in plurimis in dispōnibus depssio nō est sensu ꝓcepta. Cā vero cum quā statuti fuerit tangere venas brachij est facultas prehendi ipm ⁊ qꝑ homo non est sollicitus vt ipsuz discooperiat ⁊ rectitudo situs ipius ꝓp rectitudinē cordis: ⁊ cius qđ est iuxta ips: ⁊ oz qdez vt sit tacꝰ manu: sup latus existente: qñ si manus super vola plante extendatur in latitudine augmentū ꝓbet ⁊ ex eleuatione diminutionē facit ⁊ enā diminuit ex longitudine ⁊ ꝓprie in macilentis. ⁊ resupinata augmentat in eleuatione aut longitudine: ⁊ diminuit ex latitudine. Qꝑ preterea vt actus fiat in hora qua ille cuius pulsus est sit ab ira remotus ⁊ gaudio ⁊ exercitio ⁊ oibus passionibus ⁊ saturitate q̄ graueđinē facit ⁊ fame ⁊ dispōne

Digitized by Google

relinquendi consuetudines ꝛ renouandi vsus. Et opꝫ ēt vt sit de pulsu experimentū tpali no bilis ita vt alius ei cōpeā. ¶ Amplius dicem⁹ q gñā ex q̄bus medici pulsus dispōnem cognoscunt ꝑm qꝫ ipsi referunt sunt .x. Quis eis fuerit ne iam vt posuissent ea nouē. Genus q dem qꝫ est sumptū ex ℊnitate diastoles. ꝛ genus qꝫ est sumptū ex q̄litate pcussiōis vene in digitos. ꝛ genus qꝫ est sumptū ex tpe cuiuslꝫ motiōis: ꝛ genus qꝫ est sumptū ex eēᵃ inflatiō ꝛ genus qꝫ est sūptū ex eius cūone aut repiō ne: ꝛ genus qꝫ ē sūptū ex calitate tactus ipsius aut fritate ꝛ genus q ē sumptū ex tpe gens: ꝛ genus qꝫ ē sūptū ex pulsus eqlitate aut diuersitate. ꝛ genus qꝫ est sūptū ex eiꝰ ordinatiōe i diuersitate sui: aut i ordinatiōe ꝛ genus qꝫ ē sumptū ex pōdē. Genus ꝫo ℊnitatis pulsus figur ex ℊnitatibus suoꝝ trū diametroꝝ q̄ sūt ipsius lōgitudo ꝛ latitudo ꝛ eius ꝓfunditas. sūt ergo i eo nouē pulsus dispōnes simplices ꝛ cōpositē: ꝛ nouē qꝫ simplices: sūt lōgꝰ curtus ꝛ mediocris ꝛ latus ꝛ strictus ꝛ mediocris ꝛ ꝓfundus aptus ꝛ mediocris. Lōgus aūt ille ē cuius ptes i lōgitudie plus sentiunt q̄ nālis absolute q est ꝑ certo eius q cōpōnē hꝫ tpalē aut nālis q est eius huic ē ꝓpiquus ꝛ ē tpalis cui hoc est ꝓpriū. ꝛ tu qꝫ tā pus sciusū dfiaz inter eos. Curtus ꝫo ē ℊnius ꝛ iter eos ē mediocris. ꝛ tu qꝫ iudicabis hꝫ hāc rīaz i sex q̄ remanserūt. Cōpositaꝝ ꝫo ex his simplicib⁹ q̄dā sunt q nomē hūt q̄dā q noīe carēt. Ille. n. q i lōgitudine ꝛ altitudie ꝛ latitudie ē augmētatus vocaꝫ magnus: ꝛ i his oibus ē diminutus vocaꝫ ꝑuus: ꝛ q int eos exit ꝑa⁹ q ꝫo in latitudine ꝛ altitudine ē augmētatus vocatur grossus: ꝛ q in eis ē minus dꝫ subtilis: ꝛ q est int eos ē eqlis. Ghis aūt qꝫ ex q̄litate pcussiōis vene i digitos sūptū est: tres sūt spēs: fortis ꝛ ipe ē q apud diastolē tactui resistit: ꝛ debilis q est ei oppositus ꝛ eqlis qui est iter eos. Ghis qꝫ qꝫ ex tpe cuiusꝫ motiōis sumptū est tres sunt spēs velox ꝛ est q motū in breui tpe cōplet: ꝛ tardus ei ℊnus: ꝛ eqlis iter eos exiꝫ. Ghis ꝫo qꝫ ex eēᵃ inflati sumūt tres sūt spēs mollis q est recipiēs reditū ad interiora a cōpōne facile ꝛ durus q est ei ℊnius ꝛ iter eos est mediocris: Ghis aūt qꝫ est sumptū ex eo qꝫ ꝑtinet tres sūt spēs. Plenus ꝛ ipe ē q sentit sicut si in eius foraīe eēt hūor iplēs de q̄ sollicitatū eēt vt pure eūet. ꝛ vacuus ei ℊnius ꝛ inter eos mediocris. Et ghis qꝫ qꝫ ex suo tactu sūptū est tres sunt spēs. calx ꝛ frūs ꝛ tpalis. Generis ꝫo qꝫ ē sūptū ex tpe qetis spēs sūt tres. Freqns ꝛ ipse est in q̄tps sentiatū qꝫ exit inter duas pcussiōes ē breue q ēt vocaꝫ pūs ꝛ ispissus ꝛ ei ℊnius rarus q ēt dꝫ laxus ꝛ resolutus ꝛ inter eos mediocris. ꝛ hꝫ qꝫ tps est ꝑm qꝫ ex simole cognoscitur. Si ꝫo ysole nullo mō cognita fuerit erit tps qꝫ inter dōes duas diastoles ꝙ continuaā. ꝛ si ipsa cognita fuerit erit ꝑm duo tpa duoꝝ extremoꝝ. ¶ Genus ꝫo qꝫ est sumptū ex eqlitate ꝛ diuersitate est act eqle aut diuersum. sine eqle. ꝛ hoc qꝫ est p cōpōnē filiū dinis aut dissimilitudinis pulsuū aut ptiū vnius pulsus aut vnius ptis pulsus i qnqs reb⁹: magnitudine ꝛ paritate: aut fortitudine ꝛ debilitate ꝛ velocitate ꝛ tarditate spissitudine aut raritate durine ꝛ mollitie donec cōtingat q vnius pulsus est postremū sue diastoles cuius pp vehementem calorē. aut debilius pp debilitatē. Qꝺ si volueris dilatabis sermonez ꝛ ꝓsideraris in equalitate ꝛ diuersitate in tribus gñibus ꝓdictis alis partes: sed considerationuꝫ fortitudo ad istas reducta est. ¶ Pulsus vero equalis absolute est ille q in oibus ē eqlis q si in aliquo eoꝝ solo fuerit eqlis i eo solo dicet eqlis: sicut si diceremus equale in virtute aut equale i velocitate. ꝛ sūt diuersus est ille q nō est eqlis aut absolute aut in aliq̄ re. genus aūt q ex ordinatione ꝛ inordinatiōe sūptū est duas hꝫ spēs diuerse ordinatus ꝛ diuerse inordinatus. ¶ Ordinatus aūt ē ille cuius diuersitas hꝫ ordinem conseruatum sup quem transit. ꝛ est ꝑm duos modos: aut ordinatus absolute. ꝛ est cū totuꝫ illud qꝺ ex eo prouenit nō hꝫ nisi vñ diuersitatem vnā. aut ordinatus q est ꝓprie ꝛ ipse est q hꝫ duas diuersitates aut plures sicut si ibi esset circulus ꝛ alius circulus ab eo diuersus: sed ambo ad sūm rediret ordinē sicut si esset vnus circulus. ꝛ inordinatus est q est ei ℊnius. Cūq certificaueris inuenies q hoc xᵐ genus est sicut si esset nouꝫ gñis spēs intrans sub inequali. ¶ Debes aūt scire q in pulsu reperitur nā musice: qm̄ quēadmodum ars musice cōplet per adiunctionē sonoꝝ ꝑm ꝓportionē cōtantem eos inter acuitatē ꝛ grauitatem per circulos casuū ꝛ tpoꝝ q sunt inter eos: ꝛ musicus sicut est dispō pulsus: qꝫ ꝓportio suoꝝ tpoꝝ in velocitate ꝛ spissitudie ꝛ debilitate ꝛ i ℊnitate est sicut ꝓportio adiunctiōis eius. ꝛ quēadmodum tps feriendi ꝛ ℊnitas sonoꝝ est cum sunt conuenientia ꝛ est cū nō sunt conuenientia. sic ē cum ibi diuersitates sunt ordinate: ꝛ est cum sunt inordinate: ꝛ ꝓportio eaā dispōnum pulsus in fortitudine ꝛ debilitate ꝛ in ℊnitate est cum est conueniens ꝛ est cū nōrimo diuersa est ꝛ hꝫ q dem est egrediens a gñe considerandi ordinem. ¶ Galiē vꝝ q id qꝺ pōt sentiri ex ꝓportionalitatibus ponderis est ꝑm vnā proportionū musicarum notiaꝝ aut nō nominatarum. ¶ Notiaꝝ vero aut ꝑm ꝓportiones tonus: ꝛ qnqs est proportio tripli cum est proportio dupli adiuncta cum proportione addē tis medietatem ꝛ ipsa est que dꝫ proportio p qnqs. ꝛ ꝑm proportionē que ē per totum ꝛ est dupla: ꝛ est ꝑm ꝓportionē q est p qnqs ꝛ ē ad

Digitized by Google

dens medietatē. ꝛ ꝑm ꝓportionē q̄ est p q̄uor ꝛ est addens tertiā. ꝛ ꝑm ꝓportionē addentes q̄rtā postea nō sentit. ꝛ ego q̄d̄ miror q̄uo ꝑ ꝓportiones iste p tactū discerni ꝓnt: dico tñ q̄ ei est facile q in gradu tāgēdi ꝓsueuit ꝛ ꝓportionaꝫ sonos p arte postq̄ erit ei potentia cognoscēdi musicā acquisitā ꝛ cōpabit fcim p notaꝫ. hō ēt iste cū suā ītentionē ad pulsū reduxerit hmōi poterit discernere ꝓportiones p sensum. ¶ Secundo dō q̄d̄ ex pdicte est sumptū est p cōpōes ꝓportionis q̄tatē. ꝓportiones q̄uor tpoꝝ q̄ sūt duoꝝ motuum: ꝛ duabus ḡtibus. ꝛ si sensus totū hoc discernere nō ꝓnt: tñ est p cōpōes ꝑportionis q̄tatū. ꝓportionaliū tpoꝝ diastoles ad tps q̄d̄ est ītermedias diastoles ꝛ ad vltimū tpis in quo est motus ad tps in quo est ges. Qui ēt ponit in hoc capō cōpōes tpis mor'ad tps motus: ꝛ tpis ḡtis ad tps ḡtis mittit capm in capō: iꝫ hmōi mō sit tolerabilis ꝛ nō sit inconuenies: sed tñ nō est bona. Et pondus q̄d̄ est illud in quo ꝓportiones musice cadūt. ꝛ dicemus q̄ pulsus aut est boni pderis: aut mali pderis. Et illius q̄d̄ q est mali pderis sunt tres spēs. Una est illius cuius podus est mutatū ꝛ est iuxta pondus ꝛ iste est cuius pdus est pdus etatis q̄ est iuxta etatē illius cuius ē pulsus. sicut cū iuuenes hñt pdus pulsuū pueroꝝ. ꝛ altera est separi pderis sicut cū pueri hñt pdus pulsus sicut senū. Et tertia est egrediēs a pdere ꝛ ille ē cuius pderi pulsus hois nō sinat. ꝛ multa egressio pulsus a pdere magnā in dispōnibus significat mutationem.

¶ De pulsu equali ꝛ diuerso. Cap.ij.

Iacent q̄ diuersi pulsus diuersitas
d aut est i multis pcussiōb' aut i vno pulsu. Sed q in vno pulsu diuersificat: aut i multis diuersificat pnb'. s. i locis separis i ḡbus cadūt digiti: aut i vna ḡte. s. in loco vnius digiti. ꝛ illius q̄d̄ q i multis diuersus erit pulsibus ē diuersus gradat' eq̄sitarres. ꝛ ipse q̄d̄ est q ab vno icipit pulsu ꝛ pmutat ad maiores eo: aut ad minores ꝛ ꝓcedit sic fm hāc regulā dōec pueit ad finē i diminutiōe aut i augmēto p silem ordinē: diū ītersecat ꝛ ad pmaꝫ magnitudinē redit: aut rediens ex pritate sua sili redit i ambob' dispōnibus ad pmā regulā: aut diuersificās postq̄ venerit a pn'q̄d̄ ē hmōi ad finē q ē hmōi. ꝛ cū ad finē puenit. ꝛ ē cū ītersecat añ tpm. ꝛ ē cū addit supra tpm dōec ītersecat. Cūq; ītersecat fortasse ītersecat i medio cessando: ꝛ ē cuꝫ agit ab hoc diuersū ꝛ illud ē vt i medio sui ītermittat mor'.

¶ Et pulsus q̄d̄ cessationē hñs ē diuersus i q̄ expectat mor' ꝛ venit ges. ꝛ ille q i sua medio hꝫ motū ē diuersus in q̄ expectat ges ꝛ venit mor'. Diuersitas vō pulsus i multis pcussib' vni' pulsus aut ē in situ suaꝝ pcussiū aut i mora suaꝝ pcussiū: iꝫ diuersitas q̄ ē i situ suaꝝ pcussiū ē diuersitas ꝓportionis ptiū vene ad ptes: ꝛ q̄ñ ptes sūt sex erit illd q̄d̄ i eis cadit ex diuersitate silr. diuersitas ēt q̄ ē i motu aut ē i velocitate ꝛ tarditate aut i ꝓsecutōe ꝛ pcessōe. s. vt moueat ps a' añ horaꝫ sui mor' aut post horā aut i fortitudie ꝛ debilitate aut i magnitudie ꝛ pitate. Et hoc totū aut currit ꝑ ordinē eq̄lē aut diuisū i augmēto ꝛ diminutōe: ꝛ illd q̄d̄ aut erit i duab' pribus aut i trib' aut i q̄uor. s. in casu digitoꝝ. Et tu q̄d̄ cōpōere poteris ꝛ ordiare. Ex diuersitate vō pulsus i vna pte ē ille q ē itersect' ꝛ reditiuus ꝛ ꝓtiuus. Intersect' ēt est ille q iter pte vnā cū puo motu sepaꝫ: ꝛ ptis vnius q̄ ex eo i tersecat cū qte. ꝛ ē cū duo extrema diuisificāt i velocitate ꝛ tarditate ꝛ i similitudie. ¶ Reditiuus vō ē vt pulsus magnus redeūdo fiat parus i vna pte deū reditu subtili redit. Et huiusq̄d̄ modi ē ille cui' q̄dā spēs ē alis ingredūt ꝛ hoc ē vt sit vnus pulsus sic duo pp diuersitatē: aut duo sicut vnus ppea q alie in alis ingredūt. ꝛ istud q̄d̄ ē fm sniam eoꝝ q i hoc nō cōuenerūt. ¶ Cōtinuus ēt ē ille cuius diuersitaꝫ ē ordiata i ꝓximitate nō sensu pcepta sepōe i eo ad q̄d̄ ipsa mutat ex velocitate ad tarditatē aut eꝫ aut ad eq̄itatē aut ineq̄itatē i eis aut ex magnitudine aut pitate aut eq̄itate i eiꝫ ad aliq̄d eoꝝ ad q̄d̄ mutat. ꝛ hoc q̄d̄ est cū fm sititudinē sui pcedit. ꝛ ē cū accidit cū ꝓximatōe sua sit in aliq̄b' suaꝝ pribus plus dissimilitudinis ꝛ i alijs min'.

¶ De speciebus pulsus diuersi que nomina habent ꝓpria. Cap.iij.

Ex eis ē gazellās q ē diuersus i vna
e pte cū fuerit tardat' ꝛ deū itersecat ꝛ fit velox. Et ex eis est vndosus: ꝛ ipse q̄d̄ ē q ē diuersus i magnitudie ptiū vene ꝛ eaꝫ pritate ꝛ eleuatōe ipsaꝝ ad supiora ꝛ i latitudiē i ꝓsecutōe ꝛ pcessōe i pno mor' pulsus cū mollitie q̄ ei ipsa: ꝛ ipse q̄d̄ nā ē valde parus ꝛ hꝫ latitudinē quādā ꝛ assimilat vndis q̄ alie ais sequūt fm recuitudinē cū diuersitate q ē iter eas i eleuatōe eaꝝ ad supiora ꝛ descēsiōe ad iferiora ꝛ velocitate ꝛ tarditate. Et ex eis ē ꝑmiculosus q ē illis filis sed est parus multe spissitudis: cuius spissitudo erit fumalis velocitas sed nō est. ¶ Et formicās q̄d̄ est valde minor ꝛ vehemētioris spissitudinis. ꝛ ꝑmicans q̄d̄ ꝛ formicātis diuersitas in eleuatōe ad supiora ꝛ pcessōe ꝛ ꝓsecutōe i sensu ē manifestior ipsoꝝ diuersitate in latitudine: imo quasi non appet id. ¶ Et est ex eis ꝑtin' q vndosō i pmā diuersitate silat ꝛ in eleuatōe ad supiora et latitudie et pcessōe et ꝓsecutōe: sed est durio: et eā durities ipsius ptes i duritie diuerse erūt. Et serinus q̄d̄ ē pulsus velox spissus et durus: cuius ptes i magnitudine diastole: diuerse exīti durities et mollities. ¶ Et ex eis est cauda soricina: et est ille q ordinat in diuersitate suaꝝ pmā ex diminutōe ad augmentū: aut ex augmento

Digitized by Google

ad diminūtōem: ⁊ cauſa qđ ſoꝛcia eſt cū eſt in pulſibus multis ⁊ eſt cū eſt in vno pulſu in partibus multis aut in ptē vna. Et eius diuerſitas ꝓpa eſt 1ª q̄ ex magnitudie pēdet. Et eſt cū ē in ꝓpōne velocitatis ad tarditatē: aut fortitudis ad debilitatē. ¶ Et ex eis eſt meſalius ⁊ ipſe eſt q̄ ex diminutōe ꝓcedit ad aliquē terminum in aug⁹. poſtea redinat iferius ad ſuū oꝛdinē do nec ad ꝑmū terminū diminutōis puēniat. Eſt ergo ſicut due caude ſoꝛcie q̄ ꝑtinaſ apd maoꝛes eius extrēitates. ¶ Et ex eis eſt biſpulſans ⁊ in ipſo qđ diſcoꝛdati ſunt medici. Sūt n. q̄ dā q ipm vⁿ pulſū ponūt diuerſum in ꝓceſſione ⁊ ꝓſecutiōe. ⁊ ſunt alīq ponūt ipꝫ duos pulſus q̄ⁿ vⁿ alterū ꝓſequī ⁊ ad vltm inter eos nō exiſt ipſe qđ dilateť ad colligeñ. ſiſtolez deinde diaſtolē: nō. n. oē exq̄ ꝓſequunť due pcuſſiōes: oꝫ vt ſint duo pulſus. aliq̄n ille cuius inter ſe caŕ diaſtoles: ⁊ deiñ redit ect duo pulſus. neq; ēt oꝫ vt ſint duo pulſus niſi cū incipit ⁊ fit diaſtoles ⁊ poſtea redit ad fūdū faciēdo ſiſtolē de ide redit iterꝫ ⁊ diaſtolē faċ. ¶ Ex eis ſunt q̄ dē hñs ⁊ cadēs in me°q̄s pdixim⁹. Sed dūa inter cadēte in medio ⁊ gazellāte eſt q̄ gazellāns ſcda pcuſſio añ vēit q̄ꝫ ꝓpleať ꝑma ſed in cadēte in medio eſt pulſus q̄ vēit in tpe gentis cū cōpleť pcuſſio ꝑma. ¶ Et ex iſtis qdē capitulus ſunt pulſus ſpaſmoſus ⁊ tremulus ⁊ retoꝛtus q filo qđ toꝛq̄t aſſilať ⁊ eſt ex ca° diuerſitatis impēſſiōe ⁊ ꝓſecutiōe ⁊ in ſitu ⁊ in latitudie: ⁊ coꝛdoſus q̄ eſt ex ſūma retoꝛti ⁊ ſiſtať trēulo: ſed cū in trēulo diaſtoles eſt magis occulta: ⁊ ſiſtr exitus ab eq̄litate fitus in elōgatōe ad ſuperioꝛa eſt in retoꝛto occultio. ſed tenſio in coꝛdoſo eſt manifeſta ⁊ eſt cū eius toꝛſio eſt ad vnā ptez tm̄. ¶ Hñt ꝑo tales accīt q̄les iſti. i. coꝛdoſus ⁊ retoꝛtus ad vnū latus declinans in egritudinibus ſiccis. Pulſuum ꝑo cō poſitoꝝ ſpēs q̄ſi infinite ſūt: ⁊ nz hñtes noia.

¶ De illo q ex ſpēb⁹ pulſus ē nālis. Cap. iiij.

c Eliuſq; generum ꝓnoiatoꝝ in quo eſt ſuperfluitas augmenti vel diminutionis nālis eſt eq̄lis niſi fortis: quoniam naturalis in eo eſt augmētatus. ⁊ ſi aliq̄ aliorum generum non augmētum ꝓcburerit niſi fortitudinis augmeñ ſeq̄ñs ⁊ fort̄ fuerit maius .v.g. ipſe erit naturalis ꝓpter fortem. Aliorum ꝑo generum que neq; augmentū neq; diminutiōm tolerant nālis eſt mediocris ⁊ ordiarius ⁊ qui eſt boni pōderis.

¶ De cauſis ſpēz pulſus ꝓdcēz. Cap. v.

c Auſaz pluſus q̄dā ſunt cōes nēcie eēntiales in cōſtitutione pulſus ingredientes: ⁊ vocantur contentiue ⁊ quedam ſunt in conſtōe pulſus non ingredientes: ⁊ harū quidē ae ſunt ſeparabiles quarū permutatione pmutať iudicium pulſus ⁊ vocanť cāe inſeparabiles: ⁊ ae ſunt ſeparabiles q̄ vocāť mutātes abſolute. ¶ Cōtētime ꝑo cās ſunt tres. Auctus vitalis q̄ eſt in coꝛde mouēs pulſum: ⁊ tu qđ tā ſciuiſti eā in. c. de ꝛtutibus ⁊ ſcda eſt inſtr̄m: ⁊ eſt vene pulſantes q̄s iam ſciuiſti cū nūerauimus mēbra ⁊ tertia eſt neāas extinguēdi: ⁊ eſt aduēiens ꝑ q̄ſtatē notā extinctōis q̄ renouať in termino caloris oppī in ſuo incendio aut extinctiōe aut eq̄litate ſua: ⁊ hāz qđ cāz ꝓtēriaz oꝑationes mutanť ꝑs id qđ adiungunť eis ex cāis inſeperabilibus ⁊ mutantibus abſolute.

¶ De hīs q̄ puēiūt ex cāis ꝓtēctis ſolū⁹. L. vi.

c Cm inſtr̄m fuerit obediēs ſui lenitate ⁊ ꝛtus fortis ⁊ neāitas ad exiguēdū vehemēs: erit pulſus magn⁹.

¶ Qđ ſi ꝛtus fuerit ꝺbilis: pulſus puitas eā ꝑculdubio ſeq̄ť. ¶ Et ſi cū hoc inſtr̄m fuerit durꝫ ⁊ neāitas parua: erit minor eſt ēt cā durities effecit puitatem: ſed cū puitas cuius cā eſt ꝺurities ſepaŕ a puitate cuius cā eſt ꝺbilitas ꝓ hoc q̄ eſt durus ⁊ nō debilis ⁊ ꝺ: erit tas eius ⁊ ꝑfunditas nō eſt mala ſicut eſt cū eſt ꝛtus ꝺbilis. Parua q̄s neāitas puitatē efficit ſed debilitas ibi nō erit. ⁊ neq; eſt aliq̄ harū truū q̄ plus efficiat puitatē q̄ꝫ debilitas. ⁊ puitas qđē durities cū ꝛtute plus eſt q̄ꝫ puitas ꝓ nationis neāitatis cū ꝛtute. ꝛtus nāq; cū puatione neāitatis nō minuit multū ex equali: qm̄ diaſtolē ꝓhibente nō hꝫ ⁊ nō declinat ad hoc vt nō multū ſup tpam addat niſi iō q̄ nō multā hꝫ neāitatē. ¶ Si ꝑo neāitas multa fuerit ⁊ ꝛtus fortis ⁊ inſtr̄m in obediēs pp ſuā durtiē magnitudinē nō poterit eē q̄n fiat velox ⁊ velocitas reſtauret id qđ deſit ex magnitudine. ¶ Qđ ſi ꝛtus fuerit debilis ⁊ pulſus nō poterit magnificari. ⁊ velocitas in eo non opata fuerit nō poterit eē q̄n fiat ſpiſſus q̄ ſpiſſitudie reſtauret illd qđ ei defuerit ex magnitudine ⁊ velocitate: ⁊ multe vices tenebūt locū vnius vt eis ſufficiēs ⁊ magne aut duaꝝ velocitā. ⁊ ꝺ q̄ dē eſt ſicut cū ꝺi neāe eſt ferre ē póderoſam: quā ſi poterit: vna vice totā ferret: ſi ꝑo nondideret eā in duas ptes. ⁊ feſtinabit ⁊ ſi nō: i multas ptes ipſam ꝺſtribuet ⁊ feret quāz ptē quo cūq; mō poterit cū ſpacioſitate aut velocitate. deinde non ceſſabit inter q̄ſlz duas onerāt as eius lz ſit in eis tarditas: ꝙ ſi multe fuerit ꝺbilitatis: ſtabit nūc: ⁊ ferret eā feſtinē: ⁊ redibit cū tarditate. Si āt ꝛtus fuerit fortis ⁊ inſtr̄m obediēs ſed neāitas erit maior fortitudine tēpatē ꝛtus augmētabit velocitatē cū magnitudie.

¶ Et ſi neceſſitas fuerit fortior: erit cū magnitudine ⁊ velocitate ſpiſſitudo. ¶ Longitudinem quoq; magnitudinis cauſe ꝙ certo efficiunt cum aliquid ꝓhibens amplitudinem ꝓhibuerit ⁊ elōgationem ad ſuperioꝛa non permiſerit fieri ſicut durities inſtrumenti verbi gꝛa q̄ aplitudiné ꝓhibet ⁊ dēſitas carnis

Digitized by Google

ꝛ cuis que sursum eleuari non permittunt.
¶ Sz est ét cū in ąplitudine addit macies. ꝛ ąplitudiné qđ efficit aut venaꝝ vacuitas vt ꝓ ipsam tunicas supior sup interiorē declinet ꝛ dilatet: aut multa istri cōtras. Spissitudiꝫ ąt cā ē debilitas aut multa nēcitas aut calitas. Et raritatis qđ cā ē ꝟtus q̄ nēcitaté i magnitudie supat: aut fritas multa diminuta a nēcitate aut nimia iccōio ꝟtutis ꝛ aduēnis pditioni ꝓximus. Cāe ꝟo debilitatis pulsus ex mutatiō qđ sunt tedū ꝛ vigilie ꝛ cibo ꝛ macies ꝛ hūoꝝ nocuus ꝛ exercitū supfluū ꝛ hūoꝝ motus ꝛ ipsoꝝ obuiatio mēbris fortis sensus aut cordis vicis ꝛ totū illud qđ vehemēter resoluit. Et duritiei pulsus cāe sūt siccitas coꝝpis vene: aut eius fortis extēsio aut vehemēs frigus ꝓgelās ꝛ ét est cū pulsus in crustibus durescat ex fortitudine pugne ꝓpea qđ mēbra ꝓ ipsa extēduntur ad pté iplōnis nē. Léitatis ꝟo cāe sunt cāe nāles mollificātes sicut nutriēs ꝛ egritudinales mollificātes sicut hydropisis ꝛ letargꝫ aut ea q̄ neq; sunt nālia neq; egritudinalia sicut balneatio. ¶ Et diuersitatis qđ cā cū pleuritica ꝟtutis est granitas māi cibi aut hūoris. Et cū debilitate ꝟtutis est pugna cāe ꝛ egritudis. Et cāis q̄ꝫ diuersitatis est repletio vēaꝝ ex sanguine: sz qđ huic est fisle remouet minuitio. Et plz qđ fit diuersitas cuz sanguis est viscosus suffocās spīs q̄ mouet in arterijs ꝛ ꝓprie cū dēfitꝫ fuerit circa coꝝ: ex cāis ꝑter ea ipsius q̄ eā i duxi efficiunt tpe sunt stōi repło ꝛ tristitia ꝛ cogitatio in aliquo. Sz cū in stō malus fuerit hūoꝝ non cessabit diuersitas: ꝛ fortitā ex eo ꝓuenient tremoꝝ cordis ꝛ fiet pulsus tremul⁹. ¶ Et frigi qđ pulsus cā est diuersitas eius qđ in coꝝpe vene est fusum in putrefactione sui aut ipsius crudutate aut sui maturatiōe aut diuersitas dispositionū venaꝝ in duritie sua ꝛ mollitie aut ąpa in mēbris neruosis. ¶ Hispulsantis ꝟo cā est ꝟtus fortitudo ꝛ plurima nēcitas ꝛ duritues istri: q̄re non obedit ei ꝙ ꝟtutes ipsi ꝑcipiāt de diastole in vna vice sic cū qs vult vna ꝓcussione aliqđ incidere ꝛ nō obedit ei: adiuuat ąt alia ꝛ ꝑcipue cū nēcitas subito augmētat. ¶ Sozdus ꝟo pulsus cā q̄ꝫ est ꝟtus debilis que de labore ad q̄rē ordinate ꝓcedit ꝛ de q̄re ad laborē. sz ille q̄ in vna ꝑmanet dispositione plus est ꝟtutis debilitatē significās Et cauda qđ sozcina ꝛ q̄ eis fitis exit est plus ꝛ significās fortitudinē aliquā. ꝛ ꝙ debilitas nō est in fine sz est deterior cauda finitiua. deinde mālina: postea cauda reditiua. ¶ Cadētis ąt in medio cā est ꝟtus lassitudo ꝛ eius defect⁹ aut accīs subito venēs ad qđ alia ꝛ nā subito redeunt. ¶ Et spasmosi qđ pulsus causa sunt motus non nāles in ꝟtute aut malitia in cēntia instri. ¶ Pulsus ąt tremulus ꝓcedit ex fortitudine ꝛ istro duro ꝛ nēcitate fortis. fine istiꝫ enim nō ꝓuenit tremor. ¶ Eudoxi ąt est cuiꝫ eius cā erit ꝟtutis debilitas ꝑm plm ꝛ nō ꝓt fieri diastoles nisi paulatim ꝛ paulatim. ꝛ est ét cū unitrilēitas eius cā exitiz ꝟtus nō sit valde debilis. Insiꝫ nāqꝫ molle ꝛ hūdū ꝓcussionē ꝛ motū nō recipit q̄ in vnāquāqꝫ penetrēt pté quēadmodū siccū qđ est durū recipit: qm siccitas ꝓcussioi ē apta ꝛ trēor. ¶ Et duri qđ sicci finis sui ꝓncipij motu mouet: mollis ꝟo hūdi pté pōe est moueri ꝛ alia pté motu ipsius non pari ꝓpea ꝙ cito recipit sepōné ꝛ flexionē ꝛ diuersitatē in figura. ¶ Et ꝟmiculosi qđ pulsus ꝛ formicantis cā est fortis debilitas: ita vt tarditas ꝛ spissitudo ꝛ diuersitas in pulsibus pulsus iungantur qm ꝟtus insiꝫ in vna hora dilatare non vsiꝫ paulari ꝛ paulatiz. ¶ Causa ąt pulsus mali pōderis si pulsus qđ fuerit in dispōnibus tpis q̄tis est augmētum nēcitatis. ꝛ si in dispōnibus tpis motus fuerit est augmētū debilitatis aut nēcitatis ꝙ autꝫ: sz pulsus tpis motus ꝓp velocitatē diastoles ali⁹ ē ab hoc. ¶ Et cāe qđ plen ꝛ vacui ꝛ calt ꝛ frigi eleuati sursum ꝛ sōmersi inferius mālfeste sūt.

¶ Deplīb⁹ etatū ꝛ masculoꝝ ꝛ feiaꝝ. C. vij.

m. Masculoꝝ pulsus maiores sunt ꝛ fortiores valde ꝓp vehemētiā ꝟtutum eoꝝ ꝛ nēcitatis ipsoꝝ ꝛ ꝓpea ꝙ eoꝝ nēcitas magnitudine cōplet ꝛ est eoꝝ pulsus tardior pulsu mulieꝝ ꝛ rarior ꝑz plz.

¶ Et ois qđ pulsus in quo ꝓcuerat ꝟtus ꝛ est spissus oz ꝓcul dubio ꝙ sit velox est. n. cum ante est velocitas ꝙ spissitudo. ꝓp hoc igit sūt pulsus masculorum est tardior ita est rarior.

¶ Puerox ꝟo pulsus est lēior ꝓpter humiditatē ꝛ est debilior ꝛ spissitior: qm calor est fortis sz ꝟtus nō est fortis eo ꝙ nōdū sunt ꝓpleti. Puerorum vero pulsus comparatōe ꝙtatis coꝝporis eoꝝ est magnus qm eoꝝ istrū ē valde molle ꝛ ipsorum nēcitas est valde fortis ꝛ eorum virtus compōne putaris coꝝporis ipsorū non est pue ꝙtatis. Verūm eorum pulsus cōpōne pulsus cōpletorum est non magnus sed velocior ꝛ spissior ꝓp nēcitatē. In pueris nāqꝫ multiplicat vaporis fumosi collectio ꝓpter multam digestionem eorum ꝛ frequentia eius in eis. Et ꝓpter hoc valde est nēce ipsum extrahere ꝛ calorem ipsoꝝ inatū euentare. ¶ Iuuenū vero pulsus est multe magnitudinis: ꝛ non est multe velocitatis: imo in ipsa est valde diminutus ꝛ in spissitudine est ad rarit atem tēdens. ꝛ illorum quidem pulsus qui in principio iuuentutis existunt est maior. ¶ Et eoꝝ qui sunt in medio iuuentutis est fortior. ¶ Et nos quidem iam declarauimus ꝙ calor in pueris ꝛ iuuenibus fere est similis: ergo necessitaꝫ in eis erit ꝓpinq̄: sz virtus in iuuenibus est augmētata: hēbit ergo ex magnitudine ꝙ in ipsis restaurat qđ dfuerit ex velocitate ꝛ spissitudie

Digitized by Google

¶ Et principium qdem rei vnde ꝓuenit magnitudo est virtus: sed nēcitas est appetens ⁊ instrm qdem est adiuuans. ¶ Senū aūt pulsus é mīnor pp debilitatē: ⁊ mīnoris velocitas pp hoc ēt: ⁊ pp diminutionē nēcitatis ⁊ pp hoc est rarior ⁊ pulsus qdem senū q tā ꝓcesserunt in annos est parus ⁊ rarus ⁊ tardus ⁊ é cū est mollis pp hūores exīneos ⁊ nō pp nāles. ¶ De pulsu complexionum. Cap.viij.

p Pulsus calē cōplōnis vehemētis est necessitatis. Dō si xtus ꝓuenerit instrm erit pulsus magnus. si ergo vnū cor diuersificabit erit quēadm dcm est in ꝓcedentibus. ⁊ si calitas qdē nō male fuerit cōplōnis imo nālis: erit cōplō fortis ⁊ sana ⁊ xtus multū fortis. ¶ Et neq; existies ꝙ calor innatus si fuerit fortis ꝓtūcunq; sit: minuat ex virtute: imo ex eo ꝓuenit in subā spūs formido ⁊ i aīa audacia. ¶ Calor vero cōplōnis malitiā seqns ꝓtō plus augmētatus fuerit tanto in virtute plus debilitatē augmētabit. ¶ Cōplōne xo frā declinat pulsus ad ptem diminutōis sicut ꝓprie est pulsus ⁊ ꝓprie tarditas ⁊ raritas. Cūq; mīfz fuerit molle latitudo eius augmētata erit ⁊ eius fūr tarditas ⁊ raritas. Dō si dux fuerit erit minus hoc. Et debilitas qdē quā mala cōplō frā hēditate facit maior est ea quā mala cōplō calā facit hēditare: qm calitas. f. calor inato magis ē ꝓuenies. ¶ Complōne xo hūidā sequit inundatio ⁊ dilatatio. ⁊ siccā qdē sequit coāgustatio ⁊ duritues. ¶ Amplī si xtus fuerit fortis ⁊ nēcitas multa accidet bis pulsans ⁊ spasmosus ⁊ tremulus. Cū xo deinceps compone ꝓcedendo ꝑn. ¶ Est ꝓterea cū vni hoi accīt vt duoz alterum ipius diuersificet cōplō. Erit ergo vnū ipsoz frīg ⁊ alterꝫ calm. ⁊ accidet vt diuersitate q ꝓuēit ex calitate ⁊ fritate hoz duoz alterꝫ pulsus diuersi fiāt eritq; plsus cali laterisplsus calē ꝓplōis ⁊ latis frī pulsus ꝓplōis frē. ¶ Et ex hoc qdē scīt ꝙ pulsus in diastole sua ⁊ sistole nō é fz mōz accessiōis ⁊ recessiōis cordis: imo fz mōz diastoles ⁊ sistoles ipius corpis arterie. ¶ De pulsu temporum. Cap.ix.

i Ver vere qdē est cū pulsus é pmus nō mī in oī re ⁊ est in fortitudie augmētatus. ¶ In estate xo é velox ⁊ pulsus pp nēcitatē ⁊ pmus ⁊ debilis pp virtutis resolōnē q̄ est pp resolonem spūs q̄ fit pp calorem exteriorē dīnantē superfluū. ¶ Et in hyeme est maioris raritatis ⁊ tarditatis: debilitatis: ⁊ cū hoc est parus: cm virtus debilitatur ⁊ in qbusdam corporibus accīt vt calor in ꝓfundo teneat ⁊ aduenturꝫ ⁊ virtus fortior fiat. ⁊ hoc cum cōplō calā est dīnans ⁊ refrenās frigus ⁊ per ipm patiens neq; fritas ad fūdū vadit. ¶ In autūno aūt est pulsus diuersus ⁊ trahit ad debilitatem quādam: sed ipius diuersitas est pp multitudinem conuersionis cōplexionis accīnalis in autūno nunc ad calorē nec ad fritatem. ¶ Et ipius qdem debilitas est ēt pp hoc: complō. n. diuersa semp deterius effīc nocumentum ꝑ filis et eqlis lz sit mala. Et qz autūnus est tps nre vite ꝛtium: qm calor i eo dē debilitat et siccitas fit fortior. Ꝓpter ho pulsus q̄ fūr int tpa tpīb' ꝓpōnāt q̄ si circa ipa.

¶ De pulsu regionum. Cap.x.

r Egionū qdā sunt tpate vernales et qdā sunt calide estiue: et qdam sunt frē hyemales: et qdā sicce autūnales. Judicia igit pulsuum erunt in eis fm modum quē scīsti de pulsu temporum.

¶ De pulsu q ꝓuenit ex cibo et pota. Ca.xi.

e Xterius corpus aduenīcia ad ipm ingredienta pulsus dispōnem mutant q̄litate sui et q̄titate. ¶ Sed q̄litate qm si ad calefaciendū declinauerint aut ad infrandū mutabūt ipm fz illud. ¶ Et q̄titate qdem qm si equalia fuerint fiet pulsus in magnitudine augmentatus et velociratis maioris et spissitudinis pp augmentuz virtutis et calorꝫ et pmānebit ꝫ mutatio aliq; diu. ¶ Et si plurime magnitudinis valde fuerint: erit pulsus diuersus absq; ordine propter grauitatem nutrientis supra virtutem: qm ex omni grauitate ꝓuenit in pulsu diuersitas. ¶ Et quidā estimauit vt Archigenes ꝙ eius velocitaſ erit tunc multo maior q̄ spissitudo. Et hec mutatio est perseuerans: qm cā perseuerante ⁊ est fixa lz sit multitudinis minoris huius tm est diuersitas ordinata. Dō si pauce fuerit q̄titatis erit pulsus minoris diuersitatis ⁊ magnitudinis ⁊ velocitatis: neq; eius mutatio diu perdurabit qm materia pauca cito digerit. ¶ Amplius si virtus deficiat ⁊ debilitetur ex multitudie aut pauciate quecūq; fuerit. siles erunt pulsus in paruitate ⁊ tarditate vsq; in fine rei. Dō si natura fortis fuerit in digerendo ⁊ conuertendo fiet pulsus temperatus. ⁊ vinum etiam ꝓpter atem hz: ⁊ est qm ex multitudie ipius lz sit subtile ꝓcūt diuersitas. Ex ipso tm nō ꝓcūt ꝙ sit tm q̄tū illud q̄ ꝓuenit ex nutrientibus q̄ sibi similant. ⁊ hoc qdem est pp raritatem subē ipius ⁊ subtilitatē eius ⁊ leuitatem. ¶ Cum aūt vinuz in actu est frīg ꝓuenit ex eo ꝙ ꝓuenit ex alijs frīs in minorando ⁊ rarificando ⁊ tardando velocitate sue penetrationis. Deinde cuz in corpore calefit remouetur velociter qdō ex eo ꝓuenit. ¶ Vinuz ꝓterea cū in corpus penetrauerit ⁊ fuerit calm non elongabit multū a natura ⁊ accīt velox resolō. Dō si cum est frigidum penetrauerit fiet ex nocumento qdō nō fit ex alijs frīs rebus quoniā ille tardātur donec calefiant neq; earum penetrano est ita velox vt vinus. Istud enim velocius penetrat quaz complexa

Digitized by Google

tur calefactio: ⁊ eius quidem ipedimentū est magnum ⁊ precipue in corpibus q̄ horripilatiōi sūt apta. Et neq; est sicut ipedimētū calefactionis ipsius cū ipsius caliduꝫ penetrat qm̄ ei⁹ calefactio in ꝑn°obuiatiōis nō puenit ad hoc vt magnū faciat ipedimentū imo nā ei obuiat cū ꝓtōe ⁊ distributione ⁊ resolutōe. Frīū ꝯo est cū nām deficere facit ⁊ eius ỽtutē extinguit aūq; ad ꝓtitionē ⁊ distributionē et resolutiōꝫ puenat. Et hoc q̄ puenit ex vino multitudine sue q̄ntatis et calefactione ipsius et fritate. ¶ Cū āt ipsum ꝯsideratū fuerit vnde fortitudiné efficit alia hēbit iudicia cū ipsiuꝫ sua cēn⁹ fortes efficit sanos: ppea q̄ velociter ꝑbet augmētū i suba spūs. ¶ Sꝫ lꝫ calefactio et ifrātio q̄ ex eo fūt plūa corpoꝝ ꝓpediāte mīcū vna q̄q; eaꝝ cū aliq̄ puenit ꝓplōe et ē cū nō aūēit. ¶ Est nāq; cūres frē eos fortes reddit q cōplōné calam malā hñt. sicut dixit. S. q̄ succuꝫ gñan calefcōs sp fortes efficit: et idromel ifrātos sp reddit vigorosos. Vnū ꝑterea vnde est caliduꝫ nā aut frīū nā est cū quosdā fortes facit et quosdā debilitat. Nō tñ sermo nr̄ est nunc de hoc imo in ỽtute eius q̄ velociter ad spīm puenit qm̄. hoc sp hēt ꝑ fui eēntiā. Mō si vnū horꝝ duoꝝ ipsum in aliquo corpe inuerit augmētabit in facīdo fortitudinē: et si ei frīū extiterit minus fortitudinē facier. fm hoc igitur ipsum pulsum ꝓuertet. fm hoc qm̄ si fortitudiné faciēt i pulsu augmētabit fortitudiné ⁊ si calefaciet in nēcitate efficiet augmētū et si ifrābit minorabit nēcitatez. et fm plm in fortitudine facit augmentū nūq; āt in nēcitate efficit augmētū quan in velocitate addat. ¶ Aqua ꝯo ppea q̄ nutrimētū penetrare facit vigorat et similitudiné opōnis vini oparur. Et qm̄ nō calefacit imo ifridat nō tñ auget i nēcitate q̄tū vinum. ¶ De eis que somnus et vigilie in pulsu operantur. Cap.xij.

p Alsus q̄ō iudicia in somno diuersificantur fm horā somni et ꝑs dispōné digōis. Pulsus igit in ꝑn° somni est parus et debilis qm̄ motus caloris nālis tunc est ad ꝓstringendū. et submergendū et nō ad dilatañ. et manifestandū qm̄ ipse in hora illa totus rendit ad occultū: ppea q̄ ipsum aīa mouet ad nutriēs digerēdū et maturādū. supfluitates. et est sīc supar⁹ et obsessus p culdubio. Et pulsus ē est maioris tarditatis et raritatis: qm̄ lꝫ in calore accidat augmentū fm ꝓstrictionē et coadunationē: tñ parua ra est augmēto q̄ hꝫ in hora vigiliaꝝ pp motum calefactē. ¶ Et mor⁹ q̄ō plus ē ad iflāmañ. et inclñ. ad prēmaliriet cōplōnis. Sꝫ ꝓstrictio et coadūatio tēpare miorus sūt iflammatōis et minus exīt calore ad estuatōz. Et tu q̄ō hoc facies ex hoc q̄ anhelitus laxi. et ipsius estuatio multo maiores sunt anhelitu et est tuatione eius cuius calor est ꝓstrictus pp cām q̄ silis est sono. v.g. submersi i aq̄ tēpare frigatꝫ q̄ sit exgefactus lꝫ calor ꝓstringat ⁊ fugiat ex hoc nō tñ augmētū anhelitus eius puenit ad id ad qō pueniet labor ⁊ exercitiū q̄ sūt ei, ppiq̄. ¶ Cūq; bū ꝓsideraueris nō iuenies aliud q̄ō calore vehemētius icēdat q̄ō labor ⁊ motus. ¶ Et vigilie q̄ō calore nō efficiūt motu corpis: ita vt cū corpus q̄uerit nō sit ipse nēcitus: imo faciunt calore ppea q̄ spūs ad exteriora mouet ⁊ motus eius ad ea est fm ꝓximitatē cū ista ē eius gñano. ¶ Cū āt cibus digestus est in sono redit pulsus ⁊ fit fortio: ppea q̄ virtus augmētū recipit a nutriēte ⁊ redit illud qō ad pfūdū descēderat ad regeñ. nutriēs ad exteriora tad sunū ꝑn°. Et pp hoc ēt magnificat tūc pulsus multū. ⁊ ppea q̄ cōplōis calitas pp nutriens augef quēadmodū diximus ⁊ insīfri ēt augef lenitaꝫ p id qō ad ipm ex nutrimēto penetrat. verūñ sua magnitudie nō auget velocitatē nꝫ spissitudiné: qm̄ hoc nō est illud qō in nēcitate ꝑbet augmētū. hoc ēt nō est. ꝑhibēs restaurari ex eo qō nēcūē magnitudie sola. ¶ Beū qm̄ cū dormiēte sonus pseuerauerit fiet pulsus ꝺbilis pp caloris inatī ꝓstrictionē ⁊ ỽtutis cō pressionē sub supfluitatibus q̄ eūande erāt ꝑs eūonis mōs q sūt in vigilīs ex qbus est exercitiū ⁊ eūones q̄ nō sentuñ. ¶ Cū āt sōnus in ꝑn°eūonē inuerit ⁊ nec inuenit aliq̄d ad qō digereñ. tēdat declinabit cōplōné ad ꝓē ifrāndi pseuerabūt ergo pultas ⁊ tarditas ⁊ raritas i pulsu ⁊ incessanter augmētabūt. ¶ Vigilie ēt diuersa habēt iudicia: cum.n. dormiens exigilabit nā sui declinabit pulsus ad magnitudinē ⁊ velocitatem ordinate. deinde ad suam naturalem redibit dispōnem: sed subita causa exigilato accidit vt pulsus eius ſuco cum a somno remouetur quiescat: qm̄ virtus cordis eo qō subito euenit victa est. ⁊ deinde post hoc redibit ad eum pulsus magnus velox spissus ⁊ diuersus ad tremorē. ⁊ qm̄ motus iste est simil⁹ violento ideo non inflāmat etiaꝫ ipsuꝫ: et quoniam virtus subito mouetur ad repellendum naturaliter illud quod accidit: ergo motus accidunt diuersi et tremit pulsus: sed tamen fm hoc nō longo pseuerat tpe. imo ad eūtatē cito redit: quoniam lꝫ eius causa sit quaſ fortis eius tamen durabilitas est pauca ⁊ cognitio destructionis ipsius est velox.

¶ De iudicijs pulsus exercitij. Cap.xiij.

i Principio q̄ō exercitij et dū ē patus pulsus fit magnus et fortis: et hoc q̄ō pp augmētū caloris inati et fortitudinem ipsius et fit ēt velox et spissus valō pp supfluā nēcitatē quā facit mor⁹. Mō si pseuerauerit et fuerit ꝓlixū: aut lꝫ fuerit breue erit tñ fortissimū ꝺstructiō: q̄ō ex fortitudine puenit et ꝺbilitabit pulsus: et fiet pu⁹ pp

Digitized by Google

resolutionem caloris instat: ꝫ ipse fiet velox ⁊ spissus pp duas res: quaꝝ vna est augmᵗᵘ forꝫtudinis ⁊ nequitatis: ⁊ alia est qm̄. Virtus retrahitur ne magnitudini sufficiat: postea velocitas incipiant minuī ⁊ spissitudo augmentatur ꝑm q̄uitatē eius qđ ex virtute debilitaī deinde ad vltimū si exercitiū pdurauerit ⁊ debilitauerit fiet plūs forꝫnicās pp debilitatē ⁊ spissitudinē forte. Postea si magis superfluum fuerit ⁊ ex ipso q̄ñ ad motē puenīt efficiet qđ oia faciunt resolutiua ⁊ reducet pulsuꝫ ad hoc vt sit timidus. deinde faciet ipsum declinare ad raritatē ⁊ tarditatē cū debilitate ⁊ puitate.

¶ De iudicijs pulsuum balneatorū. Cap. xiij.

b Iudicatio aut erit cū aq̄ calida aut cū frā. si ātē fuerit cū aq̄ cala in ꝑn° puenīt ex ea forꝫtudinis ⁊ nequitatis iudicia. Cū multū resoluerit debilitabit pulsū. Q̄ dixit erit trāc pu° tard° ⁊ rar°. ¶ Dicem° ergo qꝫ debilitas qđ ⁊ puitas pulsus ꝓcul dubio exīt: ꝫ aq̄ cala cū i ſtio ab° corꝑis calefactionē efficiet calore accītali forꝫtasse nō durabit: ꝫ ad sua nām q̄ est infridandi redidit ⁊ fortasse durabit ⁊ ꝑmanebit. Q̄ si accītalis q̄uatis iudiciū sequerit fiet pulsus velox ⁊ spissus. Et si supauerit qđ ex nā sua puenit fiet tardus ⁊ rarus. Et si et° calefactio accidentalis ad tantā virtutis resolutionē puenerit vt syncopizet ꝓpinq̄ fiet ét pulsus tardus ⁊ rarus. ¶ Sed balneationis cū aq̄ frā fcē frigiditas si penetrauerit debilitabit pulsum ⁊ faciet puī ⁊ efficiet raruitatē ⁊ tarditatē: ⁊ si non penetrauerit imo calorē coadunauerit augmētabit forꝫtudo ⁊ crescet paꝝ ⁊ minuet velocitas ⁊ spissitudo. ¶ Ex aqs Vo in tympanitis existentib° q̄ sunt exceāteſ durinē i pulsu augmētant ⁊ ex eius magnitudine minuunt ꝫ calefactiones velocitatē in pulsu augmētāt: si ātē virtutē resoluerint erit qđ diximus.

¶ De pulsu q̄ mulieribus est ꝓpr̄ius ⁊ est pulsus ꝓegnantium. Cap. xv.

a Ecitas qđ in eis est multa pp cōtra
tem filij in attractione aeris. Ipse enim q̄ñ duab° attrahūt nequitatib° ⁊ duabus aeris attractionibus. Sz virtus ꝓcul dubio nō augmētaī: nz ēt minuet nisi q̄tā oz pp latitudinē paucā q̄ puenit ex pōdere ꝓgnationis: pp hoc igit iudicū virtutis medie ⁊ nequitatis fortis vincit ⁊ augmētaī pulsus ⁊ fit velox ⁊ spissus.

¶ De pulsus doloꝝ. Cap. xvi.

b Olor mutat pulsum aut pp forꝫtudinē sui. aut qꝫ est in mēbro ꝑncipali. aut pp lōgā morā sui. ¶ Et dolor qđ cū in sui ꝑn° fuerit facit virtutē ebullire ⁊ monebit ipsam ad resistēn. ⁊ refrenādū ⁊ inflagmabit calitatē. Fiet ergo pulsus magna ⁊ velox: ⁊ maioris spissitudis: qm̄ fixio magnitudiez faciet ⁊ velocitatē. ¶ Cūq̄ dolor ad finē sue fortitudinis puenerit: pp illō qđ diximus de modis ꝓcedet minoratio: ⁊ redibit ab inferiora donec magnitudinē pdet: ⁊ velocitatē ⁊ vicē eaꝝ supplebit spissitudo fortis ⁊ puitas ⁊ formicatio ⁊ vmicatio. ⁊ si augmētatus fuerit adducet ad raritatē ⁊ pdiuōez.

¶ De pulsu apostematū Cap. xvij.

a Postematū qđ alia sunt q̄ febres efficiūt: ⁊ hoc aut pp eoꝝ magnitudinē: aut pp nobilitatē mēbi i quo sunt. ⁊ pulsum in toto corꝑe mutāt ſz mutationē febris ꝓpriā. ⁊ nos ipsaꝝ dicem° in loco suo. Et alia sunt q̄ febres nō faciunt ⁊ mutāt pulsum mēbri in quo sunt ꝓprīū ꝑ cētiā. ⁊ est ét cū reliq corꝑis pulsū mutāt ꝑ accīs. sū pp hoc qꝫ est apa. sed pp hoc qꝫ dolorem efficit. Apa ātē qđ pulsum mutat aut ipsum mutat per speciem sui aut per sui tempus: aut per q̄uitatē sua: aut p mēbz in q̄ est. aut per accīs qđ segt ipsuꝫ ⁊ cōitaī. Vō vo per sui spēm mutat est sicut apa, calidū: ex quo pūa spēs ꝓuenit vt mutet pulsus ad frīnū ⁊ ad tremorez ⁊ horripilōs ⁊ velocitatē ⁊ spissitudinē nisi ei ꝓria sit cā hūectās q̄ ꝓpetatē frīni destruat ⁊ vice ipsius vndositatem supplere faciat. verūm tremor ⁊ velocitas ⁊ horripilō ⁊ spissitudo ipsuꝫ sp̄ cōitaī. ⁊ quēadm° cāe q̄dā sunt q̄ frīni ꝓpetatē, ꝓhibēt similiter sunt q̄dā earuꝫ q̄ frīni ꝓpetatē augmētāt ⁊ ipꝫ appere faciūt ⁊ molle qđ apa pulsuꝫ facit vndositum. ⁊ si fuerit valde frīm ipsum efficiet tardū ⁊ raꝝ durū vo apa, ꝓpetatē frīni augmētat. In cruda ātē cū fit collcō ipsa pulsuꝫ ꝓuerit de ꝓpetate frīni ad vndosi ꝓpietatē ꝑ q̄uidinē ⁊ lentitatē q̄ paꝝ sequūt: ⁊ ꝑter augmētū in diuersitate pp suā grauitatē. velocitas ātē ⁊ spissitudo alleuiaī pp caloris accītal qđ cā maturationis. Maturato vo ipsius cā suoꝝ tpoꝝ est qm̄ dū calꝫ apa exit in augmēto, ꝓpietas frīni ⁊ q̄ cūq̄ diximus. sunt in augmēto ⁊ ei° diminues ſp augmētaī pp extēſionē q̄ augeī ⁊ in tremore pp doloꝛē. Cūq̄ ad ſtatū puenerit oia augmētaī accītia ꝓter illud qđ forꝫtudinē segnitur ipsum nāq̄ debilitaī in pulsu ⁊ spissitudine ⁊ velocitate augmētū ꝑ dūm si ꝓlōgabit velocitas destruet ⁊ redeūdo fiet forꝫnicās. Cū ātē minuet ⁊ resoluet aut apiet fiet pulsus forꝫ ꝓpea qꝫ virtus exonerabit a pōdere ⁊ cessabit ipsius tremor ꝓpea qꝫ dolor extēſus minuet. Secꝺ q̄uitatē vo sunt qm̄ magnū facit vt sint iste dispōes maiores ⁊ magis augmētate. ⁊ puī vt sint rariores puiores. Et ꝑm mēbz qm̄ ex mēbris neruosis ꝓuenit augmentū in durities pulsus ⁊ i ꝓpetate qꝫ hꝫ frīnū ſpi° ⁊ ex venosis qđ ꝓuenit augmētū in magnitudine sua ⁊ vehemētia ⁊ diuersitas multa ⁊ꝫ capue si q̄ in eis supantes fuerit arterie sicut i splene. ⁊ pul-

Digitized by Google

mõe ⁊ nõ durabit hmõi magnitudo nisi ẽt̃ pseueraueri fortitudo ⁊ mẽbra hũefactã ⁊ lenita ipsum faciunt vndosũ sicut cerebꝝ ⁊ pulmo. ℳDurato ẽ q̃ apa mutat pullũ aliquo mediãte sicut apatis pulmõis qõ facit pullũ trẽulũ ⁊ sicut apatis epatis ꝙ facit ipsum mictuale ⁊ apatis renis qõ facit ipsum stragiuria lẽ ⁊ apa mẽbra fortis sensũ sic̃ stõi ⁊ diaphragmatis facit ipsum spasmosum ⁊ sincopizãtes. ℭ De iudicijs pulsus accitũ aie. Cap. xvij.

i Ra qõ ppea ꝙ ẽtuẽ feruere facit ⁊ spiñ subito dilatat: pullsꝫ facit magnũ ad supiora se eleuãtẽ velocẽ ⁊ spissum in quo nõ oꝫ diuersitate cadere: qm̃ passio exsistit sũis nisi timor ei admisceat: q vna vice super ⁊ hec alia super vice: ⁊ sic̃ si ꝺecũdia ei admisceat aut ꝛietas ab intellectu q tacere ꝑcipiat ⁊ ne ferueat ad ꝛaliꝫ iferẽdũ illi cui irascat. ℭ Et ex delrijs qõ ꝓpterea ꝙ ad exteriora paulatim mouẽt nõ pueniut ad illud ad qõ pucrit ex ira in velocitate ⁊ spissitudine: imo est cũ eius magnitudo sufficiẽtiam. ⁊ est tardus ⁊ rarus. Et similiter pulsus leticie: qm̃ ipse fit magnus ꝑm plurimũ cũ lẽtate ⁊ attinet tarditatẽ ⁊ raritatẽ. In tristitia ꝺo ppea ꝙ calor suffocat ⁊ submergit ⁊ fortitudo debilitat oꝫ vt sit pullsus parus ⁊ debilis rarus ⁊ tardus. Timor ꝺo q subito venit pullsum facit velocẽ ⁊ diuersum ⁊ inordinatum. Sꝫ ꝑsuetus q ordinate ꝓuenit mutat pullsum ꝑm modum mutationis sollicitudinis. ℭ De ſima mutationis rerum ꝛiarum nature eẽtie pullsus. Cap. xix.

a Bꝫ eis fit mutatio aut pp̃ ꝙ accit de eis ex malitia complõis. ⁊ tu qõ tã sciuisti pullsꝫ cuiuscꝫ cplõis aut ppea ꝙ ẽtuẽ ꝓstringũt ⁊ pullsum faciunt diuersum ⁊ fi ꝓstrictio valde fuerit fortis erit sine ordine ⁊ absq̃ pẽdere: ⁊ ꝓstrictiõꝫ qõ faciẽs est ois mãlis multitudo siue sit apa: siue nõ sit apa: aut ppea ꝙ ẽtuẽ dissolvit ⁊ facit pullsum debilẽ: ⁊ ꝺia hec sunt sic vt dolor fortis ⁊ egritudines aiales que sunt fortis resolutionis. ℭ Sũma. 2. doctrie. 3. fen. 2. ꝺ vria ⁊ egõne ⁊ ẽ ptinẽs. 13. capla. ℭ Sermo vtis ꝺ vria. Ca. i.

v Je significatiõis dispõnũ vrie nõ oꝫ credere nisi postq̃ ꝓdones obseruate fuerit. ℳz. n. vt vria q̃ ꝓsiderat. sit pa vria q̃ in mane colligit ⁊ nõ ꝑmaneat lõgo tpe ⁊ nõ sit ex nocte reseruata. Neq̃ sit ille cuius est q aquã nõ bibit ⁊ cibũ nõ comedit. Et nõ fit q in cibo aut potu rẽ rigẽte accepit ficut croc̃ ⁊ cassiafistula: qm̃ vrina rigẽdo ad citrinitatẽ ⁊ rubedinẽ mutat ⁊ sic̃ olera q̃ rigẽdo mutat ad ꝛuditatẽ. ⁊ almuri qõ nigrũ sallamẽta ad nigredinẽ ⁊ vinũ qõ mutat vrinã ꝛs suã colorẽ nisi q extiora sui retigẽte ifecerit sic̃ alcanna: qm̃ cũ ex ea aliq̃s rigit fortasse ei⁹ vrina ex ea unficit. Nisi sit q rẽ q̃ cũ vria aliquẽ hũorẽ expellit assũpsit: sicut qõ colerã aut fla expellit. ℭ Neq̃ q se exercuit motibus corꝑis aut opõnibus aut diuõnibus q̃ sunt ex cursum nãe q̃ vrine calorẽ mutat: sicut ieiunũ aut vigilie aut labor aut ira aut timor. ℳa. n. hꝫ vrinã tingũt ꝑm citrinitatẽ aut rubedinẽ. Et coitus vrinã valde ꝺpinguat. Et sicut vomitus ⁊ eno: qm̃ hec colorẽ mutãt ⁊ subtilitatã que in vrina eẽ oꝫ: similiter cũ ipsa multas ꝑmãserit horas ℭ Quapp ꝺxerũt q ꝺ q ꝑ⁹ ser horas ispiciẽda nõ est qm̃ ipsius significatio debilitat ⁊ color mutat ⁊ hypostasis diminuit aut mutat ⁊ fit sp̃ssio: Cuius ego ꝺcas ꝙ nec post horam vnam. ℭ Vrina preterea rota integre colligẽda est in vrinali magno ne ex ea aliq̃ effũdat. ℭ Et eius qõ ꝺispõ ꝺico cũ mingit nõ est ꝓsideranda neq̃ nisi postq̃ in vrinali resider. ℭ Et obseruãdũ est ne sol eã tangat neq̃ ventus ne ꝑturbet ⁊ ne ꝓgeleẽ donec hypostasis sepet ⁊ sepano ꝓleat. nõ. n. descẽdit ꝺico cũ mingit neq̃ in vitio fine maturatiõis. ℭ Et nõ colligat in vrinali in quo alia fuerit vrina nisi ꝑus fuerit ablutũ. ℭ Amplius vrie pueroꝝ significatio est ꝑua ⁊ ꝑcipue ifantium ꝙa lacte nutriunt ⁊ qõ mã ungẽs in eis ẽ gescẽs ⁊ submersari eoꝝ quoq̃ nã exit ex debilitate ⁊ multa ꝺo mutiõe qõ maturatiõis signification ẽ ꝓnecat. ℭ Et tristiã qõ colligẽdi vrias est corꝑis puri substãtia hũs nimdã sicut vitrea: aut cristallus. ℭ Scias ãt ꝙ vrina ẽtoplus eã ubi appꝛoximat tanto spissitudo augmentat. ⁊ ẽtoplus elongas eã a te augmẽtat in ea claritas ꝑp hoc differt ab oib⁹ salsitatib⁹ q̃ sunt in ea quibus medici expiunt cũ eis ostẽdunt. ℭ Cum vrina in vrinali colligit custodienda est a mutatione frigoris ⁊ solis ⁊ venti. Et oꝫ vt in lumine aspiciat ira ꝙ sup eã nõ cadat radius nõ ab ipso regat ⁊ sic in ea iudicet de accitibus que in ipsa apparent. ℭ Scito ẽt ꝙ prima significatio quã vrina habet est de dispositione epis ⁊ viaꝝ aquositatis ⁊ sup dispositiones venaꝝ ⁊ eis mediantibus alias de monstrat egritudines. Firmior tñ eius significatio est illa que de epe existit: ⁊ ꝑcipe de dispõne gibbositatis ipsi⁹. ℭ Amplius significatões que ex vrinis habentur ex seprem sunt accepte gñibus gñe colorꝫ ⁊ gñe substãtie ⁊ gñe claritatis ⁊ turbulẽtie ⁊ gñe hypostasis ⁊ gñe ẽtitatis in paucitate ⁊ multitudine ⁊ genere odoris ⁊ genere ipũe. ℭ Sunt ꝺo quidã qui inter hec genera ponunt genus tactus ⁊ genus saporis sꝫ nos prohicimus. ℭ Cũq̃ dicimus genus coloris intelligimus illud quod visus in ea sentit ex colorabus scilicet albedinem aut nigredinem aut qui inter eos existunt. ℭ Et cũ subẽ genus dicimus intelligimus dispõnẽ

Digitized by Google

ipſius in groſſitudine aut tẽuitate. ⁊ cum dicimus genus claritatis ⁊ turbulentie intelligimus ꝙ penetratio viſus in ea eſt facilis: aut nõ eſt. ¶ Inter hoc ãt genus ⁊ genus ſubeꝛexit dãa: cũ plerũq; eſt ſuba groſſa ⁊ clara ſicut albumen ouꝝ ⁊ gluté puſcul liq̃ti ⁊ vitꝛ liq̃ti ⁊ oleum ⁊ plerũq; eſt res ſubtilis ſubſtantie turbida ſicut aqua turbide que eſt magis tenuis ℈ albumen ouꝝ. ¶ Turbulentie aũt cauſa eſt pmixtio gtium colꝛes hñiuꝫ exneos fuſcos aut alijs coloꝛibus infectos qui ab aſpiciente ſenſu nõ ſunt pcepti ⁊ ꝓhibent puletaré ⁊ nõ p ſe pcipiunt. ¶ Inter eã ꝯo ⁊ hypoſtaſim exit differentia: quoniaꝫ viſus plerũq; cognoſcit hypoſtaſim. ⁊ inter ipſam ⁊ colꝛe exiſtit differentia: quoniam colꝛ per totam hũoris ſubſtantiam pcedit cum maioꝛi pmixtione.

¶ De ſignificationibus coloꝛis vrine. Cap. ij.

c

℈ coloꝛibus vrie ſunt gradus citrinaris ſicut palearis. Deiñ citrinus: poſt flam⁹: deiñ ruffus: poſtea curãgularis poſtea igneus ꝙ tincture croci aſſimilat: ⁊ ipſe qõ eſt vehemẽter citrinus: poſtea croceus ꝙ aſſimilat capillis zahafarani: ⁊ ipſe qõ eſt qué vocãt rubeum clar. ¶ Oẽs ãt ꝙ ſunt poſt citrinã caliꝛare ſignificant: ſed nõ ſm ſuos diuerſificanꝫ gradus. ¶ Et eſt qõ cũ accñt pp vehemẽtiã motus ⁊ pp doloꝛes ⁊ pp famẽ ⁊ pp aque abſtinẽtiã. ¶ Poſt iſtos ꝯo gradus ꝓdcos exiit gradus rubedinis ſicut roſeus rube⁹ obſcur⁹: ⁊ rube⁹ pulueruleꝛ⁹: ⁊ oẽs qõ ſanguis dñiũ ſignificãt. ¶ Etin oibus in qbus eſt coloꝛ zahafarano annẽs eſt ſignificatio dñij colꝛe rubee. ¶ Et i oibus ꝙ pulueruleto attinent eſt ſignificatio dñij ſanguinis. ⁊ igneus qõ magis ſignificat caloꝛẽ ℈ rubeus ⁊ pulueruleutus: ſicut coſa in ſe calidioꝛ eſt ℈ ſanguis ⁊ coloꝛ qõ vſe in egritudinibus acutis incẽdẽtibus trahit ad coloꝛem zahafarani ⁊ igneitatẽ. Ꝏ ſi ibi fuerit tenuitas aliq̃ maturatõis ſignificat diſpõnem ⁊ ꝙ tã incipit ⁊ ſi non appeaꝛit ſuba. Si ãt citrinitas fonioꝛ fiat ⁊ viſꝰ ad igneitatis pueiat terminũ ⁊ ad finem in ea ſignificat ꝙ caloꝛ inceſſant. pceſſit: ⁊ iſte qõ eſt finis citrinitatis. ¶ Ꝏ ſi in ipſo claritas augmẽteꝛ: caloꝛ tã ℔ diminutionẽ incedit. ¶ Et eſt ꝓter ea cũ in egritudinibus acutis ſanguineis vrina ſicut ipſe ſanguis mingit aptõe vene ibi non exiũt ⁊ ſignificat repletoẽs ſuperfluã que ſi paulatim migendo emittit ⁊ eſt cũ odoꝛe maloꝛ: eſt ſigno tumoꝛis ⁊ timeꝛ ex ea ne ſanguis ad loca ſuffocantia fuſus deriuet ⁊ pcio: qõ ea eſt cũ eſt ſubtilis in coloꝛe ſui ⁊ diſpoſitione. Cũ aũt ex ea multum mingitur eſt cũ eſt ſigno bona in febꝛibus acutis ⁊ cõmixtis. ꝙñ eſt cũ eſt ſigno criſis ⁊ ſanitatis niſi in principio ſubito attenuetur añ ℈ ſit hoꝛa criſis ꝙñ tunc erit recidiuatõis ſigno: ⁊ ſiſi tenuitas poſt criſim oꝛdiata nõ fuerit. ¶ In ictericia ꝯo cũ vrina adeo fuerit maioris rubedinis donec ad nigredinẽ trahat ⁊ pánus talꝛ tigat ne remoueri poſſit: ⁊ ℈ tioplus fuerit erit ſanius: ꝙñ cum vrina ipſa fuerit alba aut rubea pauce rubedinis ictericia in ſua diſpõne maneꝛe timeꝛ ex ea hydropiſis. ¶ Fames q̃q; eſt ex eis q̃ vrinam vehemẽter ungunt ⁊ ipſaꝫ valde acuũt. ¶ Ꝏ ſi ꝯo ſunt gradus viriditatis ſicut vrina cuius coloꝛ: coloꝛi ſiſticoꝛ attinet. deiñ cuius color eſt ſilis coloꝛi eruginis: poſtea illa cuius eſt coloꝛ ſimilis coloꝛi roſeos. deiñ cuius coloꝛ ſimulat indico: poſtea que ſimilis eſt ſucco poꝛꝛi. ¶ Fiſticalis ꝯo ſigt friditatẽ ⁊ ſimiliteꝛ oẽs in qbus exit viriditas ꝓter eam que erugini eris aut ſucco poꝛꝛi ſimulat: ⁊ hec nãq; vehemẽs ſignificatiõ. Viriditi ſucco poꝛꝛi ſimilis ſanus: eſt ea que erugini eris ſimulat. Et illa qõ ꝙ erugini eris ſimulat poſt laboꝛẽ ſignificat ſpaſmũ. Viridis ꝯo in pueris ſpaſmũ ſigt. ¶ Que ꝯo coloꝛem treos hꝫ frutaré vehemẽtiã ſm plũ ſigt ⁊ ante ipſam ꝓcedit vrina viridis. ¶ Et qdam diterũ: ꝙ ſignificat venenũ in potu fuiſſe hauſtũ: ⁊ ſi fuerit in ea hypoſtaſis ſpes erit vite: ⁊ ſi nõ: timeꝛ ei. ¶ Herugini ꝯo eris ſimilis vehemẽter ſigt pditionẽ. ¶ Graduũ aũt coloꝛis nigri alius ẽ niger qui ad nigredinem tendit ſm viam coloris croci ſicut eſt in icteritia ⁊ ſignificat colꝛe rubee ſpiſſitudinẽ ⁊ eius aduſtionem ⁊ colerã nigrã que accidit ex colera rubea ⁊ ſignificat icteritiam. ¶ Et alius eſt qui ex fuſco ℨ uenit ad nigredinem ⁊ ſignificat coleram nigram. ¶ Et alius niger qui puenit ex viriditate ⁊ coloꝛe indico ſimili ⁊ ſignificat coleraꝫ nigram. puram. ¶ Et ad ſummum quidem vrina nigra ſignificat aut vehemens incendiũ: aut fortẽ frigus aut moꝛtem aut caloꝛis naturalis ſuperationem: aut criſim ⁊ expulſionem nãe ℈ ipſa colꝛe nigre expellit ſuppliuiares. ¶ Ꝏ autem ex incendio eſt cognoſcitur: quoniam ille eſt foꝛtis ardoꝛ ⁊ ante ipſam fuit vrina citrina vel rubea ⁊ hypoſtaſis eſt diuiſa ⁊ inequalis ⁊ incontinua ⁊ non eſt vehementis nigredinis: tñmo trahit ad coloꝛem croci ⁊ citrinitatem aut ad fuſcuratem ⁊ ſi ad citrinitatem trahit ſignificat multam icteritiam. Verumtamen quod ex frigiditate fit cognoſcitur vt ante ipſam habeatur vrina que ad viriditatem trahat aut liuiditatem: ⁊ eſt ſedimen paucum tunctum ac ſi eſſet ſiccum ⁊ nigredo in ipſa eſt puriꝰ. ¶ Et eſt etiam cum inter duas complexiones differentia notatur: quoniam quando cum vrina nigra foꝛtis odoꝛ fuerit: ſignificabit caliditatem: ⁊ cum fuerit cuꝫ ea odoꝛis putrefactio: aut foꝛtitudinis eius debilitas: ſignificabitur frigiditatem. Cum enĩ nõ valde fuerit ſuperata odoꝛ non erit in vrina.

Digitized by Google

¶ Illud aũt ꝙ ex casu calo:is accidit inatu cognoscit, ꝓterea ꝙ ipm sequit fo:titudinis casus ⁊ eius dissolutio. ¶ Et illud quidem ꝙ accidit ſm modũ purgatiõs ⁊ crisis cognosci tur sicut qõ accit in fine quartanaz: ⁊ cuz ſple nis egritudines resoluuntur ⁊ dolo:es do:si ⁊ matricis ⁊ feb:es melice ⁊ nocumenta que ex menstruo:z accñt retentiõe ⁊ retentio eius qõ ex sanguine fluere solebat ꝑ annũ: ⁊ ꝓcipue cum nã ⁊ ars in ꝓuocando iuuant ⁊ sicut accit mulieribus quaz mẽstrua retinẽt: ⁊ nõ retinet nã sanguinis supfluitaté, ꝓterea qõ añ ipsam ꝓcessit vrina undigesta aquosa: ⁊ ꝓpterea ꝙ post ipsaz aduenit co:pori alleuiatio ⁊ erit ip sius q̃tas maxima copiosa. ¶ Qõ si nõ ita fuerit vrina nigra signum erit maluz ⁊ ꝓcipue in acutis egritudinibus ⁊ q̃toplus si eius q̃tas fuerit pauca: qm̃ ex sua paucitate est sciẽ dum ꝙ humo:ẽ iam destruxit aduſtio ⁊ q̃to magis fuerit grossa erit deterius: ⁊ q̃to magis fuerit tenuis erit minoris malitie. ¶ Et est q̃ dem cuz accit vt vrina nigra aut rubea obscu ra mingaſ ꝓp vini potionem qõ huius hz co lo:em cum nullo mõ nã aliqd in eo opata fue rit ⁊ exierit ſm suam dispõnem: sed in hoc nõ est timo:. Et ẽ cuz bone crisis significatio exit ⁊ in acutis egritudinibus sicut si eger eam, te nuem minxerit ⁊ fuerit in ea suspensio in ꝑti bus diuersis: multotiens. n. sigt sonitus capi tis ⁊ vigilias ⁊ surditatem ⁊ desipientiã ⁊ ꝑci pue si paulatim eam minxerit ⁊ in longo tpe fuerit suspensa ⁊ fuerit eius odo: acutus ⁊ fue rit cum feb:ibus: qm̃ tunc vehementem signi ficabit capitis sonitus ⁊ desipientiã: sed quãdo affuerit ibi ſo mnietas ⁊ surditas ⁊ desipictia ⁊ sonitus capitis significabit sanguinis fluxũ ex naribus. ¶ Et est ẽt cũ existit cã lapidis in rene. ¶ Ruffus in gt vrina nigra bona est i egri tudinibus renuz ⁊ egritudinibus lapidis que ex humo:ibus ꝓueniunt grossis: ⁊ est signifi catio mortalis in egritudinibus acutis: dixit etiam ꝙ vrina nigra est mala in egritudibus renũ ⁊ vesice cũ vehemens ardo: ibi adest. cõ sidera ergo alia sig. ¶ Urina nigra in senibus nõ est bona ꝓp illud qõ scis: nz vẽit in eis nisi ex co:ruptõe mala. ¶ Et silr i mulierib' vria nigra post labo:ẽ sigt spaimũ. ¶ Ad sũmum ꝺo vrina nigra in ꝓncipio febrũ est pniciosa ⁊ silr in eaz fine qm̃ non cũ ea fuerit alleuiatio nec̃ significauerit crisim. ¶ Urina autẽ alba ſm duas intentiões est scienda. Una earuz est cum ipsa est tenuis translucés: qm̃ vulgus qõ transluces est albũ vocat sicut est vitrũ qõ est clar ⁊ crystallum clarã vocat albam. Et altera est q̃ ꝓ certo est alba cuius colo: est disgrega tiuus visus sicut lac ⁊ ꝓgamenũ: ⁊ ista qdẽ nõ translucet. vt visus in ipsa penetret. trãslucẽna enim ꝓ certo nõ est nisi oium colo:ũ ꝓuatio.

¶ Album igitur ſm intentionem trãslucẽtis significat fritatem oino ⁊ est auferens digõnis fiduciaz. ⁊ si cũ grossitudine fuerit significabit flã. ¶ Sed alba ꝓ certo nõ erit nisi cũ gros situdine. ¶ Et eius qdem alia est cuius albe do est mucilaginosa ⁊ significat multitudinez flatus ⁊ humo:is crudi. Et alia est cuius albe do est vnctuosa ⁊ significat adipis liquefactio nem. Et alia est eius albedo est filis albule ⁊ si gnificat flati liquefactionẽ q̃ accit aut accidet Et alia est cuius albedo est filis albedini q̃ est in fungo cũ tenuitate ⁊ sanie ⁊ significat exitu ras vlcero saz in instis vrine. Et si absq; sanie fuerit erit ꝓp supõnez materie multe crude nõ mature. Et est cũ est cũ lapide vesice. ¶ Et est alia q̃ spermati sistatur q̃ est cũ flatico: apatuz adest crisius ⁊ laxitas interio: ⁊ egritudinum que ex flate accit vitreo. ¶ Cum vero vrina spermatis filis exit ⁊ nõ est ſm modũ crisis ẽ ꝓp apata flatica: imo cũ in ꝓmis ꝓuenerit ꝓ nosticabit apoplexiã aut palysim. Et cũ in oi bus horis febris alba superuenerit vrina cito in quartanã ꝓuerteſ. ¶ Et plũbina qdem sine hypostasi est valde mala. Et lactea ẽt in acutis egritudinibus est pniciosa. ¶ Albedo ꝓterea vrina in febribus acutis quocunq; mõ fuerit post tinctura q̃ ꝓcessit significat ꝙ cola rubea ad aliqõ mẽbz declinauit qõ apaſ aut ad fluxum ventris ⁊ qõ magis significat ꝙ declina uit ad caput. Et silr cum vrina rubea est in fe bribus: deiñ subito fit alba significat desipien tiam. Et cũ vrina in sanitate pseuerauerit i co lo:e albo significat ꝓuationem digõnis. ¶ Et albule filis q̃ lacti sistatur aceroso in febribus acutis mo:tem significabit aut ptisim. ¶ Sci to aũt ꝙ pose est vt vrina sit alba ⁊ cõplo cata ⁊ colerica: aut vrina rubea ⁊ cõplo frã flatica. Colera. n. rubea cũ declinat a via vrine ⁊ non admisceẽ vrine remanet vrina alba. Debes er go vrinã albam ꝑsiderare qm̃ si fuerit eius hu mo: multus ⁊ luminosus ⁊ ipsi' sedimẽ mul tum ⁊ grossum ⁊ eius suba cum hoc trahit ad grossitudinem: debes scire ꝙ albedo est ex fritate flatus. ¶ Sed cũ vrina nõ fuerit lumi nosa clara nec̃ eius sedimen multũ nec̃ puia ⁊ albedo ad fuscuraté traxerit scire debes ꝙ co lera rubea est occultata. ¶ Et si in egritudine acuta fuerit alba ⁊ fuerint in ea significatiões ea salutis ex qbus nõ timeẽ phrenesis ⁊ q̃ sunt si cut ips: debes scire ꝙ colera rubea declinauit ad alium cannalem ⁊ ad intestina: ⁊ accidet ei ꝑstrictio. ¶ Cã ꝺo ob quã vrina existit rubea in egritudinibus fris est vna haz rez: aut fo titudo dolo:is q̃ colerã rubeaz resoluit sicut in colica accit frã: aut opilõ q̃ facta fuit ex supera tiones flatus in cãali q̃ est inter fel ⁊ intestina quaꝑ fel ad intestina nãliter nõ descendit si cut solebat: imo vrine ſocietaſ est ei necessaria

cum qua

Digitized by Google

qua egrediatur: quēadmodum accidit in coli ca frā: aut pp debilitatē epatis ⁊ sue ꝯmis de fectū que inter aquositatē ⁊ sanguinē sepatio nē facere non valet: sicut accidit in hydropisi frā ⁊ in egritudinibus debilitatis epatis: ſm plm qñ pp eas vrina est similis loture carnis recentis: aut pp ꝓstrictionē quā opilatiões fece runt: ⁊ mutat color flaris in venis pp aliquā putrefactionē q̄ ei accit ⁊ eius q̄ signū est aq̄ sitas vrine: ⁊ eius sedimen ſm mǒs quē dixi mus: ⁊ eius tinctura est tinctura debilis nō lu minosa. Colere cñi rubee tinctura est lumino sa. Urina q̄s multotiens in p̄incipio egritudinū erit alba: ſz postea fiet nigra ⁊ ferebit sicut accit in icteritia. Amplius vrina post cōfectionē albe scit: neq; sic cessat donec digō fieri incipiat. tūc enim incipit vrina tingi. Et pp hoc vrine vi gilantiū sunt albe: ⁊ adiuuat ad hoc caloris in nati resolō: ſz non luminose: imo attinent fusci tati pp p̄uatǒs digǒis. ¶ Tictura rubea in egri tu. acutis melior est q̄ alla aquosa: ſz rubea q̄ est sanguinea maioris ēt securitatis q̄ rubea co lerica. ¶ Rubea quoq; colerica nō tāti est ti moris cū colā q̄ra māet. Sz si exiſtat mobilis magni est timoris. Amplius vrina rubea in egri tudinibus renū est mala: qñ ſm plm calz sigt apa: ⁊ in doloribus capitis desipientiā portēn dit. ¶ Cuq; vria in egritu. acutis rubere cepe rit ⁊ sic pmāserit ⁊ non iferius descēsuz fecerit pditǒs egritudǒē affert ⁊ renū apa sigdit. Ꝏ si cū rubedine fuerit turbida ⁊ talr pmāserit: apa in epe ⁊ caloris innati sigdit debilitatem. ¶ Amplius color vrine sunt q̄dā cǒpositi ex q̄bus est color q̄ carnis recētis loture assilat q̄ ēt sanguini in aq̄ dissoluto similis existit. Et est ex debilitate epatis ⁊ q̄nq; ēt est ex multitudie sanguis. Aliquāñ sepius exit ex debilitate epis ex q̄ cuq; cǒplone supuenerit malitia vincentē quā digerēdi debilitas demǒstrabit ⁊ ꝯtinis dissolutio. Ꝏ si ꝯtus fortiſ fuerit tūc nō erit nisi ex sanguinis multitudine ⁊ eius augmen to vltra mensurā q̄ in ꝯtus disgregatiua peni tus separe ñ sufficit. ¶ Et ex eis ē ēt color olea ginus ⁊ est citrinitas cui admixta est ſcidintas ⁊ color olei similat pp viscositatē. q̄ est in ipso ⁊ translucētia cū nitore adipis ⁊ cū splēdore sube ad q̄ dā spissitudinē trāhit. Et plib⁹ dispō nib⁹ sigt malū aut ñ sigt bonū neq; maturatio nē neq; melioratǒs: ſz fortasse raro māerū vn ctuosaꝫ eñone ꝑs mǒs crisis sigt: ⁊ hoc q̄ nō est nisi cū post ipsaꝫ aduēit reges. Que ꝯo ex ea est pnciosa est illa cuius vnctuositas est fe tida: ⁊ ꝓpte illa ex q̄ pua mingit ꝑtitas. Cū ꝯo ei aliq̄d misceſ q̄ est simile loture carnis recētis est deterior. Et hoc q̄ plus ꝓgit in in hydropisi ⁊ ptisi ⁊ colica mala. ⁊ est cū olea gina post nigra segt vrina q̄ p̄cessit: ⁊ tūc q̄dē est signo bona. Maius autez quod vrina sigt oleagina est ꝑ in die quarta indicat egz in die septia mortuz: in egritudinibus vz acutis. Ad sumū ꝯo oleagine: vrine tres sūspēs. Alia. n. ex ea est q̄ tota est adeps: ⁊ alia est cuius iferi⁹ est mā adeps. ⁊ alia est cuius supius est adeps. Ex ea ēt est q̄ in suo colore mā est oleagina sē est in ptisi ⁊ ꝓpte in sui ꝑnāaut in sui subā mā aut in eis vrisq; quēadmodū est in egritudinu bus renū ⁊ in pfectiõe ptisis ⁊ eius fine. ¶ Et ex eis est ēt carminus q̄ malus est ⁊ pniciosꝫ qñ vrinalsq; colere sigt adustionē. ⁊ q̄nq; est co lor rubeus in quo currit nigredo ⁊ sigt febres cǒpositas febres q̄ ex grossis sunt supfluitati bus. Qui si clario: fuerit ⁊ nigredo ad ipsius sumitatē declinauerit apa significabit lateris. ¶ De significationibus sube vrine in quātita te ipsi⁹ ⁊ in claritate sui aut turbulētia. Cap. iij.

Ubstantia vrine est aut tenuis aut grossa aut mediocris. ¶ Valde ꝯo tenuis in oibus dispǒnibus matu rationis sigt p̄uatǒs aut in venis opilões aut epis debilitatē ⁊ cānaliū vrine qui nō attrahūt nisi q̄ tenue est aut attrahūt ſz exē nō ejiciunt nisi q̄ nā subtile exitant multam aq̄ poratǒs aut vehemētis frictionis cǒplonē cuz ficcitate. Et in acutis q̄dez egritudinibus sigt ꝯtus degestiue debilitatē ⁊ maturatǒis pu nationē. Et est ēt cū reliquaꝫ ꝯtuū tanta sigt debilitatē vt nullo⁹ i aq̄ operē: imo q̄cadmo dū ingredit ita labit. Et vrina q̄ tenuis valǒ ſm hūc mǒs deterior est in pueris q̄ in iuueni bus: qñ nālis pueroꝝ vrina spissior est vrina iuuenū ió q̄ sunt humidiores ⁊ q̄ eoꝝ corpa plus attrahūt hūiditates ppea q̄ mā supfluēs est eis nēcia cā augmēti. Si ergo eoꝝ vrine i febribus acutis multū fiāt tenues: tūc valde elōgati erūt a sua nāli dispǒne. Et si hec in eis pse uerauerit non sigbit nisi pditionē: qñ cū pdu rat sigt pditionē nisi bona sint adūcta signa ⁊ ꝯtuus stabilitas: tunc enim extirā sigt q̄ accit ⁊ ꝓpte iferius sub pte epis. Et similiter si hec in sanis pmāserit ⁊ se nō conuerterit ab eis signi ficabit apostema q̄ accidet illuc vbi dolorem sentiunt: ⁊ ſm plurimū accidet eis vt cum hoc in alchatim ⁊ in renibus dolores sentiant: ⁊ si gnificat aptitudinem ad apa. Quod si dolor ⁊ grauitas vni mēbro ꝓpte non fuerint: immo sint cões sigbit dothos ⁊ variolas ⁊ apara q̄ corpori erunt cōia. Tenuitas quoq; vrine in crisi sine ordine recidiuationem p̄nosticatur ¶ Urina autem multum spissa ſm plurimuz significat maturationis p̄uationem ⁊ ſm mi nus humorum grossę substantie maturationē. Erit ergo in statu hūoroꝝ febrū ⁊ in aptõe aparum. ⁊ plm q̄dem q̄ in acutis sigt egritu dinibus est malum. Uerūm tenuitatis durabi litas plus significat malum. Spissitudo nāq; quādam sigt digestionē que q̄ sbe confert in

Digitized by Google

eo ꝙ digestionem significat: ꝛ ꝯ virtus expellendi hꝫ potentiā est id in quo fiducia hꝫ: ꝛ unquantū materiei significat corruptionē ꝛ eius multitudinē ꝛ maturationis ꝓhibitionē separā is ad fundum descēdēs significat maluꝫ. ¶ Quid āt sit illud qđ inter duas res supantius est cognoscit ex eo ꝙ post eaꝫ aduenit ex requie aut succedit ex debilitatis augmento. ¶ Et vrinarū qđ spissarū in febribus saniorꝫ exit illa ꝺ q̄ multū subito eñaꝫ. Illa ꝝo q̄ paulatim cūaꝫ multo ꝛ humorū est significatiua ꝛ debilitatis ꝛ virtus ꝛ post illā qđ q̄ vilitatem affert sequtur mediocris vrina simul cum requie. ¶ Cū aūt tenuis vrina in acutis egritudinibꝫ ad spissitudinē ꝓuerit post: ꝯ nō aduenit requies significat liq̄factiōem. Cūq; in sano vrina ꝓ seueranerit spissa ꝛ in pte capitis dolorem senserit ꝛ, quassatione indicabit ei febrem. ¶ Est nū cū hoc est ex superflua expulsione aut aptione aut vlceribus in pubus viaꝫ vrine: nō aūt sublitas ꝛ spissitudo vtreq; maturatiōis significāt ꝓuatiōem. nisi qꝫ maturatione subeꝫcōitaꝫ mediocritas. Spisse ergo maturatio est vt digerendo ad tenuitatē muteꝫ. Et tenuis maturatio est vt coquendo muteꝫ ad spissitudinem. ¶ Amplius vrina spissa quēadmodū ꝓdiximus quandoq; est clara translucēs q̄nq; est turbida. Aerūm inter spissam trāslucētem ꝛ tenuē exit ꝺīa: q̄n spissa trāslucēs cū motu iundaꝫ non fiunt ptes ipsius inundate multū pueīmo magne in ea accīt vñ ꝛ eius motus sunt tardi ꝛ cum spuma multarū ampullarū ꝛ ipsius ampulle nō cito rūpunt. Et q̄ qđ huiusmōi exit ex flare gñatur bene digesto aut colera vitellina si est in ea tictura ad citrinitatē trahens. Et si tictura nō est in ea significat flegmatis vt rei resolutionem: ꝛ hoc qđē epilepticoꝝ vrinis multum exit. ¶ In tenui aūt in q̄ multa exit tictura scit tictuꝛaꝫ nō eē ꝓ digestionē. Alio q̄n digō in ꝑmis non magis opaꝫ subam ꝯ colonis ꝑmixtōem. ꝑa nāq; digōnis o ꝑō est subam efficere: deinde ipsam tingere. Et digō qđ in suba melioꝛ est ꝯ in colere. Et ꝓꝓ hoc cum vrina tenuis in acuta egritudine ꝓueniat significat maluꝫ ꝙ virtus digestiua est sopita. ¶ Cum aūt vrinā videris tenuē in cuius partibus rubedinis ꝛ citrinitatis fuerit diuersitas laboꝛem cognosces inflāmantum. ¶ Et si tenuis fuerit fueruntq; in ea res q̄ sunt sicut furfures egritudine in vesica non exīte signum erit hoc eē ꝓ flegmatis adustionem. ¶ Spissa āt vrina in febribus acutis ad ſmum multos significat humoꝛes ꝛ fortasse significat liq̄factionem. ¶ Et ipsa quidez est que cum ꝛa ꝑmanet hora congelaī ꝛ inspissaī. ¶ Ad vltimum ꝝo turbulenta vrine est ꝓ terreitatem cum ventositate que aq̄sitam admiscet: ex istis nāq; cum ad miscent ꝓueniꝫ turbulenta ꝛ ex ipsoꝝ abinuicez separatione ꝓuenit claritas. Amplius tres ꝺbes attēdere disꝑōes. Est nāq; cū tenuis mingī ꝛ deinde in spissaī q̄ sigt q̄ nā laboꝛat in maturando: sed nondū mā ei vtiq; obediuit ꝛ est patiēs: ꝛ fortasse est cū mēdoꝝ sigt liq̄factiōem. Aut mingī spissa ꝛ postea clarificaī ꝛ separaī ab ea grossum subtus stās ꝛ significat ꝙ nā tā sepauit mām ꝛ ipsam maturauit. Et ꝯtio maioꝛ fuerit claritas ꝛ maioꝛ descēsus uiferius ꝛ citius sigbit maturationem. Aut est disꝑō meª inter ꝑmam ꝛ alteraꝫ ex q̄ cū ꝑduraueꝝit ꝛ nā fuerit fortis ꝛ virtus fixa sciet ꝙ tūc ad maturationem ꝓueniet integrā. Si ꝝo virtus fixa non fuerit erit timēª: ne ꝑditio ꝓueniat maturatōem. Cū āt ꝑduraueꝝit ꝛ tuꝛoꝛ sola sigō nō affuerit sigbit capitis dolorē: q̄n sigbit ebulliōm ꝛ vēcositates: vaꝓoꝛas. Illa ꝝo q̄ ex tenuitate ad turbulentiā ꝓuenit ꝛ sic ꝓcedit melioꝛ: illa est q̄ in turbulentia ꝑmaet ꝺm plimas hoꝛas. Urina q̄ꝫ multotiēs fit spissa ꝛ est hoc ꝓꝓ casum virtus ꝛ nonꝓꝓ nāe expulsionē. ¶ Sed vria q̄ aq̄sa migī ꝛ aq̄sa remanet signū est ꝓuatōis maturatōis penitus. ¶ Et vrina spissa laudabilio: est q̄ad exeūduꝫ est facilis ꝛ multe separatōis simul. Et huiusmodi nāq; sanaī palysis ꝛ qđ est ei simile. Cū vrina grossa mingī ꝛ deinde ꝓcedendo ꝺm ordinē attenuaī si multa est ꝓueniens exit. Et cū ipsa post spissam ꝛ turbidā: ꝛ paucā. seqtur est signū bonū. ꝛ hoc qđ est cū spissa q̄ turbulēta est aptē q̄ mingī paulatim ꝛ subito unde multa facile migī vrina: cū hac enim multotiens resolui egritudo siue ipsa sit vna febrium acutarum siue sit vna aliarū egritudinū ex repletione, ꝓuenīētum: siue sit repletio ex qua nondū manifesta accit egritudo. ꝛ iste qđ vrine modus est exīneus. ¶ Cū cum vrina nālis coloris superfluam est spissurndo plerūq; sigt bonitatem expulsionis multarum materieruꝫ cū exeūdi associat facilitas: ꝛ plerūq; significat ꝑditionem ꝓpea ꝙ humoꝝ significat multitudinem ꝛ virtus debilitatem ꝛ hoc quidem demonstrat egrediendi difficultas ꝛ paucitaꝫ eius quod egreditur. ¶ Urina quidem spissa bona est que est crisis egritudinis splenis ꝛ febrium permixtaruꝫ in qua non expectat equalitas: quoniam natura in expellendo impedit. ¶ Urina ad vltimuꝫ turbulenta significat humoꝝ multitudinem ꝛ naturam ab eis occupatam in maturando eos. ¶ Urina spissa in qua sedimē existit arenosum significat lapidez. ¶ Urina spissa que apostematum significat apertionem cognoscitur ex eo quod ei admiscetur ꝛ ex eo ꝙ ꝓcessit. Ex eo enim quod ad miscetur sicut pure quod malus odoꝛ demonstrat: ꝛ exeūtibus que cum ea separantur sicut petala alba ꝛ rubea aut sicut furfur aut alia ab istis ex eis per que cognoscitur. Ex eo qđ qđ

Digitized by Google

precessit qñ ibi p̄ius fuit significatio apatis aut vlceris in vesica aut rene aut ẽpe aut in partibus pectoris ⁊ sig̃t hec apatis aptionẽ si ante ipsa3 vrina fuit sāis loture carnis recentis: qđ est ex gibbositate ẽpis. Et si egestio talis fuit: apatis qđ est in eius cōcauitate: ⁊ si anhelitus coangustatio p̄cessit ⁊ tussis sicca ⁊ dolor i mẽbris pectoris pungitiuus: tunc apa qđ est aprum est lateris ⁊ exuit a parte arterie maioris ⁊ si in pure illo est maturatio conueniens est. Et est cum sanus cūatus qui exercitium relinquit mingit vrinam sicut pus ⁊ virus tenue q̄ ipsius purgatur corpus ⁊ eius auferẽ laxitas quā exercitij dimissione consecutus est. Et est etiam cū in ẽpe aut in eo qđ est corā ipso fuerunt opilationes ⁊ plerūq̄ pungit vt eaꝫ apertione sit vrina spissa ꝓpterea q̄ eaꝫ egredietur materia. ⁊ hic talis spissitudo nō est pus. Sed in ipsa q̄ est post apatis apertionẽ ẽ pus. ¶ Et cum hic vrina fuerit cum spissitudine ⁊ ad nigredinem traxerit ⁊ cū ea fuerit in latere sinistro dolor erit tunc ex parte splenis. Et p̄z hāc considerationẽ si supra femur fuerit aut in sūmitate ventris erit tunc ex parte stōi. Hoc cū sepius est ex pre ẽpis ⁊ cānaliu3 vrine. ¶ Vrina turbulenta multotiens sig̃t casum virtutis. Cuīq̄ virtus ceciderit frās supabit que erit sicut illa q̄ exterius infrāt. ¶ Vrina turbulenta que malo vio sistatur aut aq̄ ciceris est vria pregnantiū: aut hītium apata cala longi tpis in interioribus. ¶ Vrina q̄ vrinis asinoꝝ aut aialium assistatur ⁊ est quasi mulachlach ppea q̄ ex multū turbida corruptionẽ humoꝝ corporis sig̃t. qđ tū magis sig̃t est fla crudū i qua aliqua calitas operata fuit ⁊ ipm cum grossa ventositate ebulire fecit: ⁊ pp hoc plerūq̄ sig̃t rapitus dolor ventr̄: aut alabachal ⁊ cū pse/nerat sig̃t lithargiā. ¶ Vria q̄ colori alicuius mẽbri sistatur cum pdurat egritudinem in illo mẽbro sig̃t: ⁊ qdā dixerunt q̄ cū inferiori parte vrine fuerit aliquid qđ pulueri sit sile aut fumo ꝓlongabit egritudo ⁊ si in tota perdurat egritudine ꝓnosticat mortem aut fla crudum qđ a pure discernit feroꝛe. ¶ Vrina hīs pres diuersas sig̃t q̄ ẽroplus pres i ipsa fuerit maiores tanto plus nāe opō est studiosiores ⁊ natura plus potens ⁊ pot̄ plus apti. ¶ Vrina in qua videnť quasi fila adinuicē mixta significat q̄ fuit micta postq̄ coitus fuit completus.

¶ De significatiōibus odoris vrine. Ca. xiij.

Ixerūt qdā se nūq̄ vidisse egrū cuius vrine odor sit sicut odor vrie sani. ¶ Et nos q̄ dicem⁹ q̄ ciꝰ vrina mullo odore hȝ cōplōtis fritatem sig̃t ⁊ supfluā cruditatē: ⁊ plerūq̄ ēt sig̃t i acutis egritudibus mortē nāe. Cū aūt odorē habuerit fetidū ⁊ maturatiōis sig̃tōes i ea fuerit erit ipsius cā scabies aut vlcera in iustrio vrie q̄ suis cognoscunť signis. Qđ si maturatio nō affuerit pose erit vt sit ex hoc pose vt sit ex putrefactiōe. ¶ Cuīq̄ hec in febribus fuerit acutis ⁊ nō fuerit cā mẽdoꝛ vrine erit signū malum ⁊ cū ad acredinē traxerit significabit putrefactionẽ q̄ est in humoribus frām hīnibus subam q̄s calor supabit ẽneus ⁊ sig̃dit mortē caloris nālis ⁊ dīnum fritatis in nā cū calore ẽneo. ¶ Odoꝛ ꝺo q̄ ad dulcedinē trahit sanguis sig̃t dīnz. ⁊ q̄ multū est fetida ẽ colica. ⁊ fetida ad acredinē trahēs est melica. ¶ Cuīq̄ vrina fetidi odoris i sanis pseueraueri sig̃bit febres q̄ ex putrefactiōe accīt aut minoratiōes putrefactiōis q̄ in ipsis est retenta. ⁊ hoc qđez demfabit si dico allenatiōs hūerit. ¶ In acutis egritudinibus cum feroꝛ vrinā cōtrabit ⁊ postea ab ea remouebit fuerit que ablato hec subito ⁊ post ipsam nō psecuta fuerit regressio significatio erit casus virtutis. ¶ De significationibus vrine ex spuma sumptus. Cap. v.

Wuma accit ex hūiditate ⁊ vētositate plecta in vrinale cū plectione vrine. ¶ Ventositas ꝺo cū vrina egrediēs auxiliū ꝑuidubio ꝑbet in suba vrine ⁊ ꝓpter cū vētositas in corpore superauerit: quēadmodū in vrina accīt opilōea hītium in q̄ multe sunt ampulle. ¶ Et ipuma qdem q̄ñoq̄ cū suo significat colore sicut significat sua nigredie ⁊ ruffedie in ictericia. ¶ Et est cū putare sui ⁊ magnitudine significat: qñ ipsi⁹ magnitudo significat viscositatē. Sui ꝺo multitudine ⁊ paucitate: qñ ipsius multitudo significat viscositatē ⁊ multā ventositatē. ¶ Et ipsa qđ significat pruptura suaꝝ ampullaꝝ cito factā aut tarde. qñ ruptura ampullaꝝ tarda sig̃t viscositatē. Et pue qđ ampulle remanētes in egritudinibus renū significāt vētositates ⁊ viscositatem. ¶ Qđ sūmum ꝺo humoꝛ viscosus in egritudinibus renū est malus ⁊ significat humores malos ⁊ fritatē ⁊ illud sig̃nt granula que noiauimus. ¶ De significationibus speciez hypostasis. Cap. vi.

Ꝑmis dicemus q̄ medicoꝝ pueniencia in vsu noīs hypostasis ⁊ sedimīnis tam recessit a via cognita. ¶ Dicūt.n. hypostasim aut sedimē nō illud tantum q̄ inferius descēdit. sed oēm suba3 q̄ ꝑssionis exit ẽ lentie q̄ aq̄itas ⁊ ab ea diuisa siue sit suspēsa siue sit supra. ¶ Dicemus igit q̄ hypostasis multis cognoscuť mōis. s. ex suba sui ⁊ q̄titate ⁊ qualitate ⁊ situ suaꝝ prīū ⁊ loco sui ⁊pe ⁊ q̄litate sue pmixtionis. ¶ Significatio ꝺo ei⁹ ex suba sui ẽ q̄m hypostasis aut erit nālis laudabilis demfans digōem ⁊ maturationẽ nāles. ⁊ hec erit alba ⁊ descendēs inferi⁹ ⁊ eius pres p̄mue: ⁊ siles ⁊ equales ⁊ oportebit vt sit rotunda hīs figuram equalis subtilis silis hypostasi aq̄ rosacee.

Digitized by Google

¶ ꝓportio ſue ſignificatiõis ſup maturationẽ ſ mãe in toto corꝑe eſt ſicut ꝓportio ſignificatiõis mãe puris alibi léis ſiſtis ecñtie ſup maturationé apatis: ſed pus eſt ſpiſſum ⁊ hoc é ſubtile. ¶ Et hypoſtaſis qñ ⁊ ſedimis ſignificatõꝰ ſunt bone ꝫ tinctura deficiat ⁊ eqlitas. Verum eqlitas apud antiqꝫ melioꝝ tinctura equalis. nãqꝫ q̃ nõ tm̃ eſt alba: ſed rubea é melior alba q̃ eſt aſpa. ¶ Amplius plurime hypoſtaſes ꝫ colorẽ vrine exñt: ſed ex eis q̃ diuerſificañ alba eſt melior poſt illã rubea ⁊ poſt ipaꝫ citrina ⁊ poſt eam ulla q̃ eſt vt arſenicũ ⁊ malitia qñ a lentinoſa icipit. ¶ Tu aũt nõ attẽdas illud qñ alij dicũt: nã albedo erit qñ nõ ꝓp maturationem: ⁊ eqlitas nõ eſt niſi ꝓp maturationé: ⁊ õ albedie eſt q̃ eſt ꝓp vehementé vẽtoſitatis cõmixtionẽ. ¶ Vale aũt hypoſtaſis incõtinuitas melioꝝ eſt ꝙ ipſi⁹ ꝫtinuitas. ⁊ hypoſtaſis qñ mala eſt quã enucio ſcies. ¶ Bona aũt hypoſtaſis de q̃ loq̃mur puri aſſimilat ⁊ ſtatí crudo cũ tenuia fuerunt. Verũm pus ab ea differt ꝓ feto rem. ⁊ ſta crudũ ſepat ab ea ꝙculcatiõe ſuaruꝫ partiũ. Et ipſa ab vtriq̃ differt ſubtilitate ẽ nitate. ¶ Et hec qñ hypoſtaſis non q̃ritur niſi in egritudinibus: qm̃ in ſanitate nõ regrit: ⁊ illud eſt qm̃ nõ dubitaꝫ qñ in corꝑe egri male retente ſint mãe in venis ipſius q̃ niſi mutarent portẽdũt corꝛuptiõꝫ. In vẽis aũt ſani nõ ſemꝑ oꝑ eſſe humoꝛé q̃ ſit excutiẽdus: ſed ſi é melius eſt ꝙ hoc ſignificẽt ex eis ſuꝑfluitates q̃ in eis ſupfluunt ex cibo a digõne ꝑuate. deñ ſupfluit ſupfluitas. q̃ in vrina ſit hypoſtaſis ſiue matura ſiue nõ matura. ¶ Et in macilentis q dem eſt ſedimẽ paucũ qñ deſcendit ꝑm ſanitatis diſpõnes ⁊ ꝓprie q exercitio vrunt ⁊ artibus ſe exercent laboꝛioſis: ⁊ nõ multiplicatur hmõi hypoſtaſis niſi in corꝑibus pinguiꝫ ociose viuentiũ. ⁊ ꝓp hoc ẽt in vris egroꝝ macroꝝ nõ eſt ꝓtãda hypoſtaſis tm̃ ꝙtum in vrinis egroꝝ pinguiũ: qm̃ eoꝝ egritudo multotiens recedit: ita ꝙ nil deſcẽdit: ⁊ multotiẽs hypoſtaſis in eoꝝ vrinis nõ ꝓuenit ad hoc vt õ ſcendat ſed tñ plerũqꝫ eſt modicũ eius ⁊ eis natans aut pendens. ¶ Et in nullis qdẽ ꝫ vrinis hypoſtaſis illico cũ mingit deſcẽdit niſi i eis q̃ valde mature ſunt: ⁊ imo in eis paꝫ expectãdũ eſt. Et plures ex hypoſtaſis coloꝛibus ſunt ꝑm plus ꝑm colorẽ vrine: ſed melioꝝ ex eis q̃ diuerſificañ eſt alba poſt quã eſt rubea deñ citrina. ¶ Hõ nãlis vero hypoſtaſis alia eſt ſiliſ raſure inteſtinoꝝ corticalis q̃ é furfurea aut herbina aut ſilagenea aut ſiliſ arſenico rubeo: aut ei qõ é valde citrinũ: alia é carnoſa: alia eſt adipina: ⁊ alia eſt ſanioſa ⁊ alia eſt muciloginoſa: ⁊ alia eſt que eſt ſimilis fruſtulis fermenti in aq̃ ſoluti: ⁊ alia eſt ſanguinea ſanguiſugalis: alia capillaris. ⁊ alia eſt arenalis granoſa: ⁊ alia eſt cinericia. ¶ Similis vero raſure inteſtinoꝝ corticalis: alia eſt peraloides magnarum partium rubearꝝ aut albarum que ſignificat ſcõm plm ꝙ ſeparate fuerunt ex membꝛis que ſunt ꝓpinqua mẽbꝛis a quibus diuidunt vrine ⁊ albe ſignificant ꝙ ſunt ex veſica ꝓpter vicera que ſunt in eam aut ſcabiẽ aut corꝛoſiones. ¶ Rubee aũt carnoſe ſignificant ꝙ ſunt ex rene. ¶ Et ex peraloidibus qõ ſunt que ſunt coloꝛis fuſci: ⁊ obſcurt: aut ſq̃miſ piſcium ſimules: ⁊ hic eſt vehementer mala in oĩbus ſpecíebus hypoſtaſis quas noiauimus deterioꝛ ſignificat peraloꝛis membꝛoꝝ radicalium raſurã verum duo prima ipſius genera nullo modo impediunt: imo plerũqꝫ veſicam mundando ſanant. ¶ Et dixerunt quidam cuidam hõi ſe in potu tribuiſſe cantarides qui cortices albos quaſi venoſos minxit qui cum in aquoſitate frẽcabantur reſoluebantur ⁊ tingebatur tinctura rubea qui factus eſt ſanus ⁊ vixit. ¶ Et ex ea quidem que eſt ſicut raſura inteſtinoꝝ eſt q̃dam que eſt minoꝛis latitudinis q̃ due prediete ⁊ ſpiſſioꝛis ſubſtãe: que ſi rubea fuerit vocatur herbina: ⁊ ſi rubea nõ fuerit vocaꝫ furfurea: ⁊ herbine qdẽ ſi fuerint rubee partes plerũqꝫ ſunt partes epatis aduſte. ⁊ plerũqꝫ é ſanguis in eo aduſtus: ⁊ plerũqꝫ eſt etiam ex rene. Sed que eſt ex rene eſt maioꝛis contenuitatis carnoſa: alie vero due plus ſimilant ei que nõ eſt carnoſa: ⁊ fracturas eſt magis recipiens. ⁊ cũ vehementer trahit ad citrinitatẽ eſt ex rene proculdubio: qm̃ illa que eſt ex epe ad rubedinem trahit fuſcam: ⁊ q̃nqꝫ aſſociat ei in hoc illa que eſt ex rene. ¶ Furfurea vo hypoſtaſis q̃nqꝫ eſt ex ſcabie veſice: ⁊ q̃nqꝫ eſt ex liquefactione mẽbꝛoꝝ: ⁊ differentia inter eas eſt ꝙ cũ illic in radice mẽbꝛi fuerit ꝓuritus ⁊ fetoꝛ erit ex veſica ⁊ ꝓprie cũ pus prius mictũ fuerit: ⁊ precipue cũ alie ſignificationes vrine demonſtrauerint maturationé ⁊ fuerit vene ſupioꝛes ſane complexionis ⁊ nõ fuerit in eis macula: imo in veſica. Sed ſi cum inflãmatione fuerit ⁊ virtutis debilitate: ⁊ mẽbꝛoꝝ mingendi icolumitate ⁊ coloꝛ fuſcitati attenuerit: erit tñc ex liquefactione humoꝛis. ¶ Ex crudoꝛij vero plurimũ eſt ex aduſtione ſanguinis que ad rubedinem trahit. Et multotiens eſt ex liquefactione membꝛoꝝ ⁊ eoꝝ raſura ſi albedini attinet. Et q̃nqꝫ eſt etiam ex veſica ſcabioſa ꝫ minus. ¶ Et ubi quidem poſſibile eſt vt modum differẽtie inter eas intelligas per illud ꝙ iam ſcitiſti. Si aũt nigredini attinet ex ſanguinis aduſtione ⁊ ꝓprie in ſplene. ¶ Omnes preterea peraloides hypoſtaſes q̃ non ſunt ex eã que ſit in veſica ⁊ rene ⁊ canalibus vrine in egritudinibus acutis malum ꝓtendunt pernicioſum. Et tu quidem iam ſcitiſti ex hac ſũma carnoſe diſpõnem ⁊ ꝙ plurimũ eius eſt ex rene: ⁊ q̃nqꝫ ipſa nõ eſt ex rene. Nam ex rene

Digitized by Google

non est nisi cum caro est sane carnositatis ⁊ nõ est in corpore liq̃factio: ⁊ vrina quidẽ matura venarum significat sanitatem: qñ rerum egritudines maturationem non prohibent vrine: qz ipsa supra ipsos existit. ¶ Hypostasis vero adipina adipis ⁊ pinguedinis ⁊ cuam carnis significat liquefactionẽ: ⁊ earum peior est que aurigine similiaꝫ. Duo aũt ipsius principia cognoscuntur ex paucitate ⁊ multitudine ⁊ cõmixtione ⁊ separatione: qñ cum est multa ⁊ separata existimatur q̃ sit ex parte renis ⁊ propter liquefactionem sue adipis: ⁊ si est minus ⁊ maioris cõmixtionis est ex loco magis remoto. ¶ Et est cum in vrina frustrum album granati grano simile visum fuerit: ⁊ erit ex acumine renis. ¶ Samosa vero vlcus significat q̃ apertum fuit ⁊ proprie in mẽbro mingendi: ⁊ precipue si ibi fuerit sedimẽ laudatum ad fundum descendens. ¶ Et mucilaginosa quidez significat humorem spissum crudum aut q̃ est in corpore multus: aut ex instis vrine egrediens: aut crisim apertionis venesciatice: aut doloris uncturarum. Et hoc quidem cognoscit ex allenatione que post ipsam sequit. Plerũq; n. subtiliatur ⁊ attenuatur ⁊ putatur hypostasis laudabilis. Quapropter in acutis egritudinibus non est confidendum in eo q̃ apparet ꝑm similitudinem laudabilis hypostasis cum nondum fuerit maturationis hora nec presentes fuerint eius significationes: ⁊ cuam est cuz vehementem complexionis renis frigiditatez significant. ¶ Inter sanioſam vero ⁊ crudam existit differentia: qñ sanioſa existit cum fetore ⁊ precedunt ipsam significationes apostematis ⁊ eius partes faciles sunt ad coniungendũ ⁊ separandum. ⁊ quedã ex ea est que cũ aquositate vehementer miscet: ⁊ quedam ex ea q̃ separat: sed cruda est ⁊ turbida ⁊ spissa ⁊ nõ facile coniungitur nec facile separatur. ¶ Et vrina quidem in qua plurima mucilaginosa hypostasis apparet qñ est exuberans cum in fine podagre apparet ⁊ dolorum articulorum significat bonum. ¶ Capillaris aũt est propterea q̃ humor occultus consolidat ex calore ipsum agente que qñq; ẽ alba qñq; ẽ rubea ⁊ eius cõsolidatio est in rene: ⁊ ferunt quã q̃ in eius longitudine plerumq; palmi mensura inuenitur. ¶ Que aũt fermẽti infusi frustulis similis existit debilitatem significat stoi ⁊ intestinoꝝ ⁊ digerendi malitiã in ipsis. ⁊ est plerũq; cã eius comedere lac ⁊ caseum. ¶ Arenosa ꝺo semper significat lapidem qui consolidatur aut cõsolidando ꝓcedit aut qui resolui ⁊ que quidem est ex eis rubea est ex rene: ⁊ qñ nõ est rubea ẽ ex vesica. Plurimũ aũt que cinerina est flegma significat aut pus cui propter longam moram accidit coloris mutatio: ⁊ secuo parium ⁊ est qñq; propter adustionem que ei accidit.

¶ Sanguisugalis vero hypostasis si vehemẽter est mixta cpatis debilitatem significat. ⁊ si minus hac significat vulnus in cãalibus vrine ⁊ continuitatis solutionẽ in ipsis. Et si fuerit separata plurimũ eius erit i vesica ⁊ in ꝺga ⁊ nos quidem perscrutabimur hoc in particularibus egritudinibus in capso de nucu sanguinis. Et si in vrina fuerint sicut sanguisuge rubee infirmo splenem habente resoluet splen ipsius. ¶ Scito autem in egritudinibus vesice non multus egreditur sanguis: quoniam eius vene mixte sunt in ipsius corpore calcate ⁊ anguste ⁊ parue. ¶ Hypostasis vero significatio ex ꝙtitate ipsius sumpta multitudine q̃dem sui ⁊ paucitate declarat cause ipsam efficientis multitudinem: aut eius paucitatẽ. Et ex ꝙtitate quidem sui in magnitudine: aut parvitate sui est quemadmodum diximus in hypostasi mucilaginosa. ¶ Eius autem significatio ex qualitate sui est ex colore quidem ipsius quoniam que ex ea nigra est significat malum ꝑm diuisiões quas nominauimus. Que tamẽ ex ea sanioꝝ est illa ẽ cuius hypostasis est nigra ⁊ aquositas non est nigra. ⁊ rubea quidem sanguinis significat proprietatez ⁊ fastidium: ⁊ citrina quidem significat calorem fortem ⁊ egritudinem insidiosam. ¶ Et ex ea quidem que alba est quedam est bona sicut diximus: ⁊ quedam est mala sicut mucilaginosa aut sanioſa: aut spumosa maturationi contraria. Viridis quoq; semita est ad nigrã. Ex odore vero eius est quemadmodum diximus in his que ꝓmissa sunt. ¶ Ex situs vero situ ⁊ ex lenitate quidem sui ⁊ diuisione: quoniam lenitas ⁊ equalitas in hypostasi laudata est melior: ⁊ in non laudata est deterior. Sꝫ diuisio significat vẽtositates ⁊ digerendi debilitatem. ¶ Eius autem significatio ex loco sui est: quoniaꝫ aut est natans ⁊ vocatur nubes: aut pendens. ⁊ hꝫ quidem est in medio stans que est maioris maturationis quam prima. Et ex pendente illa melior est cuius ruge ⁊ fimbrie ad inferiora declinant: aut ad fundum descendens que est melioris maturationis. hoc quidem est de hypostasi laudata. ¶ Non laudata vero que lenior est melioꝝ existit sicut nigra ⁊ hoc in febribus acutis ⁊ similiter si humor ẽ flegmaticus: aut melancolicus: quoniaꝫ ea que est vt nubes melioꝝ est ea que inferius descendit. significat. n. eius subtilitatem nisi causa natationis fuerit multa ventositas. Et si non fuerit ita natans est melioꝝ q̃ pendens: ⁊ inferius descendens est deterioꝝ. Et causa quidem natanti superius ẽ caliditas cum qua est acutas ⁊ ventositas hypostasis autem diuulsa in grossa superius natat ⁊ proprie cum sit leuis ⁊ in tenui descendit inferius: ⁊ proprie cum sit grauis. Liq̃s in principio egritudinis apparet pendens ⁊ natãs postea

Digitized by Google

perseuerat: significat ꝙ crisis cum extitura veniet. ¶ Vacuentorum vero egritudo plerūq; remouetur sedimine bono natante aut pendente, quēadmodum diximus in precedentibus. ¶ Et cum inter nephilim ⁊ enorema ⁊ hypostasis fuerit aliquid simile tele aranee aut densitas erit signum malum. Et multotiens q̄dem natans sedimen non bonum apparet ex quo prouenit terror. Sed istud erit principium maturationis ⁊ permutatio ad bonitatem postea pendebit: deinde descendet. ⁊ erit signū non malum. ¶ Quod si post ipm male proueneriut hypostases timor quem in primis habe bamus fier necessarius. ¶ Significatio vero hypostasis ex suo tempore est quoniam si velociter postq̄ mingitur descendit est significatio bona ꝑm maturitatez: ⁊ cū tarde est signtio prauationis maturationis ꝑm quātitatem sue dispositionis. ¶ Significatio autem forme cū mixtionis ipsius est sicut diximus cum de mixtu sanguinis ⁊ adipis mentionē fecimus.

¶ De significationibus multitudinis vrine ⁊ paucitatis ipsius. Cap.vij.

v Rina que pauce existit quātitatis virtutis significat debilitatem. cilla que est munus eo quod bibitur resolutionem significat multam: ⁊ vētrem hȳe ⁊ aptitudinē ad hypostasis. ¶ Illa vero que est multe ꝓtitatis q̄q̄ significat liq̄factionem ⁊ superfluitatez liquefactarū in corpore in vrina euacuationem ⁊ nos quidez differentiam inter eas cognoscere possumus ꝑm virtutis dispositionem. ¶ Vrina mali coloꝛis malum significās ꝗto plurima fuerit tāto erit magis salutis nuncia: ⁊ cum intersecta fuerit plus malitiam significabit sicut nigra ⁊ grossa.

¶ Vrina diuersarum dispōnū que quādoq; mingitur multa quandoq; pauca ⁊ quandoq; retinetur est significatio pugne ⁊ laboris naturę: ⁊ est significatio mala. ¶ Vrine multitudo in acutis egritudinibus. cum nō post ipsas aduenit requies est significatio erbice ⁊ spasmi ex inflāmatiō e ⁊ similiter sudoꝛ. ¶ Vrina que in acutis egritudinibus guttatī inuoluntarie mingitur significat in cerebꝛo nocumentum quod nerus accidit ⁊ musculis. Et si febris quieta fuerit ⁊ signa affuerint salutis pronosticat sanguinis exitum ex naribus. Sed prima despientiam pronosticatur ⁊ coꝛruptionem. ¶ Cū autem sani vrina minuit ⁊ perseuerat hoc totum ⁊ sentit grauitatem ⁊ coloꝛem in renibus significat durum apostema in partibus renis: ⁊ cum in egritudine colerica multiplicatur plerumq; protendit prosperum euentum ⁊ propꝛie cum est alba ad egrediendum facilis.

¶ Sermo ꝺ vria sana optia. C. viij.

h Ec est mediocris substantie ⁊ subtilis tincture ad curinum trahens: ⁊ hypostasis si ibi fuerit bona ex albedine ⁊ leuitate ⁊ equalitate ⁊ figure rotunde ⁊ odoris temperati: neq; fetida: neq; exuncta: quidam autem dixerunt ꝙ cum huiusmodi vrina subito in egritudine que est in vltimo acuitatis visa fuerit: sanitas die sequenti aderit.

¶ De vrinis eratum. Cap.ix.

i Nfantum vrine ad lactis proprietatem trahunt ex parte nutrimenti eoꝝ propter humiditatem complexionis ipsoꝝ ⁊ tunc declinant magis ad albedinem. Puoꝝ autem vrine sunt spissiores ⁊ grossiores vrinis iuuenum ⁊ turbidiores: ⁊ nos nominauimus hoc ante.

¶ Juuenum vero vrine ad ignis formam trahunt ⁊ ad substantie mediocritatem. ⁊ vrine senum ad albedinem ⁊ subtilitatem: est mī cum sunt grosse ꝑm superfluitates in eis existentes quarum euacuano multiplicatur. ¶ Decrepitorum vero vrine maioris sunt albedinis ⁊ tenuitatis. est tamen cum predicta grossities eis accidit sed raro cum vrina vehementer fuerit grossa aperti erunt vt lapis eis accidat.

¶ De vrinis virorum ⁊ mulierum. Cap.x.

m Ulierum vrine semper sunt maioris grossitiei ⁊ albedinis ⁊ minoris pulchritudinis q̄ virorum vrine.

¶ Et hoc quidem est propter debilitatem digestiue earuz: ⁊ propter superfluitatum ipsarum multitudinem: ⁊ propter amplitudinem cānalium: vnde egrediuntur ea q̄ ab eis exeunt: ⁊ propter illud qꝺ ex earum resolutur matricibus ⁊ ad vrine instrā tendit.

¶ Masculoꝝ autem vero vrinas cuz motus turbantur ⁊ declinat earum turbatio ad superiora: ⁊ est cum ꝑm plurimum turbidant. ¶ Sꝫ mulierum vrine fere turbidantur ex motione propter paucam separationem sui: ⁊ habent ꝑm plurimum supra sumitatem suam spumam rotundam ⁊ si turbide fuerint earum turbatio pauca erit. ¶ In vrinis virorum ilico cū mulieribus cōmiscentur sunt fila adinuicem rexta.

¶ Vrine pregnantium sunt clare ⁊ supra earum superficiem est nebula ⁊ quādoq; trahūt ad coloꝛem eque cicerum: aut aque pedum in qua coquuntur pedes animalium ⁊ in ipsa est arinus. Et supra summitatem earum est nebula: sed quocunq; modo fuerit in medio videbitur sicut corrum carminatum: ⁊ est cum in eis sunt velut grana que ascendunt ⁊ descendunt.

¶ Cumq; arinus manifestio fuerit: erit impregnationis principium: ⁊ cum loco ipsius fuerit rubedo erit in fine impregnationis ꝓpꝛie si tribuantur cum mouentur. ¶ Parientium vrina secundum plurimum est nigra ⁊ in ipsa est velut attramentum ⁊ sicut, sordities.

¶ De rebus vrinarum animaliuꝫ ⁊ diuersitate ipsarum ab vrinis hoīum. Cap.xi.

Digitized by Google

p Zerūcz confert medico cum aliā vrinas cognoscat ppea q cum in eis ipse experīt certitudinē facit: t hoc qđ difficile est. Quidā āt dixerunt q vrina asini est sicut burꝛa liquida cū turbiditate t grossitie exteriore. Et subtus galū vrie ei stillantur: ſz sunt citrine: t videbitur q superior medietas vrinalis sit clara t inferior medietas sit turbida. C Quīū ꝯo vrine sunt albe ad citrinitatē trahentes ꝓpinque vrinis hoīum ſz subam non hñt: t eaꝝ sedimen est sicut oleum aut sicut amarca. Et cuiuscūq nutrimentū fuerit melius eius vrina erit clarior. C Urina vero capreoli vrinis hoīum t ouīū similat: ſz nz subaz hz necꝫ sedimē t est clarior vrinis ouīū.

C De rebus alijs que vrinis similant: t de differentia inter eas t vrinam. Cap.xij.

e Irupū acetosus t ocs liquores qui fiunt ex aqua t melle t aq̄ t ficubus t reliquos q sunt ex croco t eis similibus: q̄to plus ibi ap̄opinquaueris erunt in claritate magis augmētati. t q̄to plus elongaueris a ꝑspicere an os vr augmentetur grossitudo. Urina ꝯo ab hoc est diuersa.

C Hydromellis preterea spuma est citrina t aq̄ ficuū sedimen a latere descendit t nō in medio: necꝫ ordinate necꝫ hz motū. Sit ergo hoc sufficiens in noiando dispones vrinaz. Jn libris vero particularibus ꝓcuient ad te diuisiones dispōnū vrine.

C De significationibus egestionis. Cap.xiij.

e Gestio plerūcz declarat ex sui q̄titate qđ est vt cōsideret si est minor eo qđ comeditur: aut maior aut eq̄lis. Et notā qđ est q ipsius augmētū ē pp humoꝛ multitudinē: t paucitas pp ipsoꝛ paucitatē: aut qꝛ ex ipa in intestio monocho t in colon t in fascijs multū fuit retentum qđ est signū colicā precedens: aut propter expulsiue debilitatē. C Et cognoscit ēt ex eēntia sui: qm̄ qđ ex ea humidū est aut significat opilationes: aut digestiue malitiā: t plerūcz significat melancolie debilitatē que humoꝛem nō fugit: t q̄ncz est pp capitis reumatismū aut pp comestionē rei que egōnem ꝓiectat. C Qđ aūt in humido viscosum est plerūcz significat liquefactionē t hoc est cū feroze: t plerūcz significat malorum humoꝛ t viscoſoꝝ multitudinē: t hoc non cuz multa existit leuitate: t plerūcz significat nutrientia viscosa que comesta fuerunt t non pauca cum calore fortis in cōplone t non fuit inter ea digō bona. C Sz qđ ex ea est spumosum fortitudinis caloris significat ebullitionem aut multarum ventositatum permixtionem. C Qđ aūt ex egone est siccuz aut laboꝛem significat t resolutionez: aut multam vrine prouocationē: aut igneū caloꝛē aut nutrientium ficcitatem. aut multā moꝛaz in ipsis: sicut in suo dicemus capło. Cuicz hūiditas sicco qđ est durum admiscet figit q eius siccitas est: pp q multū fuit retēta in humiditatibus ipsam exire ꝓhibentibus: t pp ꝓpinationē fellis pūgentis t festinātis. ſz cū ibi non est longa retētio nec hūiditatis inestis adsunt significationes cā in ipsa est superfluitatis sanioſe t pūgentis effusio q̄ ab epe fluit in eo qđ est coram ipso t sua eōne non gemit donec cōmisceret.

C Et est ēt cū colore sui dignoscāt ego ei⁹ vero colo: nālis igneus est leuis ens igneitatis qui si augmētat fellis figit multitudinē t si minuit figit cruditatē t maturatiōis ꝓpationē. t si albus fiat qñcz est eius albedo pp opilationem in cānalibus fellis: t hoc figit ictericiā: t si cū albedine est virus sanitei hñs odoꝛē magni apatis figit apriōnē. C Sanus quocz qui non exercitat multotiens egerit virus t sanitē que est ei purgatio t eo laudabilis: qm̄ pp hoc remouet ab eo lassitas que ei pp ꝓpationē exercitij acciderat quēadmodū diximus in vrina.

C Preterea scito q egō colorē igneū vehemēter superfluum habens multotiens in hora fluxum egritudinum significat maturationem: t multotiens significat dispositionis malignam.

C Et nigra quidem significat taliter qualiter sunt vrine nigre significationes. Significant enim aut adustionem fortem: aut egritudinem melancolie maturationem: aut nutriens ingens aut potionem rei que melancoliam ena cuat: sed prima est mala: t illa quidem que est propter param mesā non sufficienter cognoscitur ex colore fortimo cognoscēda est ex acredine sui t ponticitate t bullitōe terre ex ipsa. Et est mala sine sit egō sine vomitus t ex ipsi⁹ ꝓpuetatib⁹ est q in sc luminositatē hz. C Ad vltimū vero humoꝛ melancolicus purus ꝓcedens est fm̄ plm̄ cum egredit. s. est mortis significatio. C Chimi vero nigri extrus multotiens cōfert: t illud est qm̄ melancholis extrus vitiatam corporis adustionem figit t humiditatū ipsius ꝓemptionē. C Citridis aūt egō caloris innati significat extinctōz: t sitī fusca. C Egō quocz plerūcz ex sui cognoscit fōza ex abstentia inflationis sue aut ex inflatiōe: qm̄ inflata sicut stercus vacce significat ventositatem. C Et est cū ex hora sui cognoscitur: qm̄ cuz egestionem exit tus festinat t horam qua egredi solebat antecedit signū est malum: quia fellis significat multitudinem: t virtutis retentiue debilitatem: t si eius tardatur exitus digestiue significat debilitatem t intestinorum frigiditatem. Et humiditatis t somni multitudo ventositates significat inflatiuas. C Colores quos extranei t diuersi mali exiliunt: t nos ipsos in libro nominabimus particulari.

C Que vero ex egestionem est melior: est illa que est similium partium t in qua aquosi-

Digitized by Google

tas siccitati est vehemēter admixta ⁊ cui⁹ spis/
situdo est sicut mellis spissitudo ⁊ cuius exitus
est facilis ⁊ nō pūgit ⁊ cuius color attinet citri
nitati ⁊ nō est multi feroris neq; est pūgens feto
re. ⁊ non hz gurgulationē neq; rugitū ⁊ nō hz
spumā: cuius exitus est in hora in qua solet: ⁊
sm q̄ritatē q̄ ei qd̄ comedit ē ꝑpinq̄ in q̄rita
te sui. ¶ Et sicut q̄ non ois egōnis eq̄litas est
laudabilis neq; ois eius lenitas q: q̄nq; sunt
pp vehemētē maturationē i oi pressez ⁊ q̄nq;
sūt pp adustionē ⁊ liq̄factōs similes: ⁊ tūc q̄ d̄
sunt ex deteriorib⁹ significatiōibus. ¶ Et sci
to q̄ egō q̄ est tēperate ēentie q̄ est ad tenuita
tē nō est laudabilis nisi cum non sunt cū ea ru
gitus neq; vētositates neq; in sui exitu paulari
intersecāt: ⁊ si non possibile est vt eius exitus
sit pp vir⁹ molestans qd̄ est ei admixtū: ⁊ nō p/
mittit vt ꝓiungāt. ¶ Est ār cū plerisq; sollicitī
fuerint de significationibus q̄ in sudore ⁊ alijs
appent rebus: verūm de ipsis loq; ꝓprius est
in sermone ꝓticulari. In sermone quoq; pticu
lari similiter replebis expositionis augmentum
in re egōnis ⁊ vrine ⁊ reliquorum.

¶ Fen tertia cui⁹ est capl̄s vnū ⁊ doctrie q̄nq;

¶ Capitulū singulare dictionis terue de cāis
sanitatis ⁊ egritudinis ⁊ nēcitatis mortis

m Edicina in prima diuisiōe in
duas diuidit ꝑtes: in ꝑtē theo
ricā ⁊ ꝑtē practicā: q̄ nī oēs sūt
scie speculādi: qd̄ ār noie theo/
rice ꝓprie designat est illud qd̄
in demōstrādo sniās nīl ꝓfert
ita q̄ in demōstratiōe opōnis nullo mō auxiliū
ꝑbet sicut: pars in qua res sciunt complōnī ⁊
humor ⁊ virtutū ⁊ spēs egritudinū ⁊ accīnū
⁊ cāz ⁊ illud cui nomen ꝓprie practice attri
buit est qd̄ in demōstrando opōnis ⁊ regimi
nis q̄ritatē auxiliabit sicut pars q̄ nos inuat
ad demōstrādū quō sanitatē corpis qd̄ in illa
disponē exit custodiamus: ⁊ quō corpus qd̄
talē hz egritudinē medicemur. ¶ Et neq; exi
stimes q̄ ps que dī practica sit opō ⁊ actio: sz
est ars q̄ docet nos quō sit opandū ⁊ agendum
⁊ nos qd̄ iā declarauimus tibi hoc in his q̄
sunt premissa. ⁊ postq; iaz expleuimus dictio
nem primā ⁊ scdam in his que sunt pris medi
cine que est theorica vlis: ergo nr̄z studiū nūc
reducamus in duabus q̄ remāserunt ad prem
ipsius practicā sm modū vlem. ¶ Pars ār
ipsius practica in duas distribuitur pres: qua
rum vna est scia regendi corpa sana q̄liter in
sui remaneant sanitate. ⁊ hec qd̄ custodiendi
sanitatē scientia vocat. ¶ Et pars eius scda ē
scia regendi corpus egri q̄liter ad sanitatis re
deat disposē ⁊ vocat scia medicādi. ⁊ nos qd̄
incipiemus ⁊ scribemus in hac dictione ser
mone cōpendiosū de custodienda sanitate.

¶ Et dicemus q̄ ꝓpterea q̄ gnationis nr̄o
rum corpoz principiū res due fuerunt: quaz
vna est spma viri cuius essentie certus ē q̄ lo
cū tenet factoris. ⁊ altera est spma mulieris ⁊
sanguis menstruus cuius rei certius est q̄ lo
cū tenet materiei. ⁊ he due sube in hoc cōicant
q̄ vnaquēq; earuz est fluida ⁊ hūida. lz post di
uersificent. ¶ Et aqueitas ⁊ terreitas in san
guine ⁊ spermate mulieb⁹ plus abūdāt. ⁊ ae
reitas ⁊ igneitas in spermate virili superant.

¶ Q̄ portuit ātr vt coagulatiōis hoz duoꝝ
principiū esset coagulatio humida lz terreitas
⁊ igneitas sint iuncte in eo qd̄ ex eis fluit. ⁊ ter
reitas cū eo qd̄ in ea exstitit de duritie: ⁊ igne/
tas cū eo q̄ est in ea ex virtute maturādi inue
nīr se ⁊ coagulatū durū fecerint ⁊ coagulatiōe
quādā ei attribuerint ⁊ duritiē: verūm hoc ad
terminū coagulationis duoz corpoz non pe
uenit sicut lapides ⁊ vtrum: ita q̄ ex eis nihil
resoluatur: aut resoluatur qd̄ non sensu perci
pitur: tunc nāq; secura essent a nocumētis que
pp assiduas accidunt resolutionē ⁊ lōgissimā:
sz res nō est ita: quapp corpora nostra duabus
nocumentoꝝ spēbus sunt exposita: quoꝝ vna
quaq; cāz hz intrinsecā ⁊ extrinsecā: ⁊ vna qd̄
nocumenti spēs est humiditatis resoluto er q̄
creati sumus ⁊ hec qd̄ ordinate aduēit. ⁊ scda
est hūoris putrefactio ⁊ eius corruptio ⁊ ipsi⁹
alteratio: vnde fomento vite ꝓueniens nō est.
⁊ hic qd̄ a principio modo est alius lz sua ipsius
malitia ad siccitatē adducat: ꝓpea q̄ corporis
humiditatē ꝓprius exiccari facit: ⁊ ex eo qd̄ no
stris ꝓueniēs est corporib⁹ corrūpit: deinde ad
vltimū a putrefactiōe resolvit: q̄m putrefactio
in primis corrūpit humiditatē: postea ipsaz re
soluit ⁊ rem siccam dimittit cinerium. ¶ Hec
igitur duo nocumenta ab alijs nocumētis sūt
aliena que ꝓp alias accidūt cās sicut frītas cō/
gelatiua ⁊ venena ⁊ spēs solutionis continui
tatis pernitiosa ⁊ reliqua egritudines. ¶ Sz
due predicte species huic nostre inuestigationi
sunt ꝓpinquiores ⁊ digniores. q: earum muta
tio est in dispositione sanitatis. ⁊ vnaquēq; ip/
sarum aduenit ex causis extrinsecis. ⁊ causis
intrinsecis: ⁊ extrinsece quidē cause sunt sicut
aer dissoluens. ⁊ putrefaciens. ⁊ intrinsece qd̄
cause sunt sicut calor innatus qui in nobis exit
nostras resoluens humiditates: ⁊ calores ex
tranei in nobis a nostris nutrientibus genera
ti ⁊ reliqua nostras putrefacientia humidita
tes. ¶ Omnes vero cause iste se admiscē in
uant in exiccando nos. verūm perfectio ⁊ inte
gritas nostra ⁊ potentia ꝑficiendi operationem
non est nisi ꝓp multā siccitatem que nobis ac/
cidit. deinde siccitas incessanter ꝓcedit donec
nos pūnat. hec igitur siccitas que nobis accidit
res est nobis necessaria. ¶ Nos si quidē a ꝓ/
cipio rei in vltima cōstitimus humiditate vñ
procul dubio oportet vt calor eam superet: qm̄

Digitized by Google

si nō in ipsa suffocaret: procedit igitur ꝓcul dubio in ipsam assidue agendo: ⁊ ipsam semper exiccando incedit. ¶ Quod in ex eius exiccatione apparet in principio cōsitari attinet: dum cum nostra corpora ad tēperate siccitatis perueniunt terminum caloꝛe existente vt erat non est siccitas ꝑm sue siccitatis prime quātitatē immo fortioꝛ qm̄ materia est minoꝛ ⁊ ꝓpter hoc est magis recipiens. Inde procul dubio sequit vt siccitas supra siccitatem tēperatā augmentatur ⁊ non cessabit ꝓcul dubio quin assidue augmentū sumat: donec humiditates cōsumat. caloꝛ igitur innatus est cā extinguēdi scipsum accidentaliter ꝓpea q̄ fit causa sui ipsius materiā consumendi: sicut lampadis flāma que extinguitur ꝓpea q̄ suam cōsumit materiā ⁊ ꝓpterea siccitas ꝑm augmentū ꝓcedit: caloꝛ innatus ꝑm diminutionē incedit. ergo accidit defectus nūq̄ cessans vsq̄ ad vltimū q̄ est defectus restaurandi humiditatē loco eius qō resoluꝛ fuit: defectus igit semp̄ auget. ¶ Siccitas ergo duobus augmentat modis. vnus eoꝛ est ꝓpter diminutionē potentie recipiendi māꝛ: ⁊ alter minoꝛ ano humiditatis in se ꝓpter caliditatis resolutionē. ¶ Augmentatur igit caloꝛis debilitas: ꝓpterea q̄ siccitas in mēbroꝛ subā dñatur: ⁊ ꝓpter nāles humiditatis diminutionē que est sicut materia ⁊ sicut oleum flāme lampadis. Flāma nāq̄ duas hꝫ humiditates aquā ⁊ oleū: vna quarū consistit: ⁊ altera extinguitur: similiter caloꝛ innatus in humiditate consistit nāli ⁊ ab augmento extranee extinguitur: que puenit ex debilitate digerendi ⁊ est sicut aqua humiditas flāme: ⁊ cum siccitas ad cōplementū accidit caloꝛ innatus extinguitur ⁊ moꝛs subsequit nāls. ¶ Corpus autez non permanet ꝛpe quo perduraꝛ nisi ꝓpterea q̄ ipsius innata humiditas prima resolutioni resistit caloꝛis mundani ⁊ caloꝛis sui corporis in nā sui: ⁊ eius quod ex motibus accidit suis hac tā longa resistitione: qm̄ ipse sunt ea in eēntia sua debiliꝛes: imo ipsum stare nō facit nisi illud qō restauraꝛ illud qō ex ea resolutur ⁊ est nutriens. ¶ Amplius nos iam declarauimus q̄ virtus non opatur ⁊ vtitur eo nisi vsq̄ ad terminum. Et ars quidem sanitatem custodiendi non est ars que a moꝛte securos nos faciat: neq̄ corpus ab extrinsecis nocumentis muniat: neq̄ vnūq̄ḋq̄ corpus ad vltimam vite longitudinē perducat que est ꝑm hominem absolute: sed de duabus rebus securitatem ꝓbet: putrefactionis ꝑcipue ꝓhibitione ⁊ defensione humiditatis ne cito resoluatur. ¶ Et in ipsius quidem fortitudine consistit vt ipsum vsq̄ ad debitum tempus ꝑm suam primam cōplōnem permanere faciat. ⁊ hoc quidē erit ꝓp regimen rectum restaurationis que fit in corpe loco eius quod resoluitur ꝑm ꝑfectam possibilē: ⁊ ꝓpter regimen ꝓhibens dominium causaꝛum siccitatem accelerare facientium exceptis causis que faciunt siccitates debere esse ⁊ per regimen custodiens a generatione putrefactionis ꝓpter tutelam corporis ⁊ custodiā a potestate caloꝛis extranei extrinseci aut intrinseci: quoniam non omnia corpora sunt eqlia in fortitudine humiditatis radicalis ⁊ caloꝛis innati: immo corpora in his existunt diuersa. ¶ Unumquodq̄ preterea corpus terminum habet in quo resista. siccitati necessarie complōne sua ⁊ caloꝛe suo innato ⁊ ꝑfecte sue innate humiditatis a quo non remouetur. est tamen cuz ante aduenient cause in siccitatem adiuuantes aut alio modo pernecantes. Et multi quidem hominuz debent q̄ isti sunt termini naturales ⁊ termini accidentales sunt alij. Et quia custodiendi sanitatem ars existit illa in qua corpus humanum ad naturalem perducat terminum si conuenientia conseruat. ¶ Huius autem custodie administrationi due attribute sunt virtutes quibus deseruit medicus: vna earum est naturalis ⁊ vocatur nutritiua que restauratiuum illud quod ex corpore resoluitur cuius substantia terreitati ⁊ aqueitati attinet. ⁊ altera est animalis ⁊ ipsa est virtus pulsatiua que restaurat quod ex spiritu resoluitur cuius substantia est aerea ⁊ ignea. ⁊ ꝓpterea quod nutriens non fuit simile nutrito nisi in potentia. ideo. creata fuit virtus immutatiua quatenus nutrientia mutet in similitudinem nutritoꝛum in effectu. ⁊ vt ꝓ certo sit nutriens in effectu. ¶ Et ad hoc creata fuerunt instrumenta ⁊ cānales que sunt ad attrahendum ⁊ expellendum ⁊ retinēdum ⁊ digerendum. ¶ Dicemus ergo q̄ habene rei in arte custodiendi sanitatem cōsistunt in equalitate cauſarum predictarum communium. ¶ Ille tamen in quarum equalitate maioꝛ necessaria est sollicitudo sunt septē res. Equalitas complexionis: ⁊ electio eoꝛum que comeduntur ⁊ bibuntur: ⁊ purgatio superfluitatum ⁊ custodia compositionis ⁊ rectificatio eius quod per nares attrahitur ⁊ custodia tangentis ⁊ moderamen motionum corporearum ⁊ animaliū. inter que etiam somnus ⁊ vigilie quodāmodō numerantur. ¶ Et tu quidem cā scientie in his que sunt premissa q̄ neq̄ equalitas vnius habet terminum neq̄ sanitas neq̄ aliqua ex complexionibus in hoc ingreditur q̄ sit aliqua sanitas aut aliqua equalitas in aliquo tempoꝛe: sed est id quod inter duas res existit. Incipiemus igitur in pānis declarare regimen infantis qui in vltima complexionis equalitate consistit.

¶ Doctrina prima dictionis tertie. que est de nutricatione quatuoꝛ continens capitula.

¶ De regimine infantis ex quo nascitur vsq̄ quo incedat. Cap. I.

Digitized by Google

Regnantiū aūt regimē t mulierum q̄ pauci sunt vicine in dictionibus scribemus peculariter. Infantis ꝺo tpare cōplōnis cum nascitur plerūq; sapiētium dixerunt. umbilicum in ꝑmis debere incidi sup q̄tuor digitos: t cum lana ligari mūda: q̄ dū t subtiliter fit retorta talr ne doleat: t oīm cū pāno sup ipm est ponē dū: t pp umbilici icisionē ꝓceperūt vt vēas citriaz t sanguinē t sarcocolle t cymini t vinee t myrrhe ꝑtes sumāt eq̄les t trite umbilico sup ponant: t festinēdū est ad corpus ipsius saluandū cum salamoia tēuis salis q̄tenus umbilicus eius indurescat t ipsius cutis dura fiat. Ex salubus ꝺo ille melior exit cui admixta sūt sedenegi t costus t sumac t fēugrecū t origanum: t ipsius q̄ nasus nō saliat neq; os. ¶ Causa ꝺo q̄re nobis necū est corpus eius durz facef est: qm̄ dico cū nascat oia q̄ ipm tāguūt ei nocua sunt siue cala siue frā siue aspa sentiat ea: t hoc q̄ ꝺ est pp cutis eius subtilitatē t pp calorem eius: qm̄ oē q̄ ipm tāgit sentit durz t frū t aspez. t si nobis necū fuerit trez salue facie mus: t hoc q̄ ꝺ agemus cū multe fuerit soꝺitici t multaz hūiditatū: deinde aq̄ tepida ipm lauabimus t eius nares assidue purgabimus digitis: q̄z vngues sunt incisi t in eius oculos paz olei ꝓiciemus. ¶ Ami ꝓterea oꝺificium minio digito in circuitu eius est monēdū vt apiat t obseruādū est ne ipsius frigus tangat. Cuiq; ergo ceciderit umbilic⁹ q̄ꝺ ē p⁹ tres aut q̄tuor ꝺies erit melⁱ⁹ vt s ipꝰ pōat cinis codeaz aut cinis calcāei vitulli aut plūbi aduſti t triti cuiuscuiq; fuerit cū vio. Cuius volum⁹ vt fasciet: nutrix ei⁹ mēbra sua mitrāgere ꝺz t qꝺ dilatādum fuerit dilatare: t qꝺ subtiliandum subtiliare: t oē mēbrum ꝑm ꝓcūēnte figuram figurare: t hoc totum subtili cōpōsitione cū extremitatibus digitoz: qꝺ qꝺem multis faciēduz erit vicibus: t oculi assidue erūt tergendi cum re q̄ sit ficuſicta ¶ Aefica q̄z eius ꝑmeꝝ ꝓcūrit: vt vnue extrema facilis fiat: deinde manus eius extendat t ipsius brachia ad gēua ducantur t ipsius caput instra ligetur t pileus ei imponatur qui super ipsius caput constringatur. in domo ꝓterea temperati aeris que nō sit frā ad dormiēꝺ ponatur. ¶ Oportet autem vt domus vmbre attineat t tenebrositati aliquā tule que a superante radio non illuminetur. Cuiq; dormiere oportebit vt caput eius toto reliquo corpe sit altius: t obseruandum erit ne cum dormierit aliquid colli ipsius aut extremoz eius aut doꝛsi torqueatur. ¶ Ipse quoq; in estate aqua suaui equali balneandus est. in hyeme vero aqua eius ad caliditatem trahat non pungentem. ¶ Hora vero ad ipm lauanduz melioꝛ est post eius longum somnū. t plerūq; qꝺē est ꝓueniens vt ipse bis in ꝺie lauet aut ter: t vt oꝛdinate ad id qꝺ si magis tepiꝺū muteť si ipꝰ fuerit estuū. In hyeme at nō sit fridioꝛ eq̄ q̄ in calitate tēperata exit. ¶ Ipse quoq; nō laueat vsq; q̄ eius corpus caleñat. t rubere incipiat. postea exiḥat t eius aures custodiant ne aq̄ in eas ingrediat. ¶ Et oꝫ qꝺem vt cū in hora ablutionis accipiť sit ꝫ hūc mōm. Accipiat māu ꝺextra t super brachiū sinistrū sup pect⁹ suū appoꝺiet t nō sup vētrē. ¶ Amplius in hora ablutiōis ipsius studenꝺū erit vt ipsius plāte ad doꝛsum eius eleuent t eius pedes ad caput eius subtiliter t suauiter ꝺducant: deinde molubus pānis exiccet t suauiter exterǵat. Deinde fiat vt in ꝑmis sup vētrem sui iaceat: postea s doꝛsum t ꝓeter hoc totū incessanter fricet t ꝑmat t figuret: deinꝺ ad ipsum cum pāno fasciandū est redeūdum: postea in ipsius nares oleum dulce ꝓiciat: qm̄ eius oculos lauabit t ipsoꝝ tunicas.

¶ De regimine lactationis t remotionis a lacte. Cap.ij.

Talitas ꝺo lactationis eius t ipsi⁹ q cibationis hoc mō obseruant. Oībus modis q̄bus est posse lac mris infanti ad sugendum ꝺandum est ipsum enim est nutriens qꝺ magis simile erit subē nutrientium ꝓteruoꝛ quibus alebat ꝺū in ventre erat. t mēstruoꝝ mris: qm̄ ipsa sūt que conuertunť t fiunt lac t ipse magis est recipiens ḥ t magis est ei cōueniens: ita vt iam experimento certificatū sit q̄ extremum māmille matris in os infantis ponere valde confert t ad remouendum quicquid ei nocet. ¶ Bis autem aut ter in ꝺie sugere mānillas ꝺz ei sufficere t in ꝑmis non est multum lactandus. Oꝑtet autem ne sit eius mr̄ que ipsum ꝓius lactat: donec mris complerio tempeť. Et melius quidem vt paz melius eidem tribuať. deinde lacteť. ¶ Ex lacte q̄z quod puer sugit in mane bis aut ter emulgeñ. est: ꝺinde māmilla est ei tribuenda t precipue cum in lacte fuerit macula. ¶ Lac autem malum. s. acutum a nutrice infantinon est ꝺandus ꝺum est teña. ¶ Et ꝓeter ḥ etiam ꝺue res sunt faciende inuamē ei ꝓferentes ad ḥ vt eius cōplo fortis fiat. quarum vna est lentus motus: t altera est consonantia musice t vox cantilene quēaꝺmodum mos est ꝺum infantes in locis ponuntur in quibus doꝛmire ꝺebent. Ex q̄tutate enim recipiendi ḥ ꝺuo sciatur q̄tum sit aptus exercitio t musice quoꝝ vnum est corpis alterū anime. Quod si aliqua res ꝓhibuerit ita matris lac ꝺari non pernisert. siue causa ꝺebilitatis ipsius: siue corruptionis lactis eius: siue qz est delitosa: eligenda erit nutrix secundum conditiones quas ꝺicimus. Quarum quedā attenꝺuntur in etate eius t quedam in ipsius

Digitized by Google

figura: ꝛ alie in eius moribus ꝛ alie in formis
fuarum mamillarum ꝛ quedam in qualitate
lactis ipsius: ꝛ alia in quantitate temporis qꝺ
est inter eam ꝛ ptum ipsius : ꝛ alie que sunt ex
genere infantis eius. ¶ Cumqꝫ fm has con-
ditiões reperta fuerit oportebit vt eius nutrie
tia renouãdo sint bona ex fructu ꝛ spelta ꝛ car
ne agnorum ꝛ hedorum ꝛ piscium : quorum
caro non putrefit nec est dura. ¶ Lactuce
quoqꝫ sunt nutriens quod laudatur ꝛ amig-
dale ꝛ auellane. ¶ Ex oleribus vero deterius
est eruca ꝛ sinapis ꝛ betadorem. quoniam san
guinem corrumpunt. Et in menta est eius vir
tus. ¶ Nunc autem dicemus nutricis condi
tiones ꝛ a conditione etatis ipsius incipie-
mus. Dicemus itaqꝫ qꝫ melius est vt sit eta-
tis que est inter. xxv. ꝛ. xxxv. annos : quoniam
ꝯ etas est iuuentutis ꝛ sanitatis ꝛ complemen
ti. ¶ Conditones vero figure ipsius que atten
duntur in cõpõne eius sunt qꝫ ops ipsam boni
coloris eé ꝛ collũ hẽ forte ꝛ pectus hẽ forte
ꝛ amplũ: ꝛ musculosam ꝛ durã hẽ carnẽ inter
pinguedinẽ ꝛ maciẽ tpatã ꝛ carnosam nõ adi
pe abundantem. ¶ 2m mores ꝯ suos ꝓside-
rat: qm ipsam ops bonoꝫ mox ꝛ laudabilium
eé q̃ tarde a malis aie passionibus paniat: sicut
ira tristitia ꝛ timor: ꝛ reliqua ab istis. Nes. n.
iste corrũpunt cõpõnem. ꝛ fortasse a lactatiõe
abstinebit: ꝛ ꝓpter hoc ꝓhibuerũt qdam ne
filiola lacter. Et preter hoc totum malitia mo
rum ipsius eam pducet ad hoc vt infantis puã
habeat sollicitudinem ꝛ ei parum blandiatur.
¶ Condiniones vero que informa mamilla-
rum ipsius attenduntur sunt: quoniam opor
tet ipsas esse solidas ꝛ magnas ꝛ sui magnitu-
dine non sint laxe: neqꝫ debent esse extense ma
gnitudinis: ꝛ oportet etiam vt inter duritiem
ꝛ molliciem sint mediocres. ¶ Secundũ qua
litatem vero lactis ipsius considerat: quia ops
vt ipsius fuba ꝛ qualitas sint tpate ꝛ eius co-
lor attineat albedeni q neqꝫ sit fuscus neqꝫ viri
dis neqꝫ citrinus nꝫ rubeus. Eiusqꝫ odor sit
bonus in quo non sit acredo: neqꝫ ponticitas
ꝛ ipsius sapor dulcedini attineat: in quo nõ sit
amaritudo neqꝫ salsedo neqꝫ acredo. ¶ Et ops
vt trahat ad multitudinem: ꝛ vt eius partes
sint similes: ꝛ vt non sit subtile fluidũ nec mul
tum grossum caseatum: neqꝫ diuersarum par-
tium: neqꝫ multe spume. Et eius qdem fuba
q̃ndoqꝫ experitur qꝫ est vt de ipso super vnguẽ
mulgendo distilletur: qꝫ si fluit est subtile. Et si
vngues inclinetur ꝛ non currat est spissum. Ip
sum etiam experitur cum in ampulla ponitur
ꝛ parum myrrhe super ipsum projicitur ꝛ di-
gito miscetur propter hoc enim scitur aquosi-
tatis ipsius ꝛ caseitatis ipsius q̃titas. lac. enim
laudabile ꝛ temperatum est in quo aquositas
ꝛ caseitas sunt aquales. ¶ Quod si aliqua fue
rit nobis necessitas lac tale habens ipsum pre
parabimus ex parte lactationis ꝛ parte nutri-
cis. Ex parte quidem lactionis : quoniam lac
qꝫ grossum fuerit ꝛ mali odoris melius est vt
non detur nisi postqꝫ multum fuerit ꝛ in aere
motum fecerit: ꝛ qꝺ vehementis fuerit caloris
cõueies erit vt nullomodo ieiuno ꝺtur. ¶ Ex
nutricis qꝺ regimẽ est qꝫ si eius lac gro ssum
fuerit ꝺabit ei oxymel de seminibus quod eius
subtiliatiuoꝝ apozimare sumatur ficum men-
tastrum ꝛ isopus ꝛ hasce ꝛ origanum monta-
num: ꝛ tribuentur ei ad comedẽdum atharet:
ꝛ que eis similatur. ¶ In cibo quoqꝫ ipsius
imponatur parum croci ꝛ precipiatur ei vt cũ
oxymelle calido euomat ꝛ temperato vtatur
exercitio. ¶ Et si eius complexio fuerit calida
ꝺabitur ei in potu oxymel cum vino subtili si-
mul siue seperatim. ¶ Quod si eius lac subtile
fuerit precipietur vt quiescat ꝛ ab exercitio re
moueatur ꝛ cibis nutriatur qui sanguinem fa
ciunt grossum. Et fortasse ꝺabitur ei ad potan
dum si non fuerit ibi quod prohibeat vinum
dulce aut nuscum coctum ꝛ precipiatur ei vt
diu dormiat. ¶ Si vero eius lac paucum fue
rit considerabitur que sit causa in hoc vtrum
sit malitia complexionis in toto corpore: aut
in mamillis ipsius. ꝛ hoc quidem cognoscetur
per significationes predcãs in capitulis que sũt
premissa. ꝛ post tangemus mamillas. ꝛ si signi
ficatum fuerit qꝫ sit in eis calor nutrietur tali q̃
lis est aqua ordei ꝛ spinachia ꝛ que eis simulan
tur. ꝛ si significatum fuerit qꝫ sit in eis fritas
complexionis ꝛ opilatõis aut debilitas virtu
tis attractiue augmentabitur eius nutriens sub
tile ad caliditatem declinans ꝛ ventose sub mã
millis ponentur absqꝫ multa cõpressione. Ad
hoc quoqꝫ confert semen bauciarus ꝛ ipsemet
etiam baucie ad hoc multum prosunt. ¶ Ꝛ
si causa eius fuerit nutrientis paucitas nutrie-
tur iure facto ex ordeo ꝛ furfure ꝛ leguminib⁹
in iuribus quoqꝫ ipsius ꝛ in cibus ponende
sunt radices feniculi ꝛ semen eius ꝛ anetum ꝛ
nigella. ¶ Quidam autem dixerũt qꝫ come-
dere vbera proprie ouis ꝛ caprarum cum la
cte quod i eis continetur valde est vtile ad hoc
propter illud quod in eis existit ex similitudi-
ne aut propter proprietatem que est in eis.
¶ Quidam etiam experti fuerunt: vt. ʒ. j. ca-
rica aut vermium terrenorum siccorum in aq̃
ordei multis diebus sumatur ꝛ reperierunt
optimum: ꝛ similiter dixerunt capitum salso-
rum piscium in aqua ancti. ex eis quoqꝫ que
lac multiplicant est vt bursi vaccini. ʒ. j. suma-
tur ꝛ ut vas in quo purum existit vinum mittat
ꝛ bibatur. Aut si farinam in mola trium accipiatur ꝛ cum vino misceatur ꝛ colatum ad bi
bendum detur. Amplius mammille exsterco
re turdorum cũ lacte asine ꝛ oleo more empti

Digitized by Google

liniantur. ¶ Aut ex eo qđ est in interiore parte melongie elixare. ℥.i. sumatur ⁊ cum digitis in vino dissoluatur ⁊ ad potandum detur. ¶ Medicamen validum. ℞. seminis aneti. ℥. tij. seminis trifolij andacoche. semis porri. aā. ℥.i. eleis sulle herbe artetice seminis fenugreci. aā. ℥.ij. totum cum succo fen. ⁊ melle ⁊ butyro misceatur ⁊ in potu sumatur. ⁊ cum lac nocumentuz fecerit sui multitudine propterea ꝙ constrictione retinetur. ⁊ propter suam spissitudinem minuatur per id qđ pauci exsiit nutrimenti: ⁊ comestione eius qđ paz nutrit ⁊ emplastro pectori ⁊ māmillis suppositio ex cymino ⁊ acero aut luto absoluto ⁊ acero aut lentibus cocto in aceto: ⁊ post ipm potu rei salsevratur: ⁊ silr comestione mente. ¶ Et māmillas qdem blandis manibus multum fricare lactis efficit multitudinem. ¶ Lac vero maluz hñs odorem medicañ. de dando in potu vinum boni odoris: ⁊ ad comedendum dando cibū boni odoris. Regimen aūt qđ est tractum ex tpe partus nutricis est qñ opz: vt partus sit ꝓpinquus. nō tñ valde: imo sit a tpe quo pepit mensis vnus ⁊ dimidius ad minus: aut mēses: duo sitꝫ die quē peperit masculus ⁊ si partus eius ꝑm tps nāle. ⁊ non sit ipsa q̄ aborti fecit neqꝫ aborsuz facere ꝙsueuerit. ¶ Nutrici ꝑterea ē ꝓcipiendū. vt ꝓpato vtatur exercitio vt nutriē tibus boni chimi alatur ⁊ ne vllomodo aliqs cum ea coeat. hoc. n. sanguiē permiscet menstruum ⁊ lactis odorez corrumpit: ⁊ ipsius minuit q̄titatem: imo forsasse impregnat: ꝛ quo nocumentū duobus attinens filijs exit. ¶ Et nutrici qdem ꝓpea ꝙ illud qđ in sanguine est subtile ad embryonis nutrimentū redit: ⁊ embryoni qdem ꝓpea ꝙ id qđ ad ipm venit ex nutrimēto ē paz: ideo ꝙ alius lacte idiget. ¶ In tota ꝑterea ipsius lactatione opz ⁊ ꝓprie ꝛ eius lactatiõe ꝓma vt aliqd lactis mulgeat ⁊ vt fluat ⁊ vt ipm ꝓssione mueꝛ ne pungat vt ex multa suctione gule ledat instra ⁊ meri ⁊ faciat ipsum debilitari. Et si ante lactatiõm quaqs vice paz melius ad lābendum deꝛ: tamen erit: ⁊ si cuz pauco vinoso fuerit: erit bonū. ¶ Neqꝫ multū lac ad sugeñ. vna vice dandum est: imo melius est vt paz ei deꝛ ad sugeñ. ⁊ sepe parus interpositis spatijs. Quiqs. n. cū ad sugeñ. datur vice vna tñ vt satiet: ꝓtingit extensio ⁊ inflatio ⁊ ventositatū multitudo ⁊ albedo vrie. Si ergo hoc accit: oz ne lacteꝛ: ⁊ vt famelic' lōgo tpe teneaꝛ vt studū ipēdaꝛ ad hoc dōec istud digeratur. ¶ Et ꝑm ꝓm in ꝓmis diebus cum lactandus est: est vt in ꝓma die ter lacteꝛ: ⁊ si q̄ in ꝓma die ipm lactauerit alia fuerit ꝗ mater ipsius erit melius. ¶ Silr si nutrici mala acciderit cōplo: aut egritudo dolorosa melius erit vt alia ipm lacter donec saneꝛ. ¶ Et silr si neꝯe fuerit dare ei medicinā q̄ ꝛtutē ⁊ qualitatē habeat diantem. ¶ Liqꝫ post lactationē dormiturus est eius cuna vehemēti motu nō est mouenda: qm lac in ipsius stō concutitur: imo suauiter mouēda est. ¶ Fletus quoqꝫ paruus ante lactationem ei confert. Naturale aūt tps lactandi est tps duoꝝ annoꝝ. Q̄ si infans aliō a lacte desideraverit ordinate est ei tribuendū: nō tñ est ei violenter ꝓhibendum. ¶ Postqꝫ vero duales apparere ceperint dentes ipse ad nutriens mouēdus erit ordinate qđ sit fortius. Res tñ dura ad masticandum nō est ei danda imo ꝓmo deꝛ ei panis quē ei masticauerit nutrix. deinde panis cū aqua mellis aut cuz vino aquato: aut lacte. Et tunc qdem parum aque ei tribuatur: ⁊ in aliqbus vicibus que cū pauco vino sit mixta nec permittaꝫ ad repletiones peruenire. Q̄ si vomitus sponte superuenerit ei: ⁊ ventris inflatio ⁊ albedo vrine ab oi re abstine eum: ⁊ melius est vt ipsius nutriens ei tardetur donec inungatur in balneo. ¶ Deinde cum a lacte amouendus erit: opz cuā vt a lacte ordinate amoueaꝫ: ⁊ nō subito: ⁊ vt fiant ei glādes ex pane ⁊ zuccaro. Q̄ si perfide māmillas quesierit ⁊ eas semp fugere voluerit ⁊ fleuerit: sumende sunt myrrhe ⁊ mentastri. aā. ℥.4. ⁊ terende ⁊ ex eis moze emplastri māmille epithimande. ¶ Ad sūmum aūt dicemus ꝙ ifantis regimen est humectatio propterea ꝙ eius complexio ad hoc est conueniens ⁊ ꝙ ea in sui indiget nutrimento ⁊ augmento ⁊ exercitium temperatum ⁊ non multum: ⁊ hoc quidem est ei sicut naturale: quoniam natura quasi accipiēdo eum augmentat. ¶ Cum autem ambulare ceperit: moueri duris moribus non erit ꝓmittendus nec ad ambulandum ⁊ sedendum est ponendus antequam secundum naturaz ei debiderium fiat ne cruribus ipsius ⁊ dorso nocumentuz accidat. ¶ Et melius quidem est vt in primis cum sedet aut super terraz ambulet ponatur in corioleni ad sedendum ne terre asperitas scalpat ipsum ⁊ fustes aut cultelli: ⁊ his similia ex eis que pungunt aut incidunt remoueaꝫ: ne sint corā eo: ⁊ custodiendum: ē ne ab alto labatur loco. ¶ Cumqꝫ caninus apparuerit: ab omni re que ad masticanduz est dura abstinendus erit ne materia: vnde canini creantur resoluatur propter masticationem quam desiderat: ⁊ tunc quidem ipsius gingue ex cerebro leporis ⁊ adipe gallinaceo fricari debent ob hoc enim origo fit facilis. ¶ Cumqꝫ gingiue scinduntur caput ⁊ collum ex oleo abluto cum aqua calida conquassato fricanda sunt: ⁊ ex oleo in aures ipsius parum guttati infundatur. ¶ Cum autem tam possibile fuerit vt cum eis mordeat: tunc sunum masticare desiderat digitum. Quapropter tunc ei dandum erit frustum radicis ireos que nondum valde siccata fuerit: hoc namqꝫ in tempore isto ei

Digitized by Google

confert ꝛ vlcera in gingiuis ꝛ dolores phibet.
¶ Et similiter os eius fricari ꝺz ex sale ꝛ mel le ne dolores isti accidant: postea iam cum bene nati fuerint aliquid erit dandum ꝛ ex succo liquiritie aut radicis ipsius que nonduꝫ vehementer exiccata est: vt in ore teneat: ꝛ preterea confert collum ipsius fricari cū canini nasciꝰ ex oleo dulci aut alio dulci oleo: diū ꝑ hoc loqcepit dētes erūt fricādi: ꝛ pcipue eoꝝ radices.
¶ De egritudibus q̄ infantibus accidūt. C. iij.

Apostemata ginguaꝝ.
Uentris solutio.
Uentris constrictio.
Acuitas gingiuarum.
Spasmus.
Alcuzes.
Tussis.
Anhelitus malitia.
Alcola.
Fluxus h̄oꝝ ab aure.
Apa cerebri calidum.
Aqua capitis.
Albedo pupillarum.
Oculoꝝ iflatio febris.
Dolor ventris.
Sternutatio freq̄ns.
Bothor i toto corpe.
Tumor iguis ex fletu.
Apa vmbilici.
Vigilie ꝛ ploratus
Singultus.
Debilitas stomachi.
Somnia mala.
Apostema gule.
Oregmon.
Uentris inflatio.
Egressio intestini.
Tenasmon.
Uermes
Excoriatio coxarum.

Attentio ꝓmissa de medicandis infantibus est nutricem' regere. Et si affuerit suspitio q̄ in ipsa sit sanguinis repletio minuenda erit aut vero sanda. Et si repletio ex humore fuerit ipe erit euacuandus. Ꝺ si necesse fuerit naturam cō stringere aut soluere: aut vaporem a capite ꝓhibere aut mēbra anhelitus rectificare: aut cō plexionis malitiam permutare medicandum erit per ea que comeduñ ꝛ bibuntur que ad hoc sunt conuenientia. Cuiꝰ medicabiꝫ ventris solutione aut venter ei de natura euenerit ꝛ fuerit multus aut medicabiꝫ vomitu: aut venerit ei nāturaliter aduentu forti melius erit vt ipsum ea die alia lacte. noiemus ergo particulares egritudines que infantibus accidūt. ¶ Et ex eis q̄ dē sunt apata que eis fiunt in gingiuis cum dentes nascuntur ꝛ apata que eis accidūt in chordis que sunt in pubus mandibularum: ꝛ spasmus qui fit in eis. Cuiꝰ hoc acciderit ipse digito suauiter ꝓmendus erit: ꝛ ex oleis i capitulo originis dentium nominatis fricandus est: ꝛ ex melle cū oleo camomilline ꝙqualiter aut melle cum terebentina ꝛ super caput aq̄ calida ab alto proiiciatur in qua cocta camomilla ꝛ anetuꝫ fuerint. ¶ Ex eis autem que infantibus accidunt est ventris solutio ꝛ ꝓpter cum dentes nascunt: de qua quidam sunt qui dicunt q̄ fit propterea q̄ superfluitatem salitaꝫ sanioſam sue gingiue cum lacte fugit: possibile nō est ne fiat tanta ꝓpterea q̄ natura impedita nō bene digerit: ꝛ ideo q̄ dolor accidit: ꝛ ipse quidem est q̄ digestionem ꝓhibet in debilibus coꝝporibus. Et si hoc paucum fuerit non de eo tibi curandum erit. Ꝺ si timor affuerit q̄ ex eo aduenīat superfluitas. succurrendum erit ei embrocando ventrē eius ex antera aut cymino aut anuso aut ſemine apij aut ventri ipsius emplin superponendo ex cymino ꝛ rosis in aceto infusis aut spelta in aceto cocta. Et si non inuerit hoc edi coagulī sexta pars. 3. i. ꝛ q̄ est supra cum aqua frā danda erit. ꝛ tunc quoq̄ cauendum erit: ne in ipsius stomaco lac caseus fiat dando ea die aliquid q̄ vicem lactis obtineat ſicut oui vitellum mollem aut micaꝫ panis in aqua coctas aut triticum fractum in aqua coctum. ¶ Et est etiā cū eis accit ventriꝫ constrictio: quibus in potu tribuendus est fter cus muris: aut suppositoriuꝫ ex solo melle vehementer coctum faciendum: aut cum mentastro aut cum radicibus ireos sicut sunt aut cōbustis: aut ad comedendum detur eis parum mellis aut terebentine ſm q̄titatem vnius ciceris. ꝛ venter eius fricandus subtiliter est cum oleo aut super ipsius femur vaccinum fel ponen. ꝛ bucoꝝ mariem. ¶ Et q̄nq̄ enim in ipsius gingiuis fit acuitas que sunt epithimāde ex oleo ꝛ cera. Caro quoq̄ putrida que est salita eis confert. ¶ Et est etiam cum eis accidit ꝛ ꝓpter cum est origo dentium spasmus: qui plurimū accidit ei ꝓpter digiue coꝝruptionē ꝛ ex multa neruoꝝ debilitate: ꝛ ei ꝓpter q̄ coꝝpus hꝫ grossum ꝛ humidū. est ergo medicandus ex oleo irino aut ex oleo liliaceo aut oleo allecāne: aut oleo laurino. ¶ Et est etiam cuiꝰ eis accidit alcuzes qui tunc medicandus est cū aqua in qua coquaꝫ ficidis: aut ex oleo violis mixto cum oleo ficidio. Et si existimeꝫ q̄ spasmus qui accit sit ex siccitate: propterea q̄ post febres accidit: aut post ventrem vehementem ꝛ q̄ paulatim aduenit inungende sunt iuncture ex oleo violis solum: aut cuiꝰ pauco cere albe conquassato: ꝛ super ipsius cerebrum proiiciendum. est oleuꝫ violis: ꝛ reliqua ab istis vehementer: ꝛ similiter faciendum est si cuiꝰ sue cum eis accidat. ¶ Est etiam cum ei accidunt tussis ꝛ rheumatismus. Et in his quidem tam preceperunt quidam vt multa aqua calida super ipsius caput proiiciatur cui hoc accidit: ꝛ vt ipsius lingua ex melle multum liniatur: de unde lingue radix prematur: vt multum flatus euomat ꝛ sanetur aut gūmi arabicum ꝛ dragagantum ꝛ semina cydoniorum ꝛ succus liquirite ꝛ penithi sumatur: ꝛ quaq̄ die parum ex eis cum lacte ducis multo detur. ¶ Et est cum infantibus anhelitus malitia accidit. Oportet ergo vt radices aurium eius ꝛ radix lingue ex oleo inunguntur ꝛ fiat vt ipse euomat: similiter eius lingua dilatetur: quoniam vehementer confert ꝛ aqua calida guttatim in os eius distillet ꝛ parū seminis lini cum melle ad labeñ.

Digitized by Google

tribuat. ¶ Et est cū accit alcūa multū: qñ pā niculi. lingue ipsius ⁊ oris vehementer sunt molles vt non patiat ipsa tangi ex nimia ipsoꝝ mollitie quantoplus rasura aquositatis lactis: qñ hoc est qđ multū ei nocet ⁊ ducit ipsuꝫ ad cola. Et deterioꝝ qđ alcola est que nō est matura: ⁊ nigra ⁊ est mortalis. ⁊ q̄ sanatꝛ est alba aut citrina: ⁊ qui eā patiat medicādus est er aliquo leui medicamine alcola nominatoꝝ in libris particularibus. Et est cum viole trite sole ei sufficiunt aut cum rosꝫ. ⁊ nlocaratis mixte. ⁊ est cū succus lactuce ⁊ solatri ⁊ portulace ei sufficit ⁊ si fortioꝝ ista fuerit radix liquiritie trite: ⁊ est cuꝫ i borthoꝝ humidis ⁊ cola conferunt myrra ⁊ galle ⁊ cornices turis vehementer triti ⁊ cum melle mixte: ⁊ est etiam cum eis sufficit rob de moris solum acetosum ⁊ rob ō succo vue acerbe: ⁊ est cum confert ei abluere eas cum vino aut cum aqua mellis postea cōsequenter adhibere eis aliquod eorum que diximus ex desiccativis. Quod si medicamē fortius hoc nēcium fuerit venarum meimeraz ⁊ corticum granati balaustiarum ⁊ sumac. aā. ʒ. vi. sumātur ⁊ gallarū. ʒ. iiij. aluis iameni. ʒ. ij. ⁊ teratur ⁊ cribellentur ⁊ puluerizēt desuper ¶ Et est etiam cum auribus ipsius fluxus accidit humoꝝ: quoniaꝫ ipsius corpus ⁊ precipue cerebꝝ vehementer est humidū. Lana igitur in melle ⁊ vino pontico mirrus cum panco aluiꝫ aut croci aut panco nitri iungēda est ⁊ auribus immittenda. Et est cū sufficit vt lana in vino pontico aut in quo parum croci sit missum. ⁊ intingat ⁊ in auribus mittatur. ⁊ plerūq; accidit ei dolor: auris ex ventositate ⁊ humiditate qui medicandus est ex lino ⁊ origano ⁊ sale ⁊ zuccaro tabarzet ⁊ lentū ⁊ myrrha ⁊ sentibus colloquin. ⁊ cedri. Quodcūq; eorum fuerit coquatur in oleo ⁊ in ipsas gutta proijciatur. Et est cum in cerebꝝ infantis sit apa calidū ⁊ vocatur subundum. ⁊ est cum multotiens eius dolor ad oculum peruenit ⁊ guttur ⁊ fit inde facies citrina. Cerebꝝ igitur eius est infrāndū ⁊ humectandum ex corticibus cucurbite ⁊ citrulli ⁊ succo solatri ⁊ succo portulace propie cum oleo ro. quodcūq; nī fuerit assidue muretur. ¶ Et est cuꝫ in cerebꝝ infantis accidit aqua cuius curam iam nominauimus in cura capitis. Et est cum oculi ei⁹ inflātur. Super ipsos igitur linium cum lacte est epithimandū: deinde in aqua cum qua cocta fuerit camomilla ⁊ albedarūgi abluantur. ¶ Et est cum ei accidit ex multo fletu albendo in suis pupillis qui medicandus est cū succo solatri ⁊ quādoq; accidit cooperture oculi infantis sulacī ex fletu. Et cura eius est etiam succus solatri. Et accidunt ei febres: ⁊ tunc melius est vt nutrix regatur: ⁊ ei etiam detur aliquid sicut succus granati cū oximelle ⁊ melle ⁊ succus citrulli cum panco cāphore ⁊ succaro: deinde fiat vt sudet quod fit cum cāne recentes premuntur ⁊ earuꝫ succus super vticē ⁊ super pedes ponitur ⁊ ipse cooperitur quoniam cum hoc sudat. ¶ Et est cum accidit ei dolor ventris ⁊ torquetur ⁊ flet: ventri ergo supponenda sunt aqua calida ⁊ oleum multū caludum ⁊ parum cere. ¶ Et est cuꝫ ei accidit sternutationes frequentes: ⁊ est cum hoc contingit propter apa in partibus cerebꝝ. Et si ita fuerit medicaī. erit apa infrāndo ⁊ epithimando ⁊ vngēdo ex ifrāntib⁹ succis. ⁊ oleis. Ō si non fuerit ex apate quod ei accidit: bedarūgi tritum naribus eius erit insufflandū. ¶ Et est cum in corpore accidunt ei borthoꝝ. ſꝫ quod ex eis vlceriosum est ⁊ nigrum est mortale: ⁊ ēt si nō fuerit nisi alcola tm̄ erit mortale q̄to magis cum expanderur. Quod autem est albuꝫ est sanius ⁊ similiter rubeuꝫ. Et est cuꝫ in eius egressione multa sequitur vtilitas. Et ipse qui dem medicāde sunt ex subtilib⁹ desiccativis in aqua solutis ex qua ipse lauetur ⁊ in ea coctis sicut rosa ⁊ myrtus ⁊ folia arboris masticis ⁊ tamarisci: ⁊ olea etiam istarum rerum borthoꝝ vero si sane sint diminende sunt donec maturētur deinde curenē. ⁊ si vlcerante fuerint fiat eis vnguentum ex ceruſa: ⁊ est etiam cum necesse est lauare eas cum aqua mellis ⁊ panco nitro ⁊ similiter alcola. Cum autem spisse fuerint digebunt eo quod sit fortius. ⁊ lauabuntur ergo tunc ex aqua baurac cum lacte mixta: ita vt tolerari possit. Quod si fiat eaꝝ caro vesice vaporabitur ⁊ infundetur ex aqua in qua cocte fuerint mirtus ⁊ rose squinantuꝫ ⁊ folia arboris masticis. Sz anteq̄ hoc totum fiat nutricis nutriens meliorare conuenit. ¶ Et est cuꝫ propter multum fletum fit in inguine tumoꝝ aut accidūt aliqua ex causis fissure. In quo quidem iam preceptum est vt anteos teratur ⁊ cū albumine ouī cōspergatur ⁊ desuper ponatur ⁊ cum panno subtile lineo super ipsum stricture fiat. aut lupini amari adusti infundantur in vino ⁊ myrrha ⁊ cocta desuper ponantur. his autem fortiora sunt calida stiptica sicut myrra ⁊ cornices cupressi ⁊ eius nuces ⁊ aloes ⁊ acacia: ⁊ illud qđ in. c. de fissura dicemus. ¶ Et est etiam cum infanti accidit: ⁊ propie cū vmbilicus incidit̄ apostema: ⁊ tunc quidem accipienda sunt assa: el que est almanis ⁊ terbintina in oleo sisamino sunt soluende ⁊ infanti adhibende ⁊ ex eis super vmbilicuꝫ epithimandum. ¶ Et est etiam cum infanti accidit ne dormiat ⁊ incessantur plorer: ⁊ vt os assidue vagiendo moueat. ⁊ tunc quidem necesse ē vt si posse est fiat ꝗtenus dormiat cū cornu b⁹. papaueris ⁊ ipsi⁹ seie ⁊ oleo ⁊ lactis ⁊ oleo de papauere superponendo ex eis cōpositibus ⁊ vtici ⁊ eruca conueniens. ¶ Ō si necessa/

Digitized by Google

rum fuerit aliud istis fortius fiat hoc medicamen. Sem fule nux bedē papauer albū scīm lini grana cauſin porulace semen plātagis scīm lactucar. z semen feniculi z anisum z cymini sumāt z ex vnoquoq; istor aliqd paulatim terat: deinde ꝓia terant z cū eis ꝑs vna pſilij tosti z nō puluerizati ponat: z oia hec cū tanto zuccaro q̄tū ipsa sūt miſceant: z ex eis ifanti q̄titas. ij. z. in potu tribuat. ¶ Si āt voluntas fuerit vt hoc sit fortius tum eo tm̄ opū ponat q̄tū est tertia huius ptis aut minus. ¶ Et est ēt cū infanti accīt singultus cui tunc danda est nux indica cū zuccaro. ¶ Et est cū ifanti accīt vomitus fortis: cui forsan dabit medicetas dauic. j. gariof. ¶ erūm q̄q; ei ꝓfert istō suppone re emplm̄ ex aliquo ꝓstrigenū vomitū debilium. ¶ Et est cuz infanti accit istōi debilitas. Cuius q̄ō stōs tunc er nauſcho cū aq̄ ro. est. limedus aut cū aqua mirti z ei in potu succus cidonioꝝ tribuat cū pua gariof. ¶ tritate z zuccaro aut. iij. octaue. ℈. j. galie muſcate cū pauca ¶tirate mitue. ¶ Et est cū infanti accīt somnia terrefactientia in somno q plm̄ eueniūt ꝓp repleōē ipsius factā ex multa gulositate. Cum ergo cibus corrūpet z stōs hoc senserit, pcedet nocumentū a virtute sensibili ad virtutem formatiuā z imaginatiuā z apparebūt ei somnia terrefactientia. ℥ igit ne stō ipsius valde pleno cogat dormire vt er meile ad lābeñ. et deꝛ ꝙ digerat id qō est in stō isto z deponat. Et est cū infanti accīt aꝑa gule inter os z meri qō q̄q; extendit vſq; ad musculos z spondiles colli: z tunc qō ipsius venter suppositorio soluendus est: deinde ipse est medicandus cuz aliquo qō sit sicut rob de moris z reliqs ei ſimilibus. ¶ Et est ēt cū infanti dū dormit vehementer accīt oregmon cui semen lini triturz cū melle ad lambeñ. est tribuendū aut cimanū tritū melle ꝑsperſum. ¶ Et est cū infanti accīt ventris inflatio cuius medicationē iam noia tumus in. c. de egri. capitis. Et erūm hic referemus rem ei vehementer ꝓferentē. Et est vt organi z castorei z cymini ꝑes sumant equales z trite cōmiſceant z ei in potu tribuant quoz sit pondus. iij. ℈. ordei. Et est cū infanti accīt vt eius intestinū egrediat. Et tunc qō cornicum granatū z mirti recentis z cuppularū glādiū z rosarū siccarū z cortu cōbusti z aluis iamen z vngularū caprinarū z balaustiaꝝ z gallaruz ꝑtes sumende sunt equales z in aqua adeo fortiter coquende donec eorū virtus egrediatur: deinde in eorum aposimate sedere cogat ipso tepido. ¶ Et est cum infanti accīt tenasmon ꝓp frigus qō ei supuenit cui ꝓfert vt nasturtij z cimini. aā. z. iij. sumant z trita cribellentur z butyro veteri vaccino conſperſa ad bibeñ. cuz aqua frigida detur. ¶ Est cum in ventre infantis ꝗmes minuti ꝓcreant ei minus nocumẽt z plm̄ circa anum in quo ēt longi gñant: sed tam raro ꝓcreant i ipso. Logi aūt medicant ex aq̄ ascetb ō q̄ modicū i lacte i potu ē tribuen. ℈ ei⁹ fortitudinē. Et fortasse necū erit vērū ipsi⁹ emplm̄ supponē ex borou z cacule z vacio felle z colocynthidaz pulpa. sed ad puos curādos q sunt in ano eleni z venaz rubearū aneps vna sumēda est: z zuccari ℈m sui magnitudinem: z deinde cū aq̄ ad bibendū det. ¶ Et est q̄n infanti in cora accīt excoriatio: z tunc q dem myrtus trita puluerizāda est desup aut radix ireos pulueriza aut roſe trite aut ciperū aut ordei farina aut lentū. ¶ De regine infantū cū mutant ad etatē puerilē. Cap. xiij.

Oꝛtet vt tota intētio sit in meliorando moꝛes pueri z moderādo ipsos: z hoc qdem est vt obseruet ne fortis ira neq; timoꝛ vehemēs ei accidat neq; triſtitia neq; vigilie: z istud sit considerando semp vt ei adhibeat quod desiderat z appetit: z nō pmittat esse coram eo aliquid quod ipse abhoꝛreat: z in hoc due ꝓsiſtunt utilitates: vna in ipsius anima vt crescat ipso a puericia sua existente bonoꝝ moꝝ. z fiet ei habitus fixus: z altera est i coꝛpoꝛe ipsius. q̄n sicut mali humoꝛes malitie complexionis speciem sunt sequentes: ita cum ex consuetudine acciderint sequitur eos complexionis malitia. Ira namq; vehementer calefacit z triſtitia muſcum exiccat z pigritia virtutes larat animales z complexiones ad ſlegmatis proprietatem inclinat. In temperamento ergo moꝝ custodia sanitatis anime z coꝛporis simul consiſtit. Cum autem puer a somno excitatur balneandus est: deinde dimittendus est ludere hoꝛa vna: postea aliquid ad comedendum ei dandum: deinde dimittendus est ludere ꝓpoꝛtionis postea balneandus: deinde cibandus z ℈ plus possibile est aquam super cibum bibere non est permittendus ne cibus crudus penetret anteq; digeratur. ¶ Cum āt sex habuerit annos magistro tradendus erit: qui eum doceat in quo etiam gradum est ordinandus. z neq; est cogendus assidue in scholis moꝛari. ¶ Cumq; ad hanc peruenerit etatem minus erit balneandus z eius labor ante comestionem erit augmentandus: neq; vinum erit ei dañ. z propie cum aliquis calide complexionis fuerit z humide: quoniam nocumentum quod ex vino timetur z ipsum est colere rubee in potatoꝛibus generato ei cito adueniet z vtilitas que ex vini potatione generatur est vtine prouocatio z humectatio iuncturarum quoꝝ non indiget ipse. Non enim eius colera rubea est multa: que in vena sit prouocanda neq; eius iuncture humectatione indigent: sz pmittēdus est aq̄; dulcez limpidā ℈ ꝺ̄ſideriū i potu sumē. z ꝙ q̄ erit curſus ſ gēdi eoꝝ dōec

Digitized by Google

ad.xxij.perueniant annos cum sollicitudine illius quotidiana qō in eis est ex minoratōe hūi dinarū ipsoꝝ ex ꝓcessione exiccationis ⁊ indurationis. ¶ Ordinādi ergo sunt minorando exercitiū ⁊ sepando ab eo qō nos laborare facit inter pueritiā ⁊ adolescentiā: ⁊ tēpanū conuertitur exercitiū. Post hāc ꝺo erate sit eoꝝ rēgiū regimī sanoꝝ ⁊ ꝓseruatio sānatis. Nos igit ad ipsam mutemus ⁊ sermonē de rebus ꝓnuntiamus in quo ꝓtinent rei habene i regimīe adolescētiū nēcie ⁊ ab exercitio incipiamus.

¶ Doctrina scda.dictiōis tertie.ō regimīe qō ē cōe albalegith: cuius sunt.xx.capitula.

¶ De regimine adolescentiū cōi ⁊ ꝓseruatiuo summa de exercitio. Capitulum.i.

p Propterea q̄ plm regis ꝓseruatiōis sanitatis est vt nos exercitemur postea cōsilio: deiū doctrinēdi regimētiō sermones ab exercitio icipe debem⁹. ¶ Dicemus itaq; q̄ exercitiū ē motus voluntarius pp quē anhelit⁹ magnus ⁊ frequens est nēcuis.⁊ ad ipsum qō pagen. puersus ꝑm mo^m siue eq̄alitatis ⁊ in hora sua nullo indiget eoꝝ medicamētoꝝ q̄ mālib⁹ nēcia sūt egritudinibus ⁊ egritudininus q̄ ea sequuntur ⁊ ex eis accīt: ⁊ hoc qō est cā reliquū eius regimen ꝓueniens est ⁊ rectū. ¶ Et huius qdez declaratio est qm̄ qūadmodū scis nutrimēto indigētes sumus ⁊ nr̄e ꝓseruatio sanitatis ē ex nutrimīto nob ꝓuēiēte q̄ eq̄le exit i q̄titate sui ⁊ q̄litate. Nullū aūt ex nutriētib⁹ q̄ sūt in po^a cū oi coralitate sui ad nutrimentū mutatur in effectu: imo in vnaq̄q; digone aliq̄ ex eo superest supfluitas ad quā eūandā studet nā. Cerūm nāe eūo solū^o non est eūo ꝓpleta: imo ꝓcūldubio ex supfluitatis cuiusq; digōnis remanet abstersio ⁊ impressio. Cūq; hoc frequēter fiet ⁊ iterabitur ⁊ aggregabit ex eo aliquid mensurā hūs: ꝓuenient ex eius aggregatione supfluitates male corpus a multis ledētes ptibus. Cū.n.putrefient egritudines gñabunt putridas ⁊ si ipsaꝝ q̄litas fortis fiat malitiā gñabunt ꝓplonis ⁊ si eaꝝ q̄titates multiplicentur ꝓuenient inde accīnia repletiōis ꝓdicta. Et si ad aliq̄d mēbrū fluxerint apta gñabunt ⁊ ipsaꝝ fumū sub ē spūs ꝓplonem corrūpent. Nobis ergo nēce est eas ꝓcūldubio eūare. ¶ Earum āt eūo ꝑm plm non ꝓpleur neq; est ꝓuenies nisi cum medicinis fiat venenosis q̄ ꝓcūldubio nām frangunt que ēt si venenose nō essent: nō posset esse quin eas bibere nāe laboriosum esset. quēadmodū dicit. Hyp. q̄ medicina purgat ⁊ uetterat. ⁊ preter hoc totū cum humore supfluo ⁊ hūiditatibus nālibus ⁊ spū qui est vite sub a ptē magnā eūat: ⁊ hoc quidē totū est ex eo qō virtutē mēbroꝝ principaliū ⁊ eis seruientiū debilitat: ꝫ ergo ⁊ alia sunt impedimenta replonis cum in sui dispōne diminuta fuerit aut cū eūabit. ¶ Amplius exercitius est res q̄ magis phibet ne replonis mā cōgregē cuz alia regimina ꝓuenerit ei ⁊ est id quo calor inatus renouat ⁊ corpi lenitatis cōfert vsum. Ipsum nāq; subtilē amplificat facit calorē ⁊ qō ex supfluitatibus congregāt quaq; die dissoluit: ⁊ motus eas in labendo iuuat ⁊ ad loca vñ egredi solēt ꝓducit. Quibus ergo diebus non ꝓgregāt supfluitas de qua sit curādū. ¶ Et ꝓter hoc est sicut diximus q̄ calorem inatū accrescere facit ⁊ iuncturas ⁊ chordas duras efficit: quāobrem opationes efficere pñt ⁊ a passiōibus secure fiūt ⁊ mēbra aptaredit ad nutrimentū recipiendū. pp illud qō ab ipsis ex supfluitatibus expellit virtus igit attractiua mouet ⁊ mēbroꝝ duritiē resoluit ⁊ mēbra facit lenta ⁊ humiditates subtiliat ⁊ poros dilatat. ¶ Exercitiū aūt relinquēs in ethicam frequenter incurrit: qm̄ mēbroꝝ debilitāt virtutes ꝓpea q̄ motū diminuunt qui inatū eis defert spm̄ qui vite cuiusq; mēbri instrm exit.

¶ De speciebus exercitij. Cap.ij.

e Exercitiū aliud ē ad qō pueit ex ocupatione alicuius hūanaꝝ opationū aliud est exercitiū puꝝ qō ē illō qō intenditur. ſ. qō est exercitiū nīs ex q̄ exercitij q̄runt iuuamenta qō hꝫ duas. ¶ Ma exercitiū aliud est multū: aliud est paucū: aliud est fortē ⁊ vehemens: aliud est debile ⁊ leue: ⁊ aliud est velox ⁊ aliud ē tardū: ⁊ aliō est athleticū. ſ. cōpositū ex fortitudine ⁊ velocitate: ⁊ aliud est laxū ⁊ inter oia duo extrema reperit eq̄le. ¶ Exercitij ꝺo spēs sunt luctari ⁊ manibus cōtendere ⁊ pugnare in mandibulis ⁊ currē ⁊ icedēdi velocitaꝫ ⁊ iacere cū arcu ⁊ salire sursuꝫ ad rēa qua fiat suspensio: ⁊ sup pedē vnum saltare ⁊ cū ense aut cū lancea scrimire ⁊ equare equos ⁊ calchu manibus qō est vt hō sup pedū extremitatē stet ⁊ manus suas ante ⁊ retro veloci extendat motu. Et he quidē sunt exercitij spēs notabilis. ¶ Exsubtiliū ꝺo exercitiorū spēbus est exercitiū qō fit in vindationibus ⁊ in cunis stando aut sedendo aut iacēdo aut pua nauicula intrando aut nauicula piscatorum. ¶ Iste aūt fortius est vectari in equis ⁊ camelis ⁊ lectucis ⁊ in plaustris vehi. ¶ Et ex fortioribus qō exercitijs sunt ea que fiūt cā pestribus armis: ⁊ est vt homo cursuꝫ strungat suum in loco campestris ludi vsq; adfinem: deinde retro redeat ⁊ incessantur spatium quaq; reuersione minuat donec in medio stet capite reuerso. ¶ Et ex eis est loca costarum que sunt sub ascellis manib⁹ ad anteriora porrectis brachijs verberare ⁊ manus ad inuicē pcutere ⁊ in plano salire ⁊ in alto ⁊ ludere cuz virgis alchelisirā retortis. ⁊ cum pila magna ⁊ ludere cū reuolutōe virgarū: ⁊ in aditorij

Digitized by Google

tor: muſculis ſe adiuuicē capiendo ⁊ eleuare lapidē ⁊ equos currere ⁊ ipſos in circuitū reproducere. ¶ Eiumbaraſe quo q̄ multas hȝ ſpēs: ex q̄bus eſt vt quiſq; luctantiū in medio ſui cōparis manus ſuas teneat: ⁊ ipſum petrungat ⁊ quiſq; ipſorū laboret vt a ſuo ſocio ſoluatur altero ipſum tenente. ⁊ eſt ēt vt manus ſuas ſupra ſuum cōparē ꝓtorqueat ⁊ dexteras ſuā ad ſui cōparis dextrā porrigat ⁊ ſiniſtram ad ſiniſtrā ⁊ facie ipſius ad illius faciē uerſa ⁊ ipſe eleuet eū ad ſuperiora: deinde reuoluat eū ⁊ q̄q; incurueē ⁊ q̄q; erigat: ⁊ ex eis eſt impulſio que duobus ſit pectoribus. ⁊ ex eis eſt vt quiſq; eorū ſui cōparis colli teneat ⁊ ipſum ad terrā trahat: ⁊ ex eiuſdē pedes torquere ⁊ ipſos p̄mere ⁊ calcancos ſui cōparis ſuis calcaneis apire: ⁊ que hȝ ſimilia erūt ex modis quos luctatores faciunt. ¶ Ex exercitijs ℞o velocibus eſt vt quiſq; duoꝝ cōpariū locū cū ſuo cōpare velociter ꝑmutet ⁊ ialiendo ad poſteriora retroſum tendat: ⁊ altera ad anteriora ſm ordinem aut abſq; ordine. Et ex eis eſt exercitiū qđ fit duabꝰ acubus ſubſeliorū ⁊ frequenter ad poſteriora ſaliendo: ⁊ eſt vt hō ſtet in aliquo loco: deinde a duobus ſuis latentibus duas ſubſeliorū acꝰ in terrā figas inter quas ſit vnus paſſus poſtea incedat mutando que a dextra eſt ad ſiniſtrā ⁊ que a ſiniſtra ad dextrā ⁊ ſit hoc q̄ velocius poſſe fuerit. ¶ Et exercitia qđ fortia ⁊ velocia ſunt q̄ebus admixta aut exercitijs ſuauibus. ¶ Amplius exercitia fieri debent ſm diuerſos mōs ⁊ non ſm vnuz eſt ſtatū. ¶ Vnūq̄q; ꝑterea mēbrū exercitiuz hȝ ſibi ꝓpriū: ⁊ manifeſtū gō ⁊ pedū exercitū non eſt res occulta. Pectus vero ⁊ mēbra anheli tus q̄q; exercentur voce grauia ⁊ magna ⁊ q̄q; acuta ⁊ inter eas mixta: ⁊ hoc ēt exercitiuz eſt oris ⁊ vuule ⁊ lingue ⁊ colli ⁊ decorat colorē ⁊ mundat pectus ⁊ ipm exercitat cum exuffiatōe ⁊ retentōe anhelitus: ⁊ hoc erit totī corpori aliq̄d exertū ⁊ ipſius dilatat cānales: verūtū magnā longo tpe efficere vocē eſt timoroſum: ⁊ ſi que fortis eſt ꝑduret nēcia fit multa aeris attractio in qua eſt timor. ⁊ ſi ſit longa erit neceſſe multū expellere aeremun quo magnus erit timor. ¶ Aid legeū. ꝑterea ſuauiter eſt incipieū. deinde vox ordinate eſt exaltanda poſtea cū fortior fcā fuerit ⁊ creſcit ⁊ lōga fuerit tpe ipſius ponēi. erit tpatū: q̄a tūc magnū affert iuuamentū. Qđ ſi eius tpe ꝓlongabit: erit i ipſo timor: tpatus ⁊ ſanis. ¶ Vnuſq̄q; ꝑterea hō ſm ſe hȝ exercitiū. ¶ Exercitiū vero qđ eſt debile ſicut reuolutio i cuma illis eſt pueriens quos febres debilitauerūt ⁊ pualeſcentibus: qui ſe mouere non poſſi neq; ſedere ⁊ quos ellebori potio debilitauit: ⁊ que ſicut ipſi ſunt: ⁊ egritudinē in diaphragmate hūbus. ¶ Lūq̄ ſuauiter fieri dormire facit: vē roſitates diſſoluet: ⁊ ꝓfert reliqs egritudinum capitis ſicut ſtupori ⁊ oblitioni: ⁊ cōmouebit deſideria ⁊ nās excitabit. ¶ Lū aūt ſuperfluū fuerit motus erit pueriēnus ei q̄ hȝ ſicut premittitur ⁊ febres cōpotas ⁊ flegmaticas ⁊ habenti hydropiſim ⁊ dolore pōdagricū ⁊ egritudines renū cū h vnguento inūc. efficit aptā euacuationē: ⁊ debile q̄dē ei qui eſt ⁊ debilior: ⁊ forte ei qui eſt fortior. ¶ In plauſtris aūt vehi has efficit opōes: ſed ꝓpiores magis q̄ huiſmodi i cōdire facit. ⁊ ē ēt cū q̄dā plauſtris humor facie retroueria: q̄d vſus declinati ⁊ eius obfuſcationi magnū ꝓfert iuuamentum.

¶ In puis vero nauibus ⁊ magnis fert cōfert lepie: ⁊ hydropiſi ⁊ apoplexie ⁊ frān ſtōi ⁊ eius inflationi: cū cū cordā littoribus maris fuerit cōmouebit ei vomitus: ⁊ deinde ſecet ⁊ ꝓfert ſtō. ¶ Sed nauibus fert i mare altuz eſt fortius in remouendo egritudines q̄ noſa nimius: ꝓpea q̄ fm aiam leuia ⁊ triſtitia diuerſificant ⁊ fm mēbra nutrendi: eoruz ergo exercitiū corporis exercitiū eſt ſequens. ¶ Eſt ſus ꝑterea exercitat res inſpirando minutas ⁊ q̄q; ordinādo ipm vt res luminoſa leuiter tueat. ¶ Audit ēt exercitat ſonos auſcultando occultos: ⁊ quandoq; oſcultādo magnos. ¶ Vnūq̄q; ēt mēbꝝ exercitiū hȝ ſibi ꝓpriū: ⁊ hoc qđ i ꝓpriatōe ſanitatis cuiuſcūq; mēbri referem? cū libꝰ diſpōem? ꝑticulare. ¶ Exercitio ꝑterea vtēs ſibi cauere dȝ ne exercitij cale facto ad id qđ ex mēbris ſuis ē debile pūctat niſi ꝑ modū ꝑdi. v. g. oȝ vt cui varices accīt pedes i exercitio quouis nō multū mouean: ſz ipm diminuat ⁊ ſuū ꝑficiat exercitiū cū eis q̄ ſunt corporis ſupiora ſicut collo ⁊ capite ⁊ manibus ideo vt exercitij opō ad ipſius pedes a ſuperioribus preueniat. Corporis ꝓpea debilis exercitiū oȝ vt ſit debile: ⁊ fortis vt ſit forte. Et eſt tibi ſciendū q̄ vuiq̄dq; mēbrū per ſe hēat exercitiū qđ eſt ſibi ꝓpriū vt quēadmodū occulo eſt ꝓpriū intueri qđ eſt ſubtile ⁊ guttaris vocem ingroſſare vel augmentare poſſq; hoc ordinate fit ⁊ ſimiliter dens ⁊ auris: ⁊ eodem modo omne in ſuo capitulo.

¶ De hora incipiendi exercitium ⁊ menſurandi ⁊ ordinandi ipſum. Capiij.

Hora qua inceptio exercitij preparatur oportet vt corpus ſit mundū ⁊ ne in parabus intrancoriū ⁊ venarum chymi filueſtres ⁊ mali cruſtāt quos exercitiū in corpore diffundat: ⁊ vt cibꝰ exterius taz ſit digeſtus in ſtō ⁊ epate ⁊ venis ⁊ vt viscerus cibi hora iam aduenerit. ⁊ hoc q̄dem declarat vrine ſm ſubam ⁊ colorē materiarū: et erit h prima hora digōis: cū.n. taz longe fuerit ⁊ nā aliquo tpe in nutrimento miniſtrare deſierit ⁊ ignitas in vrina accenſa fuerit ⁊ citrinitas naturalis terminus tranſierit

h

Digitized by Google

exercitiū ipediens erit qñ virtutem deijcier: ꝛ pp hoc dixerūt qđā q cū forte exercitiū necū est bonū est ne sustōus vehementer inanitus: imo fit in eo paucū nutriens: ꝛ in hyeme q dē fit grossuz ꝛ in estate subtile. ¶ Amplius qui exercitat ñ est plenus melius est ꝗ exercitet cum est vacuus: ꝛ melius est vt exerciteť cum est calꝰ ꝛ humidus ꝗ vt exercitet dum est frigi. ꝛ sic. ꝛ ex horis qđ ipsius melior est equalitas. Est aūt cū exercitiū hoiem cale ꝛ sicce cōplōnis ad egritudines pducit: cū igit discesserit ab eo sanabit. ¶ Oꝑ ꝓterea vt qui exercitat icipiat ꝛ supfluitates ab interioribꝰ expellat. s. testinis ꝛ vesica: deinde exercitet. verūm ꝓparationis fricatiōe pus vtat que nām vinificet ꝛ poros dilatet: ꝛ oꝛ vt fricatio cum re aspa fiat: deinde oleo inungat dulci. postea ꝑm ordinem iungat donec mēbrū pressiōe nō vehementis penetratōis cōprimat: ꝛ fit hoc manibus multis ꝛ diuersis obuiantibus sibus: nō vt hoc ad oēs musculoꝝ pueniat pres: deinde dimittat fricatus ꝛ exercitari incipiat. In tpe aūt veris horaruz ipsius melior est que est iuxta meridiē in domo tpata ꝛ in estate oportet ipsum precedere. In hyeme vero rōi pueniens erat vt fere vsq; ad nocte tardaret: sed alia ꝓhibēcia hoc verant: in hyeme igit locus tepefieri oꝛ ꝛ tpate calefieri: deinde exercitio vtet. in hora que melior exit ꝑm illud qđ diximus in digōe nutrientis ꝛ expulsione supfluitatū. In quātitate aūt exercitij tres res sūt cōsiderande. Una earū est calor qñ dum in ipso bonitas auget adhuc est hora: ꝛ secda motus qñ dum leues ꝑueuerant adhuc est hora: ꝛ tertia mēbroꝝ dispō ꝑm ipsoꝝ inflamatōes: qñ dum ipsoꝝ auget inflamatio adhuc est hora. ¶ Cum aūt dispōes iste minui ceperint ꝛ sudor vaporalis ꝛ resudatio liquida facta fuerit diminuendū erit. Cū aūt diminutum fuerit redeundum est ad oleuz qđ sudare facit ꝑcipue si anhelitum sui exercitans tenuerit. Cuq; die primo ñ^m exercitij ipsius cognoueris ꝛ ipsuz nutrieris ꝛ nutrientis quātitatē quā tolerare vez cognoueris nil in secda die mutes: sed nutriens ipsius ꝛ exercitium ꝛ die secundo mensura ꝑm eius tertium in die prima.

¶ De fricatione. Cap. iiij.

f Fricatio alia ē dura q extēdit ispissat: alia est mollis q laxat: ꝛ alia est multa que macrescere facit. ꝛ alia ē tpata que ingrossat. Cuq; h ꝓponēt puenient paria nouem. Et est ē fricatio que est aspa. s. cum pannis asperis que sanguinem ad exteriora velociter trahit. Et alia est leuis cum palma aut cū pannis lenibus que sanguinem contingit ꝛ ipsuz in membro ꝓtinet. Oꝑ aūt ex fricatione queritur est corporum raroꝝ inspissatio ꝛ mollium induratio ꝛ spissoꝝ rarefactio ꝛ duroꝝ mollificatio. Est ꝓterea ꝓparationis fricatio que est ante exercitiū ꝛ incipit fieri suauiter que cum voluntas surgendi adest stringit ꝛ indurat. ꝛ est fricatio reductionis que est post exercitiū: ꝛ vocat ēt fricatio quescere faciens ꝛ qđ in ea intendit est superfluitatū in musculis retentarū resolo ex eo q per exercitiū non erāt vt vaporet ꝛ nō accidat fatigatio: ꝛ oꝛ qđē vt ꝗ fricatio illa mollit ꝛ suauiter fiat. Ds que ex ea melior est illa que est cū oleo que cū duritie ꝛ grossitie ꝛ asperitate facienda non est qñ mēbra inde eraspērant ꝛ pueri ab augmēto ꝓhibent: sed in adolescētibus est eius ipedimētū minus. Oꝑ si in fricatione ꝓtingat error qui ad ꝑtem durities declinet est sanior error qui ad molliciē ꝑē declinat qñ forte resolōne facilius est corrigere ꝗ corpus molli fricatōe ad recipiendū coruptiones ꝓparare ꝗ fricatio dura ꝛ aspera cū supflua fuerit in corpore puerorū ipsos crescere ꝓhibeat. ¶ Et tu qdem non inuenies hoc post apud rememorationē horę fricatōis ꝛ cōditionē ipsius verūm in hac hora reductionis declarationē addemus. ¶ Dicemus itaq; qđ ipsa ꝓ certo est ac ñ esset altera pars exercitij in qua cum oleo incipiēs. est ꝛ fortificande. deinde cum ea ad mediocritatē est declinandū. neq; dum in sua existit fortitudine est dimittēda: ꝛ melius qđ est vt dum fit multe super eā ꝓiungant manus. ¶ Fricatus ꝓterea mēbra sua fricara post fricationes extendere oꝛ vt ab eis supfluitates expellant ꝛ falsā sumat que ad ꝑtem mēbroꝝ olim ipsis extensis, pcedat: ꝛ tunc quātoplus poterit suum ꝓtineat anhelitum ꝛ ꝑcipue cum musculi ventris lassi fient ꝛ pectoris musculi si facile fuerit extendentur. postea ēt musculi ventris in fine rei parum extendantur vt intestina inde aliquā hēant reductionē ꝛ iter hoc ꝛ hoc eat ꝛ se supinū ꝓiciat ꝛ suos pedes pedibus sui corporis cōmiscat. ¶ Exercitantū vero excellentes aerem inter sua ꝓtinet exercitia: sed cū reductio qñq; in medio interponit exercitio. Ꝓm nāq; diminuit. deinde ad ipm redit si ꝓiungendi exercitium voluntas affuerit. ¶ Non aūt multa indiget fricatione cum oleo qui vult reductionē nisi in ipso dispō fuerit que sibi non placet ꝛ nisi non reductionē querat. Oꝑ si fatigationē senserit oleo inungat sicut nosabunus. ¶ Et siccitatez si senserit fricatio augmentanda erit donec ad equalitatē ꝑueniat. ¶ Fricatio ꝑpea qñq; iuuat ꝛ fortis ꝓssio cū tps ē dormiēdi qñ corp alleuiat ꝛ hūiditates ad tūctura fluē ꝓhibet.

¶ De balneo ꝛ noiandis balneis. Cap. v.

h Hic aūt hoī in cuius regie nr cōsistit sermo balneando resolōnē faciēs non est nēcia: qñ corpus ipsius est mundū: ꝛ neq; qui balneo indiget

eget ipso nisi vt ab ipso hẽat calorẽ subtilem ⁊ humiditatẽ tpatã. ¶ Quapp̃ usi in ipso nó multam debent facere morã. ¶ Dõ sit in fontẽ descẽderint in ips̃ ingrediant̃ quo usq; ipsarũ rubet ⁊ inflat̃ supficies ⁊ in ꝓncipio resolõnis ab eo remoueant̃. ¶ Et aer in circuitu eorũ aquam dulcẽ fundẽdo humectet̃ deinde velociter labentur ⁊ egrediant̃. ¶ Ops̃terea ne exercitatus ad balneũ velociter pgat donec perfecte quiescat. ¶ Balneorũ vero dispões ⁊ earũ ꝯditiones tam declarauit ⁊ in alio loco retulit. ¶ Restat nũ qõ h dicere debem? est qp oẽs balneandi ꝑm ordinẽ balnei casas ingredi debẽt ⁊ neq; in domo cala morent̃ nisi ꝑm quãtitatem que eis nocumentũ non inferat: ⁊ regescere faciat pp̃ supfluitatis resolõnem ⁊ corporis ad nutriens preparationẽ: a debilitate ipm̃ custodiendo ⁊ ab aliqua forti cãr̃ febrũ putridarũ. ¶ Qui vero impinguari desiderat balneus post comestionẽ ingrediat̃ si securus fuerit ne opilones accidant. Et qui bene se custodire voluerit si cale fuerit cõplõnis oxymel bibat pp̃ opilonũ ꝓhibitionẽ: ⁊ si frigide fuerit cõplõnis diamentastruz sumat ⁊ diatriompipereon. ¶ Qui aũt vult resolvẽ ⁊ macrefieri balneandus est duz est fameficus ⁊ tbi multum morabitur. ¶ Sed qui sanitatẽ vult ꝓseruare balneus ingredi dz postq̃ digestũ est qõ est in stõ ⁊ in ẽse: ⁊ si tunet vt colera ebulliat rubea si hoc fecerit ⁊ se lotus balneauerit ante balneationẽ rem sumere dz subtilez quã comedat. ¶ Et qui calide exit cõplõnis colera abũdans rubea hoc est ei nocium ⁊ hmõi ab ingressu domus balnei calide ꝓhibendus est. ¶ Et eis aũt qbus ista cibant melius est panis in succo fructuz infusus aut in aqua ros. Et se custodire debent ne rem frigidã actu bibant in egressione balnei aut in balneo: quoniam pori sunt apti quare frigus nõ tardat̃ gn ad mẽbroz̃ ꝓncipaliũ corpora ꝓcedat ⁊ ipsoruz corrũpat virtutes ab oi quoq; re vehemẽtis caliditatis se custodire debent ⁊ ꝓcipue ab aqua: qm̃ si eam sumpserint timeñ. erit ne cito ad mẽbra penetret ꝓncipalia ⁊ accidat ptisis ⁊ ethica. ¶ Ꝓterea sibi caueant ne cito balneum egrediant̃ ⁊ caput post ipm̃ discooperiat ⁊ corpus ad recipiendũ frigidarem exponant.

¶ A balneo vero egredi dñt si tps fuerit hyemis suis bene cooperti pãnis. Sed qui febrez hz a balneo se custodire dz in hora febris: ⁊ q solõnẽ hz ꝓinuentis aũt apa. ⁊ tu qõ tam sciuisti er eo qõ precessit qp balneũ est calefaciẽs ⁊ infrãs ⁊ humectans ⁊ desiccans ⁊ inuans ⁊ impediens. Et eius qõ iuuamẽta sunt somnum facere ⁊ aperire ⁊ abradere ⁊ resoluere ⁊ digerere: ⁊ nutrimentũ ad cutis supficiẽ attrahere ⁊ ipsius iuuamentũ non est nisi in resolone eius qõ resolui volunt ⁊ ut expulsione eius qõ volunt expelli in ꝓtenãli ⁊ in retentione vẽtris ⁊ remotione fatigatois. Eius aũt impedimenta sunt debilitare cor si multũ morati fuerint ⁊ facere sincopim ⁊ nauseam ⁊ humores quietos mouere ⁊ eos ad putrefactionẽ ꝓparare ⁊ cum eis ad mẽbroz̃ debilitatẽ recepracula declinare. ergo ab eis accidunt̃ apostemata in occulto mẽbroz̃ ⁊ in corũ supficie.

¶ De ablutione que fit cũ aqua frã. Ca. vj.

b Qc qõ cõuenienꝫ non est nisi cum regimen vndiq; ꝓseruatur ⁊ cuius etas ⁊ virtus ⁊ figura ⁊ tps sunt cõuenientia: ⁊ neq; fastidiũ neq; vomitum neq; ventrem neq; vigilias: neq; remanentes hz neq; est puer neq; senex: ⁊ in hore in qua ipsius corpus est leue ⁊ motus conuenientes. ⁊ est cum hoc sit post ablutionem aqua cala fcãm ad hoc vt exteriora fiant fortiora. ⁊ vt calor renneat̃ nãlis. ¶ Dõ si volueris affuerit vt istud sit oz ne aqua multũ fi fcã: imo sit tpata: ⁊ est cũ hoc sit post exercitiũ. Et tunc qõ oz vt fricatio aute ipsam fiat fortior q̃ solebat: sed inunctio sit ex oleo quẽadmodũ solebat ⁊ sit exercitiũ post fricationẽ ⁊ inunctionẽ tpatã: aut sit parũ velocius q̃ solebat deinde post exercitiũ in aqua frã subito natet ut ipsius mẽbra simul dura fiant. postea ꝓueniet ea ꝓ mensurã sue lentitatis quãuz tolerare vz añq̃ supueniat horripilatio: deinde cum egressus fuerit fricetur sicut noiabimus. Et eius cibus augmentũ suscipiat ⁊ potus diminutionẽ. Et ꝓsidere t̃s reuersionis sui colonis ad ipsum ⁊ calonis eius ex quo fuerit scã qp eius mora fuit moderata: ⁊ si tarda fuerit scietur qp mora prolixior fuit q̃ debuit. ipse igit̃ alio die mensurẽt ꝑm qp ex hoc scitũ fuerit ⁊ est cũ post fricationẽ ⁊ colonis ⁊ calonis reuersionẽ uertũ aquã ingredi: sed qui hoc agere voluerit gradatim in ipso ꝓcedat ⁊ calidiore die qui est in estate hora feruoris ꝑ̃ incipiat ⁊ sibi caueat ne ventus sit tbi ⁊ ne illud post coitum pagat: neq; post cibum qui non fit digestus neq; faciat hoc post vomitũ neq; eñonẽ neq; post colicaz passionẽ neq; vigilias neq; corporis debilitatẽ neq; stõi neq; post exercitiũ nisi q illud agitur valde fortis ꝑm modũ quẽ diximus cũ aqua autem frigida lauari ꝑm modus quos diximus calorem naturalem subito ad interiora pellit. Postea confortat ipsuz vt fortior fiat ⁊ egrediatur extra multum.

¶ De regimine ei? qõ cõedit ⁊ bibit. Ca. vij.

o Docet vt sanitatis conseruator: studeat ne cibi ipsius subã sit aliq̃ nutrientiũ medicinaliuz sicut olera ⁊ fructus ⁊ reliqua ab ipsis: qm̃ subtilia sanguinẽ sunt adurentia: ⁊ grossa sunt ipm̃ flegmaticum faciencia ⁊ corpus grauantia.

¶ Oportet aũt vt cibus sit talis qualis sunt

Digitized by Google

carnes ⁊ ꝓp ꝛie carnes hedoꝝ ⁊ vitulorum lactentium paruoꝝ ⁊ agnoꝝ ānuaillum. Et tritum ab extraneis rebus purgatū qđ meliꝰ fuerit collectum cui nullū accit nocumentū ⁊ res dulcis ꝓuenientis cōplōnis ⁊ vinū bonū odorem bonū hñs. ¶ Alia aūt ab iſtis nō reſpiciat niſi ꝑm modū fuerint medicationiſ aut ꝑm ꝓſeruationē. ¶ Fructus tñ nutriēti magiſ ſiles ſunt ficus ⁊ vue valde mature ⁊ dactili in regionibus ⁊ ciuitatibus in qbus eſſe ꝓſueuerunt. Verūm cū aliqs hec comederit ſi ſupfluitas inde ꝓuenerit ad ipſam feſtinet eūandam. ¶ Oꝑ ꝓterea ne aliqs comedat niſi poſt deſiderium neqꝫ in hoc tardet cū deſiderii ebullierit niſi fuerit mendoſus vt ebrioꝝ deſiderū ⁊ hūanam faſtidiū qm̄ tolerare famē iſtōm putridis replet humoꝛis. ¶ In hyeme ꝓterea nutriens actu calm̄ comedat ⁊ in eſtate friduꝫ aut qđ parue ſit caliditatis: ⁊ neqꝫ calitas nꝫ frigiditas ad rem ꝓueniat quam ſuſtinere non poſſit. Scias aūt q̄ nihil eſt deterius ſaturitate i tpe ſterilitatis quā fames ſequit in tpe ſterilitatis ⁊ ecōuerſo ſed tū ꝓuerſio eſt deterioꝛ. Videm⁹ enim multos qbus in tpe ſterilitatis cibus defecit: poſtea cū in tpe fertilitatis abundauit repletos fuiſſe ⁊ mortuos: ꝛ vehemēs repletio i qualibet diſpōne ſit ꝓnecabilis ſiue ex comeſtione ſit ſiue ex potu. Quot nāqꝫ hoies ſupfluſe repleuerunt ⁊ ſuffocati interierunt. ¶ Cuꝰ aūt erroꝛ ceciderit in comedendo aut bibēdo aliqđ medicinalium nutrientiū: regeñ. erit qđo digeraſ ⁊ matureſcat ⁊ ipſe eſt cuſtodiendus a malitia cōplōnis que ex cotimeſ accipiendo poſt ipm qđ ſit ei ꝛium donec digeraſ. Qđ ergo frm̄ fuerit ſicut cucumer ⁊ cucurbita tpetur cum eo qđ ei exit ꝛium ſicut allea ⁊ portulaca. Et ſi fuerit calm̄ temperet cū eo ⁊ qđ ei fuerit ꝛium ſicut cucumeres ⁊ portulaca. Et ſi opilatuum fuerit ſumat qđ aperiat ⁊ euacuet: deinde famē diu toleret. ¶ Et neqꝫ ipſe neqꝫ oēs q ſanitatē cuſtodire volunt aliqđ comedant niſi deſiderii fuerit certū ⁊ ſtōus ⁊ ſapiora inteſtina a ꝑmo nutriente eñata fuerint. Qđ. n. coꝛpoꝛe eſt deterius: eſt nutriens ſup nutriens qđ nō eſt digeſtum nutriere. ¶ Et ꝓterea nihil eſt deterius q̄ faſtidium ⁊ ꝓprie qm̄ fuerit faſtidium ex malis nutrientibus: qm̄ cū faſtidiū ꝓuenerit ex groſſis nutrientibus hereditare facit iunctura ꝛ dolores ⁊ renū ⁊ diſinā ⁊ podagrā ⁊ ſplenis ⁊ epis groſſitiem ⁊ flegmaticas egritudines ⁊ meſicas: ſed cū ex ſubtilibus accidit nutrientibus ꝓuenient ex ipſo febres acute ⁊ errātice ⁊ maligne ⁊ apoſtemata mala acuta. ¶ Verūm qñqꝫ neceſſe eſt aliqđ cibuꝫ aut rem cibo ſilem mittere ſap alium cibum q ſit ei ſicut medicina. v. g. ſicut illi qui nutrientia comedunt acuta aut falſa: deinde poſt tps i quo nōdum completa fuit digeſtio conſequēter eis adiungunt res humectantes ex nutrientibus ſapoꝛem non habentibus. Et iſtis quidē hoc ſufficit regimen ⁊ exercitium nō eſt eis neciuꝫ. Et horum ꝛia diſpōni eſt diſpoſitio coꝛpoꝛis groſſis cibarijs poſt aliqđ tps ꝑm admittet qđ velociter digerit ⁊ eſt acutum. ¶ Amplius parua mora poſt comeſtionē ipſam in iſto que ſcere facit ⁊ ꝓprie cum dormiendi poſt ipſam voluntas affuerit. Accidit ꝓterea aie horribilia ⁊ motus coꝛporei fortes digōnem fieri ꝓhibent. ¶ Et in hyeme qdem cibi pauci nutrimenti nō ſunt edendi ſicut olera: ſed nutriens magis eſt edeñ. qđ eſt ex granis ⁊ fortis etiam ſoluditatis: ⁊ in eſtate huius ꝛium. ¶ Ex cibo etiam nullus ita eſt replendus: vt nō ſit ibi locus ſuperfluus: ſed ab eo eſt remouendus reliquis deſiderij adhuc in aia remanētibus: hec enim famis reliquie poſt horam vnam deſtruuntur. ¶ Et in hoc vſus eſt cōſeruandus: qm̄ deterioꝛ comeſtio eſt que ſtōi facit grauitatem ⁊ deterioꝛ potus eſt qui temperatū egreditur ⁊ in ſtō natat: ⁊ ſi aliquo die ſupfluerit ſequēti die famelicus manat ⁊ ſōno vtatur prolixioꝛe in loco temperato in quo neqꝫ ſit calor neqꝫ frigiditas. Qđ ſi ſomnus ei nō aduenerit multo vtatur inceſſu ſuauiter ⁊ continuo in quo non ſit quies neqꝫ requies ⁊ parum puri vini bibat Ruffus ingt. Inceſſus hic mihi plꝫ ⁊ ꝓprie poſt prandiū. qm̄ vnitate operatiōis cene ꝓparat. ¶ Oꝑ ꝓterea vt poſt comeſtionē ꝑmo ſup dextrū latus dormiat pauco tpe: deinde ſuper ſiniſtrum reuoluat: poſtea reuoluat ſe ſup dextrum. ¶ Et debes ſcire qđ multis coopiri pānis cerucal eleuare ex illis exiſt que in digerendo iuuant: ⁊ ad vltimū qdem vt mēbroꝝ ſitus ad inferiora ſint declinātes ⁊ nō ad ſuperiora. ¶ Et cibi qdem menſuratio exit ꝛ vſuꝫ ⁊ virtutem ⁊ vt meſura eius in eo q ſane ē virtutis ſit talis cū ipſū recipit q ei grauamen nō afferat ⁊ hypocōdria nō tendantur neqꝫ inflet ⁊ rugitum nō faciat neqꝫ nauſet. Et non accidat ex eo nauſea: neqꝫ caninū deſiderū neqꝫ cāus neqꝫ ingenij pigritia neqꝫ unſōnicitas: nꝫ ipſius ſapoꝛis in ructibus poſt tps repiat: qm̄ cū poſt longū tps ſapoꝛ i oꝛe regni fuerit erit deteri⁹. ¶ Declaraſ aūt q̄ cibus ſit ꝑtis cū ex ipſo nō ꝓueniat magnitudo i pulſu ⁊ i anhelitu pulitas: hoc nāqꝫ non accidit niſi ꝓpter q ſtōus cōprimit diaphragma ⁊ ꝓp hoc fit anhelitus paruus ⁊ inſpiraſ ⁊ cordis neceſſitas ꝓbet aug⁹. Magnificaſ ergo pulſus: qm̄ in virtute non exit debilitas. ¶ Alie ꝓterea cui poſt comeſtionē accit calitas ⁊ calefactio nō vna tm̄ comedat hora: ſed paulatim ꝓ intervalla ꝓpter ne ei ex replōne diſpō accidat q̄ ſit ſicut tremor: que poſtea ſequaſ calor: ſicut fortis febris cū caleñt cibus. ¶ Amplius q q̄ñ ei ſufficit digerere nō valet comedēdi numerū multiplicet ⁊ q̄ñ-

Digitized by Google

tatem minuat. ¶ Delicus ꝓterea nutriẽte indiget vehemẽter humectãte ⁊ paꝛ ⁊ calefaciente. ¶ Colicus ꝯo eo qꝺ humectat ⁊ irrãt ⁊ ille qꝺem in quo sanguis calꝯ gignaꝛ ⁊ bonus nutriẽtibus indigetfris ⁊ pauci nutrimẽti. Et ille in quo sanguis generaꝛ flaticus nutrientibus pauci nutrimẽti idiget in qbus calitas sit ⁊ subtilitas. ¶ Nutrienta ꝓterea ordinem in sui receptiõe hñt in quo sanitatis ꝓseruatoꝛ sollicitus esse ꝺz ne illud qꝺ subtile ẽ ⁊ cito digerit post fortẽ nutriẽs qꝺ sit eo durius i cibo sumaꝛ: ꝯ ꝑ ipm ⁊ fugabit illam natabit nõ hñs viã q̃ penetret: putrefiet ergo ⁊ corrũpet: ⁊ corrũpet illud qꝺ ei admiscebitur. Ide ẽt nõ ꝓmo comedere ꝺz cibũ labilẽ ita vt post ipm cibũ fortẽ ⁊ duꝛum in cibo sumat: qm̃ cũ ipso labet cũ ad intestia penetrabit eo nõdũ tam integre digõ ⁊ tum debebat. ¶ Pisces quoq; ⁊ q̃ eis similaꝛ post laboꝛiosum exercitium comedendi nõ sunt: corrũpent. n. ⁊ corrumpẽt hũoꝛes. ¶ Holus ꝓterea sunt qꝺam qbus ꝓcedit comedere illud i quo virtus exit stupꝛica antecꝯ fuit comedãt cibũ. Et isti qꝺem sunt stõi laxatiẽ hñtes ex quoꝝ stõis cibi descensus fit velociter ⁊ nõ i eis moꝛat donec digeratur. Quapp stõi dispõ ⁊ aꝰ cõplo semper est ꝑsideranda. ¶ Et est ẽt aliqs holus in cuius stõ cibus corrũpit subtilis q̃ cito digeri solet: ⁊ fortis q̃ tarde soleꝛ digeri in ipo digerit. Et hic qꝺem est cuius stõus est igneus. ¶ Et ex eis est q huic exit ꝺrus quoꝝ gsq; ꝑm. fuit vsum est regẽdus. ¶ Regiões quoq; nãs hñt ꝓpꝛias. Et vsus sunt res exꝛõnẽ: ⁊ hoc qꝺem obseruandũ est: ⁊ ꝺz vt experimentũ in hoc rõnẽ vincat. Est nãq; cibus q̃ solet comedi in quo aliud exit nocuꝰ ⁊ est ꝓuenientioꝛ tono nõ vsitato. ¶ Unaq; ꝓterea figura ⁊ cõplo holis cibum hz ꝓuenientẽ ⁊ sibi ad quẽ nutrandum si voluꝛtas ei affuerit nocuꝰ ei faciet ⁊ impeꝰ. Ex holibus quoq; est cui aliqꝺ nutriẽtũ bonoꝝ ⁊ laudabiliũ nocentiõm ergo relinq̃re est ei ꝓuenies. ¶ Ille ꝯo in quo mala digeruñt nutrienta ob hoc nõ decipiaꝛ: qm̃ post dies in ipso mali gignuñt humoꝛes egritudines faciẽtes ⁊ pnecãtes. ¶ Et sepe ẽt ꝓcedit ei in cuius corpoꝛe mali habeñt humoꝛes vt rem bonam largiter comedat ⁊ ꝓpꝛie cũ nõ paꝛẽ vẽtrem sibi solui ꝓpea qꝺ est debilis. ¶ Cum ꝯo sicꝯ corpus aꝛ fuerit ⁊ ad resolutiõdũ facile nutriendus erit ex nutriente humido qꝺ cito digeraturiz raꝛa corpoꝛa magis tolerare possint nutrienta grossa ⁊ diuersa ⁊ sint longinqoꝛa ad hoc vt causę nutrimẽtę ea ledãt ⁊ magis apta recipere exterinsecaꝛ cãp impedimẽta. ¶ Amplius q̃ multaꝝ ꝑsueuit comedere carnẽ si ocius fuerit frequẽter sibi minuere ꝺz. ¶ Et ille cuius complo ad frigiditatem declinat lãgueris bibere ꝺz ⁊ triferas ⁊ ex eis que stõm ⁊ intestina ⁊ venas q̃ sunt iuxta ea mundificare cõsueuerunt. ¶ Et nihil quidem deterius est qꝫ diuersa nutrienta simul admiscere ⁊ post in comedendo ipꝰ prolongare. Cum. n. postremuꝫ nutriens aduenit pnũ iam inceꝑit digeri nutrientis ergo partes in digerẽdo non simulanꝫ. ¶ Opꝰ ꝓterea re scire qꝺ nutriẽs melius est qꝺ melius sapit ꝓpterea qꝺ stõus ⁊ virtus retẽtiua vehementer ipsi applicanꝫ cũ bene fuerit subẽ ⁊ fuerint oia principalia mẽbra sm̃ operationem sibi adinuicem ꝓuenientia ⁊ sana ⁊ ista qꝺem est condicio qꝺ si cõplones sane non fuerint ⁊ mẽbra in suis complõnibus diuersificñ fuerintq; ep aꝛ a stõ diuersum sm̃ diuersitatem que fit supꝛa nãlem nõ erit istud ꝑsiderandum. Et unpedimẽtus ꝯo nutrientus bene saporosi vehementer grossi est qꝺ possibile est vt homo ex eo multũ comedat. ¶ Ex vicibus ꝓterea sationis comestõis melius est vt homo vna die semel ⁊ altera bis mane ⁊ vespere cõmedat. verũm in hoc vsus vehementer est cõsiderandus: qm̃ si ille qui bis in die comedere ꝓsueuit semel comedat debilitabit ⁊ laxabitur eius virtus. Sed qui digerendi debilitatez hz bis cõedere ꝺz raro cõedat semel i die. ¶ Et q semel in die comedere consueuit si ad bis comedendũ redibit accidet ei debilitas ⁊ pigritia ⁊ laxitas: ⁊ si fine comestione ꝓmanserit nocte illa debilitabit: ⁊ si cenauerit nõ digeret ⁊ accident ei rucms accidi ⁊ malitia aie ⁊ nausea ⁊ ꝺus amaritudo ⁊ lenitas vẽtris ꝓpea qꝺ stõ inuisit rem quã nõ ꝓsueuit: ⁊ accit ei aliqꝺ accidentium: q̃ accit ei cuius nutriens nõ bene fuit digestũ q̃ nãc scies. ¶ Et ex eis qꝺes que accit ei sunt dolꝯ ꝺis stõi ⁊ mordicatio ⁊ vt debit sibi qꝺ oia eius interiora ⁊ intestina sint suspensa ꝓp vacuitatẽ stõi ⁊ ꝓpea qꝺ in seipso colligit ⁊ ꝗritur ⁊ mingit vrinam ardentez ⁊ egerit rem ardentem. ¶ Et est ẽt cuz in extremitatibus accit frigꝰ ꝓpea qꝺ colera rubea stomacũ inflãmauit. Et hoc qꝺ est magis in collcas hñbus complones ⁊ sitꝫ in eis qꝺ hñt in stõ coleꝛã rubeã ⁊ nõ in toto corpoꝛe ⁊ corrũpetur somnus ⁊ delatere in latus reuoluetur. ¶ Corpoꝛa ꝓterea hñbus i qbus colera rubea magis aduniꝫ est neꝯe ꝑatim comedere ⁊ vt tam velociter sit qtus sit aꝛ qꝫ balneẽt. alia ꝯo ab eis exercitari debent ⁊ ẽt balneari deñ cibari sed comestio balneatoꝝ non ꝓcedat: qꝺ si alicui necium fuerit comedere ante exercitiuꝫ solũ paꝛẽ tali sũere ꝺz mensuꝛa vt digeri possit antecꝯ suũ inciꝑat motũ. Et quẽadmodũ ꝺz momm̃ q est ante comestiõẽ debilem nõ esse: ita necesse est ei ne motus q ẽ post ipsãs sit nimis molliter ⁊ suauiter. ¶ Corrupto ꝓterea desiderio qꝺ ad res declinat acutas ⁊ neq; dulces diligit neq; vinenosas nil est melius qꝫ vomitũ cũ tali quali est oxymel cũ raphano post pisces

Digitized by Google

puocare. ¶ Aut aſſit ex hoibus pinguis exit o3 neq; ilico cū egredit balneum comedat: 3 expecter t paruū dormiat ſomnū: t hinc qdez ſe mel comedere in die eſt conueniens. ¶ Amplius nō ilico poſt comeſtionē eſt dormiendū cibo natante t ab ſorti motu ℞tum plus poſſibile eſt abſtinendū ne cibus anteq; digerat̄ pe netret aut ſine digōne labat̄ aut pp inundatiō3 corrumpatur. neq; poſt ipm multa bibēda eſt aqua q̄ inter ipm t corpus ſtōi ſeparatiō3 faciat natare. Sed expectandū eſt t nō eſt bibendus donec de ſtō deſcendat. Et hoc qdem declarat ſupioris ventris leuitas: q; ſi ſitis ei neceſſitatē fecerit modicū aque frē ſugendo ſumat t ℞to plus fuerit frā tantominus ex ea ſufficiet. Et hō qdem ℞turas ſtōum alleuiat t colligit. ¶ Ad ſūmum dō o3 vt poſt comeſtionē bibat qs t nō in hora comedēdi ℞turatem aliq̄s que cibo conferat. ¶ Sitim aūt tolerare t cum ea dormire infrāus t humectatis cōfert t febres ex cola rubea hūmbus nocet t ſiſi tolerare famē. ¶ Colera ꝓterea rubea abundantibus ex tolerantia famis accit vt cola rubea ad ipſoū deſcendat ſtōs. Cuq; aliq̄d comederint ipſorum corrūpent cibi t i ſomno t in vigilijs accidet eis illud qd̄ noſauimus ex eis que accit cuius corrūpit cibus. Eis quoq; accidet vt comedēdi volūtatē amittāt. Quibus tunc dandū eſt aliqd qd̄ hoc deponat t eoz reſoluat nām cū eo qd̄ eſt lene t nō faſtidiens ſicut ꝓuna ꝓpaxurafcet. ¶ Cuiq; deſiderū reuerſus fuerit comedant: 3 corpora hūmida cū hūmidtate nā li hūtes velocireſolōni ſint aptu: neq; tantū famis tolerent ℞tum corpora ſicca pauce hūidtatis hūtes nili hūidtatibus plena fuerit aliis ab eis q̄ ſunt in ſuba mēbroz eoz cū bone fuerint t ꝓuenientes t recipientes vt nā eas i nutrimentū in effectu cōpletū ꝓuertat. ¶ Vinus quoq; poſt cibū eſt ex rebus magis impedientibus: q̄m digerit velocitez t penetrat t facit penetrare cibū cū nondū ſit digeſtus t facit hē reduare opilationes t putrefactiōs. ¶ Res ꝓterea dulces ad faciendas opilatiōes ſunt veloces: q̄m nā eas trahit ātēq; digerant̄. ¶ Et opilatiōes qdem ad multas ꝓducunt egritudines tales q̄us eſt hydropiſis. ¶ Groſſities ꝓterea aeris t aque t q̄ maxime eſt in eſtate eſt ex eis q̄ cibum corrumpunt. Ideo non eſt malū vt ſuper ipm vinum ꝓparatum bibant aut aquaz calam in qua cocta fuerint xiloaloes t maſtix. ¶ Et ꝓterea cuius inteſtina cala fuerint t fortia cum groſſum comederint cibum: frequenter accidet vt ipſius nutriens ventoſitates efficiet t ſtomacum t partes eius tendētes t egritudo miachia inde etiam procedit. ¶ Qui aūt ſtomacum hz vacuum cum rez comedit ſubtilem ſtomacus poſt ipſam ſtringit t ſi poſtea rem comedere voluerit groſſam refugiet ab ea ſtomacus: neq; eam digeret quare corrumpit nili inter ea ipſe poſitum fuerit. Et in hmōi quidez diſpōne melius eſt vt groſſus cibus paulatim ꝓemittatur: q̄m ſtomacus tunc a ſubtili nō terrebitur. ¶ Cū aūt in aliq̄ comedente repl̄o ſuperfluerit: aut quia eius ſtō aliqs inundauerit motus aut aliquis admiſcebitur potus ad vomendum erit ꝓperandum. Cū ſi hoc ei defecerit aut vomere nō poterit aquā calam paulatim bibat: q̄m repletionem deponet t ſomnū afferet. Ad dormiendum ergo ſe ꝓſternat t ℞tum voluerit dormiat. Cū ſi hoc nō ſufficerit aut ei nō aduenerit conſidera ſi te natura excuſabit ab expultione bonum erit. t ſi non tuna ipm cū eo q̄ ventrem ſuauiter ſoluit. Et calefactum qdem cum tali qualis eſt trifera t zuccaruz roſ. egōnem faciens: aut mixtum cū origano murabato: t infrātum cū tali quale eſt cyminum murabarum t fericzem t tambi. ¶ Et potu qdem impleri melius eſt ℞ impleri cibo. ¶ Et ex eo qd̄ eſt conuenies ſumere eſt aloes poſt tale quale eſt cibus hē ad magnitudinem truz ciceri aut medā. 3. aloes t medā. 3. maſticis t ſextā. 3. daurac. ¶ Et ex eo qd̄ eſt leue eſt ſumere ex terbintina ſm quātitatem duoz cicerum aut trū. Et eſt cum eis admiſcetur quātum ipſa eſt aut minus ex baurac. ¶ Et ex eo q̄ conueniens t vehementer laudatum eſt paz epithimi cum vino. Quod ſi nihil hoz ſufficerit dormiat ſomnū longum t die vna a comeſtione abſtineat. Et ſi allenatus fuerit balneet ſe t pānum calm ventri ſupponat t nutriens ſubtilier. Et ſi cum hoc toto nō digeſtus fuerit t grauitatē t tenſionē t pigritiaz fecerit ſcias q̄ tam vene replete ſunt ex ſuis ſuperfluitatibus: q̄m nutrienti multo t ſuperfluo hz accidat vt in ſtō digerat̄: raro tm̄ digeritur in venis: imo in ipſis remanet crudum t extendit eas: t q̄q; ſcindunt̄ t gnāt pigritiam t laborem t anxietatēs. Ipſe igit medicandus eſt cū eo qd̄ ex venis expellit. qd̄ ſi neq; hoc ſenſerit: imo fatigatiōne tm̄ aliquo tpe queſcat: deinde fatigatiōis ſpēm que accidit medicetur cū eo qd̄ mō noſabimus. ¶ Si vero aliqs in ānis multū ꝓceſſerit neq; ipſius corpus ex nutrimento tm̄ receperit ℞tum ſuſcipiebat dū eſſet iun ēis t eius nutrimenta fiant ſuperfluitates nō tm̄ o3 comedere ℞tū ſolebat: imo minus. ¶ Et cum ille q̄ regimē ingroſſare ꝓſueuerat regimen ſubtilianerit t ingredietur ex aere in foramina: t hoc eſt qd̄ regimis groſſitudo impediebat: ſed iam nulla regimis groſſitudo impedit ea in ſubtiliante vero regimine cum ad ipm ingroſſando redit accidunt opilationes. ¶ Et calidoz nutrientium impedimenta emedent̄ cum ſirupo acetoſo t quam maxime de ſemibus: q̄m ipſe eſt magis tuuas ℞ omnes ſpēs ſirupi acetoſi ſi fuerit de zucca

Digitized by Google

ro. Sed si fuerit de melle simplex sufficit. Et frigidorum que ex eis sunt hydromelle ⁊ sirupo ipsius ⁊ diacymio. Et que ex eis sunt grossa complōnem hīs caldam cum sirupo acetoso de fœnibus seminibus: ⁊ complōnem hīs frigidam ea corrigat cum pauco diatriōpipereō aut diacalamēti. ¶ Nutriēta vero subtilia magis sunt sanitatis conseruatiua ⁊ virtute minus mouant ⁊ fortitudinē: ⁊ grossa sunt istis contraria: ei igitur qui confortatione indiget nutrienta fortis chimi sunt necessaria ⁊ vehemētis famis ꝺrum. Verūm ex eis nō multus comedant: ideo vt digerant. ¶ Exercitati p̄terea ⁊ multi labous magis sunt tolerātes nutrienta grossa quos fortitan i digerēdo iuuat fortis somnus: ⁊ q; in ipso fiunt ꝓfundi. Sed accidit eis ꝓpea q̄ multum sudant ⁊ ex eorum corporibus multa resoluit q̄tas: q̄ ipsorum epata ex nutriente rapiunt illud qō nondum fuit digestum ⁊ ꝓparat eos ad egritudines pernicioſas in fine vite aut in eius principio: ⁊ ꝓ ꝓte q; sunt in sua ꝓfectes digestua q̄ ex sua hīt corruptione qō si destruit cum eis frequenter accīt vigilie ꝓpter cum senescunt. ¶ Fructus p̄terea recentes non sunt boni nisi laboriosis exercitatis colla rubea abundantibus ⁊ in estate ⁊ eos ante comestionē comedant. Et ipse quidē sunt sicut chrysomila ⁊ mora ⁊ meloues ⁊ pſica ⁊ prūna. Quod si alijs regantur rebus ⁊ non istis erit melius: qm̄ omnis res que sanguinez aquositate implet q̄ in corpore ebullit sicut succus fructuum extra: ⁊ ea hora inuamētum ꝑsert nī ipm̄ ad putrefactionē parat: ⁊ sūr illud qō sanguinē hūore implet crudo: ⁊ q̄cq; cōferat sicut cucumeres ⁊ alcherer. Et ꝓp hoc qui his nutriētibus multum vtunt febribus sunt apruis prius infrigudēt. ¶ Et tu quidez scire debes q̄ humor aquoso plerūq; accidit vt fiat pas ⁊ hic erit cum nō resoluetur ⁊ in venis remanserit: ⁊ cum isti exercitijs vti ceperint antēq̄ hmōi aggregenē aquositates ⁊ ultio cum fructus comederint et exercuerint resoluēt aquositates iste ⁊ minuēt impēm qō ꝑ eas hīt. ¶ Scire q̄ debes q̄ cum in sanguine fia exit crudum: aut aquositas ꝓhibet ne cibi nutrimētum corpori adhereat. ¶ Oportet p̄terea vt q fructus comedit post ipsos incedat: deīn post ipsos comedat aliq̄d ad hoc vtilabantur. ¶ Nutrienta vo q̄ aquositatē gñant ⁊ humorē crudum ⁊ colam gñant febres ꝓpea q̄ ex q̄ ex ipsis sunt aquosa faciūt sanguinem putrefieri: ⁊ que ex eis sunt viscosa ⁊ grossa ꝓ ꝓterea q̄ fortamina claudunt: ⁊ ex eis colica: ideo q̄ corpus calefaciūt ⁊ ꝓp sanguinis acutatem qui per ea gñatur. ¶ Dlera vo colica quandoq; multum conferunt in hyeme quemadmodum que ex eis sunt insipida q̄cq; multum conferunt estate. ¶ Vō si alicui necessarium fuerit nutrientia comedere mala paucis vicibus ⁊ non frequētibus eis vtatur ⁊ cū eis musceat qō sit eis ꝺrium. Et cui quidē res ducis nocumentum ꝑbet: acetosa bibat sicut acetum ⁊ granata ⁊ sirupum acetosum factum ex vino acri ⁊ cydoniꝫ ⁊ his similia ⁊ vsum habea euacuandi. Et cui acetosum nocuerit post ipsum mel sumat aut vinum antiquum: ⁊ hoc quidem faciat ante maturationem ⁊ digestionem similiter vncruosi nocumentum ponico emendat sic sunt castanee ⁊ grana myrti ⁊ silq̄ de syria ⁊ alnabac ⁊ zarur: ⁊ amaro sicut emula muraba: ⁊ salso ⁊ acuto sicut cauguamec ⁊ alleis ⁊ cepis ⁊ econuerso. ¶ Cum vero alicuius corpus malis fuerit repletum humoribus cum subtilitate ipsum nutrientibus laudabilibus copiose refice. ¶ Et illum cuius corpus ad resoluendum facile fuerit nutri humido q̄ velociter digeratur. ¶ Balinquit humidum nutriens est quod ab omnibus qualitatibus ē separatum ⁊ est quasi insipidum: quoniam nec ꝺulce nec̄ acetosum nec̄ amarum nec̄ acutum nec̄ ponticum nec̄ salsum. ¶ Rax p̄terea est magis tolerans nutriens grossum q̄ solidum. ¶ Nutriēta quoq; sicca assidue comedere fortitudinem cadere facit ⁊ colores corrumpit naturam siccat. Et ex vncruoso fit otiositas ⁊ auferur desiderium. ¶ Ex frigido fit otiositas ⁊ subtilitas: ⁊ ex acetoso fit senium ⁊ similiter ex acuto ⁊ salso fit stomaco nocumētum ⁊ salsum etiam impedit oculum. ¶ Amplius cum vncruosum nutriens ⁊ conueniens comedit post malū nutriens corrumpet ipm̄. ¶ Nutriēs q̄ viscosum est tardus ad descendendū ⁊ sūr curulli cū suis coricibus velocius descēdunt q̄ excorticati: ⁊ sūr pāls cū suo furfure velocius descēdit q̄ cribellat'. ¶ Labonon p̄terea regimē cū subtiliat ⁊ post rez comedit grossam sicut rizuz cum lacte post famē acuit sanguinē ⁊ fit vt ipse ebulliat vnde nutrimentionis ꝓuent, nec̄ tras: ⁊ pauc fit ex quo fiat minutus ⁊ sūr tram hīs. ¶ Scire p̄terea debes q̄ dulce nutriens rapit natura ante q̄ mature sciat ⁊ digerat ⁊ corrumpit sanguinē. ¶ Nutrientium q̄ iudicia q̄cq; sunt ex pte cōpōnis ipsop. Experimentatores nr̄i indi ⁊ aij iam dixerunt q̄ lac cū rebus acetosis edēn. nō est: nec̄ pisces cum lacte: qm̄ inde ad egritudines peraenē ꝓmanentes sicut lepra: nec̄ comedi debet mel cū raphanis nec̄ carnibus volatilium: nec̄ sanguis post rizum cum lacte: nec̄ in pulmito ponat oleū aut res vncruosa que in eneo steut vase: nec̄ comedat assatura q̄ fuit assata sup prūas reti. ¶ Libaria quoq; diuersa a duabus impedium partibus: vna carū est pp diuersitatem coꝛm digerendo: ⁊ qm̄ qō ex eis cū digestum et admiscetur qō nō est digestū ⁊ secda qm̄ aliquis plus potest comedere quaꝫ

Digitized by Google

ex vno cibario. Jn tẽpore quoq; antiquo qui exercitabantur iam fugierunt ab hoc. Lontentu.n. eranti solius carnis comestione in mane ⁊ solius panis i cena: ⁊ in estate quidẽ melior comedendi hora existit que est fridior. ¶ Famem q̃z tolerare stom̃ q̃z malis replet hũoribus. Amplius scire debes q̃ alcubeb cũ digeritur multi existit nutrimenti ſz tarde descedit ⁊ in mouendo mora facit: ⁊ sura ben ẽ nutriẽs bonũ cuiq; in ipa fuerit cepe vẽ rositates expellit ⁊ cũ cepe nõ fuerit cõmouebit vẽtositas. ¶ Ex hoibus pter ea sunt qui purant vuas post capita assaraules existere: ſz nõ est quẽadmodũ existimant: imo vehementer sunt male. ⁊ similiter nabit. Sed ⁊ comedẽda sunt talia q̃lia grana mali granati absq; suis ossibus. ¶ Scire quoq; debes q̃ tanic est ficca ⁊ vẽtẽ stringẽs ſz pullus est humidus ⁊ ventrẽ soluens. ¶ Ex gallis vero assatis melior est que in ventre hedi aut agni assat: q̃m eius ꝓseruat humiditas. ¶ Et ẽ scire debes q̃ ius pulli vehemẽter tẽperat humores ⁊ plus q̃ ius gallinaꝝ: sed nõ ius gallinaꝝ est magis nutriẽs. ¶ Pedus pter ea cuz fuerit fridus erit melior ppea q̃ eius q̃ escit vapor. ¶ Et agnus cũ est calid⁹ est melior propterea q̃ ipsius malus odor resoluitur. ¶ Zebrabezi q̃z cũ calefactus dat nõ ors vt sit in eo crocus: ſz non calefactis in eo esse debet croc⁹. Alues quoq; hz ex zuccaro tãt sicut phe ludẽ: male tñ sunt ppea q̃ opilationes faciunt ⁊ sum. ¶ Amplius scire debes q̃ impedimẽtum panis cum non digerit est multũ. Sz carnis nutrimẽtũ cũ nõ digerit est minus hoc.

¶ De regimine aque ⁊ vini. Cap.viij.

Omplexiõibus tẽperatis aqua cõ
c uenientior est q̃ ifirmatis fortitudine
rpata exit. ⁊ cuius ifrãto cũ niue de
foris fit precipue si nix mala fuerit.

¶ Et in niue ẽt mala hmõi exit dispõ: q̃m ex ea q̃d resoluit neruus ⁊ mẽbris anhelitus nocumentũ facit ⁊ oibus interioribus: neq; tolerat eã nisi vehementer sanguineus: q̃ si nõ illico nocumentũ alicui fecerit ſz lõgitudine dierum faciet ⁊ cũ in annis ꝓcesserit. ¶ Empicorum ãt q̃dam dixerunt q̃ inter aquaz putei ⁊ fluis nõ est facienda ꝓiunctio nisi cum vna descenderit. ¶ Et aque q̃dẽ electionẽ tã demonstrauimus: ⁊ similiter emẽdationẽ eius que ex ea mala est: sed tñ si acero misceaꝫ rectificatur. ¶ Scias ãũt q̃ bibere aquã cũ aliq; est ieiunus ⁊ post exercitiũ ⁊ balneationẽ: ⁊ ppue vẽtre vacuo: ⁊ sibi sitim mendose nocturne obedire quẽadmodũ crapulatis accit ⁊ ebrijs: ⁊ cuz nã in digerendo studet facierare aque iam sufficienter precedente vehemẽter est impedies: ⁊ si mixta q̃dfuerit nẽcitas ors vt aere frõ tẽperet ⁊ collutione oris ex aqua frã. Deiñ si hoc nõ sufficeru cũ vase bibat stricti oris ficij: ſz hoc q̃ q; ebrio ꝓferat ⁊ non ipediatur a potu aque ie iunus. ¶ Qõ siq; ieiunus abstinere nõ poterit q̃n aquã bibat: ⁊ ꝓpue post exercitiuz: bibat pus vinũ aqua calida rpatus. ¶ Et sitim q̃dmendosa impedius scire debet q̃ dormire ⁊ sitim tolerare ipsam sedat. Nã.n. tunc materiã sitis resoluet ⁊ ꝓprie cũ inter tolerantiã ⁊ somnum ꝓiunctio fit. Et siq; nã digestiua extinguet pp potũ ⁊ obedientiam eius redibit sitis mendosa, ꝓpterea q̃ humor sitim faciens eleuat eã. ¶ Qz pretereа ne siti habẽs mẽdosaz aquã ingurgitando sumat: imo sugendo. ¶ Multam quoq; aquã frãz bibere est maluz. Quod si vehementer neciũ fuerit fit post sufficientem comestionem. ¶ Amplius aqua tepida nauseaz facit. Et que magis calefacta est q̃ ista cũ frequenter bibit infirmat stomacum: ſz cũ raro bibit stomacũ lauat ⁊ vẽtrẽ resoluit. ¶ Vinum vero album ⁊ subtile calefactis ⁊ est melius. nõ enim capitis efficit doloreẽ. ſz forsasse humectabit ⁊ dolorem capitis alleuiabit qui ex stomachi ardore ꝓuenit. ⁊ loco quidẽ ipsi⁹ ponitur illud q̃ torcellus aut pane clarificatur ⁊ ꝓprie cum factum fuerit duabus horis anteq̃ bibatur. Vinum vero grossuz quod est dulce est melius illi qui pinguis vult esse ⁊ forꝭ ab opilationibus tamẽ eius sibi caueat. Vetus ãũt rubeũ est melius opilationẽ hñs frãz ⁊ flauedi. ¶ Et vinũ q̃dẽ p⁹q̃dã oium cibariorũ bibere ẽ malũ q̃admodũ huius cãm iam integre declarauimus. Non ergo bibatur nisi postq̃ fuerit digestum ⁊ descenderit. ¶ Sup cibum vero niatt chimi bibere vinũ dum comeditur aut ante aut postq̃ digeritur est malũ q̃m facit malum chimũ in extrema corporis penetrare: ⁊ similiter super fructus ⁊ ꝓprie melões. ⁊ a puis quidez incipere melius est q̃ a magnus super cibũ tñ duas horas: aut tres oibere non nocet ei qui cõsuevit: ⁊ similiter sano post minutionẽ. ¶ Vinum preterea colꝭ abundantibus rubea ꝓfert: ppea q̃ colam rubeam vrinã prouocando expellit: ⁊ humidis propterea q̃ humiditates maturãt. ⁊ q̃to magis eius odor fuerit bonus ⁊ ipsum fuerit melius ⁊ saporis melioris: ẽ magis ꝓferẽs. ¶ Vinum quoq; est cibo bonus penetrator: in toto corpore ⁊ incidit fla ⁊ resoluit ipsum ⁊ colerã rubeam in vrina ⁊ alijs extrahit: ⁊ coleram nigrã labere facit ⁊ facile exire: ⁊ ei⁹ fiectit nocumentum propter ꝓrarietatem: ⁊ omnes resolui nodos sine multa calicitate eẽnea ⁊ ipsius quidem species in suo loco notabimus. ¶ Ille ãũt cuius cerebrum fuerit forte non cito inebriabitur: neq; eius cerebrum malos vapores ascendentes suscipit: neq; ad ipsum perueniet ex vino nisi eius conueniens calor: ⁊ ipsius mñ clificatur ingenũ q̃tũ aute alijs vicibus non clarificaretur. Qui vero ab isto diuersus fue

Digitized by Google

rit erit ei diuersum . ¶ Et ille quidem qui in pectore debilitatem habuit: q̄ eius anhelitus in hyeme coangustatur vinum multū bibere nō pōt. ¶ Amplius qui multū vinum bibere vo luerit comestione nō repleat ⁊ diu erica in suo epulo ponat. Dō si ex cibo aut vino replō acciderit ipsum euomat ⁊ hydromel bibat: ⁊ po stea ipsum ēt euomat. deinde os suum aceto ⁊ melle abluat ⁊ faciem aqua frā. ¶ Et cui qdē vinū nocumētū fecerit per calefactionē in cor pore ⁊ ignauum fuerit epar sit eius nutriēs. v. g. illud q̄ cum succo vue acerbe ⁊ que eis simi lant: ⁊ sint ea q̄bus post comestionē vtē dum bibit talia qualia sūt granata ⁊ citri acetositas. ¶ Et ille quē ex pre sui capitis ſipedierit minat ex ipso ⁊ q̄ est ptuus ⁊ clarificatū bibat ⁊ ea quibus post comestionē vtē dū bibit sint talia qualia sunt cydonia. Dō si in stō nocumentus fecerit ⁊ ipsus calefecerit comedat semina myr ti torrefacta ⁊ parū ex trociscis de cāfora sugat ⁊ illud in quo est stipticitas ⁊ acredo. ¶ Et il le quidez qui in stō parū dolorē ex fritate: era tur post comestionē dū bibit cipo ⁊ gario filis ⁊ corticibus citri. ¶ Et tu quidē scias q̄ vinū vetus est quasi medicina ⁊ pauci existit nutri mēti. Nouū vō vinū impedit epar ⁊ ad epa ticam pducit dissinteriā pp ifiāmationē suam ⁊ propterea q̄ facit ventrē. ¶ Et scias ēt q̄ ex vinis illud est melius q̄d inter vetustatē ⁊ no uitatē est equale ⁊ est clarū q̄d ad rubedinem trahit bonū habēs odorez eqlis saporis: ⁊ q̄d neq; ē acre neq; dulce. ¶ Et bonū q̄dē vinus q̄d ablutū vocat ē q̄d ita fit. Tres musti sūmāt pres ⁊ aq̄ vna ⁊ p̄misceāt ⁊ coquat q̄dq; q̄rta ps minat. ¶ Dō si alicui ex vinū potatōe moz dicatio acciderit mala granata post ipſ sugat ⁊ aquā frā ⁊ sirupū absinthinū in mane ⁊ bal neū ingrediat postq̄ aliquid parū comederit. ¶ Scias preterea q̄ mixtū velocius inebriat ppea q̄ aquetas penetrat. ¶ Amplius sapiēs sibi prohibere dz ne ieiunus vinum bibat: aut anteq̄ mēbra in humectantis aqua refician aut post motū fortē: q̄m hec duo magnū cere bro faciunt nocumētū ⁊ neruis ⁊ ad spasmum pducunt ⁊ ad amentiam aut in egritudine aut in tempore calido. ¶ Frequens quoq; ebrie tas est mala que epis ⁊ cerebri complexiones corrūpit ⁊ neruos debilitat: ⁊ ad neruoū egri tudinem perducit ⁊ apoplexiam ⁊ morte subi taneam. ¶ Vinum preterea multum in quo rūdam stomachis in malam coleram rubeam conuertitur: ⁊ in aliorum stomachis in ace tum purum ⁊ eorum alborum nocumentum est magnum . ¶ Quibusdam vero visum est q̄ semel in mēse aut bis inebriari confert pro pterea q̄ virtutes alleuiat animales ⁊ requi ſcere facit ⁊ vrinam prouocat ⁊ sudorem ⁊ su perfluitatem resolut. ¶ Et scias q̄ manus no

cumentorum vini non est nisi in cerebro ex ip so igitur nemo debile cerebrum habens bibat nisi parum ⁊ mixtum. ¶ Et ei quidem qui vi no impletur melius est vt ad vomendum festi net si facile fuerit: q̄ si non: aquam solam mul tam super ipsum bibat aut cum melle. Et post vomitum in tina balneet. deinde et oleo mul tum inungatur ⁊ dormiat. Et pueris quidem vinum ad bibendum dare est sicut ignem igni addere in lignis debilibus. Senū tm̄ tole rare potest da ⁊ iuuenibus da ipsum tempera te. ¶ Regio preterea frigida vinum tolerat ſ calida minuit. ¶ Qui autem vino repleri vo luerit cibo non repleatur neq; rem tunc dulcē comedat: ſ bibat rafeam vinuosam ⁊ nucas vinuosas comedat. ⁊ carnez pinguedine mir tam ⁊ inungatur ⁊ non laboret: ⁊ post cibum cum bibere voluerit vtatur amigdalis ⁊ lenti bus salitis ⁊ cauguamech de capparibus: ⁊ si comederit caules coctos cum carne ⁊ oliuas de qua ⁊ eis similia confert ei ⁊ iuuabit in bi bendo vinum. ⁊ similiter omne quod vaporez alleniat sicut semen caulium de syria nabathi ⁊ cyminuz ⁊ ruta sicca ⁊ calamentum ⁊ sal na pucus ⁊ ameos. ¶ Nutrīēa preterea in qui bus est viscositas ⁊ conglutinatio vaporem in grossant. Et he quidem sunt velut res vinuo le dulces viscose: quoniam ebrietatem probi bent: licet non multum recipiant vinum: pro pterea q̄ tarde penetrant. ¶ Ebrietatis autez velocitas est aut propter cerebri debilitatem: aut propter multos humores qui sunt in cor aut propter vini fortitudinem: aut propter cibi paucitatem: aut propter regiminis malitiaz in ipso aut in eo quod cum ipso continuat. Et eius quidem qui propter cerebri debilitatem: est medicatio est reumatismi: antiqui sedatio ⁊ epithimatibus in capitulo primo nominatis: ⁊ ne ex eo bibatur nisi paucum. ¶ Sirupus qui ebrietatem tardat. succi alborum caulium pars vna ⁊ succi granatorum acrium pars vna: ⁊ acen pars media sumantur ⁊ ferueant ebullitionibus aliquibus ⁊ sumatur inde anēq; vinum bibatur. ℥i. ¶ Sumantur etiam gra na salis ⁊ rute ⁊ cymini ⁊ siccentur ⁊ comeda tur inde granum post granum . ¶ Sumatur ⁊ semen caulium de syria ⁊ cyminum ⁊ amig dale amare excoriate ⁊ rānus ⁊ absinthium ⁊ sal napucus ⁊ ameos ⁊ ruta sicca ⁊ sumat in de in potu qui caliditatis nocumentum non ti met duarum. ℥. pondus cum aqua frigida ieiu nus . ¶ Ex eis preterea que ebrij remouent ebrietatem est vt ei ad bibendum detur aqua ⁊ acetum multis vicibus aut aqua almasahar rab acetosum ⁊ fiat vt ipse odoret camforam ⁊ sandalum ⁊ super ipsius caput ponatur infri gidantia repercussiua sicut oleum ro. cum ace to de vino . Ebrietatis vero sanationem in

Digitized by Google

particularibus nominabimus. ¶ Quod si quis cito sine aliquo impedimento ebriari voluerit in suo vino infundat vinee aut ligni aloes indu. ¶ Et q fortiter vult ebriare in currere. ¶ vt mebri medicatione dolore facilius sanetur in suo vino aquā lotij poat aut sumat fumitere ¶ opij ¶ iusquiami. aā. 3.5. ¶ nucis muscate ¶ galie muscate ¶ ligni aloes crudi. aā. 3. vnius sextā. ¶ inde ad bibendum det in vino cuius est ei necessarium aut iusquiamum nigrū cū coriandris mandragore in aq̄ coquat donec rubea fiat ¶ eam vino admisceat.

¶ De somno ¶ vigilijs. Cap. ix.

Et mone cae somni nāles ¶ subethe ¶ priori ipsius ¶ vigiliar ¶ insomniatis ¶ qd faciendū sit in medicando vniuersis eor ¶ in remouendo ipm cū fuerit impediens ¶ qd vniuersis eor significet ¶ reliq ab eis tā in suo loco paruip pmissim ¶ in medicatione particulari adhuc dicemus.

¶ Sed qo in hoc loco dicemus est q somnus ipatus virtutem nāles potentē efficit psicienti suas opes ¶ est aialem virtutē gescere faciens ¶ in eius subā augmētū phens ita vt forasse redeat ppea q laxat ad phibendam spus qlibet fuerit resolom: ¶ pp hoc digerit cibū frm digones nociatas: ¶ succurrit cū eo debilitati q accit ex spebus resolois q est ex fatigatione aut coitu aut ira aut reliqs abstis. ¶ Son pea ipatus cū huius inēt equate in qnt ¶ qlitate est humectās ¶ calefaciens ¶ est res magis proficiens sensibus: qm in eis hūditate coseruat ¶ ipsas ad reducit: ¶ pp hoc dixit. H. Comedo q nocte olera ex lactucis fcā cū aromatibus. Ex lactucis q pp ea q dormire faciunt. Et cū aromatibus ad emendandam eor frigitatem. Et dixit q ego sum nūc diligēs somnū. nā ego sum nūc senex ¶ offert mihi hūiditas quā somnus mihi facit ¶ hoc q est regimē puenies ei cui rebellat somnus. ¶ si pmittat vt ipse balneetur post cibi quem supierit cōplebit digo ¶ sup ipsius cap. multa aq calda pjciat erit hoc puenies adiutorium. ¶ Regimen vo hoc fortius in medicatoibus nominabimus: sani ergo de re somni cogitare debet vt ipsis tēpate exhibeat ¶ in sua hora: ¶ non suppline ¶ ab impedimento sibi caueant quod cerebris ipsorū ¶ omnibus virtutibus suis efferunt vigilie.

¶ Mo preterea multotiens vigilare cogit ¶ somnū a se repellere timore syncopis ¶ casus virtus. ¶ Melior quoq somnus est ille qui est profundus: ¶ melior similiter somnus est ille qui fuerit post cibus a frigori ventre descendit. ¶ post quietem eius qd forsitan sequit ipm exinanitoibus ¶ rugitibus: qm dormire super hoc multus impedit mois: imo nō saput nos continuat ab instabilitate ¶ revolutione de latere in latus ¶ est impediens ¶ cum suo impedimento nocet dormienti. Quapropter si descensus tardauerit parūper incedere dispostea dormiat. ¶ Amplius super vacuitatem dormire est malum ¶ virtutem deijcies: ¶ super replonem autem a frigori ventre fiat descensio est malum: qm non erit profundus: imo erit cum revolutione de latere in latus. Cum enim nā in ipso sollicitat cum eo quo sollicitari solet in hora somni ex digone deferens deteriores ¶ disturbās eam retroducit ¶ fit nā stupida ¶ corrupit digo. ¶ In die quoq dormire est malum. generat enim egritudines humectantes ¶ reumatismos ¶ corrumpit colorem ¶ generat splenem ¶ laxat neruos ¶ efficit pigritiā ¶ debilitat desiderium ¶ generat apata ¶ febres frequenter.

¶ Et ex causis suorum nocumentorum est vt cito interrupantur ¶ nām ab eo in quo erat stupidam reddat. ¶ Ex somnu ār nocturni bonitatibus est q est cōmunis ¶ profundus: licet qui in die dormire consuerit ipm subito interrupere non dixabsq ordine. ¶ Sed qui ex figuris somni est melior est vt super dextrum incipiat latus: ¶ deinde ad sinistrum revoluatur. Ad si eius inceptio super ventrem fiat auxilium fert satis magnum in digerendo propterea q calorem retinet nāles ¶ ipm cōprehendit qre augef.

¶ Resipie et dormire est malus ¶ ad malas prepans egritudines: sicut apoplam phreneſis ¶ incubum: qm super fluitates ad posteriora declinare fac ¶ retinentur ¶ per suos non incedunt cānales nāles qui sunt ab anterioribus sicut nares ¶ palatum. ¶ Et somnum qui resupine sit solent incurrere infirmi debiles pp illud quod musculis eorum accidit ex debilitate ¶ eorum membris: ¶ quia vnum latus aliud ferre non potest: imo cito resupin. voluuntur: qm dorsum latere fortius existit. Et propter hoc aperto ore dormiunt propter debilitate musculorū qbus mandibule stringuntur. Et hoc quidem in libris particularibus capitulū hys integrū.

¶ De eo quod ab hoc loco ad posteriora reseruandum est. Cap. x.

Quod ab hoc loco ad posteriora reseruare debemus ex eo quod hic dici solet est coitus ¶ ipsius tpamentū ¶ emendatio impedimenti eius. Et nos quidez ad posteriora reseruabimus loqui de eo in libris particularibus. ¶ Ex eo quod hic et dicitur est res medicinarum ventrem soluentium ¶ ablutois impedimenti earum: ¶ nos quidem in quibusdam eorum reseruabimus sermonem ad nras dictões de medicatoibus ¶ in qbusdam eor ad frmones nros de medicinis vētre soluentib. Verūm dicem qp sātatis cōseruat vti dyeone q fit cū solutiuis ¶ diureticis ¶ sudore puocātib ¶ sputū producētibus. Et mulieres qd cū mēstrua puocāntibus ex eo quod mō declarabimus ¶ te scire facimus.

Digitized by Google

¶ De confortatione membrorum ⁊ corpoꝝ debilium ⁊ impinguatione ⁊ magnificatione corporis vel carnium ipsorum. Cap.xi.

m Membra debilia ⁊ parua confortant ⁊ augmentant in eo qđ̄ qui adhuc in tpe existit augmenti ⁊ in tpe vltimo augmenti fricatiõe tpata: ⁊ exercitio assiduo qđ̄ fit in eis ꝓpriũ: deinde emplo ex pice. ¶ Retentio quoq; anhelitus in huc ing; editur modũ ⁊ propue cũ mẽbrus pectoris ⁊ pulmõis fuerit vicinũ. v.g. ꝓcipiemus illuz parum currere qui crura hꝫ grailia: postea tẽperatã ei adhibebimus fricationez: deinde expice empl̃m apponemus: postea sedã die fricationẽ custodiemus sicut erat ⁊ tertia die fit ⁊ augmentabimus exercitiũ nisi ãpl̃itudinis venarũ apparuerit significatio ⁊ descensionis mãerum: cũ timore hic erit in vnoq; mẽbro ne apa accidat ⁊ nocumentũ ex replõne veniens qđ̄ est ipsi ꝓpriũ quẽadmodũ iumenti hic varices ⁊ elephantia. Cũ ergo aliquid huius gñis apparuerit minuemus exercitio qđ̄ pus intus cum fuerit: ⁊ ex fricatione: deinde faciemus ipsum gelescere ⁊ resũpinũ iacere ⁊ eleuabimus mẽbrũ illud. v.g. vt in illo q hꝫ crus siccũ p pedẽ suũ ⁊ fricationẽ faciemus ꝓpue quersam. s. postremo ad radicẽ. ¶ Dõ si voluerim⁹ hoc efficere in mẽbro qđ̄ sit iuxta mẽbra anhelit⁹. siccq; v.g. pectus ligabimus qđ̄ est sub eo ligatura q̃ in stringendo sit media ⁊ m latitudine eq̃lis: postea ꝓcipiemus ei vt vtat exercitio manuũ ⁊ fortis anhelitus emittẽdo voces ⁊ clamorẽ magnũ ex fricatione leui. ¶ In libris ꝓcreabus p̃ticularibus ꝓueniet ad te q̃liter hec sũma exq̃ire debeas. Illud igit̃ in libro decorationis considerabis si deus voluerit.

¶ De lassitudine q̃ sequit exercitia. Cap.xij.

l Lassitudinis spẽs sunt tres qbus addit q̃rta: ⁊ modi qbus accidit sunt duo. ¶ Eius ꝛo spẽs sunt tres vlcerosa extensiua ⁊ apposa. ⁊ illa qđ̄ q̃ hic addit est lassitudo que vocat desiccatiua ⁊ arefactiua. ¶ Ulcerosa igit̃ ẽ lassitudo ex q̃ q eam incurrunt in superficie corporis tactus vicerum siccitudinẽ sentium: ⁊ in cutis ꝓfunditate ⁊ orificijs ꝓfunditatis ipsius: ⁊ est cũ hoc sentit qñ ipse tangit: ⁊ est cũ hñs ea sentit illud in suo motu. Et est cũ sentit q̃si pũctura spinaruz ⁊ abhorret motum: ita vt extensiones alaz etiã extendant cũ debilitate: cuiq; fortior fit accidet ei horripilatio. ⁊ cũ augmẽtat accidet ei tremor ⁊ febris. Et ipsius qđ̄ cã est multitudo superfluitatũ subtilis ⁊ acutaz ⁊ liq̃factio carnis ⁊ aditus ꝓp motus fortitudinẽ. Et ad vltimũ humores malicquit si p venas discurrerẽt bonus sanguis q ẽ in venis corrũperẽt: ⁊ ꝓpea qz ad ptẽ cutis declinauerunt minuit̃ fiat nocumentum minus nãq; malũ qđ̄ efficere posit vt hoc lassitudinis genus accidat: ⁊ si paulꝑ motus fuerint accidet horripillatio: ⁊ si plus moti fuerit accidet tremor. Et est ẽt cũ humores acuti ab istis scpant ⁊ crudi remanẽt in venis. Et est ẽt cũ crudi in carne exsiñ. ¶ Extensiua ꝛo hñs sentit suũ corpus q̃si fractũ ⁊ sentit calorem ⁊ extensiuã ⁊ abhorret motũ vsq; q̃ abhorreat resupinando ad posteriora flectit. ⁊ ꝓpue si ex labore fuerit: ⁊ ipsa qđ̄ ex supfluitatibus retentis in musculis: q̃ mi bone exñt subtile ⁊ nõ ẽ in eis mordicatio: aut ex vẽtositate. Inter eas vero existit separatio cũ dispõne leuitatis ⁊ grauitatis: ⁊ ipsa, ẽt multoties accit ex somno nõ cõpleto. Cũ. n. post somnũ accit cõpletũ alia ẽ ubi diuersitas q̃ spẽrũ peior: est: ⁊ q ex ea peior est: est cũ musculoꝝ villi ꝑm rectitudinẽ tendunt.

¶ Apposa aũt lassitudo est vt corpus sit solutu calidius ⁊ sit inflatio simile in magnitudie sui ⁊ calore: ⁊ accidit ei nocumẽtũ cũ tãgit ⁊ mouetur ⁊ sentit eius extensionẽ. ¶ Lassitudo ãt vesificatiua ⁊ arefactiua est dispõ per quã sentit hõ in suo corpore ac si siccaret̃ aridutate superflua. Et ipsa qđ̄ accit aut ex multo exercitio cũ bono chimo aut ex redditõe aspera. Et q̃q; ẽt accidit ex siccitate aeris ⁊ ex diminutõe nutrimenti ⁊ ex multo ieiunio. ¶ Modi ãt quibus accidit lassitudo sunt duo. Et ipsi qđ̄ sunt q: lassitudo aut accidit ꝓp exercitiũ: ⁊ hꝫ ẽ magis secura: cuius sanationis via modũ hꝫ q ei est propinqus. Aut accidit ex se. ⁊ hꝫ qdem egritudinis est anteceđo cuius sanationis via propriũ hꝫ modũ qui sibi propinquus est. Et est etiaz cũ vna alij pungitur ꝑm suaz mãerum cõpositionẽ aut per serpias aut per exercitiũ. Cuiq; simpliciũ noueris regimen ad compositaruz regimen illud mouebit ꝑm regulã quã tibi dicam. ¶ Et hoc qdem est qp in pauris ozte maiorem habere solicitudinem de re que maiorem incutit terrorem regendo illud etiam qđ̄ est sub ea. ¶ Et fortasse quod magis terrefacit magis est terrefaciẽs ꝓpter tres res. aut ꝓpter fortitudinẽ aut pp nobilitatẽ aut ꝓp subã. Cuiq; in eo qđ̄ oꝫ ex istis pdictionibus due aut tres cõtungentur erit hoc magis terrefaciens: nisi vna que remanserit duobus fortior fuerit: tacdeo vt ipsis resistat. v.g. lassitudo nãq; apposa fortior est ⁊ nobilior ulcerosa: si ulcerose subita a rpamento ⁊ cursu nãli valde fuerit remota duob⁹ apposie modis propter nobilitatem ⁊ fortitudinem resistet ⁊ premittetur super ipsam. Si vero non valde remota fuerit: apposa super ipsaz premittetur.

¶ De alcubus ⁊ oscitationibus. Cap.xiij.

a Alcubes sunt propter superfluitates que in musculis cõgreganꝫ. ⁊ propter hoc multum accidunt post somnum. Cuiq; humores illi plus abundauerint fiet horripillatio ⁊ tremor: ⁊ cũ plus

Digitized by Google

exercuerint facient febrem. ¶ Scisatio vo motus ē alicui q̄ accit i mādibularū musculiſ t thoracis. Lūcq; sanis in primis absq; cā accidit t nō in hora cū multa fuerit erit malū. Et q̄ q̄d est ex ea melior: est illa que ē post finē digōnis: qm̄ est ꝓpter supfluitatum expulsionem. ¶ Et est ēt cū alices t oscitatões efficiunt frigus t cutis ipsius rudo t pauca resolo t expgefactio a sōno anteq̄ cōpleat t est expulsio cōpruens. ¶ Simil vo ad medū tpatū alicubus t oscitationibus est conueniens cum non est ibi alia prohibens causa.

¶ De medicando lassitudinem ex exercitio prouenientem. Cap.xuij.

Icemus q̄ studiū ipendere in medicando lassitudinē est a multis securari egritudinibus ex q̄bus sunt febres. ¶ Sp̄z ār vt cū lassitudo vlcerosa apparuerit ex exercitio minuaſ si ipm fuerit cā. t si cum ea multitudo fuerit hūor: expellanſ. ¶ Sō si breuis tpis fastidia affuerit ipsor nocumēto succurrēdū erit cū fame t eūone t resolone eius q̄d pueniat ad ptē cutis cum frictione multa t leui cū oleo in quo nō sit pōticitas. Et in die tertio reditōis fiat exercitiū. Et nutriaſ ipse in primis ex eo q̄d ꝓsueuerat i q̄litate. si ex q̄ntate minuaſ t in die tertio vſq̄ ō hūectantibus nutriaſ. t si vene fuerint mūde t ſla crudū in adipe fuerit intestior fricatio ipm q̄q; maturat. t ꝓprie cū calefacientium medicia ad ipm penetrauerit virtus. ¶ Oleum ꝑterea de salicibus in hoc multū ꝓfert t oleum de aneto t camomilla t his similibus t apozima radicū sicle t eius oleū in instio duplici. t vnguēti ex radicib⁹ malue: t oleū ō radicib⁹ cucumeriſ asinini t bziōe: t oleū ō vinee t oē oleuz in quo vinee recipiť. ¶ In lassitudinis ār extensiue medicatione intētio est lassare illud q̄d indurauit fricatiōe leui calefaciente in sole t aq̄ tepida balneari t in ipsa lōgo morari tpe. Et si in solū alia vice aut duabus descēderit in die erit ꝓueniēs t post vnāq̄q; inūgatur balneationē. ¶ Sō si necesse fuerit ꝓpter venaz abstersionē: t ꝓpterea q̄ oleū in eis sic caſ ad inūgēdo oleo redire fiat. t nutriēte hūido nutriaſ ēt pauce q̄ntatis: qm̄ plus indiget nutrimēto paucitate q̄ vicerosa. ¶ Et hāc q̄d lassitudiné resoluit exercituū t mūdificat. Sō si p se acciderit pp grossas supfluitates necesse erit eas eūare. Et si fuerit pp cāz vētositatis ex tēdēs resoluet eā tale ſle ē cymūū t carui t anisum. Intētio ār in aposam lassitudiné regedo est tres res lassare: q̄d extēsum fuit: t q̄d calefactū infrigidare t supfluitaté eūare. Et hoc q̄dem cōplet oleo multo tepido t fricatiōe vehemēter leui t ꝓlixa mora in aqua que parūp ad caliditaté declinat t quieté. ¶ In arefactiua vo nil ō regimie sanoz mutet nisi q̄ oportet vt aq̄ in q̄ balneaſ sit maioris calitatis: qm̄ in aq̄ vehementer. calx est q̄d inspissat cutē t nō est eius impedimentū sicut impedimētum aq̄rum frārum: qm̄ cū eo q̄d inspissat est in eis ambiguitas mala t fritatis ipsoz penetratio in corpe q̄d tā siccatū fuit. t est cū sue materiei cā est cutis ipsius raritas: imo hoc est ꝑm pncz. In die aūt secundo reductionis exercitio leuiter t subtiliter vtaſ t balneo ꝑm dispositōez dicti ꝑme: deinde pcipiaſ ei vt aquā frigidaz subito ingrediaſ: q̄tenus cutis eius ispissēt t fit eius resolo pauca: t cū hoc cōsequet ipsius hūiditas. Sō buiabit nāq; aqua corpori in quo est tm̄ caliditatis q̄ resistat ipso tā inspissato. Et iste q̄dem due cāe adinuicē se iuuant in removendo nocumentū frigoris ipsius: t ꝓprie cū submergitur subito t egrediť t nō morat: qm̄ cum mora nulla est securitas. ¶ Ipse ꝑterea nutriaſ mane in fine ꝑme hore cibo hūectante pauco: ió vt ipse alia vice iuxta nocte fricari possit t tūc cenā tardet. ¶ Studiū quoq; adhibeatur in expellendo superfluitates ab eo fricatione olei de salicibus cum quo vētrem suū non tangat nisi lassitudinez in musculis sui ventris senserit: qm̄ tūc illos leuiter vngere conuenit. ¶ Et eius nutriens sit largius t in eo ꝓcedat cauendo ne eis nutrimētū sit multe caliditatiſ. ¶ Amplius oēm lassitudinez cuius cā est motus: dimittere cū eius signum inceperit ꝓhibz ne accidat: postea reuertionis exercitio vtaſ vt motus tpatus ad cutem mās expellat t eas fricatio resoluat que fit inter illos motus in ipsorum consistētia. ¶ Bispō ꝑterea ipsius balneatōi expiaſ: nam si ex balneo accidat ei tremor: tunc res terminum pertransiuit: quanto magis si febrem generauerint: quoniam tunc non est balneandus: immo euacuandus t eius complexio rectificanda. Quod si nihil eorum ex balneo accidit: erit conferens cuz eius aqua fuerit temperata. ¶ Cum autem in eius venis crudi fuerit humores in primis lassitudo erit regenda cum eo quod oportet: postea studendus erit in eo quod crudos maturat t subtiliat t expellit humores. Et si multi fuerint: tunc quies erit in iungenda t exercitium dimittendum: quoniam quies est magis digerens t minutionem relinquat: quoniam secundum plurimum mundum expellit t crudum dimittit. ¶ Clenter quoq; eius ante maturationem non est soluendus: quoniam ꝯ non confert: immo damnum infert: vrinam vero prouocare non nocet ei. Sed res multum calefaciens non est ei danda: quoniam crudum hūorem in corpore diffundi facit. Sucq; eius operatio leuiter t cum q̄ntate equali. ¶ In eius ꝑterea nutrientibus ponenda sunt piz t caparis t zinziber t acetū ō capū⁹ t acetū de allis t acetū de allis tranguat: t corpora ēt

Digitized by Google

ipsoꝝ ⁊ iagueris scita ꝑm mensurā. ¶ Post maturationē ār ⁊ appitionē hypostasis in vria ⁊ maturationē plm da ei vinum vt maturatio cōpleatur ⁊ fiat vrine puocatio. Sitiq; eius vi num qđ subtile est ⁊ clar ⁊ vomitū nō faciat.

¶ De aliis dispositionibus que sequūt exercitium ⁊ reliqua ab eo. Cap. xv.

Rius loquemur de istis dispositionibus postea mutabimus nos ad regendū lassitudinē q̄ venit per se.

¶ Et ex istis qđ est raritas que coꝝpori accit: ⁊ accit mitiones ex fricatōe pauca ⁊ balneo. Ipsa vo ē medicāda fricatōe sicca ad durītē paz declināte ⁊ cū oleo stipatico. ¶ Et ex eis est spissitudo q̄ ex fritate accidit aut ex re stiptica aut ex multitudie supfluitatū: aut ex ea rū grossitie aut eaz viscositate. vñ, pucit: vt i poris cuiꝰ retineāt: aut erit spissitudo cā exercitij qđ ipsos ex ꝓfūdo exīt: nō exītib⁹ ibi cāis ñcedētib⁹. aut erit eⁱ cā locus puluerulent⁹: aut fricatio fortis ⁊ dura. ¶ Illius ār q̄ est ex fritate ⁊ stipticitate signū est colorus albedo ⁊ calefactōis tarditas ⁊ sudor: ⁊ coꝝpis reuersio ad rubedinē: cū adest exercitiū. Et ipi qđ i balneis calis sunt balneādi: in qb⁹ delatere i latus ⁊ super vētrē ⁊ supini reuoluant supparuimētum eqlis caliditatis donec sudent: ⁊ inungā tur oleis subtilibus calidis ⁊ resoluentibus.

¶ Illoꝝ ār q̄ ad hoc deueniunt ex exercitio signū est qđ non bñt hoc signū ⁊ resudat cuius: ⁊ ipsi qđ medicandi sunt expulsione si ibi fuerit supfluitas: postea regimen adhibeāt: qđ resoluat ex balneo ⁊ inunctiōe. ¶ Qui vo in hoc incidunt ex puluere aut ex fortī fricatione magis est eis balneū necū ꝯfunctio ex oleis ⁊ ipsi qđ fricatione mollī vti debent añ balneū ⁊ post ipsum. ¶ Est quoq; cū accidit eis post supfluū exercitiū cū pauca fricatōe debilitas cū raritate. ¶ Et est cū accidit ēt ex superfluo coitu ⁊ ex balneo frequenter. Ipsi igit medicandi sunt cū exercitio reuersionis ⁊ fricatione sicca que ad duricīē trahit cū oleo stiptico. Et nutrientia comedāt pumectantia pauce ꝯtractionis in caliditate ⁊ fritate ꝓpta: aut q̄ pariter ad caliditatē trahant. Et similiter fieri si debilitaꝰ accidit aut vigilie aut tristitia: aut accidit facies in neruis. ¶ Qđ si istus acciderit malitia digerendi cibū nō ꝓfert eis reuersiōis exercitiū: neq; aliqđ exercitioꝝ vllo modo. ¶ Est preterea cū accidit ex supfluitate balneandi ⁊ multitudine comedendi ⁊ bibēdi ⁊ otiandi vt hō in suis mēbris hūiditatis sentiat supfluitatem ⁊ ꝓprie in lingua: ita vt opatiōes mēbroꝝ ledat. ¶ Qđ si hoc ex cā fuerit ante in particulari medicatione punebit. ⁊ si ex aliquo eorum fuerit que nunc ex proximo notauimus sicut vino aut multa otiositate aut multa balnei hūiditate erit ei in iungendū vt forte vtat exercitio ⁊ frictione aspera ⁊ sicca sine oleo aut fricatio ne cum pauco oleo calefaciente.

¶ Superflua ār siccitas quam qui habet seruit sua manu est ex gñe lassitudinis arefactiue: ⁊ ipsius sana° est eius medica°. ¶ De medicatiō lassitudinis p se viniēs. Cap. xvi.

Ceroſe quidē dispō cognoscenda v est si humor: eā efficiens sit intus in venis aut ex eē venas. qp ār sit in venis ex feroꝛe declarat vrine ⁊ ex dispositionibus nutrientiū preteritoꝝ: ⁊ ex hoc qp supfluitatuꝫ multitudo in venis generari solebat: aut eaz paucitas ⁊ velocitas expellēdi eas a se: aut cui necessitatē medicādi eas faciebant: ⁊ ex dispōne vini eius si erat clar aut turbidū. Et si he quidē significatiōes appuerint declarāt qp in venis exīt: ⁊ si non extra. ¶ Qđ si lassitudo ex supfluitatibus est extrinsecis ⁊ sint vene interiuꝫ munde sufficit ei exercitiū reuersionis ⁊ augmentū regimis qđ in ca. vlceroſe dirimus: que accidit pp exercitiū. Si ñ alia dimisio fuerit non cogites exercitare eum. immo fac eū otiari ⁊ dormire ⁊ esse famelicū ⁊ inunge ipsum sp circa vētrē ex oleo ⁊ balneet cum aqua tpata si balneū tolerare poterit ꝑm ꝓditionē quā dirimus: ⁊ nutriat ex eo qđ dirim⁹: cuius tū chimus sit bonus: qđ sit ex gñe eoruꝫ que ꝛoꝛbenē: ⁊ sit illud in quo non est viscositaꝫ neq; multū nutrimentū. ⁊ hoc qđē est sicut oꝛdeū ⁊ spelta ex carne volatilium: ⁊ de sirupis sit sirupus acetosus cū melle ⁊ hydromel ⁊ vinuꝫ albū ⁊ subtile. ⁊ hmói vinū ei nō ꝓhibeas: qñ est maturās ⁊ prouocās: verūtū ipsi in primis dare debes in quo sit parū acceptositatis: postea ex eo mutet ad albū ⁊ subtile. ¶ Qđ si hoc regimen ei nō ꝓfuerit: humor: ibi adest: superantem ergo euacua. ⁊ si superans fuerit sanguis: aut cum eo fuerit sanguis: minues eum: ⁊ si non ventrem solues: aut facies hoc ⁊ hoc ꝑm qp ibi videbitur de sanguine. Tibi tamen caue ne aliquid horum facias si cognoueris qp virtus sit debilis. ¶ Genuſ autēꝫ humoris cognosces per vrinā ⁊ sudorē ⁊ dispositionem somni ⁊ vigiliaꝫ. Cuiq; somnus ire remouēt te regēte eū regimine bono erit signi ficatio mala. Qđ si cognoueris qp bonus sanguis in coꝝpore sit paucus ⁊ qp humores crudi sūt supantes fac euꝫ gedere ⁊ da ei ad comedendum ⁊ bibendū rē que subtiliet: ⁊ non des ei ad bibendum rem que multum habeat caliditatem: sed da ei ad biben. aliquid in quo sit incisio sicut sirupus acetosus de melle. ¶ Qđ si ibi neēe fuerit in virtute subtiliantiū augmētū prebere pone in illud qđ comedit ⁊ in aquā ordei quam bibit parum piperis ⁊ si necia fuerint diacymini diatrionpipereon ꝓpter humorum crudiratem da ei sicut ubi videbitur ante comestionez aut post ipsum: aut in tēpo-

Digitized by Google

redormitionis: ⁊ sit eius mẽsura cochiarum parum. ⁊ diacalamenti qꝺ nõ est bonũ: qm̃ perrãsit terminũ in calefaciendo. si ãr po certo scireris hũores crudos in venis nõ eẽ sic radicalibus cõtineri: mẽdris fricationẽ adhibe: ⁊ p̃pie in maturis cũ oleis laxantibus. Et da ei ad bibẽn. ex calefacientibus: vt ipsoz calefactione ad cutẽ pueniat ⁊ iniunge ei getem longã post ea fac eũ aqua tpate calida balneari: ⁊ da ei ex diacalamẽto ablꝫ tumore: si m̃ oz vt sit antecꝫ comedat ⁊ exerceat. ¶ Mꝺ si post cõe stionẽ necdum fuerit ei qꝺ stõm̃ inuertion des ei q̃ sit vehemẽter penetrauũ: sic diacalamẽtum: si sicut diacymini ⁊ diatriõpiperõ. siccꝫ qꝺ ex quoꝫ eoz dabis res modica aut diacydonite. Et pone qꝺ est vt qꝺ ex diacydonite dabis sit plus eo qꝺ dabis ex illis postꝫ ꝓsidera ueris ne corus sit vehemẽtis caloris accitalis te dãte. Iustis. p. ꝓfert oleo vngi camõllio ⁊ anetio ⁊ amaracio ⁊ reliqs ad istis aut cõfortetur cum resina ⁊ duodecuplo ipsius olei. ¶ Cuz aũt scieris hũores in venis ⁊ foras simul esse esto de maiori sollicitus ⁊ ñ minus non dimittas. ¶ Mꝺ si hec duo eq̃lia fuerunt prius intẽ de ad digestionẽ cũ diatrionpipeon in quo si volueris adiunge petroselinum cũ folijs anisi ad hoc vt sit magis diureticuz. Et si volueris admisce ei paz diacalamenti postꝫ minueris ex eo qꝺ acceperit de diacymino ⁊ diatrionpipereõ ⁊ processeris in hoc ꝑm ordinem donec ad vltimum mures postremũ eius cũ diacalamento ⁊ remaneat istud donec ad vltimũ puz remaneat diacalamentũ. ¶ Cũ ãr illud qꝺ est in venis digeretur ⁊ egredietur remanebit solicitudo eius qꝺ est extra venas: diacalamẽtum quẽadmodũ scis erit ad hoc ꝓferens ⁊ ipediẽs primũ. ¶ Istos ꝙo in qbus res due ꝓiungũtur ab oire vehementer trahente ad exteriora aut interiora custodire debes. Quapp non cito vomitũ eis dare debes: necꝫ qꝺ ventrẽ ferinus deponat: nisi ante p̃miseris que subtiliant ⁊ icidãt ⁊ maturẽt necꝫ ẽt exercites eos. Cuꝫ lassitudo quieuerit ⁊ color melioradit, ⁊ vrina maturabit fricabis eos multũ ⁊ pauco exercitabis exercitio ⁊ ꝓsiderabis si aliquid egritudinis reuersum fuerit: qm̃ tunc dimittes: ⁊ si nil reuersum fuerit duces eos ad suos vsus ordinate donec pueniãs ad illud quo solebant vti ex balneatione ⁊ inunctione ⁊ fricatiõe ⁊ exercitio ⁊ ad vltimũ tãdẽ vnguẽtoꝝ qbus vtitur virtute ꝓfortata. ¶ Mꝺ si alicui istoꝝ lassitudo reuersa fuerit cũ sensu vlceroso redi ad tuuz regimen: ⁊ si ablꝫ vlceroso sensu reuertit ipz cũ reuersione rege. Et si mutre tibi, aduenerint signes ⁊ fortis lassitudo sensu pcepta nõ apparuit permitte eũ gescere. ¶ Lassitudinis ãr extensiue causa hec est replõ siue humoris malitia. Et eius qdem medicatio in corporibus male cõplexionis est minutio ⁊ reginimis subtiliatio. In corpore vero de quo loquimur est subtiliatio ⁊ incisio tm̃ postea adiuuet cum qbus debet. ¶ Apposite auẽ medicatio est succurere cum minutione ex vena que ꝓtinet mẽbro in quo est plurimũ lassitudinis: ⁊ in quo lassitudinis appuerit ꝓncipiũ: ⁊ ex matrice si non iuter mẽbra fuerit inciturus. Et forasse necesse erit ipsum 2ª die minuere: imo adhuc ẽt in 3ª. Ergo ipsum in ꝑma die minuclico cum appet ⁊ nõ tardes illud ne in ipso ifundant. Et in secda die ⁊ tertia minue cum in idus occasu. ¶ Oz preterea vt sit eius nutriẽs in die prio aqua oz dei aut succus spelte simpler: nisi acciderit febris. Sed si febris supueniet aqua ordei sola. ⁊ die secdo sit istud cum oleo infrãte aut tpato: sicut oleo amigdalino. Et i die tertio sit siẽ caro cum lactucis aut cucurbitis aut malvis hortulanis: aut accetula ⁊ ex piscibus petrosis in tafea. ⁊ in hac die ẽtũ possibile fuerit a potu aque ꝓhibeatur. Cum aũt in die tertio iam nõ poterit tolerare: necꝫ poterit cibũ bene appetere ⁊ digere dabitur ei hydromel aut vinuz album subtile aut tpatum. ¶ Et caue ne post has eũones ei tribuas ẽtum est necessariũ ex cibo subito: qm̃ cibus indigestus ad venas trahetur tribus modis. Unus eoz erit qm̃ cuz cibus fuerit paucus stõus erit anarus. ⁊ ꝓtraria erit eius virtus retentiua virtuti epatis attractiue: si cũ multus fuerit non erit ex eo stomacus anarus: imo forasse attractiuam epatis unabit sua virtute expulsiua: ⁊ simulter oẽ recepta culũ qꝺ est ubi precedens ꝓpositõe eius qꝺ est post ipsum. Et cõs est: qm̃ multus nõ bene digerit in stõ. Et tertius: qm̃ multus multum venis transmittit nutrimentum quod vene etiam digerere non valent.

¶ De regimine coꝝpoꝝ quoꝝ cõplexiones non sunt bone. Cap. xvij.

c Corpora ista aut sunt quibus supervenit error: aut in creatiõe male fuerunt impedita. ⁊ illa quidẽ quibus superuenit error sunt quoꝝ ꝓplexiones naturales sunt puenientes: si acquisierũt complexiones malas in hora ꝓpter longum errorem in regimine: donec in eis quieuerint. ¶ Male vero impedita sunt quoꝝm complexiones a radice sunt conuenientes. Eoꝝm autem quibus supervenit error error is pars in ẽtate ⁊ qualitate sciẽda est ⁊ cum contrario medicanda: ⁊ hoc forasse cognoscetur ex dispositione figure coꝝpoꝝ. Impedita vero male sunt dispositionibus: quoꝝm accidit corruptio ex complexione eoꝝm propria aut ex eoꝝm compositione. Ab eis igitur incipiemus nominando senes.

¶ Doctrine. iij. dictiõis. iij. ⁊ est ꝑmo vniuersalis in regẽdo senes. Et sũt. vi. capitula. La. j.

Digitized by Google

Umma reginminis eoꝝ est operari qđ calefaciat ⁊ humectet sicut
s ex nutrientibus ⁊ balneis ⁊ potibus ⁊ sono ꝓfluxo: ⁊ mora multa in lecto ⁊ maiore ꝯ iuuenū: ⁊ ex assidua vrine eoꝝ ꝓuocatõe ⁊ expulsiõe flatꝰ ex eoꝝ stõis per viam intestinoꝝ ⁊ vesice ⁊ vt nature lenitas eis duret. ¶ Eis ꝓterea multū ꝓfert fricatio tpata in ꝯfutate ⁊ qualitate cum oleo: deinde egratio aut incensio si debiles fuerunt ab egratiõe. ¶ Ad illum aũt q ex eis debilis fuerit fricaꝰ. semel aut bis redeunduꝫ erit. ¶ Ex aromatibus ꝓterea aliqd bene redolés odorare debẽt: ⁊ ꝓprie qđ calm tpate exstit. Et os vt post dormitoꝝ cũ oleo ungant: qm̃ hui⁹ frute excitat ad ale. deiñ egrẽt aut icedãt.

¶ De nutriendis senibus. Cap.ij.

Utriens senũ paulati est prudẽtis: ⁊
n paulatim bis aut ter nutrienda sunt ꝑm digõnem eoꝝ ⁊ fortitudiné ⁊ debilitatem ⁊ comedant in hora sõa panẽ bene fetñ cuꝫ melle: ⁊ in hora septia post balneationẽ: deinde venire leniat ex eis q̃ post illud nõ habimus: ⁊ in ꝓxa nocte cibum laudabilis nutrimẽti: ⁊ si fuerit fortes in cena sua augmentū puū faciãt: ⁊ ab oi nutrire sibi caueant ex quo mestia gñaꝰ aut flatꝰ: ⁊ ab oi calo ⁊ acuto ⁊ desiccatiuo sicut cauguamich: ⁊ tanguebil nisi ꝑm modū medicatiõis adhibeaꝫ. ¶ Qđ si ex hoc alig fecerint qđ nõ debeant ⁊ ex his q̃ sunt ꝑmesꝑ comederint: sicut qđ saluꝫ est ⁊ melongias ⁊ carnẽ siccã saliram ⁊ siluestrium aialium ⁊ pisces dure carnis tunc vtañ melonibus ⁊ arechijs ⁊ cucumeribus. ¶ Et si ꝑm cõtigerint errorem ⁊ comederint cauguamich ⁊ sepone ⁊ bdca medicent ex ꝺrijs: sed nõ eis nõ sunt danda nisi subtilissima cũ scimꝰ fuerit qđ in eis sint suꝑfluitates. ¶ Cũ aũt mũdari fuerit nutriant ex humectãtibus: deiñ paucis ex subtilissimis cũ cibo vtañ sicut in ipso dicemus. ¶ Hac vero ei q̃ ex ipsis bene appent ⁊ digerit ꝓfert: ⁊ post ipm extensionẽ in pte epis ⁊ venteris nõ sentit neq; ꝓsentiñ neq; dolorem: qm̃ lac nutrit ⁊ hilarat: verũ qđ ex eo melꝰ est: est lac caprinũ ⁊ asininũ. ⁊ ex ꝓpter antibus qdem lactis asini est qđ nõ fit caseus ⁊ descendit cito ⁊ ꝓcipue si fuerit cũ eo salt̃ mel. Ops ẽ vt locus in quo pascunt obseruet ne herbe q̃ ibi nascunt̃ sint pontice neq; acute neq; acetose nimiũ salie. ¶ Olera aũt ⁊ fructus q̃bus senes vesci dñr sunt sicut sicla ⁊ apiũ ⁊ pap poꝝ quꝫ comedere debent ꝓdita cũ almuri ⁊ oleo ⁊ ꝓprie in ꝓncipio comestionis ipsoꝝ: ideo vt in eoꝝ nãm mollificando iuuent. ¶ Eis q̃s conferti in horis q̃bus cõsueuerunt dormire dormiant: zinziber ꝓterea muraba est ex medicinis que eis conferunt. Et sitr plurima coruꝫ que sunt ex muraba calis: sunt q̃ cum ꝯfutate q̃ tñ calefaciant ⁊ digerant ⁊ non qua corpus siccent: quoniam ops vt eorum nutrientia corpora sint humectantia que nõ pariant ab istis nisi ꝑm viam calefaciendi ⁊ digerendi ⁊ non secundum viam siccandi. ¶ Ex his vero quibus vescuntur ad suas lenitudinem naturas cõueniunt corporibus eorum est volubilis cocta cum aqua ⁊ sale vt bonꝰ sit saporis cum almuri ⁊ oleo condita ⁊ radicis polypodij cum in iure galline posita fuerit aut in iure sicle aut i iure caulium. ¶ Et ex eis quidem quibus in cibo vtantur ad suas mollificandas naturas ⁊ ipsoꝝ corporibus conferunt sunt ex fructibus ficus ⁊ ꝓzuna in estate ⁊ ficus sicce cocte in aqua ⁊ melle si tempus fuerit hyemis verũm oportet vt hoc totum sit ante comestionẽ: ꝓterea vt eoꝝ leniat ventres. ¶ Quod si eorum nature taliter se habuerint vt vna die lenitur alia non: excusatur solutionum ⁊ indicatio tertiana. Quod si fuerint nature eorum lenite die vno ⁊ constringantur duobus diebus sufficiet ei aliquid tale sic volubilis ⁊ aqua cauliũ ⁊ illud quod est intra semen cartami cuꝫ last ordei ⁊ terebintina ad magnitudinem vnius auellane aut duarum ⁊ vt multum trium: quoniam ipsoꝝ naturam sua mollificat ꝓpetare ea abstergit interiora sine lesiõe. ¶ Ade dicina quoq; composita ex medulla cartami ⁊ decuplo ipsius ficuum siccarum confert eis. Sitq; illud quod ex ea in potu sumitur vt magnitudo nucis. ¶ Enema quoq; cum oleo eis confert: quoniam in ipso cum euacuatione est virtus mollificandi intestina ⁊ ꝓprie cum ex oleo dulci fuerit. Ab acuto autem cluster sibi caueat: quoniam ipsoꝝ siccabit intestina. Humidum vero clustere ⁊ vnctuosuꝫ est ex rebus magis eis conferens cum ipsoꝝ ventres aliquot diebus constricti fuerint. ¶ Sunt ꝓterea alie medicine ventrem soluentes: quas in quadrato nominabimus. ¶ Oportet etiam vt in senibus ⁊ decrepitis fiant euacuationes absq; minutione ꝯplus possibile fuerit: quoniam ipsoꝝ ventrem temperate soluere est eis res magnam prestans iuuamentum.

¶ De vino senum. Cap.iij.

Inum eis melius est vetus rubeum
v vt vrinaꝫ ꝓuocet ⁊ calefaciat simul. ¶ Et nouo aũt ⁊ albo vino sibi caueant nisi se post comestionem balneauerint ⁊ situm habuerint. Tunc enim dabitur eis vinum album ⁊ subtile pauci nutrimẽti: ideo vt sit loco aque. ¶ Ab illo vero qđ ex vinis est dulce ⁊ opilatiuum sibi caueant.

¶ De apiendis senum opilatiõibus. Cap.iiij.

Eis acciderint opilationes quaruꝫ
s facilior est ea que ex vini ꝓuentione erit apiende cũ diacalamẽto ⁊ diatriõpiperẽ ꝓ pulueri3atione pi-

Digitized by Google

peris sup vinum. Et si alea ⁊ cepas comedere cōsueuerint comedant. ¶ Tyriaca quoq; eis multū cōfert ⁊ ppue cū opilationes accidērit: ⁊ similiter athanasia ⁊ hōrusia. ¶ Ipsi vero post eas mollificandi sunt cū balneo ⁊ oleo ⁊ nutrientibus sicut aq̄ carnis ⁊ spelta. ⁊ ordeo: ⁊ si biberint hydromel cōfert eis ⁊ securos eos facit ne eis accidāt opilationes ⁊ dolores iun cturarū postq̄ in ipso additū fuerit: si opilatio nem in aliquo senserint mēbro: aut prepōnem ad ipsam illud qō sit ei ppriū sicut semen apij ⁊ eius radix: mēbris vtne. ¶ Qō si opilatio petrosa fuerit apiat er eo qō est fortius sicut pe troselinus. ¶ Et si opilatio fuerit in pulmone aperiatur cum aliquo quod sit sicut isopus ⁊ capillus veneris ⁊ cassialignea ⁊ his similia.

¶ De fricatione senum. Cap.v.

o Oportet vt ī q̄litate ⁊ q̄ntitate sit pa ta ⁊ ne vllo mō mēbra debilia cum ea tāgant neq; dolentia: ⁊ si fricatio vices hūerit interpositas in vicibus: pannus grossus: aut manibus aspersis fricent hoc nāq; eis pfert: ⁊ interpolationes egritudi num membrorum eorum prohibet.

¶ De exercitio senum. Cap.vi.

e Exercitium senū diuersificat fm dis pōnum corpor eor diuersitatem. ⁊ fm illud qō eis ex egritudinibus ac cidere solet: ⁊ fm vsus ipsoꝝ ī exer citio. ¶ Nam si eor corpa in vltima fuerit eq̄ litate posita pueniēria eis erūt exercitia tēpara. ¶ Et si fuerit in eis mēbrum qō nō in sua me liore erit dispōe sit eius exercitiū alia sequens exercitia. ¶ Verbi gra. si alicui incepit in ca pite accidere vertigo aut apoplexia ⁊ māe ad collum descēderit ⁊ frequēter psueuerit ascen dere vapores ad caput ⁊ cerebr nō confert ei exercitiū in quo caput curuaī aut declinat: sed exercitio vti debebit qō sit in incedēdo ⁊ curē do: ⁊ egrando ⁊ in oi exercitio qō sit ad subtili anda interiora. ¶ Et si egritudo in pribus pe dū fuerit exercitij ꝑtes q̄ fiūt ex supiorib⁹ sic ma nus mānibus ꝑhere ⁊ pijcere lapides ⁊ leuaī. ¶ Et si egritudo fuerit in medio sicut splen ⁊ epate ⁊ stō ⁊ intestis erūt ei vtilia exercitia dua rum extremitatum. nisi sit aliqd qō prohibeat. ¶ Qō si egritudo in pte pectoris fuerit exer citiū inferioꝝ erit ei nectū. ¶ Et si in rene aut vesica fuerit non cōfert ei nisi supiorꝝ exercitiū. Et hec mēbra in exercitio pētitus nō ordient ad hoc vt ex eo formōra fiant. Et hoc qō in se nib⁹ dūtāt ēab eo qō ē ī alijs etatib⁹: ⁊ ī pōnus senibus qbus ꝑfert plm eius qō cōfert senib⁹. Ita nāq; mēbra debilia formōra facere debent ordinate fm modū exercitij qō est eis cōueni ens ⁊ in quo sunt: mēbra vo infirma q̄ exer citanī. ⁊ est q̄ hoc nō cōcedit. si cum fuerit ca lida aut ficca aut fuerit in eis mā q̄ad putrefa ctionē ōcliuerit ⁊ nō fuerit in eis maturatio.

¶ Doctrina quarta. de regimine corporis: cu ius cōplexio est cōcauce. ⁊ sūt q̄q; capitula.

¶ Doctrine quarte. dictionis tertie de recti catione cōplexiōis supfluē caliditatis. Cap.i.

o Ieemias q; maluit cōplōnis calide: aut est cum eq̄litate am bar passiuar aut cū victoria sic cutaris aut hūidtaris. Cuz aūt ambe passiue fuerint eq̄les scie mus q; caliditatis augmētum erit fm terminū ⁊ non erit supfluus: q̄n si non siccaret. ¶ Cū aūt calor existit cū siccitate possi bile est vt cōplō usta in sua dispōe longo rema neat tpe. ¶ Caliditas vo cum hūiditate societas non durat: q̄n hūiditas q̄q; supat caliditatē ⁊ extinguit ipsaz. Et q̄q; calitas supat hūidita tē ⁊ siccat eā. ¶ Dispō igr hūtis cōplōnē in q̄ hūiditas supat meliorabit in cōplemēto iuuē tutis ⁊ fiet eq̄lis in eis. Cū aūt descenderit hūi ditas exnea augmētari incipiet ⁊ calitas minu. ¶ Ergo dicemus q; suma regēdi cōplom hū tes calidam in duobus est collocāda intentōi bus: vna q̄rū est fm q; est volūtas reducendi eos ad eq̄litatē: altera est fm quaz est volūtas conseruādi sanitatē sicut est. ¶ Dicunam vo hīe possūt otiosi q suas do muerūt alias ꝑz pro uram tolerātiam in tpe quo ordinate ad equa litatem redeāt: ipsos nāq; absq; ordine regere pducet eor corpora ad egritudinem sed ⁊ secū dam pōe est: si sit eor regimē ex nutrientibus que ipsoꝝ sunt cōuenientia ꝓpriis ita vt ꝑser uet sanitas que est in eis repta. ¶ Quicunq; aūt cōplōm hūtum calām in duabus passiuis tēpan fuerint sanitati in principio rei ipsorum ꝓpinquores erūt: ⁊ facient illoz ꝓplō dentes ⁊ pilos velocius nasci ⁊ erunt facūdi ⁊ clari in vbis ⁊ veloces in incessu. Cū aūt in anis ꝓces serint vincet. in eis calitas ⁊ augmētabit ficci tas: ⁊ accidet eis cōplō mordicatia: ⁊ in mul tis qō eoꝝ multa colera rubea gñatur: Ipsoꝝ vo regimē in prima etate dz esse sicut tēporꝝ regimē. Et cū mutabit suū mutabunt regimē ad illius regimēi quo elaborat vt ipsius puo ceꝰ vna ⁊ colera eūetur rubea fm vnā duaꝝ ptiū ad quā declināt supfluitates. sputs flurus vētris aut pus vomitus. ¶ Qō si sola nā ad deponendū hūorem ⁊ euan. non sufficerit: in vomitu quidem adiuuet ex rebus leuibus sicut potu multe aq̄ case solius aut cum nabir. ¶ Et in solone qō vētris sit cū aliquo qō sit sicut vio laceū muraba ⁊ tamarindi hūidi ⁊ tereniabi ⁊ xiraset. Ipsoꝝ preterea exercitiū erit alliuiandū. Et oportebit vt cibus deē eis q sit bōi. chimi.

¶ Et fortasse neēe est vt balneatōz in due sequā tur: ⁊ oportebit ēt vt ab oi re calefaciente pro hibeant: q; si ex balneatōe post comestionem non senserint tensionē ⁊ granitatē in pte epis

⁊ ventris

Digitized by Google

ꝛ vēris secure eā mutāt: ꝛ si aliqd hoꝝ accide
rit aptiua eis dent sicut apozima abscithij ꝛ
medicina eraloe ꝛ amisio ꝛ amigdalis amaris
cū oximelle ꝛ balneatōm post cōestiōm dimit-
tāt. Dec ät aptiua eis dāda sunt postq̄ ꝑmus
cibus digestus fuerit ꝛ añq̄ ſm sumāt. Jn ho
ra tū inter quā ꝛ cōestionē sedi spaciū interuēi
at ꝓpis: ꝛ hoc qd est iter exercitatōem matutia
lē ꝛ horā in q̄ balneāt. ¶ Jpsi ꝓcēa sūt oleis
supiungēdi ꝛ vnū eis albū ꝛ subtile in potu ꝛ
bueñ. est ꝛ debilitat eos aq̄ frā. ¶ Et ist qd q
ꝑncipio rei cōplonem hñt calidaz ꝛ siccā hoc
toto sunt digniores. Qui ꝝo cplonē hñt cali-
dā ꝛ hūdā ꝛ putrefactiōi sūt aptū ꝛ vt māe ad
mēbra dēcdant exercitio vt dbēt qd multe hñt
relaxationis ꝛ leui ne calefaciat cauēdo a motu q
in hūoribus ebullitiōem appere facit: qui ꝝo
plim ab exercitio sibi cauere dz é ille q nō ꝓsue
uit. ¶ Et melius qd est vt exerceant post eūo
né ꝛ vt balneent añq̄ comedāt ꝛ vt studeāt in
expediendo superfluitates oēs. Lūq̄s in ver intra
uerint tpate se conseruent minutione ꝛ eūone.
¶ De rectificatione complexionis in qua est
frigiditas cum augmento. Cap.ij.

h Cuius q̄s spēs tres sunt. ¶ Jn illa er
go q̄ ex eis in duabus passionib⁹ equa
lis fuerit: elaborandū erit vt eius in
natus calor ſm augmēm ꝑceat cū
nutrimētis calis inter hūidita: é ꝛ sicci. tpanis
ꝛ vnguentis calis ꝛ eūjs magnis ꝛ eūonibus
ex hūoribus ꝓprijs: ꝛ balneatōibus sudo: ꝛ
faciēdus ꝛ exercitijs inuātibus eos: ꝛ. n. ali-
quo tpe in hūiditate sint tpati: accident mi eis vt
humiditates in ipsis propter fritatem gñentur.
Illorū ät in quibus cū hoc est siccitas regiñ
oportet vt sit ipsummer regiñ senum.
¶ De regne coꝛporum que velociter egritu.
incurrunt. Cap.ij.

i Sti ät ad hoc sunt pati ꝓp repletio-
né fui. Et tūc qd in ipsis repanda é
hūoꝝ ẽtitas: aut ꝓp hūores cru-
dos q in eis exñt. ꝛ tūc qd tpata est
ipsoꝝ hūoꝝ q̄litas ꝛ eligēdū est eis ex nutrimē
tibus illud qd nutrimētū ꝑbet mediū inter mul
tū ꝛ paucū. ¶ Et hūoꝝ ẽtitas est cū eq̄litate
ẽtitas nutrimēti ꝛ augmēto exercitij ꝛ fricatiōis añq̄ balneent si exercitij ꝛ fricatiōis vsū
hñerit: aut cū leuiore coꝛe si nō ꝓsueuerit. ꝛ vt
eis cibus deꝯ petere: ꝛ nō vna vice suā cōpleāt
facietate: q si in ipsoꝝ coꝛpibus sudo: fuerit fa
cilis ꝛ ꝓsueuerit fiat vt isti aliqb⁹ sudēt vtiq⁹.
¶ Et si tarditas cōestiōis ipsoꝝ nō fecerit: vt
cocta ru. in coꝛ fundat stōis tradet ipsa vsum
post balneū q si fecerit ꝑmittat añq̄ balneēt.
¶ Et hoꝛa qd tpata si ꝓhibitio: ibi nō affue-
rit est p̄ q̄rta hoꝛa dieꝝ eq̄lū. Si ät ꝓpea q colera ru. in ipsoꝝ fundit stōis cibus fuerit su-
mēdus ꝑus añq̄ balneent ꝛ opilationē in epe

sigtiōes senserit cū aptius ꝓpōatis suis ꝓuēi
entibus cōplonibus mediceť. ¶ Et si cū hoc
in capite nocum senserit cū ambulatōe succur
ratur. ¶ Et si eius cibus in stō corruptus fue-
rit: ꝛ postea descēderit per se erit hoc lucrum:
q si non: deponat cum diacymino aut ficubus
cuꝫ seie cartami ꝑsis. Cuius ꝓfecto ē nōiata.
¶ De impinguando macrum. Cap.iij.

Duas maciei formoꝛ: sicut diximuꝫ
c ē siccitas cōplonis ꝛ mesaraice ꝛ fic
citas aeris ¶ Mesaraice enim cū
siccant nutrimentū nō recipiunt ꝛ
augmentat siccitas ꝛ macies. Fricano igit ip-
si adhibēde est añq̄ balneet q̄ sit media inter
aspera ꝛ lenē donec rubeat cutis. deinde frica
tio fortioꝛ fiat. postea emplm ex pice suppona
tur. deiñ tépate exerciteť: postea absq̄ tardita
te balneeť. deiñ siccis mandibus exiccet. po-
stea pauco iungat oleo. deinde cibū sumat sibi
queniēte. ¶ Et si ipsius etas ꝛ ipse ꝓsuetudo
aquam tolerauerint fridā ex ea sup se fundat.
Finis aūt fricatiōis q̄ añ picis emplm ꝓnunt
est vt inflatio nō incipiat ꝓsumi. Et hoc qd est
ꝑpinquū ei qd in augmētādo mēbꝛaruū di
ximus. Cōplemētū ꝝo locutionis de hoc inue
niet in libro de pulchritudine quarti libri.
¶ De macrefaciendo pinguem. Cap.v.

Ipsius regiñ est vt deficētis cibi a
i stō eius ꝛ intestinis si velocꝛ ne cō-
pleat mesaraicaꝫ fuctio in ipso: ꝛ vt
cibū sumat q̄ sit mlte ẽtitatis ꝛ pau
ci nutrimēti. Et frequēter balneeť añq̄ cōedat
ꝛ exercitiuꝫ festinent ꝛ olea resoluenta. Et de
eūjs trifera nuno: ꝛ eūi de lacca ꝛ tyriaca ꝛ
vt ieiunus bibat acetū ꝛ almuri. Et nos quidez
nominabimus hoc indictione decoratonis.
¶ Doctrina secunda de mutationibus: ꝛ est
capitulum. j. ꝛ summa. j.
¶ Doctrine q̄nte dictionis tertie de regimi
ne coꝛporum cum rectificatione aeris. Capitulus.

A veris qdē ꝓncipio succurrē
dum est ad minuendum ꝛ ad
i bibendū carbarnica ſm q̄ neće
est ꝛ ꝑz ꝓsuetudiné. Jn ipso q̄s
ꝑprie vomitus ꝓuocādus est.
Et ois res multum calefaciēs
ꝛ humectans est diminuenda ex carnibus ꝛ po
tibus ꝛ nutriens subtiliandū. ¶ Et exercitio
vtendum est temperate quod sit maius exerci-
tio estatis. ¶ Cibo quoq̄ non repeleatur qa-
limo ipsum partiatur: ꝛ in potu sumat syru
pos ꝛ rob extinguētes: ꝛ a rebus abstineat ca
lidis ꝛ ab oibus amaris aut salsis aut acutis.
¶ Jn estate vero minuatur ex cibus ꝛ potibus ꝛ exercitio ꝛ maneat quietus ꝛ extingue
tia bibat. Et si potuerit vomat ꝛ semp in vmbra moꝛetur ꝛ in loco coopto. ¶ Jn autūno
ät ꝛ ꝑprie in eo qui est diuersi aeris cōseruatis

Digitized by Google

facienda est regimine melioze: ꝛ oia siccantia sunt diminuenda. ¶ Et cauendū est a coitu ꝛ a potu multe aque frē ꝛ ipsius fusione sup caput. ¶ Neqꝫ in loco frō dormiat in quo eius cutis horripillet neqꝫ repletꝰ dormiat. ¶ Et caueat sibi a calore estiuo: ꝛ fritate matutini noꝛ ꝛ suuꝫ custodiat caput ne fritatī obuiet. ¶ Fructibus quoqꝫ que sunt in tpe illo sibi caueat neqꝫ ex illis multū comedat neqꝫ balneet nisi cū tepida. ¶ Cūqꝫ dies cū nocte fuerit eqlis eūetur ne supfluitates in hyeme constringant: Iꝫ in multis corporibus sit melius: ne in autūno aliquid faciant: vñ humores feruēat ꝛ moueant: imo melius est eis vt ipsi qeti pmaneāt. Quidā ēt tā venerunt ne vomitus in autūno fiat: qm̄ ad febres pducit. Item̄ preterea vehementer dꝫ esse aqtuꝫ ꝛ nō sit supfluꝰ. ¶ Sciasq; quoꝫ qi in multis pluuijs in ipso pfistit securato ab ipsius malicia. ¶ In hyeme vo multum laboꝛare debēt ꝛ copiosius comedere nisi fuerit meridiō aliꝫ: qm̄ si sic fuerit exercitiū erit augmentādū ꝛ cibus minuendus. ¶ Dꝫ preterea vt triticū panis hyemis sit fortius ꝛ foꝛtioris solidatis q̄ panis estatis. Et sic est illō qđ est in carnib⁹: ꝛ eis q̄ sunt sicut ipse. ¶ Et vt sint olera qbus vescunt sicut caules: ꝛ sicla ꝛ apiū ꝛ non arripices neqꝫ blitis neqꝫ porrū laca neqꝫ scariola. ¶ Amplius corporibus sanis raro accīt egritudines in hyeme: qbus si acciderint medicādo succurrēdū est ꝛ eūando si oportuerit. Impossē.n.est vt ipsa accidat egritudo nisi pp magnā cām ꝛ ppaie si calida fuerit. Caloꝛ.n. innatus q est regitiuꝰ in hyeme vehementer fit fortis ppea q̄ a resolone saluatur ꝛ pstrictione pungit. ¶ Dēs preterea nāles hoīes in hyeme suas melius perficiunt operationes. ¶ Hyp. quoqꝫ visuꝫ est. q̄ melius ē in ipso ventrē soluere q̄ minutionē facere. Et abhoꝛret vomitū in ipso: ꝛ videt ei q̄ in estate fit bonus: qm̄ humores in estate sunt natantes ꝛ in hyeme ad subsidendū declinantes: ipsum ergo imitentur. ¶ Aer vero cum coꝛrūpitur aut fit pestilentialis obuiañ. est exticcando coꝛpus ꝛ reparando domū cum rebus q̄ suis viꝛtutibus infrāt ꝛ humectant. Et hoc qđē ē q̄ magis est facieñ. in pestilentia: aut calefaciant ꝛ faciant q̄ fit pparatū ei qđ ex aeris coꝛruptione ꝓuenit. ¶ Dōres preterea boni sunt res in hoc magis conferentes ꝛ ppaie cum puraueꝛit q̄ sint complioni aeris ꝛrij. ¶ In pestiē tia quoqꝫ necessitas multū aerē attrahendi est minuenda: ꝛ hoc quidem fit cū ocio ꝛ eūone. ¶ A terra preterea multotiens eleuatur aeriꝫ coꝛruptio: ꝛ tunc qdem conuenit in lectis sedere ꝛ hospitia querere vehemēter alta que a vētis rūpantur. ¶ Multotiens quoqꝫ est principiū coꝛruptionis aeris ab ipso aere, ppter illō qđ ei adhuc ex coꝛruptione vicinaꝝ aeruꝫ. Aut ppter rēm celestem: cuius qualitas nota est hominibus cognita. In hmōi ergo ad domos subterraneas est fugiendū aut ad domos que parietibus vndiqꝫ sunt circundate ꝛ ad cauernas. ¶ Suffumigationes autē que aeꝛ purrefactiones sunt rectificantes sicut ciprꝛ turis ꝛ myrꝛ ꝛ roseꝛ sandali. ¶ Aceto preterea in cibo ꝛ potu vti in pestilentia est nocumenti ipsius securatio. Et nos qdem in libris particularibus nominabimus complementuꝫ eius qđ est dicendum. de hoc.

¶ Sūma doctrie 5ē. fen 3ē. cui⁹ sūt. 8. capitula.

¶ Sūme doctrine 5ē. fen 3ē. ꝛ est ad succurrē dū accīdb⁹ q̄ pnosticanē egritudies. Cap. j.

Le cui tremoꝛ cordis assidue accideꝛit de seipso sit sollicitus ne subita intercipiatur moꝛte.

¶ Ille cui frequenter acciderit incubus ꝛ scotōia de seipso sollicitus exīstat ꝛ humoꝛem eūet grossum ne ad epilepsiam perueniat ad apoplexiam. ¶ Cum multa in toto coꝛpore fuerit salsus regatur flegmatis eūone: ideo ne hoc habens spasmum incidat ꝛ apoplexiam: ꝛ sīr cum perduꝛauerit vt sensus sint turbidi ꝛ motionum adsit debilitas cum replexiōe. ¶ Cū mēbris multotiens acciderit vt sensuꝫ amittat regatur cui hoc accidit cum euacuatione flegmatis ne ad palysim perueniat. ¶ Cuꝫ facies multum saluerit cui hoc acciderit regatur purgatione cerebri anteqꝫ ad toꝛturam deueniat. ¶ Cum facies vehementer rubuerit ꝛ oculꝰ ꝛ lachryme fluxerint ꝛ lumen effugerit ꝛ capitis doloꝛem habuerit minutione regendus erit ꝛ solutione ventris: ꝛ his similibus ne incidat in phrenesim. ¶ Cūqꝫ multa absqꝫ causa fuerit trutina ꝛ timoꝛ regendus erit adusti humoꝛis euacuatione ne ad melancoliā deueniat. ¶ Facies quoqꝫ cum rubet ꝛ tumet ꝛ sit sciran attinet: ꝛ fit hoc perdurans poꝛtendit lepram. ¶ Cum coꝛpus fuerit graue ꝛ lassum fit ꝛ vene apparuerint: minuendum erit anteqꝫ vene scissura accidat aut apoplexia: aut moꝛs subitanea. ¶ Cum in facie parum tumoꝛis apperuerit ꝛ in palpebris ꝛ in extremitatibus dispositio epatis est succurrendum ne incidat in hydropisim. ¶ Cum stercoris feroꝛ multus fuerit: regimine vtēi. erit removendo a venis purrefactionem anteqꝫ ad febres perueniat. vrine: tamen significato est in hoc deteꝛioꝛ. ¶ Cumqꝫ lassitudinem ꝛ fracturam videris time q̄ febris accidat. ¶ Cum comedendi appetitus cadit aut augmentatur significat egritudinem. Et ad summum omnis res que de suo mutatur vsu scilicet desiderium aut egestio aut vrina aut coeundi voluptas aut somnus aut sudoꝛ aut coꝛporis pulsus aut ingenij subtilitas aut saporꝰ gustus aut somnioꝝ

Digitized by Google

¶ſus cum augmentantur aut diminuūtur aut ſuam mutant qualitatem pronoſticantur egri. ¶ Et ſimiliter uſus nó naturales ſicut emoꝛroydorum ſanguinis fluxus aut menſtruoꝝ aut vomitus aut exnaribus ſanguinis fluxus aut conſuetudo deſiderandi rem aliquam ſiue mala ſit ſiue non ſit mala: eñ uſus eſt ſicut natura ⁊ ꝓpter hoc non debet abſtinere quis niſi a multum malis: que tamen ex eis dimittere debet ordinate demittat. ¶ Et eſt preterea cuꝝ res particulares particularium reruꝝ ſunt demonſtratiue. perſeuerantia nāq; doloris capitis ⁊ emigranei dilationem pronoſticatur pupille ⁊ deſcenſum aque in oculum. Imaginari coram facie ſicut cunices ⁊ reliqua cum manſuum ſit ⁊ ſtabile ⁊ viſus cum hoc aſſidue debilitatur portendit deſcenſum aque in oculuꝫ. ¶ Cum grauitas ⁊ punctura in parte dextra perſeuerauerit epatis deſignabit egri. ¶ Grauitas ⁊ tenſio in inferioribus dorſi ⁊ illo cum mutatione diſpoſitionis vrine ab viu nocumẽtum in renibus pronoſticatur. ¶ Stercus nó habens iuncturam ſicut ſolebat ſignificat icteriam. ¶ Cum ardoꝛ vrine perſeuerat ulcera ſignificat que in veſica accidunt ⁊ ꝯga. ¶ Egó in ano aduſtionem faciens ꝓnoſticatur diſenteriam. ¶ Deſideriꝫ caſus cuꝝ vomitu ⁊ inflatione ⁊ extremitatum doloꝛ portendunt colicam. ¶ Pruritus in ano. cum parui vermes ibi non affuerint pronoſticantur emoꝛroydas. ¶ Multoꝝ carbunculoꝝ natiuitaſ. ⁊ nodoꝝ magnum ſignificat apoſtema. ¶ Serpigo albaras pronoſticatur nigram.

¶ Et morphea alba ꝓnoſticaꝫ albaras albã. ¶ De regimine iter agentiuꝫ: ⁊ eſt dictio vniuerſalis. Cap.ij.

i Iter agens a rebus abſtineat quibꝰ vti conſueuerat cum eſſet cum ſuis familiaribus: labores nāq; ⁊ dolores ei accidunt: quapropter ſtudium ſpendere debet ad hoc vt de ſe ſit ſollicitus ne ad magnas perueniat egritudines. ⁊ illud de quo plus ſollicitus eſſe debet eſt nutriens ⁊ laſſitudo. ¶ Suum vero nutriens meliozari debet ⁊ facere vt ſit bone ſubſtantie ⁊ propiñ menſure ⁊ non multe: ideo vt non digeratur ⁊ ſuperfluitates in venis ipſius non congregentur. ¶ Amplius equitare non debet plenuꝫ ne ei cibus ⁊ coꝛrũpatur ⁊ neceſſitaꝫ habeat bibendi aq̃ ⁊ augeatur ſonnus ⁊ dilatatio ſuꝛitimo expectare cibum debet vſq; ad horam hoſpitandi niſi fuerit propter cauſam quam poſtea dicemus. Quod ſi multum ei neceſſariuꝫ fuerit rem modicam comedat ꝑm modum rẽpamẽti ⁊ nñ. ne ipſam bibendi aq̃ neceſſitatez habeat ſiuẽ ſit eius iter nocturnuꝫ ſiue diurnũ. ¶ Laſſitudo quoq; eiuꝫ regenda eſt ex eo qꝺ in ca. de laſſitudine dictuꝫ eſt. ¶ Oportet preterea ne eat in vias repletus ſanguine aut alio ſed coꝛpus ſuum mundificet. deinde incedat ⁊ ſi faſtidius fuerit famelicus ſiat ⁊ dormiat ⁊ faſtidium poſtea in via pergat. ¶ Oꝫ preterea vt quiuter aggreditur vtatur ordine ⁊ parum plus ſolito exerciteur ⁊ ſi in ſuo itinere neceſſarium fuerit vigilare aſſueſcat vigilare parum ⁊ ſimiliter ſi timet ne fames ei accidat aut ſitis aut aliud ab iſtis debet ea aſſueſcere ⁊ oꝫ vti cibo quo in itinere vult nutriri: ⁊ debeꝫ ſtimere vt eius cibus ſit in ẽntate pauc⁹ mli nutruñti. ¶ Olera preterea dimittat ⁊ fruct⁹ ⁊ quicquid humoꝛe generat crudum niſi fuerit propter neceſſitatem vt ex eo medeatur: ⁊ forſaſſe iter agentu neceſſitas ſuperueniet tolerandi famem donec deſiderium ei minuatur. ¶ Ex eis autem que ipſum iuuantiu hoc ſunt cibi facti ex epatibus aſſatis ⁊ his ſimilibus. ¶ Et eſt cum ei ſiunt pillule cum viſcoſitatibus ⁊ adipibus liquefactis foꝛtibus ⁊ amigd. ⁊ oleo amigd. ſintq; adipes ſicut adeps vaccinus quarum vnam cuꝝ comederit libra famẽ longo tempoꝛe tolerabit. ¶ Quidam quoq; retulerunt qꝺ quidam comedit lib.j. olei viol. in quo adeps reſolutus fuit donec in empti ſimilitudinem conuerſa fuerit. x. diebus poſtea comedere non deſiderauit. ¶ Et ſimiliter cõtingit cum neceſſe eſt ei tolerare ſitim. Secum ergo deferre debet ex medicinis ſitiẽ extinguẽtibus: quas in lib. 3. in ca. de ſiti diximus ⁊ ꝓpte ex ſemine poꝛtul. iij. 3. cum aceto bibat. ⁊ dimittat nutriẽa ſitiẽ facientia ſicut pisces ⁊ cappes ⁊ ſalſa ⁊ dulcia ⁊ minuat loquelam ⁊ molliter incedat. Cumq; aquam cum aceto biberit parum ex ea ei ſufficiet in ſedando ſitim. vbi non multa inuenitur aqua.

¶ De regimine cauendi a caliditate ⁊ ꝓprie in itinere ⁊ regimine iter agentiu in ipſa. C. iij.

ꝑ Os etiam niſi ſeipſos regant res in ſuo fine ad hoc perducet qꝺ debilitabuntur ⁊ eoꝝ reſoluentur virtutes. ita qꝺ ſe mouere non poterunt ⁊ ſuperabit ſitis ⁊ foꝛtaſſe ſol eoꝝ impediet cerebꝛa. Quapropter ſtudere debent vt vehemẽti cooperiatur a ſole ſua regant capita. ¶ Et ſimiliter debent iter agentes pectoꝛa ſua cuſtodire ⁊ epithimare ex tali qle eſt mucilago pſilij ⁊ ſuccus poꝛculi. ¶ Iter preterea agẽtes in caloꝛe quandoq; neceſſe eſt aliquid comedere anteq̃ eant ſicut uuas ordei ⁊ ſyrupum de fructibus ⁊ reliqua ab eis: qñ cum equitant ⁊ in eoꝝ interioribus nihil exiſtit multum debilitat eos reſolutio: ⁊ non erit in eis reſtauratio. Sumere ergo debet ex eo quod diximus aliquantulum: ⁊ deinde moꝛetur donec deſtomaco deſcendat ⁊ non vndet. ¶ In via preterea deferre oꝫ oſtiaꝛo. ⁊ vio. ex quo hora poſt horã i ſuiſ doꝛſ iungaꝫ. ¶ Multi preterea qꝺ⁹

Digitized by Google

in vis ex calore accidit nocumentum redeunt dispones pp natationem in aqua frā. Verūm melius est ne hoc cito fiat: sed pax expectēt: deinde ordinate ad ipsam accedant. ¶ Qui aūt venena timuerit nares ⁊ os instita sibi large ⁊ toleret labore in hoc ⁊ ēt pus cū lacte absq; butyro cepas comedere: ⁊ ꝑpue cū cepe i ipso fuerit muraba aut nocte vna infuse cōedat cepas ⁊ sorbeat lac ⁊ ops vt sint cepe antesq; i fado mittantur foras incisiōs. ¶ Sit ꝓterea illud qō odorat oleū ros. ⁊ oleū de seibus cucurbite: qm̄ maliciam veneno⁹ remouet q̄ tūc met. ¶ Cū aūt venenū ei nocumētū fecerit super extremitates ipsius aq̄ ꝓjiciat frā ⁊ faciēs ea lauet. Sitq; eius cibarū ex olēribus fris ⁊ sup ipsius caput ex oleis fundat fris sicut oxo ref. ⁊ ex salicibus ⁊ succis fris sicut vermicularis succo: deinde lauetur ⁊ a coitu sibi caueat. ¶ Sanli quoq; pisces ei cōferunt cū generit qō ḥs. ¶ Vinū quoq; ⁊patū ei ꝓfert. ¶ Lac ꝓterea ē melior cibus si febrē nō ḥuerit. Et si habuerit febrē q̄ nō fuerit ex febribus putridis: imo ex diuturnis bibat dc acetosū. i. lac absq; butyro. ¶ Cūq; siti ḥuerit post venena succurratur ex colluttione oris cū aq̄: sed nō bibat ex ea donec sanet: q⁹ tūc subito morietur: sed ⁊patū est ex colluttōe oris cū aq̄. Dō si multa ei necessitas bibēdi iguerit sed ex ea glutiat pax i 2o ⁊ 3o: ⁊ deinceps. cūq; generit illud qō ex siti ei admistū: fuerit bibat: ⁊ si añq; bibat icepit bibere oleū ros. cū aq̄ mixtū. ⁊ postea bibat aquā erit melius. ¶ Et ad sūmū ille qui calor ipedit in loco ꝺs manere frō ⁊ pedes abluere ex aqua frā: ⁊ si fuerit siciens aquā frām paulatim bibat. Et ex cibo qui cito digeritur nutriatur.

¶ De regendo iter agentem in frigore ⁊ regimine congelatorum. Cap. iij.

Ico ḡiter agere in forti frigore est
ꝺ res magni timoris: ls multū custodiat se ⁊ muniat oibus q̄ sunt necia ⁊ q̄tomagis cū nō totū q⁹ neciūs ē ꝓparuerit: q̄plures nāq; iter agētes oibus q̄ necia erant se rexerūt: ⁊ postea frigore mortui sunt: q̄s frigus interfecit ꝓpria: spasmo aut alcuzes aut ꝓgelatōe aut apoplexia ⁊ mortuū q̄ō morte eo⁹ q opū biberūt aut mādragoram. ¶ Dō si eo⁹ dispō ad mortē nō puenerit multotiēs in famē incidēt q̄ vocat bolism⁹ in qua qd sit faciendū ⁊ in alijs egritudinib⁹ iam in loco dixim⁹. ¶ Et res qō eis melior ē vt poros claudant ⁊ nares ⁊ os custodiant ne in eo aer frūs subito ingrediat: ⁊ vt extrema custodiant cū eo q⁹ nos dixim⁹. ¶ Cūq; iter agēs in frigore hospitatur nō illico se calefacere ꝺs: imo in hoc paulatim ordinet in calore parvo ⁊ ad forte calorem non cito accedat: imo si ad ipm nō accesserit erit melius qō si vehemēter ei fuerit necessariū ꝑm ordinē ad ipm accedat.

¶ Et ille quidem cui conueniētius est ab eo separari est q̄ cito vult ire ⁊ ad frigus egredi hoc est cum frigus nō ad hoc puenerit vt iter agentē debiliter ⁊ eius deijciat fortitudinē: sed si ꝓgelatio in ipso opet necē est vt festinet ad se calefacien. ⁊ leniēn. ex oleis calefacientibus ⁊ ꝑpue illis in qbus tyriace ꝑprietas exit sicut oleum de lilio. ¶ Cūq; iter agens in frigore hospitatus fuerit: ⁊ fuerit famelicus ⁊ rē comederit calam accit ei calor fic ex febre mirabilis. ¶ Iter agētes ꝓterea nutrientia ḥāt q̄ rē facilem frigoris eis faciunt. ¶ Et hec quidē sunt nutrientia in qbus multū ponunt allea ⁊ nuces ⁊ sinapi ⁊ assa. ⁊ est cū in eis mittunt cepe ⁊ boni sint saporis ꝓdūt cum alleis ⁊ nucibus. Butyrum quoq; est eis bonū ⁊ ꝑpue cū post ipm fore hauserit vinū. ¶ Oportet ꝓterea vt iter agens in frigore nō ambalet diu ē vacuus imo impleat nutrimēto. Et vinum loco aque bibat ⁊ moret donec istud in suo ventre q escat ⁊ calefiat ⁊ postea egret. ¶ Assa quoq; est ex eis que in frigore congelanum calefaciunt ⁊ ꝑ ꝑpue cum ipsa in vino et ad potū. dat cuius integra dos ē ʒ. i. asse ⁊ vini li. i. ¶ Amplius iter agentes in frigore ḥāt vnde fiat epithima qō eoꝝ muniat corpora ne a frigore patiant ex q⁹ bus ē pix ⁊ alia ab ea. ¶ Allea quoq; sunt ex rebus et vnibus qui ab aere venerūt frigido.

¶ De custodiendis extremitatibus a nocumento frigoris. Cap. v.

Ter agens extrema in primis fricare ꝺs donec calefiant: deinde ex oleo calo ea liniat qō sit ex oleis bene redolentibus: sicut oleū de lilio ⁊ olim de bē: misceos quoq; est epithia eis ꝓuenies ⁊ si ipm nō habuerit oleū ⁊ ꝑpue cū ipso posuerit piper aut pirerū aut euforbiū aut assa⁹ fetidam aut castoreū. ¶ Ex epithiatib⁹ ꝓterea extremitates custodientibus est vt superponat eis galba nō ⁊ allea: q⁹ est securatio aut sicut alii dixerūt. Et nō ꝺs vt sotulas aut calcia mētū quo pes regitur si strictus ita vt pes in eo cōmoueri nō possit: qm̄ motus mēbri est vna ex rebus ꝓhibentibus ab eo frigus: mēbrum quoq; sui focatum duriter inuenit frigus. ¶ Et cū ipsius qdem pgameno cooperitur ⁊ aliq̄ ei superponunt est magis ipm custodiens. ¶ Quando aūt manus aut pes frigus nō senserit: ⁊ ex frigore nichil diminutū fuerit nec sollicitudo usta fuerit custodiendi ipm regimine ꝓueniēti: scias q⁹ sensus iam effecit in ipso ꝓnem suam: nunc igitur excogitare debemus qd in ipso sit faciēn. q⁹ si frigus in mēbro opabitur ⁊ innatum q⁹ in ipsa erat extinxerit calorē ⁊ cōstrinxerit illud qō resoluebat ex eo in eius suba: ⁊ ipm putrefactioni aptū effecerit erit qnq; nēcium facere totum qō in. c. de vlceribus. est dictū ⁊ ꝓpue

Digitized by Google

de herpetibus estiomenis mali: sed cū frigus ipm impedierit ⁊ nodum cōputruerit: sed in illo ꝓsistit ꝓcessu melius erit vt extremitates ponantur i aqua napoꝛ ꝓprie: aut i aqua in qua ficus cocte fuerint ⁊ in aqua caulin ⁊ in aqua mirti ⁊ in aqua aneti ⁊ in aq̄ camomille: totus hoc ad supponendū ē eis ꝓuentes ⁊ aq̄ sceph ⁊ aqua nemē. ex napis quoq; empīm apponē est medicarū eis ꝓuentes ab igne ꝓterea sibi cauere oꝛ ne ad ipm accedat. ⁊ opꝛ q̄ vt velociter incedat ⁊ pedē moueat: aut extrēa: aut exercitet ipm ⁊ fricet: postea ungat ⁊ sup ipsum aquā calsam ab alto fundat cū eo qđ diximus. ¶ Et scito q̄ dimittere extrēitates suspēsas ⁊ quietas in frigoꝛe ne moueant: ⁊ vt nō exercitentur ē ex maioꝛibus causis q̄ faciunt extrēis vt ea supet frigus. Sunt ꝓterea hoīum qdam qui ponunt ea in aqua frā ⁊ faciūt vulnerē ac si nocumētum ab eis remouereꝛ: quēadmodū fructibus accit ꝓgelaris. Cum.n. in aquā pīcti ungues frāt: fiunt quēadmodū si ab eis extraheretur ꝓgelatio ⁊ ab eis labiꝰ ⁊ linunt ⁊ eqn̄tur: ⁊ si ea igni applicantur: eoꝛrumpent. Sed qđo fit istud nō est medico necium. ¶ Cū aūt vna extremitas obfuscari ceperit: scalpellanda ēt erit ⁊ sanguis ab ea extrahendus mēdꝛo in aqua calida posito. ꝓpterea ne aliquid sanguinis in oꝛificijs plagarum congeletur ⁊ nō egrediatur: sed egredi dimittatur donec per se restringatur. postea ipsa epithimetur ex bolo armeno ⁊ aceto temperatis: quoniā hoc eius removet lesionem. Illiniran quoq; in principio ⁊ finc iuuamentum prebet. ¶ Cūq; res ad nigredinem transierit: aut viriditatem ⁊ cō sequatur ipsam ipsa secundum putrefactionē ꝓcedente non laboꝛet nisi vt auferatur illud quod computruit. ne etiam sanum quod in eius consistit vacinitate putrefiat ⁊ putrefactio paulatim ad interiora ꝓcedat: sed faciat illud qđ in suo diximus caꝑ. ¶ De conseruando colorem faciei in iuuene. Caꝑ. vi.

f Acies est epithimāda ex rebus viscosis in q̄bus existit ꝓglutinando sicut mucillagine psilij ⁊ mucillagine portulace ⁊ sicut dragaganto in aq̄ resoluto ⁊ gūmi arabico in aqua resoluto: ⁊ sicut albue ouī ⁊ sicut tortellis de simila i aqua resolutis ⁊ trocischis quos cheratam nominant. Cum aūt ventus eas sciderit ⁊ frigus aut sol: regimē eius queres in sermōe de decoꝛatione. ¶ De conseruando iter agentem a nocumentis aquarum diuersarum. Caꝑ. vij.

s Quarum diuersitas iter agentē ad egritudines magis ꝓducat q̄s nutrientium diuersitas. Ex hoc sollicitudo est habenda ⁊ res aqua coꝛrigenda. De eius aūt emēdatione est vt vehemēter coletur ⁊ fiat vt a resudante coꝛpoꝛe multus ꝓ resudationē egrediatur ipsam quoq; coquere quēadmodū iam in hoc demonstrauimus cāz eam q̄nq; colat: ⁊ inter pure aq̄ subaz ⁊ id qđ ei admiscetur seꝑationē facit. ⁊ maius hoc toto est ipsam sublimando distillare. Est etiam cum ea lana resorta fit luchinuz cuius vna extremitas in vas plenum ponit altera in vas vacuum ⁊ gutiatim aqua ad vacuum dilabit: ⁊ est clarificandi modus idoneus ⁊ ꝓprie cum multotiēs factum fuerit. Sitī quoq; cuz aqua amara ⁊ mala coquet ⁊ pīscetur in ea duz ipsa bullit lutum liberz ⁊ guttatim distillabit cuz lana ad modū pē. ¶ Et sitī ēt cum aq̄ pure admiscebit lutum liberum in quo non exit mala qualitas: ⁊ ꝓprie quod in sole fuit adustum ⁊ postea colabitur erit ex eo qđ eius ꝓhibet malitiam. ¶ Aquā quoq; cū vino bibere ē ex eo q̄ eius remouet malitiā cū ipsius malitia fuerit ex gñe pauce penetrationis. ¶ Aqua ēt cū pauca fuerit ⁊ non inuenieꝛ ꝑata cū aceto erit bibēda ⁊ ꝓprie in estate: q̄n hoc a multo excusat potus. ¶ Aq̄ ꝓterea salsa cū aceto ē bibēda ⁊ sirupo acetoso in quaz filique ⁊ myrti grana sunt ꝓjcienda ⁊ so:be. Et post aluminosaz qđ aquā ⁊ pontica bibendum. ē totum illud qđ naturam solvit vinum quoq; est ex eo qđ post ipsum poratū cōfert. ¶ Sup amaram quoq; aquā exhibēda sunt dulcia ⁊ vnctuosa: ⁊ ipsa cum iulep est miscenda ⁊ ante ipsam aqua cicerum est bibenda ⁊ antecz̄ voluntas adsit remouebitur eius impedimentum: ⁊ filr comedere cicera. ¶ Aute ꝙo aquam stantem ⁊ paludestrem in qua exit putrefactio nō sunt gustāda nutrientia casa supra quam stipuca sunt exhibenda ex fructibus frigidis ⁊ muca sicut cidonia ⁊ mattana ⁊ acetula. Super aquas quoq; grossas ⁊ turbidas vtenduz est alleis. Et ex eo enaz qđ eas clarificat est alumen iameī. ¶ Ex eis quoq; que diuersarum aquarum remouēt malinam sunt cepe: quoniam sunt vt tyriaca huius: ⁊ ꝓprie cepe cum aceto ⁊ allea cum ⁊ ex rebus frigidis sunt lactuce. ¶ Amplius ex regimine viatoꝝ conuenientie in diuersitate aquaꝝ est vt ex aqua fue terre ferat ⁊ cum aqua misceat ⁊ ter in qua prius hospitabitur. Et ferat ex aqua cuiusq; hospitij ad hospitium quod est post ipsum ⁊ admiscat eam cū sua aq̄ ⁊ ita faciat donec puenias vbi vult ⁊ filr si ex luto fue terre sumpserit ⁊ cum oī aqua ad quam puenerit admiscuerit ⁊ ipm in ea ꝙqualsauerit ⁊ eam dimiserit q̄liqs clarificet. ¶ Aq̄ ꝓterea pāno interposito bibenda est ne sangu ⁊ fuga cum errore egrediatur: ⁊ ne quod ex malis permixtionibus vehementer est minutum transluuat. ¶ Ex rob quoq; acerosis. secum deferre vt ea cum vnaquaq; diuersarum aquarum misceat est regimen conueniens.

¶ De regimine viatoꝝ in mari. Caꝑ. viij.

Digitized by Google

Jator il in mari plerūq; accit ꝓfigo
a t reuoluitur cū ea t cōmouet in eo
nausea t vomitus: t ħ q̄dem in pri
mis diebus: sed postea residet t ge
scit. ¶ Et opꝰ ne fortes reuocet nausea t vo
mitus: sed dimittat donec ꝓpīm mūdet q̄ si su
perfluus fuerit retiedit tunc: ꝑparo tū ne vo
mitus accidat nō est mala. t hic est vt ex fructi
bus comedat sicut cidonia t mamana t grana
ta. semen quoq; apij cū biburum fuerit ꝓhibet
nausea ne cōmoueat t sedabit ea cum cōmoue
bitur t absinthiū silr. Ex eis ēt q̄d ꝓhibet est
vt acetosis os stōi ꝙfortātibus t vapoꝛē ne ad
caput ascendat ꝓhibētibus nutriat. t ħ quidē
sunt sicut lētes i aceto t succovue acerbe t paꝛ
calamēti t asech: t pāis fractꝰ i vio bñ redolē
te: aut in aq̄ frā. t est q̄n ponit in ea asech. Ma
res q̄z eius iterius cū cerusa sunt epithimāde.
¶ Explicit sen terna huius primi canonis.
¶ Fen. iij. de diuisione modoꝝ medicationū
ſm egritudines vles t continet cap. xxxj.
¶ Dictōis. iiij. ē locuꝰ vtis ō medicatōe. L. i.

b Jcemus q̄ res medicanōis ex
vna trium rex cōplet vna eaꝝ
est regimē t nutrientia: t alia
medicinaꝝ est exhibitio: t ter
tia est opō manualis. ¶ Per
regimē aūt itelligimus admi
nistrationē q̄ fit in causis necārijs numeratis q̄
ſm vsum sunt currentes: ex q̄bus est nutriens
t indicia q̄ō regis ex pte q̄ruū eaꝝ sunt ꝓpoꝛ
portionalia iudicijs medicinaꝝ. ¶ Nutriēs
ꝓo ex eis oībus iudicia hꝫ q̄ sunt ei ꝓpria ex
mō q̄ritatis. nutriēs. n. q̄nq; ꝓhibet q̄nq; mi
nuitur q̄nq; equat q̄nq; auget: sed nō ꝓhibet
nisi cum medicus vult vt nā occupet in mam
ratione hūoꝝ t minuit nisi cū vult ꝙtē cum
hoc custodire: ergo inq̄tus nutri custodit ptē
ꝙtis: t inq̄tū minuit custodit ptē materici
ne nā tunc occupet in dirigendo multū cibus.
¶ Ipse q̄z sp sit sollicitus de eo q̄ magis su
spectum est: t est virtus si fuerit valde debilis:
aut egritudo si fuerit multū fortis. ¶ Nutri
ens quoq; ex duabus minuit ꝓtibus vna earū
est ex pte q̄ritatis: t altera est ex pte q̄litatis: t
tibi q̄ō possibile est ponere ꝓiunctione duaꝝ
ꝓtium diuisionē tertiā. ¶ Ofia aūt iter duas
dictiones q̄ritatis t q̄litatis est q̄n nutriens:
q̄nq; est multe q̄ritatis t pauci nutrimenti: sic
olea t fructꝰ: q̄n q ex eis multū cōedit ex q̄ri
tate nutritis multū recipit ablōs eꝰ q̄litate: t
q̄nq; est nutriēs pauce q̄ritatis t multa nutri
menti sicut ova t gallorū testiculi. ¶ Nobis
quoq; q̄n est necium qualitatez minuere t in
q̄ritate augmentū facere. t hoc quidem est cuꝫ
desiderium fuerit supans: t in venis crudi fue
rint humores t voluerimus desiderium sopi
re per replōēm t a venis multam prohibere
materiam: ideo vt ꝓpius mutaret illud q̄d ē in
venis: aut ꝓp intentiones alias ab ijs. Et q̄n
q; necessariarum est nobis in qualitate augmen
tum facere t minuere q̄ritatem: t hoc q̄d est
cum voluerimus ꝙtē ꝓfortare t stōi nā rez
multā digerere nō vꝫ. ¶ Plurimū aūt q̄ nos
laborantes in minuendo cibū aut bibendo est
cū egritudines medicamur acutas in egritudi
nibus quoq; chronicis minimus: sed minus
q̄ in acutis. In egritudinibus nāq; chroicis
plus de ꝙte sollicitī sumus q̄ scimus q̄ eaꝝ
crisis est longuqua t ipsaꝝ status est remotuꝫ
quapp nisi ꝙtus custodiat vsq; ad horā crisis
tarenō poterit: nisi illud q̄d in longo digerit
ꝙte digerere valebit: in acutis ꝓo egritudibuꝫ
crisis est ꝓpiqua t ꝓfidimus q̄ ꝙtus aī stans
nō resoluet: q̄ si hoc minuerimus nutriēs non
plurime minuemus. Et q̄to egritudo plus ꝓn
cipio ꝓpinqua fuerit t accīsa magis q̄ta
nutriemus ꝙtem confortantes: t q̄tuz egri
tudo ſm augmentum ꝓcesserit t accīsa ibi
ēt augmentata fuerit minuemus dictam ꝓpter
fiduciam eius q̄ iam dedimus: t ꝓptereaꝫ
ꝙtus alleuetur in hora luctaminiꝫ. In tēpore
quoq; status regimen vehementer subtuliāus.
t q̄to magis egritudo fuerit acuta t crisis ꝓpi
gꝰ: erit nra regis subtuliatio maioꝛ nisi cāe
accidentes que nos ab eo ꝓhibeant: quēadmo
dum in libris notabimus pucularibus. Nutri
entia ꝓterea ſm hoc q̄d ex eo q̄d sit nutrimētū
duas. als hꝫ operationes que sunt velocitas
penetrationis sicut dispō vini t tarditas pene
trationis: sicut dispō allatoꝝ t frixoꝝ: t
ēspissitudo subē eius quod extipso ḡnatur in
sanguine t eius retentio: sicut est dispositio nu
trimenti carnis porcine t vituline aut ipsius
subtilitas t resolutionis eius necessitas: sicut
est dispositio nutrimenti quod fit ex vino t ex
ficubus. ¶ Et nobis quidem est necessarium
nutriens quod cito penetret cum casui virtu
tis animalis succurrere volumus t eius re
solutioni: t non potest stomacus t virtus tole
rare vt nutriens digeratur quod tarde digeri
tur. Et nos quidem a nutriente terrenmur t ci
to digeruur cum accidit vt nutriens precedat
quod tarde digeruur t timemus ne cuz eo mi
sceatur t fiat ſm modum quem iam declarauī
mus. Et terremur etiam a nutrimento grosso
cum per certo scimus q̄ accidunt opationes
sed eligimus cibum fortis nutrimēti t tarde di
gestionis ꝓpter eum quem confortare volu
mus t exercitijs fortibus ꝓparare. Rarum
quoq; nutriens eligimus ꝓpter illum cui ve
lociter accidit pororum ſpissitudo. ¶ Medica
tio autem que fit in medicinis tres habet regu
las vna earum est regula eligendi eius quali
tatem ſcilicet eligendi ipsam calidam aut frigi
dam: aut humidam aut siccam. Et secunda est

Digitized by Google

regula ipsius diligendi quantitatem. & hoc quidē rsa dicit in rsam mensurandi pōdus et in rsam mēsurādi ipsius q̄ntatē. s. ue calidi tatis gradū aut fritatis aut reliquarū ab istis. Et terna est rsa ordinādi suā hōrā. ¶ In electione āt q̄ntatis medicine absolute nō hr̄ cognitio nisi per cognitionē spēi egritudis: qm̄ cum egritudinis q̄ntas scita fuerit medicina eligenda que ei in sua qualitate sit ꝓria: qm̄ egritudo suo medicat ꝓrio & ꝓfernat sanitas suo simili. ¶ Quātitatis āt ipsius mensura ex duabus cognoscit pbus fm modū mensure artificialis ex nā mēbri & ex q̄ntate egritudis & ex rebus que sup illud sua figūt ꝓuenienna & aptitudine ipsaꝝ que sunt genus & etas & cōsuetudo & ps & regio & ars & ꝓtus & forma.

¶ Nāe ꝓo mēbri cognitio q̄tuor rez ꝓsunt cognitionē. s. cōplōnis mēbri & creationis ei⁹ & eius sanus & ipsius ꝓtus & cōplōnis q̄ō mēbri: qm̄ cū eius nālis. cōplō scita fuerit & ipsius cōplō in egris scietur per mensurā existimandā q̄tū eius cōplō nālis elongata fuerit: scietur, ergo mēsura q̄tatis qua ipsa reduci possit ad rēpiē. v. g. qm̄ si sanantis cōplō fuerit frā & egritudinalis calida: nūc iam multa elongano erit a cōplōne sui & tunc multa indigebit infridatione. q si ambe fuerit calide sufficiet ei pua infrātio. ¶ Et creationis q̄ō nūc ei iam dixius q creatura a mēbri in .iij. dividit mōs. & tu q dē cā ibi ꝓsiderare debes. ¶ Pō ost hoc scire debes q mēbroꝝ q̄dā sunt que in foraminib⁹ suis sunt facilia & sunt in eis interius aut exterius loca vacua per que expellit superfluitas medicina subtilis & rpara & eoꝝ sunt alia q̄ nō sunt ita. s. medicina indiget fomōte: & fit eoꝝ é q̄ō est raꝝ & eoꝝ est q̄ō est spissum. & raro q̄ō medicina sufficit subtilis & spisso est medicina fortis nocia. ¶ Pō āt fom medicina magis indiget est illud q̄ō in multa duaꝝ ptū ventriculuꝫ hꝫ neq̄ receptaculū. & post ipsum est illud cō hꝫ in una parte: & post ptē: & post ipsum est illō q̄ō a duabus pubus hꝫ receptaculū: hꝫ est soliditū & spissuꝫ sicut rigi: postea est illud q̄ō ea hꝫ a duabus pubus & est raꝝ sicut pulmo. ¶ Et situs q̄ō mēbri q̄m p situ cognoscit̄ q̄ēadmodm tu scis āt locus āt societas. ¶ Similitas ꝓo q̄ ex societatis ꝓuenit cognitōe est magis ꝓpria: ppea q ꝓē magis eligis ad quā medicia trahit & ad q̄ ea declinare facis. v. g. cū fuerit mā i gibbo epis enābis ea p vrinā & si in epis pcauitate fuerit enābis ea p vētrē: qm̄ epis gibbositas mēbris vte est associata: & eius pcauitas est associata itestis. Sz eius vilitas que ex pte sciēti locū ꝓuenit est trū mōx vnus eoꝝ é el⁹ lōgitudo & ipsius ꝓpinquitas q̄m si fuerit ꝓpinquū sicut stōus ꝓuenit ad ipsuꝫ medicie rpare & opabunt in ipso: & si lōginquā fuerit sic pulmo medicias rparaꝝ ꝓtates corrūpent añq̄ ad ipsum ꝓueniant. q̄napp erit neciū vt in eaꝝ ꝓtatibus augmētū hat. oz ita q̄ vt cū mēbri est ꝓpinquū cui obviat medicina sit ꝓtas ipsius medicine fm mēsurā que egritudini sit opposita: & si inter ea fuerit longitudo & spacium & est egritudo cui est medicina nocia q̄ ꝓtas ꝓfundās penetrare faciat: nūc nociū est in ꝓtate medicine plus adere q̄ pus erat ei nociū sicut acetā in emplō sciatice & reliqs. ¶ Et scōs modus ē vt sciat̄ q̄d medicinis sit admiscendum vt p illud velociter ad mēbrū puēiat quē admodū medicis mēbroꝝ vane admiscentur diuretica: & medicinis cordis crocus. ¶ Et tertius q̄dē mōus ē vt sciamus q̄ pre medicinam ad ipsum trāfire faciamus. v. g. si scierimus q vlcera in inferioribus cūs intestis per disteria inimicemus: & si scuerimus q sint in superioribus per illud q̄ō bibūt afferemus. Quīt ēt ꝓfert loca & societates simul sollicitudinem hr̄e & hoc q̄ō in eo q̄ō facere debemus cū fuerit mā rota ā in mēbro enata. & in eo q̄ō facere debemus cū mā adhuc enatur: qm̄ cū sciverimus q mā fuerit adhuc in discursu a suo loco mām exhimus postq̄ q̄uo: ꝓdictionē curam pduerimus. vna est pus diuersitas quēadmodū a det ad sinistrā trahimus ad supiora bus ad inferiora. & scōa est vt sociatas curā ha beamus: sicut medicina ventosis rememus q̄s mēndis supponimus socio attrehētes. & tertia recreationis curā hr̄e quēadmodū in egritudinibus epis in dextra minutionē facimus basilica. & in egritudinibus splētis in basilica sinistra. & q̄ta q̄ō est cū solicitudine elongationis ne q exhīt valde ꝓpinquū fit ei a quo exhīt. Sz cū accidit vt tō mā iam sit enata vtreq̄ res ei ꝓferunt ex pre q̄m si voluerimus accipiem⁹ eam ex ipso mēbro & si voluerimus trahemus ipsam ad mēbrū ꝓpinquū q associatū est & ea ab eo exhemus quēadmodū duas minuimus sapiēas in mfico egri. & vena que est sub lingua cū medicari volumus apa duaꝝ amigd. ¶ Cūq̄ ad diuersus trahere volueris mēbra q̄ pp his dolorē pus seda. & cane tibi ne transitus sup ꝓncipale fiat. ¶ Et vtilitas q̄ō que sequit ex pte ꝓtus mēbri est 5ta semitaꝝ. vna est dignitatis & ꝓncipatus curaꝝ hr̄e: qm̄ sup mēbra ꝓncipalia nō faciem⁹ aliq̄d cū fortibus medicis in quo sit ambiguitās q̄to magis potuerimus ne nocumētū tota corpi cōmune faciamus: q̄pp ex cerebro & epate nō enābimus illud q̄ō ab eis enāre debemus in vna hora: nullo mō vehemēti infrābimus infrātiōe: & cū epi emplm supponemus ex medicinis refolventibus nō relinquemus q̄n in eo res retenta & boni odoris ponamus, ꝓpter ꝓtatē custodiendā. & similiter in eis que ꝓpter eam adhibēdū damus. ¶ Pō ost inter ōia mēbra hac tō custodia dignius exist̄ est cor. & postea

Digitized by Google

ere debz̃ ⁊ post ipm ꝯpar. ¶ Et scđa qđ semita
est curā hr̃e opōnis mēbro associare: lz non sit
p̃n[l]e sicut stōs ⁊ pulmo. ¶ Nappin febribus cū
stōi debilitare aḡ frām in potu q̃ sit vehemē-
ter fritatus nō damus. ¶ Et scias ꝙ dare ea
pura q̃ lactata facuīt p̃ncipalibus mēbris: ⁊ eis
q̃ sunt corā ipsis est valde tiozosum in re vite.
¶ Et semita tertia est hr̃e sollicitudinē acuta-
tis sensus ⁊ eius hebetudis. dz nāq; sibi cauere
ne, mēbris acuti sensus neruosis det medicinas
malaz q̃litatū ⁊ mordicatias ⁊ nocitias sic̃ sūt
ttimali ⁊ reliq̃ ab eis. ¶ Medicinaz vo aḡz
dantōe nobis cauemus spēs sunt tres: resolue-
tes: ⁊ vehemēter infrāntes: ⁊ stias. hūtes q̃li-
tates: sicut flos eris ⁊ cerusa ⁊ calcecumenō: ⁊
eius similia. huius qđ est electionē medicine
diuidere p̃s mēbra nām. ¶ Scdm vo egritu-
dinū tatē: qm̃ illi. v. g. cui⁹ corpis calitas ẽgritia
est fortis ⁊ nocium est ipsaz extinguere cū medi
cina q̃ sit i infrāndo fortissima: ⁊ illi cui⁹ accī-
talis frias est fortis est nocium eam calefacere
cū medicia fortis calefactiōis. si vo nō fuerit
fortes medicie debiliozis q̃litatis nobis suffici
ent. ¶ Et tpe aūt egri. est vt sciamus in q̃ suo-
rū tpoz sit egri. v. g. cū apa in p̃nō fuerit sup ipz
ponemus qđ solū repcuiat ⁊ cū in statu fuerit
ponemus illū qđ totū⁹ resoluat. in medio aūt
miscebamus vtraq;. ¶ Et si egri. fuerit acu-
ta ipsa in p̃nō erūt tēpate regim̃ subuliabimus
⁊ si in statu fuerit in subuliādo studebimus: ⁊
si fuerit, plura nō mīi i p̃ncipio subuliabimus:
sed in statu tēpata vtemur subuliatiōe. lz mul-
tas, plurāz egri. p̃ter febres subtilia mīi resoluat
regimen. ¶ Egritudo quoq; si multe ebulien-
tis mē fuerit in p̃ncipio eā eñabimus nō expe
ctātes maturationē. ⁊ si mediocris fuerit ma
turabimus eā ⁊ postea eñabimus. Cognō aūt
rez q̃ sua sign̄ p̃uenīta est ad sciendū tibi fa-
cilis: ⁊ aer qđ q̃er eaz exir sūma é digno: cu-
ius custodiri oz: tan sit medicie inuamīū p̃stās
an egritu. ¶ Et dicemus qz in egritu. in qbus
est tio: ⁊ nō sumus securi ex defectu vtutis si
qđ facere debemus tardauerimus aut ex eo ali
qđ alleuiauerimus ⁊ minuerimus a forti me-
dicamine p̃mo incipe debemus. ¶ Illexo in
qbus nō erit timoz p̃m ordinē ad fortiozē, pce
dēt si nō sufficerit eis debilis. ¶ Preter hoc
quoq; tibi caue ne a recitudine recedas: lz vi-
deris ꝙ ipsaz tardet inuamētū: neq; in erro-
re moueris: ⁊ si videris ꝙ eius nō appeat im-
pedimētū. ¶ Et cū hoc non p̃m vnā medica-
tiōm cuz vna tibi staī. est medicia: imo in vna
medicatiōe medicias pmuta: qm̃ ab ipso qđ
p̃fuerum est nō fit passio ⁊ vniuersaliter qđ cor-
pus: imo oi mēbro: imo, vni corpi ⁊ vni mēbro in
vna hora ⁊ non in altera ineſt, pteras ab vna
medicina pati ⁊ non ab altera. ¶ Cuz ãt igno
ras q̃ sit egritudo relinque eā nāe ⁊ non ꝓpes.
qm̃ aut nā supabit egritudinē aut ipsam mani
festabit. Cūq; egritudo doloꝛi ꝓiuncta fuerit aut
cā doloris aut a quo, pucit dolor sicut est pcus-
sio aut casus: incipies sedare dolorem. ¶ Et
si tibi neēe fuerit stupoꝛē inducere nō trāscen-
das tale q̃le est papauer al. qm̃ suo stupoꝛe est
ēt domesticū vel ꝓsuetū. ¶ Cūq; vehementia
caloris mēbri tibi nocumentū fecerit nutri ex
eo qđ sanguinē vehemēter ingḡsat sicut frumē
tum coctum. Et si ex hoc qđ regie non alleua-
bitur nutri cū infrāntibus sicut lactucis ⁊ eis si
milibus. ¶ Scias p̃terea ꝙ ex ꝓgruis medi
cationibus q̃ ꝓferunt est inuamētum qđ fit ex
eo qđ vtutes ꝓfortat aiales ⁊ vitales sicut len-
⁊ obuiare ei qđ sibi p̃n: ⁊ assidue sedere cum
eo cū quo gramlaī. qñq; ēt ꝓfert sedere cū eo a
quo ꝓcūdaī ⁊ qđ erubescit: qm̃ ẽgz phibet
a rebus q̃ ei nocent. Ex eis p̃terea q̃ huic mō
medicatōis sūt, ppiq̃ ẽ mutatio de terra ad ter
rā ⁊ de aere ad aerē: ⁊ ō formus ad foꝛas ⁊ pa
pere ei foꝛas efficere ⁊ motus qui mēbrum di
rigant aut cōplōs mutent: qđadmodum pue
ro lusco ꝓcipit vt scintillas intueaī: aut rem q̃
ei appet: aut sicut ꝓcipitur torturā patienti vt
specte intueaī. calib: qm̃ hoc pducit eū ad hoc
vt laboꝛe in rectificando faciem suā ⁊ frōtem ⁊
oculm ⁊ forsasse inutus redibit ad hoc vt medio
retur. Ex rlis preterea q̃s obseruare debes est
fortes dimittere mēdicatiōes in qbus fortibus
q̃toplus poteris sicut ventrē vehementer sol-
uere aut, puocare vomitū aut apire: ⁊ adurere
in estate ⁊ hyeme. Ex rebus quoq; in q̃ruz me
dicatione subtile est adhibende. studium est cū
in vna p̃iunginī egritu. duo q̃ fieri ꝓtia dñr: qz
oz. v. g. vt egritu. infrētur ⁊ eius cā calefiat aut
e2°: qz oportet: vt egritudo calefiat: ⁊ eius cā
infrēt sicut mū colice indiget calefactione ⁊ in
cisione ⁊ subtiliatione. Et oz vt fortitudo dolo
ris eius infrētur ⁊ stupefiat: ⁊ e2°. Amplius sci
re debes ꝙ non omnis replō necq; omnis cō-
plexionis malitia suo medicatur contrario ex
eñone ⁊ opōne: imo multotiens sufficit mul-
ta regis bōitas in replone ⁊ malitia cōplonis.

¶ De medicationibus egritudum malitie
complexionis. Cap. ij.

Q Ue ex eis quidem sine materia exit
cōplexio tantum permutatur: sed si
cū materia fuerit ipsa eñabit. ¶ Et
plerūq; quidem ei sola sufficit eño
si complexionis infuse que ptā est malitias nō
ibi reliquerit: ⁊ quandoq; ñ sufficit nobis istud
si cōplexionis diuiserit molitiam: immo erit
nobis necesse complexionem permutare cum
in eñan° finem fecerimus. ¶ Dicemus ergo
ꝙ malitie complexionis medicamo multis fit
modis. cōplexionis nāq; malitia aut erit infu-
sa. ⁊ erit ipsi⁹ medicatio ex 3° absolute: ⁊ hoc
est medicaª absolute: aut erit in termino vt ipa

Digitized by Google

gñetur: ⁊ erit eius sanacō q̄ fit cū pmissione seruationis quēadmodū putrefactionē q̄ est cū febre q̄rtana medicamur cū tyriaca ⁊ aq̄ frām in tertiana damus vt extinguat. ⁊ exēm pmissionis seruationis est eāo in q̄rtana q̄ fit cū ellebro ⁊ in tertiana cū scamo. cū pncipū interpolatōis q̄ accidit pbibēdo volumꝰ: ⁊ exēplū pmissionis seruationis solūmodo ē eāo q̄rtane apte pp melācholē supōm cum ellebro ⁊ febre tertiane pp colere dñiī cum scamo. Cum aūt in aliq̄ egritudine dubitaueris an sit eius cā calitas an fritas ⁊ expiri volueris non expiaris cum supfluo: ⁊ cauе tibi ne decipiat te impressio q̄ erit accītalis. Et debes scire q̄ infrōnis ⁊ calefactionis tps est vnum. sed infrāndo est plus timoris: qm̄ caliditas est amica nē: ⁊ in humectādo q̄d ⁊ excicando est timor eq̄lis. sed hūectandi tps est longius. ¶ Ēnaq̄s pterea humiditas ⁊ siccitas ꝓseruaт pp suaꝝ cāꝝ ꝓfortatōm: ⁊ pmutaт pp cāꝝ ꝑij ipsius fortitudinis augmētum. ¶ Et calitas q̄d fit fortior cāis q̄rum iā expleuimus ſmonem: deinde p mūdificātiā ⁊ est supfluitates expellere ⁊ replōm ⁊ opilōm aperire. deinde ex eo q̄d ipsam cōseruat ⁊ hec humiditas tpata. Fritas ꝙo fit fortior ex eo q̄ ipsius ꝓfortat cās. ⁊ calitaтē suffocat. ⁊ ex eo q̄ ipsam supflue resolvit ⁊ est siccitas ſm eētiam ⁊ calitas ſm accīs. ¶ Qui aūt calitatis supfluitatē cū opilatōibus medicaт sibi cauere dz ab infrātōe superflua ne in conuertendo opilōm in lapidem augmētum faciat: ⁊ ne cale cōplexionis malitiam augmēter: imo paulaт pncipio medicari dz cū eo q̄d absterget: ⁊ si q̄d ifrāt ei suffecerit sicut aq̄ ordei ⁊ succus scariole erit cōueniens: ⁊ si non suffecerit istud tūc cum illo q̄d tpatum exit: q̄ si hoc nō suffecerit: tūc cū eo in quo subtilis exit calor: neq̄s ex hoc sis sollicitus: qm̄ inualentiaꝝ eius diaphoresis in infrāndo plus confert q̄ sit nocumentum quod fiat ei calor qui ad extinguendum est facilis post apertionem. Et est etiam cū auctor humorum digō extiguēdi supfluitatē ꝓhibet ꝛs q̄dam humorum sint q̄ pteriāt ad hāc destruendam siniam ⁊ ignorē: q̄ fortis excitio deijcit vrtutē ⁊ q̄to magis in corpibus q̄ ab egritudine debilitata fuerunt: ꝛs aliquo directōis mō mām rectificet q̄d est cū post ipsam alie pueniunt egritudines: aut ex materijs fris complexioni ꝓprijs quam rectificauit. ¶ Cōplexionem vero frigidam calefacere quasi difficile est cum iam est infusa: ⁊ multum facile in pncipio. Et ad vltimum calefacere frigidum in principium rei est facilius q̄ calidam in pncipio infrigidare: sed calidam in fine infrigidare licet: sit difficile est tamen facilius q̄ frigidum in fine calefacere: qm̄ superflua fritas est ipsa motus innati caloris aut ei propinq̄. Et debes scire q̄ infrāndo q̄q̄ siccitaтi cōiungit ⁊ q̄q̄ humiditaтi ⁊ q̄q̄ ab vtrisq̄ separaт: veruntamen siccitas magis fit manifesta cum fritate que senuit: ⁊ humiditas magis adducēs fritatem que accidit. Et iam quidē oēs calores cause cū supfluūt in exiccādo iuuant: ⁊ quādoq̄ ēt oēs fritatis cāe cū superflue fuerint in humectando iuuant. Et nulla quidem res ad hoc tm̄ pueniт q̄tuz ociositas ⁊ assidua balneatio que est facilis in tina. Et nos quidez te faciemus scire hoc in eo quod est pmissum. ¶ Vinum preterea tempate bibitum in hūectando est fortе. Amplius scire debes q̄ cum senex infrātione indiget ⁊ humectatione non sufficit ad hoc illud quod ipm̄ ad eq̄litatem reducit: imo quod ipm̄ transire facit ad cōplectio nem frām ⁊ humidam que ei debeт: qm̄. ipsa ꝛs sit accedentalis: est tm̄ enim quasi naturalis. ¶ Scire quoq̄ debes q̄ sepe est nobis necessarium in permutando complexionem dare illud quod huiusmodi confortat complexionem quemadmodum est nobis necessarium dare acetum cum medicinis caludis alicui mēbro. ideo vt ipsarum penetrent virtutes: ⁊ sicut est nobis necessarium dare crocum cum medicinis infrigidantibus cor propterea vt eas ad ipsum ferat. ¶ Et multotiens quidem est medicina vehementioris operationis in permutando complexionem sed propter sui subtilitatem non permanet donec suam perficiat operationez. Est ergo nobis necessarium ei aliqd admiscere quod ipsam in spisset ⁊ retineat: licet ex ea sue operationis proueniat contrarium sicut balsamo admiscemus ceram ⁊ reliqua ad hoc vt ipsum tanto tempore retineant in quo suam perficiat operationem.

¶ Ad sciendum qualiter ⁊ quando oporteт euacuari.

Cap. iij.

Es que demonstrant rectitudiē iudicij i eūando sūt decē replō ⁊ vrtus ⁊ ppō ⁊ accītia ꝓuenientia: sicut si cōtingeret q̄ nām solvere vellemus. ō inde acciderez ventris solō: qm̄ ventrem solvere super ventris solōē est timorosum ⁊ figura ⁊ etas ⁊ tps ⁊ aeris ⁊ regionis dispō ⁊ consuetudo eūandi ⁊ ars eūandi. hoc nāq̄ cū fuerint ꝓpria figuroni pp quaz eūatio facienda erit prohibebunt eūationē. ¶ Et acutas itaq̄ sine dubio eūationez fieri ꝓhibet. ⁊ sūr cum debilitas cuiuscūq̄ trium virtutum fuerit. verūtm̄ qm̄q̄ plus eligimus alicuius vrtutis debilitatē q̄ ipem reliquēdi eūationē. ⁊ hoc q̄ ē in vrtutibus sensibilibus ⁊ moris cū fiduciā hūerimus succurrēdi rei ꝛiosе si acciderit. ⁊ sūr in oībus vrtutibus. Complō q̄s calā ⁊ sicca ad hoc prohibet: ⁊ frā ⁊ humida caliditatem non habens ab ea etiam prohibet: in calida autem ⁊ humida facile faciemus illud ⁊ fortiter. Figura autez .s. superfluitas materiei aut raritas

ab ea prohibet propter timorez ne spūs resol-
uatur. & similiter oz in regēdo debilē & macrū
multā colerā rubeā in sanguine habentē vt ei
blandiaris & nō ipsum cūes. & vt cum nutrias
ex eo qđ bonū gñat sanguiné ad fritatē & hūi-
ditatē declinantē: qm̄ ex hoc sui hūoris cōplō
ractificabit. aut forte ipsum fortē efficies &
cūones tolerabit. Et similiter oz ne illū cūare
fis aufus qui ex psuetudie paz comedit q̄diu
ab eius cūatōe abstinere poteris. ¶ Supflua
quoq; pinguedo ab eo prohibet pp timorē ne
fritas dñetur. & ne caro venas cōprimat & eas
extinguat cū vacuas inuenerit & calorē suffocz
inanum. aut supfluitates exprimēdo ad interio
ra expellat. Accīnia quoq; mala sicut aprinā-
do colerice passioni & spasmo ab ea prohibent.
Etas preterea ēt que nōdū ad augmēti cōple
mentū puenit: aut ad cōsūptionis terminū est
transiens ab ea prohibet. Hora quoq; multū ca
lida aut multū frā ab ea prohibet. Et regio qdē
meridionalis vehemēter calida ab ea prohibet.
qm̄ plūma corp quę vētrē soluunt sunt calida &
duaz acutatū p̄tio tolerari nō pōt. qm̄ vir
tutes in eis debiles erunt & dissolute. & q: exte
rior calor mām ad exteriora trahit & medici
na ipsam trahit ad interiora: q̄re inde puenit
in diuersas pties ꝓtractio & ad resistentia pdu
cit. Et septētrionalis multū frā ab ea prohibet.
Parua quoq; cūandi psuetudo ab ea prohibz.
Zīrs ēt qua multa sit eōrū sicut seruendi in bal
neo. & onera dorso deferētiū ab ea prohibent. &
ad virtutū oīs are laboriosa. Scios ꝓterea q
intēto in oī cūone est vna gnēz rez. Aut eōrū
illius qđ est cūandū & sequit ipsuz ꝓcul dubio
tranquitas nisi q̄ receptaculoz lassitudo ipsuz
secūt: aut calitaz ebullitio aut febriz ephimera
aut alie egritudines que comitant sicut excoi-
riano quā ventris solutio in intestīs facit: aut
vicera q̄ vrine ꝓuocatio in vesica facit. & hoc
qđ lz tuamentum ꝓferat eius tñ vulitas non
sentit: imo oīq; pītaliter dolet donec accidi
ens remoueat. ¶ Et scōa est ꝓfideratio pus
sue declinationis sicut nausea que vomitu mū-
dat: & mordicatio in ventre q̄ ventris solutio
ne remouetur. ¶ Et tertia est mēbrū egressio
nis eius a parte declinationis eius sicut basili-
ca dextra in egritudie epis & nō cephalica dex
tra: qm̄ si error puenerit in tali q̄le est illō qnz
sequet ibi timor. ¶ Et oz qđ vt sit mēbz egres
sionis ignobilius illo a quo fiet cūo ne nīa ad
illud declinet qđ est nobilius. ¶ Oz preterea
vt sit eius exit? nālis sicut mēbra vane gibbo-
sitatē epis: & intestīa pcauitatē ipsius. ¶ Est tñ
cum mēbrū a quo exp̄dit est ipsum mēbrum
per qđ euacuatio facienda est: sz est in ipso egri
tudo veruz aut recens pp qnā est tumenduz de
cursu humorū super ipsum. Ipsi ergo ad aliud
qđ sit melius transponendi sunt. ¶ Et est cūa
cum ex superatione humorum timetur sup ips
egritudo sicut cum tractus fit ab oculo ad gu-
lam qm̄ timet ne illi qnq; superueniat suffoca
tio: nō q̄le est hmōi suauiter & molliē fieri oz.
Natura quoq; plerūq; taliter opatur & cūat
non per tem qua psuetudinē vt mēbrū custo-
diat cum debile fuerit. & plerūq; ēt est vt sit il-
lud qđ nā cūat partis longinque & oppositę &
remaneat cum ipso ambiguitas: sicut cum a
capite ad anum aut crus aut pedē cūat. non. n.
pro certo scitur si ex toto fit cerebro aut ex vno
ventriculo. ¶ Et quarta qdem est hora cūatio
nis ipsius. nam dicit Ga. penitus q̄ in chroni
cis egritudinibus maturatio nōn & nihil plus
expectanda est. Et tu quidem tam sciuisti qđ
sit maturatio. ¶ Et aliq; cūationes post matu
rationem ex subtiliantius in potu tribuere de-
bes sicut aquaz hordei & halice & seminū. ¶ Sz
& in acutis etiam egritudinibus maturationē
expectare melius est & precipue cuz quiete fue
rint. Quod si mobiles fuerint tūc ad euacuā-
dum materiam festinare erit melius: q̄m impe
dimentū motus eius est maius q; sue euacua
tionis anteq; ipsa sit matura: & propriae cuz hu
mores fuerint subtiles: & precipue cum in con
cauitatibus venarum fuerint & non in mēbris
ingredientes. ¶ Cum aūt humor in vno fue
rit mēbro comprehensus nullomodo moueā-
tur donec maturetur & essentiam habeat tpatā
q; tu scimus in loco suo. ¶ Et similiter cū non
fuerimus securi q̄ virtus vsq; ad maturitatis
horam perduret euacuabimus eam postq; no
bis cauerimus vt eius subtilitatem & grossitiē
sciamus: q̄m si ipissa fuerit & grossa ipsam mō
uere non debemus nisi post subtiliationē. Et
vero grossitiem cognoscemus propterea q; fa
stidium preterimus iam precessit: aut sub hypo
cōdrijs dolor extensiuus aut aduenus apatis
in interioribus. ¶ Quod autem magis custo
dire debemus in hmōi dispositione est habitu
do cānalium ne ipsi sint clausi & post hoc qui-
dem totum ubi possibile erit vt ante matura-
tionem ventrez soluas. ¶ Et scias q̄ mēi eua
cuatio & ipsi? de suo loco eradicatio est fz vnū
duoz mōz. vnus corp est pp attractionez que fit
ad longinq; diuersitatē. & alter pp eā que ad p
pinq; Et suaz q̄ horaz dignior est cū corpe
nullo? est alicuius mēi repīb. ¶ Monamus
itaq; q̄ ab ore veri superius multus fluat san-
guis & ab emotroydibus mlieris supflue fluat
sanguis. Ei nū itaq; duoz faciemus aut trahe
mus per declinationē que fit ad ppinq; diuer
sitatē: & oportebit tūc vt māz ad nares decline
mus faciēdo sanguiné ex naribus fluere & in
altero ad mīcē. puocādo mēstrua: aut si volue
rum? ad lōginq; dūsitatē attrahē eūabim? i p?
sāguiez a vēis & locis q̄ sūt i inferiore pte corpis
& i scōo aveniz & locis q̄ sūt i supīma pte corpis.

Digitized by Google

¶ Et non opꝫ quidem vt in duas diametros prolongationē facias. sed i vna tñ q̄ sit diametri magis longitudinē: nā si mā fuerit i supmo dextre ptis nō erit attrahēda ad infimum sinistre: imo ad infimū ipsius dextre. Et h̄ qđ est illud qđ ē magis necessū. aut ad sinistrā a supmo si fuerit longitudinē ḡtum est ab humero ad humer⁹ t nō fuerit dispō eius sicut dispō duoꝝ laterum capitis. Mā nāq; si in dextra capitis fuerit rea ad inferiora t nō ad sinistram trahes capitis. ¶ Cūq; mām ad lōginquū trahere volueris loci dolorē ꝑpus sedabis t ipsius minuaſ cōpsio p attractōꝫ: qm̄ dolor ē trahēs. ¶ Cūq; ad locū nō obedit ad quē ipsam trahis nō violenter agas: qm̄ q̄cq; violentia illa ipsam monebit t subtiliabit t nō trahet t fiet velocius de cūnans ad dolētē locū. Et forsitā tibi sufficiet vt trahas: lꝫ nō cures: qm̄ ipsa attractio ei⁹ iter ad mēbꝝ phibꝫ: lꝫ nō cōpaſ p ipaꝫ g̃ attractōꝫ ad itentōꝫ quēiem?: lꝫ cū ipa nō euaueris: sꝫ declinatōe ꝑctus fueris q̄ fit ligādo mēbra oppositaut ventosis t medicinis rubicantibus. Et ad sūmū cū oī q̄ dolorē efficit. ¶ Ex materijs aūt q̄ ad euandum sunt faciliores sunt ille que sunt in venis. deiñ ille q̄ in mēbris t iūcturis qm̄ q̄cq; est difficile eas exhere t cūare: tōcq; neće est vt cū euabunt alie cum eis egrediant. ¶ Ēuato ꝑterea est necessariū ne ꝓperet cōdere nutrīta multa t mala q̄ nā indigesta trahat. Dō si aliq̄d ex hoc fieri neće fuerit oportebit vt paulatꝫ t suauiter fiat donec sit ꝑm ordinē: t vt sit qđ corpus ingredi digestū t cōuenies. ¶ Minuto quoq; ē eūo h̄oribus equalr augmētatis ꝓpria. Eūo ho h̄oꝝ qui in ḡtitate solū augmentaſ aut corrūpit ꝓpria est alia a minutōe. ¶ Dis ꝑterea eūo que est supflua ꝑm plm febres gignat. ¶ Cūq; ventris ꝓstrictio q fluere solebat aliquam egritudinē posidere fecerit illius eūonis reuersio fꝫ plm ipm medicabit sicut ab eo quē ꝓstrictio sanies auium: aut mucoꝝ narīū ꝛigine posidere fecit eius reuersio ipsam removebit. ¶ Et scito q̄ residuum mēi dimittere qđ neće erat eūare minus nocumentuꝫ est q̄ exquisitissime eūare t pūere i ipsa ad hoc vt virtus terreaſ: qm̄ multotiens nā hoc resoluit residuum. ¶ Cūq; humor illius fuerit gīus cuius eſe opꝫ t eger tolerare pōt: nō terreri dbes ex supfluitate: qm̄q; et ꝓgnit cum te eūare oꝫ vsq; ad flebotomiaꝫ. Cūq; alicuius virtus fortis fuerit t ipsoꝝ humoꝝ mā multa t mala ipsam paulatim eūa. ¶ Et cū fiſt mā vehemēter fuerit penetratiua aut cum sanguine multum mixta non poteris ipsam vna vice eūare: sicut est in sciatica t arteritica longi ꝓtis t cancro t scabie antiqua t carbunculis veteribus. ¶ Et debes scire q̄ ventris solū a supioribus trahit t ab iferioribus eradicat. Duabus ergo attractionibus ē apta conuenīēti t diuerse q̄ et post materiarum quietem est conueniens. cum ergo mē fuerint a superioribus ad diuersuꝫ trahet eas: t ipsas etiam eradicabit a locis vbi sunt vomitu vero fit attractio t eradicatio e contrario. ¶ Minutionis ꝑterea dispō diuersificaſ ꝑm loca a quibus sanguis accipit sicut sciuisti: minus itaq; cunctis h̄oibus eūone dignus est ille cuius ci bus bonus fuerit t digō bona. In regionibus quoq; calis morantes eūone paruꝫ indigent. ¶ De regimine communibus vomitu t solōni ventris t qualiter trahit id quod ventrem soluit t vomere facit. Capitulum.

Oportet vt illius cibus cuius solue dus est venter aut vomitus pronocā dus partiaſ vt qđ ei in vna die sufficiebat multis comedat vicibus: t vt sint cibi diuersi t potus ēt diuersi. Ex hac nāq; dispōne accidit ſtō vt expellere desideret qđ ē in eo supius aut iferius. ¶ Ex cibo aūt nō diuerso neq; sup aliuꝫ cibū ingrediēte ſtōus est auarus t ipm fortiter continet retentiōe t ꝓpter si fuerit eius ḡtas parua. ¶ Nollem vero h̄ijs venter nihil ex hoc facere dꝫ. ¶ Et scias q̄ vomitus t vētris solo t q̄ eis assimilant non aūēt ei qui bono vtit regimine: qm̄ ille qui bene regit nō indiget nisi eo quod sit ſtus leuius: t forsitā excusabunt ea exercitium t frictio t balneus. ¶ Amplius si eius corpus repletū fuerit plm talis replōis q̄tus ē ipse? erit ex eo q̄ h̄oꝝ melior ē. s. ex sanguine. Minutio igit ē illius ad ipm mundificādū erit necessium t nō ventris soluto. ¶ Cū aūt minuto necessaria fuerit t vētris solo ex aliquo qđ sit vt elleborus t violente medicine a minutione incipe debes: qm̄ hoc est ex preceptis Hyp. in li° ept dimarum t h̄ est veritas. ¶ Et similiter si humores fuerint flatici cum sanguine minuti. q̄ si viscosi t frigidi fuerit fortasse minuto grossitudinem t viscositatem eis augmentabit. incipiendum ergo erit a solutiōe ventris. ¶ Et ad sūmuꝫ si humores fuerint equales premitte minutionem t si postea superabundauerint euacua. q̄ si equales non fuerint tu primis superabundantem euacua humoreꝫ donec equatur: postea minue. ¶ Et ei qui ante minutionem premiserat medicinam cum minutionez premittere debebat post ponat minutionē diebus paucis: t cui paruum interesset spatium ex quo minutus fuit t euacuatiōe indiget medicinam sumere est ei conueniētius. ¶ Multotiens ꝑterea ex haustu medicine ille qui minui debebat peruenit ad febrem t ad estuationem. Et si ex eis que quicquerē faciunt non queuerit scies q̄ minutionem premittere debebat. ¶ Non omnes ꝑterea euacuatiōes sunt necessarie ꝓpter supfluitatē replōis: imo q̄cq; sunt necessarie ꝓpter egritudinis magnitudinem. t

Digitized by Google

ꝓpter replōnem ꝑm qualitatem ⁊ nō ꝑm ꝙ̄
titatem. ¶ Et multotiēs qđ est eūo nēcia �somu
puenit aliqđ qđ ꝓhibet ⁊ nō ē ibi ingemū nisi
in ieiunādo ⁊ dormiēdo ⁊ emēdando complō
nis malitiā q̄ ex replōne puenit. ¶ Amplius
eūonis q̄dā est q̄ est ꝑm modū ꝑseruatiōis sic
indiget ille cui podagra euenire solet ⁊ epilep
sia ⁊ reliq̄ ab his in hora cognita: ⁊ ꝓprie i ve
re. Et ḡ nēcium est vt ꝑseruatiō e vtaꝫ ante suaꝫ
horā. ⁊ eūet ea q̄ ꝓprie in ipsius egritudie sūt
eūanda siue sit minutio: siue ventris soló ⁊ fo⁊
tasse deficcātia exterius apponere ⁊ medicinas
abstergētes est cūare: quēadmodū hydropisim
patientes faciunt. ¶ Q̄ndq̄ ēt nēce est te dare
medicinā q̄ sit ex gñe eūandi hūoris in q̄litate
sicut cū scamonea est ubi nēcia ad eūandū co⁊
leram rubeā: ei ḡ admiscēdū est illud qđ ipsaꝫ
in q̄litate diuersificet ⁊ in ventre soluēdo cum
ea ꝓueniat ⁊ ipsam ab eūone nō ꝓhibeat sicut
mirabol. Et emēdet complōniꝫ malitia si post
acciderit. ¶ Nūtium quoq̄ in interioribus
apa ventre soluere ē difficile ⁊ facē vt vomāt.
Qđ si tibi nēcium fuerit da eis qđ sit sicut vo⁊
lubilis ⁊ semē croci hortensis ⁊ apozima poly
podij ⁊ cassiāfistulā ⁊ his silia. ¶ Hyp. quoq̄
mgt q fuerit macer ⁊ fuerit nāe cui vomere sit
facile melius erit imūdādo ipm vt ad vomitū
adducaf: ⁊ sit hoc in estate aut vere aut au⁊
tūno ⁊ nō in hyeme. Et ꝯo q mediocris fuēit
fugere ꝓueniētio: est vētris solo q si sibi eūo q̄
sit vomitu nēcia fuerit vsq̄ ad estaré expectet
ab ipso mī sibi caueat cū eo nō idiget. ¶ Et erū
tū añq̄ vētris fiat solo aut vomitus ꝓmitteda
est hūoris subtiliatio q est eūandus ⁊ āplifica
tio cānalū ⁊ ipsoꝝ apto: qm̄ hoc est ex eo qđ
corpus a pena securū reddit. ¶ Et scito q̄ fa⁊
cere nāe ꝙsuetudinē lētitatis ⁊ obediētie ei qđ
vis ex solōne vētris ⁊ vomitu faculañq̄ mea
deē aut vomitus est ex regminibus apiētibuꝫ.
¶ Amplius vētris soló ⁊ vomitus cū macre
dine vētris est difficilis ⁊ laboriosus ⁊ umoro
sus. ¶ Medicina q̄ꝫ vomitum faciens q̄ndq̄
sit vētris solutiua cū stōmo fuerit fortis: aut bi
bita fuerit sup fortē famē: aut qui bibit habue⁊
rit passionē colicam ⁊ nāe lenitaté: aut si vome
re non ꝙsenerit: aut si medicina in sua substan
tia grauis fuerit ⁊ velocis descēsiōis. ¶ Et vē
tris solutiua facit vomitum ꝓp debilitaté stō⁊
aut ꝓp multā fecis siccitaté: aut ꝓpea ꝙ medi⁊
cina abhorref: aut ꝓpea qđ bibito⁊ fastidiū hꝫe
solet. ¶ Omnis ꝓterea medicina q̄ vētris est
solutiua cum nō ipm soluit: aut soluit: sed non
id qđ est maxīe mouet humorē quē ꝺz soluere
⁊ dilatat ipm in corpore: supat: ḡ corpus ⁊ cō
uertunt ad ipm humores alij: quare hūoꝝ iste
in corpore multiplicaf. ¶ Ex humoribus q̄ꝫ
est qui est velocioris obedientie vōlu ꝰ ꝑm
ficut colera ⁊ ex eis est q vomitui rebellis ex
sicut melia ⁊ ex eis est qui inter hoc ⁊ hoc ē me
dius sicut fla. ¶ Et febre quidē hūus vētrem
soluere melius est q̄ facere vt ipse vōat. ¶ Et
cuius humor descēdēs fuerit sicut hyteriā hñ⁊
tis facere vt vomat est inconuenies. ¶ Medi⁊
cinarum ꝓterea vētris solutionē facientium de⁊
terior est que ex medicinis est cōpōsita multe
diuersitatis in rpe in quo soluēdus ē vēter qm̄
ventris solutio conturbatur: ⁊ ꝓxima ventrem
solui: añq̄ scda: ⁊ q̄ndq̄ ꝓxima ipsam scdam ex
pellit. ¶ Amplius qui biberit aliquid ventris
solutionē aut vomitū sibi faciens corpe ipsius
humido neēe erit vt ei ꝛrigo accidat aut mor
dicatio in vētre ⁊ angustia: ⁊ qđ ab eo expellet
egredief cum difficultate: ⁊ ad vltimū q̄ duꝫ
medicina supfluitates eūat non erit in ea estua
tio: cuiq̄ qui medicinaꝫ biberit estuationē hꝫe
ceperiam eūat qđ supfluum nō est. ¶ Humor
ꝓterea qui vomitu aut ventris solōne eūat cuꝫ
ad aliū mutabitur humorem significabit q
iam corpus est mundatū a supfluo humore: q̄
quē euacuare volumus. Qđ si mundificatio
vsq̄ ad itestinoꝝ rasura ꝓueniat ⁊ ad rē nigra
ferudū hūē odorē erit malū. ¶ Sōnus q̄ꝫ cuꝫ
post vētris solóꝫ aut vōitū fuerit multꝰ dem⁊
but qđ eūo iam pfecte mundaut corpus ⁊ cō⁊
tulit. ¶ Et scias qđ cū fuis post ventris solōm
aut vomitum fuerit fortis maxīmā ⁊ vltimam
purgationis bonitatem significabit. ¶ Scito
ēt q medi ventris solutiua expellit illud qđ
eūat cū ꝛtute attractiua que attrahit eundem
humorem ⁊ forte attrahit grossum ⁊ relin⁊
quit subtile quēad q̄ facit illa q̄ melica expellit.
¶ Illius ꝓterea ꝛbum qui dicit q ipsa gñat
illud qđ attrahit: aut q̄ in ꝓmis attrahit qđ est
subtile: nō est aliqđ ⁊. G. qđ lz hoc sentiat: pe⁊
nitus: tū dicit q me ventris solutiua in q̄ nō
est venēositas cū venire non soluerit ⁊ digeret
gñabit hūore quē attrahere solebat: sed hmōi
dcā nō sunt conueniēta. ¶ Et vꝝ qđ q̄. G. ex
hoc q certificat sentiat q iter attrahentē medi⁊
cinā ⁊ humorē attractū sit ꝓueniēta i. suba: ⁊
pp hoc attrahit ipm: sed hoc nō est verū: qm̄ si
attractio fieret cū ꝓueniēta ferrū attrahēt ferꝝ
cū ipꝰ supareť: ⁊ auꝝ attrahēt auꝝ cū ipꝰ sepa⁊
reť ḡnt sua hoc tī certificare nō ē medici. ¶ Et
debes scire q hūoꝝ attractio q̄ fit portu medicia
rū solutiuū vētre aut vōitū faciētiū: nō ē nisi i
vēis in gībus venerūt donec ad itestina puēiāt
⁊ stōꝫ: ⁊ hꝫ nā mouet ad hoc vt eos expellat ex.
¶ Et raro qđ accit vt cū vētris solutiuū bibit
ad stōm ascēdat: ⁊ si ascēderit ad vomitū decli⁊
nabunt. q aūt ad stōm ascēdere nō dimittit nō
est nisi pp duas cās: quaꝝ vna est: qm̄ medicia
ventris solutiua velociter penetrat ad intestia.
Et altera est qđoniam cum medicina ventris
solutiua bibitur natura ꝓparat ad hoc vt ex
venis mesaraicis ad inferiora expellat tuos

Digitized by Google

ad supiora: quoniaz hoc ꝓpinquius est ⁊ facilius: ⁊ qđlluđ qđ é post eas nó ẽt ipsas cópzimit. Et hoc qđ est ex eo qꝫ nãm mouet vt exꝑ pingoribus expellat vijs. ¶ Đ si meã ỽtutẽ hꝑet attractiuã q̃ hũozẽ cõtaref eẽt nã ỽtutis expulsiue magis digna vt in sano ⁊ fozti supareꝛ: ꝛ medicina nó attrahat nisi ad viam signatam. ¶ Hec ꝯo vomitũ faciẽtis dispõ est diuersa ad hoc: qm̃ cũ in stõ fuerit in eo morabit ⁊ humozẽ ab intestinis ad seipsam attrahet ⁊ sua virtute supat ad resistẽdũ virtuti naturali. ¶ Et scias qꝫ plm̃ attractiõis humoꝛuꝫ quos medicie attrahũt nó est nisi ex venis ⁊ ex eo, qꝫ est multe ꝓpinquitatis: qm̃ attractio fit in venis ⁊ in eis q̃ non sunt vene sicut hũozes q̃ sunt in pulmone q̃ ꝓ vicinitatem ad stõm ⁊ intestina trahunt: ꝛ in venis nó vadunt. ¶ Et debes scire qꝫ attractio que fit per nares ex medicinis siccis est causa euacuandi humozes a corpore sicut in hydropisi. ¶ In sermone purgationis ventris ⁊ regulis eius. Cap. v.

Am in ꝑcedenti sermone oñdimus qđo sit corpus ꝓparandũ ad recipiẽdum id qđ ventrẽ solui ant eꝯ purgetur cũ amplificatõe poꝛoꝛ ⁊ lenificatione nãe ⁊ ꝓpꝛie in egritudinibus frisi. ¶ Et ad sũmã nãm mollificare ant eꝯ venter soluaf est cõperẽs rla in qua exit securitas nisi in eo q colice passiõi valde est aptus ex hoc nã qꝫ nihil vlti est faciẽdũ: qm̃ esset cã superfluitatis que ei accidet. ¶ Solutorio nãq̃ ventris alicuius tali q̃lis est vsꝛe res admiscẽda est in qua sit virtus vomitiua ne ꝓperet descẽdere de stõ añ̃ꝯ suã ꝓficiat opõnẽ: imo equenf i ipo duarum medicinaꝝ ỽtutes ⁊ ꝓficiat vẽtris solutiua opõnem suã ⁊ vomitiua suã ecõuerso illi⁹. ¶ Frauli q̃s sunt ex eis q colice passioni sunt apti: fozẽ igit nó tolerãt medicinã ipsoꝛ tamẽ plm̃ colicã incurrũt passionẽ ⁊ reumatismus suoꝛ capitũ. ¶ Ex cã ꝓterea timoꝛosa é vt medicina vẽtris solutiua sumaf fcce in intestinis exsite sicca: imo expelléda est saltem cũ clysteri aut iure mollificatiuo. ¶ Balneũ q̃s ingredi añ̃ꝯ ventris soló fiat aliquãtis diebus est ex eis q̃ bñ ꝑparat nisi aliqđ ꝓhibuerit: ⁊ opꝛ qđ vt inter balneũ ⁊ hauriõ medicie puñ iteruẽiat tꝑs post medicinã q̃s nó ingrediaf ges balneũ: qm̃ trahit mãm ad exteꝛioꝛa: ⁊ neq̃ ẽ comũ nisi ad ventrẽ ꝓfrigẽdũ: ꝓteꝛi hyeme: qꝛ nó ẽ timendũ ꝑmã balnei cafas igredi tali mó ne caloꝛ fit vllo⁹ impediẽs ad attrahẽdum: ꝛ sit ad mollificandũ. ¶ Et ad vltimũ oꝛ vt aer illius q pharmaca bibit sit calidꝛis pauce ne sudoꝛẽ faciat: ꝛ turbatoꝛ: qm̃ hoc é ex ꝑparatoꝛijs. fricatio q̃s ⁊ ex oleis inungi est silr ex ꝓparatoꝛijs. ¶ Cũ aũt aliqs meꝰ assuetus nó é neq̃ eã bibit melius ẽ medico vt sibi caueat ne ventris solutiua violentas ỽtutes habentia ei tribuat.

¶ Fastidium ꝯo hũmbus ⁊ humores viscosos ⁊ in hypocõdrijs tensionẽ: aut q in suis interioribus hꝫ inflationem aut opilõnes nó est dandũ aliqđ donec ista rectificẽt̃ numeribus mollificantibus ⁊ balneo ⁊ regs ⁊ dimissione eius qđ mouet ⁊ eius qđ inflat. ¶ Illis ꝯo q stãtes bibũt aq̃s ⁊ hũmbus splenes fortes medie sunt necie. ¶ Cũq̃ aliqs medicinã vẽtris soluiuã biberit meli⁹ erit ei si medꝰ fuerit fortis vt sup eam dormiat añ̃ꝯ opef: qm̃ opabit melius ⁊ si debilis fuerit melius erit ei ne sup eam dormiat: qm̃ nã digeret medicinã. Cũ aũt medicina opari cepit melius erit ei ne sup eaꝫ dormiat q̃cũq̃ mó fuerit. ¶ Amplius cũ aliquis medicinã bibit nõ iuco sup eã se mouere dꝫ: ſ dꝫ sup eã gescere vt ipsaꝫ nã circũdet tunica opef: qm̃ nisi nã in ipsa opata fuerit nó opabitur ipsa in nãm. ¶ Odores q̃s nauseã ꝓhibentes olfacere dꝫ sicut est odoꝛ mẽe ⁊ rute ⁊ apij ⁊ ordóioꝛ ⁊ rosꝛ ⁊ coraleꝰ aq̃ roꝛ. ⁊ panis acero aspsi. ¶ Et si ex odoꝛe meꝰ qs exhyf cũ medicinã bibit nares ꝓstringat. ¶ Et q medicinã abhoꝛret dꝫ masticare puñ ex tarchõ: vt sui oris vel odoris ỽtus stupida fiat. ¶ Đ si vomere tumuerit extrẽitates ꝓstrigat: ⁊ cum ipsam biberit desup rẽ stipticã bibat. ¶ Hec dicit ꝓterea pillulas quas ei datum sunt qñq̃ i melle voluñt: ⁊ qñq̃ sup eas ꝓjciunt mel coctum aut zuccarũ coctũ donec eis inde faciunt tunicã: ex eo quoꝛ qđ é ingeniũ vule é vt sup eas ponaf cera cũ pauco oleo mollificata. ⁊ ex eo qđ est magis ꝑuenies ingenio est vt os aq̃ aut alia re inapleaf: deiñ pillule sicut sunt bibãtur sup ipsaꝫ: aut q̃ aliquo hoꝛ ingẽioꝛ aptate fuerit: trãsgluciẽt̃ iraq̃ oés ita q̃ meꝰ opõ nõ cognoscet. ¶ Et opꝛ vt apozima tepidum bibatur ⁊ pillule cum aqua tepida sumañ. ¶ Fricationes ꝓterea stõus ⁊ pedes calefaciẽdi sunt: cũq̃ ipsius aia sed ata fuerit ambulet ⁊ moueaf pauxillum: qm̃ motus hꝫ ãnuantinus: ⁊ interpositione hoꝛum ex aqua calida tñ bibat qꝫ media non liq̃faciat ⁊ expellat ipsam ⁊ eius debilitet virtutẽ nisi fuerit in hoꝛa q̃ necesse est vt ventris stringaf soló: in potu quoq̃ aq̃ cafe melie medꝰ exit debilitatio. ¶ Qui aũt medicinam bibere voluerit cafe exñs cõplõnis ⁊ debilis stõi: erit ei melius vt eã bibat postq̃ ꝑ bibẽrit aliqđ qđ sit sicut aqua ordei: aut succus granan: aut vt vsꝛ dicam cũ stõus receꝑit nutrimẽs subtile ⁊ lene: sed q nó ita fuerit erit ei melius vt eam ieiunus bibat. ¶ Plurimi ꝓterea quibus datur meꝰ ventris soluiua in estate ex eapuemunt ad febrẽ: opꝛ ergo ne meꝰ potatoꝛ comedat vt bibat dõec medicia sua ꝑficiat operationẽ: neq̃ ẽt q̃diu medicia opaf dormiat nisi voluntas affuerit vt restringatur. Đ si ipsius stomacus non toleraueꝛit ne comedat, ꝓterea qꝫ stõus eus est colicus ⁊ cito descẽdit

Digitized by Google

ad ipm cosa: aut pp ea q̄ a comestiõe vehemẽ
ter abstinuit ⁊ famem tolerauerit deꝫ ei parũ
panis infusi panco vino sup me^{am} anteq̄ ven
ter soluaꝫ: qm̃ h̃ est er eo qd̄ medi^{am} fortasse ad
iuuat. ¶ Q3 p̃.ne annus aqua frã lauet ſ3 cuz
cala. ¶ Quida ẽt dixerũt q̄ pilule que sunt
cũ apozimatibus dande sunt cũ apozimatibus
que sũt cũ eis hõgenea. Pillule nãq̄ q̄ colerã
expelliũt rubeã cũ apozimate dande sunt alicu
ius qd̄ sit. v. g. sicut fumus terre: ⁊ que melã3
eũant cũ apozimate alicuius qd̄ sit sicut epithi
mu3 aut polipodiũ aut hꝰ ſile: ⁊ que flegma
expellũt cũ apozimate alicuius qd̄ sit sicut cen
taurea. ¶ Cũ aũt eũare volueris corpus siccũ
carnẽ hñs dura me^{a} fortasse sicut ellꝭ. ⁊ hꝰ ſili
bus vehementer studeꝫ in humectãdo ipm nu
tricibus vnctuosis: ⁊ ad vltimũ cũ fortes me^{e}
multi sint timoꝛis tales v3 qualis ex ellꝭ qm̃
in corpe mũdo efficit spasinũ: ⁊ replen corpis
cõmouet humiditatẽ motu turbido ⁊ ad inte
stina trahit illud qd̄ ei difficile est expellere ⁊ ri
timali venenosi sicut mezerion ⁊ sebũ: ⁊ earũ
impedimẽtũ cũ supant remouet raib. ¶ Am
plius medi^{a} multoties suũ odoꝛẽ in ſtõ dimit
tit. est ergo sicut si medi^{a} ibi remanet: cuius me
dicamen est aq̄ ordei q̄ ipm lauat q̄ qd̄ melioꝛ
exit eoꝛ q̄ in potu sumunt. Lũq̄ tps ꝓlonga
bit. ⁊ medi^{a} opari nõ ceperit si alleuiatio fieri
poterit vt nihil moueaꝫ fiat. q̄ si qd affuerit tu
moꝛis meli⁹ erit vt hydromel traꝫciat: aut ei⁹
sirupũ aut aquã in q̄ nitrũ resoluũ fuerit: aut
subiũciaꝫ ei collyriũ aut fiat ei clysstere. ex causis
ꝯ pp quas medi^{a} nõ opaꝫ est cãaliũ coan
gustatio de nã aut pp cõplonẽ aut pp egritudi
nis viciositatẽ. i. hñnb⁹. n. palysim aut apoplia3
medicinarũ vie ad suas mãs coangustãt. Accit
ergo vt difficile sit facere q̄tenus vẽter eis cu
rat. ¶ Duas p̃. medicinas ventrẽ soluẽtes in
v^{a}die ꝓũgere est timoꝛosum ⁊ est eꝫ rectitudi
nẽ. Q is quoq̄ me^{a} que alicui humoꝛi est ppa
cũ ipm nõ inuenit pturbaꝫ ⁊ vẽtrẽ cũ difficul
tate facit: ⁊ ſilr ſi ipm in suo ſitu infusum inue
nerit. ¶ Q is ꝓterea medi^{a} humoꝛẽ in ꝑmis
exhibit q̄ est ei ꝓpꝛius. deinde illi q̄ est post ipꝰ
in multitudie ⁊ subtilitate: ⁊ reliquos ꝑm hñc
ordinẽ ꝓter sanguinẽ: qm̃ nã vsq̄ ad postremũ
cũ retinet ⁊ recõdit: hũoꝛes ꝯ ex longinquo
attrahere est difficile. ¶ Amplius cuz timoꝛ
affuerit ne nausea aut syncopis alicui accãt p⁹
q̄s me^{am} biberit: oportebit fieri vt añq̄s me^{am}
bibat tribus diebus aut duobus cũ aq̄ raphãi
vomat ⁊ vt raphanuz comedat. ¶ Q3 ꝓterea
ne multũ salis sit in cibere eius q̄ me^{am} vult bi
bere. ¶ Multoties quoq̄ ex haustu medi
cine puenit ad nauseã ⁊ angustiã ⁊ syncopim ⁊
tremoꝛẽ cordis ⁊ vẽtris mordicationẽ: ⁊ ppe
cũ nõ solõnẽ fecerit aut sudoꝛẽ. ¶ Multoq̄s
ꝓterea est nobis neciũ vt eũ facamus vomere
⁊ multotiens excusat nos ad hoc dare ei retenti
tiua ⁊ facere vt aquã ordei bibat q̄tenus vẽter
soluaꝫ ⁊ me^{e} malicia remoueaꝫ ⁊ qd̄ in intesti
nis retentũ fuit lauet. ¶ Ille ꝯo cuius ꝓpõ
fuerit frã ⁊ sup alios hñores fuerit flegma sup
abũdãs oꝛ sumẽ post medicinã ⁊ ipsius opoꝛ
nasturtiũ aq̄ calã ablutũ cũ oleo. ⁊ q̄ cale fuerit
cõplonis ꝓsilũ bibat cũ aq̄ frã ⁊ oleo violaceo
⁊ zuccaꝛ tabarzeth aut tuled. ⁊ ille qd̄ q̄ pate. é
cõplonis semen lini. ¶ Et aũt q̄ excoriationẽ
timuerit intestinoꝝ: bolũ armenũ cũ succo gra
nati deꝫ. Sumere ẽt ꝛ3 qeqd duumus post flu
xum ventris ⁊ si non ipm retinebit. ¶ Omni
ꝓterea pharmaceaz bibenti cui postea aduenit
febris melioꝛ est aq̄ ordei. Sirus ꝯo acetosus
est excoriatiuus ⁊ tardandus est vsq̄ ad duos
dies aut tres donec in intestinis virtus sibi re
deat. ¶ Ille quoq̄ q̄ medicinã bibit sceda die
est balneũ intraturus: ⁊ si ex humoꝛibus ipsius
aliqd relictũ fuerit balneũ ipm mundare pote
rit. Nam si videris q̄ balneũ sit ei sapidũ ⁊ in
ipso delectet erit hoc signũ q̄ balneaz ipm ab
eo qd̄ relictũ est mundificat. ipm quoq̄ in eo
dimitte q̄ si tardauerit q̄ in ipso non delectet: ꝯ
imo in eo estuationem patiatur expelle eum.
¶ Scies ꝓterea q̄ ei qui intestinoꝝ pati
tur debilitatem plerũq̄ ex medicinis ventrem
soluentibus aduenit ventris solũ fortis ⁊ ꝓ
longabitur eius res ⁊ multis indigebit medici
nis donec retineatur. in senibus etiam simi
liter tinetur ex ventris solõne ipsius nocumẽ
tũ. ¶ Et scito q̄ ex potu nabit post medicinaz
ventris soluentes ad febres puenit ⁊ ad estua
tionẽ. ¶ Post solutionẽ quoq̄ vẽtris ⁊ minu
tionẽ multotiens in epe aduenit doloꝛ que aq̄
cale potus remouet. ¶ Et scito q̄ tps quo ma
ioꝛ calitas ascendit ⁊ frigoꝛis fortis nõ est tps
sumendi medicinã. medicina. n. in vere aut au
tũno est bibenda. ¶ Et ver q̄ dõ est cũ nubes de
nonnibus cadunt. ⁊ post ver q̄ venit estas in
qua nõ est sumẽda nisi res subtilis. Autũnus
ꝯ est veri ꝛ3. ¶ Amplius nẽ nõ est facie
da ꝓsuetudo bibendi medicinã cũ qua neꝯ sit
mollificare ventrẽ: qz fiet ꝓsuetudinaria. ⁊ hoc
hñs ad ipedimentũ male finis puenit. vnuq̄q3
ẽt q̄ fuerit necce cõplonis deijcit fortis medici
na. ¶ Q3 ꝓterea vt sup debilẽ medicinã ex
motu minuaꝫ ne eius ꝛtus soluat. ex medicis
quoq̄ debilib⁹ assidicus sunt viole cũ zuccaro.
¶ Et ille cui i hyeme neciũ fuerit medicinã bi
berevẽtũ obseruet meridionalẽ. ⁊ in estate dire
rũt q̄dã eoꝛ eꝫ. ⁊ hoc q̄ dissoné hꝫ. ¶ Leger
cũ debili indiguerit solõne ⁊ nõ opabit nõ ma
gis moueaꝫ ſ3 dimittatur. ¶ Egritudo quoq̄s
multotiens ebullire facit ventris solõnẽ ⁊ accit
febris ⁊ est cum minutio sufficit.
¶ De superfluitate medicine ventrem solue
tis ⁊ de hoꝛa constringendi eam. Cap. vi.

Digitized by Google

Ꝛ ſignificationibus quibus cognoſcit hora q̄ eſt catharti cū ſtringendū eſt ſitis. Cū g̃ vētris ſolo pſeuerauerit t ſitus nō acciderit nō erit timendū q̄ ſupfluitas puēit. ℂ Verūm ſitis qñ q̄ accidit t tñ pp multitudinē ſolonis vētris: neq; pp eius ſupfluitatē: imo pp cām diſpōnis ſtōi: qñ ſi fuerit calidus aut ſiccus aut vtrūq; faciet cito ſitim: aut pp cām diſpōnis medicie cū fuerit calida pūgitiua aut pp cām māe in ſe ipſa: qñ cū fuerit calida ſicut colera aut in talibus q̄les ſunt cāe hmōi nō erit longe gn feſtia veniat ſitis: t ſi cū hoc hayt rex accidit ſrūm nō erit longe gn penitus ſitis cū tarditate veniat. ℂ Cū g̃ videris q̄ ſitis iam ſupfluit t q̄ ventris ſolū nō ſit pauca cōſtringe t ꝓcipue cū cāe feſtinationis ſitis t velocitatis ipſius nō fuerint in ventre: qñ in hmōi non debes tardare ſtrictionē cū ſitis appuerit. ℂ Quāq; ēt exit? eius q̄d egredit eſt denſatus? hoze ſtringendi. q. n. colerā expellit rubeā cū viderit q̄ iam puenit ad flegma ſciat q̄ iā medicina ſupfluē opat t ḡto magis ſi ad colerā puenit nigraz. Sanguis ẏo maioris eſt timoris t deterioris periculi t ſicut pp medicinā mordicatio ſup uenerit ꝓſiderādū erit illud q̄d in ea. de mordicatiōe dixim?. ℂ De mō ſuccurrēdi diſpōſitiōis eius in q̄ ſupfluit vētris purgatio. Cap. vij.

Manuio ſupfluit aut pp venaz debilitatē aut pp orificioz ipſaz āpliudinē: aut ppea q̄ pharmacia caruz pūgit officia: aut ppea q̄ ex ea complōis malicia corpi acq̄ſita fuēit aut ex ea q̄ eſt cute ipſa. Cū g̃ vētris purgatio ſupfluit liga extrema ſupius t inferius incipiens ab aſcellis t inguibus deſcendēdo ab eis t in potu parū tyriace aut filoniū tribue t ſi poteris face ipſum ſudare in balneo aut vapore aq̄ cale ſub pānis ſuis capite exterius tracto. Cūq; multū ſudauerit ꝓſtrictiua ad potaū. da ei: t fricet. Et fiāt ei epithimata ex rebus bene redolētibus ex aq̄ myrtoz t ſandalis t cāfora t ſucco fructuum. ℂ Mēbra preterea ipſius extrinſeca fricare debes t calefacere ventoſis cū igne ſub hypocōdrijs pnus poſitis t inter ſpatulas ipſius. ℂ Ꝺ ſi tibi nēce fuerit ſtō ipſius t intellis ſupponere empla ex ordeo fracto t aqs ſtipticis facilr ex olcis: oleo de cidoniji oleo ō mastice. ℂ Ypē preterea ab aere frō expandus qñ pnut cū t ipſius reſolut ventrē. t ab aere calido: qñ ipſ? laxat ẏnteſ. ℂ Cōfortari q̄q̄ debet ex rebus bene redolētibus: t ex ſtipticis ad traijcien. ei dādū: t ex torcēlis in vino ſuauiter redolēte. Ꝺz cū vt ſit calide t vt panis cū ſucco granati tā ꝑceperit: t ſilr aſanguicha t cortices papaueris albi triti. ex eo quo q; exptum eſt vt grana naſturtij pōdere triū. z. ſumantur t torrefiant: deinde in adhoc coquant? do-

nec coagulent? t ad bibē. tribuat: eſt nāq; vtilis in bonitate. ℂ Ꝺz ꝓterea vt eius nutrimēta ſint ſtipticū infrātū cuz nitre q̄le eſt q̄d fit ex ſucco vue acerbe t ſibi ſilibus. Ex eo ēt q̄ in rem̄ſo ſolonē vnat eſt vt vomitus ꝓcedat. cū aq̄ cala t ei? ēt extrea t ea mittāt t ñ ifrēſ ea. ℂ Cū ät alicui eoz ſincopis ſupuenerit da ei vinū ad potandū: t ſi hoc totū nō ꝓfuerit tribue ei in fine rei narcotica t medicamenta fortia nota q̄ ſunt ūn. c. de phthinone fluxus ventris. ℂ Medico ẏo eſt vtilius vt pulſoz exiſtat in pparando trociſcos t pulueres pōtico? añq; ſit hora t vt ēt ſit pulſoz: t in enematib? t ipſoz um inſtrumentis. ℂ De eo q̄ bibit medicinam t nō ſolut? fuerit. Cap. viij.

Um pharmacia ſolonez nō fecerit t fecerit mordicationē vētris t angſtiā in ipſo t qui ſumpſit t ipſaz eſtuauerit t ſcotōabi t dolebit cap t patienter alices t oſcitationes: ſuccurrere debes cū enēate t collyrijs ficcis. Et ipſe q̄d bibat maſticis. z. iij. in aqua tepida. ℂ Medicina quoq; qñq; opatur ꝓpter ſtipticoū bibitionē t comeſtionē taliū q̄la ſunt cydonia t maciana. ppea q̄ os ſtomachi ꝓremunt t q̄d ſub eo exiſtit: t pp q̄ nauſeā ſedāt t medicinā a ſuo motu q̄ eſt ad ſupioza violenter ad ꝓtem mouent inferioze: t ppea q̄ nē vum inferunt. ℂ Ꝺ ſi enema nō iuuerit t mala ſupuenerint accīna ertēſionis corporis: t oculi exierit extra t fuerit motus ad ſupioza nēcia erit minuio. ℂ Et cum medicina ventrē non ſoluerunt t mala eā non ſecuta fuerint accīna melius ēt erit vt ipſam ꝓſequatur minuno ſaltem poſt duos dies aut tres. nā niſi hoc factū fuerit timendū eſt in ipſo ne hymores ad vnum principaliū mēbroz moueant. ℂ De diſpōnibus medicinaz ventrē ſoluentiū. Cap. ix.

Edicinarum ventrez ſoluentiū que dā ſūt quaz malignitas magna eſt ſicut elle. niger t turbith cuz nō fuerit bonuz. imo fuerit er genere ipſi? q̄d eſt citrinū t agaricū cū non fuerit album t parū. imo nigredinē attinuerit: t ſicut laureola. t q̄res iſte male ſunt ſi bibite fuerint t mala inde accīna ꝓuenerint melius erit vt mea corpore expellat ḡto plus poſſibile fuerit vomitu aut purgatione t medicetur eius yriaca. ℂ Meditaz ꝓtea eaz rēouet mala t ꝓturbatō ḡ faciūt aie dādo in potu aq̄ vehemēter frāz t ſedēdo i ipſa ſicut turbith citri putridi. Ꝺ is quoq; res q̄ acuitatē frāgut gluttinatōe t tenuit caroē t vnctuoſitate in q̄ ſit dulcedo ad hoc cōferi. Quedā ēt medicinaz q̄ñq; aliq̄bus proportionales exiſt cōplōibus t alijs nō ꝓuenit. Scamōnea nāq; in eos qui i frīs morant regiōib? nō opat niſi debilr niſi magna inde ō tur ḡtitas ſicut eſt mos eius in terra turcoꝝ.

Digitized by Google

Et qñq̄ est nec̄iū gḃsdam co:pibus in aliq̄ bus regionibus ne medicinarū co:pa dent: ꝫ ꝯtures eaꝝ tñ. Et nec̄e est vt medicinis solue tibus vētrem bñ redoleres me' misceant ppea vt mēbro: ꝯtutes eis ꝓseruent. Hec quoq̄ cordis ad hoc iuuamētū ꝓferunt ppea q̄ spūm aialem in vnoquoq̄ mēbro ꝓfortant. plime q̄s eaꝝ subtilitate sua t facilitate iuuant. Hue p:e terea me' qñq̄ ꝙungunt: q̄z vna suū hūo:em cito expellit: t altera tarde: vna ergo suā opō efficiet postq̄ ipsa iā alteram ēt in suo hūore cōpēsit t opabit in ipsaꝝ t eius debilitabit vir tutem. Cuq̄ secūda post opari cepit erut debi lis ꝯtutꝫ moues t nō pficies: q̄re erit aliquid admiscendū qđ ipsam facilē reddat t festinare faciat: sicut ꝫ turbit qm̄ ipm stupefieri nō per mittit: t similiter fierī eas bene scieueris pmi scere. Amplius ꝓsiderare ꝺbes ꝑn' q̄ in ꝯtuti bus medicinaꝝ vētris solutiaꝝ declauimus cū locum fuimus de ꝑncipijs vlibus medicinaꝝ simplicū. Hec' p. solōm facies plz opabit illō soluēdo ꝑperare sui sicut turbith: t plerūq̄ effi cit illō erp̄mendo sui ꝑperare sicut mirabol. t qñq̄ opat illud lēificando ꝑperare sui sicut si racost. t qñq̄ opat id labificando: sicut mucil lago psilij t pruna. In plibus quoq̄ violētaꝝ medicinaꝝ erit aliq̄ venēositas t solōne vētris efficiūt ꝑm' quo nē violentia inferī. Ipse igit sunt aptande medicie in qbus erūt bezariati. Plerūq̄ ēt adiuuant amarimdo t acutas t pōticras t stupticras t acetositas in opōibus me' cū eius ꝑperas eius pñs affuerit amaritu do nāq̄ t acutas in resoluēdo iuuāt: t pōtici tas t stupticras in ꝑmendo: t acetositas in in cisionē faciēdo q̄ ad labē ꝑpat. Amplī' qđ la bere facit non est coniungendum ei qđ in pre mēdo iuuat talr vt sint eoꝝ eq̄les ꝯtures: imo melius ē i huiusmōi vt vnū post aliud tardeī: vt fit. ℞. g. vna duaꝝ medicinaꝝ q̄ lēificat ꝑus suā pficiens opōm q̄s ea q̄ ꝑmit: deinde aduēi at erp̄liua t expellat quod lenificatum fuit: t in reliquis ꝑm hanc consideratonem.

¶ De eo quod ex hoc capitulo in alijs locis inquirendum est. Cap. x.

m Edicine vētris solutie t lenificantes que bibunt t epithiant t reliq̄ ab eis in nro antidoto sunt reliquēde t ꝑm etates vniuscuiusq̄ ēt medi cinaꝝ simpliciū meliozatio: t q̄s fit ei succur reī. t qđo sit ei in potu tribuēda in medicinis regrat simplicibus. Nille p. ad bibendū dā nō sunt postq̄ desiccate sunt t fcē fuerint vt la pides nꝫ ēt cū molles ne penetret t retineāt: ꝫ fiat fcē qñ ficcari cepit t digitis cedāt si ꝓxi māt. ¶ De vomitu. Cap. xi.

p Oies q̄ sunt ꝛremotiores ab hoc vt medicus eos vocē faciat leuiter: aut ꝑp nāꝫ sunt hoies q̄ pectus ꝑn' stri ctū t q̄ male āhelāt: t q̄ ad sanguinē spuēdū sunt apti: t hois colla ꝑntes graciles t ꝙparibus que in ipsoꝝ um nascunt gulis apti: t stō hītes debiles t multū pingues: qm̄ istis ꝙue niētius ē vt vēter soluat. t macriꝫ melioꝝ est vo mitus colere ipsoꝝ aptus. aut ꝑp vsum hoies q̄bus difficile est vocere neq̄ vomidi, hīt ꝓsue tudinem: qm̄ si istis vomitus ꝙocatus fuerit fortūb' vomitū nō remāebit q̄n ipsoꝝ vene in mēbriꝫ anhelitꝰ scidāt t puentiāt ad ptisiꝫ. Cū aūt alicuius res q̄lis sit ignorabit vōitus leui bus ꝑus erit expiēdus q̄ si ei fuerit faciles. eri mus ei fortes aūt dare sicut illū qui sit ei ellō t sibi similes: t si nō oportuerit vt fiat q̄tenus vomat: aut fuerit vnus cui nec̄ium erit dare vōitum ꝑpa ipm aū t fac ei ꝓsumdinē t mol lifica ipsius nutrietia t fac ea vnctuosa t soluta t fac cū gelēcere ab exercitijs: t postea da ipm ei: t da in potu vnctuosa t olera cum vino t ad comedendū da ei aūq̄s vōat nutrietia bona t ꝑpe si vōitus fuerit difficilis: qm̄ forasse nō vōet ipm: imo nā cū retinebit: t melius est vt bonum retineat q̄s malus. Cuq̄ post cibū qđ cōedit cā vōendi vomerit tarde: cōestionē do nec fames sit fortis: t seda sitim eius cū aliquo qđ sit sicut syrup' maciaꝝ fine aq̄ t ñ cū tuleb neq̄ syrupo acetoso: qm̄ vomere facunt. Li bus aūt qui est ei vtilis est pullus in cardabē. t ij. phiale vini post ipm. Et ille qđ q acetosum vomuerit t nō ꝓsumit t in pullis aliqđ signuꝫ febris ḧuerit cōestionē vsq̄ ad medū diē tar det t añ ipsaꝝ aquā calam rosaceā bibat. cui aūt acciderit vt calam vomat nigrā ipsius stō spō gia aceto calo infuso supponat: t melius qđ est vt sit cibus qui ad vōendū sumit diuersus: qm̄ cuꝫ est vnus qñq̄ ipm amplectit stōs t in diuirtendo ipm fit auarus. Post vomitu aūt ipsius supfluuꝫ ꝓferunt aues pue t pulli cum ampulare incipiūt: ossa nī suaꝝ extremitatum non cōedat: qz sunt grania t in stō tardāt t fac eū ingredi balneum. In hora aūt vomēdi cur rat t exerciteī t fiat vt labozeī. post vōat: fricq̄ hoc in media die. In hora ꝑterea vomēdi: oꝝ vt oculi ligent suppositis pillis duabus: deiñ venter leui fascia tpate fascieī. ¶ Res quoq̄ que vomitus sunt ꝑparatie sunt eruca t raffa nus t carica t calamēcum mōtanum t recēs t cepe t porri t aq̄ ordei cū fece sua t melle: t pultes fabaꝝ cū dulcedine t vnū dulce: t nu ces cū melle t que sunt eius similia t mida q̄ fcā est ex pane azimo t oleo t mulsa t cucū meres t eaꝝ seia aut aliq̄ ex eoꝝ radicibus trita t in aqua infusis cū dulcedine t hermodactili t raffanus. qui aūt vnum bibit inebrians ad hoc vt euomat nō incipiat vomere donec ad huc paꝝ bibat: sed bibat multum. suchaha q̄s cū bibat fuerit cū melle post balñ. faciet vome re t soluet ventrē. amplius q̄ vomere voluerit non

Digitized by Google

non fortiter masticare dz ppe tpm. Cū ät aliqs forte vult vōitū sumere sicut qui fit ex ellō ipsum bibere dz nisi fuerit qō phibeat t post duas horas dicit t postēa sterc⁹ ab intestis exibit. t si cū pēna vōuerit bene erit. t si nō mouebit paritp: t si nō in bāsi mittat. Pēna q̄s q̄ fit vōitus mūgēda est ec aliquo qō sit sicut olium sisimūi: qm si incēsio acciderit t āgustia stōi dēf in potu aq̄ calida ei aut oleū: qm aut vōitū facier aut vētr ē solubet. C Ex eo p.qō ad hoc unat est stōi t exit ēoz calefactio qm hoc nausea facit. C Cūqs medicinā vomer faciēs prouenerit t iuā inceptu opōem vōit gescere dz t odores bonos olfacere: t eius extrema cōpt mēdo sunt fricāda: t parū aceti ē ei in potu ut buēdū: t cōedat maciana t cidōia cum pauco malticis. Et scito qm motus facit magis vōere t ges minus. C Et estas est ips in quo magis est dignius vt in ipso fit vōitus qm si alicui necessarius fuerit t nō fuerit figure ipsius pueriēs estas erit dignior hora: vt in ea pcedat. t finis vōitus lōgior: sm mōm purgatōis pme est stōi solius t nō intestinoz: t ad mōm g dez purgatōis scde capitis t totius copis. Ipsius ro attractio t, eradicatio est ab inferioribus. Et tu qō cogisces vōm pferēdē ad eo qui non fecit iuamentū: ex eo qm ipsum sequit alleuatōis t diffidentij bōi t anhelitus t pallius boni tas: t similiter ex dispositionibus aliaz rōrum. eius ät inceptio est nausea. C Et dicrius q dez malū qō efficit est mordicatio fortis in stō t aduſtio si medicina fuerit fortis sicut ellus t quod ex eo fit: qm incipit a salina que fluit: de inde sequit ipsam vomitus multi flatis multo riens post qē sequit vomitus rei liquide tenacis: mordicatio quoqs t dolor erūt māsim: ita qm alia accidentia nō mutent nisi in nausea t angustia. Et qnqs soluit ēt vētr: post ea in hora quarta incipit gescere t ad requiē declinat. C Salū ät est vt vomitus nō pueniat t magnificetur angustia t accidat tensio t gressio oclor ad exteriora t fortis rubedo i eis vtriqs t sudor multus t interfectio vocis. Si ergo alicui acciderit nisi ei subuciat pueniet ad mortē inde. C Illud ät quo ei succurrit est enēa: t dos melis cū aq̄ cala t i potu ei dare olea in q bus tyriace rus exit sicut oleū de lilio. Et labora dōec vomat: qr si vomuerit nō suffocabitur. t adhibe ēt enema qō sit apud te ppatum. C Et egri qdem que sunt dignores eo vt in eis fiat vomitus sunt chronice sicut ydropisis t epilia t melia t lepra t podagra t sciatica. C Vomitus p.cum suis iuamentis plerūqs affert egritu. sicut qnqs gnat surditatez C Amplius minutio nō est cū eo cōtinuanda: sed tardanda tribus diebus: t precipue si in ore stōi fuerit humor. C Vomitus quoqs multoriens fit difficilis pp humoris subtilitatem. Ipse igit est ingrossandus potu t sanie t gramis gnati. C Et scito q exitus male rei q inferiora post vomitum est signū q illud quod faciebat fastidium descēdit inferius. t vomitus post ascellationem est signū qō est ex accīdibus ascellādi. C Hora p.vomendi in estate melior cā doloris in meridie est. C Et vomitus corpi pfert: sed visui nocumentū facit. C Amplius faciendum non est vt pgnās vomat: qm superfluitates corpis ipsius in ea nō egredient. t vōitus t labor cā ad estuationē pducēt. faciedū est igitur vt gescat. Illi vo ybus accit vōit sūt inūādi.

C De eo qō agere dz ille q vomit. Cap. xiij.

Am ille qui vomuerit a suo vomitu
c euaserit os suū t facie post vomitū abluere dz ex acero aq̄ ipato vt gratias q̄ qnqs capiti accit remoueat: t pax masticis cū aq̄ maciano bibat: t caueat sibi a cōestione t potu aq̄: t diu quiescat: t ipsius unūgāt hypocōdria: t ingrediat balneū t abluat se velociter t egrediatur t si necessarium ei fuerit det ad comedendum sit res boni saporis t bone subē t velocis digestionis.

C De iuamētis que affert vōitus. Cap. xiij.

Ypocrates pcepit vomitum fieri in
b vnoquoqs mense duobus diebus cōtinuis: vt in scdo emēdet id qd i primo die fuit difficile. t vt expellat id qō aduēit stō. Hyp. nāqs securitatē fac qm cū eo conseruatur sanitas. hoc autem plus est malus.

C Et vomitus quidē que est huiusmodi cuacuat flegma t coleram. t mundificat stomacum. Ipse namqs non habet quod ipsum mundet sicut intestina habent colera3 ru. que ad ea descendut: t mundat ea: t remouet grauitatez que accidit capiti: t clarificat visum t aufert fastidiam t confert ei ad cuius stomachum descendit colera que ipsius corrumpit cibum: quoniam cum precesserit vomitus eius cibus semper mūdus veniet t remouet abhominationem que fit propter vnctuositatem t calsus desiderij ipsius meri: t quod facit desiderare acutum t acetosum t pontic um: t confert lassitati corporis t vlceribus que sunt in renibus t vesica: t est lepre forte medicamentum t malitie colonis t epilie stomatice t icterinie t asmati t tremori t paralysi: t est ex curationibus que conferunt habentibus vlcera nigra magna. Ipse quoqs fieri debet in mense semel aut bis post replexionem ita qm non obseruetur reuoluto tota neqs numerus dierum motus.

C Et ille qō cui maius iuamērum affert vōitus est cuius cōplō pma ē colerica t ē macer.

C De malitijs que prouenium ex superfluo vomitu. Cap. xiiij.

s Superfluus vomitus stomaco nocet t ipsum debilitat t resolvit ipm t facit cum aptum ita vt mē ad eus

Digitized by Google

perueniant ꝛ ob eſt pectori ꝛ viſui ꝛ dentibus ꝛ ãriquis capitis doloribus niſi eis q̃ ſunt pp ſatietatem ſtomachi. ꝛ facit nocumentũ epiſtle capitis que nõ eſt cã inferiox mẽbrox. ¶ Superfluitas quoq; que eſt in ipo nocet epi ꝛ pulmoni ꝛ oculo ꝛ aliꝫ venax q̃q; ſcindit. ¶ Et ho bolus petetea eſt qui vult cito ipleri: deinde non tolerat: limo prepat ad vomendũ. ꝛ actio huius ex eis eſt que perducunt eum ad malas egritudines manſuas. Ipſi ergo a repletione pḥibẽd⁹ ẽ ꝛ tu ipſi⁹ cibũ ꝛ potũ mſura. ¶ Et ſuccurrat diſpõnib⁹ q̃ accidũt vomenti. C. xv.

E prohibitione aũt vomẽdi dixim⁹ d iam qõ oportebat. Tenſioni xo ꝛ doloꝛi qui ſub hypocõdrijs fiunt cõferunt pãni aqua calida infuſi ꝛ ſuppoſiti ꝛ oleis lenificantibus ꝛ ventoſe cũ igne. ¶ Forte aũt mordicationẽ in ſtõ remanentes remouet bibere iura vnctuoſa que cito digerantur ꝛ inungere locum ex aliquo qõ ſit ſicut oleum vio. myrtũ cuꝫ oleo de laari ꝛ pauca cera. ¶ Sanguinẽ xo ſi cuꝫ eo accaderit ꝛ pman ſerit reſtabit ſternutatio ꝛ daꝛ ei ex aq̃ calida ad traijciẽdũ paulatim. Et de ſanguine quidem iã diximus in ca. de ipedimẽtis vomitus. ¶ Accuſes xo ꝛ egritu. fris ꝛ interfectioni vocis q̃ accidit poſt ipſum cõfert ligare extrema ꝛ ſtrigere ea ꝛ ſuppoſuere ſtõ pãnum infuſum oleo in quo cocta fuerit ratha ꝛ ſicidis. ꝛ dare ei ad bibendũ mel cum aqua calida. ꝛ hñi quidem alſubeth fiat hoc in aurem eius mittatur.

¶ De eo in quo ſuperfluit vomitus. Ca. xvi.

Jat vt ipe dormiat ꝛ ingenicꝫ ſto f plus poſe fuerit qõ dormiat ꝛ ligẽtur eius extrema talꝛ q̃ſi ligant cuꝫ fluxum ventris retinere volumus ꝛ ipſius medicẽ ſtos cum empſis põticis fortudinem facientibus. Cõ ſi vomitus ſupfluerit ꝛ inceſſanter egrediant hũores donec ſanguiꝫ exeat da ei ad bibẽdũ lactis in vino mixti quantox coculas: q̃ſi mex vomitue malitiã reprimit ꝛ ſanguinẽ prohibet ꝛ nãm lenit. ¶ Cõ ſi parte pectoris ꝛ ſtõi a ſanguine cuꝫ hoc mã dificare volueris ne ex eo aliquid coagulex da ei ad bibendũ ſyrupũ acetoſum ſiue ſu er meile ſiue ex zuccaro cum niue. infrãtuꝫ paulatim: cum hoc quoq; q̃q; ꝓfert bibere ſuccũ portulace cuꝫ bolo armeno. ¶ Cũ ergo terre factus fueris pro aliquo in quo ſupfluit mex fac ipm vomere. ꝛ oportet quidẽ te querere medicinas vomitiuas ꝑm ſuos gradus. ꝛ q̃ũ queq; eaꝫ ad bibendũ fiat dande ꝛ precipue ellebocum in antidotario ꝛ medicinis ſimplicibus.

¶ De enemate. Cap. xvij.

Nema eſt medicaꝫ nobile i expel e lendo ſuperfluitates que ſunt i inteſtis ꝛ in ſedando dolores renum ꝛ veſice ꝛ apata ipſox. ꝛ egritudines colice ꝛ in attrahendo ſupfluitates a mẽbris principibus ꝛ ſuperioribus. que xo ex eis ſũt acuta debilitant epar ꝛ perducunt ad febrem.

¶ Ex enematibus ꝑ. fit tunamen⁹ in expellendo reliquias quas inamientia relinquunt.

¶ Formã vero cliſteris ꝛ quo clyſterizeꝫ iam remiſimus in ca. de colica. ¶ Videt quoq; q̃ clyſterizati ſiꝫ melioꝛ ſit vt ſupinus iaceat: deiñ reuoluat ſe ad latus dolens. ¶ Et clyſterizandi hora melioꝛ eſt cum eſt aeris fritas: q̃ſi ſeq̃tur inde ne augmenteꝫ grauitas ꝛ doloꝛ ꝛ eſtuatio ꝛ nauſea. Balſi. ꝑ. ſolet facere vt ebuliant humoꝛes ꝛ ſpgantur. ¶ Clyſteris quoq; ꝓditio eſt vt aerem ꝛ humoꝛes retentos attrahat. ꝛ propter hoc plꝫ non eſt boᵐ vt balſi. enemati premittas. ¶ Cõ ſi quis in inteſtis puſtulas hñs ipſo indiguerit cauſa febris aut alicuius egritudinis ꝛ minuerit ne enema retineatur ſupponere debet ano ſuo ꝛ femoꝛ ꝛ locis que ſunt in circuitu ſpeltã calefactam cũ pãno.

¶ De epithimatibus. Cap. xvij.

Pithimata ſunt ex medicis bonis e que ad ipſam perueniunt egritudinem. ¶ Et meꝫ forteſſe duas habet virtutes: vnam ſubtiliatiuam ꝛ alteram ingroſſatiuam ꝛ erit maioꝛ neceſſitas ſubtiliatiue cũ inſpiſſatiue. ¶ Cũq; eius ſpiſſatio fuerit ꝛpans ſubtiliationẽ cuꝫ ex ea fiet emplm penetrabit ſubtilitas ꝛ remanebit ſpiſſitudo: ꝛ illa qõ que penetrat confert ſicut facit cordiandrum cum ordeo fracto cum ex eis fit emplm ſuper ſcrofulas. Empla ꝑ. ſunt talia qualia epithimata: ſi empla ſunt dura ꝛ epithimata currentia. ¶ Eſt quoq; cum epithimata fiunt cuꝫ pannis: cumq; mẽbris principalibus ſuperponuntur ſicut epi ꝛ cordi ꝛ nõ fuerit ibi qõ prohibeat conferunt pãni ſuffumigari ex xyloaloe crudo ꝛ virtutes epithimatum bonuꝫ tribuit odorem quem principalia diligunt.

¶ De embrocis. Cap. xix.

Embroce ſunt medicamenta ꝓgrua ei qõ ex capite ꝛ aliis mẽbris ox reſolui ꝛ illa cui ꝓfiꝫ neciã ẽ ꝓmurare. In mẽbris aũt que embrocare oportet ex calido ꝛ frigido ſi non in eis fuerint ſuperfluitates que deſcendunt fiat prius embroca ex calefacto: deinde fiat ex aqua frã vt conſtringantur: ꝙ ſi reſ diuerſa fuerit a frigida incipiatur.

¶ De flomia. Cap. xx.

Lomia eſt eño vꝫ que mulatudies f eñat. ¶ Balutudo aũt eſt augmẽtum humoꝛum ſuper equalitatem ipſoꝝ in ẽyems. ¶ Et nemo qdez eſt flomandus niſi vnus duoꝝm: vnus eoꝝ eſt egritu. preparatus qui cum ipſius ſanguis multiplicatus fuerit cadet in eas. ꝛ alter eſt cadens in eas. ¶ Vnuſquiq; aũtem eoꝝm aut flomatur propter ſanguinis mulatudinẽ: aut

Digitized by Google

propter ipsius malitiam: aut propter virum cęs.
¶ Et his quidem egritu. preparatus est sicut qui est expositus scatice & podagre fortis & arterice sanguinis: aut ille cui accidit spurius sanguineus ex fissura vene que in pulmone eius exstitit tenuitur consolidata: qm̃ cū ipsius multiplicabit sāguis: findet: & aput epilier & melic cū sanguinis mutatudine: & squinantie & apatib⁹ interiorum & obthalmie calide: & eis quibus emoroydarum sanguis qui fluere solebat est retentus: & mulieribus quibus menstruus sanguis est restrictus: horum tamen colores non demonstrant q̄ flōmari debeant propter ipsorum obscuritatem aut albedinem aut viriditatem: & illi qui in interioribus mēbris cum cōpletione calida debilitatem patiuntur. Nam istis melius est vt in vere minuantur: ꝛ in has nondum incidurint egritu. ¶ Et illis quibus percussio accidit aut casus. cū q̄cq̄ minuuntur umendo ne eis accidat apostema: & qui habet apostema minuendus est: cū timetur ne aperiatur anteq̄ maturetur: ꝛ non indiguerit & nō fuerit ibi multitudo. ¶ Et debes scire dū isti egritudinantur: & nondum in eas ceciderunt plus secure eis conceditur minuto: & cū in eis ceciderint earum principio penitus flōmia diminuatur: quia humores subtiliat & eos per corpus fluere facit & eos sano sanguini admiscet. Et est etiam cum nihil euacuatur ex eo quod oportet: & facit quod necessaria sint medicamina alicuantua. ¶ Cumq̄ maturatio apperuerit & egritudo principium aut statum preterierit: tunc si oportuerit vt minuto fiat si non fuerit quod prohibeat: fiat flōmia. ¶ Flōmia quoq̄ neq̄ euacuatio ventris est facienda in die motus egritudinis: quia est dies requiescendi & inquirendi sōnium & dies ebullitionis egritu. ¶ Et cum egritudo est habens crisim in cuius tempore est longitudo nullo modo sanguis multus est minuendus: sed si possibile fuerit quies est facienda. q̄ si nō fuerit possibile vt quies fiat ex eo parum minuatur: & in corpore sanguinis thesaurus recondatur ad flōmia faciendam si apparuerit & virtus cōseruetur ad resistendum in crisibus. ¶ Quod si multum preterierit temporis exquo quis minutus fuerit & in hyeme fuerit conquestus q̄ se quasi fractum sentiat minuatur & sanguis pro thesauro recondatur. ¶ Amplius quia flōia propterea q̄ ad diuersum trahit naturam ꝑm plurimum remanet. ¶ Cumq̄ ex multa minutione debilitabitur virtus multa generabūtur humores. ¶ Syncopis p̄. accidit in prima minutione cum subito euenerit ei qui non consueuit: sed vomitum premittere est ex eo quod eam prohibet: & similiter vomere hora qua accidit. ¶ Et debes scire q̄ minuto est perturbans donec quiescat. ¶ Flōmia quoq̄ & colera raro simul eueniunt. ¶ Pregnans p̄. & mē struata non minuantur nisi propter magnam necessitatem sicut est necessitas retinēdi fortem sanguinis sputum cum virtus fuerit cōueniēs. ¶ Et debes scire q̄ non quotiens nominata signa replexionis apparuerint oportet vt minuas: imo q̄cq̄ est replexio ex hūoribus crudis & est tunc flōmia multum impediens: qm̃ si minueris non maturabis eos: & timeo tibi ne eger perdatur. ¶ Non autem est inconueniens vt ille in quo media superabundat minuatur. postea medicina solutiua euacuetur. ¶ Sis sollicitus esse debes & dispositione doloris ꝑm conditionem quam nunc dicemus & considerare tensionem. cū propter tensionem per totum corpus incedentem magis eris confidens q̄ flōmare debes. ¶ Cum vero sanguis alicuius fuerit bonus paucus & fuerit in ipsius corpore multi mali humores: flōmia bonū rapiet & malum reliquet. ¶ Et cum alicuius malus sanguis fuerit paucus & declinauerit ad mēbr̄ aliquod quod eius declinatio vehementer ipedit: & fuerit necessarium vt ipse minuat: erit ei⁹ sanguine parum erit assumendum: & cibo bono erit alendus: deinde erit minuendus iterū post dies propterea vt malus sanguis ab eo extrahatur & bonus restauretur. ¶ Quod si mali humores colerici in eo fuerint ingentes quę tenuis subtilis pharmacia euacuetur aut vomitu aut vt sedeatur: & studet in hoc vt eger quiescat & digeratur & ocietur. ¶ Et si grossi fuerit ante qui preceperunt vt balneetur: & in suis ministrijs moueatur. & dabant ei ad bibēdū ante flōiā & post ipsam anteqū alia fieret minuto sirupū acetosum subtilitatium cocium cum sopo & hasce. ¶ Cum autem flōmia necessaria fuerit cum debilitate virtutis causa febris aut alio: cū humor partire flōmiā sicut diximus. ¶ Amplius flōmia stricta magis est conseruatiua virtutis: sed tamen subtilem & clarum interdum sanguinem fluere facit. & ipsum & turbidū tenet. ¶ Ample vero velociter est ad sincopim & magis operatiua in mūdificando & tardior ad solidandū. ꝛ cū est dignior ei qui ꝑm preseruationē flōmatur & in grossis. ¶ Er aplā q̄ efficere in hyeme est dignius ne ogeletur sanguis & āgustam efficere in estate est dignius si necessārū fuerit. ¶ Flōmandus preterea supinus iacear qm̃ flōmatur. hoc est enim conuenientius ad hoc vt ipsius conseruet virtus: & ei superueniat sincopis. ¶ In febribus ār a minutione cauendū est. & in his q̄ vehementis sūt calefactionis & inflāmationis: & in oibus non acutis febrib⁹ in sui pn̄o & in die prodica. ¶ In febribus ꝓterea cū ꝙbus aduenit ipasinus est a minutione cauen. ꝛ fuerit nocia: qm̃ cū ipasinus accidit vigilare facit & sudare multus & deficit virtutē: q̄pp sanguis thesaurus est diminuēdus.

Digitized by Google

¶ Et similiter opꝫ vt ex minutione febricitantis cuius febris nó est ex putrefactione minorato fiat ꝓpterea vt ad resoluendum febrem thesaurus relinquatur ⁊ si fortis inflámatiónis non fuerit ⁊ fuerit febris putrida attende decē regulas ⁊ postea intuere in vrinali. Et si vrina fuerit grossa ⁊ rubedini attinens ⁊ pulsus etiā fuerit magnus ⁊ facies tumida ⁊ febris in suo motu nó ꝓperet: flóma in hora qua stóus a cibo est vacuus. ¶ Et si vrina fuerit subtilis aut ignea aut facies a principio egritudinis fuerit tornatilis caue tibi a flómia. ¶ Quod si interpolatio in ea fuerit ⁊ quies febris i ipsa fiat minuno. ¶ Dispónem quoq; tremoris considera: qñ cum tremor fuerit fortis a minutióe tibi cauendum erit. ¶ Amplius sanguinis qui egredit̄ color: em attēde ⁊ si fuerit subtilis albedini attinens ipsum ilico retine. ⁊ sūmopere tibi caue ne egrum ad vnam duarum perducas rerum. s. humorum colericorum ebullitiones ⁊ frórum cruditatem. ¶ Cuiq; in febre te oportebit flómare non attendas qđ quidam dicūt. scz ꝙ non est bonum vt post quartum diez fiat. qñ bonus est vt fiat etiam si fuerit post. xl. dies ⁊ potius pm̄ iniam. ¶. Iz premittere ⁊ propera re sit melius cum significationes certe fuerint. ¶ Quod si iam hic erraturn fuerit quacunq; hora inueneris egrum ⁊ oportuerit flóma ipsum postēq; decem rerum sollicitudinem hūeris. ¶ Multotiens preterea flómia in febribus Iz necessaria non sit efficit vt natura fortis fiat super mām ppea ꝙ eam efficit paucam: ⁊ hoc qdem: cum fuerit figura ⁊ etas ⁊ virtus ⁊ reliqua talia que permutant. ¶ In febre aut̄ sanguinea necesse vt eño fiat minutione non superflua in principio ⁊ superflua cuz affuerit maturato febris que multotiens remouet in hora flóie. ¶ Tibi quoq; cauere debes a minutione in complóne vehementis fritatis in regionibus fortis frigiditatis ⁊ in hora fortis doloris ⁊ post balneum resolutiū ⁊ post coitum ⁊ in etate que est minoratus. ⁊ ꝯplus poteris ⁊ in etate senū ꝯtomagis poteris: nisi in figura confusus fueris ⁊ in soliditate musculorum ⁊ venarum amplitudine: ⁊ earum repletione ⁊ colorum rubedine: hos nāq; ex adolescentibus ⁊ senibus flómare audebis. Adolescentes tñ pm̄ ordinem ad flómandum paulatim prouehere debes cum pauca minutione. ¶ In corporibus quoq; fortis macies ⁊ fortis grossities ⁊ raris ⁊ albis ⁊ lassis ⁊ citrinis sanguinem nó habentibus a minutione ubi ꝯtus plus poteris cauere debes. ¶ Amplius in corporibus que plixas perpessa sunt egritudines caue tibi a flóia nisi sanguinis affuerit corrupc que te ad ꝯ perducat: qñ tunc flómabis ea ⁊ ꝓsidera sanguinē: ⁊ si ipm̄ videris nigrū ⁊ spissum extrahe eū ⁊ si ipm̄ videris album ⁊ subtilem eum ilico constringe: qñ in ipso exit vehemens timor. ¶ A minutione preterea tibi caue re debes sup cibi replónem ne mām nó maturam ad venas trahas loco eius qđ ab eis eūasti. ¶ Et opꝫ etiam vt ubi caueas ab ea i replóne stói ⁊ intestinoꝝ facta ex fece iam ꝓsecuta ⁊ ppinqua imo in ea cūando studes. ⁊ illud qdez qđ est in stó aut cozā eo vomitu. ⁊ qđ in intestinis inferioribus qūo poteris ⁊ si nó alio salez clysteri. ¶ Caue preterea tibi ne fastidium flómes: sed ꝓlonga ipm̄ ab hoc vt eius fastidium digeratur. ¶ Et ubi etiam caue ne subtilitatē sensus oris stói hñtem aut ipsius debilitatē flobotomes ⁊ infelicem ex gñone colere rubee in ipso: hmói nāq; sibi cauere dz a nimia quoq; audacia i minuēdo sibi cauē dz: ⁊ ꝓpte cū est ieiunus. ¶ Sensus vo subtilitatē oris stói habentem dignosces ppea ꝙ mordicatiua traijcere ei nocet. ¶ Et hñtem oris stói debilitatem cognosces ex defideriꝫ ipsius debilitate: ⁊ volubus oris stói. ¶ Et hñtem os stói aptū receptioni cole rubee in quo ipsa multum gñat dignosces ex pseuerantia nausee ipsius: ⁊ propterea ꝙ coleram quaq; hora vomit ⁊ ex oris ipsius amaritudine. ¶ Istus nāq; cuz floborotomati fuerint oris stói: ꝓseruatōe nō permissa accidet inde tumor magnus: ⁊ qñq; morinnt inde. ¶ Subtilitatem vo sensus hñi ⁊ debilitatem bucelle mūdi panis in rob acetoso bonum hñtem odorem infuse sunt oande. ¶ Et si fuerit debilitas complónis frigide sint intus ete in aliquod qđ sit sicut aqua cum zuccaro cū alfenian aut in sirupo mente muscato aut i mua muscata postea minuatur. ¶ Amplitudinē vo gñationis cole hñs est mundandus oādo in potu ei multitudinem aque cale cum sirupo acetoso: postea denī ei bucelle panis ad mādu canduz. deinde fiat vt parūper quiescat postea minuatur. ¶ Preparañ. preterea etaz vt qđ ex bono sanguine resolutū fuerit restaureť si fuerit fortis cum assatura carnus que sit super pinas: qñ si digeritur nutrit multum ⁊ bene verūm opꝫ vt sit pauca: qñ stomacus ꝓpter flobotomiam est debilis. ¶ Amplius vene qñq; flobotomantur ꝓpterea vt fluxus sanguinis ex naribus ⁊ matrice ⁊ ano ⁊ pectore prohibeatur aut ex alijs exitur is: ideo vt sanguis ad id qđ a parte illa est diuersum ꝓtrahať: ⁊ hic qdem medicamē est forte in uuando. ¶ Oz vo vt flómus sit vehemēter stricius ⁊ sint vices multe q̄ non sint in vna die nisi magne necessitatis cā fuerint: ⁊ in die post diem: ⁊ quacunq; vice minorato fiat ꝯtum possibile fuerit ⁊ ad sūmum melius est vt flómie vices sint multe ꝯ vt ipsius ꝯtitas sit multa. ¶ Et flóia quidem cum nó est necessaria colam rubeam ebullire facit. ⁊ postea aduenit lingue siccitas ⁊ que ibi sunt similia. Est igitur ei succurrēn-

Digitized by Google

cum aqua ordei ⁊ zuccaro. ¶ Qui autem ſecundare voluerit ⁊ non acciderit ex prima mutatione malitia paralyſis aut q̄ ſit ſibi ſi leuenā manus i lōgitudie flōmare debes. ppea vt ſūcurre morbo ꝓſinus, phibeat ꝓſolidatōs ⁊ vt applicet. ¶ Dō ſi cū hiis tumor affuerit q̄ cito ꝓſolidet ſupponat ipſi panus oleo cū pauco ſale infuſus ⁊ deſup ligef. ¶ Et ſi flōmus ēt oleo imūctus fuerit cū fiet flōta, phibebit ꝓſolidationis velocitatē ⁊ minuet dolorē. ⁊ h̄ quidem eſt vt ſup ipm oleū aut ſibi ſiſe inungat: aūt ipſe in oleo mittat poſtea cū pano exiccet. ¶ Inter flōtas quoq; ⁊ ſecundationē dormire flōmie ꝓſolidationem feſtinare facit. ¶ Recordare preterea eius qd̄ diximus de eūone in hyeme cum meꝝ qd̄ dies eligenda eſt auſtria: qm̄ ſiſt in flōma. ¶ Et ſcire debes q̄ cum minuīt melici ⁊ epileptici ⁊ illi quos minuere opꝫ in nocte hora dormiendi opꝫ vt ſit anguſtus. ſ. flōmus ne ſanguinis exitus accidat. ⁊ ſiſt in oībus q̄ ſecūdatione nō indigent. ¶ Scire quoq; debes q̄ ſecundatio ſm debilitatis menſurā eſt tardāda ⁊ ſi debilitas qdem nō affuerit ſit vltima eius tardatio vna hora. Qui voluerit eaꝫ facere vt ſanguis ipſius trahat ſit dies vnus. ¶ Simplius flōma tranſuerſa melior eſt ei q̄ ſecdationē vult in eadē die i illa que ē ſm latitudinē ei q̄ vult ſecundationē in eadē hora. ⁊ illa q̄ eſt ſm longitudinē ei qui vult nō vna eſſe ꝓtentus ſecundatione: imo in cordeꝫ q̄ eam q̄ multos facit dies quaq; die. ¶ Cūq; flōte dolor maior fuerit tanto erit eius conſolidatio tardior. ¶ Multus preterea in ſecundatiōe euacuatio ſincopi affert niſi fuerit poſtq̄ aſſaturē aquam ſumpſerit. ¶ Inter flōmaꝫ quoq; ⁊ ſecdationem dormire, phibet ne ſuperfluitates que extra hūtur cū ſanguine incedant. ppea q̄ ſuperfluitates in ſomno ad corporis profundū trahunt. ¶ Ex iuuamētis h̄o ſecdationis eſt q̄ flōmati virtutes cū ſecutione ſue eūonis q̄ eſt nēcia conſeruat ⁊ melior qdem ſeruatōis tertius eſt vt duobus aut tribus tardet diebus Ex dormitione h̄o flōmie ꝓpinqua plerūq; accit in mēbris cōfractio. ¶ Balneatio quoq; aūq; minuto fiat plerūq; aggrauat minutionē propterea q̄ cutem ingroſſat ⁊ eaꝫ lenificat ⁊ ad bibēdū aptam efficit niſi flōmandus multam ſanguinis hūerit groſſitē: ⁊ opꝫ ne flōmatus in ſe replendo ſit audax: ſed ſm ordinē nutriatur: ⁊ cibum primitus ſubtilet. ⁊ ſiſt opꝫ ne poſt ipſam exerciteſ: ſed declinet ad h̄ vt ſupinus iaceat: neq; poſt eā balneo vtat reſolutionē faciente. ¶ Cū aūt aliqs flōmatur ⁊ poſtea ipſius brachiū apatur ex altero brachio minuat ſm q̄ tolerauerit: ⁊ ſup ipm empſm de ceruſa ponatur ⁊ ex fortiter infrīctibus in circuitu eius fiat catapſa. ¶ Cūq; aliqs eorum flōmatur in quoꝝ corporibus ſupabundāres exiſtit humore flōmia fit eā ebullitionis illoꝝ humoꝝ ⁊ eorum curſus ⁊ ipſorum permixtionis: fit ergo frequēs floboromia eis neceſſaria. ¶ Sanguis quoq; melicus facit vt frequens minutus ſit neceſſaria que in preſenti qdez allenat: ſed in ſenio pueriſ inde ad malas egritudines ex q̄bus eſt apoplexia. ¶ Amplius floboromia multotiens cōmouet febres ⁊ multotiēs reſoluit putrefactionem. ¶ Omnis quoq; ſanus q̄ floboromaſ illud qd̄ in. c. de potu diximus ac cipere dz. ¶ Et debes ſcire q̄ venaꝫ que floboromanſ alie ſunt q̄ ſunt m̄ vene: ⁊ alie ſunt que ſunt m̄ arterie. ¶ Arterie vero minus floboromanſ pp terrorem eius qd̄ in eis exit de timore curſus ſanguinis. ⁊ ſuarum quidem diſpoſitionum minor eſt q̄ ex ea prouenit aporiſma. ⁊ hoc qdem eſt cum fixura fuerit vehementer anguſta. Cum aūt eaꝫ fuerit ſecuritas q̄ ex ea ſanguis non fluet maxime eſt inuanua i egritudinibus ꝓprijs propter quas floboromāur: maius m̄ inuamentum: qd̄ ex minutione arterie prouenit nō eſt niſi cū in mēbro ſibi vicino male ſunt egritudines: quaꝝ cauſa eſt ſanguis ſubtilis ⁊ calidus. cūq; arteria floboromabitur que eſt ei vicina in qua nō erit timor maximus affert iuuamentuꝫ. ¶ Dene preterea manus q̄ flōmanſ nō pulſatiles qdem ſunt ſex cefalica nigra ⁊ baſilica ⁊ funis brachij ⁊ ſcelem: ⁊ illa que ꝓpio nomine aſcelaris vocaſ ⁊ ipſa quidem eſt ramus baſilice eis h̄o ſanior oībus eſt cefalica. oz aūt vt oēs tres ſupra uncuraz apiant ⁊ nō ſub ea neq; in ea ſiō vt egrediatur ſanguis dn̄ talr vt ſaluat ⁊ vt ſit ſecuritaſ a nocumētis neruoꝝ ⁊ arteriaꝝ ⁊ ſiſt cefalica eaꝫ h̄o flōma q̄ ſit ſm longitudinē ad cōſolidan. eſt tardior: qm̄ ipſe ſunt ꝓiunctionales in nō ꝓiunctionalibus h̄o res eſt ab hoc diuerſa ⁊ ſciatica quidem ⁊ ſcelem ⁊ in aliis venis melius eſt vt ſm longitudineꝫ flōmentur: ⁊ cum hoc oz in cefalica vt a capite muſculi moueaſ ad locum lenem ⁊ dilatetur flōmus. ⁊ flōmus flōmum non conſequaſ: qm̄ faciet apoſtema. ¶ Plurimū autem errōis qui eueniūt in minuendo ceſalicā nō, pueniūt ex percuſſione vna lꝫ ſit magna: imo nō accit nocumētū niſi pp iterationē percuſſionum. ⁊ que ex ipſius flōma pius tardaſ eſt illa que ſit in longitudine: cuius q̄ō flōmi dilatandi ſunt ſi voluīas affuerit vt ſcdatio fiat. cum aūt eaꝫ nō inueneris quere aliquē ramoꝝ eius q̄ ſunt in ſiluſi aſſad. ¶ Et i vēa q̄ō nigra eſt tumor pp neruū q̄ ē ſub ea: ⁊ q̄ſq; ēta eſt iter duos neruos: ubi igit cauē ōbes vt ipſaꝫ longitudine flōmes ⁊ ad inferiora ⁊ fortaſſe ſupea erit neruus ſubtilis tenſus ſic chorda. ⁊ tūc q̄ō oportebit vt hoc cognoſcatur ⁊ cauēatur ne percuſſio in eo cadat ⁊ prouenient inde ſtupor pſeruerās. ¶ In eo aūt cuius nerui ſunt groſſiores rāus iſte ē magis mānifeſt. ⁊

Digitized by Google

error quidem in ipso est deterioris nocumenti quare cum error accidit t nervus ille percussus fuerit non consolides flomia: imo super eā pone qō ipsius phibeat consolidationem. Et eius quidem medicamentum est sicut medicamentum vulneris nervorum. t nos iam locuti sumus de ipso in libro.iij. ¶ Caue tibi preterea ne res infrās ad ipsum puenat qō fit. v.g. sicut solatrū t sandalum: ſz ipsuz t totū corpus oleo calefacto frica. ¶ Fūs aūt brachij melius est vt transuersē minuat nisi vtrinqz fuerit flexuosa qñ tunc in longitudine flomatur. ¶ Basilica quoqz magni est timoris propterea q̄ arteria cadit sub ea: t q̄ nervi t musculi ēt sub ea cadūt. in ipsaz ergo flomando tibi caue: qñ si percussio fuerit in arteria sanguis non restringetur: aut restringetur difficulter. ¶ Solum quoqz sunt quedā quoz basilice due associant arterie: quaz vna cum figra fuerit existimabit q̄ iam sicut securitas t forsasse percutietur altera: hoc. n. scire debes. ¶ Cūqz ligaueris ſz p̄m reu accidet ibi inflatio qñqz ex arteria qñz ex basilica: ſz qualitercūqz fuerit ligaturam solu ere debeſ t inflationē mollit mugere: deinde ad ligandū redi: t si inflatio reuersa fuerit reintera: q̄ si non tuerit quid erit in hoc si basilicam dimiseris t ad ramum qui ascellaris vocatur redibis: que quidem est quasi super domesticū afeid existit ad inferiora: inflatio nāqz errorem multotiens efficit: t ligatur a sepe arterie pulsum quiescere facit t ipsaz eleuat t ponit ipsum supremā t existimat q̄ sit vena t flomatur. ¶ Cūqz qualz ligaueris venam t erit ligatura super eam prouenerit qō fit simile lenti aut ciceri fac in ipsa quod in basilica diximus. ¶ In basilica quoqz flomāda ēctoplus ad brachium descenderis erit sanius. Flomus preterea in venam p̄cedere dz ad diuersitatē pulsarterie. ¶ In basilica quoqz non solum contingit error ex parte arterie: ſz ēt musculus sub ea est t nervus propter quos etiam prouenit error: hoc quidem iam tibi diximus. Signū vero erotis in basilica t q̄ arteria tam sit percussa est q̄ sanguis egreditur subtilis ruffus qui saliendo manat: t lenificatur cum eo tactus t ipsa fit inferioris unc ergo succurre ei t in vulneris orificio parum de pillis leporis pone cum pauco pulueris turis t sanguis draco t aloes t myrre t pauco alcolcotar t alzegi t sup ipsaz ex aqua frā ēctum poteris rosa t super locum ipsum flomatum ligaturam appone tenacem. Quod si ſte remuerit vsqz ad tres dies non solues: t post etiam tres dies ēctoplus poteris tibi cauere debes: t loco emplm ex stipticis superponere. ¶ Multi preterea hominum arteriam illam incidant penitus vt ipsa contrahatur t caro desup eā cooptat t teneat. ¶ Amplus plericz hominum pp sanguinis exitum moriuntur. t quidam eorum sunt qui moriuntur propter fortitudinem doloris ligature quā voluerunt propter fortitudinem prohibitionis fluxus sanguinis arterie donec mēbrum factū est ſm viam mortis. ¶ Et scias q̄ cursus sanguinis qñqz prouenit etiam ex venis. Propterea scire debes q̄ sanguis qui p̄m de cephalica euacuatur est qui ex coilo t eo qō est paruz supra ipsum t paruz sub ipso egreditur tertiū partis epis non pertransit t hypocondriorum t inferiora non taliter mūdificat vt inde sit cura. ¶ Nigre vero iudicium inter cephalicam t basilicam t est medium. t basilica quidem euacuat quod est a pertę sumis t ventris inferius. ¶ Fūs vo brachij simulis est cephalice. ¶ De sceiles vero dñt q̄ que dextra est doloribus epis pfert: t q̄ sinistra doloribus splētis. t q̄ sanguis fluere diuittatur donec per se stringatur. ¶ Manus quoqz illius qui flomatur in calidam aquā est ponēda ne sanguis cito restringatur t vt facile egrediatur si eius egressio debilis fuerit sicut est in plibus eorū qui ex sceilem minuunt. t scelem quidē flomia melior est ea que fit in longitudine. Ascellaris aūt iudicium est sicut iudicium basilice. ¶ Arteria vero manus que flomatur est arteria que inter pollicē cruſtt t indicem t eius quidez inuamē tum in antiquis doloribus epis t diaphragmatis est mirabile. t. Ḃ. quidem tā vidit hmōi somnus: precipiebat. n. hoi hanc facere flomia causa doloris quem in epe habebat qui eaz fecit t sanus effectus est. ¶ Plerūqz etiaz flomatur: alia arteria que ad interiorem partem palme declinat hac existit cuius inuamentum est propinquum inuamento istius. ¶ Qui autez venam manus flomare voluerit t non poterit non erret in ligando eam fortiter cum vnolutione t iteratione faciendo ſz vna die: aut duobus dimittat. Verūm si percussionem itterare necessarium fuerit a prima percussione sere moueat t non ab ea discēdat. ¶ Ligatura vero preterea fortis apa affert t infrāto panni t ipsius humectato ex aqua rosar aut aqua infrata est bona t conueniens. ¶ Opus est etiam ne ligatura curē de suo loco ante flotā aut post eam remoueat. t corpibus qō macris ligature fortitudo est causa euacuādi venas t retinēdi sanguinē ex eis. In crassis ār corpibus pp laxitudinē vene non apparent nisi pstringātur. ¶ Minutorum preterea sunt quedā qui ignorant qliter dolor regat stupefaciendo manū cōfrictione brachij t dimissione horę vnius t sunt quidā qui flomū oleo unguunt: ſz hoc totum sicut iā diximus dolorē lenit t pfolidatione retardat. ¶ Et si vene qō quas in manu noiauimus non apparuerint ſz apparuerint ipsarū rami ramus pmat manus digito, ptrahendo inferius t si sanguis cito ad seipsum reuertus

Digitized by Google

fuerit cum digitis remouetur ⁊ cum uerit flō
mentur. ⁊ si non nō minuat. cūq; laudā affue-
rit uoluntas cuius trahat. ió vt pcussio coopia
tur ⁊ hat ablutio: deinde ipsa ad suū situm re-
ducatur. ℂ Wānus ℈ eminentiā hñs recuñ
cet q ē melior cū plā ips ⁊ delup ligef. ℂ Cū
āt in orificio pcussionis adeps egredit mollit
uterus reducenda erit ⁊ non erit incidē⁹. ⁊ in
hoc qd fatō nō est fiducia ipsida suī percussio
ne: ⁊ hoc qō in fine capsi vehementer perteru
tabimur: nam sermo iste accitaliter ħ igressus
est. ℂ Amplius scire debes q sanguis retētio
⁊ percussionis ligatio terminata hñt horam:
ħ sit omeria: nam quidā sunt qui tolerare pñt:
et si rō ocurrentes essent vt quoq; aut sex sangui
nis libre auferantur. Sunt ⁊ alij q nō pñt tole
rare ipsius etiam sanis vt vna sanguinis libra
auferatur. ℂ Gerūt tres in hoc considerāde
sunt dispositiones: quaꝝ vna est lenitas corpo
ris ⁊ ipsius laxitas: ⁊ alia est color sanguinis:
nam in hoc cuam nulotiens accidit error: qm̄
in principio sui egreditur subtilis ⁊ albus: qre
cū replexionis ibi affuerit significatio ⁊ opoz
tuerit te flomā facere non decipiaris propter
hoc. nam color sanguinis in eis qui replexio-
nis fig̃ hñt permiscetur q̄q; ħ sit inde nō ē cu
rañ. ℂ Ħn eis quoq; qui apata pñt color san-
guinis errorem facit: qm̄ apa sanguinez ad se
ipsum trahit: ⁊ tertia est pulsus a quo recedere
non debes. Cum ergo pertranierint pulchri-
tudo coloris aut mutabitur color sanguinis:
aut mutabitur pulsus ⁊ proprie ad debilitatē
redeat. ⁊ similiter si aduenerit ofcatationis ac-
cidens aut alicui aut singulis aut nausee: aut si
cuo mutabitur color: aut pulchritudo immutere
pulsū. ℂ Qui vero magis preparati sunt ad
hoc vt sincopis eis velociter accidat sunt illi q
calidaꝝ erit complexionis macri. laxa habē
tes coꝛ⁹: ⁊ qui sunt pparati ad hoc vt istud eis
eueniat tarde sunt corpora habentes tempera
ta ⁊ carnes duas. ℂ Ꝑ porter preterea vt mi
nuto: flomos habeat multos quoꝝ quidaꝫ
sint pilum habentes ⁊ quidam pilo carentes.
ℂ Et pilum quidem habentes sunt conuēto
res venis labentibus sicut guidē ⁊ habeat glo
merem ex cuculo aut serico. ⁊ instrm vonuri
um ex ligno aut pēna ⁊ vt secum teneat pilos
leporis: ⁊ medicamentū ex aloe ⁊ thure ⁊ fol-
liculum musci ⁊ diamuscate ⁊ trocliscos de mu
sco. Ꝫdeo vt si sincopis accident que est vna ex
rebus que ex minutione timef: ⁊ forsasse hñs
thoc non vomuerit succurratur ⁊ glomerem
in os eius mittat ⁊ ipsum cum instrumēto vo
mere faciat: ⁊ folliculum ei ad olfaciendum.
tribuat ⁊ faciat ipsum trajcere aliquid ex ele-
tuario diamuscato ⁊ ex trocliscis eius propte-
rea vt eius virtus viuificetur: ⁊ si accidat vt ex
arteria sanguis egrediatur succurat: ⁊ repleat
vulnus pilis leporis ⁊ cū medicamine ex aloe
ipsos retineat. ℂ Sincopis vero raro accidit
sanguine egrediente: imo ꝑm plm non accidit
nisi post retēnonē nisi superfluus fuerit sanguis
exitus ij⁹ in febribus sinochis non curemus si
vsq; ad sincopij⁹ perueniat: ⁊ in principio apo
plexie ⁊ in sinantijs ⁊ in magnis apanbus per
nutiosis ⁊ fortibus doloꝛib⁹: hoc nō facere nō
debemus nisi cum virtus fuerit fortis. ⁊ iā qō
accidit nobis vt in venis manus sermonē am
plificarem ħ alioꝛ sñias ⁊ oblusceremur ve-
nis pedis ⁊ alijs venis: nos ergo in eis sermo
nem nostrum priuare oꝛ. ℂ Dicemus ergo
q ex venis pedis est sciatica que flomaf a pte
sinestri alcabi aut sub eo aut supra ipsum. ⁊ li-
gatur illud qō est supra ipsum a sūmitate coxe
vsq; ad cabi ⁊ inuoluitur fascia fortiter aut ista.
⁊ melius quidem est vt ante balneet in aqua
calida ⁊ vt ipsa in longitudine flomatur. Ꝏ
si ipsa fuerit occulta aligs suoꝛ ramoꝛ flomet
inter minimuꝫ ⁊ ꝑm digitū ab eo exiunt. ℂ Et
inuamentū quidē in flomia sciatice est magnū
in dolorem scie: ⁊ similiter in podagra ⁊ in va-
rice ⁊ in elephāna. sed sciance ħ ratio est difficī-
lis. ℂ Et ex eis est saphēa que est super partes
domesticam alcabi ⁊ est manifesta: sciatica:
⁊ ipsa quidem flomatur propterea vt euenat
sanguis ex mēbris que sunt sub epate ⁊ vt san-
guis a pubus suptionibus ad inferioꝛes declie-
tur. quare menstrua vehemēter puocat ⁊ emoꝛ
roydarum orificia aperit: ⁊ rō quidē facit opoꝛ
tere vt sciatica ⁊ saphēa similis existāt inuamē
ti: ij⁹ expimentū facit vt operatio sciatice plu
mum ꝓficiat doloꝛi scie sicut si hoc esset debi
tum. Et saphene quidem flomia melioꝛ est que
sit transuersa latitudini attinens. ℂ Et ex eis
est vena curuature que flomatur sub genu po-
plitis q nñ efficit ℈ ⁊ saphena ij⁹ est fortioꝛ
saphena in puocatione menstruoꝝ: ⁊ in do-
loꝛibus ani ⁊ emoꝛroydibus. Et ex eis est ve-
na que est post alurechob que est quasi ramus
saphene ⁊ operatur ℈ am ipsa. ℂ Et ad sum
mum qō venaꝫ pedis flomia ꝓfert egritudini
bus que fiunt ex materijs ad caput dedinanti-
bus ⁊ egritudinibus melle. ⁊ ipsa quidem ma
gis debilitat ℣rutem ℈ flomia venaꝫ manus.
ℂ Ħn venis āt que flomanf ⁊ sunt in pte capi
tis excepta guidez melius est vt manifeste flo
mentf: ⁊ eaꝝ qō quedā sunt q sunt vene. ⁊ qdā
que sunt arterie. Si ene ergo sunt sicut vena fro
tis que inter duo erūt supercilia. Et ipsius qō
flomia confert grauitati capitis ⁊ proprie illi
que est in posteriore parte capitis ⁊ grauitati
oculoꝝ ⁊ stupoꝛi ⁊ doloꝛi capitis ꝓueniēti
antiquo. ℂ Et vena que sup caput flomaf pp
emigraneā ⁊ vicera capitis: ⁊ due vene ꝓmiꝫ
que flexuose incedunt: ⁊ due vene que sunt in
angulis oculoꝝ lachrymalibus. ℂ Et ħ pñs

Digitized by Google

non appet nisi per cōstrictionē suffocantē. ⁊ in ipsis q̄dē flōmus non est ꝓfundandus q̄ forte fiant fistule: ⁊ ex eis non egredit sanguis nisi paucus. Iuuamentū ꝯo flōmie ipsarum duarum exit in dolore capitis ⁊ in dolore emigraneo ⁊ obthalmia antiqua lachrymis ⁊ pānositabici palpebrarum ⁊ earū borbor ⁊ nictilopis. ¶ Et tres vene pue quaꝝ locus est post illum vbi est extremitas auris tangit cum peruenit ad capillos. Et vna quidem harum triū est magis manifesta que flōmatur in principio aqua ⁊ cum caput stomachi recipit fumum. ⁊ propter hoc conferunt vlceribus aurium ⁊ colli ⁊ posteriorum capitis. ¶ Et. H. quidem negat quod quidam dīnt q̄ due vene que sunt post aures flōmantur vt qui filios gignunt ipsos non gignant. ¶ Et ex venis istis sunt quidem que sunt due ⁊ minuuntur in principio lepre ⁊ fortis squinantie ⁊ coangustatione anhelitus ⁊ asmate acuto ⁊ raucedine vocis. ⁊ in habente apostema in pulmōe ⁊ disnia que est ex multo sanguine calido ⁊ egritudinibus splenis ⁊ laterum. ⁊ oportet vt dicimus ante vt flōmo pilum habentem minuantur. ¶ Modus vero ligandi eas est q̄ oportet trahere caput ad contrarium partis flōmie vt vena extendēdo fiat sicut chorda: ⁊ consideretur que pars sit magis declinans ⁊ fiat flōmia ex contrario partis illius. ¶ Oportet ꝓtercavt eius flōma fiat in latitudine ⁊ non in longitudine ⁊ sicut fit in saphena ⁊ sciatica. ⁊ cum hoc toto oportet vt ipsius flōma cadat in longitudine: ⁊ ex eis est vena que é in lepore cuius flōmie locus est ipsius extremitas: que digito preſſa in duo partitur: vbi qdem fit flōma: sed sanguis qui inde egreditur est paucus: ⁊ ipsius quidem flōma confert calef ⁊ turbationi oculorū ⁊ emorroydibus ⁊ borbor que in naribus nascuntur ⁊ pruni qui fit in eis: veritamen plerūq; accidit ex eo coloratus rubedo pstenerans: que simulatur sahaf ⁊ corrumpit faciem: ⁊ est ipsius impedimentū manus suo innamento. ¶ Et vene quidem que sunt sub a selle aperte nocte quarum flōma confert egritudini oculorum antique que est ex sanguine subtili ⁊ antiquis capitis doloribus. ⁊ ex eis sunt vene que sunt in labijs ⁊ sunt quatuor: ⁊ super vnamq̄q; eorum existit par que conferunt vlceribus oris ⁊ alcola ⁊ doloribus gingiuarum ⁊ earum apostemanibus ⁊ ipsarum tartaro ⁊ vlceribus ⁊ fistulis ⁊ fixuris que sunt in eis: ⁊ ex eis est vena que est sub lingua super occultum menaque minuitur in squinātijs ⁊ apostemanibus duarum amigdalarum. ⁊ ex eis sunt vene que sunt sub lingua ⁊ existentes super ipsam linguā ⁊ minuuntur propter lingue grauitatem que est ex sanguine: que quidem in longitudine sūt minuende: quia sanguinem constringere qui fluxit ex flōmia in latitudine facta est difficile. ¶ Et ex eis est vena alāsura que inter mentum ⁊ labium est inferius que flōmatur ꝓpter oris feторem. Et ex eis est vena furcule que flōmat in medicationibus oris stomachi. ¶ Ex arterijs vero que sunt in capite est arteria temporis que quandoq; flōmatur ⁊ quandoq; inciditur ⁊ quandoq; effūditur ⁊ quandoq; adurit. ⁊ hoc fit propterea vt acuti remanissimi ⁊ subtiles cōstringātur qui ad oculos descendūt ⁊ propter amplificationis principium. ¶ Et due arterie que sunt post aures que flōmantur ꝓpter species obthalmie ⁊ principium aque ⁊ pānum ⁊ nictilopas ⁊ antiquum dolorem capitis. In earum tamen flōmia semper existit timor ⁊ cū hoc tardatur ꝓsolidatio. ¶ Gal. quoq; dixit q̄ cuiusdam in gula vulnerati arteriam percussio parumper tenuit ex qua magna sanguinis pars manauit: sed Gal. ei subuenit cum medicamento turis ⁊ aloes ⁊ sanguinis draconis ⁊ myrrhe: ⁊ restrictus fuit sanguis ⁊ dolor antiquus quem in exteriore parte coxe posterius consueuerat hic recessit. ¶ Et ex venis que in corpore flōmantur sunt due vene super ventrem: quarum vna super epar consistit: ⁊ altera super splenem est posita. Et flōmatur dextra in hydropti ⁊ sinistra i egritudinibus splenis. ¶ Scito preterea q̄ flōmia duas habet horas: horam electam ⁊ horam necessariam: hora vero electa est eius que est in luie diei ⁊ post digestionis complementum ⁊ superfluitatum expulsionem: ⁊ hora necessaria est hora que fieri oportet ⁊ que tardari non potest ⁊ in qua res prohibitoria non attenditur. ¶ Scias etiam q̄ flōmus obrusus est magno impedimento. quoniam errat ⁊ non consequitur. s. quod debet ⁊ apostemare facit ⁊ dolere. ¶ Cum ergo flōmo operabis non manu premendo impellas: sed suauiter blandiendo ⁊ etiam furtim agas vt flōmi extremitas ad interiora vene ꝓueniat: quoniam si illud duriter feceris sepe capur flōmi intus in vena occulta rumpetur fractura ⁊ facit vt vena refugiat ⁊ nō vulnerabit venā. Et si pidiose insteteris vt cū eo flōmes: angmētabis malitiā. q̄pp expiri dēs qualiter flōmus ingrediat curē aliq̄s cuz eo flōmes: ⁊ cū pcussione secūdare volueris si tibi necium fuerit. ¶ Tibi ꝓtercavenire dēs ne vena impleas ⁊ sanguine inflescq̄ tūc lapsus ⁊ remotio minus erit. ¶ Cūq; vēa tibi rebellauerit vel occultauerit ⁊ ipsius repso sub ligatura nō apparuerit solue ipsaz ⁊ multotiēs liga ⁊ inūge eā ⁊ ꝓpramēdo descēde ⁊ ascēde donec eā manifestare ⁊ appere facias: ⁊ hoc q̄d expteris cuz duobus digitis vnūquēq; locorum tangens in quibus scis venam extendi: ⁊ q̄nq; tanges vtriſq; ⁊ q̄nq; vno ipsorum ⁊ cum altero faciens sanguinem incedere donec altero cadente

Digitized by Google

ipſius ſentias ſanguinis acceſſionē cum ad ipſum perducitur ſangis ⁊ eius receſſionem cuz ditiuur. ¶ Et ſcito q̄ caput flōmi habet ſpaciū in quo penetrat quod tamen nō eſt longuz ne ad arteriam aut neruum penetret ⁊ ipſum quidem plurimum impellere debes cum vena fuerit magis ſubtilis. ¶ Oportet autem vt flōmi apprehenſio fiat pollice ⁊ impudico ⁊ diminuatur index ad palpandum: ⁊ vt in meo ferri fiat apprehenſio pollice ⁊ non apprehendatur ſuperius: q̄ñ non bene tenebit imo erit vacillans. ¶ Cuꝯ vena remouendo ſe ad partem vnam mutabitur oppones ei ligaturam ⁊ ſtricturam ecōtrario partis illius: ⁊ cum remouendo ſe ad duas partes equaliter mutabitur non debebis cā in longitudine flōmare. ¶ Et ſcito q̄ oportet vt ſtricio ⁊ cōpreſſio ſint ꝑ quātitatem diſpoſitionis cutis in duritie ſui ⁊ groſſitie ⁊ in multitudine carnis ⁊ abundantia.

¶ Et oportet vt ét ligatura ſit propīq̄. Cuꝯ ligatura venam occultauerit faciſignum ſuper eam ⁊ caue tibi ne a ſigni rectitudine remoueatur cum ligaturam facies ⁊ cum ꝫ to° impelle flōmum. ¶ Cum autem vene declinatio ⁊ ipſius eleuatio tibi rebelles extiterint finde locuz qui eſt ſuper eam in corpibus macris ꝓpter ⁊ cum vncino operare. ¶ Caſus preterea ligationis ⁊ conſtrictōis iuncturā phibet venarū impletionem. ¶ Cuꝯ volueris lauare digituo tende cutem vt a rectitudine remoueatur foraminis: deinde laua ⁊ exicca ⁊ pone pānuz eminentiam habentem ⁊ dimitte cutem vt ad locum ſuum redeat. ¶ Et ſcito q̄ qui multum ſudat cā replexiōis eſt flōta idigēs. ¶ Et multotiens etiam habenti febrem ⁊ habēti dolorem capitis qui ex cōſilio flōta eſſet medicandus ſuguent fluxuſ vētriſ nāſ q̄ flōtā excuſat.

¶ De ventoſis. Cap. xxi.

Ventoſe cutis partem magis mundificant ꝫ flōmia ⁊ plus extrahūt ſanguinem ſubtilem ꝫ groſſum. ¶ Et ipſarum quod inuamentum in corporibus compoſitis groſſis ⁊ craſis groſſum habentibus ſanguinez eſt paruum: q̄ñ ex iſtis non extrahunt ſanguinem: neq̄ extrahunt ſicut oportet: imo qui ex eo vehementer eſt ſubtilis ⁊ cum difficultate: ⁊ in membro ventoſato debilitatem efficiunt. ¶ Quidam autem precipiunt vt ventoſe in principio menſis non apponantur quoniā humores nondum amoti fuerunt: neq̄ ebullierunt: neq̄ in fine menſis quoniaz humores tunc ſunt minuti: ſed in meo menſis cum humores ſunt ebullientes, ⁊ in ſui augmento lunaris in cor lune augmentum ſequentes: ⁊ augmentatur cerebrum in craneiſ ⁊ aqua in fluminibus acceſſionez ⁊ receſſionez habentibus. ¶ Ex ſuis horaſ in die melior eſt hora ſecunda ⁊ tertia. ¶ Et oportet quidem vt a ventoſis ſibi quilibet caueat poſt balneum niſi cuius ſanguis fuerit groſſus: quoniam ipſe ſe prius balneare debet ⁊ vna hora manere: ⁊ poſtea ventoſas apponere. ¶ Plurimi autem hominum abhorrent ventoſas in anterioribus capitis apponere ⁊ reperiunt in ꝫ ſenſū ⁊ intellectum impediri. ¶ Et ventoſe quidez ſuper nocram que eſt in colo poſite nigre vicarie exiſtunt ⁊ conferunt ſuperciliorum granitatu ⁊ alleuiāt palpebras ⁊ cōferunt ſcabiei oculorum ⁊ fetori ois. ¶ Et ſuper alchegel vicem tenent baſilice ⁊ conferunt doloribus humerorum ⁊ gule. ¶ Et ſuper alchada poſteriuus ſūt vicarie cephalice ⁊ conferunt tremori capitis ⁊ membris que ſunt in capite ſicut facies ⁊ dētes ⁊ mole ⁊ aures ⁊ oculi ⁊ gula ⁊ naſus.

¶ Ventoſe autem que nocte ſuperponuntur obtinionem hereditare faciunt veraciter ſicut quidam direrunt: quoniam poſterior pars capitis eſt locus conſeruationis quem ventoſe debilitant. ¶ Alchecelie vero debilitant os ſtomachi. Et ꝓpter alchadam quidem quādoq̄ accidit capitis tremor: parumper itaq̄ mutemus nos a nocra ⁊ ab alcheel parumper aſcendamus niſi cum fuerint neceſſarie propter fluxum ſanguinis ex ruſſi: quoniam tunc cum eis eſt deſcendeñ. ⁊ non aſcendeñ. ¶ Et he quidez ventoſe que alcheel. ſuperponuntur. ⁊ inter duas ſpatulaſ: conferūt egritudinibus ſanguineis ⁊ ſpaſmo ſanguineo ⁊ aſmati ſanguineo: ſed ſtomacum debilitant ⁊ cordis tremorem generant. ¶ Et ventoſe quidem que cruribus ſuperponuntur ſunt minuunti propinque ⁊ mundificant ſanguinez ⁊ prouocant meſtrua.

¶ Et ei quidem que ex mulieribus alba exiſtit ⁊ lata ſanguinem habens ſubtilem ventoſe in cruribus poſite ſunt meliores ꝫ flōta que fit in ſaphena. ¶ Quidam preterea direrunt q̄ ventoſe ſuper occiput poſite ⁊ ſimiliter capitis conferunt amentie ⁊ ſcotōie: ⁊ tardāt canos quēadmodum direrunt. ¶ In ꝫ conſideratio eſt habenda: nam iſtud in his operantur corporibus ⁊ non in alijs: quoniam plurimis corpoz feſtinare faciunt canos ⁊ impedunt in teſtm ⁊ conferunt egritudinibus oculi. ⁊ ꝫ quidem eſt maior earū vtilitas: q̄ñ conferunt eoz ſcabiei bothoz ⁊ almuſeragi ⁊ egreſſioni vueſ intellm impediunt ⁊ faciunt ber editare ſtupiditatem ⁊ obliuionē ⁊ malitiam cogitationuz ⁊ egritudines ꝓmanentes ⁊ nocent aꝫ in oculo hiſibus: ſ forteſſe ſi hora ſe poſitauerit qua illud fieri oz nō impediunt. ¶ Ventoſe ār ſubmento poſite, ꝓſunt dentibus repletis ⁊ faciei ⁊ gutturi ⁊ mundant caput ⁊ mandibulas. ⁊ ventoſe renibus ſuperpoſite conferunt apāti bus corarum ⁊ earum ſcabiei ⁊ bothoz ⁊ podagre ⁊ emorroydibus ⁊ elephantie ⁊ ventoſitatibus veſice ⁊ miſcis ⁊ pruritui. dorſi. Cuꝯ

Digitized by Google

ventose iste fuerint cum igne siue sint cū scalpellanone siue absq; ea inuabunt eā in hoc: ille qdem que sunt cū scalpellatiōe sunt fortiores pter q̄s in ventositate. Hāc; sine scalpellatione sunt in remouēdo ventositates frās: t vt radicitus euellātur h̄ t vbiq; sunt fortiores. ¶ Ventose pterea in anteriori parte coxaꝝ testiculoꝝ apanbus ꝓferūt t vulneribus coxaꝝ t cruriū. Et ventose posteriori pte coxaꝝ superpositę ꝓsunt apanbus t exturis q̄ in natibus fiunt. Et vētose posite sub poplite conferūt pulsationi popliteꝰ q̄ ex calis generat humoribus t exturis malis t vlceribus putridis in crure t pede t ventose sup duas alcabi ꝓferūt ꝓhibitioni menstruoꝝ t sciatice t podagre. Hē tose aūt sine scarificatiōe q̄q; ponunt ppea vt mā a parte sui motus trahat. vt cū māmillis supponunt: ideo vt cursus sanguinis mēstrui retineat. t q̄q; querunt vt apa ꝓfundum ad exteriora trahat: ideo vt medicamentū ad ipsū perueniat. t q̄q; requirunt ppea vt apa ad aliō nutet mēbrū qđ ignobilius in vicinitate exit t q̄q; requirunt ppea vt mēbr calefiat t sanguis ad ipm trahat t ipsius resoluant ventositates: t q̄q; requirunt ppea vt mēbr ad suuz nāle locum reducat a quo remotū fuit sicut fit in ruptura inguis. t q̄q; requirunt: nō vt dolor sedet sicut cū supponunt vmbilico i dolore colice vehemēter cogente t in ventositatibus ventris in doloribus mīciś q accīt apud motū mēstruoꝝ t ꝓprie in adolescētibus: t super laxitate pūs exteriorus coxe sicut fit in sciatica: t cū rumet ossis exitus a iunctura t inter duas anchas ꝓsunt duabus anchis t duabus partibus interioribus coxaꝝ t emoroydibꝰ t hīnti ruptura inguis t podagricis. ¶ Ventose quoq; sup nates posite a toto corpore trahunt vt a capite ꝓferūt intestinis t mēstruoꝝ sanat corruptionē t alleuiat per eas corpus. ¶ Et dicemus qđ q̄ in ventosis cū scarificatione tria exīt iuuamenta. Primū eorum est euōnis ex ipso mēbro: t secūz est repōnis subespūs ne euōne humoris q educāt sequēdo eūe tur: t tertiū est q̄n nō curat vt ex ꝓncipalibus mēbris fiat euō. Scarificatio ꝙ est ꝓfunda vt ex ꝓfundo trahat. Locus ꝓterea vbi vētosa adheret q̄q; apatur t fit difficile ad ipsam remouendā. Spānus ergo aut spongia i aqua repida infusa in calirati aminear sumat: t cum ea in circuitu fiat embroca. Et hoc qđ frequenter pungit cū sup māmillaꝝ ptes ventosas ponimus vt sanguis mēstruoꝝ fluxus t ex naribus arceat: q̄ꝺ: ē sup ipsas māmillas eas ponere nō debemus. Cuiq; locus ventose inūgeat prope ipsam suspēde t nō tardes: sed ad scarificandū festina. Siteq; prima positio lenis t cito remoueat ipsa: deinde ꝑm ordinē tardet ipsius remotio t tolerantia. Et opꝰ qdem vtq ē tostatus post vnam horā cibet. Infans ꝓterea in tertio anno ventoset: t post transactis duobus annis: q̄n prosus nō ꝺꝰ ventosari cuz est venius anni. In vētosis quoq; sit securitas ne nimē ad inferiora descendat. Et colericus quidem ventosatus post ventosas cōedere ꝺꝰ grana mali granati t ipsoꝝ succū t succū scariolarum cum zuccaro: aut lactucas cuz aceto.

¶ De sanguisugis. Cap. xxij.

Didixerunt q̄ in quarūdam sanguisugarum natura exīstit venenositas: ab eis igit cauendus est q̄ sunt ex genere magna habentium capita: t quarum colores sunt anulonales t nigre: aut quaz color est viridis: aut que sunt laminem hītes t files mezameiz: t sup quas exīt fila coloris azuli: t q̄z color silat madū. In oibus.n. istis exīt venenositas: t proueniunt ex eis apostemata t sincopis t sanguinis fluxꝰ t febris t laxitas t vlcera mala. ¶ Eas quoq; non accipias ex aquis malis in quibus limus aluei est niger t cenosus t motus stanz turbat aquam t fetet: t illas eligeque in aqs colligantur cochalibus colubiarū t in quibus morantur rane. neq; attendas illud quod quidam dicunt q̄ si sint in aquis vbi morantur rane sunt male. Siteq; earum color: filis rei super quam exīstit viriditas t tendantur sup eas fila duo coloꝛem arsenici hīnta. Et ruffe rotunde q̄ sunt coloris epatis. Et ille q̄ sistantur que loceste: t que caude muris files exīt t minute pua hītes capita: oēs iste eligende sunt. Et mullas magis eligas q̄s habentes ventres rubeos t dorsum viride: t precipue si ex aquis fuerint currentibus. ¶ Extractio ꝓterea sanguinis a sanguisugis facta profundior est extractione que fit cuz ventosis. ¶ Et ipse quidem anteq̄ ponant q̄s q̄nā diē colligēde sunt: t pstrictōe faciendū est vt euomāt donec q̄ in eaz exit vē tribus egrediat si hoc fieri poterit: t ipsis parū sanguinis agni aut alterius rei ꝓiciatur vt inde nutriant anteq̄ ponant: deinde sumātur t earuz viscositas t sordities cū aliquo qđ fit vt spongia mūdēt. ¶ Locus ꝓterea vbi sunt apponende cū baurac laueē t frictatione rubificet postea q̄s volūtas apponēdi sanguisugas affuerit i aquā ꝓiciāt vulcē: t emūdent: deinde apponant. ¶ Ex eo aūt qđ eas efficit volūtarias ad se suspēdēn. ē vt locꝰ luto liniat aut sanguine. cuiq; he fuerint plene t eas ꝓiicere volueris puluerīza sup eas paz salis aut cineris: aut baurac aut sere ꝙbuste aut lini: aut spongie cōbuste aut lāe ꝙbuste t cadēt. ¶ Et medꝰ qđ est vt postq̄ cadūt locus vētosa sugat t ex sanguine loci parūp accipiat vt morsure ipsarum malitia remoueat. ¶ Qđ si sanguis nō ꝓstringatur galle ꝙbuste aut calx aut cinis aut tegula combusta t subtiliter puluerizata sup erponat

Digitized by Google

aut reliqua ab istis ex eis que sanguinem con
stringunt. ¶ Et hoc quidē oportet vt sint apud
eum preparata qui sanguisugas apponit cum
ipse se suspendant. ¶ Appositio preterea san-
guisugarum: fert egritudinibus subcutaneis
sicut sabaſ ⁊ alcuabe ⁊ eis similia.

¶ De retentione eox que euanſ. Cap. xxiij.

e

Q Que euacuantur reuinētur aut pp
mē inclinationē absq; alia euatiōe
aut propter indinationem cuz alia
euacuatione: aut propterea q ipsa
met euacuatio inuaſiant medicantis infrāntib⁹
aut stipticis aut viscoſ: aut aduenūbus aut stri
ctura. ¶ Et retentio q̄ō euonis propter attra
ctionem sine alia euone est sicut appō ventosa
rum super mānillas facta ad hoc vt sanguis
fluxus ex matrice prohibeatur. Sed melior at
tractio est cum qua exuſt sedatio doloris illi⁹
a quo trahitur. ¶ Et ea quidem que fit ꝓpter
attractionem que est cum euacuatione est sicut
flōmia basilice fcā ꝓpter h̄: aut retentio vomi
tus fluxus ventris aut fluxus ventris vomitui
aut vrinaz retentio ꝓuocatione sudoris.
¶ Et euacuationis quidē iuuantiorum est si-
cut stōi ⁊ intestinoz mundificatio ab humori-
bus viscosis malis labere facientibus cum pi-
cra: ⁊ sicut studium q̄ō adhibeatur ad os stoma-
chi mundificādi, vomitu ꝓpter incisionē mīe
vomitus mīssime. ¶ Et medicine quidē infrān
tes ligādē ogelāt ⁊ ouificia pibrigāt ⁊ cōstringāt.
¶ Et stipticē quidem medicine materiam co-
artant ⁊ cānales constringūt. ¶ Et viscose qui
dem medicine opilationes in cānalium ouifi-
cijs efficiūt que si fuerint acute exiccatiue plus
operabuntur illud. ¶ Et aduentes quidem
corrices efficiunt vt super cānalis ouificiū ma
neant ⁊ ipsum claudāt ⁊ confirment: sed tamē
earum impedimentum tamen. ¶ Et hoc est
quoniam possibile est vt cortex rūpatur ⁊ era-
dicetur. ⁊ amplificato foraminis augmentet.
Et ex aduentibus quidem sunt quedā in qui-
bus exuſt stipticitas sicut arthmeticum: ⁊ que
dam in quibus nonficut calx non extincta. ⁊
aduentes quidem stiptice sunt necessarie vbi
voluntas est vt cortex sit fixus ⁊ alie sunt neces
sarie vbi voluntas est vt cortex cito cadat. ¶ Et
eius quidem que fit strictura alia est cum clau
sura foraminis ⁊ coartatione ad hoc vt ipsius
partes in vnum conducantur sicut constringi
tur illud q̄ō est supra cubitum cum flebotomia
tor in basilica errans percutit arteriam. ⁊ alia
est que fit opilatione ouificij vulneris ⁊ clausu
re vie euacuationis sicut pilos leporis in vulnus.

¶ Dicemus ergo q̄ si sanguis cursus ex ap
tione ouificiorum venarum fuerit stipticis me
dicabitur vt ouificia venarum constringantur.
¶ Et si ex raptura fuerit stipticis glutinosis
sicut terra sigillata. ¶ Et si ex corrosione fue-
rit eo q̄ carnem nasci facit cum eo quod corro
sionem abstergit.

¶ De sanationibus opilationem. Ca. xxiij.

o

Opilationes autem sunt ex humori
bus grossis aut viscosis aut multis.
¶ Et multorum quidem humorum
quando cum eis alia non fuerit cau
sa malitia remouebitur extractione ipsorum flo
botomia aut ventris fluxu facta. ¶ Et si gross
si fuerint indigebunt eis que resoluant. ¶ Et si
fuerit viscosi ⁊ maxime si fuerint subtiles erunt
eis necessaria ea que incidant. ¶ Et tu quidez
tam scimus differentiā inter grossum ⁊ viscosū
⁊ q̄ est sicut differentia inter glutem liquidem
⁊ lutum. ¶ Et grosso quidem resolutiuuz est
necessarium: ideo vt ipsum attinuet ⁊ eius ex-
pulsio fiat facilis: ⁊ viscoso incisiuum est neces
sarium: ideo vt inter ipsum ⁊ id cui adhesit pe
neiret ⁊ inter ea separationē faciat: ⁊ vt ipsum in
parua secet: frustat: q̄ viscosum opilat ppea q̄
adheret ⁊ pp ꝓtū suaz continuationē. ¶ Ez
aūt vt in resolutione grossi a duabus ōrijs ca-
ueatur rebus quaz vna est resolo debilis q̄ in
rarcare mēi augmētū efficit ⁊ ipsius loci aug
mentatiua q̄ ad resolōs non peruenit quare
opilationē augmentat. Et altera est resolo fo
tissima qua eius subtile fit vapor ⁊ spūus ipsis
fit lapis. ¶ Cum ergo resolo fortis est necessa
ria miscetur lenificante subtili cum mā in qua
non fit grossities sī fit in ea calor rparus qui tu
uet in resolūendo totū illud q̄ō est opilatum.
¶ Et ex opilationibus q̄dez pessime sunt opi
lationes venaz: ⁊ deteriores eis sunt ille q̄ sunt
in arterijs: ⁊ adhuc pessimes sunt ille que in mē
bris exūt principalibus: ergo cū in apnois stu
pricitas ⁊ subtilitas contingentur erit melius
q̄ñ stupricitas removebit a membro subtilitatū
gratiamen. ¶ De medicatiōib⁹ apēti. C. xxv.

a

Postematum quedam sunt cauda
quedā sunt frā fluxa: ⁊ quedam sunt
frā dura ⁊ ea lā diximus. ¶ Et ip-
sorum quidem cause aut sunt pmit
tue aut antecedentes. ¶ Et antecedentes qui
dem sunt sicut replexio: ⁊ pmittue sunt sicut
casus aut percussio aut morsus. ¶ Quedam ve
ro que sunt ex causis pmittuis q̄bz cuz cor
poris repletione se representāt. ⁊ q̄bz eueniūt
cū eqlitate hūoz. ¶ Et ea q̄ō que sunt pp cās
antecedentes aut pmittuas cū replōne corpis
repūtata: aut sunt in membris q̄ principalib⁹ sunt
vicina sicut cānalia. aut non sunt. ⁊ si non sunt
nullo⁹ aliq̄d ex resolucnāb⁹ ē eis applicañ. i pn⁹
imo membz expellēs ē meliorañ. si ibi fuerit mē
brū expellens aut totū corp⁹ melioret si nō fue
rit ibi mēbz singulare q̄ten⁹ ad ea patiat q̄ q̄d
rem̄at ⁊ ad diuisū trahit ⁊ stipticas ē cū quā
cū diuisitate illi⁹ mēbri fit attractio ad illō q̄ in
alio latē diuisū ē positū pp exercitiū ipsius aut

Digitized by Google

ꝓpter rem ponderosam sup' ipm delatā: nam multoties a manu aposa trahitur mā qñ cum alia res defertur ponderosa ⁊ hora vna tenetur. ¶ Oportet aūt vt stipuca constructiua repercussiua frē complonus pure existant si apostemata fuerint acuta. Quod si apata fuerint frā ops q̄ alicui sint admixta in quo ꝝus sit calā cum retentiōe sicut ignantū ⁊ blacte bilantue. ¶ Cum aūt maturare volueris minuendo retentiuum admiscebis ei q̄ sit resolutiū donec ad statum quematur: tunc.n. ipsa admiscēda erunt equaliter. cum aūt declinauo fuerit non sit ibi nisi q̄ resoluat ⁊ laxū efficiat. ¶ Et ops quidem vt illud qō frā fluxa resoluit sit abstergens ⁊ exiccans: ⁊ hoc qdem plus inuenit in calis. ¶ Ea aūt que pp causas accidūt ꝑmutuas vbi nō est humoꝝ replō medicari debent in ꝓncipio rei cū eis q̄ fluxa faciant ⁊ resoluāt ⁊ si nō cū eo qō sit sicut illud quo primū medicatum fuit. ¶ Si ꝝo mēbruꝫ aposum mēbri ꝓncipalis eūdem ordinem fuerit sicut loca glandosa in collo que sunt in circuitu auriū cerebri: aut ascelle cordis: ⁊ inguina: epatis nullomō erit ei applicañ. aliqd qō refrenet: nō ideo q̄ hoc sit medicamentū apatum eoꝝ qñ hoc est ipsorum medica[m]: sed q̄ nolumus ipsoꝝ medicari apata. imo studiuꝫ ad hoc impendere vt ea augmentemus ⁊ mām ad ipsa trahamus ⁊ nō curamus si malitia in mēbro augmētata fuerit nō. n. curamus nisi de eo qō mēbro ꝓncipali ē melius. ¶ Et timemus qō si mām refrenauerimus redibit ad mēbꝝ ꝓncipale ⁊ peruenietnus inde ad illō qō emēdare nō poterimus. ¶ Quapp volumus vt malitia in mēbrū cadat ignobile cū ꝓncipali ꝓtulerit mēbro ira vt studium ipendamus in attrahendo mām ad mēbrum ignobile ⁊ facere vt ipe apostemetur. Et si non cuꝫ alijs saltem cum ventosis ⁊ emplastris attractuis acutis. ¶ Cumq̄ ad collectionem peruenerint huiusmodi apostemata aut reliqua ab eis quandoq̄ aperientur per se aut maturationis adiutorio. Et quandoq̄ indigēt maturatione ⁊ sectione simul. ¶ Maturatio vero completur ex eo in quo cum calore existit opilatio ⁊ glutinatio vt per ipsum calor retineatur. ¶ Qui autem maturationem efficit cum aliquo qō sit sicut huiusmodi maturatiuum attendere debes vt si videris calorem iuuantem debilem: ⁊ q̄ membrum iam declinet ad hoc vt corrumpat: remoueat ab ea glutinosa ⁊ opilatiua ⁊ ponat aperitiua ⁊ scarificationem faciat profundam: deinde adhibeas medicinas in quibus existit resolutio ⁊ deficatio: sicut de eis inuestigabimus in libris particularibus. ¶ Multotiens preterea erit apostema ꝓfundum: ⁊ erit nobis necessarium trahere ipsum ad partem cutis ⁊ si non cum alio saltem cum ventosis ignitis. ¶ In apostemate autem duro quod statim terminum, per tranfuit regulā in eo est vt mollificet quandoq̄ cum eo i quo existit caliditas ⁊ siccitas parua. Ideo ne q̄ ex eo spissum est propter multam resolutionē fiat lapis imo totum ad resolutionem preparetur: postea super ipsum resoluto fortior fiat: deinde si tumerit ex resolutione eius qō resolutur ne q̄ remansit lapis fiat: iterum ad mollificandum. ipsum secundo redeat ⁊ incessanter fiat hoc donec totum finiatur inter mollificandi ⁊ resolvendi vices aliter vires. ¶ Inflata autem apostemata curentur ex eo qō calefacit subtilitate sue substantie propterea vt ventositates resoluat ⁊ poros amplificet: nam causa in apostematibus inflatis est ventositatis grossities ⁊ pororum clausura studiū quoq̄ est adhibendum i prohibendo materiam ex qua vētosus prouenit vapor. ¶ Ex apatibus preter ea sunt que sunt vlcerosa sicut formica: que sunt i frigidanda sicut flegmon: sed non sunt mollificanda: ⁊ si, preterea q̄ sunt apostēata sunt mollificanda: imo sunt siccanda: ꝙ quoniam accūs hoc iam superauit causam accidens enim est vlcerositas de qua timetur q̄ accidat aut q̄ ias acciderit. Et vlcerositatis quidem medicamētū est desiccatio: ⁊ res ei magis ꝓpria est mollificatio. ¶ Occultorum aūt apatum mā minorando est flōma ⁊ ventris solone. Et os ⁊ ea hūs a balneo ⁊ vino ⁊ motibus corporis ⁊ a cibis suꝑfluis sicut ira ⁊ sit tibi fluxibus caueat: postea in pn° rei adhibeat ei qō absq̄ numa suꝑfluitate repcunt ⁊ ꝓprie si in mēbro fuerit qō sit sicut stōus aut ep.cuiꝰq̄ hora resoluēdi affuēt nō debes dimittere qn suꝑuacuas me[as] bonū hūres odorē admisceas ficī ꝓcedentibus ubi narrauimus. ⁊ ep qō ⁊ stōus plus idigēt h̄ q̄ pulmo. ¶ Os ꝓtereavt mollificātia subtilia q̄ ictus adhibent sint me[a] i q̄bus exit matu° ⁊ sint apatibus ꝓferētes sicut solatrū ⁊ cassiafi. Solatrum nāq̄ ꝓprietatē hs resoluēdi apata casa q̄ sunt occulta. ¶ Et ea qō hūi nō ē ōadus cibus nisi subtilis ⁊ i hora proximi si ibi fuerit neq̄ in pn° sui nisi pp multā debilitatē fiat cū aūt sumoma supuenerit pp collectiōs apatis iterioriscū casu ꝝus i timere mortis exit: qñ ꝝus nō sustentat nisi nutrimēto: ⁊ nutrimentū est res magis timorosa: g̃ si resolutum fuerit valde bonū erit. q̄ si apta fuerit dāda sunt eis q̄ ealuent sicut aq̄ mellis ⁊ aq̄ zuccari: postea dent eis q̄ suauiter maturēt cū siccitate postea i fine rei nō adhibeant nisi exiccatiua. Et tu quidem scies h̄ ex lio qui ꝑticulares egritudines colligut h̄m dictonē. ¶ Est p.cū in apatibus occultis q̄ sub ventre exit ꝓtingit error: qñ qñ non sunt apata sed rupture: erit un perforando earum. ⁊ plerūq̄ apa occultū nō exit i pāniculo sed in ipso intestino ⁊ est in aperiendo ipsum timor. ¶ De sectione. Cap. xxvi.

Digitized by Google

Si plagam secare voluerit oportebit vt sectio incedat ꝑm rugaruꝫ collectionem que sunt uterius in illo mẽbro nisi fuerit tale ꝙlis est frons: qm̃ si incisio incederet sicut ꝓcedit rugaꝫ ipsius collectiões incideret musculus frontis ⁊ cadat superciliũ: ⁊ silr in mẽbris rugarum quas i cessus diuersificatur ab incessu villorum suoꝝ musculorum. ¶ Oportet ergo vt sector ex anatomia sciat anatomiam neruorum ⁊ venaꝫ ⁊ arteriarũ ne erroꝛe incidat aliqd ex eis. ¶ Et opꝫ etiã vt secus deferat multas ex medicinis sanguinẽ ꝓstringentibus ⁊ emplis doloꝛẽ sedãtibus ⁊ insirãs q̃ ad h̃ ꝓpeãt: habeat ergo secum qđ sit sicut medicina. Gal. ⁊ sicut pilus le poris ⁊ tela aranee ⁊ albumen oui ⁊ ferramẽta q̃bus adurit. omnia. n. h̃ sanguinis fluxum ꝓhibent siue ex erroꝛe ipsius ꝓueniat siue necessario ⁊ vt medicinas deferat q̃ fluxa faciũt. ¶ Cũq̃ extiterit ꝓfoꝛauerit ⁊ qđ i ea ꝓiuet extraxeris nó dꝫ ei adhibẽ oleũ neq; aquã neq; emplm̃ in quo sit oleum neq; sepũ supabũdãs sicut basilicũ. imo aliqd qđ sit sicut emplm̃ ex calcanto qđ apponat cũ eo indigebit: ⁊ desup iponat spõgiã in vino stiptico infusam. ¶ De egri. coꝛruptõ. mẽbri ⁊ de incisiõe. Cap. xxvij.

Em mẽbrum ꝓp malam complexionem cum mã aut sine mã coꝛrũpitur ⁊ nó ꝓfecerit ei sacrificatio neq; epithimari ex eo q̃ ꝓferre cõsueuit de eis que in libris particularibus dcã sunt est neꝯe vt caro coꝛrupta q̃ est supra ipsuꝫ remoueatur. ¶ Et melius qdem erit vt fiat sine ferro si possibile fuerit: qm̃ ferrum plerũq; inuenit tunicas musculoꝝ ⁊ venaꝫ pulsantium periculose. ¶ Dõ si h̃ non contulerit ⁊ coꝛruptio iam in carne processerit necesse erit vt ipsa incidatur ⁊ vt locus incisionis oleo feruente aduratur. Ex hoc. n. ꝓuenit securitaꝫ ab acutate malicie ipsius ⁊ restringit̃ sanguinis exitus: ⁊ naſcuntur super incisionis locum caro ⁊ cutis extranea nó ꝓportionalis: sed res q̃ magis carni filis exit ꝓpter sui duruitiem. Cũq; incidẽdi uoluntas affuerit tenta prius erit imitãda in circuitu ossis voluendo donec ꝙ sane teneatur reperiat ⁊ vbi dolor sit fortioꝛ: cum tenta ibi imittitur: qm̃ est terius sanitat: ⁊ vbicunq; inueneris laxitatem ⁊ retentionis debilitatem totum erit ex collectione eius qđ est incidẽdũ. ¶ Cũq; aũt perforat illud qđ circũdat os qđ vis incidere ita ꝙ foramina circũdẽt ipsum: ergo rumpet per ipsum ⁊ incidet ⁊ cũq; ferratur. ¶ Cũq; hic facere volueris separa iter incidentem ⁊ perforantẽ ⁊ inter carnem vt nó rediat. Si ergo ipsum os qđ est necesse incidere fuerit frustum eminens qđ nó possit aptari ita vt dzit neq; sit in eius rectificatione fiducia: ⁊ timeaꝫ ne coꝛrumpatur ⁊ coꝛripiat illud qđ est coram ipso subleuabimus carnes ab eo aut scindendo: deinde ligando ⁊ ad diuersitatẽ partis illius extendendo: aut alijs ingenijs q̃ sensus demonstrat. ⁊ separabimus inter ipsum ⁊ mẽbrum nobile si ibi affuerit cum pãnis q ipm̃ ab eo elongabunt: ⁊ postea incidemus. ⁊ si os fuerit tale quale est os coxe: ⁊ fuerit magnum ⁊ nerus ⁊ arterijs ⁊ venis ꝓpinquũ: ⁊ fuerit eius coꝛruptio multa debet medicus ab eo fugere. ¶ De medicationibus solõnis continuitatis ⁊ speciez vlcerum. Cap. xxviij.

Solutio continuitatis in magnis mẽbris medicatur equatione ⁊ ligatura ꝓueniente que in doctrina restaurationis dicta est: ⁊ tibi in suo loco postea veniet cum quere ⁊ comestione cibi cõglutinatiui: in quo habetur fiducia ꝙ ex ipso nutrimentum gñatur cartilagino sum quod labia fracture claudat ⁊ in vnum conducat sicut cibus qui fit de extremitatibus animaliũ. Impossibile. n. est vt os restauretur ⁊ ꝓprie in coꝛporibus ꝓsistentium nisi ꝑm hunc modum: qm̃ nullo modo redibit ad continuitatem: ⁊ nos quidem de restauratione sermonem exquisitũ loquemur in libris particularibus. ¶ Intento autem in medicando solõnem continuitatis q̃ in mẽbris accit mollibus est triũ principiorum curam hꝫe. Primũ eoꝝ est qm̃ si causa fuerit fixa minus q̃ oportet est retinere illud qđ fluit ⁊ ꝓstrigere eius mãm si ipsa fuerit currens. ¶ Et sedm̃ est fissuram cõsolidare cũ medicis ⁊ cibis ꝓuenientibus. ¶ Et 3m̃ est putrefactionẽ ꝓhibere q̃to plus fuerit possibile. cũq; ab vno triũ te excusaueris reddi ad cogitañ. de duobus remanentibus. ¶ Tu vo tam scis quo illud qđ fluit retineaꝝ: sed ꝓsolidatio sit adiungẽdo labia si adiungunt̃ ⁊ exiccando ⁊ comedendo glutinatiua. Et scito ꝙ intrinseca in medicando vlcera est exiccare. qđ ergo ex eis mundũ fuerit m̃ exiccet. Et in illud qđ ex eis putridũ fuerit medicie acute coꝛrosiue mittantur sicut calcantũ ⁊ alzegi ⁊ arsenicũ ⁊ calx q̃ si nó ꝓfuerint necessarius est ignis ⁊ meã q̃ est cõpositio ex flore eris ⁊ cera ⁊ oleo: qm̃ ipa floꝛ eris mũdificat: ⁊ ꝓhibet morsiõis supfluitatem oleo ⁊ cera. ipsa ergo in hac re medicia exit ꝓpria. ¶ Et dicem⁹ qđ a vlcera aut sũt simplicia aut composita ⁊ simplicia quidem cum fuerint parua ⁊ nil ex eoꝝ humiditate coꝛroderint: tunc cõiungenda erunt ipsoꝝ labia ⁊ ligãda custodiẽdo ne inter ipsa aliqd oleat: aut pulueris cadat qm̃ ꝓsolidabunt̃. ⁊ silr magnuꝫ de cuius suba nil pditũ fuerit ⁊ cuius vna ps alij applicari põt. ¶ Magna vo cuius ꝓtes applicari nó possunt siue sit fissura siue concauitas vel sparium plena sanie: ⁊ tam aliquid ex suba mẽbri perditum est curatio est exiccatio. ¶ Si ergo illud quod perditum est m̃ fuerit

Digitized by Google

cutis ⁊ necesse erit vt cicatrices inducat. ⁊ hoc quidē p essentiā cū stipticis ⁊ paccīs qō cum calis cum ex eis pax qō sit adustū supponetur sicut alzegi ⁊ calcanti: qm̄ magis nuat i exicando ⁊ magis pducūt crustā nā si multū fuerit corrodet ⁊ in vlceribus augm̄ facit: si autē illud qō pdictum fuit fuerit caro sicut est in vlceribus ꝓfundis nō erit festinandum in cicatrizando ea: imo primo erit studeñ. vt caro in eis naicatur. ¶ Et caro qdem non gñatur nisi ex eo cuius siccitas nō multum gradū p̄m trāsceñdit. verūm h̄ additiones attendunt de qbus cura est hīda. ¶ Et ex eis est ꝯsideratio dispōis complōnis mēbri pncipalis ⁊ cōplōnis vlceris: qm̄ si mēbr̄ in sui complōne fuerit multe humiditatis ⁊ vlcus nō fuerit multe humiditatis sufficiet siccitas pauca in primo gradu: qm̄ egritudo nō multum fuit elongata a nā mēbri sed si mēbr̄ fuerit siccum ⁊ vlcus humiditatis multe erit necessarū illud qō exiccet in secūdo gradu ⁊ tertio: vt reducat ipm ad suā nālē cōplexionem. ⁊ in tpatis qō dispō erit equanda. ¶ Et ex eis est ꝯsideratio complexionis totius corporis. nam cum corpus fuerit multe siccitatis ⁊ mēbr̄ augmentatuz in humiditate fuerit tpatum p̄m corpus equale ex tpamento erit exiccanduz. ¶ Et silr si corpus fuerit humiditate augmentatum: ⁊ membrum in siccitate: ⁊ ambo ad augmentum deuenīunt: tunc si egressus fuerit ad humiditatez ampliori exicabitur siccitate: ⁊ si fuerit ad siccitatem minori exiccabitur siccitate. ¶ Et ex eis est consideratio virtutis siccantium: quoniam ly exicantibus carnem nasci facientibus exiccatio fortis non queratur: sed exiccatio que sit talis qualis est illa que prohibet materiam q̄ descendit ad mēbrum qō sit aptum ad hoc vt carnis gnō sit ex ea: multum tñ ea querīt in siccātibus q̄ nō sunt ad hoc vt caro per ipsam gñetur: sed vt cicatrizatio fiat per ea. Ex eis. n. qrīt vt sint pl̄s abstergentia ⁊ magis lauantia pluſq̄ siccantia ex qbus nō qrīt nisi cicatrizatio ⁊ ꝯsolidatio ⁊ continuatio. ¶ Et omnes quidē medicine que sine mordicatione desiccant sunt ingredientes in genus earum que carnem nasci faciunt. ¶ Omne preterea vlcus qō in loco existit non carnoso est inobediens ad hoc vt cito medicetur ⁊ silr rotundus. ¶ Medicinis āt siccātib⁹ ⁊ stipticis que in vlceribus occultis adhibēt sūt admiscēde medicie mūdificātes: sicut mel ⁊ medicie loco ꝓprie sicut diurenica medicinis vlcera instrōrum vrine curātibus. ¶ Cumq̄ cicatrizare voluerimus ponemus medicinas cū stipticitate sua viscosas sicut terra sigillata. ¶ Et scito q̄ quedam sunt vlceris sanitatē ꝓhibentia ex qbus est malitia cōplexionis mēbri: quare studere debes vt ipm reſicifces. Et malitia cōplōnis sanguinis qui ad ipm aduenit: quare succurrere debes cum gñatione boni chimi. Et multitudo sanguis q̄ ad ipm fluit ⁊ hūectat ips cui succurrere debes cū euone ⁊ subtiliatōe cibi ⁊ faciēdo vt exercitet si possibile fuerit: ⁊ ossis corruptio q̄ est sub eo ⁊ qō ei transmittit sanie ⁊ huiusmodi quidem curatio non est nisi ossis illius meliorato ⁊ ipsius fricato si fricato totam ipsius corruptionem remouere poterit ⁊ accipere ipsum ⁊ incidere. ¶ Multotiens preterea est necessariū medicanti vlcera vt secum deferat emplastra attractiua: vt eis frusta ossium ⁊ res extranee carni infixe euellantur. ⁊ si non prohibebunt vlcus meliorari. ¶ Vlcera quoq̄ nutrimēto indigent ꝓpea vt conforteto fiat ⁊ minoratio ne nutrimenti ꝓpea vt saniei materia restringatur. Et inter hec duo contraria existit diuersitas: qm̄ sanies debilitat: quare conforture necesse est: ⁊ multiplicatur: quare necesse est nutrimentum prohibere. Medicus ergo de hoc sollicitus esse dz. ¶ Cumq̄ vlcus in principio fuerit nō dz eger balñ. ingredi neq̄ ipm aqua tangere calida: qm̄ attraheret ad ipm qō in apate augmētū faciet: sed cū vlcus q̄uerit ⁊ saniē fecerit forsasse tunc facile fiet ei. ¶ Omne preterea vlcus quod cito reuertitur postq̄ carne repletum est ⁊ consolidari dz: est in semua perueniendi ad fistulam: debes ergo semper timeri colorem saniei ⁊ colorem labiorum vlceris: ⁊ si pus multiplicabitur sine multiplicatione nutrimenti est ibi alfase. ¶ Loquamur ergo nunc de curatione alfase. ⁊ dicamus quoniam ꝓpterea q̄ alfase est continuitatis solō: aut infra cutem profunda. ⁊ manifestū est q̄ dz: vt eius medicamina sint fortiora q̄ eius q̄ disco opertum est. ⁊ ꝓpea multum sanguinis ad ipsum fluit est necessarium illud qō illum resoluit: veruntamen oportet vt eius resolutio sit cuz multa siccitate: vt non resoluat qō ibi subtile ē ⁊ faciat lapidem q̄ ibi spissum est. ¶ Cumq̄ ex resolutione perfecerimus illud qō nobis necesse est: debemus apponere consolidatiuum quod sit desiccatiuum ne sit sanies in concauitate que exire non valeat ⁊ fiat lapis: ⁊ postea qualiber causa putrefiat aut eradicetur ⁊ redeat continuitatis solutio. ¶ Cumq̄ autem alfase fuerit profundior: scarificabitur locus vt medicamen magis penetret. ¶ In medicando autem alfase ⁊ contusionem leuem forsasse sufficiet floborotomia. ¶ Quod si alfase fuerit in pannis cum percussione medicetur pannus percussio medicaminibus percussiōi aptis donec sit possibile medicari alfase. Et alfase quidem si magna fuerit medicabitur cum siccantibus: ⁊ si fuerit parua vt punctura acus diminuatur esse eius ipsi nature si non fuerit venenosa pendens: aut fuerit fortis doloris. Aut si retigerit neruum ⁊ tumeatur inde apostemauis

Digitized by Google

generatio ⁊ pulsatio. ¶ Jn contrarione autē sufficit mollis ligatura non dolorosa ⁊ vt super ipsam ponantur medicamina contrarioni apta. Jn his aūt que sunt sicut casus ⁊ percussio necdū est flōma ex pte diuersa: ⁊ subtrahendū est nutriens ⁊ diminuenda est caro: ⁊ que sunt sicut ipsa. ⁊ regendus est ex apozismatibus ⁊ potionibus scriptis ad hoc in libris pticularibus. Sermonē aūt in solutionibus ꝯtinuitatis scis in neruis ⁊ ossibus reseruabimus posteri⁹ ad libros pticulares. ¶ De cauterisa. C. xxix.

c Cauterisatio est medicamē valde vtile inuans ad phibendū ne corrupto spgat ⁊ ad ꝓfotandū mēbrum cuius pplexionē volumus rectificare ⁊ ad resoluendū mās corruptas in mēbro retentas ⁊ ad restringendū sanguinis fluxum. ¶ Res vo qua cauterū fit melius est aurū. ¶ Et locus qō q cauterisat. aut est manifest⁹ ⁊ ponat cauteriū sup ipsum sensibilē: aut est ꝓfundus interius in mēbro sicut in naso aut in ore aut in ano. ⁊ hmōi qō forma indiget sup quā ponat ꝙ fit sicut carule aut magra in aceto infusa. postea ponant sup ipsam pānī aqua rosa vehementer infrāta aut succis aliquibus: ⁊ mittat in cānalē ita vt locus cauterisandus eius buccella fiat. deinde imittat cauterius ppea vt ad locum puenīat ⁊ in circuitu non ipediat. ⁊ ppter cū cauterium subtilius fuerit qz forme vacuitas ne lateribus forme obuiat. ¶ Cauterisator preterea sibi cauere dz ne fortuito cauterisationis ipsius ad neruos perueniat neqz ad chordas neqz ad ligamenta. ¶ Qō si pp sanguinē qui fluit cauterisauerit oportebit vt cauterisato sit fortis: ió vt crusta grossitiē habeat ⁊ ipsius tinē ne cito cadat. qm̄ ex casu crustē cauterisationis facte ppea vt carnem corruptam proijcias ⁊ vt sanguinis fluxus ꝓhibeatur peruenīat ad malum deterius eo qō erat. ¶ Cuiqz cauterisaueris ppea vt carnem corruptam proijcias ⁊ terminum sāi scire volueris erit vbi dolet. ¶ Et fortasse neciꝰ erit vbi cū carne cauterisare os qō est sub ea ⁊ supra ipsū mozari donec tō ipsius destruatur corruptio. Cum ergo fuerit qō sit sicut cranium subtiliter ipsam operare ita vt cerebrū non ebullat neqz ipsius pānicule corrugētur. ⁊ in alio osse ab ipso non cures perquirere.

¶ De sedatione doloris. Cap. xxx.

i Jam scisti dolorum causas in duabus comprehendi diuisionibus scilicet mutatione cōplexionis subito: ⁊ solue ꝓnuitatis. postea scisti qꝫ postremū diuisionis eaꝝ peruenit ad maliaz cōplexionis calide aut frē aut humide aut sicce absqz mā aut cum mā chimosa aut ad ventositatem aut apa. ¶ Doloris ergo sedatio ex triplicitate harū causarum erit. ⁊ tam scisti qualiter vnuscuiuscqz earum contrarium sit. ⁊ scisti quo maluia complionis ⁊ apa ⁊ ventositas medicentur. ¶ Et omnis quidē dolor qui fit fortior interficit: qm̄ ex eo in primis accidit frigus corporis ⁊ tremor: postea sit pulsus pdendo destruitur. ⁊ postea moritur. Et ad hūmodi qō dolores sedat est: aut id qō cōplexionem mutat: aut qō resolutiuū mām: aut qō stupefacit: ⁊ stupefaciens qdem remouet dolorem: qm̄ destruit sensum mēbri. Eius vero sensum non aufert nisi sensum mēbri. Eius vero sensum non aufert nisi propter vnā duarum causarum: aut propter multam infrationem: aut propter multam venenositatem que est in ipso ꝓtraria virtuti illius mēbri. ¶ Ea quoqz que fluxa faciunt sunt ex sūma eorum que mollit resoluunt qualis sunt anetum semen lini ⁊ mellilotum ⁊ camōilla ⁊ sentina apij ⁊ amigd. amare: ⁊ omnis res in primo gradu calida ⁊ propie quando fuerit cum ea glutinādi poā: sicut gūmi ptum norum ⁊ amilus ⁊ ceruſa ⁊ crocus ⁊ laudanus ⁊ altea ⁊ amomū ⁊ caules ⁊ napi ⁊ aposia eorum ⁊ adipes ⁊ vsopi ceratum ⁊ olea: sicut decemus in antidotario ⁊ ventrē solumina ⁊ euacuātia quocūqz modo fuerint sunt fluxus mōi. ¶ Et fluxa quidem facienda sunt danda post euacuantia si necessarium fuerit euacuare donec mām restringas que ad mēbrum deficēdit. Et ēt illud totum quod apa maturat aut qō ea aperit. Omnibus aūt stupefaciētibus fortius est opium. Et ex eis sunt poma mādragore ⁊ eius semē ⁊ cornices radicis ipsius ⁊ papauer ⁊ bēsi ⁊ nuiquiamum ⁊ solatrum stupefaciens ⁊ semen lactucarum: ⁊ ex eis sunt nux ⁊ aqua frā. ¶ Jn doloribus preterea multotiens accidit error: qm̄ eorum cause erunt extrinsece sicut calor aut frigus: aut cerebralis eminentia: aut loci corruptio: aut casus qui fit in ebrietate: aut alia ab his: ⁊ queruntur eorum cause in corpore ⁊ proueniat error: ꝙpter scire debes hoc cognoscere si est ibi repło aut non: ⁊ si sunt ibi cause replōis note. ¶ Quōqz ēt causa aduenit exterius: deinde interius fit manifua: sicut cum aliquis bibit aquā frigidā ⁊ accidit ei fortis dolor in parte stomachi ⁊ cpis. ¶ Et multotiens quidem non est multus necessaria eius ⁊ sibi similia: qm̄ sepe sufficit ei balneū ⁊ fortis somnus in eo. Et sicut qui comedit rem calidam ⁊ infert ei fortem capitis dolorē ⁊ sufficit ei aquam infrātas bibere. ¶ Et qōqz est res in qua fiducia est habēda est ꝙ dolorem removeatur aut tarde operans: ita ꝙ dolor ille vsqz ad horam illam toleran non pōticur cuo mēi dolorem facientis colice retente in villis intestinorum aut cito operans est: sed ex ea timetur finis vehementer malus: sicut stupefactio mēbri dolentis in colica cum medicinis que hoc operari solent ⁊ fit medicus in hoc ambiguus. ¶ Debet ergo bone mēliuationis fortitudi-

Digitized by Google

tem hꝫ vt sciat q duox tpox sit longius aut tps fictionis ꝛrutis aut tps doloris.ꝛ ēt q̄ duarum rex sit ei deterior an dolor an malus finis qui ex stupidatione timet: vt eligat studiū ei impedere qđ magis est impediēs: fortasse enim si dolor remaneret fortitudine sui ꝛ magnitudie interficeret. ¶ Et stupidatio fortitā nō interficit eniꝫ ex alia pte impediat: cuius impedimēti forsitan corrigere poteris ꝛ redibit fortitā ꝛ tu redibis medicina ꝓueniente. ¶ Et pter hoc totū stupefacientiꝫ cōplōm ꝓsiderare debes: ꝛ ipsius q̄litatē: ꝛ vt qđ ex eo est facilius dones ꝛ vt tribuas id qđ est cum suis tyriacis cōpōnibus nisi res fuerit maxima que fortitudine indigeat stupefactione. ¶ Sūt pterea mēbra de qbus nō curamus: ꝛ si eis supponas narcotica.qm̄ non inde ad vehemēter malū finē ꝓueniūt: sicut dētes cuꝫ et apponit stupefactiū. ¶ Et fortasse qđ ēt bibere erit melius in huiusmōi sicut bibere qp stupefaciat pp dolorē oculi: qm̄ ex hoc minor malitia ꝓcurat oculo q̄ vt interius pōat. ¶ Et fortasse facile erit corrigere malitiā que ex potu aliꝫ accidit mēbris. ¶ In eo aūt qđ ē sicut colica magnificat malus finis: qm̄ māꝫ augmētat frigus ꝛ ꝯgelationem ꝛ clausuram. ¶ Amplius stupefactiua plerūq; sedāt dolorē ꝓpea q dormire faciūt: qm̄ somnus est vna ex cāis ipsius sedationis doloris ꝛ ꝓpe qm̄ cū eo facta fuerit fames ꝛ in dolore malū. ¶ Et stupefacientia qđ cōpōsita quorū fortitudines alie debilitant medicine: sicut tyriaca sunt magis secura quēadmodū filonū ꝛ trociscī qbus nomen ponit ternarij: sed eox stupefactio est debilior.qđ ātē eis est recens maior est stupefactionis. Et in antiquo fere nulla est stupefactio ꝛ qđ est mediū. ¶ Et ex doloribus qđ q sunt multe fortitudis ꝛ sūt ad medicā. faciles in qbusdā hoꝝ sicut dolores vētosi: qm̄ q̄q; sedant: ꝛ sufficit vt sup eos aq̄ calda eūet: verūtā i hoc timor exit vñ ab eo tibi cauē dbes: qm̄ plerūq; cā crit apa ꝛ existimabit q̄ sit vētositas ¶ Et si fortasse factū fuerit ei embroca ex aq̄ calda ꝛ ꝑcipue in sui ꝓncipio ei affert magnum malū.ꝛ pter hoc qn̄q; impedimentū vētoso efficit cū vētositatē resoluere nō poterit ꝛ in ꝗtitate ipsius spatij augmentū faciet. Et vaporationes ēt sunt ex medicatiōibus ventositatuꝫ. Et ex eis qdem melior est ex qua est id qđ ericeat sicut multū: nisi in mēbro fuerit qđ illud tolerare nō valet sicut oculs. Fiat ergo tunc vaporario cum pānis. ¶ Ex vaporationibus eniꝫ sunt que cum oso calefacto fiunt. Et ex vaporationibus qđ fortibus est vt ozobox faria cū aceto coq̄t: ꝛ postea ficcet: ꝛ fiat ex eo vaporatio. Et minor ea ē vt sulfur vl furfur coq̄t sic hꝰ. Salis ātē vapor est pūgitiuus: sed milij est melior ꝛ debilior. Et plerūq; ēt fit vaporatio ex aqua in vase posita que est incolumis ꝛ leuis: sed opōnem efficit qđ nō fauimus illud nō fuerit obseruatum. ¶ Mentose ēt cū igne sunt istius mōi: ꝛ sunt fortes in sedando dolorem ventosum.ꝛ si eas ire ꝛ adhibueris dolor penitus destruet: verūtā plerumq; ex eis accit illud qđ ꝓuenit ex eo qđ diximus. ¶ Et sedātibus pterea dolorē est moliter longo rpe incedere pp illud qđ in ipso erit ex ꝛrute faciēdi fluxa. ¶ Et similiter adipes subtiles non ꝛ olea q̄ nō fauimus ꝛ dulcis cānlena ꝛ ꝓpie cū ex ea ꝓuocat sumus. Et occurrit in eo quod gaudium efficit doloris vehementiam sedat.

¶ In quo precipit a quibus curationibus incipiamus. Cap.xxxi.

c Um multe ꝓiungunt egritudines ab ea incipe dēmus in q̄ vna hꝫ trium ꝓpetas erit. ¶ Una eaꝝ est qp alia sanari nō pōt añ̄q; ipsa sanet si erit apa ꝛ vlcus cū ꝓiungunt: medicamur eniꝫ apa donec cōplōnis malitia que cū eo venit removeat absq; cuius sanatiōe vlcus sanari non pōt: postea medicamur vlcus. ¶ Et ic da earū ē cū vna egritu. cā fuerit alterius: sicut cū accit opilatio ꝛ febris: medicamur.n. opilōnem prius: deū febre. Et si nobis nēcū fuerit opilōné apire cum eo in quo aliq̄ exit calas non curabimus de febre: ꝛ medicamur qđ pulmonis apa cū desiccauimus ꝛ non curabimus de febre: qm̄ pole vt ē febris remoueat cā ipsius remanēte. Et cāe quidē eius sanatio est exiccatio que febri nocumentum facit. ¶ Tertia ꝺo cū fuerit vna eaꝝ de q̄ maior sollicitudo sit hīda: sicut si coniungat synochus ꝛ peralysis: medicamur enim synochum extinguendo ꝛ flōmando: ꝛ de paralysi non curabimus. ¶ Cum aūt egritudo ꝛ accis ꝓiungunt a sanatione egritudinis inciplemus. Et si accis supauerit tunc accidētis curā hēbimus ꝛ egritudiné nō ꝓsiderabimus. sicut in colica damus stupefactiua ppea vt doloris fortitudo remoueatur: ꝛ ipsi colice impedimentū faciat. ¶ Et cū hoc q̄q; tardamus qđ facere debebamus pp flōi debilitatez aut pp ventris fluxum qui ꝓcessit aut ꝓpter pītem nauseam.ꝛ q̄q; non tardamus: sed opamur ꝛ nō totam removemus causam sicut in egritudine spasmi non enim totum expellimus humorem: immo ex eo aliquid diminuimus vt ipsum spasmosus removeat motus ne humorem resoluat naturalem.

¶ Operationis sigillatio ꝛ graviarum actu. Et ꝗtitas huius nostri sermonis cōpēdiosi de principijs vlibus doctrine medicinalis sufficiens. Deiceps autem laborem⁹ vt de simplicibus medicinis liberum compōamus si deus voluerit.ꝛ ipse quidē nos iuuabit.cui sint gratez sēm sui innumerabiles misericordias.

¶ Expletus est liber⁹ p̄mus. Auicēne.

¶ Incipit.

Digitized by Google

¶ Incipit liber canonis secundus Auicenne. verba principis. Aboali

Ibrorū quos de medicina specificauimus: primus est de medicis vniuersalibus in medicina: t secundus eorum est hic liber aggregat' de medicinis singularibus. Et nos qdē hunc librū in duos diuisimus tractatus. Quorū primus est de canonibus vlibus quos te scire oz in re medicinarū: t est scia virtutū medicinarū in medicia. ¶ Et secundus eorum est de cognōe virtutuz medicinarum pticularum.

I

Primum vero tractatum in .vi. diuisimus capitula.

p

¶ La. primum est de complexionibus medicinarum singularium.

¶ Capitulū scōm est de cognitiōe cōplexionū medicinarum singularium per experimētū.

¶ Capitulum tertiuz est de cognitione cōplexionū medicinarū singulariū per rationem.

¶ Capitulū quartū est de cognitōe opationū virtutum medicinarum singularium.

¶ Capitulū quintū est de medicijs accidētibus medicinarum extrinsecus.

¶ Capitulum sextum est de collectione medicinarum t conseruatione ipsarum.

A secundo autē tractatu posuimus

i

medicinas singulares in areolis.

¶ In pma nāqz areola posuimus nomina medicinarum singularium t cognitionem essentie ipsarum.

¶ In scda areola electionē bonitatis ipsarū.

¶ In terna areola rememorationem qualitatum t naturam ipsarum.

¶ In quarta areola ppetates opōnū earū t dispōes ipsaz ves sicut resolo t digo t pglutiano t stupefactio t que illis sūt sitia ex opōnibus: quas in tractatu primo diximus: t ppietates alias si sunt eis: t fecimus earū descriptionē cū caloze vt sit facile ipsaz colligē.

¶ In areola qnta opōes eaz q pēdent ex decoratōe aut in cute. sicut remotio lentiginū t albaras t remotio porroz t verrucarū: aut in capillis sicut pseruatio ipsoz t plōgatio t colozatio: q i decoratione igrediūt t significauimus id totū signis depictis: vt pillud facilius et' igsitio fiat i tabulis donec colligāt oēs medicine singulares q i eis cadūt velociter.

¶ In areola sexta opōes earū in apatibus t bothoz. i. in puis eminentijs que fiunt sicut pustule: t terminauimus etiam omnes spēs dictā in eis cū coloze ppio vnicuiqz earū.

¶ In areola septima similiter vlcera t vulnera t fracturas depictas coloribus suis.

¶ In areola.8. egritudines iunctarū t uerborum depictas similiter.

¶ In areola.9. egritudines membrorum capitis omnes depictas suis coloribus.

¶ In areola.10. egritudines mēbroz oculi depictas similiter suis coloribus.

¶ In areola .11. egritudines membrorum similiter depictas coloribus suis.

¶ In areola.12. egritudines membroz nutrimenti depictas suis coloribus.

¶ In areola.13. egritudines membrorum expulsionis depictas etiam.

¶ In areola.14. febres t que eis conueniunt depictas similiter.

¶ In areola.15. proportionem medicinarum ad venena.

¶ In areola.16. pmutationē earū: t qñqz cōueniant in medicinā vnā oēs areole: t qñqz non cōueniant: t forsitan nō reperiunt ādā nisi in q̄busdaz areolis. ¶ Cūqz cōplendo extabulas recessero t signus virtutū medicinarū pticularium sigillabo tractatuz scōm: t illic sigillabo hunc librum pcedendo ab eo ad tertiū librū.

¶ Tractatus primus. ¶ De complexionē bus medicinarum singularium. Cap. 1.

Am declarauimus in libro primo

t

intentionē sermonis nri. s. hec mea est cla: t hec medicina est frā: t hec medicina est humida: t hec medicina est ficca. Et oñdimus illic q illud ē p cōpōnē ad corpa nra: t pmisimus q oium cōpositorū mineraliū t vegetabiliū t viuentiuz esta sunt māe. iij. t q ipse cōmiscent' adinuicez: t agunt in se donec cōsistant fm equalitatē: aut fm diuisum in eo qd est inter eas. Et cū cōsistūt fm illud est cōplovera: t q cōplo cū est ptenta in cōpo pparat ipsi receptiōi vtutū q̄liratū q̄z ppriū est vt sint i ipso. ¶ Et oñdimus vt fm quot diuisiones est cōplo t qd querit' per cōplonem equalē in omnibus: t quid per complexionē equalē in medicinis. ¶ Et oñdimus q per hoc nō intelligit nisi q corpus hois eum obuiat ei t agit in ipsaz calore innato nō ꝓualet: ita vt in corpore hois imprimat infrigidationem: aut calefactionē aut humectationez: aut deiectionē vltra eā que est in hoie. ¶ Hos tamen per illud non significauimus q complexio eius sit similis complexioni hominis. Cōplexio nāqz hominis non est nisi in homine.

¶ Et scias q cōplexio est fm duos modos. s. complexio prima t complexio scda. Complexio itaqz pma est cōplexio puenies ab elius. Et complexio scda est complexio que puenit a rebus que in seipsis hñt complexiones. sicut verbi grana complexio medicinarum compositarum: vt complexio tyriace: vnaquaqz enim

Digitized by Google

mediciarū singularū tyriace cōplōnem hȝ sibi propiam: deinde cum miscent ⁊ componunt ita vt vnusquisq; ⁊ aduenias eis cōmixtio aduenit complo scda. ¶ Et hec qdem cōplo scda non est ita qnō sit tota nisi ab arte: imo est qnqȝ ēt a nā. hac. n. cōmixtū in ȳtate est ex aqueitate ⁊ caseitate ⁊ butyrositate. Et vnūqdqȝ horū triuȝ est nō simplex i nā: imo est cōmixtū ⁊ hȝ complexionē sibi ppriā. Et hec gō cōplo scda est ex opōne nāe nō ex opōne artis. ¶ Cōplo aūt scda est ꝑm duos modos: aut cōplo fortis: aut cōplo debilis. ¶ Cōplo ꝙo fortis est ȳbi gr̄a vt vnūqdqȝ simpliciū alij sit vnitū tali vnioēvt eius separatio caloꝛi nostro ĩnato nō solū sit difficilis: imo sit aliqua: cuius separatio caloꝛi ignis sit difficilis: sicut corpus olei. Cōmixtio inter humiditatē ⁊ siccitatē ipsius ad hoc qđ nitꝛ vtrigintas deficiat in sepando iter eas: imo cū ignestas aqueitatē soluit vt eā sublenet tenētur cū oibus partibus eius partes terree: qua re nō valet efficere eaꝛ subleuationē vt terree subsistam: sicut pores illius sile, videre in ligno imo in plūbo ⁊ stāno. ¶ Cum ergo est cōplo cuius firmitudo est hec firmitudo tunc nō est longe qn sit complo a separatione simpliciuȝ cuius caloꝛ ĩnatus qui est in nobis deficit: ⁊ quecunqȝ ita est: est cōplexio firma. ¶ Si ergo fuerit equalis remanebit in corpore equalis vsqȝ quo resoluat eius formā ⁊ corrūpat. Et si fuerit declinus ad dñium remanebit in corpore frm̄ suum dñium vsqȝ quo corrūpaꝛ eius forma. Et vtr qdem nō ꝓuenit ab ea nisi opanio vna. ¶ Cum aūt cōplo nō est firma: sed debilis facilis ad disgregationē: tunc pōt esse vt eius simplicia separent cum nr̄e nāe opō exit in ea ⁊re moueatur vnū ab alio ⁊ sint diuersaꝛ ȳtutum ⁊ faciat vnū eoꝛ opōnem vnā ⁊ aliud ȝrium ipsius. ¶ Et cum medici dicunt qꝺ mes illius ȳtus est cōposita ex virtutibus ȝrijs nō oȝ: vt ipsi intelligant a seipsis ⁊ tu ab eis. qꝺ sit ꝓvna ferens fritatem ⁊ calitatem simul cōparās vnaquaqȝ eaꝛ singulr̄ sicut ille q̄ sunt diuise. nā illō nō est posse: sed sunt in duabus pubus eius diuersis ex qbus ipsa est cōposita cū sua singularitate. ¶ Et cū nō opȝ vt existimes qꝺ aliud genus medicinaꝛ nō sit compoᵐ ex ȳtutibus ȝrijs: qm̄ oēs medicine sunt cōpositē ex virtutibus ȝrijs: imo oȝ vt intelligas ex hoc qꝺ ipsi signt ꝓ illud qꝺ est actus hȝ virtutes ȝrias: aut poꝛ ꝓpinq̄ actu: qm̄ in ipsa sunt pres diuerse: quaꝛ vna nō efficit in aliā actum integꝛ facientem totū filium virtutū silitudine cōpleta: ⁊ nō adherent ⁊ vniunt: ita vt cū earum vna in pre mēbri ꝓnet ꝓsequat alteraȝ cū ea ꝓnere: qm̄ si ipsa fuerit sūs virtutis nō diuersificabit eius opō in corpore penitus. ¶ Et si est adherētiū partiū ⁊ diuersaꝛ virtutum possibile est etiam vt nō diuersificet eius impressio in corpe. imo fit vt cum pars simplicis in mēbro ꝓnet. conueniat ei qꝺ ei adheret ex simplici alio: ⁊ ꝓueniat ex eis opō ⁊ impssio quaȝ ad ipm ducunt ambor opones in oibus partibus illius mēbri fm̄ equalitatē cū sit cū vnaquaqȝ ptiū eius impeᵐ a cōplemēto actiōis eius fixū in ea nisi sit pars mēbri recipiens ab vnoquoqȝ duoruȝ simpliciū absqȝ alio ⁊ nā vtaꝛ vno coꝛ ⁊ alteꝛ renuat: ⁊ hoc qdem est multoties noster n̄ sermo. nō est in hoc. imo est in spē q̄ est diuerse impressionis pp rē in seipsa: nō pp res in alia. Et illa qdem res est: qm̄ simplicium eius cōmixtio ē debilis recipiēs discretionē ⁊ simplicia eius ipsam cōmiscentia sunt debilia vbi recipiunt impssionem ab impressione nostri caloris. ¶ Iste aūt medicine simplices qbus dicimus ineſſe virtutes ȝrias sunt in qbus nō est illa cōmistio vlis. ¶ De eis ergo alie sunt q̄ sunt fortiores cōmestionis: ⁊ nō pñt decoctio ⁊ ablutio facere separationē inter virtutes eaꝛ: sicut camomilla in qua est virtus resoluiua ⁊ ȳtuȝ stiptica: ⁊ cū coquit in emplis nō separāt ab ea vtreqȝ virtutes: ⁊ alia sunt in qbus decoctio separare pōt inter eas sicut caules. subst̄ia. n. ipsorum cōmista est ex mā terrea stiptica ⁊ ex mā subtili absterſiua nitrosa. Cum ergo coquit in aqua resoluit subst̄ia nitrosa absterſiua ab ea in aqua: ⁊ subst̄ia terrea stiptica remanet ⁊ fit aqua eius soluiua ⁊ corpus eius stipticū ⁊ silr̄ lens ⁊ fructus mādragoꝛe: ⁊ silr̄ alleū: in ipso nāqȝ est virtus absterſiua ⁊ aduſtiua ⁊ humiditas grauis: sed decoctio sepat inter eas: ⁊ silr̄ cepe ⁊ raffanus ⁊ reliqua. ¶ Et ꝓpter hoc dicitur qꝺ raffanus digerit ⁊ nō digerit. digerit. enim ⁊ nō cum oibus pubus suis: sed cū subaſ subtili n̄ qne est in ipso. cū ergo resoluit ab eo remanet subst̄ia ipsius q̄ est in ipso ĩnodiens virtus digestiue viscosa. sed illa subst̄ia nata est incidi viscositatem. ¶ Et ex hoc complexio sunt alia inter quoruȝ simplicia ablutio separe valet sicut endiuia ⁊ plūma olerum. cuius. n. suba est composita ex mā terrea frigida plurima ⁊ ex materia subtili pauca. quare fit eius i frigidatio cum materia puma: ⁊ opilationum apertio ab ea ⁊ penetratio ipsius pluruma cuȝ materia altera ⁊ plurimuȝ huius materiei subtile est expansum super superficiem eius. Jam enim elenata est ad eam ⁊ aſpersa super ipsam cum ergo ablnitur cum aq̄ resoluitur ⁊ nō remanet ex ea aliquid vnde fit curandum. ergo ꝓpter hanc cām preceperunt ne abluaꝛ fm̄ legem ⁊ medicinaȝ. ¶ Et hac de cā plūme medicinarum cum homo sumit eas infrigidant vehementer: ⁊ cum ex eis fit emplastruȝ resoluunt. ȳ. g. sicut coriandrum cum enim sumit eius infrigidatio fortior fit. Et cū ex eo fit emplastrum quandoqȝ resoluit. verbi gratia sero fullas ⁊ ꝓprie permixtū cū sauic: ⁊ illud ideo

Digitized by Google

qñ est compositum ex substantia terrea aquo sa multe infridationis ⁊ ex substãa subtili re solutiua. Cum ergo sumit aduenit calor inat⁹ ⁊ resoluit ab eo subam subtilẽ ⁊ non est plurime ẽperantis. ita vt i pplexione ipressioné faciat imo deficit ⁊ remanet suba ei⁹ singularis vltia infrationé. Cũ ãt ex eo fit emplm vr q̃ suba ter rea nõ penetret i poꝛis: neq; efficit in eis ipressioné oino. ꝯ suba subtilis scda penetrat in eis ⁊ digerit si ergo associatur aliqđ ex substantia frãiuar ad repellendũ ⁊ vincit calorẽ inatum ⁊ hoc qđ propinquũ est ei qđ ostẽdimus libro primo de adustione cepe cũ ea fit emplm ⁊ de eius icolumitate cũ comedit. Et cũ nos po fuerimus vnã cãm in ea ꝓpinquã huic opoꝛ rebit vt sit hec intentio nota certe. ¶ Et ex me dicinis q̃ sunt in quibus videnꝫ esse due sub stantie diuerse ꝑm nam abiq; pmestione oino. Et ex eis iraq; sunt que sunt sensui appãrentes sicut paꝛtes citri. Et ex eis sunt que sunt ma gis occulte: vr. n. q̃ coꝛtex persilij ⁊ qđ est sup eius coꝛticem sit fortis infrigidatiuꝰ: ⁊ farina medulle que est in ipso sit fortis calefactionis ita vt fortiaꝫ sit medicina rubificans aut vice rans ⁊ coꝛtex eius sit sicut velamen distinguẽs inter ea. Si ergo vidit non triũ. nõ diminuit duritiem siue coꝛticis vt peneret ẋtus medulle eius ⁊ qđ est intra ipsum ad suũ exterius. imo opatur cũ eo qđ ex ipso apparet ex sua mucilagine. Cõ si preatur fortiaꝫ illud qđ dẽ de ipso q̃ est venenum est ꝓpter apertionẽ medul le eius ⁊ sui interiora. Et videt q̃ illud qđ ex eo est ptrum disrũpat exturas. Et illud qđ est ãgrũ ex eo faciat eas crudas ⁊ refrenet eas pp hãc cãs. Sufficiat ẽ ⁊ hõ i dãdo hãc radicẽ.

¶ De cognitione ẋtuum ꝯplexionũ medi cinaꝝ singularũ per experimentũ. Cap. ij.

Medicinarum cognoscunt virtutes ex duabus vijs vna eaꝝ est sensata ex perimenti. Et altera est rõcinatiuis semita. ¶ Nos vo in experimento sermonem ꝑmittamus. Dicemus ergo q̃ ex perimentũ ad cognitionem ẋtuum mee cũ fi ducia nõ perducat nisi post obseruationẽ septẽ pditionũ. ¶ Una est vt sit me vacua a quali tate acquisita est caliditate accitali aut frigidi tate accitali: aut qlitate que accidat ei cum alte ratione in sua substantia aut vicinitate alteri⁹. Aqua. n. ẽ frã sit nã nõ cum caluerit calefacit dum permanet calida ⁊ anfrabũ: ẽ sit na tura calidum nõ cum infrãtur infridat dũ per manet frigidum ⁊ amigdala: ẽ sit equalis subtilis. nõ cum fit rãcida calefacit poꝰ. ⁊ caro piscium ẽ sit frãtũ cũ salsũ calefacit poꝰ.

¶ Et seda est vt illud in quo exꝑit egritudinẽ. hẽat singulare: mã si egritudo est apposita ⁊ in ea sunt due res signes duas curationes ctrias ⁊ experiat in ambabus me ⁊ ꝓferat nescimus eãm in illo vere. v. g. cũ hõ hꝫ febrẽ flegmatica ⁊ daꝫ ei in potu agaricus ⁊ remouet febrẽ ei⁹ nõ oꝫ vt inducemus agaricũ esse frm: qm̃ ꝓfert egritudini calide que est febris. imo fortiaꝫ nõ ꝓfert nisi ppea q̃ resolut mãs flatica ⁊ eũat eã dẽ. ⁊ cũ deficit mã remouet febris flantica: ⁊ hẽ qđ vere est iuamentũ p se pmixtũ iuamẽto per accns. p se qđ cũ cõpõe ad mãm. ꝫ per ac cidẽs cũ ꝓpõe ad febrẽ. ¶ Et tertia est vt me ducia sit expta iã in duob⁹ ꝛiijs ita vt eũ vtriq; eoꝝ simul ꝓferat. non iudicet q̃ sit ꝛria ꝓpõ ni alicuius coꝝ. ⁊ fortasse ꝓfert vni eoꝝ p se ⁊ alteri p accns: sicut scamonea si expiamur ipaꝫ in egritudine frã non est longinquũ qn̄ ꝓferas ⁊ calefaciat. Et cũ exprimur ipsam in egritudi ne calida sicut est febris tertiana non elongant qn̄ ꝓferat in euacuando coleraꝫ. cũ ẽ sit non acuta nobis exprimẽtũ fiduciã caritatis aut fri tatis: nisi postq̃ scimus q̃ vnã duaꝝ rez effi cit p se ⁊ efficit alteraꝫ per accidens. ¶ Et q̃rta est vt sit ẋtus que est in medicina opposita et qđ equat ei de potẽtia egritudinis. Sũt. n. me dicie q̃da quaꝝ calitas minoraꝫ a frigate egritu dinis alicuius. q̃re petrus in eã nõ agit. ⁊ q̃nq; cũ administrat in infrãtione aliqua leuioꝛẽ illa facit calefactionẽ. oꝫ ẽ vt exprimatur prius in de biliori. ⁊ ꝑm gradus fiat ꝓcessio paulatim do nec sciaꝫ ẋtus me ⁊ non dubitet. ¶ Et quinta est vt obseruet tps in quo apparet eius impressio ⁊ opatio. nã si in primis cũ administraꝫ apparet ꝓdere facit q̃ efficit illud p se. ⁊ si fuerit opatio que in primis apparet ex ea ꝛria ei que apparet in fine: aut in principio rei nõ apparet ex ea opatio: deiñ in fine rei apparet ex ea opatio. tunc erit locus ambiguitatis ⁊ dubietatis. fortiaꝫ eius efficit illud quod operetur per accidens quando efficit i primis opationẽ occultã quã sequit p accidens hec opatio alia apparens. Et hec qdez dubietas est ⁊ ambiguitas ⁊ hesitatio in ẋtute me. Existimatio vo q̃ eius opatio non sit ni si per accns q̃q; vigoraꝫ cũ eius opatio nõ ap paret niã post separationẽ obstantiõnis mẽbri nam si per se efficeret per se oparetur dñ obsta re. impossibile. n. est vt destruat dum obstat ⁊ operatur dum non obstat. Et hoc qdez est iudi cium plurimũ sufficiens. ¶ Ẽq; vero con uenientia est vt in quibusdã corporibus efficiat suam operationez que est per se post operatio nem suã que est per accidens. Et illud est cũ acquisierit virtutem extraneam vincentẽ virtu tem nãlem sicut aqua calida. in pcessu. n. cale facit: in die vero sedo aut in hora in qua remo uet ab ea eius impressio accitalis facit pernie nire in corpore frigus procul dubio ꝓpter ꝓcessio nem quam quaꝝ ad dispõendum nãles frigoris qđ debet habere. ¶ Et sexta est vt obseruetur ꝓcessus operationis eius ꝑm assiduationem aut ꝑm plurimũ. nam si non fuerit ita tunc ꝓcessio

Digitized by Google

operationis ab ea est per accñs: qñ res nãles
procedunt a principijs suis aut sp aut fm plus.
¶ Et septima q̃ est vt experimentũ fit in cor
pore hois. nã si experiãr in corpe nó hois pos
sibile est vt fallat duobus modis. vnus est
qñ pole est vt sit mea cópata ad corpus hois
calida t cópata ad corpus leonis t equi frã cũ
hec mea est calidior hoie t frior equo vel leo
ne. t vã ꝑ3 q̃ existimo q̃ sit reubarbax frñ có
paratũ ad equũ t sit cõparatũ ad hoiẽ calidũ.
Et scdus qñ qñq̃ ꝓpata ad vnũ duox corporũ
h3 ꝓprietatẽ quã non h3 cópata ad corpus fm
sicut napellus. corpus n. ad corpus hois hẽt
ꝓpietatẽ venẽosã3 quã nó h3 ꝓpar' ad corp' tur
di. isti ergo sunt canones quos obseruare o3 in
cognitiõe vtutũ medicinarũ ex via expñta.
¶ De cognitione virtutum medicinarum sin
gularium per ratiocinationem. Cap. iij.

¶ Gantiones ãt vtutũ medicina
c rũ singularium per ratiocinatiõem
canones. Alij sumunt ex velocitate
ꝙerriõis eaz ad ignẽ t calefactiõs.
t ex tarditate ꝙerriõis ipsaz. ¶ Et ex velocita
te ꝙgelationis eaz tarditate ꝙgelationis ipsaz.
¶ Et alij sũmunt ex odoribus: t alij ex sapo
ribus. ¶ Et qñq̃ sumunt ex coloribus. t qñ
sumunt ex operatiõibus t vtutibus nois ex
quibus acgrunt significationes sue manifeste
super virtutes ignoratas. ¶ Alia ãt prima est
qñ rez similiũ in ꝓstitutione essentie. s. in rari
tate t spissitudine quecñq̃ recipit calefactiõẽ
velocius est calidior t quecñq̃ recipit infrationẽ velocius est frior. Et vna cãz in hoc est: qñ
res qñq̃ calefit velocius alia agẽte extrinseco
qñ in seipsa est calidior: altera t neq̃ ifridari ip
sam nisi frigus accñs. Cñq̃ aduenit caliditas
exterior t consentit ipsi vtus calida inata que
est ipsa equat alij in cã exteriore t supfluit illi
vtute que est in ipsa t fit calidior t fm hoc co
gnosces dispositionem eius que infrigidatur
velocius. t post illud in danda cã eius est fmo
plurus de quo introuertit se ille qui loquit in
principijs nãlibus preter medicũ. Cuz ãt vna
eaz est maioris raritatis: t altera motoris spis
situdinis: tnc illa q̃ est maioris raritatis. Cuius
sit simílis alij in fritate t caliditate ipsius. nã pa
tiatur velocius pp debilitatẽ sue corpis. ¶ Res
ãt quaz ꝓpietas est vt ꝙgelent t ille quarũ
ꝓpietas est vt inflãmate igniant possibile est
vt admodũ cõparentur ergo quecñq̃ est veloci
oris cõgelationis. t eius essentia est sicut essẽ
tia alterius est frior t quecñq̃ est velocioris in
flãmationis: t eius essentia est sicut essentia al
terius est calidior pp illud q̃ diximus prius
Nos. n. non dicimus q̃ res sit calidior t frio
nisi cũ cõparatione ad impressiones caliditatis
inate in ipsa que est in nobis. Et cũ ipsa est lon
guioris a ꝙgelatiõe t velocioz ad inflãmatio
nẽ. tunc iudicamus q̃ ipsa est in impressione
a caliditate nostra inata illo modo. Principia
vero ista demonstratiõe ostensa sunt sicut o3 in
scia nãli. ¶ Cum aũt due res diuersificant in
raritate t spissitudine. deinde inuenit spissior
ex eis inflãmationis vehementioris t tardio
ris ꝙgelationis. tunc iudica p̃ocul dubio q̃ est
calidioris subtilis. t similiter cũ inuenis rarã tar
dioris inflãmationis tunc scias q̃ est fortioris
frigoris. ¶ Si aũt inuenis rarã ex eis velocio
ris inflãmationis non ꝓuenit ubi vt iudicium
des t ponas ipsam ꝓpter hanc cãs fortioris
caliditatis. Fortasse. n. raritas est cã in velocita
te inflãmationis eius: sicut si tu inuenis raram
ex eis velocioris ꝙgelationis non conuenit ti
bi oino vt des iudicium t ponas eam pp hanc
cãm velocioris frigoris. Fortsitã. n. raritas est
cã in velocitate ꝙgelationis eius ꝓpter debi
litatem corporis ipsius t velocitatem passibu
litatis eius sicut vinus. Huius. n. ipsius sit calidio
ris cõplexionis q̃ oleũ de cucurbita: nã velo
cius ꝙgelatur q̃ illud oleũ. imo illud oleũ den
satur t non ꝙgelatur s3 vinus ꝙgelatur. ¶ Re
rum enim quedam sunt que congelantur absq̃
condensatione. Et sunt quedã eaz que conden
santur absq̃ congelatione. huius aũt cognitio
in scia existit nãli. ¶ Rerum aũt recipientiuz
condensationẽ cum equantur in constitutione
sube que magis recipit condensationem ex fri
gore est frior eaz. Et plurie q̃ res nõ ꝙgelan
tur nisi in calore. t res quaz ꝓpriũ est in calo
re ꝙgelari oẽs resoluuntur p frigus sicut res q̃
ꝙgelãt ex frigore oẽs resoluũt calore. Calor ãt
ꝙgelat siccitate t frigus ꝙgelat spissitudine ꝑ3
sniam. B. Verũm sinia philosophi ꝑnu diuer
sa ẽ ab ea in re modica s3 illius perscrutatio in
alia connienetur scia. Et cum sint quedã earum
medicinaruz calidiores. s3 sunt grossiores pos
sibile est vt ipse suscipiant congelationẽ sicut su
scipiant ille que sunt friores eis pp grossitu
dinem suam. Et cũ sint quedã frigidiores: sed
sunt subtiliores possibile est vt suscipiant inflã
mationẽ. sicut recipiunt ille que sunt calidioreȝ
eis ꝓpter subtilitatẽ sui. ¶ Condẽsatio aũt t
ꝙgelatio non significãt augmentũ in caliditate
neq̃ augmentũ in frigiditate. plerũq̃. n. cõdẽ
satur terreitas que est in eis. t res ꝓpter multi
tudinem aqueitatis t aeritatis ꝓrarificantur. Et
multotiens accidit aeritas vt infrigidetur t cõ
uertatur in aqueitatem t rarificetur compo
situm t fiat frigidum. Et multotiens resolvitur
aqueitas frã ꝓpter ignitatem feruentem in
eis t conuertit eam in aeritatem t cõdẽsat ipaz
quẽadmodum accidit spermati ex cõdensatio
ne. cum ergo separãr ab eo calor igneus subti
liatur t non prohibet terreitas quin fit cum ea
igneitas superflua: quare possibile est vt fit dimi
sio prima vehementis caliditatis: t nõ prohi

Digitized by Google

detur aqueitas quin eam ingrediat acritas nō
supans ꝓtate eius: t sit diuisio 2a vehemētis
fritatis aut igneitas vicat t sit vehemētis cali/
tatis valde. ¶ Ex alijs aūt canonibus nece est
modicos rē vnā scire: qm nō est pone vt sapore
dulcis t amarus t acutus sint nisi in suba cali
da: nec pōt⁹ stipticus t acetosus nisi in suba
frida. ¶ Et sūt odores bōi acuti nō sūt nisi in
suba calida t colores albi in corpibus ꝑgela/
tis in qbus est hūiditas. Et colores nigri non
sūt nisi in suba frā. ¶ Et colores albi in qbus
est siccitas t puluerizato nō sūt nisi in suba ca
lida t nigri in vtrisq; rebus sūt cōtio. Frigus
n. albificat hūidā subam t denigrat siccā: t ca
lor denigrat hūidā t albificat siccā. Et hoc q
dez verē t necū. ¶ Verūm hic est cā alia pp
quā significatōes istē qnq; diuersificant t ꝓpe
in odore t colore t ꝓpe in colore suo. ¶ Et si
lud est qđ nos tā ordinamus q corpa medicina
lia ꝓmiscent ex eius sūjs qnq; ꝓmixtōe pma:
t qnq; ꝓmixtōe non pma: imo magis digna
vt vocet cōpō 2a, t pone est ḡ in hac ꝓpone 2a
vt vni duor⁹ ctor⁹ tā aduenerit ꝓpō q̄ mereat
colorē aut odorē aut saporē. t aduenerit ei il
lud qđ tā mereat: t vt alij elemēto tā aduenerit
ꝓpō diuersa illi cōpōni: t sit pone vt in ea me
reat colorē sūā illi coloritant odorē aut sa/
porē suos pmis. Et sit pone vt ea non mereat
sūum p⁹. ¶ Qđ si tā mereat colorē sūm illi:
deinde sint eqlis ḡtatis ponit i cōmixto 2o
color cōpositus ex duobus coloribus. t si sunt
diuersa ꝓnet in 2o cōmixto color magis de/
citus ad vnū duor⁹ colo. si aūt pm non mereat
colorē oino: t sūt odorē aut saporē t sint eqlis
qui in eis reputur: color est pmus t odor est pri
mus. Et si sint tā fracta pp ꝓmixtionē ptiū pu
uatarū minutarū vel inimica alijs cōtrarijs t
color 2o nō sit impressio pcipius: qm hoc ēt frā
gis fractioe ptiū pmixti colorato: t qñ illō cor
pus videt ybi gra. albū. Et est pone vt sit vir/
tus eius nō virtus albi per hoc qđ est albū. sed
est ei virtus alia opposita pme. Hā cū est cor
pus pmiscendū puatū colore ita vt sicut est eqlis
ḡtatis sit eqlis in potētia est virtus cōpre
hensa inter duas ytates eqles. ¶ Si aūt est
fortius plurimū colorato ē impssio ytis sue
virtutū corporis associati albedini: t est albedo
ybi gra. faciens necū vt sit frigidū t ipsus est
calidum subito hoc est qñ est eqlis ḡtatis.
¶ Cum aūt est ybi gra. hoc qđ nō habet co/
lorē sūm pauce ḡtatis cōpōne ad illud. s. plu/
rime qlitatis: t virtutis non imprimit penitus
impressionem in colore illius alterius t vin/
cit illud virtute victoria vehementi ita vt sit
color eius qñ non habet virtutem innatā oino.
Considera ambas dispones in lb. lactis cui si
pmiscas duos aureos euforbitū permiscen/
do: vt sint qñ res vna est permixtum ex eis ca/
lefaciens in vltimo t sensus non discernit eu/
forbium ex eis vtrisq; nec̄ colorem eius nec̄
priuationē ipsius a colore si est priuatum colo
re. t nec̄ videt nisi albedinem puram: t nos qui
dem veraces crimus q hec albedo est subē frē
verbi gra si posuerimus q hec est frigidum t
mentemur si dixerimus q hec subz confusa est
frā. Et illud ideo qñ hec albedo non est colo
ris huius corporis confusi permixti ex parte vnde
est confusum t permixtum: sed est color vnus
simplicium eius vincentis ḡtate victi virtu/
te que sensata ē ex eo: t ita oportet vt tu formes
dispositionē in albo nā que est ꝓmixtioni que
est in vltimo calidatis: t videtur q sit frigidū
sicut piper album. quemadmodum enim hoc
est permixtum arte. similiter quandoq; ꝓmisce/
tur natura t est forma existens hec forma.
¶ Harum quidem qualitatum sensatarum:
quedam sunt dignores vt efficiatur eas impō
sionem manifestam illud quod eis permiscetur
ex contrario: t dum perseuerant qualitates ea
rum vere sensate t non sentiuntur in eis cōtra
rie earum sunt vincentium virtutum: t hoc q
dem est in saporibus non pm q̄ sit necessarius:
sed pm q̄ est plurimū. t post sapores est in odo
ribus. t post vtrosq; est in coloribus t in colo/
ribus quidem est sicut sine fiducia cum eo.
¶ Et ex causis quidem in quibus sapores vi
cunt odores in hoc ca⁹ est aduētus cor ad sen
sum cū obuiatōe. Sūt ḡ dignores vt pducāt
ex oibus ptibus medicine virtutē: odores t
colores imprimūt sine obuiatōe ptiū suor cor
por. ḡre pone est vt pueniat ad sensum ex pti
bus hūitibus odore vapor ex subtili ptiū eius
t inobediens fiat vapor spūsus ptiū eius t nō
vaporet t pone est vt pueniat ad ipsum color
manifesti t est vincēs sine victo occulto. ¶ Et
qñ odores qñq; significant sapores sicut odor
dulcis t acetosi t acuti t amaritudine sunt odo
res sequētes sapores. ¶ Sapores ergo in si/
gnificatione sunt plus veri: deinde odores: post
colores. ¶ Amplius si in saporibus non ca
deret etiam hec compositio predicta non esset
optimum in amaritudine sua cū fritate superflua.
¶ Hic autem error qui accidit in saporibus
cadit in parte frigoris plusq; in latere caloris.
s. vt insit medicine sapor significans caliditatem
cum sit frigida. hec enim plus est q̄ vt medici/
ne insit sapor significans frigus cum sit calida:
qñ calor in pluribus dispositionibus est for
tioris impressionis t manifestioris operatio/
nis t magis penetrans. ¶ Si ergo frigido sit
permixtum in complexione naturali calidum
summa virtutis cuius sit summa frangens frigus
qđ ei opponit: est dignus vt appareat ei sapor
frangens saporē ipsius: cū sit calidus in oibus
dispositionibus magis penetrans t magis vin
cens: t dignus vt ferat sapores t odores.

Digitized by Google

¶ Et pp hꝛc cām non inuenis acetosum: aut ponticū in quo non est ꝓmixto sensu ꝙ sit calidū ꝑm plm sue cꝯplonis: sicut inuēis amaꝝ ⁊ mordicatiuū frm ꝑm plm sue cꝯplonis verūm hoc est plm ⁊ multo pluris plurimitatis q̄ aliud sed nō est necū. ¶ Et post q̄ scis canonē istū oꝫ nūc vt narremus tibi illud qđ dicūr me dici de saporibus ⁊ odoribus ⁊ coloribus. Jp fi.n. ponūr sapores simplices nouē: q̄ sūt penitus octo sapores ⁊ vnus ꝓuatus sapore: ⁊ est insipidus vel almasch vel almase: cuius sapoꝝ penitus nō cōpꝛehēdit: sicut aqua ipsi enī nō iant saporē oē qđ gustu iudicat tali iudicio qđ est actu. aut iudicio qđ est potentia nō efficiens oīno ⁊ est illud qđ nō hꝫ saporē. ⁊ est ꝑm duos modos. s. aut insipidū ꝓuatū sapore ꝑm veritatē: aut insipidū ꝓuatū eo apud sensū. ¶ Jnsipidū aūt ꝑm veritatē est cui nō inest sapoꝝ hꝫ veritatē. Et insipidū apud sensum est illud qđ in seipso hꝫ saporē. Ceruꝝ pp vehementiā sue spissitudinis nō resoluit ex eo aliqđ qđ lingue admisceat ⁊ cōpꝛehēdat ipm: deinde cū ingenat vt in ꝑtes minimas ꝓuertat apparebit eius sapor fortis. ¶ Sapores aūt sunt octo q̄s ipsi dixt qui sunt vere sapores post insipidū. Et sunt dulcedo amaritudo acuitas salsedo acetositas pōticitas stipticitas ⁊ vnctuositas. ¶ Et dicunt q̄ subaꝛens saporē: aut est spissa terrea. aut est subtilis aut media ⁊ eius virtus est calā aut frā aut equalis. ¶ Spissa igit terrea si est calā tunc est amara. ⁊ si est frā est pontica. ⁊ si est equalis. tūc est dulcis. ¶ Et subtilis si ē calā tūc est acuta. ⁊ si est frā tūc est acetosa. ⁊ si est eq̄lis tūc est vnctuosa. ¶ Et media in spissitudine ⁊ subtilitate. si est calā tunc est salsa. ⁊ si est frā tūc est stiptica: ⁊ si est equalis. tūc dicunt quidam q̄ est insipida: ⁊ insipida sunt verba.

¶ Acutū aūt est calidus. deinde amarū. deinde salsum: qm̄ acutum est fortius ad resoluendum ⁊ ad incidendum ⁊ abstergendum quaꝫ amarum: deinde salsum est sicut amarum cōfractū cum humiditate frā qđ figit illud qđ diximus in mō gnōis eius: ⁊ sīr cū salsuꝫ calefit a sole aut igne: aut sepatōe aqueitatiꝫ frāgēte virtutē caloris fit amaruꝫ: a sīr daurac ⁊ sal amaꝫ calius est sale qđ comedit. ¶ Ponticū vero est frius: deīn stipticū postea acetosum: ⁊ pp hoc in cibus fructibus qui dulcescūt priuꝫ est ponticitas vehementis in frūctis. Cū ergo currāt in eis aqueitas ⁊ acritas ita vt ꝑpetē parūp cū aeritate ⁊ calefactōe solis digestiua declinant ad acetositatē sicut acresta: ⁊ iter illud trahūt ad stipticitatē parūp cū pōticitate. deīn ꝓmutant ad dulcedinē cū agit in eis calitas digestiua sicut vua. Et qñq̄ ꝓmutat ex ponticitate ad dulcedinē absq̄ acetositate sicut olive.

¶ Acetosum vero q̄nus sit minus frm q̄ stipticū: nī in plibus est pluris ifrātōis eo pp sui subtilitatē ⁊ penetrationē suā. ¶ Pōticū aūt ⁊ stipticū sunt in sapore ꝓpinqua: sed stipticū nō hꝫ hit nisi ꝙ de lingua manifestū est. pōticū vero hꝫ hit ⁊ exaspat qđ manifestū ē ⁊ occultū. Et ex eis qđ ꝙvalent ad exaspatōnē eius. s. pōticū est ꝙ ipm nō dividit pp sui spissitudinē in ꝑtes minimas velociter neq̄ ꝓtinuant adinuicem velociter. Et pp has duas cās ipsaꝝ casus in lingua sepat sensibilr quare diuersificat pp stipticitatē suā in ꝑtibus eius ⁊ diuersificat situꝫ eaꝝ ⁊ exaspant. Et ad illā diuersitatē inuat diuersitas ꝓtū mēbri in poris suis ⁊ suis cōtinuationibus. ¶ Et ponticū qđ est subtilias ⁊ magis itrās. Acutū vero ⁊ amarū sunt linguā radētia rasione: sed amarū nō radit nisi qđ de lingua apꝑ. Acuti aūt abrasio ⁊ eius separatio est ꝓfunda: qm̄ est subtilis subē ꝓfundās: sed amarū ē grauis subē sicce. ⁊ pp illud ipsius pu rū non recipit purrefactionē ex qua aial gñat: neq̄ purū ipsius nutrit aial. ⁊ pp siccitatē suaꝫ amarū qđ abradit: abradit cuꝫ exaspatōe aliq̄.

¶ Ex eis aūt que calitatē acui amari calitatem fortiorē efficiunt est ipsius penetratio. qua re vehementer incidit ⁊ vehemēter resoluit ita vt corrodat ⁊ purrefaciat ⁊ ꝓueniat ad hoc vt interficiat. ¶ Dulce vero ⁊ vnctuosum ambo dilatant linguā ⁊ leniunt eaꝫ faciendo currere illud qđ frigus lesit ⁊ ꝙgelauit absq̄ resolōne: ⁊ remouent ipsius asperitatem. verum vnctuosum facit illud absq̄ calefactione manifesta: ⁊ dulce facit illud cum calefactione. Quapropter digerit dulce plus: dicunt medici. Dulce non factum est suaue vel delectabile: nisi quia taliter abstergit grossitudinem ꝙ eam aptat ⁊ ⁊ lenit eam ⁊ currere facit ipsaꝫ ⁊ remouet impedimentum congelationis eius absq̄ incisione ⁊ separatione continuitatiꝫ ⁊ obtuatione labiosa ⁊ neq̄ calefacit cum calefactione nocumento delectabili sicut est delectatio aque temperate calide cū effunditur super cōrpus.

¶ Sermo vero differentie distinguēs in hoc apud illum est: qui est alteꝛius gradus q̄ medici. ¶ Et non oportet quidem vt sit illud quod est dulcius nutribilius neq̄ illud quod est saluius est nutribilius: quamuis sit impossibile quin in omni nutriente apud medicos sit dulcedo aliqua verumtamen nutrimentum alijs indiget conditionibus preter dulcedinē hanc.

¶ Et vnctuosum comparatum est dulci. Spissum vero quod ad virtumq̄ eoꝝ conuertitur comparatione caliditatis ꝓportionalis. conuertitur ad dulcedinem cum est in minꝰ sue subtilitatis cum aqueitate ⁊ pauca

Digitized by Google

acritate: ꝛ ꝓuenit ad vnctuositatem cum est in tensio sue subtiliatiois cū aquelitate delectabili ꝛ ꝓmisceꝫ ei aeruas plūa cuius introitus ad aq̄tatē fit vehemēs. ¶ Amaꝝ ät ꝛ salsum lingua abradūt: veruñ salsuꝫ abradit leuiter ꝛ latiat ꝛ nō exaspat ꝛ innatꝝ ꝑm ad illud aduersus obuiatiois sue mēbro ad oēs ptes eius cū eq̄litate pp̄ sua subtilitatē: sed ꝑm nō ledit os stōt. amaꝝ ꝝo abradit ita vt exaspet ꝛ innatꝝ ꝑs ad illud diuersitas locorum suoꝝ ꝑm q̄ diximus. ¶ Acutū ꝝo ꝛ acetosū mordicāt linguaꝫ sed acutū mordicat eā vehemēter cū calefactione. Et acetosū mordicat eā medio criter abiq̄ calefactiōe. ¶ Et salsuꝫ q̄d ꝓdūcit exresolōe amari vt ꝑ insipido aq̄so. cū gōgelat sicut aq̄ cineris fit salsuꝫ. ¶ Et acetosuꝫ ꝓdūcit ex puersiōe dulce diuisiue cū diminutiōe calitatis: aut digōne pōtractatis cū augmēto humiditatis ꝛ calitatis: ꝛ eius subā ꝑm sūmā rei ē suba hūida: ꝛ sīr dulce. suba.n. eius ad hūiditatē ꝓtēdꝫ suba amari: ꝛ pontici ad siccitatē. ¶ Ꝑones ät dulcis sunt digō ꝛ lēificatio ꝛ multiplicatio nutrimēti ꝛ nā diligit ipm ꝛ virtus attractiua attrahit ipm. ¶ Et opones amaritudis sunt absterſio ꝛ exaspatio. ꝛ opō pōtictatis ē ſcctio si ē debilis ꝛ expſſio si fit fortis. ¶ Et opones stipticitatis sunt ſcctio ꝛ inspissatio ꝛ induratio ꝛ retētio. ¶ Et opōes vnctuositatis sunt lenificatio ꝛ lubrificatio ꝛ coctio pua. ¶ Et opones acuitatis sunt resolō ꝛ incisio ꝛ putrefactio. ¶ Et opones salsedis sunt absterſio: ablutio: ꝛ ericcatio: ꝛ ꝓhibet putrefactionē. ¶ Et opones acetositatis sunt infrātio ꝛ incisio. ¶ Et q̄ꝫ aggregant duo sapores in suba vna sicut ē aggregatio amaritudis ꝛ stipticitatis in lucio: ꝛ noīatur horribilitas: ꝛ sic aggregatio amaritudis ꝛ salsedis i lacubus ꝛ noīatur turpitudo. ꝛ sic aggregatio acuitatis ꝛ dulcedis i melle cocto. ꝛ sicut aggregatio amaritudis ꝛ acuitatis ꝛ stipticitatis i melogena. ꝛ sicut aggregatio amaritudinis ꝛ ſſipiditatis i endiuia. ¶ Et q̄ꝫ ad iuuāt se ea q̄ ꝓueniūt ex duob⁹ saporibus: ad ꝓfortādū illud qđ ꝓuenire debebat ex vno sapore. ¶ Acuitas.n. ꝛ mordicatio remanentis in acero ex vino facīt ipm vehemētioris ifrigidatiois: q̄ñ acuitas ꝛ mordicatio aperiunt trāsitus ꝛ adiuuāt ad penetrādū ꝛ nō ꝓueniūt in acero ad hoc: vt ipm calefaciant ita q̄ ide fit curadū. ergo fit infrātio aceti magis ꝓfundās. ¶ Et q̄ꝫ iuuāt se ea q̄ ꝓueniūt ex duobus saporibus ad ꝓfringendū illud qđ ꝓuenit ex vno sapore: sicut acetositas ꝛ pōticitas in acresta. pōticitas.n. acreste ꝓhibet eius acetositatē ab infrātione vltima. ¶ Et q̄ꝫ essentia innatꝝ qualitatē ꝛ q̄ꝫ est ſria innatis q̄dem est sicut subtilitas que associatur acetositati: ꝛ ponit infrigidationē eius magis ꝓfundantē. ſria ꝝo est sicut spissitudo que associat lacti in acetoso: ꝛ ponit infrigidationem eius breuiori spacio. ¶ Et q̄ꝫ accidit vt sint quidam sapores nō puri: ꝛ deinde purificent ꝑm ips sicut aq̄ acreste. cū.n. sup ipsam ꝓiongat ips purificat eius acetositas pp̄ multitudinem eius q̄ resident ex ponico ꝛ reliq̄s. ¶ Et q̄ꝫ accidit vt sint q̄dam sapores puri ꝛ ꝓmisceꝫ eos ips cum alijs sicut mel. ips.n. ipm amarum efficit ꝛ acuit augmentata acuitate ꝛ amaritudine: ꝛ sicut vigorat amaritudo ips ꝛ eius acuitas exp̄sionem vue. nam ips in primis dat amaritudinē pmixta terra. deinde incipit in ipsa purificatē ꝛ clarificationē facere. ¶ Cū ergo ꝓmiscent pōticū ꝛ amaꝝ fit absterſio cū stipticitate ꝛ est ꝓueniens consolidatiōi exteriꝝ: in qbus est laxitas pauca: ꝛ ꝓuenit oi solōni cuius cā est opilo: ꝛ ꝓfert splem vehementer si amaritudo nō est in eo debilis ꝛ oia q̄dem que sunt hmōi ꝓferūt stō ꝛ epan. ¶ Amarū.n. absolutum ꝛ acutum absolutū nocent visceribus. Et si associat eis stipticum ꝓferunt. maꝝ ipsa sua amaritudine radunt: ꝛ cū eo q̄ est eis de stipticitate seruat virtutem viscerū. ¶ Et q̄ꝫ est in stiptico amarissimo in stiptico in quo non apparet multitudo amaritudinis virtus solatēs colerā currnam ꝛ aquositatem cū expſſione. ꝛ nō est in ipso ꝝtus soluens fīa viscosum ꝛ ꝓpie stipticitas est fortior amaritudie: ꝛ hoc est sīc abstinētiū. ¶ Dē aūt dulce cū stipticitate viscerib⁹ ē amicū: q̄ñ est suaue ꝛ ꝓfortans euam. Et ꝓhibet exaspōnem meri: q̄ñ ē fīe ꝑato. ¶ Et oē exiccatiū ꝓpter pontecitatem suam: aut stipticitatem cuz est in eo vnctuositas aut insipiditas: aut dulcedo: ꝛ vīr quod ꝓhibet mordicationem est generatiū carnis. ¶ Si aūt est stipticuz cū acuitate ꝛ amaritudine ꝛ est compositum ex substātia ignea ꝛ terrea est ꝓueniens viscerib⁹ ꝛ extūris in qbus est humiditas mala: ꝛ est conueniens valde ad ꝓsoludandū. ¶ Et q̄ꝫ fit cōpositio ex virtutib⁹ ips ꝑm cōpōnem māez earum: ꝛ saporē ꝑm ratiocinationē quā conditionauimus ante. ¶ Hec ergo sunt q̄ dximus de saporibus ꝛ que sequunt ꝑm ipsarum principia. ¶ Sermo autez verificans in his rebus est sapientie naturali: sed medico q̄dratas hec sufficit assumpta ex eis. ¶ Odores vero proueniunt a caliditate ꝛ ꝓueniunt a frigiditate: sed eorum olfactio ꝛ ipsorum sternutatio est caliditas ꝑm plurimū: quoniaz causa plurima in propinquitate odorum ad virtutē odorādi est suba subtilis vaporosa: q̄ꝫ fit tam coctissum: q̄ fit ꝑm sentiā conuertionis aeris ꝓpter resolutionem alicuius rei ex habente odorem: veruñ est ꝑmū si ꝑm plm. ¶ Odēs ergo odores ex qbus sentit mordicatio declinat ad latus dulcedinis sunt calidi. ꝛ illi ex quibus sentit acetositas ꝛ charagiati rotalis omnes sunt frigidi. Et bene redolentia secundū plurimum

Digitized by Google

sunt cala nisi illa qbus associat rotalitas: vt t sedatio spūs t anhelitus: vt cāphora t nenufar. Corpa enī amboꝝ non euacuant ex suba infrigiditate associata odoꝝ vsq; ad cerebꝝ.

¶ Nunc ergo bene redolens est calidum: t fili ꝺ alefeniari: q̄re pp illud. sunt faciencia do lorē capitis. ¶ De coloribus iam locuti sumus t fecimus te scire q̄ ipsi diuersificant ꝑz plm: t non sunt sicut odores ꝑm plm: sed ipsi demonstrant in intentione vna demonstratiõnē plurimā. Et est qdē cū speciei vnius diuersificant modi: t quidā eoꝝ sunt declines ad al bedinē. t quidā eoꝝ declines ad nigredinē. t quidā eoꝝ sunt declines ad tinctura rubeam aut nigrā: tunc ad albedinē declinantes si sunt in spē frigidi nā sunt frigidiores: t declinantes ad alia duo sunt minus frigidi. Et si nā trahit ad calidit̄ē. tunc. res est econuerso. Et hoc q̄ dē q̄q; diuersificat in rebus. verūm illud qꝺ est ꝑm plurū est q̄ dixi ante. Loquamur ergo nunc de operationibus medicinaꝝ singularū.

¶ De opationib⁹ mediciaꝝ singularū. C. iiij.

Icennus q̄ medicine simplices hñt
ꝺ opationes vles t opationes pricula
res: t opões sines vbus. ¶ Opa
tiões itaq; vles sunt sicut calefactio: t infrigidatio t expulsio t attractio t vlceratio t ꝯsolidatio: t que sunt filia illius. ¶ Et opa tiones priculares sunt sicut iuamentū in cancro t iuamentū in emoꝛroydibus t iuamētū in ictericia t filia his. ¶ Et opationes q̄ sūt sines vbus sunt sicut ꝓuocatio t solo: t q̄ sūt filia illius. he. n. q̄uis sint priculares: q; fāt opationis in mēbris ꝓpijs t cū instrīs ꝓpijs: tñ sunt sines vbus. qñ sunt opationes rerū: q̄rū iuamenta t nocumēta sunt cōia cū hoc q̄ patiāt ab eis corpus totū nō p accīs. ¶ Nos ꝝo nō rememoramur hic nisi opationū eaꝝ vsū: t filiū vbus. ¶ Vsiū itaq; opationū alie sūt que sunt ꝓme. Et alie sunt que sunt scde. Et prime qꝺ sunt opationes q̄tuoꝛ: que sunt infrigidatio calefactio humectatio t exiccatio. Scdaꝝ ꝝo alie sunt que sunt iste eedē opationes. ꝛz sunt mēsurate: aut cōparate cū termino additionis. aut diminutionis sicut adustio t putrefactio. t sicut ꝯgelatio. nā iste eedē sunt calefactiēes t infrigidātes: sed sunt mēsurate t cōpate.

¶ Et alie sunt que sunt opationes alie ꝛz sunt ꝓcedētes ab istis. sicut stupefactio t figillatio t attractio t lubrificatio t opatio t ꝯglutinatio t q̄ sunt filia illis. ¶ Vbus ꝝo sines sūt sicut ventris ꝺolo t ꝓuocatio t sudoris eductio.

¶ Et an̄ qꝺ ꝛz loq̄mur de opationibus earū loq̄mur de ꝓpietatibus q̄s in seipsis habent.

¶ Dicimus ergo q̄ ꝓpietaꝛ q̄s medicine in seipsis hñt. alie sunt ipse q̄rates q̄rum ꝺoꝛe. t alie sunt odores t colores. t alie sunt ꝓpietates famose: q̄rū sunt iste subtilitas t ꝑspissitudo t pulueriz̄ādi ꝓpietas t viscositas t ꝯgelatio t cursus. t mucillaginositas. t oleaginositas t spōgiositas. t leuitas t ḡuitas. ¶ Medicina at̄ subtilis est cuius ꝓpietas est vt cū a ꝝtute patiāt nāli que in nobis est diuidat in corpibus nr̄is in ptes mīmas: sicut crocus t cinamomū. t hec qꝺ medicina magis ꝓfert in oibus suis ipressionibus q̄s oēs medicine. ita vt ꝛz in eius desiccatione non sit. mordicatio. tū ꝓsequit̄ desiccationem rei fortis mordicantis.

¶ Et intelligo per spissam cuius nō est illꝺ de suis proprietatibus sicut cucurbita t gypsum.

¶ Per viscosam ꝝo lubricam significamus oēm mediciā cuius ꝓpietas ē actu aut poᵗ q̄ est eius opatio cū caliditas inata in eā impressione efficit vt recipiat extensionē suspendēdo t nō abscindat̄ ꝓpea q̄n extendit̄. Et est illa cuius duabus extremitatibus cū ꝺuo adherent corpa t mouent̄ ad elōgationē pōse est vt cum eis mouear̄ ꝓter q̄ illud qꝺ est inter eas abscindat̄ sicut mel. ¶ Et pulueriz̄abilis qꝺ est que in ptes diuidit̄ puas pp cōpressionē paruā cuz siccitate aut ꝯgelatiōe: sicut aloes bonū. ¶ Et ꝯgelatiua est illa cuius ꝓpietas est vt ꝓueniat talr q̄ mouent̄ ptes eius ad dilatationē a quo cūq; loco ponit̄. verūm actu est fixa ꝑm suā figurā t situ suū situz pp causam frigidā valde sicut cera. t vsr est cuius ꝓpietas est vt fluat: non tū actu fluit. ¶ Et medicina qꝺz decurrens est medicina: que non firmat̄ ꝑm suā figurā t situ suū cū sistitur super corpus durum sed mouent̄ ptes eius superiores ad inferiores in pribus ad q̄s earuꝫ ꝓcessus est potis: sicut fluxibilia oia.

¶ Et mediª mucilaginosa est illa cuius ꝓpietas est vt cū infundit̄ in aq̄ aut in corpe aquoso sepent̄ ex ea pres pmixte illi hūdurant. t puniat̄ suba aggregata ex eis ad lubricitatem: sicut psilū t alchea. t semina mucilagiosa soluūt cū lubricitate nisi assint̄. t fiat eoꝝ mucilaginositas ꝯglutinositas t retineat. ¶ Et oleagina est medicina in cuius suba est aliqd vincuo sitans sicut grana. ¶ Et spongiosa est mediª que est sicca in actu terra cuius ꝓpietas est vt cū oduat ei aq̄: aut humiditas liqda ꝓfundet̄ aq̄ in ipsa t penetret aq̄ in meatibus eius occultis: ita vt non videat: sicut calx nō extincta. In lui aut̄. t grauitas est manifesta. ¶ Medicinaꝝ aūt opationes famosas oꝝ nos numerare ꝑm odnēs ꝓdictas: deide seqūter ponamus descriptiões t expositiões. no iuz eaꝝ ꝛz ordinē vnū. ¶ Dicit̄ ergo medicina calefactiua subtiliatiua resolutiua abstersiua carminatiua vel exiccatiua exasperatiua apitiua mollificatiua maturatiua digestiua incisiua. disrūpens: frangitiua ventositatis: a tractiua mordicatiua rubrificatiua pruritū facies. vlceratiua corrosiua adustiua: frangens disrumpens: putrefactiua cauterizatiua excoriatiua. Iste q̄ sūt. xxij. opões.

Digitized by Google

¶ Et est ordo alius infrigitatiua .p. oratiua repcussiua ingrossatiua: crudum faciens stupefactiua. ꝛ iste sunt sex operationes. ¶ Et est ordo alius humefactiua inflatiua lauatiua sordidatiua lubrificatiua planatiua. Iste itaq; sūt sex operationes. ¶ Et est ordo alius desiccatiua expssiua contractiua opilatiua glutinatiua .p. solidatiua ꝯsumpta carnis sigillatiua. iste ergo sunt octo operationes. ¶ Et est aliud genus ꝓprietatū ꝑm operationes earū pniciosa venenosa tyriaca bezahar. ꝛ ēt est solutiua ꝓuocatiua sudoris eductiua. ¶ Ꝫ és ergo iste sunt. xlix. operationes: q̄s elegimus de ssima operationū ꝓportionatas vel paucarū. ꝛ nos quidē narrabim⁹ vnāquāq; harū operationū sua descriptōe.

¶ Calefactiua est nota. ¶ Subtiliatiua ergo est medicina cuius ꝓprietas est vt ponat eēntiā hūoris subtilioris cū calitate ꝛpata sicut ysopus ꝛ albasce ꝛ camomilla. ¶ Resolutiua ꝯo est medicina: cuius ꝓprietas est. vt seper hūorem faciendo ipm vaporē: ꝛ extrahendo ipm a loco in quo fuit donec ꝛsus. s. ꝓtē post ꝓtē donec assiduatione illius operationis finaliter illud qđ ex eo remanet fortitudie sue calitatis: sicut castoreum.

¶ Et absterssiua qđ est medicina cuius ꝓprietas est: vt moueat hūiditates viscosas ꝛ gelatinas ab oꝛificijs pozoꝝ in superficie mēbri: ita vt elongent eas a loco sicut aqua mellis. Ꝫ is aūt medicina absterssiua eēntialiter lenis nām ⁊ in ea nō sit ꝯtus solutiua. ꝛ oē amarū est absterssiuū.

¶ Exasperatiua ꝯo est medicina que ponit superficiē mēbri diuersaꝝ primū in altitudine ꝛ ꝓfunditate: aut ꝓp fortitudinē actionis sue cū spissitudine subē sue ꝑm q̄ ꝓmissum est: aut ꝓp vehementiā sue acuitatis cū subtiliatione subē ꝛ secat eā ꝛ destruitur eq̄litas: aut ꝓp suā abstersionem a superficie aspa: in principio vel in radice plana per accīs: q̄n cum abstergit a membro grosse eēntie cuius superficies est aspa. ꝛ primum situs diuersus humiditatē viscosam currentem super eā ꝛ faciēte ꝓuenire superficiem eēntiam planā egredit aspitas plima ꝛ ꝓcedit: ꝛ h̄ medicina est sicut corona regia. ꝛ magis manifesta opō ipsius in extaspando nō est nisi in oibus ossibus ꝛ carnositatibus ꝛ nimis manifesta in cute. ¶ Aperitiua autem est medicina cuius ꝓprietas est: vt moueat mām existentem intra ꝛcauitates. meatuū ad exteriora vt remanere faciat ꝛcauitatē meatuū aptā. ꝛ hec qđ est fortio: absterssiua: sicut petrosellinū. ꝛ ipsa quidem nō efficit hoc nisi qz est subtilis ꝛ resolutiua: aut qua est subtilis ꝛ incisiua: ꝛ tu scies intentionem incisiue ibi aut qz est subtilis ꝛ lauatiua: ꝛ scies intentionem lauatiue post. Ꝫ é aūt acutū e est aperitiuū: ꝛ oē amarū subtile est aperitiuū: ꝛ oē subtile ḡdem est aperitiuū eī ad caliditatem: aut ad eq̄litatem declinat: ꝛ oē subtile aceto sum est aperitiuum. ¶ Mollificatiua ꝯo medicina est cuius ꝓprietas est vt ponat eēntiam mēbrorū hūidorū spissos pozos lenioꝝ caliditate ꝛ hūmiditate sua. Et accit ex hoc vt pozi fiant laniores ꝛ expulsio supfluitatū: que in eis ꝓuenē facilioꝝ sicut emplastrum de ane to ꝛ semine lini. ¶ Maturatiua ꝯo est medicina cuius ꝓprietas est vt acquirat humori digestionē: q̄n calefacit cum eq̄litate ꝛ in ipsa est virtus ꝓtractiua retinens humorē vsq; quo digeraꝛ ꝛ nō resolinat laboriose: ꝛ separet humidum ipsius ab eius sicco ꝛ est adustio. q: facit adustio vt separetur. ¶ Et digestiua est cuius ꝓprietas est vt acquirat cibo digestionem: ꝛ tu iam scisti illud in his que ꝓterierunt.

¶ Frangens autem ventositates est illa cuius ꝓprietas est vt essenniam efficiat ventositatis subtilem aerēā ꝓp caliditatem ꝛ desiccationem suam: quare resolvitur ꝛ fugatur ab eo in quo retenta erat: sicut semen rute. ¶ Et incisiua est medicina cuius ꝓprietas est vt penetret subtilitate sua in id quod est inter duas superficies. s. hūoris viscosi ꝛ superficiē in qua est inuiscatus: ꝛ remouet ipm ab ea: ꝛ ꝓp hoc aduenīūt partibus eius superficies diuerse operationis ꝓpterea q̄ ipsa separat eas. quare fit facilis expulsio earū a loco in quo fixe erant: sicut sinapis ꝛ oxymel. ¶ Et incisiua quidem opposita est viscositati faciēti adherere. sicut resolutiua est opposita ingrossatiuo. ꝛ subtiliatiua opposita ei i spissatiue. Et numerātur aūq; earum ꝛ diffiniunt ex ea que compar est eis in rememoratione: ꝛ nō est q̄ idē q̄ conditionis incisiue vt efficiat in eēntiā hūoris alq̄d: sed in ꝓportione eius ꝛ forte separat ipsum in ꝑtes: ꝛ vnāq; ipsarū est ꝑm similitudinē eēntie ꝓme. ¶ Attractiua ꝯo est illa cuius ꝓprietas est vt moueat hūiditates ad locū cui obuiat. ꝛ illud est ꝓp subtilitatē sui ꝛ caliditatē suā sicut castoreum. Et medicina vehementis attractionis est ea cuius ꝓprietas est vt moueat hūiditates ꝛ extrahat eas ex ꝓfundo: ꝛ est ꝓferens valde sciatice passioni ꝛ doloribus iuncturaꝝ ꝓfundarum emplastrata post purgationem ꝛ per eam enim luntur spine ꝛ sagitte ex locis in quibus reuēre tur. ¶ Mordicatiua ꝯo medicina est in q̄ est qualitas penetratiua valde subtilis faciens prouenire in ꝓnnitate separationem plurimi numeri inordinati situs paruę ꝗtatis q̄re vnaquaq; earum non sentitur singulariter sed sentitur totum quasi dolor vnus: sicut emplastrus sinapis cum aceto ꝛ acetum ipsum. ¶ Sed rubificatiua est medicina cuius ꝓprietas est vt calefaciat membrum cui obuiat fortiter: ita vt ad ipsum vehementi attractione sanguinem attrahat peruenientem ad eius exteriora. ꝛ rubefaciat ipsū ꝛ hoc est sicut sinapis ꝛ napellus ꝛ calamentum. ꝛ medicine rubificantes efficiunt operationem cauterizationi propinquā.

Digitized by Google

¶ Purulentum aũt faciens est medicinã cuius ꝓprietas é ꝑ acuitatẽ ⁊ calefactiõ̃ sui vt attrahat ad poros hũoꝛẽ mordicatiuũ̃ ꝓuritũ̃ faciẽtẽ ⁊ nõ puenientẽ ad hẽ vt exulcẽt: ⁊ qñ̃ adtenuãt ipõ̃ spie pilose duroꝛ corpoꝛ ñ sentare sic lædi lægi. ¶ Et ulceratiua qõ̃ mes é cuius ꝓprietas é vt ꝓsumat ⁊ resoluat hũiditates ꝓtinentes iter pres cutis ⁊ attrahat mãm malã ad eã: ita vt pũciat ulcus sic anacardus. ¶ Sed adustiua é mes cuius ꝓpetas é vt resoluat subtile qõ̃ é in hũoꝛibus ⁊ mẽbris ⁊ faciat remãere cineritatẽ coꝛ sic cuforbiũ. ¶ Et corosiuaẽ mes cuius ꝓprietas é vt resoluat ⁊ ꝑsequat ex eius resõne ⁊ ulceratiõe q̃tẽ? ꝺ subã carnis minnaẽ sic flos eris. ¶ Rũpitiua aũt mes est cuius ꝓprietas est vt cũ hũoꝛẽ inenti lapideus mioꝛet pres eius ⁊ pterat eas fiat fatifragia sic lapis iudaicus: ⁊ relq̃. ¶ Putrefactiua ꝺo est illa cuius ꝓprietas é vt corripat cõplõnem spũs puentis ad mẽbꝛ ⁊ cõplõné hũditatis mẽbꝛi eius cũ resolõne: ita q̃ nõ est puentes vt fiat ps illius mẽbꝛ ⁊ nõ puenit ad hoc vt adurat ipm ⁊ coꝛrodat: ⁊ resoluat hũiditatẽ eius: imo dimittit in ipso hũiditatẽ eius coꝛruptã in q̃ agit nõ calo⁹ innatus ⁊ putrefit: ⁊ hmõi qꝺ exemplũ est arsenicum ⁊ gũma ruthe agrestis. ¶ Cauterizatiua aũt est mes q̃ carnẽ coꝛrodit ⁊ cũ aduritita q̃ idurat ⁊ exiccat eã ⁊ ponit ipsã q̃si adustã. ⁊ fit ſub aillius cutis obstaculũ meatus hũoꝛis currẽtis: aut eicctio in facie ipius ⁊ noiaẽ escara. ⁊ admistrat i retentiõe sanguis et arterijs capitis fluẽtis ⁊ his fiũbus. sic draganti ⁊ colcatar. ¶ Excoriatiua ãt est mes cuius ꝓprietas é ꝑ nimietatẽ sue abstersiõis: vt abstergat pres cutis coꝛruptas sic cosfus ⁊ aristologia ⁊ oẽ qꝺ ꝓfert morphee ꝛpãno ⁊silibus. ¶ Infrãtiua ꝺo nota é. ¶ Cõfortatiua est mes cuius ꝓprietas é vt tpet essentiã mẽbꝛi ⁊ cõplõné eius donec ꝓhibeat accipe supfluitates ad ipm effusas ⁊ ipe aut ꝑ ꝓprietatẽ q̃ est in ea sicut terra sigillata ⁊ tyriaca. aut ꝑ eq̃litatẽ cõplonis sue q̃re infrãt illud qꝺ est caliꝰ ⁊ calefacit qꝺ est frius ſm q̃ visum est Gal. de oleo rosaceo. ¶ Repcussiua ꝺo mes est ẽria attractiue. ⁊ est medicina cuius ꝓprietas é ꝑ fritatem suã vt in mẽbꝛo faciat ꝓuenire frigus ⁊ inspissẽt ea ⁊ ꝓstringanẽ poꝛi ipsius ⁊ frãgaẽ calitas eius attractiua: ⁊ ꝓgeleẽ illud qꝺ ad ipsum currit ⁊ inspissẽt ipm ⁊ ꝓhibeat ipsne. ad mẽbꝛ currat ⁊ ꝓhibeat mẽbꝛ a receptiõe ipsius sicut solatrũ in apatibus. ¶ Et igrossatiua est ẽria subtiliatiue: ⁊ est medicina cuius ꝓprietas est vt faciat essentiã humiditatis grossiozem: aut cõgelando ipsam: aut inspissando: aut permiscendo. Crudum ꝺo faciens ẽria é digestiue ⁊ maturatiue: ⁊ est medicina cuius ꝓprietas est vt sua frigiditate destruat operationem caloꝛis innati ⁊ eam extranei in cibo ⁊ humoꝛes ita vt remaneat indigestus ⁊ non coctus. ¶ Et stupefactiua est mediã frã et infrãtione eius quã in mẽbꝛo facit ꝓuenit vt ponat substantiam spũs deferentis ad ipm virtutem motus ⁊ sensus frãm in complõne sua ⁊ grossam in subã sua: quare nõ uiuntur eo virtutes animales: ⁊ resoluit compiõ mẽbꝛi ꝓpter illꝺ ⁊ non recipit impressionem virtutũ animaliuꝫ sicut opium ⁊ insquiamuꝫ ⁊ lactuca ⁊ papaner nigrũ ⁊ mandragoꝛa ⁊ filia eis. ¶ Humectatiua aũt est ꝺo. ¶ Et inflatiua est medicina in cuius substantia est hũiditas extranea grossa ẽ qua cũ caloꝛ innatus operatur nõ ꝛelociter resolutur: sed conaeruit in ventositatem sicut sunt faseoli. Et oia in quibus est inflatio sunt faciẽtia soda nocentia oculs. ¶ Ex medicinis ꝺo ⁊ cibis sunt coꝛũ hũiditatẽ ꝓria resoluit digõ ad ventositatem: quare fit inflatio eoꝛũ in stõ ⁊ resolo inflatiõis eoꝛum in ipso ⁊ in intestinis. ¶ Et ex eis sunt quoꝛ humiditas superflua q̃ est in eis. ⁊ est materia inflationis nõ patitur in stõ aliquid donec ad venas vadat: aut nõ patitur in stõ totaliter: sed pars eoꝛũ. ⁊ remanet ex eis q̃ patit in venis. ¶ Et ex eis sunt que patiuntur totaliter in stõ ⁊ ꝓcrtunt in ventositatẽ sed nõ resoluit ꝑ scipsam sua ventositas in stomaco imo penetrat ad venas: ⁊ vẽtositas eius remanet in stõ. ¶ Et vlr qdem cũ oi medicina q̃ est hũiditas supflua extranea pp illud qꝺ ei permistetur est inflatio sicut. 35. ⁊ semẽ cruce. ¶ Et ois medicina cuius est inflationẽ facere in venis est viribus mẽbꝛi inflatiua. ¶ Lauatiua vero est ois medicina cuius proprietas est vt abstergat nõ virtute agente in ipsa: sed virtute patiente quã innat motus. Et significo per virtutem patientem humiditatẽ: ⁊ p motus significo curtũ: currẽs. n. subtile cũ vadit supficia venaꝝ lenit hũiditate sua superfluitates. ⁊ remouet eas suo cursu: sicut aqua ordei. ⁊ aqua cucurbite. ¶ Sordidans ꝺo ulcera est medicina humectatiua que ꝓhibet deficcationem ⁊ ꝓsolidationẽ. ¶ Lubrificatiua aũt é cuius ꝓprietas est vt humectet superficiẽ corpis obuiantis meatui ⁊ retenti in ipso. ita vt remoueat ipsum ab ea ⁊ faciat partes eius susceptibiliores curtus ꝓpter lenitatem eaꝝ acquisitam per admixtionẽ eius. deinde moueatur a loco suo grauitate sua nãm ⁊ virtute expulsiua sicut prima in solõne sua. ¶ Applanatiua vero est medicina viscosa cuius ꝓprietas est vt dilatetur superficiem mẽbꝛi aspeꝛi dilatatione plane superficiei: ⁊ fiat mãifestũ illius corpis per eã planum recte aspeꝛitatis: aut currat ad ipsum hũiditas dilatata hac extensione. ¶ Et desiccatiua qꝺem medicina est q̃ ꝓsumit hũiditates sua resolõne ⁊ subtiliatiõe. ¶ Cõtractiua ꝺo mes est que facit euenire in mẽbꝛi pubus sup-

Digitized by Google

fluū motū currēte ad aggregatōez vt ispissent in suo situ. t opilent meatus. ¶ Sed expssiua est medicina ex qua pueuit ppea q ꝑ hūt. t aggregat pres: ad hoc vt nēcio faciat puenire humiditates subtiles stātes in vacuatibus earū ad cōpressionē t sepationē. ¶ Opilatiua aūt est medicina sicca q̄ retinet pp̄ sui spissitudinē t siccitatē: aut pp̄ suā glutinationē in transitu. t facit euenire in ipso opilationē. ¶ Cōglutinatiua est medicina sicca in qua est humiditas pauca viscosa q̄ adhēt sup orificia t opilat ea t tenet mām currētē. ¶ Dē aūt currēs lubricū cū in ipso opat ignis fit ꝙglutinatiuū opilatiuū retētiuū. ¶ Cōsolidatiua est medicina q̄ exicat t inspissat humiditatē stātē iter duas superficies vulneris, ꝓpinquas: ita vt puertant ad cōglutinationē t viscositatē t adhereat vna earū alteri sicut sanguis draconis t aloes. ¶ Carnis ꝙ gñatiua est medicina cuius ꝓpietas est vt gmuret sanguinē puenientē vulneri in carne ppea q̄ equat cōplōē eius t coagulatiōm cū exiccatōe. ¶ Et sigillatiua ē mea exiccatiua q̄ exiccat superficiē vulneris ita vt fiat cortex super ipaz custodies ipaz ex nocumtis vsq̄ gñet cutis nālis. Et ē dis mea eqūs i duab⁹ actuis exicās absq̄ mordicatōs. ¶ Mea ꝙ pniciosa ē mea q̄ pūrit ꝓplōnē ad corruptōs superfluā corrūpēte sic eu fo: bitū t opilū. ¶ Et venenū ē mea q̄ corrūpit ꝓplōnē ad corruptōs ñ cū ꝓietate tñ sz cū ꝓpietate q̄ ē i ipo sic napell⁹. ¶ Albezahar aūt t tyriacha sūt oēs mee q̄z ꝓpietas ē vt ꝙfuēt sanitatē t ꝙtē i spū. vt ex eis appellat nocumm venēi a se t q̄si nomi tyriace artificialib⁹ digni⁹ puēit: t nomi albezahar singlarib⁹ cadūb⁹ꝫ nāz dignius. ¶ Et vī q̄ vegetabilia t mieralia ex artificialib⁹ dignius nomi tyriace sumāt. mieralia nomi albezahar. t vī ct q̄ ñ fit iter ea magna dūa. ¶ Solutiua aūt t puocatiua t sudotica edutiua sunt note. ¶ Dis ꝙ mea i q̄ solo plusqt cū ꝓtiōe sic hermodactil⁹ ē ꝓferēs i dolorib⁹ uēturaz q̄si ꝛt⁹ solutiua icipit t attrahit mām t virtus ꝓtractiua incipit t ꝓtrahit meatū mūe q̄si ñ redit ad ips mā neqz succedit ei aa. ¶ Dis mea resolutiua in q̄ ē ꝓtio est eqūs t ꝓfert mollificatōi uēturaz t ipsūmo ea rū t apatib⁹ flātcis. t ꝓtio t resolo i vnaqq eaz ꝓferi exiccādo. Cū g̃ aggregāt ꝓtio t resolo sūt fortior siccitaz. ¶ Dee ꝙ solutiue t puocatiue ꝫ plz sūt, phibētū opōnū nā puocantiue ꝫ plz exiccāt fece. ¶ Et mee gb⁹ aggregant ꝛt⁹ calefactiua t ꝛt⁹ ifrātiua sūt iuuatiue valde in apatib⁹ calis q̄si ad statū suū puenīt q̄si ipe ppea q̄ ꝙfert repcutit: t ppea q̄ calefaciunt resolui. ¶ Et mee i gb⁹ aggregāt ꝛt⁹ tyriace cū fritate sūt iuuatiue ethice veheīt. ¶ Et ille i gb⁹ aggregāt ꝛt⁹ tyriace cū cautate ꝓferūt fritati cordis plusqz alie. ¶ Hirt⁹ aūt q̄ dicit t ponit vnāquāqz ꝓplōnē ad pte quā merek. ita vt non ponat ꝛtutem resolutiuam in partem mātem que effundit ad membrum neqz ifrātiuā in latere mātem est use ab eo est natura docta obedire creatori sublimi t glorioso.

¶ De iudicijs quarundam medecinarum extrinsecis. Cap. v.

Edicinis accidūt iudicia ꝑm dispōnes que eis eueniunt per artē t ille qd̄ sunt sic decoctio t ptritio t adustio cū igne. t ablutio: t ꝓgelatio in frigore: t positio in ꝓpinquitate aliaz medicinarū. ¶ Sūt. n. medicine quaz iudicia alterātur per illud qd̄ eis accidit ex usus disponibus t qnqz alterant eaz iudicia ppea q̄ alijs pmiscent medicinis q̄bus de hoc log sit puenientius in cōpositione medicinarū. ¶ Dicemus ergo q̄ medicinaz sunt q̄dā spissa ñtes corpora q̄re suas ꝛtutes in decoctione non amittūt nisi nimiū in decoquēdo eas laborēt sic radix capparis t aristolis. t zedoaria: t que sunt illius silia. ¶ Et eaz sunt q̄dā medicine eqles q̄bus mediocris sufficit decoctio: q̄re ñ addat vitra feruorē primū ebullitio vna resoluunt eaz ꝛtutes: t sepātur cū decoctione t nō remanet eis impressio sicut epithimū: nā cū ea decoctio sit multa destruit eius ꝛtus oīno. ¶ Et ex medicinis sunt q̄dā quaz ꝛtus ꝓpter ptritionē destruit sicut sca monea: q̄re oz vt viuma faciliter ꝓtrat ne ex ptritione calitas eā ꝓsequat corrūpēs eius virtutē. Plurimū ꝓterea gūmaz sunt hmōi t ipsaz q̄dē resolo in hūditate puenientioz est. q̄s ptrictio. Et oīum medicinaz in q̄rū ptrictione superflue elaborat opatiōes destruunt. nō. n. quo tenscius minorat corpus ꝛtutē suā ꝑm q̄litatē suā t ꝑm ꝓportionē minorationis eius seruatimo pole est vt diminutio corporis perueniat vsq̄ ad terminū: ne post ipsum corpus aliqd sue opationis q̄ sibi ꝓpria est agat. q̄m non est necū q̄m virtus alicuius corporis facit motū aliquē: vt medietas illius corpis moueat illud qd̄ est motū ab eo oīo. sicut decē boues mouent onus aliqd in die vno per miliare vnuz. Nō g̃ ēnecū vt qnqz moueāt illud aliquādiū. nedū q̄ ipsum moueāt per medietatē miliaris neqz medietas illius oneris: ita tāi sit singularis vt qnqz singulare eā assumāt t valeāt ipsius facere pmutatiōs. Immo possibile ē vt suscipiens permutationē non patiat a medietate ꝛtutis penitus cū ipsum est cū singularitate id qd̄ est cū totalitate: t medietas eius nō est recipiēs a medietate illius qd̄ recipit in singularitatis dispōne: q̄si est ꝓtinua cum medietate altera non ꝓparata ad hoc vt moueat ab ea

Digitized by Google

singulariter. ꝛ ꝓp hoc non quātūcūq; minoratur corpus medicine ꝛ minorat̄ virtus inuenit patientē in minore sibi familiaritate. nec̄ ēt opꝫ vt hoc cū ḡtitate ꝓportionis sue minoratōis efficiat in patiente a toto oīno operationē: ꝫ qbusdā videat̄ q; ꝓp minorationē non destruatur forma ꝛ virtus. ꝫ eoꝝ ꝟba in cōpositis sunt vicinora ad hoc vt eoꝝ ingredulitas vires nō sumat. ¶ Et medicine qō cū aliquā operationem habēt si i eaꝝ ꝓtractiōe supfluę elaborēt. possibile est vt ad ſpēm alterā operationis ꝓmutentur. nā. v. g. si potentes sunt in cūando hūorem aut fecē deficiūt ab hoc ꝛ fiūt euacuātes aquositatē ꝓp casum virtutis eaꝝ ꝛ qm̄ ipse ꝓpparuitatē suam fiunt magis penetrātes: ḡre velociter ꝓpeunt ad mēbrū aliud a mēbro in quo stant cū sint magne ꝛ ꝓcedit opatio ab eis. ꝛ in ipso sicut narrat. Gal. sibi accidisse. Inquit enī superfluę ꝓtrii cyminū: ḡre ꝓmutatū est ꝛ factum est vtane. ꝓuocatiū cū ꝓrius fuerit in nā sui solutiuū necie. ¶ Opꝫ ergo ne ad sūmum perueniat in ꝓtrādo medicinas ſpisse subſtantie. imo non oꝫ vt ad sūmū ꝓueniatur nisi in ꝓtrando medicinas ſpisse subſtantie ꝛ ꝓportē cū est voluntas vt eaꝝ penetratio ꝓueniat ad finē elongationis: ꝛ sunt ſpisse difficilis motus sicut medicine pulmōis cū sunt facta ex corallo ꝛ margaritis ꝛ lapide ſcedenigi. ꝛ q; illis sunt silia. ¶ Iudicia ꝟo aduſtiōis sunt ista: nā ex medicinis sunt quedā que adurunt vt ꝟtus earū minoret ꝛ qdā sunt q; nō adurunt vt ꝟt⁹ eaꝝ augmentet. Et oēs qd medicine acute subtilis subſtāe aut equalis cū adurunt. minuit eaꝝ caluas ꝛ ipsaꝝ acuitas. ꝓp illud qd ex subſtantia ignea resolvit infixa in eis sicut arrumēta ꝛ colcotar. ¶ Medicinis vero quaꝝ subſtātia est spissa ꝛ ipsaꝝ ꝟtus est nō acuta. nec̄ calida aduſtio agrit ꝟtutē calidā sicut calx. Ista enī fuit apis in q; nō fuit acuitas. cū ḡ adurunt ꝓueniē i acuitatē. ¶ Medꝰ ꝟo ꝓp vnū quoq; accidentiū adurit: aut vt frāgat de eius acuitate aut vt agrat acuitatē. aut subtiliet subtilitia ei⁹ spissa. aut ꝓparet ad ꝓtredū: aut vt destruat malitia q; ē in ei⁹ subſtāa. ¶ Exēplū ꝓmi est arrimēta ꝛ colcotar. Exēplū ſcōi ē calx. Exēplū tertij ē cāer ꝛ cornu cerui. quō aduritur. Exēplū qrti ē sericū. nā ipꝫ admiſtrat in ꝓfoꝛdo coꝛ. ꝛ si admiſtret: cāū ē ēt ꝓueniēt⁹ ḡ si admiſtret aduſtiū. ꝫ qm̄ icūs nō segt mioratione ꝓtii sufficiēter mixti cū labore aduriē. Exēplū qnt ē aduſtio ſcoꝛpiōis in ītēōz admiſtratiōis ei⁹ ad lapidē. ¶ Ablutiōis āt iudicia sūt: qm̄ rēouer ab oī medicia illud qō ei ꝓmixtum est de subſtātia acuta subtili. ꝛ sedat illō in ea ꝛ tēpat ipaz. Et fit ex eis qs ifridat post calitatē supfluā. Et ꝓp ꝫ abluto ab oī medicia terrea remouet ignitatē quā ab aduſtiōe acq̄siuit ſic calx ablota. remāet. u. tpata ꝛ auferē eius adu

stio. Et sunt ex eis in qb⁹ nō est interio eius in ſtratiōe nisi. imo interio eius est politas minoraꝫ di ptes eaꝝ. ita vt ad vltimū finē ꝓueniāt: sicut abluto thutie i aq̄. ¶ Et ex eis sūt q; abluūt vt remoueat ab eis ꝟtus q; nō placet: ſic sūmū stagnū in abludo lapidē armenū ꝛ azuli: ita vt se pet̄ ab eis ꝟtus nauseatiua. ¶ Cōgelationis āt iudicia sunt. qm̄ in oī medicia ꝛgelata ꝟt⁹ subtilis destruit ꝛ adꝺit frigus: ſic est frē subſtantie. ¶ Tincturatis ꝟo iudicia sūt qm̄ nec aliqn̄ acq̄rit ꝓ vicinitatē q̄litates exteneas. ita vt resoluant eaꝝ opōes. Nā multe medeciaꝫ frā tū fiūt calē in ꝓtrādo ꝓpea q; acq̄rit ex vicinitate asse fetide ꝛ eufo: bij ꝛ castorei ꝛ muſci q̄litatē calaꝫ. ¶ Et ꝓpter medeciaꝫ calaꝫ fcē sūt frē ipsiōis: ꝓpea qz adepte sunt ex vicinitate cā foꝛe ꝛ scandali q̄litatē frāꝫ. q; ꝫ scias ꝙ de eē mediciaꝫ: ꝛ aliēa gña diūsa ḡrādā a vicinitate aliaꝫ. ¶ Iudicia ꝟo ꝓmixtiōis sūt qm̄ medicinaꝫ opatiōes: qūq; nūt fortes ꝓp mixtiōz ꝛ qūq; destruūt ipsaꝫ opatiōes pp admixtionē: ꝛ qūz rectificāt ꝛ rēonet ipsoꝫ malitia. ¶ Exē plū ꝓmi est: qm̄ qdā medicie sūt in qb⁹ ē ꝟtus solutiua: ꝫ m idigēt ꝟtute adiuuatiua: cū in ipsaꝫ nā nō sit aduroꝝ fortē. Cū ḡ eis aduroꝝ associaꝫ opanſ. fortiter sicut turbith. inest. n. ꝟtus soluti ua: ꝫ ipsa est debilis ḡre resoluatē nō ꝓt. Eligat ḡ qd ꝓpōs ē ex subtili fiare. Cū ḡ ei associaꝫ. 33. solnit cū aduroꝝ sue acuitatis humorē vīcos ꝫ ꝓm virtutē: ꝛ fit velocioꝝ eius solutio. ꝛ silr epithimū tarde soluiōis ē. cū ḡ assiciaꝫ ei pip ꝛ medicie subtiles soluūt velociter: qm̄ ipse adiuuāt ipsuz in soluēdo: ꝛ silr in rubarbaro est ꝟtus ꝛtiōis fortis: ꝫ tñ cū ea est ꝟtus aptiua minuēs eī⁹ ꝓpōnē. Si ḡ ꝓmiscetur cū boloarmeno. aut cū acacia ꝟhit vehemēter. ¶ Et qñz ꝓmiscent vt penetrare faciāt ꝛ repellāt ſic croc⁹ ꝓmiscet cū rosa ꝛ cāfora ꝛ coralloꝝ: vt faciat ea penetrare ad coꝝ. ¶ Et qñz ꝓmiscēt eas ꝓp ꝛriū illū ſic sene ꝛ raphāi ꝓmiscet cū subtiliatuis ꝛ penetratuis vt retineat ea i eſe tāto spacio quo ꝓpleat in ipso opō q; itēdit: qm̄ ipse cū i epate subtilitate sua penetrāt ꝓtrāleūt velociter ante ꝓplemētū opōis: semē ḡ raphāi ꝓuenit ad vomitū: ḡre figit ad illud qō ad venas mouet ꝓ ꝛriū. ¶ Ille āt q; destruūt ꝓp cōmixtionē sunt sicut si sint due medicie vnā efficientes opatoꝝ: ꝫ duab⁹ potentijs ꝛrijs: aut. qñ ꝛrijs. tūc qñ aggregāt si ꝛtigat ꝙ vna eaꝝ ancedat ad opatoꝝ suā efficiet opatoꝝ. ꝛ si ñ ancedit vna earum ad aliam. ꝓhibet se. sicut viola. ꝛ. n. solnit leniendo. mirabolani soluunt exprimendo ꝛ insiſtando'. Cum ergo superueniunt materiei amborum operationes destruūtur vel destruit se: si mirabolani antecedūt: deinde superueniāt viola non inest alicui ipsoꝝ operatio. Et si antecedat viola ꝛ leniat. deinde superueniāt mirabolani ꝛ exprimāt. erit operatio ſoꝛ

Digitized by Google

tior. ¶ Tertij vero excipiuntur aloes et bdellium et dragagantū. Aloes.n. solvit et mundat intestina: si tū excoriat et apit venarum officia. Cum ergo associatur ei dragagantū et bdellium conglutinat dragagantum qđ abrasit aloe et cōfortat bdellium venarū officia et est incolume. Usu vero sunt canones et excepta iuuāria ad cognoscēdas nās medicinaꝝ et eaꝝ administrationem. ¶ De collectione medicinarum et ipsarum conseruatione. Cap. vj.

Medicinarum alie sunt de plantis: alie de mineris alie de animalibus. ¶ Eaꝝ vero que sunt de mineris meliores sunt q̄ sunt de mineris ꝗbus cognoscuntur sicut calcadis cubrusi. et instrumentū carmeni. deinde sunt mundande permixtiōe extranea. imo sit illud qđ collectū est in ipsa puraſuba ꝺ suo grāe nō fractū in suo colore et gustu q̄ sunt ei proprie. ¶ Eaꝝ vero que sunt de plātis alie sunt folia. alie semina. alie radices. alie ꝛge. alie flores. alie fructus. alie gūme. alie tota plāta: fiunt est. ¶ Folia aūt colligere oꝑ postq̄ integre incipiunt habere quātitatē quā debent et remanent ꝑm suam formā anteq̄ ipsoꝝ color alteret et frāgatur. nedū ꝙ cadant et arrua sint. Sed semina sunt colligenda postq̄ ipsoꝝ terminus figitur et exiccat ab eis cruditas et aquositas. ¶ Et radices sumēde sūt cū casus foliorū tps ē. ¶ Flores vero colligere oꝑ post apertionem integrā ante extenuationē et casus. ¶ Sed virge, sunt colligende cum tā ad integritatē pervenerint et non inceperint extenuari et ꝛbi. ¶ Et fructus qdem sunt colligendi postq̄ finit complementum eorum et anteq̄ sint ꝓparati ad cadendum. ¶ Illud vero qđ sumitur totum: oportet vt sumatur ꝑm vigorez suū et cū ipsius semina terminum suum sunt consecuta. et quotiensc̄ꝫ radices fuerint nunus cōtracte et virge minus extenuate. et semina pigmora et plus plena. et fructus solidiores et pōderosiores: erūt meliores. et non excusat magnitudo cum extenuatione et arefactione: si ſi est cum pōdere est valde melior. ¶ Ille ꝓterea que in claro aere colliguntur sunt meliores collectis in dispōne hūiditatis aeris et vicinitatis tēporis pluuie. ¶ Silvestres quoq̄ oēs domesticis sunt fortiores et minoris q̄ntitatis ꝑm plm. et de silvestribus mōtane sunt fortiores. ¶ Et ille quaꝝ collectionis loca sunt ventosa sublimia sunt fortiores alijs. et ille hore collectōis: q̄ꝝ pluuia ñ defuit sūt fortiores eisqb⁹ defuit pluuia i tpe qđ̄buit. et totū hoc ꝑs plż. q̄ūcūqꝫ fuerit eaꝝ color magis intenſ⁹ et sapor magis apparens et odor fortior erunt fortiores in gñe suo. ¶ Amplius herbe debilitātur post duos aut tres annos. nisi medicine numerate que excipiuntur sicut duo ellebora ipsi. n. ambo longiori tempore permanēt. ¶ Sūme vero colligende sunt post ꝙgelationē et post exiccationē ꝓparatoꝝ pulverizationi. et ꝛtus plurimaꝝ eaꝝ non remanet post tres annos et ꝓprie cuiusq̄ virtūtis fortior cuiuscūqꝫ ordinis spacū durationis ꝓlongat ꝑm ipsaꝝ bonitatē. Cū ār recens fuerit deficit fortis ꝓcul dubio stat duplū veteris debilis loco eius in oi re. Illas vo que sūt ex aialibus assumere oꝛ ex aialibus vivētibus tpe veris et eligant aialia saniora corpa hūana et integriora mēbra et oꝛ vt quicqd de eis tollitur tollat cū decollata sūt. et caueat ne illd qđ assūmūt sit ex aialibus mortuis ab egritudib⁹ eis accidētibus. ¶ Usi ergo sūt canones vtles quos apud medicū ꝓparatos esse oꝑ in esse medicinaꝝ singularū. ¶ Nūc vo in ſcdo tractatu incipere volo. ¶ Loq̄mur ergo de naturis medicinaꝝ singularū a nobis cognitaꝝ: et eaꝝ quaꝝ cognitio nobis possibilis erit ꝓfec̄mur eaꝝ ipressiones attendendo signa in eis da. et diuturnemus narrare medicinas de qbus nihil noſanimus nisi noſa tantum et ordinabimus arcolas ꝓdictas cū ſuis coloribus. Et significabimus in ꝓmis numer egritudinum cuiuscūqꝫ tabule et ꝑm tictura cuiuscūqꝫ egritudinis cum voluntate dei excelsi et bonitate ipsi⁹ auxilij. ¶ Tractatus secundus. libri secundi: verba principia. Aboali.

An: significaturus in tractatu ꝓmo ordinē arcolaꝝ: quas ordinauimus. Et nos ēt volumus hic afferre illud qđ significant res cadentes in oi arcola et tincturas que sunt ex ꝓprie. Arcolaꝝ ār trium primaꝝ res appentes sunt. In illis vo que sunt post eas. scilicet indigent distinctione capitoꝝ et tincturaꝝ: nō existimes nos voluisse studere i inuestigatione nūeri eius qđ numerauimus. nos.n. nō fecimus illud: si attulimus qđ inuenimus in capitulis medicinarū singularū: quas narrabimus de ornamentis et iudicijs sibi ꝓprijs. ¶ Et arcola prima horum sūme qua ingrediuntur tincture est arcola operationum et ꝓpriarum.

Abulis spissa viscosa exiccativa: subtiliativa ispissativa: conglutinativa: exasperativa: inuiscativa. et resolutiva abstersiva: applanativa: apitiva orificioꝝ venaꝝ: laxū faciēs: incisiva: diſrūpens vē tositates: attractiva: mordicativa: repercussiva: mūdificativa: sedativa doloꝝ. et est ꝓhibēs effusionē māeꝝ: rubificativa: ꝓnutritū faciens: ulcerativa: corosiva: adustiva: rectificativa putrediſ: putrefactiva: cauterizativa: roborativa: digestiva: crudū faciēs: stupefactiva: opilativa laxi et rari: istrictiva: lenativa: lubrificativa: expulsiva: ꝓtractiva: extinctiva: clarificativa sanguis sudoris ꝓuocativa: retentiva sanguis: retentiva sudoris laudabilis ꝙmū. vituperabilis ꝙmū

Digitized by Google

expulsiua:nocumẽti cibi vel mẽbroꝝ multi nutrimẽti:pauci nutriũti ꝓfortãs mẽbra.ꝓfortãꝫ vlcera mali hũoꝛis:puerũt ad malũ vel oẽm hũoꝛẽ:ꝓfert egritudiꝫ melie gñat meliaꝫ generat colam citrinã gñat ffa expellit nocumẽti ffatis:ꝓfert semiꝫ opões exĩce:o põ eã i aere: facit penetrare solutiua. ℂ Areola dcoꝛatõis.

Ondat:purdat:remouet saḣafat:ꝓfert
m mo:phee ꝛ soꝛdibus: ꝛ albaras:facit ꝓ uenire albaras:ipetigini pãno lẽtuginibus:facit euenire pãnũ ꝛ lẽtugines vestigijs vlcerũ vestigijs variolaꝝ fissuris labij fissuris faciei ꝛcapilloꝝ rubificat coloꝛẽ ꝓfert fissuris pedũ. Eradicat barulos verrucas:odoꝛi ascellaꝝ ꝛ coꝛpis:lepꝛe:facit posside lepꝛã exhit furculos ꝛ sagittas ꝛ spinas:abluit dentes:eradicat dẽtes ꝛ odoꝛi nariũ feꝛoꝛis facit possidẽ feꝛoꝛẽ anhelitus:ipiguauua facit macresce pediculꝫ fac̃ pediculos:ꝓfert panaritio:dẽtiꝫ maturis vel muris vngubus toꝛus vngubus coꝛrosis punctis albus in eis custodit mãmillã ꝛ testiculuꝫ. facit bonũ coloꝛẽ.anhelitũ efficit bonũ.denigrat capillos.dealbat capillos.plongat magnificat rubificat confoꝛtat incrispat applanat findit.phibet fistulã.tyrie alopitie.ꝓstractioni phibet calui:tiũ:facit caluitiũ: abradit facit nasci capillos. ℂ Areola apanũ ꝛ boꝛboꝛ.

Postẽatiꝫ calis:apanbus fris:apa-
a nbus ĩrinsecis flõni ꝛ apanbus fluxuꝫ inflationi cancro apanbus ouris scroꝛfulis assidh.adubeleti iteriobus heꝛisipille: foꝛmice eẽ re.desudatiõibus.veficis.igni ꝑsico pustule ãbulatiue.apanbus vlcerosis.alaseph. boꝛboꝛlacteo apanbꝫ neruoꝝ apanbus lacertoꝝ apanbus q̃ sunt sub auribus apanbꝫ sub ascellis.ramici aquose:ramici ex intestis:ramici ventose:apanbus epis:apanbus splenis. apanbus stõi:apanbus ỽteri:apanbus mfucis:apanbus vesice.apanbus mamillaꝝ.apanbus testiculoꝝ:apanbꝫ renũ.apanbus sicteris gñat apata calida.gñat apata fluxa.gñat apata dura gñat cancꝝ. ℂ Areola vulneꝝ ꝛ vlceriũ.

Ceribus ãbulatinis.vlceribus mali-
v gnis:vlceribus verustis.vlceribus soꝛdidis soꝛdidat vlcera fistulis cõfert colubꝛese:ꝓsolidat gñat carnẽ:desiruit carnẽ augmẽtatã:sigillat ꝓfert scabiei ꝛ puꝛitui.scabiei vlceroſe:scabiei melice:adustiõi ignis.estiomeno.vlceribus lacteis.pustulis oꝛis putrefactioni mẽbroꝝ.igni ꝑsico.ossibus infixis:lẽit escaras:in mẽbris. ℂ Areola unctiõꝝ unctuaꝝ.

Oloꝛi unctuaꝝ:duritie lacertoꝝ al-
d fase alheil: ꝓꝛsiõi.pruſtõi laxitati doloꝛ neruoꝝ duritiei unctuaꝝ.Egritudini unctuaꝝ frẽ:deficcat neruos:ꝓfortat neruos: ãpanꝫ neruoꝝ:coꝛrosioni neruoꝝ:vlceribus neruoꝝ:nocet neruis doloꝛibus doꝛsi:scatice casui percussioni spasmo terano alcuzes paralysi tremoꝛi dislocationi ramicibus:ruptuꝛiꝫ doloꝛi dislocatiõis:doloꝛi pedis:podagre facẽ egdi coꝛticis ossiũ. ℂ Areola mẽbroꝝ capitiꝫ.

Oda cale:soda frẽ:emigraneę:ga-
s lee:nocet cerebꝛo debili:facit sodaꝫ confoꝛtat caput.augmentũ facit in cerebꝛo:purgat cerebꝛuꝫ resoluit vẽ tositates in capite:aperit opilatiões cerebꝛi:toꝛture:apoplexie grauat caput facit subeth facit somnum:facit scotomiam tardat ebꝛietatẽ cõfert vertigini ꝛ scotomie cõfert subeth confert melie ꝛ umoꝛi.confert mãe confert epilepsie: mouet epilepsiam:umoꝛi puerοꝝ in somno ꝛ alioꝛuꝫ:ꝓfert tremoꝛi:ꝓfert frenesi cale subeth asaḣari.ꝓgelatõi.ꝓfoꝛtat ꝓseruatõꝫ fac̃ possidẽ obliuiõꝫ ꝓfert ebꝛietati.phibet ebꝛietatẽ:ꝓfert doloꝛi auris.confert somnũi ꝛ tinitui:cõfert surditati foꝛti ꝛ debili:ꝓfert catarro ꝛ coꝛrize confert fluxui san.ex naribus facit fluere sanguinem ex naribus:facit sternutare remouet sternutatõꝫ:ꝓfert bothoꝛoꝛiꝫ ꝛ cola.ꝓfert egritudiꝫ oꝛiꝫ ꝓfert fluxui saliue.ꝓfoꝛtat dẽtes.ꝓfert doloꝛi dentiũ.facilem efficit eradicatiõẽ dentium.confert natiuitati dentium infantum.facit cadere dentes.confert stupoꝛi.confert apostemanbus lingue.confert ranule.confert vlceribus gingiuarum ꝓfert gingiuis sanguineis: ꝓfert furfuribus. ℂ Areola mẽbroꝝ oculi.

Bthalmia calida.obthalmia vetu-
o sta.sebel: vlcera : lappitudini albe. altarfati: vestigia.rurida : varietati: albugini. Exiture grossitudini coꝛnee:lachꝛymis:attrahit lachꝛymas: confoꝛtat visum pꝛohibet catarrum.aperuiõi.confricti ni aque:fistule:vngule lippitudini : conseruat sani: arem oculi.scabiei ꝛ puꝛitui.filac.pilis i pedi enubus.almusaraꝫ.vlceribus oculi.

ℂ Areola membroꝝ pectoꝛis ꝛ anhelitus.

Onfoꝛtat membra anhelitus nocet
c mẽbris anhelitus. cõfert apostemabus vtrarũqꝫ amigdalarum ꝛ vule:sinãue:ꝛ squinantie:sanguisuge impedimentis anhelitus:asmati dilatationi anhelitus:asperitati pectoꝛis:destructioni vocis:clarificat vocem:facit bonam vocem tussi: tussi sicce:tussi antique:pleuresi : peripleumonie:saniei sputo saniei: ethice mundificat vlcera velaminis:sputo sanguinis: doloꝛi lateris: sanguini congelato in pulmone:confoꝛtat coꝛrectificat intellectum.malitie cõplexionis coꝛdis calide.malitie complexionis coꝛdis frigide:sincopi tremoꝛi coꝛdis frigido:tremoꝛi coꝛdis calido apanbꝫ mãmille:facit abũdare lac.

ℂ Areola membroꝝ nutrimẽti.

Onfoꝛtat stõm:debilitat stomacum
c digerit malam efficit digonem:disrumpit desiderũ deijcit desideriuꝫ. desiderio coꝛrupto:mala stõ:cõfert

Digitized by Google

singultui: nauseę: facit nauseā: facit an gustiam eructuationi: facit eructuare: mollificat stōm aperit opilatiões epatis ꝛ stōi: ꝓparat stōm: mouet stōm: lubricat ati stōi: cancro in stō: facit situm sedat sitim inflat stōm: sedat inflatiões stōi: confert dolori stōi apati stōi: confortat ep nocet epati: siccitati epatis. dolori epatis opilationi epatis: facit epar: possidere opilationem: apati epatis calo apati epatis frō: durities epatis: indurat epar debilitat epar icteritie citrine: icteritie nigre facit possidere icteritiam: hydropisi ascitu hydropisi hipo sarce hydropisi tympanii: facit possidere hydropisim dolori splēis apostemati splenis inflationi splenis.

¶ Areola membrorum expulsionis.

s Soluit coleras: soluit humiditatem ꝛ humores grossos: soluit meliam: soluit aquositatē: soluit ventositatez soluit sanguinē stringit: ꝓfert solōni fluxui sanguis cum egōne: facit excoriationē. colerice passioni: facit possidere colericā passionē: lubricitati viscerū tarditatē in intestinis: diffinterie ꝛ ulceribus intestinorum pūgitiuo dolori: facit pūgitiuū doloꝛē: tenasmon colice frē colice calide colice ventose colice apose apati i testinoꝝ deos ꝓmptibus doloribus viscerū fetori stercoris: facit fetere sterc⁹. ꝓuocat urinā. ꝓuocat mēstrua: ꝓuocat uirūgs rerētōi urie ardori urie distillatōi urie. lētati urie. mictui sāguis mictui puris. ꝓfortat renes. nocet rēb⁹ diabeti lapidi renū lapidi uesice: apati uesice: apati renū dolori renū: ulceribus renū: ulceribus uesice scabiei uesice ꝛ pruritui ei⁹: dolori uesice mollificationi uesice ꝓfortat uesicā nocet uesice: dolori matricis: retinet fluxum matricis: mundificat matricem: retinet mēstrua confert apatibus matricis duritiei matricis coartationi oris matricis: ꝓfocationi orificij matricis: calefacit matricem: constringit matricem: ꝓfert ventositatibus matricis. ulceribus matricis eminentie matricis: ꝓhibet impregnationem facit hereditare sterilitatē: ꝓfortat embryonē: educit fetum: ꝛ deijcit ipm: ꝛ interficit eum: inuat ad impgnandū facit egredi secūdinā: facilem efficit partū: mūdificat parturientē. ꝓuocat mēstrua retinet menstrua: incitat appetitum coeūdi: multiplicat sperma: minorat sperma: minorat pollutionem. pollutioni plurime multiplicat pollutionem: erigit confert satyri. si apostematibus veretri egressioni ani: ꝓfortat anū confert apostematibus ani: ulceri⁹ ani ragadijs ani fluxui sanguinis ani mollificatōi ani emoroydibus ani. ¶ Areola febrium.

f Febribus calidis: febribus antiquis tpalibus fris: febribus pmixtis: tertiane causonidi sinocho: q̄rtane: q̄tidiane: pestilentiali: ethice febribus ephimeris: febri dicti opilatiue: febri dicti laboriose: febri dicti apose: febri ānq̄: medie tuē: ꝓ nutrte tēoꝛi febri sincopi. ¶ Areola venēoꝛ.

t Yriaca: bezaar interficit venenosa: expellit venenosa: venenū: medicia pniciosa: napello extremitati caudecerui: felli: vipere iusquamo nigro opio. beriz lithargirio fungis cātaridibus strāgulatori leopardi: ꝛ adhīb lepoꝛi marino interficit mures: morsui serpentis. vipere scorpionis rutele aranee altarantati: interfectoꝛi vulturis: morsui canis morsui hominis. cāi rabiosi. dracontī marino. danule mugali. sagittis venificatis alpheicī sagitte armene. felli leopardi.

¶ De anso. Cap. i.

a Ansum qd est. Est semē feniculi romani ꝛ est minoꝛ acutatis q̄ nabathi: ꝛ in ipso est dulcedo ꝛ ē acutus q̄ nubathi. Electio.) Romanum ponderosus est. Natura.) Inqt Gal. calē in scdo siccū in tertio. dixit Bla. est utrūq; i tertio. Operationes ꝛ proprietates.) Est apertiuū cū stipticitate pauca ꝛ est sedatiuū. doloꝛ ꝛ resolutiuū ventositatū. ꝛ ppue si assēt. ꝛ ipso gdez est acritas q̄ medicinis adurēdis fit vicinū. Ulnera ꝛ ulcera.) Cōfert inflationi faciei ꝛ apatibus extremitatū. Membra capitis.) Si ex eo fiat euaporatio. ꝛ naribus vapoꝛ eius attrahat sedat soda ꝛ ꝛ inginē. ꝛ si teratur ꝛ misceat cū oleo roſ. ꝛ distillet i aure sanat qđ accit in interioꝛi pte ei⁹: ꝛ soda a cōpressione aut percussiōe ꝛ doloꝛes ēt eius. Egritudines oculi.) Cōfert febri antiq̄. Mēbra anhelitus ꝛ pectoris.) Ꝓuocat lac. Mēbra nutrimēti.) Abscindit situm facta ex hūiditatibus bauracbijs. ꝛ confert opilatiōi epatis ꝛ splenis gñate ex hūiditatibus. Mēbra expulsiōis.) Ꝓuocat urinā ꝛ mēstrua ꝛ mūdat mrice a fluxu hūiditatū albaꝛ ꝛ mortuū⁹ nocium⁹ coitus. ꝛ q̄ꝫ ꝛrigit vētrē. ꝛ iuuat ipꝫ ad ūlud ei⁹. ꝓuocatio: ꝛ apit opilationes renum ꝛ vesice ꝛ matricis. Febres.) Cōfert feb. antique. Uenena.) Expellit nocumentuꝫ venenoꝛ. ꝛ venenosoꝛ. Permutatio.) Loco eius carui q̄ꝫ est ipsum. ¶ De absinthio Cap. ij.

a Absinthiū qd est. Est herba silis folij origani. Et in ipso est amaritudo ꝛ stipticitas ꝛ acritas. Inqt hunain.) Absinthū est plurium spēꝛ. Ex eo n. est coꝛascenū. ꝛ ex eo est oriētale ꝛ allarus de monte lulzeni ꝛ susin ꝛ nabathi. ꝛ tarsene. ¶ Et dixerūt alij antiquoꝛ spēs eius quinq; fūt tarsene ꝛ susin. ꝛ nabati. ꝛ coꝛascenī. ꝛ romanū. ¶ Et in nabathi quidem est bonus odoꝛ. ꝛ ad ulumū in ipso ē substātia terrea q̄ ꝫhꝛ. ꝛ subtilis subtilis qua soluit ꝛ aperit ꝛ est etiā ex spēbus sceha. ꝛ ꝓpter hoc vocauerunt ipsum quidem sapientes sceha romanuꝫ ꝛ eius succus est foꝛtuoꝛ folijs ipsius. ꝛ ipsum est in comparatione

Digitized by Google

ſucci prasij. Electio.) Quod ex eo eſt melius eſt ſuſin τ tarſenſe. τ ē mirabilis coloris τ odoris aloes cū ꝓteritur. τ qō ex ipſo eſt recens τ ſilueſtre. Rectificatio potionis fit cuꝫ coꝛaſcentia. ʒ.iij. Natura.) Eſt calidū in primo: ſiccum in ſcōo. τ eius ſuccus eſt calidior: τ dicunt quidam: eſt ſiccum in tertio τ eſt quaſi ventus.

Operationes τ ꝓprietates.) Eſt aperitiuū τ ſtipticū τ eius ſtipticitaſ eſt fortior ipſius amaritudine: ſed nabathicū ē fortioris ſtipticitatis τ minoris caliditatis. quapꝛopter non ſoluit flegma etiā ex ſtomaco: neqꝫ per ipſum fit tota mentium in hoc: τ eius operatio in flegmate τ melia: τ in ipſo ēt eſt reſolutio. τ ex ꝓprietatibus eius eſt vt ꝓhibeat pannos a tineis τ coꝛruptione vermiū: τ ꝓhibet enclauſtrū ab alteratione τ charitas a coꝛroſione. In decoctione.) Facit bonū colorē. Confert tyrie τ alopine: τ remouet veſtigia ſub oculo τ in alijs locis. τ ꝓfert groſſitiei palpebraꝝ. Vulnera τ vlcera.) Confert duritijs intrinſecis in emplo poſiti aut bibiti. Egritudines mēbꝛoꝝ capitis.) Exiccat caput: τ ipſius ſuccus facit ſodā. τ euſtimo ꝙ illud eſt pp ſuū nocumentum qō in ſtomaco facit. τ vapoꝛ decoctionis eius ꝓfert doloꝛi auris. Et qū bibit ante vinū ꝓfert ebrietati: τ qū ex eo fit emplm interius in palato ꝓfert ꝓfocationi intrinſece: τ ꝓfert apatibus que ſunt poſt ambas aures. τ ꝓfert doloꝛi auris τ fluxui hūiditatū. τ ꝓfert apoplexie bibitū cū melle. Egritudines oculi.) Confert obthalmie antique τ ꝓprie anabathicuꝫ cū ex eo fit emplaſtrum ſub oculo τ panno. Et ſi ex eo fiat emplm cū careno ſēdat pulſationeꝫ oculi τ apata eiꝰ: τ ꝓfert pcuſſioni in eo. Egritudines membꝛoꝝ anhelitus τ pectoris.) Suꝛpus eius: ꝓfert tetano qui eſt ſub hypocūdrijs Egritudines mēbꝛoꝝ nutrimenti.) Reducit appetitū. τ eſt medicina mirabilis ad illud cuꝫ bibit decoctionis eius aut ſucci ipſius decem diebus. ſ. quaqꝫ die tres anulaſat. τ ſyrupꝰ eius ꝓfortat ſtomacū τ afficit ꝙperationes altas. τ ꝓfert ictericie τ ꝓprie ſi bibant ſucci eius decē diebus. ſ. quaqꝫ die tres. ʒ. τ ꝓfert hydropiſi. τ ſimiliter emplaſtrum factū ex eo cū ficubus τ nuꝛo τ farina lolij. τ eſt emplaſtrum ſplenis etiā: τ qñqꝫ fit emplaſtrū ambabus ex eo cū ficubus τ farina lolij: τ nuꝛo: τ interficit ꝝmes ꝓprie cū decoquit cū lenibus aut ꝛizi τ comeditur. Succus eius eſt malus ſtomaco: τ ſemina eius etiā nocumentū faciunt oꝛi ſtomaci ꝓprie pp eius ſalſedinē puer nabathi. τ qñ permiſcet cū ſpica vule eſt doloꝛoſi: τ ſi emplaſtrū fiat ex eo epati τ ſtomaco τ illijs ꝓfert doloꝛib⁹ eoꝝ. Epati qō τ illis cū oleo ō alcāna fcō cerato τ ſtomaco quidē cū oleo roſ. aut pmixtū cū roſis: τ ꝓfert duritijs ipſoꝝ. Egritudines mēbꝛoꝝ expulſionis.) Eſt puocatiuū vrine τ mēſtruoꝝ fortiter. etiā ſuppoſitū cū hydromel. τ ſoluit colerā. τ neqꝫ per ipſum fit tuuamen in flegmate: nec etiā in illo qō eſt ſtans in interſtinis. Sit quoqꝫ potio eius infuſi aut decocti a quiqꝫ. ʒ. vſqꝫ ad ſeptē. τ puluris eius abvna ʒ. vſqꝫ ad. ʒ. ſ. Et potus ſyrupi eius etiā ꝓfert emoꝛroydibus τ ragadijs in ano: τ qñ coquit ſolū aut cū ꝛizi: τ bibit cū pelle inficit ꝝmes cū ſolutione ventris leui. τ ſimiliter qñ coquit cū lenibus. τ eius quidē ſyrupus ꝓfert oībus illis: τ mundificat venas ab humoꝛe colerico τ aquoſo: τ puocat ipſum. Febres.) Cōfert antique τ ꝓprie eius ſuccus: ſicut ſuccus euꝓatoꝛij. Venena.) Confert moꝛſui draconis marini τ ſcoꝛpionis τ moꝛſui mugali: τ iuſquiamo cū vino τ ſuffocationi fungoꝝ: τ ꝓpꝛie cū bibit cū aceto τ eius oleū ꝓfert cimicibus τ cū infundit ꝓprie in aqua enclauſtri nō coꝛrodunt mures libꝝ. Permutatio.) Loco eius ponitur pollium: aut ſceba armenum τ uꝛ ꝓfortando ſtōm ex aſſaro Cetum ipſum eſt cum medio pondere mirabolanoꝝ.

De acaria. Cap.iij.

a Caria quid eſt. Eſt ſuccus alcharuſti vel eletarthi exiccatus: deinde in troſciſcos mutatus. τ in ipſa eſt moꝛdicatio que ablutione remouet. qñ eſt compoſita ex ſuba terra ſtiptica: τ ex ſuba ſub uli ex qua eſt eius moꝛdicatio que deſtruit ablutione: τ pp ſuā acuitatē moꝛdicat et infrāt. Electio.) Melio: ex ea eſt q̄ eſt melioris odoris: viridis: declinās ad nigredinē ponderoſioꝛ durioꝛ. Mā.) Que ex ea ablata eſt: frā eſt τ deſiccata in ſcōo. τ nō ablata frā ēi ꝑmo. τ eius ſiccitas eſt in termino ſecundi. Qpationes τ ꝓprietates.) Eſt ſtiptica, ꝓhibens ſanguinis. In decoctione.) Denigrat capillos τ coloꝛē efficit nigrū bonū τ ꝓfert huſuris accūibus ex frigoꝛe. Apata τ bothoꝛ.) Confert oībus que diximus in myrto: τ ꝓfert panaritio τ cū albumine ouiꝝ ꝓfert aduſtioni ignis τ apatibus calidis. Infra inuncturaruꝫ.) Pꝛohibet mollificationē inuncturaꝝ. Egritudines capitis.) Confert vlceribus oꝛis. Egritudines mēbꝛoꝝ oculi.) Cōfoꝛtat viſuꝫ τ ſubtiliat ipſum: τ non eſt ꝓueniens oculo ex ea niſi albaſſari τ ſedat obthalmiā τ rubedines q̄ accīt in eis. τ ingredit in medicinis vngule. Egritudines mēbꝛoꝝ expulſionis.) Conſtringit nām bibita τ dyſenteriā τ ꝓ emplaſtro poſita. Et ꝓfert diſſinteriē τ ſoloni ſanguinee τ abſcindit fluxū matricis. τ remouet eminentiā ani. τ eminentiam matricis. τ confert molliſicationibus ambꝝoꝝ.

De aſſaro. Cap.iiij.

e Aſarum qd eſt. Eſt herba hñs folia τ ſcia plurimaꝝ radicū cuius nodus eſt toꝛtus: τ ſimulant piperi bōi odoꝛis

Digitized by Google

odoris mordicantis linguã. ⁊ hȝ florẽ inter folia apud radicẽ suã cuius color est purpureus silis flori ung̃ami: ⁊ radix q̃dem ipsius ẽ magis iuuans q̃ aliqd qđ sit in ipso ⁊ eius virtus est virtus acori aut est eo fortior. Electo.) Ex eo melius est qđ est subtilis fortis odoris.

Hã.) Calidũ est ⁊ siccum in tertio ⁊ dr̃ q̃ eius siccitas est maior ipsius calitate. Opones ⁊ ꝓpractates.) Aperit ⁊ sedat dolores intrinsecos ocis: ⁊ ꝓpte eius infusio quã dicturi sumus i caplo hydropisis. ⁊ subtiliat ⁊ resoluit ⁊ calefacit mẽbra frã ⁊ abstergit. Instilla iuncturaz.) Confert sciatice ⁊ dolori anchaz antiq̃: ⁊ ꝓpte eius infusio pdcã in caplo hydropisis. Egrum dines oculi.) Confert grossitudini cornee. Et ꝓpte eius infusio pdicta in caplo hydropisis. Membra nutrimenti.) Confert opilõi epis ⁊ durities ipsius ⁊ ꝓferunt ictericie ⁊ hydropisi infusionis eius tres aureos. in. xij. cotilis musti q̃ post duos mẽses colet ⁊ iuuamentũ in febribus est maius ⁊ ꝓfert durities splenis valde. Membra expulsionis.) Prouocat urinã ⁊ con fortat vesicã ⁊ renes: ⁊ tollit sicut ellebores albus in purgatione ventris ⁊ eius qdem pondo sit septem aut nouem aureorum cũ aq̃ mellis: ⁊ in spermate aug̃m efficit. Permutatio.) Loco ipsius ponitur pondus ipsius ⁊ mediũ acori. ⁊ sexta ponderis eius amomi.

¶ De abyeel. Cap. v.

Abyeel qd est. Est fructus iuniperi silis zarur sed mi est vehemẽtius niger. ⁊ est boni odoris ⁊ acuti. Arboris ℞o cuius due sunt spẽs. vna spẽs cuius folia sunt sicut folia cupressi. multas hñs spinas. q̃ dilarat ⁊ nó elongat. ⁊ alia est cuius folia sunt sicut tamarisci. ⁊ sapor eius ẽ sicut cupressi: sed est siccior ⁊ minus calẽ ⁊ cũ ꝺ ea assumitur duplũ ciamomi ponit loco ei⁹. Hã.) Dixerunt qdam q̃ est calidus ⁊ siccus i 3ª.

Opones ⁊ ꝓpractates.) Vehemẽtis est resolutionis ⁊ inest ei deseccatio cũ mordicatiõe. ⁊ in ipso est stipticitas leuis. ⁊ ponat i oleis calefactiuis: ⁊ in oleis aromaticis. Et plm ponit i oleo qđ fit exp̃mẽdo. In vulneribus ⁊ vlcerib⁹.) Confert a pulueriçato in herpete estiomeno ⁊ vlceribus putridis cũ melle ⁊ ꝓhibet ambulationẽ ambulature ⁊ vlcera denigrata: ⁊ q̃dã fit ex eo emplm: q̃re nó ꝓsolidat pp̃ sui mordicationẽ: ⁊ pp vehemẽtiã calitatis ⁊ siccitatis sue: timo exiccat. Egrum dies mẽbro⁹ capitis.) (Cũ bullit nux abyeel i oleo sisamino i cochliari ferreo donec nux nigra fiat ⁊ distillat in aurẽ ꝓfert surditati valde. Membra expulsionis.) Prouocat urinã ⁊ mẽstrua: ⁊ ejicit fetũ ⁊ educit sanguinẽ. Permutatio.) Loco ei⁹ ponit cassia lignea: ⁊ dr̃ q̃ pondus eius. ȝ nuce cupressi. Et dr̃ q̃ pondus eius de foliis cupressi.

¶ De adruma. Cap. vi.

Bruna. Hã.) Est calidũ ⁊ siccum in tertio. Secundo.) Confert alopẽ ne truñ cũ acero. Instilla iuncturaz.) Cunis eius cũ acero supposit⁹ confert siccitate. Membra expulsionis.) Ingt Dia. Cum mulier tangit montanum ⁊ sibi supponit illico facit abortum. Venena.) Confert venenis oib⁹ ⁊ ꝓpe morsui. ¶ De ãmonio. c. vij.

Ammoniũ qd est. Est suba plumbi mortua ⁊ ei⁹ xtus ẽ silis virtutibus plũbi adusti. Electo.) Ꝺ er eo bonũ est: est laminosũ frustis: ofractis cui est splendor ⁊ cui nó admiscet aliqd extraneũ ⁊ nec̃ est sordidũ ⁊ valde velociter frangit.

Hã.) Est frigi in ꝑmo siccũ in sco ⁊ ẽ vehemẽ nocis deseccationis q̃ attrimentũ rubeum ⁊ est syrũ. Opationes ⁊ ꝓpractates.) Constringit exiccat sine mordicatiõe ⁊ abscindit fluxũ sanguinis. Vulnera ⁊ vlcera.) Cõfert vlceribus ⁊ destruit carnes additas ⁊ ꝓsolidat. ⁊ ponitur cũ adipe recente sup adustionẽ q̃re nó vlceret. ⁊ si vlcerat ꝓsolidat ipsam cũ pmiscet cũ adipe ⁊ ceruſa. Membra capitis.) Prohibet fluxũ sanguis ex naribus q̃ est ex velaminibus cerebri. Membra oculi.) Conseruat sanitatẽ oculi ⁊ remouet sordes vlcerum suor̃. Membra expulsionis.) Cum suꝑponit cõfert fluxui sanguinis marricis. Permutatio: Loco eius ponit stãnũ adustũ. ¶ De ãmoniaco. C. viij.

Moniacũ qd ẽ. Est gũma arozhut ⁊ noiat q̃dã id quo aurũ adheret: q̃m pgamena ⁊ mẽbrana ⁊ libri eo deaurant. Est calidi i fine tertij: ⁊ siccum in ꝑmo. Opones ⁊ propractates: Eius resolo ⁊ exiccatio est fortis: ⁊ non est mordicatio eius fortis ⁊ ex ipsius qđ aptione ⁊ ꝓpuenit ad hoc vt faciat currere sanguinem ex orificijs venaz: ⁊ ingredit i rectificatiõe salutifer⁹ ⁊ in ipso lenificatio ⁊ attractio. Apata ⁊ bothor: Linit ⁊ fit ex eo emplm ⁊ ꝓfert scrofulis. ⁊ duritiebus ⁊ apostibus in ꝑmo puis: ⁊ postea magnis sine capite. Vulnera ⁊ vlcera: Confert vulneribus malis ⁊ corrodit carnẽ malã: ⁊ facit nasci carnẽ bona. Instilla iuncturaz: Cõfert dolori sciatice ⁊ iuncturaz: ⁊ iuncturaz bibuntz cũ melle aut aqua ordei. Et cũ ex eo fit emplm cũ melle ⁊ oleo resoluit durities iuncturarũ. Et q̃dã fit ex eo emplm cũ aceto ⁊ baurach ⁊ rosis ⁊ oleo de alcãna ꝓfert lassitudini. Membra oculi: Lenit aspritatẽ palpebraz ⁊ scabiẽ ⁊ abstergit albuginẽ: ⁊ ꝓfert hũiditatibus oculi. Membra anhelitus ⁊ pectoris: Cõfert diffic̃ ⁊ difficultatẽ anhelitus ⁊ eius dilatatiõi cũ trãgluti cũ melle aut aq̃ ordei: ⁊ mundat vlcera velamis ⁊ confert ꝓfocationi que ex flegmate ⁊ colera nigra. Membra nutrimenti: Cum bibit ex eo aureus confert durities splenis: ⁊ durities epatis: ⁊ silr cum linitur cum aceto. ⁊ ꝓfert hy-

Digitized by Google

dropisi. Membra expulsionis.) Prouocat vrinam: ita vt sanguinē mingere faciat: t interficit ascarides t solutione educit: t facit exire embryonē siue vinū siue mortuum. t prouocat menstrua. Et linitur super duritiem testiculoꝝ cum aceto t lenit eos. Permutatio.) Loco eius ponitur sordules aluearij apum.

¶ De anindem. Cap. ix.

Aindem qd est. Ex ea est alba t nigra que fortior: thec nigra nō ingredit̄ in cibis t ipsius radix est propinqua sapori asparagi: t eius nā est acrea: sed asparagi est tarde digēstis t nō ē hoc in ordine eius: cuius sit cuā digēstis valde tarde. Asse ho q̄ est eius gūma capsim singulare faciam aliud. t melius qdem est vt administretur eius decoctio: aut ipsius acetum cū corpus eius. Nā.) Calida est t sicca intertio. Spōnes t proprietates.) Est subtilissima valde: t radix eius inflat: t cū corpus ex ea fricat t ppriē cū lacte ei⁹ trahit materias ad exteriora virtuose.

¶ Decoratio.) Alterat ventositatē corporis: si ex ea fiat emplim cū oleo sanat aggregatiōes sanguinis sub oculo. Apara t bothor.) Confert dubellet intrinsecis. t qñ permiscet ipsa t radix cū emplis confert scrofulis. Instilla in cruarum: Quando permiscet cuz oleo vrino aut oleo de alcāna offert doloribus iuncturarū ppriē. Membra nutrimenti.) Radix eius facit eructuare t stringit ventrē: t est tarde digēstis t digerit t calefacit stōm t confortat eum t disrumpit appetitum. Membra expulsiōis.) Quando decoquit cum corticibus granatorum in aceto sanat in emorroydas ani. t puocat. t facit fetere odorem stercoris. t ventositatem exeuntem per anum t est nociua vesice. Venena.) Est bezahar venenis.

¶ De astirgar. Cap. x.

Sirgar qd est. Recipus est vt eius aceū administret: t est ppinqua anindem in nā sua: sed est calor ea. Nā.) Calida est t sicca in fine tertij. Membra nutrimenti.) Eius aceū est bonū stomaco. t purgat ipm t confortat eū t disrumpit appetitum. Sed corpus ipsius facit nauseam mordicatione sua. t tardatur mora ipsius i stomaco. t eius digō in ipso. Febres.) Propetas eius est inuamentum febris quartane.

¶ De amurberis. Cap. xi.

Murberis qd est. Est azataraschy. t ex eo est rotundū rubeū capestre. t nigrum longū arenosum. aut motanum t est fortius. Nā: Frigidum est t siccum in fine tertij. Spōnes t pprietates: Est vincens coleram valde. Apara t bothor: Ex pprietatibus eius est sūū inuamentum: cōfert apostematibus calis: sicut emplastrum superpositum. Membra nutrimēti: Confortat stomacum t eparat t abscindit flatum valde. Membra expulsionis: Constringit t confert rasure ēt fluxui sanguinis inferius.

¶ De alaunoch t alahabar. Cap. xij.

Launoch t alahabar qd est. Utrūq; est plūbus nigruz in quo est subastantia aquosa multa quaz pgelauit frigus. t i ipso sūt aereitas t terreitas nō vehemētis multitudinis. Signum aūt hūiditatis eius sicut existimat Gal. est velocitas liquefactionis eius t aereitatis ipsius est vehementia raritatis eius: t qp ipm crescit cum duritia in humorositate terre t inflatur: t est vehemēter infrans apara. Natura: Est frīg t humidum in scō. Apara t bothor: Fiat ex eo pastillū t tabula t fricet vnū eoz sup aliud cū aliquo ex oleis: t tūc illō qō ex ipso resolui offert apatib⁹ calis t infrāt ea: t sanatosa ex ipsis: ita qp cancrū: t ligat ex eo lamia super scrofulas t glandulas t vlcera iuncturaz t ipsaz glandulas destruit. Vulnera t vlcera: Ipsius fricatio pdcā t ei⁹ adustū, ppe ablutū offert vulneribus malignis vlceribus cancrosis t vlceribus iuncturaz. Instilla iūcturaz: Offerūt ipsi? fricatio t adustio predicte vlceribus iūcturaz t strictē ligetur super torsionem iuncturarum t suas glandulas liquefaciē eas. Membra oculi: Quod ex ipso adustum est. est inuamentum in vlceribus ppue cum ablutur. t fitr obthalmie ficce. Membra anhelitus t pectoris: Qd ex eo adustum est inuamentum est vlceribus māne. t similiter eius fricatio t adustio predicte. Membra expulsiōis: Confert emorroydibus: t ligat lamina super locū renū. t probet potionē frequentē t sedat desideriū coitus. t virtuz eorum confert vlceribus vereri t testiculorum t apostematibus ipsorum.

¶ De aumeli. Cap. xiij.

Umeli quid est. Est oleum dulce valde spissum: sicut mel: t spissus est extrahitur ex crure arboris que est in terra nurzie dulcis t fit ex eo oleum eo admiscetur etiam oleū de flore eius t nominatur aumel t oleum mellis. Electio: Ex eo est melius quod est magis claruz: t spissus: t antiquius. Natura: Laduz est t humidum t ipsius caliditas plurima est humiditate eius. Vulnera t vlcera: Confert vulneribus vlcerosis illinitum. Instrumenta iuncturarū: Confert doloribus iuncturarum. Membra capitis: In ipso est virtus faciēdi insomnium. facit pigritiaz. Membra oculi: Confert veniens est tenebrosis oculorum cum ex eo fit collirium. Membra expulsionis: Tres. ℥. ipsius cum noueni. ℥. aque solutione educunt colleram t humores crudos: t faciunt pigritiam t mollificant: t veritamen non est sollicitudo habenda neqz timendum est ex eo quod ipsum

Digitized by Google

soluit: qñ est inmaturum cum eo quod ex ipso apparet incolume. oportet tamen ne super ips dormiant omnino.

¶ De agalugin. Cap. xiiij.

Galugin quid est. Lignum indum
a sut rabicum. boni odoris: habens cutem coopertem unans in numero specierum que venduntur. t in ipso est stipticitas cuz amaritudine pauca. ¶Mēbra capitis: Colluno oris facta ex ipsius decoctione odorem oris efficit bonum. ¶Mēbra anhelitus t pectoris: Confert dolori pectoris t lateris. ¶Mēbra nutrimenti: Cōfert dolori epatis. t aureus vnus ex eo confert visceribus stomachi t debilitati ipsius. ¶Mēbra expulsionis: Cum bibitur cum aqua confert vlceribus intestinorum t dolori punctuo calido.

¶ De amgalem. Cap. xv.

¶Mgalem quid est. Est arbor locorum
a rusticorum nota. Natura: Est frigida t ficca. Operationes t pprietates: Est stipticitas phibēs sanguinem t species fluxus. ¶Mēbra anhelitus t pectoris: Prohibet sputū sanguinis. ¶Mēbra expulsionis: Prohibet fluxū matricis.

¶ De atharaxie. Cap. xvi.

Tharaxie quid est. Hec est medici
a na acuta que non bibitur propter suam acuitatem: sz in epithimatibus administratur post fractionem sue acuitatis. Natura: Est calida t sicca valde. Operationes t pprietates: Permutat cōplexionem malam frigidam ad complexionez malam caldam. Et ne que sit audax aliquis super ipsum nisi epithimando. In decoratione: Confert panno. In apostematibus t bothor: Confert bothor: lenibus. In vulneribus t vlceribus: Confert scabiei vlcerose t impetigini. In strumenta iuncturarum: Emplastrum factum ex ea confert sciatice.

¶ De azedaraeth. Cap. xvij.

Zedaraeth quid est. Arbor nota ha
a bens fructum simulem nabach. t nominat eam in rechi mirabolanum: t in rabdasten: t lizen: t thabich: t est arbor magna t ē ex magnis arboribꝫ. Natura: Ō est supra ipsam est calidum in primo. siccum in fine primi. Operationes t propraetates: Eius fochā aperit opilationes. In decoratione: Aqua folioꝝ eius interficit pediculos t prolongat capillos t propriae radices eius cum administratur cuz vino. ¶Mēbra capitis. Eius flos aperit opilationes epatis t cerebri. ¶Mēbra anhelitus t pectoris: Eius fructus nocivus est pectori valde t est perniciosus. ¶Mēbra nutrimenti: Eius fructus est malus stomaco conturbans. Febres: Dicitur q decoctio corticum eius cum fumo terre t mirabolanis desiccat ꝙ fert febribus flegmaticis. Venena: Succus extremitatum eius cum melle resistit venenis omnibus: t eius fructus interficit formicas. Vermutatio: Loco eius in elongatione capillorum ponuntur folia canabis. ¶ De auricula muris. Ca. xvij.

Auricula muris quid est. Est herba
a cuius virtus sm Ga. est ppinqua virtuti herbe qua vitriz abstergitur t hoc nomen absolutum vel concessum est duabus herbis: quarum vna est quā nominat Ga. t odorant ex ea odor malus: t non habet durities: t altera quā noiauit Dia. t existimauit q sit similis volubi: nisi quia minora hz folia cōparata ad ipsaz: t est herba expansa super faciem terre ptios habens stipites domestica bona sine odore: t non habens saporem fortem azulinos habens flores. cuius semen semini coriandi simulat t hirudines ex ipso comedunt t est calida t ppte cuius origo non est iuxta aquā. ¶ Inquit musaibach inuamentum eius est inuamentum absinthij: t est res que non est inuenta in duabus plāis simul. Natura: Que ex eis nota est hz Ga. est frigida t humida in gradu primo t altera est ex summa medicinarum caldarum. Operationes t propriates: In prima non est stipticitas t altera ē desiccativa rubificativa. Vulnera t vlcera: Illa quā noiauit Dia. extrahit spinas t surculos: t facit adherere plagas. ¶Mēbra capitis: Cōfert epilepsie bibita: t torture sternutationē facta ex ea vehemēter. t ꝙ sternutatio mundificat cerebrum.

¶ De albugilise. Cap. xix.

Albugilise qd est. Est lactuca asini t
a noiat ēt simarē t sinearē. t est pilosa spinosa: aspera nigra plurima hīs folia super radicē ānexa et. t eius radix in grossitudine est digiti: coloris rubei valde q tingit cū tāgit in estate: t ex ea ē spes alia citrina folia hīs colous rubei t eius spes sūt qttuor. Albugilise: inusanius: amelenius: ansin besin. Electio: Fortiores oībus sunt que pri me spes. Nā: Dixit Galy ex albugilise est q est cala t sicca. Ponēs t ppriates. Que ex ea noiat albugilise est subtiliativa cū suppuratione: t pp hoc est pōtica amara: sz pōticitas est in reliqs magis appens. Reliq vo due spes sunt acutiores primis t fortioris caliditatis t radix eius fortioris est caliditatis: ꝙ folia. In decoratione: Quando liuntur cum aceto cōfert morphee. t ipsa excoriat cutim. t eius folia sunt debiliora radice eius. In apostematibus t bothor: Prohibet radix albugilise que est ex eis: cum farina ordei fracti bentipullam: t similiter radix amelenius. t ipsa resolut scrofulas cum supponitur eis cum adipe.

¶ In vulneribus t vlceribus: Ponitur

Digitized by Google

cum cera super vlcera omnia ⁊ adustionem ignis proprie. (Membra nutrimenti.) Radix abugliſe aptat ſtoꝛ ⁊ eius decoctio cū aq̄ allarari valet ictericie ⁊ doloꝛi ſplenis. (Mēbra expulſionis.) Decoctio eius cū aq̄ allarara ri: aut aq̄ chartami ꝓfert doloꝛi renū ⁊ lapidi i renibus. Cuiꝝ mulier ſibi ſupponit radicem eius ab ortū facit ⁊ eius folia frixa cū vino ſtringunt ventrē: ſz abugliſe reſoluit hūoꝛes coleri cos ⁊ radix habentis citrina folia ex ea cū yſopo ⁊ ſinapi interficit vermes: ⁊ educit eos: ⁊ ſilr eſtimaren abſolute que ex ea citrina eſt ⁊ reliq̄: ſz citrina eſt foꝛtioꝛ in hoc. (Febres.) Decoctio radicū abugliſe cū aqua allararin ꝓfert febribus antiqs. (Venena.) Qui maſticatur ex citrina hūre folia citrina rubei coloꝛis ⁊ pūcitur ſup veneno ſa interficit ea. ⁊ due alie ſpēs ꝓferūt moꝛſure vipe bibite ⁊ lenite ⁊ ſputate.

¶ De almenſinus. Cap. xx.

a Almenſinus qd eſt. Dicitur q̄ rectꝰ eſſet vt de eo loq̄remur in ca. de mīni: verūm nos attulimus narrationē eiꝰ in hoc capō: vt ſit magis nota: ⁊ magis famoſa. (Nā.) Dixerunt qdam q̄ eſt frā ⁊ ſicca: ⁊ dixerunt alij q̄ eſt calida ⁊ ſicca cū vrute. (Operatiões ⁊ ꝓprietates.) Eſt vehementis abſterſionis. ⁊ apud Dia. eſt adustiua ⁊ putrefactiua. In decoratione.) Abſtergit dentes fricando. (Mēbra capitis.) Dixerunt qdā q̄ qñ teneꝛ in oꝛe frangit dentes ⁊ direrunt aut ꝓprietate ſua: aut ꝓpter venenuꝫ vipere q̄ multiplicaꝫ in locis in qbus ipſa eſt. Et hec qꝺ verba ſunt eius qui multa fabuloſe narrat. ⁊ non cognoſcunt de operatione veneni vipe q̄ qñ poſitū eſt ad aliqd mēbrū nō efficit hanc operationē. ⁊ ꝓprie cū tps ſupra ipſuꝫ prolongatū fuerit. (Mēbra expulſionis: Dicūt q̄ cum ex ipſa aderet granum vnum in extremitate ſtringe ammexum glutini romano: ⁊ in tromittuꝛ in veſicam frangit lapidem. Sed hoc eſt ex eis que a me elongantur. (Venena.) Eſt venenum moꝛtale.

¶ De armech. Cap. xxi.

a Armech qd eſt. Eſt herba tamē bona: odoꝛis ſilis cinamomo groſſo. In decoratione) efficit odoꝛē eius bonū. Apoſtemata ⁊ bothoꝛ.) Confert aꝑ tibus calidis ꝓprie ſicut empliſtꝝ ſuperpoſita. In vulneribus ⁊ vlceribus.) Prohibet dilatationē vlceꝝ: ⁊ ſolidat ea ſiccādo pp deſiccationē que eſt in ea ſine moꝛdicatiōe. Et prohibet putrefactionē mēbꝛoꝝ. (Mēbra capitis.) Confoꝛtat cerebꝝ ⁊ ſtringit gingiuas ⁊ ꝓdest egritudinibus oꝛis. (Mēbra oculi.) Ex ea confectū ꝓfert obthalmie. (Mēbra ãhelitus. ⁊ pectoꝛis.) Cōfoꝛtat coꝛ ⁊ oia viſcera. (Mēbra expulſionis: Stringit naturam.

¶ De allabuch. Cap. xxij.

a Allabuch quid eſt. Dicunt q̄ eſt alabdar. Dico ãr q̄ ſiue non ſit hoc allabuch aut ſit de veritate pertinet ei vt dicem⁹ in ca. de lē. Et eſt ex magnis arboꝛibus: ⁊ foꝛſitan ꝓmutant ad egyptū ⁊ alteratur illic nā eius. (Operationes ⁊ ꝓprietates: Confert fluxui ſanguinis ēt ſi ſup mēbꝝ ponatur. ⁊ abſcindit curſum.

¶ De athamaraet. Cap. xxiij.

a Thamaret qd eſt. Eſt medicina ida efficiens peonie operationē. (Mēbra capitis: Ex folijs eius fiat epithima illi ad cuius caput eleuaꝫ vapoꝛ ⁊ phibetur epilepſia.

¶ De albhage. Cap. xxiij.

a Albhage qd eſt. Eſt medicina marina ſilis alcoꝛ q̄ oꝛit in vere. ⁊ eſt ſilis ēt andachoche plurimos habēs ſtipites. ⁊ eius ſemē eſt ſicut ſemē bauncie. (Mēbra nutrimenti: Confert ſpleni valde. (Mēbra expulſionis: Prouocat vrinam.

¶ De aſeſeni. Cap. xxv.

a Seſeni qd eſt. Exiſtimo q̄ eſt paſtura camelorꝫ. (Mēbra expulſionis: Mūdificat renes. (Venena: Plurimum ꝓfert iuuamentū moꝛſure canis rabioſi. ¶ De alguaſen. Cap. xxvi.

a Alguaſen qd eſt. Eſt herba ſimilis lilio. ⁊ noiatur ꝓpter illud lilialis. (Nā: Eſt calida ⁊ ſicca in primo. (Operationes ⁊ ꝓprietates: Deſiccat cum equalitate ⁊ abſtergit. In decoratione: Confert pāno ⁊ reſoluit totū illud cū eq̄litate. (Venena: Ga. dixit q̄ eſt iuuatiua ꝓprie moꝛſure canis rabioſi ⁊ tam ſanari ſunt multi ⁊ pp illud noiatur grece alguaſen.

¶ De Atranſus. Cap. xxvij.

a Tranſus qd eſt. Eſt medicia cognita cū chalu. (Nā: In ipſa eſt paruꝫ infrationis ⁊ nō eſt in ea ſtipticitas. (Operationes ⁊ ꝓprietates: Deſiccat cū equalitate ⁊ eius eſt virtus reſoluiua cum infratione. Apoſtemata ⁊ bothoꝛ: Confert apoſtematibus emunctuoꝝ moꝛe empliſtꝝ ſuperpoſita ⁊ ſuſpenſa.

¶ De Ardifrigi. Cap. xxviij.

a Ardifrigi qd eſt. Eſt herba ſilis capparī acuti odoꝛis valde ⁊ grauis. Hꝰ fructuꝫ in tecis: (Nā: Dixit alhazi ⁊ arabꝫ q̄ eſt foꝛtioꝛ in nā ſua ꝗ ſolatrū ⁊ allelengi. Apoſtemata ⁊ bothoꝛ: Confert apoſtematibus intrinſecis ſm verba arabꝫ. ⁊ ponto ipſius ſit vſq; ad ii. ℥. ⁊ limatur ſuper apata calida extrinſeca ⁊ erit mirabilis valde vbiciq; appoſita. (Venena: Cum linitur ſuper puncturam veſpe ſanat illico. ¶ Afroraſicon qd eſt? medicina pectꝰ ſica q̄ ſeruationi dicitur eſſe bona.

Digitized by Google

¶ De abunlon. Cap. xxix.

Bunlon quid est. Est planta filia cucurbite ⁊ dixit alchanzi q hoc nomine est nota. Vulnera ⁊ vlcera: Dicitur q est res magis humanua vulneribus recennbus ⁊ conglutinat ⁊ consolidat ea stanm. ¶ De alio. Cap. xxx.

Sius qd est. Est lapis sup qué nascitur sal cuius flos noiatur alius. ⁊ videtur q sit eius gñatio ex rore maris ⁊ imbre q cadit sup eū. Opationes ⁊ proprietates: Virtus eius ⁊ virtus floris ei⁹ est aptiua: carnis gñatiua putrefactiua parū cū liquefactione carnis putrefactiue absq; mordicatione. Apata ⁊ bothor: Resoluit cruras more emplastri supposita cum terbinthina aut pice. In vulnerib⁹ ⁊ vlcerib⁹: Valet vlceribus difficilibus ⁊ antiqs ⁊ magnis ⁊ profundis. Instra iunctura: Cū sarina ordei supposita valet podagre: ⁊ qū ponuntur extrema ipsius in decoctione eius iuuāt. Hebra anhelitus ⁊ pectoris: Si transiungatur cum melle ofert vlceribus pulmonis. Hebra nutrimenti: Cum linitur cū calce ⁊ aceto sup splené ofert. ¶ De atuit Ca. xxxi.

Thuit. Hā: Calidū est in scdo. humidū in primo. Opationes ⁊ proprietates: Inest ei absterfio vlruma. In decoratiõe: Abstergit morpheā foruter. ¶ De absio. Cap. xxxij.

Bsius vel albesi⁹ qd ē: est medicina charmēi ⁊ ptica. Hā: Cala sūbulis. ¶ De Anagale. Cap. xxxiij.

Nagalis quid est. Est duobus modis: vnus eoz est cuius flos est citrinus. ⁊ alius cuius flos est celestis.

In vlceribus ⁊ vlceribus: Cōueniunt ambo vulneribus ⁊ prohibēt ipsoz apationē ⁊ exhiunt surculos ⁊ silia: ⁊ phibent vlcez ampliationē. Hebra capitis: Si ex ag̃s ambor fiat gargarismus: ⁊ fiat caput purgius cum eis prouocant flegma plurimū a capita ⁊ sedant dolorē molle que est in pte illa vel molé. Hebra expulsionis: Cū bibitur cū vino ofert dolorē renū. ⁊ existimauerunt qdā q varia declinans ad colorē cineris reducit anum pimentē exterius ⁊ rubeū his florē augmētat ei eminētiā. Venena: Cū bibit cū vino ofert veneno vipe. ¶ De Abric. Cap. xxxiij.

Brac qd ē. Est medicia ptica. Hebra capitis: Est bona seruationi ⁊ rationi. ¶ De ausid. Ca. xxxv.

Usid qd est. Est spēs nenufaris idi. Hā: Dixit filius mesiriothe. Est calida ⁊ ficca.

¶ De arduid. Cap. xxxvj.

Rdiud qd ē: Est medicia siccepe scilicz. ¶ De aribut. Cap. xxxvij.

Ribut vel naleb⁹ qd est. Est mēdicina cabrisia que assumpta est exra que assimilat ostraco. Hā: Dixit Galienus. Est frīs in scdo siccū in primo: ⁊ eius fructus est calidus ⁊ siccus in prīo primi: ericarin⁹ in scdo. Opationes ⁊ proprietates: Conseruat semur puerōz vt nō oriantur pili in ipso spacio lōgo. Hebra nutrimenti: Fructus eius confert ictericie.

¶ De adrumulon. Cap. xxxviij.

Brumulon quid est. Est medicina q noiatur dipennus: hz. n. duas acies sicut dipennus. Hā: Est calida: ⁊ in ipsa sunt amaritudo ⁊ ponticras. Opationes ⁊ proprietates: Aperit opilationes viscez. Instra iunctrarum: Confert doloribus iunctrarum ⁊ tali.

¶ De aunat. Cap. xxxix.

Tinat qd est. Est medicina inda in virtute testiculoz vulpis. Et oz vt cōsidereturiita vt non sit acuit vel acutum. Hā: Calida est et humida. Hebra ex pulsionis: Augmentat coitum.

¶ De ata. Cap. xl.

Ta quid est. Est arbor: algarab dicta in capso. de gaim.

¶ De anacardo. Cap. xli.

Nacardus quid est. Est fructus silis ossi dactali ⁊ medulla eius est silis medulle nucis dulcis in quo nō est nocumentum: ⁊ cortex ipsius est rarus frāgibilis in, cuius raritate est mel viscosū habens odorez: ⁊ sunt homines qui ipsuz manducant: ⁊ non nocet eis ⁊ ppte cū nuce. Hā: calidus est et siccus in quarto. Opationes et proprietates: Eius mel est vlcerationū apatiuum et adustiuū sanguinis et humor. Decorrit: Eradicat verucas: et aufert albaras et eradicat barulos: et sanat alopiam flegmatcā Apata et bothor: Cōmouet calida apata in interioribus: Instra iunctrarum: Confert frigori neruorum et eoz mollificationi et paralysi et torture. Hebra capitis: Confert corruptioni memorie cū eius offectio nota anacardi nū sumit. Sz tñ cōmouet alienationē ⁊ mesiā Hebra expulsionis: Suffumigantur cū eo emorroydes et exiccatur. Venena: Et ex sūma venenoz: et adurit hūores et iterficit et qd̄ tyriaca est lac vacinū butyro inde extracto, et oleū nucis eius frangit ytuē. Permutatio: Loco eius ponit quintuplū póderis a de bondacha: et q̄rta ponderis ipsius de oleo balsami: et tertia póderis ipsius de napta alba.

¶ De anate. Cap. xlij.

Nas. Hā: Calidior est oib⁹ anibus domesticis: et dicunt qdā q ipa calefacit infridari. et facit calefactuz possidere fsbz. Opationes et pro-

Digitized by Google

ꝓfectates. Et pinguedo est maria in sedādo do
lorē et sedando mordicationē in pfundo cor-
porus: et est melior pinguedinibus aniū et eius
caro vētositatē diffoluit ipsi? stōi. et ē plimi nu
trimenti. In decoratione: Eius pinguedo
clarificat colorē. et caro ipsius ipinguat. Mē
bra anheliū et pectoris: Clarificat vocē. Mē
bra nutrimenti: Eius caro tardat in stō. et ē
grauis: et ꝓprie caro anseris: Sed leuius qō
est in ipsa et melius sunt ale. Eū āt digerit ca-
ro haꝫ aniū est nutribilior oibus carnib' aniū.
Mēbra expulsionis: Augmentū efficit in cor
tu: ⁊ multiplicat sperma.

¶ De Auellana. Cap. xliij.

Uellana qd est. Est nota: et eius gō
terreitas maior est terreitate nucis.
et est nutribilior nuce qm̄ est magis
solida. et minus vnctuosa et tardio-
ris degestionis. Hā. Beclusa est gd calidita
tē ꝫdā et siccitatē puā. Opationes et ꝓprieta
tes. Hñatur et ea colera. et in ipsa est stipticī-
tas maior ꝫ in nuce. et in ipsa est inflatio. et ge
nerat ventositates in ventre inferiori. Decora-
tio. Ō et ea adustū est tingit capillos. Mē
bra capitis. Facit sodā et assāt et comedit cuꝫ
pauco pipe. et maturat corizā. Hyp. ingit auel
lana in cerebro facit augmentū. Mēbra ocu-
li. Existimauerunt qdā q ipsa linita sup ꝓtri
cē pueroꝝ varios hñū oculos delet varietatē
Mēbra anhelitus et pectoris. Comedit cum
aq̄ meli" et ꝓfert tussī antiq̄ et aduinat ad spuē
dum. Membra nutrimenti. Est tarde dige-
stionis et excitat vomitum et est tardioris di-
gestionis ꝫ nux. Membra expulsionis.
Eius cortex est stipticus et stringit ventrem.
Uenena. Confert venenis et morsibus et preci
pue cum ficubus et ruta et punctura scor-
pionis. ¶ De agno casto. Cap. xliij.

Hnus castus qd est. Est planta et est
a fortasse ꝓp̄ sui magnitudinē arbor et
nascitur in locis ꝓpinquis aquis et eī
q̄ rami sunt duri: et folia ipsius sūt
sicut folia olive: ꝫ sunt lēiora. et eius lignū nō
ingredit in medicinā. ꝫ flos eius et folia et fru
ctus. et in fructu q̄ eius est in reliquis q̄ ex eo ad
minustrant est subalitas et acuitas et pōcitas
et est infra rutā siccā. Hā. Calidius in primo
siccius in secdo. Opationes et ꝓprietates. Est
resolutiuus et disgregatiuus ventositatū et in
ipso est aptio cū stipticitate. Decoratio. Est
mūdificatiuus colōris. Instra uicturaꝫ. Fit ex
eo emplꝫ cū folijs suis torsiōi neruoꝝ et remo
uet lassitudinē. Mēbra capitis. Facit soda et
subetb bibitus et q̄ fit ex eo emplꝫ ꝓfert soda.
et cū illud q̄ ex eo est fraxū cōedit minus effi
cit sodaꝫ. Mēbra anheli us et pectoris. Est
ex eis q̄ multiplicant lac miorando spma sicuꝫ
eius potiū. ℥.i. vsq̄ ad ℥.ij. Mēbra nutrimē
ti. Aput opilatiōes epis et oplōes splēis: et val
de iuuat durities. et cū bibit ex eo cū oxymelle
ℏuras ℥.ij. ꝓfert hidropsi. Mēbra expulsiōis.
Sedet in eius decoctione pp dolorē miscis:
et apa eius et bibitus cū mēastro: et vaporat"
desiccat spma. et qñ aliqd ex supinib' eius ster-
nit sub dorso ꝓhibet pollutionē et ydge erectio
nē. et suffumigant mulieres cū vehemens desi-
derū adest. et est ꝓuocatiuus. et ꝓfert ꝑcipue se
men eius fissuris ani. et fit ex eo emplꝫ cū buty
ro durities testiculi ꝑcipue cū semine eius. Ve
nena. Confert morsui serpētis eū bibit ex eo.
℥.i. et silr morsui cānis et lupi suppositio emplo
et suffumigatiōe facta ex eo et eius folia fugāt
venenosa. ¶ De alis. Cap. xlv.

Le. Electio. Meliores eaꝫ sūt ale
a gallinaꝝ. et ale anseꝝ sunt bone dige
stiōis et nutrimēti. et nō sūt leues nisi
pp multitudinē mot" et exercitij sui.
et eaꝫ nutrimētū nō multiplicat nisi pp multi
tudinē carnis q̄ ē in eis. Apata et boꝛhoꝛ. Di
cit q̄ qñ penne alaꝝ alguaraseen miscent cum
eq̄litate sui die iuisgamo et adurunt et rerunt
et ponūt i pane sicut sal resoluūt scrofulas i co-
lo absq; ferro. et silr qñ pulueriꝛant sup panes
et comedit. Mēbra expulsionis. Dicit q̄ pa
nis factus cū eo qō dictum est solut valde.

¶ De Alcoco. Cap. xlvi.

Ocus qd est. Est radix plāte q̄ ē si
a cut papyrus et oritꝛ plꝫ eius in locis
aq̄sis et in agris. et sup hāc radicē sūt
nodi ad albedinē declinātes in qua
est odoꝛ horribilis. et paꝫ bonꝫ odoris et est ca
lidus acut". Sāt dixit q nō admistrat nisi ra-
dix eius: et ℏtus eius est ꝓpinq̄ ℏtui aristolo
gie et ireos. Electio. Melior ex eo est ille q
est spissioꝛ et magis solidus. et dulcioꝛ. et melio
ris odoris. Hā. Calidus est et siccus in prīo
scōo vsq; ad mediū. Opōes et ꝓpietates. Est
aptiuꝰ resolutiuus iflatōis et vētositatū subti-
liatiuus. abster git sine mordicatione: aptiuus
et apud H. eius odoꝛ nō est nisi bonus. et ℏm
q̄ nos sentimus nō bonus. Decoratio. Clari
ficat colorē ⁊ ꝓfert morphee ⁊ albaras. Instra
uicturaꝫ. Cōfert spasmo et ptrictiōi lacertoꝝ
et decoctio eī ēt embrocata et bibita. Mēbra
capitis. Cōfert doloꝛi dētis valde et grauati
lingue. Mēbra oculi. Attenuat grossitudinē
cornee: et ꝓfert albugines: et ꝓpe in vtriq; suc"
eius. Mēbra anheliti us et pectoris. Et" de-
coctio est bōa dolou lateris et pectoris. Mē
bra nutrimēti. Cōfert doloꝛi epis frō et ꝓfor-
tat ipsi: et ꝓfert stōi. ꝓfert durities splēis: imo at-
tenuat splenē multū et mūdifica stōs. Mēbra
expulsiōis. Cōfert doloꝛi punctiuo ventris et
rupture. et eius decoctio valet ad doloꝛē mam
ciis: et ꝓuocat vrinā forti. et mēstrua: et ꝓfert
doloꝛi et difficultati vrine ꝫ q̄ durities gdā. et i

Digitized by Google

colꝝ augmētū efficit et extecat desideriū ipsius. ¶ Et ꝓfert dolorē testinoꝝ et rasure eoꝝ frisa. Venena. Lōfert pūcture ꝟmiū venenosoꝝ. ¶ Permutano. Loco eius ponit in de pellendis vētositatibus et iuuamēto qđ facit epi et splēi eēle pōdus de cymino cū tertio pōderis sui ꝺ aristologia. ¶ De argēto viuo. L. xlvij.

a Argentū viuū qđ ē. Argentū viuus aliud est purgatus ex minera! ua: et aliud extrahit ex lapidibus minere sue sicut cū igne fit surū et argentū. Lapis ꝟo mincre ipsius cū ē purus et nō ꝓmiscētur ei terra et lapides hz colorē vsfur: imo vsifur hz colorē ei? et nō ꝓsequit cū. ¶ Et. G. qđ et alij existimauerūt qꝺ ipm fit arte factū sicut lithargyriū: eiū est extractū cū igne: oz ergo vt aurū sit arte fcm sic lithargiriū qm est extrctū cū igne. et qm suba eius est silis sube vsifur. i vase linito luto accendit ignis supipm et sublimat: sz nō est ita: imo vsifur fit ex eo cū sulfure: deiñ pose est vt extrahat ex eo sic extrahit ex vsifur. Existimauit itaqꝫ qꝺ ipm nō fit et nō fit nisi ex vsifur minerali. qđ est de suba argēti viui. Nā. Est frm̄ et būdū in scdo. Opones et ꝓperates. Sublimatū ē stipticū. Decoratio. Mō ex eo extractū est: ē medicamē pediculoꝝ et lendinū cū oleo ros. Vulnera et vlcera. Extictū valet scabiei: cū oleo ro. aut cū medicis scabiei et vlceribus malis. Instilla unctura. Eius vapor facit accidere palpitm et tremorez et retrahit mēbra. Mēbra capitis. Fumus eius destruit auditū et fumus eius facit accidere letargum: cū trāsit ꝓpm. Mēbra oculi. Fumus eius destruit visū. Mēbra expulsiōis. Dixit Paulus ex hoibus fuerūt q biberunt extinctū i leō. Venēa. Argentū viuū sublimatū et interficiēs ꝓp vehemētē icliōz: et ei? cura fortis ē bibē lac et vōcre. Et. G. qđ dixit qꝺ nō expetus ē illud i ipso. et dicit qđa qꝺ extictū interficit ꝓpter sua. ipsum. corrodit qsibi obviat ꝓpter sua. h ār ꝟo dū nō ē cōpbēsus. et ipz interficit mures. et ex fumo eius fugiūt ꝟmes venenosi et serpentes. ¶ De attramento. Cap. xlvij.

a Tramentum quid est. Differentia inter attramenta alba et rubea et citrina et virida et inter colcotar et calcadis et calcantum et alsurie est qꝺ attramenta sunt subtilantie. recipientes solōrem permixte lapidibus nō suscipientibus solutionē. et iste sunt ipsemet sube recipiētes solōrē q̄ ita fuerit ligde et ꝓgelauerūt se alcoicotar ꝟo ē citrinū. et alcalcadis ē albū et alcalcantū ē viride. et alsurie ē rubeū. ¶ Et oia hec solunt j aq̄ et ꝺcoctōe ꝓter alsurie. ipm. n. ē vehemētis corositatis et ꝓgelationis et viride ē vehemētis ꝓgelatiꝫ qꝫ citrinū et vehemētiores hz tunicas. et oē qꝺ attramētū in nā ē sile vni eoꝝ colorī cui sue aptat. Sal ꝟo iā ꝓmissū est ad intellm q attramentū rubeū gñat ex colcotar vidit sub colcotar vna vice cooptum attramento rubeo puluerizato: sed i hoc est ꝓsideratio. Electuo. Unde egyptū est fortius qꝫ alkazabali: sed in egritudibus oculi alkazabali ē fortius nō adhuc est fortius et adustū ē fubtilius. et subtiliozia eis sunt alcacalidis et viride ꝛc̄lius eoꝝ ē alcolcotar. et grossius eoꝝ ē alsurie. et ꝓp hoc nō rēsolunt in aq̄. et ꝟmis qꝺ attramētū i q̄ sūt splēdores aurei ꝓpiq̄ ē ꝟmi alcolcotar. et medius alcolcotar ē illud qꝺ velocit frāgit aureū mūdus nō ātiquū. Ex attramēto ꝟo qꝺ i encaustro ponit qꝺ noiat sabira medi? ē duꝝ hīs q̄ aureū splēdoꝛē: et ꝟmis eius ē sic alcolcotar. et medi? alsurie ē qꝺ affert de egypto. et frāgit a nigredine: et ē hīs vēas plūmas rādi gustus stipticū et silr eius odoratus. Nā. Est calīs et siccū i ꝟo. Opones et ꝓperates. Ia sūt adurētia faciētia ꝓcere crustā stipticā. Attramētū ꝟo rubeū mi? ē mordicatiuū qꝫ alcolcotar: et attramentū ad coria stipticius ē oiuz: et alcolcotar ē eēlus stipticitatis. Alpata et bothoz. Alcolcotar phibet pcrustillā et apata abulatiua. Vulnera et vlcera. Ia ꝓferūt scabiei hūide et sahafat. et excolcotar qꝺ et alijs qnz: sūt licinia ꝓpnunt i fistulis et exurpāt vētositatē. Instilla ūcturaz. Alfurie cysterizat cū vio et ꝓfert sciatice. ¶ Mēbra capitis. Sufflat i nariꝫ pp fluxū sanguis narū. ꝓpe alcolcotar. et ꝓferunt oia herpetē stiomēco et apaubus malis i gingiuis et qñ luciniū cū nielle inolunt ipo et pōit in aure ꝓfert vlceribus auris et sanici i ipsa. et silr qñ cū sufflatorio i ea sufflat et phibet corosionem dentiū: rubeū ꝟo cognitū affurie ꝓfirmat dētes et molares motos: et attramētū adustū qñ ꝓiungit cū hermodactilis: et ponit sub lingua ꝓfert rāule et cerotū fcm ex eo et ꝓpe ex rubeo ꝓfert herpetē stiomeno i oze et nare et vlceriꝫ eoꝝ. Mēbra oculi. Alcolcotar ꝓpe et reliq̄ cōter ꝓfert durities palpebraz et aspitat eaz. Mēbra āhelit? et pectoris. Deficcat pulmōez ita q̄ fortasse interfic. Venēa. In ipo est ꝟmis venenosa deficcans pulmonem.

¶ De arsenico. Cap. xlix.

a Rsenicum quid est. Aliud est albuz et aliud citrinum et aliud est rubeū. Electuo. Melius ex rubeo est rubeum imbibitum rubedine habens albaras quod est apcz̄ et suo odore similatur odor sulfuris. et melius ex citrino est qꝺ ē puluerizabile armenū aureū lamino sum subtile quasi ipm esset talc: citrinum. Natura. Calīs est in tertio siccum in scdo. Opones et ꝓperates. Ia sunt putrefactiua mordicatiua. et qꝺ ex eo rubeū ē: medi? est qꝫ alcalcadis. Decorato. Addit pilos: et est cū gūma pini ꝓficiens alopicie. Vulnera et vlcera. Fit ex eo emplīm cum adipe super vulnera. Apa-

Digitized by Google

ꝫ bothor. Cuz adipe ꝫ oleo ꝓfert scabiei ꝫ saphati humide ꝫ putreduti ꝫ abstergit ꝫ aduit cutē: ꝫ ꝓnuscet cū myrrha ad pediculos: ꝫ vestigia sanguinis: ꝫ cū pice vestigijs ꝺ sanguinis: ꝫ q̄q; adnuistrat cum oleo ad pediculos. ℳ Dēbra capitis. Ceroti scīi ex eo ꝓfert ꝫ ꝓ prie ex rubeo herpeti eſtomeno in ore ꝫ aure ꝫ vlceribus eoꝝ. ℳ Dēbra anhelitus ꝫ pectoris. Dat ad potādū inflatis cū aumeli ꝫ hydromelle ꝫ assumit cū gūma pini ad tussiz antiquā: ꝫ spuū sanici ꝫ sanguinis. ꝫ q̄ñz ponit in pupillis que sunt ad asma. ℳ Dēbra expulsionis. Cōmiscet cuz oleo rosaceo ad bothor ꝫ emorroydas in ano. Venena. ℳ ex eo sublimatū ex interficit. ꝫ albuz ex eo interficit. ¶ De aristologia. Cap.I.

Aristologia quid eſt. Ingt Dia. ex ea quedā eſt rotūda ꝫ quedā longa rotūda que ꝺr̄ semia cuius folia sunt sīlia folijs plante que ꝺr̄ cussus que eſt maneries volubilis. ꝫ eſt boni odoris cum acutate ꝫ ad rotūditatē declinans: tenera ꝫ hñs ramos plurimos ex vna radice longos. Et inter florē eius eſt quodam rubeuz fetidi odoris pileatam hñs formaz: longe vero ꝫ eſt masculus folia sunt longiora: ꝫ vnusq̄sq; thyrsus hz longitudinez vnius palmi purpureum hñs florem secundz super quem apparet simule quodā florū piri: ꝫ radix eius in longitudine eſt vnius palmi: ꝫ grossitudinez digiti hñs: ꝫ eius q̄ vitis palmū filis eſt longe: thyrsi sunt parui ꝫ folia sunt sicut folia sempuine. ꝫ eius flos eſt sicut flos rutpe. ipsius radix eſt superfluę longitudinis: ꝫ grossum hñs corticez quo venditores medicinarū vtunt in creatōe oleorū. Natura. ℳ ēs spēs eius sunt calide ad tertiū puementes sicce in scō. ℳ pōes ꝫ ꝓpietates. Eſt abstersiua: aperitiua: subtiliatiua: attenuatiua: attractiua. extrahit spinas ꝫ surculos: ꝫ longa eſt dignior in nascentijs ꝫ vlceribus: q̄ñ eſt magis abstersiua ꝫ calidior: sed in reliquis opōnibus rotunda: q̄ñ eſt fortionis aptionis ꝫ subtiliationis: ꝫ virtus longe filis eſt ꝛtuꝫ rotūde in calefactōe: imo fortitan superfluit ei nisi in subtiliatōe. Rotūda. n. ē subtilior. ꝫ ꝓp hoc sedat dolores ventositatū fortius. ꝫ tertia eſt debilior ex eis. Decoratio. Confert morphee ꝫ abstergit dentes ꝫ cōfert foꝛdibus eorū ꝫ ꝓprie rotūda. ꝫ clarificat colorem. Vlcera ꝫ vlcera. Eſt mundificatiua vlcerum foꝛdidorum ꝫ malignorū: ꝫ ꝓfert excoriationi: ꝫ generat carnem ꝫ ꝓpriae longa ꝫ prohibet fraudem vlcerum putridorum profundorum ꝫquando eſt cum ireos repiet ea carne. Instrumenta iunctura rum. Confert contractioni lacertorum ꝫ eſt conueniens epithima super podagram ꝫ ꝓprie rotūda. ℌ ipsam ꝺem bibit habens podagrā ꝫ imaf ab ea. ℳ Dēbra capitis. ℳundificat foꝛdes auris ꝫ confortat audrum q̄ñ ponitur in ipsa cum melle ꝫ ꝓhibet sanies ſi generaſ in ea: ꝫ q̄ñ adnuistraſ cum pipere mundificat supfluitates cerebri. ꝫ ipsa confert epilepsie ꝫ ꝛstringit gingiuam. ℳ Dēbra anhelitus ꝫ pectoris: Eſt bona asmati ꝫ ꝓprie rotūda ꝫ mūdificat pectus ꝫ pulmonē ꝫ confert doloꝛi lateris bibita cum aqua ꝫ rotūda in oibus illis eſt fortior. ℳ Dēbra nutrimenti: Bona eſt singultui. ꝫ similiter splenī cuz oxymelle. q̄ñz linitur super splenem cum acero ꝫ confert cuꝫ valde. ꝫ rotūda in oibus illis eſt fortior. ℳ Dēbra expulsionis: ℳ ñ sumit ex ea aur. ꝫ tertꝫ ꝫ bibit solnēdo educit humores flegmaticos ꝫ colericos: ꝫ confert stomaco: ꝫ q̄ñ bibuntur longa ꝫ rotūda cum myrrha ꝫ pipere purgat supfluitates matricis parturientū ꝫ ꝓuocant menstrua ꝫ extrahit fetuz. Febres: Eſt bona rigori. Venena: Confert punctureꝫ ꝛtuum venenosorū scorpionis ꝫ ꝓprie lōga. ¶ Quidam aūt direruntꝙ q̄ñ ex longa bibunt ℨ.ij. cum vino: aut emplīñ fit ex ea. confert punctu re ꝛtuum venenosorū ꝫ venenis. Vermutatio: Loco rotūde ponit pondus equale zurūbet ꝫ tertia ponderis de macis ꝫ medietas sui pōderis de coste. ꝫ loco lōge ponit pōdus eq̄le zurūbet ꝫ medietas pōderis sui de pipe.

¶ De alcanna. Cap.ij.

Alcāna qd eſt. Nota eſt. Natura: frā eſt in ꝓmo ficca in scō. ℳ pōnes ꝫ ꝓpietates: In ipsa eſt resolō ꝫ stipticitas ꝫ exiccatio sine nocumento ꝫ eſt resolutiua ꝫ carminatiua ꝫ aperitiua ꝫ officiorū venarū ꝫ eius oleū hz virtutē calefactiuaz ꝫ lenitiuā. Apta ꝫ bothor: Eius decoctio ꝓfert apūbus calis flegmaticis ꝓp suā exiccationē. ꝫ apūbus inguinū. Vulnera ꝫ vlcera: Eius decoctio ꝓfert adustiōi ignis embrocata. ꝫ ꝺr̄ ꝙ efficit in vulneribus opōez sanguinis ꝺcoctionis. ꝫ sup fractura ossiū sola cū ceroto. Instra iuncturaꝝ: Eius supremū cōfert doloꝛibus neruoꝝ ꝫ igredit in emplis paralysis ꝫ tetani: ꝫ ipsius oleū resolutū laſſitudinē ꝫ lenit neruos ꝫ ꝓfert fracture ossiū. ℳ Dēbra capitis: Linit cū aceto supra frōtē ad sōda: ꝫ ſiſt ēt ꝓfert vlceribus oris. ℳ Dēbra anhelitus ꝫ pectoris: Conueniens eſt pleuresi ꝫ ingredit in emplis squinantie. ℳ Dēbra expulsionis: Conueniens eſt doloꝛibus matricis.

¶ De amomo. Cap.iij.

Amomū qd ē. Eſt arboꝛ siue botruſ ligni siē rete involuti: ꝫ hz florē silem hematin in colore: ꝫ eius folia sunt sicut folia vitis albe quoꝝ color eſt sicut aurū. ꝫ color ligni eius eſt sicut hiacynthi boni odoris. ꝫ ē eius spēs viridis ꝫ grossa nascens in locis hūidis. ꝫ cuꝫ odoꝛ eſt sicut odoꝛ

Digitized by Google

rute. ⁊ spēs egyptiaca est que nō est longa neq; lata: neq; debilis: neq; grauis ad frangendum. imo vue eius vel lene ⁊ eius odor exuberat sup transitū vie. Electio: Melius est p̄mus aureum recens armenū amarū bonū odoris. ⁊ scōm qō hz viride lignū est malū debilis odoris nascens in locis humefactis ⁊ petrosis. ⁊ illo melius est tertiū illud qō est recens declinans ad albedinē ⁊ rubedinē. ⁊ spissum planū extensum absq; tortuositate. solidum mordicativum acutū: pulueriz abile vero alterē: ⁊ eligat illud cuius virgulta sunt ex radice vna nec sit adulteratū. Inquit Dia. ex eo melius est album. aut ad rubedinē declinans plenū semine sicut botrus grauis odoris absq; fetore: vnus coloris non diuersum mordicans linguam in quo non est ꝯtuo. Natura: Calīs est ⁊ siccū in scō. Opēs ⁊ ꝓpietates: Subtiliat ⁊ maturat: ⁊ in ipso est stupiditas. ⁊ virtus que est sicut virtus acoriimo est vehemētioris digestiōis ⁊ maturatōis. Et in ipso est stupiditas sed acoritas est vehemētius excecatiū q̄ ipm. Apāta ⁊ bothor: Maturat apata calā. Instrumenta iunctura: Eius decoctio bibit ad podragā: ⁊ sedet in ea ⁊ ad illud. Mēbra capitis: Grauat caput ⁊ facit sodā et facē somnū. Et qdam dixerunt q̄ qñ ex eo linit frons removet sodā. et est ex inebriantibus et dormire facientibus. Mēbra oculi: Fit embroca ex decoctōe eius oblhalmie calide. Mēbra anhelitus et pectoris: Confert pleuresi frigide. Mēbra nutrimenti: Aperit opilōnes epis et bibit eius decoctio ad egritudines epis et est plurime digōis q̄ acoritas. Mēbra expulsionis: Facit in eis ꝓuocationē menstruoꝝ et cōfert doloribus mīricis et untrat in pessarijs matricis: et sedet i decoctō e eius ad doloꝛē remū: et bibit ex eo ad doloꝛes renum et ad dolores matricis oēs. Venena: Emplastrum factus ex eo cū bedaronga valet puncture scorpionis.

¶ De assa. Lap. luij.

a Ssa qd est. Duar est spēs: q̄r vna est feuda: ⁊ alia est odorifera. nō forte hīs odoꝛē: sed calioꝛ est feuda. ⁊ est herba vehemētius ignerans in secta. ⁊ plus qō huius spēi est carmēle. ⁊ est grana alrhit: ⁊ radix ei⁹ almaroth. Nā: Est calā in pn⁹ q̄rtu ficca in scō. Opēs ⁊ ꝓpietates: Frāgit vētositates ⁊ effugat eas pp̄ suā resolutionem: ⁊ est cū hoc inflamma. icidit. ⁊ resolut sanguinē ogelatū in ventre. Decoratio: Confert aloptice illinita cū aceto ⁊ pipe: ⁊ qñ adminstrat in cibarijs facit bonū colorē: ⁊ abscindit verucas que sunt vt clauꝰ. Apāta ⁊ bothor: Mñ incidunt recte apāta fraudulēta mortificātia mēbrū: ⁊ ponit assa sup ea ꝓfert: ⁊ est bona in cura dubelter apparētiuꝝ ⁊ occultarum. Vulnera ⁊ vlcera: Confert impetigini. Inuētra iucturarū: Mñ bibit cū aq̄ granatoꝝ ꝓfert et trītōi lacertoꝝ: ⁊ ꝓfert doloribus neruoꝝ sicut terano ⁊ palysi. si accipiat ex ea cumulus ℈ q̄ dr. ⁊ misceat cū cera: ⁊ deglutiat aut si bibat cū vino ⁊ pipe ⁊ ruta. Mēbra capitis: Implent ea mole more. ⁊ pmiscet cū thure ⁊ pōit sup dētē ⁊ efficit opōs peonie in epilepsia. ⁊ qñ ex ea fit gargarismus eradicat sanguisugā gutturi annexā. Mēbra oculi: Est bona inunctio aque alcofol fcā ex ea cū melle. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris: Mñ dissolut in aq̄ ⁊ fit ex ea gargarismus ⁊ sorbet clarificat vocē stantz. ⁊ ꝓfert asperitatē gutturis ātique ⁊ si sorbeat cū omis cōfert tussi antique ⁊ pleuresi frē. ⁊ efficit opōs. fenugreci in apate vuule. Mēbra nutrimēti: Si administrat cū ficubus siccis ꝓfert icteritie ⁊ ipa q̄ est ex eis q̄ nocēt stō ⁊ epi. Mēbra expulsōis: Confert emoroydibus. ⁊ i colitu fortitudinē phet. ⁊ puocat mēstrua ⁊ vriaz. ⁊ ꝓfert doloꝛi vētris pūginuo. ⁊ vlceribus intestinoꝝ. ⁊ Gal. quidem existimauit in ipsa eē ꝓprietē solutiuā parūper cū stupiditate sua. ℥ sci tū est apud oēs q̄ ipsa ꝓfert soloni amiq; frē.

Febres: Est bōa febri q̄rtane. Venena: Donat sup morsurā canis rabiosi ⁊ ꝓmūit venenosoꝝ: ⁊ ꝓpe scorpionis ⁊ rutele ⁊ ꝓfert oībus illis bibita ⁊ linita cū oleo. ⁊ expellit nocumētū sagitte venenose. Permutatio: Loco feti de equale pondus ipsius de odorifera ponit ⁊ pondus semis de serapino ⁊ tantūdez de maroth. ⁊ medietas pōderis eius de gūma rute.

¶ De acetosa. Lap. luij.

Acetosa qd est. Alia est domestica. a ⁊ alia est silvestris. ⁊ silvestris qdez dr sicla silvestris ⁊ nō est in silvestri ⁊ sicut dicūt acetositas. imo fortitā ē i q̄dā ex ea acetositas: ⁊ silvestris ē fortior in oīre. Nā: Frā ē in ꝑmo sicca in scō. ⁊ eius semen est frīs in ꝑmo siccū in scō. Opēs ⁊ ꝓpietates: In ipsa ē stupiditas: ⁊ in ispida ex ea est resolō pua: ⁊ acetosuz est magis stupitū: et illa q̄ nō est vehemētius rubedis plus nutrit: et hec q̄ dō est sīlis endiue: et ois supat coleraz: et eius ꝓpioꝛ est laudabilis. Decoratio: Radix eius cū aceto ꝓfert scabiei vlcerose et excoriatōi vnguis et cū cogt cū vino ꝓfert emplin eius albaras et ipetigini. Apāta et bothor: Ex ea fit emplm scrofulis ita q̄ dr q̄si cū sra dix suspendat in collo hītis scrofulas iunatur ea. Vulnera et vlcera: Eius radix cū aceto cōfert scabiei vlcerose et ipetigini ⁊ eius decoctio cum aqua calida p̄uritum: et simuliter ipsamet in balneo est vtuma. Membra capitis: Lauatur cum succo eius ad dentem doloꝛosum et simuliter cum decoctione eius in vino: et cōfert apostematibus que sunt sub auribus. Membra nutrimenti: Confert icteritie nigre cum vino et sedeat nauseaz: et comedit pp̄

Digitized by Google

deliderium luti. Mēbra expulsionis: Ipsa t semē eius stringunt t ppriē eius que ex ea ma gna est dē q in eius folijs est lenitas quedā t i semine ipsius est ꝓstrictio. ¶ Et dixerūt q daz q in semine accrose nō fruxo est lubricus t le ficatio t radix eius trua ꝓfert fluxui m ficis. t frāgit lapidem in renibus qñ bibit in vino t viscositas q est in ipsa ꝓfert rasure intestino: uz q̄ accīt ex siccitate supfluitatis. ipsa. n. cū iuua mento qđ cōfert rasure lubrificat. Venena: Confert pūcture scorpiōis t ppriē siluestris: t si admīstret semē ei⁹ añ pūcturā scorpiōis nō nocebit eius pūctura. ¶ De asino. Cap. lv.

Sunus. Decoratio: Cinis carnis
a asini t ēphis eius cū oleo valet super positus fixuris frigoris. Apata t botho: Cinis epatis asini cum oleo valet super scrofulas. Vulnera t vlcera: Sanat lepram. Instilla iunctura: Contractu t sic cati. fedet in ture carnis eius t fit iuua⁹: t ēt caro eius est innutriua. Mēbra capitis: Epar eius assatum t a ieiuno cōēstū ꝓfert epilepsie t filr eius vngula adusta t sit eius potio omni die duo cochlearia. Mēbra expulsionis: Bicē qđ ei⁹ vrina cōfert doloꝛi renū: t vria siluestris frāgit lapidē in vesica ẏm qđ dicit Galienus.

¶ De apio. Cap. lvi.

Unum. aliud est montanū: t aliud
a siluestre t aliud domesticū: t aliud ē qđ oꝛit i aqua mains domestico: cu ius vtus est sicut vtus domestici. t eius spēs est alia q̄ noiat sumurio minus do mestico hūs crus cōcauū ad albedinē declīe: dinerificat ēt in regionibus: eius. n. aliud ē ro manū: t aliud est aliud. t neq; est oino monta num petroselinū: imo est aliud petrosuz. Electio: Fortius est romanū montanū. Mā: Est calīs in ꝑmo et siccū in scdo. Rufus ẏo dixit q̄ domesticū est humidū verūtū radix eius est ficca cū pueniēcia. Opones et pprietates: Est resolutiuū inflatiōis: aptitudo pulatiōis. facies sudare: sedatiuū doloꝛ: et siluestre est ipediens vlceratiuū. et qđ ex eo nutritū est: est magis con ueniens calefactis. Decoratio: Siluestre cō fert hīū alopitiā et fissuris vnguis et verucis et fissuris: frigoris et domestici ous odoꝛē effi cit bonum valde. Apata et botho:: Resolvit apatā flanco in ꝑnē et dura ercalā ppriē q̄ no minat sumurio. Vulnera et vlcera: Siluestre vicerat qñ ex eo fit ēplīm: et silr ꝓfert scabiei et i perigini et vulneribus vsq; ad sigillationē et p prie sumurion. Instilla iunctura:: Sumurio ꝓueuientes sunt oēs ptes eius sciatice. Membra capitis: Est malū epilepsie excitans epile psiam epilepticoꝝ. t dē q̄ si suspendit radix ei⁹ in collo ꝓfert doloꝛi dēis: verūtū frāgit ipm.

Mēbra oculi: Apium domesticū ingreditur in emplīs doloꝛ oculi. Mēbra anhelitus et pectoris: Confert tussi et ppriē sumurio et alma ri et stricture anhelit⁹ et difficultati ei⁹. et apius q̄ ē ex emplis apaū māmille calidoꝝ. Mēbra nutrimēti: ꝓfert epi et splēi: mouet eructa tionē pp resolōnē suā: et nō ē velocis digōis t descensiōis: et i semie qđ apū ē aliq̄d qđ facit nauseam et vomitū nisi assit. Quidā autem dixerūt q̄ oēs spēs eius ꝓferūt stō. Et ruffus dixit: nō. imo qñq; trahit ad ipm hūiditates ma las acutas. et crudū de eo i stō. plōgat: et facit nauseā. verūtū romanū stō melī⁹ ē. Et Gal. qđ dixit q̄ ipm est ex eis q̄ pueniēs est comedere cum lactuca. Ipm tpat fritatē lactuce et pueni eius est vt eius acceptio sit post cibū. et semē ei⁹ ꝓfert hydropisi et mundificat epar et calefacit ipm. Mēbra expulsiōis: Mouet cū vrinam et mēstrua et ē malū pgnātibus: et purgat renes: et vesicā et mīcē et oēs spēs eius et ptes ipsius ꝓferūt i his et semē eius et folia nō solūt: sz i radice eius ē solū: et mōtanū frāgit lapidem et apū qđ ꝓfert difficultati vrie et exhibit scdinā ꝑ ppriē sumurio et replet hūiditate acri m ficē cū cōmestio eius ēm ꝓsuetudine. ¶ Quidā aūt dixerūt q̄ apū excitat coitū ita dōec direrūt oz vt ablactās, phibeat ab acceptōe ei⁹ vt nō cor rūpat lac ei⁹ pp excitatōz ōsideriū coitus et ro manū qđ ē bonū colō et vesice et rēb⁹. Venena: Eius decoctōe cū lēubus fit vōitus post po tum venēi: et sumurio ē ex eis magis pueniēs et qñ sc̄o pio pūgit cōmedēte ips fortio: fit res ꝑopter id. ¶ De azulo. Cap. lvij.

sul qđ est. Virtus eius est sicut vir
a tus eius quo adheret aurū debilioꝛ paz est. Mā: Est calīs in scdo siccū. in tertio. Opones et ppietates: Ineſt ei virtus eradicatiua putrefactiua et ab sterſio eius est cū acuitate t stipticitate pauca: t in ipso ē aductio t vlceratio. Decoratio.) Deijcit verucas: Mēbra oculi. Bonos effi cit pilos palpebraz t plongat eos: t ē vltimū sicut dē in illo ꝓpter ꝓprietatē que est in ipso: t dē ꝓterea q̄ ipsum euacuat hūoꝛes malos phibētes oriri pilos bene: Mēbra anhelit⁹ t pectoris.) Confert almā. Mēbra expulsio nis.) Mouet mēstrua sufficienter et bibitum t in matrice suppositum t in solutione educit meliam: t quicquid sanguini est cōmixtum in quo est grossitudo: t confert doloꝛi renum. t eius potio est vsq; ad. iij. l. urmet: t vsq; ad. z. i. t mediam permixtum medicinis.

¶ De amigdalis. Cap. lviij.

Migdale quid sunt. Note sunt. ea
a rum vnctuositas minoꝛ est vnctuo sitate nucis cum: tamen in eis sit vn ctuositas plurima cuius cā rādicdan tur. Nux ẏo velocioris est digōis q̄ ipse t velocioris conuersionis ad coleraz: t gūma qđ eius que dulcis est m ẏ quidā existimant est

Digitized by Google

proxima dispositionibus gūmi arabici. Nā. Que dulcis est eēlis est ad humiditatē paruz decuās: t amara est ficca in scō. Q patiōes t pprietates. Gūmi amigdale amare ostringit t calefacit: t in oibus speciebus amigdale est mūdificatiō t absterſio t aptio: ſz dulcis ē plinū debilio: ḡs amara in aptione sua: qm̄ ē subtilia tua absterſiua t est pr accīs inflatua. t dicit ḡ qui ipſa oio nō est stipticitas: t ei⁹ nutrimētū est puū. ſz pprietas amare est qō ipa ñ stringit oino: t qpipſa interficit vulpē. t amara est medicina abḡs nutrimēto. Dulcis vo bonū ꝓbet nutrimētū: ſz puū. t oleū gō amigdalaruz leuius est corpore ipſius. Decoctio. Amara confert posita sup pānū t lentigines t cicatrices: t pcussiones: t applanat tūcionē faciei. t cū radix amare coquit t linit sup pānū est medicina foris t comedere amigdalas dulces ipinguat. Pata t borbor. Amara cū vino est bona ad essere. Vulnera t vlcera. Linuntur cū melle sup abulatuā t est formica t cuz aceto t vino sup impetiginē. t amara est magis vtilis in oibus illis. Cebra capitis. Sunt bō valē dolor auris t sonitus i ea: t ꝓpe oleū amare: t ꝓtrita cū sua dispositione: t cū caput abluitur cū eis t cū vino purgat hūditatem t furfures t facit crōnū: t cū amigdale amare bibunt ante vinū, phibent ebriatē: t pprie l. numero. t arbor gō amigdalaz amararum qm̄ optime teritur t pmiscet cū aceto t oleo ro. t fit inde empliſtrū ꝓfert ſoda: t silr oleum amigdalaz amaraz ꝓfert ei. Cebra oculi. Cōfert vsui. Cebra anhelitus t pectoris. Amigdale amare cū amilo tritici sunt bone iputo sanguinis t ꝓfert tussi antiquē t asmati t pleure ſz. t pprie oleum amigdal. dulciū t sanich de amigdalis ꝓfert tussi t sputo sanguinis. Cebra nutrimenti. Aperiunt opilationes epis t splenis t pprie amare. Ipſe nāḡ aperiūt opilationes accītes in extremitatibus venaruz: t cū comedunt recētes cū corticibus mūdificāt humiditates stōi: sunt difficilis digōnis t bonū humoris t pauci nutrimēti: t qui comedūtur cū zuccaro descendunt velociter t earum sanich est ꝓmouens colaz sua dulcedine. Cebra expulsionis. Que amare sunt aperiūt opilationes renum: t oleum amarum mundificat renes t vesicam t frangit lapides t pprie cum ireos bibitū. t qnḡs confert facto emplo cum eo t oleo rosaceo. t confert doloribus matricis t apostematibus eius calidis t duritiebus eius: t prefactioni ipſius t difficultati vrine t dolori renum. Et supponitur t pronocat menstrua: t dulces conferunt colice ꝓpter suā absterſionem: t amare sunt magis iuuatiue t earum oleum est leuius corpore earum. Venena. Conferunt morſicatis arabiosi.

¶ De aqua. Capitulū.

Qua. Electio. Aquas bonas t laudabiles tā dixi in primo libro. Illic igit sciantur. male aūt aque sunt stātes: t que sunt in lacunis t super q̄s dūatur sapor extraneus t cōturbate ſpūe grauis ponderis: t que cito in lapidem puertuntur: t ille super quas natat spuma alba mala: t in quaz sup: mo ꝓgelatur res extranea mala. ¶ Et scias ḡ nitrositatis nocumento in aqs succurrit cū lacte t vino grosso t amilo t melius est cū vino subtili odorifero t āriquo crudo. t cucumeribus imaturis t oleribus solutiuis t cū ꝓnocatiuis. ¶ Aquas vero grossas ꝓturbatas rectificant subtiliantia sicut alleū cepe porri. t bibere vinū post ea remouet malitiā eaz t ppriē pmixtū eis. ¶ Et aq̄ gō aspa nō est nisi aut grossa: aut acuta absterſiua. t dicitur q̄s aqua aspera illa que vehemēter mūdificat illū qui ea abluitur. amarā aūt rectificāt dulcia: t aquā salsam rectificant xilocaracte ſyre t gūa myrri t poma que dicuntur ſaroz: t lutum caliduz t sauich. ¶ Et aquas malas: vir rectificat aceti. Natura. Aqua maris est acris calida. aqua nitrosa est calefactiua eruccatiua. aqua enea t ferrea conferūt vlceribus. Q passiones t proprietates. Aqua frigida nocet habentibus opilationes: verum ipſa confert hūti b⁹ raritatē t cursū gēris curſ⁹ fnēt: t ex q̄cūq; mēbro fuerit t eis q̄ hūt egritudies cā ei⁹: t cō fortat oēs ꝓtutes ut oportūb⁹ suis q̄ūtūt cū eq̄litate. s. digestiuā: attractiuā: retētiuā: t expulsiuā. Decoctio. Aqua marina ꝓfert fissuris ac cidētibus ex frigore aūs vlcerent t necarpediculos t resolvit sanguinē ꝓgelatū sub cute. t aque sulfuree sunt bone morphee t varas. Pata t borbor. Aque sulfuree ꝓferunt apostematibus iuncturaz t duritiebus t verucis pendentibus. Vulnera t vlcera. Aqua dulcis ad bibendū est mala vlceribus ppterea q̄ hūeat t est diuersa ei qō quenit regimini vicē. Aq̄ marine vsus ꝓfert pruritui t scabiei t impetigini. t aque sulfuree ét sunt bone impetigini t scabiei si ex eis fiat balneatio: t silr sabafan. Infra iuncturaz. Aqua marina t silles ꝓferūt egritudinibus neruoz t ppriē q̄ balneato fit eis: sicut tremor t paralysis t stupor t silles. t aque sulfuree ét silr t ꝓferunt eibus doloribus iuncturaz plz neruoz frigidis. Cebra capitis. Epileptici lauātur ab aqua repida t leduntur ab aqua calida. Vapor aque marine ꝓfert epilepsie vel sodcfré t aqua erea ꝓfert oti t auri. Cebra oculi. Aq̄ alpalu est mala oculo. Cebra anhelitus t pectoris. Aqua frigida valde est mala pectori q̄ntis aqua est nociua canne pulmonis propter humectationem que est ipſa, cum ipſa indigeat eruccatione. aqua repida est bona apostematibus guturis t vue et ectoris: et aq̄ marina sit embroca apostema

Digitized by Google

rebus mãmille. aqua nitrosa qñq; ꝓfert pulmoni aqua alumiosa ꝓfert sputo sanguinis. aqua ferri ꝓfert spleni ⁊ stõ: ⁊ aqua aerea prima est illi. ℳebra nutrimẽti. Aqua frã valde ꝓpue nocet hñtibus opilões. aq̃ maria ⁊ silses male sunt stõ. Vapor aque marie ꝓfert hydropisi. aq̃ nitrosa qñq; ꝓfert pp nitrositatẽ stõ humido. aq̃ luminosa ꝓfert vomitui ⁊ phibet ipsum: ⁊ sitir aq̃ termaꝝ stiptice. aq̃ sulfuree ꝓfert apatibus splẽis ⁊ doloꝛibus eius ⁊ sitir eparis. ℳebra expulsionis. Ex aqua marina fit clyster ad doloꝛẽ punginũ ventris: ⁊ qñq; bibitur ⁊ soluit. deinde post ipsam bibit̃ ius galine ⁊ sedat mordicatio eius: aqua aluminosa prohibet aboꝛtũ ⁊ fluxũ sanguis menstrui: aq̃ sulfuree ꝓferũt doloꝛibus matricis: aq̃ frã valde mala est cotui ⁊ stringit ventrẽ ⁊ sedat motus spermatis ⁊ eius cursum. aqua salsa soluit: deinde stringit exiccatõe sua. ⁊ oĉs aq̃ minerales faciũt vrine difficultatẽ ⁊ pturiẽdi ⁊ mẽstruorum ⁊ plm̃ eaꝝ soluit ⁊ exiccat. ⁊ quedã earuꝫ sicut alumiosa stringit: ⁊ qñq; faciũt euenire lapidẽ in renibus ⁊ vesica ⁊ colicã ẽt. aq̃ vero ferree ⁊ ereę sunt bone renibus ⁊ colice. ⁊ aq̃ turbate faciũt euenire lapidẽ in renibus ⁊ vesica. ⁊ aq̃ qdez i q̃ extinguit ferrũ ꝓfert sputo sanguinis. Febres. Aq̃ sulfuree. ⁊ lutose ⁊ turbide: ⁊ feride faciũt accidere febres. ⁊ grosse faciunt euenire q̃rtanas. Venẽa. Ad morsum vipe sedet in aq̃ maria ⁊ inuat ab ea: ⁊ sitir sit i reliqs ꝙmiꝰ pniciosis. ℭ De amilo. Ca. lv.

ℳilũ. Hã. Frm̃ ẽ ⁊ siccũ in pmo.

a ℳ pones ⁊ ppꝛietates. In ipso sũt mũdificatio ⁊ lẽificatio. ⁊ oꝛ qd vt vna ps amuli coquat cũ triplo sui ꝺ aq̃. Becoꝛatio. Cũ croco supposit̃ pãno deleꝛ ipꝰ. Vulnera ⁊ vlcera. Cõsolidat vlcera ⁊ sanat rea. ℳebra oculi. Prohibet curtũ materiẽ ad oculũ. ℳebra anhelit' ⁊ pectoꝛis. Venit pect' ⁊ soꝛbitioe scã ex eo phibet fluxũ a pectoꝛe. ℳebra expulsiois. Amulũ solum ⁊ cũ lenibus stringit nãm ⁊ phibet fluxuꝫ cocere. ℭ De ameos. Cap. lxi.

ℳeos qd est. In ipso ẽ amaritudo

a pauca ⁊ acuitas. Electio. ℳagis iuuanũ qđ ẽ i ipso est semen eius. Hã. Calidũ est ⁊ siccum in tertio.

ℳ pones ⁊ ppꝛietates. Aput opilões. ⁊ i ipso est cũ exiccatioe lenificatio. Becoꝛatio. Eius potus ⁊ lunimentũ cũ eo fam̃ puertit colorem ad citrinitatẽ ⁊ ponit i medicis q̃ sunt ad morpheã ⁊ albaras: ⁊ ꝓfict cũ melle: ⁊ ponitur ex eo emplm̃ sup ꝓculcatione sanguinis vbi est. ℳebra anhelitus ⁊ pectoꝛis. Cõfert sanici pectoꝛis. ℳebra nutrimẽti. Confert madefactioni stõi ⁊ sedat nauseam stõi. Et subuersioni aie ⁊ est bonũ epari ⁊ stõ frio. ℳebra expulsiuꝫ. Datur ad bibendum cum vino. ⁊ puocat esi comedit̃ ⁊ remouet difficultatẽ vrine ⁊ extrahit lapidem fractuꝫ ⁊ vlcera mundificat renes ⁊ vesicã: ⁊ ꝓfert ventositatibus ⁊ doloꝛi ventris punginuo ⁊ suffumigat cuꝫ eo matrix cũ gũma pini ⁊ mundificat eã. Febres. Confert febribus antigs. Venena. Becoctio ameos effundit sup mordicationẽ scoꝛpionis ⁊ sedat. Et bibit̃ ad pũcturã ☿ miꝫ venenosoꝝ. ℭ De hartanita. Cap. lxij.

Artanita qd est. Illud qõ de eo ad

h ministrat̃ est radix eius: ⁊ ẽ buchoꝛ marien ⁊ nos qõ in ipso locuti fuimus fm ☿ba Dia. ⁊ hꝫ capita sicut capita ciceris: ⁊ folia eius sũt sicut folia caulis ⁊ eius radix est nigra silis radici rape: sed hec spes nõ est spes q̃ cognoscit in nfo ꝛpe: nam q̃ nũc hartanita cognoscit est spine spisse bzeuis q̃ hꝫ raducẽ q̃ lana lauat. ⁊ ꝓpꝛietates q̃s narrauimus sunt iste. ⁊ vt q̃ sit erroꝛ trãslatoꝛis. ℳ pones ⁊ ꝓpꝛietates. Est incisiuꝫ resolutiuũ Instrã iunctuꝝ. Est bonũ doloꝛibus iuncturarum ⁊ virtusq; anche. ℳebra epatis. Facit sternutatoꝛs ⁊ vehemẽter apit ꝓfrictionẽ narũ ⁊ opilõne colatoꝛij. ℳebra nutrimenti. Confert singultui. ℳembra expulsionis. Eijcit fetum. Venena. Eius decoctio valet ꝑ pũcturis venenosis: ⁊ sitir sirupus eius. Permutatio. Loco eius ponit̃ in aboꝛtu ⁊ i iumento qđ efficit in venis pódus equale de artifologia longa ⁊ semine citrini ⁊ mentastro. ℭ De ambra. Cap. lxiij.

ℳbra qd ẽ. Ambra ꝑs qđ exultio ẽ

a manatio fontis i mari. Illud ☿o qđ đ̃ q̃ est de spuma maris aut stercore alialis maris longinquũ est. Electio. ℳelioꝛ ẽ grussia fontis aseheliti. deiñ vetria post eam citrina. ⁊ deteꝛioꝛ est nigra mala ⁊ adulterat̃ cũ gipso ⁊ cera ⁊ laudano ⁊ almodeli est spes nigra mala moltoties assumit ex ventre piscis q̃ eã comedit ⁊ moꝛit. Hã. Est calida ⁊ sicca. ⁊ vt q̃ sit calitas eius in scdo ⁊ siccitas ipsius in ꝑ°. ℳ pones ⁊ ppꝛietates. Confert decrepitis subuliati sue calefactiõis. Becoꝛatio. De almẽdi est spes q̃ lituris de nigrat coꝛpus. ⁊ ꝙuenit ad ꝙsequenduꝫ principia declinatiõis. ℳebra capitis. Confert cerebro ⁊ sensibus. ℳebra anhelitus ⁊ pectoꝛis. Confert coꝛdi. ℭ De aranea. Ca. lxiij.

Ranea. Apata ⁊ boꝛhoꝛ. Tela ei°

a strigit fluxũ sãguis q̃n põit supvulnera. Vulnera ⁊ vlcera. Cñ põit tela eius sup vulnera. phibet ea aperi: ⁊ sup vlcera. ℳebra capitis. Quãdo coquit̃ aranea tele grosse albe cum oleo roꝛ. ⁊ distillatur in aurem sedat doloꝛẽ eius. Febres. Dixerunt quidam q̃ tela aranee cũ miscet q̃ busdã emplastris. ⁊ ponit̃ sup fontẽ ⁊ tempoꝛa sanat febrem tertianam: ⁊ existimauerũt q̃dã

Digitized by Google

ꝓtela aranee ſpēi cuius tela eſt ſpiſſa alba qñ
ſtringit in cute eius ⁊ ſuſpendit ſup collū aut
adiutoriū ſanat febrem tertianam.

¶ De argento. Cap.lxv.

Argentum. Natura. Eſt ifrātuus
a exiccatiuū. Operationes ⁊ ꝓprie
tates. Scoria eius eſt ſtiptica val-
de: ⁊ in ipſa eſt attractio ⁊ exiccatio
⁊ qñ pmiſcet cōfricatio eius medicinis alijs:
ꝓfert hūiditatē viſcoſis. Vulnera ⁊ vlcera.
Eſt bonū valde ſcabiei ⁊ pruritui. Mēbra ca
pitis. Cōfricatio eius ꝓfert feroꝛ oris cū pmi
ſcet pmixtōibus alijs. Mēbra anheliū ⁊ pe
ctoris. Cōfricatio eius cū cōmixtōibus alijs
ꝓfert tremoꝛi cordis. ¶ De aloe. Cap.lxvi.

Aloes qd eſt. Eſt ſuccus ꝓgelat⁹ iter
a rubedinē ⁊ citrinitatē exiſtens. ⁊ ei⁹
aliud eſt ſuccutrinū aliud arabicū: ⁊
aliud eſt ſemegennū. ⁊ dixerūt qdā
ꝙ plāta ei⁹ē ſicut plāta enule: ſz nō eſt ita. Ele
ctio. Illud qd melius eſt: eſt ſuccutrinū. cuius
aq̄ eſt ſicut aq̄ croci. odoꝛ eius ē ſic̄ odoꝛ myr
rhe. ſplendidū frāgibile mūdū a gypſo: ⁊ arabi
cū eſt minus eo in citrinitate ⁊ pōderoſitate ⁊
in ſplendoꝛe ⁊ viſcoſum eius eſt illud qd dure
ſcit. ⁊ alſemegennū ē feruidi odoris cooptū pue
citrinitatis cui non ineſt ſplēdoꝛ. Lūq̄ aloes
antiq̄tur fit negrioꝛ. Mū. Eſt calidū vſq̄ ad
tertiū ſiccū in ipſo: ⁊ dī ꝙ eſt calm ⁊ ſiccū in ter
tio ſz nō eſt ita. Operationes ⁊ ꝓprietates. Vir
tus ei⁹ē ſtiptica exiccatiua coꝛpis: faciēs ſōnū
⁊ indū qō plūm eſt in uamēti. eſt.n. exiccatiuuz
ſine moꝛdicatione. ⁊ in ipſo eſt ſtipticitas pua.
⁊ de paucitate eius eſt ꝙ ipſum non moꝛdicat
vlcera mala. Decoꝛatio. Cū melle ſup veſti
gia pcuſſionis ꝓfert. ⁊ ſolidat panariciū vlcera
tū. Et cū in vino ponit ſup capillos cadētes ꝓ
hibet caſuz eoꝝ. Apata ⁊ bothoꝛ. Cōfert aſa
tibus ani ⁊ teſticuloꝝ. ⁊ ꝓprie apatibus lacerto
rū q ſunt ab vtroq̄ latere lingue cū eſt cū mel
le aut cū vino. Vulnera ⁊ vlcera. Eſt pueris
vlceribus difficilis ꝙſolidationis: ⁊ ꝓprie in
anoꝛ: ⁊ virga: ⁊ naſoꝛ: ⁊ oꝛe: ⁊ fiſtulis. Inſtrume
ta iſicturaꝝ. Cōfert doloꝛib⁹ unctuiaꝝ. Mē
bra capitis. Mundificat ſuꝑfluitates coleri
cas que ſunt in capite. ⁊ qñ linit ſup frōtē cum
oleo roſaceo ꝓfert ſoda ⁊ ſanat eā: ⁊ ꝓfert vlce
ribus naſi ⁊ oris: ⁊ eſt ex medicinis ꝓferētibus
ꝓuſioni naſi ⁊ auris: ⁊ apatibus lacertoꝝ qui
ſūt in vtroq̄ latere ligue linitus cū vino ⁊ mel
le. Et in medicina antiq̄ aloes ſolutione edu
cit colerā nigrā. ⁊ ꝓfert melie. ⁊ aloes qdē pſi
cū acuit rōnē. ⁊ acuit os ſtōi. Mēbra oculi.)
Cōfert vlceribus oculi ⁊ apatibus eius: ⁊ do
loꝛib⁹ eius: ⁊ curſui lachrymalis anguli. ⁊ exic
cat hūditatē ei⁹. ¶ Mēbra nutrimēti.) Mū
dificat ſuꝑfluitates colericas ⁊ flatricas que ſūt
in ſtō. ⁊ qñ bibunt ex eo duo coclearia cū aq̄
frā aut tepida ifringit appetitū falſum ⁊ corru
ptū ⁊ eſt ꝓueniens aduſtioni. ⁊ inflāmatiōi fa
ctis in vna ex caliditate colere in ſtō. ⁊ qñ aſſu
munt de eo i mane ⁊ ſero pilule pmixte cū re
ctificantibus ipſum ſolūt ventrē ⁊ non coꝛru
pit cibū. ⁊ qñq̄ ꝓfert doloꝛibus ſtōi in die vna
⁊ apit opilationes cpis. ſz ipſe ledit epar. ⁊ aſ
fert icteritiā ſoluendo ipſaz. Mēbra expulſio
nis.) Aureus ⁊ 5. de eo cū aq̄ calida ſolumnt.
⁊ tres aure mūdificant ꝓpiete ⁊ tpate: duo au
rei cū aqua mellis educūt ſtegma ⁊ colerā ſo
lutione. ⁊ cū ponit in medicinis ſolutiuis ex
pellit nocumentū eaz a ſtō ⁊ ipſum eſt pnemē
tiuus ſoluiuis alijs ſtō: ille q eſt ablutus debi
lioꝛis eſt ſtōmis: ſz eſt magis ꝓferens ſtō ⁊ per
murtis ipſius cū melle minuit ꝓfluuiū eius: adeo
vt foſitan non ſoluat attrahendo. ſz extrahat
qō ei obuiat. cū cū virtus eius qō purū eſt non
penetret ad illa que in coꝛpe ſunt longinq̄ imo
nō pranſeat epar. ⁊ qñ arabicus in potu ſumi
tur ꝓturbat ⁊ facit doloꝛē vētris pungitiuū ⁊
ſoluit ⁊ remāet deus eius in tunicis ſtōi in die
vno ⁊ duobus dieb⁹. ¶ Dare aūt aloē in po
tu in diebus frigoris eſt timoꝛoſum. qñq̄ enim
educit ſanguinē ſolutione q̄liscūq̄ ſit aloes: ⁊
quicūq̄ aloes. ⁊ q̄ſq̄ ponit cū vino dulci ſup
emoꝛroydas anumentas ⁊ fiſſuras in ano. ⁊ ab
ſcindit ſanguinē currentē ex eis ⁊ ſanat apata
ani ⁊ virge linitus cū vino. Qñ datur ad potā
dum in diebus frigoris timeī ꝙ faciat ſolutio
ne exire ſanguinē. Mermutario.) Loco, a⁹
ponitur duplum ipſius de luto.

¶ De arundine. Cap.lxvij.

Rundo. Natura.) Eſt vehemen
a tus infrationis ⁊ cinis eius eſt cali-
dus. Operationes ⁊ proprietates.)
In radice eius eſt abſterſio pauca ſi
ne acuitate. ⁊ in foliis ipſius etiā. Decoratio.)
Coꝛnices ipſius ⁊ radix eius ꝓferunt alopitie. ⁊
coꝛnices ipſius ⁊ radix abſtergunt ſoꝛdes ⁊ ra
dix eius cū cepa ſilueſtri extrahit carni infixa.
Apata ⁊ bothoꝛ. Vomunt folia eius ſup he
riſipilaz ⁊ ꝓferunt. Inſtra iuncturaꝝ.) Sedat
toſtionē neruoꝝ. Mēbra capitis.) Lanugo
que eſt flos eius qñ cadit in aurē facit euenire
ſurditatē. qñ inuſcat ⁊ non egreditur. Mē
bra expulſionis.) Prouocat vrinā ⁊ menſtrua.
Venena.) Confert moꝛdicationi ſcoꝛpionis.

¶ De aꝛdotano. Cap.lxx.

Botanū. Nā.) Eſt calidū in pa
a mo ſiccū in ſcō. Operationes ⁊ pro
prietas.) Eſt ſubtile amaꝛ: ⁊ in ipſo
ſunt terreitas ⁊ ſubtilitas. Inquit.
G. flos eius eſt magis ad finē deuenies q̄ ab
ſinthū ⁊ in ipſo eſt aptio. Decoratio.) Illud
qō eſt aduſtū ꝓfert alopitie ꝓprie ⁊ cū alterua.
aut oleo de raphano. ⁊ aꝛdotanū qō ꝓfert ad
hoc vt naſcat barba q̄ eſt tarde naſcentis qñ

Digitized by Google

decoquit cum qbuscdam oleis pp suam aptio/nem t ꝓstringit sanguinē gingiue. ¶ Apara t bothor: Resolute apara flegmatica t cum decoquit cū cydonijs confert apanbus difficilis resolutionis. Vulnera t vlcera: Non est ꝓuenies vlceribus recētibus: imo mordicat ea. Inflā tunctura ꝫ: Eius decoctio cōfert contusioni nerno ꝫ t sciatice antiq t difficili. Mēbra capitis: Quādo coquit cum oleo calefacit caput t remouet fritatē eius. Mēbra anhelitus t pectoris: Eius decoctio ꝓfert difficultati anheliturus t dilatationi. t qō de eo melius est: est decoctio eius qō est in ipso supe/rius. Mēbra nutrimenti. Quādo decoquitur cū oleo calefacit stōm t remouet fritatem eius. Mēbra expulsionis: Prouocat menstrua t extrahit fetū: t frāgit lapidem vesice t renū t oleū eius ꝓfert coartationi matricis t difficultati vrine. Febres: Cōfert rigori si cō pmendo ex eo cum oleo fit inunctio. Venena: Quando bibitur cum vino confert venenatis. t quando sternitur interficit vermes vene nosos immo fugat eos.

¶ De arbore marie. Cap.lxx.

Arbor marie qd est. Est buchoma/rien: t iam dictū est de ea. t est triū spēz. vna spēs eius est sine fructu: t due cū fructu. Qpationes t pro/prietates: Confert cōtrize frē. Mēbra oculi: Cōfert defectui aque in oculum.

¶ De alumine. Cap.lxxi.

Alumē qd est. Ingr Bla. spēs aluis sunt plurime. ſz ille q ex eis in curā medicine ingrediunt sunt tres scilicet hūidū: t rotundū. Scissum ꝓpria est aliamen: t est albū ad cutis nitatem declinans. t stipticū in quo est acerositas: t est ōn sit flos alumnis. t interiꝰ spēs petrosa in qua nō inueniunt stipticitas apud gustū t ipsum qō non est de genere alumnis. Nā: Est calidū t siccum ad tertiū. ¶ Qpationes t pprietates: In ipso est phibitio t exiccatio: t phibet fluxionis sanguinis. t phibet cursum stillatitus t effusionē exz: t eius stipticitas maior est stipticitate bedeoard t, ppria cōtricis t radicis eius. t sibi est fortius omni re eius. Decoratio: Cū aqua interficit alcarab t pediculos t seborē oris. Vulnera t vlcera: Cū fece vini tritū dē alumīnis deficcat vulnera difficilia t herpetē estiomenū: t cū sibi pondere sui de sale gēma ꝓfert corrosionē t adustionē ignis. Mēbra capitis: Eius decoctio ꝓfert quādo ex eo colluitur os dolor dentium.

¶ De aneto. Cap.lxxij.

Anetū. Nā: Eius calefactio est in ter scdz t tertiū. t eius exiccatio inter pmū t scdz. t qñ aduriꝰ fit ei exiccatio in scdo. Qpōnes t proprietates: Est maturatiuū frōrū hūoꝝ. t sedatiuū doloꝝ t carminatiuū venositatū. t sibi ei oleū t in ipso est lenificatio vlcꝰ. Et eius cōplō è pinq maturatio apitiuo. Et qō siccū est vehementionis est resolutiōis. Apara t bothor: Est maturatiuū apanum. Vulnera t vlcera: Eius cinis ꝓfert vlceribus tremulis. Inflā tunctura ꝫ: Oleū eius ꝓfert doloribus neruorū t filiū. Mēbra capitis: Fac somnū, pp. Et eius succus ꝓfert doloꝛi auris melico t exiccat hūiditatez auris: Mēbra oculi. Assiduatio ꝓmestionis eius debilitat visuz: Mēbra anhelitus t pectoris. Anetū t semē ei lac abūdare facit t ppie in sozbinōibus lenibus que multiplicāt lac. Mēbra nutrimenti: Cōfert singultui facto ex replectione cibi. Ingt Ga. t nocet stō: t in semine eius t stoze est vomitatio. Mēbra expulsionis: Cōfert doloꝛi ventris pungitiuo: t intersecat spma qñ fit clystere ex eo: aut sedetur in ipso. t eius semen abscindit emoꝛroidas ozias. t eius cinis est bonus ano t verge t testiculis.

¶ De adipe. Cap.lxxiij.

Adeps. Nā: Adeps anatis est calidioꝛ t siccioꝛ: deinde adeps castrati. t adeps castrati decrepiti est lenitio. Qpōnes t pprietates: Adeps anatis est subtilis valde. t est calidioꝛ: adipe galline t adeps galli t adeps cerui sunt vehementionis calefactionis t adeps vacce é media inter adipē leoninā t caprinā: t adeps adib ē subtilis. t adeps masculi in oibus eis est fortioꝛ: t adeps decrepiti est melioꝛ: vel lenioꝛ: t adeps caprina est magis stiptica oibus t adeps hircina est vehementionis resolutionis. Decoratio: Adeps vsi t adeps anseris ꝓferūt alopitie: t ades asini valet ad vestigia cutis t adeps anseris valet ad fissuras faciei t labij. Apara t bothor: Adeps porci valz ad apara t adeps leonis resolut durines aparū. Vulnera t vlcera: Adeps porcina valet ad adustionē ignis. Mēbra capitis: Adeps anseris sedat doloꝛē auris t fibi adeps vulpis. ipsa. n. est inunctiua ad illud valde adeps galline ꝓfert apanlingue. Mēbra oculi: Adeps pisces ꝓfert aque oculi. t acuit visuz cūmelle. t adeps vipe recēs ꝓfert pānoꝛ t aque t vt non nascātur pili eunsi ex palpebris. Instrumēta iunctura ꝫ: Adeps cerui confert spasmo. Mēbra expulsionis: Adeps caprina confert mordicationi intestinoꝛuz quādo administratur t confert vlceribus eoꝝ. t adeps quidem caprina fortioꝛ est in cura vlcerum intestinoꝛum q adeps porcina. t illud est propter velocitatem congelationis eius. ſz adeps porcina vehementius sedat mordicationem. t adeps que est in gibbo cameli suffumigata confert emoꝛroidibus t omnes adipes leues: sicut adipes galline t aliorum conferunt dolo

Digitized by Google

ribus matricis. ⁊ antique sunt eis male. ⁊ silr adeps anseris ꝓfert mfici. Venena: Adeps porcina ꝓfert pūcture ꝟmiū venenosoꝝ: ⁊ adeps elephātis ⁊ cerui qñ fit ex eis linimentum fugāt venenosa. ⁊ adeps capna vel porcia ꝓfert cātaridibus. Et caro cerui ꝓfert spasmo.

¶ De arboꝛe cimicum. Cap. lxxiiij.

Arboꝛ cimicū. Nā: est frā in ꝑmo ⁊ sicca in ipso. Decoctio: Linit sup excoꝛiationē cū aceto vulnera ⁊ vlcera: Cōsolidat vulnera recēcia ⁊ linit sup excoꝛiatōs cū aceto ⁊ sanat eā ⁊ imolliit conꝛex eius sup vulnera vel vlcera ⁊ ꝓsolidat ea.

¶ De alleo. Cap. lxxv.

Aleuz qd est. Alleū alind est domesticum ⁊ est notū aliud est alleū porrinū. ⁊ aliud silueſtre. ⁊ in silueſtri q dem sunt amaritudoꝛ stipticitas. ⁊ ē aliud qō noiatur alleū serpentis: porrinū aūt est cōpoſite ꝟtutis ex alleo ⁊porro. Nā: Est calefactiuū exiccatiuū in tertio vsq ad q̄rtū. ⁊ silueſtre plus illo. Ꝓpones ⁊ ꝓpetates: Resoluit inflatoꝛs. valde ⁊ ē vlcerationū aduſtiuū cuius ꝓfert ad mutatoꝛs. aq̄z vī alcatoꝛs. Decoctio: Bibitur decoctio montani ⁊ interficit lendes ⁊ pediculos ⁊ inūgit sup eos: ⁊ eius cinis qñ linit cū melle sup morpheā ⁊ occultatoꝛs oculi ꝓfert. ⁊ ꝓfert alopitie facte ex mālis putridis. Apara ⁊ bothoꝛ: Apit dubellet ⁊ rinſecas ⁊ cinis eius est ꝟtuēs sup bothoꝛ. Vulnera ⁊ vlcera: Exulcerat cutē cinis eius ⁊ cū melle super impetiginē ⁊ scabiē vlceroſam: ⁊ alleū gō silueſtre facit coherere e vulnera fraudulenta qñ ponit sup ipsa recens. Inſtra iunctuꝝrum: Quādo ex eo fit clyſtere ꝓfert sciatice: qñ solutione educit sanguinē ⁊ humoꝛē colericuz. Mēbra capitis: Alleū facit soda. ⁊ decoquit alleū ⁊ assat ⁊ sedat doloꝛes dentiuz: ⁊ colluno eius ex decoctōe eius ꝓfert ēt doloꝛi dentium: ⁊ ꝑpᵗie qñ ꝑmiſcet ei olibanū. Mēbra oculi: Debilitat visum ⁊ attrahit bothoꝛ ⁊ oculū. Mēbra anhelitus ⁊ pectoꝛis: clarificat vocez ⁊ guttur decoctū ⁊ ꝓfert tussi antiq ⁊ doloꝛib⁹ pectoꝛis ex frigoꝛe ⁊ exhīt sāguisugas ex gutture. Mēbra nutrimenti: Confert tumoꝛi ⁊ ꝑpᵗie decoctio qua xpiani vtunt q̄ fit cū oliuꝝ ⁊ nuce. Mēbra expulsionis: Qñ sedet in decoctione foliozᵗ alleī ⁊ cruciuum eius ꝓuocat vrinā ⁊ menstrua ⁊ extrahit scōinā. ⁊ silr quādo supponit ⁊ bibit. ⁊ silr cibus xpianoz ꝑdūctus factus ex eo ꝓfert valde: ⁊ qñ terit de eo ℈uras aurei cū aq̄ mellis exhīrtlā. ⁊ ꝑm extrahit ꝟmes. Et in ipso est soló nāe: eius aūt opō in coitu est: qñ ipm ꝑp vehementiā sue exiccationis ⁊ resolōnis qñq̄s nocet. q; si decoquat i aqua donec eius acuitas resoluat nō elongat qn sit illud qō de eo remanet in decuratura eius pauce calitatis qō non exiccat. Et generat ex eo materia ſpermatis; ita vt ponat materias flegmaticas in cōplōnibus flegmaticis cuncē ⁊ nō possit eas carminare ⁊ qñ in venis ꝙuertitur in ventositates nō elongant quin adiuuet ad desiderū ceitus. Venena: Confert puncture vermiū venenosoꝝ ⁊ morsui serpentū qñ bibitur cum vino: ⁊ nos qdem iam experti sumus illud in hoc: ⁊ silr morsui canis rabiosi: ⁊ qñ fit emplaſtrum ex alleo ⁊ foliis ficus ⁊ camino super morsum mugali confert.

¶ De altea. Cap. lxxvi.

Altea qd est. Nomē eius i greco derivatum est ex noie pluriū inuamētoꝝ. Natura: Calm est cū equalitate. Ꝓpones ⁊ ꝓpᵗietates: In ipsa sunt lēificatio: ⁊ maturatio ⁊ molliticatio ⁊ resolō: ⁊ semē ⁊ radix ipsius sūt i ꝟtute eiᵒ ⁊ foꝛtiora plīa ⁊ magis exiccatiua subuliaria. Decoctio: Linit sup morpheā cū aceto. ⁊ sedet i sole ⁊ semē eius ē foꝛtius illo. Apara ⁊ bothoꝛ: Mollificat apara ⁊ phibet ea ⁊ resolvit sanguiea ⁊ maturat vulnera ⁊ ꝓfert apanb⁹ inflatu ⁊ scrofulas. ⁊ supponit cū gūma albozum ad durities mficis. ⁊ ponit cū caulibus sup scrofulas. Inſtra iunctuꝝrum: Sedat dolorem iunctuꝝ. ⁊ ꝑpᵗie cū adipe anseris: ⁊ cōfert sciatice ⁊ tremoꝛi ⁊ astrictōi medij lacerti. ⁊ extensioi neruoꝝ. Mēbra capitis: Qñ fit ex ea emplā ꝓfert apanbus q̄ sunt i glandibus auriū. Mēbra oculi: Resolvit tumoꝛē ⁊ inflatoꝛs q̄ fiūt i palpebris. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoꝛis: Cōfert semē eius tussi cane antiq ⁊ facile efficit sputū. ⁊ phibet sputū sanguis cuz ꝟtute sue stipticitatis q̄ est in ipso. ⁊ ꝓfert folia eius apanbus māmille ⁊ pōit i emplis pleuresis ⁊ pipleumoie. Mēbra nutrimēti: Ei⁹ gūma sedat sitī. Mēbra expulsioīs: Decoctio radicis eiᵒ ꝓfert qñ bibit ardoꝛi vrie ⁊ ardoꝛi ꝛectinoꝝ ⁊ ēt apanbus ani. ⁊ silr folia eiᵒ ⁊ silr soloni male. ⁊ supponit semen eius cū gūma alboꝛi ad durities matricis ⁊ coarctatoꝛs eius ⁊ silr decoctio eius solūmoꝛ: ⁊ mūdificat supflui tates seminaꝝ: ⁊ decoctio radicis eius qñ datur in potu cū vio ꝓfert difficultati vrie ⁊ lapidi: ⁊ ꝑpᵗie semen eius. ⁊ gūma eius retinet ventrē. Venena. Qñ linit cū aceto ⁊ oleo phibet nocumentū venenoſoꝝ vermiū ⁊ cōfert decoctio eius cū aceto cōmixto aut cum vino puncture apis: ⁊ illud fit leniendo si cut exustum.

¶ De aphodilo. Cap. lxxvij.

Aphodilus quid'est. Folia eius sunt sicut folia porri de scem: ⁊ habz crus planum super cuius caput est flos ⁊ hz radices longas rotundas sicut glans ⁊ est acris. Natura. Est calidius ⁊ siccus. Qui dam vero dixerunt q; est frigidus ⁊ humidus ⁊ elongati sunt. Ꝓpones ⁊ ꝓpᵗietates. Est abſtersiuus resolutiuus ⁊ ꝓpe radix eius:

Digitized by Google

ꝛ qñ terik fit calefactiuus ꝛ exiccatiuus. ꝛ plus eo radix eius ꝛ virtus eius est sicut virtus dra conee crispe. Decoratio. Confert alopitie ꝛ serpigini ꝛ ꝓprie cinis radicis eius: ꝛ qñ linik ad augmentū morphee albe ꝛ sedet in sole cō fert. Apostemata ꝛ bothor. Radix eius cū fece vini ponik sup apata glandinosa oia: ꝛ su per carbunculos ꝛ qñ ex ea fit emplm cuz farina ordei ꝓfert in inceptōe aparum calidoꝝ. Vulnera ꝛ vlcera. Cum ponik radix eius cū fece vini super vlcera fraudulenta sordida con fert eis. Instra unctuaꝝ. Confert ꝓtinói lacertoꝝ ꝛ prolixioni. Debra capitis. Mñ distillat succus eius solus; aut cū mure ꝛ melle ꝛ myrrha ꝛ vino confert lumeti i aure. ꝛ qñ distil latur in aurē aduersam dolori molaris confert dolori molaris. Debra oculi. Zn succo ra dicis eius est unamentū ad oculū. Debra anhelitus ꝛ pectoris. Cuz sumik in potu de eo pondus aure. cū vino cōfert dolori vtriusq; lateris ꝛ tussi eius radix cū fece vini ē bōa apa tibus mamille. Debra nutrimēti. Confert ictericie. Debra expulsiōis. Prouocat vri nam ꝛ mestrua: ꝛ eius fructus ꝛ flos qñ in po tu dank cū vino soluunt: ꝛ ex radice eius cum fece vini fit emplm apari testiculoꝝ. Venena. Dank de eo tres aur. ad morsum vinum ve nenosoꝝ: ꝛ qñ dank ad bibēdū fructus ꝛ flos eius in vino ꝓfert magnifice mordicatiōi scoꝝ pionis: ꝛ hñtis quadraginta aq̄uo: pedes cum hoc q̄ solunt. ¶ De aceto. Cap. lxxviij.

Cetum. Nā. Est compositum ex
a calitate ꝛ fritate: tambe subē sūt sub tiles: ꝛ frā quidem est magis dñans ꝛ illud i quo est acredo est calius si vero nō est: est frius ꝛ humidus ꝛ docuo mi nuit de eius fritate aliqd. Operatōes ꝛ pro prietates. Est fortis exiccationis ꝛ prohibet effusiones materiez ad interiora: ꝛ subtiliant ꝛ incidit: ꝛ qñ bibik aut effundik supfluxū san guinis si ē exterius phibet ipm ꝛ phibet apa vbi est preparatio vt accidat: ꝛ adiuuat ad di gestionē: ꝛ diuersak flau: ꝛ ipm est ꝓferens co lericis ꝛ nocens melicis. Decoratio. Linik cū melle sup vestigia sanguis ꝛ confert verum ipsius multitudo citrinat. Apata ꝛ bothor. Prohibet aduentū: ꝛ ambulationē cancrena rum ꝛ sanat herisipillam cōmestum ꝛ bibitum ꝛ linitū. ꝛ phibet ambulationē apatis ois: ꝛ confert panaritio ꝛ formice ꝛ herisipille. quā do ex eo liniunk ꝛ prohibet vt nō eueniat apa. Vulnera ꝛ vlcera. Mñ ponik sup vulnera la na infusa in aceto phibet ea apari ꝛ confert vl ceribus ambulatiuis. ꝛ scabiei ꝛ impetigini ꝛ confert adustioni ignis velocius omni re. Instra unctuarum. Est nociuū neruis ꝛq̄ embrocak super podagra cum sulfure cōfert. Debra capitis. Mñ miscek cum vncto olei aut oleo rosaceo: ꝛ conquassak ꝛ effundik i eo lana nō abluta ꝛ ponik sup caput confert sode calide ꝛ fortitudini eius: ꝛ silr embrocatio ex eo ꝛ oxis colluuio ꝛ proprie cū alumine cōfert motui dentium. ꝛ vaporatio aceti cali confert difficultati auditus ꝛ acuit ipm. ꝛ aperu opila tionē colatoriū fortiter: ꝛ resoluit somni. Debra oculi. Linik cum melle sup ocultationes sanguinis q̄ est sub oculo: sed eius assiduatio debilitat visuz. Debra anhelitus ꝛ pectoris. Munoza vuam ꝛ abscindit gargarismus ex eo fluxum humoris ad guttur: ꝛ sanat vuam que cecidit ꝛ sorbek ad sanguisugas ꝛ ad tussiz an tiquā: aut difficultatē dilatationis calefactū. Debra nutrimēti. Et ꝓueniens stō calido ꝛ humido disrumpens appetitū: ꝛ adiuuās ad digerendū: ꝛ totū illud est: q̄ preparat stōm ꝛ vaporatio aceti resoluit hydropisim, sed eius assiduatio qñq; adducit ad hydropisim. Debra expulsionis. Infrāt matricem ꝛ fit clyste re ex eo calefacto ꝛ sale ad vlcera intestinorum ambulatiua post clystere lenitiuū. Venena. Effundik super morsus venenosoꝝ ꝛ cōfert ei qui in potu sumpsit opium ꝛ suffumigatiū: ꝛ ace tum assumptum de vna agresti cum sale confert morsui canis rabiosi ꝛ reliqs: ꝛ qñq; bibitur calefactū post medicinas mortales ꝛ confert.

¶ De auro. Cap. lxxix.

Aruz. Nā. Est equale subtile.
a Operatiões ꝛ pprietates. Lima tura eius ingredit in medicis melie ꝛ melius cauteriū: ꝛ velocius sana bile est q̄ fit cū cauterio auri. Decoratio. Retentio ipsius in ore remouet feroz oris ꝛ ingredit limatura eius in medicis alopitie ꝛ serpiginis linitis ꝛ in eis q̄ bibunk. Debra oculi. Confortat oculū in alcocol positum. Debra anhelitus ꝛ pectoris. Cōfert doloribus cordis ꝛ tremori ꝛ ipsius ꝛ malitie aie ꝛ ei q̄ solus loquik. ¶ De aromatico. Cap. lxxx.

Romaticū qd est. Dicimuz i capso
a calami aromatici. Debra nutri menti. Bk q̄ nō est res melioz eo ad adustionē ignis cū oleo ro. ꝛ ace to ꝛ ꝓfert apatibus stōi ꝛ epatis ꝛ hydropsi.

¶ De agarico. Cap. lxxxi.

Baricuz qd est. Jngt filuus melan
a gue est masculus ꝛ femina. ꝛ est aga ricum qō est sisē radici anuidez. sed exterioꝝ ps eius nō est rara sicut ex terioꝝ ps radicis anuidē. ꝛ dixerunt qdam q̄ gñatur in arboze corosa ꝑm semitem putrefa ctionis ꝛ corruptionis. ꝛ in sapoze eius sunt acredo ꝛ stipticitas ꝛ eius suba ē acrea terrea subtilis. Electio. Illud qō est melius ē albū velocuer frāgibile porosum valde plenas hñs extremitates in cuius amaritudie inuenit dul cedo ꝛ fractū hñs frusta supposita ꝛ est semia.

illud

Digitized by Google

Illud vero qđ est masculum non est bonum. t durū t nigrū ambo sunt mala valde. Mā. Laudū in pmo siccū in scđo. Ꝺ pationes t pprietates. Est resolutiuū incisiuū grossoꝛ hūorum apituū oīum opilationū subuliatiuū. Et dixerunt qđā in ipso est ꝺtus stipuca t in pno gustus sui est qñ dulcedo. deinde amaritudo. Apata t bothoꝛ. Cōfert apūbus oibus. Instilla i unctuaꝝ. Dat in potu cū syrupo aceroso ad sciaticā: t est ex eis que mūdificant supfluitates neruoꝝ pprietate que est in ipso: t cō fert egritudinibus lacertoꝝ t calui: t potio ex illo sit tres lauates: t cū adest febris tunc datur cū mellicrato aut iuleb. Mēbra capitis. Cōfert patientibus epilepsiā t mūdificat supfluitates cerebri pprietate que est in ipso. Mēbra anhelitus t pectoris. Confert asmati t vlceri pulmonis qñ in potu dat cū rob t sit potio eius vsq; ad auf. i. t qñ ex eo in potu dant tres anulusat cū aqua ꝓfert sputo sanguinis ex pectore. Mēbra nutrimenti. Confert icteritie t datur ad bibendū cū oximelle ad apa splenis. t qñ solū masticat t deglutit ꝓfert doloꝛi stoi: t eructuatioi acetose: t dat in potu de eo ad doloꝛē ejus aureus. Mēbra expulsionis. Solone educit hūores grossos diuersos melancolie. t flegmatis t colere ru. cū sumit ex eo ab auf. i. vsq; ad. 2. pprie cuz melicrato. t qñ q; miat medicinas soluuas: t facit eas puenire vsq; ad extrēa corpis. t puocat urinaz t menstrua t sedat doloꝛē renū: t eius potio ad illud est aureus: t ꝓfert pcefocationi mficis. Febres. Cōfert tremori t febri⁹ antiq; grossis qñ bibit ex eo aure⁹ cū vino: t vsq; ad drag mā. Uenena. Qñ ex eo in potu dat cum vino vsq; ad aur. est magni iuuamenti ad illud: t fit ex eo emplm ad punctura vermiū veneni frigidi. ¶ Capitulum de litera. b.

¶ De blacte bizantie. Cap. lxxxij.

b Lacte bizantie qđ est. Sunt frusta silia vnguibus bonū odoꝛis aromatica que administrātur in suffumigatiōibus. Ingr Dia. est de gñe ostraeoꝝ. Assumunt ex insula que est in mari indie in loco eius vbi est spica: t sunt ex eis q̄ sunt ex mari rubro. t alie sūt babylōice nigriores que t ambe sunt boni odoris. t extimo q; ille que sunt de mari rubro sunt ille q̄ noiant curasicie. t dī q; ipse sūt adherētis carnis t cutis. t qñq; cadit aliqd de albedie: t plume eaz sūt mechie et exhūtur ex gedde: et iste qđ medicāt et purgant et fiunt bone. Electio. Ex eis meliores sunt ille q̄ ad albedinē declinat inuente in mari rubro: et in aliemē. et duobus maribus. sed babylonice sunt nigre pue valde: vēditiores vero medicinaz dicūt q; bone ex eis sunt duorū mariū. deinde mechie. deinde algeddin. et fortasse aliqd cadit ex eis ad albedinē. Mā. Calfunt et sicca in scđo. et eaz siccitas fortasse vicina est tertio. Ꝺ pationes et pprietates. Sunt subuliatiue. Mēbra capitis. Eaz suffumigatio ꝓfert epilepsie. Mēbra expulsionis. Ipsaz suffumigatio exiccat illā q̄ hz pfocationez mficis. et cū bibunt cū aceto mouent ventrem qđcūq; genus eaz fuerit.

¶ De ben. Cap. lxxxiij.

b En qđ est. Est semen magnū maius cicere declinās ad albedinē ꝯdā: et hz medullā lenē unctuosam. Mā. Calm in tertio: siccū in scđo. Ꝺ pationes pprietates. Est mūdificatiuū et pprie ipsius medulla et incisiuū hūditatī grossarū et apit cū aceto et aq̄ oplones vicez. et in arbore ipsius est amaritudo plus. et stipticitas: et pp illud est in ipso hūs cauterizatiua: et eius cortex est stipticus plus: et oleū ipsius nō eūatur a stipticitate. et in ipso toto est abstersio et incisio. Decoratio. Semen eius ꝓfert lēuginib⁹ magnis et puis. et pāto et morphee. et vestigijs vicez et silr eius oleū. Apata et bothoꝛ. Cōfert apūbus duris oibus cū ponit in emplastris et verrucis. Ulnera et vlcera. Confert cū aceto vlcerationi et scabiei vlcerate et excoriationi. et ꝓfert bothoꝛ lacteis et sapafati. Instilla unctuaꝝ. Calefacit neruos et lenificat spasmū et duritiē neruoꝝ et pprie oleū ei⁹. Mēbra capitis. Abscindit fluxū sanguis stipticitate sua et pcuenit oleū eius doloꝛi auris et sonitui q̄ est in ipsa. ꝓpe cū adipe anatis et decoctio eius ꝓfert doloꝛi dentiū cū os ex ea collu[illegible]tur. Mēbra nutrimēti. Cōfert duritiei ejus et splenis qñ bibit cū aceto mirrā ex eo pōdus duaz. 3. et qñ ꝓiungit frumēto aut farina lolij. et aqua allearanum aut farina herbi. aut lupini. et fit ex eo emplm splen. et ipsum qđ est malū stō facens nauseam. et si bibit ex eo aureus. 3. cū melle facit vomere fortiter. et soluendo educit: et silr eius fructus. Mēbra expulsionis. Aureus. 3. eius soluendo educit flegma crudū cum bibit cū melle: et silr eius oleū et simulter cū supponit licinū infusum in ipso. Permutatio. Loco eius ponit quantū ipsum est de rubea: et medietas sui de cornice cassie linguee et decima ponderis eius de mace.

¶ De bedeoard. Cap. lxxxiij.

b Edeoard qđ est. Est spuna alba. et est similis albasel: ex. verūm est vehemētius alba et hz longiores spinas: et similatur spine eius folijs amomi. verūm sunt subtiliores et vehemēcius albe et ei⁹ qđ stipes qñq; puenit ad duos cubitos. et ei⁹ flos est purpureus et semen ipsius est sicut semen cartami. verūm est vehementioris rotūditatis. Mā. In radice eius est ifrātio et exiccatio cū resolone qđā. Semē ꝺo eius est caliduz et subtile: et dixerunt qđā qđ tota est calida valde.

Digitized by Google

Ꝯpationes et ppietates. In ipsa est ẏtus resolutiua et apertiua: et ppie in semine eius et in ipsa est retētio fluxus sanguinis et eius retentio est eqlis. Apa ꝛ bothor. Cōfert apatib⁹ flaticis pp illud qđ est in ipso de resolone ꝛ cō tractione ḡre. fiat ex ea emplm ꝛ ex radice ei⁹ ppie. Instilla uicuraẏ. Cōfert spasmo pp illđ qđ est de ℈cióe equali cū resolutóe: ꝛ semē ei⁹ pfert ifirmis qñ bibūt ipꝫ pp corruptionē in morbis lacertoꝝ. Mēbra capitis. Collutio oris facta ex succo ei⁹ sedat dolorē dēū. Mē bra pectoris. Cōfert sputo saguis ꝛ ppe eius radix. Mēbra nutrimenti. Cōfert debilitati stōi ꝛ apit opilones. Mēbra expulsionis. Cō fert solōni antiq ꝛ pcipue stomatice. ꝛ ppe radix eius: ꝛ est ꝓuocatiua. Febres. Valet febri bus flegmaticis longis. ꝛ eius cā est debilitas stōi ꝛ oibus febribus antiqs. Venena. Cōfert si masticet: ꝛ postea supponat pūcture scorpionis. Attrahit.n. venenū: ꝛ si bibit semē eius cō fert morsure venenosoꝝ reptiliū. Permutatio. Loco eius in febribus ponitur fumus terre.

¶ De balsamo. Cap.lxxxv.

b Balsamus qđ est. Est arbor egypti nascens in loco qui dr oculus solis tā tū: cuius folia ꝛ odor ruthe silantur ꝫ nō ipsa declinat ad albedinē ꝛ eius statura est statura arboris euisci. ꝛ ei⁹ qđ oleū est melius femine ipsius ꝛ semen fortius ligno ipsius in oibus modis eius. Eius ℞o oleū sumit ita uincidat cū ferro post ortū ascendat. ꝛ aggregat qđ de eis resudat cū cotto. ꝛ negꝫ per transitū i āno qđ est iter qnq̄ginta usq ad sexaginta lib. Electio. Expienta olei ipsius est cōgelatio lactis statū cū sup ipꝫ dstillat: ꝛ pmixtio eius cū aq̄: ꝛ inspissatio ipsius ꝛ pseruatio sue soliditatis i aq̄: ꝛ ablutio ipsius a cotto ꝛ subtilitas odoris ei⁹. Adulterat ār cū oleo de pino: ꝛ oleo de mastice: ꝛ cera dissolutis in oleo ꝺ alcāna. Et qđ ex eo melius est: est recēs grossum ār ꝛ vetus nō hꝫ ẏtutē. Nā: Eius lignuz est calm ꝛ siccū in fcdo ꝛ ipsius semen est calidius eo paꝫ: ꝛ oleū eius est calidius vtriusq: ꝛ est in ꝺn⁹ tertij calidū: ꝛ nō est in ipso de calefactióe qđ existimār. Ꝯpationes ꝛ ppietates: Apit opilones. ꝛ pfert uisceribus grossis. Vulnera ꝛ ulcera: Mūdificat ulcera ppie cū ireos. ꝛ exhit fracturas ossiū. Instilla uicuraẏ: Confert sciatice bibitū ꝛ ppspalmū bibit eius decoctio. Mēbra capitis: Cōfert ulceribus capi ꝛ mūdificat ipsum ꝛ pfert epilepsie ꝛ ẏgini. Mēbra oculi: Abstergit pānū eius ipsum ꝛ eius oleū. Mēbra anhelitus ꝛ pectoris: Liguū eius ꝛ ipsius semen pferūt dolori utriusq; latex ꝛ pfert asmati grosso ꝛ stricture anhelit⁹ ꝛ dolori pulmonis: ꝛ pfert semen eius pipleumonie frē ꝛ tnsit: ꝛ sūr ipsius oleū. ꝛ ad sūmuz est iuuatiuū uisceꝝ q̄ sūt sup myrach. Mēbra nutrimenti: Cōfert debilitati digōnis ꝛ ipsius decoctio dissoluit malitiā digónis ꝛ mūdificat stōz ꝛ pfortat epar. Mēbra expulsiōis: Pro uocat urinā ꝛ pfert dolori pūginuo. ꝛ pfert doloribus mīcis. ꝛ exiccat hūiditates eius uaporatū ꝛ bibitū: ꝛ pfert frigori ipsius: ꝛ exhit embryonē ꝛ ecūdinā ꝛ pfert cū ex eo fit suffumigatio oibus doloribus mīcis: ꝛ ipsi⁹ decoctio aperuos mīcis. ꝛ ceratū ex ipso cū oleo rosaceo ꝛ cera pfert frigori mīcis. ꝛ est iuuatiuum difficultati urine. Febres: Eius oleū aufert rigores. Venena: Resistit venēis ꝛ pfert morsure vipere: ꝛ eius oleū pfert iusqmio cū bibitur cū lacte: ꝛ venenosis ꝛ ppie scorpionibus.

¶ De been. Cap.lxxxvi.

b Been qđ est. Frusta aspera q̄ sunt radices ex siccitate ℈cie ꝛ sunt duarum spērū qꝝ una est alba. ꝛ altera est rubea. Nā: Calidū ē ꝛ siccū in scdo. Decoratio: Est ipinguatiū. Mēbra anhelitus ꝛ pectoris: Cōfortat cor: valde ꝛ pfert tremori cordis. Mēbra expulsionis: Manifeste augmentat spma. Permutatio: Loco eius ponitur ḡtū est ipsum tuderi: ꝛ medietas ponderis eius lingue auis.

¶ De berengesif. Cap.lxxxvij.

b Berēgesif est abrotanū: ꝛ est plāta filij absinthio cui ineſt hūiditas uiscosa: ꝛ eius qđ est una spēs: thyrsos hñs breuiores ꝛ minora folia etiā sunt ei folia minuta pua subtilia alba citrina ꝛ apparet in estate. Ingt Gal. sunt due herbe vicini sapozis notate hoc note. Nā: Calida ꝛ hūida est in primo. Ꝯpationes ꝛ ppietates: Est subtiliatiua aptiua valde: cuius emplm phiber attractionē māeꝝ ad mēbra. Mēbra capitis: Cōfert soda frē loco empli superposita ꝛ embroca. ꝛ in aq̄ cocta fit magis secura ꝛ pfert opilationi nariū ꝛ coꝛize. Mēbra expulsiōis: Frangit lapidē in renibus: ꝛ puocat menstrua sedendo in eius decoctione: ꝛ pfert ulceribus eius ꝛ ejicit secūdinam ꝛ fetū: ꝛ pfert coadunationi oris mīcis ꝛ aperit ipsum ꝛ durinet ei⁹ bibita: ꝛ more empli supposita ꝛ potatur ex ea usq ad ℨ.v. ¶ De baurach. Cap.lxxxviij.

b Baurach qđ est. Est fortius sale. ꝛ est ex gñe ẏtus eius: ꝫ stupiditas nō ineſt ei. ꝛ qñq̄ adurit in ostraco sup carbones iflamatos donec assec. Electio: Ex eo meli⁹ ē armenū. leue laminosū frāgibile spōgiosū albū: aut purpureū. aut roseuz mordicatiuū. ꝛ ppatio qđ affricāt ad reliq̄ baurach ē ppatio baurach ad sale: ꝫ baurach non comedit nisi pp magnā cāz. ꝛ spūa baurach ē subtilior q̄ baurach. ꝛ in ei⁹ ẏtute. ꝛ ex ea melior ē spūa marmorea facile frāgibilis. Nā: Calidū ꝛ siccū in fine scdi. ꝛ ei⁹ siccitas fortasse declinat ad tertiū. Ꝯpationes ꝛ ppietates:

Digitized by Google

Abstergit fortiter lauat ꝛ ꝑpe affricanū ꝛ mū-
dificat ꝛ excoriat. ꝛ incidit hūores grossos: ꝛ i
baurach qđ est stipticitas pauca cū abstersione
bóa pp sui salsedinē. nisi in affricāo. Jn eo. n. nó
est stipticitas. sz absersio pura multa. ꝛ in sale ē
stipticitas. ꝛ nó est in ip so nisi resolo pua. Be-
corano: Attenuat capillos pulneriz atum su-
per eos. ꝛ quando ex eo fit emplastrum attra-
hit sanguinem ad illud quod apparet de cor-
pore ꝛ facit vt color sit bonus ꝛ confert sed for-
tasse denigrat eius plurima confectio colorem.
Vulnera ꝛ vlcera.) Confert pruritui ꝓpter ea
qꝫ resoluit virus ꝛ ꝑpue affricanū cum aceto: ꝛ
ꝓfert ēt scabiei. Jnstra uncturaꝝ.) Fit ex eo ce
ratū palysi ꝓpter postreme: ꝛ ꝑcipue cū laz de-
clinat: ꝛ ꝓfert corrosiói neruoꝝ. Mēbra capi
tis.) Confert furfuribus ꝛ cū spuma eius cum
melle diuillat in auré mundificat ꝛ aperit. ꝛcō
fert surditati ꝛ cū vino aut cū sirupo de ysopo
ꝓfert sonitui. Mēbra nutrimēti.) Est malum
stō corrūpēs ipm: ꝛ affricanū cōmouet vōmi-
tū: ꝛ si nō facit vomere ecꝫ pls icisiuū hūor stói ꝗ
reliq̄ mandat. Et ex eo qđ cū ficub⁹ fit emplꝫ
hydropsi ꝛ extenuat eā. Mēbra expulsiōis:
Soluit cā supponit. ꝛ qñ cōedit cū ruthā ꝛ cy-
mino: aut decoctóe ruthe ꝛ anet sedat dolorē
vētris pāgitiuū. ꝛ cū h ꝛ silibus vincit sale: ꝛ
bibitū cū qbusdā medicis iterficiēdo. ꝛmes
ꝛ educit eos ꝛ silr cū linit ex eo vēter ꝛ sume:
ꝛ sede: q linut ē iurta ignē iterficit eos. ꝛ p hec
silia distinguit int ipz ꝛ sale. Elenea.) Cōfert oē
baurach ꝛ ꝑcipue affricanū ꝓcatōi fungo uā
valō siue sit adustū aut ñ adustū: ꝛ silr ei⁹ ipūa.
ꝛ pōit cū adipe asini aut suis sup morsū cānis: ꝛ
bibit cū aqua frā pp potū cātaridaꝝ. ꝛ qꝫ ex eo
nocumentum sanguinis tauri.

¶ De bulbo. Cap. xxxix.

Ulbus qđ ē. Est cepe qꝫ cōedit puū
b sile cepe narcisci: ꝛ ei⁹ folia sunt silia
foliis porri: ꝛ ipsi⁹ rosa ē silis viole:
ꝛ ē qđā ei⁹ spēs q̄ cōmouet vōmi-
tū.

Quidā ꝙ dixerit qꝫ ipe ē cepe azir: ꝛ dixerit
qđā alij nō: sz ē de gñe porri: ꝛ vr ꝙ sit amaga
lis. pmutem⁹ g̃ intentiōes ab hoc vel ei⁹ ad hoc.
Mā.) Propiqu⁹ ē mās cepe. ꝛ fortasse ē siccus i
p° cū būditate sup flua. Q pōnes ꝓperates.)
Est illatiu⁹ ꝛ sedatiu⁹ ꝛ exalpar liguā. Deco
ratio.) Linit sup pānū ꝓpe i sole ꝓfert: ꝛ silr
ꝓfert vestigijs vlcer: tē exalpās palatū ꝛ liguā
ꝛ linit cū vitello ouī sup ꝙcas: ꝛ cū orymelle
sup vlcera leuia. Vulnera ꝛ vlcera.) Q ñ assat
cū capite piscis ꝛ aloe: ꝛ pōit sup vlc⁹ mēti era
dicat ipm. Jnstra uncturarum. (Cū ex eo fit
emplm cum aceto est conueniens attritói me
dij lacertoꝝ ꝛ fit ex eo emplastrum podagre
ꝛ doloribus punctur arum: ꝛ fit ex ipso solo
emplū tortiói neruoꝝ: ꝛ est emplm vnguis ꝛ
auris ꝛ silūꝝ: ꝛ fit ex eo emplū cū sauich. Mē
bra capitis.) Est medicamē furfuribus ꝛ vlce
ribus capitis. ꝛ linit sup plagas capitis q̄ nō
sunt fracte: ꝛ pmiscet cū vitello ouī ꝛ linitur.
Mēbra oculi.) Solus admiscet ꝛ cū vitel-
lo ouī. ꝛ cū adūgit ei acetū est medicamē bo
nū ad garab ꝛ apostemata lachrymaliū. Mēbra
nutrimēti.) Qui ex eo ē dulcis ꝛ rubeus ē bo
nus stō: ꝛ fit ex eo emplū cū melle dolorib⁹
stōi: ꝛ amarus est melio: ꝛ digerit cibū ꝛ mul
tiplicat eius nutrim̄ i ipso: sz nō sit nutrim̄ sinz
laudabile ꝛ ꝑcipue eius qđ ē crudū ꝛ qñ nō di
geritur pungit ꝛ inflat. Membra expulsiō-
nis. (Excitat coitum.

¶ De bugens. Cap. xc.

Lgēs qđ ē. magis qđ ex ea admi-
strat ē radix ei⁹. ꝛ ipa qđ hz gūmā ꝛ
succū ꝛ ei⁹ gūma ē fortior succo ipsi⁹
ꝛ qñqz pmiscet cū oleo ꝛ murr ꝛ pan
eo vio ꝛ ꝓcunt dōec grossuz fiat. ꝛ hz ꝗdātatē
eqlitatis quā hz i grossitie ē eius bóitas. Mā.)
Est calā i 3° sicca in ipso. Q pōnes ꝛ ꝓpriete-
tes: Est resolutiua. Vulnera ꝛ vlcera: Mēbra
dit ossa corrupta pp vehementiā deficcatiōis:
ꝛ mūdificat vlcera. Jnstra uncturaꝝ: Cōuent
ens ē neruis. Mēbra anhelit⁹ ꝛ pectoris: Cō
fert supfluitatib⁹ grossis in pectore et ꝙēt pul
moni ꝛ vlceribus eius bibita ꝛ suffumigata.
Mēbra nutrimēti: Confert duritiei splenis.

¶ De busuro. Cap. xci.

Usurū ꝛ baluū qđ sit. Nota sunt.
b Mā: Frā sūt ꝛ sicca i 2° ꝛ albusu-
rū magis ē ꝓpue ꝗ castab. Q pō
nes ꝛ ꝓprietates: Jnflāt ꝛ ꝑpe cuz
post ipa bibit aq̄: ꝛ cū sunt dulcia faciūt euēire
rugiū plm ꝛ faciūt euēire opilōnes i viscerib⁹
ꝛ decoctio albusuri sedat inflatós cū ꝓseruatióe
caloris inati: ꝛ plimus vsus ambor gñat i cor-
pore hūores grossos. Mēbra capitis: Albusu
rū facit soda et iebriat plm et ābo sūt bóa carni
q̄ ē iter dētes et gigiuas. Mēbra anhelit⁹ et
pectoris: Ambo sūt mala pectoris et pulmōi.
Mēbra nutrimēti: Ꝓpepāt stōs ꝛ faciūt ꝙis
gere opilōnes epis et iporꝝ digō ētarda: et frā
gibile ē miōris digōis: et nutrim̄ ipsoꝝ ē puū
et algefaguer ui ē miōris tarditatis. Mēbra
expulsiōis: Unūqdqz eoꝝ strigit vētrē ꝓpe
cū miscet cū vio pōtico: aut cū aceto et albala
facit abūdare lac: et qñ bibit cū aceto pontico
prohibet fluxū miricis. et ꝓhibet fluxū sanguis
emorroydaꝝ. Febres: Usus eoꝝ plimus fa-
cit cadere in tremorem et hoꝝripilationem.

¶ De buncho. Cap. xcij.

Unchū qđ ē. Est res ōlata ō iamē.
Quidā aūt dixerūt ꝙ ē ex radicib⁹
angalē cū mouet et cadit. Electo:
Melius ē citrinū et leue bōi odoris.
Albū ꝙ et grane est malū. Mā: Est calīs et

Digitized by Google

ſtecū in ꝑmo ꝟ quoſcdā eſt frīū in ꝑmo. ¶ Pa
tiones ⁊ ꝓprietates: ¶ Cōfortat mēbra. Deco
ratio: ¶ Mūdificat cutē ⁊ exiccat hūiditates q̄
ſunt ſub ea: facit odorē corpis bonū ⁊ abſcindit
odorē pſilotri. ¶ Mēbra nutrimēti: Eſt bonū
ſtomaco. ¶ De batecha. Cap. xcuij.

Batecha qd eſt: notū eſt. Mā.) Frā ē
b in ꝑn° ſcōo: ⁊ hūida in fine eius ⁊ cū
eius ſemē deficcat nō ē hūectatiuū:
imo deficcat i ꝑn°: ⁊ eius radix ē de-
ſiccatiua. ¶ Pones ⁊ ꝓprietates.) Que matu
ra eſt: eſt ſubtilis: ⁊ imatura eſt ſpiſſa. Batecha
ꝓterea cineritia matura i nā exit cucumeris: ⁊ i
ipſa eſt aquo quocūq; mō ſit. ¶ Melo aūt melo
nis eſt hūoris ḡ reliq̄: ⁊ eius caro eſt digeſtiua
abſtersiua ⁊ ꝓprie ei⁹ ſemē: matura ꝟo ⁊ ima
tura ābe ſunt abſtersiue: ⁊ ſemē ei⁹ eſt fortioris
abſtersiōis: ⁊ ipſa q̄ ꝟo uertit ad quēcūq; hūo
rē quē in ſtō inuēt: ⁊ eſt ad ſla veheme⁹ decli
uis ꝫ ſit ad colerā: qualr ḡ ad meliaz. melo ꝟo
nō ꝟuertit velocit. ¶ Decoratio.) ¶ Mūdificat
cutē ⁊ ꝓprie ſemē eius ⁊ illud q̄ eſt in ſteri o-
ri pte ipſius ét ꝟfert pāno ⁊ morphee ⁊ furfu-
ribus: ⁊ propue q̄ ꝟficit q̄ eſt eius ſteri⁹ ſic
eſt cū oleo de frumēto ⁊ exiccat in ſole. ¶ Mē
bra oculo.) Fiat vt coxet eius fróti adhereat: ⁊
phibet fluxū ad oculū fieri. ¶ Mēbra nutrimē
ti.) Eſt vominiua ⁊ ꝓprie radix ei⁹. Mā due. ʒ.
eius cū vino mouent vomitū ſine labore cū bi
bitur ex eis obolus. Cuiq; batecha nō digerit
bñ gñat colicam paſſionem: melo aūt eſt tarde
digōnis nili qñ comedit cū eo q̄ eſt interius
eius ⁊ ipſius q̄ nun. mentū ē rectius ⁊ ei⁹ hu
mor eſt ꝟuenētio: ꝟo ꝓterea vt cibū ſequatur
aliū: batecha. n. ſi nō ſequit aliqd aliud fac nau
ſeam ⁊ vomitū poſt aūt ipm calefactus bibat
oxymel: ⁊ hūectatus olubanū aut zinziber nu
tritum ⁊ vinū. ¶ Mēbra expulſiōis. (Prouo
cat vrinā q̄ ex eo manuz ē ⁊ crudū ipſius ⁊ cō
fert lapidi i renibus ⁊ veſice cū eſt puns ⁊ ꝑci
pue lapidi renū. ⁊ melo q̄ eſt minoris prouo
cationis ⁊ eſt magis abſtersiuus ⁊ velociōis
deſcēſiōis ꝑcipue q̄ eſt mollis. ¶ Venena.) Cū
corrumpit in ſtō ꝟuertit ad nām venenoſam.
opz ergo vt cum grauat extrahatur velociter.
¶ De bule. Cap. xcuij.

Ule qd eſt. Dixit alkanzi q̄ ē cu
b cumer indus. ⁊ ē filis cucumeri cap
paris ⁊ ē amarus ⁊ filis zinziberi.
Mā.) Calūi ē ⁊ ficcū in ſcōo. ⁊ apud
quoſdā in tertio. ¶ Pones ⁊ ꝓprietates.) Eſt
ſtipticus ꝟfortans viſcera. Inſtra uīcturarū.)
Cōfert duritiei ueruoz ⁊ hūiditati eoz ⁊ egri
tudinibus ipſoz frīs ſicut palyſi ⁊ torture. ¶ Mē
bra nutrimenti.) Accendit igné ſtōi ⁊ ꝟfert vo
mitui ⁊ intrat in algeguar ſer. ¶ Mēbra expul
ſionis.) Conſtrigit ventrē ⁊ ſiccat ventoſitates.
¶ De belliricis. Cap. xcv.

Ellirici qd ſunt. Sunt ꝓpinqui nāe
b emblicoz. ⁊ eoz medulla eſt dulcis
propinqua alabuch. Natura.) Frī
gidi ſunt in primo ſicci in ſecundo.
¶ Operationes ⁊ proprietates.) In ipſis ē virtus
ſubtiliativa. ⁊ virtus ꝫctiua. ¶ Mēbra nutrimē
ti. Confortant ſtōm cum aptatione ⁊ aggre-
gatione ⁊ phibet mollificatiōz eius ⁊ hūidita
tē ipſius ⁊ nihil ē qō ita prepet ſtōm ſicut ipſi.
¶ Mēbra expulſiōis.) Fortificat ſtrugit ventrē ⁊
apud quoſdā lenit ventrē nīi: ⁊ eſt manifeſtū
⁊ ipſi qdem conferunt inteſtino recto ⁊ ano.
¶ De bederenzego. Cap. xcvi.

Ederenzegun qd ē. Mā. Eſt ca
b lida ⁊ ſicca in ſcōo. ¶ Pones ⁊ p
prietates. Cōfert oībus egritudib⁹
ſtaticis ⁊ melicis. Decoratio efficit
odorē oris bonū. Vulnera ⁊ vlcera. Cōfert
ſcabiei melice. ¶ Mēbra capitis. Confert opi-
lationibus cerebri ⁊ remouet fetorē oris. ¶ Mē
bra anhelitus ⁊ pectoris. Dēificatiua ē ⁊ ꝓfor
tatiua cordis auferit tremorē cordis. ¶ Mēbra
nutrimenti. Juuat digōné ⁊ ꝟfert ſingultui.
Permutatio. Loco eius ponit i lenificādo
pondus ipſi⁹ de ſeta ⁊ due tertie pōderis ipſi⁹
ō cortice citri. ¶ De baurach l. ebuli. c. xcvij.

Aurach l. ebuli qd ē. Eſt ſemen fen
b diū: aut indū: ⁊ hz duas ſpēs quaz
vna ē pua abſq; rugis: ⁊ alia magna
cū rugis ⁊ eaz melior ē pua. Inſtra
iunctuaz. Eradicat flegma ex iuncturis.
¶ Membra expulſionis. Soluit ex inteſtinis
vermes ⁊ aſcarides ⁊ eſt in hoc valde bona.
¶ De beheremigi. Cap. xcvij.

Eheremigi qd ē. Eſt ex aromaticis
b ¶ Pones ⁊ ꝓprietates: Reſolvit i
ſtationē i oi loco eius embrocatio.
¶ Mēbra capitis. Eius flos ē bon⁹
vētoſitatibus groſſis in capite: ⁊ cū eius folia
odorant ſibi. ¶ Mēbra expulſiōis. Soluit vē
trem. ¶ De buzeiden. Cap. xcix.

Uzeiden qd eſt. Eſt medicia lignea
b inda in q̄ eſt ꝟrus filis ꝟrui been.
Electuo. Illa q̄ ex ea bona ē: eſt al
ba groſſa multaz lineaz aſpa. lenis
ꝟo ⁊ tenuis ligni: ⁊ pauce albedis eſt mala: ⁊
adulterant eam cum laubati barbarica. Mā.
Calida eſt in ſecundo: ſicca in primo. ¶ Pones
⁊ proprietates. Eſt ſubtiliatiua. Inſtra iun-
cturaruz: Confert doloti iuncturarum ꝟpo
dagre. ¶ Mēbra expulſionis. Augmentat coi
tum. Venena. Confert venenis.
¶ De bulzida. Cap. c.

Ulzida. Mā. Frā eſt. ¶ Pones ⁊
b ꝓprietates. Eſt abſtersiua ⁊ eſt in
ipſa ſtipticitas ⁊ frecis ⁊ i fructibus
eius ē hūiditas. Decoratio. Ab-
ſtergit facié. Vulnera ⁊ vlcera. Pouit trita

Digitized by Google

sup vlcera ꝛ scabiē ꝛ ꝯglutiat plagas pp stipticitatē ꝛ absterſionē suā ꝛ ppie cortex arboris ei⁹ ꝛ alpgit cū aq̄ sua: ꝛ fit embroca cū decoctione radicis eius ꝛ foliorꝫ ēripi⁹ sup ossa fracta. ℳembra expulsionis. Cortex eius grossus soluit fla q̄ bibit ex aure cū aq̄ frā ꝛ vino.

℄ De bithar. Cap.cl.

Ithar qd est. Est illa que vocat̄ leu
b fez.i.oculus vacce.rosa eius citrini colozis:rubea in medio grossioz rosa camomille. Hā. Cala in scō:ficca in primo. ℳebra capitis. Eius odoꝛ cōfert ventositatibus grossis in capite.

℄ De buhri. Cap.clj.

Uhiri. ℙones ꝛ ppietates. Resoluit ppe cuius flos est bñ appens ꝛ abstergit cū eqlitate. Decoctio Siluestris hñs flozē bñ appentē rubificat capillos. Upata ꝛ bothoꝛ. Decoctio floꝛ illius ꝓfert apaub⁹. Vulnera ꝛ vlcera. Cū melle moze emplū ponit sup vulnera ꝛ vlcera. Instra iunctura. Eius decoctio ꝓfert aurigo ni lacertoꝛ. ℳebra capitis. Lolliū os cum decoctiōe eius pp doloꝛē dētū. ℳebra oculi. Eius decoctio ꝓfert obthalmie calide. ℳebra anhelitus ꝛ pec. Decoctio ipsius ꝓfert mlsi antiq. ℳebra expulsionis. Hñs folia alba: ꝛ hñs folia nigra ꝓferunt solutioni ventre.

℄ De baheche. Cap.cliij.

Uheche qd est. Silis est ꝛuti lētū
b ꝛ est difficilioris digōnis. Hā. Est eqlis declinans ad siccitatē. ℙones ꝛ ppietates. Est stipuca sicles. ꝛ gñat meliaꝫ. Upa ꝛ bothoꝛ. Est bona vrisq; ꝛ fit exea emplm hernie ꝛ rupture infantium. ℳebra expulsionis stringit ventrem.

℄ De beseguascen. Cap.cliij.

Eseguascen qd est. Est coriandrum puteiꝛ pfice est beseguascen ꝛ syria ce est capillus pozcinus: ꝛ arabice capillus algul. ꝛ est herba pua cuius ortus est in salubus: ꝛ cursib⁹ aq̄rū ꝛ fluminū ꝛ unus in puteis ꝛ est silis coriadro hūido:ꝫ eius thyrsi ad rubedinē ꝛ nigredinē declinant sine stipite existētes:neq; hñt floꝛē neq; semen cuius ꝛtus ciro tollit. Hā. Ga. est eqlis. Ego āt dico q̄ fortasse declinat ad calitatē valde parū ꝛ siccitatē. ℙones ꝛ ppietates. Est resolutiuus subtiliat tunus apinnus: ꝛ in ipso est stipticitas ꝓhibēs cursum: ꝛ q̄n pmiscet cibo gallorū ꝛ coturnicū facit eos fortes ꝛ ad dimicādu ꝛ ad iterficēdū. Decoratio. Li⁹ cinis cū aceto ꝛ oleo ꝓfert alopitie ꝛ tyne: ꝛ ipse cuz oleo myrtio ꝛ vio plōgar capillos: ꝛ phibet eoꝛ casuz. Upata ꝛ bothoꝛ. Lōfert aldubellet ꝛ delet scrofulas. Vulnera ꝛ vlcera. Lōfert fistulis ꝛ vlceribus fraudulētis ꝛ hūidis. ℳebra capitis. Eius cinis ꝓfert furfuribus. ℳebra oculi. Lōfert algarab. ℳebra anhelitus pec. Lōfert pulmōi purgādo ipz valde. ℳebra nutrimēti. Lōfert cū vino fluxui sup fluitatū ad vētrē ꝛ stōm ꝛ ꝓfert doloꝛi splenis: ꝛ ꝓfert icteritie. ℳebra expulsionis. Prouocat vinā:frangit lapidē.puocat mēstrua. ꝛ extrahit secundinā. ꝛ purgat mulierē fetā. ꝛ abscindit fluxū sanguis ꝛ apōples strigit vētrē. ꝛ fz filū. ℳesuargue soluit venena. Ipse cū vino ꝓfert morsibus serpētū ꝛ canis rabiosi ꝛ venenosis alijs. Permutatio. Loco eius in asmate ponit pōdus ipsius de floꝛe viole cū medietate pōderis ipsius de succo ligritie. ℄ De bedarūgi. Cap.cv.

Edarūgi qd est. Est oꝛmū fluuiale
b ꝛ dicūt hoies qdā q̄ est bedarābina ꝛ est alnech ꝛ est notū. ꝛ oleū eius in potēcia est oleū alcheiri: verūm ē de billius eoꝛ: ꝛ in ipso qō sunt ꝛtutes ꝛrie. Hā. Calida est in primo declinans ad scōm siccum in pu⁹. ꝛ in ipso est hūiditas sup fluaꝫ: cuius fortassis hūiditatis sūma ad scōm declinat non in ſba. ℙones ꝛ ppietates. In ipso est stipticitas ꝛ solutio. Hoc ſ. nisi inueniat sup fluitatē preparatā. Si āt inuenit hūoꝛē solunt: ꝛ in ipso sūt resolutio. ꝛ digō. ꝛ inflatio. ꝛ velocitas ad putrefactiōz. ꝛ gñat hūoꝛē malū melācolicū ꝛ ei⁹ semen ꝓfert eiin quo gñat melia. Upata ꝛ bothoꝛ. Lōfert qñ cū aceto ꝛ oleo roſ. linit̄ super apata calida. ℳebra capitis. Eius succus distillatus ꝓfert fluxui sanguis ex naribus precipue cū aceto vini ꝛ cāphoꝛa facto licinio ꝛ inuncto in ipso ꝛ remouet stupoꝛē dētū. ꝛ est ex eis que sedant sternutationez in cōplone vna ꝛ monet eā in ꝓplone alia. ℳebra oculi. Lōfert pulsationi oculi moze emplū suppositū: ꝛ facit puenire tenebꝛositatez visus comestū: ppea qꝛ ꝓmouet hūiditatē eius. ꝛ turbat eā ꝛ eius sue cus ꝓfert visuz facto collyrio ex ea. ℳebra anhelitus ꝛ pec. Lōfortat coꝛ valde ꝛ desiccat pulmonē ꝛ pec⁹ ꝛ sacraiani ꝛ aq̄ eius ꝓfert stricture anhelitus ꝛ eius aq̄ est bona ſputo ſanguiꝫ ꝛ facit abūdare lac. ℳebra nutrimēti. Difficilis est digōnis ꝛ putrefactionis velocis ꝛ est malū ſtō. ꝑpe folia eius. ℳebra expulsionis. Lōstringit. Mō si inenerit hūoꝛē ꝑparatū solui ꝛ puocat ꝛ nocet ano ꝛ eius semē ꝓfert difficultati vrine. Venena. Ponit̄ sup pūcturaz vespe ꝛ scorpionū ꝛ draconis marini.

℄ De berranich. Cap.cvi.

Erranuch qd est. Dicit̄ q̄ est arboꝛ
b ꝛ dī q̄ est foliū eius qō assimulat̄ foliis acetose siluestris verūm est vicinioꝛ nigredini ꝛ ē grossioꝛ. ℙones ꝛ ppietates. Eius folia sunt stiptica. Vulnera ꝛ vlcera. Lōsolidat vulnera ꝛ vlcera. ℳebra capitis. Eius succus est melioꝛ res vlceribus antiqs q̄ sūt in oꝛe ꝛ alcola. ꝛ opꝫ vt fiat ex eo rob ꝛ ꝓfert alcola. ℄ De bilomon. Cap.cvij.

Digitized by Google

Momon qđ est. Est alkarka gue silue
b stris. t est ex utimalis t eius semẽ é
igneũ sic sũt utimala. ℳebra expul
siois. Solut. ℂ De debilis. L. cviij.
Ebilis qđ est. Est illud qđ dr papa-
b ner cordosus t spumosus t ipsus essi
cit opatiõé utimali in solutiõe sua.
Nã. Lalz est multũ. ℳebra expul
siois. Solut sicut utimalum.
ℂ De benec guariden. Lap. cix.
Enec guariden. ℳebra expulsiois
b Lófert doloꝛb⁹ mficũt renũ postq̃
eius frangit resolutio cũ oleo t cera
t vitello oui q̃re nó indurat t puo
rat urinã t mẽstrua t facit aboꝛtũ t cũ coꝛdu
meni valz emoꝛroydibus. Febres. Lófert rigo
ri. Venena. Lófert venenis q̃ sunt ex veneno
sis miozibus. Permutatio. Loco eius ponit
tur cossore. ℂ De barasican. Lap. cx.
Arasicã qđ est. Est beldelzefis ex cu
b ius semine nigri armillas facũt t est
herba. Hal. dixit calida in pmo pmi:
sicca in scdo. ℂ De bithar. L. cxi.
Ithar qđ é. Est ꝛga pastoꝛis. t nos
b qđ narrabimus ppꝛietates ꝛge pa
storis in capso de hain.
ℂ De beusberdendio. Lap. cxij.
Eusberdendũ qđ est. Est collyriuz
b albũ allatũ ò armenia. Apata t bo
thoꝛ. Administrat in apanbus cali
dis t bothoꝛ calidis. Instrs iũctu
raꝛ. Fit emplm ex eo sup podagram calidam.
ℂ De balaustia. Lap. cxij.
Alaustia qđ est. Est flos granati silue
b stris phici aut egyptij. t ipa qđ qñq̃
est rubea t qñq̃ é alba t qñq̃ rufea.
t succi eius nã est sic succi barbehyr
ci. Ingt paulus. ꝛrus eius est sic ꝛrus pulpe
granati. Nã. Frá est in fine pmi. cin scdo. ℴ pa
tiões t ppietates. Gluttanina est t retinet flu
xũ oẽm sanguis t gnat meliaꝛ. ℳecoꝛatio.
Bona est gingiue sanguinee. Vulnera t ulce
ra. Cósolidat plagas t ulcera anticq̃ t alhocoꝛ
t pessionẽ pulueꝛizata. Apata t boꝛ. Fit ex
ea emplz qđ adherer rupture. ℳebra capitis.
Fortes efficit dẽtes motos. ℳebra anhelitus
t pectoꝛis. Pꝛohibet fluxũ sanguis. ℳebra
expulsionis. Stringit t pfert ulceribus intesti
noꝛ t fluxui mficis: t fluxui sãguis ei⁹. Per
mutatio. Loco eius ponit coꝛtex glãdis t ca
put granati. ℂ De butyro. Lap. cxiij.
Uturũ. Nã. Lalz est t hũdũ i pmo
b t eius gradus in hũiditate est altioꝛ.
ℴ pationes t ppꝛietates. Est ma
turatiuũ resolutiuũ mollificatiuuz t
eius resolo é i coꝛpib⁹ medijs nó duris t i coꝛ
poꝛib⁹ teneris é cũ faciltate: t ei⁹ fumus exic
catiuus é t strigit facile t é sdatiꝛ⁹ doloꝛ ite
rioꝛ: t materiez effusaꝛ ad mẽbra. Decoꝛa
tio. Linit ex eo coꝛpus t ẽter t nutrit t ipũ
guat. Vulnera t ulcera. Lófert ulceribus ner
uoꝛ t ipleꝛ ulcera, t purgat ea. ℳebra capitis.
Bibit cũ eo meꝛ q̃ sũt ad exituras. velamunz
cerebꝛi t ad apata radicũ auriũ t naruũ t oꝛis
t ad apata gingue t ad cola: t linit ex eo caro
gigiuaꝛ infãtũ t fit facilis oꝛt⁹ dẽtiũ. ℳebra
anhelitus t pec. Lófert tussi sicce t frẽ t ppe cũ
amigd. t zuccaro: t silr in pleureũ t pipleumo
nia t sputũ facit facile t maturat t silr cũ oleo
amigd. é ei⁹ maturatio plima. Solũ ãt cũ é ei⁹
mũdificatio é mino: maturatõe eius: t cũ zuc
caro é ecõuerso: t pbibet spurũ sãguis: t pfert
vomitui sanguis t sanies cũ ex eo lãbit q̃titas
3 i. 5. cũ melle. ℳebra expulsiois. Lẽificatiuũ
é t plimus usus eius solut: t fit ex eo clystere
ad apata cala t dura i testis: t mfice: t testicu
lis: t ponit in medicis vulneꝛ oficij vesice.
Venena. Resistit venenis pcipue cũ ex eo li
nit moꝛsus vipe. ℂ De barba hyrcia. L. cxv.
Arba hyrcina qđ est. Jn ipa est paz
b calitatis t fritatis: t ita q̃ tepefacit
calitate eius: t q̃si non sit vehemẽtis
fritatis imo frias eius est in fine pa
mi: t siccitas eius est vehemẽs puemẽs ad ter
tiũ. Ponẽs t ppetates. Est stiptica usq̃ ad ter
minũ: t radix eius est foꝛtioꝛis stipticitatis: t
ponit in tyriaca ad pstringẽda mẽbra t succ⁹
eius é i stipticitate semis rosaꝛ. Vulnera t ul
cera. Folia eius cũ exiccant psolidãt t pferũt
ulceribus antigs: t eius flos in oibus illis est
foꝛtioꝛ. ℳebra capitis. Radix eius é ex me
dinis abstergẽtibus soꝛdiẽ auris t exiccatiꝫ
ulcera eius t pferẽtibus odoꝛatui. ℳebra an
helit⁹ t pec. Flos t folia t radix eius pcõiq̃
fuerit cũ bibit cũ aq̃ oꝛdei ulcerib⁹ pulmois cõ
fert t succ⁹ ei⁹ sputo sanguis. ℳebra nutrimẽ
ti. Lófoꝛtat stõm t pbibet effusiones mãeruz
ad ipz t ppe succ⁹ eius. ℳebra expulsionis.
Est foꝛtioꝛ medicia ad ulcera intestinoꝛ qñ bi
bit aut flos ei⁹ ppe: aut succ⁹ ei⁹ cũ vino t ad flu
xũ sanguis ex mfice i mouz empli suppositus
aut bibitus. ℂ De bdellio. Lap. cxvi.
Bellũ iudaicũ t bdellũ mechiũ qđ
b é. Bdelliũ iudaicũ aliꝰ é siculũ: t ali
ud rabicũ qđ é aliꝰ a bdellio palmaz
silnestriũ t ãbo sũt ex palmis silnestrib⁹. ℳe
chiũ ãt est ex fructu aꝛboꝛis palmaz silnestriũ.
Electio: ℳelioꝛ duaz gẽmaz é illa q̃ é varia
clara: t amari sapoꝛis: t é mũda a lignis. t é
facilis resolonis bõi odoꝛis: cꝰ fum⁹ bz odoꝛẽ
picis t cũ ãtiq̃ bdellũ iudaicũ egredit a ẽmi
ficatõe ad exiccatõz. Nã: ℳechiũ é frũ t sic
cũ: t aliud é calm in fine pmi. lenitiuũ t ppie
siculuz: t arabicum exiccat tempus. ℴ patio
nes t ꝓpꝛietates: Resolut ita q̃ sangui
nem congelatũ: t est lenificatiuũ maturatiuuz

dilrūpit ventositates. Et sicut est vehementis lenificatiōis. ⁊ arabicū est siccus eo nisi recēs. Apara ⁊ borhoz.) Resolvit apara dura. ⁊ ppe dissolvū cū saliua ieiun. ⁊ sitī resolvit reliqua frā. ⁊ mechiū qđ nō est ex fructu palmar silue strīū ⁊ est bdellū indaicū aufert scrofulas ⁊ bi bīt decoctū ad apara intrinseca ⁊ dura. Vulnera ⁊ vlcera.) Linīt cū acero sup suhafat. Instrā iunctura.) Confert ptusiōi lacertoz: ⁊ spasmo ⁊ durities neruoz ꝓgelatiōi ipsoz. Membra anhelitus ⁊ pectoris.) Cōfert doloribus cāne pulmōis. ⁊ apanbus eius: ⁊ ꝓfert tussī antiq ⁊ doloribus lateris ⁊ arabicū ꝓfert apanb' epi gloris ⁊ gutturi. Mēbra expulsiōis.) Cōfert emoz roydibus bibīt ⁊ suppositū ⁊ suffumiga tum ⁊ retinet sanguinē eaz ⁊ ꝓfert lapidi renū ⁊ qū ponīt in solutiuis ꝓhibet abrasionē inte stinoz ⁊ puocat urinā ⁊ mēstrua: ⁊ de mechio ēt existiat qp ips puocet: ⁊ nō dubitaī qn ips frigat ⁊ frāgat lapidē. Bdellū vo arabicus claz rubeū qū teritī ex eo ℞tas duoz auf. ⁊ bibīt cū aq mellis munuit fla. ⁊ bdellū vtriqz resolvit ramicē aq. ⁊ apit os mrīcis clausum ⁊ educit fetū. ⁊ mūdificat mrīcē ⁊ resolvit apara ani ⁊ testiculoz. Venēa.) Cōfert morbis ve nenosoz.

¶ De butyro. Cap. cxvij.

b Butyrū nō recēs qd ē. Est faciēs opō nes butyri crudi ⁊ ē fortⁱ ī matura tiōe ⁊ mollificatiōe ⁊ lētificatōe ⁊ ca lefactiōe: pnutem' ḡ qđ de ipo dcm est in capīo de butyro crudo i fraze. ⁊ adūga mus ad hoc. Hā: Calīd est in ꝑmo hūdū in ipso. Opones et ppietates: Est matura tiuū resolutiuū ⁊ ipm qđ nō opaī nisi ī corpo ribus teneris mediis nō in duris. Apara ⁊ bo thoz: Maturā apara ppie illa q sunt i radice auris. et ppie ifantū et mulieꝝ. ⁊ neqs pt tale aliqd i corporibus duris. Mēbra capitis: Maturat apara q sūt post aures i corpoꝝ te neris hūdis. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris: Lenit pectus ⁊ maturat supfluitates in ipso. ppie cū melle ⁊ succaro ⁊ amigdalis amaris. Mēbra expulsionis: Ipm cū amigdalis qī gs strigit ventrē pp stipticitatē q ē i ipo vel ip sis ⁊ qīgs solvit. Venēa: Est tyriaca venēis ī portu supris.

¶ De bitumie iudaico. c. cxvij.

b Itumē iudaicū qd ē. Bitumē est qđ bi tumē aliud ē qđ manat ð qbusdam mōtibus ⁊ aliud ē qđ natat in qbus daz meatib' a q. ⁊ nugz qđ est malū sile pici: ⁊ ē fruſtrū nugz leue ex quo cū mastica tur egrediī sapoꝝ picis: sed ipm est frāgibile. Electuo: Illud qđ melius est: ē purpureū claz cū splēdore forte ponderosuz. Nigrū vo sordi dum est malū. Hā: Calīd est in tertio siccuz ad ipm. Opones ⁊ ppietates: Virtus eius est ppinqua virtuti picis: ⁊ ips ꝓfortat mēbra ⁊ liquefacit sanguinē ꝓgelatū in venis qū bi bitur. Decoratio: Cōfert albedinī vngui linctum. Apostemata ⁊ brothoz: Confert sero fulis. Vulnera ⁊ vlcera: Linīt sup impetigi nem ⁊ sup apationē vlceꝝ ⁊ nō pmittit ea apo stemari. Instilla iunctura: est emplīm poda gre ⁊ bibitur et linīt ad sciaticā. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris: Confert tussi et vlceribus pulmonis ⁊ iuuat ad spuendū ⁊ extrahit sanē et pectore. et confert apanbus ambaz amigda larum et squinātie. Mēbra expulsiōis: Con fert duritiei matricis et qñ supponitur fumus eius cōfert exitui mrīcis et doloribus eius: et qñ fit clystē et eo cū aqua ordei ꝓfert dissuriaz.

¶ Cap. de littera. C.

¶ De coagulo. Cap. cxx.

c Oagulum qd est. Coagula sunt plu rima ⁊ nos dicturi sumus vnumqđ qs coagulum in capitulo rememo rationis animalis cuius est. Electio: Ex eis melius est in specie coagulum le porīs. Hā: Quia sunt calā: et ficca ignea. Opones et ppietates: Resolvit oē ꝓgelatū sanguis et lactis caseari. et hūoz grossi et co gular oē liqđū ⁊ oē iciūū ⁊ phibet omnē flu xum sanguis: et cursuz sanguis mulieꝝ: et oē ē subtilianū: et nō ē dubiū qn cū hoc sit deficca tuū. Inqt Gal. nō admistrē qđ ex coagulis acuū est i loco vbi nēcia ē strictio. Mēbra capitis: Cōfert ota cū bibīt epilie et ppie camellinū. Mēbra anhelit' et pectoris: Re solvit sanguinē ꝓgelatū in pulmonē. Mēbra nutrimēti: Resolvit lac caseatū i stō cū bibīt cū vino. et resolvit sanguinē ꝓgelatū i stō et est malū stō. Mēbra expulsiōis: Cū supponitur post purgationē mēstruoz iuuat ad ipregnādū et ꝓfert ꝓfocatiōi mrīcis et ppie coagulū ca mellinū et ꝓfert vlceri intestinoz et ppie coa gulū pulli equi. Venēa: Quia sunt bezahar et ꝓferūt usq amo nigro et magis iuuatiua ad il lud sunt coagula hedi et muli: et ceruoz et vi tuli et agni et sanant a venēis: et morsibus oī bus tres annulasē. Sitqz potio ipoz. x. drar cū linimēto: et coagulū hedi est bezahar eusoꝝ bij.

¶ De citro. Cap. cxx.

b Itrum quid est. Est notum. et oleuz ipsius factuz ex eo: et ex cortice eius est forte et factum ex flore ipsius est debilis in oī capīo. Hā: Cortex citri est caldus in ꝑmo siccus in fine scdi: et eius caro est calā in ꝑmo et humida in ipso. ¶ Quidā aūt dixerūt qđ est frā et humida in ꝑmo: et eius frigiditas magis est. et ipsius ace tositas frā est et sicca i tertio. et eius semē ē calz in ꝑmo et siccū in scdo. Opones et ppietates: Caro. eius inflat et folia ipsius sedāt infla tionē: et eⁱ flos ē subtilior eis et eⁱ acetositas ē stiptica frigēs colaz rubeā. et eⁱ semē et cor tex ipsius sūt resolutiua. et cū ponīt eⁱ corter i

Digitized by Google

pānis phibet tūmeas.t ei⁹ odoꝛ rectificat coꝛ
ruptoꝛ aeris.t pestilentiā. Decoratio.) Eius
acetositas abstergit coloꝛē t aufert pānū: t qđ
ex coꝛtice ei⁹ aduſti ē bonū ē albaras linitū: t
decoctio eius bonū efficit odoꝛē oꝛis. t ē ipin
guatiua coꝛpis. t coꝛtex eius retētus odoꝛem
oꝛis bonū efficit t ei⁹ decoctio ēt filī cū teneāt i
oꝛe. Apata t bothoꝛ: Acetositas eius valet
ipetigini illinita. Inſtra uūcuraꝝ. Eius oleū
valet mollificatiōi neruoꝝ t nō fiat niſi ex coꝛ
tice ei⁹ t ꝓfert palyſi t ipſius acetositas ē mala
neruis. Mēbra capitis. Lōfert toꝛture oꝛis.
Mēbra oculi: Fit colluriū cū acetositate ei⁹. t
remouet ictericiā oculi. Mēbra anhelitus t
pectoꝛis. Eius acetositas ſedat trēoꝛē coꝛdis
calīn. t nutriꝫ ē bonū gutturi t pulmōi. eius
acetositas ē mala pectoꝛi. t medulla citri cū co
quit cū aceto t pōit ex ea medietas alſacrana
ti interficit ſanguiſugas trāſgluntas t eas edu
cit. Mēbra nutrimenti. Caro ipſius ē mala
ſtō iſtantiua tarde digōnis quā oꝛ vt cōedāt cū
almuri. t filī mixta cū melle ē ſanioꝛ. t magis
recipiēs digoꝛ niſi ſit plūa: t ei⁹ qđ folia cō
foꝛtāt ſtōm t viſcera. t poſtea flos ipſius t coꝛ
tex ipſius cū ponit i cibarijs: ſicut ſemia q̄ p̄o
cōdumēto ponunt adiuuāt digoꝛ. Ipſe tū coꝛ
ter nō digerit pp duritiē ſui. t ipſius decoctio
ſedat vōitū. t rob eius t rob acetoſitatis ei⁹ ſi
pat ſtoꝛ. t aq̄ acetoſitatis ei⁹ valet icterine t ſe
dat vōitū colericū t facit appetitū: t opoꝛtq̄ vt
citrū cōedat ſingulare q̄ nō cōmiſceat cibo aſ
ſe neq; poſt ſe. Mēbra expulſiōis. Eius caro
facit venire ſe poſſidere colicā. t ipſius aceto
ſitas retinet vētre t ꝓfert ſolōni colice. t ei⁹ ſe
mē ꝓfert emoꝛroydeſ: t i ei⁹ ſemie ē ꝛtus ſo
luuua. t ſuccus acetoſitatis ei⁹ ſedat iſirmitatē
mulieris vel ſciatice. Venēa ſemis ei⁹ pōdus
ʒ. ij. cū vio melle t aq̄ calā illinuā reſiſtit vene
nis oibus t ꝑe venēo ſcoꝛpioīs bibitū aut li
nitū: t ei⁹ coꝛtex ē vicinꝰ illi. t ſuccꝰ coꝛticis cō
fert moꝛſiōi vipe bibit⁹: t coꝛtex eius ꝑ emplō
ſuppoſitus ē vicinus illi. ¶ De ceruſa. c. cxxi.

c Ceruſa qđ ē. Eſt cinis plūbi aut ala
unoch. t cū ea q̄ fit ex alaūoch mul
tū elaboꝛat i aduſtiōe. Fit aſreng. t
acgrit ſuperfluā ſubtilitatē. Quēq; vo
luit oēs ceruſe cū aceto: t qnq; cū ſalib⁹: t qn
qs fuit plūbus mōis ꝑ q̄ ſcit i libꝛis hꝰ artis.
Mā. Frā t ſicca ē i 2o. Qpōes t ꝓpꝛietates.
Que fit cū aceto ē vehemētis ſubtilitōis t ma
gis ꝓfūdās. t i alia nō ē vehemēs ſubtilitatio.
t ē glutinatiua t ꝓpꝛie alafreng. Apata t bo
thoꝛ. Leuificat apata dura t frā. Vulnera t vl
cera. Ponit i emplīs t ipſe vlcera t gnāt in
eis carnē t coꝛrodit t ꝓpꝛie alaſreng. carnem
malā. t alafreng. eā foꝛtioꝛ eſt in gnātiōe car
nis. Mēbra oculi. Conſert bothoꝛ oculi.
Mēbra expulſiōis. Eſt ex medicis q̄ ꝓferunt
ſuſſuris ani. Venena. Eſt ex venenis. t expo
ſitio rememoꝛatiōis eius eſt in caplō ỏvenēs.
¶ De camomilla. Cap. cxxij.

Camomilla qđ eſt. Ex ea ē alia cui⁹
c flos eſt citrinus: t alia cuius flos eſt
purpureus. t alia cuius flos ē albꝰ:
t nota eſt. t folia qđ ipſius t flos re
ſeruant ſi fiant ex eis trociſci. t eius radix deſic
cat: t ipſa qđ eſt ℔ʒ. G. ꝓuinq̄ ỏtuu roſe i ſub
tilitatione ſua. ſed eſt calā t eius caliras eſt ſicut
caliras olei. ſ. quenēs. Mā. Calā t ſicca i ꝑ°.
Qpōes t ꝓpꝛietates. Eſt aperitiua ſubtilitatiua
ſpiſſitudis mollificatiua reſolutiua cū pauca at
tractiōe: imo abſq; attractiōe t eſt hec eius ꝓ
pꝛietas inter medicinas. Apata t bothoꝛ.
Sedat apata calida mollificando t reſolueñdo
ipſa lenificat duraq̄ nō ſunt ſtricta valde: t bi
bitur pp apata viſcerū ſpiſſa. Inſtra unctu
rarum mollificat tetanū t ꝓfoꝛtat mēbra ner
noſa oīa. t eſt ex medicis plus ꝓferentibus lari
tudinē ℔ reliq̄ qñ caliras eius eſt ſilis caliraꝫ
aialis. Membra capitis. Eſt ꝓfoꝛtatiua cere
bri: ꝓferens ſoda frē: t ad euacuādas mās ca
pitis: qñ reſoluit abſq; attractiōe: t hec ē eius
ꝓpꝛietas: t ꝓfert puſtulis oꝛis. Mēbra ocu
li. Sanat algarab diſruptū moꝛe empli ſuppo
ſita. Mēbra anhelitus t pectoꝛis. Alleuiat
ſputū. Mēbra nutrimēti. Aufert ictericiā.
Mēbra expulſiōis. Prouocat urinā t egre
di facit lapidē t ꝓpꝛie q̄ ex ea eſt purpurea flo
ris: t cū camomilla qđ vapoꝛat veſicā pp do
loꝛes frōs: t puocat meſtrua bibita t ſedēdo
in aq̄ ipſius t educit embꝛionē t ſcīnā t con
fert iliace. Febres. Fit inūctio ex oleo eius in
febribus plodicis t bibit pp febres antiq̄s in
fine eaꝝ t ꝓfert oī febri abſq; foꝛti acuitate. cuꝰ
apa calīn nō eſt i viſceribus exīs in ea: t qñq;
ꝓfert apoſe cū nō eſt calīn. t eſt eius mantrato
ēt cū iam firmata eſt digō. Permutatio. Lo
co ipſius ponit in ꝓfoꝛtatiōe cerebri t inuoq̄
confert in ſoda berengeſis t eſt aboꝛtanum.
¶ De cepe. Cap. cxxiij.

Epe qđ eſt. Notū eſt: imo in ipſo ē
c acuitas ſi ciſiua amaritudo ſtipticitas
Lōſtū ỏo ex eo qđ eſt lōgius ē acu
tius. Ex rubeus eſt acutus albo t
ficcū hūdo t crudū aſſato. Mā. Eſt caliduſ
in tertio. t ē in ipſo hūiditas ſuperflua. Qpōes
t ꝓpꝛietates. Eſt ſubtiliatiuū incliuus. ꝓpꝛie
qđ comedit t in ipſo cū ſtipticitate quā hꝫ eſt
abſterſio t aperitio fortiter t i ipſo eſt inflatio t in
ipſo eſt attractio ſanguis ad exteriora. quare ē
rubificatiuū cutis: t i nō cocto qđ nō gnāt nu
trimentū de quo ſit curandū t zuuribeza cū ce
pe minus eſt inflatiuū eo q̄ eſt ſine cepe: t nu
trimentū eius qđ decoquit ēt eſt humoꝛ groſ
ſius. Cepe ꝓterea qđ comedit ꝓpꝛie ꝓfert no
cumento aquaꝝ: t ex eis q̄ delent ſerpigine eſt

Digitized by Google

ipm cū proijcit ex scopha. Decoratio. Rubificat faciē t semen eius delet morpheā t cuz fricatur ex eo in circuitu loci alopicie ofert valde: t ipm cum melle eradicat verucas. Vulnera t vlcera. Aqua eius vz vlceribus sordidis: t confert cū adipe galine excoriationi que fit ex calciamentis. Dēbra capitis. Quoz fit eap̄ purgiū cū aqua ipsius t ofert capiti t mundificat ipm. t distillat in aurē pp granedinem capitis t tinitū t putredinē in auribus: t aquā: t est ex eis q̄ faciūt soda. Et plinius eius vsus facit subesh t est ex eis que nocent intelle ctui ppea q̄ generat humorē malū t ipm multiplicat saliuā. Dēbra oculi. Succus eius qō comedit ofert aque descendenti in oculū t abstergit visum: t ex semine eius fit alcofol cū melle ad albulam oculi. Dēbra anhelitus t pectoris. Aqua cepe cum melle confert prefocationi. Dēbra nutrimenti. Siluestre ē difficilis digōnis: t quedam spēs eius mouet vomitum: t qō ex eo comedit pp suam calitatem confortat stōm debilem t facit appetitū: t qō bis decoctū est. est multi nutrimenti faciens sitim: t confert ictericie. Dēbra expulsionis.

Aperit orificia emoroydarum t oēs spēs cepe excitant coitum. t aqua quidez cepe prouocat menstrua t lenit naturā. Uenena. Confert morsui canis rabiosi cuz linit super ipm aqua eius: aut emplāt̄ur ex eo cū sale t ruta. t cepe qō comedit expellit nocumentuz ventositatis venenosoz: t dixerunt q̄ ipsum generat in stomaco humorem humidum plurimum frangentem nocumentum venenosū.

De corallo. Cap. cxxiij.

C Corallus. Nascit in maribus q̄ sūt in aphrica: t dī q̄ si teratur t ipleant eo pcauitates dentū ihirmoz eradicat eos: t ofortat gingiuas: t est sūmus in ofortatiōe gingiue t Gal. qō existimauit q̄ cū ex eo corallo adusto t ablato sumit pōdus. 3. i. cū qua terit pōdus dauich gūme arabice: t officit cum albumine oui. t bibit cū aqua frā cōfert sputo sanguis t eius elevatiōi: t suo fluxui bū t proprie corallus rubeus: t cōfert oibus egritudibus stōi. ita vt suspēdat sup ip̄s directe. C Et dixit Gal. ego exprus sum t suspendi i collo ei⁹ q̄ hēbat dolorē stōi. ita vt ecē corallus sup os stōi t remotus fuit dolor. Cuz ergo accepi ipm redit: sicut erptus fui lignum crucis in hīte epilepsiā: t q̄ suspēderat in collo suo diebus. sanitatis sue corallū rubeū securus erit a dolore stōi: t ppea suspēdunt i collis puerōz. Quid est. Notus ē. Et corallus qō alius est albus: t alius est rubeus. t alius niger. Nā. Frīn est in pmo siccū in scdo. C pōnes t proprietates. Suppucus ē t, phibet fluxū sanguis t eius exiccato maior est q̄ ipsius ptrino. naz eius exiccato ē vehemēs. Vulnera t vlcera. Abscindit carnem additam. Dēbra oculi. Confortat oculū abstergēdo t exiccando humiditates infras in eo. t ppie qō est adustū ex eo qō est ablutū: t abstergit vestigia vlcerū t est pueniēs lachrymis. Dēbra anhelit⁹ t pectoris. Retinet fluxum sanguis t adiuuat ad expuendū. t filr niger ꝓcipue qō ex eo adustum est t ablutū: t est ex medicis confortantibus coz t ꝓferentibus tremoz cordis. Dēbra nutrimenti. Bibitur cū melle ppter aſa splenis t est iuuamentum eius. Dēbra expulsionis. Confert apostemandibus intestinorum.

De cepe azir. Cap. cxxv.

C Epe azir qd est. Est filius cepe matris in virtute t sapore suo: t administrat loco eius ꝙ est debilior eo. Dēbra expulsiōis. Sedat dolores mīticis frigidos. Uenena. Confert venenis t punture scorpionis t rutele bibitus t more emplastri superpositum cuz miscet cum ficubus. Permutatio. Loco eius ponit quāmz ips ē de zedoaria t due tertie ipsius de garyofilis.

De castoreo. Cap. cxxvj.

C Astoreū qd est. Est testiculus alalis maritat qō submergit t inuenit parsuspensuz ex radice vna sicut duo sella vaccina exiccata: t hz coitē subtilem q̄ alz actu frāgit. Electio. Electū ex eo est qd ē duo testiculi sil adherētes pessō. n. nō adulteratū ē t eius qō adulteratio fit ex opoponaco t gūmi ofectis cū oleo t pauco castoreo: t deiccat in vesica. Qui aūt laborat accipere hoc mēbz huius alalis oz vt cuz findit cutē q̄ est supra ipm exhaat hūiditatē ei eo qō ꝙ ipso ꝙueh. t ē hūiditas fic mel. t exiccet eam sil. Nā. Est subtilius t fortius oi. q̄ calefac t exiccat. t opz vt sit cal'm in fine tertij vsq; ad quartū: siccū in scdo. Opones t pprietates. Resoluit inflationē: t qñ ex eo illinit calefac corpus t res gūmosa q̄ est in medio eius moderatiua est vehemētis calefactiōis. Apta t bothoz. Confert apostematibus calis. Vulnera t vlcera. Confert vlceribus putridis. Instra iunctura rum. Confert neruis t calefacit t cōfert tremoz t spasmo hūdo: t alcuzez hūdo t stupori t palysi. Dēbra capitis. Cōfert obliuioni t lethargie cum aceto t oleo rosaceo: t subesh ēt. t si sit cū febre tunc si bibat cū mel le t pipere ofert t nō nocet: t sit eius potio colerium t resoluit spēs ode frē t vētose more emplī supposītū euaporatū. t ofert surditati frē. t neq; est aliq̄d magis iuuatiuū vētositati i aure q̄ ipm cū ex castoreo accipit q̄ē lens vna. t dissoluit in oleo narduo t distillat i eā. Dēbra anhelitus t pectoris. Attractio pnares ex suffumigatione eius ofert apostemati pulmonis t infirmitatibus eius. Dēbra nutrimenti. Bibitur cū aceto pp singultum t facit

Digitized by Google

sium. Membra expulsionis. Delet dolorem ventris pungitiui bibitum cū aceto. t resoluit ventositatē t puocat mēstrua t extrahit secūdinā cū bibunt ex eo. 3.ij. cū menastro t melle post siōmā saphene. qm̄ tunc puocat sine nocumēto. t exhaurit fetum t remouet frigus matricis t eius ventositatē: t frigus testiculi. Venena. Confert morsui venenosoꝝ paruoꝝ. t est tyriaca pfocatoꝛi elleboꝛi t qđ ex eo est uariū declinans ad nigredinē est venenū. Et qñq; interficit in die una: t cadit q ab eo euadit in birsen. Eius ꝙo bezahar est acetositas citri: t etiam aceti de vino: t etiā lac asine. Permutatio. Ponit loco eius ℈tum ipsum est de acoꝛo t ℈tum medietas ipsius de pipere.

¶ De caseo. Cap.cxxvij.

Caseus qđ est. Caseus qñq; fit ex lacte qñq; ex sero: t est ille q noiatur recocta. Nā. Recēs est frigidus c t hūidus in tertio t salitus antiquus est calidus t siccus in eo. In aq̄ ꝙo caseꝰ ppterea q; in ipsa sunt nitrositas acqsita ex sanguine pumū t ps colerica est caliditas q̄dā. Electuo. Melioꝛ est q medius est inter illū q extenditur viscus t frangibilē. ambo. u. sunt mali: t qui est puatus saporē t declinis ad dulcedinem t suauitatē equalis in sale q nō remanet in viscoribus plm̄: t factus ex acetoso melioꝛ est eis. Et subtiliantia qđem augmentāt malitiā eius qm̄ faciūt ipm penetrare t ipellunt eū t caseus capraꝝ q̄ vescunt subtiliatiuis melioꝛ est caseo capraꝝ q̄ vescunt nil t robelijs. Oparationes t ꝓprietates. In ipso est absterſio: t recēs est nutritiuus t ipinguatiuus: si comedit post ipz mel: t vetus est calidus absterſiuus mūdificatiuus: t comestus facit colericū hūoꝛē t salitꝰ nō vetus est iter virūq;. Aq̄ ꝙo caseꝰ ipinguat canes t nutrit eos: t in recocta ex sūma caseoꝝ est ꝛtus resolutiua. Decoratio. Bibē aquā caseꝰ cū medicis mūdificatiuis melie ꝙfert pāno. t recēs cocta cū tanto vino ℈tum ipsa est i corice granatidonec ꝙsumat. phibet spasmus facieī t caseus qđem salitus vetus extenuat. Phata t boꝛ. Recens nō salitus phibet apari plagas. Ulnera t vlcera. Vetus bonus: est vlceribus malis t vulneribus: t recēs vulneribus lenibus recentibus. Recens enim fortioꝛ est in hoc t phibet apationē eoꝝ pcipue cū folijs dulb. t acetose siluestris. t dbitur eius aq̄ pp scabiem. Instilla iunctura. Teritur verus cū oleo aut cēra q̄ pdā poꝛoꝝ salitorum t fit emplm̄ sup durities iunctura. t extrahit ab eis sicut gypsum sine ipedimento: t est valde magni iuamenti. Mēbra oculi. Exnō saluo t saluo fit emplm̄ obthalmie t extremitati palpebre pcusse. Mēbra anhelitus t pectoris. Cū coquit in aqua t dat in potu ablactantibus multiplicat lac eaꝝ. Mēbra nutrimenti. Salitus est malus stomaco t similiter nō salitus. In saluo ꝙo est aliquantula expulsio t Bia. qđem dixit q recēs est bonus stomaco: t illud est ex eis in q bus est ambiguitas. Salitus aūt nō vetus est inter eos: t est velocioꝛ in digestione ℈ ille t velocius descēdit recocta ꝙo est minus nociua sīō ℈ caseus novus. Membra expulsionis. Sīnt lapides in renibus t vesica t ꝓprie humidus t ꝓprie qui comedit cū seminibus penetrare facientibus. Non salitus ꝙo lenit nām: t eius aq̄ solvendo educit colerā t aduuat ipsam absterſioeius pp nitrositatem que est in ipsa. t miscetur cum melle t fit magis iuuatiua. Et medicina quidem que ex eo administrat fit ex illo qui fit ex lacte capraꝝ t ouiū. t caseus qđem confert vlceribus que sunt in itestinis t ꝓprie assatus t phibet solōnem. Et qñq; terit ille q est assatus: t fit ex eo clystere cum oleo roſaceo t oleo t confert surgenti ad ascellandum cum sanguine. Venena. Dicitur q; cum calamento montano epithimatur super venena.

¶ De cinamomo. Cap.cxxviij.

Cinamomū qđ ē. Notū est t eius q c dem est vna ſpēs bona ad aliquātulam declinās nigredinem montana grossa breuis. t ex eo est albū lassum inflatū frāgibilē hūs radicē declinatā ad mollitiē: t ſpēs nigra ē plana paꝛ nodosa. t est ex eo spēs odoꝛē hūs sicut cassia lignea ad vidtatē declinans cui cortex ē sicut cortex eius rubē. Et est ex eis quoꝝ ꝛtus longo durat tpe. t ꝓprie si teratꝰ: t fiāt ex eo trocisci cū vino cinamomi ꝓterea est spēs q̄ noiaī cinamomū mēdosum: t hz odoꝛē quēdā t est asperū t ipsius ꝛtus est debilis t fit ex eo oleū. Electio. Melius est illud qđ est boni odoris t acutū hz saporē sine mordicatiōe. t coloꝛ eius ē purus nō cōmixt. Iugt Bia. Melius est nigrū ad igneitatē t rubedinē declinās planū ramos hūs ppinquos subtiles in quo sunt dulcedo t salsedo t mordicatio parua. t nō est valde frāgibile. Et ex bonitate qđem ipsius vt vincat oēm odoꝛē ꝓter suū. t nō sentiaī cū eo. Balū ꝙo est in quo ē odoꝛ nyrti: aut turis: aut salsedo: aut aliquātulum malodoris t albū frāgibile. t etiā ℈tus t planū grosse radicis est malū. ¶ Eius autē virtus ꝙseruat si ex ipso fiant trocisci post ꝛrītionē. t si nō: debilitat post spatiū. xv. annoꝝ t infra. Et oꝛ vt ex illo assumat qđ sup vnā ertstit radicē. t fractū eius est falsificari aptum. Nā. Calidū est t siccum in tertio. Operationes t ꝓprietates. Ultimū est in subtiliatione attractiuū apertiuū t rectificās putrefactionem toēm virtutem coꝛruptā. t oēm sanioſitatem humoꝛum coꝛruptoꝛū. Oleū ꝙo eius est calm̄ valde resolutiuum liquefactiuū. Decoratio. Ponit sup panum t maculas lenti-

Digitized by Google

ginosas. ⁊ cum aceto est ꝓueniens bothor lent. Vulnera ⁊ vlcera. Est ꝓuenies ipetigini ⁊ vlce ribus. Instra uicturaz. Oleu cinamomi est mirabile in tremore. Cebra capitis. Cofert cozize ⁊ eius oleu grauat caput. ⁊ ipsum mun dat caput attrahendo hūiditates ex eo: ⁊ ē ex sūma eoz q̄ sedāt dolozē auris ⁊ pōt i medicis eius. Cebra oculi. Cofert pāno ⁊ tenebrosi tati comestū ⁊ collirio ex eo facto: ⁊ liquefacit hūiditatē grossam oculi. Cebra anhelitus ⁊ pectoris. Est lenificatiū ⁊ ꝓfert tussi ⁊ mūdi ficat qd̄ est in pectore. Cebra nutrimēti. Ape rit opilationes epis ⁊ ꝓfortat ipsum. ⁊ ꝓfortat stom ⁊ deficcat hūiditatē eius ⁊ cofert hydro pisi. Cebra expulsionis. Confert doloribus matricū ⁊ renū. ⁊ apanbus eoz postq̄ frāgit eius resolutio: cū pauco oleo ⁊ cera ⁊ vuello oui ⁊ non supfluat ⁊ induret. ⁊ ipsum puocat vrinā ⁊ menstrua. ⁊ facit abortū ⁊ cū cordume ni ꝓfert emorroydibus. Eius ꝙo oleū ꝓfert do loribus mīcis qñ frangit cū oleo ⁊ cera ⁊ si nō indurat vehementia sue resolutionis vtra hoc q̄ eo indigeē. Febres. Cofert rigori ꝑpe cu ius oleū linitū. Uenena. Cofert morsui ꝙmū venenosoz. ⁊ fit ex eo emplm cū myrrha pun cture scorpiōis. Permutatio. Loco eius po natur coxer cassie lignee stipucus: aut dupluz ipsius de cubebe aut duplū eius ex heabel.

¶ De cerebro. Cap. cxxx.

Erebrū. Electio. Celiora eoz sūt
c cerebra volatiliuz: ⁊ ꝑpie mōtano rū. ⁊ ex cerebus q̄drupedū cerebruz arietis: deinde vituli. Nā. Frīn est ⁊ humidū. Opationes ⁊ ꝑpietates. Diūat flegma ⁊ hūores grossos. Cebra capitis. Ce rebrū gallinaz ꝓfert fluxu sanguinis narū ex velamine ⁊ cerebz camelli cū exuccat ⁊ bibitur cū aceto vini ꝓfert epilepsie. Cebra nutrimē ti. Ipsum facit nausea apud digōnē suā ⁊ de let appetitū. ⁊ oz q̄ vt comedat cū seminibus. qui at̄ post cibū vomere vult sumat ipsum sup cibū suū: ⁊ est tarde digōnis inuolutū faciens stom. Cebra expulsionis. Uenit ventre ⁊ ce rebrū anatis est ex medicinis apatū ani. Ue nena. Cerebella salubria sunt in haustu vene noz ⁊ morsibus aialium cū comedunt.

¶ De croco. Cap. cxxx.

Rocus. Electio. Celior est recēs
c bom coloris subtilis odoris sup cu ius pilos est paululum albedinis, nō plm. crocus sanus non velociter un gens non inuiscat: neq; frāgit. Nā. Laudus est in scdo: siccus in primo. Opationes ⁊ ꝓ pietates. Est stipticus resolutiuus maturati uus ⁊ ꝓpullud qd̄ in eo est ꝺ stipticitate ipsius: glutinatiuus: ⁊ eius caliditas est tpata: ⁊ est api tiuus. ¶ Bal. ꝙo dixit q̄ eius calitas est foz tior stipticitate ipsius. ⁊ eius oleū ē calefactiuū.

¶ Alliansi inqt ipse nūq̄ alterat hūoze. Im mo ꝓseruat eū fm eqlitatē ⁊ rectificat putrefa ctus ⁊ conseruat viscera. Decoratio. Potus ipsius colozē efficit bonū. Apata ⁊ bothoz. re solut apata ⁊ linit ex eo herispilla. Cebra capitis. Facit soda ⁊ ipse nocet capiti ⁊ bibitur cū rob ad ebrietatē: ⁊ est faciens somnū ⁊ obte nebras sensus. Cū n. bibit in vino inebriat ita vt ad roona pducat ⁊ ꝓfert apati calido in au re. Cebra oculi. Abstergit visum: ⁊ ꝓhibet fluxu ad ipsum: ⁊ valet ad pānū. ⁊ fit ex eo al cofol ad varietatē acgsitā in egritudinibus. Cebra anhelitus ⁊ pectoris. Cofortat coz ⁊ lenificatiuus. ⁊ odorat ipz hns pleuresim ⁊ pa tiens birsen vt dormiat: ⁊ ꝑpie ipsius oleuz ⁊ facit anhelitū facile ⁊ ꝓfortat instra anhelitus. Cebra nutrimēti. Ipse facit nauseā ⁊ deijcit appetitū ꝓpea q̄ oppositus est acetositati q̄ est i stō ex q̄ est appetitus: iz ipe ꝓfortat stōz q̄ illō qō in ipso est ex calitate ⁊ ꝑparatione ⁊ stipti catē: ⁊ dixerunt qdā q̄ crocus est bonus splē ni. Cebra expulsionis. Excitat comū ⁊ puo cat vrinā ⁊ ꝓfert durities matricis: ⁊ eius ꝓstra ctōi: ⁊ vlceribus fraudulētis in ipa cū admini strat cū fauo: aut cū medulla cū duplo ipsius ꝺ oleo. Quidā ā dixerūt q̄ ipz in pom dederūt ad plurū ptū: ⁊ factus est ptus statim. Uenena. Dicit q̄ tres auree de ipso interficiūt lenificā do. Permutatio. Simile pōdus ipsius deco sto: ⁊ q̄rta pōderis eius de spica: ⁊ pōdus ip sius de cortic bus cassie lignee ponit loco ei⁹.

¶ De colloquintida. Cap. cxxxi.

Olloquintida qd est. Colloquintida
c alia est masculus ⁊ alia ē femina. m a sculus ꝙo est villosus: ⁊ femina la ra alba facilis. Electo. Une ex ea eligenda est: est alba vehementis albedinis te nis. q̄. n. ex ea est nigra: est mala. ⁊ dura mala ē. Et oz q̄ vt nō extrahat cū colligit eius pul pa ex ventre ipsius. imo dimittat in ipso sicut ē. ipsa. n. debilitat si fiat illud: ⁊ neq; colligat dū ti non incipit in citrinitatē mutari. ⁊ nō expolia tur ab ea viriditas integre ⁊ si nō tūc ipsa est no cens ⁊ mala. ¶ Et dixerūt qdā oz vt alienent coxer ⁊ semen eius. Et cū nō est sup ardoze ē ni si colloquintida vna est mala pniciosa. ⁊ masculꝰ qō villosus fortior ē fcia lara. oz vt a⁹ pricipio ne ad sūmū puenīat ⁊ neq; fit aliq; ptēr q̄ ipa fit valde trita. ps. n. minia eius in sensu ci inue nit hūiditatē inflat ⁊ adhēt pribus stō ⁊ involu tionib⁹ itestioz ⁊ apat: q̄re oz vt cū terit hydro melle ifundat: deinde siccet ⁊ terat. ¶ Et re crificatio qō eius ⁊ expulsio sue malitie est cū dragagāto melioꝝ, cū gūmi: qñ gūmi ma gis vicit fortitudinē medicie. Nā. Lasa est in tertio sicca in ipso. Alexandrus ꝙo existimauit q̄ ipsa sit frigida ⁊ humida: ⁊ elongatus est a veritate vehementer. Opationes ⁊ ꝑpieta/

ges. Est resolutiua incisiua attractiua ex longi quo. Et eius qđ folia virida abscindūt fluxus sanguis. Decoratio. Fricat sup lepŕ̄ t elephā tiā. Apata t bothor. Ei⁹ folia viridia resoluūt apata t maturant ea. Instra uicturaꝝ. Cōse/runt doloribus neruoꝝ t iuncturaꝝ t sciatice t podagre frē. Mēbra capitis. Purgat cerebꝝ t decoquit radix eius cū aceto t coluit ex ea os ad doloŕ dētiū: aut apit t pijcit qđ est i ip sa t coquit acetū in ipsa cū cinere calido. t cuꝝ coquit in oleo est illud oleū distillatū ꝓferēs so nnui in aure. t facit eradicationē dētiū facilē: t cū exhit illud ḡ est in collo gutida t ipleť ace/to: t decoquit sup cinerē t colluit ex eo os cō fert doloŕ dētiū. Mēbra anheli. t pec. Cōfert eūo facta p eā dilationi anhelitus vehemēter. Mēbra nutrimenti. Radix eius ꝓfert hydro pisi t est mala stō. Mēbra expulsionis. Solu tione educit flegma grossum ex iuncturis t ner uis. ppie. t soluit ēt colerā: t ꝓfert colice hūi/de t ventose valde: t fortasse soluit sanguinez. t supponit t interficit fetū: t velocitate sui exi/tus ex intestinis non puenit in ipessionibus q̄ timenť ex amaritudie sua: t ꝓfert egritudibus renū t vesice. t ipsius gdez potio fit duo lzer/mer. s. xij. lārat. t oz vt ꝑterať t qñqz exhit qđ est in eius ꝓcalitate a supioŕ pte t ipleť rob ŏ vuis: aut vino veteri dulci t dimitť die ac no cte. t qñqz ponť sup cinerē ignis: vsqz quo ca/leſiat satis t dať in potu. Venena. Que colli giť viridis soluit supflue: t facit vomere super flue: t turbat ita vt fortasse interficiat: t datur ad potādū cū eqli pondere sui de dragaganto t ex singalari nascente sup radicē suā solaz for/tasse interficiūt duo dauic t ex semine suo t ex cortice ipsius dauic vnus. t radix eius confert mo/rsui vipe t est ex medicinis magnis tiuanti bus ad pfectura scorpionis. ¶ Et qdā iaz nar ranit ꝙ vni arabuz dedit i potu quē scorpiōes in qtuoŕ locis pupugerāt. z. j. ex ea t sanatus est statim. t silr ꝓfert epithima factū ex ea. Per mutatio. Loco eius ponunť grana alkerua. t dixerunt triplū eius de cucumere asinino.

¶ De cicere. Cap. cxxxij.

c Icer qđ est. Aliud est albū: aliud ru beū: aliud nigrū vt herbū. Et haruz sp̄erum: aliud est domesticū: aliud sil uestre. t siluestre qđē est melius t di gestibilius t vehemēcioris calefactiōis. t effi cit opationem domestici in potentia. Verum nutrimentū domestici est melius nutrimēto sil uestris. Cā. Albū est calidum t siccum in pri mo. t nigrū est fortius. Ponse t ꝓpoŕcia tes. Ambo sunt iflatiua t lenitiua t in ipso est incisio. t nutrimentum quod prebet ex fortius nutrimēto fabarum t magis solidum t neqz est aliquid in suis figuris quod magis ipso nu triat pulmonem. t quod ex ipso est humidus plus est generatiuum. supfluitatū ḡ qđ ex eo siccū est. Decoratio. Abstergit lentigines t co lozē facit bonū liniū t comestū. Apata t bo/thor. Cōfert apatibus calis t duris t relq̄s apatib⁹ q̄ sūt ex eis i glādulis. Vulnera t vlce ra. Eius oleū ꝓfert ipetigim t ipsi⁹ faria vlce rib⁹ fraudulēcis t cācerosis t ꝓuritui. Instra iuncturaꝝ. Cōfert doloŕ dorsi. Mēbra capi tis. Cōfert bothor hūdo i capite. t ꝓfert eius ifusio doloŕi molariū: t ꝓfert apatibus gigiue calis t duris: t apatibus q̄ sūt sub auribus. Mēbra āhelitus t pectoris. Clarificat vocē t nutrit pulmonē melius ḡ res aliq̄: t pp hoc sūt ex eo sozbitōes. s. ex faria ciceris. Mēbra expulsiōis. Eius decoctio vtilis ē hydropisi t icterinie t apit t ꝓpe qđ est vt herbū: t nigruz opilōes epis t splēis. t oz vt cicer cōedat nzi p̄n⁹ cibi nz i fine ipsius: imo i medio ei⁹. Mē bra expulsiōis. Decoctio nigri frāgit lapidē i vesica t renibus cū oleo amigdalio t raphāo t apio: t totū qđ ex ipso ē exhit fetū: t ē malū vlcerib⁹ vesice t vehemēter addit i coitu: t pp hoc nutrit masculina aialia t camelos. t eius i fusio faē erigē mēbrū fortiter: qñ bibiť cū vio a ieiunio: t totū lēit nāz t apit opilōes renū t ꝓpe nigrū t qđ ēvt herbū. Et dixerūt qđā ꝙ qñ ifūdiť i aceto t aligs ex eo cōedit ieiunus t morať sup ipm p medū die interficit ymes. Hyp. dixit ꝙ i cicē sūt due subē q̄ separaň cū de coctōe: q̄z vna ē salsa t lenit nāz: t alta ē dul cis t puocat vrinā t dulcedo i ipso ē iflatiua t exiccat coitū. ¶ De colūbis. Cap. cxxxiij.

c Olūbe qđ sūt. In pullis q volare nō ꝓsit ē calitas t hūiditas supflua. s. ille q̄ volāt sūt leuiozes. t oua eaꝝ sūt cala valde. Pōes t ꝓperates. In pullis ē grossitudo pp hūiditatē supfluā. Mēbra capitis. Sāguis colūbe abscidit flu xū sanguis narū q ē ex velamie cerebri. Mē bra nutrimēti. Volātes sūt leuiozis digōnis t meliozis hūoris ḡ pulli: t oz qđē vt calefacti comedant eos cum acresta t coriandro: t me dulla citroli: t eius oua sunt malu saporis.

¶ De camphora. Cap. cxxxiiij.

c Amphora qđ ē. Camphore sp̄es sūt all: āsuri t ariage: deide aelzei t ale/scelzuaria. t ē illa q̄ est ꝑmixta ex li gno suo t ex eo qđ sublimatū ē ex li gno eius. ¶ Quidam aūt dixerunt ꝙ est ar/boŕ magna faciens vmbram hominibus cui leopardi adherent. non ergo peruenitur ad eā nisi in tempore noto anni: t est spōgiosa mari na hoc est ſm ꝙ existimauerunt qdaz. ¶ Li gnum vero eius iam mukoriens vidimus: t est lignum album frangibile leue: in cuius ra mis quandoqz continetur aliquid de vestigijs camphore. Natura. Est frigida t sicca in ter tio. Decoratio. Accelerare facit canicie vsus

Digitized by Google

eius. ℣pata ꝛ bothor. ℣rohibet apata calida. ℳēdra capitis. ℣rohibet cū aceto fluxū sanguis ex naribus: aut cū expſſione dactilox imaturox: aut cū aq̄ myrti. aut cū aq̄ albedarungi ꝛ ꝓfert soda caſe. Febres. Facit vigilias ꝛ ꝓfortat sensus calefactoꝛ ꝛ ꝓfert alcola vehemēter. ℳēdra oculi. Lōfert i medicinis obthalmie calide. ℳēdra expulsiones. Abscindit coitū ꝛ generat lapidē renū ꝛ vesice. ꝛ ꝓstringit fluxum ventris colericum.

℄ De camepitheos. Cap.cxxxv.

Amepitheos qd est. Supites ꝛ flores rubei declines ad nigredinem: ꝛ virides subtiles: ꝛ eius flos ē amari saporis cū stipticitate pauca: ꝛ eꝰ acrimonia est minoꝛ amaritudine: ꝛ eius folia sunt herbalia subtilia incedēria sup terrā ꝛ sūt filia foliis adebar verūm sūt subtiliora ꝛ molliora ꝛ maioꝛ floꝛ q̄s ipsa: ꝛ eius flores sūt ciprini. Mā. Calidus ē in scō siccus i tertio. ℴ pones ꝛ ꝓprietates. Est apitiuus absterſiuus: ꝛ eius absterſio in mēbris interioribus ē maioꝛ calefactiōe ipsius ꝛ in ipso ē ℞tus solutiua. ℣pata ꝛ bothor. ℳonit sup durities ꝛ ꝓprie durities mānulaꝛ ꝛ ꝓhibet incisiones formice. ℄ Vulnera ꝛ vlcera. Consolidat vulnera cū melle facto emplo ex eo ꝛ vlcera putrida. Instilla ūcuraꝛ. Confert sciatice ꝛ ꝓprie qn̄ bibit cū aq̄ mellis. Et dixerūt qdaz q̄ qn̄ bibit cū hydromelle. xl. diebus sanat sciaticā ꝛ resolut durities podagre. ℳēdra nutrimenti. ℣pit opilones epatis ꝛ eius egritudines ꝛ splēis ꝛ ꝓfert icteritie nigre cū bibit. vij. diebus ꝓtinus. ℳēdra expulsiōis. ℣pit opilones mſicis ꝛ prouocat vrinā ꝛ mēſtrua: ꝛ remouet difficultatē eius ꝛ ꝓhibet dolores renū ꝛ supponit cū melle. ꝛ mūdificat mſicez ꝛ qn̄ ex duobus aur. de eo cū ficubus aut mele fiāt colliria depōit fla sufficiēt. Venēa. Lōfert nocuꝰ venēi notari osistō. ℣ermutatio. Loco eius ponit medietas ponderis de siseleos ꝛ q̄rta ponderis ipsius de cassia lignea.

℄ De camedreos. Cap.cxxxvi.

Amedreos qd est. Supites ꝛ folia frangibilia in grossitudine myrti: ꝛ maiores ad viriditatē declines. Et herba eius notat̄ apud grecos quer eius terre: qm̄ hꝫ folia pua silia foliis quercus amara: ꝛ eius radix declinat ad purpureitatē. Electio. ℴpꝫ vt colligat̄ dū hꝫ semē. Mā. Ingt Gal. ē calidus ꝛ siccus in tertio. eius mī calefactio fortior est deſiccatiōe ipsius. ℴpones ꝛ ꝓprietates. Est apitiuus incisiuus subtiliatiuus. ꝛ in ipso est calefactio corpoꝛ. Vulnera ꝛ vlcera. Lōfert cum melle vlceriḃ antiqs. Iuuat̄ iuncturaꝛ. Mn̄ qd ex eo recens est bibit: aut eius decoctio ꝓfert ꝓritiōi lacertorum ꝛ eius sirupus confert spasmo: ꝛ ℞to plus antiquatur est melior. ℳēdra oculi. Fiunt ex eo pillule ꝛ exiccanē ꝛ admistrantur in vlceribus oculi. ꝛ silr eius decoctio in oleo: aut qd ex eo trītū ē ꝓfert ſistulis lachrymaliū. ℳēdra anhelitus ꝛ pectoris. Confert tussi antiq. ℳēdra nutrimenti. Detumescere facit grossitiē splenis: ꝛ ꝓfert icteritie nigre ꝛ hꝫ sirupū q̄ ꝓfert malitie dēgōtis valde: ꝛ quāto magis antiquat̄ ē melioꝛ ꝛ ꝓfert ꝓnō hydropisis. ℳēdra expulsiōis. ℣rouocat vrinā ꝛ mēſtrua ꝛ exhibit fetū. Venena. Fit ex eo ēplz morsibus ℞mū venenosoꝛ. ℣ermutatio. Loco eiꝰ ponūt folia eupatorij ꝛ scolopēdrie.

℄ De cundes. Cap.cxxxvij.

Andes qd est. De hoc qdez plīn admistrat̄ radix ꝛ est notū. Mā. Est calīs ꝛ siccū i tertio quenies ad quartū. ℴ pones ꝛ ꝓprietates. Est absterſiuū mūdificatiuū vlcerannum: acre mordicatiuū excitans vomitū incidit fla ꝛ colleram nigrā. Secoratio. Abstergit albaras ꝛ morphēā ꝛ ꝓprie nigrā. ℣pata ꝛ bothor. Confert scabiei. ℳēdra capitis. Facit ſternutationē ꝛ est ex sūma medicinaꝝ mūdificantium aurē ꝛ abſtergentiū sordes q̄ sūt in ea. ꝛ de ꝓpriet̄ eiꝰ est resolō vētositatū ex naribus ꝛ ꝓfert alchasez apiendo opilones colatorij fortiter. ℳēdra nutrimēti. Facit vomere fortiter ꝛ soluit durities splenis. ℳēdra expulsiōis. Est soluitiuum prouocatiuum vrine: ꝛ supponit ꝛ prouocat menſtrua ꝛ extrahit fetum ꝛ frangit lapides. ℣ermutatio. Loco eius in vomitu ponit nux vomica eiusdem ponderis cum tertia iui ponderis de pipere.

℄ De cubebis. Cap.cxxxviij.

Ubebe qd ē. Eius ℞tus est silis rubee. Cerūm ē subtiliozes. Mā. Dixerūt qdā in ipsa ē cū calitate ℞tus infratiua ꝛ ē ℞ de calā ꝛ ficca pertinens vsqz ad scōm. ℴpones ꝛ ꝓprietates. Est apitiua subtilis ad acuitatē declinis ꝛ nec pōt ad hoc vt loco cinamomi ponat̄. Vulnera ꝛ vlcera. Est bōa vlceribus putridis i mēbris ꝛ gingiuis. ℳēdra capitis. Est bona alcola putridis in ore. ℳēdra anhelitus ꝛ pectoris. Mn̄ tenetur in ore clarificat vocem. ℳēdra nutrimenti. Est fortis in aperiendo opilones in epate. ℳembra expulsionis. ℳundificat vrine vias ꝛ ꝓuocat arenulas: ꝛ extrahit lapidem renū ꝛ vesice. ꝛ sputū masticannis eam delectat eum qui eo vtitur.

℄ De cuscute. Cap.cxxxix.

Uscute qd est. Res innolura super spinas ꝛ arboꝛē filis vilis mechijs: ꝛ nō hꝫ folia sed hꝫ floꝛē parū albū in quo sunt amaritudo ꝛ stipticitas sed quod in ipso magis vicit est suba amara. Mā. Est calīs parūp in ꝓncipio ꝓmisticū in

Digitized by Google

fine scōi Cuius ipm sit hns virtutes ꝙt rarias.
Operationes t proprietates. Est mūdificativum. t extrahit superfluitates subtiles exvenis t grauat in stō pp suā supticitatē t mundificat venas: t exhit superfluitates q̄ sunt in eis cū facilitate lubrificās superfluitates subtiles. Membra nutrimenti. Confortat stōm proprie qō ex eo fixū est. t qñ bibit cū aceto sedat singultum t apit opilōnes epatis t stōi t ꝓfortat ea: t eius aqua est mirabilis ad icteritiā: t succus eius qui de eo est siluestre cū teneat t pūcit sup vinū fortem efficit stōm debile. Membra expulsiōis. Et ipm qui mūdificat sordes vētris ei⁹: ppea q̄ mūdificat venas t puocat vrinā t mēstrua t ꝓfert doloꝛi pūgitiuo vētris: t supponit t retinet fluxū sanguis: t qō ex eo frixū est ꝓstrigit t retinet fluxū mīricis. Febres. Cōfert valde febribus antiqs semen eius t aqua ipsius.

¶ De cymino. Cap. cxl.

Cyminū qd est. Eius aliud est Karmenū t aliud pticū t aliud enium t aliud nabathiū. Karmenū ꝙo est nigri coloris t pticū ē citrini coloris et pticū ē fort⁹ cmio. nabathiū ꝙo ē illō qd in uētī i alijs locis. Et ex oibus aliō ē siluestre. t aliō dōesticū. Siluestris ita q̄ acrimōia fortior ē. Et ō siluestri qō ē spēs q̄dā cui⁹ semen ē sile semini lini. Electio. Karmenū est fortius cū pticū: et pticū fort⁹ alijs. Hā. Est calīn in 3° siccū i scō. Opōes t ꝓpietates. Expellit vētositates t resoluit t in ipso est incisio t exiccatio in ipso est supticitas. Decoctio. Cū lauat facies ex aq̄ ipsi⁹ clarificat eā t silr eius visus t accepto eius cū mēstura. Eius nāq̄ nimius vsus faciez citrina. ¶ Apata t bothor. Administrat cū ceroto aut oleo t farina fabarū sup apata t testiculis: imo cuz oleo aut oleo t melle. Vulnera t vlcera. Cōsolidat vulnera ꝓprie siluestre cuius semē est sile semini lini cū ex eo empt̄ sup vulnera. Membra capitis.

Cū teriū cyminū cū aceto: t fit odoramentū ex eo abscindit fluxū sanguis narīū. Et silr cū ex eo intromittūt licinīū in nares. Membra oculi. Cūq̄ masticat t misceat cū oleo t distillatur sup vngulā. t sup coagulatū sanguinē sub oculo t ꝓfert. Et cūq̄ masticat cū sale t distillat spūū sup scabiem t rebel t vngulā abscisam t, phibet adhereī iā: t succus siluestris abstergit visum t exhit lachrymas. t noīat grece fumus. t ipm ē pōit in cauterijs emulsiōis plox i oculo t nō nascunt. Membra anhelit⁹ t pectoris. Cū bibit cū aceto mixto cū aq̄ cōfert difficultati anhelitus ita dixit Gal. t anhelitus dilatiōi t tremori cordis frō. Membra expulsionis. Administrat cū oleo sup apata testiculi. t qñq̄ administrat cū ceroto. t qñq̄ administrat cū oleo t farina fabaz. t frāgit lapides t ꝓprie siluestre. t ꝓfert distillatiōi vrine t mi

ctui sanguis t doloꝛi pūgitiuo vētris t iflatiōni. t succus siluestris triti cū aqua mellis. soluit ventrē. ¶ Ingt Ruffus Cyminū nabathium soluit ventrē. Karminū ꝙo nō solvit. imo strigit t herba siluestris, puocat colerā in vrina.

Eneca. Bat i potu cū vio ad morsuz ymū venenosoꝛ. t ppe siluestre cuius semē est sile semini lini.

¶ De charui. Cap. cxli.

Charui qd est. Est ꝓximū dispōnib⁹ anisi. Hā. Calīn t siccū in scō.

Opōes t proprietates. Expellit ventositates t exiccat t in subtilatione cymini. Membra anhelitus t pectoris. Cōfert tremori cordis. Membra expulsionis. Est bonū vermibus: interficit enim eos.

¶ De cappare. Cap. cxlij.

Apparis qd est. Est fructus: t hꝰ radicem t hꝰ fructū alū q̄ est sicut cucumeris nō capparis. t est acris calida q̄ ponit in musto t ꝓseruat ipm ab ebullitiōe sicut sinapis: t eius radix est amara acris: t quedā spēs eius est culzumia faciēs in ore bothoꝛ vsq̄ ad terminuz quo vesicet t apat gingiuā. Electio. Iuuatiuū qō in ipsa est sunt cortices radices eius. Natura. Bene rata in tertia calida est calidioꝛ. t calor totius t eius siccitas est in secundo. Opones t proprietates. Est resolutiua t apitiua absterſiua. t ipsius radix est inciſiua subtiliatiua mundificatiua apitiua in cuius cortice sunt amaritudo t acrimonia t supticitas t nutrimentū fructꝰ eius est paruus: precipue cū salit t qō ex ea est humidū est magis nutritiuū q̄ qō siccum est. Apata t bothoꝛ. Eius radix resolut scrofulas t duricies: t admisceatur ei qō frangit virtutem eius t folia eius iam experta sunt ad illud. Vulnera t vlcera. Cortices radicis eius ponunt super fraudulenta vlcera t sordida. Instrumenta iuncturarum. Cortices radicis eius conferunt sciatice t doloꝛibus anche: t quandoq̄ fit clystere ex succo eius. t cōfert ei valde. Et confert paralysi t stupoꝛi: t stringit membra propter supticitatem que est in ipsa: t similiter confert attritioni accidenti i capitibus lacertoꝛum t in medio eoꝛū. Membra capitis. Cortices radicis eius masticate extrahunt humiditatem a capite. t sedāt doloꝛem frigidum in eo: t eius succus distillatur in aurem propter vermes ipsius. Et quando q̄s stringitur cortex radicis eius cum dente leso t confert proprie cum est humida: aut folia eius: t similiter colluio oꝛis cum aceto in quo decoquuntur: aut vino aut quandoq̄ cum aceto quandoq̄ cum vino. Membra anhelitus t pectoris. Confert qō ex eo salutem est patientibus asma. Membra nutrimenti. Ipsa ē res magis conferens splen t durities eius bibita t more emplastri superposita cum farina oꝛdei

Digitized by Google

ꝯ ſimilibus: ⁊ ꝓprie conter radicis eius. Et multotiens euacuat ex ſplene mũm groſſaz me lancolicã ⁊ ſuccedit eis ſanitas. ℳ Ebra expulſionis: Solone educit hũorem crudũ groſſũ ⁊ ꝓuocat mẽſtrua. ⁊ interficit ſerpentes ⁊ vermes in inteſtinis ⁊ ꝓfert emoroydibus ⁊ augmentat coitũ. Et qđ ex ea ſalitum eſt ante cibũ ſumptum ſoluit. ℭ enena. Eſt tyriaca.

℄ De caule. Cap. cclviij.

c Caulis. Mã. Corpus humidus eſt folijs ⁊ ſilueſtris calidior ẽ ⁊ ſiccior, ⁊ ipſe totus eſt calidus in primo ſiccus in ſcõdo. Et caulis qđ alius eſt domeſticus: ⁊ alius ſilueſtris: ⁊ alꝰ marinus: ⁊ alius caulis aque. Silueſtris ẽ ẽ amarior acutior: remotior ab hoc vt ſit cibus. Et decoctio qđ radicis caulis cum aqua granatoꝝ eſt bona. Canabit ꝓterea ẽ groſſa nutrimẽti ĩgroſſans ſanguiné cũ non diſſoluitur: ⁊ unſiat vſq; ad ꝓtes furcule ⁊ lateris. facit doloroſum corpus ⁊ non eſt mutabilis ſicut ventoſus. ℳ Apationes ⁊ ꝓpretates. Eſt maturatiuus lenificatiuꝰ deſiccatiuus ꝓprie qñ decoquit ⁊ effundit ab eo aqua prima. Et cinis qđ ſtiptũ eius eſt fortioris exiccationis habet ꝓpretatẽ in ſedatione doloꝝ: ⁊ eius nutrimentũ eſt puũ ⁊ hũiduꝫ nutrimẽto lẽtũ ⁊ ſanguis eius ẽ malus. Cũ ḡ coquit cũ carne pingui ⁊ gallinis fit bonus paſtũ. Apata ⁊ bothor. Silueſtris ⁊ marinus ⁊ domeſtic' maturãt flegmones ⁊ durities. Ulnera ⁊ vlcera. Cõſolidat ⁊ ꝓhibet ambulatõ nẽ vlceribus fraudulẽtis. ⁊ ponit cũ albumine ouĩ ſup aduſtionẽ. Inſi ſa uictura ꝛ. Cõfert remoꝝ. ⁊ qñ ponit cũ fenugreco ſup podagrã ⁊ embrocat decoctio eius ſup doloꝛes uicturarũ. ℳ Ebra capitis. Eius decoctio ⁊ eius ſemen retardant ebrietatẽ: ⁊ ꝓfert furfuribus: ⁊ qñ cũ ſucco eius fit caput purgũ purgat caput ⁊ ex ꝓpretatibus eius eſt exiccatio lingue ⁊ facit ſomnũ. ℳ Ebra oculi. ℳ brenebrat viſum: cũ hoc tñ ponit in alcofol. ℳ Ebra anhelitus ⁊ pec. Fit gargariſmus cũ ſucco eius aut decoctione eius cum oleo ſiſamino. ⁊ confert ꝓfocatiõi ⁊ comeſtio eius clarificat vocẽ. ℳ Ebra nutrimẽti. Eſt malus ſtõ: ⁊ eius ſuccus cũ vino de paſſis ꝓfert ſplenẽ ⁊ ueternũ: ⁊ eius cãna eſt tarde digõis. ℳ Ebra expulſiõis. ℙro uocatiuã ⁊ mẽſtrua. ⁊ eius ſemen cũ aq̃ lupinoꝝ interficit ỽmes: ⁊ eius flos ꝓuocat menſtrua. Cũ ſupponit ⁊ ẽ ipſe ⁊ ſuccus eius cum farina ſcelẽ interficit fetũ: ⁊ qñ ſupponit eius ſemen poſt coitũ coꝛrũpit ſpmã: ⁊ cinis radicis eius frangit lapidẽ. Et caulis q eſt marinꝰ declinat ad ſalſedinẽ ⁊ amaritudinẽ. ꝓp illud ḡ lenit nãm ⁊ ſoluit ꝓprie cũ carne pingui ⁊ folia eius ſũt ſicut folia ariſto. q̃ ex vna radice oritur. ℭ enena. Eius ſuccus cũ vino ꝓfert morſibus: ⁊ eſt ꝓferens morſui canis rabioſi.

℄ De coriandro. Cap. cclviij.

c ℳ Adrũ qđ ẽ. Alind ẽ hũdũ ⁊ aliꝺ ſiccũ. Dixit Gal. q̃ vtus eius eſt cõ poſita ⁊ qđ in eo dñat eſt terreitas ⁊ qñq; aq̃tas tepida: ⁊ in ipſo eſt põticitas pua a ſtipticitate velꝓ ſtipticitatẽ. Apõ me ỽo aq̃tas in ipſo frã eſt nõ tepida oino niſi ſit pp ſubam ſubtilẽ calidã pmixtã ex cuius ſepano ab eo fit velox. Et humaum qđ dixit ẽt q̃ Gal. remouet frigus acoriandro ꝛ dicendo Bla. Ego ãt dico q̃ teſtificati ſunt iam frigus eius Ruffus ⁊ Archigenes ⁊ alij ab eis. Mã. Frñ eſt in fine primi vſq; ad ſcõꝝ ſiccũ in ſcõo ⁊ apud filiũ uiregi in terno. Apud me ỽo ſiccũ eſt declinans ad caliditatẽ puã. Sꝛ Gal. in to to facit declinationẽ ad caliditatẽ: ⁊ fortificã illõ eſt pp ſubam in ipſo ſubtilẽ q̃ reſoluit ⁊ nõ remanet cũ bibit. ⁊ pp hoc oꝛ vt ſit mitiuudo ſuci eius interficiens cũ infrãtione. ℳ Apiones ⁊ ꝓpretates. Jn ipſo eſt ſtipticitas ⁊ ſupoꝛ ⁊ ſuccus eius cũ lacte ſedat oẽm fortẽ pulſatiõẽ. Apata ⁊ bothor. Cõfert apãtibus calidis cuꝫ aceto ⁊ ceruſa ⁊ oleo roꝛ. ⁊ cũ melle ⁊ oleo ſcere ⁊ veſtigijs ignis ſici. Et cũ faria fabaꝝ ſuꝛſauich: aut farina ciceris ſcrofulis: qñ ꝓmiſceẽ cũ eis ſuccus eius. ℭ Jngt Gal. cuꝫ reſoluat ſcrofulas: qõo ergo eſt frñ. Et poſſe qđ ẽ vt dicaẽ ẽpp ipſius ꝓpretatẽ: ⁊ qñ in ipſo eſt ſuba ſubtilis ꝓfundans penetrans ⁊ ꝓfundat: ⁊ non ꝓfundatur ſuba frã. ſed qñ bibitur reſoluitur calidum velociter ⁊ remanet ẽgens frigidum: ⁊ dixit non ſanat ex hẽriſipilla niſi qđ infrigidatũ eſt. aut pmixtũ humoꝛi melico aut flegmatico. ℳ Ebra capitis. Conſert ỽgini facte a vapoꝛe colerico aut flegmatico ⁊ epilepſie facte ei hoc: ⁊ eius proprietas eſt prohibere vapoꝛem a capite ⁊ propter hoc ponitur in cibo patientis epilepſiam ex vapoꝛe ſtomachi. ⁊ multitudo eius humidi: ⁊ ficci permiſcet ſenſum. Et qđ humidum eſt facit ſomnum ⁊ prohibet fluxum ſanguinis ⁊ puluerizato ſicci ⁊ collirio oꝛis ex ſucco hũdi cõfert ad cola. ℳ Ebra oculi. Jnfiat renebꝛo ſitate viſus ⁊ ſuccus eius diſtillatus ſedat pulſationẽ in oculoꝛ ⁊ ꝓprie cũ lacte mulieris. ⁊ qñ ex folijs eius fit empl̃ prohibet fluxũ mãeꝛ ad oculũ. ℳ Ebra anhelitus ⁊ pec. Cõfert tremori cordis calidoꝛ: ⁊ poranꝫ ex eo. ʒ. ij. cũ aqua lingue arteriẽ ⁊ retinet ſputũ ſanguinis. ℳ Ebra nutrimenti. Eſt tarde digõus ⁊ ꝓfoꝛtat ſtõ calefactiõ: ⁊ qđ de eo toꝛrefactum eſt prohibet vomitũ. Et dicitur q̃ ipſum ſedat eructationem accidaꝫ poſt cibum. ⁊ ſi ita eſt tunc facit illud propterea q̃ prohibet vapoꝛem ⁊ motum eius. ℳ Ebra ex pulſionis. Conſtringit ſemen eius toꝛrefactuꝫ. ⁊ dicitur q̃ ſemen eius cum rob ſolutione edũcit ſerpentes. Et coriandrum quidem hũiduꝫ cũ melle ⁊ oleo ꝓfert apãtibꝰ calidis teſticulo-

Digitized by Google

rum. Et qđ ex eo humidū est. ⁊ qđ siccū frangit virtutē coitus ⁊ erectionē virge desiccādo sperma. Venena. Cum ex succo bibit circiter ℥.iiij. iterficit: qñ facit hoiem possidē tristitiā ⁊ syncopiz: ⁊ ñ ozsir vt de eo multū sumak.

¶ De cane. Cap. cxlv.

Zinus. Decorano. Urina canis adminstrat sup verucas ⁊ qđ dr de lacte eius q ipsum abradit pilos: ⁊ p hibet ortū pilorū eunlsorū est vanuz Fzq existimauit Gal. in locis plurib⁹. ⁊ Gal. q descripsit canones in qbus dixit q sanguis canis phibet ortuz pilorū eunlsoruz. Zebra expulsionis. Inquit Gal. Destructus est sermo eius qui existimauit q sanguis canis exhat ferum. Venena. Sanguis canis rabiosi ꝑuēt mozsui ipsius. ⁊ veneno sagitte armene.

¶ De carne. Cap. cxlvi.

Ziro qđ est. Carnes bone sunt caro ouina que cū calitate est subtilis. ⁊ iunenū tanrorū ⁊ caprarū ⁊ carnes illoz qui de eis sunt pui sunt magis susceptibiles digōnis ⁊ subtibilioris nutrimēti. ¶ Et hedina qdem est minorū supfluitatū ℈ arietina. ¶ Caro aūt lactantis a lacte laudabilis est bona. Zi lacte vero nō laudabili est mala. ¶ Et caro decrepiti qđ ē ex oibus est mala: ⁊ sīr caro extenuati. ⁊ caro nigri est lenioz ⁊ suauioz. ⁊ sīr caro masculi. ⁊ rubea diuisa ex aīalibus plurime pinguedinis: ⁊ alba sūt leuiores: ⁊ varia est minoris nutrimenti: ⁊ natat in sō. Electio. Melioz caro ⁊ digestibilioz est illa que est circa os. Et dextra qdem lenioz est: ⁊ melioz est sinistra: ⁊ que est in mola cerorū mūdioz est carne neruoruz. Caro aūt laxa sup quā non est nerus fortasse est suauis ⁊ ꝓpe q̄ est pp gñationē lactis sicut caro māmille: aut pp gñationē salue sicut caro radicis lingue. Et eius qdem nutrimentū qñ digerit est bonū: ⁊ in qbusdā horis est flaticū. Multitudo vero nutrimenti eius non est nisi multitudo nutrimenti reliquaz carniū. Et caro la certoū nisi carne māmille: ⁊ caro testiculoruz gallorū. ¶ Minus vero bona ē que creata est ad hoc vt sit sustentaculū sicut que terit inter vnas epis ⁊ reliqua ⁊ caro cordis ⁊ radicis ei⁹ filis mozo. ¶ Et mānile qdem nutrimentuz est bonū. Dō si in ea est lac est grossum. ¶ Testiculoruz vero caro ē melioz aliis. Et volucris vero caro melioz non est ℈ alduragi ⁊ gallinarū ⁊ subtilioz eaz: ⁊ non sunt cum nutrimento carniū alcubegi ⁊ atheiz ⁊ alderariz. ¶ Dō ista ꝓterea aīalis ficce cōplois caro pui est melioz sicut caro hedi. Ipsa. n. est bona. ¶ Caprina vero non est bona multuz ⁊ eius humoz fortasse est malus valde. ¶ Hircina aūt caro est mala absolute. et caro lupoz est mala. ¶ Et oēs vocres magne aquatice et hītes colla longa: et pauo et milnus. et palumbus dure et aleata. et quorum plurima gñatio est melia: et que eis sunt silia. et passeres oēs male sunt. ¶ Ille vero auiū grossarū magnarū exercitatarū sunt boni chimi. ¶ Caro aūt siluestris melioz est carne gazel cū sua decliatōe ad meliā. ¶ Ethpiani vero dicunt et qui eos imitant q̄ melioz caro siluestris est caro porci siluestris. Nam cum hoc q̄ est leuioz carnibus domestici est fortis nutrimenti et plurimi: et est velocius digōnis: et est melioz ℈ esse pōt in hyeme. ¶ Dō ꝓterea vt ꝓsideret i dispōnibus aīaliū ēt in etate et in loco sui pastus. et sui exercitij et reliquoruz que dicta sunt in lacte. Natura. Caro auis oino siccioz est carne quadrupedis: et caro vaccina siccioz est carne caprina. Caro aūr caprina est sicca et difficilioris digōnis carne ouina. Et caro veteruz est grossi nutrimenti et vehementis calefactōis. Leporis vero caro est calida et sica. Carnes magnarū auiū et anserū et miluoz est grossa. Zinatis vero caro et aquaticarū ē vehemens humiditatis: et est ꝑpinqua in hoc carni ouine. Et existimauerūt qdaz q̄ caro eri eij est humectatiua et caro pinguis: et natiū caro vel illoū est cala et humida. Dō pōnes et ꝓpietates. Caro est cibus cōfortans corpus et est cibus magis ꝑpinque ꝓuersionis ad sanguinē: et nutrimentū qđ eius que in patella cocta est: et ei⁹ que assata ē: est siccius: et nutrimētuz eius que elixata: est: est humidius. Et eius qdem que cocta est cū scibus et muri et filiū virtus est virtus seminū eius. ¶ Pinguedo aūt et adeps sunt mali nutrimenti et pauci: et sublenant cibū et nō est ꝓueniēs ex eis nisi quātitas pua ℈ mensurā que delectet. ¶ Salita vero caro quāuis in principio fuerit humida. tū facta est desiccatiua: vehementioz ē hīs desiccationez ℈ ois caro. et eius nutrimentū est puum. ¶ Et caro qdem pinguis lenit ventrē cum paucitate sui nutrimenti et velocitate sue ꝓuersionis ad fumositatē et colerā et digerit velociter. Et caro illoū natiuz deterioz est carne pingui. et est mala in digone et nutrimento et est calidioz et grossioz pinguedie. ¶ Caro vaccina plurimi ē nutrimēti grossa melica gñans egritudines melicas: et que melioz est eius est caro vitulorū. ¶ Carne ꝓtea vaccinā dissoluit corrices melonū. et melioz qđ hora in qua comedit est ver et ꝓncipia estatis. Ythiani aūt et qui eos imitant dicunt q̄ non hīt cū grossitudine sua viscositatez nutrimenti porci: neq; eius spissitudinē. ¶ Porcelloū aūt caro pui est nutrimenti pp fortitudinē sue resolōnis et vehementiā sue humiditatis. ¶ Et caro qdez anatis est plurimi nutrimenti: nō tñ existit in bonitate nutrimenti gallinarū et silium: et ventres earū sunt suaues: et epata earū sunt bona suauia in cibo: et boni ꝓuentus. Caro alcecrach

est franguiua

Digitized by Google

est frangitiua ventositatum. Et de carnibus lóginquioꝝ ab hoc vt putrefiat est que parum est pinguis est cuius suba est siccioꝝ. Beccarano. Caro vaccina gñat morphēa. Adeps asini silueſtris est bona pāno linita: et silr adeps anatiꝫ ipinguare: et illud qō est adustū de carne arietū linitum sup morphēa est vtile: et qō adustū est de carne ranaruꝫ alopitie. Apara et bothor. Caro vaccina gñat cancꝝ: et silr carnes grosse et resoluunt apara pura eis. Vulnera et vlcera. Caro vaccina gñat scabiē et ipetiginē malas: et silr carnes grosse et caro grecis adusta linit sup ipetiginē ꝓuenienter. Infra iuncturarum. Caro vaccina generat lepꝝ et elephātiam et varices: et silr carnes grosse et pingues ꝛ alleliati more empti supposita ē bona neruis inflatis. ¶ In iure carnis leporis seden' poda grici et hītes dolores iuncturaꝝ et eius operatio est. ꝓxima opōni turis vulpis. ¶ Caro dā nule admistrat more empti super dolores iuncturaꝝ posita. ¶ Caro dorsi asini silueſtris cū oleo costino emplastrat ad dolores iuncturaꝝ. Adeps asini silueſtris cū oleo costino mollificata more empti ponit sup dolores dorsi et vētositatibus grossis. Et caro vipere ꝓfert lepre ꝑm qꝫ dorsi est in capīo eius: et caro arieti est bona lepre. Mēbra capitis. Caro vaccina et reliq carnes grosse male facilt euenire alienati onē pp exiccationē et caro dānule miscet cum vio et bibit pp sodam. Mēbra oculi. Cinis carnis arietū ꝓfert albugini oculi. carnes luporuꝫ et hītum rostra et vngues ꝓferūt oculo et cōfortāt ipm. Mēbra anhelitus et pectoris. Cācer fluuialis ꝓfert extenuatis valde: et carnes pullorꝫ excitant ꝓfocationē nisi acetose. Mē bra nutrimēti. Carnes grosse ꝑdicte ingrossant splenē vez acceroſum vaccinū cū coriandro sicco et croco. phibent cursum materieruꝫ ad stōm: et caro alcata rememoratr in sūma eorum que cōferunt corruptiōi cōplonis et hydropisi et opilationi splenis et epatis et melius est vt in hydropisi et congdata sumantr vt non cōmoueat sitim. ¶ Nudam autez hominum sunt q laudant carnes luporꝫ ad frigus stōi: et humiditatē et debilitatē eius. et velocitas qdē digōnis. et descensiōis et ambaꝝ tarditas non sunt ꝑm grossitudinez cibi et subtilitatem eius. Caro. n. porci silueſtris et domestici ꝑm qꝫ dr est velocis digestionis et descensiōis et ē fortis nutrimenti viscosi et grossi. et carnes ceruorum cum grossitudine sua sunt velocis descensionis et caro quidē ericij cū oxymelle ꝓfert hydropisi: et caro calcata cōfert opilatiōi epatis. et debilitari eius. et corruptiōi complonis et hydropisi: et carnes luporꝫ et hītuꝫ rostra et vngues abhorret stōus. Mēbra expulsiōis. Carnes vaccine phibent attractionem colere ad stōm. Caro leporis assata ē bona vlceribus intestinorum. Caro ericij ericcata cuꝫ oxymelle est bona doloꝝ renuꝫ ius galli decrepiti est bonū colice et egritudinibus melancolicis: et adeps asini silueſtris cū oleo costino est bona doloꝝ renuꝫ et ventositatibus grossis. et caro lupor et habentium rostra et vngues emorroydibus. Jus carnis vaccine acetosum est bonū solōni colerice. abscindit. n. ipsam et silr ꝓgelatio carnis eius cū coriandro et aceto: et acetositatibus. et silb': et cōdro sicco et pauco croco. ¶ Et silr carnes auium assate: aut nō assate cōstringunt ventrē et ꝓprie alcubegi ꝛ ateugi: et eis fortior est alcata et alcanebiri: et ꝓprie cū extrat et auferut ab ea aqua. Caro aūt cameli ꝓuocat vrinā: et carnes pingues vehemētius leniunt nāz ḡ alie. Febres. Caro vaccina et ceruor ꝛ hurcor silueſtriū. et magnaꝫ auuū facē euēire febres ḡranas. Venena. Caro dānule exiccata cū vino in potu accepta ꝓfert venenis. Caro arietū adusta ꝓfert morsibus serpētū et scorpionum et algerarat: et cum vino confert incisibus canis rabiosi. et caro rane puncture vermium venenosorum.

¶ De chrysomillis. Cap. cxlvij.

c Chrysomilla. Electio. Melioza sūt armenia nō. n. cito aduenit eis corruptio et acetositas: et cū sumuntr chrysomilla ops vt accipiat masticis et anisi equalr pōdus. 3. i. vsq; ad. 3. ij. in vio puro aut vino de passis. aut parum mellis. Nā. Sunt frā et humida in scōo. et oleum nucleoꝝ est caliduꝫ et siccum in scō. Opones et ꝓprietates. Coꝝ humor ē velocis putrefactionis. Mēbra nutrimenti. Coꝝ infusio sedat sitim. Et chrysomilla quidē cōueniencioza sunt stomaco ḡ persica: et armena nō corrumpunt in stō: neq; acescunt velociter. ¶ Ex eis vero que coꝝ expellunt nocumentū est vt postea sumantr anisum et mastix in minua: aut vino de passis: et infrāti cuꝫ melle puro. Membra expulsionis. Oleum nucleoꝝ ipsoruꝫ ꝓfert emorroydibus. Febres. Generant febres ꝓpter velocitatem sue putrefactionis: verum infusio siccorum confert febribus acutis.

¶ De calce. Cap. cxlviij.

c Alx qd est. Per calcē significamus cinereitatē corporū lapidosoꝝ et ostra coꝝ. Nā. Illa quidē quā nō tetigit aqua et illa quā aqua tetigit cum remanet extincta duobus diebus: aut tribus tūc non adurit. Immo calefacit tantum. et ablata quidem est sicca. Operationes et proprietates. Abscindit' sanguinis fluxum et ablata ē exiccatiua sine mordicatiōe. et calx qdez qñ ablutur cum oleis fit maturatiua. Vulnera et vlcera. Corrodit carnem additam: et ablata consolidat et confert adustiōi ignis valde.

¶ De capero. Cap. clx.

o

Digitized by Google

Iperum quid est. Est radix plante si
c milis porro t segeri et nisi q; est sub
tilior t logior i plib⁹ regioibus. Se
rum melius est alcali. Et dicit qd ci
perū undū cum croco abradut p vlos. Electio.
Melius est illud qd est spissum graue difficile
ad frangendū. aromaticū. cuius herba est bre
uis. t cuius acredo est vehemens. Operatões
et pprietates. In ipso est stipticitas pua et exi
cat sine mordicatione. et apit oxificia venay: et
extenuat vēsicatores. et adurit sanguinē et ponit
tur in emplis. Decoratio. Dolorē efficit bonū
et facit bonū odorē oris. et undū sicut dr abra
dit pilos. Apata et botho: Dissolidat eas q; sunt
difficilis ꝓsolidationis: et fissa et putrida. et cor
rosa cū oleo de grano alchadra. Instra tactu
ray. Valet ad dolorē in illis t stringit dorsuz
t neruos. t ipsius multitudo acquirit lepram.
Mēbra capitis. Dfert putredini narium t
oris. t alcola t mollificationi gingiue. t augm
tū efficit in seruatione. Mēbra nutrimenti.
Calefacit stom t epar. Mēbra expulsionis.
Extrahit lapidē t frāgit ipsum. t ꝓfert distilla
tiōi vrine t debilitati vesice valde. t frigori ei⁹
vehementer. t silr operatur in renibus: t confert
frigori miricis valde t ꝓfert emorroydibus.
Febres. Confert febribus antiquis.

¶ De cypresso. Cap.cl.

Ipressus qd est. Volatur in syria ar
c bor: alberz t romane cypressus: t in
sapore eius fūt acredo. t stipticitas
parua. t amaritudo plima t pōticitas
eius est plus ꝑ amaritudo. t caliditas ei⁹
t acuitas est ꝑm ꝑtitatē q eius ꝙtas i mēbris
pfundat. t facit puenire stipticitatē siue mor
dicatione: t diuersificat a reliqs calefactiuis:
qm nō attrahit. Hā. Calida est in prio sicca i
scdo. qdā tū extimauerunt ꝙ est frā valde t iu
dicauerūt ꝙ ꝙtas eius est ꝓposita. t caliditas
eius est ꝑm ꝑtitatē q facit penetrare stipticita
tem. t q stipticitas eius pfundat t pueniat in
mēbris. Operationes t ppie. Folia t nux ei⁹
sunt stiptica. t in ipsa est resolo t resolutiō stīp
ditates: t nux qd eius fortior est oī re ꝑ folia
ipsius. t in ipsa est vis faciendi adherere: t ab
scidit sanguinē t ra q remouet putredinē. De
coratio. Dū decoquit cū aceto. t lupinis: t li
nit sup vngue remouet eius vestigia. et eius fo
lia delent pānū t morphea. Vulnera t vlcera.
Folia eius recētia t nux eius ꝓsolidāt vulnera
que sunt in mēbris duris cū fuerit recēter col
lecta. t ꝓfert formice. t herisipille t ppie cū
farina ordei. Instra iunct. Nux t folia ipsius
bonasunt collo cū ex eis fit ipsi emplm. t ꝓfert
cū farina ordei suppositā herisipille t similib⁹;
t ꝓfortat neruos t extenuat ramicē more em
plastri suppositū. t roborat capillos auferunt
mollificationē t stringūt et. Mēbra capitis.

Dū terit nux cypressi multū cū ficubus t po
nit licuid de eis in naribus sanat carnē additā. t
decoctio eius cū aceto sedat dolorē dentium.
Mēbra anhelitus t pectoris. Dat ad biben
dum cū vino nux eius ad sputū sanguis. t ad
difficultatē anhelitus t ad dilatationē anheli
tus t ad tussim āti t similiter eius decoctio.
Mēbra expulsionis. Bibunt folia eius cum
vino t ꝓferunt difficultati mingendi t cursui
supfluitati ad vesicā. t ꝓferunt et vlceribus q
sunt in intestinis. Permutatio. Loco eius
ponit medietas pōderis ipsius de cortice gra
nati. t pōdus ipsius de sarcocolla rubea.

¶ De cancro. Cap.cli.

Ancer fluuialis qd est. Notus est.
c Operationes t ppietates. Est difficil
lis digōus t plimi nutrimēti. t ipz
qd rectificat decoctio cū mes: t exhi
bit res acutas infixas carni t spinas: ꝙ mari
nus est subtilior. Decoratio. Linis eius est bo
nus fixuris pedū ex frigore. t qd de eo adustū
est ponit in medicamentis morphee. t pānu t
ꝓfert. Apata t botho: Cancer fluuialis resol
uit apata magna qū ponit sup ea. Mēbra an
helitus t pec. Caro eius ꝓfert ptis. t ppie cū
lacte asine t ius ipsius ēt. Mēbra expulsiōis.
Linis eius est bonus fixuris ani. Venena. Lō
fert morsui scorpionū t rurele more emplastri
supposit⁹ aut comestus. t cinis eius cū melle
ꝓfert ad morsuz canis rabiosi bibitus: t qnqz
sumt ex eo cū frumento ad morsum canis ra
biosi. t est notū. Et scies modū cure in capīo
de venenis. Et existimauerunt ēt q; qū cū be
darūgi approximat scorpioni moritur scorpio.

¶ De cancro. Cap.clij.

Ancer marinus qd est. Cū dr cācer
c marinus nolumus intelligere p hoc
ocm cācrū maris. Immo spēm can
cri q ppie hz oia mēbra dura vt la
pis. Operatões t ppietates. Qd de eo adu
stū est subtilius est religs adustis. Decoratio.
Qd de eo adustū est abstergit dentes. t delet
pannū t lentigines. Vulnera t vlcera. Qd
de eo adustū est desiccat vlcera t ꝓfert scabiei.
Mēbra oculi. Prohibet lachrimas t resol
uit cū sale vngula t fit ex eo collyriz t fricat
cum eo scabies palpebrarū. Febres. Prohibz
q̄rtanā. ¶ De chrysolocanna. Cap.cliij.

Hrysolocanna qd est. Est triplex q
c plz inuenit in scemi. Hā. Frigidus t
humidus est in primo. t apud quos
dā par⁹. ¶ De coturnicib⁹. C.cliij.

Oturnices qd sūt. Ex comestiōe car
c nis eaz timet teran⁹ t spasmus. nō
qz comedant elleboz trī. imo qz in
suba eaz est hec ꝙtas. t exitum ꝙ
nutrimentū eaz ab el'o est pp simulitudinē cō
plexionis. ¶ De cassia. Cap.clv.

Digitized by Google

Assia quid est. Dicit q est cortex radicis mori alceni. ⁊ est spēs pīnum. quarū una est rubea boni saporis ⁊ odoris. ¶ Et altera spēs eius est cuius sapor est sapor spice: ⁊ é spēs nigra ad purpurandū declinās cuius odor est similis sandalo. ¶ Et est spēs altera nigra horribilis odoris subtilis corticis fissa ⁊ est altera spēs ad albedinē declinās parū i odoris ⁊ é spēs nigra subtilis cāne pelle. ¶ Et dixerūt quidā q inuenitur silue cassie q querat ad cinamomū. ⁊ dixerūt alij q inuenit super arbores cinamomi cassia hmōi: ⁊ q̄ūq; est iunctā ipsi cinamomo ⁊ cassia existit in virtute cinamomi. sed est debilior: ⁊ bona est illa que sequit cinamomū. Electio. Melior est illa que est rubei coloris: pura: plana: longi ligni. grosse cāne subtilis forāmus: solida grossa boni odoris que mordicat linguā ⁊ stringit eam. Nigra vero est mala. ⁊ q̄ de ea administrat est cortex ipsius: ⁊ in ligno eius non est bonitas. Mā. Calā est ⁊ sicca in 2°. Pōnes ⁊ pparatas. Est resolutiua, ventositatuz grossaz ⁊ in ipsa q dem sunt stipticitas ⁊ resolutio cū acredine plima subtiliatio multa: ⁊ incisio pp acredinē q est in ipsa ⁊ adiuuat stipticā. ⁊ sua resolōne adiuuat solutiua: ⁊ ipsa cum ro q̄ est in ipsa de resolōne ⁊ stipticitate ⁊ subtiliatione confortat mēbra. Apata ⁊ bothor. Resolui apata calā ⁊ frā in visceribus. Vulnera ⁊ vlcera. Linit cū melle sup lactea. Mēbra oculi. Ponit in medicis oculi pp illud q̄ in ea est de stipticitate ⁊ resolōne. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Cōfert pectori. Mēbra nutrimēti. Sirupus eius pfert epar: ⁊ vinum in quo cassia infundit pfert stō. Mēbra expulsionis. Prouocat vrinā q̄ppter in quocūq; eoz ambo⁹ fuerit cā hūoris grossi: ⁊ pfert doloribus renū ⁊ vesice: ⁊ q̄ fit encaustina in decoctione eius valet dilatatiōi mīricis. ⁊ eius lubrificatiōi: ⁊ fūr fumus eius ⁊ sirupus eius ⁊ vinū in quo ipsa infundit est bonū difficultati urie. ⁊ exīstimanerūt q̄dā q ipsa facit aborsū. Venena. Barur in potu ad venenum tyrie.

¶ De cydonio. Cap. clvi.

c Ydonū qd est. Q̄ñ abluit cinis ramorum ⁊ folioz eius est sicut tutia. ⁊ folia ipsius remanēt pp puritatem stipticitatis eius: ⁊ rob pomoz accipit pp illud q̄ in ipso est de hūiditate aq̄a frā. Electio. Assaū est melius ⁊ magis pferēs. ⁊ eius q dem assato fit q̄ñ pcauat ⁊ deijciuntur grana eius ⁊ ponit in ipso mel. ⁊ linit luto corpus eius ⁊ ponit in cinere. Mā. Frīa ē i fine pmi. siccū in pn° sedi. Pōnes ⁊ ppte. Est stipticū pfortatiuū fortiter ⁊ flos eius é stipticus est: ⁊ fūr oleū eius. Et dulce est minus stipticū ⁊ semē eius est linitiuū sine stipticitate. ⁊ phibet ipm curruz supfluitatū ad viscera. De corratio. Retinet sudorē ⁊ pfert oleū eius fieri frigoris. Apata ⁊ bothor. Confert oleum eius formice. Vulnera ⁊ vlcera. Oleū eius est vtile vlceribus scabiosis. Instīa unctura rum. Vultrudo comestionis gīnat dolorem neruoz. Mēbra oculi. Assatuz ponit super apata oculi calida. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Eius succus confert dilationi anhelitus ⁊ asmati. ⁊ phibet sputū sanguis ⁊ semē eius pfert asperitati gutturis. ⁊ lenit cānam pulmonis ⁊ mucillago eius etiā humectat ipsaz cānā. Mēbra nutri. Cōfert vōitui ⁊ ebrietati ⁊ sedat sitim. ⁊ pfortat stōm recipiente supfluitates syrupus eius ⁊ ipsius infusio: ⁊ q̄ de ipso elixatum est. ⁊ ipso vtunt in scda mēsa sup vinū ⁊ phibet ebrietatē. ⁊ fit ex eo syrupus pfortās appetitum deiectū valde. ⁊ mortuū ⁊ pfortat stōz ⁊ phibet vomitū flegmaticū. Mēbra expulsionis. Est puocatiuū ⁊ iam dictū est q illud est per accīs pñs pstructionem eius: ⁊ illud q̄ cū melle elixatū ex. ⁊ est vehemētius puocatiuum. verūm q̄ñq; soluit ventrē ⁊ dolorē ventris pungitiuū ⁊ confert dissenterie ⁊ retinet fluxū mēstruorū: ⁊ confert arsure vrine q̄ñ distillat succus eius aut oleum ipsius in virgam. ⁊ cōfert oleū eius renibus ⁊ vesice. ⁊ q̄ñ assumit post cibū solvit adeo q q̄ñ plurimum ex eo sumitur extrahit cibum ante digestionem ⁊ dysteriazatur decoctio eius ad eminentiam ani ⁊ matricis.

¶ De croco hortulano. Cap. clvij.

Rocus hortulanus. Mā. Est calidus in pmo siccus in scdo. Pōnes ⁊ ppterates. In ipso est stipticitas equalis cū maturatiōe. Decoratio. Mūdificat pānū ⁊ morpheā. Vulnera ⁊ vlcera. Ponit cū aceto sup impetiginē. Mēbra capitis. Et croco hortulano ⁊ siluestri cuz sit linimentū cum melle confert colla puerorū.

¶ De calamento. Cap. clvij.

Alamentum quid est. Eius aliud est c fluuiale. et aliud montanū sile ysopo in sapore et silr folia eī⁹ sunt ei similia. Et est alia spēs eius que noiatur alhanium. Et est quedā spēs eius que vocatur calamentum hirci. et virtus eius est sicut virtus aliorū aeris. et virtus syrupi ipsius est similis virtuti syrupi alhabase: et calamentum quidez est substantie subtilis et montanum fortius est stomacho. Operationes et ppterates. Subtiliat fortiter sua acuitate et amaritudine sui: et propie siluestre. et ppter illud est rubificatiuuz et vlcerationum cum bibitur solum. puocat sudorem. et calefacit vehementer per id q̄ extrahit et pfūdo corpis. et icidit ⁊ ericcat et calefacit valde. Decoratio. Q̄ñdo decoquit et ppie q̄ recens est cū vino: et fit emplīm' removet vestigia nigra a corpore. et occultatiōz que

Digitized by Google

accidit sub oculo. Vulnera ⁊ vlcera. ℳontanum cōfert raſure intestinoꝝ ⁊ rupture: ⁊ fit balneatio ex decoctione montani ad pauritz ⁊ scabiem. Inſtſa iuncturarū. Potus decoctois eius ꝓfert ℨctioni lacertoꝝ in carnibus ⁊ extremitatibus ſuis: ⁊ qñq; fit ex eo emplñ ad ſciaticā ⁊ adurit ⁊ pmutat cōplōné ⁊ exhu ex ꝓfundo: ⁊ qñ comedit ⁊ bibit poſt ipm aq̄ caſei diebus ꝓximus ꝓfert elephantie ⁊ varicibus. ¶ Et illud qꝺ noiat fel alhanuū. ⁊ qñ bibit ꝓfert ſpaſmo ⁊ linit ex eo podagra ⁊ ꝓfert: ⁊ ſuffumigat cū eo: ⁊ ꝓfert potus calamenti le pre non reſolóne ſua tñ. ſed ſua incliſióe ⁊ ſubtilianóe ét. ℳẽbra capitis. Succus eius interficit vermes in aure ⁊ in ipſo eſt virtus faciẽ di ſoda. Et montanū qꝺ ꝓfert vlceribus oris ⁊ exhu: ſup fluxuates ex vtriſq; naribus: ⁊ illud qꝺ eſt aduſtū de alhanium ſtringit gingiuas. ℳẽbra anhelitus ⁊ pectoris. Eius decoctuo ꝓfert dilationi anhelitus ⁊ eſt fortis in exctióe humoꝝ viſcoſoꝝ ⁊ groſſoꝝ ex pectore. ꝓpe cū comedit cū ficubus. ⁊ ꝓfert doloꝛi lateruz. ¶ Et mótanū qꝺ eſt fortius illo: ⁊ alhanuū facit illud tonū. ſup alhanuū vero rorat aceū: ⁊ ſunit acetoſum ex eo qꝺ eſt vicini tpis cum aceto ſtrate. ⁊ odorat ipm ſuccopizatus ⁊ ſanat: ⁊ calamentū hirci ꝓfert tremoꝛi cordis. ℳẽbra nutrimenti. Cōfert paucitati appetitus ⁊ debilitati ſtōi: ⁊ ꝓprie ſilueſtre ꝓfert ſingultui. ⁊ ꝓfert patiẽbus icteritiā cū abſterſióe ⁊ aperció e ſua. ⁊ ſubtiliatóe ſua melicā ⁊ colicā. ⁊ ſiſt decoctio ei⁹. ⁊ qñq; fit balneano ex ꝺcoctóe mōtani ad illud ⁊ ſepaꝛ icteritia ⁊ ꝓfert hydropiſi qñ cōedit cū ficubus: ⁊ in montano qꝺ ẽ vtus faciendi appetitū cibi. ⁊ ſuccus eius eſt cōferens hydropiſi ét: ⁊ alhanuū ſedat nauſeaz ⁊ fit ex eo emplñ cū croco ſup ſplenē ⁊ extenuat eū. ⁊ ſiſt calamentū hirci fit ex eo emplñ ⁊ eſt vehementer ꝓferens tremoꝛi cordis ſtōi ⁊ cōturbatoꝛi ⁊ nauſee. ℳẽbra expulſióni. Eius decoctio ꝓuocat vrinā. ⁊ ꝓfert doloꝛi pungitiuo vētris ⁊ colice paſſioni. ⁊ qñ terit cū diſpóne ſua aut decoquit. ⁊ bibit cū melle interficit feruz ⁊ ꝓuocat menſtrua: ⁊ qñq; facit vomere flegma: ⁊ dixerūt qꝺā montanū abſcindit coſtum ⁊ ꝓprie ſilueſtre. ⁊ ꝓhibet pollutioné. Et ſilueſtre qꝺ ſoluit ventrē ſufficienter. ⁊ cōfert mſici. ⁊ interficit ⁊mes ꝑcipue ſilueſtre. ¶ Et montanū ſolóne educit colerā ni. ⁊ ſit qꝺ de eo fumit in potu. xx. lxirat cuz uleb: ⁊ illud qñq; opaꝛ ſpēs calamēti ſilueſtris. oia illa ꝓfortant qñ pmiſcent cū aceto ⁊ rob pauco: ⁊ rectius qꝺ eſt vt teraꝛ ⁊ ſpargaꝛ ſup aceū cōmixtum cū aq̄ ⁊ ſale ⁊ bibaꝛ: ⁊ illud qꝺ noiat alhanuū exhu ſupaluitates melicas ex via vrine. ⁊ calamētū ſilueſtre qñq; opaꝛ oia illa. Febres. Bibitur decoctio eius ⁊ ꝓfert rigoꝛi. ⁊ ſiſt inunctio ex oleo in quo ipm eſt decoctū. Venena.

Qñ bibit aut ex eo fit emplñ ꝓfert puncture vermiū venenoſoꝝ ⁊ appꝛoximat lunri ex eo in illo: opere cauterij: ⁊ qñ pmixtit ⁊ bibit cuz vino expellit venena mortalia. Et ſuffumigatio ex foliis eius fugat vermes venēoſos: ⁊ qñ ſternuit etiam ſilueſtre eſt bonum pūcture ſcoꝛpionis. Et montanum. quando bibitur ſuccus eius cum decoctio: confert moꝛſui lupoꝝ.

¶ De cardamomo. Laſ. clix.

Ardamomū quid eſt. Aliud eſt magnū ſicut cicer nugrū. Qꝺ cū frangitur interius hꝫ granū album mordicans linguaz ſicut cubebe in quo eſt aromaticitas: ⁊ aliud eſt puū ſicut lens aromaticū etiā. Nā. Latñ eſt ⁊ ſiccū in tertio. Qpónes ⁊ ꝓprietates. In ipſo cū calefactione eſt ſtipticitas ⁊ ꝓprie in illo qꝺ hꝫ caput ⁊ ꝓpe i capute ipſo. ℳẽbra nutri. Cōfert vomitui ⁊ nauſee cū aq̄ maſticis ⁊ vtruſq; granati.

¶ De cozdumeni. Laſ. clx.

Ozdumeni. Natura. Latñ eſt ⁊ ſiccū in tertio. Qpónes ⁊ ꝓprietate. Eſt ex rubificantibus. ⁊ in ipſo eſt virtus liquefactiua ⁊ ꝓpꝛietas eius eſt confortare mẽbra intrinſeca. Vulnera ⁊ vlcera. Confert ſcabiei ⁊ impetigini mixtum cum aceto. Inſtſa iuncturarū. Confert egritudinibus neruoꝝ ⁊ doloꝛi anche ex fleg mate. ⁊ confert paralyſi ⁊ contuſioni lacertoꝝ. ℳembra capitis. Confert epileptice bibitum in aqua. ℳembra anhelitus ⁊ pectoris. Cozdumeni eſt mundificatiuū pectoris ſedatiuz tuſſis. ℳembra expulſionis. Confert doloꝛi punctiuo ventris ⁊ vermibus ⁊ aſcaridibus. ⁊ cum vino doloꝛi renum ⁊ difficultati vrine. ⁊ datur in potu de eo ꝺrahimet vnū. cum cozticc radicis lauri ad lapidē. ⁊ eius fumus interficit feruz. Venena. Confert mordicationi ſcoꝛpionis ⁊ reliquis puncturis. Permutatio. Loco eius ponitur harmel ⁊ ſquinantū.

¶ De calamo aromatico. Laſ. clxi.

Alamus aromaticꝰ. Electio. Meliox eſt ille qui eſt iacynthini coloris ꝓpiquos hñs mōs qui in plurima frangit fruſta. ⁊ cuius cāna eſt plena re ſike tele aranee. ⁊ in admiſtratióe eius eſt acuitas. ⁊ eius ꝓtitū eſt boni odoris ⁊ ē declinans ad citrinitatē ⁊ albedinē. Nā. Calis eſt ⁊ ſiccus vſq; adfm. Qpónes ⁊ ꝓprietates. Eſt ſubtiliatiuus et in ipſo eſt ſtipticitas pauca cū acredine: ⁊ in ſuba eius ſunt terreitas ⁊ aereitas ⁊ eſt bone cōmixtionis ad equalitatē ꝓtinens. ſed eius exiccatio eſt maioꝛ ⁊ in ipſo eſt ſuba ſubtilis ſicut in reliqs ſpēbuꝰ que ſunt vt piper ⁊ cinamomuz. Decoratio. Confert occultationi ſanguinis mortui. Aꝑata ⁊ bdellioꝝ. Reſolut apata. Inſtſa iuncturarū. Confert cōtritioni lacertoꝝ. ℳẽbra oculi.

Digitized by Google

Abstergit visum. Hēdera anhelitus ⁊ pectoris. Fit cū eo euaporatio intraiectorio in gutture. ⁊ ꝓfert tussi solus. aut cū gūma alborū.

Hēdera nutrimēti. Cōfert apatu epatis ⁊ stōi cū melle ⁊ semine apij. ⁊ est valens ad timorē.

Hēdera expulsionis. Prouocat ambo. ⁊ ipse cū semine apij ꝓfert renibus ⁊ distillationi vrine ⁊ ꝓfert eius decoctio dolorē matricis bibita ei sedendo in ea ⁊ bibitur cum melle ⁊ semine apij ad apostemata matricis.

C De centaurea. Cap. clxij.

c Centaurea qd est. Duar est spērum scilicet maior ⁊ minor que nascuntur in fine veris ⁊ folia sunt sicut alheuel. Et grossa duas hz spēs albam ⁊ citrinam in quor capitibus est viriditas. ⁊ plāta eius est magna sicut almelzencefati. ⁊ ipsius potio ad febricitātes est vsq; ad. 3. 2. herba vero eius est similis alhāusegi montano ⁊ est farecon. ⁊ eius folia sunt sicut folia ruthe. ⁊ assumūt qñq; succ⁹ ex ea que est viridis. ⁊ qñq; ex ea que est sicca. decoquūt. n. in aqua donec aqua eius virtutem assumat. deinde aqua illa rectificatur. Natura. Calida est ⁊ sicca in tertio. Operationes ⁊ proprietates. In ipsa sunt abstersio ⁊ stipticitas ⁊ acredo. parūz dulcedinis ⁊ exiccatio. ⁊ est sine mordicatione. ⁊ dr̄ q; si coquatur cum carne incisa ꝓiungit eā. Vulnera ⁊ vlcera. Que recens est mundificat vulnera ⁊ sigillat vlcera antiqua. ⁊ que sicca est ponit in emplastris ⁊ consolidat fistulas ⁊ vlcera ꝓfunda. ⁊ vulnera mala. ⁊ qñ replentur fistule de centaurea ⁊ ligatur rectificat eas dispō. Infra unctuar. Cōfert attritioni in lacertus ⁊ sanct in eis ⁊ minor ꝓ prie. Et qñq; ꝓfert clystere factum ex ea sciatice ⁊ doloribus neruor ⁊ contusioni eor. fz minor est magis unatiua ad oia illa. Luz ergo illa solvit solutione educit aliqd sanguinis subito ⁊ qñq; fit clystere ex cinere eius cuz aque ad illud. Hēdera anhelitus ⁊ pectoris. Prohibet spurum sanguinis pp suā stipticitatez: ⁊ cōfert que grossa est: ⁊ que minuta difficultatu anhelitus: ⁊ datur in potu de ea pondus. 3. ij. cuz vino in pleuresi frigida ⁊ sputo sanguis. Hēdera nutrimenti. Cōfert opilationi epis ⁊ duricie splenis. Hēdera expulsionis. Prouocat menstrua ⁊ exhit fetū ⁊ interficit ymes ⁊ prouocat vrinā. ⁊ datur in potu de ea pondus. 3. ij. ad dolorē ventris pungitiuum. ⁊ dolorē matricis ⁊ confert colice. Et minoris quidem decoctio quandoq; soluendo educit cum flegmate ⁊ crudo humore coleram. Et potus duarum specierum eius quando superfluit educit sanguinem solutione ⁊ proprie minoris.

C De cartamo. Cap. clxiij.

c Artanus qd est. Alius est domesticus. ⁊ alius silvestris. Nā. Qui silvestris est calidus est in scō. siccus in tertio. ⁊ nonus est calidus in primo siccus in scō. Operationes ⁊ pprietates. Oleum eius est ꝓpinquū oleo vince. verūm est debilius ⁊ ē ex eis que faciunt carnē bonā ⁊ separant eius aquositatē. Et existimauit musara q; ipse resolvit lac coagulatū ⁊ desiccat lac solutū. ⁊ est ex eis q; caseāt lac currens ⁊ numꝰ eius est multe pauitatis. Hēdera anhelitus ⁊ pec. Hūdifi eat pectus ⁊ clarificat vocē. Hēdera nutr. Est malꝰ stō ⁊ ipse caseat lac in stō. Hēdera expul. Cōfert colice ⁊ solōne educit flegma aduſtum qñ nusceꝰ cū ficubus aut melle. ⁊ ꝓfert couni. Et oleū eius qui domesticus est solvit venter ⁊ qñq; fit solo pipsum si ponat medulla granor eius in ure: aut fiat ex eo ⁊ ex amigd. ⁊ melle pillule. ⁊ sit qd d eis in potu sumūt pōdus aur. vij. ⁊ qñ sumūt de medulla eiꝰ ⁊ costo ⁊ amig. amaris tres anulusar. ⁊ alii ⁊ nutri cuiusq; eor aure. cū ficubus siccis ⁊ melle ⁊ recipitur de eo nux: aut nuces due soluendo educit aquositatē ⁊ qñz fit ex eo nausa ad illud: ⁊ eius ꝓfectio est vt sumat ⁊ pmisceat cū amigdalis excoriatis ⁊ anisi. ⁊ melle decocto nanē ⁊ sumat de eo sparsim. ⁊ qñq; bibunt de medulla eius recente. 3. xx. Infuse in lib. aque calide cū. 3. x. penidiar albar tritar ⁊ solutione educit flegma. Venena. Cōferunt folia silvestris aut fructus eius aut amborꝰ cōmixtio qñ in potu tribuuntur cum vino ad punctura scorpionis. Nudam aūt hoies dixerūt q; si morsus tenuerit in ore suo folia silvestris ⁊ fructus eius nō sentiet dolorem. ⁊ qñ ea a se proiecerit redibit dolor.

C De chitran. Cap. clxiij.

c Huran qd est. Est arbor q; noiatur alscerbin ⁊ virtus suna eius est sicut virtus fumi picis: ⁊ fit ex eo oleū cuius separatio est cū lana sicut separatur ex pice. Nā. Est calida ⁊ sicca in qrto. Operationes ⁊ proprietates. Cōferunt leoporus morsui ⁊ rubificat ⁊ cauterizat. Decoratio. Cōfert lendinibus ⁊ pediculis. ⁊ interficit vtrūq; adeo q; ēt in aialibus. Vulnera ⁊ vlcera. Fortem efficit carnem laram. ⁊ cōfert scabiei vsq; ad scabiem aialium ⁊ ppte eius oleuz hūidꝰ quattuor ⁊ canibus ⁊ camellis. Infra unctuar. Cōfert ptussioni lacertor ⁊ aggregationi puris ⁊ sanguinis in eis ⁊ est medicame in delphanie ⁊ varicibus deglutitū ⁊ linitus. Hēdera capitis. Est res maxima in sedando sodā frigidam linitū capiti. ⁊ distillat in aure ⁊ interficit ymes auris. ⁊ distillat cū aq; vsopi ei ad ritū ⁊ sonitū. ⁊ distillat de ipso cū aq; vsopi i dē dolorosiz ⁊ sedat dolorē eius. ⁊ ꝓfert dētib⁹ corrosis. Hēdera oculi. Acuit visuz ⁊ abstergit vestigia vlcer in oculo. Hēdera anhe. ⁊ pec. Linit sup guttur ad ambas amigdalas ⁊ dolores eaꝝ ⁊ ꝓfert deglutire ex eo. 3. 5. vlceriḃ⁹ pulmōis ⁊ sanat ea ⁊ ꝓfert tussi antiq.

Digitized by Google

fructus arboris eius est stō malus. Mēbra expul. Interficit vermes in visceribus ꝛ ppue clysteri facto cū eo. ꝛ interficit vermes oēs ꝛ p/ uocat mēstrua ꝛ interficit fetū. ꝛ corrūpit sperma. ꝛ qñ lunit ex eo vga ante coitū, phibet im pregnationē. ꝛ fructus eius que noiatur scerbi est malus stō ꝛ pfert distillationi vrine. Venena. Fu ex eo emplz sup morsuz serpētis hūus cornua ꝛ datur cū vino ad potū leporis marini ꝛ solunt in adipe cerui ꝛ liniunt ex eo membra ꝛ non approximant eis venenosi vermes.

¶ De costo. Cap.clxv.

Ostus qd est. Eius spēs sunt tres. vna earz est arabicus. ꝛ est albus lēis aromaticus. Et scōa est indus q est magis lenis. Et amarus est spēs grauis odoris q noiatur gariofilatus. ꝛ istaz spērum minor est illa cuius odor est odor pini: ꝛ ē ad nugredinē tendēs. Et qui de istis spēbus est romanus est simulus aseumir. ꝛ hz odorē latū. bonus aūt costus qñqz falsificat cū radicib⁹ enule duris. ꝛ pp illud non mordicat linguā: neqz hz odorē fortē. Electio. Melior est ille qui est albus recēs plenus nō corrosus. nz fendi odoris mordicans ꝛ linguā ledens deinde indus niger lenis ꝛ niger ascemnius. ꝛ melior est minus subtiles hūs cortices. Nā. Est calidus in tertio siccus in scō. Opa. ꝛ pro. In ipso est q̄litas amara ꝛ acris valde ꝛ calitas ꝛ acredo adeo q ipse vlcerat ꝛ pfert oi mēbro qō idiget calefactione. ꝛ vt ex eo exhauatur humor ex profundo. Secoratio. Abstergit pānū cutis linitus cū aqua ꝛ melle. Vulnera ꝛ vlcera. In ipso est vlceratio. ꝛ ille qui est amarus exiccat vlcera humida. Instru. iuncti. Cōfert mollificationi neruoz ꝛ cōtractioni lacertoz. ꝛ est bonus sciatice suppositus vt emplm. Mēbra capitis. Cōfert lethargie. Mēbra anhe. ꝛ pect. Confert doloribus puctoris. Mēbra expul. Prouocat menstrua bibitus ꝛ suffumigatus in traiectorio. ꝛ interficit fetuz. ꝛ puocat vrinā. ꝛ expit ascarides ꝛ vermes ꝛ dat vires ad coitū. ꝛ ipse supponitur ad dolores mēbris ꝛ confert dolori matricis frigido bibitus ꝛ sedēdo in decoctione eius: ꝛ mouet nām qñ bibitur cuz vino. ꝛ ipse non dat vires ad coitum: nisi ꝓpter humiditatē spūalem inflatuā que est in ipso. Febres. Confert rigori linitus cum oleo. Venena. Confert morsibus oibus. s. morsui vipere ꝛ alijs qñ bibitur cum vino aut absinthio. Permutatio. Loco eius ponitur piretri medietas ponderis ipsius.

¶ De crocoma. Cap.clxvi.

Rocoma qd est. Dicit q̄ est fex olei de croco. Electio. Melior crocoma est illa que est boni odoris ponderosa nigra in qua non sunt lgue: ꝛ quando soluitur tingit aquam colore croci ꝛ quando masticatur tingit dentes tinctura vehemēti remanente. Operationes ꝛ ppietates. Est calefactiua maturatiua. Membra oculi. Vrtus eius est abstersiua oculi: ꝛ oleum eius confert tenebrositati eius. Mēbra expulsiōis. Prouocat vrinam.

¶ De cambil. Cap.clxvij.

Zimbil qd est. Semen est arenosum quod coopit rubedo que est minor rubedine lapidis in felle bouis repti. Natura. Calidum ꝛ siccum est in tertio. Operationes ꝛ ppietates. Filiusmesangue inquit in ipso est stipticitas vehemens. Membra expulsionis. Interficit vermes ꝛ ascarides ꝛ expellit eos.

¶ De climia auri. Cap.clxviij.

Limia auri. Electio. Melior est illa que aurea est vt cincinus vel racēmus glaciei cinericij coloris recens ꝛ laminosa grossior. Natura. Est equalis ad siccitatē declinans in tertio. Operationes ꝛ ppietates. Ipsa ꝛ quod ablutus est de ea sunt subtiliora climia argenti. ꝛ in ipsa sit exiccatio ꝛ abstersio. Vulnera ꝛ vlcera. Implet vulnera ꝛ mundificat sordities eoz: ꝛ corrodit carnes eoz additas ꝛ incarnat vulnera fraudulenta. Mēbra oculi. Confert albugini oculi ꝛ initio aque ꝛ confortat oculum.

¶ De climia argenti. Cap.clxix.

Limia argenti quid est. Quādoqz assumitur climia ex auro ꝛ argento. ꝛ quādoqz assumit ex ere ꝛ ex marchasita. ꝛ est fex que eleuatur sup locum in quo funditur aut fumus: ꝛ illud quod subtrahitur est laminosum. Natura. Est prima climie auri. iz est frigidior. Operatiōes ꝛ ppietates. In ipsa sunt exiccatio ꝛ abstersio cum equalitate absqz mordicatione ꝛ ppie quod ablutum est de ea: ꝛ est cōueniētior in emplis. ꝛ eius exiccatio ꝛ abstersio in corporibus temperatis sunt minus q̄ in duras hūi bus carnes vulnera ꝛ vlcera. Confert vulneribus ꝛ vlceribus difficilib⁹ ꝛ hūdis pulueriza ta in emplis.

¶ De calcanto. Cap.clxx.

Alcantum. Natura. Calidum est ꝛ siccum ad quartum. Operationes ꝛ ppietates. Est exiccatiuum indurationum inspissationum corporis ꝛ in ipso sunt cōstrictio ꝛ adustio. Vulnera ꝛ vlcera. Cōfert fistulis nasi. Mēbra cap. Pro bibet fluxum sanguinis narium. ꝛ qñ de eo distillat vna stilla dissoluto in aqua in nares mūdificat caput. ꝛ radix eius est de summa medicinarum mundificatiuarum aurem: conferens doloribus eius frigidis ꝛ interficit vermes. Mēbra expulsionis. Datur in potu. s. de eo cum melle ad vermes ꝛ ascarides. Venena. Expellit nocumentum fungorum.

Digitized by Google

¶ De colcotar. Cap.clxxi.

c Olcotar qd est. Inquit Gal. aicalcę dis qñq; conuertitur ꝛ fit colcotar. Natura. Est calidum ꝛ siccū in ter tio. Operationes ꝛ proprietates. In ipso sunt adustio vehemēs ꝛ constrictio cui ſ suum sanguineorum ꝛ exiccatio ꝛ adustum est plūe exiccationis ꝛ minoris mordicationis: ꝛ in ipso est cuꝫ stipticitate plūa caliditas plūma. ℣para ꝛ bothor. Cōfert formice ꝛ herū pille qñ unitur cuꝫ aqua coriandri. ꝛ puluerizatur ſ fraudulentū ꝛ ambulatiuum. ꝛ aduerit carnem additam ꝛ facit euenire escarā. ℳēbra capitis. Confert fluxui ſanguinis narium ꝛ apanibus gingiue. ℳēbra anhelitus ꝛ pec. Confert apani gauonis. ℳēbra oculi. Ponitur in alcocol ad abstergendū ꝛ subtilianduꝫ groſſitudiné palpebraꝝ. ℳēbra expulſionis. Prohibet fluxum matricis.

¶ De canebiri. clxxij.

c Anebiri. Natura. Est calidū in primo. Operationes ꝛ proprietates. Est subtile abſterſiuū inciſiuum. Inquit paulus. gñat meliam ꝛ propie illud qđ coquit cū ſale. Decoratio. Abstergit pānum ꝛ morpheā ꝛ ꝑm ꝓuatē est res magis iuuatiua ad foeditié. comeſtū. ū. ꝛ ſuppoſitū vt empſ remouet ipſuꝫ in diebus paucis: ꝛ hoc ſcitur arabes. Vulnera ꝛ vlcera. Qñ ex foliis eius fit empſm ꝓfert vlceribus fraudulentis in māmilla. ℳēbra capitis. Qñ ex eis radice fit caputpurgium confert hūiditatibus groſſis in cerebro. ℳēbra anhe. ꝛ pect. Aperit opilationes pulmonis ꝛ mundificat ipm. ℳēbra nutrimenti. Aperit opilationes epatis ꝛ ſplenis. ℳēbra expulſionis. Aqua eius ſoluit vē trē ꝛ est empſm ad emorroydas. ꝛ remouet dolorem ventris pungitiuum ꝛ resoluit duritiem matricis ꝛ extrahit chymos groſſos malos. ꝛ apit opilationes epis ꝛ ſplenis. Venena. Vl canebiri est empſm ꝓuenies ꝑ nubus veneno ſis oibus. ¶ De cuſo. Cap.clxxij.

c Uſus qd est. Eius ſpēs ſunt tres. nigra. alba ꝛ rubea. ꝛ oēs ſūt acres ꝛ ſtiptice. ꝛ vna qđ ſpēruꝫ eius est que noiatur laudanū. ꝛ cuſus qđ in radice est laudanum: aut aliud. ambo. n. ſunt ꝓpīe quaꝫ diſpoſitionum. Nā. Natura eius ad caliditatem declinat. ꝛ forasſe in qbuſdā gñibus eius est frigus ſz laudanū ipſum est calidum in fine tertij. Operationes ꝛ proprietates. Est nocuus neruis ꝛ in ipſo est ſtipticitas. ꝛ ꝓpīe in foliis eius ꝛ in floribus ipſius est ſtrictio. Ille vero qui ex tota eius ſumma noiatur laudanū est calefactiuus aperitiuus oꝛificatiuus ꝛ venaꝫ ꝛ lenificatiuus. Decoratio. Lachryma eius ē interficiens pediculos abſterſiua. Laudanum aūt cum vino ꝛ oximelle abstergit veſtigia vlcerum ꝛ aſperitatē eoꝝ ꝛ qñ miſceſ cuꝫ vino ꝛ myrrha ꝛ oleo de myrto ꝓhibet caſum capillorum: verūm non puenit ad hoc vt ꝓferat eas q̄ ſunt ſicut alopitia: qñ eius reſolutio est pauca. Vulnera ꝛ vlcera. Decoctio eius cuꝫ vino cōfert plūmū vlceribus. ꝛ fit ex eo empſm: ꝛ ꝓfert ambulationi fraudulente: ꝛ fit ex eo cerotum ad adustionē ignis. Inſtra iunctura. Nocet neruis. ℳēbra capitis. Qñ adminiſtrat ſuccus eius cū oleo irino ꝛ melle ꝛ nitro ſoluit ſodam antiquā. Et qñ accipit ſuccus eius qui niger est ꝛ calefit in cornice granati ꝛ diſtillatur i aurē diuerſam pū dētis doloroſi ꝓfert. Et caputpurgium facit ex aqua eius est bonum ad purgandū caput ꝛ ſanat curſum antiquū ad aurem ꝛ exiccat vlcera eius. ℳēbra nutrimenti. Qñ ex recenti fit empſm ſpleni cū acero cōfert. ℳēbra expulſionis. Qñ bibuntur tres anuliſat de flore albi cum vino ꝓfert diſſenterie. ꝛ bibatur in die bis ꝛ qñ fit ex eo qđ recens est empſm. ꝛ ex capitibus eius ꝓuocat menſtrua. Et qñ fit ex eo ſuffumigatio poſt purgationem menſtruoꝝ ꝓhibet impregnationē. Et ille qui parvus est cū ſupponitur ex parte capitis eius prouocat menſtrua ꝛ extrahit fetum. Et ex lauedano quidem fit ſuffumigatio ad ſecundinam. ꝛ vt abhortum faciat. ꝛ flos eius ſtringit naturam. Venena. Quando bibitur radix eius cum aceto ꝛ vino confert moſui rutde.

¶ De canabe. Cap.clxxiij.

c Anabe. Operationes ꝛ proprietates. Semen eius fugat ventoſitateſ ꝛ exiccat. ꝛ est difficilis digeſtionis: ꝛ mali humoris: ꝛ fortis calefactionis ꝛ quod frixum est: est minoris nocumenti ſed ſirupus aceroſus de zuccaro expellit eius nocumentum. Apoſtemata ꝛ bothor. Ex decoctione radicis eius qui est ſilueſtris fit emplaſtrum apoſtemandibus calidis ꝛ herisipille. ℳēbra capitis. Conferūt ſuccus eius ꝛ oleū ipſius dolori auris. ꝛ lauatur cum ſucco foliorum eius caput ꝛ confert furfuribus: ꝛ ſemen eius facit ſodam ꝓpter vehementiam calefactionis ꝛ vaporationē ipſius. ℳembra nutrimenti. Grana eius ſunt difficilis digeſtionis ꝛ ſunt mala ſtomaco. ℳembra expulſionis. Ex cornicibus eius quando plurimum ſumitur ipſe interſecat ſpermia.

¶ De chymolea. Cap.clxxv.

c Himolea qd est. Est laminoſa ſicut marmor alba ſplēdida bona in ſapore ſuo est camphoraceas: ꝛ de ipſa est quedam que ſplendoreꝫ non hꝫ ois velociter est frangibilis. Vulnera ꝛ vlcera. Cōfert adustioni ignis ꝓpīe cum aqua ꝛ aceto ꝛ qđ est ex ea adustum ꝛ lorum confert vlceribus difficilibus ad incarnanduꝫ.

¶ De culcaſia. Cap.clxxvi.

Digitized by Google

Ulcasia qd est. Est planta in qua est
c assumulato de aluiné. Hã. Laluda
est ⁊ sicca in ꝓmo. ℳ pónes ⁊ ꝓpo-
ꝓneta. Jn ipsa est saliedo cũ stipti-
citate: ⁊ ꝓtes eius nó sunt sil'es ⁊ est cũ unctatóe
pauca. ℳédꝛa anhe. Fit ex ea gargarism⁹ cũ
lacte ⁊ sale ipsius. ⁊ i egypto decogt cũ ea caro
⁊ frigit cũ oleo ⁊ é cibus huic. ℳédꝛa nutri.
Solóne educu aquã, curinã. ⁊ ꝓpe semé ei⁹ ⁊
succus ipsius ꝛ nunoꝛet ex ea. i. nó multũ comẽ
dat vt nó devitet. ℳédꝛa expulsiónis. Ꝑꝛo
nocat vrinã ⁊ generat ꝓpma. ⁊ expellit colꝛas ⁊
aquositatẽ cum facilitate. ⁊ potus ipsius sit ab
una tertia libꝛe vsq; ad duas tertias libꝛe.

℣ Be charta. Cap. clxxvij.
c Harta. Hã. Calã é in ꝓ° sicca in ꝛ°.
ℳ pó. ⁊ ꝓpe. Ꝑꝛohibet qꝫ adustũ
é de ea fluxũ sanguis. Apata ⁊ bo-
thoꝛ. Qꝫ de ea adustum est, ꝓhibet sahafat.
ℳédꝛa capitis. Qꝫ de ea adustũ est, ꝓhibet
fluxũ sanguis narũ. ℣ Be carae. Ca. clxxviij.
Arae qd est. Est illud qꝫ dr chꝛysolo
c cana. Hã. Est calã ad scoꝛ hũida
in ipso. ℳ pónes ⁊ ꝓpietates. Jn
scie eꝰ est ꝛtus lauatiua hũitũ colꝛas.

℣ Be cucurbita. Cap. clxxix.
Ucurbita. Hã. Est frã ⁊ hũida in
c scdo. ℳ pónes ⁊ ꝓpe. Jlla q̃ é du-
ꝛata nutꝛit aliquãlitꝛ é velocis de
scensiónis si nó coꝛrupit añ digónez
ꝓp cãm aliquã: ⁊ non gñat ex ea hũoꝛ malus.
aut si coꝛrupit in stó ⁊ nuisceꝛ ei hũoꝛ malus. est
tarde ꝓsitẽte: sic reliq fructus ⁊ hũoꝛ q ex ea
gñat é ilspidus nisi dñeꝛ ei aliqd qꝫ sibi sit có
uxnũ. Hã sicũ cydõijs cómisceꝛ hũoꝛ eius est
laudabilis colicis ⁊ silꝛ si aq̃ agreste ⁊ aq̃ gra-
nati. verũ nocu⁹ qꝫ ipsa affert coló duplicat ꝫ
ꝓpietate qꝫ eius est q̃ gñat ex ea nutrimentũ
hógeneũ ei qꝫ ei associat. Hã si cõedat cũ si-
napi gñat ex ea hũoꝛ malus stiptic⁹ acris aut
cũ sale gñat ex ea humoꝛ salsus. aut cũ stipticis
gñat ex ea hũoꝛ stiptic⁹. ⁊ é oio nocuiua qbus
dñat meũa ⁊ fla ⁊ bona colicis: ⁊ illa qꝫ q̃ est
romana nó ingredit i medicis neqꝫ aliqd im-
primit infrãtonis. neqꝫ calefactóis: sꝫ qñqꝫ ad
munitrat ꝓp delectatóꝫ. ℳédꝛa capitis. Suc
cus ei⁹ sedat doloꝛe auris calñ ⁊ ꝓpie cũ oło
roſaceo. ⁊ ꝓfert apanb⁹ cẽbꝛi ⁊ sirle: e é ꝓferẽs
doloꝛa gutturis. ℳédꝛa anhe. ⁊ pec. Sauch
cucurbite ꝓfert tuss. ⁊ doloꝛa pectoꝛis factis ex
calitate. ℳédꝛa nutri. Eius decoctio ꝓfert su
ppluitatibus calis i stó. ⁊ remouet eas: ⁊ silꝛ vi
nũ effusũ i vacuitatẽ ei⁹ deũ admistrantꝫ: ⁊ fit
ex succo eius capurpurgiũ ad doloꝛe dentũ ⁊
ꝓfert valde ⁊ abscindu sili. ⁊ est ex eis q̃ gñant
egritudiñ. stói valde: ua vt stóis pueoꝛ ⁊ tado
lescentiũ: non é medicamẽ nocumẽtũ stói nisi
ꝑmutus ⁊ nocu⁹ qꝫ affert coló maxumũ est.
ℳédꝛa expulsiónis. Qñ eius aq̃ cogt cũ mel
le ⁊ ponit i ipsa nutrum lenit ventre: ⁊ silꝛ qñ se
pelit i ꝓtus ⁊ decogt sic est ⁊ dibit eius aq̃ cũ
zuccaro ipsa vehemẽter nocet intestis ⁊ colon
ꝓpue. Febres. Confert febribus coleris.

℣ Be cucumere. Cap. clxxx.
Ucumer qd est. Semé ei⁹ é melius
c semie citroli. ⁊ ille q est melioꝛ ⁊ sub
tilioꝛ é maturus. Hã. Frus é ⁊ hũi
dus ad scõm. ℳ pónes ⁊ ꝓpe. Sedat calitate ⁊
colꝛas: sꝫ ein ſchym⁹ é malus ꝓpatus ad putrefa
ctiónz ⁊ excitãs putrefactóz ⁊ febres ꝓpinas. ba
theca vo é velociꝰ coꝛruptiónis q̃ ipse. ⁊ in
eo qꝫ q maturus est. é abstersio ⁊ semé eius é
melius semie citroli. Citrolus vo velociꝰ
est digónis ⁊ discurrit in venis crudus ⁊ gñat
febres cronicas cuius qdé nocumentũ expel-
lit ameos ⁊ vehemẽtia instónis stói. Apata ⁊
bothoꝛ. Ponunt folia eius cũ melle sup sce-
restanctũ. Et ꝓfert ei. ℳédꝛa capitis. Qñ
hũres sincopim calam ipm odoꝛat reuiuiscit.
ℳédꝛa nutrimenta. Qñ admistrat sedat sitz
⁊ est bonus stó. verũ ipse raro digerit bñ ⁊
qñ bibunt de radice eius duo anuliat cũ hy-
dromelle facit vomere humoꝛẽ subtilẽ. ℳé-
dꝛa expulsiónis. Jn ipso sunt ꝓuocatio ⁊ lenit
cano. ⁊ ꝓfert doloꝛibus testiculoꝛ ⁊ é ꝓuocẽs
vesice: sed est minoꝛ barheca in ꝓuocatione.
Uenẽa. Folia ei⁹ ꝓfert moꝛsu canis rabiosi.

℣ Be cucumere asinino. Cap. clxxxi.
Ucumer asininus qd est. Est arboꝛ
c cuius colligit succus hoc mó accipi
tur eius fructus in fine estatis post-
q̃ est citrinus ⁊ suspẽdit in pano vt
currat eius aq̃ ⁊ colet ⁊ exiccat in scutella sup
cinerẽ: ⁊ ponit sup tabula in umbra. Electio.
Bonus é ille q é citrinus rect⁹ sicut cucumer
vere amarinudims. Et bonus succus est ille q
est albus planus lẽis q est silis cepe: ⁊ sup quẽ
tam ꝓrijt annus. Hã. Est calus ⁊ siccus in
tertio. ℳ pónes ⁊ ꝓpie. Est subtilis resolu
tiuus ⁊ radix ⁊ folia eius ⁊ fructus ipsius ab-
stergunt ⁊ resoluit ⁊ exiccat: ⁊ siccat cortex ei⁹
magis. ⁊ ꝛtus succi radicis ⁊ foliorum ipsius est
vna. Deꝯoractio. Sucꝰ eius aut succus radi
cis ⁊ foliorum ipsius ꝓfert ictericie. Et puluerisa
tio ei⁹ qꝫ de ipso siccũ est delet vestigia in ꝓsol
dationibus nigra ⁊ mundificat sordidẽ facies. i
Apata ⁊ bothoꝛ. Cũ fit ex radice ipsius em-
plastrum cũ farina oꝛdei resoluit oẽ apostaticũ
antiquũ. ⁊ est disruptiuũ cuturaꝝ ꝓprie cũ gũ
ma albotim ⁊ ꝓprie succus eius. Ulnera ⁊
ulcera. Qñ puluerisat qꝫ de eo siccũ é super
scabiẽ ⁊ impetiginẽ ꝓfert eis. Jnstra uũcura
rum. Confert doloꝛibus iuncturaꝝ. ⁊ eius de
coctio clysterisata cõfert sciatice. ⁊ fit ex eo em
plastrum cũ aceto sup podagram. ℳédꝛa ca-
pitis succus eius resoluit emigranei grossum

Digitized by Google

espurpurgio facto ex eo cū lacte. Et si liniant cum eo nares cum lacte eūabit superfluitates plimas. Et confert galeate passioni ⁊ ſoda anti que ⁊ ſuccus qdez ſoliox eius eſt debilioz cū ęż diſtillat ſuccus in aurē ſedat eius dolorem. ℳębra anhelitus ⁊ pec. Soló cū ſucco eius facta vehemētis eſt unamēcu ea q anheli⁹ ma liniam hȝ. ⁊ liniſ palatā ad pfocationē flatuȝ ex ſucco eius cū melle ⁊ oleo. ℳębra nutri. Confert hydropiſi extrahendo aquoſitatē mi rabiliter ſine nocumēto qñ in potu daſ de ra dice eius anuluſat vnus ⁊ ſcemis. ℂ Et qñ de coquiſ media li. ei⁹ cū duobus liſt vini ⁊ daſ in potu oī die treȝ anuluſat viȝ ad. v. ⁊ qñ aſſu mitur de radice eius anuluſat. ℣. aut de cortice eius quarta oī die facit vomere fia ⁊ coſaȝ ru. ⁊ qñ bibiſ cū aqua mellis. pfert vehementer ⁊ mālefeſte. ⁊ puocat ambo facile ſine leſiōe. ⁊nō ē ſtó nocu⁹. ℂ Ex eis āt q facūt ſolóȝ q eo ſit bona eſt vt ſucco eiuȝ duplū ſalis admiſceatur deinde fiant inde pille ſicut herbus ⁊ bibantur cū aqua. in vomitu aūt ſumiſ aliqd de eo diſſo lutū aqua ⁊ liniſ er eo radix lingue ⁊ qó ſequi tur plaȝ. Et ſi vis vt velocius fiat ⁊ fortius fiat illud ex eo cū oleo ⁊ oleo de lilio. ℂ Et ſi ſup fluit deſ in potu ei q bibit vinum cuȝ oleo qñ q̄ſcere facit ſtari. Si aūt nó pfert deſ ſanieſ ó ordeo cū aq̄ frā ⁊ aceto. ℳębra expulſiōis. Solōne educit fiat ſanguiné ⁊ ſuce⁹ eius puo cat vrinā ⁊ mēſtrua ⁊ corrūpit ferū ſuppoſit⁹.

ℂ Be cornu. Laſ.clxxxij.

Cornu quid eſt. ℳębra capitis.

c Cornu cerui ⁊ capre aduſtuȝ abſter git dentes fortiter ſtringit gingiuaȝ ⁊ ſedat dolorem gingiue inflate: ⁊ oportet vt adurat̄ donec albeſcat. ℳębra oculi. Cornu cerui aduſtum albificat̄ ſicut ſal ablutum prohibet materias ab oculo. ℳębra anhelitus ⁊ pectoris. Cornu cerui adu ſtum ablutum ſputo ſanguinis confert. ℳębra nutrimenti. Detumeſcere facit latus ⁊ nō nocet ſtó ⁊ pfert icteritie. ℳębra expul. Cornu cerui aduſtū ablutum pfert diſſinterie.

ℂ Be curace. Laſ.clxxxij.

c Curacis quid eſt. Eſt vrtica.

ℂ Be cataru. Laſ.clxxxiij.

Cataru. Natura. Eſt debilis calidatis ⁊ vehemētis ſiccitatis. Operationes ⁊ proprietates. Generat melancoliam. ℳembra nutrimēti. Confert hydropiſi. ℳembra expul. Confert ſolutioni ventris ⁊ addit in coitu.

ℂ Be colrio. Laſ.clxxxv.

Olriū qd ē. Eſt aſal marinū: cuius

c virtus eſt ꝑpinqua virtuti animalis caſtorei. ℳembra capitis. Laro eius confert epileſie. ℳębra ex pulſionis. Confert pfocationi matricis.

ℂ Be cubugi. Laſ.clxxxvi.

Ubugi quid eſt. Attangi cōcat ei in

c formis ſuis. Hā. Laro eius eſt de ſubuliozibus carnibus. Becoratio. Laro eius ipinguat. ℳębra anhe litus ⁊ pectoris. Laro eius abſtergit cor. vel os ſtói. ℳębra nutrimenti. Confert caro al cubugi hydropiſi ⁊ pfert ſtó. ℳębra expul. Laro eius eſt leuis ⁊ ſtrigit ⁊ augm facit coitu.

ℂ Be cambura. Laſ.clxxxvij.

Cambura. ℳembra nutrimenti.

c Cū digeritur nutrit plurimuȝ: ſed eſt tarde digeſtionis.

ℂ Be canmūlzureis. La.clxxxviij. Cumūlzureis. Dictum eſt in capi

c tulo de nun. ℳębra expul. Eſt bo num vlceribus renum ⁊ veſice.

ℂ Be calab. Laſ.clxxxix. Alab qd eſt. Eſt almes indum ⁊ eſt

c ſile ſemini lini ⁊ maius aliquātuluȝ ad cinereitatē declinās. Hā. Eſt frīū in ſcō humidū in ꝑmo. ℳębra nutrimenti. Belet ſingultū. ℳębra ex pulſionis. Frangit lapidem renum ⁊ veſice. ⁊ eſt bonum ſolutioni ventris.

Be caſur. Laſ.cxc.

c Cūſur qd eſt. Eſt alaſed. ⁊ iam dictū eſt de eo in capitulo ſpume maris.

ℂ Be cor. Laſ.cxci.

Ot qd eſt. Eſt aliſtiſcat: ⁊ noiatur

c enam alfas aſat. ſ. viridis: ⁊ eſt cibus animalium omnium. Inſtrumentū Oleum alcot eſt res magis ꝑferēs tremorē. ⁊ remouet eum ſecundum omnes.

ℂ Be cinere. Laſ.cxcij.

Anis. Opō. ⁊ ꝑprie. Dis cinis

c eſt abſterſuus exiccatuus. Ēius diuerſificē. ⁊ ablutio minuit eius abſterſionē: ⁊ agrit a glutinatōȝ ⁊ exie cationem ſine mordicatōe. Aqua vero cineris ingredit in medicis putrefaciēdus. ⁊ fortior eaꝝ eſt cinis fici ⁊ lactucinij. ⁊ abſterſio reliquarum aquaꝝ cineris ⁊ ſiccitas ſunt minores Ēiſtarum durū: ⁊ cinis almezerij eſt abſterſuuȝ ⁊ putrefactuus. ⁊ cinis ligno⁹ ſtipuco⁹ ſicut quercus ⁊ reliquo⁹ reuuet ſanguinem. Apoſtemata ⁊ bothor. Cinis alkahagi vel repule ſuper ſcabiem ⁊ impigine liuitur ⁊ cōfert. ℳębra oculi. Cinis almezerion acuit viſus. ℳębra anhelitus ⁊ pectoris. Cinis almezerion ꝑfert ſquinantie ⁊ ꝑprie cum diabrūdis.

ℂ Be cera. Laſ.cxciij.

Era qd eſt. Bicta eſt i caplo de mi.

c ℳębra ex. Aditi coitu. ⁊ puocat.

ℂ Be capillo agul. Laſ.cxciij.

Capillus agul quid eſt. Eſt planta q̄

c cum ſuis eradicat venus ⁊ colo: ipſius eſt interrubedinez ⁊ nigredinē

Digitized by Google

t vene eius suprema eius sunt plana curuata. Nā. Est calꝫ t siccus. Membra anhelitus t pectoris. Mundificat pectus t pulmonem.

¶ De capillis. Cap. cxcv.

Capilli. Nā. Capilli adusti sunt ca
c lefactiui t exiccatiui fortiter. Deco
ratio. Adusti abstergūt dentes: t aq̄
eoꝝ facit nasci capillos. Vulnera t
ulcera. Exiccant capilli adusti ulcera humida
t sordida t tremula fortiter. Membra capilli.
Capilli adusti abstergunt dentes. Venena.
Capilli hominis cum aceto in modū emplastri ponuntur super morsum canis rabiosi.

¶ De casurudra. Cap. cxcvi.

Asurudar qd est. Sanguine inquit
c est galange. Nā. Est calīs t siccū.
Pones t ppo. Est resolutiuū t li
quefactiuū. Membra expul. Confert
colice t doloꝛi renū. t augmētū efficit i coitu.
t plurimū pprietatis eius est in doloꝛe renuꝫ.

¶ De cassa fistula. Cap. cxcvij.

Assia fistula qd est. Alia est Ieebulia:
c alia egyptia. Electio. Melioꝛ est
illa q̄ sumit a cāna t que est splendi
dioꝛ t pinguioꝛ. t melioꝛ cāna ipsius
est illa que splendida est t plana. Nā. Est eā
lis in calitate t fritate est t hūida. Pones t
ppie. Est resolutiua lenitiua. Apata t borhoꝛ.
Confert apatibus calis in uisceribus: ppie in
gutture q̄n ex ea fit gargarismus cū aq̄ solatri.
t linit supapata dura. t pfert eis. Instra iuctu
rarum. Linunt ex ea podagra t iuncture do
loꝛose. Membra anhelitus t pectoris. Q̄n dis
solui manibus in aq̄ coriādri hūidi cū spuma
psilij. t deinde fit ex ea gargarismus pfert pfoca
tioni. Membra nu. Mundificat epar t pfert
icteritie t doloꝛi epatis. Membra expul. Est
lenificatiua ventris t educit colerā adustā t fla
t soluit sine nocumēto t absq̄ mordicatione:
adeo q̄ ipsa ē pueriēs pgnandus t soluit eas.
Permutatio. Loco eius ponit podus. f. ipsius
de tereniabin. t triplū poderis ipsius de carne
passe. t octaua poderis ipsius de turbith. t q̄n
q̄ ponitur loco passe liquiritia vel succus eius.

¶ De carnub. Cap. cxcviij.

Arnub. Electio. Melioꝛ est illa q̄
c est de scemi alnabathia. Nā. Na
bathia est vehemētioris siccitatis t
fritatis. Pones t ppie. Illa q̄ est de scemi
est exiccatiua t stiptica t silr fructus eius. ve
rūm in ipsa est dulcedo t cū hoc strictu. Et na
bathia q̄ est vehemētioris siccitatis t exicca
tionis t nō mordicat. Et nabathia cōedit hu
mida t humoꝛ eius est grauis malus. Deco
ratio. Q̄n fricant veruce carnub nabathia i
matura vehemēter delet eas oio. Membra ca
pitis. Collutio oris ex decoctione eius est bo
na doloꝛi dentium. Membra nutrimenti. Illa
que est de scemi humida stomaco mala est t
non digeritur. t sicca est tardioris digestionis
t descensionis. Inquit Galie. medulla huius
fructus non defertur ad regionem aliaꝫ t alie
but est bona icteritie. Membra expulsiois.
Encaustima in decoctione eius factum confoꝛ
tat anum: t in ipsa est prouocatio t propie que
nutrita est cum congelato vue: t ulla de scemi q̄
humida est soluit t sicca stringit. t confert so
lutioni ventris. ¶ Et nabathia confert fluxui
mēstruoꝝ suppositum t aliē
but est bona doloꝛi ventris pūgitiuo t solōni.

¶ De cubeze. Cap. cxcix.

Ubeze quid est. Est species malue.
c t dicunt quidam q̄ cubeze est silue
stris t muluchia est domestica: t cu
beze quidem est species quedaꝫ que
dicitur muluchia arborea: t ipsa est altea: t est
olus iudaicum t non est longum quin sit spe
cies eius: t est melioꝛ que fit in ipsa. Electio.
Siluestris est subtilioꝛ t siccioꝛ t fortitudo
aqueitatis domestice minoraꝫ ex virtute eius.
Natura. Est frigida t humida in primo. di
citur q̄ domestica est calida t sicca: t humi
dum verbi dictoꝛ fuit Paulus. t videtur q̄
fuit eius intento ad olus iudaicum: quoniam
ipsum nominatur almuluchia. Operatiões
t propuetates. In ipsa est lenificatio t ē sub
tilioꝛ q̄ simplex t grossioꝛ sicla silueſtri. t sub
tilioꝛ t siccioꝛ: t dicitur q̄ domestica calefacit
pariter t descendit velociter propter humi
ditatem t viscositatem suam: t propie cum al
muri. t oleo: t est equalis digestionis: t eius
humiditas sm q̄ dicitur est grossioꝛ humidi
tate lactuce. Inquit Paulus. t ipsa constrin
git t carminat t resoluit sine mordicatione: t
videtur q̄ ipse voluit per illud olus iudaicus.
Apostemata t borhoꝛ. Ipsa confert formice t
herisipille. t folia silueſtris cū oluis conferūt
adustiōi ignis t silr eius decoctio embrocata.
t dōestica q̄ confert inceptioni apatis cali t
adustiōi eius. Vulnera t ulcera. Q̄n mastica
tur cum sale cruda t ponitur super fistulas cō
fert eis t propie paruis t in oculo. Membra
capitis fit ex ea emplastrum ulceribus capitis
cuꝫ urina t confert eis valde t masticatur ad
cola. Membra oculi. Q̄n masticātur folia
eius t administrantur ex eis cum pauco sale
mundificat fistulas oculi t facit nasci carnem.
Membra anhelitus t pectoris. Folia t flos
eius leniunt pectus. t faciunt exuberare lac et
sedant tussim euenientem a calidirate et siccita
te: et semen est illud q̄ de ea ē melius in remo
uendo asperitatem pectoris. in alio gutturis.
Membra nutrimenti. Domestica est mala sto
maco. t in ipsa est apertio epatis. Membra
expulsionis. Flos eius confert ulceribus re
num et uesice bibitum cum oleo et linitus. Et

Digitized by Google

stemen mulichre confert rasure ⁊ vlceribus intestinorum ⁊ rami alcubeze domestice confe-runt intestinis et vesice lenendo naturam ⁊ doloribus eorum: et illud quando bibit aqua eorum: et fit ex ea syrupus: et eius decoctio confert durinebus matricis sedendo in ea. et facie do cum ea enema: et in ipsa est virtus ꝓuocās vrinam: et de alcubeze quidem filuestri que cū sole reuertitur est que soluit humorem crudus et coleram. et quandoq; superfluit et solutione educit sanguinez. Henena. Folia eius sedāt puncturā vespe more emplastri superposita: ⁊ propriae cum oleo: et simulter bibitur semē eius et vomitur semper et confert morsui rutele.

¶ De chaucho. Cap.cc.

C Hauchum quid est. Dixerunt quidam ꝙ in vene. Et ipsa quidem dicitur memirez. et dixerunt alij q̄ de ea parua memurē. et que magna est alguardatone. i. celidonia. Operationes et proprietates. Est quoddam eius genus paruum calidum vlceratiuum. Apostemata et bothor. Ponitur cum vino super formicam et cōfert. Vulnera et vlcera. Que parua eradicat scabiem. Membra capitis. Masticatur eius radix et sedat dolorem dentis. Membra oculi. Quando bullitur succus eius super prunas donec ad medietatem deueniat acuit visus: et quando erecat pullus hirundinis affert ei mater hanc planta et reddit ad ipsum visus: et adiutur visus eius et, ppter hoc noiatur hyrudia.

¶ De canderos. Cap.cci.

C Anderos quid est. Est triticum romanum. Natura. Eius nutrimētum est frigidius nutrimēto tritici: ⁊ minoris nutrimēti. et est cuz hoc bone digōus plurimi nutrimenti fortis grossi.

¶ De cameleon. Cap.ccij.

C Ameleō. Operationes et proprietates. Non bibitur in aliquo: sed administratur exterius: et est i sūma abstergentium exterius: et in emplastris lenificantium et resoluentium. Decoratio. Linitur super morpheam. Vulnera et vlcera. Linitur super scabiē et impetiginē: ⁊ fit ex eo emplin vlceribus corosiuis. Membra nutri. Datur in potu de radicibus albi et sutheſin in vino: et tuuaf inde hīs hydropisim. Mēbra expulsiōis. Radicee albi interficiūt vermes. Henena. Ō nigrum est interfici.

¶ De charatin. Cap.cciij.

C Haratin. Nā. Ponet pm ꝙ existimo ꝙ sit calidum. Vulnera et vlcera. Ex eo quod contrarium est fit emplastrum. vulneribus nerorum et nō dissoluitur ab eis per tres dies et est vnatuuz valde. Mēbra capitis. Eius decoctio cuz adipe anseris confert dolori aurus: et q̄nq; distillatur cum oleo super latus diuersuz a dolore doloroso. Membra nutrimenti. Sanat quando bibitur cum vino ab icteritia. Membra expulsionis. Teritur multum et datur ad bibendum cum vino et prouocat vrinam et cōfert lapidi illud etiam.

¶ De cobzbague. Cap.cciij.

C Obzbague quid est. Est granū paruum sile cardamomo qō affertur de sclauonia. Nā. Est calidū et siccū, in tertio. Pones et ꝓprietates. Eius virtus est virtus garioſili. et abstergit et subtiliat: et est subtilius cardamomo. Mēbra nutrimenti. Est bonum stō et epati fris et est melius stō q̄ cardamomuz et remuet vomitū.

¶ De cauda equi. Cap.ccv.

C Auda equi quid est. Est planta nascens in locis cōcauis. et in valibus habens stipites concauos ad rubedinem declinantes asperos duros nodosos cum nodis intrantibus et apud nodos sunt sicut folia squinanti munita spusa: et adheret arbori cui appropinquat: deinde generātur ex ea extremitates plures sicut cauda equi et habet radicem duram. Natura. Est frigida in primo sicca in secundo. Operationes et proprietates. Est stiptica et propriae sue cus eius. et est vehementis exiccatiōis sine moderatione: et est valde innatiua ad fluxum sanguinis. Vulnera et vlcera. Consolidat vlcera et vulnera mirabiliter et fil. eis sunt nerui cōsolidat etiam. Instrumenta vnctuarum. Confortat quando linitur: aut fit ex ea emplastrum a trītioni medij lacertorum. ⁊ fit ex ea emplastrum intestinis. Membra nutrimenti. Confert apostematibus stomachi et epatis ⁊ hydropisi.

¶ De cantaridibus. Cap.ccvi.

C Antaris. Natura. Dixerunt q̄dam ꝙ est superflue caliditatis: et dixerunt alij ꝙ est calida et ficca in tertio sed primum est verius. Operationes et proprietates. Est acris acuta putrefactiua adustiua. Decoratio. Eradicat verrucas linita. et fit ex ea ceratum et linitur et eo albedo vnguis et confert ei: et eradicat vngues mollificatam velociter quando fit ex ea emplastrum. et remouet morpheam: et albaras linita cum acero: et quando et ea trita cum sinapi fit linimentum facit nasci capillos: et similiter quando coquitur cum oleo donec inspisseatur. Apostemata et bothor. Linitur super apostemata cancerosa et resoluit ea. Vulnera et vlcera. Linitur super scabiem et impetiginem. Membra oculi. Inquit filius De sangue. Ipsa incidit vngulam valde. Membra nutrimenti. Parum de ea prouocat vrinam valde adeo ꝙ valet etiam hydropisi.

Digitized by Google

membra expulsionis. Parum de ea prouocat vnam valde. t parum de ea etiaz adiuuat medicias ꝓuocantias ad ꝓuocādū absqz nocumēto t ꝓuocat mēstrua t facit abortū. ¶ Bu rerunt qdā dāt in potu vna cū ea qui ꝓquerit de vesica sua t nō ꝓfert in ea cura t ꝓfert: t dātur in potu tres ysanagi de ea t exulcerāt vesicā. ¶ Jngt. G. q ipsa exulcerat vesicā ppea qz facit mās acutas declinare ad eā a ꝗbus corpus nō cūatur: cū ꝓprietate. q est in ipsa.

¶ De cola. Laſ.cevij.

Cola. Nā. Cola cutiū. calida est t
c sicca i ꝓmo. t cola pisciū mundis est caliditatis vez est sicca. Opa. t pro.

Omni cole inest ꝓtus glutinatiua ericcatiua. Decoratio. Cola de piscibus ponit in fūspasmatibus: t ponit in medicis albaras. t qñ aduriſ cola de corijs t cola corij vaccini t lanaſ stat loco tucie in curatione lēdinū Alpata t both. Cola ō corijs lunſ sup sabafat: t ꝓfert vesicis adustionis: t ſiſr cola de piscib⁹ t cola de corijs vaccinis qñ linit cū aceto sup ipetiginē t scabiē excoriabilē. cū nō ē vehemētis ꝓfunditatis ꝓfert: t qñ linit cū melle t aceto sup vulnera ꝓfert eis t ponit cola de piscib⁹ in emplis scabiei vlcerose t ꝓfert. Mēbra ca. Cola de piscib⁹ ponit in emplis vlcez capitis t ꝓfert. Mēbra an. t pec. Cola. de piscib⁹ dat in potu cū aceto ad ſputū ſanguis t ingreditur ſto⁹ vrinoꝝ⁹ q fiūt ad ſputū ſanguis. ¶ Capi. ō lfa. d. ¶ De digitis t citrinis Laſ.cevij.

Jgiti citrini qd est. Eius figura est ſi
d cut vola manus comiſta ex citrinitate t albedine. t est dura in q̄ est paz dulcedis. t er ea est citrina cū pua alteratione absqz albedine. Nā. Est calā t ſicca in ſcō fere. Opa. t pro. Reſoluit ſuperfluitates groſſas valde. Decorano. Jnest ꝓpetas mūdificādi curē. Jnſtru. inne. Cōfert mēbris neruoſis t ipedimēnis ſuis. Mēbra ca. Cōfert māie ꝓpe. Permutatio. Loco eius in iuuamēto manie pōnitur quātū ipſa est t medietas eius ex hezera ſcen cū duabus tertijs ipſius de ſod.

¶ De digitis hermetis. Laſ.ccix.

Jgiti armetis qd est: est flos hermo
d dactili: t ei⁹ ꝓpr⁹ ē ꝓpr⁹ hermodactili.

¶ De durungi. Laſ.ccx.

Durungi qd est. Herba lignea radica
d lis. cuius cōgnitas est nodus pollicis vſqz ad extremū vnguis t min⁹: hñs qd est interius albū: t qd est exterꝰ einericiū declinās ad duritē t granitatē. Nā. Est calida t ſicca in tertio. Opa. t pro. Extenuat ventoſitates. Mēbra anhe. t pec. Cōfortat cor: t ꝓfert tremori eius valde. Mēbra expulsionis. Diſſoluit ventoſitates q̄ sunt in matrice. Venena. Cōfert venenis t pūcture vermiū venenoſoꝝ t ſcorpionū. t rutele bibita. t emplastro facto ex ea cū ficubus. Permutatio. Loco eius ponit zurūbz eſle pōdus: aut due tertie pōderis ipſius de gariofilis.

¶ De darisicahan. Laſ.cexi.

Arisicahan qd est. Est arbor groſſa
d hñs ſpinā grādē q̄ venditores medicinaz ſua vnguenta expiūtur t est cōposita ex rebus diſſimilibus. Cortex nāqz est acutus t eius flos est calidus: t lignū eius est ponticū in quo est frigiditas quedā: in ipſo ē est ꝓtus ꝓpositus: t in ipſo est acuitas t ſtipticitas. Acuitate ergo ſua calefacit t ſua ſtipticitate infrigidat. ¶ Sunt aūt qdam qui dicunt q ipſa est radix ſpice indice. ſz non affirmaſ. Electio. Illa que est bona est grauis ſub cuius cortice egredit rubeū ad purpureitatem tendens boni odoris t ſapoꝛis. ſz alba priuata odore est mala. Nā. Calida est in primo ſicca in fine ſecundi vſqz ad tertiū. t dī in ꝑmo ſz ipſa est fortioris ſiccitatis q̄ illud qdam ꝓ eo dicunt q̄ est frigida. Opationes t proprietates. Jn ipſa est reſoluto t ſtipticitas. reſoluit enim vētoſitates t retinet curſus t fluxus ſanguinis t rectificat putrefactionē. Vulnera t vlcera. Confert vlceribus ambulatiuis t putrefactiuis. Jnſtilla iuncturaz. Cōfert ꝓprie mollificationi neruoz. Mēbra capi. Aldarſaſcahā est bona fetori narium t fit ex ea licinium. t ex decoctione eius colluſ os ꝓpter cola: t conſeruat dentes t confert valde. Mēbra anhe. t pec. Aqua decoctionis eius prohibet ſputuz ſanguis ex pectore. Mēbra nu. Cōfert iflationi ſtōi. Mēbra expul. Eius decoctio ꝓſtringit vētrē t ꝓfert inflōnī t difficultati vrie t ſi ꝓponit t erbit ferū: t puluerizaſ ſup vlcera caude t teſticulor: t ꝓfert duritiei ipſoꝝ: t ambulationi coꝝ. Permu. Loco eius ponunt fructus aliebut due tertie ponderis ipſius t in iuuamento neruoꝝ pōdus eius de aſſaro t medietas eius pōderis de durungi.

¶ De dethiu. Laſ.ccxij.

Ethiu qd est. Est granū ſimile ordeo
d t lōgius t ſtrictius t magis ſolidus amaz. Nā. Jngt filius Meſaugue q̄ est frīs t ſanius est q̄ ipſum declinet ad caliditatē: t est ſiccum in tertio. Opa. t ꝓprie. Est ſtipticum ꝓſtringens ventrē: t cum eo qd est in ipſo de ſtipticitate ꝓſeruat vinum de dactilis ab acetoſitate. Apoſte. t bo. Jn ipſo ē lenificatio bona duritiei⁹. Mēbra capitis. Est faciens ſcotomiam. Mēbra expulsionis. Cōſtringit t valde ꝓfert doloribus ani. t mollificatiōi eius ſedēdo in eius decoctione. Et qñ ex eo cōficitur pondus. ʒ. ij. cū oleo t tranſglutitur confert emoꝛroidibus. Venena. Confert venenis. Permutatio. Loco eius ponunt in reſolōne duritierum due tertie pōderis ſui de kur. t medietas pōderis ipſius

Digitized by Google

de abhel. Verūm in impugnatione non admi
nistretur abhel. ¶ De dulb. Cap.cxxiij.

Ulb. Mā. Cortex t nux eius sunt
d vehementis siccitatis t est frigidus
in primo. Ope.t p. Cortex t abra
sio ipsius sunt vehementis absterso
nis t deiccationis: t sensibus est deiccatiuus:
scarabei mouunt ex folijs eius t abrasione eī
t cortex eius est vehemētis exiccatiōis. Pul
uis ℞o folioꝝ eius est sensibus t religa deicca
tiuus valde t malus eis. Decoctio. In cor
tice est ℞rsus absterssionis t exiccationis: t qñ
ꝓfert albaras. Apata t bothor. Lōfert folia
eī ꝙ apatibus flegmaticis: t apatib⁹ iūcturaꝝ t
genuū. Vulnera t vlcera. Linis ipsius ponit
sup excoriationē t sup vulnera putrida t sanā
tur: t cortex eius coctus cū aceto ꝓfert adustio
ni ignis. Instilla unctu. Eius folia doloribus
iuncturaꝝ sunt vtilia t apatibus calidis in eis
t ꝓprie gēcoloꝝ. Mēbra ca. Eius cortex de
coctus cū aceto est bonus doloꝝ dentū t pul
uis eius est malus auditui t auri. Mēbra ocu
li. Puluis folioꝝ eius nocet oculo. Vex ipsi⁹
folia hūida cū lauanī t decoquunt: t fit ex eis
emplm retinens fluxū ab oculo t ꝓfert iflōm
t obthalmie. Mēbra anhe. t pe. Puluis eī⁹
nociuus est pulmoni t voci. Venena. Fructus
eius recens cū vino ꝓfert pūcture ℞nuū vene
nosoꝝ. Et ex nuce eius cū adipe fit emplm pū
cture t morsui. t cū qđ diximus q ipse est ve
nenū scarabeis. t scarabei mouūt ex folijs eī⁹
t ex cortib⁹ eī⁹. ¶ De demest. Cap.cxxiij.

Emest qd est. Est arbor lauri t eius
d grana admistranī t folia. sed grana
sunt meliora t fortiora eis q̄ sunt in
ipsa. Deinde cortex radicis de cui⁹
opibus aligd dicemus h⁹ſ ꝙplemētū eoꝝ erit
in cap. de gara: vbi loq̄mur de lauro. Mā. Est
ea in tertio sicca in icōo. Instru. unctu. Est bo
na mollificatiōi neruoꝝ t palysi t tozure. Mē
bra cap. Mōd ex ea trinū est bonū est sternuta
tioni. Mēbra nutri. Lōfert apatibus epis t
splēis. Mēbra expul. Lōfert colicis.

¶ De deuser. Cap.cxxv.

Euser vel deumdser qd est. Est her
d ba cuius folia sunt silia folijs ruticī:
ſz sunt leniora: t fructus eius ℞r ve
lamina duo aut tria: t sup ipsa sunt
q̄dā silia pilis. t sūt succus eius t seruaī t est melior herba. Mā. Cala est in p° sicca i scōo.
Ope. t ꝓp. In ea sūt exiccatio t resolo. Apa
ta t bo. Lenit apata q̄ indurari icipiūt t ꝓhi
bet ipsoꝝ durtiē. Deco. De ꝓpetatib⁹ ē vt
ōleat alopitiā. Mēbra oculi. Lōfert algarab.

¶ De dirdar. Cap.cxxvi.

d Irdar qd est. Est arbor cinucū ex q̄
egrediūt capura iflata sicut granata
in qbus ē hunidus q̄ fuit cimices.
Cū.n. aperiunt egrediunt cimices. t eius fo
lia comedunt viridia sicut olera. Ope. t ꝓp.
In ipsa sunt stipticitas t absterssio t cortex est
stipticus. t radix est ei, ppiq̄. Decorano. Hu
miditas capitū eius abstergit faciem. t cortex
eius cū aceto cū adhuc est humidū abtergit al
baras. Vulnera t vlce. Innoluit cortex eius
sicut ligamentū sup ꝑcussiones: t vulnera: t cō
solidat ea: t silr folia eius t cortex t flos ipsius
ꝙueniūt vulneribus: t silr illud qđ cadit ō cor
tice eius t res q̄ ex ea cadit sicut farina, ꝓhibet
ambulationē vlceris fraudulenti t ꝓprie cuꝝ
equali pōdere sui de amisoꝓfecta cū decocto.
Instru. innct. Ex decoctiōe radicis t folioꝝ
ipsius embrocanī ossa fracta. Mēbra expul.
Mū ex eius cortice grosso bibit aureus cum
decocto: aut aqua frigida expellit flegma.

¶ De deindar. Cap.cxxvij.

Eindar qd est. Est ex gñe abhel que
d dī pinus inda. t eius lignū sistatur li
gno zurūber. In quo est acuitas pua
t sru. deindar est eius lac qđ est cali
dū, acutum faciens sitim. Mā. Eius siccitas
est in tertio maior caliditate eius. Opationes
t ꝓprie. In eius lacte est acuitas aderēs t in
substantia eī⁹ ē stipticitas. Instilla innct. Bo
na est mollificatiōi neruoꝝ t palysi t tozure
vlme: t neq; est aligd melius ea. Mēbra ca
pitis. Lōfert apatib⁹ frigidis in cerebro t apo
plesie t epilepsie. Mēbra nutrimē. Lac eius
facit sitim. Mēbra expulsionis. Frāgit lapidē
renū t vesice t retinet ventrē t remouet molli
ficationem ani sedendo in eius decoctione.

¶ De dauco. Cap.cxxviij.

Aucus qd est. Est semē daucie silue
d stris distinctio vero esse eius dicetur
in capitulo daucie siluestris. Natu
ra. Calidus in tertio siccus in pūcti
pio eius. Operationes t ꝓprietates. Est api
tuus valde. Mēbra expulsionis. Prouo
cat vrinam t menstrua.

¶ De dende. Cap.cxxviij.

Ende qd est. Que est sceni ex ea est
d sicut fistici t alsenie est similis alsen
tie: rubeo habens puncta nigra. t
inda est minor alsceni t maior alse
nie. eius medulla est canentia declinans ad ci
trinitatem: t de ꝓprietate eius est q̄ ipsius
medulla minoraī cum tpe donec consumatur.
In terra vero sua magis remanet. Electio. A
sceni melior est t fortior: inda t alsenie est ma
la tarde operationis faciens turbationes t do
lorem pungitiuas: t oportet vt excoriceturī sce
nia cum ferro t non tangat labia qñ ipsa de
let eoꝝ colorē t facit q̄si albaras: t cū excoriatur egreditur ex cortice eius sūgua pua ꝓ
xima medietati grani. oportet ergo vt relinq̄
tur illa lingua t accipiatur medulla. Natura

Digitized by Google

Natura. Est calida valde. Decoratio. Eua
cuatio facta cum deinde mixta cum eo quod
ipsi pertinet conseruat nigredinem capillorum
Membra expul. Soluit cum superfluitate: t
potio qdem eius est granū.i.f. t ipsa soluēdo
nō educit nisi humiditates t meliam t fla q̄ sunt
in iuncturis: neq; bibitur nisi in regione frā: t
neq; bibit sola: quāq; dō plumut aliqs dans ad
bibendū de ea q̄ preparata est duo dauich.f. ci
qui est fortis cōplōnis tolerans fluxū. Opz er
go vt terat t pmisceat cū sceleenegi t aliquā
to croco. ¶ Et si misceat cū medicis solutiuis
nō oz vt cū eis misceat optū: nz q̄libet mel. imo
oportet vt misceatur cum tali qualis est tur
bith t lac ficus t succus absinthij t semen nil
t lenticen quintis diebus.

¶ De dinalaguadi. Laſ.cccxx.

Dinalaguadi qd est. Est plāta alhasce
d t zufure: t dicemus ipm i capō d.3.

¶ De duragi. Laſ.cccxxi.

Duragi quid est. Nota est. caro eius
d est melior carne pullor t alsagualit
t magis tepata t subtilior t sicciōr
carne atadrogi t minoris caliditatis
q̄ ipsa. Membra capitis. Caro duragi i cere
bro t intellectu augmentū efficit. Membra ex
pultiois. Caro alduragi auget spma t conū.

¶ De chichisa. Laſ.cccxxj.

Chichisa qd est. Cortex idus stipti
d cus valde. Opō. t p. Est stiptic⁹.
Membra anhe. t pe. Bonus ē sputo
sanguis expectore t pleuresi t clari
ficat vocem. Membra expultionis. Confert
vlceribus intestinorum.

¶ De durusataris. Laſ.cccxxij.

Durusataris qd est. Res q̄ volut su
d per arborē antiquā q̄ fert glandes. t
filis est alaracy: miorū ea t minus
frustulosa: t hȝ radicē intrā vt re
te in qua est dulcedo cū acuitate t amaritudo
t stipticitas cum virtute putrefactiua. Mā.
Est calida forte hīs caliditatē t siccitatē. De
coratio. Subtiliat capillos t abradit eos: t
delet eos pp suā putrefactionē t acuitatem.
Instrā iuncturas. Cōfert paralysi t torture.

¶ De draganto. Laſ.cccxxij.

Raganū qd ē. Est gūma alcused.
d Natura. Est frigidum ad siccitatē
declinans. Operationes t ppie.
Eius virtus est sicut virtus gūmi: t
in ipso est exiccatio pauca que est sicut illa que
est in gūmi. Membra oculi. Ponitur in al
cofol eo modo quo ponitur gūmi.

¶ De dracone marino. Laſ.cccxv.

Raco marinus. Operationes t
d propietates. Inquit Hal. scindit t
ponitur super morsum suū t pfert.

¶ De dhab. Laſ.cccxxvi.

Hab veldahaam qd est. dhab aliud
d est a lacerto inuento in regione afra
Huius sit ei filis: t habeat dispōnes t
rentes ei primas t aldhab quidē
raro est nisi in regiōibus arabū. Decoratio.
Linitur stercus eius sup pānum t lentigines
t pfert. Membra oculi. Stercus eius cōfert
albugini oculi: t confert descensiom aque.

¶ De dhobroha. Laſ.cccxxvij.

Hobroha iam diximus in capō de
d Iz. Suma iuuamenti ipsius q̄ facit ē
in podagra t dolore iuncturarum.

¶ De littera. L.

¶ De embulico. Laſ.cccxxviij.

Mbulicus qd est. Est notus. t est
e debilior: mirabo. nutritis: t est in eo
rum semita. cūq; in lacte infunditur
noiatur sirēble. Mā. Apud iudeos
est calus t apud plures aliorū est frigidus in
tertio. t apud scurel: indū in ipso est calefactio
t fortitan veritas est q̄ ipse siccus est pax hīs
fritatis. Opō. t ppie. Extinguit caliditatē san
guinis. Decoratio. Fortes efficit radices ca
pillor t denigrat capillos. Instrā iūcturar.
Cōfert neruis valde. Membra oculi. Cōfor
tat oculum. Membra anhelitus t pectoris.
Cōfortat cor t subtiliat ipm t intellectui pbet
augmentū. Membra nutrimēti. Cōfortat stōz
t pparat ipm. sedat sitī t vomitū: t facit appe
titū cibi. Membra expul. Confortat annum t
excitat coitum: t apud quosdā stringit ventrē.
Verum quod ex ipso nutritum est lenit ven
trem absq; labore t confert emorroydibus t
soluit flegma t melancoliam.

¶ De epithimo. Laſ.cccxxix.

Puthimum qd est. Est semē t flos
e t stipites parui confracti. t ē acutū
calm pungitiui saporis: semia hīs
rubea cuius plāte hītus est sicut vir
tus ahasce vel alhasce. verū nō ahasce est debi
lior eor: t dī q̄ est de gñe alhasce. Elec. Od
ex eo vonū est: est creticense t hierosolymitanus
t est declive ad rubedinē. t qō est vehemētius
rubei t acutioris odoris est mel⁹. Et melius
est illud qō afferī de insula crete. t afferī etiam
ex hortis dom⁹ scē hierlm t ex alijs vicis sibi
sed rubedo pmi est fortior t silatur sei cuscute.
Mā. Est calm t siccū in tertio. fm Ga. t dixit
humai q̄ ē calm i tertio siccū i fine pmi. Opō.
t ppie. Sedat inflatoz t pucit pfistentibus t
senibus t remouet egritudines opilōnum.
Instrā iuncturar. Cōfert spasmo. Membra ca
pitis. Cōfert melie t epilepsie. Membra nu.
Conturbat eos in quor complōnibus colera
rubea vincit t facit eis nauseaz t est ex eis que
sitire faciūt. Membra expul. Portio epithimi
fir.iij. auf. bibaī cum melle t sale t soluendo
educit meliam fortiter t educit etiam flegma.

Digitized by Google

¶ Quidaꝫ vero dixerunt qđ ex eo bibitur sit vsqꝫ ad.3.ij. ꝛ decocti sit vsqꝫ ad.iiij.auꝛ. ꝛ opꝫ vt voluatur qđ ex eo bibitur cuꝫ oleo amigdalino. ꝛ non oportet vt in decoquendo ipsum multum elaboretur.

¶ De ebeno. Cap.ccxxx.

Benus qd est. Est nota. Electo.

c Que ex ea melioꝛ est: est nigra eqlis in q̃ nó sunt linee. ꝛ silat in suo tactu cornu cornarii: ꝛ est valde cõpacta ꝛ solida in cuius sapoꝛe est mordicatio: ꝛ cũ ponit sup carbonẽ odoꝛat ex eo odoꝛ bonus acutus. Nã. Calida est ꝛ sicca in scdo. Et existimant qdã q ipsa cũ calitate ertinguit calitatez sanguis. Opat. ꝛ pꝛo. Fricat in aq̃ sicut plures lapidũ ꝛ est subtiliatiua ꝛ abstersiua. Mẽbra ocu. Abstergit pãnũ oculi ꝛ albuginẽ: ꝛ ex ipsius fricatione fiunt collyria: ꝛ fit ex ea alcofol ad medicinas oculi pp vehementiã quenie tie eius. ꝛ cũ aduriẽ eius scraturа sup sarcagine: deinde abluit ꝓfert vlceribus antiquis ꝛ obthalmie sicce ꝛ scabiei oculi. Mẽbra expul.

Dixit alcanzi q ipsa frangit lapidem in renibus ꝛ dicunt q in ipsa est resolutio inflationis. ventris.

¶ De eruca. Cap.ccxxxi.

Eruca qd est. Ex ea alia ẽ silueſtris:

c ꝛ alia hortulana. Semen ãt eruce est illud qđ in decoctione ponit loco sinapis. Nã. Calida est in scdo sicca in pmo: ꝛ i hũida qđ est humiditas in pmo. Opa. et propꝛi. Est aperitiua lenitiua. Decoratio. Aqua eruce cũ felle vaccino vestigijs vlcez ꝓfert et semen eius aut aqua ipsius cum melle lenitiuis. Mẽbra ca. Facit soda et ppue si comedat̃ sola. lactuca ꝙ remouet nocumentum ab eo. et silr endiuia et portulaca.

Mẽbra anhe. et pec. Facit lac abũdare. Mẽbra numenti. Jn ipsa est digestio cibi. Mẽbra expulsionis. Silueſtris facit abũdare vrinam virge mouens coitu: et faciens erectione et propꝛie semen eius. Venena. Quando comeditur et bibitur post eam vinum odoriferũ est tyriacha morsui mustelle.

¶ De elbue. Cap.ccxxxij.

Lbue quid est. Est vizbue: et est sub

c tilis: ꝙ lacula. Natura. Calida est in pmo sicca in scecundo. Opa perationes et proꝓietates. Est subtilis. Membra nutrimenu. Conforat epar et stomacum frigida: et digerit cibum.

¶ De endiuia. Cap.ccxxxiij.

Ndiuia qd ẽ. Alia ẽ silueſtris: ꝛ alia

c hortulana: et est duaꝝ spẽz hñs lata folia. et hñs stricta folia. et ipsa prodit cursu lactuce. verũm sicut dixerũt est minoꝛ ea in suis operationibus: apud me vero ambe vincunt eam in opando et in prestãdo iuuamentũ opilationi epatis. ꝙ huis minoꝛatur ab ea in extinguendo et cõfoꝛtãdo. Electio. Magis amarina ex eis epari est q̃ est magis amara. Nã. Endiuia frã est in pꝛio. et siccaꝫ sicce est in pꝛimo: et hũditas hũde est in fine pmi. et hortulana qđ est frioꝛ et hũdioꝛ. et eꝰ qđ amaritudo in estate fit fortis et declinat ad qualitatẽ q̃ nó efficit impressione. Silueſtris vo est minoꝛis hũiditatis: et est tararacon.

Pones et ppue. Aperit opilationes viscerũz et venaꝝ. et in ipsa qđ est stipticitas aliqua tula: ꝙ non est vehemẽs: et eius aq̃ cũ cerusa et aceto est mirabile epithima in infrãndo illud cuius infrãtio q̃rit. Instrumunc. Fit ex ea emplm podagre. Mẽbra oculi. Cõfert obthalmie calse. et lac qđ endiue silueſtris abstergit albuginẽ oculi. Mẽbra anhe. et pect. Fit ex ea cũ farina ordei emplm tremori cordis et ꝓfortat cor. Et qñ distillat causa fistula in aqua eius et ex ea fit gargarismus ꝓfert apanb̃ gutturis. Mẽbra nutri. Sedat nauseã et exacerbationẽ cole: et ꝓfortat stõm et est de melioribus medicinis stõi cuius complexio est calida. et silueſtris quidem est melioꝛ stõ q̃ hortulana: et dicitur q̃ est cõueniens emplastrũ opilationi epatis quocũq modo sit. Calide quidem est vehementer conueniens et non est nocumentuꝫ ipsius: frigide nocumentũ reliquaꝝ spẽz olerũ frigidoꝝ. Mẽbra expulsionis. Quando comedit̃ cum aceto stringit ventrẽ propꝛie silueſtris. Febres. Confert quartane et febribus frigidis. Venena. Quando ponit̃ emplm cum radice sua super puncturã scorpionis et ꝙmũ quoꝝm venenoſoꝝ: et vespe et serpentis guasse vabras confert. et similiter cum sanicp.

¶ De epate. Cap.ccxxxiiij.

Par. Operationes et proprieta-

c tes. Humoꝛ generatus a epatibus est grossus. Et sanius ex eis est epar anatis pinguis et gallinarum pinguiũ. Membra capitis. Epar caprarum et propꝛie hircorum detegit esse epilepticꝰ et quãdo epilepticus ipsum comedit incurrit epilepsiam. Epar stellionis super molares corrosos positum sedat dolores eorum. Mẽbra oculi. Aqua epatis caprini confert pãno cometa et in alcofol posita. et inclinato super vaporem eius. Membra nutrimenti. Epar adhib confert doloribus epatis omnibus. Inquit Hal. Ego quidem posui ipsum in medicamento empatoꝛij. et non reperi ipsum augere iuuamentum vltra illud quod ex eo solet prouenire.

¶ Amplius epar est tardi incessus in vinis nisi epar anatis pinguis. Venena. Epar canis rabiosi si detur in potu morsso ab ipso confert. et iam dictum est quod ipsum prohibet metuꝫ aque. et iam vixerunt per illud quidam eorum fuerunt curati etiam curationibus aliis.

Digitized by Google

¶ De ere. Cap.cxxxv.

Squid est. Es aliud est rubeū ad ci
c trinitatē declinās: t est alcabrusi qđ est melius: t aliud est rubeū clarū: t aliud rubeū ad nigredinē declinās t est genus eris qđ dr talacō. Et es gdez adustum est acre in quo ēt est stipticitas. Cuius abluitur est medicamen bonum ad sigillandum in corporibus lenibus t sine ablutione est melius. Electio. Quos eris subtilius est ipso. Nā. Calidus est t siccus est tertio. Operationes t proprietates. In ere adusto ē stipticitas t acuitas t solidatio. t ex eis que de ipso dicunt est qđ si cū forpicibus de talacō fiat pillor eutulsio. p hibet ortū eor. Decoratio. Denigrat capillos. Vulnera t vlcera. Ipm solidat vlcera maligna ambulatiua: t phibet ea ab ambulatione. t corrodit carnē augmentatā. t abluitur solidat vulnera. t dr qđ si linit cū melle cōuenit est vlceribus duris adustis i corporibus duris. Membra oculi. Acuit visum t confert duritiei palpebrar. Membra expulsionis. Solui aquā citrinā qñ bibit cū melle. t si ex eo liniat palatū excitat vomitū: t potio qdez eius sit aur. i. f. t extrahit aquositatē absq; nocumento. Venena. Opr qdem vt caueatur vsus diuretidi in eo illud in quo est salsedo. t amaritudo aut pinguedo sicut sunt olea t carnes: aut acetositas aut dulcedo in vasibus eris t bibendi ex eis. ipsa enim transmittunt, pculdubio inuari t inuiar est venenum.

¶ De cufforbio. Cap.cxxxvi.

Eforbium qđ est. Est gūmi caliduz
c cuius vtus alterat post tres: aut qtuor annos. t qđ antiquat tendit ad pallidinatē t citrinitatē nō dissoluitur in oleo nisi cū difficultate: t recēs est ecōtrario illius: sed direrūt qdam seruat vtutem suam qñ ponit cū sabis excoriatis in vase.

Electio. Quod de eo bonū est recens est clarum citrinū ad pallorē declinans actui odoris vehemētis acredinis. Aliud vo ab hoc est ad ulteranū cū sarcocolla t gūmi. Opones t proprietates. Est absterſiuū t hr virtutē subtilez adustiuā absterſiuā. t qđ est recens est vehemētioris calefactiōis qđ assa. cū rī nō sit gūma sicut assa in calefactiōe sua. Instrumēta unctuarum. Miscet cū qbusdam portionibus factus cū spēbus que sunt sicut pip t cinamomuz t silia t prfert sciaticę t eijcit corices ossiuz in die vna vez opz vt mutiat caro que est in circuitu ossium cū cerato tepefacto in vnguēto: t cōprimendo iungit ex eo paralysis t stupor: t prfert valde. Membra oculi. Qñ ex eo ht collirū est absterſiuū: sed perdurat eius mordicatio tota die t pp hoc misceſ cū melle t reliq collirijs. Membra nutrimenti. Confert aque citrine t frigoris renum t prfert hūidus colicā t potio de eo cum quibusdam seminibus bonis odoris: t aqua melius trū anulus: dimit alcā zi qp coarctat os matricis vehementer: adeo vt phibeat medicinas abortū facientes ejicere fetum. Membra expulsionis. Soluendo educit flā viscositatem ut virtusq; anchis t dorso t intestinis pm qp dixerūt. Venena. Dixerunt qdam qp si illius qué aliqs vermū veneno sor pupugit cuius caputis scindat: t qp eas sequitur vsq; quo cranei appareat t ponat in ea hoc gūmi tritū t suat nō aduenit ei nocumē tum illius. t etiam interficiunt tres. 3. eius i duebus tribus exulcerando stomacuz t intestina.

¶ De equo. Cap.cxxxvij.

Unus. Opones t proprietates.
c Facit stercus eius opones stercoris asini. Lepata t bothor. Lotū pulli si aduraſ t linaſ ex eo cuz aqua sup bothor infrat ea. Membra caputis. Dr qp additiones ille q sunt in genu eq qñ terunt t bibūtur cū aceto sanat soda. Membra expulsionis. Coagulum equi proprie conueniens est fluxui antiquo t vlceribus visceruz t fluxui proprie.

¶ De erugine ferri. Cap.cxxxviij.

Rugo ferri. Operationes t pro
c prietates. In ipsa est infrigidatio t stipticitas. Membra expulsionis. Confert fluxui parturientiuz.

¶ De ericio. Cap.cxxxix.

Ricius qd est. Siluestris. est notus
c t montanus est aduldul hūs spinas sagittales, ppiquus nature siluestriq; vel terreni. Ille vo qui est marinus est spēs pisciū hūtium ostraca. Opones t proprietates. Eius adeps phibet effusiones mācr ad viscera. t silr eius epar. t in cinere qdez terreni t marini sunt absterſio t resolo t acuitas t exiccatio. Decoratio. Qđ de ericio terreo salitū est prfert elephantie: t caro eius qui terrenus est prfert lepre t illud pp vehementiā resolutionis t exiccatiōis. t qđ adustū est de cute ericij prfert alopicie mixtū cū pice i alio cū oleo Lepata t bothor. Lutis ericij marini ponit in medicinis scabie: t caro eius prfert valde scrofulis. Vulnera t vlcera. Limis cutis eius cōfert vlceribus sordidis: t mūdificat carnē additam: t caro eius prfert scrofulis valde t nodis prauis duris. Instra unctuar. Caro terreni salita prfert paralysi t sapsmo egritudinibus nervor oibus t elephantie. Membra anhelitus t pec. Caro ericij prfert extenuatōi. Mēbra nutrimenti. Cōfert malitie cōplonis t qđ de eo salitū est cū oxymelle prfert dolori renum t est bonū hydropisi: t silr eius epar exicatū in sole sup pānum. Membra expulsiōis. Ericius terreus est bonus stō t lenit ventres t puocat. Et caro ericij terreni salitū cum oxymelle prfert dolori renuz. Et caro ericij terreni

confert

ꝯfert ei q̄ mingit in lecto de pueris adeo q̄ assiduatio comestionis eius forte faciet vt vi na cū difficultate egrediat. Febres. Cōfert ca ro eius qui terrenus est febribus antiq̄s. Ve nena. Ericij caro ꝯfert morsui vermiū vene nosoꝝ.

¶ De emula. Cap. cccl.

Mula q̄d est. Eius q̄dam est hortu
a lana: ⁊ est q̄dam non hortulana ⁊ est spēs eius cuius folia sūt ab vno palmo vsq̄ ad cubitū vnū expansa sup terrā sicut serpillū ⁊ folia lentis. Et q̄d in ipsa magis est iunatiuū est radix eius. Electio. Aut⁹ sirupi eius est fortis in opationibus suis. ⁊ melior nutritura eius est cū aceto fracte caliditatis. Nā. Est calida ⁊ ficca in scdo. ⁊ in ip sa est hūiditas supflua ⁊ pp illud non calefacit corpus statim cū ei occurrit. Operationes ⁊ proprietates. Confert oibus lesionibus ⁊ do loribus frigidis ⁊ cōmotionibus vētositatum ⁊ inflatōi. Etin ipsa est rubificatiua: ⁊ ē in ea absterso vltima. Iuncturaꝝ. Cō fert sciatice ⁊ doloꝛi iunctuꝝ ⁊ emplm factū ex radice eius ⁊ ex folijs ipsius ꝯfert doloꝛib⁹ frigidis ⁊ pustioni lacerꝝ. Hebra capitis. Facit sodam. verūm soluit emigraneā flegma tica ⁊ ppie embrocata. Hebra anhe. ⁊ pect. Additur ad expuendū deglutita cū melle. ⁊ est bone opationis q̄n admiscetur cū electuarijs mundificantibus pectus. Et est ex eis que leni ficant ⁊ confortant coꝛ: ⁊ q̄nq̄ fit ex ea vinum hoc modo. Sumuntur de ea aur. l. ⁊ ponunt in. vi. annulus ⁊ musti ⁊ bibit post tres menses: ⁊ mundificat pectus ⁊ pulmonē. Hebra ex pulsiōis. Decoctio radicis eius, puocat vrinas ⁊ ppie sirupus eius. Et qui assuete vtitur ena la nō indiget vt mungat oi hora. Venena. Cō fert morsui venenosoꝝ hmūi ⁊ ppie egyptia.

¶ De emanite. Cap. cccli.

Manites q̄d est. q̄nq̄ inuenit in mi
e neris. ⁊ q̄nq̄ subtiliantur alig in adu rendo magnerē. ⁊ q̄ pueniūt inde est emanites in opationibus suis. Ele ctio. Melioꝛ alicedenigi est ille qui est veloci ter frāgibilis equalis duritie cui non admisce tur foꝛdes ⁊ in quo sunt vene. Nā. Mō ablu tus est calidus in primo siccus in scdo: ⁊ ablut⁹ est frigidus ad scdm pp ablutionē siccus in ter tio. Opationes ⁊ pprietates. In ipso est stipti citas vehemens ⁊ apparet q̄n fricatur in aqua donec in ipsa resoluat ei⁹ foꝛdities. Et eius hꝛt⁹ est phibens. ⁊ in ipso est calefactio q̄daꝝ ⁊ sub tiliatio ⁊ exiccatio vltima: ⁊ dixerūt q̄dā q̄ ipse est in virtute marchasite. sz est siccioꝛ ⁊ minoꝛis caliditatis pp subtiliationē ⁊ absterſionē. Vul nera ⁊ vlcera. Administrat sic pulueriz atur ⁊ aspergitur sup carnē additā ⁊ extenuat eam. Hebra oculi. Absterget vlcera oculi ⁊ cōsoli dat ea q̄n administrat cū albugine oui. Et q̄nq̄ ꝯfert solus eſperitaſ palpebraꝝ: ⁊ si fuerit ille apa calidū ablua. prius cū aqua: deinde ispisse tur gradatim: aut spargat sicut pulus sup car nez additā. ⁊ q̄nq̄ ꝯfert vlceribus oculi solus. Hebra expulsionis. Datur in potu cū vino ad difficultatē vrine ⁊ ad fluxū menstruorum. Et in emanite est, pprietas rectificādi gonoreā.

¶ De elleboro. Cap. cccliij.

Leborus q̄d est. Ille qui niger est.
e est fruſtra. als. hꝫ folia incisa: ⁊ eius acuitas est foꝛtioꝛ acutate albi ⁊ illi qui ipsum colligunt seruant ab eiꝫ nocumento cōmedendo allea ⁊ bibēdo vinū: ⁊ folia q̄ plāte eius sunt simulla plus folijs al dulb: ſz sunt vehementioris nigredinis q̄ ipsa ⁊ hꝫ eius breue ad purpureitatē declinās ⁊ ei⁹ figura est sicut figura racemi: ⁊ in ipsa est fructus ⁊ hꝫ venas subtiles nigras ex cuiusq̄: q̄rū radi ce sicut duo capita ceparū egrediunt: ⁊ q̄ de ea administrat sunt vene iste ⁊ oꝛtur in siccis. Electio. Melioꝛ est ille q̄ est medius inter ve terē ⁊ nouū ⁊ grossū ⁊ extenuatū hꝫ coloꝛē cineritiū velociter frangibilis: non pōderosus in cuius vacuitate est q̄dam simile tele aranee sapoꝛē hꝫ acutū ⁊ moꝛdicans linguaz: ⁊ bo nuz q̄ de eo administrat est vt assumat lignū puum q̄ est apud radicē eius ⁊ infundatur in pua aqua ⁊ exconiceat ⁊ assumant cornices illi ⁊ exiccent in vmbra ⁊ administrent triti ⁊ cri bellati. ⁊ potio eius sit tres drachme: ⁊ melius ē vt in potu deſ' cū petroselino ⁊ dauco: ⁊ q̄nq̄ dat ex eo vsq̄ ad aur. ij. Nā. Calidus est ⁊ sic eius vsq̄ ad scdm. Opationes ⁊ proprietates. Est resolutiuus subtiliatiuus: ⁊ est fortis abster sionis adeo q̄ coꝛrodit carnē moꝛtuā: ⁊ q̄n na scit apud radicem vitis sit virtus vini eius so lutiua. Et de, pprietatibus q̄ elleboꝛi est q̄ ip se pmutat coꝛp⁹ a sua cōplōe ⁊ facit ipſ cōplōnē bonā iuuenilē acgrere: ⁊ multi sūt q̄ elleboꝛ al bum sumunt ad vomendum ⁊ non facit vome re ⁊ non solut: ſz facit illud q̄ facit vomitus ⁊ solutio: ⁊ pueniēdia eius ad viros ⁊ viragines mulieres ⁊ foꝛtioꝛes ⁊ adolescentes ⁊ eos qui habent carnes teneras in coꝛpoꝛe. ⁊ multitudi nem sanguinis est plurima: ⁊ non est pueniens cas: ratis neq̄ mollibus: ⁊ ipse q̄ est cōueniēs in martio. deinde in septembꝛi. verūm oꝛ vt ante ipſ precedant tres dies penitus in q̄bus absti neat a comestione ⁊ potatione grossoꝛ: ⁊ vt ad ministrentur ea que gaudere faciant ⁊ delecta ri ⁊ vt euomat. ⁊ vt ejiciat post cenam duabus vicibus aut tribus. deinde assumatur. Beco ratio. Linitur super moꝛpheam cum aceto. ⁊ similiter sup loca in quibus sunt foꝛdes: ⁊ simi liter super albā moꝛpheā: ⁊ eradicat hucas: ⁊ euacuatio que fit cū eo conferat albaras. ⁊ simili ter albus. Vulnera ⁊ vlcera. Linitur niger ⁊ albus cum lacte super scabiem ⁊ impetigines

Digitized by Google

cum aceto: ⁊ ad excoriationē linitus valet: ⁊ fit cū eo ꝓficuo cum aceto ad excoriationem ⁊ ad fistulas duras ⁊ ꝓfert durities eaꝝ ⁊ fiunt ex eo sicut lucinia ⁊ imuruntur fistulis ⁊ dimittuntur per diē. ⁊ qñ extrahuntur ex eis eradicant corpora eaꝝ. Instrumenta iuncturaꝝ. Confert palysi ⁊ doloꝛi iuncturaꝝ ⁊ eō facta ꝓpm̄ est medicamen eoꝝ oium fortē. Mēbra capitis. Qñ decoquit cū aceto ⁊ distillatur in aurē sedat sonitum. ⁊ qñ os colluitur ex illo aceto sedat doloꝛē dentiū. ⁊ qñ distillatur decoctio eius in aurem debilis auditus ꝓfert ipsum: ⁊ confert melancolie que est cū aliqs solus aliena loquitur: ⁊ emigranee antiq ⁊ egritudinibus capitis. ſ. epilepsie ⁊ melē. Mēbra oculi. Confert visum qñ ponit in alcofol. Mēbra expul. Cōfert melē ⁊ dñō ei⁹: ⁊ soluēdo educit ex toto corpore absq; horribilitate: ⁊ exhit colerā ēt ⁊ flegma. ⁊ exhit oēm superfluitatē nutrā sanguini ita q ab extremitatibus corpis ⁊ acute: ⁊ oꝛ vt fiat velocis solutionis cuꝝ scamonea ⁊ misceatur ei petrosilinū ⁊ daucus. Et qñq; datur in potu hoc mō. infunditur in oxymelle aut vino dulci. ⁊ dimittuntur in ipso aliquo spacio deinde coquit vinum illud. cū lentibus aut cuꝝ oꝛdeo: aut galluna. ⁊ ad soꝛbēdū dat ius ei⁹ ⁊ qñq; admisceatur duob⁹ aureis de eo q̄ritaꝝ trū anulusar de scamonea: ⁊ qñq; decoquitur cum lentibus. Et iā gdē dcm̄ ē in tabulis propriatū de regimine eius qō oꝛ fieri in hoc loco ēt. Et ipse valde ꝓfert apanibus in intestinis ⁊ vesica ⁊ puocat vrinā ⁊ menstrua. Mermutario. Loco nigri ponitur mediū pondus ipsius de mezereon ⁊ due tertie ponderis eius de agarico. Filius autem Melaugue dixit q loco eius ponitur condes.

¶ De elleboꝛo albo. Cap. cccliij.

Elleboꝛus albus gd est. Coꝛtex coꝛ
e ticum ramoꝝ diuerse figure similis rei veteri albe in quo nō est grauitas asimilat autē radicibus altee cuius amaritudo est vehemētioꝛ amaritudine nigri. Et eius planta est sicut arnoglossa. aut sicla silvestris. ſz est breuioꝛ ea rubei coloꝛis ⁊ longitudo cruris eius estq; ad. iij. digitos p̄ductos in latitudine cōcauum ⁊ hꝫ venas plurimas a radice vna ꝓcedentes sicut cepe ⁊ nascunt in locis montuosis: ⁊ colligit in tpe mēis ⁊ exiccatur. Electio. Ille q est electus. est planꝫ hns superficiē cū equalitate albus velociter frangibilis: plima hns grana minuta: non mordicans liguā stati vehemēter: ⁊ attrahit saliuā. Qui ār vehemēter moꝛdicat stati est ꝓfocatiu⁹. ſz operatiões regiminū in ipso ꝓdicte sunt in capſo proprietatū. Nā. Calidus est ⁊ siccus in medio scōi. Operationes ⁊ ꝓpietates. Albus est vehementioꝛis amaritudinis. ⁊ niger est vehementioꝛis caliditatis: ⁊ cū mus comedit ipsum moritur: ⁊ ex industria ꝓbat illud ⁊ comedi de ipso mus in sauich ⁊ melle: ⁊ qñ coquit cū carne dissoluit eā ⁊ debilitat eā: de ipso ꝙo incisio sumunt qnq; aur. ⁊ ponūt in noue. ℥. aq̄ pluuialis ⁊ diuuruntur in ea tribus diebus ⁊ colat ⁊ fit tepida ⁊ bibit: ⁊ hic ē ifusus: deiñ ē ille q est decoctus: qui hoc mō ꝓparat libra vna de eo incisio in duobus lxst aq̄ pluuialis posita trib⁹ diebus infundat ⁊ decoquit donec eius tertia ꝓs remaneat: deinde extrahit ab ea elleboꝛus: ⁊ p̄icit sup aq̄ mellis boni collati q̄ritas duarum. ℔. ⁊ ispissat. ⁊ sumit ex eo cocleariū magnū sicut est. aut cū aq̄ calida. ⁊ hoc est sanuꝫ ⁊ tutū: deinde est coꝛtex incisius post ꝓfact⁹ in eo positus qō sit sicut aq̄ oꝛdei vt nihil remaneat in gutture ⁊ stō: deinde est ille qui est pulueriza tus ꝓparat⁹ cū aq̄ mellis. ⁊ iste est ille q plūū nocet ꝓpea q remanet in meatibus: q̄re oꝛ bibentē ipꝫ ꝓparare res qbus medicat ille q forsitā incidit in spasmū: sicut ius galline. ⁊ sirupū de ysopo cū mentastro ⁊ ruta: ⁊ lentes ⁊ oleuꝫ boni odoris: sicut factū ē de cipis ⁊ lilio ⁊ narcisco: ⁊ vt sint apud eū acetū acuti odoris ⁊ poma cydoniaꝝ panis calidus ⁊ vinū odoꝛiferū ⁊ medicamē sternutatoriū. ⁊ penna ⁊ cōdisi ⁊ anetū: ⁊ lētus strat⁹ ⁊ vētose diuerse: ⁊ qñ ascellat cū facilitate soꝛbeat aq̄s frām ⁊ odoꝛes odores bonos. cibet ex eis quoꝝ ꝙmus bonus ē. Et si iā accidit ei spasmus ⁊ debilitas tunc det ei panis fractus in vino aut aq̄ mellis: ⁊ qñ ꝙs vt reiteret ⁊ cibet pane ifuso in aq̄ frā: ⁊ si accidat ei singultus in medio operationis det ei aq̄ mellis i qua decoctus sit raphanus: ⁊ si medicina i ipso nō moueꝛ post aliquātulū spaciū bibat aq̄s mellis cū aq̄ calida in q̄ decocta sit ruta: aut det ei in potu aq̄ ⁊ oleū ⁊ vomat cū pēna intincta in oleo de ciperis ⁊ de lilio ⁊ eleuet in suspensoꝛio: qꝛ si acciderit ei sicut ꝓfocatio sumat in potu de decoctione elleboꝛi q̄ritatez trū. ℥. illud. n. aduuat medicinā ⁊ remouet accidens. Si ꝙo non iuuerit faciat clystere acutū ⁊ in potu det⁹ tres anulusar de eo: nō vt euomere faciat: ſz vt expellat ꝓfocationem ⁊ fiat vt sternuter cū sternutatoriis q̄ si singult⁹ vomitu nō removeꝛ administremus nic vētosas super spōdules magnas q̄ sunt iter spatulas. ⁊ super reliqs doꝛsi spōdules. ¶ Dentose. n. equat ꝓtossionē accitē post singultū. ⁊ inūge mēbra spasmata cū oleo vehemētis calefactionis ⁊ cū aq̄ balnei ⁊ tina opat. n. in isto capſo operatiōne nigri. Mēbra cap. Qñ odoraf ille q pulueriz atus est exiccat sternutationē. Mēbra ocu. Acuit visuꝫ. Mēbra numi. Elleboꝛus albus ꝓfortat foꝛtiter: ſz in ipso est timoꝛ qñ ꝓfocat qñq; ꝙo pōit i pane vt vomere faciat. ⁊ opꝫ vt illi in quo timetur ꝓfocatio non in potu tribuatur stomaco existēte vacuo. huiusmodi. n. debilis est, Uenena. Interficit quod de eo su

Digitized by Google

perstuū est homines: ꝛ est venenū canib⁹ ꝛ porcis ꝛ stercus bibentis ipm interficit gallinas.

¶ De cuparozio. Cap. ccxlvij.

Cuparoziū qd est. Est ex herbis aromaticis ꝛ hꝫ folia sic̄ folia canabis ꝛ flos eus sicut nenufar. ꝛ est illud qđ admistrat ꝛ succus eius. Nā.

Est calm̄ in ꝑmo siccū in scđo. Ꝓpones ꝛ ꝓprietates. Est subtiliatiuū incisiuū valde: rabstersiuū sine attractōe: ꝛ sine calitate mānifesta. i ipso est stipticitas pauca ꝛ pōticitas ꝛ amaritudo fortis sicut est amaritudo aloes. Decorario. Est bonū initio alopitie ꝛ tyrie. Vulnera ꝛ vlcera. Linit cū adipe veteri sup vlcera difficilis ꝑsolidatiōis: ꝛ eius succus ꝑfert scabiei ꝛ pruritui qn̄ bibit cū aq̄ fumiterre ꝛ oxymelle. ꝛ sit flos eius ꝛ succus ipsius est fortior. Mēbra nu. Cōfert doloribus epatis ꝛ opilationibus eius ꝛ ꝑfortat ipm: ꝛ ꝑfert duritiei splenis ꝛ apanibus epis: ꝛ apanibus stōi: ꝛ ei⁹ herba ꝛ succus ꝑfert malitiei forme: ꝛ accīti bus hydropisis. Mēbra ex. Bat i potu cū vino ꝛ ꝑfert vlceribus intestinoꝝ. Febres. Cōfert febribus chronicis ꝛ antiqs ꝓprie succus eius: ꝛ ꝓprie cū succo absinthij. Vermu. Loco eius ponit pōdus de assaro ꝛ medietas pōderis ipsius de absinth. ¶ Cap. de lra. ℔.

¶ De fabis. Cap. ccxlv.

f Vbe qd sunt. Note sunt: ꝛ alie sunt egyptiace: ꝛ alie nabathie: ꝛ nabathie qđ sunt vehemētius stipuce: ꝛ egypcie sūt humidiores ꝛ minoris nutrimēti. virides ꝙo sunt plime superfluitatis: ꝛ si nō eēt tarditas sue digōis: ꝛ multitudo istationis eaꝝ nō eēnt minores i nutriēdo bn̄ ꝯpulentes ordei: ſ ſāguis eaꝝ ē grossior ꝛ fortior. Electio. Melliores ex eis sunt grosse albe q̄ a gurgulionibus nō ꝑforanť: ꝛ deteriores eaꝝ sunt recentes. ꝛ eaꝝ qđ rectificario ē, plōgatio infusionis eaꝝ ꝛ bonitas decoctōis: ꝛ cōedere eas cū pipe sale ꝛ hasce ꝛ origano ꝛ silibus cū oleis. Nā. Proprie sunt eq̄itari sed sūt declives ad fritatē ꝛ siccitatē plus ꝛ in ipsis ē hūditas superflua ꝛ ꝓprie in viridibus. De vitate ꝙo viridiū ē vt iudicent frē ꝛ hūde. ¶ Quidaz āt q ponūt fritatē fabaꝝ in gradu scđo. modū excedūt. Ꝓpones ꝛ ꝑ. Abstergūt parūp ꝛ inflant valde ꝛ si eaꝝ decoctio bn̄ fiat ꝛ liniant sicut pulres ordei tūc decoctio vehemēter itera ta cū aq̄ remouet eaꝝ inflatōz: vez cū fabe ex corticanť ꝛ molunť: ꝛ decoquunť in vase sine motu minorať eaꝝ inflatio: ꝛ q̄ ex eis frixe sūt pauce sunt iflatiōis: ſ sūt tardioris digōis: ꝛ cocte cū suis corticibus sunt plus iflatiue fortasse eaꝝ farina ē minoris iflatiōis: sed earū q̄ sunt nabathie est virtus stiptica ꝛ eaꝝ cortex ē fortioris stipticitatis. ꝛ abstergit: ꝛ egyptiaca est stipticior oibus. ꝛ in ipsa est absterſio ꝛ ſgitur ex ea caro mollis: ꝛ generāt humores grossos. ¶ Hypo. quoq; testificatus ē bonitatē nutrimenti eaꝝ. ꝛ ꝓseruatiōnē sanitatis ab eis: ꝛ qn̄ ſcundunť in duo media ꝓponunť sup fluxū ſanguinis incisionis valent. ¶ Et de ꝓprietatibus quidē eaꝝ est ꝙ abscindūt ova gallinaꝝ cū nutriunť ex eis ꝙ faciūt videre somnia cū alienatione perturbata: ꝛ qđ faciunt accidere pruritus ꝓprie recentes. Decorario. Si ex corticibus earum fit emplm̄ capillis subtilia eos: ꝛ qn̄ fit ex eis emplm̄ sup femur infantis ꝓhibet ortum pilōz: ꝛ sic̄ qn̄ sepe iterať sup locū rasum. ꝛ abstergunt morpheā in facie pcipue cum cornice: ꝛ pānum ꝛ lentigines: ꝛ faciunt colorē bonū. Apara ꝛ bothor. Fit ex eis emplm̄ cū vino sup apara testiculi. Vulnera ꝛ vlcera. Confert vlceribus lacertorum. Insſra iunctura. Conferunt spasmo lacertorum ꝛ more emplī supponunť cū decoctione sua podagre cū adipe porci. Mēbra capina. Facūt soda ꝛ nocent oibus qbus accit soda: ꝛ res vidis q̄ ē in ꝓcantate eaꝝ q̄ sūt egyptiace: cuius sapor est amarus cū terť ꝛ muscer cū oleo ro. ꝛ distillat in aurem ꝑfert dolori eius. Mēbra oculi. Ipse cū melle ꝛ fenugreco more emplī supposite ꝑferunt obfuscatōi oculi ꝛ palpitatōi. ꝛ ex eis cū ture ꝛ rosis ꝛ albugine ouī fit emplm̄ exitui oculi ꝓprie q̄ est pupille. Mēbra anhelitus ꝛ pectoris. Bōe sunt pectori ꝛ sputo sanguis: ꝑferunt ēt tussi. ꝛ si misceantur cū melle ꝛ farina fenugreci ꝑferunt apanibus gutturis callis ꝛ duraꝝ amigdalaꝝ: ꝛ eaꝝ emplm̄ est bonū apanibus māmille ꝛ calefactat lactis in ea. Mēbra nutrimenti. Sunt difficilis digōnis: ꝛ tarde descensiōis: ꝛ nō sūt grossine opilationū ꝛ decocte cū corticibus suis in aceto ꝓhibent vomitū. Mēbra expulsiōis. Que ex eis decocte sunt in aceto ꝛ aqua cōferunt solūm antique. ꝛ ꝓprie cū fuerunt cū corticibus suis ꝛ ꝑferunt dissintherie ꝛ ꝓprie nabathie. ꝛ eaꝝ sanich ꝑfert ad illud sicut ēt earum sorbitio: ꝛ eaꝝ sorbitio confert apani testiculorum ꝓprie decoctarum cum vino.

¶ De fece. Cap. ccxlvi.

Ex. Electio. Melior fex ꝛ sanior f est fex vini veteris: deinde que similis est ei: ꝛ fex quidem aceti est vehementis virtutis. Et opꝫ vt aduratur post ipsius exiccationem bene sicut aduritť ꝓtima maris inuitrearia linita ex luto aut olla: ꝛ finis adustionis eius est vt albescat ꝛ pulverizet ꝛ similiter omnis fex. ¶ Et oportet quidem vt omnis fex administretur dum est recens: ꝛ fiat qđ necessarium est de adustione eius: ꝛ tūc administret: que. n. ex ea vetus est: est debilis virtutis. Et opꝫ qdem vt cooperiatur vase ꝛ non appareat aeri: ꝛ q̄nḡ abluit sicut lauat tucia. Ꝓpones ꝛ ꝓprietates. Fex aceti fortior est

Digitized by Google

alijs scab⁹.ꝛ virtus abstersiōis eius est stiptica ꝛ adustiua ꝛ putrefactiua ꝓ rute alia. Decoctio. Nuc adusta est admistreꝯ i vngue albifica to cū gūma pini ꝛ rectificat ipm. Apata ꝛ bo thoz. Fex nō adusta ē bōa inflationi sola.ꝛ cū myrto ét.ꝛ exiccat bothoz cū quo sunt vlcera. Mēbra anhe.ꝛ pec. Fex nō adusta extinguit inflationē capitis manulaz in quo ꝓstrictus ē sanguis. Mēbra nutrimenti. Fex non adusta phibet fluxū mātex ad stōm. Mēbra expul. Mñ exterius apponꝫ matrici emplm ex fece nō adusta confert fluxui sanguinis menstrui.

¶ De fumo. Cap.cclvij.

Fumus qd est. Est terreus subtilis, ſ ꝛ diuersificaꝛ eius suba.ꝛ oēs eius spēs sunt exiccātes suba sua terrea: ꝛ est in eis igneitas pua. Electio. Fortioꝛ eoꝝ est fumus alchitran: deiñ fumus picis hūide: deiñ fumus storacis: postea myrrhe: deiñ thuris: postea terbinthine.ꝛ vꝫ q fumus napte sit fortioꝛ oibus. Q pónes ꝛ p. Fumus est suba terrea subtilis digestiuus resolutiuus. Mēbra ocu. Fumus thuris ꝛ fumus terbinthine etiā ponunt in medicamētis vlceꝝ oculi.ꝛ phibēt ortū pilozꝫ additozum ꝛ cursum ꝛ corrosionē ꝛ humiditates cū quibus non est obthalmia:ꝛ vlcera lachrymalium.

¶ De flore eris. Cap.cclvij.

Flos eris. Q pō.ꝛ p. Est stipticus ſ corrosiuus mordicatiuus. Vulnera ꝛ vlcera. Corrodit carnē additam. Mēbra ca. Ponit in desiccatiuis vlceꝝ auris ꝛ qñ illud qd ex eo albū est terit ꝛ sufflaꝛ in aure delet surditatez antiquā.ꝛ ex eo tangit palatū cū melle pp apata gule ꝛ vue. Mēbra expul. Quartuo: annulusꝛ eius solunt hūoꝛ grossū ꝛ solūt aquā citrinā.ꝛ portur i ericcatiuis emoꝛroydaꝝ ꝛ exturaꝝ ani.

¶ De fistula pastoris. Cap.cclxix.

Fistula pastoris. Nā. Calā ē ꝛ sic ea ſ fortiuan in ꝑn⁹ scōi ꝛ dr̄ qñ resolut augmētatiōz. Mēbra expul. Expuls ē Gal.q succus eius frāgit lapidē i renibus:ꝛ dixerūt qdā q ꝓfert vlceribus urethrino ꝛ pūginoo doloꝝ ꝛ infirmitatibus mrīcis ꝛ facit pronocationem virilisq.ꝛ ꝓfert fixuris. Venena. Et aureus vnus aut duo aurei in potu acceptꝫ conferūt ea qui bibit lepozem marinum ꝛ opium ꝛ reliqua.

¶ De frumento. Cap.ccl.

Frumentū. Electio. Melius est ſ illud qd est mediū iter duritiē ꝛ raritatē: magnū pingue recēs planū qd est inter rubedinem ꝛ albedinē. Frumentum ꝓ nigrū est malū nutrimenti. Nā. Est calīs ꝛ rpatum in humiditate ꝛ siccitate:ꝛ ipsius sanich declinat ad siccitatē. Q pónes ꝛ ꝓpoꝛ. Triticū pāni est nutrimētū. Et frumentum elixatum est tarde digōnis inflatiuꝫ verū eius nutrimentū qñ digerit est plurimū. ¶ Et adarmacha qdem est ꝓma amilo: sed est calidioꝛ:ꝛ farina viscosa p nām est nō viscosa arte. Et neq; est viscosum nā sicut viscosum arte. ¶ Sanich ꝓterea trinici est tarde descensionis ꝛ plm inflatiuū: indigens dulcedine faciente ipm descēdere velociter:ꝛ abluēre cum aqua calā.ita vt remoueaꝫ inflatio eius:ꝛ humoꝝ sanich est parnus. Amilū ꝓ é frūm ꝛ humidū viscosum.ꝛ frumentum é magis nutritiuum coꝝporis oibus granis. Decoctio. Triticū mūdificat facié ꝛ eius farina ꝛ amilū ꝓprie cū croco est medicamē pāni. Mēbra nu. Sanich trinici ꝛ ordei grauat. Mēbra expul. Triticū crudum ꝛ ét decoctū elixatū nō molitum.neq; fractū neq; coctū ita vt fit pulꝫ:ꝛ fractum et sīr qñ comedit gñat ꝛmes. Venēa. Triticū tritum puluerizatū sup moꝝsuꝫ canis rabiosi est iuuatiuum.

¶ De fenugreco. Cap.cdi.

Fenugrecū quid est. Notū est. Nā. ſ Calīs est in fine ꝑmi siccū in ꝑmo. Et nō eūatur ex hūiditate extranea. Q pónes ꝛ ꝓprie. Eius virtus ē digestiua lenitiua.ꝛ illud ꝑp illud qō in ipso aggregaꝫ de calitate cū viscositate:ꝛ ipsius viscositas ꝓhibet oīum nocumēta calitatis eius:ꝛ eius calitas opaꝫ cuz facilitate.ꝛ eius hūoꝝ est malus lz nō sit paucus. Decoctio. Et⁹ oleū qō sit cū myrto cōfert capillis ꝛ vestigijs vlceꝝ ꝛ ꝓfert sissuris frigoris p mucilaginositatē suā ꝓprie cū oleo rosaceo:ꝛ ingredit in medicis pāni:ꝛ facit colorē bonū:ꝛ alterat odoꝝ eius ꝛ facit fetere odoꝝ corpis ꝛ sudoris. Apata ꝛ bothoz. Resoluit apata flatica ꝛ dura:ꝛ eiꝰ farina vz ad apata calā appentia ꝛ occulta cuz nō sunt inflāmata: sed sit declinata ad duritiē quādā:ꝛ lenit dubellet ꝛ maturat ea. Vulnera ꝛ vlcera. Cōfert cū oleo ro.adustioni ignis. Mēbra capitis. Mūdat furfures ablutōe capitis facta ex eo.facit soda capiti ꝛ ꝓprie cum comedit cū muri ꝗus sit cū almuri minus nociuū stō. Mēbra oculi. Decoctio fenugreci sanat ataraſa. Mēbra anhe.ꝛ pe. Clarificat vocē ꝛ pulmoni tribuit aliqō nutrimentū ꝛ lenit pectus ꝛ guttur ꝛ sedat russum ꝛ dsiuam ꝛ ꝓprie qñ coquit cū melle aut daculis: aut ficubus:ꝛ melius est:vt ꝓiungaꝫ cū daculis carnosis ꝛ sumaꝫ succus amboꝝ:ꝛ misceaꝫ cuz melle plurimo ꝛ super ꝓunas rpare calefiat ꝛ assumatur ante cibū rpe longo. Mēbra nutrimēti. Cum nitro empl̄m factū ex eo ꝓfert splen.ꝛ eius decoctio cū aceto ꝺbulitat stōi.ꝛ ꝓprie qō ex eo recens est:ꝛ eius electuariū facit nauseam.sed aceū ꝛ muri expellunt nocumentuz cōmixtionis eius. Mēbra expulsionis. Fit cucausma in decoctiōe eius ad apata matricis

Digitized by Google

ꝛ doloꝛē eius ꝛ coarrationē ipsius: ꝛ eius de/
coctio cū aceto ꝓuenit vlceribꝫ itestinoꝝ: ꝛ silr
recēs cū aceto qñ comedit fractuꝫ: ꝛ decoctio
eius cū aq̄ calā est bona tenasmoni ꝛ solutiōi:
ꝛ eius oleū est bonū apatibus ani ꝛ clysterizā/
tur ēt ad tenasmon ꝛ doloꝛē ventris pūgituuꝫ
ꝓprie cū almuri añ cibū: ꝛ non mouet ad ex/
pellēdā fecē nisi ꝓpter suā acrimoniaꝫ ꝛ ꝓprie
cū melle nō plūo vt non mordicet fozniter: ꝛ
eius decoctio cuꝫ melle facit descēdere humi/
ditates grossas ab intestinis. ꝛ ꝓuocat vrinaꝫ.
Et mēstrua: ꝛ supponit cū adipe anatis ꝛ cō/
fert durities mīcis. ꝛ facit gīationē mīcis fa
cilē ei cuius gīatio ē difficilis ꝓpter desiccatio
nē. ꝛ ē bonū hūidꝫ emoꝛroydas. facit stercus
boni odoꝛi: ꝛ facit ferere vrinam ꝛ sudoꝛes ꝛ
non est sicut lupini in difficultate sui exitus.

¶ De ferro. Laꝑ.cclij.

f Errū qd est. Est tres spēs seneburu/
cam: ꝛ lieremehē ꝛ suludeth. Sene
burucā ergo ē alfuledh nāle ꝛ alfu/
ledh artificiale ē purū ex lieremehen ꝛ scoꝛia.
Seneburucā, ꝓpinq̄ ē scoꝛie eris. Et ego qdē
scoꝛie singulare faciam caplm in caplo de. S.
Opationes ꝛ ꝓprie. Eius ziniar stipticum est
coꝛrosiuū ꝛ est scoria ipsius est debilioꝛ ziniar
eius ꝛ ipsa est foꝛtioris exiccationis oi scoꝛia.
Decoꝛatio. Erugo eius supposita panario
cū vino est bona. Apata ꝛ bothoꝛ. Erugo fer
ri cū vino sup herisipillam ꝛ bothoꝛ vtilis est.
Instra iunctu. Erugo eius cū vino sup poda
grā ꝓfert ei. Mēbra capitis. Oñ terit cum
aceto foꝛti ꝛ coquit in ipsa est illud aceuꝫ me
dicanie sanici antique currēti er aure. Mem
bra oculi. Est bona asperitas palpebraꝝ ꝛ vn
gule. Mēbra nutrimēti. Vinū ꝛ aq̄ in q̄bus
extinguit ferrum ꝓfert apati splenis ꝛ mollifi
catiōi stōi ꝛ debilitati eius. Mēbra expulsio.
In eius scoria est virtus soluēs aliq̄: debilioꝛ
ea q̄ est in scoria eris ꝛ eius erugo est stiptica:
q̄re suppositā abscindit fluxuꝫ sanguis ex ma
trice: ꝛ ei⁹ erugo stiptica ericcat emoꝛroydas:
ꝛ vinū in quo extinguit ferrū retinet solōnem
antiquam ꝛ dissinteriam. ꝛ confert mollifica/
tioni ani ꝛ in sensibilitati vrine, ꝛ fluxui men
struoꝝ. confoꝛtat coꝛpus.

¶ De faseolis. Laꝑ.cclxij.

Faseoli. Natura. Rubei calidioꝛes
f sunt eoꝝ. Filius Melangue ꝛ Ar
saiamis direꝛ q̄ sunt frigidi ꝛ sicci:
ꝛ apud me substantia eoꝝ est sicca in
q̄ est hūiditas superflua ꝛ ipsi ad calitatē decli
nāt. sed rubei sunt calidioꝛes. Opatio. ꝛ ꝓprie.
Sūt velocioris digōnis ꝛ egressionis q̄s mes
ꝛ non sunt minus nutrimi eis. Et direꝛunt q̄
sunt minoꝛis inflationis ꝛ est in eo ꝓsideratio.
ꝛ verius est q̄ ipsi sunt magis inflatiui q̄s est
mes verū fabe sunt magis inflatiue eis: ꝛ hu/
moꝛ faseoloꝝ est hūidus flegmaticus ꝛ faciūt
videre somnia mala. Mēbra anhe. ꝛ pecto.
Sunt boni pectoꝛi ꝛ pulmoni. Mēbra nutri
mēti. Fiant humoꝛē grossum: sed sinapis, p/
hibet nocumētū eoꝝ. ꝛ silr aceū cū sale ꝛ pi/
pere ꝛ origano: ꝛ vt bibaꝫ sup eos vinū passuꝫ
purū. ꝛ q̄ cū aceto sunt nutriū pauce sunt hūi
ditatis. Mēbra expulsiōis. Ꝓuocāt men
strua ꝓprie rubei ꝛ ꝓprie cū oleo de nereiden.

¶ De fistula pastoris. Laꝑ.cclxiij.

Fistula pastoris. Opationes ꝛ ꝓprie
f tates. Virt⁹ eius ē vtus abstersiua.
Apata ꝛ bothoꝛ. Resolut apata flu
xa ꝛ bothoꝛ grauia in visceribus.
Mēbra expulsionis. Confert lapidi renum ꝛ
frāgit ipꝰ decoctio ei⁹ ꝛ radix ipsius ꝓfert vlce
ribus itestinoꝝ.

¶ De felle. Laꝑ.cclv.

El. Electio. Foꝛtioꝛa fella q̄drupe/
f dū sunt fel vaccinū. deide fel aduba
ꝛ vesi: deide capꝝ post omnium: ꝛ
magis icolume felliū auiū ē fel gal
li ꝛ durragi ꝛ cubugi. Reliq̄ aūt fella auiū sūt
foꝛtioꝛa fellub⁹ q̄drupedū qñ cōpant rapaces
eaꝝ cū pascētibus ꝛ venātes cū feris siluestri/
bus: ꝛ fel q̄ fozte valde viscosum ē fel rapaciū
ꝛ ꝑe magnoꝝ. ꝛ de eis electū ē illud cui⁹ coloꝛ
ē citrin⁹ nāl⁹. Illud vo q̄ est vt ziniar ꝛ q̄ est
vt azul sunt mala: ꝛ silr quod est pure rubeum.

¶ Bebilius aūt felliū est fel poꝛcinū. ꝛ fel q̄
asabut ꝛ piscis q̄ noiaꝫ scoꝛpio ꝛ testudinis ē
foꝛtius fellibus q̄drupedū. ¶ Jngt Bia. stri/
gaꝫ extremitas fellis ꝛ bulliat in aq̄ ꝑm q̄ntita
tē q̄s bō tres eius feruoꝛes cōpuer: deinde exꝫ
haꝫ ꝛ ericceꝫ i vmbra in q̄ nō sit roꝛs ꝛ refuceꝫ.
Mā. Oia calā sunt ꝛ sicca in q̄rto. Opones
ꝛ ꝓpueraꝛes. Fel oē est calm absterssiuum ꝛ di
uersificaꝫ ꝑm masculū ꝛ femin⁹. ꝛ ꝑm dispone
sius ꝛ famis: ꝛ dispone saturitatis ꝛ dispone
quietis ꝛ exercitij. Decoꝛatio. Fel asini silue
stris eradicat moꝝ: ꝛ ꝓfert lumiꝝ sup vestigia
apatum ꝛ ponit in emplis herisipille ꝛ ꝓhibet
ipsam. Vulnera ꝛ vlcera. Oñ fel misceꝫ cum
nitro ꝛ gūma pini ꝛ chimolea ꝓfert scabiei vl
cerose. ꝛ fel vaccinū ponit in emplis ꝓferenti/
bus vulneribus q̄ sunt ab herisipilla ꝛ doloꝛi/
bus vehemētibus: ꝛ fel hyrcinū eradicat. car
nē malā ꝛ necessitas q̄dē vlcerum vt eis adhi/
beaꝫ fel foꝛte ꝛ debile diuersificaꝫ ꝑm suas ho
ras ꝛ ꝑm mūdificationē ꝛ sordidationē eoꝝ.
ꝛ fel q̄ dē adib est bonū vulneribus neruosis.
ꝛ in ꝛpe frigoris ꝓhibet spasmū ꝛ alcuzes qui
tunet in silibus eoꝝ. Mēbra uūcturaꝝ. Fel
hyrcinū sup elephātiā ꝛ varices ꝓfert ꝛ simiſr
fel asini siluestris ꝓprie ꝛ fel adib ꝓhibet spas/
mū alcuzes q̄ sequunt vulnera neruoꝝ ꝓprie
ex frigore. Mēbra capitis. Fel hyrcinum ꝛ
taurinum ꝓferūt vlceribus recēdibus in aure.
Fel arachā cum oleo distillaꝫ in aure grauc:

Digitized by Google

ꝛ cum qua eſt ſurditas: ꝛ cū ſuco porri nabathi ꝛ ad tinnitū ꝛ ad grauitatē audit⁹. ꝛ fel bouinū cū nitro ꝛ chimolea ad furfures valet cū lauaꝛ ipſo caput. Et dictū eſt ū q; q; fel adib labendo ſumiꝛ ꝓhibet epilepſiā: ꝛ fel teſtudis ꝓfert alcola fraudulēto in oꝛibus puꝛoꝝ ꝗ dꝛ. Et ꝓfert attractio odoꝛis eius cū naribus epilepꝛico. ¶ Et oē gō fel ꝓfert ſtricture nari um apiendo valde opilatiões q̄ ſunt in colaꝛio. Mēbꝛa oculi. Oē fel cōfert obſcuritati viſus. Et fel gdē rapacū ꝓpe ſiccū ꝓfert initio aq̄ ꝛ dilatatiõi pupille ꝛ neq; ꝓcedit vt adminiſtreꝛ niſi poſt mundificatione coꝛpis ꝛ capitis. Et fel magis ꝓferēs oculo ex q̄drupedib⁹ gō eſt fel gazel. ꝛ anitū gdē fel alcubugi. ꝛ eꝛ piſcibus fel aſabut. ꝛ fel capꝛinū cōfert cecitati ꝛ ꝓpꝛie mōtani. Mēbꝛa. an. ꝛ pec. Ex felle bouis linūt palatuꝫ cū melle ad ꝓfocationē ꝛ ſiſꝛ ex felle teſtudinis. Mēbꝛa expulſionis. Fel bouis vel tauri apit oꝛificia emoꝛroydaꝝ. ꝛ oē gō fel eſt ſoluitiū ita ēt gō fel poꝛcinū. ꝛ q̄ cuꝫ eo linūt ſumen ꝛ ſupponit. ꝛ fel tauri cū melle linit ad vlcera q̄ ſunt in ano: ꝛ fit ex eo linimē cū ad doloꝛē mitigandū ꝛ teſticuloꝝ: ꝛ ponit ſup apata oſci. Venena. Fel hyrci ſilueſtris eſt tyriaca moꝛtibus venenoſis: ꝛ ſimiliter fel tauri.

¶ De fuligine. Cap. cclvi.

f Uligo. Electio. Melioꝛ eſt illa q̄ è leuioꝛis pōderis ꝛ magis intenſe nigredinis. Nā. Oīs eſt calꝛa exiccatiua niſi inda q̄ indi ꝛ Paulus nīant eā ſuꝛ ēſrigidāa. Opones ꝛ ꝓprieta. Oīs è exiccatiua. Apata ꝛ boꝛboꝛ. Exiſtimāt gdam q; inda ponit ſuper apata calida ꝛ ꝓfert eis. Vulnera ꝛ vlcera. Illa que aſſumitur ex fumo lucerne pini cum gūma ꝛ bdellio ponit ſuper aduſtionem ignis ꝛ dimittitur donec cadat.

¶ De fiſtula. Cap. cclvii.

Fiſtula gd eſt. Stipites albi piloſi

f ſiſtes polioꝛ ſūt plus piloſi: imo ſūt toti q̄ſi pili: ꝛ odoꝛ eius ſicut odoꝛ myrrhe. Natura. Eſt calā declinās ad aliquantulum aromaticitatis.

¶ De furfure. Cap. cclviii.

Urfur. Nā. Calidus eſt ꝛ ſiccus i

f ꝑmo. Opones ꝛ ꝓprie. Jn ipſo eſt abſterſio ꝛ lenificatio ꝛ mūdificatio pluma: ꝛ herbus gō ipſius fiunē nō conſegū ꝛ reſolvit vēoſitates ꝛ flegma. Apata ꝛ bo. Eſt bonus cū aceto foꝛti in initio apatis cali: ꝛ madefit cū vino: ꝛ fit ex eo ēplm ad apa, gō eſt in mānulla calīm ꝛ rarificat māgnapatis ꝛ flegmatis ꝛ vēoſitatis. Vulnera ꝛ vlcera. Cū aceto foꝛti ponit ſup vlceratiõnē ſcabiei facto empl̄o ex eo calido. Mēb. an. ꝛ pec. Venit pectus ſua abſterſione ꝛ ꝓprie ſordicie aqueitatis eius cū ſuccaro ꝛ oleo amigd. ꝛ infunditur cum vino ꝛ ꝓfert apatibus mānulle.

Mēbꝛa expul. Mouet inteſtina ad expellendum gō in eis eſt: ꝛ eius ſordicio cum ſoꝛdeꝫ lenit ventrem. Venena. Conſert puncture ſcoꝛpionis ꝛ ſerpentis moꝛe emplaſtri ſuppoſit⁹.

¶ De folio. Cap. cclix.

Oliū gd eſt. Eſt primū ꝛtuti ſpi-

f ce. eſt nī leuius ꝛ eius folia ꝛ rami ſunt ſicut ſeſelabꝛā ꝛ hꝫ floꝛe frāgibiles q̄ naſcīt in terra indie: ꝛ ſunt ei aque infuſe in terris lacualibus ꝛ erigūt ſuper facīe aque ſicut plāta q̄ noiaū lēticula aque abſq; ſuſpenſione, radicis ꝛ q̄nq; ligatur in loco cum filo ꝛ exiccaū: ꝛ forſaſſe exiſtimauerūt quidā q; eſt folia nereiden inde ꝓpter ſilitudinē quam cū ea hꝫ in ꝛtute ſua. oleum ꝛo eius virtute hꝫ olei alachuen ꝛ olei de croco: ſed ē foꝛtius. Electio. Melius eſt recēs ad albedinē declinans gō nō frāgit in minima: ꝛ ē eius odoꝛ manifeſtus vt nereiden odoꝛ ꝛ nō eſt limoſum neq; ſalūm neq; mollificatū. Natura. Calidū eſt ꝛ ſiccū in ſcō. Opationes ꝛ ꝓpo. Oñ in pānis ſpargit conſeruat eos a tineis. Decoꝛa. Odoꝛē oꝛis efficit bonū retētū ſub lingua. Apata ꝛ bo. Decoquit in aq̄ roſ. ꝛ fit ex eo emplaſtrū ſup apa calidū poſt ꝛtrinonē ꝛ eſt medicamen bonū apatibus oculi calidis. Mēb. nutri. Eſt magis cōferens ſtō ꝛ epati q̄ nereiden. Mēbꝛa expulſio. Jpſum vehementius ꝓuocat vrinam q̄ nereiden. Permutatio. Loco eius ponit pondus ipſius de mace aut etiam ſpica.

¶ De ſalamamiſtri. Cap. cclx.

Alamamiſtri quid eſt. Bſ. q; ſala-

f mamiſtri eſt oꝛinū gariofilatū: naz ipm eſt odoꝛis ſilis gariofilo ꝛ è magis tēperatum q̄ maioꝛana ꝛ ſiſimbꝛiū ꝛ minus ſiccū. Mēbꝛa capi. Aperit opilationes accītes in cerebꝛo ꝛ ambabus naribus comeſtum ꝛ odoꝛatum. Mēbꝛa anhelitus ꝛ pecto. Conſert tremoꝛi coꝛdis accītū ex flegmate ꝛ melācolia in coꝛde comeſtū. Mēbꝛa expul. Eſt bonum emoꝛroydibus.

¶ De ſu. Cap. cclxi.

Ū quid eſt. Folia eius ſunt ſicut fo-

f lia apij magna habēris folia ꝛ ſtupites: ꝛ eius cruſ eſt vnius cubiti aut parū plus: planū tenerum cuius ſupremū eſt groſſum, primū groſſitudini digiti purpureū habēs nodos ꝛ hꝫ floꝛem ſicut narciſcus: aut maioꝛē narciſco. ꝛ in albo ipſius eſt q̄ſi purpureū: ꝛ inferi⁹ in radice ſua emittit ramos. Et in radice ſua eſt aromaticus odoꝛ ꝛ ꝛtus eius eſt ſilis ſpice in reb⁹ plurimus. Nā. Virtus radicis eius eſt aromatica: ꝛ ꝛtus ei⁹ eſt ſimilis ſpice calefaciēs. Mēbꝛa anhelitus ꝛ pec. Cōfert doloꝛi lateris. Mēbꝛa expul. Pꝛouocat vrinā ſi bibāt ſicca: ꝛ eius decoctio ꝓuocat menſtrua. Et eius ꝓuocatio maioꝛ eſt

Digitized by Google

ꝓuocatione ſpice inde romane. ⁊ eſt ſicut almentaſina in illo.

¶ De fufel. Laſ.cclxij.

f Ufel qd eſt. Uirtus eius eſt ꝓpinq̃ virtuti ſandali. Operationes ⁊ proprietates. Eſt infrāmuz cū virtute ſtipuca. Upara ⁊ borhor. Eſt bonū apatibus calis groſſis. Membra oculi. Eſt ꝓuenies ei q̃ hz inflationem in oculo ſuo.

¶ De fangenl: eſt. Laſ.cclxiij.

f Angenl: eſt quid eſt. Dicrum eſt de eo in capitulo de be.

¶ De fael. Laſ.cclxiiij.

f Cel qd eſt. Eſt fructus ſup qué é cortex ſilis in colore corticibus auellanarum. ⁊ figura eius eſt ſicut fiſtici. ⁊ intra ipm eſt granū pingue ſile grano pini qō noiatur granū regū eius color eſt iter albū ⁊ nigrū ⁊ citrinū. Et eſt illud qō admiſtrat ⁊ aſportatur de terra indie. ⁊ albel ⁊ al fel oēs calidi ſunt ⁊ ꝓferūt mollificatiōi nerworum ⁊ vētoſitatibus emoroydaꝝ ⁊ ſanat eas. ⁊ eſt medicina inda nota cuius virtus eſt ſicut virtus mandragore ⁊ pomoꝝ eius. Membra capitis. Si fiat emplm ex ea confert ſoda.

¶ De fal. Laſ.cclxv.

f Cl. Natura. Calidus eſt in ſecundo. ⁊ ſiccus.

¶ De fagara. Laſ.cclxvi.

f Agara qd eſt. Granū ſile ciceri hīs granū ſicut mahaleb: ⁊ in ꝓcauitate eius eſt granū nigrū ſicut ſcehedenigi ⁊ aſportaſ de aſſelzelati. Nā. Calidū eſt ⁊ ſiccū in tertio. Opones ⁊ p. In eis eſt reſolō ⁊ ſtipticitas. Membra nutri. Ponit in medicinis rectificantibus ſtom ⁊ epſrā ⁊ expellit in eis malitiā digōis frām. Membra ex. Confert ſolōni frigide ⁊ conſtringit ventrem.

¶ De fulfulmiue. Laſ.cclxvij.

f Ulfumiue quid eſt. Eſt radix piperis. Operationes ⁊ ꝓprietates. Dicitur q̃ ꝓpꝛietas eius eſt conferre doloribus frigidis vt ſpaſmo valde. Inſtrumenta unctuarum. Confert podagre. Membra expul. Et ei ꝓprietas vt unuamen afferat colice ⁊ ventoſitatibus fris.

¶ De felurigo. Laſ.cclxviij.

Eſurigum. Operationes ⁊ proprietates. Eſt vehementioris exticationis ꝙ alcolcotar: cum hoc qō eſt minoris mordicationis ⁊ eſt ſubtilius. Uulnera ⁊ vlcera. Remouet ſcabiē.

¶ De feſire. Laſ.cclxix.

Eſire quid eſt. Eſt albazarſen ⁊ eſt vitis alba. Natura. Eſt calida ⁊ ſicca in tertio. Operationes ⁊ ꝓprietates. Eſt acris mordicatiua abſtergit ⁊ exiccat ⁊ ſubtiliat ⁊ calefacit temperate. Decoratio. Radix eius cum herba ⁊ fenugreco abſtergit panum ⁊ veſtigia nigra remanentia poſt vlcera: ⁊ ſimiliter qñ coquitur cum oleo donec diſſoluatur ⁊ auferat occultationem ſanguinis ab oculo. Apoſtemata ⁊ bothor. Eius radix abſcindit verrucas ⁊ bothor: lenia: ⁊ cum vino ſedat panaritium ⁊ reſoluit apoſtemata dura diſrumpit aldubellez ⁊ ſi vnaquaq̃ trigintadierum bibantur ex eis tres anuluſat cum aceto reſoluit apoſtemata ſplenis ⁊ emplaſtrum factum de ea cū ficubus etiam eſt conueniens ſpleni ⁊ ſedat panaritium qñ ex ea fit emplaſtrum cum vino. Uulnera ⁊ vlcera. Ex radice eius fit emplm cum ſale ſup vlcera mala ⁊ ponit in ēplaſtris corroſiuis carnis: ⁊ ex fructu eius delinit ſcabies vlceroſa. ⁊ nō vlceroſa. Inſtra iunc. Emplm factū ex radice eius cum vino extrahit oſſa. ⁊ bibitur de ea quaq̃ die auſ.i. ad paralyſim: ⁊ iad artritionem lacertorum valet linita ⁊ bibita. Membra capitis. Bibitur de ea omni die auſ. ⁊ confert epilepſie ⁊ vertigini: ⁊ facit quādoq̃ in ratione accidere pernutrionem. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Quandoq̃ aſſumitur ꝺ ea cum melle deglutienda ad ꝓfocatos ⁊ ad corruptionem anhelitus ⁊ ad tuſſim ⁊ ad dolorem lateris: ⁊ quando bibitur ſuccus eius cū frumento decocto facit ecuberare lac. Membra nutrimenti. Inquit Galie. comeſtio extremitatum eius in primis cum eleuatur confert ſtomaco cum ſua ſtipticitate: ⁊ guſtus eius eſt inter paucam amaritudinem ⁊ acredinem. Membra expulſionis Lor huius plante in primis qñ eleuatur comeditur ⁊ prouocat vrinam ⁊ ſoluit ventrem: ⁊ de radice eius auſ.i. terficit fetum. Cum ergo ſupponitur extrahit fetum ⁊ mundificat matricem ſedendo in decoctione eius: ⁊ ſuccus eius ſolutione educit flegma: ⁊ eſt ex medicinis bonis ſpleni. Uenena. De radice eius auſ.i. confert morſui vipere. ⁊ ſimiliter punctureomnium vermiuz venenoſorum. Permutatio. Loco eius ponitur pondus ipſius de durungi ⁊ due terte ponderis ipſius de macis.

¶ De feſireſin. Laſ.cclxx.

f Eſireſin quid eſt. Eſt de genere alfeſire habens folia: ſicut volubilis maior ⁊ radix eius eſt nigra exterius ⁊ citrina interius. Operationes ⁊ proprietates. Eſt ſimilis alfeſire in operationibus ſuis: ſed eſt debilioris reſolutionis parumper. Inſtrumenta unctuarum. Confert paralyſi etiam. Membra capitis. Lor eius in primis cum eleuatur comeditur ⁊ confert epilepſie. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Mundificat pectus. Membra expulſionis. Lor alfeſireſin ſi comeditur cum eleuatur prouocat vrinam.

Digitized by Google

¶ De fagama. Cap.cclxxi.

f Fagama dictum est in capitulo ha.

¶ De feluzeharagi. Cap.cclxxij.

Eluzeharagi qd est. Est arbor licij
f que hz fructū sicut pip. t lutuz qñq
sumit ex eo t qñq sumit ex adere
sceh. t arabicum est spēs altera. t vir
tus alfeluzeharagi ppinqua est virtuti licij qđ
ex ea tn sed est debilior paz. Decoctio. Ló
fortat capillos lintum. Membra nutrimen
tu. Decoquuntur rami eius cuz aceto t bibit
ad splenem: t confert vlume. t similiter icteri
cie. Membra expulsionis. Decoctio ra
morum eius ,puocat menstrua t similiter ipsa
t si de fructu eius bibatur pondus matule sol
uendo educit humorem flegmaticū plurimū.

¶ De fath. Cap.cclxxiij.

Ath qd est. Est medicina turchia.
f Venena. Est bona ad potū iusga
mi: t puncturam vermiū venenoso
rum data in potu cum aqua frigida
t silr nucumethel confert. t omnibus venenis.

¶ De farfag. Cap.cclxxiij.

f Zirfag quid est. Est portulaca.

¶ De fungis. Cap.cclxxv.

Ungi. Electio. Melior spēs ē no
f ta que nominat alchalahie. neminé
enim interficit: sed aduenit ex ea co
lerica passio: t illi quidem qui sunt
ficci minus sunt mali. Nā. Frisunt i fine ter
tij: hūidi in pnō eius. Pones t p. Hñant
hūorē grossum malū. Lotz aūt rectificatio est
vt elixent t ponant cū eis pira hūida t ficca:
t ozimū montanū t bibat sup ipsos vinuz pu
rum. Membra capitis. Hñant stupozē t apo
plexiā. Membra anhelitus. t pec. Accidit ex illis
qui nō interficiunt pfocatio. t ,ppie ex inter
ficientibus. Membra nutri. Accit ex illis qui
nō interficiūt colica passio qñ multiplicantur:
t sunt difficilis digōnis t multi nutriment: t
accit et mozriferis syncopis t sudoz frūs. Mē
bra expul. Faciunt possidere difficultatē vrie.
Venēa. De eis sunt q sunt mozsferi t sunt il
li qui nascunt in vicinitate ferri eruginosi t re
rum putridaz aliaz: aut in ,ppingrate māso
nis reptiliū venēnoso: aut apud aliquā arboz
quaz ,ppriz est: vt corrūpant fungos q apud
eas nascunt sicut oliue. Et de figmis q dez eoz
est q sup eas hūiditas est viscosa pu. refactiua
t cito aduenit eis alteratio t putrefactio: t ,p
uenit ex ipsis constrictio anhelitus t syncopis
t cura eoz est cum incisiuis vt oxymelle cū ca
lamento: t qñq interficiunt statim.

¶ De fistuco. Cap.cclxxvi.

f Fistucum. Natura. Sicā q est ve
hementioris caliditatis quaz nux t
amigdala. t est calidū in fine scōi: t
est in ipso hūiditas t existimauerunt q dam
q est frīn: sed errauerunt. Operationes t p
prietates. Aperit opilationes epatis pp suam
amaritudinē t aromaticam virtutem sui t in
ipso est pontica tas: t nutrimentū eius est partū
valde. Mēbra nutrimē. Est bonū stō ,ppie
ascemū file grano pini pp illud qđ est in ipso
de amaritudine cū puncticate: t aperit opila
tiones epatis pp amaritudinē t aromaticitatē
suā cū puncticate: t mundificat ipm ppie t
aperit meatus nutrimēti t olei eius ofert dolo
ri epatis euenienti ex hūiditate grossa. ¶ In
quit q dam. Nō inueni ipm faciens in sto no
cumentū multū: neq; inuamentū. Ego aūt di
co. imo ,phibet nausea t subuersionē stōi t cō
fortat os eius. Mēbra expul. Nō lenit vētrē
neq; stringit. Venēa. Lofert morsui ymius
venenosozum ,ppie decoctū cum vino forti.

¶ De fesefisis. Cap.cclxxvij.

Esefilis qd est. Est aial sicut alcozat
f notū in scemi exis in lecris: t vr sit
illud qđ dz apud nos igil. Mēbra
capitis. Qñ bibit cū aceto aut cuz
vino extrahit sanguisugā ex gutture. Mēbra
expul. Qñ odorat valet pfocationi miicis. t
facit parere: t cū terit t ponit in fozamine vir
ge sanat difficultatez vrine. Febres. Qñ de
eis assumunt. vij. numero t ponunt in faba t
deglutiunt anteq; inuadat febris quartana cō
ferunt. Venena. Qñ deglutiunt absq; faba
valent ad punctura vermium venenosozum.

¶ De facalesio. Cap.cclxxviij.

Acalesis qd est. Dr q est spēs bu
f chozmarien: t est genus hartanite.
Pones t ,propie. Virtus eius est
mundificatiua cū abstersione t inci
sione: t ē calefactiuū resolutiuū: t ē sudozēfa
ciens valde: qñ bibit eius radix t vigozat. De
coctio. Si bibant de coctes aur. nō ptranse
untes illud cū vino aut mellicrato pmixto aq
sanat ulcerā: t opz tunc vt taceat t cooperiat
pānis pluribus vt sudet vehemēter t sit sudoz
colozis cole: t eius radix mūdificat cutē t de
let pānum t ofert eius decoctio scissure accīti
ex frigore: t silr oleum qđ calefit in eius radi
ce tepefactū sup cinerē calīn. Zipata t borhoz.
Radix eius delet borhoz. t succus eius resol
uit duruties t apata splenis t scrofulas t vul
nera recentia: aut siccus t auferr sabafati ēt.
Vulnera t vlcera. Qñ pmiscer radix eius cū
aceto aut melle aut sola t administratur sanat.
Vulnera anteq; antiqueat. t qñ effundit deco
ctio eius sup caput est ,puemens vlceribus que
sunt in ipso. Insfra iuncu. Confert torsioni
nei uoz t podagre: t totū illud opat suppositum vt emplīn. Membra capitis. Quando
permiscetur cum vino inebriat magnifice. t
qñq fit ex aq ci caput purgiū ad caput ,fo
rtandum: t qñ effunditur decoctio eius sup ca

Digitized by Google

put est conueniens vlceribus que sunt in ipso ⁊ sedat soda frigidam. ℳembra oculi. Aq̃ eius cum melle est conueniens aque accidenti in oculo ⁊ debilitati visus. ⁊ similiter caput purgium ex ea factum. ℳẽbra anhelitus ⁊ pectoris. Sunt qdam hoium qui in potu dãt radicem. eius patientibus asma. ℳembra nutrimenti. Fu emplñ ex eo spleni cum aceto. ℳembra expulsionis. Qñ bibitur cum hydromelle soluendo educit flegma aquosum ⁊ ꝓuocat menstrua bibitum ⁊ suppositum: ⁊ existimauerunt quidã q̃ ambulatio per ipm facit abortum ⁊ qñ ligatur in collo aut in aduersio phibet impregnationem. ⁊ supponitur cũ lana vt soluat ventres. ⁊ silr qñ linunt ex eo sumẽ ⁊ mirach ⁊ ilia lenit ventrem. ⁊ ejicit fetum: ⁊ interficit fetus fortiter. ⁊ eius succus est fortior in hoc. ⁊ si misceatur eius aqua cum aceto ⁊ liniatur super anum extra egredientem reducit ipm ad interiora. ⁊ succus est: aperit orificia venarum que sunt in ipso ano. ⁊ radix eius ꝓuocat menstrua bibita ⁊ supposita: ⁊ si de radice eius bibantur. 3. v. cum melle soluunt fortiter. Sucꝰ potio eius vsq̃ ad. iij. aur. Venena. Bibitur cũ vino ad medicinas mortiferas: ⁊ venena ꝓprie ad lepus marinum.

¶ De fuca. Cap. cclxxix.

Uca. Electio conuenientius est illud
f qð fit de pane adarmachano ⁊ mẽta ⁊ apio: non. n. est sicut illud qð fit de pane cocto ⁊ sicut illud qð fit de massa azuma. Qpones et ꝓprietates. Alfuca generat humorẽ malũ ⁊ est malũ nutrimẽ: ⁊ nocumentum eius mẽbris aialis est ita q̃ si in ipso infundit os elephantis lenit ipm ⁊ fit facile oparti i ipsa. illo qð fit ex pane adaramache ⁊ apio ⁊ mẽta est boni chymi ⁊ est conueniens calefactus. Instra unc. Nocet neruis valde. ℳembra capitis. Nocet velamini cerebri. ℳẽbra num. Illud qð factuꝫ est ex adarmacha est bonũ stõ caló. ℳẽbra expul. Factum cũ ordeo ꝓuocat vrinã ⁊ nocet renib⁹ ⁊ vesice.

¶ De asturicon. Cap. cclxxx.

Asturicõ qd est. Est medicamen ad
f scabiẽ factũ ex merdasẽngi ⁊ duplo ipsius de calcadis truis cũ aceto vemẽter fortis: ⁊ ponit in vase nouo linito ex luto ⁊ sepelit i fimo. xl. die. itpe estuo.

¶ De feniculo. Cap. cclxxxi.

Eniculum ⁊ est persice baraline qd
f est. Illius virtus cutius semẽ simulat semini coriandri est ꝓpinqua silvestris: sed est debilius: verũm est fortius silvestri magno. Natura. Siluestre ẽ vehementioris caliditatis ⁊ siccitatis: ⁊ est dignus tertio. Mortulani aũt caliditas est in scõdo. Qperationes ⁊ ꝓprie. Aperit opilationes. ℳembra oculi. Acuit visum ⁊ ꝓprie gũma eius ⁊ confert in initio aque ⁊ apud ipsius descensuꝫ. ⁊ democritus qdem existimauit q̃ venenosi vermes pascunt feniculi recentis semẽ vt eoꝝ visus confortet ⁊ vipere ⁊ serpentes fricant oculos suos cũ egreduntur de cauernis suis post hyemẽ super ipsuꝫ vt illuminent oculi. ℳẽbra anhelitus ⁊ pectoris. Qõ humidum lac exuberare facit ⁊ ꝓprie hortalanum. ℳẽbra nutrimenti. Qñ bibitur cum aq̃ frã confert nausee ⁊ inflationi stõi: ⁊ eius digõ est tarda. ⁊ eius nutrimentũ est malũ. ℳẽbra expulsionis. Prouocat vrinã ⁊ menstrua ⁊ silvestre ꝓprie frangit lapidem: ⁊ in terreno quidem ⁊ fluuiali est iuuamentũ ad renes ⁊ vesicã ⁊ pfert ꝓprie illud qð est silvestre distillationi vrine ⁊ mundificat feras ⁊ qñ comedit eius radix cũ semine suo stringit. Febres. Confert febribus antiqe ⁊ datur in potu cuꝫ aqua frã ⁊ pfert nausee i febribus ⁊ inflatiõi stõi ex eis. Venẽa. Cõfert eius decoctio cũ vino morsui vermiũ venenosoꝝ: ⁊ cũ aq̃ teritꝰ eius radix ⁊ ponit super morsum canis rabiosi ⁊ confert.

¶ De fumo terre. Cap. cclxxxij.

Umus terre. Electio. Melior ẽ
f ille qui ẽ viridis recens acutus amarus. Nã. Bf qꝰ est frigidus in primo siccus in scõdo. Qpones ⁊ ꝓprietates. Purificat sanguinẽ ⁊ aperit: ⁊ ipso est frigus pp illud qð in ipso est de sapore stipticans: ⁊ calor pp illud qð in ipso ẽ de sapore amaritudinis: sed quasi frigus eius est fortius. Vulnera ⁊ vlcera. Bibit ad prurituꝫ ⁊ scabiem. ℳẽbra capitis. Stringit linguaꝫ. ℳẽbra nutrimenti. Confortat stõm ⁊ aperit opilationes epatis. ℳẽbra expulsionis. Le nit nãm ⁊ ꝓuocat vrinã: ⁊ potio eius fit a põdere. 3. x. vsq̃ ad lib. f. ⁊ vsq̃ ad duas tertias libre cum zuccaro: ⁊ de eo qui succus ẽ cũ medicinis in decoctione vsq̃ ad. 3. x. ⁊ de trito sicut est a tribus vsq̃ ad. vj. Permu. In scabie ⁊ febribus antiquis q̃tum est medij pondens ipsius de sene de mecha.

¶ De ficubus. Cap. cclxxxiij.

Icus qd ẽ. Ficus in scripta nãm hꝫ:
f ⁊ folijs ⁊ lacti eius ineſt virtus lacti cinij: ⁊ cũ nõ reperiũt folia eius ſrami eius q̃ silvestris ẽ decoquunt ꝓfracti ⁊ ꝓriti: ⁊ assumitur coꝝ aq̃: ⁊ de ea accipit sucus sicut accipit in reliqs herbis ⁊ gũme qdẽ ficus nulli siles exiũt i opõnibus suis. Electio. Melior ẽ alba: deiñ rubea: deiñ nigra. ⁊ que vehementer matura est: est melior ⁊ prima ad hoc vt nõ nocear. Et sicca qdem in suis opõnibus ẽ laudabilis. verũm sanguis ex ea ſgnatus nõ est bonus: ⁊ pp hoc facit pediculos: verum si sit cum nuce: tunc eius chymus fit bonus. ⁊ post nucem cum amigdala ⁊ leuior oibus est alba. Natura. Illa que est humida est cala

Digitized by Google

parũper.t que est humida plũme est aqueitans t paz est medicinalis. Que ẏo imatura ē: est absterſiua ad frictarem aliq̃ tulum declinãs niſi lac eius t q̃ est ficca est calſa in pmo t in fine ip sius t est subtilis. Ꝑ pō.t p. Que est ficca t ppie acris fortis est absterſionis maturatiua resolutiua t carnosa est plũme maturatiõis: t in ipſa sunt glutinato t incisio t subtiliatio: t silvestris est acutioz t fortioz in hoc.t ficus q dem nutribilioz est reliqs fructibus: t q̃ vehemẽtis ē maturatõis ꝓpinq̃ ē ad hoc vt nõ no ceat t in ipſa est inflatio. ¶ Et qñq egredit q̃ acris est t ficca de absterſiõe ad vlcerationes: t adeo vt ficca t folia eius cũ decoquunt cũ radice almezerion nigri fit cura scabiei aialium t ſuccus folioz eius vehementis ē calefactiuus t absterſiuus. ¶ Et in ipſa q̃ ē lẽificatio vltima t expellit ſuperfluitates ad cutẽ t facit ſudare: t in eius acceptiõe ē ſedatio calitatis: t ſilr ꝟz q̃ ep existimo ficca ẽt expellit ad exteriora t faẽ ſudare. ¶ Et lac q̃ ei⁹ coagulat liq̃factoꝫ san guinis t lactis t liq̃facit ꝯgelatũ. ¶ Et illa q dẽ q̃ hũida est velocis est nutrimẽti t penetra tionis in ſtõ t corpe toto. ¶ Nutrimentũ ẏo ficus lz nõ existat in arboze nutrimẽti carnis t granoz.est tñ vehemẽtioris roboris q̃ nutri mentũ oium fructuũ. Et virtus ramoz ficus añq̃ frondescãt ꝓpinqua est ẏruti lacti eius. ¶ Et aq̃ q̃ cineꝛ ligni ei⁹ iterata i potu daẽ ad coagulationẽ lactis in vẽtre t aq̃ cineris li gni q̃rcus ꝓpinq̃ ē ei in itentiõe. Simil ẏo fi cus ē subtile malũ hũoris: t ramis q̃ ficꝰ inest tñ subtiliatõis q̃ q̃ caro coquit cũ eis dissol uit: t i iumeiz q̃ ē ẏrus attractiua ex pfũdo corpis t resoluẽdi illud q̃ attractũ ē. Deco. Illa q̃ ē imatura linit t fit ex ea emplñ ſuper hailē t ẏucas t ſpẽs ipſaz: t morpheã: t ſilr folia eius. Et acceptio eius rectificat colorem corruptũ cã egritudinũ t apatũ calõz molluñ: t maturat carbũculos t ppe cũ ireos t nitro aut calce. ¶ Et cũ corice granati pōit ſup pa narituñ.t lac q̃ aliumeiz ẏfert apatibus diffi cilis resolõis t ſcrofulis t lacertis.t ſilr deco ctio aliumeiz: t ẏfert morꝫ t ppie aliumeiz. ¶ Et ſuccus folioz eius abſcindit veſtigia al gauſſen t cũ ceroto pōit ſuper fiſſurã frigoris t ſilr lac eius in oibus illis: t est ipinguatiua. Eius tñ impinguatio facile resolvit t est faci eus pediculos. t illud q̃ ẏcigit ab ea pp cor ruptionẽ hũoris eius.t dr q ipſa est velocis ex pulſiõis ad exteriora.t ẽ ꝓpter hũoris aiali bus. Apata t bothoꝝ. Fit ex ea emplñ apati bus duris t herupille decocta cũ farina ordei. Et que imatura est ponit ſup morpheã. Et ip ſa maturat carbũculos t facit accidere que hu mida est alhaſaf q̃ administrat.t cõfert eius decoctio apatibus gutturis t apatibus radicũ aurium gargarizata ad illud cũ corice grana ti t panaritio cum penith. ¶ Et ficꝰ quidem nocet apatibus epatis t ſplenis pp ſuam dul cedinem.t q̃ apa est durũ nõ nocet necꝫ con fert.verũ ſi ꝯungaẽ cum ſubtiliatiuis t resol uentibus ẏfert valde. Et alumeiz q dem vehe menter resoluit apata difficilia. Vulnera t vi cera. Succus folioz eius exulcerat.t linitur decoctio eius cũ ſpuma ſinapis ſup cadem: t folia eius ẏferunt impetigini.t folia eius po nuntur ſup essere.t ſuper vlcera groſſarum hu miditatũ. Et q̃ q dem in qua iterat cinis ligni eius est corroſiua mundificatiua vlcerum pu tridoz antiquoz.t ſi admiſtret cũ corice gra nati ſanat panaritiũ.t cũ calcanto valet ad vl cera crurium fraudulenta.t lac aliumeiz facit adherere vulnera. Inſtra iunctura. Po nuntur cum imaturo ex eis t folijs folia papa ueris: t ponunt ſup cornices oſſium t aqua ci neris ligni eius iterata effundit ſuper neruos dolorosos.t q̃q daẽ de ea in potu q̃ntas vnius ẓ.t.ſ. Hẽbra capitis. Confert q̃ hũi da est: t q̃ ficca epilepſie.t diſtillat eius deco ctio cũ ſpũa ſinapis i durũ i q̃ est tinitus.t con ferunt lac eius t ſuccus ramoz ipſius anteq̃ frondescant cũ ponunt in dente corroſo: t con fert eius administratio ſup apata que ſunt ſub aure q̃ fit ex ea emplñ: t illa q̃ est imatura ſa nat vlcera capitis pulverizata. Hẽbra ocu li. Lac eius cũ melle ẏfert pãno hũido.t ice ptiõi aq̃ deſcẽdẽtis t groſſitudini palpebraz t ſcabiei cũ folijs eꝰ fricat aſperitas palpebraz t ſcabies eaz. Hẽbra an.t pec. Cõfert q̃ hũida est t q̃ ficca aſperitatis gutturis.t est ꝓueniens pectori t cãne pulmonis.t vinũ ficus prouo cat menſtrua t vrinam t ſimiliter vinum eius confert tuſſi antique t doloribus pectoris: t confert apoſtematibus cãne pulmonis. Hẽ bra nutrimenti. Aperit opilationes epatis t ſplenis. Inquit Hali. Que humida est mala est ſtomaco que ſicca est non est mala. Et q̃ co meditur cum almuri mũdificat ſuperfluitates ſtomachi: t est ex eis que interſecant ſitim que est ex flegmate ſalſo: t excitat ſitim que est ex hydropiſi proprie cum abſinthio.t ſimiliter bi bere vinum eius ẏfert ſtõ t incidit appetitum cibi. Et ficus q̃ ē velocis deſcẽſiõis t velocis penetratiõis pp ſuam abſterſionẽ.t ſicca nocet epati t ſpleni apatis pp ſuam dulcedinẽ: ſed ſi apa est durum nõ nocet necꝫ nuat: t administra tio ipſius cũ teiunium adest est mirabilis iuua menti in aperiẽdo viae cibi t ppie cũ nuce t amigdala.cũ tñ eius nutrimentũ cum nuce fit pluſq̃ cum amigdala. Si autem comedatur cum ingroſſantibus fit tũc nocumentũ eius ma ximũ. ¶ Et alumeiz est mala ſtõ parui nutri menti: ſed est cõferens durities in ſplene facto emplõ ex ea cũ ãmoniaco.t vẽs q̃dem ſpẽs fi cus ſunt inconvenientes curſui materierũ ad

Digitized by Google

nom. Mēbra expul. Cōfert renibus ⁊ vesice que humida est ⁊ que ficca. ⁊ iuuat ad toleran dū retennonē vrine: ⁊ nō est ꝓueniens cursui materie⁊ ad intestina: ⁊ succus foliox eius ape rit orificia venarū ani: ⁊ que humida est lenit ⁊ soluit parūper: ⁊ ꝓprie qñ assumit de ea cū amigdala cōtrita: ⁊ silr durities mficis: ⁊ si militer si misceat cū nitro ⁊ cartamo ⁊ assuma tur ante cibū. ⁊ suppōit lac eius cū vitello ouī: ⁊ mundificat mficem: ⁊ ꝓuocat mēstrua. ⁊ fit ex ea emplm ad matrices cuz fenugreco: ⁊ in clysteri ad dolorem ventris punginiuz po nitur cuz ruta. ⁊ ficus quidē ⁊ ꝓprie lac ipsi us trahit a renibus arenā qñ administrat cuz aqua casei: ⁊ qñ assumuntur cuz lacte eius distil lata sup lac motū cuz ramo eius parūper erit fortior in soluēdo vētrē: ⁊ in mundificando re nes: ⁊ dat in potu de aq̄ cineris ligni eius ite rata ei qui hz solutionē ⁊ dissinteriā. z.i.ʒ. ⁊ cli sterizat ex ea. ⁊ in vtriqz dispōnibus miscetur cū oleo: vinū autē ficus ꝓuocat ⁊ lenit: ⁊ est ꝓp suam abstersionē velocis descēsionis ex vētre ⁊ velocius penetrationis. Venena. Lac eius cō fert pūcture scorpionis iunctuz: ⁊ silr rutele: ⁊ similiter ponit illa que est imatura aut folia re cēnia sup morsum canis rabiosi ⁊ ꝓfert: ⁊ fit ex ea emplastrū cū herbo sup morsum mustelle ⁊ cōfert: ⁊ aqua cineris eius iterata cōfert mor sui rutele in potu data ⁊ facta inunctiōe ex ea: ⁊ alumeiz cōfert puncturis venenosis bibita ⁊ linita. ¶ De fece. Cap.cclxxxiiij.

f Ex. Electio. Melior est fex olei de croco granis. Natura. Fex expītio nis olei ē in ꝑmo calidtans. Ꝑpa tiones ⁊ ꝓpractates. Jā diximus qꝫ fex olei de croco tingit lingua ⁊ dētes taliter qꝫ perdu rat sic tinctura sex horis. Vulnera ⁊ vlcera. Fex expressionis olei est ex consolidantibus vlce rum accidentium in corporibus siccis.

¶ De fermento. Cap.cclxxxv.

f Ermentū. Natura. In ipso est cali ditas humiditas ꝺo eius ⁊ siccitas sunt fm Gratarē multitudinē salse dinis ⁊ nitrositatis eiꝰ ⁊ paucitatis eoꝝ. Ꝑpa. ⁊ ꝓo. In ipso est virtus abstersiua pp salē ⁊ nitrositatē ⁊ frumentarē: ⁊ in ipso ē virtus infrigidativa pp suā acetositatē attrahē tē mās ꝓfundas ad exteriora corporis ⁊ resol uit. Jnstra iū. Fit ex ea emplm ad dolorē q ē i feriore pte pedis. ¶ Caplm de lra. G.

¶ De glande. Cap.cclxxxvi.

g Lans qd est. Nota est: ⁊ est stipti ca: sed castanea minus ea est stiptica. Qꝺo ꝺo in glāde vehemētius ē stip ticū ē cortex eius q ē cortex eius i terior. Mā. Blis frā ē ⁊ ficca ⁊ siccitas ipsius est in scḋo. fritas vero in ꝑmo. In castanea aūt est parū calitatis ꝓpter sui dulcedinē: ⁊ folia qdē glādis sunt vehemētioris stipticita tis ⁊ minoris exiccationis. Ꝑpatōes ⁊ ꝓo. In castanea est abstersio: ⁊ in eis oībus est in flatio in ventre inferiore: ⁊ stipticitas: ⁊ ꝓhi bet fluxum sanguinis ⁊ ꝓprie cortex eius in terior: ⁊ oēs cōfortant mēbra: ⁊ castanea qdē est tarde digōnis. sed est boni nutrimēti. Si er go cū zuccaro misceat eius nutrimentū fit bo nū. ¶ Gal. quoꝫ dixit qꝫ est nutribilior omni bus granis adeo qꝫ ē ꝓxima granis panis: ve rūtamē castanea ꝓpter illud qꝺ in ipsa est ex dul cedine nutribilior ē ea: cū nō nutrimētū oium sit hoibus illaudabile: sed fortasse eaz nutrimē tū porcis laudat. Jdem ⁊ bothor. Ipsa cum adipe hedi ⁊ porci salita ꝓfert diuretiē: ⁊ fru ctus qdē glandis confert in ꝓncipio apanbus calis. Vulne. ⁊ vlce. Prohibet ambulationē alcula ⁊ vlcera ambulantia qñ aduriē ⁊ admi nistrat. Folia ꝑtera glandis cohercre facinne plagas cū terunt ⁊ puluerizant desup. Mem bra capitis. Facit soda ꝓpterea qꝫ coartat va porē ꝓstringēdo mām. Mēbra. anhe. ⁊ pec. Cōfert ꝑpuro sanguis. Mēbra nutri. Cōfert hūiditati stōi. Mēbra expulsionis. Cōstrin git ⁊ cōfert dissinterie ⁊ vlceribus intestinoꝝ ⁊ fluxui sanguis ⁊ multiplicat vrinā. Venena. Cōfert venenis venenosoꝝ. Et decoctio qdē coxcū eius cū lacte vaccino cōfert veneno sa guitaz armeniaz ⁊ caro qdē castanee est bona venenis. ¶ De geloū. Cap.cclxxxvij.

g Eloū, quid est. Nomē est: ⁊ est gra nū puni maiorus. Et est melioris nu trimēti ḡ nux: sed est tardioris di gestionis. Et est cōpositū ex substan tia aquea ⁊ terrea: ⁊ aeruas in ipso est panca. ⁊ ops quidē vt cōplemētum sermonis in ipso re quirat i capīo de puno. Natura. Est ꝑtiū cū ipso tū ē caliditas parua. Ꝑpa. ⁊ ꝓpria. Nutrimētum ꝑbet forte nō malum ⁊ rectifi cat humiditates corruptas in intestinis ⁊ est tarde digestionis. Eius ꝺo digō rectificat in frigiditatis qdē cū melle ⁊ in calefactis cū te barzet ex zuccaro: ⁊ pp hoc augeſ bonitas nutrimēti eius. Eius vero qꝺ in aqua infusuz est deletur acuitas ⁊ acrimonia ⁊ mordicatio: ⁊ fit in vltima virtute nutriēdi: ita vt parum in quo non est nutrimentū perueniat ad nutri mētum a mediatione. hoc autem parum est granum puni parue reperte in omni regione. Jnstrumēta iunctu. Sanat dolores nerozū ⁊ dorsi ⁊ sciatice ⁊ valet mollificatōi. Mem bra anhelitus ⁊ pectoris. Magnum mundi ficat pulmonem valde ⁊ extrahit quod in ipo est de fame ⁊ humoribus grossis. Membra expulsiois. Excitat coitum ⁊ ꝓprie quod ex eo nutritum est ⁊ confert sanici ⁊ lapidi in vesi ca. Venena. Cum ficubus ⁊ dactilis confert punctur e scorpionis.

Digitized by Google

¶ De gentiana. Cap.cclxxxviij.

§ Enniana qd est. Eius folia q̄ sunt in xta radicē ipsius sunt filia folijs nucis: ⁊ folijs arno glosse ⁊ eius color ē rubeus: ⁊ ipsius mediū ⁊ extrema sunt ibibita. Et eius crus ē ꝓcauū planū ī grossitudine digiti ⁊ lōgitudine duoꝝ cubitoꝝ: ⁊ ipsius folia adinuicē sunt elōgata: ⁊ fructus eius ē in suis capitibus: ⁊ radix ipsius ē lōga filis radici aristo. q̄ oriř ī mōtibus ⁊ vmbra: ⁊ in locis hūidis eoꝝ: ⁊ dř ꝙ nō noiař gentiana nisi qz ꝓmus q eā agnouit fuit gētianus rex: ⁊ ipa qdē crescit ī mōtibus altis. Ex ea ꝙo assumit succus: qñ ipsa ifundiř in aq̄ vsq; ad q̄ntꝫ dies. deinde coquiř postea trāsmutādo desiccař. deinde congelař postea ispissař sicut mel. Electio. ¶Helio: est romana. ⁊ ipsa ē vehemētius rubea ⁊ durior: ⁊ ē ligniū: ⁊ vene sicut grossitudo digiti. ⁊ ē maius ⁊ minus: ⁊ eius color est citrinus declinās ad nigredinē. ⁊ qō ex ea fracti ē. est vehemētius citrinū, ppinquū reubarbaro. ¶Hā. Cala ē in tertio sicca i secō. ¶ Opatiōes ⁊ ꝓp̄o. Est aperiua ⁊ in ipsa ē stipticitas. ⁊ eius radix vtilma ē in apticne ⁊ subtiliatiōe ⁊ absterſiōe. ¶Decoratio. ¶Radix eius abstergit mozpheā ꝓcipue succus eius ꝓdictus. ¶Ulnera ⁊ vlcera. Sanat plagas ⁊ vlcera corrosiua ⁊ ꝓcipue succus eius ꝓdict⁹. ¶Instřa uācru. ¶Bibuntř ex eo. 3.ij. cū vino pp tozsionē neruorum: ⁊ est iuuatiua ei q̄ cadit ex loco alto. ¶Dē bra oculi. Fit ex ea liniměnū ophalmie. ¶Dē bra anheliř⁹ ⁊ pectoris. Bue. 3. succi eius sunt bone pleuresi. ¶Hēbra nutriměti. ¶Apitiua' ē opilationū epatis ⁊ splenis ⁊ pōdus. 3.ij. ex ea cū vino vz doloꝝ epatis ⁊ splenis ⁊ frigiditati amboꝝ ⁊ apatibus eoꝝ ⁊ sirupus radicū eius ꝓueniēs ē stō ifirmo ex frigore. ¶Hēbra expř. ¶Prouocat vrinā ⁊ mēstrua ⁊ supponitur radix eius sicut colliriū ⁊ exhut feruz ⁊ facit ipm aboztiri. Uenena. Est vtuma medicina pūctu re scozpionis. Et pōdus. 3.ij. ex ea cū vino cōfert pūcture oīum vermiū venenosoꝝ: ⁊ morsui canis rabiosi: ⁊ morsui oīum lupoꝝ. ¶Permutatio. Quātū ipm est medietas eius ex asaro: ⁊ q̄tū medietas ei⁹ de radice capparis.

¶ De gilbenec. Cap.cclxxxix.

§ Ilbenec qd ē. Eius opatio ē ꝓpria opationi elleboꝝ. qdā aūt direruńt ē semen turbit nigri: ⁊ cortex radicis eius ē turbit citrinuz ⁊ oriř in said: verūtamē qō ex eo bonū est: est indū ⁊ est sile papyro. Instřa iuncru. Quidā iam dederūt ex eo in potu palmum vsq; ad pōdus. 3.i. ⁊ vomuit ⁊ sanatus est. ¶Hēbra nutri. Est vomitiuū ⁊ qñq; ē mordificatiuū, ppter fortitudinez vomitus. ¶Hēbra expul. Soluit ⁊ potio ex ipso est medietas. 3.ij. 3. est timorosa. Uenena. In ipso est virtus venenosa.

¶ De geferefrend. Cap.cexe.

§ Eferefrend qd est. ¶Res pinealis figure in cuius capite sunt sic due spine: ⁊ dř etiam ꝙ est filis amigdale: ⁊ quandoq; finditur ⁊ aperitur. ¶Hē bra expul. Facit augmentū in coitu valde.

¶ De gepsin. Cap.cexci.

§ Epsin qd ē. Est lapis gypsi lanuino sus albus puus cuius subtilitas augmētař cū aduriř. ¶Hā. Frigidus est ⁊ siccus. ¶Opatiões ⁊ ꝓprietates. Est glutinatiuus ⁊ ponit sup ptē fluxuū sanguis ⁊ strigit fm ꝙ in suo dř caplo: qñ i ipso ē stipticitas cū glutinatiōe ⁊ ꝛt' faciēs adherere. ⁊ in ipso ē stipticitas cū viscositate. ⁊ qñ aduriř subtiliař ⁊ addiř eius exiccatio. ¶Hēbra capitis. Linitur ex eo frons aut coopiř ex eo caput vt pileo ⁊ retinet fluxū sanguis ex naribus. ⁊ qō ex eo gypsatū est ēt ꝓcipue cū bolo armeno frixo ⁊ lētibus mixtū. ⁊ ipm distillař cū aq̄ myrti ⁊ pauco aceto. ¶Hēbra oculi. ¶Miscet cū albugine oui vt nō fiat lapis. ⁊ ponit sup obthalmiam sanguinēā. Uenena. Est ex summis venenoꝝ. prefocantium.

¶ De gyps. Cap.cexcij.

§ Yps quid est. Est sicut gypsum.

¶ De gemsfefimi. Cap.cexciij.

§ Emsfefimi qd est. Eius ꝛtus ē filis ꝛtum sceba cū vna lupina. Opationes ⁊ ꝓprie. Est mūdificatiuū aperitiuū sedatiuū iflatiōis ⁊ vētositatū, ꝓprie. ¶Hē bra nutri. ¶Resoluit humiditates viscosas in stō ⁊ ꝙfert stomacis ifantiū. ¶Hēbra expulsionis. Confert ventositatibus matricum.

¶ De gezar. Cap.cexciij.

Ezar qd est. ¶Nota est. Fortius semē eius est semen silue stris. Ingr Dia. est vna ſpecies eius cuius folia sunt minoza foliis feniculi. ⁊ est in eius forma: ⁊ eius crus puenit vsq; ad q̄ntitatē palmi. Et qō est supius eius est cutrina. ⁊ hz sumitatē sicut coriādrū ⁊ anetū: ⁊ hz fructū acutuz albū boni odoris ⁊ masticatiōis: ⁊ nascit in locis spatiosis solitarijs lapidosis: ⁊ q̄ ex ea est hortulana silatur apio romano acuta adustiua ⁊ boni odoris. Eius folia sunt sicut folia coriādri cuius supius ē albū. ⁊ anetu siles sunt sumitas ⁊ fructus eius: ⁊ hz sicut capita nucis plena semine qō est sicut cyminum in forma ⁊ acuitate sua. Hā. Calida ē in fine scōi hūida in ꝓmo. Ulnera ⁊ vlcera. Semē ⁊ folia ipsius cum terunt ⁊ ponunt super vlcera corrosiua ꝙferūt. ¶Hēbra anhe. ⁊ pec. Cōfert pleuresi ⁊ tussi antique. ¶Hēbra nutrimenti. Est difficilis digestionis ⁊ nutrita facilioris est digōnus ⁊ confert hydropisi. ¶Membra expul. Sedat doloꝝ ē vētris pungitiuū ⁊ ꝓprie daucus. ⁊ ꝓuocat vehementer ⁊ ꝓprie silue stris ⁊ ꝓprie se-

Digitized by Google

men eius: ꝛ silr eius folia: ꝛ excitat cotiū ꝛ ꝓprie semē domestice. est.n. vehemētis inflationis: ꝛ semen silvestris nō est illius opōnis. Si aūt secalxul ꝛ baucia silvestris numerent i bancia tunc ipsa magis excitat cottum q̄s hordeola na: ꝛ quocat menstrua ꝛ vrinā ꝓprie silvestris bibita ꝛ suppositā. ꝛ ꝓferunt semen eius ꝛ radix eius difficultatē impregnationis.

¶ De geguers. Cap.ccxcv.

Eguers qd est. Tres hꝫ spēs ꝛ silat
§ rizi in virtute sua. verūm rizi nutribilius est. ꝛ panicū melius est in oībus dispōnibus suis q̄s milū: sed trī est fortiꝰ ꝓstrictiū. Electio. Coquit cū lacte aut aqua furfuris silē. ꝛ oleo amigdalino ꝛ prebet nutrimentū bonū. Mā. Frūm est ꝛ siccū in fine secūdi qdam aūt dīt ipm calm in ꝑmo. ꝛ ꝓmum sanus est. Opones ꝛ pro. In ipso est stipticitas ꝛ excitat sine mordicatiōe. ꝛ eius vapozatio est sedans dolozes. Cū ꝙ nō digeritur gnat sanguinē malū ꝛ nutrit minus quā grana reliqua ex ꝙbus fit panis: ꝛ eius nutrimentū est parū viscosū. ꝛ in ipso est subtilitas quedā sicut existimāt qdā. Eruncū cū coquāt cū lacte: aut furfure silē fit eius nutrimētū bonū ꝓcipue cū buyro ꝛ oleo amigdalino. Membra nutri. Est tarde digōnis in stō in sua suba ꝛ in suo pane. Membra expul. Cū eo vapozat dolor ventris pungitiuus ꝛ est prouocatiuus.

¶ De gallinis ꝛ gallo. Cap.ccxcvi.

Allīne ꝛ gallus qd est. Jus galloꝝ
§ veteꝝ ꝓpetarē hꝫ quā dicem⁹. Modus ꝙ quē Gal.narrauit in decoctione eoꝝ est. decolent ꝓstq̄ cabantur ꝛ nutriunt: fatigent.n. faciendo eos currere ꝛ cadant ꝛ decolent. deīn extrahat qd in vētribus eoꝝ est. ꝛ impleant vētres eoꝝ sale ꝛ sumantur ꝛ coquant cū. xx. libr aque vsq; quo ꝓueniat ad tres cotilas: ꝛ bibat totū i loco vno postea addat illud qd dicturi sumus i oi loco. Electio. Ruffus galloꝝ melioꝝ est ille q̄ non cantat adhuc: ꝛ gallinaꝝ melioꝝ est q̄ nō dū parit ouā. antiq ꝙ sunt mali. Mā. adeps gallorum calioꝝ ē adipe gallinaꝝ magnaꝝ. Opones ꝛ ꝓprietates. Testiculi galloꝝ laudabiles sunt velocis digōnis. Instra iunctuaꝝ. Jus galloꝝ ꝓdictū ꝓuenit tremori ꝛ doloꝝ iunctu rarum: sed opꝫ vt coquat cū polypodio ꝛ aneto ꝛ sale. in. xx. cotilis. aque dōec remaneāt tres aut quatuoꝝ. Membra capitis. Caro gallinarum que sunt pulle in intellectu augmentū efficit. cerebrū gallinaꝝ ꝓhibet fluxū sanguis narium accītem ex velaminibus cerebri. Membra anhelitus ꝛ pectoris. Jus galloꝝ ꝓdictū ꝓfert asmati. Caro gallinaꝝ clarificat vocem tus galli vetustissimi cū aneto ꝛ cartamo ꝓfert oibus illis ꝛ ifidebegi pullorū sedat inflōnem stōi. Membra nutri. Jus galloꝝ ꝓfert doloꝝ stōi ex ventositate. Membra expul. Jus galli veteris cū polypodio ꝛ aneto ꝓfert colice valde. Caro gallinaꝝ q̄ pulle sūt augmētat spmā. Et ius ꝓdictum cū polypodio soluit meūam: ꝛ cuscutam solnit fla. Huiꝰ ꝙ decoquit cū medicis stipticis ad dissinteriā ꝛ cū lacte ad vlcera vesice. Venena. Galline scisse sup coꝝ suū aut gallus ponunt sup locū lesum a vermibus venenosis ꝛ ꝑmutat p hoꝝā ꝛ ꝓhibet nocumentū venenoꝝ. ꝛ in venis bibitis ēt sordet eoꝝ decoctio cum aneto ꝛ sale ꝛ enormitur.

¶ De guasmen. Cap.ccxcvij.

Uasmen qd est. Est folū nil. Mā.
§ Est in fine ꝑmi calm ꝛ i secūdo siccū. Opō. ꝛ p. In ipso sunt stipticitas ꝛ absterſio. Beco. Tigu capillos.

¶ De guers. Cap.ccxcviij.

Uers quid est. Res rubea declinās
§ ad pallorem similis tincture croci ꝛ asporatur de iamē: ꝛ dicitur q̄ abraditur de arbore sua. Natura.

Calida est ꝛ sicca in secundo. Operationes ꝛ proprietates. Est stiptica. Becozano. Confert pāno ꝛ lenuginibus. Cum ergo bibitur confert sordicie. Apara ꝛ bothor. Confert bothor. Vulnera ꝛ vicera. Confert scabiei ꝛ pruritui ꝛ sabafati ꝛ impetigini.

¶ De guarescen. Cap.ccxcix.

Uarescen. Membra oculi. Sanguis alguarescen ē bonus vlceribus oculi. Membra nutri. Caro eius difficilis est digōnis. Membra expulsionis. Caro eius constringit ventrem.

¶ De guarli. Cap.ccc.

Uarli quid est. Est stelio est maxima figuraruꝫ algalgon ꝛ samābras longam habens caudam: ꝛ paruꝫ caput ꝛ non est lacertus. lacertus. n. non est aut raro ē nisi in ruribus: ꝛ caput ꝛ corpus ipsius diuersa sunt alguarli: sed forasse ꝓximus est ei in naturis suis. Natura. Caro eius calida est multum. Becozano. Confert stercus eius pāno ꝛ lenuginibus: ꝛ impinguat foriter adeps ꝛ caro eius: ꝛ ꝓprie quasdam mulieres. Operationes ꝛ proprietates. In ipso est virtus extrahens furculos ꝛ spinas. Apostemata ꝛ bothor. Trium stercus eius eradicat verrucas. Membra oculi. Stercus eius simile est stercoꝝ lacerti. valet eum ad albuginem oculi. ¶ De guadai. Cap.ccci.

Uadai quid ē. Est ostreū. Opō. ꝛ
§ ꝓprie. Extrahit furculos ꝛ spinas. Becozano. Hō ex eo trituꝫ ē ablatum verrucas infusas ꝛ pēdētes ꝓtinū. ¶ De grāo ben. Cap.cccij.

Granum ben. Jaꝫ diximus opones eius i capitulo ben. cū diximus ben.

¶ De grano lauri. Cap.ccciij.

Digitized by Google

Ranũ laturi. Ipm ẽ granũ ademeſt
§ r ẽ fic̃ auellana pua: r cortex eius ad
nigredinẽ tẽdit subtilis qđ cũ pmix
in duas ſepaſ ptes duaſ decliues ad
citrinitatẽ i qbus eſt parũ boni odoris r nos
dicemus opones eius in capitulo de gain.

¶ Degrano azelem. Laſ.ccciij.

Ranum azelẽ qđ eſt. Bſ pip nigr
§ r ẽ granũ bonũ odoris r ſaporis val
de: r oriſ i ptibus ſceberazura. Hã.
Eſt calid̃ in ſcđo. humidũ in pmo.
Decoratio. Eſt ipinguatiuũ. Mẽbra expul
ſionis. Augmentat ſperma.

¶ Degrano aneſcen. Laſ.cccv.

Ranũ aneſcẽ qđ ẽ. Eſt granũ exiſ
§ in qtitate pipis r i colore eius verũ
tñ eſt facilius frãgibile. ſcindiſ a me
dulla vehemẽtis albedis cuiꝰ odor
ẽ bonus. Hã. Eſt calid̃ r ſiccũ i ſ°. Mẽbra
nutrimẽti. Eſt bonum ſtõ frigido valde.

¶ De grano nil. Laſ.cccvi.

Ranũ nil qđ eſt. Eſt cartamũ indũ.
§ Electo. Melius eſt eius pondero
ſum planũ recens Hã. dixerũt q
dam. Eſt calid̃ r ſiccum perueniens
ad tertiũ. Decora. Confert albaras r mor
phee albe. Membra nutrimẽti. Eſt turba
tiuum faciens nauſeã. Mẽbra expul. Soło
ne educit humores groſſo s. ſ. meliaz r flegma
fortiter r vermes r aſcari des. Permutatio.
Loco eius in ſolõne r iuuamento in melia po
nitur medietas ponderis de pulpa colloqn. cũ
ſerta ponderis ſui de lapide armeno.

¶ De granoaſumme. Laſ.cccvij.

Ranũ aſumme qđeſt. Eſt arbor ſil
§ neſtris ſm qtitatẽ brachij hñs alba
folia nõ tñ vehemẽtis albedis cuiuſ
fructus eſt ſic pip vncuoſus lacteus
r dixerũt qđã. Eſt ſemẽ ſameriona. Hã. Eſt
calid̃ parũ habens humiditatis. Decoratio.
Eſt impinguatiuũ. Mẽbra nutrimenti. Tar
datur eius digeſtio in ſtomaco r cum digerit
multiplicatur eius nutrimentũ. Membra ex
pulſionis. Augmentat ſpma r excitat coitus.

¶ De grano pini. Laſ.cccvij.

Ranũ pini qđ eſt. Granũ pini ẽ mi
§ nus fiſtico cortice hñs minutũ fran
gibiles rubeũ findit a medulla alba
vncuoſa ſuaui: r hec ſunt magna q
ſunt pini q noiant biſus: paruũ vo eſt granũ
triangulatũ durioris cortcis r acutioris me
dulle. r in ipſo eſt acrimonia r ponticitas: pa
rum eſt melius ad medicinã, q ad cibũ. Hã.
Magnũ ẽ fic̃ eq̃le ad caliditatẽ declinãs r aug
mentat hũiditas ipſius. Et puũ ẽ calid̃ r hũ
dũ in tertio. Do põ. r p. In ipſo eſt maturatio
r lenificatio r reſolo r mordicatio r ppie in
recente: ſed eius mordicatio deleſ ſi infundat
in aqua r cõplet tunc eius applanatio r gluti
natio: Cuius ſint ante illud ambo reperta in ip
ſo integre: r eius ſuba eſt terrea aquea in qua
eſt parũ aeritatis. Decoratio ẽ ipinguatiuũ.
Inſtra tunctu. Granũ puni magnũ pfert mol
lificatiõi r debilitati corpis comeſtũ: r exiccat
hũiditatẽ corruptã q eſt in eo. Mẽbra anhelĩ
tus r pcc. Parũ r magnũ pfert mollifica
tioni hũiditatibus pulmõis putrefactis: r flu
xui puri ſanguis r tuſſi: r ppe cũ rob recẽte pp
amaritudinẽ paucã q ẽ i ipo. Et qñ cogiſ cũvio
dulci ẽ ad mũdãdũ pus pulmõis bonũ valde:
r ſilr ei° cortex r lignũ qñ ponunt in ekijs. Mẽ
bra nu. Qñ ex eo fit emplñ cũ abſinthio ſup
ſtõm pfortat ipm. Et ẽ difficilis digõnis liniẽs
cibum. pprius eius mordicat ſtõm niſi infundaſ
in aq̃ calã. Comedãt ergo ipm calefactu cũta
barzet r infrãti cum melle: r tunc digerit r fit
bonũ ſtõ. Ingt Bia. ẽ malũ ſtõ: ſed vr q non
ſit ita niſi qñ aduriſ aut rãcidaſ. r q ſit infuſus
bonũ: qñ rectificat eius corruptio. r frangit
eius ventoſitas. r qñ bibit cũ portulaca ſedaſ
eius mordicatio oõ. ita vt non ſit mordicans.
Mẽbra expulſiõis. Augmentũ facit in coitu
plñ cũ comediſ cũ ſiſamo r tabarzet r melle
r penidijs: r ſaturati ex eo parũ faciũt dolo
rem ventris pungitiuũ: ſed eius tyriaca eſt gra
nũ granati amaz: qđ fugit poſt ipſum: r ipſuz
vehementer abſtergit hũiditates renũ r veſice
r pfortat eos ad retentiõz vrine r ſanat diſtilla
tionẽ r, phlbet vlcera veſice r frãgit lapidẽ: r
puocat r pfert ex eo cũ abſinthio fco empto.

¶ De grano allalil. Laſ.cccix.

Ranũ allalil qđ eſt. Eſt ſicut pi
§ per album maius cartamo nõ pure
rotundum r frangit a medulla vn
cuoſa boni ſaporis. Quidã aũt di
xerunt eſt ſemẽ granati ſilueſtris. r dixerũt iſti
eius radix eſt almuga. Inſtra iunctura rum.
pfortat corpora mollificata. Do pones r pro.
Dõ ex eo frixũ eſt. eſt ſiccius. Decoratio.
Eſt ipinguatiuũ. Mẽbra capitis. Facit ſoda.
r p pne qñ in ſcda meſa cõedit ſup vinũ. Mẽ
bra nutri. Plimus vſus eius facit faſtidium
r colericam paſſionem. r cum comediſ cuzta
barzet r zuccaro r melle digeritur: r qđ ex eo
frixũ eſt: eſt melius r nõ ẽ eius humor malus
r paruum vehementer mollificat ſtomacum.

¶ De grano viridi. Laſ.cccx.

Ranum viride quid eſt. In fructu
§ eius eſt ſtipticitas r ipſius iuuamen
tum ſile ẽ iuuamẽto maſticis: r eius
gũma eſt melior gũmis poſt maſticẽ
r que ei ea magna eſt dr artharo: r eius quidẽ
arbor nominatur alboun. Natura. Dixe
runt quidam q in eius oleo eſt lenificatio r ſti
pticitas ſicut eſt in oleo roſ. r veritas eſt cale
factio grani viridis eſt calefactio nõ muno: eius

Digitized by Google

vero exiccatio duz perseuerat humida est pua
z cū exiccaē est in tertio: z eius gūma est cala i
qua est siccitas pauca. ℧ pationes z ꝓpietates. Est calefactiuū lenificatiuū z mundificatiuum: z in ipso est stipticitas: z ei⁹ gūma ē plurime resolutionis ℈ mastix: qñ est amarior: z in ipsa est paz stipticitatis: z est fortis abstersionis: z in ipsa est aptio bona z maturatio z leni ficatio: z exhit ex pfundo: z in plīb⁹ hoīs ponitur loco mastucis: z suffumigatio albori elō gaē a nocumēto sicut suffumigatio turis: z ei⁹ oleū est cōpositū ex xxunbus trib⁹ cuz virtute ꝓstrictiua: z estimauerūt qdaz ꝙ in eius oleo est lenificatio qdā. ℬecoctio. Abstergit pānum z faciem z viscus albuin ꝓfert sassuris faciei. Apara z bothor. Et gūma maturat exturas duras. Vulnera z vlce. Abstergit scabiez z ipetiginē. z igredit eius gūma in emplis ad purgāda vicera et exiccat saniem et sanat vicera manifesta: z confert ꝓrutui vlcerum z scabiei vlcerose z scabiei: z bothor: flegmatice. Instrumenta iunctararum. Ponit eius oleum in oleis que sūt ad lassitudinē z emplis ad paralysim z torturā. Mēbra capitis. Eius gumma cū melle z oleo est bona humiditati auris. Mēbra oculi. Eius fumus egredit i alcofol oculi z ꝓseruatōe capilloz z medicamēto corrosionis palpebraz. Mēb. anhe. z pecto. Cōfere doloribus pectoris more empli supposiū z inunctū: z eius gūma est bona vlceribus pulmonis z russi antiq: deglutita sola aut cum dulcibus. Mēbra nu. Iuuantua est splenis z ꝓpue ex albuin: sed ipsa deler appetitū cibi: z silr mūdificat epar. Mēbra expulsionis. Prouocat z excitat coitum z gūma eius etiā prouocat z lenit ventrem cum accipitur ex ea auellana vna aut nuc in ieiunio absq; nocumēto: z mūdificat viscera z abstergit renes. Venena. Bibit gumma eius z fructus eius cuz vino ad morsum rutele.

¶ Be gento. Laſ. cccxi.

§ Entum quid est. Est tensiciſ. gūma ruthe montane.

¶ Be gembut. Laſ. cccxij.

§ Embut quid est. Est rosa vince sicut quidam sapientes dixerunt. z est alkarnub anabathiū z de ipso q̄ iam dictum est in capitulo de cha. Natura. Eius frigus z caliditas sunt parua: z est siccuz in secundo. ℧ pera. z pro. Eius fructus vomitus facit siue medicatione. Mēbra expul. Prohibet fluxum ventris. Venena. Decoctio algembut interficit pulices.

¶ Be granune. Laſ. cccxij.

§ Ramen. Vul. z vl. Facit coherere plagas sanguineas. Membra expul. Eius decoctio extrahit lapidem z semē ipsius prouocat z constringit.

¶ Be glutine. Laſ. cccxiij.

§ Luten quid est. Jam locuti sumus de glutine alimbat z resina pini: z reliquis in suo loco. Natura. Gluten alimbat est calm. deinde gluté cypssi deinde gūma pini. ℧ pato. z pro. Est resolutiuū. ℈ gūma pini z gluté cypssi nō sunt vehementioris resolutiōis ℈ gluten alimbat ℈ uis sunt caliditoa eo. ¶ Be gallis. Laſ. cccxv.

§ Alle. Electio. Meliores sunt imature: z ponderose dure. Glauce vero molles sunt parue xtunis: z adurun tur sup prunas. Natura. Sūt frigide in ꝑmo humide in ſcō. ℧ pa. z pro. Cōstrictio ea z est vehemēs z phibet hūiditates a cursu: z substātia carū est frigida z sicca. Decoratio. Benigrat aqua earum capillos. Vulnera z vlcera. Linuntur cū aceto super ipetiginē z auferunt eam: z si pulus earum sternatur super carnem additaz remouet eā. Membra ca. Prohibent cursum humiditatū corruptarum ad linguā z ginguā z ꝓferunt colas: z propue infantibus: z ppue cum aceto z cōferunt cum ponuntur in corrosione dentium. Membra expul. Spargitur pulus earū sup aquam: z bibitur ad vulnera intestinorum z ad fluxum antiquuz: z similiter qñ ponitur in medicinis puentens est ad hanc operationē.

¶ Be galia. Laſ. cccxvi.

§ Alia quid est. Galia vera est finta facta ex emblicis. nunc autem quonā illud ē difficile sumit pōdus ipsoz ō galle: z albella z fit ℈ ꝙ fit alrumelz. Natura. Que pura est: est calida in ꝑmo sicca in ſecūdo z aromatica calida est in secundo. ℧ pa. z pro. Est stipatica confortans viscera: z in aromatizata sunt aptio z resolutio. Instrumēta iunctararum. Est bona doloꝛ neruoz. Mēb. expul. Estimauerunt quidam ꝙ galia aromatica augmētū efficit in coitu z strigit vētrē z ꝓfert fluxum. ¶ Be gūmi. Laſ. cccxvij.

§ Gmmi. Electio. Quod melius ē: est arabicum purum parum habēs ligni. Natura. Spēs gummi ocō calide sunt. ℧ pa. z pro. Est stipticum z glutinatiuum cum exiccatione z glutinatione. z gūmi quidem acante est fortius valde: z ponitur ꝓpter hoc in medicinis tyriace. Membra anheli. z pec. Lenit tussim calidam z expellit nocumentum vlcerum pulmonis z clarificat vocem. Membra nutri. Confortat stomacum.

¶ Be gariofilo. Laſ. cccxviij.

§ Ariofilus qd est. Est sicut sambuc⁹: sed est nigrior z qui masculus est: est sicut nuce⁹ oline z lōgior z vehemēti⁹ niger: z ē fruct⁹ arboris in insula idie: z gluten ipsius exit in virtute glutinis albori. Ele

Digitized by Google

ctio. Me qui est melior est similis nucleo ficco suauis odoris ⁊ acuti. Mā. Laudus é ⁊ ficc⁹i tertio. Decorato. Corporis odoré bonū effi cit. Débra oculi. Abstergit visus ⁊ ꝓfert pā no. Débra nutri. Cófortat stomacū ⁊ epar ⁊ confert vomitui ⁊ nausee.

¶ De galbano. Cap.cccxix.

Albanū qd est. Est duar spēr: vna
§ spes ei⁹ est q est spumosus leuis pó
deris vehementioris albedinis: ⁊ al
tera est eius qō est spissius ⁊ grauis.
Electio. Melius amboꝝ est illud qō est spissi⁹. Mā. Est calidū in scō. ⁊ exiccatiuū i tertio. Operationes ⁊ proprie. Virtus eius est lenitiua resolutiua carminatiua ventositatū: ⁊ est ex eis que corrūpūt carnē. ⁊ in ipso sunt calefactio ⁊ inflāmatio ⁊ attractio ⁊ resolutio. Decoratio. Eradicat lēntigies. Apostemata ⁊ borbor. Confert apostematibus borbor: ⁊ scrofulis. Vulnera ⁊ vlce. Lūt supvlcera lenia cū ace to. Instilla iuncturaꝝ. Cófert lassitudini ⁊ al cuzet ⁊ spasmo lacertoꝝ. Débra capitis. Cō fert sode ⁊ epilepsie: ⁊ qñ epilepticus ipꝰ odo rat reuniscit: ⁊ confert scotomie ⁊ confert do lori molaris ⁊ denti corroso subito: ⁊ ꝓfert do loribus fris in aure: ⁊ resolut apata eius ⁊ do lores ipsius sine impedimēto: ⁊ illud qñ soluitur in oleo de lilio ⁊ tepidū fit ⁊ distillat in aurem. Débra anhe. ⁊ pecto. Cófert asmati ⁊ tussi an tique. Débra expulsionis. Prouocat men strua fortiter ⁊ extrahit fetus ⁊ facit eos aborti ri suppositū: ⁊ ꝓfert ꝓfocationi mīctis bibitū cū vino: ⁊ remouet difficultatē vrie. Venena. Est tyriaca venenis ibibunt sagittas qñ bibit cū vino: ⁊ venenis serpentū ⁊ scorpionū: ⁊ fu mus eius fugat venenos vermes ⁊: cū fit ex eo linimentū non appropinquant ei qui linitus est: ⁊ qñ ex eo fit linimētū cū sacudulion ⁊ oleo iter ficit ille qui de vermibus venenosis ei qui linitus est appropinquat. Et ipsius qō omni veneno resistit minus tñ cū fit resistentia serapini. Permutatio. Loco eius serapinū ponitur.

¶ De granato. Cap.cccxx.

Granatum. Mā. Illud qō est dul
§ ce est frigidū in primo ⁊ hūidū in ip
so. ⁊ acetosus é frigidū ⁊ siccū in se
cundo. Operationes ⁊ proprietates. Acetum repimit colerā ⁊ prohibet cursus su perfluitatis ad viscera ⁊ ꝓprie vnū eius. ⁊ in oibus spēbus eius vsq; ad acetosum est absterſio cū stipticitate. Apostema. ⁊bo. Grana gra nati cū melle liniuntur ad panaritiū. Vulnera ⁊ vlcera. Grana granati cū melle liniunt ad vl cera fraudulenta. ⁊ eius captia ad vulnera cum calidutate ⁊ precipue adusta. ⁊ balaustie qō eus calidutate sua faciunt adherere vulnera. Et dul ce qō lenificat ⁊ totū ipsius est ipui nutrimenti ⁊ est bonū. Dulcis vero qñq; est magis innatum stō cū poma ⁊ cydonia. ⁊ eius granus est malū. ⁊ qō de paruis eius est magis stipticus sunt capita. ⁊ grana ei⁹ stiptica sūt siue sint gra na dulciū aut non dulciū. Débra capi. Gra na granati cū melle cōferunt dolori auris. ⁊ sūt linimentū interioris nariū ⁊ ꝓferūt grana gra nati cū melle ꝓtrita ⁊ cōmista cola linita. Et si grana dulcia decoquuntur cū vino deinde terā tur sicut sunt ⁊ fiat ex eis emplm auri ꝓfert apa ti eius bene. Et vinū granati ⁊ rob eius ꝓferūt ebrietati ⁊ rob acetosi proprie: ⁊ confert colere. Débra oculi. Succus acetosi confert vngu le. Débra anhe. ⁊ pecto. Acetosum confert rat pectus ⁊ dulce lenit ipsus ⁊ ꝓfortat pectus. ⁊ qñ dantur in potu grana granatoꝝ in aqua pluuiali valent ad sputū sanguinis. ⁊ ipsum to tus cōfert tremori cordis ⁊ abstergit os stoma chi. Débra nutrimenti. Granatum mixus confert inflāmationi stōi. ⁊ dulce est ꝓueniens stomaco pp illud qō est in ipso de stipticitate subtili. ⁊ acetosum nocet stō. ⁊ cum hoc grana granati sunt mala stō. Et eius sanich est conue niens desiderio ꝓgnantiū ⁊ similiter rob eius ⁊ proprie acetosi ⁊ vt sugat febriēs de ipso post cibum suum ⁊ prohibeat eleuationē vapoꝝ est melius cū vt prenittat ipsum ⁊ subleuent mā ab inferioribus. Débra expulsionis. Aceto sum est plurime ꝓpuocans vnā cū dulce ⁊ am bo sunt prouocatiua. ⁊ grana granati cū melle conferunt vlceribus ani. ⁊ qō acetosum est no cet stō ⁊ intestinis. ⁊ eius sanich confert solōni colerice ⁊ confortat stomacuz. ⁊ cortex radicis granati cū vino extrahit vermes ⁊ ascarides ⁊ assumuntur cum sua dispositione aut sumuntur eius decoctio. Febres. Granatū mixū cōfert febri bus acutis ⁊ inflamatōi stomachi: ⁊ dulce mul totiens nocet acutas habentibus febres.

¶ De galanga. Cap.cccxxi.

Alanga qd est. Frusta iuolutra rubea
§ ⁊ nigra mistribe. ⁊ est casurudaru ipsum. Mā. Est calidum ⁊ siccū in scō. Operationes ⁊ pprietates. Est subtile resolutiuū ventositatum. Decoratio. Odoris oris efficit bonū. Débra nutri. Est bonū stō ⁊ est digestiuū cibi. Débra expul. Confert colice ⁊ doloꝝ renuz ⁊ adiuuat ad coi tum. Permutatio. Loco eius ponit herbat gariofilatū.

¶ De gubera. Cap.cccxxii.

Ubera. Mā. Frigida est in primo
§ ficca in fine scōi. Operationes ⁊ pro prietates. Retinet oēm fluxum. ⁊ ē nunoris ꝓstrictionis ⁊ stipticitatis cū zarur ⁊ repugnat colere effuse ad viscera. ⁊ qñ ipa administrat in scōa mēla retardat ebrie tatē. Débra anhelitus ⁊ pect. Cófert tussi ca lide. Débra nu. Retinet vomitū. Débra expul. Cófert rasure colerice ⁊ retinet ventrez ⁊ vōitū: ⁊ silr zarur. ⁊ ꝓfert multitudini vrine.

¶ De Gualmeo

Digitized by Google

¶ De gualmeo. Cap.cccxxiij.

Gualmeū qd est. Est folium nu. Nā. § Est calū in fine pmi ficcū in scō. Ō pō. ꝛ ꝓprie. Jn ipso sunt stipti/catas ꝛ absterso. Deco. Ē ingt ca/pillos.

¶ De gagate. Cap.cccxxiij.

Gagates qd ē. Lapis leuis hūs odo/rem aspalti. § Jnstra iunc. Confert podagre. Membra capitis. Ō ñ suffumigaē ex ipso edulepticus ofert ei. Mēbra expul. Cōfert pfocanōi mficis. Uenēa. Effugat fumus ei⁹ ōmes venēosos.

¶ De gallum. Cap.cccxxv.

Gallum. Decoratio. Est bōi odoꝛis. Ō pōnes ꝛ pro. Est exiccatiuū ogelatiuum lacus ꝛ in ipso est paꝛ acui/taris ꝛ phibet eruptionē sanguis. Ulnera ꝛ vlcera. Confert adustioni ignis.

¶ De gusume. Cap.cccxxvi.

Usume qd est. Est quoddaꝫ genus § tuberū ꝛ fungoꝝ qō exiccaē ꝛ coaꝛ/tatur sicut cartilago cuius figura est sicut figura vasis. aīs. nasi paruꝫ 3cti quo pāni lauanē: ꝛ ingredīē in acetosis: ꝛ inest ei suauitas sicut ē suauitas cartilaginū ꝛplus. Mā. Nō existit in frigore reliquoꝝ tuberū ne q̄ mali humoꝛis sicut tubera ꝛ existit in sapo/re eius carnositas quedam ꝛ aquositas.

¶ De garab. Cap.cccxxvij.

Arab qd est. Administratur cortex § eius ꝛ admistraē gūma eius ꝛegre/ditur cū incisiōe ꝛ gñaē sup ipsaꝫ bo/rar bonū. ꝛ ē de melioꝛibus spēbus doꝛar ad cōdēdū. Ō pō. ꝛ p. Flos eius ꝛ fo/lia ipsius ꝛ āboꝝ succus sūt ex exiccantiis sine moꝛdicatiōe: ꝛ in ipsa ē stipticitas. ꝛ ei⁹ cortex est in ōnre eius: iꝫ ē siccioꝛ. Et ex folijs qō ei⁹ sumūē succ⁹ ꝛ reseruaē ꝛ exiccat sine moꝛdica/tiōe. Deco. Linis arboris eius cū aceto exic/cat verrucas ꝛ icidit eas siue sint iuerse siue nō iuerse: ꝛ cortex radicis ei⁹ igredīē ad linimētū capillos. Aul. ꝛ vl. Cortex ꝛ folia eius trita qñ ponunē sup'icisionē ꝛ 'vulnera recētia cō/ferunt. Jnstra uīc. Decoratio eius ē ebroca bonū podagre. Mēbra ca. Ō ñ distillaē suc eius foliorꝝ eius cū oleo rosaceo bullito i cozi ce gnati i aureē ofert doloꝛi auris: ꝛ sīr cortex eius hūdus qñ sit ex eo illud ꝛ eius decoctio est ablutio furfurū. Mēbra oculi. Abstergit gūma ꝛ flos eius obscuritatē visus. Mēbra anhelitus ꝛ pectoris. Fructus ei⁹ cōfert spu/to sanguinis. ꝛ cortices eius entā. Mēbra nu. Succus eius extrahit sanguisugas.

¶ De galiia. Cap.cccxxviij.

Galia. Apara ꝛ bo. Galia lenit apa/ta dura. Mēbra ca. Dissoluit i oso de ben aur heari ꝛ distillaē in aurem doloꝛosam: ꝛ eius odoramentū ofert epilepti/co ꝛ apopletico ꝛvinificat eos: ꝛ sedat soda fri gidā: ꝛ qñ daē de ea in vino ebriat. Mēbra anhe. ꝛ pec. Ō doꝛ galie ofortat cor. Mēbra expul. Galia ofert doloꝛib⁹ mficis fris sup posita ꝛ apanibus eius duris ꝛ flegmaticis ꝛ puocat menstrua ꝛ facit matricem descendere prefocatam ꝛ inclinatā ꝛ mūdificat eā: ꝛ ppa/rat ipsaꝫ ad ipregnatiōꝫ. ¶ Cap. de ifa. Ō.

¶ De homine. Cap.cccxxix.

Ō mo. Decoratio. Dicit q̄ sper/ma hois abstergit moꝛpheam: ꝛ sīr sal vrinaꝝ infantiū assumptus i oꝛe vel vere abstergit pannum ꝛ fortitan eius stercus ofert soꝛdinei. Apata ꝛ bothoꝛ. Fex vrine hois sedat herisipilam: fm q̄ dī ꝛ sīr eius stercus calidum ꝛ cinis capilloꝝ ip/sius sanat bothoꝛ: ꝛ qñ pmiscē cum butyro ꝓ hibet apara ambulatiua. Ulne. ꝛ vlce. Eius vrina abstergit scabiem vlcerosam ꝛ pruritum ꝛ phibet serpiginem ꝛ impetiginem ꝛ ꝓprie sperma eius ofert impetigini. Jnstrumenta iuncturarū. Dicit q̄ sanguis mēstruus sedat doloꝛē podagre ꝛ simuliter spma hois ꝛ lac ei⁹ cū opio ꝛ cum cera ꝛ oleo. Mēbra capitis. Adustio capilloꝝ eius cum oleo rosaceo distil/latur in aurem ꝛ bene dolēs sedatur fm q̄ dī/xerunt. ꝛ saliua ieiuni extrahit vermes ex aure ꝛ os hois adustum datur in potu epilepticoꝛ: ꝛ soꝛdities auris hominis confert emigraē. Mēbra oculi. Urina eius qñ coquitur cum melle in vase eneo abstergit albuginem oculi: ꝛ confert palpitationi ꝛ adustio capilloꝝ eius cum lithargyrio prohibet scabiem ꝛ pruritum in oculo. Mēbra anhelitus ꝛ pectoris. Di/citur q̄ vrina infantium cum bibitur confert difficultati anhelitus ꝛ distillationi eius ꝛ est curatio mala: ꝛ lac mulieris confert valde in consumptiōe vel ethica ꝛ est cura leproꝝ ma/rini. Membra nutrimēti. Dicunt q̄ lac mu lieris sedat moꝛdicationem stomachi: ꝛ q̄ asca riam vrine eius confert icteritie ꝓprie cum aqua mellis ꝛ aqua ceris ꝛ simuliter stercus eius. Mēbra expulsionis. Lac hominis pro nocat vrinam: ꝛ dicitur si supponatur sanguis menstruus purus ꝓhibet impregnationem. Lac mulieris cōfert vlceribus matricis ꝛ vul neribus eius embꝛocatū ꝛ suppositum. Et vri na hois dē abscindere solōnem ꝛ purgare ma tricē fm q̄tatem duaꝝ tertiarum libre deco cta cum poꝛis. Febres. Stercus siccū cum melle aut vino qñ bibit febribus pioducis pro hibet earum piodos. Uenena. Lac mulie ris est tyriaca leproꝝ marini. Et dentes hois triti ꝛ pulueriz̄ati super moꝛsuram vipere aut adusti ꝛ pulueriz̄ati: ꝛ stercus eius pulueriza/tum super moꝛsuram hois ꝛ eius sputum dū est ieiunus interficit scoꝛpiones ꝛ serpentes.

¶ De polere aliamenti. Cap.cccxxx.

Digitized by Google

Olus aliament gd est. Scdm dia.
℔ In ipso nō est virtus medicie oio. Et est aquosum sicut antiplex qō sapozem nō hz: t in hoc plus abūdat oleribus. t est vehemētioris hūiditatis ḡ lactuca. t cucurbita t eius nutrimentuz est paucū. t eius penetratio non est velox ppea q penetrus nitrositate pinatum est. Nā. Inquit Hal. frīn t hūidū est i scdo. Apata t bothoz. Fit ex eo emplm apatibus calidis. Ulnera t vlcera. Fit ex eo emplm ex radice eius melino t vlceri. Mēbza capi. Permiscet eius succus cum oleo rosaceo t confert. soda accidenti ex adustione solus. Mēbza anhelitus t pectoris. Confert tussi t sedat eam t ppie decoctum cum oleo amigdalino t aqua granati dulcis. t similiter sedat tussim calidam.

¶ De herba iudaica. Laſ. cccxxxi.

℔ Erba iudaica. Natura. Caliditas eius est supza equalitatem t est herbum. G. dixit q calidum in principio primi siccum in secundo.

¶ De ḥ ezeriasen. Laſ. cccxxxij.

℔ Ezeriasen quid est. Fructus eius est similis elhanalzid t vtunt ipso pzeparatozes cozioz: t qñq sunt apud eos qui facūt sirupuz: ex ipso frusta grossa simulia frustis persici sicci. Et est in pzincipio siue masticationis rancidum: deinde apparet ei amaritudo: t loquemur de eo exquisite in capitulo de fesire.

¶ De hareoman. Laſ. cccxxxiij.

℔ Areoman quid est. Est granū cuius virtus est sicut virtus ordei. imo ipse est medium inter triticū t ordeum t ipsius sauich t pultes eius magis sunt stiprice ḡ sauich ordei t eius pultes. Nā. Est equale declinans ad humiditatem. Ō pe rationes t propzietates. Euacuat sine mordicatione t i ipso est resolutio t stipticitas simul.

¶ De hensistides. Laſ. cccxxxiij.

℔ Ensistides qd est. Succus plante q dicit barba hircina. Et eius succus est frigidus t stipticus. t dō i capso barbe hircine. Nā. Dedunat ad sic citatē.

¶ De hernue. Laſ. cccxxxv.

℔ Ernue quid est. Est simile piperi nisi q: citrinitatē apzopinquat boni odozis simile xiloaloes quod fertur de regione sclauozum. Natura. Est equale. Mēbza nutrimenti. Confozrat stomacum t digestionem.

¶ De hearfelo. Laſ. cccxxxvj.

℔ Earfelus qd est. Est lactuca asini q dō in capso decta. Nā. est frā t humida t in ipsa est ericcatio t calefactio pua. Ō pō. t p. In ipa ē stipticitas.

¶ De hestedeen. Laſ. cccxxxvij.

℔ Estedeen quid est. Lignum indum notum. Instilla iuncu. Eius p pueras ē iuuamentū forte podagre.

¶ De hasce. Laſ. cccxxxviij.

℔ Asce qd est. Est herba hūs flozes album declinante ad rubedinem hūs cānas subtiles plimas silēs cāne signanti aut cane calami aromatici: t flos eius est flos rotundus. Et folia eius pua subtilia plima. ¶ Et sup ipsius extremitatem sunt capita parua purpurea. ¶ Bia. dicit est arboz cuius spine sunt parue in quaz circuitu sunt folia parua subtilia q plimū naſcit sup lapides. Nā. Lalā est t sicca pueniēs vsqz ad tertiuz. Ruffus vo ingt est siccioz calameto. Ō pō. t p. Est resolutiua incisiua ita vt ēt sanguinē pgelatū incidat t resoluat: t est calefactiua ita vt eius sirupus phibeat horripilationē hyemis. Beco. Resolut verucas. Apata t bothoz. Fit ex ea emplm cū aceto apatibus flegmaticis recentibus. Instilla iunctura. Bibitur ad debilitatē neruoz: t cū sauch t vino fit ex ea emplm sup sciaticā. t sirupus eius cōfert doloribus qui sunt sub hypocōdrijs. Mēbza oculi. Mulcet cū cibis t seruat virtutem visus: t remouet eius debilitatem. Mēbza anhelitus t pec. Mundificat pectus t pulmones t adiuuat ad spuēdū: t sedat dolozes hypocundriozum t pulmonis cocta t deglutita cū melle t ppter suā ericcationem pzohibet sputum sanguinis. Membza nutrimenti. Ad iuuat digōnem t eius sirupus remouet malitiam digōnis t paucitatē appetitus. Mēbza expulsionis. Pzouocat urinā t menstrua. t solutione educit vermes. t cum bibitur ex ea qō est inter. z. ij. vsqz ad. iiij. soluendo educit flā absqz impedimento sufficienter. Mermuta uo. Ponitur loco eius origanum montanū t dicitur epithymum t basce loco eius.

¶ De hasel: Laſ. cccxxxix.

℔ Asel: qd est. Nu siluestris est terrestris est plime t domesticus est plurime aqueitatis. t vtī est sube humide. t eius frās nō ē plima. t sube ficce cuius frās nō ē frās pauca. Nā. Hasel: sm Dia. duaz hz spēs que sunt frē t ficce. Alīj aūt dixerūt q est calūs in pncipio pmi t siccus in pmo. t ē magis sile hasel: nīe terre. Ō pō. t p. In ipso est phibitio effusiōis māerū pp suā stipticitatē t maturatio t lenificatio. Apata t bothoz. Pzohibet accidere apata cala t effusionē māez. t est bonus apatibus gutturis Ulne. t vl. Cōfert vlceribus antigs t putridis in carne cū melle. Mēbza capitis. Est bonus vlceribus gingue putridis. Membza oculi. Intrat succus eius in alcofol. Mēbza anhe. t pec. Confert apatibus circundantibus lacertos gutturis. Mēbza expul. Aug-

Digitized by Google

mẽū efficit ſ coltu ꝛ frãgit lapidẽ renũ ꝛ veſ
ce. ꝛ ſilẽ eius ſucc⁹ ꝛ ꝓfert difficultatẽ vrine ꝛ
colice. ℣enena. ℣ue. ʒ. fruct⁹ ſiluestris cõſe
rũt morſui vipe: ꝛ due. ʒ. eius cũ vino venenũ
pniciosis ꝓferũt. ꝛ ex ꝺcoctiõe ei⁹ aſpgit loc⁹ ꝛ
interficit pulices. ℂ ℬe harmel. Lap. cccl.

Armel qd ẽ. Nota ẽ. ℴ pa. ꝛ ꝓpe.

♄ Eſt icisiua ꝛ ſubtiliatiua. Inſtra iũ.
Eſt bona doloꝛi iũcturaꝝ ꝛ ſciatice
cũ deſup linit. ℳẽbra ca. In ipſa
ẽ ℞rus faciẽs ebꝛietatẽ q̃ eſt ſiẽ ebꝛietas vini.
ℳẽbra oculi. Dia. dixit ꝙ ipſa trita cũ mel
le ꝛ vino ꝛ felle alcubugi. ꝛ gallinaꝝ: ꝛ aq̃ fe
niculi eſt cõueniẽs debilitati viſus. ℳẽbra
nutri. Facit nauſeã fortiter. ℳẽ. ex. ℙrouo
cat vrinã ꝛ mẽſtrua cũ ℞rute bibita ꝛ linita.
ꝛ cõfert ẽt colice vẽtoſe bibita ꝛ linita.

ℂ ℬe haltit. Lap. ccccxli.

Altit qd eſt. Eſt medicina ida filis
♄ hermodactilo albo. Nã. Calẽ eſt ꝛ
ſicca in tertio. Inſtra iũctu. ℙoꝛ⁹
ꝓfert podagre ꝛ doloꝛibus iũcturarũ. ℳẽ. ex. Sokone educit flegma ꝛ hũoꝛes
crudũ ꝛ ℞mes ꝛ aſcariades ꝛ humoꝛes groſ
ſos. ℂ ℬe harſafo. Lap. ccccxliij.

Arſafam qd eſt. Eſt quedã ex ſpẽ
♄ bus alcũbar. Natura. Eſt tpata ad
calitatem declinãs hũida ad ſcõm
pueniẽs. Alcãſi inqt. eſt frã ꝛ humida: ℂ In
quit muſaia. Eſt ſicut aſpagus in opationib⁹
ſuis calẽ ꝛ hũida in ꝑmo. alij ℞o dixerũt ꝙ
ẽ calẽ i ꝑ⁹ ꝛ hũida ſcõo. ꝛ iã cõpata fiut. ℌ.
ꝙ ipſa eſt apꝺ eũ calẽ i ſcõo. apud me℞o ẽ di
uerſarũ nãrũ. ℴ pa. ꝛ ꝓ. ℳũdificat pãnũ
ꝛ exiccat ꝛ in ipſa ẽ ſubtilitas. ℂ Alcãſi dixit
ꝙ ipſe gñat meliaꝝ: ꝛ elõgatus ẽ. ℬecora. Cõ
fert linita alopitie: ꝛ aq̃ eius necat pediculos
i capite abluto ex ea: ꝛ remouet fetoꝛẽ aſcella
rũ ꝛ ꝑ. puocatiõẽ ſuã vrinã feudã ꝛ cum ſua
ꝓpꝛietate quã hꝫ in ſe. Apata ꝛ bo. ℝeſolnit
apata dura. ℳulnera ꝛ vlce. Aq̃ eius confert
pruritui duro ſicco. ℳẽbra ca. Aq̃ eius de
let furfures. ℳẽbra nutri. Facit nauſeam ꝛ
ꝓpꝛie mõrana ꝛ ꝑcipue radix eius ꝛ eius gũ
ma ẽ alcũbar. ꝛ de ipſo loquar poſtea i caꝑlo
de leꝛ. ℳembra expul. Addit in coitu ꝛ ad
dit in puocatione vrine ꝛ extrahit vrinam
feudam ꝛ lenit naturã ꝛ educit flegma ꝛ mul
toꝛies cõſtringit ventꝛẽ q̃ bibit cum vino.

ℂ ℬe handacocha. Lap. ccccxliij.

Andacocha qd eſt. Ex ea alia eſt ſil
♄ uestris ꝛ alia eſt domeſtica: ꝛ alia eſt
egyptiaca: ꝛ fit ex eius ſemie panis.
Natura. Inquit filius Iuragi. La
lida eſt ꝛ ſicca in fine ſecũdi. Inqt filius ℬe
ſaugue calẽ eſt in medio ſecundi. Et vꝺ ꝙ do
meſtice caliditas ſit ꝓpinqua in fine ꝑmi.
ℴperationes ꝛ ꝓpꝛietates. Domeſtica eſt
equalis abſtẽſionis ꝛ exiccatiõis: ꝛ in ſilue
ſtri eſt ſtipticitas cuꝫ calefactione: ꝛ eius oleũ
valet ad ventoſitates groſſas. Decoratio. Sil
uestris ꝓfert pãno. ꝛ ſimiliter domeſtica. Aui
nera ꝛ vlcera. Succus domeſtice cum melle
mundificat vlcera. Inſtrumenta iuncturarũ.
Eius oleum eſt bonum doloꝛibus iuncturaꝝ
ex ventoſitate: ꝛ apud timoꝛem contractionis
ꝛ iam ſanati ſunt eo quidam. ℳembra capi
tis. Facit ſoda. Et quando fit capurpurgium
ex ſucco eius confert ei qui cadit ex epilepſia.
ℳembra oculi. Succus domeſtice confert
albugini oculi: ꝛ panno ipſius ꝛ ꝓpꝛie cum
melle. ℳembra anhelitus ꝛ pectoꝛis. Con
fert doloꝛi laterum ex flegmate. ꝛ ꝓpꝛie ſil
ueſtris. ꝛ facit accidere doloꝛes gutturis ꝛ ꝓ
focationes. ſed nocumẽto eius ſuccurritur cũ
coꝛiandro ꝛ lactuca ꝛ endiuia. ℳembra nu
trimenti. Confert doloꝛi ſtomaci frigidi ꝛ vẽ
toſitati ꝛ eius oleum cõfert pincipio hydro
piſis. ℳembra expulſionis. ℙrouocat vri
nam ꝛ menſtrua ꝛ ſiluestris cum vino ꝛ ſemi
ne molochie eſt bona doloꝛi veſice. ꝛ eius oleũ
vtile eſt doloꝛi inteſtinoꝝ ꝛ doloꝛi matricis.
ꝛ ſiluestris confert colerice paſſioni ꝛ conſtrin
git ventꝛes ꝛ ipſa ꝛ ſemen eius excitat coitũ.
Febres. Dicitur ꝙ habens tertianam in po
tu ſumat tria ex folijs eius aut tria ex granis
ipſius ꝛ alterabuntur circuitus febris. ꝛ quar
tane quatuoꝛ ex quibus illoꝝ duoꝝ vo
luerit. ℣enena. Quãdo aſpergitur aqua ei⁹
ſuper pũcturam ſcoꝛpionis ſedat doloꝛem ſta
tim. ꝛ ſi aſpergitur ſuper mẽbꝛũ ſanũ excitat
mordicationẽ ꝛ doloꝛẽ. ꝛ eius ſemen eſt fort
us in curatione punctur̃e ſcoꝛpionis.

ℂ ℬe hauro romano. Lap. ccccliiij.

Aurum romanuꝫ quid eſt. Noiaſ
♄ achuroſa. Natura. Calefacit vehe
menter in tertio ꝛ exiccat in ꝑmo.
ꝛ eius flos eſt vehementioꝛis cale
factionis: ꝛ ipſius gumma eſt vltima in cale
factione. ℳembra capitis. Eius fructus cuꝫ
aceto confert epilepſie.

ℂ ℬe haſceech. Lap. ccccl v.

Aſceech quid eſt. Dixerunt quidaꝫ
♄ ꝙ eſt balauſtia albaure. Inſtrumẽ
ta iuncturarum. Nocet neruis ꝛ fa
cit euenire ſpaſmum.

ℂ ℬe herba vuri. Lap. ccccxlvi.

Erba vuri qd ẽ. Hec ẽ herba q̃ vi
trũ ablinit. ℴ pa. ꝛ ꝓ. In ipſa eſt
ſtipticitas cũ humiditate. ꝛ faciens
adherere lenificatiua mundificati
ua. Apata ꝛ bothoꝛ. Sedatiua ẽ apatũ ꝛ dã
tur in potu folia eius ad heriſipillaꝫ ꝛ aduſtio
nes ignis. ꝛ ꝑcipue apata flegmatica. ꝛ eius
ſuccus cum ceruſa de plumbo ponitur ſuper
herſipillã ꝛ fornicã. ꝛ ſit ex ea gargariſmus

Digitized by Google

ad apata ambaz amigdalarū. Instka iunctu. Cum aceto sup podagrā ponit. Mēbra ca. Eius succus cum oleo rosaceo ꝑfert dolorē auris ⁊ ex succo eius cum pollice ponitur in palato ad apata ambaruꝫ amigdalarū. Mē. an. ⁊ pec. Sorbet succus eius ad tussim antiquaz. Mē. expul. Remouet emorroydas.

¶ De harbato. Cap. cccxlvij.

Arbatū qd est. Et dr angustus vel angat⁹ semē eius trāgulatū ē sicca. ⁊ eius folia sūt triangulata ⁊ sūt a folijs scolopēdrie. Nā. Bone/ stice calitas ē pauca. ⁊ siluestris calitas ē in secundo. Hul. ⁊ vlce. Cōsolidat recēs vulnera. Mēbra nutri. Eius cozer cū aceto sup splenem confert ⁊ eius folia sicca quando in potu sumuntur sanant splenem. Membra expulsi. Prouocat prꝓprie folia illius cuius folia sūt similia folijs scolopendrie.

¶ De halibio. Cap. cccxlviij.

Alibū qd est. Plāta que noiat⁹ albien: qñ ei iest ꝓprietas sanādi apata emūctorij more empli superposita ⁊ suspēsa: ⁊ pp hoc noiat albien. Et est cōpositarū virtutū sicut rosa. Natura. In ipsa est virtus infrātiua cū acrimonia q̄ est i ea. Opa. ⁊ ꝓp. Est resolutiua: ⁊ in ipsa est virtus infridatiua ꝓparatiua. Apara ⁊ bothoz. Sanat apata accidētia in emūctorio cū suspēditur sup ipsa nedūm more empli suppona⁹.

¶ De haze. Cap. cccxlix.

Aze quid est. Est zufure. ⁊ ē aldinarugina. Et iam diximus de ipsa in his que pretererunt.

¶ De hasaso. Cap. ccd.

Asasum qd est. Est medicina armena: ⁊ dr et ꝑsica. ⁊ dixerūt alchuz q̄ est fozmoz euforbio ⁊ cuz eius ponio augmētat supza. 3. iteracū. Natura. Calida est ⁊ sicca in q̄rto. Opationes ⁊ ꝓp. Est adustiua saporis mali. Mēbra nutrimē. Est adurens stomacū: ⁊ faciens vomitum.

¶ De hauro. Cap. ccdi.

Auruz qd est. Dr q̄ gūma eius q̄ er hac arboze est romana: ē ḥarabe. Et nos qdē de ḥarabe singulare faciemus capm. Nā. Est equalis ad siccitatem declinās paucā. Opationes ⁊ ꝓp. Est subtilis ⁊ eius semen subtilius est. ⁊ nō est vehemēcus caliditatis. Instka iunctu. Auf. ex fructu ipsius arboris cōfert sciance: ⁊ emplm factū ex folijs romane cū aceto ꝑfert dolozi podagre. Mēbra capitis. Repefit succus foliorū eius ⁊ distillat in aurē ⁊ sedat dolorē eius ⁊ fructus eius ꝑfert epilepsie. Mēbra oculi. Ex eius fructu cuz melle fit alcofol ⁊ est ꝑfortatiuū oculi. Membra expulsionis. Auf. ex fructu eius ꝑfert distillatioi vine ⁊ auf. ex fructu eius cū aceto post purgationez mēstruoꝝ prohibet ipregnationē: ⁊ similiter folia eius.

¶ De harde. Cap. ccdij.

Arbe qd est. Nota est. Mēb. ocu. Dr q̄ eius sanguis ꝓhibet pilos oculi emissos ozi. Venena. Dr q̄ eius ouū est venenū pernicios̄um: ⁊ nos dicturi sumus illud in libro. 4.

¶ De herbo. Cap. ccdiij.

Erbū qd est. Dixerūt qdam q̄ est granū minus q̄ almelicin magnitudine lentis nō cū cōpressione rotundū sz lateratū. Et eius color est iter cineritiū: ⁊ citrinū: ⁊ ipsius sapor est iter saporem almes ⁊ lentis qō comedūt boues ⁊ nutriunt ipso. ¶ Alcāzi ẋo existimauit q̄ ē granū simile grano cydonij. apō me ẋo ē almelic. ⁊ ꝓprie illud qō est siluestre. ¶ Ipsum ꝓterea q̄ q̄ ē albū declīne ad citrinū sicut dr. ⁊ q̄ q̄ ē rubeū. ¶ Ingr Bia. Herba eius ē pua minuta hñs folia ⁊ semē eius est nitētius. Natura. Est calīs in ꝓmo ꝙz ad scōm ⁊ siccum in tertio. Opa. ⁊ ꝓp. Est abstersiuū aperitiuū ⁊ ineſt ei humoz malus ⁊ ipsius rectificatio est sicut rectificatio lupinoꝝ. qō aūt de ipso declinat ad albedinē min⁹ est medicinale q̄ rubeū. Cūergo decoquīt bis destruīt eius absterſio ⁊ remanet terreitas ipsius q̄re nutrimentū ꝑbet siccū. Decoratio. Linitū sup mozphēa pānū ⁊ lentigines ⁊ cicatrices est bonū: ⁊ colorē efficit bonū: ⁊ fit ex eo sanich. ⁊ datur de eo extenuatis sicut nuz: ⁊ remouet extenuatio. ⁊ ei⁹ decoctio ponit sup fissuras frigoris ⁊ puritiuz eius accītes manibus ⁊ cōfert lactee. Apara ⁊ bo. Lenit duricies ⁊ māmillaꝝ duriciē ꝓprie. Vulnera ⁊ vlcera. Mūdificat vulnera cū mele. Et confert sahafat ⁊ lenit duricies vlcerum mordificātū carnē ⁊ mēbrū. ⁊ ꝑfert ignis ꝓsco ⁊ mellino. Mēbra anbe. ⁊ pec. Cōfert duricia māmillarum. ⁊ facile efficit ꝓpuum saniei grosse. Mēbra expul. Plurimus vsus ipsius facit mingere sanguinē ꝓp fortitudinē sue prouocationis ⁊ soluit nām. Et qñ cum aceto miscet ⁊ bibitur confert difficultati vrine: ⁊ sedat tenasmon: ⁊ dolorem pungitiuum vētris. Venena. Fit ex eo emplastrum cum vino super morsum vipere ⁊ morsuz canis rabiosi ⁊ hoīs tenui. ¶ De hermodactulo Cap. ccdiiij

Ermodactulus qd est. Est radix plāte habentis rosas albas ⁊ citrinas. Et apiē in ꝓmis cum apiunt flores ⁊ existit in planicicbus mōtiū et in āgulis eoꝝ. ⁊ folia eiꝰ expāsa sūt sup terrā. Electio. Melior est albꝰ in interius. ⁊ interius durus ad frangendū. Et niger ⁊ rubeus sunt mali ambo. Natura. Calidus est ⁊ siccus pernies ad scōm. ⁊ in ipso est humiditas superflua. ¶ Et existimauerūt qdā q̄ in albo est calitas

Digitized by Google

subtilis ⁊ in alijs virtus frigiditatis nō fortis: q; sic nō solueret. ¶ Et existimauerūt alij q; si esset calidus mordicaret vlcera pur: is in ipso nō est mordicatio penitus. ¶ Et existimauerūt alij q; ē calidus valde. Spa. ⁊ ppte. Cuius ipse est virtus solutiua. ⁊ si sit in ipso stipticitas. Aul. ⁊ vlce. Albus est bon⁹ vlceribus antiqs. Instilla iūc. Cōfert podagre ⁊ sedat dolorē stando more emplī suppositus. ⁊ cū ex eo mulcotum ens fit emplm̄ idurat apa ⁊ in lapidcā naturā cōuertit: ⁊ est pfectōs tyriaca oib⁹ doloribus iū curatp. ⁊ ppte in horis fluxuus. Mēbra nu. Est malus stō debilitās eū: ⁊ rubeus ⁊ niger retinēt medicinas solutiuas in stō: ⁊ attrahit nocumentū maximū. Mēbra expul. In ipso est virtus solutiua ⁊ efficit augmentū in coitu ppte cū zinzibere ⁊ mēastro ⁊ cymino. Venena. Rubeus ⁊ niger sunt venenū. Permutatio. Loco eius ponit in doloribus tūcturarum pōdus eius de solijs alcanne: ⁊ mediotas pōderis ipsius de bdellio vario.

¶ De heren. Cap. cccl v.

b Eiren. Opationes ⁊ ppta. Est resolutiuum. Membra ca. Confert egritudinibus frigidis in cerebro. ⁊ prohibet corizā frigiditatē. Mēbra oculi. Aqua eius acuit visum.

¶ De hausegi. Cap. cccl vi.

b Ausegi quid est. Est rubeus: ⁊ in cō cauitatibus fructus a q̄bus pcedit stipes quo teneī sunt folia. Apara ⁊ bothor. Folia omnium specierum eius cōferunt herisipille suppositā vt emplm̄.

¶ De hausuro. Cap. cccl vij.

b Ausūrus q̄d est. Arbor arabica iamena: ⁊ est vnū de lactucinijs. Et q; dā dixerunt q; desurū est quedā species interficies sedētē in vmbra ei⁹. Natura. Est calida ⁊ sicca ad tertiū: ⁊ siccitas ipsius est in quarto. Spa. ⁊ pro. Et in ipsa est stipticitas tempata. Apostema. ⁊ both. Confert sahafati lauta ⁊ ipetigini. Aul. ⁊ vlce. Linitur cū melle sup alcola in ore infantiū ⁊ remouetur. Mēbra expul. Soluit ventrē ⁊ debilitat viscera. Venena. Quedā species ei⁹ est que nocet sedēti in vmbra eius ⁊ q̄q; interficit eū. Caueat ergo ab eo. ⁊ lactis ei⁹ tres. ʒ. interficiunt in duobus diebus frangēdo cpar ⁊ pulmonē.

¶ De hirūdine. Cap. cccl viij.

b Irundo. Mēb. cap. Dixit Dia. q; q̄ñ p̄mus vēter hirūdinis scindit̄ inuenunt in ipso duo lapides. quorū vnus hʒ vnū colorē ⁊ alter hʒ colores plurimos: qui q̄ñ ponunt in pelle vituli anteqū ei accidat vt coire appetat ad coitū incitatur: ⁊ si ponunt sup adiutoriū epileptici aut collū eius ligat inde. Inquit iaʒ expius illud fuit: ⁊ sanatus est epilepticus. Membra oculi, Comedere hirūdinem acuit visum q̄ñ exiccatur ⁊ dat in potu de ea quaq; die. ⁊ est potio eius auf. i. ⁊ ppte adustū matris ⁊ filij i vitro q̄ñ ex eo fit alcofol cū melle pfert. ⁊ dicit q; cerebrū eius cū melle cōfert pncipio aque. ⁊ sunt liter cerebrū vespertilionis. Mē. an. ⁊ pec. Tāgit palatū cū cinere eius ad squinātā ⁊ pfert ⁊ sitī q̄ñ salitur ⁊ exiccat ⁊ bibitur de ea pondus auf. pfert squinātē. Cap. de littera. J.

¶ De Ireos. Cap. cccl x.

i Reos quid est. Est radix lilij. celestis: ⁊ est ex herbis hūb⁹ stipites ⁊ sup ipsuʒ sunt flores diuersi cōpositi ex albo ⁊ citrino ⁊ celesti: ⁊ purpureo ⁊ pp hoc nōiat ireos. Sarcus cuisa. ⁊ iste radices sūt nodiose ⁊ folia eius sunt pua. ⁊ q̄ñ veterascit a vermibus pforat. Electio. Quod ex ea bonū est: ē durū spissum cōpactū: breue declinās ad rubedinē aliquātulā boni odoris nō odoratur ex ea odor: linit. ⁊ est mordicatiue lingue: ⁊ mouet sternutationē cū fortitudine. Natura. Est calā ⁊ sicca in fine tertij. Ope. ⁊ pro. Est digestiua aperitiua abstersiua mūdificatiua: ⁊ eius succus resolui cū aqua mellis ⁊ purgat flegma grossuz: ⁊ educit ipm̄. Decoratio. Cū equali q̄ntitate ellebori purgat pānū ⁊ lentigines: ⁊ efficit ulīō sola. Aposte. ⁊ bot. Que ex ea elixata est lenificat duricies ⁊ apata grossa ⁊ scrofulas: ⁊ bothor: lenes Unine. ⁊ vice. Cōfert vlceribꝰ sordidis ⁊ facit carnē nasci in fistulis ēt si puluerizet ⁊ vestitos carne. Instrumē. iūctu. Eius oleū resolui laxitudines. ⁊ cū bibitur cuʒ aceto aut vino pfert spasmo ⁊ ptritioni lacertoʒ. ⁊ clysterizato ei pfert sciatice. Mēbra cap. Facit dormire ⁊ remouet soda antiquam. ⁊ q̄ñ permiscet cum oleo rosaceo ⁊ aceto vini prohibet soda soia. ⁊ facit sternutationem ⁊ colluio oris ex decoctione ipsius sedat dolorē dentiū. ⁊ sedat oleum eius cū aceto sonitū auris: ⁊ prohibet reumatismoa antiquos. ⁊ aufert oleū eius fetorē narīū ⁊ ei⁹ decoctio eiā cōfert tremori. Membra oculi. Attrahit lachrymas. Mēbra anhe. ⁊ pecto. Sedat dolorē lateris pleuresis: ⁊ pfert tussi ⁊ pcipue ab hūiditate grossa ⁊ peripleumonie ⁊ difficultati anhelitus ⁊ squinātē ⁊ expellit suffluitates in pectore retētas q̄rū expulsio ē difficilis cū subtiliatione sua vlcima cum aperatione: ⁊ bibit in egritudinibus pectoris cum rob. ⁊ colluio oris ex eo fcā nocet vulne. Membra nutrimēti. Sedat dolorē epatis ⁊ splenis frigidior q̄ñ bibitur cum aceto ⁊ propie splenis ⁊ pfert hydropsi. Mēbra expul. Apit oficia venaʒ emorroydarū ⁊ remouet doloreʒ pungitiuū ⁊ aufert gonoreā ⁊ plurimā pollutionem: ⁊ prouocat mēstrua cū vino ⁊ fit encaustima in decoctione eius ppter duritiē matricis ⁊ dolores eius frigidos. ⁊ administra-

Digitized by Google

tio ſuppoſitor.ſi eius cum melle facit aborsiri
eius oleum imaiuiū 'eſt matricis ⁊ ſoluendo
educit aquam citrinam ⁊ coleră ⁊ flegma cuz
bibitur ex veteri eius cófracto.⁊ eius quidem
potio debet eẽ ab.ʒ.ſ.vſq; ad auř.vij.Febres.
Eius oleum remouet frigus ⁊ tremorẽ. Ue-
nena. Quãdo bibitur cũ aceto cófert venenis
omnibus. ¶ De iuſquiamo. Laſ.cccl.

i Uſquiamũ quid eſt.Ex eo deterius
⁊ fraudulẽtius eſt nigrũ : deinde ru
beũ ſed albũ ẽ magis incolume : ⁊
eſt illud qđ adminiſtraſ.⁊ melius ẽ
vt nõ adminiſtreſ.⁊ flos quidẽ nigri eſt arme
ni color.⁊ flos rubei eſt citrinus.⁊ flos albi
eſt albus ⁊ declinat ad citrinitatez. Jn eo ꝛo
quo vtunſ eſt vnctuoſa hũditas. Electio. Ex
eo melius ẽ albũ. Si ergo nõ reperiſ admini
ſtreſ rubeũ ⁊ alieneſ nigruz ſemp verũm ſuc,
cus thyrſoz eius qñq; adminiſtraſ loco opij.
Natura. Nigrũ frigidũ eſt ⁊ ſiccũ i fine tertij
⁊ albũ in ꝓncipio ipſius. ℚ pa.⁊ pro. ¦Eſt ſtu
pefactiuũ ⁊ abſcindit fluxũ ſanguinis ⁊ ſedat
ſua ſtupefactiõe dolores ꝑcuſſiuos.' ℬ Decoza.
Jngredit impinguando ꝓpterea q; coagulat
ſanguinem ⁊ congelat ipm. ¦Apata ⁊ bo. Se
dat dolores eoz ⁊ reſolvit duritiem teſticulo
rũ.⁊ cófert herniſpille. Jnſtru. iuncu. Sedat
doloré podagre epithimatũ.⁊ bibunſ tres la
rat ex eo cũ hydromelle ante.⁊ ſi bibanſ ex fo
lijs eius tria aut quatuoz cũ vino ſanat cozro
ſiones oſſium. ℳ Ebra ca. Succus cuiuſlibet
gñis ipſius acceptus ſedat doloꝛẽ auris:⁊ cuz
aceto ⁊ oleo roſaceo doloꝛem dẽtium. Et ſilr
eius ſemen ⁊ radix ipſius decocta in aceto ⁊
eius oleũ in oibus illis: ⁊ eſt faciens ſubetb ⁊
facit dormire.⁊ ſi ex folijs ipſius comedaſ ali
qd quãtitatem hñs conturbat rõnem. Et ſilr
ſi fiat clyſtere ex decoctiõe foliozeius ⁊ ex olo
ipſius ⁊ diſtilleſ in aurez ſedat doloꝛem eius.
ℳembra oculi. Linit ſup oculũ ſemẽ eius
aut ſuccus foliozipſius ⁊ tũc ſedabunſ doloꝛ
res oculi ꝓtau.⁊ adminiſtreſ rob eiꝰ aut ſuc,
cus foliozipſius : aut ſemẽ eius linitũ ⁊ ꝓ,
hibent fluxus ad ipm. ℳẽ.an. ⁊ pec. Cũ bi
bunſ ex ſemine eius duo anuluſat ꝓferũt ſpu
to ſanguinis ſuperfluo:⁊ fit ex folijs eius em
plaſtrũ apatibus mãmille:⁊ qñq; ponit i me
dicinis que ſunt ad ſedandã tuſſim.⁊ linit ſup
apata mãmillarũ poſt pregnationez ⁊ ꝓhibet
⁊ delet ipſa. ℳebra expul. Eius ſuccus
valet doloꝛi matricis ⁊ abſcindit fluxum ſan
guinis eius ⁊ fit emplaſtrũ cũ folijs ipſius ſu
per apata teſticuli. Uenena. Eſt venenuz quo
rario permiſcetur ⁊ deſtruit memoziam ⁊ facit
ꝓuenire ꝓfocationem ⁊ maniam.

¶ De iumar. Laſ.cccli.

i Umar qđ ẽ. Notũ eſt. Natura fri
gidũ in ſcõo ſiccũ in ꝑmo. ℚ pa.⁊
ꝓpric. Eſt ſtipticũ. ℳebra anhe.⁊ pec. Cõ
fert aſperitati gutturis. ℳẽ. expul. Coſtrin
git ſolonem ⁊ fluxũ ſanguinis. Uenena. Eſt
bonũ puncture veſpe more empli ſuppoſitũ.

¶ De Jumeiz. Laſ.cccl.xij.

i Umeiz qđ eſt. Jnuenit in egypto ⁊
ſyria ſimilis ficui:⁊ dicetur de ipſo
in capitulo de ficubus.

¶ De iar flumis. Laſ.cccl.xij.

i Ar fluminis qđ eſt. Eſt plãta,floꝛis
ſimilis nenufari:⁊ eſt ſubmerſa i aq
⁊ ex aqua paruz apparet ,⁊ ipſa qui
dem eſt ꝓpinqua virtuti albuthar. Hã. Fri
gida eſt ſtiptica. Ulnera ⁊ vlcera. Conue-
nientes eſt vlceribus fraudulentis ⁊ putridis.

¶ De ieſu. Laſ. cccl.xiij.

i Eſus. ℙroprietates. eſt proxima
nature ⁊ virtuti gilbeneeh. Et eius
quidem potio eſt pondus.ʒ.ſ.

¶ De ipericon. Laſ.cccl.xv.

i Pericon noſatur arabice alharid.
⁊ nominaſ ſyriace vua demonis:
qđ eſt.Thyrſi flos eſt pulueruléteus
⁊ eius granũ eſt citrinum ad rube-
dinem declinans ⁊ eſt ſimilis figure ſumach.
verũtamen non eſt in eius rubedine. Electio.
Gal. dixit.detur in potu ex ſemine eius ⁊ nõ
ſit ꝓtẽtus aliqs floze eius ſolo. Hã. Calidus
eſt in ſcõo:ſiccus i fine eius. ℚ pa. ⁊ ꝓ. eſub
tiliatiuũ aperituuũ liquefactiuũ reſolutiuum.
Apata ⁊ bo. Confert apatibus frigidis ⁊ du
ris magnis. Ulnera ⁊ vlcera. Emplaſtrum
foliozeius ꝓfert aduſtioni ignis ⁊ conſolidat
plagas ⁊ vlcera mala:⁊ qñ teritur ⁊ pulueri,
zatur ſuper vlcera tremula ⁊ putrida confert.
Jnſtrumẽ.iuncu. Cõfert doloꝛi anche ⁊ ſcia
tice decoctum cum vino ꝓprie cũ bibit.xl. die
bus ꝓtinuis. Jpſum enim ſanat ſciaticã. ℳẽ
bza expul. ℙronocat vrinã ⁊ pronocare men
ſtrua eſt eius ꝓpietas : ⁊ eius ſuccus ſoluẽdo
educit coleram. ℙermutato. Loco eius po
nitur pondus ipſius de ſquinanto ⁊ pondus
ipſius de radice capparis.

¶ De yſopo humida. Laſ.cccl.xvi.

i Sopus humida qđ eſt: eſt ſoꝛdici
es aggregata ſup lanã ploz ouium
in armenia ⁊ ſternũ ſup herbas tũ
maloz:⁊ accipit vtutes ⁊ lac earuz
⁊ fortaſſe ẽ curres.ergo coquiſ ⁊ prepaꝛ ibi.
Hã. Calida eſt i ʒ° humida in ꝑmo. ℚ pa.
⁊ ꝓ. Eſt maturatiua reſolutiua. Apata ⁊
bothoz. ℝeſolvit apata dura cũ ex ea fit em
plaſtrum. ℳẽ.oculi. Conferť apatibus ocu
li linita ⁊ bibita. ℳembra nutri. Confert fri
giditati epatis linita ⁊ bibita. ℳebra expul.
ℝeſolvit durities que ſunt in ꝓtibus veſi
ce ⁊ matricis:⁊ confert frigiditati earum.ſi fri
giditati renum.

Digitized by Google

¶ De ysopo ficca. Cap.ccclxvij.

Sopus ficca qd est. Alia est mōtana. ē hortina. Mā. Calida est ficca in tertio. t est subtilis ficut origanū. Decoratio. Eius potus colorē efficit bonū. t eius gūma abstergit vestigia in facie. Apoſte. t bo. Resoluit apata dura bibita cum vino. Mēbra capitis. Eius decoctio cū aceto t oxymelle sedat dolorē dentis t vapor decoctionis eius cū ficubus pfert sonitū in aure cū traiectorio sumptus. Mē. oculi. Coquit deide fit ex ea emplīn trafatu, t sanguini mortuo sub palpebra. Mē. anhe. t pec. Confert pectori t pulmoni patientib⁹ a disnea t tussī antiqs t eī decoctio cū ficubus, t melle silī: t apanibus duris t anhelitus dilatationi t gargarismus ex ea pfert ēt pfocationi intrinsece. Mē. nutri. Emplīn fcīn ex ea cū ficubus t baurach pfert spleni: t infuso eius bibita cōfert hydropisi. Mē. expul. Soluendo educit flegma t ascarides t vermes: t qñ miscet cum cordumenī, t yreos confortatur eius solutio. Permutatio. Loco eius ponitur sanſuci tantūdem t medium.

¶ De iabrol. Cap.ccclxvij.

Abrol quid est. Radix mandragore silueſtris t est radix ois mandragore magna silis forme hois pp hoc non noiat mandragora. Mandragora .n. est nomen imaginis naturalis .s. ficut planta exīs informa hois. Equale .n. est siue sit intentio huius nois inuenta: aut non inuenta: multa nāq noia significant fm intentiones non inuentas. forma aūt mandragore inuenta est lignū cuneituū declinans ad rotundē magnum sicut costus magnus. Natura. Est frigida in tertio ficca in ipso t in ipso est aliquantulum calitatis fm q̄ existimant qdam. Radix vero est fortis deſiccatiua t cordem radicis est debilis: folia aūt administrant exiccare t humida: t pferunt: t in mandragora ipsa est humiditas. Opa. t p. Est narcotica t hz lachrymam: t hz succū: sed eius succus est fortior: lachryma ipsius. Qui aūt vult vt aliqd ex membris suis secet bibat tres anulusat ex ea in vino t facit subeth. t dr q̄ qñ cū radice eius coquit deus elephantus. vi. horis lenit ipm t fit facilis obedientia eius. Decoratio. Fricat cū folijs eius albaras per hebdomadā t delet absqs vlceratiōe. t ppte si inuenient humida t lenia. t lac mādragore euellit lentigines t pānū sine mordicatione. Apata t bo. Administrat sup apata t botho: dura: t dubellet t scrofulas t pfert. t qñ terit radix eius nultū. t ponit cuz acero sup herisipilā sanat eam. Instra unctu. Ex radice eius cum sauich fit emplīn ad dolorem unctura rū. Membra ca. Facit subeth t facit somnū. t qñ ponit in vino inebriat vehementer. t qñq̄ supponit in uno t facit subeth t odoratio eius facit subeth vehementer. t hec est hīs folia alba que crus non hz t dr masculus. t qñq̄ fit ex ea ad expellendas vigilias. t ad attrahendū sonum syrupus t remouet vigilias. t est vt ponat ex cozticibus radicum eius tres eminei mero lijs vini dulcis t bibūt ex eo tres anulusat. t qñq̄ decoquunt cozices ēt in vino donec assumat vinum fortitudinez eius t administrat ex eo ad hoc vt faciat subeth plus: t ad hoc vt dormire faciat minus. t q̄dam medicorum faciunt ytentem eo sedere in aqua vehementer frā donec sanet. t existimo q̄ intentio in hoc est aggregatio calitatis. Membra oculi. Eius lachryma in medicinis oculi sedat dolorē suffusiū t fit ex folijs eius ēt emplastrū. Mēbra nutri. Sumit ex lachryma eius ʒi. cū mellicrato. t vomitum educit colerā t flegma sicut ellebozus. Mēbra expul. Supponitur medietas annulus ex lachryma eius t puocat t extrahit ferum. t semen mandragore mundificat matricem qñ bibitur. t si misceat cum furfure qd ignis nō tetigit t supponat ipm mulier abscindet fluxum matricis. Lac mandragore soluendo educit flegma t coleram. Luz enim paruus puer mandragorā errando assumit ac cidunt ei vomitus t solutio ventris t forte asse mouet. Venena. Cum melle t oleo ponit super puncturas. Et dixerunt q̄ ppte spēs que vt hre folia alba. verūm folia eius parua sunt bezahar vne lupine pniciose. t illa que ex ea pniciosa est antecedunt accīūa pfocationis matricis: t rubedo facies. t exitus oculorum t tumor facies enam ac si esset ebrius. Cuius quidem cura sunt butyrum t mel t vomitus.

¶ De eo quo auruni adheret. Cap.ccclxx.

Quo auruz adheret quid est. Hoc nomen puenit ammoniaco. de quo iam nos locuti fuimus. t qñq̄ pueniit cuidam rei que fit ex urina infantium mota in mortario ereo cum aceto in sole donec coaguletur. Et quando q̄ est ex munera. generatur enim materia ex vapore t resoluitur in aqua calida: deide coagulat. t hoc est illud de quo nunc loquimur. Electio. Clarū mundum t proprie terrium. t artificiale est fortius t subtilius: deinde munerale adustum. Natura. Calidum est valde. Operationes t proprietates. Est abstersiuum constrictiuum calefactiuum putrefactiuum subtiliatiuum mordicatiuum parum resolutiuum cum fortitudine. t eius resolutio est vehementior mordicatione eius. t similiter eius deſiccatio. Et ipm dissolut absqs mordicatione plurima: t quod de eo est artificiale est vehementis exiccationis: t minoris mordicationis propter subtilitatem suam additam. Cumq̄ munerale aduritur augmentatur eius subtilitas. t est peruenies

Digitized by Google

ad sūmū in his capitulis. Vulnera ꝛ vlcera. Eliquat carnē: ꝛ est medicamen optimū vlceribus difficilis consolidationis. Mēbra nutrimenti. Est deiccatiuum constrictiuum.

¶ De iunipero. Cap.cccl.xx.

I Uniperus quid est. Est cupressus siluestris ꝛ eius quidem: alia est parua: alia magna. Et ꝫ arbor multiplicat in terris romanorū ꝛ in occidente ꝛ assumunt ex ea ligna ad fabricas magnas. Mā. Est declinans ad calitatē ꝛ siccitatē: ꝛ semen eius est calū in primo siccum in scō. Mpa.ꝛ ppne. Est calefactiua subtiliatiua carminatiua ꝛ in fructu eius cum hoc est stipticitas ꝛ non est in ipsa stipticitas in reliqs pubus arboris eius. Instrā tuncru. Est bona attritio nu lacertoꝝ. Mēbra anhe.ꝛ pec. Est bona doloribus pectoris ꝛ tussi. Mēbra nutri. Mūdificat ꝛ apit opilatōes in eis: ꝛ est bona stō bibita ꝛ ad infloē i ipso. Mēbra expul. Prouocat ambo ꝛ est bona ꝓfocationi mīs ꝛ doloribus eius. Uenena. Expellit nocumentuz punctire vermium venenosorum ꝛ suffumigatio ex qualibet earum ꝛ ex qualibet parte arboris eius facta effugat vermes venenosos.

¶ De iuuabis. Cap.cclxxi.

I Uiube. Electio. Meliores sūt maiores earum. Mā. Frigide sunt in primo equales in siccitate ꝛ humiditate: ꝛ sunt declinantes parū ad humiditatē. Mpa.ꝛ ppne. Confert acutari sanguis cali: ꝛ existimo ꝙ illud est ꝓpterea quin grossant sanguinē ꝛ viscosuz faciunt ipm. ꝛ illorum existimatio qui putant ꝙ ipse clarificē sanguinē ꝛ lauent euz est existimatio corrupta ad quā ego non declino: ꝛ nutrimētū carū ꝛ digō sunt difficilia. ꝛ sermo qdē in eis bonus est ille qđ dixit Sal. Non reperi iuuabas in ꝓseruanda sanitate ꝛ remouenda egritudine aliqd operantes. sed reperi eas difficilis digōnis ꝛ pauci nutrimenti. Mē. anheli. ꝛ pec. Conferunt pectori ꝛ pulmoni. Mē. nutri. Sūt male stō difficilis digōnis. Mēbra expul. Existimāt quidam ꝙ conferunt dolori renum ꝛ vesice.

¶ De interfectore adib. Cap.cccl.xxij.

I Nterfector adib. Mpa.ꝛ ppneta. Virtus eius est virtus strangulatoris leopardi nisi qua eius ꝓprietas in adib est.

¶ De interfectore canis. Cap.cccl.xxiij.

I Nterfector canis. Mēbra capitis. Facit accidere fluxum sanguinis narium. Mēbra anhe.ꝛ pecto. Facit accidere spūm sanguinis. Uenena. Interficit canes velociter: ꝛ facit euenire in hominibus fluxū san, narū ꝛ spūum sanguinis.

¶ Capitulum de littera.lk.

¶ De lzarabe. Cap.cccl.xxiij.

Arabe quid est. Gūma sicut sandaraca tendens ad citrinitatē ꝛ albedinem ꝛ puletatez. ꝛ qñq; declinat ad rubedinē que attrahit paleas. ꝛ fraeturas plantaruz ad se. ꝛ pp hoc noiat lzarabe scz rapiens paleas pisce. Et ipsa qdem cōposita est ex aqueitate tepida ꝛ terreitate iam subtiliata. ꝛ est gūma arboris q̄ dr nux romana que est ꝓposita ex terreitate subtili ꝛ aqueitate ficca. Mā. Est cala parūp ficca in scō. Mpa.ꝛ p. Est restrictiua ꝛ ppne sanguinis cuiuscūq; loci fuerit: ꝛ eius virtus est silis ꝛruti flozis sue arbozis. s. flozis nucis: sed est frigidior. Upata ꝛ bothoz. Dixerunt qdaz ꝙ suspendit sup apata cala ꝛ confert eis. Mēbra capitis. Retinet fluxum sanguinis nariuz ꝛ descendentis a capite ad pulmonē. Mēbra anhe.ꝛ pec. Rarabe confert tremori cordis cuz bibit ex eo mediteras auf. cum aqua frā: ꝛ phibet spuum sanguinis valde. Mēbra nutri. Retinet vomitum ꝛ prohibet mās malas a stō: ꝛ cum mastice cōfortat stōm. Membra expulsionis. Retinet fluxum sanguinis ex matrice ꝛ ano ꝛ fluxum ventris ꝛ confert tenasmoni.

¶ De lzarmezil. Cap.cccl.xxv.

Armezil: quid est. Est fructus tamaraſci de quo iaz locuti fuimus in capitulo de tamariſco. Natura. Est frigidus in primo siccus in scō.

¶ De lzaſele. Cap.cccl.xxvi.

Aſele quid est. Est lignum sicut rubea qō nigredo cooperit. Natura. Est calū ꝛ humidū in ternunis primi. Mpa.ꝛ ppne. Est glutinatiuū ꝛ frangit virtutē medicinarum acutarum sicut gummi. Decoratio. Est impinguatiuum.

¶ De lzemelio. Cap.cccl.xxvij.

Emelium quid est. Est spēs mezereon nigra mortifera: ꝛ est etiam notum nomine hamelium. ꝛ nos quidē iam diximus ipm i capīo de hz.

¶ De lzebilzengi. Cap.cccl.xxviij.

Ebilzengi quid est. Eius spēs sunt quatuor. dixit Bza. vna spēs eius ē cuius folia sunt filia foliis coriandri: sed sunt latiora foliis eius ad albedinem declinātia. ꝛ flos eius est citrinus: ꝛ qñq; est purpureus cuius longitudo peruenit vsq; ad duos cubitos. ꝛ eius radix est non grossa. ꝛ ipsius radix est alba. ꝛ habet virgulta filia virgultis ellebori. ꝛ oritur in ripis cursus aquaz. ꝛ est species eius alia fortius cinerina q̄ illa. lōgior ē hīs radice folia hīs regulata q̄ noiat lupinus silueſtris. ꝛ ē alia quaualde aurei coloris ꝛ q̄rta est filis terne. verūm flos eius est albus lacteus. Natura. Est calida ꝛ ficca in tertio. Operationes ꝛ proprietates. Omnes sunt cals acute vlceratiue absterſiue excoriatiue mor

Digitized by Google

dicatiue cutis facientes pruritum. Decoratio. Folia ⁊ stipes eius anteq̃ deficcent eradicant albaras ⁊ albedinem vnguium. Apata ⁊ bothor. Eradicat scabiem ⁊ sanat verucas ⁊ que sunt vt clauꝰ ⁊ glandulas pendentes quibus nocet frigus. Vulnera ⁊ vlcera. Decoquitur ⁊ embrocaꝫ sapat cum aqua eius tepida ⁊ pfert. Mébra oculi. Eius radices sunt exiccantes sternutationibus fortibus. ⁊ qd ex eis trium est confert percussionibus dentium.

¶ Belzelzengi. Cap.cccl xxix.

Elzengi quid est. Virtus eius est p
l2 xima virtuti vulpine. ⁊ ppie virtus folioꝝ eius. Natura. Est frigida ⁊ sicca ad scõz pueniens. Vulnera ⁊ vlcera. Suo succo pservat vlcera ⁊ delet duritiem fistularũ ⁊ vlcera auris antiqua. Mé.anp.⁊ pec. Cofert asmati ⁊ istõi ⁊ difficultati ãheli⁹. Mé.nu. Cofert icterue. Mébra expul. Confert vlceribus viarum vrine.

¶ Belzelzezred. Cap.cccl xxx.

Elzezred quid est. Est gũma alcoz
l2 sof.⁊ iam dictuꝫ est de eo qꝫ est lazlzer. Natura. Est calidum ⁊ siccuꝫ in secundo.

¶ Belzustberlzusti. Cap.cccl xxxi.

Elstberlzusti quid est. Est filis folijs
l2 inuolutis adinuicem quorũ numerus fm plũ est.v.⁊ inuoluunt̃ super radicem vnaꝫ. ⁊ eius color ad nigredinem declinat:⁊ citrinitatẽ: ⁊ non hꝫ plurimuꝫ saporẽ:⁊ dixerunt qdaꝫ qꝫ est albarselzar. Alij vero dixerunt qꝫ virtus eius est sicut virtus albarselzar ⁊ hoc est sanius. Nã. Est calidus ⁊ siccus in scõo. Opa.⁊ ppie. Est subtilis.

¶ Belzuldaru. Cap.cccl xxxij.

Elzdaru quid est. Est asaraxi:⁊ noꝫ
l2 qdem loquemur de ipso in sequentibus in capitulo de sũ.

¶ Belzemescir. Cap.cccl xxxiij.

Emescir quid est. Est in dispõnibus
l2 alicuꝰ ir: sed ipsum est fortius plurimum. Natura. Est calidum ⁊ siccum in tertio virtuose. Opa.⁊ p. Est liquefactiuum resolutiuum. Membra expulsionis. Prouocat vrinã ⁊ menstrua ⁊ eijcit fetum virtuose: ⁊ virtus eius in hoc comparẽ nõ hꝫ: ⁊ neq̃ hꝫ ppaꝛẽ in soluẽdo aq̃sitarez.

¶ Belzormudenen. Cap.cccl xxxiij.

Ormidenen quid est. Est granum
l2 qd̃ medici laudant. Membra expulsionis. Prouocat vrinam ⁊ menstrua:⁊ calefacit vulnam valde:⁊ solvit sanies ⁊ aquam.

¶ Belzeuzauguen. Cap.cccl xxxv.

Euzauguen quid est. Est nomẽ herbe.⁊ existimo qꝫ leuzauguen est lingua bouis persice. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Proprietas eius est letificare ⁊ tristitiam remouere.

¶ Belzaron. Cap.cccl xxxvi.

Aron quid est. Est lignuꝫ indum cuius allatio ad terram nostram multiplicatur. nõ ergo elongatur quin sit almugar indum. Instrumenta iuncturarum. Est magni iuuamẽti in negocio fracture ⁊ torsionis ⁊ dislocationis.

¶ Belzeisin. Cap.cccl xxxvij.

Eisin. Natura. Semen ⁊ radix eiꝰ
l2 calefactiua sunt. Est semen ipsius est calefactiuũ ⁊ exiccatiuũ i scõo. Ope. ⁊ proprietates. Expellit venenositates ⁊ aperit. Membra nutrimenti. Est maturatiuum digestiuum: resolutiuum ventositatis precipue in stõ ⁊ confortat ipsum. Membra expulsionis. Pondus.3.i. ex eo solutione educit vermes ⁊ ascarides ⁊ quocat menstrua virtuose scilicet semen eius. Venena. Cofert cũ cure vermium venenosorum.

¶ Belzuzlzenden. Cap.cccl xxxviij.

Elzenden quid est. Est res lenis fi
l2 cut albusnati luthea: ⁊ in ralzia nominatur stercus colũbaruꝫ: ⁊ in baldach:⁊ in egypto noiaꝫ lzendé. Electio. Que ex ea melioꝛ est barbarica est:sed ralzia est debilis. Natura. Est calida ⁊ humida in primo ⁊ dr̃ qꝫ in frigidat parũp: sed non est firmatum. Opa.⁊ ppie. Exiccat ⁊ ipsa est extinctio:⁊ dixerunt quidam qꝫ ipsa incidit sanguinẽ:⁊ ex ppietatibus qdem eius est qꝫ assimuntur.x.li.mellis.⁊.xx.li.aque. ⁊ lzaleie ex ea ⁊ concutiunt̃ bene ⁊ cooperiẽ os vasis ⁊ fit vinum stanum. Decoratio. Impinguat. Membra expul. Augmentum efficit in coitu.

¶ Belzebenzlzesenz. Cap.cccl xxxix.

Ebenzlzesenz. quid est. Quidaꝫ de
l2 genere tuberum solidum adunatuꝫ in magnitudine testiculi. verũm est verucarum habens verucas profundas qõ nascatur in arena sicut nascuntur tubera ⁊ fungi:suaue valde:qõ in nostra terra multiplicatur in locis que sunt vltra fluuium:⁊ in coꝛasceni etiam:⁊ nos quidem nõ audiuimus ab aliquo vnq̃ qꝫ mũ inferat nocumentuꝫ quãtum fundi ⁊ vbera. Cũq̃ ipsoꝝ sapoꝛ tuberum sapoꝛ comparatur. est parũp declinans ad dulcedinem. Natura. Habet frigiditatez maioꝛem frigiditate reliquoꝝ tuberũ ⁊ fungoꝝ:⁊ neq̃ est vacuum ab humiditate extranea cum siccitate substantie. Operationes ⁊ proprietates. Est extinguens grossum.

¶ Belzerfe aromaticum. Cap.cccxc.

Erfe aromaticum quid est. Est co
l2 lor grossus coloꝛem habens purpureum quod habet saporeꝫ gariofili absq̃ dulcedine cinamomi: cuius

Digitized by Google

dulcius ⁊ gariofilus. ⁊ est debilius in operationibus suis ⁊ gariofilus. Natura. Est calidum siccum in secundo.

¶ De herfe cinamomi. Cap.cccxci.

Erfe cinamomi quid est. Dicitur q̄ est de cinamomo. ⁊ dr̄ q̄ ē alterius generis. ⁊ ipsum quidem est durum sicut cinamomum. de ipso tñ est qđ dam qđ non durescit ⁊ de ipso qđ est lineatum ⁊ aliud est album frangibile velociter ⁊ ipsius quidem cinamomo est debilius ⁊ dictum est de ipso in capitulo cinamomi.

¶ De helxen. Cap.cccxcij.

Elxen quid est. Est gumma horribilis saporis ⁊ asperatur de regione occidentis ⁊ existimauerunt quidaꝫ q̄ est sandaraca. sed non est firmum ⁊ q̄nq̄ quidem suffumigatur ex eo cum myrrha ⁊ figia. Opera. ⁊ proprie. In ipsa est nutrimentū paruum. Decoratio. Mundificat vlcerus vestigia velociter. ⁊ in ipsa est extenua tiua virtus quando quaq̄ die bibuntur de ea tres quarte. ʒ. j. cum oxymelle: aut aqua. Mēbra capitis. Nihil equiparatur ei in remouēdo dolorem dentium ⁊ casum gingiue. Mēbra oculi. Acrit visum. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Confert asmati cuꝫ melle ⁊ vruntur ea lactantes. Mēbra nutrimenti. Quando de eo bibitur tribus diebus cum oxymelle extenuat splenem valde. Membra expulsionis Prouocat menstrua cum aqua mellis.

¶ De helono. Cap.cccxciij.

Elum. Natura. Semen eius est calefactiuum linituum. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Grana eius sunt bona pectoris ⁊ tussi. Membra expulsionis. Semina eius sunt lenitiua vētris ⁊ succus foliorū eius ꝓfert solutioni puerorū.

¶ De heted. Cap.cccxciij.

Eted quid est. De gūma eius dcm̄ est in capitulo de helef. cuius quidem gūma est dragaganti. Natura. Est frigidum ⁊ siccum.

¶ De hali. Cap.cccxcv.

Ali. Operationes ⁊ proprietates. Est calidum adustiuum: abstersiuū corrosiuum fortius q̄ sal. Decoratio. Cōfert morphee. Vulnera ⁊ vlcera. Cōfert scabiei ⁊ corrodit carnē additā.

¶ De himolea. Cap.cccxcvi.

Imolea qđ est. Laminosa est sicut marmor alba splendida bona in sapore suo cuius cā est terreitas ⁊ de ipsa est quedam que splendorem non hꝫ. ois velociter est frangibilis. Vulnera ⁊ vlcera. Confert adustioni ignis proprie cuꝫ aqua ⁊ aceto. Et qđ ex ea est adustum ⁊ lauatū confert vlceribus diffi cilibus ad incarnandum.

¶ Capitulum de littera. L.

¶ De lepore siluestri. Cap.cccxcvij.

Epus siluestris qđ est. Coagulū huius leporis facit oia que diximus in capite de coagulis subtilius ⁊ melior ⁊ inest opōnis additio. Natura. Frigidus est ⁊ siccus. ⁊ eius rectificatio est cuꝫ melle. Electio. De eo qui in domibus nutrit adustoꝫ sumit in potu medietas. ʒ. Decoratio. Eius sanguis mundificat pānū. Et cinis capitis eius ēt est medicamen bonum hñti alopiciā ⁊ ꝓprie marini. Mūq̄ venter leporis sumit sicut est cum visceribus ⁊ frigendo sup sartagi nem adurit. est medicamen originis piloꝝ sup caput cum ɔxerit ⁊ administrat cū oleo roſaceo. Instſa iunctu. Eius cerebrū assatū ꝓfert tremori accūn ex successione egritudinis. Mēbra capitis. Cum inunguntꝫ gingiue in fantis ex cerebro ipsius ꝓprietate que est in ipso velociter oriunt dentes. ⁊ facile exeunt sine dolore. ⁊ similiter cum solutꝫ cum butyro veteri aut recenti aut melle. ⁊ cum bibit eius coagulū cum aceto ꝓfert epilepsie. Membra nutrimenti. Mundificat stom. Mēbra expul. Coagulū eius cum bibit tribus diebus cum aceto post purgationē menstruorū, phibet impregnationem ⁊ mundificat humiditatē currentē ex matrice. ⁊ sanguis quidem leporis frixus confert dusinterie ⁊ apostemati intestinoruꝫ ⁊ solutioni antique. Venena. Coagulum leporis cum aceto est tyriaca ⁊ bezahar venenis ⁊ sanguis leporis frixus aufert venenū sagitte armene.

¶ De locustis. Cap.cccxcviij.

Custe qđ sūt. Note sūt. Electio. Ex eis sūt meliores grosse q̄ alas nō hñt. Decoratio. Pedes earum eradicāt verrucas sm q. dr̄. Mēbra nutri. Sumunt ex rotūdis earū. xij. grana ⁊ abijciunt caput ⁊ extremitates earū ⁊ ponit cū eis parū myrri sicce ⁊ bibunt pp hydropisim sicut sunt. Mēbra expul. Cōfert guttatio nivrine. ⁊ q̄n cū eis fit suffumigatio ꝓfert difficultat eius ⁊ ꝓcipue in mulieribus ⁊ fit cū eis evaporatio emorroydibus. Venena. Grosse que alas non habent assantur ⁊ comeduntur propter punctura scorpionis.

¶ De lepore marino. Cap.cccxcix.

Epus marinus qđ ē. Est aial ostracosuꝫ luroſum declinans ad rubedinē aliquātulā iter ptes cui⁹ sūt qđā filia foliis aluſnē. Deco. Eius sanguis est calefactificās morphea ⁊ pānū. ⁊ ei⁹ caput adustū gñat pilos in alopicia ꝓprie cum adipe vrſi ⁊ in tyriaca valde. Cum ergo ex eo fit emplm sicut est abstrahit pilos. Mē. ocu. Abstergit visum more emplī suppositū. ⁊ sicut colliriū. Venene. Numerat inter venenosas medicinas que interficit vlceratōe pulmonis.

Digitized by Google

¶ De longo pipere. Cap.cccc.

Longū pip qd ē. Res pue sic digi
l ti i figura florīs salicis q cecidit: sed
ipz ē minus ⁊ ē duz solidū: ⁊ sapor
ei⁹ i acuitate pxim⁹ē sapori pipis ⁊
ē ꝑmus fructus pipis: q̄pp ē hūdus ⁊ cōdit
tū mordicat i ꝑnis gustū. Electio. Bonū ē
illud qđ nō ē fractū: ⁊ nō dissolutū i aq̄ tepida
ēt si ipsa remaneat. tota die. ⁊ ē sisē pipi' in sa-
pore suo. Hā. Calz ē in 3°: siccū i scdo. Opa.
⁊ p. Est resolutiuum ⁊ remouet egritudines
frās. Mē. ocu. Cū aq̄ epatis capni assan con
fert pāno oculi. Mē. nutri. Digerit ⁊ facit ap
petitum ⁊ ꝓfortat stom. Mēbra expulsiones.
In spmate facit augmētū ⁊ vz vt zinziber.

¶ De licio. Cap.cccci.

Jcū qd ē. Magis vicēs ꝑm exusti
l mationē ē qđ indū est: ⁊ ē succus al
phelnzaharagi: ⁊ falsificat ita q̄ la-
tet ꝓbos medicos: ⁊ illō fit cū succo alzereseo
gitur. n. i aq̄ donec coagulet ⁊ vr⁹ ei⁹ ē ꝑpinq̄
sube ignee subtili ⁊ terree fride. Qđ aūt ō me
cha ē. ē res artificialis. Electio. Indū ē fort-
ius q̄ illud ō mecha i re capillor ⁊ ꝓfortatiōe
gor ⁊ illō de mecha i apatibus ē fortius. Hā.
Est tpatū i calitate ⁊ friditate: ⁊ siccū in scdo.
Opa. ⁊ ꝑprie. In ido est resolo ⁊ stipticitas
pua. ⁊ ꝓfert oi fluxu sanguis. ⁊ eius resolo ē
plūma stipticitate ipsius ⁊ est in scdo. in resolu
tione. ⁊ est stipticitas eius minor exiccatione
ipsius: ⁊ i ipso est virtus subtilis. Becozario.
Rubificat capillos ⁊ cōfortat os ⁊ ꝑprie in-
dum ⁊ sanat pānum ⁊ ꝓfert omne licū pana
ritio. Apata ⁊ bo. Lōfert apatibus fluxis ⁊
formice. Vulnera ⁊ vlcera. Lōfert vtriq; vl
ceribus fraudulentis. Infra iunctural. Lō
stringit hec membra. Mēbra ca. Indū ꝓfert
fluxu saniei ab aure ⁊ vlceribus eius: ⁊ cum
eo tangit palatū ꝑpter alcola ⁊ sanatur ⁊ vlce
ra gingue. ⁊ egritudines eius curat. Mem-
bra ocu. Lōfert obthalmie ⁊ abstergit cornea
⁊ remouet pānū eius ⁊ sanat scabiē oculi. Mē
bra anhe. ⁊ pec. Indū in potu dat ad spuma
sanguis ⁊ ad tussim. Mēbra nutri. Bibitur
indū ⁊ phibet ictericiā nigrā ⁊ splenē: ⁊ fisr li-
nitū ⁊ ipsius arbor operat illud ⁊ confert flu-
xui stomatico. Mēbra expul. Confert fissure
⁊ bibitur aut supponitur sofom antique. ⁊ ei q̄
est ex debilitate stōi ⁊ dissinterie. ⁊ puocat mē
strua ⁊ eius fructus recēs soluēdo educit fleg
ma aquosum ⁊ ꝓfert vlceribus ani ⁊ prohibet
sciaticā ⁊ ꝓfert emoroydib⁹. Venena. Eius
fructus confert perniciosis. ⁊ indum datur in
potu ad morsuz canis rabiosi. Permutatio.
Loco eius fduzaharagi equale pondus. ⁊ ag
gregatis faufel ⁊ sandalo equaliter equale pō
dus ipsius.

¶ De lacerto. Cap.ccccij.

Acertus qd est. Est athab ⁊ eius mā
l vicina est nature stellionis: sed ē me
lius stellione ꝑpter illud quo nutri
tur. Membra oculi. Eius stercus al
bugini ⁊ ꝑuritui confert ⁊ acuit visum.

¶ De limacia. Cap.ccccij.

Jmacia qd est. Est ex summa ostra
l coz. Opationes ⁊ ꝑprietates. Ex
tunguit sanguinem. Membra ocu.
Eius stercus adustū ꝓfert vlceribus
oculi. ¶ De lapide iudaico. Cap. ccccij.

Lapis iudaicus qd est. Est lapis si
l cut nux parua ad longimdinē pa-
cam declinans ꝓximus figure amig-
dale aut daculi quē secāt linee i su
is extremitatibus. ⁊ linee alie latitudies ei eq
distātes q̄re se secāt ⁊ remanēt ex eis sic squā-
me pue lucide. Mē. nu. Debilitat stōm ⁊ nō
ꝑuēt ei ⁊ deijcit appetitū. Mē. ex. Lōfert la
pidi renū ⁊ exhit ipm ⁊ potio eius sit decem
anulusat cū aq̄ calida. Et dixerūt quidā q̄ ipe
confert lapidi vesice. sed non ēt ita. ⁊ ipse ē ex
eis que absundunt sanguinem ani.

¶ De lapide vesice. Cap.ccccv.

Lapis vesice. Mēbra expulsio. Du
l citur q̄ ipse frangit lapidem renū ⁊
vesice. H. vo dixit q̄ nihil hoz ē.

¶ De lapide spōgie. Cap.ccccvi.

Lapis spongie quid est. Est lapis in
l uentus in corpore spōgie. Mēbra.
expul. Frangit lapidem renum.

¶ De lapide lacteo. Cap.ccccvij.

Lapis lacteus qd ē. Cū iste lapis fri
l cat cū aq̄ egredit ex eo qđā qđ est
sic lac. h̄ qđ ē lapis est cinericij colo-
ris dulcis saporis. ⁊ terit cū aq̄ ⁊ seruat qđ re
soluet ex eo in pysde plūbi. Hā. Est tpatus.
Apata ⁊ bothor. Confert initio apatum cali-
dorum. sed nō peruenit ad hoc vt tale iuuamē
tum conferat apud statum ipsorum: quo cōse-
quatur sanitas. Mēbra oculi. Ex fricatione
eius cū aq̄ fit alcofol ⁊ phibet cursum supfluī
tatū ad oculū: ⁊ vlcera accidentia in ipso.

¶ De lapide molari. Cap.ccccviij.

Lapis molaris. Apata ⁊ bothor.
l Elapor: acet ab eo prohibet fluxum
sanguinis ⁊ apostemata calida.

¶ De lapide iq̄ acuit. Cap.ccccix.

Lapis in quo acuitur. Becozario.
l Fricatio eius super māmillam ⁊ te
sticulum ponitur vt non magnificen
tur. Apostemata ⁊ bothor. Fricatio eius bona est apatibus mānille calidis.

¶ De lapide alagi. Cap.cccx.

Lapis alagi. Opatio. ⁊ ꝑprie. Exte
l cat ⁊ abstergit ⁊ retinet sanguinez.
Vulnera ⁊ vlce. Prohibet fluxum
sanguis ex vulneribus ⁊ vlceribus.

Digitized by Google

¶ De lapide allzali. Cap.cccexi.

Lapis allzali qd est. Est lapis q hēt
frictionē supflue dulcedis. vez est
sic lapis lacte⁹ i oib⁹ suis opatiōib⁹.
Hā. In ipso est caliditas quedam
t habet virtutem alicedentigi.

¶ De lapide lune. Cap.cccexij.

Lapis lune qd ē. Ipse dr̄ splēdor lu
ne t iuenit apud augmētū lune: t
iuenit i terra arabū lenis. Opa. t
*p. Suspēdit fz q dr̄ sup arborem
fructificat. Membra capitis. Sanat epile
psiam t suspenditur super epilepticū qui fin
terminū assumitur ab ea.

¶ De lapide femeto. Cap.cccexiij.

Lapis femeinus quid est. Iste lapis
in operationibus suis est sicut ema
thites: sed est minor.

¶ De lapide nigro. Cap.cccexiiij.

Lapis nigror qd est. Lapis q ofer
tur ex nigris declinās ad citrinitatē
fricat t egredit ex eo fricatio mor
dicās linguā silis lacti. Membra ocu
li. Mundificat pannū oculi cum non est cuz
apostemate t obthalmia: cofert vestigijs vlce
rum in eo t eradicat vngulam lenem.

¶ De lapide afrogion. cccexv.

Lapis afrogion. Opa. t propterea.
Exiccat cum stipticitate t mordica
tione t resolutione.

¶ De lapide serpentis. Cap.cccexvi.

Lapis p̄ēus. Mē.cr. Br̄ q ipse
frāgit lapidē i vesica. ſz Gal. negat il
lud. Uenena. Br̄ q ipse ꝓfert sua
suppone morsui serpentis. Inquit
Gal. Retulit illud quidā homo verax.

¶ De lapide q extinguit i olo. Cap.cccexvij.

Lapis q extinguit in oleo. Opatio.
t ppue. Lapis iste extinguit oleo
t inflāmatur aq̄. Uenena. Ex lapi
de isto fugiūt ꝯmes venenosi.

¶ De lapide aneseh. Cap.cccexviij.

Lapis aneseh. Mē. nutri. Est iuua
nuus stō valde. Et. G. qdē dixit q
qñ fit ex eo suspēsoriū eg distās stō
t suspēditur ꝓfert meri t stō.

¶ De lapide alesedisa. Cap.cccexix.

Lapis alesedisa. Membra pectoris.
Cofert apostematibus t vlceribus
que sunt in vua valde.

¶ De lapide armeno. Cap.cccexx.

Lapis armenus qd ē. In ipso ē ali
quātulū azuli colorus. nō tm̄ ē in co
lore azuli: t nō ē in eius soliditate.
sed ē in eo arenositas q̄dam t qñq;
vnit eo tinctores t pictores loco azuli t ē le
nis tactus. Membra nutri. Est malus stō. t il
le qui est ablutus nō facit nauseā: t i dispōib⁹
est malus stō. Mem. expul. Solutēdo educit
meliam fortius q̄ lapis azuli. t iā ꝓtū fuit eo
t diuitūt elleboz nigrū pp illud qō inueni
unt in eo ad egritudines melancolicas.

¶ De luto sigillato. Cap.cccexxi.

Lutū sigillatū qd est. Hoc lutū affer
tur de regio rubeo q noiat lacuna. t
nō noiat lacuna: nisi q ipsa ē terra
plana, pfunda in q̄ nō est herba oio
nec̄ lapis. t iā remulit mihi qdā ꝓpio ore q
vidit eam. hoc autē lutū dr̄ lutū diuinū. t illud
ſō. qm̄ ꝓmus qui ipm̄ accepit fuit mulier diuꝫ
in diebus. ſ. preteritis: t ipm̄ qdē dr̄ magra di
uina: qm̄ ipm̄ vere est magra. quā diuina que
noiabat bartamike accipiebat t ad ciuitatem
deferebat t ponebat in aq̄ t fiebat sicut pulz t
dimittebat ipsam post motionē fortē qescere
donec residebat: t effundebat ab ea illā aquā:
t accipiebat rē grossaz t p̄ijciebat eā. t vtebat
qō ex ea pingue erat t viscosum: t faciebat ex
eo lutū sic̄ cera. ¶ Apud Bia. Vo ē lutū spe
luce illius loci ꝓfectū cum sanguine hircoz. t
ipz qdē qñq; adulterat: ita vt penitus non co
gnoscat. Electio. Melius ē illud qō nō hēt
odoꝛē niſi odoꝛē aluminis t retinet sanguinē
cū currit ex oze t annectit lingue. t pēdet ex
ea. Opa. t p. Inqt Paulus. Nō ē medicia
magis abscindēs sanguinē q̄ ipm̄. t ē fortius
q̄ lutū scemus ita q mēbra non tolerāt fort
tudinē eius cū hūt aſa calm̄ ꝓpe nenera. imo
sentiūt ex eo aspitatē quādā t ē ifridatiuū glu
tinosum. Apata t bo. Cofert in ꝓncipio aſa
tū calidoꝛ. Uulnera t vlcera. Cosolidat vul
nera recēcia t vlcera difficilia t, phibet vlcera
tiones aduſtionis t sanat vlcerationem eius.
Inſtra uncru. Coseruat mēbra apud casum
t restaurat t prohibet effusionē materiez ad
manus t pedes t phibet corrosionē. Mem.
capitis. Prohibet catarrum t phibet cur
sum oris t gingue. Membra anhe. t pec. Con
seruat viscera apud casum t ꝓfert extenuatiōi.
t eiā sputo sanguinis. propterea q̄ exiccat vl
cus pulmonis. Membra expulsionis. Con
fert rasure intestinoꝛum maligne bibitū t cly
sterizatū t propꝛie post clysterizationem cum
hydromelle decliui ad puritatez. deinde aqua
salis. Uenena. Resistit veniens t morsib⁹ bi
bitum cum vino. t linitum cum aceto. Et qō
ex eo purum est cum bibitur; non cessat face
re nauseam t facit venenum vomitu exire. t
propꝛie cum ante ipsum bibit. ¶ Inqt Gal.
medicamen gargarismatis factus ex eo exper
tus sum in lepoze maruno t cātaridib⁹. t iueni
ipsum vomitu educens ea statim. t iam qdez
expertus fui ipm̄ in morsu canis rabiosi cum
vino: t liniui ipsum super morsum vipere cū
aceto: t posui super ipsum post linimentuz fo
lia scoꝛdeon aut centauram.

Digitized by Google

¶ De luto absolute. Cap.cccexxij.

Lutū absolute. Nā. Lutū oē ifrigidatiuū ē. Opónes t p. Est deficatiuū abstersiuū. t lutus gdē calm terre solaris ē deficcatiuū corpoꝛis laxoꝛ absq; mozdicatione pp suā gluttinositatē: t cū ei non admisceꝛ nisi adustū qđ est sicca t pietes adusti in sole: tūc in ipso est ꝓtus resolutiua. q si vice alia lauet: fit deficcatiuum cū equitate i calitate t friditate subtile. Decoratio. Cōstringit carnē laxā. Apa. t bo. In cerato ponit sup scrofulas t duricies. ¶Membra nutrimenti. Ex luto terre solaris liniuntur hydropisi t spleneuci t unuantur manufeste t sanat carnem multotiens.

¶ De luto armeno. Cap.cccexxiij.

Lutū armenū qđ est. Est lutū rubeū declinās ad cineritiū notū t alemū est ei ꝓpinquū in opatione. Nā. Frigidū ē in pⁿ siccum in scdo. Opa. t pzo. Retinet sanguinē: qm̄ eius exiccatio est i vltio. Apata. t bo. Cōfert apatibus pestilentialibus bibitū t liniū t ꝓhibet ambulationē putredinis mēbꝛoꝝ. Aul. t vl. ¶Mirabile est in re vulnerū. ¶Mēb. ca. Pꝛohibet catarrū t confert colla. ¶Mēbra anhe. t pe. Est bonū sputo sanguis t pūsim ꝓhibet ꝓpterea: q exiccat vlcus pulmōis: t est cura stricture anhelitus et catarri. ¶Mēbra expul. Est bonū vlceꝝ intestinoꝝ t solōni. t fluxui sanguinis nimicis. Febres. Cōfert febribus ethicis t pestilentialibus ꝓpe. t ples: q dē tā sanari sunt ex pestilentia magna pp ꝓsuetudinē bibēdi ipm in vino subtili. t si dubitur in febre pestilentie necessarium est vt vinum perducat ipsum ad coꝛ: t misceatur vinum illud cum aqua rosacea.

¶ De luto samio. Cap.cccexxiij.

Lutū samiuz qđ est. Inqt Gal. nos vrimur eo ex hoc q̄ noiaꝝ stella samia. Ego aūt dico q̄ hoiḃ⁹ vſ q̄ illud fit talr: vez de talliaz dixerunt veridici q̄ ipz inuenīt i terra grecoꝝ in insula cypri. Opa. t p. Lutū samiū. dixit. H. eē sic sigillatū i retētione sanguis t reb⁹ alijs t est plus aeritatis q̄ sigillati. Quapꝛopter ē leui⁹. imo est vehemētius leuitatis. t ē tenacius t viscosius q̄ sigillatū: sz sigillatū ē foꝛtⁱ⁹ eo. Nā. Hoc est viscositas tenax gluttinatiuū nō idigēs ablutione t infrātio est pua. t sedatio plurima. Apata t bo. Pꝛohibet apata cala in ceptiōe: t bothoꝝ vehemētius q̄ reliqua luta: t cōfert apatibus māmillaꝝ: t si infundaꝝ nō sentiꝝ in eo aspiras calefaciens sicut sentiꝝ ex sigillato. Vulne. t vlce. Et pp vehemētiaz sue tenacitatis nō ꝓfert vlceriḃ⁹ adustionis ignis sicut sigillati. Infra unctu. Cōfert in ꝓncipio podagre liniti. ¶Membra capitis. Confert apostematiḃ⁹ que sunt post aures. ¶Membra expulsi.

Confert eruptiōi sanguinis a matrice. t egressioni sanguinis cum egestione.

¶ De luto qđ comeditur. Cap.cccexxv.

Lutū qđ comedit. Opa. t pzo. Est opilatiuū coꝛruptiuū cōpsionis. vez ipm ꝓfortat os stōi: t deleꝛ eleuationē eiusdē: t cū hoc ego nō diligoꝛ ad ministreꝛ. t hz ꝓpꝛietatē in ꝓhibēdo vomitū. Qđ aūt in ipso dr̄ de bontate anhelitⁱ⁹ est fm cōpationē desideratiū ipsum t delectatium in ipso ꝓpter illud quod accidit de gaudio per acquisitionem eius quod desideraꝝ.

¶ De luto terre mastichis. Cap.ccccexxvi.

Lutum terre mastichis. Opa. t p. Est abstersiuum lauatiuum generatiuz carnis.

¶ De luto cretico. Cap.ccccexxvij.

Lutū creticū. Opa. t p. Est plume aeritatis. t ē fisse relige lutis ꝓdictis vez ē debili⁹ religs t abstergit absq; mozdicatione t debilitate sensus. ¶Mēbra oculi. Confert vlceribus eoꝝ t inflationi eoꝝ. ¶Membra expul. Alleuiat parturitiones fm q̄ dr̄, t ꝓseruat pregnantes suspensuz super eas.

¶ De luto tumolea. Cap.ccccexxviij.

Lutū tumolea. Opa. t p. Ad de eo puz ē plūi. existit unameū. t in ipso est unfrigidatio t resolō. sz cuz lauaꝝ destruꝝ eius resolō. Apata. t bo. Lū aceto ponit sup apata que sub stomaco sunt. Vulnera t vlcera. Pꝛohibet imitiuz adustionis ab vlceratione.

¶ De luto vitis. Cap.ccccexxix.

Lutum vitis. Operatiōes t ꝓpꝛie. Exiccat nō lōge a mozdicatione t i ipso est aliquantulū resolutionis.

¶ De luto magra. Cap.ccccexxx.

Lutū magra. Electio. ¶Melⁱ ē baldagdū purū nō pmixtū: b: unū declinās ad rubedinem: t illud est qđ dr̄ ꝓfice cutiara. Opa. t ꝓpꝛie. Existimauit paulus q̄ ipm est in operatione mb⁹ stipticatis t exiccationis melius q̄ sigillatuz. Vulnera t vlcera. Cōsoldat vlcera. ¶Mēbra expulsio. Interficit vermes t sozbetur super ona sozbilia. t retinet nām t cōfert valde.

¶ De lacticinio. Cap.ccccexxxi.

Lacticinū qđ est. Est ois plāta que lac acutū solutiuū icisiuū adustiuuz habet. er eo aūt famosa sunt septem alhasir: t alsebrā t alcube t hartanite almemethena t almezerion t pentaphili qđ est hīs folia q̄nq; oia ꝙ sunt mozifera. Plima ꝙ intrīo in eis est in lacte ipsoꝝ.

¶ Et inueniunt quidez lacticinioꝝ ipes que sunt ꝓter hec famosa sicut quedā spes auricule muris. t quedā species volubilis t portulaca agrestis t reliqua: lac aūt lacticinij absolute ē

Digitized by Google

lac alcibe. ¶ Et videt q̄ sit illud q̄d noiaſ tyriaca allarnem ⁊ albuseugi. ¶ Et direrūt ēt q̄ lactucinia sunt septē genera. ¶ Ad vltimus lactucinum q̄d dicitur masculus ⁊ nomē eius est lzaralzilus: ⁊ post ipsum oēs sunt femine: ⁊ eox fortius est q̄d similaſ myrto ⁊ noiaſ buraſtius: deinde est arbor eū generatum inter lapides: deinde illud q̄d assimilaſ citrolo ⁊ nominaſ caurapelcias. ſ. scirū: deinde albas littoreū q̄d nominaſ marinum: q̄m naſcit in ipso. ¶ Et direrūt vice alia lactucinior fortius est masculus p̄dictus ⁊ radix eius longior est cubito ad rubedinē declinans plena lacte. ⁊ eius rami sunt similes ramis olive. sed sūt lōgiores ⁊ strictiores ⁊ radix in alio organū montana ⁊ orit in altis locis asperis montanis. Femine aūt que ēriā noiaſ nucalis. Plāta eius est sicut planta herbe muris: sed est maior ⁊ fortior ⁊ capita foliox sunt spinosa: ⁊ egrediuntur ex radice ei⁹ stipites lōgitudinē palmi hūtes. ⁊ fructificat vno anno ⁊ non fructificat alio. ⁊ fructus iste medicatiuus est ligue similis nuci: ⁊ est iferius p̄mo in facēdo vomitū in alio in purgando ⁊ origo est origo muſculi. Balsamū aūt q̄d dr̄ panaritiū hz stipites palmorū declinātes ad rubedinē p̄eparatos sup quos sunt quinq̄ aut sex folia subtilia parua longa paruniper. ⁊ eius fructus est sicut herbum. ⁊ sunt eius folia similia foliis lini ⁊ eius capita sunt dupla rotūda ⁊ flores ipsius albi. ⁊ dixerunt hoc est lactucinū q̄d dr̄ almesenis q̄d est portulaca: sed eius folia sunt plurima sed sunt strictiora ⁊ vehementius rotūda ex cuius radice egredunt stipites rubei pleni lacte: quorum numer⁹ est. iiij. aut. v. ⁊ ipsius stipites habent comas sicut anetum. ⁊ in ipsis est fructus eius: ⁊ eius origo sunt domus deserte ⁊ circuitus ciuitatū p̄m plm. Scrū aūt. hēt stipitē in mensura vnius palmi ⁊ maiorem. ⁊ sunt folia eius similia foliis cypressi ⁊ pini: sz sunt subtiliora ⁊ humidiora. Petrosuz aūt q̄d noiaſ arboreū hz folia sicut folia myrti parua. ⁊ sicut folia lactucinij masculi ⁊ ipm supma hz hūida ⁊ pluriuas hēt comas. ⁊ hoc est spēs lactucinū. alia silis citrolo ⁊ radix eius ⁊ folia ipsius solunt oēm aqueraté. Electio. Fortius q̄d ē in lactucinis est eox lac: deinde femē: postea radix: deinde folia q̄nq̄ dicit lac lactucinij absolute est lac alcibe. Mā. Eius lac est calm ⁊ siccuz in. iij. Relīq̄ vo ipsius sunt in scdo vsq̄ ad tertiū. Spa. ⁊ p̄o. Est vlceratiuū interfectiuum. Lūq̄z in lacunā ponit pisces oēs eleuant sup aquā. Decoratio. Eradicat morā ⁊ verucas ⁊ alchaneliz. ⁊ carnes augmētatas in lateribus vnguis. Et eius lac abraditur pilos cū linunt ex eo: ⁊ ppriein sole. ⁊ q̄ nascunt post illud sunt debiles. ⁊ cū iterat nō nascunt oio: ⁊ q̄nq̄ pnuscet cū oleo vt frangat eius malitia ⁊ admistrat ad abradēdum. Vulnera ⁊ vl. Ex eius radice cū aceto linit durities que est in circuitu fistularū ⁊ resolvit eam. ⁊ eradicat ipetiginē ⁊ est conueniēs vlceribus putridis ⁊ corrosiuis cū ponit in aceto ⁊ scabiei melice igni perfico ⁊ herpeti estiomeno ⁊ cancrenis. Mē. ca. Eius lac distillatū sup dēte corrosum frāgit ipm ⁊ deijcit ipm ⁊ q̄nq̄ ponit cū alluterā vt sit magis frangēs ⁊ rute eius: sz melius est vt sanus locus muniaſ cera. deīn distillet i ipm post illud lac. ⁊ q̄n eius radix in aceto decoquit. ⁊ ex eo os colluit sedaſ dolor dētiuz. Membra oculi. Lac eius eradicat vngulam. Mēbra expulsi. Eradicat emorroydas ⁊ solvit flegma ⁊ aquositatez ⁊ si distillent ex lacte eius due gutte aut tres sup ficū ⁊ deficcet ⁊ assumat soluit sufficiēter. Et silr i sauich ⁊ pane ⁊ q̄n bibit ⁊ ē purgatiue ē melius vt assumat in cerato aut i cera ⁊ fauo: vt nō vlceret os ⁊ gutur. q̄nz aūt assumunt stipites lactucinij hūdi ⁊ torrefiūt sup cōchā ostraci paulati ⁊ terunt ⁊ daſ ex eis ḡtitas duox drem. cū sauich ⁊ effundit delsup aq̄ ⁊ bibit. Eius nāq̄ stipites sicci debiles valde sunt. ⁊ spēi q̄d q̄ noiaſ carnpeion stipites assumunt ⁊ i vmbra siccant de q̄bus cornices assumunt ⁊ accipiunt ex eis no uē drem. ⁊ i fundunt i vino veteri die ⁊ nocte: deīn colaſ ⁊ fit repidum. postea bibitur ⁊ soluit abscq̄ impedimēto. Permutatio. Loco eius ponitur in euacuando aquositatem ⁊ flegma triplum ponderis eius de ireos ⁊ due tertie ponderis sui.

¶ De laudano. Cap. cccxxxvij.

Laudanū q̄d ē. Est hūditas pēdēs i pilis capraz pascētiū ⁊ barbis earū cū pascūt plātā q̄ noiaſ cusus. Laudit. n. sup eā res ⁊ aggregat i ea humiditas ⁊ pmiscet ille ros resudatōi foliox illius plāte. Cū ergo ificiunt eo pli capraz: ⁊ sua spēdit i eis assumit ab eis laudanū: ⁊ illō q̄d q̄d pur ē: est q̄d pēdet i barbis earū i pilis earū q̄ a terra eleuati sunt. ⁊ malū eru q̄d pēdet i pribus iferioribus earū: q̄m calcāt ipōs cuz arena ⁊ terra. Electio. Melius est illd q̄d est pinguc pōderosum ⁊ cabrosi boni odoris q̄d ad citrinitatē declinat. ⁊ i quo nō ē arenositas ⁊ re solunt totū in oleo. ⁊ ex quo non remanet fex. Nigrū vo piceū est nō bonū. Mā. Est calm i fine p̄mi: siccū i scdo. ⁊ dixit alcazi q̄ ē frm ⁊ stipticū: sz nō est ita. Sd aūt ē in regiōib⁹ meridionalib⁹ est calidius. Spa. ⁊ ppe. Est subtile valde ⁊ est in ipso pauca stipucitas. ē maturatiuū humiditatū grossaz viscosaz q̄s cū eq̄litate resolvit in quo est ⁊rus attractiua ⁊ est cōglutinatiuū aperitiuū orificior venaz ⁊ ingredit i sedatiōe dolor. Decoratio. Facit nasci pilos ⁊ inspissat eos ⁊ prolongat eos: ⁊ pseruat. ppe cū oleo myrtino ⁊ cum vino ⁊ nō facit hoc nisi

Digitized by Google

qñ ipm est subtile ꝛ profundat resolutiuum ꝛ mundificat corruptionē corrodentē carnez ꝛ attractiuū.attrahit.n.mām bonā ad pilos.verum ipm nō valet ꝓferre calucitei cū incipit ꝛ casui pilorū cū apparet cutis ꝛ fluxui capillorū ꝛ nō puenit ad hoc vt sanet alopitiā:qñ materia alopitie nō resoluit nisi virtute q̄ est supra virtutē resolōnis eius ꝛ virtute subtiliore magis vacua stipticitate eius. Vulnera ꝛ vlcera. In cathagenis laudanū ꝓsolidat vlcera dure ꝓsolidationis. Membra capitis. Distillat cū oleo ro.in aurē doloꝛosam ꝛ ingredit in meati eius soda ꝛ pulsatiōis. Membra anhe.ꝛ pec. Cōfert tussi. Membra expul. Resoluit aparata matricis suppositum in pessario.ꝛ extrahit fetum mortuū ꝛ secundinam suffumigatione facta ex eo in traiectorio:ꝛ cum bibitur cū vino antiquo constringit ventrem ꝛ puocat urinā.

¶ Belubue. Cap.cccexxxiij.

Ebue qd est. Est arbor figie. Arbor lubue est magna cuius folia ꝛ lignū sunt filia arbori cydoniorū ꝛ hz fructum albū silem galle.ꝛ in ipso ē grānum pingue:ꝛ illud qō est in ipsa ē melius ex quo exprimitur oleū ꝛ cortex huius arboris ē stoꝛax sicca:ꝛ eius aq̄ accipit cuz incidit ita vt exeat ꝛ est mel lubue:ꝛ illud qō egredit ex granis eius dr scireg stoꝛacis sicce.ꝛ gūma eius est stoꝛax heremitar.ꝛ est gūma alba. Quid ē lubue est stoꝛax:ꝛ dr illa que liquida est mel al lubule ꝛ stoꝛax:ꝛ est lachryma arboris que est sicut cydoniorū. Et nos qdem iam diximus i capitulo stoꝛacis illud qō diximus.ꝛ nos reiterauimus sermonē illum:q̄ius in eo sit iteratio. ꝛ iam dr q̄ est oleū arboris alterius romane. Electio. Melioꝛ spēs stoꝛacis est illa liqda per se ipsam currens mellina gūmosa bōi odoris puenientis ad citrinitatē ꝛ non est nigra fur furea. Et qñq̄ inuenit de ea liqda silis sanie. ꝛ qñq̄ adulterat cuz olunis ꝛ melle:proijciatur enim in eis in sole. Deinde exprimit. Nā. Calā est in primo sicca in scdo. Operationes ꝛ ꝓprietates. Inest ei virtus maturatiua leniti ua valde calefactiua resolutiua:ꝛ eius fumus est simlis fumo olibani.ꝛ in ipso est stupefactio nature:ꝛ eius oleum qō ex ea fit viscera ienificat fortiter:ꝛ eius fum? est sicut fumus olibani. Ulcera ꝛ bothoꝛ. Confert duritiis in carne ꝛ linitur super bothoꝛ humiduz ꝛ sic cum cuz oleis. Vulnera ꝛ vlcera. Linitur super scabiem siccam ꝛ humidam ꝛ est epithima bonū super eā. Instrumenta iuncturaꝝ. Confortat membra ꝛ ꝓhibet spasmum ꝛ cō tractionem iuncturarum bibita ꝛ linita ꝛ ponitur in oleis laxitudinis. Membra capitis. Retinet quod ex ea humiduz est ꝛ quod ex ea siccum est catarrum suffumigatum ꝛ ad coxam est vlima ꝛ in ipsa est virtus faciens subet ꝛ precipue in oleo eius. Membra anhelitus ꝛ pectoris. Confert tussi antique ꝛ flegmati ꝛ doloꝛi gutturis ꝛ clarificat vocem arteriaci cum lenitate vehementi. Membra nutrimēti. Digerit. Membra expulsionis. Lenit subtiliter ꝛ prouocat urinam:ꝛ prouocat menstrua conuenienter bibita ꝛ suppositā ꝛ lenit duritiem matricis:ꝛ quod ex ea siccum est stringit ventrem:ꝛ cum ex stoꝛace liquida bibitur aure.cum equali pondere de gūma amigdalaruz soluit flegma viscosum absq̄ impedimento. Permutatio. Loco eius ponitur equali pondere castoreū ꝛ duplum eius de oleo filimuno. ¶ Belacca. Cap.cccexxxiij.

Lacca quid est. Dixerunt qdam de quibus est Paulus est gūma herbe filis myrthe boni odoris:ꝛ opz qui dem vt admīstret cū cautela. Alij vero errauerunt ꝛ dixerunt hoc est lzarabe. ¶ Et dixerunt quidaz q̄ nō est lacca verū lacca in pleriscq̄ ꝓprietatibus est in virtute lzarabe. Decoꝛatio. Est extenuatiua virtute vehementi. Membra anhelitus ꝛ pectoris. Confert tremoꝛi cordis. Membra nutrimēti. Confert epati ꝛ confoꝛtat ipsum.ꝛ cōfert icteritie ꝛ hydropisi ꝛ doloꝛibus epatis.

¶ Belehybach. Cap.cccexxxv.

Ehybach quid est. Est arbor rara habens rosas boni odoris parū quam apes pascunt:ꝛ vr q̄ sit arbor q̄ nominatur farrara q̄ius illud non vere scio. Et eius qdem virtus est ꝓportionalis passio.verūtū est debilioꝛ ipso ꝛ est lacticinū. Natura. Est calida in secundo. Et dr q̄ est calida ꝛ sicca vsq̄ ad quartum. Operationes ꝛ ꝓprietates. Cum proijcitur ex lacte eius in gurgite piscium aliquid super aquaz elenat eos. Membra nutri. Facit virtuose vomere. Membra expulsionis. Soluēdo educit aquā.

¶ Belulubabat barbarica. Cap.cccexxxvi.

Ulubabat barbarica quid est. Dicit qdam quod est sicut est hermodactili ꝛ afferur de partibus aphruce ꝛ adulterantur cum eo hermodactili. Natura calidum est ꝛ siccum in secundo. Membra expulsionis mouet coitum.

¶ Belingua auis. Cap.cccexxxvij.

Ingua auis. Natura. Est calida in tertio humida in primo. Operationes ꝛ ꝓprietates. Est in foliis eius constrictio ꝛ mundificatio ꝛ vis consolidandi. Vulnera ꝛ vlcera. Folia eius consolidant ꝛ vlcera humida carne replent. Instrumenta iuncturarum. Comices eius cum aceto super constrictionem lacertorum positi. Conferunt. Membra pectoris. Confert tremoꝛi cordis. Membra expulsionis. Addit in coitu. Permutatio. Loco

Digitized by Google

eius in mouendo coitus ponit eā le pōdus de nuce excoriata ⁊ pōdus eius ō tubet rubeo.

¶ De lingua bouis. Cap.cccexxxviij.

Ingua bouis qd ē. Herba lata hīs folia sicut almau ⁊ cāna eius est plena ⁊ cāne ramꝰ eius sunt sicut pedes locustaꝝ ⁊ color eius est ex viridi ⁊ rubeo. Electio. Opꝫ vt admistreē illa est corasceni grossa hīs folia sup quoꝝ facies sunt puncta que sunt radices spinaꝝ ⁊ pilorū exeūtiū ab ea. Que aūt in hac terra reperiē ⁊ qua vtuntur medici plūmū eius est genus almaru. ⁊ non est lingua bouis: ⁊ neq; confert vt illa mentum illius est. Nā. Proxima est equalitati in calore ad caliditatem enim declinat per nam ⁊ est in fine primi in humiditate ⁊ q̄ sicca est: est minoris humiditatis. Et dixerunt aliq̄ q̄ est frā ⁊ humida in fine scōi. Sed illud est longinquū. Operationes ⁊ pprietates. Virtus eius que adusta est removet alcula que sunt in infantibus ⁊ sedat inflationem oris. ⁊ fisr ipsa met: sed ipsa est debilior. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Est lenitiua pfortatiua cordis: bona melie ex sollicitudine: ⁊ tremori cordis in vio dispōnibus melicis. ⁊ qdam in potu eam tribuunt ad tremores cordis calm cū iuu armeni pōdere. ij. ʒ. ⁊ pfert tussi ⁊ aspitati cāne ⁊ ppie cum coquit cum hydromelle ⁊ zuccaro.

¶ De lingua arietis. Cap.cccexxxix.

Ingua arietis qd est. Est duoꝝ generum. scilꝫ parua ⁊ magna. Inquit Bia. ipsa noiatur plium costaruꝫ ⁊ hꝫ. ⁊. costas. Et folia qdem magne maiora sunt foliis parue. ⁊ eius suba est cōposita ex aqueitate ⁊ terreitate. ⁊ aqueitate qdem infrāt. terreitate pstringit. Electio. Eaꝝ magis vnuatiua est maior ⁊ fructus qdez ⁊ radix sunt ppinqui natura foliis. Ueruꝫ sunt magis sicci ⁊ minus fri. Natura. Est radix eius siccior ⁊ minus humida. ⁊ frigus eius est minus stupefactiōe ipsius ⁊ siccitas eius est infra ipsius mordicationē: propter illud est vltima ad vlcera ⁊ est subtilis. ⁊ ppie cū siccatur. Inqt Gal. Est frā ⁊ sicca in tertio. Opones ⁊ proprietates. Folia ipsius sunt cōstrictiua reperc̄tiua cum aqueitate frā. ⁊ propter illud sunt vincentia cursum sanguinis ⁊ siccitas eius nō est mordicatiua ppter illud est vnuatiua ad cōsolidanda vlcera antiqua ⁊ recentia: ⁊ neq; est aliquid melius ea: ⁊ in ea est apertio ppter abstersionem que est in ea. Sed ⁊ radix eius suspenditur super collū habētis scrofulas. Ulpata ⁊ bothor. Est bona apūbus calidis ⁊ aduſtōi igni s: ⁊ formice ⁊ scef ⁊ pensipille ⁊ apūbus radicum auris ⁊ scrofulis. Ulnera ⁊ vlcera. Est bona vlceribus fraudulētis ⁊ ignipersico ambulatiuis ⁊ vlceribus antiqs ⁊ vulneribus pfundis ⁊ est subtilians vīr in his capitulis: ⁊ confert cū limolea ⁊ cerusa q̄ ponitur super herisipillam. Instrumenta unctuarum. Fit ex ea emplm ad elephantiā ⁊ prohibet augmentū eius ⁊ ipsam detumescere facit. Mēbra capitis. Confert doloꝝ auris ex caliditate. ⁊ decoctio radicis oze ea colluto cōfert doloꝝ dentis: ⁊ pulmentū lentium in quo ponitur ipsa loco sicle confert epilepsie: ⁊ q̄ distillatur succus foliorꝝ eius in aurē illiusꝫ qui doloꝝ patitur auris sedat doloꝝem. ⁊ quando masticat radix eius aut colluit os ex succo ipsius sedat doloꝝ dentiū: ⁊ similiter aqua foliorum eius sanat alcula. Mēbra oculi. Cōfert obthalmie ⁊ dissoluunt colira obthalmie cū succo eius ⁊ conferunt. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Semen eius confert sputo sanguineo ⁊ pulmentū lentium in quo ponit ipsa loco sicle confert asmati. Mēbra nu. Radix ⁊ semen ⁊ folia ipsius sunt bona in cura opilationum epatis ⁊ renum: ⁊ ex ea quidem decoquitur pulmentū lentiuꝫ ⁊ ponit in ipsa loco sicle ⁊ pfert hydropisi. Mēbra ex. Confert vlceribus intestinoꝝ ⁊ solōti aqse pomꝫ semis eius ⁊ clysterizatio cū succo ipsius fluxum sanguis emoroydarum retinet ⁊ bibunt folia eius cū vino ad doloꝝem vesice ⁊ renū. Febres. Dicitur q̄ confert febri mangule .f. tertiane. ⁊ q̄ opꝫ vt ad tertiam bibant tres radices eius in ℥.uij. ⁊. ℈. vini cōmixti: ⁊ ad quartanam quatuor radices eius similiter. Uenena. Ponit cum sale super morsum canis rabiosi.

¶ De lingua. Cap.cccexl.

Ingua quid est. Substantia composita ex carne laxa in qua penetrant vene ⁊ nerui ⁊ lacerti ⁊ humor eius est humidus.

¶ De lucharidis. Cap.cccexli.

Ucharidis quid est. Est lapis egyptius quo fullones vtunt in dealbatione pānorum laxus: qui in aqua velociter solui. Opones ⁊ pro. Est glutinatiuus exiccatiuꝰ absq; mordicatiōe stipticus, phibens fluxum materierū ad mēbr. Ulnera ⁊ vlcera. Est vnuatiuum vulnerum ⁊ vlceruꝫ ⁊ ppie in mēbris lenibus. Mēbra oculi. Confert fistulis ⁊ ingredit in medicis vlcerū oculi. Mēbra anhe. ⁊ pec. Est bonus sputo sanguinis. Membra expulsionis. Cōfert solutioni antique ⁊ doloꝝi vesice: ⁊ suppōnitur ad abscindendum fluxum sanguinis.

¶ De luf. Cap.cccexlij.

Uf quid est. Alia est plana: ⁊ alia est crispa sed crispa ē caliditor ea que dicitur lufserpentis ⁊ plana. Et i plana quidem est terreitas pluria. qua propter minoraf eius abstersio ab abstersione crispe ⁊ si ambe sint abstergentes. ¶ Inquit Bia. Folia eius sunt similia foliis dragunee ⁊ minora

Digitized by Google

ꝛ minora ꝛ pp diuersitatē vestigiorū in eis ꝛ radix eius est vnius palmi ꝛ eius radix est: sicut radix medicine prædicte. filis pistello mortarij ꝛ fructus eius est citrinus. Crispa aūt est sicut oliua. Natura. Mlana est calida in fine primi ꝛ sicca. ꝛ crispa in fine secūdi in calefactione: ꝛ fortius qđ est in ipsa est semen eius ꝛ minus qđ est in ipsa est radix eius. Ꝓpa. ꝛ proprie. Est aperitiua opilationū incisiua humorum grossorū viscorū cum equalitate ꝛ in ipsa est absterſio. ꝛ crispa qdez in oibus istis est fortior ℔ alie ꝛ ꝓprie plana terrea. Decoratio. Radix crispe abstergit pānos ꝛ morpheam ꝛ lentigines paruas ꝛ magnas ꝛ ꝓprie cū melle ꝛ linitur cum vino sup fissuras frigoris. Apta ꝛ bothor. Confert apatibus indigentibus absterſione. Vlnera ꝛ vlcera. Permiscet radix eius ꝛ ꝓprie radix crispe cum vite alba ꝛ ponit in emplis fraudulētis. Et illa in qua est humiditas est ꝙuenientior vulneribus ℔ sicca que acutior est ℔ illud quo indiget in vulneribus. ℂ Et qñq; cum cuſa sumit loco licini emplastrat ad oia vlcera in fistulas ꝙuersa: et fiunt ex radice eius glādes ad fistulas. Et folia eius sunt bona vulneribus malis. Instilla in. Radix aluſ cum sterore vaccino valet super podagrā ꝛ ptussionē lacertorū. Mēbra ca. Succus vue eius que est domestica ꝓfert doloꝛi auris. ℂ Et qñq; ponit in aures cuꝫ oleo rosaceo et phibet corosiones et cancrum factum in eis. Et cum accipit succus vue luſ serpentis que est sup ei⁹ extremitatē: et qñ miscet succus eius cum oleo et distillat in aures sedat doloꝛē: et radix qdē eius est ex medicinis abſtergētibus sordes auris et exiccantibus vlcus eius et conferentibus auditui. et semen luſ sanat emoꝛroydas que sunt in naribus. ita qꝛcan cerositatem earum imo cancrum ipsum: et cō silium est vt ponat in naribus cum lana. Mēbra oculi. Confert radix eius vlceribus oculi. Membra anhelitus et pectoris. Facit spuere et conuenit asmati et dilarationi anhelitus et coquitur in aqua aliquotiens donec remouea tur medicinalis vis eius. deinde comeditur in dilatione anhelitus et in asmate antiquo. et radix eius facit illud. sed in crispa fortius. Mēbra nutrimenti. Ex eius comestiōe generatur humoꝛ grossus. Membra expulsionis. Crispa mouet coitum in vino et mundificat renes et confert emoꝛroydibus: et dicitur ꝙ cum ex fructus crispe sumuntur triginta numero cum acero mixto aut vino eijcit fetum: et quandoq; supponitur glans ex ea facta et facit aboꝛtuꝫ. Et quandoq; facit aboꝛsum odoramentū huius plante apud arefactionē floꝛis eius. et quā doq; prouocat vrinam. Venena Quando fricatur radix eius super corpus non moꝛdet ipsum vipera.

ℂ Belimunio. Cap. ccccxlvij.

Imuniuꝫ quid est. Fructus eius est ſuptuꝫ. Membra expul. Cōfert solutioni ventris ꝛ sanguinis ꝛ datur ad hoc in vino. ꝛ similiter fluxui sanguinis: ꝛ potio eius est ꝛ suneſi.

ℂ Belacte. Cap. ccccxlviij.

Lac quid est. Lac ex tribus compoſitum est substantijs aqueitate ꝛ caseitate ꝛ butyrositate. ꝛ in vaccino qui dez multiplicat butyrositas. Lac vero camelarū partui vicinarū munus hꝫ butyrositatis ꝛ caseitatis ꝛ est subtile valde: ꝛ lac asinarum ēt minus exīs butyrosum est subtile. Caprarum vero lac est temperatū ꝛ lac ouium est grossum valde. ꝛ lac vaccinum est pinguius ꝛ grossius. Equarum vero lac est sicut lac camelarū parui vicinarū subtile aquosum. Electio. Lac qđ melius est oibus est lac mulierē: ꝛ lac melius est qđ ex vbere sugendo bibit. aut sicut mulget: ꝛ melius ipsius est qđ est vehementis albedinis equalis eēnue qđ sup ynguē distillatum figit. ꝛ nō currit: ꝛ est pastus alialis ipsius planta bona. ꝛ non est in ipso sapoꝛ extraneus declinans ad acetositatē aut amaritudinē: aut acredinē: aut odoꝛ extraneuꝫ hoꝛribilis. Et oꝛ vt administret statum vt mulget antecq; quiescat. Et lac qdem oīs animalis cuius pregnatio est plixioꝛ pregnatione mulierū est malū: quapropter ꝓportionale est illud qđ est primuꝫ sicut vaccinū. Natura aqueitas est calida: ꝛ butyrositas ad equalitatē tendit. lz ad caliditatē declinet, ꝛ lac acetosum est frigidū ꝛ siccū. Operationes ꝛ ꝓprietates. Aqueitas eius est subtiliatiua lauatiua solutiua. Et in ipsa nō ē moꝛdicatio: ꝛ lac qdem est nutrimentū ꝛ equat chimos ꝛ ꝓfortat corpus ꝛ abluit: ꝛ qñ bibit cuꝫ melle mundat vlcera interioꝛa ab humoꝛibus grossis ꝛ maturat ea ꝛ lauat. ꝛ est boni chimi. ꝛ facit eruberare sanguinē: augmentū faciens in cerebro ꝛ ꝓprie lac mulierē: ꝛ lac qdez est ꝓpinque digōnis. ꝛ qūo non cum sit generatū ex sanguine qđ est in ſumo digōnis: cui supeſt digō quedā alia ℔ius sit ex membro quod ad frigus declinat. non. n. nutritur ab eo donec fiat in disponendo qui indiget disponere plurima ꝛ clarificatione post clarificationē: imo qñ dominat ei caliditas bona reducit ipsuꝫ ad naturam sanguinis equalem velociter. Quę ℔ bonum est qđ ruffus dixit de eo. ꝛ si non ei cōtra dicatur in alto ꝛ non ei ꝓradicit: ꝛ pp declinationem suam ad frigus aliqđ nocet flegmaticus. qñ caliditas eorum non conuertit ipsum ad sanguinem sicut oꝛ ꝛ coꝛpus vtitur ipso ante cōuersionem eius ꝓpterea ꝙ est ei ꝓpinquū ꝛ ꝓpter hec confert hīibus cōplone calidam ꝛ siccam cum in ipsoꝛum stomacis non est colera. ℂ Amplius lac cū coꝛpoꝛe ꝓpoꝛtionaliter

Digitized by Google

habet quarum cause non comprehenduntur. Illum autē qui bibit lac post ipsum quiescere oz: vt non coꝛrūpat ⁊ non aceſcat. verum oz vt non super ipsum dormiat neq; suscipiat super ipsum cibum alium donec descendat. ⁊ est magis conueniens ꝓsiſtēnibus q̄ adolescentibus calidam hñibus cōplōnē. Nam ꝓuenit in ipsis ad coleram. ¶ Et ꝓfert senibus ēt ꝓpterea q̄ humectat ⁊ remouet ꝓuritus qui eis est. ꝑuꝰ sed oz vt iuuenē ad ipsum digerendū cū melle. ¶ Et multotiens qdem incipit lac soluere ⁊ extrahere suppfluitates que sunt in ꝓbus intestinoꝝ: deinde incipit nutrire ⁊ expandit in coꝛpus ⁊ retinet nām. ⁊ est inflatiuuz quousq; feruere incipiat: ⁊ est cōpoſitū ex soluēte q̄ est eius aqueitas ⁊ ꝓstringēte q̄ est caseitas ipsi?. ¶ Et colostra ē tarde digōnis ⁊ grossi humoris ⁊ tarde descensionis. ¶Vel vero ipsam rectificat ⁊ acquirit ex ea coꝛpus nutrimentū pluꝛimum ⁊ acetosum est crudi humoꝛis: ⁊ q̄ de coctum est. ⁊ ꝓprie q̄ est grossius est magis cōstrictiuuz: ⁊ omne qdem lac facit possidere opiationes ⁊ ꝓprie in epate nisi lac camelarū feraꝝ ⁊ silium ꝓp paucitatē caseitatis eius ⁊ absterſionē aqueitatis ipsius: ⁊ ꝓfert in mēbus que effundunt ad mēbza interiora ⁊ leduit ea sua acuitate ⁊ moꝛdicatiōe. debilitat. n. eas qñ lauat ipsas vltra ablutionē aque. ꝓp absterſionem que est in aqueitate sua. ⁊ nō est in aqua: ⁊ equat qualitatē earū ita vt ꝙuertant ⁊ fiāt sile s mēbꝛo: deinde gluninat eas sup ipsum. ſ. inter mēbꝛū ⁊ inter humoꝛē malū non ergo obuiet ei humoꝛ nudo. ¶ Et ipm nocet hñibus fluxum sanguinis. ¶ Lac ꝓterea non est bonuz viſceribus: ⁊ lac capꝛarū est minus nocēs viſceribus q̄ alud. Nam plus eius quo pascit est ꝓstrictiuū. Vinū vero lac acetosum est econtrario: ⁊ nō est laudabile: ⁊ in ipso est inflatio. ⁊ lac qdem in sua suba est velocis ꝙuersionis ⁊ ꝓprie ad calitatē. ⁊ neq; est aliq̄ nocibilius coꝛpoꝛi q̄ lac malū. ⁊ lac qdē asinarū est aquosum ⁊ lac scrofinū aquosum est non maturum. ¶ Et lac vernale est aquosum comparatuz ad estiuū. ⁊ silr lac aialis cuius pastus est ripa aut terra limosa: qñ plante veris sunt aquose comparate ad plantas estatis. ⁊ quāto magis ingreditur vel accedit estas ad autūnuz tanto lac fit magis grossuz: ⁊ q̄ melius est: est illud q̄ est in medio estatis: verū timeē in ipso q̄ caloꝛ ipm ꝙuertat postq̄ potarū fuerit. Illud ꝛo nō timeē in vere. ¶ Laccinū ꝓterea est plurimi butyri. ⁊ ouium plurime est caseitatis ⁊ butyroſitatis: sed caseitas i lacte camellino ē pauca postea in lacte equino: deinde asimino: ꝛpp hoc raro caseat in stō ⁊ superioꝛibus ventris pluſq̄ alud. ¶ Et in lacte qdem camellino est salſedo: ꝓpterea q; diligunt acetosum: ⁊ hoc est melius lac: ⁊ cum hoc oꝛ q̄ est vehementis tarditatis in stō ⁊ superioꝛibus ventris. ¶ Et scias q̄ lac diuersificat ꝑm spēs aialum ⁊ ꝑm etates si est ꝓpium: aut magnū aut mediocre: ⁊ ꝑm formam si est lenis carnis aut dure pingue aut extenuatum album aut alium hñs coloꝛem: ⁊ debilius qdem lac ꝑm q̄ oꝛ est lac albi coloꝛis ⁊ est velocioꝛis descensionis. Secoꝛatio. Plumus vſus lactis generat pediculos ꝑm q̄ qdam existimauerunt ⁊ non elongaē. verū ipm abſtergit cicatrices fedas in cute linitū: ⁊ colorem efficit valde bonū bibū. veruz ipm facit multotiens accidere soꝛdes nisi lac camelaruz recenter ferarū. et ipso. n. raro timenē soꝛdites: ⁊ qñ bibē cum ꝛuccaro coloꝛē efficit valde bonum ⁊ ꝓprie mulieꝝ: ⁊ ipinguat ēt ita q̄ aq̄ caſei impinguat hñtes cōplōnes calidas ⁊ siccas cum soluunē in alio cum impinguet potus eius ꝓp suam cām: ⁊ non impinguat eos nisi ꝓpterea q̄ humectat ⁊ extrahit humoꝛē maluz quare rectificat nutrimentū: ⁊ lac qdem alrab cum scoꝛia impinguat illos velociter. Aqua vero caſei delet pannū ⁊ cicatrices linitū: ⁊ qñq̄ confert eis bibū. Apata ⁊ bothoꝛ. ¶Multotiens sanāt illi quibus accīt apata mala ⁊ carbunculi ⁊ almescere ⁊ scabies ⁊ pruritus bibitione lactis cum in cōplōnibus coꝛuz non fuit q̄ coꝛrūpat ipsum ⁊ conuertat ad coleram. ⁊ lac quidem nociuum est hñibus apata intrinseca. Vulnera ⁊ vlcera. Lac rectificat vlcera intrinseca per hoc q̄ lauat ⁊ q̄ gluninat ⁊ q̄ mūdificat: ⁊ cuz non est in cōplone q̄ coꝛrumpat ipsum ⁊ ad coleram conuertat cōfert hñibus vlcera. ⁊ aqua quidem caſei cum mirabolanis scabiei est conueniens. Inflatura iuncturarum. Lac malum est neruis ⁊ hñibus egritudines neruoꝝ ꝓprie frās ⁊ flegmaticas. Membra capitis. Lac capꝛinū cōfert catarris ⁊ retinet eos ⁊ ipsoꝝ acredinē meliorat. ⁊ ꝓfert vlceribus palati ⁊ lac est cura oblitionis sicce ⁊ tristitie ⁊ alienationis: et lac qdem nocet dentibus et coꝛrodit eos et ꝛcauat et ꝑsumit eos: et ꝓprie cum dens est frigide cōplonis et laxam efficit gingiuā: imo oportet vt post ipm colluatur os cum melle et vino et oxymelle. ¶ Lac asinum ꝑm q̄ dicitur cuz colluitur ex eo os confirmat dentes et gingiuam et non est conueniens habentibus soda et vertiginem et tinnitum et ꝓprie doꝛmire super ipsum et vniuersaliter nocet debilia habentia epata et capita. Membra oculi. Lac facit euenire tenebꝛositatez visus ⁊ caliginem. verūtñ cum mulgetur in oculo confert obthalmie et nocumento materierū calidarum effusarū ad oculū et asperitati: et silr qñ ꝓmiscetur cum albumine ou et oleo ro. crudo et ponitur super oculum et cōfert emulsio eius in ipso tarfacti. Membra anhelitus et pectoris. Lac asininum et capꝛinum bona sunt missi et extenuationi et ꝑuro sāngui. secundum

Digitized by Google

ꝑ signat locus eius: ⁊ lac ouinū iuuatiuū est ꝓpter sanguis. ⁊ iterū lac est ex medicinis vlcerū pulmonis ⁊ extenuatiōis: ⁊ cōfert ore colluto ex ipsoꝝ gargarizato ꝓfocationi et signāter ⁊ apatibus vue ⁊ amigdalarū. verūtamē ē nocituū hūmbus, tremorē cordis humidū quocūqꝫ mō fit ex sanguie aut flegmate. ⁊ lac quidē camelarū nouiter fetarū cōfert alīmati ⁊ frequētie spūs. ⁊ lac est ꝓuenientius pectori ꝗ capiti ⁊ stō. ℳembra nutri. Lac facit possidere opationes in meseraicis ⁊ aq̄ casei cōfert icteritie: ⁊ lac caprinū ⁊ lac camelarū recēter fetarū ambulantiū ⁊ lac asinarū cōfert hydropisi ⁊ cōferunt oia illa duritiei splenis. ¶ Lac camelarū nouiter fetarū cū oleo de alcāna est cōueniēs duritiebus itrinsecis ⁊ facit euenire inflationē in stō ⁊ dolorē ⁊ ꝓprie colostra: ⁊ ambo cōmouēt singultū ⁊ eructuationē fumositz ⁊ ꝓprie lac: ⁊ nocet splenetico ⁊ epatico ⁊ idigētibus regimine subtiliatiuo nisi lac camelarū fetarū. ipm eni cōfert egritudinibus plurimis splenis ⁊ epatis ⁊ renouat i alio renouet epar. ⁊ lac qdē camelarū nouiter fetarū cōfert hydropisi valde ⁊ ꝓprie qñ bibit cū vrina camelarū nouiter fetarū arabicarū ⁊ excitat desideriū cibi ⁊ facit tussim. Et lac quidē acetosum est tarde digōnis valde ⁊ est crudi humoris verū stomacus calidus nāt̄r: aut accidētaliter digerit ipz ⁊ iuuat cū ipso: ⁊ nō eructuat fumose, ꝓpter ablationē butyri ab ipso. ℳembra expul. Ziqua casei soluēdo educit coleraz adustā. ⁊ cū epithymo soluit melācoliā adustā. ⁊ lac facit euenire lapidē: ⁊ lac qdē decoctum donec cōsumat eius aqueiras cōstringit ventrē ⁊ retinet fluxū sanguinis per inferiora. Et lac quidē camelarū nouiter fetarū ꝓuocat mēstrua. Et illud de quo extractū est butyrum est bonū solutiui colerice. ⁊ fit clystere ex lacte nouiter mulcto ad vlcera intestinoꝝ ⁊ mīficis. ¶ Lac caprinū valet vicerib⁹ vesice ⁊ lac sue curritt nocumento eorus ⁊ vigorē fert ad coitum ⁊ facit ꝓuenire inflationē in visceribus. ¶ Omne ꝓterea lac grossum excitat coleraz ⁊ generat lapidē ⁊ colostra ꝓprie. ⁊ lac quidem excitat coitum: ita ꝙ etiam lac acetosuz ⁊ mesir in corporibus calide cōplexionis hoc facit. ꝓpterea ꝙ humectat ⁊ ꝙ inflat ⁊ sepe leuit ventrem: ⁊ ꝓprie lac equinū camelinū ⁊ asininum. deinde lac vaccinum. postea lac caprinū. ⁊ quātoplus munit aqueitas: ⁊ qñqꝫ soluit ventrē multitudo ipsius: quoniā nō digerit. Et sal quidē iuuat ad solutionē ipsius ⁊ ad solutionē aque lactis. Becoctum ꝙ ⁊ in quo extincti sunt carbones ⁊ calefactum cū lapidibus ignitis ⁊ laminis ferri ꝓcul dubio vētrem cōstringit: ⁊ lac quidē cōfert rasure intestinorum ⁊ lac acetosum cōstringit fluxū colericū ⁊ sanguineū ⁊ lac quidē camelarū recenter fetarum confert emoroydibus: ⁊ quādo lac ponit̄ super apostemata ani ⁊ vlcera eius ⁊ apostemata femoris ⁊ vlcera ipsius cōfert ⁊ sedat dolorem accidentem in his membris. Febres. Lac caprinum ⁊ lac asininum sunt bona ethice ꝑm ꝙ determinatur in loco suo. ⁊ lac acetosuz multoties expellit febres ethicas quādo auferrur eius butyrum ⁊ fuerit ita ꝙ bene digeratur. Lac ꝙ recenter mulctum grossum multoties facit incurrere febres ⁊ non oportet approximare, ei patientē febrem penitus. Uenena. Lac confert potū medicinarum mortalium ⁊ ei qui sumpsit in potu lepozem marinum: ⁊ gūmaz ruthe agrestis ⁊ iusquiamū: ⁊ benz ⁊ ꝓprie qui in potu sumpsit cantarides ⁊ lepozem marinum ⁊ gūmā ruthe agrestis ⁊ elleborum ⁊ strangulatorem adib ⁊ leopardi ⁊ omnes medicinas putrefactiuas. ⁊ est cura eiꝰ qui in potu sumpsit benz reducit enim ipsum ad rationem suam.

¶ Ba lampade alcurrub. Cap. cccclvi.

Impas alcurrub quid est. Est planta prima ysopo. Electio. Quod de ea administratur est semē ipsius.

Natura. Est calida in primo: sicca in secundo: ⁊ est in fine secundi. Operationes ⁊ ꝓprietates. Est aperitiua ⁊ magis dominās in ea est stipticitas ⁊ abscindit fluxū quocunqꝫ modo fit. Vulnera ⁊ vlcera. Consolidat. ℳembra capitis. Fit ex ea emplastrū ⁊ abscindit fluxum sanguinis. ℳembra anhelitus ⁊ pectoris. Prohibet fluxum sanguis. ℳembra expulsionis. Confert vlceribus in testinozum clysteri facto ex ea.

¶ Be lilio. Cap. cccclvij.

Iliū qd est. Be ireos qdē iam diximus. Et i lilio qdē hortulano ē terreitas subtilis acgrēs amarumdinē ⁊ i ipso ē aqueitas eq̄lis cōpłonis. Pā. Albū hortulanū qd̄ noiat̄ liliū azet ē calm ⁊ siccū in secdo: ireos ꝙ silueſtris ē vehemētioris exiccatiōis. Opa. ⁊ p. Radix eius est abstersiua deiccatiua eq̄lis ⁊ radix eius ē magis abstersiua. Et oleū eiꝰ ē vehemētioris resolutionis ⁊ leuificatiōis siue sit aromatizatū siue nō sit aromatizatū: ⁊ ireos qdē i oib⁹ illis ē fortior. ⁊ ē stipticus cū hoc ⁊ in ipso est ꝓtus sanādi dolores ⁊ putrefactiones. Decora. Cōfert pāno ⁊ lenginubus ⁊ ꝓprie radix eius ⁊ mūdat facie abluēdo ⁊ redēdo terſaz ⁊ remouet ꝺcionem eius. Apata. ⁊ bo. Si teramur folia ⁊ semina multū: ⁊ fiat ex eis emplm super herisipillam cū vino cōfert ei valde. ⁊ sisr apata flegmatica imatura ⁊ scabiem vlcerosam ⁊ escaras ⁊ saraf ⁊ ꝓprie cū permiscemus ea alijs medicinis. Vulnera ⁊ vl. Radix eiꝰ ꝙfert adustioni aque calide: quā excica ita est mollificatiua abstersiua cū equalitate: ⁊ simili folia eius de-

Digitized by Google

cocta: ꝛ ꝓsolidat. ꝛ melius qdē est vt fit admi
nistrato eius cū oleo roſ. Succus ꝯo ireos
ꝛ reliquoꝝ decoquit in aceto ꝛ melle ꝛ in va
se ereo ꝛ valet ad vlcera antiqua ꝛ vulnera: ꝛ
domesticū qdem est melius medicinaꝝ q̄ sunt
adustionē aq̄ calide. Instilla iunctu. Est bonū
incisionibus neruoꝝ. Mēbra capitis. Ex de
coctione radicis eius fit oris collutio ad dolo
rem dentiū ꝛ ꝓprie eius quod siluestre est. Et
oleū qdē eius est ꝓueniēs vlceribus capitis ꝛ
furfuribus eius: ꝛ q̄n distillat in aurē sedat do
lorē eius ꝛ sonitū. Mē. anhe. ꝛ pec. Confert
radix eius anhelitus dilationi ꝛ ꝓprie ireos.
Mēbra nutrimēti. Cōfert splenī ꝛ est maluꝫ
stō ꝓprie oleuꝫ eius. Mēbra expulsionis.
Oleū eius est resoluti⁹ aperitiuū lenitiuuꝫ
durituei mīficis ꝛ bibitū ꝛ inunctus: ꝛ silr q̄n
decoquit radix eius cū oleo roſaceo: ꝛ nō est
ei par in egritudinibus mīficis: ꝛ silr oleū iri
nū ꝛ exhit ferū: ꝛ cōfert doloꝛi ventris pungi
tiuo: ꝛ si decoquatur radix eius sola cuꝫ aceto
aut cū semine iusquiami ꝛ farina tritici sedat
apostemata casa accītia testiculis: ꝛ q̄n bibit
ex oleo eius ℥.ſ. soluit ꝛ est cōueniēs habenti
ileos colericū. Oleū ꝯo irinū aperit orificia
venarū emoroydaꝝ. ꝛ silr radix lilij quocūq;
modo sit. Venena. Cōfert pūcture vermium
venenoſoꝝ ꝛ ꝓprie scoꝛpionis ipm ꝛ suc
cus eius ꝛ syrupus eius: ꝛ semen ipsius bibi
ta ꝓferunt omnibus puncturis ꝛ oleum eius
est tyriaca bene corīandri ꝛ fungoꝝum.

¶ De liquiritia. Cap. cccc.xl.viij.

Liquiritia. Mā. Radix eius rēperata est ꝛ si declinat ad aliqd declinat ad calitatē ꝛ humiditatē. Apata ꝛ bothoꝛ. Succus eius cōfert su
per panaritiū: ꝛ silr radix eius. Vulnera ꝛ vl
cera. Eius succus valet ad vulnera. Mēbra
oculi. Radix eius ꝓfert vngule ꝛ succus eius
est foꝛtioꝝ. Mēbra anhe. ꝛ pecto. Lenit can
nam pulmonis ꝛ mūdificat eam ꝛ cōfert pul
moni ꝛ gutturi ꝛ clarificat vocē. Mēbra nu
trimēti. Sedat sitim ꝓpter humiditatē suā
ꝛ similiter ꝓfert inflationi stomaci. Mēbra
expulsionis. Confert ardoꝛi vrine: ꝛ valet ad
vlcera renuꝫ ꝛ vesice ꝛ scabiei ipsius. Fedres
Confert febribus antiquis.

¶ De lente. Cap. cccc.xlix.

Ens quid est. Lentis est qōdā ge
nus qō comedit ꝛ ē notū. ꝛ ē aliud
genus siluestre malū ꝛ est lens ama
ra: ꝛ manifeste calitatis in q̄ est fic
citas ꝛ paꝫ stipticitatis: ꝛ ē ꝑm q̄ dixit Bia.
herba longa pluriū stipitū subtiliū ramoꝝ co
loꝛe ꝯnīū cydonij lōgioꝝ ꝛ strictioꝝ in quib⁹
est aspitas quedā ꝛ sunt declines ad albedinē.
Electio. Melioꝛ est illa q̄ est velocius matu
ra ꝛ ē alba lata ꝛ q̄n cadit in aq̄ non denigra:
eā: ꝛ opꝫ vt bene maturet in decoctiōe. Mā.
Gal. visum est q̄ ipsa aut esi eq̄lis in calidita
te ꝛ siccitate aut est declinis paꝫ ad calditatē
ꝛ ꝓpter illud, nō infridat apud comestionē sui
neq; cū est in stō neq; descendēs. Opatio. ꝛ
ꝓo. Est inflatiua ꝛ est cōposita ex vrute con
strictiua ꝛ absterſiua ꝛ facit videre somnia ma
la ꝛ stipticitas coꝛticis eius est pūma: ꝛ in ipa
tota est inflatio pluruma: ꝛ inspissat sanguinē:
ꝛ nō currit in vemꝫ: ꝛ ipsa minoꝛat vrinam ꝛ
mēstrua ꝓpter illud: ꝛ q̄nant ex ea humoꝛ melā
colicus ꝛ egritudines melice: ꝛ foꝛtasse lixit oꝛ
dei est ei ℨrū: ꝛ q̄si aggregat ex cōmistiōe co
rū nutrimentū valde bonum. ꝛ foꝛtasse erit ex
sūma melioꝝ nutrimētoꝝ. ꝛ opꝫ qdēt sit lixit
oꝛdei minus ℨtitate lētis: ꝛ lentis ēt cuꝫ sicla
nutrimētū laudabile: q̄n sunt ℨriarū dispō
nū: q̄ ambe sunt tpate: ꝛ ponunt in ipsa oꝛdeū
ꝛ mctastrū ꝛ deterius qō decoquit cū lente est
nēlesur. Et opꝫ qdē vt pīciant sup vnaꝫ emi
nā lentis nouē emine aq̄ ꝛ decoquant valde.
Apata ꝛ bo. Q̄n decoquit cum aceto ꝛ fit ex
ea emplm resoluit scrofulas ꝛ apata dura. ꝛ in
ipsa qdē cū repcussione est aggregatio sanis ꝛ
ipsius multitudo gnāt cancrū: ꝛ apata dura q̄
noiaf sufidus. Vulne. ꝛ vlce. Q̄n coquit cū
aceto replet vlcera, pfunda ꝛ eradicat soꝛdes
vlcez ꝛ minoꝛat foꝛdities eoꝝ: ꝛ si fuerint ma
gna: tūc apponat cū eis que sunt magis stipti
ca sicut sunt coꝛtices granatoꝝ ꝛ reliq̄ ꝛ cum
aq̄ marina ad herpetē estimoneū ꝛ formicā ꝛ
fissuras accidētes ex frigoꝛe. Instrumēta un
ctuꝝ. Est mala neruis sed si ex ea cū sauich
ponit emplm sup podagrā cōfert: ꝛ multitu
do eius facit posside re lepꝛaꝫ. Mēbra oculi.
Illius q plūmum eius comestione vtit visus
obtenebraf: ꝓp vehemētā eꝛi ccationis eius.
Et q̄n ex ea fit emplm cū coꝛona regia ꝛ cido
nio ꝛ oleo roſaceo sanat apata oculi calida.
Mē. anhe. ꝛ pecto. fit ex ea emplꝫ decocta in
aqua maris sup apata māmille facta ex cōstri
ctione sanguinis ꝛ lactis. Mēbra nutrimē.
Est difficilis digōnis mala stō ꝛ generat iflā
tionē ꝛ graual: ꝛ q̄n exꝯoꝛicantur de ea. xxx.
gra. ꝛ deglutiunt cōfert ꝑm q̄ dicit mollifi
cationi stomaci. ꝛ nō opꝫ quidē vt lenti admi
sceatur dulcedo. Ipsa enim tūc faciet ꝓssidē
re opilationes plurimas in epate: ꝛ ex eis que
sunt necessaria in esse lentis est q̄ ipsa est iuua
tiua hydropisis ꝛ videt hoc ꝓpter exiccatio
nē eius. Mēbra expul. Q̄n decoquit absq;
coꝛtice suo stringit ventrē aut cum coꝛtice suo
q̄n decoquit cū aq̄ ꝛ expellit ab ea aqua pri
ma: illa nāq; prima aqua soluit ventrē. ꝛ deco
cta quidē cum coꝛtice ꝓiecta aqua magis est
ꝛstrictiua q̄ ex coꝛticata: q̄n in coctiōe ipsi⁹
est virtus stipticitatis valde vehemēs: ꝛ fit foꝛ
tioꝝ strictura eius vēris q̄n decoquit cuꝫ endi

Digitized by Google

ula ⁊ lingua arietis ⁊ portulaca: ⁊ cū sicla que nominaꝫ nigra: ꝓpter vehemētiā sue virtutis: aut cum rosa aut cū aliquo stipticorum postēꝫ bene sit elirata ante illud ⁊ si nō mouebit ventrem. Et ex ea fit emplastrū cū melliloto ⁊ cydonio ⁊ oleo rosaceo ad apostema ani. Et si fuerit maximū cum eo qō est magis stipticus. Et lens quidē siluestris ⁊ est lens amara soluit sanguinem. Et lens minorat vrinā ⁊ menstrua ꝓterea qꝫ ipa inspissat sanguinē. ⁊ nō ꝓuocat penit⁹: nō ergo approximet ei habēs lesionē in vrina ex parte distillationis. sed amara facit ambo descendere ⁊ prouocat vrinam.

¶ De lana. Cap. cccd.

Lana. Vulnera ⁊ vlcera. Adusta cō fert vlceribus ⁊ carni addite.

¶ De lupino. Cap. cccdi.

Lupinus quid est. Est granū cōp⁹ese figure amari saporis pcussum in medio ⁊ est faba egyptiaca. Electio. Siluestris est fortior in oibus que narrāt̄ur de operibus eius sed est minor. Natura. Est calidus in primo siccus in secundo. Operatiōes ⁊ ꝓpietates. Est stipticus cum ꝑtate: ⁊ lupinus in quo est amaritudo abstergit ⁊ resoluit sine mordicatione de quo inquit Gal. lupin⁹a quo ablata ē amaritudo est grossus: ⁊ nō est lōgum quin sit glutinatiuus: ⁊ nō remanet in eo abstersio eius: ⁊ ex toto quidem est malus difficilis digestiōis generās humorem crudū in venis quādo nō digerit ipz bene. Ille ꝙ qui cū bonis cōdit est plurimi nutrimēti. ⁊ quādo eius decoctio fit bona ⁊ digerit est nō mali humoris. in ipso sunt siccitas ⁊ viscositas. ⁊ ipse quidē infundit vt eius amaritudo remoueat deinde decoquit ⁊ penitus est medicine pping⁹ ad cibū. Decora. Subtiliat capillos ⁊ abstergit pānum ⁊ morpheā ⁊ vestigia ⁊ occultationes sanguinis ⁊ bothor ⁊ abstergit facie ⁊ ꝓprie quādo decoquit cum aqua pluuiali donec dissoluat. ⁊ cōfert admiꝰistratio libre de decoctione eius ad albaras. Apostemata ⁊ bothor. Cōfert bothor in facie ⁊ vlceribus ⁊ apostematibus calidis ⁊ scrofulis ⁊ durities aut cum aceto ⁊ melle: aut sicut oportet in vno quoꝫ corpore. ⁊ eius decoctio quando infunditur super cancrenas ꝓfert corruptioni earū. Vulnera ⁊ vlcera. Confert scabiei ita ꝙ ipse cuz radice almezerion nigri remouet scabiem bestiarum. ⁊ confert herpeti estiomeno ⁊ alhasaf ⁊ vlceribus malis ⁊ fraudulentis: ⁊ sedat farina eius cum farina ordei dolores vulnerū ⁊ confert igni perfico. Instrumenta iuncturaꝫ. Fit ex eo emplastruz super sciaticā ⁊ confert. Membra capi. Farina eius cōfert vlceribus capitis humidis. Membra nutrimenti. Aperit opilationes epatis ⁊ splenis ⁊ ꝓprie quando decoquitur cuz aceto, ⁊ melle ⁊ ruta ⁊ pipere: ⁊ ille qui amaritudines non habet sedat nauseam ⁊ disrumpit appetitum: ꝙz ille cuius amaritudo egreditur est difficilis penetrationis. Membra expulsionis. Extrahit vermes ⁊ ascarides decoctus ⁊ linitus super fumen ⁊ deglutitus cum melle aut potatus cum aceto cōmixto. Et confert doloribus mulierū ⁊ prouocat menstrua. ⁊ extrahit fetus cum ruta ⁊ pipere suppositus ⁊ bibitus: ⁊ quandoꝫ supponitur cuz ruta ⁊ melle ⁊ aceto. ⁊ similiter prouocat vrinā ⁊ in ipso est ꝓstrictio ventris dulcoratus ꝓ ꝑm ꝙ quidam dicunt neqꝫ soluit neqꝫ stringit.

¶ De lactuca. Cap. ceccliꝫ.

Lactuca quid est. Illa que est siluestris in virtute existit papaueris nigri. Natura. Inquit Gal. nō est in frigiditate ei⁹ que hortulana est applicatio ad vltimum: sed est sicut frigus aque lacune. ⁊ humiditas eius est grossioꝛ humiditate sicle ⁊ attriplicis ⁊ subtilioꝛ hūiditate malue. Et dicitur ꝙ ipsa est in humectatiōe ⁊ exicatione inter caules ⁊ attriplices ⁊ blites. dico autem ꝙ ille qui dixit ꝙ est frigida in tertio iudicauit de ipsa ꝙ est mali nutrimenti ⁊ pauci ⁊ nō est ita ⁊ videtur ꝙ ipsa sit in secundo. Operationes ⁊ propietates. Nō est in ipsa abstersio neqꝫ stipticitas neqꝫ solutio ꝓpter euacuationes suam a salsedine ⁊ ponticitate ⁊ reliquis. Sanguis ꝓ ex ea generatus est melioꝛ: sanguine generato ex oleribus: ⁊ nutribiliꝰ est illa que est elirata. ⁊ ipsa confert diuersitati aquarum. ⁊ illa quidem que nō est ablata est melioꝛ. Ablutio enim addit ei inflationes: ⁊ similiter oibus oleribus frigidis ⁊ est velocis digestiōis: ⁊ quādo adminiſtrat in medio vini, phibet egritudines ebrietatis. Et illa quidem que est siluestris in virtute existit papaueris nigri. Apostemata ⁊ bothor. Confert apostematibus calidis ⁊ herisipille linita quando vtraqꝫ non fuerint magna ⁊ vehemētia. Vulnera ⁊ vlcera. Est emplastrum cōueniens super contorsionem. Membra capitis. Facit somnum ⁊ remouet vigilias durarat ⁊ cruda: cōfert alienationi ⁊ aduſtioni solis in capite: ⁊ ē medicamē opilationis in naribus facte. Membra oculi. Lac eius que siluestris est abstergit vlcera cornee. Et lac domestice ꝓpinquum est ei ⁊ ex ea fit emplastrū ophthalmie calide. ⁊ lac siluestris confert fistulis lachrymalium ⁊ assiduo comestionis ei⁹ obtenebrat oculū. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Addidit lacte. Membra nutrimenti. Confert tussi ⁊ caliditati stomaci ⁊ inflationi eius: et hortulana quidez est bona stomaco et est velocis digestionis et accepto eius cum aceto facit appetitum et confert eius comestio icteritie. Membra expulsiōis. Eius semen exiccat sperma et sedat desideriuz

Digitized by Google

coitus et confert multitudini pollutionis. et
solus eius minus est in illo q̄ semé eius: t de
lacte quidem lactuce cū in potu datur medie-
tas.3.cum aqua t melle solutione educit chi-
mū aquosum. t lac hortulane propinquus est
lacti siluestris. Ipsa vero lactuca non stringit
neq; soluit quoniaz non est salsa neq; pontica
neq; abstersiua sed est prouocatiua t siluestris
q̄dez lac ꝓuocat mēstrua. Venena. Lactilue
stris i potu dat morsui rutele t scorpionis.

¶ De lactuca asini. Cap.cccclij.

Lactuca asini quid est. Est sicut folia
lactuce subtilia plurimum ad nigre
dinem declinans plus pilosa t fo-
lia eius radici adherent nata ab ea
grauia: t color radicis eius ad rubedinem est
declinis t tingit terram t manum colore ru-
beo. t oritur in terra rubea bona t est ex subtā
tia aquea t terrea: t est asiniar: t iam dictum
est de ea. Electio. Citrina est fortior t alba est
aquea debilis. Natura. Calida est t sicca in
principio secundi. Operationes t proprieta.
Est abstersiua aperitiua t quod de flore eius
est siccum est fortius in illo. t natura quidez ra
dicis eius est proxima nature seminis eius:
sed radix est fortior t proprie sicca. Inquit
paulus t in ipsa est virtus attractiua t profun
da adeo q̄ extrahit surculos. Apostemata t
bothor. Confert apostematib⁹ duris vbicūq;
sint. Vulnera t vlcera. Quando ex ea fit ce-
ratum consolidat t similiter aqua eius in ce-
rato. Instrumenta iuncturarū. Est notū em-
plastrum super podagram t similiter cum ace
to super sciaticaz. Membra capitis. Succus
eius est mūdificatiuus capitis facto capurpur
gio ex eo administratur cum melle in cola t
confert linitum. Membra oculi. Quod de
ea siccum est mundificat vestigia remanentia
in oculo t grossitudinem extremitatuz palpe
brarum. Membra nutrimenti. Mundificat
epar t que cum aceto condita est valet ad sple
nem comesta t vt est emplastrum superposita.
Membra expulsionis. Prouocat menstrua
fortiter t interficit embrionem vnuz t extra
hit fetum mortuum: t confert apostematibus
duris in matrice supposita t sedendo in aquā
eius: t est tres magis prouocans menstrua t
magis conueniens. t quod de ea in vltimo ad
ministratur est aureus bibitus t suppositꝰ t ad
ministrat cumcerato super ragadias ani.

¶ De lentisco. Cap.cccclij.

Lentiscus quid est. Est nota. Et rob
quidem lentisci t gūma eius defer-
tur ad mecham t nominat hoc no-
mine. Natura. Calida est in tertio
humida in primo. Operatiões t ppie. Est
abstersiua resolutiua attractiua expfundo cor
poris. t gūma eiꝰ est gūma in arbore allienē
t est sicut laudanū in potētia t ē boni odoris
t ingredit in odoramentis mulierū in halep.
Membra capi. Rob lentisci cōfert valde fluxi
oris t vlceribus eius. Membra expul. In ipsa
est virtus constringendi venerem.

¶ De lauro. Cap.ccccl.

Laurus qd est. Granum eius est fm
figuraz auellane parue sup qō sunt
cortices nigri subtiles: qō compres-
sione frangitur in duas partes que
sunt grani nigri parui decliues ad citrinitatez
boni saporis: t eius odor est redolēs t eius fo
lia sunt sicut folia myrti preter q̄ sunt maiora
t eius fructus est rubeus. Ipsa vo oritur in
locis mōtuosis t vbus eius est in folijs t fru
ctu. Natura. Grana eius sunt calidiora t cor
tices eius sunt minoris caliditatis t est oio ca
lida t sicca in secundo. Operationes t ppie.
In granis eius est mollificatio t in ipsa tota
est calefactio. Et grana eius sunt calidiora fo
lijs ipsius t calefactio primū ipsius t exicca-
tio eaz est fortis: sed grana sunt vltima t cor
tex est debilior t minoris caliditatis t eiꝰ oleū
est calidius oleo nucis. Decoratio. Linitur
super morpheā cum vino. Apostemata t bo.
Confert cum pane t sanie apostematibus ca-
lidis. Instrumenta iuncturarū. Confert dolo
ribus neruoz oibus t eius oleū resolutiui laxi
tudinem. Membra capi. Resolutiui soda: t eius
oleum etiā: t similiter ambo faciunt ad dolo-
res auris frigidos: t elōgationem auditus: et
conferunt tinnitui t catarro. Membra anhe. t
pecto. Confert stricture anhelitus t difficul-
tati dilatationis deglutita cum melle aut cum
rob: t similiter cursui superfluitatū ad pulmo
nē: t fiunt ex ea loch cum melle ad vlcera pul-
monis t anhelitu dilationes t proprie ex gra
nis eius. Membra nutrimēti. Oleum eius
confert dolori epatis quādo bibitur cū vino
odorifero: t similiter coxe eius: verū ipsa gra
na sunt mollificātia stōm t cōtinuentia vomi
tum. Membra expul. Eius oleū facit nauseaz
t facit vomitū. t in ipsa est ꝓuocatio menstruo
rum t vrine: t decoctio foliorū eius ꝓfert egri
tudinibus vesice t matricis adeo q̄ sedēdo in
ea: t potio eius ad solonem sit.3.ij. cum aqua
mellis t oxymelle. Et qui de cortice eius bibit
aur. frangit lapidem t interficit fetū, ppter sua
amaritudinem additā sup amaritudinem ad-
ditam alioz. t sit potio.ir.herates t grana eiꝰ
frangunt lapidem etiā. Febres. Oleum eius
ꝓfert horripilationi huic. Venena. Cōfert mor
dicationi scorpionis cum vino t rob t est bo-
na vespe t api quando pungunt t oino est tyr
riaca venenis bibitis omnib⁹. Vermu. Lo-
co eius ponuntur folia fisimbrij.

Capitulum de linera. M.

¶ De meliloto. Cap.ccccly.

Digitized by Google

Ehilotum quid est. Flos plante colo-
m ris palee in quo est lunaris figura.
cum raritate sua quādam hīs duru-
tiem, t ex eo qdem aliud est albuz t
aliud citrinum. Electio. Ex eo melius est qō
est durius t cuius color declinat ad albedinez
parūper t sapor ipsius amario: sentiť: t cuius
odor est manifestior. ¶ Jngt. Bia. Melius
ex eo est illud in quo est croceus color t est acu-
tioris odoris q̄uis odor spēi ipsius in panci-
pio sit paruus t debilis t sit in colore eius co-
lor fenugreci. Mā. Est calīn in primo siccuz
in eodē: t ad vltimū est cōpositū t calitas ipsi?
est dñatur fritate ipsius. ¶ Jngt. Bia. Est eq̄
le in fritate t calitate. Opa. t ppne. Jn ipso ē
stipticitas pauca cū resolōe t ppillud digerit.
¶ Jngt. Bia. Est liquefactiuū superfluitatuz.
Et dixerunt alij eius succus cum careno sedat
dolores t est resolutiuū fubuliatiuū t ꝯfortā-
tiuum membrozū. Apara t bo. Confert apa
tibus calis t duris ppne cum careno: t eniaz
pmixtū cum vitello oui t farina fenugreci t se
mine lini t papaueris ꝑm locum. Vulnera t
vlcera. Confert vlceribus humidis t proprie
cum melluo lunitū cum aqua t cū aliquo deic
tiuo apposito cū eo qō sit sicut galle t lumē
lene t lentes. Mēca. Confert apatibus an-
rum t dolori ambarū suppositio empto ex eo
cū careno t relīq̄ que dicta sunt: t distillatio
facta in eis ex succo eius: t eius iuuamentum
in doloribus est velocius. ex ipso quoq̄ fiunt
embroce t sedant soda. Mēdcu. Cōfert apa
tibus oculi facto emplastro ex eo cuz careno t
cum eis que dicta sunt. Membra expulsionis.
Confert apostematibus ani t testiculorum fa-
cto emplastro ex eo careno: t cum eis que dicta
sunt decocto cum vino.

¶ De myrto. Cap. cccclvij.

yrtus qd ē. Nota est. Et ipsa ē ama
m ritudo cū stipticitate t dulcedine t
fritate pp ponticitatē suam t ipsius
humchū est fortius t fiunt ex eo tro-
isci cū sirupo stiptico. Et in ipsa qdez est suba
terrea t suba subtilis pauca: t ipsius qdē bun-
chum est qdam sup virgultū eius in colore vir
gulti eius hīs formā plante vel vole manus t
figurā eius. t in oleo ipsius sunt oia iuuamen-
ta que dicunt. Electio. Fortio: est que ad ni-
gredinē declinat t ppne rotunda hīs folia t
precipue montana ex ea tota. Et flos eius me-
lior est albus t succus fructus eius est melior. t
eius qdem succus cū veteraſcit debilitať t fit
corterioꝛ os vt ex eo trocisci fiant. Mā. Jn
ipsa est calitas subtilis. t magis dominans in
ipsa est fritas: t eius qdez stipticitas est maioz
fritate eius. Et vť q̄ eius fritas sit in primo t
siccitas ipsius in termino scōi. Opa. t pro.
Retinet solōnē t sudorē t oēm fluxū sanguiſ
t omnem cursum ad membrum: t quando cū
eo fit fricatio in balneo confortatur corpus t
deiccantur humiditates que sunt sub cute. t
embroce quidem decoctionis eius cum super
ossa effunduntur velocius fit ipsorum restaura
tio. t quod ex ea adustum est loco tucie ponitur
ad hoc vt bonus fiat odor corporis t confert
omni fluxui sanguinis linitum t loco empla-
stri superpositum t bibitū: t similiter eius rob:
t rob fructus t eius contractio fortior est in
frigidatione eius. Et ipsius quidem nutrimen-
tum est paruum. t in sirupis quidez nō est qui
constringat t prohibeat dolores pulmonis t
tussim preter sirupum eius. Decoratio. Eius
oleuz t succus t decoctio ipsius confortat ra-
dices capillorum t phibent casum t plōgant
eos t denigrant t ppne ipsius semina. Et de-
coctio seminū eius in butyro phibet sudorem
t recuficat rasurā venarū t folia eius sicca phi
bent fetorem ascellarū. ipsius cinis loco tucie
ponit t ꝯfert pāno. Apara t bo. Sedat apa-
ta cala. t herisipillā t formicā t bothor t vlce-
ra t qō est sup ambas volas: t adustionē ignis
cum oleo t silr eius sirupus et emplīn factū cū
oleo t cum vino post ipsius cōmutionē cū eis:
t silr eius oleum t vnguentū factum ex ipsius
oleo: t confert ipsius succus cum proijcitur sū
per panaritium t similiter ceratum ex eo. Et
cum decoquitur etiam eius fructus cum vino
t fit ex eo emplastrum sanat vlcera que sunt in
ambabus volis manuum t in vtriſq̄ pedibus
t adustionem ignis: t prohibet eos a vesica-
tione. t similiter eius cinis cum cerato. Jnstru-
menta iuncturarum. Emplastrum factum ex
fructibus eius decoctis cū vino est conueniēs
mollificationi iuncturarum. Membra capi-
tis. Retinet fluxus sanguinis ex naribus t ab
stergit furfures t exiccat vlcera capitis: t vlce-
ra auris t ipsius pus cū ex ipsius aqua i ipsas
distillatur: t confert ipsius sirupus mollifica-
tioni gingiue: t eius folia cum in vino deco-
quuntur. t fit inde emplastrum fedant sodam
vehementer. Membra oculi. Sedat obthal
muam t extinum oculi: t cum coquitur cum o-
deo sanat eorum apostemata t ipsius cinis in-
greditur in medicinis vngule. Membra an-
helitus t pectoris. Confortat cor t auferre
morem cordis t confert fructus ipsius tusi ꝑ
pter dulcedinem suam t retinet ventrem ven
tis eo si est solutus sua stipticitate t confert fru
ctus ipsius sputo sanguinis t etiam ipsius rob
similiter. Membra nutrimenti. Confortat
stomacum proprie rob eius t semina prohi-
bent cursum superfluitatum ad stomacum.
Membra expulsionis. Succus fructuum
eius est prouocatiuus t ipsemet confert ardo
ri vrine t vesice t est bonum in prohibendo
prouocationem menstruoꝛum: t eius aqua cō

Digitized by Google

stringit naturam ⁊ retinet solutionem colericā ⁊ melancolicā limita. ⁊ ipsa cū oleo sisamino expurgat flegma ⁊ cum solutione emittit ipm. Et decoctio fructuū eius ꝓfert fluxu humiditatuꝫ matricis ⁊ ꝓfert emplo inde facto emoꝛroydibus ⁊ confert apati testiculi: ⁊ eius decoctio confert exitui ani ⁊ matricis. ℭ enena. Confert morsui rutele: ⁊ sūr fructus eius cū potatur cū vino ⁊ sūr punctura scorpionis.

℣ De melongena. Cap. cccclviij.

Elongena quid est. Nota est. Electio. Que ex ea est antiqua est mala. Et eiꝰ natura est sicut fructi eius. recens ꝺo est sanuoꝛ. Natura. Scōꝫ filium melangue est frigida. verūm verum est ꝙ virtus in ipsa dominās est calitas ⁊ siccitas in scōdo pp amaritudines ⁊ acuitatem ipsius. Opa. ⁊ ppte. Generat melicā ⁊ generat opilationes. Decorato. Corrūpit colorem ⁊ denigrat superficiem coꝛporis ⁊ citrinat colorē: que ex melongenis sunt parue comedunt excoriicate. ⁊ ipse qdem faciunt possidere pānū. Apata ⁊ bothoꝛ. Generat cancros ⁊ duritiē ⁊ lepram. Membra capitis. Generat sodam ⁊ facit multiplicare tristitiam. Membra nutri. Generat opilationes epatis ⁊ splenis nisi illa que cocta est in aceto. ipsa. n. aperit opilatiões epatis fortasse. Membra expul. Generat emoꝛroydas. verūm si ex capitibus eius in vmbra sicctis ⁊ contritis fiat epithyma confert emoꝛroydibus. Et melongena qdem non hꝫ ꝓportionē ad stringendum aut soluendum verūm cū coquitur in oleo soluit: ⁊ in aceto stringit.

℣ De mace. Cap. cccclxv.

Acis quid est. Est filis folijs cōpositis venosis siccis vel stipticis declinans ad rubedinē ⁊ citrinitatez sicut coꝛtex ⁊ ligna ⁊ folia mordicans linguam sicut cubebe. Dixit filius melangue est coꝛtex nucis muschate. Et est filis virtuti nerevmi l: sed est subtilioꝛ eo. Natura. Inquit. Paulus est equalis. Et dixerunt alij est calida ⁊ sicca in scōdo. Et non est dubitatio quidē in caliditate ⁊ siccitate ipsius. Operationes ⁊ proprietates. Resolut inflationem ⁊ in ipsa est stipticitas. Apostemata ⁊ bothoꝛ. Resolut duritiēs grossas cum ponuntur in cerato. Decora. Vas odoꝛē bonū efficit. Mē. ca. Ex eo cum oleo violaceo fit caputpurgium ad soda factam ex ventositatibus grossis in capite ⁊ ad emigraneam. Membra nutrimenti. Cōfoꝛtat epar stomacum. Membra expul. Cōstringit iliacā ⁊ ꝓfert dissinterie ⁊ ē bona mrici.

℣ De myrabolanis. Cap. cccclxi.

yrabolani quid sunt. Coꝛū alij sunt citrini imaturi: ⁊ alij sunt nigri indi ⁊ sunt illi qui vtuntur sunt in maturitate ⁊ sunt pinguioꝛes, ⁊ alij sunt kebuli q̄ sunt maioꝛes omnium. ⁊ alij sunt sinij qui sunt minuti ⁊ leuioꝛes. Electio. Meliores sunt citrini vehementis citrinitatis ⁊ declines ad viriditatem graues grossi duri. kebuli aut sunt meliores qui sunt grauioꝛes: ⁊ submerguntur in aqua ⁊ sunt declines ad rubedinem. ⁊ sinij melioꝛes sunt illi qui roꝛstrum habent. Natura. Dicitur ꝙ citrini calidioꝛes sunt nigris: ⁊ dicitur ꝙ indi sunt minoꝛis frigiditatis q̄ kebuli. ⁊ omnes quidem sunt frigidi in primo sicut in scōdo. Operationes ⁊ proprietates. Omnes extinguunt coleram ⁊ conferunt ei. Decoratio. Nigri clarificant colorem. Apostemata ⁊ bothoꝛ. Myrabolani omnes conferunt le pre. Membra capitis. Kebuli conferunt sensibus ⁊ seruationi ⁊ rationi ⁊ conferunt etiam soda. Membra oculi. Citrini valent oculo mollificato ⁊ conferunt materiebus que currunt facto ex eis alcofol. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Conferunt tremoꝛi coꝛdis ⁊ tristitie ex amoꝛe bibiti. Membra nutrimenti. Conferunt doloꝛi splenis ⁊ conferunt nutrimenti instrumentis omnibus proprie ambo nigri. Ambo enim mundificant stomacum taliter preparando ipsum mūdificando ⁊ exicando. Et citrini quidem optime preparāt stomacum ⁊ similiter nigri. ⁊ sinij sunt debiles in eo quod agunt ⁊ kebuli. Et in kebulis quidē est vis faciendi nauseam ⁊ kebuli conferunt hydropisi. Membra expulsionis. Kebuli ⁊ indi frixi cum oleo stringunt ⁊ citrini soluunt coleram ⁊ parum flegmatis. ⁊ nigri soluunt melancoliam ⁊ conferunt emoꝛroydibus ⁊ kebuli soluunt melancoliam ⁊ flegma. Et dicitur ꝙ kebuli conferunt colice. Kebulorum autē potio ad soluendum infusoꝛum sit a. v. ℥. vsq̄ ad ℥. xi. ⁊ non infusoꝛum vsq̄ ad ℥. ij. ⁊ dico ꝙ sit vsq̄ ad plus. ℣ De curimis vero quādoq̄ sumitur in potu vsq̄ ad. x. ⁊ plus tritus ⁊ fusis in aq̄. ℣ Febres. Cōferūt kebuli febrib⁹ annigs.

℣ De muschio. Cap. cccclxij.

Uschum quid est. Fluuiale est aque terreum. ⁊ marinum est vehementioris stipticitatis: sed muschus petrosum est furfur lapidum ⁊ nos iam diximus. Natura. Est frigidum. Operationes ⁊ proprietates. Retinet sanguinem in omni loco liuium ⁊ marinum vehementius. Apostemata et bothoꝛ. Ponitur super apostemata calida ⁊ herisipillani et formicam et similiter quod est vt lentes muschum cum saliua. Instrumenta iunctuꝝrum. Super podagram calidam et doloꝛes iuncturaꝝ calidos valet: et quando feruet in oleo antiquo lenit nerꝰos. Membra expulsionis. Fit ex eo emplastrum ramici intestinoꝝ et detumescere facit eam et glutinat.

℣ De maudragoꝛa. Cap. cccclxiij.

Digitized by Google

Andragora quid est. Nota est. Nos
m tam perscrutati fuimus eius narra-
tionem in capitulo de iabrol. Na-
tura. Secundus me est frigida vsq;
ad tertium t humida.

¶ De muscho. Cap.ccccl xiij.

Uschus quid est. Muschus est folli
m culus animalis sicut gazel ipse. nisi
quia habet duos dentes albos flexos
ad interiora sicut duo cornua. Ele-
ctio. Melior est sm suaz mineram antebuñ.
qui habet colorem palee t dicitur imo ascilite
deinde iurgium: deinde indus marinus t ex
parte pastus q pascit virtuq; been t spicaz: de-
inde almaru. Et melior ex parte coloris t odo
ris est pomalis curinus. Natura. Est calidus
t siccus i scdo. t qđ ex ea siccū ē apud quosdā
est manus. Operationes t proprietates. Est
subtilis cōfortativus. Decoratio. Vaporat
quando ponitur in cibo. Membra capitis.
Quando fit capitpurgium ex muscho cū cro
co t pauca camphora confert soda frigide t so
lus etiam propter illud qđ in ipso est de resolu
tione t virtute t ipse confortat cerebrum tem
peratum. Membra oculi. Confortat oculus
t exicat humiditatem eius t abstergit albugi
nem subtilem. Membra anhe. t pecto. Con
fortat cor t facit tremorem cordis t melanco
liam ex solluciudine. Venena. Est tyriaca ve
neno:um t proprie napelli.

¶ De mastice. Cap.ccccl xv.

Astix quid est. Alius est romanus
m albus t alius est nabathi ad nigredi
nem declinans. t arbor quidem eius
est composita ex aqueitate pauca t
terreitate plurima t ē subtilio: t magis inuās
q̄ olibanum. Electio. Melior est ille qui est
albus magnus mundus. Et eius rectificatio
est resolutio ipsius t dimissio in aceto per ali-
quos dies: deinde exiccatur. Natura. Cali-
dus est t siccus in scdo t est minoris calefactio
nis t exiccationis q̄ olibanus: t in arbore qui
dem eius non est infrigidatio t calefactio vehe
mens: t in ipso est calefactio maior q̄ ea que
est in arbore eius. Operationes t proprieta-
les. Est stipticus resolutivus t omnes partes
eius t arboris sue sunt stiptice. Et eius quidez
compositio est ex substantia aquea tepida t sub
stantia terrea. t radices eius t cortices radicuz
eius ponuntur loco acatie t henfistides t loco
eius: t similiter succus foliorum eius. Et ex fru
ctu quidem eius fit oleum vehementis stiptici
tatis. Gal. autem videtur videre in omnibus
partibus eius cum stipticitate lenificationē si-
militer sunt olea eius. Nabathi vero qui tra-
hit ad nigredinem stipticitas est minor t exic-
catio est maior. t est magis cōueniens in eo qđ
necesse est resolui fortiter. t totuz qđ in ipso est
de stipticitate t lenificatione, t exiccatione est si
ne impedimento: t est subtile valde: t liquefa-
cit pp suam subtilitationē t lenificationē t cali-
tatem suam subtilē flegma: t est cum ħ minori
acuitate t spissitudinis q̄ reliqne gumme.
Decoratio. Ponitur in dentifricijs t in go
maris: t facit possidere pulchritudinē. Apa
ta t bothor. Confert pp illud qp in ipso est de
stipticitate t lenificatione a paribus viscerum. t
nigrum nabathi est conuenientius duritiebus in
trinsecis t nigrum q̄fert a paribus formicalib⁹.
Vulnera t vlcera. Prohibet succus eius t de-
coctio foliorum ipsius ambulatiua vlcera: t oleū
arboris huius confert scabiei ita q̄ scabiei pe-
cudum t canum. t effundit decoctio foliorum
t succus super vlcera t generat carnē: t sist sup
ossa fracta t restaurat. Membra capitis. Ma-
sticatio ipsius extrahit flegma ex capite t mun
dificat ipsum t sist coriuno oris ex eo facta cō
firmat dentes t gingiuas. Membra oculi.
Adherent eo pili inuersi. Membra anheli-
tus t pectoris. Confert tussi t sputo sanguinis
t ppie decoctio radicis eius t cortecis eius.
Membra nutrimenti. Confortat stomacum
t epar t intestina t confert apostemantibus in
testinorum t decocto radicis eius t cortecis
ipsius confert fluxui sanguinis stomaci t ape-
rit appetitum t stomacum efficit bonum: t mo
uet eructuationem t liquefacit flegma eius t
cōfert apostematibus stomaci t epatis statim.
Membra expulsionis. Confortat epar t in-
testina t confert apostematibus eorum t deco
ctio radicis eius t cortecis ipsius cōfert fluxui
sanguinis per inferiora t dissinterie t rasure:
t similiter ipsa folia fluxui sanguinis matricis
t omnibus doloribus matricis t cursui humi
ditatis earum malo: t augmento matricis t
ani t similiter oleum arboris eius t seminis
eius prouocat menstrua.

¶ De mu. Cap.ccccl xvi.

Uq̄ quid est. Est frusta diuerse figure
m in colore agarici t ħs puluerem tra-
hens ad stipticitatē t amaritudines
t est boni odoris pungens linguaz
t est radix plante. nor. n. administrat de eo ni
si radix eius t multiplicat in terra megduna.
Electio. Melius est illud qđ est albū magnuz
mundū t ipsius qdem rectificatio est resolutio
ipsius: t dimissio eius in aceto per aliquot dies
deinde exiccatio ipsius. Natura. Est calidum
t siccum in tertio t in ipso est humiditas extra-
nea non matura inflatiua. Opera. t proprie.
Est subtile abstersiuum apertiuum simile spi-
ce in virtute verum ipsum est fortius calefa-
ctionis t stipticitatis. Inuestigatum. Confert
bibitum t linimento doloribus iuncturarum.
Membra capitis. Facit sodā plurimus vsus
eius t illud propter superfluitatez humidita-

Digitized by Google

ris eius congelate in ipso. Membra expul.
Confert difficultati vrine bibitum t more emplastri suppositus t similiter doloribus vesice t constrictioni superfluitatum in ea. t puocat menstrua t confert doloribus matricum ita q̄ fiat encaustima in aqua eius t confert dolori p̄ guinuo ventris t rugitui t inflationi.

¶ De mezerion. Cap.cccclxvij.

Ezerion quid est. Est lacticinū magnum q̄ est duoꝝ modoꝝ. vnum eorum est magna hȳs folia subtilia: t alterū est parua hȳs folia spissa. t hoc est deterius amboꝝ: t q̄ nigrum est: est pernitiosum. Electio. Melius mezerion est in quo sunt folia plurima t similia folijs olive t subtiliora. Q̄ vero folia parua hȳ q̄e sunt crispa est malum: sed q̄ngs malitia almezerion frangit cum resolutione. Natura. Est calidū t siccum in quarto. Opera. t proprieta. Est acutus mundificatiuū excoriatiuū t eius acrimonia est vehemens. Decorano. Omnes spes administrant ad morpheas t ad albaras t ad lentigines linire exterius t q̄ngs admisceatur ei surfur in ipso. Vlnera t vlcera. Oes spes eius administrant ad impetiginē t vlcera sordida cum melle t eradicant cozices: propter illud q̄ est in eis de substantia resolutiua corrosiua t similiter exiccant scabiem. Membra capitis. Colluitur os cum decoctione eius t p̄prie decoctione nigri: t sedat dolorē dentis. Et q̄ngs aliquid eis adherens cum pipere t fructo fauu super dentem cozrosum p̄p dolorem. Membra nutrimenti. Nocet epati valde. Membra expul. Soluendo educit aquā: t p̄prie q̄ accipit humiduꝝ horzsui floris. Eius aūt acuitas frangit si infundat in aceto deinde exiccet. Et ex eo q̄dem infuso in potu sumuntur sex aur. decoctio in lb.i. t.s. aque donec de ea remaneat medietas t quarta: t bibit t solutione educit lumbricos t ascarides t proprie acfuneſ: t in decoctione calamenti montani.

¶ Et q̄ngs sumūt.3.xvij. de eo: t posite i duobus vrceis vini dimittunt sic duobus mensib⁹ deinde colant t post dimittunt duobus mensibus deinde dant in potu ad hydropisim t ad purgationē mulierū que peperunt t conferūt t eius decocto confert difficultati vrine vehementi t dixerunt q̄ ipsum ēt solutione adurit melancoliā t humores flegmaticos t proprie q̄ misceat cum duplo absinthij t q̄dam quātū ipsum est. ¶ Et q̄dam eoꝝ sunt qui assumūt. de eo aur. cum duplo ipsius de absinthio confecto cuꝝ melle decoctor faciunt ex eo collirium. t oꝝ q̄dē vt hi fit ad soluendū aquā citrinā admisceant ei alia solutiua que ipsam soluūt. Et si querit vt eo soluat melia fiat ex eo sūr t misceatur ei q̄ soluat meliam. Venena. Mezerion bibit cum vino ad mortem vermuūvene/

nosorum t est proprie nigrum venenum mortiferum. t q̄ misceat cum sauich t continguntur cuꝝ aqua t oleo interficit mures t canes t porcos. t q̄ de eo iterficit hoies est pondus .ʒ.ij. interficit.n. cū turbatōe t vomitu t solutione.

¶ De maru. Cap.cccclxvij.

Aru quid est. Dicunt indi q̄ ē spes
m plures. est.n. quedā spes eius que est boni odoris t est marmacor: t calidior: t siccior: ē spes alia que est minoris odoris t ex fumuse t est calida t lenis. t tertia spes noiat almaru albū que est tpata t in ipsa est virtus lenificatiua t existimo q̄ alia in que est virtus lenificatiua est lingua bouis. t est illa spes que noiat marumeus t est calida t sicca subtiliatiua: t est spes que noiat merscebar t est frigida sm q̄ dicit narrator eius. Natura. Est calū t siccū in scō: deinde diuersificatur. Opa. t ppie. Oes spes sunt rarificatiue subtiles resolutiue inflationū t flegmatis aperitiue opilationū vbi sunt. Membra capitis. Distillatur cum aqua lactis in aure dolorosam. Et merscebar q̄dem confert soda frigida t reliquę spes almaru ꝓferunt soda frigide: sed q̄ de eo odoriferuꝝ est facit soda ꝓprie q̄ odoratur super vinum. Membra nutrimenti. Resolut flegma ex stō t confert dolori stōi t ꝓfortat ipm. Mē. expul. Cōfortat intestina t mersebar. Cōfortat stomachum t aperit opilationes viscerum t exiccat humiditatē stomaci. Mēbra expul. Confortat intestina.

¶ De nugath. Cap.cccclxx.

Ugat quid est. Dixerunt quidam q̄
m est vene granati siluestris: sed nō est conueniens hoc q̄ dixerunt quoniā semen eius est conueniens coitui t mouet ipsum fortiter. Natura. Est calidum perueniens ad tertium t humidum in secundo. Operationes t proprietates. Est confortatiuum membrorum. Decorario. Est impinguatiuum. Inuncta unctura. Confert

Digitized by Google

cum ex eo fit emplm torsioni ꝛ fracture ꝛ attritioni lacertoꝝ ꝛ dislocatõi ꝛ pfert podagre ꝛ spasmo ꝛ est bonũ resabuch.l. cum vnus pes offendit alũ ꝛ durificat unctu. ℳembra anhe. ꝛ pecto. ℒenificatiuũ est durities quę sunt in gutture ꝛ pulmone. ℳembra expulsio. ℳouet coitum ꝛ propꝛie semen eius.

¶ ℬe merdesen. Laꝑ.cccclxxi.

m Erdesengi qd est. ℳerdesen est plũbũ adustũ: ꝛ qñq; fit absq; plumbo ꝛ puenit ad summũ rectificationis ipsius: aut qꝛ decoquit in aceto aut vino puro deinde aduritur vice vna aut duabus: aut aduritur super prunas: ꝛ auferur ab eo qđ sup ipm eleuatur: aut decoquit cum aqua ꝛ frumẽto ꝛ cũ ordeo donec findat ꝛ remoueat ab eo frumentum: ꝛ illa aqua deinde decoquit cuꝫ aqua recenti donec purificetur. deide submergatur ab illa aqua. Fit hoc de eo multotiẽs deinde mundificat cum sale multotiens sicut scis ꝛ qñq; fit aliud. Natura. Inquit Gal. ℬecliue est ad exiccationem sed est debilis exiccationis ꝛ frigid. Apud alios ꝛo est decliue ad aliquãtulum frigoris ꝛ est absterssiuum. ꝛ illud qđ est ablutum est ꝑculdubio frigidum. ℴperationes ꝛ proꝑietates. Est cõstrictiuum ꝛ exiccatiuum ꝛ absterget parũper cum stipticitate ꝛ glutinatione ꝛ subtiliat groſſuꝫ ꝛ stipticitas ꝛ absterſio ipsius sunt parue. ꝛ ipsum quidẽ est materia emplastroꝝ. Aggregat enim medicinas ꝛ frangit superfluitatem resolutionis ꝛ corrosionis ꝛ stipticitatis etiam. ℬeco. Efficit odorem corporis bonũ ꝛ ascellaꝝ ꝛ prohibet rasuram coxarũ ꝛ absterget pãnuꝫ ꝛ cicatrices vnguis nigras ꝛ sanguinem mortui ꝛ propꝛie illud quod est ablutũ: ꝛ delet vestigia variolarum ꝛ prohibet suderem. Vulnera ꝛ vlcera. Creat carnes in vlceribus per accꝰ. sed. ℌ. est ex eis qui dicũt qꝛ ipsum nõ mũdificat ꝛ non sordidat ꝛ nõ generat ꝛ nõ cõtrahit sed est materia emplastroꝝ ꝛ pfert rasure intestinoꝝ ꝛ casure almagabi ꝛ coxarũ. ℳembra oculi. Illud qđ de ea est albũ ablutum ponit in alcofol ꝛ absterget oculum. ℳembra expul. Si bibatur, phibet vrinã: ꝛ multotiens quidem in regione nostra dãt ipm in potu propter fluxum vẽtris ꝛ vlcera intestinoꝝ: ꝛ qñq; proijciunt ipsum in vasis aque ꝛ minuitur eius nocumentũ. Venena. Est pernicioſum retinens vrinã ꝛ inflat ventrẽ ꝛ duo emunctoria ꝛ constringit linguam ꝛ prefocat ꝛ strin gitanhelitum.

¶ ℬe mescatra mescir. Laꝑ.cccclxxij.

m Escatra mescir quid est. Sapites fimules alsc̃hescebrã sicco: eo ex quo nõ assumitur in ꝓncipio cibi sapoꝝ plurimũ neqꝫ odoꝝ: deinde succedũt amaritudo ꝛ acuitas. ꝛ qñ pascunt ipm pecudes facit emulgere sanguinẽ ꝛ excusat a calꝫ mẽto imo est eo fortius plurimũ. et est duarũ speciẽꝫ: quarũ vna est mescatra mesar verus ꝛ altera est mendosum falsum et est ei sile verum habet dispositiones debiliores dispositionis illius. Natura. Est calidũ et siccum ad tertium puenies. ℳembra anhe. ꝛ pectoris. Ipsum extrahit hũiditates viscosas ex pectore ꝛ pulmone. ℳembra nutrimenti. Sirupus eius ꝑfert conturbationi et nausee. ℳembra expulsionis. ℙrouocat mẽstrua fortiter ꝛ vrinam ita qꝛ facit mingere sanguinẽ ꝛ extrahit fetum bibitum et suffumigatũ positũ ꝛ eius syrupus prouocat sanguinem parum.

¶ ℬe mum. Laꝑ.cccclxxij.

m Um quid est. ℳum purum est parietes domoruꝫ apum in quibus faciunt ova et pullos et aducunt eis mel. Et mum quidẽ nigrum est sordes feneſtrarũ intrinsecaruꝫ et forinsecarum. Natura. Est equale. ℴpera. ꝛ ꝓpꝛie. Est liniminuꝫ et replet vlcera sordibꝫ et humectat ꝓ accꝰ qñ cõglutinat ꝛ opilat poros ꝛ est materia emploꝝ infrigidantiuꝫ et calefacientium eorum et non est dubitatio qn in eo fit maturatio parua et aliquãtulũ resolutionis et mutandine resolutionis melioꝝ: et in mũ qđẽ nigro quod est sordes feneſtrarum forinsecus est attractio vehemẽs et profundo. Attrahit enim astellas q̃ carni infixe sunt ꝛ spinas. ꝛ in ipso sunt subtiliras et mũdificatio panca et lenitas vlcꝰ. Apata et bothoꝝ. ℒenit durities spasmi. Vulnera ꝛ vlcera. ℒenit escaras et implet vlcera sordibꝫ et nigruꝫ extrahit furculos et spinas. Instrumenta unctu. ℒenit nervos. ℳembra capitis. ℳum nigrũ sui odoris fortitudine facit sternutationem. ℳembra anhelitus et pectoris. Confert asperitati pectoris liniti ꝓpꝛie ꝛ qñq; cõcutit cũ oleo violaceo et phibet lac coagulari in mãmillis ablactantiuꝫ. ℳembra expulsionis. Bibuntur de eo. x. roseum qui busdã sordibꝫ de milio ꝛ rizi ad vlcera intestinoꝝ. Venena. Dicit qꝛ ipm extrahit venena ꝛ ponitur super vulnera sagittarum venenosarum linita et non nocet.

¶ ℬe magnete. Laꝑ. cccclxxiij.

m Agnes quid est. Est lapis qui attrahit ferrum cũ ergo aduritur fit amathites et virtus eius sicut ꝛ virtus illi⁹. Electio. ℳelioꝝ est niger imbibitus rubedine purus in quo non est permixtio. ℴpa. et ꝓpꝛie. Est absterſiuus mũdificatiuus. ℳembra expul. Datur in potu ad bibitionẽ limature ferri cum retinetur in ventre scoria ferri. Ipsa enim extrahit ipsam ꝛ associat ei apud exitum: ꝛ dicitur qꝛ qñ in potu sumitur et eo tres anuli rasi cum mellicrato educit. solutionẽ humoꝝ grossum malum.

Digitized by Google

¶ De marchasite. Cap.cccclxxv.

Marchasita qd est. Est plurū spēr: alia eni est aurea ⁊ alia argentea: ⁊ alia erea: ⁊ alia terrea: ⁊ ois species similat̄ substātie cui cōparat̄ in colore suo. ⁊ per se quidā noiant eam lapidē adseni. s. lapidē luminis pp luminēsum qō visui affert. Natura. Calida est in scō. sicca in tertio. Opa. ⁊ pro. In ipsa est ꝓstrictio ⁊ calefactio ⁊ maturatio ⁊ resolutio ⁊ abstersio ⁊ ēvirtus eius fortis. verūtū dū eius cōtritio non bñ fit nō apparet eius luminēū. Decoratio. Cōfert qñ linit cuz aceto sup morpheā ⁊ baras ⁊ lēntigines ⁊ resoluit humiditates ꝓtās sub cute ⁊ subtiliat capillos ⁊ crispat eos. Apata et bothor. Mīscet cū gūma pini ꝓfert apostematibus duris ⁊ resoluit ea ⁊ ponit in emplastris resolutiuis pp illud qō i ipsa est de resolutiōe ⁊ maturatiōe. Aul. ⁊ vl. Cū gūma pini cōsolidat vlcera ⁊ eradicat carnē augmētā. Instra iū. Resoluit qō aggregat in pūb⁹ lacertū de mā sili saniei. Mēbra. capi. Bī q si suspēdatur super collum infantis non timebit. Membra oculi. Abstergit oculum ⁊ confortat ipsum adusta. ⁊ non adusta.

¶ De magnesia. Cap.cccclxxvi.

Magnesia quid est in dispositionibus marchasite ⁊ est melior ea.

¶ De maiorana. Cap.cccclxxvij.

Maiorana. Natura. Est calida ⁊ sicca in tertio. Opera. ⁊ propte. Est subtilis resolutiua aperitiua cuz fortitudine ⁊ ꝓtus olei eius calefactiua subtiliatiua acuta. Decoratio. Aqua eius ponit in ventosis ⁊ ponit sup mēbrum post expletionē vētosationis. phibet eni albedinez que accidit a crassatiōibus post vētosationē: ⁊ qō ex ea fit cum est linitur cū melle sup nigredinē sanguis ⁊ viriditatez eius ⁊ ppte sub oculo. Apata ⁊ bothor. Est epithima super apata flegmatica Instra iunctu. Ponitur in ceratis ⁊ linit sup torsionē neruoz ⁊ cōfert dolori inguinū: ⁊ fistē cū melle ad laxitudinē: ⁊ oleū eius eñ est medicamen paralysis declinātis collum ad posteriora ⁊ reliquę paralysi. Mēbra capi. Aperit opilationes cerebri ⁊ cōfert emigranee ⁊ soda ⁊ humiditati: ⁊ soda melice ⁊ ventositatibus grossis ⁊ dolori auris embrocata ⁊ distillata ⁊ ponit in ipsa comunsum in oleo maiorane ⁊ confert opilationi eius. Mēbra nu. Cōfert decoctio ei⁹ inino hydropisis. Membra expulsionis. Confert decoctio eius difficultati vrine ⁊ dolori ventris pungitiuo: ⁊ oleū eius calefacit ⁊ subtiliat ⁊ confert coartatiōi matricis peducenti ad prefocationem ipsius. Venena. Ex ea cum aceto fit emplastrum ad pūcturam scorpionis.

¶ De mumia. Cap.cccclxxvij.

Mumia qd est. Ipsa est in virtute ptcis ⁊ aspalti cōmixtorum: ⁊ naturis vtrozūqz. verūtamē est vltima ⁊ amplū est eius iuuamētū. Natura. Est calida in secūdo. Opa. ⁊ ppte. Est subtilis ⁊ resolutiua. Apata ⁊ bothor. Cōfert apatibus flegmaticis. Instra iunctu. Est bona doloribus desiccationis ⁊ fracture ⁊ casus ⁊ percussionis ⁊ paralysi ⁊ torture bibita ⁊ cū cōpressiōe iuncta. Mēbra capi. Cōfert emigranee ⁊ soda frigide ⁊ epilesie ⁊ ptigini ⁊ fit caputpurgiū ex ea ꝑm quātitatē vnius grani cū aq̄ maiorane: ⁊ in aurem ponit doloros am vnī⁹ granū cum sambacino: ⁊ ad fluxuz saniei ex aure ponit de ea quantū est vnū granū ordei cum oleo rosaceo ⁊ aqua acreste cum licinio. ⁊ ad grauitatē lingue lirat vnū cū decoctione origani perfici. ⁊ ad galeatā passionē ⁊ ad sodam antiquam granū vnum cū grano vno castorei cum oleo de ben facto caputpurgio. Mēbra anhe. ⁊ pec. Prohibet sputū sanguis ex pulmone. Sucz qō de eo in potu sumit quātum sunt tria grana ordei i vino cōl. Et iā qdē experta est lirat ad prefocationis cū oxymelle. ⁊ ad doloꝛe gutturis lirat cū rob de moris aut de decoctione lēticule: ⁊ ad tussim tusugi cū aq̄ limbarū ⁊ aq̄ ordei ⁊ sebesten tribus diebꝰ continuis cum est ieiunus. ⁊ ad tremorem cordis lirat cū aq̄ cymini ⁊ ameos ⁊ carui. Mēbra nutrimēti. Et ad debilitatez stomaci lerates cū aqua cymini ⁊ ameos ⁊ carui. ⁊ similiter ad nauseā flegmaticā si ad casuz sup pect? ⁊ stōm ⁊ epar lirat cū duobus dauich de luto armeno ⁊ dauich vno croci in aq̄ solarī aut cassie fistule: ⁊ ad singultū granū vnū cū decoctione seminis apij: ⁊ ad doloꝛē splenis lirat cū aqua zuccari. Membra expul. Est bona ad vlcera que sunt in foramine virge ⁊ vesica ⁊ bibitur de ea quantitas lirat cum lacte. ⁊ si aliquid de ea misceatur cum farina ⁊ supponitur confert pauciati tolerantie ad retentionem vrine. Venena. Et ad venena duo grana cum decoctione phasce ⁊ alanduen. ⁊ ad scorpionem lirat cum vino puro ⁊ ad puncturam eius lirat cū butyro vaccino.

¶ De myrrha. Cap.cccclxxix.

Myrrha qd est. Est gūma q̄ stillat̄ de arboꝛe i iamen que diuidit donec cōgeletur: deinde colligit sicut galbanū ⁊ oppoponacum in terra nostra. ⁊ eius quidē alia est pura: ⁊ alia est adulterata. Electio. Melioꝛ est illa que ad albedinē declinat ⁊ rubedinem non commixta ligno: ⁊ eius arboꝛ ebōi odoris. Quādoqz ꝛo adulteratur cū quodaz lacticinio pnicioso ⁊ fit ipsa pernicioſa. ⁊ hoc quidē lactucinū noiat alferius. ⁊ ēt est arboꝛ pernicioſa. Natura. Est calida ⁊ sicca in scō. Opationes ⁊ ppietates.

Digitized by Google

Est aperitiua resolutiua vẽtositatuz. ⁊ in ipsa sunt stipticitas ⁊ adherẽtia ⁊ lenificatio ⁊ ei⁹ kumus est ꝓuenies ei cui ipsa ꝓuenit: sed est vehemẽtioris exiccatois ⁊ est subtilis absqꝫ mordicatione ⁊ est in homogeneositate fumi oliba ni ⁊ ponit in medicinis magnis pp multimodẽ sui unumẽti ⁊ phibet putrefactionẽ: ita ꝙ ipsa retinet mortuũ ⁊ cõseruat ipm ab alteratione ⁊ fetore ⁊ extrahit superfluitates crudas. Illa ꝙ aspoꝛat de clita est vehementioris calefactois ⁊ maturationis ⁊ lenificationis. Decoratio. Cũ misceꝫ cum oleo myrrino ⁊ laudano iuuat ad ꝙfortãdũ capillos ⁊ ad inspissandũ eos ⁊ abstergit vestigia vlcez: ⁊ odoris odorem bonũ efficit quãdo in ipso retineꝫ: ⁊ remouet fetoꝛẽ oris ⁊ illuminat. permixta cũ vino ⁊ alumine sup ascellas ⁊ remouet fetoꝛẽ earũ ⁊ pmixta cũ melle ⁊ cassia lig. illuiꝫ super verucas. Apata ⁊ bothoꝛ. Cõfert apostematibus flegmaticis. Vulnera ⁊ vlce. Cõsolidat ⁊ cooperit ossa nuda ⁊ administratur cũ aceto sup ipetiginẽ ⁊ sanat vulnera putrefacta. Debra iunctuarũ. Ipsa ꝓmixta cũ carne ostracoꝛuz illuiꝫ sup cartilagines lesas sicut est auris ⁊ reliqua. Debra capitis. Inquit Hal. odoꝛ myrrhe sanis facit soda ne dũ patiẽtibus soda. ⁊ ipsa est ex medicinis ꝓpriis cũ memithe ⁊ opio ⁊ castoꝛeo que ꝓferũt cõtusioni auris: ⁊ facit scotomiã ⁊ somnũ ⁊ colnitur ex ea os cũ vino ⁊ oleo ⁊ ꝓfirmat dentes valde ⁊ ꝓfortat eos ⁊ phibet corrosionem eoꝝ ⁊ cõstringit eos ⁊ remouet humiditatẽ eorũ ⁊ spargit super vlcera capitis ⁊ exiccat ea: ⁊ administratꝫ cuz castoꝛeo ⁊ memithe ⁊ opio ad vlcera auris doloꝛose ⁊ ad sanie. ⁊ linuntꝫ ex ea nares ambe: ad fluxus antiquos ⁊ constringit eos. ⁊ qñqꝫ fit capurpurgiũ cũ põdere dauich de ea ⁊ mũdificat cerebrũ. Debra oculi. Abstergit albuginẽ ipsius ⁊ cõfert aspertati palpebraꝝ ⁊ resolutꝫ saniẽ in oculo absqꝫ mordicatione. ⁊ qñqꝫ resolutꝫ aquã in principio sui descẽsus cũ est subtilis. que aũt foꝛtioꝛ est in alcofol est illa que est adulterata cũ lacticinio. Debra anhelitus ⁊ pectoꝛis. Cõfert sincopi bibitus cũ aqua mellis. Debra expul. Confert coluce ⁊ lapidi in renibus ⁊ vesica.

℣ De magra. Cap. cccclxxxiij.

Magra. Electio. Deliꝛ est munda
m ⁊ que crescit ⁊ augmentatꝫ in aqua.
Natura. Est frigida in primo sicca in secũdo. Operationes ⁊ proprie. In ipsa est glutinatio ⁊ stipticitas. Debra nutrimẽti. Confert doloꝛibus epatis. Debra expulsionis. Est foꝛtioꝛ in constrictiõe vẽtris ꝙ lutũ sigillatũ ⁊ interficit vermes.

℣ De mehẽberbene. Cap. cccclxxxiij.

Ehẽberbene quid est. Est illud qđ
m dicitur granũ regũ ⁊ arboꝛ eius nominat in terra nostra asubet ⁊ folia

pere ⁊ aqua ad initiũ rigoꝛis phibet ipm. Venena. Baꝺ ad bibendũ ad pũcturas scoꝛpionũ cũ vino. Permutatio. Loco eius ponit medietas ponderis sui de pipere nigro sm ꝙ dicitur. sed nihil est vel nõ est ita.

℣ De muram. Cap. cccclxxx.

Uram qđ est. Est fructus arboris q
m comedit cum tamẽ sit vehemẽs põticitas in ipso ⁊ superflua. Opationes ⁊ ppuerates. In ipso est stipticitas ⁊ exiccatio. Vulnera ⁊ vlcera. Quod de coꝛtice eius adustum est cum aqua sup scabiem vlcerosaz ponitur. Et ipsa penitus stipticitatis vehementia cõsecuta est ꝙ fructus eius cõsolidat vulnera grossa. Venena. Si succus almurã cum vino bibatur aut ex eo fiat empla strum cõfert moꝛsui vipere. ⁊ dicit ꝙ sarramura ligni eius interficit quando bibitur.

℣ De menithe. Cap. cccclxxxi.

Emitequid est. Est simile glãdibus
m citrini coloris ad nigredinẽ declinans: facile frangibile ⁊ in ipso est amaritudo ⁊ substãtia aquea ⁊ terrea ⁊ non est vehemens: sed sicut lacunarum ⁊ eius principiũ est herba que est in mẽbige ⁊ in litoꝛib⁹ sceni ⁊ est manifesta odoris ⁊ amari saporis ⁊ crocei succi. Natura. Est frigida ⁊ sicca in ꝑmo. Opera. ⁊ proprie. Saporem habet multã. Apostemata ⁊ bothoꝛ. Confert apostematibus calidis grossis ⁊ sanat heresipillã nõ foꝛte magnã in coꝛpoꝛibus duris: non paruã in coꝛpoꝛibus teneris qñ in eis est superflue exiccationis. Debra oculi. Confert in medicinis obthalmie in principio.

℣ De mahaleb. Cap. cccclxxxij.

Ahaleb. Electio. Deliꝛ: est qui
m est albi coloris purus. Natura. Est calidus in ꝑmo ⁊ nõ est vehemẽtis siccitatis. Operationes ⁊ proprie. Est abstersiuus subtilis resolutiuus sedatiuus doloꝛũ. Instrumẽta ũcturaꝝ. Est bonus doloꝛibus qui sunt in illis ⁊ doꝛso. Debra anhelitus ⁊ pectoꝛis. Cõfert sincopi bibitus cũ aqua mellis. Debra expul. Confert coluce ⁊ lapidi in renibus ⁊ vesica.

℣ De magra. Cap. cccclxxxij.

Magra. Electio. Deliꝛ: est munda
m ⁊ que crescit ⁊ augmentatꝫ in aqua. Natura. Est frigida in primo ficca in secũdo. Operationes ⁊ proprie. In ipsa est glutinatio ⁊ stipticitas. Debra nutrimenti. Confert doloꝛibus epatis. Debra expulsionis. Est foꝛtioꝛ in constrictiõe vẽtris ꝙ lutũ sigillatũ ⁊ interficit vermes.

℣ De mehẽberbene. Cap. cccclxxxiij.

Ehẽberbene quid est. Est illud qđ
m dicitur granũ regũ ⁊ arboꝛ eius nominat in terra nostra asubet ⁊ folia

Digitized by Google

eius sunt similia pisci in longitudine vnius digiti.fructus est similis auellane maioris: t quãdoqz est minor: t habet in flore cuiuslz fructꝰ cria grana. Natura. Est calida t sicca in tercio. Instrumẽta iuncturarum. Sua solutio ne confert doloribus iũcturarum t podagre t sciatice. Membra nutrimenti. Confert hydropisi t facit vomere fortiter t neqz consuescit stomaco. Membra expulsionis. Soluit sicut lacticinia t decoquuntur folia eius in iure galli decrepiti t confert colice t prouocat vrinam t menstrua quãdo sumunt.vij.aut.vi.ex granis eius: t fiunt pillule: aut bibũtur: ita qz inde non fiunt pillule: deinde postea potatur aqua frigida solutiõe educit colerã t flegma. ¶ Et sepe quidem sumunt in potu de eis.x. grana et suis granis magnus.t.xx.grana ex suis granis parus. ¶ Cũqz voluntas adest vt fit eius solutio magis ad summũ perueniens fit bona eius masticatio. Et quãdo est volũtas vt fit eius solutio leniꝰ deglutiatur cum sua dispositione.

¶ De maroth. Cap.cccclxxxv.

m

Aroth quid est. Est radix aniunden t est minus assa in ore t iuuamẽto. t iam quidem dictum est in capitulo aniden illud quod oportet permutari ad maroth. Operationes t proprie. Est lenificatiua maturatiua. Membra nutri. In ipsa est difficultas digõnis t nocet stomaco nisi sit frigida: qñ tunc exortatur ipsa.

¶ De meselm. Cap.ccccl xxxvi.

m

Eselm quid est. Est similis in omni re albumi triangulate forme ad citrinitatem declinans boni odoris. Arboris eius alia est domestica tria habens folia t alia est siluestris t egyptia: t ex ea fit panis t videtur qꝺ sit ipsa alharba. Natura. Domestica est temperata t siluestris est in secundo in caliditate t siccitate. Operationes t proprietates. Domestica, que habet tria folia est fortis exiccatiua parumper t siluestris est fortior.

¶ De melguab. Cap.ccccl xxxvij.

m

Elguab quid est. Est medicina de scẽi cognoscitur illic hoc nomine t est lignum sicut nodi punctati. t est declive ad nigredinem parũper. Instrumẽta iuncti. Aure.i. de eo cũ mellicrato acceptus exit attritioni lacertorum.

¶ De muredascon. Cap.ccccl xxxvij.

m

Uredascon quid est. Est flos t stipites subtiles frangibiles ad citrinitatem declinans. t eius virtus est sicut bedeoard apud quosdam. Et est de eo qui est vehementius declinans ad albedinez. t est de eo qui magis est declinis ad citrinitatem. ¶ Inquit filius melangue est sicut bedeard: t dixit ꝺ est myrtus siluestris: t dixerunt alij qꝺ est species romana. Et dixit alcanzi est in virtute absinthij romani. t vehementius stipticus. Natura. Est calidus t siccus in secundo. Membra capitis. Confert ad sodas t humiditates in cerebro. Membra nutrimẽti. Confortat stomacum t epar t confert casui super viscera. Membra expulsiõis. Supponitur ad vermes ani.

¶ De melha. Cap.ccccl xxxix.

m

Elha quid est. Est sicut ramus t folia eius sunt sicut folia olive t laniora t comeduntur sicut olera. Operationes t ꝓprietates. In ipso sunt salsedo t stupiditas t hũiditas cruda qua inflat. Membra anhelitus t pectoris. Auf. cũ mellicrato exuberare facit lac. Membra nutrimenti. Auf. cum mellicrato sedat dolorem vẽtris pungitiuum.

¶ De memiré. Cap.ccccxc.

m

Emiré quid est. Est lignuz sicut nodi declinans ad nigredinem in quo est reflexio parua t est calidius ꝺ vene tinctorum. Natura. Est calidũ t siccũ in fine secundi. Operationes t proprietates. Est abstersiuuz mundificatiuũ. Decoratio. Abstergit albedinez, vnguium. Membra capitis. Eius succus extrahit humiditatẽ grossam ex capite: t mundificat superfluitates cerebri t radix eius confert dolori dentiũ. Membra oculi. Mundificat albuginem in oculo t acuit visum cum ex eo fit alcofol t abstergit humiditatez grossam t proprie succus eius. Membra nutrimenti. Radix eius ꝓfert icteritie. Membra expul. Cõfert dolori ventris pungitiuo t in ipsa est prouocatio.

¶ De mezeheregi. Cap.ccccxci.

m

Ezeheregi quid est. Est arbor sicut arbor scebrã verũtamen est longior in cuius colore est cinereitas ad citrinitatem declinans. Quidaz ꝯ homines numerauerũt ipsam inter lactucinia. Nã. Calida est in tertio sicca in eodẽ. Operationes t proprietates. Quando de ea aliquid proijcitur in gurgitẽ iebriat pisces t deuiat eos. Instrumenta iuncti. Confert podagre t dolori scie t iuncturarũ t dorsi t anche. t destruit ventositates quando ponitur in medicinis solutiuis. Membra expul. Solutione educit humores grossos t flegma.

¶ De meisce. Cap.ccccxcij.

m

Eisce quid est. Est proximus substantie fabarum: t melior horarum vsus eius est estas. Natura. Est temperatus in hũiditate t siccitate ille qui est excorticatus est tpatus t nõ excorticatus ad siccitatem declinat qñ in cortice ei⁹ est pũcitas. Opera. t ꝓprie. Nõ inest ei inflatio

Digitized by Google

fabarum Huis fit in ipso inflatio quedaz imo est in ipso mino: ꝫ in eis: z non est abstersio fabarū in ipso.z necz est in ipso frigus lenticule. Et qñ cum eo ponit parū cartami rectificatur eo. Instilla iunc. Est emplñ inuariuz ad dolorem membrozū. Iuncturarū ꝓprie cuz vino pue: z vino decocto cum croco: z sup ꝓtusionem z intrinsecā carnis ruptura. ℳembra nutri. Thimus eius est laudabilis z ꝓprie excoricatur: z non est in ipso tarditas descensionis fabarū. Et qñ decoquit cū oleo amigdalino dulci est laudabilioris humoris. ℳembra expul. Qñ decoquit in aqua post aquā in qua decoctus est expulsam ab eo stringit nām ꝓprie cū fit acetosa cū granis granati z sumach: z i ipso est nocumentuz coitus fm q dixerūt quidam.

℄ De manna. Cap.cccxcuij.

Manna quid est. Est ois ros cadēs su
m per lapidē aut arborē z fit dulcis z coagulat sicut mel: z exiccat sicut gūme quēadmodū terebintia z alsera cost. z mel asportatū de terra cursura siluestri: z nos qdem iam diximus vnūqōqz in suo capitulo. z ipsum assumit de natura eius sup qō cadit virtutem z adiungit illa ad id quod exigit lenitas z dulcedo sui.

℄ De muluchia. Cap.cccxcuij.

Muluchia quid est. Est malua. z nos
m qdem pscrutabimur eius rememoratione in capitulis delz. Natura. Frigida est in primo: humida in secundo. ℳembra nutri. Aperit opilōne epatis.

℄ De musa. Cap.cccxcv.

Musa quid est.nota est. Opa.z p.
m Nutrit velociter z est lenificatiua.z multitudo eius gignit opilones.z additur colera z flegmate fm cōplōne. ℳembra anhe.z pcc. Confert adustioni gutturis z pectoris. ℳembra nutri. Stō ꝓueniens est z multitudo eius stō est grauis valde: z oz qdem vt sumant post ipsaz calefactus oxymel cum seminibus z infrigidatus mel. ℳembra expulsionis. Augmentum efficit in spermate z conuenit renibus z prouocat vrinam.

℄ De medulla. Cap.cccxcvi.

Medulla. Electio. Cōueniencior est
m medulla vitulorū z cerui: deinde tauri: z postea capraru: deinde ouiz.z medulla qdem hircorū cum testiculis z taurorū ꝓprie non castratorum est magis sicca.z medulla extremitatū est magis pinguis. Opera.z proprie. Est calefactiua lenitiua abstersiua multi nutrimenti si digerat. Apara z bothor. Est bōa duritiebus z lapidositati que est sicut medulla vitulorum z cerui nō sicut medulla hircorum z siluestrium hircorum illorū enim sicca est z necz est bonum in ea. ℳembra nutrimenti. Confortat stomacuz z delectat appetitum: z oportet vt comedatur cum piperibuz z seminibus. ℳembra expulsionis. Supponitur ex medullis laudabilibus pessariū in matrice z confert duritiei eius. Venena. Bicit q linimentum ex ea z ꝓprie ex medulla cerui fugat vermes venenosos.

℄ De muri. Cap.cccxcvij.

Muri. Nā. Est calin z siccū puemies
m ad tertium. Filius mesangue. Ingit ex piscibus factum est munozis caliditatis z siccuatis ꝫ qō ex ordeo: ꝫ ego illud non credo. Opera. z ꝓprie. Abstergit humores grossos z lenit z extenuat z in ipso est stipticitas z mundificatio flegmatis. Decorato. Ous odorem bonū efficit. Vulnera z vlcera. Est bonum vlceribus putridis z factum ex piscibus z carnibus salsis phibet ambulationē fraudulentijs. Instilla iunctu. Confert dolori anche z sciatice. ℳembra oculi. Fit ex eo alcofol in principio variolarum z prohibet bothoz ab oculo. ℳembra nutrimenti. Confert ad humiditatez stomaci. z abstergit humiditates a visceribus. ℳembra expulsionis. Ponitur in enemate colice z enemate mundificationis vlcez abzationis ꝓprie. Venena. Confert morsui canis rabiosi.

℄ De masal. Cap.cccxcviij.

Masal. Opera. z proprie. Est malū
m habentibus melancoliam valde. z cum decoquitur cum carne pingui rectificatur partiper. ℳembra nutrimenti. Est nocitiuum stomaco. ℳembra expulsionis. Nociuium est ano.

℄ De menta. Cap.cccxcx.

Menta. Natura. Est calida z ficca in
m secundo. z in ipsa est humiditas superflua. Operationes z proprietates. In ipsa ē virtus calefactiua.stiptica prohibens: z est subtilioris substantie olerum que comeduntur. Cūq; frusta ipsius in lacte demittuntur non caseatur. z cum bibitur ex ea eius succus cum aceto abscindit cursum sanguinis ab interioribus. Apostemata z bothor. Fit ex ea cum sanich emplastrum ad dubelles z ipsa quidem non est similis mentastro: quoniā in mentastro non est pontica tas z sunt in ipso resolutio z calefactio z ericcatio superflua impediens. ℳembra capitis. Ex ea fit emplastrum fronti ad soda: z proprie cum sanich de ordeo: z fricatur cum illo aspertas lingue z remouetur: z succus eius miscetur cuz mellicrato z distillatur in aurem dolorosam. ℳembra anhelitus z pectoris. Prohibet fluxum sanguinis z spurnum eius z coagulationem lactis in mammillis more emplastri suppositi: z sedat eorum apostemata. ℳembra nutrimenti. Confortat stomacum: z calefacit ipsum z sedat singultum z digerit z prohibet vomi-

Digitized by Google

um flegmaticum ⁊ sanguineum ⁊ confert icte
ritie ⁊ ꝓprie syrupus eius. ℳembra expul.
Aldinuat ad coitum ꝓpter inflationez que est
in ipsa: ⁊ humiditatē hozrulanā que non est in
mentastro: ⁊ oplat vasa spermatis ⁊ interficit
vermes: ⁊ qñ supponit ante hozam coitus ꝓ
hibet ipregnationē: ⁊ qñ bibunt de ea frustra
cum granis granati sedat colericam passionez.
Venena. Confert morsui canis rabiosi ⁊ est
propria ad illud. ¶ De melle. Cap.cccc.

Et quid est. ℳel est ros occultus ca
m dens super flozes ⁊ super reliqua qō
colligunt apes ⁊ est vapoz qui eleua
tur ⁊ ꝙuertur ⁊ maturat in aere ⁊
cōuertit ⁊ ingrossat in nocte ⁊ melifactū cadit:
qñq; cadit mel sicut est circa casurā. diuerifica
tur aūt ꝑm ea sup q̄ cadit que sunt arboz ⁊ la
pis ⁊ manifestū ipsius colligunt hoies. ℳō ve
ro occultū est colligūt apes: ⁊ existimo q; apū
labo: in ipso aliq; hz impressionē que quidem
ipsum non colligunt nisi vt eo nutrianf: ⁊ ipm
reponant. ⁊ melius est genus acre venenosum.
Electio. ℳelius mel est illud qō est vere dul
cedinis boni odoris declinans ad acredinem
⁊ ad rubedinem. ⁊ quod est vt palea in colore
quod non est subtuleviscosum quod non abscin
ditur ⁊ melius est vernale. deinde, estiuum. hye
male autem est malum. Natura. ℳel apus
est calidum ⁊ siccū in scō. ⁊ mel tabarzet ⁊ de
cānis est calm in primo sed non est siccū ⁊ pōt
esse vt sit humidū in primo. Opa. ⁊ ꝓprie.
Virtus eius est abstersiua aperitiua ofificoriz
venarū resolutiua humiditatū ⁊ expellit humi
ditates ex ꝑfundo corporis ⁊ phibet putrefa
ctionē ⁊ corruptionē carnis. Decoratio. Li
nimentum fcm ex eo phibet pediculos ⁊ len
dines ⁊ interficit ambos: ⁊ cum costo est lini
mentum pāno ꝓprie antiquū: ⁊ mel cum sale
est ꝙueniēs vestigijs pcussionis melongenicis.
Vulnera ⁊ vlcera. ℳundificat vulnera sordi
da ꝑfunda: ⁊ qō coctū est donec ingrossēt facit
adherere vlcera recennia: ⁊ qñ coquit cū aceto
sanat impetiginē. ℳēbra capitis. Admisceat
ei sal gēma ⁊ distillat tepidū in aurem ⁊ mun
dificat eam: ⁊ exiccat eam ⁊ ꝑfortat auditus: ⁊
olfactus eius qō est acre ⁊ venenosuz aufert rō
nem. quō ergo eius comestio. ℳēbra oculi.
ℳel abstergit tenebrositatē visus. ℳembra
anhelitus ⁊ pectoris. Tangere cum ipso pala
tum ⁊ gargarismū facere sanat ꝑfocationem ⁊
ambas amigdalas. ℳēbra nutrimēti. Aqua
mellis ꝑfortat stōm ⁊ facit appetere cibū. ℳē
bra expul. ℳel cānarū lenit ventrē: ⁊ mel ta
barzet: ⁊ mel cuius spuma non est electa inflat
⁊ soluit ventrē: ⁊ si auferat spuma ipsius mino
ratur illud. ⁊ decoctū non mouet ventrem. imo
qñq; stringit flegmaticos humo. ⁊ nutrit plm:
⁊ decoctū cum aqua ꝓuocat vrinā plm. Et de
co q; mel ⁊ eius aqua si inuenerit ꝓparationē
cibi vt penetret et stringat: ⁊ si viderint mo
tum ⁊ paucitatē ꝓparationis cibi ad penetra
dum soluunt. Venena. Si bibat mel calefa
ctum cum oleo rosaceo ꝑfert morsui vermium
venenosoz: ⁊ et qui bibit opium: ⁊ deglutito
ipsi? est cura morsus canis rabiosi. ⁊ radicis fun
gi pnecantis: ⁊ illud qō est decoctū ꝑfert vene
nis: ⁊ qui per ipm vomit sanat. ⁊ est mel acre
cui? odoris facit sitire ⁊ ustius cōestio facit possi
dere ablationē rōnis subito ⁊ sudorē frigidus,
⁊ eius cura est comestio piscis saliti: ⁊ bibere
aquam mellis ⁊ vomere cum eo.

¶ De mure. Cap.dl.

Os. Decoratio. Sāguis eius era
m dicat verrucas: ⁊ stercus muris sup
alopitiam ꝑfert ⁊ ꝓprie linitū cū ce
pe ⁊ ꝓprie illud qō est adustū. ℳē
bra capitis. Qñ assat ⁊ siccat ⁊ datur ad co
medendū infanti abstindit fluxū saliue ab ore
eius. ℳēbra expul. Si bibat stercus muris
cum thure ⁊ aqua mellis frangit lapidem. ⁊ si
supponat collyriū eius soluit vētrē pueri. ⁊ qñ
decoquit cum aqua ⁊ sedet in ea qui difficulta
tem patitur vrine confert et. Venena. Con
uenerunt hoies in hoc q; quando findit ⁊ po
nitur super punctura scorpionis sanat eam.
¶ De mozis. Cap.dij.

Quz quid est. ℳozi sunt due spe
m cies. vna earum est alfirsedu qō est
dulce ⁊ currit ꝑm semitā ficus in ma
turatione: sed est deterioris nutrimē
ti ⁊ munoris ⁊ ficoris ⁊ magis destruens san
guinē ⁊ deterius stō. Reliquas xo ficus dispō
nes hz. est tñ inferius ea. Amarū aūt qō nolāt
morus de scen sit tunc illud de quo plm loqf.
ℳō igit imaturū est cum exiccat stat loco su
mach. Natura. Dulce est calm ⁊ humidū ⁊
acetosum alscen est ad frigiditatē ⁊ humidita
tem decliue. Opa. ⁊ ꝓprie. In ipso est stipti
citas ⁊ infrātio. ⁊ succus mori est stipticus ⁊ p
prie qñ decoquit in vase ereo: ⁊ phibet fluxuz
mātex ad mēbra. ⁊ qō imaturū est ꝓprie ⁊ ima
turum est sicut sumach. Decoratio. Qñ co
quuntur folia eius ⁊ folia vitis ⁊ folia ficus ni
gre cuz aqua pluuie denigrant capillos. Apa
ta ⁊ bothoz. Acetosum retinet apa oris et gut
turis et folia eius sunt vltima ad squinanthiam
et ꝑfocationē. Vulnera et vlcera. ℳō aceto
sum est ꝑfert vlceribus fraudulētis. f. siccū ipsi?
et succus eius. ℳembra capitis. Rob eius
acetosum est ꝑferens bothoz oris. et decoctio
radicis eius mollificationu dentium. Et collu
tio oris ex succo foliorū acetosi. et decoctio ra
dicis eius est bona dentibus doloroso. ℳembra
nutri. ℳoz est malū stō. corrūpit enim in eo
ꝓprie alfirsedu. et qñ non corrūpit in stō alfir
sedu velociter non nocet: et oz q̄dem vt come
dantur

dantur omnes species eius ante cibum et reci
piantur in stó quo non fit corruptio. ¶ Illud
vero de sceni non nocet stó colerico et nó est in
ipso de mala quenientia stó qó est in fursedu: Cu
ius sit in ipso malitia: et non est nausea in ipso:
nutrimentū eius est puus: et facit appetitū cibi
et facit ipsum lubricū: et extrahit ipsum veloci
ter et oino descensus eius a stó fit velociter: sed
eius descensus ex intestinis est tardus. Mem
bra expulsionis. Mozum qó saliuz est et exic
catum retinet ventrem vehementer: et confert
dissinterie: et lachryma qdem mozi soluit. et in
cortice eius sunt mundificatio et solutio eius
est plurima: et in mozo qdez dulci est velocitas
descensionis: aut pp suam humiditatez: aut pp
acredinem ei admistam. ¶ Inquit Zirchige
nes est tarde egressionis z est ,puocatiui. Exi
stimo aūt acetosum esse: et cū hoc qó est in ipso
de nā solutiua, phibet qñq solutionē antiquā:
z vlcera intestinorū: z ,ppie qó exiccatū est, z
in oibus quidem speciebus mozi est ,puocatio
vrine. z mozi descensi Cius velociter a stó egre
diatur ipsum: tñ est in intestinis tardum. Ve
nena. Cortex arboris mozi est tyriaca iusquia
mi: z quando bibitur de succo foliorum eius
z.ij.ʒ. confert mozsui rutele z lenit naturam lu
bricitate sua z inflatione.

¶ Capitulum de litera. M.

¶ De napello. Cap.dvij.

Apellus quid est. Venenum pnicio
n sum. Natura. Est in sumo calidi
tatis z siccitatis. Decoratio. Beler
albaras linitum z bibitum ét cuz ex
eius gegeneresce in potu sumitur: et silr confert
lepre. Opa.et ,ppie. Est venenuz destruens
bibentem se: maioz vero potio ipsius est medie
tas.ʒ.i. et pm me minus hoc interficit. Tyriaca
vero eius est mus napelli: et ipse qdez est mus
qui eo nutritur. Coturnices vero ex eo cibantur
et non morimtur. Et ex omnibus confectio
nibus dyamuscum ei resistit.

¶ De napello moysi. Cap.dvij.

Apellus moysi quid est. Inquit Jo
a annes. Est herba nascens cū napello
et quecūq ei appropiquat nó crescit
arboz eius. et ē maioz tyriaca napel
lo et in ipso sunt oia unamenta que sunt in na
pello et i albaras et lepra. Napellus vo moysi
est aial: et silaf illi qó morat in radice napelli si
cut mus. Decoratio. Confert albaras. In
strumenta iuncturarum. Confert lepre. Ve
nena. Est tyriaca omni veneno et vipere.

¶ De nuce. Cap.dv.

Ux quid est. Nota est. Et est calida
n cuius tyriaca est cum datur calefactiʒ
oxymel et hñibus debilem stóm mi
ra cum aceto. Mā. Calida est in ter
tio: sicca in principio scdi. et eius siccitas est mi
no: calitate ipsius. et in ipsa est hñiditas grossa
que delet cū antiquat. Opa. et ,ppie. In ipsa
est stipticitas plurima et folia et cortex ipsius
oia sunt stringentia fluxum sanguinis. Et cor
tex eius adustus est desiccativus sine mordica
tione. Oleum vero venuste est sicut oleū vetus
et absersio antique est fortis. Decoratio. Ex
recentibus fit emplm supvestigia pcussionis.
Apata et botho. Masticata medulla eius po
nitur sup apata melicū vlceruz et pfert. Vul
nera et vlcera. Eius gūma cōfert vlceribus
calis sparsa sup ea in emplis. Instra iunctu.
Cū melle et ruta pfert roxioni neruoū. Mē
bra ca. Facit soda et distillat succus foliorū in
aure et pfert saniei in auꝛ. Virtus alcanzi qpa
gravat linguam et est faciens botho: in aure.
Membra oculi. Eius oleuz pfert herpeti etio
meno et herisipille et fistulis in pribus oculi.
Mē.anhe.et pec. Succus cortecū eius et rob
ipsius phibet pfocationē et nocent tussi et oleū
antiquarū facit euenire dolorez guturis: et ex
oibus quidem spēbus nucis dixit alcanzi fieri
emplm mamille aposse et ,ppie ex regali ma
gna. Mē.nutri. Est difficilis digōnis et ma
la stó. sed nutrita et recens est melioz stó et mi
noris nocumenti et illud est qñ frangit a duo
bus corticibus suis. et nux qdem nutrita cum
melle pfert stó frigido. Dico aūt q nux nó est
non quiens nisi stó calfo tñ. Mē.expul.
Facit botho: et sedat dolorē ventris pūgitiuū
et retinet pcipue frixa: et eius cortex retinet flu
xum sanguinis menstrui. et que nutrita est con
fert renibus fris valde: et cinis corticis eius p
hibet menstrua bibitus cū vino et suppositus:
et qñ comedit cū muri soluit. multus vo vsus
eius educit vermes paruos et ascarides. et est
ex eis que pferunt orbo. Venena. Est cū ficu
bus et ruta medicina omnibus venenis. et ex
ea cum cepe et sale fit emplastrum super mor
sum canis rabiosi et reliquorum.

¶ De nuce muscata. Cap.dvi.

Ux muscata quid est. Est nux quā
n tatis galle facile frangibilis subtilis
corticis bonum hīs odorē acutū.
Mā. Virtus musa. est calda et sicca in
fine scdi. Opa.et ,ppie. In ipsa ē stipticitas.
Decoratio. Confert lentiginibus et odorem
oris bonū efficit. Mēbra oculi. Cōfert alfe
bel et pfortat visum. Mē.nutri. Confortat
epar et splenē et stōm et ,ppie os eius. Mē.
expul. Constringit et pronocat et confert difi
cultati vrine. et cum in oleis ponit pfert dolori
bus et silr in pessarijs phibet vomitū. Per
mutatio. Loco eius ponit spice eq.e pōdus.

¶ De nuce henden. Cap.dvij.

Ux henden quid est. Est terra gra
n nosa sicut cicer alba declinans ad ci
trinitatē que exportat de barcha et

Digitized by Google

ex corascenti et qua cum melle fit vinum. Natura. Inquit Paulus hȝ virtutē infrātuā extinctiuā exiccatiuā parūper. Opa.ꝛ ppne. Abscindit fluxū sanguinis. Decoratio. Impingnat. Vulnera ꝛ vlcera. Sanat impetigines. Membra expulsionis. Excitat coitum.

¶ De nuce cupressi. Cap.dviij.

Vx cupressi. Vulnera ꝛ vlcera.

R Est emplastrum rupture.

¶ De nuce indica. Cap.dix.

R Vx indica quid est. Est neregil. Electio. Que ex ea bona est. est recens vehementis albedinis ꝛ aqua que est in ipsa est suauis. ꝛ cū in ipsa non inuenitur aqua significat ꝙ est antiqua. ꝛ oȝ qdem vt ab eo tollat corter medulle eius. Natura. Calida est in pncipio scdi: ficca in pmo. ꝛ in ipsa qdez est humiditas superflua de qua curat. imo que ex ea viridis est. est humida in pmo. Opa. ꝛ ppne. Est gñatiua non mali nutri. Instra tunc. Oleum veteris neregil pfert doloribus dorsi ꝛ geniculoꝝ. Mē. nutri. Brauis est stō sed cum pauco nocumēto suo est boni nutrimenti: ꝛ cortex medulle eius non digerit: ergo auferat: ꝛ oȝ vt post ipm nō sumat cibus nisi post horam: eius aut oleum recens melioris chimi est q̄ butyrū: non.n. lubrificat stōm neq; mollificat ipȝ. Mē. expul. Augmētat un coitu: ꝛ eius oleum est bonū emoꝛroydibus ꝛ ppne oleum antiquū pcipue cum oleo de chrysomilis cū in potu sumat ex vnoquoq; eoꝝ aur. ꝛ cum antiquat interficit ascarides ꝛ vermes ꝛ solutione educit eos comesta.

¶ De nuce romana. Cap.dx.

Vx romana quid est noiat acrufex.

R Mā. Calefacit vehementer in tertio ꝛ desiccat in pmo. ꝛ eius gūma est vtuma in calefaciendo. Mē. capi. Eius fructus cum aceto confer epilepsie.

¶ De nuce tamarisci. Cap.dxi.

Vx tamarisci quid est. Est alcharme zuth. Mā. In calitate est quasi equalis aut in pncipio pmi. Et ei⁹ exiccatio est in fine pmi aut vtra ipm. ꝛ apud quosdā eorum est frā in pmo. Opa. ꝛ ppne. Est bona ad abscindendū fluxū sanguinis. Mē. ca. Collat cū ea os cū aceto ad dolorē dentiū. Mē. nutri. Decoctio eius cū aqua ꝛ aceto valet duritiei splenis.

¶ De nuce methel. Cap.dxij.

Vx methel quid est. Est venenum ꝛ

R est stupefactiua similis nuci sup quaz sunt spine grosse breues ꝛ est similis nuca vomice ꝛ eius semen est simile semini citri. Operationes ꝛ proprietates. Est stupefactiua. Membra capitis. Facit subeth ꝛ est mala cerebro. ꝛ ponderis dauich minus ex ea inebriat. Venena. Est inimica cordi. Et sȝ. ex ea sumpta est venenū diei sue.

¶ De nasturtio. Cap.dxiij.

Asturtiuz quid est: notum est. Et vir

R tus eius simlis est virtuti sinapis ꝛ semunis raffani coniunctarum: ꝛ dicitur ꝙ sinapis ꝛ semen eruce coniuncta ꝛ folia eius minorantur in operationibus suis ab eo propter suam humiditatem ꝛ cum deficcantur sunt propinqua similitudini eius: ꝛ forsitan consequitur ipsum. Natura. Calidum est ꝛ siccum ad tertium peruenies. Operationes ꝛ proprietates. Est resolutiuū maturatiuum cum lenitate ꝛ exiccat putredinem vacuitatis ventris. Decoratio. Ret net capillos cadentes bibitum ꝛ linitum. Apostemata ꝛ bothoꝝ. Est bonum apostematibus flegmaticis ꝛ carbunculis emplastro facto ex eo cum aqua ꝛ sale. Vulnera ꝛ vlcera Confert scabiei vlcerose ꝛ impetigini ꝛ cū melle mellino eradicat ignem persicum. Instrumenta tumecurarum. Confert sciatice bibitus ꝛ emplastro facto ex eo cum aceto ꝛ sauich de ordeo. ꝛ quandoq; fit clystere ex eo sciatice: ꝛ confert propie cum soluendo educit aliquid cui adnutrtus sit sanguis ꝛ confert omni mollificationi neruorum. Membra anhelitus ꝛ pectoris. Mundificat pulmonem ꝛ confert asmati: ꝛ ponitur in medicinis asmatis ꝛ in sorbitionibus que fiunt asmati propter illud qō est in ipso de incisione ꝛ subuliatione. Membra nutrimenti. Lalefacit stomacum ꝛ epar ꝛ confert grossitiei splenis: ꝛ propie quando ex eo fit emplastrum cum melle: ꝛ est maluz stomaco: ꝛ videtur ꝙ sit propter vehementiā mordicationis sue ꝛ ipsum facit cibi appetituz. Et quando bibitur ex eo hecsumenū facit vomere coleram rubeam ꝛ educit eam solutione: ꝛ faciunt illud tres quarte. ȝ. i. Membra expulsionis. Augmentum efficit in coitu et soluendo educit vermes et prouocat menstrua et ejicit fetum: et quod ex eo frixum est retinet: et ppne cum non terif. destruef. n. eius viscositas ꝓtritione et ꝓfert colice. Et cū bibunt ex eo trito. ȝ. iiij. vel. v. cū aqua calida soluunt nām et resolunt ventositates intestinoꝝ: et dicunt qdā ꝙ babylonici cum ex eo bibit hecsumenū soluendo educat coleraꝝ et facit vomitu eā exire et facit illud vsq; ad tres quartas. ȝ. Venena. Confert punctureveneno sorum vermium bibitum et more emplastri superpositum cū melle: et cum ex eo suffumigatur effugat eos.

¶ De narciseo. Cap.dxiiij.

Arciscus quid est. Est notus. Ope

R rationes et proprietates Eius radix extrahit ex profundo et abstergit eleuat et exiccat: et eius oleum est in dispositionibus olei sambacini: sed est debilius. Decoratio. Radix eius ex-

Digitized by Google

trahit spinas ⁊ stipites ⁊ ppie cū farina loliꝫ ⁊ melle ⁊ narcisco qđ abstergit pānū ⁊ mor pheā ⁊ ppie radix eius cum aceto: ⁊ ofert ra dix eius alopitie. Ziapata ⁊ bo. Radix ei⁹ cō ficit cū melle ⁊ herbo ⁊ rūpit aldubellet diffi cilis maturationis: ⁊ ex radice eius fit emplm apatibus neruoꝝ. Vulnera ⁊ vlce. Deficcat vulnera ⁊ facit ea coherere vehemēter. ita q̄ sectionē corde.aīs cordis.⁊ trita cum melle cō fert adustioni ignis ⁊ vulneribus neruoꝝ ⁊ vlceribus ꝓfundis: ⁊ si misceatur cuꝫ herbo ⁊ melle mūdificat sordes vicerū. Instrumenta iuncturarū. Cōfert oleū eius neruis ⁊ ex radi ce eius fit emplm apatibus neruoꝝ ⁊ duritiei siue ꝓtractioni ⁊ nodatiōi ipsoꝝ ⁊ doloribus iuncturarū. Mēbra capitis. Aperit opilatio nē cerebri. etiā cōfert soda humide ⁊ melice. ⁊ sifr eius oleū ⁊ est magis ꝓueniēs ⁊ facit soda capitibus calidis. Mēbra anhe. ⁊ pec. Eius oleum resolvit apata dura ⁊ frigida in velami ne qñ cōprimēdo vngitur super pectus. Mē bra nutri. Radix eius qñ comedit sicut est: excitat vomitū ⁊ similiter succ⁹ eius. Mēbra expulsionis. Cōfert doloribus matricis ⁊ ve sice: ⁊ qñ bibit ex eo .iij.ʒ. cū aq̄ mellis ejicit fetus vivos ⁊ mortuos ⁊ oleū ei⁹ aprit coarta tionem oris matricis: ⁊ ofert doloribus eius.

¶ De nereiden. Cap.dxv.

n Ereiden dicetur in capitulo de spi ca. ⁊ ipsa est spica romana.

¶ De nil. Cap.dxvi.

n Zl quid est. Eius aliud est domestt cū ⁊ aliud silvestre: cuius opatio est opatio domestici. Mā. Calm est in ꝑ: siccū in scdo. Opa. ⁊ ppie. Est stipticuꝫ ⁊ prohibet fluxū sanguinis: ⁊ quod est dome sticū exiccat fortiter sine mordicatione ⁊ in sil vestri est acuitas ⁊ est vehementioris exiccatio nis ⁊ extrahit materiā ex profundo. Decoza uo. Abstergit pānum ⁊ morpheā ⁊ ofert alo pitie. Ziapata ⁊ bothoꝝ. Nil detumescere facit apa ⁊ cōfert exituris malis in mēbris duris: ⁊ vir ꝓuetur oī apari in ꝓncipio ⁊ formice ⁊ he rispille ⁊ administrat cum farina ordei super ea. Vulne. ⁊ vlcera. Consolidat vulnera cali da in corpib⁹ duris pp fortitudinē sue exicca nonis: hoc quidē fructus domestici efficit. ⁊ i silvestri quidem est acuitas ⁊ est bonū vlceriꝫ purridiꝫ ⁊ est mirabilis opationis in eis: ꝫ do mesticum est melius in cura vlcerū ꝓpter pau citatem sue acuitatis: ⁊ confert vlceribus putri dis: ⁊ est mirabilis operationis cū melle tritū super adustionē ignis ⁊ vlcera neruoꝝ: ⁊ ex trahit spinas ⁊ furculos ppie cuꝫ farina loliꝫ. Mēbra an. ⁊ pec. Confert tussi pueroꝝ vehe mēti que facit eos vomere: ⁊ succus eius etiaꝫ vlceribus pulmonis ⁊ cōfert succus eius etiā pleuresi melancolice. Membra nutrimenti.

Confert splenī ⁊ ꝓprie silvestre.

¶ De nefrun. Cap.dxvij.

Efrin quid est. Est sicut sambucus.

n in virtute: sed est debilio: eo: ⁊ sicut narcisus: ⁊ oleū eius est ꝓximum frui olei sambaci: sed est debilius. Mā. Calidus est ⁊ siccus in tertio. Opationes ⁊ ppietā. Omnis spes eius est mūdificativa subtiliativa. ⁊ flos eius est magis appropria tus in hoc. Instrumentum. Confert frigori ner uoꝝ. Membra capitis. Interficit vermes in aure ⁊ cōfert tinnitui ⁊ sonitui ⁊ cōfert dolori dentium: ⁊ ex silvestri quidem linit frons ⁊ se dat soda. ⁊ spes ipsius aperit opilationes na rium. Mēbra anhe. ⁊ pecto. Confert apari bus gutturis ⁊ amigdalarū. Membra nutri. Quādo de eo bibuntur .iiij. auf. sedat vomi tum ⁊ sedat singultum ⁊ ꝓprie silvestre.

¶ De nemen. Cap.dxviij.

Emē qd est. Est silimbriū. Mā. Ca

n lidū est in scdo: siccū in ꝑmo resistēs putrefactionibus. Operatio. ⁊ pro. Interficit pediculos. Apostemata ⁊ bothoꝝ. Confert apostematibus frigidis ⁊ flegmoni vehemētis duritiei. Membra capi. Decoquit cum aceto ⁊ misceē cum oleo ro saceo ⁊ confert ot lauioni quādo linit ex eo ca put. ⁊ sifr cōmixtio ni sensus ⁊ lethargie ⁊ la rabito: ⁊ decoquitur cum aceto: ⁊ ponitur cū oleo rosaceo super lepora: ⁊ confert: ⁊ fit em plastrum ex foliis silvestris super caput ⁊ fron tem ad soda ⁊ confert. Mēbra nutri. Cōfert singultui cum ex eo bibitur cū vino ⁊ semē eī⁹ est fortius ⁊ confert apatibus epatis frigidis. Membra expulsionis. Confert vermibus ⁊ ascaridibus ⁊ extrahit fetum mortuū ⁊ proue cat vtrunq; ⁊ ꝓprie petrosum: ⁊ illud quod est silvestre quando bibit cuꝫ vino ꝓhibet dē stillationē vrine: ⁊ extrahit lapides ⁊ cōfert do lori ventris punginuo cum vino. Venena. Confert puncturis ⁊ ex eo fit emplastrum pū cture vespe ⁊ bibitur ad punctura eius pon dus. ʒ.ij. de eo cum oxymelle.

¶ De nenufare. Cap.dxix.

Enufar qd est. Nūq; vocavit ipsuꝫ

n Gal. caulem aque: ⁊ notat granum eius granum spōsi ꝑm q; dē sed in ipso est ꝛrietas. Et radix qđ nenu faris indi exit in iudicio mādragore. Electio. Fortius est illud qō hꝫ albā radicē. est. n. forꝫ eo q; habet radicē nigram: ⁊ eius semē est for tius semine ipsius. Mā. Flos eius est frigidus ⁊ humidus in secundo. ⁊ sirupus eius est ve hementis extinctionis: ⁊ natura indi est natu ra mādragore. Opa. ⁊ ppie. Eius sirupus est subtiliativ⁹ valde. Decoratio. Radix ei⁹ superposita morphee cum aq̄ confert: ⁊ ppte nigre ⁊ radix eius cum pice super alopiciam

Digitized by Google

vtilis est ꝓpꝛie nigrū radicis eis. Apata ⁊ bothor. Radix eius confert bothor ⁊ apostema ꝫ calidis ⁊ apostemati splenis. Vulnera ⁊ vlcera. Semē ⁊ radix ipsius ꝓferunt vlceribus. Membra capitis. Facit somnum ⁊ sedat sodā calidā colericam sed tamen debilitat. Mē. anhe. ⁊ pec. Sirupus eius est bon⁹ tussi ⁊ pleuresi. Mēbra nutri. Confert radix eius apatibus splenis bibita ⁊ vt emplim superposita. Mē. expul. Minuit pollutionē ⁊ frangit desideriū coitus cū de eo bibitur. s. cum siruꝑo de papauere: ⁊ cōgelat spma cuꝫ ꝓpꝛietate que est in ipso: ⁊ ꝓpꝛie radix eius: ⁊ cōfert radix eius solom antique ⁊ vlceribus itestinoꝝ: ⁊ ꝓfert radix eius doloꝛibus vesice in moduꝫ emplū superposita. Semē ꝯo eius est fortius i oi re ita q ꝓhibet dolores vesice ⁊ fluxū menstruoꝝ: ⁊ radix eius qꝫ citrinū est ⁊ semē eius qñ bibunt cuꝫ lacte multones ꝓferunt cursui humiditatis antique ex mꝛice. ⁊ sirupus eius lenit ventrē. Febres. Sirupus eius confert febribus acutis ⁊ est vehemētis extinctionis.

¶ Be nerenusch. Cap. dxx.

Erenisch quid est. Est flos ⁊ cortex
n ⁊ capita similaꝫ macis: sed est mun⁹ rubeus ad citrinitatē declinās ⁊ est aromaticus ⁊ hꝫ parū pōticitatis ⁊ appꝛopinqt nereidē in ꝛrute. Mā. est calidus ⁊ siccus in tertio. Spa. ⁊ ꝓpꝛie. Est subtilis resolutiuus. Mēbra nutri. Est bonus stō et epati frigidis ⁊ ꝓfert sicut est iuamētū spice. Permutatio. Loco eius ponit quarta pōderis ipsius de zinzibere: ⁊ medietas ponderis eius de filicis: ⁊ sexta pōderis ipsius de spica.

¶ Be narikas. Cap. dxxi.

Arikas qd est. Est medicina acuta
n ⁊ in ꝛrute eius est pulpa viridis stipꝛica ⁊ cum oleo ꝓuocat sudorem. Opationes ⁊ ꝓpꝛietates. Insuf flatur in nares ⁊ abscindit fluxū sanguinis narium. Membra anhel. ⁊ pec. Medulla eius recens valet ad spuendū quod aggregatur in pectoꝛe de sanguine. Membra expulsi. Medulla eius ꝓhibet fluxū antiquum. Venena. Qñ linitur cum vino confert moꝛsui vipe.

¶ Be nitro. Cap. dxxij.

n Itrū qd ē. Est baurach armenuz ⁊ de ipso quidem iam dictum est.

¶ Be nerseesēdaru. Cap. dxxiij.

n Erseesēdaru qd ē. Existio q ipso ē pmutatio i arabico ⁊ ē berseesendaru p be non per niz ⁊ est ꝛga pastoꝛis.

¶ Be nabach. Cap. dxxiij.

n Abach. Mā. In ea que est humida ⁊ que est sicca exiccatio est ⁊ subtilitio. Et illō est in oibus ꝓb⁹ sue arboꝛis ⁊ suffumigatio qdē alsadar est vehemētus stipticatiꝫ. Spa. ⁊ ꝓpꝛieta. Est stipuca ⁊ ꝓpꝛie eius sanich. Becoꝛatio. Ꝓhibet ea sum capillos ⁊ plongat eos. ⁊ cōfoꝛtat ⁊ lenit ipsos. ⁊ gūma quidē sadar delet furfures ⁊ superfluitates minutas que sunt cū eis ⁊ bonificat capillos. Apata ⁊ bothoꝛ. Folia alsadar leniunt apa calm ⁊ resoluit ipm. Mē. anhe. ⁊ pec. Gūma alsadar delet furfures ablutioe facta cū ea. Mem. an. ⁊ pec. Folia eius cōferunt asmati ⁊ egritudinibus pulmonis. Mē. nutrimēti. Confoꝛtat stom. Mēbra expulsi. Stringit nām: ⁊ ꝓfert fluxui sanguinis ⁊ mē strui ⁊ nō mēstrui: ⁊ vlceriḃ⁹ itestinoꝝ ⁊ ꝓpꝛie eius sanich. ⁊ confert solutioni facte ꝓpter debilitatē stomaci: ⁊ fit clystere ex decoctione alsadar ⁊ bibitur ad has egritudines: ⁊ fluxū mꝛicis: ⁊ iudiciū eius que recens est. est iudicū eius qꝺ est homogeneū cum ea de cydonijs ⁊ zarur ⁊ pomis ⁊ piris. nā quod de ea est equale stringit ⁊ que non est matura ꝓpter ea q non digeritur ⁊ q expellit eam nam excitat colericam passionem.

¶ Be nucleis. Cap. dxxv.

Ucleus. Opa. ⁊ p. In ipso est stip-
o ticitas ⁊ glutinatio. Vulne. ⁊ vl. Qꝺ ex eo adustū ē ꝓfert vlceribus fraudulētis. Membra oculi. Adꝛitur ⁊ extinguitur ⁊ ablnit ⁊ stat in alcofol loco tucie ⁊ retinet pilos palpebraꝝ ⁊ facit eos nasci cū nereiden ⁊ ē bonū vlceriḃ⁹ oculi ⁊ oꝛtui pilo. ¶ Be naham. Cap. dxxvi.

Aham qd est. Quidā medicoꝝm
n magnifice laudauerunt carnē eius. Mā. Dixerūt quidā medicoꝝ: q caro eius est calida pinguis facit desiderare cibum: ⁊ ꝓfoꝛtat corpus: ⁊ est ei cōueniens qñ digerit: veꝛitamē ipsa est debilis: ⁊ vacua grossa nō digerit. Membra expulsionis. Augmentum efficit in coitu.

¶ Be nigella. Cap. dxxvij.

Igella. Mā. Est cala ⁊ sicca i tertio.
n Opa. ⁊ ꝓpꝛieta. Est acris incisiua flegmatis: abstersiua ⁊ resoluit ventositates ⁊ inflationē ⁊ eius mūdificatio est vltima. Becoꝛatio. Abscindit verrucas inueꝛsas ⁊ coloꝛē pallidū ⁊ moꝛpheam ⁊ baras, ꝓpꝛie. Apostemata ⁊ bothoꝛ. Ponitur cum aceto super bothoꝛ lenes: ⁊ resoluit apostemata flegmatica ⁊ dura. Vulnera ⁊ vlcera. Ponit cum aceto sup vlcera flegmatica ⁊ scabiem vlceratā. Membra capitis. Cōfert coꝛrize, ꝓpꝛie coꝛrefacta ⁊ posita in panno lineo ⁊ ligata ⁊ linitur sup frontem illius qui habet sodam frigidam: ⁊ quādo infundit in aceto per noctem. deinde terit in mane ⁊ fit ex ea caput purgium ⁊ ante infirmum adeo fit ꝓxima vt ipsam naribus attrahēdo odoꝛet: ꝓfert doloꝛeḃ⁹ antiquos in capite ⁊ toꝛpoꝛe: ⁊ est ex medicinis aperiēnibus valde opilationem que est

Digitized by Google

in colatorio. ⁊ decocto eius cum aceto confert dolori dentium ore ex eo colluto ⁊ proprie cū ligno pini. ℳembra oculi. Quādo ex ea trita sit caputpurgium cuz oleo uino prohibet intinum aque. ℳēbra anhelitus ⁊ pectoris. Cōfert etiam dilatationi anhelitus quādo bibitur cum nitro. ℳēbra expulsionis. Interficit vermes ⁊ ascarides etiā si liniatur super sumen ⁊ prouocat menstrua: ⁊ quando administrat aliquātis diebus ⁊ datur in potu cum melle ⁊ aq̄ calida ad lapidem in vesica ⁊ in renibus ꝓfert. Febres. Resoluit febres flegmaticas ⁊ melācolicas ꝓprie ⁊ remouet eas. Venena. Eius suffumigatio fugat vermes venenosos. ⁊ existi mauerunt quidaz ꝙ de ea multitudo interficit ⁊ est ex eis que conferūt ad morsum rutele q̄ de ea bibitur auf.

¶ De niue. Cap. dxxviij.

n Ix. Operatio. ⁊ proprie. Est mala sensibus ⁊ eis in quibus generant humores frigidi. ℳembra capitis. Aqua niuis sedat dolorem dentium calidum. Instrumenta iuncti. Nix est nociua neruis propterea ꝙ coartat vapores calidos currentes in eis ⁊ retinet eos ne soluant. ℳēbra nutrimēti. Est nociua stomaco proprie illi in quo generantur humores frigidi: ⁊ aqua niuis quandoq; facit sitim propterea, quia coadiuuat caliditatem.

¶ Capitulum de littera. O.

¶ De opio. Cap. dxxix.

o Pium quid est. Est succus papaueris nigri: ⁊ egyptij ipsum seminā: ⁊ eius gdē potio nō additur supra duos dauich. Quādoq; ꝯo fit opium etiam ex semine lactuce agrestis ⁊ est stupefactiuum debile subtile. opium preterea assatur super laminam ferream ignitam ⁊ fit rubeū. Electio. Quod ex eo electuz est. est grauius acuti odoris frangibile ⁊ facile resolutur in aqua ⁊ non congelatur in liquefactione: ⁊ resoluitur in sole ⁊ non extinguit candelam cum ex eo inflammatur. Citrinum autem tingens aquam asperum debilis odoris clari coloris hoc tale ē falsificatum cum memithe: ⁊ quandoq; adulteraf cuz lacte lactuce, siluestris ⁊ est debilis odoris: ⁊ adulteratur cum gūmi ⁊ est splendidum clare valde. Natura. Frigidum est ⁊ siccuz in quarto. Operationes ⁊ proprietates. Est narcoticū sedatiuum ois doloris siue sit bibitum siue linitum. Et potio ipsius sit quantitas lenticule magne. Ꝛpata ⁊ botꝛor. Confert apostematibus ⁊ pcipue calidis. Vulnera ⁊ vlcera. In ipso est ericcano vlcerum. Instrumēta iuncturarum. Permisceatur cum vitello ouj assati ⁊ liniatur ex eo podagra: ⁊ tunc sedatur dolor: ⁊ proprie cum lacte. ℳēbra capitis. Facit dormire etiā si supponaf cum licinio aut absq; licinio: ⁊ sedat etiā cuz distillaf contritum in oleo rosaceo in auré infirmā cū myrrha ⁊ croco: ⁊ sedat soda antiq̄ ⁊ sanaf ex ea. ⁊ ipm est ex eis que destruunt intellectū ⁊ sensum. ℳē. oculi. Sedat dolores obthalmie ⁊ apata eius cum lacte mulieris. Plures aūt antiquoꝝ fuerūt qui nō fuerūt eo vsi in obthalmia, ꝓpter nocumētū qō visui infert. ℳē. anhe. ⁊ pec. Sedat tussim ꝓtinuā, ⁊ plurimū sedaf eo illa que ex ea damosa est. ℳē. nutri. Stomacus q̄nq; iuuaf eo ⁊ aggregaf ⁊ illud cū ē latus ex calore ⁊ humiditate. Et in pluribus dispōnibus cuz bibiē solus absq; caloꝛeo destruit digestionē aut diminuit eam valde. ℳē. expul. Retinet solonē ⁊ ꝓfert dissinteric ⁊ vlceribus intestinoꝝ. Venena. Interficit congelando virtutes ⁊ extinguendo calorem innatum ⁊ eius quidem tyriaca est castoreuz. Permutano. Loco ipsius ponitur triplum seminis insquiami ⁊ duplū eius de semine mandragore.

¶ De ouis. Cap. dxxx.

o Va nota sunt. Electio. ℳeliora ex eis sunt oua galline recēta. Et meliꝰ qō est in eis ē vitellus ⁊ melius eoꝝ artificiū est vt non cū albo congedent. Post aūt oua galline sunt oua anuū, que cursu eius, pcedūt sicut arēderā ⁊ adorā ⁊ alcubegi ⁊ areenugi. oua vero anatis ⁊ filium sunt malꝰ humoris. Nā. Sūt ad eq̄litatē tendentia: sed eoꝝ albumen ad frigitatē: ⁊ vitellus ad calitatē: ⁊ ambo sunt humida pcipue albumen. ⁊ ex eis sicciora sunt oua anseris ⁊ strucij. Opa. ⁊ pro. In ipsis est stipticitas ⁊ ꝓprie in vitello eoꝝ assato: eoꝝ aūt albumen sedat dolores mordicatiuos pp̄ sui glutinationē: ⁊ qñ ipsum tenef ⁊ remanet ḡre nō remouef velociter sicut lac, magis congelata ꝯo sunt tardioris digestionis ⁊ plurimi nutrimēti. ⁊ meliora eoꝝ sunt sorbilia cocta in aqua ⁊ sunt melioris penetrationis. Decoratio. Fiat epithima ex albumine eoꝝ ⁊ tūc phibebit corruptionē coloris a sole ⁊ remouet eā: ⁊ cum vitellus assaf ⁊ terīf est epithima vtile pāno ⁊ nigredini. Qua aūt aues tardesunt tinctura bona ꝑm ꝙ dicitur ⁊ exprimitur hora qua ꝓpara sunt ad illud cuz filo lane penetrāte in eis ⁊ dimittf donec cōsideret an nutrescat: ⁊ filr oua alodo ꝑm ꝙ dr. Apostemata ⁊ botꝛor. Ponunf in emplastrij apostematū ⁊ in clysteribus ꝓpter vlcera ⁊ apata: ⁊ linitur super herūpillā cum oleo. Vulnera ⁊ vlce. Cōferūt erisipelati ⁊ pectuniſ: adustioni ignis vtere eis cum lana ⁊ ꝓferunt ad vlcera ⁊ filr in adustione aque ardē. Instru. iūcturarū. Ambo leniunt neruos ⁊ cōferūt oibus doloribus iuncturarū. ℳembra capitis. Ponunf in medicamētis abscindentibus fluxū sanguis panniculi cerebri: ⁊ cōferūt cotrize ⁊ vitellus oui galline cōfert apostibus calidis in aure. Et dicitur

Digitized by Google

ꝓua testudis siluestris ꝓferūt epilepsie. Mē. oculi. Ipsorum albumen sedat dolores oculi: ⁊ vitellus cū croco ⁊ oleo rosaceo ꝓfert percussioni oculi valde. Et cum ex eo fit emplastrum cum farina ordei prohibet fluxum ab oculo ⁊ similiter linitur cum thure sup frōtem ꝓpter fluxum oculi. Membra anhe. ⁊ pecto. Confe runt aspritati pectoris ⁊ gutturis sordibilia ex eis ⁊ tussi ⁊ plenesi ⁊ ethice ⁊ raucedini vocis ex caliditate: ⁊ stricture anhelitus ⁊ sputo sangui nis ⁊ ꝓprie cum sorbetur vitellus eorum tepi dus. Et ova quidē testudinis siluestris exper ta sunt missi infantiuꝫ. Membra nutri. Locta ficut sunt in aceto, phibent effusionē materierū ad stomacū ⁊ intestina ⁊ phibēt asperitatē me ri ⁊ stomaci ⁊ que ex eis sunt assata permutant ad fumositatē. Mēbra expul. Locta sicut sūt in aceto prohibent fluxum ventris ⁊ dissinte riam ⁊ ipsoꝝ vitellus ꝓfert vlceri renū ⁊ vesice: ⁊ ꝑcipue si sorbeat crudus. Et que ex eis sunt assata super cinerem sine fumo ꝓferunt solutio ni ventris ⁊ dissinterie qñ comedūtur cum ali quibus stipticis ⁊ aqua agreste ⁊ cōferūt aspe ritati intestinoꝝ ⁊ vesice. ⁊ ex albumine quidez ipsorum fit clystere cuz melliloto ꝓpter vlcera intestinoꝝ ⁊ putrefactionē eorum ⁊ conferunt exituris ani ⁊ pectinis. ¶ Et supponūt licinū ẽfusum in eis ⁊ in oleo rosaceo ꝓpter apata ani ⁊ pcussionem eius. Ex albumine ꝑterea ouoꝝ fit pessarū cuz oleo de alcāna ⁊ ꝓfert vlceribus mficum ⁊ lenit matricē. ⁊ qñ sorbetur sicut est crudum cōfert fluxui sanguinis ⁊ micui eius. Amplius oīa ova ꝑcipue ova passez augmē tum faciunt in coitu. Et dicitur q̄ cum ova an seris miscentur cum oleo ⁊ distillantur tepida in matricem prouocant mēstrua post. iiij. dies.

¶ De opoponaco. Cap. xxxxi.

Opoponacum quid est. Arbor est q̄
p nō eleuatur a terra ⁊ similant ipsius folia folijs ficus vehemētis viriditatis rubea. incisas habēna partes rotundas. Et eius crus est sicut cucumeris: super qō sunt pili pulueulenti: ⁊ eius folia sunt parua valde super cuius extremitatē est corona simulis corone aneti ⁊ eius flos est citrinus: ⁊ folia floris sunt boni odoris: ⁊ vene ipsi⁹ sunt plurime que ramificant a radice vna grossum habēte cortices. ⁊ in eius odore est grauitas. eius aūt gūma extrahit cum incisione sue radicis in p̄mis cuz apparet: ⁊ qñ fricatur est eius incisio ꝑm colorē croceū. Que aūt huic speciei simila numerat de spēbus opoponaci. Sed crus est minus qō eleuat vno cubito. deinde ramifi cat sicut folia feniculi. ꝛ est debilius: ⁊ extā mu chatis chubrat: cui⁹ folia sunt sicut folia camomille albe: ⁊ quod est supra ipsum est aureum. Electio. Mō in radice eius melius est: ē illud qō est album mordicās linguam in quo nō est ꝛctio boni ordinis. ⁊ ex fructu eius melius est illud qō est sup crus ⁊ terminū mediū: ⁊ qō ex gūma eius est melius est illud qō est valde amarum intrinsecus albū ⁊ extrinsecus croceū frangibile qō dissolut in aqua. Nigrum ꝙo lene ē adulteratū cum āmoniaco. Nā. Calidum est ⁊ siccū in tertio. Opa. ⁊ ꝓprie. Est resolutiuū ventositatū lenificatiuū abstersiuum. Apata ⁊ bothoꝝ. Lenificat duritiez ⁊ qō super ipsuz est lenificat valde bothoꝝ. Vulnera ⁊ vlcera. Eius radix est ad medicandū ossa fracta: ⁊ cum melle est ꝓueniens vlceribus antiquis ⁊ igni persico: ⁊ qō super ipm: est etiam vulneribus ⁊ bothoꝝ. ⁊ ad summū oēs partes eius cōferunt vlceribus fraudulētis. Instra tūctu. Bibit cū aqua allarati: ⁊ cum vino ꝓpter attritionē lacertoꝝ ex pcussione. Quidā ꝙo dixerunt q̄ ē malū neruis ⁊ videtur q̄ sit malū neruis sanis ⁊ humectans. Et est ꝓferens sciaticē ⁊ bibit ad ipsius succ⁹ eius etiā ⁊ remouet lassitudinē: ⁊ ꝓfert doloribus iunctura rum oium ⁊ podagre more emplastri suppositū. Mēbra capitis. Confert corrosioni dentium cū eo implent ⁊ sedat dolores eoꝝ ⁊ cōfert soda ⁊ epilepsie ⁊ matri infantiū. Membra oculi. Acuit visum qñ ex eo fit collirium. Mēbra anhe. ⁊ pe. Ex folijs eius fit emplz sup dolores lateris. Opoponacū quoq; ꝓfert doloꝝ vtroꝝq; laterū ⁊ tussi cuz sunt frigidi. Mēbra nutri. Eius succus ꝓfert duritiei splenis more emplastri superpositus ⁊ bibitus cū aceto. ponunt eni ex eo. x. auꝝ. in duobus vceolis musti ⁊ clarificat post duos menses: ⁊ ꝓfert splen valde. ⁊ mustū hoc cōfert hydropisi. Mēbra expulsionis. Lenit duritiem matricum ⁊ ꝓfert urationi vrine: ⁊ auellana vna ex eo bibitur cum aqua calida ad prouocandum vrinam ⁊ menstrua ad matricem frigidā: ⁊ eius etiam fructus abundare facit menstrua ⁊ ꝓprie cū absinthio: ⁊ interficit feum ⁊ ꝓprie radix eius. Ipsa nāq; aborsum facit supposita ⁊ bibita. ¶ Et confert ꝓfocationi matricis ⁊ extenuat ventositatez ⁊ duritiem eius. Et confert colice ⁊ soluendo educit humorem crudum ⁊ confert paruitui vesice. Febres. Bibitur cum aqua ararin ad rigores ⁊ febres periodicas. Venena. Ex eo cum pice fit emplastrum ⁊ adherementum bonū morsui canis rabiosi ⁊ cum aristolā ad puncturas bibitur ⁊ est tyriaca: ⁊ similiter eius succus. Vermi tatio. Loco eius pōitur ficus ⁊ existimo q̄ ammoniacum est ei propinquum.

¶ De oleandro. Cap. xxxxii.

Oleander qd est. Eius alia ē siluestris
o ⁊ alia fluuialis. Siluestris vero folia sunt sicut folia portulace. sed sunt strictiora: ⁊ eius thyrsi sunt longi expansi sup terram ⁊ apud folia sunt spine ⁊ nascitur in domibus desertis. Fluuialis autem oritur in ripis

Digitized by Google

flunlos eius thyrsi a terra eleuant ⁊ spine ei⁹ sunt occulte: ⁊ ipsius folia sunt sicut folia salicis ⁊ folia amigdali lata: ⁊ sapor: valde amari: ⁊ superiora cruris eius sunt grossiora inferioribus ipsius ⁊ ei⁹ flos est sicut rosa rubea bonus valde ⁊ sup ipm egredit q̄dam sile pilus ⁊ eius fructus est durus apertus plenus re que est sicut lana. Natura. Calida est in tertio. sicca in secundo. ☉perationes ⁊ p̄prietates. Est resolutiua valde: ⁊ ex eius decoctione sternumdomus ⁊ interficit pulices ⁊ vermes terraneos. Apostemata ⁊ bothor. ℙonuntur folia eius super apostemata dura sunt in eis iuuamenti valde magni. Vulnera ⁊ vlcera. Bona est p̄ruritui ⁊ scabiei ⁊ excoriationi ⁊ p̄prie succus foliorum eius. Instrumenta iuncturaruz. Bolori dorsi antiquo ⁊ gemelli. valet more emplastri superposita. ☿Edra capitis. Flos eius facit sternutationem. Venena. Est venenum ⁊ q̄ndo miscetur cum vino ⁊ ruta ⁊ potatur ⁊ liberat a venenis vermiū venenosoꝝ.

¶ Ego tñ dico q̄ est in hoc timorosum ⁊ ipsa ⁊ eius flos sunt venenū hoibus ⁊ bestijs ⁊ canibus. verūtamen confert cum bibitur cum vino decocta cum ruta ꝑm q̄ dicitur.

¶ De oleo. Cap. dxxxiij.

Leum. ☉leuz de balsamo iam dictū est. ¶ ☉leum vero de lzerua ⁊ oleum de raffano sunt silis virtutis. Sunt.n.ambo resolutiua. sed ipsoꝝ fortius est oleum de lzerua ⁊ oleum de raffano est calīd ⁊ est sile oleo antiquo. Nā. Caliduz est ⁊ siccū in tertio. ¶ ☉leum de lilio ⁊ oleuz sambacinū calida sunt in tertio. ¶ ☉leum de vrtica ⁊ oleum de carramo calida sunt in p̄mo: humida in secdo. ¶ ☉leum aūt de narciseo calidū in secdo humidū in p̄mo. ¶ ☉leum de lzeri est calīd ⁊ humidū in secdo: ⁊ silz oleuz de ben: ⁊ silz oleuz amigdalinū amarū. ¶ ☉leū de extremitatibus vitiū ⁊ almahū ⁊ mādragorarū ꝓxima sunt in infrigidatõe ⁊ stipticitate: ⁊ oleum de cydonijs ēt. ¶ Et oleum camomillinū calīd est cū equalitate ⁊ oleū anetinū sile ē ei: sed est eo calidius ⁊ oleū narcisinū ꝓximū est in virtute ⁊ opõe oleo anetino: sed est acuti odoris ⁊ non est ꝓueniens hoibus eo modo quo oleū anetinū. ¶ In oleo vero violaceo nō est stipticitas: sed est in ipso infrātio quedam.

☉leū vero rutaceuz est resolutiuū. Nos aūt non dicemus hic artificiū oleoꝝ. imo dicemus ea in antidotario. ⁊ nos ēt non dicemus olea cõposita ex medicinis pluribus: sicut oleū cõstinū: ⁊ oleū de darsisahan. s. eoꝝ cõpositionē ⁊ eoꝝ iuuamenta nisi in antidotario. ☉pa. ⁊ p.

☉leū amigdalinū ⁊ p̄prie amaꝝ est aperituuz. ⁊ in oleo de pomis ⁊ cydonijs p̄prie est stipticitas ⁊ infrātio. ¶ ☉leum vero camomillinū sedatiuū est doloꝝ ablatiuuz ꝑ spūlitudinū resolutiuuz vapoꝝ. ¶ Et oleum de lilio est lenitiuū ꝓfortans mēbra ⁊ ꝓfortat ea ⁊ infrāt ea plus illud de cydonijs: ⁊ ꝓhibet mās aduenientes. ¶ Et oleū de ruta est resolutiuū inflatōs valde: ⁊ est sicut oleū laurinū: sed est calidius eo ⁊ ambo sunt sedatiua doloꝝ antiquoꝝ ⁊ resolutiua ventositatū. ¶ ☉leū de costo iuuat in diuerstandus dispōnū pestilentes ⁊ efficit odorē nasi ⁊ aeris bonū. Beco. ☉leū laurinū alopitie est vtile. ☉leū myrtinū ꝓstrigit origines capillorū ⁊ ꝓfortat eos ⁊ denigrat. oleū costinū cõseruat iuuentutē in capillis. ☉leū amigdalinū cum melle p̄prie amarū ⁊ radix lilij ⁊ cera liq̄facta ꝓferunt aragdani in facie ⁊ panno ⁊ vestibꝰ gijs ⁊ silibus ⁊ ꝓfert q̄ linit cum decocto sup squāmas ⁊ furfures. ¶ ☉leum de lzerua est bonū lentiginibus ⁊ pāno. ¶ Et oleū de fenugreco est bonuz coloꝝ corrupto p̄prie in albis oculoꝝ. Apo. ⁊ bo. ☉leum amigdalinū cõfert apti māmille. ☉leum de lilio durinē antiquā resolui. Vlne. ⁊ vlce. ☉leum de lzerua valet bothor: grossō ⁊ scabiei. ⁊ de fenugreco sabafati. ☉leum myrtinū ꝓfert vlceribus. oleum de costo remouet scabiē ⁊ p̄ruritū velociter. Instīfa tume. ☉leum amigdalinū cõfert lilgueti. ☉leum camomillinū ꝓfert laxitudini ⁊ oleum de lilio ēt. ⁊ oleuz de aneto: ⁊ ēt ei quē frigus lesit. ☿Dē.ca. ☉leum amigdalinū cõfert sodā ⁊ pulsationi auris ⁊ tinnitui ⁊ sibillationi in aure. oleum amigdalinū amarū pluri mi est iuuamenti subtile ⁊ p̄fim iuuamēti ipsi⁹ est in aure ⁊ opilōnibus eius ⁊ tinnitui ipsius ⁊ vermibus factis in ea. ¶ Et oleuz ro. est valde bonū inflāmatiõi cerebri ⁊ principio apparitionis apātis: ⁊ augmētū efficit in virtutibus cerebri ⁊ in intellectu ⁊ est declue ad equalitatez. ⁊ pp hoc dixit Gal. q̄ ipm calefacit corpus vehementis fritatis ⁊ infridat calīd. Et magis vincens ex iudicio eius apud me est q̄ corpora cala que ipm tēperat sunt plura corporibus fris que ipsum calefacit. oleum laurinū ⁊ oleū rutaceū sunt bona doloribus capitis antiqs: ⁊ oleum de fenugreco ꝓfert furfuribus. oleum de lzerua ꝓfert alopitie ⁊ vlceribus in capite ⁊ apātibus factis in eo ⁊ doloꝝ auris. ☿Dē.nu. ☉leum amigdalinū est bonū splenī: sed grauat stomacum. ☿Embra expulsionis. ☉leum de vrtica ⁊ oleum de semine croci horteñsis soluunt ventrem. ⁊ oleum rosaceum quandoq̄ soluit scilicet quando inuenit materiam que indiget lubrificatõe ⁊ q̄ndq̄ retinet soluti nem colericam. oleum de lzerua soluit ⁊ educit ascarides. oleum amigdalinum est bonum doloribus renum ⁊ difficultati vrine ⁊ lapidi ⁊ doloribus vesice ⁊ matricis ⁊ p̄focationi matricis. ⁊ oleum de lilio partum efficit facilē ⁊ sedat dolores matricis bibitum ⁊ pessarizatum: ⁊ in omnibus illis oleis oleum defe-

Digitized by Google

nugreco iuuatiuum est: et etiam duritiei matrices et dubelleet eius et difficultati partus. oleuz de lzerua ꝓfert apatibus ani ꝛ pungitiuo dolori matricis ꝛ eius ꝓuersioni. Febres. Oleuz camomillinū in febrib⁹ plixis melius est oleo ro. oleum anetinū bonū est rigor. Vermitua. Ponit̄ loco olei de balsamo myrrha liquida aut equale pondus olei adedhij cuz medio pondere siu de oleo alneregil ꝛ quarta ponderis sīu de oleo antiquo: ꝛ permutatio olei laurini est pix humida: ꝛ pmutatio olei de vrtica est oleum de cartamo: sed est debilius eo: loco olei de alcāna ponit̄ oleum sansucinuz: ꝛ loco olei ro. oleum nenufarinū: ꝛ oleum violaceū. ꝛ loco olei de lzerua oleum raffaninum ꝛ oleū lini ꝓter cōmixtionem in oleo de lino.

¶ De olinis. Cap. dxxxiij.

Linea quid est. Oleum qñqz expri-
o mitur ex olinis imaturis. ꝛ qñqz ex pmaturis ex olinis vtime maturis. ꝛ oleum omphacinū est illud qđ expressum est ex imaturis: ꝛ qñqz exprimit̄ ex olinis rubeis medijs inter imaturas ꝛ vltime maturas: cuius opō est inter illas duas res. oleuz ꝓrea qñqz fit ex olinis domesticis: ꝛ qñqz ex olinis silueſtribus. Oleum vero vetus in emplastris i ꝓture est olei de lzerua ꝛ olei de raffano ꝛ de lilio: sed est calidius ꝛ est ꝓpinquum opōni ipsorū. qnqz aliqs vult adurere ramos oliuarū ꝛ folia earuz: o3 vt linuant̄ cum melle. Electio. Oleum sanis melius est omphacinum ꝛ melioꝛ gūma ipsius est gūma silueſtris que mozdicat linguā: si enim non mozdicat linguam tunc non est ꝓficuū in ipsa. Natura. Omphacinū frīs est ꝛ siccū in ꝑmo. Ruffus vero in ipso dicit esse humiditatē ꝛ oleū de olinis vltime maturis est calidū cōmēsurate ꝛ declinat ad humiditatē. Ō si laueꝰ est tpatuz in humiditate ꝛ siccitate ꝛ minus calidū: ꝛ vltime mature sunt calide: ꝛ earū oleum ad humiditatem declinat tpataz ꝛ imature sunt frigide ꝛ ligna ꝛ folia earum sunt frā. Cū aūt antiquat̄ oleū omphacinū valde fit in nā olei de olinis dulcibus. Opa. ꝛ ꝓprie. Dēs olei spēs corpora ꝓfortant mortū alleuiant ꝛ sunt extinctiue. ꝛ oleū qdez de olinis silueſtrib⁹ decoquit̄ in vase ereo donec coagulet ꝛ fit ꝓximū virtutilicij. ꝛ aqua de olinis salitis fortior: est aqua oliuarū in mundificatione: ꝛ oleū qdem sanis melius est oleum omphacinū. olei vero antiq acutas non ꝓsequit̄ mozdicationē. ꝛ olive qdem sunt ex eis que nutriunt parūper. Decoratio. Folia oliuarū silueſtriū bona sunt panaritijs ꝛ ꝓhibent sudoꝛē inuncta. oleum de olinis silueſtribus est sicut oleū ro. in plurimis intentionibus: ꝛ ꝓseruat capillos ꝛ ꝓhibet velocitatem canicici cū administrat̄ oi die. ꝛ folia qdē olive decoquunt̄ in aqua acreste donec fiat sicut mel ꝛ linit̄ sup dentes corrosos ꝛ euellit eos. Apata ꝛ bo. Et silueſtres herisipillā formicā ꝛ scere ꝛ apata casa soluunt ꝛ humiditas currens a signis earū cū inflāmat̄ ꝓuenit scabiei ꝛ ipetigini. ꝛ fex olei est medicamen apatū calidoꝛū in glandulis. ꝛ ꝓprie cū folijs suis. Vulnera ꝛ vl. Oleū de olinis silueſtribus expſſuz de imaturis ꝓfert vlceribus humidis ꝛ siccis ꝛ scabiei. ꝛ folia oliuarū silueſtriū herisipille vlceribus ambulatiuis ꝛ fraudulentis ꝛ sordidis ꝛ formice ꝛ scere: ꝛ cū pmisceꝰ fex olei cum cameleuca sanat scabiē: ita q ēt bestiarū scabiei ꝓuenat ꝓprie in infusiōe lupinoꝛū. Cū ex olivis de aqua ꝓdīs cū aqua ꝛ sale fit emplū ad adustionē ignis nō vesicat̄. ꝛ purgat vlcera sordida. ꝛ gūma oluaruz silueſtriū ꝓfert scabiei ꝛ vlceribus et ipetigini et ponit̄ in emplis vulnerū. Instilla iunc. Aqua oliuarū saluarū clysterizat̄ ad sciaticā. et oleū ablutū est ꝓueniens doloꝛibus neruoꝛ et sciatice. Et oleū vetus cōfert podagricis cū linuunt̄ ex eo. Dē. ca. Oleū oliuarū silueſtriū est sicut oleū rosaceū in unguento suo soda. et assumit̄ succus silueſtriuz et exiccat̄ et fiunt ex eo trocisci et reseruant̄ ad curandū fluxū auris. et oleū de olinis silueſtrib⁹ ꝓfert gingiue sanguinee colluendo os ex eo et ꝓfirmat dentes motos et gūma silueſtriū ꝓfert doloꝛi dentiū corroſoꝛū qñ iplent ea. Et oleuz de scorpionibus est ex sublimioꝛibus medicinis doloꝛi auriū distillatū. ꝛ oliuarū silueſtriū folia bona sunt cula masticata. Dē. ocu. Fit collyrium ex antiquo tenebroſitati oculi et fex eꝰ ponit̄ in medicinis oculi et folia earum adusta ponunt̄ loco tucie in oculo. et gūma earū antiqua ꝓfert pāno albugini et groſſitudini eius ꝛ groſſitudini cornee et succ⁹ folioꝛ eaꝝ egressio ni oculoꝛ et vlceribus cornee et fluxibus ſz domestica sunt ꝓuenientioꝛa oculo ꝗ silueſtria. et gūma eaꝝ ēt abstergit oculū et sordes vlcerum eius et abstergit aquā et albuginē. Dē. an. ꝛ pec. Olive nigre cū floꝛe suo sunt ex ſūma vapoꝛ q fiunt asmati et grauedinibus pulmōis. Dē. nu. Fex olei vulis est sup ventrē hydropici: et olive qdē cū dispone sua sunt difficilis digōnis. Et groſſe earū salite subleuāt appetitū et ꝓfortāt stom et gignant hūoꝛē ſpticū. Et acetoſe magis receptibiles sūt digōnis ꝗ oēs et velocius et ēt oleū omphacinū bonū est stō. Dē. expul. Comedunt̄ cū muri añ cibū et leuāt et assumunt. ℥. ir. cuz aq̄ casa aut aq̄ oꝛdei et soluunt: et coquunt̄ cū ruta ad doloꝛē vētris pungitiuū et vermes: et ꝓferunt colice apose: ꝛ fit ex eo clystere colice facte et fece: et supponit̄ succus eaꝝ fluxui mīricis et fluxui sanguinis eius et fit ex eis emplū cū farina oꝛdei et cursuz antiquū. Et oleū vetus ꝓparatū cū aq̄ acreste confert cū ex eo fit clystere vlceribus ani itrisecis: et silr mīricis. Et earū gūma ꝓuocat vrinā et

Digitized by Google

extrahit fetum. Venena. Cū oleo et aqua calida fiat nausea et rūpit virtutē venenorū. Sūma olinarum silueſtrium numeratur inter medicinas mortiferas.

¶ De olibano. Cap. dxxxv.

Libanū qd est. Notū est. Et ipm q-
o dē alterat cū gūmi et gūma pini: ſz olibanū inflāmat. gūma vo pini fumat et nō inflāmat: et ſic oē adulteratū non inflāmat. et olibanū qdē qdā est qd est indū ad viriditatē declue: et qdā est rotūdum qd colligit quadratū deinde pcunt in vase donec rotūdū fiat et volubile. et hoc qñ inueterat fit rebeū: et de eo est albū leue humidū sicut mastix: qñq vero ex olibano administrāt in medicinis minutū et coxer et fumus et pces arboris eius oēs et ppie folia. Electo. De linis est masculū albuz rotundū interius tenax et aureū cuz frangit. Nā. Cortices eius sunt exiccatiui in ſcdo et sunt parū frigidiores olibano. Et olibanū calēs est in ſcdo exiccatiuū in po et coxer eius exiccatiuus est in terminis ſcdi. Opa. et p. Nō inest ei exiccatio fortis neqz sticticitas nisi debilis et exiccatio cortícibus eius inest: et in ipso qdē est maturatio et non est in cortice eius acuitas et neqz corrodit carnē et retinet sanguinē. plurimus vero vsus eius aduritsanguinē et fumus eius est vehemētiorus exiccationis et stipticitatis. Quidaz aūt dixerunt rubeū est magis abſtersiuū albo. et virtus minuti est debilior virtute olibani. Heco. Pon. k cū melle sup panaritiū et deleritm et eius cortices sunt boni vestigijs vlcerū: et pfert cū aceto et oleo liniti dolori qui notat cōpositus et ē dolor et quo pueniunt in corpore sicut veruce cū quadā re que est sicut ambulatio formice. Apoſte. et bo. Cū chimolea et oleo rosaceo ponitur super apata calida in māmillis et ingreditur in emplis remouentibus apata viscerū. Vulne. et vlce. Consolidat valde et ppie vulnera recentia et phibet fraudulentia dilatari: et sup ipetigine ponit cū adipe anatis. et cū adipe porci sup vulnera ostracata et sup fissuras frigoris et est pueniens vlceribus sactis ex adustione. Hē. ca. Confert sensui et pfortat itm et qdā horum sunt qbus pcipit vt ex infusione eius ieiuni assuete in potu sumant sed eius plurimus vsus facit sodaz et lauat ex eo caput: et qñq miscet cū nitro et mundificat furfures: et exiccat vlcera eius et distillat in auré doloroſam cū vino: et qñ pmiscet cū oleo aut pice aut vino devus passis pfert ptritioni circuitus auris liniti et abscindit fluxū sanguinis nariū et eū qui est ex velamine et est ex medicinis cōferentibus ptritioni auris. Hē. ocu. Consolidat vlcera oculi et replet ea et maturat apata antiqua in eo: et iterū fumus eius pfert apatu calido et abscindit cursum humiditatū que sunt in oculo et consolidat vlcera mala et phibet cancrū in oculo. Hē. anhe. et pec. Cū pmiscet cū chimolea et oleo rosaceo phibet apata calida que accīt in māmillis mulieruz et ingredit in medicamentis cāne pulmonis. Hē. nu. Retinet vomitū. Et cortices eius pfortant stōm et stringunt eū. et est magis calefaciens stōm et indigone magis iuuans et cortices magis colligunt stōm mollificatuz. Hē. expul. Retinet fluxū ventris cū sanguine et fluxū sanguinis et mfice et ano. Et pfert disinteriā et phibet expansionem vlcerum malignorum in ano cum ex eo fit licinium. Febres. Confert febribus antiquis flegmaticis si eius vsus cuzvino plurimus fit interficit: et similiter cum aceto.

¶ De origano. Cap. dxxxvi.

Riganū qd est. Est in potēa sicut
o hasce et syrupus eius est sicut syrupus alhasce. Electio, Qō fortius exit silueſtre est. Nā. Est calēs et ſic cū in ſcdo. Opa. et ppie. Est resolutiuū carminatiuū subtiliatiuū et est vehementis absterſionis et in ipso est acuitas et illud pp illud qd est in ipso de virtute adurente. Heco. Est bonū pcauationi dentiū. Instra uīc. Cōfert doloribus vrinq anche. Hē. ca. Masticat et sedat dolorē dentis et sanat gingiuā fluxaz pp virtutē suā adurentē. Hē. an. et pec. Oleuz eius pfert pectori et pulmoni. Hē. nu. Confert epati et stomaco. Membra expul. Poo uocat vtriq et extrahit vermes et ascarides.

¶ De ossibus. Cap. dxxxvij.

Ssa. Opa. et ppie. Ossa adusta
o sunt exiccatiua resolutiua. Hecoxatio. Hī q calcaneus porci qñ ex eo fit linimentū sup albaras confert. Instru. iunc. Hī q ossa hois pferunt in potu data dolori iuncturarū. Hē. ca. Hī q hois ossa in potu dant ad epilepsiā. Inquit Ba. Fuit hō qui secrete dabat hoc in potu et auferebat eoz epilepsia et est existimano illius hominis. Hē. nu. Hī q calcaneus hirci cum oxymelle aufert splenē. Hē. ex. Hī q calcaneus hirci excitat coitū et crura vaccia adusta abscidūt fluxū sanguis: et solūt ventris.

¶ De ostraco. Cap. dxxxviij.

Stracū. Opa. et ppe. Caro ostra
o ca silueſtris cum teritur et linit ex ea corpus deiccat fortiter: et quod de ostraco purpureo adustum est virtutem hz carminatiuā abſtersiuaz et virtus eius est virtus cadens cito et in toto ipsius est attractio cozū que carni infixa sunt et ossium quando administrat cum dispone sua. Hecoratio. Hēs tunice ostraci et cortices ipsius cum adurūtur abstergunt mopheam: et sic ostracus cum dispone sua extrahit astellas magnas carni infixas. Et ostracū purpureū cū decoqt cuz

Digitized by Google

oleo ⁊ inunguntur capilli ex eo retinet casum eoꝝ. Apo. ⁊ bo. Viscositas limaciaꝝ que nominaꝫ virtus eaꝝ cū olibano ⁊ oleo ⁊ myrrha ꝓquassata donec fiat in spissitudine mellis exiccat apata accīnia in radice auris. ⁊ si inueniat humiditatē ꝓfundā in ea exhit eaꝝ ⁊ sanaꝫ ab ea. Vulne. ⁊ vlce. Ꝺ de ostraco purpureo adustum est abstergit vlcera ⁊ ꝓsoludat ea ⁊ mundificat ea. ⁊ qꝺ de eo adustū est cū sale ꝓfert adustioni ignis puluerizatū desup ⁊ dimissum donec exiccet ⁊ totū qꝺ adustū est de ostraco confert scabiei. ⁊ ostracū qdem cū carne sua cōfert vulneribꝰ ⁊ ppie illis que sunt sup neruos cōtritū cuꝫ thure ⁊ myrrha ⁊ positū sup ea: ⁊ sicut cum puluere molendini. Et Galienus qꝺ ex pertus est limacias sicut sunt. Instīfa iūc. Se dat dolorē colice podagre ⁊ apatū ei⁹ ⁊ fit em plastrū ex eo sicut est sup oīa apata iuncturaꝝ. Ꝟbē.ca. Ꝺ adustū ē de ostraco purpurea abstergit dentes ⁊ ꝓcipue qꝺ aduriꝫ cū sale. ⁊ q; si ostracū terat sicut est cū aceto abscindit fluxuꝫ sanguis narīū. Ꝟbē.ocu. Ꝙ abluiꝫ qꝺ adustum est de oi ostraco cū carne sua ⁊ ponꝫ in alcofol delet grossitudinē palpebraꝝ ⁊ albuginē i oculo ⁊ pānū. ⁊ qñ aduriꝫ caro eius qꝺ noiatur latalis vel naralis antiqu ⁊ miscet cū allūtrā ⁊ teriꝫ ⁊ distillaꝫ sup palpebrā non pmittit pīlos nasci ⁊ viscositas que est sup illud qꝺ filue stre est facit cohere pilos pmutatos sup palpebras. Et viscositas limaciarū que dicta est ante cū ex eo liniꝫ frons ꝓhibet mās ad oculū effusas ⁊ facit pilos ēt adherere sup palpebram. Ꝟbē.nu. Caro ostraci qꝺ noiaꝫ carufis est bona stō ⁊ carnes ostracorū non decocte aq̄ neq; assate sedant dolorē stōi. Ostracū purpureum qñ bibiꝫ cum aceto extenuat splenē: ⁊ qñ fit em plastrū ad hydropisim ex ostraco non separet donec minoꝛet eam. ⁊ oꝛ vt dumittaꝫ donec cadat per se ⁊ ostracuꝫ siluestre est fortius in illo pp vehementiā exiccatōis. Ꝟbē.expul. Caro purpurei non lenit nām ⁊ caro ostraci noiati sentalis cum est recens lenit ventrē ⁊ ppie ius eius. ⁊ silr ius puoꝝ ostracoꝝ: ⁊ qñ nīficis prefocatione hītes ex ostraco suffumigāt purpureo iuuanē: ⁊ hoc suffumigatū extrahit scōiā. Et suffumigatio eius qꝺ est aromatici odoris ⁊ albelili ⁊ plici qꝺ est sup litꝛa ēt ꝓfert in prefocatiōe matricis ⁊ excitat epilepticos ēt ⁊ in ipso est castoꝛeitas in odoꝛe: ⁊ est ostracū puocat menstrua suppositū: ⁊ illud qꝺ noiaꝫ caugilel est absterſiuū cum aduriꝫ sicut est: ⁊ est permixtū cum cinere gallarum viridum ⁊ pipere albo confert vlceribus accidentibus in intestinis dū recentia remanent ⁊ non purrefiunt magnifice. ⁊ pondus quidem cinerum ostraci sit quatuoꝛ partes ⁊ gallarū due, ⁊ piperis pars. i. pulueriz etur supercibum ⁊ in vino deꝭ ad potandum. Venena. Confert caro eius morsui canis rabiosi.

¶ De ordeo. Cap. dxxxix.

Ꝛdeum quid est. Et notum. Et silo est spes sine cortice ⁊ eius opō est ꝓpinqua opōni ipsius. Natura. Est frigidum ⁊ siccum in primo. Opa. ⁊ ppie. In ipso est absterſio. ⁊ eius nutrimentū minus est nutrimēto tritici. Et aqua ordei est nutribilioꝛ sanich ipsius. ⁊ ambo frāguntur acuitatem humorū: ⁊ aqua ordei alsefiech est humidioꝛ. ⁊ ois aqua ordei est inflatiua. Decoctio. Super pannum administraꝫ de eo epithima caludum. Apostemata ⁊ bothoꝛ. Fit ex eo decoctio cum aqua sicut foꝛbitiones: cum pice ⁊ colophonia emplastrum sit per apostemata dura ⁊ solo ⁊ cum furfure suo super apostemata calida. Vulnera ⁊ vlcera. Quādo fit linimentū ex eo cum aceto foꝛti ⁊ ponitur moꝛe emplastri super scabiem vlcera tam sanat eam. Instīfa iunc. Fit ex eo emplastrū cum cidonijs ⁊ aceto super podagrā ⁊ ꝓhibet flurum humiditatū ad iuncturas. Membra anhe. ⁊ pec. Aqua eius confert egritudinibus pectoris: ⁊ qñ bibitur cum semine feniculi facit abundare lac ⁊ fit emplastrū ex farina eius ⁊ melliloto ⁊ cortice pauperis ad dolorē lateris ⁊ aqua eius est mala stō. Ꝟbē.expul. Eius satich retinet ventrē: ⁊ silr decoctio satich eius ⁊ furfur eius ꝓuocant vrinā sed aqua furfuris tritici: qñ bibitur est vehementioris ꝓuocationis. Febres. Aqua eius est infrigidatiua humectatiua febrū. in calidis qꝺ pura ⁊ in frigidis cum apio ⁊ feniculo. Et datur in potu ēt illud quod coctum est cum ficubus permixtuꝫ cum mellicrato ad febres flegmaticas.

¶ De ophalmaram. Cap. dxl.

Ꝟalmaram quid est. Est scecchesabram albumei. Natura. Inquit filius mesaugue. in ipso est caliditas ⁊ est siccum in scōo. ⁊ plures horiz dicunt ꝙ est frigidum cum eius caliditate calefactus non ledatur: sed iudiciuꝫ frigoris eius est in ꝓmo: sed qꝺ verius est: est ꝙ virtus eius est cōposita ex caliditate cum frigiditate. ⁊ possibile est vt sit frigiditas in ipso vincens. Opa. ⁊ ppie. Confert calefactis ⁊ ppie qñ mozatur super ipsum aqua ro. Vulnera ⁊ vlcera. Fit ex eo emplastrum adustioni. Membra capitis. Confert valde ad cola alumeimi ⁊ aperit opilationes cerebꝛi. Membra epulsionis. Alumeimi datur in potu semen frixum ad flurum ventris antiquum cum oleo rosaceo ⁊ aqua frigida.

¶ Capitulum de littera. Ꝑ.

¶ De prunis. Cap. dxli.

Runa quid sunt. Nota sunt. Electio. Illa q̄ hīt colorē palee sūt foꝛtioꝛa nigris ⁊ citria foꝛtioꝛa rubeis.

Digitized by Google

t alba sunt magis grania parte solutiōis. t armena sunt meliora omnibus t vehementius solutiua t meliora sunt magna pinguia. Natura. frigida sunt in principio secundi humida in fine tertij. Operationes t proprietates. Eius gūma est subtiliatiua incisiua t glutinativa t in damascenis est constrictio t stipticitas apud Dia. non apud Salue. t in crudis que nō sunt matura est stipticitas t eorum nutrimentum est paucū. Comedant aūt ante cibum t bibat qui humectatus est postea aquā mellis t vinū de passis. Vulnera t ulcera. Eius gūma consolidat ulcera t cum aceto abscindit impetiginē t propriē si fuerit cum ea mel aut zuccarū t recipue in pueris. Mē ca. Cū ex folijs prunor colluit os, phibet fluxum fieri ad trāsgressionem amigdalam t uuam. Mēbra oculi. Eius gūma confortat visum cum fit ex eo collyriū. Mēbra anhelitus t pecto. Muza ex eis sedat inflāmatiōnē cordis. Membra nutri. Que dulcia sunt ex eis mollificant stomacū humiditate: t infrigidāt eum t penitus non sunt ei conuenientia. muza vo ex eis fortius resistunt colere q̄ illa. Mēbra expul. Que ex eis sunt dulcia vehementius soluēdo educūt colerā: t humida etiaz sunt vehementiōris solutionis q̄ sicca t eor solutio pp viscositatē eor. Damascena aūt strinxerunt ventrē fm quosdaz. t silue stribus cū nōdum sunt decocta valde est stipticitas ab oibus concessa. ¶ Inquit Hal. Errauit Dia. in verbis suis cum dixit: damascena cōstringūt: imo soluunt t gumina eor frangut lapidem vesice t eorum aqua, puocat menstrua: t q̄to plus sunt minora: tāto plus est eor solutio minor.

¶ De psilio. Cap. dxlij.

p Siliū qd ē. Est duor colorū hyemale t estiuū t potio cuiuslibet illor fit pōdus. 3. ij. Electio. Melius ē illud qd ē magis grossum qd submergit in aq̄. Nā. Est frīs t humidū in scdo. Opa. t ppie. Qd ex eo frixū est inuolutū i oleo rosaceo stipticū est t sedat dolores more empli suppositum cū aceto. Apara t bo. Ad mistrāt cō quassatū cū aceto sup apara calā t formicam t herisipilā: t proprie que sunt sub aure t sunt flegmatica. Infrā. iuncru. Fit ex eo emplm torsiōni neruor t ipsorum spasmo t podagre t doloribus iuncturarū calis cū aceto t oleo ro. Mēbra capi. Qui ex eo supponit suo capiti emplm cōfert soda eius calide. Mēbra anhe. t pec. Venit pectus. Mē. nu. Eius mucilago cū oleo rosaceo pfert siti vehemēti colerice. Membra expulsionis. Eius qd frixū est pondus. 3. ij. inuolutum in oleo ros. stringit: t confert dissenterie t ppie infantium: t quod ex eo mucilaginosum est t ipsa mucilago eius cum oleo violaceo soluit. Febres. Bibatur t tāc sedabit inflāmationē febrium acutarum.

¶ De portulaca. Cap. dxlij.

Portulaca qd est. Nota est. Electio.

p Succus eius ē illud qd in ea est magis vtile opationis. Nā. Frigida est in tertio hūida in fine scdi. Opa. t pro. In ea est stipticitas t prohibet fluxū sanguinis t fluxus antiquos: t ipsius nutrimentus ē paruum illaudabile t est resistens cose valde. Decoratio. Ex ea fricātur verruce t eradicat eas, ppietate sua non q̄tate. Apara t bo. Fit ex ea emplm apatibus calidis in qbus timetur putrefactio t herisipilla. Mēbra. ca. Confert botho: in capite: abluto ex ea capite commixta cū uino t dolet stupore dentium, pterea q̄ lenit asperitatē t sedat soda calidam pulsatiuam. Mēbra ocu. Cōfert obthalmie t igredik in al cofol t nimius vsus eius facit accidere pānū in oculo. Mē. an. t pec. Eius succus, phibet fluxum sanguis pp virtutē suā pontica. Membra nu. Cōfert inflāmatiōi stōi bibita t more empli supposita: t pfert epati inflāmato t, phibet vomitū colicū t debilitat appetitus. Mē. expul. Fit ex ea clystere dissenterie intestinor t solutoni colice t cōfert doloribus renū t vesice t vlceribus eor t abscindit fm plm desideriuz colus, t cruditatū: filius melangue q̄ augmētū facit in colo t vt q̄ sit illud in cōplone calā t sicca. Et ipsa reuuet fluxum mēstruor t pfert vlceribus matricis t confert aq̄ eius emoroydibus sanguinis: et eius succus erpi ascarides. Et si asserur portulaca t comedat abscindit solones. Febres. Confert febribus acutis.

¶ De polipodio. Cap. dxlij.

Polypodiū qd est. Est lignū cinericiū nodosum declinās ad rubedinē t nigredinem parū per minutos hīs ramos sicut vmis plimor pedū. t i sapore ipsius ē dulcedo cū stipticitate. ¶ Dixerūt quidam q̄ nascitur super arboreꝫ in nemore. t dixerunt q̄ nascitur super lapidem. Electio. Melius ex eo est qd est fisticum interius grossum sicut annularis t declinans ad rubedinem t citrinitatem solidum recens in quo est amaritudo occulta t bonus sapor cum pontecitate. t in eius sapore est sapor garofil. Natura. Laudum est in secundo siccum in tertio vltimū in exiccatōe. Operationes t proprie. Est resolutiuum vētositatum t humiditatum. Instrumenta unguarū. Emplastrū factuz ex eo confert torsiōni neruorum. Membra expulsionis. Soluendo educit melancoliam sine purgatione t soluit flegma t chimum aquosum et decoquitur in iure gallorum t iure piscū propter colicam aut in iure olerum. Si ergo sparguur radix eius super aquam allarantā t bibatur soluit coleram t flegma. ¶ Et potio quidē eius fit. vi. l: ermet. l: ermet enim est. vi. l: arates immo fit vsq̄ ad. ij. 3. t oportet vt bibatur cum

Digitized by Google

hyrupo de melle mixto cum aqua ⁊ ante ipsum aliqd de tharachis in decoctione vsq; ad.iij. ℞ermutatio. Loco eius ponitur epithymū ⁊ medijū ponderis ipsius de sale indo.

ℭ De papyro. Cap.dxlv.

Papyrus qd est. ℕotus est. Et ex ipa
℗ qdē fiūt charte ⁊ ipsa qdē in po⁹ est
charta ⁊ qō ex ea adustū est vehemē
tioris exiccationis. Hā. Est frigida ⁊ sicca. ℴ pa.⁊.ppie. Cōfert fluxui sanguinis ⁊ phibet eum ipsius cutis. Vulnera ⁊ vlce. ℙuluerizat̄ super vlcera recētia ⁊ cōsolidat ea.q̄q; ꝑo infundit̄ in aceto ⁊ exiccat̄ ⁊ intromittit̄ fistulis ⁊ oibus vlceribus ambulatiuis ⁊ vulneribus. ℳēbra ca. Eius cinis cōfert corrosioni oris. ℳēbra an.⁊ pe. Eius cinis retinet ſpuū ſanguis. ℳē.er. Sumat̄ ⁊ inoluat̄ lino ⁊ dimittat̄ donec exiccet̄: deinde ponatur super emorroydas ⁊ confert eis.

ℭ De polio. Cap.dxlvi.

℗ ℴliū qd est. est ſpēs de sceha in q̄ ē
cālitas ⁊ acutas pauca. ⁊ qō ex eo
minus est: est acui⁹ ⁊ amarius ⁊ sunt
in eo thyrsi ⁊ flores ⁊ ipm est pilosum albū de
cliue ad citrinū rat̄ vsq; ad mēsuram palmi pleni semie: ⁊ eius caput est sic̄ ſphera in q̄ sunt sicut pili albi grauis odoris cū q̄dā aromaticitate: maius aūt est debilius qō ēt est amarū: ⁊ in ipso est acuitas q̄dā ⁊ mōtanū est minus. Hā. ℳinus est calm in ℨ° siccū in ſcdo ⁊ maius est calm ⁊ siccū i ſcdo. ℴ pa.⁊.p. Est apituū ſub tilissimum ⁊ ppie minus est ad apiendū opilatiōes itrinsecas. Vul.⁊ vl. Cōsolidat qō ex eo viride est plagas recētes ⁊ ppie maius. ⁊ quod ex eo ē siccū vlcera fraudulēta ꝑcipue min⁹ sicum. ℳēbra ca. Facit ſoda capitis. ℳēbra nu. Ipm cū aceto est epithyma ꝓuenies apostēmatibus ſplenis ⁊ duritie ipsius ⁊ nocet ſtō ⁊ ꝓfert icteritie nigre ⁊.ppie decoctio eius qō ex ipso maius est ⁊ confert hydropisi ⁊ est vlr malū ſtō. ℳēbra expul. ℙrouocat vinas ⁊ mēſtrua ⁊ ſoluit vētrē ⁊ ꝓfert ascaridib⁹ valde. Febres. Confert febribus antiquis. Venena. Confert ꝑcture ſcorpiōis ⁊ decoctio maioris morſui vermium venenoſoꝝ omniū ⁊ eo ſuffumigatur ⁊ ſternitur ⁊ fugat venenoſa minora. ℙermutatio. Loco eius ponunt̄ i extractione verminū ⁊ prouocatione vrine ⁊ mēſtruoꝝ pondus equale de lignis granati viridibus: et tertie due ponderis ipsius de corticibus lignorum caſſie lignee.

ℭ De pellibus. Cap.dxlvij.

Pelles. Electio. ℳeliores ex eis ſūt
℗ pelles lactentium ꝓpter humiditatem ipsoꝝ. ℕutrimentum earu⁹ est parum viſcoſum ⁊ ꝓpinquum est in viſcoſitate ex diſpoſitiōibus ſuis nutrimēto pedum: ⁊ raſura quōdcz pellis caprine cum potū super cursum ſanguinis retinet eū. ℴ coratio. ℙellis vipere adusta ⁊ linita ſuper alopitiam confert. Apoſtemata ⁊ bothoꝝ. Bibitur ꝙ pellis equi que est in aqua cum ponitur ſuper bothoꝝ infrigidat ipsum. Vulnera ⁊ vlcera. ℙonitur cinis pellis mularuꝝ ⁊ ſimiū ſuper aduſtiones ignis ⁊ vlcera calida cum non ſunt cum apoſtemate: ⁊ est, medicamen ex coxationi pedum ex calciamento ⁊ coxarum ⁊ fiſtulis. ⁊ pellis recens ouis ſuper percuſſionem ponitur in hora ⁊ prohibet nocumentum ex ea ⁊ est cōueniens vlceribus fraudulentis ⁊ ſcabiei ⁊ pruritui. ℳembra nutrimēti. ℙellis intrinſeca que est in ſtomacis auiū ⁊ in gutture earum ꝑcipue galloꝝ quādo ſiccatur ⁊ teritur ⁊ bibitur cū vino confert doloꝝ ſtomaci. Venena. Bibitur ꝙ recēs pellis calida cū ꝓpe quando ponitur ſuper morſum, vipere attrahit venenum.

ℭ De pice. Cap.dxlviij.

Pix quid est. Est duarū ſpecieruꝝ vna
℗ est marina nigra liquida que ponit̄ in emplaſtris ⁊ est de genere picis: ⁊ alia est mōtana ſilueſtris: ⁊ ſilueſtris alia est liquida ⁊ est ex arbore aliembut ⁊ modis aliis pini. ⁊ pma ꝓo est ſpecies humida: deinde deſiccat̄ cū decoctōe ⁊. pīm quidē ipsi⁹ est ex iembut: ⁊ ē arbor cadum ꝓpe aſc. ℭ ℴleū ꝓo picis ꝓximū est alchitirā. ⁊ eius oleum fit vt diſtilletur eius humidū vbi decoquitur: aut ſuſpendatur ſupra ipsum lana ⁊ madefiat ex vapore eius. ⁊ cum madefacta fuerit exprimatur in vaſe alio. Cum tamen ſit poſſibile vt diſtilletur in cucurbita ⁊ alembico melius ℈ illo modo ⁊ magis ſeruat illud qō ſublimat. ℴ pa.⁊ ꝓprie. Est maturatiua humorum groſſoꝝ abſterſiua calefactiua: ⁊ humida ē vehemēs maturatiua: ⁊ ſicca fortius est deſiccatiua ⁊ potūr in emplaſtris. ℬecoratio. Extirpat albedinē vnguis: ⁊ attrahit ſanguinē ad membra ⁊ impinguat ea: ꝓprie cū iteratur eius adherētia ⁊ euulſio ſubito cum violentia: ⁊ linit̄ ſup fixuras pedum ⁊ reliquoꝝ membroꝝ vt ſanet eas: ⁊ emplm factum ex ea facit naſci pilos in alopitia. Apoſtemata ⁊ bothoꝝ. ℒenit apoſtemata dura ⁊ ꝓprie humida ⁊ adminiſtrat̄ cū farina ordei ſuper ſcrofulas ⁊ prohibet cū permiſcet̄ ſulfuri aut cortici arboris aliembut, ambulationem formice ⁊ prohibet exituras glandularū oium. Vulnera ⁊ vlcera. ℬelet impetiginē ⁊ generat carnē in vlceribus, pfundis ꝓprie cū puluere thuris: ⁊ cū melle: ⁊ mūdificat vlcera corruptarum humiditatū ⁊ ficca in hoc ⁊ in vulneribus est vehementioris exiccatiōis. Inſtrumenta iunctura rum. Confert apoſtematib⁹ in lacertis. ℳembra capitis. Sicca ⁊ humida bona est vlceribus capitis. ℳēbra oculi. Fumus picis bonum efficit marginē oculis

Digitized by Google

t facit oriri pilos palpebrarum t prohibet lachrymas eius t implet vlcera in oculo t ofortat visum. Membra anhe. t pectoris. Confert tussi frigide t sicce proprie cum amigdalis et zuccaro in pleuresi t pipleumonia: t facit sputum facile t maturat. t similiter cū oleo amigdalino est eius maturatio plurima. Sola vo cum est: tunc eius mundificatio est minor maturatione eius: t cum zuccaro est ecōtra. Et p̄hibet spūm sanguinis t p̄hibet spūum sanei cum lambitur ex ea quātitas. ʒ. t. ʒ. cuz melle. Ex pice aūt humida quādo linit palatū ē vtilis p̄focationi. Membra expul. Lenificantua est t plurimus vsus eius solūt: t fit ex ea enema ad apara calida t dura in intestinis t matrice t testiculis. t ponitur in medicinis vulnerum orificij vesice: t qñ linit pir sup fixuras ani sanat eas. Venena. Resistit venenis t confert cum linitur super morsum vipere.

¶ De porro. Laſ. dxlix.

p Porum qd est. Porri aliud est sectiū t aliud est nabathū: t aliud est qō dicit porrum siluestre. Et est illō qō est inter porrū t alleū: qō est melius in medicina q̄ in cibo: sed nabathiuz magis ingredit in curationibus q̄ scemiuz. Natura. Nabathium est calidum in tertio siccum in secundo: t siluestre est calidius t siccius: et ꝓpter illud est deterius. Decoratio. Scemiū cuz sumach ofert verrucis. Apa. t do. scemiū cum sumach delet essere. Vulnera t vlce. Scemiū cū sale cōfert vlceribus fraudulēs. t qō ex eo est siluestre vlcerat corpus. Membra capitis. Abscindit fluxum sanguinis ex naribus t suffumigatur ex semine eius cum alchitrandens in quo est vermis t interficit vermem. t ejicit illū: t ipsius cōestio facit soda t facit imaginari t videre somnia mala t ipsius cinis cū oleo rosaceo t aceto vini est ꝓficiens auri dolozose. t est ex eis que corrūpunt gingiuam t dētes t findit eos t ꝓprie scemium. Membra oculi. Nocet visui. Membra anhelitus t pectoris. Cū aqua ordei cōfert asmati facto ex materia grossa t proprie nabathū t proprie cum melle: t cōfert ad apostemata pulmonis t maturat ea t dātur ex semie eius. ʒ. ij. cū eqli ponderesui de granis myrti ad sputus sanguinis. Membra nutrimēti. Est malum stomacho t siluestre est deterius domestico: qñ est amarius t acutius t magis mordicatiuū ipso t porrū quidem totū est inflatiuum. op̄z ergo vt eluatur in duabus aquis: q: alleuiantur inflatio t nocumentum ipsius. Ruffus vo dixit q ipsum abscindit eructuationem, acetosaz t est vniuersaliter tarde digestionis. Membra expulsionis. Prouocat vrinam t menstrua ꝓprie nabathū t siluestre t nocent ambo vesice t renibus vlceratis: t confert emoroydibus quod ex eo elixum est comestum t more emplastri superpositum t cōmouet coitū: t similiter eius semen torefactū. Et semen qdem eius torefit cum granis myrti ad renasmon t sanguinem ani. t sedet in decoctione foliorum eius cum aqua t confert coartationi matricis t durities que est in ipsa: decoctio radicis ei? cum ysidebeget cuz oleo de cartamo aut oleo amigdalino aut sisamino confert colice: t ei? succus siccus est ex summa eorum que soluunt sanguinem. Venena. Succus eius cum melicrato est conuenens morsibus.

¶ De piris. Laſ. dl.

p Ira quid sunt. In ipsis sunt terreitas t aqueitas t in nostra quidem terra est spēs que dicitur scenabzud t habet magnaz capacitatē t ēvehementis rotūditatis t subtilis corticis boni colozis quasi perūi t quasi ipm sit aqua zuccari coagulata t cōgelata plurimuz sed nō ꝓpter spissitudinem substātie boni odozis valde qō cum arboze sua cadit super terram destruit t ista sunt in quibus nō est nocumēmz de specie bus puroruz. Natura. Pira que nominant semia sunt frigida in primo sicca in secūdo. s nabzud vo tēperate humida. Opa. t ꝓprie. Omnes species eius sunt stiptice intrātes in emplastris retentionis materierum. Et qñq abstergunt parumper t eorum humor est plurimus t laudabilioz humore pomoruz sm q dixit ruffus. Ea autez que dicta sunt senabzud in terra corasceni absq; alijs sunt lenitiua nature t boni chimi valde. Vulnera t vlcera. Consolidāt vulnera proprie siluestria exiccata. Membra nutrimenti. Sunt preparantia stomacum t absindunt tussim t sedant colicam. Membra expulsionis. Constringūt venires proprie que sunt exiccata t in piris quidez est proprietas faciēdi euenire colicam quare opz vt bibatur post ipsa hydromel cum speciebus que sunt vt piper t cinamomum t his similia. t eorum rob confert fluxui ventris colerico. Venena. Finis speciei eorum vehementis stipticitatis t tarde maturationis t digestionis est cura fungoruz mortificantium: t quando coquuntur isti fungi cum piris minoratur nocumentum ipsoz. ¶ De pedibus. Laſ. dli.

p Edes. Opa. t ꝓprieta. Generant humore viscosum non grossum sed ipse est laudabilis t paucarū superfluitatū. Membra anhel. t pecto. Confert tussi calide proprie cuz pulrib? ordei. Membra nutri. Bone sunt digestionis boni chimi viscosi non grossi. t significato bonitatis digestionis eorum est velocitas infrationis ipsorum t dissolutionis in decoctione. verum eoz nutrimentum nō est multū. Membra expul. Solūt cum viscositate que est in eis.

Digitized by Google

¶ De palma. Cap.dliij.

Alma quid est. Est arbor dactilorū
p nota ⁊ omnes partes eius sunt stiptice ⁊ sermo dactilorū iam pterijt.

¶ De petroleo. Cap.dliij.

Petroleū quid est. Album note spēi
p est ⁊ nigrū est colamētū picis babylonice ⁊ reliquaꝝ. Natura. Calidū est ⁊ siccum vsq; ad ūrtū. Opera. ⁊ proprie. Est subtile ⁊ pprie album resolutiuū liquefactiuum aperituū opilationū. Instru. iunctura. Confert doloribus anchaꝝ ambarū ⁊ doloribus iūcturarū ⁊ proprie albuꝝ. Mēbra capi. Petroleū uarium cōfert doloribus auris frigidis. Mēbra oculi. Cōfert albugini oculi. ⁊ aque descendēti ⁊ nigrū ex eo etiam. Mēbra anhe. ⁊ pecto. Cōfert asmati ⁊ tussi antique. bibitur enim parū ex eo cū aqua calida. Membra expul. Sedat dolorem ventris pūgitiuuꝝ ⁊ ventositates. ⁊ quādo fit ex eo linimentū interficit vermes ⁊ proprie nigrum. ⁊ comedere pondus. ʒi. de eo frangit ventositatem vesice ⁊ frigus matricis. Uenena. Confert puncture epithimatum.

¶ De pentaphilone. Cap.dliij.

Entaphilon quid est. Est notiꝰ
p quoq; folia. Opera. ⁊ proprie. Est fortis exiccatiōis sine ecuitate ⁊ adustione ⁊ mordicatiōe ⁊ fit ex eo emplastrum ad fluxum ⁊ sedat ipm. Apostemata ⁊ bothor. Fit ex eo emplastruꝫ ad dubellet ⁊ scrofulas ⁊ duricies flegmaticaꝫ ⁊ panaritioꝫ. Ulnera ⁊ vicera. Decoctio radicis eius valet ad ulcera ambulatiua ⁊ qō de eo decoctuꝫ est cum aceto ad formicā: ⁊ pfert in herisipilla ⁊ panaricijs ⁊ scabie. Instru. iunctu. Confert doloribus iuncturarum ⁊ sciatice ⁊ confert ramici bibitus ⁊ more emplī superpositꝰ. Mēbra capitis. Decoctio radicis eiꝰ valet ad linguam dolorosam cū fit ex ea emplastrū ad cola. ⁊ folia eius cum vino ad epilepsiam valent bibita. xxx. diebus. Mēbra anhe. ⁊ pecto. Fit gargarisma cū decoctione eius ad asperitatem gutturis. et succꝰ radicis eius ad dolorē pulmonis. Mēbra nutri. Succus radicis eius valet ad dolorē paris ⁊ ictericiā cum bibitur per aliquot dies cū sale ⁊ melle ⁊ potio eius fit tres anulsat. Mēbra expul. Confert radix eius solutioni ⁊ ulceribus intestinoꝝ ⁊ emoroydibus ⁊ sistit decoctio radicis eius. Febres. Folia eius cū aumeli aut cum vino conferunt quartane ⁊ quotidiane. Uenena. Succus radicis eius est medicina perniciosa.

¶ De piscibus. Cap.dlv.

Piscis. Electio. Meliores pisces
p sunt illi qui nō sunt magni valde neq; habent carnem duraꝫ neq; siccā ⁊ in quibus nō est pinguedo: ita quasi frāgat neq; mucilago: ⁊ in quibus nō est malus sapor vel odor ⁊ quoꝝ sapor ē suauis: suauis enim saporis sunt pueriles ⁊ qui sunt pingues nō superfluam pinguedinē habētes neq; grossam neq; vt sepū neq; acū. ⁊ illi quibus nō cito aduenit fetor cum ab aqua separātur. ⁊ eligitur quidē ex piscibus durā carnē habētibus ille qui est minor. Et ex habētibus mollē carnē ille qui est maior ad terminū aliquē. Et ille qui habet duram carnē salitus melior est eo qui est recens. in generibus autē asabor sunt meliores deinde alebani postea almerenus ⁊ alsceba: marini non sunt mali sed molles ⁊ pingues ambo sunt grossi: alchanahab autē ⁊ almerenuse ⁊ alcusul sunt boni valde. ¶ In locis aūtē in quibus morant est electio: qm illi qui morant in locis petrosis sunt meliores de inde in arenosis ⁊ aquis dulcibus currēb⁹ i quibus nō sunt sordes: ⁊ nō sunt limose neq; lacunales neq; campestres ⁊ nō sunt de lacunis puis q̄ flumina nō bibūt ⁊ in quibus nō sunt fōtes. ⁊ pisces quidē laudabiles sunt marini subtiles. ¶ Et melior spēs eoꝝ est illoꝝ q nō sūt nisi in mari ⁊ pelago: ⁊ illi qui morant in aquis discoopertis flatui vētoꝝ super se sunt meliores eis qui sunt ecōtrario: ⁊ illi qui morant in aquis multarū agitationū ⁊ undaꝝ sunt meliores ⁊ vehemētioꝝ indigent exercitio q̄ illi qui habitant in aquis stātibus. ¶ Et pisces qō marini sunt optimi subtilis carnis pcipue cuꝫ ipsorū hītatio ē in littoꝛib⁹ petrosis: aut arenosꝰ ⁊ pelagi qō q sunt de mari plūmi sunt exercitij. ¶ Et illi q vadūt de mari ad flumina dulcia q̄rū cursus ʒria exint aq̄ nā ei sūt subtiles ⁊ plurimi exercitij. ¶ Scōz cibū aūt illi q cibātur herbis bōis ⁊ radicib⁹ plātaꝝ sūt meliores hiꝭ qcōedūt sordes q̄, pisciunt in ciuitatib⁹ ad loca ifusionū ⁊ radices plātaꝝ malaꝝ q̄uis sint in vltio boni saporis. Modus ꝯo melior in quo pisces comeduntꝰ ē alis̄ indibegi. deide illorū q sūt assati sup testā. ʒrixi ꝯo sūt pueriles hūb⁹ forte flom ⁊ cū semib⁹: ⁊ assati qō sunt numbilliores ⁊ tardiores discēsiōis ⁊ elixati fl ēʒrio. ¶ Et melior ipsoꝝ decoctio ē vt coq̄t aq̄ dōec feruear deide pisciant i eā. ¶ Salsi ār sūt meliores q sunt recētes. deide illi q sunt ꝑpinq terio q̄ sunt salsi ⁊ meliores istoꝝ sūt illi q sunt ꝑdit cū aceto ⁊ cū reb⁹ ꝑdictib⁹ cibaria ⁊ aq̄ qdem in q̄ elixant pisces salsi ⁊ ꝑpe alterni sūt vehemētis mūdificatiōis ⁊ potūt in clysteribꝰ exiccatiuis. Nā. Dis piscis frūs ē ⁊ hūdus. vez qdā pisces sunt calidiores sm cōpationē ad cōplonem pisciū sicut alcuseigi ⁊ alierni ⁊ almerēugi. ⁊ salsi quidē sūt calidi ⁊ sicci. ⁊ quāto plus antiquant tāto plus i ambabus q̄litatibus augmētant. ⁊ aq̄ qdē pisciū salsorum filis est almuri in dispōnibus suis. Opa. ⁊ p. Qui sūt recētes gñant flegma aq̄

Digitized by Google

ſum et mollificant neruos et non ſunt conue-
nientes niſi ſtō calido valde. ⁊ ſanguis eoꝝ ad
ſubulitatē declinat ⁊ cutis puſcis qui noiat ſa-
liuaſon ⁊ eſt in ptibus domus oratoris cū cinis
puluerizat in oculos aſaluū delet eoꝝ albugi-
nem. ⁊ ſpēs gdem piſcuū ſalitoꝝ extrahunt ea
que infixa ſunt in carne ex locis in gbus tenē
tur ⁊ ꝓprie aliarie. Vulnera ⁊ vlcera. Capita
femeros adusta eradicant carnē additā in vlce
ribus: ⁊ ꝓhibent earum ambulationē: ⁊ eradi
cāt verucas ⁊ mouēt aqua puſcuū ſalitoꝝ ꝓfert
vlceribus putridis: ⁊ abluit ea fauich. ⁊ piſci-
culi ſunt boni in curis vlcerū putridoꝝ. In-
ſtrumenta uncti. Cū clyſterizat cum ſucco ſa
litoꝝ mulcoriens cōfert valde doloꝝ anche. ⁊
qui recentes ſunt mollificant neruos. Mem-
bra ca. Piſces pui quos illi de ſcemi noiant
aſir cum collunt os hītes alcola fraudulētas
ex almuri qō fit ex eis ꝓfert: ⁊ cum alredradu
eius approximat capiti patientis ſoda ſtu-
pefacit ipm ne ſentiat ſoda. Membra oculi.
Cum cuti ſua ꝓfricant palpebre ſcabioſe ꝓfert
⁊ cutis eius adusta et ingreditur in medicinis
oculi. ⁊ alcofol facto ex eo cum ſale delet vngu
lam: ⁊ comeſtio thure fule cum eſt recens acq-
rit cecitatē oculo imo oēs piſces. Mē. anhe.
⁊ pec. Aliarie recens mundificat cānā pulmo
nis. ⁊ clarificat vocē: ⁊ ſiſr ſalitus. Et capita pi
ſcium ſalitoꝝ ericcatoꝝ ꝓferunt vue apate ⁊
glutē qdem piſcū ponūt in ſordibionibus ⁊ p
hibet ſputum ſanguinis. Mē. expul. Ceter
ſacaidicon lenit ventrē cum difficultate ſue di-
geſtionis ⁊ caro aliarie lenit ventrē. ⁊ oia iura
piſcuū leniunt ventrē: ⁊ capita piſciculoꝝ ſali-
toꝝ reconditoꝝ ſunt medicamen bonū fixu-
re ani: ⁊ cauſigi ꝓprie ⁊ teheul ⁊ almerenegi. ⁊
alcaufigi ⁊ aliarie oēs augmentant coitum. Et
oīs piſcis recens comeſtus dum eſt calidus au
get in coitu. Venena. Capita ſumeros ſaluto-
rum adusta ponunt ſup morſum canis rabioſi
⁊ punctura ſcorpionis ⁊ ꝓferunt: ⁊ ſiſr omnes
piſces ⁊ iura eoꝝ ⁊ ius oīs piſcis ꝓfert in ve-
nenis bibitis ⁊ puncturis ⁊ piſcis q noiat eua
ras ius bibitū ⁊ vomitus poſt ipm multoriens
prouocatus ſm continuationem confert mor
ſui ſerpentis cornuti ⁊ canis rabioſi.

¶ De piretro. Cap. dlvi.

Jretrum quid eſt. Plurimū qō de
p hac planta adminiſtrat eſt radix ea.
Electio. Meius eſt illud qō acutū
eſt mordicatiuus lingue ⁊ magnitu-
do eius eſt ſm quātitatē digni. Natura. Exi
ſtimauit quidam eoꝝ in gbus non eſt vſus gi
eſt frīs ſubtile: ſed ipſum non eſt niſi calidum ⁊
ſiccus in tertio. Opa. ⁊ ꝓprie. Extrahit fleg-
ma maſticatū et virtus eius eſt aduſtiua et puo
cat ſudorē cū ex eo cū oleo abſtergendo inungi
tur corpus. Decoctio. Si miſceat cū oleo
abſtergendo inungāt ex eo et puocat ſudores.
Inſtra iunctura. Fricatio facta ex eo et deco-
ctione ipſius et oleo eius confert mollificatio-
ni neruoꝝ antique et ſtupori eorum et phibet
generationem alcuzez ab eo a quo generatur
alcuzez. Membra capitis. Vehementer ape
rit opilationes colatoriꝝ et conſtrictionem na
rium et eius decoctio confert doloꝝ dentiuz et
propie frigido et eius acetum confirmat den
tes motoſi decoquāt cum aceto et teneatur in
ore. Febres. Quando fricatur cū eo corpus
ante paroxiſimum rigoris cum oleo confert ri
gori facto cum febre et abſq; febre.

¶ De penidijs. Cap. dlvij.

Enidij. Natura. Calidi ſunt. et hu
p midi in primo et propie albi et ſūt
humidiores alijs. Opa. et ꝓprie.
Sunt groſſiores zuccaro. Membra
anhelitus et pectoris. Sunt boni mīi. Mē-
bra expulſionis. Sunt lenitui ventris.

¶ De pipere. Cap. dlvij.

Jper quid eſt. Inquit. C. primus cū
p eleuatur fructus eſt longum piper:
deinde ſeperatur in grana piperis:
et ꝓpter hoc eſt longum piper humi
dius: et ideo corrodit et mordicat parum poſt
principium ſui guſtus. ¶ Et radix eius eſt ſi-
milis coſto nigro ſed eſt vehementius acris.
Et album eſt debilioris caliditatis et humidi-
tatis. Quidam vero dixerunt q nigrum iam
exiccatum eſt et cecidit virtus acuitatis eius et
remanſit in albo qō non peruenit ad vehemen
tiam exiccationis. Natura. Eſt calidum et ſic
cum tendens ad quartum. Opera. et ꝓprie.
In ipſo eſt attractio et reſolutio et abſterſio et
maſticatur cum vua paſſa et eradicat flegma vi
ſoſus. et eſt ex ſedatiuis doloꝝ et calefacit ner
uos et eſt pueniens ſanis. Decoctio. Ipſum
cum nitro abſtergit morpheam et extenuat cu
nitro. Apo. et bo. Ipſum cum pice reſolut
ſcrofulas. Inſtra unc. Calefacit neruos et la
certos adeo q in hoc aliud nō eſt ei par. Mē
bra ca. Cum aceto confert dentibus. Mem-
oculi. Confert albugini poſitum in alcofol et
abſtergit. Membra anhelitus et pectoris.
Quando adminiſtratur in electuarijs eſt con
ueniens tuſſi et doloribus pectoris et eſt con-
ueniens cum melle poſitum in palato ad ſqui
nantiam et mundificat pulmonem. Membra
nutri. Eſt digeſtiuum faciens appetitū et bibi
tur cum folijs lauri recentibus et cōfert dolori
ventris pungitiuo et inflationi: et eſt cū aceto
bibitū et lauri bonū apōplexis ſplenis. et albus
magis pueniens eſt ſtō et vehementius ꝓfert
ipm. Et lōgū piper facit cibū deſcendere facile.
Membra expulſio. Prouocat vrinā et ejicit
ferum: et poſt coitū corrūpit ſemen cū fortitudi
ne: et paucum eius ꝓuocat vrinam et multum

Digitized by Google

eius soluit ventrem ꝑm contrarium scamonee
z est eructatiuum z ꝓsumit sperma. Longum
vero piper z album augmentū efficit in coitu
pp humiditatē suā supfluā. Et qñ bibit cū mel
le z folijs laurꝰ recentibus ꝓfert doloꝛ ventriꝭ
pungitiuo. Febres. Fricando fit inunctio ex
ipso cum vngueuto z ꝓfert rigoꝛi. Uenena.
Ponitur illud qđ ex album in tyriacis: z simi
liter longum piper z confert morsui venenoso
rum vermium linitum cum oleo.

¶ De pipere aque. Laꝑ.dlix.

Iper aque quid est. Est herba que ẽ
p vt olus nascens in aqua z approxi
mat ei in gusto suo sapoꝛ piperis ꝛ
non est ei acuitas piperis. ✠pera.
z.p. Calefacit sufficienter sed minus q̃ piper.

¶ De petroselino. Laꝑ.dlx.

Etroselinum. Dictum est in capitu
p lo de apio.

¶ De prassio. Laꝑ.dlxi.

Rassium quid est. Est herba amari
p saporis. Natura. Inquit ✠rabas
sius. Nó sunt calefactio eius z exic
catio ipsius fortes. Alij aũt direrũt
q̃ est calꝛ in tertio siccū in ſcdo. ✠perario. z
ꝓprie. Est aperitiuū abstergit z liquefacit z re
solvit z incidit. ℳembra capitis. Eius suc
cus cõfert doloꝛi auris antiquo: z mundificat
z aperit meatus auditus z remouet antiquuꝫ
doloꝛez eius. ℳembra oculi. Succus eius
cum melle est ꝓueniens ad acuendum visum.
ℳembra anhelitus z pectoris. ℳundificat
pectus z pulmonem ꝓductione ſputi. ℳem
bra nutrimenti. Est aperitiuū opilationuꝫ in
epate. z splene z renibus. ℳembra expulsio
nis. Prouocat menstrua z mundificat matri
cem. Uenena. Fit ex eo emplastrum cum sale
ad morsum canis rabiosi.

¶ De peonia. Laꝑ.dlxij.

Eonia quid est. Eius alia est masculꝰ
p lus z alia est femina. ℳasculus qui
dẽ ẽ radices ꝛ albas grossas vt di
gitus stipticũ hñtes gustuꝫ z femina
ꝛ radicẽ in plurimas pres diuisam z ramos.
Natura. Est calida z ficca vehemẽter. ✠pe
rationes. z proprietates. In ipsa sunt exiccano
z stipticitas cum resolõne z apertione z subti
liatione z incisione z abstersione. z qñ masticaꝭ
vna hora apparet post eam in ipsa acuitas ad
stipticitatē declinans. Secoꝛatio. Abstergit
vestigia nigra in cute. Instra iunc. Cõfert po
dagre. ℳembra capitis. Confert epilepsie
adeo q̃ ẽt suspensa. z iam qdez experta est eius
appensio z inuenta est, phibere epilepsiã q̃diu
remanet: z cum eius ablatione cõperũ est re
dire epilepsiã. ¶ Et iudeus qdẽ inquit. Suffu
migatio facta cum semine eius ꝓfert demonia
cis: z epilepticis z sanat eos; z silr si sumaꝭ fru
ctus eius: z bibaꝭ cum melle roꝛ. ꝓfert vehemẽ
ter. ¶ Ego aũt dico q̃ forsitan hec est ꝑgeos
peonie romane: naꝫ illa que ex india fertur ad
nos non ꝛ magnũ effectum in hoc capitulo.
Et bibunt ex semine eius. xv. grana cum mell
crato: aut vino: z ꝓferunt incubo valde. ℳem
bra nutrimenti. Retinet nãm qñ decoquit cuꝫ
sirupis põticis: z phibet mãs effusas ad stõꝫ
z semen eius ꝓfortat stõm z sedat doloꝛes eiꝰ
z mordicationẽ eius. Et ꝓfortat radix eius ute
rum z aperit opilationem que est in epate.
ℳembra expulsionis. Prouocat vrinam z
qñ bibit cum vino z prouocatuꝫ mouet men
strua: z potus eius prouocat vrinaꝫ ẽt. ¶ Et qñ
sumunt de semine eius. xv. grana cuꝫ mellicra
to ꝓferunt ꝓfocationi mficis. z si bibant. xij.
grana eius cum vino abscindunt fluxũ sangui
nis. Et qñ in potu daꝭ fetis de radice eius quã
titas amigdale mundificat eas a supfluitatibuꝫ
partus prouocatiue educente supfluitates z con
fert de radice eius quãtitas auellane doloꝛi re
num z vesice. z decoctio eius cum vino strin
git ventrem z prouocat.

¶ De pino. Laꝑ.dlxiij.

Inus quid est. De grano aũt pini
p tã diximus in capitulo de ꝛa. z nos
nolumus nisi vt loquemur de reliq
pũbus arboꝛis pini. Electio. Uir
tus corticis maioꝛis fortioꝛ est z cortex eiꝰ que
noiaꝭ fusi est debilioꝛ. ✠pa. z ꝓprie. In cor
tice eius est stipticitas plurima z vermis q̃ est
in ipsa existit in virtute cantaridis. Uulnera z
vlcera. Cortex eius ꝓfert vlceribus corticalibus. Et in ipso est virtus ꝓsolidatiua. z in corti
ce ipsius est de stipticitate que puenit ad hoc vt
sanet abrasionẽ qñ sup eam ponit vt emplñ:
z pulverizatio corticis ꝓfert aduſtioni aque ca
lide: z folia eius faciunt coherere vulnera pul
verizata. z cortex eius est ꝓueniẽs locis pcussis
z ꝓsolidat: sed folia eius sunt ꝓuenientiora
ad illud: qñ sunt humidioꝛa. ℳembra capi
tis. Gargarismus factus ex decoctõe radiciꝭ
eius attrahit flegma plñ. ¶ Decoctio corti
cis eius cuꝫ acero est ꝓueniens qñ colluit ex ea
os ad doloꝛẽ dentiũ: et qñ ponit in eo acetum:
et ex eo fit gargarismus attrahit flegma pluri
mum. ℳembra oculi. Fumus eius ꝓfert ca
sui palpebrarũ et corrosioni anguli lachrymalis. ℳembra anhelitus et pectoris. Granũ
eius confert tussi antique. ℳembra nutrimẽ
ti. Cortices foliorũ eius qñ bibunt ꝓferũt doꝛi epatis. ℳembra expulsionis. Granum
eius retinet menstrua: et fructus eius cum semi
ne cucumeris in vino, puocat z confert vlceri
bus et renibus et vesice et cortex eius retinet
ventrem etiam. Uenena. Uermis viridis qui
est in pino est in natura cantaridis.

¶ De pupilla oculi. Laꝑ.dlxiiij.

Digitized by Google

Upilla oculi quid ē. Est eruca aque
p ꝛ dr̄ ēt apium aque. ꝛ est boni odo-
ris. ꝛ ortus eius est in aquis stantibus. ℳ pa. ꝛ ppie. Est calefactiua resolutiua. ℳembra expulsionis. Prouocat menstrua ꝛ vrinam ꝛ frangit lapidem in renibus ꝛ vesica si comedat cruda aut elixata ꝛ confert viceribus intestinorum.

℄ De pasto colūbarū ꝛ camelor. Cap̄. dlxv.

Astus colūbar̄ ꝛ camelor quid est.
p Est herba hñs granum sicut granus myrti ꝛ est ei ꝓximus. verūtñ est minoris calitatis vehementioris cinereitatis ipso ꝛ sifat medulla eius in colore ꝛ gustu leuis ex comicate i qua est aliquātulū dulcedinis. Natura. Est calfa in primo hūida in scō. ℳ pa. ꝛ ppie. Est subtilis ꝛ non nocet camellis qui pascunt ipsam. ℳenena. Est venenum vermibus venenosis. ℳecoratio. Eius decoctio de nigrat capillos.

℄ De pede locuste. Cap̄. dlxvi.

Es locuste qd est. Currit cursu olerispotamenti. ℳē. anhe. ꝛ pec. Bat cibus ex eo ꝛ confert extenuationi.
p
Febres. Iuuamentum decoctionis eius est sicut iuuamentum chrysolocāne ꝛ reliquorū in febrib⁹ q̄rtana finocho ꝛ hemitriteo.

℄ De pede corauno. Cap̄. dlxvij.

Es corauinus. ℳē. expul. Radix huius herbe cum decoquit confert solutioni antique. Et dixerūt Paulus ꝛ alij qꝫ confert colice ēt ꝛ efficit opō hermodactilor absq; nocumento.
p

℄ De pulmone. Cap̄. dlxvij.

Ulno. ℳ pa. ꝛ ppie. Eius nutrimentum est parū declinans ad flegmaticum ꝛ in hoc est consideratio.
p
Ulnera ꝛ vlcera. Pulmo arietis sanat excoriationē calcanei ex calciamento q̄ super ipsam ponitur calidus. ℳembra nutrimenti. Eius digestio est facilis. ℳembra ex pul. In ipso est constrictio ventris.

℄ De pomis. Cap̄. dlxix.

ℳ ma. Electio. ℳagis ꝓpria sunt
p alcemia. ꝛ illa que sunt insipida sunt mala ꝛ pui iuuamenti ꝛ non agunt aliquid ꝛ sūt imatura. Natura.

Illa que sunt ꝓpracta sunt frigidiora humidiora pp illud qō est in eis de aqueitate: ꝛ ponuca ꝛ stiptica ꝛ acetosa sunt frigida grossa. ꝛ dulcia sunt aquea: ꝛ sunt declinora ad calitatē q̄ alia q̄uis magis dñans in eis sit frigus. ꝛ sunt diuersa: ꝛ sūt folia eor ꝛ arbores sūt diuersa. Et oīno illud qō in suba dñatur est humiditas superflua frā ꝛ foxasse illa que sunt vehementis dulcedinis in caliditate tñ sunt ꝓpria aut declinant ad eam. ℳ pa. ꝛ ppie. In ipsis est phibitio sugflutiuū ꝛ ppie in foliis eorum: ꝛ in pomis qdem est inflatio ꝛ ppie in eis que nō sunt dulcia: ꝛ illa que sunt ponuca ꝛ stiptica sūt aquea terrea: ꝛ dulcia sunt aquea ꝛ insipida sūt aquea valde ad gres humiditatis superfluę declinatiuū: ꝛ pp hoc feruet eorum succus velociter ꝛ mel conseruat succum eorum. ℄ Et generāt qdem ex ponticis: ꝛ ex eis que sunt stiptica humor terreus. ꝛ acetosa ꝛ imatura generāt flegma ꝛ putredines ꝛ febres ꝓpter tate sui humoris ꝛ sue cruditatis. ꝛ qz recipiunt putrefactionem. humor vero acetosꝰ est subtilior humore stipticorū. ꝛ vinum qdem pomor ꝛ reliquorum antiquū melius est q̄ recens pp solōnceva pomum malor ab eo. Ūpa. ꝛ bo. Conferunt folia eorum ꝛ succus eor inceptioni apatū calidor. Ulne. ꝛ vice. Folia ꝛ cortices eorum ꝓsolidant. ꝛ sifr succus cor que sunt stiptica.

Insfra iunc. Assiduatio comestionis pomor facit euenire dolorē neruor ꝛ ppie vernalia. ℳē. anhe. ꝛ pec. Confortat cor ꝓpie odorifera dulcescenti ꝛ odorifera dulcia ꝛ acetosa: ꝛ si sit illic angustia ex calitate sunt magni iuuamenti ꝛ eor sanich ēt. ℳē. nutri. Confortat debilitatem stōi ꝛ que stiptica sunt ꝓfert stō si ē cū caliditate aut humiditate: ꝛ sifr pontica ꝛ acetosa conferunt debilitati stōi si est in eo humor grossus frigidus valde pp suam grossitudinē. ꝛ assānt qdē in parua ꝛ ꝓferunt paucitatē appetitus. ꝛ sanich pomor cōfortat stōm ꝛ phibet vomitū. ℳē. expul. Dulcia ꝛ acetosa qñ in stō inuenium humorē grossum qñq; deponūt ipm in egone ꝛ si est vacuus retinent ꝛ ea que in maīa assata sunt ꝓferūt ad vermes et dissenteriam: et que ex eis sunt ꝓpter humora dissenterie sunt pontica et eor sanich: nisi ꝓpter ipsa lenitas siccari. Febres. Ex q̄bꝫ generāt ab illis que sunt imatura febres plurime ꝓpter ate sui humoris. ℳenena. Cōferunt venenis: et similiter succus et folia ipsorum.

℄ De papauere. Cap̄. dlxx.

Papauer quid est. Papaueris sunt
p spēs hortulana et cāpestris: et sifr est nigrū et spēs cornuū qō est marinus et fructus eius est curtus: et species spumosi heracliensis. Electio. Qō melior sanius est. est album. et oz qdem vt teranī capita papaueris cuiusq; speciei recēta: et fiant ex eis trocisci et reseruent. et administrent. Natura. Hortulanū est frīū et siccū in scō et nigrum in tertio et dr̄ q vsq; ad quartū. ℳ pa. et ppie. Spēs papaueris sunt infrātiue et nō ē in ipso glutinario de qua sit curandū: et illud qdē qō est nigrū est ingrossatiuū infrātiuū exiccatiuus papauer marianū cornuū cuius fructꝰ est curtus sicut cornua tauri est abstersiuū incisiuū et ē vehementis abstersionis. Et flos qdem cāpestris mundificat vestigia viceruz in oculis ac albugum. Ūpa. et bo. Luniunt spēs eius ꝓter ma-

Digitized by Google

rinum super herbipsilla. Vulnera ꝛ vlce. Fo-
lia cozrozi valent ad vlcera sozdida ꝛ cozrodũt
carnẽ addutã pp suam abstersionẽ: ꝛ eradicant
escaras: ꝛ sistũt fl os eius ꝛ non est ꝓueniens vlce
ribus manifestis pp supfluitatẽ sue abstersionis
ꝛ ex cãpestri qdem sit emplñ cum oleo super
vlcera ꝛ eradicat ea. Instra iunc. Unde cũ sale
super podagrã ꝛ cõfert ei ꝛ qñ decoquẽ radix
papaueris cãpestris in aqua donec ꝓsumat me
dietas ꝛ datur in potu ꝓfert sciatice. Mẽ. ca.
Facit somnũ ꝛ ꝓpter illud qõ nigrũ est: ꝛ est stu
pefactiuũ: ꝛ in liciuio supponẽ ꝛ facit dozmi
re: ꝛ phibet catarrũ: ꝛ cum hñt vigilias fronti
ex eo emplñ suppoít iuuat valde. ꝛ sistr qñ em
brocat decoctio eius: ꝛ cum ex spumoso fit vo
mitus bibito fm quãtitatẽ exhute in mellicra
to iuuanẽ ipso epileptici. ¶ Et oleum eius cũ
oleo ro. est ꝓueniens soda qñ ex eo inungitur
caput. cum ñ ab eo abstinere quãtũ plus pole
est fit melius. ꝛ qñ distillat eius decoctio in
aurẽ fozris doloris ꝛ sedat dolorẽ eius. Mẽ.
oculi. Administrat illud qõ frñ est in dolo-
ribus oculi vehemẽtibus apud necessitatẽ: sed
in ipso est cautela obseruãda: sicut diximus in
opio. Mẽ. anhe. ꝛ pec. Confert tussi calide ꝛ
fluxibus ad pectus ꝛ ad spurum sanguinis. Et
sumit ex eo loch ꝓferens tussi calide valde: ꝛ p
pue qñ nascet cum acatia ꝛ succo barbe hirci-
ne. ¶ Filius vero mesaugue inquit. Semen ni
gri mundificat pectus cozticis aũt manifestio
dispõnũ est qp adiuuat ad spuẽdũ ꝛ in toto scie
est mundificatiuo. Mẽ. nu. Confert humidita
tibus stoi: ꝛ qñ radix eius qp marinũ est. s. co-
rrutum decoquẽ in aqua donec medietas aqua
confert egritudinibus epatis: ꝛ illi in cuius vẽ
tre est humoz grossus: ꝛ semen spumosi facit vo
mere. ꝛ dr sile ẽt huic in cãpestri. Mẽ. expl.
Albũ ꝛ nigrũ qñ terunt multũ et dant in po-
tu cum vino nigro ꝛ pontico sedant fluxũ ven
tris antiquũ: ꝛ nã qõ eius non est vacua a vir-
tute soluiua ꝛ cum hoc resolutiua resoluit ẽt
aqua et ex decoctiõe eius vehementi qñ fit cly-
stere confert dissenterie: ꝛ quãdo bibitur semen
eius cum sirupo cartami lenit ventrem: ꝛ quã-
do in potu datur de spumoso quantitas exuthe
vnius in mellicrato facit vomere. ꝛ soluit se-
men spumosi flegma ꝛ humorem crudum. et
similiter semen speciei egyptij datur ad biben-
dum in nati. et semen eius quod domesticum
est cum melle augmentat sperma.

¶ De persicis. Cap. dlxxi.

Ersica. Natura. Sunt frã in fine
p scdi humida in primo infra tñ finez
eius. Opa. ꝛ p. Que sunt humi-
da velocis sunt putrefactionis lenitu
ta et in ipsis est stipticitas aliquantula: sed eis
stipticiora sunt ea que sunt incisa exiccata et in
ipsis est phibitio cursus et imatura sunt stipti
ca. et. Decoctio. Abscindũt folia eius qñ ex
eis fit linimentum odorem psilotri. Mẽ. ca.
Distillat succus foliorum eius in aurem et in
terficit vermes et confert oleum eoꝝ emigra
nee et doloꝛb' auris caldis et frigidis. Mẽ
bꝛa nutrimentu. Natura sunt bona stomaco
et in eis est virtus faciendi appetitum cibi: et oꝛ
qdem vt non comedant post alium cibum qñ
cozrũpunt post eum et cozrũpunt ipsuꝝ sed pre
cedant ante cibum et que sicca sunt: sunt tarde
digõnis et non sunt boni nutrimenti: quãuis
sunt plurimi nutrimenti. Mẽ. expl. Fit er
eis et folijs ipsorum emplñ sumini et interficit
vermes ventris. et similiter si bibatur succus eo
rum et que sunt eorum superiora et foliorum
ipsorum: et illa que matura sunt leniunt ven-
trem et imatura stringunt. et dixerunt quidam
qp ipsa addunt in coitu et videtur qp illud fit in
corporibus siccis et calidis.

¶ De pane. Cap. dlxxij.

Anis quid est. Oꝛ vt sit panis mũ-
p dus salsus massam hñs ꝓfectam fer
mentatus coctus bene in tanoꝛ vlti-
me vna nocte pmanens. Et non co-
medatur calidus sicut ẽ. Panis. n. calidus nõ
est apud naturam recipibile: et acceptio eius
qui est de furno et reliquorum sibi similuꝝ est
mala: et panis de simula est melioꝛ eo qui est de
farina: ꝛ quãto plus fuerit mundioꝛ oportet vt
fermentetur ꝛ diminuatur donec consequat plu
rimum. ¶ Et conficiatur massa ipsius pluri-
muꝝ. et panis quidem furni non est sicut panis
altanoꝛ si suscipiet decoctionem ab vtroq; late
re. Et panis de patella est crudus iteriꝰ: ꝛ ablu
tus quidem est infrigidatiuus et est pauci nutri
menti ꝛ natat in stomaco: ꝛ est conueniens ca-
lefactis ꝛ non generat opilationes ꝛ non cale-
facit. ¶ Modus vero ablutionis eius est vt sit
matura medulla panis qui iacuit vna nocte ꝛ in
fundatur in aqua calida: deinde effundatur ab
eo aqua que super ipsum natat ꝛ renouetur su
per ipsum aqua donec ab eo remoueatur vir-
tus fermenti: ꝛ reliquorum et consequatur finẽ
sue inflationis. Electio. Panis de simula nu
tribilioꝛ est q̃ alius ꝛ eius nutrimentũ est me-
lius: sed est tardioꝛus penetratõis ꝛ aldarmach
sequitur ipsum in pluribus dispositionibus.
¶ Opirus vero qui est plurimi furfuris velo
cis est penetrationis: sed est minoꝛis nutrimen
ti ꝛ deterioꝛis. Et ille qui non decoquitur bene
est plurimi nutrimenti: ꝛ similiter parum ha-
bens fermenti sed eius nutrimentũ opilat nisi
illos qui sunt plurimi exercitij: ꝛ panis de pa-
tella est huius generis. eius namq; pars inte-
rioꝛ raro decoquitur bene. Et panis quidem
ablutus parui est nutrimenti elongatus a simi
lagineo leuis digestionis ꝛ ponderis. ꝛ panis
frumenti raro in iudicio existit opuri. ꝛ panis

Digitized by Google

alcatalf generat humorem groſſum ⁊ alfanit eſt inflatiuus tarde digeſtionis ⁊ qui melior de eo eſt: eſt ille qui eſt mixtus cumoleo amigdalino. ⁊ oportet quidem vt eius exiccatio ſit in vmbra. ⁊ panis factus cum lacte plimi eſt nutrimẽti ⁊ tarde deſcenſionis ⁊ eſt opilatiuus. ⁊ emplim quidẽ factum ex pane calidius eſt emplaſtro facto ex frumẽto. Secozario. Panis q eſt de frumẽto nouo ipinguat velociter. Apoſtemata ⁊ bothoz. Panis de frumento cum mellicrato ⁊ ſuccis ꝓueniẽtibus bonus eſt apoſtematibus calis. lenit eni ea ⁊ infrigidat. Vulnera ⁊ vlce. Cũ panis decoquit cũ aqua ⁊ ſale ⁊ infundit ex eo impetigo ꝓfert. Membra nutri. Panis calidus facit ſitim ſua calitate ⁊ natat, ꝓpter ſuã humiditatẽ vapoꝛoſam ⁊ ſanat velociter ꝓpter illud ⁊ calidus qdẽ eſt velocis digõnis ⁊ tarde deſcẽſionis. Membꝝ. expul. Panis opirus eſt lenitiu⁹ nature ⁊ aldarmach ſtringit ⁊ fermẽtatus lenit ⁊ azymus ſtringit ventrẽ ⁊ ille qui eſt in patella coct⁹ eſt ex eis que ſtringunt. ⁊ panis antiquus ſiccus ſtringit ſi non admiſceatur ei aliud: ⁊ panis alcatalf ventrem ſtringit: ⁊ pluſq̃ ille qui eſt de ſimula.

¶ Capitulum de littera. Q.

¶ De quinq̃ folio. Cap. dlxxiij.

q Quinq̃ folia quid eſt. Eſt pentaphilon ⁊ iam dictum eſt de ipſo.

¶ Capitulum de littera. R.

¶ De rizo. Cap. dlxxiiij.

r Rizon quid eſt. Natura. Eſt caliduꝫ ⁊ ſiccũ ⁊ ſiccitas ipſius eſt manifeſtioꝛ caliditate ſua. verũtamẽ quidã dicunt q̃ eſt calidus frumẽto. Opa. ⁊ ꝓprieta. Nutrimẽtũ prebet multum ad quandã ſiccitatem declinans. ⁊ cũ decoquitur cũ lacte ⁊ oleo amigdalino magis dat nutrimentũ: ⁊ melius: ⁊ remouetur ab eo exiccatio ⁊ conſtrictio quaꝫ facit: ⁊ ꝓprie cum infunditur nocte vna in aqua furfuris. ⁊ ipſum eſt ex eis que tarde infrigidatur ⁊ in ipſo eſt cõſtrictio. Membꝝ expul. Decoctũ cum aqua ſtringit vſq; ad terminũ ⁊ decoctuꝫ cum aqua in ſpermate efficit augmẽtum: ⁊ neq; ſtringit niſi ꝓpareꝛ frixione in corticeſuo ⁊ ſtudeatur in deſtruendo aquoſitatem eius ⁊ ꝓprie eius qõ infuſum eſt in aq̃ furfuris ꝓpter quam deſtruitur eius ſiccitas.

¶ De roſis. Cap. dlxxv.

Roſa quid eſt. Eſt virtutis compoſite

r ex ſubſtãtia aquea ⁊ terrea. ⁊ i ipa ſũt acuitas ⁊ ſtipticitas ⁊ amaritudo cũ ſtipticitate ⁊ pauca dulcedine: ⁊ in aquatate patrum caliditatis cã rei, ꝓpter quam eſt dulcis ⁊ amara ⁊ in ipſa eſt ſubtilitas faciens ipſius ſtipticitatem penetrare q̃re accidere facit coꝛizã. ⁊ ꝑtus quidẽ amara i ipſa remanet dũ eſt recẽs: cũ aũt ſiccatur minoꝛat eius amaritudo. ⁊ ꝓpter hoc que recẽs eſt ſoluit cum põdus. 3. ꝛ. ex ea in potu ſumitur. illa ꝙ q̃ noſatur roſa ſẽtida eſt calida ⁊ eſt radix eius ſicut piretrũ adnſtua. Natura. Dixit. G. q̃ roſa non eſt vehemẽtis frigiditatis cõparatione ſui facta ad noa. ⁊ dixit opꝫ vt ſit frigida in ꝑmo. Ego aũt dico q̃ eius ſiccitas eſt in principio ſcõi ꝓcipue in deſiccata. Operatio. ⁊ ꝓ. Eius exiccatio eſt foꝛtioꝛ ſua ſtipticitate: qñ eius amaritudo eſt foꝛtioꝛ ſuã ſtipticitate ſui ſaporis: ⁊ eſt aperitiua vel de ⁊ ſedat motũ colere ⁊ eſt ſemen eius foꝛtius ſtipticum qõ eſt in ipſa: ⁊ ſilr pili qui ſunt i medio eius ⁊ in toto ipſius eſt cõfoꝛtatio mẽbroꝝ interioꝝ: ⁊ eius ſtipticitas nõ pertrãſit cum reſolutione. ⁊ ſicca quidem eſt magis ſtiptica ⁊ frigidioꝛ: ⁊ iam dicitur q̃ in ea eſt ꝑtus extrahens furculos ⁊ ſpinas ⁊ reliqua carni infixa. ⁊ eius ſuccus bonus eſt exungulare. ſalbi abſciſſi vngubus exiccatur in vmbra. Secoꝛa. Rectificat feꝛozem ſudoꝛis quãdo in balneo adminiſtratur. Ex ea quoq; fiũt ablutiones ꝑtes hũc modum. ¶ Sumi roſa cui roſ non adueniat ⁊ diminuatur donec extenuetur: deide ſumunt ex ea. ʒi. alcatalf. ⁊ cripica boni odoꝛis. Lauf. ⁊ ex myrha. vi. auf. ⁊ fiunt inde trocifci parui. quando q̃ ꝙ addunt in eis⁹ coſti ⁊ lilij. amboꝝ. aã. ʒ. ij. ⁊ quandoq; ponunt eos mulieres in manꝫ ⁊ ablunt malum odoꝛem ſudoꝛis. Apara ⁊ bothoꝛ. Dixerunt quidam q̃ ipſa abſcindit verrucas oẽs: qñ adminiſtratur trita: ⁊ qñ roſa coquit ⁊ teritur ⁊ non exprimitur ⁊ fit ex ea emplim ad apoſtumas calis ſoluit ea. ⁊ ſilr ꝓfert heri ſipille. Vulnera ⁊ vlce. Cõfert vlceribus precipue abꝛaſionibꝰ in coꝛis ⁊ in ancha ⁊ gñat carnem in ꝓfundis. ⁊ dixerunt quidaꝫ q̃ ipſa extrahit ea que infixa ſunt in carne ⁊ ſpinas trita. Membra capitis. Sedat ſoda quod ex ea humidum eſt: ⁊ decoctio aque eius ⁊ oleũ eius facit ſternutationẽ cũ odoꝛatur. ⁊ dixerunt quãdã ſternutatio ex ipſa fit ꝓpterea: q; reuinet vaporem: ⁊ forasſe illud eriã eſt, ꝓpter virtutem ſuaꝫ abſterſiuã. ⁊ per ꝓhibitionẽ in cerebris hũidꝝ ſubtiles ſupfluitates. ¶ Et ipſa met facit ſternutare illum cuius cerebꝝ eſt calidus ⁊ eius ſemen ſtringit gingiuas ⁊ ſilr ſuccus eius cũ decocto: ⁊ confert etiam doloꝛi auriũ. Mẽ. oculi. Sedat doloꝛem in oculo ex caliditate: ⁊ ſumit⁹ decoctio: ⁊ ſicca eſt ꝙnies groſſatici palpebrarũ cũ ex ea ſit alcofol. et ſimilr eius oleũ ⁊ ſuccus ipſius: ⁊ ipſa qdẽ nõ ꝓfert obthalmie: niſi cũ ex ea abſcindunt̃ addiramẽta ipſius alba. Mẽ. an. et pe. Cũ aq̃ roſacea bibit ꝓfert ſincopi. et eius ſuccus: ſ; eius ꝙgulta ſunt bona ſputo ſanguis: et ſilr capita ipſi⁹. Mẽ. numi. Aqua roſ. eſt bona capiti et ſtõ: et cõfoꝛtat que et ea nutrita eſt cũ melle: ſtõm et eſt gelentabus et iuuat ad digerẽdũ: et roſa qdẽ et eius ſucc⁹ ꝓferũt humoꝛoſitatẽ ſtõi. Oleũ ꝙ roſ. extinguit iflãmationes ſtõi. Et ſilr epithima ſcñ ſtõ ex roſa ipſa

Digitized by Google

ꝛ eius syrupus ꝓfert ei q̄ in flō mollificationē
hꝫ. ℳbē. expul. Sedat dolorē ani linita super
eū cum pēna ꝛ dolorē mīcis ex calitate: ꝛ sīlr
decoctio que fit ex sicca: ꝛ ꝓfert doloribus recti
intestini. ꝛ fit clystere ex decoctione eius ulceri-
bus itestinoꝝ: ꝛ similiter syrupus eius bibit ad
illud. ℭ Bormire ℞o sup locum ex ea stratum
abscindit desiderium. ꝛ si recens est fortasse sol-
uit si sumatur pondus. ℥.ʒ. ex ea decies. Sicca
℞o non soluit. ꝛ oleum ro. soluit uētrem.

ℭ Berembus. Laꝑ. dlxxvi.

r Enes quid sunt. Noti sunt. laudabi-
liores ex eis sunt renes hedi lacten-
tis. Nā. Sunt cālles ad siccitatē de
clinātes. Spa. ꝛ ppie. Parui fūt
nutrimēti ꝛ humoꝝ eoꝝ est malus ꝛ laudabilio
res eoꝝ sunt renes hedi. ℳbēra nutri. Sunt
difficilis digestionis ꝛ horridi saporis.

ℭ Berob. Laꝑ. dlxxvij.

r Ob. ℳbra an. ꝛ pecto. Iunat
ad spuendū ꝛ ponitur in ꝙrupo de
papauere noto. ℳbra expulsio.
Confert doloꝛi renum ꝛ vesice.

ℭ Berutha. Laꝑ. dlxxviij.

r Utha qd est. Siluestris vehemētio
ris est nigredinis ℈ armel. Electio.
Cōueniētioꝛ rutha est domestica q̄
nascitur apud arboꝛes fici. Natura.
Humida calida est ꝛ sicca in secūdo. Et sicca ē
calida ꝛ sicca in tertio. sicca ℞o siluestris est ca-
lida ꝛ sicca in ℸrto. Opera. ꝛ ꝓ. Est incisiua
ꝛ resolutiua carminatiua valde mundificatiua
venaꝝ ulceratiua stiptica. Decoratio. Cū nitro
ponit̄ super morpheam albā ꝛ sup verrucas ꝛ
morꝝ. ꝛ remouet odorē alleoꝝ ꝛ cepaꝝ: ꝛ ꝓfert
alopiciē. Apara ꝛ bo. Siluestris q̄n terit ꝛ fit
ex ea emplīm mēbro sup quod est apa calidum
cōfert. ꝛ quādo ponitur sup scrofulas gutturis
ꝛ aselle resoluit eas: ꝛ gūma eius est fortioꝛ in
omnibus illis. Ul. ꝛ ulce. Ponitur cum bu-
tyro ꝛ melle sup impetigine ꝛ cū acero ꝛ ceru-
sa sup formicam: ꝛ herisipillā sanat antiquam.
Instru. uūctu. Cōfert paralysi ꝛ sciance ꝛ dolo
ribus iunctuarū bibita ꝛ morē emplastri sup-
posita cū melle. ℳbra ca. Aufert odorē al-
leoꝝ ꝛ ceparū: ꝛ fit ex ea emplīm cuꝝ sanich ad
sodā antiquā. ꝛ q̄ꝫ fit ex ea emplīm cum ace-
to in naso ad fluxū sanguinis narium ꝛ retinet
ipm. ꝛ succus eius calefactus in cornice granati
dīstillat in aurem: ꝛ mūdificat eā: ꝛ sedat dolo
rem ꝛ tinnitū ꝛ sonitum ꝛ interficit ȳmes ꝛ li
uinā cū ea ulcera capitis. ℳbra oculi. Apa
acuit visum ꝛ ppie: succus eius cū succo feni-
culi ꝛ melle collyrio facto ex ea aut comesta. et
q̄ꝫ fit ex ea emplastrū sup pulsationes oculi.
ℳbra anhe. ꝛ pecto. Decoctio eius que hu
mida est cum aneto sicco cōfert doloꝛi pectoꝛiꝫ
ꝛ difficultati anhelitus ꝑm testimonium ruffi.

ℳbra nutrimenti. Fit ex ea emplastrū cum
ficubus ad hydropisim hyposarchā: ꝛ datur in
potu vinum in quo decoquit rutha etiā: quādo
de semine eius bibitur ab vna. ʒ. vsq; ad. ʒ. ij. ad
singulum flegmaticū sedat ipm. ꝛ ipsa quidem
digerit ꝛ facit appetitum cibi ꝛ cōfortat stoma
cum ꝛ sp'lenem. ℳbra expulsionis. Exiccat
sperma ꝛ abscindit ipsum ꝛ deijcit desiderium
coitus: ꝛ cōcubitus: ꝛ vtraq; species eius strin
git ꝛ sedat doloꝛē pungitiuum: ꝛ fit ex ea clyste
re cum oleo ad doloꝛes colice ꝛ ponit̄ cuꝫ mel
le sup ulcera ani ꝛ bibitur cū oleo ꝛ bibit ꝓ
pter vermes: ꝛ ambe species expellunt supflui
tates coꝛporis cum ꝓuocatione. ꝛ similiter reti
net egestionem. ꝛ fit ex ea emplastrum cum fo-
lijs lauri super testiculos ad apostema ipsoꝝ.
Febres. Et simil̄ cōfert rigoꝛi comesto ipsius
ꝛ inunctio ex oleo eius. Venena. Resistit ve-
nenis ꝛ bibat qui sibi timet ne in potu sumat ve
nenū ꝛ pungi a venenosis de semine eius pon
dus. ʒ. i. cum folijs suis cum vino ꝛ ppie si bi-
bitur cuꝫ nuce ꝛ bolo oibus ꝓritis ꝛ comestis
ꝛ plm ipsius sumere de siluestri ē pnicios̄um.

ℭ Berubo. Laꝑ. dlxxix.

r Ubus quid est. Dixerūt quidā ꝙ est
albaulegi ꝛ est quedā spēs eius que
noiatur rubus canis ꝛ hꝫ fructū qui
est sicut oliua habentē interius lanā.
Electio. ℳelioꝛ est succus eius coagulat̄ cū
exiccatione in sole foꝛti. Natura. Est frigidus
ꝛ siccus in fructu eius maturo est caliras q̄daꝫ
Opera. ꝛ ppie. Est stipticus desiccatiuus cum
oibus partib̄ suis ꝛ folia eius sunt minoꝛa in
hoc ꝓpter suam aqueitatē. Decoratio. Deco
ctio stiptiū ꝛ foliorꝝ eius tingit. capillos. Apa
ta ꝛ bothoꝝ. Prohibet ex folijs eius emplīm
ambulationē fraudulentis ꝛ formice: ꝛ est bo-
num sup herisipillā etiā ꝛ eius humoꝛ est groſ
sus. Illud enim q̄ de eo exiccatum est stringit
manifeste ꝛ similiter flos eius. ꝛ in radice q̄dē
rubi est subtilitas cū stipticitate. ꝛ ꝓpter hoc frā
git lapidē. Vulnera ꝛ ulcera. Cōfert ulceribus
que sunt sup caput ꝛ consolidat vulnera. ℳbē.
ca. Q̄n masticant̄ folia eius stringūt gingiuā ꝛ
sanāt alcola: ꝛ sīlr fructus eius maturus ꝛ suc
cus fructus eius: ꝛ foliorꝝ ipsius sanat doloꝛes
gingiue: ꝛ succus foliorꝝ eius sanat os calidū ꝛ
folia eius sanāt ulcera capitis ꝛ multitudo fru
ctus eius alhaulegi ꝛ tu soda. ℳembra oculi. Cō
fert exiture oculi. ℳbra an. ꝛ pecto. Cōfert
partes eius ꝓ ro sanguinis. ℳembra nutri.
Ex folijs eius fit emplꝫ stomaco debili recipiē
ti materias ꝛ ꝓfortat eū. ℳbra expul. Strin
git uētrem: ꝛ rubus quidē canis cum accipit a
fructu eius lana que est in eo ꝛ decoquit strin
git eius decoctio uētrem ꝛ abscindit cursuꝫ hu
miditatis antique et mīce: ꝛ ꝓfert emoꝛroydi-
bus natis in ano ex quib̄ currit sanguis facto

Digitized by Google

ex eo emplastro. ⁊ ipse ⁊ flos eius conferunt
vlceribus intestinorum ⁊ solutioni: ⁊ frangit
lapidem subtilem in eis. Venena. Est conue-
niens morsui animalis qđ noiaſ lzertes.

¶ De rubea tinctorum. Cap. dlxxx.

Rubea tinctorum quid est. Est póuci
r saporis. Operationes ⁊ ꝓprietates.
Abstergit cum equalitate ⁊ ponitur
super impenginem cum acteo ⁊ sa-
nat eam. ⁊ linitur etiã cum aceto sup morphẽa
albam ⁊ sanat eã: ⁊ mũdificat cutem ab omni
vestigio. Instrumẽta iuncturarum. Datur in
potu cũ mellicrato ⁊ cõfert sciatice ⁊ paralysi
que est cum nocumento in vtrisq; lateribus ⁊
in sensu: ⁊ datur in potu de ea 3.i. cum duabus
3. rauedsceni ad pcussionem ⁊ casum cum vase
vno terreo de vino passularuz. ℳembra nutri.
Datur in potu fructus eius cum oxymelle ad
apostemata splenis ⁊ mundificat epar ⁊ sple-
nem ⁊ aperit opilationes eorum: ⁊ est ei pro-
prietas in hoc. ℳembra expulsionis. Pro
uocat vrinã adeo vehemẽter ꝙ qñq; facit min
gere sanguinem: ⁊ opꝫ vt qui eaꝫ bibit quaq;
die balneetur. ⁊ quando supponitur prouocat
menstrua ⁊ extrahit fetum. Venena Stipi-
tes eius cum folijs suis conferunt morsui ve-
nenosorum vermium.

¶ De raffano. Cap. dlxxxi.

Raffanus quid est. Fortius qđ est in
r ipso est semen ipsius. deinde cortex
eius: postea folia ipsius: deinde ca-
ro eius: ⁊ oleuz quidẽ eius existit in
fructu olei de lzerua: nisi qz est vehementioris
caliditatis ipso ⁊ siluestre in oibus narrationi
bus cõicat ei: sed est fortius eo. Electio. Fort⁹
quod est in ipso est semen eius. ⁊ ille qui est ma
gis temperat⁹ est ille qui est elixatus. Natura.
Lignum est caliduz in primo ⁊ humidum: ⁊
semen eius est calidum in tertio. Operatiões
⁊ proprietates. Generat vẽtositates: sed semẽ
eius ipsas resoluit ⁊ in ipso est subtiliatio fo-
tis: ⁊ ꝓprie in semine eius: ⁊ qui est siluestris est
inflatiuus. ⁊ ille qui est elixatus est nutribilior
propter separationem illius ab eo qđ est medi
cinale: ⁊ nutrimentum quidez eius est flegma
ticum ⁊ paucum cuz hoc. Et in ipso est substa
tia que velox est ad putrefiendũ: ⁊ illud ꝓpter
illud quod in ipso est de nocumentis: folia aũt
vernalia quando elixantur⁹ ⁊ comeduntur cuz
oleo ⁊ almuri nutruũt plus cꝫ radix. Decora.
Si misceatur cum oleo⁹ farina lolij facit nasci pi
los in alopitia. Et quando fit ex eo emplastrũ
cum melle eradicat vestigia accitia sub oculo
que sunt cum occultatione ⁊ ꝓfert semen eius
lenticinibus factis in mẽbris ⁊ religs colorib⁹
exteris ⁊ vestigijs ⁊ pcussionibus ⁊ pan-
no: ⁊ ipm cum cõdisi liniũ remouet morphẽa
nigram, ꝓprie in balneo. Et ipse multiplicat pe
diculos in corporibus. Aspata ⁊ bothor. Cuz
farina lolij adhibitus bothor lenit⁹ abstergit
eas. Vulnera ⁊ vlce. Quãdo ex eo fit empla-
strum cum melle eradicat vlcera fraudulenta
⁊ vlcera lenia: ⁊ semen eius cuz aceto eradicat
vlcus cancrenarũ integre similiter operaſ sup
impetiginẽ. Instrumẽta iuncturarũ. Semen
eius expellit pulsationẽ que est in uũcturis ⁊ est
bonũ dolori iuncturarũ valde. ℳembra capi.
Nocet capiti ⁊ dẽtibus ⁊ palato ⁊ succus eius
⁊ oleũ ipsius ꝓferunt vẽtositatibus in aure val
de. Vẽ. ocu. Nocuus est oculo. verũtamen
abstergit ipsuz quãdo in eo distillatur aqua ei⁹
⁊ delet vestigia que sũt in oculo sub lachryma-
li. Inquit filius mesangue: folia eius acuũt vi
sum. ℳembra anhe. ⁊ pecto. Qui est elixatus
est quietẽs tussi antique vetuste in chimo gros
so generato in pectore ⁊ ipse confert prefoca-
tioni accidenti ex fungis mortuferis: ⁊ si deco
quatur cum oxymelle: deinde fiat ex eo garga
rismus confert prefocationi accidẽti ex fungis
mortuferis. Et in ipso cum hoc est nocumẽtuz
gutturis ⁊ est addẽs in lacte. ℳembra nutrimẽ
ti. Est malus stõ faciens eructuare. Et post cu
bum lenit ventrem ⁊ facit cibum penetrare: ⁊
ante cibum facit natare cibum ⁊ nõ quiescit. ⁊
propter hoc facilem efficit vomituz: ⁊ proprie
cortex eius cum oxymelle: ⁊ est conueniẽs late
ri ⁊ spleni suppositus vt emplastrum: ⁊ semen
eius cum aceto facit nauseam valde ⁊ resolui⁹
apostema splenis. ¶ Filius ỹo mesangue di-
xit. Si comedatur post cibum digerit ⁊ pro-
prie folia eius. ⁊ aqua folioꝝ eius aperit opila
tiones epatis: ⁊ remouet icteritiam. Et dixe-
runt quidaz: folia eius digerunt ⁊ corpus facit
eius nauseam ⁊ semen ipsius resoluit inflatio-
nem in ventre: ⁊ facit faciem egressionẽ cibi ⁊
facit appetitum ⁊ aufert doloꝛes epatis ⁊ aqua
eius est bona hydropisi. Venę. Confert mor
sui vipere ⁊ cum vino morsui comune etiam.
Et semen eius confert venenis ⁊ vermibus ve
nenosis. Et si ponatur frustum eius super scor
piones morimur: ⁊ aqua eius experta est in hoc
⁊ est fortior. Et si momorderit aliquez scorpio
qui raffanum comedit non nocebit ei.

¶ De rehan. Cap. dlxxxij.

Rehan. ℳembra expulsionis. Cõ-
r fert emoroydibus.

¶ De rehã salamoniaca. Cap. dlxxxiij.

Rehan salamonica quid est. Inueni-
r tur in montibus spahã ⁊ est simulis
aneto humido. Et dicit ꝙ folia eius
sunt sicut malua ⁊ poma ei⁹ sunt par
ua ⁊ inuoluũt sup arboꝛez sicut volubilis. ⁊ vt
ꝙ sit in ipso diuersitas: ⁊ vt ꝙ fmo scõs sit in
nuens ad hoc ꝙ ipsa est plãta que noiatur ha-
sarũ. Vulgus. n. existimat ꝙ est rehan salamo
niaca. Epa. ⁊ ꝓprie. Est subtilis exiccatiua

Digitized by Google

resolutiua. Apata ꝛ bo. Cōfert posita cū aceto super heripilā ꝛ linit̄ super apata flegmatica. Vulnera ꝛ vlce. Linit̄ cū aceto sup vlcera ambulatiua. Instra uncu. Linit̄ sup poda grā ꝛ pfert ei ꝛ ē ei⁹ ppietas. Mē.ca. Cōfert torture. Mēbra expul. Supponit̄ cuz oleo ros. ad dolorem matricis. Venena. Linitur super mordicationem scorpionis.

¶ De roba. Cap. dlxxxiij.

r Oba quid est. Est auellana indica ꝛ est fructus magnus in magnitudine auellane filis papaueri ꝛ separatur a grano sicut neregil. Nā. Est cala ꝛ ficca. Apata ꝛ bo. Est epithima sup scrofulas cū aceto pueniēs. Vulne. ꝛ vlce. Confert scabiei ꝛ pruritui. Instra iuncu. Disrūpit ventositates ipedientes in dorso. Mēbra ca. Fit ex ea caput purgiū ad tortura ꝛ plurimū pfert ei. similiter pfert emigranee ꝛ soda. Et ē caput purgiū cōferēs epilepsie ꝛ scotomie ꝛ manie ꝛ melice. Et iam q dem exptum est caput purgiū eius in tortura trib⁹ diebus ꝛ fecit currere humiditates ex naribus ꝛ fecit fluere flegma plurimus ꝛ removit egritudinē in tribus diebus. Et oportet vt patiens torura moueat in domo tenebrosa: ꝛ confert ventositatibus crudis. Mēbra ocu. Cōfert aq̄ in alcofol facto ex ea ꝛ ppie succus minorus eius ꝛ vētositatem alsehel ꝛ pāno ꝛ caput purgio facto ex ea cū aqua amaraci: ꝛ fit ex ea alcofol cuz antimonio tortos hūibus oculos. Mēbra an. ꝛ pe. Bař in potu de radice eius pō. 3. ij. cum vino: ad pleuresim frām ꝛ asma ꝛ tussim antiquā ꝛ sputum sanguinis ex pectore ppter illud qō in ipsa est de stipticitate. Mēbra expul. Confert colice passioni: ꝛ dař de eo in potu pō. 3. ij. ad anuz ꝛ dolorē mēricis. ꝛ pessariū suppositū de eo qō ex ipsa fricatione dissolutū est, puocat mēstrua ꝛ extrahit fetum. ꝛ silr succus eius ꝛ solutione educit coleram nigrā ꝛ flegma ꝛ aquositatē ēt ꝛ colerā ex corpe toto ablq; difficultate: ita q sanat albaras ꝛ removet eā ꝛ ictericiā ꝛ pānuz ꝛ filia: ꝛ resolut colicā: ꝛ eius potio, est trium dierum: ꝛ diermet est sex dierates. ꝛ bibitur cuz vino dulci aut oxymelle: ꝛ datur cum petroselino ꝛ dauco: ꝛ scamonea mouet eius solonem qñ ipsa admiscet ꝛ confortat ipsam ꝛ quātitas eius est cum vnoquoq; auf. ipsius ponant tres annulusat de scamonea: ꝛ qñq; assumitur de ea pō. 3. ij. ꝛ teritur ꝛ ponit̄ cum vino dulci. aut in oxymelle ꝛ diminuit aliquāto spacio. deinde coquit̄ vnū illud cū lentibus: aut oxeo cum carne galline. ꝛ dař ad sorbēdū ius eius ꝛ miscet ei de scamonea. Febres. Cōfert febribus q̄rtanis. Venena. Est tyriaca morsui scorpionis ꝛ rutele. ꝛ quidam student ad hoc vt sumant de cortice eius superiorē sicut lens ꝛ proijciant in fissuram punctur.

¶ Berenbarbaro. Ca. dlxxxv.

Enbarbarum. Electio. Quādoq; r adulterat hoc modo. decoquitur ꝛ assumit̄ eius aquositas ꝛ desiccatur succus eius? deinde exiccatur substātia eius post illud ꝛ vendit̄ sicut est. verū ipsius est tunc spissius ꝛ vehemētius stipticum ꝛ purum est vehemētius rarū ꝛ minus stipticum ꝛ est crocee tincture. Operatiōes ꝛ ppie. Substātia arboris eius est cōmixta ex aqueitate: ꝛ aereitate ꝛ in ipso est terreitas amara pp actionē igneitatis in ipm: ꝛ silr eius mollities ꝛ stipticitas sunt ex terreitate eius: ꝛ sequit̄ ipm in stipticitate eius terreitas: imo est inuamētū in ea. ꝛ cōplet eius opatio cū qlitate sue terreitatis: ꝛ qđ de ipso purū est. est minus stipticum. Becora. Cōfert panno ꝛ vestigijs remanētibus super cutes qñ linitur cum aceto: ꝛ fit exō cum eo. Apata ꝛ bothor. Fit ex eo emplastruz cum quibusdam humiditatibus ad apata calida. Vulnera ꝛ vlcera. Confert impetigini epithimatum cum aceto. Instra iuncu. Confert valde casui ꝛ percussioni. Et inquit alcanzi potio eius sit. 3. ij. in vino permixto ꝛ contusionibus qñ datur in potu cum vino odorifero: ꝛ si militer quādo inungit̄ ex oleo eius ad cōtusionem lacertorum ꝛ dolorē eorum ꝛ extensione ꝛ pfert rupture. Mem. an. ꝛ pec. Cōfert asmati ꝛ sputo sanguinis. Mē. nu. Est cōferēs epati ꝛ stō ꝛ debilitati ambor⁹ ꝛ doloribus eor ꝛ doloribus intrinsecis ꝛ singultui ꝛ rupture ꝛ extensiōi splenem. Mem. expul. Cōfert adreb ꝛ dolori pungitiuo vētris ꝛ dissinterie ꝛ dolori renum ꝛ vesice ꝛ doloribus matricis ꝛ fluxui sanguinis. Febres. Confert febribus antiquis ꝛ habētibus periodos. Venena. Cōfert morsui vermium venenosor ꝛ serpētis. ꝛ quātitas potus eius est sicut q̄titas por agarici.

¶ De rameh. Cap. dlxxxvi.

Ameh. Natura. Est frigida ꝛ ficca. r Opa. ꝛ ppie. Est stiptica exiccatiua subtiliatiua constrictiua, phibet fusiones materiey ꝛ sedat calitatem Mēbra nutrimenti. Confortat stomacū quādo in potu datur cum aqua myrti. Membra expulsionis. Constringit ventrem.

¶ De ratinigi. Cap. dlxxxvij.

Atinigi qd est. noiatur colofonia ꝛ ē gūma pini ꝛ noiat̄ arbor eius in scemi alpherē. Nā. Est calida ad tertium est ficca in pmo. Opa. ꝛ ppie. Generat carnem corpor teneror: sed mouet dolores in corporibus teneris: ꝛ qñq; sanat ea vlcera cum balaustijs ꝛ venis ꝛ similibus.

¶ De ribea. Cap. dlxxxviij.

Ibes qd est. Inest ei vtrus aceositas curi ꝛ acreste. Nā. Est frā ꝛ sica in tertio. Opa. ꝛ p. Est expnctu-

Digitized by Google

ua ꝛ abscindit sanguinē. sedatiua caliditatis ꝛ confert apostibus pestilentie que subito interficiunt. ℳē.ocu. Acuit visum qñ sit alcofol ex succo eius. ℳē.expul. Confert solóni coleri ce. Apata ꝛ bothor. Confert variolis ꝛ morbillo ꝛ apostibus pestilentialibus ꝛ pestilentie.

℄ De rachamar. Cap.dlxxxix.

Achamar. ℳē.ca. Distillatur fel
r eius cum oleo viol.in larem diuerso ad emigraneam ꝛ diuerso ad dolores auris. ꝛ fit ex eo caput purgium infantibus: aut distillat in auribus ipsorū pp illud qđ in eis est de ventositatibus puerorum.

ℳē.ocu. Fit alcofol ex felle eius ad albedinem oculi cuius aqua frigida. ℳē.expul. Bꝺ ꝙ stercus eius eijcit fetū vapore: ꝛ venena.

Inquit filius alpatrich. Eius fel exiccat in vase vitri in vmbra: ꝛ fit ex ea alcofol i latere mouse vipere: sed non credo illud. ꝛ quidam dixerunt ꝙ expertum fuit ad venenum scorpionis ꝛ serpentis ꝛ vipere maioris ꝛ minoris videtur mihi ꝙ liniendo facrum est.

℄ De rasas. Cap.dxc.

Asas quid est. Jam dictū est i capitu
r lo de plūbo ꝛ hoc est stānū: eius aūt cerusam ꝛ spēs faciendi eam dicemus in antidotario. Electio. Bꝺ in eo subtile est: est qđ est adustus ꝛ cerusa: ꝛ ozvt tumeat odor eius cuius adurit. Nā. Est frīm ꝛ humidū. Opa.ꝛ p. In eo qđ est adustū ē lenificatio subtilatio ꝛ resolō ꝛ interfectio sanguinis. Et eius cerusa est glutinatiua ifrātiua: cuius virtus est virtus rucie aduste. ꝛ scoria quidem rasas est in silitudine virtutis rasas adusti. Apa.ꝛ bo. Qñ fricaꝛ cū vino aut oleo aut aliquo succorū frigidor ꝛ fert apostibus. Aul.ꝛ vlce. Cōfert vlceribus fraudulētis ꝛ ambulatiuis ꝛ cerusa replet vlcera ꝛ glutinat ea. Venena. Qñ fricaꝛ eius cerusa super puncturas scorpionis marini ꝛ draconis marini ꝛ fert: ꝛ ozvt tumeat eius odor apud adustionem.

℄ De rabadar. Cap.dxci.

Abadar. ℳē.ca. Bꝺ ꝙ rabadar
r positus sup caput patientis soda removet soda. Gal.vero ingt. Existimo ꝙ ipsa facit illud dō ē viua. mortua enim tam expertus fui ꝛ nihil inueni.

℄ De reieben. Cap.dxcij.

Ieben quid est. Est lapis qui est sicut cancer. Nā. Est frigidus ꝛ humidus in scō. Opa.ꝛ ppie. Exicat ꝛ abstergit eius virtus est pxima virtuti cancri. ℳembra oculi. Acuit visum.

℄ De rubien. Cap.dxciij.

Ubien. Opa.ꝛ ppie. Est conveniens cibus sed salitus antiquus generat melancoliam. ℳem.expul. Augmentum efficit in coitu.

℄ De rediche. Cap.dxciiij.

Ediche. Nā. Filius melancholie in
r quit. Est calidior ꝯ rubien. ℳembra expultionis. Excitat coitum.

℄ De raruba. Cap.dxcv.

Aruba quid est. Est alcot. ꝛ iam diximus de ea.

℄ De ranis. Cap.dxcvi.

Ana. Opa.ꝛ ppie. Eius ranis
r qñ ponit sup locū sanguinis retinet eum. Decoza. Et ipsa qñ decoquit cum sale ꝛ oleo est fm ꝙ dō bezahar lepre ꝛ venenosorū veneniū comesta. Instra iūc. Eius ius ꝓfert apostibus chor dar qñ sup ea effunditur. ℳem.ca. Bꝺ ꝙ ex succo rane fluuialis colliuntur os ad dolorē dentiū ꝛ sedat si est in ea qđ est in ea: ꝛ corpus rane ꝛ ppie pinguedo eius ex eis que facilē dētū eradicationē facūt. Et existimo ꝙ hec ex petrosa non domestica. hec.n.spēs est ex eis que testant medici ꝛ experimentatores cōtatis. ejicere dentes aialiū qñ ipsam sumunt in cibo ꝛ in pastu. Venena. Si quis comedit sanguinē eius aut corpus ipsius apaꝛ corpus eius ꝛ fit ipsius color plūbeus. ꝛ expellit sperma donec moriaꝛ. ꝛ dꝺ ꝙ qñ coquitur cum sale ꝛ oleo ꝛ comeditur est bezahar lepre ꝛ vermibus venenosis.

℄ Capitulum de littera. S.

℄ De squilla. Cap.dxcvij.

Quilla quid ē. Est cepe muris que
s sic noiaꝛ: ppterea ꝙ ipsa interficit murem. ꝛ est punginua acuta fortis: sed decoctio ꝛ assatio frangunt eius fortitudinē. Et forma ipsius cum assata est. est forma perfici deliccati. ꝛ color eius est citrinus declinans ad albedinē ꝛ ex ea est genus veneno sum mortale. Et existimauerunt quidā ꝙ ipsa sit napellus: pp qđdam signum qđ in ea reperit sed errauerunt. Electio. Que ex ea bona est: est fortis coloris splendida in cuius sapore est dulcedo cū acuitate ꝛ amaritudine. Natura. Calida est in ternio: ficca in terminis secundi. Operationes ꝛ proprietates. Est resolutiua attractiua sanguinis ad exteriora ꝛ superfluitatis adustiua vlcerauua subtiliatiua valde chi morū grossorū incisiua cum virtute vltra virtutem sue calefactois. Et ipsius acetū ꝓfert corpus debile ꝛ acquirit ei sanitatē. Deco. Eradicat verrucas illinita cum oleo ꝛ gummi pini: ꝛ facit pilos nasci in alopitia ꝛ tyria illinita ꝛ fricata ꝛ fixuris calcanei proprie. Et syrupus eius ꝛ ipsius acetum bonum efficiunt colores. Vulnera ꝛ vlcera. Deficcat vlcera exteriora ꝛ nocet vlceribus viscerum comesta ꝛ exulcerat fricata. Instrumenta unctuarum. Nocet nervis sanis parumper cōferendo doloribus nervor ꝛ tūcturas: ꝛ paralysi ꝛ sciatice ppie. ꝛ sitr eius acetū ꝛ syrupus ipsius. ℳē.

Digitized by Google

capitis. Confert soda ⁊ melancolie ⁊ constrin
git eius acetū gingiuas ⁊ cōfortat dentes mo
tos ⁊ pfert fetori oris. ℳdē.ocu. Eius come
stio acuit visum. ℳdē.anheli.⁊ pec. Confert
asmati valde ⁊ tussi antique ⁊ asperitati vocis
cum potanē ex ea tres anulusat cum melle: ⁊
pfortat gurtur eius acetū ⁊ cepe ipsius. ℳdē.
nu. Confert durities splenis ⁊ cōfortat stōm ⁊
digōnē ⁊ pfert subleuationem cibi: ⁊ silr acetum
eius ⁊ succus ipsius bibitū pp splenē dieb⁹. xl.
Et dr q si suspendat sup illū qui hz splenē die
bus. xl. liquefacit ipsius splenē ⁊ pfert hydro
pisi ⁊ icteritie. ℳdē.expul. Prouocat vrinaz
fortiter. ⁊ silr eius acetū ⁊ syrupus ipsius con
ferunt difficultati vrine ⁊ puocat mēstrua: do
nec et faciant abortū ⁊ silr acetū ⁊ sirupus ei⁹:
pferunt pfocationi mīcis ⁊ soluit grossos hu
mores pcipue qō ex ea assatū est aggregata cū
sexcuplo salis: ⁊ eius potio sit duoz muhara
heni cū est ieiunus: ⁊ silr qō ex eo est elixatū: ⁊
eius semen bene tritū ⁊ positū in vase sicco ⁊ p
mixtū cū melle et comestū lenit nām ⁊ confert
dolori ani ⁊ mīcis ⁊ stōi ⁊ pfert dolori pungi
tiuo. Febres. Acetū eius cōfert tremori antiquo. Venena. Cuz suspēdit eius totū sup poz
tas ℈m q dr, phibet venenosa ab eis ⁊ est tyria
ca venenosis: ⁊ interficit mures. Permutatio.
Tīn quātū ipsa est de corrumenti. ⁊ tīn quātuz
ipsa est ⁊ tertia ipsius acori ⁊ tertia ipsi⁹ amōi.

¶ De squinanto ⁊ flore eius. Cap.dcxvij.

Squinantū ⁊ flos eius quid est. Ex
s eo aliud est arabicū ⁊ boni odoris: ⁊
aliud est agrinium quid est minuz
⁊ est durius ⁊ est grossuz ⁊ est terreū
⁊ non hz odorē. Inquit Bia, Squinantū est
duaz spēz: vna eaz est que non hz fructū: ⁊ alte
ra que hz fructū nigruz. Electio. ℳelius ex
eo est arabicū rubeū fortioris odoris: sed illud
qō est supra ipm ad aliquātulā declinat rubedi
nem: ⁊ cum findit frangit sit purpureū mozdi
cans linguā ⁊ adurens eam sua acuitate. Na
tura. In agrinio est virt⁹ infrigidatiua ⁊ apud
filium, virez.totū est frīn ⁊ eius radix est vehe
mentioris stipticitatis: ⁊ eius flos calefacit pa
rumper ⁊ eius stipticitas est minor calefactio
ne eius ⁊ forasse est arabicū: sed in sua nā est ca
lidum ⁊ siccū in scdo. Opa.⁊ ppue. In ipso
est stipticitas. quapp pfert eius flos fluxui san
guinis vndecūqz ⁊ in eius oleo sunt resolō ⁊ ȝ
ctio: sed ipsius radix est fortioris hoc ⁊ pstrun
git nām: ⁊ in ipso sunt digō ⁊ lenificatio. ⁊ ozi
ficia venaz aperit ⁊ sedat intrinsecos dolores ⁊
ppue in mē.ce ⁊ resoluit ventositates. Vulne
ra ⁊ vlcera. Eius oleum confert pruritui itavt
illud ē agat in aīalibus. Apara ⁊ bo. Confert
apatibus calidis eius decoctio ⁊ duritiebus in
trinsecis bibitum ⁊ superpositū pro emplastro
⁊ decoctum in apatibus frigidis in viscēribus.

Inuitra iunc. Confert lacertis et cōfert spasmo
cum ex eo bibit quarta aurei cū pipere. et ipm
remouet lassitudinē. ℳdē.ca. Grauat caput
ppue illud qō ex eo est agrinium: sed minuz
eius facit sodaz et grossioris semen facit dormi
re et stupefacit: et totum ipsius pfortat carnem
rubeam que est inter gingiuas et desiccat hu
miditatē earū: et eius flos purgat caput. ℳdē.
anhe.et pec. Confert dolori pulmonis et eius
flos sedat dolores purgat caput confert sputo
sanguinis. ℳdē.nu. Eius radix pfortat stōm
et facit appetitū et sedat nauseā accepto aureo
ex ea et ppue cum pondere sui ex pipe et ipsius
flos sedat dolorē stōi et confert apatibus eius
et apatibus epatis. ℳdē.expul. Confert do
loribus mīcis ppue et encaustima in decoctio
ne eius apatibus mīcis calidis. et silr cum di
stillatur in eam aut vapozat aqua eius: et fran
git lapidē et stringit nāz ppue qō ex eo est agri
nium. et abscindunt fluxum sanguinis narium
mīcis et ppue eius flos et confert dolori re
num et fluxui sanguinis ipsoz̄ et cum bibitur
ex radice eius auf. cum pipere confert hydro
pisi. et ipsius flos confert apostematibus ani.
Venena. Spēs eius grossa cum ex folijs eius
recentibus que sunt iuxta radicez fit emplastrū
est iuuatiua morsure venenosorum.

¶ De sarcocolla. Cap.dcxix.

Arcocolla quid est. Est gūma arbo
s ris spinose et in ipsa est amaritudo.
Electio. Que ex ea bona est: est illa
que ad citrinitatē declinat et est filis
olibano. Nā. Dicunt qdam q̄ est calida in
scdo sicca in primo. Inquit filius iuregi est ca
lida valde. Opa.et ppue. Est glutinatiua et
pp hoc psoludat ⁊ creat carnem ⁊ administrat
in emplis. ⁊ in ipsa qdem est virtus adhere fa
ciens opilatiua ⁊ alia amara. ⁊ pp hoc in ipsa ē
digō ⁊ resolō. Decoratio. Calueuz facit po
tus eius frequēs ⁊ ppue senibus. Apa.⁊ bo.
Sedat apostemata omnia more emplastri su
perposita. Vulnera ⁊ vlcera. Corrodit car
nem mortuam ⁊ consolidat plagas recentes ⁊
restaurat contorsionem: ⁊ administratur reso
lutio eius: ⁊ resolutio radicis eius desiccata cō
fert ad illud similiter. ℳembra capitis. Si
licuium sumatur et melle illinitum voluatur
in sarcocolla puluerizata et mittatur in aurem
ex qua egreditur virtus sanatur hoc facto per
aliquot dies. ℳembra oculi. Confert obthal
mie et lippitudini propie et fluxui oculi et pro
prie nutrita cū lacte asine et educit lippitudinē
ex oleo. ℳdē.expul. Solvit humorē crudus
et flegma grossum et, phe ex ancha et iūcturis.

¶ De storace Cap.dc.

Storach quid est. Dixit Bia. q ipa
s est spēs storacis et apud quosdaz est
gūma olive et ipsius qdem suffumi-

Digitized by Google

gatio ponitur loco suffumigationis thuris in omni re. Electio. ℳelior ex ea est que est acutioris odoris. Natura. Est calida in tertio sicca in primo. Operatur. Lenificatiua est valde. Instrā iunc. Permiscetur cum medicinis lartitudinis. ℳē. ca. In ipsa est virtus faciēdi subeth et grauat caput et facit soda et cōfert corize et catarro. ℳē. anhe. et pec. Confert russi et raucedini vocis. ℳē. expul. Eius oleum confert duritiei matricis et puocat mēstrua et aperit matrices et cum transglutitur cuz aliquanta terbinthina lenit naturam.

¶ De siticados. Cap. dcj.

Siticados quid est. Est planta habēs spicam sicut spica grani ordei: sed ei' folia sunt longiora. et in ipso sunt stipites cinericij sicut in epithimo et est sine semine acutus cum amaritudine pauca cōpositus ex substantia terrea frigida et ignea subtili. Natura. Est calidus in primo siccus in secundo. Operatio. et proprie. Resolvit et subtiliat amaritudie sua. et similiter eius sirupus: et aperit opilationes et abstergit. et in ipso quidē est stipticitas pauca et confortat corpus et viscera et prohibet putrefactionē. Instrā iunc. Eius decoctio sedat dolores neruorum et iunctarum et laterum: et ipsius sirupus est res magis iuuatiua egritudinum frigidarum in neruis. quare oportet vt assidue vtatur eo qui debiles habet neruos et qui ex frigiditate in ipsis patitur. ℳembra capitis. Confert melancolie et epilepsie. ℳembra nutrimenti. Conturbat illum in cuius complexione colera dominatur et facit cū vomere et est ex eis que faciunt sitim. ℳembra expulsionis. Confortat instrumenta vrine et soluendo educit flegma et melancoliam. Hal. vero non dixit hoc esse eius: et vltima quidem potio ipsius est. xij. Ize sum en cum vino puro et oxymelle et modico sale.

¶ De spongia maris. Cap. dcij.

Spongia maris qd est. Corpus marinum larum rarum sicut filtrum. et dicitur qp habet animal motum in eo cui adheret et nō separatur ab eo. Electio. Illa que est recens est fortior et vehementioris exiccationis propter fortitudinem nature maris. Natura. Est calida in primo sicca in secūdo. et ipsius lapis est ei ppinquus et minus calidus. Operationes et proprietates. Fortis est exiccatiōis proprie quod ex ea est recens quando aduritur cum oleo. et similiter eius cinis confert diſruptioni sanguinis ꝓpter incisionem aut apertionem: inflammatur enim ex ea ignis super locum et cauterizat cū hoc qp ipsa est substantia retinens sanguinem: et etiam fiunt ex ea licinia et in orificijs venaꝝ ponuntur et retinent sanguinem et fluxum sanguinis: et eius lapis subtiliat absq; calefactione et exiccat et abstergit. Apostemata et bothor. Exiccat apostemata flegmatica. Vulnera et vlcera. Infunditur in aceto et ponitur super plagas et consolidat et decoquitur cū melle et consolidat vlcera profunda: et similiter ponitur sicca super ipsa: aut infusa in aqua aut in vino et exiccat humida antiqua. ℳembra anhelitus et pectoris. Cuz spongia aduritur cū oleo est cōueniens curationi spuri sanguinis. ℳē bra expulsionis. Lapis in ea inuentus frangit lapides vesice apud alios a Ha. Hal. n. ad hoc dongarur vt virtus eius ad vesicam penetret: sed ad lapidem renum.

¶ De stinco. Cap. dcij.

Stincus quid est. Est quarū aquaticus qui in ripis nili egypti capitur: et dicitur qp ē de natura altinsa: quoniam cuz apparet extra aquā et creatur extra est fm formaz altinsa. Electio. Qui ex eo est melior: est ille qui in vere capitur et in hora qua feruet ad coitum: et qui ex eo est maior est melior: et magis pinguis est melior: et ex membris eius melius est sumē. Instrumēta iunctarum. Confert egritudinibus frigidis et neruis. ℳembra expulsiōis. Eius sal excitat coitum quātoplus caro eius et proprie caro sūmus et q̄ seq̄t renes et ꝑpe adepe eoꝝ.

¶ De spinachijs. Cap. dcij.

Spinachia. Natura. Frigida sunt et humida in fine primi. Operationes et proprietates. Sunt lenificatiua et ipsius nutrimentū melius est nutrimento chrysolocāne et dico qp in ipsis est virtus abstersiua lauatiua et vincunt coleram. et forsasse refugit stomacus a iure eorum ergo auferantur a iure suo et comedantur. ℳembra anhelitus et pectoris. Confortant anhe. et pectoris et pulmoni calido. Instrumenta iunctarum. Conferunt doloribus dorsi sanguineis. ℳembra expulsionis. Lenificatiua sunt ventris.

¶ De scolopendria. Cap. dcv.

Colopendria dicetur in capi. de sinphi deus voluerit.

¶ De semine lini. Cap. dcvi.

Semen lini quid est. Virtus eius est proxima virtuti fenugreci. Natura. Calidum est in primo cōmensuratum in humiditate et siccitate: et dicitur quidem qp decoctio lini est decoctio recentis eius: in ipso enim est humiditas superflua. Operationes et proprietates. Est maturatiuum abstergit et inflat propter humiditatem suam superfluam: ita qp illud quod et eo frixum est etiam hoc agit cuz stipticitate in frixo manifesta et commensurata: et in non frixo manifesta permixta cum lenificatione et est sedatiuum doloꝝ minus qꝫ camomilla. Deco-

Digitized by Google

Ex ipso fit emplastrum cum nitro ⁊ dolo pauo ⁊ bothor: leni: ⁊ confert contritioni vnguiū ⁊ fixuris ⁊ fracturis earum cum permisceatur cum equali mensura nasturtij ⁊ conficitur cum melle. Apostemata ⁊ bothor. Lenit apostemata calida exteriora ⁊ interiora ⁊ apostema quod est post aures cum aqua cineris ⁊ apata dura. Instrumenta iuncturaꝝ. Prohibet spasmum ⁊ ppie contractionem vnguium cū permisceatur cum cera ⁊ melle. ℳembra capitis. Eius suffumigatio confert coxize: ⁊ similiter suffumigatio ipsius linu. ℳembra anhelitus ⁊ pectoris. Confert tussi flegmatice ⁊ ppriecō ex eo assatum est. ℳé. nutrimenti. Malum est stō ⁊ difficilis digonis ⁊ pauci nutrimenti. ℳé. expul. Nō ex eo frixum est cō strungit venerem ⁊ non frixum est cōmensurat cum assatione: ⁊ quando sumitur cum melle ⁊ pipere mouet coitum: ⁊ ex decoctione ipsius fit pessarium matrici ⁊ sedatur in ea ⁊ inuatur ea a mordicatione que est in ipsa ⁊ apostemati bus: ⁊ similiter in intestinis: ⁊ ab ea fit vnamē tum ad vlcera vesice. ⁊ renum ⁊ ex decoctione quidem seminis lini cum fit clystere cum oleo ro. magnificat inuamētū eiꝰ ivlceriꝰ intestinoꝝ.

¶ De salina. Laꝑ. dcvij.

Salina. Electio. Horis operationiꝰ
s est illa que est famelici ⁊ ieiuni ⁊ propie cuius cōplexio est calida. Decoratio. Valet ad imperiginem.

ℳembra oculi. Confert palpitationi palpebre ⁊ albugini. Venena. Interficit venenosa omnia ⁊ serpentem ⁊ scorpiones.

¶ De stercore animalium. Laꝑ. dcviij.

Stercus animalium. Decoratio.
s Stercus adib' confert lenticinibus magnis ⁊ panno ꝑpter suam abstersionem ⁊ stercus camelli mundificat ⁊ destruit verrucas etiam que magne fiunt. ℳé. ca. Stercus adib ꝑfert furfuribꝰ pp suaꝫ abstersionē ⁊ stercus camelli abscindit fluxum sanguinis ex naribus: ⁊ qñ bibit cū medicinaꝫ epilepsie ꝑfert. ℳé. ocu. Stercus adib abstergit albuginē oculi. Aul. ⁊ vl. Stercus camelli resolui bothor ⁊ vlcera: ⁊ silr stercus pecudiꝫ sup mellitū. Apa. ⁊ bo. Stercus caprarū resoluit scrofulas fortiter: ⁊ silr stercus camelli ⁊ stercus pecudis herisipille. Instra uīc. Stercus camelli sedat dolores iuncturarū ⁊ apata earū. ℳé. expul. Stercus caprarū siccū cuꝫ lana ꝓhibet fluxū matricis. Venena. Rectificatur stercus caprarū decoquēdo ℈. ex eo cū vassacraiati vini nigri ⁊ recens ex eo etiam: ⁊ fit ex eo emplastrū morsui vipere faciens sitim: ⁊ stercus pecudis adustum ꝓcipue confectuꝫ cum aceto linitur super morsum caniꝫ rabiosi.

¶ De sanguine draconis. Laꝑ. dcix.

Anguis draconis ⁊ est scem quid ℈.
s Est succus rubeus notus. Natura. Non est eius caliditas multa. ⁊ dicunt quidam qꝫ est frigidus eius vero siccitas est in scō. Operationes ⁊ propie. Est constrictiuus ⁊ ꝓhibet fluxuꝫ sanguinis. Vine. ⁊ vlce. Glutinat vlcera ⁊ plagas recentes. ℳé. nutri. Confortat stōm. ℳé. expul. Constringit ⁊ confert dissinterie ⁊ fissuris ani. Permutatio. Loco eius ℔ qꝫ existimāt quidam ponitur lactuca in oibus opibꝰ eius.

¶ De sanguine. Laꝑ. dcx.

Anguis quid est. Sanguis hois ⁊
s sanguis porci sūt similes in omni re: ⁊ carnes amboruꝫ sunt ꝓxime in oi re: ita qꝫ quidam fuerunt qui vendebant carnem hois ac si esset caro porci. ⁊ occultatum fuit illud vsqꝫquo inuenti fuerunt digiti hois in ea. ⁊ dixerunt qdam qꝫ qui experiri vo lunt aliquid in sanguine hois experiant illud in sanguine porci. nam ℔ sit debilioris virtutis sanguine hois: nī est ei filius. ⁊ nos qdem iam scribemus nūc que dicta sunt de sanguine: sed plurima eoꝝ sunt de qbus nō curatur ⁊ sunt quedam de qbus curatur. Electio. Oportet vt sanguis qui in medicinis admittat sit assūptus ex animalibus sanis in cuius colore non dominetur humor: neqꝫ putredo. Opa. et pro. Sanguis equi est adustuus et putrefactiuus et totus est debilis digonus ꝑcipue qui grossus est. Decora. Sanguis leporis calidus super ponitur morphee et panno et confert eius sanguis vespertilionis ℈m qꝫ dꝫ ꝓhibet ortum pilorum et non est ei veritas: sanguis vero ranarū viridū et sanguis alhelé est magis ꝓhibens: et sanguis vespertilionis ℈m qꝫ dꝫ ꝓseruat mēmbram ℈m dispōnē suam: sed non verificat. Apa. et bo. Sanguis leporis maturat apata calida cito: et silr sanguiꝫ hirci et administrat post cōgelationē et sanguis menstruus ℈m qꝫ dꝫ linit sup herisipillā. Et sanguis tauri calidus super apata dura: et sanguis leporis calidus sup apostemata calida lenia. Instrumenta iuncturaꝝ. Dicitur qꝫ sanguis menstruus distillatur sup podagram calidus et confert ei sanguis colūbe et guaraśē et turturis distillatur calidus super excoriationem contritam et dolorosam et prohibet generari apostemata quod prouenit a casu cum cōmiscetur cum oleo roserepido. Dixit Gal. illud est ꝑpter teporem qualitatis sue non ꝑpter rem aliam: et si diminuatur et administretur loco eius oleum ro. efficit operationē eius: et similiter dicitur in sanguine columbarum et gallinarum: sanguis vero asini ꝓhibet fluxum sanguinis narium ex velamine cerebri: et sanguis testudinis siluestris sanat epilepsiam cum vino: et similiter sanguis agni: et dꝫ qꝫ sanguis camelli ꝑfert epilepsie: illud ꝑo

Digitized by Google

nō est verum: dixit Hal. qñ ipse nō est cū incisione forti: ego aūt dico fortitan si illud verificatur cum experimēto nō cōparat ad ꝓximum apparentē: imo ad ꝓprietatem que est in ipso. Membra oculi. Sanguis guarū t lacerti confortat visum: sanguis alharbe, phibet oriri pilos in palpebris: t similiter sanguis ranarū viridium ſm q dr: sed experimentū nō verificauit illud: sanguis columbe t alguarascen t rurtuz t propie sanguis venarū ale distillatur sup tarsati: t similiter sanguis alfahalcin: t silr si distillentur radices pennarū sanguinee harū anuz super eam: t dixit Hal. sine illo ex excusatio. Mēbra an. t pecto. Sanguis bubonis valde confortat: t silr ius eius t caro ipsius: t dixerūt quidā q sanguis vesperilionis ꝓfert mamillā: ita vt remaneat stans t non est ita radix. Ex sanguine aūt hedi recente anteq̄ congeleſ si accipiat. ʒi. t cōmisceatur cum aceto t bibatur in tribus diebus calefactū quidam testificari sunt q cōfert etiā ad hoc. Mēbra expulsionis. Sanguis mēstruus supposit? phibet impregnationē ſm q quidam existimauerunt. sanguis hirci t capre t camelli exiccatus t frixus retinet fluxuz sanguinis: t sanguis capre qñ bibitur cum melle confert diffinterie: t saguis hirci exiccatus frangit lapidē renū. Venena. Sanguis hirci t camelli t leporis frixi confert nocumento sagitte armene quando bibitur cum vino: t silr sanguis canis: t etiā sanguis canis rabiosi ſm q dicit vulgariter ꝓfert morsui canis rabiosi t ꝓprie diascoridis.

¶ De sparago. Laſ. decri.

Paragus qd est. Nā. Est equalis apud. H. Birut. n. q in ipso non est calefactio neq; ifrigidatio apparēs nisi in petroso. Ego aūt dico nō elongat a caliditate: t ḡro plus incipit idurari roborat caliditas t apparet sup ipsum vestigium animaloz mordicans valde. Opa. t proprie. Virtus eius abstersiua aperit opilatiões oiuz viscerum, ꝓprie epatis t renū t in ipso est resolutio, ꝓprie in peroso. Instra iun. Bibit eius decoctio, ꝓpter dolorem dorsi t sciatice. Mēbra capitis. Decoctio eius t ꝓprie radicis eiꝰ qñ coquitur cum aceto: t silr ipsa radix t semē eius bona sunt oia dolori dentiū. Mēbra nutri. Aperit opilones epatis t ꝑt icteritie t in ipso est ḡnus faciēdi nauseā. Mē. expulsio. Existimauit ruffus q ipse stringit t fortitan illud est, ꝓpter eius ꝓuocationem. Alij nō dixerunt q elixus lenit. plures nō dixerunt q ipse ꝓfert colice flegmatice t ventose t decoctio radicis eius, puocat vrinam t cōfert difficultati vrine t augmētat in spermate t coitu t cōfert difficultati impregnatiōis: silr semē eius qñ supponit, puocat mēstrua t apu opilones splenis. Venena. Si coquit cū vino ꝓfert punctare rutele. t eius decoctio ſm q dr interficit canes.

¶ De sorditie. Laſ. decriij.

Sordities. Nā. Sordities alueari calefacuna ē in fine scdi t medio: ex ea est viridis: t sordities balnei que est in parietibus eius est calefacuna cū eqlitate t sordities luctātū ēt, pria est sorditiei balnei. Luctānū nō sordities duas habet species: vna earū est q aggregat in corporib⁹ eoꝝ qñq; n. iungit oleo t pmittit pulueri. t scda ē illa q̄ gregat sup parietes ex vaporib⁹ t fudoribus eoꝝ t q̄ gregat sup terrā ludi. Opa. t ꝓprie. Simbe sunt resolutiue maturatiue cum eqlitate. Sordities nō aluearia abstergit cum eqlitate t attrahit valde. t oēs exhūt furculos t spinas. Deco. Sordities auris ꝓfert panarizo t linit sup fluxū labij. Apa. t bo. Resolvit exituras. sordities luctānū ē bōa apanbus mamille t sordities balnei vesicis. Ulu. t vl. Sordities parietū luctānū ē vtilis vlceribus senum t rasuris. Sordities alucaris abstergit iperiginē valde. Instra inn. Sordities corporū luctānū vtilis est sciatice cuz ponit sup eam spuſa sicut emplim t ꝓfert duriciebus mīcis.

¶ De spuma maris. Laſ. decriij.

Spuma maris quid est. Spes eius sunt quinq; Spōgiosa in figura sua: rācida in odore suo simulis odori piscū saluor grauis t ē spuſa: linorosa maris t spongiosa lenis: longa lenis teololij odoris: t rosea t purpurea simulis lane sordide lenis: t quinta habet formā fungi exterius plana iterius aspera que nō hz odorem. Nā. Calida est t sicca in tertio. Opa. t proprieta. Mundificatiua est sorditiei abstersiua adustiua t tertia est subtilio: alijs. Deco. Adusta t propie tertia facit alopiue. t fungalis admiſtratur in abrasione pilorum t cōfert morphee. t due quidem spongiose ingrediuntur in ablationibus: t in medicinis botho: lactei t pānis t vestigiorum in facie: t reliqua in abrasione pilorum. Mēbra ca., Et plana est magis conueniens abstersioni dentiū: t est vehementis abstersionis dentium. Apara t bo. Plana est cōueniens apanbus que sunt vt clauus supposita t rosea scrofulis. Vulne. t vl. Cōfert scabiei vlcerose t ipengni t proprie spongiosa. Instra iūcru. Rosea valet podagre cū cera t oleo ros. Membra nutrimenti. Rosea confert difficultati vrine t ad purgandum arenam que est in vesica t dolori renum.

¶ De stercore. Laſ. decriij.

Stercus. Stercora diuersificant ſm

s diuersitates specierum animalium. imo qñq; diuersificant ſm diuersitatē indiuiduoꝝ spēi vnius t, ꝓprie horum. Stercus anatis nō admiſtrat pp supfluitatem caliditatis sue. ¶ Et stercus accipitris t cristatelet

Digitized by Google

ꝛ baſich ꝛ reliquarū rapacīū raro adminiſtra-
tur: ꝙ ſuperflua ſunt valde. Nū. Nullū ex ſter-
core b' eſt infrigidatiuū negꝫ humectatiuū. ꝛ ſter-
cus colūbarū eſt caliditſimū ſtercoꝝ que admi
niſtrant: ꝛ eoꝝ que in domibus nutriunt mi-
norat a ſtercore earum que paſcunt. Opa. ꝛ
ꝓprie. Stercus capꝛarū ꝛ ꝓprie mōtanarū
adminiſtratur in curſu ſanguinis: ſtercus aſini
adultū ꝛ nō adultū in oi curſu ſanguis. Ster-
cus colūbaꝝ eſt ex rubificantibus ꝛ cuꝝ farina
ordei eſt reſolutiuum: ſtercus capꝛaꝝ adultuꝫ
fit ſubtilius ꝛ non fit calidius. Decoꝛa. Ster
cus ouium cū aceto eſt cōueniens verrucis foꝛ
nicalibus ꝛ que ſunt vt clauꝰ ꝛ vt mioꝛa: ꝛ ſter-
cus locuſtarū confert pāno ꝛ moꝛphee: ꝛ ſimi-
liter ſtercus turdoꝝ comedentium riſi: ꝛ ſimi-
liter ſtercus lacerti ꝛ ſtellionis ꝛ facit coloꝛem
bonum. ¶ Stercus capꝛarū ꝛ ꝓprie mōtana
rum aduſtum ꝓueniens eſt alopitie: ꝛ ſimiliter
ſtercus talpe eſt magni iuuamēti. Stercus co
lūbarum eſt ex medicinis bonū faciētibus co
loꝛē ſtercus lacerti abſtergit pānum ꝛ exprum
eſt. Apata ꝛ bothoꝛ. Stercus vaccinū cū ace-
to ſuper exituras calidas poſitū ſedat eas: ſter-
cus capꝛaꝝ ꝛ ſtercus ouiuꝫ cū aceto ſuper adu
ſtionem ignis cum cera ꝛ oleo roſ. cōueniens
eſt: ſtercus columbaꝝ cum melle ꝛ ſemine lini
vtile eſt eſcare ignis perſici ꝛ aduſtioni ignis:
ſtercus capꝛarum valet excoꝛiationi. ſtercus co
lumbaꝝ ꝛ ſtercus auis turdi valet impetigini:
ꝛ ſimiliter turdoꝝ comedentiū riſi. Vul. ꝛ vl.
Stercus canis ab oſſibus cum melle cōfert vl
ceribus antiquis. Inſtra tuncm. Et ſtercoꝛe
vaccarū fit emplaſtrū ſuper ſciaticā: ſtercus ca
pꝛarū, ꝓprie montanaruꝫ cum adipe poꝛci po-
dagre ſuperpoſitū conueniēs eſt ꝛ ſuper ſciati
cam: ſtercus poꝛci ſiccū cum aceto bibit ad in-
firmitatē lacertoꝝ ꝛ cum cerato ponit ſup toꝝ
ſionem in neruis ꝛ ſuper duritiēs oēs: ſtercus
columbarū ſuper doloꝛes iuncturaruꝫ conue
niens eſt: ſtercus capꝛarū eſt ex eis que ſunt ex
perta duritiebus iuncturarū ꝛ apātibus earū
ꝓprie cum aceto cōmixtū: ꝛ eſt ex experimen
tis. Hal. ꝛ ſimiliter cū farina ordei: ꝛ eſt ei cu-
ius caro eſt duroꝝ ꝛ ſpiſſioꝝ magis ꝓueniens.
Mēbra capitis. Stercus aſini odoꝛat ad flu
xum ſanguinis narium forte aut exprimit hu
miditas eius in narē ꝛ retinet: ꝛ ſtercus colū-
barū ꝓfert ſahafati. ¶ Inquit Hal. Cū admi
niſtrat ſtercus colūbarū nutritarum in domo
cum ſemine eruce in ſoda que noiat galea eſt
vtile. Stercus vaccinū apātibus que ſunt poſt
aures cōuenit. Mēbra oculi. Stercus ſtellio
nis ꝛ lacerti ꝛ crocodilli valet albugini oculi.
ſtercus hyrūdinū mirabile eſt in hac cā exprus
ſum ipm. Mē. anhe. ꝛ pec. Stercus poꝛcinū
cū aq ꝛ vino ꝓfert ſputo ſanguinis ꝛ doloꝛ la
teris: ſtercus canū oſſa comedētiū cū digito in
palato ponit ad ſquinātiā: ꝛ ſiſt ſtercus infan-
tiū ita vt qnqꝫ excuſet a ſlōnia; ſed opꝫ vt in-
fans cibet pane cum lupinis: vt minoꝛetur fe-
toꝝ: ſtercus vaccinū eſt ex eis que dant pulmo
ni in priſi ꝛ ſilibus. Mē. nu. Stercus capꝛaꝝ
ꝛ ꝓprie montanaꝝ ad icteritiā bibit cum qui-
buſdā ſpēbus: que ſunt vt piper ꝛ cyminum: ꝛ
ſilia: ꝛ eſt expertū ꝛ cōfert hydropiſi mioꝛe em-
plaſtri ſuperpoſituꝫ ꝛ bibitum: ſed emplm ex
eo ꝛ epithima fiāt in ſole. Membra expulſio.
Ex ſtercoꝛe tauri fit ſuffumigatio eminētie ma
tricis. ſtercus capꝛarū ꝛ ꝓprie montanaꝝ bibi
tur cū aliquibus ſpeciebus: que ſunt vt piper
ꝛ cinamomū ꝛ, puocat mēſtrua ꝛ facit adoꝛtū
ꝛ reſoluit duritiem ſplenis: ꝛ qō ſiccum eſt te-
ritur ꝛ ſupponit fluxui ſanguinis ex matrice
ꝓprie cum thure ꝛ eſt expertū: ſtercus gallina
rum valet colice. ꝛ ſtercus adib: cōuenit etiam
colice que nō eſt ex apāte bibitum in aqua aut
decoctio aut in decoctione ſpeciex: que ſunt vt
piper ꝛ cinamomū: ꝛ reliqua que aſſumunt ex
ſpinis: aut ex plāta eleuata a terra. ¶ Albū in
quo ſunt oſſa: ita vt ſuſpēdat in pelle adib ſali-
ta: aut in licinio de lana ouis euadentis athib:
aut cure camelli: aut ſicut fecit Hal. cum poſuit
ipſum in vaſe argēteo: ꝛ oportet quidē vt apō
illum ſuſpendatur ꝛ cōfert colice ꝛ cū bibitur
ꝛ, adminiſtratur in hoꝛa gētis eius phibet ipam
ſm qꝫ teſtificatus eſt Hal. oīno aūt gradatim
oꝛdinatus cū lenitate, phibēdo. ſtercus aracha
niani facit abſoꝛtum ſuffumigando. ſtercus mu
ris cum thure bibitū frangit lapidem ꝛ ſuppo
nitur ꝛ ſoluit ventrem infantiū: ꝛ ſtercus colū
barū confert doloꝛi colice cum adminiſtrat in
clyſteri: ꝛ ſtercus canis comedentis oſſa ꝓfert
ſolutioni ꝛ vlceribus inteſtinoꝝ: clyſteriꝛatū
aut bibitum in lacte decocto cum ferro: aut la-
pidibus ſuppoſitum: ſtercus elephantis ſm qꝫ
dicitur ꝓhibet impꝛegnationem. Venena.
Stercus capꝛarum ꝛ ꝓprie montanaꝝ deco-
ctum cum aceto ꝛ bibitum ꝓfert puncture ver
miū venenoſoꝝ: imo cōfert teſte Hal. moꝛſui
vipere. Et ſtercus aſini paſcētis ſiccū cum vino
puncture ſcoꝛpionis eſt valde bonum. ſtercus
gallinarū tyriaca eſt fungis ſtrāgulantibus ex-
pertū eſt. ꝛ facit ſpuere humoꝛē viſcoſum groſ
ſum: ꝛ in ſtercoꝛe capꝛarum eſt virtus attracti
ua: attrahit enim venenum veſpe. ſtercus tau
ri ꝓprie effugat ꝯmes venenoſos ꝛ cimices:
quando cum eo fit ſuffumigatio.

¶ De ſemperuiua. Cap. dcrv

§ Emperuiua quid eſt. Eſt ſuchurū,
ꝛ dicetur in capitulo de ſin.

¶ De ſerpente. Cap. dcrvi.

Erpēs qd eſt. Mō er ſerpēte coctū
§ eſt cuꝫ aq ꝛ ſale aneto adminiſtrat:
ꝛ addit ei qnqꝫ oleū ꝛ adminiſtra-
tur eius ſal qui eſt in virtute carnis ꝛ

Digitized by Google

administrat cutis eius. Nos vo serpētū spēs in libro. iij. dicemus. Electro. Eius caro melior est caro femine. ⁊ melior cutis eius ē cutis masculi. Mā. Exiccatio in carne eius est fortis: sed calefactio nō est vehemens. Et eius cutis est vehementis exiccatōis etiā. Operatio. ⁊ proprie. Proprietas carnis eius est q ipsa facit penetrare superfluitates ad cutem ⁊ proprie cum homo nō est mundificatus: cuidā enī accidit ex comestione eius extirpa in collo eī magna quaz aperuit ⁊ eximit caro eius rota cōuersa in pediculos ⁊ caro quidē eius cū in vsu habetur prolongat vitā ⁊ fortat virtutem ⁊ cōseruat sensus ⁊ inuentam. Decoratio. Comestio eius facit pediculos ⁊ corrūpit, propterea q expellit superfluitates ad cutem ⁊ cōfert lepre magnifice: ⁊ cuz administratur in alopitia magnum affert iuuamētū. Apostemata ⁊ borbor. Caro ⁊ ius eius post protectionem extremitatum suarum, phibēt augmentationem scrofularum: ⁊ similiter eius cutis. Instrumēta iuncturarū. Eius ius postq̄ ex capite ⁊ cauda ipsius ꝑpe mensuram quatuor digitorum abscissum fuerit ⁊ decoquitur ꝑm q ditimus cū sorbetur: ⁊ similiter eius caro cum comedit conferunt doloribus iuncturarū neruorum: ⁊ similiter eius cutis. Membra capitis. Cum cutis eius coquit in vino distillatur in aurem sedat dolorem eius ⁊ colluitur os ex aceto in quo cutis eius decoquitur ad dolorez dēris: cutis aūt eius melior est cutis masculi. ¶ Et Hal. quidem existimauit q quādo accipiuntur fila pluma ⁊, ꝑprie uncta ex sanguine muricis ⁊ strāgulatur eis vipera ⁊ inuoluitur vnū eoꝝ in circuitu colli habentis apostemata vue ⁊ gutturis apparet ex eo iuuamentū maximum ⁊ mirabile. Membra oculi. Ius serpentis ⁊ caro eius predicta cōfortat visum. Et cōuenerunt quidā q adeps vipere, phibet descensum aque in oculum: sed homo non audet facere illud. Vulnera ⁊ vlcera. Finditur ⁊ ponitur sup morsum vipere ipsius ⁊ sedat dolorem.

¶ De spodio. Cap. dcxvij.

Spodiū quid est. Radices cānarum aduste. Dī enim q ipse aduruntꝰ pp frictionē suarū extremitatū cum vestibus eas plat. Mā. Frigidū est in secūdo ⁊ siccū in tertio. Opa. ⁊ ꝑprie. In ipso ē stipticitas pauca ⁊ preparo ⁊ paruz resolutionis: ⁊ eius ifrigidatio est plurima ⁊ eius resolutio ē ꝑpter amaritudinē paucā in ipso. Ex resolutione igitur eius ⁊ stipticitate fit exiccatio fortis ⁊ est cōpositaz virtutum sicut rosa. Mē. ca. Confert alcolla ⁊ melācolie puenienti ex solitudine. Mē. oculi. Spodiū ofert apatibus oculi calidis. Mē. an. ⁊ pec. Confortat cor ⁊ ofert tremoꝛa eius calido ⁊ syncopi facte ex effusione colere ad stōm bibitus ⁊ linitū ⁊ ofert melācolie ex solitudie. ⁊ terroꝛ de ꝑteritis ⁊ timoꝛ de futuris. Mēbra nu. Cōfert rusi ⁊ inflāmationi stōi ⁊ debilitati eius: ⁊ prohibet effusionem colere ad ipsum ⁊ ofert cōturbationi. Membra expulsionis. Prohibet solutionem colericaz. Febres. Confert febribus acutis.

¶ De splene. Cap. dcxvij.

Splen. Elec. Melioꝛ splenū est splē porci cuz hoc nī é mali chinu. Ope. ⁊ p. In ipso est stipticitas q̄daz ⁊ generat sanguiné melācolicū. Mē. nu. Est tarde digōnis ꝑpter suam, stipticitatem.

¶ De sambuco. Cap. dcxix.

Sambucus. Mā. Alba est calidioꝛ citrina ⁊ citrina purpurea: ⁊ est vir calida ⁊ ficca in tertio. Ope. ⁊ pro. Est subtiliatiua humiditatū ⁊ cōfert senibus eius oleū. Deco. Delet pānum q ex ea humidū est ⁊ qō siccū ⁊ facit posidere rubedinē. multitudo odoꝛamēu eius. Instru. iun. Eius oleū ofert egritudinū frīs in neruis ⁊ senibus. Mē. ca. Eius odoꝛ facit soda. verūtamē cū hoc resoluit sodā factā a flegmate cū odoꝛatur: ⁊ purū oleū eius facit fluere sanguinem ex naribus calefaciēs cum ipsum odoꝛat.

¶ De sulfure. Cap. dcxx.

Sulfur qd est. Nomen est. Natura. Caludū est ⁊ siccum ad quartum peruenies. Operatiões ⁊ proprie. Est subtiliatiuus attractiuū. Deco. Est ex medicinis albaras ꝑprie dum nō tāgit ipsuz ignis ⁊ cuz miscet cū gūma alborin eradicat vestigia que sunt in vngnibus. Et cum aceto ponit super morpheam. Apostemata ⁊ borbor. Ponit super adustionē ⁊ vlcerationem ⁊ abstergit ipetiginem ⁊ ꝑprie cū visco alimbat: ⁊ ꝑprie eua cum aceto ⁊ cum nitro: ꝑpter pruritum lauatur ex eo corpus. Instrumēta iūcti. Ipsum est cum nitro ⁊ aquā super podagram linimentum conuenies. Mēbra capitis. Restringit couzam suffumigatum ⁊ administrat cum aceto ⁊ melle super contritionem auris.

¶ De saliua. Cap. dcxxi.

Saliua qd est. Diuersificat fm spēs ⁊ fm cōplexiones singulariū: ⁊ virtus eius oīno est maturatiua resolutiua. Deco. Abstergit pannum ⁊ lenigines ⁊ sanguinem mortuum. Vulnera ⁊ vlcera fricatur impetigo cum saliua hominis ieiuni ⁊ cāphora. Membra capitis. Salina ieiuni cum distillatur in aurem lesam a vermibus interficit eos ⁊ educit eos statim. Venena. Saliua resistit venenis. Et cum ieiunus, expuit suꝑ scorpionem multotiens moꝛitur.

¶ De staphisagria. Cap. dcxxij.

Staphisagria quid est. Est vua passa montana ⁊ est granū capitis. ⁊ in mōte libano inuenitur de ea plurimum

Digitized by Google

t est granum nigrum sicut cleer nigrum. Natura. Est calida t ficca in tertio. Operationes t proprietates. Est adustiua corrosiua acuta t acris. Beco. Interficit pediculos t ppriecũ arsenico t confert: alopicie antique linita. Aulcera t vlcera. Staphisagria cum arsenico aut sola ponitur super scabiem t excoriationem. Membra capitis. Masticatur ad extrahẽdũ flegma t humiditatem ex cerebro: t coquitur in aceto t colluitur ex ea os ad'dolorem dentiũ t humiditatem gingiue t sanat cum melle alcula malũ. Mẽbra nutri. Bibunt de ea. xi. grana cuz mellicrato t facit vomere chimũ vi fcosum. Mẽbra expul. In bibitione ipsius est timor: ipsa enim vlcerat vesicam sed quãdo fuerit cum rectificantibus t cum quantitate temperata mundificat eam.

¶ De storace. Cap. dcxviij.

Storax quid est. Dixerunt storax humida: alia est que extrahit per seipaz gũma: t alia est que extrahit cum decoctione: per se aũ extracta est currina t qñ antiquaz declinat ad aureũ colorem t est abundans: sed que extrahitur ex cortice est nigra: t illud ideo qñ extrahitur cuz decoctiõe cortcis illius arboris t qõ extrahit est storax humida: t qõ remanet sicut fex t vinacia est ista. Ope. t ppie. Jam diximus de virtute humide t sicce q̃ in eis est stipticitas t exiccatio t dixerunt quidaz q̃ est calida t ficca t remouet humiditatem ex cerebro t mundificat ipm sed hoc est cõtrarium ei quod creditur in ipsa qñ ipsa facit soda. Membra nutrimẽtu. Siccacõ fert humorositatẽ stomaci. Membra expul. Storax sicca retinet venerem.

¶ De sale. Cap. dcxxiij.

Al quid est. In sale sunt amaritudo t stipticitas: t sal quidẽ est primus baurach. alius est rarus frangibilis: t alius est canatus. t alius est salgẽma qui est sicut chrystallus: t alius est napticus niger: cuius nigredo est ex parte napticitatis que ẽ in ipso qui cũ tãdiu suffumigat donec abeo napticitas remoueat remãet sicut salgẽma: t alius est idus qui est niger non nigredine napticitatis que sit in ipso: sed ppter substãtã ipsius: t marinus qdẽ cum aque obuiat: ilico q̃ fit t nõ est ita terrenus. Mã. Est calidus t siccus in scdo. t quãto plus est amaro: tãto plus ẽ calidior. Ope. t p. Est abstersiu' resolutiu' ẽ stricciu' exiccatiu': cuius fortitudo opationũ est pp resolutionẽ t stipticitatẽ suam: t est disrupti ans vẽtositatũ: t ille qui est adustus vehementioris est deficcatiõis t resolutionis: t ipse cõfert putrefactioni t confert humoz grossitiei: ipsi' aũt flos eo est subtilio: t ille qui est adustus: t puluis eius est ipsi ppinquus t ambo resolunt pituitã sal t sunt constringentes munus. t causa tus est minoris resolutionis t est minus subtilis nisi sit pauci saporis sicut aluminosus. ipse enim est stipticus resolutiuus: t cauat' quãdo lauat multotiens exiccat sine mordicatione. t frangibilis est magis abstersiuus t qñ admiscetur cibis frigidis dissoluit eos. Salgẽma vero effugat vẽtositates: t niger ẽ fortioris resolutionis t oculi isti liquefaciũt humores ygelatos t amarius est vehementioris resolutionis t calefactionis. Beco. Sal adustus mundificat dentes a lapidibus: t remouet nigredinez sanguis vbicũq; est linutus t eius vsus cum melle bonũ efficit odorem. Upata t borhoz. Ex ipso cum melle t passis fit emplastrũ conueniens carbũculis t cuz mentastro t melle apanbus flegmaticis t prohibet formicam a dilatatõe. Aul. t vlce. Corrodit carnem additam t humorosaz: offert scabiei vlcerose t impetigini: t ex ipso cuz aceto t oleo fit delinitio iuxta ignem vt sudare faciat t sedat pruritum t proprie flegmaticum t cum oleo super adustionez ignis t prohibet vesicationem t proprie ille qui est baurachius t aphricanus. Baurachij ẽo non cõsequunt aliquem salem in adunãdo t exiccando: sal enim vehementius resoluit t exiccat illud quod est ex humiditate: deinde fortius adunat t fortius constringit illud quod remanet in partib' mẽbri. Instrumenta iuncta. Cum farina t melle ponitur super torsiones neruoz t fit emplastrũ ex eo podagre: t misceatur cuz oleo t fit ex ipso inunctio comprimẽdo ad lassitudinez. Mẽbra capitis. Linitur ex eo cum pulpa colloquintide borhoz capitis: t salgẽma quidem acuit sensum t sal constringit gingiuam mollificatam t proprie salgẽma. t cuz aceto confert dolori auris more emplastri superpositi'. Mẽbra oculi. Corrodit carnem additã in palpebris t vngula t flos eius proprie cõfert panno t albugini oculi: t ex sale quidem cum oleo t melle fit emplastrum sup oculum t resoluit offuscationem sanguinis cõgelati in ipso. Mẽbra anhe. t pe. Ex eo qui est napticus linit palatũ cuz melle t aceto t confert squinãtie t apanbus vue t gauoni. t salgẽma quidẽ t napticus t reliquie species salis incidunt flegma vitreũ t viscosuz in pectore. Mẽbra nutri. Sal iuuat ad vomitus t proprie napticus: t salgẽma eius proprie t confert doloribus stomaci frigidis. Mẽbra expul. Sal ois facilez efficit superfluitatis egressionẽ t descensionẽ cibi: t napticus expellit flegma putridũ t aquaz t colerã t melancoliam t ponitur in enamanib'. t niger qui est vehemẽtis nigredinis qui non est ppie napticus solutione educit flegma t melancoliã. t sal amarus etiaz solutione educit melancoliã fortiter. Et salgemma educit flegma crudum fortiter t soluit melancoliam. t sal quidem ipse vltimus est ad dissuriã t adiuuat medicinas solutiuas ad eras

Digitized by Google

dicandum melancoliam ⁊ humiditates viscosas de pubus mébri: ⁊ cum mentastro montano ⁊ buturo ⁊ fermento confert apatibus testiculorum flegmaticis. ⁊ sitr cum mentastro ⁊ melle confert vlceribus virge. Venena. Fit ex eo emplim cum seie lini ad punctura scorpionu ⁊ cum mentastro montano ⁊ ysopo ⁊ melle ad morsum comute. et aceto ⁊ nielle ad morsum habentis. rliij. ⁊ vespe. ⁊ cum oxymelle nocumento opij ⁊ fungorum mortiferorum.

¶ De serratura. Cap. dcxxv.

Serratura. Natura eius est sicut alboris ipsius. Opa. ⁊ ppriē. Serratura corrosionis est mundificatiua. Et inest ei resolutio ⁊ exiccatio si fuerit in arbore ipsius. Vulne. ⁊ vlce. Serratura ligni corrosi ꝓsolidat ⁊ ppriē que est accepta ex arboribus stipticis sicut quedā genera spinaꝝ ⁊ deinde aggregaꝫ cum tanto anisi quantum ipsa est cum vino ⁊ adurit: deinde teriꝫ. nā cū spargit sup vlcera formicalia confert eis.

s

¶ De sale ammoniaco. Cap. dcxxvi.

Sal ammoniacus. Electio. Ille est melior qui est vt borax clarus cristallinus. Natura. Calidus ē ⁊ siccus in fine tertij. Opa. ⁊ p. Est subtilia tinus liquefactiuus. Dē. ocu. Confert albugini oculi. Membra capitis. Cōstringit vuā que casum patitur ⁊ confert squinantie.

s

¶ De sandaraca. Cap. dcxxvij.

Sandaraca. Natura. Calida ē ⁊ sicca in scō. Opa. ⁊ ppriē. In ipsa est stipticitas ⁊ proprietas retinendi sanguinem ⁊ lucratores. ipsa vruntur vt leues ⁊ fortes fiant ⁊ non incurrant difficultatem anhelitus. Deco. In ipsa est virtus medicinez faciendi valde qñ bibunt de ea quaqz die tres quarte. ʒ. i. in aqua ⁊ oxymelle. Vulne. ⁊ vlce. Deficcat fistulas qñ cū ea suffumigaꝫ. Dē. ca. Eius fumus ꝓhibet catarros ⁊ ipsi⁹ tinamentū in sedando dolorē denriū vehemēs est ⁊ magnū valde neqz aliqd inuenit cōpar ei in hoc ⁊ rectificat gingiuā. Dē. anhe. ⁊ pec. Prohibet tremorē cordis sicut Iarabe ⁊ ꝓhibet fluxū sanguis ⁊ ꝓhibet asma humidū sua exiccatiōe. et sitr vtunt ea lucratores vt difficultatem anhelitus non incurrant. Membra instrumenti. Baꝫ de ea in potu splenēticis et confert. Membra expulsionis. Est bona solutiua antique et fumus eius ꝓfert emoroydib⁹.

¶ De sarace. Cap. dcxxviij.

Sirar quid est. Est illud qō ꝓsice noiatur childaru et frusta radicis eius sunt cōposita ex pribus sup quas sūt cornices que velociter ab eis tollunt et eius qdem alius est masculus et alius femia sed masculus est fortior. Nā. Laudus ē et sicc⁹ in scō. Opa. ⁊ ppriē. Exiccat sine mordicatione ⁊ in ipso est amaritudo ⁊ stipticitas. Vul. ⁊ vlce. Consolidat vulnera. Dē. exput. Interficit vermes ⁊ ascarides ⁊ ppriē cū syrupo mellis. fitqz potio ipsius pon. auꝫ. iij. ⁊ propriē cum scamonea aut elleboro: ⁊ oportet qui demvt comedantur ante ipsius potionē allec ⁊ similiter interficit fetum.

s

¶ De sulem. Cap. dcxxix.

Ulem quid est. Est mea romana. Natura. Lala est ⁊ sicca apud quartum. Opa. ⁊ ppriē. Adurit cutē. Membra capitis. Confert tonare cum fit caputpurgium ex vno grano ipsius cū aqua sicle. Membra oculi. Rarificat apostemata palpebrarum ⁊ instar ea et apostemata accidentia sub oculo.

s

¶ De scordeon. Cap. dcxxx.

Scordeon quid est. Alleuz agreste minus plin q̄ hortulanus. ⁊ hz folia ⁊ crus longū ⁊ super qō ē flos albus. ⁊ ipsius qdē rememoratio iam antecessit in canum. Nā. Calin est ⁊ siccum ad quartum perueniens. Operationes ⁊ ppriētates. Est subtile aperitiuum abstersiuū. Vulnera ⁊ vlcera. Consolidat vulnera magna ⁊ fraudulenta. Instrumenta iunctura rum. Est bona attritioni nerꝝ orum.

s

¶ De sadar. Cap. dcxxxi.

Adar quid est. Diximus dispositiones eius vbi diximus nabach.

¶ De spolio serpentis. Cap. dcxxxij.

Polium serpentis. dictum est de eo in capitulo de serpente.

s

¶ De sedaguarā Cap. dcxxxiij.

Edaguarā. Nā. Frin est in scō sicut in tertio. Opa. ⁊ ppriē. Retinet sanguinē. Deco. Prohibet casum capillorum. Permutatio. Loco eius ponitur pondus eius de feluzaharā et tertia ponderis ipsius de radice canne.

s

¶ De siseleos. Cap. dcxxxiiij.

Siseleos quid est. Est alamudē romanus et est simile alamudem: verumtamen est longius eo parumper et vehementius album. Natura. Calidum est et siccum in secundo. Operationes et proprietates. Est subtiliatiuum resolutiuus mundificatiuum carminatiuum. et similiter radix eius et semen ipsius sunt sedatiua doloruz interiorum et liquefacit flegma congelatum et de ipso quidem datur in potu animalibus et multiplicat partus ipsorum et bibitur in vino et prohibet frigus et nocumentum ipsius in ittinere: et propriē cum pipere. Instrumenta iunctura rum. Confert doloribus dorsi. Dē bra capitis. Confert valde soda. Membra anhe. et pec. Confert asmati et difficultati anhelitus et anhelitu dilatatōis et tussi antu-

Digitized by Google

que p̄oprie: ⁊ radix ipsius ⁊ semen eius simul ⁊ q̄n cōficitur radix eius cum melle ⁊ deglutit mundat pectus ab humiditatibus viscosis. ℳē.nutri. Resoluit inflationē ⁊ sedat dolores viscez ⁊ digerit radix eius .ppue cibū ⁊ est bonū stō. ℳē.expul. Resoluit dolorē pungitiuum ventosum ⁊ facilē efficit ptum in oib⁹ aialibus ⁊ remouet difficultatem urine. ⁊ resoluit dolores mficis ⁊ pfocationē eius: ⁊ cōfert doloribus viscerum: ⁊ succus cruris huius plāte ⁊ semen ipsius cum sunt recentia ⁊ bibuntur ex eis tres anulusat cum arob. x. diebus sanant dolorē renuz ⁊ est iuuatiuum penitus renum.

¶ De strengi. Laſ.dcxxxv.

Strengi quid est. Et p̄timus virtutis alsedenigi: imo est fortior. Natura. Frigidus est ⁊ siccus. Opa. ⁊ pro. Est stipucus ⁊ in ipso est ex ceruſa frigus: verum subtilior plurimū exīs ꝓhibet fluxus. Vulnera ⁊ vlcera. Ponit in cerato super adustionem ignis. ℳembra expulsionis. Prohibet fluxum sanguinis.

¶ De scamonea. Laſ.dcxxxvi.

Scamonea quid est. Succus volubilis cuiusdā cuius virtus vſq; ad.xxx. perdurat annos. Electio. ℳelioris ꝓprietatis est illa que é varia ad albedinē declinans ⁊ est quasi sit fragmentum ōstraci: ⁊ est pulnerizabilis: velociter solubilis varia: que cum resoluit in aqua facit ipsaz sicut lac: ⁊ melior quidem qua est vtendum est que assatur in pomo ⁊ cuz qua admiscet aqua apij: qñ remouet eius malitia: ⁊ alia malaz quidē est mala: qñq; vero rectificat scamonea cū assatur in pomo ꝓparato in massa ⁊ pmiscet cū anso ⁊ danco ⁊ soluitur cum oleo amigdalino. Natura. Calida est ⁊ sicca in tertio. ⁊ eius caliditas maior est siccitate ipsius. Opa. ⁊ p.

In ipsa sunt resolutio ⁊ absterſio ⁊ est inimica stō ⁊ epati. Decoratio. ℳūdificat morpheā ⁊ albaras ⁊ pannum. Vulnera ⁊ vlcera. Qñ decoquit cum melle ⁊ passus ⁊ fit ex ea emplastrum super vulnera ⁊ resoluit ea. Apata ⁊ bothor. Ponit cum aceto super scabiem vlcera tam. Instra iunc. Cum aceto ⁊ sauich ponit super dolores iuncturarū ⁊ anche more emplastri. ℳē.capi. Radix eius ⁊ succus radicis ipsius ponit super sodam antiquaz cum aceto ⁊ oleo ro. ⁊ qñ ipsa scamonea admiscet eis ambobus ⁊ ponit sup caput eius qui hz soda antiqz sanat eā. ℳē.anhe. ⁊ pec. Est ex eis que nocent cordi. ℳem.nutri. Nocet stō ⁊ epati valde: sed eius malitia frangit cum assatione ⁊ femine apij. ⁊ ipsa quidem est ꝓturbatiua ⁊ facit nauseaz ⁊ destruit appetitū cibi ⁊ facit sitim. ℳē.expul. Soloe educit colerā fortiter ipsa vero in regionibus diuersificat adeo q̄ ego vidiū gbusdam libus medicoꝝ dosim eius plurimi ponderis. ¶ Et ē ipsa nocet intestinis ⁊ supponit ad aboꝛtuz. ⁊ cum ex radice arboris eius bibit pondus aurei soluit colerā curinam ⁊ flegma. ¶ Et dixerunt quidam q̄ñ ex scamonea bibitur plurima quātitas ⁊ superflua ⁊ est medietas. z. retinet p̄mū: deinde ꝓturbat ⁊ facit nauseaz ⁊ puocat sudorē frīs: deinde q̄nq; aduenit eius solō cum supfluitate ⁊ est interficiens: ⁊ dixerunt qdam q̄ q̄ñ ex antiqua sumitur quātitas parua puocat ⁊ non soluit ⁊ potus ipsius cum aloe est minor ad ista: ⁊ sitr cuz lupinis salitis ⁊ seminibus redolentibus: ⁊ q̄ñ supponit in lana interficit ferum. ¶ Et cū eus timemus malitiā rectificamus eam: q̄ñ confitimus ipsam cum aqua cydonioꝝ acerosorum ⁊ pomoꝝ aut aqua ro. ⁊ q̄nq; ponit in ipsa sumach ꝑm quātitate qua possit confici ⁊ fiunt in de trocisci subtiles ⁊ exiccanē in vmbra ⁊ administranē ꝑm quātitatē necessariā. Venena. Confert puncture scoꝑionū ⁊ bibita ⁊ linita.

¶ De serapino. Laſ.dcxxxvij.

Serapinum quid est. Serapinum est gūma arboris in qua non est iuuamentuz sed in gūma eius: ⁊ dicit q̄ est quedam spēs galbani que resoluit ⁊ fit serapinū. Electio. ℳelior duarū specieꝝ eius est illa que est spissior ⁊ clara cuius pars interior ad rubedinē declinat ⁊ exterior ad albedinem: ⁊ resoluit velociter in aqua non sicut adulteratuz cum galbano q̄uis galbano albo sit simile ⁊ q̄ melius é de eo est illud de sapha no. Natura. Calidum est in tertio siccum in secō. Opa. ⁊ ppue. Est resolutiuum subtilia tiuum carminatiuū calefactiuū absterſiuum.

Instra iunc. Confert paralyſi ⁊ rupture lacertorum ⁊ chordarū eoꝝ: ⁊ soluit mās que sunt in vtriſq; anchis clysterizatū ⁊ bibitum: ⁊ sumiliter doloribus iuncturarū malis. ℳē.capi. Resoluit soda frām ⁊ ventosam ⁊ confert epilepsie. ℳē.ocu. Cōfert obscuritati oculi in alcofol: ⁊ grossitudini palpebrarū ⁊ vestigijs in oculo: ⁊ est de meliozibus medicinis que sunt ad aquā descendentē in oculū. ⁊ si teraī cū aceto ⁊ ponaī super ordeolum deleri ipsuz. ℳē. anhe. ⁊ pec. Confert dolori pectoris ⁊ lateris ⁊ tussi antique ⁊ bibuñ cuz aqua rute expresse tres quarte. z. t. ad malitiā anhelitus ⁊ ipm mūdificat pectus fortiter ⁊ extrahit humores crudos. ℳē.nutri. Cōfert hydropisi ⁊ extrahit aquā citrinā. ℳē.expul. Confert colice bibitum ⁊ clysterizatū: ⁊ doloꝛi ventris pungitiuo ⁊ extrahit lapidem ex ambobus: ⁊ augmentū efficit in coitu ⁊ confert doloribus matricum: ⁊ q̄ñ bibitur cum oximelle puocat menstrua ⁊ interficit ferum. ⁊ ipsum qdem lenit venerē cuz facilitate ⁊ extrahit humorē viscosum ⁊ aquaz curinam. Febres. Confert febribus prodicis. Venena. In vino datur ad bibendū ad purificuram

Digitized by Google

curam vermium venenosorum et ad omnia venena mortifera. et eius opō est fortior opō ne galbani. et qñq; confert delinitum in oibus locis. Permutatio. Loco eius ponit̄ gumma cedri et dixerunt gūma pini masculi et dixerūt pondus ipsius et medij de opoponaco.

¶ De scolopendria. Cap. dcxxxviij.

Colopendria quid est. Dī q; est plāta petrosa que nascit̄ in loco plurimorum fontium: et dixerunt qdam q; est spēs siliqe et dī aliud. Nā. Calida est in primo sicca in scdo. Opa. et ppric. Est subtilis resolutiua et in ipsa non est plurima caliditas. Mē. nu. Confert spleni magnifice: oñ. n. sumit̄ cum oxymelle facto ex aceto in quo decocta sunt folia eius. xl. diebus deleri splenem. et cōfert singultui et ictericie. Mē. expul. Frangit lapidem in renibus et vesica et dicitur q; suspensa ad collum phibet impregnationē.

¶ De subal. Cap. dcxxxix.

Ubal quid est. Est ersuba calā acri.

s Nā. Est calida et acris cum equalitate. Zipata et bo. Folia eius rūpūt aldubellet et resolunt ea in dispōne principij eorū. et que recens est maturat apata in obedientia maturationi. Cul. et vlce. Que recens est eradicat scabiez vlceratā. Mē. ocu. Ponit̄ in medicinis acuētibus visum. Mē. anhelitus et pectoris. Dicitur q; est optima medicina russi et anhelitu dilarationis adeo q; ex ea fit suffumigatio et confert.

¶ De selsaron. Cap. dcxl.

Elsaron quid est. Est lignum visus

s et est in ipso amaritudo et stipticitas. Nā. Calīs est et siccū i scdo. Opa. et ppric. In ipso est resolutio et stipticitas pauca. Mem. nu. Decoctio radicis eius confert dolori stomaci. Membra expul. Decoctio radicis eius prouocat.

¶ De sumio. Cap. dcxli.

Umium quid est. Est curati albani

s exīs in aquis stāntibus: et in ipso est bonus odor. et dicetur in ca. de caf.

Membra expulsionis. Medulla eius decocta et non decocta confert lapidi et prouocat et confert dissinterie.

¶ De sucuto. Cap. dcxlij.

Ucutum quid est. Dī q; est semputa. et dī q; est spēs seminis mandragore: et dī aliud: et est duarum spēz quarū vna est petrosa. et alia non est petrosa. Nā. Dō in ea magis dñāt̄ frigus: et siccitas: et in ipsa est humiditas calida rpata et subtilitas et icisio: et viscositas: et neq; hz odorum: et hz dulcedinē quādā et aqua eius attrahit sputum: et aggregando partes carnis in vasacit rem vnam. Opa. et ppric. Est equalis et subtilis et incidit et viscositatē eparū resolue t aliquid est in ipso per qđ aggregat t consirtagit. Instra iunc. Decoctio eius confert attritioni neruorum t lacertorū in medio eorum t in extremitatibus ipsorū t recens consolidat. Mē. anhe. t pec. Sanat asperitatē pectoris: t gutturis t phibet sputum sanguinis t cum aqua mellis mundificat pulmonem. Mē. expul. Confert vlceribus intestinorū t abiasoni t ruptureinguis aquosis t doloribus renū t retinet fluxum sanguinis menstrui. Permutatio. Loco eius ponit̄ succus foliorum lactuce aut aqua solatri.

¶ De sumach. Cap. dcxliij.

Umach quid est. Aliud est coraceni. t aliud est semi minus coracenor: rubeum: lenis simillimus linz: t

s est conueniens ei cui cōueniunt acetosa t rosa: t cū decoquit̄ cuz aqua: deinde eius decoctio inspiſſat̄. sicut mel conuenit et cui conuenit licinum. Nā. Est frīs in scdo siccum in tertio. Opa. t ppric. Est stipticum astringens confortatiuum t adstrictiuum eius est subtilius eo t phibet fluxum: ita q; quidam dixit q; appensus retinet aliud: t phibet attractionē colere ad viscera. Deco. Decoctio sumach qua tinctores vtuntur t coriarij preparatores denigrat capillos. Zipa. t bo. Fit ex eo emplīs suppressionem t phibet apata t viriditatē t confert panaritio t phibet additionē aparum. Vulnera t vlcera. Prohibet ambulationē fraudulētarum. Instra iunc. Embrocat et decoctione eius torsio t non apatur. Mē. ca. Prohibet sanies auris. t gūma eius qñ ponitur in corrosionem dentium sedat dolorem eorū. Mē bra nuri. Preparat stom confortās ipsum t sedat fluxum t facit appetitum acetositate sua t sedat nauseam colericam. Mē. expul. Cōstringit t retinet menstrua t fluxum: t prohibet rasuram dysenteriz ad dissinteriam t cursum matricis t emorroydas.

¶ De sicla. Cap. dcxliiij.

Icla quid est. Est duarū spēz. vna ē

s nigra pp vehementā viriditatis. altera est illa que est nota. Nā. Apud quosdam est calida t sicca in primo. t fm veritatē est cōpositarū virtutum: t apud quosdam est frigida t non est dubium quin in eius radice sit humiditas. Opa. t ppric. In sicla est virtus baurach subtiliativa. t in ipsa est resolutio t apertio fortior resolōne attriplicus t lenificatio: t in ea que est nigra est stipticitas t ppric cum lenitate: t bauracitas que est in ipsa est soluriua t terreitas est scriua: t totum eius arum est mali chimi t totum eius est parui nutrimenti sicut reliqua olera. Deco. Prohibet succus eius t decoctio foliorū eius fluxus frigoris: t confert alopitie t confert panno cuz ex folijs eius administratur emplastrum post

Digitized by Google

ablutionem loci cum nitro: ꝛ quandoq; abscindit verucas succus eius ꝛ interficit pediculos. Ypa. ꝛ bo. Ex ea elixata fit emplm̃ apostatibus ꝛ resoluit ꝛ maturat ea. ꝛ confert mozo emplastro facto ex ea resolone sua. Vulne. ꝛ vlcera. Folia eius bona sunt decoctat aduſtioni ignis ꝛ pferunt impetigini limata cum melle. ℳé. ea. Ex aqua eius cum felle gruis fit caputpurgium ꝛ delet toxurã ꝛ valet ad vlcera narũ: ꝛ eius aqua tepida distillat̃ in aurem ꝛ sedat dolorem ꝛ lauatur caput cum aqua eius ꝛ aufert furfures. ℳé. nutri. Radix eius est mala stõ faciens nauseam: ꝛ plm̃ illius est pp bauracitatem eius mozdicatiuã: ꝛ est mali chimi: ꝛ laurat bauracitate sua adeo vt mozdicet stõm̃ fortis sensus: ꝛ eius nutrumentũ est paucũ ꝛ aptio eius est parua ꝛ ad opilationes epatis fortior est apertione maiue, ppꝛie cum sinapi: ꝛ aceto: ꝛ sitr̃ ẽt spleni: ꝛ oz vt comedat̃ cum muri: ꝛ cũ spẽbus que sunt ad condienda cibaria. ℳé. expul. Dr̃ q illa que est nigra stringit ꝛ ppꝛie cum lenibus: sed non est dubiũ quin elixata, p iecta eius aqua cuz in patella in furno ponitur constringat: ꝛ fit cum ea clystere ad extrahendũ fecem: ꝛ totum eius genꝛ inflatione ꝛ rugitum ꝛ dolorẽ ventris pungitiuũ. ꝛ est bona colice cũ assumitur cũ spẽbus ꝓdientibus ẽnuri.

¶ De stinco. Laſ.dcclv.

Tincus quid est. Est guard de nilo
6. qui capit̃ in egypto: ꝛ existimauerũt quidam q fit de partu crocodili in cãpos. Electio. Melius qd̃ ẽ in ipso est illud qd̃ est in pte renum. ℳembra expul. Vñq; auget coitum adeo vt non sedetur nisi sozbitione iuris lactucarum ꝛ lentium.

¶ De seuesten. Laſ.dcclvi.

Euesten ꝛ noiaſ multeita. Natura.
8 Sunt quasi rpate. Opa. ꝛ ppꝛie. Sunt lenitiue. ℳé. an. ꝛ pec. Leniunt pectus ꝛ guttur. ℳé. nutri. Sedant sicim̃ ꝛ ppꝛie semen eius cum sagzenea. ℳem. expul. Leniunt ventrem.

¶ De semabras. Laſ.dcclvij.

Emabras. Decoꝛa. Fit ex eo em-
8 plastrum super spinas: ꝛ ea que carni sunt infra ꝛ super verucas contrito: ꝛ extrahit eas: ꝛ super ea que fuit ẽt dauit: ꝛ euellit: ꝛ dr̃ q illud qd̃ de eo siccũ est cum cõsuſcet cum oleo facit nasci capillos supcineam. ℳé. ca. Dr̃ q epar ipsius sedat dolorez molaris dentis. ℳé. expul. Vrina eius ꝛ sanguis ipsius mirabilis inuamẽtu sunt in ruptura infantium cum sederit in decoctione eius ꝛ q̃q; ponit̃ in vrina eius ꝛ in sanguine ipsius aliquid de muscho ꝛ ponitur in vulga infantis ꝛ fit vltimi inuamenti in ruptura. Venena. Findit ꝛ ponit̃ sup punctura scozpionis.

¶ De spica. Laſ.dcclvij.

Spica quid ẽ. Spica due sunt spẽs:
8 quarũ vna est spica aromatica: ꝛ est spica nardi. ꝛ altera est nereiden: ꝛ est spica romana. ꝛ alithinia: debilioꝛ est inda ꝛ syria: ꝛ in oibus ꝓprietatib̃ sunt nisi in puocatione: ꝛ alithinia est in virtute ꝓma syrie: ꝛ eius qdem arboꝛ parua est ꝛ euellit̃ cũ luto suo: ꝛ egredit̃: que q̃q; adulterat̃ cũ planta que est sibi filis. Inter eas vero discernit̃: q̃m planta illa est horribilis odoris: ꝛ nereidẽ preterea queda est montana cuius folia sunt sicut folia croci hoꝛtulani: ꝛ sitr̃ stipites eius sed sunt citrini plani non in modũ rens inuoluti plures hz radices. s. duaz aut plures: ꝛnõ hz crus neq; fructum neq; florem. Electio. Inquit Dias. Melioꝛ est cuius pili sunt plures ꝛ declinant ad ruffedinem: ꝛ est boni odoris sicut ciperi: ꝛ parua spica mozdicans linguaz. ꝛ hec est syria. Inda vero est debilioꝛ ꝛ longioꝛ: ꝛ plus omni spica inuolura. horribilis odoris: ꝛ rupit̃ velociter cũ sũma suoꝛũ villoꝛũ ꝛ cadit ex ea pulueꝛ niger magnus: ꝛ adulterat̃: qꝛ decoquit̃ post infusionem cum aqua calida deinde fit grauis cum animonio postea venditur. ipsum vero signant eius albedo et colo: animonij et debilitas virtutis eius et debilitas sapozis ipsius et odoris: nigra vero inda melioꝛ est rubea: et nereiden quidem melioꝛ est illa que est recens boni odoris plures habens radices grossas que non frangitur. illa vero que habet crus declinãs ad albedinez et ꝓpꝛie in medio sui non est alicuid ꝓpꝛie que est horribilis odoris. Natura. Calida est in primo sicca in secũdo. Operationes et proprietates. Est aperitiua resolutiua. et in inda quidem est stipticitas plurima ꝛ caliditas eius minoꝛ est sed est lenis. ꝛ in primis quando gustatur est rancida: deinde procedunt ex ea caliditas ꝛ acuitas. ꝛ ex spica aromatica fit pulueꝛ prohibens sudoꝛez plurimũ: ꝛ lumen quidem spice est ablutens corpus ꝛ est bonum ad bonum odoꝛem faciendum. Apostemata ꝛ borboꝛ. Resoluit apostemata ꝛ borboꝛ. ℳembra capitis. Prohibet reumatismos ꝛ confoꝛtat cerebrum. ℳembra oculi. Facit nasci pilos in palpebris quando ponitur in alcofol: ꝛ trahitur radius inuolutus in pulueꝛe super palpebras: ꝛ nereiden est foꝛtioꝛ in hoc ꝑm q existimo. ℳembra anhelitus ꝛ pectoꝛis. Confert tota tremoꝛi coꝛdis ꝛ mundificat pectus ꝛ pulmonẽ ꝛ prohibet effusionem materierum ad ea ꝛ fluxus. ℳembra nutrimenti. Aperit opilationes epatis ꝛ stomaci ꝛ confoꝛtat ea: ꝛ cõferunt omnes icteritie: ꝛ prohibent effusiones materierum ad stomacum: ꝛ sedant mozdicationem eius: ꝛ quando bibitur quecunq; species ipsius fuerit cum vino confert spleni. ℳembra expulsionis. Omnes prouocant ꝛ alithinia

Digitized by Google

est fortior quoniam est calidior ⁊ minoris sti/
pticitatis: ⁊ phibet apostemata matricis om/
nia sedendo in ea: ⁊ confert doloribus renum
⁊ phibet cursum materie ad intestina: ⁊ habet
ꝓprietatē in reuocando fluxū supfluū a matrice.

¶ De sauich. Cap. dcxlix.

Sauich quid est. Jam dictū est in ca/
pitulo tritici ⁊ ordei. Mē. an. ⁊ pec.
Confert pectori ⁊ pulmoni.

¶ De sisamo. Cap. dcl.

Jsamum quid est. Est semen pluris
vnctuositatis ꝙ reliqua semina: et
propter hoc rancidum fit facile. qui/
dam autem dixerunt ꝙ eius oleum
non confert nisi melācolicis vt eos impinguet
⁊ humectet. ⁊ asinum quidē est genus quod/
dam sisami abhominabilis saporis. Electio.
Corpus eius est fortior oleo ipsius. Natura.
Calidum est in medio primi humidum in fine
eius. Operationes ⁊ proprietates. Est glu/
tinatiuum lenificatiuum equalis calefactiōis:
⁊ similiter oleū eius ⁊ decoctio ipsius. ⁊ est mol
lificatiuus ⁊ in oleo eius est grossitudo ⁊ quod
torrefactum est minoris est nocumenti. De/
coctio. Resoluit viriditatem percussionis ⁊
sanguinem congelatum ⁊ confert fissure ⁊ aspe
ritati melancolicorum bibitus ⁊ linitum: ⁊ est
impinguatiuum ⁊ proprie excoriatum ⁊ pro
longat capillos: ⁊ proprie succus arboris eius
⁊ foliorum ipsius: ⁊ lenit eos ⁊ remouet fur/
fures ⁊ oleus eius quo decoquitur myrtus cō
seruat capillos ⁊ facit eos fortes ⁊ duros. Apo
stemata ⁊ bothor. Resoluit apostemata cali/
da. Vulnera ⁊ vlce. Ponitur super adustio
nem ignis ⁊ oleum eius bibitum aufert pturi
tum flegmaticum ⁊ sanguinez proprie cum in
fusione aloes ⁊ aqua vue passe. Instrumenta
tunc curarum. Ex eo fit emplastrum ad gros
situdinem neruorum. Membra capitis. Cō
fert oleum eius cum virtute rose soda adustue
⁊ succus arboris ei⁹ sanat furfures. Mē. ocu
li. Confert suppositum pullationi oculi ⁊ apo
stemati eius. Membra anhelitus ⁊ pectoris.
Est bonum constrictioni anhelitus ⁊ asmati.
Membra nutrimenti. Est malum stomaco fa
ciens nauseam prosternens desideriuz sanans
velocitersed quando comeditur cuz melle re
mouetur eius malitia ⁊ tardatur eius digestio
⁊ mollificat viscera: ⁊ quod torrefactuz est: est
minoris nocumenti. ⁊ eius nutrimentū est vn
ctuosuz valde ⁊ in ipso est virtus faciēdi sitim
⁊, fit velox eius descensio cum cortice suo. cum
autem excoriatur, tardat eius descēsus. Mē
bra expulsionis. Confert intestino colon: ⁊ in
fusio quidem sisami est vehemens in prouoca
tione menstruoruz adeo ꝙ ipsa ejicit fetum: ⁊
quando frangitur ⁊ conteritur cuz semine pa
pauereris ⁊ semine lini cum equalitate augmen
tat sperma ⁊ coitum. Venena. Confert mor/
sui canis rabiosi ⁊ serpentis tenuicularis.

¶ De sacondulion. Cap. dcli.

Acōdulion. Apostemata ⁊ bothor.

Ponitur cum rutha super formicā
⁊ ad fistulas. Mē. ca. Suffumigat
cum eo patiens subteth ⁊ cōpimen
do inungit ex ipso cum acetosa phis ⁊ arabitū
⁊ letargiam ⁊ distillatur succus humidi in au/
rem sanioſam: ⁊ confert valde soda. Mē. an. ⁊
pe. Cōfert difficultati anhelit⁹ ⁊ asmati. Mē.
nutri. Confert radix eius doloribus epatis ⁊
confert icteritie. Mē. expul. Solutione edu
cit flegma: ⁊ confert prefocationi matricis.

¶ De safid. Cap. dclij.

Asfid. Nā. Calm est ⁊ siccuz in 3°.

Opa. ⁊ p. Est mordicatiuum acre.
Venena. Confert venenis oibus.

¶ De semurion. Cap. dclij.

Emurion quid est. Est apium silue
stre: ⁊ dictum est de eo.

¶ De squilla. Cap. dcliij.

Quilla quid est. Est cepe muris ⁊
ei⁹ folia sunt sicut folia lilij: ⁊ hꝫ oleū
ad nigredinem declinans. Natura.
Est calidū ⁊ siccum in secundo. Opa. ⁊ pro.
Est incisiuum ⁊ in ipso est viscositas adustiua.
Decoctū. Ponit confectum cum melle super
alopitiā ⁊ serpiginez. Mē. an. ⁊ pe. Eius ace
tum erasperat guttur ⁊ indurat carnē ipsius: ⁊
est bonū asmati ⁊ oregmoni ⁊ tussi antique.

¶ De solatro. Cap. dclv.

Olatruz. Electio. Melius quod
de ipso administratur est habens fo/
lia viridia ⁊ citrinū semen: ⁊ est gn
ꝙs speciez. Natura. Frigidū est
in ꝑmo siccum in secdo: ⁊ stupefactiuū est frigi/
dum ⁊ siccu in tertio. Opa. ⁊ ppie. Mortua/
nū est infrātium pstrictiuū ⁊ est quoddam ge
nus ipsius stupefactiuū facies somnū sile opio
in, pprietatibus suis: nisi ꝙ: est debilius eo ⁊ est
quoddaz genus eius qō est mortale. Apara ⁊
bo. Est emplm bonum apatibus calis oibus
intrinsecis ⁊ extrinsecis ⁊ bibit aqua eius ad
apata cala intrinseca: ⁊ ponit aq eius cū ceru
sa, ⁊ oleo ros. sup herisipillā ⁊ formicam mo⁊e
empli: ⁊ corex, radicis eius ē vehemēs exic/
catiōis. Mē. ca. Si bibat ex eo qō ē stupefa
ctiuū vltra. xij. grana facit euenire manīā: ⁊ qñ
ex aqua eius fit gargarisma pfert apatibus lin
gue: ⁊ si bibatur ex cortice radicis pondus an
rei. cum vino attrahit somnum: ⁊ cū solatrum
optime terit ⁊ fit ex eo emplm capiti sanat so/
da ⁊ resoluit apostemata radicis auris: ⁊ apo/
stemata velaminis cerebri: ⁊ confert dutillatū
dolori auris. Membra oculi. Sanat fistulas
oculi lachrymalis ⁊ fructꝰ ⁊ succus speciez ei⁹
vsqz ad ulla q̄ facit somnum: cum fit ex ea alco/

Digitized by Google

fol confortat visum. ℳembra expul. Semen stupefactum est puocatiuum vrine mundificatiuum renum ⁊ vesice: ⁊ oēs spēs cuꝫ superponuntur abscindunt fluxum menstruorum ⁊ est ex eis que unfrigidant ⁊ prohibent pollutionē ⁊ est species solatri preter alkekengi ⁊ preter horulanū ⁊ preter stupefactuū ꝓdictum qū comedunt ex eo. iiij. aut. interficiunt: ⁊ aqua folioꝝ eius facit possidere maniam: ⁊ non est in eo in namēti solatri nisi ad emplastrum faciendum.

℄ De scorpionibus. Cap. dclvi.

Scorpiones. ℳembra capitis. Oleū

● scorpionum confert doloribus auris valde.

℄ De sudore. Cap. dclvij.

Sudor quid est. Est aqueitas sanguinis cui pus colericum est admixtū. ⁊ oporteret administreur dum nō dum est exiccatus: imo dum in eo est humiditas. ⁊ ipse quidem magis est digestus ℭ̄ vrina. est enim superfluitas vncuosiatis ⁊ humiditatis post digestionem vltimam ⁊ est vrina secū de digestionis superfluitas. Opera. ⁊ ꝓprie. Est magis digestus ℭ̄ vrina ⁊ diuersificat ſm aialia ⁊ in ipso est resolutio non pauca. Apostemata ⁊ bothor. Sudor athletarum confert apostematib⁹ inguinis: imo resolutea. ℳembra anhelitus ⁊ pectoris. Sudor siccus luctantium cum oleo de alcāna ponitur super apostemata māmille ⁊ resolutea ⁊ cum oleo rosad congelationem lactis in māmilla. alteratio vero magne ⁊ alteratio parue fiunt cuꝫ centaurea maiore ⁊ minore.

℄ De sandalo. Cap. dclvij.

Andalus. Electio. Dixerunt. ℌ.

● ⁊ filius melaugne rube⁹ est fortior, ⁊ dixerunt alij albus est fortior.

Natura. Est frigidus in fine secundi. vsq; ad tertium perueniens siccus in secundo. Operationes ⁊ proprietates. Prohibet attractionem ⁊ proprie rubeus. Apostemata ⁊ bothor. Resolutiua apostemata acuta ⁊ prorie rubeus ⁊ linitur ex eo herisipilla. ℳembra capitis. Confert soda. ℳembra anhe. ⁊ pecto. Confert tremori cordis accidenti in febre linitus ⁊ bibitus. ℳembra nutri. Cōfert debilitati stomaci calidi bibitus ⁊ linitus. Febres. Cōfert febrib⁹ calis ⁊ ꝓprie albus.

℄ De sapone. Cap. dclix.

Apo. Opa. ⁊ pro. Est ꝓlceratiu⁹:

● putrefactiuus. ℳe. ex. Resolutiue colicā ⁊ soluit humorem crudum.

℄ De sabane. Cap. dclx.

Abane. Operationes ⁊ ꝓprie. Est

● abstersiuum exiccatiuum mali humoris. Vulnera ⁊ vlce. Facit possidere scabiem ⁊ pruritū. Instrumēta tunicu. Confert dolori anche flegmatico. ℳembra capitis. Remouet feroꝝem oris factum ex stomaco ⁊ corruptionem eius ⁊ abstergit humiditatem stomaci ⁊ exiccat eam.

℄ De safuruhum. Cap. dclxi.

● Afuruhū qd est. Est fanis cuius nomē est hoc nomen in francia.

℄ De sarsar. Cap. dclxij.

Arsar qd est. Est ferrū calidū. ℳembra capitis. Quando coquitur cuꝫ oleo aut infundit in ipso: deinde coquitur ⁊ distillatur in aurem remouet dolorem eius ⁊ pulsationem ipsius.

℄ De sasaf. Cap. dclxiij.

● Asaf quid est. Est salix.

℄ De salzaul. Cap. dclxiiij.

Alzaul: qd est. Moiaf salzaul. anchamen: ⁊ est rosa rubea vehementer. Nā. Est calfa in fcdo hūida in ipso. Opa. ⁊ ꝓprie. Est abstersiua resolutiua. Ingt Gal. est abstersiua lauatiua attractiua apituia resolutiua. Decoza. Benigrat capillos mixta cū coricibus nucis. ⁊ qū administrant folia eius ⁊ stipites ipsius sicut sunt aut decocta cū sorbitione ordei ⁊ decoquunt puocant lac. Apata ⁊ bo. Linitur ex decoctione eius sup apata q̄ non sunt dura ⁊ fit cito per eam sup carbūculos ⁊ bothoꝝ calas. Vul. ⁊ vlce. Illud qō de ea siccū est ꝓfert vlceribus sordidis icarnat ea ea excoriatione ⁊ in ipsa mundificat vlcera cōferens excoriatiōibus ⁊ scabiei vlcerose. ℳembra ca. Be eius succo fit caput purgiū ad purgādum caput ⁊ cerebrū. ⁊ eius radix masticat ad eȳdas humiditates a capite. ℳe. oculi. Succus eius ꝓfert tenebrositati oculi ⁊ visus ⁊ albugini eius ⁊ vestigijs vlcerū. ⁊ qñ decoqtur cum vino: ⁊ fit inde emplm sanat apata dura in apanbus oculi. ℳembra anhe. ⁊ pec. Si coquantur folia eius cum suis stipitibus ⁊ cuꝫ succis ordei sorbillibus ⁊ comedat facit abundare lac. ℳembra expul. Prouocat mēstrua.

℄ De sehedenigi. Cap. dclxv.

Ehedenigi qd est. Est semē arboris

● canabis ⁊ nos iam locuti fuimus de canabe. opꝫ ergo vt ꝓiungamus inter ꝓsiderationē que est in vtriusq; capitulis simul. ⁊ de sehedenigi qd est aliud ē horulanū notuꝫ: ⁊ aliud est cāpestre. ℭ Humaiꝫ ꝙd dixit q⁹ arborꝫ cāpestris egredit in desernꝫ ſm quātitatem cubiti ⁊ sup folia eius dnāt albedo. ⁊ eius fructus est ficut pip ⁊ similat eius granū grano assumati qd est granū de q̄ exprimitur oleū. ⁊ nos iam locuti fuim⁹ de grano assumati. Nā. Est calm ⁊ siccū in tertio. Opa. ⁊ pro. Canabis cāpestris resoluit vētositates ⁊ exiccat fortiter ⁊ humor ei⁹ est paucus malus. Apata ⁊ bo. Canabis cāpestris qū eius radix decoquit ⁊ fit ex ea emplm apanbus calis in locis duris in qb⁹ sūt chimi viscosi sedat cali-

Digitized by Google

tatem ꝛ resoluit durities. ℳĕ.ca. Facit soda sua calitate ꝛ eius succus distillat ad dolorem auris oppilatiũ ꝛ ad humiditatem auris. ꝛ filr oleũ eius ꝛ folia eradicant furfures in capite. ℳĕ.ocu. Ꝺ brenebrat visum. ℳĕ.nu. Nocet stomaco. ℳĕ.expul. Exiccari spma ꝛ lac quidem allepedenigi cãpestris soluit cum facilitate ꝛ medietas lib. de succo eius resoluit duririem constrictione ꝛ solutione educit flegma ꝛ coleram ꝛ procedit ꝑm semuam seminis cro ci ꝓzulani in constrictione.

¶ Ꝺe seitaragi. Cap. dclxvi.

Seitaragi qd est. Est ille qui est idus est frusta ligni parna subtilia ꝛ cozices sicut garioſi. ꝛ ille q est fructꝰ declinat ad rubedinẽ ꝛ nigredinẽ. ꝛ alseitaragi q dẽ ozir in pectibus annis ꝛ vbi non mingit ꝛ hẽt folia sicut sunt folia nasturtij: ꝛ in estate sũt folia plũa ꝛ nõ minozant ꝛ augmẽtaſ minoratio: adeo vt forsitan non appeat ꝛ nõ sit in eo odoꝛ ꝛ est sicut nasturtiũ cuiꝰ sapoꝛ ꝛ odoꝛ simillanꝫ cozdumenꝫ ꝛ folia eius sunt ipsi silua. Nã. Est calidus ꝛ siccus ij. fine ſcõi. Ꝺ pa. ꝛ p. Est acutus spirituus. simulaſ. n. sapoꝛ ꝛ odoꝛ cozdumenꝫ. ꝛ silr ꝺrus eius. Ꝺeco. Cõfert linitus cũ aceto sup morphcam albam ꝛ albaras. Ual. ꝛ vl. Linit sup excoziationẽ ꝛ scabiẽ cũ aceto ꝛ eradicat eã. Instilla iuncturã. Ꝺibit ad dolorem iuncturarũ ꝛ ꝓfert. ℳĕ.nu. Linit super splenem ꝛ extenuat ipsum. ℳembra ex pulliõis. Suspenditur eius radix super aurẽ eius q habet dolorẽ vesice ꝛ sedat ipꝰ fꝫ q dõ. Permutatio. Loco eius ponitur rubea.

¶ Ꝺe scelem. Cap. ꝺ clxvij.

Celem. Natura. Cal. ponit q est in principio calefactionis. Ꝺ operatiões ꝛ ꝓprie. Est subtile abstersiuũ resolutiuum. Ꝺecozatio. Liniturꝰ super morpheam cuꝫ sulfure ꝛ confert. Ꝛpata ꝛ bothoꝛ. Resolut apata ꝛ scrophulas cũ semine lini ꝛ dirũpit ea cuꝫ stercoꝛe columbino ꝛ semine lini. Ulnera ꝛ vlcera. Linit illud qꝺ ozitur cũ tritico super vlcera ꝛ pulueriʒaſ super ea: ꝛ cõfert ꝛ linitur sup impetiginẽ: ꝛ quandoq; ponit sup vlcera cum coztibus raphani vt emplastrum ꝛ ꝓfert. Instilla iuncturaꝝ. Ꝺeco quitur cum mellicrato ꝛ fit inde emplastrum. sciatice. ℳembra capitis. Sedat scotomiaꝫ. ℳembra expul. Mñ fit ex eo euaporatio adiuuat ad ipregnandum ꝛ ꝓprie cum oꝛdeo.

¶ Ꝺe sceba. Cap. dclxviij.

Ceba qd est. Sceba sunt due spẽs:

5 vna earũ est spinosa habẽs folia. secreta concauum ligni ꝛ non admistrat nisi in suffumigatione. ꝛ alia hẽt folia vt tamariscus: ꝛ repit ei spẽs terra: q nominat serbun armena citrina ꝛ nolaſ absinthij marinum. Electio. Melioꝛ est armena.

Mã. Est cala in ſcõo ficca in tertio. Ꝺ pera. ꝛ proprie. Ꝺ es spẽs eius sunt ictisiue resolutiue vẽtositatiũ ꝛ in ipsa est stipticitas minoꝛ stipticitate absinthij: ꝛ eius calefactio minoꝛ est caliditate ipsius ꝛ amaritudo ẽ maioꝛ ꝛ in ipsa ẽ salledo. Ꝺecoꝛa. Eius cinis cũ oleo aut oleo amigdalino linitus ꝓfert alopine: ꝛ eius cinis cũ oleo facit nasci barbã que tardaſ. Ꝛpata ꝛ bo. Sedat apata ꝛ carbũculos. Uulne. ꝛ vl. Prohibet herpẽ estiomenũ. ℳĕ.capi. Facit soda. ℳĕ.oculi. Fit vaporatio er aq eius inclinãdo caput ad obthalmiã ꝛ resoluit eam. ℳĕ.an. ꝛ pe. Conferꝰ difficultati anhelitus. ℳĕ.nutri. Nocet stõ ꝛ ꝓprie tertia. ℳĕ.ex. Extrahit vermes ꝛ ascarides ꝛ interficit eos ꝛ prouocat menstrua ꝛ vrinaʒ: ꝛ est fortioꝛ absinthio in illo. Febres. Eius oleum cõfert frigoꝛi rigoꝛis. Uenena. Confert punctureꝰ scoꝛpionum ꝛ rutele ꝛ venenis.

¶ Ꝺe sciniar. Cap. dclxix.

Ciniar quid est. Est lactuca asini habens folia que sunt sicut folia lactuce

● acuta: ꝛ est spinosa ad nigredinẽ declinans: ꝛ in estate rubefit eius lignũ sicut sanguis: ita q tingit manũ. Electio. Folia eius sunt deteliora que sunt in ipsa. Natura. Frigida est ꝛ ficca in ꝑmo vsq; ad secundũ. Ꝺ pa. ꝛ ꝓprieta. Illa, que nolaſ acuthia est stiptica: ꝛ in ipsa est amaritudo: ꝛ illa q nolaſ fulasia est vehemẽtioris stipticitatis: ꝛ illa que nolatur anulus vehemẽtioris est q̃ ambe ꝛ est acrioꝛ: ꝛ illa que nomẽ nõ hꝫ ꝓpinqua est ei: ꝛ in oibus eis est stipticitas ꝛ exiccatio. ꝛ qñ miscet cum oleo: ꝛ fit iunctio ex ipsa cõpamẽdo facit sudare. Ꝺeco. Linita cõfert morphee ꝛ icterine. Ꝛpata ꝛ bothoꝛ. Fu ex ea emplastrũ scrofulis cum adipe ꝛ linitur super excoziationẽ: ꝛ cuꝫ farina, oꝛdei super herisipillã: ꝛ ꝓprie species que nolantur anulus. Uulne. ꝛ vlcera. Incarnat vlcera quãdo in cerato administraſ. ℳembra capi. Estres que magis cõfert doloꝛi auris. ℳembra nutri. Cõfert icterine bibita ꝓprie acuthia ꝛ ꝓprie doloꝛibus splenis ꝛ coztices eius ꝑparant stomacum. ℳem. expul. Quãdo in potu datur de ea que nomẽ non habet auf. i. ſ. cuꝫ cozdumenꝫ: aut ysopo ꝛ nasturtio extrahit vermes ꝛ ascarides: ꝛ illa q nolaſ acuthia cõfert doloꝛi renum. Uenena. Illa que nominatur anulus confert morsui vipere valde quãdo administraſ vt emplm ꝛ bibita. ꝛ illa q nomen nõ habet est illi ꝓpinqua.

¶ Ꝺe scel. Cap. dclxx.

Cel quid est. Est medicina inda filia

● 33. Natura. Calida est ꝛ ficca in tertio. Ꝺ operationes ꝛ ꝓprieta. Est amara stiptica acuta. dirumpit ventositates ꝛ est in virtute mellis ꝛ ineſt ei resolutio mirabilis ꝛ subtilians. Instilla iunctura.

Digitized by Google

Confert venenis ⁊ contritionibus.

¶ De sucaram. Cap. dclxxi.

Ucará qđ ē. Jngr Dia. Crus hui⁹ plante est sicut crus ferule ⁊ folia ei⁹ sunt sicut folia cucumeris ⁊ habet flores album ⁊ semen sicut anisum.

¶ Ruffus ꝯo dixit folia eius sunt sicut folia mandragore ⁊ minora ⁊ vehementioris citrinitatis ⁊ radix eius est minuta fructum non habens: ⁊ semen eius existit in colore ameos: sed est mai⁹ eo sine sapore ⁊ sine odore ⁊ habet mu cilaginem. ¶ Jnquit mesaia. est quedam spes albes ⁊ non bene dixit: ego autem dico qꝺ in libris inuentum fuit qꝺ est euforbium in greco ⁊ translatum fuit sucará ⁊ iam translatum fuit albes: ⁊ quandoq; enim ꝓportionant ad euforbium accidentia albes. ⁊ homines diuersificãtur in eis. Natura. Frigidum est ⁊ siccum in tertio vsq; ad quartum. Operationes ⁊ ꝓprie. Prohibet fluxum ⁊ congelat sanguinẽ ⁊ stupefacit. Decora. Quãdo linitur ex eo super locum eunlsionis pilorum prohibet frigiditate sua nasci pilos ⁊ fit ex eo emplastrũ mámille ⁊ nó magnificatur. Apostemata ⁊ borbor. Succus eius sedat herispillam ⁊ formicam. Jnstrumẽta iuncu. Linĩ sup podagram calidam. Membra oculi. Succus eius admistratur in doloribus oculi. Débra ca. Succus eius est bonus humiditatibus que accidũt in aure. Débra anhe. ⁊ pecto. Fit ex eo emplastrum mámille ⁊ non magnificatur ⁊ ꝓhibet eruberationem lactis. Débra expulsio. Retinet menstrua ⁊ confert dolori matricus: ⁊ fit ex eo emplastrum testiculo ⁊ non magnificatur: ⁊ inunguntur ex eo mẽbra spermatis ⁊ prohibet pollutionem. Uenena. Est venenũ mortale. Et eius cura est vinum purum.

¶ De secacul. Cap. dclxxij.

Ecacul. Natura. Est calidum in secundo ad humiditatem quãdam tẽdens. Operationes ⁊ ꝓprietates. Jn ipso est lenitas ⁊ virtus eius qõ nutritum est: est sicut virtus baucie. Membra expulsionis. Excitat appetitum coitus. Per murano. Loco eius ponitur buzeidem.

¶ De scehemenigi. Cap. dclxxiij.

Cehemenigi qđ est. est inasabzãcam pestre. Natura. Calidum est ⁊ siccũ in tertio. Operatões ⁊ proprie. Est resolutiuum ⁊ subtiliatiuum valde. ⁊ quando ponitur sub cerulcali infantum confert fluxui oris eorum. Jnstrumẽta uucu. Confert paralysi linitum ⁊ caputpurgio ex eo facto cum vino. Membra capitis. Quando fit caputpurgium ex aqua eius mundificat cerebrum ⁊ cõfert etiam tonture ⁊ epilepsie bibitus cum vino. Membra nutri. Confert humiditatibus stomaci ⁊ fluxui oris infantiũ qñ ponitur sup capita eoꝝ ꝑm qꝺ existimauerũt qꝺaꝫ Membra expul. Confert ventositatibus.

¶ De suchaha. Cap. dclxxiij.

Uchaha. Membra capitis. Conferũt ipsa ⁊ radix eius ⁊ fruct⁹ ipsius dolori vue. Membra nutrimenti. Cõfert stomaco ⁊ epati. Membra expulsionis. Decoctio radicis eius prohibet fluxum mulieris ⁊ ipsa. suppositum ⁊ encarisma te facto in ea ꝓfert apostematibus ani. Febres. Cõfert febribus antiquis ⁊ proprie infantiũ.

¶ De scebrã. Cap. dclxxv.

Ebrã qđ est. Natura in hortis habens cãnam subtilez equalem ⁊ habet pilos: ⁊ folia sunt sicut tarcon ꝫ qꝺ existimo ⁊ habet lac. Electio. Illud quod melius est: est leue ad rubedinem declinans sicut cutis inuoluta subtilem habẽs corticem: ⁊ illud quod est cum duabus cãnis ⁊ est lenis carnis ⁊ grossum parue rubedinis ⁊ durum. ⁊ quod est vt filum est malum: ⁊ persicus est malum. ⁊ non oportet vt aliquid de eo administretur. Natura. Jnquit humaz est calidus in principio sedi siccũ in fine tertij. lac ꝯo eius est vltimum in ambobus simul: imo in quarto gradu. Operationes ⁊ proprietates. Jn ipso sunt stipticitas ⁊ acuitas ⁊ disruptio obficionũ venarum: ⁊ illud est vnus propter quod repellitur ⁊ quando rectificatur non est innamentũ in eo in suo loco propter illud quod diximꝰ ⁊ est ex toto nociuus ⁊ proprie complexionibus calidis. Membra capitis. Lac eius adimat in eradicádo dentes. Membra nutri. Nocet stomaco ⁊ epati ⁊ datur ad bibendum in curatione hydropisis. ⁊ oportet quidez vt prius infundaꝫ in succo enduue ⁊ feniculi ⁊ solatri tribus diebus: deinde exiccetur ⁊ fiant inde trociſci cũ modico salis indi ⁊ turbith ⁊ myrobal. aut aloes ⁊ erit fortis in uuamẽti. Membra expul. Solutione educit melancoliã ⁊ flegma ⁊ aquam. ⁊ antiquitus quidem fuit eius administratio ꝓfueta in solutiuis: deide fuit dimissus: ꝓpterea qꝺ nocet coitui ⁊ spmati: ⁊ qꝺ disrũpit venas ani: ⁊ qñ rectificaꝫ non est uuamẽtũ in ipso. ⁊ illud ideo: qñ eꝰ rectificato fit hoc mó infundiꝫ non ꝑritũ in lacte recẽter mulcto die ⁊ nocte ⁊ renouaꝫ illud multotiens: ⁊ illud est ex eis que debilitãt ipm ⁊ destruunt operationes eius in hũoribus malis. Qui ꝯo excusationẽ nó inuenit qn ipso vtatur pmisceatur ipsi anisum ⁊ feniculũ ⁊ cyminũ. ⁊ qõ de eo in potu sumꝫ sit ab vno dauich vsq; ad quattuor. ⁊ hoc qđē de herba cuius: in lacte ꝯo ipsius nó est boturas. ⁊ nó vꝫ mihi qꝺ sit in potu dãdum ⁊ cuius eius solo supfluit ⁊ ex eis que ipsa abscindnnt est sedere in aq̃ frã. ⁊ qñ in potu datur colice bibitur cum ammoniaco ⁊ bdellio ⁊ serapino ⁊ modico stercoris adib narrato in capso colice.

Digitized by Google

Febres. ℞epellitur propterea: q; generat febres. Venena. Pondus.ʒ.ij. de ea interficit.

¶ De scelgen. Cap.dclxxvi.

Selgen quid est. Est napus qui iam dictus est ante in capitulo delem.

¶ De scerbin. Cap.dclxxvij.

Serbin quid est. Est arbor allatrā. ⁊ nos quidem iam locuti fumus de allatrā. Nunc vero narremus opōnes que sunt ꝓprie arbori ipsius. ⁊ hec qdē arbor est de genere arboris piri. ⁊ hȝ fructum simulem fructui cupressi: sed est minor eo ⁊ hȝ spinas ⁊ est duarum speciērū: quarum vna est longa: ⁊ altera curta. ℧pa. ⁊ ꝓprie. In cortice huius arboris est stipticitas. ℳēca. Si quis de fructu huius arboris plm̄ assumit facit soda pp calefactionē. ⁊ ꝓpea q; cōicat ſtō in mordicatione quā ei facit: ⁊ qñ colluitur os ex aceto in qua decoquunt folia eius sedat dolorē dētū. ℳē.anhe. ⁊ pec. Fructus eius confert tussi. ℳē.nutri. Fructus eius est malus ſtō mordicans ūpm: sed ipse confert epati. ℳē.expul. Eius fructus confert distillationi vrine. ⁊ si bibat cum pipere ꝓuocat vrinam. ⁊ qñ ex cortice eius fit suffumigatio extrahit fetū et scōinaʒ. et qñ bibit stringit ventrem. et qñq; stringit vrinam. Venena. Datur in potu fructus eius cum vino ad potuʒ leporis marini. ⁊ si misceatur cuʒ adipe cerui et inungatur ex eo corpus nō approximant ei vermes venenosi.

¶ De scenescbic. Cap.dclxxviij.

Senescbic quid est. Est filius aboranno in virtute. Nā. Est caliduʒ et ſic cum in ſcō. ℳē.ca. Confert epilepsie et abscindit fluorem saline currentis et ꝓprie ex oribus puerorum. Permutano. Loco eius est iuuamento qō fit epilepsie et alijs ponitur sanſucus.

¶ De sucudo. Cap.dclxxix.

Scudus. Nā. Virtus eius est calida. ℧pa.et ꝓprie. Bibitur eius succus dolores. Decorano. Recens cum vino linitur sup morpheā. Vulne.et vlce. Facit coherere vlcera antiqua et puluerizatur super carnem additaʒ. Instilla tunc. Linitur cuʒ aceto super podagram et fit ex eo ceratum ad dolorem dorſi. ℳē.anheli. et pecto. Fiunt ex eo cum dulcibus bucelle ad tussim. ℳē.nutri. Bibuntur ex eo.ʒ.ij.cum hydromelle ad mordicationeʒ ſtomaci. ℳē. expul. Bue.ʒ.cū hydromelle valent ad dissinteriam. et difficultati vrine. et quando mulier subijcit sibi ipsum prouocat menstrua.

¶ De spina alba. Cap.dclxxx.

Spina alba quid est. Bedeoard.

Natura. Frigida est et ficca in primo. Instrumenta tunc. Eius decocto ꝓfert instrumentis tunicurarum et podagre. Membra nutrimenti. Confert mollificationi ſtomaci.

¶ De spina indica. Cap.dclxxxi.

Spina indica. Natura. Est calida.

℧pa.t ꝓprie. Est subtiliatiua resolutiua. Instilla tunc. Cōfert alcuzeʒ. Mē ca. Colluitur os ex decoctione eius ad dolorem molarium. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Confert ſputo sanguinis.

¶ De spina egyptia. Cap.dclxxxij.

Spina egyptia. Natura. Est frigida in primo ficca in ſcō. ℧pa. ⁊ ꝓprie. Est abſtersiua abſcindens catarros. Vulne. ⁊ vlce. Radix eius et proprie semen vehementis sunt consolidatiuis. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Confert apostemati gutturis. Membra nutrimenti. Confert apostemati ſtomaci.

¶ De sinapi. Cap.dclxxxiij.

Synapis. Natura. Calida est ⁊ ficca vſq; ad quartuʒ. ℧pa. ⁊ ꝓprie. Incidit flegma ⁊ oleū eius est calidinoleo raphani. ⁊ fugiunt ex fumo eius vermes venenosi. ⁊ illa que ē ſilueſtris generat humorem malum. ⁊ in ipsa sunt abſtersio ⁊ resoluno. ⁊ homines qdem comedunt folia eius ⁊ radicem ipsius elixata. Decorano. Mundificat faciem ⁊ aufert occultationem ⁊ veſtigia ſanguinis mortui. ⁊ ſilueſtris est emplaſtrū bonum ſordidiei ⁊ eniccat linguaʒ ⁊ cōfert alopitie. Apostemata ⁊ borbor. Resolvit apostemata calida ⁊ omne apostema antiquum ⁊ ponitur cum caulibus super scrofulaʒ. Vulnera ⁊ vlcera. Confert scabici et impetigini. Instrumenta tunicurarum. Confert dolori tunicurarum. ⁊ sciatice. Membra capitis. Mūdificat humiditates que sunt in capite ⁊ fit ex ea emplaſtrum capiti eius qui patitur lethargiam. ⁊ aqua eius distillatur ad omnem dolorem auris ⁊ molaris. ⁊ similiter eius oleum ⁊ ꝓprie quando decoquitur in ea aſſa et est de medicinis aperientibus collatoriȝ opilationē. et dixerunt quidam qꝓ si bibatur a ieiuno intellectum efficit bonum. Membra oculi. Administratur in alcofol oculi ad pannum et aſperitatem. Membra anhelitus et pectoris. Si teratur et bibatur cum aqua mellis aufert aſperitatem antiquā in canna pulmonis. Membra nutrimenti. Extenuat ſplenem et facit ſitim. Membra expulſionis. Confert preſocationi matricis et facit desiderium coitus. Febres. Cōfert febribus periodicis et antiqȝ.

¶ De strangulatore adib. Cap.dclxxxiij.

Strangulator adib quid est. Preſocat adib et porcos et canes et est preſocatiuus et non administratur intrius neq; exterius.

¶ De strangulatore leopdi. Cap.dclxxxv.

Digitized by Google

Trangulato: leopdi qđ ē. Suffocat leopdos ⁊ lynces: ⁊ reliq̄: ⁊ nō admi
s nistrāt intus neq; extra: ⁊ dr̄ q; qñ appropinquat scorpioni ꝓgelat eaz.
Venena. Ipse interficit adib. ⁊ iā dcm̄ ē de eo.

¶ De salice. Cap.dclxxxvi.

Alix quid ē. Unc̄q; egredit ex folijs eius qñ findūt gūma fortis. Opa.
s ⁊ ppzie. Fructus ⁊ folia eius sunt stiptica sine mozdicatiōe. ⁊ inest eis exiccatio sufficiens. Et cinis eius est vehementis exiccatiōis. ⁊ gñ ex ea fit emplñ retinet fluxum sanguis. ⁊ qñq; findunt folia eius ⁊ egreditur gūma ab ea vehementis abstersionis sub tilitiua. Decoctio. Eius cinis eradicat verrucas linitus cum aceto. Vulne. ⁊ vlce. Fit ex eo emplñ ad vulnera magna: ⁊ ppzie ex fructu eius ⁊ folijs eius ⁊ cinis eius remouent formicam qñ linit cuz ea cum aceto. Mē.ca. Aq̄ est eius superius ⁊ aqua eius sunt sedantia sodam: ⁊ non est aliquid magis vtilitū q; succus foliorum eius in cura fanici que currit ex aure. Mē.ocu. Pomū fructus ⁊ aqua eius sup per cussionem pupille: ⁊ eius gūma confert valde visui debili. Mē.nu. Aqua eius confert opilationi epatis ⁊ icteritie. Mē.expul. Fructus eius confert habentibus fluxum sanguinis.

¶ De scarabeo. Cap.dclxxxvij.

Carabeus. Mē.ca. Oleum in quo
s frigitur valet ad dolorem auris quādo in eam effunditur: ⁊ fili: corpus eius qđ optime contritum est.

¶ De scoria. Cap.dclxxxviij.

Coria. Elec. Scoria fortioris exic
s cationis est scoria ferri. Natura. Scoria ferri est ficta in tertio: ⁊ scoria eris est ei ppinqua: reliquę vero scorie sunt minus calide. Opa. ⁊ ppzie. Oēs sunt exiccatiue: ⁊ que fortioris est exiccationis eis oibus est scoria ferri: ⁊ oēs exiccant humidates. Apo. ⁊ bo. Scoria ferri resoluit apata calida. Vulne. ⁊ vlce. Scoria argenti ꝓfert scabiei ⁊ sanat: ⁊ cōsolidat vlcera ⁊ prohibet fluxum emoroydarū ⁊ fistularū. Mē.ocu. Scoria ferri confert asperitati palpebraruz: ⁊ scoria stāni confert vlceribus oculi ⁊ est in hoc loco merdasengi. Mē.nutri. Scoria ferri cō fortat stōm ⁊ exiccat superfluitates eius vt spōgia ⁊ remouet mollificationez eius qñ in potu datur in vino antiquo: aut bibitur cum vino. Mē.expul. Scoria ferri, prohibet fluxuz emoroydarū: ⁊ ppzie qñ sedetur in vino antiquo et admixto: ⁊ prohibet impregnationem ⁊ abscindit fluxum sanguinis menstrui ⁊ est in eo vtilima. ⁊ similiter in vrina: ⁊ coartat anum linita. Venena. Scoria ferri cum oxymelle cōfert nocumento medicine que nominatur coitum.

¶ Capitulum de lutera. T.

¶ De tri. Cap.dclxxxix.

Ri quid est. Est sicut corrigie factuz
t ex azymo qđ coquit in aqua cuz carne ⁊ sine carne ⁊ noiat in terra nra ruine. Nū. Est calidum ⁊ humidtas eius est superflua. Opa. ⁊ ppzie. Nō est dubium quin sit tarde distōnis ⁊ descensionis a stō: qñ est azymum non fermentatum: ⁊ cocum sine carne est leuius apud quosdā sed forte res non est frm q; dixit, ⁊ qñ cum eo prmiscetur piperis parum ⁊ oleum amigdalinuz: rectificat eius vispō parum cuz digeritur multiplicatur eius nutrimentum valde. Mēbra anhe. ⁊ pecto. Confert pulmoni remouendo tussim ⁊ sputū sanguinis ⁊ ppzie cuz decoquit cū pomilaca. Mē.ex. Est lenificatiuū vētris.

¶ De terbenthina. Cap.dcxc.

Erbenthina. Dicitur in capitulo de
t grano viridi.

¶ De tarcon. Cap.dcxci.

Arcon quid est. Est notum. ⁊ dixe
t runt q; pirretrum est radix altalcon montani. Natura. Manifestuz est q; est calidum ⁊ siccum in scdo: quā tuis sitin ipso virtus stupefactiua: qdam vero dixerunt de quibus non est curandum q; ipm est frm ⁊ siccum. Opa. ⁊ ppzie. Est deseccatiuum humiditatum ⁊ exiccatiuū earum: ⁊ in ipso est infrigidatio quedam. Mē.ca. Confert cola cum masticat ⁊ tenetur in ore. Mem. anhe. ⁊ pec. Facit accidere dolorem gutturis. Membra nutrimenti. Est difficilis digōnis. Mē.expul. Abscindit desiderium coeundi.

¶ De tararacon. Cap.dcxcij.

Araxacon quid est. Notum est: est
t species endiuie. Natura. Frigus eius est plus humiditate ipsius cum hoc q; in ipsa est humiduas. Opa. ⁊ ppzie. Est infrigidatiua aperitiua. Mem. oculi. Eius lac abstergit albuginem. Mem. nutri. Eius succus confert hydropisi valde ⁊ aperit opilationes epatis. Venena. Resistit venenis: ⁊ ex ea fit emplastrum ad puncturas ⁊ prozpzie ad puncturam scorpionis.

¶ De tamarisco. Cap.dcxciij.

Amariscus. Opa. ⁊ ppe. In ipsa
t est stipticitas ⁊ abstersio ⁊ mundificatio absq; exiccatōe vehemēti: ⁊ eius aqua est abstersiua deseccatiua cuius abstersio est plus exiccatione eius: ⁊ ipsius exiccatio est cum stipticitate: sed est fructus eius vehementioris stipticitatis. ⁊ in tamarisco qdem est subtilitas pauca ⁊ in reliquis rebus alijs administrāt loco galle viridis. Decoza. Eius decoctio administrāt i embroca ad pediculos ⁊ interficit eos. Apata ⁊ bo. Ex eius folijs fit emplñ super apata fluxa. Vulne. ⁊ vlcera. Eius fumus exiccat vlcera humida ⁊ variolas

Digitized by Google

ꝛ ſpargitur qꝫ ex ea tritum eſt ꝛ cinis eius ſuper aduſtionem ignis ꝛ vlcera humida: ꝛ fructus eius ꝛ cinis ipſius exiccant vlcera difficilia ꝛ corrodunt carnem additam. ℳē.capi. Decoctio foliorum eius cum vino confert dolori dentium colluto oꝛe ex ea ꝛ prohibet coꝛrosionem eorum proprie fructus eius. ℳem. oculi. Eius fructꝰ ſtat loco licij ꝛ galle in egritudinibus oculi. ℳē.anhe.ꝛ pecto. Confert ſputo antiquo ꝛ ꝓprie fructus eius. ℳē. nu. Eius rami diſſoluti in aceto conferunt ſpleni emplaſtro ex eis facto: ꝛ ad ſplenem bibitur vinum in quo decocta ſunt folia eius ꝛ ipſius virgulta. ꝛ faciunt ſplenetici ex ligno eius vaſa. ℳē.expul. Confert ſolutoi antique ꝛ ſedent in decoctione eius ad curſum mſicis: ꝛ ſuppoꝛ nitur granum eius ei ꝛ bibitur fructus eius ét. Uenena. Confert fructus eius moꝛſui vipere.

¶ Be rarathit. Cap.dcxcviij.

Rarathit quid eſt. Fruſta ligni nodoſi
ℓ groſſitudinem digiti habentis ꝛ eius longitudo eſt minoꝛ: ꝛ plurum ũ eius eſt ſtipici ſapoꝛis ꝛ eſt cinericij coloris. Et virtus eius eſt ſicut virtus balauſtie. ꝛ dicitur ꝙ ipſe affertur ex ruribus. ℴ pa. ꝛ ꝓpo. Eſt ſtipticus ꝛ phibens motum ſanguinis in membris omnibus. Inſtrumenta iuncturaꝝ. Conſortat iuncturas mollificatas. ℳembra nutrimenti. Confert mollificationi ſtomaci ꝛ epatis. ℳembra expulſionis. Stringit ꝛ retinet fluxum ſanguinis ꝛ deſcenſionem ſanguinis inegeſtione ꝛ diſſenteria bibitum in lacte ea ꝓrum decocto. ℙermutatio. ℳedietas ponderis eius de coꝛtice oui aduſto abluto ꝛ ſexta ponderis eius de gallis ꝛ decima ponderis de gummi arabico.

¶ Be tall:. Cap.dcxcv.

Tall: quid eſt. Dixerunt quidam ꝙ
ℓ in bibitione eius eſt timoꝛ propter illud quod in ipſo eſt ex retentione ſui cum partibus ſtomaci ꝛ villoſitate eius ꝛ cum gutture ꝛ meri: ꝛ quãdo neceſſarium eſt ꝛ ſoluatur. ſoluatur in panno in quo ponantur fruſta glaciei aut lapides ꝛ percutiatur donec reſoluatur. ꝛ ſi fuerint lapides neceſſarium eſt vt ſubmergantur in aqua ꝛ ſi voluerit homo bibitur ipſum in panno: deinde excutiatur ipſum in vaſe ꝛ accipiat qꝫ ex ipſo excuſſus eſt: ꝛ vtatur eo cuꝫ aqua gũme ꝛ reliquis ꝛ erit bonum ſue intentioni. Electio. ℴ ex eo calcinatum eſt: eſt fortius ꝛ ſubtilius. Natura. Frigidum eſt in ꝓmo: ſiccum in ſecundo. ℴperationes ꝛ ꝓprietates. Stipticum eſt ꝛ retinens ſanguinem. et adminiſtratur in pſlotro ſicut exiſtimauit ℙaulus et alij: vt ſit eiꝰ deſiccatio maioꝛ: ipſuꝫ enim non aduꝛit ignis niſi cum arte. ℳoſtemata et boꝛhoꝛ. ℙoꝛ hibet apoſtemata mãmillarum et teſticuloꝝ ꝛ que poſt aures ſunt ꝛ reliquarum carniuꝫ laxarum in ꝓncipio. ℳem.anhe.ꝛ pec. Retinet ſputum ſanguinis cum aqua plantaginis. ℳem.expul. Retinet ſanguinem matricis ꝛ ani bibitum: ꝛ quod ex eo ablutum eſt ꝛ linitil confert diſſinterie.

¶ Be taliſafar. Cap.dcxcvi.

Aliſafar quid eſt. Eſt coꝛtices ſiti in
ℓ quibus ẽ ſtipticitas ꝛ acuitas ꝛ odoris boni parum. ꝛ in ipſis eſt ſubſtantia terrea plurima ꝛ ſubtilitas pauca. Natura. Apud Salie. non eſt oſtenſum ipſos habere caliditatem neq; frigiditatem de qua ſit curandus. Quidã aũt dixerunt ꝙ ſunt calidi ꝛ ſicci in ſecdo. ℴ pa. ꝛ ꝓprie. In ipſis ſunt ſtipticitas ꝛ exiccatiꝫ foꝛtes ꝛ reſolutiꝫ: ꝛ ſunt compoſiti ex ſubſtantijs pluribus: ꝛ terreitas in eis eſt plus. ℳē.expul. Confert diſſinterie ꝛ vlceribus inteſtinoꝝ ꝛ fluxui ſanguinis matricis ꝛ ani. ꝛ cõferũt emoꝛroydibus.

¶ Be tarifilon. Cap.dcxcvij.

Tarifilon quid eſt. Planta naſcens
ℓ in vere ꝛ flos eius ẽ ſilis croco hoꝛtulano. Uenena. Decoctio euꝰ cũ effunditur ſuper moꝛſum vipere ſedat doloꝛem eius. Et ſi effunditur ſuper membrum ſanum facit in ipſo contingere ſimule illi quod contingit ex moꝛſui vipere de doloꝛe.

¶ Be tuberibus. Cap.dcxcviij.

Ubera quid ſunt. Sunt ex ſubſtãtia
ℓ terrea plus ꝛ aquea minus: ꝛ in ipſis eſt aereitas ꝛ ſubtilitas pauca ꝛ ſunt priuata ſapoꝛe. Electio. ℳelioꝛa coꝝ arenoſa alba in quibus non eſt odoꝛ manus: ꝛ que ex eis ſunt ſicca deterioꝛa ſunt humidis: ꝛ illa quidem que eliguntur poſt excoꝛiationem ꝛ ſciſſionem cum cultello cum aqua ꝛ ſale: deinde coquunt cum oleo ꝛ alimunt ꝛ ſpeciebus condientibus aut alijs ſunt meliꝛa: ꝛ deterioꝛa coꝝ genera ſunt fungi ꝛ ꝓprie cũ naſcunt ſub aꝛboꝛibus ꝛ in terra mala. ℴ pa. ꝛ ꝓprie. Sunt groſſa valde ꝛ prebent nutrimentum groſſum melancolicum ꝛ non appoꝛpinquat eis in hoc aliquid: ꝛ coꝝ quidez tyriaca ſunt vnum purum ꝛ condientes ſpꝫes: ꝛ ſi elixentur deinde coquantur cum eis generatur nutrimentum groſſum non malum: veꝝtamen ſapoꝛem non habent. Inſtrumenta iuncturarum. Timetur ex eis paralyſis. ℳē bꝛa capitis. Timetur ex eis apoplexia. ℳē bꝛa oculi. Eoꝝ aqua ſicut eſt abſtergit oculum: ꝛ hoc quidam laudauerunt ꝛ ceſſit illud muſaia medicus ꝛ alij. ℳembra nutrimenti. Sunt tarde digeſtionis impedientia grauantia ſtomacum groſſi chimi. Galie. vero in quodam loco aũt non ſunt mali chimi. ℳembra expulſionis. Faciunt incurrere colicam ꝛ difficultatem vrine.

Digitized by Google

¶ De tinctura. Cap.dcxcix.

Incrura quid est. Electio. Melior est illa que est leuioris ponderis t magis intense nigredinis. Natura. Omnis est calida exiccatiua nisi inda qñ inch t paulus numerant eam inter infrigidantia. Opa.t pp. Omnis est exiccatiua. Apo.t bo. Existimauit quidam q inda ponitur super apostemata calida t confert eis. Ulnera t vlcera. Illa que assumitur ex fumo ligni pini cum gumma t bdellio ponitur super adustionem ignis donec cadat.

¶ De testudine. Cap.dcc.

Estudo. Mē.capi. Sanguis eius que siluestris est tam dcñi est q ?fert epilepsie adherens: t fel testudinis valet ad cola: t distillat in nares epilepticorum. Mē.anhe.t pectoris. Ouū eius valet ad nimium infantū t fel ipsius illinitus ad scrofulas. Uenena. Illa que est marina cum coagulo est bona morsui vermium venenosorum t ei qui bibit lacticinium.

¶ De tamarindis. Cap.dcci.

Amarindi. Electio. Meliores sūt teneri recentes qui nōdum senescunt t non exiccant: t quorū acetositas ē vera. Nā. Frī sunt t sicci in scdo. Opa.t ppie. Sunt solutiui t sunt meliores primis t minoris humiditatis. Mē.nu. Cō ferunt multitudini vomitus t siti t febribus t stringunt stōm mollificatū ex multitudine vomitus. Mē.expul. Solutione educunt coleram: t pono ex decoctione eorum sir propinquia medie libre. Febres. Conferunt febribus habentium syncopim t conturbationem t propie cum necesse est naturam iuuare.

¶ De tuderi. Cap.dcciij.

Uderi quid est. Inquit Dia.est herba hñs folia silia foliis prassij t radicem quadratā t eius radix mensuram hz medij cubiti.t hz capsula in q bus sunt semina lōga nigra: t est hec vsitata tuderi. Siluestris vero semen est rotūdū. Natura. Calida est in secundo humida in primo. Opa.t ppie. Inest ei acredo nasturtij: t in ipsa est vlceratio. Apo.t bo. Confert cancris qui non sunt vlcerati linita cum aqua mellis: t confert oibus apostematibus duris t fit ex ea emplastrum super tumorem. Instra iunc. Fit ex ea emplā super duritiem podagre. Mē.ca. Confert apostemati radicū auriū. Mē.oculi. Cum ex ea fit collyrium cum melle mundificat vlcera oculi. Mē.anhe.t pecto. Administrat qñ ponit i electuarijs in expuēdo hūores postq̄ infunditur t bullitur in aqua: deinde ponitur in vase t assatur. Mem. expul. Administrat in coitu t propie in decocto qō est ex vino.

¶ De tenub. Cap.dcciij.

Enub quid est. Arbor nota t cauli ē species eius t casmecoras est semen arboris eius t pix siluestris ea assumitur. Opa.t ppie. Semen autē eius casmecoras: t virtus ipsius est stiptica: t subtilis calefactionis. Apo.t bo. Ex folijs huius arboris fit emplastrū apostibus calidis. Ulut.t vlce. Folia t semen eius qñ miscet cū adipe anseris t medasengi t cum farina thuris conferunt vlceribus manifestis: t cum permiscetur cum cera t oleo myrtino confert vlceribus teneroꝝ corporū: t oibus vlceribus recentibus calidis t cortex eius est conueniens vlceribus pulueriz atus: t qñ administrant folia eius super vlcera recentia phibēt corruptionem eorum. Mē.ca. Colluit os ex ea t decoctione eius t ppie cum aceto ad dolorem dentium t qñ scinditur lignum eius t coquit in aceto ad illud. Mē.oculi. Fumus eius in alcofol confert oculo. Mē.anhe.t pec. Semen eius qō est casmecoras adiuuat ad spuendum ex pectore: t gūma quidem tenub maxime est iuuamenti ad tussim antiq̄ valde t ē species picis. Membra nu. Confert ad ea pondus auri.cū aqua mellis ad epar lesum. Mē. expulsio. Si bibat stringit t retinet venerem.

¶ De terebintho. Cap.dcciij.

Erebintho quid est Hoc est ros qui plñ cadit in corascem t in locis qui sunt vltra fluuiū.t plñ casus eius in regione nra est sup lapide. Electio. Melior est recens albus. Natura. Est equale ad caliditatem perueniens. Operationes t proprietates. Est lenitiuum conueniens ad abstergendum. Membra anhelitus t pectoris. Confert tussi t leuat pectus. Membra nutrimenti. Sedat sitim. Membra expulsionis. Solutione educit colerā facile: t eius solutio cuz proprietate que est in ipso: t est eius quidem potio est aure, x. vsq̄ ad. xx. anr.

¶ De tucia. Cap.dccv.

Ucia quid est. Origo tucie est fumus qui eleuatur vbi purificatur ex a lapidibus qui ei admiscentur t a stanno qui ei admiscetur: t quando sublimatur climia: t illud qō sublimatur est tucia bona: t qō residet inferius est climia que nominat succudus: tucia vero alia est alba: t alia est citrina: t alia ad rubedinem declinans: t inda quidem est illud quod in ablutione tucie aggregatur sicut fex sub aqua qua ipsa abluitur: t illud est succudus. ¶ Differēcia vero inter succudum t tuciaz est q tucia sublimatur t illud non sublimatur: sed remanet inferius in cānalibus per qō currit es t hoc est sicut climia eius: t quando hoc sublimatur: sublimatur ex eo tucia. Electio. Melior est alba volatilis: deinde citrina: deide q̄ hz colorē filicoz alcarmē: t

Digitized by Google

illa que est minus vetusta oīb⁹ est melior. Mā. Frā est in primo ficca in scdo. Opa. t pro. Est deficcatiua sine mordicatione: t illa que est ablutra est melior deficcātium. Decorario. Confert lendinib⁹. Vulnera t vlcera. Illa que est abluta confert vlceribus: ita q; vlceribus cancerosis. Mē. ocu. Cōfert dolori oculi t phibet superfluitates fraudulētas coarctatas in venis oculi penetrare in tunicas ppie illa que est ablura. Membra expul. Confert vlceribus ani t testiculorum t apostematibus eorum.

¶ De tincar. Cap. dccvi.

t Incar qd est. Aliud est minerale t aliud est artificiale t dr̄ capistrū antri. Mē. ca. Cōfert dolori molaris t corrosioni dentium sua ppietate.

¶ De tasmarach. Cap. dccvij.

t Asmarach. Natura. Calidum est t siccum. Operationes t proprietates. Est stipticum fortiter.

¶ De tinsa. Cap. dccviij.

t Insa. Mēbra oculi. Stercus eius cōfert albugini oculi. Venena. Fit emplastruz ex adipe eius super mor suz ipsius t sedat dolor eius statim.

¶ De tembul. Cap. dccix.

t Embul. Mā. Frigidus est in pmo: siccū in scdo. Opa. t ppie. Est stipticum exiccatiuū. Mēbra. ca. Cō fortat carnem que est inter dentes t masticant ipm indi ad illud semp. Mē. nu. Cōfortat stōm t pp illud masticant semp idi.

¶ De tefific. Cap. dccx.

t Efific qd ē. Est gummaruthe agrestis t tā dictum fuit in the. Electo. Non confert nisi que est recens t cū super ipsam pertransit annus debilitatur t non est in ipsa tuamentum propter resolutionem humiditatum que sunt in ipsa superfluarū. Mā. Est calida valde adustiua fortis calefactōis t exiccationis: t in ipsa est hūditas superflua ērnea cā cuius nō mordicat statim. Opa. t ppie. Est mūdificatiua solutiua maturatiua disrūptiua: t ppter humiditatē suam superfluā non aduru nisi post horā: t est ex eis q̄ attrahit vehementer t violēter ex pfundo corporis: sed post spasmū pp humiditatē suā superfluā: t nō est ei par in alterādo cōplexionē ad caliditatē. Deco. Facit nasci pilos t pfert alopicie valde t raro inuenit par ei in illo t tā dictum admīstrationē eius in ca. ipsius: t pfert occultationi sanguis: sed nō diminuit super ipsas preter horā. t silr pfert vestigijs t pāno t albaras. Instilla iun. Inungit cum compressione super mollificationem neruor t supp podagram t super iuncturas frigidas: t clysterizat cum ea ad artetica. Mem. an. t pe. Cōfert sputo sanies t difficultatē anhelitus, t pfert dolori ambor laterum t propie dolori ipsorum vel cuz oleo antiquo linita: t vt emplastrum supposita: t cū ea enacuando t adimat ad expuendas superfluitates linita t subtilitate repta in ea in administrando eas in electuarijs. Membra expul. In radice eius t cortic̄bus ipsius t lachryma eius est soluto. Febres. Sumantur de cortic̄bus eius tres aur. t de succis tres anulusar t de lachryma eius aur. ij. t cum multiplicatur eius vsus nocet. Permuta. Loco eius ponunt ur due tertie ponderis eius de draganto t tertia eius de cuforbio.

¶ De turbith. Cap. dccxi.

t Urbith. Electio. Me eius est albū visibiliter t spiritū habēs foramina que sunt ficut canne subtilis foramina: t planū velocite frāgibile. t non est grossum: t ipm corrodit t debilitatur: t leue valde: t pforatum est debile: sed eius rectificatio est vt fricetur corter eius cineritius donec remanear albus t coniungatur qō de eo conmixtum est cū oleo amigda. Opa. t. p. Acquirit vsus eius siccitatem t exiccationē in corpore: qm̄ extrahit humiditates subtiles t, ppter hoc administrat cū oleo amigd. Instilla uictu. Cōfert egritudinibus neruor. Mē. expul. Solutione educit flegma pīm: t solut aliqd et humoribus adustis parūper. t hoc qm̄ assumuntur trā. decoctū vo econtrario. ¶ Inqut mesaugue. Solutione educit humores viscosos grossos. ¶ Et dixerunt quidaz solutione educit humorem crudum ex anchis t quod verius est: est q; solutione educit flegma subtile: t si conforterur cum zinzibere t eo quod habet acuitatē trans educit grossum: t crudum humorē. Soli vo nō soluit grossum nisi inueniat in stomaco frurum in intestinis: sitq; potio eius vsq; ad. z. ij. t in decoctionibus vsq; ad. iij.

¶ De tursie. Cap. dccxij.

t Ursie qd est. Est ammoniacū t iam dictum est de eo in capitulo alif.

¶ De tubel. Cap. dccxiij.

t Ubel quid ē. Fortius tubel est tubel ferri: deinde eris t est illud quod edit ex percussione super ea: t omne quidem est exiccatiuum. t iam qdē dictum est de eo.

¶ De thymo. Cap. dccxiiij.

t Ymus. Natura. Semen eius est fortis caliditatis. Membra expulsi. Prouocat t extrahit embryonem mortuum t solutione educit sanguinem t humorem colericum. Et potio eius sit mediera z. t extrahit vermes.

¶ De theil. Cap. dccxv.

t Heil qd est. Dicit q; est theldel: en. Natura. Frigida est t sicca i pmo. t ppie radix eius recēs. Opa. t p.

Digitized by Google

Cirmis eius est stiptica: ⁊ in ipsa est mordicatio ⁊ phibet eius succus attractionē materiez ad viscera. Aul. ⁊ vlce. Cōfert vulneribus recentibus qñ ponit̄ super ea ⁊ ppie radix eius ⁊ in ipsa est cōsolidatio. ℳē. ca. Prohibet catarros oēs. ℳēbra oculi. Be succo eius ⁊ ipsa decocta in vino ⁊ melle in pōdere equaliter sumptū ponit̄ in medicamine qō ad oculum est bonū ⁊ illius quidē medicaminis compositio est hec. Sunt̄ succus ⁊ quātū est medietas eius de myrrha ⁊ tertia eius de pipere ⁊ tertia ipsius de olibano ⁊ pmiscent̄ ⁊ est medicamen bonū. ⁊ opz̄ quidem vt reponat̄ in vase ereo. ℳēbra nutri. Abscindūt semen ⁊ radix eius vomitū. ⁊ phibet attractionem fieri ad stomacū ⁊ semē eius oino est ꝓueniens stō. ℳē bra expul. Semen eius deglutitum est ꝓuocatiuum ⁊ disruptiuum lapidis ꝓpter illud qō in ipso est de siccitate aut amaritudine: ⁊ sicra dix eius ⁊ decoctio eius cōfert vlceribꝰ vesice.

℄ De thesise. Cap. dcccvi.

Thesise quid est. Jam dictum est in the. ⁊ iam diximus eam.

℄ De testiculo vulpis. Cap. dcccvij.

Esticulus vulpis qd est. Est quoddam bonuz dulce. Natura. Est calidus in primo humidus in ipso: ⁊ in ipso est humiditas superflua. Jn strumē. ium. Cōfert spasmo ⁊ tetano qui sunt in posteriorib⁹ ⁊ paralysi. ℳēbra expulsio. Facit appetitum coitus ⁊ adiuuat ad ipsum: ⁊ ꝓpie cum vino. ⁊ stat loco stuci.

℄ De testiculo canis. Cap. dcccvij.

Esticulus canis quid est. Est sicut testiculus vulpis ⁊ est duarum speciez. vna earū est minor ⁊ est habens mollitiem ⁊ est duoꝝ parium: quoꝝ vnū par est inferius: ⁊ aliud par est sursum: ⁊ vnus eorum est molle ⁊ alterum est plenum. ⁊ est species maior. ⁊ in specie maiore est humiditas superflua. Apostemata ⁊ bothor. Resolvit apostemata flegmatica. Vulnera ⁊ vlcera. ℳūdificat vlcera ⁊ phibet formicaz dilatari. ⁊ aperit fistulas ⁊ incarnat vlcera fraudulenta contra sua. ℳembra capitis. Cōfert alcola. ℳēbra expulsionis. Quando vir maiorem amborum sumit fit masculus fortior: ⁊ si mulier sumat debiliorem fit magis femina: ⁊ dicitur ꝙ ille qui est humidus facit augmentum in coitu ⁊ siccus abscindit ipsum ⁊ vnusquisq; amborū destruit alterius operationem: ⁊ iam dictum est totum illud in maiore ⁊ minore.

℄ De testiculo. Cap. dcccix.

Esticulus quid ē. Est de genere carnis mollis. Electio. ℳelior testiculus est illius cuius bonus est testiculus. ⁊ qui est adolescentium. ⁊ testiculus qui est magnorum hircoꝝ: ⁊ qui eis simulantur de arietibus ⁊ thauris non digerit̄; ⁊ non est sicut testiculus gallorum ꝓpter impinguatoꝝ. nam ipse est bonus valde. Operationes ⁊ ꝓprietates. Nō habet bonitatē nutrimenti māmillarum nisi testiculus gallorum impinguatoꝝ. ipse nāq; est boni nutrimēti plurimuz. ⁊ oēs species testiculi qñ digerunt̄ ꝓpter que nō sunt difficilis digestionis plurimū nutriūt. ℳēbra nutri. Plurimi ipsoꝝ sunt difficilis digestionis plurimi nutrimenti ⁊ ꝓpter qui sunt de animalibus magnis grosse carnis.

℄ De testa. Cap. dcccx.

Esta. Opatio. ⁊ ppie. Est exiccatiua abstersiua ⁊ ppie testa olibani: ⁊ subtilioz quidem testa est testa cancri marini. ⁊ tegula quidē est in virtute solij. Decoratio. Testa cancri marini est exiccatiua ⁊ abstergit pannum ⁊ lentigines. Apostemata ⁊ bothor. Fit ex testa ceratum super scrofulas. Vulnera ⁊ vlcera. Emplastrū factum ex testa est fortis consolidationis: ⁊ cōfert vlceribus ⁊ ipsa abstergit scabiem ⁊ ppie testa cancri marini. Jnstra iunctura. Testa olibani. Unitur super podagram. ℳembra oculi. Confert cum fale metallino vngule.

℄ De thalio. Cap. dcccxi.

Thalium quid est. Dictum est de eo in capitulo destructione.

℄ De littera. V.

℄ De vinee. Cap. dcccxxij.

Vinee quid est. Cortices tenues sub tules circūuoluti super arborem ferē tem glandes ⁊ pinum ⁊ nuces. ⁊ habet odorem bonum. Electio. Que ex ea bona est: est alba: ⁊ nigra mala est. Natura. Jn ipsa est frigiditas pauca ⁊ ad debilitatem declinans ⁊ stipticitas equalis. existimauerunt quidam ꝙ est calida in primo ⁊ sicca in secundo. Jnquit Alcanzi. Est frigida vehementis siccitatis. Operationes ⁊ ꝓprietates. Jnest ei virtus stiptica ⁊ resolutio similis: ⁊ lenificatio: ⁊ precipue que est de pino: ⁊ eius stipticitas est equalis: ⁊ aromaticum eius aperit opilones ⁊ stringit carnes mollificatas. Apostemata ⁊ bothor. Unitur super apostemata cala ⁊ sedat ea ⁊ resolvit pustulas ⁊ sedat apostemata carnosa fistua. Instrumenta iunctura. Cadit in unctiōibus laxitudinis ⁊ resolvit duriciem iuncturarum: ⁊ similiter eius decoctio. ℳembra capitis Cum infunditur in vino facit dormire potantes ipsum. ℳembra oculi. Abstergit visuz. ℳembra anhelitus ⁊ pecto. Cōfert tremori cordis. ℳēbra nutrimē. Retinet vomitum ⁊ confortat stomacum ⁊ removet inflationē eius precipue eius infusio in vino stiptico. ⁊ ꝓfert dolori epatis debilis. ℳēbra expulsionis. Aperit opilationem epatis ⁊ matricis. ⁊ quando sedetur in aqua eius ꝓfert

Digitized by Google

doloꝛi matricis. ⁊ ꝓuocat mẽstrua. ℙermutatio. ℙondus ipsius de coꝛdumeni.

¶ De vchuen. Cap. decexriij.

Vchuen quid est. Et ea alia est alba ⁊ alia citrina: sed alba est foꝛtioꝛ: ⁊ est virge minute super quas sunt floꝛes minuti alba habentes foli a similes floꝛibus maꝛo: acuti odoꝛis ⁊ sapoꝛis. Natura. Est calida in teꝛtio ⁊ ficca in secundo. Operationes ⁊ proprietates. Est digestiua ⁊ aperitiua opilationuꝫ. ⁊ in ea que est rubea est stipticitas ⁊ prohibitio specieꝝ solutionis cum eo quod in ipsa est de resolutione: sed eius stipticitas est ꝓpter ipsius exiccationem: ⁊ est prouocatiua sudoꝛis: ⁊ similiter eius oleũ iuncũ aperit oꝛificia venaꝝ ⁊ est resolutiuuꝫ subtilianuum. Electio. ℜecens viridis. Apostemata ⁊ boꝛboꝛ. ℜesolui apata calida in stomaco ⁊ sanguiné congelatum in ipso ⁊ cõfert apostematibus frigida. Vulnera ⁊ vlcera. Cõfert fistulis ⁊ excoꝛiat coꝛtices ⁊ vlcera: ⁊ ꝓfert vulneribus neruoꝝ. Instrumẽta iunctuꝝ. Confert toꝛsioni neruoꝝ cuꝫ in decoctione ipsius infunditur spongia ⁊ ponitur super eos. Membra capitis. Facit subetb ⁊ cum odoꝛat humidum eius facit doꝛmire. ⁊ eius oleum cõfert doloꝛibus auris. Membra anhelitus ⁊ pectoꝛis. Confert asman cuꝫ bibitur ficca sicut bibitur epithimũ. Membra nutri. Mala est oꝛistomaci: verũtamẽ resolui ⁊ exicat qõ ad ipm attrahitur. ⁊ resoluit sanguinem cõgelatũ in eo. Membra expul. ℙꝛouocat foꝛtiter ⁊ resoluit sanguinem congelatũ in vesica cuꝫ aqua mellis: ⁊ frangit lapidem. ⁊ quãdo bibitur cuꝫ floꝛe suo: ⁊ cum eo qõ est super ipsum in vino ꝓuocat mẽstrua: ⁊ similiter suppositoꝛiuꝫ olei eius. ipsuꝫ enim foꝛtiter pꝛouocat ⁊ suppositoꝛiũ olei eius etiam resoluit duritiem matricis ⁊ aperit opilationes matꝝicis: ⁊ ipsa quidem bibitur ficca in oxymelle sicut epithimum: ⁊ soluit meliam ⁊ flegma: ⁊ ꝓfert apostemata anicalidis. ⁊ aperit emoꝛroydas ipsa ⁊ eius oleum. ⁊ ꝓfert ramici et aq̃ postq̃ scindit ur ⁊ confert colice ⁊ doloꝛi vesice ⁊ duritiei splenis.

¶ De vsne. Cap. decexriij.

Snẽ quid est. Est plurimum speciarũ. subtilioꝛ earuꝫ est alba ⁊ nominatur stercus passerum: ⁊ calidioꝛ earꝫ est viridis. Operationes ⁊ proprietates. Est abstersiua mundificatiua aperitiua. Membra expulsionis. Modus. ʒ. ʃ. ipsius resoluit difficultatem vrine. ⁊ pondus. ʒ. v. deijcit partum viuum ⁊ mortuũ. ⁊. ʒ. ʃ. persice vsq; ad ʒ. i. pꝛouocat menstrua. ⁊ podus. ʒ. iij. soluẽdo educit aquositates hydropisis. Venena. Põdus. ʒ. x. eius est venenũ pernicioſum ⁊ ex suffumigatioe eius que ex ipsa est viridis effugiũt venenosa parua.

¶ De vnica. Cap. decexrv.

v Rtica quid est. Color seminis eius est similis coloꝛi poꝛri sed tamen est minus ⁊ subtilius: ⁊ non est in eius longitudine ⁊ mordicat quod ei obviat ira gꝛiã intestina. Natura. Virtica ⁊ semen eius sunt calida in ꝓncipio tertij: ⁊ ficca in secũdo. sed semen est minoꝛis siccitatis q̃ ipsa. Operationes ⁊ ꝓprietates. Est attractiua vlcerationis resolutiua ⁊ in brute adustiua. ⁊ sũt quidam qui dicunt calefactionem eius non esse foꝛtem. sed in ipsa quidez est ꝛbus aperitiua. ⁊ in ipsa est absteꝛsio foꝛtis: ⁊ in ipsa non est mordicatio vlcerum: ⁊ quando cum carne coquit: caro soluit inter vtricam ⁊ operationẽ eius. Apostemata ⁊ boꝛboꝛ. Emplm eius cuꝫ raphano disrũpit dubelles ⁊ ꝓfert eis ⁊ confert duritiebus: ⁊ ꝓfert semen eius cãcro in emplo: ⁊ similiter eius cinis. Vulne. ⁊ vlce. Eius cinis cuꝫ sale ꝓfert vlceribus que accidunt amoꝛsura canum ⁊ vlceribus malignis ⁊ cancro. Instrã iuncu. Emplm ex ea cum sale cõfert toꝛsioni neruoꝝ. Membra capi. Eius folia contrita abscindunt fluxum sanguinis ex naribus: ⁊ semen eius ꝓfert stricture narium ⁊ aput opilationes colatoꝛij foꝛtiter: ⁊ ex semine eius factum emplm facit eradicationẽ dentium facilẽ: ⁊ emplastrum ex ea ꝓfert apostematibus que sunt post aurem ⁊ est absteꝛsiuũ. Membra. an. ⁊ pe. Q̃n bibitur cum aqua oꝛdei mũdificat pectus: ⁊ cũ decoquũtur folia eius in aq̃ oꝛdei educit hũoꝛes grossos qui sunt in pectoꝛe: sed ei⁹ semẽ est foꝛtius. ⁊ ipm remouet asma: ⁊ ipsam dilatationẽ ⁊ frãm pleuresim. Membra. expul. Excitat coitus ꝓprie semen eius cum vino: ⁊ aput oꝛificiũ matricis: q̃re matrix recipit sperma. ⁊ fiſt si comedatur cum cepis ⁊ onis: ⁊ qñ supponitur cum myrrha ꝓuocat mẽstrua ⁊ aperit matricem: ⁊ fiſt si bibitur eius decoctio cum myrrha: ⁊ folia eius recẽtia reducunt mꝛicem exeuntem loco empli posita: ⁊ soluendo educat flegma ⁊ humoꝛẽ crudum sua absteꝛsione nõ cuꝫ ꝛbute superfluitate que fit in ipsa: ⁊ oleum eius plus soluit flegma q̃ oleũ cartami: ⁊ decoctio ℜfoliorum cũ ostracis lenit ventrem: ⁊ si vis vt ipsa facili⁹ ℜsoluat accipe medullã seminis eius ⁊ ꝓtere ipsaꝫ cum sanich ⁊ proijce eam in vino ⁊ bibe eam: ⁊ opꝛ vt post eius haustuꝫ bibat aliqd de oleoro. ne aduraꝝ guttur bibẽtis. ⁊ q̃cq; fiit ex ipsa collyria cũ melle ⁊ superponuntur ⁊ soluunt.

¶ De viola. Cap. decexxvi.

Jola quid est. Nota est eius essentia: ⁊ organo radicis eius est victus operationis ipsius. Nã. Frã est ⁊ humida in ꝓmo. ⁊ dicũt quidam gꝛ est calida in ꝓmo: sed in frigiditate foliorꝝ eius nõ est dubitatio. Spa. ⁊ ꝓprie. Dicit gꝛ ipsa generat sanguinẽ equalem. Apata ⁊ bo. Sedat apata calida more emplisuperpositacũ sanich decoꝛ

Digitized by Google

deo ⁊ sibi eius folia. Vulne. ⁊ vlce. Viola epithimata bona est scabiei. Dē. capi. Sedat sodas sanguinē odorata ⁊ illita. Membra oculi. Cōfert obthalmie cale. Mēbra an. ⁊ pe. Cōfert misi calide ⁊ lenit pect⁹ ⁊ ꝓprie que ex ea ꝓtrita est cū zuccaro: ⁊ ipsius sirup⁹ ꝓfert pleuresi ⁊ pulmoni: ⁊ est melior q̄ iulep in hoc ca. Membra nu. Valet inflationi stomachi. Membra expul. Sirupus eius ꝓfert doloꝛi renum ⁊ ꝓuocat vrinam: ⁊ que ex ea sicca est soluēdo educit coleram: ⁊ ipsius etiaz sirupus lenit natura cum facilitate ⁊ cōfert eminentie ani.

¶ De vrina. Cap. dcccxxvij.

Vrina qd est. Nota ē. Electio. Ex
♥ vrinis iumentiis magis est vrina camelli arabici qui est anheglib. Et vrina hois est debilioꝛ vrinis: tñ ea sūt debiliores vrine porcoꝛ domesticoꝛ castratoꝛ: ⁊ eis fortiores sunt antique: ⁊ vrina quidaz cā strati ois generis est debilioꝛ: ⁊ ex vrinis magis abstersiua est vrina hois. Natura. Est calida ⁊ sicca. Ꝯpa. ⁊ ꝓprie. Dēs abstergunt ⁊ vrina quidem hois ponit cum cinere vins sup locum fluxus sanguis ⁊ sistit. vrina ꝛo camelli ꝓfert furfuribus ablutione facta ex ea: ⁊ similiter vrina thauri. Decoratio. Abstergit mozpheam. Vul. ⁊ vl. Vrina afini ꝓfert vlceribus ambulatiuis ⁊ hūdis. ⁊ vrina hois etiā ꝓprie antiqua: ⁊ ꝓfert excoriationi ⁊ pruritui ⁊ albras: ⁊ ꝑcipue cum nitro ⁊ aq̄ acetose: ⁊ fex vine ponit super herisipillam ⁊ ꝓfert: ⁊ ꝓfert linita scabiei ⁊ sahafat ⁊ vlceribus verminosis et vlceribus pedum supmingit ⁊ diminit donec sanent. Instfa iun. Cōfert doloribus neruoꝝ, ⁊ ꝑcipue vrine capraꝝ domesticaꝝ ⁊ mōtanarum ⁊ ꝓprie spasmo ⁊ extēsioni vel tetano. Membra capi. In vrina thauri qñ dissolui myrrha ⁊ distillatur in aurē subtiliter sedat doloꝛem eius: ⁊ sibi vrina caprarū sola ⁊ cuz myrrha: ⁊ vrina hois antiqua prohibet fluxum puredinis ab aure: ⁊ vrina camelli confert feroꝛi narium ⁊ aperit opilationes colatoꝝ cum vehemēcia bute. Mēbra ocu. Coagulatur in vase ereo ⁊ ꝓfert albugini ⁊ scabiei ⁊ ꝓprie vrina pueroruz: ⁊ similiter cocta cū porris. Mēbra anhe. ⁊ pec. Vrina infantiū lactentiuz cōfert dilatatiōi anhelitus. Mēbra nutri. Quidam homo splenēticus somniauit q̄ ꝑcipiebatur ei in somno vt vrinaz suā biberet omni die ter ⁊ sanaretur: qui expertus est illud ⁊ inuenit mirabile: ⁊ vrina quidem hominis ⁊ vrina camelli cōferunt hydropisi: ⁊ ea liuntur splen ꝑcipue cum lacte camelli: ⁊ vrina caprarum valet hyposarche earum precipue que sunt montane ⁊ precipue cum spica boni odoris: ⁊ similiter vrina antiqua porcoruz in huiusmodi est bona cum vino forti. Membra expulsionis. Vrina porci frangit lapidem in renibus ⁊ vesica: ⁊ pronocando educit et ambobus: ⁊ vrina asini confert doloꝛi renum: ⁊ vrina hominis decocta cum porris confert doloꝛibus matrix cum quando sedent in ea mulieres vnaquaq; quinq; dierum semel. Venena. Vrina hominis confert morsui vipere bibita ⁊ effunditur super eum ⁊ propue vipere petrose: ⁊ cum nitro super morsum canis rabiosi: ⁊ omni morsui ⁊ punctare valet: ⁊ que ex ea antiqua est cōfert venenis omnibus ⁊ lepori marino.

¶ De visco. Cap. dcccxxviij.

Iscus qd est. Est notus: ⁊ eius quidem fructⁿ est similis ciceri nigro nō
♥ fincere vel pure rotunditatis virgulatus: frāgibilis ex quo manus inuiscantur. eius autez minera est arboꝛ ferēs glandes ⁊ malus ⁊ pirus in quo sunt virtutes acree ⁊ aque multiplicant valde. Electio. Qua ex eo bonus est. est recēs planus coloris pozri interius viridis exterius teritur ⁊ lauatur. deinde coquitur. Natura. Non calefacit nisi post moram longam sicut gumma ruthe agrestis: ⁊ est debiliꝛ ea in hoc. ⁊ in ipso quidem est humiditas superfluens non digesta: ⁊ est calidus ⁊ siccus in tertio. Operatiōes ⁊ proprietates. Est resolutiuus resolvit enī humiditates grossas ex profundo propter fortitudinez virtutis attractiue ⁊ lenit: ⁊ dixerunt quidam: nō ineſt ei operatio in humiditatibus tenuibus. Decoratio. Eradicat vngues malos cum superpositus cum arsenico. Apostemata ⁊ bothoz. Resolvit apostemata frigida ⁊ propue confortatus cum calce: ⁊ confert syrie ⁊ filiabus noctis. Vulnera ⁊ vlce. Lenit vlcera antiqua ⁊ vlcera mala. Instrumenta iuncturarū. Lenit iuncturas cum tanta cera quantas ipse est ⁊ suo equali pondere de resina pini. Membra capitis. Confert apanbus frigidis post aures mixtus cū gūma pini ⁊ cera. Mēbra nu. Extenuat splenem cum ponitur super ipsuz cū aliquibus rebus ipm ꝓfortantib⁹ sicut est calx.

¶ De verme. Cap. dcccxxix.

Ermis quid est. Est vermis grane ⁊
♥ est vermis tinctoꝝ cuius virtus est sicut virtus ceruse. veruntamē ē subtiliꝛ ⁊ magis vadens in profundum. quidam autem dixerunt q̄ colligitur hic vermiculus ex rebus pluribus: ita q̄ colligit ex arboꝛibus glandes ferentibus. Natura. Vermiculus grane recens infrigidatiuus est: ⁊ in ipso siccitas est quantuaté habens. Operationes ⁊ proprietates. Vermiculus grane qui est vermis tinctoꝝ est purpureus ⁊ extricat sine mordicatione. ⁊ Gal. quidem dicit q̄ ipso est stipticitas tēperata ⁊. Vul. vl. Vermiculus grane confert vulneribus neruoꝝ tritus cum vino aut acero cum melle. ¶ Bibitur autem q̄ vermis plurimum pedum qui mo

Digitized by Google

ratur sub lagenis ſm q̄ dicitur cum bibitur ex eo auf. remouet ſpaſmum ꝛ alcuzes nocentes. ℳembra capitis. Vermis plurium pedum qui eſt ſub amphoris quando teritur cum cortice granati: ꝛ cum oleo roſ. ꝛ diſtillatur in aurem ſedat dolorem. ℳembra anhelitus ꝛ pectoris. Vermis rubeus qui ē ſub vrceis aque qui habet pedes plurimos: ꝛ cum tangitur rotundatur: quando cum eo tangitur palatū cuz melle valet ꝓfocationibus: ꝛ ſimiliter cuz comeditur confert aſmati ꝛ dilatationi anhelitus ſm q̄ dicitur. ℳembra nutrimenti. Predictus habēs plures pedes confert icteritie bibitus cum vino. ℳembra expulſionis. Vermis plurium pedum qui eſt ſub ciſternis ꝛ vrceis bibitus cum vino eſt bonus difficultati vrine. Venena. Vermis oculorum contritus linitur ſuper puncturam vermium venenoſorum ꝛ confert ei.

℄ De vzifur. Cap. dcexxx.

Zifur quid eſt. Dixerunt quidaz q̄ eius virtus eſt virtus ceruſe. ꝛ dixerunt alij virtus eius eſt virtus alſcedenegi. Natura. Verius eſt vt ſit calidum ꝛ ſiccum: ꝛ vt quaſi ſunt ambo in fine ſecundi: quod autem dicitur ꝓter hoc: eſt dictum per ignorantiam. Operationes ꝛ ꝓprietates. Apud quoſdam eius ſtipticitas eſt fortio: q̄ ipſius acuitas ꝛ apud alios eſt acuitas eſt fortior ſtipticitate ipſius. Vulnera ꝛ vlcera. Conſolidat vulnera generat carnem in vlceribus ꝛ ꝓhibet aduſtionem ignis ꝛ oſtra coſtratem. ℳembra capitis. Prohibet corroſionem dentium.

℄ De vitro. Cap. dcexxxi.

Vitrum quid eſt. Vitrum inter lapides eſt ſicut ſtultus inter homines: declinat enim ad omnem tincturam ꝛ tingitur ea ꝛ frangitur ꝛ abſcinditur cum eo. Natura. Calidum eſt in primo ſiccuz in ſecundo. Decorato. Abſtergit dentes ꝛ facit oriri pilos quando cum oleo ſambucino tritur. Operationes ꝛ ꝓprietates. In ipſo eſt ſtipticitas ꝛ ſubtilitas. ℳembra capitis. Mundat furfures quando cum eo fit abluto. ꝛ abſtergit dentes. ℳembra oculi. Abſtergit oculum ꝛ delet eius albuginem ꝛ aduſtum eſt fortius. ℳembra expulſionis. Q̄ ex eo tritum eſt ꝛ aduſtum confert valde lapidi veſice ꝛ renum quando bibitur cū vino.

℄ De vua paſſa. Cap. dcexxxij.

Ua paſſa dicetur in capſo de vua.

℄ De ventre. Cap. dcexxxiij.

Enter. Operationes ꝛ ꝓprietates. Parui eſt nutrimenti mali chimi: ꝛ ſimiliter q̄ ſimilat et ex viſceribus ꝗ̄is eius bona fiat digeſtio: verūtamen pluris eſt nutrimenti q̄ pulmo; vē tres autem auiuz quando digeruntur ſunt melioris nutrimenti ꝛ plurimi ꝛ ꝓcipue gallinarum ꝛ anſerum. ℳembra nutrimenti. Eſt tarde digeſtionis.

℄ De vite. Cap. dcexxxiiij.

Itis quid eſt. Inquit Dia. vitis ſilueſtris ꝛ mōtana hȝ ramos longos ſiles illis quos facit vitis. ꝛ earū folia ſunt ſicut folia vue ſupine domeſtice: ſed ſunt latiora ꝛ flos eius piloſus eſt: ꝛ fructꝰ eius eſt ſicut vua qui fit rubeus apud maturationem: ꝛ granum eius: eſt rotūdū ꝛ comedunt folia eius ſtatim cuz naſcunt. Opa. ꝛ ꝓprie. Cinis ramorū eius ponit in medicinis cauterizantibus ꝛ oleum vitis eſt ſicut oleū roſarū non eſt in eo illius ſubtilitas: et oleum q̄dem muſti eſt ſedatiuū et calefactiuū et flos ſilueſtris eſt vehementis ſtipticitatis. Decora. Lachryma eius valet ſuper verrucas formicales. et vitis q̄dem ſilueſtris abſtergit pānū et lentigines: ſed domeſtica eſt debilis: et lachryma ſilueſtris fortitan eradicat pilos cum oleo: et ꝓprie que aſſumit et ramis eius recentibus cuz inflāmant: et oleum eius eſt fortius oīb⁹ oleis. Vulne. et vlcera. Lachryma vitis eſt bona ſcabiei et impetigini. et fructus vitis ſilueſtris prohibet a ꝓpari vulnera. Inſtra uūc. Cinis vinacie eius q̄ remanet cuz aceto confert torſioni neruorum: et cinis ramorū eius cum oleo ponitur ſuper ꝓfusionem lacerto: uz et mollificationem iuncturarū: et q̄ q̄ bibit cinis eius ꝓp caſum: et oleum muſti eſt bonū doloribus lacertorum et neruorū laritudini. ℳe. ca. Folia eius ponuntur in empto ad ſoda calidani. et radix vitis nigre et albe et ſilueſtris eſt ex ſūma medicinarum abſtergentiū ſordes auris: et eſt ex medicinis ꝓferentibus ſurditatē: et cortex eius que ſilueſtris eſt cum melle ſanat gingiuā ſanguinē. ℳe. oculi. Folia vitis cum ſanich ordei mortē empli ſuppoſita oculo ꝓhibent fluxus ad ipm. ℳe. anhe. et pec. Succus foliorū domeſtice confert ſputo ſanguinis: et ſilr fructus ſilueſtris bibitus. ℳe. nu. Emplm fac̄ ex foliis et filus eius cum ſanich ordei valet ſuper apara ſtōi et inflatiōe eius: et ſuccus foliorū eius cōfert dolori ſtōi ex calitate: et q̄ bibitur radix ſilueſtris cum aqua: aut vino confert hydropiſi. et ſolutione educit aquam: et fructus vitis ſilueſtris eſt bonus ſtomaco et nauſee et conturbationi et acetoſitati cibi. ℳembra expulſionis. Succus foliorum eius eſt conueniens diſſinterie. et dolori ani ex caliditate: et eius lachryma que eſt ſicut gumma bibitur cum vino et frangit lapidem: et cinis eius quod remanet poſt expreſſionem cum aceto ponitur ſuper emoroydas. et moza: et fructus eius bonus eſt anoꝓuocat enim et cōſtringit. Venena. Cinis eius q̄ remanet eſt tyriaca morſui vipere.

Digitized by Google

¶ De volubili. Cap.dcexxxv.

Volubilis. Natura. Est equalis ad
v caliditatem quandam declinans t
siccitatem plurimam.t est lenificati-
ua t apud alcaz est frigida. Ope-
rationes t proprietates. Est resolutiua aperi-
tiua:t nota que nominatur funis pauperum:
constat ex terreitate constrictiua t aqueitate le-
tittiua t acredine ignea: sed exiccatio destruit
aqueitatem eius t in ipsa est mundificatio.
Decoratio. Lac volubilis magne abradit pi
los t interficit pediculos. Vulnera t vlcera.
Folia funis pauperum recentia conueniencia
sunt vlceribus magnis t consolidant ea dece-
cta in vino:t ex eis emplastrum factum super-
positum adustioni ignis proprie cum cerato :t
ad hoc non est ei par. Membra capitis. Di
stillatur succus eius in aurem dolorosam cum
cotto proprie cum oleo ros. t proprie cuz est
apostemata calidum et confert soda antique:et
succus eius confert materiei attracte ad aurez
si est antiqua t vlceribus antiquis in ea. Mem-
bra anhelitus et pectoris. Est bona pectori et
pulmoni et mundificat asma. Membra nutri
menti. Aperit opilationes epatis.et folia eius
cum aceto sunt bona spleni. Membra expul-
sionis. Aqua eius soluendo educit coleram
adustam et quando non decoquitur est fortior
et est quedam species volubilis mala solutio-
ne educens sanguinem.

¶ De virga pastoris. Cap.dcexxxvi.

Virga pastoris quid est. Est albathar
v et est masculus et femina: sed mascu
lus est fortior. Operationes et p-
prietates. In ipsa est stipticitas.sed
pars aquea in ipsa est plurima: et propter mul
titudinem repulsionis materierum effusarum
existimant q est exiccatiua: et similiter phibet
fluxum apostemata t borbor. Fiut ex ea em
plastrum flegmoni t herispille t formice: t
est valde conferens apostemandus viceratis.
Vulnera t vlcera. Consolidat vulnera recen-
tia. Membra capitis. Succus eius interfi-
cit vermes auris t extricat vulnera eius. Mem-
bra anhelitus t pectoris. Aqua eius confert
sputo sanguinis. Membra nutrimenti. Fit
ex ea emplastrum ad inflammationem stoma-
ci infrigidata. Membra expulsionis. Pro
hibet fluxum sanguinis ex matrice t sanat vlce
ra intestinorum.t Bia.quidem existimauit q
ipsa prouocat vrinam t sanat illum qui retinet
eam t non potest mingere.

¶ De vua. Cap.dcexxxvij.

Vua. Electio. Alba laudabilior est
v q nigra cum equantur in reliquis p
prietatibus suis.s.spissitudinis subti-
litatis t dulcedinis t reliquorum:t
dimissa post collectionem duobus diebus aut
tribus melior est collecta in eadem hora. Na-
tura. Cortex vue frigidus est t siccus. Ope
rationes t proprietates. Collecta in eadez ho
ra est inflatiua t suspensa donec detumescat cor
tex est boni nutrimenti:t est ꝑfortans corpus:
t eius nutrimentum est simile nutrimento fi-
cuum in paucitate malitie: t est plurimi nutri
menti: quāuis sit minus nutrimento ficuum.
t matura minoris est nocumenti q non matu
ra:t quando non digeritur vua eius nutrimen
tum est crudum : t nutrimentum quidem vue
cum sua dispositione plus est nutrimento succi
eius.sed succus eius est velocioris penetratio-
nis t detensionis:t vuam supricam separatur
q resoluat appensio. Acetosa vero non est ita.
Membra nutrimēti. Vua passa est amica epa
ti t stomaco Membra expulsionis. Vua t
vua passa cum suis interioribus bone sunt dolo
ribus intestinorum : t vua passa confert reni-
bus t vesice:t vua quidem in eadem hora col-
lecta mouet vētē t iflat:t ois vua nocet vesice.

¶ De venis tinctorum. Cap.dcexxxviij.

Ene tinctorum. Natura. Sunt
v calide t ficce declinantes ad scām.
Operationes t proprietates. In
ipsis est absterfio fortis. Membra
capitis. Confert earum masticato dolori den
tium. Membra oculi. Succus earum est bo
nus in acuendo visum t abstergendo quod est
coram pupilla de aqua t albugine. Membra
nutrimenti. Confert icteritie facte ex opilatio
nibus t proprie cum anisso t vino albo.

¶ De ventribus. Cap.dcexxxix.

Entres. Operationes t proprie-
v tates. Ventres auiuz pluris sunt nu
trimenti t t illi qui sunt gallinarum
non digeruntur velociter. Mem-
bra nutrimenti. Existimauerunt q tunica inte
rior ventrium exiccata cōfert stomaci t dolori
eius. Filius mesangue:t ꝑprie ventris galli.

¶ De vulpibus. Cap dcexl.

Vulpes. Operationes t proprieta
v tes. In ipsa est resolutio t eius pel
lis est calidior pellium: t eius quidē
pelle iuuant humectati,ppter ipsius
resolutionem. Instrumenta iuncturarum.
Quando vulpes coquuntur in aqua t embro
cantur iuncture dolorose ex ea confert vehemē
ter.t similiter oleum quando viua decoquitur
in ipsorimo hoc est valde fortius:t oportet qui
dem vt prolongēt eius sessio in ipso:et melius
est vt sit post euacuationem t purgationem vt
non attrahat cum fortitudine sue acuitatis t re
solutionis humores ad iuncturas : t quando
euacuatur corpus post illud non attrahitur ad
iuncturas aliquid: q si resideat erit leue.et simi
liter adeps vulpis quando q attrahit aliquid
plus eo qđ resoluit.et quando q decoquitur in

ipso

Digitized by Google

ipso decolata. ℞queciq; ambarum administre
tur resoluit illud quod est in uncturis. ℳem
bra capitis. Eius adeps sedat dolorem auris
quando in ea distillatur. ℳembra anhelitus
℣ pectoris. Eius pulmo siccus confert asmati
cis valde. eius potio est pondus. ʒ.

℄ De vespertilione. Cap. decxli.

Espertilio quid est. Dicitur q; scei
℣ razirac est lac eius: ℣ dicitur q; est vri
na ipsius. Natura. In sceirazirac
est absersio ℣ vehemens calefactio.

℣perationes et proprietates. Unguentum
vespertilionis prohibet mamillas puellarum a
magnificatione: ℣ prohibet ortum pilorum ℘m
q; dicitur: sed non est verum. ℳembra ocu
li. Cerebrum eius cum melle confert princi
pio aque descendentis in oculum: ℣ eius cinis
acuit visum ℣ sceirazirac confert ungule.

℄ De vbere. Cap. decxlij.

Ber. Natura. Est frigidum et
℣ siccum propter neruos plures qui sūt
in ipso. Electio. Nutrimentum
uberis pleni lacte quando digeritur
propinquum est nutrimento carnis: ℣ illud est
melius in quo est lac ℣ quod ē alafegueari: quo
niam ipse velociter faciunt descendere ipsum ℣
est afali bone carnis boni hūoris grossi fortis.

℄ De vngula. Cap. decxliij.

Ngula quid est. Decorato. Cum
℣ ex cinere vngule caprine cum aceto li
nitur alopitia confert valde.

℄ De littera. X.

℄ De xyloaloe. Cap. decxliiij.

Yloaloes. Electio. ℳelio: spe-
x cies xyloaloes est almundilū. ℣ aspor
tatur de medio regionis indie scōm
quosdam. deinde est illud quod dici
tur indum et est montanum ℣ superfluit super
almundilum: quoniam non generat pediculos
et est magis dans odorem pannis: quidam ta
men homines sunt qui non discernūt inter mun
dilium et indum bonum et de meliori xiloaloe
est alsemendri quod est de absersione indi. dein
de alcumari quod est de absersione indi: postea
alsenasium. ℣ est species tersi. ℣ post illud est athe
tilium alsebrium ℣ alleadium ℣ alsinium ℣ no
minatur alcasumurum: ℣ est bonum dulce. ℣ in
ferius illo est algeliu ℣ almentali ℣ alguasi: ℣ al
rārac: sed almundilum totum est bonum. dein
de melius de alsemenduri est varium pondero
sum ℣ durum plurime aque grossum in quo nō
est albedo ℣ remanens super ignem: quidam ve
ro extollunt nigrum super varium. ℣ melius al
cumari est nigrum mundum ab albo pondero
sum. remanens super ignem: grossum plurime
aque. ℣ vniuersaliter melius xiloaloes est illud
quod magis submergitur in aqua. natans vero
est priuatū vita ℣ spiritu ℣ malus. Et xiloaloes
quidem est vene arboris que eradicantur ℣ sepe
liuntur in terra donec earum lignum ℣ cortex
putrefiant ℣ remanent xiloaloes purum. Na
tura. Calidum est ℣ siccū in secundo sicut exi
stimo. Operationes ℣ proprietates. Est sub
tile aperituum opilationum frangituum ventō
sitatum remouens superfluitates humidita
tum ℣ confortat viscera ℣ prohibet iram. De
coratio. Masticatio eius facit oris odorem bo
num. Instrumenta unctuarum. Confor
tat neruos ℣ acquirit eis vnctuositatem ℣ visco
sitatem subtilem. ℳembra capitis. Xiloa
loes confert cerebro valde ℣ confortat sensus.
ℳembra anhelitus ℣ pectoris. Cōfortat cor
℣ letificat ipsum. ℳembra nutrimenti. Si
bibatur de xiloaloe pondus ʒ. ij. ʒ. remouet humi
ditatem putrefactam stomachi ℣ confortat ipsius
℣ epar. ℳembra expulsionis. In ipso est vir
tus constringens naturam. ℣ confert dissenterie.
melancolice.

℄ De littera. Z.

℄ De zedoaria. Cap. decxlv.

Edoaria quid est. Pomones simi
ʒ les aristolo. munores: tamen ea ℣ est
in sua virtute: ℣ melior quidem est illa
que cum napello crescit: ℣ eius vici
nitas debilitat planiam napelli. ℄ Filius me
sangue dixit: q; ipsa in operatione sua est sicut du
rūgi: verūtamen est debilior ea. dico autem q; si
ipse volunt per hoc q; zedoaria est debilior ea.
tunc iam errant ℘m q; existimant. ℣ si volunt
per hoc q; durūgi est durior: tunc nō elongatur
illud. ℄ Apud me vero constat q; filius mesan
gue cum hutusmodi discretionem expertus est
habuit in hac consideratione electionem perti
nentem pectori firmo propter sermonem eius.
℄ Et iam sciuerunt q; zedoaria resistit napel
lo: quomodo ergo est debilior durūgi. Glene
na. Est tyriaca venenosorum omnium vipere
napelli ℣ aliorum. Permutatio. Triplum
ponderis zurūbet pro vno tyriace.

℄ De zinzibere. Cap. decxlvi.

Inziber quid est. notum est. ℣ simile
ʒ est piperi in naturis suis: sed nō inest
ei in naturis suis ipsius subtilitas: ℣
accidit ei vt corrodatur propter humi
ditatem suam superfluam: ℣ propter illud quod
calefactio eius durabilior est calefactione pipe
ris ℣ illud est propter spissitudinem suam etiam
sicut i nasturtio ℣ sinapi ℣ gūma ruthe agrestis.
Natura. Calidum est in fine tertij siccum in se
cundo: ℣ in ipso est humiditas superflua: ℣ nu
tritum calidum est ℣ siccū ℣ non est in ipso mul
titudo humiditatis superflue. Operationes ℣
proprietates. Eius caliditas est fortis: sed non
calefacit nisi post tempus propter illud quod in
ipso est de humiditate superflua: sed eius calefa
ctio est fortis est lenitiuum resoluūm inflatōis.

Digitized by Google

cum ergo nutritur cum melle accipit quidam humiditatis ei supflue ⁊ exiccat plurimū eius. ℳembra capitis. Augmentum efficit in seruatione ⁊ abstergit humiditatem oris: ⁊ cōfert apostemandus gutturis ⁊ capitis. ℳembra oculi. Abstergit tenebrositates oculi propter humiditatem suam facto ex eo alcofol ⁊ bibitum. ℳembra nutrimenti. Digerit ⁊ continent frigiditati epatis ⁊ stomaci ⁊ exiccat humorositates stomaci: ⁊ quod accidit in eo ex humiditatibus ex comestione fructuum. ℳembra expulsionis. Excitat coitum nutritū ⁊ nō nutritum ⁊ lenit ventrem leniter. Virtus alcanzi. imo retiner. ego autem dico cum fuerit a malitia digestionis ⁊ lubricitate humoris viscosi.

Venena. Cōfert venenis vermiū venenosoꝝ.

¶ De zurumber. Cap. dcccxlvij.

Zrumber quidem est. Est herba simi
3 lis cipero: sed est maior ⁊ minus odorifera. Natura. Est calida ⁊ sicca in tertio. Operationes ⁊ proprietates. Resolvit ventositates. Decoratio. Est impinguatiua ⁊ abscindit odorem vini ⁊ alleorum ⁊ ceparum. ℳembra anhelitus ⁊ pectoris. Lenificantia est cordis. ℳembra nutrimenti. Retinet vomitum. ℳembra expulsionis. Stringit naturam ⁊ confert ventositatibus matricum. Venena. Confert morsicationi venenosorum vermium valde: ita vt proprium sit zedoarie. Permutatio. Ponitur loco eius in venenosis quantum ipsa ⁊ medietas eius de durūgi ⁊ due tertie pōderis eius de taraxacon silueſtri ⁊ medietas ponderis eius de granis citri.

¶ De zinziber caninū. Cap. dcccxlviij.

Zinziber caninū quid est. Est olus no
3 tus: ⁊ est sicut piper aque ⁊ eius folia sunt sicut folia salicis: nisi quia sūt magis cinerina ⁊ eius virgulta sunt rubea habentia saporem zinziberis. ⁊ ipsum interficit canes. Natura. Calidum est in secundo siccum in primo. Decoratio. Recens contritum cum semine suo abstergit vestigia que sunt in facie ⁊ pannus ⁊ lentigines antiquas. Apostemata ⁊ bothor. Recens resolvit apostemata dura quando teritur ⁊ semen eius cum fit ex eo emplastrum similiter.

¶ De zarnabo. Cap. dcccxlix.

Zrnabum quid est. Arbor magna ⁊
3 non fructificās existens in monte libano de semen: cuius folia administrātur ⁊ eius virgulta sunt virgulta parua rotunde figure inter grossitiem magne acus qua subsellia sumuntur ⁊ grossitiem calami cum quo scribitur: nigra ad currinitatem declinantia que non habet multum saporem neq; odorem ⁊ parum odoris quem habet est bonum ⁊ est odor citri: ⁊ virtus eius est virtus nucis muscp. sed est subtilior ea parumper: ⁊ quandoq; fiat loco cinamomi. Natura. Calida est ⁊ sicca in secundo. Operationes ⁊ proprietates. In ipsa est stipticitas ⁊ resolutio ventositatum. ℳembra capitis. Fit ex ea capitpurgiū cuz aqua ⁊ oleo ro. ad soda frigidam. ℳembra nutrimenti. Confert epati ⁊ stomaco infrigiditatis. ℳembra expulsionis. Stringit ventrē.

¶ De ziniar. Cap. dccl.

Ziniar quid est. Species faciendi zi
3 niar sunt cum exasperatione eris in fece aceti ⁊ rotatione limature eius cuz aceto: ⁊ sepultura ipsius in loco humoroso: ⁊ inclinatur vas eorum sup vas in quo est acetum ⁊ diuittatur. quousq; in ipso fiat ziniar. deinde fricatur ziniar ex eo ⁊ permisceatur cum sale ammoniaco: ⁊ sepultura eius in loco humoroso est nota. ⁊ fit ex ea ziniar species subtilis valde. Assumitur enim acetum sublimatuz ⁊ ponitur in mortario ereo cum pistello ex ere ⁊ sine intermissione teritur in sole caldo estiuo donec exasperetur. deinde ponuntur in ipso alumē ⁊ sal cum mensura ⁊ sine intermissione teritur: cumq; conficitur illud quod teritur ⁊ exiccatur asperguntur super ipsum acetum ⁊ vrina infantium ⁊ teritur ⁊ dimittitur in loco humoroso. deinde aggregatur ⁊ exiccatur: ⁊ quandoq; inuenitur ziniar quod generatur super lapideꝝ in mineris eris. ⁊ q̄nq; inuenitur aliquid ex eo in mineris. Electio. Illud quod est melius est minerale ⁊ fortius quod est assumptum ex corijs ⁊ ere adusto: ⁊ acetosum est lenius eo quod factum est cum sale ammoniaco. Natura. Calidum est ⁊ siccum ad quartum peruenientes. Operationes ⁊ proprietates. Est abstersiuū corrosiuum carnis dure: ⁊ lenis similiter acutū: sed ceratum temperat ipsum ⁊ facit ipsum desiccatiuum sine mordicatione. Vulnera ⁊ vlcera. Prohibet vlcera ambulatiua ⁊ consolidat cuz cerato. ⁊ mundat vlcera sordida: ⁊ ipsum cum aceto albati ⁊ aceto est medicamen scabiei vlcerose ⁊ albaras ⁊ morphee. ℳembra capitis. Alziniar assumptū cum sale ammoniaco ⁊ alumine ⁊ aceto cum teritur ⁊ sufflatur in naribus ⁊ impletur os aqua vt non perueniat ad guttur prohibet feterem narium ⁊ vlcera mala in ipsis: ⁊ ziniar ferreum cum aceto stringit gingiuas ⁊ fit ex ipso ceratum ad apostemata gingiuarum. ⁊ similiter ziniar ereum. ℳembra oculi. Prohibet grossitudinem palpebrarum ⁊ earū inflationem ⁊ abstergit oculum. ⁊ ponitur in medicinis vlcerum oculi: ⁊ prouocat lachrymas valde. cuiq; ziniar administratur in alcofol. rectius est vt oculus vaporetur spongia infusa in aqua calida. ℳembra expulsionis. Ponitur in medicinis emorroydarum: ⁊ fit ex ipso ⁊ āmoniaco licinū ⁊ adimplet eo emorroydes.

¶ De zufere. Cap. dccli.

Digitized by Google

Afere quid est. Arbor cuius granuꝫ
simile est alaniudē que dicit alhaze:
et est filis ruthe et dicitur diarugina.
Natura. Calida est et sicca. Opa. et
proprie. Resolutiuatinflationez. Membra expul.
Radix eius et semen in exiccatione spermatis
sunt similis virtutis cum ruthya. Venena. Con
fert punctur escorpionis bibita et lunita.

¶ De zeriderarer. Laꝑ.decliij.

Eriderarer. Instrumēta iuncturaꝝ.
Confert sciatice. Membra expulsi.
Aqua foliorum eius cum rob cōfert
difficultati urine et menstruorum: et
extrahit sanguinez congelatū in vesica. Venena.
Confert morsui venenosorum vermium.

¶ De zarur. Laꝑ.declij.

Arur quid est. Alzarur alia est nota et
notatur triangulus latuorum. et za-
rur est species quam notant greci esse
limon et semabinum: et quandoq; no
minant eam malus siluestrē. Arbor enim ei⁹ si
milis est arbori malogranata q̄ etiā in foliis sua:
nisi q; mino: et est saporis pontici Operatio
nes et proprie. Est stiptica que est magis stiptica
ꝫ algobera vincens coleram et reuocat cursum
plus omni fructu. Membra capitis. Celesti
mon est faciens soda. Membra nutrimenti.
Celsimon est mala stomaco. Membra expulsi.
Stringit et retinet urinam.

¶ De zeduar. Laꝑ.decliij.

Eduar quid est. Inquit Diasco. est
algeduar sm q̄ existimo.

¶ De zaharar. Laꝑ.declv.

Aharar quid est. Est planta cui? vna
spēs folia habet vt lenticula et tyrsos
erectos et lenia folia paruas radices
et nascit in terra salita exposita soli: et ipsi⁹ sapo
re est salsedo: et altera est filis camepitheos: et ē
melioris coloris et purpureitatis. Vulnera et
vlcera. Est cōsolidatiua eorum. Membra capi
tis. Subtiliatiuperfluitates: ira q̄ secunda cō
fert epilepsie bibita cum oxymelle.

¶ De zinzania. Laꝑ.declvi.

Inzania quid est. Dico q̄ inzania
ab omnib⁹ dicitur sm duas res. vna
earz est granū silē frumento ex quo ho
mines faciunt panem: et dicūt q̄ zin
zania est plurima. ¶ Et quidam alij nominant
rem quādam inebriantem malā que in granis
prouenit: sed log de hoc est preter illud in quo
sumus. Electio. Melior est illa que ē lenis pō
deris non vetus neq; frangibilis: sed est viscosa
cum masticatur declinans ad rubedinem. et in
ipsa est ponticitas parua.

¶ De zuccaro. Laꝑ.declvij

Accarum quid est. Arundo in natu
ra zuccari existit et est vehemētioris
lenificatiōis ꝫ ipsum. Natura. Frigidi⁹ est in
barzed et est subtilius: et vniuersaliter est calidi⁹
in fine primi: et antiquum declinat ad ficcitatez
in primo et est humidum in ipso: et quanto ma
gis antiquatur tanto plus exiccat. Operatio
nes et proprietates. Est lenificatiuuz abstersiuū
sanatiuum et sulmenum est magis lenitiuum et
proprie alfenidi: imo mel arundinis et zuccaruz
non sunt inferiora melle in abstergendo et mun
dificando et quantoplus antiquat zuccarū tan
to fit subtilius. Membra oculi. Assumptū si
cut gumma ab arundine abstergit oculū. Mē
bra anhelitus et pectoris. Lenit pect⁹ et remo
uet ipsius asperitatem. Membra nutrimenti.
Est bonum stomaco in quo non generatur co
lera. ipsum enim ledit, propterea q; ad colerā con
uertitur: et est aperitiuū opilationum: et in ipso
est virtus faciens sitim minorem tamen sitī quā
facit mel proprie antiquum: et etiam antiquum
generat sanguinem feculentum et abstergit fleg
ma stomaci. et in arundine quidez zuccari est in
namentum ad vomitum. Membra expulsio.
Soluit et proprie illud quod super arundinem
inuenitur sicut sal: et sulmenum quidē et rubeū
vehementioris sunt lenificationis: et quandoq;
inflat: et quandoq; sedat inflationez et ipm quī
dem cum oleo amygdalino confert colice.

¶ De zuccaro albusar. Laꝑ.declvij

Accarum albusar quid est. Manna
cadens super albusar: et est sicut frus
ta salis: et in ipso quidem est cum ab
stersione et resolutione ponticitatis et
amaritudo: et de ipso aliud est tamenum albuz
et aliud est agrizum ad nigredinem declinans.
Operationes et proprietates. Est abstersiuuz
cum ponticitate in ipso. Membra oculi. Zuc
carum albusar acuit visum. Membra anheli
tus et pectoris. Confert pulmoni. Membra
nutrimenti. Confert hydropisi cū lacte came
le, nouiter fete. et non facit sitim sicut reliq̄ spe
cies zuccari quoniaz eius dulcedo est parua et
est bonum stomaco et epati. Membra expul.
Confert renibus et vesice.

¶ Explenus est liber secundus canonis quem
princeps Auicenna de medicinis simplicibus
edidit.

Digitized by Google

Aisum 1 Azul. 57
a Absinthiū. 2 Amigdale. 58
Acatia. 3 Aqua. 59
Assarum. 4 Amulum. 60
Abbecel. 5 Ameos. 61
Adruma. 6 Artanita. 62
Anamonium. 7 Ambra. 63
Ammoniacum. 8 Aranea. 64
Anuden. 9 Argentum. 65
Astirgar. 10 Aloe. 66
Amyrberis. 11 Arundo. 68
Alaunoch t alabadar. Abrotanum. 69
capitulum 12 Arbor marie. 70
Alumeli. 13 Alumen. 71
Agalugin. 14 Anetum. 72
Amgailen. 15 Adeps. 73
Atharachic. 16 Arbor cumicum. 74
Azedaracth. 17 Allcum. 75
Auricula muris. 18 Altea. 76
Albugilise. 19 Aphodilus. 77
Almesuus. 20 Acetum 78
Armech. 21 Aurum. 79
Alladuch. 22 Aromaticum. 80
Achamaraet. 23 Agaricum. 81
Alblage. 24 Lacte bizan-
Asefeni. 25 b tie. 82
Alguasen. 26 Ben. 83
Atranfus. 27 Bedoard. 84
Ardifrigi. 28 Balsamus. 85
Afrozaficon. Been. 86
Abuulon. 29 Berengesil. 87
Alio. 30 Baurach. 88
Atuir. 31 Bulbus. 89
Abfius. 32 Bugenis. 90
Anagalis. 33 Busurum. 91
Abrich. 34 Bunchum. 92
Ausid. 35 Barecha. 93
Ardud. 36 Bule. 94
Aribur. 37 Bellirici. 95
Adrumilon. 38 Bederésegū. 96
Aunar. 39 Bauracbebuli. 97
Ata. 40 Beberemigi. 98
Anacardus. 41 Buzeiden. 99
Anas. 42 Bulaida. 100
Auellana. 43 Bitbar. 101
Agnus castus. 44 Bufiri. 102
Ale. 45 Babelze. 103
Acorus. 46 Beleguascen. 104
Argentum viuum. 47 Bedarungi. 105
Atramentuz. 48 Berthanilz. 106
Arsenicum. 49 Bilomou. 107
Aristologia. 50 Beblisi. 108
Alcanna. 51 Benec guariden. 109
Amonium. 52 Barasican. 110
Alfa. 53 Burbar. 111
Acetosa. 54 Beuslerdēdū. 112
Asinus. 55 Balauftia. 113
Apium. 56 Butyrum. 114

Barba hircina. 115 Cusus. 173
Bdellium. 116 Canabes. 174
Butyrū nō recēs. 117 Chimola. 175
Bitumē iudaicū. 118 Culcasia. 176
Bagulus. 119 Charta. 177
c Citrum. 120 Charaf. 178
Ceruſa. 121 Cucurbita. 179
Camōilla. 122 Cucumer. 180
Cepe. 123 Cucumer asinin. 181
Cozallus. 124 Cozmu. 182
Cepe azur. 125 Curacis. 183
Castozeum. 126 Caratu. 184
Caseus. 127 Colzium. 185
Cinamonium. 128 Cubugi. 186
Cerebzum. 129 Cambura. 187
Crocus. 130 Cathimūkurcis. 188
Colloquintida. 131 Calab. 189
Licer. 132 Casur. 190
Columbe. 133 Cot. 191
Camphoza. 134 Cimis. 192
Camepitheos. 135 Cera. 193
Camedreos. 136 Capillus algul. 194
Cundes. 137 Capilli. 195
Cubebe. 138 Casurudar. 196
Cuscute 139 Cassiafistula. 197
Ciminum. 140 Carnub. 198
Carui. 141 Cubeze. 199
Capparis. 142 Cancum 200
Caulis. 143 Canderos. 201
Cozlandrum. 144 Cameleon. 202
Canis. 145 Caratin. 203
Caro. 146 Cobzbagne. 204
Chrysomula. 147 Cauda equi. 205
Calx. 148 Cantaris. 206
Cuperum. 149 Cola. 207
Cypressus. 150 Agiti citrini. 208
Cancer fluuialis. 151 d Bigin hermi-
Cancer marinus. 152 tis. 209
Chalolocana. 153 Burungi. 210
Cormices. 154 Barsiscaban. 211
Cassia. 155 Bethu. 212
Cydonium. 156 Buld. 213
Crocus hortulan. 157 Bemest. 214
Calamentum. 158 Beuser. 215
Cardamomum. 159 Burdar. 216
Cozdumeni. 160 Beindar. 217
Calam aromatic. 161 Baucus. 218
Centaurea. 162 Bende. 219
Cartamus. 163 Binalaguadi. 220
Chzuran. 164 Buragi. 221
Cosus. 165 Bechichisa. 222
Crocoma. 166 Burusararia. 223
Cambil. 167 Bzaganum. 224
Climia auri. 168 Bzaco marinus. 225
Climia argenti. 169 Bhab vel dahā. 226
Calcantum. 170 Bhoboha. 227
Colcotar. 171 Bblicus. 228
Cancburi. 172 e Epithimū. 229

Digitized by Google

Ebenus. 230
Eruca. 231
Elbue. 232
Endinia. 233
Epar. 234
Es. 235
Euforbium. 236
Equus. 237
Erugo ferri. 238
Erinus. 239
Enula. 240
Emathites. 241
Ellebozus. 242
Ellebozus albus. 243
Eupatozium. 244

Abe. 245
f Fer. 246
Fumus. 247
Flos eris 248
Fistula pastozis 249
Frumentum. 250
Fenugrecum. 251
Ferrum. 252
Faseoli. 253
Fistula pastozis. 254
Fel. 255
Fuligo. 256
Fistula. 257
Furfur. 258
Folium. 259
Falamamusci. 260
Fu. 261
Fusel. 262
Fangenbest. 263
Facl. 264
Fal. 265
Fagara. 266
Fuisulminue. 267
Fesurigum. 268
Fesire. 269
Fesiresim. 270
Fagania. 271
Feluzeharagi. 272
Fath. 273
Farfag. 274
Fungi. 275
Fisticum. 276
Fesesisis. 277
Facaulesus. 278
Fuca. 279
Fasuricon. 280
Fenuculum. 281
Fumus terre. 282
Ficus. 283
Fex. 284
Fermentum 285

Zana. 286
g Geloū. 287
Genuiana. 288
Gilbenec. 289
Geserefrend. 290
Gepsin. 291
Gyps. 292
Genusiesimi. 293
Gezar. 294
Geguers. 295
Gallina r gallus. 296
Guasmen. 297
Guers. 298
Guarescen. 299
Guard. 300
Guadai. 301
Granum ben. 302
Granum lauri. 303
Granum azelem. 304
Granum anesicem. 305
Granum nil. 306
Granum a summe. 307
Granum pini. 308
Granum alkakil. 309
Granum viride. 310
Gentum. 311
Gembur. 312
Gramen. 313
Gumen. 314
Galle. 315
Galia. 316
Gummi. 317
Garriofilus. 318
Galbanum. 319
Granatum. 320
Galanga. 321
Gubera. 322
Guasmeum. 323
Gagates. 324
Galim. 325
Gusume. 326
Garab. 327
h Galia. 328
O mo. 329
Golus. 330
Gerba iudaica. 331
Gezeriascen. 332
Gareoman. 333
Gensisides. 334
Gemue. 335
Gearfelus. 336
Gestedeen. 337
Gaaice. 338
Gasel. 339
Garmel. 340
Galtir. 341
Garsasum. 342

Gandacocha. 343
Gauri romanū. 344
Gasrech. 345
Gerba viri. 346
Garbarum. 347
Galibium. 348
Gaze. 349
Gasasum. 350
Gauruni. 351
Garbe. 352
Gerbum. 353
Germodaculus. 354
Geiren. 355
Gausegi. 356
Gausurum. 357
Girundo. 358
Reos. 359
i Iusquiamū. 360
Gumar. 361
Gumeiz. 362
Gar fluminis. 363
Gesus. 364
Gpericon. 365
Gsopus humida. 366
Gsopus sicca. 367
Gabzol. 368
Gdq aurū adheret. 369
Gunuperus. 370
Gumbe. 371
Gnerfector adib. 372
Gnterfector canis. 373
Arabe. 374
l Garmezil. 375
Rusele. 376
Gemelum. 377
Gebinlengi. 378
Gelengi. 379
Genbezdred. 380
Gosberlaili. 381
Gildaru. 382
Gemesar. 383
Gormidenen. 384
Geuzauguen. 385
Garon. 386
Gelsin. 387
Guzlenden. 388
Gebenzbesens. 389
Gerse aromaticū. 390
Gerse cinamomi. 391
Gedzen. 392
Gortum. 933
Geted. 394
Gali. 395
Gumolea. 396
Epus siue
l stris. 397
Zocusle. 398

Zepus marinus. 399
Zingum piper. 400
Zicium. 401
Zacertus. 402
Zimacia. 403
Zapis indaicus. 404
Zapis vesice. 405
Zapis spōgie 406
Zapis lacteus. 407
Zapis molaris. 408
Zapis in q̄ acuū. 409
Zapis atagi. 410
Zapis alkali. 411
Zapis lune. 412
Zapis semeū. 413
Zapis nigrorum. 414
Zapis afrogion. 415
Zapis serpentis. 416
Zapis qui extinguit in
oleo. 417
Zapis anesch. 418
Zapis alesclisa. 419
Zapis armenus. 420
Zurum sigillatum. 421
Zurum absolute. 422
Zurum armenum. 423
Zurum samium. 424
Zurū qō comedit. 425
Zurum terre masti-
cis. 426
Zurū creticū. 427
Zurum chymolea. 428
Zurum vitis. 429
Zurum magra. 450
Zactucinium. 431
Zaudanum. 432
Zubue. 433
Zacca. 434
Zibach. 435
Zubabar barbarica ca.
pitulū. 476
Zingua auis. 437
Zingua bonis. 438
Zingua aricus. 439
Zingua. 440
Zucharidis. 441
Zuf. 442
Zmunium. 443
Zac. 444
Zspas alcutrub. 446
Zilum. 447
Ziquiritia. 448
Zens. 449
Zana. 450
Zupinus. 451
Zactuca. 452
Zactuca asini. 453

Digitized by Google

Lentiscus. 454
Laurus. 455
Ellilotū 456
m Mirtus. 457
Melogéa. 458
Macis. 459
Mirabolani. 461
Muschum. 462
Mandragora. 463
Muschus. 464
Mastix. 465
Mu. 466
Mezerion. 467
Maru. 468
Marmacora. 469
Mugath. 470
Merdesen. 471
Mescaramescür. 472
Mum. 473
Magnes. 474
Marcpasita. 475
Magnesia. 476
Maiorana. 477
Mumia. 478
Myrrha. 479
Muram. 480
Memithe. 481
Mahaleb. 482
Magra. 483
Mehébethene. 484
Maroth. 485
Melcum. 486
Melguab. 487
Muredalcon. 488
Melha. 489
Memiren. 490
Mezeheregi. 491
Meisce. 492
Manna. 493
Muluchya. 494
Musa. 495
Medulla. 496
Muri. 497
Masal. 498
Menta. 499
Mel. 500
Mus. 501
Morum. 502
Apellas. 503
Napell' moy fi. cap. 504
Nux. 505
Nux muschata. 506
Nux enden. 507
Nux cupressi. 508
Nux indica. 509
Nux romana. 510
Nux tamarisci. 511
Nux methel. 512
Nasturtium. 513
Narcisus. 514
Nereiden. 515
Nil. 516
Nefrin. 517
Nemen. 518
Nenufar. 519
Neremisch. 520
Nartizas. 521
Nitrum. 522
Nersesse dáru. 523
Nabac. 524
Nucleus. 525
Naham. 526
Nigella. 527
Nix. 528
Pium. 529
o Oua. 530
Opopóacū. 531
Oleander. 532
Oleum. 533
Oliua. 534
Olibanum. 535
Origanum. 536
Osia. 537
Ostracum. 538
Ordeum. 539
Ophalmaram. 540
Runa 541
p Psilium 542
Portulaca. 543
Polipodium. 544
Papyrus. 545
Polium. 546
Pelles. 547
Pix. 548
Porrum. 549
Pira. 550
Pedes. 551
Palma. 552
Petroleum. 553
Pentaphilon. 554
Pisces. 555
Pirerrum. 556
Penidij. 557
Piper. 558
Piperaque. 559
Petroselinum. 560
Prasium. 561
Peonia. 562
Pinus. 563
Pupilla oculi. 564
Pastus camelorum. 565
columbarum. 565
Pes locuste. 566
Pes corninus. 567
Psilio. 568
Poma. 569
Papauer. 570
Perfica. 571
Pane. 572
q Quinq; foliū capitulū. 573
Zum. 574
r Rosa. 575
Renes. 576
Rob. 577
Rutha. 578
Rubus. 579
Rubea auctorum. 580
Raffanus. 581
Rehan. 582
Rehá salamóiaca. 583
Roba. 584
Reubarbarū. 585
Rameh. 586
Raninsi. 587
Ribes. 588
Rachamat. 589
Raías. 590
Rahadar. 591
Reieben. 592
Rubien. 593
Rebithe. 594
Ranuba. 595
Rana. 596
Ruilla. 597
s Sgnácum. 598
Sarcocolla. 599
Storax. 600
Sucados. 601
Spongia maris. 602
Stincus. 603
Spinachia. 604
Scolopendria. 605
Semen lini. 606
Saliua. 607
Stercus aialiū. 608
Ságuis draconis. 609
Sangus. 610
Sparagus. 611
Sozduies. 612
Spuma maris. 613
Stercus. 614
Semperuiua. 615
Serpens. 616
Spodium. 617
Splen. 618
Sambucus. 619
Sulphur. 620
Saliua 621
Staphisagria. 622
Storax. 623
Sal. 624
Serratura. 625
Sal ammoniac. 626
Sandaraca. 627
Sarax. 628
Sulem. 629
Scordeon. 630
Sadar. 631
Spoliū serpēris. 632
Sedeguaran. 633
Stiteleos. 634
Sirengi. 635
Scamonea. 636
Serapinum. 637
Scolopendria. 638
Subal. 639
Seisaron. 640
Sumum. 641
Sucurum. 642
Sumach. 643
Sicla. 644
Stincus. 645
Seuesten. 646
Semabras. 647
Spica. 648
Sauich. 649
Sisamum. 650
Sacundulion. 651
Safid. 652
Semurion. 653
Squilla. 654
Solatrum. 655
Scorpiones. 656
Sudor. 657
Sandalus. 658
Sapo. 659
Sahane. 660
Safurruhū. 661
Sarsar. 662
Sasaf. 663
Salzailz. 664
Sebedenigi. 665
Seitaragi. 666
Scelem. 667
Scebo. 668
Scuniar. 669
Sced. 670
Sucaram. 671
Secacul. 672
Scebemenigi. 673
Suchaha. 674
Scebran. 675
Scelgen. 676
Scerbin. 677
Scenelchic. 678

Digitized by Google

Sucudus. 679
Spina alba. 680
Spina indica. 681
Spina egyptia. 682
Sinapis. 683
Strágulator adib 684
Strangulator leopar-
di. 685
Salix 686
Scarabeus. 687
Scoria. 688
Ri. 689
t Terebétia 690
Tarcon. 691
Taraxacon. 692
Tamariscus. 663
Tarathit. 694
Talk. 695
Talisafar. 696
Tarifilon. 697
Tubera. 698
Tinctura. 699
Testudo. 700
Tamarindi. 701
Tuden. 702
Tenub. 703
Terentabin. 704
Tutia. 705
Tincar. 706
Tasmaracb. 707
Tinsa. 708
Tembul. 709
Tefisic. 710
Turbith. 711
Tursic. 712
Tubel. 713
Thymum. 714
Teil. 715
Thefisic. 716
Testiculus vulpis. 717
Testiculus canis. 718
Testiculus. 719.
Testa. 720
Thalum. 721
Snee. 722
u Ucubé. 723
Usnen. 724
Urtica. 725
Uiola. 726
Uruna. 727
Uiscus. 728
Uermus. 729
Uzsur. 730
Uirum. 731
Una passa. 732
Uenter. 733
Uuis. 734
Uolubilis. 735
Uirga pastoris. 736
Uua. 737
Uene tinctorum. 738
Uentres. 739
Uulpes. 740
Uespertilio. 741
Uber. 742
Ungula. 743
x Zoaloes. 744
Zdoaria. 745
Zinziber. 746
Zurumbet. 747
Zinziber canunũ. 748
Zarnabum. 749
Ziniar. 750
Zufere. 751
Zeriderarct. 752
Zarur. 753
Zeduar. 754
Zaharat. 755
Zinzania. 756
Zuccarum 757
Zuccarũ alpusar. 758

FINIS.

Digitized by Google

¶ Dicio prima de vniuersis egritudinibus capitis tertij libri canonis in medicina.

¶ Tractatus primus de anathomia cerebri et dispositionibus eius.

¶ De vtilitate capitis et prubus eius. Cap.j.

Aquit Galie.

Intentio in creando caput nō est cerebrū. neq; audiū: neq; odoratus. neq; gustus: neq; tactus. Doc. n. mēbrū t̄ virtutes i aialib⁹ reperiunt capite carentibus. Sed intentio in ipso ē bonitas dispositionis oculi in ipsius puersione que ei creata est: vt oculus habeat eleuationē et subleuationē sup oia mēbra corporis in oibus prubus. Cōparatio nāq; oculi ad corpus est ppinqua cōparationi speculatoris ad exercitū. ¶ Et locorū qdem qui speculatoribus est melior et puenientior locus est altus. ¶ Et iterū oi oculo non est neciū creare caput absolute: sed aialī lenem hīti oculū: cuius oculus indiget multa cautela et loci affirmatōe. Nam pluribus aialibus capitibus prius duo sunt creata additamenta a corpore sublimata: sup que oculi eorū decenter ꝓstituti sūt: vt ipsorū vnusq; speculationē et sublimationē suo hēat visui. ¶ Amplius in puersionibus oculi ipsorū non est caput creare neciū pp duritiē nuche ipsius. ¶ Et neq; caput ē neciū creare nisi aialibus: quorū oculi capacitare indigent: et qbus neruos aduenire necesse est: pp diuersitatē motuū nuche et palpebrarū: nam hmōi nō est puenies mēbrū vnū elōgatū gracile: et nos qdē perscrutabimur illud in. c. de oculo. ¶ Partes vero capitis essentiales: et que ea sequunt sunt capilli: deinde cutis: postea caro: deinde pāniculus. postea craneū: deinde pāniculus durus: postea pāniculus subtilis noiatus scōdina: deinde cerebrū. s. suba eius: et vētres ipsi⁹: et illud qō in eis exit: postea duo pāniculi sub eo: diū rethe: postea os qō est cerebri basis.

¶ De anathomia cerebri. Cap.ij.

Cerebri aūt hois anathomia est hec.

c Cerebrū. n. diuidit in subam velariam et subam medullarē et ventres in ipso spiritu plenos. Nerui vero sunt sicut virgulta ab eo pdeuntia: non tū ꝑm qp sit pres subst̄anne ipsius ꝓprie. ¶ Et totum qdem cerebrū in sui longitudine mediationez hz penetrantē in ipsius siphac et medullā eius: et eius ventres pp illud qō in partilitate de iuuamento noto erit: etsi sit partilitas in ventre anteriore solus sensui magis apparens. ¶ Cerebri vero suba creata est frā et humida: frā qdez ne ipsum inflāmaret multitudo que ei aduenit ex fortitudinibus motuum neruorum et passionibus sensuum et motibus spūs in alterationib⁹ imaginatiuis et cogitatiuis et memorialibus: et vt eo temperet spūs a corde egrediens et ad ipsum penetrans in duabus venis ascendentibus ab eo ad ipm. ¶ Et humidū qdem creatum est vt ipm motus non exiccent: et vt eius figura sit bona. ¶ Et creatū est pingue et molle eius: qdem pinguedo est vt sit qō ex neruis oriē viscosum. et lenitatis qdem cām dant. G. in ipso existere vt eius figura bona fiat et ipsius alteratio cum imaginationibus: lene. n. alterationes facilius suscipit. hoc ergo est qō ipse dixit. ¶ Dico aūt creatū est lene vt sit pingue et vt nutrimentū qō nerius gradatim tribuat duris sit bonū: nerui. n. ex cerebro nutrunt et nucha. ¶ Amplius substantia dura nō augmentat durū quātū ipsuz augmentat lene. ¶ Et vt in eo qō ab ipso oriūr sit flexibilitas: cū quedam ab eo orientia indurari apud sues extremitates sit necesse: pp illud qō rememorandi sumus de neruorū ornamentis. ¶ Et ꝓpea qp istis nascentibus indurari neciū est ꝑm gradus. Et q: ipsorū durities est durities fleuosa: opz vt substantia origines eius sit substantia flexuosa et pinguis. pingue. n. et viscosum lene est pro cuidubio. ¶ Et ét vt spūs qui ipsum circūdat et qui motus velocitate indiget sit humiditate fultentatus. ¶ Et rursuz vt ipsius raritate alleuiet. qō. n. in mēbris duruz est grauius est leni humido raro. ¶ Verūm cerebri substantia ét in lenitate et duritie inequalis exit. naz pars eius anterior est lenior: et ipsius pars posterior est durior: et inter duas partes gradibus velamentis duri: cuius rememorabimur in ipso: in sequentibus distinctum est. ¶ Anterius aūt cerebrum non est factum lene: nisi qñ plñ neruorum sensus ꝓprie qui sunt visus et auditus oriūtur ex eo: sensus. n. speculatoris est: t speculatoris inclinatio ad partem anteriorem est dignior.

¶ Et plñ neruorū motus oritur ex postremo ipsius. ¶ Et ex ipso oriūr nucha que est eius nuncius t vicarius in cursu dorsi t vbi neciuz est ex ipsa oriri neruos fortes. ¶ Nerui aūtez motus indigent duritie superflua qua non indigent nerui sensus: sed lenitas est eis puenientior eius. igitur origo facta est durior. ¶ Velamen aūt in ipso. s. cerebro non gradatim existit: nisi vt sit ꝺcta. t ꝺ vt sit lene separatuz a ꝓtacto duri: t manifestū quidez est qp in ipso accidit multum. ¶ Preter hanc vero reflexiones sunt ét iuuamenta alia. Nam vene ad cerebrū descendentes t in ipso diuise aliquo egent cui innitant t eas fortes faciat. Posita ē ergo reflexio hec sustentaculū earum. Et sub postremo quidem huius reflexiōis t in posterioribus eius est torcular: qō est sanguinis effusio in amplitudine

Digitized by Google

quadam que est sicut lacuna: ⁊ ex ipsa quidem in ea ramificantur vene: in quibus separatur sanguis ⁊ cerebri substantie assimilatur: deinde vene suis orificijs sugendo eam exticcant: ⁊ ad duas venas ipsam coniungunt: sicut rememoraturi sumus in illius anathomia.

¶ Et ex hac quidem reflexione peruenit iuamentum ad hoc vt ligamentorum velaminus adherentis cerebri sit origo in equidistantia commissure cranei que est coram ipso.

¶ In anteriore preterea cerebro oriuntur duo additamenta mammillaria quibus fit odoratus: que quidem a lenitate cerebri parumper differunt: sed postea consequitur ea neruorum duricies. ¶ Simplius totum cerebrum duobus cooperitur panniculis: quorum vnus subtilis sequitur ipsum ⁊ alter spissus sequitur os: qui quidem duo creati sunt: vt sint duo distinguentia inter cerebrum ⁊ os: ⁊ vt cerebrum substantiam ossis non contingat: ⁊ ne ipsum ex osse nocumenta perueniant. hic autē tactus non accidit: nisi in dispositionibus additionis cerebri in substanna sua: aut in dilatione que ei accidit successione constrictionis. ¶ Cerebri preterea quando q̄ eleuatur ad craneum cum quedam adsunt dispositiones: sicut voces fortes. ergo propter huiusmodi innamenta inter cerebrum ⁊ os cranei duo ponuntur distinguentia media inter ea in lenitate ⁊ in duritie. ¶ Et duo quidem ponuntur ne sit illud cuius obuiatio ossi non est bona absq; medio illud idez cuius obuiatio cerebro est bona absq; medio: sed distinctū est inter ea: est ergo cerebro ꝓpinquius subtilis: ⁊ ossi propinquius est spissus: ⁊ cum hoc sunt sicut tutamen vnum. ¶ Hic autē panniculus preter qđ est cerebri tutamen est ligamentum venarum que sunt in cerebro quietarum ⁊ pulsatilium. Et est sicut secundina seruās situm venarum in ipso textaruz. Quapropter ingreditur enā cerebri substantiā in locis multis cōmissurarū eius: ⁊ tendit ad vētres ipsius: ⁊ peruenit apud postremum sectum: propterea q̄ non eget eo propter sui: scilicet postremi duritiem. ¶ Panniculus vero spissus cerebro nō herer: neq; subtili: ita vt in omni loco sit decenter suum super ipsum. sed est ab eo eleuatus.

¶ Et inter ipsos quidem non continuant nisi vene penetrantes in spisso ⁊ peruenientes ad subtilem. spissus autem vadit ad craneum cum ligamentis panniculariḃus ortis a spisso strungentibus ipsum ad cōmissuras ne super cerebrum vehementer grauet. ⁊ hec quidem ligamenta ex cōmissuris eleuanē vsq; ad exteriora cranei ⁊ oriuntur illicita vt ex eis texatur panniculus craneum cooperiens: ⁊ per illud affirmatur ligamentum panniculi spissi etiam cum craneo. ¶ Cerebeum preterea in longitudine sua tres habet ventres. ⁊ sic vnusquisq; venter in sui latitudine duas habet partes. ¶ Et anterior quidem pars sensibilis est separationis in duas partes dextram ⁊ sinistram. ⁊ hec pars iuuat ad odoratum ⁊ ad expulsionez superfluitatum cum sternutatione: ⁊ ad partiendum plurimum spiritus sensibilis: ⁊ ad operationes virtutum formatiuarū que sunt de virtutibus apprehensionis interioris. ¶ Venter autem posterius est etiam magnus: quoniā ipse implet magni membri vacuitatem: ⁊ quoniaz est principium magne rei: scilicet nucce: ⁊ ex eo partitur plurimum spiritus motiui: ⁊ illic quidem sunt virtutis seruatiue operationes: sed tamen est minor anteriore: immo cuiusq; duorum ventrium anterioris: ⁊ cum hoc minoratur gradatum vsq; ad nuccam: ⁊ inspissatur vsq; ad duritiem. ¶ Medius autem venter est sicut transitus a parte anteriore ad partem posteriorem. ⁊ est sicut dealbatus inter eos. ⁊ ipse quidem propter illud magnificatur ⁊ elongatur: quoniam est reddens de magno ad magnum: ⁊ per ipsum continuatur spiritus anterior: cum spiritu posteriore ⁊ peruenit ad amplitudinē curuitatum memorialium predictarum: ⁊ principiū huius ventris primum cooperitur: ita q̄ videtur illud quod est anterius sicut sphericus: ⁊ per id quidem eleuatur: vt sit transitus: ⁊ cum hoc elongatur rotunditate sua a nocumentis ⁊ fit fortis ad tolerandum quod super eum sustentatur de velamine quod est fm gradus: ⁊ illic coniunguntur duo ventres cerebri anteriores: ita q̄ sedarantur a posteriore in hoc transitu. ⁊ ille quidem locus nominatur coniunctio duorum ventrium: ⁊ hic idem transitus est venter.

¶ Et quoniam est transitus deferens a formatione ad seruationem est melior locus cogitationi ⁊ imaginationi fm q̄ scimus. ¶ Quod autem ventres isti sint loca earuz operationū: significatur ex nocumentis que accidunt eis: destruitur enim cum nocumento cuiusq; partis eius operatio: aut ingreditur in ipsa lesio.

¶ Et panniculi subtilis pars cooperiēs: ⁊ cooperit vētres cerebri vsq; ad cambaduti vel occiput. super quod est tunica: duricies vero eius quod est post illud sufficit ipsi loco cooperture velaminis. ¶ Commissuratio autem que consistit in ventribus cerebri est vt spiritus animalis in substantia cerebri transitum habeat: sicut in ventres eius: cum non omni hora sit venter dilatatus ⁊ apertus: ⁊ spiritus animalis sit paucus vbi vel inquantuz ventres tantūmodo aperiuntur. ¶ Et etiam quia spiritus alteratio parum completur a complexione que est cordis vsq; ad cōplōnē que est cerebri: nisi in ipso fiat eius decoctio assumpta ex ei⁹ cōplone: ⁊ est q̄ in primis cum ad cerebrum peruenit vadit ad vacuitatem eius primam: vt in ipsa coquatur: deinde penetret ad ventres medius ⁊ augmē

Digitized by Google

tatur in ipso decoctio. postea cōpletur eius decoctio in vētre posteriore. Decoctio vero optima fieri non posset: nisi per conjunctionem et commixtionem ⁊ penetrationem in partibus coctis: sicut est dispositio cibi in epate ꝑm qꝫ narraturi sumus in his que expectamus. ¶ Commissura autem anterioris plura habet singularia ꝙ̄ cōmissura posterioris: quoniā proportio cōmissure ad cōmissuram est: sicut proportio membri ad membrum fere: ⁊ causa quidē minorationis posterioris ab anteriore inuenitur in commissura. ¶ Et inter hunc ventrem ⁊ ventrem priorem sub eis est locus qui est partitio duarum venarum magnarū ad cerebrum ascendentium: quarum rememoraturi sumus in ramis ipsarum ex quibus texitur secundina sub cerebro: ⁊ illi quidem rami imitti sunt corpori de genere glandularum impleti quod est inter eos ⁊ sustinet eos sicut est dispositio in reliquis partibus venosis. vacuitatis enī que inter eas cadit eadem proprietas est vt etiam impleatur carne glādosa. ¶ Et iste quidem glandule figure ramorum predictorum figurantur ꝑm formam partitionis narrate. ¶ Quēadmodum enim rami aut partitio rememorata a stricto incipiunt: ⁊ in amplius finiuntur faciēs dilatationem. similiter caput huius glandule facti est pineolas forme: cuius caput est sequēs initium partitionis desuper ⁊ incedit cū eo tēdens versus finem eius vsq; ad complementū suspensionis ramorum: ⁊ est illic contextus ꝑm similitudinem texture secundine: ⁊ requiescit in ipso. ¶ Et pars cerebri comprehendentis super hūc ventrē mediam est concauitas eius. Et ipsius partes que sunt desuper sunt vermiculares forme commissurate ex cōmissuris positis in lōgitudine sui ligate adinuicem vt possint extendi ⁊ cōtrahi: sicut vermis reuolutus: ⁊ superius eius interius coopertum est pannículo qui cooperit cerebrum vsq; ad posteriorē: ⁊ est compositum cū duobus additamētis cerebri rotundis comprehensis longitudine sicut due coxe vicine ad contactum elongate ad separandum ligamētis que nominant chordē. vt ab eis non remoueatur: vt cum vermis extēditur ⁊ eius latitudo constringatur comprimat hec duo additamenta vsq; ad coniunctionem ⁊ opiletur meatus: ⁊ cum cōtrahitur ad expirandum ⁊ augmentat latitudo elongetur ad separandum: ⁊ aperiatur meatus. ¶ Quod autem de eo sequitur posterius cerebri est minus ⁊ perueniēt ad aliquantam vacuitatem vel concauitatem: ⁊ sustinet in posteriore cerebro: sicut ex eo intrans in introitu: ⁊ eius quidez anterius est latius ipsius posteriore ꝑm formam quam cerebrū tolerat. duo vero predicta additamenta nominantur vualia: ⁊ in ipsis quidez nunqꝫ cōmissure fiunt: sed sunt lenia: vt ipsorum constrictio ⁊ cooperimentuz sint fortiora: ⁊ vt ipsorum obediētia admonionem ꝓpter motum alterius rei fit magis facilis obedientie rei vnius. ¶ Expulsio preterea superfluitatum cerebri duos habet meatus. quorū vnus est in ventre anteriore ⁊ apud terminum communem qui est inter ipsum ⁊ illum qui est post eum: ⁊ alter est in ventre medio. posteriore vero venter meatum singularem non habet: ⁊ illud est. ideo quoniā in postremo positus est: ⁊ etiā est parvus comparatione sui ad anteriorez nō tolerans foramina ⁊ innersationem. medius ꝛo meatum habet communem inter illum ⁊ se: ⁊ hoc proprie. ¶ Duce quoq; duo facti sunt exitus ꝑ quos ꝗdā eius superfluitates resolumtur ⁊ expelluntur: ⁊ isti duo meatus cum incipiunt ex duobus ventribus ⁊ penetrant etiam in ipsum cerebrū transuersantur versus obuiationem apud transitum vnum profundum: cuius principium est velamen subtile: ⁊ eius postremum est eius inferius: ⁊ est apud velamen durum: ⁊ est strictum sicut caput rose incipiēs ab amplo rotūdo vsq; ad strictum proueniēs: quapropter nominatur caput rose: ⁊ nominatur etiam infusorium. Cū ergo penetrat in pāniculum durum obuiat illic meatui in glandula quasi spera compressa a duobus lateribus. oppositis superius ⁊ inferius: ⁊ sunt inter pāniculum durum ⁊ meatum palati. deinde repetitur illic transitus qui est a concauitatibus colatorij in suprēmo palati.

¶ De sermone vniuersali de egritudinib⁹ capitis ⁊ factētib⁹ egritudines in ipso. Cap. iij.

O Portet te scire ꝙ egritudies numerate omnes accidūt capiti. Verumtamen nostra intentio hic cum dicimus caput: est cerebrum ⁊ ipsius velamina: ad capillorum vero egritudines hic nō declinamus in hac hora. ¶ Dicimus ergo qꝫ cerebro accidūt species malitie complexionis octo: scilicet, singulares: ⁊ composite facte cum materia aut vaporosa: aut habente substantiā. ⁊ multiplicantur in ipso egritudines humiditatis. in omni enim cerebro in ꝓncipio creationis humiditates superflue existūt: aut ex eo quod acquisiit a matrice: aut postea: quas mūdare necesse est. ¶ Hā si purgare non sunt magnificantur inde res ¶ Et est rota aut in corpe cerebri: aut in venis eius: aut in velaminibus ipsius: ⁊ accidunt ei egritudines composite: aut in quantitate: sicut si fit minus ꝙ̄ oportet: aut i figura: sicut si sit eius figura mutata a cursu naturali ⁊ accidat inde lesio in operationibus suis: aut cānales siue meatus ipsius: ⁊ vasa sint opilata. ¶ Et opilatio sit: aut in ventre anteriore: aut ventre posteriore: aut in vtriusq; ventribus simul diminuta: aut integra: aut in venis: aut in arterijs: aut in originibus ner-

Digitized by Google

norum : aut diſlocẽtur ligamenta velaminu m eius aut cadat ſeparatio iter velamina ipſius. ¶ Et accidũt egritudines ei ꝓ̃nitatis ꝓpter reſolutionem ſingularis in ipſo: aut in arterijs : aut in venis ipſius: aut in velamnibus eius: aut in craneo. ¶ Et accidũt ei apoſtemata: aut in ſubſtãtia ipſius cerebri: aut in pãniculo eius ſubtili ⁊ ſpiſſo: aut in rhete: aut in panniculo extrinſeco. ¶ Et horum hoc a mã vnius humorum caliditas: aut frigiditas: ⁊ ex frigidis quidem putrefactis conſequuntur apoſtemata calida ⁊ frigidi ⁊ quieti faciũt apoſtemata que nominari oportet frigida. Et tu quidem non reperies aliquam egritudinem cerebri: niſi redeuntem ad iſtas: aut contingentem ex iſtis. ¶ Egritudines preterea cerebri alie ſunt ꝓpe ipſius: aut fiunt ꝓpter cõmunitatẽ: ⁊ quando ꝙ magnificatur res in egritudinibus communitatis in ipſo adeo: vt fiãt egritudines ꝓpe pernicioſe: multotiens enim expelluntur ad ipſum in egritudinibus pleureſis ⁊ ſinãtie materie prefocantes ⁊ pernecãtes: ⁊ ſepe peruenit ipſum ad apoplexiam pernicioſaꝫ ꝓpter nocumentum aliud in membro cõmunicante.

¶ De ſignificationibus ex quibus oportet cognoſcere diſpoſitiones cerebri. Cap. iiij.

Principia ex quibus puenis ad cognitionem diſpoſitionũ cerebri ſunt ex operationibus ſenſibilibus ⁊ moralibus. ſ. memoria ⁊ cogitatione ⁊ formatione ⁊ virtute mẽtis ⁊ perſcrutatione. p

¶ Et operationibus motiuis: ⁊ ſunt operationes virtutis mouentis membra mediãtibus lacertis. ¶ Et ex qualitate ſuperfluitatuꝫ euacuatarum ab eo in ſubſtantia ſui ⁊ colore ⁊ guſtu: ſcilicet acuitate ſua ⁊ ſalſedine ⁊ amaritudine ⁊ inſipiditate. ¶ Et ex quantitate ipſarum in puritate ⁊ multitudine: ⁊ fluxibilitate ſua ⁊ ex ipſarum retentione omnino. ¶ Et ex hoc ꝙ aeres ⁊ cibi ei conueniunt ⁊ diuerſificantur ei ⁊ nocent ipſi. ¶ Et ex magnitudine capitis: ⁊ ex paruitate eius: ⁊ ex bonitate figure eius predicte in. c. de oſſibus ⁊ malitia ipſius: ⁊ ex grauitate capitis ⁊ leuitate ei⁹. ¶ Et ex diſpoſitione tactus capitis ⁊ ex diſpoſitiõe coloris eius: ⁊ coloris venarum ipſius. ¶ Et ex vlceribus: ⁊ ex apoſtematibus que in cute eius accidunt. ¶ Et ex diſpoſitione coloris oculoꝝ ⁊ venarum ipſorum ⁊ ſanitatis ⁊ egritudinis eorum ⁊ tactus ipſorum ꝓprie. ¶ Et ex diſpoſitione ſomni ⁊ vigiliarum. ¶ Et ex diſpõne capillorum in quantitate ſua ⁊ ſcilicet paucitate ⁊ multitudie ⁊ groſſitie ⁊ ſubtilitate ⁊ qualitate: ſcilicet figura ipſorum in criſpitudine ⁊ planitie ⁊ colore eorum in nigredine ⁊ albedine ⁊ caſtaneitate ⁊ velocitate ſuſceptionis caniciei ⁊ tarditate. ¶ Et in perſeueratia ſm diſpoſitionem ſanitatis aut remotionem ab ea cũ

ſciſione ipſorum: aut caſu: aut depilatione: ⁊ reliquis diſpoſitionibus ipſorum. ¶ Et ex diſpoſitione colli in groſſitudine ⁊ ſubtilitate ſua ⁊ ſanitate ipſius ⁊ multitudie caſus apoſtematum ⁊ ſcrofularum in ipſo ⁊ paucitate ipſorũ. ¶ Et ſimiliter ex diſpoſitione vue ⁊ duarum amigdalarum ⁊ dentium. ¶ Et ex diſpoſitione virtutum ⁊ operationum in membris nerioſis cõicantib⁹ cerebro que ſunt ſicut matrix ⁊ ſtomacus ⁊ veſica. ¶ Significatio autẽ ſm cõmunitatem ⁊ ſm duos modos. vnus eoruꝫ eſt ex diſpoſitione membri cõmunicantis cerebro in eo quod accidit cerebro: ⁊ ſecundus eſt ex diſpõne membri cuius cõicatione cerebrũ infirmatur: ⁊ inquiritur quod mẽbrũ ſit: ⁊ qd ſit in ipſo ⁊ quomodo peruenit ad cerebrum. ¶ Et ex iſtis quidem ſignificationibus ſignificantur diſpoſitiones que ſunt preſentes: ⁊ ille que ſunt future ⁊ nondũ ſunt preſentes. ¶ Sicut ex lõgitudine triſtitie ⁊ horribilitatis ſignificantur melãcolia ⁊ almutil ⁊ alcutub euenientes ex primo: ⁊ ex ira que intẽtionem non habet epilepſia: aut melancolia: aut mania ⁊ ex riſu abſq; cauſa congelatio: aut amentia.

¶ De ſignificationibus vniuerſalibus operationum cerebri. Cap. v.

Significatio quidem aſſumpta ex genere operationũ quaꝫ ſunt ſane adiuuat ad ſignificandum cerebri ſalutem. Et ſi ſunt leſe ſignificant leſionẽ in ipſo. e

¶ Leſiones autem operationũ quẽadmodum expoſuimus ſunt tres que ſunt debilitas: ⁊ mutatio: ⁊ permutatio: deinde deſtructio. ¶ Et ſermo quidez vniuerſalis in ſignificationibus operationum eſt ꝙ ipſarum diminutio ⁊ deſtructio fiunt ꝓpter frigus ⁊ groſſitiem ſpũs ex humiditate: ⁊ nõ fiunt ex caliditate niſi magnificẽ ⁊ pueniat ad hoc vt deijciat virtutem: ꝓmutatio autẽ ⁊ que motui cõparantur fiunt ex caliditate ⁊ fiunt ex ſiccitate.

¶ De ſignificationib⁹ ſumptis ex opationib⁹ animalibus ⁊ motiuis ⁊ motuus. Cap. vi.

Ex operatiões ingreditur leſio ſm ꝙ cognoſcitur deſtructiõis: aut debilitatis: aut permutationis. ℞. g. in ſenſibus quidem: ⁊ incipiamus a viſu quoniã viſum ingreditur leſio: aut vt deſtruatur: aut debiluetur: aut vt in ipſo permutatio fiat ⁊ mutetur a curſu naturali ⁊ imaginetur ꝙ non inuenitur extertus. ſicut phantaſie ⁊ cimices ⁊ pili ⁊ fumus ⁊ reliqua. Ex his enim nocumentis quum non ſunt ꝓpria oculo: ſignificatur leſio in cerebro. ¶ Et phãtaſie etiã quãdoq; ſuo colore ſignificant. ¶ Ad ſi aliquis dixerit quomodo phãtaſia alba ſignificat flegma dominari quod eſt frigidum cum vos cõparaueritis permutationem ad calorẽ. ¶ Dicemus ꝙ illud eſt ꝓpter complexionem non

Digitized by Google

propter accidentia materierū que accidat vel accidāt virtuti sane integre cum caliditate innata. ¶ Et in auditu quidez sicut si debilitetur: z non audiat: nisi quod propinquum est z fortē: aut permutetur z audiat quod non reperitur exterius: sicut sonū simules percussioni aq: aut percussioni malleorum: aut voci tympanorum: aut sono foliorum arborum: aut sufflationi ventorum: aut reliquis z significentur per illud: aut complexio sicca ꝓsens in parte medij cerebri: aut significentur per illud ventositates z vapores in ipso retenti: aut ad ipsum ascendentes z reliqua: de quibus significatio habetur: aut destruatur omnino. ¶ Debilitas ꝯo z destructio fiunt propter multitudinem frigoris. ¶ Et q aliquis audiat quasi audiat ex longinquo fit propter humiditatem. ¶ Q̄ aūt fit in odoratu est quia priuatur: aut qua debilitatur: aut permutatur z sentit odores qui nō reperiuntur exterius fetidos: aut nō fetidos: z significat ſm plurimū homorem retētum in cerebro facientem ipsos si nihil proprium fuerit eum strictura narium. ¶ Gustus autem z tactus hoc cursu procedūt nisi quia ipsorum mutatio a cursu naturali ſm plurimum significat corruptionem propriam in instrumētis ipsoz propinquis: z ſm minimum cōmunitatem cerebri: z proprie sicut quando est cōmune sicut stupor totū corpori. ¶ Et sensus quidem cōmunicant in specie debilitatis z fortitudinis significantes dispositionem in cerebro perseverantem que est perturbatio z claritas. non est enim omnis debilitas cum perturbatione: qm̄ quandoq; est debilitas cum claritate: sicut homo si videat aliquid propinquus z parui radij bene z clare z videat res paruas: deinde quum elōgatur aut multiplicantur ipsarū radij deficiat. nam perturbatio z claritas quādoq; sunt simul in debilitate: z claritas quādoq; est ꝑ culdubio cum virtute. Verum perturbatio semper significat materiam z claritas significat siccitatem: z hec quidem perturbatio fortasse subito figitur: z est ex ea opilatio z significat materiā vaporosam in venis cerebri z rhete eius. ¶ Judicium autem de significationibus harū lesionum est: quoniaz que procedit cursu permutationis ſm plurimum sequitur complexionem calidam z siccam. Et que currit cursu diminutionis z debilitatis ſm plurimum sequitur frigus. ¶ Et debilitas z destructio sequūtur frigus: nisi sint cum vehementi apparitione corruptionis z casus virtutis: tunc enim fortasse illud plurimum erit ex caliditate. ¶ Verum caliditas conueniens est virtutibus comparata frigori dum nocumentum complexionibus ab ea non magnificatur: z eius corruptio virtutis diminutionē possidere facit. Q̄ oportet ergo vt non confidas tunc in istis significationibus: imo caueas significationes alias preditas cuiuscq; duarum significationum complexionum. ¶ Et destructio quidem quandoq; significat festinationem causarum diminutionis si fuerit propter causam cerebri: z non fuerit propter nocumentum in instrumentis corruptionis z incisionis z opilationis: z vniuersaliter remotionis a bonitate sua propter nocumentuz: aut propter causam in ipso membro sensibili. ¶ Ex membris autez sensibilibus qō est valde cerebro propinquum nocumentuz ab ipso recipit nisi nocumentum sit in ipso cōmune sicut auditus z odoratus. plurimum enim nocumenti ipsius ꝙ purgatione z complexionis commensuratione nō remouetur est ex cerebro: quapropter reliqui sensus quum sint le duntur sensatis non significant nocumentum in ipsis caliditatis: aut siccitatis non peruenētium ad hoc vt virtutem prosternant. Auditus autem z gustus ſm plurimum significant ꝙ illa complexio est in cerebro. ¶ De operationibus ꝯo moralibus sciendum est: quoniaz fortitudo meditationis z perscrutationis significat fortitudinem cerebri omnino: z earum debilitas significat lesionem fortitudinis in ipso: quare oportet vt demōstrentur que operationū sit lesa: ex ipsis enim est corruptio oīs virtutis imaginationis z formationis z eius vel earū nocumentum. Hec nāq; virtus quum est fortis iuuat ad significandaz anteriorem cerebri sanitatem. Hec autem virtus non est fortis nisi quum homo bene potest seruare formam sensatorum vtpote figurarum z sculpturarum z morum z gustuum z vocum z modulationuz z reliquorum. ¶ Est enim aliquis hominum cui inest virtus integra ſm hoc capitulū adeo: vt qui ex geometris optimus est: consideret simul figuram lineatam z signetur in ipsius anima simile illi z eius litere: z narret questiones vsq; ad finem ipsius non indigens iterata consideratione in figura. ¶ Et similiter est dispositio quorundam ſm comparationē ad modulationes, z dispositio quorūdam cum comparatione ad gustus z reliquorum. ¶ Et ex hoc capto pender bonitas cognitionis pulsus. ipsa enim indiget imaginatione fortī figurata in anima extractis. ¶ Huic autem virtuti cum accidit nocumētum: aut destruitur operatio z nō remanet i ipsa forma imaginatiōis sensate post remotionem eius a proportione que est inter ipsam z sensum cum ea sentiuntur debilitatur z mutatur aut mutat a cursu naturali: aut imaginetur quod non est: quod significat eius debilitatem. ¶ Diminutio ꝯo eius z destructio operationis ipsius ſm plurimum significant superfluitatem frigoris aut siccitatis in anteriore cerebro: aut hūiditatis: sed frigus est causa essentialis z due reliquę sunt cause per accidēs: qm̄

Digitized by Google

afferunt eam. ⁊ mutatio opationis eius, ⁊ permutatio ipsius significat superfluitatem caliditatis. ⁊ hec quidem omnia sunt ſm plurimum rei ⁊ ſm q dictū est in virtutibus sensibilibus. ¶ Et hec egritudo quandoq; accidit sana intelligentia vel ratione: ita vt perfecte ⁊ complete cognoscat pulchrum ⁊ fetidum: ⁊ sint eorum ꝓba cum hoibus sana. sed imaginant quoſdā p̄sentes qui exterius non reperiunt: ⁊ imaginantur voces tympanistarum ⁊ reliq; sicut narrat Galie. accidisse Abrucali medico. ¶ Et ex ipsis est corruptio in virtute cogitationis ⁊ imaginationis. s. aut destructio: ⁊ noiatur hec defectio rationis: aut debilitas ⁊ noiatur amētia. ⁊ earum p̄cipius est frigus anterioris cerebri: aut siccitas: aut humiditas eius: ⁊ illud plurimū ſm q dictum est: aut est permutatio ⁊ permutatio: ita vt sit in eius cognitione regimentū ⁊ rectum faciat: dicēdo q; nō est rectum: ⁊ noiatur cōmixtio rationis: ⁊ significat aut apostemata. aut materiam colericā calidaz ⁊ siccā: ⁊ est demonium lupinū: aut est permutatio eius cū melancolia aut mā melācolica. ⁊ est eius permutio cū malitia existimationis ⁊ cū cogitatione absq; cōprehensione. ¶ Qui autem ex illis morb⁹ ad tumorem declinat: est magis significatiuus frigoris: ⁊ ex eis declinat ad audaciam ⁊ iram est magis significatiuus caloris: ⁊ ſm differentias que sunt inter eos ⁊ nos postea afferemus eas. ¶ Et forsitan erit illud ꝓpter cōiunctionem membri alterius: ⁊ illud quidem cognoscet significationibus p̄cularibus q̄s postea narrabimus. ¶ Et vir cum cogitationes plurimum mouent motibus multis ⁊ permutatur ⁊ variant tūc illic est caliditas. ¶ Et quādoq; etiā accidit permutatio cogitatiōis in egritudinibus frigide materie cū a caliditate non euacuant: sicut cōmixtio rōnis in lethargia: ⁊ ex ipsis est lesio in virtute memorie. s. aut vt debilitet: aut vt destruat. sicut narrat Gal. q; pestilentia q̄uenit in pte ethiopie: que eis accidit ꝓpter cadauera multa relicta post fortē plūs ⁊ q̄uenit pestilentia illa vsq; ad terraz grecoz. accidit ergo eis vt causa illius tantum caderet oblimonis donec eis aduenuret dispositio ſm quam homo nominis suiipsius obliuisceret ⁊ filij sui. ¶ Et plurimū q̄dem accidit debilitas in memoria ꝓpter corruptionem in postremo cerebro ex frigitate: aut humiditate: aut siccitate: aut ꝓpter eum qui permutat ⁊ accidit ei vt remoueat eius q̄ nunq; ei adest: ⁊ significat complexionez calidam absq; mā: aut cum mā: sed mā sicca ad illud est magis q̄uenies: ⁊ illud est totū cum cōplo non superfluit ⁊ ꝓtus non cadit. ¶ Dicamus aūt nunc ſm onem p̄iunctum q̄ destructio hāt opationis q̄q; fit ꝓpter dīuz frigoris: aut in corpore cerebri: ⁊ est ex eo q̄ dominatur sup cerebrū: aut sup ventriculos: ⁊ quando q; fit ꝓpter frigus cum humiditate: ⁊ q̄q; affert ipsam siccitas: ⁊ silr eaz debilitas. ipsaz aūt mutatio fit ꝓpter apata aut complexionē colericam: aut melancolicā: aut corpus adurens. ¶ Et significatio dispositionuz somnioꝝ est ex eo: q̄ opz adiungi hoc loco: plurimū. n. visionis rez citrinarū calidarum significat dīuum colere: ⁊ silr plūrium visionis rerū cuiq; cōplexioni ꝓportionalium q̄s numerare non est necesse: ⁊ somnia q̄ dē permutata significāt calitatem ⁊ siccitatē: ⁊ silr apparet in egritudinibus acutis cerebri. Et silr sunt somnia terribilia. ¶ Et illa quoz non recordat significāt frigitatem ⁊ humiditatē ſm plurimuz. ¶ De significatione opationū motuaz: ⁊ q̄ eis simulatur ex somno ⁊ vigilia. Cap. vij.

Significationū aūt assumptaz ex genere opationuz motuaz destructio ⁊ debilitas significāt humiditatē superfluā in instrīs ipsarū subtile plurimā ⁊ significāt in quocūq; mēbro fuerint lesionē in cerebro. Verūtamē eis magis ꝓprium est q̄ in toto corpe fiunt sicut apoplexia aut in parte vna sicut paralysis ⁊ torsura lara. ¶ Et q̄q; cōueniunt ambe ad significandū destructionē: ⁊ debilitatē caliditatis cerebri: aut siccitatis in ipso: aut in aliquo mēbrorum lōginquoz ab eo: verūz illud erit post egritudines plurimas paulatim ⁊ paulatim ꝑ dies: quod autez in vno membro fit sicut mollities ⁊ similia eius: quādoq; est ꝓpter egritudines ꝓprias illius mēbri. ⁊ quādoq; est ab expulsione superfluitatis cerebri ad ipsum. ¶ Earum ꝙo mutatio si est subito significat humiditatē: ⁊ si ē paulatim significat ceciatē scilicet in instrumentis: que aūt cerebro ꝓpria est sicut mutato motuum epileptici quādo adest epilepsia que est spasmus cōmunis: ⁊ ipsa quidem non fit nisi ab humiditate: quoniam ipsa fit subito. aut cōmunicatione mēbri alterius ſm q̄ dictum est: ⁊ significat opulationē non perfectā: sicut tremor capitis. omnia enim hec significāt materiā grossam in illo latere cerebri: aut debilitatem: aut siccitatez: si fuerit post egritudines antecedentes: ⁊ si fuerint eorum aduētus paulatim ⁊ paulatim. ¶ De eis autez qui sunt in membris a cerebro lōginquioribus sermo est illud quod diximus multotiēs. Et omnes isti motus egrediuntur a cursu naturali. ¶ Et vtinus etiā q̄ si homo iniger est ad motus cōplexio cerebri eius in principio est calida ⁊ sicca. q̄ si est declinis pigritie ⁊ larratu: tunc eius complexio est frigida ⁊ humida. ⁊ cum habet egritudinez ⁊ motus ipsius pūnens est ad inquietudinē: tūc ē calidus si quieti attinet ⁊ virtus non est vehementis casus: tunc declinat ad frigus. ¶ Et ex eis que huic capitulo ꝓportionantur est significatio dispositionuz somni

Digitized by Google

tvigilarum. ¶ Scias ergo qꝫ somnus semper sequitur malitiam complexionis humide late: aut frigide congelantis motum virtutum sensibilium: aut vehementes spiritus animalis resolutionem propter superfluitatem motus: aut propter impulsionem virtutum ad interiora vt materia digeratur ⁊ impleatur cuꝫ eis spiritus animalis propter consecutionez: quemadmodū fit post cibum. ¶ Somni autem causa que non ſm cursum naturalem procedit: negꝫ sequitur laborem ⁊ morum est humiditas ⁊ congelatio: qꝫ si non cadunt cause congelationis: ⁊ significationes non significant superfluitatem frigoris: de quibus rememorabimur: tunc causa eius est humiditas. ¶ Amplius non omnis humiditas facit somnum. senum enim cum humiditate complexionum ipsorum prolongantur vigilie. Et. H. quidem videtur qꝫ illud est ex qualitatibus humiditatum ipsarum nitrosarum. Ipse enim vigilare faciunt propter nocumentum quod cerebro inferunt. Verumtamen ficcitas in omnem dispositionem vigilare proculdubio facit.

¶ De figitóibus sumptis ex diminutõe operationū nāliū ex eo qꝫ expellit ⁊ ex apātibus ⁊ vlceribus ⁊ ex capillis. Cap. viij.

6 Significationes autez accepte ex genere operationuz naturalium apparent: vtpote exsuperfluitatibus per ipsarum diminutionem in quantitate ⁊ qualitate earum: ⁊ peripsarum prohibitionem. ¶ Earuz vero expulsio fit ex palato ex naso ⁊ aure: ⁊ ex eo qꝫ apparet sup capite de vicribus ⁊ bothor ⁊ apostemanbus: ⁊ ex eo quod oritur de capillis. Capilli enim oriuntur ex superfluitatibus cerebri. ¶ Et ex capillis quidē sumitur significatio ex velocitate ortus ipsorū. aut tarditate ⁊ reliquis dispositionibus: quas iam numerauimus. Rememoremur ergo vie significationum expulsionum superfluitatuz a semitis predictis. ¶ Iste quidem superfluitates cum multiplicantur significāt materias predictas: ⁊ significant causam quare superfluitates in membro multiplicantur: quēadmodum sciuisti: ⁊ qꝫ expulsiua non est debilis. ¶ Cum autem prohibentur aut minorantur ⁊ inuenitur cum hoc aut grauitas: aut punctio: aut mordicatio: aut extensio: aut pulsatio: aut renolutio ⁊ tinnitus significat opilationem ⁊ debilitatez virtutis expulsiue ⁊ repletionez. ¶ Genus vero eius .a. superfluitans significatur: quoniam mordicatiua aut pūgitiua adustiua parue grauitatis citrinans colorem facit ⁊ oculi: significat qꝫ materia est colerica. Et pulsatiua grauis rubificans colorez facit ⁊ oculi inflans venas significat qꝫ ipsa est sanguinea. Et laxatiua faciens pigritiam cum qua mutatur color ad plūbeitatem: ⁊ ducens ad somnum ⁊ dormitatio, nem significat: quoniam ipsa est flegmatica. ¶ Quod si color obfuscatur in dispositione illa ⁊ corrumpitur cogitatio ⁊ caput est minoris grauitatis: ⁊ somnus cum hoc non est dominans: ⁊ si non sunt reliqua signa significant qꝫ ipsa est melancolica. ¶ Ꝺ si aliquid ipsorum est cum tinnitu ⁊ renolutione ⁊ permutatione loci significat qꝫ materia generat ventositatem ⁊ inflationem ⁊ vapozem: ⁊ qꝫ habet caliditatem in ipsa agentem. ¶ Quod si adest superfluitatuz retentio cum leuitate capitis significat ficcitatem absolute: ⁊ hoc quidem cap. qꝫ annlimus est propinum quantitati: expulsionis ⁊ prohibitionis. ¶ Qualitas autem eius est sicut si tendit ad citrinitatem ⁊ subtilitatem ⁊ caliditatem ⁊ exuberationem venaruz significat qꝫ ipsa est sanguinea. ¶ Et salsa ⁊ dulcis cum putrefactione reliquorum signorum. aut nitrosa frigidi tactus significant flegma in quod agit caliditas. ¶ Et insipida grossa frigidi tactus significat qꝫ est flegma crudum: ⁊ iste quidem sunt significationes qualitatis expulsiue in colore suo ⁊ tactu ⁊ substantia. ¶ Ꝺodoris vero eius est quoniam putredo odoris ⁊ acutas eius significant caliditatem. Et putrefacti odoris forsitan frigiditatem: non tamen sicut putrefactio significat caliditatem. ¶ Quz autem pendet ex eis que apparent in cute capitis: ⁊ qꝫ sequitur eam ex vlceribus ⁊ bothor ⁊ apostemanbus significāt ſm plurimum materias que fuerunt ⁊ expellūtur: ⁊ non significant dispositionem cerebri in illa hora manifeste nisi fortitan sunt in augmento. ¶ Tu autem sciuisti causas apostematuz calidorum ⁊ frigidorum ⁊ duroruz ⁊ causas corrosionum ⁊ vlcerum perambulantium ⁊ quietorum ⁊ reliquorum: ex his que dicta sunt nō sunt ergo tibi difficiles cognitiones eoruz ſm dispositiones capitis etiam. ¶ Et iam enā sciuisti in libro primo causas euentus capillorum: ⁊ sciuisti causam crispitudinis ipsorum ⁊ planitiei ⁊ multitudinis ⁊ velocitatis caniciei ⁊ tarditatis eius. ¶ Et nos quidez docebimus causam scissionis ipsorum ⁊ casus eorum in capitulis propriis. Cognosces ergo ex eis qualitatem significationum capillorum: ⁊ nos quidez differemus illud vsqꝫ ad illum locum fugientes: multiplicationem ⁊ elongationem.

¶ De significationibus sumptis ex conuenientia ⁊ diuersificatione ⁊ velocitate passionum ⁊ tarditate. Cap. ix.

5 Igna autem assumpta ex genere conuenientie ⁊ diuersificationis ⁊ velocitatis passionū ⁊ tarditate eius sunt hec. ¶ Conuenientia autez ⁊ diuersificatia ipossibile est: quin aut multe in dispone: in qua dispositū nihil de sanitate negatque ipsum tenet: aut in dispone: in qua est eius exitus a sanitate ⁊ mutat eius cōplexio a natura.

aa 4

Digitized by Google

¶ Conuenientia ergo eius in dispositione sanitatis que ipsum tenet est assimilatio complexionis eius. complexio igitur ipsius cognoscitur ex illo. ¶ Quod autem diuersificatur ab eo in dispositione illa est contrarium complexionis ipsius. ¶ In dispositione autem in qua fit eius exitus a sanitate ⁊ mutatur eius complexio ab ipso iudicium est econtrario. ¶ Nos quidem iam diximus in eo qđ est preterium de dictis vniuersalibus q̄ sanitas in corporibus omnibus non est ꝑm complexionem vnā: ⁊ q̄ possibile est vt sit sanitatis corporis a complexione cuius similis est ex eo quod affert egritudinem corpori alteri si haberet illam complexionem. ¶ Verūtamen oportet vt consideretur quod sit ei diuersum in extremitate alia: et sicut diuersificatur ei hoc hac extremitate: ita vt existimatione sciatur quantitas complexionis quam habet. due enim extremitates simul: sunt diuerse impedientes proculdubio; ⁊ non est conueniens sanitas aliqua extra equalitatē nisi dum non vehementer superfluit. ¶ Et cerebrum quidez quod complexionis calide malitiaz habet inuatur aere frigido ⁊ cibis ⁊ odoris frigidis: siue sint boni sicut camphorati saldani ⁊ nenufarini ⁊ ei similes: siue feudi non boni: sicut lunosi ⁊ alubiani: ⁊ iuuatur tranquilitate ⁊ quiete. ¶ Et qđ habet malitiam complexionis frigide inuatur eo qđ est illius cōtrarium. iuuatur ergo aere calido ⁊ odoribus calidis ⁊ letificantibus ⁊ calefacientibus ⁊ exercitijs ⁊ motibus. ¶ Et qđ habet malitiam complexionis sicce leditur eo qđ ex ipso euacuatur. ¶ Et qđ habet malitiam complexionis humide inuatur eo qđ ex ipso euacuatur ⁊ minuitur ab eo. ¶ Significatōes vero velocitatis passionum eius sicut si velociter calefiat: aut velociter infrigidetur sunt iste. Qđ. n. calefit velociter significat caliditatem complexionis ꝑm conditiones predictas in libro vniuersali. ⁊ similiter qđ velociter infrigidatur. ⁊ similiter qđ velociter exiccatur. ¶ Illud. n. quādoq; fit propter paruitatem humiditatis ipsius. ⁊ quandoq; fit propter subtilitatem humiditatis ipsius: aut ꝑpter caliditatem sue complexionis. ¶ Verūtamen differentia inter ea est: quoniam cum primo reperiuntur reliqua signa siccitatis cerebri sicut vigilie ⁊ reliqua: de quibus rememorabimur in capitulo signorum complexionuz cerebri: ⁊ hoc ꝑm est quoniam siccitas non accidit ei: nisi in horis que sunt apud motum laboriosum aut caliditatem fortem: aut quod procedit cursus eius ex causis siccitatis ꝓductis. amplius si non affuerit ei in reliquis horis significatio siccitatis. Cum eo vero quod fit propter caliditatem complexionis eiuz sunt reliqua signa caliditatis in complexione. ¶ Quod autem velociter humectatur quandoq; fit propter caliditatem substantie eius: ⁊ quādoq; fit propter frigus substantie ipsius ⁊ quandoq; fit quoniam complexio substantie ipsius radicalis fuit humida: ⁊ quandoq; fit quoniam complexio substantie eius radicalis fuit sicca. ¶ Qđ si fuerit ex caliditate erunt illic signa caliditatis. āpliusque erit illa humectatio non ex eo quod semper est sed ipsa erit successiua caliditatis superfluę cadentis in cerebro ⁊ attrahētis humiditates ad ipsum que ipsum implebunt. deinde si remanserit complexio calida vincēs succedet ei siccitas eiuz diminutione: ⁊ si humiditates vicerint fiet cerebrum frigidum ⁊ humidum: ⁊ si equabuntur prouenit ꝑm plurimum putredo ⁊ egritudines putride ⁊ apostemata: quoniam hec humiditas non est innata. conuertitur ergo in ea caliditas innata. Verūtamen non conuertitur in ipsa nisi conuersione extranea que est putredo. Qđ si fuerit propter complexionis frigiditatez non erit euentus humiditatis subito: sed ꝑm dies: deinde eueniet humectatio ⁊ fiet cum velocitate. ⁊ erunt signa frigiditatis cerebri reperta. ¶ Qđ si illud fuerit propter humiditatem cerebri ipsius erit velocitas in illo propter vnam duarum rerum: aut quia humiditas facit frigus: ⁊ frigus corrumpit virtutem digestiuam nutrimentum: ⁊ properat vel apparet humectatio. Cum ergo peruenit frigus illud subito humectatio post ipsum sequitur subito: ⁊ quādo cum illo accidunt opilationes in meatibus. accidunt vt superfluitates retineantur: deinde erit hoc semper et inseparabile: ⁊ non erit ex eis que sunt raro. ¶ Eius autem qđ fit propter cerebri siccitatem causa est deficcatio aduenies subito cum siccitas accidit vno momento ⁊ est cum signis siccitatis predictis: ⁊ est filis ei que ꝓuenit a caliditate: nisi in eo quo ambo diuersificantur ex signis caliditatis: ⁊ ex signis siccitatis: iste ergo sunt significationes assumpte ex velocitate passionum. ¶ Et non oportet vt velocitas passionum mutetur propter debilitatē virtutum naturalium precipue in humectatione: qm̄ debilitas virtutū naliū se quę harū vnā causarū. Omnia aūt conueniunt ⁊ diuersificantia nō sumunt ex qualitatibus: imo sumūt ex formis ⁊ motibus: quēadmodum videmus hstē, egritudiné que nolāt ouū eligere respiratiōné de religs situbus dormitationis sue.

¶ De significationibus sumptis ex parte mēsure capitis. Cap. x.

Ognitio vero facta ꝑm paruitatem capitis: ⁊ magnitudinez eius est: q̄ oportet te scire: quoniam causa paruitatis capitis in creatura est paucitas materie. sicut causa magnitudinis eius est materie multitudo. s. materiei spermatis putrilis ꝓtinue que capiti est naturalis. ¶ Amplius

Digitized by Google

si fuerit materiei paucitas cum fortitudine virtutis formatiue prime erit bone forme: et erit minus malum: eo q̄ puitati capitis adiungit figure malitiā in creatura. ¶ Ō significat debilitatem virtutis fm q̄ ipm non est expe malitie in forma cerebri: et debilitate virtutis: et constrictione meatus virtutis moralis et naturalis vel aialis: quapp physionomici dicūt q̄ hic hō est perfidus timidus velocis ire: hesitans in rebus. ¶ Et. S. q̄dem dicit q̄ caput paruum oino non vacat a significatione malitie forme cerebri. Et q̄ magnum caput non hz assiduam significationē bonitatis dispōnis cerebri. dum non sunt ei cōpares bonitas figure et grossitudo colli et amplitudo pectoris. ipse. n. pequunt magnitudinē humeri et costaz sequentiū magnitudinem nucce: et eius fortitudinē que pequunt fortitudinē cerebri. ¶ Cum. n. multitudini materiei cōpar existit fortitudo virtutis formatiue caput est fm hanc formā. ¶ Ex eis aūt que illud significant est vt illic sit ꝓportionalitas reliquoꝝ membroꝝ. q̄ si cum eis cōpar fuerit ipsoꝝ debilitas erit male figure: debilis colli pui dorsi: aut erunt lesa: et que cum eo pinent: et ab eo oriunt: fm q̄ q̄lēq̄ accidit ex augmēto capitis in magnitudine que non est fm nām sicut fit in pueris q̄bus accidit apertio capitis: et magnitudo eius: que non sunt in natura: imo fm semitā egritudinis: et cā in ipso est multitudo mēbi ascendēs: et sīlr accidit adultis ex dolōribus capitis p̄uis: et q̄lēq̄ accidit vt sinciput minoreē et tps planum fiat cum eleuaē herisipilla super cerebrū. ¶ Jam ergo scis significatōes paruitatis capitis et magnitudinis eius. ¶ Et ex signis bonitatis quidem cerebri est vt non patiatur ex vaporibus vini: et que cum eis narrabimus: et que patitur ex subtilitate et caliditate eius etiam et vt addatur mens eius.

¶ De figura capitis. Cap. xi.

Jgnificatōes vero figure eius sunt
6 illeiam. n. docui te in capitulo ossis capitis que sit naturalis figura capitis: et que sit mala: et q̄ figure malitia cum accidit alicui partium capitis leduntur pculdubio ꝓprietates operationū illius pris cerebri: de qua dixit. S. q̄ almulsafara et quadrata sunt vituperabiles semp: et eminentia extremitatū est vituperabilis: nisi cā sit in ipso fortitudo virtutis formatiue: scz si sit supabundans in oībus suis: et significant et fortitudinem huiꝰ virtutis forma colli: et ipsiꝰ q̄titas et pectiꝰ.

¶ De sigtōibꝰ sumptis a grauitate et leuitate capitis calitate et frigitate et ex doloribꝰ. Cap. xij.

Jgnificationes aūt sumpte ex grauitate capitis et leuitate eius sunt: quoniā grauitas capitis semp sigt māz in ipso: sed mā colerica facit grauitatem minorez et adustionē vehementioze: et melica facit grauitatem maiorem illa et siccitatem magnā. ¶ Et sanguinea facit grauitatē fortiorez q̄ille: et pulsationē et dolorē in radicibus oculi pp penetrationē chimi calidi et rubedinez et inflāmationē in venis vehemēcioze. ¶ Et flegmatica facit grauitatē maiorem q̄ oēs alie ad dolorē minorē q̄ sanguinea et colerica et somnū maiorē q̄ melica et raritatē ad cogitationē et pigritiam et paucitatē agitatis. ¶ Significationes vero assumpte ex calitate et frigitate: scz q̄ ex eis tangunt caput in seipso et q̄ tangunt aliud exterius non occultanē tibi. calim q̄dē sigt calitatem si pseuerauerit cōplōnē: et si accit et nocet accitale. et sīlr est iudiciū fri fm eius ꝓsideratiōnem. Et sīlr est iudiciū aridi et sicci fm suā cōsideratiōnē si non veneri exterius exasperans et arefaciens. Et sīlr est humidū si non fuerit calor interius separans. ¶ Et dolores q̄dem corrosiui q̄ imaginari facūt in capite hois incessus. scz alicuius rei cuz corrosione et mordicatione sigt mām calidā: et pulsatiui sigt apa calm. et sīlr subitat signo eoꝝ pcomitantiuz febris: et grauatiui et cōpressiui sigt mām frām: et extēsiui mām ventosam: et ptrusiuo subitat illud et dolor qui est sicut pcussio cum maleo signat sicut ouum et emigraneam tpales. ¶ Et dolores ēt sigt pte sua: sicut dolor qui est pp cōtrariam stōi fit fm hunc modū: et que est pp cōtrariam epatis fit fm formā aliam quēadmodum narrabimus: et cum hoc q̄lēq̄ sigt fm suā pseuerantiā. dolor. n. cū pseuerat in anteriore capitis pte et posteriore ei? sigt cū pte sua carabiū.

¶ De significationibus membroꝝ que sunt in cerebro sicut ꝓpagines vt oculus et lingua vua collum et nerui. Cap. xiij.

Jgnificatio aūt oculi qui est de sūma
6 illoꝝ est ex dispōne veneraz eius: et ex dispositione grauitatis et leuitatis ipsius: et ex dispōne coloris eius in circumitate sua: aut in obfuscatione sua: aut plūbeitate: aut rubedine eius: et dispōne tactus ei? et oīa illa valde vicina sunt in sigtōe eius q̄d est in ipso cerebro. Et q̄lēq̄ significat per illud q̄d fluit ab eo de lachrymis et lippitudine: et q̄d accidit ipsi, ex clausura et palpitatōe: et ex dispōnibus oculi que ꝓsideranē fm ꝓfunditatē et exitum eius ad exteriora: et magnitudinē et puritatem et infirmitates et dolores. Nā si oculus siccatur sigt siccitatē cerebri: et fluxus lippitudinis et lachrymaruū cum non sit pp egritudinem in ipso oculo sigt humiditatē anteriozis cerebri: et magnitudo venaruū oculi sigt calefactionem cerebri i suba: et fluxus lachrymaruū absq̄ cā manifesta sigt in egritudinibus calis inflāmatiōē cerebri: et apata eius et ꝓprie cum currūt ex vno oculoꝝ. et cum lippido pupilla tegere incipit sicut tela aranee: deinde adunaē tunc est mortis propinquus. ¶ Et oculus qui remanet

apertus ⁊ non mouetur sicut fit in carabito: ⁊ qñq; in lethargia. ⁊ qui claudit ⁊ fit eius apertio difficilis sicut fit ꝑm plurimas vices in lethargia: ⁊ fit ēt in carabito apud resolōnē virtutis sigt lesionē magnā in cerebro. plus autem mobilis sigt inflāmationē ⁊ calitatez ⁊ demonacus: ⁊ adherens suo intuitu vni loco qui est alcubesematum ⁊ terrefactus alienationē ⁊ melancoliā. ¶ Et qñq; significat ex motibus eius error cerebri ex crudelitatibus ire ⁊ angustie timoris ⁊ concupiscentie. ¶ Et ad exteriora extens sigt apata ⁊ repletionē vasoruz cerebri. ¶ Et ꝓfundus sigt resolōnē plurimā substātie cerebri sicut accidit in vigilijs ⁊ alcubutur ⁊ cōcupiscentiā ꝗuis horum forma diuersificet in hoc quēadmodū distinguemus in locis suis: ⁊ silr qñq; sigt ꝓgelationē cerebri ⁊ eius mortem. ¶ Significatōes aūt assumpte ex dispōnibus lingue sunt sicut q lingue multoriens color sigt cerebri dispōnē quēadmodū sua albedine sigt lethargiaz. Et citrinitate sua primo ⁊ nigredine sua scdo carabitū. ⁊ sicut sigt dñio citrinitatis sup se aut viriditate venarū que sunt sub ea caducationē ꝓprie. Et non est qdem significatio ex colore lingue sicut significatio ex colore oculi. Nam illud vehementiorē hz cuz cerebro ꝓprietatē coloze aūt lingue qñq; significantur stōi dispōnes. ¶ Verūm cum scit q lesio est in cerebro non elongat significatio ab eo. ¶ Assumpte aūt ex colore facie sunt plures. Et ru qdem scis significatōes colorz cōplōnum. ¶ Ex eius aūt pinguedine ⁊ macie sunt: q: eius pignedo sigt dñm sanguis ⁊ ipsius macies cum citrinitate sigt dñm colere: ⁊ eius macies cuz tenebrositate sigt dñm siccitatis melie: ⁊ inflatio modica sigt dñm aquositatis in sanguine victo postq; nō fuerint iste dispōes dñij principales: ⁊ postq; sciuerij q egritudo nō est in corpore mutans formā nisi in latere cerebri. ¶ Assumpte vero ex dispōne colli sunt qñ si est forte ⁊ grossum significat fortitudinē virtutis cerebri: ⁊ eius abundantiā: ⁊ si est curtum ⁊ subtile econtra. ⁊ si est ꝓparatū ad recipiēduz scrofulas ⁊ apata: tunc cā in hoc non est debilitas in ipso: ⁊ tunc ēt qñ vacuum est ab illo non est cā in hoc fortitudo eius. verūm cā in hoc est debilitas virtutis digestiue que est in cerebro ꝓpter aliquā spēz cōplōnis quā narrabimus: ⁊ fortitudo ꝑtuij expulsiue ꝓtej. n. colli recipiūt qō cerebrū expellit: ⁊ carnes molles glandose que sunt in ipso. ¶ Et silr est ēt dispō significationū assumptarū a dispōne vue ⁊ duarū amigdalarū ⁊ ēt dentiū. ¶ Assumpte vero ex dispōne membrorum neruosorum intrinsecorū sunt ex semita iudiciorum communitatis. Necessarium enim est vt cerebro ⁊ nuche cōmunicent: sicut cum lesiones super ea perseuerant afferunt cerebro speciem egritudinis que est in eis.

¶ Et quandoq; aduenit eis illud ex cerebro. ¶ Et nerui quidem cum fortes fiunt: ⁊ ingrossantur ⁊ vie ipsarum fiunt fortes que eis create sunt principales significant fortitudinez: ⁊ contrarium illius significat contrarium eius. ¶ De significatione communi membrorum quibus communicat cerebrum. Cap. xiij.

Am membra cerebro cōmunicantia fortia existunt tunc cerebrum est forte: ⁊ si plurimas habent lesiones ꝓpter cās manifestas eis aduenientes: tunc cerebrum debilitatur: aut ledit. ¶ Et forasse sunt operationes ille in membris alijs ꝓpter cōmunitatem virtutuz cerebri: ficut cōtingit vt non vadat eger ad vrinam ⁊ egestionē indigens eis ꝓpter priuationem sensus: sicut accidit in lethargia ⁊ clausura oculorum vigilatiua. ¶ Aut ꝓpter grauitatem motus superipsum sicut in eis ⁊ in carabito. ¶ Et sicut defectus transglutendi ⁊ sorbendi in serac. i. quādo aqua ingreditur tracheam arteriaz in istis egritudinibus. ¶ Et sicut significatōes anhelitus. Anhelitus. n. quandoq; abscinditur ⁊ destruitur per causam lesionis que est in cerebro peruenientis ad velamen ⁊ membra anhelitus: ⁊ eius multitudo ⁊ magnificentia sunt magis significantia sibare: ⁊ strictura ⁊ paruitas eius sunt magis significantia dormitionem vigilatiuam ⁊ lethargiam.

¶ De significatione membri cuius cōmunitate cerebrum patitur. Cap. xv.

Oniam stomacus est ex membris
q plurimum cōmunicatione sua ledentibus cerebrum. tunc oportet vt significetur illud ex dispositione desiderij ⁊ digestionis: ⁊ eructuatiōis ⁊ rugitus ⁊ dispositione singultus ⁊ nausee ⁊ dispositione tremoris stomacalis. In qualitate vero horuz ꝑm stomacum consideretur vbi loquemur de stomaco. ¶ Et significatur etiam ex dispositione vacuitatis ⁊ repletionis. ¶ Communitatis enim cerebri cum stomaco cuz est repletus aut habet inflationez apparet in dispositione repletionis eius: sed eius communitas cum ipso ꝓpter caliditatem ⁊ coleram rubeam ⁊ dolores ipsorum qui fiunt inde: ⁊ ex fortitudine caloris: apparent in dispositione vacuitatis: ⁊ plerūq; fit ex repletione causa ad equandi complexionez ⁊ opitlandum inter vaporem calidum ⁊ cerebrum: ⁊ ꝓprius significatur illud ꝑm locum doloris in ꝓncipio sui ⁊ ipsius mansione. Egritudines enim cerebri communicatōe stomaci factas iam significat dolor cum incipit a sincipite. deiñ effundit ad illud qō est iter vtraiq; spatulas ⁊ fit fortior apud caput. ¶ Et quandoq; egrotat caput in communicatione epatis. ⁊ est tunc declinatio doloris ad dextram. sicut qñ fit cōcatio splenis: ē dclinatio doloris ad sinistrā.

Digitized by Google

¶ Et qñq; multiplicat cõicatio cerebri cũ mtrac: t cũ eo qp ẽ cozã firasif. est ergo dolor decliuis ad anteriora valde. ¶ Et qñq; cõcat matrici: t fit cum egritudinibus infictis: t eius significationes dicte sunt in capsius t sistitur dolor in vertice sincipitis. ¶ Plurime aũt cõitates cerebri cũ membris eueniunt, ppter vapores ad ipm ascendẽtes: t via quidem ascensionis ipsoz: aut est illud qđ est cozaz anteriore parte aseraſis: t sentit in pmis extẽsionem eius ad superiora: t est extẽsio vt chorda t pulsatio in venis iuxta ipsam: t sentit pncipiũ doloris anterius: aut illud qđ sequit̃ parte colli: t sentit pncipiuz dolorus posterius, t rendunt vt chorda vene t arterie posite posterius t sentit illuc pulsationẽ. ¶ Cũ ꝫ cõsideraueris accñs membri cõmunicatis opz ne accidẽs sit illi membro in seipso: sed ppter cõiunctam suã quã habet cũ cerebro t nõ ppter cõiunctam cerebri cũ ipso. Cum enim significetur ex nausea qp egritudo cerebri sit propter stomachi cõiunctam: tunc non elongatur: quin erretur t sit egritudo hec in cerebro pmis: t sit occulta: t nec appareat nausea in stomaco nisi ppter cõiunctam suaz cum cerebro in egritudine occulta cum qua est. ¶ Oportet ergo vt redeas ad pncipia que tibi dedi in libris primis quibus cognoscas egritudines pncipales ab egritudinibus cõcationis. ¶ De signis cerebri in sua complexione eglã. Cap. xvi.

c Cerebrum in sua cõplone eqle est id qđ est forte in operationibus sensibilibus t moralib' t mobilibus: t cõmẽsuratus in expulsione eius qđ ab eo expellit̃: t in ipsius retentione: t forte ad resistẽdum accñbus impedimẽtum afferentibus. ¶ Capillos hñs in puericia glaucos: t in adolescẽtia ignecos t rubeos t ad nigredinem declinãtes. ¶ Circa cõplementum creationis t augmẽti medios iter crispitudinem t planitiẽ: t ipsoz oꝛuꝫ: t ips nascẽdi totũ ẽ in sua hora: t ipsoz canities nõ est festina neq; tarda ab hora naturali: t calitium non cito ei aduenit.

¶ De signis complexionum malaruz euentuum ex conceptione. Cap. xvij.

v Ilum est. S. qp caliditas generat rationis pmptionẽ t alienationem. i. stoliditatẽ. ¶ Et nos istis aduãgam' subitationẽ t velocitatẽ casus initiorũ t pmutatiõis voluntatũ. ¶ Et qp frigiditas gñat stoliditatẽ t quietẽ motus. t nos aduãgamus istis tarditatẽ intellectus t excusationem cogitationis t pigritiaz. ¶ Et qp siccitas facit vigilias t ipsam significant vigilie. ¶ Et nos quidem in hoc pditionemus vel statuimus qp non sit ab humiditatibus nitrosis: t non est cũ grauitate in cerebro t assiduatiõe euacuationus superfluitatum t reliquis significationibus humiditatis. Humiditas n. salsa t nitrosa tolle ipso. S. facit isomnietatẽ sicut in sensibus. Humiditas vo facit somnũ profundum: t in statue alia tua pditionẽ pdictã. ¶ Et. S. quidẽ vt sum est qp significatio ad oñendum qp complo est dñans sine mã est puato fluxus superfluitatũ cum significatione malitie complonis. ¶ Significatio vo qp ipsa dñetur cum materia est fluxus superfluitatũ. ¶ Et nos quidem pserare mur t dicamus qp si nõ sint opliones t debilitas pntis expulsiue t illius significatio est qđ pdiximus t pfecimus. ¶ Significationes vo cerebri calide cõplexionis sunt velocitas oꝛuꝫ capillorum in pncipio natiuitatis: aut in ventre: t nigredo ipsoz in principio: t denigratio eoz post glaucedinẽ velox t crispitudo eorum t silia: t velocitas replentionis capitis t ipsius grauitas ex causis eueniẽtibus sicut odoribus t sillibus: t lesio eius ab odoribus calis: t pauciras vsus somni cũ leuitate eius: t aptio venarũ oculoz t acuitas ipsoz: t velocitas pmutationis in cõsilijs t volutatibus sicut est dispõ infantiũ: t significat illud tactus t rubedo coloris t decoctio supfluitatũ effusarũ t expulsaz t ꝙritas ipsarũ in suba cũ cõparatõe ad alias. ¶ Significationes vo cõplonis frigide sunt augmẽti expulsionis superfluitatũ pm qp ex cõdinone pdicta est. t planities capilloz: t pauciras nigredinis eoz: t velocitas canitiei t velocitas patẽdi ex nocumẽtis t mlitudo reumatisini itus ad palatũ t accidẽtiũ corrize, ppter leuẽcãm t occultatio venarũ in oculis. Et multitudo somni: t eius forma est silis forme dormitãtus. tardus est palpebrarũ motus t est stabilitas pm voluntates: sicut est dispositio senũ. ¶ Sicce vo cõplexionis significationes sunt mundificatio meatuum superfluitatũ: t claritas sensuum: t potentia in vigilando t fortitudo capilloz: t velocitas natuitatis ipsoz pp fumũ cõplonis in etate pma: t velocitas canitiei: t crispitudo capilloz. ¶ Sz hũide cõplonis significatiões sunt planities capilloz t tarditas natiuitatis ipsoz: t tarditas canitiei: t perturbatio sensuũ t mlitudo superfluitatũ itus: t reumatisinus: t pfunditas somni. ¶ Calide t sicce cõplonis significationes sunt puato superfluitatũ t claritas sensuũ: t potẽtia vigilãdi: t pauciras somni: t velocitas oꝛuꝫ capilloz in pncipio: t fortitudo ipsoz: t nigredo: t crispitudo eoz: t mlta canitiei velocitas: t calitas tactus capitis: t ipsius siccitas cum rubedine manifesta in ipo: t in oculo. Et pmutatio i, volutatũb': t velocitas in eis: t fortitudo itellect': t memorie: t velocitas in eis operationũ animalium. ¶ Significationes vo cõplonis calide t humide sunt iste. Nam si cõplo illa non est valde remota ab equalitate color est bonus: t vene sunt manifeste: t tactus est calidus: t sensus: t sit perfluitates sunt plures: t magis cocte: t ca-

Digitized by Google

pilli plani declinãtes ad glaucedinẽ absq; velocitate caluitiei: ⁊ calefactio ⁊ hũectatio sunt ei veloces. ¶ Q̃ó si ab ea fuerit elongata erit egrotantiũ recipiẽs casus cali: ⁊ fri: ⁊ egritudines putridas in suba sua velociter: ⁊ erunt sensus illius cuius ẽ cerebꝝ grauati ⁊ perturbati: ⁊ oculi eius debiles: ⁊ necꝫ abstinebit a sõno: ⁊ videbit somnia pturbabilia. ¶ Significationes aũt cõplonis frẽ: ⁊ ficce sunt iste. nam caput est fri tactus: abiectus color: vene sunt i ipso occulte: ⁊ in ocũs: tardus capilloꝝ ortus: ⁊ sunt crestanei: ⁊ subtiles: tarditas caluitiei ꝑpe: si nõ ẽ magis dñans eius ficcitas q̃ fritas: ⁊ nocet fri gidis ꝑm conditiones predictas: ⁊ sensus sunt clari in infantia sua: ⁊ cũ pcedit in etate debilitatur velociter ⁊ senescit ⁊ apperspassimus: ⁊ cõtractio in partibus capitis eius: ⁊ fit eius sanitas instabilis. Q̃ñqꝫ enim est leuitas capitis: ⁊ viarũ aptio: ⁊ qñqꝫ est econtrario. ¶ In complexione aũt frigida ⁊ humida: est homo multi somni: ⁊ profundus in ipso malorum sensuum: piger: tardus: multe euacuationis superfluitatum er capite: ⁊ significat ipsam tarditas caluitiei ⁊ velocitas euentus reumatismoꝝ.

¶ Apostemarũ vero significationes ⁊ reliquorũ dicemus in distinctionib⁹. ¶ De signis cuiuscunqꝫ egritudinis capitis. Cap. xviij.

b De capite ꝙ qõ est ante ipm sunt sicut conclusio ꝓncipiorum: que dedimus de dispositionibus significationũ capitis: ⁊ oportet quidem vt has significationes seruemus in memoria: ⁊ nõ sit necessarium reiterare in vnoquoqꝫ capitulo: in quo loquemur de egritudinibus partiũ capitis. Q̃ó si iterabimus eas in aliq̃ cap'lo. iterabimus eas: vt sit aduuãs ad qualitatem reddendi ad hos canones in c. aliis. in qbus tam cõtenti erimus ꝑm q̃ erit de eis qõ assumimus in illo c. vno. ¶ Et sili⁹ oportet vt aiam tuã sup illud quiescere facias de reddituõe ad canones vniuersales in curis particularibus capitis: ni si in quo in vniuersalibus non est dictũ: ⁊ est necessariuꝫ ipsum dicere in particularibus.

¶ De signis male cõplexionis calide sine materia. Cap. xix.

i Ꝑsam significat iflãmatio ⁊ pauatio grauitas: ⁊ vigilie: ⁊ ingrudo in morbus ⁊ pmutatio in imaginationibus: ⁊ agitatio: ⁊ velocitas in ira: ⁊ rubedo oculorum: ⁊ tuuamentuꝫ ab infrigidãtibus: ⁊ nocumentũ a calefaciẽtibus.

¶ De signis male complexionis frigide sine materia. Cap. xx.

f Emittur frigus cuꝫ ꝓuatione granitatis ⁊ pigritia ⁊ tepiditas ⁊ albedo colꝛis faciei: ⁊ oculi: ⁊ diminutio in imaginationibus: ⁊ declinatio ad timorem ⁊ tuuamentum a calefacientibus ⁊ nocumentum ab infrigidantibus.

¶ De signis male cõplexionis sicce, sine materia. Cap. xxi.

l Luitas ⁊ antecessio euacuationuꝫ ⁊ deficcatio stricture narium ⁊ dñium vigiliarum. ¶ De signis male cõplexionis hũide sine mã. Cap. xxij.

p Ægritia ⁊ tepiditas cũ paruitate grauedinis ⁊ paucitas fluxꝰ eius qõ effluit: aut ipsius equalitates ⁊ superfluitas obliuionis: ⁊ dñium somni.

¶ De signis complexionum compositarum absq; materia. Cap. xxiij.

c Ꝑmixtio signoꝝ duaꝝ cõplonũ. Et significatur qdẽ dñium caliditatis cũ siccitate per vigilias ⁊ commixtionẽ. ¶ Et sup dñium frigiditatis cũ ea per dispositionẽ similem egritudini que noiatur ꝓgelatio: ⁊ fortitã aduenit ei: ⁊ diminiũ qdẽ humiditatis cum calitate significat ex dñio somni: qui nõ est ꝓpter fortes subtet. i. fortes ꝓfundationes somni. Et dñium frigiditatis cũ hũiditate ꝑ somnũ a fortes: ⁊ adiunge ad illud quod attulimus de reliquis, signis cõpositis ⁊ significationibus singularium.

¶ De signis dñij mãeꝝ caliduꝝ. Cap. xxiiij.

c Ꝑlerice qdem: granitas non superflua ⁊ mordicatio ⁊ inflammatio: ⁊ adustio vehemens: ⁊ siccitas: ⁊ strictura narũ ⁊ sitis ⁊ vigilie ⁊ citrinitas colꝛis faciei ⁊ oculi ⁊ rubedo colꝛis.

¶ In sanguinea quidẽ significat ipsuꝫ augmẽtum granitatis: ⁊ fortasse associat ei pulsationẽ ⁊ est cum eo inflatio faciei ⁊ oculoꝝ ⁊ exuberatio venarum ⁊ fortis somnus subtet.

¶ De signis dñij mãeꝝ frigidaꝝ. Cap. xxv.

f Rigus sensatum ⁊ longitudo lesionis ⁊ eius assiduatio: ⁊ paucitas rubedinis colꝛis: ⁊ facies ⁊ oculi sunt cũ pigritia ⁊ tepiditate ⁊ albedo colꝛis faciei ⁊ oculoꝝ ⁊ paruitas citrinitatis eorum cum granitate sensata. Verumtamen illa grauitas cum materia flegmatica est maior: ⁊ cũ pigritia ⁊ tarditate ⁊ nimietate subtet. somni ⁊ obliuione ⁊ plumbeitate colꝛis in facie ⁊ oculis. In melãcolica vo est grauitas minor ⁊ fiunt vigilie plꝰ ⁊ alienatio ⁊ cogitatio corrupta ⁊ tenebꝛositas colꝛis faciei ⁊ oculoꝝ.

¶ De signis apatum calidoꝝ. Cap. xxvi.

f Ebris insepabilis ⁊ granitas ⁊ pulsatio: ⁊ dolor perueniens ad radices oculoꝝ: ⁊ fortitan ad exteriora exibunt cuꝫ eo oculi: ⁊ permixtio rationis ⁊ velocitas pulsus ⁊ caliditas. ¶ Q̃ó si fuerint in ipso cerebꝛo erit pulsus declinis ad vndosum. ⁊ si fuerint in velaminib⁹ erit dolor fortis: ⁊ pulsus erit declinis ad serrinum.

¶ De signis apatũ flegmaticoꝝ. Cap. xxvij

Digitized by Google

Bunio ⁊ somnus nimius ⁊ multitudo grauitatis ⁊ pulsus vndosus ⁊ larus ⁊ excutatus.

o

¶ De signis aparum melicox. Cap. xxviij.

Agilis ⁊ alienatio ⁊ grauitas sensata ⁊ duricies pulsus. ¶ Et nos qdē diximus illud: cuius nos oportuit memorari hic de significationib⁹ debilitatis cerebri ⁊ fortitudinis ei⁹: ⁊ signis humoris in ipso dñantis ⁊ significationibus egritudinū eius ppriax: ⁊ que sunt pp cōitatē: ꝓfidētes i eo qđ allaturi sumus de hoc in. c. de sodalitio ergo requiratur: qñ in loco illo afferē ⁊ ex eo permutemus nos ad reliqua. ca.

v

¶ De canonib⁹ vlibus curatiōis. Cap. xxix.

Cum mām euacuare voluerimus cō templamur tunc si significatio oīdit sanguinē cū ipsa abundantem esse ⁊ in sanguine non est diminutio: quecūqꝫ sit materia incipiemus a flōia cephalice: venarū capitis ꝓdictarū in ca. flobotomie sicut venarū frōtis ⁊ nasi: ⁊ venarū partis auris: ⁊ opꝫ vt fiat earū flobotomia in ōria pre doloris. ¶ Qđ si res est magna ⁊ sanguis dñatur minuimus quidē: ⁊ nō declinamus nisi ad diminutionē. ¶ Et si alij ena⁹ dñent humores: tū ab ea incipimus: qñ flobotomia est cōꝫ humoꝝ eñario. ¶ Qđ si mā fuerit sanguis mī sufficiet flobotomia cōplera. i. sola. Et si fuerint humores alij ꝓsiderabimus: tūc si est cū cōtarte corpis totius euacuabimus corpus totū: deinde intēdemus ad caput solūmodo. Et administrabimus euacuantia q̄ sunt ei ppria. ¶ Ad hoc tū nō penitus erimus ausi nisi post corporis totius euacuationem si fuerit in corpe humor. ⁊ totū illud faciemus si sciuerimus mām in ipso esse decoctā. ⁊ illud qdē cognoscitur testimonio eius quod ex ipso educit: si nō fuerit subtile valde aut valde grossum. ¶ Et si egritudo iam puenerit ad statū: ⁊ nos iam ꝓcessimus cū digōne que fit in vnctionibus ⁊ embrocis ⁊ emplis digestiuis: euacuabimus ex capite ꝓpte per gargarismū si nō timuerim⁹ nocumētum in pulmone: ⁊ fluxus euacuari per gargarismū nō fuerint de gñe humoris acuti ⁊ mordicantis: ⁊ hō non fuerit susceptibilis egritudinū pulmonis: ⁊ fuerit ei potentia caūdi a fluxu rei male ad pulmonē: aut fuerit dispositio capitis vel matoris sollicitudis ei de dispōne pulmonis. ¶ Et administrabimus etiaꝫ odorifera aperitiua sternutationē faciētia ⁊ caput purgia. s. pulueres vel liquores qui per nares mittunt ⁊ embrocas que mās de capite deponāt.

c

¶ Et quādoqꝫ fient etiā emplastra capiti post abrasionē capitis ex medicinis soluētibus genus humoris qui est in ipso cū nō timuerimus ex illis emplastris corruptionē cōplexionis: ⁊ cōfisi fuerimus ꝙ materia effusa facilis fuerit ad euacuandū: ⁊ cum hoc cauebimus ne euacuāta addēta vel adherentia ex ea soluant qđ subtile est ⁊ remaneat grossum. ¶ Ita aūt qua ad hāc intentionē pueniamus est: vt euacuem⁹ post lenificationē factam cū lenificāntibus digestiuis. ¶ Quāticunqꝫ ergo euacuationē administrauerimus ipsam sequi faciemus lenificationē. ¶ Et cauebimus in euacuationibus humoꝝ acutoꝝ: in quibus, peiudubio necessarie sunt mediane calide in quibusdā horis: sicut sunt hiere ⁊ scamonea ⁊ turbith cum sucados ne post cōtingat malitia cōplexionis calide. Verū elaborabimus ad hoc vt nō remaneat post eaꝫ illud ⁊ illud est: vt succurramus stomaco facte per eas: ⁊ euacuationi ꝓuenienti per gargarismata ⁊ reliqua cū emplis infrigidatiuis: ⁊ vt caueamus eoꝝ administrationes nisi post fiduciā sumptā ex cōsuetudine egri. ꝙ illud qđ ipse bibit de hoc soluit ipsum ⁊ euacuat ita ne fit ponto nostra ei causa ad pnciē aut corruptionē. ¶ Qđ si humores fuerint nō digesti digeremus ꝓius vtraqꝫ partes eoꝝ sicut rememorabimur: ⁊ si humores fuerint ascendētes a latere aut corpore toto trahemus ad contrariū. sicut si fuerit ex inferioribus corporis totius administrabimus clystere ⁊ suppositoria ⁊ ligabimus extrema ⁊ ꝓpue pedes vel emplastra superponemus extremis ⁊ euacuabimus mēbra. vtputa si fuerit stomacus cū terapigra: aut splen cum eo quod ei est, ppium. ⁊ similiter vnūquodqꝫ mēbrum: ⁊ regemus totū ꝑm regimen suū quod est ei, ppriū. ¶ Isti ergo sunt canones vniuersales decisse materierū: ⁊ quecūqꝫ materia euacuata fit: tunc si causa ipsius, puenit malitia cōplexionis medicabimur per ēriam.

¶ Ex eo aūt in quo materie humoꝝ diuerse que sunt in capite cōicant ꝑm intentionē cauteri zantiuꝫ est vt fiat cauteriū vbi puenit iudex ⁊ anularis mēsurādo ab extremitate nasi: aut vbi puenit medietas fili cuius lōgitudo est ab aure ad aurem capite ꝑus raso. ¶ Hūc ad distinguendū redeamus. ¶ Si sanguis quidem in toto est corpore ⁊ in capite mā eruberās cōuenet: flobotomet cephalica. Sed si nōdum puinet: sed est in hoc vt cōtineat mutat nigra. i. media que nutrix dr: ⁊ sit inet comprehensio ante ꝫ incipiat peruenire ad hoc vt contineat sicut si cōtingat per cām attrahentes humores in circuitu capitis ex' caliditate extrinseca aut pcussiōe: aut religs flobotomentur basilica: ⁊ si vis vt extrahatur plus illo floboroma saphenam. Et cruribus ventosas appone supra calcaneuꝫ paruū ⁊ floboroma venam pedis. ¶ Et si fuerit propter cōmunitatem membri flobotoma venaꝫ vtriusqꝫ cōmunem: si vis euacuare ex ambob⁹ simul ⁊ materia est quieta: ⁊ si vis trahere ad partem cū euacuatione mēbri cōicantis floboroma venā cōmunicantez mēbro

Digitized by Google

accidenti cum egritudine ⁊ cadat in contrariū
partis capitis. ¶ Amplius cum peruenis ad
caput solū: aut sanguis a principio rei solūmo
do est in ipso. tunc si qō fuerit cadens in vela
minibus extrinsecis cranei ꝑm q rememora
bimur in egritudinibus particularib⁹: aut egri
tudo sentiē ꝓpinqua cōmissuris ⁊ vis curā fa
cilē: appone vētosam nuce. q si est ꝓfunda aut
non speratur eius attractio ad exteriora cranei
flobotoma venā frontis ꝓpriē si dolor est po
sterius. Et post acceptionē quidem sanguinis
sumantur euacuātia que fiunt ex mirabolanis
⁊ succis fructuum ⁊ si remanet necessitas ad
ministrē clystere. ¶ Et si egritudo fuerit pra
ua sicut verbi gratia apoplexia sanguinea flo
botoma ex g iudex. i. vena que est in vno latere
colli. ¶ Digestiua ꝙo si materia fuerit flegm
matica: aut melācolica sunt matres medicina
rū que in eis digestione administrātur in qui
bus est subtiliatio ⁊ incisio ⁊ resolutio. vtputa
amaracū ⁊ folia lauri ⁊ scea: idest licados ara
bicū ⁊ abrotanum ⁊ squinantum ⁊ camomilla
⁊ mellotum ⁊ anetum ⁊ polypodium ⁊ epithi
mū: que sunt magis ꝓprie melancolice ⁊ ala
scē ⁊ ysop⁹ ⁊ feudenegi ⁊ rutha ⁊ alberegesir:
⁊ omne in quo est virtus resoluēdi. Et nos qui
dem iam scripsimus ea in tabula resolutionis
⁊ digestionis medicinarū calidarū: licet sit cō
prehensio regiminis in flegmatica ⁊ melācolī
ca diuersa propter illud quod dicemus. ¶ Et
oportet vt ad gradus harū medicinarū perue
niatur per quantitatē materiei. nā si fuerit mul
te quantitatis ⁊ vehementis q̄litatis ponemus
medicinas calidas fortes: ita vt sint in quarto
gradu: sicut piretrū ⁊ eufor bium ⁊ reliqua nisi
ꝙmeatur ebullitio materierū: ⁊ illud quidē est
si fuerit multa valde ⁊ timemus q cum ipsa ca
lefiet augmentabitur eius totalitas ⁊ faciet ex
tensionē dolorosam ⁊ apostema. Illic eni op3
vt incipiamus ⁊ euacuemus ex ea aliqd. dein
de residuū decoquī incipiat. ¶ Rectius aūt
quod est in digestione humor manifeste crudi
tatis est vt sit cura ex emplastris de medicinis
equalis calefactionis. Et administra quietem
⁊ ligationem: vt digeratur mā facile. ¶ Qō si
fuerit pauce q̄litatis ⁊ fuerit debilis qualita
tis ꝓtenti erimus eis in quibus non multa exi
stat calefactio ꝑm subtiliationē que sunt in gra
du primo. ⁊ si fuerit media medijs. ¶ Qō si
materie melācolice fuerint nō erimus contenti
istis medicinis: ita vt in deiccatiōe addamus:
⁊ precipue si fuerit melācolia ꝓter naturam.
imo sit adusta. Sed indigebimus in matura
tione materiei melancolice lenificatione ⁊ hu
mectatione procul dubio: deinde succedamus
cum maturatiuis resolutiuis subtilis resolu
tionis que sunt in gradu secūdo ⁊ tertio: ⁊ me
lius est vt coniungas lenificātia ⁊ humectātia
cum calidis incisiuis resoluentibus. ¶ Gate
rie ꝙo calide digestionē faciunt medicine. cuz
aggregatione sue subtātie ⁊ apertione cū hoc
⁊ incisione. Et iste quidez sunt infrigidantia ⁊
humectantia in qbus est abstersio ⁊ ablutio: si
cut aqua ordei ⁊ lac caprarū recenter mulctū.
lac tamen vtet qui ꝓptis debilitatem cum so
da habuerit ⁊ digestiua que sunt cū illis condi
tionibus. Et vtāt aqs in quibus decocta sunt
folia salicum ⁊ viole ⁊ nenufar ⁊ ꝙgapastoris
⁊ herbe frigide oēs descripte in tabulis suis: q
sunt medicinarum singularū mixte cū aliquā
to aceti vt eas profundet ⁊ virtutes earum pe
netrare faciat. q si in eis parum grossitiei adda
tur camomilla ⁊ malua. ¶ Et si tunc egro vigi
lie affuerint: ⁊ voluntas fuerit ne vigilet ponā
tur cortices in eis papaueris. Dico autem ace
tum est cōe oibus materijs. Eius enim infrigi
dato possibile est vt leui causa frangatur. Am
plius remaneat ꝓfundato eius cuz medicinis
⁊ ipsius incisio. hoc quidem est cū administra
tur in materijs frigidis. In maturatione autez
materierū calidarū non eligatur supra ipsum.
¶ Et olea calida oia dicta in antidotario que
fiunt ex oleis odoriferis ⁊ floribus ⁊ plātis in
grediūt in digestione frigidarum: q si mate
ria fuerit vehemētis frigiditatis aut multe quā
titatis aut difficilis resolutionis: tunc olea ad
hibēda sunt que sunt facta cum gūmis calidis
⁊ speciebus fortibus odoriferis ⁊ oleū de be
hen ⁊ sambucinum ⁊ de narciso ⁊ lilio zaffa
rano ⁊ lauro ⁊ amaraco ⁊ de duab⁹ spicis: aut
oleuz olive in quo decocta sunt rutha humida
aut calamentū: aut anetum hunudū aut camo
milla humida: ⁊ his similia: de quibus reme
morabimur in antidotario. ⁊ illic colligе illud.
¶ Oleum autem balsami ꝓpter suam subtilita
tem velociter resoluit ⁊ nō multum prebet in
uamentum in epithimando ⁊ inungendo: que
niens sue fortitudini. ¶ Et nos quidem mate
riei opponimus euacuādo ⁊ trahendo ꝑm con
trarū ⁊ faciēdo vtrūq; simul. Attractio ꝙo ad
contrariuz est. attractio que fit ad manus ⁊ ad
pedes: ⁊ illud iuuat ipsoruz fricatio cum sale ⁊
oleo vio. aut oleo camomillino ꝑm cōpōnem:
⁊ ex eo qō in ipsa egritudie administrauimus
nos est exercitium in quo seruatur caput: ita vt
nō moueatur cū corpore ⁊ nō mouent nisi ife
riora tm: ⁊ est exercitū in quo hō suspenditur
in fune aut pendet ex pariete ⁊ retinētur supe
riora corporis eius ⁊ non cessat mouendo pe
des ⁊ sequitur ipsum ⁊ hoc post euacuationez.
¶ Fricatio ꝙo extremitatum ⁊ earum cōstri
ctio a supiorib⁹ ad inferiora est hmōi ⁊ ꝓprie
cum cibari debet. ¶ Et qñq; purgatur caput
solum leui exercitio sicut fricatione ⁊ cōprehē
sione donec ad pectināda pueniat ⁊ adminis
tratione odorū ex fetidis ꝓprie sicut fit in fine

Digitized by Google

lethargie. ¶ Res autem aggregans duo regina similiter clystere ꝛ suppositoria ꝛ diurenica: ꝛ sudorem prouocantia ꝑm materiam ꝛ virtutem: ꝛ omnia que numerata sunt in antidotario. ¶ Solutiua autem que euacuant caput cū cōtrate corporis sūt pillule de ieris ꝛ pillule cocie: ꝛ pillule de ficados: ꝛ iste qdē pueniēnt res sunt humoribus adustis in quibus dominatur colera: ꝛ in quibus cuz hoc est grossiues ꝛ imo sunt sicut cōmunicātes colericis ꝛ flegmaticis ꝛ omnibus illis fortius est infusio aloes que fit cum aqua endiuie. ꝛ propie eius qd est fortius ex eo: ꝛ est illa que scripta est in antidotario: aut infusio de iera: ꝛ vomitus ex oxymelle cum se. attriplicis. ¶ Decoctio vero mirabolanorum ꝛ prunorū ꝛ fumiterre ꝛ syrupus de fructibus. ꝛ syrupus vio. ꝛ decoctio cassiefi. ꝛ que sunt istis similia facta forma cum scamonea ꝛ reliquis ꝑm dispositionem corporis: ꝛ vacuitatez ipsius a febre eius aut essentiam eius in eaꝑm dispositionem etatis ꝛ virtutis ꝛ horum simillimum sunt conuenientia humoribus colericis subtilibus. ¶ Verum iera archigenis: ꝛ iera rufi: ꝛ iera logodion: ꝛ iera Galie. ꝛ pillule facte cum lapide lazuli: ꝛ elleboro ꝑm quod rememorabimur cōueniunt humoribus grossis ꝛ melancolicis. Et similiter omne in quo recipitur ficados. ¶ Et veriscz etiam conueniens est vomitus factus ex potu oxymellis ꝛ semine raffani ꝛ pulpa colloquintide cum reliquis medicinis mouentibus humores viscosos ex eis quas terminauimus. ꝛ diximus tres liqua composita distincta in antidotario ꝑmqꝫ ipse ordines habent. ¶ Primus est qui ē cuz iera ꝛ turbith ꝛ epithimo ꝛ agarico ꝛ castoreo: ꝛ que illis sunt silia ꝛ pillule magne: deinde iere deinde duo elleborꝰ niger melancolicis ꝛ albus flegmaticis cum cantella ꝛ timore: ꝛ lapis lazuli ꝛ lapis armenus abscz cantella ꝛ timore. ¶ Et oportet vt incipiamus a debiliore ꝛ gradatim procedamus donec sciamus ex dispositione egritudinis qꝫ ipsa est iaz abscisa. ¶ Solutiua vero facilia ad purgandum caput alsciaret sunt ex quibus sumitur pillula magna vt paruum pondus operationez efficiat sufficientem cum mora ꝛ non nocear propter paruitatē suam iteratio: ꝛ dormiatur super ipsam ne destruant motus ꝛ vigilie eius operationem: ꝛ canon quidem in eis est aloes ꝛ hiera. deinde cadit in eis mastix ad confortandum stomacū. ꝛ recipiuntur in eis myraboli. vt prohibeant vaporem acutum caldum si in stomaco generatur aut capite. qꝫ si volantas adest vt humores colerici educantur sit in eis iuuamentum cum scamonea ꝛ similibus ei. ꝛ forte sit vsus scamonee cum aloeticis administratus propter purgationem ipsius cerebri aut stomaci si egritudo cerebri est cum eius communitate prohibet earū calefactionem superfluam propter superfluitate more ipsarum: ꝛ excutat eas abbreuiatas a cōplemento purgationis eo qꝫ iuuat ad purgandum. ¶ Quod si voluntas adest vt iuuamentum fiat in extractione humorum flegmaticorum iungatur cum pulpa colloquintide ꝛ cum 33. ꝛ turbith ꝛ ficados. ¶ Et si adest voluntaꝫ vt fiat hoc in humoribus melancolicis iuuentur cum pauco elleboro ꝛ epithimo ꝛ polypodio ꝛ eis similibus: ꝛ sunt pillule magne diuersarum descriptionum quas reperies in antidotario ꝛ scies ipsarum iuuamentum ꝛ ipsarum electionem inde. ¶ Ex mundificatiuis autem que capiti sunt ꝓpria sunt gargarismata in quibus omnibus almuri sit administratum.

¶ Quod si humores fuerunt colerici puri nō vtaris in ipsarum mundatione gargarismate timendo descensum ipsorum ad pectus cum iam adepti sint superfluam acuitatem ex medicine purgantibus acutis. Nam subtilantia colericos cum facilitate ꝛ subtilitate: ꝛ que sunt equalis cōplexionis non multum agunt in gargarismate. ¶ Quod si aliquid horum est tumans: tunc oxymel de seminibus cum endiuia solum modo. ꝛ oxymel squillaticum ꝛ oxymel recipiens scamoneam ꝛ aquam lupuli ꝛ aquā prunorum: ꝛ syrupus viola. ꝛ tamarindi cum pauco scamonee: et qui horum cursu procedūt. ¶ Quod si humores colerici fuerit cū grossitie: tunc gargarisma fiet cum almuri et aloe et hiera. et oxymel de seminibus: et squillitico cū hieratet vt confortetur illud cum scamonea et pauco turbith: et supra illud nihil addatur.

¶ Quod si humores fuerint grossi flegmatici tunc addatur supra illud pulpa collo. et. 33. et ficados et turbith et hiera archigenis et bustus. et fortasse indigebis: vt cum eis administres synapin et piretrum et piper cum mastice: et vis propter illud fortitudinem operationis medicine cum fuerint humores vehementis fortitudinis. ¶ Et similiter fortassefacis masticare piretrum et piper et. 33. et acorum: ita vt perueniatur ad vlimum ad staphisagriam: et que eis sunt similia: et istis quādoqꝫ admiscentur subtilianta sicut yopus: et cinamomum et cassia lignea organum: et cortices radicum capparis mentastrum et que eorum cursu procedunt. ¶ Sternutatoria autem: que conueniunt humoribus colericis sunt sicut vapor aceti in quo parum castorei dissolutum est et odor focaugi acuti acetosi. Et flegmaticis condisi: et piper et cepe alleum: et synapis et nasturtium et baurach: et que cursu eorum procedunt. ¶ Et istis medicinis quādoqꝫ assumimus emplastra: et accipimus: ex eis epithimata super tempora. ¶ Ad purgationē aut alia fiunt: vt per ea puentat infrātio: et humectatio: et alia vt refolo: et alia vt

Digitized by Google

confortatio. Quumq; caput purgia administras resoluentia ꝓfortantia gradus in ipsorum administratõe obserua. administra itaq; ea prima vice cum oleo rosato ⁊ lacte ⁊ quere tali cursu currunt: ⁊ vice secũa cum expressione sicle ⁊ silibus: ⁊ tertia ẽt vice cum aqua amarici ⁊ silibus. Ꝺ si principiũ mãei ⁊ vaporuꝫ non est nisi a stõ attende subam humoris in stõ cõprehensi quã cõprehendes per ea que scies in cap. egritudinũ stõi ⁊ eũonis eius. Quũ aũt mã descendens est vapores aut ventositates retentu: oꝫ vt eos resolutas cum aqua in qua decocta sunt sceba ⁊ epithimũ ⁊ alhasce ⁊ medicine prodicte in ca. suis. ⁊ distillet ẽt oleum sambacinuꝫ ⁊ lauruũ ⁊ amaracinũ in aure. Quũ autez corpus cerebri vis ꝓfortare ⁊ phibere humores colericos ne a stõ ad ipsum ascendant ⁊ ab eis que sequunt ipm: oꝫ vt ipm cibes fructibus acetosis ⁊ ppie granatis acetosis ⁊ pomis ⁊ piris ⁊ acresta ⁊ ppie post cibum. Curatio ẽt tua in opilationibus sit cum embrocis aperitiuis semp. ⁊ oꝫ vt sit effusio ois embroce administrata i omni accite a loco alto: vt eius virtus plꝰ pfundet: ⁊ caput ppareꝫ vt cadat sup synciput supra posteriorẽ capitis prez ⁊ mẽbra dura: ⁊ sint ẽt masticatões ⁊ pillule de seiar ⁊ olea resoluentia. Et si egritudo fuerit ventositas in stõ purga: deinde affer oleum ro. dulce cum aqua decoctionis radicum: ⁊ fenugreci ⁊ cozdumeni ⁊ his silibus: aut affer oleum cum infusione aloes: aut cum cozdumeni ⁊ his silibus. Cum autẽ curas apara calã oꝫ vt in eis incipias prius cum eo qõ repellit qõ fit ex infrigidantibus ꝑdictis mixtũ cum aceto ⁊ aqua ro. nisi illic fuerit dolor vehemens. tunc. n. aliena acetũ: ⁊ cadat in eis administratio olei ros. infrigidati sufficienter: non tñ supfluꝫ ꝙquassatu cum aceto multo: aut pauco in fronte ⁊ capite: ⁊ aqua vue lupine ⁊ fanfel ⁊ croco ⁊ sief me muthe ⁊ bolo armeno ⁊ lentibus ,exoticatis ⁊ silibus: ⁊ aquis in qbuꝰ cocta sunt stipuca frigida: ⁊ ex calidis stipucis ꝓfortantiis in qbus ẽt sit cõpositio in cõmixtiõe eorũ frigoris sicut aluthuli. Alienatio vero a medicinis vehementer fris factis ex eis que sunt sicut papauer ⁊ opium ⁊ reliqua non est tibi necia. nisi apud vehementẽ necessitatẽ ⁊ fortẽ dolorẽ. ⁊ camomilla qdem frangit aliqd ex acuitate narcoticorum in epithimatibus. Vomitus vero est ex eis in qbus non fit iuuamentũ in curis egritudinũ capitis: nisi fiat pp cõtinuatẽ mãei in stõ ⁊ melioꝫ modozũ expulsionis eius est vomitus.

Inquit. G. non est dispõ soda in vehementi necessitate narcoticorũ sicut dispõ colice. Colice. n. dolor qnq; puenit ad hoc vt perimat. sed soda non est sic in vehementi necessitate narcotico rũ fm plꝰ. q si mãe non fuerint vehemẽtis acuitatis administrabis a quã fructuũ stipticorum predictorum. deinde veteris maturatiuis rememoratis in materijs acutis: postea administrabis in quo sit parũ resolutiõis: sicut aque in qbus decocta sunt ozdeum fractũ ⁊ radices myrti. Et ex oleis oleum camomillinuꝫ recens solũ: aut mixtũ cum oleo ro. fm acuitatez egritudinis ⁊ subam mãerũ ⁊ ppingratẽ ipsius status. ⁊ post ipm ex aquis in qbus cocta sunt radices apij ⁊ feniculi ⁊ furfur cuꝫ seibuꝫ eius ⁊ fenugrecũ ⁊ malua ⁊ corona regia ⁊ alacone alba. Et ex oleis oleum anetinũ ⁊ filia eiaz dum pueniat ad statũ ⁊ resoluat tunc. ⁊ ẽt emplastra que fiunt ex istis. Euacuantia aũt necia antecedant in eis fm mãm. Et administrentur in cibando hñtes afata colerica ppie medicine leues humide. In apostibus vero frigidis incipiat primo sicut in alijs cum eũone ⁊ administremus in eis illud in quo recipit oleũ de herua: ⁊ oleum amigdalarũ amararũ ⁊ picra: ⁊ illis silia: ⁊ religs positionibuꝫ notis cuꝫ aquis radicũ. Et ꝓtenu sumus ex apocrusti eis oleo ro. in principio rei. ⁊ misce cum eo sub tiliantia sicut alhasce ⁊ calamentũ ⁊ castoreum ppie: deinde administra squillam ppie ⁊ acetum eius faciendo emplñ aut gargarismum si fuerit illud pose. Et fortasse sument in potu castorei duas tertias aure. ⁊ ppie patientes lethargiam. deinde administra maturãria in quibus sit mollificatio ⁊ parũ resolutionis vel resumptionis: de qbus ꝑdictuꝫ est. Deinde post illud ⁊ apud statũ administra apud vtraq; res simul: scz frigidas ⁊ calidas mollificantia ⁊ sit administratio frigidorũ mollificantiuꝫ integre ⁊ resoluentium ꝓfortatiuoꝝ ex emplis aquis ⁊ oleis. Et scias q ois qui ꝙqrit de egritudine frã in capite nocet a vino: ⁊ moza in balneo: ⁊ ois qui hz egritudinẽ in velaminibus cerebri ledutur ab aqua frã vehementer. Curationes aũt malitie cõplonis calide solũ fiũt cuꝫ eo in quo est infrigidatio ex herbis ⁊ oleis fris infrigidatis: sicut oleũ ro. ⁊ nenufarinũ ⁊ viol. ⁊ elegantius illis est oleum ro. ⁊ oleũ de se. cucurbite ⁊ citruli: ⁊ de se. lactuce ⁊ oleum de se. papaueris: et fortasse vtunt oleo de se. iusquiami cum vehemens est dolor. Et melius ex istis oleis est cuius radix expressa est ex oliuis que cruditati arrinet non salutis: et folia eius in quo creata sunt multiplicantur et est recens.

Herbas vero et que herbarũ cursu ꝓcedũt nosti oia. et ipse qdem sunt sicut lactuca et portulaca et rasura cucurbite et que sunt illis silia: ⁊ ẽt folia nenufaris: et virga pastoris et semp[illegible] ua et aqua citruli et cucurbite et sauich ozdei cum aceto et aqua ro. et cãphora. et sandalo et acatia et linimentũ cum oleo ro. et aceto. Et nõ ptranseat illud vsq; ad ea in qbus est vis narcoticandi et ꝙgelandi spũm: nisi pp vehementem necessitatẽ. Inquiunt: et non oꝫ qdez vt ace

tum

Digitized by Google

cum sit vehementis acuitatis ⁊ vinositatis. naz in ipso exit nocumentuz. Et ex illis qdem sunt mucillago pssilij cū acero ⁊ aqua coriandri ⁊ folia eius. ¶ Et oz vt alienes hec empsa ⁊ epithimata a posteriore cerebro qō ē neruorū ongo. hec.n. non iuuant cerebrū nisi ex via cōmissure que est i sincipite ⁊ cōmissure coronalis. ex via aūt posteriorus cauendus est ne puenat ad ipm cerebrū ⁊ corrūpat ortū neruorū. ¶ Ex eis āt qbus fit curatio est vt olfaciāt odores frigidos ⁊ fiat eis capitpurgiū cū ulis oleis ⁊ expressionibus. ¶ Et sint tibi ex lentibus elixatus.: ⁊ ex faseolis ⁊ ordeo fracto ⁊ spinachijs ⁊ chrysolo cāna ⁊ cinceribus fractis: ⁊ que illis sunt similia. ¶ Et sternant ute herbe ⁊ folia in mansione eius: ita vt sint in domo in qua strati sunt rami infrantes. ⁊ qūq; pcipit vt in ea sint sceleebranch ⁊ folia alcāne. ⁊ existimo q; rectus est vt sit ppinquū in eo ex sceelebrā qō est aspsum aq; frā. ¶ Et silr iuuant eū fructus fri ⁊ glanies ⁊ sque copiose. ¶ Qō si non inueneris cū calitare siccitatem: est humiditatē absq; mā: ⁊ hoc valde parū est in egritudinibus cerebri: tunc facies epithimata ex aquis fructuz in qbus est stipticitas quēadmoduz diximus: ⁊ pcipue in pncipio apāti calidoz. ¶ Et oz qd est vt oēs isti phebeant a motibus aialibus intrinsecis agitatiōe pupille in suis aspectibus: ⁊ alienent ab aspiciendo colores. s. diuersos ⁊ picturas: ⁊ silr coruz auditus reganī. ¶ Qō si est malitia cōplōis frigide administra emplastra ⁊ aquas sumptas ex medicinis calis pdictis: ⁊ olea pdicta, ppte oleū ruthaceū calefactū: ⁊ si necū fuerit vt in ipso addaī cōfortatio admisceaī ei euforbiū. Et silr oleum laurinū ⁊ amaracinū. ⁊ his silia. ¶ Et sicū hoc melia: ⁊ melia est nalis aut flegmatica calefac ipm cū humectatōe: sed si fuerit adusta aliena qō desiccat aut calefacit: ⁊ sis ptentus humectatione ex lactibus ⁊ oleo vio. ⁊ embrocis ⁊ emplis ⁊ cibis. ¶ Qō si cū fritate est siccitas aggrega. ēt inter humectationem ⁊ calefactionē. ¶ Et si cū fritate est humiditas administra euacuātia pdicta ⁊ medicinas in qbus est desiccatio cū calitate de ullis: quas tibi diximus in tabulis. ¶ Et oz vt tu scias q; liqda administrant sup caput distillando sicut diximus: ⁊ administrant retenta in retentione facta ex pasta aut lana infasa qua caput corona tur: ⁊ fit ipsoz effusio ab eo qō est coram anteriore parte sincipitis. Et qō ex eis est lene nō oz vt linimentū eius super ipsum diuittatur: sed lauetur: ⁊ non dimittatur ipsum in retentione coronali ipe multo: sed remouetur: qm ipsum velociter putrescit. Et melius hoc est vt administretur post abrasionē: ⁊ similiter omnia emplastra ⁊ vnctiones. ¶ Liqz cibas patientes egritudines capitis males frica extrema ⁊ cricea latus capitis ⁊ confortā cum apocrusticis.

¶ Tractatus secundus de doloribus capitis que sunt species sode.

¶ Sermonis vniuersalis de soda. Cap. i.

Oda est lesio in membris capitis. Dis aūt lesiois cā est mutatio cōplōnis: aut eius diuersitas: aut est solō pinuitatis: aut aggregatio aboz simul. ¶ Mutatio aūt complōnis est vna de sexdecim notis: ¶ his humida non faciat dolorē nisi sit cū mā mota ad solōnē pinuitatis. ¶ Et pinuitatis solō nota est: cui spes sm cās ipsius sunt note. Quarū vero cāz doloris pinuctio simul est in apatibus. ¶ Et apata sicut nosti numeratas hnt spes: ⁊ eoruz spes sunt quattuor. et oia illa qūq; fiūt in substancia cerebri ipsius. Et qūq; fiunt in velamine circudante ipm. Et qūq; fiunt in duobus velaminibus circūdantibus ipm. Et qūq; fiūt in venis. Et qūq; in pāniculo extrinseco a cranio ppter illud qō est inter ea de suspensoriis pdictis i anathomia narrata. Et qūq; sit cā ledens qōcūq; horū mēbroz si fuerint cā manifesta in mēbro ipo. ¶ Et qūq; fit pp cōitatē non integrā: aut mēbri inter qō ⁊ mēbra capitis pinuat mediatōe neruorū sicut stōi ⁊ mficis ⁊ velaminis ⁊ aliorum mēbroz si fuerint: aut mēbri inter qō ⁊ cerebrū pinuat inuclutōe venarū fcā ex venis ⁊ arterijs: sicut cordis ⁊ epatis: ⁊ splenis: aut mēbri vicinantis ei alia vicinitate: sicut pulmo positus sub eo ⁊ adducit ei nocumentū: aut mēbri cōicātis mēbro vno mō ⁊ cerebro alio mō: sicut cōtras ei⁹ cū remb⁹i dolorib⁹ ipsoz aut pp cōitatē corporis sicut fit pp febres. ¶ Que aūt est cū cōitate qūq; fit cūpiodis ⁊ paroxismis sm periodos ⁊ paroxismos cās q; ē in mēbro cōtrate: sicut que fit pp cōitatē stōi. cū est pp effusionē māerū colericarū ⁊ aliarū ad ipm cū periodis ⁊ sicut que fit cū periodis augmēti spēz febriū. ¶ Et soda qdem diuidit alio modo. Nam ex ipsa est cuius cā est aliqua spēz pinuitarū: sicut soda ebrietatis: nam dū pcnerat soda ebrietatis ⁊ non sit fixa pp fixionē cāe augmentationis: illa fiāt ex ea: ⁊ sicut soda pp cōstionem rei calide: sicut alleoz ⁊ reliquoz. ¶ Et ex ipsa est: cuius cā est antecedens iam collecta: ⁊ est mansiua ⁊ manet ipsa pp eam. ¶ Et qūq; est accūs: deinde fit egritudo: ⁊ cū remanet egritudo post febres acutas nunciat egritudines cerebri: ⁊ sigt defectū nāe ab expulsiōe māei pfecti fluxu sanguis per nares ⁊ reliqs. ¶ Ex egritudinibus sunt qbus nūciaī subeth: aut apoplexia: aut demoniū aut mollities: aut surditas sm subam māei ⁊ sm motū eius. ¶ Soda quoq; diuidit sm loca sua: qūq;. n. est in vno laterum capitis: ⁊ que ex ea ē pfuendinaria notaī eni granea: ⁊ qūq; est in anteriore capite. ⁊ qūq; ē in posteriore capite: ⁊ qūq; totū caput cōtinet.

Digitized by Google

Et que ex ea est consuetudinaria inseparabilis noiaꝫ ouũ ⁊ nur: cuius assimilatio est ouo armoꝛ q̃ sup totũ caput cõprehẽdit. ¶ Et soda ẽt diuersificaꝫ ꝑm fortitudiné ⁊ mediationes ⁊ debilitaré. Soda.n. alia ẽ valde fortis: ita vt cũ obuiat sincipiti infantis lenta hũs ossa separat ipm ⁊ frágit cõmissurá eius: ⁊ alia est q̃ est debilis sicut pl̃s fit in letharga. ¶ Et debilis q̃dẽ alia est q̃ ẽt inseparabilis: ⁊ alia est q̃ est nõ inseparabilis. ¶ Et q̃ñq̃ soda: cuius cã est debilis accit q̃ busdã ⁊ nõ alijs: accit ergo ei cuius cerebꝛi sensus est fortis: ⁊ nõ accit ei cuius cerebꝛi sensus est debilis. ¶ Et vlr q̃ cuius cerebꝛi sensus est fortis ipse est aptus vt recipiat sodã ex oi cã faciẽte sodã ⁊ si debiliteꝫ. ¶ Et oio tũc cerebꝛũ velociter recipit faciẽtia sodã aut ꝓpter debilitaré suã: ⁊ tu q̃ dã sciuisti in vlibus q̃ debilitas seq̃t malitiã cõplõis: aut ꝓp fortitudiné sui sensus ⁊ ledit ab oi cã ⁊ si fit leuis.

¶ Et iterũ soda alia est cui non sunt accitia ⁊ alia est q̃ ad accitia pducit pbus capitis ꝓpria: sicut si pueniat ex fortitudine doloꝛis ꝑa in pbus capitis. ⁊ alia q̃ pducit ad accitia per uenietia ad mẽbra: sicut si eius lesio ⁊ nocumẽtum ⁊ apatio eius pueniet ad radices neruoꝛũ ⁊ pueniat spasmus: aut pueniat inde aliqd ad stõm. ⁊ cõtingat casus desiderij ⁊ singultus ⁊ nausea ⁊ debilitas distõnis ⁊ silia. ¶ Et scias q̃ soda tpalis aut fit ꝓp flegma aut ꝓp meliam aut debilitaré capitis aut ex apate incipiẽte indurari: aut iã indurato: ⁊ est illud q̃ pl̃s est.

¶ Et soda q̃ ⁊ oẽs egritudines diuersificaꝫ. q̃ñq̃ n. egritudo est salua: ⁊ salua q̃ dã est in qua nõ ꝓhibeꝫ de regimine eius q̃ ei sit neciũ in seipsa. ⁊ alia est q̃ nõ est salua: imo est hꝰ socũ ⁊ fortasse ꝓhibeꝫ ex regimine suo necio sicut si fit soda ⁊ reumatismus tunc fiet ꝛ hꝰ reumatismus soda in neciare regimis quã hꝫ. ¶ Soda quoq̃ diuidit q̃ñq̃ ꝑm alias ꝓsideratiões. Soda.n. alia ẽ q̃ accit subito sano nõ hũ egritudinẽ. Et alia ẽ q̃ accit hũi apata ⁊ laboꝛea.

¶ Et ex coꝛpibus q̃ dã sunt q̃dã q̃ sunt ꝑparata sode vt sunt coꝛpa q̃ hũt caput debile ⁊ mẽbra digestiua debilia q̃re i eis p̃mus gñaꝫ vapoꝛ effundẽs ad stõs eoꝝ hũoꝛes colericos faciẽtes sodã. ¶ Et itez i receptis sunt q̃dã q̃ faciũt sodã iã ꝓdictã in tabulis mediciarũ singulariũ. Et oia alefenari sunt faciẽtia sodã: ⁊ ꝓpe cassia lignea: ⁊ costus ⁊ zaffarã ⁊ cinamomũ ⁊ amomũ. ¶ Et oia aromata sunt faciẽtia sodã: siue sint cala siue frã. Alterũ cã succedũt expellũt. s. eã ꝓcedit illud q̃ nocet cũ calitate vapoꝛis sui: ⁊ succedit ei q̃ vapoꝛẽ facit frĩ: aut econtrario.

¶ Cã ãt leuio fit nõ q̃litate solũ: sz q̃ntate: tũc nõ ꝛfert ipsoꝝ succesiõ. imo nocet. ¶ Et soda frã q̃ñq̃ multiplicaꝫ ꝓstricta i hyeme. ¶ Et q̃ñ estas fuerit ꝓtentrionalis parum pluuiosa. Et quando autũnus est meridionalis pluuiosus multiplicaꝫ soda. Soda vero plũ fit ꝓpea q̃ arterie afferunt capiti vapoꝛes fraudulẽtos.

¶ De soda fcã ex malitia cõplõnis. Cap. ij.

Sferamus itaq̃ sermonẽ exponẽte a vnãquãq̃ harũ sumarũ. Et hec ẽ distinctio ꝓpria. ¶ Dicamus ergo cõplõnalis q̃ sũma est: q̃ñ a cõplõne cala: ⁊ a cõplõne frã: ⁊ a cõplõne sicca q̃ñq̃ cõtingit doloꝛ ꝑm q̃ sciuisti in ꝓncipijs vlibus: q̃uis sit dispõ in cõplõne sicca ꝑm q̃ sciuisti parũ facies doloꝛẽ. Et cõplõ q̃ humida: ꝑm q̃ est cõplõ hũida nõ efficit doloꝛẽ nisi illic sit mã humida faciẽs doloꝛẽ ex ꝓe euapoꝛatõis aut euẽtus vẽtositatis faciẽtis solõnẽ cõmunitatis.

¶ Et cala q̃ ⁊ sicca ⁊ frã ⁊ sicca doloꝛẽ faciũt vtriusq̃ q̃litatꝫ: ⁊ faciũt ẽt doloꝛẽ mortificatiuũ ⁊ ꝓtinuitatẽ. ¶ Cala ꝛo ⁊ hũida: ⁊ frã ⁊ hũida nõ faciũt doloꝛẽ nisi vñ sunt cale ⁊ frẽ: ⁊ nõ vñ sunt hũide nisi ꝑm modũ ꝓdictũ. ¶ Et cõplõnus q̃ cale cã aut ẽ mã cala sãguinea: aut ẽ colerica aut ẽ cõposita acuẽs ifl̃mãs faciẽs q̃litatẽ sua ipressiõné: aut ẽ cã eius vẽtositas: aut vapoꝛ cals: aut ẽ cã eiꝰ mutꝰ calefaciẽs coꝛpoꝛeus aut aialis ꝛz q̃ sciuisti ex diuisiõe eiꝰ i rebꝰ vlibus: aut eiꝰ ẽ cã sicut obuiatio ignis: aut adustio solis: aut acceptio cibi calefaciẽtis aut medicine calefaciẽtis: aut vicinitas mẽbroꝝ: quoꝝ cõtrarie iã calefactũ ẽ. ¶ Et cãe q̃ cõplõnis frẽ faciẽtes sodã sunt oppositẽ isti: quaꝝ numerus ẽ apud te. ¶ Et cãe sicce: aut sunt exiccãtia exterius resolõne ⁊ adustione sicut dies canicularis: ⁊ empla cala: aut rubediné facientia nãlr: aut accitalr subito ⁊ nõ subita: ꝓhibẽtia cibus penetrare ad caput: ⁊ siccaꝫ mẽbra ipsiꝰ ꝓmo aut ꝓp absciõné poꝛꝰ ⁊ resolõné hũiditatũ ꝓncipaliũ: aut deficcãtia iterius resolõne sua: aut eũone coꝛ: aut q: coꝛ ꝛtus ẽ deficcatiua: ⁊ q: nutrimẽtũ ex eis fenũ ẽ siccũ: aut pauce hũiditatis: aut vicinitas mẽbroꝝ iã siccoꝝ ⁊ ipsoꝝ cõitas ⁊ morꝰ aiales ⁊ coꝛporei supfluũ deficcãtes ⁊ p semitã eũonis ⁊ resolõnis. Et sẽr coitus eruberatio ⁊ fluxꝰ sanguis ⁊ exercitiũ fortẽ. ¶ Et eũantia q̃ dã alia sũt eũantia i mẽbris q̃ sũt alia a mẽbris capitis q̃ꝫ caput cõicat: sicut eũantia vlia ex toto coꝛpe: aut eũantia pticularia eũantia ex vno mẽbro: ⁊ alia sunt eũantia i mẽbris capitis: sicut reumatismꝰ ⁊ catarrꝰ ⁊ fluxꝰ sanguis ex narib⁹ ⁊ spes eductiõis acgsite ꝓ capitꝰ urgia ⁊ sternutatoria ⁊ gargarismata: ⁊ cãs sicut citatus ẽ absciso mã ex hũiditatis: q̃uis ñ fiat eũone: sicut ieiunũ ⁊ dimissio cibi aut eiꝰ ꝓuatio.

¶ De spẽbꝰ sode fcẽ ꝓp solõs ꝓtinuitatis. Cap. iij.

Ptinuitatis solũ: q̃ñq̃ accit i vena b mibꝰ cẽbri: q̃ñq̃ accit i subaꝫ ipsiꝰ: ⁊ q̃ñq̃ accit i venis ⁊ sicdũ. ¶ Et ũq q̃ fit sicẽ scis ex moꝛbꝰ vapoꝛũ ⁊ vẽto fratũ icipiẽdo aut ꝓp opilõné: ⁊ q̃ñq̃ fit ꝓp humoꝛẽ coꝛrosiũ: ⁊ quãdoq̃ fit ex ꝓcussione aut

Digitized by Google

caſu. aut exterius icciſiõe. ¶ Que aũt fit interius fortaſſe ñ repleꝫ carne: ſz remãet vlcerosa ledẽs caput ⁊ pſeuerat ſaciẽs ſodã: pcuſſio aũt ⁊ caſus: qñq; ſunt leuis adiutorij ⁊ curant: ⁊ qñq; queniũt ad hoc vt cerebꝝ ꝓterea pmittat ⁊ pereat. ¶ Mutãt ꝯo medici idi dixerũt q; qñq; ẽ cã i ſoda ꝯmes gñant in quibus capitis motu ſuo ledẽtes. Et qdã remouerũt hoc: ſz nõ ẽne ceſſariũ vt remoueat. Mã ꝯmes mittentes naſcunt in anteriore capite ſup locũ qui eſt in ſtrictura nariũ: ⁊ poſſibile eſt vt naſcant apud velamina ⁊ ſi raro cõtingat. ¶ Diſtinctio ſpecierum ſode facte ab apoſtemate. Cap. xiij.

a Poſtema a q̃ puẽt ſoda: qñ; ẽ i velaminib⁹ cerebꝝ: ⁊ qñq; ẽ calñ ⁊ vocat ſirſen: ⁊ qñq; eſt frñ ⁊ noiat lethargia. ſ. oblitio: ⁊ qñq; eſt cõpoſitũ: ⁊ noiat diſpoſitiõ; do: ordinatiõe vigilantiã: ⁊ qñq; ẽ durũ. Et qñq; fit i ipſo cerebꝝ ⁊ ſuba eius. Et ẽ aut calñ flegmon: aut herciſipilla aut frñ. Et hui⁹ diſtinctio eſt ex eis que ibi aduenient vicinitus. Et hoc multotiẽs reſoluit ſi cõtingat vt ergediatur in aure ⁊ reliquis pus: aut ſanies aut materia aquoſa. ¶ De qualitate accidente ſode ex materijs. Cap. v.

b Dicimus q; mãe ſunt cãe ſoda aut p ſe: aut p accñs. Que aũt ſũt p ſe ſũt: qñ mutat cõplo p ſe: aut ſoluũt ꝓpriuitas p ſe. ¶ Cõplo ãt nõ mutat p ſe: niſi ex duos modos: aut p vicinitatẽ: aut p pmutatiõnẽ. ¶ Per vicinitatẽ qdẽ: qñ fit hũo: cõmixtus frigidus aut caliduſ. Et calefacit: aut ifrigidat. ⁊ cũ ſepat hũo: ab eo qd̃ ei cõmixtũ ẽ fiñ: ⁊ euaneſcit: ⁊ non facit mozã de q̃ curetur. ¶ Que ãt eſt p trãſitionẽ fit qñ hũo: tã firit ip: reſſionẽ ⁊ affirmauit eã: ⁊ q̃uis ſepet cũone ⁊ reſolone: ñ remanet q̃litas fixa. Sed ipſarũ ſentia fit cã ſode p ſe ſm ſemitã ſolonis ꝓpinquitatis. qñ illud mouet eas ⁊ ſepat mozificatiõe ⁊ corroſione ſua. ¶ Et plmũ qdẽ fit ſoda per motionẽ ſi vẽtoſitates exterent. ⁊ illud quidez plmũ faciunt mãe frẽ q̃s pcuſſit calitas q̃ nouiter facte ſunt calide: aut cibi pmixti caliduti. ¶ Mozificatiue aũt ⁊ corroſiue ſunt hũores cali. ¶ Soda aũt facta ab eis p accñs ẽ cũ accidit opilo, ꝓpter apa aut non ꝓpter apa: ⁊ opilatione ſequit mutatio complonis ſicut ſcuiſti. ⁊ ipſam ſequit ſolutio cõtinuitatis. Et illud ideo qñ materie q̃s nã mouet in corpe: aut mouet ſm ſemitaz expulſiõis aut ſm ſemitã ſeparatiõis ⁊ diuiſionis nutrimẽti. ¶ Et hoc qdẽ non fit niſi ex trãſitib⁹ nãlibus: q̃ cũ opilant, phibent ⁊ cũ dilatant reſiſtit. ⁊ reſiſtẽtia qdẽ facit extẽſionẽ. Extẽſio facit ſolonẽ ꝓpinquitatis. ¶ Et opilatio qdẽ: qñq; accidit in ſuba cerebꝝ: ⁊ qñq; ꝓtingit in venis q̃ ſunt in ipſo: ⁊ qñq; fit in arterijs eius: ⁊ qñq; ꝓtingit in vtriſq; : que ſunt in velaminib⁹ ipſius. ¶ Et opilatio qñq; accidit ab hũoribus aut ꝓpter viſcoſitatẽ aut eoꝝ groſſitudinẽ aut ꝓpter eoꝝ multitudinem: viſcoſitas ꝯo nõ reperitur niſi in flegmate: ⁊ groſſitudo ẽ eſt i flegmate ⁊ melia. ¶ Et flegma qdẽ opilat viſcoſitate groſſitie ⁊ multitudine. ⁊ melia opilat groſſitie ⁊ multitudine. Et colera opilat multitudie: ⁊ filr̃ ſangus. ¶ Soda q̃z creꝫca ẽ de gñe ſode: cuius cã eſt mor⁹ nãlis ſm ſemitã ſepationis. Et ſoda que fit p ſucceſſionẽ digõis cibi eſt de gñe ſoda: cuius cauſa eſt motus nãlis ſm ſemitã expulſionis. ¶ Lõ prehenſiõis aũt materie ipediẽtiſ in membꝝ oportet nos rememozari in ca. ꝓncipioꝝ vlñ poſtq̃ ſcuerimus q; ipſa aut eſt antique compreheſionis ⁊ retẽtionis: aut eſt cibalis: ſcz generata in illa hoza a cibo gñatiuo cibi mali in ſuba ſua ⁊ q̃litate ſua cũ corruptione in ipſo cibo ⁊ ordine ſuo: aut quãtate ſua: aut digeſtione ſua: aut religs modis corruptionis fue ꝓditis in ca. ſuo: ⁊ ex hoc gñe eſt ſoda corruptionis alleoꝝ ⁊ cepe ⁊ ſynapis: ⁊ ſoda ebrietatis ⁊ ſoda ab acceptiõe frigidoꝝ: ⁊ opꝫ qdẽ vt rememozemur motuũ mãez in membris ex ꝓncipijs vlib⁹. Et vẽtoſitas q̃ ex ſũma mãez faciẽtiũ ſodã ⁊ faciſodã extẽſiõe. Et illã ẽ cũ trãſitus nãlis ei ꝓtrigit creat⁹ ſtrictio: q̃s oz ei i hoza ſua: aut ingrit vt faciat pueire trãſitũ nõnãlẽ. ¶ Et vapoꝝ ẽ ex tota illa ſũma agit: aut q̃litate ſua: aut cõphẽſiõe hũoꝝ i locis ſuis ⁊ mouet eos. ⁊ vẽtoſitates q̃ ⁊ vapozes qñz gñant i corpe ⁊ i cẽbro ipſo: ⁊ qñz odozãdo attrahũt ab exterioꝝ: aut aduenit ex pub⁹ pozoꝝ dei de reuneſt i cẽbro ⁊ facit ſodã. ⁊ ex hoc gñe ẽ ſoda feroꝝ ⁊ ſoda bõi odoris. Et ſcias q; vẽtoſitates ſtãtice ⁊ vapozes flegmatici ſũt gnanti ⁊ tardi mot⁹ retẽti. ⁊ melici ſũt faciẽtes triſtiam fixi mioꝝ q̃litatis ⁊ deterioris q̃litatis. Acuti ꝯo hũozes nõ excitãt vẽtoſitates ſz vapozes. ¶ Et vapozes q̃ ſãguinei ſunt dulcis mioꝝ nocumẽti ſua q̃litate q̃s vapozes alij ſed ſua quantitate magis nocet. ⁊ colerici ſunt acuti inflammantes. ¶ De ſpecieibus ſode facte per cõmunitatem. Cap. vi.

a Oda fcã pcõitatẽ: alia ẽ q̃ ẽ cũ cõitate abſoluta: ⁊ alia q̃ ẽ cũ cõitate nõ abſoluta. ¶ Cõitas ꝯo abſoluta eſt vt ad pẽ cerebꝝ ex membꝝ cõicãte nihil pueiat corpoꝝ ei⁹ penit⁹ niſi ipm nocumẽtũ. Et cõitas nõ abſoluta eſt vt ad ſubam cerebꝝ ex ipſo membꝝ pueniat mã humoroſa aut vapoꝝ. ¶ Primi aũt pus ſũt ſpẽs ſode facte in tetano ⁊ ſpaſmo: ⁊ extẽſione: ⁊ vẽtoſitatib⁹ gibboſis: ⁊ dolorib⁹ iũcturaꝝ: ⁊ fiẽ q̃ fit i podagra ⁊ ſciatica fortibus. ¶ Et fortaſſe aduenit ex q̃litatibus cõibus: q̃litas ſimplex q̃ eſt ex q̃litatibus naturalibus: aut qualitas extranea non proportionata calido neq; frigido: ſicut qualitates veneno-ſe: ⁊ fortaſſe in aliquibus membris erit humor

Digitized by Google

venenosus male subeo cuius qualitas aducit. ¶ Et forasse ex materiebus aducuńt mãe exnee i naturis suis. ⁊ fortitã noccebũt fortunadie suaꝝ q̃litatũ aut augmẽto suaꝝ q̃ntatũ. ¶ Et forasse erit ipediẽs mã exnea gñata in q̃bꝰdã mẽbris gñatione exnea corrupta sicut fit in pfocatione mfricis: aut fit ei cui ips coitus elõgatũ est: aut euenit in nũrac eius hũor malus: aut in aliq̃ extremitatuꝝ suaꝝ. ⁊ q̃cq̃s fit q̃litas ipediẽs aduenies ad cõp̃hẽdẽdũ mãm ledẽte ẽt: ⁊ illud est ꝑm duos modos: q̃rũ vnus est vt corrũpa: illa q̃litas qõ inuenit in pũbus cerebri de mãebus bonis: aut qõ ad illas pucit de cibo bono. ¶ Et scõs est vt põat cerebrũ recepũbile mãeꝝ malaꝝ. Et hec receptio ẽ ꝑm duos mõs. vnus eoꝝ ẽ receptio ab attractnõe eius sic si caleſiat cerebrũ ⁊ attrahat ei a q̃ cerebrus caleſiat. ¶ Et scõs ẽ receptio a debilitate resistẽtie: ⁊ iã sciuisti i ꝓncipijs qꝫ cũ mẽbrũ debilitaꝝ recipit qõ ei aducit ex materijs. ¶ Et cõtas qdẽ q̃ est cũ toto corpe aut est ꝓp q̃litatẽ ex pansam in toto corpe aut ꝓp mãm expãsã in toto corpe. sic fit in febribus: ⁊ soda crenca ẽ ꝓp illã. ¶ Cũ aũt i febribus acutis soda fit fortior eius fortitudo ẽ signũ malũ imo pniciosum cũ reliq̃ mala signa ei cõparta sit. qꝫ si singlis fiat significat crusim vẽturã ⁊ fluxus sanguis ex naribus: ⁊ q̃cq̃ significat crusim vomitu. ¶ Mẽbrior aũt cõicãdi ꝓmũ ⁊ dignus eoꝝ ẽ stõac⁹: q̃cq̃. n. i stõaco supfluũt hũores: aut gñant in ipso: aut ad ipm effundunt mãe colice ꝑm pliodos: aut absq̃ pliodis: aut est creatio colere tra vt effundaꝫ colera ex vase suo spõte siue subtil ad stõm ꝑm qꝫ exponimus in ca. suo: aut reuenent in ipso vẽtositates: aut deuant ex ipso vapores. ⁊ fit soda. ⁊ ebrietas facit sodã cum eua porationẽ: ⁊ velociter aduenit ei frigus ꝓpter resolutionẽ partiũ eius. ¶ Et matrix est ex eis qbꝰ cõicat cerebrũ fortiter ⁊ mirac eiã ⁊ epar: ⁊ splen: ⁊ velamẽ: ⁊ renes: ⁊ extremitates oẽs: ⁊ pres dorsi. Dicamus ergo qõ cerebro cõicat est illud quod ipm circuit de panniculo coopertente craneũ. ¶ Et pluriũ quidem fit soda cõmunitatis apud permutationem materiei apostematum membrorum interiorum cõmunicantium cum mouentur ad superiora.

¶ De sermone vii: de signis ostẽtãnibus species sode ⁊ modos eius. Cap. vij.

Soda qdẽ facta a cãis extrinsecis facit: siẽ ꝑcussiõe: aut casu aut ꝓcursu rei calaꝫ: aut frãrũ. aut diebus canicularibus deficcãnibus: aut vẽis bñ redolẽtibus: aut fetidis: aut retẽtione vẽtoꝝ in naribus ⁊ aure significat ex iuctione eaꝝ: qꝫ si eaꝝ oblitus cãt redeaꝫ ad ipsoꝝ vestigia: ⁊ elaborẽt in eaꝝ significatiõe: ꝑm qꝫ nos iã declarauimus. ¶ Illa aũt q̃ fit a debilitate significat eiꝰ excitatio cũ pua vel q̃libet cã: ⁊ cũ perturbatõe sensuũ: ⁊ iuctione ipediměti in operatiõibus cerebri. ¶ Et illa q̃ fit a fortitudie sensus cerebri significat velocitas patẽdi ẽt a pua cã in cerebro sensata. s. ex vocibus: ⁊ odoribus ⁊ reliqs. sed sensus est bonus ⁊ meat⁹ sunt mũdi: ⁊ operationes cerebri sunt nõ lese. ¶ Dẽs aũt q̃ fuita cãs mãlib⁹ cõicam in fece mũce in hũiditate naris. ¶ Et cũ fuerit ex mã acuta: ⁊ fuerit cuz fece rubedo ⁊ calitas: ⁊ ꝑpter in ea q̃ est ex materijs grossionibus: fortasse associabit ei pulsatio. Sz hũiditas naris q̃cq̃ minoraꝫ cũ fuerit mãe grosse. ¶ Et siccitas qdẽ stricture narium in hmõi soda nõ significat ꝓpinquẽ mãeꝝ cũ grauitas ei associaꝫ. ¶ Colica ẽt ꝑpter cuz mordicatiõe: ⁊ adustiõe vehemẽtu: ⁊ ꝓctione: ⁊ q̃cq̃ fit illud in ea fortius q̃ꝫ i alijs cũ siccitate stricture narũ ⁊ sui ⁊ vigilijs ⁊ citrinitate colouris: ⁊ grauitas in ea est minor. Frigidas aũt significat frigꝰ ⁊ ꝑa color. ¶ Et si illic fuerit repletio a sacietate nauseatiua significat eas destructio desiderij ⁊ pigritia. ¶ Et mãs hũidaꝫ si fride sint: aut cale significat subeth. Flegmatice aũt ⁊ melãcolice nõ vehemẽter dolorem faciũt. ¶ Et cũ materijs qdẽ siccis minoratur grauitas ⁊ mltiplicaꝫ vigilie. fride aũt vacue sunt ab iflãmatiõe: ⁊ multiplicaꝫ cũ eis cogitatio corrupta: ⁊ obtenebraꝫ color. ¶ Aliquando ẽ significaꝫ ois hũor ꝓ colorẽ faciet ⁊ oculoꝝ ⁊ fortasse ẽ dimersitas i pauciate. Cũ aũt in hoc aut ẽ expulsio hũoris inflãmati ad oculũ: aut ꝓstrictio in ipso: aut attractio mãeꝝ calidaꝝ absq̃ mãebus dolorẽ faciẽtibus frigidis vsq̃ ad ptẽ oculoꝝ ⁊ faciei ꝓp dolorẽ. ¶ Illaꝝ cũ dolor ingredit mẽbrũ attrahit ad ipm ⁊ ad illud qõ est ei vicinũ. ꝑmũ aũt attrahit ad mẽbrũ in hac dispõne illud q̃ est sanguis: ⁊ q̃cq̃ attrahit aliud. ¶ Cũ ea ẽ q̃ facta est a vẽtositatibus minoraꝫ gñtas: ⁊ multiplicaꝫ extẽsio. ¶ Et forasse est cũ pũctiõe. ⁊ forasse cũ corrosione. In vẽtosa qdẽ nõ est gñtas. Ulentosam aũt ⁊ vaporosaꝫ significat q̃cq̃ sonit⁹ ⁊ tinitus: ⁊ forasse eruberat cũ ea quidez mltũ. Et q̃cq̃ multiplicaꝫ cuz ea ꝑmutatio. s. doloris de loco ad locũ ⁊ cũ multiplicaꝫ vapor ꝫ pulsatio fortior capitis: ⁊ imaginaꝫ imaginationes corruptas: ⁊ associaꝫ ei scotõia ⁊ vertigo. ¶ Signa aũt facta a cõplonibus puris: sunt retẽto illaꝝ cõplonum cum ꝓpinquitate gñtatis: ⁊ siccitas in stricture narium: siccitas. n. stricture narium est signo ꝓportionalis usti. ¶ In calis qdez sentit eger ipse ⁊ sentit tãgẽs caput eius calitatem ⁊ inflãmationẽ: ⁊ ẽ illic rubedo oculi: ⁊ iuuat ab ifrigidatiõ⁹ ⁊ frigore. ¶ In frigidis ẽ ẽ res ecõtrario: ⁊ nõ in facie bus eoꝝ extenuatio macies neq̃ rubedo colorisꝰ: ⁊ neq̃ fit dolor: supfluus: ⁊ si sit ꝓpalis. ¶ Siccas ẽ sigñt ꝑcussio euacuationũ: aut exercitioꝝ: aut vigiliaꝝ plurimaꝝ: aut coitus: aut angustia: ⁊ ꝓpetas ipsaꝝ

Digitized by Google

est vt augmententur cum iteratione alicui⁹ horum. ¶ Facta aũt ꝓpter cõitatez cõtingit ⁊ destruitur ⁊ fit fortis ⁊ debilitaꝫ ꝑm ꝙ accidit in membro cõmuni ex dolore aut destructiõe aut fortitudine aut debilitate. Q̃ si non fuerit pp cõitaté erit in reliquis operationibus cerebri nocumentum sicut tenebrositas in oculo ⁊ grauis somnus ⁊ grauitas perseuerãs cũ bonitate dispositionis reliquoꝝ membroꝝ. ¶ Cuneꝰ nocumentuꝫ est in ipsis velaminibus cerebri ⁊ est forte: significat illud aduentuꝫ doloris vsq; ad radices oculorum. Et si nocumẽtum est in pãniculo extrinseco: aut in loco alio nõ puenit dolor ad occipitiũ: ꝫ cutis capitis tacta dolet. ¶ Fatigatã ho cum cõmunitate stomaci significat inuẽtio angustie ⁊ nausea ⁊ pauciras desiderij: aut eius destructio: aut malitia digõnis: aut pauciras eius aut ipsius destructio post inuentiones significationuꝫ antecedẽtium. ¶ Et cũ est propter effusionem materierũ ad ipm fit fortior cũ vacuitas adest ⁊ super somnũ ⁊ saliuam. ¶ Et forsasse sodа fit, ꝓpter causam in cerebro: ⁊ facit in ore stomaci istas dispões ⁊ impedimenta ꝑm semitã cõitatis stomaci cũ cerebro: non ꝑm semitã principij ex stomaco ⁊ cõcatione cerebri. Oportet ergo vt pseueres in cognitiõe huiusmodi: ⁊ cognoscas dispões vnuscuiusq; duoꝝ membroꝝ in seipso: ⁊ ratiocinãdo ꝺ singuas añs ab eo ꝙ est antecessiuꝫ. ¶ Ex eis ho q̃ illud significãt de stõ ꝓprie sunt diuersitas dispositionis in digõne ⁊ absq; digõne: ⁊ diuersitas dispõnis in vacuitate ⁊ repletione. Mã dolor stomaci si est ex colera excitaꝫ qñ est vacuitas. Et si est ex humore frigido est minor in vacuitate: ⁊ sedat ipm fames. Et qñq; fames excitat ex ipso vapore ⁊ impedit. Verũtamen cum hoc comestio nõ integre sedat ipm multotiens ⁊ forsasse sedat eum: sed raro. ¶ Inter inflammationẽ ho ⁊ aduſtionem distinguit exactus. Et tu quidẽ cognosces significationes euacuationis in suo loco: ⁊ similiter distinguunt inter eas reliqua signa quoꝝ rememorabimur in ca. stomaci. ¶ Et qñq; significat illud quod vomitu expellitur vl' egredit. Et significat illud diuersitas dispositionis in soda ꝑm diuersitatez dispositiõis reliquoꝝ que stomaco supueniũt. Et multi quidẽ hoies sunt ad quoꝝ stõs colera effundit. ⁊ cum soda excitaꝫ ⁊ comeditur aliqd quiescũt. Illud igitur est significatio ꝙ ipsa est propter cõitatez stomaci: ⁊ ꝓpter hoc quiescũt si colerã euomũt: ⁊ significationes signt illud. ¶ Sed ⁊ illud qñq; sigtur ex ꝓte doloris. qõ enim fit cum cõitate stõi plerunq; icipit in anteriori ꝑte sinciputis: ⁊ forsasse declinat ad medium sincipitiꝫ: deinde remouet. Et illa que fit ex epate declinat ad latus dextrum. Et que fit ex splene declinat ad latus sinistrum. Et que fit causa miracb declinat ad interiora valde. Et q fit causa matricis exiſtit in margine sinciputis: ⁊ fit plurimum eius post partum: aut aborsus: aut menstruorum retentionem: aut ipsoꝝ paucitatem. ¶ Signa aũt que dicta sunt de soda a vermib⁹ gñata sunt ea q̃ Judeus dixit. Ingt eni. signa sode facte ex ⁊mib⁹ sunt vt corrosio stõi fortis: ⁊ fetor odoris: ⁊ fit soda fetor cuius motus: ⁊ eius sedatio est cũ gete. ¶ Que aũt fit ex rembus ⁊ mẽbris dorsi est decliuis ad posteriora valde. ¶ Que aũt est ꝓp cõitaté dolorum euentuũ in mẽbris alijs fit cum excitatione eorũ: ⁊ cũ ipsis fiunt fortiores. ¶ Que ho est cũ febrib⁹ ⁊ crisibus fit cuꝫ eis: ⁊ gescit cũ eis: ⁊ debilitaꝫ eaꝫ gete ⁊ debilitate. ¶ Et qñq; ẽt significat ipsam albedo vrie cũ fortitudine febris ꝓp declinationẽ hyloꝝ colericoruꝫ ad supiora. ¶ Et multotiẽs fiũt res subtiliantes eã soda: ꝓpterea q; apiunt vias vapoꝝ ad cerebrũ: ⁊ si fiũt nõ calide sicut oximel: ⁊ silr est dispõ emigrance. ¶ Et regimẽ qdẽ subtiliantiũ: nocitiuũ est ei q hꝫ sodam cã cibi grossi ꝓp colerã. ¶ Et forsasse augmẽtaꝫ soda in seipsa ꝓpter vehementiã doloris sui ⁊ attrahit: vehementia doloris eius augmentum in ipso.

¶ De signis nunciantis sode in egritudinibus. Cap. viij.

V Rina filiꝫ vrinis asinoruꝫ significat q; soda fuit: aut fit aut est existens: aut erit. Et silr albedo vrine ⁊ subtilitaꝫ eius in febrib⁹ ⁊ horis crisis significãt pmutationẽ materieꝝ ad caput: cuiꝰ qdez est ex eis que ꝓcludubio faciunt sodam.

¶ De regimine vniuersali in soda. Cap. ix.

T Scis q; soda ẽ exẽplũ reliqꝝ egritudinibus in necessitate absciſsionis sue cause ⁊ oppositiõe ei cum ꝺro.

¶ Et post hoc scis q; ex rebus in rememoratione soda vix inuenitur est paucitas comestionis ⁊ por⁹ ꝓprie vini ⁊ multitudo somni. ¶ Verũtamen numia paruitas comestionis in soda calida nocumẽtũ afferꝫ augmẽtum in ipsa faciens.

¶ De soda temporali. Cap. x.

Q Hil est adeo cõueniens sode tẽporali sicut tranquilitas: ⁊ dimissio totius qõ mouet sicut coitus ⁊ cogitationis ⁊ reliquoꝝ. ¶ Et oportet vt sollicitetis in curatiõe colericarũ ex ea in attractione materierũ ad inferiora saltem cũ clysteribus calidis. ¶ Et oportet qdẽ vt cõfortes do nec sit possibile eas euacuare a paruibus epis ⁊ stomaci. ¶ Ex rebus fortibus ho in attractione materie soda ad inferiora in vigilante ex soda: est fricatio pedũ. multotiẽs eni dormit super ipsam patiẽs sodã: ⁊ qñq; fit eius assiduatio in pedibus donec resoluit soda. ¶ Si aũt vis vti epithimatibus ⁊ emplastris ⁊ egritudo est fortis tẽporalis calida siue frigida: oportet

Digitized by Google

vt capū radatur. Illud enī est magis iuuatiuū ad hoc vt medicine virtus in ipso penetret. Et er eis que ad hoc iuuant est cozonatio sincipitis: aut cū massa: aut cū lana vt res subtiles q̄ sup ipsum effundunt̄ retineant̄ a cursu ꝛ cerebrum earū cōpleat excutionū ꝛ earū virtutes nō expoliet aervelocuer. ¶ Filagozus dixit q̄ floboromia vene frontis: ꝛ vētosas apponere capiti: ꝛ in inferioribus extremitatibus: ꝛ posino caꝫ in aqua calida ꝛ deambulatio parua ꝛ dimisso ciborū inflatiuorū ꝛ vaporosorum tarde digōrus iuuant valde ei qui vult vt eius soda recedat ꝛ nō reuertatur ad eū. ¶ Ego āt dico q̄ q̄ꝫ effundimus aquā calidā sup extremitates patientis sodā ꝛ assiduamus illud: ꝛ sentit q̄ soda ex capite ad eius extrema descendit cum qua descensione resoluitur. ¶ Et scias q̄ cibi acetosi non cōueniunt patiētibus sodam nisi soda que est ꝓpter cōmunitatē stomaci q̄ cibus ille est de genere eorū que ꝓparant os stomaci ꝛ cōfortant ipsum ꝛ ꝓhibēt effusionem materierū ad ipsum. ¶ Cum aūt sode tēporali associatur ex lesione accidens ipe diens declina in tuo regimine ad illud quoniā fortasse erit illud accidens cā augmenti in ipso cui illud accidens accidit sicut vigilie cū accidunt ꝓpter sodam: deinde fiunt sortes sunt ex causis augmētandi sodā. ¶ Oportet ergo vt ipꝫ embroces cū aligbus que sunt sicut oleum de cucurbita ꝛ oleū de salicibus ꝛ oleū nenufarinum: ꝛ sicut lac odoxificatū cum cāphora ꝛ reliquis. ¶ Et q̄ꝫ est tibi necessariuꝫ vt parūp stupefacias: ꝛ dormire facias. ¶ In omne au tē soda cui associat reumatismus nō declines ad infrigidandū caput ꝛ humectandū cū oleis ꝛ silibus. Sed fuge ad euacuandū ꝛ stringendum extremitates ꝛ fricandū eas ꝛ ponendus in aq̄ calida. ¶ Cum aūt vis sup caput ponere aligd cuius virtus penetret ad iteriora capitis nō est tibi necessariū nisi anterius cerebrum sicut sciuisti: ꝛ vbi est commissura cozonalis ꝛ apud sincipitem: apud vtraq̄ enī cōfidis de penetratione eius qđ penetrat. In posteriore vo cerebro quoniā os qđ ipsum ꝓtinet est durius illo nō penetrat illud quod ad cerebrū penetrare est necesse. q̄ si in hoc elaborat̄ non ꝓmierinde iuuamentū qđ addat super illud quo iuuamentū sit. sis aūt ꝓtentus parte anteriore ꝛ tonsione sincipitis. ¶ Et cum hoc est q̄m si medicina fuerit infrigidans affert ꝓncipio nerorum ꝛ origini nucce nocumentū quo nō in digemus. ¶ Soda autez pcussiua apostemati bus calidis associat̄ ꝛ frigidis ꝛ est quasi sicut pulsans. q̄ si cā est calida administra ifrigidātia in qbus est lenitas. Et vtere enā vētosis nocre ꝛ appositione sanguisugarū sup vtrūq; tēpus. ꝛ ligatione extremitatū. Si aūt frigida est declina ad illud qđ carmunat ꝛ pmisce cū eo ēt

in quo sit vis ꝓfortādi ꝛ frigus aliqđ sicut si misceat̄ cū oleo rosato ruta aut mēta. ¶ Cum ergo hmōi soda adeo fit fortis vt in pueris ad hoc deueniat. q̄ ipsoꝝ cōmissuras disrumpat laudant̄ in curis ipsoꝝ vene ꝓprie vehemēter ꝛ cōmixte cuꝫ oleo rosato ꝛ aceto limite postq̄ admistrat̄ capitis ablutio cū aq̄ ꝛ sale. ¶ Cuꝫ aūt vteris ica purgijs resolutionis confortationis: gradatum vtaris eis sm q̄ dictū ē in canone. ¶ Et tibi qđ ꝓuenit ne declines ad narcotica q̄m potes. Verūtamē nos ipsoꝝ modos dicemus in ca. sedantiū soda cū stupefactione. ¶ Et scias q̄ vomit? nō est de curis sode cuꝫ stupefactione. Sed est vehemēter nocēs patiēti eaꝫ nisi sit cā stomaci: ꝛ cōitate ipsi?: q̄m vomitu iuuat. ¶ Et soda qđ est in posteriore capite si nō fuerit febris cura est eūatio cum decoctionibus ꝑbus dictis sm q̄m virtutis deide floboromia. ¶ Qui aūt inuenit sodā in capite suo ꝓmutari quam frigus sedat fortitat flōmie ꝛ vētose sunt ei necarie: vt doloris assiduatio in capite supfluitates euenire nō faciat. ¶ De cura sode calide abstq̄ materia: vt ab adustione solis ꝛ reliquis ex materia colerica: aut sanguinea. Cap.xi.

Atenno in curatiōe hmōi sode est
i. ifrigidatio. ¶ Et in ea qđ q̄ est iciptens nihil magis iuuatiuum est q̄m oleū rosatū purū ifrigidatū sup caput effusuꝫ. Et melī? hoc est vt sinciput circundet̄ partete ꝑdicto. ꝛ neqꝫ oꝫ sicut sciuisti vt in posteriore capite fatigeris. ¶ Qđ si oleū rosatū solū nō ꝓfert cōmisceant ei expōsiones herbarū ꝛ spērū plātaꝝ fridarū. ¶ Et q̄ꝫ fortiran nil magis iuuat ipsaꝝ q̄m facere egro caput purgiū cū lacte aut oleo rosato aut violato infrigidatis sup nuc ꝛ ꝓuentes est vt oleū rosatū cū aceto misceat̄: aceto enī iuuat ad penetrādū sm ꝓditiones ꝑdcas in canone. ¶ Et q̄ꝫ iuuat potatio aceti cū multa aq̄ mixti vehemēter. ¶ Eius aūt q̄ fit ab adustione solis q̄ de hac summa curatio est hec: et addita cautela in cōmensuratione aeris: ꝛ ifrigidatiōe ipsius: ꝛ reditiōe ad loca frida: ꝛ admistratiōe emplastroꝝ ꝛ embrocarū ꝛ vnctionuꝫ ex oleis q̄ oia sunt frida nā ꝛ ifrigidara nue: ꝛ sisr attractionūp nares ꝛ embrocarū ꝛ odoramētoꝝ ꝛ iam sciuisti illud. ¶ Et tibi qđ necessariū est vt in hoc ꝛ in alijs alienes totū qđ mouet ipetuose ex vocib? ꝛ multitudine cogitationis: ꝛ cou? ꝛ famis. ¶ Ex illa qđ q̄ est ex adustione solis cū in sit ꝓncipio ꝓsideraꝫ facile mutaꝫ. Cū āt negligit ꝛ tardat nō est lōgū qn ei? cura exercetur: aut difficilis fiat: aut adueniat ei supfluitas ꝓprietatis. ¶ Et multotiens qđ accidit ex sole soda nō ex hoc q̄ calefacit nīsi sed ex h̄ q̄ eleuat vapores ꝛ mouet h̄ores geros. Cū hmōi: itaq̄ non est excusatio ab eūationib? sm

Digitized by Google

modos ꝓdictos. ¶ Et qñqz ẽt in ea in q̃ vapores nó eleuant neqz hũores mouent est necessitas eũationis. ⁊ illud qdẽ cũ sentiẽt repletio ⁊ timeẽt ne ipsa materiei attractio ad locum doloroſuz ꝑm qõ sciuisti ex ꝓncipijs. Illic. n. si obliuio adsit eũatiõis hũoris dñantis nó erit securitas qn̄ impedimẽti sit agilitas. ¶ Cũ aut̃ caput vehemẽter inflãmat in spẽbus sode calide ⁊ calefit valde ⁊ trãsgredit ⁊minuũ sumãt sanie ordei ⁊ pisiliũ ⁊ musceãt cũ aq̃ ꝯgepastoris: ⁊ ifridẽt: ⁊ fiat ex eis capitis emplm. ¶ In ea ꝯo q̃ fcã ẽ a mã cala sanguea oz vt incipiat a flõia venarũ aseid: ꝙ si ei ulla q̃ vis, nõ sequũt ⁊ remaner modus eius cũ disponẽ sua: ⁊ vene exuberant vlr: ⁊ vides i capite ⁊ i facie ⁊ oculis repletionẽ mãifestã: oz vt flobotomẽt vene: q̃rũ minutioe cerebri euacuet: sicut flõia venarũ q̃ sũt in nare cuiuscz lateris. ¶ Et minutio vene q̃ fit in frõte. ipsa nãqz ẽ vena cuius flõia plimũ egritudines capitis extirpat. ¶ Et opz qdẽ vt i hoc doloris ps attẽdat. Mã si fuerit lateris posterioris vena q̃ ẽ lateris añioris minuet. Et si fuerit lateris añioris vẽa que in pte ei⁹ oppõit minuet. Cũ ãt i pte opposita desunt vene vẽtosas loco flõie põe. ¶ Et Zirtesagar⁹ tã dixit ꝙ si illo ñ sufficẽ oz vt vẽtose sup alcheel ponãt: ⁊ sanguis mlt⁹ide exhaũ: ⁊ loc⁹ vẽtosarũ sale trito aspgaũ: ⁊ loco lana suppõaũ ifusa i oso: ⁊ i mãe suppõaũ et medicamẽ vulneratiuũ. ¶ Et illo qd ñ ẽ in hoc eodẽ imo i oib⁹ spẽb⁹ sode tpaliter mã fraudulenta q̃litercũcz sit mã. ¶ Et qñqz ẽt ꝓfert plim i hac spẽ sode ⁊ q̃ hoc mõ currũt flõia saphene ⁊ crurum vẽtosatio. Et hoc qd̃ cipisoz regimẽ ex pte flõie. ¶ Cũ qz illic aliqd mãei colice sentiũt ⁊ nó est maluz ipsuz eũare cũ eo qd nãz lenat lubricet mãz cũ eo qd̃ i.c. soda colice dicem⁹. ¶ Et oz vt lenitiõ cato nãe vlr pseueret siẽ cũ iure almesegueiati ⁊ de prunis ⁊ iure de lẽtibus ⁊ almelea .s. almes ablqz corpe ipsoz: ⁊ vt eger nutriat cubis ifrida tuuis gñatiuus sanguis fri trahẽtis ad siccitatẽ ⁊ grossitiẽ aliqñtulũ ⁊ dclinẽt ad siccitatẽ: siẽ q̃ sũt cũ sumach ⁊ gñatis ⁊ lẽtib⁹ cũ aceto ⁊ cicere fracto: nisi timeat siccitaz nãe. ¶ Et tu qd̃ ad curãdas capitis egritudies lenificatioe multũ nãe. idiges siẽ i hac disponẽ. Superest ergo vt dicam vt hec stipitica rẽperes cũ mãna ⁊ siracost ⁊ oib⁹q̃ resolutiuũ cũ leitate. Et opz vt cibi isti sint bõi chymi. Et tu miscea ꝺ ẽtitate eoz ⁊ nó fiat ex ipsis repletio. ¶ Et cũ administras embrocas ⁊ vnctiões administra ex eis eas i qb⁹ sit ifrigidatio ⁊ i qb⁹ nõ sit hũectatio fortis sz sit i eis repcussio aliq̃ ⁊ stipticitaz aliq̃ siẽ ex aq̃ gnatoz: ⁊ expssiões fride stipticẽ fructuũ ⁊ foliorz ⁊ radicũ ⁊ mucilago psilij cũ aceto ⁊ aq̃ ꝯge pastoris. ¶ Cura ãt fcẽ er mã colica ẽ hec. Mã si cũ ea vides aliqñtulũ motũ sanguis cura ẽ vt sanguis paruper euacuet: ⁊ si nõ icipiaũ ab eũatione: siẽ cũ mirabolãis si nõ fuerit febris. ⁊ si nõ: cũ lubricitãub⁹ ⁊ cũ eis in qbus non sit expssio ⁊ aspitas fortis. siẽ cũ siracost ⁊ sir. de fructib⁹ ⁊ aqs lupuli. Et qñqz ẽt eũaẽ cũ fumo terre ⁊ clisteribus lenib⁹. ¶ Et si mãe colice fuerit grosse ⁊ fuerint ibibite i tunicis stõi: ita vt neqz vomitu expellãt neqz lubrice fiãt solitiuis lubricatiuus: nec̃uz erit eũare cũ ierapigra: cũ scamonea ꝑ ꝺscriptiões dictas: aut augmẽtare eas ⁊ afferre eã sup lubricãtia aut eũare ⁊ afferre eã cũ decoctioe mirabol. ꝑ q̃ videbis i annotatio. ¶ Deide pmuta cõpsonẽ cũ eo i q̃ sit ifrigidatio ⁊ hũectatio corporis quidem est cũ cibis ⁊ syrupis vt pomb⁹ ⁊ capitis q̃ si in ipso solũ cã fuerit cũ curis ꝓdictis i canone ⁊ cũ eo oi q̃ malitia ypconis cahe ⁊ sicce curaũ: ⁊ ꝑ cãs cões calo ⁊ cões sicco. ¶ Et ex epithimatibus q̃ ꝺ ẽtibus soda sũt troc. ꝺ croco: ⁊ vigilijs ẽt ꝓferũt. Quoz ꝺscriptio icipit: ℞. croci. auf. vij. murrhe auf. ij. expliõis agreste calcadis gumi oiuz triũ auf. i. ⁊ mediũ. alumis iameẽi auf. viij. colcotar auf. v. medicine iste bñ puluerizate cũ vino põtico tẽperent ⁊ ex eis troc. informent. Cũqz necessarij fuerint vnus eoz soluaũ i aceto mixto cũ aq̃ ro. ⁊ liniaũ sup vtrũqz tps. ¶ Et sodã q̃ cal̃am i febrib⁹ multiplicat visus epithimatũ vapores exire nõ pnuntiũ ⁊ sanat eã attractio aceti ⁊ aqua ros. per nares.

¶ De cura sode frigide absqz mã aũt cuz mã flegmatica aut melica. Cap. xij.

Sanfert illi vaporatio cũ eo q̃ calefacit actu ex pãnis calefcis: ex millijs calefcis ⁊ sale calefcõ: ⁊ milliũ qdẽ est subtilius ⁊ magis equale. quandoqz ꝯo omnes eos iuuat ⁊ ppte q̃ ex eis sunt cõgelati: cum eoz corpa sunt munda: ⁊ nõ sentiũtur in aliquo eorũ motus humoz si ipsoruz capita in sole denudẽtur positoz in oriente eius vsqz quo sanent: ⁊ eorum soda resoluaũ. ¶ Et cõgelato quidẽ necessariũ est vt eius abus minoreũ: ⁊ ipsius natura soluaũ: ⁊ si nõ cum alio saltẽ cũ clysteri: ⁊ separet inter ipm ⁊ inter motus corporeos ⁊ iales ⁊ cogitabiles ⁊ phibeatur potus frigidus ⁊ interdicaũ ei exire exꝑ frigus. ¶ Et omnes quidẽ qui habent sodas ex frigore post purgationẽ si ea indigent iuuãt vnctiones ⁊ capurpurgia ⁊ fuctiones naribus ⁊ odoramẽta ⁊ embroce ⁊ empla calefaciẽtia rememorata. ¶ Et ex illis qdẽ q̃ eos iuuãt ẽt bibere vinũ odorifer subule fortẽ cũ semibus. .s. cũ eis q̃ sunt vt semẽ apij ⁊ se. feniculi. ⁊ se. banicie ⁊ anisuz ⁊ cimuũ ⁊ daucũ ⁊ petrosilliz ⁊ q̃ taliter currunt: mã hec nos securos faciunt humores in stomaco cõprehẽdi ad seruoẽ faciẽdum paratos. ¶ Et cum infirmus febrẽ non habet ⁊ timetur vt fortis fiat. ¶ Et iuuat eos emplastrũ de sinapi: ⁊ oia empla rubificãa ⁊ propriẽ qñ in eis recipiunt synapis ⁊ gũmi ru

Digitized by Google

te siluestris. Et epithima factū ex cinere ꝛ aceto iam expertū est. Et silr vene cum oleo amigdalino amaro inuncte. ꝛ totū illud fit post abrasionē: ꝛ cōestio alleozū ēt est ex eis que pferūt sode frigide. ¶ Curatio aūt sode frē cum mā flegmatica est vt euacueť corpus si hūoz in eo fuerit cōcans: deinde administreť cibi minoratio ꝛ eius subtiliatio: ꝛ administrenť scia que non faciunt sodā: administrenť subtiliatiua vel maturatiua ꝛ eñatiua determinata incipiendo a minimo: deinde fiant cure alie narrate in canone ꝛ administrenť ēt que eoz dolores sedēt ꝛ oīa qbus neciū est vt cura frē ꝛ humide. Et administrenť tyriace pfecte i septimana semel. ¶ In cura aūt sode frē cum mā melica oz i ea ēt fieri fm qp dcm est in canone de flobotomia si nectia est ppea qp sanguis est vincens ꝛ corruptus. ¶ Et eñantia fm suos gradus post digestiua primaa deinde pmuta cōplōēvijs pdcis: ꝛ administra qō generet sanguiē subtilē laudabilē humidū tenuē. Et sermo qdem iam cōpletus est in ipso. ¶ Ex eis aūt que ipsi multū pferunt sunt grana garrofiloz. Et nos rememoramur ēt hoc qō dixť Archigenes in.c. flobotomie alcheeli ꝛ nos iam attulimus illud.

¶ De modis epithimatum conferentium sode frigide. Cap.xiij.

i Incipiať a ratione caputs pmus. deinde sumāť aure. euforbij ꝛ aur. baurach. ꝛ aur. de se. armen. ꝛ duo aur. siluestris rute. ꝛ duo aur. synapis. ꝛ teranť ꝛ tēpenť cum aqua amaraci ꝛ liniať caput ex eis. ¶ Et ex bdis epithimatib9 ē hoc.ℨ. piperis aure.i. feciś olei de croco aure. ꝛ tertiā. euforbij recentiś aure.i. stercoris colūbini aure. ij. piungaňť oīa post pstructionē cum aceto fortiori: deinde liniať ex eo locus rubificādus. ¶ Et itez rum epithima ex euforbio ꝛ sale ꝛ baurac.

¶ Et ēt euforbio ꝛ aloe ꝛ myrra ꝛ gūmi arab. ꝛ castoreo ꝛ croco ꝛ amisor sarcocolla ꝛ costo ꝛ thure ꝛ fiat ex eis epithima cum aqua ruthe.

¶ Ex epithimatibus bonis oi egritudini nuche ꝛ emigranee fride est vt liniať locus cum lapide egyptiaco qñ est vehemens inuamenti.

¶ Et ēt piperis al. croci ambo ℨ. ij. euforbij. ℨ. i. stercoris colūbi siluestris pōdus. ℨ. ś. misceāť cuj aceto ꝛ liniať inde frons. ¶ Et itez aloes myrrha euforbiū castoreū epithimū costus piretrū piper liniaňť cum vino antiquo. ¶ Et ēt medicamen aliud stercus colūbarū ꝛ est valde forte. ¶ Et itez piperis cōmixtionis croci. ś. croc. de croco predicti ambo ℨ. aure. ij. euforbij aure. ś. stercoris colūbaz aure. i. ꝛ ś. preparenť cum aceto fm quantitatem necessitatis. ¶ Et iste quidem medicine quando cꝫ administrantur conquassate cum sambuco ꝛ communione lactis: aut albedine ouj quando cꝫ pure: ꝛ gradus illoz sumunt diuersi.

¶ De modis caputpurgiozum iuuantium sode frigide. Cap.xiij.

c Ex eis est caputpurgiū de nigella pdictum in singularibus. ¶ Et ex eis est qō fit ex mumia cum castoreo ꝛ muscho. ¶ Et existimauerunt qdā qp cum fit caputpurgiū ex septē folijs origani. ꝛ vij. granis synapis tritis cum oleo violeo est iuuans. ¶ Ex eis vero que sunt experta est vt ex muscho ꝛ sigia ꝛ ambra cōmixtis ℨ. tritis lentis vnius sumať. exinde caputpurgiū fiat in oi hora. ¶ Et ex eis qbus ad illud fit caputpurgium ꝛ calefaciunt ꝛ euacuant est oleum de pulpa coliquintide: aut oleum in quo soluta est expressio cucumeris asinini. ¶ Et ex eis quidem que qdam existimant esse vehementis iuuamnis ad illud est vt sumať expressio foliozum enule expressoz sine aqua. ꝛ fiat caputpurgiū cum eo distillando in die tres guttas in narem cum est ieiunus. deinde post horā pñter adhibeat oleū viol. ꝛ forbeat ispediam multe vncuositatis.

¶ Et ex eis qdem que pueniunt huc mō est vt sumať fellis tauri currini pondus. ℨ. iij. ꝛ mumie pondus. ℨ. ij. ꝛ muschi. ℨ. i. ꝛ camphore mediocriť. ℨ. ꝛ fiat caputpurgiū cum eo. ¶ Et iterum sumaňť gūmi rute agrestis aur. i. radicis lilij mellis colati. añ. aur. i. ꝛ ś. piungaňť oīa cū expressione fide ꝛ distillent in nares. Est ēt caputpurgiū iuuans buchormarez ficci aur. iij. baurac sumac ambozaur. iij. teraňť bene: ꝛ in nares cum cāna insufflenť ꝛ eger caput suū eleuet ꝛ fortiter naribus attrahat. ¶ Et iterum nigelle aure. iij. expressionis cucumeris asinini aure. ij. salis armoniaci aur. ij. misceaňť cū oleo de alcāna ꝛ oleo cucumeris asinini ꝛ liniatur ex eis locus intus in naribus ꝛ eger naribꝫ fortiter sugendo anhelitū trahat. ¶ Lūcꝫ post horam ex capite res multa descenderit tunc laueťur caput cum aqua calida.

¶ De modis oleozum quibus iungitur caput eius qui pantur sodam frigidam. Cap.xv.

c Inferunt ei oīa olea cala in qbus cocta sunt ea que sunt sicut aneuz ꝛ calamentū ꝛ amaracū ꝛ scea ꝛ sisimber ꝛ ruta ꝛ folia lauri ꝛ ea que iam diximus in canone. ¶ Bispō vero olei balsami est quā iā sciuisti illic ꝛ hoc ēt cōuenientis est caputpurgijs ꝛ distillatōib9 in nares. ¶ Insufflatio pferens illi q. hz sodā tpalē. ℨ. expsionē cucumeris asinini. buchormarie nitrū teraňť ꝛ in nares insufflentur. ¶ Aut nigella ꝛ expressio cucumeris asinini. Aut nigella ꝛ parum gūmi rute agrestis.

¶ De cura sode sicce sine materia. Cap.xvi.

i In sicca qdem que fit cum mā coleri ea aut sanguinea sermo iaz pterijt ꝛ neꝫ restat sermo nisi in soda sicca sine mā. ¶ Principiuz ergo cure ei9

Digitized by Google

est regere egrū cū cibis humectatiuis boni chymi t ꝓprie multi nutrimenti sicut vitellus ouī t sicut ius galloꝝ vel pulloꝝ pinguū t cubugi t rabaiz: t sorbitões pingues cū oleis humidis: deinde declineꝫ a pte cali: t fri ad illud qđ ē cōnenientius. ¶ Ex eis qdē q̄ ꝓferūt est administratio caput purgioꝝ humidoꝝ cū oleis laudatis sicut oleū amigdalinū amaꝝ t oleū ō cucurbita t reliq̄. ¶ Ad si aliqd ex hoc nociū ē ad ꝓplōs equādā cū infrātōe t calefactōe misceaꝫ cuiꝫ eo aliqd ex oleis equās ipm. ¶ Et fortasse siccitas facit euenire in subam cerebri diminutiōné manifestā t ꝓparabit ipꝫ doloribꝫ. oportebit ergo illic vt administrenꝫ caput purgia ex medullis in potu dans q̄ sunt exte ex cruribꝫ ouiū t vitulorꝫ t pinguedibꝫ gallinaꝝ t thaeiꝫ catarā t ex stercore vaccaꝝ t capraꝝ. ¶ Et ex eis q̄ eos iuuāt est capiū apponere emplīū ex pheludē subtili fcō ex simila tritici t simila ordei ſm neciātē t zuccaro albo. t oleo amigdalino aut de cucurbita aut effusio subtilis ex eo sup synciput. ¶ Et qñq̄ fit margo cuiꝫ coronatione ex massa pp id qđ effundit super caput. ¶ De cura sode ab apostemate. Cap. xvij.

c Eiusq̄ autem speciem sode facte ab apostemantibus curaꝫ in capitulo singulari dicemus.

¶ De cura sode opilōis. Ca. xviij.

e Era sode opilōnis est cū maturatōe pea q̄ scis: deinde eōne: postea cuiꝫ vsū asabatare: deinde cū resolōne p embrocas t empla t odoramenta t gargarismata. postea cū maturatōe: deinde fiat administratio: deinde resolō donec remoueat t tā sal̄ q̄litas illius in loco suo. ¶ Ad si i capite est cōplō cala: aut pp opilōné grossaꝫ curatio ubi sit difficilis. ozvt administres aptionē fa cientia: deinde cū excitat soda aut nocumentū capitis ppea q̄curatio fit cū calido succurre illi cū infrāntibus cū qbus est mollificatio in quibus non est stipticitas: postea cum quieſcit retera: t non cessēs faciendo donec opilatio aperiatur. Et hoc totum iam diximus.

¶ De cura sode ex ventis t vaporibus detentis in capite per causam extrinsecā. Cap. xix.

q Ele aūt fcā est a ventis grossis medicanda est cū hieris primū: deinde cū alienatōe totus qđ vaporat t inflat: sicut nux t daculi t synapis sine sit cal̄ sine frī: t administrenꝫ embroce t empla ꝓdicta t odoramēta t capu purgia narrata in canone t odore: castoreū t muschum proprie. ¶ Et si cū est ieiunus ingrediat balneū: ꝓfert in hmōi cap. ¶ Ad si ipsoꝝ ꝓncipiū a stō fuerit in ipsoꝝ cura administrenꝫ eiſanna ꝓdicta. Et ꝓprie ea quoꝝ descriptōes recipiunt oleuꝫ de lierua: t eius loco recipiunt oleū anticū: t vrant dyacimino t que talis currunt: de quibus rememorabimur in cura egritudinum stōi.

¶ Et ꝓfert caput post curā eius cū oleo myrtino t ladanino t oleo de lilio t expressione cupressi t alchethech t ciperi: t in quo est calefactio t stipticitas t adhibeatur ēt scarificano in extremitatibus vt trahat ad ꝟnū eius. ¶ Ventū ꝟo eā q̄ fit a vaporibus si fuerit eius ḡnatio in ipso caput: t eger non inueneritin stō suo inflationē t rugūne: nec in hoc augmentat t minuit pp repletionē t eūationē: t pp cibos vaporosos t pauci vaporis: cura ē embroce c arminantes note: t ꝓfortatio capitis cuiꝫ emplis resolutiuis t in qbus sit stipticitas qua: t odoraméta subtiliatiua t i eis est sufficiēcia. ¶ Si ēt fuerit in stō tūc ex eis que ipsi ꝓferūt est illud qđ stōm cōfortat sicut mastix gelemabi. deinde dyaciminū t que sunt illius silia. ¶ Ciboꝝ cibus recipiē i stō t incipit vaporare. t facit sodā recipiatur post ipm mucilago psilij. t coriandrum siccū cum zuccaro. t si timet frigus stōi ex mucilagine psilij administret mucilago seis iuni cuiꝫ coriandro sicco: t ꝓfortat caput cuiꝫ eo qđ scis postꝫ ipsam curaueris t sedaueris cuiꝫ eo: qđ oz vt ipsa sederur ex embrocis t odoramentis narratis: t ꝓprie cum amaraco: t fortasse eniꝫ ipm solū erit cā liberatōis integre t vtere attractione ad ꝟnū. ¶ Cum ergo senseris ꝙ in mā vaporosa sit calitatis superfluitas per id qđ inuenit ō signis calitatis abēdis subtiliaria multe calefactōis vehementer sicut euforbiū t reliq̄: imo incipies primo attrahere ad contrarium t purgare cum gargarismis t administrabis embrocas temperatas in balneo.

¶ De cura sode venientis ex vento qui penetrauit ad interiora capitis. Cap. xx.

c Cum aūt soda capitis fit ex ventositate intrante extrinsecus ꝓsidere ḳ hoc an sit ventus calidus estualis aut frigus hyemale. deinde ꝓsidere ḳ locus introitus ipsius. ¶ Nam si est calidus t eius introitus est auris distillet in ea oleum camomillinum tepidū: aut oleuꝫ albarinū: aut oleū anetinuꝫ pquasiaū cum pauco oleo ro. ¶ Et silr si fuerit eius introitus nasus distillet illud in nares. Et administra embrocas cum eis que facile resoluit ex eis que diximus. ¶ Ad si materia cōplōis ei succedat calide cum eo ꝙ facile est medicet t incipiat ab eo qđ est paꝫ frī.

¶ Si aūt non iuuat augmentet: ꝙ si frā fuerit pones oleum ad quācūq̄ haꝫ duaꝫ extramitatum nēcium fuerit ipm administrare calū: t in ipso sit castoreum t muscus. t munda t mulcipuca ſm quantitatem necessitatis: t administra embrocas t emplastra predictam ſm illud resolutiua calida: t aliena torum quod inflat t stringat naturam.

¶ De cura sode contingentis ex vaporibus malis aduenientibus capiti exterius. Cap. xxi.

Digitized by Google

Tsimiliter sunt cure vaporum malo
e rum extrinsecus aduenientiū: t q̄cūq;
sunt frī: raro nī sicut vapores locorū
almutal: aregi limosoz: fm plm ve-
ro sunt cali: quos qdem resolue cum embrocis
tepatis si ex eis plm remaneat t imagnet scoto
mias t vertigine: t naribus attrahant odores
tepati boni sicut rose t olei eius t nenufaris t
viol. q si vehemens sentitur calitas cāphore t
sandali t administret: abluto capitis in balneo
cum aqua cala t matua. Frīs vero pferunt odo
res muschi t castorei t illud sufficit. ¶ Si aūt
vapores sint fumosi necessaria est humectatio
fortis cum oleis predictis cum infrāntibus de-
terminatis: t ingeniet vt nares abluantur cum
hmōi. t naribus ex eis fortiter sugat tra-
hendo ad frigidioza: t seruādo illud in ipsis:
deinde effluere dimittat: postea remouet opus
illud assidue. ¶ Et fiāt cum aqua ro. t aqua de
salicibus t aqua cucurbite t supervapores ha-
rum aquarū plurima fiat inclinatio. ¶ Ꝺō si
ex eis impedimentū malitie cōplōnis generet:
sicut fit ex fumo sulphuris t fumo arsenici t si-
milium administret camphora in oleo cucur-
bite: vt humectet vnum ipsorū t infrigidet alte
rum. ¶ Et fiāt administret cāphora in oleo la
ctuce t oleo viol. ¶ Et sterne locum totum ex
foliis salicis t odoriferis humectantibus.

¶ De cura sode contingentis ex odoribus
bonis. Cap. xxij.

Aliquidez que fit ab odoribus bonis
e si sunt calidi t nocent calitate sua nō
siccitate nī curetur odoribus bonis
frīs: sicut si nocumētū pīs fit ex odo
re muschi: t croci curetur cum cāphora t san-
dalo. ¶ Et pīs ex camphora curetur cuz mu-
scho t croco. Et si fuerint ēt nocentes cum hoc
cum desiccatione t siccitate tunc cura eruvt nō
fis contentus in cura nocumenti muschi. ꝛ.g.
sed fi est possibile succurre cum caputpurgio ex
oleis humectantibus infrigidans quoniā iam
sufficiet t si non saltem cum camphora in eis
dissoluta t similiter econuerso.

¶ De cura sode contingentis ex odoribus
fetidis. Cap. xxiij.

Acte vero ex odoribus fetidis cura
f est cum bonis oppositis eis in com-
plerione: t si in illis odoribus fuerit
desiccatio ingeneretur vt sint odores
illis oppositi humectantes: sicut odores nenu-
faris t viol. t salicis t ad hoc est oleum scilicet
oleum salicum bonum habens proprietatem
supra omnes odores oppositos odoribus bo-
nis t fetidis calitate nocētib' tepādi t hūectādi.

¶ De cura sode ex ebrietate. Cap. xxiij.

Sода autem contingente ex ebrie-
i tate in primis oportet vt administre-
tur stomaci purgatio: aut vomitu fa
cto cum oxymelle t se. raphani: aut oxymelle
cum aqua tepida: aut cum vomitibus leuibus
t medijs de illis quos in antidotario faciemus
¶ Ꝺō si vomitus non fuerit obediens t time
tur eius administratio solues cum hiera confor
tata cum scamonea ne eius mora prolongetur.
¶ Ꝺō si vbi fuerit aliquid phibens ab admi
nistratione eius qō est calidum ppter egritudi
nem calidam: solues cum decoctione myra-
bolanorum aut syrupo de fructibus solutiuo.
¶ Et si oia abhorruerit hmōi solutiua solues
cum aqua vrozūcq; granatorum cum pulpa fm
q; dicemus in antidotario vigorata cuz scamo
nea parūper: t non timeas ppter ipsius calidi-
tatē. ¶ Et si est aliquid qō superet ab enacuan
tibus cuiuscūq; modi fuerint fac eos dormire
quousq; digerantur qō in eorum stōs contine-
tur de vino. Et istud quidem apparet ex colore
vrine t eius tinctura. ¶ Et frica pedes eorum
cum sale t oleo viol. t super ipsorum extremita
tes effundatur oleum camomillinum. Deinde
fac eos ingredi balneum: t vt capita ipsoz inun
gantur oleo ros. infrigidato nō tī vehemēter.
¶ Et cibentur lenibus t acrestā t similibus.
¶ Et in caulibus quidem est proprietas qua
vapores a capite phibentur. ¶ Ꝺicunt si ci-
bas illos pullis colūbarū non erras. Et vī q;
cā sit subtilitas sanguinis ex eis generati t for-
titudo eius ad resoluēdū vapores. ¶ Et opor
tet vt eis tribuas fructus stipticos: t vt sit por
aque t nō aliud nisi stōus fuerit debilis t tune
tur ipsius laxitas: tunc. n. phibe eos a multitu-
dine potus aque frigide: t pota eos aqua grana
ti acetosi t ribes ppue: t rob eius t acetositate
citri ppue t rob ipsius: t cydoniorum t ma-
lorum. Et transgiture coriandrum siccum cuz
zuccaro fm pondus: t pondus confert eis: de-
inde fac eos dormire t quiescere qm est radix
in cura ipsius. ¶ Ꝺō si ppter hoc nō quiescāt
reitera illud eadem die t in mane. Et pone ci
bum ipsorum qui hz infrigidatione t humecta
tionem t subtiliationez: sicut est vitellus oui t
super eos funde aquam calidam t multe reso-
lutionis: t administra eis somnum inquantuz
pores. deinde cum remouetur nausea si fuerit t
remanet soda abscinde oleum ro. ab eis qm no
cium est eis post illud cuz prius fuerit necessa
rium ad confortandum caput t prohibendum
vapores. ¶ Et quando q; remouetur in instan
ti t oportet vt statim administres oleum camo
millinum loco eius fricando ad resoluendum.
q; si propter illud non remouetur adhibeatur
oleum de lilio quoniā ipsum est vtilius t ex-
pertum. ¶ Amplius cum ebrietas incipit alle
viari t descendere fac eos ambulare paulatiz.
t paulatim. t ciba eos tunc carnibus piscum
perosorum t testiculis gallorum t pullis cum
herbis frigidis. ¶ Et oportet quidem ne super

Digitized by Google

cibū ambulēt: ſz poſt tres horas. Et vīr meli⁹ eſt vt ꝓſideres digōnē eoz cū ſomno aut quiete longa donec ſōus parūp allenieſ. ¶ Deinde adminiſtreſ oxymel ſuccarinū ſi fuerint calefacti: aut mellinū ſi fuerint humectati ⁊ infrāti. ⁊ redūſup fricationē pedū ſuoz: deinde ambulent non laborioſe: aut moueanſ alio motu nō laborioſo. Et ꝑz ꝙ oz eos a puro acero ⁊ almuri fieri alienos. ꝙ ſi abſtinere nō potuerint vtāſ eo qz nō ē acuū. ¶ Cūqz pax feceris eos ambulare adminiſtra eis ninā ⁊ balneū: deinde ad vltimū oz vt eos infundas cuz embrocis eēlis reſolōnis ⁊ cibes eos carnib⁹ leuibus. ¶ De dicamen opumū ebriorū. ꝛ. ſe. endiuie ſe. cauls berberis mūdati ex ſeie ſuo ⁊ ſumach ⁊ lentium ⁊ extoxicatarū roſaz ſpodij oium equalr: cōmiſceanſ oia ⁊ bibaſ ex eis pōdus trū. ʒ. cuz tyriaca: vel chirata cāphore ⁊ vncia aq̄ granati: aut aq̄ ribes: aut acerositatis citri ⁊ rob ei⁹.

¶ De cura ſode euenientis ex coitu. Cap. xxv.

Ec ſoda accit qz̄ pp ſiccitatē quā ipe
þ fecit ipm poſſidere. Et eius cura eſt quā diximus in cap. curationis ſode ſicce. Poſtqz declinans cum humectantibus pp replenionez in corpore cui ſupuenit motus coitus cōpoſitus ex corporeo ⁊ aiali ⁊ eleuat vapores fraudulentos. ¶ Oꝑz. n. vt cum illud accit ſucceſſione coitus: aut q repletionē hz̄ iciat pmū a minutōe: aut cū ſolōne ſi vna queqz fuerit necia: aut vna eaz. deinde cōfortet cerebrū cū oleis ꝓfortatiuis: ſicut oleo ro. aut oleo myrtino ⁊ nutriaſ eis q̄ ſunt velocis digeſtionis ⁊ boni chimi ⁊ remoueat coitum: ꝙ ſi non inuenit eius excuſationem non coeatur dum eſt ieiunus.

¶ De cura ſode facte ex percuſſione: aut caſu ⁊ regumine eius cui accidit commotio cerebri ⁊ vulnus. Cap. xxvi.

Portet vt ſit tua voluntaſ ⁊ finis rei
o tue ⁊ tua intētio in eo q hz̄ ſodā euentētē a caſu aut ꝓcuſſione ad hoc vt doloꝛē ſedes quātū potes ⁊ elonges mām ẽtū potes a loco leſo: aut cuz eūone. aut attractōe ad ʒtū vt non apeſ. Et medica plagam ſi acciderit vt carne repleatur: ſed non eſt poſſibile vt carne repleaſ malitia cōplōnis manente: quare oz vt in ipſius icarnatiōe cōplōne ꝓpius eius tēpes. ¶ Et ſcias q: ſi in illo q hz̄ hoc impedimentū appet febris ⁊ cōturbaſ intellectus tunc iam incipit apari. Primuz ergo qz̄ te oz facere ei eius cura eſt flōma cephalico: aut nigre vt apatio ꝓhibeaſ. ¶ Si aūt illic ē repletio opz vt ſtaris cliſteribus acutis ſaltem cum pulpa colloqntide. ¶ Verūm ſi hūerit febrez: tunc cliſteria equabis: ꝙ ſi cliſtere nō ꝓuenit oz vt euacueſ cū aliquo qd ſit ſicut pillule choche ſi febrem non habuerit: ꝙ ſi habuerit calorem qui febre ſit mino: non ꝓtermittas ipſoꝛ ꝓpo

nem. neceſſaria eſt enim ei euacuatio vt ſecuretur apoſtema. ¶ Deinde oportet vt cōſideres. Nam ſi illic fuerit vulnus oportet vt medicetur ꝓtius. ⁊ neceſſarium eſt reperare locum in complexionem ſua donec recipiat curam.

Nō ſi non fuerit: emplaſtreſ locus ex eo qd̄ locum ꝓfortet. ſicut ſunt empl̄a quoꝝ aque ſunt ſicut aqua myrti ⁊ ſalicis: ⁊ q̄rū olea ſunt oleuz myrtinū ⁊ liliaceum ⁊ ro. ⁊ eoz pmixtōes ſunt in qbus eſt ſtipticitas ſubtilitas ⁊ reſolō pauca ſicut roſa ⁊ melilotū ⁊ calamus aromaticus ⁊ camomilla ⁊ bolum armenū ⁊ alumen iamen cuz vino odorifero. ¶ Et forteſſe ꝓtentus eris oleis ex eis ⁊ recte agit qui eis vūtur tepidis. ¶ Et forteſſe dolor ⁊ timor apatis facit neceſſariuz vt parūp infrigidenſ. ¶ Et oz vt caueantur balneum ⁊ vinum ⁊ ira ⁊ cibi vaporoſi ⁊ calefacientes. ¶ Nō ſi locus incipit apari tunc neceſſe eſt adminiſtrare ſtiptica foris ſtipticitatis ⁊ infrationis: ſicut cortices granati ⁊ balauſtias ⁊ lentes ⁊ roſas embrocādo caput ex aqs eoꝝ ⁊ faciendo emplaſtrum ex fece ipſoꝝ: deinde poſt illud fiat pmutatio ad illud in quo cum hoc fit ſubtiliatio: ſicut cupreſſus mūrica ⁊ cydonia ⁊ olibanum. ¶ Et cum percuſſo fuerit cōmouens caput: oſtunc vt incipias dare ad potādū ſtucados cuz aqua aut ſyrupo mellino: ipſi enim eum eo liberantur. ¶ Et ſcias quoniam cuz leſio peruenit ad velamen cerebri eſt in ipſa timor. ¶ Et cum egreditur ꝓpter percuſſionem ſanguinis ex cerebro oportet vt patientem potes cerebellis gallinarum quantum poſſibile eſt: deinde potet ſuper illud aquaz granati acoſi: ⁊ cum ſoluitur apoſtema multiplica potum cerebelloꝝ uſqz ad tres dies ⁊ poſt flobotomiam. ¶ De cura ſode facte debilitate capitis. Cap. xxvij.

Jus cura eſt permutatio maline cō
c plexionis quam habet ⁊ ipſius confortatio cum cibis odoriferis confortantibus caput in quibus eſt ſubtiliatio ⁊ ſtipticitas cum aggregatione canſarū mouuarum. ¶ Et multotiens quidem cauſa agens compar cauſe paſſiue debili eſt aggregatio humoꝝ malorum calidoꝝ in ſtomaco. ¶ Oportet ergo vt euacuetur per id quod eſt eis conueniens ⁊ vt afferatur cibus adiungens ad terminuz eius quod ab eo reſolut vires reſolutiua ⁊ ſuſcipiens digeſtionem. ¶ Et ſi non reperiuntur vtreqz ꝓpterates poſtreme eligatur melior eaꝝ. ¶ Et melior quidem hora in qua cibandus eſt: eſt poſt introitum balnei. ⁊ oportet vt ſeruet eo cenas ⁊ vt ipſoꝝ cibi ſint ſicut capparis ⁊ oliue cum caſeo vt confortetur os ſtomaci eoꝝ. ¶ Hypo. autem conceſſit eis in potu vinum abſolute. ¶ Et. G. elegit vt ſit mixtum aut ſubtile: ⁊ vt aggregentur vtraqz. ⁊ ſumatur cum pane.

Digitized by Google

¶ De cura sode facte a fortitudine sensus cerebri. Cap.xxviij.

c Jus cura est vt sensus parūper fiat piger cū cibis q nutrimētuz cerebri grossent sicut caput assumptū cum frumēto t ordeo: t carnes bouine si digestio est fortis aut cibis factis cū lactuca t portulaca t caro piscū: t qnqz administras reliqua nar cotica: sicut syrupū de papauere t sicut sem ē lactuce: t qnqz fit inde epithima.

¶ De cura sode que facta est accīs in febribus t egritudinibus acutis. Cap.xxix.

b Eius alia est q accidit cū fortitudie egritudis. t eius poxismo deidere/mouetur. ¶ Et aliq̄ q remanet post remotionē egritudis: aut eradicationē eius poxismi: t illa qdē q ex ea accidit in febribus qnqz ingetat egruz adeo donec in eā eius q est febris augmentuz faciat: t ipsam qnqz sigt albificatio vrine subito: t eius altera no in sillitudinē vrine asinoz: qnqz figt essentiā suā in dispōne: t qnqz sigt resolutionem: oz ergo vt redeat ad reliqs figtiones. ¶ Cura aūt ei' cōueniens est alrasim in oleo omphacino cui' acceptio sit cū oleo ros. aut oleū ro. cū sale conquassatū cū aceto t repidū in hyeme t in lenitate febris ifrigidatū in estate t in fortitudine febris: t ad ipsam iuuat embroca ex decoctione ordei t papaueris t rosarū t violarū si vapores noc ēt sua acutate: q si sua nocēt multitudinem: tūc nihil horum facias imo euacua t administra qō cuz facilitate resoluat: sicut oleū in quo cocte sunt balsamita t virga pastoris t maiorana cum virga pastoris si vis resoluere: ita q quibusdam antiquoz visum est vt camomilla epithimetur. ¶ Ō si narcouca t somnifera tibi necessaria sunt ꝓpter doloris vehementiam vtere eis cuz cautela t timore. ¶ Et quādoqz prohibet eleuatio materie in ipsa cū sanuch t psilio in ꝓncipio: t dē in potu etiaz: t quādoqz prohibet coriandrū t oleuz ro. Et quandoqz ventosaē in ipsam. ¶ In ligatione aūt extremitatum t ipsarū fricatione t administratione reguminis ebrij est rectitudo cōueniens valde. ¶ Cumqz extremitatū ligatione veteris oporteat vt cōprimas eas cuz sit fricatio in aqua calida. ¶ Et si non sedaē ꝓpter oia illa radaē caput t empletur cum camomilla t malua t viola t alathasech permixtis: t illud qdem post rasionē capitis. ¶ Et qnqz idigemus vētosis t sanguisugis. ¶ Et qnqz remanet soda post febrē t post egritudines acutas. Et ipsius q dē cura est ifrigidatio cibor t eorū humectatio. Et cōfortatio capitis ex oleo ro. cū camomellino t vt effundaē sup vtraqz manus t vtroqz pedes aqua calida bis in die mane t sero t iungaē cū oleo viol. deide iuuet cū extinguētibus qñ apperet declinatio manifesta.

¶ De cura sode cretice. Cap.xxx.

i Nsoda quidē cretica consideret an infirmus iueniat nauseaz t subuersionem aie t tremorē in labio t vertigines. Et vsi signa declinatiōis nature cū materia ad supiora: t tunc iuuet cum vomitu facto ex orimelle calefacto cū leniciuis frigidis. ¶ Et an inueniat rugitus t inflationem in vtriqz lateribus t vniuersaliter signa declinationis nature cū nīa ad inferiora: t tūc iuuet solutione t sup lenificationē nature cum lubrificatiuis lenibus: cū siru. de prunis: t prunis infusis in iulep post incisionē vt itumescāt t bibat violas t sirupū ō tamaridis t xiraloe nō pondus magnū: sed quātitas eius sit.z.v.t que cursu illoz currunt. ¶ Aut vtrū iueniat grauitatem in partibus renū t sub costis dorsi ad posteriora tēdentē. Et vniuersaliter signa declinationis materie ad vias vrine: t medicetur cū diureticis: sicut cū oximelle cui supinūciatur pondus duarū.z.se. melonis t citroli se. mediando: t cabeē cidonijs quoniā prohibēt vapores t eruberationem faciūt. ¶ Aut vtrū iueniat radios t rubedinem in oculis t imagines citrinas t elongetur hoc: t nō fluat sanguis ex naribus: tunc cū aceto fiat sternutatio t cū eius vapore: t in naribus insufflentur: t cōmoueatur nasus eius cū aliquibus aspersis: aut apponat oculos suos radios solis si possibile est subito t intueaē ipsum: deinde dimitte ipsos. ¶ Et si inuenerit pulsum vndosum t inuenerit lenitatem in cute administrentur vnctiones fricando t bibendo. t super caput: t oz vt fiat tēperate. q si inuenerit sillitudinē mordicationis t doloris lassitudis sub auē sua: aut ascella sua aut inguie suo fiant sup ea empla calfactiua sicut menta t apium cum butiro antiquo. ¶ Et forsasse indiget vt vētose absqs scarificatione apponaē vt materia ex cerebro expellaē ad aliud ad qō declinat t apostemetur.

¶ De cura sode q oz fieri cā vomitū. Ca.xxxi.

o Portet vt purgatio fiat cuz purgatione coporis t cerebri: t deide fiat capupurgium cum hierapigra pauca. Et fiat illud in hebdomada aliquotiens: t administrentur omnes medicine que dicentur in.c.de feroze narium. t omnia q vermes in ventre necant sicut expressio foliox pfici t expressio radicis mori t aloes: t iuuatur sternutatorijs t caputpurgijs purgātibus cerebrum.

¶ De cura sode que excitatur successione somni t dormitionis. Cap.xxxij.

o Portet vt euz ea purgetur corpus t caput per ea que scimus. Et adiuuat ad ipsaz vt temporibus t fronti fiat emplastrum ex cinere t aceto: t cuz eo melior est cinis de lignis fici.

Digitized by Google

C De regimine specierum sode facte per cō/
muntatem. Cap. xxxiij.

o Portet vt sollicteris i oibus spēd' sode fcē p cōtarē mēbroꝝ ō illis mē bris. ⁊ vt ea euacues cū eis q̄ sūt eis ppa: ⁊ vt ipsoꝝ pmutes cōplonē: ⁊ cū hoc cō fortes caput cū ꝓfortatiuis: vt nō recipiat si fue rit i pncipijs cū frīs sic oleo ro. ⁊ aceto: post il/ lud aūt si mā fuerit calfa ⁊ q̄litas calfa facias il/ lud idem opus sp. C Et si fuerit frā pmuta te ad oleū camomellinū cū oleo myrtio: aut oleū in q̄ dissoluaꝝ gūmi cupressi: aut sit fcm cū folijs cupressi ⁊ expressione eius ⁊ tamarisci. C Lūcq̄ op' mēbri expleueris ꝑsidera an accīs puerīe fi/ at egritudo ipsa ⁊ an fiat cā soda fixa i capite. Et tu qdē cognoscēs mām ⁊ q̄litatē: ergo fac q̄d scis. C Et in illa qdē que fit pp cōtarē cru ris ⁊ hīs eā sentit quasi aliqd eleuet ex crure suo op3 vt si illic sit repletio manifesta floboto/ met saphena aut vēiosent crura ⁊ purget eius co/p' cū stomachō ⁊ si nō fuerit ibi repletio manifesta strigant duo crura vsq̄ ad inguina ⁊ fiat fricatio in pedib' eius cuz sale ⁊ oleo de lteri. Et si scāt locus ex q̄ icipit cauterizet ⁊ ad minustret sup ipz medicamē vlceratiuū vt vlce ret ⁊ apiat. C Cura ꝝo spēs sode fcē cā vapo/ rū ascendētiū ex mēbris coꝝpis ad caput: si cā fuerint vapores ascēdētes ē vt sumant ante pe riodū fructus. q̄ si nō fuerint pītes aqua frā. q̄uis sit tetinnus. Et de fructibus ꝓuenētioꝝ sunt cydonia. Et cotādrū est ex eis q̄ in ipsa iu uā: ⁊ est ex eis que ꝓhibēt elenationē vapoꝝ. C Et silr est dispō eius q̄ sit pp cōtatez epanis. Et iuuāt ad illud, ppue diuretica ⁊ emplastra/ tio epanis ex emplis q̄ mām retinēt. C Cura aūt spēi sode facte pp cōtatem stomachi: cui' cā est debilitas stomachi: ⁊ ppue debilitas oris ei' ita vt suscipiat mās: ⁊ corrūpant in ipo chym. Et illud fm plimū nō exciat nisi fm vacuita/ tē est vt degluriat bucellas infusas in aq̄ acreste ⁊ aq̄ vtriusq̄ granati ⁊ q̄llis sunt filia: aut in rob fructuum stipticoꝝ boni odoris. C Et vt sorbeat sorbitiones panis: aut farine tritici torꝝ refacte cū aliq̄ qō sit sicut granū granati ⁊ filia. Cū.n. hec multiplicant ꝓfortat os stomachi ad hoc vt faciat illud. Cūq̄ nauseam inuenit eger euomat colerā effusam ⁊ quiescet. C Et si sto/ macus cuz hoc fuerit frigidus admistrent hec seminata cū alefenati boni odoris acutis: aut fiat ei iulep cū alefenati ⁊ intingat bucellas in eo qō inde factū est epati. C Et si acetositas ⁊ mordicatio nō ꝓuenīt ei ⁊ excitāt ipsius no/ cumētū sit ptentus bucellis in iulep aut puro: aut cū alefenati fm q̄ eius est necessitas ⁊ hoc homo multū iuuaꝝ si ante soda incipiat ⁊ degluat bucellas: aut sorbeat sorbitionē ⁊ cū sentit descensionē sui cibi ⁊ digōnē eius sumat aliqd de illis in qbus est stipticitas sicut sunt bucelle panis in rob fructuū: aut ipsos fruens: aut pa/ nē cū capparibus aut oliuis. C In ea aūt que fit cā humoꝝ in ipso pmūq̄ op3 est vt incipiat cū purgatione sanguinis ⁊ post illud ⁊ cum ea vt nu triat cibis subtilibus facilis digōnis laudabili bus boni chimi: deinde declinet cum ēq̄litate sua ad illud qō est necessariū: ⁊ sint cuz hoc in eis resolo ⁊ digo ⁊ solubo: ⁊ si nō inuenīūtur laus ⁊ gñatio sanguinis boni cōpares gñi al/ teri: eligat laudē ⁊ gñatione boni sanguis po/ tius illis vel super eas. Et melius illo est vt sit post introitū balnei. C Et istis qdē necessariū est vt desiccent eoꝝ humiditates ⁊ ipsoꝝ vapo/ res. C Et si hūores sunt colerici cura cū eo qō te docui i canone cū curis ꝓfortādo cerebrum cū oleo ro. aut cū oleo myrtino. C Si aūt hu mores sunt flegmatici frī in qbus exciant vē tositates fortes: tūc admistra vomit' q̄ sunt for tiores ⁊ subtiliantia: ⁊ si non remouet hieras magnas cū decoctiōe epithymi. C Et ad illō qdē iuuat iciso duaꝝ arteriaruz ipis: aut duo cauteria lenia sup tpa: ita vt nō aduraꝝ caput ⁊ sit strictio sup duas arterias. C Et arterie qdē multotiens exhuāt aut icidunt ⁊ cauterizant. Et ꝓuenīēs cauterizano ē vt arteria discoope riat ⁊ cauterizet ipsa arteria ita vt vestigiū eius nō cadat sup cutē. C Et cauteria qdē sunt sicut acus ignite: verūm ḡnū possibile ē vtet ⁊ ma/ xime in estate vitet. C Et op3 vt eius cibus sit sorbitiōes ⁊ nō masticet aliqd vsq̄ ad decem dies. Et sit hora comestionis eius in estate frā. Et op3 etiā vt non multiplicet fmones. Et silr vt stiptica sup arterias adhereant cū qbus mi/ sceant sarcocolla ⁊ crocus. Et nos narrabim' illud in antidotario. C Et q̄nq̄ ponit sup eas plūbū ⁊ stringit cū vura vt nō pulsent ⁊ faciāt dolorē ⁊ silr ligni. C Cauterizano aūt fortis que in istis dcā est: ē vtria ponant super me/ diū capitis ⁊ duo sup duo tpa ⁊ vnuz sup nuc/ cam ad posteriorē ꝑē caputs. C Et op3 vt alie net vinū fm oēm dispōnē. Si aūt cā est vapo res ascendētes ex stō: tunc est cura fm oia que ꝑcepimus in cura sode facte ex vaporibus alcō dēnibus ad cerebrū ex mēbris alijs. C Et hu ius qdem gñis est cura sode que exciat potu aque. Hoc enim ē ꝓpter debilitatem stomachi. C Et melior cura eius est vt hīs cā potet paz vini odoriferi ⁊ cōmisceat cū eo aquā fuā quā bibit: ⁊ vt nō impediat os stomachi. C In regi mine ꝺo eius que fit cōtate renum ⁊ nurach ⁊ mīficis ⁊ reliquoꝝ sufficit q̄ pmisimꝰ i pncipio vlium ⁊ de soda febrium iam dictarum.

C De cura grauitatis capitis. Cap. xxxiij.

s Si ipsam iuuāt euacuātia ⁊ vsus al/ scebam. Et si sanguinea fuerit eius cura erit cū flōta: deinde minuatur vena frontis ⁊ ꝓpue si fuerit grauitas posterius. Et etiam minuantur vene colli

Digitized by Google

t due arterie que sunt post aures t ppue si fuerit grauitas in anterioribus.

¶ De soda q̄ noiaſ ouū t cauthari. Ca. xxxv.

Ec spēs soda noiaſ ouuz t cauthari ꝓpter suā cōpzehēsionē sup totuz caput est soda cōpzehēdēs māsiua fixa cronica. ¶ Cuius prauitas excitaſ si hora ēt a parua cā motus t porationis vini t receptionis vapozosi. t excitat ipsam vox fortis: t quādoq; excitat ipsam vox media: ita vt eā habens odio habeat voces t lumen t permixtionem cum hoibus: t diligat solitudines t renedras t quietem t resupinationem: t ipsi quidem diuersificanſ in eo qđ eos ledit ex causis predictis. ¶ Quidā enim eorum ledūtur ab aliqua ipsarū: t quidā ab alia re leduntur: t sentit omni hora quasi caput eius malleo percunatur: aut attrahaſ tractione aliqua: aut scindātur scissione aliq̄: t peruenit dolor eius vsq; ad radices oculorum. ¶ Et Galie. quidē ponit allatorē huius egritudinis debilitatē cerebri aut fortitudinē sensus eius. ¶ Et causa eius generatiua est humor malus: aut apostema calidum aut frigidū ſm q̄ plm fit ab apostemate melācolico aut duro. t plurimū quidem fit in medio velaminis: aut extrinseci a craneo: aut intrinseci: t tu iam scisti q̄ quādo cause sunt apostema aut aliud t nō est nisi in velamine intrinseco. in craneo sentitur dolor extensus vsq; ad oculū. t quonia pāniculus ille compzehēdit super neruum motuuz cōcauum extēdit pars eius vsq; ad pupillā: t cum est in velamine extrinseco sentitur dolor tactu manus. t patiens odit casum tractus laboriosi super eam. ¶ Et multotiens contingit ab egritudinibus antecedēb⁹ q̄ debilitauerūt subam cerebri t velamina ipsius itrinseca t extrinseca: ita vt ledat motibus paruis qui sunt ex motibus corporis cibalibus t vaporalibus t motibus extrinsecis t recipiat superfluitates ledentes. ¶ Medicorum ꝓ quidam non obseruāt in quo has cōditiones: imo dicunt omnem dolorem comprehendentem super totū caput extra craneum t intra. t fit eius causa ex vaporibus stomaci aut vapoꝛib⁹ captis: aut materie aut fleg mon in ipso cerebro aut velamnibus eius. t fit cum grauedine t pulsatione aut herisipilla. t fit cuz inflammatione t mordicatione absq; multa grauedine. aut ab humoribus alijs si nō fuerit herisipilla. t sunt illic signa humorum frigidorum t medicantur totum ſm modum suum: verumtamen nomen oui in veruate cōsuetum apud prudentes medicos est ſm q̄ est per ꝓdinones ꝓdictas. ¶ De cura. Cap. xxxvi.

Si senserimus illic est sanguis plurimus: t q̄ causa prima: aut cā motiua eius est sanguis flōma. ¶ Q̄d si signa existent q̄ humores sunt frigidi t tempus ſm egritudinem est elongatuz t tu iam administrasti in principio etiaz quod repellit: tūc vtere embrocis ex aquis in quibus resoluentia modice sint calefacientia cum repercussiōe modica t stipticitate: sicut flos squinanti t camomilla t menta t reliqua que sciuisti in canone t gradatim ꝓcede ad fortiora: t cuacua cum eis que conueniunt: t administra tio pillularum de aloe t mastice est de eis que multum cōferunt in ea: t fiat illud in omni tertia nocte. Et vtatur cochijs in euacuatiōibus suis si necessitas est vt dētur eis fortiores: t sumat eger in potu decoctionem cassiefistule cuz iiij. aure. olei de lxerua. ¶ Et scias q̄ cum purgasti supereſt tibi vt confortes cerebrum t velamina eius cum aliquibus que ipsum confortant ex eis que sciuisti: t ex ipsis quidem sunt odoramēta muschi t ambre t camphore etiā illis cōmixte. t quandoq; permiscent cum eis aloē vt coniungant confortatione resolutionē t adhibe ei emplastra calida t stupozem inferentia que sciuisti. Cum ergo declinat administra balneū t emplastra confortantia. ¶ Bum autez in principio perseuerat t scis q̄ materia est calida: tunc fortiran declaratum est tibi: t scisti illud in canone regimis cerebri: t frequēter pota cū medulla cassiefistule cum oleo amygdalino diebus frequentibus. t quandoq; iuuat eos caputpurgium cū munia in oleo viol. ¶ Et scias q̄ ouum antiquum tempozale non eradicatur nisi quod est fortis resolutionis t calefactionis. t quandoq; iuuat eos si fiat eis caputpurgiū ex troc. stelle t scellire t diamuscho t que procedunt cursū eorum dissoluto quodcunq; eorum fuerit in lacte lactantis puellam: t ꝓprie cum dolor sit fortis t vincant vigilie. ¶ Phlebotomia ꝓ t cauterizatio arteriarum t earum incisio in cauthan sunt ſm q̄ fuerunt in soda antiqua. ¶ Cibus autem sit quod non vaporat de eis que sciuisti: ita vt perueniatur ad lentes cum oleo amigdalino dulci: t similiter uis fabarum: t non est malum vt cibentur qui ex eis sunt infrigidati cum huiusmodi ꝓpter paruitatez vaporis eoꝛ. ¶ Epithimata autem oportet vt declinent quandoq; ad illud quod parumper stupefacit. sed fit maioꝛ intentio resolutio. ¶ Et ex usus quidez epithimatū est opium t sanguis draconis t croci t terbentina: fiat ex eis epithima t liniatur ex eis tempus vsq; ad tempus apud necessitatem indigentem stupefactione. t ex eis est crocus t galle t troc. stelle. Nam cuz ex illo liniet tota frigidos erit iuuanz: t tu qdē redi ad antidotarii t ad tabulas medicinarū singularū.

¶ De emigranea. Cap. xxxvij.

Emigranea est dolor in vna medietate capitis excitatus. ¶ Et Galie. diffinit eam dicens q̄ ipsa est am-

bulato: medius. ¶ Cuius quidem causa quãdoq; est intra craneũ. ⁊ quandoq; est in pannuculo cooperiente craneum. ⁊ plurimum quidẽ fit in lacertis temporis qõ autem est exterius quandoq; peruenit ad hoc vt nõ toleret tactũ: ⁊ materie sunt peruenientes ad locum eius ex venis: aut arterijs extrinsecis: aut ex cerebro ipso ⁊ velaminibus eius: ⁊ eleuatur plurimũ illius ex via cõmissurarum. ⁊ quandoq; fit ex vaporibus expulsis a toto corpore aut mẽbro illius partis. ¶ Et emigranea quidem ſm plus est habens periodos. ⁊ ipsa quidẽ non fit nisi ſm dominationem humorũ: ⁊ non fit emigranea quãtitatem habens ex malitia complexionis singularis. ¶ Et illa quidem que fit ex humoribus fit quandoq; ex humoribus calis: ⁊ quãdoq; ex humoribus malis frigidis: ⁊ quãdoq; ex ventositatibus. ⁊ quandoq; ex vaporibus. ⁊ nũ iam scitisti signa. ¶ Verũtamen inuenis cũ frigida quietem. cum calefactione ⁊ extensione propinqua. ⁊ cum calida calefactionem tactus ⁊ pulsationem in temporibus ⁊ quietem cum infrigidantibus: ⁊ etiam quia cum frigida sentitur frigus: ⁊ cum calida sentitur calor: ⁊ illud apud vehementiam doloris.

¶ De cura. Cap. xxxviij.

Ius cura est flobothomia ſm q̃ scitisti in quo ⁊ reliquis ⁊ proprie venę frontis ⁊ temporis ⁊ soluio ⁊ clysteria ⁊ attractio: ⁊ totum cuius eo qõ conuenit ipsi ſm quibi preceptum est in canone. ¶ Et ex eis quidem que conferunt calide est infusio aloes in aqua endiue dicta in antidotario cuius potio fit inter vncias. i. ⁊. vi. vn. Et in ipsa confert flobothomia frontis ⁊ venarũ valde. Cum periodus adest oportet vt purgetur corpus ante ipsius ⁊ permuteur complexio post purgationem. q̃ si materia fuerit calida ponẽs narcotica super tempora sicut opium ⁊ cortices mandragore ⁊ aneum ⁊ ulsquamũ ⁊ camphora ⁊ infrigidabis locum ſm q̃ scitisti de quibus dictum est in canone. ¶ Et quandoq; unantur ex incaustro scriptoris linito super partem in qua est emigranea. ¶ Ex epithimatibus frontium habentium emigraneas est crocus: ⁊ iuuantur ex emplastro facto ex rutamenta cum uino ⁊ oleo ro. Et similiter epithimate ex troc. pauli dictis in antidotario. ¶ Et similiter administratione emplastrorum de quibus est hoc baccarum lauri: foliorum rute amborum partes equales: synapis partem mediã coniungantur cuius aqua ⁊ administrent. ¶ Et quod magis confert ei est ceratũ factum ex cantaridibus ⁊ positum ⁊ dimissum donec locum vesicetur: aut ex gummi rute agrestis: quoniaꝫ ipsum est vlceratiuum ⁊ enunciat iuuamentus cauterizationis. ¶ Quod si materia frigida fuerit vehementis frigiditatis nimis facies emplastrationem ex euforbio ⁊ synapi ⁊ piretro ⁊ similibus. ¶ Egritudo autem cuius tempus prolongatum est: est frigida ſm dispositiones ⁊ indiget resolutione: ⁊ quod calefaciat cuius fortitudine. ⁊ epithimata quidem ⁊ embroce communia ⁊ ꝓpria emigranee dicta sunt in antidotario. ulla ergo administrentur. ¶ Cũq; epithimata administras cum tu iam euacuaueris ex corpore ⁊ purgaueris: tunc procede unungendo lacertos temporis in parte doloris digitis tuis: ⁊ cum manduli aspero caput hora periodi: deinde lini. ¶ Et cum necessarium est stupefacere cum dolor pulsatilis fit fortior: tunc cõfert linire super arterijs in tempore. quod est coram loco opium cum sarcocolla ⁊ stupticis: ⁊ stringatur plumbum: aut lignus super ipsus decenter ponitur ⁊ vt prohibeat pulsationẽ fortem facientem dolorem pulsatilem: quẽadmodum ostendimus in his que precesserunt in canone de cauterizatione. ¶ Quidã preterea medici narrauerunt medicamen emigranee temporalis exceptum iuuatiuum acceptum a muliere. ⁊ illud quidem est vt decoquantur radices euacuaueris asinini ⁊ absinthium in oleo ⁊ aqua donec dissoluatur ⁊ embrocetur pars dolorosa ex aqua ⁊ oleo calidis ⁊ fiat emplastrus ex fece: ⁊ mulier quidem illa quotiens administrabat hoc sanabat emigraneam siue esset cuius febre siue sine febre. ¶ Et ex emplastris quidẽ non est sicut emplastrum synapis. Cumq; egritudo prolongata est fac emplastra ex gummi rute agrestis ⁊ corticibus radicis capparis: ⁊ squilla ⁊ euforbio tritis ⁊ cõmixtis cum vino odorifero: est enim medicamen magnum conferens ei. ¶ Et ex eis quibus iuuantur est vt incipiant ⁊ ingrediantur balneum ⁊ multiplicẽt inclinationes super aquam calidaꝫ: deinde fiat eis capitpurgium ex oleo fisticino. Illud enim sopit dolorem ilico. ¶ Amplius colligantur descriptiones scripte in antidotario singularia declarata in tabulis medicine singularium.

¶ Tractatus tertius de apostemanibus capitis ⁊ solutione continuitatis eius. Et continet. xiiij. capitu.

¶ Sermo vniuersalis de Izarabito qui ẽ apostema capitis. Cap. i.

Icitur Izarabitus apostema calidum in velamine cerebri subtili ⁊ grosso absq; corpore quãuis corpori ipsius quãdoq; accidat apostema. non enim quemadmodum quidam existimant medicorum quod cerebrum ipsum non apostematur est verum: hoc est quod dicunt. ¶ Nam quod est lene sicut cerebrum ⁊ durum sicut ossa non extenditur ⁊ quod non extenditur non apostematur. ¶ Hic autem ser-

Digitized by Google

mo est erroneus: ⁊ illud ideo quoniam lene vt sc̃ōm extenditur: ⁊ ossa eciaz apostemantᷣ. Et ℌ illud cōfessus est. ⁊ nos monstrabimus sermonē de eo in.c. dēcīū: imo dicemus q̄ oē qđ nutrit extenditᷣ ⁊ augmentat cuz nutrimento: ⁊ pp hoc pcedendū est q̄ extenditᷣ ⁊ augmētat cum suppfluitate: ⁊ illud est apa. ⁊ illud est q̄n si cerebrū q̄ñq; apat: tunc Ixarabitus ⁊ sirsen est nomen ppriū apatis velamus. cerebri eius est calm: Ixi in q̄busdā locis: q̄ñq; pcedat ēt dici de apate sub e cerebri: ⁊ est vsus ppr̄ius hmōi: verūm transumptū est ex noie accīnis qđ ipm commutat: ⁊ est alienatio: intellectus pmixtio: cum calitate adurente: ⁊ nomen accīntale cadit sup hoc accīs: ⁊ artificiale sup ℌ apa. ℂ Et actio q̄dez hec silis est pmutationi noie accīnis qđ est subeth ad egritudinē facientē ipm ⁊ sign̄tē ipm que est sirsen cerebri ⁊ est illud. ℂ Quidā aūt hoies sunt qui ꝓnoia ignorantes existimant q̄ birse sit nomē apatis huius. ⁊ q̄ sirse sit leuius ipso. sed nō est ita. ℂ Mā birse est dictio psica: dir. n. est pectus ⁊ sen est apa. ⁊ sirsen ēt est psicum: sir. n. est caput ⁊ sen est apa ⁊ egritudo.

ℂ Et sirsen qdem fit̄ in febribus: aut fit̄ pp humores in ore stōi adustos ⁊ est illud qđ est, preter apata in pribus capitis extrinsecis: aut est in pāniculo extrinseco: ⁊ sirsen fit̄ cuz birsen: ⁊ est illud qđ fit pp cōtrarietē velamis. s. diaphragmatis ⁊ apata eius ⁊ reliquor̄ lacertor̄ pectoris: ⁊ fit̄ in apate vesice ⁊ m̄ricis ⁊ stōi ⁊ pp simultudinē cadentē in hoc noie narrantiū narrationis diuersificantᷣ: sicut diuersificantᷣ narratione narrantiū lethargiā que est sirsen frīm qđ notat obliuio. Sirsen aūt verū fm vsum artificialē est illud qđ diximus. ℂ Et q̄ñq; apatur cum ipso suba cerebri fm q̄ diximus in cōiacione ⁊ pmutatione: ⁊ illud est vehementer malum perimens in quarto: q̄ si ipm pertransieuadet. ℂ Et plurimi qdez qui moriunt ex birsen moriunt pp impedimentū in spū. ⁊ apa hoc hꝫ loca diuersa frꝫ pres cerebri diuersas. ℂ Et q̄ñq; cōiacit in ipso due pres ⁊ cōiacit loca oia: ⁊ plm̄ cuz sit non stat eius aduentus: nisi in eo qđ sequit vacuitatē anteriorē: ⁊ in eo qđ mediat: ⁊ eius qdem principium est sanguis aut citrina colera pura: aut rubea pura aut adusta trahens ad nigredinē: ⁊ est vehementer malus: ⁊ quasi non fit fm plm̄ nisi a sanguine colerico preter apa flegmaticū: aut a citrino. Et quasi non finitur nisi sudore aut fluxu sanguinis ex narib⁹. ℂ Et multotiens apat velamen ⁊ vene q̄ sunt exteriora capitis: ita vt fortasse aperiāt cōmissure: ⁊ illud qdem ex quo fit pmutatio rōnis composita ex fletu ⁊ risu hora post aliam est malū: ⁊ cum est pmutatio est peripleumonia: q̄n sign̄t fortē ebrietē humoris. ⁊ silr̄ si pmutet ad nō vrnm. ℂ Et cum acciderit vt pseueret grauitas in pulmonis: deinde superuenit spasmus ⁊ vomitus ⁊ erugo eris viridis moritur infirmus in hora sua. Et plurior̄ mors eius est vnus dies aut duo dies si virtus fuerit fortis. ℂ Ex spēbus vero Ixarabitus i qua maior est fiducia est illa in qua eger recordatus ei⁹ cuz quo alienauit post alienationē sue febr̄is. ℂ Et q̄n accidit ei res risus aūt ē egritudo in qua bō semp ridet est signum laudabilis. ℂ Cū ergo laborat hīs sirsen ⁊ euomit coleram ru. ⁊ est debilis mors ea die: aut fortis ⁊, plongat duobus diebus: ⁊ nullus qdem visus est hīs apa in pribus cerebri: cuius vrina fuerit aquosa qui euasserit. ℂ Et Ixarabitus q̄ multotiens resolui per emorroydas. cum fluunt: ⁊ q̄ñq; infrāt ⁊ mutat in lethargiā: ⁊ q̄ñq; liberat ab eo ⁊ cadit in ethicā: aut fit demoniacus ⁊ multotiens pmutat non verū in verū. ℂ Et senes qdez raro euadunt ab egritudine Ixarabitus. ℂ Quidam vero medicor̄ existimant q̄ q̄ñq; accit egritudo illis Ixarabitus absq; febre significans vacuitatē apatis. ℂ Dicunt. n. q̄n fit fortis in quietudo ⁊ ossitatio: ⁊ hīs eā non rolerat getē ⁊ fortasse saliendo ascendit parietes ⁊ eius rixa si fortis: ⁊ stringere ipsius anhelitus ⁊ suus ei⁹: ⁊ cū bibit aquā strangulat ea ⁊ expellit ipsam: ⁊ dicunt q̄ est pnecans ea die fm plm̄ ⁊ q̄ñq; extenditᷣ vsq; ad quartū dies: ⁊ ab ea nullus euadit post illud sed accīt vt ipsor̄ facies nigrescat ⁊ lingue ⁊ sint ipsor̄ oculi pgelati: ⁊ dispones eor̄ sint sicut dispones timentiuz: deinde ipsor̄ iuuntᷣ motus ⁊ cadunt eor̄ virtutes ⁊ pulsus ⁊ moriuntᷣ. ℂ Et plures mortes ipsor̄ sunt cum strangulatione ⁊ vides eos currētes: deinde vides post illud eos statim cadere ⁊ mori. ℂ Et dico ego non est longe quin cā in hoc sit pp cōtrarietē cerebri cū aliquo mēbro nobili: sicut mēbro anhelitus cū accīt eis spasmus magnus: aut corruptio alia sicut strāgulatio: ⁊ pueniat ad cerebrū ⁊ permuret ⁊ corrumpat ipsuz ⁊ permisceat intellectum ⁊ faciat sitim propter desiccationē partium capitis ⁊ gutturis.

ℂ De signis eius cōibus. Cap. ij.

Signa aūt cōia spēb⁹ ipsius veris sūt ista. ℂ Alienatio supfluit q̄ñq; ⁊ abscidit alia vice: ⁊ abhoratio loquele ⁊ pigritia ab ea ⁊ pmixtio intellectus ⁊ plm̄ horū circa quartū diem: ⁊ ingritio extremitatū ⁊ extremor̄ frigus ⁊ agitatio: ⁊ spiritus agitatus non ordinatus: sed est magnus: ⁊ extensio ossiū pectoris ad supiora mul/a: ⁊ tremor mēbrorū cum ipso ⁊ ante ipm nūciat ips: ⁊ q̄ñq; est cum eo somnus inquietus ⁊ excitantur ab ipso ⁊ clamant: ⁊ q̄ñq; dormiūt: ⁊ q̄ñq; vigilāt: ⁊ est eor̄ somnus fm plm̄ agitatus cōmotus cum fantasijs ⁊ somnijs corruptis terribilibus: ⁊ eius curatio est pmixta cum vocibus: ⁊ sunt illic in verecundia ⁊ audacia ⁊ ira vlra pfectudinē ⁊ abhorrent fratres ⁊ auertūt

Digitized by Google

se ab ipsis ⁊ agitantur ligne eorum vehemen/ter: ⁊ stringunt eas: ⁊ q̄ñs apant. ¶ Et mul/toriens abscindit eo⁹ vox: ⁊ desiderant aquā ⁊ bibunt ex ea paruꝫ ⁊ non multiplicant ⁊ neq; ipsam ⁊ desiderant plñ. ¶ Et plñ infrant eo rū extremitates absq; frigore extrinseco facien te hoc ipso⁹ aūt vrine sunt declinantes ad te/nuitatē ⁊ subtilitatē. ¶ Et ipso⁹ pulsus sunt dur⁹ pp essentiā apans in mēbro neruoso du/ro ⁊ pp duritiē vene ⁊ debilitatē virtutis ad cō primendā mānm sentis in pulsibus eo⁹ virtutē aliquā vsq; quo appropinquēt tremori: q̄ñ sic/citas aggregat ⁊ stringit ⁊ sunt ptes ꝓstrictiōis ⁊ dilatationis velociores: ⁊ cum sua serinitate non eūat ab vndositate quadā: q̄ñ cerebrū est suba humida: ⁊ q̄ñs accit pulsibus eo⁹ vt di/latent aliquotiens ⁊ magnificent pp necessitā/tem: ⁊ vt frequentes fiant ⁊ diuersificent in pri bus loca ⁊ tremāt: ⁊ illud q dē est ex eis que nū ciant syncopim: nisi sit genus tremoris: ⁊ diuer sitatem ⁊ tremorē faciant durities venaꝫ ⁊ for/titudo virtutis: q̄ñ tunc non nunciant illud: ⁊ q̄ñs accit pulsus ipso⁹: vt sit spasmus ⁊ nūciat spasmū. ¶ Cūm vides signa egritudinū acuta rus ⁊ febres prauas ⁊ stringāt nūc: tunc illud nū ciat sirsen. ⁊ est quasi ex nunciis fortibus: ⁊ pre/cedunt karabitus oblīuio rei ꝑpinque: ⁊ trusti tia sine cā: ⁊ somnia mala: ⁊ soda multa ⁊ gra/uitas ⁊ replor añcedūt ipm ꝑm plñ citrinitas faciei ⁊ vigilie ꝓlixe ⁊ somnus linger⁹: ⁊ accīa hec sunt fortiora dum māe pceuerant in itinere pueniendi ad caput: ⁊ reuoluntē in venis suis ⁊ subtilianē: ⁊ cū appropinquāt ei ⁊ biberit ce/rebrū māz inuenit⁹ pncipiū doloris in posterio/re ptē capitis apud locū in quo est principiū colli ⁊ capitis ⁊ ꝓprie in colerico. ¶ Et cū incidit in ipm ⁊ apat cerebrū deficcant ꝑmū oculo/rū vehementer. deinde accīt lachryme ⁊ ꝓpe ex vno oculo: ⁊ multotiēs accit vt vene ipso/rū form afficiant rubedine: ⁊ q̄ñ succedūt ei di/stillatōes sanguis ex naribus: ⁊ plerūq; fricāt oculos suos ⁊ declināt ad q̄rē ⁊ regem in ma iori pte corporis: nisi in manibus: q̄ñ cū eis for tasse ingrunt ⁊ colligunt villos: ⁊ fit illud plñ cū clausione oculo⁹: ⁊ q̄ñs fit cū pupillatōe ⁊ querela: ⁊ q̄ñs pigri fiunt in loquēdo manife ste nō addentes sup motuꝫ lingue: ⁊ q̄ñs accit eis distillatio vrie cū cognitōe ipso⁹: aut absq; cognitōe: ⁊ est in febribus de signōibus fortib⁹ qp sirsen est pūs: ⁊ obliuiscunt doloris si est in mēbris ipso⁹: imo si aliqd de mēbris ipso⁹ do lorosis impetuose tangit non ꝓpiunt ipsum.

¶ Nos ꝓo addimus ⁊ dicimus qp q̄ñ apa fit in pte anteriore cor rūpit imaginationē. Cū er/go est illud incipiunt colligere villos ex vestī bus: ⁊ paleas ⁊ que sunt filia illis ex parietibus ⁊ imaginant aliqs fantasiaꝫ que non inueniun tur. ¶ Ad si sit in medio: cor rūpit cogitationē ⁊ turbatur in eo q̄d agit ⁊ loquitur cum aliena tione plurima: ⁊ cum cadit in eo q̄d est coram posteriore: obliuiscit eius q̄d videt ⁊ agit in di sposītione: ita vt q̄ñs petat aliqd ⁊ pūcet ei ⁊ non recordet se quemadmodū illud: ⁊ plñ petat pe luiꝫ: vt mingat in ipsa ⁊ ponat coram ipso ⁊ obli uiscatur eius. ¶ Si aūt apa cōprehendat sup ptes oculi apparent hec oia signa. ¶ Et si cū eo apet cerebrum. rubea fit ipsius facies ⁊ oculi ⁊ exeunt oculi exterius vehemēter: ⁊ fuit rubei si mā facies apa sit sanguis: aut citrini fiunt: si mā facies apa sit colera pura. ¶ Sōm vero ex hu moribus pp cōtratē sigt euentus eius subito: ⁊ ꝓpter malitie dispōnis mēbri alteri⁹: ⁊ paroxi/mus qui est in exacerbatōe fortitudinis eius: ⁊ minuunt cum diminutōe in dispōne alterius: ⁊ augmentant ipsius augmentatōe. ¶ Et sōm a sirsen cerebri accit palatum palatiꝫ ⁊ sequit vel adherent: ⁊ signa sirsen veri inseparabilia an tecedunt: deinde accit egritudo. non verū aūt pcedunt egritudines aliox membro⁹. deinde ap parent signa eius. ¶ Sōm aūt ex gribus velā minis distinguentis ⁊ lacertoꝫ pectoris antece dunt signa birsen ⁊ pleuresis que sunt dolor pū gitiuus in latere apud anhelitū: ⁊ strictura anhelitus ⁊ pulsus serinus: ⁊ tussis plñ sicca: de/inde humectat ꝑm plñ ⁊ expuit ⁊ fit cū febre ꝓtinua: cuius plñ caloris tendit ad pte pectoris. Et cum vero ad ptes capitis: cum quo multi/plicat extensio ossium pectoris ad supiora. ⁊ ꝓ pter hoc fit eis sensus doloris sup vertice non cō prehendens. ¶ Et non fiunt signa ꝓdicta eius in eo qp pterijt fortia ⁊ multa: ⁊ eius spās fit di/uersus: debilitat. n. q̄ñs ⁊ fit frequens ⁊ magni ficatur ⁊ alia vice: ⁊ fit ei silis ⁊ pauus ⁊ debilis plus. ¶ Et fit q̄ñs sicut uncus. ¶ Sed in kara bito ꝓo fit spūs maior: imo fit magnus. ¶ Et duo q dē sirsen cōcant in fortitudine humoꝝ. Verūm sirsen frequens differt a sirsen vero in hoc q̄d sequit in fortitudine sua fortitudinē fe. ⁊ alleuiat cum alleuatōe se. ¶ Cū eo aūt qp fit pp humorē in hore stōi senut mordicationē in ore stōi ⁊ nauseam ⁊ sitim ⁊ amaritudinē oris. ¶ Et sōm pp apa membro⁹ aliox: scit pp illud q̄d apparet de dispōnibus eius. Q̄ñ dum non sunt apparentes ⁊ manifeste non ducit ad per mixtionē intellectus ⁊ sirsen manifestus. ¶ Et nūc q dem remouerunt signox speī veri sirsen. ¶ Sicemus ergo qp primū signox facti a san guine est qp cōtras accītiū eius pdictoꝝ cōium accit cum risu: ⁊ accīt ei distillatiōes sanguis ex naribus: ⁊ magnificat eius spūs: ⁊ distillant oculi eius: ⁊ lippitudinē patiunt: ⁊ non sunt vi gilie que accīt ei cum hoc supfluę: ⁊ est aspri/tas lingue in ipso tendens ad rubedinē declī nem ad nigredinē. deinde nigrescit ⁊ fit lingua in ipso grauis. ¶ Et q̄ñs pigrescit a locutiōe pp grauitatem lingue. ¶ Et sunt fantasie eius

Digitized by Google

quas videt rubee: ⁊ vene frontis ⁊ oculorum eius sunt plene. ⁊ accidit eis frequentia sedendi ⁊ standi absq; necessitate quam inde habet.

¶ Quod autem fit ex colera rubea pura vigilare plurimum facit ⁊ alleuiatur cum eo oculi valde: ⁊ exasperatur lingua fortiter ⁊ citrinatur prius: deinde nigrescit: ⁊ febris fit fortis. Et multiplicatur desiderium ⁊ amor tergendi oculos: ⁊ imaginantur quedam tendentia ad citrinitatem: ⁊ ingreditur in mores eorum rapacitas ⁊ melancolie proprietas ⁊ audacia in discipiendo: ⁊ est quasi in forma eius qui vult litigare: ⁊ attenuantur nares eorum ⁊ propue ipsarum extremitates. Et accidit eis in frontibus suis attractio frontis ad superiora. ¶ Eius autem quod fit ex colera adusta ⁊ est illud q̄ permixtum signa sunt quod cōmunitas accidentium accidit cum demonio ⁊ rixa ⁊ spiritus magnificatur: ⁊ magnificatur inquisitio. Et sunt oculi eorum conturbati ⁊ eius causa est sibare ⁊ est quasi ipsa. ¶ Signa vero permutationis eius sunt ista. Nam si permutatur in lethargiam: ⁊ illud est quod in eis expectatur: vides oculos profundari in clausione cum lachrymis ⁊ saliua currit: ⁊ pulsus tardatur ⁊ leuis fit. ¶ Signa vero permutationis eius in sacaculos ⁊ est apa cerebri sunt q̄ apparent sacaculos signa: ⁊ oculi⁊ nigredo oculo⁊ apparet albedo q̄nq; ⁊ non diligit dormire nisi resupinus ⁊ inflat ventre eius. Et extenduntur ossa pectoris eius. ⁊ multiplicat tremor membrorum eius. ¶ Et signa permutatōis eius in ethicā sunt, pfunditates oculorum: ⁊ sedatio febris ⁊ nigredo corporis ⁊ paruitas pulsus ⁊ duruties eius. ¶ Signa vero permutationis eius in spasmum nos assermus in capitulo spasmi.

¶ De cura specierum eius. Cap. iij.

c Omunis quidem spēi eius veraciter flōmia ex cephalica: ⁊ egressio sanguis aliquātula: imo multa valde ⁊ incipiat in hoc loco sicut incipiūt humores si nihil forte fuerit q̄ phibeat. ¶ Et o⁊ vt fiat ei⁊ flōmia cū cautela in cognoscēdo dispositōe ipsius ex syncopi si cecidit in ipsam aut sit ei vicinus ⁊ retineat sanguis cum syncopis adest ppinquas: ⁊ ingeniet in cognōne illius. Nā in eis non apparet dispō incolumitatis a dispōne lipotomie multum manifeste. ¶ Sed pulsus q̄nq; figit ipsam. Nā cū tremit ⁊ descendit ⁊ diuersificat absq; ordine: ita vt inuenias vnā magnā ⁊ aliā puā figit ppinquate syncopis. ¶ Et op⁊ vt sit cautela in ligatione vine super ipsam: ita vt sit firmata quā motus ipsius ⁊ agitatio irrōnabiles non soluant. Q̄nq; n. solvit eam ⁊ ejcit per seipsum pp imaginationē corruptam ducentē eum ad illud. ¶ Deinde post hoc flōma venas frontis si virtus fuerit fortis: ⁊ fecerit oportere illud dispō ⁊ fortitudo egritudinis. ¶ Q̄ si virtus ⁊ dispōnes non consentiunt vt fiat flōmia eius vlis ⁊ ex manibus eius: aut nō est tibi posse hēre manus eius: ⁊ q̄ additur ei ex hoc ducit ipsum ad ingetudinez ⁊ riram fortem: tunc flobotomia eum in fronte. ¶ Et pone super caput eius in principio oleum ros. cum aceto infrigidatum nine ⁊ reliqua que numerauī tibi ex expressionibus infrigidatibus. ¶ Et colericus quidem iuuatur si fiat capiti eius emplastrum ex folijs sunticis valde: ⁊ fac eum quiescere in domo temperata in aere puro in quo non sunt picture neq; fome. Nam ipse diligit intueri imaginatōes earum: ⁊ illud est ex eis que ledunt cerebrum eius ⁊ velamina ipsius cerebri. ¶ Et oportet vt in domo eius: ⁊ iuxta ipsum fit multitudo redolētium frigidorum sicut nenufar viola ⁊ rosa ⁊ camphora que numerauimus tibi in canone. ¶ Et associa ei amicos suos prudentes sibi caros ⁊ misericordes eius ⁊ ex quo verecūdetur ⁊ cesset, ppter ipsum a sua permixtione ⁊ agitatione que ei nocent. ¶ Et stude vt ipsum facias dormire: ⁊ vt fiat hoc aliquid opij duobus cornibus frontis eius appropinqua ⁊ naso ipsius si virtus est fortis: ⁊ si non caue: quoniam illud est perimens: imo sine opio sis cōtentus. Sed administra q̄ sit sicut syrupus de papauere: ⁊ fac emplastrum capiti eius ex lactuca ⁊ portulaca cum semi. papaueris ⁊ aqua ordei. ¶ Verum tamen rectius est vt expellas per floborotmias si tolerat ea hora ⁊ non fuerit in postremo eius timor: fac illud in principio, duobus diebus aut tribus diebus. ¶ Amplius cum floborotmatur si est possibile non perueniat: donec non remaneat in corpore sanguis quo cōfortetur natura ad resistendum vaporibus ⁊ defectui nutrimenti si fecerit hora illud oportere. ¶ Et postquā floborotmaueris eum: tunc oportet vt ipsum clysterizes clysteri valde leni sicut oleum ros. cum aqua ordei ⁊ aqua ⁊ oleum: q̄ si egeas eo ⁊ q̄ sit fortius hoc postq̄ fit in gradu lenitatis fac: ⁊ trahe materiam ad inferiora omnino frictione pedum ⁊ reliquis: ⁊ funde super eos aquam calidam: imo ligando ⁊ stringendo ⁊ ponendo ventosas super eos: ⁊ ppter in dispositione descensionis: ⁊ cum grauitas fortitudinis febris adest ei illud q̄nq; facit oportere principio egritudinis dispositionis vt ponant vento se in loco qui dicitur cheelem. Et primo incipe nutrire ipsum subtili nutrimento: ita vt sit contentus oxymelle. deinde post hoc die vno aut duobus permuta ipsum ad aquam ordei subtileni cum oxymelle: deinde ad grossam: ⁊ considera in hoc virtutem ⁊ egritudinē. ¶ Et quotiens videris accidentia egritudinis fortiora incipe in principio a subtiliatione cibi multa nisi virtutis casus timeatur. Tunc enim nutriantur, Et aliena eos ab aqua vehemente

Digitized by Google

frigoris ꝓprie ſi fuerit in velamine diſtinguere
apa. aut in viſceribꝰ. Et ſic videbis egritudines
declinare gradatim in nutrimẽto, pcede aut ex
ipſo adde. Et pone vt ipſi ſit ex cucurbita ⁊ her
bis fri. ⁊ almeſ ⁊ granis fridis aut eſtiolati: aut
aceroſum cũ fructibꝰ fris ⁊ in hac hora iuuant
pane ſiſe vel ſiſr infuſo in aq̃ frã ⁊ iulep. ifrãto
cũ nue vehemẽter. ℂ Et opz qdẽ vt ꝓncipio
admiſtres repercuſſiua pura niſi ſit de gñe ma
gno ex q̃ apiant vene que ſunt ex̃ caput cũ cõi
tate velamis. Illuc. n. opz re incipe ab eo in q̃ ſit
paz mollificatiõis ⁊ ſedatiõis dolorꝫ. ⁊ deiñ
de ſtiptica. ℂ Et ſu tibi ſecuritas multa in cli
ſteribus. deinde admiſtra ſm plumũ embrocaſ
infrantes nõ cũ ſtipticare. Et miſce in eis pa
rũ papaueris vt dormire facias paz camomil
le ẽt vt reſiſtat papaueri ⁊ reſolnat reſolutione
modica. ℂ Cunq; egritudo fuerit finita his
medicamnibꝰ ⁊ remãſerit alienatio: tũc mul
ge ſup caput lac ex vbere ⁊ mãmilla. Si ẽ hꝰ
qdẽ in ipſo eſt fortis lac capraz. Et ſi debil qꝺ
fuerit lac mulierũ ⁊ oi mulſioni mozãti ſuper
ipm vna hora fac ſuccedere ablunoñe cum em
brocis eq̃libꝰ i qbꝰ ponañ viole ⁊ radices li
lij ⁊ camõilla cũ reliqs ifrãtinis ſic videbis in
ãdotario. ℂ Mõ ſi egritudo ꝓlõgaẽ ⁊ nõ re
mouet̃ medicinalibꝰ iſtis: aut grauis eſt faciẽs
ſubeth ⁊ pꝛãſierit terium ꝓncipij ⁊ quies i ea
fuerit maior motu. tũc aliena ei ea q̃ vehemẽ
ter infrigidãt, ꝓprie papauer: ⁊ adde ei in em
brocis tũc poſt ſeptimã balſamitã ⁊ mẽtaſtrũ ⁊
rutã ⁊ erpſilonẽ mẽte ⁊ melliotuz ⁊ pone ſup
caput mucillagines ſe. lini cũ oleo ⁊ aq̃ ⁊ vnge
corꝰ cũ oleo calefacto aſſidue. ℂ Cũq; vide
ris q̃ virtꝰ pſeruaẽ poſt lõgitudinẽ egritudinꝫ
⁊ poſtq̃ pꝛãſierit ſeptimanã ⁊ qꝺ eſt ſupra ipſi
tibi ineſt vt potes ipm parũ vini pmixtu. ℂ Et
miſtiões accidit eis vomit⁊ ⁊ iuuaẽ eo. Et q̃z
potaẽ quidã ipſoz aq̃ pmixta cum oleo. Et fit
ipſoz vomitus facilis ⁊ hũectat eos. ℂ Et cũ
nõ mungũt ꝓp defectũ intellect⁊ ⁊ debilitaẽ ſen
ſus inunge eoz veſicas cũ oleo tepido. Et meli
us eſt oleũ de oliuis aut embrocа ipſos cuz aq̃
calida. ⁊ aq̃ in q̃ cocta ſit camomilla: deide ſup
eas cõpume donec vrina, puocet̃. Et ſis ſollici
tus cũ hoc ex eis oi hora ⁊ cõpume veſicas eo
rũ in omni hora ſperãs in ipſo vrinã puocari.
Si aũt illud non rñdet, adminiſtra embrocas
ſm q̃ dictũ eſt. ℂ Et opz vt ſtringas eos ligã
do ſi inueneris eos muluplicare pmutationez
⁊ agitatiõẽ: ⁊ ledunt̃ ab eis vehemẽter ⁊ pro
pꝛie cum flobotomas eos ⁊ ſciſſura nondũ eſt
cõſolidata. ℂ Amplius cũ pcedũt in decluna
tiõe ⁊ exitu a fortitudine egritudinis plurimũ
reges eos regimie cõualeſcẽtium ⁊ adhibe eis
reſtaurãtia lenia ⁊ aliena ipſos ab aerib⁊ ⁊ vẽ
tis malis ⁊ calidis ⁊ cãicularibꝰ diebus ⁊ ſo
le vt nõ incurrãt recidiuã. ℂ Cũ vis aũt eos
balneare balnea ipſos in aquis ſapidis balnea
tionibus lenibꝰ vt facias eos dormire. Nã in
dormitione eoz cõſiſtit iuuamẽtũ plurimum.
ℂ Et ciba eos carnibꝰ lenibus. Et hoc quidẽ
eſt ſermo vtis in cura ipſoz. ℂ Eius ꝯo qꝺ di
uerſificaẽ aliud eſt colericũ aliud eſt ſanguineũ.
ℂ Colericũ enĩ indiget in ſui cura eductione
colere cũ ſolutione plurima ⁊ flobotomia mi
nore: ⁊ ſit qꝺ ſoluẽdo educit colerã ex eo potꝰ
ex lubricantibus ſubtilibꝰ ꝓdits expurgãtibus
ſanguinẽ: ⁊ tibi ineſt vt ponas in eis fumũter
re ſi ſcieris q̃ nã obediẽs ſit ſm oẽz diſpõnẽ.
Et q̃z ponãt in eis ſcamoneã cũ ꝓfidunt de
obedientia nãe ſm ꝓportionẽ egri ⁊ colericuꝫ
cũ flobotomaẽ nõ ſequaẽ ꝓpinqtatẽ ſyncopis.
Sed flobotomeẽ flobotomia bona cũ cautela
inde habita. deinde ſolutiõe euacuet̃. Et etiam
ꝓueniẽs eſt vt ponas cibos eius frigidos ⁊ hu
midos. ℂ Libi aũt ſanguinei ſint fridi ⁊ ſerã
ſit vt ſint ſtiptici q̃ facta eſt euacuatio ex ſolu
tiõe ⁊ cliſteribꝰ: ⁊ cibi ſint ſicut q̃ ſunt cũ agre
ſta ⁊ ribes ⁊ gñatus ⁊ cydonijs ⁊ pomis. Cole
rico aũt nõ ꝓueniũt iſti. Sz q̃ ſunt ſicut q̃ ſunt
ex cucurbita ⁊ alchellẽgi. i. facto ex ordeo excoꝯ
riato ⁊ q̃ſũt ex ſpinachijs ⁊ amplicibus ⁊ al
mutati. Et ẽ q̃ ſit ex almeis ⁊ ſiliꝫ illis. ℂ Et
coꝯ aceroſitas ſit ex aceto ⁊ zuccaro aut ex pu
nis ⁊ q̃ ſunt eis ſilia. ℂ Et ſcias q̃ colicus idi
get extinctiõe plus ⁊ ſanguineꝰ reſolone plus.
ℂ Et i colerico nõ timeẽ ois cautela infrigida
tiõis q̃ timeẽ in ſanguineo ⁊ nõ alienaẽ aq̃ fri
gida oino. ℂ Et opz vt plurimũ ſis ſollicꝰ in
ſomno ipſoz. Et illud erit ſicut embroce hume
ctates ⁊ cum admiſtratione olcoz ſicut olei la
cruce ⁊ cucurbite ⁊ que ipſis ſimilaẽ faciendo
capurpurgiũ. ℂ Et in colera q̃ eſt aduſta mul
tiplicet̃ ſtudiũ cũ hꝰmectãtibꝰ ⁊ ⁊ cũ admiſtra
tione enematũ frigidantium ⁊ humectãtiũ in
eis ẽtum poſſibile eſt. ℂ De flegmone
accidente ipſi ſubſtantie cerebri. Cap. iiij.

p Purumũ qdẽ accidit ex ſanguie pu
trido apante cerebrũ. Et q̃z ſepat
cõmiſſuras ⁊ rarificat ⁊ fortiran ca
put, cũ ea dirũpit ⁊ ſcindit ⁊ dolor
cum ipſa fit fortis: ⁊ oculi fiunt rubei exeuntes
valde: ⁊ maxille valde rubeſcunt. ℂ Et q̃z
accidit cũ ea ſpalmꝰ: ⁊ q̃z accidunt vomitus
⁊ nauſea pp cõitatẽ ſtomaci: ⁊ declinaẽ ad reſu
pinatiõẽ valde ſm ꝓtũ cõſuete reſupinatio
nis ⁊ ſm diuerſitatẽ ordinis. ℂ Et eſt ſm plu
rimũ pnecãs in tertio. Si aũt ipm pꝛãſierit fi
ducia hꝰ ⁊ ſcias q̃ egritudo nõ eſt vehemẽter
praua: alioquin membrum non tolerat ipſam
cum hac eſſentia ⁊ cũ hac ſublimitate. Et ipſe
quidem cura eſt cura ſirẽ ⁊ fortiozꝫ. Et cõfert
ei flobotomia vene que eſt ſub lingua vehemẽ
ter. ⁊ illud poſt flobotomiaz vene cõmunis ⁊
venarum ⁊ aliarum.

Digitized by Google

¶ De herisipilla ⁊ impetigine accidentibus in cerebro ⁊ vlacro. Cap. v.

q Gadocꝫ ét accidunt in ipso cerebro herisipilla ⁊ vlacro ⁊ fit dolor fortis ⁊ iflãmatio vehemens. ¶ In facie ꝓo qñꝫ accit frigus pp occultationẽ caliditatis ⁊ cutinitatis pp illo ⁊ ꝓpe i oculis: deide calefit subito ⁊ rubificat. Verũ ꝑm plimũ fit rẽdés ad cutinitatẽ ⁊ frigus. ⁊ é siccitas vehemẽs in ore. ¶ Et cũ eis nó é tñ ex subeth q̃tũ accit i flegmone. verũ accñia i eis sunt terribiliora ⁊ fe. est fortio: ⁊ eax cura est cura sibare. ¶ Et plimũ eius precat i 3°. Si aũt nó iterficit i tertio euadit. ¶ Et pueris gd̃ qñꝫ accidit herisipilla in cerebro ⁊ pfundat cum ipsa sinciput ⁊ oculi ⁊ minorat oculus ⁊ desiccat totũ corpus. Medicent ergo extuello oui ⁊ oleo ro. infrato ⁊ punctato oi hora ⁊ cũ expressionibus ⁊ herbis humidis ⁊ frigidis super caput ꝓpe cũ cucurbita ⁊ cortecibus melonis ⁊ cucumeris.

¶ De sibare. Cap. vi.

d Acit sibar demoniũ supfluus accñs cum sirsen calido colerico ita vt hõ cũ hoc ꝙ hz sirsen alienet ꝓpter demoniũ agitatiõ. ¶ Et cũ barabito qdé puro fit alienatio ⁊ rõnis pmixtio ⁊ nó é cũ ipso demoniũ: si ár est demoniũ é sibare. ⁊ é ét q̃si mania cõposita cũ barabito sic barabit' é q̃si melãcolia cõposita cũ apate calo ⁊ fe. ¶ Et milto magis qdé añcedit in ipsa demoniũ: deide succedũt ei ipsa ⁊ fe. ¶ Et nó fit sibare nisi cũ barabitus est a colera ru. pura ⁊ adusta. Illa cum ipsa ad cerebrũ ipellit cũ pn° sue applicatiõis fac̃ puenire demoniũ: ⁊ cũ ipso aut post ipz puenit apa: ⁊ é cã sibare. ¶ In barabito aũt est demonium accñs ab apate ⁊ i sibare apa ⁊ demoniũ puenit simul a mã: neq vnũ eoꝝ é cã alterius ex q̃ aliõ inueniat ⁊ si q̃s fiat vnũqõq ipsoꝝ cã additiõis alterius. ¶ Lũqz sibare incipit appere vigilie sunt, plire ⁊ somnus ingetus ⁊ timor ẽ in somno ⁊ oscitatio ⁊ spũs magnus ⁊ frequẽs ⁊ oblitio: ⁊ rñsio ñ sillis ⁊ errogatiõi ⁊ oculi rubescũt: ⁊ ipsoꝝ agitatio adest ⁊ grauitas est in eis ⁊ sunt q̃si lupi. ¶ Et qñꝫ est i eis ꝑm ꝙ dicimus cutinitas ⁊ fit illic sensibilitas extẽsiõis apud spõdiles ⁊ dolor pp eleuatiõné vaporis ⁊ fit cita i eis cursus lachrymarũ in uolutarie ex vno oculo. ¶ Deinde cũ sistitur egritudo idũrat fe. ⁊ exaspat lingua ⁊ siccat: deinde i postrẽo ipsius defecit motus palpebrarũ pp debilitatẽ: ⁊ grauitas motus puenit vsq ad motuz palpebrarũ: ⁊ remanet ex demonio alienatio ircisa cũ defectu ꝑmonis ⁊ paucitate ipsius ⁊ ꝑm hoc, puenit colligẽ plimũ villos ⁊ palea. ¶ Et in pulsu fit augmẽtum debilitatis ⁊ minoratiõis ⁊ durities pp siccitatẽ. ¶ Et qñꝫ fit sibare q̃ non est simplex pura. Quare ipsoꝝ dispónes diuersificant in ꝑmõe ⁊ memoria ⁊ motibus. plerũqz. n. fiunt ordinati ⁊ plerũqz iordinati. ¶ Et ipsius qdé cura est cura sirsen colerici cũ additione in humectãdo multa. ⁊ opz vt extremoz ligato assiduetur.

¶ De lethargia que est sirsẽ frigidũ cuius interpretatio est oblitio. Cap. vij.

l Ethargia dicãpa flegmaticũ sem̃ ira craneũ ⁊ est sirsẽ flegmaticũ. Et plurimũ gdez eius fit in meanibus subcerebri abscz velamibus ⁊ ventriculis subcerebri: qñ flegma raro ꝙgregat ⁊ penetrat in pãniculos cerebri pp ipsoꝝ duritiẽ: neqz in subacerebri pp ipsius viscositatẽ sicut ét pleuresis ꝑm plimũ est colica ⁊ raro fit flegmatica pp paruitatẽ penetratiõis flegmatis i substãtiã sifachiã. i. sifach neruosam durã. Iz sit possibile vt fiat illud in paucis ambarũ: possibile ẽ eni vt cadat hoc apa i substãtia cerebri ⁊ i eius velaminibus. ¶ Et hec gd̃ egritudo noiatur noie sui accñtis. Verũ lethargia vir est oblitio: ⁊ hãc egritudinẽ cõicat oblitio: ⁊ pp nomẽ eius errãt in ipsa ples medicoꝝ ignorantes ꝙ intrẽtio in ipsa est egritudo fcã ex apate frigido. imo existimãt ꝙ egritudo in sepsa sit oblitio. ¶ Et ꝙ qdã medici sunt q̃ noiant lethargiã oẽ apa frigñ in cerebro siue sit melãcolicũ siue sit flegmaticũ. ¶ Verũ ples antiq̃rũ flegmaticũ hoc noie appropriauerũt. ⁊ tuus est vt in ipso noies vtrũqz. ¶ Et hmõi qdé egritudinis mã ꝓpinq̃ est mãe sadur. sed est vehemẽtius ꝑfirmata. Et hec egritudo gñaf ab oibus quo gñaf humo: flegmaticus: in q̃ sunt vapor raro ⁊ putrefactio. Quapropter plimũ gñatur a comestione ceparuz. ⁊ gñatur ex repletione nimia stomaci: ⁊ multitudine potus ⁊ multitudine comestionis fractuum.

¶ De signis eius. Cap. viij.

s Unt soda lentis ⁊ febris lẽta: necessaria eni est febris i oi apate fcõ ab humore putrefacto: ⁊ pp hoc sepaf a subeth. Verũ ipsa est lẽta qñ mã est flegmatica. Et hec gd̃ fe. qñꝫ nó sentf cũ ea ⁊ fit cũ ea subeth graus. Sicut. n. hñs eã aperit oculũ sic claudit ⁊ fit cũ ea oblitio. ¶ Et ipsus est rarus ⁊ tardus valde debilis. Et fit quasi cũ strictura spũs parũper: ⁊ cũ sputo ⁊ multa oscitatiõe ⁊ aptione oris ⁊ ipsius clausiõe: ⁊ qñꝫ remanet eius os post oscitationẽ aprum pp oblitionez ꝙ oporteat eũ ipm claudere: ⁊ pp pigritiã ab ea ⁊ si velit ipm claudẽ. ¶ Et adest ei singultus pp cõtatẽ stomaci. Et albedo i lingua ⁊ pigritia in rñsione ⁊ in motu palpebraz ⁊ cõuulsio ircctus. ¶ Et egõ hz plimũ é hũida ⁊ siccat leuiter ⁊ pare. ¶ Et vrina est sicut vrina asinorum. ¶ Et qñꝫ accidit ei tremor ⁊ sudor extremitatis. Et sunt cũ diuersitate hñtium barabitũ. ipsi. n. i lectis suis ꝓcipiũt facere barabitũ ꝓo habẽtes eleuant. ¶ Et pulsus ipsoꝝ sunt

Digitized by Google

magni multum rari tardi tremuli vndosi silles pulsib⁹ pipleumonicoꝝ. ¶ Cerūm sunt minoris latitudis ⁊ logitudis ⁊ tardioꝝ ⁊ fortiꝝ rariꝝ ⁊ minoris diuersitatis qm̄ nocumēū cordis ab ea fieri est min⁹. ¶ Et cadit i pulsū eius cadēs i medio plus: qm̄ virtuꝫ vitalis in ipsa ē sanior ⁊ febris cū ea ē minor pp logitudinem ipsius a corde. Sz eius obliuio ē maior: qm̄ mā hec est i ipso cerebro ⁊ i pipleumonia eicuaē ex apa te pulmōis. ¶ Ꝺ si melicuz dicaē lethargia sunt eius signa q̄ dolor fit fortior ⁊ fiunt cum carrixa ⁊ alienatio ⁊ oculi sunt apti ruentes in vno loco. ¶ Et cū lethargia est in suba cerebri subeth ē fortior ⁊ difficultas motuū ē maior ⁊ albedo lingue ē i ipa valde vehemēs: ⁊ ociī ad exitū tēdūt ⁊ difficultas mor⁹ ⁊ dolor ad laxitatē tēdūt. ¶ Si aūt ē i velamib⁹ dolor ē fortior ⁊ mor⁹ sunt lentiores. ¶ Et accit i eis multotiēs retētio vrine pp oblionē: ⁊ pp debilitatē lacerti vrinalis. ¶ Et signis aūt icensus hois ad lethargiā est mlitudo tēporis capitis cū pigritia ⁊ grauitate. ¶ Cūq; fortiora fiunt accētia lethargie ⁊ multiplicaē sudor valde ē tūc periculosus, pterea q̄ sudor deijcit virtutē. ¶ Et cum spūs dilataē ⁊ fit bon⁹ ⁊ declinat accētio tūc tēdit ad salutē ⁊ pphe si apparēt apostemata post aurem. plurimum. n. crisis eius fit per eam.

¶ De cura. Cap. xr.

6 Jn nō fuerit qd̄ phibeat flobotomeꝝ pus: deinde adminustra eis clisteria acuta ⁊ attrahaē mā ad inferiora. Et fac eū vomēe cū pena synapi ⁊ melle illinita. Et fac cū gelcere in domo luminosa: ⁊ phibe ipm ne ursubeth, pfundeē assidue excitādo ipm. Et in pn⁹ rei repelle māz cū oleo ro. ⁊ aceto. Deinde post duos dies a pn⁹ sim misceaē eis castoreū ⁊ sit acetū squillinicū. ¶ Et nō potes aquā frā ipm nisi parumper ⁊ in pn⁹ ppue. Et apud statū eius ⁊ ppue i fine sui: ⁊ phibe illud. deide inūge corp⁹ ei⁹ oleo ⁊ nitro ⁊ se. vruce ⁊ laureo le ⁊ pipe ⁊ piretro ⁊ sūb⁹. ¶ Et adminstra em brocas fortis resolutis ⁊ odoraméta ⁊ sternutaméta ⁊ gargarismata subtiliatiua in gb⁹ sunt hasce ⁊ ysop⁹ ⁊ calamentū ⁊ origanum. ¶ Et gargarismata cuz mellē ⁊ squilla ⁊ religa que scripsisti in canone. Et cū sylla sup caput ei⁹ adminstras, ppue humida valde ea iuuaē. Et ad nunistra ēt reliq̄ rubificātia sup caput ⁊ lumeē tū fac ex synapi. ¶ Et frica extremitates eius ⁊ cōpūme eas donec rubescāt ⁊ doleāt: qm̄ est magni iuuamēū ⁊ fiat illō assidue. ¶ Cū aūt in subeth, pfūdi fiunt extēde capillos ipsoꝝ ⁊ euelle quosdā eoꝝ: ⁊ pone ēt apud nocrā vēto sas multas cū igne absq; icisione. Et forte inciso ubi necessaria est cū est necessitas eūationis sanguis. ¶ Et cū nutris, nutri eos cū aliquib⁹ que sint sicut aq̄ lupinoꝝ ⁊ aq̄ ciceris cū ordeo fracto. ¶ Cūq; eos cibaueris cōpūme extrema ipsoꝝ aliqbus horis vt vapor ad superiora nō trahaē. Ꝺ si tibi necessarium fuerit, pter egritudinis logitudinez vt potes ipm̄ solui uno ⁊ ppie qm̄ cum ipso appet tremor pota ipsum duab⁹ terrijs aure. ex castoreo cū pauca scamonea q̄ sit minus pōdere vnius danich. ¶ Et si timeē supfluitas febris aliena scamonea cū sia cōtentus castoreo ⁊ pmutatione cōplexionis absq; euacuatione. ¶ Et melior eūationū illa est que fit cū clysteri. Si aūt alia fuerint tibi necessaria da ei ad potandū tere pigre pōdus. 3i. q̄ntam. 3. de pulpa colloqn. ⁊ tribus. 3. myrabolanoꝝ ⁊ danich vno masticis: ⁊ si febris non est vehemētis calorie ⁊ phidis q̄ soluat. q̄ si nō cōfidis, pter illud fac ei suppositoria aut collyria vt due cause ad illud faciendū se iuuent: deinde eruca ipm ⁊ pape ei vt pmuteē ad gerendum.

¶ Et cū ei accidit obliuio vane ⁊ stercoris em broca vtraq; emūctoria ⁊ vētrem cū aquis in q̄bus cocta fuit camomilla ⁊ melilotū ⁊ viola ⁊ radices lilij ⁊ cōpūme vesicam vt vrinam emittat. Deinde cum finitur egritudo admini stra restaurativa ⁊ fac eū tolerare terminū eger citij parui ⁊ adhibe ei regimen qualescentiū.

¶ De aq̄ intra craneum. Cap. x.

Quoniam cūq; aggregatur humiditates aquose intra craneū ⁊ ex ipsum: tunc si fuerint ex craneū significabit eas qd̄ propinque dicemus. Et si sunt intra craneū ⁊ locus earū supra pāniculū duruz sentit eger grauitatē iterius: ⁊ fit cuz ea difficilis clausio oculi: imo nō est possibilis: ⁊ humectatur oculi valde ⁊ lachrymantur assidue ⁊ stant apti intuētes in vnū locū. Cura ⁊ in hmōi nō est ingenium. ¶ De apostematibus que sunt extra craneum ⁊ aqua extra caput ⁊ atale. infantium. ⁊ inflationibus. Cap. xi.

Cādoq; accidit in velaminib⁹ que 9 sunt ex caput apata calida ⁊ frigida. Et cūq; accidit ⁊ ppie infantibus egritudo q̄ ē cōgregatio aq̄ ē capite. Et cūq; ēt accidit in maioꝝb⁹. ¶ Et hec q̄dē egritudo est hūiditates retēte iter craneū ⁊ cutē ⁊ inter duos panniculos extrinsecos ⁊ accidunt inflatio in loco capitis ⁊ fletus ⁊ vigilie. ¶ Infantibus quidē accidit illud fm̄ plm̄ cū obstetrix errat ⁊ cōpūnit caput ⁊ separat ipm̄ ⁊ apiunt orificia venarū. Et currit ad illud qd̄ est sub cute sanguis aq̄sus: ⁊ q̄cūq; sunt humores alij ab humiditatib⁹ aquosis. ¶ Ꝺ si color cutis est cum dispōne sua ⁊ cutis est cleuata cōpressa expulsa: tūc ē aq̄ in capite. Et si color est mutatus ⁊ tact⁹ diuersus ⁊ est ibi fortitudo ⁊ phibitio ad expellēdum ⁊ sentit mordicatio ⁊ dolor: tūc ibi est apa extra craneū. ¶ Infantibus autem ⁊ alijs cū est aq̄ in capitibus eoꝝ: ⁊ hoc plurimū nō fit nisi infantibus. tunc opz vt cognoscas an sit multa ⁊ an sit expulsa ab exte-

Digitized by Google

riozibus ad inferiora violéter. Nā si taliter fuerit nō medicat. ¶ Si aūt fuerit pauca ⁊ retēta inter cutē ⁊ craneū: tunc faciāt scissurā vnaz in latitudine: aut si fuerit multa: tunc fac scissuras duas sese secātes: aut tres scissuras secātes se si fuerit plurima: ⁊ euacuet qđ est in ipso: deinde strunge ⁊ liga ⁊ suppone ei vinū ⁊ oleū vsq; ad tres dies: postea solue ligaturā ⁊ medica cum vnguētis ⁊ licinijs: si eis indigueris ⁊ filo ⁊ puluerizatione si illud sufficit: ⁊ nō indiges vnguētis. ¶ Et sic armis generatio tardet ꝓcipit vt os leniter radat vt caro nascat. ¶ Si aūtez aq̄ fuerit valde pauca sufficiēt ubi vt resoluat humor aquosus cū emplis. ¶ Que aūt ex aparibus extrisecis sunt cala ⁊ que frā cognosces tactu ⁊ colore ⁊ puentia eius qđ ad ipsam puenit. Et in oibus qđē sentit dolorē cōprimentē craneū: ⁊ qñ tāgis iuenis dolorem. ¶ Et cura ipz medicamine leniore ex cura sirsen: ita tū ꝙ tu sis securus in administratiōe fortioris in ipso. ¶ Et vētose qđē in ipso ꝓferūt plus mutatione. ¶ In atas aūt infantuū opz vt lactās aquā potet ordei aut aquā sauich eius si ifans solonē hūerit ⁊ ifanti deē ad potādū tūc aliquātulum spodij torrefacti ⁊ se. postulace torrefacti. Solutio. n. in hac egritudine est mala: ⁊ lactāti interdicat balneū ⁊ ponat sup sinciput eius viola infrigidatiua. ¶ Be subeth alsahari quam quidā medicoz noiant succos. sed non est ipsa imo succos est spes ygelationis. Cap. xij.

b Et egritudo est egritudo sirsemitans cōposita ex sirsen calo ⁊ frigido: qñ apa est fcm ex duob⁹ hūoribus s. flegmate ⁊ colera. ¶ Et eius qdem cā est repletio quā gñat gulositas ⁊ multitudo comestionis pot⁹ ⁊ ebrietatis. ¶ Et verisz quidem hūores qñz equātur ⁊ qñz vnus ipsoz vincit ⁊ vincūt tūc eius signa. ¶ Si ergo flegmaticus vincit noiat subeth vsara. Et si vincit colericus nominat sahara subethia. ¶ Et qñz puenīūt in egritudine vna cū numero vt vnusquisq; eoz impugnet alterz: ⁊ qñz vincit flegma: ⁊ qñz colera. ¶ Et facit qdem flegma in ipsa subeth qñz ⁊ grauitatē ⁊ pigritiā ⁊ claussionē oculoz. Et difficile sit eis respōdere ad illud qđ queritur ab eo. Et est ipsius risio risio tardantis ⁊ cogitātis. ¶ Et colera qdē in ipsa efficit inquietudinē ⁊ alienationem continuā ⁊ palpitationē. ⁊ nez pmittit ipm pfundari in subeth: imo eius subeth est subeth que excitat cū excitat. ¶ Et cū flegma vincit gñat subeth ⁊ claudit palpebra cum apit. Et cū vincit colera excitat ⁊ alienat ⁊ puēt ad motū ⁊ apit oculū absz palpitatione ⁊ nō claudit. imo ipsius superior extremitas attrahitur sicut accidit pariēti sirsen. ⁊ desiderat resupinari: ⁊ eius resupinatio est nō nālis: ⁊ inflāmat ipsius facies: ⁊ declinat ad viriditatē ⁊ rubedinē fm ꝙ in domi

natione dispōnum eius trahit palpebra eius ad supioza ⁊ clamat. ¶ Et cū aperit oculū suū est ipsius aptio sicut aptio habētis subeth ⁊ cōgelationem absz palpitatione. ¶ Cū aūtē loquit eius sermo nō est ordinat⁹. ⁊ frāgulat ab aqua: ita vt plm redeat aqua ex naribus eius: ⁊ similiter frāgulat a fortitudinibus. Et hec qui dē signa sunt mala. ¶ Et multotiēs accidit in ipsa retētio vrine ⁊ egestionis ⁊ paucitas vrinalz. ⁊ accidit eis strictura spūs. ¶ Et qñz si malat in pluribus dispōnibus pfocationi mīricis. Verūtamē facies in pfocatiōe matricis est cū dispōne sua ⁊ adsunt reliqua signa pfocationis dicta in. c. suo. hic aūt possibile est: vt in ea aliqd loquēdo eger enūciet ⁊ si percipit vt intelligāt. ¶ In ea aūt cuius matrix est: non est possibile aliud dum in pfocatiōe persenerat. ¶ Et hec quidē egritudo similiz est lethargie: sed tū differt ab ea. qñ facies nō est cum dispositione sua: sicut est in paciēte lethargiā. ¶ Et iterū eis adsunt vigilie ⁊ apertio oculoz absz palpitatione: ⁊ febris est in ipsa fortior. ¶ Et si mutatur ḥarabito: sed tamen differt ab eo: qm̄ subeth in ipsa ē maior ⁊ alienatio maior. ¶ Et pulsus qdē eius est velox ⁊ frequēs ꝓpter apostema ⁊ permixtione cōgelatiuā ꝙre diuersificatur a pulsu lethargie. ¶ Et lat⁹ ⁊ breuis propter flegma ⁊ apostema suū: ꝙre diuersificat a ḥarabito: ⁊ ipsius quidē breuitas est ꝓpter latitudinē sui. ¶ Amplius est fortior pulsu letargie ⁊ debilior: pulsu ḥarabiu. Et si pulsus non extensus rarus valde spasmosus sicut fit in pre focatiōe mīricis. Sed ḥtus in ipsa nō remanet nez egredit ab ordine omnillo egressu: sicut fit in pfocatione mīricis: imo ḥtus cadit ⁊ pulsus sit frequens. ¶ De cura. Cap. xij.

c Ora aūt cōis est flebotomia sicut scis: deide clysteria in quoz attractione ⁊ lenitate addis fm quātitatez in qua iuenis materiam fm signa predicta. ita vt cognoscas an vincat colera vt flegma. ¶ Et cibus etiā, phibeatur fm ꝙ fit in ḥarabito ⁊ ꝓpte si eius causa fuerit multitudo cibi. Quapropter cū causa fuerit multitudo cibi fac egrū vomere ⁊ purga stomacum ipsius. ¶ Si aūt causa eius fuerit ebrietas nō curabitur oino donec absc̄indat ebrietas: deinde fit cōtus humectāndus caput ipsius. deinde ad vltimuz curetur eo quo curat finis ebrietatis. ¶ Et ipsius quidē species cōmunicat in embrocis ⁊ emplastris ⁊ sternutatoriis pdictis ⁊ euacuationib⁹ subtilibus cū eo qđ bibitur ⁊ clysterizat sicut scis. Et iste quidē medicie in ipsa nō sunt in termio frigiditatis que ꝓcipit in ḥarabito: nez in termino calefactionis qui ꝓcitur in lethargia: sed sint cōposita ex eis ⁊ vincat in eis illud qđ opz: fm ꝙ apparet ꝙ aliqs duoz humoꝛum sit magis abūdās. ¶ Et ubi

Digitized by Google

quidem iam premissuz est in canone totum qđ oꝫ facere in hmõi. ¶ Et oꝫ vt ponas in embrocis eius si fuerit colera supabundans folia salicis ꝛ violas ꝛ radices lilij ꝛ ordeuz cum camomilla ꝛ corona regia ꝛ aneto. ¶ Et qñq; das in potu syrupum de papauere si non timetur q; supueniat ei dñium flegmatis. Et intentio qđ quare ei in potu tribuit est vt dormiat. Qñ si vireq; mãe sint eq̃les adde in his hasce ꝛ amaracum. ¶ Et si flegma est supabundans adde in eis folia lauri ꝛ ruthã ꝛ mentastrũ ꝛ ysopuz ꝛ castoreum ꝛ organum. Et silr est dispõ in emplastris ꝛ enematibus sm hunc canonem. Et vbi qdem est possibile colligere ea ex antidoto. ¶ In fine autez egritudinis ꝛ postq; dormierit infirmitas tunc aliena ab eo embrocas frigidas ꝛ sis prẽtus subtiliatiuis q̃ scis: deide balnea ipm ꝛ rege cũ regimine conualescentiũ.

¶ De plaga ꝛ incisione cuius capitis ꝛ curatione. Cap. iiij.

Eparato euenies in capite, aut est in cute ꝛ carne aut in osse: aut manifesta: aut in simac: aut ita q; ossa inde exhẽda sunt aut simac: ꝛ ex simac ꝛ ex simac est alfuturati ꝛ est vt exuberet velamen ad exteriora ꝛ apeꝛt ꝛ impiguet ꝛ fiat sicut futurati. ¶ Et ex eis est que fit in dura mre ꝛ i seruantia: ꝛ in eis est timor ꝛ invulneribus qui dem puerientibus ad panniculuz cerebri accit laxitas in latere vulnerũ ꝛ spasmus in opposito eius. ¶ Et cum incisio nõ puenit ad vẽtres: sed ad ternunũ velaminis subtilis est magis in colunnis. ¶ Cum vero incisio puenit ad cerebrum apparet febris ꝛ vomitus colere ꝛ non est ex eis que sanaꝛ: nisi raro. ¶ Et ꝓpinquioz ad incolumitatez qdem incisio est que cadit ad futurati duoꝝ venirũ anteriorũ. Cum n. cito succurris ei continuaꝛ. ¶ Ille vero que in duobus ventribus posterioribus fuerint sunt praviores. Et ea que fit in medio praviori est ea q̃ fit in posteriore: ꝛ remotioz vt redeat ad dispõnem naturalem nisi sit valde parua. ¶ Et principium qdem consistit in emplastris ꝛ erit eius rectificatio velociter. ¶ In cura vero consistit principium ad phibendum apa cum eo qđ tolerat dispõ. ¶ Distinctionem vero medicaminis vulneris plagatiu qđ est in cute ꝛ carne dicemus vbi vlcerum rememorabimur in li. iiij. ꝛ dicemus curam fracture que est ex eis in ca. fracture ꝛ restaurationis. ¶ Et medici in fractura cranei in qua extrahẽda sunt ossa: habẽt duas intentiones. Intentio. n. quorũdam est vt declinent ad medicinas se patinas que dolorez vehementer quiescere facũt: ꝛ intentio est aliorum quibus videtur q; administrande sunt medicine vehementis deiccationis: ꝛ administrãt post incisionem fracti ꝛ eradicationem secti ꝛ extractionem facture eius medicinas attractiuas in vnguentis: ꝛ alijs supza locuz: supza ipsum exterius existente epithimate ex aceto ꝛ melle. ¶ Et hoc modo per manus horum posteriorum peruenit maior incolumitas q̃ per manus priorum ꝛ illud qđez non est mirũ. G. enim dixit q; cõplo ossis ꝛ panniculi est ficca.

¶ Tractatus quartus de egritudinibus capitis ꝛ plurimo nocumento ipsius in operationibus sensus ꝛ motus.

¶ De subeth ꝛ somno. Cap. i.

Icitur subeth somnus supfluus ꝛ grauis: non tñ ois supfluus ꝛ grauis: sed ille cuius grauitaꝛ ẽ in mãt qualitate sumul. ita vt ipsius spacium sit plurius: ꝛ cuius elevano fortior ꝛ debilitet excitatio ipsius ab eo. Si aũt excitaꝛ: tunc somnus eius est naturalis in quantitate ꝛ qualitate sua. ¶ Et eius quidem alius est grauis alius est subeth profundus. ¶ Somnus autem vniuersaliter est reditus spiritus animalis ab instrumentis sensuum ꝛ motuum ad principiũ cum quo patiantur ipsoruz instrumenta ab exitu operationis in ipsis nisi que necessaria sunt ad hoc vt vita permaneat: ꝛ illa sunt sicut instrumenta spiritus. ¶ Et somnus quidem naturalis absolute est cuius reditus est cum profundatione spiritus vitalis ad interiora: vt digerantur cibus quem in ipso sequitur spiritus animalis sicut fit in morbis corporum subtilium pmixtorum propter necessitatem vacuitatis: ꝛ qđ est etiam propter quietem eius: ꝛ vt spiritus ad iungat sibi partem eius quo nutriatur ꝛ substẽtetur ꝛ augmẽtetur substantia illius: ꝛ recipiat restaurationem eius quod ex ipso in vigilia soluitur. ¶ Et huic quidez propinquus est qui accit ei qui sanitan vicinus ẽ ab egritudine sua. Accit. n. ei somnus pfundus ꝛ figt sedationez egritudinis eius. ipse tñ in sanis non signifikat bonitatẽ. ¶ Et qñq; ẽt accit somnus hmõi generis ei qui est euacuatus medicina plurimũ ꝛ somnus ille confert ei reddens ipsum virtuti sue. ¶ Et plñ accit somnus non absolute naturalis. ꝛ ille quidem est cum redditus fit ad principium pp supfluitatẽ resolõtus ispius ꝛ non tolerat eius suba dilationẽ pp defectũ sui augmẽti super illud qđ sufficit applicationi causa resolutionis facte ex mota. profundatur ergo sicut fit in dispositione laboris ꝛ exercitij fortis. Et illud fit propter euacuationem superfluaz accitẽ spiritui aiali. Natura igitur fit ꝓpta ad recipienduz qđ est in substantia eius nisi cõsequaꝛ ipsa ex nutrimẽto sustẽtaculũ. ¶ Dria vero inter ipsum ꝛ illum qui est ante ipsum est sicut dria inter petitionem cibi a corpore sano vt sit locutus resolutionis naturalis ex eo ꝛ petitionem cibi a corpore debilitato a solutione. ꝛ fluxu sanguinis. ¶ Dicimus enim duoruz

cc 4

Digitized by Google

somnorum petit restaurationem resolutionum vigiliarū ⁊ est res nūlis. Et scōs petit restauratiōnem resolōnis laboris ⁊ nō est nālis. ¶ Et qñq; accit somnus non nālis absolute ⁊ est vt fit reditus spūs aialis ab instris pp cām infrāntem subē spūs ℨnā: aut extrinsecus: aut ex medicinis infrānnubus: ⁊ instīa adipiscunt frigus incōuenies penetrationi spūs vitalis in eis ſm modū suum renouantē infusionē vel effusionē spūs in eis adunati corrūpentis cōplōnes quarecipit virtutē aialem. ſ. spūs a principio: quare residuum redit ad pfundum pectoris ⁊ fit piger ad dilatationē pp frigus cōplōnis ⁊ hoc ē stupor. ¶ Et qñq; ēt accit pp cām humectantem instīa: ⁊ prurbantē subam spūs ⁊ opilantē viam eius: ⁊ laxantē subam neruorū ⁊ lacertorum. ⁊ mollificatio quā sequit opilō ⁊ cooperi mentum que phibēt spūm penetrare: qm̄ spūs ipsius suba iaz est ingrossata ⁊ prurbata. ¶ Et qm̄ instīa eius iam sunt corrupta pp humiditatem ⁊ laxitatē eorum simul. ⁊ iste est somnus ebrietatis: ⁊ accit qd est huic accītū. primum pp numiam stōi replerionē: ⁊ plixitatē more cibi in stō: horum autē subeth remouet vomitus. ¶ Et he due cāe cum firmant sunt cā qua plurimū accit subeth. ¶ Qñq; ēt adunat frigus ⁊ iuuat ipm humiditas simul in causis somni: verūm cā añs tunc est ex frigore: ⁊ iuuat ipsum humiditas. Sicut aggreganť in vigilijs caliditas. ⁊ siccitas ⁊ est cávera ipsa calitas quā iuuat siccitas. ¶ Subeth preterea sunt cāe alie ex quibus est vehementia paroxismox febris: ⁊ euentus nāe cum essentia super suam egritudinez ⁊ ipsius compressio sub mā ⁊ sequit ipsam spūs aialis sicut dcm̄ est: ⁊ ppter si mā febris est frā flegmatica ⁊ ipsa qdem non calefacit nisi cum putredine: ⁊ qñq; fit pp malitiā humorū ⁊ vaporum ascendentiū ad anterius cerebrum a stō aut pulmone in egritudinibus suis ⁊ reliquis mēbris. ¶ Et qñq; fit ex multitudine vermiū ⁊ ascaridū. ¶ Et qñq; fit ex coarratiōe cerebri ipsius sub osse cranei: aut lamina eius: aut cornee ipsius: cum cerebro aduenit percussio: ⁊ vehemētio: ventriū ad faciendū subeth apud infusionē ⁊ vehemētio: eorum ad faciēdū subeth apō cōpssionē. ¶ Et qñq; fit pp vehemētē dolorē percussionis euenientis lacertis tpis. ¶ Aut pm cōitatē lesionis in ore stōi aut in marrice: quare ℨhit ex eo cerebrū ⁊ opilat vias spūs sensibilis talr q; cum ea fit difficilis motus spūs ad procedendum. ¶ Et qñq; fit pp vehemētē debilitatem spūs ⁊ resolōnē ipsius quare fit difficilis eius dilatatio. ¶ Et qm̄ primi sensuuz qui priuantur in somno ⁊ subeth sunt visus ⁊ auditus: oz tūc vt sit impedimentū in subeth in anteriore cerebro. Et pp cōitatez corruptionis imaginationis. Nam si non esset cōitas anterioris cerebri ⁊ non accideret nocumentū nisi posteriori parti non oporteret vt visui ⁊ auditui pueniret priuatio. ¶ Neq; esset somnus imo cēt destructio motus ⁊ tactus solūmodo ⁊ essent sensus reliqui cum dispōnibus suis sicut cōtingit in egritudinibus gelationis ⁊ sochos. ⁊ nō esset nocumētū qd subeth affert sensui vltra nocumentum qd infert motui. Nam ipse destruit sensum oino ⁊ non penitus destruit motus: remanet. n. incolumis in anhelitu. ¶ Et oz gdez ne opilō puenies in subeth sit completa neq; cum multa spissitudine ⁊ si non fiet nocumentum in anhelitu. ¶ Dis autē subeth ex cōplōne pendens est pp frigus primo ⁊ pp humiditatem scōo. ¶ Amplius qñq; fit pmutatio ad subeth sicut ex peripleumonia ⁊ pleuresi ⁊ silib⁹. ¶ Et qdam hoium sunt quorū humores duz sedent sunt fracti non nocentes quare cooperit eos dormitatio. Cūq; se pternunt pfundat calor innatus ⁊ fermentet ⁊ excitant vapores cerebri: quare somnus non ipsum cooperit ⁊ precipue in eo qui non est ficce cōplōnis. Cū ergo multiplicant cooperture somni indicat egritudines. ¶ Et sicut aqua granatorū tardāte i stō retinet vapores ⁊ liberat a vigilijs. Et nos qui dem iam diximus qualiter oz esse formā iacentem super cibum. ¶ Nunc autem dicemus q; visus resupinationis multotiens ledit dorsum ⁊ larat ipsum. Cuius qdem cura est visus surgēdi plurimus. ¶ Ex somno preterea in sole timetur capiti. Et qui fit i luna facit possidere screatum sanguinis qui fit cum rascatione: ppterea q; luna mouet humores. Et cā qdem sonitus gutturis est cooperturā oris cannequare spūs non egreditur nisi in voce humiditatis.

¶ De signis specierum subeth. Cap. ij.

Subeth fit ex frigore puro extrinsecus eius signa sūt vt fiat ppter successiones frigoris vehementis aduenientis capiti exterius: aut pp frigus intra corpus ⁊ cerebrum: ⁊ nō inuenitur in facie inflāmatio neq; in palpebris ēt est color viridis: ⁊ pulsus est extensus tendens ad duritiem cuz raritate vehementi. ¶ Et si subeth fit ex frigore: potus alicuius medicinarū narcoticarum que sunt opium ⁊ iusquiamus ⁊ radix mandragore ⁊ semi. mandragore ⁊ nux meted ⁊ fungus: ⁊ lac in stō acetosum: ⁊ coriandrum humidum ⁊ se. psilij multus significatur signis que dicemus de vnaquaq; earum in. c. de venenis. Et vt subeth fiat cum alijs accīnbus prefocationis ⁊ viriditatis extremitatū ⁊ frigiditate earum: ⁊ apate lingue ⁊ pmutatione odoris: ⁊ fit pulsus cuz casu formicans debilis nō cum raritate: imo frequens hīs frequentāver miculos informicantis. Et si fuerit rarus non erit ei ordo neq; fortitudo: imo redit ex raritate ad spissitudinem ⁊ ex spissitudine ad raritatem. ¶ Scias ergo si aliquid horum in pos

Digitized by Google

ei datum est: aut ipse per se bibit ⁊ medicetur tum illud cum eo qđ dicemus in.c.de venenis.
¶ Sunt aũt quidam qui dicunt qꝫ subeth frigoris puri est lenioꝛ: subeth materiei humide. Sed sermo ille nõ est vehementer sanus: imo qñq; est fortis valde. ¶ Et oĉs quidez species subeth facte ex frigore cerebꝛi in substantia sua aut pp medicinaz ebibitam sequit corruptio in cogitatione ⁊ memoria. ¶ Qđ si subeth sit ex humiditate pura sunt eius signa vt non videantur signa sanguinis neq; grauitas flegmatis.
¶ Si aũt fiat ex flegmate scitur illud ex precedenti repletione ⁊ numia stõi sacietate ⁊ multitudie potus ⁊ lenitate pulsus ⁊ ipsius fluctuatione cum latitudine: ⁊ scitur ex ꝓfundatione subeth ⁊ grauitate ipsius ⁊ albedine coloꝛis in facie ⁊ oculis ⁊ lingua ⁊ grauitate capitis ⁊ inflatione in palpebꝛis ⁊ frigiditate tactus ⁊ regimine precedenti ⁊ etate ⁊ regione ⁊ reliquis.
¶ Ex sanguine vero factus scitur ex inflatiõe venaruz que dicuntur guidem ⁊ rubedine oculoꝛum ⁊ maxillaꝛum ⁊ rubedine linguę ⁊ sensu caliditatis in capite ⁊ silibus illis que sciuisti. Et si cum hoc sanguinis ⁊ flegma coniungantur aggregatione apparuit videbis signa lararbitti ⁊ letargie ⁊ subeth asaĥari. ¶ Qđ si eá i ipso fuerint vapoꝛes expulsi ex coꝛpoꝛe in febꝛibus ⁊ ꝓprie apud doloꝛes pulmonis ⁊ apa in ipso notatum peripleumonia aut vapoꝛes stõi sciasꝫ totum suis signis. ¶ Paz si est ex stõ precedunt ipsum vertigo ⁊ scotomia ⁊ tinnitus ⁊ vomitus ⁊ fantasie ⁊ est leuis apud famẽ ⁊ augmentatur apud repletionem. ¶ Si vero est ex parte pulmonis ⁊ pectoꝛis precedunt ipsuz doloꝛ grauis: ⁊ doloꝛ in pubus pectoꝛis: ⁊ strictura spũs ⁊ tussis ⁊ accritia pleuresis ⁊ peripleumonie. ¶ Et sitꝛ si fuerit ex epate ꝓcedunt ipm significationes egritudinis in epate. ¶ Et si est ex matrice precedunt ipsum egritudines matꝛis eis ⁊ eius repletio. ¶ Qui aũt fit ex ꝓcussione facta super halhema aut super tps scitur suis signification ibuꝫ. ¶ Et ofia qdem inter subeth ⁊ apoplexiam est qꝫ hñtem subeth possibile est itelligere ⁊ excitari ⁊ sunt motus eius leniores sensibus suis. Apoplexicus aũt priuatur sensu ⁊ motu omni. ¶ Et oino ofia inter hñtẽ subeth ⁊ illum in quo est malefactio pp debilitatez coꝛdis est qꝫ pulsus hñtis subeth est foꝛtioꝛ ⁊ similioꝛ pulsibus sanoꝛum. Et pulsus hñtis syncopim est debilioꝛ ⁊ duꝛioꝛ: ⁊ syncopis proueniet paulatim cum mutatione coloꝛis tendentis ad citrinitatem ⁊ ad similitudinẽ coloꝛis mortuoꝛum infrigidantur extrema. ¶ In subeth aũt non alteratur coloꝛ faciei nisi ad illud qđ est boꝛum ⁊ non exiccatur fruſtum faciei ⁊ nasi neq; mutatur a forma doꝛmientiũ nisi paruo timoꝛe ⁊ inflatione. ¶ Et ofia quidem inter habentem subeth ⁊ illam cuius matrix est prefocata: est qꝫ possibile est qꝫ habens subeth intelligat ⁊ loquatur si precipitur. Illa vero cuius matrix est prefocata intelligit cum difficultate ⁊ nõ loquitur penitus: ⁊ est motus: ⁊ propie motus colli ⁊ capitis ⁊ pedum facilioꝛ: in eo qui habet subeth: ⁊ sensus: ⁊ apertio palpebꝛaruz facilioꝛ in habentibus matricem prefocatam ⁊ est prefocatio matricis causa euenies subito ⁊ indicat potestatem sui ⁊ finitur aut minoꝛatur: ⁊ subeth extenditur ⁊ fit introitus in ipso in ꝓfundatione gradatim: ⁊ incipit a somno grauꝫ nisi causa ei sit frigus subito euenies aut medicina ebibita. Scias ergo illud.
¶ De cura subeth ⁊ somni gravis facti in febꝛibus. Cap.iij.

Ubeth autem que accidit ab egritudine existente in aliquibus mẽbris. Semita cure est peruenire ad membꝛum illud cum regumine vt purgetur ⁊ remoueatur qđ in ipso est: ⁊ confoꝛtatio cerebꝛi ita vt materiã non recipiat. ¶ Et illud quidem. ỽ.g. fit cum oleo roſ. ⁊ aceto plurimo ne oleum doꝛmire faciat ⁊ precipue cum ipsuz est solum cum expressionibus fructuum cõfoꝛtantium. ¶ Et post illud adhibeantur embꝛoce infrigidantes. Deinde fiat permutatio ad resolutiua si fuerit in cerebꝛo retentum aliquid ⁊ tu quidem iam sciuisti omnia illa in canone.
¶ In eo autem qui in febꝛibus ⁊ in principio periodoꝛum: oꝑtet vt incipiatur a ligatione extremitatum ⁊ a motu ⁊ fermentationuz assidue ⁊ odoramento accẽs: ⁊ vaporis eius: ⁊ vnctione capitis cũ oleo roſ. ⁊ aceto plurio aut aqua agreste aut aqua granati ⁊ stiptcoꝛuz. ¶ Ille autem qui fit ꝓpter potum narcoticoꝛum curetur ꝑ illud narcoticum ⁊ detur egro ad potandum, tyriaca ipsius: ⁊ qđ dicturi sumus in li.iij. ¶ Subeth autem facti ex frigore extrinsecus aduenieute cura est potus tyriace ⁊ muscadati ⁊ diamuschi ⁊ embꝛocetur caput cũ aquis in quibus cocta sunt ruta ⁊ castoꝛeum ⁊ piretrum: ⁊ vngatur caput cum oleo de ben ⁊ oleo de duabus spicis cum castoꝛeo ⁊ squilla ⁊ oleo muscellino ⁊ oleo costino cum castoꝛeo. ¶ Et similiter adhibeantur emplastra facta ex castoꝛeo ⁊ squilla ⁊ muscho ⁊ sint castoꝛei partes.ij. ⁊ squille pars.i. ⁊ muschi ꝗ̃tas parua: ⁊ odoret muschuz assidue: ⁊ vtatur eis que dicta sunt in calefactione complexionis cerebꝛi. Sed cuꝫ labore abstꝫ facilitate: in illo autem qui factus est ꝓpter dominium sanguinis. oꝑtet vt incipiatur a flobotomia cephalice ⁊ ventosis cruꝛium: aut flobotomia saphene: ⁊ vtatur diffeꝛi temperato ⁊ subtiliatione cibi: ⁊ vtatur eo qđ roꝛefactum est. ¶ Illum autem qui factus est ꝓpter dominium humiditatis pure que non est cum materia: oꝑtet vt cures cum emplastris factis ex castoꝛeo ⁊ flore squinanti ⁊ costo

Digitized by Google

t nuce cupressi t sanina t euforbio t piretro: t deficcet cibus t alienent olea t embroce nisi cuz cautela: humectatio.n.que est in oleis q̃ꝫ vincit virtute medicinaruz nisi sit valde fortis. ¶ Et opz vt administratio fiat vnctionis capitis t rubificationis eius t odorationis muschi. ¶ Et si fuerit humiditas cum mã flegmatis opz vt euacues cum clisteri fort prius t ingentiet tur vt euomat: t plñ eius qñ ex flate est in stõ opz vt euomat cum eo qñ flegma incidit ex eis que dicemus in loco suo: t administra embrocas digestiuas fortes: t caputpurgia t sternutatoria t gargarismata. t ea que scripsisti in canone sicut tibi pterijt. ¶ Et er cura est vt eger audiat res que ꝓtristant ipsum: tristitia.n.in hmõi egritudinibus in qbus debilitat cogitatio t extinguit est ex eis que cõmouent aiam t reducũt eam ad rectitudinẽ. ¶ Et er medicinis quidez vigiliare faciẽnibus est epithima fcñ cum calcanto t abstersio faciei cũ accto t ꝓstrictio extremitatũ iferioꝝ: t administratio sternutatoriꝝ

¶ De vigilijs t sahara. Cap.iij.

v Vigilia qdez est dispõ aialis cũ effunditur spũs aialis ad instrã sensus t motus vt eis vtat. ¶ Sahara vero est superfluitas i vigilia t egressus a rectũ. t eius qdem cã cõplõalis est calitas t siccitas pp ignitatẽ spũs t mouet semp ad exteriora: t calitas vehementius est faciens sahara t antecrus faciens. ¶ Et sahara qdem qñq̃ fit ex nitrositate humiditatiꝫ occultate in cerebro: aut pp dolorẽ t cogitationes cões. ¶ Et est sahara cuius cã est lumen t loci illuminatio cum puenit in hmõi aliquis ꝓparatiꝫ sahare. ¶ Et est sahara que est pp malitiã digõnis t multitudinem replenionis. ¶ Et est sahara que fit cauſa eius qñ iflat t cõmouet humores t somnia t timorẽ in somno: sicut fabe, t silia. ¶ Et ẽ sahara que fit in febribus pp eleuationẽ vaporuz siccorũ mordicantiuoꝝ ad cerebrũ. ¶ Et dolor qdem qui decrepitis accit ex sahara est pp nitrositatem humoꝝ eoꝝ t salsedinẽ ipsoꝝ t siccitas tunc subẽ cerebri eoꝝ. ¶ Et est sahara que fit cã aqñs melica aut cãcerosi in pubus cerebri. ¶ Et dr̃ q̃ ille in quo sahara fit fortis. deinde accit et tussis mortẽ. Et nos qdem iam diximus in.c. somni qñ oportuit nos dicere.

¶ De signis. Cap.v.

s Signa igit eius que fit a siccitate pura sine mã t non socia calitati sunt leuitas capitis t sensuuz t siccitas oculorũ t lingue t narium: t q̃ non sentitur in capite calor neq̃ frigus. ¶ Eius vero que fit ex calitate t siccitate signa sunt inuentio signoꝝ siccitas cũ iflamatõe t adustõe. Et qñq̃ est cum sitt t adustõe in origine oculoꝝ. ¶ Et eius qdem que fit ex nitrositate humorũ signa sunt humectatõis inuentio in naribus t lippitudo oculorũ t sensibilitas grauitatis parue t velocitas excitatõis apud somnum cum saltu. Et istud qdem significat ex regie pterito t etate. ¶ Et eius qdem que fit ex illuminatõe loci aut ex cibo. signa ẽ sunt cãe eius. ¶ Eius vero que est ex apate melico signa sunt ꝑdicta multotiens. Sed eius que est ex dolore aut cogitationibus cõibꝫ t febribus acutis signa sunt eiꝫ cãe.

¶ De cura. Cap.vi.

o Porter quidem vt habens illam cuius causa ẽ siccitas vratur cibo humido t balneis tpatis ꝓprie. q̃ si ipsuz balneum non facit dormire tunc nõ est tpati corporis t nõ est bone complexionis. t neq̃ est nisi potestate ficcatiua aut potestate humorũ malorũ quos balneum eleuat: t opz vt deserat cogitationẽ t curam t laborem t vratur quiete t tranquillitate t assiduitate inuictionis capitis cum oleis humectatiuis predictis: t emulsione lactis super caput t embrocis humectantibus predictis: t attractõe in naribus oleorum: t caputpurgijs ipsorum t distillatione eoruz in aure t ꝓprie oleis menufarini t precipue faciendo caputpurgium t frictione inferiorum pedum. ¶ Eius vero que est ex caliditate cum hoc: regimen est cum additione facta in regimine harum medicinarũ: t administratio ꝓbigẽa rasure cucurbite ꝓportulace t mucilaginis psilij t virge pastoris t sempuiue t similium. ¶ Et ex nimioctis est sonus suauis subtilis cum quo non est hezeze t sit eius cassus brevis: aut si sit cum hezeze sit equalis: t pp illud sonitus arborũ t aqua faciunt dormire. ¶ Eius ꝓo que facta est ex dolore regimen est sedatis doloris. t ipsius cura est cũ eo qđ ꝓprium est vnicuiq̃ dolori in ca. suo. ¶ Sed ꝓo in febribus multotiens hñt dar in potu adeacur purũ t facit dormire: t opz vt hñs eam vtat ablutõe faciei t embrocis t victũ epis t frontis cũ oleo de papauere t lactuca t vt ponat in sorbitiõibus ipsius semen papaueris albi. Et qñq̃ stupefit er narcoticis q̃ descriptões sunt in antidotario: t troc. de citro ꝑdicti in.c. de soda cala cũ dissoluunt in expssione papaueris: aut aqua ro. in aqua cocuz est papaueris: aut aq̃ lactuce t linit eo frõs ꝓferũt. ¶ Et ex eis qdẽ que ad illud expta sunt ẽ vt sumat cassia lignea t opiũ t crocus t dissoluant i oleo ro. t abstergant ex eis nares. ¶ Et fit epithima factũ ex corticibus papaueris t radicibus mãdragore sup vtraq̃ tpa t ẽt odoramenta ex eis: t qui sumit ex istis ẽ vnius grani orobi dormit somnũ tpatũ. ¶ Qñ si humor ad ipm ascendens fuerit grossus fiat emplñ fronti eius ex melliloto cuz camomilla t robub. ¶ Et ex eis quidem que dormire faciunt febrientes t alios est vt extremitates habentium sahara ligent cũ ligamine faciente dolorẽ t cozã: ipsiꝫ ponat

Digitized by Google

lampas ⁊ ꝓcipiat ꝑtibus vt multiplicent con fabulationes ⁊ ꝛmones. ☞einde soluant ligature repẽte ⁊ remoueat lãpas ⁊ ꝓcipiat ibi exi stẽtibus vt taceãt repẽte ⁊ tũc dormient. ☞ In ea aũt que fcã est ex hũiditate nitrosa salsa ꝓp nitrositatẽ ⁊ salsedinem ops vt acceptio ois acuti ⁊ salsi alienet ⁊ cibet eã hꝭ piscibus petrosis ⁊ carnibus subtilib⁹ surabegen cũ pauco sale ⁊ eñet cũ pillis ⁊ seheba ⁊ assidue fiat inunctio capitis cũ oleis suauibus tepidis. Cuius hec spẽs sahare accidit in etate senij eius cura est ꝓuata. Verũm ops vt eã hꝭ vtatur embrocha ex aq̃ in qua cocta sunt ordeus ⁊ camomilla ⁊ alhacué ⁊ nõ aliud oi nocte. facit enim bene dormire. ☞ Et sitr odorẽtnarib⁹ facta ex oleo alhacué aut oleo irino aut oleo ỽ croco. ☞ Et quãdocũq; ops vt in potu tribuamus hñi sahare superfluã virtutis cuius timet resolutio:cerataria ⁊ similia ex opio vt faciat ipz dormire. ☞ Et ỽo qui nõ habet sahará cũ huiusmodi superfluitate sufficit vt laboret exerceatur ⁊ balneetur. deinde ante cibum bibat aliquãtulum vini ⁊ comedat cibũ cñ dormiet in hora.

☞ Be lesione sensus. Cap. vij.

s Pecies nocumẽti sensus ꝓtingẽtis i opõib⁹ cerebri sunt ꝓp duas cãs: ⁊ cognoscunt trib⁹ modis. ☞ Lũ. n. sensus hois est icoluis ⁊ imaginatio foꝛaꝛ rez in somno ⁊ vigilijs ẽ sana. deide sunt res ⁊ dispositiões q̃s videt i vigilijs suis: aut i sõno suo: ex eis de qbus pot ẽ ipm ꝓponẽ ⁊ remouentur ab eo: ⁊ cũ audit eas ⁊ testificat non remanẽt apꝺ eũ: tũc lesio illa ẽ in mẽdra ⁊ in posteriore cerebro. ☞ Ꝺ si in hoc nõ est impedimẽtũ sed loq̃t ea q̃ nõ sunt dicẽda ⁊ timet ab eis a qbus timẽt nõ ops. ⁊ putat esse bonũ qꝺ nõ dz putari bonũ: ⁊ ꝑat qꝺ nõ est ꝑadũ: ⁊ unquirit qꝺ ingrẽdũ nõ ẽ. ⁊ facit qꝺ faciendũ nõ est. ⁊ est potes ꝑuare ea q̃rũ vult recordari: tunc lesio est in cogitatione ⁊ in parte media cerebri. ☞ Si ỽo ipsius mẽdra ⁊ ipsius loq̃lla sit sic esse debẽt ⁊ nõ pungit i his q̃ agit ⁊ loq̃t ꝺrũ rectitudini ⁊ imaginat res sensibiles ⁊ colligit villos ⁊ videt singularia mẽdosa ⁊ ignes ⁊ aq̃s aut reliq̃ mendosa: aut debiliter imaginat formas rerũ in sono ⁊ vigilijs: tũc lesio est in imaginatione ⁊ in vẽtre anteriore cerebri. ☞ Et si aggregant duo ex illis aut tria tunc lesio est in duob⁹ ventribus aut tribus. ☞ Et si cogitatio infirmet ⁊ accidat in eo abbreuiatio ꝓ cõtrariẽ lesionis in memoria ꝓcedẽtis: ꝓ⁹ facilius est ꝙꝫ si infirmet cogitatio ⁊ seq̃tur eã egritudo memorie. ☞ Et qꝺcũq; hoꝛ est declinãs ad diminutionẽ: tũc egritudo est ex frigore. ☞ Et qꝺcũq; est declinẽ ad ꝑmutationẽ ⁊ agitationẽ ẽ ex calitate. ☞ Et qꝺã existimauerũt qꝺ declinans ad diminutionẽ ẽ ꝓp diminutionẽ subtilẽ cẽbri. Et hꝰ qꝺ nõ est lõginquũ apud me. ☞ Lã ỽo ei⁹ aut est in ꝑmis in ipso cerebro: aut est ex mẽbro alio. ⁊ qñq; ẽ ab extrinsecis sic ꝓcussiõe aut casu. ☞ In curis aũt ops te esse sollicitũ ꝓp ꝓ q̃ dixi in canone. ⁊ collige ex rabulis egritudinũ mẽbroꝝ capitis in li. ij. medicinas ad oia illa inuatiuas quibus in eis vteris: ⁊ ꝑsiderabis q̃ ex eis ⁊ qui ex cibis ledũt eos q̃re alienabis eos in eis: ⁊ inde eas cõsiderabis ⁊ alienabis eos a cibis qui eos ledunt in ipsis.

☞ Be ꝑmixtiõe sensus ⁊ alienatiõe. Ca. viij.

p Ermixtiõis ỽo sensus ⁊ alienatiõis declario ẽ: qñ q̃ fit ꝓp cerebrũ ipz ẽ aut ex colꝛa nig̃ aut ex sanguine calo inflãmato: aut ex colꝛa citrina aut ex colꝛa ru. aut ex calore puro aut ex ꝛvapore calo. ☞ Et illa qꝺ sunt ex illis q̃ deficeãt. q̃re cerebrũ mã ꝑtis inan ꝑuare ꝓ cuius sitẽ pole est rõni uiã suã ꝑuare. ☞ Et fcã ꝓp mẽbroꝝ aliõ: aut corꝓ est sic q̃ fit ꝓp stõm aut os ei⁹ aut mirach aut ꝓp mfices aut ꝓp tonũ corꝓis in febribus: ⁊ totũ illꝺ ẽ ꝓp q̃ltatẽ purã veniẽtẽ ad ipm sic eleuat a digitis pedũ ⁊ manuum qñ apant ⁊ a mẽbris corrupte complõnis apãtis: aut ꝓp vapoꝛẽ calidum colere ⁊ flegmatis tam putridi ⁊ acui. ☞ Et ꝑmixtio rõnis magis icolumis ẽ que est cuꝝ rũu ⁊ que est ꝑm quietẽ ⁊ deterior que est cum agitatione ⁊ rixa ⁊ audacia.

☞ Be signis. Cap. ix.

s Cias ꝙ omnis dolor vehemens de quo patiẽs nõcõquerit ⁊ in quo sentit ꝑmutationẽ: ⁊ vana oleagina signt in febrib⁹ ꝑmixtiones rõnis. ☞ Que ỽo fit ex melãcolia est cũ tristitia ⁊ alienatione mala: aut cum signis melãcolie quoꝝ in. c. ipsius rememorabimur. ☞ Et si melãcolia est colerica est cum lupinositate ⁊ audacia. ☞ Et si est melancolia sanguinea est illic lentus ⁊ rusus cũ exubeꝛatione venarũ. ☞ Facta aũt a colera citrina est cũ inflãmatiõe ⁊ caliditate ⁊ rixa ⁊ malitia moꝝ ⁊ agitatione vehemẽtu ⁊ imaginatione ignis ⁊ scintillarum ⁊ adustione oculoꝝ interioꝝ ⁊ citrinitatem coloꝛis ⁊ inflãmatiõe capitis ⁊ extensione cuius frõtis ⁊ ꝓfundatione oculoꝝ ⁊ salm ad oppositũ. ☞ Et in illa quidẽ que fit ex rubea sunt accidentia ista vehementiora ⁊ magis puersa. ⁊ hmõi quidem gñs est ꝑmixtio q̃ fit in febribus ⁊ plm fit in pestilẽtia libus. ☞ Cũ ea aũt que facta est ex caliditate ⁊ siccitate puris non sunt granitas neq; signa materierũ ꝓdictarum in canone ⁊ in capitulis precedentibus. ☞ Facta aũt ex flegmate tã putrefacto ⁊ acuto habẽtib⁹ accidit vt eis adsit cũ permixtione seuerias ⁊ vt eleuent supcilia sua manibus suis oi hora: ⁊ vt ipsoꝝ capita grauent ⁊ pariant subeth ꝓp subas frigoris sicut ꝑnisceñt eoꝝ rõnes ꝓp accidẽtia calitatis ⁊ ista quidem non separant ab eo qꝺ tenent: ⁊ plm quidẽ accidit eis vt existiment seipsos de

Digitized by Google

ltas ⁊ aues ⁊ vſr qđē pmixtio rōnis cum accidit a calitate ficca ⁊ tunc ipſam ſigñt vigilie aut a caliditate hūida ſanguinis aut a flegmate putrefacto tūc ſigñt ipſam ſubeſt. ¶ Illa ꝯo cuius cā eſt vapor aſcendēs ex mēbro cognoſcit ex diſpōne illius mēbri: dolor: oſi ſi fuerit mēbrū: aut totius corporis ſi fuerit cōprehēdens ſicut in febribus cōcaſtibus: ⁊ cognoſcitur an eſt pura aut eſt mā aut vapor. ¶ Et ſigna qđē oium illorum predicta ſunt in. c. de ſoda.

¶ De cura. Cap. x.

e Cura aūt q̄ melie' adhibet dicem⁹ in c. melie. in cura aūt pmixtionis facte ex ſanguie opz incipe a flōia ⁊ ab oībus q̄ tpant ſanguinē ⁊ ipm infrigidāt ⁊ eius tēmā rectificāt. ¶ Eius ꝯo q̄ fcā ē ex curuna aut rubea cura ē vt incipiat ⁊ eūetur ⁊ pmuret cōplo: aut corpia totius aut capitis ꝓpie. ⁊ ad miniſtrenf infrātiones ⁊ hūectatiōes ꝓdicte in canone ⁊ admiſtrenf empla poſt raſionē capilloz ⁊ ſi coarctat ⁊ fortior fiat regat alio regimine. ¶ Et ex eis qđ q̄ pueniūt pmixtōi ſenſus colere eſt creanū infrātiz ex oleo ro. ⁊ aceto ſin capiti ſuppoſitū: ⁊ oleū vio. ⁊ lac. ſi nō fuerit febris: aut oleū ro. ⁊ papauer cū cautela repſſionis vapor. ¶ Cūctę vigilie adſunt tūc oia epithimata nō ſunt iuuāta. ⁊ q̄ncqz faciūt eū poſſi dere ꝓfrictionē caliditatis. qſ nō facias caute purgū ⁊ facias augmētū i attractiōe imo ꝓpr adhibe clyſtere leniuuum. ¶ In ea aūt que fit pp mēbri cōtatē vtere capitis ꝓfoxatiōe ⁊ ei⁹ frātione ⁊ attractiōe ad ſrūm: ⁊ hoc totū qđ iā ſcif ex canonibus p̄erius vſibus ⁊ particularibus. ¶ Cūctę cū caſitate ⁊ rōnis pmutiōe nō ſunt debilitas: ⁊ ſigna apatū opz vt patiēs lapidis cedaf vehementer ⁊ q̄ncqz necia eſt pcuſſio vt ad ipm ipſius redeat rō: ⁊ q̄ncqz opz vt caput eius ſm crucē cauterizef ſi nihil aliud confert. ¶ Et ex rebus ipſi ꝓcerēb⁹ eſt vt fundaf ſup caput ipſoz decoctio pedū ⁊ capitiuz: ⁊ multotiēs ſanat eos alfefur cū ex eo bibūt ⁊ comedūt ipſuz diebus aliquibus ſicut eſt: aut in aliquo alio fructuum ex dulcibus interea que cooperiunt ⁊ faciunt nō apparere.

¶ De ſtoliditate ⁊ amentia. Cap. xi.

s Differentia inter pmixtionē rōnis ⁊ ſtoliditatē ⁊ amentiā ꝙuis ſint duo ipedimēta rōnis. ⁊ ſit cā facies ꝓtinere vtraqz ſimul cadēs in vētre medio cerebri eſt q̄ permixtio ſenſus eſt leſio in opationib⁹ cogitatiōis ſm mutationē. Stolidtas vero ⁊ amētia ſunt leſio ſm diminutionē aut deſtructionē. ⁊ diſpō ſimilis fatuarū ⁊ fantaſie. Et tu qdem iā ſcisti q̄ ſpēs opationuz ſūt tres. ¶ Huuſmodi aūt egritudinis cauſe aut ſunt frigiditas pura aut cū ſiccitate. cōprehendēs ſup vētrē medū cerebri in lōgitudine diez ⁊ ſpacij. ¶ Aut friditas cū aliq̄ flegmati/co i vacuitatib⁹ vaſoz cerebri. ¶ Et cā in hoc nō eſt nocumētū ex friditate ⁊ nō ex caliditate: niſi q̄n hoc nocumētū eſt deſtructio ⁊ diminutio: q̄n caſitas eſt faciēs cogitationē q̄ē vnus ex moribus ſpūs q̄ mouef ab anteriore pte cerebri vſq; ad eius poſtremā ⁊ ecōtrario. Et caliditatē q̄dē eleuat motus ⁊ mutat ipſam: ⁊ cōgelatio ꝓhibet ipſam. Quapp ſit cōplo hmōi pūs cerebri dediuis ad caliditatē: ⁊ poſita eſt in medio vt ſit ei reditus ab imaginatione ad memoriā. Et tu qdē iam ſcisti imaginationē ⁊ memoriā in loco ſuo. ¶ Hec aūtez egritudo curaf calefactiōe cerebri ⁊ humectatione ipſius ſi fuerit cū ſiccitate: aut reſolutiōe eius qđ eſt in ipſo: ⁊ eūonib⁹ cū medicinis magnis ⁊ vomitu fcō cū oxymelle ſqllitico aut ſeraphani ſi fūt a mā: ⁊ opz vt ex illo pueniatur ad excitādū coz cū medicis ſibi ꝓpriis ſicut eſt diamuſchū ⁊ mirridatū elmuſera ⁊ his ſiīla. ⁊ nō opz vt plōgem⁹ ſermonē in hoc. c. Jā. n. ſciniſti modū ſilem huj⁹ regimis in canonib⁹ i eo qđ ꝓterijt. Et opz qđ vt hoſpitiū eius domus luminoſa ſit. Et vſr qđ vigilie ⁊ ſabara ⁊ ſubtiliatio cibi ⁊ paucitas ipſius ⁊ declinatio ad cōplerionē ſiccioz. ⁊ ad ſubtiliationē ſanguinis ⁊ tēperādū ipſam ⁊ paucitas ipſi⁹ ⁊ calefactio eius ita qđ nō ſit vehemens ebullitio ⁊ calefactio. imo ſit caſitas ſubtilis nō ſeruēs. Hec eni ex eis eſt q̄ rectificāt ſenſuz ⁊ mūdāt ipz. ¶ Et nihil eſt magis inimicū ſenſui q̄ repletio ex cibis ⁊ hūiditatibus. ¶ Et ſiccitas nocet ſenſui: nō vñ eſt diminutio: ſz vñ ē ſuperfluitas i velocitate motus: aut vñ eſt paucitas ſpūs vehementer: aut eius reſolutio cū aliquanto motu.

¶ De corruptione memorie. Cap. xij.

i Poſſa eſt cōparſtoliditati: niſi q: eſt in poſteriori cerebro q̄n eſt diminutio in alio opationū poſteriorū cerebri aut deſtructio in oībus eis. ¶ Et eius quidem cā ꝓma apud Gal. eſt frigiditas aut pura aut cū ſiccitate: ⁊ nō imprimit in illa ſile: aut cū humiditate ⁊ nō fuat qđ impreſſuz eſt in ea. ¶ Sed ſi eſt cū ſiccitate: ſigñt ipſaz vigilie ⁊ inſomnietates. Nam ſeruat res preteritas ⁊ nō eſt potens ſeruare res momentaneas illius hore. ¶ Et ſi eſt cū humiditate ſignificat eam ſubeſt ⁊ quod preterita penitus non ſeruat. Et forſitan ſeruat ea que ſunt illius hore ⁊ momentanea ſpatio maiore q̄ preterita: ⁊ ſi fuerit illic frigiditas pura erit ſtupor ⁊ vertigo. ¶ Et forſitaſſe erit ex ſiccitate cum caliditate: ⁊ erit cum eo permixtio ſenſus. ¶ Et illud quidē eſt aut in illa parte cerebri ipſius aut in ventre ipſius aut in vaſe eius. ¶ Et quandoq; ſit ꝓpter humores ⁊ malitiā cōplerionis ipſoruz pueniēte ad cerebrū. ¶ Et qdā antiquoz iā dixerunt hoc ⁊ eſt ex eis que teſtificata ſunt ⁊ experta. ¶ Et oblitio qđ ⁊ corruptio mēorie q̄

Digitized by Google

plurimū nō accidūt nisi ex frigiditate ⁊ hūditate. Quōz fit cū ab apatibus cerebri ⁊ proprie frigdis. ¶ Et scias q̄ obliuio q̄n accidit cū sanitate nūciat egritudines cerebri propinquas sicut apoplexiā epilepsiam ⁊ lethargiā.

¶ De signis. Cap. xiij.

o Oportet vt cognoscas illud ex canonibus p̄dictis ⁊ non iteres cos in oi hora. ¶ De cura. Cap. xiij.

Ela autē que sepata est a calitate ⁊ i sic. est facilioris cure. Et hmōi quidē cura est cuz eo q̄d dictum est multotiens. ¶ In ea vo q̄ facta est a siccitate nuda opz egrū nutriri ex cibis humectātibus tēperatis: ⁊ vt administres exercitiuz p̄uum captis cum fricatiōe ⁊ cōpressione facta cū pānis asperis ⁊ motione manuū ⁊ pedum ⁊ vsr exercitiuz q̄d non sit forte: sed sit p̄m quātitatē qua fiat fames: ⁊ p̄uenīat augmētum cibi ⁊ quietē ⁊ somnum ⁊ balneū ⁊ calefactionē cū emplis calefaciētibus ꝙ notus quoz rememoratiōnē nō iteramus: ⁊ cū vētosis sup caput absq̄ scarificatione: ⁊ cum medicinis rubificātibus ⁊ fortalsē necesse erit vt plūmā fit posteriuz ydri collū iungāt craneo: ⁊ administrent aq̄ in q̄bus cocta sunt camomilla ⁊ melilotū ⁊ pedes capzarū: ⁊ ex oleis oleuz de lilio ⁊ narciso ⁊ keiri. Qd si fuerit a mā habēte frigiditatē ⁊ humiditatē cuacuatiōm post digōnē cum eo q̄d scis. ⁊ hīet in domo multa luminis. ¶ Et incipiat p̄muz ab eūantibus q̄ sunt faciliora sicut hiera ⁊ pulpa colloquintide ⁊ castoreū. ¶ Deinde gdatim p̄cedas ad hieras magnas postea administrat si ꝑfidis q̄d nō est maliria cōplexioꝝ calide cōfectionē anacardinā: q̄n est fortior in ꝑfortatione sensus sufficiēter facientem acqrere fuationē iuuatissimā fuationis: ⁊ administrant reliq̄ digestiua ex rubificātibus ⁊ gargarismis ⁊ odoramētis que scis: ⁊ nō festines in deficatiōe eius sed gdatim p̄cede. ¶ Et caue ne deficcato tua ꝑsequat finē hūiditatū principalium ⁊ sequat eā friditas cōplōnis. Illud. n. ē ex eis q̄ m obliuiōe augmētū pbēt. ¶ Et opz vt alienēt a se ebrietatē ⁊ sufflationē ventoz ⁊ repletionē ⁊ alienent ab ablutiōe cum aq̄ pene tus calida quidē pp illud q̄d est in ea de mollificatione: ⁊ a frigida q̄dē, pterea q̄d stupefacit ⁊ nocet ipsū sensus: q̄ si eis accidit repleto subtiliet regumē post ipsam. Opz ergo vt alienētur a cibis retentiuis ⁊ grauatiuis ⁊ vaporosis. ¶ Repleto vo ex vino facta nocet valde: sed paz dilarat aiam ⁊ ꝑfortat spūm ⁊ facit ipsum bonū ⁊ excusat a multiplicatiōe aq̄: eius enim multiplicatio est res magis nocens eis. ¶ Et dormitio multa i meridie. Et vir somnus multus nocet multū ⁊, ppue sup repletionē plūmā. ¶ Superfluitas q̄z vigilia resoluit spūm ⁊ debilitat eū. ⁊ cū hoc replet cerebrū vaporibus.

¶ Et ex eis q̄d expta sūt acor nutriū: ⁊ pigōsi nutriū ⁊ iucta sunt mālfeste addētia i seruatiōe: ⁊ medicamē hoc ē exp̄m ⁊ eius q̄d cōfectio. ¶ R. olibani cipi piperis croci myrrhe ptes eq̄les cōmiscean. Sūat oi die pōdus. j. ¶ Et hō ētā exp̄m ē pipis ptes. ij. cymini tātidē: zuccari albi ptes. iij. ¶ Et exp̄m ēt oi die in ieiuno potare i ipsa olibāi. iij. q̄rtas aur. ⁊ pipis q̄rtā. ¶ Et item cymini ptes. v. pipis. i. acori. ij. cipi. ij. myrabolani. ij. melf. anacardi. i. melius duplū oiuz. ¶ Et opz vt rediens ad medicinas singulares scriptas in li. ⁊ eaz locus est in tabulis egritudinū capitis. ¶ Et opz vt sit hospitiū hui dom i q̄ sit lumē plūmā. ¶ Facta vo ab apatib cerebri curat cū eo q̄d dcm ē in karabato ⁊ in lethargia. ⁊ subethy asahari.

¶ De corruptione imaginatiōis. Cap. xv.

i Posa eadē cognoscit ex signis narratis in aliis capīs. verūm est in anteriore pte cerebri: ⁊ ei corruptio aut ē vt imaginet q̄d nō ē ⁊ videat res q̄ bus nō est iuctio: ⁊ illd est pp dñiuz colē in anteriore pte cerebri: aut pp dñium malum cōplexionis calide absq̄ mā aut vt minuat imaginatiō ⁊ debilitet ab imaginādo res imaginabiles: ⁊ neq̄ videat visiones ⁊ somnia nisi paz: ⁊ obliui scat eoz: ⁊ obliuiscat formaz sensatarū q̄z sūt: ⁊ neq̄ imaginet eas. ¶ Et eius q̄dcā ē eadez cā q̄ est diminutionis memorie. Verūm plūmā corruptionis mēorie nō fit nisi a friditate ⁊ hūditate. Et paucitas ipsi fit a siccitate: ⁊ res hec est econuerso. Verūm hoc instrm lene creatū est vt velociter fiat impressio ei q̄d imaginat: ⁊ illd durū vt solutio ipsius difficilis fiat ab eo q̄d ipso est impressum pp res cadētes in ipso ēgrio. ¶ Et corruptio q̄d memorie cadit i duab dictionibus sensatoz ⁊ i corruptiōe cōpōnis eoz ⁊ corruptio imaginatiōis cadit sic in sensatis ⁊ formis ipsoz. Et hō q̄d scit ex arte alia. ¶ Qd āt magis sīgatum ē q̄ egritudo ē ex hūditate aut siccitate est dispō sōni ⁊ vigiliaruz: ⁊ dispō siccitatis oculoz ⁊ narū ⁊ hūditatis eoz. Et dispō coloris ligne ⁊ hūditatis ei aut siccitatis ipsius. Et q̄nq̄z ē egritudo corruptōis imaginationis nō ipsius diminutio: tūc est sufficiēs ad cognoscēdū ea ēt q̄n est a melica aut colera aut cōplone calida singulari pp illud q̄d dictū ē ⁊ scit. ¶ Cure aūt illius sunt fin curas que sunt i egritudinib preteritis: verūm opz vt materia sit in pūbus pncipioz sensus: ⁊ si nec ita est fricatio aut vētosa appō fiat i anteriore pte cerebri.

¶ De mania canina. Cap. xvi.

Xposino manie ē dmonii lupini.

e Canina vo ē spēs ei exūs cum ira pmixta tripudio ⁊ ungstione corrupta pmixta pennōi quēadmodū est ex nātis canū. ¶ Et scias q̄ mā faciēs demonū lupinū est in suba māe faciētis melius: q̄n

Digitized by Google

ueeq̄ sunt melice: verūm cā faciēs demoniū
ē melia adusta fcā aut a colera aut melia q̄ est
deterior. t faciēs meliam est melia nālis multa
aut adusta. Sz est fcā a flegmate: aut sanguine
dulci: nō pax fit a sanguie adusto. ¶ Si āt fiat
ab ipsa melia tūc plimū cū fit melia nō est nisi
mania cū sua applicatiōe i aīriore pte cerebri
t sub a eius: qm ipsi? applicatio ad cerebrū est
sicut applicatio mārci Ivarabiti. ¶ Et melia q̄ō
ē cū malitia existiatōis t cogitatiōe corrupta
t nimor. t gete t nō ē i ipsa agitatio vehemēs.
¶ Mania ℞o tota est agitatio t salt? t inq̄si
tio t lupositas t aspect? cui nō assimulat aspe
ctus hois. imo res cui magis silis est aspectus
lupor. ¶ Et differt ab vna spē Ivarabiti cui eā
hīs in demonio assimulat. Mm cū hac egritu
dine nō est febris fm pliū. Sed Ivarabitus nō
euāt ab ipsa. ¶ Canina aūt ē spēs manie i q̄ ē
associatio vehemēs t amicitia cū obediētia t
quietia sil. Et i ipa q̄ō nō ē credulitas ꝓtenti
ōis q̄ est i mania t est q̄si ad sanguineā, ppin
quior. ¶ Hec āt egritudo pliū accidit in autūno
pp malitiā hōr. Et q̄q̄ multiplicat i ve
re t in estate t ei exitano apud flatū septen
trionis pp desiccationē septētriōis. ¶ Et hāc
quidē egritudinē pliū nō resoluūt nisi emor
roydes t varices. Et cū accidit successiōe eius
ydropisis soluit eā cū hūiditate sua. t ppie cuz
eius cā ē calitas epatis t ipsius siccitas. ¶ Et
multotiens accidit hec egritudo pp comunitatem stomaci quāvomitus sanat.

¶ De signis manie vniuersalibus t specierum eius. Cap. xvij.

6 Ignā itaq̄ vlia eius sunt q̄ mutatio
opationū moraliū t mobiliū est mutatio ꝓdicta. ¶ Signa ℞o indicantia ipsam sunt sicut icubus cū calitate cerebri: t sicut si repleant pedes sanguine t
fiāt rubei: aut coagulet sanguis in māmilla mulieris: t sigt motus corruptionis sanguinis.
¶ Et primū q̄q̄ significat q̄ facta est cā corruptionis sanguis in mēbro in q̄ calor inatus
nō est fortis regēs sanguinē bñ: imo corrūpit
in ipso sanguis aliq̄ corruptionis specie. ¶ Et
cū accidit signū ꝑmū in fine manie fortitan significat ipsius resolutionē significatione varicū. ¶ Et multotiēs accidit mania in egritudinibus acutis significans crisim: ergo si reliq̄ signa eius inuētionē attestent significat q̄ crisis
erit bona. ¶ Et q̄q̄ est vehemēna manie significās crisim ipsius manie. ¶ Et signū qdē
facte ex melia adusta a melia ē q̄ ei? demoniū
t lupinositas ei? fiūt cū cogitatiōe t gete spacio aliq̄d. deinde cū mouet t loq̄t incipit rōcinari cogitās: postea cū iterat sup eū nō ē possibile euadere ex ea neq̄ facere silere ipm. ¶ Et ē
extenuatio corpis in ipso vehementior. t color
ad nigredinez declinior. t somnia deteriora t
q̄q̄ vomit aliq̄d acetosum ex q̄ ebullit terra.
¶ In ea ℞o que ē melia colica fiūt pmutationes ad ꝓtiōne velociꝰ t ges ab ea velocius t
nō recordat ꝓtentiōis t odij sicut recordatur
eius prius aut minoratur eius quies t multiplicatur motus ipsius t rixa t agitatio eius.

¶ De cura. Cap. xvij.

6 In repletionē videz humor flōia. Et
si videz diuz colere i corpe primā
t reliq̄ signa: eūa cū decoctione epithimi: aut decoctione myrabol. si est colera melancolica. ¶ Et si melia pura fortasse necesse
erit tibi vt euacues cū epithimi puri pōdere. iij.
z. cū oximelle t pillulis de azulo. ¶ Deide veni ad caput t eija si est tibi repletio sanguinea: aut melia sanguinea ex venis q̄ sunt sub lingua.
t assidua ipsius eūonē cū his pillis. ¶ Quarū ꝓfectio. ¶ ℞. hierepigre epithimi sticados
oium triū aā. ptē. i. scamonee myrabol. ambor
aā. ptē. ß. fiāt ex ea pillule magne. Et post vsum
eūonē. i no ctib? separis sumat ex eis quaq̄ nocte pōdus. z. ij. ¶ Et ex eis q̄ ꝓferunt ad illud
sunt pillule istiusmodi: epithimi polypodij ambor aā. z. v. lapidis armem myrabo. i. ebu. aā.
z. i. sticados. z. x. salis idi pulpe colloquintide ambor aā. z. iij. bellirt. embli. asce. elle. ni. oiuz aā.
z. ij. turbith. z. xx. ꝓficiant ex oximelle mellino
t admistrent. t fiat gargarisma ex oximelle
scamoneato: t nō supflue vtaris ꝺ pillis de sceibar. Sz vtere eis tāto tpe q̄ assidue inuenit in
eis lenitas. cū aūt malitia cōplonis calide sentis abscinde eas. ¶ Et post purgationē pueni
ad ifridationē t hūectationē cum embrocis t
alijs. ¶ Et fortasse necū erit vt i die q̄nquies
ebrocent t liniant capita ipsoz ex decoctiōe pedū t capitū t mulgeat sup ipsa lac t pōat sup
ea butyrū crudū. ¶ Sitq̄ intētio tua i hume
ctādo maior: itentiōe tua in ifridādo: verūm si
nō inuenis medicinas vehemētis hūectatiōis
nisi fridas pone cū eis camomillā. ¶ Et fortasse necū erit tibi vt eos dormire facias medicamē tribuere eis in pom. Babis ergo ei ad bibēdū cū aq̄ ginatoz dulciū vt hūectet: aut cum
sirupo de prunis vt liniat: aut cū aqua ordei: t
embroca eos cū aq̄ ordei t cū aq̄ in q̄ cocum
sit papauer vt dormiāt: verū rectius est vt ponas in eo parū camomille t emulge sup caput
lac: t olea iunātia ad illud sunt bōa: t cū administraueris embrocas t caputpurgia t olea humectātia: igenia vt dormiant postea fm dispōnem qua fit somn? ex embrocis t oleis facientibus subeth t ppie oleo ex lactucis. ¶ Et i potu tribue eis q̄ō humectat sicut aq̄ ordei. Et nō
des eis ad potādū aliq̄d q̄ō currat cursu oxymellis t in quo fit subulatio t desiccatio t icisio. ¶ Et quotiēs videris nām durā clysterizа
ifirmū vt nō eleuent ad caput vapores ipediētes ex fece. ¶ Et opz vt i aqs ipsoz des eis in

Digitized by Google

potu radices feni. silueſtris ⁊ ſe. eius ⁊ radicem
vitis albe. ⁊ eſt alfefire qñ ſunt tuatiua. Sitq;
ipſoꝝ ex eis potio quaq; die aure vnꝰ. ¶ Si
aũt ea non biberint abſconde illa in cibis eoꝝ.
¶ Et coꝛã infirmo ſedeat de quo vereãtur.
⁊ quem timeat. Et ſtringañ coꝛe ⁊ crura eius
ſemper vt aſſidue vapoꝛ ad inferioꝛa trahatur.
¶ Mꝺ ſi timeꝭ qꝺ ſeipſos ledant ligenꝭ foꝛti-
ter ⁊ intromittanꝭ in cabijs ⁊ ſuſpendantur in
ſuſpenſoꝛio eleuato qꝺ eſt ſicut argeatus. ¶ Et
oꝫ vt ſint cibi eoꝝ humidi ſm oẽm humiditã
tem. veruñ oꝫ ne cũ ſua humiditate ſint ex eis
que opilones venire faciunt ſicut amidũ ⁊ que
filia ſunt ei. Illud.n. valde nocet eis: ⁊ non deꝭ
ipſis qꝺ pluriũ puocat vrinã. Illud.n. in ipſis
nocet. ⁊ reliqꝫ cure ipſoꝝ in qbus oꝫ vt ſibi u
meant ⁊ ſibi caueant ſunt cura melie ⁊ nos re-
memoꝛabimur eiuſ in ſuo.c. Cũq; declinãt nõ
eſt malũ ſi ad potandũ deꝭ eis vinũ plñ cõmi
xtum. Mã illud humectat eos ⁊ doꝛmire facit.
¶ De melancolia. Cap. xix.

Icit melia mutatio exiſtimationuꝫ
ꝺ ⁊ cogitationũ a curſu nãli ad coꝛru
ptionẽ ⁊ ad timoꝛẽ ⁊ ad malitiã pp
cõplonẽ melicam facienẽ ſilueſtrem
ſpũm cerebꝝ interius ⁊ facientẽ ipm timidum
pp tenebꝛas ipſius ſicut tenebꝛe exꝛuſece ſolli
citant ⁊ timere faciunt ſm q; cõplõ fritatis ⁊ ſic
citatis ẽ ia eſt ſpũ debilitans ipm ſicut cõplõ
calitatis ⁊ humiditatis vt cõplõ vinũ eſt conue
niens ⁊ ꝓfortans. ¶ Cũq; melia cõponiꝭ cum
rixa ⁊ ſalu ⁊ ſcintellis pmutaꝭ ⁊ noiaꝭ mania.
¶ Et neq; oꝫ melia niſi cuius eucius eſt a co
lera nõ ni. aduſta. ¶ Et melie qꝺ cã aut eſt in
ipſo cerebꝛo: aut exꝰ cerebꝛũ. ⁊ illa q̃ eſt in ipſo
cerebꝛo: aut ex malitia cõplonis frẽ ⁊ ſicce ſine
mã pmutante ſubam cerebꝛi ⁊ cõplõe ſpũs lu
minoſi ad tenebꝛas: aut eſt cum mã. ¶ Et illa
que eſt cũ mã aut eſt cũ mã que eſt in venis ve
niens ad eas ⁊ er loco alio ⁊ cõuertꝭ in eis ad
coleraꝫ m. pp aduſtionẽ eius que in eis eſt ⁊ fit
ſer ⁊ hoc eſt plñ: aut eſt mã in bibita in coꝛpo
re cerebꝛi ⁊ eſt impediens cerebꝛuꝫ qualitate ⁊
ſuba ſua ⁊ effundiꝭ in ventres. Et multonẽs fit
pmutatõe ex epilepſia. ¶ Illi vero cuius cau
ſa eſt exꝰ cerebꝛũ cõicat res aliqua ex qua ad ce
rebꝛũ humoꝛ eleuaꝭ: aut vapoꝛ tenebꝛoſus. eſt
ergo res illa: aut in toto coꝛpore: cũ ei dñaꝭ cõ-
plõ melica. Aut ſplẽ cuꝫ in ipſo retinꝭ melia:
⁊ non põt ipſam purgare: aut defectus: ⁊ non
põt trahere nigrã ex ſanguine: aut qꝛ in ipſo p
nenit apa: aut non puenit: ſed nocumentũ aliũ.
¶ Aut pp vehemẽtiã calitatis epatis. ¶ Aut
eſt res illa ipm mirac cum in ipſo adunant ſup
fluitates nutrimenti ⁊ vapoꝛes inteſtinoꝝuꝫ ⁊
aduranꝭ humoꝛes ipſius ⁊ ꝓuerunꝭ in genus
melie: ⁊ faciunt euenire apa: aut ſi non faciunt
eueniꝛe eleuatur ex eis vapoꝛ tenebꝛoſus ad ca-
put ⁊ nominaꝭ hec inflatio mirachia ⁊ melan
colia mirachia. ¶ Et ipſa qꝺ multonẽs ele-
uatur ab apate poꝛtenarioꝝ epatis ⁊ aduruntur
ſanguis miracꝫ ⁊ eſt illud qꝺ. H. poſuit cãs in
melia mirachia. ¶ Et teophilo qꝺ vꝝ q; eius
cã eſt vehementia calitatis epatis ⁊ intekſtinoꝝ.
Et qꝺã alij ponunt cãm in ea opilones q̃ fiunt
in meſaraicis: ⁊ ſi non: fit apa. ¶ Sigꝭ ergo q
ponit cãs i illo opilõne i meſaraicis ⁊ ſi nõ ſit
apa: q; nutrimẽtũ ipſoꝝ nõ penetrat ad venas
⁊ accidit ei coꝛruptio. ¶ Et ſigꝭ qui dicit illud
eſſe pp apa: longitudinẽ retentionis cibi in eis
crudi cũ diſpõne ſua. ¶ Et huius apa ſm plñ
non fit calꝛi. Sed neq; eſt illic fe. ⁊ finis ⁊ vo-
mitus colerũ. ¶ Et qñq; eſt cã gñatõis eiꝰ aer
exterioꝛ. ¶ Et pꝛincipiũ qdem gñatõis eſt in
cerebꝛo cum in ſtõ eſt apa calidum ⁊ aduruntur
vapoꝛ eius in humiditatibus cerebꝛi. ¶ Aut
eſt in marrice aut in reliquis mẽbris capiti cõ-
municantibus. ¶ Eius vero que fit a frigidi-
tate ⁊ ſiccitate ſine materia: cauſa eſt malitia cõ
plexionis melice in coꝛde cum materia aut ſine
materia cui cõicat in ipſa cerebꝛũ: qñ ſpũs aia
lis continuus eſt ſpũ vitali ⁊ eſt ex ſuba ipſius
quare cõplõ eius coꝛrupta melica coꝛrũpit cõ-
plexionem cerebꝛi ⁊ conueniꝛe ad meliam.
¶ Et qñq; fit pp cãs. ale. infrigidantes ⁊ exic
cantes non ex coꝛde ſolum: cũ nõ ſit poſſi-
bile vt fiat abſq; cõitate coꝛdis: immo foꝛtaſſe
magnitudo cauſe i ipſo erit ex coꝛde. Et ꝓpter
hoc neceſſariuꝫ eſt vt conſequatur cura coꝛdis
cum cura cerebꝛi in hac egritudine. ¶ Et ſciaꝫ
q; ſanguis coꝛdis quando eſt terſuꝫ ſubtilis cla
rus leuificans reſiſtit coꝛruptioni cerebꝛi ⁊ recti
ficat ipſum: immo non eſt mirum ſi ſit ſm plu
rimum pꝛincipium illius ex coꝛde: Iꝫ non con
firmetur hec egritudo niſi in cerebꝛo: non enim
eſt nouum ⁊ longunquum nirum ſi coꝛdis cõ
plexio plurimum coꝛrumpatur ⁊ conſequatur
eam cerebꝛum ⁊ coꝛrumpatur cerebꝛi comple
xio ⁊ ſequatur eaꝫ coꝛ: ⁊ coꝛrũpatur complexio
ſpiritus in coꝛde ⁊ fiat ſilueſtris, ⁊ coꝛrũpat qꝺ
ex eo penetrat ad cerebꝛum ⁊ nuat cerebꝛum
ad ſe coꝛrumpendum. ¶ Et quandoq; accidit
in fine egritudinum materialium ⁊ pꝛopꝛie acu
tarum melancolia ⁊ eſt ſignum moꝛtis ⁊ tunc
accit hoi illi vt recoꝛdeꝭ moꝛtis ⁊ moꝛtuoꝝ plu
rimũ. ¶ Et vlr qdem colera ni. multiplicaꝭ ⁊
gñatur qñq; cã mẽbꝛa opanus nutrimentũ qꝺ
eſt epar cum aduruntur ſanguis: aut debilitatur
ab expulſione ſupfluitatis melicę eſt minus: ⁊
qñq; mẽbꝛi qꝺ ẽ euatoꝛiũ colere ni. ⁊ eſt ſplẽ cũ
debilitatur i duabus rebus quarũ vna eſt attra
ctio fecis ſanguinis ⁊ cineritatis eius ab epate.
Et altera ẽ expulſio ſupfluitatis q̃ ex eo ad ipꝫ
trahiꝭ ad locũ q; eſt ꝓparatuſ. ¶ Et qñq; gñaꝭ
colera nigra in mẽbꝛo alio aut pp vehementiã
aduſtiõis nutrimenti eius aut cã defectus ipſius

Digitized by Google

ab expulsiõe superfluitatis nutrimenti sui. qua re solui tur eius subtile ⁊ fit. fex spissum ipsius melicum: aut pp vehementiã infrationis ⁊ desiccationis eius qõ ad ipm puenit. ¶ Et qñq; fit fiunt cã in gñatione eius cibi gñatui colere nigre. ¶ Et q busdã medicoꝝ visum est q melancolia ꝓuingat a demonio. Sed nos nõ curamus cum physicã docemus: si illud cõtingat a demonio aut non cõtingat: postq; dicimus qñ si ꝓuingat a demonio sufficit nobis vt queꝛat cõplõnẽ ad colerã ni. ⁊ fit cã eius ꝓpinqua colera ni. deinde fit cã illius colere nigre demonium aut non demonium. ¶ Ex causis vero forꝺibus in gñatione melie est superfluitas tristitie ⁊ timoris. ¶ Et opꝛ vt scias q colera nigra faciẽs meliam qñq; est colera nigra nãlis: aut flegma cum ꝙuertit in colerã nigrã pp spissitudinẽ: aut pp aliquã adustionẽ cuius hoc fit parum ⁊ rarum: aut sanguis cum pp decoctionẽ ꝙuertit absq; adustione vehementi. ¶ Humoꝛ aũt colericus cum in ipso cadit: adustio vltima facit maniã ⁊ non est ꝓtentus super melãcoliã. ¶ Et vnaquæq; spẽs colere nigre cum in cereꝺro est ex casu modo ꝓdicto facit meliam. Eꝛrũ quedã earum cum melia efficit maniam. ¶ Illa vero que est magis incolumis: ⁊ illa que fit ex fece sanguinis ⁊ cum qua fit gaudiũ. ¶ Et melia qdem plñ resolui tur per emoꝛroꝺas ⁊ varices. ¶ Et qñq; minoꝛat gñatio huius egritudinis in albis: ⁊ pinguibus ⁊ multiplicat in brunis ⁊ pilosis extenuatis ⁊ duram carnez hñtibus. ⁊ multiplicat gñatio ipsius in eo cuius coꝛ est vehementer calꝰ ⁊ cerebꝛum ipsius est humidũ: quare fit calitas cordis eius gñatiua colera nigra in ipso: ⁊ humiditas cerebꝛi ipsius susceptiua impressionis eius qõ gñatur in corde ipsius: ex eis vero quo ad ipꝛs sunt ꝓparati sunt trauli ⁊ syllabã multotiens repetentes an: eqꝭ dictiones, pferant linguas hñtes lenes ⁊ oculos mobiles: quarũ facies sunt vehementis rubedinis: ⁊ brunꝰ ⁊ pilosꝰ ⁊ ꝓprie in quoꝝ pectoꝛibus sunt pili nigri ⁊ grossi quoꝝ vene sunt ample ⁊ labia grossa. Mñ quedam istoꝝ sunt figtiones calitatis cordis: ⁊ quedã figtiones humiditatis cerebꝛi. ¶ Et plñ sunt fm q apparent flegmatici. ⁊ hec qdem egritudo plus accidit in viris: sed in mulieribus est deteꝛior. ¶ Et multiplicat in iuuenibus ⁊ senibus: ⁊ minoꝛat in hyeme ⁊ multiplicatur in estate ⁊ autũno: qñq; excitat in vere plñ qñ ver eleuat humoꝛes ⁊ putrefacit eos sanguis. ⁊ qñq; est ex excitatio cum periodis in qbus excitat colera nigra ⁊ feruet ẽt. ¶ Et ad illum ẽt qui ꝓparatus est melie cito puenit ipsa cuꝝ assumpserit timoꝛ aut angustia aut insomnietas: aut retinetur in ipso cõsuetudo cursus sanguinis aut vomitus melancolicus aut reliqua.

¶ De signis specierum eius. Cap. xx.

6 Igna principij melie sunt existimatio mala ⁊ timoꝛ sine cã: ⁊ velocitas ire: ⁊ dilectio solitudinis: ⁊ tremoꝛ ⁊ vertigo ⁊ sonitus ⁊ tinnitus ⁊ ꝓpe in mirach. ¶ Cuꝝ aũ ꝓfirmata est timoꝛ ⁊ malitia existimationis ⁊ angustia ⁊ sollicitudo: ⁊ alienatio sermonis ⁊ fastidiũ pp multitudinem ventositatis: ⁊ spes timoꝛis ex eis que nõ sunt: aut sunt: ⁊ plus timoꝛis eius est ex eis que non timent fm ꝓsuetudinẽ. ¶ Et spes qdem iste sunt undefinite. Quidã n. coꝛ timent casuꝝ celi super se: ⁊ qdaꝝ eoꝝ timent q terra absorbeat eos: ⁊ qdam timent latrones, ⁊ alij timent ne lupus ad eos ingrediat. ¶ Et qñq; res proprie hñt in hoc impressionẽ. ⁊ cum hoc qñq; imaginantur res coꝝ oculis suis que nõ sunt sane. Et qñq; imaginant seipsos factos reges aut lupos aut demones aut aues aut insẽa artificialia. ¶ Amplius qdam eoꝝ sunt qui rident ꝓprie quoꝝ melia est sanguinea qm imaginãtur qõ placet ⁊ delectat eos. Et qdam sunt qui ploꝛant ⁊ ꝓprie quoꝝ melia est melia pura. Et qdam eoꝝ sunt qui diligunt mortẽ. Et q dam qui eam abhoꝛrent. ¶ Signa vero eius que in cereꝺro est sunt ꝓprie supfluitas cogitationis ⁊ assiduatio sollicitudinis melice ⁊ assiduus aspectus ad rem vnam ⁊ ad terrã: ⁊ significant ipsam coloꝛ capitis ⁊ faciei ⁊ oculoꝝ ⁊ nigredo pilorũ ⁊ capitis ⁊ grossitudo eoꝝ: ⁊ antecessio insomnietatis ⁊ cogitationũ ⁊ moꝛa in sole ⁊ que filia sunt istis: ⁊ egritudines cereꝺri antecedentes ⁊ vt assint signa que dicemus mẽbris cerebꝛo cõcaꝰbus puenta: ⁊ vt non appareat iuuamentũ cum mẽbrũ illud medicatur. sed remãcat ⁊ vt sint accidia valde magna. ¶ Eius aũt que facta est cõtate totius corporis est nigredo corporis: ⁊ eius arefactio ⁊ retentio eius qõ eũaf ex splene ⁊ stõ: ⁊ qõ eũaf cum periodis ex ano ⁊ menstruis: ⁊ multitudo pilorum corꝺoris ⁊ vehemens nigredo ipsoꝝ: ⁊ anxietas ⁊ antecessio aboꝝ maloꝝ ⁊ melicoꝝ ⁊ qs te docui m⁹ in li. ij. ¶ Et egritudines qdez qb⁹ succedit melia sunt sicut febꝛes temporales ⁊ permixte. ¶ Eꝛrũ signa eius que facta est ex splene sunt multitudo desiderij pp effusionez colere nigre stõm: ⁊ cum paucitate digõnis pp fritatẽ complexionis: ⁊ multitudo rugitus lateris sinistri: ⁊ inflatio splenis: ⁊ illud qdem est qõ non abeis separat. s. repletio vehemens pp inflationẽ: ⁊ qñq; est cum ea fe. quartana. ⁊ nã est lenis: ⁊ qñq; mordicatio colere nigre facit vt sit mania. ¶ Signa aũt eius que est ex stõ sunt innumeꝛa signoꝝ aparis stõi rememoratoꝝ in ca. de egritudinibus stõi ⁊ augmentũ egritudinis cum saietate nauseatiua ⁊ repletione: ⁊ in hoꝛa digõnis. Et multotiens excitant cum ea apud comestionem: vsqquo digerant doloꝛes: deinde qescunt apud digõnẽ. ¶ Si aũt est calꝰ signi-

ipsum

Digitized by Google

ipsum inflámatio in mirach ⁊ sitis: ⁊ plurimus miliam hīs est splenēticus. ¶ Signa vero mi rachie sunt grauitas in mirach ⁊ attractio ad supiora ⁊ nausea inseparabilis ⁊ malina aie ⁊ coꝛ ruptio digōnis ⁊ eructuatio acetosa ⁊ sputum humidū ⁊ rugitus: ⁊ exitus ventositatis ⁊ in flatio: ⁊ vt inueniat dolorē in stō: aut dolorē in ter vtraſq; spatulas: ⁊ ꝓprie post cibū vſq; quo digeraꝰ pfecte ⁊ q̄nq; euomit flegma colericū ⁊ q̄nq; euomit flegma acetosum ꝯgelans den tes. Et accīt ei accīna ex acceptiōe cibi: imo post ipꝫ per horas aliquas: ⁊ erit egō eius fleg matica colerica ⁊ alleuiaꝰ pp digōnis bonitatē ⁊ augmentaꝰ diminutiōe ipsius: ⁊ pcedit plus ipsam apa in mirach: aut est cum ea: ⁊ inuenīt tremoꝛ plurimus in mirach in q̄busdā horis. hec aūt egritudo augmentaꝰ cum sacietate nau seatiua ⁊ velocitate digōnis. ¶ Et dicimus q̄ colera ni. faciens meliam cū est cū sanguine est cum gaudio ⁊ risu ⁊ non cōitaꝰ ipsam tristitia vehemens. ¶ Si aūt est cū flegmate est cū pi gritia ⁊ paucitate calitatis ⁊ q̄te: ⁊ si est cū co lera est cū agitatōe ⁊ lesiōe ⁊ demonio ⁊ ē silis manie. ¶ Et si fuerit colera ni. pura tunc cogi tatio i ipsa erit plūa ⁊ audacia erit minus nisi moueaꝰ ⁊ riseꝰ ⁊ hꝫ odiuꝫ cuius nō oblīuiscīt. ¶ De cura. Cap. xxi.

Oꝛtet vt cura eius fieri icipiat an teq̄ ꝓfirmeꝰ q̄n facilis est in pricipio ⁊ parua: ꝓaua ⁊ difficilis cū est ꝓfirmata. ¶ Et necū q̄dez est vt ꝑm oē dispōe aia ipsius lenificeꝰ ⁊ iocūdeꝰ: ⁊ sedeat in locis tpatis ⁊ humecteꝰ aer hospīj eius: ⁊ odoꝛificeꝰ sternendo odoꝛifera in ipso ⁊ vſꝰ oꝛ vt semp olfaciat odoꝛes bonos ⁊ flores bonu odoꝛis. ⁊ sumat cibos laudabilis chimi humē ctatuos valde. Et fiat augmētū in ℏ: vt coꝛpuꝰ eius teneresc̄at cū cibis ꝓuenientibus ⁊ balneo ante cibū et effundaꝰ sup caput ipsius aqua te pida non vehementis calitatis: cūq; ex balneo egredīt si parū sitis hꝫ nō est malū si parū aque poteꝰ. ¶ Et administreꝰ fricatio tenerū faciens ꝑdicta in. c. de ꝓseruatione sanitatis. fricꝫ studiū num in humectatōe ipsius supꝛa studiū cuum in eius calefactione quantū possibile est. ¶ Et alienet a se coitum ⁊ sudoꝛē vehementē: ⁊ alie net fabas ⁊ carnes salsas ⁊ lentes ⁊ caules ⁊ vinum groſ. ⁊ nouū ⁊ oē sal ⁊ oē salsum: ⁊ acre ⁊ acutum ⁊ oē q̄d est vehementis acetositatis. oꝛ aūt vt sumaꝰ pingue ⁊ dulce. ¶ Et cum vo luntas adest vt doꝛmiant non embꝛocenꝰ eoꝛuꝫ capita nisi cum aqua papa. ⁊ camomil. ⁊ alba coꝛ. Somnus. n. est ex ꝓuenientibus curis eoꝛum. Verūm succurraꝰ cum eo q̄d nīn affe rat eis salutis quantū nocumētū papauer attri buit. ¶ Si aūt melia fuerit ex malitia complō nis singularis frigide aut fic. sufficiet vt admini stres calefactionez coꝛdis cum lenificantibus. ⁊ medicinis de musc. ⁊ tyriaca ⁊ mitridato ⁊ sibi bus: ⁊ cura caput cum eis que dicta sunt in ca. de stoliditate: ⁊ que ex ea fortis est accīs succes sione alterius egritudinis calide facilis cure est ita vt embꝛocationibus remoueaꝰ. ¶ Si amē est mā melica ꝓfirmata in cerebꝛo tunc thesau rus cure ipsius est tres res. ¶ Prima earum est eūo materiei ⁊ forꝛasse erit per cīstere ⁊ vo mitum nisi in illo cuius stōus est debilis. illū. n. nunq̄ in hac egritudine vomere facias neq; ēt in mirachia. ¶ Et scōa est vt administres cum eūone humectationez assidue cum embꝛocis ⁊ oleis calidis. Et ponas ieis ex medicinis sicut camomillā ⁊ anetum ⁊ melilotū ⁊ radicē ulij vt non ingrosseꝰ humoꝛ ꝓpter resolutōez pa ram in qua non est leuitas. neq; grossitudo vt humectent ⁊ non sit in eis resolutio. q̄ si colera nigra est elongata a caliduate inter est vt addas sceham ⁊ folia lauri ⁊ calamentū cum humecta tione: ⁊ non cures. ¶ Et administra cibos ge neratiuos sanguinis laudabiles sicut pisces pe trosos ⁊ carnes laudabiles predictas. Et in q̄ busdam horis vinum album pnitum pꝛeter antiquū ⁊ forte. ¶ Et tertia est vt administres ꝓfortationem coꝛdis si sentit cōplōnem frigidā cum lenificantibus calidis. Et si sentit comple xionem declinantem ad caliditatem cum lenifi cātibus tpatis: ⁊ si caliditas est valde fortis tūc administra lenificantia frigida multe frigiditā tis. ⁊ illud quidem scias ex pulsu. ¶ Incipia mus aūt distinguere regimina ista ⁊ dicamus. Eūo quidem ita facienda est: nam si vides ve nas plenas qualitercūq; sit tūc colera nigra est sanguinea. flōta igitur ex nigra. imo oꝛ ꝫ oēm dispōnem vt a flōmia incipias nisi timoꝛ vehe mentis debilitatis affuerit. ¶ Et sciias q̄ si ma terie sunt pauce ⁊ sunt in cerebꝛo tīn q̄ tunc sic citas dñamur super cōplonez. ¶ Amplius si flo botomas ⁊ inuenis sanguinem subtilem nō re tineas sanguinem ꝓpter hoc: q̄n multoties in ipsa pꝛecedit subtilis. Et sīc oꝛ vt amplifices flōmiam vt non effluat q̄ subtile est ⁊ augeaꝰ malina ⁊ retineaꝰ grossum. Et considera quod duoꝛum laterum capitis sit grauius ⁊ floboꝛo mia cephalicam que sequitur ipsuꝫ: ⁊ quādoq; necessarium erit tibi vt flōmes basilicam. ¶ Et ante floboꝛomiam venarū frontis moue plus cum inuenis signa cōia. Deinde si inuenis hu moꝛem melicum ⁊ declinem ad frigus eūa cuꝫ pillulis factis ex epithimo ⁊ aloe ⁊ elleboꝛo ni. incipe a digestione. ¶ Amplius eūa in pinci pio rei cum medicinis lenibus in quibus reci piuntur epithimum ⁊ pulpa colloquinde ⁊ sca monee parum. deinde cum decoctione in qua sint epithimum ⁊ agaricum. Postea si non cō ferūt administra hieras magnas. deinde si post illud indigeas eūone administra ellebꝛoꝛum cū tymoꝛe ⁊ cautela ⁊ lapidem lazuli ⁊ lapidez ar-

Digitized by Google

menū. ꝛ pillulas factas ex eis sine timore ꝛ cautela. ¶ Et nutritiens quidem iuuat eos administratio harū medicinarū predictarū in aqua calefacta fz assiduationē ꝛ minorationē flegmatis ex medicina. si ergo non conferunt retinere iterū ꝛ in omni hebdomada eā vice vna cum pillulis subtilibus medijs: ꝛ inter spatium illud ad ministra triferam epithimi. ¶ Expertus nāq; est potare eos triferam epithimi ꝑm hunc modum. sumant trifere. ʒ.iij. epithimi. ʒ.i. hiere. ʒ.ß. ꝛ in omni mense eā cum aliqua fortitudine hieris magnis ꝛ pillulis magnis donec inuenias egritudinem iam remotam. ¶ Et administra ēt vomitum ꝓprie si vides in stō aliquid qđ in egritudine faciat augmentum ꝛ si non est egritudo vehemens debilitatis: ꝛ oꝫ vt fiat vomitus cū aqua in qua cocta sit calamentū ꝛ raphani semen ꝛ recipiat expressionē raphani in quo infirius est ellebor⁹ ꝛ dimissus aliquot diebus donec currat in ipso virtus eius cuꝫ oxymelle: ꝛ sumat hunc eundem raphanū infusum in oxymelle, sitq; quantitas oxymellis trium sextariorum: ꝛ quātitas expssionis eius sextarij vnius: ꝛ augeat illud ꝛ minuat ꝑm quantitatē virtutis: si aūt virtutis timeas debilitatē aliena ellebo rum. Cūq; purgaueris intende ad cor cum eis que multoties diximus. Et hec qdem trifera epithimi experta est in hoc ca. ¶ Cum ergo aut iuuatur egritudo administra vomitū cum elleboro ꝛ administra masticatiōes gargarismata nota: ꝛ administra odoramēta bona ꝛ muschū ꝛ ambram ꝛ alefenian ꝛ xiloaloes. ¶ Et si materia fuerit declinis ad coleram citrinam euacua cum decoctione epithimi ꝛ pillulis stomaticis tpatis: ꝛ ex eis quidem que euacuant coleram adustam sunt ea que dixi in capitulo suo. ¶ Et tu quidem adde in humectando ꝛ munera ex calefactione cuius non sit tibi excusatio ex camomilla ꝛ q̄ sunt in eius virtute. ¶ Cūq; administras embrocas non est via ad administrandum infrigidantia pura super caput.

¶ Quidam autem antiquorum medicorum laudauerūt in huiusmodi loco vt sumat ex aloe omni die in ieiuno aliquātulum: aut degluriat in die aquā in q̄ cocta sūt absinthij. vnz. iij. ꝛ. x. karates expssiōis absinthij dissoluti in aqua. ꝛ laudauerūt vt sorbeat oī nocte acetū forte ꝛ ꝑcipue acetū squillitici. Nos aūt timemus i eo materiā squllet acetū i hac egritudie nisi assit fiducia qꝫ materia sit generata ex colera adusta. qm̄ est calida. nam tunc acetum est magis inuatiuum ei alijs rebus ꝛ precipue squillitic⁹: ꝛ oxymel factum cum oxymelle squillitico. ꝛ similiter acetum in quo ponitur polium montanus aut aristol. Et cūq; ēt iuuat acetum cum egritudo sit cum cōitate splenis ꝛ mā est in ipso. ¶ Et oꝫ vt fiat bonus odor eius cū compositis equalibus in quibus recipiuntur camphora ꝛ muscus ꝛ oleum vio. ꝛ sit multuꝫ vincens cum odore suo siccitatem camphore ꝛ muschi: ꝛ odoramenta frigida reliqua bene redolentia humida ꝛ ꝓprie nenufar. ¶ Cō si cā in melancolia fuerit apa in stō ꝛ viscositas: aut cōplō calida in eis adusta succurres illi cum eis que infrigidant caput ꝛ humectant ipsum ꝛ ꝓfortant vt non recipiat qđ puenit ad ipsum ab alijs. ¶ Et si fuerit causa in mirach ꝛ inueniunt ventositates ꝛ rugitus ꝛ his silia. qm̄ illud est apa in mirach calm̄ cura ipsum ꝛ resolue cuꝫ eis que sunt necia de quibus dictum est in. c. de apatibus: ꝛ cōfortat caput ꝛ inunge ipsum in oleis ꝓfortatiuis ꝛ humectatiuis: ꝛ administra ventosas cum scarificatione euacuando sanguinē: ꝛ non calefacias in hmōi dispone epar. imo tibi attinet vt ipsuꝫ infrigides cum inuenis ipsum caliduꝫ aduren tem san. sua caliditate. ꝛ confortа splenem. ꝛpone super nurach ventosas ꝛ medicamen desinapi ꝛ silia vt non mittat splem ad cerebrū materiam. ¶ Et si fuerit mirach frigide cōplōnis inflatis ipsuꝫ ꝛ non fuerit ibi apa neq; inflatio: dabis ei ad potan. aquā decoctionis absinthij ꝛ succuꝫ eius ꝑm qđ dictū est. ꝛ embroca stōm ipsius cum embrocis calidis predictis: ꝛ fac ei emplastrum cum illis emplastris. ꝛ administra in eis semen agnicasti ꝛ semen rute ꝛ radicē lilij ꝛ etiam herbam marie ꝛ retine emplm̄ super ipsum tempore longo, deinde cum ipsum reuneris ponas ventosas super locum ꝛ super eū sit cottū infusuꝫ in aqua calida ꝛ oleis: aut lana carminata aut spongia: ꝛ confert vsus emplastri ex sinapi super ipsum. ꝛ sup illud qđ ē inter duas spatulas ꝛ emplastra dicta in antidotario. ¶ Et confert vt ponantur super ipsuꝫ ventose absq; scalpellatione nisi illic sit apa aut dolor prohibens illud. ¶ Et multoties quidez necessarium est vt ad potandum dentur in melancolia inflatiua semen apij ꝛ cimiuum ꝛ anisum ꝛ syrupi in quibus semina ista decoquant ꝛ ruta ꝛ anetum: imo qm̄q; necium tibi erit. vt administres semē rute ꝛ agnicasti: ꝛ multoties indiget mirachia antiqua vomitu cum elleboro albo. ¶ Et opꝫ plurimū in melia mirachia vt rectificetur epar ne ex eo generetur colera nigra: ꝛ multoties iuuat hītes meliam mirachiam etiam vt administres res infrigidantes vnde sunt humectātes ꝛ oppositе pp colera nigra. ꝛ qz ipse sunt phibitionē facientes in gnatione ventositatis ꝛ vaporis que vtraq; impediunt sua elevatione ad caput. Si tū est iuuamentum cum frigido non est inde iuuamentū vero abscindens egritudinē. Sed ex frigido cū est humidū non gnāt colera nigra. ꝛ abscindit mā eius. Nam etiam vapor at materia comprehensa ꝛ fiducia est qꝫ materia dominabitur ei ꝛ rectificabit eaꝫ. ¶ Et scias qꝫ regimen grossiatiuū flegmatis fortasse resistit colere nigre. ꝛ regimen

Digitized by Google

subtiliationū ꝓpter illud qđ efficit ex aduſtione facile nocet ⁊ forſaſſe iuuat ipſum. Nō ergo ſeducat te iuuamētū ꝗrūdā ꝓpter flegma qđ ipſi euāt vomēdo aut egerēdo. nam illud non eſt ꝓpter euacuationem flegmatis iuuantē ipſos. imo quonā multitudo ⁊ cōprehenſio humoꝝ adminicula remouet ab eis: verū iuamentus eēntialiter eſt euacuato colere nigre. ¶ Et canon quidē curationis melācolie eſt vt puenias vſq; ad vltimū in humectatione. ⁊ cū hoc non minuas in euacuatōe colere nigre: ⁊ quotieſcūq; corrūpitur cibus in vētribus habētiū melancoliā duc eos ad hoc vt ipſum euomāt ⁊ ꝓpter cuz ſentiūt acetoſitatē in ore. Oportet enī vt tunc ꝑculdubio eos vomere facias. ⁊ ꝓhibe eis ne comedāt poſt cibum illū alium. ⁊ adminiſtra electuaria cōfortātia os ſtomachi ⁊ caueātur ab ingreſſu balnei ⁊ ab intromiſſiōe cibi ſuꝑ cibū iam corrupti. ¶ Et opz vt melācoliā habētes i aliquo ſint occupati quocūq; modo ſint ⁊ vt eis ſint ꝓſentes de qbus verecūdent ⁊ cū quibus gratulent: ⁊ vinū albū equale poſſet permixtū parūper. ¶ Et occupent etiam cuz cantilenis ⁊ letificātibus. nihil enim eſt eis nocibilū ꝙ timor ⁊ ſollicitudo. ¶ Et multotiens quidē iuuant eos accidētia euentētia ipſis vtri meāt aliquid ⁊ occupētur ea cogitatione. ⁊ face re vt ipſi a cogitatione remittātur eſt cura eius optima. ¶ Nō ſi cauſa fuerit ꝓuocatio retēta mēſtruoꝝ aut eius qđ per anū egreditur aut reliqua: ꝓuocabis illud. ſi aūt accidit caſus deſiderij tūc egritudo eſt mala ⁊ ſiccitas eſt extēſa. ¶ Et cū accidit i corporibus eoꝝ vlcera ſignificāt qꝫ more eſt ꝓpinqua. ¶ Et in cuiuſcūq; corꝑe fuerit colera ni. mobilis erit magis ſuſceptibilis cure ꝙ ille cui colera ni. nō eſt mobilis. ¶ Et cū eius colera ni. apparet in egōne ⁊ vomitu ⁊ vrina ⁊ in colore cutis ⁊ lētiginib⁹ ⁊ pāno ⁊ vlceribus ⁊ ſcabie ⁊ varicib⁹ ⁊ elephātia ⁊ curſu eius qđ ex ano, ꝓfluit: tunc illud ſigne qꝫ ipſa recipit diſcretionē a ſanguine. ¶ Cuiuſq; aliquid eoꝝ in eis apparet eſt ſignū bonitatis. ¶ Et cuz aliqbus ipſoꝝ accidit ſpāſmus poſt ſolutionē ⁊ euacuationē: tunc ipſi ſunt digniores illa ꝙ alij ꝓpter ſiccitatē ipſoꝝ. Oportet ergo vt in aqua tepida ſedeant ⁊ cibent pane infuſo in iulep ⁊ pauco vino. ⁊ det eis in potu aqua mixta. Deinde dormiāt ⁊ poſt ipſum balneentur. Deinde cibentur cum egrediuntur.

¶ De cutubut. Cap. xxij.

s Pēs eſt melie ꝑm eueniens in februario ꝙ facit: vt hō diligat fugere ab oibus viuis ⁊ cupiat appropinq; remortuis ⁊ ſepulchris cū malitia formatōis repete ei euenientis. ¶ Et eſt, pceſſio ḧnis cū nocturna ⁊ ipſius occultatio ⁊ egreſſio diurna. Et totū illud fact diligēdo ſolitudiné ⁊ elongationé ab hoibus ⁊ cū hoc nō quieſcit in loco vno plus vna hora: imo nō ceſſat diſcurrere ⁊ ambulare inceſſiōe diuerſa ignorans quo vadat: cauēdo ſibi ab hoibus: imo qñq; non cauet ſibi ab eis negligēs penitus illud ⁊ paz diſcernens illud qđ videt ⁊ ei fit pñs: ⁊ cum hoc ipſe eſt in vltimo gradus ⁊ ſolitudinis: ⁊ ꝗrimonie ⁊ cautele. ¶ Et color eſt citrinus faciei lingua ſicca ſitiens: ⁊ ſup crura ipſius ſunt vlcera que nō cōſolidant. ¶ Et eius quidē cauſa eſt corruptio mālie melice ⁊ multitudo morbus pedū eius: qz materie ad ipſos deſcendūt: ⁊ precipue qz eſt oi hora offendēs: ⁊ occurrit pedibus illius aliqd: aut ipm mordet canis: ⁊ fit illud cā vt effundat multitudo materierū ad crura eius: qꝫ fiunt in eis vlcera. ⁊ qñ remanet ꝑm diſpōnem ſuā ⁊ diſpōnem cārum ſuaz nō ꝓſolidant. ¶ Et fit ſiccus viſus eius: neq; lachrymantur oculi ipſius ⁊ eius oculi ſunt debiles ⁊ ſubmerſi ⁊ totū illud eſt ꝓp ſiccitatē oculoꝝ cōplexionis ipſius: ⁊ hoc neq; noiaſ cucubur ni ſi ꝓpterea qꝫ eā hñs fugit abſq; ordine. ⁊ qñ eius incēſſio eſt diuerſa. ¶ Ignora: ergo q̄ pte incedit ⁊ eſt qñ fugiēs ab indiuiduo appente. ei. Nā ipſe ꝓp paucitatē ſue ꝙationis ⁊ defectū rectificatōis ꝓſilij ſui recipit in ꝑte ſua moueri obuiās alij iduiduo. qꝫ uerū fugit ad ꝑte alā: ⁊ cutubut qdem eſt beſtiola exīs in ſupficie aq̄ que ſup eā mouet diuerſis motibus ſine ordine. ⁊ q̄cunq; hora aliqd accidit ei fugit ex eo qđ ipſi accidit. deinde apparet. ⁊ dr beſtiola alia non quieſcens: ⁊ dcitur eſſe maſculus ex ſaal. ⁊ dr eſſe vulpis haamacu. verumtamen magis filia nro loco ſunt duo ꝓnus dicta. ⁊ cā qdē huius egri. eſt colera aduſta ⁊ melia.

¶ De cura. Cap. xxiij.

c Ura huius egritudis eſt cura ipſius melie dū ē ex colā aut melia aduſta: ⁊ oz vt in eius flōia ad hoc pueniat vt ſanguis plimus ex eo egrediat ⁊ malefactio ni. ꝓpinquus fiat. ¶ Et regat cibis laudabilibus ⁊ balneis bonis. ¶ Et det ei ad potandū aqua caſei tribus diebꝫ. ⁊ poſt illud eſſet hūor cum hiera Archi geis: deinde ingeniet vt dormiat: deinde cor eius ꝓorſet poſt cuone cū tyriaca ⁊ q̄ curſu eius ꝓcedit. ⁊ cum h̄ valde humectetur ⁊ embroceſt cū unfridantib⁹ vt non aggregēt calefactio illaz medicinaz q̄ nocie ſunt morbus exercitatiuis: verūtñ neceſſe eſt vt calefiat cor eius cum eo qđ ipſum cōforat ⁊ humectet corpus ipſius ⁊ fiat vt dormiat ⁊ tēperetur eius cōpoſo. ¶ Cōplementū ꝺo cure eius eſt dormitatio plūma. ⁊ vt det ei in potu epithimū. quādoq; vt quieſcat eius natura ⁊ abſcindatur eius cogitatio. ¶ Et cum in ipſa nō cōferunt medicamen ⁊ cura: flagellentur: ⁊ fiat vt dolorem ſentiat et percutiatur caput eius et facies ipſius et cauterizetur eius ſinciput qñ ſanatur: q̄ ſi redeat redeatur.

Digitized by Google

¶ De ysci. Cap. xxviij.

Ec egritudo est sollicitudo melancolie
h ca filius melancolie in quo hō sibi iam induxit incitationē cogitatiōis sue sup pulchritudine q̄rundā formaꝝ ꝛ figurarū q̄ insunt ei. Deinde adiuuat ipz ad illō desiderū ei⁹ ꝛ nō ꝓsequit. ¶ Et signa qdē eius sunt ꝓfunditas oculoꝝ ꝛ siccitas ipsoꝝ ꝛ puatio lachrymarū nisi cū fler⁹ adest: ꝛ mor⁹ cō tinuus palpebrarū risibilis q̄s aspiciat aliquid pulchrū delectabile aut audiat rumorē iocundantem: aut letificet. ¶ Et est spūs eius pluri me interfectiōis ꝛ reuersionis ꝛ fit multe eleuationis ꝛ alteraē dispō ipsius ad risum ꝛ letiā ꝛ ad tristitiā ꝛ fletum cū amoris cātilenas audit: ꝛ ꝓcipue cū fit rememoratio repudij ꝛ elōgatiōis: ꝛ sunt oia membra eius arefacta ꝓter oculos q̄n ipsi sunt cū sua ꝓfunditate grandes: magne palpebre sunt grosse ꝓpter vigilias ipsius ꝛ ploratus eius q fit cū singultu ꝛ euaporāt ex capite eius: ꝛ eius figuris nō est ordo: ꝛ pulsus ipsius est pulsus diuersus absq̄ ordie oīno sicut est pulsus hītiū tediū: ꝛ eius qdē pulsus ꝛ dispō ipsius alteranē cū fit rememoratio eius qō diligit ꝓprie: ꝛ cū obuiat ei subito ꝛ possibile est ex hoc figre qs sit ille qui diligit cum nō ꝓsitet ipm. ¶ Cognitio aūt eius qō diligit est vna viaꝝ cure ipsius ꝛ igenū in hoc est vt noīa plura noiem̄ iterādo multoties ꝛ sit man⁹ sup pulsum ipsius. Lūq̄ ꝓpter illud diuersificaē diuersitate magna ꝛ fit filius interfacto deinde iteratur ꝛ experiē illud multoties scitur q illud est nomē eius qō diligit. ¶ Deinde silr rememoretur figura ꝛ māsio ꝛ illud in q̄ valet ꝛ artes ꝛ genus ꝛ regiones ꝛ cōpareē ad nomē ei⁹ qō diligit vnūq̄q̄ eoꝝ. ꝛ seruet pulsus ita vt cū alteraē apud rememorationē vni⁹ rei multoties aggregenē inde ꝓprietates eius qō diligitur ex noīe ꝛ ex eo in q̄ ꝑualet ꝛ cognoscit illud. Nos.n.iā exp̄ti fuimus illud ꝛ inueni⁹ inuamētū in faciēdo morā in illo. ¶ Simpli⁹ cū nō inuenīt cura nisi regimē ꝓuentiōis iter eos ſm modum pmissionis fidei ꝛ legis fiat. ꝛ nos qdē iā vidimus cui reddita est salus ꝛ virtus ꝛ redijt ad carnē suā cum iam puenisset ad arefactionē ꝛ p̄rāsisset ipsam: ꝛ tolerasset egritudines p̄rauas antiq̄s ꝛ fe.lōgas pp debilitatē ꝛtutis pp factā numietaē illisci. Hā cū sensit applicationez eius qō diligebat euanuit qō habeat in breui tpe: ꝛ erūtimauimus mirabile esse: ꝛ siguimus obediētia nāe mediatiōibus.

¶ De cura. Cap. xxv.

c Onsidera an ei⁹ dispō puenerit ad adustionē hūoris p̄ signa que nosti ꝛ eiā: deinde administra eis somnū ꝛ humectationē ꝛ nutrimētū ipsoꝝ cū laudabilibus: ꝛ fac ipsos balneari ſm ꝓditionē hūmectationis notā: ꝛ sit casus eoꝝ in disceptatiōib⁹ ipsoꝝ ꝛ occupationibus ꝛ ꝓtrouersijs ꝛ vir in reb⁹ negociosis. illud.n. facit eos forte obliuisci delectatiōis eoꝝ: aut igenieē vt ipsi diligant aliud ab eo qō diligūt. qō fit ex eis q̄ler pmittit. ¶ Deide cogitatis ipsoꝝ a ꝛ⁹ abscidat aīaē ꝓfirmet ꝛ postē obliti fuerint ꝓnu. ¶ Si aūt ille q diligit fuerit ex rōnalib⁹: tūc adhortatio ꝛ correctio ꝛ vituperatio illi⁹ ꝛ coartatio illi⁹ ꝛ trāsformatio ad ipm: q̄n illō qō hz nō ē nisi sollicitudo melica ꝛ pcussio demonis: erūt ex eis q̄ multū iuuabūt. Xba.n. i hoc ca. ꝓferunt. ¶ Et ēt vetule ad eū icitenē vt vituperēt illud qō diligūt ipsi ꝛ remēorenē ei⁹ dispones ꝛ narrēt ei res aliq̄s de ipso ex qb⁹ horroꝛē icurrat. ꝛ narrēt ei de ipso vituperatiōes multas. Hec.n. sunt ex eis q̄ sedāt plm q̄uis sint ex est q̄ alios ꝓsolenē. ¶ Et ex eis q̄ ad illos iuuāt ē vt narrēt iste vetule fozas ei⁹ qō diligit cū filiitudib⁹ feridis ꝛ assikenē mēbra faciei eius cū narratione nib⁹ horribilib⁹ ꝛ assiduēt illō ꝛ ꝓseuerēt i ipo. Hec.n. sunt ipsaꝝ opa ꝛ sunt ꝓuidētiores i hoc viris nisi mollib⁹. Ipsis nāq̄ ineſt ars nō breuior arte vetulaꝝ: ꝛ ppea pose est eis vt inueniāt q̄lr pmutēt amoꝛē diligētis ad illō qō nō diligit ḡdatim. ¶ Deinde abscidāt op⁹ suū aīaē ꝓfirmet amoꝛ scōs. ¶ Et ex occupatiōib⁹ ꝑdi eis ē corruptio puellaꝝ ꝛ plm⁹ ꝓcudit⁹ ipaꝝ ꝛ renouatio ipsaꝝ ꝛ delectatio cū ipsis. ¶ Et qdā hoīes sunt q̄s sanat letitia ꝛ audit⁹ cātilene: ꝛ qdā sūt q̄s illō augmētat i illisci. Et pose est vt sit illō venatio aut spēs ludi ꝛ dignitates assumpte ex regib⁹: ꝛ silr spēs tristitie magne oīa sūt sanatia. ¶ Et forte necūz erit vt ulti reganē regie hītiū meliam ꝛ maniā ꝛ alcuubut ꝛ vt euacuentur humores eoꝝ ꝓdicti, cū hieris magnis ꝛ humectenē cū eo qō dcīt est ex humectātib⁹ ꝛ illud ē cū pmurantē cū morib⁹ suis ꝛ sanitate corpoꝝ suoꝝ ad filitudinem ipsoꝝ.

¶ Tractatus qntus de egritudinib⁹ cerebri in opationibus motus. ¶ De ẋtigie. Cap. i.

Erugo est vt hītiū ipsaꝝ imagi-
v nēt q̄ res sup ipm voluant: ꝛ q̄ eius cerebrū ꝛ corp⁹ ipsius reuoluant: q̄re nō regit se ita vt firmet. imo cadit ꝛ multoties qō abhorret voces ꝛ accidit ei ex obuiatione sui ipsius sic illud qō accidit ei q reuoluit sup seipm multoties cum velocitate. Nō.n. figit sedēs aut stās aut aptꝛ oculos. Et illud est ꝓpterea q̄ accidit ipsi in ventrib⁹ cerebri eius ꝛ in venis ꝛ arterijs eius ex obuiatione sui ipsius illud qō accidit ei cū reuoluit reuolutione ꝓnua. ¶ Et ōria qdē inter ẋtiginez ꝛ epilepsiā ē q̄ ẋtigo q̄nq̄ manet tpe aliquo. epilepsia vo fit repēte ꝛ cadit eā hīs sitens ꝛ sanatur. ¶ Vertigo aūt est vt cū hō stat vel sur git obtenebrenē eius oculi ꝛ exeuaē ad hoc vt cadat. Et que ex ea fortis est filis est epilepsie.

Digitized by Google

verũtamen non fit cũ spasmo: sicut fit epilepsia. ¶ Et hec quidem vertigo qñq; accidit hmõi ꝓpterea q; reuoluit seipm ⁊ reuoluunt vapores ⁊ spũs in seipso: sicut reuoluit vas ꝓtinens sup aquaz ipe aliquo. ⁊ qñ reuoluit spũs imaginatur homo q; res voluat. ¶ Nam equale est siue diuersificet ꝓportio partiũ spũs ad partes mũdi cõtinentis ipm ex parte spũs: siue diuersificetur illud ex parte mũdi cum fuerit sensibilitas per eas: ⁊ sunt reuolutiões que sunt pp oppositionẽ. Nã cum sentiẽs moueꝫ permutamꝫ oppositã: sicut cum mouetur sensatũ. ⁊ hec qdem vertigo qñq; fit ꝓpter ꝑsideratiõnẽ ejꝰ ad res que voluunt: ita vt unfigatur forma illa sensata in aia. ¶ Et ꝓpter hoc dr q; oĩs operationes sensibiles pẽdet ex unstris corporeis partibus. ¶ Quor ꝓtinuz ⁊ dignius est spũs sensibilis ⁊ remanet i ipso ab oi sensato forma ipsius post eius separationẽ cũ sensatum est forte. Omne.n. sensatum nõ efficit in unstro sensibili usi formã que est sibi silis. Deinde firmaf forma illa ⁊ euanescit cũ quãtitate receptionis instrumẽti ⁊ formatudine sensati: eius ꝯo expõ in scia ꝓtinet nãli. ¶ Et quãtũcunq; fuerit corꝑ debilius erunt passiones iste formores sicut in egris. Egritudo.n. plm in hoc sequit elongatio nẽcessita vt appareat eis semp q; reuoluunt cum paruo motu ipsoꝝ. Nõ.n. indigent motu vt in iungãt eis q̃tenus in motu vehemẽter, plenerẽt ꝓpter debilitatem ipsoꝝ: naz ipũ eoꝝ accidit nocumẽtũ ⁊ passio ⁊ cõmotio: ⁊ qñq; quidem fit vertigo ex causis corporeis aut pñtibus: in vacuitate cerebri ꝓtinentibus in eo ex vaporib⁹ puenientibus in venis que sunt in ipso ⁊ in nervis. aut ex humoribꝫ contentis in ipso ois gñis qui in ipso euaporant cũ paruo motu aut caliditate. ¶ Cũ ergo mouent vapores illi mouẽt motu suo ipũm aialem qui nõ digerit ⁊ rectificatur nisi in venis illis. Deinde reqescit in subꝫ cerebri. postea dispgit in nervis ad corpus aut ꝓp debilitatẽ vaporꝝ iã retenꝰ in ipso ascẽdentiũ ad ipm ex locis aljs: deinde quiescẽtium in ipso: remanentiũ. i ipso ab egritudie acuta anteaut egritudie fri. ¶ Et erũt vẽtositates istantes q̃s mouebit ẋtus digestiua ⁊ resolutia. ¶ Et qñq; fit nõ pp motuz vapoꝝ in cerebro: sed pp malitiã cõplonis diuerse in ipso ex q̃ ꝓsequit excitatio morꝫ agitabilis in spũ nõ cuz motore corꝑo pmiscẽte ipz ex vapore aut alio: sic accidit illud ex motu diuerso puenẽte ex aqua ⁊ igne cuz aggreganf. ¶ Et qñq; fit ex motore spũs exteriuz sicut ꝑcussiõe capitiz ⁊ fractiõe cranei: ita vt cõpumãt cerebrũ ⁊ spũz quietũ: ⁊ sequãtur ipm morꝰ diuersi circulares vndosi: sicut accidit in aq̃ ex ꝑcussiõe grauis sup eam: aut casu ꝺberatõis fortis sup dorsum ipsius. Revoluunf.n. vñ eius ⁊ casus. ꝺ.g. in aere. Sz corꝑ aereũ est dignius: sed nõ sentf. ¶ Et qñq; fit ex vaporib⁹ ascẽdẽtibus ad cerebrũ in dispõne suaꝝ ascẽsionũ. ⁊ si non sint gñati in subaceribꝰ neq; retẽti in ipso antiquus. Nã cum ad ipm ascẽdũt mouẽt ipm. ¶ Et qñq; fit ascẽsus eoꝝ ad ipm aut in transitib⁹ neruoꝝ ⁊ est ex stõ ⁊ cisthfellis aut mediãte stõ ⁊ vesica ⁊ mfice ⁊ velamine cũ eis aduenit egritudines aut mouent humores q sunt in eis. Illud.n. plm fit ex stõ ⁊ post ipm ex mfice recipiẽte supfluitates aut in venis ⁊ arterijs. aut occultis aut manifestis. ¶ Vaporis aũt mã qñq; est colꝝ: ⁊ qñq; est flegma. ⁊ ẋtigo gõ flegma ica filis ẽ epilepsie. ¶ Et multotiẽs fit ꝓtinuatus scotomie ⁊ ẋtigis nõ pp mãm cõprehẽsaz: imo ꝓpter incipientẽ ꝓtinuari cũ cerebro sua q̃litate: ⁊ facit possidẽ scotomiã ⁊ ẋtigine. sic accidit cũ est vacuitaꝫ ⁊ fames gbusdã hoib⁹ ⁊ ꝓpter q famẽ nõ tolerãt ꝓpea q; os stõi eoꝝ ledit cui cerebrũ cõcatenat. ⁊ qñq; sit ẋtigo ⁊ scotomia ꝑs semitã crisis. ¶ Et ẋtigo gõ frequẽs ⁊ ꝓprie in decrepitis núciat apoplexiã. ⁊ silr ẋtigo euenit ꝰ successiõe stuporis cõitantis mẽbrũ. ¶ Et qñq; solũt vertiginem soda accidens.

¶ De signis eius. Cap. ij.

Acta aũt ex reuolutione hoiꝰ sup seipꝰ aut ꝑsideratiõe ipsius ad res reuolutas ⁊ lumiosas cũ nõ sedet nota ẽ ꝓ seipsam: ⁊ silr q̃ fit a pcussiõe aut casu. ¶ In ea aũt q̃ fit a retentione mãeꝝ vaporosaꝝ ꝓcedentiũ in cerebro aut gñataꝝ i ipso cerebro ẽ egritudo assidua: ⁊ nõ sequẽs egritudinẽ ut aliqb⁹ membris ⁊ nõe excitata cũ repletione ⁊ sedata cuz vacuitate: ⁊ qñq; antecedit ipsis dolores capitis ⁊ sonit⁹ ⁊ tinnit⁹: ⁊ gñitas est in capite ⁊ inuenit tenebrositatẽ in visu suo fixã: ⁊ inuenit in sensibus abstentionẽ: ita vt firi gustu ⁊ odoratu: ⁊ sentit in arterijs añriob⁹ pulsationem vehementẽ ⁊ inuenit grauitatẽ in odoratu. ¶ Et si fuerit humor qui est in cerebro aut in aljs mẽbris humor ex quo excitant vapores flatici erit grauitas ⁊ timor vt humor: ⁊ multitudo somni ⁊ signa flegmatis ꝓdicta in canone: ⁊ si fuerit cólera erũt vigilie ⁊ inflãmatio sine multitudie gustus ⁊ imaginatiões citrine auree. ¶ Et si fuerit sanguis erũt vene inflate ⁊ facies ⁊ caput ⁊ oculi rubei ⁊ calẽ: ⁊ erũt grauitas ⁊ somn⁹ ⁊ lassitudo ⁊ pulsatio. ¶ Et si fuerit a melãcolia erit grauitas cũ q̃situate ⁊ erunt vigilie ⁊ imaginatiões lachrymaz ⁊ capilli nigri ⁊ cogitatio corrupta ⁊ reliq; signa ꝓdicta. ¶ Nõ si eius cã fuerit a stõ erit cũ destructiõe desiderij: aut ꝑdamẽto in ipso: aut corruptõe i digõne ⁊ tremore cordis ⁊ latitudine spũs: ⁊ erit ꝓtinuatio in stõ ⁊ declinatio nocumẽti ad añriorẽ ꝓ cerebri ⁊ mediã ipsius: ⁊ nõ elongatur q̃n ꝓueniat ad ipsius posteriorẽ: ⁊ diuersitaꝫ dispõnis sinꝰ, qñq; enim sedat: ⁊ qñq; augmentat ꝑm repletionem ⁊ vacuitatẽ. ¶ Et fit successiõe sancta

Digitized by Google

tiꝰ nauseatiue a cibo ꝓterite: ⁊ ĩuenit etiã dolores in stõ ⁊ inflãmationes i gbusdã hozis: ⁊ fit in via cõitatis nernoz: ⁊ ĩuenit añ ipsam ⁊ apud eꝰ reuersionẽ i postrẽo ipsi⁹ dolorẽ post suscipit apud originẽ paris sexti ꝑuꝫ colli.

¶ Et si est ex mixtione ꝓcedũt ipsaꝫ ꝓuocatio nisi cis ⁊ retẽtio spmatis ⁊ mẽstruoz ⁊ apa i ipsis. Et silr si est ex vesica. ¶ Et si est ex pn⁹ mẽbroꝝ rũ oium: aut ex origine nutrimẽti qõ est epar aut ex origie spũs q est coz ⁊ eius trãsit⁹ in venis ⁊ arterijs ortus ex eis aut i illis q̃ sunt post auré aut i illis q̃ sunt in collo. Et illi⁹ qdẽ signũ est vt sit cũ pulsatiõe vehemẽti ⁊ tẽsione vt coz de venaꝫ q̃ sunt i collo: ⁊ vt nõ ĩueniat doloꝛ de q̃ sit curãdũ in collo ⁊ mẽbris eiꝰ negꝫ in reliqs venis: ⁊ cũ vides arterias extrinsecas extensas apud collũ ⁊ alleuiaꝫ cũ manu tua pulsum phybẽs aut ligamẽtis lantoꝛ aut plũbo aut linis sup ipm stiptica ꝓdicta: tũc scias q cursus est i eo ⁊ si nõ: tũc ẽ in alijs. ⁊ silr expire i alijs: q si nõ ĩuenis tũc est in vijs ꝓfundis. ¶ Illa vo que fit a malitia cõplonis diuerse scit ꝑ leuitatẽ cerebꝝ ⁊ ꝓuationẽ cãꝫ ꝓdictaꝫ ⁊ casus ⁊ frigoris aut caloris repẽte exterius aut exrecepti⁹ infrigidãtibus ⁊ calefacientib⁹ subito ⁊ sequit eã ꝛrigo. ¶ Scotomiã vo hñs nõ tñ uuaꝫ a vino quãtũ a potu aque. ¶ Et scias q scotomia ⁊ ꝛrigo cũ ꝓlõgatur tũc egritudo est frigida ⁊ signa quidem cretice manifesta sunt.

¶ De cura. Cap. iij.

I Acta qdẽ a reuolone hois sup seipz ⁊ ꝓsideratione eius ad reuolutiões aut ꝓsiderationes ex loco alio curaꝫ cũ gete ⁊ trãsliurate ⁊ somno si nõ cito sedaꝫ: ⁊ sumat stiptica acerosa ⁊ frãgat bucellas i eis ⁊ sumat ipsas. ¶ Que vo fcã est a sanguine aut humoꝛe ꝓtẽto in coꝛpe curaꝫ flõmia ex cephalica. Deinde ex vena qeta q̃ est post aurẽ. ¶ Est. n. optia in curatiõe oiuz spẽz ꝛtiginis mãluz: ⁊ q̃qz cauterizaꝫ. ⁊ ppie in ea cuius cã est ascẽsio vapoꝛ ex coꝛpe in q̃cũqz via eleuãtur. ¶ Elenose quoqz ꝓferũt nocrati suppositre ⁊ euã sup caput. ¶ Si aũt fuerint cum sanguine humores diuersi aut cã eius fuerint humores ꝓter sanguinẽ: tũc incipiaꝫ ad euacuandũ cum pillis de iera: aut infusione aloes. Si fuerint humores calidi: aut decoctiõe murabo. citrioꝝ: aut ꝺcoctiõe epithimi ⁊ pullus stomaticis si fuerint diuersi. ⁊ post euacuatões admistreꝫ clystere cũ aqua centaureꝫ ⁊ collo⁹ nucis. Deinde vẽtoseꝫ sup nuccam ⁊ caput. post pueniat ad gargarismata ⁊ caputpurgia ⁊ attractiões odoꝛ naribus in qbus sunt muchus ⁊ castoreũ ⁊ nigella ⁊ amaracũ. Cũq paroxismus excitaꝫ tũc aduna cũ fricatiõe iferioꝝ extremoꝝ. ¶ Et si fuerit cã in hoc ex stõ ⁊ humoꝛibus in ipso administra vominũ cuz aqua in q̃ sunt aneũ ⁊ raffanus ⁊ ponaꝫ in ipsa mel ⁊ sal ⁊ reliq̃ vominua ꝑata. ¶ Deinde extracua cũ cochijs si ẋtus fuerit fortis aut cũ pillulis de pigra ⁊ infusione aloes si ẋtus fuerit minus fortis. ¶ Et scias si hñs ꝛa sunt colꝛa pura tunc. n. cũ decoctiõe mirabol. cũ fumoterre. Et illud qdẽ scies p signiones ꝓdictas in hoc. c. ⁊ c. de stõ. ⁊ si cã fuerit in alijs membris curabis totũ cũ eo qõ opz. ⁊ ꝓfotabis caput in pn⁹ sui cum oleo roꝝ. cuz aceto ⁊ oleo camomillino ⁊ post ꝓfirmationẽ cũ oleo camomillino singulari. ¶ Cuz ergo scit q materia est in capite mã ponant vẽtose sup caput ⁊ nocrã: ⁊ flõmeꝫ ve na que est post aurez. ⁊ admistrent aseibaret. ⁊ gargarismata ⁊ embroce ⁊ attractiones odoꝛ naribus ⁊ caputpurgia ꝓdicta ⁊ que filia sunt illis ꝑm mãs ꝑm ꝙsciusti in canone. ¶ Et si cã est maluia cõplonis diuerse: opz vt scias cãz eius ⁊ signa ꝑ ea q̃ scis ⁊ cura ꝑ ꝛriũ: vt tẽperatur cõplo nãlis. ¶ Et si cã est ꝓcussio aut casus cureꝫ ꝑus cũ eis q̃ dicenꝫ in caplis suis. ¶ Si ergo sanaꝫ ⁊ remanet ẋtigo cureꝫ ẋtigo cum eis q̃ sunt ostẽsa. ¶ Et opz qõ vt hñs ẋtiginez alienet a se cõsiderationẽ ad oẽm rẽ cito reuolubilẽ: ⁊ alieneꝫ ab aspectu. ꝑfunditatũ foueaꝝ ⁊ ẋticuloꝝ mõtium ⁊ colliũ ⁊ supficieꝝ supramarum. ¶ Scotomiã vo ⁊ ẋtiginem factas ꝓpter vacuitatẽ stomaci sedat acceptio bucellarum infusarum in rob fructuum stipticoꝝ ⁊ aquis ipsoꝝ ⁊ ꝓpoꝛie acreste.

¶ Et alue ⁊ est palpitatio. Cap. iiij.

C Opz qõ accit exꝑte mltiplicatiõis repletionis ⁊ filiuz i lacertis ⁊ vẽis dispositio q̃ sic lassitudo pp quã extẽdunt vene ⁊ multiplicat oscitatio ⁊ alaꝫ extẽsio pp mltitudinẽ vẽtositatis ⁊ vaporis ⁊ cũ ea rubificant facies ⁊ ocli: ⁊ ꝓuocat in uolutionẽ ⁊ extẽsionẽ: ⁊ cũ illõ in hoie mltiplicat figt repletionẽ. Opz ergo vt euẽt hũoꝛ sanguineꝰ ⁊ colicus ⁊ admistreꝫ aq̃ frida. Illõ. n. q̃qz sedat eã in dispõne: ppea q̃ ꝑt ebullitionẽ. ¶ Actoꝛi q̃s ineſt, ꝑtas remouẽdi ipam cum masticaꝫ aut puluerizaꝫ sumit ⁊ bibit. Et fortitã cũ eo qõ resoluit vẽtositates dñantes. ⁊ silr zuccaꝫ cũ coꝛiãdro. ¶ Et balneatoꝛes sanãt hñte eã ꝛstringẽdo manũ sup venas ⁊ sup duas apoplexicaꝫ dõec hoi euẽiat q̃si syncopiz: ⁊ fortasse cũ eo qõ exꝑmit de spiritu ascẽdẽte ad cerebꝝ oimoda fortitudine dñante mãeb⁹ cũ resolone: ⁊ cũ ipso qõ est cautela adhibẽda. ¶ Et oꝛ ne manꝰ sup venas teneãt ea ẽtitate quãhõ nõ tolerat vt in ipso ei⁹ spũs retineaꝫ. ¶ De incubo ⁊ noiatur strangulatoꝛ: arabice vo albodulem ⁊ alcharon. Cap. v.

I Ncub⁹ aũt ẽ egritudo in q̃ hõ sentit cũ i sõnũ igredit fantasma graue super se cadẽs ⁊ cõprimẽs ipz ⁊ angustiaꝫ eius spũs ⁊ iterscaꝫ vox ipsius ⁊ mot⁹ eius ⁊ fortasse ꝓcaꝫ pp opiõnes poꝛ

Digitized by Google

rozum: ⁊ cum ab ipsa separatur excitat eum subito. ¶ Et est antecessor vnius trium egritudinum aut apoplexie aut epilie aut manie: ⁊ illud quidem cum fuerit ⁊ mẽbus cõprimentibus ⁊ non fuerit ex cãis alijs non mãis. ¶ Eius vero cã ꝑma plñ est vapor mãez grossaz sanguinearũ aut flegmaticaz aut melicaz eleuatus a cerebro subito in dispositione quietis motus yriliarum resoluentis vapore ⁊ cum resolutione omnis humoris cõmunitanus ipsum.

¶ De signis. Cap. vi.

Ygna aũt ois humoris mãifesta sũt per canones aũtes: ⁊ quãs fit ex frigore vehementi inuententu caput subito apud somnum. quare cõprimit ips ⁊ ingrossat ⁊ ẏhit ⁊ efficit in ipso fantasias illas subito. Et illud qdẽ nõ fit nisi ꝑ debilitatẽ cẽbri sua calitate: aut malitia cõplois ꝙ hz.

¶ De cura. Cap. vij.

Ura eius est flõia ⁊ solutio ventris cũ eo qđ totũ humorẽ educit: ⁊ si humores sint multi ⁊ grossi cõfert hoc solutiũ. Cuius ꝓfectio. ¶ R. eufor bij quantitatẽ. ʒ. i. cum tertia pte. ʒ. de scamonea. ⁊ quarta. ʒ. de pulpa colloqn. ⁊ duobus dauich anisi si virtus fuerit fortis. ⁊ si non cuz pillulis de azulo aut pillulis stomaticis ⁊ epithymo ⁊ ieris magnis. ſ. iera cucumeris asini. ⁊ iere ruffe ꝑpte. Deinde ꝓforta caput cum eo qđ scimus et canone. ¶ Et ex eis que iuuant ad hoc est vt grana peonie in potu ſm ꝓuinitatẽ sumantur. Si aũt cã in ipso est frigus inueniens caput ⁊ facit in ipso hanc fantasiam oz vt olea cala administres calefacientia stiptica ⁊ empsa rubifi cantia ⁊ reliqua. Et non oz vt ꝓlongemus sermonem in ipso qñ iam precessit qđ excusat.

¶ De epilepsia. Cap. viij.

Pilepsia est egritudo ꝓhibens mẽbra aiata ab opõnibus sensus ⁊ motus ⁊ erectois non integre ⁊ illud est ꝑ opilõnẽ ꝓtingentẽ. ¶ Plñ vero eius est spasmus vlis accis ex nocumento aduẽiẽte vẽtriculo cẽbri: qre fac̃ puenit opilõnẽ nõ cõpletã. ¶ Et ꝓhibet trãsitũ virtutũ sensus ⁊ mor? ei o ⁊ i mẽbris integre fieri absq; iter feenõe vsr ⁊ ꝓhibet a positate erigendi: ⁊ neq; pole ẽ hoi: vt cũ eo remãeat erectio corporis.

¶ Et qñ ois spasm? quẽadmodũ oñdit fit aut a replõne aut a siccitate aut a ẽctõe ꝑ cãm ipedientẽ: tũc filr epilepsia. ¶ Verũ nõ fit a siccitate: qñ epilepsia fit subito: ꝙ spasmus siccus non fit subito: ⁊ qñ cerebrũ ex siccitate sua non ꝓsequit: vt spasmetur multũ quin moriat corpus prius. Tunc restat vt eius qdem cã sit aut ẽctio cerebri ad expellendã rem impedientem que est aut vapor aut qualitas mordicatiua aut humectatiua male subẽs: aut humor faciens eue nire opilõnẽ ⁊ spasmũ non integrũ in ventriculis cerebri ⁊ principijs originis neruoꝝ. ¶ Et qñq; fit illud ex humore ꝑ motũ vndosuz cõtingẽtẽ in humore: aut ꝑ ebullitionẽ calitatis supfine in eo qđ accit ex opilõne: quare virtus sensus ⁊ motus non pranfit suo nãli transitu.

¶ Et fortasse eius antecessione non cõplet aliqđ cũ quãtitate aliqua: quare nõ priuant mẽbra sensu ⁊ virtute motus integre. ¶ Aut ꝑ ventũ grossum retentuz in transitibus spũs ſm qꝑ visum est pho magno Auz. Et vidit ipsaz ee vnam cãz epilepsie. ¶ Et cũ ibi fuerit humor opilans tunc cerebrũ cũ hoc et ẏhet vt expellat illud qđ ipedit: sicut accit flõ ⁊ singultum ⁊ nausea: ⁊ sicut accit ex tremore cũ est ẽctio ⁊ compressio ꝓcipiũ in expulsione mẽbroꝝ eius qđ ipsa expellunt. ¶ Et cum cerebrũ ẏhit motus eius diuersificanf: ⁊ sequit ipm ẽctio neruoꝝ in facie ⁊ alijs ⁊ diuersificanf motus ipsorum.

¶ Et sanitas qdem aut ꝓtingit ꝑ expulsionẽ humoris: ⁊ ꝑ resolõnẽ ventositatis aut ꝑ expulsionẽ ipedientis. ¶ Spasmi aũt descendẽtis ad mẽbra qbus associat epilepsia: cã est qñ mã que puenit ad cerebrũ aut nocumentũ qđ ipm comitat: comitat neruos ẽt. quare est ipsorũ dispõ: dispõ eius. ¶ Et illud est ꝑ tres cãs scz ꝙ nerui sequunf subam cerebri ⁊ leduntur ab eo quo ipm ledit: ⁊ eoz replõ ex humore et pulso ad ipsos in principio ipsoz facit vt augmenterur eozum latitudo ⁊ abbreuiet eoz longitudo. ¶ Et epilepsia qdem non ꝓcedit cursu spasmi nec cursu lassitudis ⁊ efficit ẽctionem cerebri ⁊ abbreuiationẽ ⁊ nõ facit mollificationem ⁊ dilatationẽ: nisi qz cerebrũ administrat in hoc expulsionẽ alicuius rei a seipso: expulsio vero non cõplet ⁊ pficit nisi ẽctione ⁊ expssionem. ¶ Omnis aũt spasmo mãli ꝓfert febrim. Sed epilepsia est spasmus mãlis. ¶ Et apparet qñ apparent in ipsa fortasse resoluunt eam ⁊ minuunt mãm eius. ¶ Et multotiens quidez mutatur melia ad epilepsiã. Et multotiens quidem mutatur epilepsia ad meliam. ¶ Quidã aũt hoies existumant qꝑ qñq; est epilepsia que non est a mã. Si ergo signt per hoc qꝑ cã in eo est vapor aut qualitas nocens cerebroz facit in ipso ẽctionẽ ꝓdictã tunc sermo ipsoꝝ intentionem hz. ¶ Si aũt signt qꝑ cã illius est ipsa cõplõ pura cũ est in cerebro ⁊ efficit epilepsiam: tunc illud est qđ modũ non hz: qñ cũ qualitate illa affectũ fuerit cerebrũ oportebit vt sit epilepsia insepabilis ei ⁊ non sit ex eis que sepant in dispõne. Verũ cã epilepsie est ex eis que subita fiunt ⁊ sepant in dispõne: aut vincit ⁊ interficit. ¶ Et filr nõ ẽ qlitas pura i ipso cẽbro sine mã: aut qlitas aduenies ei ⁊ rescidit ẽt fit illud ex mẽbro alio ꝓcuidubio. ¶ Spuma vo accis in epilia est ꝑ agitationez motus spũs ꝑ ꝓfocationẽ eius. Et illa agitatio est ꝑ agitationem spasmi: ⁊ in apoplexia qdem accidit

Digitized by Google

prefocatio propter violentiaz anhelitus. ¶ Et epilepsia qdem est quasi spasmus ppzius. primum cerebzo z spasmus epilepsia ppua pmũ mẽbzo alicui. ¶ Et motus sternutatiois est ẽ ssi motus epilepsie leuis. Et epilepsia ẽ quasi sternutatio multa z fozmis. Verũm plm expulsionis sternutatois est ad ptẽ anteriozẽ pp fozmitudinẽ virtutis z debilitatẽ mũei. Et expulsio epilepsie ad quãcũqz ptẽ fuerit est facilioz z possilioz. ¶ Et oz qdem vt cõprehendat qd dcm ẽ. Mm cũ epilepsia est in ipso cerebzo tunc cã in ipso est mã pculdubio faciens ventositatẽ retẽtã in meatib⁹ sensus z mot⁹: aut replet vtroscz ventriculos anteriozes cerebzi implemone aliqua. ¶ Et hec qem mã aut est sanguis dñans z plurimus aut flegma aut melia aut colera z ẽ pua valde. z post ipsam in paucitate est sanguis purus. ¶ Sanguinis aũt cuius cõplõ ad cõplõnẽ colere nigre z flegmatis inclinat eẽntia multotiens fit cã: verũm cã plurima est humiditas denudata z declinans ad colerã nigraz. ¶ Et plm. n. cum accit epilepsia accit a flegmate. ¶ Et Hy. qdem dixit qz plurime oues patiũtur epilepsiã z qñ a cerebzis suis anathomizantur inueniuntur in eis humiditas mala fetida. ¶ Et ois cã epilepsie cerebzi cõparat ad debilitatẽ digõnis in ipso. Non ergo euacuat quin aut fit in substãtia cerebzi z velaminibus eius z est deterioz: aut fit in pãniculis ipsius z est lenioz. ¶ Et epilepsia melica fozmis ẽ deterioz. ¶ Cũ ergo flegma sit plus tunc melia magis opilat transitus spiꝝ: z illa qua apud quosdaz ppzie noie dr mater pueroz interficit multos. ¶ Et qñ cõmunantur paroxismi epilepsie interficit. ¶ Epilepsia aũt cuius cã est in mẽbzo alio fit aut qz eleuant ab ipso ad cerebzũ vapozes z vẽtositates ledentes quãtitate sua ita vt er eis aggregetur fm semitã ascensionis aliquid. Bein de post illud in spissẽt z fiat mã hꝰ essentiã: faciens essentia sua: aut eo qõ ex ipsa gñat de vẽtositate: aut qz ad ipm eleuat vapoz: aut ventositas impediens non quantitate: imo qualitate aut pgelatiõe aut adustiõe aut venenositate: aut malitia subẽ: aut qz eleuat ad ipm qualitas pura mm: aut qz eleuat ad ipm qõ impedit duob⁹ modis. ¶ Mẽbzũ aũt ex quo eleuant vapozes ad cerebzũ facientes epilepsiaz multiplicari in ipso: aut est tm corpus aut splen aut stõus aut mirac z cõtingit illud ẽt in reliquis membzis. ¶ Illud aũt qõ impedit vapozes male subẽ z qualitatis z est in toto corpore: z ita vt sit indigatis pedis z manus: z fit cã illius retentio sanguinis aut humozis in transitu cui iam accidit opilatio: z abscidit ab eo calo⁹ innatus: z moratur in ipso z putrefit z conuertit ad malam qualitatẽ: z pcedit ex eo fm deglutionẽ in primis mã vapozosa aut qualitas venenosa: aut fit casus super ipsum quozũdã venenoz⁹ z impulsus in neruis sicut impulsus punctura scorpionis super neruos: z expellit eius venenum mediantibus neruis ad cerebzũ z ledit ipsum qua re ẽpit ex eo z spasmat: z agitant motus eius sicut accit stõ cum recipit, qõ hꝰ mozdicationes vacuus fm qminuenimus ipsum in singultus: z cum essentia oris stõi est fozmis sensus z singultus qdem est spes spasmi. ¶ Cum ergo accit cerebzo ab hmõi cã spasmus z sciio z abbreuiatio tunc ipsum sequit sciio oium neruoz⁹ z spasmus ipsoz⁹. ¶ Et. G. qdez de seipso narrauit qz accit ei singultus cum recipit piapipereon z post ipsum bibit vinum pp impedimentum oris stõi eus acuitate. z nos ẽt testificamur in alio qõ illi est primũ. ¶ Et. G. qdem z alii retulerunt z nos post ipsum testificamur illud qõ multotiens sentit epilepticus eleuari aliqd ex pollice pedis sui qõ est sicut ventositas frigida. z tendit versus cerebzum ipsius. Cum ergo puenit ad coz z cerebzũ ipsius sicurit epilepsiã. ¶ Et. G. qdem dicit qz cum ligatur crus eius ligatione fozti ante paroxismũ ipsius, phibetur illud aut alleuiat: z nos testificamur no ỹvidisse res mirabiles huius capituli. ¶ Et qdam eorum qñqz cauterizant super pollicẽ sui. Et qui dam super digitos pedis z vapoz illius partis retentus est z sanan sunt. ¶ Ex hoc aũt ca. est epilepsia que accidit ppter vermes aut ascarides. ¶ Et quidam modus epilepsie est compositus cum syncopi: quare fozitan extrahũt medici. de. c. epilepsie: verum in ipso est z est spes eius. Et ipsum noiant prefocationẽ matricis: z est qz qñ mulieri accidit vt eius menstrua retineantur in non sua hoza: aut constringant cum retinentur ab ea pp dimissiones balnei conuertuntur illud in matrice sua ad qualitatem venenosam z adsunt ei motus z vapozationes: aut cuz periodis: aut sine periodis. quare accidit vt ele nerur vapoz eius ad coz z ad cerebzum z incurrit epilepsiam mulier. ¶ Et similiter qñqz contingit hõi vt in vasis suis seminalibus aggregetur sperma plurimũ z corrũpat z infrigidetur z conuertatur ad qualitatez venenosam z accidit ei simile ipsius. ¶ Et similiter aduenit mulieri pregnanti epilepsia in impregnatõe. Cũqz deponit z euacuat materiã illam menstrualem remouetur illud. ¶ Et nobis quidem narratu fuit epilepsia incipiens a spondulibus z epilepsia incipiens a spatula z reliquis. ¶ Illa aũt que fit ex miracb z ex stõ z ppter nauseatinaz facietatem facit possidere opilationes in venis quare ipsum nutrimentuz laudabile non suscipiunt z corrũpit in eis humoz: aut remanet in ipsis nutrimentuz laudabile coartatum ppter opilationes quare corrũpit z multotiẽs redit ad stõm corruptũ z corrũpit cibum bonuz laudabilem. ¶ Et multotiens accidit ppter reuersionez illius corrupti ad stõm vomitus cibi in-

Digitized by Google

digesti. Verum ſm quãcitãq; diſpoſitionem ſit epilepſia cum cõitate aut abſq; cõitate principium epilepſie ꝓpinquũ ex cerebro eſt. ſ. aut ex ventriculo eius anteriore aut ex vẽtriculis aliis cum eo: qñ primũ nocumentũ quo impedit cõtingit in ſenſu viſus ⁊ auditus ⁊ i motibus latorum facies: ⁊ palpebrarũ: q̃uis reliqui ſenſus ⁊ mẽbra mobilia in nocumento cõicant. Nam ſi non cõicarent in nocumẽto reliqui ventriculi non deſtrueret intellectus neq; ledereť eleuotione anhelitus. ¶ Epilepſiã vero ſm plm̃ antecedit ſpaſmus. Deinde poſt ipm̃ fit epilepſia. Et illud eſt qm̃ ſi ꝓfirmať ſpaſmus ẽ epilepſia. Et cum expelliť cã impediens: aut reſoluit vẽ toſitas redeunt opationes ſenſibiles ⁊ motiue. ¶ Et qñq; qdem apparet humor expulſus vi fibiliter in vtriſq; naribus ⁊ in gutture. ¶ Et multotiens fit epilepſia ſine ſpaſmo ſenſato. Et illud tñ qm̃ mã faciens ipſam eſt ſubtilis ⁊ opatur cum repſione non cum malitia vehementi. ¶ Epilepſia vero plm̃ accit infantibus ꝓpter humiditates ipſorum: ⁊ plerũq; apparet in eis primũ cuz naſcunť. Et qñq; fit poſt pubertaťe. Si ergo in regimine ipſorũ fit rectitudo remouetur ⁊ ſi non remanet. ¶ Et os qdẽ vt ſtudiũ impendať ad hoc vt illud remoueať ab eis ante pubertaťe. ¶ Pueri vero ab hoc ſunt remotiores q̃bus in pũb⁹ capitis accit vlcera ⁊ apãta ⁊ adeſt fluxus narium. ¶ Et equũ qdem eſt vt ille in cuius cerebro eſt humiditas in principio creationis purgeť: ⁊ plerũq; purgať in matrice: ⁊ qñq; purgať poſt natiuitaťe. Si.n.non purgať nõ erit excuſatio gn incurrat epilepſiã. ¶ Plurime aũt epilepſie que pueris ꝓtingunt cura qñq; alleniať ⁊ remouenť cum pubertate cũ ipſam ſi adiuuat malitia regimis ⁊ diminuto cure. ¶ Epilepſia aũt qñq; accit adoleſcẽtib⁹. Si ergo fuerit poſt. xxv. annos pp egritudines in cerebro ⁊ ꝓprie in ſuba ipſius erit cõitas: ⁊ neq; ſepabiť ⁊ erit finis actiõis cure in eis alleuiatio a pzuitate ipſius ⁊ tarditas paroxiſmi eius. ¶ Et Hy. qdem dixit ꝙ epilepſia remanet cuz eis vſq; quo moriantť. ¶ Senibus aũt parum aduenit epilepſia opilatiua. ¶ Et cauſas mouentes epilepſiaz plerũq; adiuuant cauſe extrinſece ſicut imoderãtia cibi ⁊ potus ⁊ ſaietas nauſeatiua. Et ſicut mora plurima in ſole pp qõ capiti attrahiť ex materijs. ⁊ illud quidem eſt ꝓpterea ꝙ habet dilatari materias in pũbus corporis quare mouet eas ad ſuperiora. ¶ Et coitus plurimus eſt ex cauſis eius. ¶ Et ex cauſis ipſius ſunt delitie ⁊ quies ⁊ paucitas exercitij. ⁊ ex cauſis eius eſt exeratium ſuper repletionẽ ꝓpterea ꝙ humores pp ipm̃ monẽtur qui reſoluunť non integre ⁊ implent vacuitates. ¶ Ex cauſis ipſius eſt illud qõ debilitat cor ex timore aut euentu tumultus ⁊ vocis ſubito. ¶ Et ex cauſis eius ſunt iciunium habẽtis ſtõm debile: ⁊ potatio vini puri ẽt ꝓpterea ꝙ impedit ſtõm. ¶ Et cãe qdem iſte remote faciunt cãs ꝓpinquas. Nos vero ponemus his cauſis caplm̃ ſingulare. ¶ Et dr ꝙ cum epilepticus induit corium caprinũ ſicut exco:icani eſt recenter ⁊ dimittať in aq̃ incurrit epilepſiã. ⁊ fiť cum ſuffumigať cũ corno caprino ⁊ myrrha ⁊ albaſce. ¶ Epilepſia aũt multotiens reſoluiť pp febres q̃s tolerat hñs eã ⁊ ꝓpe q̃ ſunt longe. ¶ Et quartana ꝓprie pp vehementiam longitudinis ſue: ꝓpea ꝙ digerit mãm melicã donec reſoluať ⁊ tremor fortis qui fit in febribus. Tremor.n. exeunt vehementer qõ in cerebro cõprehenſum eſt de ſuperfluitatibus. ¶ Sudor aũt una tremorem ſua expulſione. ¶ Et quẽadmodũ apoplexia cõuertiť ad paralyſim ſiť plm̃ epilepſie conuertiť ad paralyſiz. ¶ Quidam aũt exiſtimant ꝙ flegmatice aſſociantť tremor ⁊ agitatio: qm̃ flegma non ꝓſequiť in ſpiſſitudine ſua vt opiler meatus integre. Melãa vero integre opilat: quare in ipſa accit pua agitatio. ¶ Et alij exiſtimant ꝙ eius cum qua multiplicatur agitatio fortitan cã eſt humor parue quãtitatis: aut pauce penetratõis in meatibus. quare ponunt rem ecõuerſo. Nullus vero vtriq; ſermo in eo eſt determinatus. ¶ Inquit Ruffus. cum apparet albaras in pubus capitis epileptici ſigt reſolõne corruptõis epilie ⁊ ſanitaťe. ¶ Et multotiens qõ reſoluiť epilepſia ad paralyſim ⁊ ad meliam. ¶ Epilepſie ꝓparatis accit epiſia ꝓpter humidis pp erates ſuas ſicut infantibus ⁊ pueris ⁊ humectatis pp regimen ſuum: ſicut qui nauſeanũ ſatietaťe cõſueſcunt ⁊ illis qui inhabitant terram venti meridionalis: qm̃ implet caput humiditate. ¶ Epilepſia aũt mulierũ ⁊ infantiũ ⁊ oĩum quoz̃ ſanguis eſt paucus ẽ ꝓpter ꝓpter ſtrictionẽ venaz̃.

¶ De ſignis ſpecierum eius. Cap. ix.

Icimus ꝙ ex ſignis cõibus plurib⁹ ſpẽz epilepticorũ ſunt citrinitas linguę ipſoz̃ ⁊ viriditas venarũ que ſũt ſub ea: ⁊ plm̃ qdem aũcedit eam nutritio corporis a cõplõne ſua ⁊ grauitas in capite ⁊ ꝓprie cum iraſcit aut accit tinnitus in ventre: ⁊ antecedunt eam coartatio in motu lingue ⁊ ſomnia cõtra mala ⁊ oblitio aut pauor: ⁊ timor ⁊ formido ⁊ accit ei vt loquať ſecum: conſtrictio pectoris ⁊ ira ⁊ acutas. Non ois vero eius ſpẽs recipit curã ⁊ que ex ea magis ex ledens eſt illa ex qua ꝓueniunt vertigo: ⁊ agitatio plm̃ fortis. Deinde ſequunť eam quies fortis addita vehementi additione nocumentũ in ſpũ. quare figit multitudinẽ materici ⁊ debilitatem virtutis. cum aũt volueris ſcire ſi egritudo eſt in cerebro aut in mẽbris alijs itende an ſentiat per inuenias grauitaťe in capite ⁊ vertiginem ⁊ tenebroſitaťe in oculis ⁊ granitatez̃ in lingua ⁊ ſenſibus: ⁊ agitatiõe in motibus ⁊ citrinitaťe

Digitized by Google

in facie. ¶ Cuius illud inueneris eum pmixtõe in intellectu ⁊ oblumone assidua ⁊ amentia aut stoliditate: ⁊ non est grauitas ⁊ minuit ꝑm fluxum ventris cum eo qõ ꝓpingit ex lenitate nature ⁊ eiusmodi tunc iudica qꝫ illud est ex cerebro tãtũmodo. ¶ Amplius si non inuenis in mẽbris neruosis ⁊ in splene ⁊ epate neq; in aliqua extremitatũ ⁊ in iuncturis nocumentum neq; egerit sensit aliqd eleuari ad caput ex loco cerificat apud te qõ impedimẽtũ est ex cerebro. ¶ Signa ãt epilepsie lenioris sũt vt sint accidia magis sana: ⁊ vt hũ ipsam cito redeat rõ ⁊ velocius decidet cum sanat: ⁊ vt velociter adueniat ei incolumitas sua ⁊ ꝓprie cũ sternutatoriis ⁊ attractionibus odor per nares: ⁊ ex eis que mouẽt nocumentũ ⁊ ex eis que ingrediunt in guttur aut que vomere faciũt. ¶ Signa ꝓho eius que prauior est sunt difficultas spũs ⁊ plicitas agitationis: deinde longitudo ꝓgelatois post ipaz ⁊ paucitas euasionis post attractionẽ odor narium ⁊ sternutatoriis. ¶ Et nuno: ista est aut in qua elongat agitatio ⁊ nõ elongat ꝓgelatio: aut in qua ꝓlongat ꝓgelatio: ⁊ minorat agitatio. ¶ Et signũ eius cuius cã est ex ventositate grossa in ipsa gñata est vt non insentiant cuz ea neq; ꝓp eam grauitas: imo inueniat somnus ⁊ extasio: neq; fit spasmus ex forcis. ¶ Et signa eius cuius cã est flegma sunt vt sit saliua eius casa spumosa grossa multa ⁊ fut urina eius aliquid silevitro liquefacto ⁊ multiplicent in ipso pauor ⁊ timor ⁊ pigritia ⁊ grauitas ⁊ oblumo. ¶ Et qñq; cognoscat ex re vomitus ⁊ colore spũe ⁊ ex colore ẽt sanguis. Et qñq; cognoscit ex etate regione ⁊ ex causis preteritis de cibis ⁊ regie. ¶ Et ex eis gdem que eam figũt sunt quies ⁊ tranquillitas ⁊ color faciei ⁊ oculoz ⁊ reliqua que scimisti in canone. qꝫ si flegma cum hoc erit crudum frñ erit oblumo ⁊ stoliditas ⁊ grauitas capitis ⁊ corporis ⁊ pfunditas somni plus ⁊ erit epilepsia magis laxans ⁊ debilitans ⁊ hec spes est mala valde. ¶ In ea vero que facta est a flegmate salso est somni pfunditas mutor ⁊ frigus cerebri leuius ⁊ motus saniozes. ¶ Signa aut eius cuius cã est colera ni. sũt qñ est melia aut silis sanguini nigro aut acuta: aut adusta aut acetosa ex qua ebullit terra. ⁊ sunt nãe hũmũ eaz declines ad pmixtionẽ in suo sensu ⁊ ad dispõnez que est sicut melia: neq; intellectus eoz mundant cũ sepat: ⁊ signi ficat ẽt melia ex colore faciei ⁊ oculoz ⁊ ex siccitate narũ ⁊ linguez regimine gñatiua melie. ¶ Si ergo fuerit melia fex sanguis nãlis erit epilepsia cũ laxitate ⁊ paucitate sermonis ⁊ eũ quere: ⁊ erit hñs cogitationes quietas. ¶ Et si fuerit melia de gñe colere aduste ⁊ est acuta tũc eius pmixtio erit demonũ: ⁊ cum multitudine sermonũ ⁊ vocum ⁊ eius epilepsia erit agitabilis ⁊ leuis remotois: ⁊ qñq; erit cũ febre ⁊ ꝑcipue cum fuerit melancolia eius subtilis. ¶ Si aũ fuerit ex melia sanguinea erunt eius dispones cum risu. ¶ Et tu qdez cognoscere potes subam melie ex vomitu. Maz si est silis feci sanguinis: tunc est melia nãlis. ⁊ si est silis feci vini est melia aduста: aut si est aspera tunc est stiptica ⁊ figt finem fritatis ⁊ siccatis eius: aut est acetosa subtilis cum spuma: ⁊ tunc ebullit sup terram: aut si non est acetosa est spissa nõ hñs spumam. ¶ Signa auté eius cuius cã est sanguis sunt ista. Nam dico qꝫ si sanguis facit epilepsiã cum ebullitõe ⁊ motu absq; quãtitate nõ appareat ei magna opõ in colore ⁊ exuberatiõe alicui dem: neq; est dispõ pfocatois in horis in qbus est epilepsia: neq; apparet ex ea grauitas ⁊ stoliditas ⁊ laxitas ⁊ multitudo sputi ⁊ mucillagis sicut apparent cum flegmate: ⁊ est cum calitate ⁊ rubedine i oculis: ⁊ vapore sup caput sanguineo. ¶ Si vero cũ quãtitate faciat cum signis sanguis est exuberatio i guidẽ ⁊ añcedit dispõ que est sicut pfocatio. ¶ Signa auté epilie que est pp mãm colericã: ⁊ illud qdẽ est ꝑm minus sunt vt sint nocumentũ ⁊ tribulatio ab ipsa vehemẽtiora: ⁊ spasmus in ea sit minor ⁊ spatiũ eius breuius. ¶ Motus vero sunt in ea fortiozis agitatõis: ⁊ ipsam qdẽ figũt motus vomitus ⁊ iflãmatio ⁊ vehemẽti a pmixtõis rõnis ⁊ curuitas coloris ⁊ oculoz. ¶ Eius vero cuius cã est ex stõ signa sunt tremor in ore stõi ⁊ ꝓcipue cũ tardet cibus: ⁊ ꝓcussio ⁊ tremor ⁊ cõmotio cũ est epilia: ⁊ voces ⁊ rugit ⁊ ꝓcipue in ꝓncipio euasiois: ⁊ sũt cũ ea solõ stercoris ⁊ exuberatio vrine ⁊ spmatis qõ emittit ꝑp amplexum mulieris: ⁊ viri sine coitu: ⁊ spmatis cũ coitu: ⁊ tremor: coedis: ⁊ soda fortis: ⁊ lenitaꝫ epilepsie aut ipsius remotio cũ administratõe vomitus: ⁊ dispones figntes corruptionẽ stõi: ⁊ augmẽtũ epilepsie sunt pp linimentũ stõi ⁊ purgationes ipsius: ⁊ qñq; interficit hec pp frequentiã piqdoz. ¶ Et eo itaq; est vt humor qui est in ea agat multitudine sua ⁊ multitudie vaporis sui ⁊ hic humor ẽ flegmaticus ꝑm plñ. ⁊ qñq; admiscet ei alius. ¶ Et signa eius qdẽ sũt vt accidat epilia in horis replõis ⁊ sacietatis nausea tiue ⁊ alleuiet cuz vacuitas adest ⁊ cum venter soluit cibũ ⁊ sit ꝑm iterationẽ frequẽtẽ nauseatiue sacietatis. Si ergo fuerit ꝓmixtio cum illo mãe colerice inuenit siti ⁊ iflãmationẽ ⁊ mordicationem ⁊ aduстionẽ. ¶ Et si fuerit cum illo melancolia multiplicabitur eius desiderium in pluribus dispositionibus: ⁊ senniet gustum acetosum: ⁊ generabitur ab eo cogitatio: ⁊ vt solus loquatur secum: quãtus secundum qꝫ significationes flegmance sunt dominatoꝛes.

¶ Et ex eo est vt humor qui in ipsa est agat malitia sui non multitudine sua. Et signa eius sunt vt epilepsia fiat in horis vacuitatis. Et cum materia inuenit os stomaci vacuum ⁊ ab-

Digitized by Google

scindatur epilepsia cum cibo conueniente laudabili. ¶ Si vo humor fuerit calidus de gñe colere cognoscet ips per signiones qs dixim⁹. ¶ Vo si est ex mirach eius signa sunt ructus accidus ⁊ inflatio ⁊ rugitus faciēs doloꝛē tarde gentis ⁊ iflāmatio in mirach. ⁊ qñq excitat cum ea dolor iter vtraſq spatulas post assumptionē cibi pauci: nō q escēs nisi apud eius digestionē: deinde redit post assumptionem cibi pauci nō escēs nisi apud eius digōnē. ¶ Vo accidit ꝑm vacuitatē nō accidit nisi cū durītie nāe ⁊ destruī lenitate nāe. ¶ Et ꝓpter si tu inuenis extēsionē in mirach ad supiora ⁊ tremorē: ⁊ istis qdē accidit vomit⁹ cibi idigesti pp illud qđ diximus de reuersiōe cibi ips corrupti: ⁊ opilonib⁹ viaꝝ eius. ¶ Ex illa itaq est cū est vapor mirachi faciens epilepsiā colicus: ⁊ cognoscit illud pp inflāmationē ꝓtingētem ex corpe: ⁊ pmutionē rōnis declinātē ad rixaꝝ ⁊ ad ingritionē: ⁊ ex illa est cuius vapor est melācolicus: ⁊ pueniūt cū eo rami melie ⁊ timor: ⁊ vt solus secum loq̄tur ⁊ vt vapor tenebrosus pp tenebrositatē māet: ⁊ accidit ex ea delectatio mortis ⁊ odiū ipsius ⁊ timor ⁊ reliq̄ que in melia dicta sunt. ¶ Illa vo cui⁹cā ⁊ ꝑn⁹ sunt ex epate aut ex toto corpe sign̄t color ⁊ capilli ⁊ siccitas cuius ⁊ arefactio eius cuꝝ nigredine: aut ipsius laxitas ⁊ pinguedo: aut eiꝰ macies: ⁊ roris multitudo vaporis sanguis: ⁊ sign̄t ipm pulsus ⁊ vrina ⁊ dispō cibor̄ ꝑcedēciū ⁊ regiminis preteriti: ⁊ significat ipsam retētio eius qđ euacuatur ex stomaco ⁊ matrice ⁊ venis ⁊ reliquis. ¶ Si autem est sanguinea tendēs ad aduſtionem vides rubedinē coloris ⁊ mūdationē vene ⁊ risum apud eū. Si aut fuerit colerica aut flegmatica aut melācolica cognosces per signa eius ꝑdicta. ¶ Illa vo cuius cā est matrix, ꝑcul dubio est cū retētione mēstruoꝝ aut spermatis aut humiditatū effusarū ad matricem: quā quidem ꝑcedūt doloꝛ in pecten ⁊ in vtriusq̄ inguinibus ⁊ partibus dorsi ⁊ grauitas in matrice. ¶ Illa vo cuius cā est splen cognoscit: qñ egritudo est melica ⁊ sentit doloꝛ in latere splenis: ⁊ est cū ea inflatio splenis ⁊ duritues eius: aut cuꝝ rugitu in latere ipsius: ⁊ cum cōitate corpis ad ips ꝑm plm. ¶ Eius aut̄ que est ex materia venenosa eleuata ab aliquo membroꝝ mediātibus neruis; ꝓncipiū aut est ex ruinis cuꝝ ⁊ signa illius sunt manifesta: sicut pūctura scorpionis aut rutele aut vespe cū aliquid horū accidit neruis. Aut intrinsecus ⁊ sentit quod eleuatur vapor ex eo ad caput quo obtenebratur visus ⁊ cadit: ⁊ membrum illud aut est pes aut manus aut dorsum: aut pecten aut aliquid est viscerib⁹: sicut stomacus ⁊ matrix. ¶ Signa vo eius q̄ fit ex vermibus sunt cursus saliue ⁊ casus vermium ⁊ ascaridum.

¶ De causis mouentibus epilepsiā. Cap. x.

p Ermutatio ad aerē est inuās ad epilepsiam: sicut q̄dā cause remouētes pmutationē ad aerē ꝓferūt ei. ¶ Et ois calor supfluus solaris aut ignē ⁊ oē frigus ⁊ coitus plimus. ¶ Et epilias qui dē cōmouet multitudo pluuiaꝝ ⁊ venti septētrionales ⁊ meridionales simul. Septētrionalis quidē: q̄ cōprimit mās ⁊ ꝓhibet eas resoluī: ⁊ meridionalis quidē ⁊ regiones meridionales ꝓpterea q̄ mouēt hūores ⁊ implēt cerebꝝ ⁊ subtilāt eos ⁊ eleuāt eos ad ipm. ¶ Et excitat in hyeme multotiēs: sicut excitat in septētrione: ⁊ autūno pp corruptionē humoꝝ ⁊ minoraī in regiōib⁹ septētrionalib⁹: imo parū fit q̄n nisi cā fuerit fortis nō accidet. ¶ Et odores boni q̄ꝝ mouēt ea aliq̄ mot⁹: ⁊ speculatio motuū velocium ⁊ circulariū: ⁊ speculatio ab alto: ⁊ lōgitudo more in balneo: ⁊ balneus ante digōnez: ⁊ effusio aq̄ cale sup caput. ¶ Et assumptio eius qđ gñat sanguinez vaporosum feculentū aut tenebrosū: sicut vinū feculētū ⁊ antiquū et ꝓpter nocumētū suū: ⁊ nouum qđ nō est clarificatū: ⁊ nō ē trāsmutatū: ⁊ purū nō cumentū facies in cerebro: ⁊ apiū ꝓpe sua ꝓpietate quā hꝫ i ea: ⁊ lentes ꝓpterea q̄ gñant sanguinē melicū nisi cōmiceant̄ ordeo cōfracto: ⁊ fabe ⁊ allea: q̄ iplēt caput vapore: ⁊ cepe sisr: q̄n earū suba ꝓuenit ad humiditatem malā: ⁊ lac ouū ⁊ dulcia ⁊ plūmū pinguedis in cibo: ⁊ oē grossuꝫ ⁊ inflatiuū ⁊ frigidū ⁊ frīm: ⁊ oē calidū ⁊ acutū: ⁊ nausea sunt ex eis q̄ mouent epilias: ꝓpterea q̄ eleuāt humores ⁊ mouēt eos ad ipsam: ⁊ repletio stomaci a cibo ⁊ malitia digōnis. ¶ Et vigilie ⁊ passiōes aiales fortes ex tristitia ira ⁊ tioze: ⁊ pmutatiōes sensibiles fortes ex auditu vocū magnaꝝ: sicut tonitrui ⁊ pcussionis tympani ⁊ rugitus leonis: ⁊ vocū duraꝝ sicut vocis nolaꝝ: ⁊ stridoꝝ eaꝝ sicut stridoris porte acute: ⁊ fisr ex visu splendoꝝ luminosorum sicut fulguris rapientis visum ⁊ splēdoris oculi solis ⁊ ex tractu motuū ventorum fortium: sicut motuum ventorū turbinū. ¶ Et quādoq̄ excitatur epilepsia exercitio super repletionē sine fiat ad resolutiones faciendam sine nō: coitu ⁊ medicinis epilepsiā facientibus. ¶ Medicinas aut̄ epilepsiam facientes tam diximus ⁊ illas que detegunt epilepsiam in tabulis egritudinum capitis cum signis: sicut suffumigatio cum galbano et myrrha et cornu capr̄ino et comestio epatis hirci ⁊ oisatus odoris ipsius: et similiter cuꝝ ponitur myrrha in nare eius.

¶ De cura. Cap. xi.

o Portet quidez vt epilepsia que est in infantibus curet: ira vt nutrimentuꝝ lactantis reuiscet et fiat ꝓuenies ad caliditatez subtilitatē cū bonitate chimi: ⁊ lactis aliener a se omne quod generat lac

Digitized by Google

aquosum: aut corruptus aut grossum ⁊ prohibeat sibi coitū ⁊ impregnationē. ¶ Et oportet vt hic ifans alienet ab omni re in qua est timoris subitatio ⁊ coartatio: sicut sunt voces magni sensus vt vox tympani ⁊ tonitrui ⁊ fulguris ⁊ nolarū ⁊ vox vociferātium. ¶ Et vt alienetur a vigiliis ⁊ insomnietate ⁊ ira ⁊ tumore ⁊ frigore vehemēti ⁊ calore forti ⁊ malitia digestionis. ¶ Et inūgat ei exercitiū ante cibū leue ⁊ interdicat ei motus post cibum. ¶ Et si tolerauerit euacuatiōes que fiūt medicinis euacuātib⁹ flegma subtile fiat illud. ¶ Et eos qui dem iuuat vt q̄cq̄ eu omāt cum aqua mellis: ⁊ vt potēt zuccarū rosatū ⁊ mel rosatū ⁊ olfaciant rutham ⁊ reliqua subtiliātia. Nā olfacere odorāmēta que diximus fortasse excusant laborez in eis. ¶ Amplius cōe est oibus epilepticis vt vtātur cibis laudabilib⁹ quibus ineſt humectatio laudabilis nō superflua ⁊ vt caueāt sibi a repletione ⁊ vt se custodiāt a malitia digestiōis. ¶ Et illud est si sunt cōtenti ⁊ nō sequunt cōplementū refectionis. ¶ Et ille cuius cōsuetudo non tolerat vt semel reficiat duudat cibum suum qui est minor refectione sua in tres partes ⁊ sumat duas tertias in prandio: ⁊ tertiaz eius in cena post exercitiū subtile. ¶ Et neqz multum vtatur vino: quoniā ipm vehementer replet cerebrū. Deinde si excusari nō possunt qn ipso vtātur: vtātur vino pauco antiquo clarificato declinātes ad pōticitatē. ¶ Et ex reb⁹ quidem eis nocibiliorib⁹ est potus successione balnei ⁊ frigus repētinum. imo opz vt caput muniat ab omni calore superfluo: aut a frigore superfluo: ⁊ in balneo nō faciat morā: ⁊ epilepticus quidē necessariū est vt alienet a se carnes grossas oēs ⁊ fortis nutrimenti ⁊ pisces oēs: imo carnes oīum q̄drupedum magnoz: ⁊ sit contētus pullis ⁊ duracinis ⁊ arabiz ⁊ paruis auib⁹ domesticis ⁊ silvestribus: ⁊ caneat ⁊ turturib⁹ ⁊ edis ⁊ capreolis ⁊ leporibus: ⁊ iā dixi q̄ caro porci silvestris valde iuuativa est ei: ⁊ laudātur carnes capne propter illud qđ in eis ē de siccitate ⁊ paucitate humectatiōis: sicut vituperantur eis dulcia ⁊ pinguia ⁊ filla. ¶ Et alienet a se omnia olera vsqz ad atriplices ⁊ blites nedū allea ⁊ proprie apiū. cenim est ei proprietas cōmouendi epilepsiam. Si aūt excusari non pōt administret ei fumus terre ⁊ endiuia: ⁊ eis quidē cōceditur lactuca. ego vero nō plurimū eā laudo: ⁊ cōceditur eis coriandrū propterea q̄ phibet vapozem a cerebro. ego vero vitupero eis ipsuz ⁊ eius multiplicationē nisi in sanguinea ⁊ colerica: ⁊ aqua quidē sicle elirate in aqua cōdite cū oleo ⁊ almuri ⁊ que currūt cursu eius: si eius acceptio antecedit cibū propter lenificatiōnē nāe pcedit: ⁊ ruta est ex sūma herbaz q̄ olerunt suo odore olfacta. ¶ Et cū anetuz ⁊ ruta in cibis ipsoz ponunt pferūt. ¶ Et oz vt alienent a se fructus oēs humidos ⁊ oēs fructus grossos nisi q̄dā stipticos sup cibū quantitate alleuatiōis pauce vt roborent os stōi ⁊ deponāt cibū ⁊ lenificet nā ⁊ phibēt vapozē. ¶ Et opz vt vitēt oēs cibos graues q̄ sunt sicut napi ⁊ raphan⁹ ⁊ caules ⁊ baucie. ¶ Et opz vt alienent a se oē acre vapozosuz: ⁊ symapi qdem est ex sūma eoz que ipedūt sua vaporatiōe ⁊ trāsmissione supfluitatū ad ipm: ⁊ eductione earū ysus illud: ⁊ qz pcutit cerebrum sua acuitate. ¶ Et alienēt a se ebrietatē ⁊ exuflationem vē toz ⁊ repletionē. ¶ Et deuitet ablutionē cum aq̄ penit⁹: cuz calda qđ: pp illud qđ in ea est de laxitate: ⁊ cuz frā propterea q̄ supefacit ⁊ nocet spūi sensibili. ¶ Mō si epileptico accideret repletio cibi euomat ⁊ subtiliet regimē post ipz. ¶ Et oportet vt alienēt a se cibos desiccatiuos granatiuos supefactiuos vaporatiuos. ¶ Repletio vo vini valde nocet: ⁊ parū ex ipso sumptū dilatat aiam ⁊ pfortat spūm ⁊ acuit ipm ⁊ excusat a multitudie aq̄. Multiplicatio. n. eius est nocibilior res. ¶ Et mltū dormire post meridiē nocet: ⁊ vigilias nocet ⁊ multus somnus nocet ⁊ ppe super replonē multā: ⁊ superfluitas ēt vigiliaz debilitat spūs ⁊ resolvit ipz: ⁊ cū hoc implet cerebrū vapore. ¶ Primū aūt epilie regimē est alienatio cāz mouētium epilliam q̄s dixim⁹ ⁊ q̄es ⁊ tranquillitas sunt magis eis pueniētes. q̄ si ex ercinū necium fuerit post eūonem ⁊ mūdificationē corpis q̄rum pcessit rememoratio: oportebit vt admistret supplerionē exercitium nō pñs lassitudinez: deinde q̄escat post exercitiū: ⁊ studeat vt caput suum sit eleuatū: ⁊ caueat ne ipm pedere faciat inclinatum pone est vz moueat ipm plimum: q̄re multitudo māep ad ipm trahatur. ¶ Et opz vt moueat inferiora cū ipse moueat supiora. ¶ Ex eis vo que mām ad inferiora trahūt est fricatio corpis gradatim fcā a superioribus ad inferiora icipiēdo a pectore. ⁊ qđ sequitur ipm cum pānis aspis fricādo donec rubescāt. Deinde gradatim descendat vsqz ad crura: sicqz ois secūda fortitudo pma: ⁊ sit caput in disponib⁹ eleuatū ⁊ post illud inūgat ei deambulatio. Sz opz vt eum gescere facias in loco exercitij sui vt redeat ad ipm ei⁹ spūs ⁊ quiescat eius agitatio: ⁊ ipse qđ nō sepaꝛ a loco suo nisi post illud. ¶ Cum ergo attractesunt māe oēs ad inferiora cōcedunt tūc et mūdificatio ⁊ solo ventris ⁊ vt fricet caput et pectinet ipsum vt caleſiat cuz ipso et pmutet eius cōplo. ¶ Et ex eis quidem que ipm iuuāt sunt ventose sup caput posite et cauterium super ipm calefaciēdo cerebrum. ¶ Post mundificationē vo et solonem vētris et quietē aligbus diebꝰ non est malū si ingrediat balneū: et si vētose ponātur sup illud qđ est sub hypocōdrijs et oſibus pectoris eius et caleſiat caput eius cū eo qđ sciuisti. ¶ Et quādoqz ponit post potissimū pla es/

Digitized by Google

dens iter dētes eis: ⁊ ꝓprie ex pillis vt remane at os eius apertū: ⁊ opꝫ vt incipias cūare ſm eam: deinde intēde in purgādo caput cū gargarismis attractiuis. ¶ Si aūt illud accit cuꝫ ptodis ⁊ multiplicaſ cū multitudine humoꝝ: eūeſ cū appareāt ⁊ educaſ hūoꝝ q in ipſo dīa tur ſm q dicturi ſumuſ. ¶ Et ſi non fuerit qđ phibeat ipm a minutione flobotomeſ: ipſius n. flōta in vere ⁊ ꝓprie in pedibus eſt ex eis q̄ ipſi ꝓferūt ſi per ipſam nō ſequaſ infridatio cerebri eius ſm q dicturi ſumuſ. ¶ Cūq; hora paroxiſmi ꝓpinquat ⁊ tu potes facere vt ipſe euomat pēna cū oleo de lilio inuncta in ore ipſius miſſa: ⁊ ꝓprie ſi ſtō fuerit in hoc iromus vt vomat humiditatē iuuabitur eo tūc: ꝛ multimodo vomitus noceat epilepſie cerebri. ¶ Et ex deglutiēdꝫ diſpōne epilepſie ⁊ in alijs ſunt aſſa ⁊ caſtoreum in oxymelle de melle. ¶ Ex iſufflationibus aūt in epilepſia ſunt pulpa colloquintide cucumer aſininus ⁊ eius ſuccus ⁊ ſal armoniacus ⁊ nigella ⁊ filia ⁊ ellebor⁹ alb⁹ ⁊ condiſi. ⁊ piper ⁊ zinziber ⁊ myrrha ⁊ euforbium ⁊ caſtoreū ⁊ ſticados ſeparatim ⁊ cōiunctim ⁊ aſſa feuda ⁊ pix ſicca ⁊ allatirā. Ex vaporatiuis eſt peonia. ⁊ ex odoramētis eſt ruta in hora epilepſie ⁊ in hora quietus. ¶ Ex eis ꝙ quē ioānitius eligit eſt gūmi rute agreſtis pmixta cū farina ordei ⁊ acero de vino ex quo fiāt fo⁹me malorū ⁊ aſſiduet odorem earum.

¶ Et ex ſyrupis eſt oxymel ſquillitic⁹ ꝓprie qđ ſingulis diebuſ in potu ſumat: ⁊ ſimilr ſyrupus de abſinthio ⁊ apozima yſopi cū oxygaro: ⁊ oxymelle ſquillitico ſumptū in potu i hyeme cū aqua calida ⁊ in eſtate cū aq̄ frigida. ¶ Et ex vnctiōibus que eis ſunt bone ſunt cum eis que dicta ſunt medulla cruriū camelli cuꝫ oleo roſato ſuper tempora ⁊ cōniſſuras ⁊ pectus. ¶ Suſpēſionis ꝙ peonie iuuamētum iam expti ſunt antiqui in epilepſia. ¶ Et videſ q illud ſit magis ꝓprium illi que eſt de romania humide. ¶ Et ex medicinis quidē q̄s ſemp in potu ſumere opꝫ ſunt agaricus ⁊ yſiſeleos ⁊ radix ariſtolo. ro. Et ex peonia omni hora in potu tribuat cū aqua: ⁊ tam cōuenerūt q̄ potare omni die bōdacatē mitridati duab⁹ vicib⁹ mane ⁊ cum vadit dormitum eſt q̄ſi ex eis ḡbus iam plures ſananť. ¶ Et quidā volūt vt eis in potu tribuaſ ex ſpuma maris oī die bis: ⁊ ex polio mōtano cuꝫ ꝓpiet̄ate ſua in ea ⁊ alhaſce eſt. ¶ Et ex eis que ipſos iuuāt eſt medicamē de ſquilla hmōi ſumaſ ſquilla ⁊ ponaſ in vas vitreum de terra in quo mel fuit ⁊ caput eius ſtringatur ligamēto fort⁹ deinde cū corio groſſo cooperiaſ ⁊ dimittaſ. xl. diebus: quoꝝ primus ſit ante ortū aſchere. xx. diebus: ⁊ ponaſ vas expoſitum meridiei: ⁊ pmuteſ omni hora ꝓpinque vt ſit illud qđ ex calore partibus eius aduenit equalis applicationis. deinde aſperga tur os vaſis ⁊ inuentes ſquillā iam decoctaꝫ ⁊ diſſolutā: ipſam igiť exprime ⁊ ſumme ſuccum eius ⁊ pmiſce ipſum cū melle: ⁊ ſumatur in potu omni die quātitas cocleariꝫ vnius. Si aūt hora feſtinat coquaſ ſquilla in aqua ⁊ acero ⁊ fiat inde oxymel mellinus. ¶ Et ex medicinis quidem bonis eſt vt ſumanť ſiſeleos aure. iij. baccarū lauri tantūdem ariſto. ro. radicis peonie amboꝝ auſ. ij. caſtoreī. ꝛ. cioſcoꝝ ſquillitici rū amboꝝ auſ. i. miſceať cum melle diſpumato ⁊ adminiſtreť omni die cū oxymelle. ¶ Et ex eis etiā que eos iuuāt eſt pmutatio in regionibus. pmutatio. n. in regiōibus donec aer inueniatur cōueniens deſiccās ſubtiliās eſt ſicut pmutatio in etatib⁹ ex iſanna in adoleſcētia in iuuamēto epilepticoꝝ. ¶ Cū ergo accidit epilepticis tortuoſitas mēbri aut ſpaſm⁹ eius cūr fricatione cū oleo ⁊ aq̄ tepida ⁊ cōpreſſione fort. ¶ Et cū fuerit epilepſia cā cerebra nūc melius eſt vt euētur cū elleboro ⁊ cū eis q̄ ſunt talia ⁊ pulpa colloquintide et ſcamonea ⁊ hiera ⁊ decoctione agarici. faciendo ſolutionem poſt ſolutionē in ano. ¶ Cūq; neceſſariū eſt vt flobotomia fiat ex quocūq; hūmore fit: nō ſp⁹ nō ſolū fiat flobotomia imo fiat ex duab⁹ cephalicis ſimul: ⁊ ſequaſ flobotomia vene que eſt ſub lingua. ¶ Et qñq; ventoſaſ ſup collum vt materia in hebdomada traharur a cerebro ſi illic nō fuerit ex cōpōne cerebri ⁊ debilitare ipſius: qđ ea prohibeat. ¶ Et qñq; vbi nēcium eſt vt flōiam multiplices. Cū ergo illud feceris oportebit vt geſcere facias p hebdomadā. Deinde ſolue cuꝫ potiōibus ⁊ clyſteribus fortib⁹ q̄ ſint cētaurea ⁊ pulpa colloquintide ⁊ hierua ⁊ reliqs. Deinde fac geſcere. poſt pone vētoſas apō elbeel ⁊ caput ⁊ nocham colli ⁊ ſup crus. Deinde fac eū geſcere. poſtea ſolue ⁊ nōceſſes ꝓcedē ſm geré ⁊ iterationē vſq; purgeť: ⁊ adminiſtreť poſt illud gargariſmata ⁊ capupurgia ⁊ q̄ purgāt caput ſolūmō cū eis que ſciuiſti: cūq; fit ei capurpurgiū cum ſiſeleos poſtea cū ſcebebich ⁊ cū aq̄ amaraci eſt iuuamētū. ¶ Et opꝫ quidē vt occurrat poxyſmus cuꝫ mūdificatiōe ſtōi ⁊ ſi poſſibile fuerit ei vt euomat añ cibus ⁊ ꝓprie ab eis que ſunt vt piſces ſalti ⁊ alia erit iuuamuum. ¶ Et poſt illud totū pmuta cōplexionem cerebri cū ꝓfortantis calefacientib⁹ ex emplaſtris ex ſynapi ⁊ que taliter ꝓcedunt ex eis que docui te ⁊ noſaui tibi: ⁊ fac eum odoramentum. ¶ Et opꝫ ne labores in ipſo cum caleſactibus ⁊ pmutātibus cōplexionē ſubito: ſed gradatim in hoc incede. ſi aūt inde nocumentum acciderit in operationibus ſuis tūc quieſce. ¶ Melius aūt quo purgatur illa cuius cā eſt flegma eſt hiera ⁊ pulpa colloquintide ⁊ hiera hermetis etiā. Nā ſi vtatur hiera hermetis omni die pōdere. ʒ. ʒ. mane. ⁊ pondere. ʒ. ʒ. in ſero magnificatur ea iuuamētum ipſi. ¶ Qđ ſi

Digitized by Google

cū flegmate est replo vūs tunc flōia ſm q̄ narrauimus est ei iuuantia. t fiſt eūo cū turbith t agarico t ſticados t hiera ruffi ꝑprie. ¶ De lācolia vo ſoluit cū eis que ſunt ſicut decoctio epithimi t ellebori t lapis azuli t lapis armenus t ſticados t polypodium t mirabol. ¶ Ex vnctiōibus medulla cruris cameli cum oleo roſ. ſup collū t ꝛpa t pectus. ¶ In epilepſia vo colica opz vt ſit ſollicitudo cū infrictione t humectatione t ꝑprie cum clyſteribus. ¶ Si aūt est adusta tūc est in iudicio melie aut inter colerā t meliam. ¶ Et ea que notata est mī infantiū forſitan est de gñe colice apud q̄ſdam: t ꝑpter illud ꝓcipiūt in cura ipſius vt ad miniſtrent tuna t capupurgia frida t hu. t effuſio lactis ſup caput t vtaq̄ humectatione corporis. Et ſi est infans ꝓcipiūt vt det in potu lactāti ipm qđ lac ipſius infrigidet t ꝓcipiūt vt in domo ipſa frigida ſubterranea inhabitet t vt q̄ ſit hoc ap̄ eos epilepſia ſibaria aut mania. verūtamē hmōi nois vſus nō est famoſus ap̄ viridicos medicos. ¶ Et cuz aliqbus mēbris epileptici accidit torſiones aut ſpaſm⁹ iuuat ea fricatio cum oleo t aq̄ tepida t vt in eis tolleret compreſſio. ¶ Cū vo eit epilepſia ex ſtō tunc quenentiora qbus fit euacuatio ſunt pulpa colloquintide t ſticados t fiat in anno illō multoriēs. ¶ Opz quidē poſt mūdificationē ſtōi: vt aſſidue vtanf ꝓfortatiuis t nō tribuant eis niſi cibi velocis digōnis bōi chimi t reducant ſm q̄ narrauimus in loco ſuo. Impēdat ergo ſtudiū in cōpoſitēdēdo bonitatē digōnis: t opz vt diuittat ſtōm vacuū tpe lōgo. ¶ Illi vo q̄ ex ea excitat ſm famē ſuccurrat cum eo qđ dictuz est in ca. epilepſie t reliquor. ¶ In hac vo que fit cū eleuatiōe alicuius rei ex mēbro opz vt ligef ſupza illud mēbrū: cū paroxiſmus adeſt: t fortaſſe ꝓhibef paroxiſmus: t euacuetur humor qui est in mēbro aut per euacuatia ſcita ſi iam puenit ad ipm vtus euacuatorius: aut cū vlceratione t eductiōe puris in hora quiens cū medicinis que vlcerant t pus faciūt currere: t cū adustiōe māe ſicut eſt epithima de gūmi rute ſilueſtriſ t euforbio t reliqs. Et has qđē medicinas cognouiſti ex tabulis libri ſcōi. Et forſitan opozebit vt in eis eueniat gradus adminiſtrādi cātarides t allederē t ſtercus accipitris t anacardos t reliq̄. ¶ In illa aūt que a toto corpe eleuat dicit qđaz q̄ ſi nō eſſet timor in flōia duaz arteriarū apoplecticarum nō in eo q̄ nō poſſibilis ſit reſectio ſanguinis ſed ꝑ frigus qđ accidit cerebro: t abſciſſionem ſpūs t ſequit eaz apoplexia: eſſet in ea ſanitas integra illius q̄ patf epilepſiaz cū cōtracte corpis: t ꝑp illud qđ ad cerebrū aſcēdit ex eo. t nos qđē dicim⁹ ſi hoc nō é poſſe in cuiuſq̄ arteriaz aſcēdētiū icuſiōe hic timor nō exiſtit: nō eſt lōge q̄n magnificef multitudo inuamenti.

¶ De apoplexia. Cap. xj.

Apoplexia est otioſitas mēbroz⁹ a ſenſu t motu ꝑpter opiſonē ꝓtingētem in vētriculis cerebri t in curſibꝰ ſpūs ſenſibilis t motui. Nā ſi euacuant ex eo inſtrumenta motus t anhelitus: t debiliteꝝ non ſit facilis anhelitus: immo illic eſt ſpuma t eſt hūs vicuſitudines ſicut ſtrāgulatio: aut ſicut vox ſtrāgulati. hec ergo eſt ꝓpria ſigna defectum fructus mouentis mēbra anhelu⁹. Et ea quidē ꝓpria: est vt nō appareat anhelitꝰ t ſpuma neq̄ vox ſtrāgulati. ¶ Si aūt nocumētuz nō magnificatur in anhelitu t ꝓſſit in gutture ipſius qđ ſimittit neq̄ egredit per nares tūc q̄uis ipſa ſit in q̄ maioꝛ fiducia habeꝛ q̄ alia tñ non eūatur a timore magno. ¶ Et Hyp. qđē dixit q̄ q̄ apoplexia est fortis hūs eam nō ſanat t ſi est debilis eiuſ ſanatio nō eſt facilis. hec vo opilatio fit aut ꝑp clauſionem: aut ꝑp repletionē. Clauſio aūt eſt vt ad cerebrū puenit qđ ipm dolore facit aut impediat. t moueatur motu ꝛctionis ab eo: aut ſit q̄litas pueniēs ad ipm ſtupticuz faciens ingroſſatiua ſuis naturis ſicut frigus fortē. ¶ Repleto vo aut eſt repleto apans aut eſt nō apans. Repleto vo apans est vt illic ꝓmineat mā t opūet ex ꝑte extenſionis: t eſt ex ſpēbus apoplexie puerie: t equale é. ſiue ſit mā calida: aut ſit frigida. ¶ Que vo eſt abſq̄ apāte t est ea que eſt ſm plm. aut eſt in ipſo cerebro t cū ꝓpinquitate ſua in meatibus ſpūs a cerebro aut meatib⁹ ſpūs ad cerebruz. ¶ Et illa que eſt in meatib⁹ ſpūs a cerebro aut eſt humor ſanguineus effuſus ad ventriculos cerebri ſubito aut eſt humor flegmaticus: t eſt ſuperabundans t multus. ¶ Illa aūt que eſt in meatibus ſpūs ad cerebrū eſt cum opilāntur arterie t vene eſt vehemētia repletionis t multitudine ſanguinis: t ſpūs nō habet tranſitum. ſgre non mouatur vſq̄quo ꝓfocet. Et accidit ex illo ei qđ accidit cū ſtrunguf due vene apoplexie ex caſu ſenſus t motus. Nam cū illi ſimile accidit ex cauſa ꝓnitiua efficat qđ eſt ſimile illi actioni. ¶ Hec ergo ſunt ſpēs apoplexie t cauſe ipſius. ¶ Sed fortaſſe quādoq̄ dicit apoplexiā t ſignificāt per eaz paralyſim cōmunem amboꝛ latez: t ſi ſint mēbra corpis ſana. Et quādoq̄ dicit mollificationem partis apoplexiam illius ꝓtis. Et illud quidē in ſermonib⁹ Hyp. iam ꝓmiſi. ¶ Aliquādo aūt accidit vt homo apoplexiā incurrat t nō ſit differēcia inter ipm t mortuū t nō appareat in ipſo aliqđ anhelit⁹: deinde reuiuiſcit t ſanaf. Et nos plurimos eoꝛ vidimus quoꝛ diſpoſitio hec erat: t in iſtis quidē anhelitus nō apparet: ſz ipſoz⁹ pulſus non integre cadit. ¶ Et videf q̄ calor innatus in eis nō vehemēter indiget euacuatione t expulſiōe vaporus fumoſi a ſe anhelitum magno ꝑpter illud qđ accidit ei ex frigore. Et ꝑp

Digitized by Google

hoc volunt vt tardetur sepultura ambigui ex mortuis: donec perpendat eius dispō: t neq; fir minus septuaginta duabus horis. ¶ Apoplexia vero resolui fm plin ad paralysim: t illud ideo qñ cum nā deficit ab expulsione materiei ex vtriſq; lateribus simul expellit eaz ad vnum duorū laterum qō magis est susceptibile egritudinis: t qō eoz est debilius: t facit ipsaz penetrare in vacuitatibus mearuum elongando eam a cerebro t ventriculis ipsius. ¶ Significat vero q̄ opilatio in apopleria cōprehēditur super ventriculos qñ si esset in ventriculo posteriore solūmodo non oporteret vt ociosi tas sensus esset in anteriore pte capitis. ¶ Hy. vero inquit cui accidit dum est sanus dolor repente in capite suo: deinde incurrit apoplexiam tunc ipse moritur ante septimuz diem nisi accidat ei febris t sit spes vt cum ea resoluat super fluitas. Et scias q̄ plin accidit apoplexia hīnibus etates t corpora t regimina humida proprie cum est ibi cum humiditate frigus. Si aūt accidit cum caliditate cōplōnis t ficcitate ipsius tunc res est prava. Egritudo.n. ista cōplexioni non accidit nisi pp magnam cām. ¶ Et cōplō qdem ab hoc elongata est vt eā toleret. ¶ Apoplexia vero raro accit a calitate. ¶ Lnz aūt dilatatur mā paralysis in vtriſq; lateribus, puenit apoplexia sicut cuz ostringit mā apoplexie ad latus vnum accit paralysis. ¶ Plurimum vero cāe apoplexie erit in ambobus ventriculis posterioribus. ¶ Cūq; cum apoplexia fuerit febris tunc illic erit apa fm plin. Illi vero q plin vruñ flōia pp meliciū sanguiē isti ēt multitudine qdem flōie minuañ sed in fine deficiāt qñ incidunt apoplexiā t filia ei. ¶ Preparatio vero apoplexie periodice cum acceptōe medicinarum calidarū est festinario faciens humores tardos velociter moueri. ¶ Periodozus aut apoplexie iudiciū iā dixim?: ide ergo legat. ¶ De signis. Cap. xiij.

d Differentia inter apoplexiā t subeth est q̄ apopleticus clamat t eius anhelitum nocumentū ingredit: sed subeth patiens nocumentū non est ita: t hīs subeth gradatim ꝓcedit de somno graui ad subeth: apopletico vero accidit illud subito. ¶ Apopleriam preterea antecedunt sodat inflatio guidez t vertigo t scotomia t tenebrositas visus t tremor i toto corpore: t stridor dētiū in somno t grauitas t pigritia. ¶ Et nullus quidez est eius vrina vaporosa t nigra t in ipso est sedimen serrinū t furfureū. ¶ Illa vero que est a qualibet percussione aut casu aut cōmunitate mēbri cognosces ex principijs que tibi iterata sunt. ¶ Que autem est ex epate nō euacuantur a fe. precedente signa que diximus in aposthematibus. ¶ Et illam quidem que est ex sanguine significant signa sanguinis predicta multis vicibus: t est facies rubea t oculi rubei valde: t guidem t vene cerulicis sunt extense t plene: t spatium flobotomie est elongatū t fuit antecedens receptio eius qō generat sanguiē. ¶ Illaz vero que est flegmate est significant color t forma oculi t humorositas narium t reliqua que dicta sunt. Lnz ergo seni acciderit vertigo ꝯcomitās iterata: tūc illō nāciat apoplexiaz. ¶ De cura. Cap. xiij.

c Cura quidem eius que facta est ex lesione extrinseca est regimē illius cause ꝓmittue. ¶ Et illius que fit ex cōmunitate est regimen membra cui cōmunicat cum eo quod preterijt tibi in canone t preterijt tibi in capitulis alijs. ¶ Regimen vero illius que fit ex sanguine est flobotomia in hora illa t eminūo multa sanguinis. Sanat enim in dispositione. ¶ Et post flobotomiaz: tunc clisteriza cū eo quod sciuisti de clisteribus vt deponatur materia a capite. t subtilia regimen ipsius: t sis contentus in ea iulep t aqua ordei subtili: t aqua casei: t fac ipsum olfacere quod confortat cerebrum t non calefacit cum eo quod docuit te. ¶ Si cum ea vero que facta est ex flegmate inueniuntur signa sanguinis flobotomeretur etiam: deinde clisterizetur cū clisteribus fortibus: t supponantur collyria fortia in quibus ponuntur gūme t fel boninuz. postea bibat quod soluit sim ipso pertransit ex pillulis in quarum ꝓtu habetur fiducia sicut pillule de euforbio. ¶ Et fiant post illud super caput ipsius t membra: vaporationes calefaciētes t embroce facte ex aquis in quibus coctē sunt herbe calefacientes sicut anetum t sceba t amaracum t folia citri t calamentum t alhasce t ysopus t melliotum t origanum t abrotanum. Et cum oleis in quibus sit virtus calefaciens sicut est oleum derura t sit iam dissolutuz in ipso piretrum t castoreum t opoponacus t galbanuz t inunge totū corpus ipsius ex oleo in quo sit sulfur. ¶ Si autez vaporationes fuerint ex gariofilis t alhel t mace t nuce muscata t acoro erit rectū. ¶ Et fricent pedes ei? cū oleo calido calefacto t aqua ca. t inūgant spōdiles ex sigia t euforbio. t pone supp principiuz nuce synapis t serapinū t castoreū t euforbiū. ¶ Et ex oleis quidem que sunt eis bona sunt oleum cucumeris asini. t oleum rute t oleum squillinum factuz ex oleo antiquo: aut in quo sit infusa ꝓpter humectationem xl. diebus: aut in quo sit cocta: ita vt sumantur olei libri vnus. t squille. vn. ij. in quo coquatur adeo vt dissolua tur. Et fiat oleuz de piretro fm vtriſq; modos predictos. ¶ Et rectus quidem est vt quocūq; sit oleum quod eis administras inspisses cum cera donec fiat vt adhereat: t oportet quidem vt incipias a debilioze unctionum si ofert t si non adde t permuta te ad illud qō est fortius,

Digitized by Google

¶ Et non est malum post euacuationez ipsius cum distillibus z silibus vt naribus ipsius aliquid approximet: z ppte conditi z caputpurgia fortia z olea ꝓfortatiua z ignitum ferrum: z oppone ipsum capiti ipsius: z vt capiti ipsius emplū apponat ex emplis resoluentibus que scuisti. ¶ Et si est possibile fac eum vomere cū pēna imissa gutturi ipsius illinita oleo de lilio aut oleo simplici. ¶ Et ppte cum existimat q̄ in stō aut in ore ipsius sit repleo z tam p̄cedit eam sacietas nauseatiua a cibo. cōferunt.n.hec ei vehementer. ¶ Et in vomitu qdez aliud existit iuuamentū. Nam nausea z voluntas vomēdi calefaciunt caput eius qui hz apoplexiaz frigidam z humidā. ¶ Et oz qdem vt ipsius ventositates resolutas cum eo qō eas educit: qm̄ cū hoc inuenit alleuationez. ¶ Et q̄ndoq̄ incipiat ad hoc vt pila in ore eius ponat cuius ancessit rememoratio vt non destruantur dentes ipsius adunicem. ¶ Et oz cum parum euomuerit in potu sumat olei de lxerua decocti cum ruta omni die.z.ij.cum aqua de radicibus: z gradatim ꝓcedat dōec bibat quaq̄ die.z.v. ¶ Et si possibile est post eūonem sumant quantitatē bonda cate vnius ex tyriaca z mitridato z ex scelite z alauiabele z sagzenee z que sūt silia illis. ¶ Et de simplicibus castorei aure.i.cum aqua mellis z oxymelle ét mellino cum bibitur balzila vna. ¶ Potus aūt eorū sunt aqua mellis pura aut cum alefemiati ꝑm necessitatē. ¶ Et cum videris alleuationē fac gargarismata z sternutationes z pone ventosas super collum z nuccā cuz incisione aut sine incisione ꝑm cās materiei. z adhibe eis cās ꝓualescentiū in armatu: deinde fac eos balneari post tres hebdomadas z vnge eos in die balnei cum oleis calefacientibus. ¶ Et ex gargarismatibus qdem eis ꝓferendū post purgationē vlem est decoctio ysopi z alhasce z calamenti z origani z his silium in aceto cui admiscet mel: z ét aqua in qua elixant pire truz z staphisagria z baurach z rose z sumach: z terant z cōmisceant z fiant cum eis collyria: deinde administrent masticationes ex eis aut gargarismata in decoctione ysopi cuz mastice. ¶ Et ex eis qdē que illi inuatiua sunt cū fiunt sicut illud sunt piper longū z piper nigrū z sinapis z calamentū. ¶ Et ex eis que masticantur sunt calamentū: z staphisagria z piper z amaracum z sinapis figillatin z pimentū: z pmiscetur eis sicut rosa z sumach si necessariuz est. ¶ Et acorus est ex eis que eis iuuant in hoc.c. z ꝓfortat eius ipressio. ¶ Et ꝓfert eis inunctio cum oleis calis ꝓfortantibus ipm qui est in nervis z subam nerozū z resoluentibus supfluitates in qbus non est labor sicut est oleum de lilio: z post ipm oleum amaracinū z oleuz camo mellinum z anetinum z oleum de squinanto z ppte super caput ipm. ¶ Ipm.n.est in quo ducia hñda est in re capitis: z ppte posq̄ assumpserit virtutem ysopi z origani z calamenti z alhasce z silium. ¶ Cibi aūt hñtium apoplexiam sunt subtiliores cibis hñtiuz epilepsiā z rectius qdē ē vt scis ꝓcentus in eis in matutinis pane solo. z panis qdem cuz ficubus siccis est bonus eis. ¶ Et potus super cibuz est ex rebus magis nocuis eis. ¶ Cum aūt voluntas adest vt cenent non est malū si ante ipsam ꝓmittas exercitiuz leue z moueant mēbra laxata motu aliquo. ¶ Et cum aliqd sumunt nō dormiant super ipsum velociter sed expectēt aliquātulum donec descendant z digerat digōne aliqua. ¶ Nec ét plm vigilent. Illud.n.iuuat cerebrum z resolut ex cibis vaporē non digestū ꝓhibentē digōnē. ¶ Quidaz vero dicunt eis esse bonū organū cum lenibus z vue passe z amigdale. z ficus sunt ex fructibus ꝓuenientibus eis. ¶ Vinum aūt nouū non est ꝓueniens eis pp illud qō in eo est de supfluitatibus: z antiquum pp illud qō in eo est de velocitate penetrationis ad cerebrū z declinationis eius. Sed magis ꝓueniens vinuz est eis illud qō est inter vtrūq̄. ¶ Cum apopleticus febricitat fac moram in re ipsius donec discooperiat. fortasse.n. est crisis. Sitis q̄ moza vsq̄ ad septuaginta duas hozas. ¶ Si aūt ita non est sed febris est ꝓpter apa z putredinē tunc est mortiferū. ¶ Et scias q̄ apoplexia z paralisis ꝓstringunt meatus cibi: quare non sunt medicine facientes eūonem euacuantes ex mā faciente ipsas ꝓprie.

¶ Dictio secunda de egritudinibus neruoz que est tractatus vnus.

¶ De egritudinibus neruorum. Cap.i.

Neruorum quidem ipsorum regimen z diuisionē z figuram z anatomiam z nām iam sciuisti.

n

¶ De egritudinibus ꝺo ipsorum scias q̄ sunt tres egritudinum spēs. f. cōplonalis instrā lis z solo singularitatis. ¶ Et apparet qdem lesio operationibus suis nālibus z sensibilibus z motiuis. ¶ Motus vero laborioſi in faciendo egritudines neruoz introitū magnū hñt supza illud qō i alijs est. Ipsi nāq̄ sunt instra motus laborioſi vero motus sunt sicut extensio cum fune z eleuatio rei grauis. Et oē in quo est extensio z eleuatio z ꝺctio. ¶ Significationes aūt in dispōnibus eorum sumes in operationibus sensus z motus ex tactu in leuitate z duritie: z ex cōitate cerebri z spondiliū cum eis z ex doloribus z materijs que sunt ꝓprie neruis. ¶ Et plurima qdem signa quibus ꝓuenit ad cognitionē dispōnuz cerebri sunt ex nocumento operationū z ex tactu. ¶ Cum autē dubitat de aliqua egritudinū neruoz an sit humida an sicca ꝓsiderel qualr ipsa accit. Nam si subito accit non est dubitatio quin ipsa sit humida.

Digitized by Google

mida. Et ẽt ex hoc ꝙ membrum vnctionem de siccat. Nam si ipsaz velociter exiccat non est dubitatio quin ipsa sit sicca cũ mẽbrũ sit calefactũ calefactõe exnea. ¶ Exercitiũ vero post purgationẽ melius est illud qđ pmutat cõplõnem. Et vnicuiqz mẽbro ꝑm seipsum. ¶ Et oz qdez vt a facilioꝛi incipias ꝛ gradatim puenias ad illud in quo sit virtus equalis. ¶ Modus vero cure in purgatõe neruoꝝ ꝛ pmutatõe ꝓplonis eoꝛ est: qm̃ plm̃ eius qđ est neciũ euacuare ab eis vir ex materijs nõ est nisi ex fris. ¶ Et euacuantia qdem eos sunt mãe fortes sicut cupa colloquintide ꝛ elleborus ꝛ ꝓprie al. cũ vomitus fit eoꝛ: ꝛ euforbiũ ꝛ allasaz ꝛ serapinũ ꝛ reliquę gũme fortes ꝛ hiere magne ꝛ fortes. ¶ Et ex subtilibus que eos euacuant sunt balneũ siccũ ꝛ exercitiũ rpatũ. ¶ Ipsoꝛ vero cõplõnem ꝑmutãtia sunt ea que dcã sunt in .c. de cerebro: ꝛ ꝓprie ea in qbus est vnctuositas ꝛ est oleum vnctosum: ꝛ cuz adipes administras sint adipes lupoꝝ. ¶ Feces quoqz oleoꝝ calidoꝝ sicut fex olei olinarũ ꝛ fex olei de lino sunt ꝓuenientes egritudinibus neruoꝝ fris ꝛ ꝛgruentes duritiei ipsoꝝ: ꝛ oleũ ꝛ costo ꝛ oleũ de andaroca sunt vehementis ꝓprietatis cuz neruis: deinde embroce ꝛ expssiones ꝑm cõplões eoꝝ. Verũ oz vt ipsa sint in rectificatõe cõplõnis neruoꝝ fortiora valde ꝛ vt ad penetrandũ talr ꝓparent qđs ꝓsequant resolõné corpoꝛis ꝓpoꝛtionẽ fortiter. ¶ Et scias ꝙ intentio in curãdis pluribus neruoꝝ egritudinibus est intẽtio posterioꝛis partis capitis nisi que in facie sunt. ¶ Deinde post illud extendat neruus q monet illud membruz cuius infirmus est neruus. ¶ Et nerus qdẽ nocent res quedã ꝛ iuuant vrebus qbusdã quaz multotiens rememoraturi sumus. Quaz quedã sunt in tabulis medicinarũ singularũ. Et illud qđ non attendit nisi in dispõnibus ꝛ egritudinibus suis que sũt eis magis ꝓprie. ¶ Res itaqz neruos ꝓfortantes ex eis que in potu sumunt sunt acoꝛus nutriꝝ ꝛ castoreũ ꝛ grana pini magna ꝛ cerebrũ lepoꝛis assatũ ꝛ sticados ꝓprie. Cuius qdez potio sit oĩ die pondus .ʒ.ii. in pillulis redactũ aut cuz syrupo mellino: ꝛ iuuant eos exercitiũ rpatũ ꝛ olea calia. ¶ Res vo neruis nocẽtes sunt coitus plurimus supfluus ꝛ somnus sup replõné ꝛ potus aque frẽ ꝛ gelate: ꝛ multa ebrietas: ꝛ vinũ plus ꝑ vehementiã mordicatõis vini: ꝛ resolõné ꝛ acetositatẽ infrãtẽ cũ hoc: ꝛ ledit eos oẽ acetosũ ꝛ stipticũ ꝛ infrãtiuũ i potẽtia ꝛ fl ȯia plurima eis nocet. ¶ Et nos qđ in hoc tractatu rememorari volumus egritudines neruoꝝ cõplõnales ꝛ opilatiuas. Ipsoꝝ vero apata ꝛ vlcera tardabimus vsqz ad libruz qui segit̃ libruz hũc. ¶ Et scias ꝙ aqua frã nocet neruis ꝓpea ꝙ facit eos deficere a digõne hũidatis q̃ sũt i eis: ẽre i hũoꝛẽ idigestũ pmutat. ¶ Et sciaz ꝙ agaricus ꝓfortat neruos calefaciẽdo ꝛ purgãdo.

¶ De paralysi ꝛ mollificatione. Cap. ij.

Paralysis qñqz dr̃ sermone absoluto ꝛ qñqz dr̃ sermone ꝓprio. dicio vo palysis ꝑm itẽtionẽ absolutã sigt illũ qđ sigt mollificatio in ẽciũ ẽmẽbro sit. ¶ Paralysis vo ꝓpa est illud qđ de mollificatõe est cõe vni duaz pties corpis i longitudine. Alia. n. est in pte incipienda a cerutce ꝛ sunt facies ꝛ caput simul sana. Alia est q̃ in tota pte currit a pede. lingua vo arabica palysis sigt hãc itentionẽ palysis. n. qñqz ꝓuenit in lingua ipsoꝝ ad prẽ ꝛ medietatẽ. ¶ Cũqz palysis accipit cũ intentõe mollificatõis absolute tũc cũ ea est illud qđ cõicat vtrisqz lateribus simul exceptis mẽbris capitis qbus si cõicaret esset apoplexia sicut ex ea qđ vni digito ꝓprium est. ¶ Et scituz est ꝙ destructio sensus ꝛ motus fit qm̃ spũs sensibilis aut motiuus aut retinẽs a penetratõe ad mẽbra: aut penetret: sed mẽbra nõ suscipiũt eiꝰ impressionẽ ꝓp ꝓplõnis corruptionẽ. ¶ Cõplõ aũt corrupta aut est calꝛa aut est frã aut humida aut ficca. ¶ Et vr̃ qđ ꝙ calm̃ non ꝓhibet impressionẽ sensus in eis dũ nõ ꝓsequit̃ finẽ quẽ admodũ vides in hũidibus extenuationẽ ꝛ ethicis. In ipsis. n. cũ calitate coꝛ non destruit̃ motus ipsoꝝ. ¶ Et siccum ẽt ꝓpinquũ est iudicio ipsius. ¶ Cõplõ vo que ꝓhibet a sensu ꝛ motu ꝑm plm̃. est frã ꝛ humida ꝛ illud qđ nõ est longinquũ. Frm̃. n. ẽciũ est spũ ꝛ nocet ei ꝛ nõ est longinquũ cũ humiditas faciat mẽbrũ preparatũ stupefactõi. ¶ Et ex cãis. n. destructõis motus sunt fritas ꝛ humiditas absqz mã. verũ tm̃ illud est ex eis qbus succurrere est facile cum calefactõe. Et est sicut illud qđ non cõicat plurime pti corpoꝛis aut vni lateri ipsius absqz lare alio. imo si neciũ fuerit accidet vni mẽbro cã illius ꝑm ꝓpoꝛtionẽ vt sit palysis ꝛ mollificatio plurima que fit ꝓp retentionẽ spũs. ¶ Cã vo retentõis est opło aut separato poroꝝ ꝛ trãsitũ pducentiũ ad mẽbra cũ sectõe. ¶ Opło aũt aut est ꝑm semitã rei aggregãtis ambas res ꝛ ẽ apa: ꝛ tunc est cã mollificatõis ꝛ palysis factẽs abscissionẽ spũs a mẽbus ẽcio poroꝝ aut repło aut apa: aut soło singularitatis. ¶ Poroꝝ rũ aũt ẽcio qñqz accit ꝓp ligaturã ligantis exterius que est ex eis que poñe est remoueri: ꝛ est mollificatio illa ꝛ destructio sensus ꝛ motꝰ res accitalis que remouet cum resoluit ligaturã. ¶ Et qñqz fit ex cõpressiõe vehementi siẽ accis apud pcussionẽ aut casum. Et sicut accit cũ declinant spondiles ꝛ rũpunt ad vnũ duoꝝ lateꝝ dextrũ aut sinistrũ cõpumunt neruos exeuntes a se in pte illa: aut ad interiora aut ad posteriora. Sed ad anteriora ꝛ posteriora accit ex eis tensio non coartatio qm̃ occursus spondiliũ duo lateribus ante ꝛ retro non sunt super exitũ neruoꝝ ꝑm qđ sciuisti nisi ex duabus pubus

cc

Digitized by Google

interiore ⁊ posteriore. ¶ Et quandoq; contra hūr pp grossitudinē sub mēbri. ¶ Repl̄o vero opilatiua est ex materijs humidis curren tibus ḡbus mēbrū humectaf. Et currūt in va cuitates oīum mēbrorū aut stant in principijs mēbrorum aut ramis neruoz. ⁊ q̄nq; fit in via ip̄ius currentis ex eis. ¶ Apa vero q̄nq; accit in originibus neruoz ⁊ ramis ipsoz ⁊ opilat transitus. ¶ Incisio aut̄ que nerus accit que in longitudinē est: non nocet sensui ⁊ motui ⁊ que est in latitudine ꝓhibet sensum ⁊ motum a mēbris que ibidunf ex meatibus qui sunt con tinui inter ipsam ⁊ vsq; tunc incisum. ¶ Et scias ꝙ nucca filis est cerebro in dispōnib⁹ suis ad duas diuisiones lz sensus eas non discernat. Nō.n. non erit ita illud: cum ꝓcedat ēt a duabus diuisionibus cerebri: non ergo elongatur quin seruet nām vnus duoz latez purgando ⁊ expellat mām ad latus qđ est debilius ⁊ qđ est magis susceptibile materiei primū. Et cui accit ꝓcussio ⁊ ictus: ⁊ ad qđ expellit supfluitas late ris cerebri qđ ipsum sequit. ¶ Et non est mira dum si egritudo sit, ꝓpria vni lateri absq; alio la tere. Nā.n. ꝓcepto sui creatoris iam discernit qđ est subtilius hic. ⁊ tu qdem recordare huius ex principijs que tibi dedim⁹ in li. i. ¶ Et scias ꝙ multotiens expellit mā humida ab extremi tates pp dīuum calitatis in corpore: aut motu subito ex timore: aut pauore: aut ira aut deli rijs: aut angustia. ¶ Et scias ꝙ cum lesio ⁊ ma teriē que faciunt paralysim sunt in vno latere vē triculorū cerebri cōicat lateri corporis toti ⁊ la teri faciei cum eo. Et fit̄ si sunt in meatibus la teris vnius quēadmodū si essent in duobus la teribus ventriculoz cerebri: aut in meatib⁹ cēt apoplexia: si aut fūt apud originē nucce corp⁹ totū esset paralyticū ꝓter mēbra faciei. ¶ Et q̄nq; accit cum hoc stupor in cute capitis si ꝓ hibet trāsitus sensus q̄m cuti capitis aduenūt nerui sensibles ex cervice: quēadmodū ostēdē mus. ¶ Si aut sunt i latere originis nucce cōi cat lateri toti excepta facie. ¶ Ꝺ si sunt descē dentes ab origine submergendo autem latere vno mollificat ⁊ paralyticum fit qđ sequit illud ex mēbris quorū nerui sunt ex vno. ¶ Ꝺ si nō fuerit ex nucca: imo ex naruis mollificat qđ est ꝓpriū illi nerno sine sit i toto nerno aut i medie tate eius: aut in pte eius: mollificat qđ mouet il lud qđ sequit ipsum: pp illud qđ venit ad ipm. de illo lesō pp mām ⁊ resolōnē singularis: aut apa. ¶ Paralysis vero quedā est que est crisis colice. Et multotiens remane. cum ea sensus q̄m mā est cum ea in neruis motus ⁊ non sen sus. Nam qdam auriquorū direrunt ꝙ cuz co lica aliq̄bus annis cōicat vel ꝓtinuat interficit plurimos. Et qui euadit: euadit cum paralysi euenienti ei. quasi enim natura expellit illaz ma teriam que est aduenies neruis ⁊ reducit eam ad exteriora: ⁊ esset maximū vt cum sudore de nunciaretur. ¶ Remanet ergo in neruis: ⁊ facit paralysim. ¶ Et multotiens qdem accit vt in hac sit affirmatio sensus cuz dispōne sua. ¶ Et est paralysis que est crisis in egritudinibus acu tis quare ꝓnuntiaf mā ad neruos. Et illud qui dem est cum nā non pōt pp eratem aut debili tatem integre euacuare: quare remanet residuū materierū in ꝓbus cerebri ⁊ remanet post sta tum soda ⁊ grauitas capitis. Deinde expellit ipsam natura expulsione grauitatis non expul sione eōnis integre: quare accit paralysis ⁊ si milia. ¶ Et paralysis qdem plūs accit in fori tudine frigoris hyemis. ¶ Et q̄nq; accit in re gionibus meridionalibus eis qui iaz puenerūt ad annos .l. ⁊ vltra ꝑm senitā fluxuum expulso rum ex capitibus eoz⁹ ꝓpea ꝙ meridionalis ventus plūs replet caput. ¶ Paralytici aut̄ pulsus est debilis tardus ⁊ rarus. Haz cū egri tudo frangit virtutem debilitaf pulsus ⁊ fit fre quens ⁊ eueniunt vicissitudines sine ordine. ¶ Et vrina ꝑm plūs fit in eis alba. Et q̄nq; fit in eis valde rubea pp debilitatē renū in descer nendo sanguinē ab aquositate aut debilitate ve narum ab attractione sanguinis aut pp dolorē qui forte est cum eis: aut ꝓpter egritudinē aliam eis ꝓpinquam. ¶ Et q̄nq; accit vt fit la tus sanum paralysis inflammatum ac si esset in igne. Et alterum paralyticum frīd ac si esset in nive. ¶ Et sunt pulsus duorum laterū diuersi. Est.n. pulsus lateris frī defectus ad hoc ꝙ iudi cia eius frigida cogunt ipsum: ⁊ q̄nq; peruenit ad hoc vt oculus minoretur. ¶ Et quodcūq; membrorum mollificatorū ⁊ paralyticorū ꝑm colorem reliqui corporis existens non nunoza tur nec⁹ tenuatur est de quo maioz ꝓnda est fi ducia q̄ illud ꝙ est diuersus ab hoc. ¶ Ad pa ralysim ꝓterea fit muratio ex epilepsia ⁊ apo plexia ⁊ colica. Et ex ꝓfocatione matricis ⁊ febribus tempoꝛalibus ꝑm senitam crisis.

¶ Et paralysis eueniens a remotione spondi lium mortifera est ꝑm plurimum: ⁊ illa que est ab ictu non contrahente neruos vehementer quando q̄ sanatur. Si autem supfluat nō est spes vt sanetur. ¶ In illa autem in qua est spes oportet incipere a flobotomia. Et iam quidem diximus qualiter dilatenur materia paralysis ad apoplexiam ⁊ econuerso.

¶ De signis. Cap. iij.

¶ Nam autem que est a tortuositate aut casu: aut percussione: aut sectione eam significat: quando q̄ tamen occultat eam in sectione cum nerus est ꝓfundus. Ipsam vero significat quia subi to accidit ⁊ non confert ei regimen. ¶ Que autem curam recipit est ea que non est a sectione: sed est cum apostemate ⁊ similibus. ¶ Et si est cū aḃar calido tūc extēsio ⁊ dolor ⁊ febris

Digitized by Google

significant eam. Et si est ab apostemate duro significat ipsam tactus ꝛ ꝓsideratio sensibilis in neruis: ꝛ dolor aſis. Maꝫ ſm plurimū accidit per ipsam roꝛnositas aut apostema calidum. ¶ Si aūt est ab apostemate fluxo nūc significatio est difficilis. Uerūtamē ſm q̄sdam dispōnes non euacuaſ a dolore pauco ꝛ caliditate ꝛ a febre leui ꝛ ab augmēto doloris. ꝛ eius diminutione ſm motus ꝛ cibos. ꝛ eius euentus nō fit subito imo ꝫ dies. ¶ Et ex oibus istis egersentit apud volūtatē motus quasi sit aliq̄d ꝓhibens in illo eodem loco. Paralysim aūt habens factam ab humiditate expāſa sentit cām expāſam in toto mēbro paralytico. ¶ Factam ꝯo a grossitudine neruoꝝ significat difficultaſ reuersionis mēbri a cōtractione ei laboraꝛ in ipso eger sicut est ei possibile: aut faciat illud alius ad dilatationē ꝛ mollificationē: ꝛ neq̄ſ sunt mēbra leuia sicut in paralysi absoluta. Et si materia est cum sanguine significat eā quidez ꝛ ve ne ꝛ oculus ꝛ replecio pulsus ꝛ significationeſ ꝑdicte multoriēs. ¶ Si ꝯo est ex humiditate nuda significāt eam albedo ꝛ mollities multa. ¶ Et si fit succession colice ꝛ febriū acuraꝫ significāt eam colica ꝛ febres acute. ¶ Et si est eius causa malitia cōplexionis singularis frigide aut humide nō accidit subito neq̄ſ sunt illic signa alia: ꝛ iudicaſ de ipso per tactū ꝛ per res agentes in mēbrū. ¶ Et dicit q̄ cū vrina ifantis est viridis nunciat paralysim aut spasmum.

¶ De cura. Cap. iiij.

Oportet vt sit intētio tua in egritudinibus neruoꝝ. v. ſ. stupore ꝛ spasmo ꝛ tremore ꝛ palysi ꝛ tactu intētio posteriozis cerebri. ¶ Et nō ꝓperes in vsu medicinarū fortiuꝫ in ꝓncipio rei imo tarda vsq̄ ad quartū ꝛ sepatū. q̄ si egritudo fuerit fortis vsq̄ ad quartūdecimū. Et in hac q̄dē hora sis cōtentus rebus subtilibus ex his que leniūt ꝛ digerūt ꝛ soluunt ꝛ cuꝫ clysteribus nō est malum in hac hora. Deinde post illud euacua cū eſanonibus fortibus. ¶ In regimine aūt euacuandi eos opꝫ vt paralytico in ꝓmis cuꝫ apparet sis cōtentus aqua ordei ꝛ aqua mellis duob⁹ diebus aut trib⁹ si tolerauerit ꝛtus vsq̄ ad q̄rtūdecimum. ¶ Et si nō tolerauerit ꝛtus ciba eum carnibus auiū leuibus. ꝛ stude vt facias eum pati famē: ꝛ ciba eum siccis cibis deinde fac eum lōgā tolerare sitim. In mēsis ꝯo secūdis iuuat eum vti medulla nucleoꝝ pinū magne. ꝓprie. ¶ Et scias q̄ aqua melior est ei q̄ vinū. Unum. n. mās in neruis penetrare facit ꝛ pūm q̄dez ipsius q̄ſq̄ accessit in corporibus eorum ꝛ fit ace. Accetꝫ ꝯo est ex reb⁹ que neruis sunt nocibiliores. ¶ Illa aūt que est a roꝛnositate ꝛ coarctatione curatur cum eo q̄ determinauimus in. c. roꝛnositatis ꝛ cōpressiōis. postea. ¶ Si aūt est a ꝓcussione aut casu tunc eius cura est ꝓtina. Eius tamē cura ſm omnē dispositionē est vt cōsideretur an illa roꝛnositas euenire faciat apostema cū attrahat materiam: ꝛ curet totum cū eo q̄ cōuenit ei. ¶ Et oportet vt ponātur medicine in cura illius in quocūq̄ loco accideriſ super loca ꝓcussionis ꝛ super ꝓncipium ex quo egrediuntē nerui mouentes mēbrum paralyticū. posito aūt medicinarū sup membrū paralyticū est ex eis que non afferūt iuuamentū de quo sit curādū. ¶ Et tibi q̄dem inest cognoscere originem neruoꝝ: ꝛ equale est siue intētio in medicina sit ꝓhibitio aparis aut fit intentio in ea mollificatio: aut fit intētio in ipsa calefactio ꝛ ꝑmutatio cōplexionis. ¶ Et fortasse necessariū erit ponere intra mēbrum ꝓcussum ꝛ apostomosum incipiēs resoluere: vēnosas extrahētes sanguinem ab eo ad partē aut ad illud q̄ apꝑet de corpe. ¶ Si autem fuerit egritudo ipsa paralysis occulta facta ꝓpter mollificationem neruoꝝ: tunc illud q̄ est necessariū post regimen cōe est cōtras materiem cū eo q̄ descripsimus ꝛ diffinium⁹ in cōione ipsarū materieꝝ subtiliū sine additione ꝛ diminutione. ¶ Et meliora q̄dez q̄bus euānt sunt pille de enforbio ꝛ pille albicunestre ꝛ pille de scetarā ꝛ pillule fetide ꝛ biera hermenis: ꝛ vomitus cū ellebozo albo cū dispositione sua aut cum expressione raphani in quo sit virt⁹ eius. ¶ Et similiter reliq̄ vomitus cōferunt eis. Et quādoq̄ fit superfluitaſ in hoc. ¶ Et in potu detur tyriaca pōdus. i. danich. deinde addatur paulatim paulatim neq̄ augeatur. ℥. ʒ. i. ¶ Et quādoq̄ admnistret ei sisamum decorticatum. q̄ſq̄ ꝯo dantur oxymel cū sua dispone ꝛ oponacum cum sua dispositione cum syrupo de melle. ꝛ eius quidem potio sit quātitas balaustion ꝛ confert eis. ¶ Et oportet quidē vt clysterizentur enemandus fortibus ꝛ collyria fortia supponātur: ꝛ inclynentur eoꝝ materie ad inferiora: ꝛ ipsoꝝ spondules inungātur ex oleis fortibus: ꝛ cōferunt eis vnctiones calide ex oleis: ꝛ emplastra rubificantia quorum rememoratio est iterata multis vicibus: ꝛ ꝓpter cum destruitur sensus. ¶ Et radix quidem ilij est ex mediemis bone rubificationis fricādo cū ipsa ſm modum inungendi eis. ¶ Reliqua confert positio ventosarum super capita lacertoruꝫ absq̄ incisione. Sed post euacuationē: ꝓpterea q̄ calefacit lacertos ꝛ fortasse necessaria erit incisio aliqua. ꝛ opꝫ vt ventose stricta habeant capita ꝛ suspendantur cum igne multo ꝛ successione forti ꝛ laboriosa ꝛ remoueanſ velociter. Cū ergo vēntose adhibētur opꝫ vt separatim ponanſ sup loca plurima si mollificatio est ꝑm separata: ꝛ si non est plurima ponanſ cōiunctim: ꝛ vte re super ea post illud pice ꝛ gumma pini. ꝛ administra super ea emplastra calida rubificantia sicut emplastrum de farina fuga ꝛ lilio, cuꝫ

Digitized by Google

melle. emplastruz quoq; de sinapi est ꝛ eis que ipsi ꝓferunt. ¶ Et tu quidem pmuta omne qđ est debile ad hoc vt rubificet ꝛ vt vesicet. ¶ Et emplm descitaram maxime cõfert paralysi ꝛ uamen: ꝛ est apud plimos eoz excusans a gũma ruthe agrestis ꝛ synadi. ¶ Emplm quoq; de gũma ruthe siluestris est iuuaꝫ ꝛ ꝓprie cum nitro ꝛ sulfure. ꝛ fricatio cuz oleo ꝛ nitro ꝛ aq̃ sulfurea ꝛ aqua marina ꝛ embroce subtiliatiue conferunt. ¶ Cuncq; sensus est debilis fortasse emplastrum forte nocet ꝛ nõ senit illud ꝛ eduxit illud ad lesionem ꝛ vlcerationẽ forte. oportet ergo vt omni custodia ab illo caueatur ꝛ vt consideretur dispositio impressiõis emplꝰ. Nã si rubificat ꝛ inflat ꝛ cutem nõ pertransit ꝛ separatur cõpressionem digitorum subtili ꝛ albificatur locus eius: tũc ipressio non ptransiuit cutem. ꝛ si rubificatio est magis fixa ꝛ caliditas magis apparẽs tunc remoue. ¶ Modus ꝙo cognoscẽdi hoc est vt auferas emplastrũ omni hora ꝛ cõsideres dispõnez. Si ergo necessaria est ablano remoue. ꝛ si necessaria ẽ iteratio itera. ¶ Et scias qꝰ insufflatio ex condiꝫ in naribus eoz valde cõfert. Et similiter que sunt ei similia: qm̃ purgãt cerebrum ꝛ conuertunt mãa facientes egritudinẽ a parte egritudinis. ¶ Et vinum antiquum parũ valde confert egritudinibus neruoz omnibus. Plurimũ ꝙo ex eo sumptum est res nocibilioꝛ neruis. ¶ Et administratio acozi nutriti est eis q̃ eos iuuãt. ¶ Et similiter gradatim ordinetur in potãdo hieraꝫ ꝛ sint permixte cuz aliquo qđ sit sicut castoreũ donec pueniãt ad hoc vt exinde in potu sumãt pondus. ʒ. vi. post. ʒ. i. Et similiter potus olei de hiera cũ aq̃ de radicibus iuuat valde. ¶ Quidam ꝙo hominũ sunt qui paralysim curãt dando in potu omni die aure. i. de hiera cum aure pipis ꝛ sanaꝫ. ¶ Et opꝰ vt cũ aliqđ istoꝛum sumunt in potu nõ potẽt aquaz vt prolõgẽt eius mora in stomaco: ꝛ fortasse mozaꝫ tota die. de inde operaꝫ. Quãdoq; ꝙo sumũt in potu piperis aure. i. cũ aure. i. castorei. ¶ Et illis quidem nõ est aptãda ita cõferẽs vt tyriaca ꝛ mithridatum ꝛ scdite ꝛ almẽthere. assa quoq; ferula vehemẽtis iuuamenti est bibita vel unita ꝛ propzie cum bis in die sumiꝫ ꝛ etiam bondaca inda. ¶ Cuncq; mẽbrum redit ad se oportet vt ipsum exercites post illud ꝛ cõstringas ꝛ dilates ipsum vt ad integrã redeat sanitatẽ. ¶ Et ipsi qdem quãdoq; iuuãtur a fe. ꝛ iuuãtur vocibus ꝛ locutionibus alijs. ꝛ post euacuatiões ꝛ ũctiones ab eis quibus vtũtur iuuãtur balneo lõgo ficco: aut balneis ꝛ in fine rei: ꝛ post euacuatiões ꝛ vbi necessariũ est resoluere opꝰ vt nõ fiat resolutia cuz lenificatione pura: sed cum aliquãtula stipticitate. Quapropter opꝰ vt resolutio fiat cum aliquibus que sint vt anisuz ꝛ figia ꝛ castoreum ꝛ squinãtum ꝛ que sunt similia his ex causis stipticis. ¶ Habẽtes ꝙo illã que facta est post colicã iuuat medicamen factum ex nuce romana scripti in antidotario: ꝛ iuuãt eos, olea que nõ sunt violente virtutis ꝛ multe cõpositionis: sed sit sicut oleuz de lilio ꝛ oleum de duabus spicis ꝛ oleum de narcisco ꝛ oleum de olivis: ꝛ expꝝm est oleuz de nuce indica ꝛ oleum de narcisco ꝛ factũ cum gũma albotin vtriuq; simul acceptũ iuuatiuum est sua ꝓprietate. ¶ Quãdoq; ꝙo iuuant plures eorum cũ eis que infrigidãt ꝛ consortãt ꝛ prohibent materiã. Et cũ medicantur calidis augmẽtatur egritudo. Et illud ideo qm̃ materia subtilis dilataꝫ per ea plm. ¶ Cum ꝙo mẽbruz infrigidatur cõfortaꝫ membrum a frigore ꝛ minoratur quãtitas materiei ꝛ puenit ad hoc vt euanescat ꝛ nõ opꝰ vt in eoꝝ calefactione puetur. Sed est necessarium vt sint medicine cõfortate cum aliquibus que sint sicut camomilla ꝛ mellilotum ꝛ amaracũ ꝛ menta ꝛ calamẽtum ꝛ cõmisceantur eis allea ꝛ etiam illud qđ aliquid infrigidatiõis habeat sicut succus liquirie ꝛ semen endiuie ꝛ reliqua. Hec. n. cuz administrant iuuãt valde. Quedo ꝙo a sectione fcã est curam nõ habet. Illa ꝙo que facta est a cõplexiõe frigida cũ calefacientibus nocis curat. ꝛ illa cuius causa cõplonis est potus aque multe frigide vtaꝫ balneo multo sicco. Et scias qꝰ aggregant palyꝰ ꝛ febres in aliquo tũc oxymel cũ zuc. roꝝ. est ꝓueniens medicamen in illa hora. ¶ De spasmo. Lap. v.

Spasmus est egritudo neruosa qua moueñtur laceri ad, ꝑm sua ꝛ inobediẽtes sunt in dilatatione. ¶ Eoruz itaq; alij remanẽt ꝑm suã dispõnẽ ꝛ nõ dilatant: ꝛ alij eoꝝ facile redeũt ad dilatatio nẽ suã sicut fit in oscitatione ꝛ singultu. ¶ Cã ꝙo in ipso est mã aut cã absq; mã sicut caliditas ꝛ siccitas. ¶ Et mã quidem spasmi ꝑm plm est flegmatica ꝛ quãdoq; est melãcolica ꝛ qñq; sanguinea: ꝛ illud est in apanibus lacertorũ cum resolutꝫ materia faciẽs apa cum vlcere villi neruꝝ: ꝛ augmẽtaꝫ in latitudine sua ꝛ minoraꝫ a sua lõgitudine. ¶ Et materia qđ eis spasmi mãlis effectiua aut est cõprehendẽs sug lacertũ totũ: ꝛ illud est cũ spasmus est sine apate: aut est cõprehensa in loco vno quez reliquepres sequunt sicut fit a spasmo facto ꝓpter apa a mã effusa ꝓpter pensionem aut abscissionẽ aut ꝓpter cãm aliam ex causis apanis. ¶ Et nõ est qdem lõginquum qn spasmus sit euentes a vẽtositate instatua sparsa. Ipse enim est ex eis que plm accidũt ꝛ remouent i hora. ¶ Spasmus ꝙo mãlis multonẽs accidit ꝑm semitam pmutatiõis mãei sicut accidit in successione sinantie ꝛ successione pleurefis ꝛ successino e sirsen. ¶ Ex spasmo aũt qui fit ꝓpter ꝓuationem mãei ꝛ humiditatis ꝛ dñium siccitatis: accidit

Digitized by Google

accidit vt ꝑhatur longitudo ⁊ latitudo eq̃liter. Colligãt ergo ad septm sicut est dispõ corij positi in igne: ⁊ tu gdẽ scis dispõnes chordaꝫ esse q̃ ipse elongant in hyeme pp humectationẽ ⁊ abbreuiant in estate, ꝓpter deficcationẽ ⁊ similiter nerui. ¶ Et q̃nq̃ fit spasmus qui ad mãs nó ꝓportionat̃ cuentes cã rei impedimẽ⁹ a qua nerui fugiũt ⁊ cógregant̃ ad expellendũ ipsaz: ⁊ causa illa aut est dolor ex cã doloꝛes faciente. ¶ Et multotiẽs est ex humore calido mordicatiuo. Aut q̃litate venenosa ꝓuenietes ad cerebꝛũ ⁊ ad neruos sicut accidit ei quem pupugit scorpio sup neruos: aut pp q̃litatẽ nó venenosam sicut cũ spasmus accidit ab infrigidatione vehemẽti cógregãte neruum ⁊ lacertũ ⁊ inspissante ipm ⁊ ꝑhatur ad caput suũ. Sicut.n. mollificatio cuz diuersificat̃ in mẽbris ꝛm ꝓncipia mẽbroꝛ ⁊ silr spasmus ⁊ rõ in ambob⁹ est vna in eo qõ sit.s. ceruicẽ ⁊ in anteriore ꝑte ⁊ posteriore ⁊ in ꝑte que est.s. ceruicẽ. ¶ Spasmi autem est repletione humidi cã essentialis aut est frigiditas aut humiditas: ⁊ frigiditas adiuuat ꝛm cógelationẽ ipsius ⁊ eius grossitiez. q̃re nó fit dilatatio aut siccitas. ⁊ caliditas iuuat.s. consecutionẽ per resolutionẽ humiditatis. ¶ ZDã ꝯo faciens spasmũ nó efficit spasmũ ⁊ mollificat nisi pp suam grossitudinẽ. ⁊ q; nó est ingressa substãtia villi puo introitu quo iuuet. sed est coartata in foraminib⁹: ⁊ sic qõ spasmus est epilepsia mẽbri sicut epilepsia est corporis totius. ¶ Bria ꝯo iter vtrũq; ẽ ⁊ cõitas ⁊ ꝓpetas. epilepsia.n. ꝑm resoluit̃ velociter ⁊ fit cũ periodis. reliquas aũt dicas scies ex spasmo humido ꝑ illud qõ accidit lacertibus ꝓp vicinitatem mãmille ⁊ humectationẽ lactositatis in cordis ⁊ cógelationẽ lactis in eis: ⁊ cũ vẽtres ipsoꝝ ꝓstringunt̃ ⁊ in vigilijs ipsoꝝ ⁊ multitudie fletus ipsoꝝ: ⁊ spasmant̃ eriã in febribus suis q̃ vnis sunt leues. ⁊ vir infantib⁹ facilis est casus in spasmũ pp debilitatẽ virtutis cerebroꝝ eoꝝ ⁊ mẽbroꝝ ipsoꝝ ⁊ lacertoꝝ eoꝝ. ⁊ fit facilis eoꝝ exitus ab ipso pp fortitudinẽ ꝯtrariam epatum ipsoꝝ ⁊ cordium eoꝝ: ⁊ q̃n humores eoꝝ nó sunt inobedientes vehemẽtius grossitudinis. ⁊ ꝓpter hoc liberant̃ a spasmo sicco velociter ꝓpter humiditatẽ cópsonum suaꝝ ⁊ humiditatem cibi eoꝝ. ¶ In puberibus ꝯo non est facilis aliqua duarũ rerum. cũtamẽ quãdoq; accidit infantibus spasmus malus successione febrium acutarũ ⁊ cum eo sint signa que dicem⁹ ex quo raro euadũt. ¶ Ille ꝯo qui septem trã fit annos nó spasmatur nisi ꝓpter febrẽ valde prauam. ¶ Et ꝓterea spasmus qui accidit ꝓpter tumorem ⁊ causas dilatatiuas sumersas subito ⁊ faciũt sequi lacertos motos ad ꝓncipia sua ꝛm suas formas. ¶ Et est spasmus qui cõtingit ꝓpter sustentationem factam super aliquod mẽbroꝝ quod est cõtractum ad qõ fit effusio ⁊ retinetur in ipso aliquãtulum super formã cõstrictionis sue: ⁊ quãdoq; est cum eo accidens faciens illud: aut fit vt ipsum ferat pondus graue: aut fit vt obdormiscat sup lectuz durum. ⁊ hoc qdem est ex eis que ꝑ se remouent. ⁊ quãdoq; est hic stupoꝛ aduenies mẽbro ꝓpter replesionẽ ex materia effusa coartãte spũs motiuum ⁊ ꝓhibẽte penetrationẽ eius: quare nó est possibile vt remoueat ad dilatationez faciendam: ⁊ cum redit virtus ⁊ cófortatur materia fit dilatatio. ¶ Et quãdoq; fit ex extẽsione illius simile. ¶ Et hoc quidem plurimũ fit post somnũ apud excitationez cum remanent mẽbra cótracta nec extẽduntur eriã: quoniam spũs in somno fit grauior pigrior ⁊ nó fit assiduus in faciendo dilatationẽ ꝓpter declinationem suam ad interiorẽ partem. ¶ Spasmus autem siccus alius est qui fit successione febrium aduentium ⁊ ꝓprie in febribus firsen: ⁊ successione motuum laboꝛosoꝝ coꝛporalium ⁊ animaliũ eius sicut sunt vigilie ⁊ angustia ⁊ timoꝛ ⁊ ille est ex eis in quibus fit enaño. ⁊ est alius spasmus qui accidit in febribus cũ hoc: ⁊ non est vehemẽter malus: ⁊ ille qui fit ꝓterea q; ipse facit currere aliquãdo materias i neruis ⁊ lacertis ⁊ ꝓprie cum corpus est plenũ. ¶ Et quãdoq; accidit illud in eis ꝓpter cõtatem oꝛis stomaci ⁊ remouet ipm vomitus. ¶ Et talis qualis est iste spasmus est febribus nó est illius prauitatis ⁊ malitie cuius est ille qui est in febribus ꝑpalibus in qbus deficcãtur nerui ⁊ lacerti: imo cerebrũ ⁊ consumũtur humiditates inate ⁊ fit spasmus. ¶ Et plerũq; est ex hoc q; qui fit ⁊ destruit̃ velociter. ⁊ causa in ipso est siccitas cerebri ꝓpter debilitatẽ quam sequitur lacertoꝝ siccitas. Nam cũ minima causa deficatiua cerebꝛo aduenit reducit ad se humiditates a neruis. deinde cum natura sollicitat̃ vt cerebꝛo humiditatẽ acquirat sufficientẽ redeunt mẽbra, ⁊ fiunt inobediẽtia dilatationi cuz ꝑceptione. ¶ Et quãdoq; accidit ex vehemẽtia frigoris. ZMultotiẽs.n. accidit spasmus ꝓpter frigiditatẽ cerebri ⁊ cõicat̃ ei lacerti. ¶ Et spasmus qdem impediẽs est hmõi factus a siccitate: ⁊ est spasmus cũ siccitate fact⁹ qui est cuz spẽ cógelationis humiditatis: ⁊ ruinoꝛat̃ eius q̃litas ⁊ inspissat̃ vehemẽter q̃ mẽbrum spasmatur: sicut accidit ex vehemẽtia frigoris: ⁊ sicut accidit ei q̃ bibit medicias narcoticas vt opiũ. ¶ Spasmus ꝯo fact⁹ ꝓpter medicinas est sicut spasmatus potus vini. ¶ Sit.n. spasmus post sonnum ꝓpter siccitatẽ. ⁊ fit eriã spasmus ante ipsam ꝓpter ꝛrietatem ⁊ vẽtositatem eius. q̃ nerui vehemẽtem incurrũt lesionẽ cũ q̃ ꝑhuntur. ⁊ huius quidez generis sunt spasmus eius qui euomit humorẽ qui est vt erugo eris nocẽtem oꝛi stomaci: ⁊ spasmus factus ꝓpter fortitudinẽ sensus oꝛis stomaci cum ad ipm expel-

Digitized by Google

litur colera. ¶ Et ſpaſmus factus ꝓpter egritudinē cerebri ⁊ mēbris in egritudinibus ſuis ⁊ veſice ⁊ reliquoꝝ. ¶ Et ſpaſmus fact⁹ a pūctura ſcorpionis ⁊ rutele ⁊ ſerpētis ſuꝑ neruū: aut ſectione euenīente neruis aut corroſione. ⁊ factus ab egritudine in ore ſtomaci ⁊ marticibus ⁊ mēbris neruoſis ⁊ vicin⁹ iſtis eſt ſpaſmus accidēs ꝑ ꝯmes. ¶ Ꝓeterea eſt ſpaſmus qui ē in labio ꝓpr⁹ ⁊ palpebra ⁊ lingua ⁊ ſcitur ꝙ eius cauſa eſt ex ipſo cerebro. ¶ Et cum corpus in ſpaſmo declinat ad anteriora tūc ſpaſmus eſt in lacertis anterioribus. ⁊ cum ad poſteriora tunc ſpaſmus eſt in lacertis poſterioribus. Et cum ad vtraq; ſimul tunc egritudo eſt in vtriſq; ſimul. ſicut in paralyſi qnq; fit ſpaſmus adeo fortis vt ceruix torqueatur ⁊ dentes ſtrideant. ¶ Cum aūt aliquis morīt ex ſpaſmo corꝑe ipſius calido tunc illud eſt ex eis que ꝓpter ſo cando interficiūt: ⁊ neq; ſuffocādo interficit niſi q; lacertus anhelitus ſpaſmatur ⁊ deſtruit motus eius. ¶ Et omnis q dez ſpaſmus ſequens vulnus eſt mortalis.

¶ De ſignis. Cap. vi.

P Ulſus ſpaſmatoꝝ ē extēſus ⁊ diuerſus i ſitu aſcēdēs ⁊ dimittēs ſicut ſagitte euadētes et arcu ſagittarij: ⁊ dē uerſificāt motus pcuſſionū ei⁹ in velocitate ⁊ tarditate: ⁊ vena quidē calida ⁊ magis calefacta reliq̄s mēbris. ⁊ eſt corpus venę collectum nō ſicut eſt collectio venarū in rigore: ⁊ neq; ſicut illud quod coartatur eſt: ſicut fit apud durūtē venę ꝓpter lōgitudinem egritudinis aut qđ factū eſt in dolore viſcerum: ſed ſicut ē aggregatio priū ireſtini extēſi ab extremitatib⁹ ſuis: ⁊ ego dicā ſigna doloris in ſpaſmo paruꝝ poſt. ¶ Spaſmi ꝙo facti a replōne ſigna ſunt ꝙ puenit ſubito ⁊ nō bibit velociter ꝙ ſuꝑ ipm ponitur ex oleo niſi iā aduenerit ei calas ꝓpin qui ipis. ¶ Ꝛi ſiccitate ꝙo facti ſigna ſunt ꝙ fit paulatī ⁊ paulatim ſucceſſiōe egritudinū eñantiū qđcūq; genus fuerit ⁊ eūonis medicinarū: aut collyrice paſſionis aut eūonis ꝑſe. ¶ Factū ꝙo a nocumēto cognoſces per cās extrinſecas: ⁊ ea que bibunt ſicut euforbiū ⁊ elleborus ⁊ reliq̄: ⁊ ſicut cū nocumēto eſt ex ſtō: ⁊ cōſimilat ei cerebrū: deinde nerui. ſentit ante illud ſolicitudinē ⁊ anguſtiā ⁊ obſidionez ſtōi: ⁊ qñq; repit illud tpe ſpaſmi. ⁊ qñq; eſt ille ſpaſmus ſucceſſione vomit⁹ q eſt ſicut ſuccus porri aut erugo eris. Et fiūt ille q fit ꝓpter fortitudinem oris ſtōi. Quonēs. n. effundit ad ipm mā ſpaſmaſ hūs ipm. Aerū ꝓcedit ipm nocumētū in ore ſtōi ⁊ mordicatio: ⁊ qñq; accidit fiſſe illi in egritudinib⁹ mīcis ⁊ veſice ⁊ reliq̄rū cū fortes fiūt. ⁊ fit cū dolore vehemēti ꝓp nocumētum manifeſtū in illo mēbro añceſſio ſpaſmi. In reliqs ꝙo ſpaſmis aut fit dolor cū eo aut fit dolor ꝓiunctus a ſpaſmo nō ſpaſm⁹ ꝓiunctus a dolore. ¶ Factus añ ab aſpare cognoſcit per ea que diximus. Et ex ſignionibus qdez ſignib⁹ aduētum ſpaſmi eſt puritas pulſus ⁊ ipſius raritas ꝑmū: deinde eius ꝑmutatio ad illud qđ dictus eſt. Et multotiēs rubificāt facies ⁊ appetī oculis cōtorſio ⁊ idinatio ⁊ in anhelitu interfectio. ⁊ diſnia. Et qñq; accidit riſus nō fm radicez ⁊ ſtringit nā ⁊ deſiccat: ⁊ vrina ēt multotiēs retinet ⁊ multotiens nō retinetur ⁊ egredit ſicut aquoſitas ſanguis: ⁊ hz ampullas: ⁊ accidit ei ſingultus ⁊ vigilie ⁊ ſoda ⁊ tremor ⁊ dolor ſub uncturis ⁊ ꝑcipue ſub uncura cerucis ⁊ inter ſpatulas ⁊ apud uncturā alchari ⁊ alhoſos ſub illa. ¶ Spaſmū ꝙo ꝓtingēte cā febris ſignt ⁊ nūciant ipm in febrib⁹ ꝓtrio in oculo ⁊ rubificatio in extremitate oculi: ⁊ i circuitu ⁊ ſtridor dentiū ⁊ nigredo lingue ⁊ ſtrictio curis capitis. ⁊ rubedo vrine ꝑmum: deinde eius albedo ꝓp eleuationē mācī ad caput ⁊ pulſatio tpor ⁊ venarū capitis. Et qñq; deficiant in eo vēter aut ſpaſmat. ¶ Hyp. qđē dixit ꝙ ſi accidat febri poſt ſpaſmū meli⁹ eſt q̄ ſi accidat ſpaſm⁹ poſt febrē. Cui⁹ intētio eſt ꝙ cū ſe. ſupuenit ſpaſmo hūido ſoluit eū. ¶ Spaſmus ꝙo ꝙ puenit ex febre eſt fict⁹ q raro recipit curā ⁊ accidit ei añ ipm rumor in ſomno ⁊ ꝙerſio coloris ad rubedinem ⁊ viriditatē ⁊ plumboſitatem ⁊ ſtrictio nature. ¶ Et vrina quidē cruda in febre ⁊ rigor cum eis aſſociant ſudor in capite ⁊ tenebroſitas in oculis ſignt ſpaſmū cuius cauſa eſt dubellati in viſceribꝰ. ¶ Si aūt ſpaſmus eſt cū ſe. ⁊ non eſt de fortitudine illius fe. ⁊ lōgitudine tpis eius vt adurat hūiditates ⁊ ſiniat eas tūc ille eſt de gñe eius cū quo nō eſt illa ficcitas tota. ¶ Et ſignis ꝙo malis i ſpaſmo eſt vt multiplicet ventoſitas in mēbris ⁊ ꝓpie qñ cuz eo inflat ventr⁹ ꝑcipue qñ eſt in ꝓn⁹ ſui. ¶ Et vrina acuta in ſpaſmo ⁊ terano eſt mala ſignis ꝙ cā eſt caliditas pura. ¶ Et qñ cum ſpaſmo ſunt pulſatio ⁊ ſaltus tūc illud eſt ſignū malū. Pulſatio nāq; vnā duarum rerum ſignificat aut apa in viſceribus magnificans pulſationē aut extenuationem in eis: q̄re apparet pulſus magnus qui eſt ꝓpter pcuſſionē magnā. Cū autem ſinantie materie declināt ad neruos vt ad ipſos permutare faciāt euenire ſpaſmum ſignificat illud apio ſpaſmi in pulſu. ¶ Et cum pleureſis declinat cū materia ſua ad illud ſignificat illud fortitudo conſtrictionis anhelitus: ⁊ neq; ſe. eſt valde fortis. ¶ Et cum permutatur materia ſurſen ad aliud incipit cū rumore ⁊ multitudine palpitationis ⁊ ſtridor dentiū: deinde torqueſ oculus: deinde apꝑt ſpaſmus.

¶ De cura. Cap. vij.

I N eo qđē qui fact⁹ eſt a pcuſſione: ops vt adminiſtrent embroce q̄ larant facte ex oleo fracto ⁊ camomilla ⁊ malua ⁊ farina fenugreci ⁊ que

Digitized by Google

illis sunt filia. Et nos qdem iam oñdimus in canone locū administratōis eaꝝ. ¶ Factus vero a nocumento si fuerit pp potuꝫ alicuius rei tunc cureꝫ cum eo qđ cognoscet in .c. de venenis. ¶ Et si fuerit cum fe. cureꝫ cum humectatione vehementi cerebri ꝛ neruoꝝ ꝛ lacertoꝝ cum mollificantibus vehementis humectationis que docui te: ꝛ haburet in domo frā. ¶ Et si fuerit pp doloꝛē: feda doloꝛes: postq̄ scueris quis sit: ꝛ abscinde cām ipsius. ¶ Et si est pp punctura cureꝫ qđ ipsam facit cum eo qđ dicetur in .c. de puncturis. ¶ Et si est ab apare curetur cum eo qđ dicemus in cura aparū neruoꝝ. ¶ Si aūt est a ficcitate eius cura est pnaua. Verum ꝓuenientiꝝ eius cura est tūa ꝛ inunctio ex oleo humido post ipsam: ꝛ eius iteratio post ipsam multotiens: ꝛ illud cum non est cum fe. vbi non intermittit oīno: ꝛ assidue fac illud in oibus iuncturis. ¶ Si aūt posse est vt tūa fiat ex lacte fiat. Et si nō ex aquis in qbus decocta sint folia salicis ꝛ ordeū fractū ꝛ viola ꝛ nenufar ꝛ cucurbita ꝛ citroli aut fiat tūa tota ex succo cucurbite: aut succo cucumeris: aut sit totuꝫ illud ex aqua ro. in qua decoctū est aliqd hoꝝ: aut aqua melonis indi: aut aqua salicis ꝛ que sunt filia illis. ¶ Et cum feceris eis clysteria ex istis expressionibus ꝛ oleis. ꝛ aliqbus dissolutiuis humectantibus impinguātibus erit vehementis inuaminis. ¶ Et administrent super iuncturas ꝛ super origine lacertoꝝ olea faciendo vnctionē post vnctionē cum studio cerebri valde ꝛ cōpone: quā te docuimus in humectatiōe cerebri. Et infirmo detur in potu lac recenter mulctū sm mensurā ꝓuenientē si non fuerit febris ꝛ aqua ordei ꝛ aqua cucurbite ꝛ aq̄ melonis indi ꝛ iulep. siue fuerit febris siue non fuerit. Si ergo misceat cum aliquo hoꝝ parū vini albi vt penetrare faciat erit ꝓuentens. Et simuliter sint aque ipsius mixte cum aliqua pte vini. ¶ Et oꝝ vt assidue fiat ei cura hec preter qmoueatur aut exercitio adhereat. Et si est possibile vt totum corpus eius submergat in oleo repido fiat. ¶ Et fiat ei capurpurgiū cū humectantibus que sunt ex oleis ꝛ succis ꝛ humectet caput eius cum eis que scisti. Et oꝝ vt fiat firmatio in psilio ꝛ oleo rosa. ¶ Et ex eis quidem que ipsos iuuant est vt in potu sumant terentibm ꝛ ꝓpue infantes. Qđ si non fuerint lactentes. ꝛ si his spasmū hūdū ꝑuniꝫ fuerit ꝑtinis: nō abscidāt ab eo carnes sicce sicut carnes minutarum auium ꝛ cubugi ꝛ kerubuti ꝛ alteiꝫ. ¶ Et si non fuerit eiꝰ virtꝰ debilis sint cibi eiꝰ panis cum melle ꝛ aqua ciceris cum aneto: ꝛ sy napis ẽ nutritus cū oleo: ꝛ ponat in eo qđ ipse recipit piper. ¶ Cibus aūt hūtium spasmum siccum sit totum qđ humectat ꝛ lenit ꝛ oēs sorbitiones pingues leues facte ex aqua ordei ꝛ oleo amigdalino ꝛ zuccaro bono ꝛ aqua carnis assumpta ex carnibus agnoꝝ ꝛ hedoꝝ. ꝛ qñq̄ ponant ex oleribus humectantiꝫ qđ frāgit nocumētū carnis si fuerit illic calitas: qsi cū illo paruꝫ vini misceat vt ipm penetrare faciat non erit longinquū a rectitudine ꝛ ꝓpue cum non fuerit calitas suprflua: ꝛ sitr si misceat vinū cum aqua quā bibit. ¶ Cura vero fiat ita. Si enim est humidus oꝝ vt cureꝫ cum euacuantibus: ꝛ purgantibus fortibus ꝑdictis cum dixi mus eñoñe humoris grossi ex neruis: cum solutiuis ꝛ clysteribus acutis. ¶ Et si tu videris signa sanguinis oñantia manifestavalde flōma primo ꝛ ꝓpue si cā eius est replo ꝛ potatio vini plurimi. Et non extrahas totū qđ necū est ex sanguine: cuius extractio est pp spasmuꝫ aut egritudinē aliam signē eius exceptionē: imo rem ne ex eo aliqd vt resistat spasmo ꝛ resolnat resolutōe motū spasmi. ¶ Et eiꝰ cura sit submersio in aquis thermaruꝫ ꝛ sessio in pellibus vulpiū ꝛ lupoꝝ que dicent in .c. doloꝛ iunctuꝝ rarū: qñ iuuant. ¶ Et sitr inunctio cum adipibus lupoꝝ: ꝛ oleo de lilio si non fuerit febris: ꝛ sitr decoctio camiloꝝ canū ꝛ sessio in aqs in quibus decocte sunt medicine subtiles: sicut abrotanum ꝛ folia radicis tūci ꝛ calamus aromaticus ꝛ folia laur: ꝛ linimentum factum ex radice spine iudaice ꝛ semine spine albe ꝛ semine spine egyptiace: ꝛ succo centauree minoris simul ꝛ compone. ¶ Et scias qꝫ longitudo spatij moꝝ in tūa sine sit aqua: sine alind est ex eis que nocent propter mollificationem virtutis. Tu aut pone multitudinem numeri loco longitudinis spatij ꝛ fac ipsum sedere bis in die. ¶ Ex his aūt q̄ nuāt hūtē spasmū cōez q̄ noiaꝫ tetis ꝛ tetanū scm a mā est vt subito in aqua demergat frā: sm qꝫ dixit Hyp. Nā corporis exteriora insipissant ꝛ innatus calor in interioribus clandit: quare ꝓfocat ꝛ resolnit mā non est tū oē corpus tolerans hoc a timore tū: sed corpus forte firmū carnosum qđ vlcera non hꝫ ꝛ in estate. Plures. n. per hoc iam euaserunt. ¶ Ille quidem qui vritur ventosis super locum ad quem partes corde extenduntur: oportet vt vtatur sine scarificatione si res est leuis ꝛ si non est ita. oportet vt fiat scarificatio: est enim mortalis si non scarificetur tunc: ꝛ nocent quando q̄ attrahendo materiam. ¶ Lenti sarum aūt loca sunt in collo ꝛ spondilibus dorsi: aut ab vtro q̄ latere ꝛ partes lacerti pectoris: ante vesicam vero super renes non facimus illud: nisi cum timemus ꝛ miserendo volumus vt sanguis egrediatur. ¶ Et oportet vt ventosas multotiens non administres neq̄ subito simul: ꝛ loca ventosarum custodiantur ꝛ conservent: vt corpus non infrigidet. ꝛ ex curis eius est vt applanet qđ spasmarū é leniter. ¶ Et ex cura eius ꝓpingente sm nām est euentus febris acute: ꝛ propterea dixit Hyppo. vt si accidit fe.

Digitized by Google

post spasmum melius est ꝙ vt accidat spasmus post se. ¶ Quartana quoq; pferat ad illud pp causionē tremoris eius: ⁊ pp multitudinē fudoris eius. Et cui accit quartana raro accit et spasmus: nam securus est ab eo. ¶ Et ex curis quidem mirabilibus expeis spasmo est vt ponat sup mēbrū spasmosum ren pstrictus cū pingue dine sua. deinde dimittat sup ipm donec ficcet ⁊ muret cuz alio. ¶ In spasmo pterea tori corpori cōi pfert et intentio cerebri et cum purgatione fcā sternutatorijs magnifice. ¶ Et in eis et expti est vt ex lana plm mollificant eis suspē soria: que a collo ad vtrūq; brachiū ptendant sup que oi hora oleuz calm aspergat. ¶ Balneum quoq; siccū magnifice iuuat eos ⁊ vt inclinetur sup lapides ignitos sup quas asperga tur vinum ⁊ vt sudent cum eo cooperimentes. ¶ Et ex emplis quidem bonis est emplm factū ex storace liquida: ⁊ euforbio ⁊ castoreo ⁊ cera citrina ⁊ oleo de lilio ⁊ empla dicta in antidotario ⁊ adipes ⁊ reliqua. ¶ Et inunctio ex fece olei fiat mixti ⁊ olei se. lini ⁊ spūa fenugreci. ¶ Et ex vaporibus bonis est sal calefactus positus super extium neruoz. ¶ Et ex eis quidem que in potu sumpta afferunt se. sunt castoreuz ⁊ assa fetida pmixta cum melle accepta fm quantitatē nucis. afferūt.n. febrē ⁊ resoluit spasmus ilico. ¶ Et sili oleum de hierua ⁊ aqua mellis cuz assa fetida ⁊ decoctio carpobalsami. ¶ Et ex eis que valde pferunt ipsis est in potu sume retyriacā ⁊ pfectões magnas. ⁊ quidq; pfert sumere diurenca. ¶ Hec pterea medicina expta est. in potu sumant ex radicibus corū. ʒ. xx. decoctas in duabus lib. aque donec tertia remaneat ex qua potent. vn. iij. tepidas cum. vn. ij. olei amigdalini. Illud. n. pfert ⁊ ppie in spasmo q est in posterioribus. ¶ Et quidq; decoquunt loco radicis corū carpobalsami. ʒ. x. ⁊ est eius potio. vn. ij. ⁊ sili calamentū aggreste. ¶ Et ex eis que vehementis sunt iuuamenti est sumere in potu castoreū ⁊ opoponacū ex qbus qui fortis est bibat auri. i. ⁊ ℈. ʒ. i. ⁊ custodi tunc stōm qm ipse per illud tunc debilitat vehemēter. ¶ Et assa et fetida sumpta fm quantitatez se. ozobi in quantitate. iij. ʒ. vi. ℈. ⁊ medie mellis ⁊ amoniaci: sili bibat corum: ⁊ decoctio ysopi ⁊ anisi ⁊ aqua castorei. sunt. n. plurimi iuuamenti ⁊ minimi nocumenti. Sitq; potio ex eo quantitas duoꝝ cocleariorum vsq; ad tria: detur ad potan. pluribus vicibus: ⁊ sit quantitas in eo qō bibitur quantitas predicta: ⁊ minus quidem nocumentum fit in ipso si fit post cibū quocūq; mō fit. Non est enim in ipso tumor. ¶ Et ex cura quidem eius est vt inungat ex oleis fortis resolutionis predictis sicut oleo cucumeris asi. ⁊ oleo de hierua ⁊ oleo rutino ⁊ oleo de costo cum castoreo ⁊ piretro: est. n. valde iuuatiuum: ⁊ ren dissolutus ⁊ oleum narcisinū. ¶ Et oleū quidem est hmōi. ℞. olei vtriusq; spice. libr. i. cere vn. ij. olei de berberis libr. i. polij amoniaci storacis masticis olibani. aā. vn. i. gario. euforbij amboruz. aā. auri. iij. spice. vn. i. olei balsami. vn. i. cōmisceant. ¶ Et ex illis que pferunt eis est: vt admistret emplm de euforbio ⁊ est iuuatiuū valde. ¶ In eo aūt qō lactantibus ex spasmo accit. sint pciente: vt ipsaruz iuncturis apponat emplm ex melle cum quo pfecta sint crocus ⁊ radix lilij ⁊ anisum ita vt fit plm eorum radix lilij post anisum: ⁊ sit ex croco res parua: ⁊ consueuerunt ponere mēbra sua in aquis in quibus decocta sint camomilla fenugrecū ⁊ melliloti. Et qñq; pfert oleum camomellinū solū. ¶ Vinum aūt paucū pfert hūidis spasmū humidū resoluit enim ipsum sicut febris. Plm vero est vna ex causis eius: ⁊ oz vt eger ex veteri bibat ⁊ super cibuz parūper. ¶ Et scias ꝙ cū spasmus est cōis corpori excepto mēbris faciei: tūc medici intendunt cum emplis ⁊ vnctionibus spōdilium colli. ⁊ qñq; est in mēbris faciei: tūc medici intendunt cerebro. ¶ Et cū hoc si spasmus est ex communitate stōi ⁊ vides signa predicta tunc incipe ⁊ fac hominem illum monere. Fortasse enim mouet coleram acutam aut humorem putridum, ⁊ liberabitur in hora.

¶ De tetano. Cap. viij.

t Tetanus est egritudo officialis prohibens virtutez motiuā a sctione mēbroꝝ de quoꝝ aputudine est vt contrahant. pp nocumentū in lacertis ⁊ neruis. ¶ Dicitōe vero aleuzez vtunt in significationibus diuersis: aliqñ enim dicunt cuzez ⁊ signat per ipsum illum qui incipit a lacertis furcule: ⁊ extendit eos ad anteriora ⁊ posteriora: aut in vtraq; partes simul: ⁊ qñq; dicūt cuzez tetanum. Et qñq; dicunt cuzez spasmum oculi ppie: ⁊ qñq; signat per ipsum tetanū qui est duo spasmi aut duo tetani posterius ⁊ anterius. Et qñq; appropriant note aleuzez illud qō ē ex frigore pp frigus ogelatiuū. ¶ Tetanus aūt sm veritatez est spasmus spasmo: ⁊ ingredit in genus spasmi introitu suoꝝ in genere vno: ⁊ eorum cōparato ad cām vnam est eadem casu suoꝝ. Verūm spasmus fit ad prem vnam. Cum ergo duo spasmi in duabus pribus suis aggregant fit tetanus: quēadmodū accidit ei q hz spasmū ante ⁊ retro simul. Accidit. n. ei ex duobus motibus suis in membris suis vt extendantur.

¶ Cuiq; tetanus iste fit duo spasmi dupli: opz vt acutio: sit spasmo simplici: ⁊ erit eius crisis velocioz. ¶ Et hic quidem duplus non est ex duobus spasmis: imo ex duob' tetanis. Et neq; enacuat spasmus in plurimo duaruz rerum a dolore vehementi. ¶ Cause aūt cuzez similes sunt causis spasmi fm modum vnum ⁊ diuerse sunt ab eis fm modum alium. ¶ Earuz aūt similitudo cum eis est: qm cuzez qñq; fit ex re-

Digitized by Google

plecione: ⁊ qñq̃ fit ex ſiccitate: ⁊ qñq̃ fit ꝓpter nocumentū ꝓis membra neruoſa ⁊ interdum fit ex aſanibus. ¶ Diuerſitas vero eius ab eo eſt qñ ſpaſmus niſi raro fit a ventoſitate: alcuzes aũt plñ fit a ventoſitate extenſiua: imo alcuzes qui eſt cõpoſitus ex duobus ſpaſmis: qñq̃ fit plñ ex ventoſitate cum dñaꝫ in corpore. Et eſt hec egritudo puerſa. ¶ Cum aũt ſpaſmus ſingularis accīt in mẽbro vno ex ventoſitate non eſt prauus: ⁊ illud ideo qñ iſtud fit ꝓp dñiū vẽ toſitatis in toto corpore. Et qñ cuz ſpaſmo ſingulari dñaꝫ ventoſitas eſt illic timor ⁊ ſignum mortis. Qualiter ergo erit duplus. ¶ Et diuerſificatur alio modo: ⁊ eſt qñ cã in ſpaſmo mãli eſt vt cadat in loco nerui ſm formã ꝓpriõnis dilarationis: qñ extendit villum in latitudine: aut ꝓſtringit eum ad radicem ſuam: ⁊ ſpaſmaꝫ. ¶ Cauſa vero in cuzes mãli eſt: qñ cauſus eius eſt econtrario: aut. n. humiditas faciẽs cuzes currit ſm latitudiné in ramis villi. deinde ꝓgelatur ⁊ remanet ſm duritiem ⁊ fit difficilis eius reditus ad ſectionem. Aut cadit ſubito ⁊ implet villuz preter ꝙ diuerſificet eius cã ex cã villi: imo cadit ſm extenſionẽ villi ⁊ dilaraꝫ preter ꝙ in longitudine minuaꝫ: ſed ipſa ſeruat lõgitudinez implens foramina. ¶ Materia aũt faciẽs ſpaſmũ in nervis eſt diuerſitas in ramis neruoꝝ nõ penetrãs in eis penetratõe ſili neqz penetratione plurima. ¶ Et vꝝ ꝙ ſi tranſitus materiei alcuzes qui eſt ſm hunc modum ſimilis tranſitui materie mollificatóis. Verũ illa materia ſubtilis eſt laxum faciens: ⁊ hec quidẽ congelata eſt dura: non permittens membruz reflecti ⁊ ſpi. ¶ Aut erit materia in cuzes: deinde cadit in medio lacerti ⁊ chordę aut nervi: verũ in principio ſui trahit neruum aut chordam in longitudine: ⁊ non põt ſpi: neqz penetratione plurimi: ⁊ vꝝ ꝙ ſit tranſitus mãe aut erit illic aſa: aut mã cadit in ramis villi: ita qꝫ cum mẽbrũ ſpiet neciuz erit vt pp ipſam ſpiaꝫ villus ledaꝫ dolore. ¶ Cã aũt dolorez faciens ledens eſt materia aut non mã cadens in principijs lacertoꝝ aut chordaꝝ: ⁊ fugiũt ab ea in longitudine: ſicut accīt ſpes cuzes ſucceſſione vo mutus laboriosi ⁊ eũonis pp leſiones exiſtez in chordis ⁊ in neruis leſis aſtõ. ¶ Hoc qdem ⁊ ſi cã in cuzes ſit ficcitas: ſit qñ lacerti ſpiunt in latitudine: niſi pp reſolõné humiditatũ augmẽ tantem longitudiné ſpiunt ex ea tranſitus in qbus penetrat virtus motiua ⁊ debilitaꝫ a permutatione membroꝝ ad ſectiones: ⁊ ꝓpter cũ aduritur duricies ꝓpingens a ſiccitate ad inobediendum. ¶ Spaſmus vero ficcus ſimilis illi qñq̃ ſpit in longitudine ⁊ latitudine ſimul ꝛz ſenitã cõlitatis. Quapropter ſiccus ſpaſmus deterior ẽ alcuzes ſicco. ¶ Et ſicut mollificatio accīt pp ſectionem: ſiſ tetanus: ⁊ qñq̃ fit vt cuz plaga accidit elongetur lacertus ſm ſectiones.

¶ Et ex alcuzes qñq̃ accīt aliquid magnũ forte pp cãm fortem ⁊ mãifeſtã plurimã. ¶ Et qñq̃ contingit ſm modum euentus ſpaſmi ſtupor replentius opilans vias ſpũs: ⁊ remanet membra extenſa ⁊ non dilaraꝫ: ſicut remanet membra ſcta ⁊ non extendunt ad hoc vt inueniat ſpũs viam ⁊ tranſitum. ¶ Et hoc quidem plñ fit poſt ſomnum: qñ ſpũs in ipſo intentus eſt ad interiora: ſicut diximus in ſpaſmo. ¶ Et qñq̃ accīt pp formã non naturalẽ incõuenientem ſuam accītem lacertus: ⁊ minuiaꝫ virtus eius ⁊ facit dolorẽ non tolerantẽ vt remoueaꝫ quare remanet ſm illam figurã: ſicut qui a fune ledit: aut eleuat aliquid graue: aut affert ſup dorſum ſuum pondus graue: aut dormit ſuper terram ⁊ terra ledit lacertos eius ⁊ ſpit eos: aut accīt ei caſus aut percuſſio ꝓterens lacertos aut ſectio: aut aduſtio ignis faciens eos dolere quare deficiũt a ſectione. ¶ Et qñq̃ eſt cũ hoc materia effuſa ad eos aut ventoſitas groſſa generata in eis: aut aſcendit ad eos extendens ipſos. ¶ Et quẽadmodũ ſpaſmus ꝓpius membris faciei eſt malus ſimiliter tetanus qñ ſequitur palpebraꝫ aut linguã aut labiuz ſolũmodo. ¶ Et qñq̃ pungit ſpes alcuzes mali ſicci quẽ precedunt febres inſeparabiles cum ingenuine ⁊ fletu ⁊ alienatione: ⁊ color fit citrinus pp eas ⁊ deſiccaꝫ os ⁊ labium ⁊ denigraꝫ lingua ⁊ ꝓſtringit natura ⁊ exaſperaꝫ cutis ⁊ extenditur. ¶ Dis aũt cuzes a percuſſione cui aſſociant ſingultus ⁊ pũctio ⁊ pnixio ⁊ deſtructio rõis eſt mortalis: aduenit enim lacertis deficcato ⁊ ebulliũt humiditatis eorũ donec extendit eos in longitudine: deinde ſeruaꝫ illud in eis cum deficcatione vltima ſeruante inflãmationem.

¶ Alcuzes ꝓterea multotiens accīt infantibus ⁊ fit facilis in eis quãto plus ſunt nutrimẽtis ſm ꝙ dicũ eſt in ſpaſmo. ¶ Et qñq̃ antecedit alcuzes plurimus ſaltus corporis ⁊ grauitas ipſius ⁊ grauitas ſermonis ⁊ durities in lacertis. ⁊ in pubus ſpondiliũ vſq̃ ad alhoſos ⁊ difficultas deglutendi ⁊ pũctus: ⁊ cum ſcalpitur non delectaꝫ vel deſiccaꝫ inde. ¶ Cuius vrina eſt ſicut putredo ⁊ virus ⁊ eſt horripillano ⁊ tenebroſitas in viſu ⁊ ſudor in capite ⁊ cervice ſigit extenſionẽ in veriſq̃ lateribus futurã. quoniam humoi putredo multiplicaꝫ in eis nũ per geſt. iferi. integre imo aſcẽdat ex ea aliqd i eis ⁊ exide ad cerebrũ ⁊ ledat ipm ⁊ frangat corpus. ¶ Cuius alcuzes cõis incipit claudi os ⁊ rubificatur facies ⁊ fit dolor fortis: ⁊ fit ne ſit cõueniens ꝙ ipſe ſordet: ⁊ multiplicaꝫ palpitatio: ⁊ lachrymant oculi. ¶ Et oꝝ quidem inter tetanum ⁊ ſpaſmũ in principio ſui eſt ꝙ ſpaſmus incipit in lacertis cum motu. Tetanus vero principium in lacertis eſt cum quiete. ¶ Et qñq̃ contingit permutationem fieri ad tetanum ex ſanguine ⁊ pleureſi ⁊ ſirſea ſm ꝙ fit in ſpaſmo.

Digitized by Google

¶ Et qñq; multiplicatur in regionibus meridionalibus pp replōnē t motū humoꝝ t ppe in flegmaticis. t qñq; accit in regionibus septēntionalibus pp retentionē supfluitatū t pp'ie mulieribus: qñ ipse sunt debilium mēbꝝ oꝝ.

¶ De signis. Cap.ix.

Ignū q̄dez tetani absolute est: vt nō
s sint lacerti rīdentes ad contractionē
¶ Alcuzez vero signū si est in anterioꝝ bus est: qñ hō est sicut pfocatus suffocatā hīs faciem t oculos. t qñq; imaginatur q̄ ipse rideat pp extensionē lacertoꝝ ū faciei eius. t est caput eius ītū: ad anteriora pcedens cuz extensione oculoꝝ: quare aspicere nō pōt. ¶ Et qñq; non pōt mingere pp extensionem lacertoꝝ ventris t debilitatē expulsiue: t qñq; mingit absq; voluntate: qñ lacertus vesice eius est extensus non ītus: t qñq; mingit sanguinē pp ruptūrā venaꝝ pp vehementiam coartationis t qñq; accit ei singultus. ¶ Et si alcuzez ad posteriora est: trahit caput t spatulas t lacertos tractuos ad posteriora. ¶ Et qñq; accit illud ad posteriora pp extensionē lacertoꝝ ventris cum cōtracte extensionis lacertoꝝ fictoris t non pōt retinere qđ est in intestino recto: t neq; pōt deponere qđ est in intestinis gracilibus: t ambo q̄dez cōiacent in pfocatione aut in commutate t vigilijs t doloꝝ t aquositate vrine t multitudine inflāmationū ventositatis in ea t casu a lecto. ¶ Signa aūt humidi t sicci t apōsi t facti a lesione sunt fm regulā que dcā est in spasmo. Et multotiens q̄dem accit eis colici pp frigus si egritudo fuerit frigida.

¶ De cura. Cap.x.

Eadem est cura que est spasmi. Verū
e tñ ventosaruz vsus sup membra hic plus fiat q̄ in spasmo. Et illud ideo vt reducat calor. Sitq; cum scarificatione, pp'ie super neruos colli t spondiliū t secre sif. ¶ Ex eis vero que obseruāda sunt in patiente cuzez est vt q̄ eius corpus sudat pp doloris vehementiā aut ex medicina non dimittat vt infrātio ei supueniat: qñ ipm ledit. Sed oꝝ vt deficcet cum lana infusa. ¶ Et qñq; fit vt sedeat in oleo calefacto: qñ est fortis resolōnis. ¶ Ex opoponaco quoq; i potū dcī vsq; ad.3.i. fm virtutē t ex assa fetida ēt. ¶ Alcuzez p̄terea dignū: est vt in curando ipm incipiatur q̄ spasmus: qñ alcuzez est ledens pfocans untrin secus. ¶ Et eis vero que dicunt valde eē iuuatiua in cura alcuzez t spasmi est vt ferueat succus anet t mittat in ipso camlus taboni: aut camulus canis: aut camulus vulpis t coquat donec dissoluat: deinde infundatur in ipso eger bis.

¶ Et sīr cōfert eis unctio ex pinguedine asini siluestris: t adipe leonis: t adipe vrsi t cerui t alchimboa singulariter aut cum medicinis.

¶ Et confert eis enema ex oleo rutino cum castoreo t centaurea. ¶ Et sīr suppositoria medicatiua calida in quibus sunt baurach t pulpa collogn. t que sunt filia illis q̄ si numerate sua adurunt fiat clystere: postea cum lacte asine t unctio renum singulariter cum aliqua pdictarum pinguedinū. ¶ Et ex rebus magis conferentibus tetano frigido humido est castoreum: quare oꝝ vt assiduet. ¶ Cibꝰ hītes cuzez cibantur non oꝝ vt transgluttant ex cibis nisi bucellam valde paruā: t vt sorbeant pultes subtiles valde: qñ transgluture est eis puersum t fit inde spuma in naribus eorum: t cōmouentur: q̄re illud augmentat eoꝝ egritudinē. ¶ Nos aūt dicemus medicinas quas in potu sument t, ex quibus eorum membra abstergant t ipsorum nares in antidotario. ¶ Et sīr unctiones cōferentes eis sicut oleum de alcāna t reliqua que dicta sunt: t sīr capitpurgia t sternutatoria. ¶ Et sternutatoū eis melius est storax al museeme cū q̄bsdā oleis. ¶ Febris vo q̄ nāsr accit est meliore cura ei q̄ ex eo est humidus.

¶ De tremore t signis speciei eius. Cap.xi.

Remor est motus officialis cue
t niens pp defectum virtutis motiue a motu lacertoꝝ fm p̄minuitatē: cōparationem cōparti itromittenti sua motione motiones voluntarias quare cōmisceantur motus voluntarij cum motibus non voluntarijs t est nocumētū in virtute motiua sicut stupor: est lesio i sensibili. ¶ Huius aūt cā: aut est in virtute: aut i instrumēto: aut in vtriq; simul. ¶ In virtute vero cū debilitat: ppea q̄ accit motor: vel pp applicationē rei absāse terribilis sicut aspectus ex loco alto: aut ambulano sup parietem: aut pozatio coꝝā eo ex quo aliqs verecūdatur t qui timet: aut reliqua ex q̄bus ītunt virtutes aiales: aut angustia aut tribulatio aut gaudiuz aut desiderū. Propter ordines motuum virtutis accidit tremor in neruis: t fit illud quoniam facit contingere diuersitatem in motu ipsius. ¶ Et ex causis quidem eius fm semitam debilitatis virtutis est multitudo coitus post refectionem t replectionem. ¶ Qui autem factus est ab instrumento: est quando q̄z vt mollificationē aliq̄ incurrant nerui pp quā non consequetur paralysis: quare non retinentur apud motionem: sicut est apud potuz multū t ebriatē frequentē t multitudinē por' aq̄ frigide: aut potu eius non in sua hora: aut vt in mēbris p̄ingat opilō pp replōnē plurimā p̄ueniente a causis notis: sicut est lassitudo nausea tua t diminutio exercitij: quare pp eas virtutes pfecte nō penetrant. ¶ Et mā q̄dez frā: aut est patiens in meatibus in q̄bus ipsa mouetur: t qñq; cum via penetratōis: t qñq; cū vi, phibitionis: aut non est patiens oīno. ¶ Et aliquā do quidem fit vt instm ipsum aliquā incurrat deficcationē t non obediat reflexioni obedien-

Digitized by Google

tia facili. ¶ Cōmunitas ꝯo est vt in instrumē
to accidat nocumentū pueniēs ad hoc vt noce
at ꝙuti quēadmodū aduenit ei frig⁹ vehemēs
extrinsec⁹: aut ex pūctura aialis: aut ex hūore:
aut ex calore vehemēti: sic apō adustionē ⁊ alia.
¶ Et aduēit cū eis ꝙuti ipedimētū: aut adue
nit ꝙuti ꝑ suā singularitatē ipedimētū suū qō
ē sibi ꝓpriū. ¶ Et mēbro ꝑm suā singularitatē
aduenit ipedimētū sibi ꝓpriū ⁊ cōtinuant duo
nocumēta simul. ¶ Tremor aūt qñq; é i oib⁹
mēbris. Et qñq; in corpe. Et quandoq; est in
capite solum ꝑm applicationē nocumēti ad la
certū vnū sine lacerto alio. ¶ Et quandoq; fit
tremor in vtrisq; manibus ⁊ nō in pedib⁹: aut
quoniā causa nō est in origine nucce: sed in ra
mis penetrātibus ad manus neruoꝝ: aut qñ
causa est in origine nucce: ꝫ expellit eā ad ꝓ
pinquiora loca ⁊ ꝓpinquius latus: ⁊ natura ser
uat nuccā ne penetret cā illa i ipa ⁊ ꝓsequat fi
nem suū. Aut quoniā ispūs motuus in iferio
bus corporis est fortior ⁊ magis vigēs ꝑm ne
cessitatē ullo⁹ membroꝝ quam habēt de suo si
mili: ꝙre nō patiūtur vehemēter a causis que
nō sunt valde ꝙtuose: ꝙ si paūtur instrm con
fortatur eius supatio. ¶Manus aūt non est ita.
¶ Et causa quidē dīans in eucu tremoris fi
xi est frigus debilitans neruos ⁊ spūm simul:
aut humiditas ligda laxa: minoꝝ etiā mollifi
catione humiditatis faciēris paralysim. ¶ Et
Hypo. quidē iam dixit. Cū accidit in fe. causo
uide tremor tunc sensus permixtio resoluit eaz
ab ipso. ¶. quidem cōcedit hūc apphorismē: verū
tamen nō est ex eis q̄ modū nō hñt. ¶ Et scia5
q̄ tremor magis peruersus é q̄ a sinistro icipit.
Et tremor qō in senib⁹ medicamine nō remo
uetur. Signa ꝯo sunt cause ꝓducte: ⁊ sunt ēt
manifeste. ¶ De cura. Cap.xij.

f Ac quod in alijs feciſti ca. ex aperitio
ne opilationū ⁊ destructione mollifi
cationis ⁊ euacuatōe ⁊ cōfortatiōe
neruoꝝ: ⁊ humectatiōe: si necessitas
eius est in tremore: si est ꝓpter debilitatem ab
egritudine ⁊ calefactione ⁊ si cū frigiditate re
pūtina aut imbibita: ⁊ cōpressione ⁊ fricatione
⁊ expulsione si est necessaria: ⁊ ꝑm q̄ ostēdim⁹
in canone. ¶ Et balneū in aquis maris ⁊ bal
nea sicut que sunt ex aq̄ nitri ⁊ arsenici: ⁊ aspal
ti ⁊ sulfuris ⁊ aqua maris sunt inuatiua eiaz.
¶ Et si est causa eius frigus vaporationes ex
nitro ⁊ sinapi ⁊ inunctio cū oleo costino. ¶ Et
si causa eius potus multi vini euacua: ⁊ admi
nistra oleū cucumeris asininū ⁊ q̄tāt ꝓcedunt
⁊ assidua iunctione cū oleo canabio. ¶ Oleū
ꝓterea de andacoca, ꝓpietatē hz in hoc mirabi
lem. Et sili si emplz fiat ex humida solūmodo.
Si aūt est ex humoꝝb⁹ ibidinis aut grossis aut
ꝑfirmatur egritudo admistrēt ꝓsitio ventosa
sū sup spondilē ꝓmā ⁊ sedeat in una olei ca

lefacti: ⁊ in turib⁹ aialium ꝓdictis in cap. de pa
ralysi: ⁊ spasmo ⁊ alcuzez: ⁊ in fine rei detur in
potu castoreū in syrupo mellino: aut cū hieris
magnis. ⁊ dentur in potu pillule facte ex ruibꝫ
⁊ scolopēdria. ⁊ iuuant quidē ex cerebro lepo
ris valde: quare ex ipso comedāt assato. ¶ Et
ex eis quidē que tremulo cōferūt est vt bibāt sy
rupū mellinū cuz aqua in aqua decocta sint se
minis malue ⁊ foliorꝝ dunuchū vn.v. ⁊ simili
ter sumant in potu: succuz eupatorij cuz aqua.
⁊ velociter vtant cuz ipsa mollificamus. ¶ Et
si tremor est in capite, ꝓpie iam experti est eis
fucados pōdus. 3.i. aut.ij. solum cum hiera pi
gra: vel ex qua facte sunt pillule: aut in syrupo
mellino. ¶ Et ex eis quidē iam experū est in
potu sumere pillulas cochias. i.3.ⁿ.5. omnibus
x. diebus semel. ¶ Et oportet vt cibus sit ve
locis digestionis. ¶ Et vinuz quidē eis noceat
⁊ simili aqua frigida: ⁊ que ex age est ei melli
or ⁊ minoris nocumēti est aqua plumalis: ⁊
silr omni egritudini neruose: ⁊ ledunt multitu
dine flōre. ¶ De stupore. Cap.xiij.

v Sus huius dictiōis stupor in lib. 5.
est diuersus. plin. n. pōitur dictio stu
poris synonima dictioni paralysi.
Nos ꝯo ⁊ plīni hoium vtimur eo
ꝑm hūc modū: ⁊ quidē stupor est morbus offi
cialis faciēs euenire in sensu tactuali nocumē
tū. s. aut destructionem aut diminutionē cuz tre
more si est debilis: aut mollificationem si est cō
firmatus: quoniā ꝙtus sensibilis non solū ꝓhi
betur a penetratiōe: sed etiā mouina ꝓhibetur
sicut exposui multotiens ꝙtus in qbusdā ho
ris inueniat stupor absq; difficultate mot⁹ ꝓp
diuersitatē neruoꝝ motus ⁊ sensus. ¶ Cā. n.
stuporis: aut est ex parte virtutis: qñ debilita
tur sicut in febribus fortibus ⁊ acutis ducēnt⁹
ad stuporē. Et sicut in illo qui passurus est syn
copim statim ⁊ apud ꝓpinquāte mortis. Aut ex
pte instrī: qñ corrūpit eius cōplo ꝓpter frig⁹
vehemēs ex potu medicie aut ex pūctura ani
malis sicut scorpionis aq̄nci: aut tactu piscis q̄
noiat berille ⁊ facit cōtingere illud grossitudi
nē in spū q̄ est instrm ꝙtus: aut debilitatem.
¶ Aut corrūpit ei⁹ cōplonē ꝓp calorē vehemē
tē sicut q̄ mo mordi serpēs: aut remāsit i bal
neo vehemētis calitatis: aut in febrib⁹ ic̄tiuis.
¶ Aut ꝓp grossitiē subē neruoꝝ: ꝙre spūs in
ipsa nō penetrāt dñi. Et ꝓp hoc ꝓpingit in tactu
pedis cū cōpatione ad tactū manꝰ sicut stupor.
¶ Aut sit ꝓp opilonēs ex hūorib⁹ grossis. s. aut
a sanguie aut a flegmate aut melācolia. ⁊ qñq;
possibile est vt sit ex colera: aut ꝓpter opilatio
nem ex coartatione apatis ⁊ extūre: aut coar
tatione vehementi ⁊ ligatura: ⁊ coartatiōe fit
in voluente neruos: aut per accidens fortē aut
ꝓpter dolorem cum quo effundit ad mēbrū
sanguis aut humor: nō plurium optans tran-

Digitized by Google

sicus: t huius plimum est a sanguine. Et pp̃ter hoc cum pmutat sr̃us eius t remouet t recedit ab eo qđ ad ipsum est effusum redit sensus. ¶ Et qñq accidit illđ ex siccitate t exiccatiõe t opilat meat' pp collectionez illi' t ei' cooptu ram t hoc est malum. ¶ Et qñq accidit opila tio pp mollificationẽ factã ab humiditate com plectionali absq̃ mã t sequit illã mollificatio nẽ clausio meatũ. ¶ Cause ẽo stupoz qñq sunt in ipso cerebro t tunc si est vlis cõis corpti est mortalis. ¶ Et qñq sũt i nucca: t qñq est eius p̃cipiũ ex spõdili: t qñq est in ramis neruo. Cũ ergo pseuerat stupor: t plógat̃ per ducit ad mollificationẽ. ¶ Sympt: p̃terea nun ciat apoplexiã t epilliam t spasmũ, aut alcuzez aut palysim cõez. ¶ Et ois qđ stupor: ois mẽ bri cum pseuerat t. fit fortis nũciat palysim aut spasmũ aduenientez ei. ¶ Et stupor: faciei tor turam. ¶ Et plurimũ quidẽ succedit peripleu monie t pleuresi t firsen frigido stupor. ¶ Et scias q̃ cũ stupor: pseuerat t non remouet ipm eũo deinde succedit vertigo nũciat apoplexiã. ¶ Et scias q̃ semen croci hortensis positum in enemate calefacit neruos.

¶ De signis t cura. Cap. xiiij.

Ista eadẽ cã sunt cãe sicut dcm̃ est i tremore: signt ergo illud ex eis aug mẽtũ stupor: is cum additione eaz t eius diminutionẽ. Et cura qđ est sm q̃ dictũ est in tremore eadem. ¶ Verũtñ si fuerit a san guine t extãt signiones repletiõis venarũ t in flatio quidẽ t guttas corpis t somn' t rubedo faciei t oculoz t reliq̃ tunc flómando pseque re. Nã multotiẽs remouet stupoz̃ sola t cum rectificatiõe regimis t alleuiatiõe cibi. ¶ Cũ ergo appet stupor in aliq̃ mẽbroz pp cãm an tecedẽtẽ aut p̃mutuã sicut frigus: aut aliud eue niẽs in p̃n° neruoz ops vt nõ sis ꝑtentus cura tione loci sed sit ois cura in p̃n° vie ad ipsum. ¶ Et ex curis qđ ꝑferentibus stupor: est ex ercitiũ illius mẽbri t assiduatio motus eius.

¶ De tortura faciei. Cap. xv.

Ista est morbus officialis in facie pp quã trahit̃ ps faciei ad ptẽ nõ nãlem t alterat̃ foꝛa eius nãlis: t remo uet bonitas obuiatiõis vtroq̃z labioz amba rũ t palpebraz exꝑte. ¶ Et eius qđ cã est aut mollificatio aut spasmus lacertoz palpebrarũ t faciei. ¶ Tu aũt tã sciuisti eos t sciuisti ipsoz oꝛiginem. ¶ A mollificatione ẽo facta est qñ cũ declinat ad ptẽ trahit̃ cũ ea pars scda t mol lificat eã t mutat eã a forma sua si fuerit fortis t si debilis mollificat̃ sola. Et apud quosdã si est in latere mollificatio est attractio tozti: sed ẽ est cõcedendũ. ¶ Et ex eis quidem est pau lus. ¶ Hec aũt facta a mollificatione est ꝑter causas mollificatiõis numeratas. ¶ Facta aũt a spasmo t est ea que cõungit sm plim: est qñ cum pars spasmatur stupefit pars secũda que sequit ipsam. ¶ Et causa quidẽ in ipsa est cau sa que est in spasmo: qđ aũt dictus est in ca. spas mi sicci sicut facti in febribus acutis t euacua tionibus t ex fluxu vẽtris t vomitu t ex flu xu sanguinis ex naribus t alijs est pniciosum. ¶ Quidã ẽo dixerũt q̃ latus egrũ est in tor tura latus qđ sanũ videt̃ cuius causa sit in ipo: t latus sanũ ministrat attractionez ipsis t eq̃t. ¶ Hoc aũt nõ est verus sm plim. Zinathomia enim t qđ sciuisti de dispõne lacertoz faciei fa cit. te cognoscere corruptionẽ eius t causas hu ius cõmunis: t quomã sensus in ipsa eoz de struit a latere, torture. ¶ Et plib' quidẽ horuz accidit apostema in lacertis colli: t est ex sum ma suffocationuz t aduenit eis inde tortura t ad uenit eis paralysis etiã extẽdẽs vsq̃ ad ma nus: quoniã lacerti ex quo hauriũt lacerti col li virtutẽ motiuã oꝛigo etiã ẽ ex spõdilib' col li. ¶ Omnes aũt torture extẽse vsq̃ ad. vi. mẽ ses fortasse nõ sperat̃ rectificatio. ¶ Et scias q̃ tortura colli plus nũciat paralysim: imo multo tiens p̃cedit apoplexiã. Cõsidera ergo an as sociẽt eĩ accidẽtia epilepsie t apoplexie q̃ in cipe ab euacuatione fozti. ¶ Quidã autez ex stimauerũt q̃ in patiẽtib' tortura timet̃ mors subitanea vsq̃ ad. xiij. dies eoꝛum. Si aũt per transeunt eos euadũt: t videt̃ q̃ fit illud causa epilepsie fortis quã tortura nunciat.

¶ De signis. Cap. xvi.

Sunt vt accidãt inflammatio t sputi emissio ex latere t nõ retinetur saliua partis: t multotiẽs cõsequit̃ cum ipsa soda: t ꝑpe in ea que est spas mosa. ¶ Cognino autem que duarum partũ fit lesa est q̃ cum ipsa extenditur t rectificatur manu: rectius alterius sm naturã ad figuram suam est facilis. ¶ Signa aũt in tortura molli ficatiua sunt quoniã motus est debilis t sensus sunt turbati t sentit in cute lenitatem t in lacer tis. t neq̃ sentit extensionem: t est palpebra in ferioꝛ demersa: t, videtur medietas pãniculi q̃ est sup palatũ quod est ex pte illius oculi molli cata t humida laxa: t apparet q̃ meditet̃ ho mo t aspiciat ad inferioꝛa. t causa in hoc etiã est cõtas huius pãniculi cum pãniculo extrin seco vie lingue secãte palatum in longitudine: t est cõmunicans ei. t est cutis declinãs a par tibus colli t elongatur in eis. t difficilis fit redi tus ipsius ad eas. ¶ Signa aũt spasmose sũt: quoniam sensus sunt turbati sm plurimũ t cu tis extẽsioné habet cum qua destruunt̃ ruge: t lacerti faciei sunt duri: t minoraṅ saliua t spu tum sm plurumũ: t est declinatio cutis ad par tes colli plus: t reditio ei' ab eis fit difficilioꝛ. ¶ Signa autem eius que est ex spasmo huni do t sicco sunt ea per que cognoscitur. ¶ Et ex signis quidem eorum tortura est q̃ hõ ine

Digitized by Google

nit dolorem in ossibus facici sue ꝛ stupores in cure sua ꝛ multitudinem saltus eius.

¶ De cura. Cap.xvij.

Ollicitudo est ꝛ ictio vt nō moueatur tortus vsq; ad.iij.ꝛ.vij. Et cibetur enim cū eo qđ subtiliat sicut aqua ciceris cum oleo ꝛ nō desiccet cum desiccatione mellis ꝛ pullis colūbarū. ¶ Qđ si natura fuerit sicca moueat in die secūdo cuꝫ clysteri vehemētis lenitatis qm̄ est conuenies. ¶ Intrēdere autē ad gargarismata in ꝓncipio est nocēs ꝛ quādoq; attrahit qđ est ꝓpinquum ꝛ nō resoluit cruduꝫ ꝛ spasmus in ꝓmis fit fortis. ¶ Et neq; facias euacuationē cum debilibus nō sufficientibus donec digestio aliquauice fiat: festinatio autem ad medicinā acutā exiecat materiā ꝛ minorat eaꝫ ꝛ desiccat neruos ꝛ debilitat opatio medicine in ea: imo abstine. ¶ Et oportet qđē vt cures paralysim aut spasmū sicut scis ꝑm qꝫ ponet. Jam autē expertuꝫ est qꝫ si tortuꝫ oi die pōdus.ʒ.ij. ex hiera hermetis bibat per mēsem ¸cōtinuum fortem efficiet impressionez. ¶ Qđ autem expertum est vt bibat omni die est vt ex.ʒʒ. acozo confectis cum melle sumat mane ꝛ vespere quātitatem nuciꝫ. ꝛ opꝫ ne abscindat ab eo aqua mellis. ¶ Quidam autē medici indi dixerunt qꝫ ex pfectionibus quibus tortura medicat est vt appropꝛopꝛiet mēbrum lesum ꝛ caput cū carne siluestri elixata: ꝛ videt qꝫ melioꝛ siluestris ad hoc sit lepus ꝛ althiboa ꝛ vulpis ꝛ hirci siluestris ꝛ cerui ꝛ asini siluestres: ꝛ qui sunt minores ataba absq; gazellis ꝛ que sic ꝓcedunt ex his que carne sua nō calefaciūt. ¶ Et oportet si sit egritudo humida vt ligēt pars in qua est morbi ꝓnciꝑium ꝑm formā naturalē. ¶ Si autē est spasmus incipe ꝓmū ab eius lenificatiōe: deinde ab ipsius resolutione. ¶ Qđ si inuenis signa sanguinis flobotoma venā que est sub lingua ꝛ superpone vētosas spodilibus ꝓmis absq; scapellatione. ꝛ nō est dubium qn materia tortura faciēs veniat ex ꝓncipijs neruorum ꝛ lacertorum facies: ꝛ ꝓpter hoc diligit vt medicine rubificantes superponātur spodilibus ceruicis ꝛ supermādibulā et cū ꝑmi villi sint venetes ex eis ad lacertos qui sunt in facie. Lacerti vo faciei nō sunt ex illa summa. Ereoꝛ regimen est purgatio anteriozis pus cerebꝛ ꝛ similiter vaporatio sicca super spodiles ꝛ mādibulaꝫ inferorem ꝛ fricatio capitis cuiā ꝓpꝛie super famē vehemētem. ¶ Et ex eis etiam que iuuāt tortura est assiduatio ablutionis faciei cū aceto: ꝛ delinire loca pdicta cum aceto: ꝛ ꝓpꝛie cuꝫ in ipso coquitur subtilianua: ꝛ si ēt acetū in quo decocta est synapis est mirabile: ꝛ vt inclineꝛ sup decoctionē sceba ꝛ abrotani ꝛ alhapmel ꝛ laurus ꝛ similia: ꝛ assumant sub eo que sint sicut tamarisci ꝛ albeti. ¶ Cū ergo medicine nō cōferunt fiat cauterium super venaꝫ que est post aurē eius. ꝛ opoꝛtet vt iniūgatur ei vt gargarismo pluscq; alijs: ꝛ administrent masticabilia ꝛ ꝓpꝛie acorus ꝛ nux muschata ꝛ piretrum: ꝛ ex eis gbus in masticatione vtiur sunt mirabolani nigri: ꝛ oportet vt retineat masticabile i parte lesa: ꝛ fit in domo tenebrosa ꝛ fiat ei aut cum zeboti: aut expressione canapis ꝛ amaraci ꝛ sicle: aut aqua opoponaci cū oleo de lilio: aut en fordio quātitatis lētis cū lacte mulieris. ¶ Et curetur caput cū eis que ipm purgant: de quibus dixim⁹ in canone egritudinū capitis cuiuscq. ¶ Et ex capupurgijs exptis est auellana indica ꝛ ꝓpꝛie cortex eius superior: ꝛ auricula muris ꝛ expressio cucumeris asinini ꝛ ciclaminis: ꝛ quādoq; miscet illa cū eis q̄ cū ster nutatione calefaciūt sicut castoreuꝫ ꝛ nigella ꝛ reliqua. ¶ Dignius vo quo fit caputpurgiū est auricula muris: ꝛ cū capupurgiū fit ponderis.ʒ.ij. ex aqua eius cum dauich opoponaci.ʒ.ʃ. olei ofert: imo sanat in.v.ꝺies. Et quādoq; ꝑcipiūtur inuieri specula vt sit semꝑ eoꝝ intentio in rectificatione faciei. ꝛ specula cōuenientia eis que sunt ꝓpꝛia in videda facie ꝛ sunt illa que de calibe sunt facta. ¶ Infantiꝫ autē cum aduenit tortura in fine veris, detur in potu triphera minoꝛ: aliquibus diebus vsq; ad.vij. dies ꝛ cibus sit aqua ciceris.

¶ De saltu ꝛ signis eius. Cap.xviij.

Altus est motus lacertosus: ꝛ qñq; mouet cū eis cutis que eis adheret: ꝛ ipse quidē est ex vētositate grossa inflatiua. ¶ Signiones autē qꝫ ipse sit ex vētositate sunt velocitas resolutionis: ꝛ qꝫ nō est nisi in corꝑibus frigidis ꝛ causis frigidis ꝛ potibus rep frigidarū ꝛ sedant eū calefacientes. ¶ Sed signiones qꝫ ipse sit lacertosus carnosus neruosus sunt qdem qñ in ꝑte que est lenis sicut cerebꝝ nō retinet ventositas: ꝛ similiter in ea que est dura sicut os. Sed accidit ꝑm ꝓpꝛiū ei qđ est mediuꝫ in duritie ꝛ lenitate. ¶ Et accidit qdem saltus ex accīdibus aialibus ꝑm ꝛ ꝓpꝛie in gandio. ꝛ multotiēs accidit ex tristitia ꝛ ira ꝛ reliqs quoniā motus spiritus qñq; resoluit mās in ventositates. ¶ Et scias qꝫ saltus cum cōis est corꝑoꝛis nūciat apoplexiam ꝛ scuzes: ꝛ cum perseuerat in mirach nunciat mēliam ꝛ epilepsiaꝫ. Et cum pseuerat in facie nūciat tortura. ꝛ saltus qui est subsecus qñq; sigꝫ apa in velaminibus: qñ est de coniunctibus ipm. ¶ De cura. Cap.xix.

Apoꝛtet cum vapoꝛib⁹ calefacieꝺ⁹.

Illud.n. remouet ipm. Et si nō vteris oleis resolutiuis incipiendo a debiliozib⁹: ꝛ puer ad illud qđ est fortius nā remouet: ꝛ si nō solunuꝫ in potu da ꝛ assidua post illd medicias calefacientes. ¶ Lapis ozeo quoq; cū sambaco inest ꝓpꝛietas in hoc

Digitized by Google

ea. ¶ Et neq; dentur aqua congelata ⁊ vinuz multum: ⁊ qđ inflationem habet ⁊ infrigidationem: ⁊ ipsius quidez cura est ꝓpinqua cure ipsius simiuz. ¶ Cõpleamus ergo sermonẽ de egritudinibus neruoꝝ hic ⁊ simuz contentis q̃ sũt sensuales ⁊ motiue ⁊ simales. ¶ De apostematibus ꝯo ⁊ solutionibus continuitatis ⁊ reliquis tardabimus sermonem vsq; ad quartum librum si deus voluerit.

¶ Fen tertia de dispositionibus oculorum.

¶ De anathomia oculi. Cap. i.

Irtus visiuum ⁊ materia ipius visibilis procedit ⁊ penetrat ad oculum per viam duoꝝ neruorum ⁊ cõcauoruz quos nouisti per anathomiam. cũq; nerui ⁊ pãniculi qui eis associantur ad oꝛbuz descendũt dilatat extremitas cuiuscq; eorum ⁊ replet ⁊ ampliatur: ita qꝫ cõprehẽdit humores qui sunt i pupilla quoꝝ medius est glacialis ⁊ ipse quidẽ est humor clarus sicut grãdo. ¶ Glacialis ꝯo est rotundus cuius munit rotũditatẽ compressio ipsi ab anteriore parte eius. ¶ Et ipse quidẽ cõpat muk vt in eo informatio cõuenientioris sit quãtitatis ⁊ habeant parua que videtur sectionem magnam in qua formet. Et ꝓpter hoc eius postremũ parumper cõstructũ est vt ipsius cooperatura in corꝑoribus fiat bona que ipsum deglutiunt ⁊ sunt ꝓfunda ⁊ dilatata a constricto: vt ⁊ ipsa bene cooperiãt eum. ¶ Et hic quidẽ humor positꝰ est in medio: quoniã est dignioꝛ locis que sunt cum custodia. ¶ Sed ⁊ post ipm est humor alius aduenies ei ex cerebro: vt nutriat ipm. Inter ipsum. n. ⁊ sanguinẽ purum est gradatio. Hic aũt humor similis est vitro liquefacto ⁊ colore vitri liquefacti est clarus ⁊ declinat ad paruã rubedinẽ: clarus ꝯo est quoniã nutrit clarũ: parue autẽ est rubedinis: quoniã est ex substãtia sanguinis: ⁊ ipse nõ cõuertitur ad similitudinẽ eius qđ nutritur integre: ⁊ hic quidem humor nõ peruenit ab eo: nisi qꝛ mittit ei sanguinem a cerebro mediante rete: quapropter oportet vt sequatur partẽ eius. ⁊ hic humor denatur ad medietatẽ posterioris partis glacialis vsq; ad maiorem circuitum que est in ea.

¶ In anteriori parte est alius humor similis albugini oui ⁊ nominatur albugineus. ⁊ est sicut superfluitas a substãtia glaciali ꝓuenies: sed superfluitas clari clara est: sed posius est anteri⁹ ꝓpter causam antecedentẽ: ⁊ ꝓpter causaz que est sicut cõplenua. ¶ Causa aũt antecedẽs est: quoniã pars superfluitatis opposita est parti nutrimẽta: ⁊ causa cõplentiua est vt gradet delatio luminis sup glacialẽ: ⁊ sit ei sicut clype⁹. ¶ Amplius extremitas nerui cõprehẽdit vitreum ⁊ glacialẽ vsq; ad terminũ qui est inter glacialem ⁊ albugineũ ⁊ terminꝰ apud quẽ pungit vitreꝰ est apud coꝛoneã: sicut rete cõprehẽdit venationẽ: quapp nominat retina. ¶ Et nascit ex ipsius extremitate tela aranea ex q̃ stat tunica subtilis cum q̃ penetrãt future ꝓtis scõine quã nominabimus: ⁊ illa qđ tunica distinguit inter scõinaz ⁊ iter albugineũ: vt iter subtile ⁊ spissuz sit separatorium aliqđ: ⁊ vt adueniat ei nutrimẽtũ ab anteriore pte ipsius penetrans ad ipm a retina ⁊ scõina subtilis nõ fuit: sicut tela aranee: nisi qꝛ si esset spissa erecta in facie glacialis nõ elõgaret gn accideret ex ea ꝓp suã spissitudinem vel alie rationes eius qđ velaret lumẽ a glaciali ex via albuginei. Extremitas autem pãniculi subtilis implet ⁊ tenet ex venis: sicut scõina: qm̃ ipsa facit penetrare nutrimẽtum fm̃ ꝛitatẽ. Et ex nõ est nocium: vt sint oẽs ꝑtes eius ꝓparate ad iuuamẽtũ nutribiles: sed ps postrema que nominatur scõina. ¶ Illud aũt qđ ꝓhibit illum terminum ad anteriora ispissatur ⁊ fit tunica vsq; ad grossitudinẽ aliquã pñs colorẽ celestem iter albedinẽ ⁊ migredinẽ vt ꝓgregetur visus: ⁊ vt equet lumẽ operatione sua q̃ cooperit visum apud latitudinem indigente tenebris ⁊ compõne lumis ⁊ tenebrarũ: ⁊ vt distinguat inter humores: ⁊ inter fortem vehemẽtus duricies: ⁊ ster sicut mediatrix iustitia: ⁊ nutriat comeã cũ eo qđ adhuc nutrit ipsa scõina: ⁊ ipsius qdẽ compactio nõ cõplet ab anteriori pte eius: vt nõ ꝓhibeat aduentum formarũ: sed dimittit in anteriori pte sui fenestrã ⁊ foramen: sicut relinquitur in vuea qñ remouet suspẽsorium ipsius ab ea: ⁊ in illo qđ foramine cadũt aduentia. Cum ergo ostringit phibet visus ⁊ in anteriore pte huꝰ tunice vuealis est rugositas vbi obuiat glaciali vt sit magis fixus raro leni: ⁊ vt minoꝛet tactꝰ eius. ¶ Humor ꝯo priuz eius est anterior: ps eius: vbi obuiat tunice cornee dure: ⁊ vbi finit: vt sit illud qđ compactio foramẽ durius. Et forsitan quidem est plenũ pñdicte ꝓportionaliꝝ ꝓdictuz ⁊ spũ qđ figit extenuatio q̃ est coꝛa foramine apõ ꝓpinquitatem motus. ¶ Sclꝛs ꝯo pãniculus est strictus valde: vt bona retentio eius. Et nominat postremuz ipsius tunica dura: ⁊ eius anterior ps comphendit totã pupillã ⁊ fit pupa: vt non phibeat visus. ⁊ est ꝓp illud i colore cornu subtiliari lumiõe ⁊ abrasione ⁊ nominat ꝓpterea cornea. ¶ Clarior aũt priꝰ ei⁹ est illa q̃ est anterior: ⁊ est fm̃ ꝛitatẽ sicut cõposita ex tunicis subtilibus q̃tuoꝝ q̃ sunt sicut cortices supposite: vt si excorticet vnꝰ eoꝝ nõ fiat cõe nocumẽtũ: ⁊ de ea est q̃ opponit foramini: qm̃ ille locꝰ é magis idigẽs fortitudie ⁊ tutela. ¶ Tertiꝰ ꝯo cõprehẽdit lacertũ motꝰ pupille ⁊ ipse tor carne alba ⁊ pigui. vt leuiat oculũ ⁊ palpebrã: ⁊ ꝓhibeat eoꝝ exiccari ⁊ vocat totũ ei⁹ ꝓtectiua. ¶ Lacertũ aũt mouẽtem oculũ tã dixim⁹ in anathomia. ¶ Palpebre ꝯo create fuerũt vt expellat qđ ad oculum volat ⁊ delcẽdit ad ipsum de ca-

Digitized by Google

ptē: ⁊ vt equent lumen ſua nigredine: ⁊ cuꝫ eis
qdem ponit qōdā ſiſe pānuculo qui ſilat carti-
lagini: vt coꝝ ſtatio ſup ipm ſit bona: ⁊ non ca-
dant pp debilitatē eius in quo fixi ſunt: ⁊ vt la-
certus aperiens oculū hēat ſuſtentaculuꝫ: ſicut
os vt bona fiat eius motio. ¶ Partes autem
palpebre ſunt coopritiū: deinde vna duaꝫ tu-
nicaꝫ pānuculi: deinde eius adeps: poſtea lacer
tus eius: deinde tunica poſtrema: ⁊ eſt hec ſu-
perior. Inferior vero ex prabus deeſt lacertus.
¶ Et locus qdē in cuius ſuſſiōe eſt timor ē ex
eo qō ſeqt aūriorē prē eiuꝫ apud initiū lacerti.
¶ De cognitō e diſpōnū oculi ⁊ cōplōnū ei⁹ ⁊
ſermone vſi de egritudinibus eius. Cap. ij.

c Ognitio illius ē ex tactu eius ⁊ mo
tu eius ⁊ cursus eius ⁊ ex figura ip-
ſius: ⁊ ex colore eius: ⁊ ex quantita-
te ipſius: ⁊ ex opōnibus ſuis ꝓpriis
⁊ ex diſpōnibus eius qō currit ab eo⁹ diſpōni
bus paſſionū eius. ¶ Cognitio aūr illius ex
tactu eius eſt: qm̄ inuenit eum tactus calm̄ aut
frm̄ aut durā aut ſiccū aut lenē aut humidum.
¶ Sed cognitio illius ex motu eius eſt vt cōſi
deres an motus ipſius ſit lenis ⁊ ſigñbit caliditatē
aut friditatē qō tactus diſcernet ipſius an ſit gra
uis ⁊ ſigñbit friditatez aut humiditatē. ¶ Illius
vero cognitio ex cursu eius eſt vt cognoſcas an
ſint grosse ⁊ ample ⁊ ſigt illud humiditatē eius
an ſint ſubtiles ⁊ ſtricte ⁊ ſigñt ſiccitatē ei⁹: aut
plene ⁊ ſigt multitudinē in ipſo. ¶ Cognitio
vero illius ex colore ipſius eſt: qm̄ color ſigt hu
morē dñantē ꝓportionalē. ſ. rubeus ⁊ citrinus
⁊ plūbeus ⁊ fuſcus. ¶ Sed cognitio illius ex
figura ipſius eſt qm̄ bonitas ſue figure ſigt fo⁹
titudinē eius i creatōe. ⁊ malitia ſue figure ſigt
ſtrictatē illius. ¶ Diſpō autez magnitudinis
eius ⁊ puritatis ipſius eſt ſm̄ qp dcm̄ eſt in capi
te. ¶ Illius vero cognitio ex opōnibus eius
ꝓpriis eſt: qm̄ ſi ipſe videt occultū a longe ⁊ ex
ꝓpinquo ſimul, ⁊ non ledit ab eo qō ad ipſum
redit a viſibilibus fortibus eſt fortis cōplōnis
⁊ equalis: ⁊ ſi eſt debilis viſus: ⁊ ſm̄ ſuū illius
tunc in cōplone eius ⁊ in creatōe eſt corruptio.
⁊ ſi ipſe non eſt ipotens in cōprehendendo pro
pinquū ſuū ſit puū ⁊ ē ipotēs i ꝓpēdēdo lō
ginquū: tunc ſpūs eius eſt clarus ſanus puus.
¶ Et dixit medici: qm̄ non eſt ſufficiens dilata
tioni egredienti pp ſubtilitatē ſui. Et ſigñt per
illud radium qđ credunt eſſe de ſumma ſpūs:
⁊ qō egredit ⁊ obuiat viſibili. ¶ Et ſi non eſt
ipotens in cōprehendendo longinquuꝫ: ⁊ ſi
appropinquat ei illud qō eſt puū non videt ip-
ſum. ⁊ ſi recedit ab eo ſm̄ quantitatē lōgitudinis
videt ipſum: tunc ſpūs eius eſt multuꝫ conturbatus non clarus neqz ſubtilis: imo humidus
⁊ eius cōplo eſt humida. ¶ Et dixit medici qm̄
non ſubtiliat neqz clarificat niſi motu longo.
⁊ qm̄ ꝓcedit radius i motu ſubtiliat ⁊ attenua
tur: ⁊ ſi debilitat in vtriſqz diſpōnibus tunc ei⁹
ſpiritus eſt paruus ⁊ turbidus. ¶ Cognitio
aūr illius ēt ex diſpone eius qō ab eo currit eſt
qm̄ ſi ipſe eſt ſiccus: ⁊ non facit lippitudinem
o ino tunc ipſe eſt ſiccus: ⁊ ſi facit lippitudinez
ſuperfluę: tunc ipſe eſt humidus valde. Ex di-
ſpoſitione aūt paſſionū eius: qm̄ ſi ipſe leditur
a calore ⁊ ſanatur ⁊ frigore: tunc ipſe hꝫ mali-
tiam cōplōnis calide. Et ſi leditur a frio tunc
ipſe frium hꝫ. ¶ Et ſcias q̄ medius in omni
diſpone harum ſpecierū eſt equalis: niſi ſuper-
fluus in diſpoſitione viſus: ipſe enim eſt equa-
lis. ¶ Oculo preterea accidūt omnes ſpecies
egritudinum. ſ. materiales ⁊ pure ⁊ compoſite
⁊ inſtrumentales ⁊ cōmunes. ¶ Et oculo qui
dem in diſpoſitionibus ſuis que ei accidunt in
forma palpratronis ⁊ clauſionis ⁊ aperitionis
⁊ colore ⁊ lachrymis adſunt iudicia pendentia ex egritudinibus acutis: ⁊ oportet vt inquiraſ ab eis. ¶ Amplius egritudies oculi qm̄qz
ſunt ꝓprie: qm̄qz ſunt cum cōmunitate propin-
quius vero qō ei cōmunicat eſt cerebrum ⁊ ca-
put ⁊ velamina exteriora: ⁊ interiora deide ſto
macus. ¶ Et omnis egritudo oculi que fit per
cōtiguitatē velaminū exteriorum eſt magis ſalua.
¶ De ſignis diſpoſitionum oculi. Cap. iij.

s Igna generaliōis egritudinis ocu
li cum communitate cerebri ſunt: vt
ſint in cerebro quedam ſignificatio-
nes nocumentorum ſuorum predi-
cte. ¶ Nam ſi mediator fuerit velamina intrin
ſeca: videbis leſionem ⁊ dolorem incipere a ꝓ
fundo oculi. ¶ Et ſi fuerit materia calida inme
nies ſternutationem ⁊ pruritum in naſo. ¶ Et
ſi fuerit frigida ſentiens curſum frigidū. ¶ Et
raro quidem erit hec cōmunitas cum malitia
cōplonis ſingularis. ¶ Qō ſi fuerit cōtus cū
velaminibus exteriſecis: ⁊ ſi fuerit mū enuiēs
ab eis. ſentiet extenſionem incipientez in fron
te ⁊ venis extrinſecis ⁊ apparebit nocumentuꝫ
in eo quod ſequitur palpebram magnaꝫ. ¶ Et
ſi fuerit cum communitate ſtomaci erunt ſigna
predicta in capitulo de cōmunitate cerebri cuꝫ
ſtomaco. ¶ Et ſi fuerit illic fantaſie cauſa ſto-
maci minorabuntur vacuitate ⁊ multiplicabū
tur in ſaturitate. ¶ Signa vero egritudinis
materialis inquantuꝫ eſt in ipſo oculo ſunt quo
niam ſanguinea ſignificat granitas ⁊ rubedo
⁊ lachryma ⁊ inflatio ⁊ exuberatio venarum
⁊ pulſatio temporum ⁊ glutinatio ⁊ lippitudo
⁊ caliditas tactus: ⁊ propie quando cum eis
aſſociantur ſigna ſanguinei capituſ. ¶ Flegma
ticam vero ſignificant granitas vehemens tru
bedo occulta cum plumboſitate quadam ⁊ cō-
glutinatio ⁊ lippitudo ⁊ rumor ⁊ paucitas la-
chrymarum. ¶ Colericam autem ſignificant
punctura ⁊ inflammatio cum rubedine ad ci-
rcumitatem tendente que non eſt ſicut rubedo

Digitized by Google

sanguinea subtilitas sanguis acuti ⁊ paruitas conglutinationis ⁊ caliditas tactus. ℂ Sed melicaz signt grauitas ⁊ obfuscatio ⁊ paruitas conglutinatois. ℂ Cōplōes ꝺo puras sigt ꝑua tio grauitatis cum exiccatōe ⁊ inuentōe sigtio rum quas prediximus in capi. cognitionis.

ℂ Unicuiqꝫ autem egritudinum instrumentalium ⁊ cōmunium aduenit capitulum.

ℂ De curationibus vniuersalibus egritudinum oculi. Cap. iij.

Are oculi sunt opposite egritudinibus oculi. ⁊qñ egritudines sunt aut māles: aut pure: aut cōpositę: aut solutio continuitatis. Tunc cura oculi aut est eño ⁊ ingredi in ipsam regimen apatū aut regimen cōplōnis aut recuficatio forme: sicut est in egressiōe: aut ꝺsolidatio ⁊ incarnatio. ℂ Ab oculo ꝺo eūant māe: aut ꝑ semitaz ꝑuersionis ab eo: aut ꝑm semitaz resolutionis ab eo. ℂ Conuersio aūt ex eo est ꝓma ex cōpositi si est repletū: deinde ex cerebꝛo cum eo qꝺ sanissi de mundificatiuis cerebri: deinde ꝑmutatio ab eo per viaz nasi: ⁊ per venas ꝓpinquas oculo: sicut sūt due vene lachꝛymaz. ℂ Extractio aūt ex eo sitꝫ medicinas educentes lachꝛymaꝫ. Cōplōnis aūt ꝑmutatio sumaꝫ medicinis ꝓꝓrijs ēt. ℂ Sed solū ꝓminuitas in ipso adueniens curaꝫ per medicinaꝫ que hñt exiccationē non plurimā. ℂ Et cum sunt cum elongatiōe a mordicatōe: ⁊ tu scies has medicinas ex fermone nro ꝺ obthalmia ⁊ reliquis egritudinibus mālibus in oculo. ℂ Et opꝫ vt scias qꝺ in egritudinibus mālibus in oculo est neciū ⁊ ad ministrē minoratio nutrimenti: ⁊ acceptio eiꝰ qꝺ gñat humoꝛē laudabilē ⁊ alienatio oīs vaporosi ⁊ oīs cuius mala est digō. ℂ Et cuz mā ꝓcedit ex mēbꝛo intēde in flōmando illud mēbꝛum: ⁊ cum mā aduenerit ex velamine extrinseco administrabis ventosas ⁊ administrabis apocrustica super frontē. Et quoꝝ summa est coꝛer bathelre ad calam ⁊ calcadis ad frām. ℂ Uene aūt que flōmank ꝓp oculoꝫ sunt sicut cephalica. deinde vene que sunt in ptibus capitis. ℂ Que ergo in anterioꝛibus sūt magis iuuatiue in ꝑmutatōe faciēda ex loco: ⁊que sunt posterius sunt magis iuuatiue in attractione. ℂ Et scias qꝺ illud qꝺ accit in oculo ex materijs ⁊ indiget ꝑmutatiōe eius ab eo ad mēbꝛum aliud tūc illud ad qꝺ rectius ꝑmutaꝫ est naris: ⁊ illud cum non fuerit in via effusionis ad oculum: ⁊ hec qꝺem ꝑmutatiō nō fit nisi ꝓp caput purgia ⁊ oꝺoramenta ꝓducta in locis alijs vbi diximus dolꝛis capitis regimen. ℂ Medicine aūr oculi alie sunt ꝑmutantes cōplōnē: ⁊ sūt aut infrāntes sicut succi solatri ⁊ virge pastoꝛis ⁊ aqua endiuie ⁊ aqua lactuce ⁊ aqua roꝛ. ⁊ fueus ēt ⁊ mucillago psilij. Et alie sunt calefacientes sicut muscus ⁊ piper ⁊ acoꝛus ⁊ memurē: ⁊ similia. ⁊ alie sunt exiccatiue: sicut tucia ⁊ antimonium ⁊ cumia: ⁊ de summa earum sunt cōstrictiue: sicut scief memite ⁊ aloes ⁊ alfeluza baragi ⁊ crocus ⁊ rosa. ℂ Et alie sunt lenientes: sic lacꝛ de fricatio lazuli ⁊ albugo ouiꝝ ⁊ mucillago. ℂ Et alie sunt maturatiue: sicut vene ⁊ aqua fenugreci ⁊ croci ⁊ alrob ⁊ ꝓprie illud in quo infundiꝫ panis. ℂ Et alie sunt resolutiue: sicut sarcocolla ⁊ aqua feni. ⁊ alie sunt stupefactiue: sicut succus pomoꝝ mandragore ⁊ papaueris ⁊ opium. ℂ Et scias qꝺ qū cum egritudine oculi fuerit ꝺoꝺa: tunc oꝛ vt incipias in cura ꝺe ⁊ non cures anteqꝫ ipsaz remoueas. ℂ Et cum eño ⁊ mundificatio ⁊ regimen ꝓuenens non iuuant scias qꝺ tunc in oculo est cōplō mala: aut mā mala inuiscata in tunicis coꝛrūpens nutrimentum penetrans ad ipsum: aut illic est debilitas in cerebꝛo: aut loco in quo expelluntur fluxus ad oculum.

ℂ De rememoratione conseruationis sanitatis oculi ⁊ eoꝝ que nocent ipsius. Cap. v.

Ꝓnet in ꝓmis vt ille qui laboꝛat in ꝓseruādo sanitatē oculi tueaꝫ eū a puluere ⁊ fumo ⁊ aeribus egredientibus ab equalitate in calitate ⁊ fritate ⁊ a ventis crudis ⁊ a venenoſ. Et non assiduet intueri rem vnam a qua non auertaꝫ. Et ex eis a qbus oꝛ vt vere custodiaꝫ est multitudo fletus. ℂ Et oꝛ vt minoꝛet aspectus in litteris vel lineis ꝺubitabꝫ: nisi interdū ꝑm semitā exercitij. ℂ Et non ꝓlongeꝫ somnus eius sup collum. ℂ Et scias qꝺ multiplicatio coitus ē nocibiloꝛ res oculo: ⁊ sisꝫ multiplicatio ebrietatis ⁊ replōnis cibi: ⁊ ēt somnus sup replōnem. Et oēs cibi ⁊ potus grossi: ⁊ oia vapoꝛē emittēta ad caput. ℂ Et de summa eoꝝ est qꝺ hꝫ acuitatē: sicut poꝛrū ⁊ andacoca: ⁊ oia que exiccant sup flue de quoꝝ summa est sal multus. Et oia a qbus gñaꝫ vapoꝛ multus: sicut caulis ⁊ lens. Et oia que diximus in areolis medicinarū singularū que sunt ꝓportionata ad hoc sūt nociua oculo. ℂ Et scias qꝺ multitudo vniuscuiusqꝫ duoꝝ. i. somni ⁊ vigiliarū est vehemēter nociua oculo ⁊ magis ꝓuenies et est tēpamentū vniuscuiusqꝫ eoꝝ. ℂ Res aūt quarus vsus cōfert oculo ⁊ ꝓseruat virtutē eius sunt ea que fiunt ex antimonio ⁊ tucia: sicut spes tucie nutrite cum aqua fenuculi ⁊ aqua feni. ⁊ facere collyriū oi hora ex aqua feni. est mirabile ⁊ magni iuuamenti: ⁊ infrāto granati dulcis est mirabilis ēt. ⁊ puluis factus ex granatis vtriusqꝫ cum pulpis suis decoctis interioꝛibus cū melle ⁊ sicut scies illud in loco suo. ℂ Et ex eis aūt que abstergūt oculū ⁊ acuunt ipsum est ſubmergi in aqua clara ⁊ aperire oculū in ipsa. ℂ Rerum aūt visui nocibiliū alie sunt opōnes ⁊ motus ⁊ alie sunt cibi ⁊ alie sunt diſpōnes ꝓuersionis in cibis. ℂ Opōnes aūt ⁊ motus sunt sicut

omnia

Digitized by Google

omnia que exiccāt sicut cotus plurimus: ⁊ lon
gitudo aspectus ad luminosa: ⁊ legere subtilia
supflue. ¶ Sedū.n. in eo pfert: ⁊ silr opō puor.
¶ Et somnus supplonē ⁊ cenā: imo os illū
qui in visu hz debilitatē expectare donec digō
fiat: deinde dormire: ⁊ omnis repletio nocet ei.
⁊ omne quod exiccat naturam nocet. ⁊ omne
qō sanguinē turbidat siue sit de rebus salsis si
ne acutis siue alijs nocet ei. ¶ Et ebrietas no
cet ei. ¶ Somnus aūt pfert ei inquātū mundi
ficat stōm ⁊ nocet ei inquātū mouet mās cere
bri ⁊ expellit eas ad ipm: ⁊ si non fuerit excusa
tio quin fiat: tunc os vt fiat post cibū ⁊ cum fa
cilitate: ⁊ balneano nocet ei ⁊ somnus supflue
nocet ei: ⁊ fletus plurimus ⁊ multitudo flōmie
⁊ ppie cum ventosis ptinus nocent. ¶ Libi
vero salsi ⁊ acres ⁊ vaporosi qui leduntos stōi
sunt cepe ⁊ porri ⁊ allea ⁊ bedarungi comesta
⁊ olive mature ⁊ anetū ⁊ caulis ⁊ lens. ¶ Cō
uersio aūt in cibis est vt ita comedaṅ ne eorus
digō corrūpaṫ ⁊ multiplicet ipsoꝝ vaporatio:
ꝫ qp i loco suo demfabit. ⁊ ego tā pueniā illic
⁊ in scies illud in tractatib⁹ huius tertij libri.

¶ De obthalmia ⁊ conturbatione. Cap. vi.

Obthalmia alia est vera ⁊ alia est ei
filis que noiaṫ conturbatio: ⁊ vacilla
tio ⁊ ipa calefacit ⁊ hñectat cū accit
oculo ex causis extrinsecis facienti
bus in ipso pothor: ⁊ rubificantibus eum sicut
sol ⁊ soda adustiua ⁊ ephimera adusta.: ⁊ pul
uere ⁊ fumo ⁊ frigore in qbusdā horis pp con
strictionē ipsius ⁊ pcussionē: pp cōmotionē ab
ipsa ⁊ vēro pcipue pp suā prauitatē. ¶ Illius
vero totius impressio leuis est adiociata cāe que
non ita remanet post ipsam vt de ea sit curandū
⁊ si non medicaṫ remouet cum remotōe cause
multotiens: ⁊ noiaṫ grece tararis. ¶ Qō si cā
corporea aut extrinseca inuerit mālem primaꝝ
pole erit tunc vt velociter pmuteṫ in apa manī
festum ⁊ verū. Sicut muranṫ febres ephimere
in alias febres. Cum aūt pmuraṫ ⁊ est in princi
pio pmutatōis noiaṫ grece apoxiem. ¶ Et de
spēbus qdem obthalmie est que sequiṫ scabiez
ſ oculo cuius cā ē scalptura oculi q̄ in pncipio
rei pcedit cursū prurigōis: ⁊ negs aduenit ei⁹
cura nisi post scabiei fricationē. ¶ Obthalmia
vero oīno est apa in pjunctiua: ⁊ alia qdem est
que est apa simplex non ptransiens terminuꝝ: ⁊
plerūqs est in eo venarū exuberatio ⁊ cursus ⁊
dolor. Et alia est que est magna ptransiens ter
minū in magnitudine in qua supabūdat albu
go sup pupillā ⁊ tegit eam ⁊ phibet clauhonē
⁊ noiaṫ chimosis: ⁊ apō nos dr alguardaneſi:
que plrīs accit infantibus pp multitudinē mā
rū eoꝝ ⁊ debilitatē oculoꝝ ipsoꝝ: ⁊ ipsa qdem
non fit a mā calida tīn imo ⁊ flegmatica ⁊ me
lancolica. ¶ Et qn obthalmia vera est apa in
pupilla sequēs pjunctiuā ⁊ oē apa aut est a san
guine aut colera aut flegmate aut melia aut vē
tositate tunc sīr obthalmie non enacuaṫ cā ab
vna istarū cārū. ¶ Et qn̄qs humor apans gene
ratur in ipso. ⁊ qn̄qs est aduentens ei a cerebro
ſm semitā catarri: per viam velaminis extrin
secī cooperientis caput aut per viam velaminis
intrinsecī ⁊ oino a cerebro ⁊ pibus ipsius. Nā
cum in cerebro aggreganṫ māe plurime ⁊ re
pletio tunc vix euadit oculus quin obthalmiā
incurrat nisi fortis fuerit valde. ¶ Et qn̄qs sūt
arterie que effundūt ad ipm supfluitates suas:
cum sunt supfluitates in ipsis multiplicate: siue
sint arterie intrinsece siue extrisece. ¶ Et qn̄qs
mū non est eueniens ei a pte cerebri ⁊ capitis:
sed aduenit ei a pte alioꝝ mēbroꝝ: ⁊ ppie cuꝫ
oculū iam pfecta est malitia cōplōnis: ⁊ debi
litauit eum ⁊ fecit ipm suscepubilē nocumen
torum: ⁊ est ad quem affundunṫ supfluitates.
¶ Amplius de spēbus obthalmie est que hz
periodū ⁊ paroxismū ſm periodus effusionis
māe ⁊ periodū hore: gīantōis eius. ¶ Et vio
lentia qdes doloris in obthalmia aut est ppter
humorē mordicatiuū corrodentes tunicas aut
pp humorē plīs extensiuū: aut pp vaporē gros
suꝫ ſm raritatē inde est raritas i dolore. ¶ Et
māe qdem illius sicut sciuisti: aut sunt ex corpo
re: aut ex capite ipso: ⁊ quenit totū
qō aduenit de nutrimento ad corruptionez.
¶ Et ille cuius sunt oculi exterius pminentes
est susceptibilior magnitudis obthalmie ⁊ fo
rtoris eius pp humiditatē ipsoꝝ oculoꝝ ⁊ ap
tione poroꝝ ipsoꝝ. ¶ Et qn̄qs qdem multipli
cantur lachryme frigide in spēbus obthalmie
pp primationē ōigōmis. ⁊ multotiens resolunt
obthalmia cum solōne nāe. ¶ Et scias qꝫ mali
tia obthalmie est ſm qualitatē māe ⁊ magnitu
do eius ſm quātitatē ipsius. ¶ Et scias qꝫ in re
gionibus meridianis multiplicaṫ obthalmia
⁊ remouetur velociter. Sed aduentus eius in
ipsis plīs ē pp cursū māe: eoꝝ ⁊ multitudinez
vaporū earū. sanitas vero eius in ipsis velox est
pp raritatē poroꝝ mēbroꝝ eoꝝ ⁊ solōne nāturꝫ
ipsoꝝ. qꝫ si subito supueniat ei frigus fit difficī
lis ipsoꝝ obthalmia ⁊ phibet humorē eius a
cursu. ¶ In regionibus aūt frīs ⁊ pibus frīs
minoraṫ obthalmia sed est prana: ⁊ puitas qui
dem eius in eis est pp quietem humoꝝ in ipsis
⁊ ogdationē eoꝝ. eius vero prauitas est quoniā
qn̄ cōprehendunṫ in mēbro non resoluunṫ ve
lociter pp coarctationē meatuū: quare extendā
tur magnifice donec accidat vt ex eis findatur
siphac. ¶ Lūqs precedit hyemis septētrīōalis,
⁊ sequiṫ ipsam ver meridionale pluuiosum ⁊
estas pluuiosa multiplicaṫ obthalmia. ¶ Et si

ff

militer qñ hyems est calida ⁊ meridiana replet̃ corpus humiditatibus: ⁊ deinde sequit̃ eã ver septẽtrionale tunc ꝓstringit̃ eos. ¶ Et estas qdem borealis multiplicat obthalmiã ⁊ ꝑpe post hyemẽ meridianã. ⁊ qñq; multiplicat̃ ẽt in estate cuius ver fuit meridianũ ⁊ ficca hyems ⁊ septẽtrionalis. ¶ Et in qdem ꝓsidera corpora dura ꝑm regiones septẽtrionales. ⁊ corpora lenia ⁊ rara ꝑm meridionales regiones: ⁊ sicut regiones calide faciunt obthalmiã sic̃ balneum valde calñ cum homo ipm ingredit̃ ꝑculdubio facit obthalmiam. ¶ Et scias ꝙ quando adest obthalmia ⁊ oculi dispositio non mutatur consequens cum cura recta ⁊ purgatione vltima: tunc causa eius est materia retenta in oculo corrumpens nutrimentum: ⁊ catarrus ex cerebro ⁊ capite ꝑm ꝙ declarauimus in illiꝫ que sunt premissa.

¶ De signis. Cap. vij.

Cias ꝙ dolor qui in oculo ꝓtingit alij sunt mordicatiui ⁊ alij corrosiui ⁊ alij extensiui. ¶ Et mordicatiui q̃dez signt corruptionẽ qualitatis materie ⁊ acuitatem ipsius. ¶ Et extensiui signt multitudinẽ eius aut vẽtositatẽ. ¶ Et obthalmia velocioris status est in qua lachryme magis currunt ⁊ que acutioꝛẽ hꝫ mordicationẽ: ⁊ tardioris est que est magis ficca. ¶ Et lippitudo qdem est signtio vera maturatois aut grossitiei materiei. Lippitudo nãq; que est velox cũ leuitate accñiũ excepta grauitate oculi est signtia grossitudinis mãe. Et illa cui associat̃ maturatio: ⁊ cum qua est oculi exiccatio in initio parũp a resolui velociter est laudabilis. ¶ Et illa cuius granũ est puum raro est signtia bonitatis. Grauitas aũt grani maturatois signt tarditatẽ. Lõq; palpebre ꝙlutinari incipiunt tũc iam maturatois adest ꝓpinqtas: sicut duꝫ perseuerat cursus aq̃sus est initiũ adhuc. ¶ Post hec aũt dicamus ꝙ ꝓturbatio cognoscit̃ leuitate sui ⁊ cã sui ⁊ quantitate apatis ꝓmittui. ¶ Et obthalmiã qdem que est cum cõtrate capitis sigt sodã ⁊ granitas capitis. Nam si via fluxus a cerebro ad oculũ non est nisi per velamen extrinsecũ cooperiens caput frõs est extensa ⁊ vene exteriores sunt plene: ⁊ sic̃ inflatio incipit venire ad palpebrã ⁊ in frõte sunt rubedo ⁊ pulsatio. ¶ Et si est per velamen intrinsecum non apparet illud ⁊ apparet sternutatio ⁊ pruritus in naso ⁊ palato. ¶ Et si est cum cõtrate stõi associat̃ ei nausea ꝓturbatio ⁊ signuꝫ illius est humor in stõ. ¶ Sanguineam vero obthalmiam signt color oculi ⁊ exuberatio venaruꝫ ⁊ pulsatio tempoꝛ ⁊ reliqua signa sanguinis in pub'cerebri: ⁊ ꝙ non lachrymat̃ plñ sed lippitudinez patit̃: ⁊ ꝙglutinat̃ apud somnũ. ¶ Lolericam autez signt punctura vehemens ⁊ dolor adustiuus vehementer: ⁊ rubedo parua ⁊ lachryme subtiles acute: ⁊ qñq; exulcerat: ⁊ qñq; eũat a lachrymis: sicut est eũ sanguine: ⁊ nõ ꝙglutinant̃ apud somnũ. ¶ Et humus qdez generis est quedaꝫ rubedo adueniens oculo ⁊ est de summa cõplonũ pessimarũ ⁊ qñq; cauterizat oculum ⁊ exulcerat ipsum faciens exulcerationem mortuã ambulantem. ¶ Obthalmie preterea ꝓsile est genus pruritiuũ ⁊ exiccatiuũ cum puritate rubedinis ⁊ puritate luppitudinis ⁊ non apparet apatꝫ ipsius quãtitas de qua sit curandum neq; cursus. ⁊ est ex materia parua acuta. ¶ Sed flegmatica signt grauitas vehemens ⁊ calitas parua ⁊ rubedo debilis: imo in ea vincens est albedo: ⁊ sunt lippitudo ⁊ ꝙglutinatio apud somnũ ⁊ est cum inflatione ⁊ cõi cat ei facies ⁊ color. ¶ Qñ si eius principium est stõꝫ associatur ei nausea. ¶ Et flegmatica quidem quando q; consequitur hoc vt in ipsa excrescat coniunctiua super nigrum propter magnitudinem apostematis. verumtamen non est manifeste rubedinis neq; vehementis: neq; sunt cum ea lachryme sed lippitudo. ¶ Melancolicam vero significant grauitas cum offuscatione ⁊ exiccatio ⁊ perseuerantia: ⁊ paritas ꝙglutinationis. ¶ Cum ventosa autem est extensio nñ sine grauitate: ⁊ neq; est cursus: ⁊ qñq; rubedinem facit euenire extensio.

¶ De cura conturbationis Cap. viij.

A cura ꝓturbationis ⁊ obthalmie leuis que cursu eius ꝓcedit. qñq; causse sufficit abscisio. ſ. si fuerit cã inuariua a repletione sanguinis aut alterius eum eõne. ¶ Et qñq; sufficit sedatio motus eius ⁊ distillatio lactis aut albuginis ouꝝ: aut alterius rei in ipso. ¶ Et si ꝓturbatio fuerit ex percussione distilletur in oculum sanguis colũbe calidus aut alterius aut ex sanguine suũ ipsius. ⁊ quando q; sufficit evaporare ipsum cuꝫ spongia aut lana infusa in oleo ros. ⁊ decoctione lactis aut decoctione lentis: aut distilletur in ipsum lac mulieris ex mammilla calidum. ꝙ si illud non confert tunc decoctio fenugreci ⁊ sief alter. ¶ Illi vero que ex frigore accidit confert balneum si non fuerit factum apostema. ⁊ non fuerunt caput ⁊ corpus repleta. ⁊ confert ei vaporatio cum decoctione camomille ⁊ vinum subtile post. ij. horas a cibo: ⁊ somnus longus post vinum est ex curis inuantibus siue sit ex sole aut frigore aut alijs. ¶ Et obthalmia quidẽ cuius causa est scabies ⁊ est lenis fricetur scabies in ꝓmis: deinde curetur obthalmia. ⁊ quando q; remouetur post fricationem scabiei per seipsam: quod si magna fuerit non tolerans propinquitatem ꝓparationis fricationis ad ministretur subtiliatio ⁊ lenificatio ⁊ mundificatio: ita vt fiat obthalmia obediens ⁊ toleret inter se vicinitatem ⁊ in. er regimen mundificationis ⁊ fricationis.

Digitized by Google

¶ De cura cōi specierum obthalmie ⁊ effusione fluxuum ad oculū. Cap.ix.

c Anon cōis i regie obthalmie mūliś ⁊ reliq̄rū egritudinū oculi mālū est minorando cibi ⁊ ipsi⁹ exiccando ⁊ electio ei⁹ qđ gñar hūorem laudabilē: ⁊ alienando ois vapozosi: ⁊ alienando ois rei q̄ est male digōnis: ⁊ aliēando cort⁹ ⁊ mor⁹: ⁊ applandoīs q̄ ē a vio: ⁊ aliēando cōestiōis acetosi ⁊ salsi ⁊ acen: ⁊ assiduando lētatiś nāe. ¶ Et flōia ex cephalica ē quenies oib⁹ spēb⁹ ei⁹. ¶ Et oz qđ vt visus patiēs obthalmiā nō cadat super albedinē ⁊ sup radios imo fit qđ substernit ei ⁊ q̄ ipse circūdat nigrū ⁊ viride ⁊ sup faciē ei⁹ suspēdat pān⁹ pent⁹ niger appens oculo eius. Et niger qđ sit i dispōne egritudis: ⁊ celestis i dispōne sanitatis: ⁊ oz vt sit dom⁹ in q̄ hītar ad retenēdz positatē declinās. ¶ Et oz vt ad ipm attrahat somn⁹. Est.n. medicamen bonū ⁊ expedit ne pili pmittant plogari q̄ñ valde sunt nocivi obthalmie niś fuerit pili i radice soluti. illō.n. pferunt̄ gtū ericēat pūditates attrahēdo ad nutrimētū eoz. ¶ Et cū cozp⁹ē mūdū ⁊ hūores faciēs obthalmiā ē effusus i venis. ⁊ er gñe sanguis grossi ⁊ ppe i fine obthalmie: tūc balneatiōis ipsius ⁊ fotus i subtulādo mās: ⁊ pot⁹ vini purū ad repellēdū ipsaz ⁊ eūandū sūt iuuāres. ¶ Et balneū qđ post eūonē ē meli⁹ medicamā ad obthalmiā: ⁊ ppe si fuerit vapozatio sedās dolorē. ¶ Et ex eiś qđ gb⁹ oz regim̄ eē i obthalmia ⁊ reliq̄s egritudib⁹ oculi mālib⁹ ē elevatio pulmunaris ⁊ cautela discēdionis ei⁹. ¶ Et opz vt ex toto elōgēt oleū a capite patiētis obthalmiaz: q̄ñ ipm ē magis vehemētis nocumēti. ¶ Et distillatio olei ⁊ si sit oleū ro.i aure ē valde magni nocumēti. Et q̄ñz magt obthalmiā adeo vt strigat tunicas. ¶ Et si fuerit mā pcedēs ex mēbro tūc oportebit vt eūet mēbrū illud ⁊ trahat ad ōrū pris cū q̄lz re.s. p clystē aut flōmiaz ⁊ alia. ¶ Et fortasse nō sufficit flōia ex cephalica ⁊ est nēcia flōia arterie tpis ⁊ auris ad abscindēdū viā p quā aduenit mā: ⁊ illud: q̄ñ mā aducit oculo p arterias extrinsecas. ¶ Cūq; volūtas adest incidēdi arterias capitis oz vt radat caput ⁊ p̄sideret q̄ illaz puaz arteriaz sit magis pulsans ⁊ maior ⁊ caliōr ⁊ incidat ⁊ puēiat ad finē i ei⁹ attractōe: si ē ex eis q̄ incidūt. ⁊ sunt puē nō magne. ⁊ q̄ñ incidit illa q̄ ē sup tpis oz vt ligetur i p̄mis: deide abscindat postq̄ eligit ultō cuius pterijt rememoratio: scz vt sit post eūonem ⁊ abscindat maior minor ⁊ calidior earum: ⁊ opz ante incisionē vt stringat qđ est in ea inferi⁹ cum filo firmo in lōgitudine: ⁊ dimittat ligatura in ipsa: deinde incidat qđ est post ipsaz: cū putrefit iz auferat strictura: ⁊ ipsa q̄dē est necessaria in ea que est maxima. In pua vo sufficit vt pfunde scarificet q̄tenus currat qđ in eo est de sanguine. Illud.n. q̄nq; p̄mū est vnuamēto vētosaz in nocta ⁊ positiōi sanguisugaz sup frontē. ¶ Et q̄ñ nō sufficit illud qđ fit flōia ex lachrymali angulo ⁊ ex vena frōtis cū tamē venose nocte sunt vtuntur iuuamenti. ¶ Cūq; prolongat egritudo administrent fiet.in q̄bus ponunt es vsum ⁊ attrimētū vsuz ⁊ quādoq; sufficit facere alcohol ex aloe solo. ¶ Et cum prolōgat obthalmia ⁊ nō iuuat ad aliquo tūc scias qp in tunicis oculi est materia mala corrūpens nutrimentū supueniens ei: qz recedēs cōfuge ad aligd qđ sit sicut ablutia tucia p̄mixta lenitiuis sicut ceruſa ⁊ climia aurea abluta ⁊ amulo ⁊ pauco gūmi. ⁊ quādoq; cauteriū sup ꝓticē ē necessariū vt retineat catarrus. Quāq; enim eius pseuerātia est ꝓpter pseuerātiā catarri. Cum autē initiū est ex veluinibus intrinsecis tūc cura est difficilis: nisi fit eius resolutio p̄m euacuātia fortia cū administratiōe emplastrorū cōfortantiū caput cognitoz ad hanc rē. Sicut est emplastrū factū de spica ⁊ rosa ⁊ acatia cum aqua cotidiāri humidi: ⁊ ipsō cōadro humido ⁊ ficco cū pauco croco dimissum sup locū vna hora aut duabus: deinde remoueat. ¶ Et quādoq; administrant in ea glutinatiua ⁊ cōmensuratiua materierū acutarū: ⁊ generalactis sunt ex sūma eorū: ⁊ nō est pueniēs vt dimittatur distillatio eius in oculo tpe lōgo: imo opz vt remoueat ⁊ renouet omni hora. ¶ Et de eis est albugo: oui: ⁊ nō est necessariū in ipsa vt remoueat: imo si dimittat horis aliquibus non nocet: ⁊ est laudabilio: in hoc lacte: ⁊ si sit lac magis absterssiuz: ⁊ albumē quidē oui aggregat cū lenificatiōe ⁊ applanatione sua si nō adheserit ⁊ nō strinxerit poros. ¶ Et decoctio fenugreci aggregat cū lenificatione sua ⁊ maturatione sua vt faciat planū ⁊ sedet dolore: ⁊ oleū ros. est huius gñis. Et pent⁹ oportet vt nō sit in medicina administrata in oculo ⁊ ppie in obthalmia asperitas neq; q̄litas saporis acetosi aut acui. ¶ Et opz quidē vt cōterant valde q̄tenus ipsius remoueat asperitas: ⁊ quāto tibi plus est possibile vt sis ꝓtētus i sipidis odore puanis. nam illud est bonū. ¶ Interdū vo administrant caputpurgia mūdificatiua ⁊ que eoz cursu pcedūt existētia ex eis que p nares materiei parte extrahūt: ⁊ de quib⁹ nunc non tmet qp ad oculoz alia trahāt materiā. ¶ Gargarismata quoq; administrant in ea. ¶ Et de medicamētis quidē tuuatiuus est vapozatio ex aquis tepidis cū spōgia ⁊ lana: ⁊ q̄ñq; administrato semel facta aut bis satis sufficit. ⁊ q̄ñq; est necessariū vt plurimū iteret p̄m fortitudinē obthalmie ⁊ eius debilitatē. cūq; in aq̄ qua fit vapozatio melliloti ⁊ fenugreci fuerit decoctio erit vtilma in ꝓcēdo. ¶ Interdū pterea sup frontem linunt apocrustica ⁊ ppie cum via effusiōis materiei est velamen extrinsecū. ⁊ hec quidez apocrustica sunt sicut cozuces barbelis

Digitized by Google

propte ⁊ sicut sief memite ⁊ sicut feluza harazi ⁊ aloes ⁊ semero. ⁊ croc⁹ ⁊ sarcocolla ⁊ que sunt sicut aq̃ solatri ⁊ aq̃ ꝙge pastoris ⁊ sifr rãnus ⁊ sauich ordei ⁊ sola ⁊ cydoniũ. ¶ Qñ si supfluitas fuerit vehemẽtis calitatis ⁊ tenuitatis admistrent epithimata vehemẽtis stipticitatis sicut de gallis ⁊ balaustijs ⁊ tribulis ⁊ emplastrũ ex eis curib⁹ fluxuũ adhibitis hz maximã efficaciã: ⁊ ꝙ qñ cũ mã fuerit cala. ¶ Sed si fuerit frida tũc fiãt ex eis q̃ exiccã: ⁊ ꝓstringãt ⁊ ꝓfortãt mẽbrũ cũ calefactiõe sicut epithimata ex sambuco ⁊ sulfure ⁊ baurach. ¶ Et opz qñ vt oculus assidue mũdificet a lippitudie ex lacte distillato in ipz ⁊ lana ipm albumie oui. ¶ Qñ si tract⁹ fuerit necius oportebit vt fit cũ facilitate. ¶ Et oz si fuerit obthalmia vehemẽs vt fiat flõmia vsq̃ q̃ timeat lippotõia. Sãguis nãq̃ emissio plũ sanat i hora. Et opz inq̃tum pose est vt retardet i obthalmia collyrioz administrato vsq̃ ad tres dies ⁊ sufficiat regimen pdictũ ex eũonib⁹ ⁊ attractiõe mãez ad extrema: ⁊ i hora quã dixim⁹ loco⁹ ⁊ dispõnã. Deinde si post illud administret collyriũ nõ erit malum: plerq̃ n. sanaꝝ ab obthalmia his rebus absq̃ cura alia. ¶ Mãq̃ volentes ẽ res q̃ ei ẽ necia: imo ẽt est necius vt solone educat hũoz dñans sanguini post flõmã. ¶ Et in vaporatione qz nõ existit bõitas añ mũdificationez necz i balneo. ⁊ qñq̃ fit illõ cã attrahẽdi mãm pñmã coopiente tunicas ocli. ¶ Et oz vt i pn⁹ nõ administrent ispissatiua fortia ⁊ q̃ sũt vehemẽter stiptica: qñ ispissant tunicas ⁊ phibẽt resolutionẽ ⁊ magnificãt dolorẽ: ⁊ ꝑpe cum dolor fuerit fortis. ⁊ ea ẽt q̃ debilr ꝓstrigũt in pn⁹ nõ sufficiũt ad phibẽdã mãm ⁊ nocẽt ꝑp ispissatione tunicaꝝ ⁊ ꝓstringũt mãzi eis. ꝙ si aliqd horũ ꝑungeru succurre cũ vaporatõe ex aq̃ cala semp. ⁊ solũ collyriũ albũ dissolutũ i aq̃ mellilot ẽ ꝓuenies. fort⁹ nãq̃ illo cũ repletiõe capitis qñq̃ ẽ ei nocuiũ. ¶ Resolutiua ꝙo i pn⁹ obthalmie vehemẽter deuita: ⁊ pim est necia post ista stiptica ⁊ ꝑpe cũ eis narcotica sunt admixta distillatio aq̃ zuccari ⁊ aq̃ mellis qñ oculo. Qñ si ꝓuenerit ex istis cõmoto egritudinis ifridabis eã cũ eo in q̃ nõ sit inspissatio ad succurrẽdũ ei. ¶ Et opz vt intẽdas ante ꝙ ad mũdificationẽ lippitudinis cũ facilitate ⁊ nõ nocebis oculo. In lippitudis nãq̃ mũdificatiõe ẽ dolozis alleuiatio ⁊ absterfio oculi ⁊ medicinis adest politas opandi. ¶ Et qñq̃ dolozis vehemẽtia facit necias stupefactiũ adhibitionẽ sicut succi pomoꝝ mãdragoꝛe ⁊ lactucẽ ⁊ papaueris ⁊ aliquãtule aque sumach. Expedit ergo illa ꝙtum possibile est ꝙ si aliqd eoꝝ administras ꝓpter necessitatẽ administra ipm ꝑm cautelã. ⁊ si pose est vbi vt sic ꝓcedat cũ albumie oui conquassati cum aq̃ in q̃ papauer sit decoctũ fac: ⁊ fortasse oportebit vt ponas cuz eo fenugrecum vt tumeat ad sedandum dolorem ex pte resolutionis vt resoluat etiã ⁊ remoueat nocumẽtũ stupefactionis. ꝙ si mã est subtilis ⁊ corrosiua nõ est ma malum apud me vti opio ⁊ stupefactiuis: ipm nãq̃ est sanans eã ⁊ non succedit dolor ꝙ huis oporteat credere ꝙ inquãtũ visu nocet est malũ: verũ opio in doloribus a mã corrosiua, puniẽtib⁹ nõ est malũ apud me vt ipm. n. sanat celeriter. ¶ Et cura qñ mordicationis est ex glutinatiuis ⁊ infridatiuis ⁊ subtiliatiuis. Et cura extẽsionis est cũ mollificatione oculi ⁊ resolone per ea quoꝝ vnũqñq̃ diximꝰ in loco suo ⁊ pmutatiõe mãez. ¶ Cũ aũt egritudo fit cronica tũc est flõmia facieda ex lachrymalib⁹ ⁊ flomotomãde sunt ambe arterie q̃ sũt post aures. ¶ Et opz vt parties obthalmiã ⁊ parties reumatismos ad oculos deuitet quẽadmodũ multotiens diximꝰ in incisionẽ capitis ⁊ distillationez alicui⁹ olei in auré. ⁊ penitus cura obthalmie est sicut cura reliquoꝝ apostũ ex repercussione ꝑ ⁊ resolone ⁊c. Verũ erigit ꝙ mẽbrũ ipm superflua facilitas ⁊ ẽ vt illud qñ repellit ⁊ reperc unit ⁊ subtiliat ⁊ qñ resolvit ⁊ abstergit nõ sit laborioſi tract⁹ ledẽs sensuz facies euenire aspritudinẽ. Et illud qñ non cõplet nisi sit stipticitas eius qñ refrenat tẽperata: ⁊ mordicatio eius qñ resolvit lenis puacimo est melius vt fit in illo exiccatio sine mordicatione: ⁊ vt violẽta laboris eius frangat p illud qñ eis admiscet de eis q̃ sunt sicut albumẽ oui ⁊ lac mulieris mulcũ sup ꝙfricationẽ collyriũ q̃ fit alcofol. ¶ Cũ aũt mã ia est cũata ⁊ dolor non est in summo laboris administra collyriũ notatũ vni⁹ diei cõmixtum cũ eo qñ sit sicut vitellus oui: ⁊ neqz est lõginquũ qn sanet infirmus in die suo ⁊ ingrediat balneũ in sequẽti. Stiqz illud qñ sufficit ad resolvẽdũ residuũ mãez sicut ẽ collyrium de spica. ¶ Et qñq̃ hora facit necium vt facias ipsum odorare ꝙ collyrio aliquãtã in die ꝑmo rẽ modicam. ⁊ addas in die. g. de eo ⁊ erit cum eo salus. ¶ Cunqz materia fit praua in obthalmia antecedens ad dissoluẽdum tũc fortitan est aliquid quod fit simile succo cucumeris asinini.

¶ De cura obtal. calide colerice sanguince ⁊ pertipille. Cap. x.

Regimen cõe obthalmie cuius cã est mã colerica aut sanguinea ẽ flõmia ⁊ eũo. Mã si cã fuerit sanguis calefactus colericus aut colera sola cõfert cũ flõmia cũ eo ex decoctoib⁹ nurobal. ⁊ qñq̃ ponit in ipsa urbith. ¶ Qñ si cã ea fuerit aliquãtulũ grossitiei ⁊ sciueris ꝙ mã sit ibidem in velaminib⁹ cerebri ꝓfortabis eã cũ hierapigra. Et fortasse sufficit in hmõi ifusio aloes ⁊ si illue fuerit caliditas erit aq̃ in q̃ ipse infundet aq̃ endiuie aut aq̃ plumbalis aut ille ambe. ¶ Et opz qñ vt in initio fiat in ipso emplin oculo ex infrigidatiuis que sunt expressiones sicut expsio

Digitized by Google

lingue'arietis ⁊ expressio folioꝝ salicis ⁊ muci
lagines ⁊ distillatio earū in ipso: deinde albu
mē oui cū lacte asine: aut solū: deinde collyriuꝫ
albū ⁊ reliq̄ collyria que remēoꝝ abimur in apo
crusticis: ⁊ neq̄ in eis finē ꝓseq̄ris ꝓpter quez
tunice inspissant ⁊ māe ꝓstringant ⁊ dolo:
tio: fiat. ¶ Lūq̄ repuleris mām ꝑ eūoné ⁊ at
tractionē ⁊ apocrusticā tūc ḡdatim tendas ad
maturatiua: ⁊ sint in pīmis mixta cū apocrusti
cis. Est ergo i ꝓmis quenies eoꝝ cōmixtio cū
aliq̄ qō sit sicut aq̄ ro. ⁊ in gñib⁹ q̄ō lactis est vir
tus maturatiōis: ⁊ i mucilagine psilij ēcū rep
cussione maturatio q̄dā: ⁊ mucilago semis cy
donij est vehemētioris maturationis q̄ ipsa.
¶ Et aq̄ fenugreci bona maturatiōi est sedati
na doloris: ⁊ est maturatiuoꝝ dignuꝫ: vt ab ea
incipiaſ: ⁊ nō est in ipsa attractio. Et si ē necūz
ingrossare aliq̄d ex illo fiat cū mucilaginib⁹: aut
ifridare fiat cū succis: ⁊ iā expt⁹ est succ⁹ arbo
ris q̄ grece noiaſ achatā ⁊ syriace asel i ꝓncipio
obthalmie calide ⁊ iflāmatiōis eius: ⁊ fuit cō
uenies cuz ꝓpuerate fortī. Et succa q̄ō isti q̄q̄
coagulanſ ⁊ refuſ. Postea trāſiab hmōi ad
decoctiones melliloti in q̄ sit dissoluta sarcocol
la alba ꝓpie nutrita cū lacte mulieris ⁊ asine.
¶ Cūq̄ descēdere icipit adde in admistratio
ne resolueniū q̄ō sit fortī sicut sarcocolla in aq̄
fenugreci ⁊ feniculi ⁊ vaporato ex aq̄ in q̄ de
cocta sit crocus ⁊ myrrha: ⁊ admistra balneū si
scieris q̄ cerebrū sit mundū. ⁊ da in potu post
cibū ꝑ aliq̄s horas aliq̄d vini antiq̄ puri i par
ua q̄titate: nā balneū post ipm in aq̄ calida ⁊
vaporatio si fiat erit illud inuamē: ⁊ admistra
tio ēt collyrioꝝ narratoꝝ i antidotario ad desce
sionē obthalmie ⁊ finē eaꝝ. ¶ Qō si mā fuerit
sanguinea adhibebis vēsolas post flomiā ⁊ as
siduabis fricationē extremitatū ⁊ ꝓstrictiones
eaꝝ pluſq̄ in alijs: ⁊ admistrabis i ꝓncipio rei
succos ꝓdictos: deinde admiscebis ei medullā
panis: postea ifunde panē illū i alrobo: ⁊ pmi
scebis in ipso: ⁊ forasse oporebit vt pmisceas
cū illo parūp opij si fortis fiat dolor. ¶ Qō si
materia fuerit colica eūabis post flōiam cū eo
qō educit coleraz. Et admistrabis balneum ex
aq̄ dulci. ⁊ q̄q̄ quenies erit effundē aquā fri
gidā ei sup caput ⁊ oculū: ⁊ q̄q̄ lauaſ facies
ex aq̄ frida cui admiscet pax aceti ⁊ ꝓfert: ⁊ os
vt in colerica sit maior audacia in admistratiōe
stipticoꝝ i ꝓncipio sine superfluitate ⁊ i admistra
tiōe collyrioꝝ stipticoꝝ dissolutoꝝ in succis.
¶ In hernipila aūt q̄ ē ex sūma illoꝝ os vt ad
ministrent post eūoné cū soluciuis ⁊ clysteri.
empla facta ex corticib⁹ granatoꝝ decoctis sup
prunas ⁊ tritis cū alrobo: aut mel: ⁊ assidue fiat
ei cuaporatio cuz spōgea calda: ⁊ facere emplm
ex farina oꝝbi ⁊ frumēti decocta cum syrupo
mellis aut cū radice lilij trita confert ei. ¶ Et
opz vt assidue abluaſ oculus ⁊ assidue infrigi
detur ⁊ humectetur. Sed sufficiēcia in infrigi
dādo⁹ est ex eis q̄ tardāt ⁊ hebetāt. ¶ Et quā
do resoluitur egritudo ⁊ remanet caliditas fac
emplastrum ex vuello oui assati ⁊ contriti cum
croco ⁊ melle ⁊ reliquis que scripta sunt ad he
risipillam in antidotario.

¶ De cura obthalmie frigide. Cap. xi.

i Obthalmia frā a materijs fridis
opz vt eūeſ hōz frigidus: ⁊ q̄nq̄
est necuz uterare siue sit potio siue in
iectio siue gargarismatio: ⁊ opz vt sit
initiū cure a repcussiuis q̄ nō sunt ifridāria val
de. Sed sint illa i qb⁹ē subtiliatio sic̄ myrrha ⁊
sarcocolla. ¶ Et si admistraueriſ collyriū ō spi
ca cū aqs cōmēsuratis erit quenies: ⁊ si in tuni
cis pupille nō fuerit nocumētū facies alcohol
ex aq̄ in q̄ bullita sint crocus ⁊ calcadis ⁊ mel.
¶ Et opz vt liniaſ in ꝓncipio frigidos ex cal
cadis: ⁊ ppe cū via materiei ē ꝑ velamē extrin
secū: ⁊ sitr nō est malū si abluaſ facie ex aq̄ in q̄
dissolui calcadis ⁊ ppe qñ via māe est ex vela
mine extrinseco. ¶ Et si liniaſ palpebre i ꝓn⁹
ex tyriaca ⁊ sulfure ⁊ arsenico ē bonū. ⁊ por⁹ tyr
iace ēt ꝓfert. ¶ Et iam q̄dem expta sunt in hꝫ
folia alterue cōtrita ⁊ cōmixta cū aneto: ⁊ fo
lia malue decocta in vino. nos hō dicemus in
antidotario troc. quenieres ad liniendas palpe
bras. ¶ Et aq̄ q̄ō fenugreci ⁊ mucilago semi
est ex eis. qrū distillatio i oculū parietis obthal
miā fridā ꝓfert: ⁊ post illud collyriū lenitiuū ⁊
collyriū rubeū mane ⁊ collyriū alraigene ⁊ sar
cocolla dissoluta i succo foliorum capparis. Et
emplastrum ex foliis capparis solū. ¶ Et con
fert omnibus ulis regimē subtile ⁊ adminustra
tio balnei ⁊ vini puri albi.

¶ De cura alguardenegi. Cap. xij.

ꝛ Obthalmie hō q̄ facta ē guardene
gi: cura ē eūo ꝓ flōiā ⁊ vēsolas: ⁊
neq̄ est ubi necuz incidere arteriā.
¶ Qō si fuerit obthalmia calida ⁊
eūaueris ex toto corpe ⁊ ex venis capitis ⁊ ve
sicaueris oporebit vt admistres sic̄ collū albū
de repcussiuis ⁊ fic̄ succ⁹ lenitiui fri. ¶ Empla
hō exteriora sunt sicut croc⁹ ⁊ folia cōsolidē ⁊
melilotū cū vitello oui ⁊ pane ifuso i rob vue.
¶ Et q̄q̄ est necuum vt eis admisceaſ de nar
coticis aliq̄d. ⁊ liniméta etiā sint ex hmōi ⁊ er
memute ⁊ tuto ⁊ aloe. ¶ Et ex eis q̄dē que ex
perta sunt ad eā est vitellus oui cum adipe vrſ
de q̄b⁹ fiat sic̄ emplm ⁊ supponaſ pāno ⁊ po
naſ sup oculū. ¶ Et cū dolor fit fortis ifūdaſ i
ꝓputiſ vue. deinꝫ ꝓteraſ cū vitello oui ⁊ suppo
naſ oculo. ¶ Cū sit dolor fit fortior ifundaſ cro
cus ꝑit⁹ cū lacte ⁊ succo cōsolidē ⁊ distillet in
oculū. ¶ Quidā hō diligūt in guardenegi vt
admistrent cure extrisece: ⁊ sufficiat distillatio
lactiſ trib⁹ diebꝫ i oculū si dispō illō tolerauerit.
¶ Et illi q̄ō q̄ alcohol admistrāt tā expti sunt

Digitized by Google

in guardenegi ad dolorē vlceratum vt fiat alco hol ex sarcocolla ⁊ croco ⁊ sief memite ⁊ opio. ¶ Dō si fuerit guardenegi post obthalmiaꝫ fridam grossam purgabis cū hieris necio ⁊ ad mistrabis mucilaginēs lenificātes fcās ex succo caulis aut aq̄ decoctionis eius. Et q̄nq̄ erit tibi necessariū vt pmisceas eas cuꝫ aq̄ solatri. ⁊ q̄nq̄ erit tibi necessariū vt permisceas eas cuꝫ murrha ⁊ sarcocolla. ¶ De cura obthalmie ventose. Cap.xiij.

o Obthalmia aūt vētosa curat cū cibo cis ⁊ vaporatiōib⁹ ⁊ balneis: ⁊ vapo rario qd ex mulijs ē iuuatior vapora tionū q̄ fiūt ei. ¶ Quidā vo pūpturosi q̄nq̄ audēt admistrare narcotica apd doloris vehemētiā ⁊ illud vt sedeant in hora: sed ipse excita tur post horam vehemētius q̄ prius fuit p:o prerea q⁹ phibet resolui ventositatem.

¶ De sermone vniuersali de medicis obthalmie vtilatis. Cap.xuij.

c Dlūi qd albū: nā ips ē pglutinatiuū infrātiuū: sedatiuū doloris rectifica tiuū hūoꝝ ⁊ mordicatiuū. ¶ Q̄nꝫ admisceē ei opiū ⁊ fit vehemēt⁹ sedatiuū dolo ris sꝫ forte nocet visui ⁊ plogat egritudinez pp stupefactionē ⁊ crudelitatē quā facit. ¶ Et ex eis q̄ pcedūt suo cursu. ¶ Est troc.ro. est. n. maximi iuuamīn i istāmatōe ⁊ dolor: ⁊ ē maiō ⁊ miō. ¶ Et tu qd inūies i ātidotario troc. ⁊ collia h⁹ gnūs. Et inūies i rabuf ocū medicia singulariū repcussiua sic merdasengi ⁊ dragagāti ⁊ lutū ⁊ rosa ⁊ ātimonū safanu ⁊ acatia ⁊ mūthe ⁊ sandalū ⁊ galle ⁊ lutū sigillatū ⁊ reliq succi ⁊ gūmi ⁊ reliq. ¶ Et ō singularib⁹ qd q̄ maturāt mās grossas sunt sic myrrha ⁊ croc⁹ ⁊ olibanū ⁊ spica ⁊ castoreū ⁊ paꝫ eris rubei ⁊ aloes ppe ⁊ amomum ⁊ comu cerui adustum. ¶ Mēsurare aūt hūorē cū eo qd ē fri⁹ ⁊ cū eo qd ē calius ē illō qd prior ad idustriā artificia lē i pricipib⁹. Reliq vo p ista expta dicā i an tidotario. ¶ Et er repcussiuis exptus ad vehe mētiā doloris ⁊ mām grossam est encaustū ⁊ alesehensen cū melle puro ⁊ aq̄ fenugreci: poāt i anguliś lachrymalib⁹ cuꝫ stilo. ¶ Sed de cō positis sunt sicut collyriū stupuciꝫ ⁊ rubeū leni tiuū: ⁊ collyriū de scedenigi maius. ⁊ troc. de se minib⁹ er summa eoꝝ sunt boni vltime.

¶ Tractatus secundus de residuis egritudini bus eius qd de oculo appet ⁊ plm eius est de egritudinibus cōpositionis ⁊ continuitatis.

¶ De vesicis. Cap.i.

Ontīgit i oculo vesice aq̄se i q̄bus dā corneab⁹ cornee q̄ sunt. uij. runi ce. Et hec qd aq̄sitas coartat iter

c duos cornices horū. iij. et qd lo cus pculdubio diuersificat: ⁊ q̄ ē pfūdior: eoꝝ ē deterior. ⁊ diuersificat sm aug mētū ⁊ diminutionē cū q̄ntitate. ¶ Et diuersifi cat pp suū colorē ⁊ ēntiā suā. ⁊ q̄nꝫ diuersifica tur pp suauitatē suā ⁊ acuitatē suam ⁊ corrosio nē suā. ¶ Et q̄cūq̄ eaꝝ ē ad cornee p̄mē mala nigra: q̄n illa phibet visuꝫ a cōphensiōe vuee. ¶ Et pfūda phibet a cōphēsiōe ipsi⁹: q̄n radi⁹ est remotior ad h⁹ vt ipsaꝫ faciat puā q⁹ vī al ba. ¶ Et plā aq̄sitas acuta ē mala: q̄n ledit cū extensione ⁊ corrosione simul. ⁊ ois qdē que ē corrosior est plus extēsiua ⁊ plus dilatās ⁊ cor rodēs. ¶ Que aūt ex ea oppōit fortamini no cet visui, ppter q̄n est corrosiua ⁊ vlceratiua.

¶ De cura. Cap.ij.

c Ūra ips⁹ dū ē pua ē cū medicis exic cantis ⁊ cū eis q̄ sunt sic medicamē de luto cōpato ad samos ⁊ ē vt sumāt luti samij rotarefacti. vn.iij. ⁊ tutie. vn.i. ⁊ climie lauate ⁊ ātimonij abluti ambor añ. vn. ij. ⁊ scorie eris ablute. vn.iij. opij. vn.ij. gummi vn.iiij. terantur cum aq̄ plantali ⁊ fiant ex eis collyria ⁊ administrent cū aqua fenugreci. Et quādo multiplicat curet cū ferro. ¶ De eri

ruris oculi ⁊ cornee. Cap.iij.

e Xtrure ocū gnant fm plm ab hūori bus acutis adustis ⁊ sūt septez spes. q̄ntuo a superficie cornee q̄s. S. noia uit vlcera: ⁊ accit pp eas aspitas. ¶ Pria eaꝝ ē vlc⁹ filis fumo exis sup nigrū ocū expāsa oc cupās locū magnū ⁊ noiaf alpassiue: ⁊ forte noiaf cheremō. ¶ Deide ē spes altera ⁊ ē pfū dior: ⁊ est vehemēt⁹ alba ⁊ minoris pfūditatis vī q̄ntatis: ⁊ noiaf nubes: ⁊ forte noiaf ēt cheremō. ¶ Et deide ē spes tertia corona ⁊ ē sup coronā nigredis q̄ nō occupat de albo cō tinue aliqd: ⁊ vī q⁹ ē sup pupillā albū ⁊ q⁹ ē sup p̄iūctiua rubeū. ¶ Et q̄rta noiaf adussiua ⁊ ēt lanosa ⁊ existit in eo qd appet de pupilla ac si lana, pauca ēet sup ips. ¶ Et tres sūt pfunde q̄z vna noiaf anulū subm̄sū hūs pfūditatē: ⁊ ē vlc⁹ strictū, pfūdū mūdū. ¶ Et scda noiaf li limie. s. vngula ⁊ ē minoris pfūditatis ⁊ latioris occupatiōis. ¶ Et 3ª ē vlc⁹ qd noiaf alficume s. ⁊ adustiuū. ⁊: ē ēt vlc⁹ sordidū hūs crustas in cui⁹ mūdificatiōe est tarditas. n. currit per corrosionē pāniculo ⁊ corrūpit cū ea oculuꝫ. ¶ Ulcera vo in oculo fiunt aut successiōe obthalmie: aut successiōe bothor pp passionem. ¶ Et multotiens quidē est pncipiū vlceris in terius ⁊ disrūpitur ad exteriora ⁊ eo maiorso. ¶ De signis. Cap.iij.

s Gna vlceris i eo qd de oculo appet sunt qd ē pūctū albū si ē sup pupillā: ⁊ rubeū si ē in p̄iūctiua: ⁊ est cum eo dolor: vehemēs ⁊ pulsatio. ⁊ q̄nꝫ est sanies q̄ inuenit in eo qd supponit: alba sigt do lorē debilē ⁊ pulsationē fortē. Si vo fuerit ci trina ⁊ fusca aut subtilis erit in illo leuior: ⁊ si fuerit rubea tunc dolor erit leuior: valde.

¶ De cura vlceris. Cap.v.

Digitized by Google

Cam fuerit vlcus i oculo dextro dormiat sup sinistrū: ⁊ qñ fuerit in sinistro dormiat sup dextrū. ¶ Et oz vt subuliet regimen in primis. ¶ Cuz ergo disrūpit vlcus declinet regimen ad extremitates ⁊ ad pullos vt non debiliet: ⁊ non cō soludet vlcus: ⁊ multiplicent supfluitates corporis eius. ¶ Et oz vt nō repleat ⁊ nō clamet nec sternuter quātū pōse est necz ingrediat balneum nisi post maturationē egritudinis. si aūt ingrediat necū est ei vt non plongeat mozam. ¶ Et intendat in mundificando caput ⁊ stōm cū eñatuis trahentibus ad inferiora. ¶ Et sūfert in eis ventosauo sup cruis plm ⁊ flōia saphene ⁊ assiduatio solōmis ventris oibus.viij. diebus cū eo qō educit supfluitatē acutā subtilem ex decoctōibus ⁊ infusionibus. ¶ Et si fuerit ḣ obthalmia curet primus cū eñone pdcā i.c. suo. ⁊ cū medicinis. Et ꝓmittat inter sedationē doloris ⁊ pfectatōes vlcerū cū eis que sūt sicut collyriū anesthesigi ⁊ alcusi ⁊ ceruse ⁊ distillatio lactis mulieris in oculo. ¶ Et si fuerit hic curs̄ pmittat ei illud qō ḣz virtutē phibitiuā. ⁊ ad suminū cañ. electiōis medicinaz in ipso est: qñ oz vt eligat oē qō exiccat abiqz mordicatōe ⁊ si calozis fortis fiat tūc administra collyriū alse denigi lenitiuuz: ⁊ collyriū olibanū est valde iuuatiuū: ⁊ de collyrijs qdē iuuatiuis est collyriū seraticū ⁊ comis: ⁊ si fuerit cursus collyrium darmius ⁊ emeticū dōn. ⁊ si fuerit cursus cum acutate collyriuz in quo ponit myrrha ⁊ spica celtica. ¶ Qō si in vlceribus fuerit sordes tūc cū syrupo de melle: aut cū aqua fenugreci cum aliquoz collyrioz pdcōz: aut cū mucilagie semini: aut cū lacte mulieris. ¶ Et si fuerit corosio vehemēs necū erit administrare darcame tulon. ¶ Et qñ mundificat vlcus tende ad desiccatiua absqz mordicatione sicut collyrium de olibano ⁊ sicut olibanū ipm nesestegi ⁊ ceruse ⁊ plūbū adustū ablutū: ⁊ collyriū albū ⁊ collyriū albebar: ⁊ sūt cinis obstracti ablutus cum albumine ouī: aut cinis ostracti magni ablutus cuz equali mensura sui de sedentigi. ¶ Descriptio collyrij luberis ⁊ est forte. ℞. cinnie. x. ⁊ vij. aur. ceruse ablute. vn. i. amili ⁊ opij. ⁊ dragaganti oīum. aū. aur. ij. terant ⁊ fricent cū aqua plumali ⁊ pficiant cū albumine ouī. Aliud eiusdem nois ⁊ est forte. ℞. cinnie aduste ⁊ ceruse ablute. vn. viij. myrre aur. vi. plūbi adusti ablu. aur. i. amili. aur. vi. plūbi adusti ablu. ⁊ tail: ambozum. aū. z. vij. dragaganti. z. viij. terantur cum aqua ⁊ conficiantur cum albumine ouī.

¶ De rupturis cornee. Cap. vi.

Candoqz fit a ruptura precedente ⁊ qñqz a cā extrinseca sicut percussione aut casu disrūpente, ⁊ tunc apparet vuea. ꝙ si illud qō de eā apparet est res modica noiat formicalis ⁊ almusaragi ⁊ granatilis: ⁊ illud est ꝑm magnitudinē ⁊ pultatem. ¶ Si aūt est augmentatio illa vt appeat in ea granū vue noiat vuea'. ¶ Et q̄ est maioz noiat vesicalis. Si aūt egrediat vuea valde ita vt sepet inter palpebras ⁊ cooptura noiat clauālis. ¶ Et qñ albificat vuea nō est ei samitas. ¶ Et scias ꝙ cuz cornea rūpit in longitudine non vt albedo: sed vt scis scōa: ⁊ est quasi specularo: iam sic elongatus. Et pōse qdēz est vt hoc declaret modo manifestioze. ⁊ dicat ꝙ ruptura qñqz fit i oibus ptibus cornee ⁊ corneis. eius ⁊ est eminentia de suba vue: ⁊ qñqz fit in qbusdā ptib' cornee ⁊ est eminētia ex ea spissa: ⁊ est apud corrosionē quozūdā cornei eius ⁊ assilat vesicis: sed differt a vesicis mollibus ⁊ duris: qñ pp vesicas molles ⁊ duras sunt in albedine oculi rubedo ⁊ lachryme ⁊ pulsatio ⁊ frangit sub radio sed non est ita ḣ. Eminentia vo q̄ fit pp fracturā cornee in oibus suis cornibus: aut est cū aptōe totius vue: aut cū qdam pte eius. ¶ Eius aūt spes sunt quatuor parua granatilis ⁊ formicalis que qñ minoraī silat vesice molli ⁊ vesice duē. Et sepat ab eo: qñ ē ꝑm colorē vuee in nigredine ⁊ veriditate ⁊ colore medio inter eas ꝙ si differat color eius a colore tunice vuee et vesica est. ¶ Et qñqz verificat p ꝓsideratiōnē in re eius. Si vr circūdās in radice eius res alba sicut libus. ⁊ illud qdēz nō est nisi extremitas rupture cornee ⁊ albificatur ꝑm ꝓsolidatiōnē. ¶ Et scōa est illa quā pte diximus ⁊ noiaumus vueā. ¶ Et tertia ē minoz illa ⁊ phibet cooptura. ⁊ vr vesicalis. ⁊ clauālis. ¶ Et quarta est quasi ipsa sit ex gñe vesicalis. verūm est chronica ꝓiuncta cū eo qō egreditur ex cornea ꝓcedens ab ipso ⁊ oō obicularis: ⁊ est silis armille fusi coniuncte cum fuso.

¶ De cura. Cap. vij.

Cam pceuerat in via gñatōis eius cura est cū vlcerū ⁊ botho: ꝑm qō diximꝰ qñ idigēt mūdificatōe corpis eūando q̄liscūqz fit egritudo p flōiaz ⁊ solōnē: ⁊ post eñonē admistret balneū ex aq̄ dulci ⁊ ppte qñ est in cōplone acutas preter qō mozet in aere balnei nisi parū. ⁊ necz etiam multiplicet submersione capitis sui in aq̄ fontis. siue sit calida siue sit frā. ⁊ necz administrent olea sup caput. Liquida. n. alloū nutrunt mām ad oculū pp resolōnē māei unctē in cerebro ⁊ attrahūt qō nō est in ipso: ⁊ expumāt ipm pp ispulatōs poroz resolōis. ¶ Cū ergo nō fuerit vacuū currit ad extremitates cerebri. ¶ Et oz qō vt cibi sint boni chimi tēpati fri hūdi ⁊ reliquū corp' sūt ⁊ dū pceuerat i principio. oz vt matureī ⁊ cureī cura vlcer. ¶ Cū aūt leuerat tē administret i ꝑmis sripas ēpla stupnea cū absterisuis sicordonia ⁊ lētes de coeta cū melle ⁊ sic aq̄ gnan ⁊ oliue. ⁊ vitellus ouī ⁊ crocus ⁊ gnatū muzū decoctū cū pauco acero ⁊ aq̄ agreste ⁊

ff 4

Digitized by Google

disco ctum: deinde fiat emplastrum: inde aut si
tolerat distillet in oculus cum amilo ⁊ sibus.
cum aūt fit ruptam curetur cum cura rupture.
¶ Formicalis vero cureť cum ꝓhibituis stip-
ticis ⁊ cam vapozatōibus cum aceto ⁊ aqua
⁊ vino pontico aut cum aqua in qua bulliūt
rosa ⁊ fiat alcohol. ⁊ ex collyrijs stipticis. Et ex
medicinis q̄dem inuauuis in ipsa sunt succus
foliozū olive ⁊ succus virge pastoris. ¶ Et ex
medicinis singularibus stipticis sunt spica ⁊ro
sa ⁊ plūbū adustū ⁊ chimolea ⁊ terra sigillata ⁊
cerusa ⁊ alcohol ⁊ gallarū ꝓtes due: deinde an
tumonij ꝓtes. x. ¶ Et ex collyrijs collyriū ha-
mur ⁊ handimur ⁊ bedinū de iseles ⁊ collyriuz
arabicū. ¶ Et ex eis que sunt fortia est collyriū
berdene triseles ⁊ cum ex eo distillat aliq̄d li-
getur frōs ⁊ dormiat resupinus. ¶ Collyrium
forte ad illud: canis fusoz in quo purgať es ⁊
crocus ⁊ amilū ⁊ dragagantū ꝓficiant cū albu
mine ouj galline nati ea die: ⁊ q̄ñq̄ ponit i ea
lapis iameu. ¶ Collyriū bonū ⁊ est collyriuz
berdemen ꝓferens spēbus bothoz. ℞. antimo
nij adusti ablu. iij. auř. ceruse plūbi adustе ab
lute. vij. auř. lirij. indi. xvi. auř. spi. vij. auř. polij
ij. auř. dieſtre adustе ablute auř. vij. acatе ci-
trine. xx. auř. castoꝛei. auř. vij. tantūdē aloe. gūm
mi ara. xx. auř. teranť cum aqua plumiali ⁊ fiāt
collyria. ¶ Et scias q̄ necū est ubi cum inci-
pit vlcus in eminentia vt facias adherere ocu-
lo ligaturā que sustenteť ⁊ resupinario. ¶ Illi
vero que ē clanalis non est cura. ⁊ q̄dā ꝓp pul
chritudinē delinquunt ⁊ abscindūt eminentiaz
ex vuea cum musaragen: sed rectius est vt non
moueať: ⁊ forsasse ei effundeť mā ⁊ permutabi
tur ad oculum alterum.

¶ De bothoꝛ in oculo. Cap. viij.

q Quod est aūt sup corneā tendit ad al
bedinē. ⁊ q̄ō est sup punctuma est ten
dens ad rubedinem.

¶ De cura. Cap. ix.

f Debotomia ⁊ distillatio sanguinis
in oculū ſm q̄ō dicemus in. c. altarfa
ri: ⁊ vapozatio oculi cum lana infu-
sa in albumine ouj ꝙquassati cū ace
to ⁊ oleo ro. ⁊ distillatio lactis in q̄ ponit semē
almaru ⁊ collyrium aluber ⁊ collyriū dinacon.

¶ De sanie in siphac. Cap. x.

h Ec sanies connetur sub cornea: aut
in pfundo: aut in ꝓpinquo ⁊ similať
locus cornee vngule: ⁊ q̄ñ corrodiť
tur cum ea pars nominať calcatarē.

¶ De cura. Cap. xi.

d Jxit paulus: curať cum eis que sunt
sicut syrupus. de melle ⁊ succus fenu
greci ⁊ collyriū de olybano: aut ape
riatur cum mellyloto ⁊ mucilagine
se. lini ⁊ raphano humido decocto si non ꝓhi-
beat odthalmia. ¶ Et mundificeť cuz eis que
sūt sicut collyriū ō myrrha ⁊ fumusterre. ¶ Et
si non fuerit vlcus administra hoc collyriū cal
cadis croci ambor. aā. vn. i. myrrhe. 3. i. S. ⁊ med
lis. lb. i. ¶ Et ét medicamen magnetis factum
ad vngulam. ¶ Et etiam medicamen de luto
samio ꝓedicto in ca. de vesicis.

¶ De cancro in oculo. Cap. xij.

p Turimū accit in cornea dolor vehe-
mens ⁊ extensio in venis oculi ⁊ pun
cura fortis qua ledit tps ⁊ ꝓpter cū
mouet hūs ipm: ⁊ rubedo i tunicis
oculi ⁊ soda ⁊ casus appetunz sibi ⁊ ledit ab oi
in quo est calitas ⁊ ē ex eis i quor salute nō est
spes q̄uis sit spes in sedatōe eius. ¶ Et nō fa-
cit dolorē cancer in aliquo mēbroꝛ qui sit sicut
dolor eius q̄ñ accit in oculo. ¶ Et administra
tio q̄dē medicinaꝛ caliduꝛ ē ex eis q̄ ledit pa
tientē ipm ⁊ augeť dolorē intolerabilē.

¶ De cura. Cap. xiij.

s Jnon fuerit excusatio cure eius tūc
sit intentio sedatio doloris: ⁊ mundi
ficetur corpus ⁊ pars capitis ab hu
more ꝓturbato: ⁊ nutriať cibis boni
chimi trinceis in qbus non est calefactio: ⁊ po
tus lactis ꝓfert ei. ⁊ oz q̄dem vt administreť in
ipso albumen ouj cum melliloto: ⁊ aliquid de
croco ⁊ collyriū albū ⁊ oē collyriuz fcm ex eis
que sunt sicut amilū ⁊ ceruse ⁊ gūmi ⁊ apiuz ⁊
oia in qbus ponunť reliqua lenientia ⁊ stupe
facientia ⁊ collyriū famurdū ⁊ collyriū mebu
riū ⁊ ceratū fcm ex vitello ouj ⁊ oleo rosato.

¶ De garab ⁊ apostb' lachrymaliū. Ca. xiij.

q Gandoq̄ egredit in lachrymalibus
angulis oculi exitura. Et q̄ñq̄ ē du
ra que tactu mouet ⁊ nō rūpit ⁊ est
de genere glādulaꝛ: ⁊ plūs malie ei'
est q̄ō vt eminētia in lachrymalibus ⁊ inueniť
cū expressione ⁊ dolet eius expūsio ⁊ multipli-
cať cū ea obthalmia. Et q̄ñq̄ ē exitura bothoꝛ
al. faciens collectionē ⁊ disrūpit ⁊ q̄ñ rūpit fa-
cit fistulā ſm plūs. ⁊ ambe cōicant in h̄ q̄ vna-
quecq̄ earū mouet sub tactu ⁊ submergit cū ex
pressione ⁊ augmentať q̄ñ dumimi: ⁊ q̄ñ est ex
suba huius bothoꝛ ⁊ eius augmentū in pfun-
do: quare eius eminentia exterius nō apparet:
verū ipsam sigit puritus. Et q̄ñq̄ manus inue
nit eam apud cōpressionē vltimā. ¶ Et garab
q̄dē est fistula aduenies in angulis oculi dome
sticis. ⁊ plūs q̄dē eius succedit exture ⁊ bothoꝛ
apparentibus in loco. Deinde rūpit ⁊ fit fistu
la: ⁊ exitura illa anteq̄ rūpať notať baculus.
¶ Et q̄ñ illud mēbrū ē subtilis sube vr ab in
teriozi eius vsq̄ ad ipsius exteri' sicut pānus
quem inuenis a latere ossis nasi ⁊ a latere eius
q̄ apparet de oculo. Q̄ñ ergo rūpit remanet
sanies a difficilis ꝓpunctionis: q̄ñ mēbr est hu
midū ⁊ cū humiditate sua mouet semp ⁊ ꝓp̄
fit fistula. ¶ Et ei' q̄dē ruptura q̄ñq̄ est ad ex-

Digitized by Google

terioza ꝛ qñq; ad iterioza: ꝛ qñq; ẽ ruptura ei⁹ ad ambo latera simul ꝛ multotiens fit eius ruptura ad nasum ꝛ currit ad ipm. Et qñq; consequit malicia saniei eius eos ꝛ corrũpit ipm ꝛ denigrat ꝛ corrũpit cartilagines palpebre ꝛ implet oculũ sanie que egredit ad cõpressionem.

¶ De cura. Cap. xv.

Algarab est egritudo cronica ꝛ que est ex ea leuior est illa que est recens. Mã que recens est curat cũ medicis facilibus quas dicemus. ¶ Cronice vero cura est in ea cauterũ qđ narrabimus: aut qđ stat loco eius sicut diebardich. ¶ Incipiat ergo ꝛ fricet fistula panno: deinde fiat liciniũ cum diebardich ꝛ ipleat. ¶ Quidã autez existimauerũt q qñ mundificat ab eo caro mortua: deinde submergat cottũ cũ aqua siliquarũ nabati ꝛ intromittat in ipsa ꝑfert vehementer. ¶ Et si gs vult administrare medicinaz absq; cauterio tũc melius est vt exprimat donec egrediat qđ est in ipsa deinde abluat cum vino stiptico distillato in ipsa: ꝛ si fuerit parũ ꝛ nõ egredit diminuat vsq; ad duos dies aut tres ligata donec aggregeꝛ aliqd quãtitatẽ hñs. deinde exprimat. post lauet. deide distillet in eã collyrium algarab qđ ¶ Mahometh filius zacharie sibi cõparat ꝛ ppue qđ ex eo dissolutũ est in aqua galarũ. ¶ Et melioz qdẽ distillatio est distillatio que fit post distillationẽ interueniente hora inter oẽs duas distillatões. ¶ Et de melioze qdẽ regimine eius est vt mensuret eius ꝓfunditas ꝓtenta. Deinde inuoluat radiũ cotto submerso in medicis ꝛ ponat in ipsa. siue sit medicina currens siue pulis. ¶ Et oz qñ administratur medicamen vt stringat cuz panno ꝛ adhibeat quies. ¶ Et de collyrijs qdẽ expertus est vt sumant arsenici rubei ꝛ antimonij ꝛ cantaridaz ꝛ calcis ꝛ salis armoniaci ꝛ alumis pres equales aggregent ꝛ terant cũ vrina pueri ꝛ ficcentur ꝛ administrent ficca. ¶ Qñq; vero cõfert in principio sui ante eruptionẽ vt supponat ei antimonij ꝛ ponat sup ipsam armoniacuz ꝛ merubegi ꝛ fiat nux ranzida ꝛ oẽ qđ est fortis resolõis. ¶ Et qñq; terunt folia rute domestice cum aqua cineris. ꝛ ponunt sup palpebras anteq; ꝓsequat os ꝛ post ꝓsecutionẽ eius ꝓsolidat ipm ꝛ rectificat carnez. Sed mordicant in principio qñ ponunt: deinde non mordicant. ¶ Et qñ fit garab scias q canon est in ipso vt mundificet in primis: deinde curet. ¶ Et ex eis que mundificant ipsam est vt sumat lanugo arundinis inuenta in interioze pte eius: ꝛ ppie, ppiqua radici eius que quãdã hñt grossitudinẽ ꝛ submergat in melle ꝛ adhibeat aligarab ꝛ mundificabit ipm. Deinde lauet locus cum spongia infusa in aqua mellis: ꝛ qñq; sequit illud. semp. s. lanugo arundinis sicca sola sine medicina alia exiccante ꝛ sufficit. ¶ Et ex exptis qdẽ ẽ sief memite ꝛ crocus cũ aqua alta raracon ꝛ sine cessatõe ꝑmuret. ¶ Et ex eis est vt teranꝛ limacie cuz ostracis suis ꝛ ꝑmisceant eis myrrha ꝛ aloes ꝛ administrent. Et ẽ ex eis que ꝓferunt in egritudine ꝛ est adhuc pauca ꝛ non est aggregata. Et qñq; ꝓfert in ea qñ est bolus. ¶ Et ex eis est guadar adustũ ꝛ crocus ꝛ tararacon siccũ cũ aqua sumach sola. ¶ Et ex mirabilibus in ipsa sunt folia rute cũ aqua granatoz ꝛ suppositia ei. Et de ꝓprietate eius est q ꝓhibet remanere vestigiũ fedi. ꝛ oz vt non cũres de mordicatiõe eius. ¶ Et ex eis qdẽ que rũpunt exturã est emplñ ex pane cũ seie maru ꝛ olibão cũ lacte mulieb⁹: aut crocus cũ aqua eruce: aut myrrha cũ tertia sui de gũmi arabico ꝓfecta cũ felle vaccino: ꝛ annectat sup ipsam ꝛ non moueat donec sanet eã. ¶ Et ex medicis algarab, ẽ vt fiat liciniũ ex floze eius ꝓgdaro cũ bdellio ꝛ armoniaco. ¶ Et existimauerũt indi q mes masticatũ sanat eã. ¶ Et existimauerũt qdã eoz q myrrha sola sanat eã qñ sup ipsam ponit. ¶ Et ex pluribus exptis in ipsa est vt sumat venaruz ps vna ꝛ ameos duo tertie partis vnius ꝛ terant pulnerizando ꝛ pulnerizent in ipsa: ꝛ ẽt medicamen cõpositũ ex liatura eris ꝛ aluie ꝛ sale armoniaco: ꝛ ꝓfert ei sanãs. ¶ Et ex medicis vtimis est vt sumant attrimenti ꝛ aloes ꝛ sarcocolle ꝛ cortices radicis turis cõtriti ꝛ memure pres equales terant ꝛ cribellent ꝛ ponent in lachrymali. ¶ Et aloes solimodo cũ corticibus turis ẽt. ¶ Et ꝓsidera reliquas medicias dcãs in antidotario ꝛ ppue medicamen acutũ viride. ¶ Et ꝓsidera medicinas tabularũ medicinarũ singularitũ. ¶ Cũ aũrcõsequit os ꝛ non iuuat medicinis: tunc necesse est ipsam scindere ꝛ detergere a suo interioze ꝛ assumere carnẽ mortuaz si fuerit donec ꝓueniat ad os. ¶ Et eius qdem regimen post illud est ꝑmes mõs. Si os est sanũ fricet nigredo si apparet in ipsa: ꝛ soluat aliqd ex medicis ꝓsolidantibus ꝛ suppoat ꝛ liget ꝛ dimittat diu. Et si res fuerit maioꝛ ista: tũc necũ est cauteriũ. Et quãdoq; necũ est vt in osse corrupto fiat foramen. Et incidat cũ hoc vt fiat cauterũ ꝑ, ꝓfundus pot in infimo ꝓcautus non declinando ad nasum neq; ad oculũ: ꝛ eleuet ꝓcritia ad latus nasi in, ꝓfundo ita vt cũ ꝓpat locus vno foramine aut foraminibus puis tribus ꝛ penetrat ꝛ curru sanguis ad prẽ dos nasi: fiat nunc cauteriũ vltimũ cũ fiducia vt non ꝓueniat ad prez oculi: imo oz vt teneat oculus vltime: deinde cauterizet ꝛ pulnerizent in ipso medicine ꝛ ligetur cuz panno. ¶ Et qñq; excusat cauterium a foramine ꝛ sit sufficientia in ipso quãtũ possibile est. ¶ Et medicamen q dem alrefum est ex medicinis bonis in illo. c. ¶ Et oz cũ sit cauterium vt pulnerizet in ipso medicamen ꝛ ponat sup ipm oculi spongia infusa aqua infrigidata

Digitized by Google

aut massa subtili ifrigidata niue: ꝛ quotiēscūq; vult calefieri rozetur ea.

¶ De additione carnis lachrymalium ꝛ diminutione eius. Cap.xvi.

q Laudocq; magnificaꝛ caro hec adeo vt phibeat visum. ꝛ qñq; minuiꝛ valde ꝛ occultaꝛ adeo vt phibeat lachrymas: ꝛ plñ eius contingat ab errore medici in incidendo vngulā. ¶ Additio vero curaꝛ medicinis icisionis. ꝛ non fiat radicitus ꝛ pueniant lachrymę. ¶ Diminutio aūt pueniens ex incisione curā nō hz. ¶ Qō si fuerit ex pte alia qñq; pole erit vt curēꝛ medicis generatiuis carnis in qbus sunt stupiditas ꝛ ertecano. Sicut medicine facte ex aloe ꝛ memite ꝛ croco ꝛ vino ꝛ vesigi cum vino: ꝛ aloes solum qñq; puluerizatur super lachrymalia ꝛ cōfert: ꝛ vinum ipsum confert ꝓpꝛie qñ decoquiꝛ in ipso illud qō habet virtutem consticiuam.

¶ De albugine oculi. Cap.xvij.

s Cias q albugo in oculo alia est subtilis ꝓueniens in superficie apparente ꝛ noiatur nebula. ꝛ alia est grossa ꝛ nominatur albugo absolute.

¶ De cura. Cap.xvij.

e Ius qdē que subtilis est ex ea in corporibus eueniens teneris oz vt assiduēꝛ vaporario cum aqs calis ꝛ balneis in aqua calā. Deinde administreꝛ fricatio semp. Et qñq; ꝓfert ei succus flozꝛ papaueris ruffi ꝛ succus centauree minoris.

¶ Et uerū venarū pars vna ꝛ amoes due tertie pris vnius. fiat ex eis puluis. ¶ Et fortius eo est vt sumanꝛ sarcocolla zuccaꝛ tabarzet spuma maris aristi. ꝛ baurach. ꝛ fiant cum eis alcohol. ¶ Et ex eis que ꝓferunt sunt alcohol astumentō ꝛ alcohol alubar forte ꝛ astaticon ꝛ tar gamaricas. ¶ In cronica vero grossa ꝛ frā in corporibus grossis oz vt administreꝛ lenificatio albuginis cum vaporationibus ꝛ lenificationibus ꝛ balneationibus ꝓdictis. Et sint collyria ꝓdicta qbus fit alcohol dissoluta in aqua acori: aut in aqua salis gēme fricati ꝛ fiant cuz eis alcohol in balneo. ¶ Et si non ꝓfecerint balnea administreꝛ alcohol cū albitran cū ere vsto ex qbus fiat collyriū. ꝛ ēt collyriū de cornibus cerui. ꝛ ēt alcohol ex stercore lacerti solo: aut cuz masacunia aut ere adusto aut cū sale gēma torrefacto. ¶ Et fortius vsto est stercus hirūdinum cū sisamis ꝛ melle: ꝛ stercus seme bestras. fiat alcohol ex eis māe ꝛ sero. ¶ Et ex eis qdē que sunt ꝛpara est sceba adustū cum cancro marino ꝛ clunia auri. ¶ Et si albugo est ꝓfunda administra memitē ꝛ aliegi ꝛ myrrhā ꝛ stercus lacerti equalr ꝛ medicamen magneris dictum in.c.de vngula. ¶ Et qñq; administrenē tincturegentes albuginē de qbus est vt sumaꝛ caducarū rose granatoꝛ puoꝛ ꝛ acatie ꝛ calcadis ꝛ gūmi oīum. aā. vn.i. antimonij gallaruz amboꝛū. aā. 3.ij. dissoluanē cum aqua. ꝛ si non inueniē rosa granati sumaꝛ cozter eius: aut caput eius: aut panniculus subalbidus q est inter grana eius: ꝛ uterū gallarū ꝛ acatie amboꝛ. 3.ij. cal cadis .3.i. fiat ex eis tinctūra: ꝛ ex tincturis est alcohol hmōi plūbi adust ablun croci gummi oīum. aā. auf. ij. cineris furni: fusiōis eris ablu ti cū aq̄ pluuali auf. ij. scorie eris ablute auf. 5. fiat ex eis alcohol. ¶ Aliud bonum in vltimo colcotar gallarū viridū amboꝛ. aā. i. auf. iij. resoluaē cum aqua ꝛ administreē multis vicibus. ¶ Aliud gallaꝛ acatie amboꝛ. aā. ꝓpz. i. calcān ꝓpt. 5. teranē cū aqua sachai canehemē.

¶ De sebel. Cap.xix.

s Ebel est panniculus accīs oculo ex inflatione venarū eius apparentium in superficie ꝓuncture ꝛ cornee ꝛ texē qddam in eo qō est inter eas sicut fumus. ¶ Et eius qdem cā est repletio illarū venarū: aut a materijs currentibus ad eū per viā panniculi exteriozis: vel per viam panniculi interiozis ꝓpp replónē capitis ꝛ debilitatem oculi. ¶ Qñq; vo accīt ex sebel ꝓuritus ꝛ lachryme ꝛ pānículus ꝛ nocumētū ex luie soliꝭ: ꝛ alimie candele: ꝛ debilitaꝛ visus ex ea: qñ impedit ꝛ infert ei estuationē: ꝛ nocet ei oē qō ei supponuntur. ¶ Plñ vero accīt oculo patienti sebel vt fiat mino: ꝛ miozeē corpus pupille eius. Et sebel quod est ex egritu. que hereditantur ꝛ permutantur de vno ad alium.

¶ De signis. Cap.xx.

s Ígna sebel cuius principiū est velamen exterius sunt ea que multotiens diximus de exuberatōe venarū extenziōrū ꝛ rubedine facie ꝛ pulsatione vehementi in tempoꝛibus ꝛ in venis cornee: ꝛ ꝛ signa alterius sunt que sunt contraria istis in eo qō declarabitur tibi in canone.

¶ De cura. Cap.xxi.

o Ortet vt abhoꝛreat cuz ea omnia que abhoꝛret habens fluxum ad oculum: que sunt ea que diximus in primis: ꝛ nō iterabimuꝭ ea nunc. ¶ Et vt vtatur de eūatiuis ꝛ mundificatiuis ea que diximus ꝛvt vtet oleo ꝛ emplastra super caput ꝛ capupurgia: iam enim diximuꝭ in ea etiam: abhoꝛrent enim quidam ipsa in ea etiam. Sed ego non video malum in vsu eozum cum caput est munduz. ¶ Et. H. qdem ꝓcessit vt ī potu vinum daret ꝛ fieret vt post ipsum dormiret cum esset mundus: ꝛ non esset mā in coꝛpoze ꝛ capite eius: ꝛ vī qp ꝫ sit conuenies in sebel leui. in ea vero que fortis est non est excepto a collectione. ꝛ melioꝛ quidem collectio est vt penetrent fila multa sub venis: ꝛ cū adunata sunt trahantur ad superioza vt eleuetur sebel. Deinde colligatur cum nucradi acutis capitis ad

Digitized by Google

incidēdū ne remaneat aliqd. Deīnde adminis
streť regimé phibés adherentiá dictá in ca. de
vngula. ¶ Et qñ dolet oculus ex prepatione
collectiōis nó abscindať ab eo vitellus ouí. Il-
lud.n. sanat ipm: z post illud admistreť collīuz
rubeū z viride vt resoluať residuū sebel z mū-
dicetur oculus. ¶ Et melior qdem hora ad
collectionē eius sunt ver z autūnus: vel sit post
mundificationé z eāuationé: qñ cū est ante eua
cuationé dolor declinare facit supfluitates ad
oculum. ¶ Medicine ño cóferentes ad sebel
nó pferunt nisi recēt ṕm plm. ¶ Et ex eis ño
que expta sunt est vt sumať cortex oui recēti si
cut cadit a gallina z feruear accto. x. diēb⁹. De
inde coleť z ericetur in vmbra z terať z fiat cū
eo alcohol. ¶ Et ex eis qdé que sunt expta est
alcohol oculi cum cinere cui adūcta est marca
sita. ¶ Et ex eis que expta sunt est alcohol ocu-
li cū vena in q̄ diuidit lunatura eris capta die
vna. ¶ Et ex cópositis collyriū astarico z rube
um lemnium z rubeū acutū z viride z tarcimi
con z collīuz rusarigi z medicamé magnetis
ṕdictū: oia illa sūt in ātidotario z collīū de alu
mine z balaustijs. ¶ Et qñ cópar est sebei sca-
bies exptum est collium sumach soliū: z qñ po
nitur in ipso parū gūmi arabici z sarcocolle z
fit ex eo alcohol: abscindiť enim sebei z remo-
uet scabiem. ¶ De vngula. Cap. xxiij.

c St additio punctiue z velamis cōti-
nēs oculū incipiēs ṕz plm a lachry-
mali z currēs semp sup punctuā. z
qñq⁹ regit corneā z ruadit eam ita q⁹
cooperit foraminē. ¶ Et eius qdé qda est que é
durior: z qdam est que est lenior. ¶ Et qñq⁹ est
carnū colorus: z qñq⁹ est rubei colorus: z qñq⁹
est fusci colorus. ¶ Et est eā vngula cuius vi
cinitas eū punctua est vicinitas adherēte q̄ ve
lociter denudať qlz suspēsiōe. z é alia cui⁹ vici-
nitas é vicinitas vnctiōis z idiget excoriatiōe.

¶ De cura. Cap. xxiij.

m Huior cura eius est denudato cū fer
ro z ppre eius q̄ est lenis. ¶ Sure
ño denudatio qñ nó est facilis pdu-
cit ad nocumētū. ¶ Et ops vt eleuet cum vn-
cinis suspēsio. n. eius ictiōné facilé efficit: q⁹ si
prohibeatur excoriet cū capillo aut serico pe-
netráte sub ea cū acu: aut radice péne subtilis:
z illud qdez nó est necessarium nisi in vno loco aut
duobus. q⁹ si nó sufficit necia est excoriatio sub
tilis cū ferro nó acuto. ¶ Et ops vt eradicetur
quātū possibile est ṕter qđ accidat carni lachry
malis. z accidat lachrymis cursus z color qdez
distinguit inter ambas. ¶ Et cū abscideris vn
gulā distillabis in oculū eymnū masticatū cuz
sale. deīnde subuenies mordicatiōi eius cū vi-
tello ouí: z oleo ro. z vio. ¶ Et qñ nó adminis
tras distillationem eymni masticati cū sale ad
heret cōiunctiua palpebre: z ppter hoc ops vt
moueat eger oculū etiam oī hora. deīnde post
tres dies adminustreť collīa acuta vt residuuz
extirpetur. ¶ Administratio ño medicinarū
in ipsa est res q̄nó multuz vsuz vngula que est
grossa: z cū hec ipsa nó eūať a nocumēto pu-
pille acutate sua. Necessariū enuz est vt ipse sit
vehemēs absterciōis cōiunte cū putrefactiuis.
¶ Et ex collyrijs qdé expris est collyriuz
antiticó z collyriū cesaris z basilicon acutum
z ruseninū z dinaricó: z oia ista scripta sūt i an
dotario. ¶ Et ad eā qdé exptum est vt sumā
tur eris vsti z calcadis z fel hyrci ptes eqles z
fiat ex eis collyriū. z vt sumať calcadis z salis gē
me ambox aā. ps. i. gummi medietas ptis: fiat
collium cū vino. ¶ Aures vsti z calcadis cor
tices. radicis capparis z sal armoniacus z fel
hirci aut vacce cū melle: aut mel soliū cum fele
caprino: aut magnetis z flotis eris z magne z
āmoniaci oiuz aā. ptes. ij. z croci ps. i. z vnicui
q⁹ vtilis admisceať cotyla. i. mellis: z ēt ex cal
canco z sale armoniaco fiat alcohol: z eni mi-
rabile. ¶ Et ex eis q̄ ad vngulā sunt expta z est
ṕpinquū ipēsioni denudatiōis est: vt sumať
testa catinox z fricetur ab ea linimētū z pterať
multū: z post illud cōmisceať cū oleo de semi-
nibus cucurbite z pteranť filideide mutatur ra
dius i cure z accipiať cū eo medicamé z fricet
cū ipso vngula assidue oī die mitotiens: subti-
liat eni eā z receder cū ea. ¶ Et ops qdé vt un-
clmetur añ medicinarū administratiōné sup va-
porem aq̄ calide tādiu donec calefiat oculus z
rubificet facies autingrediat balneū. ¶ Quā
doq⁹ ño pferi vngula leuet vt teratur thus z in
fundať in aq̄ calida tādiu dōec sup ipz vna ho
ra ptranseat z coletur z fiat cum ipso alcohol.

¶ De altarsan. Cap. xxiij.

e St punctū sanguinis recens rubei
aut anng mortui: aut subrubei: aut
nigri currentis a qbusdaz venis ru-
ptis in oculo ṕpter percussionez. ño. g.
aut cā alia, ṕpter quā rūpunť vene ex repletio
ne z apanbus: ita vt rūpant in ipsa: z ex sūma
earū sunt clamor: z motus laboriosus. z qñq⁹
est ex feruore sanguinis in venis z quandoq⁹
ṕuenit a casu percussiuo fractura subtilis in pu
pilla z ruptura que est in cōiunctiua é salubrior.

¶ De cura. Cap. xxv.

d Istillet sup ipm sanguis colūbe aut
turturis aut azsagachi aut alguara-
zen z ppre de sub penna. ¶ Ad si
fuerit i pn⁹ pmisceať ei aliqd de repercussiuis sic
é lunū dcīs chimolea z lunū dcīs armenū. i fine
ño ei⁹ cōmisceať cū resoluris vsq⁹ ad arsenicū
cū luto sigillaro. ¶ Et quādoq⁹ curať cū lacte
mulieris cum thure z aq̄ salis z ppre in qua
dissoluta sunt sal gēma z sal armoniacū: z ppre
cum ponitur in ipsa illud cuz thure z di-
stillatur et eo in oculū. ¶ Et collyriū dinaricō

Digitized by Google

confert ei valde. ⁊ medicamen ſuum ex lapide
lazuli ⁊ piperis ⁊ ſarcocolle partib⁹ eq̄libus ⁊
arſenici quātū oīa. ¶ Et quādoq; admiſceſ ei
ſalgēma ⁊ fit ex eis collyriū. ¶ Et q̄ñq; fit ei
emplm de foris cum lxalu vſto cū vino aut ace-
to: ⁊ ſiſt ex ſtercore colūbino cū aceto aut vio.
¶ Aut ſit emplm ex paſſis enucleatis ſolū cuꝰ
aceto. ⁊ reliq; que dicta ſunt adhibeanſ ⁊ ꝓprie
cū fuerit apa. ⁊ ſimilr caſeus recēs ⁊ parūper
ſalitus ⁊ cornices rephani ⁊ mellilotū cum ſan
guine draconis ⁊ radice lilij ⁊ croco ⁊ lēcubus
cū oleo ro. ⁊ vitello ouī. ¶ Et reclinato fiat ſu
per aquā in qua decocta ſunt yſopū ⁊ origanū:
⁊ vapoꝛeſ ex ea ſola: aut cū aceto in quo deco-
quunſ cinis aut mēta: aut infuſione olibani cū
aloe: aut cū aqua croci ſiluestris: aut ifuſiōe cro
ci: aut decoctiōe camomille ⁊ mellilotī: aut ſuc
co eoꝛ: aut decoctione foliorꝰ caulis: ⁊ fiat em
plaſtrū ex folijs caulis decoctis ⁊ ptritis. Nam
no ꝛantique aut fiat emplm ex ſinapi cōcrito
cōmurto cū duplo ſui de carne ficus: aut arſeni
co fricato cū lacte: aut fiat ei emplm ex cinere
decocto in vino aut ameos ⁊ yſopo cum lacte
vaccio. ¶ Q̄d ſi cū tarfati acciderit ruptura i
p̄ūctura maſticeſ cyminū ⁊ ſal ⁊ diſtilleſ ſaliua
in ipſo: ⁊ folia ſalicis ꝓferūt ei valde q̄ñ ex eis
fit emplm. ¶ De lachrymis. Caꝑ.xxvi.

Et egritudo eſt vt ſint oculi ſemp hu
h midi hūditate aquoſa: ⁊ q̄ñq; cur-
rūt lachryme. Et earū quidē alie ſūt
nature: alie accidētales: ⁊ de accidē-
talibus ſunt que ſunt inſepabiles in ſanitate: ⁊
ſunt alie ſequētes egritudinē que remouētur ſi
remoueat egritudo ſicut fit in febribus. ¶ Cā
aūt in accidētalib⁹ eſt debilitas retētiue aut di
geſtiue decoquētis: aut diminutio lachryma-
lis in natura: aut ꝓpter adminiſtrationē medi-
cine acute: aut ſucceſſiōe icīſiōis vngule. ¶ Et
p̄ncipiū quidē illius humiditatis eſt cerebrū ⁊
curſus eiꝰ ad oculū i vna duarū viaruꝫ p̄dicta-
rum multotiēs. ¶ Que aūt nature ſunt: aut
ꝓpter eradicationē incīſionis lachrymalis nō
ſanātur. Et curſus quidē lachrymarū qui fit in
febribus ⁊ in egritudinib⁹ acutis: ⁊ eſt ſine cā:
eſt ꝓpter nocumentum cerebri ⁊ apa cerebri: ⁊
quādoq; accidūt i febrib⁹ vigilantiis que ſunt
ex febribus ephimeris: aut febribus putridis
ſanguinis: ⁊ q̄ñq; multiplicaſ curſus lachry-
marū in frigore. ¶ Et iſte ocīs que ſunt de ge-
nere earūque accidūt: velociter remouentſ ſe-
quēte egritudinē ſi remouentſ remouēt cū ea.
¶ De cura. Caꝑ.xxvij.

Anon in cura eaꝛ ē adminiſtratio me
c dicinarū eq̄lis ſtipticitatis. ¶ Eaꝛ
no q̄ facte ſunt ſucceſſiōe incīſionis
vngule aut coꝛoſione eius p medi-
cinam cura eſt pulueris citrini ⁊ troc. de croco ⁊
collyriū de aloe: ⁊ collyrium de croco cū bēgi:
⁊ vt fiat alcohol ſup lachrymale ipm cum thu-
re. aut fumo eius ꝓprie: ⁊ cum aloe ⁊ memite ⁊
croco. ⁊ ſi iam ſinita fuerit ⁊ ad finē puenerit
nō naſceſ vngē. ¶ Illa aūt que facta eſt nō ab
incīſione vngule cū tucia ⁊ cum alcohol de tu-
cijs. Et ꝓprie ſicut cū alcohol de tucia p̄dicto i
c. de albugine ⁊ oīb⁹ collyrijs viſcoſis: ſicut eſt
collyriū albū de ſarcocolla ⁊ colliuꝫ de aſtan-
con: ⁊ reliq; q̄ dicta ſunt in antidotario. ¶ Et
ex eis q̄ exꝑta ſunt in eis ē medicamē factū ex
aq̄ ḡnatoꝝ acetoſoꝝ cū medicis. ¶ Et illi⁹ q̄ ꝓ
fectio eſt vt decoq̄ſ lib. i. ex eo ad vīq; medie
tarē. deinde ponant in ipſo aloes ſcotrēſis ⁊ li-
cij ⁊ feuzaparagi ⁊ croci ⁊ ſiet memite oīuꝫ aā.
aūſ. ij. ⁊ muſci. ij. dauich: ⁊ maneat ſub ſole. xl.
diebus vaſe vitreo clauſo. ¶ Et ex eis que ex-
perta ſunt in ipſis eſt igredi balneū in tetimio ⁊
morari in ipſo ⁊ diſtillare acetum ⁊ aquam in
oculum multotiens. ¶ Ille vo que ſunt natu-
ꝛe recipiunt curam difficiliter.

¶ De ſtrabositate. Caꝑ.xxvij.

Q Eādoq; fit ſtrabositas ꝓpter molliſi
cationē q̄rundā lacertoꝝ monētium
illd q̄ō apper de oculo: ⁊ ōclinat ab
aſpectu illius pte ad ptē ei oppoſitā. ⁊ q̄ñq; fit
a ſpaſmo alicui⁹ eoꝝ: ⁊ ōclinat ocīs ad ptē ei⁹.
¶ Et q̄liter cūq; fit q̄ñq; ſit ab humiditate: ⁊
q̄ñq; fit a ſiccitate: ſicut accidit in febribus acutis.
¶ Et illa q̄ō i q̄ ſpaſm⁹ lacerti eſt cā nō fit niſi
a ſpaſmo lacerti motiui. ſpaſm⁹. n. ei⁹ eſt q facit
euenire in oculo ſtrabositatē ⁊ nocumentum.
¶ Spaſm⁹ aūt lacerti reminēris in radice non
facit appere nocumētū: imo ꝓfert valde. ¶ Et
multotiēs q dē accidit ſtrabositas poſt q̄ſdam
egri. cerebri ſicut epiliam ⁊ carabitū ⁊ vrigine
⁊ ſiles iſtiſ ⁊ accit poſt aduſtionē ⁊ ſiccitatē aut
repletionē. Et ſciaſ q remotio ocīi ad ſupio-
ra aut ad inferioꝛa eſt illud quod facit videre rē
vnam duas res: ſed ad duo latera nō infert vi-
ſu nocumentum de quo ſit curandum.

¶ De cura Caꝑ.xxix.

Q Fans vo nō ſanaꝛ niſi in diſpōne
i infantie valde humide: q̄ñq; n. ſpe-
raſ vt ſaneſ ⁊ ꝓprie q̄ñ eſt recēs: i h
n. opoꝛ vt equeſ cuna ⁊ ponaſ cādela
i pte oppoſita ſtrabositati vt laboret ſp aſpectuꝫ
ad eā. ¶ Et ſiſ opoꝛ vt ligeſ filum rubeū cū re
rubea oppoſitū parti ſtrabositati: aut ſuſpēdaſ
aliq̄d rubeū apud tps oppoſitū: aut aūt ⁊ to-
tū illud fiat ura: vt eius aſpect⁹ ipm ꝓequaſ ⁊ vi
deat illud cū pno labore. Q̄ñq. n. ꝓfert ille la-
boꝛ in equādo oculū. ¶ Et emiſſio ſanguis eſt
ex eis q̄ faciunt aſpectū rectū. ¶ Illi aūt q bus
accidit illd poſtq̄ magni ſūt ⁊ ſenes ⁊ ē cā ei⁹
mollificatio aut ſpaſm⁹ hūidus opoꝛ vt vtantur
mūdificatiōe cerebri cū eūannib⁹ q̄ dixim⁹ cum
hieris magnis ⁊ ſilib⁹ eis: ⁊ ſubtiliatiōe regis
⁊ adminiſtratione balnei ⁊ reſolone. ¶ Et de

Digitized by Google

medicinis qdē iuuantibus in strabositate est vt fiat eius caput purgius cum succo foliox olive. ¶ Ad si fuerit eiꝰ euentꝰ a spasmo ex siccitate tūc oportebit vt ebrocis hūectatiuis t qñ non affuerit febris sumat i potu lac asininū cū oleis valde humectantis: t penitus opꝫ vt humectetur coꝫ regimē. ¶ Et opꝫ vt distillet in oculuꝫ sanguis turturis. Et vt fiat emplm ex albumie oui t oleo ro. t pauco vino t ligef t fiat illud diebus plibus. ¶ De exitu oculi. Cap. xxx.

i Exterdū accit egressio aut pp vehemētiā istantiōis oculi pp gutturē t repletionē: aut pp vehemētiā coartationis eius ad exteriora: aut pp vehemēte mollificatiōez suspēsiōis sue t lacertoruꝫ suantū suspēsionē eiꝰ pdcāz. ¶ Et illa qd q accidit pp vehemētiā istantiōis ocli t repletionez eiꝰ: aut ē a mā plūma ipso ocło istantia aut humorosa hūida: t qñq ē repletio ppa in ipso. t qñz ē cū cōitate cēbri coꝛpis fiē qd accit apō retentionē mēstruoꝝ t illa qd q est pp vehemētē coartationē eiꝰ ad exteriora nō est nisi apō pfocationē: t sic fit cū soda ē vehemēs: t sic fit apō tonitruū t clamoꝛē t mulieribꝰ post ptū vehemētē t tenasmon. ¶ Et qñz ē cū h ex mā deducte ad oculū ēt qñ nō ē mūdus ptus. ¶ Et qñz ē ex coꝛruptiōe cōmixtiōis fetꝰ aut morte eiꝰ: aut putrefactiōe eiꝰ. ¶ Fcā aūt pp mollificationē lacerti: qñ lacertꝰ pmines neruū pcauū cū mollificat nō sustinet oculū sz declinat ad exteriora. t egressio qñz ē ex mollificatiōe lacerti mīr t nō distruit visus: t qñz ē cū actiōe eius t destruit visus. ¶ Et qñz egreditur ābo ocli i eis q fiūt sic pfocationes t apata velaminū cereby i pipleumonia t ē cā i illo coartatio. t qñz ē cā in illo repletio etiā t multotiēs fit illō cōsanguinitate ipediente t faciēte apa in cornea. ¶ De signis. Cap. xxxi.

c Ungz est ex mā plūma aggregata in pupilla: tūc illic ē cū egressiōe magnitudo: t cū ē ex coartatiōe qñq est illic magnitudo si adinuat eam mā: t qñq nō est magnitudo: t in ābabus dispōnibꝰ sentit extēsio expulsa retro a posteriorib⁹ t cognoscit eius causa. ¶ Cū illa aūt q est pp mollificationē lacerti non magnificat pupilla neqz sentit tensio vehemēs ab interioribꝰ t ē pupilla cū hoc estuās. ¶ De cura. Cap. xxxij.

e Gressioni vo leui sufficit vita repelles ad interiora t somnꝰ fm resupinationē t exiccare cbū: t parturas morꝰ t assiduatio clausiōis. ¶ Ad si medicinarū indigeat adiutorio adhibeatur collyriuꝫ de sumach. ¶ Que vo fortis est t ex ea: tūc si illic est mā indiget mūdificatiōe eiꝰ a coꝛpe t capite cū eo qd scis ex solutiuis t flebotomia t vētosis sup ābo tpa t collyrijs acutis. ¶ Et penitus qdē solo vētris est ex rebus magis iuuātibus spēs eius. t silr positio vētosaz sup collum. t opꝫ vt assiduet vaporatio in pn°cū lana infusa i aceto: t ebrocef faciet cum frida aq t ppie in q decocta sunt stiptica: sicut cornices granatoꝝ t sentices: t sicut papauer t endiua t ꝛga pastoris. ¶ Ad si nō fuerit a replone ofert hoc regimē in oi hora. t si fuerit illic replo oportebit vt resolua in pncipio mā curis rebus cognitis. ¶ Et si fuerit a mollificatione: tūc oportebit vt admnistres hiera magnas t gargarismata t odoramēta t suffumigationes cogniras t post illa admistra stiptica fortitudine faciennā. ¶ Illa vo q est apud partuꝫ si est a paucitate cursus sanguis pcessū aut coꝛruptiōe fet⁹ puoca mēstrua t exhe fetū. ¶ Et si est a coartatōe mīr: tūc adhibe stiptica. ¶ Et ex medicinis qd ofert⁹ in egressiōe t eminētia est vt fiat emplm ex farina fabaꝝ cuz rosis t thure t albumine oui: t etiā nuclei daculoꝝ adusti cum spica sunt boni eminentie t egressioni. ¶ De profunditate oculi: t eius paruitate. Cap. xxxiij.

i Lud fit in febribus t ppie in vigilantiis t successiōe eiōnū t insomnie tatis t angustie t tristitie. ¶ Et in illa qd q vigilantia ē oculus sōnuferꝰ grauis difficilis morꝰ i palpebris t nō in pupilla. t in angustia est qera pupilla. ¶ Quidam aūt dixerūt qp accidit qbusdā hoibus diuersitas duoꝝ latez facies in frigoꝛe vehemēti t calore vehementi. Accidit ergo oculo qui est in parte frigida profundatio t paruitas.

¶ De varietate oculi. Cap. xxxiiij.

v Iriditas aūt accidit aut ppter cām que est in tunicis aut ppter cām que est in hūoribus. ¶ Et cā quidē i humiditatibꝰ est: qñ si fuerit glarialis i ipso plūme quāturas t albugineus clarꝰ t situs eius ppinquus ad exteriora t eqlis quāturas t paucus erit oculus variꝰ viridis ppie si nō fuerit ex tunica, phbitio. ¶ Et si in hūiditatibus fuerit turbatio t glarialis fuerit parnus t albugineus plimus obtenebratio fiet sicut est obtenebratio aq pfunde. ¶ Et si fuerit glarialis pfundus erit oculus niger. ¶ Cā aūt in tunicis est vnea. ¶ Nā si ipsa vnea fuerit nigra: erit oculus eius cā eius niger. Et si fuerit viridis fiet oculus viridis. ¶ Et vnea qdez fit viridis: aut puatione digōnis sicut plāta. Nam in pncipio cum nascatur nō est apparētis uncture imo declinat ad albedinē. Hinde ipsa cuz digestione fit viridis. Et pp hāc cāz sunt oculi in fantū viridez t varij. Et hinc qdē varietas fit fm humiditatē vtimā. ¶ Aut pp resolone humiditatis quā sequit tinctura cū est digesta valde: sicut plāta cum resolui eius humiditas incipit albificari. t hec qdē viriditas est a siccitate ōsante. ¶ Et infirmoꝝ qdē oculi t sensuz

Digitized by Google

varij fiunt ꝓpter hanc cāz: qñ in senib⁹ multiplicant humiditas exnea ⁊ resoluit innata. ¶ Aut erit illic color euentes in creatōe non ppea q ipse adueniat vuce: cū nō ꝓius fuerit. ¶ Et fit qñq; pp claritatē hūiditatis exq̄ creata est. ¶ Et qñq; fit pp vnū duor: qñq; accidit in ꝑn⁹ creature. ⁊ sic illud bonitate visus ⁊ malicia eius. ¶ Et viriditas q dez alia est nālis ⁊ alia est accītalis. ¶ Varietas aūt puenit ex aggregatōe cāz nigredis ⁊ cāz viriditatis: ⁊ cō ponit ex eis res iter nigredinē ⁊ viriditatē que est varietas. ¶ Et si esset varietas ꝓmitiua ꝑm qđ existimauit Empedocles esset oculus viridis lesus pp suū defectū ab aqueitate que est instrum ētum visus. ¶ Quidam aūt nigri minorantur a viridibus in visu cum viriditas nō est ꝓpter nocumentum in ipsis. ⁊ causa in hoc est quoniā nigredo que est causa albuginei, phibet penetrationem formarum colorū cum declaratione: ꝓpterea q cōtraria est parui etati. Et dicit illud est sicut illud qđ est pp ꝯturbationem humiditatis. ¶ Et silr si fuerit cā ꝓpter multitudinē humiditatis. nā si est multitudo etiam nō rēdet motui palpitatiōis ⁊ egressionis ad interiora: ita q inde sit curandum. ¶ Et si oculus fuerit viridis ꝓpter paritatē humoris albuginei erit magis videns in nocte ⁊ in tenebris q̄ in die: ꝓpter illud qđ accidit de motu lumis materie parue: ⁊ impedit a declaratōe huius. n. motus deficit a declaratione rerū: sicut deficit a declaratōe eius quod est in tenebris post lumē. ¶ Nigri vo cā humiditatis: visus in nocte ē minor: ꝓpterea q illud indiget palpitatione ⁊ motione materiei ad exteriora: ⁊ materia plurima est grauis: q̄ pauca: niger aūt propter tenuitatē aggregat visum vehementer.

¶ De cura. Cap.xxxv.

l Cum expertus est alcohol ex bēgi ficum decoquat in aq̄ donec fiat sicut mel: ⁊ fiat inde alcohol. ¶ Aut sumat antimonij saphani pōdus.iij.z. margaritarū muschi cāphore oiuz añ.pōdus vnciā: fumi lapadis olei: aut oliuaz croci ambor.añ.3.i. aggregent omnia terēdo ⁊ adminis trent: ⁊ croc⁹ ipse ⁊ oleū eius est ex eis que denigrāt pupillā: sitr succus solatri: aut sumat fuci tribuli: rum pōdus.3.ij. ⁊ gallaz adustaz pōdus.3.i. olei de nucleis oliuaz denigrataz sup arborē ⁊ olei risamini nō excoricati ambor. añ.pondus.3.i. decoquant lēto igne donec nigrescāt ⁊ fiat inde alcofol. ¶ Et ex eis q̄ sunt experta est vt aduratur audlana ⁊ ꝓmisceant cuz oleo ⁊ vngat ꝑtes ysantus viridis: ⁊ etiā vt imittatur radius in colloquida humida ⁊ fiat inde alcohol: ita q illud denigrat pupillā carti. ¶ Et silr cortices auellane contriu. ¶ Aut sumatur acanie pars.i. gallaz sexta partis: aggregetur illud cum aqua florz papaueris rubri ⁊ succus ipsius: ⁊ fiat ex eo distillatio: ⁊ simul ter succus bengi ⁊ succus cornicis granatorz.

¶ Tractatus tertius de dispositionib⁹ palpebrarum ⁊ que comitantur eas.

¶ De pediculis in palpebris. Cap.i.

Arteria pediculoz est hūiditas plima quā expulit nā ad ptē cutis. ¶ Et ꝓpter paratiua gnōis eoz est calitas non nālis. ⁊ ille cui plus accidit illud est ille q est plurime varietatis in cibis suis ⁊ put exercitij ⁊ imundus ⁊ neq; vnq balneo.

¶ De cura. Cap.ij.

l Incipe a mūdificatione cōrpis ⁊ capitis ⁊ ptis oculi cuz eo qđ scutisti ⁊ ꝓprie cū gargarismate facto ex aceto ⁊ synapi. ¶ Et administret ablutio oculi ⁊ embrocatio ipsius ex aq̄ maris ⁊ aquis salsis ⁊ sulphureis: ⁊ linantur pili palpebre ex medicamine facto ex alumine ⁊ medicetur ipsius de mēbuzegi. ⁊ quando q̄ addit eis aloes ⁊ baurach ambor.añ.pars.ʒ. ¶ Et melius quidem est vt fit illud quo cōficitur acetū squillitici: sed almēbuzegi cū baurach est medicamē bonuz.

¶ De filac ⁊ est grece anuseme. Cap.iij.

Illac quidem est grossities in palpebris ꝓueniens a materia grossa male dispōnis nitrosa ꝓpter quā rubee fiunt palpebre. ⁊ cadūt pili ⁊ adducit vlcerationes ꝑtiū in quibus fixi sunt pili: ⁊ sequit eam corruptio oculi. ⁊ plurimum accidit successione obthalmie ⁊ de ipsa quidē alia est recens: ⁊ alia est antiqua mala.

¶ De cura. Cap.iiij.

A recenti quidē ꝑfect facere emplastrū ex lētibus decoctis cū aqua ro. ⁊ facere emplastrum de portulaca ⁊ endivia cū oleo ro. ⁊ albumine ouiz ⁊ administret totum illud nocte ⁊ ingrediatur balneū post ipsam. ¶ Aut sumātur lentes excoricate ⁊ sumach ⁊ pulpa granatorz ⁊ rose: ⁊ cōficiatur illud tōtū cum alrob in nocte ⁊ balneetur mane. ¶ Et assiduatio balnei est ex rebus magis cōferēs⁹ei. ¶ In annō ꝙ ⁊ cronica oportet vt crura vētosent ⁊ flobotomentur vene frōtis ⁊ administretur assiduatio balnei. ¶ Ex medicamētis aūt que ponēda sunt in ea est vt sumat eris usti medietas.3.i. dragāti 3.iij. piperis croci.añ.3.i. terātur cum vino ponitico donec fiant sicut mel subtile ⁊ adminūtrētur in exterioribus palpebre. ¶ In ea aūt que fit successione obthalmie est expertus collyriū ꝑm hunc modū dragāti aurimenti ⁊ croci ⁊ spice oium.añ.pars.i. Sumant de sedenigi.x. partes: fiant collyria ⁊ fricent ex eis palpebre.

¶ De gesse palpebrarum. Cap.v.

e Si vt accidat palpebris difficultas motus ad claudēdum quando sunt

Digitized by Google

aperte ⁊ ad aperiendum cum sunt clause cū do
lore ⁊ rubedine sine humiditate ꝑm plm: ⁊ ꝑse
quāt eas plm: vt non obediant ad aperiendum
cum excitatione apud somnū. ¶ Et plm qdē
ipsius non est sine fructis lippitudinis sepatis
dure sicce. ¶ Hoc est cum ea cursus mīs per
accūs: qm̄ est ex siccitate aut humore viscoso de
clinante ad siccitatē valde: sed q̄nq̄ est dolor ⁊
rubedo. ¶ Illa vero que fit a fricatiōe sine mā
fluente ad ipsam notāt siccitas oculi ⁊ multo
tiens est illic complexio calida ⁊ materia pluri
ma grossa indigens euacuatione.

¶ De cura. Cap. vi.

o Oportet vt assiduevaporatione ocu
li cum spongia infusa in aqua tepida
⁊ assidue vtāt balneo cuꝫ aqua dulci
equali: ⁊ ponat sup oculū apud som
num albumen ouī ꝓquassatū cū oleo ro. ⁊ assi
due faciat sudare caput cum humectantib ⁊
oleis ⁊ embrocis ⁊ caput purgijs humectanti
bus cum oleo viol. ⁊ nenufarino ⁊ reliquis.

¶ Et si signauerint dispōnes ꝙ cum siccitate fit
mā colerica solues cum volubili q̄n in ipsa est
ꝓprietas. ¶ Et si existimāt ꝙ illic sit materia
grossa exiccata indigens resolōne resoluāt cuꝫ
mucillagine fenugreci: ⁊ mucillagine seis lini
acceptis cum lacte. Iste.n. ambe q̄ ponunt su
per oculū auferunt algesse ⁊ eūant humorem.

¶ Et ex eis que ad eaꝫ expta sunt adeps galli
ne ⁊ mucillago se. lini. ⁊ cera ⁊ oleum ro. pona
tur illud desup semp. ¶ Et in palpebris admi
nistret ꝙ attrahit lachrymas sicut collyriū arsa
strans. Plm̄.n. ꝓfert in mālī chronica admini
strato alcohol, ꝓuocantiū lachrymas. ipsam.n.
resoluunt materiam grossam ⁊ faciunt eaꝫ cur
rere ⁊ attrahūt ex humoribus subtilibus illud
qd̄ lenit eam ⁊ resoluunt ipsum sua resolutiōe.

¶ De grossitudine palpebrarum. Cap. vij.

Se grauitudo sequens febrez: ⁊ q̄nq̄
e faciunt ipsam possidere linimenta sa
cta sup oculū eius. ¶ Et cura est al
cohol femī ex lapide lazuli ⁊ lapide
armeno: ⁊ ex nucleis dactilop adustis ⁊ spicis
duabus ⁊ administrato balneo assidua ⁊ alie
natio vini. ¶ Quōq̄ vero fricaꝫ plm cuꝫ radio
⁊ collyrio rubeo leni: sed fricatio cum zuccaro
quando q̄s excitat ⁊ attrahit.

¶ De inflatione palpebre. Cap. viij.

Cedit pp mās subtiles ⁊ vapores ⁊
a pp debilitatē digōnis ⁊ malitiā eius
sicut fit in febribus vigilatiuis ⁊ in
vigilijs. ¶ Et q̄nq̄ fit in principio
hydropisis ⁊ cacesie: ⁊ pp apata humida: sicut
peripleumonia ⁊ lethargia. ¶ Et q̄n accit con
nalescentibus indicat multotiens conuersio
nem: ⁊ ꝓprie quando in eis est reliquorum
membrorum inflationis priuatio ⁊ remanent
ipse excitatet inflate. ¶ Et cura eius est absci
sio cause ⁊ vaporatio.

¶ De grauitate in palpebris. Cap. ix.

Candoq̄ fit pp inflationē ⁊ cās ei⁹.
q ¶ Et q̄nq̄ fit pp debilitatē virtutis
⁊ casum eius in ethica. ¶ Et q̄nq̄
fit pp grossitudinē ⁊ alsarnac ⁊ simi
lia: ⁊ q̄nq̄ accit grauitas: ⁊ mollificatio in prin
cipio paroxismorum febrium.

¶ De inuscatione palpebrarum apud lachry
malem ⁊ alibi. Cap. x.

Candoq̄ accit palpebre vt ꝙglutine
q tur aut cum ꝓcauitate: aut cum ꝓtu
berantia aut cum cornea aut cum vtriscq
⁊ q̄nq̄ fit in vno duoꝫ laterū lachry
malis: ⁊ q̄nq̄ fit pueniendo ad medium: ⁊ q̄nq̄
fit cōis. ¶ Et cā q̄dem in ea aut est vlcera accō
tia aut ruptura faciens alcohol q̄n colligit ex
oculo sebel ⁊ detegit vngulā ⁊ fricat ex palpe
bra scabiem vlume: sicut diximus: ⁊ non consi
derat omni hora illud qd̄ oportet considerare
in ipso donec accidit vt conglutinetur.

¶ De mozo. Cap. xi.

Sticaro pustulosa addita in oculo.
c Qd̄ si fuerit apud lachrymale tunc
rectius erit vt incidaꝫ: deinde cura
algarab adhibeaꝫ: aut curet cum al
cohol basilicon ⁊ medicamine viol. ⁊ medica
mentis vngue: ⁊ ꝓprie cum collyrio de arseni
co: ⁊ si fuerit cum albedine ⁊ nigredine: tunc cu
ra eius erit cura vngue.

¶ De inuersatōe palpebre ⁊ ē ascera. Cap. xij.

Ius spēs sunt tres. Una earuꝫ est vt
c ꝯhaꝫ palpebra ⁊ non cooperiat albū
⁊ illud aut est a creatione: aut est pp
incisionē euenientē palpebris: ⁊ noiaꝫ
oculus huius oculus leporinū. ¶ Et scda spēs
ē media ⁊ ē vt nō cooperiat ꝓē albū: ⁊ noiaꝫ ab
breuiatio palpebre: ⁊ cā ei⁹ ē cāpma; vez ē mi
nor illa. ¶ Et tertia ē vt nō cooperiat palpebra
supior inferiorē. Et illud fit aut ex glādula: aut
ex nascēta carnis addute q̄am ē aut incipit: aut
spasmo accīte palpebre excitere ꝙ soldato sup
ipz nō ꝓmittēte vt palpebra supior cooperiat ife
riorē: ⁊ q̄nq̄ fit illud totū ex spasmo lacertoꝝ
circūdāntū palpebrā. ¶ De grādie. Ca. xiij.

Si humiditas ꝑ grossata ⁊ in lapidē
c cōuersa in interiore pte palpebre. ⁊
q̄nq̄ fit in albedine fisē grandem.

¶ De cura. Cap. xiiij.

a Ministret sup eo linimētū cū aceto
sordido vlceꝛ ⁊ reliqz. ⁊ q̄nq̄ addūt
eis oleū ro. ⁊ gūmi albotin ⁊ sarcocolla. aut li
nit cū āmoniaco ꝓrito cū aceto ⁊ cinere ⁊ assa
fetida: ⁊ linimētū aureiesus dcm̄ in. c. ordeoli.

¶ De ordeolo. Cap. xv.

o Ordeolū est apa lōgū apparēs sup ex
tremitatē palpebre iste ordeo i figu
ra sua. ⁊ ei⁹ mā ꝑz ꝑ sāguis dūsa.

Digitized by Google

¶ De cura. Cap.xvi.

c Uretur cum minutione et ęsionē per picram ſm qꝫ ſciuiſti. ¶ Deinde ſumatur aliquid de opoponaco et reſoluatur in aqua et liniaſ ex eo locus qm̄ eſt bonum valde. ¶ Et ꝓferunt ei vaporationes ex adipe diſſoluto aut farina ordei cum galbano: aut ferm̄ētū: aut panis calefactus uel ratus ſuper ipſum: et euaporationes cum cauda muſcarū hītium capita abſcuſa: aut cum aqua in qua ordeum bulluit: aut ſanguis colūbe: aut ſanguis alguerēſcē et turturis: aut ſumaſ̄ baurach et galbanu multū et cōmiſceaſ̄ ambo et ponantur ſuper ordeolū. ¶ Et epithima ordeaceū ℞. olibani myrrhe ambo rum. aū. ꝑē. i. laudani quartā ꝑē cere alumnis baurach armeni oīus ana medietatem partis. aggregentur cum fece olei de lilio et liniatur ſuper ipſum.

¶ De allarnac. Cap.xvij.

Allarnac eſt additio māe pinguis cōtingens in palpebra ſuperiore et grauatur palpebra ab apertione: et facit ipſam quaſi mollificatā: et eſt cōiūcta non mota ſicut nodus. Et plurimum quidem accidit iſantibus et humectatis in quibus multiplicantur lachryme et obthalmie.

a

¶ De ſignis. Cap.xviij.

Et ex ſignis eius eſt qm̄ cum tangis inflationē digitis duobus: deinde ſeparas eos eminentia in medio eius exiſtit.

c

¶ De cura. Cap.xix.

Ora manus ē cura eius et ipſius modus eſt vt ſedeat eger et teneaſ̄ caput eius tractum ad ſuperiora: et tendaſ̄ in ipſo cutis frontis ad oculum: et eleuetur palpebra et accipiat eam medicus inter duos indices et medū ſuum: et cōpremat parū et aggregabit mā cōpreſſa ad illud qō eſt inter duos digitos: et ille qui caput tenet trahat cutē ex medio ſupercilij. ¶ Cūqꝫ apparuerit eminentia incidat cutem ab ea ſufficienti ſectione et ſubtili non ꝑfunda. Cautela nāqꝫ in hoc eſt necia: et vt inciſionē faciat poſt inciſionē totius eſt qō vt vnaꝫ ſubito audendo faciat inciſionē.

¶ Cūqꝫ apparet per inciſionē primā bonum eſt: et ſi nō in anathomia: addatur fiat donec appareat: tunc ſi inuenerit eaꝫ ſeparatū ſuper manum ſuam inuoluat pannuꝫ lineum et accipiat allarnac ſeparando ipſam a dextra et a ſiniſtra. ¶ Et ſi remanſerit reſiduū nō obediens ei pulueriſet aliquātulū ſalis ſup ipſum vt corrodat ipm. ¶ Et ſi fuerit in tunica et vehementis adherentie accipiat illud: qō de ea ſeparatū eſt: et dimittat aliud et non inuadat ipſum: ſed cōmittat rem ſuam reſolūi ſaliſ̄ qui puluerizaſ̄ ſuper ipm. Deinde imponaſ̄ ſuper ipſum pannū infuſum aceto. ¶ Cūqꝫ matutinum affuerit ſedendi et ſecuritas fuerit ſanguinis: curet ipſius cum medicinis ꝓglutinatiuis: et ſint in eis lituum et ſief memithe et crocus. ¶ Cūqꝫ autē inuaſerit ꝑem eius que non ſeperat detegendo et excoriando cum inciſione: et penetrat cū hamis ſup ipſa: et mouet a dextra et a ſiniſtra donec ſeparaſ̄ aut facit illum cuꝫ infimo pēne. ¶ Et oꝫ vt cautela adhibeaſ̄ in ꝑforando ab eo ita vt non tendat in ꝑfundū: foramen aūt ſi tendit palpebrā cum vehementia: vel fit proceſſus in foramine tādiu donec incidaſ̄ cutis panniculi que eſt ſub ea. nocet: et incipit apparere adeps loci inciſi: qū cōprimit digitis qui ipſam circūdant in cuticutis cutis extenſe: et ꝑuenit dolo: vehemens: aut apa calm̄: et remanent reliquie dure ꝑfunde que ſunt deterioꝛes cō ſarnac. ¶ Et forſaſſe incidit de lacerto retinente oculū aliquid cōueniens et debilitaſ̄ palpebra ab apertiōe. Recentem vero que debilis eſt plurimum ſanant medicine reſolutiue abſqꝫ operatione manus.

¶ De ſuſan. Cap.xx.

St caro mollis eueniens in interiore ꝑte palpebre a qua non ceſſat fluere ſanguis rubeus et niger et viridiſ. Cuius qdem cura eſt mundificatio cum exiccatiuis corroſiuis et collyrijs acutis.

c

¶ Cūqꝫ ſuſan corroſiua fuerit adminiſtrabis: tunc puluerēs et collyria que carnis ſunt generatiua: finteqꝫ ex eis que in vlceribus palpebraruꝫ dicuntur. Et ad vltimum cura ꝑuritus et ſabiei fortium curetur.

¶ De lapidoſitate. Cap.xxi.

Apidoſitaſ̄ eſt apa ꝓtum ſanguinem et vertit in lapidoſitatē a quo cūqꝫ liberat manus operatio: deinde adhibeantur medicine vlcerum oculi.

l

¶ De vlceribus palpebr. et rupturis earum cura. Cap.xxij.

Miniſtret ſuper ea emplm̄ exlenti bus et fiſticis et coctibus granatorū decoctis cum aceto. ¶ Cūqꝫ cecidit coctices: et corroſio ꝺſtructa fuerit: adminiſtrabis ſuper ea vitellum oui cū croco: qm̄ ipſe cōſolidat: et ſi volueris adminiſtrabis deſuper collyrium de olibano et collyrium aluber cum collyrio aſtaticon et rubeo leni.

a

¶ Rupture autem palpebre reticuint conſolidationem et curantur cura ruptrarum cutiuꝫ dicta in capitulo ſuo.

¶ De ſcabie et ꝑuritu. Cap.xxiij.

Jus cā eſt mā ſalſa mutoſa ex ſanguine calido aut humido: aut humore alio acuto faciens ꝑuenire ꝑuritus ꝓius: deinde ſcabiem. ¶ Cuius qui dem plm̄ ſuccedit vlceribus oculi. ¶ Et incipit egritudo ꝓius cum ꝑuritu paruo: deinde fit aſperitas et rubificaſ̄ palpebra: deinde fit vt granū fici: et vlcerosa poſtea aduenium grana

c

dura

Digitized by Google

dura cum vehementia scissionis adest in pturi tu ꝛ in apostemacione.

¶ De cura eius. Cap. xxiij.

c Cum scabiei associat obthalmia cura prius obthalmiā; deinde ꝓcede ad icabiē ꝑq̄s non omnia ris rem obthalmie: ꝛ sic fiet. Sunt dispō ꝛ indu cium si est egritudo alia. Nā oz vt tu vehemen tiorē earū diligenter attendas. ¶ Cuiꝙs vide ris vlcerationē ꝛ apa caue ne administres me dicinas acutas; ꝛ filia eis nisi post ꝓcutiones cum facilitate ad possibilitatē. Nam tu trahes cum medicinis aquā vehemente. ¶ In secun da vero ꝛ tertia spē ꝓdicta ꝙ nēcia est fricatio: aut cum ferro: aut cum medicinis ꝛ fiat fricatio ex eis que sunt sicut spuma nitri ꝛ ꝓprie generis eius qđ notat cassiam: aut cum folijs fi ci: aut cum fricatōe ex sedencgi ꝛ croco ꝛ mar chasita fiat ex eis collyrium ꝛ fricet cū eo. ¶ Si lius aūt que curā recipit cum medicinis: ꝛ est illa que non ꝓsequit gradū sedm ꝛ tertiū spēm ꝑdictā: tm̄ cure est assiduando eūonis ꝛ flo botomie: ꝛ si non plus saltē bis in mense: ꝛ bo tomia lachrymaliū post flobotomiā vlem: ꝛ assidua tio balnei: ꝛ alienatio pulueris ꝛ fumi ꝛ vocife rationis: ꝛ cautela vehemēte stricture colli ꝛ coartationis capitis ꝛ furoris ꝛ ire: ꝛ multitu dinis loquele. ꝛ applanatōis pulmonaris ꝛ ꝓ longatōis iacendi sup faciem. ꝛ oium que ascē dere faciunt mās ad supiora ꝛ trahunt eas ad faciem. ¶ Et ꝓfert in principio sui qdez colly rium rubeū lene ꝛ post ipm collyrium viride lene.

¶ Qđ si fuerit fortior illa: tunc acutius vno quoꝙ eoꝝ est ēt pharamacon ꝛ collyrium aristratis ꝛ collyrium de croco. ꝛ quiꝙ curat cū felle hirci ꝛ felle porci cum sale armoniaco ꝛ tucia ꝛ ere adusto ꝛ calcadis ꝓiunctim ꝛ separim: ꝛ ba silicon ꝛ collyrium granatinū sunt bona: ꝛ medi camen aristratis est valde bonū. ¶ Et ex medicinis ꝓferentibus est medicamen huius. ℞. carabe ptem. i. corticis granatoꝝ ptes. ij. ꝓficiā tur cum melle: Aut aloes ptes. i. salis armonia ci ptem. ß. ꝓficiant cum melle. ꝛ administrent. Et iterū sumant eris vsti. xvi. auf. piperis. viij. auf. cimie. iiij. auf. myrrhe croci ambo⁹ aā. auf. ij. floꝝ eris. v. aur. gūmi. xx. auf. terant. ꝛ misceantur sicut scis cum aqua pluuiali.

¶ De tumore. Cap. xxv.

a Tumefac est apa cuꝝ pturitu. ꝛ quiꝙ est illud qđ in ipso dñat ventositas. ꝛ quiꝙ est supfluitas subtilis flegma tica: ꝛ quiꝙ est superfluitas aquosa: ꝛ quandoꝙ est superfluitas melancolica.

¶ De signis. Cap. xxvi.

q Quod ventosum est quiꝙ accidit subi to ꝛ declinat ad ꝑtem lachrymalē: ꝛ est sicut quem pungit musca in illo loco ꝛ accidit in estate ꝛ sensibus tnō est grauitas. ¶ Flegmaticum. n. est frigidus ꝛ grauis ꝛ seruat vestigiū cōpressionis vna ho ra. ¶ Sed in aquoso non remanet vestirum impressionis per horam neq; dolor: est cuꝝ eo. ¶ Et melicū ꝑm plm̄ cōcat palpebre ꝛ oculo: ꝛ est cum durine ꝛ extensione ꝓtubus supcilia ꝛ maxillarū summitatē ꝛ non est cuꝝ eo dolor de quo fit curandum ꝛ est color eius fuscus ꝛ plm̄ eis accidit post obthalmiā ꝛ post variolā.

¶ De cura. Cap. xxvij.

o Oportet vt incipias primū ꝛ euacues corpus ꝛ mundifices caput. Et. n. qꝛ fuerit ad flegma dactiuus adminu stra emplm̄ ex folijs malue. Et fortiora eius sunt olea alliterna contrita ꝛ ꝑmixta cuꝝ aceto: ꝛ vaporatiōe ex spongia infusa ace to ꝛ aqua calida: ꝛ etiam fiat linimentum ex aloe ꝛ seluzagaragi ꝛ sciet memithe ꝛ faufel ꝛ croco cum aqua solatri.

¶ De multitudine palpratōis. Cap. xxvij.

m Multitudo palprationis fit ex re cadē te in oculo leni: ꝛ quiꝙ fit ex siccitate. Et quiꝙ multiplicat in ꝑsonibus tetanum ꝛ in ꝓparatis ad ipsum ꝛ indicat in egritudinibus acutis tetanū ꝛ spasmū.

¶ De casu pilorum. Cap. xxix.

c Cadunt pili oculi ex cā materie aut cā loci. Et est cā qdem materie: aut qm̄ replentur pediculis sicut fit in fine egritudinum acutarum ꝓauarū: aut qm̄ corrūpunt ꝓp illud qđ admiscet eis cū nascunt: sicut accidit in olopitia. ¶ Et est vt sit in interiore parte palpebre humiditas acuta: aut materia nitrosa salsa non apparente in pal pebra nocumento sensibili: sed ipsa nocet pilis.

¶ Aut aūt est cā loci est qm̄ illuc est nocumen tum manifestum. s. aut durities ꝛ grossitudo: ꝛ non inuenit vapor a quo generatur pilus tran situm: aut apostema ꝛ corrosio ꝛ significat ipsa ꝛ rubedo ꝛ mordicatio vehemens ꝛ dolor.

¶ De cura. Cap. xxx.

i Ad illo qui est causa loci cura nocu mentum qđ est in loco ꝑm qꝛ dꝛ in cura cuiuslibꝫ capituli eius i loco suo.

¶ Et in illo cuius causa est priuatio materiei curetur prius corpus per ea regimine largo ꝛ cibatione: ꝛ administra medicinas trahentes materias pilorum ad palpebras per ea que dicturi sumus: ꝛ que sunt dicta in antidotario: ꝛ in areolis medicinarum singularū.

¶ Et in eo qui est causa materiei corrupte ad ministra purgationem capitis ꝛ mundificatio nem membri: deinde cura medicamento pilo rum. ¶ Alcohol autem tinuariua ad illud sunt lapis armenus ꝛ lazuli. ¶ Et ex cōpositis alco hol de nucleis dactilorum ex laudano dictum in antidotario. ¶ Aut sumatur de dactilis im maturis adultis pondus. iij. ß. ꝛ duarum spica

Digitized by Google

rum.3.ij. fiat ex eis alcohol. ℂ Et ex eis que experta sunt est vt terat spica nigra ⁊ antimonium ⁊ administrent cum radio. ℂ Et ét fiat alcohol ex sterc̃ore muris adusto ⁊ non adusto cum melle ⁊ ꝓprie aſsulalij. ℂ Aut sumat terra in qua nascatur vitis cum croco romano ⁊ ex alsaluli partes equales ⁊ administret ex eis alcohol. ℂ Et ex eis q̃ expta sũt ad illud ex eis cũ quo sunt p̃urit̃ ⁊ rubedo: ⁊ corrosio ẽ vt de coquat granatus cum sua totalitate ⁊ paruulus suis in aceto vsquequo dissoluat ⁊ annectitur super locum. ℂ Et oia quidem viscosa conferunt ⁊ ad illud: ét elimie colcotar attrimẽti partes equales sumant ⁊ terant ⁊ administrentur.

ℂ De pilis inuersis ⁊ additis. Cap.xxxi.

E eis que experta sunt est vt sumatur
c stercoris leporini adusti pondus.viij. 3.⁊ sterc̃oris hircini pondus.iij.3. cõterantur ⁊ administrent ex eis alcohol. ℂ Aut fiat alcohol ex muscis hñibus capita abscisa exiccatis. ℂ Aut aduratur auellana ⁊ teratur ⁊ conficiat cũ adipe capr̃ino: aut adi pe vrsi ⁊ liniatur ex ea locus: nasci.n. facit pilos: ⁊ cũ hoc denigrat eos. ℂ Et ét sumat antimonij adusti pars.i. ⁊ piperis pars vna ⁊ plumbi adusti abluti.uij. croci partes.iij. ⁊ duarum spicarum.ij. partes: ⁊ nucleorũ dactilorũ adustorum partes.ij. conterant ⁊ fiat ex eis alcohol. ℂ Et ad vltimũ cura hoz̃um pilorum est vnus modorum.v. adherentia ⁊ cauteriũ ⁊ ordo cuius acu ⁊ abbreuiatio palpebre cũ sectione ⁊ emulsio ꝓhibitiua. ℂ Inuiscatio aũt est vt eleuent ⁊ equentur cum mastice ⁊ gũmi pini ⁊ gummi ⁊ visco ⁊ amoniaco ⁊ glutino q̃ egredit̃ de ventribus ostraceorũ: ⁊ aloe ⁊ sarcocolla ⁊ dragaganto ⁊ thure dissoluto cũ albugine oui. ℂ Et ex inuiscatiuis bonis est vt inuiscetur cum oleo de scemi: ⁊ melior ea est cum cola casei quã nos diximus in antidotario. ℂ Cura vero que fit acu est vt acus penetret ab interiore parte palpebre ad exteriorem vbi est pilus: deinde ponatur pilus in foramine eius ⁊ egrediat ad latus aliud: ⁊ stringat pilus: ⁊ si sit difficilis introitus pili in foramine acus ponatur in foramine acu extremitas capilli mulieris ⁊ trahat acus ex illo latere. Deinde ponatur capillus in foramine eius ⁊ egrediatur ex alio latere. Et stringatur capillus donec remaneat similis ansę a latere intrinseco: ⁊ ponatur in ipsa pilus ⁊ extrahatur. ℂ Et si necessaria fuerit iteratio acus queratur locus alius. Secundario nãq; perforationis acus dilatat foramen ⁊ non retinet pilum. ℂ Sectio autem est vt abscindatur origo eius ex palpebra. Quidam vero precipiunt vt scindat locus cognominatus egena ⁊ est apud extremitatem oculi: deinde consoliđet ⁊ nascetur super ipsum caro addita ⁊ equat pilus ⁊ nõ permittit ipsum inuersari. ℂ Cauterium autem quod melius est: est vt fiat cum acu habente caput curuatum: cuius caput ignatur ⁊ extendatur palpebra ⁊ cauterizetur cum eo locus pili: ⁊ non redibit. ℂ Et quandoq; necesse sunt iterationes bis aut ter ⁊ non redibit post illud penitus. ℂ Eullio autem prohibitiua est vt euellatur: deinde ponantur super locum medicine prohibitiue naturalis pilorum: ⁊ proprie super palpebram que sunt de eis que dicte sunt in arcolis medicinarum singularum ⁊ dicemus eas in capitulo pilorum additorum.

ℂ De pilis additis. Cap.xxxij.

Accidunt ex multitudine humiditatis putride aggregate in palpebris oculi.

ℂ De cura. Cap.xxxiij.

Cura eius est mundificatio capitis ⁊
c corporis ⁊ oculi cuius exemplum que scis: deinde administra alcofol acuta mundificantia palpebras: sicut abisalicon ⁊ rusceum ⁊ collyrium rubeum acutum ⁊ viride acutum ⁊ collyrium de myrobal. ⁊ proprie si fuerunt illic lachryme aut aliquid accidentium humorum acciderit. ℂ Quod si non sufficerint curas adibe eulliones euellantur ⁊ liniantur super originem eorum sanguis eruũ ⁊ fel damarum ⁊ aristum: ⁊ fel vulturis ⁊ fel capr̃inum: ⁊ quandoq; permisceantur fella ista ⁊ sanguines cuscoreo. ℂ Et fiunt ex eis collyria sicut squame piscis: ⁊ administrantur cum necessitas incubit dissolura salina hominis. Qui vero eo vtitur media hora expectet sup ipsum. ℂ Et ex curis quidem bonis est vt sumatur fel eruũ ⁊ fel vulturis ⁊ castoreum ꝑ̃m equalitatem. aggregentur cum sanguine colũbe: ⁊ fiant inde troc. ℂ Et ex eis que narrantur sunt sanguis rincoe: ⁊ proprie sanguis rincoe canis ⁊ sanguis ranarum. Verũtamen experimentum non verificauit illud. ℂ Et rectius quidez ꝑ̃m q̃ existimant est vt misceatur cum alkitran. ℂ Et ex eis etiam que narrantur est vt administretur fel vulturis cuius cinere ⁊ sale armoniaco ⁊ succo porri: ⁊ proprie quando ponitur in sartagine super ignem donec commisceantur ⁊ equent. ℂ Et si fuerit cinis ostraceorũ erit melior: ⁊ rubigo ferri ruginosi cũ salina hois est victima: cuius dolore faciat. ℂ Et ex eis quidem que sunt expta est tinea cũ sale armoniaco: ⁊ ꝓprie cũ vngula asini adusta cũ aceto fortι. Et fiat spuma maris cum aqua pfilij. Cum.n. stupefit ⁊ infrigidatur locus eo non nascuntur ibi pili.

ℂ De inuiscatõe palpebrarũ. Cap.xxxiij.

Irritant ꝑ̃m pluũ post ophalmiam.
f Ex ergo vt administrent sarcocolle ⁊ succari rabarzet pres egles: spume maris q̃rta pus: terant ⁊ puluerizent sup locũ.

ℂ Tractatus quartus de dispositionibus virtutis visibilis ⁊ operationibus eius.

Digitized by Google

Debilitatē visus ⁊ eius nocumē
tum efficit: aut cōplō cōis in
corpe siccitatis dñantis humo/
d rose: aut cōplonal' sine mā: aut
vapor eleuat' ex corpe: aut stō
pprie: aut frig' hūs mām: aut
nō hūs mām: aut ppter dñm
calitatis mālis aut nō mālis: aut est sequēs cāz
in cerebro ipso egritudīnū cerebri notarū que
est in suba cerebri: aut i pte tota anteriore sicut
compressio aut percussio accīs ei: ḡre non videt
oculus aut in pte anteriore eius. ¶ Et plm qō
eius est hūiditas dñans aut siccitas accīs suc/
cessione egritudinum ⁊ motuū superfluoꝝ ⁊ cor/
poreoꝝ ⁊ aialium ⁊ cōonum superfluarū ppter
quas cadit vertus ⁊ resolui mā. ¶ Aut est pp
rem appropriatā ipsi spū visibili ⁊ mēbris que
ipsum sequunt: sicut nerui cōcauo: ⁊ sicut hu/
moꝝ' ⁊ tunicis. ¶ Et spū qdez visibili qnqz
accidit vt multiplicet ⁊ accidat ei vt subtilet.
Et quandoqz accidit ei vt ingrosset. Et accidit
ei vt minoret. ¶ Multiplicatio aūt est melioꝝ
res ⁊ magis innata. ¶ Et subtilitas quidem
plm accidit ex siccitate. Et qnqz fit ex vehemē
tia separationis accīs cum sol aspicit ⁊ resple/
dentia ⁊ silia. Et qnqz pducit aggregatio val/
de superflua ad coartationē resolutē: ⁊ impi/
guat ea pmū: deinde subtiliat valde secō: ⁊ illud
est sicut accidit apud lōgaz motam in tenebris.
Et grossitudo fit pp hūiditatē: ⁊ fit ppter ag/
gregationē vehemētē nō ita vt pducat ad vten
dū cōplone subtiliare. ¶ Et qnqz est cā in eis
cadēs in inuio creatiōis. ⁊ qnqz est pp vehemē
tiā siccitatis ⁊ multitudinē cōonum: aut debili
tatē anteriois cērebri validā. aut pmaturatē egri/
tudinū ⁊ ppinqtatez mortis qñ resolui spūs.
¶ Debilitas aūt ⁊ nocumētū q̄ sunt pp tuni/
cas. ⁊ plm eoꝝ ē pp tunicas extrīsecas sine pfū
dis: aut sunt cā subtunice: aut sunt cā trāsitus
q est in ea. ¶ Et q̄ sunt pp tunicā ipsaz sunt pp
cōplonem malā. ⁊ plm eius est retentio vaporis
in ea aut superfluitas humiditatis pmixte ei: aut
ericcatio ⁊ siccitas ⁊ nigrificatio: ⁊ corrugatio
accītes ei ⁊ ppie vuee ⁊ cornee: aut corruptio
superficiei ei' pp impressionē vlcerū apparentiū aut
occultoꝝ: aut tolerātia obthalmie plīme: aufe/
rentis quietatē eius: aut color extranei' intrans
eaz: sicut accidit cornee icterītia ex citrinitate:
aut i rarsan et rubedie: aut denudatio coloris
nālis. sicut illud qō accidit cornee ⁊ addit pue
tatem ⁊ firmitudinē ad hoc: vt lumē vincat ipz
⁊ separet spūm visibilē. ¶ Et qnqz accidit exic
catio ⁊ calefactio ppter coherentiā firmā aeris
⁊ luminis cū hūoꝝ': aut separatio eaz ppter
corrosionē accidentem: ḡre nō gradatur lumē
in penetrādo in eis. imo subito penetrat in gla
tiales integre. ¶ Aut ppter ortū pāniculū su/
per eas sicut in vngula: aut inflationē ⁊ grossitie
venarum earum sicut in sebel. ¶ Accidēs aūt
foraminī ⁊ trāsitui: aut est: qz stringit supra nā/
lē ppter cās quas dicturi sumus in. c. suo: aut
dilatatur aut opilat' integre aut nō integre. Sicut
cum est desectus aque. ⁊ nos qdē dicemus ista
capitula oia sigillatim. ¶ Facta aūt ppter hu
mores: ē quoniā glatialis quidē qui est vn' eo
rū mutat' ab essentia sua eqli ⁊ ingrossatur. aut
eius subtilitas est fortis ⁊ fit ipedit' a delatione
luminis ⁊ coloris luminosi sup se. ¶ Et cr al/
bugineo qdez: qñ multiplicat' valde: aut ingros
satur ⁊ fit illud cā ad minorandā quietatē suaz.
¶ Aut ppter humiditatē ⁊ vapores qui pmi/
scent ei: aut mutāt alterātes eius quietatē. Ha
pores enim ⁊ fumi extranei extrinseci nocēt et
ḡliter. ergo ⁊ intrinseci. ⁊ oia grana vaporosa in/
flatiua sunt grauatiua visus. ¶ Nocumentum
eni qō visui aduenit ex vitreo nō est pmitū:
imo non nocet visui: nisi inquātū nocet glatia/
li ⁊ cōmutat eius essentiā ab equalitate. ppter ei
bum nō equalē quē ei defert. Nocumētuz aūt
qō fit propter nerui est quoniā accidit ei opi/
latio: aut accidit ei aposthema aut ruptura.

¶ De signis. Cap. ij.

Ea quidē qō est cōmunitate cor/
i poris signū est illud qō dedimus qō
significat cōplexionē totius corpis.
⁊ illud qō fit a cōmunitate cerebri est
quoniā illic est aliqō signoꝝ significatiuum nocu
mentū in cerebro cū hoc vt sint reliqui sensus le
si cum illo. Illud enī fiducia facit cōmunitatis
cerebri. ¶ Et qnqz appropriat' visui plm pro/
prietatū ei' ⁊ cū odoratu sine auditu: sicut pcus
sio coartatiua qñ cadit in parte anteriore cerebri:
⁊ qnqz est audituus cuz sua dispone ⁊ remanet
oculus apertus: ⁊ nō pōt claudi palpebra sup
ipz: vñ nō videt. ¶ Et signum qō ipsi spū ap
propriat' est: quoniā si spūs ē subtilis ⁊ est pau
cus videt rem ex primo sine pscrutatione ⁊ nō
videt qō elongatū est sine pscrutatione. Aerug
eius subtilitas cum est superflua nō figit rem lu
minosam valde: imo fugat eā lumē clarū ⁊ se
parat eā. ¶ Et si est grossus ⁊ plīmus nō defi/
cit ei pscrutatio intuēdo lōginquū: ⁊ nō pscru/
tatur visionem ppinoꝝ: ⁊ cā in hoc apud loquē
tes de radio est q̄ visus non fit nisi egressione ra/
diū: ⁊ cum obuiat ei qō videt: ⁊ qō motus va/
dēs ad locum longinquū subtiliat grossitiem
eius ⁊ equat essentiā ipsius: quēadmodum hu
iusmodi motus resolutur spūs subtilē: quare for
sitan nō operat' aliquid. ¶ Et apud illos aut
dicunt per unuz vehere formas videndi ⁊ reliq
est q̄ glatialis motus fit fortis cum videt illud
quod elongatur: ⁊ illud est ex eis que subtiliant
spūm grossum habitātē in ipso: ⁊ resoluit spūs
subtilem ⁊ ppie patiā. ¶ Verificatio aūt cer
noris in his duobus sermonibus pertinet ad
sapientes non medicis. ¶ Cognito aūt illius

gg 2

ex dispõne tunicaꝝ humoꝝ pfundoꝝ est ex eis que sunt prauа cuꝫ nõ est res alia nisi ipsa. ¶ Quãdq; aũt recurrit ad dispõnẽ coloris tunicaꝝ t humoꝝ pfundoꝝ t ad dispõnẽ inflatiõis earũ t extẽsionis t corrugatiõis t extenuatiõis ipsaꝝ t dispõnis paruitatis oculi pp paruitatẽ ipsius: t dispõnẽ eius qõ spargit̃ super ipm de hũiditate: t imaginat̃ de silitudine iris aut vt in ipso de siccitate t prurituõe que manifesta est exterꝰ. t forsitan nõ apparet cũ eo hõculi vel hõniculi: t est forma aspicientis i ipꝫ. ¶ Et quãdq; figit̃ pm dispõnẽ cornee. ¶ Et quãdq; figit̃ pꝫ dispõnẽ albuginei. ¶ Et ille cuiꝰ ẽ videt semp iter oculos suos sicut nebulas. ¶ Si aũt vides prurbationẽ corã facie amine mã t nõ sunt relictq; ptes cornee prurbate figit̃ q; prurbatio fit in albugineo: t q; nõ est clarus. t si prurbatio est cõis pribus cornee non est dubiũ qn ipsa fit in cornea. Sꝫ remanet dubitatio an ipa fit sibi in albugineo an non. ¶ Et accidit quãdq; albugineo siccitas. t accit quãdq; ex illa siccitate vt aggregent̃ in ea quãdã ptes eiꝰ t nõ fiãt pure. ãre vt corã eis fenestra aut fenestre. ¶ Et quãdq; est illud pp vestigia vlcꝰ existia in cornea occulta faciẽtiũ imaginari imaginatiões. qd errat in eis t existiat̃ q; sunt imaginatiões. aq; t nõ sunt. ¶ De pstrictiõe aũt t dilatatiõe taq; t dispositione nerui posterius loquemur. Et scias q; omnis corruptio existẽs a siccitate fit fortis cum vacuitas adest apud exercitiũ resolutiuũ t apud eũones in hora meridiei. t ex hũiditate eẽrio. ¶ De cura. ¶ Cap.iij.

s Si fuerit cã. debilitans siccitas inuat humectãtibus: t aqua casei t emulsione lactis sup caput: t potꝰ eius t ponant̃ olea humectãtia sup caput: t pprie cũ fuerit illud in cõualescẽtibus: t pse runt ei somnus t reges t caput purgia humectãtia: t pparatiõ oleũ de nenufare: t eius que in tunica existit cura est prauа. ¶ Qd si fuerit ab hũiditate admistrabis tunc illud qd̃ resolutiõ post eũones. ¶ Vomitus aũt qui minimꝰ est ex eis est que cõferunt t pprie sensibus: sed laboriosus nocet valde t gargarismata t sternutatiões t sternutamẽta pferũt. ¶ Et ex eũonibus inuatuis in hoc est. oleũ de lꝛerua cũ infusiõe aloes. ¶ Et administratio eius qd̃ phibet vaporem a capite sicut trifere: t pprie apud somnũ. ¶ Cõfert etiã t inuat exercitijs extremitatũ t pprie extremitatũ inferioꝝ. Et silr opꝫ vt administret fricatio earum. ¶ Si aũt causa fuerit in ea grossities eius curet cũ medicinis absterssiuis pdictis in areolis oculi. ¶ Et opꝫ qñ admistras medicinas acutas vt varis cum eis medicinis simplicis. ¶ Et ex rebꝰ quidẽ inuatuis in hoc est tucia ablata nutrita cũ aqua fenicul: aut cũ aq̃ fenicul: aut aq̃ albedarũgi t succo prassij. ¶ Et assiduatio alcohol cũ lino cõfert oculo valde: t cõseruat virtutẽ eius vsq; ad tps lõgum. ¶ Et facere alcohol ex fricatione myrobal. cũ aq̃ rosar. pfert valde qñ est humiditas cũ calidirate t pruritu. ¶ Et ex alcohol cõfert cubis in hmõi. c. est ex fellib⁹ cũ sunt singularia: sicut fel alcubugi t fel tauri saboth t auis frãgẽtis os t tauri t vsi t leporis t vulturis t gruis t pirũdinis t passeris t vulpis t adib t cani t canis leporarij t arietis siluestris: t felli auis turde inest pprietas valde mirabilis t cõposita. ¶ Et ex oleis qdem inuatuis sunt sicut oleũ de lꝛerua t oleũ de narcisso t de granis lauri t oleũ raffanini t oleũ de senugreco t oleũ de lilio t oleuꝫ sanfucinum t oleũ camomillinũ t oleũ alacoen. t facere alcohol cũ aq̃ albedarũgi cõfert. ¶ Et ex medicamẽtis bonis mẽsuratis est vt aduranꝫ due nuces t. xxx. ex nucleis nurobal. citrinoꝝ: t terãtur t pijcianꝫ super eos pipis adusti aur. i. t fiat ex eo collyriũ. ¶ Et ex medicinis inuatuis est vt sumaꝫ succus granati muri t decoquatur vsq; ad medietatem t removeaꝫ ab igne t misceaꝫ cũ eo medietas ipsius de melle t ponaꝫ sub sole t administret̃. ¶ Et silr si sumaꝫ aqua duoꝝ granatoꝝ t ponaꝫ sub sole duob⁹ mensibus in estate t colet̃ t ponant̃ in ea aloes t longi pipis t salis ammoniaci. t q̃dq; fit sine sale ammoniaco pres eq̃les terant̃ omnia valde t proijciatur sup lib. ei⁹. ʒ. iij. ex eis t reseruetur t quãto plus annquaꝫ tãto est melꝰ. ¶ Et ex inuatuis cũ hoc est celidonia t acorus cũ celidonia qñ terit̃ sicut alcohol. ¶ Et facere alcohol ex aq̃ cepe cũ melle inuatuũ est. ¶ Et collyriũ qd̃ felliũ é forte: t fella qd̃ siluestria sũt sicut fel accipitris t vulturis. Aut sumaꝫ tabula t pistillũ q̃x ãbo sint ex ere rubeo t distillẽt sup eã stilla aceti t stilla lactis t stilla mellis: deide terat donec nigrescat illd̃ t fiat ex eo alcohol. ¶ Et scias q; assumere carnem assidue sine sit assa: sine cruda est ex eis que conferũt t confortant visꝰ valde: ma q; removet debilitatẽ antecedẽtẽ. ¶ Et si qs pot sumere carnẽ viperarũ decoctã pm modũ quo decoquit̃ in tyriaca: pm modũ quo distinguit̃ in ca. de lepra conseruat sanitatẽ oculi vlame. ¶ Et ex medicinis que sensib⁹ bone sunt: t ei cuius visus debilitat ex colꝛ t aliis est tucie nõ ablute. vi. ptes t vini quãtus sufficit. t olei de balsamo plus tucie pm quãtitatẽ que cõuenit terat̃ tucia t pijciat sup ipsam oleũ balsami: deinde vinũ t terat̃: si cut opꝫ t reponat̃. ¶ Medicamen de q̃ dr̃ q; tãti existit inuatuus q; oleũ tale efficiẽs ne ei no ceat in corp⁹ solis aspicere. ℞. lapidis serucis t lapidis t lapidis baris t est alumẽ bonũ al. al bum t sedinebis t calamẽ t succi pdisi oiuꝫ aã. ptes. i. fellis vulturis t fellis vipere amboꝝ aã. ptes. i. fiat ex eo alcohol. ¶ Et administratio pertinaciis sup caput inuatua est. t pprie pfert

Digitized by Google

sembus: ḡre opꝫ vt administrē omni die multotiēs. qm̄ attrahit vapores ad supiora ⁊ mouet eos a pte oculi. ¶ Et ingredi aquā claram viridem ⁊ submergi in ea ⁊ aperire ambos oculos in ea p̄m quātitatē qua possibile esse ex eis que seruāt sanitatē oculi ⁊ cōfortāt ipsius: ⁊ propte in tuētione. ¶ Et opꝫ ꝓpte eū qui cōqueritur de vaporibus stomaci ⁊ cui nocet humiditas vt vtatur ante cibus decoctione absinthij ⁊ oxymelle squillitico ⁊ omni quod lenit ⁊ inducit super asperitates que sunt in stomaco.

¶ De rememoratione rerum visui nocentium. Cap. xiij.

Erū aūt visui nocētū alie sūt opationes ⁊ mot⁹: ⁊ alie sunt cibi: ⁊ alie sūt dispō cōuersionis in cibis. ¶ Opationes aūt ⁊ mot⁹ sunt oīa que excitāt sicut cornus multi⁹ ⁊ plixitas aspiciēdi renitētia ⁊ legere minuta sup̄flue: ⁊ meditū in eis est inuamē: ⁊ similr actiōes minute ⁊ somn⁹ post repletionē: imo opꝫ illū qui suo⁹ in visu debilitatem hēt expectare donec digerat cib⁹ ei⁹. ¶ Et omnis repletio nocet ei: ⁊ oē qd̄ excitat nām: ⁊ omne qd̄ turbat sanguinē ex reb⁹ salsis ⁊ acutis ⁊ alijs nocet ei: ⁊ ebrietas nocet ei. ¶ Somnus ꝑo cōfert ei inquātū purgat stomacū ⁊ nocet ei inquātū mouet mās cerebri expellēdo eas ad ipꝫ. ¶ Et si fuerit necius opꝫ tūc vt fiat post cibū ⁊ cū facilitate. ¶ Et balneū nocet. ⁊ somnus sup̄fluus nocet ⁊ fier⁹ vehemēs ⁊ multitudo flōme: ⁊ ꝓpte cūvēriosis ꝓinuis. ¶ Libi ꝑo qui nocēt. sunt salsi ⁊ acuti ⁊ vapori ⁊ ois qui nocet ori stomaci. ¶ Et vinum grossum turbatus ⁊ porrū ⁊ cepa ⁊ bedarūgi comestū ⁊ oliue mature ⁊ anetū ⁊ caules ⁊ lentes.

¶ De oculopa. Cap. v.

Set vt euanescat visus in nocte ⁊ videat in die ⁊ debilitat in fine eius.

Et cā quidē eius est hūores oculi ⁊ grossitie eoꝝ aut humiditas spūs ⁊ grossities ei⁹. ¶ Et plm̄ qd̄ accit hūib⁹ oculos nigros nō virides ⁊ putani pupille ⁊ cui multiplicātur colores ⁊ an fractuosa in oculis suis. Hoc eni sigt paucitatē spūs visibilis in creatōe sua. ¶ Et qñq; hec est cā ꝓpter egritudines in ipso oculo. ¶ Et qñq; fit ꝓpter cōtratem stōi ⁊ cerebri ⁊ cognoscit illud p signa q̄ scuisti.

¶ De cura. Cap. vi.

Si illic fuerit multitudo: flōma cephalica ⁊ angulos lachrymales ⁊ administrent reliq̄ euacuātia nota ⁊ iterētur: ⁊ qñq; euacuat cum scamonea ⁊ castoreo ⁊ ꝓfert. ¶ Et in potu dat ante cibū vinū paucū ver⁹ ⁊ dat in potu post digōnem iterā. ¶ Ex ex medicinis digestiuis vel exptis ē illō qd̄ currit ex epate capno diuiso cū cultello: ⁊ posito sup̄ nas. Nā cū currit accipit ō eo qd̄ currit ⁊ pulueriz̄at sup̄ ipꝫ sal idus ⁊ lōgū piper ⁊ fit ex eo alcohol: ⁊ qñq; pulueriz̄ant sup̄ ipm̄ medicine cū supponit p̄unis: ⁊ fit declinatio sup̄ vapōrē eius ⁊ comedit de carne ei⁹ assata: ⁊ illud ē in quātū. ⁊ qñq; iecdit faciēdo fectionē latitudinē ⁊ ponit ex eo strat⁹ vnus. ⁊ ex pipelōgo strat⁹ vnus ⁊ ponant strat⁹ iferior ⁊ fridor ex epe ⁊ assāt i tamor ⁊ nō quenit ad vltimū: deinde sumit ⁊ colat ex eo aq̄ras ⁊ fit cū ea alcohol. ¶ Et silr epar leporis ⁊ silr collum sem̄ ex lōgo pipe: ⁊ illō qd̄ ēfs hāc deferi p̄uenē lōgi pipis. 33. spice grees eq̄les fiat ex eis alcohol. ¶ Et fella ēt iuuatina sūt ⁊ ꝓpte fella hircoꝝ arietū mōtanoꝝ. ⁊ silr alcohol eius. oleo balsami ꝙquassata cū pauco opio. Et alcohol: ⁊ ex pipib⁹ nib⁹ cōmixte sic puluis iunatus ē valde. ¶ Et silr alumē egyptiacū ⁊ alcohol cū melle ⁊ aq̄ fenicli oleo submerso sup̄ ipso spatio lōgo ē valde iunatum. ¶ Et forte eo ē mel cū in eo est ẏr⁹ alumis ⁊ salis armōiaci: ⁊ alcohol factū ex sanguinib⁹ animaliū caludarū cōpositū cōfert. Et ꝓfert alcohol ex succo cucumeris asi. cōquassato cū se. portulace: ⁊ colliū alcali ⁊ colliū storis eri ꝓfert ei ⁊ sterc⁹ lacerti ⁊ stinci ⁊ sumant fell⁹ edi pas. i. pipis ptes. ij. armōiaci ꝓes ij. ꝓficiant cū melle ⁊ administrent ei. Et confert ei flobotomia vene lachrymalium.

¶ De aliphar ⁊ ē vt nō videat in die. Cap. vij.

Ztusa aliphar est subtilitas spūs ⁊ partes eius multa. ḡre resoluit cū lumine solis ⁊ adunat in tenebris. Et qñq; est cā aliphar qua: ḡre videt i tenebris ⁊ vmbra die ⁊ nocte ⁊ debilitat i lumie.

¶ De cura. Cap. viij.

Set additio in humectatione ⁊ ingrossatione sanguinis.

¶ De imaginationibus. Cap. ix.

Aut colores q̄ sentiunt cora visu ac si ipsi sint mixti i aere: ⁊ cā i eis ē stabilio rei nō puie inter glaciale ⁊ iter ea q̄ vñr. Et illa res aut ē ex eis quoꝝ sile nō cōprehendit in ꝓsuetudib⁹ oīno: ⁊ nec cōprehendit ipꝫ nisi q̄ ē fortis visus egredietis a ꝓsuetudine i cōprehēdendo: aut ē ex eis q̄ cōprehendit visus qñ medi⁹ fit ⁊ nō ē in fine acuitatis: isẓ ē p̄m semitā ꝓsuetudinis. Et iterio p̄mi ē: qñ cū visus ē fortis cōprehendit ōbile ⁊ occultū ex reb⁹ q̄ volāt in aere ꝑpe visū q̄ sūt ex formis a qb⁹ aer nō euanat ⁊ relinq̄ ḡre apparēti ei: ⁊ pp̄ suā ꝑpingtatē quā habēt cū aere nō ꝑficat eas: ⁊ silr cū sūt i iteriore pte pp vestigia vapoꝝ puoꝝ non euanāt ex eis cōpso ⁊ nā oīno. Et erūt hec duo occultant a visib⁹ q̄ nō sūt in vltio acuitatis: ⁊ nō imaginātur nisi ei q̄ est vehemētis acuitatis i visu: ⁊ ista sunt ex eis q̄ nō cōparant ad nocumētū. Diuisio aūt altera aut existit i tūicis: aut existit i humoribus: ⁊ illa q̄ existit in tunicis est vt sit sup̄ tunicā corneam vestigiū occultum valde qd̄ remanst a variol. aut' obthalmia ⁊ botho: : aut

Digitized by Google

alijs: ⁊ nō apparet oculis exterius ⁊ apparet oculo interi⁹ ppea ꝙ sit puius loc⁹ in q̄ est. ⁊ cōsultauit ꝙ⁹ ppter ipm ex eo qđ sentit ⁊ aere puio partes vise magne ꝑm ꝯtitatē q̄ si ꝑm ꝯtitatē exterius repta foret: eet ps illa pua magna ps formarū ei⁹ q̄ sunt in formamie vuee. ⁊ Illa aūt q̄ exstit ex hūoribus ē ꝑm duas ptes: q̄m aut tā puersa ē sub a ei⁹ i hūiditate ex eo qđ ē exteri⁹ ab ipsa. ad qđ tā puersa ē sub a hūiditatis ipsi⁹: aut accit pti eius malitia cōplonis alterās colore ei⁹ q̄ remouēs putatē eius: q̄re nō puia fit illa ꝯtitas ei⁹ pp frigus aut hūiditatē aut caliditatē: ꝑs illā igit ꝯtitatē appet i ipso aeritas. ⁊ Et ex pōtate aeritatis ē vt cū pmiscet hūiditati subtili puie faciat ipsam lactei coloris: ⁊ faciat ipsam videri nō puā: aut ꝓpter siccitatē ispissantē ⁊ aggregātē valde sed erit illud quod puenit ei ex ea in alio. Ergo nō eāt q̄n aut fit accūs nō firū ⁊ est ex gīe vapoꝝ qui eleuantur ex corpe toto: aut ex stō. aut ex cerebro: ⁊ cū sūt subtiles puenūt ⁊ resolunt. ⁊ sic fit crisibus ⁊ post vomitū ⁊ post ūrā: aut fit fixū in eo ⁊ pozētit aquā. ⁊ Et iste quidē imaginatiōes q̄ñs diuersificant in ꝯtitatibus suis: ⁊ sunt puę ⁊ magne. Et q̄ñs diuersificant in essentijs suis ⁊ ⁊ sunt grosse ⁊ subtiles occulte. ⁊ q̄ñs diuersificatur in sitibus suis ⁊ sunt rare: ⁊ q̄ñs ispisse nebulose. Et q̄ñs diuersificatur in figuris suis ⁊ sunt granose ⁊ sunt cimicales ⁊ sūt muscose ⁊ sunt filose ⁊ capillares cuz longitudine.

⁊ De figuris. Cap. x.

Igna eaꝝ q̄ sunt ex acuitate sensus
s sunt vt sint leues nō ꝑs modū vnū ⁊ figurā vnā. ⁊ assōciat hoi aliq̄ ꝛpe sanitas fui visus ꝓter ꝙ illa imaginatio sequit ipm. ⁊ Et illā q̄ fit pp corneā sigā cā eius pdicta: ⁊ vt figat aliq̄ ꝛpe nō: addēs ⁊ nō perdūcens nocumētū in oculo ꝓter se. ⁊ Et illa q̄ fit ex cā in albugineo ē vt sit ꝛpe lōgo ⁊ nō pducet ad nocumētum magnū: ⁊ fit aut successione obthalmie acute aut successiōe cāe ifrigidātis aut calefaciēs: ⁊ est ex eis q̄ sensū sciunt ⁊ ꝓprie q̄ inuenit cornea tersa clara in q̄ nō est asperitas aliquo mō: amplius est res fixa: ⁊ nō addit nec pducit ad nocumētū magnū. ⁊ Illa aūt q̄ fit ꝓpter vapores stōacos ⁊ cozpos cognoscit ppea ꝙ ipsa cōmouet cū vapozosis: ⁊ apō repsonē ⁊ digōnem: ⁊ apud mot⁹ ⁊ ꝛginē ⁊ scotomiā ⁊ non mouāt ꝑm dispōnem vnā imo augmentāt ⁊ minuit ⁊ non appropriat oculo vnimo fit iambob⁹ octūs. Cuīs cū ea est nausea ꝛtificatur eius significatio: ⁊ q̄ñ est vomitus ⁊ eūo cum pigra: ⁊ subtiliatio nutrimēti. ⁊ stat diū in digōne remouent ⁊ munerāt eam. Et tu quidē iā scisti in .c. debilitatis visus signa ei⁹ cuius est cā siccitas albuginei aut aliud. ⁊ Et q̄ñ cōtinuat sanitas oculi ⁊ icolumitas eius ꝙ hēt imaginationes sex mēsib⁹ est ꝑm plm in securitate. ⁊ Et imaginatiōes q̄ sunt antecedentes aquā nō cessant gradari in cōturbatione visus vsq̄quo descēdat cū eis aqua subito ⁊ raro pertrāsit. vi. menses. ⁊ Cum aūt vides imaginationes remoueri ⁊ redire ⁊ addi ⁊ diminui scias ꝙ nō sunt aquose. ⁊ Cuīq̄ aquosarum tēpus prolōgat ⁊ nō ꝓtinuatur in debilitate visus scias ꝙ ipse non sunt aquose.

⁊ Sermo de cura imaginationum et initij aque. Cap. xi.

p Primū imaginatiōis est vt tu venias ad curā earū q̄ aquā portendūt. Reliqs aūt earū que sunt ex siccitate cōferūt quādoq̄ humectāna nota: ꝛs si sint ab hūiditate. ⁊ alie que nō sunt a siccitate ꝓferūt eis oia alcosol que abstergūt. ⁊ In pōtēdētibus ꝛpo aquā opz vt incipias ⁊ mūdifices cozpus ⁊ ꝓprie stomacū. Deinde ventas ad mūdificādū caput cū gargarismis ⁊ caput purgijs ⁊ masticatōibus. ⁊ Ex sternutationib⁹ ꝛpo inq̄rit purgar sperat iuuamētū. Et ex parte laboriosi motus earū timetur ex eis motus aque ⁊ prozpte ⁊ est cadēs sub neruo ⁊ ppe ipsum. ⁊ Et scias ꝙ hierapigra est mirabilis iuuamenti in eis: ⁊ similiter pillule auree ⁊ medicamenta in qbus ponūtur cētaurea ⁊ cucumer amar⁹. Et tu quidē iam scisti in capitulis cure capitis ⁊ mūdificatiōis eius illud qđ te oportet attendere. ⁊ Et oportet vt fit mūdificatio per hieram pigrā: aut pillulas aureas ꝑm semitā mūdificationū frequētium valde. ⁊ Et neq̄ vtaris medicinis soluitiuis ⁊ absterſiuis faciēdo alcohol nisi post mūdificationē. ⁊ Et ꝓfert in ꝓncipio aque flobotomia arteriarū post aurem. ⁊ Et opz quidē vt incipias ꝓmo a medicinis leuituis sicut feniculū cū melle ⁊ oleo. ⁊ Et sicut dicitur ꝙ odoramentum sanſuci cōfert ei qui timet descēsum aque in oculis suis: ⁊ similiter olfacto oculi ipsius. ⁊ Et dicit ꝙ appolitio sanguisugarū sup tēpora cōfert in inino su. ⁊ Et quādoq̄ cōfert alcohol cū semine alkekeng: ⁊ dicit ꝙ ipsum remouet aquā ⁊ resolvit aquas ⁊ ꝙ ipsum est virtuosū. Deinde puenit gradatim ad medicinas compositas ex serapino ⁊ similibus sibi. ⁊ Et ex illis est medicamē qđ recipit serapini tres partes assefetide ⁊ ellebori albi ambozum añ. .r. mellis. viij. cotilas. ⁊ Et ex eis que valde experta sunt est vt ex capite pirūdinis aduſto cum melle fiat alcohol ⁊ collyrium astinicam: ⁊ omnia fella predicta in ca. debilitatis visus. ⁊ Et fortius istis est collyrium de felibus almaraſtani ⁊ etiam alcohol anuidus ⁊ alcohol dictum in antidotario cum felle testudinis: ⁊ medicamen ex basilico cum aqua feniculi: aut collyrium sanſuci ⁊ alsefus ⁊ almerum: ⁊ oleum balsamu cōfert in eis. ⁊ Et ex eis que conferunt in initio aque est vt sumat fel guarsen ⁊ fel laboris sani cozporis ⁊ ponant in vase

Digitized by Google

ereo ⁊ dimittantur prope .x. dies vsq; ad .ij. se-
primanas. ℭ Deinde sumant myrrhe ⁊ croci ti
torum ⁊ fel testudinis silvestris ⁊ olei balsami
olim. aā. pondus .3.i. pmisceant oia ⁊ aggregē
tur oia virime vt fiat cum eis alcohol. ℭ Et
accipiat cicerbos pars .i. ⁊ asse fetide pars .i. ⁊ se
rapini quarta. ⁊ .x. pris ⁊ est .5. tres decime pris:
fiat ex eis collyriū ⁊ fiat alcohol cum eo. ℭ Et
iterum elleborī al. ⁊ piperis pars .i. ⁊ armonia-
ci .ij. partis fiat ex eis collyrium cum succo ra
phani ⁊ administrent. ℭ Et os vt viter cibos ⁊
pisces ingrossantes ⁊ vaporantibus: ⁊ potū plu
rime aque sit ⁊ vini: ⁊ frequentā flomie ⁊ ven-
tosarum: imo postponat illud quantum possi-
bile est nisi tactus necessitatis cogat ad illud: ⁊
fit credulitas q; sanguis sit plurimum calidus.

ℭ De alnnisar. Cap. xij.

a Alnnisar ē vt fiat foramē vuce latius
℈ est in nā. ⁊ q̄nq; fit illud successiue
sode pp cām primā: ex percussio
ne aut casu. ⁊ q̄nq; fit pp cās exītes
in ipsa pupilla ⁊ illud est in albugineo: aut in
vnea. ℭ Albugineus nāq; cum humectatur ⁊
multiplicat cōprimit vueam ⁊ mouet eam ad
dilatationē albuginei vero siccitas non facit di
latationem per se: sed per accīs. sinquātū seq̄t
eam siccitas vuee. ℭ Et vnea ipsa si desiccetur
aut extendit ad extremitates suas sicut extendū
tur corda perforata cum exiccant: accidit ei vt
dilatetur sicut dilatant foramina illorum cor-
rum: ⁊ ppter cuz cōprimit ab humiditantibus.
ℭ Et q̄nq; accidit ei illud ex humiditate intrā
te subam eius ⁊ addente in spissitudinē ipsius
⁊ extendente eam ad grossitiem: quare accidit
foramen vt dilatet. ℭ Et q̄nq; accidit illud pp
apa extensiuum puentens in ea. ℭ Et q̄nq; est
amplitudo oculi naturalis: ⁊ nocet visui. Vi-
det. n. res minores ℈ os vtvideant. ℭ Et q̄nq;
est accīdtalis: ⁊ q̄nq; est ita: ⁊ q̄nq; sequit ad
hoc vt non videat aliqd. Multotiens. n. dilata
tur oculus adeo vt dilatatio ꝯsequat cornea ⁊
nō remaneat visui aliq̄d de q̄ fit curādū. ℭ Et
illa que est ex percussione aut casu nō hz curaz.

ℭ De signis. Cap. xiij.

i Dim dixim? ea in. c. debilitatis oculi.

ℭ De cura. Cap. xiiij.

Vla que nātis est curam non habet.

i ℭ Et illi que est ex siccitate confert
humectatio oculi cum humectantiꝫ
predictis. ℭ Et illi que est ex humi-
ditate confert floborotomia si in corpore est mul
titudo ⁊ eam floborotomia lachrymalium ve-
narum euacuat et loco ⁊ confert ei. Et similiter
floborotomia venarum temporum ⁊ incisio ea-
rum ⁊ euacuatōes quas fecimus: ⁊ effusio aq̄ sal
se ⁊ salite sup caput, ꝑpe mixte cū aceto. ℭ Et
non oportet vt multiplicent euacuationes cuz
solutiuis ⁊ debilitetur virtus ⁊ non euacuetur
q̄ queritur. imo quandoq; sufficit et euacua-
tio ibus .x. diebus cum .3. ⁊ .5. de pillulis co-
chijs. ⁊ cibus sit aqua ciceris cum oleo fisami-
no ⁊ fiat alcohol oculo altert cum tucia: vt non
dilatetur sicut primus. ℭ Et os vt administres
alcohol predicta in. c. imaginationum ⁊ aque.
ℭ Et conferunt ei ventose super collum: ꝑpter
illud q̄ in eis est de attractione ad posteriora.
ℭ Illud oūt quo vtendum est in cura eius que
facta est successione percussionis: est vt fiat flo-
borotomia: deinde ventosē caput, postea admi-
nistra infrigidantia. ℭ Et fiat emplā ex farina
fabarum sine corticibus suis ⁊ farina ordei cū
aqua foliorum salicis ⁊ aqua endiue: aut la-
na infusa in vitello oui cum oleo ro. aut panco.
vino ⁊ distilletur in oculum sanguis turturū ⁊
pullorum: ⁊ in die tertio distillet in ipsum lac ⁊
alcohol que sunt fortiora: ⁊ penitus plurimum
cure eius est ex genere cure aparum calidorum.
Et post administret collyriū factum ex turis ⁊
croci ⁊ myrrhe olim. aā. pre. i. ⁊ arsenici pte. 5.
ℭ Medicamen iuuantium omorotenchis ⁊ est
dilatans fellis edi ⁊ fellis gruis amborum. aā.
auf. ij. croci. 3.i. piperis. clxx. grana: succi liqui
ritie. v. aure. ⁊ tertia armoniaci. ij. auf. mellis ℈
quantitatem necessitatis: ⁊ fiat ex eis alcohol ⁊
teratur cum aqua feniculi ⁊ conficiat cū melle.
ℭ Et ad illam que facta est ex percussione me
dius auf. teratur cum succo raphani vsq; quo
ficcetur ⁊ administretur cum eo succo alcohol.
ℭ Et etiam fellis hirci auf. i. stercus lacerti ⁊
stellionis sicci. auf. i. ⁊ .5. nitri .5. auf. piperis. fel-
lis gruis amborum. aā. auf. ij. croci. auf. i. armo
niaci auf. 5. ellebori albi auf. i. teratur etiā cuz
aqua feni. ⁊ misceantur cum melle.

ℭ De constrictione pupille. Cap. xv.

c Constrictio est vt sit foramen strictius
℈ consuetum fuit. ⁊ si est naturalis est
laudabilis: ⁊ si est accidētalis est de-
terior ℈ dilatatio: ⁊ quandoq; per-
ducit ad opilationem. ℭ Et eius causa est aut
siccitas vuee corruganua aggregans eam ⁊ cō
trahitur foramen: ⁊ accidit constrictio aut opi
latio. ℭ Aut humiditas extendens vueam a
lateribus ad medium: ⁊ constringitur foramē.
ℭ Et accidit sicut illud q̄ accidit cribris quā
do madefiūt ⁊ mollificant ⁊ extenduntur in pres.
ℭ Aut siccitas vehemēs albuginei: quare mi-
noratur ⁊ seq̄t ipsa unica ad detumescēdū ⁊ aggre
gationē diuersiaz dispōni exit ⁊ plus accit hoc
accīs a siccitate. ℭ De signis. Cap. xvi.

Dim diximus ea in capitulo debili-
i tatis oculi. ℭ De cura. Cap. xvij.

Ius q̄ q̄ sicca ē: cura fit ꝓuenientiaq
e sit ex distillatoib? ⁊ capu purgijs ex
brocis factis ex succis humidis ⁊ re
ligis sicut scū. ⁊ cibi leues ⁊ pigus in
hoc suis. ⁊ nō inens nocitate vtedi aliq̄ quo

Digitized by Google

fit caliditas aliqua pp attractionē materiei humide ad oculū. ¶ Et cū vt administret fricatio capitis ⁊ faciei ⁊ oculi ꝓinua breui tpe ⁊ totū id vt attrahat: nam administratio humectantiuz pure qñq nocet ēt. ¶ Et qñ administras alcofol attractiua itera tūc humectatiua. ¶ Et vero que humida est ꝓferunt alcofol predicta cognita in.c. debilitatis visus ⁊ aque ⁊ imaginationū. ¶ Et ex eis est collyriū huius descriptionis. flozis eris armoniaci ambor.añ. ꝑs.i. croci ꝑs ⁊ terna: aloes.v. pres: muschi medietas ꝑtis fiat ex eis collyriū. ¶ Et iteruz armoniaci.aur.ij. flozis eris aur.iiij. sterco:is lacerti aur.ij. croci aur.ij. gūmi aure.i. ꝑficiant cū melle ⁊ administrent. ¶ Et ēt piperis ⁊ armoniaci ambor.añ. pres.ij. olei balsami nona ꝑtis.i. croci ꝑs.i. resoluat armoniacū in aqua feniculi ⁊ ꝓijciat sup ipsū oleum balsami ⁊ ꝑficiant cum melle hoc nāq est valde bonum.

¶ De aqua. Cap.xviij.

Escensus aque est egritudo opilatiua ⁊ est humiditas exnea stans in foramine vuee inter humorem albugineum ⁊ siphac ⁊ corneam quare phibet penetrare formas ad visum. ¶ Et ipsa quidem qñq diuersificat in quātitate ⁊ diuersificatur in qualitate. ¶ Eius autez diuersitas in quātitate est qñ qñq est plurima ꝑm cōpōnez ad foramēsquare opilat totū foramen ⁊ non videt oculus aliqd:⁊ qñq est pauca ꝑm cōpōnē ad ipsum:quare opilat ꝓtez eius ⁊ dimittit partem eius detectaz. Illud ergo qđ ex visibilibus cozam parte opilata exstit non cōprehendit visus:sed cōprehendit illud qđ est cozaz parte discooperta. ⁊ qñq cōprehendit visus alicuius rei medietatē aut prem eius ⁊ non cōprehēdit reliquū nisi ꝑmutatōe pupille: ⁊ fortasse cōprehendit ipsam integre vice vne ⁊ non cōprehendit ipsam integre: vice alie: ⁊ illud pp situ eius: nam cum ꝓuenit cum integritate sua cozā opilato non cōprehendit ex ea aliqd ⁊ qñ ꝓuenit cum integritate sua cozam discoopto cōprehendit ipsam totam. ¶ Et hec qdem opilatio diminuta qñq cadit ad lachrymalez superius ⁊ ad lachrymalē inferius ⁊ qñq ꝓuenit vt sit aliquid in anulo medij foraminis ⁊ ꝙ ipsum circūdat discooptum. ⁊ tunc qdem non videt de omni re nisi latera ⁊ non videt medū eius:imo videt in medio eius sicut fenestrā aut aperturā: ⁊ intentio illius est ꝙ non videt sed imaginatur tenebras. ¶ Diuersitas vero illius in qualitate qñq est in essentia: qñ alia est subtilis clara que non tengit lumen ⁊ solem: ⁊ alia eius est grossa valde. ¶ Et qñq est in colore qñ alia eius est aerei coloris ⁊ alia eius alba est gypsei coloris: ⁊ alia eius alba est margaritalis: ⁊ alia eius alba declinat ad viriditatē ⁊ viriditatē intensam ⁊ aureitatē: ⁊ quedaz est citrina. ⁊ quedam est nigra ⁊ quedam est cinerina. ¶ Et illa qdem que est magis receptibilis cure ex parte coloris est aerea ⁊ alba margaritalis que ad viriditatem declinat parūp ⁊ ad cineritatē viridem cum intensione. Genus aūt gypseum. ⁊ vide ⁊ nigrū plūbeū vehementis nigredinis ⁊ citrinuz non recipiunt curam que fit cum acu. ¶ Et ex spēbus qdem eius que est grossa est quedam species: que qñq fit dura valde ita vt egrediat ad hoc vt sit aqua ⁊ neq est ei cura. ¶ Et illa qdem que magis susceptibilis est cure ex parte essentie est subtilis que cum tu eam cōprehenderis ⁊ super ipsam digitis tuis cōpressionem feceris sepabit velociter: deinde redibit ⁊ aggregabit huius nāq ablatio cum instrō auferendi aquā sepat. ¶ Verūm huius experientie assignatio est ex eis que ꝓturbant aquā ⁊ facit curam cum instrō difficilem. ¶ Et qñq experitur illud alio modo: ⁊ est vt ponat sup oculum cotum ⁊ sufflet in ipsum vehementer: deinde auferat ⁊ cōsideret velociter an videat in aqua motus: nam si vt runc iam apta est vt cuz instrō curet. ¶ Et silr si clausio oculi facit dilatationē vehemēter alterius. ¶ Et illa que post casū aut egri.cēbri accit fit difficilis sanitas ei⁹.

¶ De signis. Cap.xix.

Igna portendentia aquā sunt imaginationes predicte que nō sunt a cāis alijs: ⁊ nos qdem iam exposuimus esse earum in.c. imaginationū. ¶ Et ꝙ accit cuz eis ꝓturbatio senbilis ⁊ ꝓprie qñ est in vno oculoꝝ. Et ꝙ imaginant ei res lumi nose sicut candele duplices. ¶ Inter aquā vero ⁊ opilationē intrinsecaz distat: qñ qñ vnus duoꝝ oculoꝝ cōprimit dilatat alter in aqua: sed non dilatat alter in opilatione: ⁊ illud qñ cā in illa dilatatione est expressio spūs qui est in oculo cōpressio ⁊ alterū cum fortitudine. sed cū inuenit opilationē posterius non penetrat: ⁊ ꝑm plūs ⁊ in fine rei dilatat in altero: nisi aqua sit vehementis grossitudinis. ¶ Et si non fuerit opilatio: sed in alinitar non est aliqd de ꝑ.

¶ De cura eius. Cap.xx.

So quidem iam vidi hoiem de his qui ad cōprehensionē redeunt ⁊ intelligentiaz cui aqua iam acciderat qui curauit sepsum cum eiomnibus ⁊ abstinentia cibi ⁊ minoratione cibi ⁊ alienatione iurium humectantiū ⁊ fuit ꝓtentus assatis ⁊ frixis: ⁊ administratōe alcofol resoluentiū subtiliantium ⁊ redijt ad ipsum visus eius bene: ⁊ ꝑm veritatē qñ succurrit aqua in principio sui confert in ea regumen. Illa aūt que ꝑfirmata est non est ꝓuenies nisi cura cum instrō. ¶ Opz ergo vt repellat hñs eam repletionez ⁊ vinum ⁊ cotum: ⁊ sit ꝓtentus comedere semel in merid die: ⁊ fugiat pisces ⁊ fructus ⁊ carnes grossas ꝑprie. ¶ Oportunus aūt ꝙis cōferat ex parte

Digitized by Google

mundificationis stomaci tamen est nocitiuus in ꝓtrahere aque. ¶ Et nos quidem iam docuimus canones curatiue eius cum medicis in.c. imaginationū. ¶ Et nunc dicamus res expertas: & ex eis est vt sumāt granoꝝ lauri excorticatoꝝ.r. ꝑtes: & ginu pars.i. terant cum vrina pueri nō polluti ad aquā & ad debilitatē visus eum aqua pura: & ministrent ad eum qui nō videt: ꝑficiant cum felle vipere & melle: & fiat cuꝫ eo alcohol: est.n. valde bonū. ¶ Dico aūt qꝫ expti sunt hoies veraces fel vipere & nō egt oponé venenu oīno: & hoc experimentū ex eis est a qbus cauēdi minuit necessitas. ¶ Aliud experimentū bonū succi granatoꝝ relatoꝝ ab ysula moadis & camedrei corallu oīuꝫ.aā. aur. i. ꝑficiant cuꝫ melle feniculi. ¶ In regimine aūt cure que fit cum instro oꝫ ante ipsam precedat mūdificans corporis & capitis ꝑprie & fiat flomia si necia fuerit: deinde obseruet ne ille qꝫ cum instro est curandus hēat in oculo ruptura: & timeat ne accidat in tunicis apa: aut sit assuetus pati tussim: aut si vehementis rire & ve locus ire: nam rixa & ira ois sunt ex eis que mouent ad ꝑfundū vel reddiū: & oꝫ vt fugiant vinum & coitū: & cum hoc non oꝫ vt administret cura cuꝫ instro nisi postq̄ aqua steterit & descenderit qō descendere vult ex ea: & ingrossata fuerit essentia eius paruper: & hoc est illud qō vocatur cōplementū. ¶ Et cōpressio qdem subito facta & flomia nocet. ¶ Et cibus eius sit aq̄ ciceris. ¶ Et ꝓtrahat locus ad quē mouearcurans cum instro sub oculo: & fūr multotiens inuenit ex principio. ¶ Et cuꝫ voluntas adest vt fiat cura cum instro ꝓmittit hūi aquā vt nutriatur piscibus recentibus & cibis humectantibus ꝓmutatiuis: & ministret aliqd ex eis que resistunt nocumento aque: deinde fiat cura cuꝫ instro. ¶ Et ad vltimum si aqua fuerit subtilis valde: aut grossa valde non obedit cure cuꝫ instrumento. ¶ Et qñ voluntas est faciendi ꝓcipiatur infirmo aspicere ad lachrymale dome ficum & ad nasum & ꝑseueret ꝑm illam figuraꝫ & non sit intra senestrā neqꝫ in loco vehementis luis valde: deinde ꝓcedat artifex & incipiat & perforet cum mucadahari & vadat inter duas tunicas vsquequo sit cozam foramine: & inueniatur illic sicut spacium & sinuositas: amplius ex artificibus est qui extrahit almucadahari & intromittit in eum caudaꝫ almuhec & est aleddu vsqꝫ ad terminum foraminis vt ꝓparet extremitari acute almuhec transitum: vt assuefaciat egrum patia deinde intromittit almuhec vsqꝫ ad terminum diffinitum: & suspendit cum eo aquam & non cessat deponere eam donec dari ficetur oculus & occulteturaqua post cozneam de subtus: deinde diminuit almuhec in loco suo aliquātulo tempore vt sit aqua in loco illo: deinde declinat ab eo almuhec & considerat an redeat: tunc si redit iterer regimen donec sit securus. ¶ Et si aqua non obedit vt currat ad partem ad quam fecit eam descendere declinet eaꝫ ad partem alteram & expelle eam ad partem ad quā ipsa declinat & sepa ipsaꝫ in ea. ¶ Ꝏ si videris eam redire in diebus in quibus curas: reduc almuhec in illo eodem foramine. ipsum enim remanet & non consolidatur: & cū ad foramen currit sanguis. oportet vt descendere faciant eam etiam: & non dimittatur remanere illic & congelatur & non sit ei cura. ¶ Liqꝫ curam cum instrumento operatus fuerit: pone super oculum cui adhibita est cura cum instrumento vitellum oui conquassato cum oleo vio. & cum cotto. ¶ Et oportet vt opiletur sanus etiam vt non moueatur & sequatur euꝫ infirmus: & faciem dormire super collum tribus diebus in tenebris. ¶ Et quandoqꝫ necessarie sunt iterationes plurime huius emplastrationis: & conseruationes huius ꝓparamenti & resupinationes pernam hebdomadam: & illud quidem quando illic fuerit apostema aut soda aut aliud: verum apostema facit esse necessariū solutionem ligationis foris & mollificationem eius. ¶ Et penitus melius est vt cōseruet eger ꝓparationes suam vsquequo remoueatur dolor: & non soluatur ligatura nisi in omnibus tribus diebus: & oportet qō vt fiat vaporatio in tempore solutionis cum aqua ros. & aqua salicis aut cum aqua cucurbite aut aqua virge pastoris & sibi similibus. ¶ Et homines quidem habent vias diuersas in exercendo curaꝫ aque que fit cum instrumento & vt quidam sunt qui diurumpunt inferiorem partem cornee & extrahunt aquā per eam: & hoc est in quo est timor: qñ cū aqua qñ est grossa egredit albugineus.

¶ De destructione visus. Cap. xxi.

Destructio visus quandoqꝫ accidit ex
d causis debilitatis visus cum superfluunt: quare cōsideret illic. ¶ Nos vero vterum dicamus & diuitamus quod est cum cōmunitate cerebri & aliorū: quoniam illud illic intellectum est destructio visus aut fit partibus oculi manifestis in suis substantijs incolumibus: aut fit illud cum tam accidit eis nocumentum sensibile: aut non sensibile & que in itinere eorum procedunt. ¶ Noster vero sermo est de primo: nam si partes oculi apparentes fuerint incolumes in substantijs suis: sed tam accidit eis nocumentum ex parte alia non manifesta hominibus & vulgo: tunc aut erit foramen ꝑm dispositionē sanitatis sue: aut erit illic opilatio aquosa: aut erit opilo non illicitimo in neruo concauo: aut propter rem cadentem in foramine eius: aut propter coopertorium accidens ex siccitate aut mollificatione: aut apostematibus in lacertis suis cōprehensis in scipsis: aut sequetur cōplexionem accidentez

Digitized by Google

anteriori cerebro ꝓ ꝓpositum est in his que
preterierunt aut accidit ei attritio: aut glaciali
accidet remoto ab oppositione foraminis: aut
erit corruptio cōplexionis eius ⁊ non erit con
ueniens vt sit instrm visus. ¶ Et plrīs quidē
accidit pp humiditatē dñantē super eaꝫ valde:
aut pp siccitatē vincentē super ipsum: quare col
ligitur in seipsum ⁊ corrugat ⁊ noiat hec egri
tudo glauconia: ⁊ non est ei medicamen: ⁊ fit
oculus pp eam varius multoꝝ generū: aut nō
erit foramen incolume: sed aut erit iam conse
cuta ex eo dilatatio in vltimo fine aut erit con
secuta ipsum constrictio cooperture.

¶ De signis. Cap.xxij.

s Signum aūt aque ⁊ dilatationis ⁊cō
strictionis ⁊ reliquoꝝ est illud qō di
ximus in.c.suo. ¶ Cā vero i ea que
sit in neruo cōcauo est illud cuius cō
prehensio sit facilis per signa p̄dicta in .c. aque.
Sed distinctio rei in ipso est difficilis ⁊ forasse
cōprehendit sapia. ¶ Et cum illic fuerit pulsa
tio ⁊ rubedo tunc existima ꝙ sit in neruo apo
stema calm̄. ¶ Qō si affuerint illic grauitas ⁊
parnitas caliditatis: tūc existima ꝙ illic sit apa
frm̄. ¶ Et si fuerit grauitas vehemens ⁊ ocu
lus humidus valde: tunc mā erit humida val
de. ¶ Et si fuerit oculus siccus tūc mā erit me
lancolica. ¶ Et cū accidit super caput percussio
aut casus faciens exire oculum prius: deinde
sequit illud, p̄fundano eius ⁊ destructio visus:
tunc existima ꝙ neruus oculi iam attritus est.

¶ De diminutione radij. Cap.xxiij.

i Illud est ex eis que significant cale
factionem spūs ⁊ eius inflāmationē
⁊ eius corruscationeꝫ ⁊ indicat plrīs
ḥarabitus nisi sit pp scabiem palpe:
⁊ eius cura est quod nosti.

¶ De albuginea ⁊ albedine vicēte. Ca.xxiiij.

q Quandoq; accidit ex lumine vincen
te aut albedine cum aspectus assidua
tur in nive vt non videat nisi parū: ⁊
videat illud ex primo ⁊ non videat
illud ex lōgiquo pp debilitatē spūs. Cuiꝰ aspi
cit colores imaginatur ꝙ super eos sit albedo.

¶ De cura. Cap.xxv.

p Recipiat vt assidue inspiciat coloreꝫ
virides ⁊ celestes ⁊ suspendat colo
res nigros coram visu. ¶ Qō si iaꝫ
aggregatū fuerit cum nocumento ni
mis pp suam albedineꝫ nocumentū eius pp fri
gus ipsius distillet in oculo aqua i qua decocta
est palea tritica tepida vt nō nocear. ¶ Et q̄nq;
fit alcohol cum melle ⁊ succo allei: ⁊ eiaꝫ q̄nq;
aperit oculus super vaporē vini distillati. super
lapidem molarem: aut vaporat oculus cuꝫ vi
no puro: aut inclinatur super vaporeꝫ aque in
qua decocta sunt papauer ⁊ resoluentia subti
lia cognita sicut ysopus ⁊ mellilotum ⁊ camo
milla ⁊ similia.

¶ Fen.iij.de dispositionibus auris: ⁊ est tra
ctatus vnus.

¶ De anathomia auris. Cap.i.

Auris est membrum creatuꝫ au
ditui ⁊ factum est ei ostracum
a anfractuosum vt seruiat omneꝫ
voces ⁊ faciat tinnitum earum
necessariuꝫ ⁊ foramen incipiēs
in osse petroso inuolutuꝫ anfra
ctuosum vt sit anfractuositas eius clōgans spa
cium aeris ad interiora eiꝰ abbreuiatione sub
eo: ad quod si factum esset foramen penetrans
directe abbreuiaretur spacium ad ipsum. vt nō
subito perueniat ad interiora eius calor ⁊ fri
gus superflua imo euentiant super ipsum gra
data ad ipsum. ¶ Et foramen quidem auris
peruenit ad concauitatem in qua est aer stans
⁊ superficies eius domestica est strata vltis ner
ui auditus peruenientis a parte quinto quod est
ex partibus neruorum cerebri: ⁊ superflua du
ritie factus est durus vt non fit debilis pa[illegible]bi
lis a percussione aeris ⁊ qualitate eius. ¶ Cuꝰ
ergo peruenit vnda vocalis ad illud quod est
illic comprehendit eaꝫ auditus. ¶ Et hic qui
dem neruus in dispositionibus auditus est si
cut glarialis in dispositionibus visus: ⁊ reliqua
membra auris sunt sicut reliqua que circūdant
glarialeꝫ ex tunicis ⁊ humoribus que sunt crea
te p̄opter glarialem vt seruiant ei ⁊ custodiant
ipsum ⁊ adiuuent eum. ¶ Et alsamac est sicut
foramen vue. ¶ Et creata est auris cartilagino
sa: quoniam si foret creata cornea aut pannicu
laris non seruaret figuraꝫ formicis ⁊ anfractuo
sitatis que est in ea. ⁊ si crearetur ossea lederet
in omni casu. Sed creata est cartilaginosa ha
bens cum conseruatione figure lenitatem ⁊ re
flexiones. ¶ Et create aures sunt in lateribus.
quoniam anterius fuit conueniens visui pro
pter illud quod scuistū in oculo: ergo obser
uatio habita fuit ⁊ creata est sub tonsura capillo
rum in homine vt nō sit sub tegmento capillo
rum ⁊ tegmento iuncturarum. ¶ Et huic qui
dem membro accidit species egritudinum: ⁊
quandoq; sunt dolores eius permixti: ⁊ mul
toties accidunt ei species egritudinem.

¶ De conseruatione sanitatis auris. Cap.ij.

Oportet vt in aure inūendatur ⁊ ca
e ueatur vt non ledant eam calor ⁊ fri
gus ⁊ res extrance neq; eam ingre
diatur aliquid aquarum ⁊ animaliū
⁊ mundificentur sordes eius: deinde oporteat
assiduetur distillano olei de amigdalis amariꝫ
in ea omni hebdomada semel: est enim nutabi
le. ¶ Et oportet vt custodiantur ne generen
tur in ea apostemata ⁊ bothor: vlcera: quoniā
sunt corrumpentia aures. ¶ Et si timetur ꝙ ei
accidat bothor administret in ea distillatio fiel

Digitized by Google

memithe in aceto. ⁊ in distillatiõe sicḱ memithe in omni hebdomada semel est securitas a fluxu qđ descendit ad ipsum. ¶ Et ex eis quidez que nocent auri ⁊ reliquis sensib⁹ sunt fastidiũ ⁊ repletio: ⁊ ꝑprie somnus super replecionez.

¶ De nocumentis auditus. Cap. iij.

n ¶ Cuméra auditus sunt sicut reliq̃ rũ opationũ ⁊ illud est qm̃ nocumẽtũ ois opationis est vt destruaḱ opatio ⁊ sit loco eius hec destructio auditus: aut minuaḱ: ⁊ sit vice eius hec vt minuatur auditus: q̃re neq; subtiliter perscruetḱ neq; audiat nisi ex longinquo: aut alteretḱ: ⁊ sit vice eius vt audiat qđ nõ auditur: sicut est illud qđ accidit in aure ex sonitu ⁊ tinnitu ⁊ sibilo. Et scias ꝙ nocumẽtũ auditus aut est ab origine ⁊ est surditas aut rararen aut guacré na tua: aut est accidẽtale. ¶ Et uttẽtio quidem surditatis est ꝑter intẽtionem tararen. Surditas nãq; est vt pars intrinseca famac creara sit surda in qua nõ existit ꝓcauitas intrinseca quã ꝑdrim⁹que est sicut vuea cõprehẽdẽs aerez quietũ qui audit voces sua vndosirate. ¶ Tarax ꝺo ⁊ guacre sunt vt nõ ꝓpter eas nocumẽtum cõsequaḱ ꝓtuationẽ sensus: ⁊ nõ elõgaḱ quin guacre sit sicut destructio cõmunicãs soliditati ⁊ nõ sit illi cõcauitas: sed neruus nõ affert ꝟtutem sensus: ⁊ tarax est sicut diminutio absq; destructione. Aut cõuenit ꝑm cõuersionem in significatione. Et rarax quidẽ multoties accidit successione vomit⁹ ⁊ est facilis remotiõis. ¶ Et destructio qdem audit⁹ alia est nanua nãlis ⁊ cui nõ ẽ curatio: ⁊ sitr spes alquacre ⁊ alrarax alie sunt n anue nãles que curationẽ nõ habẽt: ⁊ alia est accidẽtalis: sed eius spaciũ est elongatã ⁊ est cronica: ⁊ illa enã est ꝓpinqua desperationi ⁊ difficilis cure. ¶ Recés aũt ꝓpinqui tpis que est ex tararen recipiẽs curã. ¶ Cerũ cause illius quandoq; sunt cũ cõitate mẽbri: sicut que sunt ex cõitate cerebri. aut quoꝛũdam mẽbroꝛ ei vicinoꝛũ sicut accidit cũ primũ naiscunt dentes: ⁊ sicut accidit apud doloꝛes dẽtiũ. ⁊ q̃nq; sunt ꝓpter nocumẽtũ ꝓpriũ in auditu aut in neruo aut in foramine. ¶ Et nocumẽta qđ auditus aut sunt cõplexionalia aut instrãtia aut resoluti ua singularitatis. ¶ Nocumẽtũ ꝺo in neruo auditus q̃nq; accidit ꝓpter oĉs causas egritudinum cõsitũ parnũ in ipso ⁊ instrãtium ⁊ solutionis cõmunitatis. ¶ Et egritudines qdem sitium parnũ in ipso sunt: vnaquecq; specierum malitie cõpõnis singularis ⁊ cõpõsite: ⁊ plm eius est ex rigoꝛe: ⁊ q̃nq; fit vnaquecq; earꝫ absq; materia: ⁊ q̃nq; fit cũ materia melancolica aut colica: aut flegmatica ex flegmate crudo: aut ventrosa. ¶ Et multoties quidẽ reuenit fluxus ventris coleric⁹ ⁊ succedit ei surditas ⁊ nõ elongatur: qn sim̃iter in alijs curſibus cõtingat ꝑm nãm: ⁊ reuenit ⁊ ꝓhibenḱ nõ in hora sua. ¶ Instrumentales ꝺo in neruo sunt sicut opilatio quam facit humoꝛ: aut sanies: aut apostema qđ est dubellatu aut apa calm aut durum aut coopimẽtũ soꝛditer: aut tremulũ aut inflatio. ¶ Et dissolutio singularitatis in ipso q̃nq; fit ex vicere. aut ex coꝛrosione. ¶ Plm ꝺo eoꝝ que fit ꝓpter trãsitũ est ꝓpter cãm intrinsecam: aut pp cãm extrinsecã: ⁊ intrinseca qđ est sicut verruca. aut apa: aut caro addita: aut ꝛmis ⁊ plm eius est soꝛdes: aut hũoꝛ grossus viscosus: aut cõgelatio sanies ex apate rupto. Extrinseca ꝺo est sicut arena aut lapis aut nucle⁹ ingrediens eã: aut cõgelatio sanguinis: cui⁹ quedaz ꝑs fluxit ab aure ⁊ ꝑs eius remansit. ⁊ illud qđ q̃nq; accidit subito ⁊ q̃nq; accidit paulatim.

¶ Nocumẽtũ ꝓterea auditus q̃nq; accidit ꝑm semitã cruſũ ⁊ ꝑm semitã ꝓmuratoꝛis mãe in fine egrundinũ acuraz. ⁊ q̃nq; remanet ꝓpter recessionem se. grauitas capitis. ¶ Et q̃nq; fit nocumẽtũ qđ est hui⁹ capti: aut ꝑm semitã accidẽtis sepabilis sicḱ accidit apud mor⁹ vnũ cruſ: aut ꝑm semitã accẽtus fixi vt ipsuz sit ipsamet expulsio crisis. s. vt crisis iam expulerit mãm ad partem auris ⁊ firmauerit eam in ipsa nõ ꝓterea ramé ꝙ inuenerit eam ꝑm semitam vtumitaris. ¶ Et multoties quidem ꝓtendit hoc accidẽs vomitũ aut fluxũ sanguis nariuz: ⁊ multoties destruit ipsum fluxus ventris.

¶ De signis eoꝝm. Cap. iij.

f Actũ qđ cõitate cerebri figit dispoitis reliqs exis sensibus: ⁊ cõitas auditus cũ eis in ea ⁊ cõitas ꝟtuismotiue ẽt. ¶ Et signis caroꝛ magis sigtiuus ei⁹ est cõitas lingue ⁊ ꝓprie cũ est successione sirẽ: ⁊ successioe cõmunoꝛis itellect⁹ ⁊ post nocumentũ cerebri cõpionale ⁊ reliq̃ eoꝝ q̃ dcã sunt in egritudinũ cerebri: ⁊ foramis ⁊ sanitas trãsitus audit⁹ ⁊ tps ꝓpinquum ꝓseuerãte sanitatis audit⁹ ante. ¶ Et si cã est dubellati: aut apa calidũ in ipso neruo signt ipsam febres cũ quous sunt hoꝛripilatio ⁊ tremoꝛ: ⁊ comitant ipm febres ⁊ pmixtio itellect⁹ ⁊ alienatio ⁊ in ipso ẽ timoꝛ nisi apiatur. ꝙ si nõ fuerit ꝓpter apa in ipso neruo nõ oꝑtebit vt sit febris nisi sit ꝑm iudicũ febris diei: ⁊ erit extẽsio ⁊ doloꝛ ⁊ grauitas ⁊ pulsus. in doloꝛe ꝺo ⁊ grauitate cõitant omnia q̃ sunt ex apate ⁊ mã vbicũq; sint. ¶ Qđ si cã fuerit vẽtositas significabunt ipsaz sonitus ⁊ tinnitus ⁊ qđ erit non cõpar grauitas ⁊ si est vlcus ⁊ bothoꝛ: sigt ipsam ꝓtrit⁹ cum doloꝛe. ¶ Opilatio ꝺo multoties fit sine ꝗuitate: ⁊ quãdoq; fit cum grauitate. ⁊ q̃n nõ est grauitas ⁊ est nocumentum: ⁊ non est illic malitia complexionis vincentis tunc est opilatione. ⁊ regimen antecedens quãdoq; significat ipsam. ⁊ si opilatio est ex carbunculo et similibus significat ipsaz pulsatio: ⁊ si est ex sanguine significat eam cursus sanguinis antecedẽs. ¶ Et il

lam que est malicia cōplexionis singularis figt do
lor in pfido sine ḡuitate ⁊ nō est extēlio. ⁊ si est
frida leduk a fridis ⁊ fit fortior in fridoribꝫ par
tibus dicī. Et si ē cala est extrio ⁊ sentit in flam
matione ⁊ mordicatione. Et si illic est mā sentu
tur cū hoc ḡuitas ⁊ ꝑpe cū ꝓsternuk in oronez.
¶ Et eiꝰ qō est a siccitate signū est vt sit post vi
gilias ⁊ tetanū ⁊ cū detumescētia faciei ⁊ ocu
li. ¶ Et illud cuius cā est vermis significat assi
duatio cōmotionis cum exitu vermis in qui
busdam horis. ¶ De cura. Cap. v.

Icamus ꝑmū qꝫ opꝫ vt sint oīa que
distillank i aure tepida nō frida neqꝫ
cala. ⁊ hoc dcm est vle. deinde distin
guam ꝑ ē in ipso. ¶ In eo g̃ qō qō co
lericū ē opꝫ vt eūek colera cū solutuo ventris.
plerūqꝫ. n. accit in ipso foro nāe ⁊ remouek cū
ea surditas: sicut multoties accidit fluxus cole
ricus ⁊ retinek ⁊ accidit ide surditas. ¶ Qñ
si illic est caliditas tm̄ nūc cū ifrigidātibꝫ curet
ex oleis ⁊ alijs: aut cum succo ḡnatoꝝ succus
reducat in cortice suo cū aliqñto aceto ⁊ thure
⁊ oleo ro. ⁊ decoquaꝫ donec stet ⁊ distillet i eā.
⁊ distillet ipsaꝫ aq̄ lactuce aut aq̄ solatri. ¶ Si
li aūt qō fern est frigore ⁊ mā frida: cōferūt oia
olea calida in qbꝰ dissolutū est castoreū: ⁊ ꝑpe
oleū balsami ⁊ costi ⁊ oleū amigdalarū amara
rū ⁊ succus absinthij ⁊ oleū camomellinū cum
adipe vaccino ⁊ felle taurino: aut oleum sisami
nū i q̄ decocta sint pulpa colloquintide: aut radi
ces eius: ⁊ qñqꝫ cōfert in ipso vrina tauroꝝ qñ
in ea dissoluk myrrha ⁊ ꝓik distillatio ⁊ suc
cus cucumeris asi. ⁊ totū illud fiat post eñones
mācī frigide si fuerut coartata: cū euacuantiis
que sciuisti cōibus corpi ⁊ ꝑpue pribꝰ capitis:
⁊ post administratione embrocarū q̄s sciuisti ei:
⁊ ꝑpue illa in q̄ ponunk folia lauri ⁊ grana eiꝰ.
¶ Et exercitiū est vehemēs iuuamis in illo:
⁊ simili vociferato vehemēs in aure ⁊ clāgoꝝ
buccinarum ⁊ silia. ⁊ qñqꝫ ponk in aure caput
embube vt ad ipsam puenire faciat vaporē de
coctionū resolutū. ¶ Et ꝓfert oibus illis suc
cus ruthe cū melle ⁊ castoreo ⁊ oleo anetino ⁊
vrina capna ⁊ felle eius ⁊ ꝑpue cum galbano.
¶ Et ex eis q̄ expta sunt in hoc ē vt sumaꝫ ca
storei pōdus. 3. iij. ⁊ nitri pōdus. 3. i. ⁊. ʒ. fiant ex
eis q̄s troc. ⁊ administrent distillādo. ⁊ in alia de
scriptione. ellebori tres quarte. 3. i. ⁊ nitri. 3. iij.
¶ Et ēt sumank ꝑdū croci ⁊ castorei oium
ptes eqles: baurac ptes q̄tuor. dissoluank cuꝫ
vino ⁊ administrent: aut aloes ⁊ castoreū ⁊ pul
pa colloquintide ⁊ euforbiū ⁊ fel vaccinū. ¶ Et
tā expta sunt oleū rafanini: ⁊ oleuꝫ de staphisa
gria ⁊ fuerūt vehemētis iuuaminis aut succus
absinthij aut decoctio ipsius: aut succus rapha
ni cū sale: ⁊ ꝑpue qñ est infusio ⁊ opilatio. Et
tā expt̄m est in hoc vt fiat licinium ex synapi cō
tuso cum ficubꝰ ⁊ qñqꝫ addik in ipso nitrum.

¶ Et distillare aquā marinā in eā est inutilis.
¶ Et ellebor⁹ niger ⁊ fella sunt inutilia ⁊ pro
prie fel capr̄inum cum oleo ros. Quidā autez
existimauerūt qꝫ quādo bullit iuniper⁹ in oleo
sisamino in cochleario ferreo tādiu donec deni
grentur iuniperus est distillare cōferēs surditatu. ¶ Et ex eis quidē que ad illud cōferunt est
oleū aneninū ⁊ laurinū ⁊ de lilio ⁊ nardinū cuꝫ
castoreo aut spuma absinthij: aut succo ruthe.
¶ Et facti causa siccitatis cura est adhere balneo ⁊ cibo ⁊ vino humectatiuo ⁊ effusio olei
equalis ⁊ aq̄ tepide sup caput ⁊ caput purgiuꝫ
cum eis que sunt sicut oleū nenufarū ⁊ de sali
cibus ⁊ de semine cucurbite ⁊ alijs. ¶ Factuꝫ
causa opilatiōis cureꝫ cū eis que dicunk in ca.
de opilatiōe. ¶ Et cōfert ei succus granoꝝ ca
nabis: ⁊ succus colloquintide humidus est iuua
mentū valde bonū. ¶ Et quādo accidit tarax
subito cōfert in ipsa aq̄ in qua decoquaꝫ absin
thiū aut succus absinthij ⁊ misceaꝫ cum eo fel
tauri: aut fel sabor aut fel testudinis aut fel tau
ri cū oleo ros. aut elleborus cū aceto aut spolū
serpētis. ¶ Et in facto successione sode ꝓferūt:
aqua raphani ⁊ oleū ros. ⁊ castoreū cū granis
lauri cū oleo ros. Et in eo qō factum est succes
sione sirsen opꝫ vt incipiaf ab eūone cuꝫ hiera
pigra: deinde distillet in aurē castoreū cū oleo
costino solo: aut raphaninū: aut oleū amigdali
num dulce ⁊ oleū ros. ⁊ laurinū aut castoreum
cū oleo ro. Et ex pillulis expt̄is ei qō fit ex opi
latione ⁊ humore ⁊ vētositate est vt sumank tur
bit. ʒ. rx. ⁊ colloquintide. ʒ. x. sarcocolle. ʒ. ij. ⁊. ʒ. ⁊
aloes. ʒ. vij. myrabol. ʒ. r. fiāt ex eis pillule ⁊ de
glutiant. Sitis porro earum pōdus. ʒ. i. ¶ Et
dicamus sicut a capite iterāteꝫ verbū: qꝫ ex me
dicinis cōibus oibus illis que facta sunt ex gra
uitate auditus ⁊ dolore eiuꝰ ⁊ vētositate ipsiuꝰ
sonitu ⁊ tinnitu ei us cā māe frigide ⁊ frigoris
post purgationē capitis sunt vt distillet in aurē
bauracꝫ cū aceto ⁊ melle ⁊ fel ouiū cum oleo
de oliuis ⁊ vino: aut cū oleo amigdalino amā
ro ⁊ aq̄ porri aut aq̄ cepe cū melle aut lac mu
liebre. ⁊ medicine cōes dicte in ca. doloruꝫ. Et
due gutte distillare ex latrano mane ⁊ vespere:
aut elleborus albꝰ ⁊ niger cū qbusdam oleis: ⁊
ꝑpue cū oleo de lilio aut aq̄ anisi: aut aq̄ absin
thij ⁊ aq̄ cocucis raphani. ⁊ filr oleū decocti o
nis spolij serpētis: aut granoꝝ lauri: aut eufor
biū ⁊ castoreū cuꝫ vngūēto: aut oleū balsami:
aut naphta. Aut sumaf glutinis alimbat. vn. i.
olei allearī. vn. ij. ⁊ olei amigdalaꝝ amararum
ʒ. vn. i. bullīt oia filr ⁊ administrentur ex eis tres
stille mane ⁊ sero. Et similiter mel storacis cum
oleo allearī: ⁊ similiter aqua foliorum collo
quintide recentium ⁊ succꝰ dragoncee ⁊ albezoar ha
ben sunt valde vehementis vsus ⁊ medicine
communes dicte in ca. doloruꝫ. ¶ Qñ si in
fantib⁹ hec accidant curanf cuꝫ oleo dededi in

Digitized by Google

quo decocta sunt ruta ⁊ maiorana ⁊ ēt saluia masticatiōis ordei cū sale gēma solū. ¶ Et ex vaporationib⁹ iuuamus est aq̄ calida cū decoctione camomille ⁊ aneti ⁊ foliox lauri ⁊ sanſuci ⁊ alfabaca ficca ⁊ piretri vaporent ea colluz ⁊ iferiora auris: ⁊ ſilr embroce pdicte in ca. capitis. ⁊ ponātur velamina ⁊ opponant cū descensione ſua auri ⁊ ingrediat vapor eius per ipsam. ¶ Et in eōne q dē habentiū tarax conueniēs est vt multiplicet nūerus eius ⁊ minoret quātitas a⁹ oi vice q̄ten⁹ ꝓseruet ꝓtus ⁊ puenias maturatio. ¶ Factū aūt pp apa cura cū eo qđ est ex calido ⁊ qđ ex frigido cū eo qđ scis. ¶ De dolore auris. Cap. vi.

Dolor auris aut fit a malitia cōplonis: aut fit cā apatis: aut bothor: aut fit cā solonis ꝓinuitatis. ¶ Et malitia cōplonis aut est calida sine mā sicut illa q̄ est cā aeris calī aut vēti calidi: ⁊ propie q̄n fit permutatio ad ipm a frigore subito: aut fit ablutio cuz aq̄ calida ⁊ ingredieī ea in aurē: aut cū aliq̄ aq̄rū in qbus dñat virtus calida: aut est calida cū mā sanguinea aut colerica frigida sine mā: ⁊ino ꝓpter aliquā causarum ꝓriaruz causis pdictis aeris aut vēti fridoz. Et ꝓpie q̄n ad ambos eorū pmutatio fit a calore subito: aut aque fride: aut aq̄ i qua dñat aliqd fridū aut frida cū mā: aut ventosa frida: aut humorosa viscosa. ¶ Fact⁹ aūt cā apatis ⁊ bothor aut est ꝓpter apa calidū ⁊ frigidū. ¶ Fact⁹ ꝓo cā solonis cōtinuitatis est sicut q fit a vētositate exteriua aut vlcerib⁹ aut exturis aut catarris. ¶ Et ex sūma qđē cārū dolox auris q fiunt a solone cōtinuitatis est vētositas gñata in ipsa: aut aq̄ q ingredit eā: aut aial vadēs ad ſmach ipsius aut vermis gñatus in ea. ¶ Et q̄nq̄ fit successione casus: aut pcussiōis. ¶ Et puersior dolox auris ē ille q est ex apate calido pfūdo ⁊ illud est cū febre inſepabili: ⁊ ꝓpie cum pducit ad cōuxtionē itellect⁹. ¶ Cū aūt est dolor in carthilaginib⁹ extrinsecis nō est illic vehemens dolor neq̄ vehemēs tumor. ¶ Sz ille q in primis dict⁹ est q̄nq̄ subito interficit sicut interficit apoplexia. ⁊ ipse est magis interficiēs adolescentes q̄ senes: ⁊ velocit⁹ interficit eos: ⁊ q̄nq̄ interficit in. vij. Jn senib⁹ ꝓo multo tardius puenit ad pus hoc apa: sed pueros plm interficit ante suppurationem. Si aūt suppurat ⁊ adsunt signa laudabilia sperat euasio. ¶ Dolor ꝓcrea auris q̄nq̄ ē cū pruritu ⁊ q̄nq̄ ē sine pruritu. Et nos qđ iā dictum⁹ de pruritu i aure caplm i suo loco. ¶ De signis. Cap. vij.

Jgna quidem sunt sicut predicta signa in capitulo tarax̄.

¶ De cura. Cap. viij.

Dorter vt ꝓseruet canonē i distillādo id qđ distillat i aurē: ⁊ ē vt fit nō vehementis calitatis aut friditatis.

¶ Dō si cā fuerit repletio in corpe ex capite opz vt eius ꝓtē capitis ex gñe illius replonis. calfa nāq̄ si est: cū flōmia ⁊ eūone q̄ fit cū mundificāt⁹ caput a mā calfa ꝑm q̄ scimus. ¶ Et si hūor est grossus viscosus tenax cū pillis asci bar pdictis ⁊ gargarismate. ¶ Et si est tenax fixus in pte auris: opz vt admīstres post solonē euā medicinas lenitiuas ⁊ distillationes lenitiuas. Deinde intēdevice alia cū eo quod euat ipm ex mēbro. ¶ Si aūt cā est calitas supflua opz vt infrides cerebrū cū extinguētib⁹ cognitis pdictis in ca. cerebri. ⁊ v⁹ distilles in aurem oleū ro. tepidum aut albumē ou. ¶ Dō si dolor est vehemēs pmixe cū eo cāphora. Et q̄nq̄ est oleū vio. cū cāphora magis sedabit dolorē q̄ oleū ro. pp mollificatiōē q̄ est i ipso. ¶ Et ēt distillent i aurē collyria sedatiua dolox oculi cū albumine ou ⁊ silibus. albumini nāq̄ ou soli inest ꝓprietas mirabilis. ¶ Et lac cū aq̄ solatri ⁊ aqua coriādri. Et meh⁹ quidē lac qđ mulget ⁊ est calm ex vbere ē iumentū. ¶ Et dulli vermes terrestres in oleo ro. ⁊ distilla in aurem aut coquant limacie i oleo amigdalino ⁊ distilles in eā. ¶ Aut decoctur oleū ro. in aceto vsq̄ qđ sit triplū ipsius donec acetū cōsumatur ⁊ remaneat oleū: ⁊ admīstretur illud distillādo: est. n. iuuamū valde pulsationi. ¶ Et silr oleū se. cucurbite ⁊ oleū nenufarinū ⁊ oleū de salicibus ⁊ silia. Et silr succ⁹ q̄ assimulatur succo cucurbite q fit ex corpe eius ⁊ foliis ipsius. Et similiter empla in frictantia exterius. ¶ Quidā aūt dixerūt qp aq̄ volubilis valde bōa ē i hmōi dispōne. ⁊ succ⁹ se. canabis hūidi. ¶ Et q̄n foliationes fiunt pulsus ⁊ dolor ⁊ umect ex eis spaſmus nō ē excusatio a mollificatiuis. Et nō est aliqd sic butyrū vaccinū antiquū calefactū. Et q̄nz i ipso excusat labor: ē uromitio embubei i aure i genioſe fabricate sup cucumā in q̄ est aq̄ calfa vt pueniat vapor ad aures. q̄nq̄. n. sedat ⁊ excusat ab alijs ⁊ excusat a narcoticis: ⁊ ꝓprie q̄n est aq̄ in q̄ decocta sunt ea q̄ mollificāt cū facilitate: ⁊ ē ēt pmixta cū aliq̄ horz q̄ stupefaciūt. Cūq̄ nociū est aliqđ narcoticū magis incolume est sief mentie cū aliquāto opio: teratur ⁊ misceatur cū lacte mulieris ⁊ distilletur in aurem. Et si fuerit cā introitus aq̄ in ipm curetur cū eo qđ dicetur in ca. suo. Et si fuerit cā frigiditas fixa in pfundo vel exterius: oportebit vt fiant distillationes ex oleis calidis sicut oleuz rutaceuz ⁊ oleū ane. ⁊ oleū de spica romana ⁊ oleuz laurinū ⁊ oleū albacuē: ⁊ oleū balsamu: ⁊ oleum de allzerua: ⁊ q̄ sunt illis silia: aut sicut oleū in quo decoctur allcū ⁊ colatur: aut oleuz i quo decoctur piper ⁊ euforbius ⁊ castoreū: aut galie ēgitas dauic. i. auro olei de ben: aut oleū aliud ex oleis calidis aromaticis. Et q̄nz potat hūa dolorem vinū purum forte ⁊ dormit ⁊ cum excutatur non habet lesionem aliquam.

Digitized by Google

¶ Et si est causa in ipso ex vento frigido ꝓfert illud qđ dicem⁹ in.c. fonit⁹ z unnit⁹ z qđ dicemus i.c. eius cui⁹ cā est hūor tenar z cui⁹ cā ē frigus. ¶ Et ex eis q̄ ꝓuenūt ad illđ ē vt ipleātur vētose aq̄ cata z applicent i circuitu auris: z vt distillent in eā ruta z amomū cū melle aut abrotanū z sanguc⁹ in oleo⁹đ lilio: aut castoreū cū eis: postq̄ decoquunt i eo z colat. ¶ Aut nitrum z aceum z oleū ros. ¶ Aut succ⁹ amigdalarū. ¶ Et si necessarius fuerit illud quod est fortius: tūc quod sit sicut eufor: biū z castoreū cū oleo costino: aut costum marinū z aristologia. ¶ Et quandoq̄ ꝓfert in eo vaporatio cū milijs z filtro calefacto. ¶ Et si causa fuerit in eo horhor tūc cū eo quod dicem⁹ i.c. de horhor auris. ¶ Et si cā fuēit in ipso ꝓmus in ipsa gñar⁹ tūc cum eo qđ dicem⁹ in ca. ꝓmus gñan in aure. ¶ Et si fuēit cā in ipso itroit⁹ aq̄ z lapidis tūc cū eo qđ dicemus illic. ¶ Et si cā fuēit apa calm ꝓfundū qđ ē timor: osū pp ꝓpinquaré sui ad cerebrū vsq̄q̄ ad collectiōes quenāt z suppuratiões. tūc post flōmiā z eūdē ops vt administres lenitiua in ꝓmis z ifridāta: z ꝓpue lac mulieris vice post vicē vsq̄ ad diem tertiū. ¶ Et silr oleū ro. decoctū in acero pdictū in ꝓmis: deinde mucilaginē fenug. p⁹ mucilaginē se. lini. ¶ Et mucilaginē se. almaru in aq̄ lacus. ¶ Et aq̄ volubilis est ex eis q̄ conferūt in ꝓmōi hora. ¶ Et in ipso qđ iā exprū est fisamū ꝓritū: deinde administrent sp vaporationes cū oleo declināte ad calitatē aliquātulaz: z ops vt fit oleū dulce: z sic cū h tepidū in q̄ ifundat cottū involutū in extremitate radij subtilis z ponat in aure vice post vicē z fiat emplm exterius cū lenitiuis maturatiuis. ¶ Si aūt virtus nō fuerit vehemēs cū trāfuerit ꝑn⁹ oportebit vt distillet in aure adeps vulpis vel lacerti aut basilicum cum oleo ros. vel oleo de alcanna: aut adeps anatis: aut adeps racamati: aut emplm ex adipibus gallīne z anatis: z qñ non est apa vehemēs calitatis admistra: i ipso medicamē factū ex adipe caprino lāfacto z pmixto cū pubus eq̄libus mellis: z alrob z ysopi grūvnū quodq̄ sit. eq̄le illi adipi z pone i aure. ¶ Et ex eis que sunt fortiora illo z maturant cū ꝓrute est istud. ¶ ℞. litargirij ceruse āboz āā. ʒ. i. thuris z pulueris molēdini z gūme pini oīum āā. vn. uij. olei lib. i. adipis porcini aut caprini recēs. lib. ij. succi se. lini q̄tum sufficit fiat ex eis emplastrū: z fortasse indigebis narcoticis. administrabis ergo ꝑz modū qđ dicem⁹. ¶ Et qñ cōuertit ad sanē: administra spumā se. lini cū oleo ros. aut oleo camomellino z reliqua q̄ dicem⁹ in ca. suo. ¶ Si aūt apa est ex aurem est pauci timoris z medicat cuz farina ordei. ¶ Et emplastrū factuz ex farina fabarū est bonū valde. ¶ Et farina fabarū z camomilla z viola z farina ordei z malua z mellilotū terātur z cribellētur z infundat in aq̄ tepida z oleo viol. Et qñq̄ sufficiūt solamū z farina tritici z oleū sisaminū. ¶ In horhor aūt que fūt in aure qñq̄ sufficit labor: z decoctio ficuū cū tritico quādo distillat in aure: aut ponit licinium in ipsam ex ea. ¶ Et qñq̄ sedat dolorē administratio embube ꝓm modū quē ꝓdixim⁹. ¶ Et qñq̄ sufficit in stupefactione z sedatiōe doloris illud qđ dixim⁹ post dictū embube in .h.c. ¶ Et ex medicis qdē cōibus ad dolores auris: z ꝓpue illū qui declinat ad frigus est oleū omphacinū i quo bullit scarabe⁹: aut lūbrici terrestres: aut ꝓmis q̄ ē sub viceo aque: aut fel piscis cū oleo omphacino: aut adeps lacerti: aut vulpis: aut rachamani: aut gruis: aut oleū sco: pionū: naz est inuatuum valde: aut aq̄ sanguc⁹ recēs: aut decoctio folioz algarab z coriandris eius: aut decoctio lūbrico⁹ terrestriū ide cocta collata in q̄ dissoluat adeps anatis: z si fuerit frigus vehemēs decoquant in ipsa fel tauri in oleo alterius q̄q̄ existimet ꝙ fel iā resolutū fuerit z finitum. Deinde reponat illđ z admittet distillādo: est. n. mirabile. ¶ Et qñq̄ necuz ē in curationib⁹ dolor vehemētius in aure administrare narcotica. Et sit illud aliqđ ex filonio cū lacte. ¶ Et silr troc. croci z troc. stelle z opij z castoreū z crocus cū lacte mulieris. Et ops vt ponat illud vsq̄q̄ umeat syncopis: z ꝓpe cum fuerint hūores fridi. Illud. n. nocet eis valde. ℞ Si accidat nocumētū ex esu narcoticoz: administra castoreū post illđ solū. ¶ Et qñz fūt troc. ex castoreo ꝓrito vltie. Deinde ꝓjcit supiꝑm opiū ꝓritū. Deinde fūt ex eo troc. cū vino puro. ¶ Et si fuerit illic vlcus valde dolorosuz tūc administra licinū z opiū cū lacte: aut sumantur. xx. amigdale excoriate z opij: z bauracz thuris oīum āā. ʒ. i. ʒ. croci galbani myrrhe oīum āā. ʒ. i. ʒ. terātur z pulueriz̄etur cum aceto z exiccentur: z cum neceſſe fuerit infundantur oleo ros. z distillentur. z si fuerit illic fames loco aceti sit vinum aut mel aut oxymel.

¶ De sonitu z tinnitu z fibullo. Cap. ix.

Ec dispō est vox quā hō iceſſanter audit exterius z eius opatio ad auditum est cōparatio imaginationuz: z tenebrarum quas videt homo absq̄ causa exterius ad oculū. ¶ Et quoniā vocis cā est inūdatio accidēs in aere que ꝓuenit ad sensum: tūc opoꝛtet vt sit in hoc accidēte in quo sit sermo ō sonitu z tinnitu mot⁹ aeris: z cū nō sit ille aer exteri⁹ tūc est aer interior. ¶ Et aer quidē interior est vapor effusus in cōcauitatibus. ¶ Et hec inundatio aut est occulta a qua fortasse nō ꝓuenit vapor effusus in vērub⁹: aut est manifesta. ¶ ℞ Si fuerit occulta ex gñe illius cui⁹ euacuatio fit difficilis z accidat in quibusdam horis vt audiat a tali qlis ipsa est sonitus z tinnitus: z nō accidat in qbusdā alijs tunc il

ind aut est ꝓpter acuitatē sensus in qbusdam eorum ⁊ non in alijs: aut ꝑm cōparationē quā ditimus in imaginando. ¶ Imaginarōes: aut ꝓp debilitatē eius quare pant a qualibet inundatione sicut accit debili frigus a quolibet frigore aut calor a quolibet calore. ¶ Et species q̄dem debilitatis sunt que sciusti ex speciebus male cōplōnis. ¶ Et si est supra occultam ⁊ supra illam in qua diuersificant fortis ⁊ debilis: tunc cā eius est inuentio eius qui remouet vaporem inundantē ei supra motionē ⁊ inundationem consueta. ¶ Inundans vaporem aut est ventositas generata in parte capitis mota in in ipso: aut est sonitus saniei qui fortasse generatur in ipsa: ⁊ feruor puris in partibus eius: aut motus ventositatis accīsus multoriens in meatibus eius: sicut fit in febribus: aut repletio superflua i corpore ⁊ ꝓprie in capite sicut fit post ebriatē plurimā: aut agitatio tendens versus cerebrū ꝓpe sicut fit ꝑ motū laboriosū: aut casus aut percussio. ¶ Et q̄nq̄ fit illud nō ꝓp agitationem motus: imo ꝓp mām viscosam resolutam in ventositatē paucas ⁊ assiduas illud. ¶ Et q̄nq̄ fit ꝓp vehementiā famus ⁊ illud est ꝓp agitationes cadentē in humoribus spīs in corpore quiescentibus in ipso. ¶ Et cum non inuenit natura cibum aliquē puertitur ad eos: ⁊ resolunt ipsos ⁊ mouet eos. ¶ Et q̄nq̄ accidit sonitus post medicinas quarum ꝓpria est vt retineant humores ⁊ ventositates in partibus cerebri. ¶ Et causa huius sonitus q̄nq̄ est ex aure ipsa: ⁊ q̄nq̄ est cum cōtare membror alio rum mittentium has ventositates ad ipsam.

¶ De signis. Cap. x.

I Illo quidem qui est continuus ⁊ assiduus causa est aliq̄d stans in ipso cerebro. ¶ Si aūt quiescit: deide ex citatur post replētionē aut vacuitatē aut motū: aut cū calor fit fortis aut frigus tūc est per cōmunitatem. ¶ Amplius forma vocis significat ipsam: est enim quandoq̄ quasi sit vox rei ascendentis ad superiora. Et plurimus eius est cum cōmunitate corporis aut stomachi. ¶ Aut quasi vox que resolutur super seipsa: aut sicut fragor arborū ⁊ sigit illud absconsionē vētositans. ¶ Et si illic est febris aut dolor per ducens ad timorē tunc sigit collectionē purulē tam. ¶ Et eius ꝓstricto est ꝑm semitā gnationis post generationē occultam continuam tūc est propter humorem viscosum. ¶ Illum autem qui est propter acuitatem sensus significat defectus causarum ventositatis replenionis ⁊ mundificatio auditus ⁊ eius excitatio apud tunitum ⁊ vacuitatem. ¶ Factus autem a siccitate est post euacuationes ⁊ febres: ⁊ factum a debilitate scies per superfluitates: ⁊ quandoq̄ est cum complexione calida ⁊ sit subito ⁊ cum inflāmatione: ⁊ frigida est econtrario.

¶ De cura. Cap. xi.

Oportet vt omnes isti vtent solem
O ⁊ balneum laboriosum ⁊ vomitum ⁊ clamores ⁊ repletionē ⁊ vt leniant naturas suas. ¶ In eo vero qui fit ꝓp cōitatē os vt sit intentio mēbri facientis ꝑm ⁊ ꝓprie stōi quare mundificet ⁊ intendat cerebrum ⁊ auris: quare confortet cerebrum qdez cum aliquo qō fit sicut oleum myrtinum: ⁊ auris cum eo qō fit vt oleum amigdalinū ⁊ filix: ⁊ ꝑsideret in hoc ad cōplōnem primam: ⁊ intendatur illud qō adiuuat illum ꝑm canones cognitos. ¶ Et sili factum a replōne ⁊ ops vt mundificet corpus ⁊ capur cū eo qō scis ⁊ subtiletur regimen. ¶ Creticus aūt non os vt removeat: qū̄ remouent cum remotione febris. ¶ In eo aūt qui factus est ꝓp velocitatem sensus sunt quidam hoies qui precipiunt vtendū esse stupefacientibus sicut oleo rosato: decocto cum aceto cuius esse predictum est cum pauco opio: aut mixto cum oleo de bengi ⁊ iusquiami contrito cuz castoreo. ¶ Et conuenientius qō precepernt est vt sumantur grana pini ⁊ castoreum cum oleo ⁊ conterant in aceto ⁊ distillentur. ¶ Factus aūt a pure curetur curatōe apostematis ⁊ puris. ¶ Factus aūt ꝑ putrescentibus quorum cōplō est ficca sicā eius fuerit siccitas curet cum curatōe. ⁊ humectatione cum oleis tēpatis declinantibus ad frigus. aut calorem ꝑm necessitatē. ¶ Si aūt cā fuerit debilitas: tunc administra illud qō tēpet cōplōnē accidentalem ex distillationibus predictis. ¶ In eo vero qui factus est ꝓp mām expulsam ad ipsaz in dispōnē sūsen: aut humorē grossū viscosū: administra oīa predicta in .c. doloris ⁊ tarax. ¶ Et ex eis que ꝓpria sunt illi qui succedit sūsen ⁊ febri: ꝓprie est succus absinthij cum oleoro. aut cum aceto ⁊ oleo de lilio q̄n est medicamen bonum. ¶ Et aūt qui fit ab humore viscoso frigido appropriat troc. expertus. ⁊ est vt sumantur elleboi al. partes. iij. ⁊ croci. v. ⁊ nitri. x. ⁊ fiant troc. ⁊ administrent. ¶ Et ex medicis cōibus aggregatis ad illum expertiꝰ qui est a debilitate: ⁊ ad illum qui est ab opilatione aut humore est vt sumantur garioph. ⁊ se. ponti anthorum. aā. ʒ. ʃ. musci dauci. i. ⁊ distillentur cum aqua santuci ⁊ rute aut cum vino. ¶ Et sili cum decoctione foliorum pini ⁊ decoctione foliorū absynthi ⁊ decoctōe foliorum lauri. ⁊ oportet vt alienetur in omnibus eius cena. ¶ Quidam autem antiquorum sapientium dixerunt non est aliquid magis conferens fidillo quam medicamen alfaudemigi dictum ad memoriaz. ¶ Nam ipsum est magis innatum qō creauit deus ad illud. Et confert ei distillatio facta ex ysopo cum foliis pini ⁊ granis lauri: ⁊ attende quod dictum est in capitulo terax ⁊ doloris ⁊ curis cōmunibus ⁊ propriis frigidis.

Digitized by Google

¶ De cura sanici ꝛ puris vlcer i aure. C.xij.

Qd in primis oꝑ ꝓcenitere est sub
q tiliando cibi ꝛ administratio carniu3
ꝛ olerum ex qbus gñaf humor bo-
nus dulcis laudabilis: ꝛ inclinatio
regis ad illō qō oꝛ ex tẽpara qualitate. ¶ Ꝏ
si cópló facit nećium vt sumaf aqua oꝛdea ꝛ si-
bi silia fiat. ꝛ leuitas exercitij ꝛ inclina mā3 ad
nasum ꝛ os cu3 sternutatóibus ꝛ gargarismis.
¶ Amplius nó pñt esse vlcera quin sint appa-
rentia sensui: aut sint ꝓfunda ad que non per-
uenitur sensu. Que igitur ex eis mánifesta sunt
cum aceto abluunt ꝛ aqua: aut oxymelle ꝛ aq̃:
aut vino: aut decoctóe mellis cum rosis ꝛ myr
ro. ꝛ post illud sufflet in aures illud quod exic
cat sicut dragantū adustū ꝛ silia. ¶ Et qñq̃ q̃-
dem confert sanose ꝛ purulente oleum de se.ca
nab. ¶ Et melius est vt non repetiaf neq̃ ꝓ
hibeaf dum non supfluit: imo oꝛ vt abluaf ꝛ re
gatur aliquo quod sit sicut aqua ro. ꝛ oleo ro.
¶ Et ex succo folioꝝ olinarū cum melle ad-
ministrent distillationes. ¶ Ꝓfunda vero
alia sunt ꝓpinqui tpis ꝛ alia sunt cronica. sed ea
que sunt ꝓpinqui tpis curent cum eis que sunt
sicut sief memithe cum aceto aut collyriū ros.
ꝛ myrrha ꝛ aloes in melle: aut vino ponantur
in aurem. ¶ Et qñq̃ confert distillatio aque
vuee acerbe ipsa ꝛ ꝓpe qñ ponf mel cū ea.
¶ Et silr succus foliꝝ salicis aut decoctio eo
rum: aut aluminis iameni adusti ꝛ myrrhe am
bo rum. ʒ.i. terant cum melle ꝛ ponant in lana.
¶ Aut sanguis draconis ꝛ spume maris ꝛ sar
cocolle ꝛ baurac armēi ꝛ myrrhe ꝛ turis ꝛ sief
memithe ptes equales puluerizent sup licinius
inuolutū super radium infusum melle ꝛ ponā-
tur in aurem. ¶ Ꝏ si dolo: habuerit curet
cum scoria ferri contrita in ea multotiens ꝛ mi
sceatur cu3 eo qō exiccat ꝛ sedat dolo: ẽ ꝛ illud
est sicut administratio olei amigdalini cū myr
rha ꝛ aloe ꝛ croco. ꝛ qñq̃ nećū est ꝛ ꝓmisceat
cum eo parum opij. ¶ Et administratio me-
dicaminis capitalis est iuuatiua ẽt. Expertum
nāq̃ est cum eo qō in ipso est ex exiccatóe cu
associatur virtus sedatiua doloris. Et conferūt
ẽt in hoc cōpósita que diximus in antidotario.
¶ Et ꝓferunt ei troc. andaron. ¶ Et ꝓfert vt
sumaf ex nucleis myrabol. ꝛ gallis adustis cō-
iunctis cum oleo alterua ꝛ fece. ¶ Et confert
ei emplñ de ceruſa ꝛ emplñ basilicon cómix
ta ꝛ distillata. ¶ Ea vero que chronica sunt ꝓ-
funda antiqua submersa sūt valde mala. ¶ Et
qñq̃ ꝓducunt ad detegendum eos: ꝛ figūt ipsa
distillatio meatuum ꝛ multitudo sanici fende:
quare indigent eis que sunt sicut allaran per-
mixtum cum melle: ꝛ sicut fel corui ꝛ testudi-
nis ꝛ earum administratio cum lacte mulieris.
Aut cordumeni ꝛ nitrum mixta cum fenibus
mundatis a granis ꝛ fiat ex eis licinius ꝛ admi
nistretur post mūdificationē sordis ꝛ similiter
in medicinis. ¶ Et ex medicinis fortibus in
hoc capitulo est scoria eris cuꝫ arsenico ꝛ mel
le ꝛ aceto: aut rubigo ferri: aut scoria ferri ipsi⁹
frixa contrita sicut puluis post frequentē frictio
nem multotiens factam cum aceto vini donec
fiat sicut mel ꝛ distilletur in aurem. ¶ Et qñq̃
est nećium emplñ de floze eris: ꝛ illud est qñ
antiquaf ꝛ sordidaf. ¶ Et ex eis que sunt me-
dia in hoc caplo est alumen adustum cuꝫ equa
litate sui de melle. ¶ Et qñq̃ addit̃ in ipso
dactilius. ¶ Et fortior illo est cópositio hmōi.
flozis eris cozticū eris ambozū. aā. ʒ.iij. succi
porri. ʒ.i. mellis puri. vn. i. administret. ¶ Cuꝫ
aūt multiplicaf pus valde: tunc nećia est admi
nistrato licuij in felle taurino submersi: aut di
stillationes ex vrina infantium. ¶ Et fortius
eo ẽ scoria ferri abluta ꝛ frixa i sarragine mul-
totiens qū decoquiſ in aceto ꝛ administratur.
¶ Et qñ cum pure antiquo fuerit dolor: fun-
de in aurem vinum purum cóquasatum cum
oleo ro. aut cum aqua porri: aut cū aqua piscis
salsi. ¶ Et qñq̃ dolor facit nećia esse aloem ꝛ
opium ꝛ crocum: cómisceaf cum melle ꝛ po-
nantur in eam. ¶ Et cum videris humiditatē
retineri ꝓpter medicinas ꝓhibitiuas exiccati
uas: tunc funde in aurem oleum ros. vt cadat
crusta: deinde pone in eam qō generat carnē:
ꝛ oꝛ penitus ne virus reuneaf: imo ꝓhibeatur
nutritas eius ꝛ exicceatur vlcus ipsius. ¶ Et
plures qdem calidoꝝ medicoꝝ implent aurē
purulentā panno ꝓhibendo cursum sanici ab
ea: ꝛ ꝓhibent infirmū dormire in illo latere vt
non inueniat sanies meatum: quare egreditur
ad hoc vt declinet versus carnem mollem: qđ
est in radice auris: ꝛ facit euenire apostema ꝛ
perforant ipsum post maturationem ꝛ curant
ipsum ꝛ sanatur cursu sanici ab aure.

¶ De eruptione sanguinis in aure. Cap.xiij.

Qandoq̃ est species eius aliqua que
q ꝓcedit cursu fluxu sanguinis nariuꝫ
in hoc qō ẽ crenicus. ¶ Et qñq̃ est
a replecione ꝓducente ad scissionem
vene: aut apertionem ipsius. ¶ Et quandoq̃
est a casu aut percussione.

¶ De cura. Cap.xiij.

Reticus quidem non est cōueniens
c vt restringatur si non perducat ad de
bilitatem ꝛ syncopim. ¶ Aliusve-
ro restringatur aut cuꝫ stipticis aut
cum cauterizantibus: aut cuꝫ infrigidantibus.
¶ Stiptica vero sunt sicut decoctio gallarum
cum aqua aut aceto ꝛ decoctio senucis: ꝛ quā-
doq̃ miscetur cum ea ex vino antiquo aut ace
to: ꝛ similiter sief memithe ꝛ luum ꝛ decoctio
foliorum arboris mastichis aut grana decocta
cum aceto ꝛ expressa. ¶ Infrigidantia vero
sunt sicut succus virge pastoris ꝛ arnoglosse cū
vino:

Digitized by Google

vino: aut fiel menithe ⁊ opium. ¶ Cauterizā tia vero sunt sicut succus albedarungi. ¶ Et ex eis que sunt mirabilia valde est coagulū lepo/rinum cum aceto: aut succus porri cum aceto. ¶ Et ex eis que sunt experta ad illud est vt su/mantur duo renes tauri ⁊ aliquid adipis saliti. Deinde assentur media assatione ⁊ exprimā/tur aqua eorum in aurem.

¶ De cura sordis ⁊ opilōis fcē aure. C.xv.

c Cura qdem eius est lenis: vt distillet in eam oleū amigdalinum de oliuis amaris montanis ꝓprie in nocte: ⁊ patiens ingrediat balneum ⁊ ponat aurem super terrā calidam vt liquefiat sordes. ¶ Et qñq; confert ei insufflatio instrumenti in ea. ¶ Et ēt cozdumeni auf. i. baurach armeni S. auf. i. ficuum albarū quātū sufficit ad ꝓficien dum ea fiat inde licinium. ¶ Aut fundat in ea S. vn. fellis capzini cum oleo ⁊ prassium ꝓritiz aut aqua prasij. ¶ Aut soluat baurach cū ace to ⁊ dimittat donec quiescat ebulitio eius. Et misceat cum oleo ro. ⁊ distillet. ¶ Aut miscea tur baurach cum ficubus ex quibus electa sunt grana ⁊ fiant grana parua ⁊ ponant in aurē: ⁊ in die tertio extrahant. associabit. n. ei sordes pluruma ⁊ succedit ei leuitas manifesta. ¶ Et qñq; ponit in eam cozdumen ⁊ vrtica. ¶ Et ex eis que sunt fortiora illis est succus foliozū colloquintide tritozum distillatus. ¶ Et sumā tur baurach ⁊ arsenicum equaliter ⁊ confician tur cum melle ⁊ liquefiant cum aceto ⁊ distillē tur in aurem ⁊ expectet post vna hoza. deinde abluatur auris cum aqua mellis aut cuz aqua calida. ¶ Et licinijs quidem fortibus non vta ris nisi post eūoné. ¶ Et ex eis est licinium in fusum in pice ⁊ oleo camomellino ⁊ oleo nar/dino. ¶ Quidam aūt existimauerunt q; cam/phora vehementer cōfert altrarax ⁊ vt q; sit ta rax colerice. ¶ Et ex eis quidem que experta sunt est oleum de scorpionibus: ipsum enim sa nat surditatē. Et ex eius que conferunt ad opi lationem ventosam sordis est licinium factum ex nasturtio ⁊ baurach: ⁊ adhereat auri tribus diebus: deinde extrahatur ⁊ egredietur sordes plurima: ⁊ similiter sunt licinia cum melle.

¶ De opilatione accīte in aure. Cap. xvi.

q Quandoq; fit hec opilatio sicut que est propter panniculum creatum su/per foramen. ⁊ quandoq; fit propter sordem: ⁊ quandoq; fit propter car/nem congelatam. ⁊ quandoq; fit propter car/nem additam ⁊ verucam. Et quandoq; fit pro pter lapidem aut nucleum cadentem in eam: aut animal intrans in eam ⁊ moritur: ⁊ quan/doq; est ex humore grosso viscoso opilante fo ramen aut meatū nerui ⁊ sentit homo ac si au/ris eius sit semper opilata. Et quādoq; accidit illud post ventum vehementem.

¶ De cura. Cap. xvij.

i Cura qdem que est ex panniculo aut carne opilante meatuz in initio crea tionis est difficilis quare cum est pro funda ⁊ manifesta est facilis. ¶ Ad intrinsecā vero ingenuū inuenit cum instro mi nuto secante ipsam. Deinde phibet ꝓmuntias ſm q; in ꝓximo dicturi sumus. ¶ Et si est ma nifesta oz vt scindat cum cultello spinoso quo incidunt emorroydes nasi: deinde tenta vt bu cella ponat super quā puluerizatū sit colcotar aut que ꝓcedunt cursu eius que sunt ex eis que phibent nariuitatez carnis. ¶ Qñ sit opilatio fuerit ex re fixa in ea oz vt distillet in aurez qō sit sicut oleum ros. ⁊ de lilio: aut de alibadica. ¶ Et sicō sicum est: est sicut aial mortuum in ea: tunc effundat in eam ex oleis aliqō qō eam aperiat. Deinde extrahat cum mūdatorio au/ris facile. ¶ In facta aūt ab opilōne pp carnez additam aut verrucā oz vt ablnat cuz aqua ca lida de nitro: ⁊ distillent in eam es vstum ⁊ ar/senicum rubeū trita cum aceto valde ita vt adu rat carnem: deinde cura vlcus. ¶ Et iam dcm est q; assiduatio effusionis fellis porci valde cō fert ei. ¶ Et ad illud qdez qō imaginat homo q; auris eius sit opilata confert distillatio olei de lilio: aut fellis tauri in succo sicle ⁊ succo se. canabis. Et succo colloquintide est ꝓprietas inuandi ad opilōné auris. ¶ Si aūt opilatio est sordities carez cuz eo qō diximus in c. opi lationis ex sordicie. Et ex eis que cōferunt opi lationi ex sordicie: ⁊ reliquis est tenta facta ex nasturtio ⁊ baurach que tribus diebus auri ad hereat: deide extrahat. ¶ Et ex eis que sūt for tiora illo ⁊ mundificant nerui etiā sunt troc. de ellebozo quozū descriptio. ¶ ℞. ellebori al. auf. iij. mirri auf. xvi. croci auf. ij. constringant ⁊ terantur cum aceto ⁊ fiant inde troc. Deinde qñ est necuz soluant in aceto ⁊ distillent in aurem: sunt. n. mirabiles valde. ¶ In opilatōe vero que fit in creatura: ⁊ est vt creet auris non pforata: aut in creatōe interius est opilata iaz ex perit opone manus: ita vt puentiat ad discoo periendū ⁊ pforandū vsq; ad sumac interiozē: ⁊ qñq; conferunt: ⁊ qñq; non conferunt.

¶ De attritione accidente auri ⁊ percussio/ne. Cap. xviij.

b Ippocrati quidem visum est vt nō cu retur cum aliquo sed illis qui fuerūt post ipsum visuz est vt illud curetur.

¶ Et ex eis quibus ipsi curauerunt est vt sumantur acatia ⁊ myrra ⁊ thus ⁊ fiat ex eis linimentum cum aceto ⁊ albumine ouī aut medulla panis cum melle.

¶ De pruritu auris. Cap. xix.

s Amat aqua absinthij ⁊ fundatur in eam cum aliquibus oleis: aut bullia tur absinthū cū oleo ⁊ distillet i eaz

Digitized by Google

¶ De introitu aque in aurem. Cap.xx.

i Ingredit aqua in aurez: qñq cū nō effudit eā: ille qui balneat aut abluit ꝛ ledit: ꝛ qñq apat radix aurium ꝛ vehementem incurrit dolorem.

¶ De cura. Cap.xxi.

e Ex eis que ꝓferunt ad illud est vt cuz embuba: ita fugat vt extrahat subito: deinde fundat in eam oleū amig dalinū dulce. Et qñq exhit eā tussiz ꝛ sternutatio: aut lignū de aneto: aut scissio papyri ſm quātitatē palmi ventus. Inuolnat itaq sup vnaz extremitatū eius quātū est tertia sui de cotto: ꝛ submergat in oleo ꝛ igenioſe extremitas altera in aurē mittat cum eo cum quo ingrediata est in ea ꝛ iaceat ille cuius est auris: ꝛ altera extremitas in qua est cottū inflāmet igne ꝛ diminuat inflāmari vsqquo puenat calitas ad interiora auris: ꝛ tunc exhat ꝛ egrediat subito: quare egredi cum ea qō in aure est ex aq̄.

¶ Et ex eis que iuuant ad illud: ꝛ ꝓprie in pncipio est vt sumat sclizaroziū aliqō ꝛ impleat cū eo auris: deinde puertat sup eam ille cuius est ꝛ sit saliens donec egrediat totū. Et qñq etiaz exhit cuz sclizaroz. Intromittit.n. caput eius ꝛ exhit ipsius ppendicularis: quare exhit cuz ea aqua. ¶ Et qñq excusat in ea que panea est effusio olez ꝛ effusio lactū tepidoz cōtinue ꝛ ꝓprie qñ remanet dolor ꝛ remouet cā. ¶ Et si dolet illud vehementer vapor: et auris cum corticib' papaueris ꝛ melilloto ꝛ camōilla ꝛ vio. ꝛ malua. ꝛ se. lini ꝛ farīa ordei cū lacte mulieris.

¶ De introitu animalium in aurem ꝛ generatione vermium in ea. Cap.xxij.

q Elandoq accit pp introitū quoꝝ aialiū in aurē vehementia doloris cū anxietate ꝛ mort ſm quātitatē aialiſ.

¶ Cum verme vero sentit agitatio.

¶ De cura. Cap.xxiij.

e Ex eis que oibus illis cōcant est distillatio alluran in aurem. Zpm. n. statim sedat motuz aialis in ea ꝛ interficit ipm in ꝓximo: ꝛ ꝓprie putū.

¶ Et fit distillatio succi cucumeris asinini solius aut cum scamonea. ¶ Et fit sulfur ꝛ aristolion. ꝛ calcadis. ¶ Et ex bonis est vt distillet in eam qō fluxa carne vaccina assata. ¶ Et qñq cōfert illi vt accipiat ēt oleum ꝛ sumat in aurem ꝛ sedeat in sole patiens. ¶ Et succoruz medioꝝ ꝛ ꝓprie advermē ē succus radicis capparis ꝛ succus radicis alfarfadab: ꝛ succus foliorum alcol: ꝛ succus radicis prunoꝝ: ꝛ succus plici: ꝛ succ' absinthij: aut centauree: aut ꝓsilij ꝛ succus foliorū albotm viridium ꝛ finulari: ꝛ foliorū aloes ꝛ ꝓprie qñ decoquit cum aceto ꝛ succus cucumeris asinini: ꝛ succ' ellebori al. ꝛ decocto. eius: ꝛ epithimi: aut succus mentastri cuz scamonea: aut succus alsee: aut succus almarmacor: aut aqua mellis cum aliquo istorum. ꝛ fili succus raffani ꝛ succus cepe: ꝛ ppe alazir ꝛ semen eius: aut semen cepe cum aqua mellis: aut aliqd fellin: ꝛ ꝓprie cū calefit in concauitate granati cum pulpa sua. ¶ Et fili decoctio granoꝝ capparis recentiū: aut succus eius ꝛ succus lupinoꝝ: aut aloes cum aqua tepida: aut costum tritum multū aut piretrū. ꝛ oia hec in verme fūt magis iuuatiua ꝛ fortiora. ¶ Et ex eis que expta sunt advermē est vt sumant vini. 3.ij. ꝛ mellis. 3.iij. ꝛ olei ros. 3.i. misceant cuz albumine duoꝝ ouoꝝ ꝛ fiant tepida ꝛ ponant in aurez in lana infusa ex qua impleat auris ꝛ cubitet se super eam querelosus ꝛ nō dormiat: deinde subito rapiat: quare vermis multotiēs egredit subito. ¶ Et qñq cōfert nocumento vermis effusio succi oleandri aut rubi: aut abſinthij: aut decoctio eoꝝ: aut tritura corticis radicis capparis: aut almarmacor cum aqua sanſuci: aut vrina antiqua.

¶ De apostematibus que accidunt in radice auris. Cap.xxiij.

b Hec apa sunt ex genere apatū accidū in carnibus mollibus: ꝛ ꝓprie in carnibus glandulosis ꝛ noiat veditus: ꝛ noiat nascentia auris: ꝛ fortasse cō sequet qñq ex vehementia doloris eius vt interficiat: ꝛ huius qdem multotiens precedit cō mixtio intellectus. ¶ Et ipsum apa factum in stomacho plus interficit adolescentes q̄ iuuenes qñ est in senibus leuius. Sed adolescētes sunt calidioris complexionis: ꝛ materia apatum eorum doloroſoꝝ est acute qualitatis ꝛ vehementius doloroſa ꝛ minus tolerans vsqquo collectionem faciat. ¶ Et apostematum que fiunt sub origine auris magis incolume est illud quod est ſm temitam crisis bone.

¶ De signis. Cap.xxv.

i Illud quidem quod est a crisi cum qua non est signum maturationis: aut precedit hora crisis est malum.

¶ Et hec apostemata omnino quādoq fiunt a materia sanguinea aut colerica ꝛ quandoq fiunt a melancolia: aut a flegmate.

¶ Et significant illud quod sanguineuz est rubedo ꝛ grauitas ꝛ expulsio eius ad compressionem ꝛ constrictuo in meatibus. ¶ Et significat colericum: ꝛ factum a sanguine subtili dolor mordicatiuus fistuloſus sine grauitate: ꝛ non constringit meatus. sed est cum inflamatione vehementi. ¶ Et flegmaticum est cum tremultate ꝛ lenitate ꝛ paucitate rubedinis. ¶ Et melancolicum est cuz duritie ꝛ paucitate doloris.

¶ De cura. Cap.xxvi.

e Et est ex eis in qbuſ ſm plus oz vt intendat in infrationē ꝛ attractione eaꝝ nō in expulsione ipsius cuz sit mā effusa ad ipm superfluitas medii ꝓncipalis

Digitized by Google

t ppie in crisibus egritudinuz eius: sicut illud qđ accidit crisi lethargie multotiēs: t nos qđ iam innumus ad cognoscēdū hoc in libro uniuersalium. ¶ Opz ergo ne inrēdas ad curam eius inchoatū exigit curā aposam adhibendo sti ptica t apocrustica in pn°. ¶ Deinde cōpōnem regiminis: deide resolonē purā: imo opz vt incipias t ppe cū accidit in febrib° cū dolore capitis: t adiunes ad exhēdū mām ad apata cū oi igenio et cū vētosis si nō fuerit velocis attractionis: t opz vt minozes mām cū minutione si ipsa fuerit necia. ¶ Si aūt vehemētis fuerit adductus t attractiōis dimitte eā fm mām suaz vt nō faciat euenire dolorē vehemētem quo febris duplicef. imo opz vt sis pcētus si fuerit illic dolor vehemēs eo qđ mollificat t sedat dolorē qđ sit ex eis q̄ sunt calda t humida. ¶ Et si fuerit initiū eius cū dolore vehemēti sis pcentus vaporatione cū aq̄ frā pura: t si fuerit leuis fis cōcentus vaporatione camomille: aut medicamine alhacuen: aut dyaglon t empso memithe. ¶ Et si nō fuerit vehemētis lenitatis t apparuerit ei caput tūc administra illud qđ est inter glutinationem t carnunationē t quod est magis cōferēs t magis maturās. t hmōi est sicut farina tritici t lini cum syrupo mel. ¶ Aut aqua fenugreci t malue t camomille. ¶ Qđ si existimaf qp nō resoluaf: imo suppurationez faciat: tūc necessariū est in ipso: vt exhaurtur pus aut cuz resolone subtili si est possibile aut laboriosa: t etiā cū incisione t suctiōe. ¶ Et ex eis que extrahūt penit° ab ipso post sectionem aut aptionē est medicamē. ¶ Et ex eis q̄ sunt pue nētia in hac egritudine cū sua attractione t resolutione sua t ppietate sua est stercus capūū t adeps anseris t galline. ¶ Et ex eis est nora t lach t adeps vaccinus nō salsus. ¶ In egritudine aūt antiq̄ necessaria sunt cinis ostra coz t alguadabi cū melle t adipe antiq̄. ¶ Aut sumātur ficus t coquanf cū aq̄ marina aut administref ammoniacū solū aut cū allio: t similiter pix liquida t bdelliū cū sordib° alueariozuz t storax liquida t medulla cerui. ¶ Si aūt fiant scrophule: t figanf: tūc accipe empl'z: cui° eēntia sunt huiusmodi viscus alborū t pix t grana lauri t staphisagria t gūmi t cyminū t piper t radices serpētarie t galbanū t coriādrum t cordumem t cinis corticis radicis capparis t pireri t sterc° ouū t sterc⁹ capzinū t adeps t propie adeps porcinus t caprarum t hirco rū mōtanozum t propie melācolicoz: t simi liter cerebella gallinarū t alcubugi t vaccaruz cerebella: t propue siluestrum. ¶ Et olea ad illud quidem quod est calidioris materiei cum oleo ro. t vio. ¶ Et ad illud qđ est frigidioris materiei cū oleo de lilio t anetino t camomillino t de herua. Et pfert his apanbus quando difficilia sunt emplastrum de refina.

¶ De trēore auris et vocib° magnis. xxvij.

c Ausa in ipso crisit debilitas virtutis animalis que est in cerebro aut adnentus ad auditum: quare est necessaria cura cerebri cum eo quod confortat ipsum fm qp scimus.

¶ Fen quinta de dispositionibus nasi.

¶ Tractatus primus de olfatu t nocumētis ipsius t currentibus sicut fluxus.

¶ De anathomia nasi. Cap. i.

c Mphēdit anathomia ossium eius t carnalaginū eius: t lacerti mouēs extremitatem eius. Et illa sunt er eis a quib° iam expediti sum°. ¶ Et eius qđē meat° ambo penetrant vsq̄ ad colatoriū positū sub duobus corpozib° cerebri silibus duob° capitibus māmille: t velamē cerebri illic pforatū est coraz foramine colatorij vt in ipm penetret odor: deinde est vna que penetrat ad guttur. ¶ Et anathomia instrū q̄ sit odoratus. Et illi qđ sunt duo additamēta mā mullaria que sunt in anteriore cerebro t extēdūtur a duob° vētribus anteriozib° cerebri: t pp illud colanf superfluitates in illo foramine t ex duab° extremitatib° ei° recipiūt cerebrū t duo additamēta nata ex eo odorē cū attractiōe aeris. ¶ Et cerebro qđ ipsi inest aeris attractio vt pseruet aer calorē innatuz in ipso sicut pulsus. ¶ Qñq̄ ho augmētaf apud clamorē t apō pfocationem aeris t euētationem ad supiora. ¶ Et in duab° qđ extremitatib° nasi sunt duo trāsitus ad duos lachrymales. t pp hoc gustaf sapor alcohol in lingua. ¶ Qualitas ho odoratus tam dicta est in capso ho trutū: sed qp odoratus sit in aere cū passione ipsius aut delatione ipsius aut propter vaporē q resolui: illud ē qđ punct phis: t recipiet medicus qp odor est in radice per conuersionem aliquā in aere fm viam delationis. ¶ Deinde adiuuant ipsum acutas vaporis ex eo quod habet odorem.

¶ De naso. Cap. ij.

i Am diximus anathomiā nasi t uiuamētū ipsius t lacertū mouētē ambas nares eius in eis q̄ preiere. Et nūc qđ nobis necium ē vt dicam° egritudines eius t cās eaz t signa t curationes ipsarum.

¶ De qualitate viarum administrationis medicinarum nasi. Cap. iij.

s Lias qp curatiōes nasi alie sunt quibus nō est pp̄rū vt fiāt p viā nasi sicut gargarismata t linimenta super caput. ¶ Et alie sunt que appropriātur ei sicut sunt vapores t odoramenta. ¶ Et sicut capurpurgia sunt corpora humida que distillantur in nasum. t alie, sunt suctiones naribus que attrahuntur ad nasum cuz attractione aeris. Et alie sunt insufflationes t sunt res

Digitized by Google

ficce pulueriz̃ate subtilissime vt insufflẽtur in nasuz: ⁊ opz vt insufflentur in embubā. ¶ Et omnis cui aliqđ caput purgiū fit: rectius qdez est vt os aq̃ impleat ⁊ ꝓcipiat ei vt resupinet ⁊ cōuertat caput suū ad posteriora: deinde distillet in nasuz eius caput purgiū. ¶ Et opz vt naribus sugat oē qđ ponit in nasum ad superiora oi mōtra vt faciat operationem suā. ¶ Et multoties quidē succedit medicinis acutis distillatis in naso ⁊ sufflatis i ipso mordicatio vehemens in capite. Et q̃nq̃ sedat ꝑ seipsam: ⁊ q̃nq̃ iuiget medicamine q̃ sedet. ¶ Et rectius est vt sit sup caput cū fit caput purgiū ex aliqua acuta mordicatiua pānus ifusus in aq̃ calida. ¶ Et q̃nq̃ fricat aīl ipsum cū lacte mulcto super ipm: aut oleo quod sup ipm effundit sicut oleo de granis cucurbite: ⁊ oleo ro. ⁊ oleo de salicibus. ¶ Cū q̃nq̃ caput purgiū suam pfecerit operationem: tūc cōsequet ipm distillando in nasum lac cum aliquo oleo frigidoꝛum.

¶ De nocumento odoratus. Cap. iiij.

n Nocumentū ingredit odoratū: sicut ingredit reliq̃s operationes: impossibile q̃ est qn odoratus aut destruat: aut debilitet: aut mutet aut corrũpatur. ¶ Et destructio qđ eius ⁊ ipsius debilitas sunt ꝑm duos modos: aut enim destruit ⁊ nō sentit odoꝛes: aut debilitat ⁊ sentit aromaticū ⁊ secundum sensu debili. ¶ Et coꝛruptio ⁊ mutatio eius eniz sunt ꝑz duos modos: vnus eoꝛ est vt odoꝛet odoꝛē fraudulentū: ⁊ vt non sit inuentus. ¶ Et isdē est vt sentiat odoꝛes q̃ boni nō sunt bonos: sicut ille q̃ sentit odoꝛem sterconis bonuz ⁊ abhoꝛret aromaticū. ¶ Et cā quidē hoꝛ nocumentoꝛ: aut est malitia cōplexionis singularis: aut est humoꝛ malus exiens in anteriore pte capitis: ⁊ in duob⁹ ventribus qui sunt in ipsa: aut in ipsis duab⁹ rebus simulbus duobus capitib⁹ māmille: aut opilatio i osse pforato ab humoꝛe: aut a vētositate: aut ab apate: aut a cancro: aut a nauuitate carnis addite: aut opilatio in velamine qđ est sup ꝓa ipm. ¶ Et multoties qdē est facta ex malitia cōplexionis singularis, puenens ex medicinis administratis ⁊ distillationib⁹ distillatis: quare calefit cōplo aut stupefit ⁊ infrigidatur: aut faciunt accidere illud aeres superfluę qualitatis. ¶ Et quandoq̃ fit ex percussione aut casu faciente ingedi super os nocumentuz.

¶ De signis. Cap. v.

q Quādo accidit hoi vt nō cōprehendat odoꝛes: ⁊ accidit illic cursus superfluitatū ꝑm ꝓsuetudinē: tunc nō est opilatio in colatoꝛio. ¶ Si aut̃ inueniꝛ ꝓhibitio penetrationis respirationis in naso ⁊ nasitas in loq̃la: tunc illic est opilatio in ipsis alchateſim. ¶ Et q̃n retinet cursus nō fit ꝓpter malitiā complonis cerebri: aut pauci tatē supfluitatis eius: ⁊ est illud qđ est sup colatoꝛio aptum: tūc illic est opilo profunda. ⁊ si cursus est aduenies ꝑm cōsuetudinē: ⁊ non est opilatio sub alchateſim ⁊ eis que sequunt ea: tūc nocumentū est in cerebꝛo. ¶ Cognosce ergo cōplones eius ⁊ opationes ipsius ⁊ dispōnes eius ꝑ ea que te docuim⁹. ¶ Et similiꝛ si est debilitas in odoratu ⁊ diminutio: tūc si inuenit odoꝛ putridus ⁊ narib⁹ sugit fœtoꝛ: tunc cā in ipso est humoꝛ hoꝛ locoꝛ putridus. Et signi ficatur cū sitī eius qđ sciuisti. ¶ Et q̃n odoꝛat infirmus in egritudinibus acutis odoꝛes si cōsuetos neq̃ vsitatos neq̃ ab aliquo habēte odoꝛem ꝓximum: ⁊ cum hoc sentit odoꝛē g est sicut odoꝛ pisciū aut luti infusi: aut butyri: aut alterius: ⁊ sunt illic signa mala: tūc moꝛs ꝓuenit.

¶ De cura. Cap. vi.

s Cā eius est malitia cōplonis: tunc opz vt cureꝛ cum Ꝯrio ⁊ inrēdat anteriora ꝑs cerebri cū embꝛocis ⁊ odoramētis ⁊ suctionib⁹ que fiūt naribus ⁊ epithimatib⁹ ⁊ emplis ꝓdictis in ca. curationū capitis. ¶ Et ꝑm qđē accidit ex malitia cōplonis ⁊ est vt sit cōplo frigida: aut est in amboꝛ⁹ vētribus anterioꝛib⁹ tonis: aut in ipsis māmillaribus additamētis. ¶ Et medicine magis iuuantes ad illud sunt caputpurgia facta ex oleis calidis in q̃bus dissoluta sunt euforbium ⁊ castoreū ⁊ muscus. ¶ Si aut̃ cā in ipso est humoꝛ existens in vētribus cerebri sīgnat illud ꝑ illud qđ dictū est in ca. egritudinū cerebri. ¶ Et eūa coꝛpus totū. Si est humoꝛ dñans in toto coꝛpore: aut cerebꝛo cū eo qđ educit illū humoꝛem ab eo ex sibare ⁊ gargarismis ⁊ caputpurgijs ⁊ suctoꝛib⁹ que fiūt narib⁹ ⁊ odoramētis subtilantibus ⁊ sitib⁹ illis q̃ ia sciuisti. ¶ Et si flōmia nēcia est fiat: ⁊ redi in oib⁹ illis ad ꝓncipia data i cura cerebri. ¶ Et si cā est opilo in osse pforato qđ noiat colatoꝛiū administra embꝛocas aptiuas ꝓdictas i capīs curationū capitis. embꝛocet ergo ex eis ⁊ inclinet sup vapoꝛē earū ⁊ narib⁹ sugat ex eis in q̃b⁹ dissoluta sunt ꝓdicti ⁊ piper ⁊ opoponacū. ¶ Et opz vt vētose capiti adhibeant post illud ⁊ fiat gargarisma ex rebus aptiuis calis. ¶ Et ex eis qdē q̃ experta sunt est nigella infusa in aceto aliqb⁹ diebus: deinde cōterat cū eo bene ⁊ misceat cū oleo. deinde distillet in nasum ⁊ narib⁹ sugat quāto plus pose est ad supioza. ¶ Et q̃nq̃ teret sicut puluis: deinde teret cū oleo anq̃ post teret vice alia donec fiat puluis subtilissim⁹. ¶ Et ex eis q̃ expta sunt est vt sumat arsenicū rubeuz ⁊ mētastrū ⁊ terātur simul valde ⁊ submergātur in vrina camelli arabici ⁊ in sole ponat totū illud ⁊ reuoluat q̃ die bis. Cūq̃ medicamē exicauerit vrinā iteret sup ipsaz vrina noua: deinde vaporet nasus cū pōdere. z. i. ex eo: deinde fricet ex oleo roſ. ¶ Et q̃nq̃ laudat ad opila

Digitized by Google

tionē ventosam caputpurgiū ex oleo amigdalino amaro mōtano: aut sufflentur alyarmul: ꝛ piper albū mixta cū ipso. ¶ Quidā aūt dixerunt ꝙ cozex pulmonis qñ exiccat ꝛ tenk ꝛ insufflat pulvis eius in nasum est innatuus.

¶ Si aūt cā in ipso est emoꝛroides cureꝛ cura emoꝛroydarū. ¶ Ille aūt qui sentit odoꝛifera ꝛ non sentit fetida nō cesses sibi facere caputpurgiū cum castoꝛeo multotiens vsqꝫquo rectificetur eius dispositio.

¶ De fluxu sanguinis ex naribus. Cap. vij.

f Luxus sanguinis ex naribꝰ qñqꝫ fit distillādo. Et qñqꝫ fit fluēdo: cū velocitate vehemēti: aut cā dñij sanguinis feruētis cū ꝛrute: ꝛ qñqꝫ fit pꝛopter eruptionē rhetis venarū cerebꝛi ꝛ arteriarū eius ꝛ est fm plm nō recipiēs curā: ꝛ plm ipsius fit successione eucꝛus soda ꝛ inflāmationis ꝛ egritudis acute aut successione casus aut percussione. Et sequunt ipm accidētia cozruptionis opationū cerebꝛi, pculdubio: ꝛ qñqꝫ est pp vapoꝛes calidos eleuatos. ¶ Et ille qdē q fit ex arteꝛijs discernit ab eo qui fit a venis subtilitate sua ꝛ rubedine ꝛ caliditate sua: ꝛ qñqꝫ fit recꝛēs cū periodo: ꝛ quādoqꝫ fit cadēs subito.

¶ Et cursus qꝺ sanguinis ex naribꝰ est ex dispositionibꝰque cōferūt ꝛ nocēt: nam q iuenit successione eius leuitatē capitis post repletionē: ꝛ equalitatē coloris post rubedinē vehemētem ꝛ eqlitatē foꝛme post inflationē iuuat eo: pcipue in egritudinibꝰ acutis ꝛ in apanbus in trinsecis ꝛ ppue sanguineis ꝛ colericis in cereꝛo: deinde in epate: postea in velamine postea in pulmone. ¶ Iuuamētū. n. fluxus sanguinis ex naribꝰ in pleuresi plus est qꝫ fit in peripleumonia. ¶ Et fluxus quidē sanguis naꝛiū crisis magna est in egritudinibꝰ acutis multotiēs ꝛ ppue in eis que fiūt sicut variole ꝛ moꝛbillus.

¶ Cū aūt multus fit succedit citrinitas nō cō sueta aut plūbositas aut obfuscatio ex citrinitate ꝛ nigredine: ꝛ extenuatio ꝓtāfiens terminū ꝛ infrigidātur extrema q̄uis frigidū remneat: eius rī finis est nociuus. ¶ Et in illo cuiꝰ coloꝛ puertit in citrinitatē dñatur colera citrina ꝛ ledit cū extractiōe sanguinis minus. ¶ Et in illo cuiꝰ coloꝛ cōuertit ad plumbositatē dñatur flegma. Et in illo cuiꝰ coloꝛ cōuertitur ad obfuscationē dñatur tā colera nigra. ¶ Et isti duo vehemēter ledūtur ꝓ id qꝺ minuit ex sanguine. ¶ Et vꝛ qꝺ ille in quo supfluit fluxus sanguinis ex naribꝰ est fm timoꝛē debilitatis epis ꝛ hydropisis ꝛ reliquoꝝ. ¶ Et cozpa vehemētiꝰ parata fluxui sanguis naꝛiū sunt colerica ꝛ citrina sanguis subtilis ꝛ iuuanꝫ ex eo q tpatus est. ¶ Et fluxus sanguis naꝛiū signifiōes hꝫ sic splēdoꝛ apparēs i vꝛisch oculi ꝛ linee albe ꝛ rubedo ē citrinitas ꝛ ꝓpe post sodā ꝛ reliqua q̄ distinxim⁹ vbi locuti fuim⁹ de egritudinibus acutis ꝛ crisibus earū. ¶ Et quādoqꝫ significantur fluxū sanguinis naꝛiū ꝛ dispōnes eius fm dispositiones egritudinum acutaꝝ ꝛ earū crises: ꝛ tā dixim⁹ illud i loco ꝓpo sibi.

¶ De curationibus. Cap. viij.

e Reuci qꝺ ꝛ filis ei qui accidit ex se ipso via est vt nō cureꝫ donec stringat aut sentiat casus ꝛrutus. Et qñqꝫ cō sequunt. iiij. lib. ex eo. ꝛ opꝫ vt nō remneat donec vehemēter supfluat. ¶ Relig ꝛo curēt medicinis remnēnib⁹ fluxū sanguinis naꝛiū.

¶ In eo qui factꝰ est pp pꝛeparationes cozpis ꝛ calitatē eiꝰ opꝫ vt assiduē eūo colere ex eo ꝛ cō mēsuratio sanguis eiꝰ cū cibis ꝛ potib⁹. ¶ Et flōmia qdez est meliꝰ res q̄ remnet fluxꝰ sanguis naꝛiū cū sit flōmia subtilis ex latere equidistāte cōi ꝛ ppue cū ꝓpungit syncopi. ¶ De dicine ꝛo ꝓstringēres fluxū sanguis naꝛiū aut sunt vehemēs stipticitatis: aut sunt vehemētis infrigidatiōis: aut sunt vehemēs glutinationis ꝛ ingrossatiōis ꝛ coagulationis: aut sūt acute cauterizatiue: aut sunt medicine hūtes ꝓpietatē eius: aut sunt medicine aggregātes duas itēriōes aut tres. ¶ Medicine ꝛo stipticē sunt sicut succꝰ barbe hirci: ꝛ sic acacia: ꝛ sic balaustie ꝛ létes ꝛ galle: ꝛ sic succꝰ folioꝝ lenticis ꝛ folioꝝ piroꝝ ꝛ folioꝝ cidonioꝝ ꝛ ꝝge pastoris. ¶ Infrigidātes ꝛo sunt sic opiū ꝛ camphora ꝛ semē iusquiami albi ꝛ semē lactuce ꝛ succꝰ lactuce ꝛ salicis ꝛ aq̄ folioꝝ palme ꝛ alba lile ꝛ arnoglosse: oia nō decocta. ¶ Glutinatiue ꝛo sūt sicut puluis molēdini ꝛ farina thuris. ¶ Cauterizātes aūt sunt sicut atramētū ꝛ colcotar. ¶ Et cū iste cauterizatiue administrantur: opꝫ vt admistrent cū cautela. Ipse nāqꝫ fa cunt euenire crustā que cū cadit attrahit deteriꝰ q̄ ꝓpe. ¶ Ille aūt quibꝰ inest ꝓpietas sūt sicut stercus asini ꝛ aq̄ albedarūgi ꝛ aq̄ mēte.

¶ De cura lenis fluxus sanguinis. Cap. xi.

Caputpurgia qdez sic fiāt: sumat aq̄

e floꝝ palme ꝛ acatie ãboꝝ. añ. ℥ß. cā phore. g. i. ꝛ incessanter distillētur i nasū: ꝛ ex eis ēt est aq̄ floꝝ palme cuꝫ barba hirci ꝛ cāphoꝛa. Et etiā aq̄ floꝝ cū succo porri. Et etiā aq̄ salicis amari distillētur in nasum: ꝛ aq̄ coxandri. Et etiā succus camomille cū sua dispōne nō decocte: ꝛ etiam aq̄ cucumeris ꝛ cāphoꝛe: ꝛ etiā succus albedarūgi cū camphoꝛa: ꝛ succꝰ arnoglosse cū terra sigillata ꝛ cā phoꝛa: aut succus ꝝge pastoris cū eis. ¶ Et ex eis q̄ sunt vtriuma in hoc capio ē succꝰ stercoꝛis asini recētis. ¶ Si aūt sanguis multumdum senseris: tunc flos eris in acero ifusus distillet paulatim: ꝛ etiā administra caputpurgiū ex tritura balaustie cōrrite optime cū aq̄ plātaginis: ꝛ etiā aq̄ in qua dissolutū ē opiū. ¶ Et nō opꝫ vt sit supfluitas in effundēdo aquā vehemēs infrigidationis. Fortasse enim coagulabit sanbb 3

Digitized by Google

guinē ⁊ congelabit ipm in panniculis cerebri. ⁊ hec sunt caputpurgia scripta in antidotario iuuaniua valde. ¶ Dēte aūt ea sim: fiat tenta ⁊ submergat in e caustro ⁊ pulnerizet sup ipm dragantū donec oia cōmisceātur: deinde mittatur in nasum: ⁊ ēt sumat succus foliorū vnce ⁊ colcotar: ⁊ pilulepozis ⁊ stercus asini siccum aut humidū ⁊ succus porri ⁊ olibanū: ⁊ fac ex eis tentā. ¶ Et ex eis que sunt expta est tēta facta ex lutio undo adusto ⁊ aq̄ bedarūgi. Et etiam tenta ex pulnere molendini ⁊ farina thuris ⁊ aloe cū aceto ⁊ albumine ouī. Et etiā tēta facta ex dragāto ⁊ carta cōbusta ⁊ cornice thuris cū aq̄ albedarūgi. Et etiam tēta in fusa in aq̄ ros. ⁊ submersa in colcothar ⁊ aloe: aut tenta infusa aq̄ porri sup quā est pulnerizata mēta cōtrita: aut tenta ex spōgia ⁊ pice liq̄ra submersa i aceto ⁊ fac tentā ex cādela alcotrob. Aut rela arnee cū colcothar ⁊ dragāto ⁊ flore eris. Aut sit tenta facta ex pilis lepozis carminatis submersis in thure ⁊ aloe ꝓfectis cū albumine ouī. Et etiā tēta ex draganto adusto ouab⁹ ptibus opū pte. Laggregent oia ⁊ terant cū aceto. Et tenta ex cornicib⁹ouī adustis q̄ misceant cum encaustro ⁊ galle. Et insufflationib⁹ ꝺo ē lucinū indū adustū. Et etiā rane aduste insufflate in nasum: ⁊ etiā pulnis molēdini: aut terra teste albe. aut nozā: ⁊ ēt cornices thuris ⁊ carte ⁊ dragāti partes eq̄les sufficiēt in nasum. Et ēt cornices fructus aldulb eniccati ⁊ ꝓriti opꝰ vt accipiat illō cū submersionibus sup lanā. ⁊ accipiat lanugo ipsius ⁊ ponat in vrceis nouis cū terra sua. ⁊ si est cū eis terra figuli est melius ⁊ stringat caput eius donec siccet in vmbra: ⁊ terat cuz necessitas fuerit sicut atomi q̄ appent in radio solis ⁊ sufflet̄ur in nasum ⁊ cōstringet sanguis stanim. ¶ Aut cornices ou ꝓriti ⁊ etiā calami aromatici ⁊ se. lilij. ⁊ se. rose: ⁊ gariof. oīum añ. ʒ.ʃ. myrrhe ⁊ gallarū ambox añ. ʒ.ʃ. parū muſci ⁊ camphore ⁊ sufflent in nasum dieb⁹ ꝓximis: ⁊ cuz insufflat insufflatio in ipm nūc ꝓstringat nasus vna hora ⁊ expnat illud quod descēdit ad os. ¶ Et opꝰ vt sit insufflatio in embuba vt phibet ex exuberatione fluxus sanguis narū. Ex linimētis ꝺo ⁊ effusiōib⁹ est linimētū sup frontem dmōi. ¶ Succi foliox salicis ⁊ foliox vitis ⁊ foliox myrti ⁊ aq̄ ros. infridant oia ⁊ apponantur fronti cū pāno lini. ⁊ fiat fiāt ex oibus medicinis frigidis stipticis ⁊ stupefactis notis dissolutis cū succis infridatis stipticis sicut ē succus extremitatū salicis ⁊ sennicij ⁊ ramox vitiꝭ ⁊ foliox puri ⁊ cydonij ⁊ ꝺge pastozis linimēta ⁊ emplastra. ¶ Ꝺo dorameta ꝺo sint sic ftercus asini recēs. ¶ Sed ipletiones ita sunt: impletur. n. cū capite cāne: aut cū capitib⁹ palmarum silnestriū ⁊ distillat cum cotto papyri: aut cuz cotto reliquorum que egrediunt ex plātis. ¶ In eo aūt qu ꝓmuio: est illo: ⁊ facꝰ pp sternutatorem ⁊ caliditatem vehemētem: aut eruptionem arteriarū necessaria est flobotomia cephalice que sequit illā nare minima valde ⁊ necessarie sunt vētose sup posteriozē ptē capitis cuz scarificatione leui ⁊ sup mamillā q̄ sequit eam fiat suspēsio eius sine scarificatiōe. Et quādoq̄ opꝰ vt extrahat sanguis p flōmiaꝭ vsq̄ ad sincopim ex cephalica ⁊ ex vena spatule q̄ est posterꝰ: qm̄ est magis vtima. q̄re ꝓhibet sanguinē eleuari ad caput. Ipsa nāq̄ cū ad sincopun pducit sedat statim: ⁊ illud in fluxu sanguis narū vehemētis velocitatis: imo opꝰ vt succurratur in hora cū sentit vehemētia fluxus sanguiꝭ narij ⁊ velocitas eꝰ anteqū cadat ꝺtus. ¶ Si nō fuerit velox vehemēter: ſ fuerit guttatim ⁊ fuerit cū proximo opponebit tūc vt fiat flōmia paulatim vicibus cōtinuis. ¶ Et cum flōmia puenit ad finem sufficiēte opꝰ vt fiat ꝓmutatio ad inspissandū sanguinē cum eo qꝺ infrigidat ipm ⁊ cū eo qꝺ ipm facit turbidū q̄uis nō ifrigidet cum eo qꝺ sit sicut iuube. ¶ Vētosa ꝺo sanguim dfanti resistere non valet: imo opꝰ in ꝓmis vt flōmia per extractionem paulatim minuatur: deinde ponat ventosa. ¶ Et posito vētosarū sup epar si fluxus sanguis narū est a dextra ⁊ sup splenē si ē a sinistra sup ambo sim ul: si est ab ambob⁹ latez⁹ est ex nobiliozib⁹ cnrationibus: ⁊ ēt opꝰ vt strungant extrēa: ita vt ēt testiculi virox ⁊ mamille mulierū. Et constrictio ambarū auriū est valde vtuma. Et opꝰ vt admistret embroca multū cū aq̄ frā. Et q̄uz necessariū est vt sedeat hō in aq̄ frā infridata cum nitue donec viridia fiāt eius mēbra. ¶ Et añq̄ neciuz est vt caput eis gypset cum gypso ifuso e q̄: aut gypso infuso in aceto ⁊ vt effūdant sup caput ipsius aq̄ infrāte cū niue donec stupefiat. ¶ Et q̄uz nō inuenit in ipso excusatio a tentibus fozatib⁹ factus ex flore eris: ⁊ ab aq̄ albedarūgi cum cāphora: ⁊ amuia pura ex q̄ pōdere dauech vnius fiat caput purgū: ⁊ ad min⁹ conuenit vt teneat aquā frīdā congelatā in ore suo. ¶ Et scias q̄ q̄uz viuit hō i fluxu sanguinis narū vsq̄ue quo egrediant ex eo vltra. xx. lib. vsq̄ ad. xxv. lib. deide morit. Et q̄uz sincopis ex q̄ cadit est cā ad scindēdū ipm. ¶ Cibi ꝺo sint illi q̄ fiūt ex lentibus cū sumach aut aceto: aut agresta: aut silibus illis. ¶ Et cafeus recēs humidus est ex cibis pueniētibus patiēt⁹ fluxum sanguis narū. ¶ Et silr lac decoctum donec ingrosset oua elirata in aceto ei qui ꝓpat ad fluxū sanguis narium pp colerā sanguinis sui cū tū aceto sa q̄uz nocēt patiēti⁹ fluxū sanguinis narū ppincisionē ⁊ subtiliationē q̄ est i eis. ¶ Et ꝓgregatio q̄ ꝺ expiētū existiat q̄ cerebella galliarū sunt ex meliozib⁹ cibis. imo ex meliozib⁹ medicinis ei q̄ ꝺz fluxū sanguis narū ex casu aut pcussione. Ex eis plm sumat aut fiat ei cib⁹ ꝓximus. ¶ Aliuum

Digitized by Google

autem confert inquantum confortat: nocet in quantū excitat sanguinē: cū ergo indiges ipso inquātū ꝓfortat cōmisce ipm parūp. ¶ Et cū non est nedū necꝫ fluxus sanguis nariuz facit casum virtutis ꝓximū tunc nō des ipm in potu. ¶ Et oz vt obseruet ne dimittat aliqd ei⁹ descendere ad ventrez t inflet stom t debilitet pulsum t excitet sincopim. t si aliqd descendit oz vt dū in stō pmanet euomat t ꝓciat illud cū sentiē eius descensus ad stom. Nā si ipm ptransierit oportebit vt fiat clystere vt velociter egrediatur t non remaneat in stomaco.

¶ De regie eorum que faciunt fluxum sanguinis narium. Cap. x.

n Ecessitas qnꝫ facit esse rectū vt fiat fluxus sanguinis nariuz: t ꝓpter in egritudinibus cerebri: t pp hos antiqui fecerunt instrm faciens fluxuz sanguis narii pcuciendo nasum t curauerunt plurimas egritudines indigētes in sui sanatione sanguis narū cursu: t ex regie qd in faciendo fluxū sanguis narū est cōmotio facta cum extremitatibus plante lenis tactus: t ꝓpter eā que nascit sup lignū sgnāt sicut flos: t est sicut aranee tela. ¶ Et collyrio facto ex eo qd est in supꝛema pte sgnāt t mentastro cāpestri: t fcō ex medicinis acutis sicut conditi t stafisagria t euforbio confectis cum felle vaccino.

¶ De coriza t catarro. Cap. xi.

h Et due egritudines cōicantes sunt in hoc ꝙ vnaqueꝫ earū est cursus materiei ex cerebro. Verū qdā hoium sunt q appꝛopriāt noie catarri illud qd descendit ad guttur t noie corize qd descendit ex via nasi. ¶ Et qdā hoies sūt qui noiant totū illud catarrū. Et noiant coriza qd descēdit ex via nasi subtile t acutū frequens t ꝓhibens odoramentū effusum ad oculū t cutē faciet: t penitus ad anteriora membra faciet. ¶ Et catarrus spargit ad palatuz t ad pulmonē: t ad meri t ad stom. t qnꝫ vlcerat ea: t multoties cōmouet eo appetitus canimus: t qnꝫ descēditin neruis vsqꝫ ad lōgingoza mēbra: t qnꝫ sgnant ex eo sinances: t peripleumonia t pleuresis t extenuatio ꝓpter: t pcipue cū catarrus est acutus: t calidus: t dolores stōi t fluxus ventris t rasura intestinoz qñ est salsus aut acetosus: t gignt ex eo ēt colica t ꝓpter mucosaque cruda est. ¶ Et cā oium illoz aut est calitas cōplōnalis ꝓpter: aut extrinseca ex sole aut venenis aut olfatu medicinarū calefacientiū sicut muschi t croci t cepe: aut fritas cōplōnalis ꝓpter: aut euenies extrinsecus ex aere frō: aut septētriōe t ꝓpe cū discoopit caput adutroꝫ precipue hora qua rarificat cerebrū ex balneo aut exercitio aut ira: aut cogitatione aut alijs.

¶ Et qnꝫ accit ex flōmia rarificatio que ꝓparat corpus ad recipiendū calorē aut frigus: quare accit catarrus t ꝓcipue post flōmiā plurimā. t sitr ex maluna cōplōniꝫ calide que accit alicui corpori. ¶ Et qñ fritas complonalis fit fortis t figit in ea sicut fit in senibus dt ꝙ ipse non digerit nisi ipsi pueniant ad vltimū fine in sanitate cōplōnis t calitas eius. Et ꝙ cerebꝝ frigido cum aduenit nutrimētū debilitat in senibus t in hītibus debile cerebrū: quare non digerit in ipso qd ad ipm penetrat pp debilitatem suā: t supstuit quare descēdit. ¶ Et factus qd a frigore plurimus est ꝙ factus a calore.

¶ Et hītes cōplōné calidā vehemētius sunt ꝓparati ad recipiendū cās extrinsecas facientes coriza ꝙ hītes cōplōnes frās t humidas.

¶ Et hītes cōplōnes calidas: in seipsis plus sunt securi ne accidat eis ex causis corporeis ꝙ hītes cōplōnes frās. Cerebrū.n. frīm non digerit illud qd puenit ad ipm ex nutrimento: t nō resolutū qd ad ipm ascendit ex vaporibus. Conuertunt ergo supstuitares nutrimēt t cōponunt vapores sicut cōuertit in alembico illud qd ascendit ad ipm et cucurbita: quare assidui sunt in ipso fluxus. ¶ Et catarrus qdem qñqꝫ est grossus t qñqꝫ est subtilis aqueus: t qñqꝫ est calidus a[illegible] t salsus aut malī saporis: t qñqꝫ calidus mordicatiuus: t qñqꝫ est fridus.

¶ Et catarrus qd frūs maturat febre: calidus vo nō iuuat febre. ¶ Et catarri qd t egritudines catarri multiplicant qñ fiat ventus septētrionalis: t ꝓpter post austrinū. ¶ Et multiplicant ēt in hyeme: t ꝓpter cum fuerit estas post ipsam septētrionalis pauce pluuie t autūnus austrinus pluuiosus. ¶ Et qñqꝫ multiplicant catarri in hyeme t ꝓpter ēt in regionibus meridionalibus pp replōné capitis. ¶ Ingt Hypo. pluribus eoꝝ qbus accit catarri non accit splē. Ingt. B. qñ plīn qui egritudinē hꝫ in mēbro vno: tunc alia mēbra hꝫ incolumia. Dico aūt forte qñ ꝓparatus catarris subtiliores hꝫ humores. ¶ Et ille cuius humores igrossant nō ꝓparat catarris multū. ¶ Et qñ soda est pueries catarro addit in eo cū attractione.

¶ De signis. Cap. xij.

s Ignum catarri acuti calidi si est corizalis est rubedo faciei t oculorum t mordicatio eius quod currit t subtilitas eius t caliditas tactus eius: t quandoqꝫ accidit cuz eo febris t non iuuat ea.

¶ Et si est in gutture acuitas eius quod descēdit ad guttur t vehementia adustionis eius t attractio ipsius t subtilitas eius cum inflatione sentitur quando ipsum rascatur: t significat ipm spuū ad currinitatē declinans t rubedinē: t est hic etiam opilatio qñqꝫ t nasitas t cōmotio acuta. ¶ Frigidi autem catarri signum est frigus eius quod currit si est in naso: t cōmotio in naso cum tensione frontis t vehementia opilationis t nasitas. t quādoqꝫ significat ipm

Digitized by Google

grossitudo materiei: ⁊ si est ad guttur frigus eius qꝫ rascat ⁊ albedo ipsius ⁊ iunamentū a febre si accidat. ¶ De cura. Cap.xiij.

c Ora catarri est cōprehensa in accrui bus diminutōis materiei: ⁊ oppōne cāe facientis ⁊ sectiōe cursus aut cō mensuratiōe eius aut motus ipsius ad ptē aliā: ⁊ antecessione phibitōis eius: ex quo fortitan gīnat sicut chalsim in naso ⁊ ulcera sup narē: aut sicut asperitas gutturis ⁊ russis ⁊ ulcera pulmonis ⁊ que sequūt ea ⁊ apa. ¶ Et ea oia indigent repulsione fastidij ⁊ dimissiōe replōnis ⁊ cibo ⁊ uino. ¶ Et sternutatio é no cirtua in ꝓncipio aduentus catarri ⁊ corize ꝓhibens maturationē humorū ꝓtentoꝝ in cere bro qui non maturant nisi cum quiete: ⁊ cum hoc ipsa trahit ad ipm supfluitates alias: ⁊ est post maturationē ultimi iuamenti valde pp illud qꝺ eūat de supfluitatibus maturis. ¶ Et oz qꝺ ne patiens catarrū ⁊ corizā repleat uētrē cibis. quare repleat caput ei⁹. ¶ Et ut assiduet calefactionē capis ⁊ elongationē eius a frigo re ⁊ mutat ipm a septētrione ⁊ ꝓprie post au strū. Auster.n. replet ⁊ rarificat septētrio con stringit ⁊ expāmit. ¶ Et mīōret potū aq̄ cō gelate neqꝫ dormiat in die ⁊ fiat ⁊ famē patia tur ⁊ vigilet quātū pōt: qñ sunt initiū cure: ⁊ i cipiat a fluxu ventris ⁊ excōe sanguis: deide a fluxu ventris post ipsam. Bonū.n. est si neci tas indiget ambo simul. ¶ Et raro qꝺ admi nistrat flōmia ⁊ ꝓprie in ꝓncipio nisi si non to leret illud pp multitudinē. ⁊ melius est dimit tere ipsam ⁊ non flōmare duz non accit a russi. Si aūt russis est parui spuri necia est parua flō mia leuis renouās numerū ꝓpea fortitan qꝫ fa cit necias esse uerationes. ¶ Et administret syru pus de papauere si assunt vigilie: ⁊ zuccaꝝ si nō sunt vigilie. ¶ Et clystere attrahit supfluitates ⁊ tu leni uiā cum eo qꝫ sit sicut aqua ordei ut fa ciat penetrare eas. ¶ Et qñ inuenit cū catar ro puncto in māmillis sigit qꝫ mā declinat ad latus. Fiat ergo incepno cum flōmia ⁊ suffu migationibus: ⁊ qñqꝫ accit febris. ¶ Et pillu le qꝺ ad mssum ꝓuenientes sunt ⁊ ad asperitatē pectoris nō ad mās capitis. ¶ Et oz etvt tole ret sitim ⁊ frangat eā cū cōmixtiōe syrupi de pa pauere ⁊ aqua: ⁊ si uoluerimus ꝓfortare pectus tunc aqua ordei ⁊ sanich. ¶ Et qñ cū catarro fuerit russis non balneet. ¶ Et illi in quo ꝓue nerant catarri estate ⁊ hyeme pillule cochie sūt ex curis magis innatiuis. ¶ Et mom⁹ membro rū inferioꝝ est valde iuuatiuus ad catarros pp attractionē mātꝫ ad inferiora. ¶ Deinde ad ministra qꝺ narrat ex uaporatoribus ⁊ suffumi gationibus cum obseruatiōe ne administret sup replōnē. ¶ Et ille qui ꝓsuetus est pati catarrū qñqꝫ phibet ad uentū catarri suo subito intro ire ad sudandū in balneo ante aduentū catarri.

¶ Et oz ꝑm disponē ut regat cum eleuatione capis: ⁊ eleuet puluinar ⁊ non respuinario fiat in somno. ¶ Materies aūt diminutio est cum administratiō e mundificatōis capitis. Jn cala qꝺ cum flōmia ⁊ solōne ventris educente hu mores calos: ⁊ clysteribus trahentibus mām ad inferiora. ¶ Et in frā qꝺ cum medicinis soluentibus flegma ex capite que sunt ex eis q̄ bibunt ⁊ qbus fiunt clysteria. Et ad sūmū opꝫ ut minorent comestionē ⁊ potū aque ⁊ repellat eū oī die ⁊ nocte ⁊ remouebit. ¶ Oppō autē cāe efficientis. cale qꝺ est ut sit sollicitus i frigi dando caput cum eo qꝺ est infrigidans frigidū potentia: sicut introitus balnei dulcis oī mane qñ est leuuus ⁊ effusio aque sup extremitates ⁊ inunctio capitis ⁊ extremitatuꝫ ⁊ summis ⁊ ani ⁊ testiculoꝝ ⁊ que sunt in circuitu eorū cū oleo viol. ¶ Et embroce administratio ex oz deo ⁊ papauere ⁊ violis ⁊ camomille: ⁊ effusio fortiter infrāntū actu sup caput: ⁊ ōdinatio cū cibis ad illud qꝺ alleuiat ⁊ infrigidat ⁊ hume ctat ⁊ administratio mellis ro. omni die. Sed frē est sollicitudo qñ incipit cōmotio ⁊ sternu tatio in calefaciendo caput ⁊ vaporando ipsuꝫ cum pāno calefacto usqꝫ sentiat calo⁹ē iaꝫ puenisse ad cerebrū: ⁊ ꝓseruando caput ꝑm illā summā. ¶ Et qñqꝫ neciū est ut fiat vaporatio cuꝫ sale ⁊ milijs. ⁊ qñqꝫ fit vaporatio eū aquis calis in fine quo possibile est eas tolerare. Et administrentꝝ in eis embroce maturatiue reso lutiue ⁊ inunctio extremitatū cum oleis calis: sicut est oleū aneruū ⁊ oleum camomillinū ⁊ sansucinū. Et fortius illis est oleū ruthacenū ⁊ oleum de ben ⁊ oleum de lilio ⁊ oleum laurī nū. ¶ Jnunganꝫ eis testiculi ⁊ que sequuntur eos ⁊ anus ⁊ sume ⁊ extremitates: ⁊ lauet ca put cum sapone ꝑsātino pol. ¶ Oleū vero in quātū potes fac ne tangat caput: nisi si non inue neris excusationē: ita ut indigeas infrātōe fixa aut calefatōe: ⁊ fit post cūonē: ⁊ vt administrēt sup caput ⁊ frontē linimēta ex synapi ⁊ costo ⁊ silibus ⁊ ablue ipm cū aqua saponis ⁊ silibus: ⁊ vt declinet cū cibis ad illud qꝺ alleuiat ⁊ sub tiliat ⁊ calefacit ⁊ exiccat cum hoc vt ex eo linia tur pectus. ¶ Et qñqꝫ neciā est administratio medicinarū rubificantiū ita vt in eis recipiant stercus colūbinū cū synapi ⁊ ficus ⁊ mentastrū ⁊ gūma ruthe agrestis: imo administratio can terij ⁊ ad ultimū calefactio capitis: ⁊ ipsi? ericcano ꝓferunt ⁊ expellunt id qꝺ accit. ¶ Et oz in hoc catarro vt non ingrediat balneū aūt ma turationē: imo administrentꝝ vaporatiōe sicce. ¶ Et ex eis que ꝓferunt in eo est odozamen tum muschi. ⁊ fit implet io auris ex lana infu sa in oleo calido calefacto usqꝫ ad terminum. ¶ Ablatio aūt cursus fit cū gargarismis lau dabilibus fris ꝓgelatis: sicut gargarismare ex aqua frā ⁊ aqua ro. ⁊ aqua lentis ⁊ aqua corīā

Digitized by Google

dri ⁊ aqua in qua decocti sunt cortices papaueris ⁊ aqua granatoꝝ ẽt: frã q dez ad calñ: ⁊ cala ad frñ. ℂ Et sicut linimentũ gutturis cũ vino in quo est ꝓtrita myrrha: ⁊ ꝓpꝛie in frigido. ℂ Et silr retentio auellanarũ in ore factarũ ex opio ⁊ storace ⁊ thure ⁊ croco ꝓter q̃ deglutiat aqueitatẽ earũ. ℂ Et sint syrupi qui habent ꝓpꝛietatẽ in hoc sicut syru. de papauere purus ad calñ: ⁊ syru. ō papauere factus cum decoctione in qua posita sunt: sicut myrrha ⁊ crocus ⁊ alia ex eis que dicturi sumus in antidotario ad frñ. ℂ Et non oꝝ vti in potu dẽ syrupus de papauere nisi in pꝛincipio: vt prohibeat a pectore: cũq̃ retineꝫ ⁊ neciũ est sputũ nõ est ꝓueniens iste syru. ⁊ sicut vapores retinẽtes administrati: ita q̃ intrent in chaiasim retinentes vaporẽ. ℂ Et isti q̃ vapores sunt sicut ver nix ad calñ ⁊ frñ simul: ⁊ sicut nigella ad frñ vapozata aut odozata. Et costus ẽt ⁊ nigella frixa q̃ñ odozanꝫ ligata in pãno lineo sunt iuuatiua valde. Et silr suffumigatio oris nosara coepta. Et silr vapozatio vini aut mellis sup lapidem molarẽ ignitũ. ℂ Et ex eis que iuuant ad illud est suffumigatio cum thure ⁊ riloaloe crudo ⁊ vernice ⁊ costo ⁊ storace. ℂ Tamariscus aũt ⁊ rosa ad calñ. ⁊ silr tabarzet ⁊ fabe ⁊ ozdeum infusum in lacte acetoso vaccino de quo butyrũ est extũ. ꝓpꝛie: ⁊ zuccarũ ⁊ cãphora ⁊ furfur infusus in aceto: ex eis fiat suffumigatio ad calñ: ⁊ silr vapozatio aceti a lapide molari ignito abluto mũdificato. ℂ Equanto aũt ecẽ nie est sicut administratio elariozꝝ ⁊ receptio dragaganti: aut granoꝝ cydonij in ore: vt puiscea tur grossitudo eoꝝ subtili q̃ descẽdat: ⁊ grosset ea ⁊ descendat ⁊ non inuiscet ad ꝓfundũ ⁊ fiat cum ea facile sputũ: ⁊ administratio eius quod subtiliat illud: ita vt non noceat sua grossitudine ⁊ viscositate sua. ℂ Et q̃ñ catarrus est frigidus non est ꝓueniens introitus balnei añ maturationẽ. Et si est calidus ꝓp illud nõ erit multum malũ imo iuuabit. ℂ Attractio ꝝo eius ad ptem aliã est sicut illud quo vtunt cũ timet q̃ catarrus descendat ad guttur: quare extrahitur ad nasum cũ sternutatiõibus ⁊ oibus que mordicant nares: ⁊ sicut illud quo facis oẽm catarrũ currere ad inferiora ex administratiõe ventose sup nuccã: ⁊ silr inclinatiões sup embrio eas factas ex odoriferis attrahẽtibus mũm ad ptẽ nasi. ℂ Antecessio aũt est sicut q̃ custodiũt guttur ⁊ pulmo a nocumento suo. ⁊ plũ eius est cum cibis. ℂ In calido q̃dẽ est cũ inũctio ne pectoris ex oleo viol. ⁊ acceptio aque ordei cũ aqua vio. nutrita ⁊ aqua granatoꝝ ⁊ ulcuscu. ℂ Et administratio sozbitõis facte ex amila ⁊ farina ozdei ⁊ fabarũ cum lacte multo sinõ est febris. Nocet. n. lac si adest febris: ⁊ administratio electuariozum lenitiũ frigidozum ⁊ syrupozum de ysopo frigidozum. ℂ In frigido vero sicut inunctio pectoris cum oleo viol. ⁊ de bẽ. ⁊ administratio sozbitionum frãũ lenientium sicut tritici cũ melle: ⁊ sic furfur tritici cũ oleo amigdalino ⁊ melle: ⁊ sicut panis cũ rob: ⁊ administratio electuariozꝝ lenitiũ calidozꝝ ⁊ syrupozꝝ ⁊ ꝓpꝛie q̃ facti sunt ex ysopo calozꝝ. Et ẽt ysopi ipsius cũ storace: ⁊ potus aque calide est iuuatiuus in catarris maturans eos ⁊ expellit ab eo q̃ sequit ipsos et mẽbris anhelitus maturando illud q̃ descendit ⁊ leniendo. ℂ Et vinũ q̃dẽ non est ꝓueniens eis. Et q̃ñq̃ ꝓuenit vt ꝓferat eis hoc in pꝛincipio: post maturatiõẽ aũt illud q̃ cõmensurantũ est: est ꝓuentẽs: ⁊ oꝝ vt sit in illa dispõne ẽt ad calñ colericum pmixtũ. ℂ Et punguia q̃dẽ malũ odoris ꝓhibent maturationem in subtili pꝛincipio.

ℂ Tractatus scõs de reliqs dispõnibus nasi.

ℂ De fetore nasi. Cap. i.

Fetor nasi est ex humore putrido in naso: aut sunt vapores putridi ascẽdentes ad
c ipm ex oribus pectoris ⁊ pulmõis ⁊ stomaci: aut humor: putrefactus in circuitu ossium alchaiasim: quasi esset acutus faceret euenire vlcera: sed ipse est putridus fetidi odoris. ℂ Et q̃ñq̃ puenit odoꝝ eius ad supiora ⁊ sentit odoramento sui: aut humores putrefacti in ventre: aut in cerebro toto: aut in anteriore pte eius: aut in ea pte sui quã segt nasus: aut putrefactio ⁊ corruptio accidentes illis ossibus oibus quaruꝫ curatio est difficilis: aut pp emoꝛroydas in naso putrefactas.

ℂ De cura. Cap. ij.

Oportet vt pcedat mundificatio eius
o q̃ est aggregatuꝫ ab humore malo si est in alio loco q̃ in chaiasim ⁊ pfundo eius: imo est in stõ ⁊ cerebro.

ℂ Deide administrent medicine narrate que fiunt extenuis ⁊ capuꝑpurgijs ⁊ infufflatoribus ⁊ reliqs: ⁊ tente expte in hoc. ℂ Et rectius q̃ est vt abluat ante eas cũ vino. Deinde ex illis tentꝰ administret tẽta ex myrrha ⁊ ammomo: ⁊ acanta facta cũ melle: aut myrrha ⁊ ammemo aut myrrha cuꝫ oleo de nenuphar: ⁊ tente plurime diuersitatis facte ex istis medicinis ꝑm diuersitatẽ põderis: ⁊ sunt capers ⁊ spica ⁊ rosa ⁊ anesrin ⁊ calamus aromaticus ⁊ ammomũ ⁊ gariofil. ⁊ myrtus ⁊ aloes ⁊ rosa ⁊ aliq̃d ex sale puncte aut separe. ℂ Et tenta infusa intrupli cato subtili sup quã pulueriset subtilis pulvis factus ex gariofilis ⁊ ciperi ⁊ ranue ⁊ laudani pũbus equalibus: ⁊ ẽt myrthi calami aromatici nisri ros. gaf. oium. añ. ʒ. i. myrrhe galliaꝫ amboꝝ. añ. ʒ. ß. muschi cãphore amboꝝ. añ. ℊ. uij. clime ⁊ sahisgẽme amboꝝ. añ. karat. uij. administret ex eis tenta. ℂ Et ex capuꝑpurgijs caput purgiũ cũ succo mẽtastri: ⁊ mediora caputpurgia ⁊ magis iuuantia ex eis sunt vrine asinoꝝ.

Digitized by Google

Vle.n.nūq̄ fallit. ¶ Et ex expimentis bonis
est vt resoluant troc.andaracaron recepti in ty
riaca in vino t distillent in nasum qñ sanat t
decocto aldarsiahan cum vino odorifero est
bona valde. Administrent ergo aligbus diebꝫ t
naribus attrahat. ¶ Et ex linimentis est vt li
niat illud qđ est interius eius cuz colcotar t ēt
folia sanisici terant cū aq̄ t liniat ex eis nasus.
¶ Et hoc medicamen l:arum t est myrrhe.
iij.3.t due terre:cassie lignee.3.i.t.vi.tammo
niaci mixtē ꝓficiant cū melle. ¶ Et ex insuffla
tionibus est vt insufflet in eo mēcastrū ipm aut
ellebor⁹ albus t ostracū adustū. Et ex medi
camina pdcō in fine temax t vt sufflet xulobal
samus in naso. ¶ Et ex attractiōibus cū nari
bus.ex eis que sunt ergo est decoctio aldarsisa
han cū aq̄ aut vino t administret diebus aligbꝫ.
¶ Et ex eis q̄ expta sunt in cura eius: t ꝓpte
cū est in cerebro: aut alterius pte eius putredo
sunt duo cauteria a dextra parte calue t sinistra
eius coram auribus que sequuntur ad ambo
ra:aut cauterū vnum super mediū capitis.
¶ De vlceribus in naso. Cap.iij.

Q Quando q̄ gignant in naso vlcera: aut
ex vaporibus acutis aut malis: aut
ex catarris acutis t sūt aut fendi pu
trid⁹:aut cruste: aut vlcera t bothor
aut vlcera pura: t sūt aut apparētia aut intrinseca.
¶ De cura. Cap.iiij.

B Alius est mēbrū humidius aure t sic
eius oculo. Quare oz vt fit cura vl
ceris eius ꝓxima cure vlcerū auris
t oculi:oz ergo vt sint medicine eric
cantes vlcera nasi minoris ericcatōis q̄ medi
cine ericcantes vlcera auris t vehementioris
exiccatōis q̄ medicine exiccātes vlcera oculi.
Vlcera.n.nasi indigent re q̄ sit in inuio euētus
exiccatōis. ¶ Amplius si cā fuerit mās curren
tes aut vapores ascēdētes tunc cura cū eūone
eoꝝ t attractōe ipsoꝝ ad ptem aliaz ꝑm q̄ scis.
¶ Et ad sūmū necū est vt exiccet caput t con
fortet cū eo q̄ sciuisti. Deide intrēde in nares.
¶ Et scias q̄ oēs medicine inutātes in emor
roydibus t alnarnabet ex eis q̄s dicturi sumus
sunt inutantie.ēt in vlceribus cū sunt fortia t cū
ferueūt cū mucalaginibus: t ex eis q̄ sistant illis
donec leuiunt q̄uenīt oīb⁹ vlceribꝫ leuib⁹ ēt.
¶ Sicca ꝙ vlcera curēt cū vnctōe fcā ex cera
cui admixtū ē ☿ z ē medietas ei⁹ de medulla
cruris vacci dissoluta cū aliq̄ qđ fit sic oleū ne
nufarinū t siracinū. ¶ Et q̄uenīēt apd me ē
oleū ro.t ꝓpe fcm ex oleo ąphacio: t ēt curet
cū vnctōe fcā ex oleo viol.cum dragagāto: aut
pauca spuma pfilj t malue: t ēt ꝑēta ifusa in
vlopo. ¶ Et qñq̄ ꝓfert fīōia vene i extremitate
nasi post cephalicā: vētosa nocrati t soló ven
tris. ¶ Ulcꝰ aūt ad q̄ currit mā acuta aut ma
la fetida cura sit difficilis t nectia est eūo. ¶ Et
qñq̄ indiget solōne ventris ex hieris que sunt
magne. ¶ Et oz vt assiduet ablutio eoꝝ cū ni
tro t sapone t ꝓpte qui cōparatus est ad asclē
dius t sapone cōparato ad ꝓstantinū. Deinde
administrent medicine vehementis exiccatio
nis ex qbus est hoc. ℞.corticis eris t calca
dis t arsenici rubei t curcumi oium.aā.ꝑē viraz
ꝑterant t infundant in felle tauri aligbus die
bus donec rubescant in eo t administrent. Et
qñq̄ addet in eis ammoniū t myrrha t men
testrū t ꝓpassium t crocus t alumen oiuz ꝑs.i.
¶ Et medicamen ruffi expti⁹ t est vt sumant
ciperuz t alumen t galle t myrrha t crocus t
arsenicū t administrent. ¶ Ulcera aūt vehemē
tis dolōis curant cū plūbo vsto abluto t ceru
sa.t merdasengi:fiat ex eis emplū cū oleo ro.t
cera. ¶ Ulcerū ât bothoroso cura fit cū oleo
ro.t cum oleo myrtino t merdasengi t aq̄ ro.t
pauco aceto emplo facto ex eis. ¶ Ulcera ꝺo
manifesta cum hoc emplo cura ceruse.lb.i.mer
dasengi.scorie plūbi vsti amboꝝ.aā. vn.iij. mi
sceant cū vino t oleo myrtino. ¶ Et ex medi
cinis q̄dē cōibus est vt sumat granatū acetosuz
t decoquat in vase ereo donec pueniat ad me
dietatē t liniat ex eo tepa.deinde administret.
¶ Et ex eis qbus curantur sunt troc.andaron
q̄ñq̄ infusi in vino t q̄ñq̄ infusi in aceto t aq̄
ꝑm q̄ vſ. ¶ Et ex emplis q̄dē bonus est vt su
mant scoria plūbi t vinū ventus t oleū myrti
num t aggregent oia terendo sup ignē leuiter
accensum t moueant donec ingrossent t ferue
tur in vase ereo. ¶ Et plūbū vstū est in iudicio
scorie plūbi. ¶ Et oz vt admittret sinceus sicle
solus aut cū medicinis qñ est valde inuetuus.
¶ De cura vlcerū que no nutrātur vlcera dul
cia. Cap.v.

I In principio q̄dem sufficit oleuz ro.
solum: aut cera t adeps gallinaceus.
Et fortius illo est emplū de ceruse t
ꝑcipue emplū mixtū cum mucilagi
ne granorum cydonij. ¶ Et si exiccatōis addi
tio queritur ponatur in ipso scoria argenti: t
quandoq̄ confert sola cum oleo lentiscino.
¶ Cum autem egritudo parūp sit fortior ad
ministra hoc emplū. ℞.ceruse lb.i. merdasen
gi.vn.iij.plumbi adusti ablui contriti cum vi
no.vn.iiij.fiat ex eis vnguentum cum oleo myr
tino t aceto. ¶ Cuz aūt egritudo sit chronica.
t fortis valde fiat vnguentum huiusmodi.
¶ ℞.merdasengi vn.iij.rute humide.3.iiij.fiat
aluminis.3.ij. fiat ex eis vnguentum cum oleo
lentiscino t aceto. ¶ Et fortius eo est istud.℞.
dragaganti t calcanti t myrrhe omnium.aā.par
tes.vij.calcadis.vi.partes.aluminis iameni ga
larum scorie eris omnium ana partes.iij. tu
ris partem.i. t.ß. aceti lb.i. t.viij.vn. coquatur
in vase eneo donec fiant in substantia melliz t
fiat inde linimentum.

Digitized by Google

¶ De opilatione in chaiasim. Cap. vi.

o Pilario in chaiasim ē res retēta in
anrioze pte ei⁹ ira vt phibeat trāsitus
ex gutture ad nassū: t ex naso ad gut
tur. t quādoq; est hūor viscosus t te
nax t qñq; est caro nata: t qñq; est crusta.

¶ De signis. Cap. vij.

b Et opilo facit nasitates ira q; phibet
supfluitatē effusiōis ad hoc vt ibibat
in chaiasim: ḡre fac tinitū fcsi ex eo.

¶ De cura. Cap. viij.

s Amant lenus amare. 3. i. castorei. 3.
ß. opij croci ambo⁹ añ. 1. urat. i. myr
rhe. 3. ß. fiāt ex eis pillule t fiat ex eis
caputpurgiū cū aqua sanfuci hūdi.

¶ Et multoties quidē indiget diſpō operatioe
manus t ratione nasi cū radio, ppter nasi q̄ pos
sibilis est rasio. Rasio igit nō cesset donec mū
dificetur. ¶ Et qñq; egredief cuz ratione res
plurima de cuius summa mirabit hō. Fortasse
n. cōsequetur medicatē libz: si aūt nō adiuuat
illud fiat qđ dicemus in ca. emoꝛroydarum.

¶ De cura morbi q est sicut in ege. Cap. ix.

e Xcurs ei⁹ est vt fiat caputpurgiuz t
gargarism⁹ cū medicamie huiusmo
di: decoquant galle cōrite cuz aqua
granati dulcis submersi donec bibāt
ipsum: deinde exiccētur t cū eo misceat lib. ß.
thuris aut sarcocolle t cōficiat vice alia cuz aq̄
granati in qua cocte sunt galle. t administre
tur faciendo caputpurgiuz t gargarismū die
bus aliq̄bus. Et ex eis quib⁹ curatur ē vt po
nat in naso rincar cum cera t oleo t fiat hoc si
ne intermissione donec sanetur.

¶ De constrictione nasi. Cap. x.

m Elius t laudabili⁹ est vt impleat in
terius: deinde equef exterius t extra
hat ex eo quo plenus est paulatim
donec equef. ¶ Linimēta vo iuua
tiua in hoc que opz ponere sup fracturam sunt
parū aloes t croci t mellis t myrrhe t ram
naech t gallia muscharā t lutū armenum t lu
tū romanum t malua t laudanū t linitur cū
aqua alaed t aqua tamarisci. Verum nos for
tasse reiterabimus relationez huius capituli li
bro fracture t restaurationis. ¶ De emoꝛ
roydibus t alarnabet in naso. Cap. xi.

e Moꝛroydes q̄dem sunt carnes ad
ducte nascētes t quādoq; sunt carnes
molles al. t nō est in eis dolor: t iste
sunt facilis cure. ¶ Et qñq; sunt ru
bee aut fusce vehemētis doloris: t iste sunt dif
ficilis cure. precipue cū ex eis currit sanies fe
da. ¶ Et qñq; est ex eis illud qđ est cācer cor
rūpēs figurā nasi t dolorē facies cū extēsione
sua vehemēti: t ille ē q̄ ē fusci coloris male ge
nerationis valde in pfunditate pluruma cui⁹ via
est blandimēti sine incisiōe t ratione. ¶ Verū
inter cancruz t emoꝛroydes malas differt: quo
niā caro nata si est post egritudines in capite t
catarros est emoꝛroydes. t si nō est ex illud im
mo accidit post claritatē nasi t pānationē cur
sus est cancer: t ppter si fuerint ante aduentum
eius in cerebro egritudines medicinales: t fue
rit pncipiū eius sicut cicer aut auellana t ince
perit augmentari t accidit in palato duricies.
¶ Et cancer quidē vt in plurib⁹ ē nō habes sa
nie t cursum ad palatum imo est siccus durus.
¶ Et emoꝛroydes qñq; elōgant t fiunt emoꝛ
roydes pēdentes. t qñq; elongant adeo q̄ ex
naso egrediunt t palato. ¶ Et oēs medicine
que ofert alarnabet ofert emoꝛroydibus t
qñq; nec est vtile vt frangat eoꝛum virtus.

¶ De cura. Cap. xij.

q Uecūq; illoꝛ sunt ex diuisione pma
incidunt cum cultello paruo: deinde
raditur cum rasorio mulū. Et que
sunt ex diuisione secda melius est vt eo
quātur aut cū medicinis q̄s dicturi sumus: aut
cum igne: aut cū cauterio paruo subtili: t incu
datur cū rasorio extrahēdo qđ in naso est ex ad
ditionibus t superfluitatib⁹. ¶ Et mel⁹ qui
dē rasoꝛū est illud qđ est vt embula. deinde ef
fundant in nares post illud acetū t aq̄. ¶ Qđ
si melioꝛet post ipm anhelitus t remoueat opi
latio bonum est: t si nō nūc iam remanēt ex eis
in pfundo reliquie: nūc ergo necessarium est vt
administret serra fillosa. ¶ Et eius etiā modus
est vt sumant fila ex capillis: aut seta t ligētur
ita vt ligatura illa fiat sicut serra habēs dētes:
t imittat in act de plūbo incuruata intromit
tēdo per nasum donec egrediat ad palatū: de
inde serret cum ea residuū carnis extrahēdo
ea ex duob⁹ lateribus sicut fit cū serra deinde ac
cipe embulā ex plūbo aut ex pēna t volue su
per eā pānum t pulueriza sup eum medicinas
emoꝛroydaz sicut medicamē de chartis: t me
dicamē andaro t reliq̄ que dicemus post t in
tromittimus ipsam in nasum vt remaneat loc⁹
anhelit⁹ aprus. t qñ fit rasoꝛū sicut luna: sed ē
vt embula possibile est vt ꝓsequant eo volūtas
ex mūdificatione. ¶ Et quādo administrant in
emoꝛroydibus unctiōs inctiōis t abstractionis t
medicine coꝛrosiue opz vt sternuret post illud
donec destruatur omnis putredo t serratura.
¶ Medicine vo qb⁹ curant ille q̄ ex eis le
nes sunt: sunt sicut tēta facta ex coꝛtice granati cō
trito cū aq̄ donec ꝓficiant t administret illud si
ne cessatione. est. n. expū. sed est tarde inuamē
ti: aut tēta ex vīne viridi pura: aut ex pulpa col
locynthide: aut ex nuce cup̄i cū aliquāto ficuz
administret aliq̄b⁹ dieb⁹: aut tēta submersa in
succo ozimi solū: aut submersa in aqua ei⁹: de
inde pulueriset sup ipsaz succū eius: aut in vi
no t pulueriset sup eā tritū ozimuz: aut ex cō
gelato aque vtriusq; granatoꝛ cōtritoꝛ cuz cor

Digitized by Google

uice ⁊ pulpa aut tẽta cũ melle ⁊ oleo ros. itera-
ta in die aligbus vicib⁹: aut insufflatio ex arse
nico ⁊ calcãto contritus cum aceto ⁊ exiccatis.
¶ Medicine ꝙ quibus ille curãtur que chro-
nice fiunt: sunt tẽte ⁊ pulueres ⁊ vnguẽta facta
ex eis que sunt sicut alumẽ ⁊ myrrha ⁊ es vstũ
⁊ cortices eris ⁊ radix lilij albi ⁊ calcantũ ⁊ col
corar ⁊ attrimentũ ⁊ nitrũ. fiant ex eis cũ vino:
aut aqua ozimi: aut aq̃ amboꝝ granatoꝝ cum
pulpis ⁊ corticibus tẽte: aut insufflatiões admi
nistrẽtur. ¶ Si aũt nõ cõferũt fiat tenta ex hu
iusmodi aquis sup quã puluerizentur res plu-
rima ex calcadis ⁊ colcotar ⁊ alcali ⁊ floze eris
⁊ attrimẽto ⁊ alumine ꝑm eq̃litatẽ. ¶ Et rectius quidẽ est vt administrẽtur post icisionẽ. Si
ꝙ illud nõ adiuuat tẽ admistreẽ alchalidicõ.
¶ Et tam dictum est ꝙ semẽ serpẽtarie sanat
emoꝛroydas nasi: si fuerint cancerose tũc expri
matur vna que est sup extremitatẽ luſ serpẽtis:
⁊ imbibãt inde lana ⁊ intromissa in ambas na
res destruet carnẽ addutã ⁊ cãcrũ. ¶ Alarna-
ber ꝙ est rectius vt curẽt cura man⁹. Et illud
qdẽ post diminutionẽ repletionis a corpe ⁊ ca
pite. ¶ Si autẽ fuerit leuis administrabis ex
medicinis vicerũ medicinas fortes sicut insuf-
flationẽ factã ex aluminis ⁊ myrre ambor añ.
parte. i. colcotar gallarũ amboꝝ añ parte. ß. suf-
flẽtur in ipso aut fiat ex eis tẽta. ¶ Et medica-
men qd̃ Gal. eligit est vt sumaẽ aqua duorum
granatoꝝ expressoꝝ cũ corticibus ⁊ pulpis suis
⁊ decoctoꝝ decoctõe pauca: deinde ponãtur
in vase plũbi: deinde sumãtur scope ⁊ terãtur
tãdiu donec fiãt sicut massa ⁊ imbibãt ex tanta
quãtitate succi amboꝝ granatoꝝ quanti fiant
lente. Deinde fiãt ex eis collyria longa ⁊ intro
mittãtur in nasum infirmũ ⁊ dimittant in ipso:
post quiescat in qbusdam horis ⁊ extrahant a
naso ⁊ liniat nasus tũc ⁊ palatũ cuꝫ succo amb
dorũ ⁊ pleueret ꝑm hoc regimẽ. Est enim vna
mentum vicerũ ⁊ emoꝛroydarũ. ¶ Et ex eius
quidẽ vnamẽtis est ꝙ ipm nõ efficit dolorẽ de
quo fit curãdũ. ⁊ quãdoq̃ aggregatur illud ex
trib⁹ granatis põtico ⁊ acetosõ ⁊ dulci. Si er-
go emoꝛrois fuerit fortis dura addat ex aceto
so. Et si fuerint plurime humiditates addatur
ex pontico. ¶ Quidã ꝙ eoꝝ qui post Gal.
fuerũt addiderũt q̃ꝫ in ipso parum colcotar
⁊ salis ammoniaci ⁊ floris eris. ¶ Et ex, eis
que cõferũt eis est medicamẽ citrinũ ⁊ medici
ne acute corrosiue ipsoꝝ sufflate in ipso: ⁊ q̃ꝫ
apostemaẽ diminuãt donec gescat. Postea ad-
ministrent cera ⁊ oleũ ⁊ mel. deinde remouẽt
insufflatio. post remouẽt dimissio sine cassatio
ne. ⁊ fiat illõ donec cadãt: ⁊ xilacaracte nabite
hũide iã expte sunt. Nã cũ ipse implẽt lana ⁊
intromittũtur in nasum corrodũt alarnaber si-
cut ceꝛrodũt verrucas: ⁊ nux cupressi ẽ iuuatiua
eiã. ¶ Et ex eis que expulsum⁹ est vt teraẽ at-
trimentũ viride sicut alcohol ⁊ sufflẽt in naso
mane ⁊ sero sanat eum. ¶ Et q̃ꝫ abscinditur
alarnaber tũc ex medicinis rennẽnd⁹ sanguinẽ
eius est lutũ insufluz cũ aq̃ frida ⁊ iacta vt fi-
at lutuz grossum ⁊ infrideẽ valde ⁊ liniatur eo
nasus. ¶ De sternutatione. Cap. xiij.

Sternutatio est motus ꝓprie cerebri
ad expellendũ humoꝛẽ aut mãz aliã
cũ auxilio aeris narib⁹ attracti subi-
to per viẽ nasi ⁊ oris. ¶ Et sternuta
tio qõ cerebro est sicut tussis pulmoni ⁊ eis q̃
sequũnt ipm. ¶ Quidã aũt existimauerunt ꝙ
cerebrũ nõ reddut ad sternutationẽ nisi qñ con
uertit hũoꝛ nociuus i aerẽ ⁊ exhibit eũ cuz aere
narib⁹ attracto. ⁊ illud nõ est necꝛuz: imo nõ in
digẽt aere i hoc nisi vt sit corp⁹ plenũ aere cui⁹
attractio ad ptẽ hũoris sit ꝓtinua. Cũ ergo cõ-
primit aer toꝛ motu lacertoꝝ pectoris ⁊ vela-
minis laboꝛiosi: ⁊ expellit ab i eriozibus ad
exteriora cogit cũ festinatiõe ptes suas lõgiozes
ex pectoꝛe ad exitũ ⁊ est adiuꝛ ad expulsionẽ ⁊
ad victoriã qñ ipm cõmittat cõmotio aeris q̃
sequit ipsum ⁊ adiuuat ꝑtitẽ expulsiuã ad in-
cidẽdã materiã ⁊ expellẽdũ eã. ¶ Et sternuta
tio qdẽ est nociua valde in ꝑn°catarri ⁊ coꝛ-
rize ꝓp necessitatẽ qeius quã hz humoꝛ in q̃ gri
tur maturatio. Et q̃ꝫ multiplicat in febrib⁹
⁊ eis filib⁹ nñ ꝙ deijcit ꝓtrem ⁊ replet caput
suffluxionibus. ¶ Et q̃ꝫ excitat in febrib⁹ sco
romiã: q̃re opz vt sit festinatio in retẽtione eius
vt nõ attrahat sinꝫ gultũ nocentẽ cõmotiõe sua.
⁊ sternutatio qdẽ est que accidit in ꝑn°paroxis
moꝛ febrũ. ¶ In diꝛo existimauerũt nõ ex
cessisse veritatẽ ꝙ cõueniens: situm caputꝫ
sternutãtis in ea est vt sit ante ipsum nõ intues
oppositionẽ forme neq̃ sit puerluz: nõ ergo cõ-
sequet cũ malitia. Et sternutatio quidẽ est ex re
bus magis tenuibus ad exiccãdũ caput: cum
materia aut est pauca que expelli põt ꝗuis nõ
sit matura: aut est vẽtosa ꝗuis sit plurima: aut
est vapoꝛosa: nam sternutatio est ex rebus ma-
gis valẽtibus ad replẽtionẽ vapoꝛosam in ca-
pite: aut est grossa que nõ est digesta. Si autem
est plus hoc tũc significat fortitudinẽ cerebri. ⁊
ꝓpter hoc ille cui⁹ moꝛs est ꝓxima nõ põt ster
nutare: ⁊ ille cui ex eis adhibentur ea q̃ sternu
tare facilit ⁊ nõ sternutat non speranꝫ vt sane-
tur vnq̃. Et ipsa ẽ ex eis que adiuuat ad expel
lendas supfluitates retentas ⁊ faciunt partum
facilem ⁊ egressionem secundine: ⁊ sedãt gra-
uitatem capitis. Qrũ ipsa nocet ei in cuius ca
pite est materia qua indiget gete ad hoc vt ma-
tureẽ ⁊ vt non caleẽt, illud qõ sequitur eam ⁊
vt non moueaẽ umẽdo ꝙ attrahatur ad ipsaz
aliud ab ipsa: ⁊ ipsa est nociua etiam ei in cui⁹
pectoꝛe est materia plurima aut cruda.

¶ De medicinis prohibentibus sternutatio-
nem. Cap. xiij

Digitized by Google

¶ Ex eis que phibēt sternutationē sunt
e oleū ro. ⁊ oleū de salicib⁹ q̄ vehemē
ter sedāt eā. ⁊ q̄ñq̄ phibet si sordidio
cala sordeat aut balneet caput aq̄:
⁊ effundat oleū calidum in ambab⁹ auribus.
¶ Et resupinato sup puluinar calidū ponitur
sub collo. ¶ Et odoramētū pomoꝝ ⁊ nefri ⁊
fili odoramētū ispōgie maxie ē ex eis q̄ abscin/
dunt eā. ¶ Et eo grano ⁊ sollicitudo eoꝝ p q̄
remouio fit ab ea: ⁊ p q̄ ipsa rescidit. ¶ Infan
tes ꝑo iuuant eo q̄ fluit ex renibus sanis po
situs sup ignē ⁊ assatis ⁊ sumant antеq̄ coqua
tur: ⁊ accipiat illud q̄ currit ex eis ⁊ naribus
fugat: aut fiat ex eo caputpurgiū. ¶ Et ex eis
que ipsam phibent est vehemētia tolerātie in
ipsa: ⁊ vt retineat ⁊ est medicamē sufficiens ei
que est debilis. ¶ Et ex eis q̄ phibēt ipsam est
fricatio oculi ⁊ auris ⁊ extremitatū ⁊ palati ⁊
fortitudo oculi ⁊ vehemētia eius ⁊ eructuatio
⁊ palpitatio aspectus ad supiora: ⁊ iuolutio ⁊
pmutatio ⁊ iunctio lacertoꝝ cū oleis humectā
tibus: ⁊ ppie lacertoꝝ mādibularum ⁊ pre-
cipue profundato somni: ⁊ timoꝝ excitationis
procedentis ⁊ cautela a puluere ⁊ somno.

¶ De faciētibus sternutationē. Cap. xv.
Unt elleborus al. ⁊ castoreū ⁊ con
s disir piper ⁊ synapis: aggrega ea aut
singulariter accipe ⁊ cū penna ap-
pone ea in naso: aut accipiant pire-
trū ⁊ gallia cōrrita: ⁊ ruta siluestris: ⁊ aloes ⁊
ex eis fiat linimētū. ¶ Leuia ꝑo sternutatio/
nē faciētia sunt opū quādo odorat ⁊ stipites
albedarūgi ⁊ arist. ⁊ rosa cū suis pilis: ⁊ ipsa ē
ex eis q̄ facūt sternutare calefactos ⁊ linimētū
interioris pilis nasi ex medicamie sternutationis
puocatiuo rectius est ꝯ insufflatio eius in nām.

¶ De rebus que cadunt in naso. Cap. xvi.
Ternuter habens id cum aliquibus
s medicinis ⁊ intromittant in os eius
⁊ narem sanaz. Cūq̄ sternutauerit
egredietur ex ea res: ⁊ ista sūt quasi
ex eis quarum relatio preterijt.

¶ De desiccatione nasi. Cap. xvij.
Uandoq̄ fit ꝑpter calitatez. ⁊ q̄ñq̄
q fit ꝑpter siccitatē vehemētē. Et quā/
doq̄ fit ꝑpter humoꝝ viscositatis que
exiccat: ⁊ curatio vniuscuiusq̄ eoꝝ
ē manifesta. Et res magis iuuatiue in ipsa sūt
olea ⁊ succi frigidi ⁊ hūidi ⁊ extractio hūoris
si fuerit post lenificationē eius cū aliq̄ oleo aut
succo ita vt nō egrediatur illud cuius nō q̄rit
egressio. ¶ De pruritu nasi. Cap. xvij.
Uādoq̄ fit ꝑpter vaporē calidum:
q aut ꝑpter catarrū calidum si est: aut
ꝑpter catarrū fortis cursus ꝯtis sit
frigidus. ⁊ q̄ñq̄ fit ꝑpter bothor. Et
q̄ñq̄ fit ꝑpter motū fluxus sanguis narū ⁊ est
ex signis crisis ⁊ ex signis variolaꝝ ⁊ morbilli
sm q̄ scies i loco suo. ¶ Et cura vniuscuiusq̄
eoꝝ est cum eo q̄ scitur ex principijs facile.
¶ Fen. vi. de dispositionibus lingue ⁊ oris et
est tractatus vnus.

¶ De anathomia oris ⁊ lingue. Cap. i.
Sest mēbrum necessarium ad
o hoc vt puentat cibus ad conca
uitatē iferioꝛē ⁊ cōcat in hoc
vt puentat aer ad cōcauitatē su
perioꝛē: ⁊ cōfert in expulsiōe in
perfluitatē aggregatarū in ore
stomaci cū clōgat ⁊ fit difficilis earū expulsio
ad iferiora. Et est vas vniuersale mēbroꝝ locu
tionis in hoie ⁊ vociferatiōis in religs aialib⁹
vociferatib⁹ ex sufflatione. ¶ Et lingua que
est mēbrū eius: est ex instrīs cōtersiōis cibi ma
sticati ⁊ incisio vocis ⁊ extractio literarū ⁊ ad
ipsam punct discretio gustus. ¶ Et cutis sup
ficiei eius inferioris est cōtinua cū cute meri ⁊
interiore pte stomaci. ¶ Et cutis strata est dini
sa in duo media cōa cōmissura nernali: ⁊ inter
illa duo est cōtas in ligamētis ⁊ ꝓtinuatione
tu iam sciuisti lacertos eius motiuū ⁊ sensibi/
lē. ¶ Et melioꝛ linguarū sm potētiā bene lo/
quēdi est illa que cōmēsurata est in lōgitudine
⁊ latitudine sua que est, subtilis apud extremi/
tatē suā exteriorē. ¶ Et q̄ñ lingua est magna ⁊
lata valde: aut parua sicut spasmata hīis eā nō
est potēs loqui. ¶ Et substātia quidē lingue est
caro molliꝭ alba quā coopuerūt vene parue in
trātes sanguinee rubee ex caloꝛe ei⁹. qr alie sūt
vene ⁊ alie sunt arterie. ¶ Et in ipsa sunt ner-
ui plures ꝓcedētes ex neruis. iij. veniēt⁹ ad
ipsam quos tā dixim⁹ in anathomia neruoꝝ.
¶ Et in ipsa est ex neruis ⁊ venis vltra q̄s cre/
dat esse i suo situ. ¶ Et sub ea sunt duo orificia
que ambo ingredit stilus ⁊ sunt fontes saliue q̄
ad carnē puenit glādosam q̄ est in radice eius
⁊ nominant gīanue saliue: ⁊ isti duo fōtes no
minātur duo haustoꝛia saliue cōseruātes ro-
rem lingue. ¶ Et panniculus quidē qui est in
circuitu eius est cōiunct⁹ cum pānniculo totius
oris ⁊ vsq̄ ad meri ⁊ stom. ¶ Et sub lingua sūt
duo vene magne viridis ex quibus procedunt
vene plures ⁊ nominātur duo ramine.

¶ De egritudinibus lingue. Cap. ij.
Uandoq̄ accidit lingue egritudies
q faciētes nocumētū in motu eius: aut
ita vt destruat: aut debilitet aut mu-
tet. ¶ Et q̄ñq̄ accidunt ei accidētia
faciētia nocumētū ei in sensu tact⁹ ⁊ gustus: ita
vt distruat aut debilitet aut mutet. ¶ Et quā/
doq̄ destruit vnus duoꝝ sensuuꝝ eius sine al-
tero sicut gustus sine tactu, ꝓptereaq̄ egritudo
potētiā habet eūandi nocumentū cū debiliore
duarū virtutū. ¶ Et egritudo qdē q̄ñq̄ ē ma
litia cōplexionis: ⁊ q̄ñq̄ est officialis: aut ex ma/
gnitudine aut paruitate: aut corruptiōe figure

Digitized by Google

aut corruptione sinus. quare nō dilatatur prius nec ꝯstrigit: aut ex resolone singularis cōpositi: ⁊ qñq; est egritudo cōposita sicut vnū aparum ⁊ qñq; est nocumentū in ipso ramo nerui q est ei⁹ ppr̄ius. ⁊ qñq; ledit ⁊ cū cōitate stōi: ⁊ qñq; per cōitatem pulmōis ⁊ pectoris. ¶ Et lingue q̄ō cōplo qñq; sigr̄ur ex pre sapōris vincētis i ea ex eo q̄ō sentit sīle acetositati aut dulcedini aut insipiditati aut amaritudini: aut abhoiationi gñate: a putredie aut ponticitate aut stipticitati. ¶ Cōsignificatio tñ ex eius colore ⁊ ex eo q̄ō inuenit in sapore qñq; p̄rālit ipsaꝫ vsq; ad egritudines plures alioꝝ mēbrorum. ¶ Rubedo nāq; eius ⁊ ppr̄ie cuꝫ aspitate sigt apata sanguinea in pnīb⁹ capitis ⁊ stōi ⁊ epis. ¶ Et albedo ipsius qñq; sigt frigus stōi ⁊ epatis ⁊ dñuꝫ flegmatis in capite. ⁊ qñq; sigt ictericiā si color corpis est diuersus. Et sapor eius sigt humorē dñantē in corpe toto aut stomaco ⁊ capite. ¶ Et qñq; sigtio eius habet ex parte humiditatis ⁊ siccitatis sue. ¶ Et siccitas q̄dē sentit fm duos modos quoꝝ vnus est cū daritate superficiei lingue: ⁊ hec est siccitas leuis. Et seda ē cū cursu hūoris pfundi viscosi q est ipsa quē calor iam exiccauit: ⁊ hoc nō sigt siccitatē in substātia: imo humiditatē viscosam aggregatā in ea: aut ex catarro: aut ex vaporib⁹ grossis spissis. Et hoc ē ex eis que faciūt errare medicos q cū cognoscūt ex infirmo dispōnē exīcatiōis oris nō discernunt iter modū q est ante ipsam ⁊ inter eā. ¶ Et asperitas q̄dē sequitur siccitatē ⁊ planities sequit̄ humiditatē. ¶ Et quādoq; significat lingue dispositio ex dispōne motus eius apud loquelā ⁊ ex dispōne diminutiōis eius: ⁊ lenitatis ipsius: ⁊ dispōne grossitiei ipsiuꝫ: ita vt minuat oī hoꝝ ⁊ grauet motus eius: ⁊ sigt repletionē sanguinis aut hūiditatis. ¶ Et quādoq; significat eius dispositio ex apatibus ⁊ bothor: q̄ accidūt in ea. ¶ Et vbi q̄ō pose erit exponere modos signionū ex hac acceptiōe positā cōprehēderis pncipia vniuersalia iam preterita ⁊ particularia que ostendi.

¶ De curationibus lingue. Cap. iij.

q Eandoq; est curatio eius cū cōitate quā hēt cum capite aut stō per id q̄ō rectificat ambo: ⁊ est ex eis quorum vnūq̄q; scīuisti in suo caplo. ¶ Et quādoq; est curatio ipsi⁹ cura ppr̄ia cū portionibus euacuātib⁹ fluxū vētris que sunt magis inuatiue cū illa quē vomitū faciunt ⁊ pmutant cōplexionē: aut stipticis: aut resolutiuis incisiuis subtiliatiuis q̄ū cū bibunt̄ ꝯtrues ad ipsaꝫ peruenūt: ⁊ opportun⁹ quidem bibunt̄ hmōi post cibū. ¶ Et quādoq; curat collutionibus oris ⁊ fricatiōibus ⁊ gargarismis ⁊ oleis ⁊ pillulis retētis in ore factis ex spēbus que hñt virtutes ꝓdictas fm necessitatē. ¶ Et melⁱ q̄dez est vt sumant cōpositē. Et opꝫ vt caueat in administratiōe medicinarū oris ⁊ lingue cū fuerit ex gñe earum que nocēt gutturi ⁊ pulmoni vt nō attrahat aliq̄d ex cursu earum ad ipsa.

¶ De corruptione gustus. Cap. iiij.

u Quemēū igredit i gustu ex tribus modis: ⁊ totū illō ē qñq; cū cōitate ⁊ qñq; pp egritudinē ppr̄iā: ex malitia cōplonis aut egritudie officialis aut cōi. ¶ Et sigtur per illud q̄ō iuenimus.

¶ De cura. Cap. v.

c Cura eius⁹ si est cū cōitate est vt cognoscas dispōnē cerebri ⁊ rectifices eaꝫ cū eis que te docuim⁹ i caplo egritudinū cerebri: aut dispōne stōi: ⁊ tunc si cā fuerit repletio ⁊ hūor malus oportebit vt euacuet. Quꝫ si fuerit acutus euacuet cū eo q̄ō sit vt hierapigre: aut pillulis cochijs ⁊ pillulis factis ex scamonea ⁊ pulpa colloquintide ⁊ sale naptico. ¶ Et si fuerit grossus tūc oportebit vt euacuet cū hieris. ¶ Et adminustret gargarismata dcā in cap. mollificatiōis lingue. ¶ Et cibet panes cibis acutis sicut cepis ⁊ alleis ⁊ synapi ⁊ aceto.

¶ De mollificatione lingue ⁊ grauitate eiusdē ⁊ destructiōe itroit⁹ in fmonē. Cap. vi.

l Lingue mollificatio ē ex sūma spēi nocumētoꝝ lingue predictoꝝ in eis que pterierūt. ⁊ cā quidē nota qñq; est ex hūiditate sanguinea aut aquosa. ¶ Et qñq; est pp cām pmaz in cerebro. Et qñq; est pp cām in lacerto movēte eā: aut ramo veniēte ab ipso ad eā. Et tu scies q̄ fit cū cōitate cerebri ⁊ que fit absq; cōitate ex eis in quibus inuenit dispō in reliqs mēbris acquīrib⁹ ex cerebro sensuꝫ ⁊ motū. ¶ Et qñq; sigt q̄ materia sit sanguinea rubedo lingue ⁊ caliditas eius. Et quādoq; significat q̄ materia sit subtilis aquosa multitudo cursus salue subtilis ⁊ paucitas tunamēti ex resolutiuis ⁊ tunamentū ab eo in quo est stipticitas. ¶ Et quādoq; puenit mollificatio lingue ad hoc vt puer loquelam: aut sit difficilis vt alterer: ⁊ ex ea quidem est alfefe ⁊ altere. ¶ Et ex pueris sunt quoꝝ quidā spaciū defectus a locutione plōgant. ¶ Et ex eis q̄dē qui vrunt̄ tāta in locutione sua est aliq̄s cui cū accidit egritudo calida soluit lingua ei⁹ ꝓpter liquefactionē humiditatis annexe cum linguare tēte in radice nerui eius: ⁊ ꝓpter hoc fit puer altrata: ⁊ cum fit adolescens ⁊ temperatur humiditas eius fit loquens expedite.

¶ De cura. Cap. vij.

o Ponet vt mundificetur corpus cū hiera minore: deinde cū hieris maiorib⁹: deinde intēdatur ps capitis cū medicinis sibi ppr̄ijs. ¶ Et si existimat q̄ cū humiditate dñet sanguis flobothomet vēne lingue ⁊ ventoset mentū. Deinde curet cū gargarismis ⁊ frictione lingue ⁊ assiduatiōe mot⁹ eius post eā. ⁊ tu q̄dem tā scīuisti duo

Digitized by Google

ꝓma capla'i regie egritudinū capitis. ¶ De dicine vero ꝓprie loco que sunt ꝑs plm̄ cāe sūt ille que sunt cū resolutiuis incisiuis ⁊ subtiliantiis ⁊ gargarizatio cū aqs earū ⁊ empla fcā cū eis que sunt sicut origanū ⁊ halasce ⁊ synapis ⁊ piretrū ⁊ cortices radicis capparis imo sicut ⁊ condisi: ⁊ totū illud cū eo qđ sit sicut almuri ⁊ aceti squilliticū. ⁊ qñq; iuuat ex fricatōe ligne fcā cū sale ammoniaco ⁊ cū .33. ⁊ cepe ita vt ex ea currat saliua plurima ⁊ oximel squillaticum qñ admistrat ad gargarizādū: aut ad colluendum os ꝑfert valde: ⁊ acorus est bonus mollificatiui lingue ⁊ grauitatis eius. ¶ Et qñq; mollificatio sit vehemens ⁊ ꝓhibet locutionē tunc sumat aliqd enfoebij ⁊ condisi ⁊ assiduet fricatio lingue ⁊ radicis eius cū ipsis. ¶ Et op3 vt ponant iste medicine ⁊ earū siles sup collū ēt. ¶ Et qñq; fiunt ex istis medicinis ⁊ silibus eis pillule ꝑfecte cū eis que ꝓhibeant eas ⁊ velocitate resolōnis sicut est laudanū ⁊ dragagārū ⁊ gūma pini ⁊ gūme viscose. ¶ Descriptio pillularū que tenent in ore sub lingua cōferentes mollificatiōi ⁊ casui eius: glutis alibat. 3.ij. assefetide. 3.i. fiant ex eis pillule sicut acer ⁊ teneantur sub lingua. ¶ Et ex eis que experta sūt in hoc capīo: est gargarismus ex sale ammoniaco ⁊ pipere ⁊ piretro ⁊ synapi ⁊ baurac ⁊ .33. sta phisagria ⁊ origano ⁊ sanguco ⁊ sale naptico terant ⁊ cribellent ⁊ fiat cuz eis gargarismus in aqua casa diebus ꝓmis. ¶ Et ex electuarijs que indi dixerunt ad hanc rem vtilia est electuariū cuius descriptio est hec: cymini nigri cyminu lxermeni cinnami grossi salis indi ana. 3.ij. anef. 5. pip. lō. g. c. piperis. g. cc. succari extarta. viij. ⁊ extarius est. 3. vi. 5. sumatur ex eo oi die. ¶ Et cū resolutiua non valuerint ⁊ existimaueris qꝫ humiditas sit subtilis ⁊ currens adiuuate cuz resolutiuis stipticis sicut aldarisiahan pmixtū cum rosis ⁊ sicut est flos sgnāt cū ipo dio. ¶ Et multotiens qđ ꝑfert ei fricatio lingue cū acetosis stipticis. Ipsa. n. vehementer faciunt cū resolōne saliue ⁊ cursu eius plm̄ acetositate sicut lac acetosum ⁊ sicut succus fructuū qꝫ nō sunt maturi. ¶ Et qñ puer tardat ad loquēdū op3 vt assiduet motus lingue eius ⁊ fricatio ipsius ⁊ currat saliua ex ea: ⁊ ꝑfert in hoc ꝓpte qñ admistrant in fricatōe eius mel ⁊ salgema ⁊ oia que dicta sunt in .c. cure humiditatis lingue. ¶ Et ex eis que mouent linguas eorū ⁊ soluunt eas est violenter facere eos loqui.

¶ De spasmo lingue. Cap. viij.

s Spasmus lingue qñq; fit ex humiditate viscosa tendente lacertos eius in latitudine. ⁊ qñq; fit ex media cōstrungente ⁊ qñq; ēt ex egritudinibus aciēs accidit spasmus in lacerto lingue plm̄ via exiccatiōis ⁊ siccitatis. ¶ Et spasmus ēt qñq; facit apparere nocumentum in sermone.

¶ De cura. Cap. tx.

n On elongat cura spasmi lingue in canone a cura spasmi vniuersalis predicta in fen ꝓma huius libr: sed ꝑs via3 ꝓpriā cura eius est plm̄ qđ accit.

¶ Ex sūma illius sunt vaporatōes radicis colli cū eis que sunt sicut camomilla ⁊ corona regia ⁊ sarfasa ⁊ sanfucus ⁊ anetū sigillatim ⁊ cōtunctim: ⁊ silr gargarismi cū oleis earū ⁊ ipletio oris ex aqs earū ⁊ sint tepide. ¶ Deinde retētio earū in eo spatio aliquo: ⁊ administratio lotionis oris lacte ex oleis calis ⁊ dulcibus resolutiuis ⁊ sedibus sicut fenugrecū ⁊ que sūt eis silia. ¶ Et cū fuerit in febribus sint olea administrata sicut oleum vio. ⁊ oleum de cucurbita ⁊ alterna ⁊ salicib⁹ tepidis. ¶ Et o3 vt ebrocēt loca ꝓdcā cū aq tepida ⁊ succis hūdis tepidis.

¶ De magnitudine lingue. Cap. x.

q Cādoqz fit magnitudo lingue a sanguine dñante. ⁊ qñq; fit ab humiditate plurima flegmatica mollificatiua excitatiua. ⁊ qñq; magnificatur plm̄ ita vt egrediat ex ore ⁊ non capiat eaz os. Et huius quidem magnitudinis relatione singularem fecimus in capi. apostematis ꝓpter illud qđ ei ꝓpriū est ex differentia.

¶ De cura. Cap. xi.

s Sanguinea qdē ⁊ fcā ex mā casa curat si assiduat eius fricatio cū incisiuis acetosis ⁊ stipticis sicut ribes: ⁊ acetositas citri. ¶ Et fcā ex humiditatib⁹ si assiduet eius fricatio cū sale āmoniaco sale cū cepis ⁊ aceto p⁹ eūones. Aut accipiat. 33. ⁊ pip ⁊ lōgū pip ⁊ salgēma: terat bñ ⁊ fricet cū eis ligna q̄re reuertet ad mēsurā suā ⁊ igrediet qđ de ea exiuit. ¶ Et mollificatio qđ lingue cū accit pueris sufficit ei sollicitudo custodie ⁊ cibatio ex passerib⁹ volatilib⁹ abulanis.

¶ Quidā hō tā vēosatus fuit ⁊ pcussus ē cū scalpello villus nerui in spōdilibus panniculi ꝓuncti cū lingua quare mollificata est lingua.

¶ De abbreuiatōe lingue. Cap. xij.

q Cādoqz accit ꝓnuatio ligamēti qđ ē sub capite ligne ⁊ extremitati ei⁹ abbreuiatio ⁊ nō pmittit liguā dilatari et qñqz accit ꝑs scitā spasmi. ¶ De cura. xiij.

E ea qđ q fcā est cā spasmi tā dcīm ē.

d ¶ Ei⁹ vo q fcā est cā abbreuiatōis ligamēti cura est incisio illius ligamēti ex latere extremitatis ei⁹ parūp ⁊ succurrē loco cū dragāto adusto vt abscidat sāguinē. ¶ Et sūma q necia ē ex icisiōe ei⁹ isolōne ligne ēt flectat ad supiora palati ⁊ vt egrediat ex ore: ⁊ si nō audet incidere ipz cū ferro pūcto ⁊ timēdo effusionē sanguis plurimi transeat ad hoc vt itromittat sub ligamēto acū cuz filo ⁊ dūrū pat absq; icisione: ⁊ ponat sup mēbra que ꝓhibeant conglutinationem. ⁊ sunt medi-

Digitized by Google

ene cauterizãres attractiue: ⁊ si subtiliaꝫ in incisione eius cum cautela venarũ que sunt sub lingua ne aduenat eis incisio ⁊ non aduenian cursus sanguinis plurimi.

¶ De apostematibus lingue. Cap.xiij.

q Quando q̃z accid̃t lingue apata calida ⁊ apata mollia flegmatica ⁊ apata dura ⁊ cancer. ¶ Et signa oium illorum manifesta erunt cum redierint ad illud qđ dictum est in signis apostematum. ¶ Et quandoq̃z apostematur lingua ꝓpter potum venenozum sicut fungozum ⁊ opij.

¶ De cura. Cap.xv.

a Postemata qdem calda curantur in principiis cum flõmia ⁊ solõe ventris: ⁊ illud melius est in apatibus lingue q̃z vomitus. ¶ Et q̃z nõ excusanꝫ a flõmia venarũ que sunt sub lingua. ¶ Deinde teneant sub lingua sua cum est principiũ eozum succũ endiuie ⁊ succũ lactuce ꝓprie succũ solarrij ꝓprie ⁊ lac acetosuz ⁊ aquã ros. ⁊ aquã in qua decocte sunt rose: ⁊ succus virge pastoris. Et fricet cum piscis humidis q̃z sunt vehementis iuuamenti ad illud. ¶ Si aũt non resoluanꝫ ⁊ non aperianꝫ indigent ad vltimum maturatiuis resolutiuis qbus fiat gargarisma sicut cum melle ⁊ lacte ⁊ sicut decoctio radicis lilij: ⁊ sicut decoctio ficuũ ⁊ fenugreci ⁊ decoctio passularũ ⁊ feniculi ⁊ porus hiere pigre vt solnaꝫ mã ab ore stõi: ⁊ sint cibi ex genere eoz que maturant ⁊ resoluunt sicut illi qui fiunt ex caulibus ⁊ attripliciꝫ cũ oleo sisamino. ¶ Et si aperianꝫ administrent stiptica in ore sicut decoctio sumac ⁊ myrthi ⁊ lentiũ ⁊ foliozum olive ⁊ vinũ põticũ. ¶ Et q̃z valet ad illud vnguẽtum fem̃ ex succo solarri ⁊ oleo ros. ⁊ lentibus excorticatis ⁊ ros. ¶ Si aũt apa est molle flegmaticũ tunc cõfert ei vt apati calido in quo est vltimus sturus cuius ⁊ cõburaꝫ radix fenu. ⁊ annectatur. ¶ Et q̃z in hmõi fiunt caput purgia in qbusdã apatibus calis in qbus est grossitudo cum hoc medicamine. ¶ ℞. croci ʒhiere pigre ambozũ añ. pte.i. cãphore ⁊ muschi ambozũ añ. tertiã ptem.ʒ.i. zuccari tabarzet ptez.i. ⁊ ʒ.s. resoluaꝫ ex eo toto pondus dauic. cum lacte pulle ⁊ fiat ex eo caput purgiuz. ¶ Inquit. G. apata fuit lingua cuiusdã hois apate magno q erat seragenarius: ⁊ non fuerat ꝓfuerus flõmari: quare non flõmaui eum: sed feci eum potare pillulas cochias: ⁊ vt lingua eius inolueret emplis fris volui. Sed ipse erat stultus inobediens medico suo vidit iraq̃z i visiõe illa nocte vt teneret i ore suo succũ lactuce: qđ ⁊ fecit ⁊ sanatus est integre ⁊ fuit ꝓueniens illud ⁊ mirabile. ¶ Ꝺ si apa fuerit durum tunc oportebit vt subtiliet regimen ⁊ cibus fiat bonus ⁊ eũct humoz cũ hieris magnis ꝑdictis in capiis ꝑdictus. ⁊ administrentur gargarismata subtilia tiua: ⁊ teneantur in ore infusio fenugreci ⁊ decoctio eius cum ficubus ⁊ granoz lauri cum passis mundificans: ⁊ teneaꝫ in ore lac mulierꝭ ⁊ asininũ ⁊ caprinũ: ⁊ decoctio daculoz ⁊ ficuum cum vino dulci ⁊ vino de vuis: ⁊ cum melle casseũ. ⁊ assiduet lenificationem nature cum eis que sunt vt hiere pue ⁊ cassia fistula.

¶ De alchael in locutione. Cap.xvi.

i Dim diximus quedam qne oportuit dici de ea in.c. mollificatiõis lingue. ¶ Nunc aũt dicamus q̃ caras ⁊ reliqua nocumenta locutõis: q̃z fiũt ex nocumento in cerebro ⁊ in pribus nerui venientis ad linguã ⁊ mouentis eaz. Et q̃z fiũt in ipso ramo: ⁊ q̃z fiũt in lacerto ipso. ¶ Et illud ideo qm̃ alchael aut est spasmus aut tetanus aut duritiꝭ: aut mollificatio aut abbreviatio ligamẽti aut nodatio a plaga ꝓsolidata: aut apa duri. ¶ Et q̃z fit illud sicut scis ex humiditate ꝑm plm̃: ⁊ q̃z fit ex siccitate. ¶ Et q̃z fit nocumentũ in locutõe ex pte apatum: aut vlcerum accidentiũ in lingua ⁊ pribus eius. ¶ Et q̃z accit post fursen pp expulsionẽ sup fluitatis ex cerebro ad nernos: ⁊ febribus acutis pp ericcationẽ earũ. ¶ Et q̃z est lingua in hoc vt detumescat spasmata ⁊ est rarissimũ: ⁊ hoc est ex nocumentis accidentibus ab origine. ¶ Et q̃z fit nocumentuz in sermone pp cãs lacertoz epiglotis cum sunt extensi ⁊ mollificati. ¶ Et hoi qdem q̃z est difficilis vocisferatio in principio rei qm̃ laborat in mouendo lacertos pectoris sui ⁊ epiglotis sue: ita q̃ non tolerant laborẽ ipm illi lacerti: quare fiunt inobedientes: cum ergo respirat in inuito dictoꝭ sue ⁊ sermonis curru post illud. ¶ Et oz qdez vt hmõi homo preparet se ad loquendũ cũ respiratiõe magna ⁊ motu pectoris magno: imo festinet in ipsa velocitez: nam cum ille assuescit illud facilis fit ei locutio ⁊ ꝓsuescit facilitatez in ipsa. ¶ Reliquoz vero modoz curatiões iaz dicte sunt in capitulis suis. Et facto quidẽ post fursen confert quandoq̃z floboromia duarũ venarum que sunt sub lingua valde.

¶ De ranula. Cap.xvij.

e Si filis glandule dure exis sub lingua cuius color est filis colori cõposito ex colore superficiei lingue ⁊ venarum que sunt in ea ⁊ est simulis rane ⁊ causa eius est humiditas viscosa.

¶ De cura. Cap.xviij.

e Xperiant in ipsa: medicine corrosiue incisiue resolutiue in qbus est superflua ericcatio sicut sal ammoniacus ⁊ acetũ ⁊ sal ⁊ fricatio cum floze eriꝭ ⁊ draganto. ¶ Ꝺ si non ꝓferant administrẽtur medicine acute sicut medicamen andaron ⁊ medicamen ascarion ⁊ medicamẽ oui humidi dcñ in antidotario: ⁊ administratio flõmie

sub

Digitized by Google

sub lingua ⁊ medicine fortis alcola admistrēt. ¶ Si aūt non valuerint non erit excusatio ab opōne manus. ¶ Et ex medicinis laudatis in ea est vt sumant origanū pticū ⁊ cortices granatoꝝ ⁊ sal ⁊ fricet cū eis lingua infantis patiētis ranulā qm̄ sanaꝫ eis. ¶ Et ex eis que expta sunt in ea sunt dragantū adustū ⁊ hermodactili cōmixta cū albumine ouī, ⁊ posita sub lingua.

¶ De adustione lingue. Cap.xix.

q Quandoq; accit illud cā caliditatis in oze stōi aut cerebro que non puenit ad hoc vt fiat febris: aut cā receptiōis rerū acutarū aut salsarū: aut amararum aut dulcū aut pp sirim vehementē. ¶ Et qñq; fit pp cās maiores illis sicut febres acutas ⁊ apata interiora. ¶ Et cura illius in sūma est qm̄ os vt ꝓhibeaꝫ qui de hoc ꝙquirit ⁊ ꝓpue qui est ex egris ne dormiat sup collū. ⁊ assidue vtaꝫ oscitatōe. ¶ Et ꝓsuescat in administratōe pillulaꝝ factaꝝ ex seibus bardane ⁊ cādi ⁊ citroli ⁊ cucurbite ⁊ cucumeris ⁊ tereniabin: ⁊ filibus illis. ¶ Et teneat in oze nucleos pinoꝝ ⁊ tamarindi ⁊ zuccarū albaizez ⁊ mucilagines notas ⁊ succos infrantes ⁊ humectātes. ¶ Et puenit vt sup ipsam fiat abstersio si est illic humor viscosus. Deinde inungaꝫ ⁊ collinaꝫ os cū oleis ⁊ mucilaginibus ⁊ succis ⁊ adipe volatilium. ¶ Et quidam homines sunt qui curant illud fricando cum menta.

¶ De cura fissurarum in lingua. Cap.xx.

m Ucalago pfilī teneaꝫ i oze ⁊ trāsglutiat eaꝫ ⁊ sumat crura ⁊ pedes ⁊ ova mollia cocta in aqua. Et ex eis que expta sunt in eis est butyrū recens: ⁊ ex eis frustum cucumeris ⁊ sebestes.

¶ De dejectione lingue. Cap.xxi.

q, Uandoq; fit pp apata eius magna: ⁊ qñq; fit a ꝓfocatiōibus. Dejicit. n. nā aut voluntas linguā vt aperiatur meatus anhelitus.

¶ De bothor in oze ⁊ cura eius. Cap.xxij.

p Urimū qdem patiꝫ os bothor pp stationē caliditatis in pribus stōi ⁊ capitis ⁊ vapoꝝ. Et qñq; fit in febribus.

¶ Et iam dcm̄ est ꝙ qñ apparet in febribus acutis bothor niger in lingua mortē infirmus in die scdo. ¶ Singularia vero huius tuba in bothor in principio rei cum est necessitas infratōis ⁊ exiccatōis sunt sicut mirabola. ⁊ galle ⁊ seia rose ⁊ amilū ⁊ fructus tamarisci ⁊ fief menuthe ⁊ dragagantū ⁊ balaustie ⁊ duo sandali ⁊ rose ⁊ spodiū ⁊ sumac ⁊ lentes ⁊ lutum armenū ⁊ capita granatoꝝ ⁊ cortices glādiū ⁊ climiaꝫ ⁊ saufel. ¶ Et succi fri sicut succus lactuce ⁊ solatri ⁊ succus virge pastoris ⁊ portulace ⁊ extremitates vitis. ¶ Et plurimoꝝ ex gdem infantiū sanaꝫ bothor cum zuccaro tabarzet ⁊ cāphora. ¶ Calida vero que sunt necessaria in fine rei sunt sicut celidonia ⁊ darfisahan ꝑpue ⁊ cozticis nucis muschate ⁊ ciperū ⁊ crocus ⁊ nux cupressi ⁊ bugloſſa ⁊ piretrū ⁊ gariof. ⁊ mentastrū ⁊ gallia. ¶ Et ex medicis fordidis est stercus canis: ⁊ qñq; necīū est ex eis que sunt vlcerare arsenicū. ¶ Et ad eas gdem que sunt grossa iam expta sunt decoctōis darfisahan. vn. i. ⁊ venaꝝ vn. ℈. celidonie qnta ps. vn. aloes pondus. ʒ. ij. croci aur. i. ¶ Et fil aqua i qua decoquunt gariof. ⁊ nucis muschate ⁊ darfisahan ꝑtes equales aut ꝑpinque. ¶ Et si incipiunt bothor suppurari tunc fortasse est necīus vt appropinquent eis mucilagines facte ex eis que sunt sicut semen lini cū ficubus ⁊ butyro ⁊ farina frumenti ⁊ semen maru. ⁊ fumus terre ⁊ semen malue. ¶ Et ista seia eadē ⁊ farina ordei ⁊ lac asinunū solū aut cum aliquo istorum. ¶ Et qñq; indigēt decoctōe seis lini cum ficubus ⁊ butyro ⁊ farina frumenti ⁊ menta ⁊ fenu greco. ¶ Quidā vero sublimū medicoꝝ dixerunt: non est aliquid magis vtimum q̄ oleū de squinanto in curā bothor oris tepidū i oze.

¶ De alcola ⁊ vlceribus malignis. Ca.xxiij.

a Lcola est vlcus ernis i cute oris ⁊ lingue cum expansione ⁊ dilatatione.

¶ Et qñq; accit ifantibus plūs imo cum plūs accit non accit nisi eis ꝑp malitiaꝫ lactis ⁊ malinā digōnis eius in stōis eoꝝ. ¶ Et qñq; accit ex oi humore ⁊ cognoscitur ex colore suo. Albū. n. est flegmaticū ⁊ generaꝫ ex flegmate salso in pluribus. Et citrinū est colericū ⁊ est vehementius infāmatōis q̄ alia. Et nigrū est melicū. Et rubeū clarū est sanguineum. ¶ Et malignius oibus est melicū. ⁊ qñq; fit cum apate ⁊ qñq; fit singulare. ¶ Et oē vlcus euenens in supficie oris est velox ad dilatandū ꝑpea ꝙ non deficit ei calitas inseparabilis ⁊ curis humida lenis. ¶ Et de ꝓsecutudine qdē. S. est vt noīet eam colaba dum insupficie ꝓsenerant: cūq; purrefiunt ⁊ submerguntur non noīat ea colahan: imo vlcera maligna: ⁊ sunt illa q̄ indigēt medicis cauterizantibus. ¶ Et qñq; multiplicaꝫ alcola qñ multiplicantur pluuie ⁊ multiplicaꝫ in febribus pestilentialibus.

¶ De cura. Cap.xxiiij.

o Portet vt intendant primo humor dñans faciens alcola ⁊ esse ex corpore toto ⁊ est dñans: deinde ex venis que sunt sub mento: ⁊ ex eis que sunt in iaharich. Flōmia nāq; ꝓfert oibus egritudinibus oris calidis. ¶ Deinde administrēt medicine bothorales ꝓdicte ita vt curet fortia ⁊ plurimi humiditans ⁊ acuta sanioſa cū fortibus: ⁊ debilia cum debilibus. ¶ Et qñ vlcera puenient vsq; ad os tunc nocīa sunt valde fortia sicut alldicon cum acatia plurima. ¶ Et os vt alienet olea oia vsq; ad oleum de olivis.

¶ Medicine vero colligantur ex medicinis

Digitized by Google

botho: fris ⁊ calis quas diximus in.c.i.in quibus sunt stipticitas pauca ⁊ infrātio: deide ille que resoluunt. ¶ Et in illis que declinant ad rubedinē ⁊ citrinitatē oꝫ vt addant in infrātōe medicine. Reliqua vero idigent in primis eis que exiccāt ⁊ abstergūt cū qualitate sua equali in initio rei: deinde eis que exiccant ⁊ resoluūt cū fortitudine. ¶ Et obseruet etas in oibus illis. In pueris.n.oꝫ vt sint medicine eoꝝ debiliores ⁊ vt lac eoꝝ ractificet. In magnis vero oꝫ vt sint medicine eorum fortiores. Et pueris qñq; ꝓferunt cibi solū. Si aūt non sunt comedētes oꝫ vt que eos lactant cibent eis. ¶ Medicine vero cōuenientes alcola que sunt acuta sunt sicut masticatōes foliorꝫ rubi ⁊ sicut lētes cū aceto. ⁊ oēs medulle cū pmiscent cū cydonijs sunt tuuatiue ⁊ ꝑprie medulla cerui ⁊ vituli ⁊ poma stiptica ⁊ sarur ⁊ cydonia ⁊ iuiube ⁊ extremitates vuis ⁊ citroli hortulani siccati ⁊ farina lentū ⁊ farina rizi: ⁊ fortiora illis puluis factus ex gal. ⁊ spodio ⁊ ro. ⁊ acatia ⁊ silibus illis: ⁊ celidonie cū stipticis inest virtus mirabilis in cola. ⁊ cāphora est vehementis tuuamenti in cola. ¶ In vrisq; vero fris adiuuate cuz abstersiuis exiccatiuis ⁊ ꝑprie in flegmaticis: ⁊ cū resoluūtiuis fortis resolūtis ⁊ exiccatiuis ⁊ ꝑprie in melicis: sicut est farina herbi ⁊ mel cū gallis: ⁊ rasura pgameni est vehementis tuuamenti in hoc ꝑprie in pueris qū misceꝫ cuz aceto: ⁊ malignis dragantū cū aceto. ¶ Et qū sunt corrosiua mala tunc necia est administratio floris eris cū colcotar ⁊ gallis ⁊ rob. aut galarū ⁊ aluis ⁊ balaustie ptes equales ⁊ admini strato trociscoꝝ buxus aut alcohol tracamaricon cū succo stiptico sicut succus acreste. ¶ Et sicut medicine cōes: aut ex aluie ⁊ gallis cōritis: aut puluerizatio ⁊ puluis fricet cuz eis os multū. ¶ Et galle gdē ꝓferūt oi cola maligno ⁊ ꝑprie qū coquunt cū aceto ⁊ sale. Et fit cum eis collutio oris in colla pueroꝝ. ¶ Et cinis almezeron hꝫ ꝑprietatē mirabilē in cola magno. ⁊ est ex medicis cōibus spēbus alcola. Et fit alumen puluerizatū ⁊ aqua erea ⁊ fex adusta. ¶ Alcola vero melico nigro ꝓfert vt liniat cū melle cui admixte sunt passe enucleate ⁊ anisum. Si aūt illic fuerit apa ēt tunc administret hoc vnguentū. aque albedarūgi sacraiati vnuz olci ro. sacraiati medietas. lētū sacraiati medietas. croci pōdus duoꝝ aur. fiat ex eis vnguētū.

¶ De multitudine spuri ⁊ cursus eius est in somno. Cap.xxv.

m Ultoriens accit ex multitudine calitatis ⁊ humiditatis ⁊ ꝑprie in stō. ¶ Et qñq; fit pp victoriaz calitatis solius sicut accit ieiuno: aut pp grauitatē cibi: aut corruptionē eius ex spuro assiduo vsq; quo comedat ⁊ quiescat illud ab eo. ¶ Et qñq; accit ex frigiditate ⁊ flegmate.

¶ De cura. Cap.xxvi.

s Ifuerit ex calitate tunc oportebit vt flōmet basilica prius ⁊ administret sibi rob acetosa ⁊ stipici fructus ex vino veteri cū cōmixtione plurima.

¶ Et sit cibus ex piscibus ⁊ carnibus leuibus sicut carnibus hedi ⁊ volatilū. ¶ Et assiduet collutionē oris cū decoctiōibus stipticis factis ex lentibus ⁊ sumach ⁊ silibus. ¶ Et si fuerit ex frigore ⁊ flegmate administra vomitū cū eo qō sciuisti in oi hebdomada duabus vicibus: aut tribus. ¶ Et deꝫ ei ad potādū in oi hebdomada semel ℔ medicamen. ¶ ℞. hierepi. pondus.3.ij. salis indi pondus duoꝝ danic: anisi ⁊ ameos ambor. aā.i. danic. deꝫ in potu cū syrupo acetoso de melle ⁊ de seibus: ⁊ administrentur post illud tyriaca ⁊ electuaria calida. ¶ Li bi aūt eius sunt pulli colūbaruz cocti in cazola cū spēbus que sunt vt pip ⁊ synapis ⁊ allea ⁊ sumat in cenis torelas cū almuri nabati: deinde transgluviat aquā calidā ⁊ fricet gingiuas si cut ostendi. ¶ Et ex medicis ⁊ curis cōibus ⁊ bonis est vt sumat oi die pondus .3.i. salis triti nō subtiliter cū endiuia humida: deinde administret trifera ⁊ assiduet administrationē fricationis gingiuaz. ¶ Et iā expt̄ ē mus assat̄ ⁊ inuentū est tuuamentū eius ⁊ ꝑprie in pueris.

¶ De abscessione odorum horribilium ex comestis. Cap.xxvij.

c Onfert ad illud masticatio rute ⁊ masticatio foliorꝫ rubi ⁊ colluto oris post eas cū aceto sglluto ⁊ administratio ciperi ⁊ zedoarie in ore.

¶ De spuro sanguinis ex ore. Cap.xxviij.

s Ifuerit exitus eius ex suba oris ⁊ cute ipsius tunc cura ipm cū troc. pdcis in.c. albothoꝝ ⁊ alijs. Et in decoctione ramoꝝ vuis ⁊ prepucioꝝ eius est tuuamentum maximum. Si autem in alijs fuerit locis nos iam ei singulare fecimus capitulū: imo capla. ¶ De fetore oris. Ca.xxix.

a Et eius principiuz est gingiua propter putredinem que est in ea: aut pp mollificationē que accit ei: aut putrefactionem in radice dentium: aut in ipso dente: aut ē principiū eius curis pp complexionem malam in ea que alterat humiditatem. ¶ Et plūs huius complexionis est calidū: aut fit vt sit eius principiū stōus pp humorē putridum in ore stōi aut colericū aut flegmaticū. Et quandoq; fit ex partibus pulmonis sicut accidit in habentibus ptisim.

¶ De cura. Cap.xxx.

i Illo qui est ex gingiua ⁊ carne que est inter dentes rubea oportet vt intendatur in mundificatione dentiuz semper ⁊ ablutione eorum cum aceto ⁊ aqua. Si ergo valuerit illud bene cru

Digitized by Google

si autem nō valuerit imo fuerit illic supfluitas putrefactionis tunc oportebit vt mastice t post illud fructū tamariſci t puretrū t rutā t foliuz xiloaloes t maſticē t cortices citri t gariofilū t vt ponat sup gingiuā aloē t myrrham t am boz ſilia: t vt colluat os cuz aceto ſquillitico t vt fricet cū anisō t vino t paſſo dulci. q ſi fuerit fortior illo adminiſtret maſticatio ſtaphiſa grie t expulſio ſaliue. ¶ Si aūt nō ꝓfert t ap paret putrefactio mānifeſta ſumat dragāti adu ſtipſ.i. t radicis lilij t croci ambor aā.ꝑs.ſ. cō ficiatur cū melle t fiāt troc. adminiſtrent t col luatur os poſt ipſos cū aceto puro t mixto cū aqua roſ. ¶ Aut ſumat medicamē fortꝫ uſto t eſt pgamen aduſti.ʒ.iij.fenuculi.ʒ.ij. t.ſ.galie ſu mach.ʒ.ʒ.pipis aduſti troiſcoꝝ alcāficon oiuz aā.ʒ.ij.fiat ex eis fricatio t linimētum t ponat ſup ipm pānus lineus t alcali ſolū qñ ponit ſu per putrefactionē eradicat eā t deijcit ipſaz t facit naſci carnē bonā. ¶ Et ex eis que expta ſunt ad iſtud eſt acatia arſenicuz citrinū. arſeni cum rubeū calx alumē: fiant ex eis troc. cū ace to: deinde teranē cum aq̄ mellis aut decoctiōe ſeminis iunipi. ¶ Sed ſi fuerit putrefactio in ipſo dēte tūc medicamē ipſius erit fricatio ei? ſi fuerit in extremitate: aut limatura ei? cū lima aut eradicato dētis ſi fuerit putrefactio ſequēs radicē dentis. ¶ Si aūt fuerit illic in gingiua mollificatio t fuerit cā in euentu putrefactiōis tūc cura ipm ꝓſtringēdo ipſam cū eis q̄ ſunt in ca. mollificatiōis gingiue. ¶ Si aūt eſt humoꝝ colericus putrefactꝰ in ſtō aut in toto oze tunc nō eſt aliqd magis cōferēs ei q̄ chꝛyſomila hu mida in ieiunio: t ſili albatecha aut citroli aut pſica. ſi aūt chꝛyſomila pſentia nō fuerint t pſi ca humida adminiſtretur infuſio eoꝝ que ex ipſis inciſa ſunt t exiccata in ieiunio t ꝓpue exiccata chꝛyſomilla. ¶ Et ex eis que iuuant illud eſt, adminiſtratio ſauich cuz zuccaro t aq̄ niuis t adminiſtratio pillularum aloeticaruz quas dicemus in antidotario t fit cibus eius omne laūs infrigidās nō conuertibile in cole ram. ¶ Si autem eſt humoꝝ flegmaticus ad miniſtrent biere mūdificātes os ſtomachi dicte in ca.oris ſtōi: t adminiſtrent trifera minoꝝ t ʒʒ.nutrimū: t ſubtilis puluis aloes ꝓpue t ſit cibus eius patelle: t minoret potū aq̄ t abhoꝝ reat fructꝰ t olera hūida t aſſumat fricationes ſuas ex arboribus amaris ſicut alcheric t olī ue. ¶ Et ex medicinis q̄ iuuāt eos ē vt ſumāt oī mane ex foliis myrthi cū eāli meſura ſua de paſſis enucleatis ad magnitudinem nucis: aut ſiſe ipſius ex nuce cupreſſi t iunipi cuz paſſis. ¶ Et cōferunt eis grana pini t pillule de ga riof. et deſcripto earū. ℞. gariof. galāge. am boz aā.ʒ.ſ. muſci cāphoꝛe amboz aā. dauci. piretri.ʒ.i. aloes.ʒ.iij. ſynapis.ʒ.i. fiant pillule cū vino. ¶ Et medicine q̄dē ſimplices expte ſunt ſicut thus t xiloaloes indū t cinamū groſſum t cortices citri t roſa t camphoꝛa t ſandal. t gaf. t cucube t maſtix t macis t nux muſcha ta t radix aladlur t alarmech t aluſnen t bla cte bizāte t cardomomū: t agn? caſt? t folia ci tri t ſpica t alneremuſcl. t.ʒ.ʒ. t reliq̄ q̄ ineniun tur i arcolis ſingulariū. ¶ Et ea q̄bus medici ne cōficiunt ſunt miua t ſerū t ſuccus citri.

¶ Quando os remanet aptum. Cap.xxxi.

O Si remanet aptum aut ꝓpter vehe mētez neceſſitatē ſpūs marini in fla tionis: aut ꝓpter cōſtrictionē t ſuo cationē: aut ꝓpter debilitatem lacer torum oris: q̄re non efficiunt opationez ſuā in ſomno t illud eſt in egritudinib? acutis malis: meliora aūt loca ad diſtinguēdū colores dētū ſunt loca alia: t cū dicētur egritudines acute.

¶ Fen.vij. de diſpōnibus dentium t eſt tracta tus vnus.

¶ De ſermone dentium. Cap.i.

i Cim ſciiſti qd̄ locuti ſumꝰ de dētibus t anathomia eoꝝ t in nameto ipſorū. Oportet ergo vt tu attendas qd̄ dicā illuc: vt ſcias q̄ dētes fiunt ex ſūma oſſi um qbꝫ ineſt ſenſus ꝓpter illud qd̄ venit ad eos ex nernis a cerebro ꝓcedenti bus lenibus. ¶ Et quādo dolēt ſentiunt illud quod accidit ei ex percuſſione t ſaltu: t quan doq̄ ſentiūt fricationem ſuā t cōmotionē ſu am. ¶ Et quādoq̄ accidunt in eis egritudi nes mollificatiōis t fiſſure t eradicationis t augmenti t alteratio coloris in ſubſtātia ſua: t i epithimatib? cōpoſitis ſup eos. ¶ Et accidūt eis corroſio t putrefactio t fractura ¶ Et acci dūt ei dolores vehemētes t frictiones. t acci dūt eis ſtupoꝛ t eſt ſpēs doloꝝ eius. ¶ Et ac cidit eis defectꝰ a maſticatione dulcis t aceto ſi t nocerī a caloꝛe t frigoꝛe t paruitas tolerā tie ad obuiādū vni amboꝝ aut vtriq̄. ¶ Et quādoq̄ ei accidunt ſpēs apoſtemarū: t illud quidē nō eſt mirū. Omne. n. q̄ recipit exten ſionē cum augmēto nutrimēti nō elōgat quin recipiat extēſionē cum ſupfluitate: nam ſi nō re ciperēt materias penetrātes in eis augmentā tes eos nō fierēt virides t denigrarent. Illud enim eſt ꝓpter penetrationē ſupfluitatū in eis. ¶ Et dētes quidē creati ſunt recipiētes aug mentū t additiōes ſemp vt ſit eis illud loco eiꝰ quod cōterit ita q̄ dens oppoſitꝰ loco eius qui accidit t eradicatus eſt augmētat in lōgitudi ne cum fit additio cōueniens ei t nō opponat ei ptrito. ¶ Et ſcias q̄ dentiū complexiones quādoq̄ ſignificātur ex gingiua. t coloꝛe eius ſi eſt citrina eſt colerica t alba eſt flegmatica: t rubea eſt ſanguinea: t ſi ad fuſcitatem t nigre dinem eſt melācolica.

¶ De conſeruatione dentium. Cap.ij.

Digitized by Google

q Ui vult vt incolumes sint sui dētes opꝫ vt obseruet. viij. res. ¶ Ex quibus ē vtibi caueat a frequēti corruptione cibi ꝛ potꝰ in stō pp rē in substantiā cibi: ꝛ est vt sitr recipiēs corruptionē velociter sicut lac ꝛ pisces salsi ꝛ pisces pui. ¶ Aut pp malitiā regis sue acceptōis ex eis q̄ iam dicta sunt in locis suis. ¶ Et ex eis est vt nō nitaī multis vicib⁹ vomere ꝛ ꝓpie cum est illud qd̄ euomit acetosuꝫ. ¶ Et ex eis est vt uiuet mastricationē ois visci: ꝛ ꝓpie cū est dulce sicut cōfectio de melle ꝛ ficus, viscose. ¶ Et ex eis est deuratio frāgendi durū. ¶ Et ex eis est deuratio cōgelatiuū. ¶ Et ex eis ē deuratio ois reque est vehemētis frigoris: ꝛ ꝓpie post calidū ꝛ ois vehemētis caloris: ꝛ ꝓpe post frigus: ꝛ ex eis est vt assiduet mūdificationē ei⁹ qd̄ igredit dētes absq; pscrutatiōe multa ꝛ psuetudine vsq; ad hoc vt noceat carni rubee ꝛ carni q̄ est iter dētes ꝛ moueat eā aut moueat dentes. Et ex eis ē deuratio rex nocentiū dētibus, ꝓpetate sui sicut pozi. Ipsi.n. vehemēter nocent dētibus ꝛ gingiue ꝛ reliq̄ q̄ dicta sunt in singularibus. ¶ Fricatiōes aūt eoꝝ opꝫ vt admistrētur cū eq̄litate: ꝛ nō fiat in eis pscrutatio tāta vt destruaī hūiditas eorū ꝛ aq̄sitas ꝛ prepet eos ad recipiēdū fluxus ꝛ vapores ascēdētes astō: ꝛ fiat cā ad tumorē: ꝛ qñ admistraī fricatio cū eq̄litate abstergit dētes ꝛ ꝑfortat eos ꝛ ꝑfortat carnē rubeaꝫ ꝛ ꝓhibet lapides ꝛ facit bonum odoꝛē: ꝛ melius qd̄ lignū ad fricationē faciēdā est illud in q̄ sunt stipticitas ꝛ amaritudo. ¶ Et opꝫ vt ꝑsuescat fricationē dentiū cū vadit dormitū cū oleo. Sitq; illud oleū aut sicut roſ. si est necia infridatio: aut sicut oleū de ben. ꝛ neriden si necia est calefactio: ꝛ qñq; necio ē cōpositio. ¶ Et melius qd̄ est vt fricet ꝑus cū melle si est illic frigus: aut cū zuccaro si est declinatio ad frigus: aut paruꝫ caloris: vnūqdq; aūt amboꝝ cōgregat, ꝓpietates laudabiles abstersionis ꝛ cidatiōis ꝛ impinguatiōis ꝛ mundificatiōis: sed zuccaꝛ in hoc toto ē inferi⁹ melle: ꝛ si teraī a tabarzet ꝛ cū melle misceaī abstergit ꝛ mundificat ꝛ stringit gingiuā: deinde opꝫ vt sequaī ipm oleū. ¶ Et ex eis q̄ ꝑseruāt sanitatē dentū est vt colluaī os in mēse bis cū vino in q̄ decocta ē radix urimali: ē.n. puenies ad vtilitatē in faciēdo bonū odoꝛez: ꝛ nō aduenit faciēti illud dolor dētium. Et silr caput testoris adustū qñ fit cū eo fricatio. ꝛ silr sal cōfect⁹ cū melle cū adustī aut nō adustī: sed adust⁹ est melioꝛ: ꝛ opꝫ vt ex eo fiat auellana ꝛ ponaī in pāno ꝛ fricentī cū ea dētes. ¶ Et silr fricatio cū lupinis: ꝛ silr alumē tamen cū aliquātula myrrha ꝛ ꝓpie alumē adustū cuz aceto. Et qñ uoluntī dētes istis medicinis opꝫ vt administrēt post eas mel: ꝛ fricatio cum eo fiat: aut zuccarū: deinde administretur fricatio cū oleis sm q̄ narrauimus. ¶ Et quādo dens ꝓparatus est fluxus opꝫ vt teneaī in oze decoctio rerum stipticarum diu. Et assiduetur medicamen de alumine ꝛ sale adustis super ipsum.

¶ De sermone vii ꝛ cura dentiū. Cap. iij.

m Edicine dentiū alie sunt cōseruatiue ꝛ alie sunt curatiue. Et q: suba dentiū est ficca: tūc medicine puenientes q̄ ꝑseruāt sanitatē ꝛ reducūt eos ad illud qd̄ opꝫ sm ꝑsm sunt medicine exiccatiue. ¶ Calidis aūt ꝛ frigidis idigēt cū accidit vnā duarū q̄litatū a nāli cōplone ita ꝑsm recessisse. Uehemētiores igit medicinaꝝ puenientiū ad sanitatē dentiū sunt exiccatiue cō mensurate in duabus q̄litatib⁹. ¶ Et ois medicina dētis est exiccatiua nisi illa q̄ nō est dentis: qñ est dens: immo pp accīs qd̄ ei accidit: ꝛ ex exiccatiuis q̄dam sunt calide ꝛ q̄dā sunt frigide. ¶ Et medicinarū dentium melioꝛ est illa q̄ aggregat ad arefactionē: ꝛ exiccationē ꝛ abstersionē ꝛ resolutionē supfluitatis si ad dētē est expulsa cū eq̄litate: ꝛ ꝓhibitionē māe q̄ ad ipm amarahī cuz exiccatiuis frigidis. ¶ Et illa q̄ ad aliquātuluz frigoris. declinat q̄ nō obstupefacere facit dētes sua acetositate aut pōticitate sua sicut est obstupefactio agreste: ꝛ acetositatis citri: ꝛ sunt gallia ꝛ cāphora ꝛ sandali ꝛ rosa ꝛ semē ei⁹ ꝛ balaustie ꝛ sanguis draconis ꝛ fructus tamarisci ꝛ galle ꝛ harabe ꝛ margarite ꝛ faufel ꝛ farina ordei ꝛ cortex arboris moꝛ: ꝛ folia tamarisci: ꝛ radix acetose. ¶ Et calide q̄ sunt vsq; ad terminum, alie sunt q̄rū caloꝛ ē in suba sua. ꝛ alie sunt q̄rū caloꝛ est acq̄situs. Et ille q̄ sunt ad terminū in suba sua sunt sicut sal adustum: ꝛ scepha adustū ꝛ cinamomū ꝛ yssopus ꝛ flos sgnanti ꝛ fructus capparis: ꝛ fortⁱ eo est cortex radicis eius: ꝛ xiloaloes ꝛ muscus ꝛ capillus veneris crudus ꝛ adustus: ꝛ folia cupssi ꝛ iuniperi ꝛ folii ꝛ cornua cerui adusta ꝛ nō adusta: ꝛ mentastrū ꝛ cinis eius ꝛ mastix ꝛ dragagātū adustuz ꝛ cinis baurac. ꝛ aristolo. ꝛ cinis corticis vitꝫ ꝛ cinis capitis leporis ꝛ dactili adusti. ¶ Et Calx viue ꝛ urte acq̄sita sunt sicut cinis gallarū: nā cum extinguiī cū aceto est ad eq̄litatem ꝓpinquus: ꝛ cinis ramoꝝ vitis ꝛ cinis cāne: ꝛ q̄ sunt eis silia. ¶ Eq̄les ꝛo sūt sicut cornua cerui aduſta cū lauanī: ꝛ sicut nux ꝛ aldulb. ꝛ sicut cortices arboris pini. ¶ Et ex eis sūt medicine venientes ex via cōpōnis ꝛ sunt sicut farina ordei cū pmiscēt cū sale ꝛ sero. deide aduritur: ꝛ dactili ꝑfecti cū allutrā ꝛ adurunī donec fiāt carbones: ꝛ deinde effundunī sup eos sex. ¶ Et ex frication⁹ expti est dētifricū experti qd̄ recipit cornu cerui ꝛ folioꝝ cupssi amboꝝ. aā. ʒ. x. nucis dulb cū dispōne sua. ʒ. v. radices pētafilon. ʒ. x. capilli ve. adusti. ʒ. v. roſaꝝ mādatarū a capitib⁹ suis. ʒ. viij. spice. ʒ. ij. cōterant bñ ꝛ fiat ex eis dētifricū. ¶ Dētifricuz

Digitized by Google

bonum. ꝯ. co:nu cerui adusti cam ezi ciperi rosarū spice aristo. oium. aā. 3. i. salis gēme. 3. quartam partē: fiat ex eis dēntifricium. ¶ Et dicem⁹ etiā dēntifricia in ea putridis que sequunt t dē tifricia alia i antidotario. ¶ Incipiamus itaq; t dicamus qp curatio cū exiccantiꝫ est curatio sicut scis cōuenīēs: t cūcalefactiuis t unfrigidatiuis est curatio q̄ est necessaria cum sit vehemēs recessio ab eqlitate, ppria. ¶ Et medicine quidē dēcales alie sunt dēntifricia t alie sunt masticationes: t alie sunt liniméta: t alie sunt que vt pastilli ponunt sup dētes: aut sup mādibulā. t alie sunt succi t alie sunt fricatiōes: t alie sunt res iplēres: t alie sunt vapozationes: t alie sunt cauterizātes: t alie sunt eradicatiue: t alie sunt suffumigatiōes: t alie sunt capurpurgia: t alie sunt distillatiões in aure: t alie sunt euacuātes materiā cū floboromia: aut vētosis ex ppinquioꝛib⁹ locis. ¶ Et ex medicinis dēntū q̄daꝫ sunt que sunt resolutiue: t q̄dā que sunt unfrigidatiue: t quedā que sunt narcotice: t narcotice quidē cū administrant in dēntibus sunt res longinquiores a tumore. Ex earū multiplicatio: quādoq; corrūpit substātā dentū. ¶ Et sunt uter medicine vehemētes resolutiōis t calefactiōis: opz vt nō administrent: nisi cū est necessariū t sunt sicut pulpa colloquintide: t elleborus al. t cucumer asininus t reliq̄ : t opz vt caueatur eūctus alicuius earū t narcoticoꝝ ad ventrē. ¶ Et similr multotiēs est necessariū pforare dentē cū pforatorio minuto: vt per ipm exeat materia nocitiua: t vt inuniat medicina trā situ ad, pfundū eius. ¶ Et acetū qdē ꝓpter suā essentia nocet dēntib⁹: tamē quādoq; ponit in medicinis dēntū unfrigidātibus t calefaciētib⁹ simul. Infrigidātibus quidē: quoniā ifrigidat sua subditāria: t nō penetrat. ¶ In calefaciētib⁹ ꝓpter quoniā penetrat: t qm̄ adiuuat cū incisiōe ad resolucēdū. Eius ꝓpter nocumentū est tūc fractum cū medicinis dentū q̄ eis admiscentur.

¶ De dolore dentium. Cap. iiij.

Lias qp dētes quādoq; dolēt ꝓpter causam dolorosam existētē in substātia ipsoꝝ ꝑm qp ꝓpositum in eis q̄ pterierūt t quādoq; est ꝓpter causaꝫ dolorosaꝫ existētē in neruo qui est in radice eorū. t quādoq; est ꝓpter cām dolorosam existētem in gingiua t apa t additionē carnis nate ea recipiēte materiā aut ꝓpter mollificationē eius q̄re recipit materias malas t putrefiūt in ipsa t nocēt dētibus: t etiā ponit sup dētes cō motos. ¶ Et q̄q; sit difficile plurib⁹ horibus cōsiderātibus in dētibus suis dolorosis discernere inter eos t spēs cure ipsoꝝ sunt diuerse.

¶ Dolorū ꝓpter dentū cause: aut sunt malum cōplexionis pure ex frigore: aut calore t exiccatio ꝓpter ꝓuationē nutrimēti sicut in senib⁹ est infra ꝑmectationē ꝑm qp scies in loco suo: aut est cum materia aut vētositas. ¶ Et materia quidē aut facit dolorē cuꝫ multitudine aut grossitie: aut acuitate. t qñq; est mā apans dentem ipm: t qñq; est corrodēs: t quādoq; facit nasci vermē. ¶ Et materiei ꝓncipiū aut est ex stomaco aut ē ex capite: aut ex vtrisq; locis sil: t si fuerit totū corpus plenū illa materia tūc cursus ex corpore ad dētes erit ex his duab⁹ vijs: t qñq; dolent dentes in febribus acutis ꝑm semitā cōtans in malitia cōplexionis. ¶ Et qñ accidit sub aliquo dētū corrosio dolor: t postquā tunc in radice eius est supfluitas nō materia: curent ergo apara t dolor: t eradicetur.

¶ De signus. Cap. v.

Oꝛtet vt attēdas t ꝑsideres an cū dolore dētis sit apostema in gingiua aut in pubus ei⁹? si ergo inuenies apa in gingiua existimabis t indicabis qp fortasse cā non erit in ipso dēte. t sili⁹ si fuerit cōpressio sup ipsam gingiuā: si aūt nō inueneris apa in gingiua tūc cā aut est i ipso dēte: aut est in neruo qui est in radice eius. nā si senseris apa in dente aut corrosionem: tūc causa erit in substātia eius. t silr cū sennes lesionē que extenditur ꝑm lōgitudinē in dēte. ¶ Si aūt nō senseris leso nisi in pfundo: tūc cā est in neruo qui est in radice eius: t ꝓpter cū inuenit dolor expansus in carnib⁹ rubeis: aut in mādibula t sentit sicut stupefactio in dēte. ¶ Et tu qdem signabis cōplexiones calas frigidas p ea que scimus: t sicas per detumitiões dētis t cōmotionē eius. ¶ Et significabis vētositatē cū pmutatione doloris extēsi t humoꝛē grossum cū submersione t mora doloris absq; calitate t frigiditate apparētibus valde. t humoꝛē acutū sanguineum aut colericū cū velocitate nocumēti qđ incurrerit ab eo qđ facit dolorē: t ptrāsitionē existē in dolore alteratione coloris ad similitudinez humoris t caliditate acuta cū tangitur. ¶ Et scias qp initiū humoris est ex cerebro aut stō ex replenione quā sentes ex vno eoꝝ aut ambobus. ¶ Cum aūt cā doloris est in gingiua nō sufficit eradicatio. t nō est necessaria penit⁹: si est in dente remouet dolor cū eradicatione: t qñ est in neruo qñq; remouet cū eradicatione: t qñq; nō remouet. Et non remouet qđ nisi ꝓpterea qp mā quam nā t medicina resoluere querit inuenit locū amplū in quo expellit cuꝫ prius fuerit pstefactio retenta cum dente.

¶ De cura. Cap. vi.

Ī dolor quidē fuerit cōtrate mēbri tūc incipe a mūdificatiōe mēbri cōiacentis cū floboromia t vētris solutione cū eo qđ sit sicut hiera t pulpa colloquintide: aut scamonea: aut sicut ifusiones: aut cum gargarismis mūdificantib⁹ capur: aut cā est in capite. ¶ Cū aūt illic fuerit apa sensibile in gingiua t carnib⁹ rubeis tūc oportebit vt

Digitized by Google

incipias cū flōmia ꝛ scarificatiōe ꝑm ꝯtutē ꝛ ꝯditiōes: ꝛ vt teneat i ore i pn°i oib⁹ eiꝰ ifrānta q̄ sūt ex succis ꝛ decoctiōib⁹ ꝛ filib⁹ fris fortib⁹ ex cāphora: abscz supfluitate in stipticitate. Et multotiēs q̄ sufficī vt sis ꝓtēᵖ ex oleo ro. ꝛ ma stice ꝛ oleo omphacino aut ex oleo qđ sit sicut oleū myrtynū. ¶ Et ꝓfert ad illud vt sumant vinū passulaꝝ vet⁹ ꝛ oleū ro. crudū decoq̄ cuꝫ vino i q̄ sint passule decocte decoctiōe bona: ꝛ teneat i ore. Deide post illō gdatum ordiet ad resolucntia ꝛ maturātia ꝛ caueat vt nō currat ex aliq̄ fonti eoꝝ aligd ad vētrē. ¶ Et ordinet ēt gdatum ad eiōnē ex ipso mēbro ita vt murā tur radices dētū sanguisuge: aut flōmet vena q̄ est sub lingua: aut vētosēt sub mēto cū incisio ne. ¶ Qđ si dolor vehemēter fuerit: tūc opꝫ vt adhereat sup radicē dentis piretrū cū cam phora: ꝛ reiterent ambo quotiēs resolunt: ꝛ si addit vehemētia doloris necium est multo tiēs admistrare opiū cū oleo ro. Sꝫ quotienscūcz iuenit excusatio ab illo dimittē ipm ē me lius: imo opꝫ vt admistret maturato. Cū autē cā ē in ipso dēte aut in neruo: ꝛ nō est mā: imo malitia cōplonis curet cū medicinis dentiū q̄ ei opponunt notis. ¶ Si aūt cā est in malitia cōplonis eius ꝛ debilitatis eiꝰ cōplonis super caliđ colluat os ex oleo fride cōplonis tepi do: deinde fiat frīa actu. ¶ Et si cā malitie cō plexiōis eiꝰ est cōplo sup frīa admistret loco il lius ex oleis calis: sicut est oleum de neriden ꝛ oleū de den ꝛ cōpumat sup vitellū oui assatum calm aut sup panē calm: ꝛ qñcz ꝓferunt ambo regina in vnaqz spē malitia complonis ꝑdi cta. ¶ Si aūt cā est pura siccitas: tūc ꝓfert ei vt fricet cū eis q̄ sunt sicut butyrū ꝛ adeps anatis ¶ Si ꝯo ē cū mā q̄cūcz sit mā acuta aut gros sa aut multa: opꝫ vt euacuet ꝑm q̄ in ipsa est. ¶ Et opꝫ vt patus incipiat in pn° cū eis q̄ in frigidāt ꝛ repellūt in oibus illis q̄bus sit illud in mā cala plus neciuꝫ ꝛ in grossa mīa. ¶ Et ex rebus qđ fortib⁹ ad repellēdū ꝛ ꝓprie i ma terijs fris ē alumen adustū ꝛ ermentū cū aceto cū eqli mēsura sui salis q̄ ambo sint tritavalde: deinde administrent: deide colluat os postea cū vino. ¶ Et ex eis q̄ ꝓueniūt ad repellēdum sunt galle. Qđ si mā fuerit cala curet cū succis infrāutis: ꝛ fiat ꝓparatio in cētione eius. Si aūt illud nō valet ꝓparatio sit aut i resolone eiꝰ: aut in ipsiꝰ stupefactiōe. ¶ Et si mā fuerit gros sa aut plūa: ꝓparatio sit post illud qđ diximus ex curatione initij cū resolutiuis etiā. ¶ Et me lius est vt sit collutio oris cū aceto ꝛ oleo ros. Ipsa enī qñcz attrahit humiditates radicales post supfluitates. ꝛ qñcz est neciuꝫ vt aggregē tur ad resolutiuas medicine stiptice: quoniam mēbrū est siccū. ¶ Qđ si cā est ventositas tūc curatio fiat cū resolutiuis que dicemus: ꝛ ꝑpe serapino ꝛ galbano ꝛ granis alharmel.

¶ De medicinis resolutiuis. Cap. vij.

m Edicine admistrate i doloribꝰ dēti indigentib⁹ resolone: alie sunt collutio nes oris in ꝙbus oib⁹ opꝫ vt teneant tur in ore spatio lōgo sicut acetū in q̄ coctū est spoliū serpentis: aut acetū in q̄ decocta est colloquinida: ꝛ ē fortis inuamēti valde: ꝛ cū frigus est manifestū: tunc sit cū vino aut aristo, aut piretro: aut assa fetida cum synapi aut cor tices capparis: aut cortices puni: aut mēcastrū: aut folia dulb ꝛ polium ꝛ cortices raffani cū ace to aut aq̄. ꝛ silr folia lauri ꝛ git. ꝛ silr fusices allei cum piretro: aut acetū in quo ponit ꝑdisi tenea tur in ore: aut piretrū ꝛ fructus tamarisci i ace to ꝛ ad dolorez sanfucus: aut radix cucumeris asinini. ꝛ eius succus in aceto aut cū harmel q̄ sint decocte in aceto aut serapinū. ¶ Et ad do lorē pulsatiuum decoctio gallarū crudarū cuꝫ aceto: ꝛ solatrū cum aceto: ꝛ bengi cū aceto: ꝛ co rnua cerui adusta decocta in aceto squillitī co trita ꝛ cōfecta in oxymelle. ¶ Et alia sunt gargarismata cū filibus eoꝝ que ꝑdarunus de colluciōibus oris. ¶ Et ex eis est vt decoquā tur passe mōrane ꝛ allea in aq̄ : ꝛ fiat ex eis gar garisma ꝛ diuittat os aptū ꝛ currat saliua plu ruma. ¶ Et alie sunt masticationes accepte ex medicinis ꝑdictis ꝛ filibus eis: ex illis est vt su mant mentastrū mōtanū ꝛ piretrū: ꝛ pip al. ꝛ myrrha ꝛ ꝓficiant cū carne passularū ꝛ fiat ex eis auellane: ꝛ masticet ex eis omni die auella na vna. ¶ Et alie sunt linimēta ꝛ epithimata ꝛ rorationes ꝛ empla facta ex medicinis reso lutiuis notis. ꝛ ponunt in eo qđ hꝫ essentiā te nacez. ¶ Et empla facta ex medicis resolutiuis nons sic est mel aut butyrū aut aligd dissolutum in aq̄ qua resoluant aut ꝓficiunt cū aqua sola. ¶ Aut accipiat sulfur recēs ꝛ linitaf: aut suma tur pulsatiuo. synapi trituꝫ solū: aut cū assa feti da: aut accipiat sulfur recēs ꝛ cū assa vel sagze nea ꝛ ponat sup radicē dētis. ¶ Et ex eis que sunt expta est vt sumat medulla nucleoꝝ pstici ꝛ q̄nū est medietas eiꝰ de pipe ꝛ ꝓficiatur cum butyrū ꝛ fricet cū eis deus: aut nigella cōtrita ꝛ confecta cū oleo applicet ꝛ linat cū ea. ¶ Et ex eis que sunt expta est vt sumat pipis ꝛ pire tri ꝛ staphisagrie ꝛ.ȝȝ. olium añ. ps.i. bauracb armeni ps.i. ꝛ.ʃ. teranf bene ꝛ fricenf cum eis dētes ꝛ gingiua: qñ sunt vehemētiꝫ inuamēti. ¶ Et qñcz barbe fit emplm cū eis que sunt si cut malua ꝛ camomilla ꝛ anetū ꝛ semen lini ꝛ decoctio ane i: ꝛ oleū ei⁹ ꝛ admistrant. ¶ Et qđ Gal. existimauit q⁹ epar stellionis qñ ponī tur sup dentē dolorosum cor rosuꝫ sedat doloz eius. ¶ Et alie sunt vapoꝛationes exterius adhi bite: ꝛ opꝫ vt admistrent aut añ cibū duab⁹ ho ris: aut post ipm. iiij. horis: ꝛ horuꝫ est necitas pp vehementia doloris: sicut si fiat vapoꝛatio cū sale ꝛ mulio: aut cū oleo calefacto: aut cū ce/

Digitized by Google

ra liquida: ⁊ qñq vaporaſ barba faciendo vaporatiõné poſt vaporatiõnẽ vt ad ipſam trahatur mã. Cũ.n.aplt barba ſedaſ dolor: ⁊ ppue cũ coquiſ dẽs cum oleo feruente in illa hora.

¶ Et alie ſunt cauterizantes: ⁊ regimen qdẽ cauterij eſt ſicut vt decoquaſ oleũ cum aliqbus medicis reſolutiuis ꝓdictis: aut ſolũ: ⁊ qñ ſumitur acus ⁊ ignit ⁊ ſubmergiſ in illo oleo: ⁊ fit vt penetret in vacuitaté embule in genioſe ſuper dentẽ dolorioſum donec pueniat ad dentem: ⁊ cauterizet ipſ: ⁊ qñq ponit in circuitu eius cera: aut maſſa aut aliqd aliud diſtinguens inter dentẽ ⁊ inter dentes qui ſunt in circuitu eius: ⁊ carnes rubeas. Et tuamentũ qdẽ huius ad illum in quo mã eſt in ipſo dente eſt pluũ. ¶ Et qñq diſtillat in embuba: ẽt oleũ feruens poſt ingeniũ ꝓdictũ: ⁊ oleũ qdẽ oliue eſt puenétius oleis reliqs: ⁊ qñq neciũ eſt in cauterizãbus vt pfozet dẽs pfozatozio minuto vt penetret in ipſo virtus cauterizatiua: ⁊ qñ non valent curationes cauterizet dẽs cũ acu ignita totiens donec pueniat ad viruum in cauterizatõe eius. ⁊ fortaſſe ſedaſ dolor ⁊ frangeſ dẽs. ¶ Et alie ſunt fricatões accepte ex eis quoꝝ ꝓterijt narratio. ⁊. 33. qdẽ cũ melle eſt fricatio iuuans: ⁊ etiã acetũ ⁊ ſal: ⁊ ẽt acetũ ⁊ pulpa colloquintide ⁊ piretrũ. ¶ Et alie ſunt fumus ⁊ ſuffumigatões. Et in eis melius eſt vt fiant intraiectozio: ⁊ qñ ꝙs ſuffumigaſ er reſolutiuis ſicut venis colloquintide aut granis eius: aut granis ſynapis aut vngula aſini: aut ſeie cepe: ⁊ ppue ad vermẽ: aut foliis myrti cũ polio: aut foliis ruthe: aut piretro. ⁊ alie ſunt capurpurgia reſolutiua ſicut aq̃ cucumẽ. aſi. ⁊ ſuccus radicis ſide ⁊ falſafa ⁊ aqua ſanſuci. ¶ Et alie ſunt diſtillatões in aures que ſequunt dolorẽ ſicut ſi adminiſtrenẽ iſta caput purgia diſtillata in aure. aut ſuccus capparis humidi. ¶ Et alie ſunt ipleões corroſionis ſi fuerit cã doloris ex corroſione. ¶ Et oz vt ſubtileẽ ⁊ non ipleaſ cũ labore ⁊ vehementia addente in dolore ſicut galia cũ cigis: aut cũ maſtice: ⁊ fozmo: illo eſt aſſa fetida cũ ſerapino: aut nigella trita cũ oleo aut pip: aut fer aduſta: aut euforbium: aut piretrum: aut impleatur ex medicamine medulle perſicorum predicto. immo impleatur caldus cun frigidis ⁊ frũs cũ calis.

¶ De medicinis ſtupefactiuis. Cap. viij.

Q Uandoq̃ adminiſtranẽ ꝑm mõs predictos in reſolõe: vez melius eſt vt ſint delinite: aut annexe aut ipleties: cũ tñ qñq̃ adminiſtranẽ vt ſint maſticationes ⁊ ſuffumigatões ex eis tracꝫ eſt verſumaſ ſeis iuſgami al. ⁊ opij ⁊ ſtozacis ⁊ galbani oium. aã. pondus. 3. ij. pipis ⁊ aſſe fetide de ſemi amboꝝ. 3. i. fiat ex eis colliriũ cuꝫ coagulatovue ⁊ ponaſ ſup dentẽ doloꝛioſum. ¶ Aut ſumanẽ opij ⁊ caſtozei pres equales. ⁊ diſtilleẽ ex eis. g. i. aut. g. ij. in oleo ro. in aurẽ vbi eſt dolor.

¶ Aut ſumaſ qd̃ adherea ⁊ er radice mandragore: qñq̃ .n. ſed ad ipm. ¶ Aut ſumaſ ꝑm ꝙ oñſuꝫ eſt ex mõ ſuffumigatõis cũ ſeie iuſgami al. ¶ Aut decoquaſ radix mandragore ſoluꝫ: aut cũ iuſgamo al. cum vino ⁊ teneatur in ore.

¶ Et qñq̃ danſ in potu ẽt narcotica ſicut filonũ: potat.n.ipm qui de dente ſuo ꝙqrit ⁊ ac capit ex ipſo i oze ſuo ⁊ dormit ⁊ maturaſ egritudo eius ⁊ geſcit dolor: eſ. ¶ Et ex eoꝝ ſumma que ſtupefaciunt abſq̃ nocumẽto eſt aqua infrata cũ nine in vtio ⁊ ponit in ore acceptus poſt acceptionẽ donec ſtupefiat: dẽs: q̃re geſcit dolor omnino: quãus quandoq̃ ſit addens in principio.

¶ De dente cõmoto. Cap. ix.

Q Uandoq̃ cõmouet dẽs ꝑ cãm ꝑmanuaꝫ ex caſu aut pcuſſione. ¶ Et qñq̃ cõmouet er humiditate mollificante neruũ ꝓſtringente: ⁊ qñq̃ eſt dẽs cũ hoc pinguis: vnde extenuaſ. ¶ Et qñq̃ cõmouet pp corroſionẽ accñtẽ origini dentium ⁊ amplificat eam: aut ſubtiliat dentes per illud qd̃ minuit er eo ⁊ non facit dolere aduré. ¶ Et qñq̃ cõmouet pp detumtionẽ accñtũ dentibus pp ſiccitatẽ ꝙnãtẽ: ſicut accñt dentibus ꝙaleſcẽtũ ⁊ ſenũ ⁊ eis q̃ famẽ tolerat ve hementẽ ꝙnue rabbreniaſ ab eis nutrimẽtũ. ¶ Et quandoq̃ cõmouetur ꝓpter abbreuiationem carnis alhamur.

¶ De cura. Cap. x.

O Portet vt deuiter maſticationẽ cuꝫ illo dente ⁊ minozet locutionẽ: ⁊ nõ tangat ipm manu neq̃ lingua ⁊ penitus diminuat maſticationẽ ⁊ intendat ad ſozbutionẽ quãtũ pót. ¶ Q̃ ſi cã fuerit corroſio cureẽ corroſio ⁊ reliqua. ¶ Et ſi cã fuerit detumtio ſuccurraẽ cũ cibarijs: cũ hoc ſit ex eis quoꝝ obuiano eſt difficilis. Deinde cũ hu mectantibus cureẽ faciendo vt adhereant ⁊ fricando ⁊ diſtillãdo in aurẽ ſicut eſt oleũ ro. ⁊ de ſalicibus ⁊ ſuccus folioꝝ ſolatri: imo cũ ſtipticis: nã ſi eſt pp detumtionẽ dentis non valent cibaria. qñ ipſa foꝛſitan non ipunguant ipmve locater: imo oz vt cureẽ cũ ſtipticis fris. ¶ Et ſimiliter ſi accidat a pcuſſione. ¶ Si aũt pueñt ab humiditate molliſicãte: oz vt cureẽ cũ ſtipticis calefacientibus ⁊ adminiſtrenẽ ſtiptica optima ex medicinis dentium colluendo os ⁊ fricãdo calefactuꝫ: ſicut colluvio oris ex aqua in qua decocta ſunt ſalebre parum ⁊ folia cupreſſi: aut paſſum in quo decoctum eſt alumen cum medietate ſui de ſale: aut cuꝫ aqua in qua decoctum eſt ſerapinuꝫ. ¶ Et ex adherentibus eſt vt ſumantur alumnis. 3. ij. ſalis. 3. i. annectantur ſuper radicem dentis aut cortices eris cum oleo ⁊ radicis lilij ⁊ corticis cupreſſi oium. aã. 3. iij. ⁊ aluis ꝑs. i. ⁊ ſumanẽ cineris tamariſci ⁊ ſalis equalẽ. ¶ Aut cornu cerui aduſti ⁊ ſalis

Digitized by Google

confectorum cum melle aduſtorum ⁊ myrrhe
aduſte oium.añ.ʒ.ʀ. aut myrrhe ⁊ croci ⁊ ſpice
⁊ maſticis oium.añ.pres.ij.ruthe ſicce ⁊ ſumac
⁊ balauſtie oium pres.ij.fiat ex eis dentifriciū
⁊ qȝ adhereat. ℂ Et ét ſtiptica pmixta cū aloe
⁊ colcotar ⁊ clunia. ℂ Dentifriciū ꝓueniens
ad hoc ca.⁊ ad alia:ciperi ⁊ roſaꝝ ⁊ ſpice aro-
matice ⁊ ſa'is gẽme ⁊ carmezit ⁊ cornu cerui
aduſti pres equales. ℂ Et ad aliud qȝ eſt cauſa
diminutionis carniꝝ gingiuarum ſumantur
alumen iamenum ⁊ xiloaloes aduſtum ⁊ cipe
ri ⁊ ſumach ⁊ baulauſtie.

ℂ De ꝓfocatione ⁊ corroſiõe dẽtiū. Laꝑ.xi.

a Cadit illud ex humiditate putrefa-
cta in eis. Intentio in cura corroſio
nis eſt ꝓhibere additionem eius qȝ
corrodit.⁊ illud fit cū mundificatõe
ſubꝫ corrupte ⁊ reſolõe mãei dentis illud:⁊
ꝓhibitõe dentis ne recipiat illas mãs ⁊ puer-
ſione illaꝝ mãeꝝ ab eo cū eũonibus ſi eis indi
getur. ℂ Et medicine ꝓhibitiue corroſionis
ſunt exiccatiue.ſi aũt eſt fortis indiget fortibuꝫ
vehementis exiccatõis ⁊ calefactõis. ⁊ ſi eſt de
bilis ſufficiunt in eo exiccatio ⁊ ſtipticitas ſicut
litiũ ⁊ myrtus ⁊ ſpica celtica: ⁊ ipſaꝝ admini-
ſtratio ſit ex mõis quos ꝓdiximus. ℂ Et em-
plaſtrũ eius ex.c.ipletõis. Et illis.n. eſt vt im-
pleat cũ galia ⁊ cipis:aut galia ſola.ꝓhibet.n.
corroſionẽ ⁊ ſedat doloꝛẽ. ℂ Aut impleat ma-
ſtice ⁊ cipis ⁊ myrrha aut ſtoꝛace aut gallis v.-
ridibus ⁊ litio:aut ſtoꝛace ⁊ opio aut galbano
aut ſulfure citrino ⁊ litio aut viſco albotin ⁊ pi
pere:aut cũ galia aut albotin: ⁊ mentaſtro aut
cũ nigella ꝓtrita ⁊ ꝓfecta cuꝫ aceto ⁊ melle:aut
cũ ſulfure replendo:aut liniendo: aut cũ ʒʒ.de-
cocto cũ melle:aut cũ aceto:qñ ipm eſt vlumũ
ad hoc:aut aſſa fetida:aut cũ allȝuran: aut cuꝫ
aſſa fenida ⁊ ãmoniaco: aut aſſa fenida ſola ⁊
bulliat cũ cera vt non reſoluaꝫ. Eſt.n.vehemẽs
ad ſedandũ doloꝛẽ: aut cera ſola aut cũ medi
cinis:aut cũ litio ⁊ dragaganto:⁊ tũ expta ẽ cũ
phoꝛa ⁊ ipledo ⁊ ẽ inuatiua i ipſa vltie cũ ꝓhi
buõe additõis corroſiõis ⁊ ſedat doloꝛẽ. Et oꝛ
vt adiuues te cũ eis q̃ pterierũ: in.c.doloris dẽ
tiũ. ℂ Et qñȝ adminiſtrẽt i hoc epithimata ex
caſtoꝛei ⁊ pyretri ⁊ opij ⁊ galbani pribus equa-
libus ⁊ pipere ⁊ cardamomo cũ melle: aut pi-
retro ⁊ myrrha cũ melle ⁊ grana alcadra viri
dibus cũ melle:aut vinũ bonuꝫ cui ſupfundit
acetũ feruens:aut epe lacerte:aut ſulfure cũ eȝ
li menſura libij: aut pipe ⁊ lacte titimali aut bau
rach ⁊ piretro aut galbano ⁊ ſeie iuſquiami al.
aut ſtoꝛace ⁊ opio. ℂ Medicamen bonũ.ʀ.
baurach ⁊ albengi amboꝝ.añ.pres.ij.piretri pi
peris amboꝝ ꝑtẽ.i.epithimi pres.ij.ponantur
ſup locũ. ℂ Et iterũ.ʀ.capitũ granatoꝝ ⁊ pi
peris ⁊ ſeis iuniperi oium.añ.ptẽ.ʃ. ⁊ qñȝ ad
miniſtraꝫ iplendo ex eo ⁊ epithimando. ℂ Et
qñȝ ponit ſup locũ calidicon fortẽ aut furfu-
con:aut calcis pres.ij.⁊ ſalis ãmoniaci ⁊ aluis
⁊ myrrhe ⁊ gallaruꝫ ⁊ acatie ⁊ ireos oium.añ.
ps.i.⁊ oꝛdeũ aduſtũ ⁊ ſpuma maris. ℂ Et qñ-
ȝ addit in eo galbanũ ⁊ qñȝ iunaꝫ colluriõi
bus oris retentis in oꝛe magnifice ſi decoquaꝫ
radix capparis cũ aceto donec ꝓſumaꝫ medie
tas aceti ⁊ teneaꝫ in oꝛe. ℂ Et adminiſtrentur
diſtillatões in ipſa corroſiõe ſicut arſenicũ diſſo
lutum in oleo feruent ⁊ diſtillentur in corroſuꝫ.
ℂ Et ex eis que iuuant eſt vt diſtillentur in late
re dentis corroſi oleum ro.

ℂ De ruptura dẽtiũ ⁊ eoꝝ corroſiõe. La.xij.

c Et cã in hoc ſm plũ eſt ꝑuerſio com
plexiõis eius ad humiditatẽ.⁊ qñȝ
eſt cã in ipſo vt excedat ſiccuare vehe
menter:ſed dña eſt manifeſta detenti-
tio:⁊ ꝛ̃ij eius. ℂ Et ſi eſt illic ſigũ alteratio-
nis coloris aut corroſionis ſignat complexio-
nem humidam habentem materiam.

ℂ De cura. Laꝑ.xiij.

c Et curatio ꝓma eſt ꝓhibitio mãei ⁊
mundificatio dentis cũ ſtipticis foꝛ-
tibus ꝓdictis ⁊ alumen q̃dez eſt foꝛ-
tis ipꝛeſſionis in hoc:⁊ ſi ſunt calefa
cientes cũ hoc:non eſt earũ laboꝛ vanus: ſicut
eſt elleboꝛus niger mixtus cũ melle. ℂ Sicꝫ
eſt a ſiccitate cura eius eſt cura ſiccitatis.

ℂ De alteratõe coloris dentiũ. Laꝑ.xiiij.

q Et quandoqȝ fit illud ꝓp alteratõnẽ ei⁹
qđ coopit eos ex linimento: ⁊ facit
accidere pannũ. ℂ Et qñȝ fit lapis
in dentiũ radicibus cuius eradica-
tio eſt difficilis.⁊ qñȝ fit ꝓp mãm malã pene
trantẽ in ſubã dentis ⁊ alteraꝫ in ea que corrũ
pit coloꝛẽ eius ꝙuertendo ad coloꝛẽ melongie
⁊ ſimilium ꝓeter qȝ ſit ſuper ipſum pannus.

ℂ De cura. Laꝑ.xv.

p Primo qdẽ cureꝫ cuꝫ eo qđ abſter-
gat ⁊ mundificat ſicut ſpuma maris
⁊ ſal ⁊ naſturtiũ tritũ ⁊ cuius oſtraco
rũ ⁊ cuius radicis cãne ⁊ ariſto.ro.⁊
oꝛdeũ aduſtũ ⁊ ſal gẽma que oĩa ſint ꝑm equa-
les pres:⁊ ſi vis adde in eo oſtracũ limaciaruꝫ
aduſtũ,. ℂ Aut ſumaꝫ abꝛotani aduſti ⁊ pipis
amboꝝ.añ.ps.i.ammoniaci pres.ij.⁊ foliȝ.ij.⁊
gypſi aduſti.x.pres terant ⁊ adminiſtrent: ⁊ ſi
fuerint ſupflua tunc flos eris cũ melle. ℂ Et ex
eis que albificãt in diſpõe eſt tritura catini ꝺ
ſcen:aut tritura vitri:aut maſacũe ⁊ allumbe
dig ⁊ lapidis adamantis. ℂ Sed ouero cureꝫ
cũ eo qđ reſoluit mãm ⁊ exhut eam aut alſter-
git eam ſicut pip ⁊ mentaſtrũ ⁊ coſtus ⁊ ariſto.
ro.⁊ aſſa fenida pmiſceꝫ cũ abſterſiuus ꝓdictis:
⁊ ſicut eſt dentifriciũ qđ diximus ante. ℂ Aut
hoc dentifriciũ bonũ.ʀ.radicis ariſtolo.ptẽ.i.
cornu cerui aduſti pres.ij.maſticis partes.ij.
olei ro.pres.v.teraꝫ ⁊ adminiſtrentur. ℂ Aliud

Digitized by Google

℞. abrotani ℨ salis tozrefacti ℨ lilij omnium. añ. pres. iij. ciperi pres. v. spice ptẽ. i. pipis pres. vi. ℭ Aliud. ℞. salis qui tãdiu adustus fuerit donec fuerit vt carbo pres. iij. folij pres. ij. ℨ spice ptẽ. i. Et itez cineris ostracoz pres. iij. ro. siccaz pres. v. cipi pres. iij. floris iusq; ami ptẽ. i.

ℭ De facilitate oziginis dentium. Cap. xvi.

Q Uando qꝫ accit infantibus vt dentiũ eoz natiuitas sit difficilis. ℭ Et qñ̃ qꝫ cõcat ei soló vẽtris: quare neciuz est vt cõmensuret cũ epithimantibus sup ventrẽ ℨ succis ꝑparatis ℨ retentõe eoz. ℨ est neciũ vt liniant cũ collyrijs ꝑdictis in libro vij. ℭ Et er eis qbus ozius dẽtiũ fit facilis est fricatio cũ adipibus ℨ cerebellis ℨ ꝑprie cerebro lepozis extracto ex capite eius post decoctionẽ: aut cuz alcãna ℨ butyro ℨ oleo de lilio. ℭ Et iam dcm̃ est q̃ lac caniũ ꝓfert in hoc vehementer cũ ꝓprietate sua: ℨ si dolo: vehementio: fiat liniaꝫ cũ succo solatri cũ oleo ro. calefacto. ℭ Et oz vt ꝓhibeaꝫ masticatio super remque hz essentiã tenaceꝫ: imo oz vt nutrix intromittat digitũ suũ in oze eius: tũc cũ incipit dolere ꝓp oziũ dentiũ ℨ fricet gingiuã eius vehementer vt currat ab ea humiditas ex via gingiue: deinde fricet cũ medicis ꝑdictis. ℭ Cũqꝫ dentes parũp apparent oz vt fiat emplm̃ capiti ℨ collo ℨ mandibulis cum lana submersa in oleo ℨ distillet ét in aure eius oleum: ℨ nos iaz ꝓmisimus tale q̃le est caplm̃ in hoc libro ꝓmo.

ℭ De regimie eradicatois dẽtiũ. Cap. xvij.

E Oniã qñ̃qꝫ aduenit ex dente dolorosо vt nõ recipiat curã oino: ℨ fit vt quotienscũqꝫ sedaꝫ nocumentũ quo ledit in ꝓximo redeat. ℭ Amplius fit vicinitas eius reliqs dentibus nocumentũ ꝓp illud qõ ex ipso ꝓtransit ad eos: ℨ non unumq; ad eius rectificationẽ semita tũc cura eius est eradicano. ℭ Et ipse qdẽ q̃ñ̃qꝫ eradicaꝫ cũ renalijs post detectionẽ ab eo qõ tenet cũ radice eius. ℨ oz vt attendas ante eradicationẽ ꝛcõfidera an egritudo sit in ipso dente. Nam si nõ fuerit non ꝏportebit vt eradicet ℨ nõ eradicet cũ cã fuerit in gingiua: aut fuerit in neruo qui est sub dente. Illud. n. cuius doloꝛẽ parũp alleuiet non tñ ipm̃ destruit: imo redit ℨ non qdẽ alleuiat ipm̃ nisi ꝓp illud qõ resolvit ex mã tũc: ℨ cũ eo qõ puenit ad ipm̃ ex medicis. ℭ Et in eradicatõe illoz dentiũ qui non cõmouent est timoz ex qbusdã nocumentoz plurimoz: q̃ñ̃qꝫ enim detegit a mandibula ℨ putrefit pars sub e eius ℨ excitat doloꝛẽ vehementẽ: ℨ q̃ñ̃qꝫ excitat doloꝛẽ oculi ℨ febrẽ. Cum ergo sciueris ꝙ eradicano est difficilis: aut non tolerat eam infirmus tunc non erit rectũ vt moueaꝫ cuz vehementia. illud nãq; est ex eis q̃ in doloꝛe augmẽtum faciunt: cum tũ puenies est q̃ñ̃qꝫ si fuerit egritudo ꝓp cãm in dente. nã si cõmouea ꝛesolvitur mã sub ipso ℨ sedaꝫ doloꝛ. ℭ Q̃ñ̃qꝫ ꝏ eradicatur cum medicinis: ℨ rectius quidẽ est vt incidaꝫ in circuitu dentis cum flõmo ℨ administreꝫ super ipm̃ medicamen. ℭ Et ex illis est vt sumaꝫ cozrices radicis morozũ ℨ piretrum ℨ terꝫ in sole cuz aceto fozti donec fiat totum sicut mel: deinde liniatur cum eo radix dentium in die tribus vicibus. ℭ Aut teratur piretruz ℨ in aceto sub sole dimittaꝫ. xl. diebus: deinde distillet super illud qõ incisum est ℨ dimittaꝫ hoza vna: aut hozis duab⁹. ℭ Et q̃ñ̃qꝫ inuestiꝫ sanus cera bene: deinde extrahiꝫ quare eradicaꝫ. ℭ Aut ponaꝫ loco piretri radix cucumeris asi. aut liniꝫ cum arsenico trito cũ aceto q̃ñ̃ mollificaꝫ eam. ℭ Aut sumaꝫ seis vncie ℨ galbani partes equales: aut vncia ℨ de tre duplũ eius ℨ ponaꝫ sup radices dentis eius. ℭ Et q̃ñ̃qꝫ feruet cum folijs ficꝰ: q̃ñ̃ ipm̃ frãgit eam ℨ eradicat ipsum cum facilitate. ℭ Et fex aceti ipsius est mirabilis. ℭ Et q̃ñ̃qꝫ sumãtur cozrices moꝛi ℨ cozrices capparis ℨ arsenicum citrinum ℨ piretrũ: ℨ vene ℨ radices colloquintide ℨ sisamũ ℨ ꝓficiaꝫ cum aqua aneti aut cum aceto fozti ℨ diuittaꝫ tribus diebus deinde liniaꝫ. ℭ Aut sumaꝫ venaz citrinarum ℨ cozrices moꝛi ambozum. añ. ps. i. ℨ arsenici citrini partes. ij. ℨ ꝓficiaꝫ cum melle ℨ ponaꝫ in circuitu dentis totius: q̃ñ̃ eradicat eum. ℭ Aut sumaꝫ radicis abrotani ℨ lacrimali partes. ij. ꝓficiaꝫ cum melle ℨ ponaꝫ super ipsum: ℨ si dẽs est debilis liqueſiat cera cum melle in sole distillet̃ super ipsa oleum ℨ ꝓcipitatur vt masticet eam.

ℭ De fricatione dentis coꝛrosi ℨ est sicut eradicano sine doloꝛe. Cap. xvij.

C Onficiaꝫ farina cum lacte ultimali ℨ ponaꝫ super ipsum aliquibus hozis: q̃ñ̃ frangeꝫ. ℨ oz vt ponantur in ipso folia volubilis maioꝛis acute ℨ adeps rane arboꝛe est incisiꝰ nus fractuus: ℨ est rana viridis que hospitatur in plantis ℨ arboꝛibus ℨ ascendit ex arboꝛe ad arboꝛem.

ℭ De vermibus dentium. Cap. xix.

S Umaꝫ seis iusq. al. seis pozri amboꝛum. añ. ꝓs. iij. ſe. cepe ꝓs. ij. ſ. ꝓficiaꝫ cum adipe capzino contrito ℨ fiant inde pillule quaꝛũ vnaqueꝫ sit. ʒ. i. ℨ fiat suffumigano ex vna pillularũ cum coopertura capitis ℨ cum traiectozio.

ℭ De causa stridoris dentium. Cap. xx.

S Tridoꝛ dentiũ in somno fit ꝓp debilitatẽ lacertoꝛ mandibulaꝝ: ℨ est ex eis sicut spasmus ℨ accit infantibus multotiens ℨ removeꝫ q̃ñ̃ fiunt puberes. ℨ q̃ñ̃ multiplicaꝫ stridoꝛ dentiuꝫ ℨ sonitꝰ eoꝝ in somno indicat epilepsiam: aut apoplexiam aut spasmum aut significat vermes in vẽtre. Et ille q̃ ex eis nubⁿ ẽ hñs vicissitudines.

Digitized by Google

¶ De cura. Cap. xxi.

Toz vt curet patiẽs illo cũ̃ndifica
c tióe capis ⁊ iunctóe colli ex oleis ca
lidis odoriferis in quibus est vir
tus stiptica.

¶ De dente qui elonganf. Cap. xxij.

Portet vt sumaf digitis aut inistro
o strictiuo: deinde limef cũ lima. po
stea sumanf grana lauri ⁊ alumen ⁊
aristo. lon. ⁊ fricetur cum eis.

¶ De congelatione dentium. Cap. xxiij.

Ongelatio est stupor qdã accus dẽ
c ti. ⁊ illud est pp cãm retentã ⁊ est aut
stiptica aut pontica: ⁊ qñq; est pp il
lud qđ occurrit dentu aduenies ex
trinsecus aut stãs. ¶ Et qñq; fit pp illud qđ ele
uaf ad eos ex stõ cuz fuerit illic hũor acerosus.
¶ Et qñz segf imaginatio existentiã cũ pñs ẽ
ille qui masticat acerosum masticando cum
transmissione.

¶ De cura. Cap. xxiiij.

Onfert ei masticatio portulace val
c de aut seis portulace ⁊ triti ⁊ ifusi cũ
aqua: aut glutinis alibat: aut amig
dalis: aut nucis regalis ⁊ alneregil. p
prie: aut auellana aut oleũ omphacinũ fricando: aut fex olei igrossatu in vase ereo cũ melle in
sole aut sup ignẽ. ¶ Et collutio ozis cũ lacte asi
ni no ⁊ oleo tepido: aut cozticmeni cuz vino ⁊
grana lauri ⁊ aristo. lon. aut assa fetida: aut lac
titimali ⁊ squilla ⁊ sal: propterea qz opposit⁹ est acetositati confert valde stupefactioni.

¶ De hebet dentium ⁊ cura eius. Cap. xxv.

Si vt dẽs nõ toleret aliqd frĩ neqz
c calĩ neqz durũ. ¶ Et plũ eius est
ex frigore ⁊ est pcedẽs dolorẽ dẽtiũ
⁊ cuz cã in hoc est frigus administra
grana lauri ⁊ alumen ⁊ aristo. lon. ⁊ vapozato
nẽ assiduã cũ vuello ouiq; si cum illa nõ sedef
fricef cũ hierapi. Si aũt nõ valet tũc tyriaca ⁊
oleũ synapinũ est iuuatiuũ valde. ¶ Illitiran
pfectũ calefactiũ cũ eo multoties inungit fricã
do est iuuatiuũ valde. ¶ Si aũt cã fuerit cõplõ
cata ⁊ est raro significabit ipsaz color gingiue ⁊
tactus eius ⁊ tactus dẽtiũ: q̃re oportebit vt assi
duef fricatio dẽtiũ cũ oleo roseo pcfacto in quo
sint camphora ⁊ sandali ⁊ 'administrentur mu
cillago psilij ⁊ masticatio portulace: aut semi
nis proprie.

¶ De cura debilitatis dentium. Cap. xxvi.

Inferunt ei stiptica predicta ⁊ galle
c adulte extincte in aceto ⁊ grana myr
ti albe ⁊ sal roseifactũ ⁊ extinctuz in
aceto: ⁊ alramich ⁊ vinum stipticuz
⁊ dentifricia stiptica. ¶ Dentifriciũ bonũ. ℞.
ciperi. 3. iij. myrabolanoz citrinoz enucleato. ℥.
3. v. cinami grossi. 3. xv. cinamomi. 3. iij. aluis. 3.
ij. piretri. 3. vij. salis ammoniaci piperis lon. ga
lie croci oiũ. añ. 3. i. salis. 3. v. sumach ℔ parato
rum cozij. 3. ij. fructus tamariscꝰ. 3. iij. cardamo
mi. iij. aristo. 3. xvi. balaustie. 3. iij. terant oia ⁊
aggregent. ¶ Dentifriciũ bonum. ℞. sandali
rubei cucube faufel oiuz. añ. 3. xv. cinami grossi
3. v. cinamomi. 3. ij. balaus. 3. iij. ꝓficiant cuz ami
lo tritici. ¶ Dentifriciũ ad hanc rem bonum
sumatur laist ozdei teratur ⁊ inuoluaf melle aut
laitran pauco samio ⁊ fiant troc. inde ⁊ submer
gatur carta de panno ⁊ ponaf sup lacertulũ
positum in radice furni. Cuiqz eius color dem
graf extrahaf ⁊ accipiatur ex eo pars. i. ⁊ ex ru
ptura xilo aloes ⁊ balaustijs ⁊ caperis ⁊ cozice
granati ⁊ sale ex oibus. añ. pars. i. terant ⁊ fiat
ex eis dentifricium. ¶ Et qñq; sumanf ozdei
adusti narrati pres. xx. ⁊ ciperi ⁊ faufel ⁊ allar
mezi. omniuz. añ. pertes. iiij. ℥. 33. pars. i. fiat ex
eis dentifricium.

¶ Fen. viij. de dispositionibus gingiuarum. ⁊
est tractatus vnus.

¶ De egritudinibus gingiuarum. Cap. j.

Ingiue accidunt apata vel cã
materiei descendentis ad ipsaz
s fim plũ ex capite. Et qñq; ẽ pp
cõitatem stõi: ⁊ qñq; accidit ei
apata in inuio hydropisis ⁊ ac
cidentiuz malitie formẽ: ꝓpter
illud qđ ad eam deuatur ex vaporibus corru
ptis. Et significatur genus materiei per colorẽ
⁊ tactum. ¶ Et quandoqz sunt ex eis manife
sta recentia velocia ad suscipiendam curam: ⁊
profunda ad suscipiendam curam tarda ⁊ quã
doqz sunt cum fe.

¶ De cura. Cap. ij.

In materia est superfluitas calida tũc
s administra euacuationem ⁊ floboto
miam alieheric ⁊ cura in principio
cum collutionibus ozis infrigidan
tibus. ⁊ fit in eis stipticitas sicut est aqua ros. ⁊
lac acetosum ⁊ aqua myrti ⁊ aque foliorum sti
pticorum frigidozum: ⁊ decoctio balaustiarũ
⁊ aqua arnoglosse ⁊ infusio glandium ⁊ succus
portulace: deinde post illud fiat ozis collutio
cum oleo omphacino ⁊ oleo arboris masticis
⁊ oleo myrtino in vnaquaqz uncia ponatur ma
stix: aut oleo i quo bullierint mastix ⁊ sicce ro.
aut oleum ros. in quo bullita sint spica ⁊ rose sic
ce ⁊ mastix. ¶ Et oleum quidem arboris ma
sticis habet virtutem vehementem in sedando
dolores gingiue ⁊ proprie recens. resistit enim
⁊ non exasperat ⁊ magis proprium iuuamen
tum eius est in dispositione doloris. Deinde
post illud administrentur que sint sicut succus
troos humide. facit enim currere sanguinem ⁊
facit quiescere: aut succus foliorum olive: aut
fex vini: aut succus rute: aut oleum alabati al
eadra bullitum cum aqua in qua sint folia eius
aut decoctione aristo. ¶ Si autem apostema

Digitized by Google

aũt apa est calm̃ z ptũdũ z noiaꝫ berules nõre
soluiꝫ cũ medicinis: imo fit purulentũ. ¶ Et
qñq; indiget cura man⁹: z qñq; subs eius pue
nit ad creandũ carnẽ nouam. ¶ Cũ ergo pu
rulentũ fit admistra sup ipsum stozẽ eris z gal
las: aut corticẽ eris ꝑ tritũ cũ aceto diebus alig
bus z surie adustũ aut gallas cũ aceto. ¶ Cuz
aũt gingiua nõ cessat suppurari z apatur z nõ
sanaꝫ indiget cauterio. ¶ Et melꝰ est vt suma
tur oleũ feruẽs cũ lana involuta sup extremitatẽ
tente z totiẽs fiat donec detumescat gingiua z
ꝑstringaꝫ. ¶ Si aũt apa fuerit ex humiditate
superflua oportebit in ꝑn⁹ vt collaꝫ os cuius oleꝭ
calis z cũ melle z oleo z rob: deinde adminis
trent resolutiua sortia predicta multotiens.
¶ De gingiua sanguinea z cura eꝰ. Cap. iij.

Snfert ei alumẽ ustum cũ aceto
c cũ duplo ipsius et tale z cũ surie tã
to q̃tum ipm est z medietas eꝰ spar
sum sup eã. ¶ Et et aduranꝫ taraca
salita vsq; q̃ fiat sicut carbo z iumanꝫ ex cinere
eoz ps. i. z ex rosis siccis ptes. ij. ¶ Et uteꝫ su
maꝫ myrti z lentiꝫ adustaꝫ amboz aã. ps. i. sumac z
surie amboz aã. ptes. ij. florum squinanti
partes. iij. z cõmisceanꝫ z administrentur.
¶ De fissuris gingiuarũ. Cap. iiij.

Urrunt in cura eorum cursu fissu
c rarum labij.
¶ De ulceribus gingiue corrosio
ne eius z fistulis eius. Cap. v.

Ulcera gingiue alia sunt pura z alia
v sũt incipientia putrefieri: z alia sũt incipi
entia corrodi. ¶ De cura. Cap. vi

Uroz quidem cura: cura est alcola.
p Ea ꝛo q̃ putrefieri incipiunt opz vt
curenꝫ cũ eis que sunt sicut olea calida z lemẽ
tumperi z tribuli. si ergo muãt erit bona: z si
nõ sumatur gallarũ ps. i. z myrrhe pars. s. ag
gregenꝫ cũ oleo ros. z administrenꝫ. ¶ Et ex
ꝑtibus quidẽ collutionũ oris unum est collu
tio oris cũ aceto squillitico z colluto oris cuz
lacte asinino z colluto oris cũ decoctione folio
rũ olive z decoctione rosaz z lentiũ z gallarũ
z capitũ rosarũ z granatoz. ¶ Corrosiua aũt
si sunt, ptunda in ipsa: opz vt curentꝫ cũ alcadi
con, ppter eꝰ dicto in antidotario z sitꝫ fistule:
deinde spargantur sup ea medicine stiptice. Et
ex eis que sunt expta est hoc. ℞. tribuloz fructꝰ
tamariscꝰ piretri oium. ʒ. iij. ccliconie. ʒ. i. myro
bal. citrinoz rosaruz siccarũ amboz. aã. ʒ. ij. fa
barũ z salis ammoniaci z cucube z spume ma
ris oium aã. ʒ. s. balaustiaz z croci amboz. aã.
ʒ. iiij. cãphore. ʒ. iij. fiat ex eis dẽtifricũ. Et ẽt
dẽtifricia in qbus recipiunꝫ aristo. z colcotar
z scorie z arsenica. ¶ In medijs aũt sumanꝫ
piretri z radicis lilij amboz. aã. ps. i. sumac z
gallarũ nõ ꝓsoratarũ z balaustiarũ z alumini
oium. aã. ʒ. ij. teranturꝫ fiat ex eis dẽtifricium
z administreꝫ in medicinis ũter corrosa z fistu
las. ¶ Et similiter ex balaustijs z squãma ferri
pulueriseturꝫ gingiua z retineanꝫ in ea. Deꝫ
de collaꝫ os cũ aceto squillitico aut aceto in q̃
decocta sunt folia olue. ¶ Et euã administre
tur filoniũ in loco corroso: qñ est bonum: aut
dyacalamẽtũ z cõfectiones ꝓhdetes putrefa
ctionẽ resoluentes illud qd̃ ꝓuenit ex ea. ¶ Et
ex eis est cõfectio de armel. Si autem nõ ualẽt
tũc necessarium est alcadicon. ¶ Et ex eis que
approximãt ei etiam est vt sumanꝫ aluminis z
calcis z gallarũ z duoruz arsenicoꝝ ꝑtes equa
les accipiaꝫ ex eo dauich. i. post cõtritionẽ ve
hemẽtez z fiat cũ eo fricando fricãdo bene. Et
inde expectetur sup eã una hora. Postea col
luatur os cũ oleo ro. qñq; ponit in ipso acana.
z est conueniens vt fiant ex eo troc. z deficcẽtur
z reseruenꝫ ad necessitatẽ. z quãdoq; sufficiũt
duo arsenica z calx z acana z fiunt inde troc.
Et quandoq; confert cauterium predictũ:
z ex eis que deijciunt corrosionem z facit na
sci carnem sanam. deinde administretur dentri
fricium ex gallis cũ tertia parte myrrhe. Creat
enim carnem z constringit gingiuã. ¶ Et flo
botomia alieneric confert in eius.
¶ De augmẽto gingiue z cura eius. Cap. vij.

Ura eius predicta est in capitulo de
c feroze oris.
¶ De diminutione carnis gingi
ue z cura. Cap. viij.

Uanꝫ thuris masculi z aristo. ro. z
s sanguis draconis z farine herbi z ra
dicis lilij ptes eq̃les cõficianꝫ post ptritionem
cũ melle z aceto squillitico z administrentur fru
cando. ¶ Et farine herbi. ʒ. x. cõficiatur cũ mel
le: z fiant inde troc. z ponanꝫ super lacertulum
aut testam positũ in inferiori parte furni donec
perueniat ad hoc vt cõteranꝫ z fortitan adurã
tur: z super id qd̃ adurit z conteritur z ꝓijciã
tur sanguinis draconis. ʒ. iiij. z thuris masculi
quantum ipsum z aristol. ro. z ireos amboz
aã. ʒ. ij. z fiat ꝑm modum predictum.
¶ De cura mollificationis gingiue. Cap. xi.

Quidẽ fuerit parua uic sufficit cu
s ra colluto oris cum aqua in qua de
cocta sunt stiptica calida vel frigida
ꝑm cõplexiones. Et ex eis que sunt
vehementis iuamenti in hoc est alumen de
coctũ cum aceto. ¶ Si aũt fuerit plima: tunc
rectius erit in ea vt incidaꝫ z diminuaꝫ sanguiꝭ
currere z exprimaꝫ quod egreditur ex eo. deiꝫ
de collaꝫ os post ipsam cũ decoctõe stiptico
rũ ꝑm modũ ꝓdictũ in eis que ꝓterita sunt. Et
ex eis que sunt ꝓuenientia ad illud et decocto
nibus est vt sumanꝫ fructꝰ tamarisci. ʒ. iij. z so
liozꝫ alcanne. ʒ. ij. tepefiãt z administreꝫ. Aut
sumanꝫ balaustiarum: z corticis granatorum
aã. vi. ptes: z terentur et alumis tamen. aã.

Digitized by Google

ℌ partes: ⁊ rosarū ⁊ sumach albgdedi. añ. viij. partes: ⁊ spice aromatice ⁊ flor squinanti. añ. partes. x. fiat ex eis linimētum: ⁊ cū adhereat: ⁊ floboromia alieherich cōfert ei. Cōfectio liniméti quenētis ad illō qō admistrat post collutionē oris. ℞. rosarū cū capitib⁹ suis piperis. añ. partes. viij. corticis glādū balaustiarū granorum myrti viridiū. añ. viij. partes siliquaz nabati sumach mūdati alramich. v. partes: aut loco alramich myrti. viij. partes. ℂ Et quādoq; confert tangere palatum cū hiera minori ⁊ colluere os ex ea cum aceto squillitico ⁊ administratio aisuffuf fortium. ℂ De cura carnis addite gingiue. Cap. x.

p Dnatur in ea calcantuz ⁊ myrrha quoniam purgant eam.

ℂ De labijs ⁊ egritudinibus eoz. Cap. xi.

Dolabia creata sunt ad coopiendum

d os ⁊ dētes: ⁊ ad decorē ⁊ ad retinēdum saliuam: ⁊ in hominib⁹ ad loquendū: ⁊ creata sunt ex carne ⁊ neruis que sunt partes lacertoz qui continēt ea.

De fissuris labiorum. Cap. xij.

m Edicine q̄ō quib⁹ idigeſt in curatōe fissurarū sunt ille q̄ ad exiccationez ⁊ supcuitatem aggregāt lenificationē.

ℂ De cura. Cap. xiij.

Edicine cōferētes ad illud ⁊ ex illis

ni est dragagātū qui tenet in oze ⁊ commouet lingua. ℂ Et ex regie iuuante in ipsa est iuncto suminis ⁊ anis: ⁊ vt liniat sup eas butyrum recēs. ℂ Et ex eis est fructū cucumeris sup aliud: aut liniat super eas aqua seuestē: aut aqua ordei aut mucillago psilij. ℂ Et ex pinguedinib⁹ sunt butyrū ⁊ medulla ⁊ adipes vitulor ⁊ anserū cum melle aut oleū alhabac alkadra: aut oleū ro. ⁊ i quo sunt albumē oui ⁊ farina: ⁊ ppte farina herbi ⁊ ceratū: ⁊ qñq; ponit in ipso merdalengi. ℂ Et ex medicinis expus est illud qō recipit gallas cōritas cū ceruſa plūbi amilum ⁊ dragagāthz cum adipe galline. ℂ Et etiā galle cōtrite cuz fiſamino: ⁊ etiā mastix ⁊ viſc⁹ alborum ⁊ yſop⁹ ⁊ mel ⁊ fiat ex eis vnguētū. ℂ Et item merda lengi ⁊ sedine ⁊ venaz vitis oiuz. ps. ʒ. deheniġi ps. ʒ. vngule cāpne aduste croci ambor. añ. ptes. iij. cāphore. vi. ptes: gūmi partes. vi. cere xvi. ptes. oleū. roſ. ℂ Et ēt ābra soluta cū oleo balsamio: aut olei de ben: aut olei de curo. iiij. ptes sumak ⁊ admistreſ in ipsis ceratū. ℂ Et sint cibi eius pedes ⁊ extrema ⁊ ova sorbilia.

ℂ De apate labioz ⁊ cura. Ca. xvij

o Dortet vt incipiat i eis cū eūone humoris dñantis: deinde admistrent medicie locales. ℂ Apata ho sunt ꝓprie pōnis ex iudicio apatū gingiue ⁊ cura foris: parūper ē magis nocia: medicie ho localea ad vlcera sumunt ex stipticis sic̄ myrobal. ⁊ litio ⁊ seie rose ⁊ nuce cupsū ⁊ radicib⁹ vitis. ⁊ quādoq; ponūt i eis dehenigi ⁊ vngule capne aduste ⁊ capilli aduſti ⁊ fum⁹ aggregat⁹ ⁊ vinee. ℂ Olea aurē que admistrant in eis sunt sicut oleum de chrysomilus ⁊ oleū de nuce indica.

ℂ De emoz roydib⁹ labioz. Ca. xv.

e Jaūt in eis sūt emoz roydes: tūc ex eis q̄ ꝓferūt eis sunt squame ferri ⁊ merdalengi ⁊ ceruſa ⁊ crocus ⁊ alumēn ꝓm ptes eāles sumpta ex quib⁹ fiat vnguētum cū cera ⁊ oleo nucis indice: ⁊ oleo roſ.

ℂ De tremore labioz. Cap. xvi.

p Durimū accit cū cōitate oris stōi: ⁊ ꝓpe qñ i ea ē nausea: aut mouet q̄si ad expellendū aliqd cum vomitu: ⁊ ꝓpe i egritudinib⁹ acutis ⁊ horis crisis: ⁊ qñs ē cū cōitate neruoz aduenētū ad ea a cerebro ⁊ nucca cū cōitate quā cerebrū habet cū eis.

ℂ Fen. ix. de dispōnib⁹ gutturis. ⁊ est tract⁹ vnus. ℂ De anathomia gutturis. Cap. i.

Er guttur intelligim⁹ spatiū in q̄

p sūt meat⁹ anhelit⁹ ⁊ cibi. Et de eo sūt additio q̄ sūt vua ⁊ amigdale ⁊ galsamac. Et tu qdē iā scisti anathomiā meri ⁊ anathomiā epiglotis. ℂ Vua ho est suba carnosa pēdēs sup supmā ptē epiglotis sicut velamē. Et ei⁹ qdē inuamētū ē gdatio aeris: vt nō pcuriat suo frigore pulmonē subito ⁊ vt phibeat pulueres ⁊ fumū: ⁊ vt sit pcuriēs vocē q̄ cōfortet ⁊ magnificet q̄si ipsa sit porta custodiēs sup exitū vocis ꝓtitate sua: ⁊ pp hoc nocet ei⁹ incisio voci, ⁊ prepat pulmonē ad recipiēdum frigus ⁊ nocumētū ei⁹ ⁊ tussim ab eo. ℂ Due ho amigdale sunt due carnes nate in radice ligue tēdētes ad supiora ac si ipse sint. ij. auricule que ⁊ sūt carnose neruose sic̄ due glādule vt sint fortiores ⁊ ābe sunt ex mō suo sicut due radices duaz aurū: ⁊ sic̄ urineris ad meri: q̄rū ambaz inuamētū est vt aduuet aeré apō caput cāne sicut archa ⁊ vt nō expellat aer penitus cū fit attractio cordis ⁊ deficiat aial. Galsamac ho est caro pāniculosa annexa palato sub vua pendēs cooperiēs caput cāne: ⁊ supra galsamac est alfac ⁊ est os habēs quattuor latera duo superius ⁊ duo inferius. Cāne ho meri anathomiam dicemus posterius.

ℂ De egritudinib⁹ mēbroz gutturis. La. ij.

Uando q; accidūt in vnoquoq; istoq egritudines complonis ⁊ aposte

q mata ⁊ resoluto singularis.

ℂ De cibo q̄ fit strangulatio ⁊ sili que currunt cursu eius. Cap. iij.

Uādo aliq d figit magnitudine hñs

q oz vt incipiat ⁊ ꝓmat collū ⁊ qō ē inter vtraq; spatulas adhibēdo pcussione post pcussionē. si aūt nō sufficiē adiuuet vomitu. Et qñq; est in hoc timor.

Digitized by Google

¶ De spinis ⁊ q̄ cursu eius ꝓcedūt. Cap.xiij.

t

Aspinis qdē ⁊ frustis ligni ⁊ ossis ⁊ q̄ sunt illis silia: opz vt ꝓsideret tūc si sensus cōprehēderit ea aut penna aut curuitas caizaraz: aut chorda arcus dupla tūc expellat cū ea: aut exhaſ: ⁊ si est inst fm cōprehēdēs spinā recipiēs eaz: tunc rectio est eius attractio ꝑz gp narrabo. ¶ Si aūt sensus deficit: tunc opz vt post ipsa sorbeantur sorbitiones viscose. Si aūt nō valent excūtere singultus ⁊ vomit⁹ cū digitis ⁊ cū pēna ⁊ medicamine. ¶ Et ex eis q̄ expta sunt est vt bibat oī die. 3.i. nasturtij cōtriti cū aq̄ cala ⁊ euomat. Ꝑm.n. expellit qđ remanet. ¶ Et melius qdez est vt euomat post cibū suū cū aqua: ⁊ q̄nqz ligatur cū filo fortiter ⁊ egredit ⁊ deglutit: deinde exhaſ ⁊ egredit gp retētū est. ¶ Et silr ficus ficce ligate cū filo q̄n paulatim masticātur: ⁊ deinde deglutiunt. ¶ Et q̄n gargarismus cū robvue in q̄ decocte sunt ficus sicce: tūc qđ infixū ē mouet a loco suo. ¶ Et q̄nqz exterius appōit emplz gutturi: in q̄ sunt maturatio ⁊ apuo subtilis vt apiatur locus ⁊ egrediat spina ⁊ q̄ cursu eius ꝓcedūt per se. ¶ Et simile huic est emplastrū fcm̄ er faria ordei cū oleo ⁊ aq̄ tepida.

¶ De sanguisugis in gutture. Cap.v.

q

Cādoqz cōtingit vt sint q̄dā aq̄ habentes sanguisugas quas occultras: q̄rūz occultatio difficilr facit cauere ab eis: q̄re deglutiunt. ⁊ q̄nqz pēdet in manifesto gutturis: ⁊ q̄nqz ꝑsuspēdit in interiora pte meri: ⁊ q̄nqz puenit ad stōm: ⁊ q̄nqz ē pua ⁊ aspiciēs nō videt suspēsionē ei⁹. ¶ Cuz aūt prāsit sup illud hora de q̄ curaſ ⁊ fugit ex sanguie ꝓtinuaſ magnā crescit corpus ei⁹ ⁊ apparet ꝓtinas. ¶ De signis. Cap.vi.

a

Scidit ei in q̄ suspendit sanguisuga tristitia ⁊ angustia ⁊ sputū sanguinis. Cū ergo vides sanū spuēte sanguinē subtilē: aut spuēte ipm q̄nqz: tūc ꝑsidera disponem gutturis eius: fortasse. n. in ipso est sanguisuga. ¶ De cura. Cap.vij.

q

Candoqz curaſ illa q̄ visu cōprehenditur curatiōe acceptoris ⁊ ablatoris fm gp narrabimus. ¶ Et q̄nqz curaſ cū medicis gargarismatis si fuerit ꝓpe guttur ⁊ vapor. ¶ Et ex eis sunt q̄daz cū capurpurgijs si fuerit declinis ad nasum ⁊ cū eis q̄ vomitu ⁊ vētris solone educit ꝓmes: ⁊ q̄ eis sūt silia si fuerit stās in ꝓfundo ⁊ in stō. ¶ Et q̄nqz ingeniaſ aliud ingeniū ei: id est vt submergat se hō in aq̄ calida: aut moreſ i balneo calo ⁊ ꝓpe ꝓte post allea q̄ assumpsit. deinde nō sit desesperatus aquā frām infrāta i ore suo assumere hora post horā donec ⁊ ascendat sanguisuga q̄ in ipso suspēsa est fugiēs a calore ⁊ declinās ad ptē frigoris. ¶ Si aūt neciuz fuerit vt ipse expectet fm illū caloꝛē vsqz quo meat sincopim expectet sup illud: est. n. regimē valde bonū in exhēdo ipsam. ¶ Et multotiēs qđ ꝓfert in ea vt sit ꝓtectus comestiōe alleoꝝ ⁊ mora i sole tenēdo os aptū corā aq̄, frā infrāta: ⁊ qdā hoies sunt qui in potu tribuūt hūi sanguisugā alfelesis ⁊ existimo q̄ sunt spēs cinuū rubeoꝝ sanguineoꝝ filium techis debiles habētiū cutes q̄s fortitan destruit tact⁹. Et si fuerit facilis dent in potu cū aceto ⁊ vino: aut suffumigeſ ex eis guttur cū traiectorio: ⁊ fortasse ipsi sunt qui nociant in terra nostra alchabebil.

¶ Et acetū solū cum sorbeſ q̄nqz exhit eaz ex gutture ⁊ ꝓpe cū sale. ¶ Et gargarismis ꝓ o est gargarisma qđ fit cū aceto ⁊ gargarisma de synapi cū duplo sui de baurach⁹: aut synapi cū eq̄rare sui de nigella: aut cū aceto vini in quo decocta sunt allea ⁊ sceha ⁊ lupini ⁊ colloquintida ⁊ siraes: aut aceto vini fm quātitatē. ij. vn. in quo ponunt baurach. 3.iij. ⁊ salis ammoniaci ⁊ alleoꝝ duo dētes: ⁊ gargarismati qđ cum succo foliorꝝ salicis ineſt, ꝓpe. az i exhēdo ipaz: ⁊ silr gargarismati ex aceto ⁊ assa fetida aut lixiuan ⁊ aq̄. ¶ Cū aūt iam puenerit ut stō oportebit vt in potu sumat de hoc medicamine. ℞. sceha abrotani absinthij nigelle lupinoꝝ costi nasturtij mētastri allebuli siraes olim. añ. pōdus. 3.ij. cū aceto cōmixto: ⁊ etiā cibet habens eaz alleis cepis: ⁊ porris ⁊ calamēto fluuiali humido aut synapi condito ⁊ oi calido acuto. deinde euomat postea si facilis fuerit ei vomitus: si aūt fuerit nō facilis: tūc res salite acute. ¶ Et cū eius suspēsio fuerit in naso ⁊ dilig̃ eius casus fiat capurpurgiū cum aceto ⁊ nigella ⁊ succo cucume asinini ⁊ elleboro. Cuqz acciderit vt abscindat: tūc sibi caueat ille i quo fuit a clamore ⁊ loq̄la. ¶ Si autem currat sanguis aut euomat ipm vel solone educat eū curet totū cū eo qđ scies in capīo suo. ⁊ hermodactili qđē hūi ꝓprietatē expellēdi illud. ℳDodus aūt quo incipiſ cū instro cyrurgico est vt ster ille q̄ deglutiuit sanguisugaz in sole ⁊ apiat os suū ⁊ premat lingua ei⁹ ad inferiora cū extremitate instrumēti cyrurgici qđ est sicut cochlearium. Cuqz videtur sanguisuga ponat instrumentum cyrurgicum in radice colli eius vt nō incidatur: ⁊ hoc quidem instrumentum est instrumentum quo remouent emorroydes.

¶ De suffocationib⁹ albaba. Cap.viij.

p

Sefocatio ⁊ ꝓhibitio penetrationis anheli⁹ ad pulmonez: ⁊ cor est res accidēs ex causis plurimis: sicut potu medicinarū ꝓfocatiuarū ⁊ medicinarū venenosarum: ⁊ sicut cōgelatione sanguinis in quibusdā visceribus. ¶ Illa aūt de qua nūc loquemur est illa que est ꝓpter causaz accidētem in ipso instrumēto anheli⁹ ⁊ ꝓpinquo epiglori ex apāte: aut coopertura: aut pigritia motus a motione instri attractionis aeris.

¶ Et tu q̄dz scis ꝙ apostema opilat meatus vicini sui: ⁊ ꝙ coarctato membri vicini opilat meat⁹ vicini. ⁊ scis ꝙ lacert⁹ mouēs mēbra motu attrahēdi aerē ad ea ⁊ est lacert⁹ epiglotis: quēadmodū dicturi sumus in ca. anhelit⁹: cū deficit a motione sua ⁊ opatiōe sua, ꝓpter siccitatē cōgregatā sup hunc lacertū qui est in anteriore pte epiglotis: ⁊ q̄ sequunt ipsām: aut ꝓpter mollificationē: aut ꝓpter spasmū: aut ꝓpter nocumētum aliud: nō est possibile aigli vt anheletꝫ huius meat⁹ nō sit opilat⁹. ¶ Cooperturā aūt, ꝓpter coarctationē vicini q̄ndoq; accidit ꝓpter remotionem spōdiliū que sunt in initio colli ad interiora cā pcussionis aut casus: ⁊ nō habet curationē: aut ꝓpter apa in lacerto spōdiliū ⁊ ligamētis earū: aut in lacerto meri ⁊ ligamētis eius cū cōitate ⁊ ꝓpter aliquā causā que trahit eas ad interiora: aut ꝓpter spasmum qui accidit i eis etiā attrahēdo eas: ⁊ deterior eis est sicca: aut ꝓpter aliud nocumētuz neruorū, ꝓpter qō fit. ⁊ illud quidē plm accidit infantibus, ꝓpter lenitatē ligamētoꝝ eoꝝ. ¶ Que aūt est maioris timoris est illa que est in spōdili secūda ⁊ que sunt supra ipsaz: ⁊ que est sub illa est magis salua. ⁊ fortior ea est illa que est in spōdili ꝑma. Ipsa enim est fortior ⁊ acutior earū que sunt in. c. vicinitatis. ¶ Illā aūt que fit cā vermiū dicemus in. c. difficultatis transglutēdi. ¶ Diuisio aūt apatis ꝑm mēbra aposteMosa est q̄dripartita. Aut enī erit apostema in lacertis extrinsecis epiglori declinib⁹ ad anteriora ⁊ inferiora: ita vt sit apostema parēs ⁊ appareat eius rubedo in anteriore pte colli: aut pectoris: aut thoracis. ¶ Aut erit i lacertis extrinsecis ab ea. Sed in illis que sunt ad posteriora ⁊ lacertis meri ita vt sint apa ⁊ rubedo eius ⁊ color ipsius apparētia ītus in ore: ⁊ nō q̄ndoq; pueniat ad spōdiles ⁊ nucā cū cōmunitate. ¶ Aut erit in lacertis ītrinsecis meri: ⁊ que se quunt ipm ⁊ stringit anhelitū, ꝓpter vicinitatē ⁊ nō apparet sensui. ¶ Aut erit in lacertis intrinsecis in epiglori ⁊ in pāniculo vestiente eā: ⁊ est deterius q̄uor: ⁊ ipm non apparet sensui etiā: ⁊ aliquādo aggregat ex istis apostemibus numerus duoꝝ aut triū. ¶ Causa aūt hoꝝ apatū quādoq; est cā alioꝝ apatū. ⁊ quādoq; ē ꝓpter quosdā cibos qui sunt, ꝓpij in faciēdo continere ista apata sicut est andacocha: ⁊ dicitur ꝙ ei⁹ tyriaca, est lactuca ⁊ endiuia. ¶ Et q̄ndoq; nō est cā repletionis in toto corpe: imo est corpus mundū ⁊ neq; supabūdat superfluitas nisi in mēbris vicinis mēbris gutturiꝫ ⁊ fac euenire apostema. ¶ Et tā diuidit hoc apa. ⁊ dicit ꝙ aliū est apparēs sensui exterius cuz aspicit interior pars gutturis interius: ⁊ aliud est qō nō est apparēs sensui: ⁊ aliud est i meri. ¶ Et aliud est in epiglori ⁊ nō conspicit illud nisi cū casu linguę post aprionē oris cū fortitudine cū cōpressione lingue ad inferiora. ¶ Et hec quidē apostemata quādoq; accidūt ex sanguine: ⁊ q̄ndoq; ex colera rubea: ⁊ quādoq; accidūt ex flegmate: ⁊ plurimū pfocationis eius est cū cooperturā lacerti gutturis. ¶ Et ex pfocationib⁹ quidē flegmatica est magis icolumis ⁊ eius sanatio est velocior ⁊ facilior: ⁊ quādoq; plōgatur. xl. diebus. ¶ Et flegmatica qdē alia est cuius generatio est ex flegmate viscoso grosso frigido. ⁊ alia est cuius generatio est ex flegmate subtili calido: ⁊ cū huiusmodi flegma descēdit a capite: ⁊ ipm quidē nō descendit nisi ex capite ꝑm plurimū rei: tūc possibile est vt descēdat ad lacertos superiores ptis epiglotis, ꝓpter grauitatem suam aut paruitatē penetrationis sue. ¶ Et raro quidē accidit ex melācolia. ¶ Et dicūt quidā ꝙ nō accidit nisi quoniā melācolie minorat effusio ab aliquo mēbro ad aliud mēbrū subito: verum nō elōgatur cū raritate illius qn accidat subito aut paulatim paulatim: deinde pfocet: ⁊ quādoq; pmutat ex apostemate calido: ⁊ ꝙz omnē dispōnē ⁊ est mala. ¶ Et omne apa pfocatiuū aut interficit aut pmutatur materia eius: aut collectionē facit ⁊ suppurat. ¶ Et quādoq; apostemant interius cāne: sed nō puenit ad hoc vt pfocet. ¶ Et pfocatiuū malum faciēs necessariū vt sit assiduatio apertiōis oris: ⁊ pcipuē lingue nominat caninū: quādoq; eni dicit illud defectio in lacerto intrinseco in epiglori. Et quādoq; de eo qō accidit in duab⁹ speciēb⁹ lacerti simul. Et quādoq; de illo qō accidit ex remotione spōdiliuz. ¶ Et quādoq; pmutat sināticus ad peripleumoniā qū expellit materia ad pulmonē: ⁊ quandoq; permutat ad partē cordis. ⁊ interficit. ⁊ quādoq; ad stomacū effundit. ¶ Et ois sināticus q̄ mouet spasmat in pannis. ¶ Et pfocatio quidē canina quādoq; interficit inter primū diē ⁊ quartū. et quādoq; multiplicant sināces et earū similia in vere hyemali: cuz ergo pfocatio fortior fit anhelitus ponit attractinus in quo fit innamentū motione pulmonis. Et fit necessariū multoties mouere pectus cū pulmone velociter et frequēter si adiuuerit virtus et nō fuerit anhelitus eoꝝ inflatio. ¶ Et q̄ndoq; accidit pfocatio in febrib⁹ acutis et constrictis. et quādoq; portēdit in eis variolas. et similiter dolor gutturis in eis. Cuius non sit pfocatiuus. ¶ Et accidētia pfocationis in acutis febribus sunt mala valde: q̄n in eis est necessitas anhelitus vehemēs. ¶ Et quādo accidit in die crisis est timorosum et pnicioſum. Mā crisis cum apostemate pfocatiuus est pniciosa, peculdubio.

¶ De signis. Cap. xx.

i Vrētio cōis oibus spēbus pfocationū est cōstrictio anhelit⁹: et ꝙ os remanet apertū et difficultas deglutiēdi: vt quādoq; perueniat patiens ad

Digitized by Google

hoc vt bibat aquã ⁊ egrediat ex naribus eius: ⁊ exitus ambox oculox ⁊ egressio lingue in ea que vehemens est cũ debilitate motus eius: ⁊ qñq; puenit illud plñ ad hoc vt sit loquela ei? spẽ que dr ꝙ ille loquit cũ naribus ⁊ est vere ecõtrario eius. Ille vero qui ad hanc cõparat in ꝓsuetudine: hoium nõ est nisi hñs nares opilatas. Ipse ergo vere non loquitur ex naribus. ¶ Dolor aũt non fit fortis in flegmatica ⁊ dura: ⁊ fit fortis in calida. cũ ergo vehementio: fit dolor. tunc qñq; inflat collũ rotũ ⁊ facies ⁊ pẽ det lingua. ¶ Et magis incolumis de collatio est illa cũ qua anhelitus non fit difficilis. ¶ Et pulsus qdẽ hñtũ pfocationẽ in principio sui est frequens diuersus. deinde fit paruus rarus. ¶ Et cõicat oc̃ aposum in hoc ꝙ sentit aut cũ visu aut cũ tactu: ita vt sentiant mẽbra meri ⁊ epiglotis dura ⁊ extensiua: ⁊ sic hñs eam quasi desiderat vomere. ⁊ cũ remotõe qd est attractio colli ad interiora: ⁊ abscisio vbi remouent spõdiles: ⁊ qñ tangit dolet. Et si iacet sup collũ suũ non delectat aliqd ꝙ ipse deglutiat oino. ¶ Et dria qdẽ inter ꝓstrictionẽ anhelitus faciam cã decollatõis ⁊ factã cã pipleumonie est: qñ ille qui est in pipleumonia non pfocat subito: sed hec subito qñq; pfocat. ¶ Et dria inter apa in epiglon ⁊ apa meri est: qñ cũ deglutire ẽ pose ⁊ anhelitus est ꝓhibitus tunc apa est in epiglotti: aut si est ecõuerso tunc apa est in meri. ¶ Et qñq; magnificat epiglotale adeo donec ꝓhibeat deglutionẽ: ⁊ qñq; magnificatur meriale adeo ꝙ ꝓhibeat anhelitũ: ⁊ non ꝓstringit anhelitũ aliqd apatũ meri nisi qd est in supremo eius: qd vero est iub hoc non ꝓhibet anhelitus Quis difficilis fiat ⁊ ꝓstringat: qñ non puenit ad hoc vt cõpatur cãa ⁊ extenuate eius: ⁊ vt non ingrediat in eas aer oino. ¶ Cuq; apa est in meri: ⁊ in lacertis intrinsecis non manifestatur sensui Quis lingua palato adhereat vehementer. ¶ Et dria inter apa malũ qd nõ sanatur ⁊ apa qd nõ est cũ illa malitia: imo est in postremo lacerti meri: est qñ vt ꝙ non cũ eo constringat anhelitus nisi cũ est deglutio. Et illud est malũ qd est intus in epiglon: ⁊ non apparet sensui exterius ex eo aliqd nisi interius cũ inspicit eius guttur: sed est ꝓfundũ: deinde illud qd non vt interius ⁊ vt exterius. ¶ Prefocatio aũt mala festinat ad ꝓhibendũ anhelitus ⁊ qñ resupinat patiens ⁊ ꝓhibetur anhelitus oino. ⁊ qñ non resupinat anhelitus fit difficilis. Et ipse ẽt assidue extendit collũ ingeniando ad anhelitũ ⁊ reuoluit cũ inclinatõe ⁊ diligit erpãsionẽ ⁊ non pót iacere. ¶ Et qñq; puenit ꝓstricto anhelitus ⁊ necessitas extrahendi vapores famosum ad hoc vt educat virtus que efficit anhelitũ humiditates ad exteriora in anhelitu ⁊ apparet spuma tunc non est spes in ipso: ⁊ non os vt curet. ¶ Cũ uñ qñq; accidat vt pfocatus spumet aliqñ: deide saneť. ⁊ illud est cũ illic fuerit fortitudo ⁊ appetitus ⁊ nutrimentũ. ¶ Cũ aũt facies eius fit viridis ⁊ denigrãť sinus oculox ipsius tunc tpe moriť. ⁊ silr qñ minoratur pulsus ⁊ infrãnť extrema. ¶ Et grossitudo q dem lingue ⁊ ipsius denigrato sunt ex signis malis. ⁊ qñ est cũ pfocatõibus malis febris vehemens tunc mors festinat qñ fe. facit egrũ indigere anhelitu magno: ⁊ iaz dcñ est in signis mortis velocis. Qñ sigẽ pfocationẽ patitur ⁊ alterať color: postremi eius a rubedine sua cõsueta ad albedinem: aut ad viriditatẽ ⁊ sudant ascelle ⁊ inguina eius sudore frigido: tunc ipse moriť in vno diex. ¶ Signa vero spei sunt si pmurat rubedo ad exteriora. multotiens enim aperiunt tunc oculos suos ⁊ sanantur. ⁊ silr qñ alteranť eox anhelitus ⁊ incipiũt anhelare anhelitu breui. ⁊ illud iõ qñ ipsi in dispõne vehemẽtie incipiunt ad anhelitũ longuz vt ipsum paulatim intrare faciant. Cum aũt abbreuiat tunc iam remouet cã preparans ad longitudinem ⁊ redeunt mẽbra ad dispõnẽ nãle. silr qñ accit apa in latere oppositio sperat cũ eo resolutio aliqua. ¶ Signa aũt pmutatõis finãtue sũt vt videantur in apate oculorũ ⁊ resolõ absqs aprõe ad exteriora cũ mollificatõe sua. ¶ Deinde oz vt ꝓsideret pulsus. Nam si sit vndosus magnus ⁊ accit cũ eo tussis tunc ipsa pmurat ad pipleumoniã. ¶ Si vero pulsus ẽ spasmus tunc ipsa pmurat ad spasmũ. ⁊ si debilitat pulsus valde ⁊ minorat ⁊ fit rarus ⁊ cõmouet tremorẽ cordis ⁊ resoluit innatus calor ⁊ accidit syncopis tunc mã est effusa ad partem cordis. ¶ Si aũt accit dolor in stõ ⁊ nausea: tunc iam effundit ad stõm. ¶ Collectiõis aũt signus est: qñ inuenitur lenitas pauca cum pertranfitione quarti diei. ¶ Et qñq; accidit sinantie que facit apparere rubedinem in collo ⁊ parte pectoris vt generetur herisipilla. ⁊ illud est ꝑm duos modos: aut pp redundantem materiei ad interiora corporis: aut pp cũonez materiei. Si autem est ꝓpter cũonem tunc est in qua est spes ⁊ alie uiatur cum ea anhelitus. ⁊ aliud est malum. ¶ Et signa quidem eius que sanguinea est sunt signa sanguinis nota ⁊ rubedo lingue ⁊ faciei ⁊ oculorum ⁊ inuentio saporis sanguinis. s. aut dulcedinis: aut similis saporis vini ⁊ dolor vehemens extensiuus. ⁊ constrictio anhelitus vehemens. ¶ Et signa colerice sunt inflatio ⁊ caliditas ⁊ fruitua vehemens ⁊ sitis vehemens ⁊ dolor vehemens mordicatiuus ⁊ amaritudo ⁊ siccitas ⁊ vigilie ⁊ non consequitur in cõstringendo anhelitum ꝓsecutionem euenientem ex sanguine. ⁊ quandoq; significant ipsam color lingue ⁊ adustio loci ⁊ acuitas ipsius: ⁊ est qua si sit in loco aliquid acutum mordicatiuum. ⁊ dolor colerice imo: ẽ dolore sanguinee. ¶ Et signa quidem flegmatice sunt salsedo aut sapor

Digitized by Google

baurae cum caliditate ⁊ viscositate quoniam hoc flegma est corruptū ⁊ putrefactū. ⁊ qñq; significat ipsam albedo coloris lingue ⁊ faciei ⁊ paucitas sitis ⁊ inflāmatōis: ⁊ qñq; pternatur lingua cum mollificatōe ⁊ raro accit cū ea apa in glandulis. ⁊ qñq; est dolor cū ea parvus aut nullus ⁊ non sunt cum ea febres: ⁊ plongat spaciū eius vsq; ad .xl. dies. ⁊ qñ nitit hīs eam potis est ei deglutio: qñ penetrat deglutiuz in mollitiē. ¶ Et signa melie sunt duricies ⁊ sapor acetositatis ⁊ ponticitatis ⁊ qp accit paulatim ⁊ qñq; est pmutata ex apate calido. ¶ Et signa facte a siccitate mēbroꝝ spūaliū quecūq; fuerint sunt paucitas humiditatis in ore: ⁊ vnari ex aqua calida statim cum eo qđ humectat ⁊ mollificat. ¶ Et sciasq; qñq; accit lingue dolor pseuerans anno vno: aut duobus in gutture eis ⁊ sigit petrosā supfluitatē i pūb' gutturis. ¶ De sermone vniuersali de curis apostematum accidentium in partibus gutturis ⁊ epiglotis ⁊ glandulis circūdantibus ea ⁊ vue ⁊ galsamati ⁊ duarum amigdalarum. Cap.x.

Oportet vt cuacuet in pncipio vniuscuiusq; illoꝝ mā faciens illud cuz flōmia ⁊ solōne ventris ⁊ vt trahat mā ad prem diuersam saltē cum ventosis positis sup loca longinqua oppositā ei ⁊ ligatione extremitatū dolorosa. ¶ Et vt incipiatur in ea cum medicinis stipticis cōmixtis cum eis que hīt parū abstersionis sicut mel. ⁊ melliores eo sunt coctices nucis: deinde rob mori. ¶ Et sciasq; inceptio gargarizandi cū aceto cum incipit passio vue aut sinantia est ex eis que repellunt ⁊ phibent attractionē humiditatis plurime. ⁊ est cum eo phibitio eius qđ eueniet. ¶ Et de istis qdem medicis sunt sicut alumen ⁊ galle ⁊ balaustie ⁊ ambo granata decocta vsq; ad solōnē ⁊ fiat ex eis qđ deglutiat. ⁊ ex eis que iuuant ad illud est vt radat sinciput ⁊ linitur cum succo acatie ⁊ hoc in principio. Deinde gradatio fiat ad maturativa: deinde fiat gradatio ad aperitiua fortia vsq; ad gradū salis ammoniaci ⁊ piretri ⁊ ad ea que dicturi sumus. ¶ Et ex eis que pferunt ad hoc est sternutare cum eis que sunt sicut condisi ⁊ costus ⁊ folia oleandri ⁊ sansucus. ¶ Et ex rebus expris que faciunt sua ppietate in apatibus pfocationū ⁊ vue ⁊ ambaꝝ amigdalaꝝ ⁊ oino oiuz mēbroꝝ gutturis iuuamentū maximū: est vt sumant fila ⁊ ppie tincta cum murice marino ⁊ pfocet cum eis vipera: deinde circūdet eis collum eius qui hz aliqđ horū apatū. Illud.n. confert ei iuuamentū mirabile bonum ptransiens quātitatē eius qđ rumet. ¶ Et hac qdem est ex medicinis sublimibus in principio ⁊ statu: pterea qp repellit ⁊ lenit ⁊ sedat dolores. ¶ Et oz vt spiciant in administrando ea que stringunt ⁊ resolvunt aut maturant ⁊ cōsideret ad disponē corporis in lenitate ⁊ duritie sua: ⁊ cō fortet illud qđ est forte in duritie ⁊ lenat in lenitate: ⁊ silr obseruet eas ⁊ cōplō ⁊ tps ⁊ pfectudo. ¶ Et qñq; appropriant apata vue ⁊ amarū amigdalarū ⁊ mollificatio earū cum incisione. ¶ Et ego qdem ambabus singulare faciam capitm. ¶ Et ex modis curatōis est compressio sup locū. Et eius loca sunt tria. vnus eorum est cum remouent spondules. Et scđo est ex apatibus vue ⁊ ambarū amigdalaruz indigentiū subleuatōe sua: aut casu ambarū ad superiora. ¶ Et tertio est in apatibus flegmaticis cū pstrigūt ambo meat' ⁊ iuuant cū cōpsitione pm mūdificationē ipsoꝝ ⁊ subtiliationē ipsoꝝ. ¶ De cura decollationum ⁊ pfocationuz ⁊ ois suffocationis ex omni causa. Cap.xi.

Ma calida qdem oz vt incipiat cum flōmia ⁊ non extrahat sanguis plurimus subito: ⁊ ppie cum iam incepit virtus debilitari: imo sumant in oī hora .x. ⁊ .x. vsq; ad diem tertiū cum separationibus cōtinuis si aūt debilitari non incipit tunc oz vt sine cessatōe extrahat sanguis vsq; quo appareat syncopis in fortis. ¶ Et oz vt declinet cum separatōe versus pseruationē virtutis ⁊ expulsionē syncopis. Syncopis.n. cuz accit cadit virtus eius: quare aggregant ei difficultas anhelitus ⁊ casus virtutis. ¶ Et ppie indicitur eis vt minorent cibū nec̄io aut voluntarie: ⁊ precipue si fuerit febris. ¶ Et qñq; oz vt attendat in re flōmie res aliqua que est magis integra: qñ qñq; est cā diminū sanguis in pfocatōe retentus: ⁊ pcipue pfluens: sicut sanguis menstruus ⁊ sanguinis emoroydarū. Et in hmōi qdez oz vt sit flōmia in latere trahente mām ad prem a qua cadit retentio: sicut nec̄ia est hic flōmia saphene ⁊ ventose crurū. Cū.n. egredit sanguis plurimus: tūc qñ sedant accīta statim ⁊ qñq; necessaria est iteratio in mane. ¶ Et pm veritatez cum disp̄o tolerat expulsionem flōmie vsq; ad maturationē: tunc illud est melius ad hoc vt remaneat virtus in corpore: ⁊ cadat eīo ipsius materiei egritudis: ⁊ sufficiat emissio frequēs in diebus cuz .x. ponderibus sanguis: aut .v. pōderibus ⁊ fit facilis anhelitus. ¶ Et silr ēt gargarismata posponant si est illic repletio ⁊ fuerint gargarismata dolorosa tumendo attractionem: imo administrent gargarismata post mūdificationē. ¶ Et decollatōis qdem est spēs q̄dam exis in fine algalsamati. ¶ Cuz ergo fit flōmia aute declinationē egritudinis descēdit ad locū pfocatū. ¶ Et multotiens qdem sciuit cum eo hora pfocatōis ex principio ⁊ augmēto ⁊ statu: ⁊ declinano et disponē deglutōis ⁊ augmentat difficultas: aut casus eius ⁊ declinatio ipsius: ⁊ duz pseueret in augmento ⁊ nō est nec̄iū vt. vel nō. fiat flōmia vltima: imo suffi ciat illud qđ diximus. ¶ Et cū sinantia est non cū eōitate

Digitized by Google

cum cõitate replõnis in corpore toto: imo est
supfluitas in pte gutturis nñ & non sentuꝝ exte-
rio ptransit vt non fiat flõmia: imo elongatio
fiat ab additõe cũz resolõnis facientiũ esse ne-
cessariã cãbinonẽ plurimã. ¶ Et phibeat nu
trimentũ vt sit corpus eius vtens sanguis eius
nutrimento & querens ipm a pte apãtis: quaꝝ
fiat ei inobediens sanguis: deinde vadat ꝑm re
solutionẽ & maturationẽ. Nam si flõmia fiat:
tunc fortasse non tolerabit illud: & non erit ex-
cusatio cibatõis: & in cibatõe est labor & ppter
cũ non deglutit. ¶ Et non postponat flõmia
vene que est sub lingua: imo cum vt incipiat illud
salte in eadẽ die: imo salte in dispõne sepatõis
pdicte & ppter cũ fuerint vene que sunt sub lin
gua extense. Et qñq necia est flõmia alguide-
gi & qñq necia ẽ scalpellatio lingue ipsius. Et
necie sunt ventose cruris: qñ sunt pferẽtes val
de. ¶ Et illũ qdẽ qui ꝙsuetus est incurrere sinã
ces cum vt flõmek antecꝫ accidant & cũ vr repło
& cũ est ver. ¶ Et ex eis qdẽ que sunt vehemẽ
tis inuaminis est inceptio administratõis clu
sterioꝝ fortiũ valde nisi febris phibeat: tunc. n.
cum vt sit cõtentus clusteribus lenibus. Clusteria
nãq fortia & collyria sunt in hoc maxime inua
menti. & oportet vt embrocent extrema & circũdet
collũ lana & ppter lana ylopi que fit infusa siue
in oleo olive: aut in oleo camomellino. Ipso
eni est lenificatiua & sedatiua dolorus. ¶ Dein
de in postremo ipsius admisceant et attractiua
cũ non pferunt ista: & sunt sicut baurach & syna
pis & costus & castoreũ & sulfur & vnguentum
forte rubificans: & ẽt mel anacardi & oẽ qd veh
cat. ¶ Et oꝫt sint ptẽti in cibis sui ꝙsq ad diẽ
tertiũ oxymelle: aut syrupo de melle: deide gra
datio fiat ad aquã ordei cũ qbusdã medicis de
lectabilibus. deinde ad vitellũ oui postea cũ fa-
cilis fit deglutitio administrent sorbitões ex cãdaros. Et in fine eius fiant sorbitões et matura
tiuis: deinde resolutiuis. ¶ Et cũ deglutitio fit
difficilis ponant ventose sup collũ apud spondi
lem scdam cũ suctõe aut igne vt dilatet meatus
paulatim & deglutiat illud qd sorbet ex cibis.
Cũqꝫ illud cõpleuerit remoueant ventose igni
te: aut cadunt per seipsas. & nõ est malũ si scal-
pellet ẽt egrediat sanguis illic: & ex halacdã:
deinde ventosẽt ventosa vna sup caput: & ponã
tur ẽt sup mẽtũ ventose sub gutture & illud fiat
postꝫ abscindit mã. Diã. n. hec trahunt mãs
ad diuersam ptẽ & minorant eam & fit illud est
melius. ¶ Sitr ponant sub mãmillis & super
alchecel: & non est malũ intromittere aliquid qd
mundificet ex allezarã: & eis silibus super qd
cortũ sit inuoluꝫ: mundificatio nãq dilatat.
¶ Et qñq intromittit in gutture cãnula facta
de auro aut argento: aut silibus ambobus ad-
iuuando ad inspirandũ: & sitr qñ fortior fit cõ-
strictio non est excusatio quin ventose ponant
super collum. ¶ Et qñq contert in dilatatiõe
deglutitionis & anhelitus cõpassio spatularuꝫ
cuꝫ fortitudine. ¶ Medicine aũt in principio
sunt stiptice & ppte in sanguinea & meliora qui
dem stiptica sunt que hñt cum stiptitate sua
subam subtilem qua submergunt. ¶ Et ex re-
bus qdem quas extrahit experimentũ est qd sit
puca pmixta cõposita magis sunt iuuamina qꝫ
singularia simplicia: & qñq dolor fit fortior in
principio rei: quare necessariũ est vt stiptica ad
misceat aliquid qd sedet dolorẽ & lenitat sicut ẽ
syrupus viol. & penidiũ & lac calin & mucilago
se. lini & alrob. ¶ Et qñq multiplicat effusio
quare non est excusatio quin resolutiua eis ad
misceant: & qñq non est mã plurima in effusio
ne & apa non est fortis. Incipiant ergo & adminis-
trent galle & sal ammoniacus: qñ phibent
cum fortitudine & resoluunt cum fortitudine.
¶ In colerica vero oꝫ vt sit plñ intentõis cõ-
uersum ad infrigidandũ cum eo qd facit supfi-
cuꝫ. & qñq administrant linimenta: & qñq ad
ministrant in ea & in omni calida gargarisma-
ta & insufflant insufflationes cum sufflatorio &
puluerizatões: & ex eis est gargarismus factus
cum oxymelle & aqua & aceto. Ipse. n. est maxi-
me iuuamenti in initio calide & frigide: & cum
rob morozũ & pte siluestriũ. deinde cum eo in
quo non est zuccaruꝫ vel mel. & administ et in
principio purum & cõfortet cum stipticis que
sunt de genere ũcci sumach & acreste siccarũ: &
sicut sunt balaustie: & in hmõi qdem non ponã
tur mel nisi vt mundificet non vt cõfortet: & silr
decoctio altheꝫ cum melle aut decoctio su-
mach cum coagulato vue. & fortius illo est suc-
cus nucis recentis: qñ ipse est ex melioribus
medicinis horum apatum & succus rose recen
tis & rob papaueris qñ punisset cum stiptitas
est vehementis inuamẽti in initio. & fortius illo
est decoctio myrti & glandiũ & aqua coriandri &
sumach & aqua corticum nucis & aqua myrti &
aqua lentium decocturaꝫ valde & cydonia val-
de stiptica & sorbe ppte: & alumen ustum hꝫ p
pietatem in hoc & ẽt insuffletur in gutture in-
sufflatio ex seie rose & sumach & balaustijs ꝑm
partes equales & camphore re modica. ¶ Et
colerice adhibeatur succus oleorum frigidorũ
pmixtus cum eo qd hꝫ stipticitatẽ aliquã sicut
succus virge pastoris & succus solatri & succus
ramorum vitis. ¶ Et ex cõibus inter eas in ꝓn
cipio sunt semen rose & semen portulace & mu-
cilago psilij & amilum & spodium & sumach &
dragagantũ & camphora ex quibus fiant pilu
le cõpetisse & teneant sub lingua. ¶ Cum ergo
abscindit attractio oꝫ vt misceant cum rob mo
rozum myrrha & crocus. myrrha. n. pfundat
cum virtute sue stipticitatis & sue resolõnis & fa
ciet crocum ꝓuenire ad pfundũ & aggregantur
ad maturationẽ faciendaꝫ. ¶ Si aũt videris

Digitized by Google

ipsam declinare ad durit̃em permisce cuꝫ mo
rꝭ aliqd er baurach. ¶ Cũ aũt appꝛopinquat
status: aut puerit in ipsa oꝫ vt administrent ea
in qbus est sedatio ꝛ lenificatio sicut lac mulcũ
in quo dissoluunt squame cassiet. ꝛ oleũ in rob
morozũ aut ꝺcoctio ficuũ ꝛ fenugreci: aut rob
myrthi cũ rob aut succus vitis cum melle: aut
rob aut bdellũ arabicũ dissolutũ: aut rob vue
qñ est unauiũ valde ꝛ aqua radicis in qua de
cocta sunt passe ꝛ fenugrecũ ꝛ dactili ꝛ ficus ꝛ
myrrha ꝛ croc⁹ ꝛ cinamomũ gargarizara cũ
oxymelle ꝛ aqua mellis. ¶ Et administrentur
emplastra ẽt ad maturandũ sicut emplñ alfeir
ꝛ distillatio olei ro. in auꝝ. est inuatiua in hac
hora. ¶ Et qñ vides ꝙ non maturat ꝛ vides
durit̃ oꝫ vt administres in medicis eius cau
les. ¶ Cum aũt maturatio iam adest tunc stu
de in apertõe apatis cum gargarisma: ꝛ qꝺ con
iungit inter apertionẽ ꝛ lenificationẽ: sicut que
dam medicine acute in lacte qbus fit gargaris
mus. ¶ Et si est apparens ꝛ elongat tps ꝛ nõ
disrũpit nõ est mala administratio ferri. ¶ Et
ex medicinis tepatis cum inceptione ad disru
ptionem est decoctio ficuꝫ cum fenugreco ꝛ
dactilis. ¶ Et decoctio lentiũ cum rof. ꝛ rob
ligritie ꝛ seie almaru: ꝛ post illud fiat gradano
ad illud qꝺ est fortius: quare misceant cuꝫ rob
morozꝫ baurach ꝛ myrrha ꝛ dragagantũ: ꝛ ẽt
semen almaru dissolutũ in lacte caprino ꝛ olea
dissoluentia ꝛ ꝓprie cum melle ꝛ galia: ꝛ fiat ex
eis gargarismus: ꝛ ex eis que sunt sicut aqua
melius in qua decocta sunt ficus ꝛ calamentũ ꝛ
sansucus ꝛ alumen ꝛ mẽra ꝛ sisimbriũ ꝛ radix
lilij ꝓiuncim ꝛ sepatim. ¶ Et coste ꝛ ꝓpꝛie
marino inestiuamentũ maximũ in hmõi ho
ra. ¶ Et in veritate statim post abstersionẽ in
tegram ꝛ post maturationẽ cõpletã ꝛ apertio
nem cum eis que sunt sicut baurach ꝛ nitruꝫ ꝛ
assa fenda ꝛ myrrha ꝛ piper ꝛ castorẽũ ꝛ ster
cus hirũdinũ ꝛ stercus adib: ꝛ fiat ex eis gar
garismus cum rob morozꝫ: imo cum sale ãmo
niaco ꝛ piretro ꝛ seie alpharmel ꝛ synapis: aut
seie raphani cumaqua ꝛ oxymelle. ¶ Et ad
ministrent ex istis insufflatões. ꝛ insufflatio sa
lis ammoniaci est faciens gelcere. Cum ergo
declinat egritudo administra vinũ ꝛ balneũ ꝛ
embrocas. ¶ Confectio pillularũ iuuantiũ in
statu. ℞. radicis lilij. unj. ꝓtes: asse fenide medie
tatem pñs: colligant cũ succo caulis aut coagu
lato vue. ¶ Ex curatione vero flegmatice est
vt intus in gutture intromittat virga mollifica
ta torta super quã inuolutus sit pannus quo li
niat apa ꝛ quo mundificet humiditas. ¶ Et
ei gdes que est antiqua assa fenda ꝛ cinamomũ
ꝛ soluat venter cum cochijs ꝛ hiera ꝛ silibus.
ꝛ clysterizentur cuꝫ clysteribus valde fortibus.
¶ In cura aũt melle ex medicinis magis cõ
ferentibus ei est medicamen alpharmel gargari
zatum ꝛ linitũ exterius ꝛ interius. ¶ Ex medi
cinis vero que hñt ꝓprietatẽ ꝛ quenetes sunt
in omni hora est stercus canis albũ ꝛ adib albũ
ꝛ hoc modo colligit. Custodiat canis ne ali
quid comedat nisi ossa tm̃ donec stercuꝫ eijciat
albũ qꝺ pui existat fetoris: ꝛ sit stercus hois
ꝓprie infantis: ꝛ oꝫ sollicitudo sit ita vt illud
quo cibat sit cum quantitate qua digerat. ꝛ qꝺ
ex eo melius est: est panis lupinoꝝ ℔ quan
titatem parua ꝛ in potu tribuat post ipsum vi
num vetus: deinde sumat stercus eius ꝛ exicce
tur: est. n. pauci fetoris. ꝛ si cum pane desiderat
aliqd aliud. tũc dentur ꝛ cibi bone digõnis bo
ni chimi calide cõplõnis cum equalitate sicut
carnes galline ꝛ pdicis: ꝛ extremitates capra
rum. Hec. n. cum bonitate digõnis educunt fe
cem parui fetoris. ¶ Et ex medicinis qꝺ sua
ꝓprietate facientibus sunt hirundines aduste.
Decollank. n. pnus ꝛ curru ꝛ sanguis sup alaꝫ
ipsarũ: deinde puluerizat super eas sal ꝛ ponũ
tur in vrceolo lutato ꝛ ligat caput eius ꝛ ponũ
tur in furno: ꝛ vt ponant in vitreato vase luto
luto sapie est rectius apud me ꝛ fiat stercus hi
rũdinũ adustũ cum fortitudine. ¶ Et qñq; li
nitur palatuꝫ ex felle taurino cum melle ꝛ felle
testudinis ꝛ floze eris ꝛ capitibus piscitiuoꝝ
salsoꝝ ꝛ ꝓprie vua. ꝛ linitur ẽt palatũ hñtis fi
nantia sale cum melle ꝛ aceto ꝛ oleo. Et fiat apa
vue: ꝛ fiat administrent gargarismata cũ oxy
melle in quo decoctũ est semen raphani. ¶ Et
colcotar qdem ꝛ calcadis ambo sunt bona apa
ti ganonis. ¶ Et ex compositis sunt medica
men mozi cum myrrha ꝛ croco. Et medicamẽ
hirũdinum: ꝛ medicamen alpharmel: ꝛ medica
men corticis nucis recentis: ꝛ trocisci andoro
sim ꝛ medicamẽ hmõi. ¶ ℞. stercoris cãis al.
aduste in testa ꝛ preter testã. vu. i. pipis. ʒ. ij. gal
larum adustarum corticis granatorum carnis
simij ꝛ suis ꝛ adhoba omnium. añ. ʒ. i. myrrhe
costi amborũ. añ. vn. ʒ. insufflentur aut liniatur
cum melle ꝛ etiam in fine eius ꝛ in hora vehe
mentie administretur stercuꝫ pueri ex pane lu
pinorum ꝛ stercus cãis ꝛ hirũdinum adustum
ꝛ sal ãmoniacus iteretur hoc in die multotiẽs.
¶ Quando qꝺ vero apostematur lingua pre
focari etiam ꝛ indiget fortasse curatõe ipsius:
sed nos iam locuti fuimus de apãbus lingue
ꝛ illud quidem qꝺ huic loco ꝓprium est necũ
ex eo redire ad illud qꝺ illic dictũ est. ſ. vt inge
nietur post flõmã in attrahendo mãs ad infe
riora. ¶ Et qñq; fit illud in loco hoc cũ hiera
pi. Hꝫ. n. ꝓprietatem in deponendo humores
qui sunt coram supremo oꝝ stõi ꝛ meri ꝛ gut
turiꝫ. deinde administrent super ipm infrãntia
ꝛ repcussiua sicut succus lactuce: ꝛ est medicia
hñs ꝓprietatem quã figit visio unuamẽti eius:
deinde si necessaria est resolutio subtilis fiat.
¶ Ex eꝭ aũt que ꝓferunt in regie eius que est

Digitized by Google

ꝓpter ſpōdiles eſt vt ingenicł in cōpreſſione loci cū facilitate ad poſteriora: forraſſe.n. reuer-tetł ſpōdiles. ⁊ illa quidē cōpreſſio qñq; fit cuz inſtro ⁊ cū digitis ⁊ inuenit qñq; p illud' re-quies. inſtm ꝯo ē res ſilis freno qđ i gutture itromittł ⁊ expellit qđ eſt ītus i gutture ad ex teriora. Cōpreſſio aūt valde eſt nociua in apa-tibus. Cūq; ſinaces vehemētiores fiunt ⁊ nō valēt medicine ⁊ creditur ꝙ ꝓditio futura ſit: illud ꝙ qđ ſperaſ euaſio ē ſciſſio cāne: ⁊ illud ē cū ſciſſione ligamētoꝝ q̄ ſunt inter duos ānu-los canne ꝓter ꝙ recipiat aliqd de cartilagine ita vt illud anheler: deinde ſuaſ cū expletum fuerit regimē apatis ⁊ medicetur ⁊ ſanabitur.

¶ Et modus qđ curationis eius eſt vt rēdaſ caput ad poſteriora ⁊ teneatur ⁊ ſumaſ cutis ⁊ abſcindaſ. Et qđ de eo rectus eſt: eſt vt ſumaſ cutis cū vncino ⁊ elōgeſ: deinde diſcoopiatur a cāna: ⁊ findatur qđ eſt iter duos annulos cā ne coꝛā fiſſura cutis: deinde ſuatur ⁊ ponaſ ſu per ipſam puluis citrinus. ¶ Et opꝫ quidē vt duplicētur duo labia fiſſure cutis ſoluz ꝓter ꝙ cōtingatur carthilago ⁊ pāniculi in aliquo: ⁊ hoc eſt iudiciū huius fiſſure ex⁹ius nō ad hāc intētionē. Nam ſi exiſtimaſ ꝙ in illis eſſē lu-gamētus ſit apa ⁊ nocumētū nō opꝫ vt admi-niſtretur ſciſto. ¶ Cū aūt ſyncopis ſupuenerit egro ⁊ timetur ꝙ cōpleaſ ꝓfocatio incipiatur a clyſterib⁹ fortibus. Et flobotomietur vena q̄ eſt ſub lingua ⁊ flobotometur vena frōtis ⁊ ap pēdātur vētoſe ſup collum ⁊ ſub mēto cū inci-ſione: aut abſq; iciſione. ⁊ ſi fuerit cā ꝓfocatio-nis eius ⁊ ſyncopis eius ſubmerſio tūc ꝙuerta tur vt currat aq̄. Deinde ſuffumigeſ cuz eo qđ habet fortitudiné ⁊ odoꝛē bonū donec reuiui ſcat. ¶ Opꝫ autem vt ille qui euaſerit a ſuffo-catione vehemēti flobotometur ⁊ clyſterizetur ⁊ ſorbeat aliquibus diebus ſorbitiones ex farina ciceris ⁊ lac: aut aquam carnis in qua diſſoluti ſunt panis ⁊ vuellus oui. ¶ Et ſcias ꝙ omniſ qui habet doloꝛem gutturis melius eſt fugere ſermonem ex quocūq; ſit doloꝛe.

¶ De vua ⁊ ambab⁹ amigdalis. Cap. xii.

Stis quādoq; accidit catarrus apoſtemās eas: ita vt phibeat anhelitus.

¶ Et quādoq; mollificaſ vua ꝓter apa ⁊ indiget eo qđ cōſtringit eā ⁊ exiccet ex materia ipſam: ⁊ qñq; idiget inciſio-ne. Et appꝛopinquat curationi ꝓfocationem.

¶ Et curetur in ꝓncipio cū linimētus in quibuſ ſit facilitatus obſeruatio ⁊ admiſtrenł cū pēna: digiti nāq; in nō ſua hoꝛa qñq; laboꝛem affe-runt. Et in illa que magna eſt ⁊ parue inflāma tionis admiſtrenł. pōtica. ¶ Inflammate ꝯo cōueniēs eſt illud qđ eſt vehemētis infrigida tionis ſicut aq̄ ſolani ⁊ ſicut ſemen roſe ⁊ folia eius: vtriſq; enī ineſt opatio fortis. ¶ Et ex eis que ſunt fortiora in hoc ca. ſunt gūmi arabicū ⁊ dragagātum ⁊ ſarcocolla ⁊ neſeſtēgi linita ⁊ etiā balauſtie ꝓes. ij. alumnis ꝑs. i. cōteranł ⁊ cribellenł cum oꝛali ⁊ adminiſtrenł cū ſpatu-la hūte caput iciſum in latitudine. ¶ Et qñq; addunt in eis croceus ⁊ cāphoꝛa ⁊ admiſtranł liniendo: ⁊ etiā galle trite cū acero ⁊ linunt cū pēna. ⁊ iterū aqua granati acetoſi cū ſtipticis: ⁊ etiā lapis ſedenigi: ⁊ etiā lapis coꝛroſus ada ſtus: ⁊ ille q̄ noiaſ achates ⁊ lapis alaſtrugie ⁊ ſpodiū ⁊ lutū figillatū ⁊ armenū ⁊ rob agre ſte ⁊ fructus ſpine egyptiace ⁊ alumē tamen ⁊ ſemē roſe. Sumātur ex eis ſicut eſt illud. Et ſuffumigatio cū ramis arcu eſt ex eis q̄ cōſtrin gunt vnā valde. ⁊ etiā ſuccus granati dulcis cō triti cū coꝛtice ſuo cū ſexta ſui de melle fact⁹ vi ſcoſus inſpiſſatus eſt linimētū bonum. ¶ Et opꝫ vt qñ gargariſma ſit cū ſtipticis aſſiduetur gargariſma cū aqua calida. Illud enim ꝓpat ipſam vt in eo ſtiptica operenł ⁊ lenit ipſam ⁊ phibet ſtiptica indurare ipſam. ¶ Sō ſi ſti-ptica eā acgrere faciāt duriciē ⁊ coꝛtationem dolo: oſam: admiſtra in ea mucilagines ⁊ gūmi arabici ⁊ dragagātū ⁊ amilū ⁊ ſarcocollaz ⁊ ſemē malue ⁊ aquā furfuris ⁊ oꝛdei ⁊ fiat vt ſtet ſuccus extremitatū rāu cum quinta ſui de melle ⁊ aqua murtū qñ eſt linimētū bonū. Et opꝫ vt cū gargariſma ſit ex ſtipticis aſſidue fiat ante illud gargariſma cum aq̄ calida aut deco-ctione roſarum ⁊ ſumach cui⁹ ſexta ꝑs ſit mel lis decoquaſ ⁊ inſpiſſeſ ⁊ liniaſ exterius cū eo qđ habet exiccationē ⁊ ſtipticitatē fortem ſicut qđ ſit cum galls ⁊ allumine tamen. ¶ Et ſal gdem eſt illud qđ eſt ꝓmittendū ante oia illa.

¶ Medicamē bonum in diſpōnib⁹ ⁊ hoꝛtis. ℞. alumnis tamen ꝓes. iij. roſ. ꝓes. ij. co-ſti ꝓem. i. admiſtreł empł cū pēna vt ꝓueniat ad vuā. ¶ Medicamē bonū ad hoꝛam ſuaz. ℞. ſuccū granati cū coꝛtice ſuo ⁊ iſpiſſeł cū qn ta ſui de melle ⁊ liniaſ cum eo. ¶ Et etiam alu mīnis ꝓpē. i. ſalis āmoniaci ꝓpē vnā ⁊. ℈. galla-rū imaturarū tertiā partis dragāti. iij. ꝓes. Et quādo ꝓuenit ſtatus aut appꝛopinquat admi-niſtra myrrhā ⁊ crocū ⁊ cyperū ⁊ que ſunt eis ſimilia ⁊ darſiſabā ꝙpue ⁊ floꝛē ſquinanti ⁊ ra mos balſami ⁊ aluſanet admiſtrenł liniendo: ⁊ aq̄ eoꝝ gargarizenł: ⁊ ꝙpue qñ admiſtraſ in eis gargariſma decoctionis radicis lilij ⁊ ſemi nis roſ. cū melle. Et diſtilletur oleū amigdali-nū in aures in oi hoꝛa: qñ eſt inuatuū. ¶ Si aūt collectio fiat in vtriſq; amigdalis ⁊ in eis q̄ ſequunł eas admiſtra decoctiōes ꝓdictas in capꝫ ſinantie. ¶ Sō ſi doloꝛ ꝓcnerat ⁊ nō ſedaſ reuertēdū eſt ad ſolutionem ventris. Si ꝯo per hoc nō cōpleł admiſtrae a q̄ ſunt foꝛ-tis reſolutiōis ſicut eſt ſuccus cucume. aſinini ⁊

Digitized by Google

centaurea ⁊ nitrum rubeū cum melle aut solū.
¶ Et si indurescat apa ⁊ plogat nō ē aliqd ei
ura ꝓuenies sicut assa fetida. Cū ergo icipit sub
ullari in loco vno ⁊ ingrossat in loco alio tunc
incidat: ⁊ q̄m possibile est vt expellas illud: ⁊
facias illi emplm cuz sale ām̄oniaco ⁊ mittas
ip̄z ei cū cocleario qō est sicut frenū ⁊ est melꝰ
¶ Et nō opz vt incidat nisi cum radici eius ad
uenit extenuatio: quoniā in ea ē timor magn⁹.
¶ Gargarisma extecās vicera apatum gauo
num ⁊ purgans ea. ℞. lenitū balaustiarū ābo
añ. pres. v. sief. memithe croci coss. oiuz añ. ptē
i. coquant i aq̄ ⁊ sumat ex decoctōe eoꝝ ps. i. ⁊
misceat cū medietate sui de rob mori ⁊ quar
ta sui de melle ⁊ fiat cum ea gargarisma.

¶ De casu vue. Cap. xiij.

q Ualdo q̄z cadit vua in febre: ⁊ q̄nq̄z
cadit sine febre. ⁊ eius casus est vt tē
dat ad ferioza ita vt nō redeat ad lo
cum suum: ⁊ q̄nq̄z necessarium fit deglutienti
comprimere digitis suis donec transgluttiat.

¶ De cura. Cap. xiij.

Si sunt illic caliditas ⁊ rubedo flobo
s tomia: deinde administra gargaris
mata ꝓdicta in caplis predictis sicut
gargarismata cū aceto ⁊ aqua ros.
Deinde fricet cū rosis ⁊ sandalis ⁊ balaustijs
⁊ caphora ⁊ rob de moris ꝓpter instrumento
simili freno. ⁊ opz vt fiat cum facilitate quāto
magis est possibile. ¶ Et si nō sunt caliditas il
lic ⁊ rubedo administra gargarisma cū oxymel
le ⁊ synapi ⁊ almuri ⁊ alnabati ⁊ fricet cuz in
strum ēto ꝓdicto. ⁊ medicamē quo fricat est il
lud q̄ fit ex gallis ⁊ moris cōtritis. ¶ Et fo
rior curatio est vt subleuet cū instrumēto ad su
perioza extēdēdo ad exterioza cū medicinis sti
pticis ⁊ pmixtis cū resolutiuis sm q̄ oportet.
¶ Et quādoq̄z premittit cū digitis linitis ex
eis que sunt sicut rob moroꝝ ⁊ nucū ⁊ alliorū.
¶ Et ex medicinis bonis ad eleuādū sunt ba
laustie ⁊ alumē ⁊ caphora. ¶ Et ex bonis in
eleuatiōe vue est gallia cū sale ammoniaco ⁊ gal
le cū sale ammoniaco. Sed gallia est subtilior
postq̄z nō fuerit illic nocumētū ex apate ⁊ re
plenone. Cū ergo stat fac gargarismū cū aqua
salsa vtēdo gargarismate post gargarisma. Et
ex eis que expta sunt ad illud est vt sumat semi
nis ro. medietas lib. succi barbe hircine. iij. vn.
decoquant in melle aut vino: q̄m est fortꝰ. Et
infantiū gō vuas q̄nq̄z eleuat galle adiste cum
aceto ⁊ ꝓpter q̄ luuunt ex eis eoꝝ syncopa.

¶ Sermo vniuersalis de incisione vue ⁊ vtri
q̄z amigdale. Cap. xv.

Oportet vt in vua cōsideret eius sub
o stantia ⁊ denumtio ⁊ propzie in in
feriore parte eius ⁊ si ingrossat extre
mitas eius ⁊ resudat ex ea sicut pus
nūc est medioꝝ hora: ⁊ nūc incidat cū ferro ⁊ cū
medicinis cauterizātibus. ¶ Et fiat p̄seruatio cū solutione vētris subtili precedēte ipsaz
⁊ excussione corpis a repletione si fuerit in ipso
ex sanguine aut aliis. Incisio nāq̄z cū repletio
ne est tumorosa. ¶ Illius aūt incisio que subti
lis est lōga sicut cauda muris equinis sup lun
guā sine repletiōe: aut rubedine aut nigredine
est parui timoris. ¶ Et modus q̄dē incisionis
eius est vt premat lingua ad inferioza: ⁊ sit pos
sibile accipe vuaz cū instrumēto: ⁊ premat ad
inferioza ⁊ nō radicē incidat: imo dimittatur
ex ea aliqd. Mā si tu absciderīs eam ex palato
sanguis forsitā nō abscindet oīno: cum tamen
nō opz vt incidat res parua: ⁊ sit nocumētū ⁊
remanet cū dispōne sua: imo opz vt incidatur
quātuscunq̄ addit sup nām. ¶ Cū aūt est ru
bea aposa tunc eius incisio est tumorosa. ⁊ q̄nq̄z
manat sanguis ⁊ nō abscindit ꝓpter aliquam
medicinā. ¶ Ex medicinis aūt incidētib⁹ eam
sunt assa fetida ⁊ alumē iameni que fine inter
missione ponant sup radicē eius: q̄m icidūt eā
⁊ facūt ipsaz cadere. ¶ Et ex medicinis facie
tib⁹ ipsam cadere cū cauterio est sal ām̄oniac⁹
cū assa fetida ⁊ attrumētis. ¶ Et opz vt medi
cine iste sup vuā annexe teneant cū instrō nar
rato: ⁊ teneant horaz vna ita q̄ nō ꝺglutiat do
nec agāt in eam: deinde iterat vsq̄ q̄ nigrescat.
Haz si denigrat cadet post tres dies sm plm.
¶ Et opz vt sit ille q curat decliuis ad ifericra
hīs os aptū ita vt currat saliua ei⁹ ⁊ nō re
tineat in ore ipsius. ¶ Due ꝓe amigdale su
spēdant cū vncino ⁊ trahant ad exterioza q̄to
plus possibile est ꝓter q̄ cū eis attrahant tunice: ⁊ abscindant cū rotūditate desup radicem
apud q̄rtā lōgitudinis cū instrō incisionis ꝓter
q̄ pmuteē instrm ⁊ icidat vna post alterā post
obseruationē ꝓditionū ꝓdictaz i colore ⁊ q̄n
tate eaz. ¶ Cūq̄ ceciderit ex eis q̄ abscindit
dimittat sanguis currere sm quātitatē medio
cre. ¶ Et sit patiēs decliuis sup faciem suā ne
sanguis ingrediat guttur eius. Deinde colluat
os ex aceto ⁊ aq̄ infridatis: ⁊ euomat ⁊ tusciat
vt mundificetur interius eius: deinde ponat
sup eaz qō abscindit sanguinē sicut colcotar ⁊
alumē ⁊ dragagātum ⁊ gargarizet cum deco
ctione senticis ⁊ foliorꝝ myrthi ⁊ sit tepida.

¶ De rememoratione nocumentorum inci
sionis. Cap. xvi.

e Ex eis ē nocumētū vocis. ¶ Et ex il
lis est detectio pulmōis frigoris ⁊ ca
loris ⁊ facit accidere tussim ab oī fri
gore ⁊ calore ⁊ nō tolerat sitim. ¶ Et ex illis
est detegere stomacū maligne cōplexionis a cā
ꝓmitiua ex ventositate ⁊ pulnere ⁊ eius simili
bus. ¶ Et plurimi eoꝝ infrigidant aerem tē
peratuz ⁊ in pectoribus plurimoꝝ eoꝝ figitur
frigꝰ i pulmone ipsoꝝ donec moriunt. ⁊ q̄nq̄z
accidit ex ea spūū sanguinis ⁊ nō retinetur.

Digitized by Google

¶ De cura spui sanguinis ex incisione vue ꝛ vtriusq; amigdale. Cap. xvij.

Oportet vt ponatur vētose sup collū ꝛ māmillas ꝛ fiat flōmia ꝛ vt fiat regimē cum flōmia venarū inferiorū cōicantiū sicut ascellarum ꝛ eis similiū intendēdo ad attrahēdū. ¶ Singularia aūt sanguinē retinentia ꝛ linimēta administrata ad illud sunt sicut attrimētū quo fiat linimētū: aut puluerizēt attrimētū super ipm: ꝛ infrigidātia actu sicut nix ꝛ succi fridi stipatici nota: sicut succus agreste ꝛ pāpani; vitis ꝛ ribes ꝛ solatrū ꝛ aq cidoniox acetosox. ¶ Et ex rebus expūs que hñt ppriet atez in hoc ea. Et opꝫ vt administrēt in dispōne medicamē qđ testatus est sapiens nōiatus. Diogenes ꝛ est alcuezric. Et etiā succ⁹ arnoglosse cū administrat ppter cum troc. de karabe ꝛ luto sigillato. ¶ Et opꝫ vt non administretur ex eis calidū aliqd imo frigidum actu. Calidum enim cuꝫ eo quod attrahit destruit operationem medicine.

¶ Fen. x. de dispositiōibus pulmonis ꝛ pectoris ꝛ est tractatus quinq;.

¶ Tractatus pmus de principij; ꝛ anhelitu.

¶ De anathomia epiglotis ꝛ canne pulmonis. Ca. i.

Anna quidē pulmonis est mēbrū cōpositū ex carulaginibuꝫ pluribus que sūt circuli ꝛ partes circuloꝝ: quarū alie alijs cōtinuantur. Que ergo ex eis obviāt meatui cibi qui est posteri⁹ ꝛ est meri facte sunt diminute ꝛ, ppinque semicirculo: ꝛ posita est abscissio earū ad meri: ꝛ cōtingit meri de ea corpus pāniculosum nō cartilaginosum: imo substantia ei⁹ cartilaginosa ad anteriora posita est. ¶ Et cōponunt he cartulagines et ligamētis que pāniculus tegit ꝛ comprehendit ꝺ ista illa intrinsecus pāniculus lenis ad siccitatē ꝛ duritiē declinās aliquātulā: ꝛ similiter etiā exterius ꝛ caput eius supius qđ sequit os ꝛ epiglotū. ¶ Et extremitas eius inferior diuidit in duas sectiōes. Deinde diuidit in sectiones currētes in pulmone vicinātes ramis venarū pulsatilū ꝛ querarū ꝛ puenit earū partino ad orificia valde stricti ora q̄ orificia eox que similant eis ꝛ currūt cū ipsis. ¶ Eius igitur creatio facta ex cartulagine vt inueniat in ea aptio ꝑdicta ꝛ ne lenitas faceret, eā indigere cooptura: ꝛ vt sit duricies eius tutamen ipsi cū sit eius sit⁹ ad anteriora: ꝛ vt sit duricies eius cā ad hoc vt pueniat vox: aut adiuuet eam. Et facta est eius cōpositio ex cartulaginib⁹ pluribꝰ ligatis cū pāniculis vt sit ei possibilis extensio ꝛ cōiunctio apud attractionē aeris ꝛ respirationem ꝛ nō doleat ex percussionibus que accidūt ei desubtuꝫ ꝛ supra. ¶ Et ex attractiōibus que accidūt ei ad extremitatē eius ꝛ vt cū nocumēto accidit nō dilatet nec; coangustet. ¶ Et facta est rotūda vt sit securior ꝛ magis incolumis ꝛ nō minuit ab ea qđ de ipso tangit meri nisi vt nō cōprimat ducellā transeuntē ipsum: imo ꝓtranseat a facie eius cū extendit meri ad amplitudinē ꝛ fit cōcauitas eius tunc q̄si aditus meri cū incipit meri extēdi ad ipsam ꝛ penetrat in ipsum ꝛ ꝓprie in deglutione ne cōfugatur anhelitui: qm̄ deglutio necessariū facit vt coperiat cāna pulmonis supiuꝫ vt nō ingrediat eam cibus trāsiēs sup eā ꝛ fit cooptura ei⁹ cum suppositione cartilaginū stātium sup meatum. Et silr eius que noiat nō habens nomen. ¶ Et cū fit deglutitio ꝛ vomit⁹ eius indigētes cooptura i hoc meatu ꝛ nō est possibile vt sine cū sit anhelitus. ¶ Et creata est ꝓpter vocifera tionē res que noiat lingua fistule cōstricta apō extremitatē cāne: deinde dilatat apud epiglotum: q̄re incipit ex amplitudine puenes ad cōstrictionē. deinde ad spaciū amplū sicut est in fistula. qm̄ necessariū est voci ꝓstrictio vt retinea tur ꝛ hmōi qđē corpus filis lingue fistule ꝓpietas est vt ꝓiungat ꝛ dilatet vt fiat per illud percussio vocis. ¶ Durities vo pāniculi qui tegit eā interius fuit vt resistat solus catarris ꝛ spuis malis ꝛ vapori fumoso redeūti ex corde: ꝛ vt nō mollificet pcussione vocis. ¶ Eius aūt diuisio in ꝑmis in duas ꝑtes fuit: quoniaꝫ pulmo hēt duas ptes. sed eius ramificatio cuꝫ venis quietis fuit vt ex eis accipiat nutrimentum. ¶ Cōstrictio autē orificioꝝ eoꝝ fuit vt mēsuretur in eis respiratio arteriarū venientiū ad cor. vt nō penetret in eis ad ipm. Maꝫ si penetraret faceret pcurire spuū sanguinis: hec est ergo forma cāne pulmonis. ¶ Epiglotus aūt est instrm ad cōplendā vocē vt teneat anhelitus. Et in interiore pte ipsius est corpus simile lingue fistule: ꝛ iam diximus ipm: ꝛ cum eo qđ apponitur ipsi ex palato: ꝛ est simile additioni qua claudit caput fistule: cōplet vocē. ¶ Et epiglotis quidē est coartata cum cāna cōstricta est meri. ¶ Cū ergo meri appetit deglutire: ꝛ declinat ad inferiora, ꝓpter attractionē bucelle: cooperit epiglotus ꝛ eleuat sursum ꝛ coartat cooptura quartūdam suarū cartilagi nū cū alijs: q̄re extendunt panniculi ꝛ lacerti. ¶ Cūq; cibus ꝓtrāsit meatum meri sunt orificiū epiglotis ꝛ cāne adherentes palato superi⁹: q̄re non est possibile vt ingrediat ipm er eo qđ cōprehensum est apud meri aliqd: q̄re ꝓtranseunt ipm cibus ꝛ potus ita q̄ nō cadit ad cannam aliqd nisi in qbusdā horis in qbus festinat deglutitio anteq̄ compleat motus iste: aut accidat cibo motus ꝓpter meri cōturbatiō: q̄re nō cessat natura laborare in expulsione eius cū tussi. Et nos quidē tam diximus anathomiaꝫ cartilaginū epiglotis ꝛ lacer:ox ei⁹ in ꝑmo libro. ¶ Pulmo autē est cōpositus ex pūbus

Digitized by Google

quarum vna est cāna: ⁊ scōa est rami arterie ve
nate: ⁊ tertia est rami ꝓculdubio q̄s cōungit
caro mollis rara aerea creata ex tenuitate san
guie ⁊ subtilitate: ⁊ illō est ēt nutrimētū ei⁹: ⁊ ē
plm meatuū mollis ⁊ rar⁹ ad albedinem decli
nās ꝓprie in pulmonib⁹ aialiū q̄rū integra est
creatio: ⁊ creat⁹ ē rar⁹ vt i ipso accipiat aer ⁊ di
gerat in eo ⁊ expellat superfluitas ei⁹ ab eo sicut
creatū ē apar cū cōparatōe ad cibū. ¶ Et est
hīs duas diuisiōes: q̄rū vna tēdit ad dexteraz
⁊ altera ad sinistrā. ⁊ sectio q̄ sinistra duos hz
ramos: ⁊ sectio dextera tres hz ramos. ⁊ iuua
mētū pulmōis oīno est attractio aeris: ⁊ iuua
mētū attractiōis aeris ē prepatio aeris cordis
pluris q̄s ipm q̄ idiget in pullu vno. ⁊ iuuamē
tū hmōi prepationis ē vt sit aiali cū submergit
in aq̄. ⁊ q̄n emittit vocē longā ꝓtinuā ipedientē
ipm ab acceptione aeris: aut cū abhorret eius
attractionē ꝓp dispōnes ⁊ cās ducētes ipm ad
illud ex forore aut alio aer preparus quem assu
mit cor. ¶ Et iuuamentū huius aeris prepati
est vt ꝑeperet sua euētatione calitatē cordis: ⁊
vt restaureт spām cū suba q̄ est magis vincens
in complexione eius: ꝓter q̄s aer solus sicut exi
stimāt quidā cōuertat ⁊ fiat spūs: sicut nō sola
aqua nutrit mēbrū. ¶ Verū vnūquodq; eoz
aut est pars nutrimēti: aut est faciēs penetrare
lubricitate. ¶ Sed aqua est ad nutrimētū cor
poris: ⁊ aer est ad nutrimentū spiritus: ⁊ vnū
quodq; duoz. ſnutrimētum corpis ⁊ spiritus
est corpus cōpositū nō simplex. ¶ Sed iuua
mētū extractiōis superfluitatis aduste spiritus ⁊
est eius fumositas ⁊ pulmonis est ad introitus
aeris frigidi. Iste nāq; attractus iam ꝓculdu
bio cōuersus est ad calefactionē: q̄re nō cōfert
in tēperando spiritū. ¶ Ramificatio aut̄ ve
narū ⁊ cāne in pulmone fuit: q̄n cāna ⁊ arte
ria venalis cōicāt in nutriēdo pulmoné ex san
guie digesto claro veniēte ex corde. ¶ Carnis
aūt iuuatiuū est vt opiler rimas ⁊ cōungat ra
mos: sed eius raritas est vt rectificet attractio
nem aeris. Nō enim est vt nō penetret aer nisi
in cānā tm: imo quādoq; euadit ad corp⁹ pul
monis ex eo: ⁊ in hoc est aptio in multiplica
tione ⁊ vt adiuuet etiā in cōstructōe ad expul
sionē. ¶ Est ergo preparatus duob⁹ mōdis ⁊
ꝓpter hoc aperit pulmo cum suffitatione. Eius
aūt albedo est ꝓpter dānū aeris sup illud quo
nutritur ⁊ ꝓpter plurimam eius frigiditatem.
¶ Eius partitio in duas ptes est vt non cesset
anhelitus ꝓpter nocumētū aduenies vni dua
rū partū ⁊ eis ramus est ramificatus ꝓpter il
lud in duos ramos. ¶ Quintus aūt qui est in
latere dextro est lect⁹ subtrat⁹ vene que noiatur
ꝓcana ⁊ nō est eius iuuamētū in anhelitu plm.
Et q̄n cor magis fuit declīue partīp̄ ad sinis
trā addit in pte sinistra q̄ occupet spacium pe
ctoris. Et non est bonū vt pulmoni sit in latere
dextro additio exīs venis subtrata: q̄n iā ce
cidit necessitas ei⁹. Et pulmoné q̄ cooperit pā
niculus nervosus vt sit ꝑm q̄ sciuit sensus al
q̄s aliq̄ mō: ⁊ si nō ē itrās tū ē cooperiēs q̄uis
ipse pulmo sit subtrat⁹ cordi lenies ipm: ⁊ ei⁹
iuuamētū. ¶ Pect⁹ q̄s diuisum est in duas cō
cauitates iter q̄s distinguit panniculus oz⁹ ex
oppōne mediastinōis thoracis: ⁊ nō est trāsit⁹ ab
vna duaz ꝓcauitatū ad alterā: ⁊ iste pānicul⁹
est in ꝛpirate duo pānicul ⁊ ē ꝓuīct⁹ in posteri
re ꝑte sui cū spōdilib⁹: ⁊ suptus vt defendat am
bas furculas: ⁊ intētio in creādo eos fuit vt sit
pect⁹ hīs duos ꝛnniculos q̄ten⁹ si eueniat vni
eoz nocumētū sufficiat alter ad faciēdū āheli
tū: ⁊ ei⁹ intētioné. Et ex iuuamēto eius ē liga
tio meri ⁊ pulmōis ⁊ mēbroz pectoris adinui
cem. ¶ Velamis aūt tā dixim⁹ foramā ⁊ iuua
mētū ei⁹ i anathomia lacerto. ipm. n. i ꝛpirate
ē vn⁹ lacertoz: ⁊ ē ex trib⁹ tunicis q̄rū media ē
chorda q̄ ꝓplex ei⁹ opatio. ⁊ tunica q̄ ē supra ē
sicut fūdamētū ⁊ basis pānīculi pectoris q̄ ite
ri⁹ coopiunt ipz ⁊ tūca iterior ē sic illa siphac
⁊ in velamie q̄ d̄ duo sunt foramia quoz ma
ius est trāsit⁹ meri ⁊ arterie magne. ⁊ p minus
est trāsitus vene que nominat alhabari ⁊ est ve
hementis suspensionis cum ea ⁊ incarnatōis.
¶ De complexionib⁹ pulmonis ⁊ signis dis
positionum eius. Cap. ij.

Ꝺ Iscam⁹ itaq; ꝙ cōplexionē calam signi
ficat pulmo pectoris ⁊ magnitudo an
helit⁹. ⁊ q̄ns duplat⁹ eruffiatio ⁊ vox
⁊ opatio eius: ⁊ ꝙ parum nocet ab
aere frigido: ⁊ ꝙ plm a calo: ⁊ ꝙ accīnia sitis
sedat aer frigidus absq; potu multotiēs ⁊ accīt
ei plm inflāmatio ⁊ tussis. ¶ Frigidā vo cō
plexionē signt puitas pectoris ⁊ paruitas an
helitus, ⁊ vox ⁊ acuitas amboz: ⁊ ꝙ nocet ab
oi frigido. ⁊ multitudo gñationis flegmatis
in ipso. ⁊ multotiēs quidē duplatur eo anheli
tus ⁊ aduenit ei asma ⁊ tussis. ¶ Cōplexio
nē aūt humidā significāt multitudo superfluita
tum ⁊ raucedo vocis ⁊ sternuto ⁊ ꝓprie cū fue
rit cū mā: ⁊ fuerit declinis ad suptora ⁊ defe
ctus ab elevatione vocis nō ꝓpter debilitatez
corpis. ¶ Siccā vo cōplexionem signt paucī
tas superfluitatum ⁊ asperitas vocis ⁊ simili
tudo ei⁹ cū voce grunni: ⁊ quādoq; est illic dis
nia propter vehemētiaz spissitudinis. ¶ Una
queq; aūt harū cōplexionū q̄nq; est pulmoni nā
lis ⁊ q̄nq; est ei accidētalis: ⁊ cōicat in aliquo
⁊ differūt in aliquo. ¶ Illa aūt in qb⁹ cōicant
sunt signa ꝓducta nisi illa que excipiemus post:
sed ea in quibus differūt sunt duo: vnū eoz est
q̄n cū cōplo est nālis signū eius est stās spi
nām: ⁊ si ē accīdtalis est ei signū accīdtale ⁊ iam
aduēit ei nisi sit signū de gñe eoz q̄ nō accidit
nisi nā tm: q̄n tūc signū est nāle cuius simile ē
magnitudo pectoris⁹: aut paruitas eius. ¶ Et

Digitized by Google

ſtias q̄ magis ꝓprie ſigñiones eius ſm diſpō
nes pectoris ⁊ pulmonis eſt anhelitus in frita
te ſua ⁊ calitate ſua: ⁊ magnitudie ei⁹ ⁊ puitate
ipſius: ⁊ facilitate ipſius ⁊ eius difficultate: ⁊
feroze ⁊ bonitate odoris eius ⁊ reliq̄s diſpōni
bus eius. ℂ Et ſiſr vox eſt in hmōi re: ſicut il
lud q̄d ſigt illa que ſtrangulata ⁊ eſt cum nocu
mentū fit in lacertis dilatantibus: ⁊ rauca cuz
nocumentū ſit in lacertis ꝓſtrictuis cū nocu
mentū eſt in lacertis: ⁊ ſiſr tuſſis ⁊ ſputū ⁊ pul
ſus. ℂ Et iaz declarata eſt tibi qualitas ſigno
nū anhelitus ⁊ qualitas ſigtionū vocis ⁊ quali
tas ſigtionum tuſſis ⁊ qualitas ſigtionū ſputi.
ℂ Pulſus aut̄ ⁊ q̄d ipſe ſigt ſm cōplōnes ⁊
egritudines tam ſciuiſti. ℂ Et pulmo q̄dē vi
cinat cordi ⁊ ſigtōes diſpōnū eius ſunt ſup ipſ
fozmozes. ℂ Et pulſus eſt magis ſigtiuus eiuſ
q̄d ſeq̄t ramoſ neruoz pulmōis. ℂ Et tuſſis ē
magis ſigtiua illius q̄d ſeq̄t cānā ⁊ carnē pul
monis. ℂ Et ſenſibilitas ḡuitatis eſt ſigño ꝓ
pria q̄ mā eſt in pāniculis ⁊ lacertis. ℂ Et cū
non ſputt niſi cū tuſſi leui tunc mā eſt ꝓpiqua
ſupremo cāne ⁊ ei q̄d ſequit ipm. Et ſi nō ſputt
niſi cū tuſſi plurima tunc mā eſt ꝓfunda ⁊ eſt
longinqua. ℂ Et q̄ñq̄ aſſociant nocumentis
mēbroꝝ pectoris ſigna mēbroꝝ longinquoꝝ
ſicut vertigo in apōtibus velaminis ⁊ ſicut ru
bedo faciei in apoſtematibus pulmonis.

ℂ De apōtibus accīntibus pulmoni. Cap. iij.

p Ulmoni q̄ñq̄ accīt apōta appropa
ta mēbris ꝓtū filiū ⁊ egritudies offi
ciales ⁊ ꝓprie opulō in venis ſuis ⁊
ꝓtibus cāne ipſius: ⁊ ꝓprie in venis
groſſioꝝ⁹ ⁊ in raritate coꝛporis eius. ⁊ q̄ñq̄
fiunt ꝓp cās opilatiuas intra ipm vſq̄quo pue
niat ad cooprurā ⁊ egritudines cōes. Et q̄ñq̄
multiplicant egritudines pulmonis in hyeme
⁊ autūno ꝓp multitudinē catarri ⁊ ꝓprie in au
tūno plumoſo poſt eſtatē ſiccaz ſeptētrionalē. ⁊
aer frūs nocius eſt pulmoni niſi ſit a caloze le
ſus vehemēti. ℂ Et multotiens q̄dē ducūt
egritu. pulmonis ac egritudines epatis ſicut p
ducunt vehemētia frigiditatis eius ⁊ vehe
mentia caliditatis eius ad hydropiſim. ⁊ ſimili
ter velaminis.

ℂ De cura pulmonis. Cap. iiij.

a Tende q̄d oꝑ in. c. aſmatis ⁊ anheli
tus: ⁊ pmitt̄ ad illud ex eo q̄d cōitat
ei in cāis egritudinū: ⁊ q̄ñq̄ excitat
pulmo cū eo q̄d eſt ſicut eleuatio vo
cis: ⁊ ſicut anhelitus exuflatiōis: ⁊ ſubtilienť ꝑ
illud ſupfluitates eius. ℂ Et adminiſtratōi q̄d
medicinaꝝ pectoris ineſt ꝓpria forma: oꝫ. n. vt
adminiſtrenť facte pillule ⁊ elia in pluribus re
tinendo ea in oze: ⁊ deglutiendo q̄d reſolui ex
eis paulatim vt plongeť ſpaciū moze earuz in
ptranſeundo cānā ⁊ reiterenť ⁊ puenīat ad cā
uaz ⁊ pulmonē; ⁊ ꝓprie cū dormit reſupinus:
⁊ humectet lacertos oēs qui ſequunť pulmonē
⁊ cānā eius. ℂ Et ꝓpinquio: modus declina
tionis ſupfluitatuz pulmonis eſt latus q̄d mer
ſequitur quapropter iuuatur vomitu plurimuz
cum non eſt tbi quod prohibeat.

ℂ De materijs ſiccis in pulmone ⁊ indicijs
earum in curatione. Cap. v.

m Aterie que ꝓtinenť in pulmone q̄ñq̄
ſunt ex gñe ſanguis ⁊ q̄ñq̄ ſunt ex
gñe humiditatis: ⁊ q̄ñq̄ ſunt ex gñe
ſaniei: ⁊ ſunt materie calide ⁊ ſubti
les. ℂ Et mās q̄dē ſiccas in pulmone q̄ñq̄ eſt
difficile ſpuere: qz non adheret ei ventoſitas ex
pellens eas cū tuſſi: imo rūpit humiditas ſuper
ventoſitatē: quare aduenit ei ventoſitas nō era
dicans. ℂ Sed ad vehementiaz multitudinis
earum cū ſunt humores pectoris groſſi non pue
nias ad vltimū in exiccādo. imo ſis occupatus
cū lenificatōe ⁊ inciſione cū reſolōne materiei.
ℂ Et ſit itētio maioꝛ duaz rez tibi inciſio: aut
ſit ſuctiō cū iciſiōe plus q̄ ſit cū reſolōe. ℂ Et
adminiſtra i oīb⁹ illis medicis aquā mellis: é. n.
faciens ea penetrare ⁊ lenificat ⁊ abſtergit.

ℂ De medicinis pectoris ſingularibus: ⁊ cō
poſitis ⁊ de forma adminiſtratōis earū. Cap. vi.

m Edicine pectoris ſunt medicine que
mundificant pectus ⁊ ſunt ſm oꝛdi
nes. ℂ Oꝛdo primus eſt ſicut fari
na fabarū aqua melhis ⁊ ſe. lini aſſuz
⁊ amigdale ⁊ vinū dulce. nam ipſum vehemen
ter aperit opilationem pulmonis ſicut ipſuzve
hementer generat opilationem epatis quēad
modum ſcies in ca. epatis. ℂ Et er frigidis ſe.
cucumeris ⁊ batelze ⁊ cucurbite. ℂ Butyruz
vero cum ſolum adminiſtratur maturatiō eius
eſt plus q̄ eius mundificatio. ſi aūt deglutiatur
cum melle ⁊ amigdalis amaris eſt eius matu
ratio minoꝛ ⁊ mundificatio eius maioꝛ. ℂ Et
foꝛtius illo eſt gluttinum albotum ⁊ amigdale
amare ⁊ oxym el ſquillinicum ⁊ fenug. ⁊ olibā
num ⁊ dactili. hierō habent foꝛtitudinez in hac
intentione. ℂ Et foꝛtioꝛa illis ſunt cyminum ⁊
piper ⁊ herbus ⁊ radix lilij ⁊ radix opoponaci
⁊ caſtoꝛeum cum melle ⁊ ſquilla aſſata contri
a ⁊ co nfecta cuz melle ⁊ centaurea maioꝛ ⁊ ari
ſto. ro. ⁊ nigella ⁊ vermis qui eſt ſub vrceis cuz
deſiccatur ſuper teſtā ſuper prunas: aut in fur
no donec albeſcat ⁊ commiſceatur cum melle
⁊ ſimiliter cruda cum ponitur in medicinis ⁊
aqua eius eſt vehementis iuuamenti: ⁊ altera
med eſt ex ſumma eorum que faciunt facile ſpu
tum: ⁊ ſiſcleos eſt valde iuuatiuum ⁊ ꝓprie
crudum ⁊ poſt ipſum illud quod non eſt dixa
tum niſi dixatura. i. ⁊ crocus confoꝛtat inſtru
menta anhelitus ⁊ facile efficit ſputum valde ⁊
medicine quidem iſte ſunt conuenientes ebi
bite ⁊ ſunt conuenientes vt emplaſtrum ſuppo
ſite. ℂ Ex medicinis autem cōpoſitis ſunt pil

Digitized by Google

lule platonis ⁊ sunt pillule de storace: ⁊ syrup. ō
ysopo cū descriptionibus diuersis ⁊ medicamē
andromachi ⁊ medicamē asclepiadis ⁊ medi-
camē. ℌ. ⁊syrupi de papauere cū descriptiōib⁹
⁊ medicamē māmi⁹: ⁊ medicamē anacardi cū
myrabo. ℭ Et ex eis q̄ faciūt spuē hȳos gros
sos ⁊ sanīē medicamē. qō ℞it serapini ⁊ myr
rhe āboz .aā. aur. i. cozdu. auſ. ij. opij ⁊ castoꝛei
āboz aā. auſ. i. ꝓficiāt cū vio dulci: cuius potio
ē. ℌ. au. ℭ Et ex eis q̄ expta sūt ē medicamē: qō
℞it olibāi. iiij. myrrhe. ij. cū. iij. vn. rob. coquāt
cū melle ⁊ degluciāt aut succ⁹ caul⁹ cū eq̄ pō-
dē mell⁹: aut decoctio ei⁹: decoquanſ ābo dōec
coaguleē ⁊ sit ignis: ignis carbonū. ℭ Et etiā
myrrha ⁊ pip ⁊ se. vrtice ⁊ serapinū ⁊ sȳnapis:
sumāt ⁊ fiant ex eis pillule: ⁊ deſ i potu ex eis
mā ⁊ vespe apd sonū. ℭ Et ēt sȳnapis. ℥. i. bau
rach. ȝr. i. ℈. irat. succi cucumeris asi. i. ℈. irat. i. ⁊. ℈. ⁊
sūt potio vna educēs supfluitates plimas ⁊ mū
dificat sine lesione. ℭ Et ex medicis fortib⁹ est
vt sumāt nasturtiū ⁊ sȳnapis ⁊ se. vrtice ⁊ suce⁹
cucūeris asi. ⁊ anisuz ꝑuigāt totū illud cū melle
⁊ ꝓficiāt cū eo. ℭ Et ex ꝑmixtis declinātibus
ad calitatē est vt sumāt fenug. vn. i. se. lini vn. i. ℈.
herbi. vn. i. eius qō ē iter grana cotti. vn. ℈. succi
ligritie. vn. ij. inuoluāt oia oleo amigd. ⁊ ꝑuigā
tur cū melle. ℭ Et ex seueste ⁊ fic⁹ al. ⁊ passe
enucleate ⁊ radix liij ⁊ capil. ve. decoquāt i aq̄
vehemēt ⁊ deſ ex ea ad potādū. ℭ Et si in hac
aq̄ decoquāt polypodiū ⁊ turbit erit iuuatiuum
valde. ℭ Et scias q̄ multotiēs remanet aliqd i
pectore ⁊ est recipiēs vt expuat nisi ꝓhibeat eius
a b eo dbiliteꝛ. ⁊ tūc qō oz vt adiuuet cū sternu
tatiōe.

ℭ Sermo vij⁹ de anhelitu. Ca. vij.

a

Anhelitus ꝓpleꝛ duob⁹ modis⁹ iter
quos sūt due mozes fm q̄ res se hȳs in
pulsu: nisi q⁹ mot⁹ anhelitus est volū
tari⁹ q̄ pōt alterari cū volūtate a cur
su nāli: ⁊ pulsus est nālis purus. ℭ Et intentio
qō in anhelitu ē vt ipleat pulmonē aeꝛ frō do
nec ꝓpatio cordis: ⁊ nō cesset coꝛ sumere
ex eo aerē frīm ⁊ reddat ipsi vapoꝛē grossuz vt
fumosum ad hȳ vt accidāt illi auractiōi due res
q̄rū vna est ꝙuersio ipsius a frictate cū calefactio
ne. eius qō ei vicinaē ⁊ eius qō ei cōmiscetur. ⁊
altera est cōuersio ipsius a claritate sua ꝓpterea
q̄ admisceē ei vapoꝛ fumosus: tūc. n. remouet
ab eo intentio qua fit ꝙuentes: ad hȳ vt extēdat
pulsus ab eo: q⁹ nedia fit eius eductio ⁊ permu
tatio ipsius. ℭ Et inter duas res sunt due moz.
ℭ Et eius qō introitus ⁊ est attractio aeris fit
cū dilatatione pulsus pulmonis sequēs motū
corpoꝛ quibus circūdaē. ℭ Et anhelitus qdem
apud cōtatē est illud qō educit ⁊ ab medico ℈.
ℭ Et in pone q̄ est iter eos q̄q̄ ē illud qō edu
citur sicut est apud cōtatem: ⁊ q̄q̄ est hȳ toruz
ficut pulsus apud cōtatē est motus dilatatiu⁹:
⁊ apud medicos in ipso est positio ꝓpria fm

spem notā. ℭ Et motus anhelitus eq̄lis nālis
vacui a nocumēto cōpleē motu velatis: si āt in
diget additione fortitudinis ꝓp illud qō non
ingredit nisi cū labore: aut vt cōfoꝛteē anhelit⁹
ad exhendā inflationē cōcat velami in hȳ adiu-
toꝛiū lacertoꝛ pectoris oium ira q̄ supmoꝛuz
eius aut saltē quoꝛūdā iferioꝛ eius im. ℭ Si
aūt est necū vt fecet litteras: aut gnēt ex eo lo-
cutio nō est excusatio qn administrato sit lacer
toꝛ lingue: ⁊ q̄q̄ est necuz in eis administra
re lacertos labioꝛ. ℭ Et quēadmodū in pul
su est magnus ⁊ paruus ⁊ lōgus ⁊ breuis ⁊ ve-
loꝛ ⁊ tardus ⁊ calsus ⁊ frūs ⁊ freq̄ns ⁊ rarus ⁊
fortis ⁊ debilis ⁊ intercisus ⁊ cōtinuus ⁊ spas-
mosus: ⁊ tremul⁹ ⁊ pue repletōis venaꝛ: ⁊ inste
eaꝛ ⁊ reꝛ laudabilū ⁊ reꝛ illaudabilū: ⁊ oib⁹
illis sunt cāe: ⁊ oibus illis sunt significationes
fm res suas: ⁊ est eis diuersitas fm cōplones
etates ⁊ gñā ⁊ accidentia coꝛporea ⁊ animalia.
ℭ Stīr anhelitui sunt iste res numerate ⁊ que
sūt eis silia. ⁊ vnaq̄q̄s res eaꝛ hȝcām: ⁊ ois reꝛ
ex eis hēt significationē. ℭ Anhelit⁹ igit⁹ ali⁹
est magnus ⁊ alius est puus: ⁊ alius est longus
⁊ alius est breuis: ⁊ alius est velox: ⁊ alius est
tardus: ⁊ alius est rarus: ⁊ alius est frequens: ⁊
alius est strictus: ⁊ alius est latus: ⁊ alius est fa-
cilis: ⁊ alius ē difficilis: ⁊ alius ē fortis: ⁊ alius
est debilis: ⁊ alius est calidus: ⁊ alius ē frigid⁹:
⁊ alius est eq̄lis: ⁊ alius est diuersus. ℭ Et ex
spebus q̄ anhelitus sunt q̄ hȳ noia ꝓpria si-
cut anhelitus intercisus ⁊ ꝓpatus ⁊ anhelitus
duplus: ⁊ ahelitus suffocatus: ⁊ anhelitus vio
lēs⁹ ⁊ hȳs feurat vel feroꝛē sicut est apoplexia
⁊ similibus. ℭ Et nocumenta que accūt sunt in
mēbris anhelitus ⁊ in ꝑncipijs eoꝛ ⁊ in eis q̄
cōcat eis cū vicitate. ℭ Et mēbra q̄ anhelit⁹
sunt epiglotis ⁊ pulmo ⁊ cāna ⁊ vene nō pulsa
tiles ⁊ arterie: ⁊ velamē ⁊ lacerti pectoris ⁊ pe-
ctus ipsum. Mā nocumētū q̄q̄ fit in ipso pec-
toꝛe cū est debile ⁊ puuz ⁊ aducunt ei ꝓp illud
in anhelitu nocumentum. ℭ Eoꝛū aūt ꝓinci
pia sunt cerebꝝ ipsuz ⁊ nucca eiā q̄m ipse est
oꝛigo velaminis: nasceē. n. plurimū eius ex pa
ri quarto neruoꝛ nucce ⁊ cōnuantur: ei ranu
q̄nti ⁊ sexti ⁊ neruꝰ ad ipsuz veniēres. ℭ Mē-
bra aūt cōicantia cum vicinitate sunt sicut stōuz
⁊ epar ⁊ matrix ⁊ intestina ⁊ reliqua viscera.
ℭ Et illa nocumenta aut sunt malitia cōplo-
nis succedens calida aut frigida: aut humida:
aut sicca q̄cūq̄ earū sit pura: aut cū mā humo-
ris retenti vel effusi ad ipsum plurimi: aut vi
scosi: aut grossi: ⁊ sanies ⁊ pus sunt ex summa
eius: aut ventositate: aut vapoꝛe: aut egritudo
officialis ex paralysi ⁊ spasmo: aut resolutio sin
gularis ex scissione aut putrefactione: aut vlce
ratione: aut coꝛrosione: aut ex apate frō: aut ca
lido: aut duro: aut exoloꝛe. ℭ Et tu qdē scies
sti per illud quod narraui tibi q̄ anhelitus est

Digitized by Google

fortis significatio. ⁊ currit cursu pulsus postq̃ tu obseruas in eo consuetudinem: ficut necesse est tibi vt obserues rem nãtam consuetã in pulsu etiã. ¶ De anhelitu magno ⁊ paruo ⁊ causis ⁊ significationibus eius. Ca. viij.

2 Anhelitus magnus est anhelitus qui recipit aere valde plñ supra equalẽ ⁊ est ille cuꝰ quo dilatãtur mẽbra anhelitus in partibus oĩbus supabunꝺanter pp magnitudinẽ eiꝰ quod attrahitur: ¶ Parui aũ ⁊ stricti dispõ est i hoc ecõtrario pp paritatem eius qõ attrahit. ⁊ silr in parte exactionis. ¶ Cãe vero anhelitus magni sunt cãe pulsus magni. fortes ꝓdcẽ. ¶ Et consuetudinaria qui busdã ꝙ pauus est ille qui ꝓplet motu velãtis mñ. ⁊ illud nõ est verũ absolute: nã ẽtus qñq̃ fit ille qui ꝓplet motu solius velãtis paruus: qñq̃ mñ est ille equalis. Equalis n. non eget motu nisi velamus cũ velamen est fortis ꝗtus. ¶ Et qñq̃ est anhelitus paruus ẽtus mẽbra pectoris oĩa moueant cũ sunt oĩa debilia. Nõ n. sufficit velamẽ solũ ad anhelitũ qui est necẽ: neq̃ si necius est equalis: imo est necium vt oĩa ei adiocient. ¶ Amplius non est oĩbus sufficiẽtia in attractione aeris: ⁊ eius eductione accẽs oĩbus qõ fit fortis ei qõ est a velaie solo si est icolume ⁊ sanũ ⁊ forte: qm̃ non est neq̃ vnum ex illis mẽbris sufficiens ad dilatationez integrã: neq̃ illius ẽtatis: vt qñ illi aggreganť: aditorum alterius, puenĩat ex oĩbus dilatatio pulmonis equalis sufficiẽs: ⁊ illud est pp debilitatem virtutũ: aut ꝓstrictionem meatuũ. ficut accidit in pleumonia. ¶ Verum oꝫ vt sit magnitudo anhelitus cõparata cũ ẽtate eius qõ de aere ipso exercet receptio: ⁊ eo qui redit: ⁊ non ꝓplet illud nisi motu oĩum lacertoꝝ pectoris ⁊ eoꝝ que sequunť eos: deinde non quiescunt donec sit motus oĩum illoꝝ que in ipso mouẽtur motus oĩum lacertoꝝ. ¶ Ipse. n. est anhelitus magnus: imo non nisi qñ ad ipsum mouentur omnes motu qui est vltimus in dilatatõe ⁊ cõstrictione operãdo in aere plimo: ⁊ paruus est ꝑm oppositionẽ eius. ¶ Et qñq̃ cõsequit ex vehementia motus mẽbroꝝ anhelitus ad attrahendũ aerẽ: vt fiat motus dilatando in anterioribus vsq; ad furculas: ⁊ posteri⁹ vsq; ad os duaꝝ spatulaꝝ: ⁊ in lateribus vsq; ad maxillam ptem carnis spatule: ⁊ qñq̃ mouanť naribus: imo mouantur eis vtrisq; in plibus dispositionibus: qñq̃ vero diuersificatur dispositio in constrictione ⁊ dilatatione ex parte magnitudinis ⁊ paritatis: qñq̃ enim est dilatatio maior: ⁊ qñq̃ constrictio ⁊ motus: ⁊ qñq̃ ꝑm quãcũq̃ qualitatem que maior est hꝫ necessitatem equationis cum introitu ⁊ dilatatione est additus: ⁊ qualitas que indiget equatione cum introitu ⁊ dilatatione ex parte magnitudinis ⁊ paritatis, ⁊ fortalis dilatatio quecũq̃ earũ est magis necessaria est motus qui tenet eam magis additus: nã si est necessitas expulsionis vaporez fumosi plurima pp multitudinem ẽtatis eius: aut acuitatẽ q̃litatis ipsius est cõstrictio exufflatiua. ⁊ si necessitas exufflatiua. ¶ Et si ẽ necessitas extinguendi ignẽ iflãmatiõ est dilatatio magna. ¶ Et qñ cõtingit in hoie vt nõ sit magne attractiõis aeris: imo parue: deinde sit magne extractionis spũs vel anhelitus est illud significatio qõ caliditas inata est diminuta ⁊ exãuca intrans est addita. ¶ Et cãe in hoc ꝙ hec oĩa mẽbra laborioso motu affliguntur sunt q̃tuoꝝ. Ipsa. n. aut sunt ita pp cãm magne necessitatis que est pp inflãmationẽ caliditatis in partibus cordis ⁊ pulmonis. ¶ Aut pp cãm debilitatis in ipsis lacertis motiuis: aut pp cõtatẽ principiorũ sicut est in fine ethice ⁊ pthisis: ⁊ in colle cuꝰ e meri: qñ ipsa debilitat ẽtatẽ. ¶ Aut pp egritudinẽ instri ei. ꝓpriã. ¶ Aut pp cõtrarietatem eius ꝓdcãm in eo qõ preterijt ex ispalmo accẽte et: aut malitia cõplonis: aut apare: aut dolore: aut alia re. ¶ Aut pp ꝓhibitionẽ in lacerto ac cẽte a dilatatione sicut est repleto in sto a cubis aut vẽtositas cũ peraũt terminũ: qm̃ separ iter velamẽ ⁊ dilatationẽ: qr̃ nõ dilatat ipsum solũ. ¶ Aut cõstrictionem meatuũ qui sunt epiglotis ⁊ ramicãe ⁊ arterie ⁊ qui cõtinuant eis ex meatibus anhelitus: sicut raritas q̃ est in pulmone: qm̃ ipse implet humoribus aut multiplicanť in ipso opatiões: aut accidit in ipso apa: ⁊ illi qõ sunt sicut paretes aĩma ⁊ hñtes sanitẽ ⁊ peripleumonica. ¶ Aut pp negligentiã cum necessitate aut paritate necessitatis ita vt prolongef spaciũ inter duos anhelitus: ⁊ sit necessitas anhelitus magni reparãs illud qõ accidit ex negligẽtia sicut pulsus hñs ꝓportionẽ rõnum cũ nõ hꝫ vehemẽtẽ cordis fortat: qm̃ impedit ab eo: deinde vltimat in ipso. ¶ Et ex ſuma himõi necessitatis ẽ magnitudo anhelit⁹ qm̃ multiplicantur in ipso vapores fumosi proculdubio ⁊ negligit anhelitum a voluntate extractionis anhelitus vlq; quo multiplicatur cũ ipso necessitas: qr̃ egreditur proculdubio magnus. ¶ Et silr est pulsus cõplexio cordis cui⁹ non est cum illo colore recipientis anhelitus: qr̃ expellitur ad horam necessitatis ⁊ restaurat tur cum magnitudine qõ deficit cũ expulsione. ¶ De signis anhelitus. Cap. ix.

6 Ignã quibus discernitur inter cãs motus pectoris totus sunt: qm̃ si illud fuerit cã necessitatis ⁊ virtus fuerit fortis: erit anhelit⁹ plurim⁹ introitu ipsius: ⁊ ex insufflatione eius erit tactus anhelitus calidus inflãmatus ẽt magnus significãs caliditatem: ⁊ erunt signa inflãmationis reperta in pectore ⁊ facie ⁊ oculis ⁊ lingua in colore suo taspiritate sua ⁊ in reliquis. ¶ Si nõ fuerit ita ⁊ virtus fuerit non debecta ⁊ quasi non

Digitized by Google

fuerit possibilis ei dilatatio integra tunc cā cō
strictionis erit in re ꝛ re eorum que numerauī
mus. ¶ Si autem membra omnia laborauerint: aut moueantur postea non fuerint mota
motu de quo sit curandum neq; extendunt dilatatione integra: sicut cum conatur aliquis
illud quod nō est: ꝛ innititur omni nixu super
anbas nares: ꝛ non fuerit illic apud redditum
exufflatio: tunc virtus motiua que est in lacertis erit lesa. ¶ Et quando constrictio est er humiditate in cāna. ꝛ que sequuntur ipsum est cū
signis in anhelitu sonus eus qui sterut: ꝛ est ne
cessitas excreationis: ꝛ est additio signi super signum constrictionus totale: qp si illud non fuerit erit causa magis inobediens hac. Cum ergo aduenit constrictio sterilis subito: tunc iaz
currit ad pulmonem materia ex catarro: aut
currit ad pulmonem puis: deinde ad cānam:
scdo sanies ꝛ pus er aliquo membrorū subito.

¶ De anhelitu vehementi. Cap.x.

e St ille ex cuius magnitudie virtus
laborat ille superflua coartatione ad
introitum ꝛ ad exufflandū cum exitu quare est cum magnitudine fortitudo.

¶ De anhelitu alto ꝛ subuli. Cap.xi.

e St spes anhelitus magni in quo ne
cessarius est motus superior lacerto
rum pectoris ꝛ non quenit necessitas
in ipso ad mouendū velamē ꝛ inferiores lacertos pectoris. Et iste qō anhelitus sepius accit
in febribus pestilentialibus.

¶ De anhelitu paruo. Cap.xij.

c Ognitio causarum eius est propter
cognitionem causarum magni sm
semitam oppositionis: quoniam separat dolor inter membra anhelitus
ꝛ inter motus eorum: ꝛ quandoq; minoratur
anhelitus causa doloris: ꝛ qñq; minoratur anhelitus pp constrictionei. ꝛ qñ associatur ei rarias significat mortificationē nature: ꝛ qñ associat ei frequētia significat dolorē in mēbris anhelitus: ꝛ que sequunē ea ex stō ꝛ eis similibus
sicut vlcera eorum ꝛ apostemata ipsoꝝ. ¶ Signa causarum anhelitus parui oppositaꝝ causis anhelitus magni nota sunt ꝑ oppositiones.
¶ Ipsius autem cuius paruitas est ꝓpter dolorem non propter constrictionem significat inuentio doloris ꝛ qp hīs dolorem si tolerat dolorem: ꝛ expectat super ipsum posse est ei vt magnificet anhelitum suum: ꝛ cum hoc qñq; accidit inter separationes anhelitus eius anhelit⁹
magnus ad quem necessitas adducit ad tolerādum dolorem: aut adducit necessitas in ipso negligentiam doloris: ꝛ factus a constrictione est
econtrario totius illius.

¶ De anhelitu longo. Cap.xiij.

e St ille in quo prolongatur spatium
motus agris in attractione ipsius: ꝛ
eius reditu vt possit virtus operari ꝑ in aere plurimo. ¶ Et quandoq; prohibet magnum ꝛ velocem dolor: aut strictio: ꝛ ponitur longus
in complemento eius vt consequatur quod attractum est ꝑm ꝗtatē magni ꝛ velocis.

¶ De anhelitu breui. Cap.xiij.

a Anhelitus breuis diuersus est a longo: ꝛ qñ associatur ei frequentia est
causa eius dolor in instrumēto anhelitus ꝛ que sequuntur ipsum: ꝛ quādo associatur ei raritas significat mortificationem innati caloris.

¶ De anhelitu veloci. Cap.xv.

a Anhelitus velox est ille in quo ē motus in spatio breui cuꝫ consecutione
necessitatis non sicut breuis ꝛ parus
ꝛ causa in ipso est vehemēna necessitatis cum non consequitur in ipso sufficientia magnitudinis: aut qñ necessitas est supra illud
quod magnitudo ad ipsam comprehendit: aut
qñ magnitudo separat: sicut dictum est in pulsu in illa separatione aut in instrumento: aut in
virtute: ꝛ qñq; est velocitas in vno duorum⁹ motuus plus ꝗ in alio propter similitudinem cāe
predicte in anhelitu magno.

¶ De anhelitu tardo. Cap.vi.

c St contrarius veloci ꝛ cāe eius sunt
contrarie causis ipsius. ꝛ qñq; tarda
tur propter dolorem: qñ necesse est
vt membrum anhelitus moueatur cuꝫ
facilitate ꝛ spaciositate.

¶ De anhelitu frequenti. Cap.xvij.

e St anhelitus inter quem ꝛ inter illū
qui est ante ipsum abbreuiatur tēpus.
¶ Et ex causis eius ē vehemētia necessitatus quando non sufficit magnitudo ꝛ velocitas: quoniam ipsa est maior
ꝗ sit illud quod comprehensum est ad ipsam
cum eis: quoniā minor ea est prohibitio ex dolore aut apostemate: aut constrictione propter
materias plurimas: aut coartationem: aut effusionem puris in spatio pectoris aut aliquā cārum constrictionis. ¶ Et tu quidem discernes
inter illum qui accidit causa necessitatis: ꝛ illū
qui accidit causa doloris: ꝛ aliorum ex eis que
preterita sunt ubi in ca. magnitudinus. ¶ Et anhelitus frequens ꝑm qp testatur de eo Hyp. facit sequi nocumentum propter exiccationē pulmonis ꝛ destructionem instrumenti ꝛ anhelitus in eis que ipsum sequuntur.

¶ De anhelitu frigido. Cap.xviij.

s Ignificat mortificationem virtutis
ꝛ extinctionem caliditatis innate ꝛ
conuersionem complexionis cordis
ad frigiditatem: ꝛ est de terius signū
in egritudinibus acutis: ꝛ proprie qnando cuꝫ
eo est raritas in substantia: nam tunc complet
significatio eius sup resolutionē innati caloris,

Digitized by Google

¶ De anhelitu fetido. Cap. xix.

e Si itrās in feroze oris: sz sepat a reliqs spēb⁹ feroris oris: qm̄ i illis spēb⁹ qnq; euēcuat feroz in dispōne q̄ nō est anhelitus: t figt humores putrefactos i mēbris anhelit⁹. s. aut cāna: aut pulmone cum in eis putrefit humoz aut materia.

¶ De pmutationib⁹ que currūt iter anhelitus magnum t anhelitum velocem t anhelitū frequentem t cōtrarios eoz. Cap. xx.

i Am scimus q̄ qñ nēcitas addit̄ magnificat ahelit⁹: sz si addit̄ plus sive locoz: q̄ si addit̄ plus fit frequēs: si aūt redeat nēcitas minuit̄ pus frequentia: deinde velocitas: postea magnitudo.

¶ Et sīlr qñ minuit̄ defideriū t phibitio. Et silr qñ ōficit reditio i ītēcōib⁹ pmis trib⁹ inentur raritas pōs: deinde tarditas: postea magnitudo: qr̄ ē egritudo a nāli ad punī min⁹ q̄s ad tarditatē: t ad ābo min⁹ q̄s ad rarit. Et si tu expieris ista i dilatatiōe t ꝓstrictiōe sil pm diuersitatem duaꝝ nēcitatū pdictaꝝ declarabit tibi diuersitas i additiōe t diminutiōe. Cū. n. cā ē magis ducēs i dilatatiōe ad additionē ē tps q̄ ē añ dilatationē breui⁹: t qñ ē filius illi cāe i ꝓstrictiōe ē tps quis q̄ ē añ ꝓstrictionē breui⁹. Et ahelit⁹ frequēs: vel sequit apa calm aut ꝓstrictionē ab opilatione.

¶ De anhelitu mouente pulmonem vel motiuo pulmonis. Cap. xxi.

i Ste anhelitus significat debilitatem ꝛtutis aut ꝓstrictionē vehemētem pfocatiuā i decollatiōe aut collectionē materiei: aut effusionē humoris.

¶ Sermo vīs de malitia ahelit⁹. Cap. xxij.

m Alitia ahelit⁹ cōcat dispōnib⁹ egredientib⁹ a nā in anhelitu quā non ꝓse quūtur accīa sana: imo accīa egra ipedientia: t illa sunt sicut difficultas ahelit⁹ t ꝓstrictio ahelit⁹ duplatio anhelit⁹ t intercisio anhelit⁹ t ahelitus prepatus. Et q̄ncq; accīt pp spēs malitia cōplonis replectionalis: aut pp opilonē t vicinitatē coartatōis apatū: t dolores a motu phibētes: t pp vlcera in velamine t pubus pectoris: t pp casum ꝛtutis ex egritudinibus attritū facientibus t febribus acutis t pestilētialib⁹ t venenis ebditis. ¶ Et ois quidē malitia anhelit⁹: aut ipsius constrictio: aut difficultas ei⁹ ꝓpter materiā additur apud resupinationē: t est media apud dormitionem super latus t alleuiat quādo super vētrem iacet aliqs: t in pfocatiuo intrinseco prohibetur apud resupinationem omnino.

¶ De constrictione anhelitus. Cap. xxiij.

c Onstrictio anhelitus est vt nō inueniat aer in q̄ exercitatio fit cū anhelitu meatū i pre sui mor⁹ nisi strictū in q̄ non penetret nisi paulatim. ¶ Et eius cāe aut sunt apata i illis meatib⁹ q̄ sūt epti glotis t cāna t ramī eius: t arterie in ipsa raritate pulmonis t corpe ipsius. ¶ Et de apatibus eius qō vehemētius opilat anhelitū est illud qō ē durū. t hūores plūres in ipso aut grossi aut viscosi aut aquosi aggregari in pulmone: aut cooptura accīs ei ex coartatione vicina ex apate i epate aut stō aut splene: aut hūores effusi in spatio: ꝓpter hydropisim: aut alia sicut fit ex aptionibus apatuz in vētre inferiore nō permutētibus fieri dilatationē: aut spissitudo ex siccitate aut siptiditate: aut frigore aduemente pulmoni t velamini: aut a siccitate in neruis t velamine: t est melius vt noiet difficultas anhelitus: aut a vapozib⁹ fumosis ꝓstringentib⁹ intrinsecus anhelitū in locis strictis. ¶ Et qñq; est causa eius cōstrictio pectoris: t vt nō inueniat mēbra dilatāta anhelitū vbi expandent. ¶ Et qñz fit cā crīs t signū ē qñ declinat māe ad supiora. ¶ Et qñz fit difficultaꝝ ahelit⁹ t cōstrictio eius ꝓpter cursum materierū ab apostematibus intrinsecis pmutatis ad partes capitis t indicat apata post aures si res fuerit magis incolumis: aut in cerebro si fuerit peiozis.

¶ De signis. Cap. xxiij.

s Postematū pfocatiuoz rememoratio tā preteriit ibi. ¶ Signum ꝛtio apatus qō fit in pulmone ipso est dolor grauis: t in lacertis t in velamib⁹ pectoris ē dolor pūgitiu⁹ itrisec⁹: t ē fortior: t vehemētior: t exteri⁹ ē debilior: t, i cartilagib⁹ pulmōis ē dolor in q̄ est ꝓstrictio: t qñq; pducit ad tussim. ¶ Et si fuerit apa calm febris. ¶ Et signa pfocatiui nota sunt' q̄ fit vehemēs apud resupinationē. ¶ Signa aūt humoz si sunt in cāna sunt sputū t desideriū tussiendi t innare ea cū manatione rei cū aliq̄tula russi t cum stertitione. t si sunt in pulmone est illa dispositio si militer: nisi q̄ tussis incipit a loco magis profundo t nō est stertitio nisi pm quātitatez eius quod manat ex eo quod sputit. ¶ Et si sunt in spatio tūciam pmutatur et latere ad latus cuz alteratione iacēdi: deinde egrediuntur cū sputo t nō est in ipso cum cōstrictione anhelitus tussis de qua sit curandum.

¶ De diuersitate anhelitus. Cap. xxv.

a Nhelit⁹ diuersis cū fit cāis q̄ sunt sicut cāe diuersitatis pulsus t ē ei⁹ diuersitas ordinata t inordinata.

¶ De anhelitu duplo. Cap. xxvi.

c Ste ex spēb⁹ diuersis: t ē anhelit⁹ i q̄ complet dilatatio aut ꝓstrictio duobus motibus inter quos ambos ē mora sicut est anhelitus pueri cūplozar. naz fit in eo cōpressio qñ dilatat t mutato qñ ꝓstringit. ¶ Et eius cā aut est calitas multa q̄ nō inuat eo qō attrahit. imo ei⁹ errēsio facit necessitatē in additione. ¶ Aut est debilitaꝝ in instrō ahelit⁹ noto faciēs nēcitatez quis in anhelitu

Digitized by Google

¶ Aut est malitia cōplonis deijciēs ꝓtutem: aut exiccās aut indurās instrm: t est plurimū.
¶ Aut est dolor in ipso: aut in vicinis ei⁹ apa.
¶ Et vicini sūt sicut velamē t epar t splen: ꝫ epar ē vehemētioris cōcatiōis ꝙ splē. ¶ Aut ē egritudo officialis et eis q̄ iā nūate sunt multis vicibus. ¶ Aut est multitudo spalmi ꝑteriti aut futuri: t iste anhelit⁹ ē signū malū in egritudinib⁹ acutis t febrib⁹. Cū aūt accīt ex frigore: tunc ipse est ex eis que sanat febres.

¶ De anhelitu pauco. Cap. xxvij.

e Si vt sit nocumētū i medietate pulmonis t sit medietas altera icolūis. q̄re ē anhelit⁹ medietas āhelit⁹ incolumis.

¶ De anhelitu difficili. Cap. xxviij.

e Si vt sit exercitatio in aere labor: sit ue sit strictura: siue non sit strictura.

¶ Et cā in ipso est nocumentū mēbroꝝ anhelit⁹ ꝫ ꝙ dictū est in alijs: t q̄ꝛ est ꝓpter inflāmationē igneā dñantem cordi. ¶ Et sit ꝓpter frigus⁹ monstificās ꝓtutē motuā: aut ipediens eā sicut accidit cū est frigus velaminis: sicut frigus ex aere: aut frigus ex emplo sup ipm ꝓpter cām in ipsomet: aut ꝓpter cām in stomaco t epate t cadit ipm in vicinitate illius emplī: t infrigidat: q̄re nō fit bona eius dilatatio. ¶ Et q̄ꝛ fit ꝓpter opilonē apud quā retinet pulmo attrahēs aerē: t indigēs labore donec inflet. ¶ Et iste est diuersus ꝓpter ꝓstrictionem. Et q̄ꝛ est opilo apa. Et q̄ꝛ fit ꝓpter medicinā soluiuā mouētē t nō soluētē: aut ꝓpter clystere acutū nō soluens: t sili⁹ q̄ flōmis in pleuresi nō ꝓsequit nēcuatem.
¶ Et ops quidē vt legat illud qđ scripsim⁹ i fine ꝓmonis nr̄i in cōstrictione anhelit⁹ ꝫ etiam.

¶ De ꝓparatione anhelitus. Cap. xxix.

p ¶ Reparatio anhelitus est anhelit⁹ q nō aduenit hūi ipm nisi ꝓpetur t equetur t extēdat collū suū extēsione tēdēte ad frigidiora: q̄re apit ꝓp illud meatus t nō pōt declinare collū suū: q̄m ꝓstringit sup ipm anhelit⁹: sicut ꝓstringitur sup trahentē collū suū ad posteriora: t sili⁹ nō pōt declinare pectus t dorsum ad posteriora.
¶ Et q̄n remouet hec ꝓparatio: t ꝓpue cum resupinat accidit ei vt cooptiantur ex ipsa ptes pulmonis. s. quedā eaꝝ cū q buscā: q̄re opilāt meatū: q̄m ipse in inatio in hmōi est opilat⁹ in plūb⁹: t in ipso nō est aptio nisi pus quam destruit declinatio ptū q̄rūdā sup alias: q̄re opilantur meatus. ¶ Et q̄ꝛ fit illa opilatio accidēs in febribus t silibus ꝓpter vapores declinātes t humiditates resolutas. t q̄ꝛ fit ex veritate ꝓpter humores implētes t opilantes t apata: aut q̄n lacerti sunt mollificati. Cū ergo non descendūt ad partem pedum: imo descendunt ad partem dorsi t pectoris coarrantur.
¶ Sermo vlis de dispositionibus anhelitus.

¶ De anhelitu etatum. Cap. xxx.

p Veri q̄ idigēt eductōe supfluitatū fumosaꝝ necitate vehemēti: q̄m digestio i eis ē plūma t magis assidua t nō ē vehemēs valde: q̄m ipsi nō sunt cōpleti i suis corporib⁹ t suis ꝙtutib⁹: q̄ nēcui ē vt cadāt in anhelitib⁹ ipsoꝝ frequētia: t velocitas vehemens cū magnitudie aliq̄ nō ente cū illa vehemētia.
¶ Juuenū aūt āhelit⁹ sunt maiores: ꝫ minoris velocitatis t frequētie t nēcitas ꝓsequit in eis cū magnitudie. ¶ Senū ꝙ o āhelit⁹ sūt minores i itētiōib⁹ additiōis ꝙ āhelit⁹ iuuenū: t nō sunt i puritate āhelit⁹ decrepitoꝝ. Sz decrepitoꝝ anhelit⁹ sunt minores t tardiores t vehemētius rari pp id qđ tibi non occultatur.

¶ De anhelitu repleti ex cibiꝫ aut ex ꝓgnatione: aut hydropisi t silibus. Cap. xxxi.

e Oꝝ āhelit⁹ declinat ad puritatē: q̄m velamē est coarctū a motu dilatatiuo: t ꝓpea q̄ mior⁹ eoꝝ anhelit⁹ ī ē excusatio a velocitate t frequētia si ē sufficiēs ꝙtus: aut frequētia sola si est ꝙtus debilitata.

¶ De anhelitu balnei. Cap. xxxij.

a ¶ Anhelit⁹ qđ balneati aq̄ cala magnificat pp nēcitatē t pp lenitatē insi: t fit velox t frequēs pp necessitatē: balnei ꝙ o frigida res est ecōuerso.

¶ De anhelitu dormientis. Cap. xxxiij.

c ¶ Am ꝙtus in ipso ē fortis: tūc eius anhelit⁹ magnificat t fit raruꝫ pp cās ꝓdictā in ca. pulsus: t est eius cōstrictuo maior t velocior ꝙ ipsius dilatatio: q̄m digō in ipso est plūma.

¶ De anhelitu dolēs i mēbris pectoris. Cap. xxxiij.

e Si sicut scīuisti i eis q̄ ꝑterierūt tibi ex me ipse. n. declinat ad puritatem t breuitatē: t q̄ꝛ debilitat: t q̄ꝛ ē difficilis: t q̄ꝛ tardat q̄n nō est inflāmatio: t fit frequēs sicut scīuisti: t sunt puritas ei⁹: t breuitas ipsius plus ꝙ ei⁹ tarditas: q̄m ducēs ipꝫ ad retētionē t puritatē dilatationis est plus ꝙ ducēs ipm ad facilitatē. t vt noceat cū magnitudine dilatatiōis vehemētis ꝙ vt noceat cum velocitate: nā inflāmatio cordis t calefactio nō excusant ex velocitate ꝙtis ledatur eis.

¶ De anhelitu eius: cuius anhelitus cōstringitur ꝓpter quācunq̄ causam: t de anhelitu habentis asma. Cap. xxxv.

o ¶ Oꝛtet vt succurrat ei q fit cū ꝓstrictiōe ex pte velocitatis t frequētie in ꝑmo rei: q̄re fit āhelitus ei⁹ parvus strict⁹ frequēs: t anhelitus habētis asma est ex eis qui veloces sunt in capitulo suo.

¶ De anhelitu hūtium famē. Cap. xxxvi.

q ¶ Adoq̄ laborāt in dilatatiōe pectoris tori⁹ cū calitate t exufflatiōue t nō est illic calidꝫ: nec q̄ adiuuet virtutem: q̄m hūs hāc egritudinē iā

Digitized by Google

debilitatus est in vltimitate: sed xtus habē tibus peripleumoniam t asma est remanens. ¶ De anhelitu hñtū decollationē t suffocationē: t que eis sunt silia. Cap. xxxvij.

e Si cū dilatatiōe magna t cū velocitate t frequentia pp necessitatē t submersionē māet t nō est ex eis cruffiatio asmatis. ¶ De asmate. Ca. xxxviij

s Sma est egritudo pulmonis cuz q̄ patiēs nō iuenit excusationē ab anhelitu frequēti: sicut est anhelit⁹ q̄ laborat ꝓfocat⁹ t festinat⁹. ¶ Et hec egritudo cū accidit decrepitis nō forsitan sanat neq; maturat: quo.n. cuz ipsa in iuenib⁹ etā difficilis fit ꝑm plm t augmētat apud resupinationes. Et hec qdē egritudo est ex egritudinib⁹ lōgis hūs cū hoc paroxismos acutos ꝑm silitudinē paroxismoꝝ epilepsie t spasmi. ¶ Et q̄nq; fit pp nocumētū in ipso pulmone t in eis q̄ ipsi ꝓximant ꝓpter iuisca tionē humoꝝ grossoꝝ i arterijs t rannis eaꝝ t suctoꝝib⁹ earum breuibus: t q̄nq; est in cāna pulmonis: t q̄nq; est in raritate pulmonis t locis vacuis. ¶ Et ille humiditates q̄nq; sūt ad ipz effuse ex capite t ꝑpe in regionib⁹ meridianis: t q̄nq; sunt expulse ad ad ipm ex alijs locis: t q̄nq; est cā gñationis earū in ipso frigiditas ei⁹ t rorificat paulatim paulatim. ¶ Et q̄nq; fit ꝓpter humorem non exīte in pulmone t arterijs ei⁹: imo in stō effusum ex capite: aut ex epate: aut gñatum in stō. ¶ Et phibitio anhelitus aduenies cū ascesus fit est ꝓpterea q̄ stomacus cōprimit velamen t velamē cōprimit pulmonē: t epar, q̄n infrigidat aut ingrossat: q̄nq; adiuuat ad faciendum asma. ¶ Et isti q̄ humores q̄nq; nocent sua q̄litate: t q̄nq; nocēt sua q̄litate t mltitudine. ¶ Et q̄nq; fit: sed raro ex exiccatiōe pulmōis t siccitate ei⁹ ꝓpter corrugationē aggregationis eius ad seipm. ¶ Et q̄nq; fit ex frāte eius: t q̄nq; fit ꝓpter nocumētū puenies ad mēbra anhelit⁹ ex neruis t nucca t cerebro: aut catarro expulso ad ipsaz ex eis. ¶ Et q̄nq; fit ꝓpter cōtinuatē mēbroꝝ vicinoꝝ cōprimentiū mēbra anhelitus: q; nō dilatant: sed est stomacus plenus q̄n cōprimit velamen. ¶ Et q̄nq; accidit ꝓp multitudinē vaporis fumosi q̄n coarctat i pulmone t puenit ad eū. ¶ Et q̄nq; fit ꝓpter vētositatē coarctata in mēbris anhelit⁹ compressionē anhelitū. t q̄nq; fit ꝓpter paritatez pectoris: q̄re nō sequit ipm necessitas ex anhelitu. t fit illud nocumētuz nāle in anhelitu sicut accidit i cibo ex paritate stō. ¶ Et quādoq; asma fit vehemens t fit anhelitus ꝓparationis. t multotiēs ꝑmurat ad peripleumoniam.

¶ De signis. Cap. xxxix.

s Si fuerit cā asmatis humores aut humiditates in cāna ipsa erit illic ꝓstrictio in ꝑn⁹ anhelitus cū ex creatiōe t oscitatiōe t retentione materiei stātis t grauitas: cū sputo rei ex loco ꝓpinquo. ¶ Et si fuerint humores ex catarro erit subito: t nō erit paulatim. ¶ Et si fuerint i venis duris pleurabit diuersitas pulsus tremulosa: t q̄nq; adducit ad tremorē cordis ꝑmanū: t interficit t plm pulsus hñtiuz asma est tremulosus. Si aūt fuerit ex spacio q̄ndoq; mō sit nō erit mlsus. ¶ Et si fuerit cuz cōitate ꝓncipioꝝ sigbit ipm illud qd̄ ꝓcessit. ¶ Et si fuerit cum cōitate vicinoꝝ sigbit ipm addito ipsius pp excusationem materie ipsoꝝ: aut repletionē accidētē in eis. t si fuerit a catarro sigbit ipm dispositio eius. ¶ Et si fuerit ab eruptiōe sanies subito ad mēbra anhelit⁹ sigbit ipm illud qd̄ ꝓcessit de apate t collectione. deinde qd̄ puenit ex eruptiōe. ¶ Et si fuerit a siccitate sigbit ipz sitis t puantio sputi oino: t qd̄ sputum cuz recipit qd̄ hūectat t administrat qd̄ humectat. ¶ Et si fuerit pp vētositatē sigbit ipm lenitas putū pectoris cū ꝓstrictione q̄ diuersificat ꝑm acceptionem ei⁹ qd̄ ista tiuū est: t eius qd̄ nō est istatiuū. ¶ Et si fuerit pp frigiditatē cōplexionis pulmōis: t sicut fit i decrepitis: tunc ipm paulatim incipiet t ꝓfirmabitur.

¶ De cura asmatis t constructionis anhelit⁹ t preparatione eius. Cap. xl.

i A facto quidē ab humiditatib⁹ cura t eius modus est vt ꝑueniatur ad finiendū hūiditates q̄ sunt in pulmonibus eoꝝ cum facilitate t eqlitate. ¶ Et si sciueris q̄ nocumentū accās in eis est ꝓpter multitudinē tūc euabis corpus ꝑcludio cū solutiuo. Suntq; medicine solutiue subtiliatie maturatie abiqz calefactiōe vehemēti: ꝑducētes ad exiccationē māet t subtiliationē eius. Et ꝓpter h̄ antiq nō apposuerūt in cōfectionib⁹ cure asmatis opiū neq; iusquamū neq; mādragoraz nisi itentio sit p illud ꝓhibito catarri q̄n multiplicat: imo neq; psilium nisi qd̄ de⁹ vult gliosius t excelsius. Et ꝓpter h̄ opz vt assit due fiat hūectatio māet t maturatio ei⁹ cuz est grossa t viscosa: t nō sis ꝓtinus subtiliatiōe aut scisione pura. Et q̄nq; adducunt labor eius t inobedientia māet ad vicus in pulmone. Et similiter q̄n oia q̄ ꝓducāt nocēt huic egritudini in q̄tū ꝓducāt ꝓpterea q; exhūt subtile ab humiditate. Tunc cū sensus cū asmate grossitie in epate opz vt ꝑmisceas cum medicinis pectoris medicinas ex genere eupatorij t absinthij. Et illud quod coniungit ter duas res simul vehemēter: est t sicut rubea tinctoꝝ t arusto. enam Et cū ille qui curat est puer opz vt ꝑmisceatur tūc cū medicinis lac matris eius t detur ei sufficientes medicine eqles sicut fenu. humidū cuz lacte: t ex eis que iuuāt ad maturationē est ius galli decrepiti. Et ex regimine iuuatiuo eis est vt admistret fricatio pectoris t que sequūtur ꝑm cū manib⁹ t mādili aspero, ꝓpter si fue

git illic anhelitus prepatiõis: sitis fricatio eqlis
ficca absq; vngueto nisi accidat lassitudo: tunc
n. admistrat vngueti. ¶ Et ops vt tu admini
stres i qbusdã horis abrotani t nitri t fiat cũ
eis fricatio vehemẽs. Et si mã ẽ plima tẽ necẽ
saria est purgatio ei⁹ cũ soluitiuo facto ex eis q̃
sunt sicut semẽ vrtice t polypodii t cucu. asi. t
pulpa collognitide. Et ex regie i hoc post purga
tionẽ t vomitũ ẽ admistratio vocis cũ eleua
tiõe gdanm'ad fortitudinẽ' t lõgitudinẽ. Et ex
regie in illa mũdificatiõe ẽ admistratio vomit⁹
ptinui: t ppe post admistrationẽ raphani: aut
post purgationẽ. iij. 3. baurac cũ pẽdẽ. v. ℥. sy
rupi de melle: t illo q̃ dñs sit ℞t' t debi
tant res. ¶ Et ellebor⁹ al. valde iuuatiu⁹ est:
t ẽ in egritudinib⁹ pectoris secur⁹ t absq; timo
re t recid⁹ q̃ ẽ vt sumant frusta ellebori t fi
gant in raphano t dimittant sic die t nocte:
deinde ejiciant ab ipso: t comedat ille raphã
nus. ¶ Et eias sumant synapis t sal' ambor
ãã. 3. i. baurac armeni. 3. ℈. nitri dauich. i. denr in
potu i. v. sextarijs aq̃ t mellis: t ℞itas melli
in ipsa sit vn. i. ¶ Et ex regie bono i hoc est af
fiduatio lenificatiõis nãe:, t adiuuat eos ad il
lud receptio capparis salit' ante cibũ t onoꝝ
taracoꝝ antiquoꝝ t turris galli decrepiti cũ me
dulla carnami. t volubilis t sicle. ¶ Q̃ si per
illa non fit lenificatio det in potu aq̃ ordei in q̃
vehemẽter decoctũ ẽ parũ eufor bij. ¶ Et' epi
thymũ q̃ ẽ vehemẽtis iuuamis i hac egritu
dine. nã si sumat, ex aq̃ in q̃ decoquat epithy
mũ cũ melle ẽ vehemẽtis iuuamẽ. ¶ Et sili
si sumat ex eo aur. i. cũ rob. ¶ Et silr decoctio
ficuũ t calamẽti t ruthe in aq̃ sumant ex ea cũ
melle t etiã decoctio fenugre. cũ ficub⁹ pingui
bus cũ melle primo admistret ante cibũ tpe lõ
go t retineat post ipm. t silr decoctio passula
rũ t fenugre. cũ aq̃ pluuiali. ¶ Et ex regimine
in hoc est exercitiũ in q̃ gradatio fiat ex tardi
tate ad velocitatẽ vt nõ faciat accidere eis festi
natio prefocationẽ ppterea q: ipsa mouet ma
teriaz laboriose. ¶ In cibis ho eoꝝ: ops vt sit
gradatio silis ei quã pdiximus in exercitio. t
sit eoꝝ panis coctus habẽs semina vt cymini
anisum t silia t massa fermẽtata. ¶ Et sint eo
rũ nuclei subtiliatiui in quibus ponũtur semen
aralede t ysopi t origanũ t calamẽtũ: t pin
guedines: t cibi eoꝝ sint de adipibus lepoꝝ t
cerui t gazel t ppie vulpis t pcipue eoꝝ pul
mones. pulmo eni vulpis est medicamẽ hmõi
egritudinis cũ exiccat t dat ex eo in potu põ
dus. i. ℈. t simili pulmo erini capestris. ¶ Eo
rum ho carnes sunt sicut pisces petrosi fluuia
les nõ lacunales: t sicut parue aues t starne t
pdices t iuꝝ galloꝝ cõfert eis: t quãdoq; ponã
tur lingua arietis in cibis hñtiuꝝ asma. ¶ Sz
eoꝝ vina sint odorifera antiq̃ subtilia pue q̃li
tatis. t q̃ voluntas est vt multiplicet matura
tio t iuuamẽtũ ad spuendũ accipiat ex eo sub
tile valde t syrup⁹ de melle ꝓfert eis ẽt: t in vi
nis dulcib⁹ aduntis cũ aliquo subtiliatiuo aditũ
cto eis est iuuamẽtũ ipsis ppter illud q̃ in eis
est ex abstersione t lenificatione t calefactione
equali. ¶ Et ops vt clõgẽtur inter cibũ t po
tũ: t nõ sanent ex aqua subito. imo plũbus vi
cibus. ¶ Ex rebus aute q̃s ops eos vitare est
balneũ q̃tum pñt t ppie post cibũ t somnus
plimus: t ppie somn⁹ die: t somn⁹ post cibũ
est res nocibilioꝝ eis nisi adueniat eis spatium
vehemẽs t lassitudo t caliditas: tũc nãq; do
miat parũ. ¶ Et ops vt euitẽt omne grauũ in
quo est inflatio: t vt vitẽt potare post cibũ siue
sit aqua siue vinũ. ℨ medicine ho soluitiue for
tes que eis q̃uenũt sunt si in potu sumãt ex op
ponaci t pulpa collognitide amboꝝ. ãã. 3. ℈. cuz
aqua mellis: aut castoreũ cũ ammoniaco: t pil
lulis de agarico necessariũ est vti in mense bis
q̃ cã fit fortis. ¶ Quarũ descriptio. ¶ ℞. agari
ci. iij. pres radicis lilij p̃asij amboꝝ ãã. pcm
i. turbith pres. v. hiere pi. iuj. pulpe collognitide
sarcocolle amboꝝ ãã. 3. i. cõficiant cuz rob t fiat
potio earũ. ij. ℥. t etiaz pulpe collognti. ℈. auf.
anisi. vi. aur. conficiant cũ aq̃ t fiant ex eis pil
lule t administrent post administrationẽ dy
steris puri ante ipsas per diẽ: t sit ex eis q̃ sunt
sicut aq̃ sicle t oleũ silaminuz t baurach t que
cursu eoꝝ pcedũt. ¶ Et iterũ pulpe collogniti
de dauich. ij. semis vnce. 3. i. cpithimi. 3. ℈. cõfi
ciatur cũ aqua mellis t sunt potio vna. t expe
ctent sup eam tres horẽ: deinde potent. ij. 3. aut
iij. ex aq̃ mellis aut pulpe collognitide t sceba
cõliter baurach. ℈. ptis radicis lilij opoponaci
amboꝝ ãã. pars. i. fiat ex eas pillule. Sitcibo
no earũ ex. 3. i. t. ℈. vsq; ad. ij. 3. t expectet hora
i. t detur in potu post eas. ℈. coilla aque mellis.
¶ Et etiã synapis aur. i. salis cõis qui in pane
ponit. ℈. aur. succi cucumeris asinini. ℈. aur. fiat
ex eis vn. trocisci: t bibat trocisc⁹ vn⁹: t ex eis
vna die t die altera nõ: t potio sit cũ aqua mel
lis: ista eni lenitur naturã t facilit spuere cũ faci
litate. ¶ In reliqs ho medicinis ops vt per
mutatio fiat: t nõ cõmunicet cuz vna medicia ex
eis assidue t amplectat eã natura. Et iterũ in
ter medicinas t corpa sunt ppoꝛtiões que non
cõprehendunt nisi cũ experimẽto. ¶ Cũ ergo
experieris cõsequaris qd magis sit iuuatiuuz.
¶ Et ops vt obseruet pars effusionis materie
nam si fuerit ex capite rege caput cum rõne ca
tarri cum regimine mũdificationis humoꝝ.
t quãdoq; ponunt in eo narcotica. ¶ Et lu
tũ armenũ est mirabile in phlebẽdo catarrum.
¶ Distinctio ho medicinarũ est sicut medica
men oxycoxidis t sicut aristo. ro. Sumat in
de in potu oi die. ℈. 3. cum aq̃ t sicut serapinus
cum vino t se. iunipi t nux cupressi t alfesir: t
t etiã alfesir festi. iij. dauich. t. ℈. cũ aq̃ radicum

Digitized by Google

¶ Et ẽt acetuꝫ in quo infusum est de se. vrtice multotiens pondus.ʒ.ij. se. nasturtij sup qđ distillatũ ẽ oleũ amigdalinũ dulce ⁊ radix rubee medietas ⁊ quarta.ʒ. vnius cum oxymelle sqllitico. ¶ Oxymel.n. sqllitꝛcũ iuuatiuũ est valde: ⁊ squilla assara ipsamet: ⁊ ꝓprie cuꝫ melle: ⁊ aristo. ⁊ duo calamenta: ⁊ sceha: ⁊ illud ẽt ⁊ camepitheos ⁊ castoreũ ⁊ ẽt decoctio centaureꝫ: ⁊ cẽtauree due spẽs iuuatiue sunt eis in duabus dispositiõibus: grossa apud motũ in principio ⁊ minuta apud qẽtẽ. in postremo fiat elix cũ melle. ⁊ ẽt glutẽ alibat aut cũ pauco piretro: ⁊ aq̃ ro. ¶ Et opoponacũ foueat iuuat ẽt hãc egritudinẽ. ¶ Et cauendũ ẽ ex eis quoꝝ maxima malitia timenda est in neruis. ⁊ medicamen sulfuris est eis vehemens iuuamen. ¶ Et ẽt sumantur nasturtij ⁊ filami ambox. aũ. ʒ. xxx. ⁊ ysopi sicci.ʒ.vij. ⁊ sit potio eius ꝑm quãtitatẽ testificatam. ¶ Et ẽt pulmonis sicci vulpis. v. calamẽti mõtani. iiij. se. apij solij indi ambox. aũ. viij. ammoniaci pipis amboꝝ. aũ. iiij. se. iuꝑgami. ij. ¶ Aut sume succũ sqllẽ cum melle equalis mensure cuius spuma pijciat ⁊ coagulet super prunas ⁊ det ex eo in potu mestron.i. aũ cibũ ⁊ tãndẽ post ipm. ¶ Et ẽt calamentũ ⁊ ascetreos ⁊ nasum ⁊ pꝛꝑficiant cũ melle ⁊ administret ex eis quãtitas vnius anellane mane ⁊ sero. ¶ Et ẽt polij ⁊ sceha armeni ⁊ camepitheos vel camedreos ⁊ castorei ⁊ olibani ⁊ ysopi oium. aũ. auf. i. sumat ⁊ cũ melle misceat. ⁊ est potiões due. ¶ Aut baurac. iiij. pipis al. ij. anisdẽ. iiij. ammoniaci. ij. cõficiant cum rob. ⁊ fit potio eius quãtitas fabe vnius cũ aqua mellis. ¶ Aut castorei ⁊ aristo. ammoniaci oiuꝫ aũ. auf. i. pipis. grañ. x. misceant cuꝫ rob vue ⁊ potio eius sit quãtitas fabe. vnius cũ oxymelle. ¶ Et ẽt pseilij ⁊ costi ⁊ storacis ⁊ granoꝝ pini oium. aũ. auf. i. polij ⁊ castorei amboꝝ. aũ. auf. i. pipis al. cucumeriꝫ asi. oium. aũ. auf. ʒ. cõficiant cũ melle ⁊ sit potio faba. i. cũ aqua mellis calefacta. ¶ Et ẽt synapis: ⁊ baurac ambo rum. aũ. ꝓtes. ij. calamenti fluuialis succi cucumeris asi. amboꝝ. eñ. ꝓs. i. ꝓficiant cũ aceto sqllitico ⁊ sit potio eius quãtitas herbi in aq̃ mellis crudi in ieiunio. ¶ Aut sceha ⁊ absinthiũ ⁊ ruta: ꝓficiant cũ melle: aut coagulent cũ decoctione mellis. ⁊ melius est sumere in potu cum oxymelle: aut decoctõe calamenti cũ ficubus: ⁊ ꝓpe cũ fuerit illuc calitas. ¶ Et scias ꝙ cruda ⁊ aqua eius vehementer iuuant hanc egritudinẽ. ¶ Et ex medicinis fortibus est arsenicuꝫ cum gũma pini ex quo fiant pillule ad asma. ⁊ detur in potu arsenicũ cum aqua mellis. ¶ Et sulfur cum ouis mollibus cocus in aq̃. ¶ Et ex medicinis bonis ꝓpinquis equalitati est cyminum cum aceto cõmixto ⁊ est iuuatiuũ valde ad anhelitũ ꝓpõnis: ⁊ ẽt mucilago synapis al. cum equali mensura mellis decoquatur vt elix ⁊ administret. ¶ Et apud vehemẽtiã ꝓfocationis ⁊ ꝓstrictionẽ anhelitus sumant baurac. ʒ. iiij. cuꝫ. ʒ. ij. nasturtij in. v. vn. aque mellis. Confert. n. ei qui hanc patit egritudinẽ stanum ⁊ sunt iuuatiua sciatice. ¶ Et olea que distillãtur in pontibus eoꝝ ꝓprie sunt oleum amigdalinum dulce ⁊ amarũ ⁊ oleum de puncis: ⁊ iunctiones sunt sicut oleum de lilio ⁊ oleum laurinum ⁊ ex eis ꝓfricando inunctã pectus. Et fiat oleum anetinũ. ¶ Suffumigatio autẽ sit sicut arsenicũ ⁊ sulfur ex qbus fiat suffumigatio cuꝫ adipe renũ: ⁊ ẽt myrrha ⁊ costus ⁊ cassia ⁊ crocus ⁊ aristo. ⁊ ẽt storax ⁊ galbanũ ⁊ aloe scotrense: ⁊ ẽt arsenicũ ⁊ aristo. lon. teranť ⁊ ꝓficiantur cũ adipe vaccino: ⁊ fiant ex eis anellane ⁊ suffumigetur ex eis cum. ʒ. i. decem diebus fiat. ⁊ oi die ter. ¶ In asmate autẽ ⁊ ꝓstrictiõe anhelitus facta ꝓp vapoꝛes fumosos ꝺñantes in corde ⁊ ab humoꝛibus exñibus in arterijs cordis cõfert flõmia: ⁊ melioꝛ est illa que fit in latere sinistro. ¶ In cura autẽ factoꝝ ꝓp ventositatẽ intẽtio est due res: quarũ vna est resolutio ventositatis cum facilitate qõ fit cum subtilitatis notis. ⁊ sceda est apertio opilõnis vt inueniat qõ inobediens est ex ea ad dissoluẽdũ meatũ. ¶ Ex eis que conferunt ad hoc est inunctio ẽt cuꝫ oleo de neridẽ ⁊ oleo laurio ⁊ oleo ruthaceo. ¶ Et ex emplis iuuatiuis est anetuꝫ ⁊ camomilla ⁊ sanfucus: decoquanť ⁊ vapoꝛent ex eis pectus ⁊ ambo latera. ¶ Et ex eis que in potione sumuntur sunt ex sagzenea ⁊ homoꝛusia ⁊ cochium ⁊ seraphinum ⁊ opoponacuꝫ. ⁊ sit potio cuilubet eoꝝ aur. ¶ In asmate autẽ ⁊ ꝓstrictione anhelitus factis ꝓp catarrũ: oꝝ vt laboretur cum cura ꝓhibente catarrum ⁊ faciente spuere qõ aggregatũ est. ¶ Sed illius qõ existimatuꝫ est ex ꝓstrictione anhelitus esse ꝓpter neruos: ⁊ est ꝑm veritatẽ spẽs difficultatis anhelitus ⁊ ex malitia anhelitus ⁊ non ex. c. constrictionis anhelitus iam diximuꝫ curam in capitulo difficultatis anhelitus. ¶ Factis vero a siccitate ⁊ exiccatione confert potus lactis asinini ⁊ caprini ⁊ succi frigidi ⁊ humidi ⁊ oleuꝫ amigdalarum ⁊ sordidiones ⁊ vinum subtile habens admixta ex humectantibus: ⁊ fugere calefacientia cum potentia ⁊ resoluentia ⁊ exiccantia que sunt ex eis que sciuisti: ⁊ conueniũt eis epithimata humectantia ⁊ emplastra ⁊ vnguenta tenera. ¶ In constrictione vero anhelitus facta propter caliditatem cum qua inueniuntur inflammatio: oportet vt administrent emplastra infrigidantia ⁊ cerataria infrigidantia: ⁊ est in veritate species malum anhelitus non constrictio anhelitus: ⁊ postquam violati conditi ⁊ aqua ordei conferunt valde in ea.

¶ In facta vero a frigore calefacientia bibita ⁊ illinita ⁊ decoctio fenugreci cum passis conferunt eis.

Digitized by Google

¶ De cura aliq̃z spẽz anhelit⁹. Cap.xli.

Si fuerit cã in malitia anhelitus calitas cordis administra medicinas in frigidatiuas bibitas ⁊ linitas. ¶ Et si fuerit cã multitudo vapoz que sunt in ipso corde: aut in pulmone venietiũ ad ipm ex locis aljs flõma basilicã ⁊ administra eũonem cum aqua casei accepta cum oxymelle cuz bicrap.⁊ administra frictionẽ manuũ ⁊ pedũ. ¶ Et si fuerit cã humiditas subtilis administra qđ tẽperet subam eius cum ingrossatõe. ¶ Et si fuerit cã humiditas equalis: verũ ipsa erit optima administra qđ abstergit sicut sunt grana pini ⁊ nuces ⁊ passe ⁊ pferunt malitie anhelitus humidi sacraiam ex aqua albedarũ gi humidi: aut aqua ruthe. ¶ Si aũt fuerit humiditas grossa administra mundificatiua pdicta fortis absterssionis: sicut est iquilla ⁊ ysopus ⁊ filia eis ⁊ redi ad illud qđ dictuz est in.c. asmatis ⁊ que nociant in pectoralibus. ¶ Et si fuerint vapores ⁊ humiditates venientes ex locis aljs: cura cerebrales ex eis curatione catarri ⁊ mundificatione capitis nisi fit catarrus ex debilitate suba cerebri: qñ curationez non hz: ⁊ cura qđ aduenit ei ex locis aljs cuz attractõe mãci ad ptem alterã posit flõmã ⁊ eũoné. ⁊ incipe pfortare pectus cum eis que sunt sicut aristol.⁊ succudrũ ⁊ sucados: ⁊ aldeiacur purũ ⁊ pfortatiũ confert valde in mundificatõe capitis. ¶ Et si fuerit cã nerui administrabis ea que ipsos confortent ⁊ pfortent spũm in eis ⁊ vitificẽt ipsuz sicut sunt olea bene redoleña. ¶ Et si fuerit pp apa in meatibus: aut malitia cõplõnis: cura cũ ipso qđ dictũ est in suo ca. ¶ Et si fuerit cũ cõitate stõi pfortat stõm ⁊ pforta ipm cũ eo qđ dr in.c.suo. ¶ Et si fuerit cum frigore administra ea que sũt sicut lagzenea ⁊ homoroisa: ⁊ aldeiardeia. ¶ Et si fuerit ex siccitate administra que sunt sicut penidũ cum lacte mulcto ⁊ que dicunt in caplis aljs. ⁊ si fuerit ex vẽtositatibus administra vaporatões pdictas in asmate ⁊ empla ⁊ alia. ¶ Et scias qp crocus est ex sũma medicinarum conferentium valde malitie anhelitus ⁊ difficultati ipsius: propterea quia confortatur instrm anhelitus ⁊ facile ipsum efficit.

¶ De cura difficultatis anhelitus ex hac sũma. Cap.xlij.

Si est illud ex hu.G.capit dare medicamen pfectũ cum melle in oi mense bis ⁊ fit potio eius.xxxvi.lxirat.⁊ in die in quo eger ipm sumit non loquat nec̃ moueat ante illũ diem duobus diebus: ⁊ in hora.vij.recipiat panũ cum vino cõmixto: ⁊ in sero vitelluz oui cum medulla panis: ⁊ in mane bẽat pullũ punũ de quo sumat ius ⁊ balneet in sero illius diei. ¶ Si aũt cũ hoc non remouet administret pfectio adsciud ⁊ medicamen andromachi propriie qñ plongat egritudo. Et si egritudo fuerit ex capite administret ablutio capitis omni hebdomada bis cum sapone ⁊ baurach: ⁊ vtatur sternutatoribus ⁊ gargarizet rob de moris cum aloe ⁊ myrrha. Et vtat exercitio inunctionis cum fricatione super dorsum ⁊ vtatur ligatione crurũ incipiendo a supioribus ⁊ pueniendo ad inferiora ⁊ administret mũdificatiua pdicta ⁊ pillule hmõi. ¶ Sceha ramoz ruthe ⁊ herbe absinthij sumant partes equales ⁊ oi die formenẽ ex eis due pillule ad modũ ciceris ⁊ sumant ⁊ post eas oxymel ⁊ prie sglutici. ¶ Et iterũ alie.℞. casto: ci sceha ambor.añ.ptẽ.i. absinthij anisgd. amararũ ambor.añ.ptem.5.fiant pillule sicut cicer. Et elim de caulibus est bonũ eis: ⁊ ẽt clarificat sanguisugarũ que sunt subvrceis cum aduruñ in testa donec fiat cinis ⁊ cõmisceant cum melle ⁊ administretur ex eis oi die cochlearũ vnuz ⁊ oẽs itti modi pferunt cum cã est neruosa. ¶ Si vero est ex calitate tunc trociscumant valde qui.℞.rosarum.3.vi.radicis iulij.3.xiij.almirberis.ij.lacce arist.mastichis succi enparatorij succi absinthij spice anisi scis fenic.oiuz.añ.3.iij.croci.3.5.scincruli: ⁊ cucumeris ⁊ cucurbite ⁊ melonis oiuz añ.3.i.gũmi dragagantn succi liquritie oium.añ. 3.i.⁊ 03 vt administret eũo cuz eo qđ educit humores calidos. ¶ Si aũt fuerit pp debilitatez aduenientez neruis: aut nocumentũ oportebit vt curet cuz eo qđ pfortet spũm qui est in neruis ex oleis calis odoriferis: sicut est oleuz narcisci num: ⁊ de lilio ⁊ sambac: ⁊ oleum semẽ cũ spẽbus ⁊ pipere ⁊ cinamomo ⁊ silibus. ⁊ ceratoria facta ex illis oleis: ⁊ oleum de croco: ⁊ crocus ipse est vltimus in iuuamẽto ipsius. ¶ Et si fuerit cã percussio aduenies ozigini illoz neruoz curetur cum eo qđ oz ex locis apatis.

¶ Tractatus secundus.

¶ De voce. Cap.i.

Dicis factor est lacertus qui ẽ apud epiglotũ cum mensuratione apertionis ⁊ expulsione aeris egredientis: ⁊ percussione eius. ¶ Et eius instrm est epiglotis ⁊ corpus sine lingue fistule: ⁊ est instrm primũ in veritate: ⁊ reliqua instrumenta sunt intentia ⁊ adiuuanta. ⁊ emittens mãm eius est velamen: ⁊ lacerti pectoris afferunt allationẽ aeris velamini qui inundat apud epiglotũ. ¶ Luiz ira fit tunc nocumentum accit ei aut ex causis efficientibus: aut pp cãm mittentẽ mãm. ¶ Et eius qdem nocumentum: aut est destructio aut diminutio: aut alteratio pp raucedinẽ: aut acuitatẽ: aut grauitatẽ: aut asperitatẽ: aut tremorẽ: aut aliõ. ¶ Et vna quez harũ cãz non facit egritudinẽ nisi cum malitia cõplõnis singularis aut cum mãi: ⁊ prie ex catarro ⁊ lesione accrite epiglotis: aut pp illud qđ accit ei ex solõne singularis ⁊ inclisiões

Digitized by Google

aut aſpate: aut dolore: aut percuſſione: aut caſu. ¶ Et qñcz eſt nocumētū in ipſa eadē: t qñcz eſt cū cōtrarie p̄ncipij, ꝓpinqui neruis q dilatā/tur ad illos lacertos t p̄n° eoꝝ: t longinq ſicut ē cerebrū. ¶ Et qñcz eſt cū cōtrarie mēbri vici ni qđ eſt ex mēbris nutrimenti: aut ex mēbris anhelu⁹: aut p̄incipijs ambo q̄ ſunt vēteris t pec/toris: aut p̄incipijs cū ambob⁹ qđ eſt ex diſpōi bus ſpine: imo ex palato: nā ſi alterat ad humi ditatē: aut ad ſiccitatē t aſperitatē: nūc ītā altera tur vox: t ex hoc gñe eſt iciſio vue t duaꝝ ami gdalarū. nā hīs eā cum vocē emittit ſentit qñ cōmotionē forte facientē eſſe nec iam raſcatio/nē: t qñcz opilant gutture eoꝝ apud oēm vo ciferationē. ¶ Ex pte aūt ledēte fit: qñ vox alteratꝝ ꝓpter vehementiaꝝ calitatis pulmoni: aut friditatis eius: aut hūiditatis ipſius, ꝓpter curſum ſanie ad ipm ex aſpatib⁹: aut ꝓpter cur ſum catarri ad ipm: aut ſanietatē ipſius. ¶ Ca/liditas aūt magnificat vocē t frigiditas acuit eam t minorat eā: t ſiccitas exaſperat eā t facit eā ſiſem vocibus gruiſ: t hūiditas facit eā rau cam t planitudo equat eā t facit ipſaꝝ planā. ¶ Et qñ repleꝫ pulmo humiditate t cāna nō eſt mūda nō eſt poſſe hoi emittere vocē altam neqꝫ clarā: qñ illud eſt cū quantitate claritatis pulmonis t epiglotis t cōtrio claritatis ambo rū: t qñcz diuerſificat vox in grauitate t acui tate ſua ꝑm dilatationē cāne pulmonis t epi glotis t ꝑſtrictionē eaꝝ. ¶ Et qñ forma fiunt nocumēta p̄dicta in mēbris mittēt⁹ t addu/cētibus: deſtruit vox: t nō opꝫ vt deſtruat lo/cutio: locutio nāqꝫ qñcz completur cū ap̄elitu eqꝰ: ſicut faciebat homo nerue ſuo ſiniſtro cu/ius accidit frigus cū eſſet necium vt diſcoope riret cū ferro: ꝙre deſtructa eſt vox eius. ¶ Et fuit alius q cū curaret a ſcrofulis inciſus eſt et vnus duoꝝ neruoꝝ reuerſiuoꝝ ꝙre abſciſſa eſt mediet as vocis duoꝝ lacertoꝝ. ¶ Et cum no cumentū eſt in lacerto dilatatiuo ſit vox rauca, t qđ eſt in lacerto motiuo dilatatiuo eſt vox ꝑfo cantua. imo qñcz accidit ex eo ꝑfocatio. Et qñ eſt in lacerto inouēte ꝓſtringēte eſt vox ſuffocati ua. Et cū deſtruit eius opatio deſtruit vox. Et qñ accit in ipſo mollificatio nō itegra t diſpō eius eſt ſilis tremori tremit vox. t qñ nō perue nit hūiditas ad hoc vt mollificet rauceſcit vox. ¶ Raucedo igit cū accidit ab hūiditate: ac/cidit ab hūiditate pauca t cū multiplicat parū/per tremit t ſi multiplicatur plꝰ deſtruit. Et qñcz rauceſcit vox ꝓpter dilatationē inſtrī vo ciferationis: ꝙre accidit ꝓpter eā laxitudo aut aptio aut rēſio: t deterior eſt ea q̄ eſt poſt cibū. ¶ Et qñcz rauceſcit, ꝓpter frigus difficile t ca lore ſuperfluus cū eo qđ extendit ex cōpoſitione: t fit vigilie t cibi aſpi. ¶ Et rauceſcit pp̄ multitudinē clamoris t attractionē humoroſitatiſ cā eius ad tunicam coopientē guttur t epiglo tium. ¶ Et raucedo q̄ accit decrepitis nō ſanatur. ¶ Et cū fuerit eſtas ſeptētrionalis ſicca t ei⁹ autūnus meridionalis pluuialis tūc rauce do multiplicabit in ipſo. ¶ Et varices cū ap/parent ſunt plm cāꝫ ꝓuenientū voci. ¶ Et ſci as gp̄ualeſcentes t debiles t religioſi t ſiſes cū debilitate ſua eis pp̄ pauciratez ꝓtrū eoꝝ ſunt qſi deficiētes ab opatione in aere plimo: quare angustat eoꝝ epiglotis: tra vt acuat eoꝝ vox. Et qñ nutrit debilis vt dilatet epiglotim ſuā t grauet vox eius nō auditur omnino.

¶ De cura. Cap. iij.

c Cura abſciſſionis vocis eſt vt ſi fuerit pp̄ malitiā cōpoſitionis in q̄buſdam la certis aut nocumētū cureſt cū eo qđ opꝫ in.c. ſuo qđ ſit ex eis q̄ ſciuiſti. ¶ Et ille qđ qui ſentit unitū abſciſſitis vocis: opꝫ vt incipiat ad curādū antecꝫ fortis fiat. Accipiat ergo vi tellū oui elixati t ſiſami ex coriandri t lactus bo ni oium. añ. cochlearū. i. t ſumat in potu cū aq̄ oi die trib⁹ diebus. ¶ Et opꝫ vt ſorbeat qđ de coquat in ſuperiore pte granati meliſſa dulcis de cocti ſepulti in cinere calido t aſſumpti ab eo cū lingitur. t eradicet qđ in eo ſuperne eſt t rada tur qđ in ipſo eſt cū ſpatula t effundat in ipm parū aq̄ zuccari t bibat. ¶ Et ſi fuerit ex hu.i lacerto ꝓpinquo epiglotis aut epiglotī ꝓuenie te ad finē in mollificatione: t nō ſit illic dolor t ſint illic ꝓturbatio t granitas: oportebit tūc vt ſumant ficus ſicce t calamentū t decoquant. Deinde miſceant cū gūmi arabico ꝓtrito cuꝫ decoctione ſua donec fiat ſicut mel t deglutā/tur. ¶ Aut ſumant myrrha t crocus cū coaga lato vue. ¶ Aut ſumant croci. 3. iij. 5. myrrhe ſucci ligritie thuris oium. añ. 3. i. aggregent cū rob vue t coagulent. ¶ Aut ſumant croci. i. t aſſe fende medietas t mellis. iij. decoquantur donec coagulent t fiat ex eis pille t teneantur ſub lingua. ¶ Et eſm de caulib⁹ ꝓfert eis et t maſticatio ramoꝝ caulū humidoꝝ t ſorbitio aq̄ eius paulatim paulatim ē iuuatiua. ¶ Et qñ nō confert eſm de caulibus ponat ſup ipm parum aſſofende t farina herbi t fenugreci t porri de ſceni t nabati t cepe t ſucc⁹ eius t al lea t ſiſtici t vua dulcis hyemalis. ¶ Et etiaꝫ ſumat. 33. pdictū cū lacte vlumū in nutritione t terat donec fiat ſiſe medulle: t p̄iciat ſup ipm medieras ipſius de lōgo pipe ꝓtrito ſicut alco hol: t ſrta eius de croco ſiſr t ſtum eſt totus de amilo t p̄terant cū tabarzet reſoluto t pre/parato: aut cū melle qđ ſit puꝫ valde. ¶ Et ex cibis illis qui ꝓfortant ſenſum ſunt ſicut pedes t extrema t p̄prie pedes vaccaꝝ ex quibus co medat. ¶ Et opꝫ in eo qđ eſt a ſiccitate neruo/rū tñ: t p̄prie cū cōtrarie meri. t eius ſignuꝫ eſt vt nō ſit cū raucedine magna: imo pua t acui tate t claritate q̄dā que eſt cū aſperitate t dolo re: vt ſumat i ꝓra do: mīdi et oleo vio. recē

Digitized by Google

ñ dulci codearíñ vnum cum ʒuccaro tabarzet. ¶ Et cófert ei muclago semis ꝑsilij cũ aqua succari plúmi ⁊ cibi humectatiui ⁊ ius galline factum in ũsfideget ⁊ ius olerum notoꝛ. ¶ Et ficus sunt iuuatiue ad abstissionem vocis: siue sit ex humiditate siue sit ex siccitate. ¶ Et medicamen ficuum factum cum calamento confert debilitati vocis ⁊ raucedini eius. ¶ De cura raucedinis vocis ⁊ asperitatis ei⁹. Cap.iij.

i Am scisti cás raucedis. ¶ Et sci as q̃ille cuius vox rauce scit: opꝛ vt alieneꝛ a se oĕ acetosum ⁊ salsuʒ aspe rũ ⁊ caliduʒ acutũ nisi velit per hoc curã ⁊ incisionẽ: tũc.n. vtaĕ eis pmixtus cũ me dicinis lenificatiuis. ¶ Si aũt raucedo acci dat ex multitudine vociferatiõis assumat ficuũ ⁊ mẽte ⁊ aloes ptes eq̃les ⁊ ꝑficiat ea cũ rob ⁊ sozbeat ex medulla tritici ⁊ lust ordei ⁊ oleo amigdalino ⁊ croco. ⁊ vtaĕ cũ vino vue. ¶ Et ꝑfert illud qõ oꝛ in incisiõe vocis: ⁊ ꝑprie me dicamẽ de assa fetida cũ croco. ¶ Et si est illic caliditas tũc deĕ ius de attriplicib⁹ ⁊ maluis ⁊ aq̃ ordei ⁊ grana cucumeriʃ ⁊ amilũ ⁊ amigda le. ¶ Et si fuerit cã frigus iuuanĕ erã cũ medi cinis de assa fetida ⁊ croco ꝓdictis. ¶ Et vt su manĕ sinapis assar.ʒ.iij). piperis.ʒ.i. ⁊ myrrhe ʒ.vi.storac. erã calamite ⁊ galbani ambozum añ.ʒ.iiij.fiãt ex eiʃ pillule ⁊ teneanĕ sub lingua. ¶ Aut sumanĕ myrrhe pondus.ʒ.ij.olibani.ʒ. ℥.piungank cũ vino. ¶ Et si fuerit ex vocifera tione ⁊ lassitudine ꝑfert ei balneum: sicut ꝑfert reliqs spẽbus lassitudinis. ⁊ conferunt ei cibi mollificatiui ⁊ cõglutinatiui; sicut lac ⁊ vitelli ouoꝛ sozbiliũ sine sale ⁊ tri. ⁊ sozbitiões note: ⁊ ius de attriplicibus ⁊ maluis ⁊ que sunt illis silia: ⁊ pillule facte ex amilo ⁊ dragagãto ⁊ suc co ligritie ⁊ gummi ⁊ pillule lenitiue ⁊ digesti ue. ¶ Si aute fuerit ex apate resoluaĕ cum eo ⁊ similiter gargarismata ⁊ cõfectiones molles que labi possunt lenificatiue que sunt ex sũma eoꝛ quib⁹ curaĕ sinatia calida. ¶ Et simi liter sozbitiones que aggregãt ad cõglutinationez ⁊ absterssionẽ absq; mozdicatione sicut facte ex farina fabarũ ⁊ semine lini. Et sozbius hoc est gũmi albozum. ¶ Et ꝙuenit habenti hãc rau cedinẽ vt abhozreat vinum penitus ⁊ ꝑprie in ꝓncipio. ¶ Et quando fuerit ex apate calido bibat vinũ dulce ⁊ raphanũ decoctũ ⁊ almuri cõfert eis. ¶ Et quãdo est ex humiditate tũc nõ est excusatio qn sint necessaria ꝓdicta in in cisione vocis. ¶ Et oĕs medicine ille ꝑferunt ei ⁊ sozbitiões facte ex farina fabarũ. ¶ Et ex eis est decoctio herbi q̃ est iuuatiua in hoc.c. ⁊ res que sunt ꝑmo gradu absterssionis. ⁊ sili tri. ⁊ lac: deinde myrrha ⁊ squilla ⁊ que ꝓcedũt cursu eaꝛ. ¶ Et si fuerit hec raucedo humida ex catarro denĕ hũri eam papauer ⁊ rob eius. ¶ Et ex eis q̃darificãt vocẽ asperã ⁊ turbidã est masticatio cucube. ¶ Et ex medicinis re mouentibuʃ raucedinem est aq̃ granati feruẽs in aqua: postea dissulleur oleum vio. ⁊ prepa retur: deinde butyrum ⁊ congelatum vue ⁊ ra dix lilij ⁊ rob eius: deinde fabe cuʒ melle ⁊ de coctio ficuum. ¶ De medicinis conseruanti bus lenitatẽ pectoris ⁊ q̃ bõa sunt ei. Cap.iiij.

s Unt fabe grana pini ⁊ passe ⁊ sic⁹ ⁊ gũmi ⁊ fenugrecum ⁊ semen lini ⁊ dactili ⁊ radix lilij ⁊ amigdale ⁊ pzo prie amare: ⁊ cãne ʒuccari ⁊ sebesten ⁊ syrupus de melle ⁊ rob predictũ post. ¶ Et ex medicinis calidis sunt myrrha ⁊ assa fetid⁹ ⁊ piper ⁊ galbanum ⁊ olibanũ ⁊ gluten albo tum ⁊ calamentũ ⁊ gũma pini ⁊ storax calami ta ⁊ acetum squillitũ quãdo nõ est caliditate ⁊ siccitate ⁊ radices opoponacis. ¶ Et ex me dicinis frigidis sunt semina cucurbite cucume ris ⁊ amilum ⁊ dragagãtum ⁊ gũmi ⁊ muci lago ⁊ psilij ⁊ iulep ⁊ succus liquritie: ⁊ vitel li ouorum sunt ex conuenientibus medicinis ad hoc vt cum eis componantur reliquie medi cine ⁊ similiter lac nouiter mulctum.

¶ De voce aspera ⁊ eius cura. Cap.v.

a Scidit asperitaʃ vocis ex frigiditate ⁊ extensione lacerti pectoris ⁊ dispo sitione eius que est sicut spasmus ⁊ ex coitu ⁊ ex vigilij§. ¶ Et cura ei⁹ est abstinẽtia a rebus quas dixim⁹ iã: ⁊ dimis sio somni post cibũ ⁊ dimissio cãtilene cum de lectatione: ⁊ vt recipiat lenificatiua ꝓdicta in ca raucedims: ⁊ ficus humidas ⁊ siccas: ⁊ passe ⁊ ꝓprie infuse in oleo amigdalino sunt maxi mi iuuamẽ. ¶ Et illis quibus accidit ex incti sione vue raucedo rectius est vt decoquãt coa gulatũ vue cũ equali quãtate mellis ꝑm quã titate qua remoueri possit ex eo spuma: deinde cõmisceatur cũ aqua calida ⁊ fiat cum eo gargarisma ⁊ in potu patiens ex eo sumat. Et an tiquum eius est magis iuuatiuũ q̃ recens.

¶ De voce breui ⁊ cura eius. Cap.vi.

c Ausa breuitatis vocis é breuitas an helitus ⁊ opꝛ vt grauet in plógatio ne anhelit⁹ ita vt ꝓsuescat cõprehen sione anhelit⁹ ⁊ gradet in exercitio ⁊ ascẽsione ⁊ descẽsione i collib⁹ ⁊ gradibuʃ ⁊ cursuʒ faciẽt necessitatẽ anhelit⁹ vt gradet ad plógãdũ anhelitũ ⁊ plóget mozã in balneo ca lido ⁊ in omni qõ adducit anhelitũ: ⁊ festinat ipm: ⁊ cõtineat anhelitum suũ: ⁊ faciat illud to tum ⁊ exerceatur ⁊ balneetur. ⁊ post exitus de balneo opoꝛtet vt bibat vinum. nã vinũ est ma gis nutritiuũ spũs: ⁊ sili post cibum. ⁊ stet plu rimũ cum anhelitu vno: ⁊ somn⁹ ꝑfert eis.

¶ De voce grossa ⁊ eius cura. Cap.vij.

e Uando q; accidit⁹ causis nimie re plentionis stomachi facientes fastidiuʃ mollificatis ⁊ dilatatis meatus ⁊ ac

Digitized by Google

cidit ex multitudine vociferatiõis: ⁊ eius cura est magis prava. ¶ Et qñq; accit ei qui studet in exuflatione plurima in fistulas ⁊ in buccinis propie ꝓpter illud qđ accidit ex incisione anhelitus eorum ⁊ retentione eius in pulmone quare dilatantur meatus anhelitus.

¶ De voce subtili ⁊ eius cura. Cap. viij.

b Ec est ꝑtia cõturbate ⁊ cãe eius sunt ꝑtie illius ex vigilijs ⁊ lassitudine ⁊ somno ꝓpie post cibũ: ⁊ exercitatio laboriosa ⁊ cõnubus. ¶ Et cura eius est vt diminuat vocem ⁊ adherear exercitio eqli faciẽte tenere ⁊ cibis tpatis ⁊ introitu balnei oi mane ⁊ fugiat stipticа exiccatiua ⁊ coitum.

¶ De voce tenebrosa ⁊ cura eius. Cap. ix.

c St illa que simulat̃ voci plũbi qñ fricat vnũ cũ alio: ⁊ eius cã est humiditas grossa valde. Et ꝓferunt ei exercitiũ ⁊ luctamen ⁊ cõtinere anhelitũ ⁊ fricatio sicca cum pãno lineo: ⁊ ingressio balnei ⁊ administratio medicinaꝝ subtiliatiũ ⁊ incidentiũ sicut pisces salsi ⁊ vinum antiquum.

¶ De voce tremula ⁊ eius cura. Cap. x.

p Recipiat̃ patiens cã vt non clamet neq; eleuet vocẽ suã spacio mensis ⁊ minoret locutionẽ quãtũ pot̃ ⁊ risum suum ⁊ motũ ⁊ saltum ⁊ ascensionẽ ⁊ descensionẽ ⁊ iterã: ⁊ diminuat quãtũ pot̃ extensionẽ manuum: ⁊ faciat eas quiescere: deinde resupinet̃ ⁊ laboret vt loquat̃ cũ iam grauauerit pectus suum cum eo qđ sit sicut plũbũ in frusto quodã sup pectus suum ꝑm quãtitatẽ que tolleret ipm ⁊ pallat̃. ¶ Et cibi meliores ei sunt illi q ꝓfortat̃ sensum eius ⁊ sũt pedes ⁊ extremitates lacerti ⁊ ea in qbus sunt ꝓgluriatio ⁊ stipticitas.

¶ Tractat⁹. iij. de tussi ⁊ spuro sanguis. Cap. i.

t Tussis est ex motibus qbus expellit nã nocumentũ a mẽbro aliquo ⁊ hoc mẽbrũ in tussi est pulmo ⁊ membra que ei cõnuant̃: ⁊ cõiuncta. ⁊ tussis quidem pectoris est sicut sternutatio cerebro ⁊ cõplex cum dilatatione pectoris ⁊ cõ strictiõe eius ⁊ motu velaminis. ¶ Et est aut ꝓp cãm ꝓpriam pulmoni aut ꝑm sensitam cõiunctionis. ¶ Et cã adducens tussim aut est primitiua aut iuncta aut est antecedẽs. ¶ Et cãe tussis primitiue sunt ex causis primitus ponẽtibus mẽbra pectoris lesa in cõpiõne sua: aut formis eorum sicut frigus aduenies pulmoni ⁊ lacertis qui sunt in pectore aut reliquis quare mouetur natura ad expellendũ nocumentum. Aut ex aliqua primitiuarũ cãrũ aduenientium ⁊ calefacientiũ ea: aut aliqua re exiccante: aut exasperante sicut est fumus: aut pulvis aut sapor cibi acetosi ⁊ pontici aut acuti: aut re extranea cadente in meatu qui non recipit facilitatẽ a anhelitus sicut accidit ex tussi ꝓpter casum alicuius rei ex cibo aut potu in illo meatu: ꝓp negligentiam ⁊ occupationem cum sermone. ¶ Cause aũt tussis coniuncte sunt sicut eo que accit ex causis corporeis calefacientibus complexiones aut infrãnubus aut humectantibus aut exiccantibus absq; mã: aut cum mã sanguinea aut colica aut flegmatica subtili aut grossa aut melica ⁊ illud est raro. ¶ Si aũt mã fuerit effusa ex superioribus tunc duꝝ ipsa permanet discurrens super cannaꝝ sicut discurrit aliquid super parietes non excitat plm tussis. Cum aũt vult vt fundat̃ in spacio cãe cõmouet tussim. ¶ Et silr qñ mordicat ⁊ silr qñ mansiua fit in pulmone ⁊ vult nã expellere ipsaꝝ: aut ex stõ aut epate: aut ex aliqbus mẽbris pectoris que impellunt eam: aut ex qbus generat̃. ¶ Et qñq; fit ꝓp resolõné singularis ⁊ ꝓp apã ⁊ opilones in velaie aut in pulmone aut in gutture ⁊ oĩb⁹ locis recipientibus has mãs ⁊ nocumenta ex pulmone ⁊ velaie distinguente qđ est inter cor ⁊ pulmones. ¶ Cãe aũt antecedentes sunt repletio ⁊ antecessio cãꝝ corporeaꝝ ad cãs iunctas ꝓdictas. ¶ Et tussis qdem facta cum cõtate est sicut illa que fit cum cõtate corporis totius in febribus ⁊ ꝓprie cuꝝ fe. adustiua aut fe. vnius diei laboriosa ⁊ silibus: aut pestilentiali: aut ꝓp cõtatẽ corporis absq; fe. ¶ Et tussis qdem alia est ficca alia est hu. Sicca est illa cum qua non emittat̃ spuũ: ⁊ fit aut ꝓp malignã complexiõis calide aut frigide: aut humide aut ficce singulariter. Et qñq; fit in principio aduentus apatis caldoꝝ in qbus pectoris vsq; quo maturent̃. Et qñq; fit cuꝝ apate duro tussis ficca valde: ⁊ fit ꝓp apata epatis ⁊ ptes suspensionis ⁊ in qbusdã horis fit ꝓp apata splẽis: ⁊ qñ fit ꝓp saniem replentẽ spatiũ pectoris que non expellit̃ nisi cum tussi. ¶ Et sciaꝝ qꝝ quandoq; egreditur cum tussi res petrosa similis cicere: aut grandini ⁊ causa eius est humor grossus quem in ipso caliditas in lapidem conuertit.

¶ Et Alex. quidem testificatur hoc ⁊ testificatur ipsum Paulus: ⁊ dixerunt quod exiuit ex hac specie in spuro. ⁊ nos etiam testificamur illud. ¶ Et tussis frequens plerũq; perducit ad spurum sanguinis. ¶ Et quandoq; multiplicatur tussis in hyeme ⁊ vere hyemali: ⁊ quãdoq; multiplicatur in vere equali. ⁊ multiplicatur cum flat septẽtrionalis ventus: ⁊ cum estaꝝ est septẽtrionalis parum pluuiosa ⁊ est autumnus meridionalis pluuiosus multiplicatur tussis in hyeme.

¶ De signis. Cap. ij.

s Signa quidem in tussi frigida sunt additio eius ex frigore ⁊ diminutio ipsius cum diminutione frigoris ⁊ cum calore et plumbeitas faciei et paruras sitis. ¶ Et quandoq; est cũ frigore catarrus ⁊ sentitur qđã descendere ad

Digitized by Google

pectus.t extenſio eius in gutture t granitas cū attractione māi ad naſum.t ꝓiciet illud qđ deſcendit ad naſum cum raſcatōe: t videnť ſigna catarri in cōmotōe in vijs catarri: t extenſio in eis que ſequunť frontē t opilōnes in naribus t reliqs t ꝙ non exput in pancipio raſcatōis. Deinde exput qđdā flegmaticū aut declinās ad citrinitatē aut ad viriditatē. Et qñq eſt cuz hoc febris. ¶ Et ſigna calide ſunt inflāmatio t ſitis t ſedatio ab aere frigido maior eſt ꝙ ſedatio eius ab aqua: t rubedo facit t magnitudo pulſus. ¶ Et ſigna humide ſunt humiditaſ ſubē pulmonis t ꝙ ipſa accīt decrepitus t hūe ętatis t multitudo ſternutōis t ꝓprie in ſomno t poſt cibū. ¶ Et ſigna ſicce ſunt augmentum e⁹ cus motu t fame t lenitas ipſius cū ſunt quies t repletio t apud balneū t potū hūectatiū. ¶ Et ſigna pure in oibus illis ſunt vt non ſit ſputū oino. ¶ Et ſignū eius que eſt cū māe: eſt ſputū.t genus qđē māei ſigť genuſ eius qđ ſpuť. ¶ Et ſignū eius que fit ab apātibus t ſimilibus eſt inuentio ſignoꝝ pleureſis t pipleumonie calidaꝝ t frāꝝ t aliorꝝ que dicemus in ea.ſuo. ¶ Et ſigna eius que fit ex inflatōe ſunt ſigna inflatōis que dicemus t dolor t ſiccitas t multotiens ſit humida. ¶ Et ſigna eius que ſit ex vlceribus ſunt ſigna que dicenť in.c. vlcerū pulmonis ex ſputo cruſtarum aut puris: aut fruſtoꝝ corporis pulmonis aut annuloꝝ cāne t eius eſſe eſt poſt catarrū mordicatiuū t poſt ſputū ſanguis t apara. ¶ Et plūs ſicce fit cum eſt illic mā pp debilitatē expulſionis aut ꝓpter anhelitū ſicut ſcies in.c.ſuo. ¶ Et ſignū ciꝰ que fit cum cōitate.ſ. cōitate qđē ſtōi eſt cum eo qđ cognoſcit de ſigtōibus egritudinū ſtōi: t additione tuſſis cum adduōe diſpōnis facientis eaz neciam in ſtō ſiue ſit repletio ſiue ſit vacuitas t ſm cibos: t plūs eius excitat apud repletionē t apud digōnē. ¶ Et fcā cuz cōitate epatis ſcitur per ſigna apatiſ epatis.t cum apa eſt caliđ non eſt excuſatio ex febre: t ſi non eſt caliđ non eſt excuſatio a granitate. Deinde attende reliquas ꝓſiderationes quas ſciuiſti. ¶ Et ſcias ꝙ res calide ſubtiliant mām t non exput: t res frigide ſicut ſirupus.ō papauere t pultes aggregant mām ad expellendū. Et erūtī cum ipſe ſuperfluunt ꝙgelant. ¶ Et ſirupus vſopi non eſt ꝓueniens niſi cumqueriť abſterſio congregari groſſi. Ipſe nāq; eſt abſterſiuus bonus. ¶ Cuz aūr illic nō fuerit ſputū neq; ſubtile neq; groſſum tunc egrimdo eſt aſperitas pectoris. t cura ſunt ea mollia que lābunť. ¶ Et qñq accīt febrientibus tuſſis t niſi ſedeť tuſſis redibit febris ad ininū. ¶ Et ſtiptica valde cōſtringunt meatus ſputi. ¶ Aqua vero ordei eſt bona ad aggregandū ſputū. ¶ Cū ergo retineť ſputus t fcōut homo tunc iam putrefit mā t facit cadere in febrem putridam aut etpicam.

¶ De cura. Cap.iij.

c Ura qđem cōplōnis frigide eſt qñ ſi eſt leuis ꝓuentōis ad vlnumū: t eſt ex cā frā intrinſeca rectificar eam nō cōprehenſio anhelitus. Ipſe.n. calefaċ pulmonē cū facilitate i momēto. ¶ Et ſi e neceſſaria cura fortior ad hoc aut ad illd cōplōnis frigiditunc cura eius eſt vt teneat ſub lingua auellanā ex myrrha aut ſtorace fcām cum melle: aut ſumat ex fece allatran coclearū vnū aut ex gluuno alboꝝ cum melle: aut bibat ex oleo balſami cum ſerapino vſq; ad aur.i. t ſilr ſulphur cum ouis ſorbilibus. t elia que lābunť fcā ex mucilaginibus calis t herbis cum melle t cuz aqua granati dulciſ ꝓparata ſup quā ꝓiciatur mel aut penithi t adminiſtret. t iunctiones ſup pectus ſint ſicut oleum de lilio t oleum narciſcinū cum cera rubea t dragaganto. t confert mel roſ. cum aqua ficuū t pānularū t radicis lilij t capilli veneris t oleū amigdalinū cū aur.i. colrij diſſoluti in ipſo t ꝓfert in ipſa decotio yſopi t aſſari cum ficubus t alijs. ¶ Et cibi eius ſint ſorbitōes frumentales cuz fenugreco t butyro t ficus t daculi: t radis porri deſceni. ¶ Et olea ſint ſicut oleū piſticinū t granapini: t tri cum penithi ꝓferunt eis. ¶ Carnes aūt ſint carnes pullor t gallor t aleſtidabegi t caro agnoꝝ annualium. ¶ Et in ſcōis menſis vtanť piſticis t granis pini t paſſis cum fenugreco t cānis zuccari t ficubus t chrysomilis t mulſi. t comeſtio ficuū ficoꝝ cum amigdalis t nucibus abſcindit illā que antiqua eſt: t vinū odoriferū ſubtile ānquā t aqua mellis. ¶ Cura aūt tuſſis calide eſt cum extinguentibus notis que ſūt ex ſuccis t oleis t linimēntis t vnctionibus. ¶ Et ſuppoſitoria ęt ꝓferunt eis. t ſumere in potu aldeiacur: puruz mane t ſero ſm deſcriptionē quā dicemus. t ſilr emplm de papauere. ¶ Deſcriptio electuarij de papauere bona. ℞. xv. capita papaueris non valde recentia que infundanť in luſt aque fontū aut aque pluuialis que eſt melius die t nocte. Deinde diſſoluanť cum decoctōe t colenť t ꝓiciať ſuper oēm ptem colature media parſ mellis aut zuccari t inſpiſſeť coquendo vt elim. t pono eiꝰ ſit: coclearū vnū in mane t coclearium in ſero. ¶ Et ex eis que ꝓferunt iſtis eſt aqua ordei cū feneſten t ſirupus viol. t violatū nutritū: t decoctio yſopi frā. t ꝓprie qñ maturať aut in fine eius: t aqua granatoꝝ inſpiſſata ſup quam ꝓiciunť zuccaꝝ tabarzet t canne zuccari etiā. ¶ Et elia eoꝝ que lābendo ſumunť ſint ex mucilagine pſilij t granoꝝ cydoniorū t amilo t gūmi arabico t grana t medulle que dicemus in.c. pullular tuſſis. t qñq ponunť in eis narcotica. ¶ Et cibi eoꝝ ſint ex olerib⁹ frigidis t medullis ſicut cucumeris t cucurbite t citrolis cuz oleo amigdalino t fabe ꝓfracte diſſolute in

Digitized by Google

decoctõe cum oleo amigdalino ⁊ oleo cucurbitino ⁊ aqua ordei ⁊ sorbitões facte. ¶ Et si nã fuerit deductis ad resolõné tunc adhibeant sanc ordei cũ zuccaro ⁊ tri. ¶ Et si vehemens sit res tunc aqua ordei cũ cancris ablatis extremitatibus ablunꝫ cũ aqua cineris salsa. ¶ De scripto medicaminis de tacuinis. Cõterat semen papaueris viridis cũ cortice suo ⁊ dissoluat decoquendo in aqua ⁊ colet ⁊ pficiat sup ipiaz zuccarũ ⁊ decoquat inspissando ad ispissationẽ talep: ⁊ si non fuerit humidũ infundat semen succi prini in aqua die ⁊ nocte: deinde decoquat in aqua. Si aũt necũ fuerit qd est fortius tunc aggregẽt cũ eo cortex ⁊ ppie nigri. ⁊ si res fortior fiat ponat cũ eo modicũ de semine iusquiami: aut dissoluat in eo parũ opij. ¶ Cura aũt cõplõis humide ⁊ humiditatis in ipso pulmone cũ extractionis exuccantibus cõmixtis cũ absterciuis ex qbus est cõpositũ ꝑm hũc modum. ¶ ℞. bolli armeni dragaganti gũmi arabici oium. aã. ptẽ. i. calamenti ysopi hasce cinamomi ireos capillu ve. oium. aã. ptẽ. ℈. pficiat ⁊ administret. ¶ Cura aũt cõplõis sicce hec ẽ. ipose. n. est quin aut sit febris aut non sit febris. Si aũt non fuerit febris tunc quementis: rerũ eis est lac asininũ ⁊ caprinũ ⁊ aliorũ cũ reliquo regie. ⁊ si fuerit febris administrent res humectatiue ebibue ⁊ administrent ceratania infrãta una nõ ⁊ administrent aqua ordei ⁊ humectano pedũ semp cum oleis ⁊ sorbeant sorbitões amigdalinas ⁊ humectantias. ¶ Et si ẽ cõplõ cõposita tunc cõponat regimen. ⁊ si est illic mã subtilis matura eaz cũ detractu ⁊ simplicibus ⁊ electuarijs de papauere ⁊ mucilaginibus de qbus aliqd dicemus in antidotario. ¶ Si aũt fuerit grossa resolue eam ⁊ absterge ipsam ꝑm ꝓditões ꝓdictas in eis que ꝓterierunt: ita vt nõ calefactionis nisi cuz equalita e: imo studeas vt lenias ⁊ incidas ⁊ lubricũ facias ⁊ administra mũdificatiua ꝓdicta. ¶ Et ex eis que sunt magis ꝓpria huic loco est glutinũ alũbar cũ melle: aut semen croci hortensis cum melle: aut ciperi cum equali mensura sui de melle. ¶ Aut succi liquritie ⁊ dragaganti. vn. i. ⁊ amigdal. dulciuz equalr. ¶ Et aloes qñqz tenet in ore cum melle ⁊ ꝑfert valde. ¶ Aut sumant tria oua integra ⁊ duplũ eoꝝ mellis ⁊ medietas ipsoꝝ de butyro. Et sumant pipis. xl. grana ꝓterãt ⁊ misceant oia illa ⁊ coagulent absqz decoctõe ⁊ lãbant ex eis mane ⁊ sero. ¶ Et ẽ sumant capita. vij. porri de scent ⁊ decoquant in tribus lib. aque donec remaneat tertia ⁊ colet ⁊ pmisceat cuz residuo succi coquicis eius ⁊ melle ⁊ decoquat. ¶ Et ẽt sumant rose hũide grana. viij. pi nu vnũ: gũmi alborũ vnuz passularũ. xij. mellis ℈ tũ sufficit: fiat ex eis electuariũ. ¶ Medicamen bonũ. ℞. calamenti fluuialis. v. vn. granorũ pini ⁊ scis vncie oium. aã. vn. i. scis lui pipe nis oiuz. aã. vn. ij.. pficiat cũ melle ⁊ admistrent. ¶ Aut sumant dactulozcarnoso. v. pũs nigelle. viij. ptes. croci ꝛ pipis ambox. aã. ptes. ij. herbarũ. xx. ptes: pficiat cũ melle dispumato. ¶ Aut sumant croci spice aromatice ambox. aã. ps. i. pzassij ⁊ ysopi ambox. aã. ij. ptes: myrrhe ⁊ liij ambox. aã. ij. ptes pficiant cũ melle collato. ¶ Et ad annquã det in potu allatran cũ melle fortis elix. ¶ Aut costi indi cũ aqua anceo decocti quãtas sacratan cũ cochleario. olei sisamini. ¶ Et ẽt semen lini frixũ cũ melle solũ: aut cum piperis mensura vna p oibus. x. vt calamenti. ¶ Et ẽt lãbẽdo sumant mel storacis calamite cũ mell: apũ ⁊ opoponacũ ẽt ⁊ synapi ⁊ amigdalas amaras ⁊ ẽt muthadatũ. ¶ Et pueris q dẽ sufficiũt sorbitões decocte: cũ lacte nutricis donec sunt in essentia mellis: aut cũ aqua fenugreci humidi. ¶ Et si cã fuerit in ea catarrus. curet catarruꝫ. ⁊ si fuerit necia cũ ꝓhibitõe illi⁹ administrato emplũ de ficubus administret sup caput ⁊ teneat sub lingua oi hora ⁊ in nocte. ppe granũ vnũ amuli. ⁊ fiat gragarisma cũ stipticis que nõ hñt saporẽ acetosum neqz saporẽ ponti cũ ⁊ cũ detacur simplicia si fuerit calitas: aut cũ myrrha ⁊ croco ⁊ aliis si fuerit fritas. ¶ In cura aũt facte ab aphanbus ⁊ vlceribus in pulmone ⁊ pectore fiat reuersio ad illud qõ dicemus in. c. pleuresis ⁊ pleumone ⁊ aphans cpatis ⁊ phthisis. ¶ Et ad tussim qdẽ sunt pillule que tenent in ore. ex aphanbus sunt pillule ad tussim calidã que in ore tenent de qbus sunt pillule bichichie nocte: ⁊ ex illis sunt pillule cõposite ex succo liquritie ⁊ gũmi ⁊ dragaganto ⁊ amillo ⁊ mucilagine psilij ⁊ granis cydoniorum medulla gnoz. s. granoz cucumeris ⁊ pde ⁊ cucurbite ⁊ cardui ⁊ ex spodio ⁊ granis papaueris ⁊ silib⁹. ¶ Et qñqz sunt ꝑm hunc modũ amuli ⁊ dragagantuz ⁊ succus liquritie formant in pillulas cum succo lactuce. ¶ Et de illis fiunt pillule ad tussim frãm facte ex succo liquritie ⁊ tamarindis mũdatis ⁊ medulla trunci ⁊ croco ⁊ dragaganto ⁊ granis pini ⁊ granis cori ⁊ granis myri ⁊ scie ⁊ papaueris: ⁊ cortice ipsius: ⁊ anisso ⁊ aneto ⁊ myrrha ⁊ croco ⁊ penidijs. ¶ Et de illis sunt pillule qbus querit stupefactio: ⁊ dormitio ⁊ est intentio in eis narcotica ⁊ admiscent eis medicine bezahar calide. ¶ Nam ex pillulis expus ad illud ⁊ sunt sedantes tussim annquã nociuam ⁊ sunt pillule de storace note. ¶ Et iterũ sumant storacis ⁊ castoreꝝ ⁊ aristi ⁊ opij ptes eqles ⁊ fiant ex eis pillule ⁊ teneãt in ore. ¶ Et ẽt semnis mũdati. vi. g. anzonni pini. ij. croci. i. pficiant cum robe infomentur pillule. ¶ Et etiam storacis ⁊ myrrhe et opij oium. aã. vn. ℈. olei de balsamo croci omnium. aã. dartimer. ij. fiant pillule ad modum herbi. ¶ Et quando qz administrantur in tussi antiqua humida suffumigationes predicte in capi-

Digitized by Google

simatis. ¶ Et cuꝰ humiditas est pueniens ad quantitatē adminustra suffumigationē ex arsenico ru. ⁊ stercore leporis ⁊ farina ordei ⁊ coriandris fistico rū ꝑfectis cum vitellis ouorū ⁊ trociscis formatis ex eis quorū quisq; sit. 3. i. exiccetur in sole ⁊ suffumigando fiat cum eo tribus vicibus. ¶ Et ⁊ aristo. ⁊ storacis ⁊ galbani equales sumant̄ pres arsenici ꝑm quātitatē oium cōficiant cum melle ⁊ butyro vaccino ⁊ fiant inde fimulitudines uellane ⁊ fiat suffumigatio ex eis. ¶ Sed missis factis in febribus iam singulare ordinauimus regimen apud febriū accessa.

¶ De sputo sanguinis. Cap. iiij.

Anguis qñq; egredit̄ spuendo: ⁊ est ex gibus oris. ⁊ qñq; egredit̄ rascādo ⁊ est ex partibus gutturis. ⁊ qñq; egredit̄ cū vehemētiore rascatōe ⁊ ē ex cāna. ⁊ qñq; egredit̄ vomendo ⁊ est ex nari ⁊ ex ore stōi ⁊ ex stō ⁊ epate ⁊ qñq; egredit̄ tussiendo ⁊ est ex gibus pectoris ⁊ pulmonis. ¶ Et in illo qdez qđ est ex pectore non est ñ tumoris quārū ē in eo qđ est ex pulmone. Illud enim qđ est ex pectore sanat̄ velociter. ⁊ si non sanat̄ non ꝯ malitias vlcerū pulmonis. ¶ Et multotiens fit vlcus fistulosum rediens omni hora cum sputo sanguinis. ¶ Et cāe ꝓpinque oibus illis sunt vulnus pp cām p̄mitiuam ex ꝓcussione aut casu super pectus aut super epar ⁊ velamen aut rem incisiuā: aut tussim frequentem aut vociferationē. aut acuitatē vocis sine gradatione aut rixa: ⁊ pp hoc multiplicat̄ in demoniacis ⁊ in illis qui rixant̄ ab omni re. ¶ Et qñq; ꝑcedit ex vomitu laboriosō ꝓprie in ꝑparatis. ⁊ qñq; ꝑcedit ex assumptione solutiorū acutorū: aut ciborū calidoꝝ sicut alleorum ⁊ cepar̄ū: aut timore ⁊ angustia acuente sanguinē: aut dormitiōe non super stratum aut sanguisuga adherente gutturi ⁊ radici eius. ⁊ illud aut est in venis aut alijs. ¶ Et id qđ est in venis aut est incisio: aut ꝑforatio: aut apertio dilatata ab acuitate: aut mollificatio aut corrosio pp acuitate humoris aut pp raritatē resudationem. ¶ Et multotiens dilatant̄ meatus qui sunt inter pres cāne ⁊ arterias supra illam que est in nā. quare resudat sanguis ad cānā. ¶ Et illud qđ est nō in venis: aut est vulnus: aut vlcus a vulnere aut a corrosione aut putrefactōe eum eradicat ex mēbro aliquid: ⁊ qñq; est ab apare sanguineo in pulmōe ex quo resudat sanguis. Et hmōi qdē apa est icolume. qñ est sanguineū ⁊ qñ resudat mā non ꝓhibita neq; ingrossata. ⁊ qñq; inuenunt̄ oēs iste cāe in pulmone nisi sanguisuge. ¶ Et harū cāz ꝓiuncta rū sunt cāe magis antecedētes: ⁊ sunt aut multitudo māei aut multitudo ciborꝝ dimissio exercitij: aut q: ipse sunt ſupfluitates a ꝑparatōe nature: sicut accit illi: de quo locuti fuimus i libro vsūs apud dimissionē exercitij: aut retentio mē

struoꝝ: aut sanguis emorroydaz: aut abscissionē mēbri: aut pp acuitatē suā: aut pp vehementiā mot̄ sui: aut pp vētositatē in venis facientes eas laboriosas: ⁊ ꝓprie in alaris qñ illud multiplicat̄ in eis. ¶ Preparatōes aūt ꝓuenientes mām sunt pp frigus stringens eā ⁊ faciens dilationē eius difficilē: ḡre non obedit virtuti lborāti i illo cū dilatatōe: imo cū attractōe: aut ꝓpter calitatez extrinsecam aut intrinsecam: aut siccitatem que iam p̄parauit eaz ad illud qđ est cū inspissatōe ⁊ exiccatōe. ſad scissionē a q̄libet cā: aut pp humiditatē mollificantē eam: quare dilatant̄ poꝛi eius: aut obuiationē caliditatis aut corrosiui aut icisiui aut putrefactiui. ¶ Cū ergo accit repletio sanguinea incipiū nā expellere mām ad quācūq; ptē poſez ei cū sit vehemētius ꝑparata aut sit ꝓpinqor loco supfluitatis: ḡre expellit eā cū sputo: aut solōne ex emorroydibus aut in mēstruis: aut in fluxu sanguis narū. q; si vene fuerint fortes que nō resoluūtur a sanguine accit morꝝ subito pp effusionē sanguinis ad ꝓcauitatē venaz. ¶ Et ille cui accit sputū sanguis est ꝑparatus vt aduenias ei vlcus pulmonis. nā sputū sanguis ꝑm ꝑtis fit avulnere ⁊ vulnus declinat ad hocvt vlcus fiat. ¶ Et qñ succedit sputo sanguis retenn sputū sanguis nimez eu. q; sit ꝯ ꝑm accūs ab vlcere ad qđ ꝓuersum est vulnus p̄mū. ¶ Et multotiens est sanguis q; expuit ex narib⁹ currēs ex capite ad pulmonē. ¶ Cōgs sputū sanguis ē ex pūb⁹ pulmonis cōmitāt ipz duo timores. ſ. timor supfluitatis ei⁹ ⁊ timor vulneris ne fiat vlcus. ¶ Et nō ē oē sputū sanguis tioꝝ sū imo illō qđ nō reiect: aut qđ ē cū febre. ¶ Et multotiens qđ ē sputū anguis cā sanitatis apatis in epate aut splene.

¶ De signis. Cap. v.

Propinquus sputo ē cū tussi pua: ⁊ lōgiquus ē cū tussi plūma ⁊ ꝑtioplus lōgiquus ē expuit cū tussi vehementiore. Et qñ dormit ſuplat⁹ i quo ē egritudo adit excreatio ei⁹ qđ expuit. ¶ Et oz vt ꝓhibeāt ī ꝑmis ne sit illō qđ expuit sanguis ex narib⁹. Et ꝓdito illo ē cū ꝓsuetudie fluxꝰ sanguis narū ⁊ ei⁹ cuētu ⁊ cū allenatōe accēre capiti post ḡuitatē. ¶ Et signa fluxꝰ sanguis narū sūt sic rubedo faciei ⁊ oculi ⁊ splēdoꝝ corā oculis: ⁊ vt nō sit spūa ⁊ sit subito. ¶ Sig̃ sanguis excreati ex suba carnis pulmōis ex vulnē aut vicē sūt vt sit spūosus ⁊ sit abscissus cū q̄ nō sit dolor: ⁊ ē miozis ḡuitatis ḡs vēalis ⁊ maioris malitie ⁊ ꝺteriozis finis. ¶ Et qñq; expellūt spūosū ſlaci ⁊ pipleumonici cū i pulmonib⁹ eoꝝ est calitas ignea ferucs. ¶ Et qñq; est spumosus ex cāna pulmonis. Sed est veneus cū rascatōe ⁊ tussi pauca: ⁊ est illud qđ egredit parū ēt. Et ē ibi sensus qdā cū dolore. ¶ Et ille q; expuit ex venis ei⁹ nō est spumosus: ⁊ ē rarior ⁊ vehemētiozis spissitudinis ḡ ille qui est in pulmone:

Digitized by Google

ꝛ ſiliū: ſanguīnī ꝙnis nō ſit in groſſitudine eiꝰ q eſt ex pectore. ¶ Et ſigna excreati ex pectore ſunt nigredo coloris eiꝰ ꝛ groſſitudo ipſius ꝛ coagulatio eius ꝓpter lōgitudinē ſpacij cum ſpumoſitate q̄dam. ¶ Et ſpuma cū dolore in pectore ſignte locū egritudinis ꝛ additio eius in ſomno eſt certius ſignū eius. et cauſa illius doloris eſt neruoſitas mēbroꝝ pectoris: ꝛ eſt eius ſpuꝝ paulatim nō exuberās. ꝛ eſt ſpuꝝ eius cum tuſſi vehemēti donec expuaſ. ¶ Et ſignū facti ex iciſione venaꝝ eſt exuberāna ſanguinis. ¶ Et ſignū corroſiōis eſt añceſſio cauſarū corroſionis ex acceptione rei acutaꝝ ꝛ de ſcēſu catarri acuti et vt ſit febris et ſpuū ſanies aut corticis aut partis pulmonis ꝛ eſt ſpuū ſimile aq̄ carnis. ¶ Et incipit ſpuꝝ ſanguinis paulatim. Deinde q̄ꝝ fluit ſubito ꝛ expuit res mala ꝛ coloꝛ eius eſt malus. ¶ Et ſignum eius q̄ eſt ex aptione oꝛificioꝝ venarum eſt ex repletione et nō ſit oīno doloꝛ: et inuenīt requies et ſuauitas: ꝛ egredit in ꝑmis minus q̄ illud q̄ egredit ꝓpter iciſionē et ſciſſionē i ꝓꝰ rei: et eſt plus eo q̄ egredit a corroſiōe in pluribus hoꝛis. ¶ Et ſigna reſudatiōis ab apate ſunt puꝛulas eius: et ꝓprie ſigna pipleumonie ꝛ reliquoꝝ. ¶ De cura. Cap. vi.

Expoſito ſputo ſanguinis oī hoꝛa
i opꝫ vt attendaſ ſolo repletiōis eiꝰ.
¶ Et quotieſcuꝫ ſenſ in eo repletio ſuccurraſ cū flōmia. ꝛ ꝓprie cum pectus eius in creatione fuerit ſtrictū et fuerit tuſſis in ipſo frequēs. Et rectiꝰ eſt vt inclinetur ſanguis eoꝝ ad parte inferioꝛē cum flōmia ſaphene: et poſt ipſam cū flōmia baſilice et ꝓuocationē menſtruoꝝ mulierū in hoꝛa ſua: et ꝑm q̄ ſufficit remouet ſputum ſanguinis eoꝝ ſicut accidit in eis retētione eoꝝ. ¶ Et oportet vt cuſtodiaſ ab oībus cauſis mouētib⁹ ſanguinē ſicut ſunt cibi calefaciētes et ſicut ſunt ſalꝰ et clamoꝛ et rixa et coitus et anhelitꝰ alius ꝛ locutio plurima et intueri res rubeas ꝛ potꝰ vini plurimi ꝛ multitudo balneatiōis. ¶ Et vitent aptiua que ſunt ex medicinis ſicut apiū ꝛ aloes et ſiſamū et rutha ꝛ caſeus antiquus: q̄m eſt nocīuus eis: recēs ꝙo cōfert eis. et cibi conuenientes eis ſunt oua glutinatiua et opilatiuum et omne ꝙſolidatiuū et oē infrigidatiuū ſanguinis, phibēs feruoꝛē eius. Et ex eis eſt lac decoctū ꝓpter illud q̄ in ipſo eſt de glutinatione: et lac vaccinū de quo butyrū eſt exꝯcuꝫ ꝓpter illud q̄ in ipſo eſt de ſtipticitate et butyrū ꝛ caſeus recēs ꝑter ſalitū et fructus ſtiptici et q̄dā ſpēs ꝓpinoꝝ puoꝝ in qb⁹ eſt ſtipticitas: ꝛ oleuꝫ omphacinū recētis expreſſionis. ¶ Et q̄ꝝ ꝓfert in eo ipinguatio ciboꝝ eoꝝ: et aque lumi noſe vehemēter ꝓferūt eis. ¶ In eo ꝙo q̄ꝺ facta eſt ab ipſo coꝛpe pulmōis opꝫ vt pariēti in potu denſ medicine icarnatiue et ſicce ſic lutuꝫ et emathites cū aq̄ arnoglosſe et aceti mixtuꝫ cū aqua. ¶ Cura ꝙo eius a regimine cibi eiꝰ eſt vt ſuccurraſ ad flobotomādū baſilicā partis in q̄ exiſtimaſ eſſe ſolo ſingularis ſubtileſciendo flōmiā ꝛ accipiaſ ſanguis in expulſionibus inter q̄s ſint tres hoꝛe q̄ſi ipſe ſit cū ꝓſeruatione ꝙtus. ¶ Flobotomia. n. attrahit ſanguiné ad vacuū et ꝓhibet etiā adu etū aparis in vulnere. ¶ Et fricenſ eoꝝ extremitates et ligētur incipiēdo a ſupioꝛib⁹ ad inferioꝛa et iterdicanſ eis res ꝑdicte. et temperenſ eoꝝ aeres. et ſint eoꝝ ſomni ſup latus et ꝑm formā que eſt ſic ꝓeparato vt nō cadāt aliq̄e ꝑtes pectoris ſuper alias. Et q̄ꝝ eſt eis cōueniens vt in potu ſumant aceti mixtū cum aqua. Ipſuꝫ enī ꝓhibet ſanguinis curſuꝫ et mūdificat partes pectoris et pulmonis ex ſanguine ſi retinētur in ipſo quare nō cōgelatur. ¶ Et ſumāt in potu medicinas frigidas glutinatiuas. Hā glutinatio hic eſt meꝺ⁹ quo occupari opꝫ: et quādo reperitur cū glutinatione mūdificatio eſt vtiliꝰ eius q̄ querit. ¶ Et ꝓfluū eſt inuatuū cū infrigidatione ſua: et vbi eſt ſine eſt vehementis inuaſiōis. ¶ Et q̄ꝝ eſt neceſſariū vt cū eo miſceanſ narcotica ꝓpter duas res: q̄rū vna ē ſedatio ſanguinis et ēt ſubtiliatio eius. Et ſcōa ē dormitio et remotio motus. et ego dicā medicinas cōes ſpēbus ſputi ſanguinis in fine huꝰca. ¶ Cū ergo accidit ſputū ſanguinis ex catarro et nō eſt catarrus acutus punginꝰ valde colericus flobotomeſ hō ſtatim et aſſiduē ſuga exꝛemitatū eius deſcēdēdo a fridioꝛib⁹ ad iferioꝛa: et fricenſ cū oleo de olivis calido aut cū vnguēto caſo ſicut eſt oleum cucumeris aſinini et ſimilia ei: et nō iungaſ caput oīno. et ſint cibi eoꝝ tritici cū aliquo pōticoꝝ ꝑm ſemitā ſoꝛbitiōis: ſuꝛgs ponticiꝰ ille ex fructib⁹ et q̄ eis ſimilanſ et apud debilitatē cibenſ pane infuſo in aceto mixto cū aq̄ frigida. ¶ Et admiſtretur in eis clyſtere acutū ad attrahendum materiā a partib⁹ capitis cū non fuerit flobotomia, ꝓpter ꝓhibitionē. ¶ Et opꝫ vt ſtudū impēdaſ in infrāndo caput q̄ꝝ poſe eſt: ꝛ nō impēdaſ ꝑm ſtudiū in huectādo ipm. et ex eis q̄ cōferūt ei eſt tribuere ipſi in potu troꝯiſcos de karabe. ¶ Cūq̄ non valent ea que diximus non eſt exꝯcuſando cure catarri et retentiōis aꝰ cum eis que ſunt ſicut abꝛaſio capitis et adminiſtratio empli facti ex ſtercoꝛe colūbino quod more empli ſupponaſ et remoueaſ ꝑm neceſſitatem. ¶ Et Gal. quidē dixit q̄ mulieꝛi ſputuꝫ ſanguinis aduenit ex catarro qui clyſteriz aut clyſteri acuto: ꝛ ꝓprie q: nō erat poſe ſtobotomare eā q: iā remāſerat. iij. dieb⁹ et fuerat debilitata: et cibauit eā pulib⁹ in qbus eiaꝫ erat ſtipticitas: q̄m ſpacū eiꝰ cū cibo lōginquū erat. Et curauit caput eius cum medicamine colūbini ſtercoꝛis et ꝓcepit eam ingredi balneuꝫ

Digitized by Google

propter medicamē & nō iunxit caput ei⁹ vt nō humectaret: & dedit ei in potu triacā recētē vt faceret eā dormire. Mā hec triaca fortis opij ē vt dormire faciat. & phibet cōmotionē tussis & sedat cursum māei cū ingrossatiōe. ¶ In die .vo secūdo huⁱ⁹ medicamis nō puenit ad mo/ uēdū eā imo dimisit eā getā & trāsiliā cū tū ne/ cessaria foret ei mūdificatio pulmonis. & plm quo eā rexit fuit op fricarent extremitates eius & dedit ei in potu q̄turatē fabe de triaca recente & minus q̄ herbi. & fuit intrētio ei⁹ vt gradatim duceret eā ad melior mūdificaret cū eo pulmo: deinde dimisit eā getā: deide fricauit extremi/ tates eius & dedit ei post illud aquā ordei cum pauco pane vt vinificaret⁹ vir⁹. & i die .iij. dedit ei triacā antiquā cū melle primo vt mūdifica/ ret pulmonē eius vehemēter. Et cibauit eā in religs dieb⁹ sm op oportuit & rexit eā regimie qualescētū: & cū hoc eā posuerat sup caput ei⁹ hora post horā ex cerato de gummi rute silue stris & ibibuit ei balneū. & hoc regimē ē bonū. ¶ Et oz vt sit triaca iter duos mēses vsq; ad .iij. Ipsa nāq; dormire facit & retinet catarrū. ¶ Et nō approximent⁹ capiti istoz olea. Et ne cessaria est abrasio capitis ad admistrandū ista rubificāa: & si nō alijs saltē mulieribus. ¶ Et ne cia est ventris solo cū eis q̄ sunt sicut pille co/ chie si est illic multitudo & post illud flomia: de inde adhibeant⁹ medicine rubificātes. ¶ Et in eo q̄d est ex scissura vene aut icisiōe ei⁹ & ē cā ei⁹ repleto op⁹ vt nō cibet⁹ eger⁹ quātū possibile ē: imo retinet⁹ tribus dieb⁹ in quo sufficiat oi die cibus pauc⁹ ex aliq̄ vtoso. ¶ Et q̄n nō apper casus .vtus tūc expellat⁹ a cibatione quātum plus pole est vsq; ad q̄rtā. ¶ Et si timet⁹ casus .vtus timore nocio cibet⁹ eo a quo gñāt hūo/ equalis aut declinis ad frigus & in quo sit glu tinatio aut inuiscatio & retinetas & stipticitas & ppie ingrossatio sanguis sicut alleniant⁹ cum extremitatibus: & sicut capita & sicut oua sorbi/ lia & sicut⁹ ppie q̄d decoquit⁹ cū lētib⁹: & si cut lētes & imubes: & q̄tū possibile est vt non co/ medat⁹ illud q̄d forte faciat: & sit ptētus aq̄ or/ dei & ppie decocta cū lenib⁹ aut imubis: aut cydonijs: & pane infuso in aq̄ frā cū aliquo ace toso sine sit fulcim sine nō sit fulcim & totum sit infrigidatū actu. ¶ Et lac vaccinū de q̄ butyr⁹ est extractū q̄n ꝓlongat⁹ egritudo est inuatiuus ppter stipticitatē & frigiditatē suā: & lac ꝓsertī ppter glutinationē suam & suas inuiscationes. ¶ Si aut non sufficit & addit⁹ in sanguine fiat flobotomia. ¶ Et pisces alredradu sunt ve/ hementis inuamenti eis. ¶ Et op⁹ vt sint cibi istoz & eoz⁹ qui precesserūt eos frigidi actu & calens recēs nō salsus valde inuat eos. ¶ Et quādo cibant isti & similes eis carne eligātur et carnibus ille qui sunt pauci sanguinis ficce lauce sicut sunt carnes colūbaū agrestiū & tur turum & pdicum decocte in stipticis & pōticis. ¶ Et et rebus exptis in abscindēdo iteratio/ nes spuī sanguinis est masticatio portulace & deglutio aque eius: q̄nq; enī statim retinet⁹. ¶ Et ex fructibus cydonia & poma que am/ bo sunt stiptica & inimbe humide & grana myr ti & xilocaracte de sceni & que hoc cursu proce dūt. & q̄nq; sit eis quo vtī⁹ in cēa mensa aliqd ex luto sigillato armeno cuz gummi arabico & pauca cāphora. ¶ Cūq; retinet⁹ sanguis & pue nitur ad quartū die. op⁹ vt nutriat & cōfortetur & incipiat⁹ ab eis que sunt sicut panis ifusus in aqua deinde allecteis & extremitates & cerebel la. ¶ Et si fuerit fissura & incisio cā acuitatis sanguis fiat illud qō op⁹ de declinatiōe sangui nis ad inferiora & ad diuersitate ptis. Euacue/ tur ergo colera: deinde fiat infrātio cū fortitu/ dine & fiat humectatio & administrent⁹ stiptica eua & glutinatiua & aq̄ ordei & cāeri & cucurbi ta & medicamen Andromachi. & medicamen Gal. ¶ In facto aut ex aptione venarū medi cine qs op⁹ administrare sint stiptice pōtice con glutinatiue sicut sunt medicine q̄ nocie sunt in eis que pterierunt & sunt glutinatiue incarna/ tiue cū stipticitate. Et iste sunt sicut balaustie & capita granatoz & sumach & succ⁹ teranti & suc/ cus ramoz vuis & glādes & folia rubi & barba be & acatia & licuz & succus ypocistidis & suc cus chaba & succ⁹ agreste & henosistides. ¶ Et q̄nq; cōfortant⁹ ista & que ex eis sunt cū alumi ne & galbis & aloe & absinthio. & fiat ex eis me dicine cōpositē & troc preparati ad hoc etiam cōponi⁹ ex medicinis pdictis. ¶ Et quādoq; decoquunt⁹ iste medicine in aquis puris: aut in ghusdaz succis & bibit⁹ decoctio eoz. ¶ Et quādoq; hūi ex eis empla: & q̄nq; admiscen tur eis & aggregant⁹ medicine cordis pdicte & medicine pectoris pdicte sicut apiū & ameos & anisuz & spica & ramacha. ¶ Et q̄nq; miscent⁹ eis narcotica que sūt sicut cornices radicis mā dragore & iusquiami & papaueris. ¶ Et q̄nq; pmiscetur eis glutinatiua sicut gūmi & cornices thuris & stella senuus & sp̄odium & semē arno gloisse & mucilago psilij & semē cuius & succ⁹ por tulace & mucilago granoz cydonioz. ¶ Sed cū est resudatio et apare tūc cura eius est flobo tomia & euacuatio: deinde maturatio & nō cu ret⁹ cū stipticis. Illud eni attrahit nocumētuz magnū: imo oportet⁹ curet⁹ cura peripleumo nie. ¶ Factū aut ex corrosione est prane cure & difficilis: & est q̄n sicut illud de quo desperatur. Nō enim sanat aut nō cōsolidatur nisi cuz remotione malitie cōplexi: & istud nō fit nisi in spacio in cuius fiū aut indurat vlcus aut pu trefit. verū quādoq; cōfert vt nō permittat⁹ corro sio cōfirmari expellēdo humorē acutū: & quā doq; solutione educunt⁹ colera & grossuz simul cū eo qd est sicut pillule de agarico. ¶ Et si in/

Digitized by Google

digeris ictiõe ꝓfortatiõis ꝓfortꝫ tigenia vt
sedes cõmotionẽ tussis cũ medicamine de se-
mib⁹. Speraꝫ enĩ ex eo ꝙ aliqđ cõferat tuna-
mentũ. Et ad summũ cura eoꝝ est mũdificatio
ꝫ euacuatio cum flõmia ꝫ alijs ꝫ cibi boni chi
mi. ¶ Et ex eis quidẽ que sanãt cozrosionem
sunt rubus ꝫ myrrha ꝫ sanguis draconis ꝫ semẽ
portulace ꝫ radix malue ꝫ troc. stelle in ꝙbus
addit opij medicetas ptis. ¶ Et medicine com
posite ꝙs dixit Pau. ꝫ nos dicemus in annoto
tario. ¶ Et eoꝝ medicine ad hoc iuuatiue sũt
ille in ꝙbus ponunt sedenigi ꝫ sanguis draco
nis ꝫ lzarabe ꝫ sandaraca ꝫ lutũ sigillatũ ꝫ ad
vltimũ oẽ excecatiuũ mũdificatiuũ iuuicatiuũ
consolidatiuũ. ¶ Facti autem a pectore cura
tur cũ emplis ꝫ medicinis in ꝙbus est substã
tia subtilis que admixte sunt eis. ꝫ sunt ille ꝙs
diximus: vt puenãt ad pect⁹. Albedarũgi ꝯo
in seipso cõiungit iter duas res cũ existimaꝫ ꝙ
cã sputi sanguis sit ruptura. Et medicine pdi
cte oẽs sunt puenũctes ad hoc. ¶ Et cum existi
maꝫ ꝙ cã sit frigus faciens euenire spurum san
guinis ꝝm modũ pdictũ: tũc cura eⁱ⁹ est sicut di
xit. H. Illud eni accidit cuidã adolescẽti ꝫ cu
rauit eũ. Flobotomauit nãqꝫ eu3 in die ꝑmo ꝫ
secũdauit ꝫ fricuit extremitates eius ꝫ ligauit
stringẽdo eas ꝝm ꝙ opz in, oĩ retẽtiõe sputi san
guinis: ꝫ cibauit cũ sorbitionib⁹ ꝫ posuit super
pectus suũ ceratariũ de gũma rute ꝫ remouit
ipm ab eo hora nocte vt nõ adderet calefactio
nem eius ꝝm ꝙrate questũ: ꝫ cibauit eũ cum
sorbitiõib⁹ ꝫ dedit ẽ i potu medicamẽ de semi
nibus. ¶ Et postꝙ dies tertia affuit visus est
sup pect⁹ eius illo ceratario trib⁹ horis. Deide
remouit ipm ꝫ cibauit ipsum aqua ordei ꝫ ta
seata cũ carne anatis. ¶ Postꝙ igit cẽperata
est cõpio pulmonis eius ꝫ sublat⁹ est timor
aduẽtus apatis mũdificauit pulmonẽ eius cũ
tyriaca antiqua cõplera. ꝫ gradauit eum ad di
bendũ lac asininum ꝫ ad reliquũ regimẽ sputi
sanguinis. ¶ Et dixit. H. ꝙ ois quem ex istis
cõsequitur sputũ sanguinis in die ꝑmo sanaf:
sed alioꝝ diuersificanf diſpones. ¶ Et nos tã
testificati sumus de istis quẽ inuit hec via ꝫ si
milis ei. ¶ Et qñ existimaꝫ ꝙ causa est humi
ditas ꝫ mollificano administra illud in quo sunt
exiccato ꝫ calefacto ꝫ stipticitas sicut ẽ radix
squinãti ꝫ mastix ꝫ cyminũ torrefactũ ꝫ cala
mẽtum mõtanum et calcadis ꝫ castoreũ et cro
cus ꝫ alberuĝi. ¶ Et quãdoqꝫ admiscẽt eis
stipuca eꝯia sicut castanee. ¶ Et qñꝫ fiunt ex
istis cõposite que dicenf in annotario. ¶ Et
qñ existimaꝫ ꝙ cã sit siccitas ꝫ illud est in ꝓncꝑ
pio admistra hũectãres notas que sunt ex lacti
bus ꝫ oleis ꝫ succis post regimẽ cõe de decla
natione mãe ad ĝrietate ptis. ¶ Verũ ea que
ꝓmẽt huic loco ex flõmia ꝫ alijs minora sunt ꝫ
deteriora eis q̃ ꝓmẽt alijs. ¶ Et qñ est casus
sup epar tũc cura eius est cũ isto fulfaf. ℞. reu
barb. ʒ.i. lac. v. luti armeni. v. sirꝫ dosis eius con
trin. ʒ.i. ʒ. ¶ Ex medicinis ꝯo cõib⁹ ille q̃ sin
gulares sunt scripte sunt in libro scdo in areo
lis nouis. Et ille que ex eis ꝓmẽt huic loco est
emathites. Nam cũ teritur vehemẽter sicut pul
uis ꝫ bibit ex eo aur. i. in ꝙbusdã stipticis aut
succis iuuat nobili iuuamine. ¶ Et qñ masti
catur portulaca et deglutit aqua eius tũc qñꝫ
retinet stanum: et aqua cirroli et succus eius: ꝫ
ꝑpte cũ quibusdam gluttinatiuis stipticis val
de cũ paulatim traijcit. ¶ Et coꝝ cerni adu
stũ qñ ꝓmiscet medicis est plurimũ iuuamẽti. ꝫ
silr aq̃ mente et etiã succ⁹ algarab põdere. ij. ʒ.
¶ Et etiã illud qđ est supinus in cõiadro cum
aq̃ frigida põdere. iij. ʒ. mane et sero. et etiã co
rallus qñ est plurimi iuuamẽti et lutuʒ semiñ.
¶ Et existimauerũt qđã ꝙ noiaf grece stella
terre et nominaf noibus pluribus: videtur ꝙ
sit nomẽ alralz. ¶ Et etiã sumaf sanguis he
di antecꝫ congelef et sumaf ex eo in potu. ʒ. ʒ.
tribus diebꝫ et etiã de granis myrtꝝ et semine
arnoglosse põdus. ij. ʒ. in aqua plãtaginis: aut
succo rose qñ est vinũ et cydonia etiã iuuãt
et ꝑpte assara et etiã coagulũ leporis cũ aqua
ros. Aut aliud ex coagulis cũ decoctione põi
ea. ¶ Aut cũ aqua albedarũgi et ꝑpte ieo qđ
est ex pectore. ¶ Et lutũ sigillatũ et loco eius
lutũ semiñ cũ aliquãto aceto: et etiã succurũ et
est sempertina. ¶ Et dixit vr in ꝙbusdã que
aggreganf ꝙ est spes calamẽti nascẽs inter la
pides que terif et comedif cũ sale et nominaf
numusil alboꝝ silueſtre: et in hoc est ꝓsideratio
et hmõi medicina sumif in potu cum eq̃ mẽ
sura amili. ¶ Et iterũ ex illis que iuuãt ipm est
vt detur in potu ex alumine tameni et ꝑpte in
vitellis ouoꝝ tepefactis non coagulatis oino.
¶ Et etiã gluten pisciũ cõfert quãdo bibif ex
eo. Et qñ peaniꝝ fit res tunc quãdoqꝫ datur in
potu põdus q̃rte ʒ.i. de semine iusquiami cum
aqua mellis. ¶ Et opz vt dentur in potu me
dicine cõstringẽtes sputi sanguinis cum vino
põtico vt penetrent nisi sit fe. Tunc eni sumanf
in potu cũ succo alio. ¶ Et ad antiquã et vete
rẽ seminis pozri nabathi et granoꝝ myrti par
tes sumanf equales et poteſ ex eis vsqꝫ ad. ij. ʒ.
cũ aqua ꝯge pastoris. aut sumaf succi porri de
sceni vn. i. et aceti. ʒ. vn. porcetur in mane. et deꝯ
in potu adustũ spõgie cũ aliquãto vini de pas
sis. ¶ Et Gal. quidẽ cura uit sputũ sanguinis
cũ tyriaca et mutridaro et medicinis bonis odo
ris: qñ ipse ꝓfortãr nisi ad hoc vt sit quara san
guinis et ꝓsolider vulnera. ¶ Et silr troc. stelle
et medicamẽ andromachi. et cẽtaurea aggre
gat ad retẽtionẽ sputi sanguinis et mũdificano
nẽ: ĝre in potu sumãt et ea febricitantes cũ aq̃
et alij cũ vino. ¶ Et sclaui quidẽ curauit cum
decoctione radicis cẽtaureę maioris. Et ex po

Digitized by Google

thus est ille q ꝓdit succi arnoglosse pōdus. 3. ij. buglosse pondus. 3. i. succi portulace ⁊ succi ra mox recentis rose. vn. i. teranť sine rorationē aq̄ sup eos ⁊ colenť ⁊ nō decoquanť: imo dissol uantur in eis aliqd de luto armeno ⁊ potentur aut sumať succus ramox rose ⁊ dissoluatur in eo succus hypogistidos ⁊ endiuie ⁊ comu cer uinū adustū ⁊ poteť. ¶ Et ex trocisci s troc. hu iusmodi. ℞. acatie balaustie ro. rubearuz succi barbe hyrcine cornicū glādiū cornicum thuris ptes eq̄les. Et iterū arsenicū cornicum radicis mādragore luti de albobera thus acatia semē portulace semē albedarūgi balaustie cāphora sumanť ⁊ fiāt ex eis troc. ⁊ sit potio eox pōdus 3. ij. cū. 5. vn. aq̄ aut vini pontici: aut aq̄ albeda rungi. ¶ Et etiā semen papaueris lutū sigilla tū ⁊ heuphistidex thus cāphora denť in potu cū aq̄ albedarūgi. ¶ Et ite troci. quem dixit ebē serapion: ⁊ est ille q factus ē cū gūma ami gdali. ⁊ ex oleis admistratus sup pect: in esta te qdē est oleū de cydoniis ⁊ i hyeme est oleum nardinū. ¶ Troci. bonus. ℞. luti de albobe ra ⁊ coralli ⁊ stelle semius rose sicce oium añ. ptes. ij. lizarabe ⁊ gūmi ⁊ amuli oiuz añ. ptes. i. teranť ⁊ fiāt ide troc. ⁊ potio ei. sit. iiij. auf. fe bricitātibus in succo stiptico ⁊ nō febricitātibus in vino ⁊ ppue stiptico. ¶ Et ex emplis cōib. est farina ordei ⁊ farina herbi ⁊ acatia cū albu mine ouī. ¶ Lūq̄ sanguis retinet nunc puer ad ꝓsolidādū vulnꝰ ⁊ ad, phlebēdum apa. ¶ Et ꝓsolidato vulneris est cū eo qd sciuisti ex glu tinatiuis stipticis ⁊ phlebitis apāris est cuz phi bitiōe cibi ⁊ attractiōe mājex ad extrēa ⁊ infri gidatiōe pectoꝛis: ⁊ opꝛ vt soꝛbeat acetū mirtū multoꝛiēs. ⁊ opꝛ vt se custodiat post retentionez ⁊ puctionē et sup res pdcās. ¶ Aq̄ ar quā po tat oꝛ vt sit aq̄ pluuial: aut aq̄ i q̄ ponunť lutū armenū ⁊ rose ⁊ aq̄ ferri ⁊ i q̄ extinguť ferrū ē tunatiua pp suā stipucitatez. ¶ Et qñ timeť ꝑgelano sanguis in pulmone opꝛ vt i potu deť i hꝰ acetū mirtū cū aq̄ nisi tussis assit: tūc. n. oꝛ vt caueat acetū. ¶ Et qñq̄ sanat sanguinē cō gelatū. 5. 3. i. dyacuręue cū aliq̄ trulo ō aq̄ poꝛi ⁊ coclearia oxymeli. ¶ Et ex cōpositis ad hꝰ ē illud quod ℞. fenugreci decoct. 3. ij. arist. 3. i. myrrhe. 3. iij. olei de lilio. 3. i. piperis. 3. i. iusquia mi. 3. i. roſaꝝ. 3. ij. fiant ex eis troc. ⁊ exiccenť in umbra ⁊ sumanť in potu cū aq̄ feniculi ⁊ apij. ¶ Et etiā coagulus lepoꝛis ⁊ aq̄ cineris ligni ficī cū hasce: aut oꝛganū cū melle: aut soluať veter cū eo qd eñat. Et medicinas qd singula res diximus in lib. ij. ⁊ cōpositas dicem⁹ in an tidotario. ⁊ tu lege sermonē nr̄m de resolutio ne sanguinis congelati in lib. quarto.

¶ Tractatus quartus de principijs speculati uis scientie apatum mēbroꝛ partū pectoꝛis ⁊ exturarū eoꝝ preter q̄ coꝛdis.

¶ Sermo vlis de doloꝛibus partū pectoꝛis ⁊ lateris. ¶ De pleuresi. Cap. I.

q Uando q̄ accidūt in velamin bus ⁊ tunicis ⁊ lacertis q̄ sunt in pectoꝛe ⁊ costis ⁊ pubus eo rū apata ledētia valde doloꝛo sa que noiant sossati ⁊ bursen ⁊ pleuresis. ⁊ qñq̄ fiunt ēt dolo res in istis mēbris nō ex apate: sed ex vētositā te: q̄re errāt quidā ⁊ existimāt q̄ sit ex hac egri tudine. ¶ Verū nō est pleuresis nisi apa calm in pubus pectoꝛis: aut lacertus intrinsecus ⁊ in velamine cooperiēte pect⁹: aut in velamine di stinguēte: ⁊ est illud qd est purū: aut in lacerto apparēte extrinseco: aut velamie extrinseco cū cōtate cutis: aut absq̄ cōtate. ¶ Et maꝰ istus ⁊ terribilius est illud qd est in ipso velamie di stinguēte ⁊ est prauius eis. ¶ Et mā qdē hu⁹ apatis fm plm est calā aut sanguis colericus: q̄ñ in mēbris tunicosis nō penetrat nisi subti lis colericꝰ: deinde sanguis purus. ⁊ pp hꝰ sunt poꝛisimi vehemēte febriū ei⁹ tertianā fm plm: ⁊ pp hoc raro accidit ei q̄ eructuat fm plm ace tose q̄ñ est flegmatice cōplonis. Et cū hꝰ q̄q̄ fit sepe ex sanguie adusto. ⁊ qñq̄ fit ex ſtate pu trido. ⁊ qñq̄ fit ſ raro ex melia putrefacta in flāmata. ¶ Et nos iam oñdim⁹ in libris vtilꝰ q̄ si nō ē ex ꝺditiōe apatis calī vt nō sit ex flegmate ⁊ ex melia: immo qñq̄ fit ex flegmate ⁊ melia: fm modū tñ vt nō sit acutū nisi q̄n est ex cola aut sanguie. Hā si est ex alijs ab his duo bus est cronicū: ⁊ hec est res quā plres hoium nō comprehēderūt. ¶ Et ppea q̄ omne apa: aut resoluiť: aut indurať: aut collectionē facit. ⁊ tūc silr est dispō pleuresis: verū induratio in pleuresi est ex eis q̄ noiant. Ꝑplum. n. aut resol uiť: aut collectionē facit in dñatione dispōnū: ⁊ pleuresis qdez cū resoluiť recidit pulmo fm plm illud qd resoluiť ex ea ⁊ exiccat ipm ⁊ ex educit illud. Et qñq̄ resoluiť ad ptem alterā. ⁊ qñ colligiť sanies indiget nectio maturatōe vt rūpať. ¶ Et qñq̄ recipit pulmo saniem: ⁊ qñq̄ recipit eā vena cōcaua ⁊ egrediť ad vrinā. ⁊ qñq̄ effundiť ad meatū fecis ⁊ euacuat cū solone vētris: ⁊ multoties cadit ad loca vacua ⁊ carnes glādosas. Et facit euenire apata i eis que sunt sicut duo iguina ⁊ almagabeni ⁊ post ambas aures. ¶ Et multoties expelliť mā ad cerebeū ⁊ mēbra alta sicut dicem⁹ ⁊ accidit mox ⁊ interficit. ¶ Et quādoq̄ ꝓfocat materia pul monē multitudine sua in ꝓfocādo meatum an helitus. Et quādoq̄ eius multitudo nō est hec multitudo ⁊ nō est mā vnde sanies siue sputuz fit simile sanie. Sꝫ ℞tutes sunt pstrate: q̄re de ficiūt a sputo: ⁊ ꝓpter hoc opꝛ vt cōfoꝛtet vir tus in hac hoꝛa: ita vt sit fortis ad faciendā con strictionē vehementem ad tussim sputuꝫ: hꝰ nāq̄ sputū est opatio que cōpleť duabus ℞tutibus: q̄rum vna est nālis maturatiua ⁊ expulsiua ēt

Digitized by Google

¶ altera est voluntaria expulsiua. ⁊ qñ non cō-
fortant ambe posse est vt deficiant a mundificā-
do. ¶ Et scias q difficultas spuēdi nō est nisi
ex virtute qñ est debilis: aut ex instō qñ instm
est lesus motu suiplius: aut ex motu vicini sui:
aut est ex mā cum est subtilis valde: aut valde
grossa: aut viscosa. ¶ Et in hmōi gdē dispōni-
bus qñq accit in pulmone sicut ebullitio pp cō-
mixtionē aeris cum mā inobediente effusa ad
pulmonē ⁊ ad cānā. ¶ Et qñ non mundificat
cum sputo in pleuresi vsq; ad .xiiij. dies tūc ia3
facit collectionē. ¶ Et qñ non mundificat vi-
rus post .xl. dies tunc iam cadit in peripleumo-
niam ⁊ pthisim. ⁊ qñq erūpit virus in .vij. S3
in pluribus est in .xx. ⁊ .xl. ⁊ in .xl. ¶ Et qñq
accit ruptura ante maturationē ppea q nā ex-
pellit mām nocentē pp suam multitudinē: aut
acuitatē suaz: aut pp calitatē cōplōnis eratis ⁊
epis ⁊ regionis ⁊ receptionē facientiū eruptio-
nem ex ebibitis ante hozā ex pte erroris medi-
ci. Et ego dicā erūpentia post: aut ex motu egri
supfluo ⁊ maximo sicut casu: aut tussi: aut voci
feratōe ⁊ illud est timorosius. ¶ Et qñq accit
vt pmuteť pleuresis ad pipleumoniā ita vt reci-
piat pulmo mām apatis. Deinde non est bo-
num spūs eius vt retinet in ipso: quare apať.
¶ Et qñq accit vt pmuteť pleuresis ad pthi-
sim qñq mediāte pipleumonia ſm modū quē
dicturi sumus: ⁊ qñq absq; mediatōe pipleu-
monie: imo vt viceret mā: aut sanies resoluta
ab ea subam pulmonis acuitate ⁊ malitia sua.
¶ Et qñq accit vt pmuteť ad spasmū ⁊ alcu-
zes ita vt expellat mā ad neruos coniunctos mē
bro in quo est apa. Mā mēbrum est neruosum ⁊
hec pmutatio pnitiosa est deinde non sequunt
eum ea reliqua signa bona. ¶ Et qñq succedit
pleuresi ⁊ pipleumonie quasi stupor in postre-
mo aduersi patientis ⁊ in domestico brachij
eius vsq; ad extrema digitoz. ⁊ qñq pertransit
ad grē cordis. ⁊ accit tremor cordis qē sequi-
tur syncopis: ⁊ ad latus cerebri ⁊ in dispōne re
solutionis ante collectionē ⁊ in dispōne colle-
ctionis. ¶ Et qñq pmutat mā ad mēbra ap-
parentia ⁊ fiunt exture. Et qñq fit pmutatio
eius hec cum penetratione ipsius in subas ner
uorum ⁊ chordarū: imo ossium. ¶ Et qñq de-
clinat ad loca inferiora. deinde apertunt ⁊ fiūt
fistule ⁊ est illud ex cās euasionis ⁊ non sunt
fistule nocitue. ¶ Et si declinat ad iuncturaz
⁊ fiunt fistule eadit infirmus ēt. ¶ Sed qñq
antiquat mēbrū ⁊ ppter cum non est illic eio
alia cum sterco re: aut vrina grossa plurimi sedi
minis aut pp spūs plurime maturitatis. Ma3
si fuerit aliqd horum erit salubrius. Illud enim
figit paucitatē māi facientis exituras: ⁊ polis
est crucifixio eius cum maturatione. Et exitu
re iste qñ occultant ⁊ pfundant figūt nocumē
tum ⁊ multiplicant ppter qñ redit mā ad pul-
monem. ¶ Et qñq accit ex vehementia febriz
frequentia anhelitus ⁊ ex frequentia anhelitus
viscositas sputi. Sputum .n. exiccatur cā an-
helitus frequentis. Et quādoq; accidit ex visco-
sitate spūs vehementia laboris ⁊ additio inflā-
mationis. ⁊ ex additione inflāmatōis frequē-
tia anhelitus ⁊ ex frequentia anhelitus viscosi-
tas ⁊ non cessante ambe iuuare super malitiaz.
¶ Queritur aūt que species pleumonie ⁊
pleuresis sint deteriores. S. an illa que est in late-
re sinistro vicina cordi an illa q̄ est in latere dex-
tro. Quidam .n. ponunt hanc esse deteriorem.
Et quidam ponunt illam deteriorem esse. Ve-
rum veritas est q̄ propinqua parti sinistre est
deterior: sed est conueniens oz ad hoc vt matu-
retur ⁊ recipiat resolutionem si fuerit de ppria
tate eius vt suscipiat illud. Et illa que remotior
est a pte sinistra ē salubrior: vel ipsa ē ex pte re-
solōis ⁊ maturitatis magis iobediēs. ¶ Et qñ
q̄ facit cadere i pleuresim replō hūoz qñ accit
in pte capitis aut i pte pectoris: aut in qbusdā
venis cōiunctis partibus pectoris. ¶ Et quā
doq; facit ipsam possidere multitudo potus a q̄
frigide constringentis materias ⁊ frigus addi-
tum: quē admodum facit ipsam euenire calidi
tas vehemens ⁊ potus vini puri mouentis hu
mores quos ebullire facit. ¶ Et raro quidem
pmutat pipleumonia ad pleuresim: verus res
est econtraria: ⁊ cum hoc illud qñq est ⁊ alle-
uiatur cum eo ostrictio anhelitus alleuiatione
aliqua. ¶ Et pleuresis gdē; plūs accit in autū
no ⁊ hyeme ⁊ ppzie post ver hyemale ⁊ multi-
plicat in vere hyemali ⁊ exufflatione septēmo
nis pp multitudinē supfluitatū: aut pp coarta
tionē supfluitatū ⁊ multiplicant cū eo dolores
laterū ⁊ costarū ⁊ ppzie successione meridiei ⁊
in estate. ¶ Et cum exufflat meridies minorat
valde. Si erū cum est estas austrina pluuiosa: ⁊
fiet autūnus multiplicat in fine autūni in hūi-
bus colerā pleuresis. Sōm formā vero aliaz
ab hac pleuresi minorat in aeribus ⁊ regiom-
bus ⁊ ventis meridianis: ⁊ minorat ēt in mu-
lieribus que menstruant: qñ cōplōnes earum
declinat ad humiditatē absq; colera. ¶ Et qñ
accit pgnantibus est pnuosius. ⁊ minorat in de
creptis: nā si accidat iterficit pp debilitatē vir
tutū ipsoz in spuēdo ⁊ mūdificādo. ¶ Et plea
resis qd qñq; adiuuat apatis epis. Nā suspēsoria
cū extendunt pp apa epis puenit illud ad vela-
men ⁊ paniculū ⁊ sentit ipso dolor ⁊ pueniat ad
ostrictionē anhelitus: quare necū est vbi vt eo
gnoscas differentiam inter ea vtraq;. Et quan
doq; assimilatur fursen. ¶ Et pleuresis quan-
doq; interficit pp magnitudinem accidentium
eius ⁊ quandoq; interficit propter prefocatio-
nem. ⁊ quandoq; interficit cum permutatione
ad pipleumoniam ⁊ pthisim: aut syncopim aut
aliud ex eis q̄ dicta sunt. ¶ Et scias q pleure-

Digitized by Google

lis qñ associat ei sputū sanguis est filis hydropisi cui associat febris. Indiget ergo primus t est pleuresis cura stipica sputū sanguis ledente fm pleuresim: sicut fm indiget cura calefaciente t exiccante: aut exiccante equali fm hydropisim t humectante infrigidante pp febrē. ¶ Et multotiens est cā pleuresis t pipleumonie assumptio ciboꝝ grossi nutrimēti grossantis nutrimentū sicut alcānabut: quare expellit ad ptes mānulie t lateris. Et cura qđ māe sub tius est cū balneo: t exeūti ex eo det oxymel ve locīter t aliquet inūctione q̄ fit fricādo cū oleo: qñ est attractiua. t qñq; excuiat p ꝯ a flōmia. ¶ De signis pleuresis. Cap.ij.

Pleuresis pure signa sunt manifesta
p t sunt febris insepabilis pp vicinitatem cordis. ¶ Et fm est dolor pungitiuus sub costis: qñ mēbrū est pāniculosum t multotiēs nō apparens nisi apud anhelitū. ¶ Et qñq; est cum punctura tensio: t qñq; est plūs: t tensio qdē fit multitudine: t punctura fortitudine in penetratōe t mordicatione. ¶ Et tertiū est ꝑstrictio anhelitus pp coartationē factā ab apare t puitas: t frequentia eius. ¶ Et quartū est pulsus serinus cuius qdē diuersitas augmentat t egredit ab ordine apud statū pp debilitatē virtutis t multitudinem māei. ¶ Et quīntū est tussis: qñq; n. accidit in principio huius egritudinis tussis sicca: deinde cum sputo t qñq; est hec tussis in principio rei cuius sputo t est laudabile valde. ¶ Et tussis qdē nō accidit nisi ppea q̄ pulmo ledit ex vicinitate. Amplius resudat ad ipm id qđ resudat ex mā egritudinis: quare indiget sputo eius. q̄ si resoluat tota t resudet tunc iam mundificatur illud qđ collectū erat. ¶ Et cum ea qdem que pura est non est pullatio: qñ mēbrū est priuatum multitudine arteriarum. ¶ Amplius qñ pleuresis est filis apti epatis pp tussim t febrē t ꝑstrictionē anhelitus t pp tensionē suspensiōnis t expulsionē doloris ad pāniculū cooperiētē oꝝ vt distinguat inter vtraq;. ¶ Et uteri silat pipleumonie pp illud t pp sputuꝫ: quare oꝝ vt distinguat inter ipsam t illam. ¶ Et utrum dīa inter apa epatis t pleuresim est: qñ pulsus in apare epatis est vndosus t dolor est grauatiuus non pungitiuus t facies est ꝑuersa ad citrinitatē malā: t tussis est absq; sputo: imo tussis est sicca tarda. ¶ Et qñq; denigrat lingua eius pp citrinitatē. t vrina est grossa hydropica t egō est epatica t sentit grauitas in latere dextro t non cōprehendit ipm tactus cum dolore. ¶ Et qñq; est in apare epis solō filis lo ture carnis recentis pp debilitatē ꝺ̄ius. ¶ Et cum apa est in gibbositate sentit in carne plūs. t si est cum cōcate detegit ab eo anhelitus inobediens cum significet rem graue suspensam. Et ꝑstrictio anhelitus in apate epatis é filis in horis non vehemens valde. ¶ Pleuretici vero tussis est cum sputo t dolor eius est pungitiuus t eius vrina est bone subē t color eius est optimus t ꝑstrictio anhelitus eius est vehemens t est puenies ad additionē pluriū. ¶ Et dīa inter ea ambo t inter peripleumoniā t est qñ pulsus pipleumonie est vndosus t dolor eius est grauatiuus t strictura anhelitus eius est vehemens t anhelitus eius est calefactus t signa alia. ¶ Et qñ cum pleuresi qñq; accīt accīa firsen horrēda sicut pmixtio itellectus t alienatio t frequētia anhelitus t tremor cordis t ſyncopis t que sunt minora illis t prauitas anguste t multitudo rixe t vehementia sitis t alteratio coloris faciei ad colores diuersos: t vehemētia febris t vomit⁹ cose. ¶ Et cā iustus accītubus ē cōtras pectoris cū ꝓncipalibus mēbris t vicinitaꝫ eoꝝ. oꝝ ergo vt distinguat inter vtraq; res. s. firsen t birsen. ¶ Et dīa igr est q̄ pmixtio itellectus accīt in firsen in pmis. Deīn vehemētia fiūt in ipso reliq; accīa t est anhelitus in eo fortior t postponit corruptio anhelitus a pmixtōe t sunt cū eo accīa ipsius. ꝑpa sicut est rubedo oculoꝝ t attractio eoꝝ ad supiora. In birsen ꝙ post pōt pmixtio itellectus: t qñq; nō est nisi in rara morte: imo é rō eius icolumis. Uer in ipso p̄cedit alteratio anhelitus t eius malitia: t é in ꝓncipio tēsio in miracb ad supiora ac si trahat ad apa t dolor pōgitiuus. ¶ Et eius dīa in ꝫ est q̄ pulsus in firsen est magnus declinās ad raritatē: t in pleuresi pu⁹ ad freqñtiā vt succurrat puitas. ¶ Et pleuresis qñ fit ve hemēto: vehemētiora fiūt accīa pdcā cū ea t siccat lingua cū ea t exalpat. cū ergo augmētat accīt rubedo in facie t oculis t igeūdo vehemēs t corruptio āhelit⁹ t pmixtio itellect⁹ t sudoꝝ iterfect⁹. t qñq; pducu ad fluxūē ventris malū ¶ De signis ei⁹ t q̄ é pura t nō pura. Ca.ij.

Am nō est pleuresis pura: imo est in
c pāniculo velāte costas t lacerto extrinseco ꝫ signa. t sunt dolor in ea t nō cumētū ad terminū. Illā nāq; q̄ fit i pāniculo extrinseco ꝙpēdit tact⁹. t qñq; cōcat eis cutis t appet visui: t qñq; rūpit exterius t nō facit sputū. Et hec eruptio qñq; fit nā t qñq; fit arte. ¶ Et cū illa q̄ fit in lacerto extrinseco est pulsans. Illā si sentit cū attractōe aeris est in lacerto dilatāte: t si sentit in reditu est in lacerto ꝑstringente. t iam ꝺ̄dimus: qñ ambo inuenitur in duabus tunicis simul. s. intrinseca t extrinseca. t cōprehēdit ꝺ̄ hūc modū pleuresis q̄ nō est pura. ¶ Et in hac qdez non pura nō est exdolore pūgitiuo t est ꝑstrictione anhelitus t tussi t ex durime pulsus t serinitate eius t vehementia febris t accīnitaꝫ eius qđ est in pura. ¶ Et qñq; est pulsus lenis. t qñq; esse. propter apostemata in aliis locis a predictis: aut ꝓpter cāz aliā sicut sputū sanguinosuꝫ: aut

aliud. ¶ Et non est pleuresis cuz non sunt illic dolor pungitiuus ⁊ pulsus serinus ⁊ reliqua. ¶ Et in non vera erit subtus pectiné plante dolor. ¶ Et in pura que est in velamine distiguét est dolor declinans ad ossa pectoris ⁊ est permixtio rõnis in ipsa ⁊ fiunt vehementiora accidentia. Et dolor ⁊ difficultas anhelitus. ⁊ non est vehemencia febris ⁊ velocitas sicut in alijs: imo qñq; postponit vsq; quo putrefiat suppfluitas ⁊ fit fortis fe. valde. ¶ Et si est in panniculo tegente pectus dolor est vsq; ad furculas. ⁊ diuersificat dolor pp diuersitaté tactus partiũ panniculi furcularũ ⁊ pp diuersitaté priũ i sensu: ⁊ non est cum ea pulsatio oino. ¶ Et dolor declinans ad ptes thoracis est pp apã in velamine distinguente. ⁊ qñq; est pp cuentum apatis in instrumentis membrorũ carnosorũz que sunt in costis ⁊ non est in eo multus umor.

¶ De signis malis ⁊ signis salutis. Cap. iiij.

s Significant saluté eius spuũ facile velox matur ⁊ est albũ planũ equale: ⁊ pulsus qui non est vehementis duritici ⁊ serinitatis ⁊, paucitas doloris ⁊ reliqua accidentia ⁊ incolumitas somni ⁊ anhelitus ⁊ receptio cure ⁊ pp eger tolerat illud qõ patit: ⁊ equalitas calitatis in corpore cũ equalitate: ⁊ paruitas sitis ⁊ tristitie. ⁊ fiũ sudor: ⁊ vrina ⁊ egõ ꝑm dispõné laudabilé ⁊ digõ vrine est signũ bonũ in ipsa: sicut eius malitia est signuz malũ valde. ⁊ malitia egõnis ⁊ feroz eius ⁊ vehemencia citrinitatis eius est signum malum.

¶ Et aptio fluxus sanguis narium est ex signis bonis vltimis in pleuresi. ⁊ malum est vt sint accidentia eius ⁊ sigtões ipsius vehemencia ⁊ fortia ⁊ spuũ retentũ aut tardũ ⁊ non est digestũ: aut rubeũ pure: aut plũbeũ aut nigrũ: aut additur viscositas eius ⁊ difficultas ⁊ pstrictio ⁊ est ꝑm priũ reliquoz que numerauimus in bono.

¶ Et ex signis malis est vt sit illic vrina feculéta non equalis ⁊ est sanguinea significans inflamationé ymisturaz cerebri. ¶ Et ex signis malis est vt sit illic calitas vehemés ⁊ ppria qñ est cum frigitate in extremitatibus ⁊ dolor tendés ad posteriora ⁊ additio doloris qñ eger dormit sup latus. ¶ Cum ergo accit ei aut pleuretico diuersitas in fine eius sigt q̃ pariam debilitatum est ⁊ est malũ valde ⁊ est in principio sui signũ bonũ imo est res iuuans. Diuersitas aũt que venit post illud ⁊ nõ remouenť cũ ea difficultas anhelitus ⁊ tristitia fortasse interficit in quarto aut ante ipm. ¶ Et tremor qui est sub thorace in pleuresi multotiens sigt cõmixtionẽ rõnis cum cõtate velatis: ⁊ qñq; fit iste motus ex materijs: velatis: ⁊ mor eius ꝑz plñ in hmõi egritudine est mor ascendens. ¶ Et ex signis malis est vt ꝓfundenť exitura ꝓcedétes a pleuresi absq; sedatõe febris ⁊ non sit spuũ bonuz. Nã illud sigt mortẽ pp illud qõ est in eo pcl

dubio de reditõe mãi ad ꝓfundũ. Signis dobonis ⁊ malis que sunt post suppurationẽ singulare faciemus caplm. ¶ Et scias q̃ pleuresis cũ non est in ea spuũ: tũc est aut debilis valde aut mala fraudulenta. Nã aut non est cũ ea multitudo materiei de qua fit curandus: aut est inobediés ad spuẽdũ maligna. ¶ Inqt Hyp. multotiés est spuũ bonũ facile: ⁊ sigt anhelitus ⁊ sunt illic alia signa mala mortalia. sꝑs in q̃ est dolor ad posteriora: ⁊ est quasi fit dor suz patiétis eam dorsum verberan. Et est vrina eius sanguinea saniosa: ⁊ raro fit beatus: imo moritur inter quartuz ⁊ vij. ⁊ raro ꝓtendit vsq; ad xiij. ⁊ in pluribus cũ ptransit. vij. sanat. ¶ Et multotiens appetit inter humores patétis ipsaz rubedo ⁊ calefit spatula eius: ⁊ non pót gelare. ¶ Si aũt calefiat venter eius ⁊ egrediat ex eo egõ cruna: moritur nisi ptranseat. vij. ¶ Et qñ ad ipz festinat spuũ plurimaz spẽz ⁊ diuersoz colorz: deinde vehementior: fit dolor: mortẽ in tertio si non sanat. ¶ Et spẽs alia est cũ qua sennť pulsano extensa a furculis vsq; ad crura ⁊ est in ipsa vrina aquosa cũ qua nõ est sedimẽ ⁊ spuũ ⁊ est mortalis pp declinationẽ mãi ad caput. ñ autem pertransit. vij. sanatur.

¶ De signis horarum eius. Cap. v.

c Cum non est spuũ aut adest spuum subtile: aut puũ: aut illud qõ notat salua ꝑm q̃ dicturi sumus est in principio. ¶ Et cũ augmentant accidentia ⁊ augmentat spuũ ⁊ incipit remouere a subtilitate ⁊ addit in aspissatõe ⁊ in facilitate ⁊ incipit remouere a rubedine ad albedinẽ: ⁊ si est mã declinis ad citrinitatẽ ⁊ est ꝓportionalis rubedini est in augmento. ¶ Amplius cuz eger expuit spuuz facile maturũ ꝑm q̃ diximus de maturitate ⁊ est plñ ⁊ dolor est leuis tũc illud est signum ⁊ hora euentus maturitatis integre.

¶ Deinde cũ spuũ incipit minui cũ subita illa aut illa facilitate ⁊ cũ priuatõe doloris ⁊ diminutione accidentiũ tunc iam declinat. ¶ Cũq; retinetur spuum post remotionem illoz accidentium oino tunc tam completur declinatio.

¶ De signis spẽz eo ꝑm cas ipsi. Cap. vi.

c Et res quibus sigtur cã efficiens pleuresim sunt spuũ ⁊ color eius cã ẽ simplicis coloris aut permixti coloris.

¶ Et ex loco doloris: ⁊ ex febre ⁊ vehemencia eo ⁊ porismo ipsius. ¶ Spuũ nãq; cũ est rubeũ sigt sanguinẽ: ⁊ cũ est ad citrinitatem declinc sigt coleraz: ⁊ flauũ sigt aggregatõez amboz. Et qñ est ad albedinẽ declinc ⁊ nõ est maturũ sigt flegma. Et qñ est tendens ad nigredinẽ ⁊ plũbeitatẽ ⁊ nõ est pp tinctura extrinsecus ex fumo aut silibus illis sigt melancholiam. ¶ Et ter rũ dolor: in flegmatica ⁊ medica ꝑm plñ est descendens ad lenitatẽ tendens: ⁊ in alijs duob est ascensus inflãmatus. ¶ Et rursus si fuerit

febris fortis vehemens erit ex materijs calis t si fuerit nō vehemēs erit ex materijs declinib⁹ ad frigus quātūcūq; fuerit: t qñq; sigt per paroxismos significationem bonam.

¶ De signis pmutatōis eius. Cap. vij.

Quando nō erpuit spūs laudabileve
q lox: t nō mundificat in .xiij. diebus
tūc iā pmutat ad collectionē. Et sigt
initiū eius in ascēsiōe vehemētia do
loris prius t difficultas anhelitus t ꝓstrictio
eius: t duplicitas ipsius apud dilatationē cuz
pultare t vehemētia febris t aspirare lingue, p/
prie t siccitate tussis ppviscositatē māei t spissi
tudinē velais t debilitatē ꝓtinus t casus appe
titus t pmixtio rōnis t vigilie t grauitas que
sentit in loco illo. ¶ Et qñ collectionē fecit t
cōplet collectio gescūt dolor t febris t augmē
tat grauitaʒ. ¶ Cūq; rūpit accit tremor diuer
sus t dilatat pulsus cū diuersitate sui t cadituz
tis t debilitat anhelit⁹. ¶ Et multoties accit
febris vehemens pp q: mā mordicat mēbra t
mordicat apa. ¶ Cūq; rūpit deinde nō mūdi
ficat a die rupture vsq; ad .xl. dies perducit ad
pthisim. ¶ Et ruptura sanios in die. vij. est ex
tis que nolant in raro. t plūs eius post illud
vsq; ad .xx. t .xl. t .lx. Et ꝗto plus fuerit accīa
collectiōis vehemētior erit eruptio velocior.
t ꝗto plus fuerit lentior erit eruptio tardior.
t ppie febris exīs de sūma accīūtū. ¶ Et qñ
apparēt signa rumorosa: t tu iā testificat⁹ es si
gnificationē laudabilē in sputo t alijs tūc nihil
timeas: qm̄ eoz euētus est cā collectiōis nō pp
cām aliā. ¶ Et ois pleuresis cuius dolor non
gescit p sputū neq; minutionē neq; p alia: tunc
fpa ex ea sanositatē: aut morte: ante ipsam fm
reliqs sigtōes. ¶ Et cū videris pulsus tensionē
vehemēte fieri tūc illud idicabit morte si virt⁹
fuerit debilis: t si virtus fuerit fortis tūc ipsa p
mutabit ad pipleumoniā t empima t pthisiz.
¶ Et ad sūmū cū illic est sigtio virtutis t ico
lumitatis: deinde nō gescit dolor cū sputo: aut
solōne ventris t flōmia t vaporatōe tūc ipsa è
magis declinis ad empima: sed si non fuerit si
gnificatio incolumitatis fixiōis ꝓtinus t fixio
nis appetitus t alior tūc illud significabit q est
mortalis t indicabit synecopim prius q̄ appe
titus cadat fm plūs apud ruptura. ¶ Et rube
do maxillarū ambarum est pp illud qđ ad eas
ascendit ex vapore t calefiūt digiti pp illud ēt.
¶ Et qñ rūpit ad amplitudinē pectoris facit
meditari alleuiationē aliqbus diebus: deinde
mollifica disponē eius. ¶ Cum ergo rūpit vi
des pulsum fm q̄ indicauimuʒ iam debilitatū
t tardatū t rarificatū pp relaxationē virtutis cuz
eūone t exunctiōe caliditatis innate t accidu
ēt sicut diximus tremor: quem sequit febris cā
mordicatōis humorū. Si ergo fuerit mā aperi
tionis plurima t virtus debilis pducit ad pni
ciem. ¶ Et scias q̄ qñ virtus est debilis t ten
sio t frequentia vehementior: es fiunt tunc illud
sicut scimusti porrendit syncopim. t si est frequen
tia minor illa t minor ea quā fecit ipsa pleure
sis tunc qñq; indicat subeth t spasmū: aut tar
ditatem maturatōis. ¶ Et subeth qdem non
accit nisi ppea q̄ cerebrū recipit vapores humi
dos qui sunt ꝑculdubio non cum acuitate illa
neq; frequentia pulsus in ea est valde. t cerebꝝ
qdem recipit eos pp debilitatē suā ab expulsio
ne eoz in neruis. Et sigt tarditatē suppuratio
nis pp grossitudinē māei. ¶ Et qñ ipsa nō per
mutat tunc cerebrū t nerui fortes nō recipiūt
ipsam. t qñq; indicat spasmū: t illud qñ cōstrictio anhelitus vehemēter sit fortis t febris nō
est fortis. ¶ Et qñ vides egritudinē iam seda
tam parūp t occultatā t non est illic sputū tūc
fortasse minuit mā cum vrina: aut cum egōnes
aut apparitione solōnis ventris colerice subtī
lis: aut apparitione vrine grosse. Sinatē illud
non fuerit tunc apparebit extura. Nam si vi
deris tensionē ad nūrach t hypocondria t cu
tem t grauitatē indicabit illud exiturā apud in
guina t crura. t declinatio eius ad ambo cru
ra est vehemens sigtio ad incolumitatez. Et ut
hmōi qdem ꝑceperit Hyp. solōnē ventris fieri
cum eilebozo. Ō si videris cum hoc difficul
tatem anhelitus t ꝓstrictionē pectoris t sodā
tem grauitatez in furculis t māmillis t brachio t
caliditatē ad supiora portendet illud declinatio
nem māei ad pres aurū t capitis. ¶ Et si fue
rit dispō hec t non apparuerit apa neq; extu
ra in his pribus: tunc mā declinabit ad cerebrū
ipsum t interficit plurumum in ſcdo t tertio.

¶ De sermone aggregato t sputo. Cap. viij.

Audabimus sputuʒ t qđ est facilius
l t velocius t plurimū t magis matu
rum qđ est album planuʒ equale: in
quo non est viscositas: imo est equa
lis subē. aut qđ est ꝓpinquū huic maturationi:
t cum quo non est permixtio intellectus t nō
fuerint ante ipsum vigilie: aut accidens aliud
malum: t sequitur ipsuʒ illud qđ est decliue in
primis diebus ad rubedinez decliue t ad cinē
ritatem t post illud ad spumosum. ¶ Et spu
mositatis quidem causa est vt sit res parua hu
moris subtilis cui admiscetur aer plurimus t
sit eius commixtio vehemens valde q̄us spu
mosum non sit illius bonitatis: immo est decli
ue ad malitiam. ¶ Et deterius eo in principio
est rubeum purum t citrinum purum igneuz:
t ex malis valde est album viscosum rotūduz:
t deterius omnium est nigrum t proprie illud
quod est fetidum ex eo: t citrinum est melius
nigro grosso gradato vel rotundo: t rotun
dum est melius non rotundo. Et si fuerit ma
lum tunc erit significatio grossitudinis materiei
t dominij caliditatis: t significat cum longitu

Digitized by Google

ne egritudinis quod conuertitur ad ptisim
& rubeū est meli⁹ citrino qñ sanguis nātis ipse
& flegma eēles sunt aut leuoris lateris ℞ co-
lera adusta uua corrosiua. & viride sigt cōgelatiōnē & adustioné vehementē: & nō remouet iu-
diciū malitie sputi in substātia sua facilitas exi
tus eius. ℭ Et fetidū quidē est malū. & expuē
hmōi mala est ꝓpter multitudinē nō ꝓpter ma
turationē. ℭ Et oē sputū cū q̄ nō qeicit nocu-
mentū est nō bonū. ℭ Et ex ꝓsuetudine qd eo
rū est vt nolent purū cui nihil exneū admisceā
maturū: aut nihil sanguis: aut nihil colere: aut
melācolice saluā: & nō noiant ipm sputum. Et
hmōi qñ pleuerat & nō pmisceā ei aliqd neq;
accidit ei dispō que significet q̄ humor est ha-
bēs maturationē tūc sigt lōgitudinē egritu di-
nis. ℭ Et qñ ē cū p̄uatione maturatiōis ma-
lū sigt pniciē. Et ad vltimū sputū sigt suo colo
re. & sigt sua substātia ex grossitudine & subtili-
tate sua. & significat sua figura in rotūditate sua
& nō rotūditate sua. & sigt sua quātitate in mul-
titudine & paucitate sua. ℭ Et sputū quidem
salsum significat catarrū corrosiuū. ℭ Et sputū
humoris grossi: imo puris qñq; fit ꝓpter cau-
sam vlcerū pulmonis: imo ꝓpter cām humidi
tatū pectoralū diffantiū in corporibus eoꝝ qui
pertranseunt. xxx. vsq; ad. xl. & diminuūt exercitiū
quare aggregantur in spatio pectoris: & ꝓce-
dunt & accidit eis hydropisis in spatio. xl. dieꝝ
vsq; ad. lx. & non est inea plurimum malū.

ℭ De crisibus pleuresis. Cap. ix.

q Cūdo sputū in die p̄mo aliqd subti-
le nō maturū tūc sperat vt matureā
in q̄rto: & descēdat in. vij. ℭ Si aūt
nō maturat vsq; ad quartū: aut in ti
tiū sputi nō est ex die p̄mo tūc crisis eius erit in
xi. aut. xiij. ℭ Si aūt nō expuit nisi post quar-
tū: deinde expuit & in ipso ē maturitas aliqua
tūc res est media: & si non est in ipso maturitas
tūc egritudo ꝓlōgat cuꝝ fiducia vel spe: & ꝓ-
pter cū sunt illic signa bona virtutis & appeti-
tus & etatis. ℭ Et qñ non sputū vsq; ad septi-
mū aut expuit sputū mundū sine maturatione
penitus: imo nō est nisi humor purus: tūc si in
ueneris virtute debilē scias q̄ non maturabit
nisi post tps: tūc si ipse deficit ante illud egritu
do nō pertransibit. xiiij. ergo non ptrāsibit. Et
quādoq; interficit ante ipm: qñ crisis eoꝝ que
sunt hmōi est vsq; ad. xl. aut. lx. nature debilis
incolumitas nō portendit vsq; ad illā horaz.
ℭ Cū si virtute inueneris fortem & videris
duo desideria eēlia laudabilia & videris som-
num & anhelitū ꝑm q̄ꝓꝑ: & videris vrinam
maturā bonaz: sperabis q̄ ptranseat. xiij. de-
inde moriat ꝑm plurimū post ipm: & totū hoc
cū mā que egritudinē facit: fuerit acuta: & ꝓ-
pter hoc lōgior crisis eiꝰ que facilis est: est. xiij. dies
& quādoq; extendit vsq; ad. xx. ℭ Et Gal. qđ
dixit q̄ qñq; mūdificat cū sputo vsq; ad. xxx.
dies: aut inuenit cū eo crisim integrā. ℭ Et nos
tā dicim⁹ q̄ sputū simplr qđ ē vt salina sigt lō-
gitudinē egritudinis. & qñq; stingit vt spereā
crisis in hora & accidat sigñō que ponat ipsaz
ꝑpinquorē: aut sigñio q̄ ponat ipsam lōginquo
rē. Sicut cū spurum & dispones sigñat q̄ crisis
erit in. xiij. & apparet post. vij. sputū nigrū: & ꝓpe
i die malo: sicut. vij. Ips nāq; sigt q̄ crisis ma
la, pceder: & si appeat loco eius significatio bo
na sigñs maturationē laudabilem significabit
q̄ crisis mala posponetur & bona precedat.

ℭ De peripleumonia. Cap. x.

p Peripleumonia est apa calm in pul-
mone & ipsa quādoq; accidit icipiē-
do. & quādoq; sequit eum qui cū catarri
descēdentis ad pulmonē: aut ꝓpter fluxiones resolutas ad pulmonē: aut pleuresim cō
uersam ad peripleumoniam & hmōi interficit
vsq; ad. vij. ℭ Et si natura cōsoreē ad expuē-
dū materiā: tūc ipsa ꝑm plurimuz facit cadere
in ptisim. ℭ Et peripleumonia quidē fit ab oi
humore. ℭ Verū plurimū eius fit a flegmate:
quoniā in mēbro raro: raro cōtinetur humor
subtilis ꝑm plm pleuresis est colericū eō rio hu
mohmodi intēnois: qñ mēbrū est pāniculosiuz
spissum stricūū in qđ raro penetrat nisi subtilis
acut⁹: q̄uis qñq; fiat ex sanguine. ℭ Et quā-
doq; fit ex gñe colere rubee: & est interficiens
ꝑm plm sua acuitate: & qz vi cina est cordi: & qz
parū imbibit ab eo qđ bibit & qđ loco empla
stri supponit. Illud. n. qđ bibit nō pervenit ad
ipsam dū ꝓseruat ex ꝓtue infrationis sine il-
lud qđ ei opponit: & illud qđ loco emplastri
superponit nō perducit ad ipsam infrationem
equalē ei. ℭ Et peripleumonia quidē qñq; re
mouet cū resolutione. ℭ Et qñq; cōuertit ad
empima. & qñq; indurat. Et qñq; pmutat ad
exituras & qñq; pmutat ad karabitus & ē ma
lum. Et quādoq; pmutatur ad pleuresim & est
hoc parū & rarū. & quādoq; facit succedere stu-
porē: sicut ꝓdictū est in pleuresi: & est plm corū
que succedūt ei. ℭ Et fluxus sanguinis narū
nō confert ei in peripleumonia: sicut cōfert in
pleuresi, ꝓpter diuersitatez duaꝝ materieꝝ. Et
qñ attractio pulmōis lōginquior ē ℞ sit vela-
minis & pāniculi pectoris & lacertoꝝ eius.

ℭ De signis peripleumonie. Cap. xi.

s Igna pipleumonie oia sunt febris
acuta: qñ est apa calm in viscerib⁹: &
ꝓstrictio anhelit⁹ vehemēs sicut ꝓfo-
catio accīs anhelanti pp apa: & q̄
ipm coartat vias: & calitas in ipso vehemēs
& ītas ppmultitudinē mālei i mēbro nō sen
sibilis sube & sensibilis pp pāniculū i q̄ involu-
tur: & extensio in pectore totū, ppter illud: & do
lor tensus ex pectore & ex, pfundo ad ꝓtes tho
racis & dorsum. & qñq; sentit dolor inter am-

Digitized by Google

bas spatulas. ¶ Et qñq; sentitur pulsatio sub spatula ⁊ furcula ⁊ mãmillis: aut ꝓtinuus: aut apud tussim ⁊ nõ tolerat vt dormiat: nisi super collũ: ⁊ sup latus pfocat: ⁊ pipleumonici qdẽ lingua rubescit pus: deinde nigrescit: ⁊ est lingua eius: ita q; adherere ei manus qñ tãgit eam cũ grossitudine. ¶ Et qñq; cõicat ei in extẽsione ⁊ repletiõe faciei rotius. ¶ Et apparẽt in vtrisq; maxillis rubedo ⁊ inflatio pp illud qđ ascẽdit ad eas ex vapore pp carnositatẽ eaꝝ ⁊ raritatẽ ipsaꝝ ⁊ nõ sunt sicut frons in cute sua. ¶ Et qñq; vehemẽs fit rubedo adeo donec si nullet tincto. ⁊ qñq; sentit ascẽsio vaporis: qñ ipse sit ignis subito susp̃sus. ¶ Et appent inflatio vehemẽs: ⁊ anhelit' alt' velox pp febris magnitudinẽ ⁊ nocumẽtũ eius. ¶ Et inflatio oculoꝝ: ⁊ grauitas morꝫ eoꝝ: ⁊ repletio venaꝝ eoꝝ ⁊ grauitas palpebraꝝ. Et cã in eo ẽt est vapor: ⁊ appet in cornea siẽitudo apationis: ⁊ in pupilla siẽitudo exit' cũ ipinguatiõe ⁊ vnctuositate ⁊ igrossat collum. ¶ Et qñq; aduenit subitꝫ pp multitudinẽ vaporis hũidi. ¶ Et qñq; est cũ ea frigus extremitatũ. ¶ Pulsus aũt est vndosus lenis: qñ apa est in mẽbro leni ⁊ mã est hũida. Et vndosus qđ diuersus ẽ ꝑculdubio in dilatatione vna. Et qñq; illud est p̃m dilatationes plũmas. ⁊ qñq; accir in dilatationibus plũmis vicissitudo. ⁊ qñq; accit in eis cadẽs in medio: ⁊ eius pulsus p̃m plũmũ est magnus, ꝓpter vehementiã necessitatis: ⁊ lentitudẽ instrũ nisi debilitet virt' valde: frequẽtia vo vehemens fit ⁊ minorat p̃m febrẽ ⁊ nẽcitatez: ⁊ p̃m qđ virtus sufficit illi magnitudini: aut de ficit ab ea. ¶ Et Hyp. qđ dixit qđ qñ eis accidunt exiture apud mãmillas aut ea que sequũtur eas: ⁊ apiunt fistule euadũt ⁊ illud est notre cãe. Et siũ quãdo accidũt exiture in crure sunt signa laudabilia: ⁊ quãdo pmutat ad pleuresim raro alleuiat ꝓstrictio ⁊ anhelit' ⁊ aduenit pũctio. ¶ Et sputa eoꝝ sunt etiã tũc p̃m colores similes colorib' pleuresis ⁊ plm eoꝝ flegmatici est. ¶ Cũ pipleumonia aũt que est ex gñe colere rubee aut trahit ad colerã rubeã sunt cõstrictio anhelitus ⁊ grauitas sensibilis in pectore minus. ¶ Sed inflãmatio est in vltimo vehemẽtie. ¶ Et signa pmutatiõis ei' ad empima proxima sunt signis pleuresis in hmõi. ¶ Et sunt vbi febris nõ minorat neq; dolor: ⁊ neq; videat diminuto: de q̃ sit curãdum in sputo: aut vrina grossa habẽte sedimẽ aut egestione. ¶ Si aũt videris egrũ cũ ictus icolumẽ fortẽ tunc ipsa puerũt ad empima: aut ad extiuras: aut supinus aut iferius p̃m signa p̃dicta in pleuresi. ¶ Et si illic nõ fuerit ictus ⁊ incolumitas tũc time mortẽ: ⁊ cum sit salinosum dulce iam aũt fit empima. ¶ Et mũdificat in .xl. dieb' est bonum: ⁊ si nõ ꝓlongat ipa. ¶ Et quãdo ꝓlongat tempus cũ peripleumonia facit incurrere egrum inflationẽ pedum, ꝓpter debilitatẽ nutritiue, ꝓprie in extremitatib'. ⁊ quado declinat mã ad vesicam facit sanitatẽ necessario.

¶ De apate duro in pulmone. Cap. xiij.

q Cãdoq; accit in pulmone apa dur. Et tũc ipm ꝓstrictio anhelit' cũ hoc q; ipm augmentat cũ dieb'. ⁊ ẽ cũ grauitate: ⁊ paucitate sputi: ⁊ vehementi ficcitate tussis ⁊ frequẽtia eius. Et quandoq; alleuiatur in quibusdam horis cũ paruitate caloris in pectore.

¶ De apate molli in pulmone. Cap. xiij.

q Cãdoq; accidit i pulmõe apa molle. ⁊ significat ipm constrictio anhelitus cum saliua pluruna. ⁊ humiditate in pectore: absq; caliditate plurima. ⁊ in facie nõ est rubedo: imo plũbeitas.

¶ De borbor in pulmone. Cap. xiij.

q Cãdoq; accit in pulmone borbor. ⁊ signa eaꝝ sunt vt grauitas sentiat. ⁊ constrictio anhelitus cum velocitate ⁊ frequentia. ⁊ caliditas in pectore ⁊ inflammatio absq; febre cõmuni.

¶ De aggregatione aq in pulmone. Ca. xv.

q Cãdoq; aggregat in pulmone aq̃s tas ⁊ significant ipsaꝝ cõmotio de latere ad latus ⁊ febris lenis. ⁊ apostema extremitatum. ⁊ malitia anhelitus ⁊ sputum subtile aquosum. ⁊ dispositio que est sicut dispositio hydropisis.

¶ De apostematibus aut vulnere accidentibus canne pulmonis. Cap. xvi.

s Igna illi' sunt febris debilis: ⁊ pulsatio in medio dorsi ⁊ dolor: canna enim non est sicut pulmo in hoc q; ipse nõ sentit. Verum est dolor lenis. ⁊ accidunt cum hac ꝓtinus in corpore. ⁊ rancedo vocis. ⁊ si vlceratur erit odor eius odor fetidus. ⁊ sputum paucum.

¶ De pure q; sanie q; est in empima. Ca. xvij.

p Es in locutiõe medico; venit super duas intẽtiones: q̃rũ vna est vitata in oi loco q; apa colligit facie: ⁊ est collectio sanei aparis: ⁊ secũda est q; vrunt, ꝓprie in egritudinib' pectoris: ⁊ volunt per illud repletionẽ spatij qđ est inter pectus ⁊ pulmonẽ ex pure erũpente ad ipm aut i ambobus latertb' simul: aut in latere vno. ¶ Et cause hmõi repletiõis: aut sunt catarrus effundens mãm subito: aut vlcera i pulmone ex quibus currit sanies ⁊ vir': ⁊ fit empima post .xx. dies p̃m plm: deinde expuit: aut erupno apatis in pũbus pectoris: ⁊ est plm: ⁊ est illud aut sanies materia: aut res que est sicut fex. ¶ Et dispõnes illius sunt q̃tuor: aut eni pfocat multitudine: ⁊ interficit: ⁊ apparitio illius est vt incipiat anhelitus ei' ꝓstringi: ⁊ nõ expuat: aut putrefit pulmo ⁊ facit cadere in pusim: aut mũdificatur

Digitized by Google

dificatur cum sputo succurrente facili: aut mū-
dificatur cum expulsione ex via vene magne ⁊
arterie magne ad vesicam cum vrina grossa. ⁊
est cursus eius prius ex vena ad epar⁹: deinde
ad renes: ⁊ qñq; ad intestina cum egone ⁊ sunt
ambe laudabiles: ⁊ iam p̄terijt a nobis in reme
moratõe saniei eruptõis. ¶ Et cognitio illius
est p̄m fortitudinē signoꝝ ⁊ etatis ⁊ tpis ⁊ com
plõnis. ¶ Et decrepiti q̄dē morīunt᷑ ex empi
mate plus q̄ꝫ iuuenes pp̄ debilitatē putī cordiū
ipsoꝝ. ⁊ iuuenes morīunt᷑ in doloribus plus q̄ꝫ
decrepiti pp̄ vehementiā sensuū eoꝝ ⁊ nos iaz
diximus signa empimatis in.c. signoꝝ pmuta-
tionū pleuresis: ⁊ silr signoꝝ eruptõis. ¶ Si-
gna aut̄ replõnis spatij pectoris ⁊ puris sunt
grauitas ⁊ tussis sicca cum pauatõe anhelitus ⁊
dolor: ⁊ qñq; est in pluribus eoꝝ tussis humi-
da faciens imaginari leniterq; cum sputo: ⁊ est
eoꝝ anhelitus p̄ssus. ⁊ pp̄ hoc est sermo eoꝝ ve-
loꝝ. Et frequentes fiunt nares ipsoꝝ ad coartā
dū apud anhelitū: ⁊ comitat᷑ febris minuta du
cens ad hydropisim. ¶ Signa aũt loci in quo
est sanies cognoscunt᷑ vt dormiat eger qñq; sup
latus vnū: ⁊ qñq; sup latus aliud: ⁊ tunc latus
sup q̄ pendet grauitas coartans est latus op-
positū loco saniei: ⁊ cõmotio eius ⁊ sonit⁹ ei⁹
qui in cõmotõe audit᷑. ¶ Et hoiam sunt q̄daz
qui ponunt sup pectus ⁊ latera eius filū lineū
infusum in luto rubeo dissoluto in aqua ⁊ cõsi
derāt locū qui prius exiccat᷑: qm̄ ipse est locus
purus. ¶ Signa aũt eruptõis in columis sunt
vt succedant rupture sedatio febris: ⁊ augmen
tū appetitus ⁊ facilitas sputi ⁊ anhelitus: aut
eueniant cum ea exitura in latere ⁊ pubus que
fiant fistule: ⁊ silr illa que est ex eis media. Nā
egredit᷑ ex eis sanies alba mūda. ¶ Signa ve
ro mala sunt vt appareant signa p̄focatõis aut
syncopis: aut sputi mali: aut pthisis. ⁊ cuz coqt᷑
aut p̄forat᷑ egredit᷑ sanies cenosa fetida. ¶ Si-
gna aũt dñe inter sanies ⁊ inter flegma in spu-
to sunt descensus saniei sputi iaq; ⁊ feror ipsius
sup ignē. ¶ Et flegma natat in aqua non fetēs
sup ignē: q̄ꝫ uis sanies qñq; expuat᷑ in egritudi
ne: que non est pthisis p̄m q̄ oñdimus in loco
p̄cedente. ¶ Et qñq; emittit᷑ cum sputo plus
plñ valde. Et ego iam vidi qui expuit in hora
vna circuer duas eminas paruas: aut eminam
magnā vnā. ⁊ plus medietate emine. ⁊ Hal. te
stificat᷑ q̄ q̄daz empicus expuebat oi die circi-
ter. l. vn. ⁊ sunt fere. xx. conle. ⁊ iam feci te scire
dñam inter saniem ⁊ humiditates. Nā sanies
discernit᷑ feror apud sputū. Et cum p̄icit᷑ sup
ignē: ⁊ submergit᷑ ⁊ non natat. ¶ Signa vero
pmutatiõis empimatis ad pthisim sunt plũbei
tas coloris ⁊ tensio amboꝝ laterū ⁊ colli ⁊ cale
factio digitoruz oium tantu que non separatur
ēt in illo cuius extrema infrāti p̄sueuerūt in fe-
bribus: ⁊ febris que addit᷑ in nocte pp̄ cibuz ⁊
curuitas vnguiū pp̄ dissolutionē carnium sub
eis: ⁊ ipinguatio oculoꝝ cū declinatõe ad albe
dinē ⁊ citrinitatē: ⁊ signa alia q̄ dicā sūt i.c. pthisis.
¶ De vlceribus pectoris ⁊ pulmõis ⁊ ex eis
est pthisis. Cap. xviij.

Ec vlcera aut sunt in pectore aut in
velamīe: aut in pulmone: ⁊ est di
uisio postrema. ⁊ est pthisis: aut sunt
in cāna ⁊ iam diximus ea. ¶ Et ma
gis sana hoꝝ vlcerū sunt vlcera pectoris. Et il-
lud iõ qm̄ vene pectoris sunt minores ⁊ parce
pectoris sunt duriores: q̄re non magnificat᷑ in
ipso malitia: ⁊ qm̄ virus non remanet in eis:
imo currit ad spaciū pectoris: ⁊ nõ ē ita dispõ
pulmonis. ¶ Et qm̄ motus eius non est fortiter
sensibilis sicut mor⁹ pulmonis: imo forte est
quies. ¶ Et qm̄ ip̄m carnosum est: ⁊ carno
sum est magis susceptibile p̄solidatiõis. ¶ Et
multotiens accit pp̄ vlcera pectoris fcā avulne
ribus putrefactinis vt corrūpant᷑ ossa ita vt in-
digeant actione eius qõ putrefactū est in eis vt
saluet illud qõ vicinat᷑ eis. ¶ Et qñq; puenit
putrefactio ad illud qõ sequit᷑ ip̄s in p̄niculo.
¶ Illa aũt vlcera velaīs que penetrant nõ con
solidant᷑: ⁊ non penetrantia aut cadunt in pub⁹
neruosis ⁊ p̄solidant᷑ aut cadunt in pubus carn
nosis ⁊ p̄solidant᷑ si succurrat᷑ eis in principio
⁊ non diminuat᷑ apari. Naz cum apant᷑ et cro
nica fiunt non sanant᷑. ¶ In vlceribus aũt pul
monis diuersificati sunt medici in hoc q̄ ipsa
sanant᷑. Dicũt. n. q̄dā q̄ non sanant᷑ oino: qm̄
p̄solidatio indiget q̄ere ⁊ illic non est ges. Sed
Hal. diuersificat᷑ ab eis ⁊ existimauit q̄ solus
motus non p̄hibet p̄solidationē nisi adiungāt
sibi reliqua p̄hibentia. Et signio illius est q̄ ve-
lamen eiuz mouet᷑: ⁊ qñq; sanant᷑ vlcera eius.
¶ Sed Galieni ip̄sius sermo in vlceribus pul
monis est q̄ si accidant solõe singularis non
ab apare. neq; corrosione humoris corrosiui:
imo pp̄ egritudinē aliā tunc duz p̄manent vlce
ra nõ fiunt adhuc sanosa neq; apant᷑ recipiũt
sanitatē. ¶ Et silr illa que sunt ex vlceribus ut
q̄bus aduenit sputus ⁊ non sunt sanosa. Sed
que sunt ab apare aut corrosione non recipiũt
sanitatē qm̄ vlcus sanosum tunc non est possi-
bile vt sanet᷑ nisi cū mūdificatiõe saniei: ⁊ illud
fit cum tussi: ⁊ tussis augmentū efficit in dilata
tione vlceris ⁊ disruptiõe eius. ¶ Et cõmotio
fcā in ea addit in dolore: ⁊ dolor addit in attra
ctione māei ad ptē. ⁊ medicine exiccatiue sunt
p̄hibentes sputū ⁊ mundificatiue sunt lenifica
tes vlcus. ¶ Et fcā ab humore corrosiuo non
sanat᷑ abs q̄ rectificatiõe eius: ⁊ illud nõ p̄uenit
nisi in spacio i cuius fili oz aut vt vlcus ulceret
⁊ fiat fistula que non p̄solidat᷑ oino: aut dilatet
adeo donec corrodat totū corpus pulmonis.
¶ Et in factis post apa q̄ñq; aggregantur uste
intentões. ¶ Et ex adiuuãtibus ad p̄auitatez

Digitized by Google

consolidationis est motus ⁊ etiam essentia venarum que sunt in pulmone magnarum amplarum duarū. Illud nāq; est ex eis que difficilem faciunt consolidationē rupture. ¶ Et iterum longitudo spatij inter introitum medicine bibite ⁊ inter pulmonem: ⁊ necessitas debilitatis virtutis eius ad hoc vt pueniant iste medicine ad vlcus sunt ex adiuuantibus ad hoc. ¶ Et medicine frigide sunt tarde non penetrātes. ⁊que sunt calide addunt in febre que comitatur vlcera pulmonis. Et exiccatiue sunt nocue ethice que comitanť ea. Et humectatiue prohibent consolidationem vlcerum. Nam cura vlcerum oium est exiccatio: ⁊ ꝓprie hmōi vlcerus ad que veniunt humiditates desuper ⁊ desubtus. ¶ Et hec quidez infirmitas recipit omnem curam cum est in principio: ⁊ est super pāniculum tegentem cānaz intrinsecus ⁊ in suba pulmonis carnosa non est facile susciptens. in cartilaginibus vero ipsis non recipit. ¶ Et homines magis susceptibiles cure pthisis sunt infantes: ⁊ vlcera pulmōis magis salua sunt illa que sunt ex genere cruste cum non est illic causa in cōplexione: ⁊ ipso humore que faciat vlcus siccum impeginosuz. ¶ Et qñq; accidit pthisico vt ꝓtendať cuz eo pthisis ꝓducens eū spatio tpis. ⁊ silr extendit a iuuentute vsq; ad senectutē. ¶ Et ego iaz vidi mulierē vexisse in pthisi circiter. xxiij. ānos: aut plus parū. ¶ Et hītes vlcera pulmonis ledunť valde ab aurūno. ⁊ qñ esse pthisis est occultū detegit ipsaz in patiente eam introitus aurūni super ipm. ¶ Et nomen qdem pthisis qñq; ꝓcedit alie egritudini cum aqua non est febris. Sed pulmo est susciptens humores grossos viscosos ex catarro qui effundunť ad ipm semp ⁊ ꝓstringit meatus eius: quare patientes cadunt in ꝓstrictionē anhelitus ⁊ tussim frequentē que ꝓducit ad debilitatem virtutis eorum ⁊ corporū arefactionem: ⁊ sunt vere ꝓducentes cursu asmaticoz: tunc ſ fuerit motus paruus oportebit vt admisceať curis eoz aliquid cure asmaticorum.

¶ De causis vlcerum pulmonis. Cap. xix.

c Ulse vlcerū pulmonis ſ sunt catarrus mordicatiuus corrosiuus aut putrefactiuus pp suam vicinitatē cuz qua pulmo non sanatur vsq; quo maturetur: aut sanies hmōi generis currēs ad pulmonem ex mēbro alio ⁊ antecessio pipleumone que iam cōputruit ⁊ iam vlcerata est: aut sanositas pleuresis rupte: aut aliq; cāp; sputi sanguis ꝓdictarū aperiens venā: aut incidens eam: aut scindens ipsam: sine sit cā intrinseca sicut ebullitio sanguis: aut aliud de his que dicta sunt siue extrinseca sicut casus aut percussio. ¶ Et qñq; sunt ex cāis eoz putrefactio ⁊ corrosio ꝓcedēs in suba ipsius pulmonis. sicut accit membris. ¶ Et quando qs multiplicatur pthisis qñ estati horeali siccę succedit autūnus pluuiosus.

¶ De ꝓparatis ad pthisim in figura ⁊ forma ⁊ etate ⁊ regione ⁊ complexione. Cap. xx.

Si sunt alati hītes pectus strictū.

i hītes spatulas nudas carne ⁊ ꝓprie posteri? hītes spatulas declines ad anteriora icidendo: ⁊quasi vnicuiq; eoz sunt due ale: ⁊ qsi spatule eius sunt absciſſe ab adiutorio: ⁊ ante ⁊ retro: ⁊ hītes colla lóga ⁊ inclinantes ea ad anteriora. ¶ Et qñq; ꝓcedunt guttura ipsoz ⁊ eminent. ⁊ in pectoribus qdē istoz que sequunť ea multiplicanť ventositas ⁊ inflatio est in eis pp debilitatē pectoris eoz. ¶ Si aūt cum hoc est debilitas cerebrorum recipientiū superfluitates: ⁊ cum hoc nō digerunť cibi: tunc iam cōplenť ꝓdūcēs ⁊ ꝓprie si fuerint hūores eoz colerici. ¶ Et forme qdē susceptibiles pthisis velociter cum alatiōe predicta sunt lenes albe declinantes ad subalbedinem: ⁊ ēt corpora dura spissa pp illud qd accit eis de eruptōe venarū. ¶ Et cōplō susceptibilis illius est ei? cuius cōplō est frigidior. ¶ Et etas in qua multiplicať pthisis est illa que est inter octauū ⁊ decimū annū vsq; ad aduētū. xxx. annoz. ¶ Et ipsa in regione frā est plus ꝓpter illud qd accidit in ea de ruptura venarū ⁊ sputo sanguinis plurimo. est tempus in quo multiplicatur illud est autūnus.

¶ De reb? a qb? oz vt isti custodianť. Ca. xxi.

Oꝛter vt isti custodianť ab oibus o cibis ⁊ medicinis acutis mordicatiuis ⁊ oibus que extendūt mēbra pectoris ex clamoze aut rixa aut salru.

¶ De signis pthisis. Cap. xxij.

Unt vt ꝓsideret sputū sanies cum signis saniei ſm qꝰ exposuimus in forma sua in colore ⁊ inspissatione: ⁊ in aliis. Et febris minuta inseparabilis pp vicinitatē cordis cum loco egritudinis que fit vehemens cum cibo in nocte ſm ptē: euz sit vehemens febris ethica pp humectationē corporis ex cibo ſm qꝰ dicez in loco suo: quāuis qñq; descendant cū ethica in ipso febres alie. ſ. tertiana ⁊ quartana ⁊ quintana: ⁊ deterior eaz est quintana: deinde media est tertiana: deinde quotidiana. ¶ Et cū accit pthisis appent ēt signa ꝗbus numeraumus in fine capli empimus: ⁊ superfluitates venę eoz oi horazqñ virtutes eoz debilitanť a retentōe nutrimēti ⁊ regie eius. ⁊ caliduas resolut ⁊ liqfacit. ¶ Si aūt i sputo sunt cruste nō remanent dubitas ⁊ ꝓpter cū eas ꝓducētes ad pthisim ꝓdicte iā ꝓterierūt. ¶ Nā cū corpus incipit arefieri ⁊ extremitates cutis ari: ⁊ capilli cadere pp ꝓuationē nutrimēti ⁊ corruptionē superfluitatuz tunc iam vera est. ¶ Et qñq; plurimus fit color in principio. ¶ Et ipse rubescit cū ascendūt vapores ⁊ extendūt colluz ⁊ duo cornua frontis ⁊ ꝓprie qñ ꝓfirmať; ⁊ in

Digitized by Google

ſtāmatur extremitates eoꝝ: ⁊ ꝓprie pedes eorum in fine dierū. Et apoſtemanť ꝓpter coꝝ ruptionē humoꝝ ⁊ mortificationē innati calozis extremitatū ꝓpter malitiā cōplectionis.

¶ Et illi quidē puſici quorū cauſa eſt humor corroſiuus expuunt ſaliuā que habet ſaporem aq̄ marine ſalſe valde. ¶ Et pulſus eoꝝ fir⁹ equalis cū velocitate paruus. Et q̄nq̄ accidit ei inclinatio ad ambo latera. ¶ Deinde accidit poſt illud in vēre rugit⁹ ⁊ trahunť hypocondria ad ſuꝑiora ⁊ vehemēs fit tuſſis: ⁊ deſtruť appetitus cibi ꝓpter debilitatē virtutū nāliuꝫ. ¶ Et q̄nq̄ fluit vēter eius ꝓpter caſum ꝓtuis: ⁊ quādoq̄ expuit anulos ⁊ corꝑa venarū: ⁊ illud ꝓngit cū appꝛopinquat mors. ⁊ illud qꝺ expuiť de ventis ſi eſt magnū eſt ex pulmone ⁊ ſi eſt paruū eſt ex cāna: ⁊ multotiens expuunt lapilloſ ⁊ expuit anulos ex cāna: ⁊ non eſt hoc etiā niſi ex vlcere magno: ⁊ in fine eius ingroſſanť ſpuū ⁊ ſaliua. Deinde interſecatur ꝓp debilitatē virtutis. ¶ Et q̄nq̄ ꝓſocati moriunť: ⁊ q̄nq̄ nō poſtponitur huiuſmodi ſpuū: imo cadit in ꝓncipio cū puſis eſt er gñe malo facta ex materijs groſſis que nō digeruntť. ⁊ q̄n interſecať ſpuū in fine puſis: tunc q̄nq̄ nō addit ſuper quartū diem. ¶ Et quādoq̄ eſt interſectio ſpuū ꝓpter debilitatē virtutis: ⁊ tunc fortaſſe cōſtringit⁹ anhelit⁹ eoꝝ vſq̄ueq̄ fiat quaſi nō ſenſibilis. ¶ Et multotiens quidē ruſſis in eis fit vehemēs: ⁊ ꝓducit ad ſputū ſanguinis ꝓtinuū: ⁊ ſi cureť tuſſis eoꝝ cuꝫ ꝓhibitionis ſputi moriunť cuꝫ lenitate adueniente eis. Si aūt dimittanť tuſſire moriunť ſpuendo ſanguinē. ¶ Et ex veloci morte eſt q̄ ſi quis hēt puſim ⁊ appareť ſuper ſpatulas eius granū ſicut faba moritur poſt quīq̄aginta duos dies.

¶ Tractatus quīus de ꝓncipijs opationis.

¶ De cura communi apoſtemanū partiuꝫ pectoris ⁊ pulmonis. Cap. i.

Ex rebus cōmunibus eſt flobomia. Sed in ꝓncipio existere diuerſo. ⁊ magis: feſtina deſaphena oppoſita in lōgitudie. ⁊ poſt ipſam de baſilica oppoſita latitudine: ⁊ poſt ipſam de nigra oppoſita in latitudine. Si aūt non appareat: tūc nō oportet vt dimittať flōmia cephalice: cuius ſit eius iuuamentū minus ⁊ tardius. Deinde poſt aliq̄t dies ex latere ꝓueniēte in latitudine. Et q̄nq̄ ponunť vētoſe ſup pectus cū ſcarificatione ērita vt attrahať mā ad exteriora ⁊ minoreť ⁊ ꝓprie cū ꝓmiſſa fuerit flōmia.

¶ Jngt Gal. ſi febris fuerit vehemēs valde: tunc time ſolutiū ⁊ fis cōtent⁹ flōmia. in ipſa nāq̄ nō eſt timor: aut timor eius eſt minor. Jn ſolutiuo eſt timor magnus. Jꝑm eni q̄nq̄ mouet ⁊ q̄nq̄ nō ſoluit: ⁊ q̄nq̄ in nocte ſupfluit. ¶ Et oꝝ qꝺ ne narcotica eis approximes in quantū potes. Jpſa. n. ꝓhibēt maturationē ⁊ ſpurum. ¶ Cibi aūt ſint aq̄ ordei ⁊ aq̄ tritici ⁊ aq̄ decoctionis maluaꝝ ⁊ blitorum: aut molochie ⁊ cucurbite ⁊ aq̄ fabaꝝ ⁊ allefines: cū nō fuerit caſtras ſupflua: ⁊ paſſe i poſtremis ꝓpe. ¶ Et ex eis q̄ curſu medicinaꝝ ꝓcedūt ſūt oīa q̄ mūdificāt ⁊ remouēt aſpiratē ⁊ leniūt in gra gradu ꝓmo: ſicut aq̄ iuindaꝝ ⁊ viole ⁊ papaueris ⁊ radix ſulij ⁊ medulla citroli ⁊ cumeris ⁊ allea ⁊ ſemē endiuie ſeueſtē: ⁊ q̄nq̄ ponunť i eis mucilago ſeis cydonioꝝ ⁊ gūmi ⁊ dragagāt ⁊ ſemē papaueris: ⁊ hec oīa ante eruptionē. Et meli⁹ abſtergēiū ⁊ mūdificātiū eſt aq̄ mellis ſi nō eſt apa in reliqs viſceribus. ¶ Si aūt fuerit apa: opꝛ⁹ vt admuniſtretur poſtq̄ fit ſicut aq̄ cū multa cōmixtione. Sed inſuꝑ ⁊ aqua ſuccari ſūt ꝓueniētiores ei: ⁊ poſtea aq̄ ordei: ⁊ poſt ipſam vinū dulce: ⁊ ē meli⁹ vinū habēti⁹ hāc egritudinē: ⁊ ꝓprie illud qꝺ eſt albū: nā illud ē magis adiuuās ad expuēdū: verum nō opꝛ⁹ vt bibať in pleureſi ⁊ i pipleumonia niſi poſt maturationē: q̄uis ꝑs ꝙ dť ſit calefactiē ⁊ facies ſitim ꝙbus vtiſq̄ cū ſuccurrit: ⁊ nō opꝛ⁹ vt in potu ſumat illud ille cuius epar aut ſplen eſt infirmū. ⁊ poſt vinū dulce eſt vinū aq̄ſum: ⁊ ipm eſt ꝓfortās ꝙnté pluſq̄ aq̄ ⁊ in potu ipſo ſunt iciſio. ¶ Poť⁹ aūt oxymellis facti ex melle ⁊ ſuccaro ⁊ pauco aceto q̄ miſceť cuꝫ aq̄ eſt aggregās duas ītentiones. ſ. extinctiōis ⁊ mūdificationis. Nā ſi valde acetoſum eſt: tūc ipꝫ aut facit multū ſpuere: aut infridat ⁊ iuiſcat valde ⁊ ſit adeo malignū: donec illud qꝺ ſcidit q̄nq̄ idigeat ꝙnte forte ad ꝙ vt expuať. Qꝺ ſi acetoſitas nēcia fuerit: tūc oportebit vt poteť tepidū: aut mittū cū aq̄ caſa paulati. ex illo ꝙ qꝺ tpā ꝑs acetoſitatē ſecuratur hec malitia: ⁊ eſt ꝓhibēs nocumētū dulcedis ⁊ ſiris ⁊ ebullitio nē colere ru. ⁊ eius gñationes. ¶ Et aq̄ mellis eſt vtilis in humectando: ⁊ aq̄ ordei in ꝓfortādo: ⁊ q̄nq̄ eſt nociuꝫ in eq̄tione nature tribuere acetoſa cum oleo amigdalino. ¶ Aq̄ ꝙdo que eis in potu tribuiť: in hyeme quidē ſit aq̄ calida ⁊ aq̄ ſuccari ⁊ aqua mellis ſubtilis: ⁊ in eſtate aqua tpata ⁊ interdicať eis aqua frigida. ¶ Qꝺ ſi tuſſis vehemēs fiat deť eis i potu parū er ea cōmixta cū iulep ⁊ oxymelle iſridatis. Nā oxymel facit eā penetrare velociter ⁊ expelliť nocumētū ei⁹. Et apud declinationē deť eis in potu rob. eis aūt que nēcia ſunt apud collectionem ⁊ maturationē: ⁊ eruptionem ⁊ poſt eas oportet vt ſingulare capitulum faciamus.

¶ De cura pleureſis. Cap. ij.

Oportet vt ꝓhibeas mām venientem ad apoſtema cum euacuatione ⁊ attractione ad contrarium: ⁊ lege illud quod narrauimus in capitulo qꝺ eſt ante hoc: ⁊ fortaſſe dicemus illud iterum. ¶ Dicamus ergo ꝙ cura eius eſt flōmia: ſi ſanguis fuerit

Digitized by Google

vincens ſm modū p̄dictum in capſo qđ eſt ante ipm: ⁊ eſſhaſ donec alterer coloꝛ eiꝰ: ſigt eni ꝙ nocibiliꝰ ſanguis iā eñatus eſt. Et ſciaſ ꝙ ſanguis coꝛpis vehemētioris nigredis eſt ille q eſt ꝓpinquus hmōi apan: ꝯtuis obſeruatio ẏtutis in hoc necia ſit. ⁊ qñ ꝯ non cōcedit ẏtus exctionē ſanguis fieri vſq; ad hūc terminū. ¶ Et ſi eſt hūoꝛ alius eña nō cum eis que ſunt ſicut myrobal. neꝯ in q̄ eſt ſtipticitas: imo cū eis in gbuſ eſt cū ſolone lenificatio ſicut reſ facte cū violis ⁊ ſiracoſt ⁊ terentabin: ⁊ zucchaꝛo albaizez ⁊ ſoluanſ in nocte. ¶ Quidā ẏo ſapientū dixerūt ꝙ recuꝰ eſt ꝯtū poſſibile ẽ vt eñetur cū ſtōmia timendo inquietudinē quam qñq; eadere facit ſolutiuuz. ⁊ nos iā diximus iſtud ⁊ ꝓprie qñ ſputū eſt colicum valde ⁊ ꝓpꝛie ſm ꝙ dixit Gal. qñ febꝛis ẽ vehemēs val de. ¶ Et Gal. qđ ꝓcepit eos cuſtodiri a ſcamonea: ⁊ nō ꝓcepit eos cuſtodiri a hiera ⁊ elleboꝛo ſimul: ⁊ laudauit opationē aq̄ oꝛdei poſt adminiſtrationē ſolutiui ⁊ ſeparationē ex eo. Cuz ipſa ẏo abſcindit opationē eiꝰ ꝯtuis oporteat vt ſeruet ꝑs declinatiōis doloꝛis ⁊ leſiōis. Mā ſi declinatio fuerit aſcendēs ad furculā ⁊ thoꝛacē: ⁊ qđ eſt ſup eā: tūc ſtōmia eſt melioꝛ: ⁊ ſi doloꝛ declinat ad ptē hypocōdꝛioꝛ tūc necia eſt ſolo ſola: aut cū ſtōmia ſm ꝙ necium facit illud ꝙ teſtificatur ⁊ illud ideo qm̄ ſtōmia ſola ex baſilica nō trahit de hoc loco de q̄ ſit curandū. ¶ Et ex eis q̄ ſignt ubi vehementiā neceſſitatis eñationis eſt ꝙ inuenis vapoꝛationez ⁊ emplaſtrationem nō ſedare doloꝛē: aut inuenias ex eis que augmētant ipm. Et ſigt illud repletionē in coꝛpe toto: ꝯre necia eſt eño ⁊ ꝑpe cū ſtōmia. ¶ Cūq; ſloboꝛomas ⁊ eñas ⁊ nō ſe danſ accītia: tūc ſcias ꝙ phibito collectionis qua ḡris difficilis eſt. Nō ergo iteres ſtōmiaz vt nō cōgeleſ mā q̄ habitura eſt collectionē: ⁊ illud eſt ex eis ꝑpter que defecꝰ maturationis ſanguinee cuz diminutione ẏtutis nō digerit mām. ¶ Cū ergo maturaſ opz vt ꝓhibeas eā fieri ſanie ⁊ ſtudeas vt mūdifices ante illud cū ſputo. ¶ Et ad vltimū cū nō fit ſtōmia, ⁊ maturatur ⁊ emittiſ ſputū ſufficienter: deinde vides debilitatē in ẏtute tunc nō ſlobotomes oīno. Diſpō naq; debilitatis ẏtutis nō eſt que tolerare poſſit ſtōmiā ⁊ ſolonē. necium eſt tunc vti clyſteriḃ ⁊ mediȷs ⁊ acutis ⁊ ſm ꝙ neciuz fuit illud qđ teſtificaſ hoc: ⁊ ꝓpꝛie cū doloꝛ eſt declinatus ad hypocondria. ¶ Et Hyp. qđ inuit i cura peripleumonie in q̄ nō ſentiſ doloꝛ. vez eſt vehemētis declinationis ad hypocondria: vt eñetur cū elleboꝛo nigro: aut cuz allaxalxe ⁊ in alio libꝛo cū herba ſilueſtri q̄ eſt ſilis poꝛtulace ⁊ hȝ lac ⁊ eſt de gñe lacticinioꝛ. ¶ Cum ergo eñaueris ⁊ inueneris doloꝛē leuioꝛē ſis ꝓtius aq̄ ſuccari ⁊ aq̄ oꝛdei decocti cuius oꝛdei m ſi excoꝛticatū in aq̄ plūa decoctione vehemēti ⁊ aqua alcādaruſi ſi indiges ꝓfoꝛtatione ⁊ melonibus indis ⁊ aq̄ iuube ⁊ aq̄ ſebeſten ⁊ violis nutritus ⁊ ſemine papaueris. Et oleū quidē adminiſtraſ cū aliquo hoꝛ ⁊ oleū amigdalarum dulciū. ¶ Quidā aūt ꝓhibuerūt granata pp infrigidationē eoꝛ. Sed apud me in eis q̄ dulcia ſunt nō eſt malū. Et qñq; fit ex iſtis medicinis decoctio que admiſtraſ ad mūdificandū. ¶ Et eſt hec. ℞. oꝛdeū excoꝛticatū ⁊ iuiubas ⁊ ſebeſten ⁊ violas ⁊ ſemen papaueris: ⁊ ſyrupū vio. ⁊ ſyrupū nenufaris: qm̄ ambo ſunt meliores iulep. ¶ Et. H. qđ ꝓcepit in ꝓncipio vtendū eſſe ſpēbus diacoꝛe: qm̄ ꝓhibēt mām ⁊ maturāt ⁊ ꝓfoꝛtāt. ¶ Et dico ꝙ necie ſunt cū non eſt excuſatio ꝓpter vehemētiā vigiluarū ⁊ ſi nō fuerit illud tūc foꝛtaſſe cōgelat papauer māz ⁊ ꝓhibet ſputū niſi zuccaꝛū qđ cū eo ponit, ꝓhibeat nocumētū eius. Et vr̄ ꝙ ſemē eſt ꝓpꝛietius ꝯ coꝛtex tunc ⁊ opz vt eñetur illud qđ retinetur cū ſputo. ¶ Et mēſura nutrimentum ⁊ nō multiplices: imo ſubtiles ſm ꝙ necium facit multitudo acuitatis egritudinis ⁊ puritatis eius ⁊ accītiū illius. Mā ſi ipſa fuerit q̄eta leuis facilis cibabis ipm aq̄ oꝛdei excoꝛticati decocti valde. Ipſa nāq; expuere facit incliſiua ⁊ ꝓfoꝛtatiua. Et ſi volueris dulcoꝛare ipſaz dulcoꝛabis eā cū zuccaꝛo aut melle. Et ſi fuerit in quieta ſis ꝓtius aq̄ oꝛdei vſq; quo declareſ ti bi diſpō ⁊ ꝓpꝛie ſm ſputū. Mā cum multiplicaſ ſecurꝰ es de multitudine māei ⁊ ſcis neciuz eſſe ẏtutē. Nutrias ergo cū aq̄ oꝛdei excoꝛticati ⁊ ꝓfoꝛta ſi retineſ ſubtilia regimē ⁊ ſis cōtentꝰ aq̄ oꝛdei ⁊ ſyrupis ꝯtū potes. ¶ Et cū accidit in pleureſi ſolo ventris ⁊ fuerit pleureſis ſuccedēs decollationi reſolute ad latus, ꝓhibe iſtud cū cura ſtōmie ⁊ lenificatiōis nāe ⁊ ſit regimē eius cum ſufficētia ſanich oꝛdei. ¶ Si aūt indiges ſtōmia necio in ſpēbꝰ pleureſis ⁊ nō eſt maturatio tūc recuꝰ eſt vt ſis ꝓtius quātitate. xxx. ponderū ⁊ prepa ad ſecūdationē cū ſale ⁊ oleo ſup vulnus. ¶ Et multotiēs qđ excuſat ſolo vētris oī die ſemel aut bis a ſtōmia. ¶ Et ſi ſtōmie alicuius ſuccedit ſyncopis aut vehemētia difficultatis ⁊ conſtrictio in anheli tu: tūc illud eſt ſignificatio ꝙ ſtōmia non euacuat materiam egritudinis ⁊ melius eſt vt tūc leniatur natura. ¶ De ſermone cōmuno in cura doloꝛum pectoꝛis. Cap. iij.

On cures in ꝓncipio niſi cuz eoqđ n lene eſt ex clyſteriḃ ⁊ ſuppoſitoꝛijs.

¶ Et maximi qđ eꝛꝛoꝛis eſt in potu tribuere infrigidatiā vehemētie: niſi in factis ex colera ⁊ nō denſ in potu infrigidatiā ſtipuca: ⁊ cibi eoꝛ ſint ſicut lentes cuz acetoſitate ⁊ ſilibus. ¶ Et ſcias ꝙ dare in potu aquaz frām eſt inconuenies huic egritudini ⁊ oibus apatiḃ intrinſecis: minoꝛa ergo ipſaz ꝯtum poteſ. ꝙ ſi tuſſis fiat inobediēs ꝙmiſce

Digitized by Google

eam cū oxymelle vt frangat fortitudinem aq; & vt minorem moram ei⁹ fixionē ipsius: imo opꝫ vt faciat currē & penetret i corpe: & adiuuet cuꝫ icisione oxymellis & subtilitatiōe ipsius. Et sciās qꝫ qñ in pleuresi multiplicat infiāmatio & requirit infridationē: tūc nō infrideſ: nisi cū eo in q̄ sunt absterſio & humectatio sicut cū aq̄ citruli & aqua melonis indi. Aq̄ vo cucurbite q̄nuꝫ ab vna pte ꝓferat: qñqꝫ tamē nocet & debilitat cum ꝓfocatione. ¶ Ea vo a quib⁹ est abstinendum sunt sicut portulaca & aq̄ endiuie & oia in qbus est infridatio & inspissatio. ¶ Et opꝫ vt fiat tua magnifica intētio ad hoc vt spūs facile fiat. Et ex eis qdem que multiplicāt spūtum est dormire sup latus infirmū: & qñqꝫ est necessaria cōmotio parua: & vt in potu detur aqua que ad calitatem declinis est sorbēdo paulatim: qñ cōfert ei valde. ¶ Et qñqꝫ nocuum facit esse retentio spūs ꝓstringēs anhelitū vt lābēdo sumat coclearia de floribus eris & melle. ¶ Et qñqꝫ facit esse necessariū vehemētia doloris vt in potu tribuat faba vna de assa fenida cum melle & aceto & aqua ros. & illud cuꝫ est vehemētia doloris vociferare facientis. ¶ Cūqꝫ ad vltimū pueniat inobedientia anhelit⁹ coartati & horegmion assumat de nitro assato cū summa trū digitoꝝ: & de floribus eris quantitatem vnius fabe & parū olei & aquā repidaꝫ & mellis parū. Si autē nō valeat addat eis illud qd est superius vtis cū pipere & aceto & sint oia tepida: aut ysopus & synapis & nasturtiū cum aqua mellis tepida & hoc est fortius illo: & sorbeat cū spūs vitellū ouī vt remoueat malitia ei⁹. ¶ Et si indiges in pleureticis cibo fortiori da pisces arada tha & illud cū fracta est febris. ¶ Et sinul⁹ panē cum zuccaro & butyrō: quoniā adiuuat ad maturationē & ad spūtū: & pisces elixatos cum porris & aneto & sale. Et studeat vt alleuies pres ventris vt nō cōprimāt partes pectoris & illud fit cū lenificatione nature & attractiōe fecis si retinet cum clysteribꝫ lenibus sicut aqua lixi ordei cū pauca aqua sicle. & opꝫ vt phibeas inflationē. ¶ Et scias qꝫ fumus fecis & eius inflatio nociui sunt valde in hac egritudine. ¶ Et ex eis que sollicite sunt attendenda est vt succurras cū maturatiōe egritudinis ante: & absqꝫ ne cessitate sanies. Si aūt fiat sanies: opꝫ vt succurras cū mundificatione a⁹ anteqꝫ corrodat. Et scias qꝫ necia est humectatio: q̄re studeat vt facile fiat spūtū & velox. Cūqꝫ spūtū incipiat ascēdere & ptrāsire q̄rtū ꝓfortabanc decoctione cuꝫ radice lilij & capillo ve. ¶ Et cum mā est grossa & virtus est fortis & nō est in neruis nocumētū nō est malū tribuere in potu oxymel pmixtū vt incidat. ¶ Et si lenieris māꝫ cū eis que sunt sicut caſſiafi. cuꝫ zuccaro & terenabin & siracost erit rectū. Et quādoqꝫ miuat eriā cū emplastriꝫ & vnguētis. ¶ Et primū qd opꝫ administrari est cerati factū ex oleo vio. & cera colata. Deinde gradatim pueniat ad adipes & mucillagines & pulueres molēdini. Deinde gradatim ad illud quod est fortius ficut emplm de camomilla & radicib⁹ enisci & radicib⁹ lilij & violas & de coctiōe ēt malue hortulane. ¶ Et si est necius qd est fort⁹ administra emplm factū ex canibus elixatis & feniculo elixato. Et nec emplm fem ex absinthio & radice lilij cū aliquātulo mellis & oleo nardino. ¶ Et sciās qꝫ si mā est multa tūc empla & epithymata frā nociua sunt: & si ē pauca nō nocēt. Et silr si apa tā resoluit & descēdit mā cū quātitate. ¶ Et qñ accidit vt eūs ex flomia sit inuanua: cōcedit eua vt fiat detinuio. ¶ Descriptio emplī alterius boni. ℞. folioꝝ violaꝝ & malnauisci amboꝝ. aā. prem. i. radicis lilij partes. ij. farine ordei: farine fabaruꝫ amboꝝ aā. prē. i. ß. camomille dragaganti. aā. partes. ij. ¶ Et si materia est grossa & indiget addinone resolonis addat in eo semen lini: & fiat eius ꝓfectio ex rob cū cera & oleo vio. & si est calitas mino: ponat loco olei vio. oleū de lilio aut oleū narcisinū. & si calitas est fortis ponant loco additoꝝ calꝯ q̄ descripti⁹ addidimuꝫ folia nenufaris & roſe & cucurbite. ¶ Descripto vnguēti boni. ℞. ceraꝫ adipē anatis & galline & butyrī ouinū ysopū hūdā: fiat ex eis vnguētū: qñ est bonū valde. ¶ Et ex emplis que ad maturationē aggregāt sedationē doloris est emplm factū ex farina ordei & mellilo to: & cornice papaueris. ¶ Et qñqꝫ adiuuat ēt in eis cū emplis hūdis & siccis. Et hūida qdē sunt cōuenientiora ei qui attrahit ad rubedinez. ¶ Et sicca ei q̄ trahit ad flegmatis ꝓprietatē. ¶ Verū humida cū non iuuāt non nocēt. Et sicca si nocēt nocent magnifice. ¶ Et melius est vt antecedat spōgia infusa aq̄ calida. Et fortior ea est aq̄ maris & aq̄ salsa. Deinde ptransi illud si nec⁹ est nbi: & fac euaporationē cū vapore: aut cū oleo & aq̄ calidis: & fortius illo est qd fit cum aceto: & herbo & caulibus super lanā imbibitā oleo. Et ex siccis subulauanis ē fursur: deinde grana milij deinde sal. ¶ Et vaporato quidē resoluit ocīm dolorem altū: aut infimū cū nō est phibitio ex repletione quā attrahat vapor atus. Flomia vo plus cōfert doloribus vincētibus. ¶ Cūqꝫ emplastrū facis aut euaporas nūc studeat vt remeas eius vapore a facie egri ne eo excitent tristitia & constrictio anhelit⁹. ¶ Et qñqꝫ est egritudo vehemētis siccitatis & confert vapor empli & vaporationes humidoꝝ ēperatoꝝ qñ pcuit faciez & pueni in attractiōe aeris. ¶ Et qñqꝫ adiuuatur cum electuarijs quib⁹ vtatur: & pueniētius eoꝝ calefactus ē cera alba colata ablata cū oleo violaceo: & ꝓprie quādo est dolor vehemens. ¶ Et qñqꝫ redit ad vētosias post mūdificatio nē corporis cū flobotomia & alijs & fiducia q̄

Digitized by Google

ipsum tam fit mundificatū. ¶ Et vētosis eius cū ponunt sup locum doloro sum apparet una mētū maximū: et qñ sedat dolor omo: et qñ trahit ad partes extrinsecas. Et emplim de synapi si admixtret in hoc loco efficit operationes ventosarū in attrahēdo. ¶ Cū ergo pertransit septimus ꝓceperunt antiqui dari electuariū fetū ex amigdalis et granis alcurat et melle et butyro et viso albotum. ¶ Et quādoq; administrabāt ꝓfectiones magnas sicut est athanasia: et est via bona q̄ incidē possunt q̄ arte ꝓficauerunt ꝓfidētes in seipsis cū meditatiōe inuestigatrice vt succurrāt si hoc regimen dederint: vt possit eger tolerare illud q̄re cuius ea cōsequunt finem mūdificatiōis sufficiēter. ¶ Noui aūt timoro si nō ꝓfidentes in seipsis in hoc timēt mel et ponūt loco eius zuccarū. ¶ Et antiqui ētinuebāt vtendū esse medicinis fortis mūdificatiōis preparis cū melle scilicet pillulis que tenent in ore sub lingua: et inuebant in hac hora vtedus esse medicinis et emplis que nolant habentes odorē factis cū saniuco et emplo asedebā. et ad summus ille qui ꝓcedit hac via q̄ est antiquor opz vt incedat ea cū cautela et obſuatione et timore ne rūpat apata aut excitet calorez plimū. ¶ Deinde attuet ei, vt ꝓficiat post illud de iuuamēto festino. ¶ Si aūt egritudo remanet vsq; ad xiiij. diem nō est excusato a vētosis et subtiliatione regimis tūc. ¶ Et cū vigilie fūt in eis vehementes tūc necessari est syrupus de papauere. ¶ Et quādo fit anhelitus in eis frequēs tūc nō succurrit illi nocumēto nisi cū hmectatiōe cū eis que sunt sicut mucilago psilij sorbēdo ex ea aliqd post aliquid et sicut iulep. ¶ Quādoq; aūt confert embrocatio lateris cū aqua tepida vt alleuet dolor et minorē frequētia anhelit: qñ est nocua fm q̄ iam scitum fit. ¶ Et post declinationē manifestā administrabalneū et aliena ifridationē nisi in eis q̄ sunt de gñe colerey. ¶ Et fiat aliena regimē ingrossatiuū et administra subtiliatiuū: et decoquant in aqs et syrupis dictis cau'es et calamēti in fine ei⁹: et lābāt semē alcurat cū melle. ¶ Qđ si apa fiat inobedies et vadat ꝓfus collectiones regant cum regimine qđ dr in ca. illius ꝓprie. Et opz vt caueant in qualescēt pleuretico salsa et acuta et saturitas et repletio saturitatis factiūs nausea: et vētositas et fum et vox alta et sanioſitas et coit. Nā si recidiāt morinf. hoc dicim si pleuresis est cala pura. Si aūt non est ita imo nō est pura et nō est vehemētis caliditatis: tūc in te est vt frices et emplim factas cum eis que sunt sicut fenugrecū et pix: et vt vētosas apponas. ¶ Et emplim valēs ad illud. ℞. cineres radicis cauliū qui cōficiant cū adipe et fiat cū eo emplast. ū. ¶ Et in cura quidē flegmatis incipiat a clysteribus acutis et solone vētris et nō fiat flebotomia et administrent resolutiua que sunt ex emplis et vaporatiōibus ꝓdictis in ꝗbus est virtus. ¶ Et cibētur sicla et aqua cauli et aqua ciceris et oleo de oliuis: aut oleo de amigdalis dulcibus et amaris et administrētur empla et vaporatiōes calide ꝓdicta. ¶ Et det in potu decoctio ioseph vigilatoris quā in potu damus cū oleo de lxerua. ¶ In melācolico vo incipiat a sorbitiōibus factis ex trunco fracto cū melle et oleo amigdalino dulci et eleuarijs lenificatiū calidis: et sorbeantur olea lenificātia sicut oleū amigdalinum dulce: et sorbitiōes facte ex fabis et panico fenugreco et lac multū et proprie asininū: quoniā ipsum est iuuatiuū eis. ¶ Et ex eis que cōferūt i eo est sumatur costi pōdus. ʒ.i. et detur in potu in aqua decoctiōis anet et oleū balsami aut syrup⁹ mellis: et hoc ēt cōfert tussi male. Zique vo cōgregate in pulmōe cura est leuior eis que dicem⁹ in cura empicos: et qñq; indiget ꝓfusione.

¶ De cura peripleumonie. Cap. iij.

i Nā cura peripleumonie currit cum sup pleuresis nisi q: oportet vt empla stra ipsius fint fortiora et vt ponant in eis que sunt ꝓfundania. Et opz vt fit sollicitudo ad mundificandū cum spuro magis vehemens: et fit in ea loco iacendi super partem spuendi resupinato decliuis versus illam partem. Lunq; natura in ipsa fuerit restricta oportet vt i potu sumāt omni die semel de hoc syrupo. ℞. cassie fistule et passularū enuclearum amborum aā. sextaria. iij. et proiiciantur super ea. iiij. sacharati aque que decoquat vsq; ad medietatē que sumat. et sup ipsam ꝓiciatur sacharati aq̄ solarii. Et hoc est illud qđ in potu forti datur et debili medietas eius. ¶ Et in natura lenitatē habuerit et debilitatē detur in potu rob myrti et cydonia dulcia assata et granata dulcia. ¶ Et illius que est ex genere almesir et colere rubee cura est sicut narrauim⁹ difficilis. Nā si aliquod cōfert est extinctio vltima cum succis vehemētis frigiditatis sicut oleum et herbarum et fructū. ¶ Et dētur infrigidātia lenificantia sicut succus endiuie et similia illi. ¶ Qđ si euacuet colera cum eis que sunt sicut syracost et tamarindi et tereniabin et silia illis est bonum. ¶ Et fiat q̄q; est necessarius in ipsa facere flebotomiam si fuerit illic repletio.

¶ De empimate. Cap. v.

q Quādo apparēt in apatib⁹ pleuresis et peripleumonie signa collectionis ꝓdicta et ascendūt tunc necessarium est vt iuuamētum fiat ad maturādum post mūdificationē corpis qđ fit cū emplis et vaporatiōibus sicut illud qđ fit ex farina ordei et vino alumbat: et vino albo et dulci et ficub⁹ hūdis et ficubus siccis. ¶ Et fortius illo est cum quo ponunt ſterc⁹ colūbinū et nitrū et ē puncte in fine ēt apostemationē. ¶ Et opz vt dolor nuat aq̄

Digitized by Google

hora eruptõis sup latus infirmũ: adminat. n. ad spuendũ ꝛ ad rũpendus. Si aũt calitas fuerit plurima dẽt i potu aqua mellis ꝛ aqua ordei: aut aqua mellis subtilis sola. ꝛ si calitas non est fortis ꝛ virtus est fortis: oꝫ vt in potu tribuatur decoctio ysopi cum qua cũ ysopo decocta sunt asse ꝛ prassium ꝛ ficus ꝛ mel. ¶ Et in potu sumat aquam ordei decocti cum radicibus lilij. ¶ Et qñq; indiges eis que sunt sicut myrrida tum tyriaca ad maturandũ. ¶ Et quemcunq; res hore ad potandũ ipsa sunt post maturationem integrã vt erũpat ꝑ ꝓseruationẽ innati. Et dactili qdẽ sunt vtilissimi in hac hora ꝛ post ipsas. Et syrupus de prassio ẽ vtilissimus. ¶ Troscisci maturatiuus. ℞. semen altee ꝛ citroli ꝛ malue melonis: ꝛ cucurbite ꝛ succus ligustie ꝛ florẽ melilloti ꝛ violas vel dragagãtũ: fiat troc. ¶ Et mulsiones qdẽ fiunt trociscis cum mucilagine seminis lini ꝛ dant in potu cum aqua ficuũ. ¶ Cibi aũt cibi in ascensione sint panis infusus in aqua: aut cum aqua ꝛ melle ꝛ oua sorbilia ꝛ que sunt illi similia. ¶ Et ea quibus vtuntur in scõamensa sint grana pini maioris ꝛ minoris: ꝛ amigdale dulces: ꝛ sorbitiones subtiles facte ex farina ordei ꝛ ciceris ꝛ fabarum cum oleo amigdalino ꝛ succato cum melle. ¶ Cũq; pertransit hora eruptionis ꝛ compleuit maturatio oportet vt innamentum fiat ad erumpendum. Nam dimissio ipsius efficit egrũ pravus ꝛ male proprietatis. ¶ Et suffumigentur gutture ipsorum cum storace calamita. ꝛ detur in potu syrupus ysopi fortis quez diximus. ꝛ apponãt fortiora emplastra que diximus. ¶ Et dare in potu myrridatũ ꝛ tyriacam in hac hora est innamentũ si non fuerit febris neq; debilitas neq; extenuato. Et in cibo dentur pisces saliti. ¶ Et sumat in ore suo cum vadit dormitũ pillulas factas ex hiera ꝛ pulpa colloquintide. Et pillule eaꝫ cochie in potu sumantur in hora dormiendi ꝛ suffumigentur guttura eorum cum storace calamita. ¶ Et quandoq; confert ei mouere sedem super quam sedet homine tenente eum per spatulas. ꝛ confert ei sumere in potu synapum cum aqua mellis ꝛ potare assaꝫ fetidam in lacte: ꝛ confert ei tacere super latus sanum quando vult eruptionem. ꝛ precipitur vt vomitus fiat post cenã in huiusmodi horis. verum illud est timorosum: quandoq; n. facit possidere eruptionem magnaꝫ vice vita: ꝛ quãdoq; prefocat. ¶ Cum autem non erumpitur necessarium est vt cauterizetur: deinde consideretur. Haꝫ si exierit sanies alba munda spes habenda est: ꝛ si non: non est spes habenda.

¶ Cũq; erumpit sanies ꝛ currit ꝛ existimas ꝙ pauca fit ꝛ equalis: ita ꝙ possibile sit vt mundificetur cum sputo vsq; ad. xl. dies: tunc oportet vt admuniantur post eam abstersiua lauatiua mundificatiua dando ea in potu cum incipit expui illud qd erumpit. Et illa sunt sicut de coctio ysopi cum radice lilij celestis cum syrupo de melle: ꝛ caules: ꝛ sorbitiones predicte facte ex farina ciceris ꝛ similibus que sunt ex medicinis: ꝛ ponatur in eis etiam farina herbe. ꝛ confert etiam electuarium de squilla. ¶ Medicine vero singulares que sunt maxes huiusmodi rei sunt sicut farina herbe ꝛ sauic lilij ꝛ radix eius. ꝛ aristo. vtraq; ꝛ pipera trita ꝛ synapis ꝛ nastur tiũ ꝛ vsq; ad opoponacum etiam ꝛ costus ꝛ cassia lignea ꝛ spica. Et qñq; est necesse vt admisceatur eis aliquid ex narcoticis cũ mẽsura. ¶ Et ex istis medicis est scordeon. Spũmãq; est vehemens iuuamenti in hoc. c. ¶ Et iste medicine sunt mixes medicinarũ in hac hora iuuantium ex quibus sunt potiones ꝛ emplastra ꝛ embroce cum spongijs ꝛ olea. ꝛ qñq; fit oleum ad qd virtutes earum permutant sicut oleum de lilio ꝛ narcisciniũ ꝛ camomillinum ꝛ de alcãna ꝛ nardinum. ꝛ sicut oleum laurinum ꝛ proprie cum adest declinatio. ꝛ qñq; ponitur qd est sicut oleum violaceum ẽt dispõnẽ ꝛ horas. ¶ Et qñq; ponuntur i hmõi oleis ea que sunt sicut gũma pini ꝛ adeps ꝛ galbanũ ꝛ flos squinanti ꝛ ysopus humida ꝛ fenugreci ꝛ folia lauri ꝛ bdellium ꝛ silia illis. ¶ Et cũ febris est fortis non supfluas in calefaciendo: qm debilitat virtus ꝙ maxime cõplõnis ꝛ deficit a spuendo. ¶ Et os vt succurrat ad regimen extractionis sanies post eruptionez ad pectus in diebus in qbus imaginat eger alleuationem.

¶ Cum aũt existimaueris in pleureti mãs plurimam ꝛ non mundificat in. xl. diebus neq; in paucioribus: imo facit cadere in phthisim. tunc necessarium est cauteriũ fieri cum cauterio minuto quo perforet pectus vt exiccet mã ꝛ trahatur paulatim: ꝛ abluatur cuz aqua mellis ꝛ adiuuetur ad extractionẽ ei⁹ ad exteriora. Cũq; mundificata fuerit pueniat ad consolidandum.

¶ Et os vt cognoscas partez in qua est pus ex modis ꝓdictis de voce sanies ꝛ sonitu ei⁹: ꝛ hoc ꝙ induit pectus cũ filo tincto luto rubeo: ꝛ cõsideret qs locus exiccet velocius: qm ipse ẽ locus sanies. Signũ ergo sup ipm fiat vt cauterizetur ꝛ perforet illic. Mã qñq; non cauterizat: imo perforat latus cũ flobotomo: ꝛ ponit preparatio taliter ꝙ cũ ea egredit sanies de qua accipiatur oi die parũ absq; extractione prima subito. ¶ Et in hmõi qdem hora necessaria est cõseruatio virtutis cum carne ꝛ cibo tẽperato ꝛ non ꝓsideres febrem: qm ipsa non sanat dum sanies ꝓseuerat remanens. Cum aũt expuitur eradicat: ꝛ cum ꝓfert eger ad expuendũ sanies: aut ad illud quo curatur ex cauterio remouetur febris ꝓcul dubio. ¶ Et multotiens accidit vt apa erumpatur ante maturationem. Et est illud quod erumpit ab eo sanguis: quare necessaria est tunc flobotomia ꝛ adminis-

Digitized by Google

tio emplastrorum ⁊ expellentium ⁊ cōmunicā
tium. Emplīs eis ꝙuenientes caules ⁊ aqua mel
lis sup descriptionē dicton ponant. ¶ Et em
plastrum huiusmodi. ℞. piper capillum veneris
ysopum siccam vrticam aristologiam rotundam
fiat ex eis emplastrum cum melle.

¶ Secura vlcer pectoris ⁊ cura pthisis. Lvi.

c Cum vlcus qdem est in cānā pulmo
nis tunc medicamen ad ipm velociter
vadit: ⁊ oꝝ vt faciat dormire egrum
sup collū suū ⁊ teneat medicamen in
ore suo ⁊ deglutiat saliuā eius paulatim: ita ꝙ
non mutat plīs subito ⁊ exciter tussim. ⁊ opꝝ vt
ipse molliscet lacertū gutturis sui ita vt descen
dat ad guttur ipsius absq; excursione sode.

¶ Et medicine sunt glutinatiua ⁊ exiccatiua
quas dicemus ēt in pthisi. ¶ Vlcera vero que
sunt in pectore ⁊ pulmone que diximus indi
gent vt inijciant in eis medicine lauatiue abster
siue: ⁊ ꝓcipit egro vt iaceat sup latus infirmus
⁊ tussiat ⁊ cōmoueat aliquo motu. ⁊ qñq; egre
dit pus ex eis post missionē aque mellis in vlce
re cum instō attrahenti pus. ¶ Cūq; mundi
ficat sanies ⁊ spasmus ꝙ non remanfit ex ea ali
quid tunc administrent medicine cōsolidatiue.
Et non est in mundificatiuis abstersiuis in hu
iusmodi aliqd sicut mel. Ipm.n.est mundifica
tiuū ⁊ cibus dilectus a nā ⁊ non nocet vlceribꝫ.

¶ Vlceris aūt pulmonis regimen est due res:
quarū vna est cura vera: ⁊ altera est blandiens.
¶ Cura qdē vera non est potis nisi qñ egritu
do est fusceptibilis cure: ⁊ nos iā narraumus
eam. Et illud est cum mundificatione vlceris ⁊
exiccatōe ipsius ⁊ expulsione māex ab eo ⁊ ꝓ
hibitione catarri ⁊ aduentio ipsius ad ꝓsolidā
dum: Et iam ꝓterijt illud in regie ꝓhibitionis
catarri ⁊ est radix ubi in hac cura. Et sūma eius
est mundificatio corporis ⁊ attractio māi a ca
pite ad inferiora ⁊ ꝓfortatio capitis vt nō mul
tiplicent supfluitates in ipso. ⁊ ꝓhibitio eius qō
effundit ex capite ad pulmonē ⁊ attractio illi⁹
ad aliā ptē. ¶ Et oꝝ vt fit mundificatio cū flō
mia ⁊ medicinis exhēntibus supfluitates diuer
sas sicut pillulis cochijs: ⁊ ꝓprie cum bdellio
⁊ gūmi additis in eis. ¶ Et fortasse nocia sunt
ea que educunt humores melicos sicut epithi
mum ⁊ silia. ¶ Et qñq; indiges iterationibus
in eisone vt minorent supfluitates in ipso. Eā
ergo cum flōmia ⁊ medicina: deinde cum sub
tiliatione: ⁊ ꝓprie in corporibus fortibus.

¶ Et ex rebus iuuantibus in expellendo nocu
mentū catarri ⁊ diacoze: ⁊ ꝓprie illud qō est
ex papauere ⁊ cum eis que dicemus in antido
tario ⁊ reliqua. ¶ Et ex eis que iuuant ad hoc
vnā fuscipiat regimē est vt fiat ꝓmutatio ad re
giones in qbus est aer exiccans ⁊ curet ⁊ detur
in potu lac eis. ¶ Et oꝝ vt sit ꝓparatio ei⁹ ꝑs
ea que est ꝓpatio hīa collū tensum ad anterio
ra ⁊ ad supiora vt equet casus ptiū pulmonis
pectoris adiuuicē ⁊ nō remoueant pres vlceris
a cooptura ⁊ pōne nāli. ¶ Et oꝝ vt nō frequē
tet in ipso sedatio tussis cū ꝓhibitōe spui. Nā
i ipso est tumor magnus cuius meditari faciat le
nitatē. ¶ Blandiencia vero sunt regimen in
durando ea ⁊ exiccando ea: ita vt non fiat ꝓca
nitas in eis neq; dilatent: ⁊ in eo nō sperent in
carnatio ⁊ ꝓsolidatio: ⁊ in hoc est spes i tpe pa
tientis ea cuius vita eius sit nō dilecta ⁊ leditur
quolibet errore. ¶ Et ista qdē exiccatiua con
stringunt pulmonē ⁊ exiccant eū ⁊ claudūt vl
cus cuius nō ꝓsident ipm: ⁊ si hac via ꝓcesse
rit nō oportebit vt administret lac oīno. ¶ Et
mel est vehiculū medicis pthisis ⁊ ipm nō no
cet vlceribus. ¶ Vlceris aūt mūdificatio fit cū
medicis ꝑductis mūdificantibus ⁊ cū decoctōe
ysopi ꝑducta ad pthisim in antidotario. Et for
tius illo est electuariū de herbo cū granis cotū
dorū in antidotario. Et fortius illo est electua
riū de sglla cū lacte asinino. ¶ Et qñq; ē necīū
vt aggregent in eis viscositatē facientia glutina
tiua. ⁊ qñq; adiuuant cū narcoticis vt ꝓhibeat
tussis ⁊ adiuuant medicinā in opōne sua: ⁊ tūc
necīū est regimen viuificabile. ⁊ iā diximus tibi
hec mūdificatiua in capīoꝝ ꝓncipio. ⁊ diximus
ēt ea in capīo empimatos. ⁊ vitata ex eis sūt sor
bitōes facte ex herbo. ¶ Et sorbitōes i quibus
ponit porrū de sceni facte ex farina ciceris ⁊ al
cādaros: ⁊ hoc ipm porrū dixatū ⁊ aq̄ mellis
in qbus coquunt mūdificatiua incarnatiua: ⁊
oīa illa iā ꝓterierūt tibi. ⁊ ꝓfectōes exiccantes si
cut dyaciminū ⁊ arhanafia ⁊ electuariū de scie
lun. ¶ Et rū mitridatū ⁊ tyriaca cū administrāt
in qbusdā horis ⁊ ꝓprie in ꝓncipio ⁊ vbi nō est
debilitas vehemens sunt iuuatiua. ⁊ vbi nō est
febris tam ꝓueniens ad vlcus in arefactione.
¶ Et lutū qdē sigillatū est res magis iuuatiua
in oī hora ⁊ lutū armenū. ⁊ sūt oīa que diximus
ex emplis ⁊ vaporatōibus ⁊ vnguentis mundi
ficatiuis. ¶ Cūq; pureffunt vlcera in pectore
⁊ in pulmōe ꝓfert facere vt reger lambat coclea
rū puum de lxitran in mane solo: aut cum mel
le: aut cum aliquantulo galbani liquefacto cuz
melle. ¶ Si aūt illic fuerit calitas ⁊ timentur
mundificantia calida tunc ꝓferunt frigidatūc
sumant pulmo vulpis ⁊ semen feniculi ⁊ suc
cus ligritie mundificatus ⁊ succus capilli ve
neris ⁊ aggregent ⁊ cum aqua zuccari ingrossā
ta: qñ est vtum. ¶ Et qñq; administrant in
hac egritudine genera suffumigationū exiccan
tium ⁊ mundificantiuz qbus fit suffumigatio
cum traiectorio. ¶ Et ex eis sunt illa que ℞. ar
senicum ⁊ piper fiant ex eis filimdines auella
ne cum albumine oui. ¶ Et ex eis est illa que
℞. foliorum olive dulcis ⁊ sterculi vaccaꝝ pre
gnatarum ⁊ adipis renuz hirci ⁊ arsenici ⁊ ster
coris leporis ꝑtes equales. ¶ Et ex eis est illa

Digitized by Google

que. ℞. cortices nabach ⁊ arsenicum ⁊ adipē re
num hirci. ¶ Et ex illis que. ℞. arsenicū ⁊ bu
tyrum de ouibus. ¶ Et ex illis est que. ℞. arse
nici ⁊ aristo. ⁊ cortices radicis capparis partes
equales: aggregent cum melle ⁊ butyro ⁊ cera
pinea in qua est fex alluran: ⁊ ēt arsenicū. s. ci
trinum cum sisamino oleo. ¶ Et quoniam ca
lefit cōplō eius supflue cureť cum trociscis de
cāphora aliquibus diebus ⁊ redeat post eos ad
ericcādū. ¶ Cibi aūt sint ex pdictis decoctis
cum sēbus ⁊ spēbus: ⁊ nō phibeat vinū albū
purum in principio sui ⁊ olfactat semp odori
fera ⁊ adhereat somno ⁊ requiet ⁊ quiet ⁊ di
mittat iram ⁊ riram ⁊ nō puenat ad ipm illud
qđ ptristat. ¶ Et ex eis que ego multoties sum
expus in corporibus diuersis ⁊ regiōibus di
uersis est vt vtať patiens zuccaro ro. recenti sui
anni oī die quātū pōt quātis multū sitita ēt vt
cum pane. Deinde attendať esse eius: tūc si cō
stringať anhelitus eius pp exiccationē rosarū
detur in potu syrupus de vsōpo sm quātitatem
necessitatis. ⁊ si inflāmať febris detur in potu
trociscī de cāphora ⁊ non intermittať hec cura
in ipso qm̄ sanat: ⁊ si non timeré dici mendax
narrarem in hac intentione mirabilia ⁊ referré
sūmam qua vsa est mulier pthisica. puenit res
eius ad hoc vt egritudo cum ea plongaretur
adeo donec puenret ad mortem ⁊ vocareť ad
ipsam q̄ prepararet ea que mortui sunt necessā
ria. Tunc quidam frater eius surrexit ad ea ⁊ cu
rauit eam hac cura per longo ⁊ reuixit ⁊ sana
ta est ⁊ impinguata est ⁊ non est mihi possibile
vt dicam sūmā eius qō comedit de zuccaro ro.
¶ Et qm̄ egent ficcitas ⁊ arefactio admini
stratione lactis ⁊ aldoch. ⁊ in hoc est cibatio ⁊
equatio ⁊ humectatio humoris corrupti ⁊ con
glutinato ulceris cum caseitate ⁊ mundificato
cum abstersione aque lactis virus ⁊ sanet: imo
multoties sanat hoc regimen ulcera pulmonis
cuius non intendiť in regimine eo⁊ vt indurent.
¶ Et de lactibus magis conuenies est lac mu
lieris sucū ex māmilla: deinde lac asinarum ⁊
lac caprinū ppter pp stipticitatē que est in lacte
caprino. Et lac equinū ēt est ex eis que mundi
ficant ⁊ faciunt sputum facile. Verum non est
ei congluinatio sm q̄ existimo. In lacte autē
ouino ⁊ vaccino est grossitudo: ⁊ si posset suga
ex vbere esse magis conueniens. Et oportet vt
animalia ex quibus mulgetur pascāt plantas qua
rum operatio est necessaria ad incarnationem
quidem sicut virga pastoris ⁊ hausigi ⁊ pcre. i.
pirus ⁊ que sunt illis similia. ¶ Sed mundifi
cantia facientia sputre sicut alpasce ⁊ alandaco
cha ⁊ nidus apis imo sicut lacticinium. Et ille
qui vitur potu lactis: oportet vt obseruet reli
quum regimen. Nam si errauerit in aliquo for
tasse reducet super eum malitiam. ¶ Quidas
autem medicorum qui medicinam comprehen
derunt iam narrauerunt sufficientia⁊ dandi lac
in potu. Et dixerunt illud cuius intentio est cu⁊
proposito nostro. s. qm̄ oportet vt ex asinabus
eligantur ille que a partu elongate sunt. viij. mē
sibus: aut quinq̄ mensibus ⁊ vadat ad vas in
quo lac mulgetur ⁊ abluatur cum aqua. Et si
lac fuerit mulctum in eo ante lauetur cu⁊ aqua
calsa ⁊ fundať i eo aq̄ calsa ⁊ dimittať dōec diffol
uať aliqd si fuerit i eo aq̄. Deinde abluať cu⁊ aq̄
calida ⁊ frigida: deinde ponať vas in quo mul
getur lac in aqua calida ⁊ mulgeatur in eo me
dietas sacraiati ⁊ est quantitas eius quod in po
tu datur in die primo si egritudo fuerit salua: ⁊
si non tunc plus illo dabis sm q̄ putaueris ⁊
existimaueris. Et sumat in potu in secundo die
duplum illius mulctum in illa mulsione. Et si
natura iam fuerit restricta in die prima ponať
tur in eo quod bibitur in die scdo aliquid zuc
cari ⁊ fac in tertio sicut feciſti in die primo: q̄
si natura non lenificatur in secundo ⁊ propte
cum non lenificatur vsq̄ ad tertium: tunc in po
tu da duo sacraiati lactis cum duobus dauc
salis indu. ⁊ de amilo pondus. ʒ. ß. vsq̄ ad. ʒ. i. ß.
⁊ nō cesses dare in potu omni die pondus me
dietatis sacraiati. ¶ Vō si peruenerit sertus
⁊ non respondet natura accipere ex lacte tres
sacraiati ⁊ cum eis cōmisce zuccarum ⁊ salem
⁊ oleum amigdalinum ⁊ polipodium. Si aūt
respondet vltra tres scellas: tunc non admi
sceas post illud ex lacte aliquid: aut minue ex
lacte: ⁊ omnino oportet vt non addatur natu
ra in die ⁊ nocte super tres: neq̄ minuat er duo
bus: tunc si iuuatur cum hoc da in potu tribus
hebdomadis. ¶ Et iam dixerunt quidam cō
prehendentes q̄ melius lac in potu sumendus
illud est quod est animalis pascentis loca in qui
bus sunt herbe subtiliatiue mundificatiue cum
stipticitate ⁊ exiccatione sicut absinthus ⁊ allea
⁊ scea ⁊ abrotanum ⁊ polium ⁊ rubus. ¶ In
lacte autem caprino rectius est vt misceatur cu⁊
recenter mulctum est aliquid aque ⁊ ignientur
lapides ⁊ proijciantur super ipsum multoties
donec coquatur ⁊ auferatur eius aquositas: ⁊
hec est melior decoctio q̄ decocto super ignē.
¶ Et attende etiam lenificationem nature nisi
sit diaria: tunc enim oportet vt ponas in eo hy
poquistidos. ¶ Vt tussis plurima: quare tunc
oporteret ponas in eo dragaganti pondus. ʒ. i.
¶ Et si fuerit stomacus debilis ponantur in
eo cyminum ⁊ carui. ¶ Et lac quidem coctus
cum digerit ipsum pthisicus est ei cibus sufficiens: quando post ipsum febrat pthisicus: tunc
oportet vt abscindatur. ¶ Aldroch autez est ne
cessarium cum vehementia est fe. ⁊ cum est solu
tio ventris ⁊ est eis iuuamen valde. ¶ Et me
lius est si dimittať lac acetosum nocte vna post
acceptionem butyri totius in loco temperatō
to: deinde moueat in mane vehementer donec

Digitized by Google

admiscem vehementer misceatur. ¶ Bein de sumantur trociſci de farina tritici que ſit ſiſa boni panis adeo pſorati donec ſint illi qui nominantur berengen perſice ⁊ proijciantur ſup pondus .ʒ.x. er eis pondus .xxx.ʒ. de aldroch ⁊ accipiantur: ⁊ in die ſcō adde de aldroch decimam ſui ⁊ minue de pane pondus .ʒ.i. fac illud aſſidue donec remaneat ſoluʒ lac acetoſuʒ. Deinde conuertere cum non indiget aldroch ⁊ apparet ſanitas ⁊ declinat egrimdo. Nō ergo ceſſes minuere ex aldroch ⁊ addere in trociſcis donec abſcindatur lac. ¶ Qō ſi aliquid eorum habeant diariam proijcere ferrum igni tum in aldroch multotiens eſt malum: ⁊ redi hic ad illud qō dicitur in antidotario. ¶ Cibi autem ipſoruʒ ſint ea que glutinationē faciūt: ſicut panis de ſimila ⁊ tri. ⁊ que fiunt de miljs. ⁊ rizi etiam mundificat ⁊ facit naſci carnem. ⁊ lxiſth ordei bene decocta eſt glutinatiua mundificatiua ⁊ eſt conueniens apud vehementiaʒ febris: ⁊ proprie cum cancris quorum extrema ſunt ablata quorum ablatio eſt iterata cum aqua ⁊ cinere ⁊ proprie cum oleribus frigidis: ⁊ lentes etiam ⁊ ea que accipiuntur cum cucumeris ⁊ citrolis ⁊ melonibus efficiunt ſputuʒ facile. ¶ Si autem febris eſt leuis tunc nō eſt aliquid ſicut caules ⁊ ſparagi in ea que ſpuere faciunt. ¶ Piſces autem ſalſi cum comeduntur ſemel aut bis conferunt in mundificando: ⁊ cum vlcus eſt malignum: tunc altera illud ⁊ omne falſuʒ. ¶ Qō ſi eos carne cibaueris tūc ſint cum eis que ſunt ſicut caro atheiugi ⁊ galline ⁊ perdicis ⁊ alcanabir ⁊ minutarum auiū: ⁊ omnes ſint non impinguate: ⁊ melius eſt vt comedāt eas aſſatas vt ſint vehemētioris exicationis ⁊ incarnationis. ¶ Et extremitates etiam ſunt bone propter viſcoſitatem earum ⁊ piſces in furno decocti. Et quando deſiderant iura tunc permiſce ea cum melle. ¶ Et quandoq; conceditur vt ipſi ingrediantur balneuʒ ante cibum ⁊ poſt ipſum cum non eſt in epatibus ipſoruʒ opilatio. Ipſuʒ.n. impingnat eos ⁊ confortat ipſos. Atque vero ipſoruʒ quas ipſi portant ſint aque pluuie. ¶ Et pthiſicis quidē multotiens accidit ſputuʒ ſanguinis ſm q̄ pretērijt eius rememoratio. ¶ Et ex troc. bonus ad illud ſūt trociſci qui .ſʒ. luti ſigillati .ʒ.iij. amili luti armeni roſarum rubearum omniuʒ. aā. ʒ.iij. hcarabe granoruʒ myrti ambozūm. aā. vi.ʒ. ℈ cancroʒ aduſtoruʒ feminis portulace amboruʒ. aā.ʒ.xv. coralli oragagantū ſpodij ſedine omnium. aā.ʒ.xv. gūmi feniculi ſuccoliquiritie omnium. aā.ʒ.vij. conficiantur cuʒ ſucco portulace ⁊ aqua roſ. recentium ⁊ fiant ex eis trociſci ⁊ bibantur cum aqua cucumeris: aut cuʒ aqua pluuiali. ¶ Et multotiens idem accidit pthiſico caſus vue ⁊ cadit in laborem ⁊ prefocationem propter ipſum. Et quādoq; indiget abſciſſone eius.

¶ Fen. xi. de diſpoſitionibus cordis.

¶ Tractatus primus eius de principijs ⁊ radicibus ad illud.

¶ De anathomia cordis. Cap. i.

Cor quidem creatum eſt ex carne forti vt ſit longinquum a nocumentis in quo contexte ſunt ſpecies villoruʒ fortium vehementis diuerſitatis .ſ. longitudinalium attractiuoruʒ: latitudinalium expulſiuoruʒ ⁊ tranſuerſalium retētiuoruʒ: vt ſint ei ſpecies montanʒ. ¶ Et mēſurata eſt eius creatio cum quantitate ſufficienti vt non ſint ſuperfluitas ⁊ grauitas ⁊ magnitudo: quoniā ex ipſo ē origo arteriarū ⁊ ſuſpēſio ligamentoruʒ. ¶ Et dilatatum eſt vt ſit in origine ſufficientia cum eo qō oritur. ¶ Et poſita eſt poſt hec pars eius altior duarum partiū ipſius: vt ſit longinqua ab appoſitione ſuper oſſa pectoris: ⁊ non ledat eam tactus eoruʒ. ¶ Et ſubtiliata eſt eius altera extremitas ſicut illud qō aggregatum eſt ad punctum vnum: vt ſit illud qō leditur tactu oſſium minor partiuʒ eius. ¶ Et facta eſt dura illa pars eius ſuperflue vt ſit illud qō paratum eſt ledi illa obuiatione melius factum. ¶ Et gradata eſt figura ad pineam vt ingenioſa fabricatio inferior ⁊ ſuperior ſit bona: ⁊ non ſit in ea ſuperfluitaʒ. ¶ Et poſitum eſt in panniculo ſolido valde ſubtili: qui quātus ſit ex genere panniculoruʒ: tamen non inuenitur panniculus compar ei in ſpiſſitudine vt ſit ei clipeus ⁊ tutamen. ¶ Et ſeparatum eſt corpus eius ab illo panniculo cuʒ quātitate quadam niſi apud radicem eius: ⁊ vbi oriunt arterie: ⁊ eſt ei vt dilatetur in ipſo abſq; prefocatione: ⁊ apud radices eius eſt membrū ſicut fundamentum ſimile cartilagini paruum vt ſit baſis fixa firma. ¶ Et in ipſo ſunt tres vētres. ſ. duo ventres magni: ⁊ venter quaſi medius quem Galienus nominauit foueam: aut meatum non venirem vt ſit ei receptaculuʒ nutrimenti: quo nutritur: ipſiſſum forte ſimile ſubſtātie ipſius: ⁊ minera ſpiritus generati in ipſo a ſanguine ſubtili. ¶ Et inter ambos ſunt vie. ⁊ ille vie dilatantur in ipſo cum dilatatur cor: ⁊ coartantur apud longitudinem eius. ¶ Et baſis quidem ventris ſiniſtri altior: eſt baſi ventris dextri: ⁊ baſis vētris dextri deſcendit multum. ¶ Et vene pulſantes ſunt arterie create: ⁊ ſunt niſi vna earum habentes duas tunicas. ⁊ durior earum eſt intrinſeca cum ipſa ſit obuians percuſſioni ⁊ motui ſubſtantie ſpiritus forti cuius intendatur conſeruatio ⁊ cuſtodia ⁊ fortitudo. ¶ Et origo arteriarum eſt ex ventre ſiniſtro qui eſt vnus duoruʒ ventriū pectoris: qm̄ dexter eſt propinquior epati: quare oportet vt ſit occupatus in attractione nutri-

Digitized by Google

mẽti ⁊ administratione eius. ¶ Et q̃z vẽter de
xter cordis cõprehendit grossum graue: ⁊ sini
ster comprehendit subtile leue temperata sunt
ambo latera cũ cõfirmatione ventris qui com
prehẽdit grossum ⁊ ppie quãdo sequit resolu
tio cum resudatione aut eructatione, ppter gros
situdinem meatuũ ⁊ ingrossando ventrez qui
comprehẽdit subtile: imo positũ est vas subti
liozis strictius ⁊ tẽperatioz sanguis eius est in
medio. ¶ Et sunt ei duo additamẽta sup duo
orificia introitus duarũ materierũ scilz sangui
nis ⁊ aeris attracti ad coz sicut due aures: ner
uosa que sunt rugosa: mollificãtia dum coz per
manet cõstrictum. Et cum dilatat tensa ⁊ adiu
uantia ad cõstringendum illud quod compre
hendit ad interiora. Sunt ergo sicut due arce
recipiẽtes a vasibus: deinde mittẽtes illud ad
coz cuz mẽsura: ⁊ subtilia sunt vt sint magis cõ
prehendẽna ⁊ melius obedientia cõstrictioni:
⁊ facta sunt dura vt sint lõginquioza a passiõe.
¶ Et coz quidẽ nutritur cũ virtutibus suis na
turalibus cuz dilatatione ãre attracti sanguis
ad interiora eius sicut attrahitur aer. ¶ Et coz
quidẽ positũ est in medio medij pectoris: qm̃
est temperatioz locus ⁊ declinat magis parum
ad sinistrũ vt elõgẽt ab epate ⁊ habeat epar lo
cũ amplũ. ¶ Splen ꝯo descẽdẽs est ab eo cũ
elongatione: ⁊ in descẽsione eius est iuuamẽtũ
quod ego dicam. Et vt coz amplificet locũ epa
ti melius est ꝯ amplificet ipsuz splen: quoniã
epar est sublimius. ¶ Et ex eis que intenduntur
in declinatione cordis ab epate est vt non
aggregetur calor totus in parte vna: ⁊ vt tem
peretur latus sinistrum cum splen ipse sit nõ ca
lidus valde: ⁊ vt ipsum minus comprimat ve
nam cõcauã veniẽtẽ ad ipm̃ prepando ei quẽ
dã locũ. ¶ Et si aliq̃ aialia sunt magni cordis
⁊ sunt cũ hoc pauida ⁊ timida sicut lepores ⁊
cerui: tũc cã in eo est: qm̃ calor eoz est paru⁹ ⁊
exiccat ex eo res plũma: ãre nõ calefacit intẽ
gre. ¶ Et illa q̃ sunt pui cordis ⁊ cũ hoc audã
cia: nõ sunt qm̃ calitas in ipso ẽ plũma ⁊ coarta
tur ⁊ fit vehemẽs. ¶ Verũ illa q̃ sunt plm̃ au
dacia sunt ea que sunt magni cordis. ¶ Et coz
q̃ nõ tolerat nocumẽtũ doloz neq; apa: ⁊ pp
hoc nõ decolat aial in cui⁹ corde inuenit ex no
cumẽtis illud qđ inuenit in reliqs mẽbris. Et
qñz inuenit in qbusdã aialibus magni corpis
vel cordis os magnũ ⁊ ppie in bobus: ⁊ hoc
os est declinat ad cartilaginẽ. ⁊ illud qđ est plus
⁊ maius cũ additione ⁊ durius est illud qđ inue
nit in corde elephãtis. Et iã reputẽ est coz cuius
dam simꝫ hñs duo capita. ¶ Et ex virtute vi
te cordis est quoniaz quando aufertur ab ani
mali inuenitur pulsari vsq; ad horam. ¶ Jam
aute errauit qui existimauit qđ coz sit lacertus
quãtus sit simulum rerum cum eo, verum mo
tus eius non est voluntarius.

¶ De egritudinibus cordis. Cap. ij.

Eãdez accidũt cordi in sua ppera
q te species egritudinũ ocs sicut spes
malũe cõplonuz que qñq; sunt mã
les ⁊ qñq; sunt pure. Et mãles qñq;
sunt in venis eius ⁊ qñq; sunt in eo qđ est in
ter pãniculũ eius ⁊ corpus ipsius: ⁊ ppie hu
miditas. Multotiẽs. n. inueniunt in illis locis
hũidurates. ¶ Et scitũ est qđ qñ multiplicant
coartãt coz a dilatatiõe: ãre interficunt. ¶ Et
qñq; accidunt ei apata ⁊ opilatio: ⁊ qñq; accit
ei aliqđ de egritudinib⁹ simꝫ eiã sicut aliquid
qđ accidit ei de coartatione in hũiditate com
pressiua, phibẽte ipm̃ a dilatatione: ãre interfi
cit. ¶ Et solũio ũgularis q̃ accit aut in ipso
aut in pãniculo eius. ¶ Cuq; ꝓfirmat in coz
de malina cõplonis nõ recipit curã. Et qñ nõ
est ꝓfirmata non est facile susceptibilis cure. Et
apa qđ calidus est interficiẽs statim. ⁊ frm̃ est
ex eis que sunt difficilia. ¶ Et raro euenunt
durities ⁊ mollities in corde. Sed plũmũ illi⁹
est in pãniculo cordis. qꝫ si contingat vt in ipso
eueniat: tũc ipm̃ nõ interficit in momẽto interfe
ciõis apatis calidi: verũm cũ hoc ẽ interficiẽs.
¶ Et qñq; plõgatur durũ qđ accidit in pãni
culo ex hũore grosso: ⁊ nõ dux ex hũore aquo
so distillãte spacium sicut dispositio in apate
quod fuit in pãniculo cordis simꝫ qđ attrahit
Gal. vixerat ille simius Iesus. sed postꝫ ana
thomizatus ⁊ post mortem sua cognitus est qđ
passus est in vita sua. fuerat enim debilitas ⁊ er
tenuatio. ¶ Cuq; coz ipm̃ nõ tolleret vt apo
stemek: quomodo ergo tollerabit vt collectio ⁊
sanositas in ipso fiant. ¶ Et cũ illic accidẽrint
vlcera tolerabilia botho: alia: tunc ipsa interfi
ciunt post fluxũ sanguinis nigri ex naribꝰ frm̃
qđ dicitur. ¶ Et qñq; accidit in nervis cordis
opilatio nocẽs operatiõib⁹ cordis. ¶ Coz aũt
lõginquius est ab hoc vt toleret solutionẽ singu
laris ꝯ apa. ¶ Et qñq; accidit corpi ipsius ⁊
penetrat vsq; ad vẽtres ⁊ interficit statim: ⁊ si
nõ est penetrãs tunc fortasse postponit eius in
terfectio vsq; ad diẽ scdm. ¶ Et qñq; accidũt
cordi egritudines ppter cõtatẽ pãniculi sui ⁊
cõtatez cerebri ⁊ lateris ⁊ pulmonis ⁊ epis ⁊
intestinoz ⁊ reliquoz viscerum ⁊ ppie stõ. Et
qñq; est pp cõtatẽ aliozz mẽbroz ⁊ corpis cõ
ter ficut est in febribus. ita vt ꝺificet ꝓ paroxis
mos suos ⁊ crises suas: ⁊ pp cõtatẽ aliozz mẽ
broz. ¶ Qñq; sunt pp ea q̃ abscindunt ex eis
sicut cõtate epis qñ debilitat in trãsmittendo
nutrimẽtum ad ipm̃. ⁊ cerebri qñ debilitat. Et
debilitat lacertus faciẽs anhelitũq; anhelitu
¶ Et qñq; sunt ppter ea qui ex eis ad ipm̃ ve
niunt: ex cerebro qđẽ: sicut quãdo in ipso mul
tiplicat humoz melãcolicus ⁊ penetrat in substã
cerebri quare penetrat in vias arteriarum vsq;
ad coz: excitans tremoꝛẽ cordis ⁊ casuz ꝺtuus

t tristitiā cum excitatione malūe cogitatiōis t anguſtie: t ſicut illud qđ ex eo puenit ad ipm ex humore hūido per hāc viā t facit accidere oblitionē t pigritiā t caſum feſtinatiōis. Sz ex epe ſicut illud qđ ipm mādat ex ſanguie malo calido t frigido aut groſſo. ¶ Et qñq ſunt ꝓpter cōtarē in nocumēto ſm ſemitā vicinitatis ſicut ꝓpter nocumētū eius qđ eſt ꝓpter apa caliđū t frigidum exiſtēs in pāniculo ꝓmente ipm ꝓprie t reliquoꝝ viſcerum cōiter: t nocumentū eius qđ eſt ꝓpter nocumētū oris ſtōi t ſtōi ab humore viſcoſo: aut mordicatuo aut vermibus t aſcaridib⁹ aut vomitu mordicatiuo. Ḡre euenit ex eis tremor cordis. ¶ Et qñq ſunt ꝓpter cōtarē in dolore qñ vehemens fit t puenit ad ipm t multoties interficit. ¶ Et qñq ſunt ꝓpter mutationē māei ſicut ex ſquinantia: aut pleureſi: aut pipleumonia: Ḡre declinat mā ad cor t ꝓſefocat t interficit. ¶ Ergo cōtates que cadūt inter cor t panniculū eius nō opz vt ꝓſequant̄ pnitē. Et ſi eſt apa dū nō eſt caliđū: ipm enim eſt pnitoſum. ¶ Et qñq accidit in ipſo ore ſtomaci tremor t nocet cordi. ¶Bodi aut ex qbus ſignāt diſpōnes cordis ſunt notem. ¶Pulſus. t anhelit⁹. t creatura pectoris. t ea que naſcunt̄ ſup pectus. t tract⁹ corpis. t qđ accidit in ipſo. t motes t virtutes corporis. t debilitas ei⁹: t meditatiōes eius. ¶ Pulſus qđ qñ velocitas ei⁹ t magnitudo t frequētia ipſius ſignt caliditatē eius. t eoꝝ Ꝛria ſignt frigiditatē eius: t eius lenitas ſignificat hūiditatem. t eius durities ſignt ſiccitatē ipſius. t fortitudo eius t equalitas t ordinatio ſignt ſanitatē eius. t eoꝝ Ꝛria ſignt Ꝛruz ſanitatis ipſius. ¶ Et anhelitus qđ magnus t frequēs t velox t calidus ſignt caliditatez eius: t Ꝛria eoꝝ ſignt frigiditatē eius. ¶ Et pect⁹ amplū altū ſi nō eſt ꝓpter multitudinē cerebri: quā ſignt capitis magnitudo faciēs multitudinem cerebri faciēte magnitudinē nucce faciēte magnitudinē ſpōdilij faciente magnitudinē coſtaꝝ ortaruz ex eis: imo eſt illuc puitas capitis: aut eius mediatio. ¶ Et fortitudo pulſus ſignt caliditatē ipſius t Ꝛruz illius ſi nō facit ipm puitae capitis ſignificat frigiditatē eius. ¶ Et pli plurimi ortu ſup pect⁹ t ꝓprie illi q ſunt crulpi ſignt caliditatē ipſius: t nuditas pectoris t paucitas piloꝝ ſignificāt friditatē ipſius ꝓpter puationē agēis fumū. aut ſiccitatē pp puationē māei fumi. t ſi nō Ꝛdicit hūiditas cōplonis corpis valde t ꝓſuetudo aeris t regiōis t etatis. ¶ Et caliditas corpis totius ſignt calitatē eius ſi non reſiſtunt ſplen t epar frida cum frigiditate ſua: t frigiditas corpis ſignificāt friditatē eius ſi non reſiſtit epar aliquo mō. t lenitas eius ſignificat humiditatē eius ſi non reſiſtit epar aliquo mō reſiſtendi. t duruies eius ſignificat ſiccitatē ipſius ſi nō reſiſtit epar. ¶ Et febres putride cum ſanitate epatis ſignificāt calitatē eius t humiditatē ei⁹. ¶ Et via aūt moꝝ qñ ira nālis que non eſt ex ꝓſuetudine t audacia t furioſitas t leuitas motuū ſignificāt calitatē eius. ¶ Et eorum Ꝛria ſi nō eſt acqſita ex meditatiōib⁹ t conſuetudinibus ſignt friditatē ipſius. ¶ Corpis aūt fortitudo ſignificat ipſius fortitudinē t ei⁹ debilitas ſi nō fuerit nocumētum ex cerebro t neruis debilitatē ipſius. Et debilitas eius ſignificat malitiā complonis in ipſo. Et fortitudo eius ſignificat cōplonis eius naturalis eqlitatē. Et eſt qꝛ eſſentia caloris ināti t ſanguinis t ſpūs vitalis plima ē in ipſo nō iflāmata fumoſa: imo ſplēdida pura. Sz accūtatē ex calitate ſigt vehemēta iflāmatiōis t rira aie. Et qñq ꝓducit nocumētū i anhelitu. ¶ Meditatiōes vo q declināt ad gaudiū ſicut fiducia t bonitas ſpei ſignt fortitudinē ipſi⁹: t eqlitatē ipſi⁹ q ſequunt̄ in calitate t hūiditate ipſius. Et decliues ad ingſtionē ſolitudis t diſtūctionis ſignificāt calitatē eius. ¶ Et declines ad timorē t triſtitiā ſignificāt frigiditatez t ſiccitatē eius: t diſpōnes que ſequunt̄ in ipſo corde: ſicut inflāmatio accūs in ipſo. t ſicut tremor q ſentur ex ipſo: alie ſignt ꝓpriās cōplonē ei⁹ ſic̄ iflāmatio: t qđa nō ſignt niſi p cōparez ſuū ſic̄ tremor cordis. Tremor nāq cordis ſequitur oēs ſpēs debilitatis cordis t malitie cōplonis ipſius t nō ſignt tē purā in ipſo. t qñq plimū tremoriſ cordis eſt pp fortitudinez ſenſus cordis Ḡre accūt tremor cordis ex qlibet meditatiōe aut vapore aut ſilibus illis ex eis q̄ puenunt ad ipſum. ¶ Et qñq ſunt egritudines cordis cū cōtate aliox t ꝓprie capitis t oris ſtōi. ¶ Et nō euacuant̄ egritudines cerebri melice t epileptice a cōmunitate cordis. ¶ Et quādoq̄ mutantur ad cor materie expulſe ex eis que ſunt ſicut pleureſis t peripleumonia t ſunt cauſe timoris magni t mortis ſubite. Et quando accidit humoribus diminutio ex quātitate neceſſaria primum nocumētū illius eſt in cordequare alteratur complexio eius. ¶ Et qñ puenit calor purus aut frigus purum ad cor moritur ille cuius eſt. t iam vidi congelatum loqui t iam mo riebatur cum ſudore t ſine ſudore.

¶ Beſignus complexionum cordis naturalium. Cap.iij.

c ¶Mplexionem quidē calidā naturalē ſignificāt amplitudo pectoris in creatiōe ſua niſi reſiſtat cerebrū t magnitudo pulſus nālis: t declinatio ipſius ad frequētiā t velocitatē t magnitudo anhelitus nālis: t declinatio ipſius ad frequētiam t violentiam: t exuberatio piloꝝ ſup pectus t ꝓprie ſup ſiniſtrum parūper ſi nō repugnet hūiditas membꝝ alterius ꝓtrarietate vehemēti valde aut regio t aer. ¶ Et vehemētia ire t furioſitatē t bonitatem crudelitatis t

Digitized by Google

ſpaciositatē ſpēi ſigt magnitudo pectoris cū nō
eſt ꝓpter cerebrū ſm q̄ dcm eſt. ¶ Cōplonē
ꝝo frām nālē ſigt ꝛstrictio pectoris niſi ꝓpter
ꝛditiones ꝓdictas ⁊ puras pulſus nālis ⁊ de-
clinatio eius ad raritatē aut tarditatē: niſi fit il
lic cā faciens velocitatē: ⁊ ꝛstrictio anhelit⁹ nā
lis: ⁊ declinatio eius ad tarditatē ⁊ raritatē: ⁊
debilitas ⁊ pigritia: ⁊ pariēcia non acgſita ex
ꝛſuetudine ⁊ exercitio: ⁊ mores ⁊ ſiles mo-
bus mulierū ⁊ erubeſcētia cū timore: ⁊ hęſita-
tio ⁊ oblitio ⁊ paſſio a minimis reb⁹ ⁊ frigus
corpis. ¶ Humidā ꝝo cōplonem ſignt leni-
tas pulſus ⁊ velocitas pariēdi a ſupueniēb⁹
trā faciēbus ⁊ leuificāibus ſupueniētibus ⁊
velocitas remouēdi ab eis ⁊ hūditas cuius ſi
nō reſiſtit epar. ¶ Sed cōplonē ſiccā ſignt du
rities pulſus: ⁊ tarditas agendi ⁊ tarditas pa-
tiendi ⁊ tarditas geiēdi ⁊ lupinoſitas moꝝ ⁊
ſiccitas corpis ſi nō reſiſtit epar. ¶ Calidā aūt
⁊ ſiccā cōplonem ſignt pulſus magn⁹ cū mēſu
ra. Et illud ideo q̄n magnitudo ei⁹ eſt ꝓpter ne
ceſſitatē: ⁊ diminutio ipſius pp ſiccitatē inſtri
⁊ velox ꝓprie ad ꝛstrictionē ⁊ frequēs ⁊ anhe-
litus magnus velox ⁊ ꝓprie cū ipſe exhit aerē
frequēs ⁊ ꝑſidia moꝝ ⁊ iucrecundia ⁊ leuitas
in monoīb⁹ ⁊ ibladitties ⁊ velocitas ire ꝓpter
calitatē ⁊ tarditatē pacificandi pp ſiccitatem: ⁊
multitudo piloꝝ pectoris ⁊ ſpiritudo ipſoꝝ
pp ſiccitatē mātī ipſoꝝ ⁊ criſpitudo ipſoꝝ ⁊ ca
liditas tact⁹ ⁊ ſiccitas ipſius. ¶ In calida aūt
⁊ hūida ſunt pili pauciores ⁊ pect⁹ eſt latū ma
gnū ⁊ pulſus eſt magnus: vox eſt lenior. ⁊ velo
citas ⁊ frequentia eius ſunt infra illas q̄ ſunt in
cōplone ſicca cum equanī in calitate: ⁊ eſt ira
in ea velox nō vehemēs: ⁊ tactus corpis eſt cali
dus ⁊ hūidus ſi nō repugnat epar in vehemē-
ti friditate ⁊ hūiditate ſi fuerit infra vehemen-
tiā ⁊ multiplicanī egritudines putride. ¶ Fri
gidā aūt ⁊ hūidā ſignt pulſus cū nō eſt magn⁹:
imo eſt declinis ad putraē ⁊ eſt lenis nō velox
neq; frequēs: imo eſt declinis ad ꝛtia cox ſm
illud ad q̄d in vltimo puenit cōplo. ⁊ eſt hīs
eā piger timidus tardus mortue feſtinationis
nudus a pilis: nō retinēs malū neq; irascibilis
⁊ eſt corpus frigidū ⁊ humidū ſi non reſiſtit el
epar cū calefactione plūa ⁊ eiccatiōe q̄ſi
non ſit plūa. Frigidā ꝝo ⁊ ſiccā habētis: pu-
ſus nō eſt cum illa tarditate tota: ⁊ habēs eam
eſt tarde ire fixe, retinēs malum lenis ſine pili
frm hīs corpus ⁊ ſiccum ſi nō reſiſtat epar cū
calefactione plūa ⁊ hūiditate q̄ſi parua.

¶ De ſignis egritudinū cordis. Cap. iiij.

Ellis ſunt ſignones cōplonū non
d nāllium. ¶ Et q̄n̄q; ſignt malitiā cō
plexionis cordis debilitas ⁊ reſolo
ꝝtutis ⁊ liq̄factio nō pertinētes ad
eām ꝓmittuā aut antecedēte: aut cōitātē mem
bri. q̄ ſi tremor cordis adiuuat in his ſignoni
bus tūc iam cōpleā ſigtio: ⁊ q̄n pducit ad ſyn
copym tūc iā ꝓfirmata eſtres. ¶ Et q̄n in cor
de fortis fit malitia cōplonis frigide: aut cali
de: aut ſicce ſine mā incipit corpus ꝓcedere in
via putris ⁊ liquefactionis. Eſt ergo illa que ē
calida ex illa ethica abſoluta. Et frigida ſpēs
ethice. comparāt ad ſenes ⁊ decrepitos: ⁊ ſicca
ſpēs putis. ⁊ ethica q̄d diuerſificāt i toto illo a
putri facta a pulmone. Pulmo. n. in hac nō eſt
leſus in ſeipſo: ⁊ habēs eā nō hz tuſſim: ⁊ diuer
ſificāt ab ea ethica cum calitate ꝓpter puantō
nē calitatis. ¶ Signū aūt malitie complonis
cordis calide eſt augmētū pulſus in velocitate
⁊ frequētia nō naturali: ⁊ egreſſio anhelit⁹ ad
magnitudinē ⁊ velocitatē ⁊ frequentiā nō nā-
lem ⁊ vehementia ſitis q̄ ſedāt cū aere frigido:
⁊ ſuauitas in frigore ⁊ cōitas extenuationis ⁊
liquefactionis abſq; cā alia ⁊ triſtitia: ⁊ contur
batio ꝓmixta inflāmationi. ¶ Signa aūt ma
litie cōplexionis frigide ſunt declinatio pulſus
ad paritatē ⁊ raritatē nō nālem niſi cadat vir
tus ⁊ ſit necia frequētia vt ſuccurrāt cū eo q̄d
appropinquāt neceſſitati cum aliis ab eis dua
bus: ⁊ eſt cum debilitate anhelitus ⁊ reſolone
ꝝtutis ⁊ trāquillitate: ad illud q̄d calefacit ex
ſpēbus eox que tāgit ⁊ olfacit ⁊ guſtat: ⁊ timi
ditas ⁊ nō audacia ⁊ ſuperfluitas i pietate ⁊ mi
ſericordia. ¶ Signa aūt malitie complonis
cordis humide ſunt inclinatio pulſus ad len-
tatē non naturalē: ⁊ velocitas pariēdi ab ipi
mentib⁹ in aia cū velocitate remotionis eox:
⁊ multitudo euētus febriū putridarū. ¶ Sed
ſigna malitie cōplonis ſicce ſunt declinatio pul
ſus ad ſiccitatē nō naturalē ⁊ difficultas paſſio
nū cū frictione earū ſiue ſint fortes ſiue debiles
⁊ liquefactio corpis. ¶ De ſignionib⁹ autem
aparum ſunt ſignones aparus calidoꝝ. Ipſa. n.
in ꝓpo ſui faciunt appere in pulſu diuerſitatem
mirabilē nō ꝛſuetā ⁊ magnificāt inflāmationes
in corpe ⁊ ꝓprie in pūbus mēboꝝ anhelitus.
¶ Et anhelās q̄ſi attrahit maximū aeres ⁊
frigidiſſimū: ⁊ eſt q̄ſi puarus anhelitu: deinde
ſequit ipm ſyncopis ſucceſſiua. ¶ Et non opꝝ
vt expectet in cognitione diſpōnis aparum cali
doꝝ cordis illud q̄d eſt ex⁹ duritie inſtri: ſm q̄
currit cōſuetudo de expectatione eius in alijs
que ſunt ſilia eis. Apa. n. non ira aduenit cordi
vt per ipm indureat pulſus: imo interfict ante
illud. ¶ Singularis autem reſolutio ſcitur ex
cauſis primituis. ¶ Et dixerūt quidam q̄ q̄n
accidit in corde vlc⁹ ⁊ currit ex nare ſiniſtra ſan
guis moꝝitur patiens. ¶ Et ſignum eius eſt
dolor in loco ſiniſtro mānullari.

¶ De cauſis imprimētibus in corde. Cap. v.

Cauſarū in corde, imprimentium alie
c ſunt que ſunt ei ꝓprie: ⁊ alie ſunt cō
munes ⁊ alie ſunt cāe efficientes cō
plexiones ⁊ cauſe efficientes apara ⁊

Digitized by Google

efficientes solutionē singularis ꝛ relique files eis que sunt ex eis ꝙs numerauī tibi in libris vlibus. ¶ Verū cordi appropriant causē accidētes,ppter anhelitū ꝛ cāe accītes pp passiōes aiales. ¶ Propter anhelitū qđ qñ qñ ꝓstringit: aut calafacit valde: aut infrigidat valde: seqtur ex eo vt acciptat cor nocumētū. In passionibus aūt aialibus opꝫ vt redeat ad ea que dixim⁹ in vlibus: ꝛ iā ondimus ipressionē earuꝫ in corde mediante spū: ꝛ cuiusq; earū que supfluit in impressione pfocationiꝫ spūs innati ad interiora: aut sparsionis eius ad exteriora. Et qñq; cōsequit vt faciāt puenire syncopim: imo consequit vt interficiāt. ¶ Et ira que est ex summa earum est minor oībus illis in h. Ira.n.raro interficit.vigilie ꝺo ꝛ exercitiuꝫ ꝛ similia illis debilitāt cor cū resolutione. ¶ De canonibus vlibus in curatione cordis. Caꝑ.vi.

n Os qđ fecim⁹ de medicinis cordialibus tractatū singularē q̄ cū hō cōiunxerit iter sciaꝫ suā in medicina ꝛ cognitionē suā in pncipiis que sunt magis cōia ꝙs medicina iuuabit. hic ꝺo innimus ad illud qđ opꝫ dici in libris medicinalibus puris,ppterea q̄ cor est mēbꝝ pncipale ꝺus oi pncipali ⁊ sublimi⁹ eo: opꝫ vt sit velox studiū in curatione eius cū medicinis ita vt ad inuet abq; errore vltime siue velim⁹ ex eo euacuare humorē siue pmutare ei cōplonē. ¶ In eōne aūt que pcedit cursū flōmie ita studiose festinamus ne oporteat nos pmiscere eaꝫ cum alio regimine mūdificatiuo: imo plm quod in ipsa obseruam⁹ é ne supfluat ꝛ cadat ꝺrus: ꝛ vt vicissim⁹ ꝺrutē si debilitat parūper cum reb⁹ vinificātibus virtutē quādo debilitat,ppter cōplexionē frīdam: aut calam. Et hec res nō ap propriat egressioni sanguis nīs: imo oībus eōnibus ꝙnis sit extractio sanguinis vehemētis necessitatis ad hoc subfidiū. ¶ Lā aūt cū qua excusamur a studio spēz reginīnis alteri⁹ est. qz egressio sanguinis nō est medicamē perueniens ad cor: ꝛ qp plm replenionum cordis non sunt nisi ex sanguie ꝛ vapore a nocumēto quorum duoꝝ simul liberat flōmia. ¶ Et repletio qđ sanguinea remouet flōmia basilice dextre Sed repletio vapozosa flōmia basilice sinistre. ¶ In reliqs aūt eōnibus que sunt cū medicinis opꝫ vt misceant medicine cū regimine pdicto ꝛ regimine alio. Et illud est qñ ples medicine eū aliue sunt ꝺrie cordi: q̄re opꝫ vt eis associent medicine cordiales. ꝛ ipse medicine que efficiūt in corde fortitudinē cum ppietate que est in eis ita vt sint cū medicine administrato in eōne humoris cordialis sociate medicine yriacales bezaharū ptinentes cordi. ꝛ plures qdē harū medicinarū cōferūt: imo plures earum cōferunt ei ex aliq̄ parte. Et illud est qñ ipse etiā faciūt penetrare medicinas euacuatuas ad cor remouēdo eas ab alijs locis. Permutatio aūt cōplexionis.aut est qz cōuertit regimē ad pmutationē frigidi: aut permutationē calidi: aut pmutationē humidi: aut pmutationeꝫ sicci. ¶ Lū ergo volumus pmutare cōplexionē frigidā audaces sumus ad illud cum medicinis calidis cōmixtis cū medicinis cordialibus calis cū custodia nīa ne accidat ex eis motus laboriosus humoris cordis: ita vt extē daī corpus cordis: cū eo qđ gradatim facit illud aut extendaī mā apōsa ꝛ reliq̄. ¶ Lū ergo volum⁹ pmutare cōplonē calam nō sumuꝫ ausi esse cōtenu infrigidatiuis. Mā substātia ,ppter quā cor creatū est: ꝛ est spūs effusus in ipso est substātia calida.s.calidirate inata nō caliditatibus nociuis corpori. ꝛ accidit ei ex malitia cōplexionis cordis qñ est calsa vt minoret ꝛ resoluat: ꝛ vt cōuertat in fumū ꝛ zurbet. ¶ Cum ergo supuenit corpi cordis qđ extinguat ipsaꝫ ꝛ nō est pmixtū cū medicinis calis q̄rū,ppietas est vt ꝓfortent calorē inatum nō totū illud pp caliditatē earū: imo cū,ppietate ipsaꝝ associata caliditati eaꝝ possibile est vt noceat radicali spūi ꝙus ramo ꝓferat ꝛ est corp⁹ cordis: propterea qz iuuat ad tēperandū caliditatē cordis cum sentitur cū eo calidus spūs. ¶ Quapropter nō inuenim⁹ sapientes antiquos eūasse curationē malitie cōplonis calide que est in corde ꝛ eius qđ accidit ei a pmixtione medicinarū frigidarū cū cordialibus calidis: confidentes q̄ nā si fuerit fortiꝫ discernet iter infrigidatiuū ꝛ calefactiuū ꝛ afferet infrigidatiuū cordi ꝛ afferet calidum cordiale spiritui ꝛ tēperabit illud ꝛ quādoq; istud. ¶ Et si nō inuenīt medicamē equale faciēs confortationē spūs cum proprietate aut primū equalitati sicut buglossam vigozāt ꝛ adiuuant secum ea: sed si natura fuerit debilis non ꝓfert regimē. ¶ Et qñq; cogit eos administrare medicinas calidas cordiales ,ppter illud qđ ipsi sciunt de grauitate substantie pluriū medicinarū frigidarū cordialium ꝛ paucitate penetratiōis earū ꝛ declinatiōe ipsarū cū natura ad frictionē ꝛ non ad penetrationē. q̄re cogu eos illud ad h vt pmisceāt medicinas cordiales calidas qbus penetrēt vt natura adiuuet ad deferendū illas cordi: sicut pmiscēt crocū reliquis pmixtis trociscoꝝ camphore. Reliq̄.n.pmixta discurrūt cū eo ad cor: deinde ꝺrutu naturali ineſt vt pcedat a corde: aut inflāmet ipsum cū spiritu cordis ꝛ adiuuet cum infrigidatiuis ad tēperandā cōplexionē. Hoc nāq; melius est eis ꝙs vt vtāntur infrigidatiuis puris que figunt in pncipio meatuū ꝛ nolūt penetrare. ¶ Et isti qui abstulerūt crocum ex trociscis cāphore ꝛ blasphemauerūt pmos secerunt trociscos camphore pauci iuuamenti: ꝙuis ipsi ignorent hec. ¶ Amplius compo cala curaī dando in pom rob defructuū ꝛ ꝓpe

Digitized by Google

aquam pomorum de sceni ⁊ cydoniorum. 3.ij. Est.n. bonus medicamen cum eis qui sibi sunt filia de his que dicturi sumus: ⁊ cuz epithima tibus ⁊ emplis que sunt ex extinctis pmixtis cum pfortantibus cor. ⁊ si cā fuerit mā eūetur.

¶ Cura aūt malitie cōplōnis frigide est cum pfectionibus vel cōfortantibus magnis quas dicemus: ⁊ cum vino odorifero ⁊ cum exercitijs tēperatis ⁊ cū emplis ⁊ linimentis calis aromaticis cordialibus ⁊ cibis calis cum quantitate qua digerant. ¶ Et si cā fuerit mā eūetur.

¶ In cura aūt malitie cōplōnis sicce nectius ē cibus plurimus humectatiuus ⁊ introitus balnei post ipsum: ⁊ administratio tine cum custodia ipsius: ⁊ pauciras motus ⁊ tranquillitas: ⁊ sumere in potu aquam frigidā. Et si fuerit illic frigus alienent ab aqua frigida. que ē vehemētis frigoris. Et abeant cibis ⁊ pōdus ⁊ multiplicet somnus post cibum calidum. ¶ Et si cā fuerit mā eūet. ⁊ tu qdem scies distinctionem illius vbi loquemur de cura ethice ⁊ arefactōis.

¶ Cura aūt malitie cōplōnis humide est subtiliatio ciborum ⁊ administratio medicinaruz exiccatiuarū ⁊ exercitia tēpata cum frequentia ⁊ multitudine: ⁊ si cā fuerit mā eūet. ¶ Frigide vero ⁊ humide cōplōnis cura est in multiplicando exercitij ⁊ balneū ante cibum precipue thermarum: ⁊ submersio plurima in aqua calida: ⁊ administratio solutiuorum ⁊ diureticorū: cyrus vini fortis resolutōis: odorifera ⁊ administratio ciborum laudabilis chimi cum quantitate non plurima. ꝙ si tūc fuerit caliditas vtent balneum ⁊ vntur cotu. ¶ Et si fuerit materia calida ⁊ humida: aut humida euacuetur.

¶ De medicinis cordialibus. Cap. vi.

Medicine quidem cordiales cum totalitate sua oportet vt colligantur ex arcolis medicinarum singularium ⁊ ex arcolis membrorum anhelitus. Sed fm necessitatez in hac pcta nos dicemus de eis illas que sunt sicut capita: ⁊ radices.

¶ Dicamus ergo ꝙ ille quidem que ex eis sunt proxime equalitati sunt hyacinthus ⁊ alberengelif. ⁊ alfenzegi ⁊ aurum ⁊ argentum ⁊ bugloſſa. ¶ Calide vero sunt dorongi ⁊ zedoaria ⁊ muschus ⁊ ambra ⁊ zuribet ⁊ ista proprie ⁊ crocus ⁊ ambo ben sunt velocis iuuamenti ⁊ garioſilū sunt valde mirabiles: ⁊ xyloaloes crudum: ⁊ melissa ⁊ semen eius. ⁊ alsebehram ⁊ semen eius ⁊ cardamomum ⁊ cubebe ⁊ alselemenusch: ⁊ acetosa ⁊ semen eius ⁊ folia citri ⁊ folium indum ⁊ enula est mirabilis.

¶ Frigide vero sunt margarite ⁊ karabe ⁊ cāphora ⁊ corallus ⁊ sandali ⁊ rosa ⁊ spodium ⁊ lignum sigillarum ⁊ poma. Et ex eis est coriandrum siccum ⁊ humidum.

¶ Tractatus. ij. de paribus distinctis.

¶ De tremore cordis ⁊ causis eius. Cap. i.

Tremor cordis est motus tremulus accīs cordi. ¶ Et causa eius est oē qđ ledit cor ex eis que sunt in ipso aut in panniculo eius: aut ptinuanť ei ex membris vicinis cōicantibus ei.

¶ Et quādoqz fit a materia, humorosa: ⁊ quādoqz fit a malitia complexionis pure. Et quandoqz ab apostemate: ⁊ quandoqz fit a resolutione singularis ⁊ fit a causa extranea: ⁊ qñqz fit a morsu venenosoꝝ animaliū. ⁊ qñqz fit a serpētibus qui fiunt in ventre: ⁊ qñqz fit a sensu vehemēti. ¶ Et mā humorosa qñqz est sanguinea: ⁊ qñqz est humiditas: ⁊ qñqz ē melica: ⁊ qñqz est colerica: ⁊ qñqz est vemosa: ⁊ est leuior ⁊ facilior earum. ¶ Et ille qui est a malitia cōplōnis pure ⁊ cū ois cōplō nāns facit debilitatem: ⁊ ois debilitas efficit in corde dum perseuerat in ipso residuum virtutis agitationem qđāmodo quasi ipsum expellat a seipso aliqđ nocumentum. ¶ Et tremor qdem cordis qñ superfluit penetrat ad syncopim: ⁊ qñ magis superfluit pmutat ad mortē. Et vnaquecqz cōplōnū simplicium facit illud. ¶ Apostema vero calidum in principio perseuerās facit apparere tremorem cordis deinde syncopim postea mortez: ⁊ frigidum est propinquum dispositioni eius. Sed quandoqz interponit spacium aliquantulum. ⁊ similiter resolutio singularis. Et similiter opilatio existēs in cursibus sanguinis ⁊ spiritus in corde ⁊ que sequuntur ipsum ⁊ in venis sensibilibus partium pulmonis. ¶ Factus autem a causa extranea est sicut a doloribus cōstrictionis ⁊ permutationibus materierum apostematum vicinorum predictorum a porta venarum. Et factus a morsibus serpentum. Et factus a serpentibus qui accidunt in ventre: ⁊ proprie quando ascendūt ad superiora mirach in cibo ⁊ fece. ¶ Factus autem a subtilitate sensus cordis est: quoniam habenti illum accidit tremor cordis ⁊ qualibet ventositate generata in spacio quod est inter ipsum ⁊ inter panniculum eius: aut in corpore panniculi eius: aut in vena eius: ⁊ ex qualibet qualitate frigida: aut calida aduemente extra ꝙ succedit potui aque preter ꝙ perducat illud ad debilitatem in operationibus suis. ¶ Factus autem cum cōmunitate: aut est cum communitate corporis totius sicut accidit in febribus ⁊ proprie in febribus pestilentialibus: aut cum cōmunitate panniculi sutilis vt accidat in ipso apostema molle aut durum sicut accidit simto: aut gallo predicto: aut cum communitate stomaci: quoniam in ipso est humor viscosus virreus: aut mordicatiuus colericus: aut corrūpitur in eo cibus: aut cum cōmunitate omnium membrorū que dolent vehementer. ¶ Et quandoqz multiplicatur cum cōitate stomaci ꝙ humorez qui est

Digitized by Google

m eo: aut bothor in ore eius: aut attractionem succedente labori: ita vt forsitan non discernat inter ipm & inter cordiale. ¶ Et q̄nq; accit pp tremorē in ore stōi & primaꝝ illi: & est filior tremoris cordialis. ¶ Et q̄nq; fit cuꝫ cōitate pulmonis q̄ multiplicat in eo opilō i pte illa que obuiat cordi: & nō penetrat anhelitus ꝑm suos modos: & illud indicat cōstrictionē anhelitus nō securā. ¶ Et q̄nq; fit cā crisis & motuū accū nū humoribus ad crisim. Et ego exponā illud in loco suo. ¶ Et sigs ꝙquirit de tremore cordis post egritudines & hz nauseaz & euomit coleram plurimam & non remouet nausea est malum & indicat spasmum in stomaco.

¶ De signis. Cap.ij.

Remore cordis oēm sigt pulsus diuersus transiens terminū in diuersitate sensu pcepta in magnitudine & puritate & velocitate & tarditate & raritate & frequentia: & multotiens assimilat pulsui hūanū asma. ¶ Et sigt illū qui ē humidus vehementia lenitatis pulsus est sensibilitas habētis eam quasi cor eius sit positū in humiditate. ¶ Et sigt illū qui sanguineus est signa calis & inflāmatois & velocitas pulsus & magnitudo eius in alia hora ꝙ tremoris cordis: & muatur coitu & infrigido est ecōtrario. ¶ Et sigt illū qui colericus est & est raro egritudines colerice sequentes ipm & durities quedā in pulsu & vehemētia inflāmatois. ¶ Et sigt illū qui melicus est tristitia & sollicitudo & durities in pulsu. ¶ Et ventosum q dē purū sigt velocitas resolōtis eius & leuitas laboris eius: & ē paucitas diuersitatis in pulsu eius. ¶ Et sigt apostum in suba ipsius: aut pāniculi eius signa duorum aſſ xū pdictoꝝ. ¶ Et illū qui est ex solōne ꝓuenientis cā sua. & fcm a venenis & morsibus cāe sue cuꝫ ꝓprietate reliquarū cāz. Et silr fcm a vermibus. ¶ Et fcm a cōplone singulari calida & inflāmatiōe vehementi absq; sensibilitate humiditatis in qua natet cor: velocitas pulsus & frequentia eius q̄uis sit non in hora cōmotionis eius & q ē post cās spasmaticas sine mā & in ethica & flūbus. ¶ Et fcm a frigore puro sigt cāe sue ex eūonibus extinguentibus calorem innatū: & egritudines infrātiue & aeres & alia & pulsus rarus & tardus nō in hora tremoris cordis. ¶ Fcm aūt ab opilone sigt diuersitas pulsus in paruitate & magnitudine & debilitate & fortitudine cū priuatōe signoꝝ replōnis. ¶ Factus autez a subtilitate sensus cordis & a qualibet ventositate gñata ex nocumento aduenīte ei cognoscit ex fortitudine pulsus & sanitate anhelitus: & incolumitate reliquoꝝ membroꝝ: & fortitudo pulsus & magnitudo ipsius sunt sigtōes prime sigtes ipm: & certificat ips si fuerit corpus cum frequentia hmōi tremoris cordis incolume & virtus ꝓseruata & ꝓfectudo in operationibus sana. ¶ Et illi q̄bus plū accidit iste sunt sup quoꝝ facies appent vestigia passionum aialiū q̄uis parū sicut ire: aut gaudij: aut tristitie: aut alia ruz. ¶ Factus aūt cum cōitate corporis totius in febribus manifestus est & similiter crericus. Et fcm cā stōi sigt sigtiones disponū stōi & appetitus & q ab ipso expellit: imaginatiōes & nausea & punctio & q alleuiat in tpe vacuitatis: & q sit vehemēs in hora qua cibus incipit digeri. ¶ Et ille qui sit cū cōitate pulmonis est: q̄m hīs cum est ꝑparat asimati repis in ipso signis sigtibus humiditatem pulmonis & opilōne viarū i eo quas dicemus in suo.c. ¶ Fcm aūt pp febres sigt sigtiōes suprādicte in.c. suo. & ex eis que sigt ipm sūt salua currēs & dolor sic q fit a strictione vnguiū & puncture euenientes subito in ore stomaci.

¶ De curationibus vniuersalibus tremoris cordis. Cap.iij.

Materiali omni fertur auxiliū cuz euacuatiois. in sanguineo qdē cū flebotomia & extōe sanguis vltima: & tēpamēto cibi in q̄ntitate & qualitate. ¶ Et si est illic paroxismus: aut ips in quo cōmoueat plū sicut. v. g. ver: tunc necium est vt ꝑcedant ante paroxismū flomia & subtiliatio cibi & acceptio eius ꝙ ꝓfortet cor. ¶ In fcō aūt pp humorē flegmaticū: oz vt fiat eūo cum medicinis quarū ipressio ꝙsequit cor. & illarū que nientiores sunt hiere magne eūantes hūiditates viscosas. ¶ Facti aūt pp sanguinē melicuz loci lōginqui cura est flomia & tēpantia epatiz: ita vt non gñet meliū cum eo q̄ dr capi. suo. ¶ Si aūt est nudus humor melicus: tunc cura est in ipso eūo cuz eis que sunt sicut hiera rufi & logodion & oia que eūant humorē melicum ex locis longinqz. Deinde remanet post illud equanio cōplonis: frigide q̄dē cum calefacientibus & calide cum infrāntibus: & ꝓprie cuz eis que ex eis sunt medicine cordiales. ¶ Ille vero qui est cū cōitate stōi si est ex humore grosso curet vomitu post cibū & post acceptionē subtiliatiū notoꝝ sicut acceptionē succi raffani in oxymelle. & solō ventris fiat post ipm cum hieris magnis sicut logodion & theodoricō: & hiera rap. ꝓfortata cum pulpa collognitide: aut agaricō & epithimo. ¶ Et si fuerit pp colerā mordicatiuā curet ꝓfortando stōm cū robub fructuū odoriferū sicut pomoꝝ odoriferoꝝ ꝓprie: & cydoniorū & ꝓprie post cibū & piroꝝ & eorū que sunt eis silia: & cum declinatōe nāe ad lenitatez & alienationē eius q̄d ꝙuenit ad humorē colericū & regie tēpante stōm. ¶ Et silr q̄ cibus in eo corrūpit: oz vt regat cū eo q̄d ꝓfortat digōnem eius q̄d corrūpit cuz eo q̄d dicet in.c. stōi. ¶ Et quēadmodū tu abscindis cām cum hoc regie: silr oz q ꝓfortet patiens q̄d est contra vt non recipiat ipressionē: & non sis contentus in abscindendo

Digitized by Google

quidē mãe ꝓpter ſuã multitudinẽ qñq̃ aduꝛ
uãt ad ſyncopim faciẽdã ex pte q̃ ꝓuãt coꝛp⁹
nutrimẽto. qñq̃ opilãt viã nutrimẽti boni ⁊ cõ
uertunt̃ p ſeipſas: qñ ipſe pp ſuã multitudinẽ
ꝓfoꝛant̃ ſup nãz q̃re nó patiunt̃ ab ea: ⁊ cũ hꝰ
complexio coꝛꝑis coꝛrumpit̃ p eas: ⁊ iſte gdẽ
mãe q̃ facũt ſyncopi ſua multitudie: aut mali
tia ſua ſunt q̃ facũt triſtitiã ⁊ nauſeã qñ in ſtõ
cadũt ⁊ ſunt mioꝛis q̃titatis: aut malitie. ſcã
aũt cã eũonis ſuſtue nó eſt niſi q: ſeq̃t ipſam
ſpũs eũar⁹ cũ ea viſcꝫ ad hꝰ vt reſoluat mar⁹ ps
eius: ⁊ illud ẽ aut ſolo vẽtris cũ diaria: aut eſt
ſolo vẽtris ꝓtinua: aut lubꝛicitas ſtõi ⁊ inteſti
noꝝ: aut raſura: aut vomit⁹ plim⁹: aut fluꝛ⁹ ſan
guinis nariũ: aut fluꝛ⁹ ſanguis ex mẽbꝛo alio:
ſicut o ꝛificijs venaꝝ ani aut ꝓ vulnus aut ꝓ
deſcẽſu aq̃ hydropiſis: aut ꝓ aptionẽ dubel
lati: ꝓpterea q: currit ex eo res plũa ſubito:
aut ꝓ fluxũ mẽſtruoꝝ ⁊ part⁹: aut ꝓ multitu
dinẽ exercitij: aut moꝛã in balneo calido vehe
mẽtis ſudoꝛis: aut ꝓ aliquã cãruz ſudoꝛis foꝛ
tis ⁊ ſupfluꝰ accũtis: aut q: fac̃ ſudoꝛẽ ꝑ ſeipſaz
ſicut calitas: aut ꝓpatioꝝ ſic̃ raritas coꝛꝑis
ſupflua aut ſubtilitas hũoꝝ in ſubſtãtijs ſuis ⁊
naturis ſuis. ¶ Et qñ accit ſyncopis ab eũone
hũoꝝ ⁊ rute vitali adhuc foꝛtis nó eſt adhuc ti
mẽdũ ⁊ illa eſt ſic̃ ſyncopis q̃ accit poſt flõmiã.
¶ Solo: aũt facit ꝓtingẽ ſyncopim: ꝓpea q:
ſupflue reſoluit ſpũz ſicut in iliaca ⁊ colica ⁊ in
moꝛdicatiõe ſupflua accñte i mẽbꝛis ſenſibili
bus. ſ. oꝛiz ſtõi ⁊ inteſtinoꝝ ⁊ eis filiuz: ⁊ ſicut in
dolore motuũ neruoꝝ ⁊ vlceꝛũ eoꝝ ⁊ moꝛſio
nũ eis accñtuũ ſicut ſcoꝛpionis ⁊ veſpe: ⁊ in vl
ceꝛib⁹ iunctuꝛaꝝ ꝓepataꝝ fricationi ⁊ ꝓuſſio
ni que ſequunt̃ eas ꝓpter effuſionem materie
nocẽtiũ. ¶ Et ſicut dolores vlceꝝ ambulatiuo
rũ vehemẽtia doloꝝ quoꝝ facit ſyncopim ꝓp
ſuã acuitatẽ ⁊ coꝛroſionez ipſoꝝ. Et ꝓuenit ex
eiſ coꝛruptio mẽbꝛoꝝ donec ꝓducit ad moꝛtẽ.
ipſa nãq̃ faciũt ſyncopim in ꝑmis ꝓp dolozes
⁊ in fine ꝓp vehemẽtiã infrãionis coꝛdis aut
allationẽ vaporis vẽroſi coꝛrupti ad coꝛ ſequẽ
tis ipm ex exiccatione mẽbꝛ ⁊ ꝓuerſiõe ei⁹ ad
ẽruz cõplonis ꝓpoꝛtionalis hoibus. ¶ De
accñtibus ẽo aie iã locuꝫ ſumus ⁊ ſciuiſti in
extenuatione cãm ⁊ oppꝛeſſione quã coꝛdi fa
ciunt. ¶ Apa aũt facit euenire ſyncopim: aut
ꝓpter magnitudinẽ ſuã vbicuq̃ ſit apparẽs:
aut occlũ coꝛrũpens cõplexionẽ coꝛdis me
diãte allatione arteriaꝝ: aut ꝓpter mẽbꝛum in
quo eſt cum eſt ſicut pãniculus coꝛdis: aut ꝓxi
mũ coꝛdi in quo euã ſi nó eſt apa magnũ valde
ipm: ñ facit illud qđ efficit maximum longin
quũ: aut ꝓpter doloꝛẽ: qñ vehemens fit cũ eo.
¶ Sz ⁊ ſtõus q̃r ſit cã ſyncopis. Scias itaq̃
ſtõus eſt mẽbꝛũ ꝓpinquũ loco coꝛdis ⁊ eſt cuz
hoc vehemẽtus ſenſus. Et eſt minera collectio
nis hũoꝝ ꝺuerſoꝝ. q̃re ipſe facit euenire ſynco
pim: aut q: ifridat ipz valde ſicut in boliſmo
au q: calefac̃ valde: aut q: doiẽ facit valde: aut
qñ ex ipſo eſt mã groſſa mala frida. aut moꝛdi
catiua acuta ⁊ vlceroſa ⁊ boꝛhoꝛ in oꝛe eius.
¶ Sed ⁊ reliq̃ mẽbꝛa q̃ũter fiũt cã ſyncopis.
Scias q̃ mẽbꝛa alia ſunt cauſa ſyncopis: aut
ꝓpter doloꝛẽ ꝓtinuatũ ex eis coꝛdi: aut ꝓp va
poꝛẽ venenoſuz quẽ ipſa mittũt coꝛdi: ſic̃ ẽ illõ
qđ accit in ꝓfocatiõe mꝛicis. Aut ꝓp eũonem
accñtẽ in eis reſoluẽtẽ ſpũm coꝛdis: ſic̃ debili
tas vehemẽs in oꝛe ſtõi: aut ꝓp opilonẽ facie
tẽ ꝓſtrictionẽ viaꝝ ſpũs: ⁊ i eis q̃ ſunt in circu
itu meatuũ coꝛdis: aut ꝓp cõpſiones coꝛrupꝛaꝝ
malas foꝛtes dñantes eis ſic̃ fit i febꝛib⁹ aduꝛẽ
tib⁹ ⁊ peſtilẽtialib⁹. Et illud eſt ex eis q̃ fiũt cũ
cõtrario oĩum mẽbꝛoꝝ. Et ſcias q̃ ſyncopis cõ
firmata curationem nó hꝫ: ⁊ ꝓpe qñ ꝓducit ad
viriditatẽ facies ⁊ ꝓuerſionẽ colli: foꝛtaſſe. n. nó
erigit̃: ⁊ ille cui⁹ res ꝓuenit ad hꝰ tunc cũ capite
eleuat ſuũ moꝛif. ¶ Et ſcias q̃ i coꝛpe ipſius
q̃ flõmaꝝ ꝓp necitatez ⁊ ſyncopizaꝝ ſup ipſam
nó ꝓp multitudinẽ eũonis neq̃ ꝓp ſigã ꝓſuetu
dinẽ i flõmia aſſuetã ẽ egritudo: aut in ſtõ eius
ẽ debilitas ꝑ ſe aut ꝓp effuſionẽ rei ad ipm. Et
qñ mã decrepiti febꝛiẽs reſoluit ad ſtõm ſuũ
facit accidere ſyncopim. ¶ Et cã q̃re alioꝝ ſyn
copim patiũt in ꝑma flõmia ſua eſt: q: ſubitũ eſt
q̃ nó ꝓſueuit. Et multoꝝ q̃ accidit ſyncopis in criſibus ꝓpter expulſionẽ materiei calide ad ſtõm. Et multoꝝ fit ſloboꝛomia cauſa ſyncopis ꝓpter infꝛigidationem.

¶ De ſignis. Cap. vij.

Signa ſignificãtia cauſam ſyncopis: ⁊ doloꝛes eius ꝓpoꝛtionalia ſunt ſignis ꝓdictis tremoꝛis coꝛdis: naz ſi ipſa ſunt debilia: ſunt tremoꝛis coꝛdis: ⁊ q̃ ſunt foꝛtia ſunt ſyncopis: ⁊ quanto plus fuit vehemẽtioꝛa ſũt moꝛtis ſubite. ¶ Et pulſus quidẽ eſt ſignificatio ſignificatoꝛ illi⁹. Significat enĩ ſua cõplexio cum fixione ꝓpꝛias materiã cõpreſſiuã: ⁊ ſua diuerſitate vehemẽti cũ vicißitudinib⁹ ⁊ paꝛitate maꝛima: relationem ꝓpꝛiꝰ. reliq̃s aũt ſignones ſuas ſm reliq̃s diſpones iam ſciuiſti. ¶ Et ad ſummuz cũ ſyncopis nó fit ſubitoꝛ: tũc ad ipſaz manoꝛaꝝ pulſus in ꝑmis. deinde ſanguis iciꝑ occultaꝝ ri ad interioꝛa: ⁊ cõuenit̃ colo: a diſpõe ſuaz ⁊ foꝛtaſſe palpebꝛe nó eleuant̃: ⁊ apparet i oculis debilitas motus ⁊ alteratio coloꝛis: ⁊ viſus apparẽt imaginationes extꝛa inuentionẽ: ⁊ infrigidatuꝛ extꝛema: ⁊ apparet ei coꝛiuas in coꝛpoꝛe frã: ⁊ quãdoq̃ accidit nauſea: ⁊ quãdoq̃ infrigidatuꝛ totũ coꝛpus. ¶ Cum igit̃ incipit aliqd hoꝝ ſignoꝝ poſt flõmiã aut ſolonem ventris aut aſſiduationẽ rei neceſſario faciẽtis leſionẽ abſtineaꝫ ab ea ⁊ remoueat cãm qñ ia perducet ad ſyncopim ſi non abſcindaꝫ. ¶ Et qñ ſyncopis non habet cãm manifeſtã ꝓnuti

Digitized by Google

añ. ptes.ij. cāphore quartaz ptis: siccz qđ ex eo in potu sumit pondus.3.ij. ¶ Descriptio alia ℞. amidi l:arabe margaritaruz melisse felege mis l:aluis iameni fruti oium. añ. ptes.iij. luti armeni rubei: coriādri ambor. añ. ptes.v. siccz qđ ex ea in potu sumit pondus aur. cum aqua melisse. ¶ Q̄ si supfluat res t augmentat inflāmatio t timet ꝙ sit vestigiū apatis: tunc fortasse est ubi necīū: vt in potu des se. mandragore t opiū. ¶ Et melꝰ qđē ēt i potu tribuas ō se. mādragore pōd. q̄rte. 3.i. gmixtis cū medicamine aromatizato ex muscho t xiloaloe crudo t cāphora t croco ſm xpīnū t horā nēcuatis. ¶ De cura tremoris frigidi. Cap.v.

Vacuantia qđē si fuerit illic mā sint ſm semiā quā ubi exposui. ¶ Et ex eis que expta sunt ad flegmaticū humidū de illis siue sint in pōdus cordis t in stō: est vt sumat agarici pon. ʒ. 3.i. t pulpe colloquintide pondus.i. danich. t turbith pōdus. 3.i. t bdelii pond. danich. t muschi t croci ambor. añ. tarauga t xiloaloes indi pōdus danich. t salis naphti pond. quarte. 3.i. t ē dos.i. ¶ Et ex eis que expta sunt ad melicū est vt sumat myrob. nigror t bebulor ambor. añ. pōdus. 3.i. epithimi. ʒ. 3. t lapidis armeni pōd. q̄rte ptis. 3.i. diamuschi amari pond. 3.iij. sumat in potu cum tanta quantitate vini odoriferi in qua dissoluat. ¶ Et qñq; sufficit assiduare administratione hierep. in pondere aur. i. cū pondere danich de epithimo dando ipsam in potu cum oxymelle t pmuetur. ¶ Medicine aut pmutantes cōplōnē frām sunt tyriaca t mitridatū: t diamuschū dulce t amaruz t medicamen cesaris: t scelithe: t milū ambre t diacandum t letificans magnū: t pfectio annahibarat crocisci de musco. ¶ Et qñ frigus fit forte indiges eis que sunt sicut cordumeū: t dare et eo in potu. ¶ Et qñq; pfert ei sumere acetositatis usta gar. xxx. aur. cum vino in quo iam infusa fuit buglossa t cibetur aqua ciceris t pullis columbarū t carnibus puar auiū t alcanabir. ¶ Et ex cōpositis aliis ſ medicamen exptū. ℞. bugloſſe. 3.i. surubet dozonigi ambor. añ. 3.iij. dosis eius sit pondus. 3.i. in principio mensis t in medio eius t in fine ipsius: t ꝺ3 vt sit in vino odorifero. ¶ Aliud. ℞. l:arabe castorei ambor. añ. 3.i. alfelegemuſ l:i gariofili galie ambor. añ. ptē. i. dos ei⁹ sit medietas. 3. cū succo almusera nō colato neq; bullito t hic sūt medicie bone vtie plixaz descriptionū dcē i annotatio.

¶ De specieb⁹ syncopis t causis ipsius t cause motus subite. Cap.vi.

Syncopis est destructio maioris ptis
e pīn virtutuz motiue t sensibilis pp debilitatez cordis t aggregationem spūs totius ad ipm pp cāz mouentē eum ad interiora aut pp cām pfocantē ipm interius: quare non inuenit spiraculū: aut pp putorem aut subtilitatē suā: quare non supfluit super illū qui inuenit in minera. ¶ Et tu scies ex his que verificasti vsq; ad hāc horā ꝙ cāe illi⁹ non euacuanē cum aut sit replo māei pfocātis sua multitudine aut opilōne: aut eiō resolues spīi: aut pmutatio restauratōis eius qđ resoluitur t fames vehemens. ¶ Et debiliores qdez hoies ad tolerandū ipsam sunt cōparati ad hoc vt neq; sint infirmi neq; sani sicut infantes: t qui sunt eis pximi t decrepiti: t qualescētes. Sed in etate puenientes tolerant ipsaz: t eius tolerātia est in hyeme plurima q̄ in estate: aut maluta cōplōnis iam pfirmata: aut accūs eius magnū subito: aut dolor vehemens aut debilitas virtutū principioz regaliū t ppie cordis: deinde cerebri: deinde epatis: aut debilitas cōitantis sicut oris stōi cū corde aut debilitas corporis totius t macies t extenuatio aut dīuturnitas accūtū aialiū ſm ꝙ diximus tibi in loco alio. ¶ Et plīs eius est decreptis t debilibus t cōualescentibus: aut applicatio virtutis cōtrarie subalr cōplōni cordis t spūs. f. amboz sicut est ex olfatu feroris puteoz t pestilentia aeris: t sicut accit in febribus pestilentialibus: t ex cadaueribus: t ex penetratōe virtutū venenoziz ad cor: t qñq; est pp arterias. ¶ Ex illis est illud qđ accit cā vermiū qui ascendūt ad os stōi. t ꝺ3 vt distinguamus post hoc distinctōes plurimas. ¶ Dicamus ergo māe qdem faciunt euenire syncopim: aut pp multitudiné suam: t opilōné viaz spūs: t qz cōprehendunt ipm totū in corde: ita vt forsitan pfocet. Et hmōi qdē generis sunt effusiones humoz plurimoz aut sanguis plūs ad stōm t pectus t ad ambo: aut pmutatio māei apatis finātie t pleuresis t peripleumonie ad ptes cordis subito: aut ppriscositatē eaz in poris: q̄re opilant meatus: t ppe in mēbris anhelitus: t qñq; est cōis in oibus venis corporis q̄bus nō facit illud sua multitudine: aut pp vehementiā sui nocumenti cum q̄litate frā valde: aut mordicatiua valde t adustiua valde. ¶ Et syncopis qdē que accit in iuuenibus poxīmi febris est hmōi gñis: t eius cā sunt humores grossi valde aut viscosi aut mordicatiui: aut adustiui. ¶ Et qñq; fit illud pp ppinquitatē cordis: t qñq; est in mēbris aliis cōicātibus ei sicut cerebro. nam cum in eo accit opilatio integra: t est apoplexia fit syncopis. p cul dubio: t qñq; est in stō pp cām antiquā aut pp debilitatem accidentem ppter quā fit receptōes attractionem materierū ad hos suum: siue sint frigide siue calide: t quandoq; sit causa multitudinis opilatiōis in neruis corporis vbicūq; sūt. ¶ Et iste māe pniose multotiēs accit ex supfluitate cōstitōis t pot⁹: t frequētia fastidij pp malitiā digōnis: ita vt ex ea spgat in corpe qđ replear eaz t opilet meat⁹ ãphelit⁹. ¶ Et iste

Digitized by Google

quidē mãe ꝓpter ſuã multitudinē qñq; aduuãt ad ſyncopim faciēdã ex pte q̄ puãt corp⁹ nutrimẽto. qñq; opilãt viã nutrimẽti boni ⁊ cõuertunt̄ p ſeipſas: qñ ipſe pp ſuã multitudinē ꝓfortant̄ ſup nãs q̄re nó patiunt̄ ab ea: ⁊ cũ hꝰ complerio corrumpit̄ p eas: ⁊ iſte qdē mãe q̄ facũt ſyncopi ſua multitudie: aut malitia ſua ſunt q̄ facũt triſtitiã ⁊ nauſeã qñ in ſtõ cadũt ⁊ ſunt miozis q̄tatis: aut malitie. ℔cã aũt cã cõonis ſupſtue nó eſt niſi q; ſegt̄ ipſam ſpũs eũat⁹ cũ ea vſq; ad hꝰ vt reſoluat̄ mat⁹ ps eius: ⁊ illud ẽ aut ſolo vẽtris cũ diaria: aut eſt ſolo vẽtris ꝓnna: aut lubricitas ſtõi ⁊ inteſtinoz: aut raſura: aut vomit⁹ plim⁹: aut fluxꝰ ſanguis nariũ: aut fluxꝰ ſanguis ex mẽbzo aliozꝫ ſicut oꝛificijs venaz ani aut pp vulnus aut pp deſecẽſuz aq̄ hydropiſis: aut pp aptionẽ dubellati: ꝓpterea q; currit ex eo res plũma ſubito: aut pp fluxũ mẽſtruoz ⁊ part⁹: aut pp multitudinẽ exercitij: aut moꝛa in balneo calido vehemẽtis ſudoris: aut pp aliquã cãruz ſudoris foꝛtis ⁊ ſupfluj accũtis: aut q; fac̃ ſudoꝛẽ p ſeipſas ſicut calitas: aut ꝓpatioẽz ſiẽ raritas corpis ſupflua aut ſubtilitas hũoz in ſubſtãtijs ſuis ⁊ naturis ſuis. ¶ Et qñ accit ſyncopis ab eõne hũoꝛ vrute vitali adhuc foꝛtis nó eſt adhuc timẽdũ ⁊ illa eſt ſiẽ ſyncopis q̄ accit poſt flõmiã. ¶ Solo: aũt facit ꝓcedẽ ſyncopim: ꝓpea q; ſupflue reſoluit ſpũs ſicut in iliaca ⁊ colica ⁊ in moꝛdicatioẽ ſupflua accñte i mẽbris ſenſibilibus. f. oꝛis ſtõi ⁊ inteſtinoz ⁊ eis filiuz: ⁊ ſicut in dolore motuũ neruoz ⁊ vlcerũ eoz ⁊ moꝛſionũ eis accñtũ ſicut ſcoꝛpionis ⁊ veſpe: ⁊ in vlceriby⁹ iunctura⁹ ꝓpaꝛata⁹ fricationi ⁊ ꝓcuſſioni que ſequunt̄ eas ꝓpter effuſionem materiez nocẽtiũ. ¶ Et ſicut dolozes vlcez ambulatiuoꝝ vehemẽtia doloꝝ quoꝝ facit ſyncopim pp ſuã acuitatẽ ⁊ coꝛroſionez ipſoꝝ. Et ꝓuenit ex eiſ coꝛruptio mẽbroꝝ donec ꝓducit ad moꝛtẽ. ipſa nãq; facit̃ ſyncopim in ꝓmis pp dolozes ⁊ in fine pp vehemẽtiã infrationis coꝛdis aut allationẽ vaporis vẽroſi coꝛrupti ad coꝛ ſequẽtes ipm ex exiccatione mẽbꝛ ⁊ ꝓuerſioẽ ei⁹ ad ſruꝛ cõplonis ꝓpoꝛtionalis hoibus. ¶ Be accñtibus vo aie ia locuꝫ fuimus ⁊ ſciuiſti in extenuatione cãm ⁊ oppꝛeſſione quã coꝛdi faciunt. ¶ Apa aũt facit euenire ſyncopim: aut ꝓpter magnitudinẽ ſuã vbicuq; ſit apparẽs: aut occlutũ coꝛrũpens cõpletionẽ coꝛdis mediãte allatione arteriaz: aut ꝓpter mẽbꝛum in quo eſt cum eſt ſicut pãniculus coꝛdis: aut pxi mũ coꝛdi in quo etiã ſi nó eſt apa magnũ valde ipm: qñ facit illud qd̄ efficit maximum longitquũ: aut ꝓpter doloꝛẽ: qñ vehemens fit cũ eo. ¶ Sz ⁊ ſtõus q̄ſi fit cã ſyncopis. Scias itaq; ſtõus eſt mẽbrũ ꝓpinquũ loco coꝛdis ⁊ eſt cuz hoc vehemẽtus ſenſus. Et eſt minera collectionis hũoꝝ diuerſoꝝ. q̄re ipſe facit euenire ſyncopim: aut q; iſtidat ipz valde ſicut in boliſmo: aut q; calefac̃ valde: aut q; doleẽ facit valde: aut qñ ex ipſo eſt mã groſſa mala frida. aut moꝛdicatiua acuta ⁊ vlceroſa ⁊ boibꝰ in oꝛe eius. ¶ Sed ⁊ reliq̄ mẽbꝛa q̄uter fiũt cã ſyncopis. Scias q; mẽbꝛa alia ſunt cauſa ſyncopis: aut ꝓpter doloꝛẽ ꝓtinuatũ ex eis coꝛdi: aut pp vapoꝛẽ venenoſuz q̄ ipſa mittũt coꝛdi: ſiẽ ẽ illoꝝ qd̄ accit in ꝓfocatioẽ mꝛicis. Aut pp eũonem accñtẽ in eis reſoluẽtẽ ſpũm coꝛdis: ſiẽ debilitas vehemẽs in oꝛe ſtõi: aut pp opilonẽ facietẽ ꝓſtrictioné viaz ſpũs: ⁊ i eis q̄ ſunt in circuitu meatuũ coꝛdis: aut pp cõpſones coꝛruptas malas foꝛtes dñantes eis ſiẽ fit i febriby⁹ aduſtibꝰ ⁊ peſtilẽtialib⁹. Et illud eſt ex eis q̄ fiũt cũ cõitate oĩum mẽbꝛoꝝ. Et ſcias q; ſyncopis cõfirmata curationem nó hꝫ: ⁊ ꝓpe qñ ꝓducit ad viriditatẽ faciei ⁊ ꝓuerſioné colli: foꝛtaſſe. n. nó erigit̃: ⁊ ille cui⁹ res ꝓuenit ad hꝰ tunc cũ capite eleuat ſuũ moꝛit. ¶ Et ſcias q; i coꝛpe ipſius q̄ flõmaꝝ pp necitatez ⁊ ſyncopiz aũ ſup ipſam nó pp multitudinẽ eũonis neq; pp ſuã ꝓuentudinẽ i ſtõma aſſuetã ẽ egritudo: aut in ſtõ eius ẽ debilitas p ſe aut pp effuſioné rei ad ipm. Et qñ mã decrepiti ſcluit̃ reſoluit̃ ad ſtõm ſuũ facit accidere ſyncopim. ¶ Et cã q̄re aliq; ſyncopim patiũ in ꝓma flõmia ſua eſt: q; ſubitũ eſt q; nó ꝓſueuit. Et multoties q̄ accidit ſyncopis in criſibus ꝓpter expulſioné materiei calide ad ſtõm. Et multoties fit flobotomia cauſa ſyncopis ꝓpter infrigidationem.

¶ Be ſignis. Cap. vij.

Ignа ſignificãtia cauſam ſyncopis: ⁊ doloꝛes eius ꝓpoꝛtionalia ſunt ſignis ꝑdictis tremoꝛis coꝛdis: naz ſi ipſa ſunt debilia: ſunt tremoꝛis coꝛdis: ⁊ qñ ſunt foꝛtia ſunt ſyncopis: ⁊ quanto plus fuũt vehemẽtioꝛa ſũt moꝛtis ſubite. ¶ Et pulſus quidẽ eſt ſignificatiꝰ ſignificãtioꝛ illoꝝ. Significat enĩ ſua cõpꝛeſſio cum fixione ⁊ mutis materiã cõpꝛeſſiuã: ⁊ ſua diuerſitate vehemẽtiã cũ viciſſitudinib⁹ ⁊ paꝛuitate maxima: relationem ⁊ rutus. reliq̄s aũt ſigñones ſuas ſm reliq̄s diſpões tam ſciuiſti. ¶ Et ad ſummuz cũ ſyncopis nó fit ſubitoꝛ: tũc ad ipſaz mutoꝛat. pulſus in ꝓmis. deinde ſanguis iciput occultari ad interiora: ⁊ cõuert̃ colo: a diſpõe ſuaz: ⁊ foꝛtaſſe palpebꝛe nó eleuant̃: ⁊ apparet i oculis debilitas motus ⁊ alteratio coloꝛis: ⁊ viſus apparẽt imaginationes extra inuentionẽ: ⁊ infrigidatur extrema: ⁊ apparet ei roꝛtus in coꝛpoꝛe frã: ⁊ quãdoq; accidit nauſea: ⁊ quãdoq; infrigidatur totũ coꝛpus. ¶ Cum igit̃ icipit aliqd̄ hoꝝ ſignoꝝ poſt flõmiã aut ſolonem ventris aut aſſiduationẽ rei neceſſario faciẽtis leſionẽ abſtineat ab ea ⁊ remoueat cãm qñ ia perducet ad ſyncopim ſi non abſcindat̃. ¶ Et qñ ſyncopis non habet cãm manifeſtã ꝓnuti-

Digitized by Google

uam ꝛ anteceděrē: ꝛ est cū tremore cordis frequente: ꝛ nō est illud qđ est in ore stōi cā faciēs ipsam neciam: ꝛ gñans eā: tunc ca est cordialis ꝓfirmata. Illa vo cū q̄ est nausea: ꝛ ꝓturbatio est stomachalis. ¶ Et qñ ꝓnunat syncopis: ꝛ vehemēs fit: ꝛ nō est cā manifesta faciens ea: imo est cordialis: tunc hūs eam mouē subito.

¶ De cura. Cap. viij.

Ala q̄ fortis ē fcā pp malitiā cōplonis ꝓfir mate curationē nō hz: ꝛ illa q̄ nō est ura: imo est leuior: aut est sequēs cās extrinsecas a corde curaī. ¶ Et patiens qđ syncopim qñq̄ ē in syncopi: ꝛ qñq̄ est in eo qđ est iter syncopim ꝛ sanitatē: ꝛ qñq̄ est in leui portiōe syncopis. ¶ Cū ergo est in dispōne syncopis nō est sp pole nobis vt laborem⁹ in abscissiōe cāe: imo nobis necium est vt opponam⁹ accūi qđ accit cū eo qđ ipsi primet de cura. ¶ Et qñq̄ aggregaīt nobis due necessitates ꝓtie fm duas ꝓtes diuersas. Indigemus.n.in ghuscdā mēbris diminutione ꝛ cōione eius qđ in eis est ex hūoib⁹: ꝛ in spiritib⁹ad ditiōe nutrimēti ꝛ restauratiōe eā qđ in eis accidit de resolone. ¶ Et in primo qdē qđ accit ex syncopi: opz vt incipiaī ꝛ laboreī cū eo qđ nutrit spūz ex odoribꝰ bonis nisi in ꝓfocatiōe mīstris. In syncopi nāq̄ facta ex ea: opz vt approximenī narib⁹ earū odores fendi: ꝛ ꝓtie ꝓximētes cū hoc ori stōi. Et odoramento qđ calū vel calami est ꝓprietas in ea expta: ꝛ ꝓpositio in cura calē colice: ꝛ silr gypso: imo curaī dādo i potu a dsorbēdum ex viuificāib⁹ xtute: ꝛ qñ fuerit illic vacuitas ꝛ fames: tunc nō approximeī eis vinuz purū: imo opz vt misceaī cū aq̄ carnis multa ꝛ cōmisceaī cū aq̄: ꝛ si nō tūc sortasse accidēt ex eo cōmixtio rōnis ꝛ spasm⁹. Et ex eis q̄ nēcia sunt in plīb⁹ spēbus syncopis est inspuīatio cordis exterius vt cōpumaī spūs resolut⁹: nisi sit solo vētris fortis valde: aut sit cā frigus vehemēs. ¶ Et cum nō est illic cā frigoris manifesta, phibēs rorationē aque frigide: ꝛ cūone ꝛ sorbitionē aq̄ frigide ꝛ aq̄ ros. ꝓtie. ꝛ idiges q̄ odore sandaloꝝ fecta sunt cū odoramēto odoꝝ frōz: mixtiones.n. sanāt cū istis. Et si est fortior hac: ꝛ nō fit successiōe rei resolūtiūs calide valde: tūc opz vt insufflet⁹ mustus in nares eius ꝛ olfaciat algalia: ꝛ suffumigeī cū necesse est ꝛ sorbeat diamusc⁹ si pole est. ¶ Et si cā fuerit caliditas: tūc odorifera frā administrentur: ꝛ rorēt aq̄ frā sup faciē eius in ꝓmis: ꝛ nō est malū vt pmiceaī parū muschi cū eo qđ administret de illis cū victoria ex illis que sunt frigide cāphora ꝛ sandali: ꝛ qđ est fortis infridationis: ꝛ sit frīa ꝛ calm impediēs: ꝛ mustus vt cōforet calorē vitalē: ꝛ vt sorbeāt aquā fridā: ꝙ si tolerat dispō vt sit mixta cū vino infrīato subtili tenui tūc est melī. ¶ Et opz cū hoc vt frīcet os stōi frequēter, ꝛ necium est vt sit lect⁹ ei⁹ in eare frigido: ꝛ silr opz vt sint lecti oium habētū syncopim cum non est ex cā frā ꝛ ꝓprie in syncopi hūitiuz ethicā: ꝛ opz vt assiduet embrocatio extremitatū: ꝛ ptiū mēbroꝝ ipsoꝝ regaliū cū aq̄ ros. ꝛ succis frīs cognitis: ꝛ necium ē vnū infrātū qđ ipsi in potu sumāt. ¶ Et si fuerit illic singult⁹ ꝛ nausea: tūc oportebit vt viuificet calitas infirmi ꝛ adiuuet nā eius cōmouēdo guttura cū pēna excitāte vomitū ꝛ cōmouēdo spūm ad exteriora. ¶ Et opz vt assidues istam attractionē sup eū: ꝛ q̄s maximū clamorē ꝛ sternutationē: ꝛ si sit cū cōdū. Qñq̄ illa non valēt ꝛ nō sternutat tūc eger morīt. ¶ Et opz etiā ꝓprie in syncopi que fit ex cūone vt approximques ei odores ciboꝝ desideratoꝝ nisi i habētib⁹ nausēā: ꝛ sincopim accīte cū hūoris in ore stōi. Hō.n. opz tūc vt illud approximet eis. ¶ Et opz vt vrātur vino ꝛ sorbeāt aquā frāz: aut calefactā fm duas, dispōnes notas: siqđ vinū magis penetrabilis res ꝛ subtilioꝛ: ꝛ melioris saporis ex eo in q̄ est residuum stipticitatis: q̄uis sit ꝛtus fortis in eo qđ recēs est ad aggregādū spūm ꝛ sortādū ipm: ꝛ opz vt nō sit in ipso amaritudo fortis ꝛ abhorreat ipm nā. neq̄ grossitudo. q̄re nō penetret in ipso cū velocitate: ꝛ opz vt sit color eius citrin⁹ nisi sit syncopis ab cūone: ꝛ ꝓprie fm pozios ꝓprietatē eoz: ꝛ reliq̄: tunc.n. diligīt vinū nigruz grossum. ipm eni est nutribile: ꝛ magis faciēs declinare humores ad q̄uz⁹ eius: q̄ fit resolutio ꝛ reducēs spūm in essentia sua. Illi aūt qui nō habet egritudinē hāc: vinū ꝓueniēs⁹ est illud qđ est velocioris penetratiōis. ¶ Et tibi quidē pole est vt ipm expiaris ita vt gustes ex ipso parū. Cūq̄ videris ipz penetrare ad calefaciēdū cū velocitate ꝛ bonitate subē ꝛ odoris tunc illud est ꝓueniēs. Illud qđ querit: ꝛ qñq̄ ponim⁹ in ipso de musco circiter. ʒij. g. aut de diamusco quātitatē ros. ʒ. aut medietatis eius aut arterie ipsius: ꝛ illud qđ in sincopi vehemēti. Et silr trocisci muscatos dictos in antidotario. ¶ Et ꝓueniēs⁹ vinū in hmōi est illud qđ ē calefactū. Ipm.n.in eo cui⁹ syncopis nō est ex calitate est magis penetratiuum: ꝛ qñ ꝓtrahit fortitudine panis est magis lōginquū ab hoc vt exiccet. Et ex eis q̄ ꝓferūt eis est mia appropriata syncopi dcā i antidotario. Et hoies qb⁹ necium est magis potare vinū calefactū sunt illi q̄rū tarditoꝛ ē cessatio: nō opz vt illi sumāt in potu frigidū: ꝛ silr ille cuius infrātur totū corp⁹: ꝛ isti sunt illi qui indigēt ipso ꝛ in vacatione extremitatū ꝛ stōi cū oleis calidis aromatizatis. ¶ Et si est syncopis cā materiei: tūc si est possibile vt expellaī materia cū vomitu cui⁹ sperat facilitas aut cum clysteri: aut flōmia fiat illud. ¶ Et si est ꝓpter cūone ex ptib⁹ intrinsecis calefiant extremitates ꝛ fricenī ꝛ inungaīt cum oleis calidis aromatizatis: ꝛ qñq̄ est necium

Digitized by Google

stringere ea. ꝛ sumak in oi gñe eũonis illud qđ dꝫ in ca. suo: ꝛ prepa in vnificatione nãe illud qđ scis. ¶ Et cõueniẽtius est ꝑtĩ illã que ex hoc capso fit successione colice passionis vt sumat galiã muscatã in vino: ꝛ succo cydoniorũ cũ aqua carnis fortis in vino ꝛ cõfert ei mastication thuris ꝛ lutu asambioꝝ nutritꝰ cũ cãpho ra. ¶ Cãsi est ꝓpter eũone ex ꝓnibus extrinsecis sicut est sudor ꝛ que similant illis infrigida extremitates ꝛ puluerisa sup cutẽ myrtꝰ ꝛ luteũ chimoleã ꝛ cortices granatoꝝ ꝛ reliq stipticа ꝛ nõ extrahas mãm ad exteriora oino: ꝛ nõ admistres hmõi puluerisationes in syncopi ab eũone intrinseca: imo opꝫ vt cõfortes virtutes in omni eũone ꝑcipue approximando odores cibꝫ desideratoꝝ ꝛ filia eis de his que dicta sũt. ¶ Et si fuerit cã dolorus stupefac illũ dolorẽ si nõ est polisabscisio cãe eius sicut curat coluca cũ filonio ꝛ silibus ei. ¶ Et si venena fuerint cã da ad fortẽdũ albezahar experta ꝛ dia muschuꝫ ꝛ medicinas dictas in li. de venenis.

¶ Cõ si fuerit in cessatione: ꝛ tam sanat aliquando tũc sit regimẽ eius etiã sine regimine ꝓmo cũ additõe cuius possibilitas sit in hmõi dispositione. ¶ Et exẽplũ eius in quo ambe cõcant est qñ ꝛbi gra. opꝫ vt ad fortendũ denꝫ medicine iuuantie ꝑm dispõnem de illis que sciunt ꝛ dicte sunt in ca. de tremore cordis ꝛ festinet in hoc. ¶ Et illud in quo possibilitas est additionis est sicut si fit illic: repletio oris stoi studẽ dũ est vt euomat illud qñ sanat: ꝛ silr si sit illic repletio: opꝫ vt fames adhibeat ꝛ munꝰ: et cibus eiꝰ: ꝛ vtat exercitio tolerabili eq̃ ab hmõi ꝛ fricatio adhibeat oibus mẽbris absq stomaco ꝛ vesica: ꝛ neq cogat ipm sumere cibũ: nisi vinum ꝑdictũ in dispõne syncopis qđ necessariũ est. ¶ Et plures quidẽ stultoꝝ medicoꝝ stulti dent in cibãdo eũ existimãtes q̃ sit ei ꝙnies vt vnificet virtutem eius. ipsi ergo suffocãt calliditate eius innatã ꝛ interficiũt ipm: ꝛ isti qdez iuuant syrupo acetoso ꝛ ꝑprie illo q coquitur cũ aq in qua sunt subtiliatio ꝛ incisio sicut yssopus ꝛ similia. ¶ Et si fuerit cã opilatio in mẽbris spũalibus ꝛ que sunt corã eis da ad fortẽdũ oxymel: ꝛ frica crura eiꝰ ꝛ adiutoria eius: ꝛ labora in hmõi ad ꝙcandã vnã eius: ꝛ da ei in potu de vino qđ subtile est: ꝛ illud si est illic caliditas. ¶ Si aũt est ab eũone ꝛ debilitate ad fortẽdũ detur aqua carnis ꝛ aromatizata ꝛ fiat vt sugat panẽ infusus in vino odorifero cui aqua ros. sit admixta ꝛ quãdoq̃ iuuat si sumat in potu lac acetosus absq butyro infrigidatũ: ꝛ illud si fuerit illic cuꝫ eũone caliditas: ꝛ silr aq̃ agreste: ꝛ mel: illo est rob acetositatis citri. ꝛ qñq ponunt in ipso folia eius. ¶ Et ad summũ illi qui cũ syncopi hẽt cõturbationẽ ꝛ inflãmationẽ aut accidit a sudore vehemẽti opꝫ vt deꝫ illudqđ datur infrigidatum: ꝛ si fit etiã res in qua querit calefactio. ¶ Et ex eis que eis dẽ ferũt est vt in potu sumat aquã carnis fortis de coctionis cui admixta sit decima sin de vino odorifero: ꝛ aliqd de vitello oui ꝛ aliqd de succo malorꝝ dulciũ: aut muscorꝝ: aut acetosorꝝ ꝑm q exigit dispõ. ¶ Si aũt tu fueris cauens in ipso calefactionẽ neq̃ fueris ausus dare in potu vinũ da ei ad potãdũ lac acetosuꝫ infrigidatũ in quo sit cõtritus panis de similа: ꝛ da ei in cibis ꝑs acetosorꝝ factorũ cũ succis fructuũ.

¶ Cõ si habẽs syncopim iuenu frigus cũ ea aut post eã: aut cũ in potu sumat infrigidãta: ꝛ ꝑprie in viscerib⁹ dabis ei ad potandũ cardamomũ: ꝛ piper ipm: ꝛ absinthiuꝫ: ꝛ qñq dat in potu vinum: ꝛ qñ curatio facit neciuꝫ vt fiat mũdificatio: ꝛ timeꝫ nocumẽtũ eius: opꝫ vt ꝓfortẽs stõm: ꝛ incipe in hoc cũ eo qđ est sicut syrupus de absinthio decoct⁹ cũ melle: ꝛ aduri nistra emplastra ꝓfortãtia stõm ꝑdicta: ꝛ ad bibendũ da vinũ odoriferũ post illud: ꝛ ciba cibo laudabili. ¶ Facte ꝙo in ꝑn°fe. ꝛ cã apatia curam dicemus vbi dicem⁹ curã accidentiũ fe.

¶ Et penitus opꝫ vt frices extremitates eius ꝛ calefacias ꝛ stringas vt nõ submergat ꝓtus ex materia: ꝛ ꝓhibeat a comestiõe cibi ꝛ vino: ꝛ iterdicat somnus nisi sit q̃ in ꝑncipio sui nõ accidat nisi ꝑter debilitatẽ: ꝛ qcunq̃ eoꝝ qui syncopim patiunt indiget cibo: opꝫ vt deꝫ ei paroxismũ duab⁹ ꝯris aut trib⁹ cibus: ꝛ sit cibus fanich de ordeo infrigidatũ ꝛ panis cũ alio quo qđ hẽat parũ acetositatẽ ꝛ naribus attrahat odorẽ bonum. ¶ Et si fuerit illic ꝙstrictio vẽtris sumak ꝓpus cib⁹ q lenificat sicut sunt thasearthe ꝛ filia eis: ꝛ syrupus de malis cum oxymelle est iuuatiuũ i hmõi. ¶ Cõ si neciuꝫ fuerit vt cibis subtiliatiuis sint sicut aq̃ carnis ꝛ vitellus oui: ꝛ sorbitiões cuꝫ medulla panis: ꝛ in aqua carnis q̃q̃ neciũ est vt misceat cuꝫ aliquãtulo vino. ¶ Si aũt necitas illoꝝ fuerit ad hoc vt cõfortet stomacus: tũc oportebit vt misceant cũ eis robub: ꝛ succi fructuꝫ odorifẽrũ in quibus sit stipticitas: sed in hora porisimi neciũ est vinũ. ¶ Syncopi aũt facte ab accidentib⁹ aialibus succurrit etiã cũ eo qđ ante dictũ est ex odoribus ꝛ strictiõe nasi ꝛ vomitu ꝛ fricatione extremitatũ ꝛ stõi ꝛ cibatiõe ei⁹ cum aq̃ carnis: ꝛ sint in ea torielle in vino infridaro aut calefacto ꝑm q scis. ¶ Et si syncopis ẽ ex ꝓfluuatione colere citrine: opꝫ vt sit vinũ ꝑmixtũ. ꝛ silr syncopi ex dolore: ꝛ nos quidẽ dicemus illud qđ ꝑprius est colice in ca. suo. ¶ Et ꝑm qđ syncopis q̃ accit succeditiõe flõmie accidit stomaticis ꝛ hñtibus venas subtiles stõm debiles aut corpa in ꝙbus dñat cosa citrina. ꝛ ei qui nõ ꝓficit vt flõma. Et opꝫ vt isti ante flõmã sumãt in potu aliqd de robub ꝓfortãtibus stõm ꝛ cor. ꝛ qñ cadit i syncopim fiat illõ qđ dixim⁹: ꝛ sumãt i potu vnũ muttũ ifridatũ

Digitized by Google

confortanꝫ ſtōs eoꝝ ⁊ conſeruās eos: ⁊ ꝓprie cum ſucco alio. ¶ Et opꝫ vt dicam⁹ denuo q̄ q̄nq̄ eget curatio in ſyncopi ſtipticis vt ꝓhi bēāt eūones: ⁊ ꝓfortēt mēbra mollificātia ad/ iuuāta ad reſoluendū: ⁊ vt ſtringāt os ſtōi an te: vt non recipiat illud qđ peruenit ad ipſum: ⁊ eget virtute penetrante veſicātōis penetrātiōis ad nutriendū ſpūm ſicut eſt vinū: ⁊ ambo ſunt ꝓhibentia opationes. ℳ Opꝫ ergo vt diſcernaſ inter adminiſtrationē virarunq̄ diſpōnū. Ad miniſtrenſ itaq̄ ſtiptica in hora ſanatiōis: aut poſtq̄ adminiſtrauerit aliud icipiēdo ad hoc vt vim fices ⁊ rutrem cū ipſa tam impreſſionez in eo fecerit ⁊ fuerit vinificata. Et adminiſtra fm in hora neceſſitatis velocis ad vinificāduz vir/ tutem ⁊ nō pmitas ſtipticuz ſup illud: ⁊ ꝓhi beat penetrationem eius. ¶ Et q̄nq̄ neceſſi tas perduxit ad illud qđ eſt fortiozis nutrimēti q̄ vinū: ⁊ ꝓprie cuz ſyncopis eſt a fame: aut reſolutione plurima. ¶ Et quādo fit vt cuz vi ium purū ſupuenit coꝝporibus coꝝ multipli cat in eis ⁊ facit poſſidere cōmixtionē intellect⁹ ⁊ ſpaſmū: tūc non eſt eis aliqd ita cōuenēs: vt aqua carnis ꝑdicta pmixta cū vino puro ⁊ ſuc eo pomoꝝ aut acetoſoꝝ: aut dulcium fm duaſ res: ⁊ cum nō eſt qđ ꝓhibeat: tūc melius eſt vt ponātur in ipſa que ſunt ſicut gariofili ⁊ muſchus. nā ſtōus eſt magis recipiens eā: ⁊ virt⁹ ſtōi cum ea vehemētius iunaſ: ⁊ coꝝ magis at trahit ipſaz. ¶ Et quādoq̄ vbi neceſſariū eſt vt diſſoluas panē ſimilagineū in eo quod facis ipm ſorbere cuz ſpaciū a cibo lōginquū eſt. Et fricatio extremitatū ⁊ cōſtrictio earū: ⁊ ſimilr excitatio vomitus cōferūt omni ſyncopi: niſi cū eſt a ſudoꝝe ⁊ ſimilib⁹ eius ꝓpter que moue tur ſpūs ad exteriora. Iſti eni ſedatione magis indigent: ⁊ nō opꝫt moueaſ: aut vomāt: aut ligenſ. ¶ Et ex eis que faciūt eos vomere eſt aq̄ tepida cū vnguento aut cū oleo: aut mirta cū vino: ⁊ opꝫ vt calefacias ſtōm ⁊ que ſequūt ipm ante fricationē extremitatū etiā vt facilis fiat vomitus. ¶ Et ſcias q̄ fricatio extremita tū ⁊ calefactio earū ⁊ aromatizatio ipſaz cum vnguētis: ⁊ aromatizatio oris ſtōi cū vnctioni bus boni odoris ſicut eſt oleū nardinū ⁊ cale factiua ſicut ſynapis ⁊ piretrū cōueniūt ⁊ ſunt valde et: cui⁹ ſyncopizatio é ab eūone ſanguis: aut humoris: aut repletione: imo plibus q̄bus adeſt ſyncopiſ cū non eſt motus homoꝝ ad ex teriora. Et opꝫ vt ligenſ crura eoꝝ: ⁊ aduito ria ipſoꝝ vicib⁹ mutuis ⁊ fricenſ: ⁊ ꝓpa illud eū eo q̄ nociuz ſit oppoſitū pri eūonis. Et iſti q̄dem iunanſ ꝓſtrictiōe aſcellaz: ⁊ rotatiōe aq̄ fride: ⁊ fricatiōe oris ſtōi ⁊ ſilr oīs ſyncopis q̄ eſt ab eūone: ⁊ cū vino cōmixto: niſi aliqd ꝓhi beat a vino ſicut apa aut hūo: imarur⁹ aut ſoſo vētris aut ſoda. ¶ Et ſi in aliq̄ magnificaſ ne ceſſitas ꝓfortādi ipſz da ei in potu vinū ēt. ⁊ nō cures: ⁊ illud qđ in ſyncopi debili. ¶ Et dat neū qđ ꝓuenies eſt ei: cui accidit ſyncopis ex diaria ⁊ colica paſſione. ¶ Et ſi acciꝫ ſyncopis ꝓpter fluxū ſanguinis eſt nociuū valde. ⁊ ſilr ſi accit pp ſudoꝝe plm. ⁊ balneū ēt eſt ꝓuenies ei q̄ iuenit ex vomitib⁹ iffāmationem in oze ſtōi. Si aūt ē pp debilitatē oris ſtōi tūc opꝫ vt ad miniſtren ſup eū empla ꝓfortātia ſicut illō qđ fit ex maſtice ⁊ cydonijs ⁊ ſandalis ⁊ croco ⁊ lilio cū vino q̄uis valde cōferāt fricano extre mitatū ⁊ cōſtricno earū. ¶ Et ſyncopim qđ fa cta ex fame q̄nq̄ ſedat ponꝺ. 3. panis. ⁊ paroriſ mo ſyncopis ſiccitatis: aut ſiccitatis nāe: opꝫ vt ſuccurraſ cū bucellis pānis in aq̄ ſnatoꝝ: aut ſy rupo de malis. ¶ Et q̄nq̄ neceſſ eſt in egritudinib⁹ acutis ꝓpter ſyncopi dare in potu vinū ⁊ magis ꝓuenies ē iſpiditū. ⁊ panētes qđ ſimo pim ꝓcipiunt vigilare ⁊ dimittere locutionem.

¶ De caſu virtutis ſubito. Cap. xi.

℣ Oc plm cōtingit: vbi non eſt doloꝝ
b neq̄ ſolo vētris neq̄ apa, magnum neq̄ eūo magna. ⁊ nō eſt qđ niſi pp hūores ꝓcurrēteſ: ⁊ raro qđ ꝓtingit vt ſint illis hūores ſanguinei. ¶ Sāgis. n. dū nō facit accidē ꝑbus aliqd accīs: ⁊ nō ſuccurri tur cū exēcione eius facit accidē caſum virtutis ſubito: illud aūt qđ ſepi⁹ ē: eſt vt ſit cā hūoꝝe groſſi in ſtō: aut i venis opilātes vias ālitus. ¶ Et ſcias q⁹ caſus virtutis q̄nq̄ ſequ ſyncopi: ⁊ q̄nq̄ ē ifra ſyncopi: vbi virt⁹ non deſtruit niſi a neruis aut lacertis ipſius exīnibus ab ea va cuis: ⁊ re hō fit nō motus neq̄ remouet a ſuo ſitu: ⁊ do motione ſua: niſi cū labore: ⁊ cā illius eſt accīs eius qđ dixim⁹: nā cū vehemēs ſit fa cit cadē virtutē integre: ⁊ ſi nō fit vehemens facit cadē virtutem neruoꝝ ⁊ lacertoꝝ. ¶ Et multo niēs quidē fit pp ſubtilitatē hūoꝝ in ſuba ſua: ⁊ q̄ ipſi recipiūt reſolonē ꝓprie in febrib⁹. ¶ Et ipſoꝝ q̄nq̄ opationes ſenſibiles ſūt nō leſe q̄uiſ nō ſunt tolerabiles: q̄ multiplicaſ ⁊ ꝛerātur.

¶ De cura. Cap. x.

c Ura uſtoꝝ ꝓxia ē cure patiēti ſyn copim: ei⁹ nāq̄ cura q̄ ē ex repletiōe ſanguinea ē flōma. ¶ In ea vo q̄ ē eā alt cui⁹ alteri⁹ hūoꝝ groſſoꝝ opꝫ vt ſuccurraſ patiēti ipſaz in hora ceſſationis eūone cū eis q̄ ſunt ſicut viere: ⁊ q̄nq̄ ſufficit hieraqui. cū q̄ cō poſita ſunt turbith ⁊ ſal iduſ ⁊ agaricū ⁊ epithi mū: ⁊ que ſunt ſilia eis: ⁊ q̄nq̄ medicas eū cū ſcamonea. ¶ Scamonea nāq̄ eſt ex eis q̄ ad uuāt medicinas alias. ¶ Et opꝫ qđ vt admi niſtres i ea vōrū p⁹ ſoſonē: ⁊ aſſidues receptio né ꝓfortātū coꝝ ⁊ odoramētū eoꝝ. Et fricatio qđ extremitatū é ex eis q̄ viuificāt caloꝝe inatū ſꝫ q⁹ ueraum⁹ ei⁹ rememoration: ē ⁊ vtaſ p⁹ illud exercitio tpato. ¶ Lib⁹ vo ſit ille qui ſub tiliat ⁊ incidu ſicut aqua ciceris cum ſynapi ⁊ oleū de oliuis: ⁊ oleum amigd. ¶ Et de vino

Digitized by Google

quidez vtaſ ſubtili ⁊ veteri. ⁊ vtaſ balneo poſt
eſſoué ⁊ inungaſ oleis vitificantibus calo:ez
innatiū ſubtiliantibus. Deide vtaſ poſt balneū
vino puro: ⁊ ſyrupo de melle: ⁊ ſyrupo de ab/
ſinthio: ⁊ ſilibus illis. ¶ Cūq; incipit vitifica
ri: o3 vt ꝑpet cibus ꝓfortunius velocis digo/
nis. ⁊ tu qdē ſcis illud ex eis que dcā ſunt ubi.
¶ Et dicūs q; virtus augmentaſ cibo ⁊ vino
ſubtili ꝓuenientibus ⁊ odo:ibus bonis ⁊ tran
quillitate ⁊ gaudio ⁊ dimiſſione eo3 que ꝓtu/
ſtant ⁊ rixari facunt ⁊ rememo:atione rerum
amabilium ⁊ habitatione cum dilectis.
¶ De regimine eius in quo apparent ſigna
aduentus apōis calidi in corde. Cap. xi.

Poſtema qdē qñ fit apa: tunc tam
s interficit aut interficiet. ante illud ve
ro qñ appent tremo: co:diſ magn⁹:
⁊ inflāmatio vehemens: ⁊ ſigna pre
dicta: tunc eſt ꝑm inceptionē ꝓuicti. q; ſi aliqd
tuū ar ipm: tunc eſt flōma baſilice: ⁊ ipaſ qñq;
in eius euaſione cū flōma arterie: in inferio
bus corporis ⁊ infrigidatione pectoris eius cū
riue ⁊ camphora ſuper apoſtema.
¶ Fen. xij. de māmilla ⁊ diſpoſitōibus eius.
⁊ eſt tractatus vnus.
¶ De anathomia māmille. Cap. i.

Mammilla eſt mēbrū creatuz ad
m ꝟſandū lac vt nutriaſ cū eo no
uiter natus in introitu ſue natu
itatis ⁊ vſq; quo ꝑfirmeſ ⁊ cre
ſcat eius virtus: ⁊ fiat ꝓuenies
ad digerendū cibū fortē ſolidū
Et ipſa eſt corpus cōpo⁹ ex venis ⁊ arterijs: ⁊
neruis inter que erit vacuitas quā caro repler
glandoſa cui non eſt ſenſus albi coloris: ⁊ pp
ſuā albedinē qñ aſſilaſ ei ſanguis albificaſ illō
qd nutrit ipſaz: ⁊ albificaſ illud qd ſupfluit ab
ea: ⁊ fit lac. ⁊ eius qd cōpō ad lac ſſatū ex ſan
guine eſt cōpō epis ad ſanguinē ſſatū ex chy/
lo. in hoc q; vnūqōq; ꝓuenit humiditatē ad ſi
militudinē ſuā in nā ⁊ coloze: nā ꝑat rubificat
cibū albū: ⁊ facit ipm ſanguinē: ⁊ māmilla albi
ficat ſanguinē rubeū: ⁊ facit ipm lac. ¶ Et ve/
ne qdē ⁊ arteriez nerui poſin in ſuba māmille
ramificanſ in ea vſq; ad ptes villoſas: ⁊ hīt in
ea reuolutōes ⁊ circuitōes plimas. Cōitas aūt
māmille cū mrice i venis inter eas ꝓtextis eſt
res quā tu iam ſcuiſti in anathomia venarum.
¶ De exuberatione lactis. Cap. ij.

Dias q; lac multiplicaſ multiplica/
s tione ſanguis boni: ⁊ qñ minoratur
tunc cā ei⁹ eſt diminutio cāz ſanguiſ
aut punaria bonitatis eius. ¶ Et cā
ſ puitate ſāguis: aut é ex pte mātis: aut ex pte cō
plōniſ: ⁊ illa q; é ex cā māteſ é qñ é cib⁹ paucus
aut é ☉n⁹ ſſatōſ ſanguis ab eo pp ſiccitatē ſuā
⁊ frigitatē ſup fluā: aut eſt taz ꝓuenius ad ꝓtē alā
ſez fluxus ſanguis aut ap̄ōis aut alioz. ¶ Ex
pte vero cōplōnis qñ eſt cōplō corꝑis aut mā
mille exiccans humiditatē cuius paſſione non
ſſaſ ex ea ſanguis aut pp ſupfluitatē aquoſita
tis eius ⁊ elongationē eius ab equalitate cōue
niente ſanguini ea aut aliud. ¶ Sed cā que cō
ſumit ſubam ſanguiſ: ⁊ corꝛūpit illud qō ſſaſ
ex ea: ꝗre nō eſt ꝓuenies vt ſſeſ ex ea ſanguis
lactis cū lac nō ſſicit niſi ex ſāguie bono ē diſti
vnus hūoꝝ triū coſe aut flagmatis: aut melle.
¶ Et declaratio qdē colere eſt in attrahere co
lozis lactis ⁊ ſubtilitate eius ⁊ acuitate ipſius.
¶ Et flegma declaraſ in vehemētia albedinis
eius ⁊ aquoſitatis ipſius: ⁊ declinatōe eius ad
acetoſitatē in odo:e ⁊ ſapo:e ſuo. ¶ Et melā
in vehemētia ſpiſſitudis eius ⁊ paucitate ipſi⁹.
¶ Et multitudo foꝛtudis eius non elongaſ
qn ſit ió q; ſanguis pp vehemētiaz multitudis
ſue inobedit opōi nāe: quare nō paſſ ab ea ⁊
accū nāe defectus in ꝓuentēdo illuz pp coarta/
tionē quā fecit ipſe: ⁊ hoc eſt ex eis quoꝝ ſigna
nō ſunt detecta. ¶ Et qñq; accit ex exiccatōe
lactis ⁊ ſpmatis vt egrediaſ ꝑm filī: quare fit
ſanguis: cuius eruberās non laudabilis ſube
neq; ꝓuenies ad hoc vt ſſeſ ex eo lac nāle: ⁊
eſt illud qō generaſ ex eo de lacte illaudabile.
⁊ poſtq; iam ſcuiſti cām: tunc tu ꝓcedes in
modis abſcindendi eam. ¶ Et ſcias q; oē qō
exuberare facit ſpma exuberare facit in plūbus
corꝑibus lac ſicut ſemen lactuce ⁊ ſemen pa/
pauēris ⁊ vber capre ⁊ ouis ⁊ ſilia: quēadmo/
dum illud qō exiccat ſpma ⁊ minoraſ ipm: ⁊ p
hibet ſſationē eius minoraſ lac ēt: ſicut ſemē
canabis: ⁊ cū cā in paucitate lactis eſt paucitas
cibi: multiplica cibuz: ⁊ fac delectari in ipſo: ⁊
fac vt ipſe ſit ex ſſe cali ⁊ humidi laudabilis chy
mi. ⁊ qñ eſt cā corꝛuptio cibi rectifica ipm: ⁊ re
duc eus ad genus ꝓdcñ ⁊ qñ cā eſt multitudo
exercitij minora ipz ⁊ fac delectari. ¶ Et ſi cā
in ipſo eſt paucitas ſanguis pp fluxū ſanguis ⁊
filia retine ipm: ⁊ ſi ipſius fluxus eſt in inferio/
ribus ad ſupiora: ⁊ ſi eſt eius fluxus in ſupior
bus ad inferiora. ¶ Dō ſi eius cā eſt corꝛuptio
plōnis pure pone cibos oppoſitos illi plōni
cū ecꝛitia exuberatōis ipſius. ¶ Et ſi fuerit cā
hūoꝝ corꝛuptiū ſanguis eius cū eo qō oz i oi hūo/
re ⁊ pone cibū mulier colice plōnis illud qō
ōdinat ad frictatē ⁊ humiditatē. ¶ Et ex eis q; cō
ferūt eis eſt aq̄ ordei cū ulep: ⁊ ét ſe. cucurbitis
pugillus ⁊ ſe. cucumeris: ⁊ acceptio cerebello
rū ⁊ potus lactis vaccini ⁊ capsini ⁊ pisces al
redradu: ⁊ caro hedina ⁊ gallinacea ipiguata ⁊
ſoꝛburēes facte ex liſſh ordei cū lacte ⁊ ius mal
uarū ꝓrulanarū. ¶ Et pone regimen earum
que ſunt flegmatice cōplōnis ex cibis ⁊ medi
cinis in qbus eſt calefactio in primo ⁊ ſcōo cuz
humectatione: aut pauca exiccatione. ¶ Et ex
hoc quidem genere ſunt panis ⁊ baucie ⁊ fenu
culus ⁊ anetū ⁊ apiū humidū ⁊ macis ⁊ ꝓpie

Digitized by Google

humide absq; sicco qñ est calefactiuū ⁊ exicca
tiuū: ⁊ sorbitiões facte ex farina tritici cum fe
nug.⁊ feniculo.⁊ qñ lac egrediť filosum ꝓpter
grossitudinē suā ⁊ siccitatē suā: tūc cura est em
brocando cum eo qđ humectat valde: ⁊ acceptio
humectantiū: ⁊ sikr in spmate ⁊ intēde regimē
cōplónis ꝑm medicinas ⁊ cibos in qbus est su
perfluitas calefactóis ꝓpinqua ei qđ dixiniuꝰ
⁊ humectatio vtuma. ¶ Et cognoscas ēt gen⁹
melie dñantis ⁊ regeť m ipm. ¶ Et ex medica
tis qdē ꝑtis facientibus lac exuberare est vt
sumanť de selel apū .xxx.ʒ. ⁊ de folijs feniculi.
xx.ʒ.⁊ de fasfasa.xv.⁊ de trinco fracto .xv.ʒ.⁊
de ciceribus excorticatis ⁊ ordeo albo cōtūo
equalr de vnoquoq; .xviij.ʒ. ⁊ ficus magne .x.
numero ⁊ oīa bulliant in.xxx.lib.aquevsq; quo
redeant ad.viij.lib.⁊ minus ⁊ fit qđ inde bibiť
v.ʒ.cum.ʒ.vn.olei amigdalini dulcis: ⁊ vn.i.⁊
ʒ.succari scilicet iu: ⁊ pisces saliti sunt ex eis que
faciunt exuberare lac. ¶ Et ex medicis facien
tibus lac exuberare est vt sumať farina fisami ⁊
dissoluať in vino puro: ⁊ coleť ⁊ bibať colatu
ra eius ⁊ empleť ex fece ipsius māmulla: ⁊ etiā
sumať ex interioribus melongie pondus me
dij lxsicij ⁊ elixes in aqua vehementer donec
ēt dissoluať. deinde cōmoueať vehemēter ⁊ co
leť ⁊ accipiať de colatura eius ⁊ ponať super
ipsum vn.i.butyri ⁊ bibať: aut sumať infusio ci
ceris ⁊ bibať in ieiuno diebus ꝓximis ⁊ ꝓpe
fit eius infusio cuz lacte ⁊ aqua ordei cū melle:
aut iulep. ¶ Aut sumať se.fasfasa pars.i. ⁊ cice
relle ptes.ij. cuⁿ potio sit bermet vnū cū aqua
calida. ¶ Aut sumanť in potu de pillulis nar
dinis.ʒ.ij.cum vino. ¶ Et ex medicis qdē bo
nis est vt sumať butyri vacci, vn.i.⁊ vini cadus
magnus deť ad bibēdū in ieiuno. ¶ Et rami
papaueris ruffi ⁊ folia eius decocta cum trin
ra ordei sumpta sorbēdo. ¶ Aut sumanť raffa
nus ⁊ furfur ⁊ bulliant in vino ⁊ coleť vinum
illud ⁊ bibať. ¶ Aut sumať se.papaueris assuz
cum sauich equalibus ꝑtibus cum oxymelie:
aut rob.posťq̄ infusa fuerint in quolibet eoꝝ
tribus diebus.naʒ illud est melius. ¶ Et qñq;
in potu detur nigella cum aqua melliʒ. ¶ Aut
sumať se.aneti ⁊ se.porri ⁊ se.andacoche oīum
añ.vn.i.⁊ se.fenug.⁊ se.fasfasa ptes equales: mi
sceantur cum succo feniculi ⁊ bibantur: ⁊ si mi
sceantur cum melle ⁊ butyro est melius.

¶ De minoratione lactis ⁊ ꝓhibitione erube
rationis eius superflue. Capᵘ.iij.

Ac qñ superfluit plm nocet ⁊ apat ⁊
affert ēt egritm. ¶ Et qñq; aggregať
lac in māmilla absq; ꝓgnatóe ⁊ ꝓpe
cum retinenť menstrua. quertť enim
mā que non invenit virtutē expellendi per ma
tricē ꝓp pauitatez ipsius. ⁊ quenit in vbere ⁊ fit
lac. ¶ Et qñq; aggregať in corporibus virorū
⁊ ꝓpie in puberibus: ita vt rotundent māmil
le ipsoꝝ. ⁊ tu qdē iam scientiſtis in his quoꝝ tibi
taz ꝓterita est rememoratio cās puitatis lactiſ.
⁊ illud qđ in ea plus attendiť est qđ exiccat
vehementia sue siccitatis: aut vehementia reso
lutionis sue ⁊ calefactóis. ⁊ oīa que infrāt ēt
⁊ humectantia que sunt vehementis humecta
tionis ēt minorať sanguinē flegmataꝝ. ⁊ oēs
medicine minorantes spma sunt minorantes
lac. ¶ Ille aūt que ex eaʒ sunt frigide sunt sicut
semen papaueris ⁊ lentes ⁊ allia: asil cum aceto
⁊ ex eis que liniūť sūr succ⁹ arboris psilij ⁊ mu
cillago eius que retinent ⁊ stupefaciunt ⁊ fari
na fabarū cum oleo ro. ⁊ aceto. ¶ Calide ve
ro sunt sicut ruta ⁊ semen eius ⁊ ꝓpie ruta
montana ⁊ sicut alfelenusch ⁊ semen eius: ⁊ do
sis eius vltima est vsq; ad.ʒ.ij.⁊ illud qđ verius
est de re albedarūgi est qꝰ ipm minorat lac qui
uis dñi qđ ꝙ facit exuberare. ⁊ cyminū ꝓpe
montanū exiccat lac ēt: ⁊ etiam vt ex eo fiat epi
thima cum aceto. ⁊ ex epithimatibus calidis
est illud qđ fit de āmoniaco ⁊ vino. ¶ Epithi
ma bonū sumanť radices canlij ⁊ teranť ⁊ fiat
ex eis emplm. ¶ Aut sumať farina lentū ⁊ fa
barū ⁊ crocus ⁊ nux hemden ⁊ sal ⁊ fiat ex eis
epithima cum aqua frā. ¶ Et ēt fiat linimētū
cum succo fenugreci: aut cum lacca ⁊ lithargy
rio ⁊ oleo ro. ¶ Et ex eis que ꝓcedunt curtu
ꝓpietatis est vt liniať māmilla cū cancro ma
rino contrito: aut cum cancro fluuiali adusto.

¶ De caseatione lactis in māmilla. Capᵘ.iij.

Clandoq; lac caseať in māmilla ꝓp
q calitatē exiccatiuā. ⁊ qñq; caseať ꝓp
fritatē ꝓgelatiuā. ¶ Et tu qdē scis
ex eis quoꝝ rememoratio nbi ꝓpter
rit signa cuiusq; harū duarū rerū. ¶ Medici
ne aūt ꝓhibitiue caseatóis sunt linimentū fcm
cum cera in qbusdam oleius subtilissimis sicut
oleum alkeiri ⁊ oleū de menta ⁊ filia: ⁊ epithi
ma cum menta trita fcm in modū panis. ⁊ epi
thima calm fcm ex ceratoꝝ ex mucillaginibus
fris ⁊ oleis fris ⁊ cera colata ⁊ coriandrū hu
miduz ⁊ pomulaca valde invarina sunt in hoc
emplo. ¶ Et ex medicis resoluentibus casea
tionē calidā est acetū vini ꝙassatū cum oleo
ro. ⁊ calefactū liniūť de sup: aut folia solatri con
trita qbus fiant emplm: aut folia alkekengi ⁊
folia solatri ⁊ folia caulis: aut succus eoꝝ ⁊ ꝓ
pue qñ cum eis miscentur myrrha ⁊ crocus.
¶ Et uterū acetū vini ⁊ oleū vio. ⁊ parū fenu
greci sumantur ⁊ fiat ex eis epithima. ¶ Et ex
medicis resoluentibus caseationē frām est assi
duario embrocatóis cum aqua. ¶ Et ꝓhibent
eius sanioſitatē feniculū ⁊ semen feniculi ⁊ oēs
spes que ꝓuocant lac que sunt de eis in quibuſ
coquiť anetū ⁊ camomilla ⁊ balsamita ⁊ fenu
greccum ⁊ abrotanū ⁊ castoreū. ⁊ ex oleis: oleū
de lilio ⁊ oleū narcisinū ⁊ oleū de costo. ¶ Et
ex medicis tēperatis bonis ē vt sumať panis de

Digitized by Google

simila ⁊ farina ordei ⁊ eruce ⁊ fenugreci ⁊ eui scus ⁊ semen lini ꝑtiū de vnoquoꝝ quātum vna manus clausa tenet ⁊ fiat ex eis emplastrū. ¶ Et ex eis qdē que ꝓferunt apāsioni post ca seationē est vt supponat spongia infusa aqua ⁊ aceto tepidis. ¶ Aut myrrha cuꝫ pane aggre gent cum aqua ⁊ aceto. ¶ Et menta cum ace to ⁊ pane ē bona. ¶ Et marchasita ꝑtita sicut puluis cum oleo ro. ⁊ albumine oui. ¶ Et ex eis que aperiunt opilōnē lactis in māmilla est vt liniat cum carani: aut ex myrrha cuꝫ aqua ca lamenti ⁊ anisi ⁊ ex farina ciceris ⁊ folijs lauri ⁊ se. apij ⁊ cymino nabati ⁊ cardamomo cum aqua virge pastoris ⁊ silr aqua sicle ⁊ triticum cum nigella: ⁊ ēt thus cum felle bouis. aut su matur mel storacis calamite ⁊ misceat cū oleo vio. ⁊ fricando inungat ex eo māmilla: qñ re soluunt cū eo caseato: ⁊ apa ⁊ sorbeatur aqua caulium: quoniam est iuuatiua ad hoc.

¶ De putrefactione lactis in māmilla ⁊ con gelatione ⁊ extensione eius que accidit ei ex egritudine. Cap. v.

s Emat sicla ⁊ decoquat tādiu donec dissoluat. deinde ꝓiungat cum me dulla panis ⁊ farina fabaꝝ ⁊ oleo si samino ⁊ supponat. ¶ Aut emplet cum pane ⁊ herba que nolat berdulies humi da cum cera ⁊ oleo ro. ¶ Aut cera cum aqua ⁊ oleo cum melle ⁊ vino. ¶ Aut rob. tereb. emplastrū cum quocūq fuerit in die bis aut ter. ⁊ fiat sisamū cuꝫ melle: aut butyro. ¶ Et misceat cum eo farina tritici cum furfure: aut farina fa barū est iuuatiuuꝫ. ¶ Et vapor. cum aqua calida ⁊ inclinatio māmille sup vaporē eius: ⁊ ꝓprie qñ in ea decoquit semen lini ⁊ fenugreci ⁊ eruce ⁊ se. cucu. ⁊ camomilla. Et emb. oca tio ⁊ cuꝫ ea est iuuatiua et que non tolerat gra uedinez empli. ¶ Aō si accidat cum hoc egri tudo iuuat cum hoc emplo: sumant mes ⁊ in teriora passarū ⁊ ꝓterant ⁊ ꝓficiant cum aqua fedre ⁊ aqua albeni. ¶ Et qñ caseat i māmilla sanguis assiduē eius munctio cū oleo vio. de inde fundat sup ipsam aq̄ cala: deinde emplet cū emplis ꝑdictis in principio huius capitul. ¶ De apostemandis caldis māmille ⁊ dolo ribus loci māmillarum. Cap. vi.

i In principio qdez eoꝝ administrent repcussiua cognita in hac cura ⁊ mi sceat cum eis paruꝫ de subulanuis. Et illud qdē est sicut vaporatio cum aceto vini cum aqua calida: aut pauco oleo ro. ⁊ farina fabarū cum oxymelle ⁊ folia solarri cū oleo ro. ¶ Et qñ ꝓsserit intriū partꝫ curent cum emplis dictis in. c. extensionis ⁊ ꝓgelatōis san. ¶ Et ex eis que sunt bona vltime est vt su mant farina fabarū ⁊ melilotū ꝑtita ⁊ oleum sisaminū: ⁊ fiat ex eis epithima cuꝫ aqua dulci. ¶ Et iterū panis ꝑtitus ⁊ farina ordei ⁊ faba rum ⁊ assa fetida ⁊ fenugreci ⁊ euiscus ⁊ vitel lus oui ⁊ crocus ⁊ myrrha: sumāt ⁊ fiat ex eis emplū. ¶ Et ēt fiat epithima ex se. lini cū aceto. ¶ Et multotiens qdē resoluit sirsen ad apa māmillare ⁊ est locus vbi nimis pleuresis: qua re ingeniavt aggreges psilū ⁊ pone ipm sup ca put apostm nō in circuitu ipsius: ⁊ pone in cir cuitu interioꝝ eius adog: ⁊ nō vapozes in prin cipio doloris ⁊ resoluatur subtile ⁊ remaneat grossuz: qñ est error. ¶ Et qñ dolet caput mā mille fiat flōnia ⁊ embroceť cū eis que sunt si cut sandali ⁊ acatia: ita vt non accidat cancer.

¶ De apostēs frie flancis māmille. Cap. vij.

c Unferreis vt ꝛerat apiū ⁊ ponat su per ea: aut camomilla.

¶ De duricie māmille ⁊ nodis ⁊ glādulis: ⁊ qō accidit ei ex circuito ne papille maxime apud pubertatez. Cap. viij.

s Aūt declinat apa apparens in mā milla ad duritiē tunc ex eis que cōse runt in principio est vt emplastreť cū rizi infuso in vino: aut cōmixto cū ce rato fcō ex oleo vio. ⁊ vitello oui. ⁊ dragagāto. ¶ Aō si apa fiat duz liniatur cū cerato fcō ex oleo ro. ⁊ alluiran ⁊ aqua camphorata. ⁊ qñq ponit in ipso fel bouis. ⁊ qñq medicat cum so lijs gallarū ⁊ oleo. ¶ Et ex eis que ꝓferunt est fer decocti veteris: aut fex aceti ex qua liniatur. ¶ Nodoz añ ⁊ glādulaz in ipsa melius me dicamen est vt sumant folia pfici humida ⁊ fo lia rute humida ⁊ ꝓterant simul ⁊ cuꝫ eis fiat emplū. ¶ Aō si illud est residuū a circuitō e papille pubellaris: aut est accūs post illam ⁊ est inobediēs vt medicine resolōnē faciant in ipz: tunc necūi est vt ꝓcedat tūn donec ꝓsequat pin guedo: deinde ex[illegible]atur ⁊ suatur.

¶ De dubellan in māmilla. Cap. ix.

q Quando accidit māmille apa faciens collectionē tunc ex medicis bonꝰ in maturatōe eius est vt sumant seis iu ni ⁊ sisami ⁊ radicis iulij ⁊ stoꝛacis ⁊ stercoris caprini ⁊ stercoris colūbini: ⁊ nitri ⁊ gūmi pini partes equales fmi qꝰ necūi facit te stimonū ⁊ fiat inde linimentū cū oleo siragi ⁊ oleo de albeni ⁊ medulla cruris vaccini: et si vis pone ipsi rob. qꝰ si idiges ꝑsoluens fac.

¶ De vlceribꝰ et corrosiōibꝰ i māmilla. Ca. x.

s Emat vini pōtica pond. xx. lb. et po nat in ipso de sumac tūcoz. lb. i. et de gallis imaturis. lib. ß. et de cassia li gnea. ß. lib. de nucibus cupressi. lib. i. infundat in vino et dimittat. xx. diebus: deinde decoquat cuꝫ lignis cupressi et cōmoueant donec minuat medietas: deinde cōmoueantur fortiter et colent et reducant ad ignē ⁊ calefiat. Stupe ille ignis leuis valde ⁊ reseruet in vitrea ta ⁊ est bonū oibus vlceribus que accūt in mē bris mollibꝰ sicut sunt os ⁊ lingua ⁊ alia: ⁊ ꝑo-

Digitized by Google

habent corrosionē. ¶ Et ex eis que ꝓseruāt mā nullā puā aut coartatā ⁊ ꝓhibēt eā a casu ⁊ ꝓ hibēt ēt testiculos pueroꝝ magnificari sūt uta ſcz vt nunoceāt itro itus balnei. ¶ Et silr pueri sumāt cerusē ⁊ chimolee ambox. aā. ponḋ. ʒ. ij. ꝓficiankꝫ cū aq̄ ſeis iusgami albi ⁊ misceank cuz aliquātulo oleo masticino ⁊ fiat ex eis linimen tū ⁊ assiduēſ supipm pānus lineus infusus aq̄ gallax infrāta ⁊ ꝓpe qñ sunt mollificati. ¶ Et uterū expimētū mulierū: linank supeos lutum hartū ⁊ mel. qꝫ si ponat in ipso opū ⁊ panis cū aceto erit fortius. ¶ Aut sumat lutū hartī pōḋus. ʒ. xx. ⁊ iusgami ponḋ. ʒ. ij. ⁊ fiat ex eis cpi thima cū aceto. ¶ Aut sumank lutuz samios ⁊ acana ⁊ cerusa ⁊ linīāt cū succo arboris iusga mi. ¶ Aut sumank thus ⁊ cochlee marine ⁊ fa rina ordei ⁊ ꝓficiāt cū forti aceto valde ⁊ linīat cū eis māmilla tribus diebus aut. iij. ¶ Aut sumank ova alcubuge ⁊ storax ⁊ chimolea ⁊ li nianꝫ cū aq̄ ꝓsilij aut linank cū herba iusgami sicut est: teraꝫ ⁊ pīugat cū aceto ⁊ dimittat tri bus diebus. Et qñ vult vt leuiet ponat desup ſpōgia ifusa in aq̄ ⁊ aceto. ¶ Aut sumank suc cū hypoqstidos ⁊ coztucū ḡnatoꝝ plūbi vſti cū sulfure oium. aā. q̄ſi. ʒ. iij. alumis iameni cerusē plūbi lenū aduſtaꝝ oiuz. aā. ʒ. i. limaciaꝝ adu ſtarū abrotani oiuz. aā. ʒ. iij. ꝓficiank cū aq̄ plā tagis ⁊ linank. ¶ Aut sumat cyminū al. cū ce pe lilij ⁊ melle ⁊ aq̄ ⁊ dimittat sup mānillā tri bus diebus. ¶ Aut fumat āmoniacū ⁊ iusga mū ⁊ ponank sup eā tribus diebus: ⁊ iusgamū solū nouē diebus. ¶ Et ex eis que sine certitu dine exprimēti dicunt in hoc capto est vt linīat cū sanguine testiculi porcini aut sanguine erinj: aut sanguie testudis. ¶ Aut sumank oleū ⁊ alu men ꝓ itū sicut alcohol ⁊ ponank in mozterio de plūbo ⁊ moueank tādiu donec in ipso resol uatur plumbum ⁊ assidue fiat inunctio cuz eo. ¶ Et similr lutum alhartum ⁊ galle immā ture aggregenk cum melle ⁊ linīank cum eis. ¶ Fen. xiij. de meri ⁊ stō ⁊ dispōnīb' amboz. ¶ Tractatus ꝑmus de dispōnīb' meri ⁊ stōi. ¶ De anathomia meri ⁊ stomaci. Cap. i.

m Eri qdē est cōpositū ex carne ⁊ tunicis panniculariḃus planis villos hīnḃus longitudinales: vt per eos facilꝫ fiat attractio in deglutitōe. Nā tu scis qꝫ attra ctio nō ꝓficit nisi villis longitu dinalibus cū ʒhank. ¶ Et tegit ipm exterius pānículus villos hīs latitudinales: ⁊ vt ꝓ eos facilꝫ fiat expulsio ad illud qō subr' est. Scias enim qꝫ expulsio non puenit nisꝫ per villos la titudinales: ⁊ in ipso est carnositas manifesta. ⁊ opōne qdē duarū tunicarū simul. cōpleſ deglu tino. ſ. per id qō attrahit villus eius: ⁊ per id qō expzmit villus eius. ¶ Ñ cz aūt diffici lis fit deglutitio eius cuius stomak meri in lon gitudine: ita vt pīuek attractio adiuuās ad vo mitū humoris. ⁊ vomitus qdē cōplek cū tunica exterīseca sola quapp est difficilis. ¶ Et locus qdē eius est sup spōdiles que sunt in collo ſm rectitudinē in custodia ⁊ tutela: ⁊ descendit cū eo par neruoꝝ ex cerebro: ⁊ qñ ē in directo spō dilis quarte que est ex spōdilibus dorsi pmen tibus pectoris: deinde ptransit ipsam recedit pa rūper a dextra dilatando locū vene venientis a corde: deinde descendit sup spondiles. viij. resi duas: ita qꝫ qñ puenit ad velamen ligak eo liga mine qō subleuat ipm parūp vt non cōpzmiat id qō comitat ipm ex vena magna: ⁊ vt sit de scensus neruoꝝ cum eo ſm gradationē securā do ipm a nocumento extensionis recte apud grauitatē aduenientē stō. ¶ Cūcz ptransit vela men declinat uterū ad sinistrā ꝑs qꝫ declinat ad dextrā. ¶ Et ille qdē reditus ad sinistrā est cū ptransit spondilē. x. vscz ad. xi. ⁊. xij. deinde dila tatur post penetrationē in velamine: ⁊ amplīat mediando obuiando ori stōi. ¶ Et post meri est corpus stōi cōtextū. Et creata est intrinseca pars meri emplio: ⁊ magis spissa ꝓmo intē stino: qñ est transitus durioris: ⁊ intrinseca ps stōi est media. ¶ Et illud qō in ipso est leuius est apud os stōi. ¶ Deinde in itestino est leuis ⁊ non vestīt interior pars eius panniculo extē so vscz ad postremū stōi aduenientē ei ex pan niculo tegente os nisi vt attractio sit ꝓnna ⁊ vt adiuuet ad subleuandum epiglotim ad supioza cum fit deglutino cū extensiōe meri ad inferio ra: cū verificaueris qꝫ meri est pars stōi ꝓnua ei cū gradatiōe. ¶ Et eius qdē tunice fūt sicut tunice stōi: quāz magis intrinseca est magis si milis pānículis ⁊ ad longitudinē: ⁊ magis ex trinseca ambarū est carnosa grossa latitudina les hīs villos. verū est plus carnosa ea que est stōi sed est ex ea ⁊ in situ eius ⁊ ꝓnuatōe ipsi". ¶ Pmū aūt itestinū nō est pars stōi imo est res ꝓnua ei ex ꝓximo. Et ꝓp hoc non gradak ei ꝓstrictio necz tunice eius fūt sicut tunice stōi. Nā suba meri silio: est lacerto. ⁊ suba stōi silioz est neruus. ¶ Et rotūdak ꝑs stōi vbi ꝓnuat cū eo meri ⁊ obuiat velamini ⁊ amplīat inferius qñ locus in quo mozak cibus est inferior: qre oz vt fit amplior. ¶ Et factus est rotūdus ꝓp illud qō scak de iuuamēto eius dilatatus in po steriorib' sui vt bona fiat ipsius obuiatio dorsi. ¶ Et est ex duabus tunicis q̄rū interior longitu dinales hz villos ꝓp illud qō scak de necessitate attractōis: ⁊ ꝓp hoc ʒhik stōus cum fit deglu tio ⁊ eleuak epiglotis. ¶ Et extrīseca hz villos latitudinales ꝓpter illud quod scitur de ne cessitate expulsionis. Et non positi sunt villi ex pulsiui extrinseci nisi quoniam attractio est pri ma operationum eius ⁊ propinquior ei. ¶ De inde expulsio aduenit post illud ⁊ compleatur ꝓp expulsionē ꝓnuā in toto vale vt expelletur

Digitized by Google

qđ in ipso est: ꝛ ꝑmiscent tunice intrinsece vilu trāsuersales vt adiuuēt ad retentionē faciēdā ꝛ posite sunt in attractiōe nō in expulsione: ꝙre nō cōmiscent tunice extrinsece. ꝛ separus est ab eis meri cū nō sit ad retinēdū. ꝛ tota tunica ei⁹ extrinseca obuiat corpib⁹ spūs. ¶ Intrinsece ꝯo ps cōcaua est plus carnosa ꝛ calidior vt sit plus digerēs: ꝛ os eius est neruosius plus vt sit vehemētius sensibile. ¶ Et aduenit ei ex nervis cerebri ramꝰ acgrere ipm faciēs sensum vt ꝓcipiat famē ꝛ diminutionē. ¶ Et illo qđ non indiget reliq̄ q̄ sunt post os stōi. ꝛ stōus nō idiguit sensu: nisi q; eget vt excitet ipm q̄n vacuus est a cibo. nā cum extremitas ꝑmanēt sensibilis acgrēs nutrimētū sibiipsi ꝛ alijs: nō eget illud qđ est post ipsam illo: q̄n illa sufficiēs ē ad deferēdū onus alteri⁹. Et iste qđ neruꝰ descendit ab alto reuolutus sup meri: ꝛ uoluit sup ipm vna inuolutione cū ē ꝓpinquus stō: deinde ꝓtinuat stō. ¶ Et loco stōi vehemētioris gibbositatis superponit vena magna ꝓcedēs in lōgitudine ipsius: ꝛ mandat ei ramos plimos qui cū eo ligant ꝛ diuidunt in ramos subtiles ꝓstituti in ordine vno: ꝛ adheret ei arteria similiter ꝛ ꝓcedit ex arteria sicut illō: ꝛ ininit vnaquecq; earū sup reflexionē siphac: ꝛ cōtexit ex summa earū zirbus ꝑm qꝫ narrabo. ¶ Et stōus qđ dicerit calidiorē que est in carne sua inata ꝛ calidiorib⁹ alijs acgritis a corpib⁹ vicinātibus ei. ¶ Epar enī supponit dextro eius desup: ꝛ illud iō: q̄n illic rotūdat ꝛ fit eius suppositio bona: ꝛ splen sternit sub eo a sinistro dēgarus parūper a velamine capiēs in ipso. Nā si superponeret ipse ꝛ epar simul vna suppositione grauaret illud sup stomacū. Electū est igit vt superponat epar taliter q̄ tenus cōprehēdat ipm additionibus ertēsis sicut dicit: ꝛ substernat splen subtus. ¶ Et cū hoc est epar magnū valde ꝑm cōparationē facta ad splen pp necitatē sue magnitudinis: ꝛ qūo nō cū splen nō fit receptaculū nisi vnius supfluitatis eius. Cōsequens ergo est vt decliner caput stōi ad sinistrā amplificando locū epati: ꝛ coangustet locū sinistrū. ꝛ declinet eius inferior ꝑs ad spaciuꝫ qđ exiauit epar subtus ꝛ dilatet extā locū splenī a sinistra ꝛ subtus. ¶ Posita est ergo nobilior duarū ptiū ꝛ est superior ꝛ dextra epati: ꝛ vilior eaꝝ opposita eis splen hoc est sinistrū. ¶ Et addit⁹ est in eo ab anteriorib⁹ zirbū extēsum sup ipm ꝛ super oia intestina hoium ꝑprie: ꝓptereā q̄ sunt magis egētes aditorio digōnis pp debilitatez ꝑtuū ipsoꝝ digestiuaꝝ ꝑm cōparationem ad alia: ꝛ fortis est spissum vt cōprehēdat caliditatē: ꝛ subtile vt leuiet eius adeps. Fit ergo cōseruatiuū caliditatis ab anteriorib⁹. Zideps enī eius recipit caliditatē valde ꝛ ꝓseruat eā ꝓpter viscositatē suam pinguē. ¶ Et sup zirbū pāniculare est siphac notiatum berbenuē. ¶ Et sup ipsum est mirach ꝛ lacerti vētris pinguēs oēs. ꝛ iste due tunice cōiuncte sunt in supremo ambarum apud velamē: ꝛ separate ab inferiori parte earū. ¶ Et a posteriorib⁹ dorsi extendit vena pulsatilis magna sup ipm: calida ꝓpter multitudinē caliditatis sui spūs ꝛ sanguinis sui. ¶ Et associat ei vena magna calida ꝓpter caliditatē multitudinis sui sanguinis. ¶ Et siphac quidē ex sūma horū est panniculus ꝑmus qui cōprehēdit viscera oia nutritiua. ¶ Ipsum enī tegit ea: ꝛ declinat ad interiora: ꝛ aggregat apud dorsum a latere suo: ꝛ continuat velamini a superiori parte sui: ꝛ cōtinuat inferius vesice ꝛ duobus illius ab inferiori parte sui. Et illic aduenūt ei duo foramina apud duo inguina que sunt due vie in quibus penetrat vene ꝛ suspēsiones: ꝛ cuꝫ dilarant descēdunt per ea intestina. ¶ Et in una mēra quidē eius sunt tamē illorum viscerum ꝛ distinctio inter intestina ꝛ lacertū mirach vt nō cooperiat ꝛ nō cōturbent eorū operationes. Et cōicat ei etiā illa q̄ sunt in vētre nota. Et in tunica extrinseca que ē mirach sunt tunamēta. Cū eis enim exꝑmit stōus per motū lacerti eū eo ꝛ per hoc qꝫ ipse mouet eū. Extēdit ergo totum sup vasa de quib⁹ sunt corpora quoꝝ proprietas est vt expellāt expressione quadā adiuuāte ad expulsionē fecis. Et silr expuunt vesicam ꝛ adiuuāt ad emittendā vrinam ꝛ expuunt vētositates in flatuas vt exeāt: quare non deficiūt intestina ꝛ adiuuāt ad parietū. ¶ Et siphac quidē ligat oia viscera adinuicem ꝛ cuꝫ dorso. ꝛ fit cor aggregatio firma. ꝛ est ipse cum dorso sicut res vna. ꝛ cū ꝓtinuat velamini ꝛ obniant due extremitates eius apud dorsum nūc ligat illic ꝛ extendit eius inuiū. eius nāq; inuiū est supfluitas descendēs ex velamine ad os stōi: ꝛ obuiat ei supfluitas eius: qđ ex ipso ascēdit ad dorsum ꝛ obuiat sibi: ꝛ gnāt illic siphac ſ. corpus pāniculare nō diuisum in villos sensibiles: imo corpus simpler in sensu: ꝛ cōprehēdit stōm posterius a duab⁹ tunicis que sunt in suba stōi ꝛ est tutamē tunice carnose que ē ei. ꝛ ꝓuenit ad stōm: ꝛ ligat ipm cū corpibus que sunt a pte dorsi: ꝛ sunt ei reflexio ꝛ ascēsio ꝛ descēsio. ꝛ illud qđ in ipso est grossū est iferi⁹ eius ꝛ sinistrū ipsius: ꝛ est ea tunica ex subuliaro lacerto vētris cooperiēs. ꝛ sub ipso vel ipsa ē subtile ea⁹ qđ est vere siphac ꝛ ē vehemētis subtilitatis. ¶ Et ex eo oꝛ pānicul⁹ tegēs pect⁹: ꝛ superfluit ex ea⁹ oꝛigie siphac supfluitas a duobus laterib⁹ ex qua ꝛ ex ramis duarum venarū. ſ. pulsatilis ꝛ nō pulsatilis ertēsis sup stōm terāt suba zirbi: q̄ contexta est ex duab⁹ tunicis aut ex plurib⁹ tunicis ꝑm loca superpositis pinguibus cooperiēs stōm ꝛ intestina ꝛ splenē ꝛ meseraicas reflexa⁹ ad latus subterius. ¶ Et hoc zirbum cum sua separatione est suspēsum cū eis. ſ. cum hoc qđ transiuit ex stō ꝛ cōcauita

Digitized by Google

te ſplenis. ¶ Et loca ſuſpēſiōis eius ſunt glandule q̄ ſunt iter venas ſugētes q̄ noiant miſeraice: t iter itestinū. xij. digitoz. ¶ Erū et ſuſpēſiōes ſunt que t debiles: t q̄ꝫ ꝓnuant cum epe t coſtis dozſi leui ꝓnuatiōe. Et iſte q̄ ſuſpēſiōes ſūt frixiones zirbi. t ꝑ eaz ē ſtōus: t zirbū iſtud ē ſic facz in q̄ ſi aliq̄ poneret retineret illud. ¶ Cū g⁹ ꝛrificaueris tūc ſcias q̄ cutis t pānic⁹ q̄ ē poſt ipſa t ē carnoſus t lacertus poſit⁹ in tunica q̄ eſt ſupma tunicaz lacerti vētris nota deteriata: oēs ſunt i ſūma mirach. Et tunica q̄ eſt iſima tunicaz lacerti vētris cuz pānicul⁹ ſubtil⁹: q̄ eſt ſm ꝛritate ſiphac: ē ex ſūma ſiphac. t zirbū eſt ſic iterio: pānus ſiphac t ſic exterio: ſtōi. Et hec q̄ corpa oia ſunt adiuuāta in calefactione ſtōi: quoz aduto: riū eſt in deſcēſione eius. ¶ Et in iferiori pte ſtōi eſt foramē cui cōiunct⁹ intestinum. xij. digitoz. t hoc q̄ foramē noiat⁹ poztenarius: t eſt ſtricti⁹ foramine ſuperiore: q̄m eſt trāſit⁹ eius q̄ digeſti⁹ eſt t ſubtiliatū: t illud ē trāſit⁹ eiꝰ. q̄ ē ẓriū ei. t iſte q̄ meat⁹ claudit⁹ vſq̄ q̄ cōpleā digō. dein de apit⁹ q̄ſq̄ cōpleat expulſio. ¶ Et ſcias q̄ ſtōus nutrit⁹ tribus modis. ¶ In⁹ eoz eſt eius q̄ fouet cibo adhuc in eo exīte. Et ſcōs eſt eiꝰ q̄ ad ipm venit ex nutrimēto in venis ꝑdictis in anathomia venaz. Et tertiꝰ eſt eius q̄ ad ipm effundit⁹ in ipe famis vehemētis ab epe ex ſanguine rubeo puro t nutrit ipm. ¶ Et ſcias q̄ antiqui q̄ dicūt os ſtōi intelligūt q̄ꝫ introitū ad ſtōm: t eſt locus ſtrict⁹ in q̄ nō dilataſ aliqua ptiū introitꝰ ſtōi que ſunt poſt meri. t q̄ꝫ ſuperioꝛ ē introitū qui eſt termin⁹ cōmunis inter meri t ſtōm. t q̄dā hoies ſunt q̄ noiant ipz alphaet coz. ſicut ſunt quidā hoies qui faciūt currere in ſermōe ſuo os ſtōi: t inuūt ad coz cō nunicātes in noie aut debiles in diſcernēdo: t iſti q̄dē ſunt valde annq̄ medicoz. ¶ Hyp. aūt multouens dicit fuped. t ſignificat per id os ſtomaci ſm ſuam expoſitionem.

¶ De egritudinibus meri. Cap.ij.

q Cādoq̄ accīt meri ſpēs malitie cōplexiōis t debilitāt ipm ab opatiōe ſua: q̄ eſt deglutitio: t q̄ꝫ fiūt i ipſo egritudines inſtrales oēs t cōes. t aſiq̄ fiūt in ipſo apata caſa t ſrā t dura. ¶ Et illud q̄ ꝑm fit in eo de egritudinibus inſtrālibus eſt opilatio: aut ꝓpter coartatiōē de foris a ſpōdili remota: aut apate membꝛi vicinātis ei: aut pp apa i ipo: aut in lacerto qui retinet ipſum. ¶ Et ſumma quidē egritudinum que accidunt ei ſepius t ex egritudinibus cōmunibus eſt fluxus ſanguinis t eruptio eius.

¶ De qualitate deglutionis. Cap.iij.

s Cias q̄ deglutio fit per meri cum virtute attractiua attrahente cibū cū villis lōgitudinalibus q̄s adiuuāt villi lanuginales: ꝓterea q̄ reuocet retro illud q̄ deglutiſ t exp̄mat ipm ad interiora: t vomitꝰ erūa cōpleā p meri. ¶ Et ex deglutitio eſt facilior: q̄n eſt motꝰ ſm mōtināle t fit cū aditorio duarum tunicarū: quarū vna habet lōgitudinales villos: t altera eſt cooperiens eā lanuginales habēs villos. ¶ Vomitꝰ autem eſt motus nō ſm curſum naturalē: t nō complet⁹ eius opatio niſi per tunicam velatiuā exp̄mēte ipm. ¶ De ꝛſtrictione deglutitoꝛij t difficultate deglutiōis. Cap.iiij.

c ⁊ſtrictio deglutitoꝛij: aut fit pp cām ipſo meri. aut fit pp cāz vicini eius. ¶ Et cā q̄ eſt in ipſo meri: aut ē apa: aut ficcitas ſupflua: aut exiccatio hūiditatis in ipſo pp febrē aut aliud: aut ē aliq̄ ſpēz malitie complonis ſupflue: aut caſus ꝛtutis t debilitas eiꝰ: t ꝓpter ſine egritudine acutaz malaz tumoꝛoſaz t aliaz. ¶ Et cā vicini eſt ꝛſtrictio ꝛſtringēs. ſ. aut apatis in lacertis epiglotis: ſic fit in ſinātijs t aliis. ¶ Et q̄ꝫ eſt cū ꝛſtrictiōe anheli⁹ ēt: aut mēbris colli: aut eſt dechinatio ſpōdilis ad interiora aut eſt vētositas inoluta in ipſo coartās: aut eſt ſpatmus t cuzes qui vult fieri: aut iā incepit. Hoc enim ſepe accidit cuzes t cōgelationē. Jā aūt accidit cuidā notoꝛ nꝛoꝛ' difficultas deglutiēdi pp retentionem rei in deglutitorio ignote t pdurit eum illud ad ſūmitates ꝓfocationis: t fecit eū ſyncopizari cū nauſea cū q̄ euomit vermes plīmos: cui q̄rū expulſiōe facilio: facta eſt deglutitio: t ablata eſt ꝓfocatio. t ſcias q̄ cā fuit retētio eoꝛ illic. ¶ De ſignis. Cap.v.

i Illa q̄ eſt pp ſpōdiles augmentaſ ꝛſtrictio in ipe reſupinatiōis: t ē deglutitio dolozoſa apud ſpōdilē remotaz. ¶ Et illa q̄ eſt cā malitie cōplexiōis debilitantis figt lōgitudo ſpacij ineris eius q̄ deglutit: t eſt cū leuitate t paucitate feſtinatiōis in toto ſpacio abſq̄ doloꝛe: niſi fit illud in pte meri viſibilꝛ t conſtringat illic t ſentiaſ cū retētione eius q̄ deglutiſ apud ipſ. ¶ Et in illa q̄ eſt cā apatis fit ꝛſtrictio in ꝓpinquitate ipſius t fit ibi doloꝛ t nō eūaſ diſpoſito in plūbus a febre: ⁊ huius plīm nō ſit vehemētis foꝛtitudis. ¶ Et q̄n apa eſt calīs figit ēt ipm calitas t ſitis: t ſi nō fuerit calīs nō erit ſebris. ¶ Et q̄ꝫ eſt exitura nō cū illa calitate t eſt illic doloꝛ: puus cū quo accidunt in quibuſdam hoīs tremoꝛ t febris. t quando q̄ facīt collectionē t rūpit⁹ t emittit ſanie: t ſedat illud q̄ aduenit ex eo t fit egritudo vlcus. Et illam q̄ eſt in anteceſſiōe cuzes t ꝓgelationis ſignificant cuz ea reliq̄ ſignificationes.

¶ De cura. Cap.vi.

e Jā cā fuerit apa aut remotio: tunc cura eius erit cura illi⁹. ¶ Et ſi cā fuerit malitia cōplonis: tūc ſi fuerit iſta maiuo t aduſto t caliditas in ſupfi

Digitized by Google

ne oris oportebit vt administres linimēta inter ambas spatulas ex succis ⁊ medicinis frigidis: ⁊ sorbeat qđ sū sicut lac acetosum absq; buyro ⁊ que sunt filia illi. ¶ Et si fuerit ex frigore ⁊ est illa que sepi⁹ fit: oportebit vt curet cum emplis calefactiuis q̄bus vteris in curatione oris stōi frigidi ⁊ cū oleis vt vngūtis calefaciēb⁹ dictis i ipso: ⁊ cū oleo ballāmi ⁊ oleo raphanino ⁊ oleo muscelino ⁊ silibus ⁊ cū emplastris factis ex castoreo ⁊ āmoniaco ⁊ myrrha ⁊ praſſio ⁊ alijs. ¶ Qđ si fuerit ꝓpter cōplexionē humidā mollē valde: ⁊ scīt ex cōtacte superficiei oris ⁊ lingue cū eo: tūc curet cū eo in q̄ sunt stipticitas ⁊ calefactio ex medicinis aromaticis post mūdificationē stōi ⁊ rectificationē eius si eget ea. ¶ Et iste qđē medicine sunt sicut anisum aſſarū ⁊ deen duo: ⁊ spica ⁊ spica celtica ⁊ folū indū ⁊ thus ⁊ minutuz ipsius ⁊ myrrha. Et si necīuz ē vt misceant cū eis calefactiua forma cū stipticis frīs vt frāgat ꝑ calefactiua frigue stipticoz fróz ⁊ vehemēs exiccatiois sicut rosaz ⁊ balaustiaz ⁊ sitium fiat. Et apud me aniudē ē vehemēs mixtuaméti in ℏ. ⁊ si fuerit cā siccitas fiat ℑrium illius: ⁊ admistra cerata hm ectāta eq̄lis cōpōis ⁊ oua sorbilia ⁊ adipes ⁊ butyz ⁊ medullas ⁊ regimē coporis ⁊ stōi. Nā meri in plūbus egritudinibus est sequēs in cōpōne sua cōpōnem oris stōi.

¶ De apostematibus meri. Cap. viij.

q Quando q̄ sunt calida flegmatica ⁊ pustularia ⁊ frigida ⁊ flegmatica ⁊ dura: ⁊ plurimoz⁹ difficilius fit maturatio ⁊ tardatur.

¶ De signis apaꝝ meri. Cap. viij.

e Ignificatur ipsa dolor: in hora deglutitois ⁊ in nō deglutione puenit ad posteriora spōdilū colli cū ꝓstrictione deglutio: ij. Et cū illo qđ ex eis ē calidū q̄nq; est febris nō vehemēs: ⁊ q̄nq; est veneōs hora post horā q̄ ipsa sit febris diei nō vehemēs. ¶ Et q̄nq; est cum eo horripilatio. ¶ Verū est cū eo sitis vehemens ⁊ caliditas. ¶ Cū ergo maturaꝝ remoneꝝ horripilatio: ⁊ q̄ apitur emittit pus. ¶ Cū aūt apa est nō caliditas est cōstrictū hm siccitudinē ꝓstrictois apaꝝ tis caliditas: veruz est absq; calitate: ⁊ neq; est febris neq; sitis. ¶ De cura. Cap. ix.

m Edicine illius alie sunt q̄ bibunt: ⁊ alie sūt q̄ exteri⁹ apponunt. ⁊ opz vt medicine q̄ exteri⁹ apponunt ponātur in loco q est iter duas spatulas ⁊ opz vt sint medicine repcussiue stiptice facte ex odoriferis. ⁊ fructib⁹ hm opationē q̄ ē necīa in curatiōe apaꝝ stōi. Deinde addant i eis ea q̄ sunt sicut āmoniacū ⁊ bdellū ⁊ gluten alibat ⁊ fic⁹ ꝓter qp eūata sint a stipticis ex adipib⁹ etiā. Qđ si illa nō valēt ⁊ sunt necīa illa q̄ sunt plūme resolutionis ⁊ apa fuerit i radice duruz: tunc oportebit vt misceant cū eis ea q̄ sunt fortis resolutionis: sicut grana lauri ⁊ puretrū ⁊ cozdumeni ⁊ ircos ⁊ ballamum ⁊ aristologia. ¶ Et q̄nq; etiā ibi necīum vt admistres erūpētia emplastrizando: sic̄ ſynapis ⁊ gūmi ruthe agrestis ⁊ reliq̄ q̄ sunt de bis que diximus in dubellati pectoris ⁊ pulmonis quousq; puenīat ad terminū sterco: is colūbini. ¶ Opz aūt vt in cura eius qđ calm est: sumant medicie q̄ bibunt q̄rū quedā sunt eſaria: q̄rū incessus sup locū sit incessus ꝓnu⁹ paulatim paulatim. ¶ Et sint in ꝑmis electuaria ex eis q̄ sunt sicut lenteo ⁊ spodiū ⁊ mucilago sicut psilij ⁊ seis pomilace: ⁊ aquā cucurbite ⁊ similia deinde fiat pmutatio ad pmixtionē ex repcussiuis ⁊ resolutiuis in q̄ tā positū sit aliqd ex ficubus ⁊ ex aq̄ feniculi ⁊ camomille. Deinde addant ⁊ ponant i ipsa dactili ⁊ fenugrecū ⁊ admistrent sorbitiones. in ꝑmis qđ ex repcussiuis sicut facte ex farina ordei ⁊ lēnib⁹ ⁊ fiat accetosa cū eo qđ scis ⁊ nō acetose. ¶ Et cū incipit maturari fac sorbitiōes ex succo furfuris cū oleo amigdalino ⁊ zuccaro. deinde pone in eis ea q̄ sunt sicut semē lini ⁊ similia: deinde pone in eis q̄ sunt sicut farina ordei ⁊ ciceris. ¶ Et q̄n peruenit ad eruptionē: tūc indiges vt accipias in ipso ꝓtritum ex radice lilij celestis ⁊ amigdal' amaris ⁊ pinalio ⁊ aliquid ex ſynapi ⁊ ficubus ⁊ dactilis.

¶ De cura apaꝝ fróz. Cap. x.

c Onsidera qđ of in apatib⁹ stōi frigidis: ⁊ admistra sup ea lenificantia maturatiua. ¶ Intrinsec⁹ qđ sicut electuaria ⁊ sorbitiōes q̄ dixim' ad maturādū: sicut q̄ fiunt de farina ordei ⁊ farina berbi: ⁊ illa in qb⁹ sunt abluto ⁊ fotmudo: sicut radix lilij celestis ⁊ radix lugrine ⁊ alia. ¶ Sed exterius emplastra maturatiua q̄ dixim⁹: de qbus sunt fenugrecū ⁊ camomilla ⁊ melilotū ⁊ bdellū ⁊ gūmi alborum ⁊ amoniacum ⁊ ireos ⁊ ꝓtus aromaticoz. ¶ Qđ si declinat ad maturationē ⁊ sedationē fac sicut dcm est in ca. ꝑ⁹. ⁊ considera in eis illud qđ of in ca. stomaci.

¶ De eruptione sanguinis ex meri. Cap. xi.

i Im scimus cās eꝝ: ⁊ signa ipsius in ea. eruptois sanguinis ex stō. ⁊ opz vt q̄rant illic. ¶ Et ex eis qb⁹ fit dubitatio ē illud qđ of i curatiōib⁹ eruptois sanguinis ex stō. s. qp medicie i hac eruptione opz vt sint medicine hñtes viscositatē ⁊ glutinositatē: vt nō impellant ad stōm subito: imo currāt sup locū eruptois cū lēta mora: vt possibile sit eis agere in eum cū illa lenta mora opationem fortem: q̄uis redeat p vīa venarū ⁊ agāt i ips. Verum cum virtute debili ꝓpter longitudinē viarum ⁊ multitudinem passionis in vijs.

¶ De vlceribus meri. Cap. xij.

q Qđdoq; accīt vlcera in meri ex scīsura accīte in ipso: aut ꝓpter apata.

Digitized by Google

que er umpunt in eo aut ꝓpter hȳores acutos
transeuntes in ipso cū sit vomitus ⁊ filia. ⁊ nō
elongaꝫ quin eueniant cum est catarrus.

¶ De signis ipsorum. Cap.xiij.

Am ostēdimus in ca. vlcer ꝙ stōi dif-
1 ferentiā inter vlcera stōi ⁊ vlcera me-
ri. Illic ergo perpēdant. ¶ Uerum
sigtiones ꝙ in meri est vlcus ⁊ non
apa sunt deglutio in apate ipedit cū magnū
dine bucelle ⁊ quātitate eius plus ꝯ impediat
cū q̄tate ipsius ex acutate aut acetositate aut
ſpticitate: verū ꝑ diuersitatē qualitatis in ea
diuersificaꝫ in vlcerib⁹ impedimētū. ¶ Et for
tasse manano equalis quātitatis nō ipedit: ⁊
parua que hēt qualitatē dominantē ipedit: ita
vt nō penetret ꝓpterea q̄ cōpumit ipsum sua
quātitate. Sed effecta q̄tate fortis ipedit ⁊ do
lorē facit. ¶ Et illius qdem cui accidit vlcus
a plaga antecedēte: cura fit difficilis: ⁊ est sup
extremitatem mortis ꝑm plurimum.

¶ De cura. Cap.xiij.

Ȝ fuerint in meri vlcera nō in potu
5 tribuem⁹ medicinas ꝙsolidatiuas il-
lor⁹ vlcerū subito sicut facimus cum
volum⁹ in potu tribuere medicinas
vlcerū stomaci ⁊ alior⁹: imo indigem⁹ in illis
medicinis: vt demus eas ad potādū paulatim:
⁊ vt eligamus eas grossas viscosas aut eis mi
sceamus viscosa ⁊ grossa. ¶ Et cā in hoc est q̄
medicie nō mozaꝫ sup meri neq; figunt imo
transeunt ⁊ separaꝫ. ¶ Lūq; separaꝫ in po-
tu ⁊ nō poraꝫ subito obuiāt faciendo obnia-
tionē post obuiationē: q̄re efficiunt opationem
post operationem. Cum ergo inuiscaꝫ adhe-
rēt suo ītineri ⁊ figuntur ⁊ nō separātur subito.

¶ Illarum vō medicinarū subas dicem⁹ in. c.
vlcerum stomaci. ipse enim sunt ille.

¶ De signis complexionum naturalium sto
maci. Cap.xv.

Ȝgna cōplonis cale nālis i stō sūt ꝙ
6 bñ digerit cibaria fortia sicut carnes
vaccinas ⁊ anserias ⁊ alia. Et q̄ cor
rūpunt in ipso cibi subtiles leues si
cut caro pullor ⁊ lac: ⁊ ꝙ ipse recipit cibos q̄
sunt calide cōplionis meli⁹: ⁊ ꝙ digestio vin
cit appetitū. ¶ Et signa cōplionis fride na-
turalis sunt vt nō sit in appetitu diminutio ⁊ sit
in digone diminutio. q̄re nō digerit nisi ciba-
ria subtilia leuia: ⁊ vt sit meli⁹ recipiēs cibaria
que sunt fride cōplionis. ¶ Et signa cōplo-
nis sicce nālis sunt ꝙ sitis multiplicaꝫ in con-
suetudine: ⁊ sit cōtinua pauca quātitate potus:
⁊ aduenit nausea ex quātitate plurima: ⁊ est sto
macus recipiēs cibos plime siccitatis medius.
Et signa cōplonis hūide nālis sunt ꝙ sitis est
pua cū tolerāta pot⁹ plimi ⁊ securitate a nau-
sea ⁊ stōus ē recipiēs cibos hūidiores melius.

¶ De egritudinibus stomaci. Cap.xvi.

Tomaco accidūt q̄q; egritudines
6 malitie cōplexiōis.xvi. pure ⁊ facte
cū mā sanguinea vel colerica cū spē
bus suis aut flegmatica vitrea aut
subtili natāte: aut hūte ebullitionē: aut flegma
tica acetosa: aut salsa: aut materia melica aceto
sa: aut pōtica: ⁊ accidūt ei apata. ⁊ accidūt ei vl
cera ⁊ resolutio singularis ⁊ que currūt via eo
rū ex causis intrinsecis ⁊ extrinsecis sicut casu
⁊ pcussione: ⁊ quādoq; tolerat disruptionē ⁊
nō interficit statim. ¶ Et q̄ puenit vltime re-
solutio ad hoc vt disrumpat cor⁹ stōi: tūc pa-
tiens moritꝫ. Inquit Ypo. ois cuius disrūpit
stōus moritꝫ. ¶ Et quādoq; accidit ei raritas
texture in villis suis: ⁊ quādoq; accit ei vehe-
mentia spissitudinis. ¶ Et accidit ei ex egritu-
dinibus creatōis in q̄tate vt sit magn⁹ val-
de: aut puus valde ⁊ ex egritudinib⁹ figure vt
sit verbigra. vehementis rotūditatis. Et ex egri
tudinibus aspritatis ⁊ lenitatis vt sit vehemēs
lenitatis lubricus. ¶ Et ex nocumēto situs vt
sit sit⁹ eius. verbigratia. vehemēs apparitōis
ad exteriora. ¶ Et quādoq; accit ei ena opila-
tio in villis suis: ⁊ opilatio in meatib⁹ stomaci
ad epar ⁊ ad splenē: ⁊ accidit sanguinolēta ege
stio: si fuerit istud in vijs epatis ⁊ paruitas ap
petit⁹ si fuerit istud in vijs splenis. ¶ Et quā-
doq; accidūt in stomaco vētositas: ⁊ inflatio cā
ciboꝝ ⁊ causa debilitatis sue in seipso: ⁊ nos fa
ciem⁹ ad illud cap. singulare. ¶ Et malina qd̄
cōplexionis in stō quādoq; fit ex causis extrin
secis. s. ex calore ⁊ frigore ⁊ alioꝝ ab ambob⁹
⁊ quandoq; fit ex causis intrinsecis. ¶ Et ex
egritudinibus qdē stōi sunt q̄dā que cōmouē
tur in calore vehemēti: aut ꝓpterea q̄ ipse ad-
iuuat eū i attractiōe mār malaz ad ipm: aut q:
adiuuat calitatē eius ad resoluēdā māz in ipso
malo aduitorio nō nāli resoluēte ipsaz ad for-
mā nō naturalē. ¶ Et quādo est cū mātunc nō
euānatur q̄n aut sit cū materia imbibita in cor-
pe ipsius submersa: aut adherens super cor⁹ eius
aut effusa in cōcauitate ipsius. ¶ Et quādoq;
est humor in ipso inuētus generat⁹: ⁊ quādoq;
est effusus ex mēbro alio ad ipm sicut effundi-
tur ex cerebro cū catarro calido aut frigido ⁊
alcefit ꝓpter ipsum cōplerio stomaci aut infri-
gidatur et declinat ad complexionē eius q̄ de-
scendit ad ipm. ¶ Et simul⁹ quādoq; effundū
tur ad ipm ex felle humores ad stomacū cole-
rici. ⁊ illud in qbusdā in qb⁹ creaꝫ vie plures
ex felle ad stōm loco aductus sut ꝑm plim ex fel
le ad intestina. q̄re effundit ad stomacum illud
quod opꝫ vt effundatur ad intestina. ¶ Lūq;
prolongaꝫ faciūt accidere salsi ⁊ acuti q̄ sunt ex
eis in stō vlcera: fri ⁊ insipidi lenitatē ⁊ lubrici-
tatem. ⁊ qūq; puenit cor⁹ ipressio ad p̄m intestinū
cor⁹ que sequunt ipm. Sz corruptio appetit⁹ ⁊
alistibze in ipso ē res p̄a. Sūt.n. qdā hoies i qui

Digitized by Google

bus creat illud ꝑz ꝯsuetudis: t ꝑz ꝯsuetudis illi? qđ diximus in anathomia t ꝑm diuersitatē eiꝰ qđ est plus in creatōe venarū ventriculi ad stōz ex felle: t qñq effundit ad ipm ex epe t ex felle in qbusdā in qbus creat ex felle via magna ad stōm: quare effundit in ipm illud qđ erat necū vt effunderet ad intestina. ¶ Et qñq effundit ad ipz melia ex splene ēt sicut facit a te cognoscere. t plus qđ ad ipm effundit est colera ex epe. t qñq adiuuant ad illud cāe que sunt in stō sicut dolor vehemens t cōpressio vehemens: t tarditas cibi: t debilitas virtutis eius expulsiue. t qñq est cā in eo ira aut tristitia aut passio aialis ex eis que mouent mām. t effundunt eā ad stōm: t facit accidere mordicationē que nō remouet nisi vomitus. ¶ Et qñ effundunt ad ipm cum hmōi morbus ꝑpter dolorē humores virulenti ꝓpinque cuz fuerint in illis ꝓtibus vlcera. t cum hoc qñq effundit ad ipm melia ēt. ¶ Et cā in effusionibus melie ad ipsum est multitudo melie aut debilitas stōi: t cāe multitudinis melie sunt ex eis que ru scis. ¶ Et causa effusionis sanguis ad ipm est multitudo sanguinis t cōmodo eius in mēbro nobiliore eo vicinitate eius in latere suo sicut est epar: aut supra ipm sicut est cerebruz cum ex ipso effundit sanguis ad guttur t meri t penetrat ad stōm: t virtutis ipsius expulsiue debilitas adiuuat ad recipiēda oia que effunduntur ad ipm. ¶ Et ex cāis formbus in effusione sanguis ad ipm: t ad alia est retētio cursus mēstruoꝝ t sanguis emoroydaꝝ: aut sanguinolente egōnes aut dimissio exercitij ēuarius vel incisio membri. quare supabundat illud qđ nā ꝓparauit ei ex mē. t indiget expulsione. t qñq expellit a via stōi: t euomit sanguis. ¶ Et scias q debilitas stōi est cā formis in effusiōe eius qđ effundit ad ipz. ¶ Et plus qdē qđ inuenit i stō aut gnāt ex ipso ex humoribꝰ ē flegma. Et cā in hoc est q chylus est nāe ꝓpinque flegmati. Cum ergo non digerit digōne integra non fiunt sanguis t colera t melia. Et iterū ad stōm non effundit in plurimis dispōnibus colera lauans eum sicut abluit intestina. Sed colera non gnāt nisi in qbusdā intestinis: t ꝑm plus nō effundit ad ipm nisi ex epate: q̄uis ipsa generet i stō calido qñ inuenit cibū recipiente cōuersionē velociter ad fumositatē. ¶ Et qñq accit stō aut in creatōe aut cum pseuerantia egritudinuz aut doloꝝ: t malitia regis vt fiat corpus eius laxe texture: rare subē: subtilis cutis: quare ꝓducit illud ipz ad debilitatē in oibus opōnibus suis: t est necessariū vt cureť cum labore. ¶ Et cāe egritudinū stōi oēs sunt cāe egritudinū ꝓdictaruz extrinsece t intrinsece. ¶ Et ꝓpriē sunt ei vt sint cibi tales qui nēcio faciunt malitiā digōnis: iz stōus nō sit nisi ꝑm sanitorē dispōnē: t ē dcm in su o.c. aut sint pauci valde ita vt ꝓducant stōm

sanū ad exiccationē t adunationē: aut multiplicet vsus medicinarū t ꝓsuelcat stōmcu ad iuuamen medicine in opōnibus: aut laboret plus vomitus t solutōe ventris: t ꝑpter vomitu qñ ipse indiget motu laborioso non nāli t accidat vt rarificet textura villoruz eius t extenuetur. Et stōus vehementis sensus paratus est ledi t impediri a qualibet cā. ¶ Et oīs cōplō debilitas supfluę facit accidere in oī opōne diminutionē: ita q̄ calitas pura: qñq. n. fit cā lubricitatis stōi: ꝓpp illud qđ facit accidere de debilitate retentiue. Sed t calitas cum mā colerica sepe est cā illius. ¶ Et nocumenta qdē que eueniunt in opōnibus suis: aut eueniunt in virtute appetitiua t attractiua t non appetit oīno. aut minorat appetitus eius: aut multiplicatur valde: aut corrūpit eius appetitus: t illud aut cibi aut aque. ¶ Aut in virtute retentiua ita vt vehemens fiat eius retentio: aut debilitet: aut destruat eius retentio t natet cibus. Aut in virtute digestiua ita vt destruat eius digō: aut debilitet: aut corrūpat t ꝙuertat rem ad acerositatē t fumositatē. Aut in virtute expulsiua ita vt vehemens fiat eius opō in ipso: aut ad viam nāle: aut ad supiora: aut debilitet eius expulsio. aut destruat. ¶ Ex oi nāq re cuius ꝓlongat mora i stō t tardat accit vaporano ghanua humoꝝ: t non est aliqd ita vaporosuz vt fructus. ¶ Et qñq accit ei dolores extensiuu t mordicatiuu t relig. ¶ Et qñq sequuntur debilitatē harum virtutum oium aut quartidaz natatio cibi t tarditas aut velocitas descēsōis ipsius: t debilitas digōnis: aut destructio eius t corruptio. s. casus appetitiue: aut appetitus caninus: aut appetitus corruptus: t sequunt eam rugitus t eructuatio t inflatio t mordicatio t alia. ¶ Et qñq ꝓducit illud qđ euenit ex hoc ad cōcatiōnē mēbroꝝ alioꝝ t ꝑpter cerebruz cū cōtrate inter ea per neruos plurimos. quare accit epilepsia: aut spasmus: aut melia: aut facit cadere in visu nocumentū. Et qñq imaginant oculo quasi cimices: aut fimes ex: aut tela aranee aut fumus aut nebula. ¶ Et multotiēs cōcat corstō; t accit syncopis aut ꝑp vehementiaz doloris t ꝑpter in apatibus suis magnis: aut ꝑpter qualitatem superfluam caloris aut frigoris aut conuersionis ad venenositatem. Nam debilitas materiei ad hoc vt faciat accidere syncopiz facit euenire estuationem t conturbationem t saltum t tremorem: t hmōi quidem sunt de qbus dicit Hyp. q̄ sumere in potu vinū mirtū ꝑm medium sanat eos ad hoc: t illud ꝓpter illud qđ in ipso est de mundificatiōe t ablutione cuz ꝓportatōe. ¶ Et stōus qdem qñq ꝓparat cā vehementie sui sensus passioni a causa parua t perducit illud ad epilepsiam t spasmum: t iste homo leditur qualiberura: t iemuio t tristitia t cā mouente hūores. Nā cū effundit ad ipm

ex eis propter illud humor colericus mordicatiuus ad os stōi ledit eo pp vehementiā sensus sui: quare pauc epilepsiaz ꝛ syncopis supuenit ei: ꝛ spasmus pp cōtractz cerebri cum ore stoi. ¶ Et hinc qdē hoi accit sicut est illud qō accit ex debilitate oris stōi ex hoc qꝫ qnqz vscz ad fastidiū replet cibo aut supfluit in potu vini: aut cotu spasmat: aut icurrit epilepsia. ¶ Et multotiens qdē accit vt euadat hmōi vomitu porrino: aut viridi vt herugo eris. ¶ Et qnqz pluriā repło facit eos patiſubetꝫ plurā pduratem vscqquo vomant ꝛ exterent ꝛ surgant. Et qnqz est illud cā ad cadem in meliam colericaz ꝛ in cogitatōes ꝛ somnia corrupta. ¶ Et scias qꝫ egritudines stōi qñ plonganꝫ pducunt ad raritatē texture villoz illius: ꝛ fit difficile succurrere ꝛ medicari. ¶ Et ex nocumentis malis in creatiōe est vt sit caput frīi pparatus euentui catarri ꝛ fit stōus calidus quare non tolerat ea que mundificant dictū catarrū sicut sunt diapipereon ꝛ diacalamentū ꝛ diacyminum.

¶ De modis signionū dispōnū stōi. Cap. xvij.

r

Es er ḡbus signꝫ dispōnes stōi sit ex dispōnibus cibi in hoc qꝫ stōus tolerat cum ꝛ pauaꝫ tolerantia eius: ꝛ ex hoc qꝫ digerit ipm ꝛ ex hoc qꝫ expellit eum: ꝛ ex hoc qꝫ ipse appetit cibū ꝛ potū: ꝛ ex motibus eius ꝛ cōmotionibus ipsius sicut tremor stōalis ꝛ singultus: ꝛ ex dispōne oris ꝛ lingue in sapore suo ꝛ infusione sua ꝛ exiccatione sua ꝛ aspiratē eius ꝛ lenitate ipsius ꝛ odore eius. Et ex eis que egrediunt ex stō cum vomitu aut egōne ꝛ ventositate descendente cum sonitu: aut sine sonitu: aut ascendente que est eructuatio: ꝛ retenta que est rugitus. Aut ex colore faciei: aut interioris pris oris: aut ex doloribus ꝛ impedimentis ex cōtrate eius cum membris alijs: ꝛ ex pte eius qō cōuenit ei: aut ledit ipm ex eis que comedunt ꝛ bibunt ꝛ medicinis. ¶ Signiōes aūt ex tolerantia cibi ꝛ primatione tolerantie eius sunt qñ si stōus non tolerat nisi paucū qui sit infra pſuetū. tunc in eo est debilitas pp aliquā cāz debilitatis: ꝛ si tolerat tunc virtus ipsius est remanens. ¶ Et ex signicationes ex egōne ꝛ eis que egrediunt ex ventre sūt: ex egōne qdē qñ equalis tēpate tinctura ꝛ feroris sigt bonitatem digōnis: ꝛ bonitas digōnis sigt fortitudinē stōi ꝛ equalitatē cōplōnis eius. Sed ille qui non digerit ex ipso sigt debilitatē stōi ꝛ malitiam cōplōnis cum ipso. ¶ Amplius tinctura sigt mām que est in ipso: qꝫ si fuerit illic lenitas ꝛ feror sigt qꝫ descendit a stō ante horā suā ppea qꝫ stōus male cōprehendit eum pp debilitatē virtutis retentiue. ꝛ si nō est lenitas non sigt illud imo sigt debilitatē digestiue. ¶ Signiōes aūt ex sonitu sunt qñ tam dcīs est in eis que tuscis qꝫ descensus eius sigt fortitudinē stōi. Et magnitudo sonitus ei⁹ sigt bonitatē digōnis ꝛ fortitudines: ꝛ sūt pauitas feroris eius. ꝛ rectus qdē in hoc est qꝫ descensus eius non sigt fortitudinē: imo sigt debilitatem quādā. Sed est debilitas que est infra illaz que facit accidere eructuationē: verūz essentia magnitudinis sonitus si est pp subam eius: tūc est pp grossitudinē suā. ꝛ si est cā eius virtus expulsiua: tunc illud sigt fortitudinem aliquam. ¶ Subtilis aūt tenuis cui non est sonitus magis sigt fortitudinē qꝫ ista clamosa: ꝛ ppter illa cuius sonitus non est a voluntate missa. Sonitus aūt exiens ex seipso sigt pmixtionē sensus. ¶ Verū pauitas feroris sigt pculdubio bonitatē digōnis. Et vehementia feroris sigt corruptionē eius. ꝛ si non est feror oīno sigt cruditatē eius. ¶ Signiōes ꝙo ex via singultus sūt: qñ si hīs eius sentit mordicationē: tunc illic est humor acerosus: aut acutus aut amarus: ꝛ si sentit cum eo extensionē tunc illic est ventositas: ꝛ si nō sentit illud neqz sitit tunc illic est humor flegmaticus. ꝛ si est post eiones ꝛ febres tunc illic est siccitas. ¶ Significatōes aūt ex siti sunt qñ sitis significat cōplōnē calidaz: ꝛ si est cum nausea significat mām colericā aut salsam flegmaticā. Haz si sedat potus aque calide tunc mā in pluribus dispōnibus est flegmatica aut mā nitrosa: ꝛ si augmentat tūc mā est colerica. ¶ Verū significationes ex dispōnibus oris ꝛ lingue. sunt qñ qñ lingua i doloribus stōi est vehementis aspiratis ꝛ rubedinis: tunc significat ḡnā sanguinis aut apa calm in ipso sanguineum: ꝛ si ad currentatē tunc nocumentū est colericū: ꝛ si ad nigredinē tunc est melica. qꝫ si ad albedinē ꝛ lenitatē tūc cā est humiditas. ꝛ si est siccitas supflua tūc cā est siccitas. ¶ Sed significatiōes ex via digōnis sunt qñ digō bona nō fit nisi qñ post cibū cōprehensum non accit gruras in ore stōi: neqz rugit⁹ neqz inflatio neqz eructuatio neqz sapor fumosus aut acetosus: neqz singultus ꝛ tremor: ꝛ extensio: ꝛ vt sit spatium more cibi in stō spatiū equale: ꝛ descēsus eius ab eo in hora qua oz non ante ipsam neqz post eam: ꝛ sit somnus tēpatus: ꝛ expgefactio velox leuis: ꝛ in oculo non sit apa: ꝛ in capite non sit grauitas ꝛ obediēa nāe sit facilis: ꝛ sint inferiora vētris ante egōnē inflata. hoc. n. significat bonitatē inuolutōis stōi sup cibū: ꝛ qꝫ ipse bene cōprehendit ipm: ꝛ illud significat fortitudinē stōi ꝛ pueniētia cibi in qualitate ꝛ quātitate. ¶ Cuz ergo stōus non cōprehendit cibū bona cōprehensione neqz fit digō bona accit rugitus ꝛ frequentia eructuatōis ꝛ remanet cibus in stō spacio longo aut descendit ante horam necessariā. ¶ Et colere qdē ppetas nostra est vt phibeat digōnē, phibitōe dstructoria aut diminutiua aut facietē cruditatē: imo qñqz corrupt eam. ¶ Sed melie ppetas est vt prohibeat digestionē ꝛ corrūpat eam simul ꝛ flegma

declinans

Digitized by Google

decimus est ipsa ad corrupendū. ¶ Et scias q̄ q̄n in stō non est apa neq; vlcus ⁊ in cibo nō est corruptio. deinde dicō non fit bona: tunc cā est malitia cōplōnis. ¶ Et plūm eius est ex frixare ⁊ humidirate: ⁊ post eas calidas ⁊ post eas sicca. ¶ Et ri figtōes ex stōi dolorib⁹ sūt q̄n ver di gratia. dolor extensiuus figt ventositatē ⁊ gra uatiuus figt replōnem ⁊ mordicatiuus figt humorē acetosum aut acutū aut pontucū aut amaruz. ¶ Sigtōes aūt ex appetitu sunt q̄n figūt ex eo aut pp additionē eius aut pp diminutionē eius ⁊ ipsius destructionē: aut per spēz ad quā ipse declinat. sicut ē q̄ ipse q̄cq; est sitiens ⁊ appetit frā. ⁊ q̄cq; appetit acetosum: ⁊ q̄cq; appetit exiccatiua vel excitatiua salia ⁊ acuta: ⁊ q̄cq; aggregat appetitus acutoz ⁊ salsoz ⁊ acetosorum simul. ⁊ ex mō q̄ ista sunt cōia in faciēdo lucrari incisionē humoris nocitiui est: q; sunt significatiua debilitatē stōi. stōus. n. fortis deliat ad pinguia: ⁊ q̄cq; est appetitus declinis ad res malas quas refugit nā: sicut appetit carbones ⁊ aluinē ⁊ alia. ⁊ cā in hoc est humor corrupt⁹ eīneus non pūnens humoribus laudabilibus ¶ Cum aūt bonitas adest gustus ⁊ est sanus non eligit appetitus sapozē supra dulcē. Cūq; declinat appetitus versus aliū ⁊ abhorret illuz tunc illic est nocumētū. Mā si appetit pinguia: tunc illic est stipticitas ⁊ spissitudo ⁊ raritas. Et si nā abhorret cibos calefaciētes ⁊ declinat ad frōs pp frixatē ipsoz tunc illic est calitas. Et si appetit calefacientes tūc est illic fritas. Et si appetit incisiua ⁊ acetosa ⁊ acuta tunc illic est humor viscosus. ¶ Et appetitus qdē in stō calido aque est plus q̄ cibi. Et q̄cq; fit vehemētia calitatis pp resolōnē ⁊ ingestionē restauratōis. ¶ Et mordicatio qdē excitat famē vehemēte ⁊ est spēs famis que nullo mō tolerat associat ei syncopis ppter q̄n tardat cibus. ¶ Et appetitus in stō ad que effundunt melia ⁊ flegma acetosum multiplicat q̄n est coz quātitas: ifra quātitatē vocatē ad expulsionē: ⁊ non multiplicat in eo appetitus ⁊ fit caninus: nisi ppter illud qd dicturi sumus in ca. appetitus canini. ¶ Et scias q̄ appetitus nutrimenti cōicat mē bris oibus: verūz illa cōitas est nālis: ⁊ facta ex suspensione vocatōis virtutis nutritiue cū attractiua. ¶ Amplius appropriat stō appetitus alialis ⁊ sentit cum eo. ¶ Et q̄cq; puenit qui busdā horibus ⁊ esuriant plus ⁊ comedunt plus ⁊ neq; aduenit eis saturitas fastidiosa ⁊ neq; egredit in egone coz sex plurimas: ⁊ neq; cuz h̄ corpora corum impinguant. Et cā qdem humoi disponis est resolō plus velox cum sanitate digestiue ⁊ attractiue ⁊ appetitiue. ¶ Verum significatōes ex via sapozis oris sunt q̄ amarus figt calitatē ⁊ colerā. ⁊ acetosus figt frigus stōi: sed minus frigore cum quo non digerit cibus cito: ⁊ q̄cq; figt calorē debilē cum humidita-

te facientē ebullire humiditatē paz qui postea separatur ab ea deficiens indigerendo. quare accidit acetositas: sicut fit in musto. Accidit eniz q̄n infrigidat ⁊ accidit q̄n seruet a calitate debili. ⁊ est acetositas que fit effusione māi acetose ex splene ad stōm. ¶ Et facta qdē cā splenis: imutat appetitū nectio ⁊ multiplicat inflationē ⁊ rugitū ⁊ malitiā digōnis ⁊ facit eructuationē acidam. ¶ Et ille qui ex saporibus oris est insipidus figt humoris insipidi saporez. ¶ Et salsus figt saporē humoris salsi. ¶ Et sapores ex tranei horribules figūt humores exīneos putridos malos. ¶ Sed figtōes ex vomitu sunt q̄n si est nausea nō nūc mā est viscosa imbibita. Et si est vomitus facilis figt q̄ ipsa est effusa in cō cauitate. ¶ Et si sunt vomitus ⁊ nausea ⁊ nō se parāt figūt aggregationē vtriusq; rei: aut viscositatem humoriz. ¶ Et non est nausea facta ex mā imbibita. ¶ Et cum est plime mordicans os stōi: aut est pauca pforitat q̄n ipsa cum cibo pmiscet ⁊ ascendit ex pfundo stōi ad os stōi ⁊ mordicat ipm. Quapp facilis fit q̄cq; expulsio humorum post cibum ⁊ non fit facilis ante ipsum nisi sint multi. ¶ Verum q̄n est aduentus turbatōis ⁊ nausee a puocatione nunc mā est effusa. si vero est currens nunc mā est generata in stō fm prinuationē. ¶ Et vomitus etiam significat per colorem eius qō ingredit in ipso mām. figt ergo colerā ⁊ meliam per colorem: ⁊ flegma virtem per colorē: ⁊ flegma acetosum ⁊ salsum per colorē ⁊ saporē: ⁊ flegma descendens ex capite per colorē mucosum. ⁊ qō associatur ei ex descensu ad membra alia. ¶ Et ex horibus est qui cum recipit cibum aliquē sentit ex seipso q̄ ti mouere supfluo motu enomeret cibum suum: ⁊ illud qdem figt humiditatez in stō: aut debilitatē stōi: sed illud qō est ex humiditate occidit ēt cum vacuitas adest: ⁊ illud qō est ex debilitate non accidit nisi fm replōnē tm. ¶ Sed figtōes ex via coloris corporis sūt: q̄n color est vehemens figno disponis stōi ⁊ epatis fz plz. Plurime. n. egritudies stōi sūt frigide ⁊ color stomatico⁹ est plubineus. ⁊ si ineat eis citrinitas ē citrinitas declinis ad albedinē. ¶ Significatōes aūt ex via rugitus sunt q̄n rugitus figt debilitatē stōi: ⁊ q̄ ipse male cōpe hendit cibum ⁊ egonē humidam. ¶ Et erū significationes ex spuro sunt eīn multitudo eius ⁊ spumositas ipsius figūt humiditatez stomati nutrientis aquositatē ⁊ mucilaginositatē. Et ex cano oris ⁊ paucitas salute figūt siccitatē stōi ⁊ caliditatem. ¶ Et si fuerit illic significationes alie adiuuabunt illa in significatōe caliditatis. ¶ Et scias q̄ siccitas oris est a siccitate complexionis duobus modis. ¶ Unus eoz est siccitas vera ⁊ est vt non sit saliua: ⁊ sccs est mendosa ⁊ est vt sit saliua exuberās viscosa: si sit exiccata cā caliditatis vapozose venētis ad ipsum.

Digitized by Google

quare oz vt distinguat inter siccitatē ⁊ ericcationem sputi viscosi ꝑm os. Haz illa significat siccitatem ⁊ hec humiditatē viscosam aut procedentē a stō: aut descēdentē a capite. ¶ Sed significationes ex eructuatōe sunt qñ eructuatio qñq; est acetosa ⁊ qñq; est fetida aut fumosa: aut rancida: aut lutosa: aut putrida: aut limosa: aut filis cibo quem recipit eructuās: aut pura in qua nō est qualitas alia ⁊ est sanioz eructuatio. ¶ Nam si est fumosa ⁊ cā in hac non est suba cibi que sit velocis ꝙuersionis ad fumositatem sicut vitelli ouozum in patella ⁊ raphanus: aut cibus cui in artificio suo ⁊ cuz fit associatur qualitas fumosa sicut dulce cui superuenit ignis dñium ⁊ alia: tunc cā in ea est ignea-tas stomaci ꝓpter materiā: aut malitiam complexionis pure. Si autez est cum materia tunc est ꝑm vnum quozum modozum predictozum. ⁊ plurimū quidem est illud ex materia colerica effusa ad stomacū ex felle ꝑm modū cuius pretenta ē memoratio: aut ex catarro calido ex capite ⁊ proprie cum homo non est colericus in complexione sua. ¶ Et significat etiā ꝙ cā caliditatis ē materialis aut pura ex isto modo ꝙ cibus qui sumptus fuit longinquus est a fumositate sicut est panis ordei. Nam cum hmōi eructuat fumose tunc causa est caliditas stomaci. ⁊ similiter attende egestionē an est colerica. Nam si est colerica significat ꝙ cā est caliditas stomaci. ⁊ si egestio non est colerica non est necessarium vt causa sit caliditas stomaci. Quando enim est malitia cōplexionis singularis. ¶ Et vomitus etiam est significatio magis significans per illud qō egreditur in ipso. ¶ Et quādoq; significat eructuatio acetosa ⁊ fumosa vigilias cum quibus non inuenit stōus vacuationem sufficientem digestioni ⁊ inflāmat ⁊ calefit. ¶ Nō si est eructuatio acetosa non a cibo acetoso neq; a cibo qui cum superflue sumitur mutat ad acetosit atē: tunc illud est ꝓpter frigus stōi: ⁊ ꝓprie cum accit a cibis elongatis ab hoc vt acetosi fiat sicut est mel. Nam si inuenis eos acetosos fieri tunc iudica ꝙ cā in ꝯ est frigus stōi sine mā: aut cum mā ⁊ associat ei qō est cum mā grauitas in oze stōi semp: ⁊ pīn accit illud ꝓnūbus colerā nigrā ⁊ splenetcā: ⁊ illi ad cuius stōm descendit catarrus frigidus. ¶ Qñq; aūt acetat eructuatio a calitate cū inuenit mā dulcē ⁊ facit eā ebullire: ⁊ facit ipsaz acetosaz: ⁊ figit illud vt sit eructuatio acetosa cū signis calitatis ⁊ inflāmatiōis: ⁊ amaritudine oris ⁊ sitī: ⁊ tuuamento cuz eis que infrigidāt. ¶ Et ex eis qdē qbus figitur ꝙ calitas plima superflua qñq; acescere facit cibum ⁊ eructuationem est: ꝙ caliditas qñq; facit acescere lac velocius ꝙ ipm facit acescere fritas: ⁊ qñq; figitur per vomitū ēt mā. ¶ Et qñ eructuatio est feruida tunc qñq; figit putrefactionē in stō figōe fetoris oris: ⁊ qñq; figit vicera stōi. ¶ Et lutosa ⁊ cenosa ⁊ limosa figit humiditatē putrefactā. ¶ Et illa que est vt herugo eris figit acuitatē ⁊ calitatē cū putrefactōe ⁊ est vehementioz: figitio calitatis ꝙ fumosa. ¶ Si aūt eructuatio nō est fumosa neq; acetosa: sed est afferens saporē cibi post spacū euenies ꝑm acceptionē cibi tūc figit debilitatē stōi in ꝓuertendo cibū. ¶ Verū figōes ex eis que sunt ꝓuenientia aut fugiēda aut ipediēta sunt vt ꝓsideret aut res infrantes sint ꝓuenientes ei aut res calefacientes aut exiccantes ꝓueniant: aut humectantes: post quam ꝓsiderat res vna: sepe in accit error: cā dimissionis eius cum non attendit: ⁊ est ꝙ res infrātes multotiens frangit ebullitionē humoris subtilis aquosi humidi: aut salsedinē humoris flegmatici: ⁊ existimat ꝙ cum eis iam ꝓuenit inualimentū ꝙtus illic sit calitas ⁊ res calefacientes multotiens expellunt humorē catīn ⁊ resolvit eum: ⁊ existimat ꝙ cum eis iam accit tuuamētum ꝙtus illic sit fritas: imo oz vt ꝓsiderentur cum his duabus reliquē figōes. ¶ Significōes aūt eozū in qbus inuenit sensus stōi sunt quoniam si non tenuit mordicationē imo grauitatem: tunc materia est flegmatica vitrea: ⁊ si sentit mordicationē cum inflāmatione: tunc mā est amara vel salsa: aut mordicationē sine inflāmatione: tunc materia est acetosa. ⁊ si est illic mordicatio cum lenitate tunc materia est subtilis aut pauca: ⁊ si est cum grauitate tunc materia est grossa aut multa. ¶ Significationes autem cum dispositionibus cōcauitatibus sunt qñ considerat: vel bi grauitas an cerebrum patiatur a causis catarri ⁊ mittat ad stomacū descensiones: aut epar: an sit generatiuū colere ⁊ mittat ipsaz: aut an spien deficiat in expellendo melancoliam ⁊ sit apostemosus plurime melancolie. ⁊ hec est cognitio cause: ⁊ consideratur an imaginentur coram oculis res non consuete ⁊ non fixe: ⁊ an accidant soda aut estuatio cum replenione: ⁊ minoretur cum euacuatione: ⁊ si miliet vertigo propter: ⁊ an inueniatur tremor cordis post replenionem: an ꝑm vacuitatez: aut accidat syncopis aut spasmus ⁊ hec est cognitio accidentis. ¶ Nam si repletio fecerit accidere imaginationes ⁊ sodam aut inquietudinem ⁊ visiones diuersas aut tremorem cordis etiam aut subeth maximas: tunc stomacus erit plenus aut debilis: aut ipso ē malitia cōplexiōis. ¶ Quod si tremor cordis ⁊ soda ⁊ syncopis ⁊ estuatio accidant in dispositione vacuitatis tunc ipse est habens receptionem colere aut humoris mordicatiui venientis ad os eius cum est vacuitas: aut humoris melici: ⁊ cognoscit superfluitas in hoc cum reliqs signis que tibi dedimus: aut humoris fri: aut eius que est ex istis cāis in inferioze pte stōi. nā nō magnificat illuc qō ex eo gñat ex soda ⁊ epilepsie ⁊ syn-

Digitized by Google

copi ⁊ ſpaſmo. ¶ Et accidūtia ſignia diſpónes eius cū cōtrarijs: alia ſunt cēbralia ſicut pmixto ſenſus ⁊ ſubtcth ⁊ cōgelatio ⁊ eſtuatio. alia ſūt cordialia ſicut ſyncopis ⁊ tremor cordis ⁊ malus pulſus. ⁊ alia ſunt cōia ſicut deſtructio anhelitus ⁊ difficultas eius ⁊ malitia.

¶ De ſignis male complexionis calide ſtomaci. Cap. xvij.

s Ignificāt ipſam ſitis niſi ſupfluat ⁊ deijciat vrinē. ⁊ eructuatio fuoſa ⁊ lutoſitas ſaliue. Et iuuari ab eis q̄ ifrigdat ſm pdictōes pmiſſas in figitib⁹. ¶ Et aduſtio cibor ſubtilū q̄rū ſiles nō adurunt in diſpóne nāli: ⁊ q̄ groſſi digerunt pluſq̄ digerant ⁊ illa niſi ſupfluat ⁊ deijciat vrinē. ¶ Et multitudo ſitis: ⁊ pūtaſ appetit⁹ cibi ſm pīm: ⁊ ꝓpe q̄ malitia cōplónis ē cū mā calfa colica facit eadē vrinē oino: vel digō eſt fortis niſi ſupfluat malitia cōplónis vſq; ad h̄ vt debilitet vrines. ¶ Et q̄ñ aſſociat hunc cōplōni febris ethica: ⁊ q̄ñq; h̄ cōplō pp ſuā ſupfluitatē añq̄s deijciat vrinē cōmouet famē vehementē q id q̄ reſoluit: ⁊ q̄ attrahit ſua mordicatione: ⁊ q̄ mouet mās ad reſolōnē ſic fit ſuctiōe: ⁊ hec q̄ fames q̄ñq; ē ſyncopalis q̄ñ tardat cū ea cib⁹: aut fac̄ cadē i ſyncopi: ⁊ cū plogat parūper ſpaciū et⁹ deſtruit appetit⁹ oino: ⁊ q̄ñq; multiplicat ēt pp curſus ſpūs ꝑ famē ⁊ multiplicat ſm ſaturitatē calitas reſoluēs ſtōm. q̄ ſi ueniret hūiditatē eius illud plus: ⁊ h̄ q̄ ſedāt cibi groſſi. ¶ Et ſcias q̄ illius cuius ſtōus ē igne⁹ ſanguis eſt malus paucus acutus fetidus quē abhorret natura membra diuerſa enim cōplōne radicali. q̄re nō nutriunt eo fit: ergo ille pauce carnis: ⁊ ſunt vene eius exuberātes q̄ñ ſanguis eius mediocris eſt in eis q̄ non vult nā. ¶ Et ſtōmia exhit er ipſo ſanguine malū. ¶ De ſignis malitie cōplónis fride ſtōi. Cap. xxix.

s Ignificat fridit atē ſtōi tarditas minutionis cibi ita vt nō deſēdat ſz erpellat vōitu poſt ſpaciū q̄dā ⁊ nō mutet mutatione q̄ valeat. q̄ ſi ſupfluat nō alterat ꝓpter ipſa cibus oino ⁊ nō digeritur.

¶ Quāq; ſignat ipſam multitudo appetitus ⁊ paucitas ſitis ⁊ eructuatio acetoſa abſq; cā i cibo ꝑ q̄ dixim⁹ ⁊ h̄ ſignat malitiā cōplónis et⁹ fride. Et ex ſignitōibus ſignitib⁹ illud eſt vt nō ſit aluſtibre niſi et⁹ q̄d ē ieiue ex cibis ſiue groſſis q̄ tā añ digerunt. Et cū puerit malitia cōplonis frē in ſtō ad h̄ vt accidāt ex cibo comeſto poſt horas plimas exceſſo ⁊ dolor magn⁹: q̄ noſe dat niſi cū expulſiōe hūiditatis acetoſe oi die: ⁊ q̄ñq; pducat ad hydropiſim ⁊ tliacam. ¶ Et ſup colore hūus ſtōm frīñ apparēt citrinitas ⁊ albedo ⁊ nō occultant expitēs: ⁊ ille ex melioribus curis cui⁹ ē ameos. Et q̄ñq; cōicat cerebrū in cōplone hūidus ſm hāc cōplonē. q̄re ſūt ſoda vētoſa ⁊ tinitus ⁊ ſilia. ¶ Et q̄ñ pducit malitia cōplonis frē cū cōplone radicali calfa multiplicant rugi⁹ ⁊ iſtatio ⁊ exiccatio ⁊ ſitis augmētat corruptio q̄tēs indiget ſtōmia q̄ñ exiccat eū ⁊ pducit ad ethicā. Et eius gō medicina eſt vt ſumat parū vini ſm q̄titatē q̄ infundatur ante cibū aut finē cibi eius exiccantia ⁊ caro rubea ſine iure pinguī cum mucis.

¶ De ſignis cōplonis ficce ſtōi. Cap. xx.

s Ignificat ipſa⁊ ſitis vehemēs ⁊ eructatio ligue ſupflua ſm pdictōes pdictas in ca. ſignionū: ⁊ attenuatio corporis ⁊ arefactio ipſius ſupra factaꝫ natura ⁊ inuamētum cum cibis humidis.

¶ De ſignis malitie cōplonis hūde. Ca. xxi.

s Ignificāt ipſa⁊ pūtas ſitis: ⁊ terreri a cibis hūdis ⁊ ipediri ab eis: ⁊ inuamētū cū mioratione cibi ⁊ cū eis q̄ ſicci ſunt. ¶ Et ſignat ipſam multitudo ſpuri ⁊ ſaliue. ¶ Et ſi ſunt ꝑz famē ſignat caliditatē cū humiditate ſm plin. ⁊ q̄ñq; ſunt ex caliditate ſola. ¶ Et multotiēs q̄dez ē ſup oſtōi hois hūiditas ifluſiua ⁊ quotiēs h̄ns eā cōcedit aliq̄d meditat q̄ ſi moueretur vomeret. ¶ Et q̄ñq; fit illud ēt ex debilitate ſtōi ꝑ aſſotiant ei ſignificationes pdicte ⁊ ſi pdicte ⁊ ſit h̄ ſm vacuitatem eius⁊ q̄uis nō comedat: ſed illud eſt apud comeſtionem tantum.

¶ De ſignis cōplexionū ſtomaci que ſunt ex materia. Cap. xxij.

c Omplonē q̄ eſt cū mā ſignat vōitū ⁊ eructuatio amaritudo ꝑpe comitās ipſi: ⁊ pp illud q̄ ipſi admiſcet: ⁊ cōmiſcet vrine niſi ſit pp neceſſitatē trāſeuntē termini. ¶ Et ſubtilē q̄ calidā virulētā ſignificant cum lenitate ſtōi nauſea ⁊ mordicatio ⁊ ſitis ⁊ iflāmatio: ⁊ q̄ñ recipit cibū groſſiuꝫ patit cū eo nauſeā ⁊ ad ſūmum ſi ē plima cū ea eſt ſp nauſea: ⁊ ſi ē pauca ē nauſea apud cibū: ⁊ ſiſt ſi eſt nō ibibita ſz ex cōplexōne in fundo ſtōi: q̄ nō facit nauſeā. ¶ Cūq; miſcet cū cibo corrupit in ſtō. ⁊ ſpargit ꝑ venas vſq; ad os eius ⁊ facit nauſeā. ¶ Et q̄ñq; ſignificat illā que effuſa eſt in ſpacio ſtōi que nō imbibit: q̄ q̄ñ recipit eā habēs aliq̄d abſterſiuū ſicut aquā mellis ⁊ ſuccari ducit ipm ad eructuationē. ¶ Et imbibita nō cognoſcit er pre eius q̄ eructuꝫ vomitu ⁊ egeſtione. imo ex reliq̄s ſignificationib⁹ pdictis ⁊ eius radix eſt nauſea q̄ñ ſignificat mām ꝓculdubio. ¶ Hā ſi eſt ꝓturbatio tm̄ nūc ſunt illic adherēta ⁊ ibidem mānt: ⁊ ſignificat gen⁹ mānt ſitis ⁊ ſitis ſignificat aut caliditatē eius aut ſalſedinē et⁹ aut nutroſitatē eius. Hā ſi ſedatur cū calfa tūc eſt ſtegma ſalſum: ⁊ ſi non ſedat ea tunc eſt mā colica. ¶ Et cognoſcitur ei⁹ ſapore oris⁹ ⁊ cū eo q̄ erpellit vomitu: q̄ſi aggregentur nauſea ⁊ ſitis ſignificat illud. ⁊ ſi nō ē ſitis ſignificat q̄ materia eſt frigida. ¶ Et ex ſignificatiōibus aggregatōis materie ſtegma

Digitized by Google

tice plime viscose est vt cadat appetꝰ ⁊ nō dila
tet pectꝰ pp cibū plimū nutrimenti: imo decli
net ad illud in q̄ sunt acuitas ⁊ mordicatio. Cū
gꝰ accipit illū apperitatio ⁊ exterio ⁊ nausea ⁊
nō q̄escit nisi cū eructuatione. Et sigtoibꝰ aggre
gationis māe male i stō ⁊ q̄ sequunt ipm̄ ē saltꝰ
miracp ⁊ q̄s pduxe ad epliaz ⁊ meliaz. ¶ Et
ex sigtionibꝰ p mā effusa sit melica ē appentus
plimꝰ cū debilitate digōnis ⁊ cū multitudine in
flatioīs ⁊ cū gueseguese. ⁊ sollicitudie. ¶ Et
ex sigtiobꝰ p mā est fortis est solꝰ vētris ⁊ xti
go cū multitudine ex capite descēsus ad os stōi
⁊ ēt illud q̄ egredit i vomitu ⁊ egone ex hūo
re musco. ¶ Et ex sigtionibꝰ p mā ē hūida no
cēs sua ebullitiōe est finis vehemēs cuz defectu
amaritudinis aut salsedinis i ore ⁊ sensibilitas
rei q̄si ascendentis ⁊ descendentis cū hūiditate
superflua in ore ⁊ capite stomaci ⁊ inflamatio.

¶ De significationibus nocumento ꝛ stō nō
complexionalium. Cap.xxiij.

Ignificationes q̄ magnitudis stōi
sunt vt sit stōus tolerās cibū plz ⁊ cū
replet sentit tunc adherere viscera ⁊
cōprimi adunicē: ⁊ cū euāt minuit
⁊ dimittit viscera q̄si suspēsa. Parvitatis ꝛo
sigtiones sunt vt nō toleret cibū plm ante satu
ritatē. ¶ Et sigtiones q̄ opilonū cadentium
iter epar ⁊ stōm sunt hūiditas egonis ⁊ multi
tudo ipsius ⁊ finis ⁊ puritas sanguis ⁊ alteratio
colozis ad hydropicalē ⁊ inceptio malitie dis
positionis cui⁹ fortasse notius nomē est malitia
cōplonis aut malitia habitudinis. ¶ Et signi
ficatiōes opilonū cadentiū iter stōm ⁊ splenem
sunt paucitas appetitꝰ cū magnitudine splenis.
¶ Verū sigtiones opilationū cadentiū iter stōm
⁊ intestina sunt accidētia ileos ⁊ colice. ¶ Et
sigtiones opilationū cadentiū inter stōm ⁊ ce
rebrū sunt paucitas appetitꝰ cuz rectificatione
cōplonis ⁊ remanētia digōnis cum dispositio
ne sua si nō fuerit aliud q̄ phibeat: ⁊ parvitas
sentiendi deglutita mordicatiua acuta valde ⁊
nō accidat singultꝰ post potū diapiperon ⁊ po
tum vini in teiumio. ¶ Vētositatis ꝛo signifi
cationes sunt exterio in stomaco ⁊ lateribus ⁊
sub hypocondriis ⁊ narazon cibi ⁊ inundatio
vētositatis descendentis ⁊ eructuabilis. ¶ Et
scias q̄ quādo iuenit sentiēs inter stōm ⁊ epar
durine cuz gracilitate: tūc illud est significatio
indicans resolutionem nature.

¶ De modis vlibꝰ curationū. Cap.xxiij.

Urat stōus cū eis q̄ bibunt ⁊ cū epi
thimatib⁹ ⁊ embrocis cū aqs i qbꝰ
decoquunt medicine: ⁊ linimēs ⁊
vnctiōibꝰ ex oleis ⁊ emplis factis cū
ceris decoctis i aqs i qbꝰ decoquunt medicie.
Siz epithimata ⁊ empla sunt meliora ebrocis:
ebroce.n. sunt debilis ipressiōis. Et scias q̄ cu
ra malitie cōplonis q̄ accit stō i vtriq̄z q̄litā
bus actuis facillima est, pp̄terea q̄ facile iueni
mus medicias ꝛrias eis vehemētis ꝛtutis. ve
rū cura q̄ accit ei malitia. cōplonis i vtriq̄z q̄l
tatib⁹ passiuis ē difficillia ⁊ ppe cōplonis sicce.
Nā oppo cuiusq̄z eaz ē cū xtute ōbilis ipres
sionis. Et scias q̄ spaciū q̄ calefactēdi frīn est
sic spaciū ifrādi calm. Siz tmoz i ifrādo ma
ioz ē peipue cū q̄dā mēbra vicinātia stō hēant
malitiā cōplonis frē aut debilitatē: vez timoz
in hūectādo ⁊ exiccādo ē filis q̄uis spaciū hu
mectādi sit lōgi⁹. ¶ Et scias q̄ cū egritudines
stōi sunt ex mā deinde ambigua sit mā: tūc nō
est q̄ magis cōfert ei q̄ hiera: q̄m ipsa est ma
gis aduās xtutes medicinaz ad rectificādū
stōm ⁊ cōplendas operationes eius ipsi ppr̄ias.
Sed opz vt nō cures de ea q̄n ē malitia cōple
xionis sine mā: q̄n ipsa nocet in calo ⁊ sicco ⁊
iuenit in frīs q̄ est fortius ea. ¶ Lūq̄z cūaue
ris stōm ex humore effuso ad ipm ab alio ꝓpo
ta ipm post illud vt nō recipiat illū humorem.
¶ Et ꝓstrictio extremitatū ⁊ calefactio ipsarū
aduuat in retinendo illud q̄ effundit ad ipm
ab eis. ¶ Et syrꝰ de papauere est vehemētis in
uamēti ad effusionē māe calidarū. ¶ Q̄d si
humoz est frūs tunc ꝓfortātia q̄ nēcia sunt post
ipsaz sūt sicut mastix ⁊ tro. ⁊ ro. miozes ⁊ mē
ta sicca ⁊ xiloaloes ⁊ gariofili ⁊ q̄ sūt illis silia.
Et si hūo: ē calidus tūc arodob ⁊ troc. fri scū
ex rof ⁊ spodio ⁊ q̄ sūt silia illis. Et ille q̄ iuēit
duz ⁊ gēle illō q̄ ē iter stōm ⁊ epar ꝑm q̄ di
xim⁹: pōat cibos suos ⁊ medicias suas aq̄s oz
dei: ⁊ gdiaī i bibēdo ipsaz q̄q̄z die a.r. vsq̄z ad
xx.ti ⁊ vsq̄z ad cēti ꝑm lōgitudiē diei sui vsq̄z q̄
sit porēs i bibēda ipsaz vice vna aut duabus ⁊
nō approximet medicia eūantia neq̄z stōma.

¶ Troc. dicꝰ ad illū. ꝓ. mastix ⁊ troc. diaro
don amboz aā. z.iij. ⁊ arabe ⁊ mēre sicce ⁊ mar
maco: ⁊ xiloaloes crudi oium aā. z.ij. dēt i po
tu cū vino antiq̄ aut mixta. Et opz vt admistrē
tur in mūdificatiōe stōi ⁊ eiꝰ q̄ aggregatā va
cuitate eiꝰ aut adheret aut ibibit medicine non
p̄ntes stōm ⁊ mas ꝓrias stō absq̄z venis
lōgings ab eo. Si aūt nō vz vice vna iteret. il
lud. est. n. melius q̄z eūo cū nō sit nēcia eūo. Et
opz vt attendas esse egōnis ⁊ vane in egritudi
nibus stōi. Lūq̄z videris eas iā incipe rectifica
ri tūc iā icipit stōus rectificari. ¶ Et oz vt nō
afferas in curationibus stōi aut caliditatis ei
aliq̄d vehemētis unfrigidatiōis sicut aquā ve
hementis frigoris ⁊ ppr̄ie in eo qui nō ꝓsuet
est ea. ¶ Et nō euacues medicinas solutiuas
pp illud q̄ in ipso est ex superfluitatibus: a stipti
cis ꝓseruāb⁹ ꝛrutem ꝑpter illud quod scis.

¶ De cura malitie cōplexionis frigide ⁊ hu
mide in stomaco. Cap.xxv.

Et cū illuc est materia tūc euacua ꝑm
q̄ sciuisti in canone. Et si nō est mul
tuudo māe tūc experimentatores ba

Digitized by Google

dent viā in eo notā. ℭ In extimatiõe qđ cum mā nõ est: tũc cibāt illũ cũ eis in qb⁹ est stiptici tas ⁊ amaritudo: vt exiccẽt cũ stipticitate sua: ⁊ calefaciãt cũ amaritudie sua. ⁊ hui⁹ qđ gñis est vinũ põticũ. ⁊ ex medicinis q̃ bibunt medi cine absinthiales ⁊ syrup⁹ absinthij ipsi⁹: ⁊ me dicine facte cũ cydoniis. Sed ex emplis ⁊ epi thimatibus ⁊ vnctoĩb⁹ empla in qb⁹ ponunt medicine stiptice sicut amomũ ⁊ calam⁹ aroma ticus ⁊ spica ⁊ foliũ ⁊ laudanũ ⁊ bdellũ ⁊ ra dix lilij ⁊ balsamũ ⁊ oleũ ei⁹ ⁊ gña ipsius ⁊ sto rax. ℭ Unguẽta aũt sũt cerata fcā ex oleo ma sticino ⁊ oleo de oliis ⁊ oleo de cydoniis. Si aũt nõ ꝓfert hec sũma admistra empla rubificā tia. ⁊ medicamen de gũmi ruthe silnestris. Et ex emplis ꝓfortãb⁹ ẽ vt sumat croci ⁊ spice si re ⁊ mastichis ⁊ olei balsami oiuz añ. ps. i. ⁊ mel lis ptes. iij. ⁊ myrrhe asportate a ciuitate arrusu lon ptes. iij. gũmi alboti ps. i. ⁊ ℈. euforbij ps. i. fiat ex eis emplm. ℭ Et vt bibat ex eis paruz prãsit. ℭ Et item aliud. ℞. storacis ptes. iij. ce re ptes. iij. medulle cerune ptes. ij. gũmi albo rim ptem. i. olei balsami ptẽ. i. ⁊ ℈. olei nardini ptes. ij. ℭ Et item storacis tertiã. medulle cerui ne. iij. aloes rubei. iij. mastichis ptes. ij. olei nardi ni. viij. olei balsami. iij. cere. v. fiat ex eis ceratũ. ℭ Illi ꝺo q̃ rõcinatiõe vtunt incipiũt i ꝑmis cũ exercitio tẽpato ⁊ admistrãt cibũ boni chimi facilis digõnis eq̃lis eq̃litatis ad paruitate aliquã declinãtẽ ꝑm mẽsurã qua digerat: de inde gradatim in h̃ admistrãs medicinas ꝓdi cras: ⁊ que cursu earũ, pcedũt ex eisdẽ aroma ticis calis: cũ eq̃litate qđ ꝑm qꝫ exigit oppositio egritudis ita vt ꝑmẽsuret cõplo. ℭ Et ex istis eisdẽ sunt dyapipereon ⁊ dyaciminũ. ℞. Medi camẽ bonũ. ℞. grano iunipri ⁊ gũmi albozis ⁊ pipis oiuz añ. ptẽ. i. ⁊ myrrhe asportate a ciuita te atrusulo: ⁊ exustio qꝫ opz vt. fiant cũ ea storax ⁊ spica celtica oium añ. ptes. ij. petroselini. ℈. se minis apij mõtani ⁊ herisim ambor añ. medie tatẽ ptis: ꝑficiantur cũ ẽgñitate sufficiẽte mellis. ℭ Et q̃n frig⁹ est vehemẽtius illo tũc opz vt in potu tribuant omozusia ⁊ athanasia ⁊ sagze nea. ℭ Et est ex medicis bonis ad oẽs egritu dines mãles humidas als frigidas ⁊ grossas humidas ⁊ est syrupus squillinicus ⁊ eius con fectio. ℞. sglle mũdate incise. iij. eminas. pijciã tur in vase de vitro ⁊ orificium cooperiat va sis ⁊ dimittat sex mẽsibus. ℭ De cura ma litie complexionis calide. Cap. xxvi.

I Iflãmatiõi stõi ꝓfert i potu sumere lac acetosuz ⁊ acetũ, ppe cũ coriãdro ⁊ lac acetosuz vaccinũ ⁊ medullã ci troli: ⁊ pisces recẽtes, ppe sedãt inflã mationẽ in stõ: ⁊ aq̃ frã ⁊ fruct⁹ recẽtes ⁊ endi uia: ⁊ cucumeres ⁊ psica q̃ nõ sunt vehemẽtis aq̃ritatis qꝫ ꝙuertunt ad colerã. ⁊ lactuce ⁊ len tes ⁊ coriãdrũ hũdũ ⁊ acetũ ⁊ cucurbita: ⁊ q̃ sũt illis silia mixta cũ cãphora ⁊ sandalis ⁊ r⁹ sis si illa necia sunt. Et dant eis i potu cẽ tro. ℈ spodio: ⁊ ppe cũ ẽ illic solovẽtris colica ⁊ on⁹ cocta i aceto ⁊ lẽtes cũ ꝺdumẽto gnatoz ⁊ cuꝫ sumachia ⁊ ꝺdimẽto de agresta. ℭ Et carnes q̃ eis ꝺcedunt sunt caro attanie ⁊ turagi ⁊ pul loz. Mõ si eoz calitas nõ ꝑsequit mortificatiõnẽ ⁊ rutis: tũc ciba eos fris grossis sic̃ ifrãis pi scib⁹ recẽtib⁹ ⁊ ifrãtis vẽtrib⁹ ⁊ oĩb⁹ i qb⁹ est stipticitas: ẽt ⁊ rob de papauẽ ⁊ syrup⁹ eius ꝓfert adh̃ valde. ℭ Et ex eis q̃ ꝓferũt eis ẽ vapora tio cũ ifrãtis: ⁊ qñz emplant eoz stõi cũ vesica iflata iã iplera ex aq̃ frã. ℭ Cũq̃ empla stõz ex ẽplis ifrãtuus caue tũc ne velamẽ ex eis ifri gidet aut epar tali infrãtiõe q̃ eoz opões nãs les ledat: multotiens. n. accidit inde no cumẽ tum in anhelitu ⁊ frig⁹ in epate: qꝫ si peceperis aliqd hoz tũc succurre et cũ oleo calefacto effu so sup locum ⁊ empla ipm cũ eo: ⁊ pone loco emploz ea que bubunt. ℭ De cura malã tue cõplexionis frigide. Cap. xxvij.

S I fuerit hec malitia cõplexionis leuis sis, ꝓtẽtus i curatiõe eius trociscis ro satis i qbus sunt absinthium ⁊ cinamomũ cũ decoctiõe cymini ⁊ ameos decocti rũ in vase vitri mũdo. ℭ Et ameos qđ ẽ vehemẽtis inuamẽti i hoc. ℭ Et cũ est fortis: ulla tũc necũ est vt ꝓfectiõib⁹ calis fortib⁹ ⁊ semi nib⁹ calis ⁊ diapipereo ⁊ tyriaca magna ⁊ mi tridato cũ vino ⁊ sagzenea ⁊ dyacumio ⁊ omo rusia ⁊ allẽdedicõ ⁊ dyamaschio amaro ⁊ ꝓfe ctiõibus de stomatico. ℭ Et dyalibanũ inua tiuũ est ad hoc vbi nã est lenis. Et opz vt ad bibẽ dũ dent hmõi in decoctione spice ⁊ mastichis ⁊ sgnati ⁊ eoz q̃ sunt silia illis: ⁊ zinziber ꝺdmz est inuatiuũ eis ⁊ ẽt tro. rosacei cũ eq̃li mẽsura xiloaloes. ℭ Et item dyapipereõ cũ vino: nam ipm vehemẽter calefacit stõm: ⁊ figitur vltimi tas sue ipressiõis ꝑ singultũ. ⁊ opz vt vtant as sa ⁊ pipe in cibis suis. ℭ Ipsa. n. sunt plimi in namẽti in hoc. Et allea ẽt sunt ex reb⁹ q̃ magis ꝓferũt eis. Et ex oleis inuatiuis iungẽdo stõz sunt oleũ camomilinũ ⁊ oleũ de alcãna ⁊ oleũ de lilio ⁊ oleuz masticinũ posito in ipsis adipe galline. ⁊ si idiget sup fluitate ⁊ rutis ponant i ipsis ãmoniacũ ⁊ bdelliũ. Et si sunt nẽcia fortio ra istis: tũc administrent oleũ costinũ ⁊ oleum de ben ⁊ oleũ sambacinũ. ℭ Et ex eis que iungunt sunt sicut syrupus de lilio cũ xiloaloes ⁊ muscho ⁊ ambra. Et ex seibus sunt fenugre cum ⁊ semẽ apij mõtani ⁊ altee. Et qñq̃ posi tio vẽtosaz sup stõm in dolorib⁹ fridis maxi mũ affert inuamentum. ℭ Et scias q̃ calefa ctio extremitatum perducit ad calefactionẽ sto maci ex proximo. ℭ De cura male cõple xionis humide. Cap. xxvij.

S Trahe cuz exiccatiuis ⁊ icãtiuis ⁊ eis in quibus sunt calitas ⁊ amaritudo

Digitized by Google

postq̃ eis admiscenť res pomice. ¶ Et opꝫ vt vrank vinꝰ fonti parũper ⁊ sint cibi exiccantiꝰ ſc̃ illi q̃ sunt in patella ⁊ assati ⁊ minorẽť por? aque: ⁊ trocisci rosacei cũ rosis recẽnb? pferũt cõploni hũde in ſtõ. ¶ Et ex eis qd̃ q̃ remouent humiditatem ſtõi est vt bulliant. ʒ.i. anisi. ⁊. ʒ.i. semicli semiculi i aqua: ⁊ colent sup. v. ʒ. zuccari ros. di. soluti digitꝰ. ¶ De cura male complexionis sicce. Cap. xxix.

Ꝺ Ꝺr curatio curationi ethice pxima existit. hec. n. egritudo est q̃dã ethica ſtõi. Cũ ergo pfirmať curationẽ oio nõ suscipit: ⁊ neq̃ est polle vt occupatio sit ad humectãdũ ipm solũmõ: imo humectatio eius nõ fit nisi cũ cõitate corpis: ⁊ ex hũectatione igit̃ istoꝝ est eoꝝ balneatio ⁊ sessio ipsoꝝ in tina: ⁊ coꝝ iteratio ad balneum p̃m summã siccitatis. Et qñq̃ neciꝰ facit superfluitas siccitatis q̃ est in eis vt nõ pcedať eis ambulatio ad balneũ ⁊ recessus ab eo: imo deferanť ad ipm: ⁊ ab eo sup aliqd qõ pseruet ne resoluat eos motus: ⁊ ne resudet illud qõ suxerunt ex tina. ¶ Et qñ balneũ est mollificatiuũ ẋtutis: tunc oꝫ ne approximet ei qõ resoluat ⁊ duplicetur illud. ¶ Et opꝫ vt sit balneatio coꝝ submersio ipsoꝝ in tina: ⁊ nõ est ei necẽus aer balnei. ¶ Et opꝫ vt fit aq̃ tinę pata. s. iter illã ex q̃ fit hoꝝripilatio ⁊ inter mordicãté. ¶ Et ad vltimũ opꝫ vt nõ pariať ab ea: imo delectet ⁊ humecter ipm ⁊ amplificet poꝝos: ⁊ opꝫ vt fit spatiũ balneationis eius vsq̃ dũ pseuerat inflatiõ augmẽtať coꝝpus eius ⁊ incipiat detumescere. ¶ Et opꝫ vt cũ de balneo egrediť gescat paululum: deinde in potu sumat ex lactib? subtilibus aut lac mulieb̃re aut lac asininũ aut lac caprinũ: ⁊ qõ de eo est medi? est sucꝰ ex mãmilla: ⁊ afferať lac hora q̃ mulgeť ⁊ bibat ipm anteqũ pariať ab aere oino: ⁊ vt sit illud cuius lac bibiť iam cibatum tãta quãtitate q̃tum digerat: ⁊ sit vsum exercitio ante ipm eq̃li: ⁊ vt non sit suctũ: ⁊ hi est aial pter hoiem cognoscť bonitas digõnis eius aut malitia ipsius p ferozť stercoris eius: aut pportionem ipsius a feroze ⁊ eq̃litate eius aut humiditate ipsius: aut ipsius exiccatione aut eius superfluitate in vna earuꝫ: aut per eius eq̃litatẽ aut ei? instantionẽ pp ven tositatẽ in ipso: ⁊ vt fricetur cũ instro: ⁊ abstergatur excitãdo ipm: deinde expecteť in infirmo digõ eius qõ bibitur de lacte aut aqua ozdei ⁊ sciatur illud ex eructuatiõe eius ⁊ lenitate visceꝝ. Deinde redeať postq̃ unguanť mẽbra eius cũ facilitate vt exiccet aquositas effusa in eis. ¶ Si aũt fuerit cõsuetus balneo balneet vice tertia. ¶ Et si fuerit rectius vt sit cõtentus duab? vicibus addať in horis interpositis iter duas balneationes eius p̃m q̃ dicta est eius erpõ vt sit quies integra. ¶ Qõ si declinat ad lac deť ei i potu secũdo: ⁊ si nõ deť ei in potu aq̃ ozdei cuius artificiũ est bonũ ⁊ sapiens: ⁊ est illa cuius aqua multiplicať: deinde decoquať tã diu donec minorẽť aq̃ eius: ⁊ cibeť panę furni facto ex fermẽto ⁊ sale bñ cocto ⁊ piscibus altredradu: ⁊ alis volucrũ leuium carniũ molliũ: ⁊ testiculoꝝ gallozꝝ leuiũ carniũ ipinguatoꝝ cũ lacte ⁊ phibe ei viscosa ⁊ dura ⁊ grossa: ⁊ si fuerint multi nutrimẽti elige ex eis q̃ cũ multitudine sui nutrimẽti sunt velocis digõnis facilis chimi ⁊ humidi: ⁊ sũma sit tãte quãtitatis que nõ grauet neq̃ extẽsionẽ faciat plurimã: verũ minoratio necia est in hmõi. ¶ Et necium est in potu tribuere ei vinũ subtile decliue ad stipticitatẽ parũ tolerans cõmixtionẽ ppter aq̃sitatẽ suã. Ipsum. n. facit penetrare cibũ ⁊ viuificat ẋtutẽ ⁊ excusat a potu aq̃ frẽ facientis irasci vel tristari suo frigore: ⁊ sit eius sũma tanta ne natet sup stõm ⁊ ne faciat rugitum. ¶ Et sit eius cibatio scda: cum iam pmus itegre digestus est: ⁊ separet eius cib? qñ possibile est vt sit cibus lenis: vt nõ psequat cibus eius cibum indigestũ. Sitq̃ hoc regimẽ eius aliqb? diebus. Cũq̃ meliorať parũper addať in exercitio ⁊ fricatione ⁊ cibo. ¶ Cum aũt sanitati approximatur abscindať ẋtis ozdei ⁊ ponãtur loco ozdei vno die aut duobus sozbitiões facte ex candarufo ⁊ addatur ei cibus ex eis quibus vti cõsuevit ⁊ incipiatur a pedibus ⁊ extremitatibus ⁊ carnibus auium mollibus.

¶ De cura fride ⁊ sicce cõplonis. Cap. xxx.

q Quod si cõplo est frigida ⁊ sicca: tũc rege fridaʒ sicut regis siccã: ⁊ qñ ei? regimẽ nõ est ei nisi cũ calefactiũb? tunc aliena in ea q̃ addũt in siccitate ppter resolutionẽ suã: aut ppter stipticitatẽ sotẽ in ipsis. ⁊ euaporationes qõ oẽs nocẽt ei ⁊ nõ pferũt ipsi. ¶ Et opꝫ vt alienetur calefactio fortis velocꝫ: qñ illud extecat ⁊ addit in siccitate: imo opꝫ vt calefiat paulatim ⁊ humectet i eo qõ est inter illud: ⁊ addat in suba caloris innati nõ ignẽtate. ⁊ ex eis que facit illud est vinũ pue cõmixtionis ⁊ lac: ⁊ aq̃ ordei pmixta cũ pauco melle ablata spuma eius: vt multiplicetur ipsius nutrimẽtũ ⁊ minorẽť eius superfluitas est bona eis: ⁊ unguať stõus ex oleis aromaticis q̃ magis humectãt q̃ calefaciãt. ẋbi gratia sicut oleũ de spica ⁊ spica celtica ⁊ oleũ de mastice est bonum eis. ⁊ qñq̃ miscet cuꝫ eo oleum de balsamo: qñ est unguentũ. Et melꝫ qdẽ est vt misceatur cũ eis parũ cere: vt fit mora eoꝝ sup stõm. ¶ Et ex eis que forte afferunt unguentũ est vt calefiat mastix ⁊ misceatur cũ oleo neridẽ ⁊ ponať sup stomachũ: ⁊ eligať ex mastice illud qõ est pinguius. ¶ Qõ si frigus vehemẽtius fiat nõ est excusatio q̃ linitat stomachus cũ eo qõ est sicut pix faciẽdo vt ipsa adhereat ei oi die ⁊ removeat anteq̃ infrigidet

Digitized by Google

t qñcz adminiſtrat illud in die bis. Ipſa eum attrahit ad ſtom ſanguiné nutritiuū. ¶ Et oz vt tu cognoſcas formā adminiſtrationis picis ex eis que dicta ſunt in.c. picis. ¶ Et ex eis que maximū afferunt iuuamentū ſimplexari in fantem carnoſum ſane cōplōnis: qñ ipſe facit ſtom egrere calitatē innatā digerentē cibū ve hementer. Si aūt non fuerit infans tunc ſit catulus canis pinguis aut catus maſculus pinguis aut qd̄ ꝓcedit via eoz. ¶ Et oz qdem vt non ſudet infans complexatus t infrigidet ſudor. ¶ Et poſſe eſt vt limat venter eius cū eis que ꝓhibent ſudorē: t oz vt ne eis ſupfluę det aqua facta: qñ ipſa eſt res magis nociua eis.

¶ De cura cōplōnis ſicce cū calitate. C.xxxi.

c Vra huius eſt vt aggregeat inter duo regimenta que diximus: q̄ ſi calitas fuerit pua ſufficit vt adhibeat regimen hūmi ſiccitatē t ponat vinum eoz recentis tpis: t oz vt ipm in potu ſumant infrātū in eſtate: tepidū in hyeme: t ſilr ſint reliqui cibi eoz. ¶ Et ſit in cibo ſtoz eoz ex oleo de cydonijs t ex oleo omphacino. Et qñcz ſanantur integre ex potu plurime aque frigide t proprie quando non eſt ſiccitas ſuperflua.

¶ De cura cōplōnis calide t hūide. C.xxxij.

c Onferunt ei frā exiccantia t aggrega inter duo regia maluę cōplōnis calide t humide: t ꝓferunt ei tro.ro. facu cū roſ.recētib⁹.t qñ illic ē ſolō vētris adminiſtra ceratū ferū cū oleo ō cydonijs.

¶ De cura maluę cōplōnis ſtōi cum materia t cura opilationis. Cap.xxxij.

o Portet vt cognoſcas diſpōné mācī in ſtō an ſit exuccās ſicut eruccat ſpōgia aquā aut imbibita ſubmerſa ſicut imbibit pannus tinctura viſcoſa ſubmerſa i ipſo: aut adherēs: aut effuſa in cō cauitate que nolat apud quoſdā naraciue: t vt cognoſcas eius initiū t locū gñationis eius t ꝓpē effuſionis ipſius. ¶ Ad ſi fuerit eius gñatio in ipſo: intento in curando eſt intento eius t rectifica in ipſo cām gñantē ipſam. ¶ Et ſi fuerit veniens ad ipm ex mēbro alio ſicut cerebro aut felle: aut epate: aut ſplene cūa illud qd̄ puenit t rectificat membrū mandans mām ad ipm t ꝓfortat ſtom vt non recipiat illud quod effundit ad ipm. ¶ Et qñcz eſt effuſio eius in hora ſanus apud mortuurus aut actiue ſtōi t querē expulſiue. quare recipit ex materijs illud qd̄ non recipit in hora alia: t iſti ſunt illi q̄ non tolerant famē. t qñcz ſupuenit ei ſyncopis cum ipſa adeſt: oz vt preueniat effuſio māeriz cum comeſtione cibi t ſint cibi ꝓfortātes ſtōs.

¶ Et qñcz ꝓtingit q̄ materia non effunditur niſi cum adſunt paſſiones aiales ſicut ira vehemens aut triſtitia: aut alie: t non ſedat mordicatio accīs eis niſi cum vomitu. ¶ Et illi qui dem que deſcendit a cerebro ꝓferunt piſ.al.cō truū cum aqua t abſinthiū: t aloes debilis uamentū in ipſa eſt: ſed hiera fortis fit ad illud pp illud qd̄ eſt in ipſa de medicinis fortis reſolutionis t abſterſiōis. ¶ Et iam pretertit a nobis qd̄ ex cōpōne difficilis cure ē vt ſit ſtōs calidus t caput frīn: facit.n.neciū illud qd̄ deſcēdit ex capite vt adminiſtrent ea que ſunt ſicut diapigeon t diacyminū t illa qdē nocent ſubſtōi. ¶ Et eius cura que ab epate effundit indiget eis que leniunt naturā t euānt humores ſubtilē colericū ſicut aqua caſie cum myrabolanis t ſcamonea. ¶ Et qñcz declinat ipſius ab vtroq̄ oz ſimul per intentionē ad illud quod ꝓfortat ſtom t oz vt ꝓmittas lenificātia in cibo t facias ſequi ſuppoſita ſm q̄ dicturi ſumus i loco ſibi ꝓprio. ¶ Illa aūt que effundit a ſplene curat cum eis que dicemus in.c.appetitus canini. t qdē iam ſcimſti q̄ qñcz effunduntur ad os ſtōi humores acuti mordicatiui t faciūt eructuare ſyncopim t ſpaſmū. t qñcz pducit eorum effuſio ad deſtructionē pulſus. t qñcz ſunt melancolici t eſt nobis neciūt ꝓfortes os ſtōi ne recipiat materias attractas ad ipm cum emplis in qbus ſunt ſtipticitas t aromaticitas. t frigida qdē in diſpōne curatiōis calitatis in febribus ſiue alcal bu t cydonia t galia t ſuccus acre ſte ramialhauleich t olea ſicut oleum roſ. Calida vero ex eis ſunt hūnia diſpōné ꝑtā predictis ſicut myrtha: t crocus aloes t maſtix t abſinthium t olibanū: t.33.t ſpica: ſed olea ſunt ſicut neriden t oleū de lilio. ¶ Et mulcotionis quidem eſt cā aggregationis materiei in ſtō retentio eiuſdē mūdificantiū ipm non effuſo ad ipſum. Et in hmōi quidem oz eūes illud qd̄ aggregatum eſt t aperias ꝓtem curſus eius t facias ipſum declinare a ſtō ad ipſam. t neq; educatur ex ſtō humor niſi ad ꝓtem declinationis ipſius in eūone. Si aūt ambigua ſit: educ natātem qui ſequit os cum vomitu t illuz qui eſt ei ꝓximus cum ſolōne. ¶ Ad ſi humor eſt imbibitus intrans: t nō eſt niſi ſubtilis in eſſentia ſua: tūc melius quo curat ē aloes t ablutū rectius eſt ad ꝓfortādū t non ablutū ad purgādū. Haz cū ablut debilitat eius eūo t mūdificato ipſi⁹.

¶ Et hiera ꝓuenientior eſt ambobus pp qd̄ in ipſa eſt de ſpēbus rectis cālibus t adiuuātib⁹. t ꝓhibēt⁹ a nocētib⁹: t pp̄e pura nō pmixta cū melle. Cōmixta.n.cuz melle ſuis ſit plūs ſolōnis ex modis diuerſis: qñ ē plñ remanēs i ſtōrū ei⁹ ꝓfortatio eſt mior qñ mel frāgit de fortitudie aliqd i ꝓfortādo t purgādo q̄ ābo ſimul pgrunt. Et oz vt qñ bibit vt itērio ſit poſt ipſam ambulare: t nō oz vt alteret pp ipſam regimen ſuū. t qñcz remouet egritudo potione vna ex hiera. t ſi fuerit illic caſus appetit⁹ aut nauſea ponat loco croci in hiera roſe rubee. Et qñ inuenit caliditas inflāmata nō adminiſ-

Digitized by Google

frctur hiera: qñ ipsa qñq; addit in malitia cōplōnis ⁊ ꝓprie qñ existimat q̄ sit illic mā. ⁊ si non fuerit illic mā oīno tunc hiera est medicina magis ꝓferens humoribus colericis in stō: ⁊ ꝓprie cuz decoctōe absinthij. ¶ Descriptio hiere ad hunc modū lenis. ℞. floris sqnanti ⁊ xilobalsami ⁊ assari ⁊ cinamomi oiuz. añ. ꝑ. i. ⁊ aloes ꝑtes. vi. ⁊ qñ non queriť in ipsa fortitudo eūonis: imo mundificatio equalis ponatur pondus oīs medicine ꝑs. i. ⁊. ʒ. ¶ Et ex pillulis expris iuuāibus in hoc est vt sumat aloes ʒ. i. ⁊ myrabolanoz citrinoz ⁊ rosarū medietaꝫ ʒ. ⁊ ꝓficiant cum succo endivie. ¶ Et diacodion solutiuū fcñ ex cydonijs ⁊ zuccaro ⁊ scamonea. ¶ Et qñq; sufficit vt in potu detur dragma scamonee in tribus. vr. lactis aceto si cola ti a butyro suo dimissi vna hora dōec bona fiat eoz cōmixtio. ¶ Et geleniabi solutiuū est maximi iuamenti in hoc: ⁊ fiť fumusterre: ⁊ ꝓ prie ad colericā: ⁊ decoctio absinthij ⁊ prunoz ⁊ tamarindoz ⁊ sirupus ro. solutiuus: ⁊ ꝓprie in estate. ⁊ fiť aqua casei cū myrabolanis ⁊ scamonea pauca aut aloe si est volūtas vt eñet materiā colericā. ¶ Medicamen. ℌ. bonū. ℞. absinthij romani. ʒ. v. ⁊ ros. rubearū sanarū. ʒ. xx. decoquant in ſb. duab' aque donec remaneat medietas lb. deiñ poteſ sicut est aut cū zuccaro pauco. ¶ Et aloes qdē est ꝓueniens in eūonibus stōi. ¶ Et scamonea est nociua stō: ⁊ inimica ei. Non ergo audeas dare ipsam nisi cuz nēcitas adest. ¶ Et in hmōi qdē māijs cōfert flōmia qñ illic est replō vt moueat humoz ad venas ⁊ extremitates: ⁊ fint in humoribus qui sunt in stō meatus in ḡbus expellant. ¶ Et iā qdē exptū est sumere in potu hierā cum decoctione absinthij: qñ est vltima. ¶ Et exptū est diacydonite hmōi. ℞. cydoniozassaroz i massa quātitatē. iij. vn. ⁊ croci ⁊ absinthij ambor. añ. ʒ. ij. ⁊. ʒ. ⁊ olei arboris mastichis ⁊ olei de cydonijs. viij. darchimie ꝓficiant cum vino odorifero ⁊ adminiſtrenť. ꝓfortant. n. stōm qui est cuz hoc mō: ⁊ phibet ipm recipere humores calidos. ¶ Et ex eis que expta sunt ⁊ estvt sumanť absinthij. ʒ. x. cinamomi. ʒ. v. xilobalsami spice ambor. añ. ʒ. iij. folioz. ros. recentiū. ʒ. iij. xiloaloes mastichis ambor. añ. ʒ. i. coquant in aq̄ multa vsq; quo redeat ad quitatē. sad quātitatē lb. i. aut minus ⁊ colēť: ⁊ infundat in ipso aloes cuius potio sit quātitas. vn. i. omni die vsq; quo appareat sanitas. ¶ Et si humoz est effusus non adherens ei neq; grossus iuuat cōmutatio cō aq̄ raffani ⁊ oxymelle ⁊ aqua mellis ⁊ aqua ordei ꝑmixta cum oxymelle calido: ⁊ que ꝓcedūt cursu eoz ex eis que faciunt vomere leuibus: ⁊ qñ eq; sufficit aqua calida sola aut cum oleo calido solo de oliuis aut cum oxymelle cum aqua calida sola. ⁊ aqua ḡdez calida cum pauco melle lauat mām: ⁊ qñq; expellit eā nā cuz vomitu. ⁊ qñq; deducit eam ad inferiora. ⁊ qñq; curatur hmōi mā cum solōne ventris ēt cum eiʒ que diximus. ¶ Si ex vomitu non ꝓuenit illud q̄ queriť aut est ad ꝓfundus stōi magis declinis. ¶ Et qñcūq; volueris soluere ventrē cum hiera in hmōi mā dabis in potu post balneū i die añte aquā ordei. ¶ Et qñ ē humoz hic mordicatiuus paucus est tunc administratio sauich ordei cum aqua granatoz auferens ipm, ꝓpter exiccationē sauich ⁊ exiccationē eius: ⁊ qz contortat aqua granatoz os stōi quare non recipit ipm. ¶ Si aūt humoz est grossus tunc rectius est vt incidat ⁊ subtiliet cum potionibus incisiuis ⁊ subtiliatiuis. ¶ Et medicine qdē incisiue sunt sicut oxymelle: ⁊ alcaganic ⁊ synapis ⁊ cappares ⁊ oliue: ⁊ cum emplis subtiliatiuis: deinde educat solōne ventris cum eis que educunt hmōi. ℌ ō fiadministreť vomitus: deinde ventris soló erit rectꝰ. ¶ Et si est inobediēs quin non eradicet: tunc oz vt facias vomere cū eis que sunt fortioza sicut decoctio nucis vomice ⁊ synapis ⁊ piperis. ¶ Medicamen faciēs vomere flegma: mucilago cartami dissoluatur cum aqua anetti pritti: ⁊ ꝑjciat sup ipm oleuz laurinū ⁊ detur in potu infirmo: ⁊ mittat i ore ipsius penna ⁊ euomat cum ea. ¶ Et qñ mundificat stōus tunc administrenť ea que equant cōplōnes ⁊ calefaciunt ipm cum subtilitate vt non generet vice alia. ¶ Et qñ vis soluere vētrem in hmōi mā dabis ei ad potandū vno die ante ipsam post balneū aquā ciceris: ⁊ oz vt administres eis illud multotiens: ⁊ balneatio in aquis thermaticis ⁊ de ambulationes ⁊ motus iuuant eos. ¶ Et multotiens est de ꝓsuetudine hois vt cōgregeť in stō ipsius flegma plm: tunc ergo administrenť potꝰ cum aceto ⁊ synapi: qñ sanat ꝓpea q̄ illa incidūt corpus humoris: ꝓp solōne accitē hūs ipm. ¶ Et si sta ē aceto sum detur in potu hiera cum oxymelle ⁊ vtatur medicamine diacalamēti. ¶ Et medicine qdē soluūe rectificātes humores grossos que sunt hmōi sunt pillule alefenati ⁊ pillule aloe ⁊ nce magne ⁊ pillule stomatice ⁊ aloes in syrupo aceroso cum seibus fortia hñte scia facto cū melle ⁊ hiera. ¶ Sid illū qui grossus est. ℞. seis apij ꝑtes. vi. ⁊ extremitatū absinthij anisi seis seniculi oium. añ. ꝑtes. iij. pipis al. ⁊ assari ambor. añ. ꝑte. i. ⁊. ʒ. costi ⁊ spice de lxeisim oium. añ. ꝑtes. ij. masticis croci ambor. añ. ꝑtem. i. aloes ꝑtes. 8. ꝓficiant ⁊ fiant ex eis trocisci ⁊ bibatur omni die tro. pondere aur. i. qñ mūdificat stōz cum facilitate. ¶ Et qñq; necū est vti hieris magnis. ¶ Et ex eis que ꝓfūt ꝓprie post potionē ꝓcedentē sunt myrabolani: rebulli condīti: ⁊ syrupus de absinthio. ⁊. ʒʒ. ꝓditū. ¶ Et cibi ꝓuenientes ex eis sunt tura alzanabiti: ⁊ quaz anium ⁊ ius colūbe pullor. Lo: poza. n. pullorum colūbinoz sunt tarde digōnis ⁊ longe mo

Digitized by Google

re in stō. ¶ Et scias q̄ sahane est exiccatiua superfluitatū oium humidoꝝ z aq̄ ferri mierales aut in qua extinguit ferrū miserale aut in qua extinguit ferrū ignitū multotiens est iuuatiua stōi humidoris. ¶ Et oxymel squlitici est vehemens iuuamentū. ¶ Et diacydonité purū est bonū māijs calis: z illud qō est cum pipere ℥.33.māijs grossis frisz eius descriptio. ℞. succi cydoniorꝝ aquosoꝝ parū ponnoꝝ ptē.i. mellis ad infrātū z zuccari ad calefactū ptē.i. z aceti boni fortis.ſ.aceti vini ptē media. ꝓpareſ supignē lentū z reponaſ. ¶ Qō si voluntas adeſt vt sit maioris fortitudinis ad infrātuz ponaſ in ipso.33.z plp. ¶ Et ex eis que ꝓferunt ad resoluendū mās grossas ex stō est amplexari infantē qui non polluit sed est ꝓximus ad hoc sine velate. ¶ Et qūcz aggregant in stō. duo humores ℥ij z est ille qui est imbibitus: verbi gratia. ex subtili colerico z effusus in ꝯcauitate ex grosso: opz ergo vt intentio sit in eo qui est maioris nocumenti. ¶ Et qñ humor impediens ē calidus mordicatiuus: er quo accit syncopis z spasmus tunc rege ipm cum eo qō diximus in ca. syncopis. z primū quo oz vt ei succurras est facere ipm sorbere aquā repidā. Mā cuz ipsi per eum euomūt humores suos sedaſ illud qō hñt. ¶ Et si humor nocens effusus est melicus tunc ꝓferunt ei decoctio calamenti cum melle: z decoctio epithymi z calamenti cāpestris. Et ex eis que valent ad hoc est vt ꝓficiaſ alumen z calcadis z es vstū cum melle z ponaſ super stōm. Et oz vt ponaſ sup stōs eoz in horis ꝓpinquis egritudinis spongia infusa in aceto calido valde. Cuicz humor fuerit frūs z humidus tunc sis cōtentus calefacientibus resolutiuis z non facias ingredi in eis ea que exiccant cū stipticitate: qm̄ error est maximus siue sit cibus siue medicina. ¶ Et qūcz mā impedit multitudine sua non sua corruptōe z in succurrendo nocumento adminiſtrenſ medicine z cibi stipici absqz spe malitie. ¶ Curationi aūt apatū stōi singularia posterius faciemus capitula: z filr curationi ventositatū z inflatōis. ¶ In raritatis vero stōi cura adminiſtrenſ medicine calefaciētes stipticitate quas diximus z ꝓprie aromatica in quibus est ꝓuenientia cordi z spūi: z ad miniſtrenſ elia aromatica stiptica sicut de nuce muschata z eſtum de cardamomo z filia que sunt ex eis que dicemus z que diximus in curatione frigoris stōi z humiditatis eius. ¶ Et oz vt exiccenſ cibi z subtilienſ z sumanſ in paucis vicibus: z non grauabunt stōm. Et non ipleaſ vino subito: neqz moueaſ post cibum z potū: neqz bibat sup cibū. ¶ Et sit illud qō dicit vinū forte vetus ad aliquātulā declinās stipticitatē z assimat ipsum paulatim paulatim. ¶ Cura aūt opilōnū euenientiū in meatibus ꝓpinquis stōi qui sunt ad ipm aut in ipso: sicut meatus qui sunt ex ipso ad splenē: aut ex ipso ad epar est adhibere aperitiua sicut ꝓierā z absinthiū. ¶ Verū de curatōibus obuiationis z ꝓcussionis: z casus sup stōm sunt trociſci diacii in antidotario in qbus sunt karabe z melilotū. ¶ Emplīm iuuatiuū ad hoc. ℞. pomoruz de seem cocto ℥ dissoluto ℥ in decoctōe ꝓrito ℥ valde ponz.3.i. ꝓficiaſ cum decima sui de laudano z ros.3.viij. z aloes.3.vi. ꝓficienſ oīa cuz duobus succis.ſ. bugloſſe z foliorum cupressi z misceatur cū eo oleum de lilio z tepidetur z liquetur super stomacum diebus aliquibus.

¶ De cura eius qui leditur fortitudine sensus sui stomaci. Cap. xxxiij.

c Cum supfluit illud non est excusatio quin administrenſ narcotica cuz facilitate. ¶ Et oz vt sint cibi eius illi qui ingrossant sanguinē sicut illi qui sunt de frumento cocto cum multa aqua: z carnes vaccine vsqquo sit necū vti narcoticis. z si illud qō nocet fuerit calm̄ tūc oportebit vt partes stōi mundificenſ cum ꝓiera multotiens: z vt non tardeſ cibus eius: imo oz in hmōi vt cibenſ in principio famis ipsoꝝ pane cuz robub fructuū aut infuso in aqua frā z aqua ro. ¶ Et qūcz infundiſ in vino mixto infrāto. illud. n. cōfortat os stōi ēt. ¶ Et si illud qō ledit fuerit frigidum tunc phñ qō eiſ accidet non accidet nisi tremor z spasmus quare oportebit vt eorum stomaci cōfortentur cum vino stipuco z cum medicinis aromaticis stipticis subtilatiuis z euacuetur humor qui est in eis.

¶ De regimine eius cui stomachus parum est. Cap. xxxv.

o Oportet vt sit cibus eius ex eis q̄ sūt in pauca quātitate multi nutrimēti: z sint ex rebus ꝓuenientibus stomaco. ¶ Cibi aūt magis cōuenientes sunt illi in quibus sunt stipticitas z amaritudo sine acuitate z mordicanōe. z sani qdē iuuanſ in ꝓfortatōe suoꝝ stōz cum stipticis. In febrib⁹ vero nō oz vt sup̄fluat in hoc cum eis in qbus est stipticitas vehemens: qm̄ illud exiccat ora stōz suoꝝ exiccatōe noctua: ꝙre oz vt in eis cum facilitate administrēť qm̄ necessaria sunt. ¶ Et ex cibis qdē ꝓuenientibus stō inuātibus ad debilitatē ipsius ēm q̄ restat. ℭ. sunt pelles nutriscce ventrū gallinarū: z dimissio coitus confert eis in cōfortando stōm valde. ¶ Et ex regie ꝓuenientē plurimis stōis est vtvomitu in mense bis ita vt non ꝓgregeſ in stō humor flegmaticus. ¶ Et facilior vomitus est ille qui fit cum raffano z piscibus comestis expectando donec adsit sitis valde: z bibendo post ipsam syrupū acetosum mellinū aut zuccarinū cū aqua calida z euomendo. z non oz vt sup̄a illud addaſ: qm̄ ꝓfuescer nā cijcere sup̄fluitates ad stōz. ¶ Et scias q̄ vomitus facilis leuis sine labo-

Digitized by Google

re ⁊ non frequens in hora necessitatis est mari
mi iuuamenti. ⁊ ex regimine quemente pluri
bus stois est vt sint ptenti cibo vna vice preter
qd repleant in illa vice. ¶ De solutiuis vero
quementiora eis sunt aloes ⁊ absinthij herba
non succus eius: qm succus separus est a stipti
citate retenta in herba. ¶ Et qnqz iuuat stoias
ex acceptatoe passularu i scda mesa pp illd qd
in eis est de absterione equali. Et ipse qdē sūt
ex eis que sedant mordicationez puā que accit
sto sua abstersioe. ¶ Magna vero mordicatio in
diget foriori illis. ¶ Et grana myrti pferunt
sto: ⁊ capparis pparata ēt: ⁊ ex oleribus lactu
ca sto qui ad calitate ē declinis: ⁊ filr fumuster
re ⁊ apiū est cois iuuamenti: ⁊ filr menta ⁊ enu
la ydra cum aceto. ¶ Et ex eis que quemunt
sto sua ppietate ⁊ pferūt meri ēt est lapis qui
dr corallus cum suspendit: ita vt approximet
sto aut sumit ex eo suspēsoriū. Quatr ergo in
gredit i pfectoib⁹ aut bibit ex eo medicetas. ʒ.i.
¶ De reb⁹ q̄z vsu nocet stoms ⁊ intestia. xxvi.

s Cias q̄ plures egritudines in sto se
quunt sanctate nauseatiuaz: Aliena
ergo eam ⁊ aliena cām eius ex cibis
in quātitate eoz ⁊ qualitate eoz qui
sunt inconsueti: ⁊ ex aeribus: ⁊ ex aquis. phi
bendus digone bona: ⁊ ex rebus magis inti
micis sto est repletio: ⁊ pp illud non auget coz
pus gulosi: qm cibus eius non digerit: quare
nō crescit ex eo corpus. Ille aut qui a cibo ab
stinet dum in ipso remanet adhuc aliqd appe
titus auget: qm stoms eius bene digerit cibū.
¶ Et scias q̄ cibus qui est incōuenies sto in
seipso non cā aggregatois sue cum alio: aut est
incōuenies ei pp suā quātitate aut pp qualita
tem sui. ⁊ vnaquecz earū si est ad lenitate decli
nio: natat ⁊ regrit expulsionē cum vomitu: ⁊
si ad grauitatē resident ⁊ regrit expelli fluxu vē
tris. ¶ Et qnqz accit vt natet pars eius ⁊ resi
deat pars eius pp suā diuersitatez in lenitate ⁊
grauedine: ⁊ diuersitate motuū vētositatū eue
nientiū in ipso: ⁊ regrit vomitū ⁊ solone ven
tris simul. ¶ Et scias q̄ phibitio fecis ⁊ ven
tositatis est maximi nocumenti. qnqz. n. ascen
dit pp illud fex ex reuolutoe ad reuolutionem
ad suptora donec redit ad stom ⁊ impedit nocu
mento maximo ⁊ mouenf ex eo ea que sunt si
cut ileos: ⁊ accit perturbatio ⁊ casus appetitus.
¶ Et ventositas ēt qnqz ascendit ad stom ⁊ ele
uatur vapor ipsius ad cerebrum: ⁊ nocet vehe
menter ⁊ corrupit illud qd in sto est. ¶ Et scias
q̄ oe qd stipticitate non hz ex succis ppie: ⁊ ex
aliis cōtrer est malū sto. ¶ Et oia olea mollifi
cant stom: ⁊ qd ex eis est magis cōuenies est
magis sanū oleū de oliuis ⁊ oleū de nucibus
⁊ oleū de fisticis. ¶ Et ex medicis ⁊ cibis sto
magis nocius sm plus sūt grana punī ⁊ sellī ⁊
albedarugi ⁊ napi non dissoluti in decoctoe: ⁊
acetosa ⁊ attriplices ⁊ blitū nisi cum aceto: ⁊ al
muri ⁊ oleo: ⁊ ex istis sunt senugrecū ⁊ fenumu
qm ambo debilitant stom: ⁊ lac est nociū sto
⁊ filr medulle ⁊ cerebella. ⁊ ex pedibus qui est
grossus nouus. Et ex medicinis grana iunipi
⁊ grauealfagi. ¶ Et scias q̄ oes medicine so
lutiue ⁊ oia que abbreuiatione faciunt sunt ma
la sto. ¶ Et cotus ē ex rebus magis nocius
sto: ⁊ diminio ei⁹ ē ex reb⁹ magis pferētib⁹ ei.
¶ Et vomit⁹ laboriosus q̄uis sit iuuatiu⁹ ex
pte purgatois: nocet tñ plus cum debilitatoe.
¶ Tractatus secundus huius fen.

¶ De regimine doloris stoi ⁊ debilitate eius
⁊ dispositione appetitus eius. Cap. i.

Dolor stoi accit aut pp malitiā
cōplonis absqz mā: aut ppter
malitiā cōplonis cum mā ⁊ p
prie acuta mordicatiua aut pp
solone ⁊ tunitatis ex cā veuro
sa extensiua aut mordicatiua
adustiua: aut aggregatiua ambarū rerū simul
sicut est in apostumis calis. ¶ Et qnqz fit ex vici
bus corrosiuis. ¶ Et ex poibus qdem sunt
aliqui qbus accit dolor stoi cum comedunt ⁊
sedāt post digonē ⁊ eoz plurimi sunt melioz
patientes meliam miraclā. ¶ Et sunt ex hoi
bus qbus accit dolor in fine spacij cōprehen
sionis cibi in sto ⁊ apud horā. x. ⁊ que sequunt
eam: de qbus sunt qdam quoz dolor non se
datur donec euomant qdā qd est sicut aceruz
ex quo ebullit terra. deinde sedāt dolor eoz: ⁊
ex eis sunt quoz dolor sedāt cum descensione
cibi ⁊ non cum vomitu. ¶ Et de duabus se
ctis sunt qui remanent sm tolerantiā suā lon
go tpe. ¶ Et cā qdem primi est effusio melie
ex splene ad stom. Et cā secdi est effusio cole ad
ipm ex parte semp: que ambe nō leduntin pn
cipio rei: qm ambe cadūt in pfundū. Cuqz ci
bus permiscet eas cōmouent cum cibo ⁊ ascen
dunt ad os stoi. ¶ Et est ex poibus: sto cuius
puenit dolor aut adustio vehemens ⁊ cuz co
medit sedāt: ⁊ eius qdē cā ē effusio mā ex mor
dicatiuarū ad stoz qm vacuus est a cibo aut ace
tosarū melicarū ⁊ sunt raro aut acutarū colori
carū que sunt sepe. ¶ Et ex poibus est cui acci
dit pp multitudinē comestionis ⁊ iteratois ei⁹
non sm veritatē fames: ⁊ pp replonē corporis
eius ex sanctate nauseatiua adustio in stoma
co ipsius intolerabilis. ¶ Et quandoqz fit do
lor stomachi ex vētositate. ſ. aut dolor fortis: aut
dolor pungitiuus. ¶ Et ex poibus est: cuius
vehementia sensus stomachi ⁊ quidem acciden
tia eius que diximus de humoribus colericis
q̄ effundūt ad ipm sūt cā doloris maximi accī
tis stoi ei⁹ intolerabilis: ⁊ qnqz facit accidere syn
copi. ¶ Et qnqz puenit ex potu aq̄ frē dolor
in sto est uosus clamosus: ⁊ qnqz morit subito
pp aducū dolorus ad coz. Et qnqz descēdit do

Digitized by Google

lor: ꝛ faĉ puĉre cholicā. ¶ Et timeĉ qđ illo in q̄ plogatur dolor ſtōi q̄ attrahat apa ſtōi: ꝛ porrēdit in pgnātiō? pfocatione miſicis q̄uis dolor ſtōi multiplicet i pgnātiō?. Et in lib° qđ mortis feſtie dr̄ q̄ q̄ñ apparet cū dolore ſtōi ſup pedē dextrū quoddā ſile veſice: tūc paries eius morit̄ in. xxvij. die?. ¶ Et ex ſignis illi? eſt q̄ ipſe appetit res dulces. Et ſi hēt dolorē vētris ꝛ appet i ſupcilio ei? veſtigiū ꝛ borhor niger ſilis fabe: deiñ frigeſ?tē ipſe morieť: ꝛ hnic qđ accidunt ſubethy: ꝛ multitudo ſomni pp frigus ſue egritudinis. ¶ De ſignis. Cap. ij.

Ignea cōplōnū pura? ſunt ſigna pdi
s cta. Et ſigna cōplōnū q̄ ſunt cū materijs ſunt ſigna pdcā ēt. Et mordicatio qđ cū iflāmatiōe ē ſigtio mālē eake pp q̄litatē acutā aut ſalſam. Si āt mordicatio eſt nō ſtabilis: imo renouat̄ ſigt effuſiones mālē colice ex epe. Et qñq̄ faĉ icuurrē mordicatio ſtōi febrē ephimerā. Et mordicatio ſtabilis qñq̄ faĉ icurrē ſe. tertianā iſepabilē ꝛ dolorē i latē dextro ꝛ ſignificat cōitatē pāniculi velāus epar. ¶ Et qñ ſedat febrīs: remanet mordicatio: tūc illud ē pp effuſionē materiei ex ſuperfluitatib? epīs: aut malitiā complōnis cale aut hūorē viſcoſuz i ſtō. Et abſq̄ iflāmatione ſigt materiā acetoſaz. Et ſignū a° qđ eſt ex ſūma illi? i q̄ eſt dolor⁹ euēt? poſt horas ſup cibum cā meſie ē vt accidat vomit? aceti acetoſi: ꝛ ſedat eo dolor: ꝛ vt ſplē ſit leſus ꝛ digō mala. ¶ Et ſignū ei? q̄ ē ex illo cā cole eſt vt nō accidat vomit? aceti: imo ſi fuerit erit colerie? : ꝛ vt nō ſit digō diminuta ꝛ ſint ſigna colere manifeſta ꝛ epar calm iflāmatum. ¶ Et ſigna eius q̄ eſt ex vētoſitate ſunt eructuatio ꝛ rugi? ꝛ extēſio in hypocōdrijs. ¶ De cura. Ca. iij.

Ura qđ eius q̄ ē ex malina cōplō-
c nis calide: ē in potu ſumē lac aceto ſum vaccinū: ꝛ lac de q̄ exeū eſt butyrū acetoſuz: ꝛ aquā frāz: ꝛ in cibo ſumē pullos ꝛ alcubugi ꝛ durag ꝛ cucumēs ꝛ cucurbitā ꝛ porzulaca ꝛ piſces puos elixatos cū aceto: ꝛ ex ſyrupis ſyrupuz acetoſum: ꝛ rob acreſe: ꝛ ex medicinijs trociſci de ſpodio: ꝛ adminſtrare empta infrāntia. Et ſi videris ex tenuatione ꝛ arefactionē adminſtrabis tinas ꝛ porabis ipm vino ſubtili mixto: ꝛ facies ei ſoꝛbitiōes calefaciētes ſubtiles rparas. Et cū dolor fuerit ex hūore colerico calido eūabis ꝛ adminſtrabis ſyrupū acetoſuz cū aceto in q̄ fuit infuſum abſinthiū ſpacio lōgo. Et dolores qđ ſtōi frōs ꝛ vētoſos ſi ſunt leues ſedat vaporando cū mūjs ꝛ vētoſe cū igne: ꝛ ꝓpe qñ ponit ex eis vētoſa magna ſup locū miracb vētris mediū: ita vt cōphēdat vmbiculū ab oi latē ꝛ dimittit ſic hora vna abſq̄ icliſiōe. Ipſa. n. dolorē ſtico ſedat mirabiliť. ¶ Et ſumē i potu vinū pur⁹ ꝛ inūgi ex oleis calefaciēnb? ad hoc ēt ſedat dolores prauos. ¶ Et ariſto. lō. eſt marinū iuuamēti in ſedādo dolores vehemēres ventoſos. ¶ Et ſiť caſto: eū qui bibit cū aceto cōmixto: aut vaporat̄ ex eo vēter exterī? cū oleo antiq̄. Et vētoſitatē q̄ reſoluunt por? vini puri: ꝛ allea: ꝛ exercitiū ꝑm vacuitatē ꝛ adminſtratio eorū q̄ dixim? in ca. iflatiōis: ſi vehemēs fuerit neceſſitas adhibē fomentes medicinarū. ¶ Et ſi dolor eſt ex ventoſitate pfocata in ſtō aut eis q̄ ſequunť cū pferūt et grana lauri ꝛ cynunū aſſatū. Et ſi ē dolor ex melia iflatiua: tē oꝛ vt vaporario fiat cū aliq̄ſtulo alumie ꝛ dragāto ꝛtriſ cū aceto acetoſo: ꝛ vt vaporet̄ ēt cū ramis anethi ꝛtriſ. ¶ Et ſi fuerit dolor ex apate tunc cura eſt cura quā dicturi ſum? i.e. apatī ſtōi.

Ō ſi dolor nō ceſſauerit: mollificabis vel curabiſ cū adipib? ꝛ ēbrocis fcis ex aneto ꝛ ſilib? Et cura doloris q̄ excitat̄ poſt ſpatū longū faciēs necū: vt euōsť mā acetoſa ē pfortatio ſtōi cū calefactiōe ꝛ epīs calis cū vio ꝛ vino puro: ꝛ pfectiōib? magnis: ꝛ cibari ex eis q̄ i parelis pparanť ꝛ q̄rū ꝓpetas ē vt ſuffumigatio nē faciāt i ſtō calor: ſic oua aſſata ꝛ mel. Et cura eius cui accit dolor vſq̄ q̄ comedat eſt cūo coſe aut e° extinctio ſi eſt ex coſa aut eūo meſie: ſi eſt ex meſia aut declinare virtūq̄ hūorē ad ptē q̄ nō ſit ſtōi pp illud qđ dixim? i.e. canonis: ꝛ vt pfortet os ſtōi: ꝛ os p° illud vt diuidat cibū ꝛ vt cibenť ābo cibo pauco in q̄ntitate: nīl to i nutriēdo: ꝛ nō bibāt aq̄ſ ſup ipſ nili fortēdo: ꝛ expectet vſq̄ ad horā famis ꝛ cū cōpleť bibāt tunc.

¶ Dolor: āt q̄ accit p° cibū: ꝛ nō ſedat nīſi vomitu ē dolor malus: ꝛ recti? qđ eſt vt in potu ſumāt oi die aliq̄d mellis añ cibū. ꝛ vt ꝓſideres cāz illius ex ca. vomit? ꝛ eūa illō qđ oꝛ eūari ex iſuſiōe aloes ꝛ ſilib?: deiñ adminſtra tro. ſtelle: ꝛ ex eis q̄ ꝓferūt ad ħ eſt vt ſumāt olibani ꝛ maſticis ꝛ nigelle ꝛ ameos ꝛ coꝛiceū fiſticoꝛ viridiū. ꝛ xiloaloes crudi pres eq̄les teranť ꝛ cribellenť: ꝛ ꝓficiant cū melle enblico ꝛ ſumat ex eo añ cibū q̄ntitas. ij. ſ. vſq̄ ad. ij. aur. ¶ Et ꝓferūt ei adminſtrando coꝛiādri ꝛ ſyrup granaꝛorum cū mēta ꝛ redā q̄ oīr in ca. vomit?. ¶ Et ex eis que ꝓferūt dolorib? ſtōi cū ꝓprietate ꝑm q̄ teſtificať Gal. ſunt cutes intrinſece ſtomacorū gallinarū. ¶ Et plm q̄dem mordicationis ſtōi ſedant res frigide: ſicut lac acetoſuz ꝛ filia.

¶ De debilitate ſtōi. Cap. iiij.

Ebilitas ſtōi eſt a° mē diſpōnis ſtōi
d qñ nō bene digerit ꝛ cōturbat eū cibus vehemēter abſq̄ cā que ſit in cibo ex cāis ꝓdictis in ca. ꝓncipio digeſtionis. ¶ Et multotiēs eni aſſociant ei defectus in appetitu ꝛ paruitas veruz illud nō eſt ſemp: imo qñq̄ eſt appetit⁹ plūrus ꝛ digeſtio pauca: ꝛ nō ſigt illō fortitudinē ſtōi: ꝛ qñ cā ei? i fortitudine angeť ſūt illuc rugit⁹ ꝛ eructuatio alterata ꝛ nauſea: ꝛ ꝓpe ſup cibū: ita q̄ quetus

Digitized by Google

sumit cibū nō pōt moueri donec ipsum enormat: ꝛ sūt mordicatio ꝛ dolor: iter ābas spatulas. Q̄ō si cā i fortitudie valde addaf ñ erit ernctuatio aut nō facilis erit exit⁹ stercoris aut nō erit ei mora ꝛ lubrificabit velocit: ꝛ erit pati⁹ decti pulsus velox ad syncopi ꝛ q̄rit cibū. Cū q̄ appropriaf ei terref ex eo aut sūt rē modicā aut accīt ei febres ꝓ q̄lz cā: ꝛ appent i eo accidētie melie mirachie. Et scias q debilitas stōi fortasse é cā oiuz egritudinū corpis. Et hec q̄ debilitas q̄z é in supioꝛib⁹ stō:: ꝛ q̄z é in inferioꝛib⁹ ei⁹: ꝛ q̄z é i vtriq; ipsius. Cū é i supioꝛib⁹ stōi é nocu⁹ ei⁹ q̄ cōedit in pn⁹cū cōedit q̄dīu é in ꝓb⁹ supioꝛib⁹ stōi: ꝛ si é in iferioꝛib⁹ stōi é nocu⁹ cū regescit cibus ꝛ appet ei⁹ vestigiū i egōne. Et cā q̄ dbilitaris stōi sūt egritudines veniētes i eo pdcē: ꝛ nauseatiua sanietas ꝓtinua: ꝛ q̄z fac eā plurim⁹ vsus vōitus. Et ex perimētatoꝛes q̄ i cura ꝓtēti sūt exiccatiōe ꝛ deficcatione ꝑm q̄ inuimus ad illud in ca. suc currēdi cōplōni fride ꝛ hūide q̄ accīt stō. Sed ꝯtras est q̄ debilitas stōi segf oēz malitiā cōplonis. q̄re opz vt cognoscaf cōplō. deinde op ponaf cū cura. Et q̄z é debilitas pp siccitatem stōi: si ergo cureī cura pdicta q̄ ꝓtēti sunt expimētatoꝛes erit cā mortis. Et q̄z est sanitas ei⁹ in potādo ipm aq̄ frā: aut potaīōe lactis aceto si vaccini inf̄rāti sup niue: ꝛ admīstratione fructuū frōꝛ. Et q̄z vehemētia debilitatis stōi curaf cū calefaciētibus ꝛ dñaf ei sitis: sed obuiaf ei cū eis q̄ sunt sic aq̄ frā ꝛ sanaf ulco. ꝛ q̄z expellif statim pp repletionē vl resolōnē iaq̄ illud q̄ é illic ex hūore nociuo: ꝛ egredif cū solōne vētris ꝛ euadit eger cū eo. Et soló vētris é ex eis q̄ debilitāt eū ꝛ fit cū ea soda. Et scias q̄ fortitudo stōi fixa é cū fortitudie oium ꝯtutū. uij.

Quecūq; ergo eaꝝ debiliteī debilitat stōz: verū hoies iā ꝓsueuerūt vt dicāt illud ꝑm digestiuam. ¶ Et vnaq̄q; ipsaꝝ ꝯtutū debilitaf pp oēm malitiā cōplonis vel attractiua debilitaf frigore ꝛ hūiditate ꝑz plm: q̄pp opz vt ꝓseruef cū medicis calidis ꝛ siccis nisi sit debilitas ei⁹ pp cāz aliā. Et retētiua opz vt ꝓseruef ꝑm plm cū siccitate cū declinatione ad fritatē: ꝛ expulsiua cū hūiditate ꝛ cū friditate. ꝛ digestiua per siccitatē cum caliditate. ¶ Et scias q̄ deterior debilitas stōi é illa q̄ ꝓtingit i rarificatiōe textu re villoꝝ ei⁹ ꝛ significat illō. s. hoc q̄ nō iuenif illic signū malitie cōplonis: nz apa nz ꝓferunt renolmio ciboꝝ illic: scias ergo q̄ stōus tā attrahitur. ¶ Et nocu⁹ q̄ ingredif sup ꝯtutes retentiuā vt nō inuoluaf stōus sup cibū oīno: aut mala inuolutiōe ipm comprehēdat. s. tremula aut cū tremore cordis aut spasmosa. Et ea igit est illud q̄ sentit eger manifesto sensu sic spasmus ꝛ tremor cordis. Tremoꝛ ē ꝙ q̄z non manifeste pcipit: vox significat illud cuz eo q̄ sentit de laboꝛe stōi ꝛ desiderio eius deponēdi cibū a se ꝓter q̄ sint vocāt ad illud rugitus ꝛ extensio ꝛ inflatio. Q̄ō si supfluat oxipilo fit tremor magnus ꝛ sentit ex eo sic sentit ex tremore reliquoꝝ mēbroꝝ. ¶ Et ingredit sup attractiuā vt nō attrahat oīno. ꝛ q̄dam noiant hoc mollificationē stōi: aut attrahit cū pena sic fit i initio egritudis q̄ noiaf mollificatio stōi: aut est eius attractio varia q̄si sit spasmosa aut tremula. ¶ Et debilitas q̄dem ꝯtutis alteratiue producit ad hydropisim carneam. ¶ Et scias q̄ q̄ stōus raliter debilitaf q̄ cibū mutare nō pōt oīno absq; eā excepta debilitate stōi. est cā quā distinguūt expimētatoꝛes tendētes succurrē ei. ita vt nō percipiāt: ꝛ sit iuuat cum regie electo apud eos ꝑm plm. ¶ Et opz vt emplastra ꝛ vngueta pdcā q̄ volunt ex eis ꝓfortationem stōi calefiāt vehemēter: repida nāq; ꝑz eoꝝ mollificat os stōi. ¶ Et Gal. q̄dē vsus fuit in hoc cerato ꝑm hūc modū. ℞. cere aur. viij. olei de neride vn. i. ꝛ misceaf cuz vtriq; si stōus fuerit vehemētis debilitatis: ita vt nō retineat cibum ꝛ aloes ꝛ masticis ābaꝝ. aā. aur. i. ꝛ succi acre ste aur. i. ꝛ ponaf sup stōm. ¶ Et. H. etiā affirmauit q̄ egritudines stōi cū q̄bus nō é caliditas vehemēs aut siccitas vehemēs sanant cuz dyacidonitē ꝑm hūc modū. ℞. succi cydoniorum lib. ij. ꝛ aceti fortis lib. i. ꝛ mellis ℈tum sufficit decoquaf donec fiat i cēntia mellis ꝛ puluerizet sup illō. xx. vn. i. ꝛ. s. aut. ij. vn. ꝛ admīstrent. ℣Medicamē aliud primū illi. ℞. cydoniorum aceto fortis lb. iij. ꝛ mellis lib. iij. pmisceaf ābo ꝛ pijciatur sup ea pipis. iij. vn. ꝛ seis apij mōtani. vn. i. ¶ Et ex eis q̄ ꝓferūt stō debili est admīstratio vociferationū ꝛ oium q̄ mouēt siphac. ¶ Et ex medicis bōis stō debili mollificato est infera ꝛ medicamē plax. ꝛ ei⁹ modus est vt sumaf myrabola. nigroꝝ assatoꝝ cum butyro vaccino ℥. x. ꝛ nasturtij assati. ℥. v. ꝛ ameos ꝛ origani psici amboꝝ aā. ℥. iij. scoꝛze ferri. ℥. x. dosis eius sit ℥. ij. cū vino fortī. ¶ Descripto emplastri boni ad debilitatē stomaci cū durīte sua. ℞. cassie lignee medietatem vn. i. lilij lzarmet. viij. floꝛes squināti lzarmet. vi. iunipe lzarmet. x viij. bdel. lzarmet. xxxij. spice celtice vn. vi. aut gūme ruthe silueſtris vn. i. aloes vn. i. olei balsami. vn. ij. cinami grossi vn. i. ¶ Et potare grana myrti é valde iuuatiuū eis: ꝛ in mēta est iuuamentum manifestū: ꝛ supioza feniculi sunt ex eis q̄ conferunt in emplastris stomaci frigidi ꝛ calidi. ꝛ pix est ex emplastris stōi fridi debilis. Et scias q̄ debilitas q̄z est cā tarditatis descensionis cibi cum expulsiua est debilis. q̄re opoꝛtet vt sit panis ꝓfectus istis plurimum hñs fermēti. Et q̄z est causa velocis descensionis cibi ꝓpter suam infusionem lubricitantem ꝓpter debilitatem sue virtutis retentiue. quare oportet vt sit panis confectus istis ad azimum declinis aliquantulum.

Digitized by Google

¶ De signis nauseatiue satietatis ⁊ destructionis digestiue. Cap. v.

c Signis illius sunt apa facies ⁊ pstrictio anhelit⁹ ⁊ grauitas capitis ⁊ dolor in stó: ⁊ singult⁹ ⁊ pigritia ⁊ raritas motuū: ⁊ citrinitas coloris ⁊ iflatio in ventre ⁊ intestinis ⁊ hypocódrijs ⁊ eructuatio acetosa: aut acuta fumosa feruida ⁊ nausea ⁊ vomitus ⁊ lubricatio supfiua: aut retētio supflua.

¶ De cura. Cap. vi.

e Portet vt administret vomit⁹ ⁊ leniat nā cū solone vēris: ⁊ teiunet ⁊ dimittat cibū. q̄tū pt: ⁊ vt sit pretius mioratiōe qñ nó pōt: ⁊ exercitū: ⁊ balneū: ⁊ vt sude. faciēda sūt. Cū nó ē repsio cui⁹ motus timeat cū motu. Q̄ó si timeat admisceat ges somn⁹ plur⁹: deīq̄ dati puēiat ad cibū ⁊ balneū. ¶ Et expire de cibo cui⁹ digō bona sit: ⁊ expire signa bōitatis digōis pdcā in. c. suo. Et qñq̄ é nauseatiua sanetas pp minutitudines sōni ⁊ gen⁹: nā sōn⁹ q̄uis pferat inq̄tū digerit: nō mot⁹ pferi inq̄tū expellit supflutates: ⁊ sōnus q̄ nocet vbi eger supfluitates expulsiōe: ⁊ vigilie nocēt vbi indiget mā digōne. ¶ Et qñq̄ pducāt nauseatiua sanetas ⁊ comestio nó fm̄ petitā famis ad hoc vt accidant stó adustio ⁊ acuitas intolerabiles. ¶ Et isti iuuant i curatione nauseatiua satietatis cū aliqua quātitate cōfectiōis sotare. ¶ Et isti qñq̄ iciūt vōitu expellere illud qđ comederūt. ¶ De destructione appetitus ⁊ debilitate eius. Cap. vij.

q Cādoq̄ est cā eius calitas pura aut cū mā ⁊ appetit hūidū ⁊ frīm qđ est pot⁹ absq̄ caso ⁊ sicco qđ ē cibus ⁊ qđ est pfluctū vehemēti⁹ ⁊ magis destruit appetitū. ¶ Et frig⁹ qđ vehemēti⁹ ptiet appetitū: ⁊ pp h⁹ iuenimus septētrio exētis ⁊ hyems ex tpib⁹ vehemētiores ad excitādū appetitū: ⁊ q̄ iter pagit i nine vehemētioris appetit⁹ est valde. ¶ Et cā i hoc é q̄ calitas é mollificatiua facies cutē mās ⁊ replēs locus eas: ⁊ fridas est econtrario: q̄uis qñq̄ fit cā magis nocēs appetitui malitia cōplonis fride singularis qñ mortificat duas vrtutes. s. sensibilem ⁊ attractiuā: ḡre debilitat appetit⁹ ⁊ hoc est raro: vel qñq̄ é cā et⁹ois cōplo supfluēs. ¶ Q̄ó si pfrmet malitia cōplonis debilitabit oēs vrtutes. ¶ Et deiect appetit⁹ i febrib⁹ pp malitiaz cōplonis ⁊ dñus suus ⁊ replōné hūor malor excitabilū. ⁊ q̄to vehemēti⁹ caput appetit⁹ in febrib⁹ pestilēcialib⁹. ¶ Et qñq̄ supfluit solo vētris vehemēs fit appetit⁹ cū supfluitate. ¶ Et appetit⁹ qđ cadit i apatib⁹ stói ⁊ epatis cū vehemēcia. ¶ Et cū appetit⁹ pdit alesceti: nó est bonus ⁊ cadit sigt recidiationē nisi sit pp paucitatē sanguis: ⁊ debilitate corpis: pidera ergo illud. ¶ Et qñq̄ est cā flegma plus viscosus cō prehensum in ore stói: ḡre natura refugit a cibo nisi in q̄ sunt calitas ⁊ acuitas. deinde accēt ex acceptōe illi⁹ ēt iflatio ⁊ extēsio ⁊ nausea: ⁊ nó gescit nisi cū eructuatione. ¶ Et qñq̄ fit pp assiduationem catarri descēdētis ex capite ad stóm: ⁊ qñq̄ fit ꝓpter replcionē corpis ⁊ pauc itatē resolutis ⁊ administratiōis nāe in rectificādo humore malū sicut fit in febrib⁹ in ḡbus tolerat dimissio cibi tpe extēsio: qm̄ nā nó fugit ex venis neq̄ vene ex stó ꝓpterea q̄ nā laborat ad expellēdū ⁊ refugit ab attractiōe: ⁊ si cut abstinēt vrsus ⁊ erinus ⁊ plūa alalia a cibo in hyeme tpe extēsio: qm̄ occupat nā in rectificādo illud qđ est in corpibus ex coz humoribus crudis ⁊ digerendo ipm ⁊ administrādo ipm loco eius qđ resolutur. ¶ Et ad vltimuz nēcitas cibi est vt suppleat locū et⁹ qđ resolutū. Cū ergo nó est resolutio aut est resolutio parua nó est nēcius cibus extrinsecus. ¶ Et qñq̄ est cā in ea q̄ venis in carne ⁊ lacertis ⁊ religa mēbris qñq̄ accidit tñ debilitatis vt nó fugāt ⁊ nó puenit fuctio fm̄ semitam expulsionis ad os stói: ḡre nó sufficiēter accipiat stomacus cibū sicut cū accidit ei abstinēcia a restauratione eius qđ resolutū: ḡre nó pucnit fuctio venarū ad os stói. ¶ Et qñq̄ fit ꝓpter abscissionē melancolie effuse fm̄ assiduationē et splene ad os stói. ḡre nó mouet ipm ad appetitū ⁊ nó expellit aliqđ ab ipso mūdificando. Cū qñq̄ remanet supra superficiē stói res extranea: tunc si est pauca est sicut abstinēs a mā ⁊ mouens ad expellendū nó sicut appetēs ipsam mouēs ad attrahendū. ¶ Et qñq̄ est cā eius destructio virtutis sensibilis in ore stói. ḡre nó sentit fuctionē venarū ex ipso q̄uis sugāt. ¶ Et qñq̄ é illud cā ꝓpter aras stói. ¶ Et qñq̄ est cū cōtrate cerebri: ⁊ qñq̄ cū cōtrate nerui sexti soluz. ¶ Et qñq̄ fit cā eius debilitas epatis ḡre debilitat vrtus appetitiua: imo qñq̄ fit cā et⁹ mors virtutis appetitiue ⁊ attractiue totius corpis sicut fit post egestionē san. plurimū ⁊ hoc est malū: ⁊ difficilis cure: ⁊ pduxit illud ad hoc vt cognoscat cibos ⁊ appetat ex eis aliqđ ⁊ ponant ante ipm ⁊ refugiat ab eis: ⁊ deterius hoc est vt nihil appetat. ⁊ nó debilitat virtus appetitiua post eōnem tñ. imo apud oēm malitia cōplexionis supfluc. ¶ Et qñq̄ cā eius est hōmes qñ nocent intestinis ⁊ cōicat eis stomacus ⁊ nó ledūt stóm nisi ascēdendo ad ipm. ¶ Et qñq̄ est cā eius media multa ledēs stóm mouēs eus ad vomēdū ⁊ ad expellendū nó ad comedēdū ⁊ attrahēdū. ¶ Et qñq̄ accidit destructio appetitus ꝓpter pregnatiōē ⁊ retēnōē mēstruum in principio ꝓgnatiōis: verū illud qđ plurimū accidit eis est corruptio digestiōis. ¶ Et qñq̄ est cā eius supfluitas caloris aeris: aut friditatis eius ita vt resoluat virtutē sua caliditate aut stupefaciat eā sua frigiditate: aut ꝓhibeat resolutionē ⁊ vehemēcē faciat calitatem

Digitized by Google

ſtōi ſilr. t ſilr qui ꝓſuetus eſt bibē vinum t dꝫ
munit illud. ¶ Et qñq; alterat diſpō appetꝰ
t debilitat pp malitiam diſpōnis ſomni. ¶ Et
qñq; fit caſus appetꝰ pp puritatē ſan. quā ſeq-
tur debilitas ꝙtutū ſicut accit ꝙualeſcētibꝰ cum
ꝙualeſcētia. Hic nāq; appetꝰ redit cū vinifica
tiōe t reditiōe ſan. paulari. ¶ Et exercitiuz ēt
abſcindit appetitiuz cibi. ¶ Et ꝓt' aq; plime.
Et qñq; eſt cā eiꝰ triſtitia t timoꝛ t ira t q̄ ſunt
filia hȳs. Et qñq; eſt appetꝰ ꝑſtratꝰ: t qñ inci
pit hō comedē excitat: t cā in hoc eſt: aut qꝛ ci
bus excitat ꝙtutē attractiuā: aut qꝛ q̄litas iuē
ta in ipſo actu alterat cōplonē deſtruēte appe
titū. ſic ſi ſit cōplo illa calida t igrediat cibuz q
ſit frūs actu cū cēpōne ad illā cēplōnē: t ſedat.
Et ſilr qñz bibit in ieiunio aq̄ frā t excitat ap
petitū. t febricitāti gō redit appetꝰ ei' cū rece
ptiōe panis ifuſi in aq̄ frā. ¶ Et qñ accit ebrie
tas ex vio cibitio ſup hūoꝛē cōmotuū excitat
appetitū ad ſoꝛbēdū. ¶ Et ſilr ſi eſt alie deſtru-
ctoꝛ appetitus friditatis t igredit cibꝰ calidus
actu: aut aggregat ex eo actu. ¶ Et caſus gō
appetitus in egritudinibꝰ chronicis eſt ſignifi-
cano valde mala. ¶ Et ſcias ꝙ cauſe ōſtructio
nis appetitus ſunt ipſe eedem cauſe debilitatiꝫ
appetitus quādo ſunt minoꝛes t debiliores.

¶ De ſignis. Cap. viij.

Ȝgna eius q̄ eſt pp cōplones ſunt ea
q̄ ſciuiſti. Et ſigna eiꝰ q̄ fit pp puritatē reſolonis ſunt ſpiſſitudo cutis: t
regimē delinoſiz de hȳs q̄rū pterijt
remēoꝛatio: t multitudo egeſtionis t ꝙualeſcē
tia appetitus pauca poſt exercitiuz t cēonem.
¶ Et ſigna eius q̄ fit ex debilitate oꝛis ſtōi ſunt
ea que dixim' in. c. debilitatis: t ex eis ſunt cēo
nes plime. ¶ Et ſignū eius cui' cā eſt aer eſt il
lud qō ſcit de diſpōne egri in eis q̄ ſunt pterita
ſan. obuiant aeri vehemēti frigoꝛis aut vehe
mētis caloꝛis. ¶ Et ſigē eiꝰ q̄ eſt ex vlceribus
ſunt doloꝛ dict' in ca. vlceꝛ t qō egredit aliqd
ex eis in egōne: t mollificatio nāe t paritas
moꝛe cibi iſtō: t mordicatio eius qō hȳ q̄lita-
tē acetoſam aut acutā aut amarā. ¶ Et ſignūz
eiꝰ q̄ accit pgnātibꝰ ē pgnatio. Et ſigna hūoꝛis
putridi ſunt nauſea t ſubuerſio aie t feroꝛ oꝛis
in qbuſdā hoꝛis t egeſtio mala. ¶ Et ſignum
eius q̄ fit ex abſciſione melie effuſe ex ſplene ad
ſtōz: eſt q̄ qñ iſte hō ſumit acetoſa t cōmouēt
ſtōm eius t expellit redit ad appetitū: ac ſi ipa
facāt opationē cāe abſciſſe ſi nō eēt abſciſſa: t
facit credere hāc ſigūonez magnitudo ſplenis
ꝓpter retēnionem eius qō opꝛ vt effundat. Et
ſigna eius q̄ fit ex melia plurima effuſa ledēte
ſtōm eſt vomitꝰ melie t ſapoꝛ acetoſus. t ingē-
tudo t alteratio coloꝛis hoīs ad pigredinem.
¶ Et ſigna eius q̄ fit cā ꝙtutū ſunt ſigna ex. t'
ꝙtutū: t cōualeſcētia hmōi appetitꝰ qñ admi
ſtrat aloes in ſyrupo maloꝛ loco emplaſtꝛi ſtō
nā deſcendūt ꝙmes a fridis oꝛib' vētris. ¶ Et
ſignū eius q̄ fit ꝓpter puritatē ſan. eſt vt accidat
cōualeſcētibꝰ aut q̄ eūaē eūone plima. ¶ Et ſi
gnū eius q̄ fit pp ſomnū ē ex malitia diſpōnis
ſomni cū ꝙantione reliq̄rū ſignoꝛ. ¶ Et ſigna
eius in q̄ eſt cā mortificatio appetꝰ ſunt ſigna
malitie cōplonis ꝑfirmate: aut eūones ꝓterite
debilitatis totū coꝛpꝰ: t vt eger talis fiat ꝙ qñ
appetit aliqd t afferat añ ipm: refugiat ab ipſo
t abhoꝛeat: t maꝛ illo eſt vt non appetat oīno.
¶ Et ſigna eius q̄ fit pp deſtructionem ſenſus
ſtōi t debilitatē eiꝰ ſunt vt ſint reliq̄ ſigna ſana:
t vt reſ acute nō mordicatione faciāt neq; nau
ſeam neq; faciāt euenire ſingultū ſicut diapipe
reon qñ ſumit in ieiunio t bibit poſt ipſum.

¶ De cura. Cap. ix.

Ꝛ curatiōe bona ei q̄ nō appetit ci-
bū ñ pp calitatē dñante ē vt phibea
tur cib' ſpacio lōgo t minoꝛet ei do
nec vinificet ꝙtus eius t digerat nauſea oīno
t vt paniat famē donec rectificet ſtōus eius t
appetat cibū ſicut accit vigilātibus: qñ cū ipſi
phibenſa ſomno iongo ipe fiūt doꝛmientes t
ꝓfundant in ſomno. ¶ Et ex eis q̄ ꝓferūt illis
q̄rū appetꝰ ꝑſtratus eſt pp debilitatē ſicut cō
ualeſcētū aut pp q̄lz hūidā viſcoſam ē vt co
medāt oliuas aq̄ t aliqd de piſcibus ſalitis: t
vt ſoꝛbeāt acetū ſq̄lticū paulatim: t opꝛ vt alie
nef in cibarijs eoꝛ croc' oīno: vez ſalura ꝓſue
ta ſunt plus ꝓuocatiua appetꝰ. ¶ Et ex ꝙuo
cātibus appetitū ſunt cappares ꝓparate t mē
ta t cepe t olive t pip t gartof. t galiga t ace
tū t acetoſa t acetū coꝛt almuri ēt t allea t ce
pe t paꝛ opopōaca t mel t pip al. t zz. t aſſa.
t belleric ēt, ꝙuoꝛa appetitū t mūdificat cum
hoc os ſtōi. ¶ Et ex medicis diſrūpētibꝰ ap-
petitū eius q̄ hȝ malitiā cōplonis cale aut frē
eſt eſarū dyacidoniten. ¶ Et ex medicis diſ-
rūpētibꝰ appetitū ē medicamē feniū ex ſuccoꝛ
donioꝛ feniū cū pomis deniū in antidotario. Et
ex eis q̄ iuuāt appetitū t ꝓhibēt ſubuerſionem
ſtōi eius q̄ nō recipit cibū ē rob mēte ꝑm hūc
modū. ¶ Terant grana acetoſa cū coꝛticibus
ſuis t ſumāt de ſuccoꝛ eoꝛ ps. i. t ſucci mente
ps. ſ. t melꝫ bōi aut ꝛucca. ps. ſ. deniq; ꝓparent
cū facilitate ſup ignē t ſit doſis eius in ieiunio
coclearij. i. ¶ Factū aūt cā caſtratus quādoq;
rectificat potus aque fride in quātitate qua nō
mortificet caloꝛē inatū. t cōferit ei vt robur
acetoſis. ¶ Et ex eis que exꝑta ſunt in ea eſt ſu
mere in potu aquā granatoꝛ cum oleo roſarū
t ꝓprie qñ eſt illic mā aut dñum ſitis: t ſucū
granoꝛ frigidoꝛ cū robur infridantis t empla
infridata. ¶ Et ſi fuerit illic mā euacuabis eā
in ꝓmis. ¶ Et de ſumma iſtoꝛ ſunt conuale-
ſcētes exeūtes a febribus t eſt cū eis remanen-
tia acutaris eoꝛ cura t eſt hȳ cura: vez ipſi nō
vrant aqua frigida plima vt nō deijciant ꝙtu

Digitized by Google

tes ſtōz coz. ¶ Et neciū eſt vt in potu ſumant hoc medicamē. ℞. rof. 3. x. ſumac. 3. ij. cardamomi. 3. i. fiant ex eis troc. z ſit dof. 3. ij. Ipm. n. facit appetitū z incidit ſitim. ¶ Et ex eis que faciunt eos appetere eſt ſauc ablutū cum aqua z aceto. ¶ Et confert eis vomere imiſſis digitis mouet. n. virtutē. ¶ Patientibus aūt factā pp frigus ꝓfert decoctio ſpēc que ē pip z cinamomū z ſiliā. z ſilr vnū vetus z diapipereon z tyriaca ꝓpue: z allea ſunt iuuamēta maxime i hoc z diacalamentū pliñ ꝓfert eis z oia ęaria calida z ſilr citra ꝓdita z myrabolani ꝓditi z ſecacul ꝓditi. 3. 33. ꝓditū. z ꝓferunt eis vaporatiões cum millio. qñ ipm eſt magis inuatiuū q̄ ſal. ¶ Facte vero cāe flegmatis pliñ viſcoſi ꝓfert vomitus factus cuz raphano comeſto ſup quē bibāt ſirupus acetoſus de melle ſingl̄ ſm q̄ expoſuimus in. c. cure vlis. ¶ Et ex eis que conferunt ipſi eſt ſirupus acetoſus cum ſcibus melonis in quo ponāt ſm oēm eminā melius que in ipſo ponāt aloes. iij. vn. z ſumunt in pota oi die ex eo tria cochearia. z ē oliue de aqua cum aniſo z cappares in aceto cū melle. ¶ Et q̄ꝫ ꝓferunt ei vt aquis thermarū z de ambulatio z motu. Et curaſ poſt mundificationē cū eis que diximus in. c. de caſu appetitus cā frigoris. ¶ Jn ea āt que ē cā humoris colerici aut humoris ſubtilis fiat eīo cum eis que ſcis ex myrabolanis. z ſirupus acetoſus cum aloe eſt melioz ſirupo acetoſo cum ſcamonea. Scamonea nāq; inimica eſt ſtōi z curet ēt cum vomitu qui educit humores ſubtiles z decoctione abſinthij ēt: q̄ñ eſt vituma. ¶ Jn ea vero que facta eſt cum cōtrate neruoz afferentiū ſenſus: aut cum cōtrate cerebri ipſius oz vt rendaſ verſus curā cerebri z ꝓfortatões eius. ¶ Sed in facta ppſpiſſitudinē z putrefactois venarū ex parte oz vt rarificet corpus cum balneo z exercitio equali z ꝓuocatōe ſudoris cum aperituis. ¶ Jn ea vero que facta eſt cā melie oz vt euet meſta deinde adminiſtrent alcaugua mich z icaſiua vt incidaſ illud q̄ remāſit ex ea. deide adminiſtrent cibi boni chimi odoriferi. ¶ Eius vero que facta eſt ab abſciſione melie cura eſt cura ſplenis z eius ꝓfortatio z aperitio viarū que ſunt inter ſplenē z ſtōm cum medicinis quaz eſt mouere ad ptē ſplenis. ſicut eſt epithimū z radices cozdcuz capparoz in ſirupo acetoſo z ſilr cappares cū aceto ꝓdte. ¶ Ppter gnantū aūt appetitus q̄ñ accidit q̄ñ cadit: z cura eius eſt cum eis que ſunt ſicut inceſſio tpata z exercitiū tpatus: z intermo comeſtis z bibitis: z vinū vetus odoriferū ꝓfortatiuū virtutis expulſiue z reſolutiuū māi male: z repñ tanto cibor ſapozoſoz z ea in q̄bus eſt caliditas z incitio. ¶ Et in ea q̄dem que facta eſt pp caſum virtutis oz vt incipiaſ a rectificatōe cōplōnis deij cientes eam quecūq; cōplō ſit z conuerſione ipſius ad ꝑfectum ſui. ¶ Et ſilr ſi fuerit poſt eōnes z raſurā: tunc illud erit pp mortificationē virtutis: verū in facta pp debilitatem virtutis coz oz vt motus fiant vomitu cum digeſtis. ipſi nāq; ꝑfectis non vomant inuenīūt tamen augmentuz virtutis appetitiue. Et q̄ñ ſit ex eis neciū potare tyriacā in q̄buſdā ſtrupis ſtomaticis ſicut eſt ſirupus. de abſinthio aut ſirupus. de ſcibus myrtis ſm q̄ pueniet. ¶ Jn ea vero pp debilitatē ſenſus ſtōi oz vt curet cerebrū z auferaſ cā que intromittit nocumētuz in opōne eius. ¶ Et ſcias q̄ vomitus mūdificās cū facilitate eſt medicamen mirabile ei cuius appetitus pſtraſ in dulcibus z vnctuoſis z eſt ꝓtentus in appetēdo acetoſa z acuta. ¶ Et eiſ q̄dē que ꝓferūt pliñ hītibus deſtructionē appetitus ſunt olibanū z maſtix z rubi aloes z galia z calamus aro. z balauſtie z aqua cydoniorū cū vno odorifero q̄ñ ex ea ſit empliñ cū nō eſt ex ficcitate. ¶ Et ex eis que ꝓferunt eſt ſirupus de abſinthio z vt aſſumat in oi die pōd. 3. i. de radicibus ſq̄nāti. z. 5. 3. de ſpica: bibank cum aqua in ieiuno. ¶ Et illa ꝓfectio que eſt cōparata filio abel dcā antidotario eſt inuatiua ēt. ¶ Et dē q̄ ex herbo ꝓrito cū ſumit aūt cum aqua granati minuit eſt ꝓferens in excitādo appetitū. ¶ Et q̄ñ caſus appetitus pducit ad ſyncopim tunc cura eſt appoximanto odoramento toz delectabilitū ex cibis ad infirmuz ſicut ſunt carnes z hedus lactens z gallina aſſata z alia z phibeaſ ei ſomnus z cibet cū qualeſcit pane infuſo in vino: z ſumant ſoꝛbitões velocis nutrimenti. ¶ Et ſcias q̄ oia olera z ꝓpue butyrū z vnctuoſa pſtermunt appetitū aut debilitāt ipz p hoc q̄ mollificāt z p hoc q̄ corrūpūt oꝛificia venarū. ¶ Et illō q̄ ex eis pueniētuz ē: illud ē i quo ē ſi ſpicitas aliq̄ ſicut oleū omphacinum z oleum nucinum z oleum ſiſticinum.

¶ De corruptione appetitus. Cap. x.

Quādo i ſtō aggregaſ hūoꝛ maꝰ? diuerſus a ꝓſueto i q̄ſtate ſua nā fūcrit aliq̄d ei ꝑtū: z ꝑtū diuerſum a ꝓſueto diuerſum eſt nō ꝓſuetū: fugātia nāq; ſunt extrema z ecōtrario. q̄pp accit q̄buſdā appetitꝰ luti. carbonuz. z terre. z gypſi z rerū huiꝰ ḡiis pp q̄ſtatē q̄m eis ē exucatē aut icidētē ꝑtā q̄ſtatē huiꝰ. ¶ Et q̄ñ appetitꝰ pregnātiꝭ pp retentionē mēſtruoꝝ appetitꝰ coꝛruptus pluſq̄ accidat eis ōſtructio appetuꝰ. z cā in hoc ē illud q̄ diximus z illud eſt vſq; ppe duos mēſes aut tres. ¶ Et illud q̄ ē q̄ñ eaz mēſtrua retinēt ad nutrimētū embꝛonis: z q̄ñ q̄ſ currūt timet i eis q̄ abortū faciāt. ¶ Aūt pliꝰ embꝛon in initio ꝓcepōis nō plūm indiget nutrimēto pp putrefactē ſui corpis: q̄re ſuperfluat q̄ de mēſtruꝰ retinet q̄ñ ad nēcitatē corrūpūt ergo z multiplicāt ſuperfluitates i mīce i iſtō. ¶ Cuq; embꝛon fit idigēs ſuperfluo nutrimento

Digitized by Google

t illud est apud.iij.menses minorant superfluitates iste t minorat hic appetitus.t est ille qui noiat periculus t discrimem. ¶ Et recuus ad qđ alteratur iste appetitus est vt sit declinis ad acetosum t acutū: t illud qđé est magis corruptum est vt sit declinis ad exiccatum t siccum. sicut lutum t carbones t teste t qñq; accidit hoibus simile huic propter superfluitates.

¶ De cura corruptionis appetitus. Cap.xi.

Oportet vt eũe ḣ humor faciens corruptionẽ cum medicinis quas diximus q̃bus oꝫ vti. ¶ Et ex regimine expto ad hoc est vt sumat pisces salitos t raphanū infusum in oxymelle t comedat vtroq; deinde bibat post ipsos aquā in qua fuerit rubei decoquunt t anetū t nasturtiū t semen eruce que in potu sumat. t qñ in ipsa ponitur lutum inuenti in croco quantitas.3.ij.t fiat vomitus cum ea in mense semel vel bis.deinde administret ꝓfectio de myrabolanis cum nuce enden. ¶ Et ex eis que ꝓferunt ad hoc sunt cyminū carmenū t ameos masticata in ieiuno t post cibū. t comedant sumpta semel in pulvere;hausto post ipm liquore. ¶ Aut sumat.3.i. de cardamomo minore:t tantūdē de cubebis:t q̃tū totū de zuccaro tabarzet.t sumat i oi die. ¶ Et ex medicinis compositis cum cuppulis glandium vehementis iuuamenti sunt ea que sunt sicut medicamen cuius hec est descriptio. ¶ Cuppularū glandū.3.viij.aloes.3.xvi. her de euphorbij.3.vi.radicū squinātī.3.iiij.myrrhe 3.ij.pterant oīa t decoquant in.ij.lb.aque donec remaneat medietas t sumat in potu omni die.3ª lb.tribus diebus primis. ¶ Et iterum cuppularū glandū .3.ij.myrabola.ni.bellirico t polypodij emblicoꝝ oīum.aā.3.v.scorie ferri infuse in aceto forti multotiens post qđ omni vice assarint super patellā.3.x.decoquant in.viij. vn.vini ponrici t.viij.vn.aque donec ad medietatem pueniant t detur in ieiuno.vi.3. ¶ In cura aūt appetitus luti oꝫ vt eũe ḣ humor regrés illud cum vomitu noto ad sum̃ fine:sicut ille qui fit post comestionẽ piscū salitoꝝ cum aqua faseoloꝝ t anetu t raphani. ¶ Et ex eis que foꝛtiter agunt foꝛtioꝛa istis. ¶ Et si necia est solutio ventris ẽt fiat. ¶ Et ex eis est eũo cum turbith t granis citri t sale napico qñ est unctuosa t ꝓprie si fuerint illic vermes:t administrẽtur post illud medicine quas dabit hora t alie dicte in antidotario. ¶ Et oꝫ vt fiat ex ameos t mastice t cymino glutẽ t masticẽ.t vt sumat ex duobus cardamomis.aā.3.ij. de zuccaro tabarzet q̃tū est totū in ieiuno t sorbeat super ea aqua repida multotiēs paulatim. ¶ Et ex eis que expta sunt eis est hec ꝓfectio.ℛ.myrabolanos t emblicos nucẽ endẽ t masticez t cardamonū mains ameos.33.ꝓficiant cum melle t sumat ex eis ante cibū t post cibū quātitas nucis. ¶ Et ex regimine bono in hoc est vt mundificet patiens eam fm̃ suum t rectificet complexionẽ suā. ¶ Emplastra sumat lutus alhur t dissolvat in aqua t ponant in ipsa medicine vomitue que non ḣnt saporẽ maximus: deinde ponant in ipsa ex sale t ipsam bonā efficiat:deinde exiccet in sole t ꝑcipiat appetentiā lutū vt sumat ex eo aliqd in quo sit de medicamie qđ nō addat supra dosim.i.aut dosim.i.ℨ.qñ faciet ipm̃ euomere illud qđ comedit t ꝓprie si fuerit res cōmouens vomitū sicut caules t silia t facit abhorere lutū. ¶ Et iam existimauerūt qdā q; iuuantius qđ administrat ad expellendū appetitū luti est vt cibet patiens dū est ieiunus pullis colūbarū assatis t ponat eis i scūa mēsa post cibū paulatim. Et i scūa mēsa vti amoeos ē valde mirabile t similiter amigdalis amaris. ¶ Et dixerūt qdā q; potare sacraiam ō sisamo abscindit ipm̃. Et oꝫ vt loquamur in ḣ fm̃ experimentū non fm̃ rōcinationē. ¶ Et ex illis que ꝓferunt eis q̃tis sit ex luris est nux enden t sucho falsoꝝ t si sint ex lapide. Et iam exptū est amilū de tritico t ꝓprie cū sale. ¶ Et expta sunt eis vt sumant vini ponrici.vn.viij.t coquatur donec remaneat.5.lb. t ad bibendus detur in ieiuno per hebdomadā vnā. ¶ Et ex illis quibus oꝫ eos vti in scūa mēsa sunt fistici: t passule t castanee:t chrysomilla. ¶ Et in q̃busdam eoꝝ exptū est vt sumant azebegi: t sint in ipso pisces pui t cepe: t carui t oleū ablutū:t spes sint pip.t.33.t tam dctm̃ est: q; ruta est maxime iuuamenti. Et nos quidem iam diximus regimen eius qui patit acetosus t acutū absq; dulci t unctuoso.

¶ De fame t vehemētia eius t expulsiõe appetitus canini. Cap.xij.

Altrotiens excitat hic appetitus canimus post eũones t febres proluras resolutiones. ¶ Et qñq; accit ex debilitate virtutis retentiue in corpore.q; assidue fit resolō superflua t assidue fit appetitus vehementis restauratōis. ¶ Et qñq; accit appetitus canimus pp calitatē superfluaz in ore stōi resolutentē t regrentē restaurationē: ẽre est os stōi semp quasi sit famelicū: t hoc fm̃ plm̃ facit sitim: t in q̃busdā dispōnibus facit famē cū superfluit eius resolō. ¶ Fames aūt fm̃ plm̃ est a superfluitate caloris in corpore toto t in extremitatibus eius. Calitas.n.lꝫ cum appropriat os stōi faciat appetere aquā t currentia humida:tū ipsa cum dñat corpori resolui t congrevat vt suctōe post suctionē donec puenat ad os stōi capiendo qđ aggregatū est. Et qñq; est hec calitas venies de foris ꝑcipue pp. dñiū aeris calū in corpore:cum occurrit raritati eius t obedientie ipsius ad resolōnē t necessitati recte ad restaurationē. ¶ Et qñq; superfluitas resolūtis corporis sola est in hoc cā cū ē illic calitas intrinsecꝰ

Digitized by Google

intrinseca digestiua resolutiua: ⁊ precipue si fuerit illic calitas extrinseca: aut adustorū debilitatis retentiue. ¶ Et qñq; accit ēt ex catarro in capite ⁊ illud est raro. ¶ Et qñq; fit pp ᵓmes ⁊ serpentes magnos cum subito incipiunt venire ad comesta ⁊ appropinquant eis ⁊ dimittunt corpus ⁊ stom famelica. ¶ Et qñq; est pp humorē acetosum. s. meliam: aut flegma acetosum cōmouentē os stoi: ⁊ facit in ipso illud qđ facit suctio venarū capientiū cibū: ⁊ cōmittat ipm vt insipisset cum eo sanguis ⁊ Jhaf ⁊ seruatur in orificijs venarū sicut abstergens sugens: ⁊ est cum acetosum sua incisione ⁊ expulsione remouet humores viscosos si sunt in ore stoi qui sunt ꝺ̄ū appetitus: qñ motus cuz est cum cōprehensione horū humor est ad expellendū vehementius ꝙ̄ sit ad attrahendū. ¶ Et iterū villoz stoi mor' vehemens fit ad inspissandum ⁊ pstringendū cuius sile accit cum est motus suctiois venarū ⁊ motus virtutis attractiue: ⁊ illud qđ accit ex canina fame peregre, pficiscentibus in frigore vehementi pole est vt sit pp hanc cām ⁊ silia. ¶ Et ex causis qđē cōmo uentibus famē ⁊ appetitū vehementē sunt vigilie superflue ppea q; resoluunt ⁊ exhunt humiditates ad exteriora sequentes dilatationē caliditatis ad exteriora. ¶ Et scias qp appetitus caninus multotiens perdurit ad bolismum ⁊ suberh ad mortem.

¶ De signis. Cap. xiij.

Ignū el' que fit post eūones ⁊ egritudines resolutiuas est antecessio earum ⁊ vt non sit nā solata ꝑm plīs: qñ corpus attrahit humectationem cibi ad seipsum: quare exiccat fex. ¶ Et signa eius que fit ex frigore sunt pallitas situs ⁊ multitudo fecis ⁊ inflatio ⁊ reliqua signa huius cōplexionis. ¶ Et ex illis est fritas huius aeris circūdantis: ⁊ signa eius que fit ex calitate sunt fortitudo situs: ⁊ non est vomitus acetosus ⁊ est nā ꝑm plīs ꝓstricta ⁊ reliqua signa eius huius cōplōnis. ¶ Et signa eius que fit ex debilitate virtutis retentiue in toto corpore ⁊ in stō: sunt multitudo exitus egestionis crude ⁊ pductio dispōnis ad sanguinolentā egōnē ⁊ reliqua signa ꝓportionalia nota. ¶ Et signa eius que est ex multitudine resolōnis sunt cāe resolōnis ꝓdicte in libro vij. quaꝝ rememoratio preterijt ⁊ vt nō sit in digone nocumētū. ¶ Et ex summa signoz casualiū sunt calitas aeris circūdantis ⁊ vigilie ⁊ silia. ¶ Et signa eius que fit ex humore acetoso: aut melico sunt paucitas appetitus aque ⁊ acetositas eructuationis ⁊ reliqua signa proportionalia nota. ¶ Et signa catarri ex capite sunt ea que diximus in capitulo suo. ¶ Et signa vermium sunt ea que sequūtur in loco suo ⁊ que dicemus in capitulo suo.

¶ De cura. Cap. xiij.

Illa qdem que fit ex frigore ⁊ ex sit perfluitate flegmatica oz vt curet cū mundificatōe nota cum calefactiuis predictis: ⁊ vino plurimo in quo nō sint ponticitas neq; acetositas oino. Jpm. n. sa nat ab ea sumptū in potu calefactum in ieiuno ipm nāq; est curatio magis ꝓferens eis nisi ipsis adsit ventris solō. tūc. n. oz vt oē vinū vitet: stipticū nāq; augmentū facit in canino appetitu ipsoz. ⁊ amarū addit in solōne ventris ipsorum. ¶ Et oꝑ vt sint ea qbus cibant pinguia calide cōplōnis sicut sunt ea que impinguant cum zirbo cameli ⁊ oleum est eius inunctuum cum in ipso non sunt ponticitas ⁊ acetositas.

¶ Et aliquando ꝓferunt eis. ⁊ ex eis qbus oz cibari eos est vitellus ouī assatus valde: post cibum. ⁊ oz vt elongent ab acetoso: ⁊ pontico. ¶ Et administrēt eis electuaria odorifera sicut alcanzi ⁊ electuariū veremi scl. ꝓprie: cum fuerit illis ventris solō. ¶ Et ex vnctionibus abstergendo factis que eis ꝓferunt sunt muschus ⁊ laudanū. ¶ Et ex eis que experta sunt: sunt grana alcadra in ieiuno aliqbus diebus. ¶ Illis aūt qui patiunt eam ex debilitate virtutis retentiue. nam ipsa ls ꝑm plīs debilitet pp frigus: tū debilitat: qñq; ipsa: ⁊ ois virtus pp oēz malitiā cōplōnis. ¶ Et non attendas sermonem ipsoz qui negant illud: ⁊ dimittunt: imo oz vt cognoscas cōplōnē: ⁊ opponas cum ꝺ̄ite tate cure: ⁊ sit magis vincens illud qđ est cum humiditate: confert panis de armacha valde. ¶ Ꝺ si eoz nāe fuerint vehementes mollificationis tunc retine eas: nam in retentione earum est cura fortis huius egritudinis. ¶ Et ex illos qbus accit ꝑ post febres fortes ⁊ eūones oz cibari ex vnctuosis que mundificant os stoi que non sunt male sube: sicut est oleuz amigdalarū cum succaro ⁊ vt insipisset qđ de corpore ipsoz est apparēs. Et sic est cura eus que accit pp resolōne plurimā. ¶ Et oz ne patientes hac spem famis canine ad calefacientia veniant ⁊ syrupos: imo nutriant ex cibis fris ⁊ liniantur extrinsecus ex eis que opulant pozos: sicut est oleum myrtinū ⁊ ꝓprie in cerato: ⁊ sicut alum ē dissolutū in aceto: ⁊ vt abluant aqua frā nisi sit qđ ꝓhibeat. ¶ Et oz vt sint cibaria eoz frida viscosa grossa sicut sunt ventres ⁊ acida ⁊ acetosa ⁊ pclara: ⁊ panis azimus. ⁊ cum inuenit aliquis eoz iuuamentū ex hoc regie ꝓuenit ei vt abhorreat cibum paulatim: ⁊ succurrat malitie ipsius ⁊ sic ille cā famis cuius est raritas corporis. ¶ In illa aūt cuius cā sunt vermes ⁊ serpentes oz vt interficiant ⁊ educant cuz eis que diximus de vermiū: ⁊ vt cibent ex cibis grossis frigidis: ⁊ pane infuso in aqua frigida ⁊ aquaro. ⁊ eo qđ dissolut in decoctione ex carnibus gallox ⁊ gallinarū ⁊ piscū ⁊ vtant fructibus hiemis. ¶ In ea aūt cuius cā est ex flegmate

Digitized by Google

acetoso oz vt patientes ipsam sumant cum aliquo in quo cadunt origanū ⁊ synapis ⁊ piper ⁊ vt comedant mel ⁊ allea ⁊ cepas ⁊ nuces ⁊ amigdalas ⁊ vnctuosa ⁊ adipes: sicut sunt adipes gallinarū ⁊ suillū. ¶ Et intentio qđē in quidā eoꝝ est calefactio ⁊ illarū quedā sunt medicine calide ꝑdicte: ⁊ in quibusdā earū est equatio acerositatis: ⁊ illa qđē sunt cibi vnctuosi ꝓdicti. ¶ Et ille qđē qui fortis est tolerans solōnem ventris: solnat post administrationē hoꝝ subtiliatiuoꝝ cum piera cōfortata eis: deinde dent ei vnctuosa. ¶ In pueris vero cum subtiliant: cum eis que sunt sicut cepe ⁊ allea ⁊ cibi subtiliantū assiduē tribuere eis in potu aquas calidā post regimen cum subtiliantis: illud. n. iuuat humores eoꝝ. ¶ Illa autē que est ꝓpter meliam effusam: semp qñq; indiget flōma basilice sinistre si est sanguis i eis plimus cā melie plurime: ⁊ si est splē apatus tunc laboret i euacuando eos cum illis que scripta sunt in canone ⁊ alienē ab acetosis ⁊ stipticis. ¶ Et qñq; ꝓferunt eis ventose sup splenē. ¶ Spēs vero que fit ex calūrate: curat cum eo qđ scis: ⁊ dent cibaria subtilia ⁊ cucumeres ⁊ melones ⁊ cucurbite ⁊ similia ⁊ vitetur aer calidus.

¶ De fame que vocatur bolismus. Cap. xv.

e Et fames que noiat fames vaccina ⁊ ipsam qđē antecedunt plerūq; fames canina ⁊ destruit appetꝫ post ipsam ⁊ qñq; non: imo destruit appenitus oīno incipiendo: ⁊ est fames mēbroꝝ cum sanierate stōi: sunt ergo membra famelica valde ⁊ indigentia nutrimēto ⁊ stōus respuēs ipm: ⁊ qñq; puentres in ipso ad syncopim: ⁊ vene qđē sunt vacue. sed stōus respuit cibū abhorrens ipm. ¶ Et multotiens qđē accidit iter agentibus in frigore ⁊ gelaris quoꝝ stōi ex frigore vehementi insipissant. Et cā eius est malina cōplōnis monificans virtutē sensibilē ⁊ virtutē attractiuā. ¶ Et fit ex humoribus tegentibus os stomaci cooperientibus ipsum ⁊ sparsis in villis eius mouentibus ad expellendum ⁊ refugientibus attractionem.

¶ De signis. Cap. xvi.

e Et tu quidem cognosces signa cum eis q̄ iterata ⁊ dicta sūt tibi i canone.

¶ De cura. Cap. xvij.

e Ura est cura casus appetitus oīno: ⁊ penitus oz vt odorent cibi ꝓcātes appetitum hntes spēs ⁊ fructus odoriferos ⁊ aromatica odorabilia in qbus est stipticitas vt ꝓgregēt virtutes: quare non resoluat: ⁊ deglutiant panē infusum in vino odorifero. ⁊ sumant in potu: aut sorbeant ex vino odorifero ⁊ ꝓprie si ꝓmisceatur ei cāphora in calida cōplōne: aut xiloaloes: ⁊ galia in aliis. ¶ Et confert ei syrupus de lilio si nō fuerit cā eis calitaꝫ. ¶ Et oz vt ligent manus ⁊ pedes ipsoꝝ vehementer ⁊ phibeant in somno.

¶ Et oz vt doleant puncti aliqua re pungentes: ⁊ vnguibus ꝓstrictis: ⁊ pensis virga subtili molli vt dolere faciat ⁊ non disrūpat nisi fuerit causa eius calitas. ¶ Et ex eis que ꝓferunt eis est vt sumant rotelle ⁊ digitus cōterant in almesus aut in vdeach odoriferis. ¶ Et ex eis emplīs fiat stō ⁊ ꝓprie in dispōne syncopis: ⁊ fiat eis emplīs et cum emplis odoriferis sicut sunt emplastrū pieale ⁊ emplīs almarub fri. ¶ Et qñq; ꝓfert vt administrent super stōs eoꝝ medicine facte ex medicinis cordialibus boni odoris ⁊ vt vapoꝛēt ex fumigijs factis ex ambra. ¶ Et fiat emplīs unguentis ipsoꝝ ex emplō facto ex aqua ro. ⁊ aqua myrti ⁊ almesus ⁊ camphora ⁊ muscho: ⁊ croco ⁊ xiloaloes: ⁊ galia ⁊ ro. ⁊ fiat ꝓparatio in calefaciendo corpora eorum si cā est frigus ⁊ infrigidando ipsa si cā est calor. ¶ Et cuꝫ supuenit eis syncopis fiat ipsis illud qđ diximus ēt in dispōne syncopis ⁊ spargatur super facies ipsoꝝ aqua frā ⁊ fricent manus ⁊ pedes ipsoꝝ ⁊ pungant plante pedus eoꝝ ⁊ extendant capilli ⁊ nasi ipsoꝝ. Cūq; euadunt cibentur pane infuso in vino odorifero.

¶ Et si fuerit in stōis eoꝝ humor colericus: aut subtilis sumant in potu qnātuaꝛē. ij. coclearioꝝ de oxymelle cū aur. i. de hiera: aut minus si fuerint debiles. ¶ Et si fuerit frigiditas superflua sumant in potu tyriacam ⁊ sagzeneam ⁊ diamarte ⁊ confectionem stomacō ⁊ electuarum diaspermaton.

¶ De fame syncopali. Cap. xvij.

e Et vt sunt patientes famē non tolerantes seipsos cū famelici sunt: cūq; tardat eis cibus, supuenit eis syncopis: ⁊ casus virtutis: ⁊ causa eius est caliditas fortis: ⁊ debilitas in stomaco.

¶ De cura. Cap. xix.

ꝑ Eius egritudinis cura ꝓxima est cure bolismi. ⁊ iam preterijt maior pars canonis regiminis ipsius in doloribus stomaci ⁊ bolismo. ⁊ ad summum cura ipsoꝝ diuiditur ad curandū patientes ipsam in dispositione syncopis ⁊ est ꝛ dictum in. c. syncopis. ¶ Et ad curandū ipsos quando euadunt ⁊ est vt cibentur pane infuso in vino ⁊ syrupo de fructibus: deinde cuꝫ alio regimine infrigidante predicto in bolismo: ⁊ eo quo curentur ante illud: ⁊ est vt ꝓhibeantur a somno plurimo: ⁊ ante tardetur eis cibus ⁊ vt cibentur frigidis actu. Et vt fiant illis ea que dicuntur in doloribus stomaci.

¶ De sitī. Cap. xx.

m Altitudo sitis ⁊ eius vehementia quandoq; fit ꝓpter stomacum scilicet aut ꝓpter caliditatē complexionis eius: ⁊ ꝓprie oris eius.

¶ Et qñq; accidit illa caliditas inflāmatiōe

Digitized by Google

febrium: ita vt quidā eorum nō cessent bibere: ⁊ non sentiantur donec moriant inde in proximo. ℂ Et quādoq; accidit illa caliditas propter potū vini fortis veteris valde plurimi aut cibum caliduz valde actu vel potentia sicut est assa ⁊ allea ⁊ silla. ℂ Et multotēs moritur homo ex potu vini veteris inflāmatus ⁊ cōturbatus ⁊ sitiens. ℂ Et quādoq; accidit illa caliditas ex potu aquarū salsarū ⁊ aquarū aliaꝝ. Et aqua maris quādoq; efficit in sitī additionem cui nō succurrit. ℂ Et quādoq; fit ꝓpter medicinas ⁊ ꝓpter cibos sitim facientes que faciunt sitim cū abluti᷑oe aut cursu: ⁊ abluti᷑oe quidē sicut res salite q̄s nā abluē querit cuz ablutione aut incisione: ⁊ cursu sicut viscosa q̄ natura querit subtiliare valde ita vt penetrēt ⁊ nō adhereāt. ⁊ quādoq; facit sitim res grossa ꝓpterea q̄ venit ad eam caliditas. ℂ Et pisces quidē salsi aggregāt hec omnia. ℂ Aut ꝓpter siccitatē stomaci. ⁊ quādoq; fit ꝓpter flegma salsum in ipso aut dulce aut colerā amarā. Et quādoq; fit ꝓpter humiditates feruētes. Et quādoq; fit cum cōitate mēbrorum aliox sicut que fit in dyabete ⁊ est de egritudinib⁹ renum: ⁊ dicemus ipm in ca. renū. ℂ Et quādoq; fit sitis huius capli ꝓpter opilatiōnē existentē in ore stōm ⁊ epar. ⁊ separat inter aquā ⁊ penetrationem ipsius ad corpus: q̄re non sedatur sitis q̄huis bibatur aqua plurima: ⁊ hoc est sicut illud quod accidit in hydropisi ⁊ in colica. Et quādoq; fit ꝓpter cōitatē epatis cuz febricitat aut apostemat aut vehemēs fit frigus cuz q̄re nō attrahit ⁊ ꝓpter cōmunitatē pulmonis cuz calescit: ⁊ cordis etiā cum calescit: ⁊ intestini ieiuni etiā ⁊ meri ⁊ alcalasim ⁊ que sequuntur ipz quādo exiccātur in ipso humiditates: ⁊ minuuntur ⁊ q̄q; calescit vehemēter. ℂ Et quandoq; fit ꝓpter egritudines cerebri ex sirsen calida ⁊ mania ⁊ alcutrub. ℂ Et vehemētior quidem sitis est illa que facta est causa hoꝛ mēbroꝛ ⁊ per cōitatem illaz que cōmouet ab ore stomaci deinde que commouet a meri postea que cōmouet a pfundo stomaci que est cū cōmunitate pulmonis: deinde que est cū cōitate epatis: deinde que est cū cōitate intestini ieiuni. ℂ Et quādoq; fit cū cōitate corpis tot⁹ sicut in febribus: ⁊ sitis crenica ⁊ que est in fine ethice ⁊ ptisi. ⁊ sicut accidit ꝓpter pūcturā vipere aꝛ sitim facientium: nā cum ipse pūgunt nō cessat punctus bibere ⁊ nō satiat donec moriatur: ⁊ similiter a potu vini in quo mortue sūt vipere: aut a cibo: ⁊ sicut accidit post eūonem cū solutiuo ⁊ egōnem sanguinolentā supfluaz. ℂ Et bibenti quidē medicinā solutiuam ꝑm ꝑm accidit cū opaī medicina sitis cui⁹ defect⁹ in pluribus hoꝛis sigī q̄ medicina adhuc est in opatione. ⁊ q̄q; accit vt trahat ab hoꝛa sua aut antecedat ⁊ festinet añ opatiōnē medicie: yex ei⁹ antecessio fit aut ꝓpter calitatem medicine aut ꝓp calitatē stōi ⁊ eius siccitatez: ⁊ tardat ꝓpter ꝗd illoꝛ: ⁊ ꝓpter illud sitis in eo cui⁹ stōs est calidus ⁊ siccus ⁊ bibit medicinā calidam non sigī q̄ medicina fecerit opatiōnē suā tā dudū: ⁊ in eo q̄ est ei ꝗd sigī q̄ ipsa effecit opatiōnē suā tā dudū. Et ex eis q̄ cōmouēt sitim sunt multitudo locutionis ⁊ exercitij ⁊ laboris: ⁊ somn⁹ q̄ est sup cibos calos sed cū nō est super cibos calos: tūc somnus sedat sitim. ℂ Et q̄n aggregant in egritudinibus acutis sitis vehemēs ⁊ siccitas vehemēs tūc illō ē malū valde.

℣ De signis. Cap. xxi.

6 Igna q̄ō facte ꝓp cōpsiones sciūtur ex eis q̄ dicta sunt in caplis aggregatis sine sit cuz mā sine absq; mā ⁊ sit mā amara aut salsa nitrosa aut dulcis aut ipedies sua ebullitiōe. ℂ Et signū facte cā opilationis: est q̄n sigī ipsam q̄q; lenitas nāe. ℂ Et signuz facte cā diabetis est vt sit sitis vehemēs quā non sedat potus aque: imo cū bibit aq̄ sit necessitas exeundi ipsius cū vrina ⁊ redit sitis. q̄re sunt sitis ⁊ ꝓuocatio vrine sese comitātes ⁊ eq̄les. Signū ꝺo facte ꝓpter cās facientes sitim ꝓdictas est antecessio illaꝝ cāꝝ. ℂ Et signa eius que fit cuz cōitate. s. illius quidā que fit cum cōitate pulmonis ⁊ cordis: sunt q̄ se dat eam attractio aeris frigidi ⁊ vigilie conferunt ei ⁊ somn⁹ addit in ea: ⁊ q̄q; fit suctio aque paulatim magis vtrima in sedādo ipsam q̄ sorbere ipsam ꝑm: imo q̄q; sorbito eius subito congelat superfluitatem deinde calefacit eam. q̄re additur sitis in duplo: ⁊ expulso sitis addit in siti q̄re nō innatur ab eis quib⁹ innabat in principio. ℂ Et illa que fit ex excitatione meri est parua debilis q̄re ꝓfert ei somnus ꝓterea q̄ humectat ventrē: ⁊ quies ⁊ dimissio locutionis. ⁊ si est ex calore tunc vigilie cōferunt ei. ℂ Et facta cū cōmunitate epatis significat cognitio dispositionis epatis in complexione sua calida ⁊ sicca ⁊ apostema suum calidum ⁊ non calidum.

℣ De cura. Cap. xxij.

o Omnis cura facta ex causis cōpsonalibus curat cum cōtrario. ℂ Et sitis pulmonis curatur cū aere attracto. ℂ Et multotiens quidē curatur sitis mādando aquā frigidā sup linguam. ℂ Et ille q̄ timet sitim in ieiuno ꝓmittat loco aque fabarū ⁊ ciceris acetum cum oleo ⁊ abhorreat aquaz fabarum ⁊ ciceriꝫ quoniā ambo sunt facientia sitim. ℂ Et euacuatus expectet sup sitim quam acgsiuit ei euacuatio vsqquo cōfortet eius digestio ⁊ nō bibat sitiēs aliqd plurimū subito neq; aquā frigidā valde ⁊ mortificet caliditatem quam debilitauit. ℂ Et vomit⁹ q̄q; facit sitim: ⁊ sedat eam syrupus de pomis cuz aquaroſ. ℂ Et in stomaco quidem calido ⁊ sic-

Digitized by Google

to addit aqua frigida sitim: ⁊ silr in stō salsi humoris: ⁊ aqua calida sedat sitim multotiēs. Et quando fit vehemens sitis ⁊ nō est febris tunc misceatur cuz aqua parum' iulep vt perueniat aqua ad extrema membrorum.

¶ De cura percussionis obuiationis ⁊ casu super stomacum. Cap.xxiij.

e Emplastrū conferēs ad hoc.℞. poma scenia decocta cū decoctione boni odoris donec dissoluant in decoctōe: deinde terant bene: deinde sumatur ex eis pōdus.l.ʒ. ⁊ misceat cuz.ʒ.lauda ni.⁊.viij.rof.⁊.vi. aloes ⁊ aggregētur omnia cum duobus succis scilicet arnoglosse ⁊ folio/rom cupressi ⁊ misceatur cū eis oleum de lilio ⁊ fiat tepidum ⁊ ligetur super ventrem ⁊ vbi est stomachus aliquot diebus.

¶ Tractat' tertius de nocu' digōnis. Cap.i.

a Ocumenta digestiōis sequntur nocumēta in inferiorib' stomaci aut ꝓpter cāz in cibo aut ꝓpter cām in dispōne quietis corpis ⁊ motus stomaci. Et facētū causa rei stōi est malitia cōplexionis aut calide aut frigide ⁊ fortior earū est frigida ⁊ debilior earū est calda. Frigida enim vehemētius nocēt digōni q̄ calida veruz sicca ⁊ humida nō ꝙueniunt ad hoc fm plurimū vt appeat ex eis solū cū equalitate ambaꝝ aliarū q̄litatū nocumētuz digestionis: nisi iā fecerint euenire. Sicca quidem arefactionem ⁊ humida hydropisim. ¶ Verūtamen dispō inter quietē ⁊ somnū ⁊ eoꝝ ꝓria ⁊ qd̄ sequit ea de iudiciis cibi in hoc est ꝙ cib' idiget q̄re ⁊ somno vsq̄ bona fiat digō ⁊ q̄n sunt loco amborꝝ mot' ⁊ vigilie non cōplet digō. ¶ Et cibus qdē granis remanet in stō plixe ⁊ digerit aut remanet indigestus aut est pars digōnis: sed leuis cibus cum nō digerit, plongat spaciū remanentie ei' non digesti: imo q̄n nō est in stō q̄ digerat ipm corrūpit velociter. ¶ Et cibus qd̄ aut ꝙuertit ad illud qd̄ necessario facit digōnem integram aut ꝙuertit ad illud qd̄ necessaria facit ꝙersionem aliquā ⁊ digeritur digōne aliqua nō integra. q̄re non attrahit corpus ex quantitate cibi quā possibile est ipm sumere quātitatem quaindiget cibo: ⁊ fit ibi extenuatio: aut nō digeritur omo. ¶ Et illud est fm duos modos. naz ipse tunc aut remanet cū dispōne sua: aut conuertitur ad subam corruptā. ¶ Et q̄nq̄ fit illud in oi digōne ⁊ vsq̄ in tertia ⁊ q̄rta. ¶ Et eā illius accidūt hydropisis ⁊ cancer ⁊ formica ⁊ herisipila ⁊ morphea ⁊ baras ⁊ scabies: ⁊ illud tō q̄n sanguis non est digestus digōne cōuenienti nāe: q̄re mēbra non trahūt ipm ita vt in ipso nutriant': ⁊ putrefit ⁊ fetet ⁊ nō fit nutrimentū ex eo: ⁊ non fit bona assimilatio eius eū eis. ¶ Et si fuerint illic vincētia fex ⁊ calidi tas denigratur: ⁊ q̄n fit nigredo eius filis picti. ¶ Et stōus euā q̄n non digerit oino peruenit res ad lubricitatem intestinoꝝ aut ad hydropisim: verūtamē non ꝙuertit nisi ad hydropisim tympanitez cū stōus in ipsa habet ipressionem tante quantitatis qua facit vaporationē cibi ⁊ nō qua digerat. ¶ Et scias ꝙ corruptio digōnis ⁊ debilitas eius ⁊ ad vltimū nocumentum eius cū accidit ex q̄libet mā est facilius ad curandum q̄ fit cum accidit ꝓpter debilitatem virtutis ⁊ malitiam complexionis ꝑfirmataz.

¶ De corruptione digōnis. Cap.ij.

c Ibus corrumpit in stō ꝓpter causas que sunt ꝓne causis rectificatōis ei'. Et ad summū cā in hoc: aut est in cibo aut in receptore cibi: aut in rebus accītibus supueniētibus eis. ¶ Et cibus qd̄ corrumpit in stō aut ꝓpter quantitatē suaz aut ꝓpter q̄litatem suam. ¶ ℘ꝓpter quantitatem qdem q̄n est plus q̄ opz: quare patitur de digōne infra quā opz: aut est minus ꝙ opz: ⁊ patit de digōne supra quam opz: q̄re adurit ⁊ in cinerem ꝙuertitur. Et ex ꝓximo hunc corrūpitur cib' subtilis in stō igneo calō. ¶ Sed ꝓpter qualitatē q̄n est in seipso velociter fusci ptens corruptionē sicut lac recenter mulctum ⁊ melones ⁊ pisca: aut tarde recipiēs rectificationem sicut sunt tubera ⁊ caro bubali: aut est sup flue q̄litatis ꝓpter suam calitatez sicut mel: aut est ꝓpter frigiditatē suam sicut cucurbita: aut ē ꝓhibens appetitum cibi cum ꝓprietate que est in ipso: aut in comedēte sicut ille cuius refugit nā a cibo aliquo q̄nis sit laudabilis aut sit appetēdus ab aliquo. ¶ Aut ꝓpter horaz sue receptōis: ⁊ illud est q̄n sumitur ⁊ in stō est repletio aut remanentia alterius aut sumit ante exercitiū ꝑfectum post expulsionē cibi ꝑui ⁊ egressionē eius. ¶ Aut ꝓpter errorē in ordine suo ita vt ordinet qui est velocis digōnis supra illum qui est tarde digōnis ⁊ remaneat natans supra ipm. q̄re corrūpit ⁊ corrumpit illuz qui cōmiscetur ei. ¶ Et necius qdem est in ordine vt ꝑmittat leuis supra grauem: ⁊ leuis supra stipticū nisi sit aliqd vocās egrū faciēs necessarium vt ꝑmittat stipticus ad retinendā naturam. ¶ Aut ꝓpter multitudinē spēz eius ⁊ misceant alij cum aljs. q̄re cōmiscetur ille qui est velocis digōnis: ⁊ ille qui ē tarde digōnis.

¶ Facta aūt causa receptoris aut est in substātia eius aut est eā alterius ⁊ eoꝝ que circundāt ipsum ⁊ accidūt in ipso. ⁊ illud quod est in substātia ei' sicut si sit in stomaco malitia cōplexionis cū mā aut sine materia ⁊ debiliter in digerendo aut ptrāseat digonez sicut iam sciuisti in calido ⁊ frigido: aut sit subst̄ātia eius inspissata ⁊ zirbus ipsius subtile. aut sit cōprehensio ipsius ſ sup ipsuz nō silis ⁊ nō bona. aut sit bona. Verū grauitas eius sit impediens stōm q̄re ipse

Digitized by Google

appetit deponere qđ in ipso est. Huius non eueniat rugitus t inflatio. t ista duo sunt ex causis debilitatis stoi t destructionis eius. ¶ Sed illa que est cā alterius est sicut si sit in stō vētositas separās inter ipm t iter cōprehēsionē virimā super cibū. Et qñ dr q multitudo eructationis est ex cāis corruptionis digestionis nō est in ḡtum est eructuatio sed in ḡtum est vētositas. ḡre extendit stom. t facit natare cibū. Nō ergo fit bona cōprehensio fundi stoi sup cibus. Et omne quidē faciēs natare cibū est, phibens digestionem. Et sicut si ad stomacum currat ex capite aut epate aut splene aut reliqs membris q corrūpat cibū, ppter suam cōitatez t nō possit stomacus regere ipm. Et multotiens quidē effundit ad ipsum, post digestionē t multotiēs effunditur ante ipsam. ¶ Et er illis est vt sit illud qđ circūdat ipsus ex epate t splene frigidū aut male cōplexionis. ¶ Facta aut, ppter causas receter superuenientes cibo t receptori est: sicut cum deficit cibo illud quo indiget de somno digestioni: aut cū inuenitur morus sup ipm quo nō indiget: t cōmouet ipsus t corrūpitur: aut qz accidit potus super ipsum plusq̄ sit necessarium: aut minus: aut accidit coitus super eum: aut multiplicant cibaria sup naturā digestiuā: aut balneū aut obuiantes aeris vehementis frigoris aut male substātie. ¶ Et vētositates retēte in vētre, phibent digestionē t corrūpunt eam qz cōmouent cibos t mouent in eis. ¶ Et cibus quidē corrūpitur in stō aut qz putrefit: aut qz aduritur aut qz acescit: aut qz acquirit qualitatem si proportionales ad aliquā qualitatū consuetarū. ¶ Et totum illud est aut qz cibus cōuertitur ad illud: aut qz humor secundū illam formā permiscetur cibo t corrūpit ipm. ¶ Et quādoq̄ est ille hūor narās: t quādoq̄ est parum residens ad inferiora stomaci ḡre nō dilatāt neq̄ pueniunt ad os stomaci. Et quotiēs addit cib' accescit t ascēdit ad os stomaci t permiscetur cū toto cibo. ¶ Et quādoq̄ est huius modi humor penetrās in venis: deinde reuertitur subito cū opponit ei opilatio subito in facie meatuū cū quibus nō preparat penetrato. ¶ Et cū stomacus est calidus abiq̄ mā aut cū materia colerica effusa ex epate ad ipm, ppter multitudinē generationis eius in ipso per viam fellis predictā corrūpuntur in ipso cibi leues t digerunt fortes grossi sicut caro vaccina. Et splē est causa corruptōis cibi. ¶ Et scias q corruptio digestiōis quādoq̄ adducit egritudines plurimas malignas sicut epilepsiā t melancoliā: mirachiā t similia: imo est mater egritudinū t origo chronicaz infirmitatū. ¶ Et quādoq̄ corrumpitur digestio conuale scentibus t generatur acetositas t indicat reciditationē propter illud quod timet de putrefactione. ¶ Et multotiēs quidā facit accidere corruptio digestionis putritum.

¶ De debilitate digestionis. Cap. iij.

Cause debilitatis digōnis sunt oēs cause qs diximus in corruptione digestionis: t signa eaz sunt illa signa. Verū effusio colere ex illa sūma nō debilitat digōnem: sed qñq̄ corrūpit eā. Effusio autem melie: qñq̄ aggregat ambas res: t similiter eriā siccum t humidū ex hac sūma nō pueniūt ambo sola ad hoc vt destruāt. nam humidū pducit ad hydropisim: t siccitas pducit ad arefactionē. ¶ Et ex causis debilitatis digestiōis est raritas mirach: t parui tas carnis eius. ¶ Et qñq̄ est cā in debilitate digestionis velocitas descensionis cibi aut, ppter lubricitatē stomaci ex eis que scis in capso lubricitatis stoi. t nō est illud ex causis corruptōis digestiōis t nō ingredit in eis imo ingredit in causis debilitatis stoi. ¶ Et h̄ qđ descēsus ante horam quādoq̄ fit ex bonitate cōprehensionis stoi super cibū: quādo festinat expulsiua motu suo t est fortis. t quādoq̄ fit, ppter debilitatem retētiue: ḡre nō retinet t nō cōprehendit sicut opz donec digerat integre. ¶ Et quādoq̄ est ppter apata calida: aut flegmatica: aut melancolica: t vlcera: t filia: ḡre nō fit bona comprehensio. ¶ Et quādoq̄ nō fit bona cōprehēsio cā cibi cum est grauis: aut mordicatiuus colericus: aut est calidus: aut stōus habet cōplexionem calidā: aut in potu sumit habēs ipsum: t cū ipso est cōplexio calida habēs bonitatem digestionis aliqd calidum, phibens digestionē t fm plm corrūpit ipsam t nō phibet ipsaz mī. ¶ Et hmōi qđē hominē sicut ficis quandoq̄ sanat t temperat digōnem eius potus aque frigide. ¶ Et silr quādoq̄ in stō sunt humores mali t ppie mordicatiui distinguentes inter ipsum t inter cibos: ḡre nō fiūt bone cōprehensiones t retētiōes t est desiderū expellēdi vehemētius. ¶ Et illud qđ est causa bonitatis digestionis est, ppter bonitatē cōprehensiōis. Cōprehensio enim stoi super cibū: cum est integra: t est nō impediēs digerit quod sibi pertinet. t si est integra sed est grauatiua t stomacus retinet cibū retētione eius qui hēt tremorē, ppter quādam grauedinē t est appetēs vt separet ipsum: est digestio infra illā: t nō sanat eructuatio t rugitus: t si nō est cōprehēsio est debilitas digōnis t rugitus t eructuatio. ¶ Et quādoq̄ pducit debilitas digōnis t cōuersio cibi ad flegma ad tremorē t frigus extremitatū t cōmotionez paroxismi febris. Verū pulsus nō est pulsus fact' in initio paroxismi febris. ¶ Et quādoq̄ fit debilitas digōnis, ppter nauseatiuam satietatē t repletionem antecedentē. ¶ Et in libro quidē mortis velocis dicit q̄ si sup oculos eius qui hēt nauseatiuā satietatē t tarditatē digestiōis borbor: nigra apparet illis

Digitized by Google

ticeri ⁊ rubet pars eius ⁊ viridis sit pars alia tunc ipse incipit cum diminutione rationis ⁊ mortur in septimadecima. ¶ Et ex causis corruptionis digestionis ⁊ destructionis eius est tristitia sicut ex causis bonitatis digestionis est gaudium.

¶ De signis debilitatis digestionis. Cap. iiij.

Nam quidē quę leuis est significat granitas ⁊ extēsio ⁊ remanētia cibi in stomaco longior cōsueta. Fortem aūt significat eructuatio adducēs sapor cibi post quinq; horas: rugit⁹: ⁊ nausea ⁊ extensio ⁊ estuatio anhelitus. Sz vltimā sigāt q; cibus nō alteratur alteratione de qua sit curandum penitus sicut si sit frigiditas superflua valde. ¶ Et cibus quādo nō digeritur nisi tarde: descēdit tarde nisi sit, propter morum virtutis expulsiue ex mordicatione: aut qualitate alia cōtraria: aut grauitate. ¶ Et signa eius q̄ fit propter cōplexionem sunt ea que iam scīuisti. ⁊ q; est comprehensio tremula absq; forti appetitu descensionis cibi: ⁊ est desiderium eructuandi absq; euentu rugitus ⁊ eructuationis frequentis ⁊ singultus ⁊ inflatio petentes illud: aut sicut si eueniat post. ¶ Et signa eius in qua est causa descēsus cibi ante horam sunt lenitas egestionis ⁊ fetor eius ⁊ paucitas mūdificationis epatis: ⁊ corpis ab ea: ⁊ quādoq; accidit cum ea mordicatio ⁊ inflatio. ¶ Et significationes quidē eius q̄ est ab humorib⁹ calidis sunt sitis ⁊ paruitas appetit⁹ ⁊ eructuatio feruida fumosa. ¶ Et illam que fit ex humorib⁹ frigidis significāt illud qō egreditur ex eis cū vomitu: ⁊ acetositas: ⁊ casus appetitus cum significationib⁹ frigoris ⁊ materiei predictorū in tractatu primo. ¶ Et illam que ab apostematibus ⁊ similibus signt signa eor. ¶ De cura. Cap. v.

Cum fuerit debilitas digōnis accidit ei a cāleum: aut a replone aūte nō plurima tūc sufficiēt in ea lōginquo sōni: ⁊ dimissio exercitij ⁊ vociferationis ⁊ balnei: ⁊ administratio vomitus cū aqua tepida: ⁊ subtiliatio regimis. ¶ Et q̄n est plus illa ⁊ maior: ⁊ sunt post acceptionez cibi mordicatio ⁊ nausea: ⁊ eructuatio puentiēs ad saporem cibi epz vt sumat in potu aq̄ tepida multotiens: ⁊ nō cesset iterare donec euomat totū illud qō corruptū est: deinde effundat super caput eius oleū aliqō ⁊ vaporet venter eius ⁊ viscera cū pāno calefacto: ⁊ fricent extremitates ei⁹ cū oleo de oliuis: ⁊ oleo ro. ⁊ effundat sup ipz aqua tepida: ⁊ describat ei plixas somni: ⁊ prohibeat ei cibus in die illa. ¶ Nō si in mane surrexerit let⁹ ⁊ fortis ingrediat balneū: ⁊ si nō redeat ad somnū ⁊ regimen subtiliatiuū: ⁊ dormitationē paucā ⁊ leuē tribus diebus primis vsq; quo puertat stomacus ad dispōnem suā: ⁊ q̄nq; idiget solone vētris. ¶ Et propter

est ex medicinis magis iuuatiuis ad digōnez. ¶ Et somnus ois iuuat digōnem. Verū somnus sup sinistrū est plimi iuuamēu in hoc propter cōpressionē epatis sup stōm; sed somnus sup dextrū est cā velocitatis descensionis cibi; q̄n prepatio stōi facit illud neciz. ¶ Et scias q; amplexari infantem ppinquū ad hoc vt pol luat sm̄ lōgitudinez noctis est ex rebus magis iuuatis ad digōnē: ⁊ oz ne supueniat ei sudor. Sudor. n. ifridat ⁊ phibet iuuamētū calefactionis: cū calitate sua inata: ⁊ opz vt nō sit cuz eo de anhelitu estuatio. Estuatio enim ⁊ mot⁹ apertus variant motus virtutū nutritiuarū. Et sunt quidā hoīes qui amplexant catulū canis: aut cattū masculū nigrū. ¶ In debilitate aūt digōnis facta ppter caliditatē: cum mā ex eis que cōferūt sunt oxypoz⁹ dyacidoniten: ⁊ cibi acetosi stiptici almuiati: ⁊ cōgelati: ⁊ q; sunt similes illis ex frigidis. ¶ Et cōfert ei pōdus duarum .3. suffuf facti ex .x. rosis spodij .iij. coriandri sicci .v. sumantur in potu cū aqua granatorum: aut oxypoz⁹ dyacidoniten.

¶ De signis corruptiōis digōnis. Cap. vi.

Significatiōes qō eius ex qbus cognoscit corruptio digōnis manifeste sunt. Verū sigtiōes que q̄nq; nō associant sunt rugitus eructuatio ⁊ mordicatio. ¶ Et sigtiōes eius q̄ fit pp dispositiōes cibor⁹ pdictas sunt cognitio dispōnū ⁊ mot⁹ eor⁹ an sint multi aut susceptibiles putrefactiōis: aut sit errat⁹ in ordine eor⁹ aut hora ipsor⁹: ⁊ mot⁹ qdē sup ipsos est gen⁹ erroris pp illud cui⁹ remēoratio pcessit ⁊ vt q̄nēs fecerit illud accidat corruptio digōnis: ⁊ q̄uēs caueat ⁊ abstineat rectificat digō. ¶ Signa aūt accidētia pp cōplonē stōi ⁊ egritudies ei⁹ cognoscunt ex signis pdictis in ca. aggregāte. Et q̄n mā corrupta ē in stō i ipso sūt nausea ⁊ accitus q̄ sunt cū corruptiōe digōnis frequētia nō habēta vicissitudies. ⁊ si sūt vicissitudies tūc māe sunt aduenientes effuse. ¶ In facta aūt pp raritatē stōi ⁊ attenuationez texture villoz eius ⁊ accitus dispōnis ad ipz sic vetustatis signa sūt plōgatio doloz stōi ⁊ egritudinū ei⁹ ⁊ debilitas digōnis cū debilitate appetit⁹ ⁊ attenuatio corpis. ¶ Et ex istis qō q̄nq; accit debilitas digōnis ⁊ destructio ei⁹ sine corruptiōe ipsius. ¶ Facta aūt pp vētositates signt sigtiōes vētositatū pdicte. ¶ Sz sigtiōes effusionis ex mēbris cōib⁹ sūt ex eis q̄ dixim⁹ i locis suis: vt pōderes dispōnē illi⁹ mēbri i seipso: ⁊ vt cognoscas an multiplicent in ipso effusiōes ad mēbra alia in vijs alijs: sicut vt cognoscas an ille cui⁹ stōus exsiccat icdi a catarris hēat catarrus descēdentē ad guttur ad pulmonē ⁊ alia. Et si gnū casus corruptiōis digōnis pp effusionem cole ē vt sit cōplo nō cū illa colerica: deinde incipiant in stō mi ordicatio ⁊ natatio cibi.

Digitized by Google

¶ De cura eius. Cap. vij.

Rincipiū illius est vt egrediat qđ ē
p corruptū in stō ex cibo vsq; ad finez
sui cum vomitu aut solōne ventris:
z vt rectificet regimen eius qđ comedit̄ z bibit̄: z reducat in oibus dispōnibus ad illud qđ neciū est vt expellat cum cibo donec verificet eius bonitas. quare mundificetur stōus prius cum potu aque ros. ¶ Si aūt fuerit corruptio digōnis pp calitatē stōi aut pp coctā effusam ad ipm in grossa cibos eoz z decina cum eis ad frigus adeo donec fiant sicut caro vaccina cum aceto pdita: z non ponas frigida subtilia qñ subtilia corrūpunt in stōis eoz velociter. ¶ Et op3 vt ille qui ex eis colericus est euomat ante cibū. ¶ Et si fuerit illud ppter frigus cureť illud frigus cum eis que diximus in.c. suo. ¶ Et si fuerit cā raritatis stōi curetur cum medicinis odorferis stipticis pdictis: z cum cibis boni chimi velocis digestionis qui sint facti declives ad exucationē z stipticitatez arte: z cum seibus z reliq; que diximus in.c. aggregante. ¶ Et ille in corruptōe digōnis cuius cā est effusio colere ex cursu pdicto euenies raro op3 vt p̄suescat vomere ante cibum multo tiens: q; si melioreť post illud: z sumat cibū abscindat hanc p̄suetudinē vt non debiliteť stōus ipsius: z cum hoc op3 vt post vomitus sumat robub cōfortantes stōm repellentes qđ effundit ad ipm z assidue fiat emplū stō ipsius cum eis que p̄fortāt ipm ad expellēdū qđ ad ipm effunditur: deinde ponant ei circuitus in gbus euomarant ante cibū scōm rōcinationē pdictā. ¶ In illis vero quoz stōi cibus accēscere faciunt si fuerit acerositas pua accītalis fit iuuamentū cum suctione pomoz dulciū z iuuant coriandro cū bibunt ipm ante cibus cum aqua: z silr mastix cum in potu sumit ex eo. ¶ Si aūt fuerit fortis tunc ex eis que p̄ferūt ad hoc fortiter magnifice vtume sunt sūmitates sq̄nanti cum carui. z silr dia electuaria calida z electuariū Alchabiti. z qñq; iuuant cum geleniabin infuso in aq̄ calida. ¶ Et ex eis que ipsis p̄ferunt est vt sumant ad mansionē hoc medicamen. ℞. cymini seis aneti ambor. aā. pte.i. ro. ru. ablatis capitibus ptes. ij. cribellent post p̄trītionē cum oxali cuius dosis sit medietas. z. vnius cum vino cōmixto. ¶ Si vero indigent eis que sunt fortiora hoc op3 vt vtāt vomitu post cōmistionē salsi z acetosi z acuti sicut foca: expectent ttaq; postea. i. hora. deinde euomant cum syrupo acetoso mellino calefacto z succo raphani z cū eis q̄ cursu eoz iccdūt z ex aq̄ mellis z sibus. deinde medicent cūtro. ro. maioribus z cū trifera. z multoties qđē nō est neciūs in ea vomitus qñ est cā in ipsa fritas sine mā pp quā accidit cibus: z qñ cibus accidit pure tūc est maior cocturio: z op3 vt hñs cā diminuat cibaria cū micis: z iura: z cibeť exucantibus z frixis z eis que in patellis coquunt z carne rubea. Et op3 vt cozpoza eoz cōplō p̄muneť mñ. ¶ Et ex eis q̄ verificāt oēm cibū corruptū in stō ē vt expellat. qp si nā sufficies fuerit facere illud tūc sufficiat ipsa. z si nā nō ē sufficies ad illud sumat dyacimin̄ p̄m quātitatē necessitatis. si aūt nō sufficit. adiuneť cū reliqs eīus solutivis de qb9 sumat q̄titas pauca p̄m mēsurā q̄ educat fex: z dyacidoniten ē ex sūma coz q̄ eligūt ex eis. ¶ Et signa qđ bonitatis cōpōsitionis stōi sup cibū z bonitas digōnis q̄ ē vtio z p̄ria eoz sūt ea q̄ diximus i.c. figtionū. ¶ Qđ si res p̄dicte nō fuerit i3 sentiunt p̄turbatio z grauitas z defectiū minuēdi gustatē cū p̄stroe accīte tūc sciias qp stōus ē vehemētis cōpōsitōis i3 ē abhorrēs sūmā cibi i q̄ntate sua. ¶ Et scias qp digō est fundi stomachi: z appetitus oris stomachi.

¶ De tarditate descensus cibi ex stomaco z velocitate descensionis eius. Cap. vij.

Quando q̄ remanet in stō aliqđ de cibo vsq; circiter. xv. horas in dispōne sanitatis. z. xij. ho. z illud est p̄m cibum in lentitate sua. ¶ Et sigt illud inuētio saporis eius in ore z in eructuatōe. retētio. nāq; cibi i stō nō ē nisi pp tarditatē digōnis vsq;quo digerat: z expulsio ei9 ē pp expulsionē expulsiuā cū cōplex digō: aut pp motionē mouētē expulsiuā sicut medicatio colerea aut melle acetose: aut alicuius eoz que dicem9. ¶ Et nō ē sicut existimauerūt qđā qp ois cā in retētōe ei9 ē strictura mea9 inferioris. ¶ Nā si eēt illud nō eēt polis exitus denarij z aurea de gluttoz. ¶ Et vinū z lac nō remanerēt i stō: z ābo nō natarēt i stō debili z facerēt rugitū vt flatuonē. ¶ Immo cā i descēsiōe. cibi nālis est digō: z vir9 stōi ad expellēdū: cui nō ē puenies tia magna cū aliq̄ i dispōne cibi cū nō accit stō nocumētū donec digerat cib9. Stōus. n. san9 cōphēdit ipm z p̄strigit sup ipm mea9 sinus inferio: vehemēter. cūq; adest hora expellēdi dilatat z expellit stōus qđ in ipso est cū vellis suis lantudinalib9: z q̄dēs festinat digō festinat descēsus: z si tardat: tardat: nisi accidat aliq̄ cārū faciētiū descēdere cibū a stō cū nōdū sit digest9 ex eis q̄s tā sciuisti. ¶ Et gr̄itas qđē eīus remanēte cibi i stō z egrestiōis ei9 ē illis qđ ē inter xij. horas vsq; ad. xxij. horas. ¶ Et cibus qđē plūm9 cū nō digerit pp suā multitudinē: z ille cui9 q̄litas ē mala ēt tūc nullus eoz remanet i stō sano fortis expulsiōis: imo expellit ad inferiora velocius. z qñq; succedit ei fluxus vētris velox. ¶ Et qñ fuerit stōus debilis qđē cib9 guat: aut vlcerosus hñs botho: aut fuerit in eo hūor viscos9 lubric9 ñ morabit i ipo cib9 nisi pauc9 z fit h̄ siue sit debilis retētiua siue digestiua. ¶ Et ubi q̄ pōle ē vt cognoscas lig q̄ op3 te cognoscere ex cāis hoz ex eis q̄ tibi p̄tigerit i capitis p̄dictis.

Digitized by Google

¶ De cura eius a cuius stō tardat descensus cibi: aut in cuius stō natat cibus. Cap. ix.

Cura illius est somnus sup dextr.

e Diuinat. n. ad hoc vt velocius descēdat cibus a stō cuius sit debilis actio ad digerendū. ¶ Et adiuuant ad hoc deambulatio subtilis ⁊ fricatio pedū: ⁊ ꝓfractio vēositatis cū eo qđ scit in capi. eius.

¶ De cura eius a cuius stomaco festinat descensus cibi. Cap. x.

Vidā antiquoꝝ fuerunt: qui noia uerū istos stōachos. ſz postrēo cecidit

q nomen stōi super aliud. ¶ Et ex eis que expta sunt istis est vt admistreꝯ eis emplū ex faria fenugreci: ⁊ seis lini ⁊ mel le: ⁊ in potu sumant ex eo ēt. ¶ Et ex eis est vt sumāt vitelli oui assati ⁊ cochlearū mellis. ⁊. ij. dauich. mastucis ꝓtriti: ꝓiungant oīa in cortice oui ⁊ assent sup cinerē calū ⁊ sine intermissio ne moueant donec ꝓparata sint ⁊ comedant. ⁊ administret hoc tribus diebus. ⁊ oꝫ vt administ streꝯ añ cibū aliqđ ex stipticis fris si fuerit illic cōplō calida: aurpmi xtū cum calis si fuerit cōplō declinis ad fritarē. ⁊ tu iam sciuisti oēs has medicinas. ¶ Et oꝫ vt dormiant super cibum ⁊ non moueantur neq; excitentur omnino: ⁊ vt stringantur extremitates superiores.

¶ De eructuatiō stōi ⁊ durtie eius. Cap. xi.

Uando oꝫ aduenit durties in stō si-

q milis apati ⁊ tū non est apa.: ⁊ est cā eius frigus inspissans: aut melā ingrossans intrans sine apatione.

¶ De signis. Cap. xij.

Unt vt cognoscatur causa eius ⁊ nō

e eueniat signum apostematis.

¶ De cura. Cap. xiij.

Iat emplū ei cum melliloto ⁊ croco ⁊ mastice ⁊ balsamo: ⁊ thure: ⁊ bdellio ⁊ spica ⁊ cordumeni ⁊ mugath ⁊ cera ⁊ oleo ro. ⁊ fiāt oēs curationes dicte ad apata dura ⁊ ppte ea que dicta sunt in ca. debilitatis stōi ppduritie. ¶ Deferti ptio alia bona ad hanc intentionē. ℞. cere. vn. iij. glutinis alimbath. vn. iij. ℈. opopōaci am boꝝ. añ. vn. ij. aloes ⁊ galbani amboꝝ. añ. vn. ij. olei de lilio eminā. i. fiat ex eis emplū durū.

¶ De eis q̄ cōmouēt eructuationē. Ca. xiij.

Am in stō accit ventositas ⁊ non re

c mouet ⁊ est retenta in oze stōi ⁊ ipedit: oꝫ vt eñeꝯ cum eructuatione sicut euacuaꝯ supfluitates narantes cum vomitu: ⁊ si non coꝛrūpit digōnē ⁊ natat cum cibo: nisi accidat multitudo hūiditatū ⁊ flegmatum ꝓparatoꝝ ad hoc vt quertanꝯ in ventositatem: tunc. n. neciū est vt sit supfluitas in cōmotione eructuatōis ex eis que mouent rem puā.

¶ Et ex eis qđē que mouent eructuationē sūt ouganū ⁊ folia rute ⁊ anisuꝫ ⁊ carui ⁊ calamētum ⁊ menta: ⁊ anneos ⁊ gariofili ⁊ mastix: ⁊ thus masticatum ⁊ haustum.

¶ De cura eructuationis supfluę. Cap. xv.

Ausas qđē eructuatōis ⁊ sigtōes eiꝰ

c sup disponēs ias diximus in. c. sigtionū. Ign acetosa qđē ꝓferunt patienti eam potare diapipercon cum vino: ⁊ q̄q; iuuanꝯ si in potu sumāt ante prādiū suū ⁊ cenā suā coriandri ficci pondus auf. deinde bibant post ipm vinū purū. ¶ Et ex eis que se dant eam ſm qꝫ dixerunt qđā est vt liniaꝯ stōus cum stercore galline ⁊ calce. ¶ In fumosa vero si est a mā ꝓferunt absinthiū ⁊ hiera. ¶ Si vero ē sine mā ea que infrāt ⁊ extinguūt ⁊ oꝛte faciūt sicut sūt robub fructuū fridoꝝ cibi fri.

¶ Tractatus. iiij. de egritudinibus instrumentalibus ⁊ cōmunibus accidentibus stomaco.

¶ De apatibus calidis stomaci. Cap. i.

Omaco accidunt apata calida

pp cās cognitas que faciunt ac

e cidere apata cala. ⁊ ex illis cāis sunt dolores ꝓlongati: ⁊ q̄q; sunt apata eius calida sanguinea: ⁊ quandoq; sunt colerica.

¶ De signis. Cap. ij.

Uando ꝓlongaꝯ in stō dolor qui nō

q remouet cuius regimen bonum fiat tūc existima qꝫ illic est apa. ¶ Illud aūt apa qđ est calū signt cuꝫ hoc inflāmatio vehemens ⁊ adustio fortis ⁊ sitis ⁊ fe. insepabilis ⁊ dolor pungitiuus ⁊ augmentum qđ q̄q; ⁊ sentiꝯ ⁊ q̄q; pducit ad ꝓmixtiones sensus ⁊ ad frenesim ⁊ ad meliam. ¶ Cuq; extenuaꝯ corpus ⁊ ꝓfundanꝯ oculi ⁊ resoluit nā ⁊ multiplicaꝯ fluxus ventris: ⁊ vomitus ⁊ sepaꝯ febris ⁊ minoraꝯ vrina: ⁊ stōus cōprimiꝯ sub digitis vbi pp durtie non cōprimebaꝯ sub digitis: tūc tam fit extura. ¶ Et q̄n accit cū dolore in stō frigus extremitatū tūc illud ē signū malū.

¶ De cura. Cap. iij.

Uando aut umaꝯ qꝫ apa calū appet

q aut apparebit pp vehementiam adustionis ⁊ inflāmatōis tūc melius est in ꝓncipio vt incipiaꝯ a repcussiuis ⁊ inungaꝯ stōus cum eis que sunt sicut oleū de cydonijs: ⁊ fiat ei emplū cum cydonijs ⁊ cortic cibus cucurbite ⁊ portulaca ⁊ farina ordei ⁊ q̄ currunt hac via: cuius abstinentia ⁊ subtiliatio cibi ⁊ regis magis iuuatiua sunt eis. ¶ Cuq; medicaris apata stōi calida: tunc caue ne in potu tribuas soluriuū forte: aut qđ vomere faciat nā administratio vomitus erro: est. ¶ Flomia aūt necia est in pluribus horis. ¶ Et aliena solutionē laboriosam ⁊ vomitū ⁊ sis ꝓtentus cibis leniuis ⁊ medicis sicut aq̄ ordei ⁊ almes ⁊ attriplicibus ⁊ cucurbita. ¶ Et multiplicare medicinas lenificatiuas sicut cassiafi. nō est mal um ⁊ vt eño fiat cum cas. fi. qm̄ confert apati ⁊

Digitized by Google

exiccat mām. Et qñq; admiscetur ei ex hiera ℞ aloes pondus.ij. dauich vsq; ad .ʒ.ʒ. ℞ melius hoc est vt in potu tribuat cal.fi. cum aqua endi uie. ℞ qñq; ponit in ipsa absinthij paruʒ: qm̄ est tuuatiuū cuʒ sua stipticitate. ¶ Et qñq; vrunt in ea qdā myrabolanis: ego vero non declino ad eos nisi sint apara ivia dubitatōis: ℞ ego abhorreo ħ. ¶ Et qñ apparent nō oʒ vt adminis trenť. ¶ Et qñq; dant eis in potu scamoneaʒ cū syrupo acetoso: ℞ ego abhorreo eam. ¶ Et qñ apparent ℞ nō est ex hmōi excusatio tūc deť aloes aur.i. cū syrupo acetoso ħuis dimittere tpm sit melius. ¶ Et ex solutiuis tuuatiuis in principio est vt sumanť aque solari ℞ aq̄ endi uie vn.ij. ℞ medulle cal.fi.ʒ.iij. ℞ olei de cucurbi ta: ℞ olei amigdalini amborū.añ.ʒ.ij. ℞ detur in potu: ℞ sine cessatōe lenificet nā cū ħ si fuerit sic citas vsq; ad dīē.vij. ¶ Et oʒ ne sint ausi porta re aquā frām plurimā neq; calidā: imo frāgāt eā cū iulep aut robub fructuū. ¶ Et abstinēcia quideʒ a cibo est ex illis que eos valde iuuant. ¶ Et si dolor vehemens valde fiat dabis ei in potu pond.ʒ.iij. de scie cucumeris cū aqua frā aut aqua albeda: ℞ sumāt in potu aquā rabarzet ēt: qm̄ est tuuatiua valde ℞ aquā altararacō ēt. ¶ Et empla fcā ex bela ℞ capparibus ℞ balau stijs ℞ alenifestides sunt tuuatiua valde. ¶ Et absinthiū cū ex eo fit emplm̄ pferť apam prohi bens ne imbibať in oibus paribus stōi. ¶ Et ħdiu calitas pmanet: ℞ si sit post.vij. nō abscin das aquā enduie ℞ aquā solarī: ℞ aquā helen gi ℞ aquā altararacon: ℞ pmisce cū illis cū tran fierit octaua tro. de ro.ʒ.ʒ. ℞ aliqd de succo ab sinthijˀ; ℞ de mastice: ℞ pmisce cū eis ēt aquā fe niculi: ℞ aquā apij. ¶ Et sit cibus vsq; ad.vij. ex mes excoriatis cum arripidibus ℞ bliris ℞ cucurbita cū oleo amigdalino aut oleo om phacino. ¶ Et sint illa que in potu sumūt iulep ℞ aqua primoʒ ℞ succus enduie ℞ altararacō: ℞ in fine eius pmisceanť cū mastice ℞ succo ab sinthij. ¶ Post.vij. aūcū eis misceanť que ab stergunt ℞ maturāt parūp sicut sicla ℞ alubleb: ℞ deť in potu eis: tūc syrupus acetosus: ℞ qñq; sumunt eum in potu ante illud aliquot diebus. ¶ Et qñq; sumunt ipm in potu cū violis nutri tis si non fuerit nausea vehemens ipediens illud qdē vsq; ad.xiij. ¶ Cūq; sedať inflatio ℞ lenificať apa tūc est hora resolōnis cū ergo de clinat parūp introducanť in emplis ea que sūt sicut mastix ℞ absinthiū ℞ ponať potus ex sy rupo acetoso absq; timore: ℞ qñq; sufficit sume re in potu cal.fi. in aqua feniculi ℞ apij: ℞ oleuʒ amigdalinū dulce vsq; ad finē eius. ¶ Et re ctius tibi est qñ ad sumū puenit cura hora mol lificatōis ℞ resolōnis vt non audeas supvtrasq; audacia nuda cuiuslibet earū: imo pmisce me dicinas molliciatiuas cū stipticis: nā in hoc vt sis prentus mollificatiuis est error: magnus: ℞ qñq; pducit patientē ad mortē sine sint medici ne que bibanť: aut posite sup ipm extrinsecus: ℞ stōus qdē dignus est hoc ħ epar'. ¶ Et stiptica puementia ad hanc rem sunt illa in qbus est aromaticitas sicut mastix ℞ ros. ℞ galle ℞ ga lia ℞ balaustie ℞ extremitates arboꝝ. ¶ Et ex oleis oleum de cydonijs ℞ oleum de mastice ℞ oleū de malis ℞ oleū de neriden ℞ oleū ompha cinū: imo oʒ in estate: ℞ in principio. vt admini stres ℥ emplis amboꝝ oleū ros. ℞ oleū ompha cinū ℞ oleū de cydonijs: ℞ oleuʒ de malis: ℞ in hyeme ℞ in horis resolōnis oleū de neriden ℞ anetinū ℞ oleū camomil. ℞ oleū de lilio ℞ oleuʒ de mastice rpare. ¶ Confectio emplī boni in principio ℞ augmento ℞ statu. ℞. farinaʒ ordei ℞ faufel ℞ nenufar oium.añ.vn.ʒ.ros. vn.i. ℞. ʒ. croci. vn.ʒ. vio. xij.; dragaganti. v. altee camo/ mille oium.añ.x. sandali. xv. mastichis acatie ba laustie oium.añ.xv. cere. ℞ olei ros. cum qbus ꝓficianť. ¶ Et ex emplis bonis in principio apa cum sunt radix lilij melliotū cera ℞ oleū viola. ¶ Et non oʒ vt emplm̄ fiat cum lubricitate ve hementi ventris: imo tpē venter in primis: de inde administrenť empla. ¶ Et ex emplis bo nis in hora status vsq; ad declinatione est illud qđ ℞. cymas sqnāti ℞ camomillā ℞ melliotū ℞ absinthiū ro. ℞ ꝓicā ℞ radicē altee: ℞ sandalū ℞ faufel ℞ crocū ℞ grana lauri: ℞ que sunt similia illis. Addať in stipticis in principijs ℞ in reso lutiuis in postremis. ¶ Et ex medicis bonis in maturando apa calm̄: cuius querī maturatio ℞ almexere est vt sumanť extremitatū ros. ℞ extremitatū absinthijˀ; ℞ extremitatū sempui ue ℞ cortecū citri exteriorū ℞ masticis ℞ thuris oium.añ.ptē.i. ℞.ʒ. ℞ cydoniorū ℞ dactiloꝝ ima turoꝝ ℞ croci ℞ aloes ℞ myrrhe oiuʒ.añ. ptē.i. ℞ cere ℞ olei camomil. ℞ olei de neriden oium añ.ptes.x. ¶ Qđ si cā in euentu apatis fuerit dolor: ans de veritate cuius est vt cureť cuʒ sub tiliatiuis tunc cum puenit ad apa tunc oʒ vt ab scindas subtiliatiua ab eo vt sis prentus sedari uis dolorum sicut est adeps anatis ℞ galline. ¶ Et qñ antiquať apa: tunc da in potu tro. de spica ℞ fac emplm̄ ex emplō de bdellio cuʒ gra nis de ben dicto in antidotario. ℞ ex eis que cō ferunt ad hoc est ceratuʒ cuʒ oleo de balsamo ℞ aloe ℞ cera alba. ¶ Et oʒ vt administreť cera tum. Ħpdcm̄ in.c. debilitatis stōi: ℞ emplastrū de melliloto ē ad hoc unanimū valde. ¶ Et ex illis sunt camomilla ℞ balaustie ℞ semen lini ℞ melliotum ℞ altea ex qbus fit emplm̄: ℞ fiat ex eis vaporatio ℞ embroca fiat cum decoctione ipsoꝝ. ¶ Et ex eis que sanant illud est illud qđ ℞. ros.ʒ.x. xilo aloes.ʒ.ij. masticis ʒe. enduie cu scute oium.añ.ʒ.iij. sumanť in apate inflāmato cum cāphora in potu. ¶ Turʒ sumanť.iij. sexta ria cal.fi. que decoquanť in lib.i. aque donec re maneat.ʒ. deinde colet ℞ pijciať sup ipsam de

Digitized by Google

aqua solatri ⁊ aqua lactucarum ⁊ aqua lactucarum ⁊ aqua lactucarum

Perunt eis valde sunt decoctio ireos cū caſ. fi. ℞ empſm qđ dixim⁹ in.c. debilitatis ſtōi cū du ritie. ¶ Deſcriptio empſi bon. ℞. maſticis thuris abſinthij oīum añ. ptē.i. ammoniaci cro ci ambarū. añ. ptes. ij. cipi. iij. fac ceratū cū oleo de neriden tāte quātitatis q̄s lenitas fiat. ¶ Et qñ accidit illud qđ raro cōuenit. ſ. ex pmutatio ne apatie flegmatica ad apa durum tunc cōue niēti⁹ cura eſt ei empſm hmōi deſcriptionis. ¶ ℞. ámoniaci bdellij ſemē caulis amigda las amaras ſtoracē liqdā maſticē ſpicā ſquinā tum ciperum gūme duſoluant℞ alia terātur℞ fac ex eis empſm. Sinḡ cibi eoꝝ ſicut aſpa ragi℞ alubleb oleū amigdalinū dulce℞ p⁹o/ prie eius qđ permutatum eſt ab apate calido.

¶ De adubellan in ſtomaco. Caꝑ. xx.

m Eltoriēs errant medici in regimine apatis in ſtō℞ pmutādo fit extirura ℞ multotiens incipiēdo fit.

De ſignis. Caꝑ. xi.

i Im dixim⁹ ſigna initij eius in.c. apatum calidoꝝ ſtomaci.

¶ De cura. Caꝑ. xi.

o Portet vt incipiat a flōma℞ a re gimīe ſtōi apati apate caſo extrinſe co cū quo ſit poſe vt phibeat fieri du bellan. nā ſi fit dubellan℞ incipit eē in via maturatiōis: oꝑtet tunc vt ſit res lenis. ¶ Et ſi autumas maturationē ꝓpinquā op⁹ vt in potu tribuas lac recēter mulctū vice vna poſt aliā cū aq̄ caſa: ℞ trāgas duritiē℞ ꝓſideres an cōpimat℞ attēdas cōmotionē℞ tremorē℞ cōp⁹eſſionē apatis: nā ſi non cōpimit illud op⁹ vt in potu ſumat hīs ipm tararaconē ſic/ cam cū aq̄ fenugre.℞ tribuloꝝ:℞ oleo amigd. amaro. q⁹ ſi indiget fomoꝝ hoc:℞ eſt incepto in via maturationis tā addēs ſup pmā ponat in eis oleū de lzerua. ¶ Et ex eis q̄ expta ſunt in hoc eſt vt ſumat in potu hīs eā tararaconis ſicce quātitatem. ʒ.i.℞. ʒ. ſemnis almaru℞ fenu greci. ʒ.i. terat illud℞ bibat cum qbuſdam la/ctibus recēter mulctis calidis ſicut eſt lac aſine℞ capraꝝ.℞ quātitas lactis ſit. iij. vn.℞ miſceat cū eo ex galiaꝝ pōdus. ʒ. iij. ¶ Et ex eis que ex perta ſunt ēt eſt vt ſumat tararacōis ſicce. ʒ.i.℞ fenu. vn. ij.℞ ſe. marū. vn. iij. terātur℞ cribellē tur℞ cōficiātur cū lacte caprino℞ oleo ſiſamino:℞ fiat ex eis empſm ſuper dubellan. ¶ Et op⁹ vt fiat balneū cuꝝ aqua tepida℞ vt ponat empſm aliq̄ ſup dubellan factū ex ficub⁹℞ ca momilla:℞ fenugreco decoctis℞ ſit in eo ab/ſinthū vt ꝓbetur. ℞ quod querit℞ ex oibus illis eſt maturatio apatiſ℞ eruptio. ¶ Cūq; eſtima ueris maturationē poſtq̄ iam adminiſtraueris balneationē ꝓdictā℞ empta ꝓdicta℞ ſucceſſe/ris cū empto ſicuꝝ ꝓdicto ſubſterne ei ſtramē ta duplicia vt i culcurris℞ in calefactiōb⁹℞ p⁹e cipe ei vt iaceat ſuper ea verſo vētre inferius do nec rumpat ſub compreſſione apoſtema eius. ¶ Et tu quidē cognoſces q⁹ iā ruptuꝝ eſt per detumitionē℞ attenuationē℞ per illud quod expuit aut cū ſolone vētris egredit ex ſanie: aut ex ſanguine:℞ op⁹ vt in potu tribuas tūc aloē cuꝝ aqua endiuie. ¶ Cūq; erūpitur da in po tu incarnatiua q̄ius ille qui enomit ſaniem et ſtō ſuo ſit ad deſpationē ꝓpinquor q̄s ad ſpem. ¶ Cūq; exiſtimaueris in ſtō ſanie exhe ipſaꝝ cum ſolone vētris℞ nō moueas ipſam ad vo/mitū. Cūq; nō valent hmōi reſ adminiſtra me dicinas ꝓdictaſ in.c. apoſtematū duroꝝ. ¶ Li bi autem cōuenientes℞ in ꝓncipio rei ſunt ſoꝝ/bitiones facte ex amulo℞ ordeo excoriato℞ vitello oui. ¶ Et in fine eius illi in quibus po nuntur anetum℞ fenugrecū fm menſuram.

¶ De vulneribus in ſtomaco. Caꝑ. xij.

s Tomaco quādoq; accidūt vlcera℞ borhoꝝ ꝓpter acuitatem humoꝝ qui imbibūt coꝝp⁹ ipſius:℞ qui obuiant ei ex ipſis.℞ multotiēs fiunt ꝓpter illud quod ꝓuenit ad ipm ex alijs. ¶ Multotiens enim vlceratur ſtomachus ex catarro deſcendē te ad illō ex capite calido mordicatiuo aut cor roſiuo ꝓpter ſuā putrefactionē: q̄re putreſcit℞ corrodit ſtomachus cū ꝓlongat catarrus.

¶ De ſignis ꝓuenientie℞ ꝺrie. Caꝑ. xiij.

m Eltoriens perducit vlcera ſtoma ci:℞ ꝓprie in iferioribus eius ad mi noratione anhelitus:℞ ꝓuocationeʒ ſudoris℞ ſyncopim:℞ infrigidatio/nē extremitatū. ¶ Et quādoq; ſignificat vlce/ra in ſtomaco fetoꝝ eructuatiōis℞ elenatio va poris faciēs incurrere ficcitatē lingue:℞ excca tionē ipſius:℞ eſt ſyncopis pluruma. ¶ Et qñ ſunt in ſtomaco borhoꝝ multiplicat eructua tio valde. ¶ Et tā diſtinguit inter vlcus factū in meri:℞ iter fetū in ſtō: qñ in illo qđ factū e in meri ſentit dolorē in ipſo vſq; ad poſteri⁹ in/ter duas ſpatulas:℞ in collo vſq; ad inicia pe ctoris. Et verificat di ſponēs eius trāſit⁹ aegin titi: qñ ſigit locum doloroſum cū pūcta eius:℞ qñ pertrāſit hūc locū parūper. ¶ Facta aūt in ſtōi ore ſigit q⁹ dolor eſt in iferioꝝb⁹ pectoris℞ ſuperemis ventris:℞ eſt vehemētior℞ deglutti tum ſigit ipm cum pertrāſitione pectoris℞ plu rimū eius declinat ad mirach:℞ minoratur ex eo anhelit⁹℞ infridat coꝝpus:℞ ꝓducit ad ſyn copim plm. ¶ Verū facta in fundo ſtōi ſignificat exit⁹ corticis vlceris eius in egeſtiōe abſq; excoriatione in inteſtinis℞ inuenio doloris poſt quietem eius qđ ſumit in inferioꝝb⁹ ſtōi:℞ fit dolor paruus. ¶ Et diſtinguit iter vlcus in ſtō℞ vlcus in inteſtinis ꝓ locū doloris cū in/gredit cib⁹ in coꝝp⁹℞ eſt exit⁹ corticis qui egre dit in egōne rarus℞ eſt corex eius ſubtilis. ſ. ex genere eius quod egreditur ex inteſtinis ſu perioꝝb⁹. ¶ Et ſignificat qđ eſt ex ſtomaco ꝙ

Digitized by Google

dolo: nō est in partibus viscerū: imo supra ve-
rus multoties appropinquat t assimilatur dis
finterie. ¶ In eis autē que sunt in intestinis su
perioribus: oportet vt tu valde intēdas. ¶ In
domitu autē cum cortex ingreditur nō est vl
cus nisi in meri aut stomaco. t oportet vt cum
tu volueris experiri illud: vt cibes egrū ex ali
quo in quo sunt synapis t acetum.

¶ De cura vlcerum stomaci. Cap. xiiij.

p Laga recēs que fit in ipso: opz vt cu
retur cū medicinis stipticis t detur
cibi velocis digōnis t vitent medici
ne vlcerose in qb' ponunt flos eris
t ceruse t lythargirium t tucia t similia: imo
opz vt curent vlcera stomaci t corrosio in ipso:
in pmis cū mundificatione cū eis que sunt si
cut aqua mellis t iulep. ¶ Et non opz etiā vt
sit in purgatorio fortitudo purgatōis t ledat
vlcera: plusq; opz. ¶ Et opz vt sit eoz absterſio
t ablutio ad inferiora. ¶ Ꝺ si fuerit illic
corrosio: t caro mortua opz vt medicet cū me
dicamine mūdificāte carnē mortuā: t incarnā
te t faciente nasci carnem: t o q; cōueniens est
hierapigra ad illud: t cū mundificat: opz vt in
potu detur lac acetosum vaccinū a quo ablatus
est butyrum t syrupus de cydonijs t granatis
t sūbus t dentur etiā aqua ordei cū granatis
t syrupi de fructib' stipticis. ¶ Et est q; ne
cessariū vt cibētur vētribus vitulor t hedorū
cōditorum cū aceto. ¶ Et scias q; q̄diu mun
dificat sordes tota nō est intamētū cure alteri'
neq; administratiōis cōsolidatiuor. ¶ Et cus
administras incarnatiua t egritudo est in par
tibus meri t ore stōi: tunc pone in eis ex glu
tinatiuis aliqd magnū: sicut est gūmi t dragagā
tum. ¶ Et q; ꝓfert vlceribus stōi filoniū t
ꝓferunt etiā tro. de barabe si fuerit illic vomit'
san. t cōferūt eis oia rob fructuum: t quādoq;
ꝓfert rob eupa: t rob absinthij. ¶ Et q; sūt
in stō vlcera: t non est excusatio solomis vētris
ppter aliqd vocantiū ad hoc: tunc opz vt sol
uas ventrem cū eis que sunt sicut cassiafi. Ꝺ
si accidat ex vlceribus solo vētris cureť cū tro.
de spodio t robub stipticis cum aq̄ sauich de
cocti. ¶ Et si fuerit illic corrosio curetur cū eis
que diximus in cura sputi sanguinis.

¶ De botho: in stomaco. Cap. xv.

c Ꝺnfert eis mundificatio cū solutio
ne eorum quibus cōcessum est fieri
solutionem vētris in vlceib' stoma-
ci t cibari cuz granis granati cū pas
sis t lacte decocto cum ferro ignito.

¶ De ruptura stomaci. Cap. xvi.

q Ꝟor stōus disrūpit fortasse nō eua
dunt nisi pauci a ruptura parua.

¶ Tractus. v. de dispōnib' stōi ex pte eius q̄ ipse cōprehēdit t egredit ab eo: t aliqbus dis
positionibus miracb t que sequunt ipsum.

¶ De inflatione stomaci. Cap. l.

q Ꝟadoq; fit ppter cibū cum in
ipso est humiditas exnea q̄ ꝓuer
tit in vētositatē t nō est posse ca
liditati si eēlis vt resoluat eam
ita q; nō resoluat ipsam ad vē
tositatē. ¶ Et q̄q; fit pp̄ cali
ditatē digestiuaz cum est debilis. Cibus nāq;
cuius sit nō inflatiu' in nā sua: tñ cum debilitat
in ipso caliditas euaporat t facit accidē vētosi
tatem: mā nāq; que in suba sua nō est vētosita
tis plūe: nō facit in ventrib' euenire inflatio-
nem nisi sit calitas minorata t moueat t non
digerat sicut si pueť calitas oīno non associat
ei inflatio: t si sit ex inflatiuis. Et oē a quo nō ac
cidit inflatio non accidit ab eo inflatio nisi aut
ppter seipsum. s. ab illo in sua suba. aut ppter
duas res pter ipm: q̄rū vna est dnūm calitatis
sup ipm t altera frigus qō nō mouet aliqd. Et
q̄q; est calitas apta ad digerendū t mā obe
dientem ei t mouet per illud qō eaz retrahit ab
ipsa ex potu aq̄ plūe sup ipsam aut motu com
mouēte ipsam. ¶ Et q̄q; est cōplo cibi inflati-
ua: sicut faseoloz t lentiū t silūz: t nō ꝓferūt
fortitudo ꝟtutis t alienatio locoz digōnis nisi
sit calitas fortis vehemētis ꝟtutis t mā vehe-
mētis humectatiōis. Et ex medicinis inflatiuis
est vinū grossuz t dulce pp̄ grossitiē eius nisi sit
dulcedo subtilis t gñať ab eo vētositas subti-
lis. ¶ Et q̄q; est cā inflatiōis eēntia cibi cali in
nā sua: nā cū ipse iuenit disponez que calefacit
cū fit digō: t egredit ex hoc q̄ ipse est calis po-
ad hoc vt sit calis actu mā frā humida resolut
ipm t facit ipm vaporare. ¶ Et q̄q; sunt infla-
tio t rugit' pp̄ vacuitatē vētris cū humiditate
cruda vitrea in stō. Ipsa. n. cū occupať calitas
nālis ab ea cuz cibis est quieta: t q̄n calitas ex-
pedita puēt ad eā resoluit i' vētositate. Et q̄n
ē cā in hoc q̄ nā q̄n iuenit vacuitatē t mouent
ꝟtutes mouet aer effusus in spatijs t mouet
tur cū eo residuum vapoz humiditatis t est, si
cut ventositas. ¶ Et quādoq; sunt causa in ea
multitudo melancolie t egritudines splenis.
¶ Et multoties fit frigus superueniēs corpo
ri exteri' causa inflatiōis: t vētositatis ex qua
repleť corpus: ppterea q; debilitat caliditatez
operātē in materia: t facit operationē eius me
diā operationē t eius opatio est digestio humi
ditatū t medietas opationis est vaporatio. Et
quādo multiplicať inflatio in vētribus cōuale
scentiū indicat cōuersionem egritudinis almi
rachiari t plūm fit ppter vehementiam calidi
tatis stomaci t opilationes viaz cibi ad corp'.
q̄re redit t retinet in pribus stōi t facit aceto
sam eructuationē: t accit vomit' stupefaciens
dētes ꝓcipue si cōcreat splen: t est egestio humi
da t ingrossať san. t q̄q; est illic apa faciens
vaporem melicum t facit euenire meliam.

Digitized by Google

¶ De signis. Cap. ij.

i Vlā in q̄ est cā gñatio ventositatis ⁊ iflatio ſubē cibi ſignt reditus ad cognoscendū ſubam eius qđ ſumūt: ⁊ q̄ iflatio nó é plūa valde necē i horis bonitatis cibi: ⁊ q̄ eructuatio q̄n iteraſ bis aut ter ſedatur eius malitia. ¶ Et ſilr q̄n cā in ipſa est hūoz ſignt eā ſſumptio aque ⁊ cómotio ſonās: ⁊ ad ſūmū qđ accidit ⁊tum digestiue. oſa. n. cognoſcunt p̄ inuētionem cauſe ⁊ remotionē inflationis cū alteratione regiminis. ¶ Et differēte qđ inter inflationē melicam ⁊ illam que est ex hūoūb⁹ malis crudis est q̄ inflatio melle est cū ſiccitate: ⁊ alia est cū hūditatibus. ¶ Et facte ex cāis alijs ſignū est inuenio aliarū cauſarū. ¶ De cura. Cap. ij.

e Jest cā inflatiōis cibus dimute ipz tēdens ad aluū ⁊ meliora regimen furū: ⁊ non ledatur digestio: ⁊ vsq̄ quo fit illud oportet vt dormiat hñs eā ſup ventrē ſuū ſupra puluinar plenū eis que calefaciunt ſicut est coctum. ¶ Et ſi est cā eius friditas ſtōi ⁊ debilitas eiꝰ curet cū eis q̄ opz ex illis q̄ dicta ſunt in. c. eius ⁊ vngat cū oleo aliquo in q̄ decocta ſunt ſubtiliatiua diſrūpentia vētositatē ſicut ameos ⁊ lxuſim ⁊ cyminū: ⁊ ſi indiget fortiozibus illis: tūc ſint rura ⁊ ſemen eius grana lauri: ⁊ alaniudē ⁊ ſiſeleos: ⁊ ſit oleū eius oleum laurinū ⁊ oleū de lxerua: ⁊ que ſunt filia illis: ⁊ q̄ſq̄ ſufficit iungē mēbrū ex oleo aliq̄ cum quo pmiſceſ anetum: ⁊ q̄ curunt curſu eius. deinde cū emplis fortis reſolutionis: ſicut emplū factū cū yſopo ⁊ aneto ⁊ aq̄ ciceris ⁊ ſilibus. ⁊ q̄ſq̄ ſunt necia clyſteria cū hmōi oleis ⁊ q̄ſq̄ ponūt in eis piper. Et ſi fuerit frigus ex mā groſſa nō dabimus in potu iſtas medicinas. Q̄ſq̄. n. ipſe addunt in cōmotione vētoſitatū: imo opz vt purgem⁹ mām in p̄mis: deinde dem⁹ eas in potu. ¶ Et ſi frigus fuerit purū ⁊ fuerit mā pauca non curabimus de hoc: imo dabim⁹ eas in potu: ⁊ ex eis que in potu dabimus: ⁊ magnificaſ eoz iuuamentū est manipulus polij decoct⁹ in aqua vehemēter. deinde ſumaſ ex ea in potu aut miſceaſ decoctio calamēti fluuialis cū melle ⁊ ſumaſ ex ea in potu: ⁊ decoctio galāge iuuatiua est valde: ⁊ galāge ſicut est: ⁊ galange confecū cuz ſyrupo acetoſo factum pillule parue ſicut cicer: ⁊ fit doſis eius auſ. i. cū aq̄ calida: ⁊ est ex eis que ſoſone educit vētoſitatē plurimā ⁊ hmiditatē paucā. ¶ Et ex eis que ſunt maxime iuuamēti in inflatiōe accīte est caſtoreum q̄ſ bibiſ cum aceto pmixto cū aq̄ ⁊ rob: cum oleo anētj: ⁊ ppte aceto alaniud ē aut ſquillitico. ¶ Et oꝰ q̄ calcane⁹ pozci aduſt⁹ est bon⁹ ad hoc: ⁊ q̄ſq̄ ſufficit i ea q̄ leuis est vt in potu ſumaſ vinū purū. ⁊ parūp bibat illud: deide doz muat iuxtā ⁊ ſurget ſan⁹ ab egritudine ſua.

¶ Unguentū pferens ei. decoquanſ nigelle ⁊ grana lauri ⁊ ruta in vino vehemēter ⁊ colet: deinde coquaſ ex oleo medietas illius vini cū ipſo donec remaneat oleū deinde fiat inunctio ex ipſa: ⁊ ſiſr oleum de lilio. ¶ Dixerunt qđā aloes est iuuatiua valde infantib⁹ quoz iflant ventres. ¶ Et inflatio inſepabilis melācolica curaſ cū eis que ſunt vt ſagzanea ⁊ alcadicon ⁊ ameos. ⁊ ſi indiget eūone fort⁹ admiſtra pilulas feudas: ⁊ pone ſup ſpōgiā infuſam in aceto fort⁹ valde: ⁊ melius est acerū alaniudē.

¶ De rugitu. Cap. iij.

o Snes cāe inflatiōis ſunt ipſe ecte cauſe rugit⁹ cū accīt⁹ ille cauſe inflationis ⁊ nihꝰ nā eas expellere ⁊ non pōt ⁊ nó expellitur ad ſuperiora neq̄ ad inferiora: imo moueſ in vaſis inteſtinoꝝ tunc est rugit⁹ ⁊ ppe cū est in inteſtinis ſubtilib⁹ ſtrictoꝝ meatuum. ¶ Cūq̄ pmuraſ ab eis ad ampla inteſtiua. i. groſſa quieſcit ⁊ minorat⁹: verū ſonitus eius tūc est grauis cū hoc q̄ é minor. In ſubtilib⁹ vo est acutus cū hoc qđ é plurimus. ¶ Cūq̄ pmiſcenſ ille ventoſitates cuz humiditatibus nó ſunt pure ⁊ quādo inueniunt ſpaciū ⁊ ſunt inflātes cómouētes ſonitum faciunt, q̄uenire ſonitū vaſis habētibus ſtricū collum. ¶ Et claritas quidē ſonitus ſignificat mūdificationē inteſtinoꝝ aut exccationem ſeci⁹. ¶ Et cura quidem rugitus, prima est cura inflationis ⁊ ille qui inuenit vētoſitatem in ventre cum febre pauca bibat aquā cymini cū tereniabin loco pendiarum.

¶ De lenitate ſtōi ⁊ lubricitate. Cap. v.

Vādoq̄ est cā ei⁹ malitia cōplonis ſtōi ⁊ raro fit ex cōplone cala ſimplici qñ puenit ad hoc vt mozificet retētiuā. ¶ Et q̄ſq̄ fit pp malitiā cōplexionis frigide cum mā lubricitate aut ablq̄ materia. ¶ Et quādoq̄ fit ꝓpter vlcera in ſtō q̄ ledunt ad eis q̄ ad ipſa pueniūt. ſ̄re monet ad expellēdū ea. ¶ Et quādoq̄ est cā eius debilitas aduenies retētiue. ¶ Et quādo accidit poſt lubricitatē ſtōi ⁊ inteſtinoꝝ ⁊ lenitatem eoꝝ eructuatio acetoſa est ſm dcm̄ Hyp. ſignū bonū. Sigt. n. aug mētū caliditatis diminute: nā ſi nó fuerit caliditas nó erit vētoſitas neq̄ eructuatio. ¶ De ſignis. Cap. vi.

n Vra ſunt ⁊ nó neciū iterare ea.

¶ De cura. Cap. vij.

s Jfuerit cā ei⁹ malitia cōplonis caſe cū mā: ri⁹ copzvt educaſ hūoz cū facilitate: ⁊ admiſtrenſ poſt illud robub fructuū ſtipticoꝝ aut aq̄ ſauie ordei decocti cū multo. ¶ Et ſi, plogaſ illud est necīū bibē ea q̄ ſunt ſic ut lac acetoſum vaccinū decoctū: aut in q̄ extin gunt ferrū: ⁊ lapides cū q̄ ſint admixte medicine ſuptice ſicut ſpodiū ⁊ roſ. ⁊ lxarabe zbala uſtice ⁊ alcoꝝ ⁊ hypoguſtidos ⁊ pijciatur

Digitized by Google

ſuper mediam ſub.lactis acetoſi.3.v.de medicinis: ⁊ adminiſtrent ſup ſtom emplaſtra dicta in antidotario: ⁊ fit cibus ex lẽdus excorticatis: ⁊ tiſi ⁊ multo cũ ſuccis fructuũ ſtipticorum ſicut eſt aqua acreſte ⁊ aqua granator ⁊ acetoſor ⁊ aqua cydonior ⁊ acetoſor. ¶ Dõ ſi nõ inuenias excuſationẽ quin cibẽs eos carne cibabis eos illis que ſunt ex carne pullorũ ⁊ cubugita begi aſſata valde aſpſa ⁊ acetoſis pdictis. ¶ Et ſcitur ex iſtis cura eius que eſt raro ⁊ min⁹ ex caſibus hmõi egritudinis ꝓpter cõplonem calidaz purã ſine materia ex eis que docuit te in c.cõi. Dõ ſi fuerit ex frigore cui calefactiuis cure ẽ dibis. ¶ Et empla eius ſint ex eis que iam expoſita ſunt in loco ſuo. ¶ Et fiat cib⁹ ei⁹ ex cãnabi: ⁊ minutis auibus aſſatis: ⁊ pullis etiã qñ ſunt tarde remanentie in ſto ⁊ puluerizent cũ ſpẽb⁹ odoriferis calls ſtipticis: aut caludis pmixtis cum ſtipticis. ¶ Et ſi fuerit illic materia euacuetur cum eis quoꝝ preterijt declaratio: ⁊ adminiſtret vomitus in oi ſeptimana: ⁊ adminiſtret electuariũ alcanzi: ⁊ electuarium de granis myrti: ⁊ electuariũ de ſcoria ferri: ⁊ det in potu vinũ purum antiquũ. ¶ Et ſi fuerit ex vlceribus curabis vlcera ſua cura: deinde regimen adhibe cõfortãdo ſtom. ¶ Facte autez ex debilitate virtutis retentue: cura eſt vt adminiſtrent ſyrupi cũ ſpẽbus calefactiuis odoriferis in potu ſumpto vt empſin ſuppoſiti. ¶ Et ex eis que cõferũt ad illud eſt electuariũ de xilocaractis cũ aqua ſenticũ humidarũ: aut medicamen de ſumach cũ aqua de xilocaractis: aut ſuffuf de granis granatoꝝ cũ robub de cydonijs acetoſis puro: aut alcazi cũ rob de myrto. ¶ Et ex illis que ei magnũ afferũt iuuamẽ ſunt troc. enifiſtides ⁊ trocisci de balauſtijs: ⁊ empſin de abſinthio cũ ſtipticis. ¶ Cibi autez proximi ſunt illi quos diximus in ca. complonis calide ⁊ humide ⁊ aſſata ⁊ frixa ⁊ ea que in patellis cũ robub. Et ſcias ꝙ ꝙ ordei cũ tamarindis iuuatia ẽ ad difficultates egritudinum. ¶ De vomitu ſubuerſione ⁊ nauſea ⁊ eſtuatione ſtomaci. Cap. viij.

VOmitus ⁊ ſubuerſio ſunt mot⁹ ſtomaci ad expellẽdũ ex eo aliquid ꝙd eſt in eo per viã oris ⁊ ſubuerſio ꝙd vna duoꝝ eſt motus expulſoris cum non aſſociatur motus expulſi: ⁊ vomit⁹ qui eſt vnus ipſoꝝ ẽ vt aſſocietur motui facto ab expulſore motus expellẽdi ad exteriora. ¶ Et nauſea ẽ diſpoſitio ſtomaci que quaſi ſuſcipiat os motus: ⁊ eſt ꝙ declinatio eius ad os mot⁹ aut multi tẽporis aut parui tẽporis ſm ſuſceptionẽ materiei. ¶ Et iſte quidẽ diſpoſitiones cõtrarie ſunt appetitibus ex oibus quibus ⁊ ſubuerſio nature dicit nauſea diſparabilis: ⁊ quãdoqz dicit deſtructio appetit⁹. ¶ Et vomitus qdẽ alius eſt acutus eſtuoſus ſicut in colica paſſione ⁊ ſicut accidit ei qui bibit medicinam venenatam. ⁊ alius quietus ſicut accidit ſtomaticis. ¶ Cũ ergo accidit ſubuerſio tũc tam accidit aliquid cõmouens os ſtomaci ad expellendum aliquid ad propinquiores vias: ⁊ illud eſt aut qualitas operatiua: aut operatione eius materia ex qua ipſe leditur: aut mẽbra cõmunicantis ſicut cerebri: tam aduẽtus percuſſionis: aut materia groſſa imbibita aut infuſa in ipſo corrumpens cibum: aut colerica: aut humiditas mala putrefacta ſicut accidit prẽgnãtibus: aut humiditas non mala ſed tremula debilitãs os ſtomaci ablqz malitia cauſe aut humiditas groſſa ⁊ adherens: aut multa grauans q̃uis non ſit cauſa alia. Nã q̃uis ſit vbi gratia ſanguis aut flegma dulce: ſperat tamẽ in hmõi qꝺ nutriat corpus ⁊ nutriat eriam ſtom. ¶ Sanguis enim nutrit ſtomacũ ⁊ flegma dulce naturale cõuenit etiã in ſanguinem ⁊ nutrit ſtomacum: verum ipſum nõ nutrit eius quocũqz modo accidat: ⁊ quale peruenit ad ipſum ſed quãdoqz nutrit eũ quando gradatur aduẽtus eius ad ipſum ex venis alterãtibus ſanguinẽ ad cõplexionem ſtomaci: ⁊ aſſimilãtibus ipſum. Et ex venis pdictis in anathomia: niſi accidat propter cauſam cũ qua nõ inueniat ſtomacus nutrimentum omnino ⁊ non afferat ad ipſum vene qꝺ cõueniat ⁊ libẽter ſuſcipiat ipſum ⁊ digerendo faciat ipſum ſanguinem ſicut multoties effundit ad ipſum epar nõ per viam venarum ſpargentium ſanguinem: imo per viam venarum per quas penetrat lulus ſanguinẽ bonum cõuenientem nõ plurimum grauantez: vt nutriat ipſum ſm ſemitam qꝺ ipſe ex eo exit. car ⁊ cõuertat eum cũ ſua ſubſtãtia ad ſuã ſimilitudinẽ. ¶ Et illi quidẽ errauerunt qui extimauerũt quod ſanguis nõ nutrit ſtomacũ ⁊ iudicauit de eo iudiciũ enũciatiuum abſolutum. ¶ Et Quidam hoies ſunt qui hñt periodos in metis cõſuetos ⁊ in eis ſunt ſani: ⁊ qñqz perdicit ad aduſtionẽ in meri: ⁊ gutture imo vicus. ¶ Et de nauſea eſt que eſt ſignum criſis. ¶ Et qñqz eſt ſignum malũ ſicut in febribus peſtilẽtialibus. ¶ Et qñ multiplicat in conualeſcentibus indicat conuerſionem. ¶ Et de vomitu quidez cretico eſt qui cõfert febribus acutis: ⁊ apatib⁹ epĩs que ſunt in latere cõcauo. Et eſt vomitus Q accidit in acceſſione febrĩ. Et qñqz ſunt in ſto: ⁊ i viſceribus interioribus apara ⁊ ppe calida: ⁊ ſunt facientia venire vomitũ ꝓpterea qꝺ declinãt ad expellẽdũ ⁊ ꝓpterea qꝺ ledunt exquibuſcunqz actiõe eis aut ex qualibet cibo aut medicina aut humore aut mẽbro mollificato. ¶ Et nauſea quidem qñqz remanet ⁊ nõ permutatur ad vomitũ: ⁊ cauſa eſt vehemẽtia virtutis retentiue aut debilitas q̃tatis q̃ facit nauſeam aut puras eius: ita ꝙ qñ ſup ipm fit motus aliquis vomitus: imo mouetur vomitus.

Digitized by Google

¶ Et illi cuius ſtōus eſt debilis accit vt ſyncopizetur ⁊ non poſſit vomere pp vacuitatē ſtōi ſui: aut pp putredinē humoris ledentis ipm ſiue ſit imbibitus ſiue non imbibitus ſi loco hmōi ſtōi ⁊ ous eius eſſet ſtōus fortior: ⁊ os ſtōi fortius non ſyncopizaret ipſe neq; pateret ab ipſo: verū pp debilitatē eius ⁊ paucitatē māei non eſt ei poſſibile vt cuomat ipm. ¶ Cūq; comedit poſt ipm cogit euomere pp duas res: quarū vna eſt: q; humor qñq; eſt nocens ei parū non mouens neq; laborare faciens: qñ eſt in fundo ſtōi: ⁊ qñ cibatur elenat ipm cibus ⁊ multiplicat. ⁊ ſcda ē q; aduinat cum quātitate cibi ad expellendū ipm ⁊ vincendū. ¶ Et qñq; ſubuenit aia ⁊ cōmouent nauſeam caſitas ⁊ ſiccitas accītes ori ſtōi ⁊ facit qualitate ſua calida illud qō facit humor vicinus quātitate ſua calida ēt. ¶ Et in adminiſtratione gdē vomitus cum equalitate eſt in nauſeātū maximū: verū aſſiduitio eius maxime debilitat virtutē ſtōi. ⁊ facit ipm lacunā ſuperfluitatū. ¶ Et vomitus gdē creticus enadere facit ſpaſmū. ⁊ multotiens accit febricitantu ſpaſm⁹ aut epilia aut ſile epilie ſubito: ⁊ euomit hūoꝛē: vt ē flos eris aut indicū ⁊ cuadit. ⁊ qñq; facit ēt euadere ex ſubeth: ⁊ ex augmentatione replōnali in febribus ⁊ alijs. Et multotiens vomitus ſanat ex ſingultu clamoſo. ¶ Et ex adminiſtratione vomitus cum equalitate ꝓſeruā tur renes ⁊ curat eo nocumēto eoꝛ ⁊ nocumē tum pedū: ⁊ ſanat eruptio venarū deferentiuꝫ ſanguinē ⁊ arteriarū. ¶ Et amat gdēvt admiſtret in menſebus ⁊ melior hoꝛarū vomitus eſt illa que eſt poſt balneum ⁊ poſt q̄ comedit poſt ipm ⁊ ipleſt. ⁊ nos gdē iam ſubtilr ꝓſeruati fuimus ſermonē de hoc in l.i. ¶ Et ſtōus gdē debilis quotiens cibat accīt ei nauſea ⁊ ſubuerſio amni ⁊ ſi fuerit debilior parū non poterit retinere illud qō recipit: imo expellet illō ad ſuperiora ⁊ inferiora. ¶ Et debilitas gdem ſtōi qñq; fit ex ſpēbus malitie complōnis ⁊ tu ſcis q; de cauſis quarūdā ſpēz malitie cōplōnis ſunt gdā gbus adunḡt reſoluo ſpūs ſicut eſt ſoluo ventris plurima ⁊ maxime ſanguinis. ¶ Et tu ſcis q; ex debilitantibus ſunt doloꝛes vehementes ⁊ triſtitie ⁊ ieiunū ⁊ famis vehemens. ⁊ ipſa ēt ſunt ex cauſis vomitus ꝑm ſemitam introitus debilitaris ſuperſtōm. ¶ Et ſtōus doloroſus ēt velociter euomit cibum: ⁊ expellit ipſum. ¶ Et illi cui ſupuenit frequenter nauſea tua ſanctas ⁊ qui comedit nō ꝑm veritatē famis non verificate accit in primis qñ comedit aduſtio alias anguſtia vehemens valde quā non tolerat: deinde querit eius eſſe ad hoc vt euomat totū qō comedit. ¶ Et deterior gdē vomitus eſt ille qui eſt vomitus ſanguinis niſi ꝑm neceſſitatē quā dicā: tūc. n. eſt ſigtio fortitudinis nāe: ⁊ ſequit ipm vomitus niger. ⁊ cū in hoc eſt malitia qñ iſta non ſunt ḡnata i ſtōmo non ſunt niſi expulſa ad ipm ex locis longinqs ⁊ mēbris alijs: ⁊ ſigt nocumētū in illis mēbris: ⁊ ꝑm cōtrarietatē ſtōi: ⁊ obedientiā: ita vt debilitent ipm. ⁊ ſigt vomitus ſanguis ꝓpe nocumētū eius egrediente a neceſſitate. ¶ Et vomitus ſanguis cum egredit a neceſſitate portendit mortē. ¶ Et vomitus qdē purus ē malus: colericus: gdez ſigt ſupfluitatē caliditatis: ⁊ flegmaticus ſigt ſupfluitatē frigoris ſimplicis puri. ¶ Et vomitus gdē duerſoꝛ coloꝛ de rerio: eſt nigro. ¶ Et ex illo qui eſt vt flos eris ⁊ vt ſuccus porri eſt malus ꝓ illud qō ſignificat de aggregatōe humoꝛ maloꝛ. ¶ Et ex diſpoſitōe mala eſt vt ſit os ſtōi ſubuerſum paneꝫ ſyncopim. ⁊ ſit nā reſtricta: tūc. n. illud qō ſedat vomitū addit in retentōe nāe: ⁊ illud qō reſoluit nām addit in vomitu niſi ſit illud qō facit ſyncopim humoꝛ ſubtilis aut colericus. ⁊ cur etur diſpō cum aqua prunoꝛ ⁊ tamarindoꝛ ⁊ filiꝫ ⁊ ꝓfert vtriſq; rebus ſimul. ¶ Et ſunt hoies q̄dam qui non ceſſant appetere cibū ⁊ quotiens replenī eo euomunt ipm aut expellunt ipm ad inferiora. deinde redeunt ⁊ non ceſſat ille laboꝛ eoꝛ: ⁊ ipſi nō viuunt vita ſanoꝛ: ac ſi illud ſit reſnālis eis. ¶ Et ecce hic quedā auis eſt capiēs locuſtas que non ceſſat comedere locuſtaſ ⁊ expellere eas ⁊ non ſanat toto tpe: quo inuenit eas. ⁊ eſt aliud a ſal huius ꝓpoſitus. ¶ Et ſunt qdā hoies qui cum comedunt exiſtimant q; ſi moueant euoment: aut ſi raſcant aut loquant aut moueantur motu animali euoment: ⁊ cauſa in hoc eſt illud qō ſcimus. ¶ Et ſanio: quidē vomitus eſt permixtus medius in groſſitie ⁊ ſubtilitate: ⁊ eſt ex humoꝛibus qui ſunt conſuetudinis: ſicut flegma ⁊ colera. ¶ Verum ille qui eſt vt ſuccus porri egritudinis ſignificat malitiam: ⁊ viridis ad nigredinem declinis ſicut azul indicum ꝑm plurimum ſignificat congelationem caliditatis: ⁊ ſunt preter illum qui eſt ſuccus porri: ⁊ flos eris: q̄uis quandoq; contingat vt ſint ambo ꝓpter aduſtionem etiaz verum aduſtio que non eſt a vehementia frigoris ⁊ conturbatione eius eſt declinis ad ſplendoꝛem ⁊ claritatem: ⁊ ad illum qui eſt ſuccus porri ⁊ ſignificat moꝛtem virtutis q̄uis vomitus citrin⁹ ⁊ vt ſuccus porri: ⁊ vt flos eris multiplicetur in ipſo: in cuius epate eſt complexio calida valde. ¶ Et accidit habenti apoſtema caliduz in epate vomitus colericus: deinde vomitus vt ſuccus porri: deinde vt herugo eris: ⁊ fit cum nauſea ⁊ ſingultu. ¶ Niger vero nō fit niſi in apoſtematibus ſplenis: ⁊ in fine veris ⁊ eſt malus. ¶ Et fetidus eſt malus: ⁊ ꝓprie quicūq; amborum in febribus peſtilentialib⁹. ¶ Et quāq; inuenitur ſubuerſio in die quarto egritudinis: fit expulſio vomitu ⁊ eſt iuuatiuū. ¶ De ſignis ꝓtendentibus vomitū. Capitu.

Digitized by Google

Unt nausea ⁊ subuersio añtes vomitum. ⁊ qñ tremit labium ⁊ accit tensio hypocondrioꝝ ad supiora. tunc iudica ipm adesse. ¶ Signa añt humoris mali putridi facientis nauseam: ⁊ vomitū si est calidus sunt sitis ⁊ sapor malus in ore ⁊ putrefactio apparens. ¶ Et signa quis ex illo humore sit sanios⁹ sunt intueri ipm ex pte vomitus ⁊ vehemetia nocumenti stōi ab ipso cum eius leuitate qñ ipse nō nocet nisi ex qua ītrate sua non quātitate. ¶ Signa humoris boni non mali: qui facit illud cum sua quantitate sumet non sint illicvapor ⁊ putrefactio ⁊ sapor malus ⁊ vomitus malus ⁊ sedant ipm si fuerit subtilis medicine pōtice. ⁊ si fuerit grossus medicine subtiliatiue. ¶ Et signū multitudiné humiditatis multitudo vomitus non mali ⁊ multitudo egōnis ⁊ multitudo saliue ⁊ precipue si pceserit nausearua sanetas. ¶ Et signus eius cuius cā ē malitia cōplōnis oris stōi est qꝝ nō tolerat illud qō eis supuenit: imo mouet ad expellendū illud via malitie cōplōnū pdictaruꝫ. ¶ Et aꝰ q fit pp cōtrarietatē cēbri: aut epis: aut matricis signa sunt egritudinū epatis ⁊ aliorum.

¶ De vomitu sanguinis. Cap.x.

E sanguis qdē cuꝫ per vomitū egreditur tunc est ex stō aut meri. ¶ Et cā in illo aut est eruptio vene ⁊ scissura eius ⁊ ipsius incisio: ⁊ multotiens fit pp vomitū phn: aut ventris solōné factā ex cathartico calide cōplōnis: aut eruptio apatis non maturi: aut pp sanguiné a capite currentes ad stōm a loco qui ignorat: aut pp effusionem sanguis ad ipm ex epate ⁊ ex alijs membris ⁊ pcipue cum retinet illud qō oꝫ eūari ex sanguine: aut accit incisio membri ⁊ supfluit nutrimētum eius ꝑm modum cuius declaratio pterijt a me in radicibus: aut accidit membro dimissio exercitij ꝓsueti: aut porus sanguifuge suspense in meri aut stō: aut accit fistule in stō: ⁊ cā eruptionis venarū ⁊ scissure earū est illud qō sciuisti in libris vtū: ⁊ illud qō diximus in principio huius tractatus. ¶ Et oꝫ vt tu cognoscas ex eis illud qō est ex mollificatōe venarū cū sublitate ⁊ sua mollicie: ⁊ qō ē ex vehemēta exicationis earū: aut aliud pp grossitudinē earuꝫ. ¶ Et multotiens qdē fit vomitus san. ex sana virtute ⁊ expellit sanguinē ad pte quā inuenit in dispōne expulsionis eius ꝓuenientem ad ē: tpp hoc multotiens est in vomitu duarū lib. sanguinis. ℞. g. tranquillitas ⁊ innamentū: ⁊ illud ē: qñ effundit supfluitas splenis ⁊ epis ad stōm egreditur cum vomitu ⁊ expellit. ¶ Et illud qō est a splene est nigrū: ⁊ turbidū: ⁊ qñqꝫ ē acetosuꝫ: ⁊ non est cum istis duobus dolor. ¶ Et multotiens qdē vomitu expellit hō fructū carnis ⁊ cā in illo est caro additaverrucosa: aut fistulosa orta in stō ⁊ abscidit pp cāꝫ aliquā ⁊ expellit ipsam natura ad superiora. ¶ Et oīs vomituꝫ sanguinis cum febre est malus: sed cum non est illic febris quandoqꝫ non est malus.

¶ De signis. Cap.xi.

Le qdē q est a stō distinguit ab illo qui est a meri per locū doloꝝ nisi sit ex aperitōe venarū ⁊ non ex corrosione ⁊ vlceribus: quare non fit illic dolor. ¶ Et illū qui est a corrosione sigt signuꝫ vlceris qō pcedit ⁊ sanguis egredit ab eo ī primis paulatim. deinde emanat res plima. ¶ Et illius qui est a sana virtute ē vt nihil de esse suo imutatū sentiat patiens. ⁊ iueniat leuitatē post egritudinem. ⁊ sit sanguis sanus ⁊ non calidus corrosiuus: aut vlcerosus. ¶ Et eius qui est a sanguisuga est qꝝ sanguis qui est ex ea est subtilis sanios⁹: ⁊ ille iaz bibite de aqua in qua sūt sanguisuge. ¶ Et eius qui est ab emorroydibꝰ est vt sit illud hora post horā ⁊ unaꝫ per illud: ⁊ colores eoꝝ sunt citrini. ¶ Et ofia qdē inter fcm pp epar ⁊ effusionē eius ex ipso ad stōm ⁊ fcm pp splenē: ⁊ fcm pp stōm ipm est qꝝ cū illis non est dolor: ⁊ ille qui est a stō non eūat a dolore: ⁊ ille qui est a splene est niger turbidus: ⁊ quandoqꝫ est acetosus. ¶ Et multotiens euomit hō fructū carnis: ⁊ iā añ diximus cām ei⁹.

¶ De cura vomitus absolute. Cap.xij.

Ermo qdē vlis in curatōe vomitus est hic. in vomitu qui generatur a corruptione administrationis cibi recti ficetur cibus ⁊ fiat bonus ⁊ adiuuet er qbusdā que diximus ꝓfortantibus stōm boni odoris calis: aut fris ꝑm qꝝ ꝓuenit. ¶ Et in illo cuiuꝫ cā ē mā mala: aut plima eūat illa mā ꝑm canones pdictos ⁊ cū ebibitis ⁊ clysteribus ⁊ minoret cibuꝫ ⁊ subtilier. Et adhibeant ere cittum subtile ⁊ ieiunū. ¶ Et clysteria, ppotionalia ꝑm egritudinē sunt inuatiua pp illud qō declinat de mā ad inferiora. Et multotiens qō abscindit vomitū clystere acutū. ¶ Et vomitꝰ ē multotiens abscindit vomitū cum est a materia. Sanat. n. ex vomitu cum euomit illā materiam pp effusionē eius cum vomitu: aut. ℞. g. cum aq̄ sola: aut cuꝫ syrupo aceroso: aut cū aneto: aut cū aqua raffani ⁊ melle: ⁊ que sunt illius filia de hīs que sciunt in loco suo. ¶ Et cū fuerit illud qō eūare volumus vomendo: aut sudādo grossum incipiemus ⁊ subtiliabimus ipsuꝫ ⁊ incidemus illud deinde euacuabimus ipsuꝫ. ¶ Et si fuerit nausea imo vomitus ēt ex malitia cōplōnis curabit cum eis que ipsam pmutant. ℞ si neccia fuerit renouatio fiat illud qō narrauimus nuper. ¶ Et vltimuꝫ qō intendimus in regie nausee est expulsio humoris faciens syncopim: aut subtiliatio eius: ⁊ ipsius icisio si est grossus viscosus: aut rectificatio ei⁹ si est putridus sanios⁹ cum bono odore eius qō in potu sumit ex medicis. Bonus. n. odor vehementer

Digitized by Google

vehementer est ꝓueniens ſtō ⁊ ꝓprie cum est in nutritiuis: ⁊ remoueri ab ipso si sensus est diligens ipm: aut attractio mācī excitantis ad extremitates est inuatiua valde in retentōe vomitus ⁊ ꝓprie cum est ex expulsione humoꝝ ex mēbris cōtinentibus ſtōm ad ipm ⁊ illud fit si stringunt extrema ⁊ ꝓprie inferiora sicut crura ⁊ pedes ꝑstrictione descendente a supioribus. ¶ Et qnq; adiuuat ad illud eoꝝ calefactio ⁊ positio eoꝝ in aqua calida. ¶ Et qnq; est neciū vt ponat sup adiutoriū ⁊ crus medicamen rubificatiuū vlceratiuū. ¶ Et mirabile qđ ē ꝙ calefactio extremitatū est inuatiua in sedatōe vomitꝰ ꝓpea ꝙ attrahit. Et ifrātio eax ē cā iuuaria i sedatōe vōitꝰ velocis cali ꝓpea ꝙ ifrāt ⁊ ſſr ifrātio ſtōi. ¶ Et existiauerūt qđā ꝙ amigdale cū terunt ⁊ digitis fricando dissoluunt in aqua ⁊ colant ⁊ sumit ex ea in potu sunt maxima cura vomitus dñantis supantis. ¶ Et fabe decocte cuꝝ cortichus suis in aceto ꝑmixto ꝓferunt plm eis. Et lentes infuse cum elixant in ipso. ſ. qū decoquunt in aceto ꝑmixto. Et in eis q dē expti est medicamen qđ. ℞. galie ⁊ xiloaloes crudi ⁊ gariofil. ptes equales: sumant in potu cum aqua maloꝝ. ¶ Et gluten gariofiloꝝ melius est gariofilis ⁊ sit eius pondus pōdus illoꝝ: ⁊ qnq; ponunt in ipso cum non reperiūt gluten gariofiloꝝ gariofili ⁊ ponit cum gariofilis pulegij ℈ tuꝝ sunt gariofili: sunt vltimi ⁊ stant loco eius. ¶ Et tu qđ ſtude quātū potes vt eos dormire facias: qñ illud est radix. ¶ Et ex eis que ꝓferūt in hoc est facere vt ipſi in potu sumant volentes: aut inuiti aquā carnis plurimā cum ſcibus ⁊ sit in ea coriandrū siccū ⁊ qnq; fundit in ipsa vinū odoriferū: ⁊ si est cū hoc pōticū est melius: ⁊ qnq; infundunt in ipsa torrelle: aut panis de sika: hoc. n. qnq; facit eos dormire. cūq; dormient ſudabunt. ¶ Et cum nā fuerit sicca nō ſtringas vomitus cum eo qō exiccat ex ſtipticis nisi cum mensura absq; no cumento: ⁊ adminiſtra clysteria ⁊ solutas vētres: deinde fis audax in dando aroboꝝ. ¶ Et multotiēs qđ alleuiant nausea ⁊ vomitus per flobotomiā. ¶ Et si cum vomitu expellit medicamen fortiter ꝓstringens vomitū reitera ipm. ⁊ si vehementer abhorreat ipm tunc altera ei aliquid odoris ei⁹: aut coloris ipſius. ¶ Et scias ꝙ qñ nausea ledit ⁊ non associat ei vomitus: tunc oꝝ vt adiuues ipm cum vomitiuis ſubtilibus ita vt euomat cibū ſuū vel humoꝝ ſuū: ⁊ si neciū tibi fuerit vt soluas ventrē eius cum fabis ſtrate fac: deinde ꝓfunda ſtōm cum oleis ꝓpriis eius ⁊ ꝓprie cum oleo de neriden puro: aut permixto cum oleo roſ. sicut vides de calefactione ſtōi. ¶ Et qnq; est nausea non post cibū: imo ꝑmvacuitatē ēt ⁊ non est posse vt fiat vomitus pp pultatē mācī: quare oꝝ vt comedat patiens ipm cibū qñ cum repleꝰ facilis fit post ipm vomitus ⁊ expellit cum ipso humoꝝ. ¶ Et plm qđ nausee accidit a calitate ⁊ siccitate remouetur appone emplaꝝ cum infrigidantibus humectantibus infrātoꝝ in nive sumedo in potu aquā frigidaꝝ ꝙdarā: ⁊ qnq; ponit in ipsa sicut rob acreste: ⁊ rob acetoſe. ¶ In nausea vero naturali nocia est purgatio cum eis que cōueniunt. deinde cureꝰ qualitas remanens cum eo qō est ipsi ℨnū ex medicis odoriferis cū robub caliſ: aut frīs vnūqđq; ꝑm se. ¶ Et oēm quē curas si ipm vis cibare ciba paulatī: paulatim ita vt non moueat alia vice i ipso. ¶ Et oꝝ vt illius ſtō qui ꝙfuerus est vomere post cibū ⁊ cibus nō stat in ſtō ipſius: apponāt empla ſtiptica ꝑdcā in canone. ⁊ si non fuerit calitas pnusceant cū eis illa que sunt sicut pirerruꝝ ⁊ ſpica ⁊ thus ⁊ myrrha. ¶ Et iuuant valde de trociſcis albendarijs: quos laudauit. H. ⁊ denā i potu si fuerit illic calitas ⁊ suis aroꝺob sicut rob de granatis ⁊ ꝓprie illud in quo ponit mēta ⁊ sequat illud vinū ꝑmixtū ſi ꝑmittit cōplō. ¶ Si autē non fuerit calitas sumant in potu cum aqua.

¶ Et ꝓferunt eis valde tro. eſchylis. ¶ Et confert eis qñ adest eis cuꝝ fritate trociſcus hmōi ℞. zirūbet gariofi. vnce ciamomi masticis thuris olium. añ. ꝺauich. i. opij ℔erate. i. castorei. ℔erate. i. aloes quartā. ʒ. ¶ Et ex eis que ꝓuenūt illis qui vomunt cibū suuꝝ est vt multiplicēt in cibarijs suis coriandrū ⁊ lambant mel emblicorum ⁊ ēt comedant cortices ſiſtici humidos aut ſiccos. ¶ Et masticent thus ⁊ mastice ⁊ xiloal. ⁊ cortices citri ⁊ mentā ⁊ ꝓuenient ē eis vt vomant deinde comedant. ¶ Et antiq quidem varij in medicina curant ipedimentū vomitus cum est adolescens fortis hūs ſtōm repletuꝝ humiditatibus retentis ſubtilibus ⁊ est multe saliue flōmando ei venā cum equalitate ne ꝙsequat terminos syncopis si tolerat nā: deinde expectant aliqbus diebus. postea flōmāt venā eius que est ſub lingua: deide dant in potu ſtupefacientia. postea faciunt eum gargarizare cum ſubtilibus. deinde expectant. postea dant in pom hierā fcām cuꝝ collo gnridis: ⁊ in genianē vt remaneat in ſtō eius tpe puo. deide p. vij. dies euomant deide adherere faciūt ventri eius ventoſam ſine incisione ⁊ euaporant locum cum oleo calefacto ⁊ in mane ponunt emplaſtrū desup ex fenugreco ꝑtito cōfecto cum melle ⁊ semen malue ꝓfecū cum oleo ⁊ faciūt illud tribus diebus. Si aūt illud nō sufficit in potu tribuunt hierā cum pulpa colloquintide ⁊ liniunt ſtōm ex gūma ruthe agrestis ⁊ medicis rubificantibus donec videant sup locū borboꝝ ⁊ vesicas ⁊ dant in potu hierāpigrā deinde de coctionē absinthij ⁊ medicamen fcīm cuꝝ castoreo ⁊ aquā deinde iterant rubificationē cū eis que sunt lenitiua: deide adminiſtrant gargarismata ⁊ postea sitim facientia. ℏ est ergo via in me-

Digitized by Google

dicina antiqua varia non ſm viam cōprehēſas. Iā qdē dixim⁹ de cura vomit⁹ illud qō currit curſu canonis ⁊ nos addem⁹ ei nūc diſtictōes.

¶ De vomitu facto pp caliditatē. Cap.xiij.

Ci mat capparē non maturaz ,ppne
s ⁊ granara ⁊ ſumach ⁊ algoboze vel
gubera ⁊ cydonia ⁊ ſyrupos qui ſunt
ex eis. ¶ Et pillulas hmōi.ℨ.ſemiſ
muſgami ptē.i.ſcis roſ.ru. ⁊ ſumach ⁊ cappa-
ris oium.añ.ptes.iiij. ꝓiungant cum duplo eo
rum de rob de cydonijs ⁊ detur ex aggregato
ꝓfacto a medio auſ.vſqꝫ ad auſ.ſm vir tutem:
facit.n.do mire ⁊ ſedat nauſeam. ¶ Cūqꝫ nō
eſt illuc cōſtrictio nāe: tunc ubi ſupeſt tribu ere
robub pura facta ex agreſta ⁊ aceroſa ⁊ ex ace-
roſitate cirri ,ppne. Et cāphore qdē ineſt ,ppne
tas ,phibēdi vomitū ⁊ nauſeā calidos ſumpte
in potu cum rob ⁊ olfate ⁊ linute ſup ſtomacuz.

¶ Illius vero qui cogitat qꝫ ſi moueat poſt ci
buz euomat cura melioꝛ eſt. Et eius q euomit
cibū ſuū non eſt colera currina imo eſt vomitus
eius pp meliam aut humoꝛē frīm eſt que eſt ex
curatōe fcā cum calefactis exiccantibus. ¶ Et
ex eis ē illud qō.ℨ. ſcis apij ⁊ aniſi ⁊ abſinthij
ptes equales fiant ex eis tro.ſitqꝫ doſis eoꝝm
auſ.vnū cum aqua frā. ¶ Et ē fiat eis ius tin-
ctuz cymino ⁊ pipe ⁊ pauco vino miſceant illa
cum aceto ⁊ almuri. ¶ Et ad illū qdē q cibuz
ſuū euomit cum doloꝛe ſtōi ſumat capparis ⁊
ꝓerat: ⁊ diſtilleť deſup aliqd de ſirupo grano
rū myrthi.ſ.quātitatis qua ꝓficiat: deinde mi-
ſceat illud ſup vinū paucū ⁊ mel paucū ⁊ biba
tur. ¶ Et ē vitellus ouī aſſati ⁊ miſceat cum
melle: ⁊.xv.grauis maſticis ꝓriti ſi comedat ⁊
adminiſtret illud tribus diebus. ¶ Et ꝓferūt
trociſci ꝓdicti in.c.doloꝛis ſtōi in ꝗbus ponāt
abſinthiū ⁊ menta. ¶ Et oꝛ vt denť iſtis ⁊ qui
eoꝝcurſu uncedunt. ¶ Poſt cibū qdē ſtipuca
⁊ ante iſm qdē lubricatiua ſicut volubilis ⁊cō
fert eis vt ſumāt ſup cibū hoc ſuffuſ qō.ℨ.thuſ
⁊ glādes ⁊ ſumac. ¶ Et medicamen uiuatuū
valde ad nauſeā ē illō qō.ℨ.coꝛiādri ſicci. rute
ſicce ptes eqles qō bibat cūvio qdē cōmixto ſi
ſenuť cū aceroſitate ſaut cū aq frā pura ſi ſenuť
cū moꝛdicatōe. ¶ Medicamē ꝓferēs vomitui
accīni pp fricatē ⁊ hūores frōs.ℨ. surūbet do-
ronigi caſtoꝛei ptes eqles zuccari ℈tū oīa. doſ
ei⁹ vſqꝫ ad.ij.ʒ.adminiſtrēť aliqť die⁹. ¶ Si añt
hoc regimē nō ſufficit cū trociſcis ꝓdcis ſumāt
in potu oleū de lꝛerua cū aqua de ſcibus. accīnſ
añt pp nauſeatiuā ſanietatē cureť curatōe ſanie-
tatis nauſeatiue ⁊ ſotira. ¶ Eius añt que accit
pp hu.ſanioſum cura eſt eūo ſtōi cum vomitu
⁊ mundificatio eius ex eo: ⁊ equato eius cuz
qualitatibus boni odoꝛis: ⁊ cadunt in ea ex ſe
minibus ſicut aniſum ⁊ ſemen apij ⁊ ſiſeleos ⁊
cymini ⁊ daucū. ¶ Et oꝛ vt regať ſicut oñdi-
mus ita vt ſumat añ cibū ex cibis cibos lubrifi
cantios leniuos ⁊ poſt ipſum cibos ſtipticos
odoꝛiferos ſicut cydonia ⁊ ſilia vt deponāt ci-
bū ab oze ſtōi ad fundū eius ⁊ inclinent mām
ad inferioza non ad ſupioza ⁊ qnqꝫ eſt neciuz
in qbuſdā vt in potu ſumant cyminū ⁊ ſumac.
Et qnqꝫ indigent aliquo leui poſt cibū⁹. ¶ Et
diamuſchū eſt uuatiuū eis valde: ⁊ troc. ſtelle
ſunt vtiui eis cu vino in quo diſſoluť granuz
muſchi. ¶ Homitus añt ꝓuenies ex media nō
oꝛ vt cōſtringat ℈tū poſe eſt. ¶ Ō ſi fuerit pa-
tiens ipm repletus ſanguine flōmeť baſilica ⁊
ventoſent tpa ēt vt alleuieť repleō ſupioꝛ ſan. ⁊
melie. ¶ Et qnqꝫ ſufficit dūmſſio repletionis.
¶ Ō ſi ſupfluat adeo vt non toleret trahat
ad inferioza cū clyſteꝛi in quo ſit acuitas aliq:
aſſumpto ex cartamo ⁊ polypodio ⁊ tribulis
⁊ epithimo ⁊ halaſſe ⁊ camomilla cū oleo ſi-
ſamino ⁊ melle. ¶ Et fiat ſpleni emplaſtꝝ ex mel
liloto ⁊ myrto ⁊ laudano ⁊ vince ⁊ ſeie croci oꝛ
tensis cū vino ponico: ⁊ in potu tribuat ēt ſi-
rupus de menta cū granatis cū allefeniari. Et
ſi fuerint illic reluge replonis fiat flōmia ex ve-
nis pedū ⁊ ventoſenť crura. Cūqꝫ ſedat vomi
tus cureť melia cū medicis factis ex myrabola-
nis nigris epithimo ⁊ agarico ⁊ ſale indo. Et
ſi exigit res vt in potu ſumat oleū de lꝛerua cū
hyerapigra ⁊ abſinthio fiat ⁊ ſi in ſplene fuerit
egritudo cureť ſplen. ¶ Et illi qdē cui accit ꝓ
pter effuſionē mācī ſubtilis moꝛdicantie cōni
ſcentis cibū: quare fit nauſea: ꝓferunt tro. ſtelle
in hoꝛis paroxiſmi ⁊ expulſio cū pigra ꝓter
hoꝛas paroxiſmi: ⁊ ſolo ventris cuz oxymelle
mixto cū aloe ⁊ oxymelle fcō cū ſcamo. ad ſo-
lōne vētris: ⁊ cū aq ꝓnoꝛ ⁊ tamaridoꝛ. Ipa
ceni ābo ſūt declinātia mām ad inferioza ⁊ ſedan
tia vomitū cū aceroſitate ſua. ¶ Et oꝛ vt ꝯ hmōi
trahat mā ad inferioza cū clyſteꝛi leni ex violis ⁊
iuiubis ⁊ ordeo excoꝛticato ⁊ tribulis ⁊ camo
milla ⁊ feneſten ⁊ turbith cū oleo vio. ⁊ zucca-
ro. ru. ⁊ baurach ⁊ vt adminiſtrēť ſirupus de pa
pauere p⁹ excuſſionē vel expulſionē. ¶ Et cō
fert ſirup⁹ alexādri cū hac deſcriptōe vel deco
ctōe: cydonia ⁊ ſumach ⁊ nabac ⁊ grana gna-
toꝝ ⁊ tamaridi decoquāť: deiñ ponāť thuſ ꝓpa
rū xiloaloes. ¶ Et ſcias qꝫ qñ nā ē ſicca cū cla
uſis ſpatiū oꝛ eē eoꝝ oēs q hñt vomitū hūidi
tatis tūnāť cū ſirupis ⁊ pie ericcato i furno ⁊
ſpodio i ſuccis. ¶ Et oē q adhēt illi hūidita-
tiz exiccat eāpfert eis. ¶ Et ē neciū multotiēs
vt ponāť ſ⁹ vētre, ei⁹ vētoſe ⁊ ſſ doꝛſū iter ābas
ſpatulas. ¶ Et ē neciū vt doꝛmiuo ei⁹ ⁊ ipſius
cōmotio ſit in cuna. ⁊ ſi fuerit hūmiditas fumo
ſa tunc adhibeat narcotica odoꝛifera reſiſten-
tia coꝛruptioni ſanieī ⁊ feroꝛi: ⁊ ſtiptica exuc-
cantia ꝓprie ſi ſunt aromatica: immo ſi ſunt
nutritiua. ¶ Et ſi eſt hmōi materia ſubmerſa
imbibita oꝛ vt ſint illuc etiam ſubtiliatiua inci-
ſiua ſicut ſirup⁹ aceroſus ⁊ ſicut alfeniari ꝓdcē.

Digitized by Google

¶ Et sīr si est viscosa ⁊ grossa: tūc ea que sunt
foztioza parūp. ¶ Et hiera cuz syr° acetoso est
cōis ad plīma. ¶ Et si isti gō post illud sumāt
i potu medicinas sedātes vomitū cū calefactio
ne aliq̄ sīc syrupū de mēta fenū cū gnatis i q̄ po
situ sit rīoal. crudū aut syrupū acetosuz in q̄ tā
posite sint alefeciat cafe ⁊ xīloaloes ⁊ folia citri
⁊ ēt dyamascū amaz dyacidonitē ⁊ totū illud
cū decoc. alefeniat. ¶ Et ēt dyamuscū cū mir
ra. ⁊ syrupus de absinthio ꝙfert in eis oī hora.
¶ Descriptio bona. ℞. gnatoz ⁊ mente sīsim
briī oīum añ. baccati. i. decoquaf duab° libris
aq̄ vsq; q̄ remaneat medietas ⁊ ponaf in ipsa
muschi dauci. i. xīloaloes q̄ta. ꝫ. q̄ oīa sint con
trita ⁊ sorbeāt hora post horā. ¶ Et er medici
nis sedātib° hāc spēz vomit° ērob ordonū cuz
rīoal. ⁊ garīofi. ¶ Et syrup° de mēta cū gna
tis ⁊ ppe q̄si ponunf i ipso thus ⁊ galia ⁊ cozti
ces fistici ⁊ muscus ⁊ xīloaloes. Et mira sedat
vomitū flegmaticū valde. ¶ Et q̄cz timef ex
frequētia vomit° ⁊ multitudine ei° ⁊ quocunqz
mō sit ptergs in febribus vehemētis caliditaf
casūs ꝛ truus. sorbeat ifirmus aquā carnis as
sumptā ex pullis ⁊ extremitatib° hedoz ⁊ arte
tum cū toztellis cōtritus sicut alcohol ⁊ aquam
pomoz ⁊ parū vini ⁊ olfaciat ex pullis assatis
lixis antefaciē eius: ⁊ sīr olfaciat panē calidū.
¶ Et ex illis est vt elirenf pulli i aqua ⁊ effun
daf ab eis ⁊ decoquanf in aq̄ ⁊ dissoluanf in
ea. deinde teranf in mortario ⁊ expumatur in
ipso aq̄ ipsoz ⁊ infrigidetur ⁊ dissoluaf in ipsa
medulla panis ex silīa ⁊ misceaf cū pauco vi
no ⁊ ponaf in ipso succus maloz ⁊ sorbeat ex
ea. ¶ Et illi qui dissoluunf in decoctiōe dein
de cōterunf meliozes sunt illis qui cōterunf ⁊
deinde coquunf. Ab istis enim resoluf humi
ditas naturalis ⁊ euaporat ⁊ in illis cōtinetur.
¶ Et q̄cz cōferūt nausee ⁊ subuersioni aie ⁊
expulsiōi cū vomitu cibi facti ex cubugi ⁊ pul
lis factis acetosis cum aqua agreste ⁊ acetosita
te citri ⁊ sumach ⁊ aq̄ maloz acetosoz frixis cū
oleo omphacino cū illis. ¶ Et nō est malū ci
bare eos sauich ordei cū aqua ordei ppie cū
sunt vomit° relique. ⁊ opz vt iteref illud super
eos. ⁊ si euomūt illud ⁊ abhorrēt pmurmur fo
ma eius si refugūt ipm. ¶ Medicine singula
res ⁊ cōposite conferentes nausee ⁊ vomitui.
¶ Scias q̄ masticato mast. ⁊ thuris ⁊ cuplī
fi quādocz ꝛferūt ad illud. ¶ Sīr grana alca
dra: aut ruta ficca de qua i potu sumaf, coclear
i. q̄si est mirabilis. ¶ Et garīofi cū terunf ve
hemēter sicut alcohol ⁊ puluerizanf sup sorbi
tionē factā ex toztellis ⁊ succis sedāt statim. Et
sīr cū bibunf in aqua frigida: aut decoquunf
cum aqua ⁊ in potu sumīt decoctio eoz ⁊ p:o
ppie ad pueros. Et meli° est vt puluerizef sup
eā mastr. ¶ Et ex medicis rectificātib° vonu
tū ⁊ nauseā est rob citri q̄ in potu sumat ille q
vomit pp coleraī: sicut est: ⁊ ille q vomit pp ter
cās frigidas pmixtū cum xīloaloe crudo ⁊ ga
riofi. ¶ Et terū decoctio cozticū fistici: aut pu
ra aut cū alefeniari. ¶ Et fortioz ea est aq̄ pul
lozum vtis singularis aut cū alefeniari cū car
ni: ⁊ minua ⁊ fusen sunt ex eis que sunt necef
saria. ¶ Cōpositū exptū ⁊ est etiā ex eis q̄ ad
iuuāt ad digestionē. ℞. se. limi ireos mastichis cy
mini oīum añ prē. i. decoquanf ex eo cū aq̄ mel
lis ⁊ administrenf. ¶ Cū ergo deficit curatio
necessaria sunt narcotica in quoz nā non est vt
vomitū moueāt sicut est in decoctione iusquia
mi ⁊ nucū methel nisi associenf eis medicine
odorifere retinētes eoz stupefactionē ⁊ recti
ficātes eoz vomitū ⁊ resistentes sua filīudine:
imo debilioza ex eis vt semen papaueris ⁊ se
mē lactuce: ⁊ fortius eo est. cortex eius ⁊ ppie
nigri: ⁊ sequitur ipm cortex radicis mādragoo
re cāpestris: ⁊ fortius eis est opium: ⁊ parū ex
eo est mixtum cū saliue: ⁊ ppie cū est cū eo
ex medicinis habētib° vim tyriace eius q̄ re
pugnat veneno ipsius. ¶ Et ex cōpositis no
bis bonis in hoc est vt sumaf cozticū fisticoz ⁊
succari ros. ⁊ se. ros. oīuz añ. ps. i. ⁊ bezahar ps
ℨ. si nō fuerit pñs: ponaf in ipso zurūbet parf
i. ⁊ opiū due tertie pris. ⁊ xīloaloes crudi ps. ℨ.
fiant ex eis tro. ⁊ dosis eius sit vsq; ad aur. Et
ex medicinis bonis ad illud nobis est vt sumā
tur cydonioz ⁊ capparis imature amboz añ.
pres. ii. ⁊ seminis papaueris tertia pris ⁊ cozti
cū radicis mandragore terne decime partis ⁊
xiiii. pris xīloaloes crudi ⁊ aq̄ mēte tm̄ q̄ totū
submergaf: ⁊ aque ros. tm̄ q̄ superueniat digi
tovno ⁊ aque cucurbite triplum ambarū aqua
rū: ⁊ oportet vt cum facilitate adeo decoqua
tur donec dissoluantur capparis ⁊ cydonia: de
inde colētur aque: postea preparētur cū facili
tate. ⁊ sumaf ex eo in potu. ¶ Et cū in potu su
muntur stupefactiēria oportet vt multiplicetur
olfatus odoriferoz ⁊ dormiat ⁊ non separetur
aromaticū suaue apud eū. si aūt abhorreat aro
maticuz permuta ipm ad aliud. Et troc. ℞m q̄
testaf Gal. sunt inuatui ad illud. ipsi enim ag
gregāt oēs res necessarias i cura vomit° ⁊ p:o
ppie cū est humor virulētus. ℨ. rocisc° enim ille
eius est tyriaca ⁊ est ℞m q̄ dictū est in antidota
rio. ¶ Inquit Gal. nā in ipso ponunf anisum
⁊ semen apij odorifera ⁊ nutritiua ⁊ absinthiū
ad abstergendū ⁊ deponendū humoz ⁊ ad cō
fortandū os stōi ⁊ ad faciendum rigidū ⁊ cīna
momū ad cōtrariandū sua aromaticitate viru
lenti ⁊ puertēdū ipsam ad rectificationem ali
quā ⁊ resoluendū eā. ⁊ in ipso est ex aromatici
tate q̄ venit omni mēbro neruoso. ⁊ opium
vt dormire faciat ⁊ stupefaciat. ⁊ castoreum vt
succurrat corruptioni opij ⁊ nocumēto ⁊ vene
no ipsius. ¶ Sed troc. stelle sunt vehemētia
inuamenn in huiusmodi dispositione. ¶ Et

Digitized by Google

nausea quidem quãdo est ꝓpter debilitatem stomaci quã nõ sedat expulsio facta vomitu tũc non laboretur in illa: imo si diminuatur per se ipsaz fortasse innabit. ¶ Et quãdo oz sedat eã sauich ordei algelliij. ¶ Et ille qui iuenit sub uersionem inseparabilem in vere ⁊ fuerit ꝑsue tus vomere ꝓpue in hmõi tempore comedat cum pane parue quãtitatis. 3. iij. cepe narcisci: deinde sumãt aquã calidã: ⁊ nõ multũ sumant de cepe narcisci qm̃ facit accidere spasmum.

¶ De cura vomitus sanguinis. Cap. xiiij.

Si senseris vlcera tũc curabis ea cuz
s eis que scis. ¶ Et si senseris sangui nem descendẽtem ex capite: tunc in cipies ⁊ phibens cãm eius. ¶ Et si senseris repletionẽ expelles eã: ⁊ quãdoq; in digebis post euacuationẽ duaz lib. sanguinis floboronia alia minuta. ¶ Cũq; augmentaꝫ liga extrema vehemẽter ⁊ ꝓpue in eo cui⁹ cau sa est potus medicine calide. ¶ Et qñq; sumi tur in potu in facto ꝓpter medicinam vinũ mi xtũ cũ lacte superãte vsq; ad q̃ttuor cotilas dã do aligd post aligd: deinde denꝫ in potu syru pus acetosus infrãtus cũ niue. ¶ Verũ ex me dicinis exptis in, pphibitiõe san. est cõpositum in, phibẽdo san. vehemẽs. ℞. acatiã semẽ ro. lia cũ sigillatũ balaustiꝰ. opiũ semẽ iusquami albi gũ mi arabicũ succũ arnoglosse: aut succũ ꝛge pa storis: ⁊ sumaꝫ in potu cũ aceto vini multe cõ mixtionis. aut cũ aqua arnoglosse si fuerit pue niẽs ad stõm plm. Et dosis eiꝰ sit ex. 5. aur. vsq; ad. 3. i. ¶ Et ꝓfert ad illud sumẽ in potu alrobub stiptica. ¶ Et ex eis est rob de nuce ⁊ sunt cõposita dicta in ãtidotario. ¶ Et ex curatiõe facili est vt sumaꝫ gallarũ ⁊ balaustiꝰ. ambarum añ. ꝑs. i. ⁊ sumaꝫ ex eis in potu pondus. ij. aur. cum lxerate opij cum aqua plantaginis.

¶ De ꝓturbatiõe ⁊ anxietate stõi. Cap. xv.

Vãdoq; accñt ex stõ ꝓturbatio ⁊ an
q xietas ex qb⁹ inuenit ifirm⁹ tristitiã: ⁊ fit nẽciuz vt pmutẽt de figura ad fi gurã. Et qñz comitaꝫ ipsam tremor cordis: aut accit cũ ea: ⁊ nõ est posse hñi eã vt cognoscat cãz in eo. Et qñq; sequunt cũ scoro mia ⁊ ẏngo. Et qñz alteraꝫ ex ea color ⁊ ẽ frm ẏpiratẽ ꝑm̃ nausee. Et qñq; est cũ ea nausea: ⁊ qñz pmutaꝫ ad nauseã. Et cã in illo est mã nau see: ⁊ ꝑpe ibidita. Ipsa. n. dũ pmanet inibdita facit accidẽ ꝓturbationẽ. Cũq; aggregaꝫ i ore stõi facit accidere nauseã supstõm ꝑ expulsio nẽ hũoris post excitationẽ nãe cũ eo. Et qñq; cõturbãt reliquie vẽtositatis hũoꝝ ex medici nis vomitiuis ⁊ solutiuis: qꝫ dẽt rob de cydo nijs ⁊ rob de acresta ⁊ filia. Et oẽ qd̃ fermet in stõ ex fructibus ⁊ ex malis dulcibus cõturbat. Et aq̃ frã que bibit nõ i hora ꝓturbat. Et mul toriens fit in febribus cã additionis febris: nõ ergo opz vt bibaꝫ in febre nisi aqua calida.

¶ De cura. Cap. xvi.

Illud qd̃ parũ est ex ea remouet vi
i nũ mixtũ cũ aq̃ fm̃ medium: ⁊ aq̃ cõ mixta ex eis que ꝓfortãt ⁊ ifrigidãt: aut cum aq̃ mellis: aut cũ eis que tẽperant hu more malũ: ⁊ illd̃ qd̃ ex ea est plm̃ indiget me dicinis nausee: ⁊ si fuerit ex calitate ⁊ humore calo ⁊ est illa q̃ fit frm̃ plm̃ qñq; sedabit eã in frigidaria hũida: ⁊ epithimata fcã ex eis ⁊ san dalis ⁊ cãphora ⁊ ro. ¶ Et ex eis q̃ expta sunt in ℏ. est emplm̃ ex conicib⁹ cucu. ⁊ portulaca ⁊ sauich ordei cũ aceto ⁊ aq̃ ⁊ fiat ex eis emplm̃ stõ ⁊ epi. ¶ Et qñ augmẽtaꝫ fiat emplz ex sanda lis ⁊ ro. ru. ⁊ silib⁹. ¶ Et ex eis q̃ in potu tri buuntur ad ꝓturbationẽ stomacã est sauich de ordeo ꝓtũ, ppue cũ ẏgnis ẏgnatoꝝ. ⁊ opz vt fit nõ ablutũ: ⁊ supiora ẏgnoꝝ ẏgnatoꝝ sine semine ⁊ rob de cydonijs. Cũ ergo nõ est nausea alie na vinũ oino: ⁊ sit cõmixtio eiꝰ aq̃ tamarindoꝝ ⁊ syrupꝰ de pomis antiqs cuiꝰ superfluitas reso luta est: ⁊ ad eos quidem narrata est aqua citro loꝝ excorticatoꝝ cum sulep tabarzet paruz. ⁊. 3. i. spodij. ¶ De sanguine retento in sto maco ⁊ intestinis. Cap. xvij.

Vmaꝫ podus. 3. ij. elli al. fabaꝝ pon
s dus. 3. iij. ⁊ sumaꝫ i potu cũ aq̃ cala. Si autẽ ꝓcelerat sumat in potu eger aquã alhasce ⁊ silr̃ coagulũ lepozis.

¶ De cõgelatiõe sanguis in stõ. Cap. xvij.

Vra eius est sumere in potu coagu
c lum leporis. 3. ij. aut aque mẽte quã titatẽ. ij. vn. i q̃ iã positũ sit podus. ij. 3. ssl̃ ꝓtti. ¶ De singultu. Ca. xix.

Ingultus est motꝰ diuersus cõpositus
s sicut spasmꝰ ꝓstrictiõ cũ tẽsione dilatatiua exñs in ore stõi: aut toto corpe eius aut meri ex quo aggregaꝫ ad sepz cũ spasmo fugiẽs ex nocente si fuerit nocens: aut ꝓparatus ad motũ fortis expssionis sequẽ tus ipm̃: sicut accidit ei qui vult. Et assimilatur alicui modoꝝ motus tussis que est in pulmo ne ⁊ velamine ad expellendũ humoꝛẽ: aut non sit nocẽs: imo sit frm̃ semitã supfluitatis ficcita tis mouẽtis ad silitudinẽ aliquã sicut spasmus: ⁊ nã moueat ad dilatationem ⁊ nõ obediat illud ⁊ succurrat ei: ⁊ plm̃ quidẽ accidit ex stõi tremoꝛ, ꝓpter illud qd̃ ledit: sicut accidit ex sto maci tremoꝛ, ꝓpter illud qd̃ nocet, ꝓpue ⁊ si fue rit stomacus siccus ⁊ nõ toleret os eius nocu mentũ mordicationis. ¶ Et quãdoq; accidit ꝓpter cõmunitatẽ. ¶ Et quãdoq; est singultꝰ post vomitũ ori stõi. aut ꝓpter dimissionẽ hu moris panci in ipso qui nõ expellitur vomitu: sicut quãdoq; fit singultus ꝓpter retẽtionẽ vo mitus ⁊ expectationẽ supipsum: q̃re quiescit motus voluntarius. ¶ Et plm̃ motus ptũ stõi nõ fit nisi motu oris eius ꝓpter vehemẽtiã sen sus eius: ⁊ forsitan ꝓpter lesionis eius a mã fer-

Digitized by Google

nente. Et dicerũt qdã ꝙ mor⁹ singul⁹ fortior est motu vomitꝰ: qñ vomit⁹ expellit rẽ effusaz ꝑ vẽtrẽ t singul⁹ expellit rẽ siccã. sed nõ dic vomit⁹ t subuersio fit a cã effusa: neq; ẽt qñ expellit aliqd opz vt sit debilis: eo qñ non expellit: t eo qñ laborat vt expellat: t nõ pot: imo singultus est mor⁹ debilior motu vomit⁹. t est. q. motus ad vomitũ debilis. ¶ Et sic multoties accipit singul⁹: deinde fit vomit⁹. q. mor⁹ stõi aptractũ cãe. singultus est puus qñ cã est pua t qñ qñ augmẽtat res vehemẽtior fit mot⁹: t fit vomitus. ¶ Distinguam⁹ aũt illud qñ facit accidere singultum pp nocuꝰ ꝓñs os stõi. ¶ Dicamus itaq; ꝙ qñq; fit illud aut re nocẽte suo calore: aut re ledẽte os stõi fridritate sua: sicut accidit ex singultu in rigore febriũ t in aere frigido t in hũoribꝰ infridatibꝰ t a frigore alio confirmato in cõpsione stõi constringẽte ipm t spasmãte eũ. t qñq; accidit hoc pueris t infantibꝰ. ¶ Et frigus quidẽ facit accidere singultuz tribus modis. vnus eoz est ex pte ipsepabilitatis mãei. t sedꝫ est ex pte frigoris eius t ꝛritate sua cũ qlitate sua trãseunte eqlitatẽ: t tertiuꝫ est ex ꝑte cõstrictionis eius t ispissationis quã facit in poris: qre retinet in illis inspissatis illud de ꝛtute cui⁹ est ꝙ ab eis resolui. ¶ Aut a re nocẽte suo calore sicut accidit in febribꝰ aduren tibꝰ ex spasmo in ore stõi: aut a re nocẽte mordicatiõe sua sicut accidit ex potu synapis t diapipereon t hũoribꝰ virulẽtis t potu medicinarũ mordicatiuaruz vt diapipereõ cũ vino t ꝓprie ꝑm sanitatẽ sensus stõi: aut debilitatẽ substãtie oris stõi: t de hoc gñe est cibꝰ corrupt⁹ t cõuersus ad qlitatẽ mordicatiuã. ¶ Et pueris qdez accidit illud ꝑm. ¶ Et sic accidit ex effusione colerũ in os stõi: t sicut fit qñ est colex mot⁹ in crisibꝰ ad caput stõi vt expellat eas nã cum vomitu. ¶ Aut vẽtositate retẽta in ore stõi t in tunicis ei⁹ t in meri gñata a calitate vaporosa q̃ nõ pot resolui. ¶ Aut a re nocẽte sua ꝗlitate: sicut fit a repletione. Iste ergo sunt spẽs ei⁹ q fit ex cã nocente. ¶ Alle vo q fit a siccitate: qñq; fit a siccitate pura cum spasmo: sicut accidit in postremo febriũ incensiuarũ t eũonum exiccãtium t famis pluxe: t est figũtio timoris. ¶ Et qñq; fit ex siccitate nõ ꝛfirmata t iuuat ex qlibet humectante t remouet. ¶ Factus aũt per cõtrariẽ est sicut ille qui accidit ei cui fcñ est a a magnũ in ẽpe suo: t ꝓprie in latere ꝓximo: aut in intestinis: aut in velaminibꝰ cerebri fuit aut est ꝓpter venas in velaminibꝰ cerebri fusi: sicut accidit apud ictũ nociuũ t percussionẽ doloros am per quã pcutit caput t sicut accidit in febribus in elevatiõe sua t in signis criꝝ. ille. n. est ꝓpter cõtatẽ corporis. ¶ Et iam existimatũ est in inueniẽdo cãm ꝓpinquam euẽtus singul⁹ in apte epatis. t dixerũt quidã ꝙ est qñ effundit ex eo colera ad duodenũ: deinde ad stõm: postea ad os eius. t dñ ꝙ causa in ipso est cõitas epatis t stõi in neruo minuto ꝓtinuãte in ea. ¶ Et si hõ habuerit singultũ ex materia t accidit ei in seipso sitis resoluet singul⁹ eius t similr si vomuerit t expulerit hũorẽ. Qñ si cuomat t eius singul⁹ nõ resoluit sigr: aut apostema in stõ: aut in radice nerui venientis ad ipm ex cerebro: aut i cerebro. t sequit ilico ambo simul rubedo oculi: t distinguit iterum aq; per accidẽtia apatum cerebri: t accidẽtia apostematũ stõi. ¶ Et singul⁹ qui ingredit in signis crisis quãdoq; est signũ bonũ: t quãdoq; est malũ ꝑm ꝙ exponem⁹ in suo capto. ¶ Et in libro quidẽ affozismoz dicit ꝙ quãdo vomit⁹ nõ sedat singultũ t est cũ eo rubedo in ocul o: est malũ signũ significans apa stomaci aut cerebri. ¶ Et in libro signoz mortis velocis dicit ꝙ quãdo accidit habẽti singultũ apa in latere dextro egrediens natura absq; cã cognita: t est singul⁹ vehemẽs egredit anima eius ex singultu ante ortũ solis: t ex illo est ille q habet cum singultu punctionẽ t vomitũ t cuzez t destructionem rationis moritur.

¶ De signis. Cap. xx.

O Omnis singul⁹ qui vomitu ꝛsedat cã est res nociua sua grauitate: aut qlitate sua mordicatiua ꝑm vnũ modorum predictoꝝ. ¶ Et ois singultus succedẽs eũobus t febribus adurẽtibus t nõ sedat ipm vomitus imo addit in ipso est a siccitate. ¶ Fact⁹ aũt ꝓpter cõpleriones cũ materia t sine materia scitur ex significationibꝰ predictis in ca. oibus. ¶ Factus aũt ab apatibus stomatics aut cerebri aut epatis significant accidẽtia vniuscuiusq; eoꝝ dicta in suo capto.

¶ De cura. Cap. xx.

V Omit⁹ est cura magis cõferẽs singultui cuius cã est repto plurima t res nocẽs sua qlitate. t similr oẽ mues laboriose t mones terrefaciendo t vociferãdo t ira t timor. t gaudiũ subito accidens: t tristitia superflua t aspersio aque frigide sup faciẽ post subito t motus t exercitiũ t equitationes t expectatio sup retentionẽ tussis cõmo uentis: t expectatio super sternutationi quidẽ in superãdo materiã facientẽ singultuz ineſt ipsestio maxima. ¶ Et ex eis que remuẽt eũ ẽt est lõgitudo retentiõis anhelit⁹: qñ illud est res faciẽs accrescere calitatẽ t mouet cã ad exeundũ versus pozos querẽs attractiones aeris: qre mouet hũores t resoluit eos. ¶ Et somnus lõgus vehemẽter iuuat ipm t cõstrictio extremitatũ t posito vẽtosarũ sup stõm sine inclusiõe t sup ventrẽ t sup ytrasq; spatulas t positio medicinarũ rubificatiuaz. ¶ Et ex cibis cõferẽtibus singultui viscoso t repletionali est vt paties ipm incipiat t euomat: deinde bibat ꝓtapigrã: aut succũ absinthij sumẽdo

Digitized by Google

er eo anf. ℞ ex sale indo. ℥j. dauich: deinde post illō vtatur myrabolanis cōditis. ¶ Si aūt eā est viscositas opꝰ vt in eius cura tres res intendant. s. resolutio materiei ℞ incisio eius sicut cū oxymelle squillitico. ℞ scḋa permutatio cōplexionis eius ita vt equet si nō fuerit nocēs nisi q̄ta ex sua: ℞ tertia stupefactio sensus oris stōi parūperata vt minoꝛet materiei mordicatio. Et tam laudati sunt troc. hmōi. ℞. costi croci rosarū recentiū: masticis: spice oīum añ. auf. uij. assari auf. ij. aloes opij amboꝝ añ. auf. i. cōficiātur cū succo psilij ℞ bibat ex eis. ℈. auf. psiliū. m. ℞ opium stupefaciūt: spica cōfortat ℞ resolvit: assarū inclinat humiditates ad ptē vrine: ℞ educit eas per eā: aloes inclinat eas ad viam fecis ℞ attrahit eas ex ea: costus ℞ crocus maturāt ℞ cōfortāt calefacientes: ꝓpter hoc ergo fiūt trocisci iſti cōferentes valde singultui vehemēti ℞ subuersioni aie. ¶ Et si antiquaꝝ ℞ chroni eus fiat cōfert ei oleum allelengi iuamentuꝫ maximū expertū ℞ qḋ ex eo bibit sit cochleariū vnum cū aqua calida mellis. Et ex eis que cōferūt ei est decoctio zinziberis in aqua repida. ¶ Lūcꝫ vehemētioꝛ fit ℞ antiquaꝝ necessarie sunt ꝓfectiones magne valde: ℞ electuaria sicut dyacimini cū aqua repida: imo quādoq; indiget cōfectionib⁹ ℞ tyriaca. ¶ Et filonium habet iuuamentū maximū in hoc ꝓpter illud qḋ in ipso est de stupefactione cū ꝓfoꝛatione: resolutione ℞ expulsiōe. ¶ Et unaꝝ ex pillulis sicut illius que sūt de opoponaco ℞ expillulis stomaticis. ¶ Et troc. stelle valēt vehementer ad singultū. ¶ Et medicine valētes in curatione singultus facti a mā frā ℞ sicca: aut ꝓxia ei ℞ sunt rura: ℞ nitrū potata cū vino: ℞ silr aq̄ apij ℞ aceti squillitici. ℞ basilicū aq̄ ℞ assarum ℞ neriden ℞ maiozana: ℞ anuden: ita q̄ olfat⁹ sedat singultū ℞ aristol. ℞ anisum ℞ daucuꝫ ℞ zinziber ℞ ennula enicata. ℞ succus eupatoꝛij ℞ solū ℞ acoruꝫ: ℞ abzotanū singulariter ℞ cōpositē: ℞ fiunt ex eis electuaria. Ipsa enim sunt cōueniētioꝛa oꝛi stomaci: ℞ magis adherēnia ei q̄ꝫ ea que bibūtur ℞ descendunt ad fundu⁹ stomaci subitoꝛ: ℞ castoreū habet ꝓprietatē mirabilem in ipso. ¶ Et ex eis que maximū afferūt iuuamentum ei: cum ex ea in potu sumit est decoctio abzotanu ℞ calamenti montani ℞ masticis. assumptis equis partib⁹ ℞ elixatis in aqua ℞ bibat cuꝫ vino decoctio cū mastice: ℞ cinamomi ℞ squille. ℥. iij. in iusto aceti: ℞ deḟ in potu ex eo paulatim aliquibus diebꝰ. ℞ iterum nitrū cum aqua melis. ¶ Et iterū confectio de galāga cuꝫ melle: ℞ sumatur in potu mane ℞ vespere quātitas nucis. ¶ Et iterū medicamen huius cōpositiōis costi ℞ aloes squinanti sisimbrij ficci calamenti stimulatiue mentę rute se. apij thuris assari oīum añ. ℥. ij. opij ro. siccaruꝫ amboꝝ añ. ℥. ß. ¶ Et tā laudātur cappares cōditi cuꝫ aceto in hoc. Et quādoq; adiuuat has medicinas administratio medicinarū sternutare facientū. ¶ Qñ si fuerit ℞ frigoze puro: tunc medicine ꝑdicte cōferunt ei sumēdo ex eis in potu cū aceto ℞ aq̄: ℞ linēdo ex eis collum ℞ gulā ℞ locum qui est super furculā ℞ qui est sub oſſib⁹ pectoꝛis: aut liniatur collū: ℞ locus qui est sup furculā cum oleo antiquo aut oleo cucume. asininu: ℞ silr sūt oīa olea calida sola iuuantia: ℞ ꝓpque oleum camomillinū: aut oleū in quo decoquūtur castoreū ℞ cyminū ℞ anuden. ℞ sumātur castoꝛei ℞ costi amboꝝ añ. ℥. ß. petroselinuꝫ ℞ mastix. ¶ Aut sumaꝫ coꝛtex exterioꝛ: rubeus fistici cū radice squinanti ℞ decoquaꝫ in aqua ℞ bibatur ex decoctione amboꝝ. ¶ Et dixerūt quidā q⁹ coꝛnices alcala: quādo exiccātur ℞ bibit ex eis pōdus aur. i. cum aq̄ feniculi ℞ semis rute sunt iuuantie valde: ℞ ego nō existimo q⁹ ꝓferat stō. ¶ Qñ si fiat vehemēs ℞ antiquat nō est curatio q⁹ ponant vētose sup stōm sine incisione ℞ ꝓsequant eas medicie rubificātes. Illi aūt q̄ fit ex vētositate retenta sup os stōi: aut in ipsoꝛ: aut i meri ꝓfert admistratio balnei: ℞ recepto aliquātuli thuris ꝑriti in eo: deide: fiat vt curat aq̄ calda sup ipm paulatim. ¶ Et enula exiccata est vtilis in hoc. ¶ Qñ si humoꝛ fuerit moꝛdicatiuus gñatus illic: aut effusus ad ipm ꝓcipiat patiens ipsum vt cuomat: si poterit cū eis q̄ vomitū educūt hmōi: aut soluat vētere cū eis que sunt sicut ptera cū syrupo acetoso: ℞ fiat cū syrupo de absinthio. ¶ Et quādoq; sufficit potare acetū ℞ aquā ℞ sorbere butyrū: aut sorbere oleum amigdalinū cuꝫ aqua calida: ℞ occupari somno ℞ plongare ipm quātum possibile est: ℞ similiter aq̄ ordei affert ei iuuamentū maximū ℞ vehemens ℞ ꝓprie cū aqua granatoꝝ dulcium ℞ muzoꝝ declinantiū ad dulcedinē. ¶ Et aqua acetose est ex eis que cōferūt etiam cuꝫ mūdificatione ℞ cōfoꝛtatione simul. ¶ Et si causa est causa accidentalis tūc cura in ipso est euacuatio ad sumendū in potu lac recenter mulctum ℞ aquā tepidam cum aliquo q⁹ sit sicut oleū amig. ℞ oleū de cucurbita: deinde aquam ordei: ℞ aquam cucurbite ℞ aquā citroloꝝ ℞ mucilagines frigidas: ℞ similiter unctio ex eis externa: ℞ similiter unctio in curarū ℞ vti incisiuis ℞ filib⁹. ¶ In facto aūt post vomitum si sentit eger reliquias humoꝛis moꝛdicantis: ℞ sit cū eo paruꝫ nausee sternuret sternutatoꝛib⁹ frequētib⁹. postq̄ꝫ dant ei ea que lubricuꝫ facūt illū humoꝛē sicut rob de pruno ℞ tamarindi: ℞ ꝓprie cuꝫ tu fueris precipitēs ei recipere etā tamarindoꝝ. ¶ Et si non sentit illud: imo sentit extensionē fac emplastrum oꝛi stōi cū emplastro temperans. ℞ fac cū sorbere sorbitiones leues in q⁹bus nō est mūdificatio: imo in q⁹bus est cōfoꝛtatio sicut medulla tritici ℞ semolla aliqua sicut oleum amigdalinum ℞ odo-

Digitized by Google

ramentum aliqđ sicut pulli. ¶ In facto autem ab apandus epatis ⁊ alioꝝ opꝰ vt cureť apa ⁊ fiat flomia si necessaria est flomia ⁊ tpeť flous in ipso cum eis que sunt sicut aqua granatoꝝ ⁊ aqua ordei ⁊ aqua endiuie ⁊ emplastra.

¶ De dispositionibus accidentalibus mirac ⁊ hypocondrijs. Cap. xxij.

Q Uandoqꝫ accit i istis ptibus tremoꝛ pp mās exītes i eis: ⁊ qñqꝫ sunt male ⁊ puenit nocumenū earū ad cerebrum: ⁊ facit accidere in ipso meliaz sicut diximus ⁊ epilepsiam miraciales. ¶ Et qñqꝫ est de hoc tremoꝛe qui fit ppe os stoi: aut in ipsomet pp tremoꝛe cordis. ¶ Et qñqꝫ facit accidere qđe inflatione insepabile ⁊ grauitate ⁊ fit pxia signo illi. ¶ Et qñqꝫ signi apara intrinseca. ¶ Dō si sentiť attractio mirac ⁊ hypocondrioꝝ ad supioꝛa: tunc qñqꝫ sigť vomitum ⁊ in febribus acutis sigť sodā que cōmouetur: aut sanguiné a capite fluenté: aut vomitus ꝑm qp distinguemus eum in suo loco: aut pmutationē māet ⁊ apa. ¶ Et qñ est eoꝝ attractio ad inferioꝛa ⁊ gres sumis sigť pmutationes ad inferioꝛa ⁊ solōné ventris quā ꝓfirmat pūctio. ¶ Et tensio hypocōdrioꝝ ad supioꝛa est ex eis que multiplicanť in febribus pestilentialibus. Et qñqꝫ est pp siccitatē sequentē calorē aut frigus. ⁊ qñqꝫ est ēt pp apata ꝗ̄us sit in inferioribus etiam. ¶ In illis aūt qui sunt in superioribus est tensio coꝝ ad superioꝛa cum anhelitu ⁊ mirac sit. ⁊ h̄ inflatio i egritudinibus acutis est mala cui associať icteritia epatica. ¶ Et qñqꝫ accīt istis mēbris. i. hypocōdrijs ⁊ mirac doloꝛes mordicatiui: ⁊ doloꝛes extēsiui ꝓpter egritudines epatis ⁊ egritudies splenis: ⁊ apostemata lacerti ⁊ in febrib⁹ ⁊ in criticis. ¶ Inquit Bucatis oganesibus in. c. doloꝝ epatis si destruitur virtus appentiua. Bracon. cum debilitatur in venando bedos ⁊ arietes ⁊ similia: ⁊ non valet deferre eos ad gruptam suam: venatur aues ⁊ propte auem que dicať rapitilus: ⁊ comedit epar earum ⁊ excitatur tunc appetitus eius ⁊ redit virtus eius.

¶ Fen. xiij. de epate ⁊ dispositionibus eius.

¶ Tractatus primus de vniuersalibus dispositionibus epatis.

¶ De anathomia epatis. Cap. i.

E Par est membꝝ qđ generat sanguinem ꝗ̄us melaraice cōuertant qñqꝫ chylum ad sanguinem conuersione aliqua ꝓpter illud qđ est in eis de virtute epatis. ¶ Et sanguis quidem ꝑm veritatem est cibus conuersus ad similitudinē epatis qđ est caro ru. q. ipsa fit sanguis verus cōgelatus. ⁊ est vacuum a villis neruoꝝ in quo nascuntur vene que sunt radices earum que p̄cedunt ex eo dispartite in ipso sicut villi. ⁊ sicut sciuisti in anathomia venarum quietarum que sunt sugentes a stō ⁊ intestinis mediantibus ramus porte noiate melaraice ex ꝓcauitate ⁊ decoquitur illud illic in sanguiné. ⁊ mittit illi coꝛ porta mediante vena cōcaua orta ex gibbositate eius: ⁊ mādat aquositas ad renes ex via gibbositatis ⁊ mittit spumā colericaz ad fel ex via ꝓcauitatis ēt. ¶ Et ꝓcauitas est illud de eo qđ est a parte stōi vt eius coaptatio super gibbositate stōi bona sit ⁊ attractū est illud qđ de eo est a parte diaphragmatis: vt non coarteťur diaphragma cum suo laboꝛioso motu: imo fit. q. tangens ipm ꝓpe punctū: ⁊ est punctū ppe venam magnā ortam ex eo ⁊ vt bene cōprehēdant super ipsum coste curue. ¶ Et ipm qdez tegit pānicul⁹ neruosus generatus ex nervo paruo veniente ad ipm vt faciat ipm acquirere sensum aliquem quēadmodum diximus in. c. pulmonis. ⁊ hmōi sensus manifestus est in latere concauo: ⁊ vt liget ipsum cum aliis visceribus. ¶ Et venit ad ipsum vena pulsatilis parua dispartita in ipso ⁊ affert ei spūm: ⁊ seruat caliditatem eius innatam: ⁊ temperat ipsum cuz pulsu. Et factum est vt penetreť h̄ vena ad concauitatem: quoniam gibbositas ipsa euentat motu diaphragmatis. ¶ Et sanguinu quidem non est creatum in epate spatium amplius: imo ramosum dispartituz vt sit comprehensio eius totius super chylū vehementioꝝ ⁊ passio dispartiti chili ex eo magis completa ⁊ velocioꝛ sit. ¶ Et illud qđ de venis est a parte epatis subtiliozes hz ramicas vt perueniat per eas ipressio carnis ad chylum. ¶ Et panniculus quidem eius comprehendit epar ⁊ ligat cuz visceribus tegentibus intestina. ⁊ stomacuz que diximus ⁊ ligat ipsum etiaz cum diaphragmate ligatione maxima fort: ⁊ ligat ipsum cum costis dorsi: ⁊ ligant ipsum alia subtilia parua. ¶ Et continuat inter ipsum ⁊ inter coꝛ vena continuans inter ea ambo quā sciuisti descendeꝫ de corde ad ipsum aut ascendens ex ipso ad coꝛ aut ꝑm ambas intentiones. ⁊ hec quidem vena sapienter ligata est eriaz cum epate ⁊ panniculo duro spisso: ⁊ est penetrans super ipsum: ⁊ subtilius latus eius est illud quod est a parte intrinseca: quoniam tangit membra subtilia. ¶ Et epar quidez hominibus maius est epate omnis animalis appropinquantis ei in quantitate. ⁊ q̄ omne animal plus comedens ⁊ debiliozis coꝛdis est habens maius apar: ⁊ continuat inter ipsum ⁊ inter stomacum neruus sed est subtilis: ⁊ non sunt communicantia nisi ꝓpter rem maximam ex apostemandus epatis.

¶ Et primum qđ oritur ex epate sunt due vene: quarum vna est in latere ꝓcauo ⁊ plurimuz tuumenti eius est in attractione cibi ad epar ⁊ noiať porta: ⁊ altera ē i latere i gibbosō ⁊ tuumētū ei⁹ est applicatio nutrimenti ad mēbra ex

Digitized by Google

epate: ⁊ noiaꝝ ꝓcaua: ⁊ oñdimus iam anathomiã ipsarũ in li.i. ¶ Et epar qdẽ hz additamẽta cõprehẽdentia stom: ⁊ adherentia ei sicut est cõprehensio eius qõ cõprehẽdit digitus: ⁊ ma ius additamentoꝝ eius est additamentũ appro priatũ noie additamenti: ⁊ posiũ est sup ipz fel: ⁊ postea est extensio eius additamenti ad infe rioza: ⁊ oia additaméta eius sunt quatuoꝛ aut qnqz. ¶ Et scias ꝙ non est coꝛpus epatis in hoibus oibus cõprimens costas dorsi: ⁊ fortiter imulsum eis: ꝯuis sit in plurimis eoꝝ sic: ⁊ est eius cõitas ad ipm pp illud .s. cõitas epatis ad costas dorsi: ⁊ diaphragmatis. ¶ Et caro qdẽ epatis sensum non hz: sed illud qõ de ea se quit pãniculũ sentit: ꝓpea aduenit ei parũp de pte pãniculi neruosi. ⁊ pp hoc diuersificat hec cõitas: ⁊ iudiciũ eius in hoibus. ¶ Et tu iam sciuisti ꝙ gñatio san. fit in epate ⁊ in ipso fit separatio cole ⁊ melle ⁊ aquositatis. ¶ Et qñqz destruit res in vnaquaqz earũ. ¶ Et qñqz destruit in gñatõe sanguis ⁊ non destruit in sepõne: ⁊ qñqz destruit in sepõne: ⁊ non destruit ẽt in sanguine bono. ¶ Et qñqz acẽt destructio in sepõne non pp epar: imo pp mẽbra attrahen tia ex eo illud qõ separat. ¶ Et in epate qdez fortitudines sunt quatuoꝛ: virtutes nãles cuius plus diffusiue est in carne eius: ⁊ plus aliarũ virtutuz est cum villis eius: ⁊ non est longinquũ qn sint in mesaraicis oẽs ille virtutes. ¶ Licet qdam posteroꝝ aduersẽntur primis ⁊ dicant: errauit ille qui posuit in mesaraicis attractiuã ⁊ retentiuã. ipse. n. sunt vie per quas attrahit: ⁊ non est pole vt sit i eis attractio. ¶ Et affert ad hoc rõnes files rõnibus debilibus que sunt ei in oi re: ⁊ dicit si mesaraice hẽnt virtutẽ attractiuã ha berent ⁊ digestiuã: sed non hñt virtutẽ digestiuam. quo. n. hñt virtutẽ digestiuã cum nõ moreatur in eis cibus tpe quo patiat. ¶ Et dicit ⁊ si hẽnt virtutẽ attractiuã cum epar ẽt eaz hẽat cõicarent in suba pp ꝓuenientiã virtutũ. ¶ Et iste qdẽ debilis ꝓsideratõis non scimus ꝙ virtus attractiua cum est in meatu ex quo attrahit est illud magis adiuuans sicut cum expulsiua est in meatu ex quo expellitur sicut est in intestinis est illud magis adiuuans. ¶ Et oblitus est ꝙ attractiua est in meatu ⁊ est meatus. ⁊ non scimus ꝙ non est multũ malũ vt sit i meatibus qbusdã virtus attractiua ⁊ non fit digõ de qua fit curandum cũ non sit nocia in eis digõ: imo attractio. ¶ Et oblitus est ꝙ chylus qñqz ꝓuertit in mesaraicis ꝓuersione aliqua. Quare ergo negatur ꝙ sit cã in hoc virtus digestiua in mesaraicis. ⁊ ꝙ sit illic virtus retentiua retinens quantitate aliqua ꝯuis non ꝓlongẽt. ¶ Et oblitus est ꝙ spes villoꝝ opõnũ notarũ sunt diuerse. ⁊ elongauit ꝙ sit in illo in quo festinat penetratio, digõ aliqua ⁊ illud non est elongandum. Medici nãqz dicunt ꝙ in oze ipso est digõ aliqua: ⁊ non negant quin in oze sit virtus expulsiua ⁊ digõ: ⁊ est mẽbruꝫ qõ velociter ẽtaꝝ ab eo qõ cõprehendit. ¶ Et oblitus est ꝙ pole est vt diuersificẽt suba mẽbroꝝ ⁊ cõueniant in attractione vnius rei: ꝯuis sit vadens in via vna ad mẽbra oia. ¶ Et oblitus est ꝙ attractio fit ad epar: ⁊ plus eius fit cum villis venaruꝫ: ⁊ sunt hõgenei cum suba mesaraicarũ nõ longinqui ab ea. Quãtũ errauit iste hõ in hoc iudicio. ¶ Illud autẽ qõ. G. dixit sigt ꝙ attractio ꝓma fortis est in ipso vbi est inutilis motus de quo curatur. Et eius intentio fuit vt separet illũ qui est ꝓtẽus separatõe mesaraicarũ sine epate. ¶ Et sigtio ad illud est sermo eius cum dicit ꝙ q incedit in hac egritudine ad curãdas mesaraicas: ⁊ dimittit curationẽ epatis ẽ sicut ille qui vadit ad hoc vt faciat emplir pedibus mollificatis pp nocumentũ accis nuche que est in dorso ⁊ dimittit curationem principij ⁊ traducis que est nucha. ¶ Hic est ergo sermo. G. ꝓiectus huic sermoni. ¶ Et tu qdez scis ꝙ pedes non sunt vacui a virtutibus .s. nali ⁊ motiua ⁊ sensibili: quas nucha hz ⁊ non est dfia inter virtutẽ eorum ⁊ virtutẽ nuche: nisi qz virtus sensibilis ⁊ motiua vnius eoꝝ est ꝓma: ⁊ alterius est scda. ⁊ silr est dispo mesaraicarũ. Ipse nãqz nõ sunt vacue a virtute: ꝯuis sit earũ principiũ epar: ⁊ qõ cum ipse sint instrm ⁊ est instrm nãle qõ attrahit ex longinquo non sm semitã motus lo calis sicut in lacerto sm plus non eãt a virtute currente in ipso ⁊ obuiante in ipso ⁊ obuiante patienti ita ꝙ ferrũ patiat a magnete ⁊ qñqz attrahit cũ eo ferrũ aliud. Et silr tãgẽs iter ferrũ ⁊ magnetẽ apõ plimos eoꝝ q ꝓximauerũt.

¶ De modis ex quibus significantur dispositiones epatis. Cap.ij.

q Quando qz significant dispões epatis per obuiationẽ tactus sicut significant apata ipsius qñqz. ¶ Et qñqz ẽt significant per dolores qui sunt ei ꝓpij. ¶ Et significant per opões fcãs ex eo. ¶ Et significant per cõitates mẽbroꝝ ꝓximorũ ipsi sicut stoi ⁊ diaphragmatis ⁊ intestinoꝝ ⁊ renum ⁊ fellis. ¶ Et significant per cõitates mẽbroꝝ que sũt longinque illis ab eo sicut pties capitis ⁊ splenis. ¶ Et qñqz significant per dispositões cõitatis totius coꝛporis sicut coloꝛez ⁊ formã ⁊ tactũ. ¶ Et qñqz significant per ea que oriunt in pulsibus eius ex pulsis. ⁊ que oriuntur in ipso sicut per venas. ¶ Et ex forma mẽbroꝝ alioꝝ. Et ex eis que gñant in ipso ⁊ proceduntab eo. ¶ Et pp ꝓuenientia ⁊ diuersificantia: ⁊ ex cãis ⁊ ꝓsecutibꝰ ⁊ q ꝓmunant cuz eis. ¶ De distinctõe moꝝ harũ sigtionũ. Cap.ij.

s Similitudo qdẽ accepta ex tactu est calitas tactus ptis eius: qñ ipsa significat cõplõnẽ calidã ⁊ fritas eius significat cõplõnẽ frãz. ¶ Et lenitas

Digitized by Google

eius significat humidā cōplōné epatis. ⁊ duri/
tiei significat duritiem eius: aut apa durum in
ipso. ¶ Et ipsius inflatio significat eius tumo
rem: aut apa in ipsa. ¶ Et lunatio que sentitur
ex inflatione eius significat ꝙ est in ipso epate:
⁊ ipsius elongatio existens ſm aliam formam:
quod est in alio ab epate: ⁊ quod est in lacerto
ventris. ¶ Similitudo autem accepta ex do/
loribus est sicut si fuerit extensiuus cum graui/
tate: tunc illic erit opilō aut apostema. ⁊ si fuerit
sine grauitate: tunc illic erit ventositas. ¶ Et si
fuerit grauitas sine punctura: tūc mā erit in cor
pore epatis sue fuerit apa siue opilō. ⁊ si fuerit
cum punctura: tunc erit apud panniculū velan
tem ipm. ¶ Verū significationes assumpte ex
opōnibus factis ab eo sunt pp digōné ⁊ attra/
tionē ⁊ expulsionē sanguis ad corpus ⁊ aquo
sitatis ad renes: ⁊ colere ad fel: ⁊ melie ad sple/
nem: ⁊ sicut dispō rubeus. Cūq; destruit aliquid
hoz ⁊ non fit pp membruz cōcauus epati: tunc
est ex epate. ¶ Significatōes aūt accepte ex cōi
tatibus sunt sicut dictum est: nā si est ex stō multotiens
significat dispōnes epatis: ⁊ sicut singultus ⁊ si
cut appetitus ēt: ⁊ digō: ⁊ sicut malina anhelī/
tus: q̄uis.n.fit pp pulmoné ⁊ diaphragma: tñ
q̄nq; fit pp epar: ⁊ sicut spēs egōnis ⁊ spēs vri
ne significant dispōnes epatis quas scies: ⁊ si/
cut dispōnes sode ⁊ egritudinū capitis ⁊ dispō
nes egritudinū splenis significant ipsas: ⁊ sicut
ex dispōnibus lingue in tactu eius ⁊ asperitate
ipsius ⁊ colore eius ⁊ colore labioz significant
ipse. ¶ Et iam qdem currunt inter cor ⁊ epar
diuersitas ⁊ conuenientia ⁊ victoria in qualitati/
bus suis quas diximus i.c. anathomie cordis.
¶ Verū significationes pp dispōnes cōitatis
sunt sicut significatio coloris super epar ita vt
si sit rubeus albus. tunc significat sanitatē eius:
aut si sit citrinus significat caliditatem eius: aut
plūbinus frigiditatē eius: aut bruinus signifi/
cat frigiditatē ⁊ siccitatē eius: ⁊ sicut est signifi/
catio icteritie super ipsuz ⁊ ēt sicut significatio
pinguedinis carnose significans hu. ⁊ caliditā
tem ipsius: aut pinguedinis cum adipe signifi/
cans hu. ⁊ frigiditatē eius: ⁊ sicut macies signi
ficat siccitatem eius. ¶ Et sicut cōtras calidita
tis in corpore significat si non fuerit a vehemen
tia caliditatis cordis caliditatem eius. Et co/
gnoscunt cum ea significatōes caliditatis eius
predicte. ¶ Significatōes aūt ex formis mem
brorum aliquorum sunt sicut significationes ex
magnitudine venarum ⁊ amplitudine earum
significantes ex magnitudinem epatis: ⁊ am/
plitudinem viarum eius. ¶ Et ex breuitate di
gitorum ⁊ longitudine eorum etiam significa
tur parnitas ⁊ magnitudo eius. ¶ Sed signi
ficationes ex pillis oris super ipsum sunt sicut
significationes eorum in membris aliis quas
iam diximus. ¶ Significationes vero ex eis
que oriuntur in ipso ⁊ sunt vene: sunt quoniam
si ipse sunt grosse magne manifeste tunc com/
plexio principalis est calida. ⁊ si sunt subtiles
occulte: tūc complexio principalis est frigida.
¶ Verum eius caliditas ⁊ frigiditas ⁊ lenitaſ
⁊ duruties: quando q̄ sunt propter complexio/
nem principalem: ⁊ quando q̄ sunt propter cō
plexionem accidentalem. ¶ Significationes
autem ex eis que in ipso generantur sunt sicut
si in ipso generatur colera significat calidita/
tem eius ⁊ melancolia caliditatem eius vehe/
mentem: aut ficcitatem eius ⁊ frigiditatem ſm
q̄ scitur in loco suo. ¶ Et generatio sanguinis
boni est significatio sanitatis eius. ¶ Et ille cu
ius sanguis est colericus: aut melācolicus: aut
mollis declaratur ī eo q̄ spargitur ex eo ad cor
pus: aut aquosis non recipiens continuationē
cum corpore sicut est in ydropisi carnosa est in/
firmum ſm q̄ significat ipsum dispositio eius
quod spargitur ab ipso. ¶ Conuenientia vero
⁊ diuersificantia sciuntur ex hoc q̄ conuenien/
tia sunt similia complexioni naturali contraria
complexioni accidentali. ¶ Ex etate vero ⁊
consuetudine ⁊ que currunt in eis significatio
nes cognoscuntur in qualitatibus.

¶ De contra opantia cordis ad epar in qua/
litatibus. Cap. iiij.

Dias q̄ caliditas cordis vincit cali/
e ditatem epatis magnifice. Et humi/
ditas eius nō vincit ficcitatē ipsius.
⁊ ficcitas eius quando q̄ vincit hu.
epatis parūper. ⁊ caliditas epatis vincit frigidi
tatem cordis debiliter. Et humiditas eius vin
cit ficcitatem ipsius. Et eius frigiditas parum
vincit caliditatez eius: ⁊ ipsius ficcitas semper
vincit humiditatem eius. ¶ Et frigus cordis
vincit caliditatem epatis pluſq̄ vincit ficcitas
ipsius humiditatem epatis. ⁊ caliditas cordis
vincit humiditatem epatis pluſq̄ vincat ficci/
tas ipsius humiditatē eius. Et vincit frigidi/
tas eius ēt calitatē illius aliquo modo victorie.

¶ De signis complexionum epatis natura/
lium ⁊ puno calide. Cap. v.

Complexionis calide naturalis si/
c gna sunt amplitudo venarum ⁊ ipsa
ruz manifestatio ⁊ calefactio pulmo
nis ⁊ corporis si non resistit ei cor.

¶ Caliditas enim cordis vincit frigiditatem
epatis fortiter. ¶ Et multitudo generationis
colere in etate iuuenturis: ⁊ melancolie in fine
eius multitudo pilorum in ossibus pectoris: ⁊
fortitudo appetitus cibi ⁊ potus.

¶ De signis cōplōnis fride nālis. Cap. vi.

Igna eius sunt contraria illis signis
s ⁊ frigiditas cordis vincit caliditatez
epatis minus q̄ vincat caliditas ei⁹
illius frigiditatem. ¶ Et quoniam
sanguis habentis hanc complexionem est subti

Digitized by Google

lis: ⁊ aquosus ⁊ hꝫus eius est debilis tūc multotiens accidunt in ipso febres.

¶ De signis cōplōnis siccę nālis. Cap.viij.

Ignaꝫ sūt paucitas sanguis ⁊ grossitudo eius vacuitas vęārū ⁊ siccitas totiꝰ corpis ⁊ spissitudo pilox ⁊ crispitudo ipsox: ⁊ cox sua hūiditate non ꝓsequit siccitaté epatis: ita ꝙ aliqd valeat: imo non vincit eam oino: verū siccitas epatis vincit hūiditaté cordis valde: ⁊ caliditas cordis vincit hūiditatem epatis in vltimo.

¶ De signis cōplōnis humide nālis. Ca.viij.

Ignaꝫ eius sūt ꝺ ia illis signis: ⁊ cordis siccitas qñq; ꝓsequit humiditatem epatis parū valde: verū humiditas ipsius vincit siccitaté cordis fortis.

¶ De signis complexionis calide ⁊ siccę naturalis. Cap.ix.

Ignaꝫ eius sunt sanguis grossus. ⁊ multitudo pilorū nigrox apud ossa pectoris. ⁊ amplitudo venarū seqns cōplōnē: ⁊ durities. ⁊ multitudo generationis colere ⁊ melancolie in fine iuuentutis. ⁊ siccitas corporis si non diuersificauerit ipsam cor.

¶ De signis complexionis calide ⁊ humide naturalis. Cap.x.

Ignificant ipsam calitas sanguis ⁊ bonitas eiꝰ nec eius ⁊ amplitudo venarū valida cum lenitate. ⁊ ꝙ color est rubeus sine citrinitate ⁊ pili plimi in pectoris ossibus minus rōi eox qui sunt in calida ⁊ sicca: ⁊ nec sunt in spissitudine eorum ⁊ crispitudine. ¶ Et tenuitas vel teneritas corporis ꝓp caliditē ⁊ hꝫ ipsius. ¶ Et cū calitas est dominans remanet corpus sanum. Et si hꝫ miditas est magis dominans festinant ad ipsum egritudines putrefactionis.

¶ De signis cōplōis frē ⁊ hūide nālis. C.xi.

Ignt ipsam sanguis aquosus ⁊ flegmaticus paucitas pilox apud ossa pectoris: ⁊ strictura venarū: vene non replete: mollities: paucitas generationis colere ⁊ melancolie in fine iuuentutis: ⁊ humiditas corporis si non contra operet cor.

¶ De signis cōplōnis frē ⁊ sicce nālis. C.xij.

Ignt ipsam paucitas sanguis: ⁊ paucitas calitatis sanguis ⁊ corporis ⁊ ꝓstrictio venarū ⁊ occultatio earū rea durities ⁊ paucitas pilorū in mirac. siccitas totius corporis.

¶ De egritudinibus accīdibus epat. C.xij.

Dau accīt egritudies cōplōnis in ꝓprietatis sue subę. ¶ Et egritudines cōpōnis: ⁊ apata. Et vefice: ꝓpe apud pāniculū. Et rūpunt apud spacium: ⁊ reliqua quarū singularū dicemus ca.

¶ Et qñq; tolerat ruptura plūs qñq; reliqua mēbra: ⁊ non timet ex ea mors festina nisi associet ei eruptio sanguis ex vena magna. ¶ Et qñq; accīt epati apata ꝙ cōitaré ⁊ ꝓpie in stō ⁊ splene: ⁊ felle ⁊ renibus ⁊ diaphragmate: ⁊ pulmone ⁊ mesaraicis ⁊ intestinis: ⁊ ꝓpie supioribꝰ: sed stō ⁊ diaphragmati ⁊ felli ⁊ mesaraicis ⁊ intestinis cōcant in primis venę que sunt apę ꝓcauratas epatis: deinde puenit nocumentum eorū ad epar: ⁊ qñq; cōfirmat. ¶ Diaphragma vero ⁊ pulmo ⁊ renes cōcant in primis venis gibbositatis: deinde puenit ad epar: ⁊ qñq; ꝓfirmat. ¶ Et plurima cōcatio quę est non est nisi pp istōm: pp cām cum qua corrūpit digestio ⁊ expellit cibus indigestus nisi sit cā alia.

¶ Et egritudinū qdē gibbositatis māęe expulsio ꝺm plūs sit cum ꝓuocatione vrine ⁊ fluxus sanguinis ex naribus ⁊ sudore: sed in egritudinibus concauitatis est illud cum solutione ventris ⁊ vomitu colerico: ⁊ sanguineo. ⁊ sudore etiam in plurimis horis.

¶ De signis malitie cōplōnis cale. Cap.xiij.

Alitie cōplōnis calide signa sūt sitis vehemens ⁊ non abscindit cā aque potus. Et paucitas appetitus cibi. Et inflāmatio. Et citrinitas vrine ⁊ tinctura eius. Et velocitas pulsus ⁊ frequētia ei⁹: ⁊ febres ⁊ adustio sanguis: ⁊ lędi a calefacientibus. ⁊ sequit ipam liquefactio incipiens ab humoribus: deinde a carne epatis: ⁊ sequitur eam rasura intestinox: ⁊ qñq; deficcat cum ea nā absq; dolore in lateribus: aut grauitate: ⁊ multiplicat cuz ea vomitus citrinus ⁊ rubeus ⁊ viridis: ⁊ succus porri ⁊ est cum ea egō colerica plūs ⁊ ꝓpie si fuerit illic cuz cōplōne mā: ⁊ si non fuerit minoratur sangui. ⁊ exasperatur lingua: ⁊ extenuatur corpus. ¶ Et quando qs significatur illud etate ⁊ consuetudine ⁊ arte ⁊ regimine. ¶ Et illa que media est generat coleram: ⁊ superflua generat melancoliam. ¶ Et egritudines eius sunt ex malitia ⁊ melancolia ⁊ similibus. ¶ Et quando peruenit solutio vētris ad syncopim cum casu appetitus: tunc plurimum eius est propter debilitatem epatis factaꝫ a complexione calida. ⁊ in plurimo ipsius est egestio sicca adusta nisi ad hoc perueniat vt adurat sanguinem ⁊ humores ⁊ carnositatem epatis ⁊ solutione ventris eam educat. ¶ Et quando incipit adurere sanguinem est egestio sicut fex. ⁊ quando est in epate adustio aut apostema: aut dubellau: deinde egreditur cum egestione aliquid nocens grossum: tunc illud est carnositas epatis iam putrefacta. ¶ Et non est omnis res nigra egrediens fex. ¶ Et quando qs rectificatur ablutum ⁊ virulentum materiale: deinde ingrossatur ⁊ fit nigrum grossum fetidū sicut fit in febribus pestilentialibus. ¶ Et quandoq; egreditur pus virulentum sanguinis: deinde nigrum subtile.

Digitized by Google

¶ De signis malitie cōplonis frē. Cap. xv.

Ygna eius sunt albedo labioꝝ ⁊ lingue ⁊ pallitas sanguinis ⁊ difficultas cursus eius ⁊ multitudo flegmatis ⁊ pallitas fitis ⁊ corruptio coloris ⁊ liquefactio materiei: ⁊ quādoq; denigratur declinās ad viriditatē: ⁊ q̄nq; fit curina ad colorē fistici declinās. ⁊ etiā albedo coloris ⁊ flegmatis, ꝓpietas ⁊ grossitudo ꝓpter cōgelationē. ⁊ tepiditas pulsus ⁊ vehementia famis. Fames enim nō fit nisi ex stō tm. ¶ Et parvitas digestionis bone. ⁊ q̄n frigus ꝓsequit finez ꝑuat appetit. ¶ Et egestio q̄nq; est sicca sine odore: ⁊ q̄nq; est hūida ꝓpter debilitatē attractiue ⁊ est declinis ad albedinez parui fetoris. ¶ Et q̄nq; subtiliat cū ea egestio ⁊ humectat: vex nō ꝓseuerat ita ꝓtinue. ¶ Et nō multiplicat cū ea fluxus vētris: q̄tus sint: eius iceptio ⁊ euētus elōgat⁹: ⁊ in fine eius egredit q̄daz sicc fecz sanguis putrefactu nō sicut sanguis liq̄factu. ¶ Et q̄nq; sequunt cōplonē fridaz post spaciū q̄dā febres: ꝓpterea q: sanguis subtilis q est in ip̄a recipit putrefactionē q̄ accit ei ⁊ sunt febres ꝓaue q̄s dicā in ca. febriū. ¶ Et q̄nq; est in initio earū vurulēt⁹ subtilis: deinde ingrossat ⁊ denigrant. ¶ Et q̄nq; est fluxus vētris similis lauature carnis recētis ⁊ illud cum appetitu in ꝓncipio sigit frig⁹: ⁊ si accidat post illud casus appetit⁹: tūc est, ꝓpter corruptionē hu. aut, ꝓpter cām aliā febris ⁊ similiuz. ¶ Et ꝑm significationis eius est sup debilitatē a frigore ⁊ in fine eius redit appetit⁹ ⁊ fit superfluꝰ ꝑm ꝑm ⁊ spasmat cū eo mirach. ¶ Et quandoq; significat ipsam etas ⁊ cōsuetudo ⁊ cit⁹ ⁊ cause ꝓterite: sicut potus aque frigide in tempore: aut post balneū aut coitū: quonā epar inflāmatū sugit ex aqua tunc velociter plurimū. ¶ Et si est illic materia sentat acetositas i ore ⁊ hūiditas in egone. Et q̄nq; est ad nigredinez ⁊ viriditatem ⁊ non ad citrinitatē ⁊ rubedinez.

¶ De signis malitie ꝓplonis sicce. Cap. xvi.

Ygna eius sunt siccitas oris ⁊ lingue ⁊ sitis ⁊ durities pulsus ⁊ subtilitas vane: ⁊ q̄nq; denigrat color ⁊ si fuerit illic melancolia aut colera: scies significationes earū facile per ea que scripsimus in primis. ¶ De signis malitie complexionis humide. Cap. xvij.

Ygnificat ipsaz inflatio faciei ⁊ oculoꝝ ⁊ mollities carnis ꝓcundrium: ⁊ paruitas sitis: nisi sit caliditas cōsumens humiditatē. ⁊ humiditas lingue ⁊ albedo coloris: ⁊ q̄nq; est cū ea citrinitas pauca. ¶ Cum autez vehemēs fit frigus ⁊ dominatur humiditas est declinis ad viriditatem: ⁊ q̄nq; debilitat corpus ꝓpter mollitiē humiditatis. ¶ De fluxione vnuersali de cunis egritudinū epatis. Cap. xviij.

Ut epate necessaria est cōseruatio sanitatis cū similibus ⁊ expulsio egritudinis cū ꝓtrario. ¶ Et in regimine apostematū ⁊ vlcerū ⁊ nocumentoꝝ quātitatis: ⁊ in opilationū apertione ⁊ reliquoꝝ ea que sunt necessaria in reliqs mēbris.

¶ Et melioꝝ q̄d horaz ad sumēdū in potu medicinas egritudinū epatis: ⁊ ꝓpie ꝓpter opilationē epatis ⁊ filia est horaz in qua existimat q̄ illud q̄d penetrat ex stō ad epar ⁊ comprehēdit in ipso iam est digestum ⁊ separatuz q̄d separari oportuit: ⁊ inter ipm ⁊ iter comestionē tps interuenit cōuenies: ⁊ in cōsuetudine hoium est hora que est iter surrectionē a somno: ⁊ iter balneationem. ¶ Et opz etiā in epate vt tu nō euacues medicinas apertiuas ⁊ resolutiuas: quibus ꝓhibit ꝓsus egritudines epatis māles opilatiuas ⁊ aposas ex stipticis ꝓfortantibus nisi existimes siccitatē supfluā. ¶ Et nō opz vt ad summū puenias in infrigidatione epatis q̄tū possibile est ⁊ pducas ad ydropisim neq; in cale factiōe eius: ⁊ pducas ad arefactionē: ⁊ ꝓpter hoc opz vt scias q̄titate cōplonis nāte epatis q̄d curas ita vt cū reduxeris ipm ad eam stes. ¶ Et scias q̄ cum tu erras in epate puenit error tuus ad venas: deinde ad corpus. ¶ Et ex errore q̄d est vt tu ꝓuoces vrinā vbi necessariū est te soluere ventrē: ⁊ est vt sit mā in ꝓcuratre: ⁊ solutas ventrē cum te oporteat ꝓuocare vrinā: ⁊ est vt sit materia in gibbositate. ¶ Et opz q̄d vt medicine epatice optime teranf. ¶ Et oportet vt sint subtilis subtiātie q̄tenus ad ipm pueniant: siue sint frē siue suptice. ¶ Et subtiliatiū quidē ꝓprietas est vt acuāt sanguinē ⁊ sint aperitiua: q̄re opz vt aut edas illud: ⁊ sicut aq̄ radicū est ex sūma aptitudine eius: ⁊ subtiliatiua eius sunt quādoq; humores duersos nō ꝓpinquales: q̄re opz vt q̄n frequētas eius potū duobus aut tribus diebus ꝓsequēter cū aliquo lenitiuo nām. vex vane, ꝓuocatione aqua ipsa deradicibus oparur. ¶ Et oēs q̄ odiunt spēs ⁊ ꝓprie amara que ad rubedinē declinat confert lesionib⁹ epis: calefactis q̄ cū syr⁹ acetosoꝝ ⁊ ifrātis cū melle. ¶ Et epar adib tinuatiuū est cū sua ꝓpietate: ⁊ carnes limaciaz similiter.

¶ De causis nocuis epatis. Cap. xix.

Cuas q̄ intromittere cibum super cibum ⁊ terroꝝ ordinis eius sunt ex rebus magis nocuis epati: et potare aquā frigidā subito in tempo ⁊ post balneum et coitū: et exercitium q̄nq; perducit ad infrigidationes vehemētem epatis. ¶ Et quādoq; accidit epi inflāmatio ab ipsa sucuo et velox et multa ex ea: et q̄nq; pducit ad ydropisim. ¶ Et opz in hmōi dispone vt permisceas ea cū vino: et nō infrigides eam vehemēter et nō traijcias eam impetuose deglutiēdo: imo sugendo paulatim. ¶ Et viscosa quidē ofa no

Digitized by Google

cent epi ex pte q̄ faciunt possidere opilationē. ¶ Et frumenti est ex sūma eox in qbus est vi scositas cū cōparatione ad illud qō est epar ex mēbris cū digerit in epe. t nō est omne frumē tum ita: imo glutinosum. ¶ Et vinū dulce facit accidere in epe opilationē: t ipm abstergit illā que est i pectore. t cū in illo est q̄ vinū dulce attrahitur ad epar nō gradatim, ppterea q̄ epar diligit ipm ex hoc q̄ est dulce: t ppter suā penetrationē ex hoc q̄ est pot⁹: q̄re nō morat in ipso quātitate qua separet fex ab eo fm mo rā aliarū rerū grossiarum: imo superuenit epi: in grossitudine sua: t inuenit vias ad ipsū pa ratas: q̄m vie que sunt inter stom t epar sunt ample fm cōpositionē ad illd qō venit ad ipm ex venis sparsis in epate. ¶ Amplius cū com prehendit in epate nō morat quātitate q̄ sepet t digerat: imo expellit subtilei venas strictas illic velocitate sue penetrationis: t diminuit sedi mē, ppter cōstrictionē vie. In pulmone vo res est ecōtrario: q̄m supuenit ei vinū vulce cū iam colatus est: aut ex via meatū meri fm senitā relaxationis et meatib⁹ strictis ad amplos: aut ex via cōcaua cū iam diminuit fecē t vadit ad huc cum tam sit colatum t trāsit in meatibus strictis ad amplos: q̄re colatur vice altera. Et similiter reliquę dispositiones nō inueniuntur ei cum comparatione ad pulmonem.

¶ De rebus conuenientibus epati. Cap.xx.

Q Medicis qō cōferūt ei oia in qb⁹ē amaritudo qua apiatur: aut virt⁹ alia qua aperiat cum stipticitate qua cō fortet. t odorameto cōuenīte subē stūs t phibēte putrefactionem sicut cinamo mū t sūmitates sgnāti t myrrha t filia. ¶ Et ea in qbus sunt ablutio t abstersio t mūdifica tio virus mali cū nō consequunt in mollifica tione sūmam cōsecutionis mellis: t ea in qui bus sunt maturatio t lenificatio t ppie eux sti pticitate t cōfortatione sicut crocus. ¶ Et que sunt cū h̄ suauita sicut passe. ¶ Et velocis pene trationis sicut vinū odorifer plūbus epibus in quib⁹ nō est caliditas vehemēs. ¶ Et q̄ medicina aggregat ad ppietates pdictas suauitatē: tunc forasse est amica epatis diligēs ipm sicut passe t ficus t auellane t est vltima iuua menti t si est nō recipiēs putrefactionē: t cor rumpunt: tunc est magis vltime cōsecutiōis in iuuādo. ¶ Et alaraxacon qdē t endiuia hor tulana t cāpestris cōuenīunt ei valde. t ofert frigida egritudini calide in epe cum ppietate sua t qlitate cōtraria simul: q̄uis quidā dicāt q̄ illa que est vehemēter amara est cala: t con fert apiendo in opilationē, ppter suā amaritu dinē t cōfortando, ppter suā stipticitatem t cō fert egritudini frigide cum sua ppietate: t cuz eo qō est in ipsa de apertione t confortatione. ¶ Et q̄n supfluit frigus in epate pmisce quāli bet illarū duarū cuz melle aut cū aqua mellis: q̄n resistit mel infrigidatiōi eius si timet ex ea t adiuuat ipsas ad reliqs opationes suas. ¶ Et q̄nqs exiccant ambe t sumunt in potu cū mel le t aqua sua t decoquunt cū melle t ferunt valde: t aperiunt t educūt humorē frigidū cū vrina. ¶ Et ex cibis quidē conuenientibus epi sunt illi q̄rū cpimus bon⁹ est t dulcia conuenīt epi: q̄re ipinguat eis t magnificat. t cōfortat. Aerū velocia sunt ad hoc vt faciāt euenire opi lationem, ppterea q̄ epar attrahit ea laboriose associās ea humorib⁹ aliis. t ppter hoc opz vt deuitet dulcia illic qui habet apa i epe suo: q̄m ipsa cōuertunt velociter ad colerā: t facūt ac cidere opilationes t nocabiliora dulcia sunt q̄ sunt ex eis grossa: propterea q̄ faciūt accidere opilationē: t que ex eis sunt cala, ppter cōuer sionē sua ad cōsas. ¶ Et fistici quidē iuuantur sunt, ppter suā aromaticitatē t stipticitatē t cō fortationem t mūdificationē viarū venaruz ci bi: verum sunt vehemētis calefactionis. ¶ Et auellane sunt cōuenientes oibus epatibus: q̄m ipse non sunt vehemētis caliditatis: t sunt aperitiue t chim⁹ earū est bonus. ¶ Et epar adib t carnes limaciarum cōueniētes sunt epati cū proprietate que est in eis.

¶ De cura malitie complexionis calide in epate. Cap.xxi.

Oportet vt sit subtiliatio in regie ei⁹: t nō pueniat ad vltimū. t caueat in ea mollificatio vehemēs cum hume ctatiuis aquosis: t caueat in ea euē tus opilationis cū infrigidatiō grossis. ¶ Et oportet vt caueat in ea stupefactio vltima: imo opz vt infrigidatiā ipm aggregēt ad infrigida tionem absersionem t aptionem t penetratio nem cibi t stipticitatē cōfortantez nō plurimā t in aqua ordei sunt oēs iste ppietates. ¶ Et endiuia quidē campestris t hortulana vltima est in hac intētione. Coplerio nāqs ambarū de diuis est ad frigus nō valde supfluum. t est in ea caliditas aperitiua. t nō calefactiua t stipti citas eqlis cōfortans imo peruenit ex iuuamē to ambarū vt nō noceāt epi frigido t ponūtur ambe in medicinis sicut dixim⁹ in medicinis singularibus: t in areolis medicinarū epatica rū: t quādoqs comedunt elixate t ppie cum corādro humido t sicco t comedunt cū ace to. ¶ Et amirberis habet ppietatē maximaz etiā: t tamarindi etiā. ¶ Et cū sentt opilatio in epate puenit vt adungat illis ambab⁹ apiū: q̄m aperit opilatiōes ex q̄libz duarū partium sunt: t est ex eis quoz penetratio est velox: t si militer calefactio. ¶ Et ex eis que cōferūt ad illud est: vt sumantur succi endiuie: t succi al helengi t succi solatri omniū aī. vn.ij. t succi corādri humidi t succi feniculi oium aī. vn. i. t. ʒ. admisceatur. ʒ. ʒ. croci t sumatur in potu

Digitized by Google

¶ Et quãdoq; sumitur in potu oleũ ro. bonũ ⁊ oleũ de pomis cũ aqua frigida ⁊ tẽperat cõplexionẽ epatis. ¶ Et ex eis que ꝓferũt epati qð habet malinã cõpl'onis calide est vt sumaſ ex alefrigus aur. ij. cũ zuccaro tabarzet ⁊ aqua frigida. ¶ Et etiã vt in potu sumaſ succus cucurbite assate ⁊ aqua granatoꝝ ⁊ lac vaccinũ si ne butyro ⁊ aq̃ pomoꝝ ⁊ piroꝝ ⁊ althanchi ⁊ succus ro. recentis. ¶ Et qñ nó est fe. ꝓfert aq̃ lactuce cũ syr° acetoso oi die bibaſ cũ põdẽ. ij. z. murabo. citrinoꝝ ⁊ põdere. z. i. de lacca abluta. ⁊. 5. z. se. apij. ¶ Et qñ separatio fit ex eo quab' hebdomadis bibaſ lac camelaꝝ feraꝝ incipiẽdo ab. i. lib. vsq; ad. ij. ⁊ coquanſ in ipso medicine diuretice apinue facientes penetrare ſtent aligd ex succo cucurboꝝ ij: ⁊ ex se. eudiuie: ⁊ se. cuſcute. ¶ Et qñq; sunt necessaria ea que sunt ſicut ſũmitates ſquinãn. ¶ Et qñes est necium sumere in potu ſtupefactiua ⁊ cõfectiões opiatas ⁊ recipiẽtes iuſquiamũ ⁊ filoniũ. Et ego abhorreo illud cũ inuenit ab eo iter. ¶ Et vinũ forte quãdo qs excuſat ipm si bibaſ aq̃ frigida valde in ieiuno. ¶ Et cõferũt ei troc. de spodio ⁊ tro. heberberis fri ⁊ troc. de camphora. ¶ Et ex troc. ꝓferẽtibus eis est trocisc' hmõi. ℞. folioꝝ salicis: ⁊ foliorꝝ nenufaris ambo. z. ij. ãã. z. x. ro. ru. abſq; capitibus suis. z. xij. cãphore pódus. 5. ij. 5. ⁊ mellis rubei ⁊ lacce ablute cũ alefenian ſicut est ablutio aloes ambo. z. ij. ãã. z. vij. gariof. z. vij. croci. z. ij. ariſtol. z. v. luti habuſim maſti. capti. ve. oij. ãã. z. ij. ꝓficianſ cũ aqua ſolatri ⁊ enduie ⁊ fiãt ide troc. ⁊ ſit vnuſquiſq; trociſcus aur. i. ⁊ ſumaſ ex eis ois trocisc' cũ aq̃ ſolatri. ¶ Et qñq; conferũt ad illud emplaſtra facta ſm hũc modũ: ſumaſ portulaca ⁊ teraſur: ⁊ ponaſ ſup ipm oleũ ro. ⁊ infrigideſ: ⁊ fiat cum ea empl'm. ¶ Aut ſumaſ ambo. z. ij. ſandaloꝝ. ãã. vn. i. garioſi. violaꝝ ſiccaꝝ ambarum. ãã. vn. i. ⁊. 5. ro. vn. 5. ⁊ croci abluti vn. 5. ⁊ abſinthij vn. q̃rta pars: cãphore pódus. z. ij. adiungnanſ cerato facto cũ oleo de ſalicibus ⁊ liniaſ ſuper aligd laruz: ⁊ prop̃ue folia cucur. ⁊ folia acetose: ⁊ folia ſide: ⁊ fiat cũ eo emplaſtrum. ¶ Et quãdoq; emplaſtrũ fit cuz ſuccis herbarũ frigidaꝝ ſicut ſucco cucur. ⁊ cucu. ⁊ reliqs que dixim' in ca. eoꝝ que bibunt: ⁊ ponũtur in ipso ordeũ: aut ſanich lentũ. ⁊ effunditur ſup ipm oleuz ro. ⁊ fit cũ eo empl'm: ⁊ qñq; ponitur in ipso aligd de ligno ſandali ⁊ garioſi. ⁊ cãphora: ⁊ nó elongatur qn ponatur in ipso aligd ex odoriferis: ⁊ aquis fructuũ odoriferorum: ⁊ quãdoq; rosaꝝ aligd ſuper ipſum de merſus. ¶ Libi ꝙo quib' cibanſ ſint ſicut aq̃ ordei ⁊ decoctio oleoꝝ ꝓdictorum ⁊ ipſamet olera decocta ⁊ endiuia decocta cũ coriandro humido ⁊ lactuca ⁊ ficla decocta ⁊ paſſe aceto ſe ⁊ aq̃ lactus acetoſi ⁊ carnes limaciaꝝ. ¶ Et ex fructib' alzarur ⁊ cydonia ⁊ pyra: ⁊ nó multum ſumaſ ex illis vt nó ſupflue addaſ in ſtipticitate: ⁊ ſiãtur opilatio etiã ⁊ poma ⁊ granata muza ⁊ exſilio vue acetoſe. ¶ Et franganſ ſtipticitas eoꝝ cũ eis in quibus est lenificatio ⁊ mora aſſemi ⁊ ribes cũ zuccaro: ⁊ acetũ preparatum cum aq̃ granatoꝝ ⁊ grana granatorum ante cibũ ⁊ poſt cibũ: ⁊ melones qui ſunt ſupfluę dulcedinis: ⁊ ꝑcipue illi q̃ nolianſ ralzi ⁊ paleſtini ⁊ indi. ¶ Et nó opz qð vt de vltis medicinis ſumanſ ille frequẽter in qbus est cũ in frigidatione ſtipticitas ꝓpter illud qð in ipſis est de vi faciendi accidere opilationẽ: ⁊ non est malũ ſumere melones duros pue dulcedinis: ⁊ vuas in qb' est duricies carnis ⁊ puras dulcedinis ⁊ illas que ſunt muzę ex vuis proprie. ¶ Et cõferunt ei cibaria facta de mes: ⁊ de cucurbitis ⁊ de ſpinacijs ⁊ lẽtibus cũ aceto cõdita ⁊ ſine aceto. ¶ Et quidã hoies ſunt qui comedunt vel cõcedunt paſſas: ſed opz vt ſint decimes ad acetoſitatem: ⁊ anellanas: qñ nó est in eis calefactio plurima: ⁊ ſunt aptiue opilationũ: ⁊ ſunt boni nutrimenti: opz ergo vt miſceanſ cũ eis in qbus est infrigidatio aliqua ⁊ ſtipticitas. ¶ Et ex carnib' piſciũ paruoꝝ decoctoꝝ ſi rubei: aut cũ aceto ⁊ almoſo: ⁊ cõgelara facta ex carnibus ſubtilib'. ſ. carnib' hedi ⁊ aſini leuis digõis ſicut est caro perdicuz ⁊ turturũ non ſupfluę pinguiũ cũ ponus ꝓpre parata. ¶ Et cõferũt eis vẽtres auium aque: ⁊ alguarasce cũ aqua roſ. ⁊ galline cũ aceto cõdite: ⁊ ſiſr parue aues cũ aceto preparate. ¶ Et nocent eis epar ⁊ ſplen ⁊ cor carnes groſſe: ſicut carnes hircoꝝ ⁊ arietũ ⁊ aialium neruoſorum ⁊ dure carnis: ſed caro vaccarũ iuuenculorum preparata vt ea que cõgelanſ confert hñti forte ſtõm. ¶ Et illum qui digerit. ¶ Et opz vt vitent ouа cocta donec fuerint dura ⁊ aſſata ⁊ vitent pinguа ſupfluę. ¶ Et nocet ei vinum valde niſi ipſum ſit neceſſarium ꝓpter conſuetudinem: aut debilitatem digõis: tunc opz vt ſumant in poru parum ſubtile quod ſit declive ad albedinem.

¶ De regimine malitie complexionis frigide. Cap. xxij.

¶ Et eis que conferunt ytis est potare ſyrupũ de abſinthio cũ ſyrupo acetoſo de melle. ¶ Et qñq; ꝓfert hñti frigidũ epar vt dormiat in nocte ſuper troc. de abſinthio. ¶ Et ſemina calefactiua nota ſunt vehemẽtis iuuamenti. ¶ Et ſiſr iunaſ cum admuniſtratiõe lactis camelaꝝ arabicaꝝ nó aliarũ cum põdere. z. v. vsq; ad. x. zuccari. Hoc enim tẽperat complexionẽ ⁊ educit humores frigidos ſolucdo vẽtrem: ⁊ puocando vrinã ⁊ aperiendo opilationes. ¶ Et fortius illo est vt dormiat ſuper diacurcuma aut dialacca: ⁊ aranaſiam: ⁊ admiſtrenſ in ſincopa diacoſtum zinziber conditũ cuz aq̃ apij ⁊ tro. de coſto ⁊ de lacca dicti in antidotario. ¶ Et

Digitized by Google

bibant in ieiuno cupatorij ℞ assari.3.iij.℞ bibat desup vinū. ℂ Et ex decoctionib⁹ decoctio cō fit℞ absinthij dicta in antidotario bibat cum oleo amigdalino dulci pōdere.3.ij.℞ olei de fisticis pōdere.3.ij. ℂ Et fortius illo est vt bibat cū oleo de neridē:℞ oleo amigdalino amaro ℞ oleo de lxerua. ℂ Et ex cuz decoctuo de hinoi. ℞.se.feniculi apij anisi masticis pondus.3.ij.℞ coztucū radicis apij.℞ coztucū radicū apij. feniculi amboz añ.3.x.℞ herde cupatorij ℞ absinthij romani añ.aur.v.℞ lacce ℞ calami aromatici ℞ costi dulcis ℞ amari:℞ aristok. oium añ. 3.ij.℞ supioz sgnanti.iiii.decoquanť i.iiii. lb. aque vsq; quo redeat ad medietatem ℞ bibanť ex eo oi die vn.iii.cū oleo fisticino quātitate.3. i.℞.ʒ.℞ olei amigd.dulcū quātitate vn.ii. ℂ Et qñq; ꝓfert eis si adhibeanť epithimata calida ℞ empla sicut emplm stomaticon ℞ emplm de calcadis ℞ emplm de melliloto cum emplastro facto ex eis q̄ sunt sicut costus ex myrrha ℞ spica ℞ neriden romana ℞ acozus ℞ fenugrecū ℞ silia. ℂ Emplm bonū ad illud.℞.vnee amirberis mastic.mellilot spice radicis lilij celestis rosarū partes eq̄les dissoluanť in oleo mastici nō decoquēdo:℞ fiat ex eis emplm mane ℞ sero ℞ sit tepidū. ℂ Et iterum emplm bonū.℞. summitatū squinānt ℞ granoz alben'℞ mastic.℞ eozdumenī ℞ āmoniaci oium añ. durlzimet.iii. aloes ℞ herbe cupatorij ℞ absinthij ℞ superiorum eius oium añ.durlzimet.vi.spice aromatice ℞ cassie amboz añ.durlzimet.ii.ireos venaz sanfuci amborum añ.durlzimet.ii.ammoniaci durlzimet.xxiii. gūmi alborin ℞ thuris amborum durlzimet.xii.gūmi lb.i.℞.5. olei de alcāna quātū opz ad cōficiendū. ℂ Et iterum emplastrum.℞.ammomi vn.i.carpobal.℞bdellij eozdumenī thuris ℞ croci oium añ. vn.i.℞.5.℞ spice semie vn.ii. gūmi alborin vn.vi. sumātur thus ℞ bdellium in vino ℞ dissoluať crocus in ipso ℞ liquefiat gummi alborin in neridē ℞ terantur medicine ficce.℞ misceanť cum oleo de neriden ℞ vino ℞ proijciatur super ea parū de cera:℞ administra emplastrū. ℂ Et sumantur etiā cydonia ℞ farina ordei ℞ cera ℞ medulla vituloz ℞ oleum rosaceū ℞ absinthiū ℞ ammoniacū ℞ gallia ℞ crocus ℞ assarū ℞ mastix ℞ gluteū alimbar ℞ neriden ℞ sumať ex eis fm quātitatē ne cessarias ℞ fiat ex eis emplm. ℂ De cibis autē sumāt medullā panis calidi tritam in vino ℞ cōtrītā in andacoca ℞ carnes lenes q̄ sunt ex carnib⁹ autū paruaz ℞ alcanabit ℞ alduragi ℞ perdicū ℞ vētres anser:℞ ꝓprie oia illa assata ℞ frixa ℞ cū seminib⁹ ꝓdita:℞ caules decoctos in aq̄ trib⁹ decoctionib⁹ ꝓditos cū seminib⁹ calefaciētibus ℞ cinamomo ℞ pipe ℞ cimino ℞ silibus: ℞ incidať supipsos ruthā. ℂ Et sorbitiones fateras ex eis q̄ sunt sicut fenugrecū ℞ medulle calide. Et q̄q; ponit in cibis endiuia ℞ ꝓprie illa que est vehemētis amaritudinis. ℂ Et qui dā qui dicūt q̄ milū vehemēter coctū confert eis.℞ illud apud me est paruū. ℂ Fructꝰ ℞ cōfilia quibus in scdis vtunť mensis: sunt sicut castanee ℞ passe pingues ℞ fistica ꝓprie. ℂ Et quidā sunt qui dicūt q̄ oporteat vt abstineāt a fisticis ℞ amigdalis: ꝓpter grauitatē amboz super stomacū: sed nō opz vt attendantur' verba eozum in fisticis ℞ amigdalis. ℂ Et ex eis que cōferūt eis est caro limaciarū ꝓprie preparata cum seminibus. ℂ Et opz vt deuitent genera lactis ℞ pisces ℞ fructus humidos recentes ℞ carnes grossas. ℂ De regimine malitie complexionis sicce. Cap.xxiii.

℞ Egimen eius est cum humectantibus predictis et cibis ℞ oleribus ℞ epithimanib⁹ ℞ emplastris ℞ potionib⁹: ℞ fiat declinatio cū eis ad equalitatē: aut calidū aut frigidū fm q̄ratē necessitatis: ℞ cum hoc non opz vt superfluitas fit in humectatione: ita vt nō perueniatur ad malitiam forme ℞ mollitiem ℞ hydropisim carnosam.

ℂ De regimine malitie complexionis humide. Cap.xxiiii.

℞ Egak cum exercitio ℞ minoratione cibi ℞ acceptiōe eius in quo fit subtiliatio ℞ exiccatio ℞ ꝓprie eius in q̄ cū exiccatiōe est exiccatio:℞ minoret potatione aque ℞ deuiter lac. Et nō perueniatur in exiccatione ad vltimum:℞ perducat ad arefactionem. ℂ De regimine malitie complexionis calide ℞ sicce. Cap.xxv.

℞ Tak hūs eam cibis fridis ℞ hūidis ℞ herbis fridis ℞ hūidis ℞ ꝓprie endiuia:℞ deuitet ea in qbus est frigus ℞ siccitas vehemēs. ℂ Et ex eis que ꝓferūt et valde est lac asinum de quo bibat debilis vsq; ad.vii.sextaria cū aliquātulo succari tabarzet ℞ nō plimo:℞ fortis vsq; ad.x.sextaria. ℂ Et vtať emplis ℞ epithimanibus frigidis ℞ humectātib⁹:℞ cū hoc toto nō opz vt pueniať ad vltimū in humectatione:℞ pueniat ad summū cum ea mollificatio. ℂ Et opz vt deuiterizi ℞ cymini ℞ ꝺimēta ℞ fisticos plimos: sed parū ex fisticis q̄q; nō nocet ꝓpter ꝓportiona lem. ℂ Et deuitet carnes grossas:℞ mēbra grossa bonarū carnium sicut epar ℞ splen.

ℂ De regimine malitie complexionis calide ℞ humide. Cap.xxvi.

℞ Bmunistrenť infrigidātia in quib⁹ a est stipticitas ℞ exiccatio aliq̄ ex cibis ℞ medicinis. ℂ Et si fuerint medicine admistrenť eā ea que subtilient q̄uis nō insit eis exiccatio sicut est aq̄ casei ℞ zuccari tabarzet. ℂ Aut sumatur ex succo arboris solatri ℞ alkekengi quātitas quinquaginta gusneri vsq; ad.lx.cum duob⁹ aur.aloes ad fortez ℞ minus illo ad debilem. ℂ Aut me

Digitized by Google

dietas aur. de hiera cum duobus serrarijs de cassiafi. dissoluta in sacharati aq̃ solatri aut aque endiuie. ¶ Aut cassiafi. sola in aqua endiuie: aut aqua feniculi: aut aqua solatri.

¶ De regimine malitie complexionis frigide ⁊ sicce. Cap.xxvij.

r Egaf cum emplis calis ⁊ pinguib⁹ lenibus cum emplis cõfectis ⁊ alijs.

¶ Et administrent ꝓfectões calide sicut dialacca ⁊ diacurcuma ⁊ cõfectio de lacca ⁊ homozufia ⁊ athanasia ⁊ holuū ⁊ de ꝓfectõe hrenderucon quantas dicetis aut fabe cum aqua de radicibus in qua cadunt olera humectatiua: ⁊ administret vinū subtile fortе. ¶ Et cum fuerit illic ꝓstrictio nãe administra pillulas modi huius. ℞. serapini ãmoniaci opoponaci ꝑtes equales: seis apij ⁊ anisi ambo rum. añ. medietatē ⁊ quartaz ꝑtis: fiant ex eis pillule: aut sufficiat serapinū cum vno coch⁹ fm necessitatē ⁊ sit pondus eius vnius aut duorū aur. aut omnium cum sunt omnes medicine administrate; ⁊ dosis eius sit in debili. i. aur. ⁊ fortи aur. ij. ¶ Et oportet vt tu obserues vt non adueniat vltimus finis in mollificatione.

¶ De regimine malitie complexionis frigide ⁊ humide. Cap.xxviij.

s Ministra ex cibis ⁊ medicinis ea in quibus sunt caliras ⁊ stipticitas ⁊ subtiliatio ⁊ exiccatio. ¶ Et si ẽ illic mã eña eam cum eis que sunt sicut aqua de radicibus fortibus: ⁊ sicut allhelengi: ⁊ sicut hiera archigenis eũone subtili ⁊ subtilia regimen ⁊ calefac ipm. ¶ Et sit cibus eius ex caulibus lenibus cum scibus ⁊ vinum sit fortе subule purū parū. ¶ Et administra ꝓfectões magnas secundum qꝑ faciunt eas necessarias hora ⁊ dispositio: ⁊ administra emplastra resoluentia exterius.

¶ De paruitate epatis. Cap.xxix.

m Ignoratur epar in quibusdam hominibus. ⁊ est quandoq̃ sicut ren parvus. ¶ Et sequitur eius paruitatem qꝑ cum homo assumit quod necessarium est ei de cibo non capit ipsum epar: ⁊ mittit ipsi stomacus illud a quo constringitur: ⁊ facit illud accidere opilationem: aut dolorem grauatiuum ⁊ extensiuum: aut leditur virtus epatis in operationibus suis ꝓpter coarctationem virtutis eius operantis sub virtute patientis supervenientis ei: quare destruuntur dispositiones attractionis ⁊ digestionis ⁊ retentionis: ⁊ separationis ⁊ expulsionis. ¶ Et q̃nq̃ cõtant sanguinolenta ventris egõ ⁊ fluxus ventris: quoniam de chilo non attrahitur ad epar illud quod colatum est.

¶ De signis. Cap.xxx.

q Uandoq̃ signi ipsa vt sit cuẽtus ab ipsa in epate opilationis ⁊ ventositas plurima: ⁊ gravat ipsum cibus tempestate quantitatis: ⁊ debilitatur corpus propter eꝫ qꝫ indiget cibo plurimo: ⁊ assiduaf debilitas digestionis ⁊ multiplicaf euentus opilationis ⁊ apatū ⁊ certificat illud breuitas digitorum in creatione. ¶ Et iam fuit homo cuius corpus non ledebatur a cibo in aliquo: ⁊ non ascendebat ad ipsum aliquid de quo esset curandum: quare existimauit. H. quod ipse erit infastidius ꝓpter paruitatem epatis ⁊ constrictionem viarum eius. Rexit ergo ipsum regimine similis su.

¶ De regimine ipsorum. Cap.xxxi.

r Egimen ipsoꝝ est ꝓparatio cum cibus que quãtitatis ⁊ plurimi nutrimẽti velocis penetrationis: ⁊ assumantur separatum in vicibus. ⁊ administrent medicine soluiue ⁊ diuretice mundificatiue epatis ⁊ subtiliatiue ⁊ aperitiue.

¶ Tractatus secundus de debilitate epatis ⁊ opilatione eius ex doloribus ⁊ inflammatione eius.

¶ De debilitate epatis. Cap.i.

i Dquit H. Epatis est ille in opatoibus epatis cuius est debilitas absq̃ re mãifesta ex apare aut dubdian. ¶ Et erũ debilitas epatis in veritate segꝝ egritudines epatis: ⁊ illud aut ẽ ꝓp malitiã cõplõnis singularis sine mã cuius ꝓncipiuz est ex epate ipso. ¶ Aut ex mẽbris aliꝭ que sunt inter ipm ⁊ inter ipsa vicina sicut ẽ fel qñ fit vt non trahat coleram: aut splen qñ fit vt non trahat melancoliam: aut reues: aut vesica: aut matrix ꝓpter vehementiam retentionis menstruorum: ⁊ corrumpitur peripsam sanguis epatis. Aut stomacus cum non mandat ad ipsum chilum bone digestionis. Aut illum qui de eo corruptus est. ¶ Aut ꝓpter intestina cum leduntur. Et quando multiplicatur in eis humor viscosus: ⁊ accidit inter ea ⁊ iter fel opilatio ⁊ non separatur colera ab epate: ⁊ remanent plena: quare non recipiunt illud qõ vadit ad ea ex sanguine. Et hoc multotiens accidit in colica. ¶ Aut ꝓpter communitatem membrorum pectoris: aut ex corpore toto sicut fit in febribus. ¶ Et quandoq̃ est non ꝓpter malitiam complexionis solam: immo ꝓpter apostema sanguineum: aut perispillam: aut duritiem: aut cancrum: aut vndimiam: aut ꝓpter vlcus ⁊ scissuram: aut ꝓpter putrefactionem accidentem epati. ¶ Et debilitas epatis totalis aggregat debilitatem omnium virtutum eius: ⁊ quandoq̃ non est debilitas vniuersalis: immo est fm aliquam quartuor virtutum. ¶ Et plurimum quidem debilitatur attractiua ⁊ digestiua ex frigore ⁊ debilitatur retentiua ex humiditate ⁊ expulsiua ex siccitate.

Digitized by Google

¶ De signis. Cap. ij.

Olor est ex rebus que signt ꝑm plm
c dispónes eparis. ¶ Eparicus.n.ꝑm plm est decliuis ad citrinitatē: t albe dinē. Et qñq declinat ad viriditatē t fuscitatē sicut dictimus in sigñonibus cōplorum. ¶ Et illius qdem epar: cuius colorē videes m finē sanitatis egritudiné non hz. ¶ Et medicus qdē erpt cognoscit eparicū t stomachicū oēm per colorē suū non egens cū eo signo ne alia aut pauca. Et non est ad illud nomen significans illud ꝓportionale ꝓpriuz. ¶ Et egō t vrina fistes aque carnis signt ꝑm plm q epar non est fortiter laborans in generando sanguinem: quare non separat mā eius a chilo: neq colat ipm ab aquositate: t hoc ꝑm plm ē sigñio debilitatis eparis. ¶ Et iste fluxus ventris lauatiuus in fine suo ꝓmurat ad spēm aliā: t fit in hñte cōplonē calidā virulentus: deinde fit sicut fex: t sicut sanguis adustus t multiplicatur ante ipm solō ventris cum colera pura t in habente frām cōplonē fit sicut sanguis ꝯgelatus: t pueniūt ambo simul ad educendas res diuersarum qualitatū t subarū t ꝓprie in hñte frāz cōplonē. t est sicut accit pp debilitatē digōnis stoi. ¶ Et plurimos eoz qui debilitatē hñt in suo epate cmoitat: t ꝓprie cū penetrat cibus: dolor: lenis extensus vsq ad furcas. ¶ Cōplones aūt signt ex radicibus ꝓdictis in cognitiōe malitie cōplonis eparis. ¶ Et calida ponit humores expansos. t frā ponit humores grossos tardi motus: t ficca ponit eos paucos grossos t humida ponit eos aquosos. ¶ Et illaz que fit pp fel qñq sigñ colorē ictericus. t qñq est cuz ea egō alba qñ est opilatio inter fel t intestina. ¶ Facta vero cōtate splenis significat p egritudines splenis t per colorem in quo vincit nigredo. ¶ Stomatica vero significat per significationes nocumētoz stoi t malitiā digōnis. ¶ Et illa que est per intestina significat per pūcturā t ventositates t rugitus t per colicam t que sunt filia illus. ¶ Et illa que est per renes t vesicā significat per alterationē disponis vrine ab eo qđ oz ꝑm nāz: t declinatio forme ad malitiā habitudinis t hydropisim. ¶ Et illā que fit pp membra pectoris sigt malitia anhelitus t tussis ficca. t qñq inuenit hōs eam in suspensoriis granitatē aut tensionē. ¶ Signa autem apatū t duritiei t vlceris t scissure: t reliquoz dicam oia in loco suo. quare oportet redire ad illa. ¶ Sigñio vero debilitatis virtutis digestiue est q cibus penetrans ad membra est indigestus aut pue digōnis: aut corrupte digōnis ꝑuersus ad qualitatē malā: quare multotiēs inflāmant pp ipm facies t oculi. t est sanguis qui currit per flomā declinans ad aquositatē t flegmatitatē nisi fit ex debilitate retentiue: t non reticeatur ipe quo digerat. ¶ Et deterior spēs est vt non digerat: deinde vt digerat paz: deinde vt digerat male. ¶ Dixerunt qdaz duas primas sequnt fluxus ventris diuersarū ptiū: t tertiā fluxus ventris sicut sanguis grossus. ¶ Et hec verba sunt absq cōprehēsiōe. t ablutiuus qdē fluxus ventris sigt debilitatē digōnis cuz digone pauca: t albus purus sigt q attractiua est debilis valde t digestiua penitus ꝓpter cū egredit sicut intrauit: t si egrediunt res diuerse sigt q corrupta est digō. t vrina in hac intentione est magis sigñiua digestiue: t egō attractiue. ¶ Plm aūt significationū debilitatis attractiue est egō t lentes eius: t albedo ipsius t qñ est cum hoc in vrina tinctura sigt q nocumentū est in attractiua nñ t ꝓprie qñ nō est in stō nocumentū t certificat debilitatē attractiue debilitas corporis. verū sigñones debilitatis retentiue sunt sigñes debilitatis digestiue: pp defectū retentiue: ita vt pueniat ad membra nutrimē tum illaudabilis digōnis t ꝑm illam spēm: verum est illud a digestiua plus: t a retentiua minus. ¶ Et illud qđ est, ꝓpter retentiue est q ab epate. festinat remotio expulsiue: ita vt minoretur sepatio supfluitatū triū: t minoret vrina: t minoret cum hoc eis tinctura: t tinctura egōnus: t minoret necessitas surgendi t non expectatur melia ad splenē: t minoret appetitus cibi pp illud: t aggregatur in colore mollities cū citrinitate t nigredine permixtus cum albedine. t multotiens perducit ad hydropisim. Et qñq perducit ad colicam flegmaticam.

¶ De cura debilitatis eparis. Cap. iij.

Z cognoueris cām in debilitate epatis vtrū sit pp cōplonē: aut egritudinem officialē: aut alia per signa ꝓdicta ad ea: tunc curabis totū cū cura ꝓdicta ipsis. ¶ Et plm qdē debilitatis epatis est pp frigus aliqđ: aut humiditatē: aut siccitatē aut pp mās malas retentas in ipso: t pp hoc est plm cure eius cum calefactōe subtili. cū aptōe t maturatōe t lenificatōe ꝓnuncta cuz stipticitate ꝯfortante t ꝓhibente putrefactiones. ¶ Et plm illius fit cum medicinis aromaticis in ꝗbus sunt aptio t maturatio sicut crocus est. ¶ Et qñq ꝓferunt ēt res muze in ꝗbus est parum stipticitatis. Ipse.n.sua acetositate confortant t incidunt: t dulcedine abstergunt: sicut grana granatoz muzoz. ¶ Deinde considera ꝓt calitatis t frigitatis ꝑm q exgrit cōplō: t cognosce cuz ea illud qđ calefacit aut infrigidat. Et de hoc genere sunt passe cum suis interioribus post bonitatē masticatōis. ¶ Et cuz aliqđ te vocat ad resolucndum: tunc non cures ipm a stipticitate siue sit in apatibus siue in opilationibus: aut aliis nisi sit illic cōplexio sicca valde. ¶ Et qñq indigemus pp retentionē māei in ipso flomia t solōne vētris. ¶ Et mensura ꝑm mām si est frā viscosa: sit sicut agaricum: t si est ad subtilitatē

subtilitatē declinis ad calitatē aut est illic opilatus sit sicut succus euphorbij: t absinthiū cum ḡbus sint administrata ea que adiuuant. ¶ Et qñq; non retinet solū ventris: t egō sanguino lenta: t incipit medicus adhibere medicinas stipticas: t ꝓuenit ex eis nocumentū maximū: simo oz in hmōi vt administres aperitiua ꝓfortatiua cum stipticis equalibus: t cum aquōe pura: t ꝓprie aromatica: t ꝓpue cocta in vino odorifero in quo est stipticitas. ¶ Et ex medicinis cōibus spēbus debilitans epatis t operātibus cum ꝓprietate sua est epar adib exiccamus t prīnū. de quo sumaf coclearius .i. cum vino. ¶ Et cum curas epar cum curis necijs: oz vt tu ꝓueniās tunc ad lac camelarū arabicarum. ¶ Et de medicinis bonis ad debilitatē epatis est hoc medicamē. ℞. lacce ablute: aristo. aloes oīum. aā. 3. vij. succi euphorbij se. feni. se. attripli. oīuz. aā. 3. v. absinthij romani. 3. vi. se. endiuie se. anen ambor. aā. 3. r. se. apij. 3. iij. fiāt ex eis trocisci. aut suffuf. ¶ Et ex medicinis laudabilibus ꝓlatis alijs est hoc medicamen. ℞. passarum enucleatarū au. xxv. croci auri. i. t i alia scriptura medietatē aur. calami aromatici au. ij. ebdelij iudaici au. ij. t. ℥. cinamomi aur. i. casse medietatē auf. spice aro. auf. iij. squinanti aur. ij. t. ℥. myrrhe auf. iij. gūmi albotin aur. iiij. darsi sahan auf. ij. mel. auf. xvi. vinū quātū sufficit: t qñq; ponunt in ipso opium t semen iusquiami al. ¶ Et existimat. ℌ. ḡ hoc medicamen compositū est ex medicis ꝓuenientibus cuz suis ꝓprietatibus epar: ex eis. n. sunt que stipticitatez afferunt tepatā cum maturatione. ¶ Et ex eis sunt que exiccant t mūdificant virus malū. Et ex eis sunt que rectificāt cōplōnē malā t ex eis sunt que sunt ℨie putrefactioni: t plures eoz sunt spēs aromatice: sicut cinamomuz t cassia. ipsa. n. ambo sunt ℨia putrefactioni t rectificant cōplōnē t expellunt cām corrūpentem: t mundificant virus malū: t expellunt ipm t resistunt medicis mortiferis t veneno: ℨ sit cinamomū fortius cassia: t iste due medicine sunt fortiores oibus medicis aromaticis alijs: sicut spica: t alie in hoc. c. sed aldarsisahan t crocus aggregant ad stipticitatē maturationē t rectificationē putrefactiōis. ¶ Verū passarū pondus qñq; ponit minus multū pp dulcedinē suaz: t vt fit magis cōueniens: t est ex medicis amicis epati cōibus ei: t hec amicitia est melior ꝓ prietatū medicine iuuatiue: t in ipsa est ēt maturatio t equatio humoꝝ t non est velox ad corruptionē. ¶ Et vinū est ex medicinis ꝓuenientibus dum non est aliquid qđ ꝓhibeat: ex eis quorum rememoratio ꝓtereūt: t in ipso est cōtrarietas putrefactioni. ¶ Et in melle quidem est illud qđ scis. ¶ Et bdellium est mundificatiuum maturatiuum resolutiuum. t similiter gluten albotin. t in ipso est apertio t absterfio.

¶ Et illud in quo ponuntur opium t semen iusquiami al. est etiam vehementius iuuamentum cum debilitas epatis est associata caliditati alicui. Et pp hoc fit filonij cōiter iuuās habētes debilitatē epatis ꝑm descriptionē suā. ¶ Et ex medicinis iuuatiuis in ḡbus non est calefactio vehemens est: vt sumaf antiden ptes. iij. t absinthij romani ptes. ij. t teranf t ꝓiungant cuz melle t sumant ex eo in potu. ¶ Et ex vaporationibus est vt medicine aromatice note ꝓiungantur t decoquant in vino odorifero stiptico t sint tam mixte cum eis tonelle: t ponaf in eo oleum de neriden t silia: t sumant cum lana: t fiat vaporatio. ¶ Et emplij dcm in antidotario: t in ipso sunt agresta t preparata virum t rose: t oia que dicta sunt in. c. debilitate stōi ex emplis t medicinis. ¶ Et emplastra cōposita ex ciperis t mastice spica t thure; t galia t muscho t nucibus cupressi t supioribus squinanti t seibus notis cōmunis cum meissus t filibus. ¶ Et emplij qđ sequit ipz. ¶ Et emplij qđ est ex aloe t mastice. ¶ Et qñq; est epatis debilitas pp calitatē: t est ex eis que fiunt partim infra illud qđ in ipsa dñaf: t oz vt ꝓcipiaf eis comedere cydonia t male ascemi t pira ascemi t granata musza t acetosa: si non fuerit opilō plurima: t aqua endiue t aqua solati. t ꝓcipiaf recipere ius aliskidebegi colatuz a pinguedine fenū cum coriandro. ¶ Et si non fuerit caliditas vehemens aromaticē cum cinamomo t spica t mastice. ¶ Et ꝓueniunt ei almelissa plena coriandro humido cū parua menta. ¶ Et si non fuerit caliditas vehemēs ponaf in eis semina ꝓdicta. ¶ Et cum vides in ipe fluōne debilitatis in epate ꝓuenientē ad digestiuā ꝓfortā cum eis in ḡbus est stipticitas cum mensura t aromaticitas: t sit in eis maturatio sicut sunt medicine in ḡbus ponunt spica t foliuz t nux muscata t coriandrū t mastix t calamus aromaticus t ciperi t silia. ¶ Et si fuerit ꝓueniēs versus retentiuā adde in ꝓfortatōe t stipticitate t minume de calefactōe: aut ꝓfortā hmōi medicinas cum medicinis oppositis ei cum infrigidatione sicut sunt balaustie t ro. t hypoquistidos. ¶ Et si fuerit debilitas in attractiua ꝓfortā cum eis in ḡbus est stipticitas t minora valde ea in ḡbus est de stipticitate mensura que cōseruet virtutē epatis: sed est in eis aromaticitas t calefactio. t stude in hoc vt cures cuz emplis t epithimatibus t vnctionibus: quoniam ipsa vehementius sunt conuenientia in hoc loco. ¶ Et stude etiam in opilationum apertione. ¶ Et si fuerit debilitas in expulsiua confortā ipsam t calefac renes: t calefac viscera cuz eis que scis in. c. suo t aperi poros. ¶ Et scias ḡ qñq; fit ois debilitas ex oī malitia cōplōnis: t qñq; est necessitas vt infrigideturitavt digerat t ita vt attrahat: ergo considera malitiam cor-

Digitized by Google

plerionis dominantis ante q̄ consideres debilitatem: verū plūm cuius eā cadit defectus in digestione est ex frigore: z ſſt in attractiua. ¶ Et quemcūtiores cibi sunt illi in qb⁹ nō est grossitudo z viscositas sicut carnes leues: z frumentum non glutinosuz z aqua ordei calefactu ſm dispōnē suā: z infrān cum melle z vitellu ouorum sorbilū z que sunt filia illis. ¶ Et ex alberet iuuantibus eos est romanati cuz passis cum aromatizatur cum cinamomo z pipere. ¶ Et passe conferunt eis ita q̄ prohibent solutionem ventris similem aque carnis.

¶ De opilationibus epatis. Cap.iij.

Pilatōes epatis accīt in carne epatis pp grossitudinē sanguinis: qui nutrit ipm: z pp debilitatem expulsiue aut vehementiā attractiue. ¶ Et qñq̄ acīt in venis que sunt ab ipso: aut pp ſstrictionē earū pp creationē earū: aut pp accīs et ſstrictiōe z filibus. aut pp earuz inuolutionē in creatōe sua: aut pp illud qđ currit in eis. ¶ Et plūm qđ est huius gñis est in ramis porte: quoniam mā opilōnis puenit ad eos p̄mus p illud qđ colaī ab ipsa ad orificia venarū ramificatarum ex vena ascendente z iaz dimīſit fecē illic. z pp hoc plūm opilōnū non fit nisi in latere concauo. z qñq̄ puenit ad hoc vt faciat accidere opilōnes in gibboso. ¶ Et qñ multiplicat z longaī tpe eius in epate puenit ad putrefactiones facientes accidere febres z apate pducentia ad hydropisim: z ad gñationē ventositatis faciētis accidere dolores paruos. Et opilōnes qđē sunt ex maribus egritudinū epatis. ¶ Et mā que gñat opilōnē aut est humor opilās pp suā grossitudinē: aut pp viscositatē suā: aut pp multitudinē suā: aut replōnē fcām ex eo: aut est apa aut ventositas aut qualitas cōstrictiua. ¶ Cibū aūt dē ordeum carnis: aut porrum: aut pmanēcia alicuius rei absq̄ humore grosso est longinquū z parū z raruz valde. z illud cō qñ orificia venarū sunt nervosa sup quoz sēia nihil oritī: z sunt plura tunesi oritī non cōicat oibus ſm cōparationē vnā. ¶ Sed efficiens opilōnem est debilitas digōnis z separatōis. z debilitas expulsionis pp malitiā cōplōnis calide z frigide: aut alia gñara in ipso: aut venientia ad ipm sicut comesta grossa ex carnibus: z aubus ppriis: z ex appensis corruptis sicut carbonibus z gypso z alumeni z fungi z ghusdā generibus pirorum: z sicut zarur z que sunt illis filia z radix in eis est grossities. Qñq̄ n. sunt frigida subtilia tenuia z non faciunt accidere opilationem: z qñq̄ sunt calida grossa z pp grossitudinem suam faciunt incurrere opilationes. ¶ Et iam diximus in eis que p̄retierunt q̄ res qñq̄ sunt grosse per cōpationē ad epar nō grosse per cōparationē ad ea que sunt post ipz cum digeruntur in epate: sicut triticum glutinosum. ¶ Et multotiens confortat natura ad expellen. materias opilationum: aut adiuuat ipsam curatio. z egreduntī aut in egestione si fuerit opilatio in latere concauo: aut in vrina si fuerit opilatio in latere gibboso: z apparent humores permixti grossi.

¶ De signis. Cap.v.

Igna opilōnis sunt vt non attrahat epar chylum qm̄ non inuenit meatum: aut quoniam virtuti attractiue peculdubio associatur nocumentuz.

¶ Et cōicant illud due res: vna earum est ex eo qđ expellitur: z altera ex eo quod remanetur. Et illa que est ex eo qđ expellīt est vt sit egestio subtilis chylosa pluruma. ¶ Subtilis quidem quoniam aquositas colerica non inuenit viaz ad epar. ¶ Sed chylosa quoniam epatis operatio non p̄eualer in ipso tra vt conuertat ipm a sua chylositate ad sanguinem. ¶ Multa vero qm̄ illi cuius ppriet⁹ est vt in egestione expellatur fex iaz addītī est illud cuius ppriet⁹ est vt penetret ad epar. z conuertatur plurimū eius in san. z sepetur plūm eius factū aquositas z sepet pars eius facta colera. z pars ei⁹ facta melia: z hoc totum additur ad illud cuius p̄prietas est vt egrediatur factum egestio: quia multiplicatur eius nocumentum. ¶ Illud aūt qđ sequīt er eo qđ retinet in ipso est grauitas sensibilis i pribus epatis: z illud ideo qm̄ illud qđ expulsum est ad epar cum in ipso cōprehenditur raro expellīt ad egōnem sedo: z neq̄ expellit ab ipso ad aliud: tunc ipsum multiplicat z replet ur ex eo qđ penetrat in ipso a penetratione z grauatur: z quanto magis cum est illic apa est grauitas in parte apatis mī: z non est plurima opilatio valde: verum dolor est vehemētior: eo qui est in opitatione pura cuz qua nō est cā alia faciens dolorē plūm. ¶ Cū si est: est res pua: z nō ē febris. ¶ Et apa qđē signifiones apatis signt z que egrediunt ex pte vrine z egōnis z alioz que sunt de illis que dīr in.c. apatis. ¶ Et opilōnē qđē hīs est pauci sanguis z corrupti colores. ¶ Et cū illic est vētositas signt ipsam cū grauitate extensio mutabilis. ¶ Illaz que est ſm semitā ſstrictōis signt antecessio cauarum stipticitatem faciendi sicut potus aquarum constipantiuz valde z significat ipsaz siccitas manifestā in corpore. ¶ Et quādoq̄ sequitur opilationez difficultas in anhelitu ē pp cōiunctatem membroꝝ anhelitus cum epate.

¶ De cura opilationum epatis. Cap.vi.

Edicine que necessarie sunt in curatione opilationis accidentis in epate ab humoribus sunt medicine absterſiue: z ille in quibus est solutio vētris tēpara z puocatio vrine ſm necessitatem.

¶ Cuq̄ opilō est in latere pcauo administra ea que venter soluant. z si opilō est in latere gibbo

Digitized by Google

so adminístra ea que sunt diuretica. ℂ Et melius qdē est vt tu ꝓmutas eis illa que ieciunt t aperiunt t abstergūt. ℂ Et qñ antiquat opilatio indiget floboroma basilice t solutiuo. Hora aūt sumendi in potu t qō oportet cōsiderari post potū sicut aqua de radicib⁹: t filiarū dicta est in canone vij. ℂ Et iste medicine abstergentes qñq; sumunt in potu in aqua radicis endiuie t sceba t camomille t alabacohen t squinātī t cuscute t fumi terre aut in vino: aut decoctione absinthij. t si nō vt in vrina sedimen manifestū: t signū decoctionis nō opz vt in potu denē fortia. ℂ Quēq; cā est apariant ventositas opz vt cureť cā cuz eis que dicemus in suo c. ℂ Et cōfert in hmōi sumere in potu lac camelarū t succedere ei cū solutione vēris facta cū aquis oleū t cassiefi. t filibus: t diureticis subtilib⁹: in qbus nō sūt ebullitio t caliditas cum eis que dicenť in suo. c. ℂ Et cum est constrictio in cratione: aut corrupto situs in vemsadhibe regimen eius qui hz parū epar. ℂ Et si est ꝓpter cōstipationē accidēte ex siccitate regat cū lenitiuis maturatiuis et lacte t aliis de illis que dicenť in. c. suo de hūmectatiōe epis. ℂ Et medicinarū qdē apitiuarū alie sunt frē t alie sunt ꝓme eqūrant: t alie sunt calide q̄ sunt necessarie in chronicis. ℂ Frigide vo sūt sicut endiuia hortulana t cāpestris t tarabacō t aq̄ plāraginis cum folijs t radicibus suis: t oia que ꝓuocāt cum infrigidatiōe. ℂ Et cuscute est apertiuū valde: t nō est potandū in calida. ℂ Et reubar. ℂ Et filr absinthij et anisi hz fit in eo caliditas quedam nō est tū malū vt ipso in opilatione asso ciata caliditati t frigiditati simul sicut oz vt ipm admistreť aut deco. eiꝰ t ꝓprie in aqua endiuie t radicis eius t cupatorij t amigdalarum amararū. Ipsa enim oia ꝓma sunt: t ꝓmū istis sunt succus feneculi humidi: t succꝰ absinthij cū syrupo acetoso fortiū seminū. ℂ Et si necessaria est plurima caliditas cum melle t aqua eius t syrupo acetoso melino. ℂ Equalitati aūt vicine sunt sicut lupini vel lupilli. Ipsi nāq; sunt medicina melior qua petitur apertio epatis absq; calefactione aut infrigidatione: t camepitheos est eis proxima: sed est calidior eis parūper: t si poterit ex ea cum aqua endiuie t feniculi fieri t acetū squillitici t oxymel squillitici cum t halsparagi t radix lilij est hui⁹ gñis: t lacca eiꝰ est. ℂ Et ista quidē potanť ꝑm necessitatē aut sicut aqua endiuie aut cuscute si fuerit opilo hūs caliditatē. aut cū vino t aqua feminū t aqua lupinoꝝ calida t decoctione absinthij t filibus: t syrupis acetosis ꝑm ordines suos t aceto de alleis t aceto de amindē t de capparib⁹. Ille aūt q̄ sūt ad caliditatem declives. sunt diuretica fortia si cur assari t cassia t perroselinum t aristo. ro. t rubea t ireos t filtici t. agaricū. t epithimū t squilla t polium t centaurea minor t succus eius: t genciana t syrupus acetosus de melle: squillinus qui fit cuz rubea simulibus: t ficus infuse in o eo amigd. ℂ Et ex medicinis compositis fortibus fiunt troc. plures quoꝝ descriptiones dicā in antidotario. sicut troc. de lacca t de absinthio. t troc. de scolopendria t dyalaca t dyacurcuma t homozosta t athanasia t tyriaca de. 4. t socrugenē t araston t cōfectio de gemmana: t cōfectio de reubarbaro cū scamō. t sine scamonea. t cōfectio. hacarustem: t confectio de aniuden nigro: t cōfectio dyapiperecon t dyacalamentū. ꝑprie t filonium: t dyamusca tum amarū: t cōfectio quā dicam in antidotario facta ex musco. t suffuf t pilule quas dicam in loco suo illic in durine epis t splenis. ℂ Cōfectio fortis in apertione opilationū epatis t splenis. ℞. armoniaci vn. i. masticis thuris aut boz aā. 3. armet. v. costi eupatorij ambor aā. 3. armet. iij. piperis t lōgi piperis ambor aā. 3. armet. vi. folij 3. armet. viij. spice aromatice t stercoris leporis ambo rum aā 3. armet. vij. conficiatur cum melle dispumato t fiat dosis eius coclearium vnum cuz vino in quo infuse sunt alique medicine facientes deopilationem: aut cum aqua de radicib⁹. ℂ Et ex eis que sunt facilioza illa est vt sumaṁ spice romane ꝓtes. iij. t absinthij ps. i. terant t ꝓficiant cū melle t dentur. ℂ Et itez agaricū cū succo eupatorij una tiuū est valde. ℂ Et ex illis est vt i pomo deē radix rubee cū syrupo acetosō. ℂ Decoctio conferēs ad opilationes epatis t splenis. ℞. squille t capilli vene. amigd. amararū fenugreci ex tremitatis absinthij partes equales decoquantur t sumatur decoctio eoꝝ cū melle. ℂ Confectio valens ad opilationem epis. ꝑpuq; tpis ℞. piperis vn. i. t. ℥. spice aromatice 3. armet. iij. aut. vi. ꝑm diuersitatē scripturarum fenugreci costi assari aā. 3. armet. vi. mellis lib. i. ℥. conficiantur cū eo t sit dosis eius coclearū. i. cum aliq̄bus syrupis cōueniēte⁹ ad hāc rē. ℂ Et ex syrupis est syrupus acetosus de zuccaro cuz scibus: t fortior illis est mellin⁹ cū se. t squillitic⁹ t aq̄ mellis in q̄ fuerint decocte sunt spēs aromatice in qb⁹ ē stipticitas. ℂ Et decoc. lupinorū amaroꝝ in q̄ ponit succus eupatorij. ℂ Et decoctio in q̄ ponunť radices capparis t radices apij t radices se. t equinantū t lacca t rubea t fenugreci. ℂ Et decoctio eupatorij t syrupus de absinthio: t ifusio eius t ifusio facta ex aloe t anisō t amigd. amaris. ℂ Solutiua aūt quemēta ad hēc. vbi opz vt soluto ventris fiat: nō opz vt admistrenť ex eis fortia nisi cuz vehemēs est nēcitas: imo opz vt sint leuia: qm̄ mā est in eo qō ꝓmū est ingē: t qm̄ mēbro si ꝛ ruoſuz est suffuat qōlz aduersitatē ad expellendū. ℂ Et me bōe ad hāc rē sunt hiera pi. t. polipodium. t agaricū t absinthium. deī imponi

Digitized by Google

de hierapi:fozti vsq; ad aur.i.t.§.t debili vsq; ad aur. ¶ Et est cū oleo de lzerua ꝓuentiōe t fortio: t melio: t suffuf de turbuh cū polio di eius in antidotario iuuarin⁹ est eis valde. Ipse enim aperit t soluit ytrem simul, t cum necessaria sunt solumna fortia non est excusatio qn denē ea q̄ sunt sicut pille stomatice t pille de serapino. ¶ Et q̄ꝫ sunt necessaria ea que sunt sicut theodoricon t logodion. ¶ Emplastra ꝙo sicut emplm factū ex polio t farina lupino rū: t seminib⁹ diuretic̄is: t sicut emplm factuz ex fenugreco t āmoniaco: t absinthio t came dreos t mastice t croco cū oleo de neridem t cera. ¶ Eius aūt regimen cū cibo est: qm̄ opz vt alienet oē grossum ex carnib⁹ t pane azimo t pane facto ex simila viscosa glutinosa: t vinū grossum t dulce t risi t milū t pedes t capita t frixa siccata t assata siccata: imo ea que sūt sicut decocta sunt conueniētioza ei: t dactili t dulcia t oīa, ꝙe in quib⁹ sunt viscositas t grossitudo sicut alanasati t albahitan t alfeludē t t alchaif: t denter oīa que dixim⁹ esse de illis que gñant opilonē. ¶ Et opz vt nō succedat ei bo eius balneū t resolnat ipm nā loco eius qō ab ipso resolunt t ipse nō est digestus. ¶ Et si militer opz vt nō vtatur super ipsuz motu neq; exercitio: t neq; bibat super ipz plm t elōget inter comestionē t potuz t ꝓprie potum vini. Ipm enim ītromittit cibū nō digestū ad epar. ¶ Et opz vt sit massa panis ei⁹ plurimi fermēti t salē hēat quātū sufficit t parū plus. ¶ Et ordeū t alcādaros t cicer t triticū leuis pōderis t fabe oīa bona sunt ei. ¶ Et non est malū tribuere vinū antiquū subtile purū. ¶ Et opz vt admisceantur in cibis suis porri t similia. ¶ Et asparagi iuuatui sunt ei t cappares.

¶ De inflatione t vētositate in epate. Cap. vij.

q Vādoq; aggregant in pūbus epis t sub partibus pānicul oz eius vapores. Cū ergo remanēt t inspissant t cōuertunt in vētositates inflatiuas nō inuenīt meatū: aut ꝓpter suā multitudinē aut ꝓpter opilationē in epate tunc illud est inflatio in epate. ¶ Et quādoq; est cū ea extensio plurima t nō est in ipsa grauitas ꝓlīma sicut est in apate t opilatiōe. neq; febris sicut est in apate. ¶ Et accidit aut ꝓpter debilitatem ꝓtutis digestiue: aut qm̄ medicine cibalis aut humoze se ꝓprietas est vt cōmoueat ventositatē. ¶ Et q̄ꝫ est hec vētositas retēta sub epate: sicut retinet sub splene t mouet eā cōpressio sub hypocondrijs: t illud qō plm figit ventositatē est tenso incipiens: deinde addit. t in ipsa est pmutatio quēdā t non sequitur eā alteratio dūmodis forma t coloze egredientes a consueta. t quandoq; sedat compassio inflationem: t resolnit eam t consumit materiam eius. ¶ De cura ventositatis t inflationis in epate. Cap. vij.

q Ꝓximat cura ei⁹ cure opilatis, num: t est cum medicinis subtilianti bus resolutiuis ꝑdictis in ipsa: t ꝓsecutionib⁹ ꝑdictis. ¶ Et ꝓferūt ei balneū in ieiunio t vinū purū in ieiunio t paucitas potus aq̄ frigide t vaporationes cū pānis calefactoz: t cū alefenciati resolutiuis. ¶ Et rem plastra facta cū mastice t sgnāto t spica t gna de ben. ¶ Et empla facta ex eis q̄ sunt frīc oleū de neriden t mastix cū seminib⁹. ¶ Et si vaporario mouerit tūc oportebit vt cōsideres latus cōicatiōis: nā si extendit dolor ad partes intestinoz um tūc solue ventrez ꝓius: deinde resolue ventositatē. ¶ Et si extenditur ad diaphragma t ossa pectoris: t ad dorsum administra diuretica ēt: deinde resoluentia ventositatem.

¶ De dolore epatis. Cap. ix.

e Pati qn̄q; accit dolor: aut ex malitia cōplonis diuerse in pte pānicule sui: aut ex vētositate extēsiua: aut ex opilationib⁹: aut ex apostibus calidis aut duris: cū frigida flegmatica raro. faciūt accidere dolorem. ¶ Et qn̄q; fit ꝓpter motū humor in crisib⁹. t cognoscit ps eius ex signionibus notis in ꝓnosticis. ¶ Et qn̄q; fit ex debilitate t non tolerat illud qō venit ad ipm ex cibo t ledit ab eo ꝓpterea: q: abhorret ipm. Et qn̄q; cōtingit in morbis materierū creticis vel chronicis vt accidat grauitas t dolor in partibus epis. ¶ Et dolor vehemēs valde nō fit nisi ex apate calo: aut ex vētositate. quapropter cū nō est febris t dolor vehemēs: tūc cā ei⁹ est vētositas. t ꝓpter hoc cū febris supuenit ei soluit ipm: quēadmodū dixit Hypo. ¶ Et Hyp. qō dixit in libro qui dr̄ ei pūnere: quē dicunt qdā inuētum fuisse in eius sepulchro qp qn̄ accidit dolor epatis cū ꝓritu vehemēti in camadua ti: t posteriore parte capitis t pollice pedis: t apparet in collo botho: sttis fabe morit eger: in gnro ante ortū solis. t illi cui accit hoc accit difficultas vrine ꝓpter opilationē cū distillatione qn̄ est in lacerto. ¶ Dico ergo cā ei⁹ ē qn̄ est aquositas maligna que expellitur in vrinaz penetrans aliquo modo cum penetrationis in extremitates: t facit accidere caliditas t bauracitas ipsius ꝓruritum vehementem.

¶ De signis. Cap. x.

i Am etiam scisti signa cuiusq; rei ex eis que dicta sunt in capīo suo.

¶ De cura. Cap. xi.

i Am diximus oēm rē in c. suo: t verū hoies iā dixerūt ad dolores epis medicias dūtes ipz iuuari ex eis absolute. Et plurimū iuuamenti eoz est in spē debilitatis eius. Et nos qō referem⁹ q̄sdā eaz t eas in quib⁹ est fiducia ꝑfi qp dixim⁹ eas. ¶ Dixerūt magis iuuatiue ex illis sunt troc. de reubarbaro cum descriptiōib⁹ diuersis. t ꝓsecuo de reubarbaro

Digitized by Google

& bya curcuma: & ꝓfectio de ruta solutiua: & cõfectio cozdumeni & cõfectio cesaris & aranasia minoz & maioz & tamirij & cocaie & ꝓfectio asclepiadis & tro. ꝺ cimino & ꝓfectio Hal. ꝓpzionata ad illud. ¶ Dixerũt & ex eis que cõferunt ei sunt. ij. vn. succi folioz pini recẽtiũ cum syro acetoso: aut decoctio eoz cũ reubarbari põdere. ʒ. v. & croci tertue. ʒ. i. cum aliquantulo seie apij & feniculi. ¶ Et etiã sumant rosaz. ʒ. iiij. & spice & mastices ambaz aã. ʒ. ij. succi euparo rij & succi absinthij & lacce & reubarbari croci supioz squmãi rubee tinctoz assari seminum triũ xiiobal. crudi oiuz aã. ʒ. i. xiobal. ʒ. v. ¶ Et cum est illic dolor cũ solutione vẽtris narranerunt hmõi medicamẽ. ℞. fecũ vini decocti lacce spice reubarbari oiũm aã. aur. i. scorie ferri pondus. ʒ. vij. bibatur sup. ij. vn. aque cozrãdri. ¶ Et oportet vt in omnib⁹ illis deuitet cibos grossos & carnes & sit cõtentus leuibus subtilibus ex auibus & alijs sicut sciuisti. Et proprie cuz est illic calitas. ¶ Et ex emplastris: emplastrum decozdumeni: & empl'm de euforbio & empl'm de melliloto: & empla ꝓportionalia.

¶ Tractatus tertius de apostematibus epatis & solutione ꝯtinuitatis eius.

¶ Sermo vniuersalis de apostematibus epatis & que sequuntur ipsum.

a Postematũ in partib⁹ epatis accidentiũ quedã sunt que accidũt in ipso epe: & alia sunt q̃ accidũt in lacertis positis sup ipz: & alia sunt q̃ accit in mesaraicis. ¶ Eteoz que fiũt in ipso epe alia sunt que accit in pubus superioꝝb⁹: & ad latus eius gibbosum: & alia sunt que accidũt in pubus eius inferioꝝb⁹ & ad lat' cõcauũ: & alia sunt que accit in velaminib⁹ eius & pãniculo eius & in venis ipsius: & hec diuisio est fm minus & q̃ cõcat apa spẽbus partiuz eius. ¶ Amplius apa ipmno euatur quin sit flegmonides dubellans: aut nõ dubellans: aut coleri cũ cancerosuz: aut inflatiuum vẽtosum. ¶ Et cause illius sunt cõplexio calida cũ febribus de struẽtibus: aut sine febribus. ¶ Aut cõplo frigida. phibens digonem & expulsionẽ. Aut debilitas in stõ. Aut opilatio congregãs humores: deide facit eos penetrare in partes epatis penetratione nõ nãli. Et cola enã & silia sunt ex causis huius opilationis. ¶ Et cũ est opilatio ad latus fellis facit san. feruentez & imbibit in partib⁹ epis ibibitione nõ nãli. ppter multitudinẽ colere: & ad summũ maxima colere multum do est ex causis apatis cali epatis. ¶ Et q̃q̃ est ex nocumẽtis cũ cõtare stõi: & cozrupit digestionẽ. ¶ Et cibi qdẽ calefaciẽtes & grossi. Et illi q̃ nõ digerunt valde adiuuãtes sunt ad faciendũ accidere apata in epate. ¶ Et similiter cũ est epar vehemẽtis attractionis & attrahit vltra quã oporteat. & sequit ipsam ex eo cuius est expelli res magnas: & preparatur apa. ¶ Et quãdoq̃ accidit ppter pessionem: aut torsionẽ. ¶ Et omne apa in epate creticum si est ex latere gibboso est eius crisis cuz sudore: aut ꝓuocatoꝛ: aut fluxu san. & si est in latere cõcauo facit crisim cũ sudore: aut vomitu: aut solutione vẽtris. ¶ Et apa quidẽ qd est in gibbositate deterius est apate qd est apud cõcauitatẽ. ¶ Et omne apa accidẽs in epate calidum vel frũ facit opilationẽ: & nõ relinquit corpori nisi san. aquosum: & cũ hoc debilitat epar in se parãdo aquositatẽ Et cũ rennet plm aquositatis in mesaraicis iste sunt cause hydropisis carnose: & alcutis. ¶ Et quãdo pmutatur apa calidum ex epate ad splenem est bonũ. Et quando permutatur ex splene ad epar est malum.

¶ De signis vtibus apatũ epatis cõiuz. Ca. ij.

Ignoa qdem cõia sunt ei iuenti eger
s graueduẽ sub hypocõdrijs inseparabilẽ & iuenit illic dolorẽ vehemẽtes quandoq̃ non sicut in opilationib⁹.

Ipsa enim accidunt a dolore forti. ¶ Et alteratẽ cuz eo forma nõ sicut in inflatione in qua non alteratẽ. & est cum eo attractio furcule ad inferiora in plurib⁹ horis nõ semper. & non fit hec quidẽ attractio nisi ppter tensionem cõcauitatis & suspensionẽ. ¶ Et nõ accidit in egritudinib⁹ epis calis & alijs pulsato: qm arterie dispartite sunt in panniculo eius. ¶ Et neq̃ est grauitas in eis nisi quãtas inseparabilis. Et quãdoq̃ cõtant coste dorsi doloribus epatis. & apatibus eius superioꝝb⁹ ascẽdentib⁹: quibus non sint semp cõtantes. ¶ Et habẽtes quidẽ apata epatis ꝓprie calida & magna nõ possunt dormire super latus dextrũ & grauat eos dormire etiã super lat' sinistrũ. ppter tensionẽ apostematis ad inferiora: imo plima inclinatio eorũ est ad dormiẽdum resupine. ¶ Et si apostema est in latere gibboso inuenit grauitas illic: & sentit tensio apud suspensiones: & cadit tactus illic super apa manifestius: & ꝓprie in debili. ¶ Et accidit tussis sicca & cõstrictio anhelit⁹ & ꝓprie quãdo anhelat cũ fortitudine ꝓpter cõtatem dyaphragmatis & pulmonis ad ipm in nocumẽto. ¶ Et minoraf vena. & q̃q̃ retinet oino cũ apa est magnũ. ppter illud qd accidit de opilatione in latere gibboso: & de debilitate expulsiue. ¶ Et grauitas ipso maioz & ea que est in facto apud cõcauitatẽ: quoniã latus concauum sustentat super stomacũ: & est grauitas ipso plus: & attractio furcule ad inferiora a dextro minus: & ꝓprie in illo cuius epar creatuz est nõ vehemẽter adherẽs & obtias costis. ¶ Et rum attractio furcule ad inferiora & cõmunitas furcule in dolore ad epar sunt in continuatioe epatis cũ costis manifestiores & maiores. ¶ Et singultus minoraf in gibboso &

Digitized by Google

multiplicatur in cōcauo ꝓpter elōgationē gib bositatis ab ore stomaci. Cum autē apostema est in cōcauitate ⁊ latere inferiore est grauitas minor ꝓpter suam sustentationē super stomacum ⁊ nō sunt tussis ⁊ cōstrictio anhelitus de quibus sic curandum: ⁊ nō cadit sub tactu casu de quo sic curādum. Uerum dolor est vehēs propter cōpressionem factaz illic: ⁊ propue cū attrahitur mirach. ℂ Et cum apostemata epatis sunt magna declinat natura ad resupinationem etiaz ⁊ ad dormitionē. ℂ Si fluxus leditur a resupinatione etiā. ℂ Et apata lateris cōcaui cōicāt meseraicis plurumū. ℂ Et prout sus cum apostema est ad latus cōcauuz stomacus est vehemēcioris cōmunitatis: ⁊ apparens singultus ⁊ nausea: ⁊ tussis: si apostema est calidū. ℂ Et existimauerūt quidam ꝙ cōmunitas inter vtraqz est ꝓpter neruum subtilem cōmunantem inter epar: ⁊ inter os stomaci: quapropter non accidit singultus: nisi cū est apostema magnum cōprimens os stomaci. ℂ Et vt Gal. ꝙ causa in illo est illud qđ effundit ad stomacū in ore suo: ex apostemate calido ⁊ ex humore acuto. ⁊ ad summū singultuz apud oēs nō apparet nisi cuz apa ē magnū: quoniā spaciū longinquum est inter epar: ⁊ os stomaci ⁊ si est illic neruus in quo ipsa duo cōicant ⁊ ꝓnuiat inter ea est subtilis valde. ⁊ ad summū dum nō est apostema magnum non fit inter stomacum ⁊ epar cōitas ꝑm plurimū. ℂ Et illud de apostematibus epatis qđ factum est circa pānículos ⁊ venas est vehementioris doloris ⁊ prauioris se. si est calidū. Si autē apa est in vtriqz laterib⁹ simul apparēt signa que sunt vtriuzqz laterū simul. ⁊ quādoqz cōmunicat latus lateri vsqz ad terminuz non plurimum. ℂ Et qñqz pducūt oēs species apostematū epatis calidoz ⁊ frigidoruz ad hydropisim. ℂ Et scias ꝙ cū apatis epatis associat vēteris solutio est mortale ℂ De dria inter apata epatis ⁊ apata lacerti cū positoz super ipsum mirach. Cap. iij.

c Ognoscit dria iter vtriqz exptę figure: ⁊ qñ apa lacerti apparet semp ⁊ apa epatis qñqz nō apparet ⁊ ꝓpue in cōcauitate ⁊ i pingui nisi res magna aut grauis. ℂ Et lacerti qđ situs aut est in latitudine aut est in lōgitudie aut trāsuerse capiēs in lacerto. Et cū qđ signauim⁹ ipm in anathomia. In figura vo qñ figura ei⁹ qđ apparet de apate epis est lunaris ꝑm situ epis q̄ fecerūt cuz separioe abscissionis eius cōis. ℂ Lacertosuz aut est sicle stillo cui⁹ vna extremitatū est grossa altera ē subtilis ⁊ est q̄si cauda muris: ⁊ sicr nō fecerūt cū separatione abscissionis ei⁹ cōis: imo videtur ipm subtiliari in lōgitudine sua paulatim: imo nō fortitan ꝓnguat vt cōprehēdat ex eo nisi parū in pfundo cū est in lacerto pfundo trāsuerso. Et est similius apatibus epatis. ℂ Ex parte aut accidentiū ꝓpioz ⁊ cōium: qñ ex accidentibus ꝓpijs ⁊ cōibus que accidunt apostematibus que sunt in epate nō est aliquid in apatibus lacertoz de quo sit curādū. ℂ Et cuz vides almirach declinare ad tenebrositatem ⁊ siccitatez tūc existima ꝙ apostema est putrefactū. ℂ De apostemate calido. Cap. iij.

c Muse eius sunt ex summa causaruz apatis in quo est caliditas. ℂ Eius vo signa sunt signa predicta apatuz cōum ⁊ que sunt in gibbositate pubus ⁊ ē illic se. acuta cū ē apostema in carnositate: ⁊ fit vehemēs siris. Et minorat appetitus ⁊ accidunt singultus ⁊ nausea ⁊ colericus vomit⁹ in primis: deinde vt flos eris: post niger: ⁊ accidit frigus extremitatū. ⁊ nigredo linguę ⁊ syncopis: totum illud: ⁊ ꝓpue cū apa est in concauitate. ℂ Et est malitia anhelit⁹ ⁊ dolor terrens sus ad dorsum ⁊ furcula ⁊ mordicatio: ⁊ ꝓpue cū est apa in gibbositate. ℂ Et qñ est in cōcauitate: tunc non addit nisi in re anhelitus qñ qñ attrahit aer plurimus valde extēdit dyaphragma ⁊ coartat ipm ⁊ ꝓstringit attractione aeris ⁊ qñqz accidit tussis. ℂ Et accidit lingue quocūqz modo sit citrinitas ⁊ rubedo vehemēcior: deinde declinat ad nigredinem: deinde alterat color cutis totius, ꝓpue cū apa est in gibbositate. ℂ Et qñ est xtus fortis ⁊ ꝓpue xtus stōi ⁊ apostema in ꝓcauitate retinet nā. Et si xtus in corpore ⁊ stomaco est debilis solui. ℂ Ingt Hypo. egestio turbata nigra in pricipio egritudinis acute sigt qđ in epe est apostema caliduz magnū hoc est. ℂ Et pulsus fit vndosus magnus frequēs velox. ℂ Et apa quādo caliduz aut resolui ⁊ destruitur accidit eius. aut collectione fac: ⁊ fit cū eo signa dybellati ⁊ dicā ea. aut indurat ⁊ putrefat et ad signa epis duri ⁊ destruunt signa apatis cali. Et plus qđ cāe permutatiōis ei⁹ ad durities ē supfluitas in ifrātione ⁊ ꝓstipatione ⁊ administratione grossoz. in apate Et dria iter ipm ⁊ pleuresim ē qñ tussis nō sequit sputū: ⁊ qđ dolor est in dextro guariu⁹: ⁊ color ligue ⁊ color corpis alterāt cū eo. Et pulsus nō fit serrin⁹ valde ⁊ capit mānu si ē in gibbositate: ⁊ figit ipm labor anhelit⁹ magni ⁊ attractio aeris plima si est in cōcauitate: ꝑpea: qr apa cōprimit diaphragma: ⁊ extēdit ips: ⁊ qñz cōmouet tūc tussis. Et crisis qđ apatis epis calidoz in gibbositate factoz: ⁊ apatum calidoz factorum in lacertis fit cū fluxu san. narium ⁊ ꝓpue ex dextra aut cū sudore aut vrina laudabilibus. Et factoz in cōcauitate fit cum sudore: aut fluxu ventris colerico aut vomitu.

ℂ De almefire in epate. Cap. v.

g Rauitas i almefire in epe est mior ⁊ istatio ⁊ mordicatio ⁊ demigratio lingue ⁊ tictura coloris vehemēcioris ꝑz. ℂ Et ē color declinis ad citrinitatē: ⁊ ē

Digitized by Google

paroxismus vehemencie febris tertiane. ¶ Et eius qdē inuamentus a fris humidis est vehementius. ¶ Et pulsus est durior: ⁊ simulior serruo cū in vndosō puro. ⁊ minor ⁊ vehementior frequencie ⁊ velocitatis.

¶ De flegmone in epate. Cap. vi.

Ignificant ipsam signa apāti calī ⁊ diuersificant ipsam ea que ꝓportionaliter ad mesure in ꝓpriet̄atibus ⁊ rubedo faciei ⁊ exuberatio venar.

¶ De apostemate frigidis in epate. Cap. vij.

Ustis apostemate est grauitas plus ⁊ nō est sitis nec cū febris nec cū nigredo lingue ⁊ sentū cum eis in stō simulturdo spasmi. ¶ Et significat ipsa etas ⁊ regimen ⁊ cōplō ⁊ color ꝑm qꝫ sciuistī.

¶ De apostemate flegmaticis. Cap. viij.

Ignificant ipm inflatio cutis ⁊ pluralitas coloris: ⁊ qꝫ non sentū cum duritie ⁊ vehementia lenitatis pulsus: cum reliqs signis apāti fri.

¶ De apate duro ⁊ cancro. Cap. ix.

Epe accit ab apate antecedente ipm ⁊ qñqꝫ accit incipiendo: ⁊ qñqꝫ accidit a passiones ⁊ incipit tendere ad durities. ¶ Et sigī ipm tactus in eo qui suscipit tactū ꝓtiū epatis eius. ¶ Et si nō inciperet hydropisis puenire ad hītē ipsꝫ apparet ad tactū manifestū valde: naz almirac extenuatur cum eo ⁊ debilitaī. ⁊ attestaī apa lunare absqꝫ dolore. verū qñqꝫ ledit apud initium receptōis cibi ⁊ alleuiaī apud famē ⁊ estvia ad hydropisim. ¶ Et qñqꝫ signt ipm vehementia grauitatis valde sine febre ⁊ extenuatio corporis ⁊ casus appetitus ⁊ tenebrositas coloris ⁊ ꝙ munoraī vrina. ¶ Et qñqꝫ succedit accītibus apāt̄ibus calī cū remouenī ⁊ non remanet nisi grauitas. Et si addatur ꝙ illud difficultas anhelitus signt ꝙ apa calidum induratur. ¶ Et difficultas qdem anhelitus ⁊ grauitas sine febre cōcant in apate duro ⁊ opilone: ⁊ differūt per reliqua que dicta sunt. ¶ Et sequit ipsꝫ hydropisis ⁊ ꝓpter hyposarche ꝓp debilitatē separationis nūci aquose ⁊ sanguine ad resudationem subtilē eius. quare currit aquositas cū sanguine in nēbra ⁊ accidunt febris ⁊ ebullitio. ⁊ spissum aquositas qñqꝫ puenit ēt ad spatiū ventris ꝑm ꝙ dicemus in capō aselures: quare moriuntur ꝑm plm ꝓp resolōnes nāe ꝓp opilones viarū ad epar. quapp dissoluunt eoz virtutes.

¶ Et isti qdē non curant nisi in principio: tūc enim qñqꝫ ꝑfert cura: sed cum ꝓlongat egritudo non ꝑfert curatio. ¶ Et si fuerit durus cancer osum ⁊ fuerit illic retentio tunc dolor erit vehemens ⁊ accidet nocumentū in colore: in appetitu ⁊ reliqs plus. ¶ Et qñqꝫ accit singult⁹ ⁊ nausea sine fēbre ⁊ non sentū dolor: ⁊ erit via ſcurtaris membri. ¶ Et scias ꝙ epar velociter opilatur ⁊ conuertitur in lapideitatem ⁊ ꝓpter cum administrantur superflue ingrossantia ⁊ constipantia in apostemate calido.

¶ De dubellari. Cap. x.

Urimū fit post apa calīs. Cum. n. incipit fieri collectio fit dubellari: ⁊ cum incipit collectionē facere vehementiores fiunt fe. ⁊ dolores ⁊ accīa in ꝑmis: deīū accīt tremores diuersi: ⁊ ledit a resupinatōe nedū a dormitōe sup latus. ¶ Cū ergo fcā est collectio lenit cōpōsito ⁊ sedāt accītia. Cūqꝫ apt accīt horripilatio ⁊ lubricatio virtus ⁊ sanies ⁊ rex que sunt sicut fex ⁊ inuenit ꝓ illud leuitatē ⁊ resolōnē ex grauitate sensata.

¶ Et ipsius eruptio aut sit ad prē intestinoz ⁊ egredit cū egōne: aut ad prē renuz ⁊ egredit cū vrina: aut ad spatiū qō est in ꝓanitate ventris ⁊ iuenit alleuationē ⁊ detuminonē. ⁊ non attestaī eīo in egone aut vrina. ¶ Et dubellari qdē qñqꝫ est ꝓfunda in carne epatis: ⁊ qñqꝫ tēdens ad manifestū ipsius ⁊ non ꝓfunda. ¶ Et sanies diuersificaī in ea. Sit. n. in ea q̄ submersa est nigra: in nō submersa tendit ad albedinē.

¶ De apostemate mesaraice. Cap. xi.

Mmunicant in signis suis apati epatis. verū febris in illo qō calidus est: est debilis nō exīs in vehemēcia febris apatis epatici ⁊ est grauitas cū extensiōe ꝓfundior ad vētrē ⁊ stōm ⁊ qñqꝫ est tensio maior: cū grauitas. ¶ Cū ergo nō inuenis signa opilonis epatis nec signa aparum epatis. ⁊ iuenis cholū subtilē ꝓp debilitatē digōnis in stō ⁊ figuonē eius ⁊ sunt illic tensio ⁊ lenis febris: scias ꝙ in mesarauca est apa calidū.

¶ Sed inter apa durū ⁊ opilones mesaraice est dria difficilis: nisi cū existimatōe longa: naz si egredit aliqd sanioſuz post dies aliquot tūc scias ꝙ est ab apostemate: ⁊ hec sanies discernitur a sanie facta a suo simili in epate in hoc ꝙ illa tendit ad rubedinem ⁊ sanguineitatem sanio sam ⁊ currinitatem.

¶ De cura apatis calidi sanguinei. Cap. xij.

Rimū qō tibi neciū est: est vt cōsideres dispōnē replōnis: ⁊ dispōnē virtutis ⁊ etatis ⁊ horē ⁊ aliozū que tu scis: ⁊ queras ex eis licentiā in flōia. ergo flōma si est ꝓle tibi ex basilica: ⁊ si nō: ex nigra: ⁊ si non: ex cephalica. ⁊ si virtus est fortis extrahe qō neciū est de sanguine in vice vna: ⁊ si non: partire ⁊ segrega in vices plurimas.

¶ Et scias ꝙ quando non floboromas ⁊ diminus materiam in epate ⁊ administras stipticā ⁊ apocrusticā ꝓculdubio induratur apostema. ⁊ si tu administras resolutiua nō ē dubiū quin cōmouearis dolor ⁊ apostema. Flobotoma ergo in primis ⁊ non hesites in hoc cū non est ꝓhibitio fortis: ⁊ extrahe san. abundantem. ¶ Et scias ꝙ tu indiges in initio eius eo

Digitized by Google

cuius simile est in canone de repercussione ⁊ infrigidatione: verū vbi inest tunc vt attendas latus durities. ℔ ℭ velociter rūdet durities: ⁊ pp hoc oꝫ q̄ sint pmixta cū subtilitatibus ⁊ apertiuis. ℭ Et epithimatū qdē frigidoꝝ administratio supflua qñq̄ pducit ad durities: ⁊ qñq̄ sufficit eis introitus balnei. Et qñq̄ aperit ad renes. ℭ Et scias q̄ plures medicinaꝝ qui bus est stipticitas aliqua ⁊ frigus: ⁊ silr ciborū qui sunt hmōi sunt granata ⁊ poma ⁊ pira nocent ex alia pte. ⁊ illud qñ ipsi pstipant meatū qui est ad fel. quare non attrahit colerā ⁊ est illud additio in apate ⁊ malina plurima. ℭ Et ex pstipatione cum hoc qō ipsa est nocia in pncipio egritudinis ⁊ in fine eius ⁊ apud rñsionē resolōnis ad pseuandā virtutē: timent due malitie lapideitatis ⁊ retētio colere i epate. ℳa propter indiges ēt vt incipias a regie resolōnis māei in hac egritudine plusq̄ sit tua inceptio in religs apatibus tumendo lapideitatē ⁊ durities ⁊ expellendo illud qō forsitan resudat ex viru malo a cuius resudatiōe non eñant apata calida. ℭ Verū resoló ⁊ aperitio qñq̄ mollificant virtutē ⁊ approximant morte sicut narrauit. ℌ. de dispōne medici curātis apata epatis cum mollificatiuis q̄bus curant reliqua apata sicut est emplā fcm̄ ex oleo ⁊ triuco ⁊ aqua ⁊ cibabat illum alcandarusio. ℭ Et oportebat vt cibaret eis in q̄bus est absterssio fine viscositate ⁊ grossitie: ⁊ vt miscerent cum resolutiuis medicine in q̄bus sunt stipticitas ⁊ pfortatio ⁊ aromaticitas: sicut ciperi ⁊ calamus aromaticus ⁊ absinthiū: ⁊ vt admistrarēt de istis quātitas que pseruaret sanitatē ⁊ non supfluer et: ⁊ essent in initio sui repcussio cum fortitudine ⁊ in medio ipsius cōpositio: ⁊ in fine eius resolutio cum stipticis huius generis. ℭ Et si esset necesse vt pfortaret resoló: tunc festinaret q̄dꝫ ⁊ in ipso eius qō est in ipso. ℭ Ille ergo nō recipit ex. ℌ. ⁊ indicauit ei. ℌ. in egroto qñ puenerunt ad eum q̄ iste eger morietur cum dissolutione virtutis ⁊ sudore viscoso pauco apparente sup ipm mortuus est ergo infirmus ⁊ fuit pm q̄ existimauit. ℌ. ℭ Non est ergo necū vt cū hac resolōne singulari incipiat in hora rñsionis ⁊ oꝫ vt eñet a stipticitate ⁊ aptōe i dispōne rñsionis resolōis pure. Et psideratio oiuꝫ istoꝝ ē ex subtilibus rebus. ℭ Et scias q̄ sicut hoc mēbrum velociter puertit in lapideitatē silr velociter suscipit resolōnē. ℭ Et qñq̄ sunt resolutio ⁊ apertio cāe ad eruptionē. ℭ Et qñ administras resolōnē non administres eam ex genere eorū que mordicant ⁊ cōmouent apa. ℭ Et aqua qdē ordei ℭ̄ius abstergat sine mordicatione: nā est dulcis: ⁊ dulce facit incurrere opilationes pp uliud ergo in aqua est sufficiēna abūdans: qñ abstergit sine mordicatōe ⁊ non facit accidere opilōnē. ℭ Amplius pose est vt pfortent eius apertio ⁊ absterssio cum eis que admiscentur ei si necessariū est vt addatur ipsius virtus. ℭ Et mordicatio qdē est stipticitas plus nociue sunt pcauteri ℭ̄ gibbositati: qñ ipse festinant cum virtute sua: ⁊ faciunt accidere opilationes in initio viarū ⁊ in gibbositate sunt fracte virtutis ⁊ obuiāt extremis officijs. ℭ Amplius oꝫ vt cognoscas latus egrū. ⁊ caue ne pnoces vrinā egritudine exīte in pcauitate: aut soluas ventrē egritudine exīte in gibbositate: ⁊ facias mām in vtriq̄ dispōnib⁹ simul inobedientē: imo oꝫ vt tu eues ex ppinquoribus locis. Eūa ergo ex apate qō est in pcauitate ex latere solōnis ventris ⁊ illud qō est in gibbositate ex puocatōis latere. ℭ Et caue ne dimittas nām remanere restrictā. Īn hoc enim est nocumentū magnū ⁊ in ipso est error. ℭ Non etiā dimittas eam solutaꝫ supfluē ⁊ cadat virtus ⁊ hesitet nā imo supest ubi vt resoluas pstrictam cum equalitate ⁊ pstringas soluta cum equalitate. ℭ Medicine aūt puenētes apatibus epatis ⁊ in initio rei cum illic est calitas superflua sunt aqua endiuie ⁊ aqua solatri cū sirupo acetoso zuccarino ⁊ aqua ordei ⁊ aqua virge pastoris ⁊ aqua arnoglosse ⁊ alkekengi ⁊ aqua coriandri humidi ⁊ aqua cucurbi. ⁊ aqua cucumeris ⁊ aqua cuscute. ⁊ oꝫ vt admisceaꝫ eis aliquid hoꝝ que sunt sicut absinthium ⁊ calamus aromaticus ⁊ tro. hmōi. ℞. carnis amirberis. ʒ.x. rosarū spodij ambo ℥.ā. ʒ.v. medulle se. cinoli ⁊ medulle seis cucurbite ⁊ seis portulace ⁊ seis endiuie oium. ā. ʒ.iij. seis feniculi pondus. ʒ.i. sumaꝫ ex eis in potu pondus. ij. aure. Et si necū est addere pfortantia epar ponātur in eis lacca ⁊ reubar. ℭ Et si fuerit illic russis ponaꝫ in ipsis succus lugrinie ⁊ aliqd de dragaganto ⁊ tereniabi. ℭ Medicine que sunt fortiores ⁊ puentiores ei qui non hꝫ ex caliditate quātitatē puenientē in vltimo sunt aqua feniculi ⁊ bugloſe: ⁊ squinantū ⁊ apiū montanū ⁊ allubleb ⁊ totū illud cuꝫ syrupo acetoso. Ista enim ⁊ pſimilia cōferunt in illo qō est in tunica pma cum incipit in maturatōe puenire parū. ℭ Et troci. de rosis ēt ⁊ ppie in eo qō sequit pcauitatē. ℭ Et multotiens qdē est cā apatis ⁊ initiū eius saltus ⁊ pcussio. ℭ Et ex eis que phibent ipm accidere post illa duo ⁊ post flomiaꝫ est vt in potu sumaꝫ ex rubea ⁊ reu. alseni omni die ʒ.i. ⁊ fiat hoc tribus diebus. ℭ Et postq̄ scis q̄ apa est in latere pcauo: tunc pmū est vt administres aquā allubleb pmixtā cū eis: que necesse est illi admisceri ex infrigidatiuis pdictis. Et aqua sicle in oibus que maturant ⁊ repcutiunt ⁊ lenitunt nām. ℭ Et confert cum apparet maturatio opponacū cum aqua feniculi ⁊ aqua solatri ⁊ aqua allubleb: ⁊ vt in ponas in cibo aliquid de scie cartami ⁊ sicle sine de vrtica ⁊ polypodio. Et qñ declinat adminis-

Digitized by Google

stra fortia sicut aloes ⁊ agaricum ⁊ turbith.
¶ Et qdā administrāt myrabo. citrinos. Ego vero abhorreo eos pp illud qđ in eis est de virtute stipticitatis: ⁊ timeo ꝙ educaţ subtile ⁊ vertatur in lapidem ⁊ grossum. ¶ Et qñq̄ administrant in hmōi hora ea que sunt sicut semen cartami ⁊ ficu ⁊ urtica ⁊ polypodiū in cibo ⁊ epithimū sine timore. ¶ Et qñq̄ addemus ad ea que sunt sicut ellus ꝑm necessitatē. ¶ Clistere aūt in principio. ⁊ vbi accit vt sit nā ꝓstricta fiat ex eis que sunt sicut succus foliorū sicle cū melle ⁊ sale ⁊ baurach: aut cū zuccaro ru. ¶ Et apō declinationē fiat fortior ⁊ ponaţ in ipso polypodiū ⁊ centaurea ⁊ ysopus ⁊ origanus. Et qñq̄ ponit in ipso collo gnnida. ¶ Cum aūt est in latere gibbositas oꝫ vt incipias in ipso cuꝫ diu rericis frīs: deinde cum tēperis. Et qñ apparet maturatio administra fortia acuta: ⁊ nō est necessaria hec posteratio nisi pp tumorē lapideitatis. ¶ Medicine aūt iste sunt sicut rubea ⁊ petroselinū ⁊ assarū ⁊ squinanthuꝫ ⁊ tro. almurberis descripti ⁊ tro. ð eupatorio fortes ⁊ reliqua diuretica fortia ꝓdicta in areolis expulsionis ⁊ in. c. ꝓuocatōis. ¶ Emplastra vero oꝫ vt non administrent frā sicut sup apata alia: imo repida. ¶ Et illa qđē a qbus oꝫ incipere cum extimas ꝙ apa est hīs inimū sunt succi frī stipticitatis sicut succus pomilace ⁊ cucur. ⁊ semp̄ mē ⁊ aqua ro. ⁊ sandali ⁊ cāphora ⁊ empla facta ex ꝓprijs virtū ⁊ ro. siccis ⁊ attriplicibus. ¶ Et non oꝫ vt sint hmōi cum verificaţ ꝙ apa iā est. ¶ Meliora nāq̄ empla sunt illa que sunt fcā ex cydonijs cuꝫ medicinis alijs. ¶ De illis est vt terant cydonia cum farina ordei ⁊ aqua ro. ⁊ fiat ex eis emplīm. ¶ Aut cydonia decocta cū aceto ⁊ aqua donec discocta sint ⁊ misceant cū sandalis: ⁊ ponaţ sup ea aliquātulum olei ro. ⁊ administrent. ¶ Et ex illis est vt decoquant cydonia cuꝫ vino. odorifero in quo fit stipticitas ⁊ addaţ eis virga pastoris. ⁊ ꝓsortent cum eis que sunt sicut parū spice: ⁊ absinthiū ⁊ ciperi: ⁊ ꝓparent cum eis que sunt sicut sanich ordei ⁊ administrent. ¶ Et qñq̄ ponit cuꝫ eis oleū de cydonijs: aut oleū masticinū: aut oleū de alcāna. ¶ Et de aquis aqua myrthi ⁊ aqua de foliis malor ⁊ aqua cydoniorꝫ ⁊ silia. ¶ Et qñq̄ fit emplīm ex cydonijs decoctis cum decoctione absinthij. ¶ Et cum voluntas est vt eleuet ad gradū resolutionis ponatur in ipso mastix ⁊ camomilla ⁊ melilotū: ⁊ farina ordei: ⁊ fenugrecum cum rebus in quibus sit stipticitas ⁊ semen lini ⁊ oleum. l. eius: ⁊ oleum fisticinum: ⁊ oleum camomellinuꝫ ⁊ fenugrecum. ¶ Et ex emplastris laudatis est emplastrum tenulis ⁊ emplastrum filagrus ⁊ emplastrum de melliloto ⁊ emplastrum caritium ⁊ emplastra que dicemus in antidotario. ¶ Descriptio emplastri ad inflationem. ℞. buryri ⁊ succi rubi ambo rum. aā. ℥ē. i. croci masticis ambor. aā. ꝓtes. 5 olei ro. ꝓtes. iij. cere quātuꝫ necesse est. ¶ Et in fine eius administra emplastra aperitiua resolutiua ꝓmixta cum stipticis pp ꝓseruationē virtutis sicut sunt emplastra facta ex ireos ⁊ assaro ⁊ aluinee ⁊ polio: ⁊ origāo: ⁊ sceha ⁊ se. apij ⁊ bdellio ⁊ filiꝫ. ⁊ qñq̄ addunt in eis cōfortātia. ¶ Et emplastra facta ex myrrho ⁊ rubeo tinctoruꝫ: ⁊ granis lauri: ⁊ croco: ⁊ myrrha: ⁊ mastice: ⁊ cera ⁊ oleo sambacino: ⁊ oleo de lilio. ¶ Descriptio emplastri resolutiuis apata ex paris ꝓportionatū ad cibos laudabile ⁊ expertum. ℞. storacis: ⁊ cere ambor. aā. darkimet. ʒ. ⁊ masticis: ⁊ croci ⁊ ammoni oīum. aā. darkimet. iij. olei de arbore masticis ⁊ olei rosambo ruꝫ. aā. darkimet. ij. vini coulas. ij. ℈. liqueſiāt cera ⁊ oleum ⁊ misceaṅ cuꝫ eis oīa. ¶ Aliud iuuatiuū valde. ℞. lilij ammoni folij oīuꝫ. aā. pondus darkimet. i. storacis cere amborū. aā. darkimet. i. olei de arbore masticis quātū neće est. ¶ Aliꝫ bonū. ℞. aloes. vn. iij. masticis. vn. i. camomille ⁊ melilotoꝝ ambor. aā. vn. iij. croci rubee ⁊ calami aro. assari oīum. aā. vn. ij. cere ⁊ ammoniaci ambor. uꝫ. aā. vn. vi. olei de lilio quātū sufficit. ¶ Aliud resolutiuū ꝓfortatiuuꝫ ℞. croci vnc. ij. bdellij. vnc. vij. ⁊ sordis vrceoli vn. iiij. ⁊ ammoni ⁊ spice romane: ⁊ carpobalsami oīum. aā. vn. vi. olei de lilio quātū sufficit pmisceaṅt ⁊ administrent. ¶ Ad hoc cum apate fuerit solō ventris debilitans quā solicitudo exigit retineri: tunc oꝫ vt in potu sumaṅt troſci almurberis ⁊ troc. de reubarbaro muscharti. ¶ Cibus aūt melior est lusch ordei. Ingrigidat. n. ⁊ abstergit ⁊ non facit acgrere opilōnes ⁊ festinat eius penetratio. In candarnio aūt: ⁊ frumento formoꝝ eo neciuꝫ est aliqd de grossitudine ⁊ cōpressione apatis. ¶ Et si non est exclusatio a pane sit ergo panis qui non est ex simila neq̄ ex tritico grosso: ⁊ iam sit in furno panis factus: ⁊ oꝫ vt intendaţ cuꝫ cibo vinum. ¶ Et ex oleribus lactuca ⁊ attriplices. ¶ Et ex fructib⁹ ġnara dulcia. ¶ Et i cum⁹ sto nō uertunt dulcia op̄ vt deuiret dulcia quantum pōt.

¶ Secura herisipille. Cap. xiij.

c Cira herisipille ꝓxima est cure flegmonis. verū oꝫ vt sint ventris solutio ⁊ vrine ꝓuocatio sublimiores: ⁊ cum eis que sunt deductoria ad frictem. Et ponantur medicine super ipsam infrigidare cum nitre: ⁊ non intercessanter renouetur illud donec eger inueniat subuersionem frigoris: ⁊ fiant emplastra ex nenufare ⁊ aqua alleluia: ⁊ aqua cydoniorum ⁊ sandaloruꝫ ⁊ camphora et similibus. ¶ Et non administres in ea calefacientia quantum possibile est.

¶ De cura aldubellati. Cap. xiij.

o Oportet vt administrent in principio aldubellati ⁊ cum incipit apa calidū

Digitized by Google

de quo existimatur q̄ ad collectionem perueniat: repulsiua que sunt ex emplis cum equalitate ⁊ epithimatibus. Et in potu denꝫ aqua ordei ⁊ syrupus acetosus. ℭ Et si dispōneciam faciat stomā: stōma ex basilica: aut ventosa partem ventris que sequit epar. ⁊ q̄cq̄ indiges solutione ventris. ℭ Cum ergo non est excusatio quin collectio fiat: tunc necū est vt administres maturationē ⁊ suppurationē: ⁊ necū est vt adiuuenꝫ cum incisione ⁊ subtilitatōe cuius ne cessarū fit humoribus grossis existibus in huiusmodi apatibus: qbus mēbrū tam imbibitū est. ⁊ necia est lenificatio vt faciat humorē preparatū ad resoluendū: cum ergo apparet maturato ⁊ non suppuraf altera ipm ab illis: ⁊ vtere suppuratuis fortibus porando aut emplastrando: deinde adiuua nā ad expellendū māz. ℭ Et si indiges adiutorio ⁊ oppositōe ad ptē declinatōis ⁊ oportuerit vt ventrez soluas aut vrinā puoces facies. ℭ Et non puoces cum reforti ⁊ calida ⁊ faciat incurrere egrum nocumentuz in vesica. Conseruatio.n. vesice in hac egritudine ⁊ cum erūpit pus ad ipm per seipm aut medicina diuretica necia est. ℭ Cūq̄ erūpit pus aut expellit: ⁊ necia est ablutio reliqui pus: tunc fiat cum eis que sunt sicut aqua mellis ⁊ rubea. ℭ Deinde si indiges incarnatōe vlceris: tunc si virtus tolerat ventris solōné est in ipsa adiutoriuz plin: cum non est superfluū. ℭ Et ventris qdē solō necia est pp duas res: vna earū ante eruptionē vt minorē mā ⁊ alleuiet sup nām: ⁊ scōa post eruptionē aut prope eruptionē ⁊ cōplementū maturatōis: cum scit q̄ materia ad partem intestinorū est declinatoz ⁊ q̄ dubitat est in latere ꝑcauo. ℭ Et ex illis quidem quibus venter soluitur ante eruptionē p̄m semitam adiutorij nature ⁊ alleuiationis sunt terentabi ⁊ xiracost ⁊ cassiafi. ⁊ zuccarum rubeum ⁊ huiusmodi in aquis allubleb ⁊ endiua bibita. ℭ Et fortius illis est decoctio seminum ⁊ radicum in qua decoctuz est euphorbiuz ⁊ in qua soluta sūt terentiabi ⁊ xiracost ⁊ cassiafi. ⁊ filia. ℭ Et q̄cq̄ ponunt in ipso aloes rabarbariū. ℭ Et ex clisteribus clisteria lenia nota. ℭ Solutiua aūt que sunt post maturatē ⁊ iuuant ad maturādū ēt: ⁊ ad eruptionē sunt vt sumantur in potu in decoctione radicum euphorbij olei de tribul.ʒ.iij. sambaci pondus ʒ.ij. confungantur cum.vn.ʒ.zuc. ⁊ vnc.ʒ.cassiefi. ℭ Si autem materia fuerit versus gibbositatem non oportebit vt administrentur solutiua nisi p̄m viam adiutorij ⁊ alleuiationis in principio ⁊ ante maturationem. Post maturationem vero oportet vt administrentur diuretica predicta p̄m ordinem suum. ſ. quotienscunq̄ est maturatio in vltimo administrentur forcia. ℭ Medicine vero ebibite adiuuantes ad maturationem sunt sicut lac asininum cum zuccaro ru. aut zuccaro alphafir: ⁊ sicut aqua de radicibus cum passis ⁊ ficubus ⁊ capillo veneris ⁊ fenugreco cuz oleo amigdalino dulci: aut amaro: aut oleo de fenugreco aut oleo de tribulis. ℭ Et si voluerit fortius illo ponantur in ipso dactili ⁊ sumant in potu in ieiuno decoctiones pilij vel polij ciperi montani ⁊ syrupuz de yspo ⁊ confortatuz: ⁊ cibentur melle colato aspuma sua cum decoctione sua ⁊ ficubus ⁊ aqua mellis in aqua ordei: aut sumantur de taraxacon sicca pondus ʒ.i. ⁊ lactis asini.vn.iij. cum zuccaro. ⁊ vtaf medicinis in quibus sunt apertio ⁊ subtiliatio: ⁊ etiam confortato sicut sunt absinthium ⁊ crocus ⁊ spica ⁊ radix peonie ⁊ radix alphasce ⁊ radix rubee ⁊ mastix ⁊ viraq̄ spica ⁊ grana alfagdi ⁊ succus euphorbij ⁊ radices centauree ⁊ ex oleis oleū de neriden ⁊ oleū de arbore mastic. ⁊ oleum de lilio. ℭ Emplastra vero adiuuantia sunt sicut emplastra in quibus ponuntur farina ⁊ melliloti ⁊ camomilla ⁊ radix lilij ⁊ calamentum ⁊ radix eusci ⁊ viscus ⁊ oleum ⁊ frumentum ⁊ cepe assarum ⁊ oleum de ben. ℭ Si autem necessaria sunt fortiora illis administretur emplastrum ex farina ordei ⁊ baurach ⁊ fimo columbino ⁊ calamento ⁊ gluttino albumn ⁊ picis ⁊ manetis ⁊ similia. ℭ Et oportet quando sentit maturationez vt dormiat super epar suum ⁊ assiduet balneationem cum aqua calida. ℭ Et quandoq̄ est necessarium vt exercitetur ⁊ ambulet si possibile est ei illud. ℭ Quod si erumpitur tunc oportet vt sumat super ipsam ea que abluunt ipsum ⁊ mundificant sicut aqua mellis calida. deinde consequantur ea que mundificant ipsuz ex parte declinationis aut cum solutione ventris aut cum prouocatione vrine si indiget eis: aut admisceatur aliquid illorum cum aqua mellis. ℭ Et nos oportet vt dentur ei in potu diuretica valde ⁊ ledant meatus vrine. ℭ Quod si accidat vt vlceret: aut ledat pus meatus vrine aut vesice: tunc rectius est vt nutriatur cibis in quibus est abstersio absq̄ mordicatione: inimo cum conglutinatione aliqua sicut est aqua mellis decocta cum equalitate cum qua permixtū est parum amili ⁊ ouū ⁊ oleum ros. ⁊ sicut sunt malue cū cādarusio. ℭ Et ad vltimū oz vt regaf regie vlcerū mēbroz interioz: ⁊ p̄m q̄ opz vt res curratur vlceribus renū. ℭ Cū ergo mūdificaf vltime oz vt in potu sumat in matutinis aquā ordei ⁊ syrupū acetosum. Cūq̄ pterierit hore aliq̄ sumaf thuris ⁊ sanguis draconis ambor. añ. auf. i. ⁊ seis endiue ⁊ seis apij ⁊ mastices omn. añ. auf. i. ⁊ sumat ea in potu i syrupo acetoso aut gileui aut aqua mell. ⁊ post illud confortetur cum cibo ⁊ curetur vlcus eius cuz eis que sunt sicut ea que dicemus in cura vlcerum renuz. ℭ Et cum accidit vt materia effundatur ad spaciū ventris: tūc necū est vt iciaf

Digitized by Google

entis apud iguina ⁊ discooperiaꝫ lacer⁹ adeo donec appeat siphac iter⁹ noiatum birabaton. deinde siat i ipso foramé ⁊ ponaꝫ i ipso cānula p quā currat puꝭ: deiñ cū emplis. ¶ De cibꝭ ℞o opꝫ vt admisterenꝫ i pncipio subtiliatio cibi ⁊ sit ꝓtētus lzisch ordei: ⁊ syru. acetoso. deinde post illud admisterenꝫ cibi apitiui q̄s dixim⁹ ⁊ vitelli ouoꝝ sozbiliū ⁊ sozbitiões lenificantes. Cum ergo erūpit ⁊ mūdificaꝫ necia sunt ea q̄ ꝓfortāt sicaq̄ carnis: ⁊ carnes artetne ⁊ hedine ⁊ autū terrenaꝝ ⁊ earū iura cū aceto cōdita sine seminib⁹ ⁊ vitelli ouoꝝ sozbilium ⁊ silia: ⁊ parū vini. ⁊ vtaꝫ odozamētis cōfortatiuis.

¶ De cura apatum frigidoꝝ. Cap. xv.

O Portet vt admisterenꝫ i eis subtilia tua abstersiua ⁊ appzopinq̄t cura eoꝝ cure opilonū ⁊ cura dubeller q̄ p:epare sunt ad maturatiõnē. Et tu qd tā sciuisti medicinas maturatiuas ⁊ diureticas ⁊ apituas subtiliatiuas: ⁊ opꝫ vt sit in eis ℞tus stiptica ꝓfortās aromatica. Et mittunt i eis de oleis oleū de lzerua ⁊ oleū de ieusemino ⁊ oleū sambacinū in emplis q̄ ad ea assumunt. Et melioꝛa empla ipsoꝝ sunt empl⁹ suludria con ⁊ ēplm filagri⁹ ⁊ emplm stōaicon ⁊ ēplm de seib⁹: ⁊ ꝓfert diacurcuma ⁊ dialacca ⁊ silia. Et fitici qd maxime iuuamēti sunt i eis ⁊ trociſci de spica. Et ex sirupis sirupus de seib⁹ cū camedreos ⁊ polio tā decoctis in eo. Et ex eis que in ipsis iuuāt ⁊ ppzie in illo qd induratiõi ꝓximū est. Et ꝓferūt ēt dolozib⁹ renum ⁊ splenis: ⁊ est medicamē factū cū sgilla ℞m huc modum. ¶ ℞. sgille assare: iulij celestis assari dauci semis apij anisi spice aromatice cassie castoꝛei: calamēti mōtani: cymini: calamenti fluuialis: acozi piretri pipis lōgi nucismuſ. āmomi opij euforbij seis altee sticados polij siseleos seis rute seminis feniculi cozticū radicū capparis artstol. rotū. cinamomi croci vel cinami grossi. ℥ß. baccarū lauri seminis in squtami al. costi amecos seminis carui oium añ. prem. i. cōficiantur cum melle dispumato ⁊ admistreꝫ. ¶ Medicamē factū cum alleos cāpestrib⁹ ⁊ efficit operatione pdicti eandē. ℞. alleoꝝ. genziane albe: euparo. costi arustol. lzesim siseleos pipis longi oiuꝫ añ. darlzime. ij. seminis apij assari meu. ⁊ fu. nuciſmuſ. ameos aniuden nigre omniuꝫ añ. darlzime. xv. castoꝛei aque roſ. omnū añ. darlzime. xij. soluanꝫ ista cuꝫ vino ⁊ reliquatur ⁊ misceantur ita vt fiāt res una: deinde coniungatur cum melle.

¶ De cura apatum durozum. Cap. xvi.

R Ō euadit aliq̄s ex apate duro geſcēte cōfirmato. ⁊ illi q̄ sanant ex eo sunt q̄ curanꝫ i initio sui. Et canon qd curatiōis eoꝝ ē post purgatiōnē coꝛpis ex hūiditatib⁹ grossis cū medicis cōpoſitis ex spēb⁹ in qb⁹ sunt lenificatio eq̄lis ⁊ resolutis ⁊ subtiliatio ⁊ calefactio ipata: ⁊ aptio opilationū añ. anno: q̄s lenificatio ⁊ cōfortatio ⁊ stipticitas: ⁊ aromaticitas cū ℞ritate q̄ idiget ifra qd adiuuāt duas itētões alias. Et vt i plib⁹ paz medicia: q̄ iuuāt duas itētões añ. amaritudo ⁊ stipticitas pua. ⁊ iste me⁹ admiſtranꝫ in potu: ⁊ admiſtranꝫ in emplis ⁊ admiſtranꝫ in embrocis. Et opꝫ vt lenias nām si fuerit ipata cū reb⁹ lenib⁹ ⁊ clysteriſs ppzie ⁊ illud qd efficuꝫ grana pini maioꝛis ⁊ semē lini ⁊ gluten alborin cum ℏ q̄ ipsa cōferunt apari. Et nō opꝫ vt sis audax ad soluendū ventrē cuꝫ reb⁹ vehemētis caliditatis ⁊ faciāt lesionē ⁊ addāt in nocumēto. ¶ Et opꝫ vt sit eius somnus sup latus dextrū. ¶ Illud emi est ex eis q̄ valde ꝓferūt ad resolonē eius. ¶ Medicine ℞o singulares velantes ad illud sunt grana pini ⁊ medulle ⁊ adipes ipate ⁊ ad calitatē declines. ¶ Et in farina fenugreci ē lenificatio q̄dā cū maturatiõe. Et costus est vehemētis iuuaminis: nā cū ex eo sumiꝫ in potu. ʒ. ß. vsq̄ ad aurū cū ille mixto aut cum vino ꝓfert manifeste. Et q̄ñq̄ ꝓfert ei sumē in potu oleū de neride aut oleū de balsamo aut oleū costinū cū aq̄ in qua decocta sunt rute ⁊ anetū. ⁊ dosis olei de neride sit quātitas. ʒ. iij. administreꝫ illud hebdomada vna ⁊ ꝓfert maxie. Et ex eis q̄ cōferunt ad illud sunt seminis agnicasti pōdus. ʒ. i. q̄ bus dā sirupis: ⁊ euparoꝝ pōdus. ʒ. i. cum aqua apij aut feniculi aut endiue aut arnoglosse sicce pōdus aur. i. ⁊ deco. lupinoꝝ in q̄ positi ē de spica aromatica vsq̄ ad. ʒ. ß. aut de pipe minus hoc ⁊ amigdale amare in vino. ⁊ radix arboꝛis sanguis draconis ⁊ iuuarina est ētū: ⁊ cortex arboꝛis aldemesi ⁊ bacce lauri ⁊ radix amigdali ⁊ radix fu. ⁊ cicer rugrū ⁊ polioꝝ ⁊ camedreos ⁊ pozri. Et ex medicinis cōpositis conferētibus ad illud sunt trocisci de bdellio quorū cōfectio. ¶ ℞. rosarū tritarum ʒ. ß. spice aromatice ʒ. ij. myrrhe. ʒ. i. costi. ʒ. i. ⁊ ʃmasticis. ʒ. i. amigdalarum amararum. ʒ. i. ⁊ ß. bdellij. ʒ. iij. terantur medicine ⁊ dissoluatur bdellium cum vino ⁊ conficiantur cū eo medicine ⁊ fiant inde trocisci. ⁊ potio eoꝝ sit rotū drag marum cū aqua mellis aut cuꝫ apozimate de seminibus: ⁊ si fuerit caliditas cum aqua alluble ⁊ endiuie. ¶ Et ex istis ē medicamē alcepiadis scm cuꝫ felle vsi. Ipsum nāq̄ expertū est ꝓferre p illud qd in ipso est de spēbus medicinarū valentiū ad illod ℞m odiones suas q̄s diximus ⁊ descriptio quidem eius. ¶ ℞. camepitheos: praſſij semīnis apij montani: gēnane seleos agnicasti fellis vsi sinapis semis cucume. scolopendrie radicū opoponacis anuloꝝ. lacuen rubee tinctoꝝ seminis cauliū arustol. piperis spice inde. costi seminis apij boꝛtulani seis endiuie vt eruce ⁊ herbe iudaice poli) opij euphoꝛij granoꝝ iuniperi partes equales: cōficiatur cuꝫ

Digitized by Google

melle: ꝛ dof eius pōdus anellane cū vino. Et ex eis q̄ ꝓferūt ad illud sūt dyacurcume ꝛ attanasia ꝛ tyriaca ꝛ dyatesseron ꝛ socrugene ꝓfert ad illud. Et ex cōpositis lenit⁹ in ꝗ est medicame altararacō dcm̄ i.c. aldubellan ꝛ medicine q̄s dixim⁹ in.c. apāti fridoꝝ absolute. Et cū ad ministraueris oī die troci. almurberis p hebdomadā vnā q̄ bibant̄ in aqua ꝛ incipiat a.3.i. ꝛ.ʒ. vsq; ad.ij.ʒ. ꝛ.ʒ. erit vltimus. ¶ Et vt aggregeꝫ aliqd hmōi a q̄ administrādo cardos ꝛ allabren ḡdatum ex.ʒ.iij. ꝛ.ʒ. vsq; ad.ʒ.i. ¶ Et stude in ꝗ ne faciat illud cadē ipm in errectiōe ꝛ aperi opilationē. ¶ Et ex potib⁹ q̄ bibunt̄ est apozima costi ꝛ ramoꝝ euparoriꝫ ꝛ fenugreci ꝛ pas sarum.iij.vn.cum.vn.iij. olei amigdalini aut olei de nucib⁹ recentibus. ¶ Aut apozima q̄d ℞. gētianam absinthiū melilotū passas ficus. Aut apozima aristo. absinthij rute fioꝝ ſgnān ꝛ passulis ꝛ fenugreco. Et apozima lupinoꝝ ꝛ costi ꝛ absinthij. cū oleo ꝺ lierua. Et ex emplīs bonis ad illd ē vt empl̄ʒ fiat cū amomo hūido aut ficco decocto cū vino pōtico. Aut ex ſpica cū oleo de fisticis cum pr̄allio. Et expīllio cum aneto decocto. Aut empl̄m fcm̄ ex farina fenugreci ꝛ ficub⁹ ꝛ ruta ꝛ mellilioto ꝛ nitro. Aut sumant̄ āmoniaci.ʒ.cētū: bdellij.ʒ.xxv. croci.ʒ. ij. teranť oia ꝛ cōficiant̄ cū cerato cōfō ex cera ꝛ oleo de alcāna fm q̄ vſ. Aut empl̄m fcm̄ ex farina fenugreci ꝛ stercore capōn ꝛ cordumeni ꝛ calamento ꝛ caulib⁹ ꝛ vīnee ꝛ ruta. Et illi q̄d cui⁹cā est pcussio ta incipit apāri ꝛ indurari quemēt⁹ ex empl̄s ē empl̄m ro. cū sabzē. Et ex medicinis ꝛ regie bonis cū administraueris potiones ꝛ empla est vt ponant̄ sup mēbrū vēto se calefacte sine icisiōe: imo supponať loco sanguisuge: deinde administra medicias q̄ sūt fortio res i subtulatiōe ꝛ resolone ꝛ fac adherē loco ea que sunt sic nitrū ꝛ sulfur cūrinū. v. dieb⁹ aut hebdomada. i. deide administra epithimata cuꝫ synapi i oibus. x. dieb⁹ postea fac vomere egrū cū raphano. Q̄d si obediēs fuerit apa admini stra elleboꝝ albū. Et q̄n fit apa cācer minorať spes i eo. nā si ꝓfert aliqd tunc est medicamen asclepiadis q̄d est i antidotario absq; felle vſi. ¶ Libi aut̄ sint illi quoꝝ digō est velox sicut vitelli ouoꝝ sorbiliū ꝛ sicut luscb ordei ꝛ cibuꝫ eius q̄ hꝫ opilatiōes in epe suo ꝛ pauꝫ vini q̄d est subtile est bonū valde ꝛ abstinea a carne.

¶ De cura apātū almurach lacerti. Cap. xvij.

e St proxima curationi apostomatū epis exp̄te medicinaꝝ nisi: q; audacia ad repcutiēdā māz in p̄mis ꝛ ad resoluēdum eā secundo est fortioꝝ. ꝛ nō timetur ex eis ex stupticitate ꝛ resoluēte q̄d timetur ex apostemate epatis.

¶ De cura apātū masaraice. Cap. xvij.

e St similis curationi apostematum concauitatis epatis.

¶ De percussione ꝛ obuiatione ꝛ casu sup epar. Cap. xix.

q Q̄oniā q̄nq; accidit obuiatio aut ca sus aut nocumētū sup epar. tunc necesse est vt nō succurras vt non accidat ex eis fluxus sanguis aut apa magnū. Q̄d si accidat apa curet cum eis q̄ dixim⁹ de cura apatis q̄d succedu percussioni. Et q̄nq; accidit ex eis vt additamētum maius de additīs epis remoueat a loco suo ꝛ ꝓpter si fuerit magnū ꝛ accidit dolor sub hypocondrijs dextris post percussiōē aut saltū aut casū: ꝛ rectificat istud cōmotio ꝛ excussio cū prepanōe pectoris illius q̄ hꝫ illud ꝛ erectōe illius. q̄re sedať dolor subito cū reditōe additamēti ad locū suū. In alijs aūt oꝝ vt incipiat ꝛ fiat flōta. ꝛ si fuerit calitas vehemēs tūc potet⁹ linia cū ifridatiis apocrusticis. Si āt sanguis et⁹ egrediať tūc ponant̄ cum eis stupтica. Et si nō fuerit calitas vehemēs neq; cursus sanguis aut q̄ fuerit sedatū illō q̄d ide erat tūc tua intētio nō erit nisi vt resoluaꝫ sanguinē mortuū. Et si nō fuēt pos sibile vt resoluas sanguinē aut p̄cāsuit terim: tūc administra resolutiua. Et nō est aliqd sic epithimati cum mumia ꝛ oleo arazati. Et ꝓferūt oīb⁹ illis medicie p̄dē i ca. apātū euenientiū ab obuiatiōe. Medicamē ꝓferēs ad illud in p̄n cū est calitas ꝛ inflatio aut timeť cursu sanguinis. ℞. reubarbari balau. sanguis draconis. alu minis tamen ptes eq̄les: ꝛ dosis eius fit aur. i. cū aq̄ cydonioꝝ. Q̄d si nō fuerit illic caliditas plūa: ꝛ volueris administrare medicinas q̄bus fit repcussio cū resolone aliq̄ ꝛ ꝓfortatione: tūc cōfert ad illud hoc cōpositū. ℞. barabe. ʒ.x. ro. ru. ʒ.v. mellilot. ʒ.ɛ. acatie. ʒ.iij. spice ide croci āboꝝ. añ. ʒ.vi. masticis corticis capparis āboꝝ añ. ʒ.iiij. lutī armeni. ʒ.vij. nucis cupīsī. ʒ.viij. cōficiant̄ cū aq̄ arnoglosse ꝛ fiāt ide trocisci quoꝝ vnusq; sit vnius aur. ¶ Medicamē bonū. ℞. aq̄ nenfon. ʒ.x. lacce ablute. ʒ.vij. ꝛ reusini ʒ.iiij. croci. ʒ.iij. ꝛ. ʒ. halce. ʒ.iiij. ciceris nigri. ʒ. vij. myrrhe. ʒ.v. lutī armēi. ʒ.x. ꝓficiant̄ cū oleo de lilio in q̄ posita sit mumia ꝛ fiāt inde trocisci ꝛ sumantur in potu ꝛ dosis sit vsq; ad. ʒ.iij. Et reusini ꝛ lutū sigillatū cū miscent̄ cū aliquātulo de granis myrthi sunt res magis innatiue ad hoc in eis que ego sum expertus. ¶ In fine aūt rei ꝛ cū nō cauet ab inflatiōe ꝛ apatione opꝫ vt i potu sumant̄ ō hoc trocisco. ℞. reusini lac cas ꝛ. ʒ3. fiāt ex eis trocisci. ¶ Et q̄nq; ponit cū eis aliqd arsenici citrini: q̄n ipsum est mirabilis ꝛtutus in repcussione ꝛ resolutione sanguinis: sumatur in potu ex hoc ꝛ liniaturſup ipsuꝫ humidmodi epithima. ¶ ℞. xuloal. ꝛ croci ꝛ baccas lauri ꝛ bdellum ꝛ calamūaromaticum ꝛ masticem ꝛ ceram ꝛ oleum alraraki ꝛ almeisus fiat emplastrum ꝛ ponatur.

¶ De sculsura ꝛ incisione in epate. Cap. xx.

Digitized by Google

Xistimauit Hyp. q̄ morāt ille cuius
e disrūpt epar ⁊ accidit separatio cō-
munis et eo corpi ipsius ⁊ venis ei⁹.
¶ In illo aūt q̄ é, miñ⁹ hoc q̄ñq̄ est
pes. ¶ Et q̄ñq̄ accidit illic vna sanguinis ⁊
solutio ventris cum eo ꝑm duo latera epatis.
¶ De cura. Cap. xxi.
e Ura illi⁹ est cū medicinis stupticis ⁊
gluminatiuis ꝑm q̄ scis. Et ꝑm q̄ di-
ctum est in capitulo spuri sanguinis:
⁊ quādoq̄ confert ei dare in potu pondus. ʒ.
ij. de rosis cum aqua frigida. Aut dare ei in po
tu balaustias aut facere emplastrum ex eis.
¶ Tractatus. xiij. de humiditatib⁹ quibus ac-
cidit causa epatis vt expellantur egrediendo ⁊
cohartentur occultando.
¶ De spēbus expulsionū rex in epe. Cap. i.
Uādoq̄ diuersificant expulsio
nes i subā ei⁹ qđ expellit ⁊ q̄ñ
q diuersificant cā eius ꝓpter qđ
expellit. ¶ Substātia ꝙ eius
qđ expellit q̄ñq̄ est res chimo
sa: ⁊ q̄ñq̄ est aquosa. Et q̄ñq̄
est res abluiua: ⁊ q̄ñq̄ est colerica. ⁊ q̄ñq̄ est
viruléta. ⁊ q̄ñq̄ est nigra subtilis: ⁊ nigra sicut
fex est nigra melica: ⁊ q̄ñq̄ est fenida: ⁊ q̄ñq̄
nō fenida: ⁊ q̄ñq̄ est sanguis purus. ⁊ q̄ñq̄ ex-
pellit filiꝰ ei ex via stōi cū vomitu ⁊ figit ipsum
ꝓpter dolorē: ⁊ q̄ñq̄ est res grossa nigra que
est substātia carnis stōi vel epatis. ¶ Cā autē
eius ꝓpter qđ expellit q̄ñq̄ est apa qđ rumpi-
tur. Aut opilatio q̄ aperit ⁊ expellit. Aut sci-
sura: aut vlcus: aut corrosio: aut debilitas rete
nue. Gre nō retinet illud qđ in ipso cōprehē-
dit. Aut debilitas attractiue Gre non attrahit.
Aut digestiue ⁊ nō digerit illud qđ cōprehen
dit in ipso. ¶ Et q̄ñq̄ nō recipit ipsz corpus: ⁊
expellit ipm. Aut fortitudine expulsiue. Aut
malitia cōplonis calide liq̄factiue. Aut frigide
debilitatis ex causis ifrigidātib⁹: ⁊ ex eis sunt
eiones plūe. Aut est ꝓpter repletionē quā ne
cesse est nām expellere. Et q̄ñq̄ est repletio ꝑm
corpus totū. ¶ Et q̄ñq̄ est in ipso epe q̄ñ bona
est gñatio sanguinis: sed morāt in ipso sanguiꝭ
⁊ nō penetrat ad venas ꝓpter ostrictionē earum:
aut ꝓpter debilitatē attractiue in ipso: aut ꝓpter opi
lationes aut apata que durum⁹. ¶ Et q̄ñq̄ est
cā repletionis q̄ expellit dimissio exercitij aut
additio in cibo: aut icisio mēbri ꝑm q̄ detrimus
in li. vij. aut retētio cursus ꝺsuen emorroydaꝝ
aut mēstruoꝝ: aut alioꝝ. ¶ Et q̄ñq̄ cā ē moꝛ-
dicatio ⁊ acuitas māci cogēs nām ad expellen
dū: ꝺ ꝙntes nōdum fecerint in ea opationem
suā quā facerent si nō esset hoc nocumētū. Et
q̄ñq̄ associat illud qđ iuenit in via ⁊ fit ei labo
riosum ⁊ inobediēs. Et q̄ñq̄ fit hmōi in crisi-
bus. ¶ Et q̄ñq̄ cā non est in ipso epe: imo in
meseraica. ⁊ ¶ huius nō sunt pores in meseraica
omnes modi isti causarū est nō possibile vt fiat
ex parte apatum ⁊ opilationū: nā si fuerit in ea
ꝑmū possibile est vt epar attrahat ⁊ meseraica
non attrahat. Gre accidit ex ea res de qua cura
tur: ¶ huius attractio dignioꝛ fit epati nō meseraī
ce ⁊ nō est attractio meseraice solius attractio
de qua cureꝫ. ¶ Et multotiēs quidē est solu-
tio ventris epatica: q̄ñ corpus nō recipit nutri
mentū ⁊ redit ꝓpter opilationeꝫ: aut ꝓp aliud.
¶ Et oēs spēs harū expulsionū nituñ in ve-
ritate: aut ad debilitatē: aut ad fortitudinem.
¶ Sunt ergo ea q̄ fit ex scissura ⁊ vlcerosa: ⁊
ꝓtinēs ad malitiā cōplonis ⁊ debilitatē ꝺtuꝫ
de gñe debilitationis vel debilitatiuo. ¶ Et
apertio opilationū ⁊ eruptio aldubellati ⁊ ex
pulsio superfluitatū de gñe fortitudinis. ¶ Ar-
tus. n. dū nō ꝙfortatur nō pōt aperire aldubel-
lati. ⁊ superfluitas sanguinis corrupti ꝓpter mul
titudinē aggregationis ⁊ pauculas fuctiōis ex
eo ⁊ superfluitas sanguinis plūi ⁊ alia. ¶ Et
q̄ñ egredit sanguis fenidus nō opꝫ vt existimet
q̄ illic sit debilitas. q̄ñq̄. n. fetet ꝓp longitudi
nē more: deinde expellit: ⁊ est quasi fex nigra.
cū q̄ superfluit expellit ipm nā sicut ostendimus
ētā in venis: verū illū qui expellit ꝺtute se-
quit lenitas ⁊ est cū eo sanitas disponū. ¶ Et
q̄ñ nō est fetens in oi dispōne mala: tūc eger est
dignioꝛ vt nor. fit in dispōne mala. ¶ Et simi
liter q̄ñq̄ est in expulsionib⁹ colꝙ diuersoꝝ
lenitas: ⁊ errat q̄ retinet hos colores diuersos
in oi dispōne. Et: vehemētioꝛ erroꝛ eius est q̄
retinet eos cū opilatiuis cōstipatiuis. ¶ Et sci
as q̄ non elōgatur q̄n ꝺtus debilitet ⁊ nō se
paret superfluitates: ⁊ nō expellat repletionē. de-
inde accidat ei vt cōfortet ꝺtus: aut ꝓueniat de
ꝓparatione materierū ⁊ aperione opilorum cū
quo facilis fiat expulsio iobedientis ⁊ expellā-
tur superfluitates. ¶ Et cā quidē in solone ven
tris cholosa que est cā epatis ⁊ eoꝝ que sequun
tur ipm: aut est ꝓpter debilitatem attractiue q̄
est in epate: aut ꝓpter opilationes ⁊ apata que
sunt in cōcauitate eius: aut in meseraica: ita vt
nō attrahat ⁊ nō alteret oio. ⁊ ego dicā iudiciū
harū opilationuꝫ in ca. intestinoꝝ. ⁊ est ex eis q̄
cum dimittunt arefaciūt ⁊ deijciunt ꝺtutes: ⁊
q̄ñ retinent inflant in supiorib⁹ ⁊ nocēt eis ⁊
ostringunt anhelitū. ¶ Materierū ꝙ chilo
sarū multitudo est q̄ ipse sunt augmētatiꝭ es
ꝺtute attractiua que est in epate Gre remanet
maioꝛ ps earū nō attracta. ⁊ q̄ñq̄ est cā in hoc
vehemēs appetitus stōi ⁊ superfluitas eius. Et
cā in solone ventris lauatiua est debilitas ꝺtu
is alteratiue sepatiue q̄ est in epate: aut augmē
tū panētis super agentē ⁊ debilitatio retētiue:
⁊ est tunc filiꝰ soloni ventris lauatiue epatis de
bilis. Et causa eius est vomitus ⁊ colerica pas-
sio ab eo qđ nō tolerat stōus debilis: ⁊ expellit
ante complemētum opationis ꝓpter debilita-

Digitized by Google

cem retentiue.cuz ergo nō est ꝓpter debilitatē retentiue: tūc ē pp debilitatē alteratiue. Et vterqꝫ debilitates sequunt oēm cōplonē. sed plm de biluatis retētiue est pp calistatem tñ: aut ꝓpter friditatē nñ in vtriqꝫ disponib⁹: nam abluua ꝙuerūt ad illud qđ est plus sanguineum ꝓpter vehementiā ꝓsecutōis corpis: deinde ad illud qđ est turbidū. ¶ Et eius gđ que facta est a'calditate ē signū aliud t facte a friditate est signū aliud que ego dicā. ¶ Et cā in solone ventris colerica est multitudo cole: t fortitudo expulsiue. ¶ Et cā in virulētia est adustio sanguis t hūoꝝ t liqfactio eoꝝ. t qñqꝫ pduc ad adustionē corpis ipsius ēpis. t qđ ipm educit post humores diuersos. ¶ Et qñqꝫ fit virulētia ꝓpter resudationē apostematis: aut dubellati. t sepe fit resudatio ex epate t fit vētris soluto periodica. ¶ Et cā in facta que est filij feci: aut ē eruptio dubellati: aut oplatiōis aperto. aut corrosio. t vlcera putrida: aut adustio san. t alteratio in ꝓbus epatis ꝓpter paruitatē penetrationis cum calditate ēpatis t eoꝝ que sequunt ipm: aut alteratio eius in venis cū est vehemētis calditatis t corrūpit ipsum: t nō fugit ex eo corpus: ꝙre ingrossant t fit sicut fex ferida vehemētis feroris: t in ipso est additio ebullitiōis t liquefactionis t amaritudinis ꝓpter dominū colere. t quādo corrūpit hac corruptione: expellit ipm natura fortis: t signficat corruptionē cōplonis in membris t est pculdubio ꝓnēs debiles: t extenuatos. Et differt a melica per colorē t subam t feroꝛē: nā ipsa est mino: illa in ingredine p colorez t subam. t feroꝛ ipsius vehemens est cuius filis nō est melācolie: aut frigus insplans sanguinē: t congelans ipsuz aut debilitaz epatis ꝓpter quā perducit ex lauatina ad sanguineā: t ad feculentā: t nō est subito nisi raro. ¶ Et plurimū cum fit subito est a cōplexione calida aduréte. Frigida enim facit ipm rem nō digestā: t calida adurés cōturbat ipsuz sicut fex. Sed ꝓpter egressionē ipsius carnis epatis est adust⁹ grossus. ¶ Et causa in sanguine puro est virt⁹ fortis nō faciēs necessariū: vt remoueatur superfluitas a sanguine ipe in quo alteret t expellat ipsam. t quādoqꝫ fit ꝓpter solutionē cōmunitatis. Inquit Hypo. Ille cuius epar replet aqua: deinde erumpit illud ad pāniculum vētris: tunc cum replet venter eius mouf. ¶ Et scias q plurimuz potus vini paſu recētis facit cadere in solutionē ventris epaticam. ¶ Et cū retentio solutionis cōturbat t eius soluno facit acgrere trāquillitatē est morale. ¶ Et scias q cū lōgo egritudini succedit flux⁹ vētris est timorosus. ¶ Et cum eius fluxus retinet cū nocumēto tūc eius fluxus est epatic⁹: t eius corpus nō recipit nutrimentū ꝓpter excecationem viarum.

¶ De signis. Cap.ij.

Differētia quidē inter solutionē ventris epaticaz t eā que fit ab intestinis est: qñ humores mali egredicies t sanguis ex ꝙstinis fūt cū raſura dolorosa t pūgitiua t paulatim ex ꝓximanonēs t epatica fit sine ꝙdolore t est plurima t nō est semp cōtinua in omni hora. ¶ Et qñqꝫ distinguit inter vtraqꝫ ꝓmitio cuz egestione t segnio ab ea t postpositio ab ea. ¶ In epatica enī venit post egestionē parū ꝓmitionis. ¶ Differa ꝙ inter solutionē ventris epaticā t stomaticam est: qñ epatica egredit chilosa eqlis in qua tā stōus efficit qđ eneratur t remanet ipsemet epatis in ipsa. t si esset stomatica onderetur ex ea qđ cum solone egreditur indigestū: t grauaret sup stomacum t esset cuz ea nocumentum stōi plurimū. ¶ Et qñqꝫ egreditur aliquid indigestum nō ꝓpter stōm solūmodo: imo ꝓpter cōtatem epatis etiā ad stōm. verum ꝓpter ad stomacuz: qñ nocumentum est in oparione eius. ¶ Et differēta inter solutionē venaris chilosam sanguineā que est ex epe t illam que est ex mesaraica est: qñ cum illa que est ex mesaraica: non sunt signa debilitatis epatis in vrina t aliis. ¶ Sed ofia inter virus factuz ex vlcere aut resudatiōe apatis: t factū ex ꝓtib⁹ aliis est: qñ ante primū est febris t h aliud incipit sine febre: ꝙ si febricitat post illud: tunc est illud ꝓpter cām aliā. ¶ Et cū virus qđ dixim⁹ est ex mesaraica t ex apatib⁹ in ipsa est fluxus vētris chilosus purus absqꝫ signis debilitatis in ipso epate ex apate aut dolore resolutēte colorē. Et ē febribus q ipm cōcat debilis. ¶ Et ad vltimū virus epaticē est declue ad albedinē t rubedinē ac si ipsum sit sordes aut pus t sanguis: t mesaraice declui⁹ ad albedinez t curruitatē. q. sit virus vlceris. ¶ Et ofia i ter solonē vētris q est ab vlceri⁹ t corrosionē t dubellet t iter illā q est a ꝙture est: qñ cū illa q est a ꝙture perit lenitas t egrediunt cū ea colores diuersi exīci t nō sunt cū ea signa apatis. Et qñqꝫ sunt ante ipsam opiones. Et q̄cūqꝫ mō fit nō antecedit eā fe. t arefactio: nec ꝙ añcedit eā solo vētris lauatiua aut sanguinea subtilis virulenta. ¶ Et illa que est cā apatis retinet san. t corrūpit ipm t nō sunt ibi dubellati. ¶ Signuz ꝙo eius ē ꝙ sit illic apa: nō sit illic signū collectionis: t sit p⁹ subtilis virulēta resudatiua: deinde igrosset i fine rei. ¶ Et illa q fit pp debilitatez epatis incipiēs ex lauatiua t ꝓcuit ad feculē tā añcedit illud t raro fit subito. ¶ Sī fit subito cū alteratiōe coloris t casu ꝙtus: tunc ipsa est est a debilitate. Et cū cā est cōplo signū ipsaz signa eius. ¶ Et feculēta cui⁹ cā est caliditas similaſ sanguini aduſto t antecedūt cā liquefactio hūoꝝ t membroꝝ t fluxus vētris virulent⁹ t sitis t paucitas appetit⁹ t vehementia rubedinis aque. Et qñqꝫ sunt cuz ea febres t est ea⁹

Digitized by Google

egō sicut egō fe. pestilentie in vehementia ferorīs ꝛ grossitudine ꝛ tinctura colorīs: deiñ egreditur in fine eius sanguis niger. ¶ Et illa cuius cā est fritas est filis sanguini putrefacto in seipso non sicut caro liquefacta. ꝛ necꝫ est multa vehemētia ferorīs: imo feror eius minor est ferore calide: ꝛ est minorīs nigredinis ꝙ calida ꝛ est minorīs colorīs. ¶ Et qñꝫ est sanguis subtilis niger. q. sit sanguis aliquo modo feculentus non congelatus: ꝛ est incessus eius sanguinus plus: ꝛ sitis in principio sui pua: ꝛ appetitus albi est plurimus: deide in fine sui pducit pp sui putredinē ad febres: ꝛ deijcit virtutē et ꝛ pducit ad hydropisim: ꝛ ad vltimū est longitudo cum extensione disponiꝰ. ꝛ figitur illud qō associat cōplōnali ex humiditate ꝛ siccitate per dispōnē eius qō egredit in suba sui ꝛ per sitiz. ¶ Et illa que fit pp resudationem apatis aldubellan qñꝫ est pus grossum ꝛ sanguis feculentus: ꝛ humores plerimi sicut fit in opilōnib⁹: verū signa aldubellari ꝛ maturatōis eius ꝛ eruptionis ipsius sunt sicut iam scimus ꝛ cognoui sit ante. ¶ Et qñꝫ currit ad dubellari ꝛ apara in principio sui virus subtile: deinde cum erūpitur egredit sanies ꝛ qñꝫ currit cum ea sanguis. ¶ Et illa qdē fit ab vlcere aut corrosione est cum dolore in pubus epatis ꝛ cum pancratte eius qō egredit ꝛ remanet: ꝛ antecessione faciendum necessario vicera ꝛ corrosionē. ¶ Et illa in qua est illud qō egreditur ex ea ipsa caro epatis: est nigra grossa ꝛ associat ei debilitas circa morē ꝛ qñꝫ mouī. ¶ Et illam que fit pp replōnē ꝛ a retentione cursu: aut incisione membri aut imissione exercitij aut filibus figt ꝙ est cā eius: ꝛ fit subito cuz multitudine ꝛ abscissione velociꝫ ꝛ paroxismo. ¶ Et in omni cuius res prendit in fluxu ventris longo siue sit feculentus siue virulentus aut alius: ad hoc vt cum fluxu egrediat nigrū parū hꝫ spes. ꝛ pfortasse pferunt ei medicine fortes stiptice parum glutinatiue: verū earū vltima psecutio nō pdūcit ad sanitatē. ¶ Huius vero capli curationē postponemus vsqꝫ ad capm solōnis ventris.

¶ De cacesia. Cap. iij.

Quando corrūpit digō eparis ꝛ cōcat sup ipꝰ debilitas accitus primus dispō antecedens hydropisim ꝛ nominat cacesia ꝛ appropriat nomine corruptōis cōplōnis. ¶ In primis itaqꝫ pmutatur color corporis ꝛ faciei ad albedinē ꝛ citrinitatē. ¶ Et apparet inflatio in palpebris ꝛ facie ꝛ extremitate manuū ꝛ pedū. ¶ Et qñꝫ expargit in totuz corpus ita vt fiat sicut massa ꝛ psequit ipsaz corruptio digōnis. ¶ Et qñꝫ appetitus fit fortis: ꝛ est nā in sui retentione. ꝛ resolōne scōm ordines. ¶ Et silr est dispō sinopsis eius qñꝫ ꝛ vigiliarū ꝛ elongatōis eiuꝫ a vgs vel ab hic ꝛ munorant cum ea vrina ꝛ sitidoꝛ ꝛ multiplicat ventositas ꝛ fortis fit inflatio in mirach ꝛ qñꝫ inflant testiculi. ¶ Et cū accit ei vlcus fit difficilis eius consolidatio pp corruptionē cōplōnis. ¶ Et qñꝫ accit in cōmissuris ꝛ gingiuis calidas ꝛ pruritus pp vaporē corruptū ascendentē: ꝛ fit corpus debile mollificatū. ¶ Et qñꝫ accidit cacesia propter aggregationem aque in pulmone. ¶ Et fit forma patiens eam similis forme hydropisis.

¶ De hydropisi. Cap. iij.

Hydropisis est egritudo mālis cuius ꝙ cā est mā exuberans frā ingrediens mēbra ꝛ sequunt vel crescunt p eā: aut membra manifesta oīa: aut loca vacua ptiū in qbus sunt regimen nutrimenti ꝛ humores. ¶ Et diuisiōes eius sunt tres. s. ypsarcha in qua cā est mā flegmatica penetrās cū sanguine in mēbra. ¶ Et asclites in quā cā est mā aquosa effusa in spaciū ventris inferioris ꝛ quescunt iōm. ¶ Et tympanites in qua cā est mā veto sa ipsa in illas ptes. ¶ Et hydropisis qdē hꝫ cās ꝛ iudicia cōia. ꝛ ois hydropisis hꝫ cām ꝛ iudiciū cōe. ¶ Et nō qdē accidit hydropisis ab aegritudine epatis ꝑpria: aut pp cōitatē: hꝫ qñꝫ egrotet epar ꝛ non accidat hydropisis. ¶ Et cāe hydropisis oīno aut sūt ꝑprie epatice: aut sunt cum cōitate. ¶ Et cārū ꝑpriaꝝ digniorꝫ ꝛ cōlor est debilitas digestiōis epatice ꝛ ipsa est q. cā principia. ¶ Cāe vero antecedentes sunt oēs egritudines capitis cōplōnales ꝛ instrales: sicut putias ꝛ opilationes ꝛ apara calida frā ꝛ mollia ꝛ dura opilantia oriūtur vene ascendentis ꝛ duritues sup hac pncē. ¶ Et cōplōnales sunt inflāmates: ꝛ faciūt hydropisim plus illis cuz gradatiō e resolōnis inatī caloris: aut extinctōis eius subito. Intelligo aūt p resolōnē hmōi illud qō sequit medicinā caloꝝ inato accit resolō paulatim aut extinctio sine fit ex calido: sive ex frigido: sicut potu aque frigide ieiunio ꝛ post balneū ꝛ exercitiū ꝛ cōitū ꝛ hūectāe superfluo ꝛ excitāte post hūfactionē. ¶ Et eiones superflue p sudorē ꝛ vrinā ꝛ solōnē ventris ꝛ rasurā ꝛ menstrua ꝛ emorroydas. ꝛ nocibiliorēonū est eio sanguinis.

¶ De egritudinibus vero officialibus dictū est in capīo cuiuscꝫ earū qualiter pducit ad hydropisim. ¶ Cāe aūt hydropisis cū cōitate ad ipsum. Aut sunt per cōitatē cū corpore toto ita vt calefiat sanguis eius valde. Aut infrigidet valde ꝑpter aliquā causaruz. Aut est ꝑpter frigus stomaci ꝛ malitiam complexionis eius: ꝛ ꝓprie cum succedit fluxui ventris sanguinolento. Aut est pp meseraicam. ¶ Aut pp cōitatem splenis pp magnitudinem suam ꝑpter apta in ipso dura: aut lenia calida: aut multitudinem eōnis melancolie. ꝛ perducit superfluitas eius per illud qō acrescit de virtute melie mote ad debilitatē epatis ꝛ infrigidationē eius ꝛ

Digitized by Google

applicationem nocumentū eius ad ipsum sicut
puenit ad cerebrū ꝛ variat. ¶ Et magnitudo
splenis pducit ad hydropisim ꝛ ad debilitatez
epatis pp duas cās. ¶ Una earuꝫ est multitu-
do eius qđ extrahit de epate ꝛ remouet virtu-
tem eius. Et altera est cum debilitate virtutis
epatis ꝑm semitā qđ ei ꝓximus est: vt qđ̄ ꝓhibet
ipm gñare sanguinē bonuꝫ. ¶ Et qñq̄ est per
cōitatē renū ꝛ pp fritatē renū: aut pp calitatem
eoꝝ ꝓprie: aut pp opilōnē in eis ꝛ durinē: qua
re non attrahunt aquositatē q̄uis renes egritu
dinē non habeant. ¶ Et qñq̄ fit pp intestina ꝛ
egritudines eoꝝ: ꝛ ꝓprie ozdi: ꝓpea qz est ei ꝓ
pinquū. ¶ Et pp veſicā ꝛ mſicē: aut pulmonē
aut diaphragma. ¶ Et non est omne qđ accit
pp cōitatē renū pp cōplōnē eoꝝ: imo qñq̄ est
pp opilōnes eoꝝ: ꝛ apata ipsoꝝ: quare nō attra
hunt. ¶ Et ſiſ est diſpō in eis que accit ꝓpter
cōitatē intestinoꝝ. Non.n.oſa sunt pp alteratio
nem diſpōnis intestinoꝝ in qualitatibus tātū:
imo qñq̄ sunt pp dolores intestinoꝝ expūctu
ra ꝛ rasura: ꝛ colica vehemētis doloris ꝛ alijs:
quare debilitaſ epar pp illa. ¶ Et ſiſ illud qđ̄
fit pp cōitatez mficis non est in qualitate eius
tñ: imo pp dolores eius ꝛ retēnonē menstruo
rum in ea. ¶ Et qñq̄ fit pp cōitatē ficteris pp
retēnonē ſanguis emoroydarū ſiſ in mēbris
alijs ꝓdictis. ¶ Et plñ qđ̄ cōicant membra
fecis cum ꝯcauitate ꝛ mēbra ꝙocatōis ꝛ an-
helitus cum gibbositate. ¶ Verū plurime cōi-
catōis pducentes ad hydropiſiz sunt cōicatio-
nes cum renibus ꝛ ozbo ꝛ ſplene ꝛ meſaraica
in ſtō. ¶ Quidā aūt direrunt qđ̄ qñq̄ accidit
hydropiſis pp apata accūtia in locis vacuis ꝙ
ꝓprie ignis: pp malitiā cōplōnis ledentez epar:
ꝛ nocētē ei aut ſanguinē meliciū qui multoriēs
coartaſ in eis ꝛ generat opilōnes in eis que vi
cina sunt illis puenendo ad ea: ꝛ regōnē ſangui
nolentā: ꝛ est plñ pducēs ad hydropiſim poſt
tolerantiā doloris ꝓfirmati in pubus illoꝝ qui
forſitan non resoluit per medicamen ꝛ eāonē.
¶ Et hic est ſermo non bonuſ. ¶ Et deterioz
qđē hydropiſis est illa que est cum egritudine
acuta. ¶ Et sunt hoies qđā qbus vſ qđ̄ hypo-
ſarcha est deterioz alijs: qñ coꝛruptio in ipſa
cōicat epati ꝛ oibus venis coꝛporis ꝛ carni: ita
vt destruatur plñ digōnus tertie. ¶ Et ex eis
sunt qbus vſ qđ̄ ipſa ſit leuioꝝ alijs: ita vt ſit le-
uioꝝ tympanite: veruꝫ dignius est vt ſit aſcites
malignioꝝ illis oibus: deinde hypoſarcha ſit
aliqua que est leuioꝝ oibus. ꝛ ſit ex ea alia que
est valde mala: ꝛ illud ꝑm ꝓſiderationē cāꝝ fa-
cientiū cadere in ipſaꝫ. ¶ Et in manifeſta qui
dez diſpōne: ꝛ in plurimo qđ̄ qdem experimē
tum facit eſſe nociuꝫ oꝫ vt ſint ſpēs hypoſarche
leuioꝝes: ꝛ non oꝫ nocio vt de eis ſit deterioꝝ
ꝑm qđ̄ est in illis religs. ¶ Et hō de quo vehe
mentius timeſ cum aduenit ei hydropiſis eſt
ille cuius cōplō nālis est calida ꝛ ſicca. Nō.n.
egrotat per ꝛ̄ſū ſue cōplōni niſi ꝓpꝛ magnā.
¶ Hydropiſis aūt euenies ꝓp duritiē ſplenis
magis salua est q̄ aduenies ꝓp duritiē epis:
imo est in qua ſperaſ curatio. ¶ Et qñq̄ do-
minaſ mā hydropiſis adeo donec faciat acci-
dere diſniā ꝛ ꝓſtrictionē anhelitus ꝛ ſolōnē vē
tris ꝛ illud ſigit ꝓpinquitatē mortis in tribus
diebus. ꝛ qñq̄ alteraſ anhelitus ꝓp cōplōnem
officialē ꝛ hec est magis salua. ¶ Et qñq̄ acci
dunt eis ꝓpe mortē vlcera oris ꝛ gingiuarū ꝓ
pter malitiā vapoꝝ: ꝛ in fine eius accit vlcera
in coꝛpore ꝓp malitiā cōplōnis ſanguis. ¶ Et
dē q̄ qñ descendit ex hydropico qđ̄ est ſicut ca
ro ꝓnunciat mortē eius. ¶ Et ſi alicui accidit
hydropiſis ꝑtī meliaz reſoluit melia ꝓpea qz
hydropiſis humectat eaꝫ. ¶ Et ſcias q̄ fluxuſ
ventris in hydropiſi moraliſ est. ¶ Et oꝫ qđē
vt hīs hydropiſim ſciat illud qđ̄ de ipſo primū
inflatur. ſ.an ſit femur: aut pedes: aut dorſuſ ꝛ
ptes renū ꝛ alchatim ꝛ ex inteſtinis. ¶ Et opꝫ
vt ſit nā in leuitate ꝛ ſiccitate cognita. Natura
enim ſicca melioꝝ est q̄ cum ipſa est lenis: ēt ꝙ
ꝓprie in incipiente ex alchatim ꝛ renibuſ. ¶ Et
cum incipiente qđē ex alchatim multiplicaſ le
nitas nāe pp reuersionē humiditatū cibi ex eo
ad inteſtina: ꝛ ſiccitas in incipiente ex anterio-
ri est plus. ¶ Et oꝫ vt cognoſcas diſpōnē loco
rum ſicut vmbilici ꝛ ventris ꝛ femoris ēt an ſit
tabefacta vel tenuis: aut carnoſa. Carnoſa eniꝫ
ſigit foꝛtitudinē ꝛ tolerantiam ſolōnis ventris.
¶ Et ꝓſidera ēt anſemur cōicet in inflatione;
aut non cōicet: ꝛ qñ cōicat timeē reſudatio. ꝛ re
ſudatio qđē putrefacit ꝛ liquefacit: ꝛ facit acci
dere in vlcera maligna difficilia ad ſanandam.
¶ De cauſis ꝓprijs aſclitis. Cap.v.

c Aluſa ꝓiuncta in ipſa est q̄ ſupfluitaſ
aquoſa non egredit ex ꝓte ſui exitus
quare reuerteē nēcio ꝛ fluit ad alius
locū q̄ ad illuꝫ in quo cōꝛehendi ꝛ
ꝓſtringi solet nēcio. Aut ꝑm ſenitā reſudatio-
nis. Aut ſeparationē ventroſitatis quaꝫ reſoluit
coartatio. Aut pp multitudinē māei. Aut ppve
hementiā expulſionis qua expellit nā a neceſſi
tate vincente in vijs quas hit ſupfluitates ad
ſpatium ventris ꝛ ad ꝯcauitatē ventris in qua
ſunt inteſtina. ¶ Et plñ ſtationis eius non est
niſi inter ſirbū ꝛ inter ſiphac intrinſecus nō ꝓp
reſolōnem ſirbi: imo non niſi coꝛroſione ſirbi.
¶ Et tu iam ſciuiſti q̄ expulſio nālis qñq̄ pe
netrat aptionē in oſſibus necū ab alijs. ¶ Aut
ꝑm ſemitā ſciſſure aliquoꝝ meatuū qui ꝓparā
ſunt a cibo ad epar: quare attrahit aquoſitas
ad eos anteq̄ ad epar. aut ꝑm ſemitā quā di-
xerunt qđā anuquoꝝ ſublimiū: eſecuti ſunt eā
qđā anuquoꝝ poſteriorꝫ. ſ. q̄ illa reuerſio est ex
oꝛificijs venarum que peruenium ad ſumen in
vriſq̄ lateribus. Et ſumit ex eis cibuſ ex oꝛi-
ficijs

Digitized by Google

ficijs que sunt venientia ad ipsuz ꝛ egredit ex eis vrina: nã infantes dum sunt in ventre mingunt ex sumine ꝛ orti anteqū ligent mingunt et exsuie. Cuius phibet ex eo latere tendit ad vesicã: cum ergo necessitate faciunt opiones ꝛ resistentia virtutũ expulsinarũ ex ꝓbus alijs expellit aquositas in illis venis: donec ꝓueniat ad orificia earũ. Cuius non inueniunt meatum ad sumen dilatant ad ventrẽ ꝛ aperiunt ꝛ fiũt valde latiores ꝑm cõparationẽ ad creationem suã primã: ꝛ coartantur meatus qui sunt apud gibbositatẽ. Ipse.n. sunt stricti: ꝛ augmentatur strictura eoz pluscꝫ illoz qui sunt apud ꝓcuitatẽ. ¶ Et non elongat quin sit enactuato aquositas ex ventre aduenies ex istis prib⁹. ¶ Et medicina qdẽ inuenit viã per eas ad epar: deinde ad intestina. ¶ Et eã qdẽ huius cãe coniuncte: aut est in virtute sepatiua aut in mã separatiua: aut in vijs. ¶ Cãe itaq; que est in virtute sepatiua est: qñ separatio est cõis intervirtutem expulsiuã in epate: ꝛ virtutẽ attractiuã in renibus cum ergo debilitant ambe: aut vna eaz: aut fuerit in vijs opilõ: ꝛ ꝓpie cum est in renibus vel in venis apa durũ: ꝛ nõ separat aquositas: ꝛ non recipit eam corpus: ꝛ non tolerãt eam vie: tunc necio est vnus modoz casuũ hydropisis ascitis. Et pp hoc qñq; accit hydropisis pp debilitatẽ ꝛ egritudines in epate solum. ¶ Cã autẽ que est in separo est vt sit aquositas plurima valde vltra cꝫ virtus separe possit: aut sit non bene digesta. ¶ Et aquositas qdem fit plurima valde pp potuz aque frẽ plurime. Et silr pp vehementiã sitis dñantis pp cõplonem in epate facientẽ siti. Aut pp cãm aliam facientem sitim. Aut pp opilonẽ cũ qua non attrahit ad epar aliqd de quo sit curãdũ: quare assidua sit sitis sup multitudinem potus. Aut qñ aqua nõ ꝓfert siti. Aut q: cala est non frã. Aut q: in ipsa est qualitas faciens sitim ex salsedine aut baurachitate aut alijs. ¶ Pars aũtalia ẽ qñ ppea ꝙ non equat dispõ dustonis cibi humidi recipiunt corpus: ꝛ epar ptẽ cibi humidi ꝛ redit pars ei⁹ ꝛ iplet vias: ꝛ qñq; pducit ad cãm hydropisis ascitis ꝑdcẽ si dñat aquositas aut tympanitis si dñat vẽtositas ꝛ illud in digone scda. ¶ Cã aũ que est in vijs ẽ vt sint illic apa ꝛ opilones, phibẽtia aquositatẽ ab inceptoevie sue: ꝛ penetratõe in pte sua: imo phibet ꝙuertit eam ad ptẽ aliã qꝫ viã suã. ¶ Et qñ expellit nã ex hydropico aquositatẽ hydropisis p seipsam sigt euasionẽ. ¶ Et in plibus horis cũ catarrũ patit hydropicus redit inflatio in spacio trium dierũ: ꝛ ꝑm plñ fit illud ex ventrositate. ¶ Inquit Hyp. ab illo q hz flegma plñ inter diaphragma ꝛ stom feciens ei dolorẽ: tunc cuz ipm vadit in venis vsq; ad vesicã resolvit egritudo. ¶ Jugt. G. melius ẽ vt ꝓcipiteꝫ flegma ad femur non ad ptẽ vesice. Quo.n. resudabit ad eã cũ sit flegma: ꝛ nõ sit aquositas subtilis? Et dico ego nõ elongat qn resoluat ꝛ subtiliet ꝛ nõ elogat qn sit expulsio eius ꝑm electionem nãe ad ptẽ aliquã pp necessitatẽ suã: aut sit ipartes alias pp cãm agentes sicut expulit pus qõ est in pectore ad ꝓcuã ꝛ ad vesicã. Hec aũt penetratio nõ est mirabilior penetratiõe puris in ossibus pectoris. ¶ Et illud qõ qdã dixerunt ꝙ fortitan intellexit ꝙ flegma aquositatẽ ẽt est lõgunqũ ꝛ nõ est necũ. ¶ Et qñq; accit vt in fleꝫ vẽter sicut hydropici in eo q hz vlcera intestinoz: deñ ꝓfoꝛent ꝛ nõ moriat. vel minoz: aꝫ vsq; quo moriat: ꝛ ego effundat ad vẽtrẽ ei⁹: ꝛ magnificeꝫ iste. ¶ Sed hoc ꝑm me cuius dicat est sicut lõgunqũ. ¶ Mors.n. magis antecedit cꝫ illud: ꝛ ꝓpe cũ ẽ eruptio ex supioribꝫ.

¶ De causis propijs hypocarche. Cap. vi.

c Causa aũcedẽs in ea est corruptio in digõne tertia declini ad cruditatez ꝛ aquositatẽ ꝛ flegmaticitatẽ: ꝛ san. nõ adheret corpi adherentia nãli pp suã fritatẽ ꝛ idigonẽ. ¶ Et qñq; est aũcedẽs i hoc digo scda: aut corruptio ei⁹ qõ sumit aut flegmaticitas. ꝛ cũ debilitant digestiua ꝛ retentiua ꝛ sepatiua in epe ipso: aut ꝓpter cõitatẽ cuius nõ sint apara: aut opilones: phibentia penetrationẽ cibi: ꝛ sicut multitudo fritatis venarũ corporis ꝛ egritudines accitres ꝛ opilones erũtes in eo ex comestione viscoso: ꝛ lutu ꝛ silicuz'. ¶ Et qñq; est pp stationẽ in frigore aeris fri i quo tã forte efficit ipressionẽ. ¶ Et qñq; accit cã calitatis liqfactiẽs corpus ꝛ humores. ¶ Cũ ergo accit opilo nõ pot cũ eo penetrare humor virulẽtus liqfactus in pres renũ quare disparit in corpore: ꝛ plñ eius fit subito. ¶ Et fluxus qdẽ ventris qñq; est valde inuatuus in hypocarcha. ¶ Et nã qñq; studet vt expellat sup fluitatẽ aquosa in vijs nãlibus ꝛ nõ nãlibus. Sed qñq; fit pigra ab illa expulsione: aut fortasse vincit penetratio eius nõ nãlis in modis ꝑdcis dñiũ expulsiõis nãlis sup eã: ꝛ fortasse nõ recipit eã meat⁹: ꝛ fortasse expulsiua expellit eã ad ptẽ epis: qñ eius aquositas est ex gñe eius qõ expellit ad epar. ¶ Cuz ergo nõ recipit eã epar. ꝛ q̄ sequit ipm pp debilitatẽ aut pp multitudinẽ mãet: aut qñ corpus nõ recipit pp opilones aut alia: hesitat iter duas expulsiones. ¶ Inqt Hyp. Cuius epar repleꝫ aq̄: deiũ erupit aq̄ illa ad pãniculũ irum secũ: iplet vẽter eius ꝛ moꝛit. ¶ Jugt. G. intellexit ꝙ illud vesicas plumas q̄ accit sup manifestã ptẽ epis ꝛ ꝓgregat aquã: cuius erupit ꝛ fuit multe. colligit aq̄ i ipatio epis: ꝛ pat penetrat i zirbũ nisi pp corrosionẽ zirbi er illa pte. ¶ Et dixit. Hec aq̄ ẽ sicut aq̄ hydropici q nõ moꝛit imo egredit aq̄ eius ꝛ viuificat: aut incidendo aut medicãdo: ꝛ silr nõ elogat in hoc qn raruz fit aut elogat ꝙ reuiuiscat. ¶ Et ego exultuno

Digitized by Google

ꝙ mozik: qñ hec aq̃ est deterioꝛ i ſuba ſua q̃re
corꝛũpit i ſpatio ⁊ iterficit vapoze ſuo: qñ epa
tis eius tunica cõtunens tẽm tam coꝛrupta est.

¶ De cauſis tympanitis. Cap.vij.

Lũ cãz tympanitis est coꝛruptio di
p gõnis ꝑme pp ẏtutẽ: aut pp mãm.
Ipſa.n.non valde digerit cũ tã i eaz
egerit calitas debilis opõné aliquaz
nõ fortẽ ⁊ abhoꝛret eã coꝛpus: ⁊ ꝑmũ ad ꝙ cõ
uertit est vapoꝛ ⁊ vẽtositas. ¶ Et qñq; fũ iste
mãe ꝓcẽre in ꝓbus ſtõi ⁊ ineſtinoꝛ recipiẽtes
reſolõné debilẽ q̃ reſoló fit in vẽtoſitatẽ: ⁊ ꝑpe
cũ ſtõuꝫ est frũs ⁊ hu. qñ nõ digerit ad digõné
epatis: deinde fit in epate calitas aliq̃ ꝑpata:
vt digerat aliqd nõ dũ ꝑparatũ ad ſuã digõné.
¶ Et qñq; ẽ illud pp calitatẽ vehemẽtẽ eꝛnẽã
in ſtõ: ⁊ epe icipiẽdo ad cibos hũdos ⁊ hũidi
tates coꝛporis añq; dñet ſup eos digõ q̃ ꝙue
nit a calitate inata: ⁊ efficit in eiꝫ opõné nõ nã
lẽ ⁊ reſoluit eos i vẽtoſitatẽ añ digõné. ¶ Est
ergo cã tympanitis debilitas digõnis ꝑme ⁊ de
bilitas caloꝛis: aut pp vehementiã calitatis do
minãtis que nõ dimittit rpe digõnis: aut pp ci
bos. ¶ Et qñq; accit in febribuꝫ peſtilẽtialibꝫ:
⁊ in plũbus finibus egritudinũ acutarũ infla
tio vẽtris q̃ſi tympanites ex quo audit ſonitus
tympãi: ſi pcutiãt manu: ⁊ ẽ ſignũ malũ valde.

¶ De ſignis cõmunibus. Cap.viij.

Omnes ſpẽs hydropiſis ſequit coꝛ
o ruptio coloꝛis. ⁊ est coloꝛ in ſpleneti
co decliuis ad viriditatez ⁊ nigredi
nẽ. ¶ Et in oibus accit inflatio pedũ
pp debilitatẽ calitatis inate ⁊ pp hũiditatẽ ſan
guinis ⁊ eius vapoꝛẽ: ⁊ inflatio ambom oculo
rũ ⁊ inflatio extremitatũ aliarũ. ¶ Et oẽs ille
nõ eũant ex ſiti clamoſa ⁊ ꝓſtrictõe anhelitus.
¶ Et plũ earũ est cũ paucitate appetitus cibi
pp vehemẽtiã appetitus aq̃ niſi accidat ꝙdq;
illaꝫ ſit a fritate epis ⁊ ꝑpe aportu aque frẽ i nõ
ſua hoꝛa. ¶ Et in oibus illis ⁊ ꝑpue in aſcli
ti: deinde hypoſarcha munoꝛat vrina ⁊ in plũ
bus diſpõnibus rubet pp paucitatẽ ſuã quare
aggregat in ea unctura que ſparſa est in epate:
⁊ ẽt pp paucitatẽ ſeparõis ſanguis ⁊ colere ru.
ab vrina. non ergo oꝛ vt iudicet pp unctura aq̃
⁊ rubedinẽ eius de calitate hydropiſis. ¶ Et
accit eis plũ ſe. repide. ¶ Et multotiẽs accit
eis botheꝛ que erupte emittunt a ſe aquã citri
nam. ¶ Et multiplicat ego ſanguinolenta in
hypoſarcha ⁊ tympanite. ¶ Et cum est initiuꝫ
hydropiſis ex apate in epate aſtringit natura
⁊ apant pedes: ⁊ est tuſſis ſine ſputo. ⁊ accit
apata in latere dextro ⁊ ſiniſtro que occultant:
deinde appent. ⁊ plũ illius fit in aſclyti. ¶ Et
ſi incipiat in ambobus ẏlijs ⁊ alchatim incipit
apa ex pedibus: deinde accidit fluxus ventris
ſanguinolentus longus qui non reſoluitur ⁊
neq; egreditur cum eo aqua. ¶ Et hydropi-

ſis cuius cauſa est calida: est cum ſignis calidi
tatis ⁊ ex inflatione ⁊ ſiti: ⁊ citrinitate coloꝛis
⁊ amaritudine oꝛis ⁊ vehementia ſiccitatis in
coꝛpoꝛe: ⁊ caſu appetitus cibi: ⁊ vomitu citrino
⁊ viridi: ⁊ fortis fit aduſtio vrine in fine eius ꝑ
pter vehementiã colere. ¶ Et ſi est ex gñe eiuꝫ
in quo multiplicatur liquefactio ⁊ expulſio ad
duas vias nãles ſignt ipſam multitudo citrini
tatis: ⁊ ſigna liquefactois ⁊ antecelſio egõnis:
⁊ vrine lanatine ⁊ virulente: ⁊ incipit ex pub⁹
lioꝛ ⁊ alchatim. ¶ Et ſiſr ois hydropiſis ſcã
ab egritudinibus acutis. ¶ Et hydropiſis cu
ius cã est apa durũ cognoſcit ꝑ ſigna ei⁹ ⁊ fluxũ
ventris ſanguinolentũ qui ſequit eam: ⁊ pau
citatẽ appetitus cibi. ¶ Et illa cuius cã ẽ apa
calis: qñ incipit ex ꝓte epatis: ꝓſtringit cuz ea
nã ⁊ ſunt reliqua ſigna que ſunt apatis calidi.
¶ Et ſplenencã q̃dẽ ſignt colo⁹ ad viriditatẽ
decliuis: ⁊ egritudo anteceden ſplene: ⁊ qñ
nõ cadit cũ ea appetit⁹. Et ſiſr cũ ẽ ex renib⁹ nõ
cadit appetit⁹ i hoza co caſu q̃ cadit i epe: ⁊ añ
cedit eã egritudo renũ ⁊ apata eoꝝ ulcera ip
ſoꝝ.

¶ De ſignis aſciris. Capit.

Im aſcluti est grauitas ſenſibilis in
c vẽtre: ⁊ cũ pcutit vẽter nõ ẽ ſonitus
ei: ſed qñ cõmouet ex eo audit ſoni
tus aque cõmote: ⁊ ſiſr qñ pmutat
hñs eã ex latere ad latus. ¶ Tactus eius est ra
ris vtris plen: nõ vtris in quo est iflatio: ⁊ nõ
fiunt cũ ea mẽbra grauia. Et nõ est magnitudo
mẽbroꝝ eoꝝ ſicut in hypoſarcha: imo arefiũt:
⁊ est semp ſup cutẽ coꝛporis tẽſio cutis humi
de extense. ¶ Et qñq; cũ ea ẽ apa ẏge: ⁊ accit
paucitas vrine. ¶ Et est pulſus hñs eã puns
frequẽs decliuis ad duritiẽ cũ aliquãta tenſio
ne pp tenſionẽ velaminũ. ¶ Et qñq; declinat
in fine eius ad lentitatẽ pp multitudinẽ humi
ditatis. ¶ Et qñ ẽ hydropiſis aſcites euenies
ſubito poſt lapidem exeuntes abſq; cauſis ma
nifeſtis in epate: tunc ſcias ꝙ vna duarum via
rum duoꝝ teſticuloꝝ iam diſrupta est.

¶ De ſignis hypoſarche. Cap.x.

Im ipſa est apparet cum ea inflatio
c in coꝛpoꝛe toto ſicut accit coꝛpoꝛi
mortui. Et impinguantur membra
in ipſa. ¶ Et ꝓpꝛie facies est decli
nis ad pinguedinez non ad arefactionẽ. ¶ Et
cum ꝓmuntur digiti in omni loco coꝛporis
eius compãmitur. ¶ Et non est in vẽtre eius
de inflatione ⁊ cõmotione: aut inflatione ⁊ eri
tu ſuminis ⁊ ventris illud qđ est in ventre aſcli
tis ⁊ tympanitis. ¶ Et ẽm plũ ſequuntur eaz
fluxus ventris ſanguinolentus ⁊ lenitas nãe tẽ
dens ad albedinẽ. ¶ Et quandoq; pulſus eiuꝫ
est undoſus latus lenis. ¶ Et iam dictum est
ꝙ quando est in facie hominis: aut manu eius
ſiniſtra mollities: ⁊ accit ei i ꝓncipio huiꝰ accñ
tis ꝓcurit⁹ in naſo mozik uſcõ die aut itertio.

Digitized by Google

¶ De signis tympanitis. Cap. xi.

e Greditur in ea sumen plūmo exitu. ¶ Et neq; est illic de grauitate illō qō est in asclin: sed qñq; est in ipsa detēsiōe qō nō ē in asclin: imo qñq; est qsi sit chorda tēsa. ¶ Et non est in ipsa pinguedo mēbroꝝ sicut est in hypostarcha: imo in cipiūt mēbra tendere ad arefactionem. ¶ Et cū vēter percutit manu audiur ex eo sonitus vtris in quo est inflatio non vtris pleni aq̄. Et est appetens eructuationē semp & meliorat ea: & exitum vētositatis. ¶ Et eius pulsus est longi: pulsu aliq; hydropicorum: & nō est debilis cū nō ledatur vtus cū q̄litate sua: & nō minoret attractione asclitus: & est sm plm velox & frequens declinis ad duritiem & tensionem: & non est inflatio pedum sicut est in alijs.

¶ De cura caceſie. Cap. xij.

c Onsidera an sint in corpibus eorū humores diuersi colerici & educant solutione vētris cuz hierapigra. ipsa eni educit superfluitates absq; humiditatibus inatis. ¶ Et si scieris q humores eoꝝ sunt viscosi grossi: solues cuz hiera dyacolloquintidos. ¶ Et qñq; ponunt in ea aloes & colloquint. & polipodium & agaricus cū scamonea. & pōdera in illis erūt sm quātitatem quaz existimaueris de subulitate humoꝝ & grossitie eoꝝ & virtute corporis & debilitate ipsius. Et qñq; indigent eis que sunt sicut ellebor. ni. si non valēt alia inmūdificādo & educēdo superfluitates viscosas. ¶ Et cū hoc toto opz vt subtile studium sit in soluēdo eos: & separes in eis illud quod in potu sumūt. ¶ Et quoties imaginaueris q materia aggregeſ non permittas ipsam figi: sed itera eōnem. ¶ Et cū hoc opz vt tu cōsideres stōs eoꝝ ne ledantur a solutiuis & ponas eoꝝ solutiua aromatica: sic xilo aloes crudum & silā. ¶ Si aūt virt⁹ fuerit fortis nō multiplices cogitationē in hoc: sed fac pueniēdo ad finez sufficientem. ¶ Et ad summū opz vt sit regimē, phibens ingestionē superfluitatis: & illud qd cū eōnib⁹ subulib⁹ frequētib⁹. ¶ Et deuitent flōmia quātum possibile est: & si fuerit necessaria ꝓpter repletionē sanguinis aude sup eā cū mēsura: & partire in diebus tribus aut q̄tuoꝝ & cū plus est necessaria flōmia: est qñ cā est ex retētione sanguinis emoꝝroydarū aut menstruoꝝ. ¶ Et meli⁹ quidē est vt eūo fiat in primis cum eis que mūdificāt sanguinē sicut hiera & silib⁹: deinde si nondū sufficit extrahe sanguinē paucū. ¶ Et in plūbus dispōnib⁹ q̄s habent necesse est vt euacuēs cū eis que educunt humores solutione vētris: & aperiūt opilationes. ¶ Et clysteria subulitiua & resolutiua hūiditates solone educēia eas ꝓferūt in ea valde. ¶ Cū ergo eūantur nūc illud quo meli⁹ curantur est exercitiū ptaz & minoratio pot⁹ aque, & balneatio cum aquis de baurach & sulfuris & aluminosis. q si desunt tunc fiat cum aqua maris. ¶ Balnea aūt dulcia nocent eis nisi vtantur eis succis & sudēt in aere eoꝝ calido. ¶ Et vt vtātur vomitu ante cibū: est enim bonū regimen eis. ¶ Et opz vt sit in ꝓncipio rei cum raffano infuso in syrupo acetoso: & in fine eius cū ellebor. ¶ Et vt pmutent ad eructationē quantū possibile est: & ad aptionem. Et vtantur in epulis. nūs emplis ipsoꝝ & potibus eoꝝ medicinis exiccatiuis aperituis subtilitatiuis aromaticis: sicut spica & cassia & cinamū & medicinis lubricātibus: sicut absinthio & lixiuium & eupatorio & semie vrtice & camepitheos & aristo. ro. & succo cucume. asininū & folijs mezerion & gētit & allebengi cum ꝓpriet. sua. & ponant in emplastris ipsoꝝ sulfur: & succ⁹ cucume. asininū & radix mezereon: & folia eius & nitrū cinis lilij & spuma maris. Et ista & similia horum cōueniunt fricationi eorum in balneo. ¶ Et ꝓferunt eis nuba & alcacarion & vinum odoriferū paucū: & syrupus de lilio. & ex eis que cōferūt eis valde sunt syrup⁹ de absinthio in ieiuno mitridatū & diacurcuma: & dialacca & allebengi & diaspermaton. ¶ Et qñq; sumūt in potu de lacib⁹ lac camelaz: & vrinas earū & ꝓprie in corporib⁹ solidis fortib⁹: & ꝓprie qñ antiquant caceſia: & forsan fit hydropisis. ¶ Et quādoq; sumuntur in potu vn. ij. de vrina camelarū cuz serapini: cuius plm sunt vsq; ad auf. ℈. & silr de vrinis capraz: & qñq; recipit eius est vt cōmisceant cum eis mirabolani citrini si māe fuerint subules colice. & cōferūt eis ex vaporibus: vaporario stōi & epatis cū gallia & cassia & similibus. ¶ Et iterū fac emplm ex eis cuz lilio & similibus. ¶ Et assidue fricare ventrē cū eis que sunt sicut baurach & sulfur cum oleis calidis nous. ¶ Et ꝓfert eis ex emplastris emplm de torcellis cū cydonijs. ¶ Et si inobediat linuatur ex sterc. vaccino & sterc. capruno. ¶ Cib⁹ aūt hūium caceſiā sit ex eis in qbus est suauitas & confortatio nāe sicut alduragi & alcubugi. ¶ Et sint iura eoꝝ alzibrabegi odorificata valde cū eis que sunt sicut gariofili cinamomum & croc⁹ & mastix enā. Et similiter almosusat. ¶ Et ex fructibus granata dulcia: & de cydonijs parum nō nocet. ¶ Et opz vt musceant enā cum cibis ea que sūt sicut synapis & porrū & allea & que currunt cursu eoꝝ absq; multiplicatione plūma.

¶ De cura asclitus. Cap. xiij.

c Vnon cōmunis in curiꝫ eoꝝ est exercitio & ꝫctio superfluitatū: & si non cum alio salē cū statione in sole vbi non est vētositas: & calefaciendo ad ignem accensum ex lignis exiccatuis: & comedere cuz mensura: & dormire aquā & aperire poros: & puocatio frequens: & solutione ven-

Digitized by Google

ris educere aquositatem subtilem cum facilitate ⁊ frequēter. ¶ Et expectatio sup sumit: ⁊ regimen ipsius: ⁊ phibitio a visione aque nōdū a potu ipsius quantū possibile est. ⁊ si nō est ex cursato quin ipsa poteꝫ bibaꝫ post cibū aliquā tulo spatio: ⁊ pmixta cū vino aut alijs. ¶ Et minoratio cibi ⁊ subtiliatio eius valde est melioꝛ cura. ¶ Et exercitiū qđ diximus in ca. hy posarche. ¶ Et ꝓseruatio ꝓximis: ⁊ cōfortatio ipsius cū bene redolentib⁹ aromaticis ⁊ olpha tionib⁹ suauibus in odoꝛibus ciboꝛ cōfortantium: ⁊ ꝓfortatio ipsoꝛ cum vino aromatico. ¶ Et nō est multitudo potus vini in ea laudabilis. ¶ Et ex eis que ꝓferunt eis est vomitꝰ ⁊ ꝓprie ante cibū ⁊ post cibū de tertio in tertiuꝫ: aut de quarto in q̄rtum: aut de quinto in quintum. ipse enim iuuat eos valde. ¶ Et sternutatio cū medicinis ⁊ inflationes ⁊ alia ꝓferūt eiꝫ ex illis que deponūt aquositatē ⁊ extrahūt eas ad vias etiamas. ¶ Flobotomiaꝫ ꝯo opꝫ vt deuitet ois hydropisim ḡnis quantū pōt: nisi illi qui patiunt hydropisim ex retentione sanguis. flōmia enim, phibet mēbris eoꝝ nutrimētū cū ipsa sint pauci nutrimenti: ⁊ cū hoc infrigidat epar ipsoꝝ. flōmia igit est nociua in q̄plurib⁹ dispōnib⁹. ¶ Et si fuerit illic apostema peruenatur ad ipsam in pn⁹ rei. ¶ Cūq; hydropicus cōquerit de latere sinistro multarū arteriarum: tūc non est eius q̄rimonia, ꝓpter tēsionez que fit in ipso: nā ambo latera cōicant in hoc: imo illud est pp sanguinez. Flobotomet ergo in pmis: deinde curet cura hydropisis. ¶ Et si fuerit apa durū: tunc non speret in sanatione hydropisis alicuius que sequit ipz: nā ⁊ si aqua eiuetur q̄libet eiōne redit in ⁊ replet. Et scias q eio cum medicinis laudabilis: est q̄ que fit sectione ⁊ resudatione: ⁊ fit difficile succurrere eis. ⁊ opꝫ vt fiat eio ꝺra qua nō est febris: q̄ uis enim regimē exiccet hydropisim: tamē apa ipsam redire facit. Et opꝫ vt in ipsa munozenꝭ trocisci stiptici q̄uis sint cōfortatiui sicut ē troiscus de almurberis ⁊ ꝓprie cum constricta est nā. ¶ Et opꝫ vt fiat exiccatio in hydropisi frā cum oi calo subtiliatiuo aptiuo. in hydropisi aūt calida ꝑm modum aliū: de quo singulr sermonē faciam. ¶ Et scias q oleū de fisticis ⁊ amigdalinū iuuatiua sunt in oibus spēbus hydropisis. ¶ Medicine aūt singulares ꝓuenientes huic spēi hydropisis: ⁊ cū est frā: sunt sicut decoctio andacoche vehemēs decoctionis: de qua bibant oi die. vn. ij. ¶ Fiat decoquatur squille lb. i. in. iiii. li. vini in vase mūdo donec cōsumat tertia vini: ⁊ bibaꝫ oi die ex eo q̄titas coclearij magni: deide addat sup illud donec pueniat ad q̄q; cochlearia: deinde minuat donec redeat ad vnū. Et iterū detur in potu oi die de succo calamēti vn. i. Et dixerunt quidā q opꝫ vt sumant cantarides: ⁊ auferant capua

⁊ ale earum deinde resoluant coꝛpoza in aqua mellis: ⁊ ingrediat eger balneū ⁊ sumat illud in potu aut comedat cū eo panem: ⁊ hoc apud me est erro: maxim⁹: ⁊ plus qđ expertū est de bere sumi ex eis in potu ē lxerates. i. in potu aq̄rum expressarū notarū. ¶ Et dicit q qñ mundificat coꝛpus potādo oi die ex tyriaca q̄ttatem ciceris cū decoctiōe calamēti. xxi. die: ⁊ est ꝓtentus comestione vne leui q ꝓfert. Et existi mauerūt quidā q sumere in potu stercus capri num cū melle iuuatiuū est eis: aut vrinaz ouiz aut vrinam asinoꝛ cū spica ⁊ melle. Fiat aristoro. pōdus. 3. iii. in vino. ¶ Et iam laudauerūt eis qdam oi die: aut oibus duobus diebus sumere quātitatē fabe ex alumine bunido in aq̄. ¶ Et ex medicinis iuuatiuis sunt alchelēgi ⁊ diacurcuma, ꝓprie. Et spes est ad oēm ydropisim in dyacurcuma: ⁊ ꝓfectione alburbar⁹ ꝓprie ⁊ electuaria asus: ⁊ medicine de squilla ⁊ syrupo squillitico ⁊ tyriaca. ¶ Et scias q tyriaca ⁊ dyacurcuma ⁊ alchelēgi conferūt valde in fine hydropisis frigid. ¶ Et ex medicinis mirabilis iuuamenti sunt trocisci de sabra ⁊ diaruch. Fiat. ℞. sabran murabo. citrinoꝝ partes eq̄les: ⁊ dosis eius gradatim sit ex dauich. i. ʒ. ad quātitatē. ʒ. i. bibaꝫ in oibus. iij. diebus sel mel. Et in eo qđ est inter eos bibantur trocisci almirberis. ¶ Et qñq; cōponunt medicamina ex reubarbaro ⁊ costo ⁊ baccis lauri ⁊ fenugreco ⁊ lupinis ⁊ enula ⁊ gētiana ⁊ gūma amigdali ⁊ galbano: ⁊ sunt medicamēta iuuatiua. ¶ Regimen aūt enacuās aquositatē est cuz solutiuis ebibitis ⁊ clysteribus, ꝓprie. Ipsa enim ꝓpinquiora sunt aque ⁊ leuiora sup naturas ⁊ remotiora a liquefactiōe. Et cū spēbus balneationū cū thermis ⁊ cum regimine calefaciēte. ⁊ cuz aqs qb⁹ in decocta sint subtiliatiua sicut feniculū ⁊ camomilla ⁊ squinārū. Et spēb⁹ vnctionū ⁊ emplastroꝝ ⁊ vapoꝛationū. ¶ Et ingredit in sūma, illius vt sumant in potu lac caprinū ⁊ lac camellarum fetarū. Et de h̄ quidez gñe vna ⁊ lac camellarum fetarū cōuenētia sunt asclin cum sumunt hebdomada. i. cuz trociscis de aloe in pmis. ʒ. ʒ. ex eis cū. ʒ. ʒ. spodij vsq; quo pueniat ad. ʒ. i. ¶ Et post ista eiones eña cuz mizericon cū. ʒ. i. lxelxengi. deinde utera trociscos de aloe hebdomada. i. ⁊ nō cesses facere h̄ ⁊ fortasse sanabitur. Extenuatu ꝯo non sumant in potu ex trociscis de aloe in pncipio quātitatem vnius dauich. ⁊ descriptio qui dez trociscoꝝ de aloe est in antidotario. ¶ In solutiuis autem non oportet vt sit illud qđ nocet epati: ⁊ si aliq; necessitas facit huiusmodi necessarium esse oportet vt rectificetur. ⁊ oportet vt non sit subito: imo ꝑm vices: nā illud qđ subito est mortale est. ⁊ paruū nocumentū debilitat. Et aloes solum est malum valde epati: q̄re oportet vt elogef ab epe: nisi ꝓpter necessi

Digitized by Google

tatem: aut cum ingenio rectificationis. ¶ Et opꝫ vt solutiua sequant̃ ceteris: q̃re non comedat solu⁹ postea die ⁊ nocte si possibile est: ⁊ vt sequant̃ postea que cõfortant ⁊ cõstipãt paruper: sicut trocisci almirberis: ⁊ sicut aq̃ fructuum in q̃bus est suauitas ⁊ stipticitas: ita vt cõforent epar: ⁊ ꝓprie postea que sunt sicut eyforbium ⁊ mezerion: ⁊ aqua ammoniaci ⁊ similia. Deinde administrent̃ rectificantia cõplexionẽ sicut tyriaca ⁊ diacurcuma in frigida ⁊ aq̃ endiue in calida. ¶ Et illi quidẽ que est vehemẽtis caliditatis nõ cõuenit lac camelarum ferarũ: ⁊ incipiat̃ in lacte camelarũ in ꝑmis a kl.3.⁊ addant̃ in oi die.3.x. ⁊ deuita cũ fuerit caliditas. ¶ Et non solũe educas coleram: q̃n ipsa resistit aquositati aliquo modo. ¶ Et q̃n nece est vt aquositas solũe vẽtris educat̃. tũc duplicat̃ solutio vẽtris ⁊ accidit ytiri no cumẽ tũ: imo necessariũ est vt extinguat̃ colera. ⁊ solue aquositatem nisi colera sit trãsgrediens terminum in multitudine ⁊ sis tunc cõtentus eis que sunt sicut myrabolani. est enim bonũ solutiuum in hmõi dispõne sicut serapinũ est bonus solutiuũ in dispositione frigida: ⁊ ois supfluitas euacuationiꝫ in quãtitate ⁊ in tpe est mala: ⁊ est in calida rectior. ¶ Et ex solutiuis bonis est ius alcanabit ⁊ ius galloꝝ decrepitorum ⁊ ꝓpue cũ polypodio ⁊ aneto ⁊ silibus. Et cuꝫ eũaueris vicibus.x.per aliquot dies cuꝫ aliquo eũatiuoꝝ subtilium: ⁊ cũ lacte camelaruꝫ ⁊ aq̃ easei: ⁊ religꝫ ⁊ minuta fuerit aqua ⁊ alleuiarũ fuerit apa: tunc rectiuꝫ erit vt super vẽtrem cauteria fiant vt nõ recipiat aquam post illud. Et fiant cauteria post abstinẽtiã ⁊ dimissionẽ solutionis vẽtris duob⁹ diebꝰ aut tribus. ⁊ sint ex cauteria.s.tria in lõgitudine incipiendo a casu vsq̃ ad femur: ⁊ tria in latitudine vẽtris ⁊ expecter post ipsa ꝑm famem ⁊ sitim. Et recti⁹ q̃ est vt i potu sumãt iter duas solones vẽtris aliquid. de apietib⁹ opilationes sicut sunt trocisci de amigdalis amaris. ¶ Lac aũt camellaruꝫ ⁊ capr̃arũ: ⁊ ꝓprie arabicarum: ⁊ ꝓprie cũ ipin guant̃ in potu deꝫ cum eis que solone ventris educũt aquositatẽ ⁊ subtiliãt ⁊ ꝓuocãt sicut scha ⁊ abrotanũ ⁊ cartamũ: ⁊ alia. ⁊ calefactiꝫ cũ eis que cõueniant cũ hoc ẽpi sicut cuscute ⁊ endiuia ⁊ alia. Et nõ respicias ad illud quod dꝫ in ipso ex hoc q̃ decipiũt sophistici: ⁊ q̃ dicitur est q̃ natura lactis est ꝛria hydropisi: imo scias q̃ est medicamẽ inuamentũ ꝓpter illud q̃ in ipso est de absterßione: ⁊ est ꝓuenies ꝓpter illud q̃ in ipso est de ꝓprietate sua: q̃n enim est medicina lubrificatiua ꝛria ei q̃ queritur de cura q̃litatis: sed est cõueniens cũ ꝓprietate sua: aut ꝓpter egritudies: sicut euacuatio ⁊ filia: sicut ponũt enduiain curationibus epatis q̃ habet egritudies frigidas ⁊ sicut fit euacuatio: ⁊ tendit̃ ad scamoneã in egritudinibus colericis: imo scias q̃ hoc lac vehemẽtis inuamenti est: nã si hõ assidue ipso vteret̃ loco aq̃: ⁊ cibi sanaret̃ ꝑfm: ⁊ illud q̃ iam exprtus fuit i q̃busdã q̃ puenerũt ad terraꝫ arabũ ⁊ perduxit eos necẽtas ad illud ⁊ sanati sũt. Lac q̃ camelarũ q̃nꝫ admistrat̃ solũ: ⁊ q̃nꝫ admistrat̃ mixtũ cũ aliꝫ medicinis q̃busdã quarũ est intentio regimis nõ calefactiõis valde: sicut mirabolanis cũ senunie enduite ⁊ semine cuscute ⁊ sale naptico: ⁊ in q̃busdã earum est intẽtio regis calefactiõis subtilitãs: sicut serapino ⁊ granis eius. ⁊ in q̃busdã earum est intẽtio supfluitatis solonis vẽtris: sicut costo ⁊ similibuꝫ: ⁊ q̃nꝫ admiscent̃ vine camelarũ: ⁊ q̃nꝫ sunt ꝑsenti eo loco cibi ⁊ pot⁹: ⁊ q̃nꝫ addit̃ ei cib⁹ alius. Et in vtriꝫ dispõnibus opꝫ vt tu verifices in re eius an corꝑ⁹ sugat ex eo ⁊ nõ soluat: aut soluat parũ: aut soluat plus põdere suo ꝑm mẽsurã tolerabilẽ: aut supfluat ⁊ soluat vltra tolerantiam: aut caseet in stõ ⁊ in vijs: aut perducat ad infrigidationẽ: aut fluxu vẽtris educat hu. grossum flegmaticũ: aut hu. adustuꝫ ꝓpter putrefactionẽ suaꝫ si eam receperit. Et scias q̃ medio: hora sumẽdi ipm in potu est ver vsq̃ ad initiũ estatis: ⁊ ex regimine bono in dãdo ipꝫ in potu est illud q̃ experti fuimus multoties ⁊ cõtulit: ⁊ est vt bibat̃ lac camelarũ ferarũ ꝑm vacuitatem vẽtris ⁊ abstinẽtiam diei ⁊ noctis ante ipsum: ⁊ nõ sumat̃ ex eis nisi parũ valde. ⁊ si possibilis est abstinẽtia eoꝝ .s. diei ⁊ noctis fiat: ⁊ necessaria quidẽ est abstinẽtia noctis q̃ est ante ipm. deinde bibat̃ ex eo q̃ mulctũ est in hora: ⁊ statim quãtitas vn.ij. aut.ij. ⁊ meli⁹ quidẽ est vt sumãtur vn.ij. ex eo cum vn.ij. vine camelarũ ⁊ abhorreãt aquam aliq̃b⁹ diebuꝫ ⁊ cõsideret vsq̃ ad dies.ij. ⁊ inueniet q̃ egre dit cum ꝓuocatione ꝓximum ei quod bibit: ⁊ post illud soluet̃ vẽter cum eo q̃ bibit̃ ex eo ⁊ fortasse non soluetur venter cum eo nisi fortasse rumper: ⁊ nõ soluitur per ipsum nisi q: corꝑ iam repletũ est ex eo. ¶ Q̃d si soluatur venter eius vltra q̃ bibit abstineat ab eo vna die aut misceatur cum eo illud. q̃ cõstipat: ⁊ si nõ soluit: tũc oporet vt timeat ex potu eius caseatum ⁊ dimittat ipm: ⁊ similiter si soluit vltra illud q̃ bibitur: ⁊ tunc q̃dem opꝫ vt bibat aliq̃d q̃ deponat illud q̃ est in ore stomaci ex eo: ⁊ vt uteret ipsum admixtũ cuꝫ opoponaco ⁊ filibus: imo cõuenit̃ est vt in oibus tribus diebus sumat de pillulis de opo. ⁊ similibus cuꝫ quãtitate pauca que extrahat illud q̃ fortasse caseatur ex reliqs eius aut gñatur ex eo: ⁊ ꝓprie cum eructuat acetose ⁊ inuenit grauedinem: ⁊ ex regimine cõferente in hmõi dispõne est clustere in hora: ⁊ opꝫ erit in hmõi dispõne vt dimittat sumere i potu lac vno die aut duobus: ⁊ vacet ad vaporationes ⁊ emplastra quibus emplastretur vẽter ⁊ resoluunt. ¶ Q̃d si

Digitized by Google

potus lactis non facū accidere aliqđ ex hoc: ꝛ egredīt oī die res non ſuperfluę: imo peruenięs ad quātitatem duoꝝ vaſoꝝ paruoꝝ: ſicut aqua ſit cōtentus eo: ſiue ſit ſolū aut cū opoponaco ꝛ pillulis ſolutiuis de opoponaco ꝛ aliis. ℂ Et ſi ſuperfluerit ſoluto ventris ſolue ab eo lac vno die: aut duobus diebus: deinde gradatim ꝓce de in faciēdo ipm potare: ꝛ da ei in potu ex eo lac aſalis iam nutrui ex ſtipticis: ꝛ pmiſce cuꝫ eo hora q̄ caulget ſcore ferri albaſcen cōtrite ꝛ ablute cum vino ꝛ acero aſſate ꝑm quātitatē ʒ.xx. ꝛ hypoquiſtidos ambox aā.ʒ.v. ſ. apij.ʒ. iij. bacar pondus ouigani ꝛ apij ꝛ rute. Et dimitte in ipſo hora vna: deide colet ꝛ bibatur: deinde gradatim pueniat ad purus poſtea ad pmixtū cū eo qđ ſoluit vētrē ſi neceſſariū fuerit illud. ℂ De diureticis ꝙo cōferendus non opꝫ vt vnū ſolum adhibeatur: imo fiat pmutatio de qbuſdam ad quedā ſicut ſunt petroſeliū ꝛ ameos ꝛ calamentū ꝛ aſſarū ꝛ feniculum ꝛ ſemē apij: ꝛ ſiler ꝛ radix aniſuden ꝛ camepiteos ꝛ acorus ꝛ ſpica ꝛ daucus ꝛ fu. ꝛ meu. ꝛ aſparagus ꝛ ſemen eius ꝛ radix paſtinace cāpeſtris ꝛ l: elengi. ℂ Et opꝫ vt optume fiat eorū tritura: ita vt velociter pueniāt ad ptes gibboſitatis. ℂ Et cū adminiſtras diuretica forcia opꝫ vt adminiſtres poſtea aliquid de iuriꝫ pinguibus ſicut eſt ius galline pinguis. Jn emplaſtris ꝙo regula eſt vt nō multiplicentur in eis ea que exiccant ꝛ reſoluunt cum ſtipticitate forti ſtantia loco eius qđ exiccetur ꝛ reſoluatur: niſi eoꝝ res ſit modica ꝑm quantitatez que conſeruet ſanitatem: ſi illa neceſſaria ſunt: ſicut ſunt ſpica ꝛ thus ꝛ ciperi cum quātitate pauca valde: illud enim cōſeruat ꝙtitē mirach: ꝛ illud qđ in ipſo eſt eiā: ꝛ facit ipm nō ſuſceptibile. ℂ Medicinas aūt ſingulares q̄ emplaſtrāt ꝛ empla cōpoſita iuuantiua in hac egritudine iam plima diximus in antidotario. ℂ Et ea q̄ dixim? hic ſunt expta ꝛ iuuantiua: ſtercus vaccinū ꝛ ſtercus capꝛinū: ꝛ ſterc? vaccarū paſcentiū herbā nō minimam. ℂ Deſcriptio emplī ex eiſ. Sumatur ex hoc ſtercore vaccino aliqđ ꝛ bulliat cū aqua ꝛ ſale: deinde pulueriʒet ſup ipm ſulfur cōtritum: ꝛ ponat ſuper ventrē. Et iterū ſtercus capꝛinū cū vrina infantiū: ꝛ iterū ſtercus colūbinū ꝛ bacce lauri ꝛ aloes. ℂ Et ex fortibus in hoc ca. eſt ſterc? capꝛinū: ꝛ ſterc? vaccinū in quo ponit aliquid de ellebozo ꝛ alſcebrā ꝛ cōgregantur cum vrina camellarū: ꝛ fit ex eis emplaſtrum. ℂ Et ex cōpoſitis bonis eſt vt admiſceant aliquadachi contrite: diminant ſuper vētrem hydropici cū diſpoſitione ſua poſtq̄ contrita ſunt cum oſtracis ſuis ꝛ expectentur ſuper eas vſquequo exiccentur per ſeipſas. ℂ Et ex emplaſtris bonis é vt fiat emplaſtrū ex gūma pini ꝛ nuce ꝛ milio ꝛ minuto thure cū adipe vaccarū. ℂ Et emplm ꝓueniēs hydropiſi: decoquanť ficus carnoſe cum aqua ꝛ miſceant cuꝫ eis mezerion ꝑs.i. nitri ꝑtes.ij. camepitheos ꝑs.i. ꝛ.ʒ. ℂ Jll. forte valde. ℞. gūmi pini ꝛ ceere ꝛ yſopi humide ꝛ picis ꝛ gūmi alboum oium aā. darlumet. iij. meha ꝛ eſt ſtorax ꝛ maſticis ꝛ aloes ꝛ croci ꝛ cinamū abſinthij ꝛ ammoniaci oium aā. darlumet. i. caſtorei ſulfuris ꝛ ămoni ꝛ oſtracoꝝ piſcis nominati aā. darlumet. ʒ. ſtercoris colūbini ꝛ oſtracoꝝ babylonicoꝝ ꝛ ſpūe maris oiuꝫ darlumet aā. iij. lilij celeſtis darlumet. iij. bauracru. darlumet. i. permiſceantur cuꝫ oleo de camomil. Et qñ eſt in epate apoſtema ꝓfert emplm factū ex herba ſpice ꝛ ʒinʒibere ꝛ granis albē. ꝛ maſti. ꝛ mellilo. ꝛ ꝓpurijs vitis ꝛ camomil. ꝛ oleis aromaticis. Et ex emplis ꝓfectis emplꝫ hmōi. ℞. marchaſite ſulfuris ſcutini nitri bauracb ămoniaci oium aā. ꝑtē. i. cymini ꝑtes. ij. ꝛ. ij. tertias partis ꝓiungant cum cera ꝛ glutino alboum ꝛ vino ꝛ ponant ſuper ventrē. ℂ Et emplm de caſtoreo ꝛ emplm de abſinthio: ꝛ emplm de treos nr̄m: ꝛ emplaſtrū de euforbio ꝛ emplm de colloquintida: ꝛ emplm factum ex ſalice: ꝛ emplaſtrū de baccis lauri: ꝛ emplaſtrū diaſpermatō: ꝛ emplm colophidis. ℂ Et ex eis que pulueriʒantur ſunt nutrū ꝛ ſal aſſata: que pulueriʒenť ſuper ventrē: ꝛ ꝓpͤie poſt oleū cucume. aſinini ꝛ oleū de neriden: ꝛ quādoq̄ adminiſtrātur ſuper eoꝫ medicine rubificātes. ℂ Et qñq̄ percutiunť mēbra extrema cū ꝛgis ſubtilib?. ꝛ illud quidem illaudabile eſt apud me. ℂ Et quandoq̄ ſuſpendūtur ſuper aqua eoꝝ ꝛ que ſequuntur ea veſice in quibus ſufflatū eſt. Sꝛ ego nō cognoſco in eiſ plurimū bonū. ℂ De inciſione ꝙo mirach ſcias q̄ parū proficit niſi in corpore valde forti cuꝫ potēs eſt hoc modo tolerare exercitiū temperatū ꝛ ſitim ꝛ minoration em cibi. ꝛ opꝫ vt nō audeat fieri dū poſſibilis eſt cura alia. ꝛ rectius quidē eſt vt nō fiat in vice vna ſubito: ꝛ eūenť ſpūs ſubito: ꝛ cadat ꝙtus: imo paulatim ꝛ vt ipſa nō perueniat ad multā debilitatē. ℂ Modus aūt inciſionis ad exhendū aquā eſt iſte. Precipit aūt affrius vt erigat ſe eger egluter ſi ꝑ aut ſedeat equali ſitu ꝛ cōprimāt ſeruiētes latera eius ꝛ expellāt ea ad inferiora ſumis: deinde adminiſtrēť inciſio: ꝛ ſi nō eſt potēs ad illud nō incidas ipm. ꝛ ſi vis ipm incidere: opꝫ vt meſures inferiora ſuminis quātitate trium digitoꝝ ꝓiunctoꝝ: deinde incide ſi fuerit inter hydropiſis ab inteſtinis. ℂ Et ſi fuerit ex latere epatis fiat inciſio a latere ſiniſtro ſuminus. ꝛ ſi cauſa fuerit a ſplene pone ipſaꝫ a latere dextro ſumis ꝛ ſubleua ipſaꝫ vt non ſcindatur ſiphac. deinde excoꝛietur mirach ꝛ ſiphac parūper ad iferiora loci iciſionis mirach. Deinde perforeť ſiphac ita vt ſit foramen mirach inferius foramine ſiphac: quatenus cuꝫ egreditur cāna cooperiatur illud: ꝛ re

Digitized by Google

cheatur aqua propter diuersitatem duoꝝ foraminū: deinde intromitte in ipsam cānulā ereā. ¶ Cumq; acceperis aquam cum mensuram facias facere ipsum resupinum: ⁊ oportet vt consideres pulsuq;. ⁊ cum inceperit debilitari paulumper retine aquam. ¶ Cūq; aquam extraxeris in fine extractionis ⁊ remanserit aliquid: tunc iam sufficit vt laborent in ipsam medicine solutiue. ¶ Et quandoq; fiunt post incisiones cauteria que diximus. ⁊ q̄nq; fiunt in stō ⁊ epate ⁊ splene: ⁊ in inferioribus suminis cauteria minora. ¶ Et q̄nq; subtiliant̄ q̄dā ⁊ facūt curare aquositatē ad safati incidunt ex safati paulatim: ⁊ est regimen inuatiuū: ⁊ illud cum sternutatione ⁊ cum oi q̄ trahit aquositatē, ad inferiora. ¶ Et oz tunc vt caueat̄ ne p̄ueniat ex eo ruptura: vt fiat illū cum eo in quo non est nocumentū aliud. ¶ Et q̄nq; punginus inflaturam testiculoꝝ cum acubus multis vt aqua habeat resudatōes plurimas ⁊ forasse succedunt incisioni dolor ⁊ punctura: quare oz administrē ifusio olei anetini ⁊ olei rāomillini: ⁊ oleorum lenitiuoꝝ sup punctura: ⁊ sup locū incisionis ponant̄ empla fcā cuz fenugreco ⁊ seie limi ⁊ scie altee ⁊ silibus. ⁊ q̄nq; sufficiunt aqua calida ⁊ oleum effusa super locuz incisionis cūcq; sedatur punctura diminue ea. ¶ De eūonibus aūt eoꝝ pucularibus cum medicinis afferā ea, ⁊ has quidez medicinas soluimus aquositatis iam numerauimus in tabulis. ¶ Et fortes earum sunt sicut lacticiniorū ⁊ arbores earum ⁊ melius quo malitia eoꝝ frangit est acetū ⁊ poma ⁊ cydonia ⁊ seia granatoꝝ: ⁊ ꝓprie acetum in quo condita sunt cydonia aut in quo sunt dimissa aliqbus diebus aut super qd̄ roratus est succus eoꝝ. ⁊ ex eis qbus ꝓficiūt lacticinia: sicut lac alsceb̄ā: ⁊ sūt rob ⁊ silia: ⁊ syrupus acetosus est melius illo. f. cum soluit̄ in vn. eiuꝰ duae ex eis que sunt scebā ⁊ ꝓprie arbor ex qua fit tyriaca: ⁊ extremitates algaiari ⁊ euforbiuꝫ. ¶ Medicamen de quo in potu sumit̄ pōdus ʒ.i. in vitello oui sorbilis: qō multotiens cōfert in fortibus cum timore maximo. ℞ recipe galbanū ⁊ es vstū ⁊ scoriā eris ⁊ ꝓprie ꝓfectū cū medulla panis ⁊ fcm̄ ad modū pillularū: therbam que nosiat̄ mendana. aliaꝫ alalzarte: ⁊ succum cucumeris asmini ⁊ vinū in quo infusa est pulpa colloquinit. ¶ Et ex summa lacticiniorum mezerion est fortis in hoc capitulo ⁊ eius rectificatio est vt infundatur in aceto: ⁊ quandoq; fit in huiusmodi syrupus acetosus. ¶ Et de ammoniaco quandoq; sumitur in potu vsq; ad ʒ.ij. cum aqua mellis. ¶ Et ex eis que equalitas vicine sunt serapinū ⁊ treos ⁊ semen vrtice excorticatū ex cortice suo confectum cum melle ⁊ aqua foliorꝝ raffani. ¶ Illa vero que sunt salubriora ⁊ debiliora sunt aqua cardamomi. ʒ.lib. cum zuccaro alphasir: ⁊ aqua allelzengi ⁊ aqua solatri ⁊ syrupus acetosus de mezerion ⁊ lac camelarū fetarū ꝑparatū: ⁊ aqua lactis ꝑparata cum virtute treos: ⁊ scoria eris ⁊ almezerion ⁊ silibus. ¶ Descriptio aque lactis ponat̄ super. ij. lib. eius. ʒ.i. salis gēme. ⁊. ʒ.v. turbith trita: bulliant cum subtilitate ⁊ accipiat̄ spuma eius ⁊ colet̄. ⁊ in inceptōe sumatur in potu ex ea tertia pars lib. deinde addatur paulatim vsq; ad lib. i. Ipsa enim expellit aquā sine calefactiōe. ¶ Et aqua casei melioꝝ ē que accipit̄ ex lacte camalarū. ⁊ melioꝝ ⁊ laudabilioꝝ ⁊ calefactis est illa que accepta est ex lacte caprino ⁊ lacte asinino. ¶ Et ex medicinis resistentibus ad illud ⁊ ꝓferentibus hydropisi calide: est vt infundat̄ medietas cydonij in aceto tribus diebus: deinde terat̄ cum ponderesui de mezerion recenti vehemēter: ita vt misceatur: ⁊ ꝓjiciant̄ super ea medietas ponderis aceti de zuccaro ⁊ decoquat̄ donec redeat in essentiā mellis ⁊ misceant̄ oia. ¶ Et quandoq; appropinquant huic pillule facte de scie mezerion cum zuccaro alphasir. ⁊ sunt ex eis in qbus non est timor in calida ēt. ¶ Et ex consecutionibus est allelzengi ⁊ ꝓfectio nra de scoria ferri ⁊ almezerion in antidotario. ⁊ ꝓfectio quorūdā. ℞ recipe endiuie ⁊ seis apij. ʒ.x. ⁊ succi artaxaracon sicci pondus. ʒ.xx. ⁊ succi alnubaris. ʒ.xv. lacce ablate reusini amboꝝ. aā. ʒ.v. succi absinthij. ʒ.vij. succi cucu. aſi. ⁊ pulpe colloquintide. aā. ʒ.v. agarici. ʒ.vij. ꝓficiat̄ cum iulep ⁊ sumat̄ in potu cuz aqua de oleribus. ¶ Hoc est medicamen bonū qō qdā priorꝝ annquorū dixerunt: ⁊ secuti sunt eos qdā posteriorꝝ: ⁊ est securius latus q̄ allelzengi ⁊ in ipso sunt confortatiuo ⁊ soluto ventris fortis. ¶ Et ex cōpositis potibus est syrupus noster de treos: ⁊ syrupus hmōi. ℞ recipe eris vsti aur. i. ⁊ terat̄ valde ⁊ pulueriset̄ ⁊ finu colūbini aur. i. ⁊ tertiaz ramoꝝ rutbe ⁊ aliquātulū salis ⁊ panis bibat̄ illud cum vino. ⁊ ex pillulis pillule sulfurinus ⁊ earum confectio. ℞ recipe scorie eris ⁊ foliorum almezerion ⁊ seminis anisi omnium. aā. partem i. ⁊ fiant ex eis pillule ⁊ sumant ex eis in potu debilis. ʒ.i. ⁊ fortis aur. i. ¶ Et ēt pillule esechichie ⁊ pillule biberē ⁊ pillule de quqs ⁊ pillule de serapino: ⁊ pillule de mezerion: ⁊ sunt vtiles in ascitis: sicut pillule de reubar. sūt vtiles hypolarcha: ⁊ pillule de bdellio: ⁊ pillule de scebzam: ⁊ pillule quas diximus in antidotario. ⁊ pillule huiusmodi. ℞ recipe lactis alsceb̄ā ⁊ succi absinthij ⁊ spice ⁊ turbith omnium. aā. dauich. i. agarici ⁊ rosarum amboꝝ. aā. ʒ.i. formentur pillule cum aqua solatri ⁊ dibatur. ¶ Pillule bone. ℞ recipe corticum citri cam epitheos aniſi partes equales informentur pillule ⁊ recipiantur ab eis. ʒ.i. ⁊ fiat sublevatio. ¶ Et iterum ex trociscis trociſci de reubarbaro plñ solutiui ⁊ meliores de mezerion

Digitized by Google

cum seminibus ⁊ trocisci de mezerion sunt de scriptionis alterius note. ¶ De balneis vero illa que sunt hu muda eis sunt hꝫ renda: ⁊ illa que eis sunt melioꝛa sunt facta sicut clybanus calefactus postꝯ tolerauerit infirmus vt ingrediat ipm ⁊ ꝓprie hꝰis hypoſarchaꝫ. Cuꝯ ingredi dimittat capur suū ex ad aerē vt pueniat frigus ad ptes cordis: ⁊ pulmonis ⁊ infrigideꝛ coꝛ eius: ⁊ non magnificeꝛ sitis eius ⁊ resoluaꝛ coꝛpus eius in sudoꝛe exuberāte inuatiuo. ¶ Et si fuerit humuda cum aquis thermarum nitroſis sulfureis ⁊ aluioſis notis exiccatuis inuabiꝛ cum eis valde in statu egritudinis: ⁊ ꝓprie hꝰis hypoſarchā. ¶ Et iterando ingrediat in ea in die vicibus aligbus: ⁊ si non cadit virtus eius ⁊ pose est eis vt stet in eis per longitudinē diei faciat: ⁊ huius qdez generis cum aqua maris tepida ⁊ calefacta. Verū subꝛmerſio in frā in fine rei vehemēter est ꝓuenieꝛ: ⁊ de bonitatibus aquarū thermarū: ⁊ statio regiminis: anhelitus fri cuius filis deficit in balneis. ¶ Qꝺ si aque thermarū non sunt pñtes tunc resoluant aque dulces cum eis que administrant ex medicis: ⁊ decoquant in eis ea que sunt sicut baurach ⁊ sulfur ⁊ aluſnē ⁊ synapis ⁊ calx ⁊ spēs alie note quas vis. In oibus.n.nō fit malū. ¶ Et oꝫ qdē vt iste aque obuieut vētri hꝰi asclite ⁊ tympanite ⁊ hypoſarchā ⁊ toti coꝛpoꝛi. ¶ Hydropisis aūt calida que est sequens apa calm̄: aut sequens cōplonē calidam sine apate pp debilitatē virtutis stōl. ⁊ non figt hanc spēm hydropisis ꝓculdubio rubedo aq: qñq; est pp coꝛ suū: imo innūit in ea ꝑm religꝯ figtões deinde curat. ¶ Et oꝫ vt deuitent isti duo simul medicinas calidas oīno: qm̄ addūt in eam: ⁊ addunt in egritudine: imo est in eis timoꝛ magnus. ¶ Et non opꝫ vt attendat illud qꝺ oꝑ hydropisis non sanat nisi cum medicinis calis. Vulnerans.n. figt illud qꝺ testificamur ⁊ experti sumus vt curemus nos ⁊ qui fuerunt ante nos apa curatōe sua cōplonē calidam cū infratōe. ego qꝺē vidi mulierē quā hydropisis attriuit ⁊ magnificata est sup eā ⁊ mꝛata est ꝑm plꝛitatē ipis tam maximā qꝫ eius relatio est incredibilis: ⁊ sanata est ⁊ ꝓparauit seipsam ⁊ appetiuit sūū hoc regie. ¶ Et cuꝫ hoc ēt oꝫ vt attendas latus aquositatis aggregate. nam si in ꝓsideraueris tm̄ latus se. erit timoꝛ suꝫ ⁊ si ꝓsideraueris latus aquositatis tm̄ erit erroꝛ. Oꝫ ergo vt tu ꝓiungas inter duo regimina cum facilitate ⁊ intende tm̄ in eis que equant ⁊ resistunt vincenti. ¶ Et scias qꝫ qñ tu studes in sanando hydropisim ⁊ apa ⁊ febris stanna sunt: non est tibi pose. ¶ Et regimen in hmōi est vt administres aquā solarri ⁊ aquā allexengi ⁊ aquā apij ⁊ aquā coꝛdumenti: ⁊ aquaꝫ altaraxacon: ⁊ est alia daid armaca. ¶ Et oꝫ vt misceat cum istis aliqd de lacca ⁊ croco: ⁊ rendbar. cum mirab. citrinis. Et vt administres ēt apud necessitatē illud qꝺ posuimus in ordine preteriti de solutiuis: de mezerion ⁊ aliis. ¶ Et oꝫ vt attendas illud qꝺ dixit. G. in cura hydropici calidā hydropisim hꝰis: ⁊ descripsimus illud suis dictiōibus. ¶ Inquit. G. illud quo preparauit senem amicū meū in hydropisi asclite cum caliditate ⁊ virtute debili fuit hoc. Libaui illū cum carne hedi assata ⁊ carne alcubugi ⁊ alchabin: ⁊ alteugi ⁊ filibus ex ambus ⁊ panē hꝰisch ⁊ infrātis ⁊ almoſijs ⁊ halpulen ⁊ lenibus cum aceto facto ex eis cibario citrino. ¶ Et ꝓcessi illud ei ꝓ seruatiōne virtutis. Et non ꝓcessi ei vt vteret iure oīno nisi i die quo in potu medicinā ei tribuere volui. In illo enim die pmisi vt vteret ipse zibꝫ abegi ante me dicinam: ⁊ post ipsam: ⁊ non multiplicata fuit sitis ipsius: ⁊ precepi ei vt comederet ista cum aceto minime fortitudinis: ⁊ solui ipm hac de coctione. ℞. mirabo. citrinoꝝ. ʒ. vij. fumiterre. ʒ. iiij. herbe absinthij. ʒ. ij. herbe cuparoſij. ʒ. ij. endinie recentis baccarū spice aromatice. ʒ. ij. seliꝫ endinie. ʒ. ij. roꝝ. ʒ. ij. decoquant in tribus lib. aq̄ donec redeat ad. ij. lib. ⁊ spargat in ipsa pōdus ʒ. x. zuccari ⁊ bibat. ¶ Et iterū cum illis pillulis. ℞. lac scebzā ⁊ zuc. quātū ipsum cōgelari ⁊ dedi ipsas ante cibum suum. ⁊ qñq; congelari ipsum cum lacte ficuum ⁊ dedi ex eo duo cicera: aut tria: ⁊ dedi ei in potu post illud rob de acresta ⁊ acedula. ¶ Et feci emplastrum epati ipsius cum fris ⁊ cum granis condes ⁊ mezerion infuso in acero. ¶ Et ex epithimatibus super ventrem est illud qꝺ. ℞. lutum armenꝫ ⁊ aquā ⁊ farinaꝫ ordei ⁊ mulſi: ⁊ stercus vaccinum ⁊ simum caprinū ⁊ cineres quercus ⁊ vitis: ⁊ i virtuq; lateribus baurach ⁊ sulfur ⁊ oīa sint cum acero. ¶ Et cum epari eius faciebam emplastra que recipiunt sandalos: qñq; ponebam emplſi de sandalis sup epar ⁊ resoluimus super sumen ⁊ ventre. ¶ Et qñq; solui eū cuꝫ syrupo roſ. postꝯ infundi in ipso mezerion ⁊ myrrhā: aut dissolui in ipso lac alsebzā. ¶ Et concessi ei de fructibus ficus siccas ⁊ amigdalas ⁊ zuccaruꝫ. ¶ Ex ꝓcepi ei tolerare sitim. Et cum superfluit in ipso permiscuit: julep: ⁊ dedi ei in potu. ¶ Et qñq; contriui folia almezerion: ⁊ permiscui cum melle ficuum ⁊ dedi ex eis ipsi ante comestionē ⁊ post eam: ⁊ ad vltimum non dimisi eum die vno absq; expulsione. Hec sūt verba eius. ¶ Libus aūt hꝰi hydropisim: opꝫ vt sit paucus ⁊ semel in die: ⁊ si possibile est eis vt absteneant a pane tritici ꝑpter suam viscositatē ⁊ suam opilationē faciāt: ⁊ sint contenti pane ordei cum seminibus. ⁊ si necessarius fuerit opꝫ vt sit panis de furno lzaeherien coctus ⁊ siccatus vt non sit azimus: ⁊ sit ex frumento. ¶ Et sunt qdam hoies qui in eo ponunt farinam ciceris ⁊ sit coꝛum vuctuo-

Digitized by Google

ſit as ex tali quale eſt oleum omphacinum. ⁊ ex cibis eorum eſt oleum de ſeibus ⁊ almuſeniati: qñ eſt ꝓueniens eis: ⁊ ius galline eſt inuanuñ eis. Ipſum.n. aggregat ad ꝓuocationē ⁊ rectificationem epatis. Et cibus quem faciunt xpani ex oliuis ⁊ nucibus ⁊ alijs. ¶ Et ouis vt ſint iura eorum aqua ciceris ⁊ ius alcanabit: ⁊ galli veruſti: ⁊ galline ⁊ ꝓprie cum herba almendumeri. ¶ Et ſint carnes quas ſumunt carnes auium leues ſicut alduaragi: ⁊ alcubugi ⁊ aſcelfe: ⁊ alſudet: ⁊ alcanabur ⁊ carnes alcata: ⁊ carnes allaſel ⁊ hedorū: ⁊ parui ꝓpiſcium ſubtilium ⁊ acutoꝝ: ⁊ incliuoꝝ ⁊ caro vipere eſt eis bona valde: ſed ipſa qñq; ſuperfluit in ſiti. ¶ Et eorū olera ſint ſicut apium ⁊ ſicla ⁊ herba iudaica ⁊ endinia: aut fumuſterre ⁊ parum de ſumach: ⁊ porri: ⁊ ruthe ⁊ folia carui: ⁊ calamentum ⁊ allea ⁊ capparis ⁊ ſynapis: ⁊ grana oia nocent eis ꝓprie patientibus tympanites. ¶ Medulle aũt fiſtici ⁊ auellane ⁊ amigdale: ⁊ qñq; concedunt eis in hora furtiua dacnlis vue paſſe. ¶ Et de fructibus recentibus nō cōceduntur eis oino: niſi granata dulcia. ¶ Vino aũt non appropinquet calidus hīs hydropiſis vel hīs hydropiſis frīs: oꝝ vt nō bibat ex eo niſi ſubtile antiquū paꝝ: nō cū ē ceruus nec ſup cibū: imo poſt horā: ⁊ cuꝝ ſit deſcenſio cibi in ſtō. ¶ Clyſteria vero ⁊ ſuppoſitoria ſint ita. Clyſteria.n. ſint facta ex aquis extrahentibus aquoſitatē cum eis que ſunt ſicut ſyrupus acetoſus ⁊ ſilia. ¶ Collyriū bene extrahens aquā ꝑ.ſeis vtricē.v. numero granatoꝝ almeuduna ñ. xxx. numero agarici ſurat. vij. coꝝicum eris darī.rimet. xxx. miſceantq; cum medulla panis: ⁊ adminiſtretur collyrium ⁊ ſumant ex eo. vi. ſurat aur. vij. ¶ De diureticis aũt ſciendum eſt q; oia diuretica cōferunt eis. ¶ Et ex eis que ſunt illis bona eſt medicamen ꝓuocans vrinaꝝ qō. Recipe vtricē ſurat. vij. elleboꝝ nigri tāmdez: allelengi darī.rimet. i. ſpice indice. ʒ. ij. per miſceantur ⁊ ſumantur: cuius potio ſit. i. aur. cum ſyrupo alefeniati. ¶ Aliud ꝓuocans vrinam. Recipe xlobal. ſpice caſſie cimini radicis lilij ipericon floꝝ ſquinanti amigdalarū baſir ⁊ azabre amomi ⁊ ſemerion ⁊ eſt ſpecies apij campeſtris ⁊ petroſilinū ⁊ eſt ſemen apij montani calami aromatici piperis allelengi ſiſeleos ⁊ eſt aniſuden romanum omnium. aā. ʒ. ij. miſceantur omnia: ⁊ doſis eius ſit auꝝ. duo.

¶ De cura hydropiſis hyposarche. Cap. xiij.

Dices vniuerſales iuuantes in curatione hydropiſis hyposarche ſunt iſte: ⁊ cum hoc iam diximus in.c. hydropiſis aſcitis conditiones conueni entes ad curationes hyposarche: ⁊ in ea quidem qñq; accidit neceſſitas flobotomie ſi fuerit cauſa retentio ſan. menſtrui: aut emoꝝroydarum ⁊ fuerint illic figētes replōnus. ¶ In flobotomia enim tunc erit ablatio prefocationis extinguentis ⁊ flōmia quidem vehementius eſt ꝓportionalis hyposarche cū aſcitis: ⁊ lenitas nāe in eis eſt ꝓueniens. ¶ Et qñ eſt cuꝝ hyposarcha febris non timetur ſolutio ventris ⁊ euacuatio cum flōmia neq; medicine dum nō remouentur. ¶ Et trociſci de ſebeſten ⁊ potatio eorum ſm q; narrauimus in.c. aſcitis vehementius ſunt conuenientes hyposarche cū reliquis ſpeciebus hydropiſis valde. Non ergo oportet vt retentio fiat: imo oportet vt ſoluatur ſemper. Et ſi non cum alio ſaltem cum medicina temperata ⁊ confert vomitus ⁊ confert gargariſmus mundificans cerebrum: ⁊ confert ſolutio: ⁊ que melioꝝ eſt: eſt illa que eſt cum pillulis de reub. Et hydropiſi quidem ⁊ ꝓprie hyposarche adeſt exercitium: incipiens ꝓnum reſupinando: deinde inniteudo ſuper dorſum animalis: poſtea ambulando paulatim ſuper terram lenem arenoſam: ⁊ aſſocietur ei qui abſtergat ſudorem: vt non opiletur reſudatio prima a ſcda ⁊ puemant poſt exercitium ad calefactionem ꝓprie ſolis: quoniaꝝ ipſe eſt fortis ſtipticitatis ⁊ quando vehementius fit calidus ſol caueatur caput vt non aduenīat ei egritudo cerebralis ⁊ diſcooperiantur reliqua membra omnia ⁊ ſit lectus eorum arena ſi inuenitur. ⁊ cum pulueribus predictis. Cūq; ꝓuocatur ab eo ſudor abſtergatur ⁊ vngatur cuꝝ eis que ſunt ſicut oleum cucu. aſi. ⁊ ſimilia: ⁊ caueatur flatus ventoꝝ frigidoꝝ. ¶ Et oportet vt bibat dialacca ⁊ diacurcuma ⁊ allelengi etiam ⁊ adminiſtrentur diuretica predicta ⁊ ſolutiua quibus eſt ſubtiliatio ⁊ exiccatio. ¶ Et ex eis ſunt troc. de eupatorio cum iunipero ⁊ aqua radicum ⁊ in ſirupo acetoſo cum ſeminibus cum ſit. caliditas medicinarum ſingulariū in aſcitis conueniens in omnibus iſtis tra q; ſe rapinum ⁊ coſtus ⁊ almeſterion ⁊ euforbium. ⁊ decoctio iunipери iunatina eſt valde ſi decoquantur ſola ſm quantitatem q; ex ea rubeat aqua: deinde ſumatur pondus. ʒ. iij. de iunipero: ⁊ bibatur de illa aqua deſuper ⁊ ſumantur in potu etiam ameos ⁊ ſal altabarzet ⁊ cyminum. ¶ In illa aũt que ſit a cauſa calida oportet vt flobotomia fiat vt egrediatur virus malum ⁊ prouocetur. ¶ Si autem ſudor procedat rectificat complexionem epatis per hoc q; reducit epar ad inflāmationē ad complexionē naturalem. ¶ Et cibatio hyposarche calide ⁊ frigide ⁊ toleratio ſitis eius eſt ſicut in aſcitis frigida ⁊ calida ipſa.

¶ De cura hydropiſis tympanitis. Cap. v.

Non in curatione eius eſt vt euacuetur humor humidus ſi ipſa eſt propter retentionem eius ⁊ vt confortetur ſtomacus ſi fuerit cauſa ipſius debilitas. Et temperet epar cum epithimandus

ℭ alijs: ita vt non superfluat eius vaporatio.
ℭ Et flomia q̃dez non ingredit in hoc. c. nisi raro: imo melius est vt soluat nā cum facilitate. ℭ Et opz vt non adhit multiplicatio soluti uoꝝ: ꝛ oz vt administrent diurenica sed non sit superfluitas in eis. Superfluitas. n. in eis producit ad generationē vaporū plurimoꝝ: deinde administrent facientia eructationē ꝛ soluentia vētositates. ꝛ fricet venter eius cum alleis multotiens ꝛ vaporet cum multo ꝛ furfure si ꝓfert ei.
ℭ Et silr pillule ebibite ꝛ suppositoria. ℭ Et qñq; necū est ponere ventosas eūatuas super ventrem eius multotiens. Et oz vt alienent grana ꝛ olera ꝛ lac ꝛ fructus recentes. ℭ Et si fuerit hydropisis tympanites ex malitia cōplōnis calide oportebit vt in potu dent que sunt sicut aqua feniculi ꝛ melliloti ꝛ apij ꝛ camomille ꝛ tribuloꝝ. ℭ Et si fuerit hydropisis tympānites ex malitia cōplōnis frigide oportebit vt in potu dētur cymini ꝛ anisum ꝛ castoreū ꝛ ameos ꝛ masticentur cymin̄ ꝛ thus semp. ꝛ confectio de acoro cū nigella dicta in antidotario. ℭ Et iterum ameos ꝛ iuniperus ꝛ cyminum ꝛ salabarzet. ℭ Suppositoriū. Recipe cyminum ꝛ baurac ꝛ folia rute: ꝛ fiat ex eis collyriū. ℭ Et ex clisteribus oleum ruraceum ipsum solū aut cum baurac est resolutiuum ventositatum.

ℭ De doloribus hypocondrioꝝ. Cap. xvi.

A hypocondrijs eueniunt dolores mordicatiui ꝛ extensiui vētosi ꝛ alij. ꝛ qñq; fiunt propter causam epatis: ꝛ multotiens fiunt causa diaphragmatis ꝛ quandoq; fiunt causa splenis: ꝛ quandoq; fiunt causa apostematis in membris carnosis que accidunt in costis ꝛ non est rimor in eis. ꝛ quandoq; accidit illud in febribus ꝛ multotiēs currit i crisiꝫ. ℭ Si aūt nō fuerit dolor aut fuerit dolor pungens ad frigidiora tēdēs ꝛ humor dcūis ad ꝓes capitis cadet crisis illic. ꝛ si fuerit cū dolore ꝛ punctura aut declinis ad fumē ꝛ ad inguina: aut ad dorsum ꝛ alchati: tunc fit crisis cum solutione ventris: aut ꝓuocatione vrine. ℭ Et quandoq; tenduntur hypocundria ꝛ murat ventris propter siccitatem sequentem malitiam complexionis: ꝛ apostemata intrinseca. ℭ Et tensio quidem hypocondrioꝝ multiplicat in febribus pestilentialibꝫ.
ℭ Fen. xv. de felle. ꝛ splene ꝛ dypōmbus eoꝝ.
ℭ Tractatus primus de anathomia fellis ꝛ splenis ꝛ iteritia.

ℭ De anathomia fellis. Cap. i.

El est cistis pendens ab epate ad prem stomaci ex tunica vna neruosa: ꝛ habet orificium ad epar ꝛ in ipso est meatus attrahentis humorem subtilem conuenientem ei ꝛ coleram citrinā.
ℭ Et continuatur meatus iste cum ipso epate ꝛ venis in quibus generatur sanguis. ꝛ sunt et illic rami plurimi neruosi: quāuis sit introitus perpendicularis eius ex concauitate. ℭ Et habet orificium ꝛ meatum ad partem stomaci ꝛ intestinoꝝ in quibus mandat ad partes eorum superfluitatem colere ſm q̃ diximus in li. ℭ Et huiusmodi quidem meatus continuatur ramus cum duodeno. ꝛ quandoq; continuatur res parua ex eo cum fundo stomaci. ꝛ quandoq; accidit res ecōtrario ꝛ peruenit maior ꝓminitas cūvase grosso ad fundum stomaci ꝛ minor ad duodenū. Et in plibus oibus est meatus vnus ꝓminus cū duodeno. ℭ Introitus ꝫo cānule sugēris colerā ꝓxim⁹ ē itroitui cānule vesice in vesica. ℭ Et de consuetudine quidem medicoꝝ antiquoꝝ fuit nominare fel cistim munorem sicut de consuetudine eorum fuit nominare vesicam cistim maiorem.
ℭ De iuuamentis vero in creando colerā est mundificatio epatis a superfluitatibus spumosis ꝛ iterum calefactio eius sicut accensio ignis sub vase: ꝛ subtiliano ꝛ sanguinis resolutio superfluitatum etiam cum motione egestionis ꝛ mundificatione intestinoꝝ ꝛ coartatōe eius qō mollificatur de lacerto in circuitu eius ꝛ nō fuit creata in pluribus fellibus via ad stomacū vt lauarentur humiditatis cum colera sicut lauantur humiditates intestinoꝝ: nisi quia stomacus leditur per illas ꝛ patitur nauseam ꝛ corrumpitur digestio in ipso per illud quod miscetur cibo de humore illo. ℭ Et aduenit ei ex vena pulsatili ꝛ neruo qui continuatur cū epate duo rami valde parui. ℭ Et fel quidez sicut vesica vnam habet tunicam compositam ex speciebus villoꝝ tribus. Et quando non attrahit fel coleram aut attrahit: sed non complete eueniunt ab ea nocumenta. Colera enim cum remanet supra fel facit possidere apata epatis ꝛ itericiā ꝛ qñq; putrefit ꝛ facit accidere febres malas. ꝛ qñ currit ad mēbra vrine cū superfluitate vlcerat: ꝛ qñ currit ad mēbrū aliqd accidunt herisipilla ꝛ formica. ꝛ quando spargitur in corpore toto quieta absq; ebullitiōe accidit iterina. ꝛ quando currit a felle ad intestina cum superfluitate facit incurrere solutionem ventris colericam ꝛ rasuram.

ℭ De anathomia splenis. Cap. ij.

Splen omnino est cuacuatorium fecis sanguinis: ꝛ aduſtionis eius ꝛ sunt melancoliam naturalis ꝛ accidentalis ꝛ ineſt ei proprietas quedam ꝛ virtus eius resistendi cordi ex latere: ꝛ epati ꝛ felli ex latere. ℭ Qñq; trahit turbiditatem sanguinis digerit ipsum. ℭ Et quando acescit ꝛ fit pontica ꝛ fit conueniens ad commouendum os stomaci ꝛ preparandum ipm vt coqua: ꝛ tēperandū calitatē eius: mādat eam ad ipsum in vna magna. ℭ Et qñ debilitat splē

Digitized by Google

a mundificatione epatis ⁊ que sequunt ipm ex melācolia: accidit in corpore egritudines melancolice. ſ. ex cancro ⁊ varicib⁹ ⁊ elephantia ⁊ ipetigine ⁊ lētigimb⁹ nigris ⁊ morphea nigra: imo melācolia ⁊ lepra ⁊ relīqs. ¶ Ergo debitatur ab educēdo illud qđ opꝫ extre de melia ab ipso: opꝫ vt fiat magn⁹ ⁊ magnificē ⁊ apēt: ⁊ nō sit ei qđ generaī de melia locus in ipo: ⁊ vt retineatur illud qđ, cōmouet os stōi. ¶ Et qñ mādat eam cū ſupfluitate fortis fit fames. ⁊ſi fuerit acetosa ⁊ nō fuerit ſupflua tunc facit vomitum ⁊ facit nauseā. ⁊ qñq; facit accidere in intestinis excoriationē melācolicā mortiferā. ¶ Et cū ingrossatur ſplen are ſcit corp⁹ ⁊ arefit epar ⁊ eſt magis nocens epati. ¶ Et qñq; adurīt melia in ſplene declinās ad acetositatē temperatā. ⁊ quādoq; effundit plurimū abhominabilis ad stōm ⁊ facit accidere vomitū melancolicū. ⁊ quādoq; eſt ei pōdus ⁊ accidit ex ea ſubuerſio stōi. ¶ Cūq; multiplicat euacuatio melācolie ⁊ nō eſt illic febris: tūc eſt ꝓpter debilitatez retentiue aut fortitudinē expulſiue. ⁊ quādo multiplicat eius retentio eſt tunc ecōtrario. ¶ Et ſplen quidē eſt membr⁹ longum linguoſum cōiunctū cū stomaco a ſiniſtro ſuo vſq; retro: ⁊ vbi eſt dorſum attrahēs melancoliam cum collo cōtinuato cum cōcauitate epatis vbi cōtinuatur collū fellis ⁊ expellit ipſaz cum collo orto ex interiore eius. ¶ Et eius cōcauitas ſequit ſtomacū ⁊ gibbositas ipſius ſequitur coſtas: ⁊ eius ſuſpēſio cum coſtis nō eſt cū ligamentis pluribus fortibus: imo cuz paucis villoſis vigoratis cum pānīculis coſtaz. ¶ Et ab hoc latere cōtinuatur cum venis quietis ⁊ pulſatiuis. ¶ Et latus eius cōcauum ſupficiale venit ſuper epar ⁊ ſtomacū q̄uis ſit equidiſtans inferiori parti epatis cadēs apud inferi⁹ ſtomaci: ⁊ cōtinuant inter ipm ⁊ inter ſtomacū vena incarnata cuz vnoquoq; eoz: ⁊ in ipſoē ſuſpenſio eiā ⁊ ſuſtentatur ipſum a ſiphac cōſtāz ex duabus tunicis cum ramis qui ex ipſo ſeparantur in eo pluribus numero parue quantitatis intrāntibus ſplen ⁊ zirbum. ¶ Et in ſplene qđ ſunt vene pulſatiles ⁊ nō ꝓpulſatiles pluri me in quibus ſanguiſ digeritur ⁊ aſſimilat ſubſtantie ipſius: deinde expellitur ſupfluitas ipſius. ¶ Et corp⁹ eius eſt rarū vt facile recipiat ſuperfluitates melācolicas que ipm ingrediuntur. ⁊ tegit ipſum pānīculus ortus ex ſiphac ⁊ cōcat diaphragmati cauſa illius. Cuius ſit panniculus diaphragmatis etiam ex ſiphac.

¶ De icteritia citrina ⁊ nigra. Cap. iij.

Icteritia eſt alteratio coloris corporis feda ad citrinitatē tendēs aut nigredinem ꝓpter curſum hu. citrini ⁊ nigri ad cutē ⁊ que sequunt ipſam ſine putrefactione. que ſi ei aſſociaretur faceret accidere tertianā in citrina ⁊ quartanam in nigra. ¶ Et cauſa icteritie ꝑm plm eſt ex ptefellis. ¶ Et cauſa nigre eſt ex ſplene. ⁊ quādoq; accidit vt ſit ex epate. ¶ Et quādoq; accidit vt ſit cauſa citrine ⁊ nigre ſimul ipſa cōplexio cōmuniſ corpori. ¶ Loquamur ergo priⁿ de icteritia citrina: ⁊ dicamus q⁹ icteritia citrina: aut fit ꝓpter multitudinē generationis colere citrine: aut ꝓpter ꝓhibitionem euacuationis eius. ¶ Et multitudo eius qđ generaī ex ea: aut ē ꝓpter mēbrum generans ipſam: aut ꝓpter materiam aqua generatur: aut ꝓpter cauſas extraneas: ⁊ mēbrum quidē generās ipſam in natura eſt epar. Nam cum ipſum valde calefit propter cauſas calefaciēes: ſcilicet aut ꝓpter oſtemata in epate ⁊ in meatu colere: aut ꝓpter opilationē retinentē coleram a felle: aut ꝓpter caliditatem cōplexionis calide ⁊ calefit cōplexio epatis valde ⁊ facit coleraz ſm q⁹ ſcimuſti in loco ſuo. Et generans vo ipſam non in natura eſt horum corpus. Nam cum ipſum ſupfiue calefit cōuertitur quod in ipſo eſt ex ſanguine ad coleram. ¶ Et materia ſunt cibi. Et cum ſunt ex genere eoz a quibus generatur colera: aut ꝓpter caliditatem ipſoz aut ꝓpter velocitatem cōuerſionis eoz ad caliditatē in ſtomaco calido non euacuanī a generatione colere plurime. ¶ Cauſe aut extranee ſunt ſicut caliditas extrinſeca dominans ſuper ipm ⁊ ſparſa in eo ꝓpter cauſaz que eſt ſicut morſus gerarani aut ſerpētis aut percuſſio veſpe groſſe aut punctura pediculi vulturis. ¶ Et quādoq; faciūt eā medicine ebibite ſicut felleopardi ⁊ vipere cuz ſunt taliter q⁹ nō interficiūt: ⁊ venenū ꝑm plurimū apparet ſubito. ¶ Et in icteritia qđē que fit ꝓpter multitudinē colere: quandoq; fit eius ſparſio ex ipſa ꝓpter vehemētiaz victorie eius ſuper ſanguinem: ⁊ quādoq; eſt ſm ſemitā expulſiōis nature: ⁊ eſt icteritia cretica. ¶ Et hec multitudo accidit quādoq; vt generet ſubito: ⁊ quandoq; generatur paulatim ⁊ in dieb⁹ aliquibus quādo illud quod generatur nō reſolvitur: aut ꝓpter ſpiſſitudinem cutis: aut ꝓpter groſſitiē materiei. ¶ Et ꝓpter haſ duas cauſas fit icteritia cum cōmouentur venti ſeptentrionales ⁊ in eſtate frigida: ⁊ cuz retinetur ſudo: cōſuetus. ¶ Et multitudo generatiōis colere: quandoq; eſt in epate: ⁊ quandoq; eſt in corpore toto ſm q⁹ ſcimuſti: ⁊ eſt ꝓpter apāta calida vbicunq; ſint ꝓpter illud qđ alterat de complexiōe ad calitatē: q̄re multitudo fit gñatiōis colere. Accidit ergo icteritia a vicinitate apātū calidoz ꝓpterea: q⁹ alterāt cōplexionē: cuius qñq; accidāt illud eiā ſm ſemitam opilatiōis ⁊ ꝓhibitione euacuationis. ⁊ frigida ſunt digniora ad generandū coleram nigrā: hec ergo eſt illa que facta eſt ꝓpter multitudinem. Facte autem ꝓpter priuationē euacuatiōis: aut eſt ꝓpatis ab epate aut felle aut ab intestinis ⁊ membris

Digitized by Google

alijs. ¶ Et qñ non euacuatur ab epate aut est causa in agente aut in instrō: ⁊ causa que est in agēte est debilitas ⁊ tunsio sepatue: aut debilitas virtutis expulsiue. ⁊ causa que in instrumēto est opilatio meat⁹: aut ei⁹ qđ est inter epar ⁊ meatū. ¶ Et huius qđē generis est illa que gñatur ab aqūd⁹ epatis calidis ⁊ duris. ⁊ huius gñis est icteritia: que est cū frigore ,ppter debilitatē epatis ꝯ constipant eius meatus. ⁊ illa que fit ex coarctatione etiā ⁊ reliqs causis opilationis. ¶ Et scias ꝙ qñ pueniūt opilatio retinēs colerā in epate in q̄cūq; loco ⁊ fit epatis ⁊ fellis op⁹ vt ex ea fiat epar calidius ꝙ est ⁊ gñetur colera plus etiā ꝙ ea que generat in dispōne sanitatis. ¶ Facta autē causa fellis: aut ,ppter debilitatē eius ab attrahēdo ex epate ⁊ p̄cipue cū est cuz debilitate epatis a sepatione ⁊ expulsione: aut ,ppter vehementiā virtutis attractiōis ⁊ impletiōz valde vice vna ⁊ nō capit ipsam ,ppter illud qđ ipm replenit ⁊ extendit ipm: deinde cadit virt⁹ eius ⁊ nō trahit: aut ,ppter casuz opilationis in meatu eius ad intestina. ¶ Et quādoq; fit illa opilatio propterea ꝙ vehemēter retinet in epate illud qđ ad ipm cōcurrit de colera subito ,ppter multitudinē gñationis: aut vehemētiam expulsionis epatis: aut attractiōis fellis: quare cooperitur orificiuz meat⁹ ex eo quod retinet: ⁊ cū virtus alia debilitat: ⁊ quando fit ,ppter reliquas cās opilationis. ¶ Et illa que est in colica fit propterea ꝙ hu. viscosus glutinat facie meat⁹: q̄re colera nō effundit ad intestina, ⁊ hec est illa cuius causa est colica. ¶ Est.n. icteritia qdā que fit cum colica ⁊ non est causa eius colica: imo sunt ambe simul cōmunicātes in causa vna. ⁊ est opilatio p̄terita que peruenit ad meatū fellio antēq; accideret colica: ⁊ phibuit coleram effundi ad intestina ⁊ abluere ea. postq; ergo hec fuit phibita ab hoc vt effunderet ad intestina nō fuerunt ablata ⁊ multiplicate fuerunt in eis humiditates ⁊ cōmonerūt colicaz ⁊ accidit vt colera rediret ad corp⁹: q̄re cōmouebit icteritiam. ¶ Et in omni qđē opilatione in meatu epatis ad fel: aut in meatu fellis ad intestina que est ex incarnatione: aut porro nō sperat sanitas. ¶ Facta autem ab intestinis est illud qđ quidā existimāt ꝙ quādoq; accidit vt aggregetur in intestinis ⁊ ,ppie colon colera plurima que iā effusa fuit ad ea: ⁊ nō egredit ab eis propter causam resoluentē: q̄re nō inuenit colera que est in felle locum in quez euacuetur ꝯuis meat⁹ sit apt⁹. ¶ Et hoc valde paruz fit ⁊ q̄si longinquū: qñ colera quādo multiplicatur ⁊ colligit in intestino extrahit sepsam ⁊ alia: nisi accidat sensus vt destruatur aut expulsiue vt cadat. ¶ Icteritia autez nigra splenetica ipsa in modis sue gñationis est ꝑm icteritiam colericam inquantū eius gñatio est ,ppter oppilationē vtrorūq; meatuum: ⁊ in ꝓtum eius generatis est ,ppter debilitatē quarūdam virtutuz ⁊ fortitudinem quarūdam earuz. ¶ Verū icteritia nigra epatica quādoq; est ,ppter vehemētiā caliditatis epatis que adurit sanguinē ducendo ipm ad nigredinem ⁊ facit multiplicare melancoliā in corpore. ¶ Qđ si ipsa inuenit expleme ⁊ meatu aliquid cōplet res. ¶ Et quādoq; est ,ppter vehemētiam frigiditatis eius: quare ,ppter ipsam cōturbat sanguis ⁊ nigrescit. Et quādoq; est illud frigus cū siccitate: ⁊ qñq; cū humiditate: ⁊ qñq; est pp apata frigida dura. ¶ Icteritia vo nigra que est eā corporis totius: aut est ,ppter vehemētiā caliditatis corporis totius ⁊ adurit sanguinē faciendo nigrum: aut ,ppter vehementiam frigiditatis ⁊ cōgelat ipm ⁊ denigrat eū. ¶ Et omnis icteritia citrina: aut nigra que est pp corpus totū est cā venarū p̄cedentiuz in toto corpe: ⁊ est corruptio cōuersionis sanguinis ad ipsam ꝑm cōplexionez corruptionis cōuersionis sanguinis ad materiam ydropisis yposarche frigide: ꝙuis nō sit illic corruptio apparēs in epate: imo sit in venis tm. ¶ Et tibi quidem possibile est vt diuidas ⁊ scias ꝙ icteritia nigra quādoq; fit propter multitudinē: ⁊ quādoq; fit ,ppter retentionē: ⁊ ꝑm ꝙ dictū est in citrina. ¶ Et quādoq; aggregant vterq; icteritie simul aut qz colere ⁊ ei qđ ipsi cōmisceť ex san. accidit aduſtio ⁊ fit nigra: ⁊ cōponūtur ambo hu. aut qz in vtrisq; lateribus simul est nocumentū. ſ. latere epatis ⁊ colere: ⁊ latere splenis. ¶ Et iam existimauerūt quidam ꝙ colerica accidit subito: ⁊ melancolica nō accidit subito: ⁊ fuit eorum intentio ad hoc ꝙ causa generationis colere est fortior causa generatiōis melācolie: ⁊ melancolia generatur paulatim: ⁊ res nō est ita: ꝙuis sit plurimū ꝑm ꝙ ipsi dixerūt. ¶ Et quādoq; accidit etiā icteritia nigra vt sit crisis egritudinū splenis: ⁊ que simulātur eis: quādo non reminiscitur natura tēdens ad parte excussionis ,ppter causam nociuā. ¶ Et plurimis quidē habentibus icteritiā citrinam accidit cōstrictio naturarū eorum ,ppter retentionē excutatoris mordicatiui quē tu scisti. ¶ Et in illo qui hēt icteritiam frigidam qui nō curat neq; resoluit eius materia est rumor. Et pluribus eoz associatur mors subita. ¶ Relique aūt species sunt icteritie epatice que est ab epate: ⁊ ē illa quā dixit Hypo. ⁊ dixit. Cum epar est in icterico durus tunc illud est signū mala. ¶ Et Hypo. quidez tam dixit in quibusdā que ad ipsum referunt: ꝙ icteritie est species mala in vrina parietis in q̄ est similitudo herbe: ⁊ ea cum est ,pfundatio in ventre ⁊ febris ⁊ tremor: debilis: ⁊ est debilitas in locutione ⁊ liquefactiōe ⁊ ista interficit vsq; ad. xiij. diem.

¶ De signis icteritie citrine. Cap.iiij.

Digitized by Google

Clas q̄ in plūbus ictericijs citrina ⁊ nigra tingit̄ vrina: ⁊ quanto vrina est plus citrina est acutio: : ⁊ magis sīgnūa sanitatis epatis ⁊ ꝟtutis ei⁹.

¶ Facte aūt malitia cōplexiōis calide in epe signa sunt signa mora siue sunt signa illa cum signis apatū calidoꝝ: aut nō: sicut cū nō albescit cuz ea egestio ea albedine quā hz in opilatiua: imo oēs tingitur plus ⁊ non sentit̄ grauitas que sentitur in opilatiua: ⁊ minorat̄ appetit⁹ ⁊ multiplicat̄ sitis: ⁊ exiccat̄ corpus ⁊ rubescit vrina ⁊ caro fit subito. ¶ Et si fuerit cā vehemētie caliditatis egritudinis colera in felle ⁊ inflammatio eius in ea: tūc signa eius erūt assi duanto citrinitatis coloris corpis ⁊ nigredo faciei solius ⁊ albificatio lingue ⁊ arefactio ⁊ cōstrictio nāe: ꝓpterea q̄ colera vehemēter exiccat̄ fecē: ⁊ albedo vrine: ⁊ subtilitas ei⁹ in dispositionib⁹ ꝓpter retentionē colere in corpore absq̄ expulsione deinde vehementia citrinitatis eius: deinde nigredinis ⁊ grossities eius ⁊ vehemēs fetoris odoris eius in fine. ¶ Ex facta a malitia cōplexionis calide in toto corpore est vt sit totū corpus calidi tact⁹: ⁊ in ipso sit paruitas: ⁊ sit appetitus parui⁹ cū acceptiōe grossi ⁊ dulcis: ⁊ sit egestio ꝑma consuete tendens ad lenitatē: ⁊ sit vrina ⁊ vt vene sentiant calide valde alterati coloris. ⁊ nō fit cum albedine egestionis ⁊ grauitate partiū epatis ⁊ felis sicut ē in dispone opilatiue: imo multoties est egestio tincta ⁊ corp⁹ lene: ⁊ nō appꝛopriat̄ epar aliquo signoꝝ eius singulari ei. ⁊ nō fit subito sicut est quedam spēs opilatiue. ¶ Q̄ō si fuerit ꝓpter apa calidum aut duruz scias signa eius ex eis q̄ dicta sunt. ¶ Ex opilatiue autez signis insep arabilib⁹ sunt albificatio egestionis in plurib⁹ horis: aut paucitas citrinitatis vrine in colore suo: ⁊ grauedo in nuracb in latere dextro: ⁊ dolo:: ⁊ inflatio apud cibum ⁊ ꝑuitus in corpe toto: ⁊ lenitas somni super latus sinistrū. Verū ex colera eius nō albificat̄ cuz ea egestio subito vehemēti dealbatione. albificat̄ ergo egestio in primis: deinde accidit icteritia. ¶ Et cū epatica nō albificat̄ egestio nisi gradatim: fel. n. trāsmutat illud q̄ in ea est de colera paulatim vsq̄q̄ erūpat: ⁊ sit albificatus egō paulatim vsq̄q̄ cōpleat albificatio ei⁹ ⁊ tū appareat icteritia. ¶ Et q̄n cadit opilatio in meatu qui est in felle ad intestina ⁊ nō est in operationib⁹ epatis nocumētum ꝑteritū neq̄ in hora nisi postq̄ ledit̄ eo ex retentione colere in ipso: ⁊ nō inuenit viam cum fel sit plenū: tunc est amaritudo oris vehemētio: ⁊ sitis fortis: ⁊ colerica quidē plm cōmouet colicā aut associatur ei ꝑm modū quem innimus. ¶ Et illaz ex opilatiua cuius cā est frigus aut constipatio significat̄ dicta ꝑterita. ¶ Et ex sūma earum est dispō corpis totius. ¶ Si aūt causa eius est humor: grossus sīgnt ipsam regimen ꝓcedens. ¶ Q̄ō si eius causa fuerit nascētia rei alicui⁹ aut incarnatio sīgbit ipsam assiduatio icteritie: ⁊ assiduatio signoꝝ opilationis: ⁊ pulsus tunc menti administrationis aptiuoꝝ ex clysterib⁹ ⁊ alijs. ¶ Etin illa in qua cā est debilitas virtutis expulsiue epis: aut discretiue nō est tinctura vrine vehemens valde: sicut est in opilatiua dispone in qua sunt ꝟtus discretiua ⁊ expulsiua fortes: ⁊ nō albificat̄ egestio pure ⁊ nō sentit̄ grauitas que est ex opilatione ⁊ inuenit̄ in reliqs opationib⁹ epis debilitas. ¶ Et q̄nq̄ associat̄ ei egestio sanguinolenta ⁊ signa debilitatis. ¶ Et illa in q̄ est cā debilitas ꝟtutū fellis est cū nausea vehemēti ⁊ amarimdie absq̄ grauitate: ⁊ est grīatio eius paulatim: ⁊ tinctura in egestione est inter albedinez ⁊ citrinitatē: sed est in vrina fortis valde: ⁊ icteritia cū nō est illic debilitas ꝟtutū epatis expulsiuaꝝ. Quidam aūt existimauerūt q̄ in illa que est ex felle cū rectificatiōe epatis vrina est ꝑm colorē suuz ⁊ dispōnes suas nātes. ¶ Et hoc est impossibile. Epar nāq̄ sanū expellit coleram in primis ad fel. Q̄ō si nō fuerit: tunc ad vrinam: ⁊ ꝓhibet ipsaz penetrare in sanguinē q̄tū pōt. ¶ Verū q̄n multiplicat̄ remanētia vrine albe cū icteritia aut parū tincte est deteri⁹ ⁊ magis timendū q̄ cadat his cā in veropilism: q̄n sīgt q̄ opilatio est ex frigore. ¶ Venenosam aūt sīgt morsus si est ab aiali: sed si est a veneno sīgnt ipsam ꝑteritā sanitas ⁊ bonitas humoꝝ: ⁊ aduenit̄ ipsius subito absq̄ alteratione egōnis ad albedinē. ¶ Eius vo qua crenca est signa sunt q̄n ipsa fit in egritudinibus acutis hūdus crises per eā: ⁊ sunt cum ea signa alia crisis sicut nausea ⁊ subuersio stōi ⁊ vomit⁹ colericus ⁊ vehemētia vigiliarū: sitis ⁊ paruitas appetit⁹ cibi ⁊ amaritudo oris ⁊ paruitas anhelitus ⁊ siccitas nature. ¶ Et crencam q̄ sīgt crisis nō: sed bonitas ⁊ malitia verificanē cū significatibus significātibus vicinātibus quēadmodū de eis dicemus in. c. suo. ¶ Et pulsus q̄ in icteritia citrina in plūbus dispōnibus est paruus ꝓpter debilitatem ꝟtutis: sed est vehemēs: q̄n colera est lenis calida: sed est durus ꝓpter vehemētiam siccitatis: ⁊ nō est ꝓpter illud velox: q̄n ductus nō est cuz illa fortitudine ꝓpter malinā complexionis. ¶ Et cum icteritia quidem citrina multotiens egreditur sudo: citrinus.

¶ De signis cārum icteritie nigre. Cap. v.

f Acta quidē a splene solum sīgt: q̄n nō est citrina deinde fit nigra. Citrina. n. non fit a splene oino: hz nigra fiat q̄nq̄ ab epe. ¶ Verū nigra splenetica vehemētiozis est nigredis ⁊ sepatea signa durities splenis ⁊ magnitudo eius ⁊ dolores eius qui sunt in sinistro latere. ⁊ q̄nq̄ sunt egestio ⁊ vrina in ea nigre. ¶ Et q̄nq̄ egredit̄

Digitized by Google

in egestione fex nigra ⁊ hoc est signum forte. ¶ Et qñq; saluatur vrina cū nō est in epate nocumentum: si nō venit ad ipm nocumentū ad uentu supfluo. ¶ Est enim tūc salus eius signi ficatio q; icteritia est splenetica: ⁊ in hac icteri cia mirach: qñq; est extēsum cū dolore ⁊ gra uedine ⁊ pm plm nā est constricta: ⁊ qñq; non est: ⁊ est digestio mala: ⁊ est cuz ea malitia aie ⁊ tristitia ⁊ varietas sine cā. ¶ Et quādoq; egre dit cū ea sudo: niger. ¶ Et factā ꝓpter opilationē in meatib⁹ signt grauitas vehemēs ⁊ dif ficultas dormiēdi sup latus sinistrū. ¶ Et cuz facta ꝓpter apa calidum durū sunt signa eius. ¶ Et cū facta pp debilitatem nō est grauitas. ¶ Ꝙ si fuerit debilitas epis etiā signt ipsam signa eius. ¶ Et factam ex epate signt q; nocumēta prima apparēt in epate: ⁊ splen est salu⁹ aut lesus nisi cū eo nocumēta fuerint epatis sa cientia melācolā. ¶ Et nō est nigredo pura si cut in splenetica: ⁊ signt ipsam nocumētū in vri na. ¶ Et si fuerit corruptio ex latere caliditas tis ⁊ siccitatis erit nigredo ad citrinitatem de clinis. ¶ Et si fuerit ex latere caliditatis ⁊ hu miditatis erit illic citrinitas cum rubedine sic ut citrinitas quedā. Et si fuerit ex latere frigi ditatis ⁊ siccitatis ⁊ frigus erit dominans: erit ad viriditatez: aut siccitas dominās: erit ad ni gredinem. ⁊ si fuerit ex latere frigi. ⁊ hu. humi ditate vincēte erit ad citrinitatē quandam ⁊ fi ficiuratem. ⁊ si fuerit frigiditas vincens erit ad viriditatē. Splenitice ꝙ colorato: vnus est. ¶ De cura icteritie citrine. Cap.vi.

a Cias q; intētio in curatiōe icteritie ad duas res tēdit: quaz vna est vt re moueatur icteritia ipsa cuz eo quod resoluit ipsam acute ⁊ ab oculo cuz medicinis notis lauatuis ⁊ cū collyrijs ocu li: ⁊ cum medicinis solutione educētibus ma teriā facientem ictericiam. ¶ Et secūda ventu tur ad causam abscindit eam: ⁊ est aut rectifica tio cōplexionis: aut cōfortatio virtutis aut re gimē apostematis: aut aprio opilationis: aut euacuatio per flobotomiā basilice aut saluerel le aut venarū que sunt sub lingua ex eo qō nar rauerūt qdā. ¶ Et si nō fuerit illud tūc vētosa tione supra locū epatis sub spatula dextra: aut sub eo in spatio qō est sub costis: aut euacuatio que est cū solutione vētris euacuāte materiam ⁊ euacuatio cum vomitu. Hā ipse est iuuatu⁹ in oi icteritia. ¶ Clerū in curatione nocumēti veneni abscisio cause est melio⁹ qō op; ꝑmitte re: quare op; vt cum ea occupatio fiat ꝑmo. ¶ Et icteritie qō cuius cā est cōplexio calā in epate aut in coꝛpe aut in felle ꝓpter aliquā cāz ꝓter ebibita ⁊ comesta q; sunt ex ambob⁹ cura ē si est illic repletio sanguinea ⁊ colerica cū eua cuatione amboꝛ in principio rei. Sanguis qdē per flobotomiā sicut ex basilica, sed colere per solutionē vētris cū eis que sunt sicut myrabo. ⁊ fumus terre ⁊ sicut cuz scamo. in lacte aceto so coagulato: ⁊ ad virimū cum soluētibus cole ram aut specieb⁹ aque casei factis fortibus my rabo. ⁊ scamonea ⁊ silib⁹. ¶ Descripto aque casei bona .ℨ. lactis caprini lib.ij. ⁊ cartami quantū manu capi potest: teratur ⁊ dissoluat digitis in lacte hoza vna: deinde coletur ⁊ di mittet vt lac coaguletur in nocte: deinde cole tur a caseitate sua ⁊ accipiatur aquositas eius ⁊ proijciatur super ipsam aliquid mellis aut zuc cari aut salis unde pondus .3.ij. ⁊ nō vis ipsam facere fortem pone in ea scamonee dauich.i. ⁊ bibatur ex ea ꝑm mensurā que tolerat tribus diebus. ¶ Et ex eis que cōiungūt mundificatiōnē icteritie cum eductione materie per solu tionē vētris est vt sumant aque foliorū raphā ni vn.i. casseiestule.3.ix. ⁊ seminis atriplicis.3.i. ⁊ aloes dauci.i. ⁊ croci dauci.i. ⁊ hoc est recti⁹ ei que est cū apostemate calido in epate aut in meatibus ⁊ febricitat etiā. ¶ Et sit cibus sicut aqua ordei ⁊ olera ꝑm q; scisti in.c. apostema tum epatis: quoniā nō est in prologatione ser mones vtilitas. Cūq; appet maturatio expiri ea in qbus est scamonea ⁊ aloes ⁊ filia postq; fregeris cū eis que sunt sicut aqua cuscute ⁊ en dinie ⁊ reliquoꝛ ex eis que scisti. Et ad sum mū dum nō remouet apa ⁊ rectificat dispō nō hēas spem in curatione ipsius icteritie. sed si fe bris non est: ⁊ vtus sit fortis: ⁊ illud est signū apatū. deinde est iſtāmatio tūc tibi iest adminis trare almoſolat ⁊ cibos iſrātos de piscibus: ⁊ cibos infridatos de carne vaccina ⁊ hedina: ⁊ aquas fructuū ⁊ succoꝛ eoꝛ: ⁊ ꝓprie aquā gra natoꝛ in iciunio: ⁊ acetosum de carne vaccina ⁊ acetosum de piscibus ⁊ succos olerū frigido rū. plurima qqz istoꝛuz q; sint ex cibis tū inest ei ꝓpietas. fortioꝛ medicinarū hu⁹ capi tuli i rectificādo cōplexionē. ¶ Et ex curis hu⁹ dispōnis est illud qō .ℨ. succi foliorꝛ raphani ⁊ succi mori ptes eq̄les bibat ex eo pōdus.3. xxx. nā in ipso intēdit etiā intētio ipsius icteri cie. ¶ Et silr si fuerit iflatio ifelle. ¶ Et ꝓfert istis lac asininū decoctū cum pauco aceto ⁊ su matur in poꝛu: aut succ⁹ absinthij cū aqua frigi da. ¶ Et qñq; ꝓfert vt cibet infirm⁹ pane azi mo ⁊ sale trito ⁊ enduta plurima. vij. diebus. Hoc enim lauat fel ⁊ remouet putrefactionē eius ⁊ igroſiat illud qō est in ea. ¶ Et istis qō nō ꝓcedit vt bibat vinum nisi ꝑme cōmixtū. ⁊ vt nō pueriat nisi ad illud qō est leue ex car nibus ⁊ ad ius carnis auis. ¶ Et ois qui ha beri icteritiā eraq̄ calā opz vt deuitet vigilias ⁊ irā ⁊ motū plm ⁊ balneū. Et qñ caliras est in toto coꝛpoꝛe ⁊ infrās epar ⁊ vesicā ⁊ infrās ve nas: ⁊ ꝓprie qñ administras balneationē cum aqs fris ⁊ tepidis in qbus decocte sunt medi cine frē ⁊ hu. ¶ Ꝙ Ꝙ fiā actu ⁊ illa in q; sit

Digitized by Google

virtutes medicinarum constipantium ꝓhibẽt resolũtẽ ictericie. ¶ Et ita⁊ administrant in curatione epatis ⁊ fellis caldo⁊ empla super ea. ¶ Et qñq; dant in potu trocisci de quibus fit tro. cõpositi ex seie citroli ⁊ seie endiue ⁊ semine lactuce ⁊ seie cucurbite ⁊ sandalis ⁊ spodio ⁊ ro. ru. assumptis equalibus ꝑtibus: ꝓiciant sup oẽs. ʒ. ij. ex eis bibat. i. cãphore ⁊ fiant inde trocisci ⁊ bibant. ¶ Et ego qdẽ iam exptus sum unumentũ eo⁊. ¶ Et fac emplũ epati in eo qđ est in circuitu eius cum succis infrigidatis sup nuc ⁊ duobus sandalis ⁊ cãphora ita vt sentiat infrãtio interius. ipm. n. removet ictericiam ⁊ albificat urinam in diebus aliquibus. ¶ Si aũt eam fuerit debilitas in epate ⁊ felle curet cuꝫ regie ꝓdicto in debilitate epatis. Nã cura ipsius fellis est illa cura ẽr. ¶ Ad regumẽ aũt apatis iam innuimus hoc ⁊ cõpleximus sermonẽ in. c. apatis epatis. ¶ In opilatua vero illud qđ cõtingat oi opilõi ẽ cura opilõis ꝓdicte in. c. epatis. ex flõmia ⁊ ꝓuocatione si fuerit opilõ in gibbositate: ⁊ ex solõe ventris si fuerit in ꝑcauitate fm necessitatẽ: ⁊ aluenẽt a se oẽ qđ ꝓstipat ⁊ exiccat ꝗuis sit calid. qñ cõstipat meatus ⁊ opilõnẽ efficit fortẽ. ¶ Et ex eis q̃ rectiora sunt est vt ꝑmittas lentificationẽ eius ⁊ humectationẽ: deinde sequaris eam cũ apertione. ⁊ sit lenificatiuũ qñq; calid. ⁊ humidũ: ⁊ qñq; frigi. ⁊ hu. quẽadmodũ dispõ facit ipꝫ necessariũ. ¶ Et cum apis in fine aut incipiendo tunc ex eis que recta sunt est vt sequaris illud soluendo fm qd tolerat ipsam: ⁊ fm qd ꝓterijt de solõe ventris. ¶ Et scias qd qñ tu incipis cum solõe ventris ⁊ non efficit ipressionẽ tũc tibi inest vti fortibus vomitibus: deinde soluitiuo forti. ⁊ o3 vt des in potu vice vna fm fortitudinẽ. ¶ Et si fuerit opilõ ex nascentia rei alicuius non existimo qd sit ei medicina. ¶ Quidam aũt dixerunt ei medicamen ⁊ dixerunt: sume succi portulace ⁊ succi folio⁊ raphã ⁊ aq̃ folio⁊ acetose oium fm estimationẽ ⁊ fac bullire oia simul ⁊ colent ⁊ ponant quãtũ illud de succo acetoso cum aliquantulo herbi contriti. ¶ Et dixerunt: in potu detur ex eo aliquid cũ seie raphani ⁊ seie melonis excoriatis ⁊ cõmixtis cum quanta amborum cosi ⁊ myrrhe. ¶ Et si fuerit opilõ ex siccitate ⁊ ꝫctione ⁊ illud est ex eis qđ sigt corpus tũc administrabis lenificantia ex subtilibus colerã sicut mucilagines ⁊ sicut seuestẽ ⁊ siliacum oleo amigdalino. ¶ Qđ si opilõ fuerit ex apate calido tunc cura eius erit cura ipsius. ¶ Cum ergo maturatur sis audax ad dandũ in potu diureticã sicut anisum ⁊ feniculũ sine timore. sitr ad educendũ in solõe ventris colerã. ¶ Et si fuerit apa durũ tũc res in ipso erit difficilis. oportebit. n. vt curet apa durum. ⁊ vsq; quo fiet illud oportebit vt intendat intentio ictericie ipsius cum eis que dicemus. ¶ Et medicine qdem singulares solutiue in hoc. c. ꝓdicte sunt in capitulis epatis. ¶ Et ex aptiis bonis ꝓpriis huius capũ sunt squilla ⁊ assarũ ⁊ anisum ⁊ agaricus ⁊ ea i qbus sunt cuꝫ apnone intentiones alie. ¶ Aurumant granoꝝ pinee maiorꝫ. ʒ. xxx. ⁊ passularũ enucleatarũ. ʒ. v. ⁊ sulfuris citri. aur. ʒ. ⁊ epithimi ⁊ seis apij montani ⁊ ciceris nu. ⁊ thuris albi oium. aꝫ. ʒ. ij. terant ⁊ cribentur ⁊ sumant ex sũma eoꝝ. ʒ. i. ⁊. ʒ. cuꝫ aqua feniculi: ⁊ administret diebus aliqbus sitr: est enim sanatiuũ: ⁊ nos iam exptũ sumus ipsum multotiẽs. ¶ Et asiniar est ex melioribus medicinis ictericie. ¶ Et debilior ista est in qua est opilõ in meatibus colere. Sed clysteria ⁊ solutiua sunt quenientiora in eis. ⁊ ad sumũ solutiua ex eis que sunt sicut epithimum ⁊ polipodium ponant in eis iste medicine. ¶ Descriptio bona ad illud. ℞. ganato⁊. ʒ. uij. agarici. ʒ. uij. ⁊ succi cuparo⁊ ij. ʒ. iij. iso. mẽt ex eis pillule ⁊ bibat ex eis. ʒ. i. ⁊ terẽt multotiẽs. ¶ Et qñ cronica fit ictericia opilatiua tunc necũ est sumere diacurcuma ⁊ tyriaca aut filia ex eis que aperiunt cum fortitudine ⁊ sitr dialacca. ¶ Et quando est cum opilatione febris tunc attriplices sunt boni valde: quoniam sunt aperitiui ⁊ extinctiui: ⁊ similiter radix lactuce de aqua de qua sumat pondus. ʒ. ij. cum melle. ⁊ similiter aqua cuscute ⁊ endiuie ⁊ myrrha cum rotulis cassie fistule cuꝫ oleo amigdalino amaro ⁊ dulci. ¶ Curatões aũt ictericie in qbus aũdit intentio egritudines ipsius ⁊ resolutiões eius ꝫ in eis sint apertio opilationum ⁊ reliqua iuuamenta. Alie sunt potiones ⁊ alie sunt ablutiones: ⁊ alie sunt sternutationes. ¶ Et plurimum iuuamentum earum est in oculo ⁊ facie. ¶ Et alie sunt que sunt regimẽ cõe sicut est administratio tine cum aquis fortibus. ¶ Et qñ icipit mungere mingat in una: qñ est cura eius ⁊ quando egreditur ex balneo cooperiatur vt non adueniat ei frigus oino ⁊ do: misit cooperius. ¶ Ea vero que sunt ꝓter balneũ ex illius que administrant vsu medicine sunt que extrahunt ex cute ictericiam. ¶ Et medicine que extrahunt illud qñq; extrahunt ipsum aut cuꝫ solutione ventris aut cum sudore. ⁊ melius erit sit super exercitium ⁊ labore. ⁊ sum. ꝓpie qñ est potus faciens sudare. ⁊ sitr post balneũ. ¶ Et illi qui sue ictericie curationẽ vult cuꝫ resolutõe nocent frigus: ⁊ septẽtrio: nisi velit per ea resistere medicine calide ⁊ aggregare eam sicut sumit in potu piper: deide post illud sedeat in aqua frigida. ¶ Et dicitur qd patientes ictericiam iuuantur per considerationeꝫ in rebus citrinis. Illud. n. mouet nãm ad expellendum materiam citrinam totam ad cutem quare adiuuatur aditu rotium curationis in lea. ego vero non sum ex illis qui negẽ hmõi curationes

Digitized by Google

sicut sunt plures eorum qui philosophanť ad eas. ¶ Et ex medicinis bibuis cognitis est vt in potu sumat stans in tina.vn.ij. succi raphani cum.3.ß.baurac.ť.vn.i.vini. Nam ipsa nō morant qn exhant ex ea cirinitaťe. ¶ Et iterū sumatur manipulus sparagi ť pupillus ciceris ť decoquanť in vase vitreato cum.v. asceť aque de qua in potu sumať mixta cum vino si nō est fe.ť si est febriß poteť sola: deinde sedeat in tina aque in qua decoctꝰ est capillus veneris ť egredit ex eo colera. ¶ Et iterū floris nitri pond. 3.ij.cum vino antiquo: dimittať in nocte sub celo ť sumať in potu.ť de balneatione fiat illud qđ dicū est. ¶ Aut sumanť in potu squilla assata cum.vi.pubus salis adusti ť dosis sit.ij.aur. in ieiunio. ¶ Aut sumať in potu lepus mariť pō.ij.ß.pulueriza sup ouū sorbile ť sorbeať. ¶ Aut coquis granatoꝝ.3.iij. arsenici pond. 3ij.sumať ex eis simul quātuꝫ tolerat pollex ť sumať in potu cum.ij.vn.lactiß asinini: aut pōdus.i.ß.ť qđ est supra fenugreci: ť sumať i potu cum aqua ť melle ť sedeat in tina aque frē. ¶ Aut sumať capillus veneris tritus ť accipianť ex eo.ß.iij. cuꝫ aqua in qua decoctum est anisum. ¶ Aut succus aceroſe cum aliquantulo vini. ¶ Aut stercoris canis comedēris ossa alba non nigra pondus.ß.iij. cum aqua melť. ¶ Aut folioꝝ sicle exiccate.ß.iij.cum vino permixto: fiat illud tribus diebus. ¶ Aut ciceris ni.lb.i. capilli veneris māipulus vnus: decoquanť in aqua donec ꝓsumať tertia ť sumať ex ea in potu.vn.i. ¶ Aut succi raphāi vn.ij.vini vn.i. ¶ Aut ciceris ni.lb.i.carpobalsami thuris seis feniculi olum.añ.pugillus.i.decoquantur in.vi.asceť aque donec ꝓsumať tertia ť sumanť in potu ex ea vn.ij. ¶ Et si non fuerit fe. potenť cum vino: aut cinamomi quātas quā tolerāt tres digiti cum vino ť melle medicetatiß ſm mensuram. vn.i.ť.ß.aut cum aqua ť vino. ¶ Aut seia almahaleb erco:nicata ex cornicibus suis de qbus in potu sumať pondus.ij.ß. aut rubee tinctore vnc.i.in ouo sorbili. ¶ Aut sumať limature cornu cerui ni.lra.xviij. ť sumať in potu cum sirupo begar sericon. ¶ Aut sumanť grana punee ť ameos ť staphisagria ť sumat in potu eger ex eis: aut piperis ť stercoris canis albi comedentis ossa coclearū.i. cuꝫ vino. ¶ Aut impleať colloquinda electo ex ea qđ intra est vino ť aqua ť bibatur. ¶ Aut deť in potu de felle vrsi in vino. ¶ Aut sumať corni cerui.ß.i. ť tertia ť sulfuris pondus.ß.ij. ť bibať illō: ť bibať p̄ illō vnū. ¶ Aut sumať ť ꝓpe i opularia rendar. hipericō capilli veneris olibani rubee tictoꝝ ꝑtes eq̄les ť dosis sit.ß.i. ¶ Et mediane qđē singulares que ingrediuntur in hoc.c.ť sunt aperiue ēt sūt absinthū anisum assarū acorus rubea tinctoꝝ gentiana xilobal.agaricus cōditi nux cupressi costus vtraq; aristo.ex eis que dicunť ť sunt leuia est vt sumatur in potu cerebrum alcubugi in vino puro. ¶ Aut sumanť vitelli duoꝝ ouoꝝ ꝙ assent in medio assacruati vini ť bibanť. ¶ Et ex eis que laudanť vehementer est vt sumanť in potu de lūbricis terrenis exiccatis: quī ipsi mundificant stanū: ť sūt fel vrsi. ¶ Et ex eis que experta sunt ēt est vt deuť in potu radices aceroſe ť ster in sole ť ambulet post illud hora vna donec caleſiat ť sitiat: deide sumāt decoctionez capilli veneris ť rubee tinctoꝝ ť mente: ť sūt si bibať post balneū ¶ Et ex diureticis ꝑpijs ei est vt sumať nucis cup:essi pondus.ß.ij. cum pondere.ß.ij.cassie ligne ť bibať cum vino antiquo. Deinde sedeat in tina in qua decoctus sit capillus veneris aut anisum post illud hora vna donec caleſiat: quoniam minget ictericiam toraß. ¶ Et qñq; iuuanť cum carne hericij pp fortitudinē sue ꝓuocatōis ť mundificatōis ť quementie sue ad epar. ¶ Et aqua cuscute qñ bibiť ex ea sacratau.i. cum seie apij ť succaro altabarzet ē iuuatiua. ¶ Et ex solutiuis ꝑpijs eis est vt ꝓsoꝛ colloquintida ť expellať illud qđ est i ea ť impleať vino ť bulliat sup prunas ť coleť ť bibať. ¶ Et ex eis que nos ꝓhauimus est vt sumať aloes.ß.i.ť scamonee dauic.i. ť salis naptici.ß.vnius quarta: ť rubee tinctoꝝ ť agarici ambox.añ.ß.ß.fiant ex eis pillule ť bibanť in aqua de seibus medicinarū quas diximus: ť nos iam diximus clisteria in antidotario ad hoc capīm. ¶ Et ex sternutatoriis sunt succi qb⁹ sternutať sicut succus cucumeris añnini ť succus folioꝝ nasturcij ť succus cupressi ť succus ciclamis sicut est: aut cōterit ciclamen ť infundit in lacte mulieris in nocte: deinde ex primit in mane ť tepefit ť distillat: aut succus radicis alfarfasa exprimit ť bullit cum samba cino bullitiōe leui: ť in ipso fit parus galie ť fiat cum eo sternutatio. aut succus radicis raphani contrita cum foliis suis. ¶ Et ex succis qui nō sunt calefratis magne est succus ficce. ť ex succis frigis est succus sempuue aut succus alefuis fistualis: ť acetū ipm qñq; fugit naribus ť retinetur hora vna infirmus in pila balnei: qñ est bona curatio: ť sūt si infundať i eo nigella die ť nocte: deinde coleť ť fiat caputpurgiū ť odoret ex ea sola ť pmixta. ¶ Et ex eis que sūt preter succos est vt sumať staphisagrie quarta.ß.i. ť terať ť dissoluať cum aqua coriandri ť olei amigdalini.añ.ß.x. ť fiat cum ea caputpurgiū ipso existe in tina aut pila aq̄ in balneo: ť qñq; misceť cum ea aliqd ordei ficci ť aliqd aceti vini. ¶ In oculo vero ipso assidueť ipsius ablutio cum aqua ro. ť aqua coriādri ť aqua nunis. ¶ Ablutōes vero hiſnibus ictericiā sunt aque in qbus decoquanť capillus veneris ť sceba ť maiorana ť polium ť camomilla ť alaniuden ꝑpe ť tribuli ť anetū ēradix in eis. ť qñq; ꝑ-

nitur

Digitized by Google

atur pp calidā icteritiaz in eis acetositas citri: qñ est vehemētis abstersionis cum sua incisione in oī tinctura. ¶ Et qñq; assumunt ex istis rebus empla t assumūt ex eis olea qbus fit inunctio sicut oleū alhacuen toleū camomellinū t oleū anetinū t iterū oleū ꝑgelati vue t oleuz de lilio. ¶ In icteritia vero cretica opz vt cum exeunt infirmus intendat cum ea intentionem ipsius egritudinis cum lauatiuis t diureticis mundificatiuis t fortasse non indiget solutiōe ventris t fortasse sufficit balneū solus. ¶ Qñ si videris in vrinis eoz t egōnibus paucitatez tincture scias q; mā in eis est grossa quare confortā illud cum quo medicas ex lauatiuis nocuis t silibus. ¶ Venenose autē cura est tyriaca t mitridatū: ppea q; resistit veneno: deinde bibat aquā maloz acetosoz t aquā granatoz t succū endiuie t portulace t mucilaginē psilij t almirberis t oīa in qbus est infrātio cum virtute tyriace. ¶ Et in ipsa qdē iaz exprū fuit in principio cum accit t ppzie cū venenū est ebibitū vt bibat lac assidue cum oleo amigdalino. ¶ Regimen autē ipsoz cum cibis tam docui ipm in cōplōe calida absq; debilitate manifesta t sine opilōne. ¶ Opilatiuā vero t debilitatiua cognoscēs per ea q̄ dicta sūt in.c. epatis. ¶ Et cibus qdem icterico: est ille q; alleuiat t subtiliat t in quo est aptio. ¶ Et ius piscū cōfert eis ppzie cum eis que ꝓuocant t subtiliāt de illis que dicemus in fine capitulozum.

¶ De cura icteritie nigre aggregate vitio splenis. Cap. vij.

Nilla qdē que splenetica est ꝓsidera an sit illic replō sanguinea plurima: quare flōma basilicā sinistraz t saluaticā post eam: deinde occupate cum splene t rectificatōe opilōnū eius t aperū ipsius t debilitate eius. ¶ Et si fuerit cā eius multitudo melie pp illud qd gīgit ipsam ex viribus t cibis ſm q; dcm est: oz ēt eūare: eam cum eis que ipsam eūant. ¶ Ex illis est decoctio scolopendrie cum elleboro dicta in antidotario t eūetur ex ea maltotiēs. ¶ Et decoctio epithimi ſm hunc modū. Recipe myrabo. nigro. z. reb. oīum. añ. z. x. fumuerre scolopendrie polipodij t floz squinanti oīum. añ. z. v. radicum apij: t feniculi ambor. añ. pugilli. i. elli nigri pondus. z. ij. decoquant in tribus lib. aque donec remaneat quarta t ꝓjiciat super ea epithymi. z. v. t bullat ebullitione leni: deinde colentur t componantur cum ea hyerepigre. z. xxx.

¶ Et sīt pillule facte de myrab. nigris t epithimo: t sale indo: t agarico t cozticibus radicum capparis. ¶ Et qñ fit eūo detur in potu lac camelarum. t si non reperitur aqua casei facta cum syrupo acetoso de seminibus t spodio t polio: t medicine subtiles que sunt ex scolopendria t radice capparis t similib⁹. ¶ Et aqua in qua decoquunt folia tamarisci t radices. aqua foliozū capparis t aqua foliox raphani t syrupus acetosus: t fiat aqua solani t aqua apij si fuerit caliditas. ¶ Et syrupus acetosus in quo decocta sunt scolopendria t folia capparis t fructus tamarisci t polium. ¶ Et si fuerit in splene apa calīa oportebit vt non sit superfluitas in calefactionibus. ¶ Et si in ipso sunt opilōnes tunc aperitiua forma predicta in.c. epatis iuuatiua sunt ēt. Et ego dicam in.c. opilationis splenis medicinas que ei proprie sunt.

¶ Et si est cā debilitas attractōis splenis tunc de illis que necessaria sunt est vt ponas super ipm ventosas sine incisiōe. ¶ Et vt administretur exercitiū t emplastra ꝓfortantia splenem si cut illud qd fit ex absinthij t cozdumenti floz squinanti t alhasce t centauree t radicū capparis oīum. añ. prem. i. t ex ros. parnbus. ij. t ex bdellij parte. i. s. t ex ammoniaci pribus. vij. t decima pris fiat ex eo emplū. ¶ Et qñ abluit fiat cum aceto puro forti in quo bulliant anetuz t baurach t sal t ruta t calamētū. ¶ Et si fuerit fritas curet cum tyriaca maiore ppzie t cū medicinis notis. ¶ Et si fuerit cā in ea corpus totum fac in primis illud qd ꝓuenit epati vt patiantur ab eo vene: deinde corpoz. ¶ Ipsam aūt icteritiā cura cū eis qbus curas ipsam ictericiam citrinam t cum eis que de illis fortiora sunt. ¶ Et qñ aggregant ambe icteritie simul t est replō t indiges flōmia: flōma tunc ambas manus: t euacua eas ambas diebus aliquibus t aggrega inter duo regimenta: t da in potu inter ea ambo decoctionē absinthij t epithymi: t aggrega aquas foliox raphani tamarisci t salicis oīum. añ. vn. i. t. s. aque solani. vn. ij. aque foliozum capparis. vn. ij. aggrega t fac bullire oīa cum. z. r. cassiefistule t ꝓjice super ea pondus. z. xxx. hyerepigre t pondus. ij. duos datuch croci: t pondus. ij. lauri scamonee assate in cepe t expecta duobus diebus: t post illud bibatur aqua casei t syrupus acetosus. ¶ Cibi autem in omnibus illis sunt cibi leues non t pisces alredradu: t ex pullis impingnatis: t ex oleribus endiuia t apium condita ꝓpria t capparis cum aceto.

¶ Tractatus. ij. de reliqs dispōnibus splenis.

¶ Sermo vniuersalis.

¶ De egritudinibus splenis. Cap. i.

Pleni accidunt omnes spēs egritudinum predictarum. ſ. de egritudinibus complexionis t compositionis sicut opilatiōes t solutio continuitatis t similia t apostemata cuz speciebus suis. ¶ Et scias q; quando splen impingnat extenuatur corpus: quoniam in primus destruitur virtus eparis vehementer cum contrarietate: quare minoratur generatio san. t cuz hoc

Digitized by Google

ipse attrahit de sanguine illius infirmi rem plurimā pp magnitudinē sui. ¶ Et penitus extenuato splenis sigñ bonitatē humoꝝ ꝛ pingue do eius malignū humoꝝ. ¶ Et qñq; puertunt egritudines splenis ad febres commixtas sicut ipse qñq; gñant ab illis egritudinibus. Ipse enim generant multotiens ex tertiana nō pura ꝛ ex febribus pestilentialibus ꝛ fe. cōmixtis.

¶ Et plurime qdē egritudines splenis sunt autūnales. ¶ Et color hñtis eas ē declinis ad citrinitatē ꝛ nigredinē. ¶ Et qñq; pueniunt egritudines splenis ad stōm ꝛ forsasse addunt in appetitu eius: ꝛ qñq; destruunt appetitum ipsius: ꝛ qñq; cognit ipm cum ꝓpinqua est digestio ad euomendū rem acetosaz ex qua ebullit terra absq; nocumēto ꝛ absq; dolore. ¶ Et vrina sanguinea bona ē in fine egritudinū splenis. ꝛ similiter grossa in qua est fex: ꝛ viscositas que est in ipsa est similis viscositati sanguinis: ꝛ qñq; resolvit per eam fe. ex febribus egritudinum splenis: quare resolvitur per eam splen.

¶ De signis complexionum splenis. Cap. ij.

c Eūdā signt sitis ꝛ inflāmatio in sinistro: ꝛ corruptio virtutis eius q̄ attrahit meliam. ¶ Frigidam vero signt debilitas attractionis eius ꝛ casus appetitus ꝛ iteratio fastidiose satietatis ꝛ multitudo rugitus ꝛ eructuationis. ¶ Et signt siccam duritiem ꝛ debilitas corporis ꝛ grossitudo sanguinis ꝛ vehementia nigredis coloris. ¶ Et humiditas signt lenitas lateris sinistri: ꝛ mollities corpis ꝛ nigredo trahēs ad albedinē plūbeā.

¶ De cura. Cap. iij.

e Et proxima curationibus epatis ꝛ indiget vt sint medicie fortiores ꝛpe penetrabiliores: ꝛ ingenies eorum penetratio cum eis que penetrare faciunt: ꝛ cum eis que obseruant virtutem super eas vsqsquo perficiant operationes suas. ¶ Et scias q̄ dīa inter curatiōes splenecticas ꝛ epaticas est in fortitudine ꝛ debilitate ꝛ labore ꝛ alleuiatione. ¶ Epar. n. est dignius vt alleuiet cum eo. Et non fit superfluitas in confortādo illud quo curatur. ¶ Et non afferantur super ipsum medicine acute nimis sicut acetum forte nisi in necessitate. Et splen econtrario illius eget vt adiuuentur medicine eius cum eo qō conseruat virtutem earum: ꝛ cum eo qō penetrare facit. ¶ Et splen qdem sunt medicine que sunt proprie ei: sicut cortices radicis cappa ris ꝛ sicut scolopendria ꝛ ammoniacū ꝛ alleuz silueſtre. ¶ Et quandoq; necessarium faciunt egritudines splenis vt flobotometur basilica maior: ꝛ floboretur saphena: immo flobotomentur vtriq; guidegi.

¶ De apostemandus splenis calidis ꝛ frigidis ꝛ duris ꝛ quorum duricies est in fieri apostema. Cap. iiij.

s Eias q̄ minorant in splene accidentis apatū calidoꝝ ꝛ firmo ipsoꝝ simul: imo qñq; accīt splen apata calida, festinant aūt ad duritiē: qñ sanguis qui puenit ad eum vt nutriat ipso est sanguis spissus cum ponitur in apata quare induratur. Plura ergo apate splenis sunt dura: molliave ro sunt in qbusdā horis. ¶ Et plīs q̄ accidit in ipso de apate calido est sanguineū ꝛ colericum accīt in ipso raro: ꝛ durū est in inferiore pte splenis pp grauitatē māei. ¶ Et figure eius sunt. iiij. rotūda ꝛ lata ꝛ longa: ꝛ grossa: ꝛ longa subtilis. ¶ Flegmaticū vero accidit raro.

¶ Et splenecticus qdē est qui hz durities in splene suo: aut pp grossitudinē sue sube q̄tis non pueniat ad finē ad quē puenit apa: aut pp apa durū in ipso: ꝛ primū qdē est leuius. ¶ Jngt Hyp. Si splenecticus inuenit dolorē interiorē est magis saluū: ꝛ illud qñ i ipso sperat adhuc sensus. ¶ Et dixit qñ accit ei fluxus ventris cum sanguine est melius. s. q; sperat cum eo resoluto māei splenis eius. ¶ Si aūt pseuerauerit aduenit ei lubricitas hydropica ꝛ moriet ꝛ cā in eo est dñū fritatis sup cōplonē. ¶ Et dixit. Illi qui catarrū hz non accit splen ꝛ in h est ꝓfideratio. ꝛ forsasse multitudo catarri est significatio humiditatis cōplonis eius vt sit illū in ꝓximo futuro. ¶ Et in li. Hyp. ille q hz dolorē in splene suo ꝛ currit ex eo sanguis rubeus ꝛ apparent in corpore ipsius vlcera alba non ledentia morit in die sēdo: ꝛ si non cadit appetitus eius. ¶ Et quandoq; terminatur apostemata splenis fluxu sanguinis nariū etiam ꝛ propter ex latere sinistro. ¶ Et apostemanib' apud aures difficilis suppurationis ꝛ apertionis propter grossitiem materiei. ¶ Et laudabilior vrina eorum: est grossa sanguinea. ꝛ vrina in qua est fex viscosa: quandoq; significat sanitatem splenis ꝛ destructionem eius. ¶ Et dixerunt quidam cum fuerit vnrina sicut suspensio san. ꝛ febricitās habuit splenem extenuatur vel destruitur splen eius. ¶ Et quandoq; contingit in quibusdam hominibus vt multitudo plenis generetur ꝛ remaneāt ꝑm illud tempore longo: ꝛ sint ꝑm salutē dispōnū suarū apparentiū spacio ꝓlixo: q̄uis qñq; accidāt ex magnitudine eius nocumēta plurima ꝛ ꝑm mām efficiēte ꝛ hz ꝓpriē splenis. ¶ Et scias q̄ splē qñq; apat post apa epis hz semitā pmutatōis: ꝛ illō ē melꝰ q̄ vt pmutet apa splēia ad epar.

¶ De signis. Cap. v.

c Mmunicant apostemata splenis omnia in grauedine ꝛ in magnitudine ꝛ dolore extenso vsq; ad diaphragma ex latere sinistro: ꝛ quandoq; ascendit vsq; ad furculam ꝛ ad humerū sinistrum propter cōmunitatem furcule. ¶ Et quandoq; facit anhelitum duplum existentem

Digitized by Google

Pm formam anhelitus fletus infantis: qñ apa impedit diaphragma ad hoc vt vadat in motu anhelitus: qre stat subito, ppter lesionē: deinde redit. ¶ Et dum nō est apostema magnum nō cōprimit diaphragma. Nā cōmunicatio splenis ad diaphragma minor est cōmunitate eius ad stomacū etiam. Sensus enim sentit splenis inflationē t corpus alleuiatur. ¶ Et quādoq accidit ex apostemate splenis t ppie quādo sunt in iferiore parte eius vt subtiliē sanguis: quoniā vehemēter mundificat sanguinē a fece sua: t accidit vt rubeant pedes t genua ipsius. t illud quoniā stōi os cōtrahit inferiori parti splenis: quoniā ex ipsa ascendit vena erpellens pu. melancolicū. ¶ Mīi ergo caliditas naturalis vincit pueritiā ad extremitates primas. t accidit extremitatū nasi eī: t auri ipsius vt respōdeat ppter illud qđ accidit ex apāte sanguineo t malitiā passionis eius t paucitatē ēt: t ista mēbra vehemētis sunt passionis ab infrigidatiuis. ¶ Et apa quidē differt ab inflatione per primationē grauitatis. t q apa dolorem facit incessus t inflationē qñq; fedat t remouet eā: t differt per euentū rugit' t eructuationē. ¶ Et cōtant apata eius cassa cum accidibus ꝓdictis t cū inflatione t sitī t febre. Aerū eius qđ est colicum est inflāmatio vehemētior t sitis fortior t grauedo eī' minor: t est dolor ad inflāmationē declinio: q̄ ad tēsionem t color est ad rubedinem tendēs. ¶ Cum apostematibus vo duris maligna fit aia: t cōmouetur tristitia: t varietas q̄busdam horis. ¶ Cōmixtio vo sensus fortis nō accidit nisi apud plurimū victorie: qñ mā melācolica mota est nō ad ptē capitis ꝑuis tā accidat ex pre alia: t est p cōitatē splenis ad diaphragma: deinde diaphragmatis ad cerebrū. ¶ Et quādoq denigratur lingua ex duritijs splenis t sentit durities eī' ablq; rugitu cum premit nisi aggregēt ei inflatio. ¶ Et nō est cū ea fe. inſepabilis: imo qñq; est ꝑm ordinem. ¶ Et qñq; multiplicantur cū ea vlcera crurum t corrodunt dēres t gingiue ppter grossitudinem san. qui descendit in vlcera crurū t corruptionē vaporis qui ascēdit in oēs partes gingiuarum t dentiū. ¶ Et quādoq; est in vlceribus crurū crisis illius. Pluribus nāq; eorum qui splenem habent cū accidunt exercitia laboriosa attrahit inde materia ad crura t euadit t egrediuntur cū ea bothor que nominant anithpam. ¶ Et multotiens est vrinale splenetici sicut sani. Sed cum exercet seipsum resolui melancolia eius ad vrinale t facit ipm habere nigredinem nō existentē: t si esset causa in ea renes pseueraret saltem in hora exitus eī'. ¶ Et stōmia plurima apostemat splenē. ¶ Et autūnus est eī' inimic': t qū fuerit durities post apostema caliditū antecedēt accidentia caliditi. deinde inquirentur accidentia duritiei. ¶ Et multotiens quidem cōfortatus splen subito per seipsum: aut per illud confortat ipsum t prevalet super tumorē illud quod est in ipso de materia mala: t solutione educit eā feculentam sicut fer olivarum. ¶ Et significat q̄ est ex splene t nō ex epate euacuatio epatis ab egritudine. ¶ Et q̄ splen tolerat ipsam t detumitio eius ppter illud qđ accidit ei ex hoc. ¶ Cum apostematibus autē frigidis flegmaticis sunt signa apostematum cū lentore tactꝰ t cum albedine colōris i quo est parum nigredinis. ¶ Et splenetici quidem vehementioꝝ cibi appetitum habent q̄ alij. Sed vomitus difficilis fit in eis valde: t sunt nature eorum stricte ꝑm plurimum t idigent in vomitu t in solutione ventris medicinis.

¶ De curatione apostematum splenis calidorum valde. Cap. vi.

a Proximant curationes eoꝝ curationibus suorum simulum in epate preter q̄ necessitas fit illarum t obseruantia ad lat' st. pticitatis sed cuz cautela calefactionis vehemētis vt non fiat net materia ad grossitiē t duritiem. ¶ Et cōmunicat in hoc epar etiam. ambo enim preparata sunt vt pmutet ex apatibus calis ad duriciem. verū oportet vt misceant cū eis medicine in q̄bus sit incisio aliq̄ cū calitate eq̄li: t stipticitas t ꝓsus fricatus sicut alumen. ¶ Et scias q̄ acetū multū ingredit in curis eoꝝ. Et oportet vt incipiat in ꝓmis a stōmia basilice. Deinde danē in potu succ' ei aq̄ ꝓdicte i egritudine epatis. ¶ Et ūla que appropriant splenī plurimū sunt aq̄ foliorꝝ salicis: t aq̄ foliorū algarab: t aq̄ portulace: t aq̄ capilli vene. humidi. ¶ Et ex eis que ꝓferūt in ipso est vt det i potu pōdus. 3. i. de seie portu. cū aceto. Inest n. ei ppietas i resoluēdo apata t duritiē eius. ¶ Et vt arnoglossa exiccata pulueris oi die sumatur quantitas coclearis vnius. ¶ Et cibꝰ sit ille qđ diximus in capitulo epatis. ¶ Et zerūficari inest pōtas iunarina: t ppie q̄n frāgitur cum zuccaro siccitas eī': t cū terebintina.

¶ De curationibus splenis. Cap. vij.

c Ant scias q̄ cā rullo est opus ex sanguine ꝑmo melico: oportet vt flobotomes basilicā t saluatellam t diminas saluatellā ꝓstringi p seipsam cū ꝓfrigit aīs casuz virtutis. t qñq; necuz est ubi vt flobotomes guidegi sinistrum. t qñq; in diges vt ꝓsequaris eam cum cōueniēter ea que educunt melancoliā de quibus dictū est in capitulo ictericie nigre. Et opz vt non obliuiscaris canonis predicti in curatione durities de lenificatiōe vltia: imo resolue vt nō reuertat in duritiē lapidis hūoz. Qō si expedit' fueris ab hoc vt nō indigueris eo erit tibi necessariū vt admistres medicias abstersiuas icisiuas i q

tt 2.

Digitized by Google

bus nō est multarum caliditatis. t forsitasse inue nies has intentiones in medicinis singularib⁹ t forsitasse indigebis cōpositiś. ¶ Et medicine singulares que faciūt illud sunt medicie in qui bus inuenis amaritudinem t stipticitatē t ca liditatē: aut caliditatē temperatam t stipticita tem t qñq; inuenis medicinas singulares fa cientes illud cum ꝓpietatibus que sunt in eis. ¶ Ad si inuenis medicinā in qua sit amaritu do trī tunc pmisce eaz cū aliquātulo aluminis t aceto. Alumen.n. frangit sua ꝓprietate subtilita tē eius. ¶ Et cauterū dcm in egritudine splē nis super vena que est in interiore pte brachij sinistri fiat. t si non fuerit manifeste dispositio nis: tūc cuz eo qđ inuimus. ¶ Et qñq; sufficit regimen subtiliatiuum in sanatione splenis. t qñq; accidit vt cōferat in ipso regimē impu gnans corpus cū nō facit accidere opilationez t nō fuerit ingrossans sanguinem. t si fuerit tra: sed non possumus ipm rectificare. Regimē nāq; ipin guinuū est ex eis q humectāt sanguinem. t rectificant ipm t tēperant ipm cū fractione melie. ¶ Et qñq; puenit duricies splenis ad hoc vt nō sufficiat in curatione eius adiutorijs cū eis que bi bunt abiq; eis cū quib⁹ fit ei emplm. ¶ Et om ne lac ꝑter lac camelarū est maluz splenē. ¶ Et medicinarū singularū que administrant ad hāc causaz melioz est cortex radicis capparis. ipse enim multotiēs educit vānā t egōnez sanguinēā malā: t sanat ꝓprie qñ bibunt cuz syrupo acetoso de seminib⁹ trahēte ad acetositatez. Et nō est ipse solus: imo sicut cētaurea t succ⁹ ei⁹: t ꝓprie minor: t radix lilij: t flos salicis: t acorus confecta cum melle omni die coclearium vnum: t grana alcafid: t myrtus: t camepithe os t camedreos: t grana alcadra cum syrupo acetoso: t praxilū cum aqua ferrarioꝝ quā di cam. ¶ Et squilla est bona: t vtilma t melius est oxymel eius: t scolopēdria cum succo rama risci: t nasturtiū: t nigella t agaricus solū cuz syrupo acetoso t centaurea. ¶ Et dosis cuiusli bet illoꝝ sit ab vno aur. vsq; ad.3.i. Et epithy mi pōdus.3.v. in vn.i. syrupi acetosi vsq; ad.3. ij. istud enim cū iterat solutiōe vēris educit il lud qđ est in splene: t detumescere eū facit. Et āmoniacum t lupini ꝑcipue decoctio eoꝝ cuz syrupo acetoso: t decoctio cum aqua dulci t bi batur cū syrupo acetoso: aut cū aqua decocto nis polij: t acetosa nutrita cū acoro cuz syrupo acetoso. t succus spinarū recentiū: t anetū sic cum: sumat ex eo oi die pōdus.3.ij. t cōsequa tur vana camelī: t succi eupatorij pōdus.3.ij. cū aqua decoctionis absinthij. ¶ Et iuuamen tum cum lacte camelino t vānis eoꝝ est vehe mens valde t assumat ide fortis t debilis ois fm se. Et melius est illud cui⁹ camela cū pascunt algarab t sceba t apiū t feniculum. ¶ Et qñ apparet ex potatione eius digō abaus: t appa

rei in fece eius melie puenit post illud cū ꝓfor tione. ¶ Aut sume alboim infusum in aceto vij. diebus. deinde accipiat ex illo alboim oi die ria coclearia t forbeat ex illo aceto super ipsum. ¶ Et sumat in potu seminis raphani pōdus.3.i. t.5. cū aceto fortu aut decoctione fo lioꝝ nucum recētium decoctoꝝ cū aceto squil le. Aut aqua foliorꝝ capparis cū syrupo aceto. aut de neriden cū aceto squillitico. ¶ Et ex eis que currūt cursu eoꝝ in quib⁹ est ꝓprietas est pondus.3.ij. semis portulace cū aceto. ¶ Aut coralli decocti valde pōdus auf.i. cū aliq; syrū poꝝ splenetico. ¶ Aut emplm de cucurbita tenera: aut ipsa cucurbita terat post exiccatiō t bibat ex ea.3.ij. pōdus cū syrupo acetoso. ¶ Et iterū semen cāne t semen cucurbite t folia salicis ꝓpter suā amaritudinē t stipticitatē: t semē acetose: t semen amplicis: t fructꝰ tama risci: a folia eius: t pulmonis vulpis aut ejus ipsius pōdus.3.ij. exiccati. Aut accipe vesperti lionem t decolla ipm t exicca ipm t ꝓtere eū: t accipe ex eo qđ tolerant tres digiti. Aut ac cipe.vij. vesperiliones pungues t decolla eos t infunde eos: t exicca eos t pone ipsos in va se vitreato submersos cū aceto forti t lutato: t dimitte in furno clauso. Cū ergo decocti sunt depone vas extractū ex eo vsq; quo infrigidet: deinde extrahe eos t dissolue digitis in aceto t sumat ex eo i potu omni die. pōdus.3.ij. t hec est curatio expta. ¶ Et quemens quidē est vt hmōi medicine singulares dicte ꝑ⁹ t posteri⁹ bibant cum syrupo t aceto. t fiat ex eis emplā ꝓfortantia cū aceto. ¶ Medicine vo cōpositę que bibunt sunt sicut scolopēdria t spodiuz ex quibus bibat pōdus.3.ij. cū syrupo acetoso: t troscisci de capparib⁹ t troc. alfelemenusch cuz syru. acetoꝝ. t troc. de reu. facti cum cortic⁹ ra dicis capparis t bibūt in aceto vehementis acetositatis: t illud cū non fuerit inflatio t tro cisci de rubea. t tyriaca dyatesseron est optima valde cū nō fuerit fel. ¶ Aut sume nastrij par tem.i. t nigelle ptem.ß. ꝓficiant cū melle dispu mato t sit dosis.3.ij. cum aceto prixto. Aut suffuf ex aristol. t myrab. kebu. de quo sumat coclearū.i. cū vana camelī t cū vana capraz. ¶ Et corticū capparis.3.iij. t aristo. lōge pon dus.3.ij. seis alfelemenusch. t pipis ambo: um aā.3.vi. fiat ex eis trocisci. ¶ Et ex eis que ꝓfe rūt est illud qđ ß. capit. ve. t corticū radi. cap paris t seis portu. t seis ruthe t seis alfeleme nusch: t isopi oiuz.aā.ptes eqles: t dosis sit.3. iij. in syrupo acetoso. ¶ Aut sumātur radices capparis t panitule: t semen napi t ysopi: terā tur oia t infundant in aceto die ac nocte: t de coquātur in aqua plurima donec ad paucam redeat t nuscetur cum ea syrupus acetosus for tis de seminib⁹: t bibatur. ¶ Aut in potu su mant de aceto in quo decocta fuerūt sauina t

Digitized by Google

iuꝝ cuꝑessi decoctiõe vehemẽti: donec rema neat paꝝ ⁊ bibaꝫ ex eo illud qꝫ põt: ⁊ fiat em plastrũ cũ fece ipsius. ¶ Aut lac camelaꝝ ꝑm ꝓdiõões suas in potu sumatur cũ aqua foliꝝ algarab. ¶ Et uterũ sumaꝫ rubee.ʒ.vij.⁊ coꝛ tices radicũ capparis: ⁊ aristolo. ⁊ ireos: oiuꝫ añ.ʒ.ij.ꝑterant valde ⁊ ꝑficiant cum oximelle acetoso ⁊ fiant inde trocisci: sicꝫ dosis auf.i.cũ aq̃ absinthij: ⁊ corticũ radicis capparoꝝ decoc toꝝ simul. ¶ Aut sumaꝫ foliꝝ rãi recen tiũ: ⁊ coꝛticũ radicis capparis: ⁊ fructꝰ tamarisci ⁊ scolopẽdrie: ⁊ squille assate ⁊ piperis albi ꝑtes eq̃les informẽt ex eis trocisci: ⁊ fit dosis põdus.ij.auf.cũ sirupo acetoso. ¶ Aut sumaꝫ splen asini silueſtris: ⁊ splen pulli equini ambo exiccati ⁊ cõriti ⁊ bibaꝫ ex eis auf.i.puenien do vsqꝫ ad.ʒ.ij.cũ vino ꝑmixto. ¶ Et dꝫ ꝙ cũ iste medicine in potu danꝫ ꝑcellus aliqbus die bus nõ reperiꝫ in eis splen. ¶ Sumanꝫ epithi mũ ⁊ coꝛtices radicũ capparis mediani ꝑficiã tur cũ melle: ⁊ bibaꝫ ex eo circiter auf.v. Aut sumanꝫ coꝛtices radicum capparis ⁊ scolopen dria ⁊ fructus tamarisci: ⁊ coꝛtex salicis ⁊ ru bea ⁊ ireos ⁊ assarũ ⁊ acoꝛus: decoquanꝫ cum aceto foꝛti: deinde coleꝫ ⁊ fiat ex eo ſyrupꝰ ace tosus mellinus ⁊ bibaꝫ in cuius dosi sit põdus ʒ.i.ãmoniaci. est enim mirabile. ¶ Et si splene ticus cõquerꝫ de ſolutiõe vẽtris in qua nõ est sãn. ⁊ cũ aqua nõ est punctura sumaꝫ sufſuf de granis granatoꝝ tribus diebus aut.iij.oĩ die ʒ.iij.aut.iiij.⁊ faciat vt cibus eius sit medicatus eiꝰ quo ꝓsieuit vti. nã ſolutio eius est splenetica: ⁊ cã in eo est: qm̃ coꝛpus nõ recipit sangui nem. ¶ Et scias ꝙ res calide valde: non sunt multũ ꝓueniẽtes splẽi: ꝓpterea ꝙ indurãt ⁊ exiccant ⁊ ꝓhibent a resolutione. ¶ Et quãdo fuerit in vãnali caliditas. tunc melius erit etiã vt in potu sumãtur almirberis ⁊ silia. ¶ We dicamen cõferens duritiei accidenti in splene. ℞. radicis oppopo. ⁊ radicis capparis ⁊ ſpẽi volubilis nominate albi oconiũm ⁊ medulle squille assate ⁊ granatoꝝ albeñ ⁊ alleoꝛuꝫ silue ſtrium omniũ añ. partẽ. i. misceantur omnia ⁊ sumatur ex eo darlzimet.i. in mane cuꝫ sirupo acetoso aut aceto permixto. ¶ Al.℞. medul le albe darlzimet.iij.alleoꝛum silueſtrium dar lzimet.vi.coꝛtices radicum capparis darlzimet iij.costi darlzimet.ij.stoꝛaci darlzimet.vj.polij darlzimet.iij.radicis plante nominate cotolim ⁊ est species illa que nominatur asactaiet darlzi met duo. exist imo ꝙ hec spẽs asactaiet est plan ta habens folia silia myrtho: ⁊ in medio sui ha bet annulum simulem oculo: ⁊ simulaꝫ semper niue matoꝛi. ⁊ granoꝝ volubilis matoꝛis nu mero. xxv. ãmoniaci darlzimet.iiij.bezahard. darlzimet.i. radicis eius darlzimet.iij. coꝛdum est darlzimet.i. ⁊.ʃ. seris arboꝛis marine darlzi met.i. ⁊.ʃ. grano ꝝ squill e: ⁊ est alhoſol assaru darlzimet.xvi. misceanꝫ ⁊ administrentur cum sirupo acetoso: ⁊ sit doſ darlzimet.i. ⁊.ʃ. ꝑm plurimũ darlzimet.ij. ¶ Trocisci alij faciẽtes illam operationẽ. ℞. seminuꝫ lilij darlzimet.iiij. piperiꝫ albi ⁊ spice syre ⁊ ãmoniaci omniũ añ. ʒ.ij. informentur trocisci: ⁊ administrenꝫ sicut illi qui sunt ante eos. ¶ Trocisci alij cõferen tes splenẽticis. ℞. ammoniaci ⁊ fructus alhaꝛ figi omnium añ. darlzimet.viij. coꝛtices radi cis capparis ⁊ fructus tamarisci: ⁊ piperis al bi ⁊ scoꝛdeon ⁊ squille mundate assate omniũ añ. darlzimet.ij. cõficiãtur cuꝫ aqua ⁊ fiãt inde troc. quoꝝ vnusquisqꝫ fit darlzimet.i. ⁊ dosis sit vnus eoꝝ cuꝫ syrupo melluno. ¶ Al. ℞. medul le squille assate lb.ij. radicis alsefire: ⁊ est radix viris albe lb.viij. piperis al. ⁊ petroselini ⁊ pa stinace silueſtris ⁊ farine herbi ⁊ granoꝝ pi nee omniũ añ. vn. viij. lilij celesti: ⁊ radi. opo ponaci amboꝝ añ. vn. ij. conficiantur: ⁊ cum administratur aliquid eoꝝ tãc melius est vt di mittat aqnã aut minoꝛet potũ eiꝰ vt sit medicia saluara in cõcauo. Et nõ trahatur ad gibbosi tatem epatis ꝓpter adiutoriũ aque plurimuꝫ. ¶ In administratione autem ciboꝝ melius est vt administretur ante eos balneatio longa ꝑm ieiuniũ ⁊ sit statio in tina. ¶ Et qñ egreditur eger ex ea sumat incisiua subtiliatiua faciẽ tia situm sicut pisces salsos ⁊ carnem ſalitã in cisam ⁊ ſynapi ⁊ sabane: ⁊ sumat in potu vinũ mixtum cũ aqua marina: ⁊ sabtiliet regimen suum: ⁊ faciat illud tribus diebus: ⁊ in quarto exerciteur donec sudat: ⁊ frequens fiat anheli tus eius ⁊ emplastretur ⁊ hoc fiat si res fuerit foꝛtis: ⁊ si fuerit debilioꝛ hac sit contentus eo quod est leuius hoc. ¶ Emplastroꝝm ℞o foꝛ ma est: quoniam quandoqꝫ fiunt ex illis simpli cibus que diximus: ⁊ cum emplastrũ sit ex am moniaco ipso ⁊ stercoꝛe ouium cum aceto est emplastrum foꝛte. ⁊ stercus ouiuꝫ aduſtum ⁊ cinis asinoꝝm est emplastrũ bonum: quando conficitur cum aceto: ⁊ fit emplastrũ cum eo. ⁊ sisꝫ ex radice vitis albe cũ aceto. ¶ Et qñ ac cipitur ſtercus vaccarũ paſcentiuꝫ ⁊ exiccatur in ꝑmis: deinde decoquiꝫ cum aceto: est ex eo emplastrum bonum ⁊ quãdoqꝫ puluerizatur sup ipm̃ sulfur citrinuꝫ. ¶ Et emplastrato cũ floꝛe salicis est mirabilis. ¶ Et ex illis est gra noꝝ albe cum aceto. ¶ Et uterũ alharmel cũ seimne suo decoquaꝫ in aceto donec diſſolua tur ⁊ fiat ex eo emplm̃. ¶ Et ex eis que sunt ꝑpinqua eq̃litati est ficla decocta cum aceto: ⁊ radices altee decocte in aceto. ⁊ ex compoſitis est marã basilicon ⁊ maran Gal. ⁊ maran alu ſcilcus ⁊ emplm̃ aureũ ⁊ emplm̃ de aloe Gal. ⁊ maran factum de radice capparis infusa in aceto hoꝛis tot donec lenificet: deinde deficcet ⁊ teratur bene: ⁊ fiat ex ea maran cum cera ⁊ oleo de alcãna. ¶ Aut sumatur nigredo vaſis

Digitized by Google

de ere: ꝛ fiat ex ea ꝛ farina ordei ꝛ aceto ꝛ syr° acetoso emplm: qñ est vltimum iuuamentum.
¶ Aut admiserē empl3 de synapi qñ ē forte.
¶ Al. resoluēs duricie. ℞. ămoniaci ꝛ cere gñ me pimi oium añ. dariumet. iij. glutis albonm ꝛ beliij ꝛ bezahard oium añ. dariumet. vi. thuris myrrhe olei ficionij oiuz añ. dariumet. iij. ifunde ligda in aceto: ꝛ pmisce ea: ꝛ vtere eis.
¶ Al. ℞. fenugreci ꝛ farine herbi ăboꝝ añ. vn. ij. gūmi alboꝝ ꝛ ămoniaci ăboꝝ añ. vn. v. radicis capparis ꝛ granoꝝ alfangi ꝛ radicis allei silueſtris ꝛ rubee oiuz añ. dariumet. ij. cere lb. ij. infundanē in aceto ꝛ misceanē i alleo antiq̄ ꝛ admiserē: aut farina fenug. ꝛ synapis ꝛ nitrū. Aut fic° cocte i aceto qb° supponat tertia ps ămoniaci. ¶ Aut sumat mel faui ꝛ liniat sup ipm synapis: ꝛ emplet ex eo splen ꝛ dimittat dū tolerat. ¶ Aut sumanē ex ficub°. x. pingues ꝛ ifundanē i aceto horis trib°: deinde coquanē ꝛ dissoluanē ꝛ colent: ꝛ sumat pdus ea rū de synapi de radice capparis conficis ꝛ misceanē oia. ꝛ qñq̄ ponūt cum eis ămoniacū ꝛ mezerion ꝑm q̄ritate necessitatis: ꝛ faciunt ex eis oib° epithima ꝛ emplm. ¶ Et fenugrecū ꝛ cordumenī ꝛ calx ꝛ baurach cū aceto ꝛ ammoniacū ꝛ zarur ꝛ myrrha: ꝛ thus eq̄lr cū aceto fortē liniant sup vētrē ꝛ ponanē sup ipm ꝛ dimittat q̄usq̄ cadat p seipsam. Et ex eis q̄ experta sunt: ꝛ eligit ipm Alkindus: est vt sumat rubia: ꝛ cozices radicis capparis: ꝛ absinthiū ꝛ calamētū ꝛ origanū ꝛ decoquanē cū aceto ꝛ exprimanē ꝛ ponanē sup frusta filtri ꝛ fiat cuz eis emplm ꝛ renouet q̄uenscūq̄ infridat. xxi. vice in ieiunio. ¶ Et ex emplis bonis valde ē vt sumat farine gladiū lb. ij. ꝛ resolwanē super prunas ꝛ pijcias sup ipsas lib. i. calcis ꝛ misce antur ꝛ fiat ex eis emplm. Aut sumat baurach ꝛ calx ꝛ piretrū ꝛ smapis aggregēt oia cū lixiuā ꝛ liniat ꝛ nō q̄uenit cum se. ¶ Aut sumatur piretri vn. v. ꝛ synapis. 3. xv. ꝛ de grana almezerion. vn. iij. ꝛ cordumenī vn. iij. ꝛ nucis aromatice vn. i. ꝛ piperis vn. iij. aggregenē cum aceto squillitico: ꝛ fiat ex eis emplm splenī tribus horis posteq̄ locus ablutus fuerit cū aceto ꝛ nitro. ¶ Et chronico qdem fit epithima ex ammoniaci ꝛ amigdalarū amararū añ. par ūb°. x. ꝛ folioꝝ ruthe ūb°. v. fiat ex eis epithima cū aceto. ¶ Aut sterc° caprarum ꝛ synapis recēs cōfecta cū quibusdā succis iuuantibus ꝛ pauco aceto. ¶ Et ex embrocis est aqua in qua decocta sunt lupini ꝛ ruta ꝛ piper. ¶ Et ex emplis vehemētis ℞ntis est vt sumanē elleboꝝ ni. vn. iij. ꝛ elli al. vn. iij. ꝛ ămoniaci vn. iij. ꝛ nitri vn. iij. scamonee vn. ij. pipis gna. xxx. pigeat ruthā cum glutino alboꝝ talr vt tolerēt pnixionē cū istis sicut maran ꝛ liniat sup locū post calefactionē eius cū fricatiōe: ꝛ hoc ēt est solutiū. ¶ Et qñ nō ꝓfert medicie opz vt ponanē vētose ꝛ scarificātia sup ipm. ¶ Et qñq̄ opz cū dñat ꝑ. melicus ꝛ san. vt flomet alquedegi finistra ꝛ fiāt cauteria super. v. loca splenis aut. vi. deinde nō pmittanē sanari. ¶ Ds si nō tolerat ignē. admistrent cauteria ex medicinis sicut emplm de. ficub° ꝛ synapi: ꝛ sicut empla de gūma ruthe silueſtris ꝛ alia. ¶ Et si dñat calitas: ꝛ nō tolerat infirm° empla fortia vapozet splen eius cū vapozatione aceti ex lapide crudo. ¶ Aut sumat in potu in ieiuno: ꝛ ponat sup splenē ipsius frustū filtri infusum in aceto calefacto ꝛ ppte in quo decocta ē ruta. Et m elt° illo ē vt ingrediat eger ieiun° balneū cū tolerauerit illud ꝛ resupinet i eo ꝛ nō cesset ponē sup splenē frustū filtri ifusū i aceto vice vna post aliā duz tolerat ꝛ iteret sup ipm die° aliqb°: qñ ē curatio fortis. ¶ Et ex eis q̄ approximāt huic ꝛ ꝙueniūt caso est vt sumat ex seie enduie ꝛ seie pozulace ꝛ cucurbita sicca ꝛ seie agnicasti ꝛ in potu sumanē ex illis aur. ij. cū syro acetoso ꝛ iteratio fiat sup illud. Libi ꝙo sunt illi q̄ sunt leues ꝛ pingues ex turib° factis ex eis q̄ sunt leuia ꝛ subtilia ꝛ calefactiua cum eq̄litate: ꝛ capparis cuz aceto ꝛ grana ascadra cū aceto ꝙdita ꝛ reliq̄ que scimus in locis aliis.
¶ Et opz vt admistrenē cū illis subtilitatiua sicut synapis ꝛ que sunt illis similia. Et post eorum sit aqua ferrarioꝝ ꝛ omne in quo exigitur ferrum ignitum mukoriens.

¶ De cura apostematum flegmaticoꝝ splenis. Cap. viij.

c Cura eius est illa que ꝛperata est ex cura durt cum euacuatione flegmatis ꝛ melie. flegma. n. eius melicum est. Et emplastra accepta ex melliloto ꝛ ancto ꝛ calamo aromatico ꝛ ruta ficca ꝛ alijs.

¶ De opilatione splenis. Cap. ix.

q Quandoq̄ fit ex ventositate. ꝛ quandoq̄ fit ex apostemate ꝛ fit ab humoribus ꝑm q̄ sciuisti. ꝛ cū vētosa qdē est extensio vehemēs cum lentitate. ꝛ apostemosa est cum signis apostematis. ꝛ opilationes alie sunt cum grauedine ꝛ nō associātur eis signa apostematis.

¶ De curationibus. Cap. x.

e Sint ille eedez que sunt fortes ex curationibus opilationuz epatis: ꝛ tā innuimus ad eas illic etiam.

¶ De vētositate ꝛ iflatiōe in splene. Cap. xi.

i Iflatio in splene est vt sentiatur in ipso tensio ꝛ durities ꝛ eminentia ꝛ cum primū tendit ad rugitus ꝛ eructationem absq̄ granitate apostematum.

¶ De cura. Cap. xij.

e Eligo q̄ medicine conuenientes duriei splenis proxime sunt in ꝛrute curationi inflationis: nam ipsa etiā idiget a quinis abstersiuis resoluentibus cū ꝛrute

Digitized by Google

ſtiptica forti pluſcꝫ virtus reſolutionis: qm̃ mā
eſt ventoſa leuis. ⁊ hoc eſt diuerſum ab eo qꝺ
eſtin aſtrictiuis. ℂ Et cum hoc ſunt ei medici-
ne que ipſi ſunt magis ſiles ⁊ in ipſam magis
operantes: ⁊ magis ꝓmientes ei ſicut agnꝰ
caſtus ⁊ cynunꝰ ⁊ rutha ⁊ ſemẽ ruthe ⁊ ameos
⁊ que ſunt illis ſilia. ℂ Et ꝓfert illa inuamentꝫ
maximũ pꝺ vẽtoſarũ agnitarũ ſuper ſplenem.
ℂ Et oꝫ vt famẽ toleret: ⁊ non ſumat cibũ ſu-
bito: imo diſtinguat quãtitate pua valde: ⁊ nõ
bibat aquã inquãtũ põt: imo bibat vinum anti
quum ſubtile amarũ paruꝫ. ⁊ non dormiat ſu
per ipſuꝫ donec alleuiet venter eius. ℂ Et qñ
repletio ventris eius cõmouet ſuper eum dolo
rem nocte vel die cõprimat ipſum faciendo cõ
preſſionez poſt cõpreſſionẽ: ⁊ ingenũ faciat ad
egõnẽ ⁊ dormiat. ℂ Ꝺ ſi illud non ꝓfert fo-
mentet ipſum. ⁊ cum ſciueris qꝫ materia eſt me
lãcolica plurima ⁊ inflat multitudine ſua eũa-
bis. ℂ Et ex bibitis nãcꝫ ſiũt trociſci modi hu
ius. ℞. elledoni al. ʒ.xxx. qui terat ⁊ cribelletur
⁊ conficiat cum aceto vini fortis acuti: ⁊ fiant
ex eo troc. ſubtiles parui ⁊ ponant vt panis in
furno aut patella oſtꝫquo exiccent ⁊ non adu
rantur. ⁊ ſumant troc. ʒ.xx. in iuuio antecꝫ pa
nis in furno poneret ⁊ terant ⁊ cõmiſceantur
cum eis granoꝝ alfangi: ⁊ fructus tamariſci
añ. ʒ.v. ⁊ ſcolopẽ. ʒ.vij. ⁊ infoꝝmentẽ ex eis troc.
⁊ ſit doſis eoꝝ. ʒ.iij. cum ſyrupo aceroſo de zuc-
caro. ℂ Et ꝓferũt et troc. ꝺ agnocaſto. ℂ Aut
ſumant carimiſci granoꝝ almaru. añ. ʒ x. ſcis
endiue ⁊ ſeris portulace amboꝝ. añ. ʒ.v. infoꝝ
mentur trociſci ⁊ ſit doſis. ʒ.iij. cum ſyrupo ace
roſo de zuccaro. ℂ Et qñqꝫ oꝫ vt in pomi tri-
buatur ex agnocaſto ameos ⁊ corticibus radi
cis capparis ⁊ rutha ſicca ⁊ acoro aur. i. cũ vi-
no antiquo aut decoctione medicinarum con-
ferentium ei. ℂ Inunctiones autem ⁊ empla-
ſtra ex oleis ſunt ſicut que fiũt ex oleo abſinthi
no ⁊ oleo de neriden: ⁊ oleo coſtino. ⁊ ex ma-
ran eſt maran fcm̃ ex ſulfure ⁊ alumine ⁊ nitro
⁊ pice ⁊ ammoniaco. ℂ Empla vero ſũt ſicut
empla dicta in capitꝰ ꝓteritus: ſicut emplũ de
ficubus cum aceto ⁊ cum rutha cum aceto ni-
tro ⁊ ſcie agnicaſti ⁊ melilloto ⁊ camomilla.
ℂ Embroce aũt ſunt acetũ in quo decocte ſũt
ille medicine ꝓpie ſm̃ qꝫ diximus ex admini
ſtratione eius cum fruſtis filtri. ⁊ ꝓprie acetuꝫ
in quo decocta ſunt capparis recens ⁊ ſulfur ⁊
fructus tamariſci ⁊ ſcolopendria ⁊ ſemen agni
caſti ⁊ nux cupreſſi: ⁊ rutha. ℂ Et ſi voluerit vt ſit
cũ fortitudie: ⁊ vt ñ ſit febris ponãt ieo ãmõia
cũ ⁊ bdellio ⁊ ſilia. ℂ Et ex calamẽto ⁊ ruta ⁊
aluſnẽ ⁊ baurach decocta i aceto cũ alꝫquãto
alnis. ⁊ cibus i illa ſit ſilis ei qꝺ dictus eſt i alijs.

ℂ De doloꝛe ſplenis. Cap. xiij.

a ℂ Et ſit ꝓp ventoſitatẽ ⁊ inflationem.

ℂ Aut ꝓp apã magnũ: aut ꝓp ſolõ-
nem ꝓtinuitatis: aut ꝓpter malitiã complerio
nis. ℂ Et tu quidem iam ſcuiſti ſigna eoꝝm
⁊ curã cuiuſcꝫ ſpei ipſoꝝ. ℂ Et cũ doloꝛi non
aſſociat ſenſus niſi in ꝑte ſplenis apꝺ latus: tũc
ẽ vẽtoſitas retẽta iter pãniculũ ⁊ ſiphac. ℂ Et
ſi nã fuerit ſicca reſoluat ⁊ admiſtret balneũ:
⁊ non fiat flõmia cui⁹ indicet eam cõſtare me
dicoꝝm niſi apud neceſſitatem paucam.
ℂ Fen. xvi. de diſpoſitionibus ficteri ⁊ inteſti
noꝝm ⁊ eſt quinꝫ tractatus.
ℂ Tractat⁹. i. ꝺ anathõia eoꝝ ⁊ ſolõne vẽtris.
ℂ De anathomia. Cap. i.

C ℞eato: ſublimiſ ꝓp ꝓmiſſionẽ
ſue benigne oꝛdiatois i hoie ⁊
añceſſionẽ ſue ſcie in cõmodis
ei⁹ creauit ĩteſtina ei⁹ q̃ ſũt iſtꝛa
expulſiois ſuperfluitatũ ſiccaruꝫ
pliuꝫ numeroꝝ ⁊ ĩuolutionũ
reuolutionũ: vt ſit cibo deſcẽdẽti ex ſtõ moꝛa
ꝓueniẽs i illis ĩuolutois⁹ ⁊ reuolutois⁹: naꝫ ſi
creaſſer loco ĩteſtinoꝝ ĩteſtinũ vnuꝫ: aut breuis
ꝑtratus ſeparet cib⁹ velociter a vẽtre: ⁊ eẽt ne
ceſſariũ hoi hoꝛa oi ſumere cibũ ꝓ ꝓtinuitate:
⁊ ſeqꝛet illꝫ ꝓtinuatio egerẽdi ⁊ ſurgẽdi ad ne
ceſſaria. ⁊ eẽt ex vno eoꝝ i ꝓoccupatõe laboꝛo
ſa a negocio ſuo i nẽcitatib⁹ vite ſue ⁊ ex ſcõo i
nocumẽto plũmo: ⁊ eẽt donat⁹ maturia ſilis be
ſtiaꝝ. ℂ Creato: igr̃ ſũm ĩteſtioꝝ numeꝝ mul
tiplicauit: ⁊ ipſoꝝ plũma, plógauit pp ꝫ una-
mẽtũ: ⁊ multiplicauit eoꝝ reuolutões pp illõ: ⁊
pp vnamẽtũ aliꝺ: ⁊ ẽ qꝫ vene ꝓtinuare iter ep⁊
iter iſtꝝ digõnis cibi nõ trahũt niſi qꝺ ſubtile
ẽ ex cibo ſuis oꝛificijs penetrãbꝫ? i tũcaꝝ ſtõi:
imo i tunicas ĩteſtinoꝝ ⁊ nõ trahũt niſi qꝺ ran
gũ. Et⁹ ꝺo qꝺ ab eis occultat ⁊ ſubmergat i
pfũdo ĩteſtini elõgati a tactu oꝛificioꝝ venaꝝ
attractio aut ẽ ipoſis aut difficilis: q̃re ſubtilia
tus eſt creator i multiplicãdo ĩuolutões vt illꝫ
qꝺ ꝓnet occultũ i ꝑte ĩteſtini redeat ꝓtiges in
pre altera: ⁊ ſit poſſe oꝛdinu alij venaꝝ ſugere pu
rũ ei⁹ qꝺ euaſit actionẽ vel attractionẽ primã.
ℂ Et numerus qꝫ ĩteſtinoꝝ eſt ſex: ꝑmũ eoꝝ
eſt noiatũ duodenũ: deinde illud qꝺ noiat ieiu
nũ: poſt ĩteſtinũ lõgũ qꝺ noiat ſubtile ⁊ inolu
tũ: deiñ ĩteſtinũ qꝺ noiat monoculũ: deiñ inte
ſtinũ qꝺ noiat colon: deiñ ĩteſtinũ qꝺ noiat re
ctũ ⁊ eẽ tale. ℂ Et iſta oĩa ligata ſunt cũ ꝺoꝛ
ſo cũ ligamẽtis ſtrigẽtib⁹ ea ⁊ ꝫ nẽcitate ſituũ
ipſoꝝ. ℂ Et creauit ſuptoꝛa ex eis ſubtilis ſub
ſtantie: qm̃ nẽcitas q̃ in eis ẽ digõnis ⁊ penetra
tiõis ꝺrutis eparis ad ipſa plus eſt qꝫ nẽcitas
in ĩteſtinis ĩferioꝝ⁹. ⁊ qm̃ illud qꝺ ipſa ꝓtinet
ſubtile eſt: ⁊ nõ timeꝛ vt pñgat ſubꝫ ĩteſtini pp
ſuã penetrationẽ in ipſo ⁊ ſuã iceſſionẽ ꝓpm:
⁊ nõ ſcalpit ipm. ⁊ ſeriora incipiẽtia a mono
culo ſunt groſſa ſpiſſa pingua itrinſecus vt ſint
reſiſtentia feci que non indurat ⁊ reſoluit naſi
ꝑpter multitudinẽ ciꝺ: ⁊ ſũ non putrefit ni-

Digitized by Google

ſi cum incipit putrefieri in eis. ¶ Et ſup ſupio
ra gdē nō ē piguedo. Verūtū nō vacua fuerūt
in creatione ſua a glutinatōe ſupficiei ſue intri
ſece cum humiditate viſcoſa mucoſa que eſt in
eis loco punguedinis. ¶ Et inteſtinū duodenū
ꝓtinuatū ē fundo ſtōi: t hz oriſiciū ſequēs ſtōz
t noiaſ porta narius. Et hoc oīno eſt oppoſi-
tum meri. nā ſicut meri non eſt niſi ad attrahē-
dum ad ſtōm ſupius: ſiſr illud nō eſt niſi ad ex
pellendū a ſtō ſubtus: t eſt ſtrictius q̄ meri. t
non fuit neciū in creatione ipſius vt dilataret
ſicut dilatatū eſt meri pp duas res: quarū vna
eſt: qm̄ res que penetrat in meri eſt groſſior t
durior t maioris quātitatis: t illud qō pene
trat in hoc inteſtino eſt lenius t planius t ſub
tilioris quātitatis pp digōnē ſuā in ſtō t com-
mixtionē ſpume aquoſe ſecū. ¶ Et ſcda eſt q̄
penetrantū in meri non attribuit ex virtutibus
nālibus niſi virtus vna q̄ vis volūtas adtuet
ipſam ex pte vna: t ē attractiua. Adiuuat ergo
aperiendo viam t dilatando ipſam: penetrās
aūt in inteſtino primo patit a duabus virtutib⁹
quarū vna eſt expulſiua: que eſt in ſtō: t altera
attractiua que eſt in inteſtino. t adiuuat ea: ſer
que puenit pp ſummā cibi: t fit facilis pp illud
expulſio eius in via tēpate amplitudinis. t pp
hanc rem diuerſificat a meri. t illud qm̄ meri
eſt ſicut pars ſtōi ſilis ei in forma cōpōnis ſue
extremitis: hec aūt eſt ſicut res extranea adherens
ei diuerſa in ſuba tunicarū ſuarū a duabus tu-
nicis ſtōi: cum indigeat attractōe forti. cuius ſi
mili non indiget inteſtinū: pp illud ergo vincēs
ſup duas tunicas inteſtini eſt villus vadens in
latitudine: verū in inteſtino recto tam apparet
villi multū longi: qm̄ eſt ex inteſtinis maioris
opōnis indigens ad attrahendū illud qō eſt ſu
pra ipm vt adiuuet eis ſup bonitatē expreſſio-
nis t expulſionis t egreſſiōis. nā paucos hīs
eſt inobediens ad expellendū t expamendū:
t pp illud creatū fuit amplum magne ꝓcaui-
tatis. ¶ Et create ſunt in treſtino due tunice pp
ſeruationē in hoc: vt non imbibant ipm cor-
rupno t putrefactio: ad que duo inteſtinū pre
paratū eſt apud qōlibet nocumentū ꝓis ipm
velociter: pp diuerſitatē duarū opōnuz in dua-
bus tunicis. ¶ Et creauit hanc cānā recte crea
tionis extenſam ex ſtō ad inferiora: vt fit inuiū
expulſionis ꝓparatū. Penetratio. n. fecis in ex
tenſo recto velociter eſt ea que eſt in vndoſo t
ſopito. ¶ Et fuit hec creatio in ipſo iterū una
tina intentione alia: t eſt qm̄ cum ipm ſedet re-
ctum diminut a dextra t ſiniſtra ſua locū relig
mēbris circūdantibus ſtōm a duobus latera-
bus ſicut portioni epatis a dextra: t ſicut ſple
ni a ſiniſtra t relig inteſtinis t dcm̄ eſt duode
num: qm̄ longitudo eius eſt huius quātitatis
vij. digitoz hīs ipm. ¶ Et eius qdē amplitu
do eſt amplitudo oriſicij eius qō noiaſ porta-
narius. t pars inteſtini ſubtilis qō ſeq̄ duode
nū noiaſ ieiunū. ¶ Et in hac qdē pte ē inuiū
inuolutōis t circuitōis t replōis: t. q. ſint ei vie
plime t noiaſ hoc inteſtinū ieiunū: qm̄ ipſum
inuenit ꝑm plīm inanitū t vacuū: t cā in hoc eſt
ꝓnexio duarū rerū: quarū vna eſt qm̄ illud qō
attrahit ad ipm de multitudine chili velociter
ſeparat ab eo. ¶ Portio nāq; eius attrahitur
ad epar: qm̄ plures venarū meſaraicarū con-
tinuate ſunt huic inteſtino: qm̄ h̄ inteſtinū eſt p
pinquius epati q̄ alia inteſtina. Et non eſt in
aliquo inteſtinoz de ramis meſaraice quātum
eſt in eo t poſt ipm in duodeno. ¶ Et h̄ inteſti
nū ꝓſtringit t detumeſcit t minoratur in egritu
dine valde. Et portio alia abluit ab eo ad illud
qō eſt ſub eo de inteſtinis: qm̄ colera curinave
nit ex felle ad hoc inteſtinū t eſt pura nō per-
mixta: quare eſt fortitudo ablutōis vehemen-
ter cōmouēs virtute expulſiua cū mordicatōe
ppea q̄ lanat t adiuuat ad expellendū ad infe
rioza per h̄ qō cōmouet expulſiuam. ¶ Adiu
uat ergo ad expellēdū ad duas ptes ſimul. ſ. ad
epar t ad inferioza. Accit ergo pp has diſpō-
nes vt remaneat hec pars inteſtini vacua t no-
minat pp illud ieiunū. ¶ Et ꝓtinuat cum ieiu
no ex inteſtinis inteſtinū longū inuolutū revolu
tum hīs revolutionē vnā poſt aliā t mutuamen
tum in inuolutōe ſua: t cā revolutionū in ipſo eſt
illud qō inutimus in caplis precedentibus. Et
eſt vt fit cibi in ipſo mora: t cū mora ꝓtinuatio
oriſiciozz venarū ſugentiū poſt ꝓtinuationez: t
hoc inteſtinū eſt poſtremū inteſtinoz ſuperioz
que noiant gracilia: t dgō in eis eſt pluſq̄ in
inteſtinis inferioribus que nominant groſſa.
¶ Sūma. n. opōnū inteſtinoz inferioz eſt pre
parato fecis ad exeundū q̄uis ēt non eūnt a
digōne: ſicut non eūant a venis epatis vemen-
tibus ad ea pp ſuctionē t attractionē. ¶ Et cō
tinuat cū inferiori gracili inteſtinū noiatū mo
nocolū. t noiaſ ita: qm̄ eſt inteſtinū qō non pēt
niſi vnū oriſicium: t eſt ſicut ciſtis: ex quo recipit
illud qō ad ipm venit deſup t ex ipſo iterū edu
cit t expellit illud qō expellit. ¶ Et ſitus ei⁹ eſt
ad poſteriora parū: t eius declinatio eſt ad dex
trā. ¶ Et creauit qdē fuit pp quinque ſua: de q
bus eſt vt feci ſit locus in quo cōprehendat. t
non cogat ſurgere oī hora: t in oī hora qua p-
uenit ad inteſtina inferiora parū ſtercoris ſit cō
cauitas in qua aggregeſt cū ſua totalitate: dein
de expellat ab ea cū facilitate cum cōplet fer.
¶ Et de eis eſt: qm̄ hoc inteſtinū eſt inuiū reli
quarū puerſionū cibi ad feculentiā t pparatio
nis ſuctiōis future accītis ei ex meſaraica: lz
non ſit in illo illa ſuctio: t eſt motus deſcēdēs
t poſitus: imo non cōpleſ niſi cum euadit ab
epate: t approximat ei cū vicinitate digōnis
poſt digōnē ſtōi q̄ fuit ꝓgete t vicinitate i ipſo
aggregato t cōprehenſio vel cōpreſſio in revna

Digitized by Google

in qua remansit tpe longo cum esset quietus t aggregatus. ¶ Fit ergo ꝓpinquo eius ad intestina grossa: ꝓpinquo stoi ad gracilia. Et pp hoc est necū vt approximet epar vt copleat ex epate: t fiat coplemētū digōnis t quertat reliquū eius qđ non digerit t non est quiescens fructui epatis ad melius ad qđ pole est ipm cōuerti cum iam fuerit inobediens in stō: t non adueniet ei coplementū digōnis pp multitudinem māe t pcessionē sepatōis aduenientē ei qđ est magis obedies ꝓpea q illud qđ ē magis obediens submersit illud qđ est inobediens: t non iam denudatū est illud qđ est inobediens. Cū ergo aduenit ei virtus actiua inuenit ipm preparatū t denudatū nisi a superfluitate: de cuius virtute est vt quertat in fece: t est repta ivtisq; dispōnibus simul: sed fuit in stō cum submerso re alio: t in colon est submersum hoc solum.

¶ Et est illud qđ ei pmisceat dignius vt ꝓpriet patiat. ¶ Et non vacuatus est stōus a passione quadā t digone t pparatōe pp coplementum passionis t digōnis cum euacuat eb impressione agentis. ¶ Et intestinū qđē monoculus est intestinū in quo cōplet digō eius qđ fuit inobediens in stō: t superfluit a digone portio: t paruꝫ submergit ipm: t separat inter ipm t inter virtutem agentē in chimo humido: t fiat talr vt parū virtutis rectificet ipm cum inuenit stās t morans tanta quātitate qua discernat eius digestio: deide separat ab eo ad intestinū ex quo fugit stōus illud qđ pparatū est. ¶ Quidā aūt dixerunt q intestinū creatū est monoculū vt moretur in ipso chimus ad mundificandū epar ex eo qđ remansit in ipso de suba cibi integre ꝓcuauerunt q mesaraice non veniunt nisi ad monoculū. ¶ Et isti qđē experimentatores erraverunt in hoc: t neq; sunt iuuamenta eius nisi illa que declarauimus. ¶ Et huic qđē intestino sufficit orificiū vnū cū non sit situs eius situs stoi fm longitudinē corporis. t ex vulturibus eius fm q est monoculū est q ipm est aggregatiuum superfluitatū que sivenirēt ocs ad reliquū intestinoꝝ timeret aduentus colice. ¶ Et qñ aggregant in eo a via diuertunt. t pole est vt earū aggregatio expellat a nā in summa vna. Aggregatū enim velocius expellit ꝙ dispartitum. ¶ Et ex iuuamentis eius est q ipse est locus eius qđ generat in intestinis. s. vernū t serpentū: nam raro euacuat ex eis corpus. Et in gñatione ipsoꝝ est iuuamētū ēt cū sint pauci numero t pauce quātitatis. t hoc intestinū est dignus aliis intestinis vt descendat in ruptura inguinis: qñ non est ligatū neq; stricū cuꝫ eo qđ aduenit ei de mesaraica: non enim aduenit ex mesaraica res que habeat magnitudinem.

¶ Et continuatur monoculo ab inferiori parte eius intestinū noiat colon: t intestinū grossuꝫ spissum cum elongat a monoculo declinat ad ptem dextrā declinatōe pueniente pp ꝓpinquitatem epatis: deinde ad ptē sinistrā descēdēs. Cuius opponit lateri sinistro declinat ad dextram t posteriora descēdens ēt: t illic ꝓtinuat cum recto: t cum ptransit splenē coartat: quapropter in eo qui hz apa splenis ꝓhibet exitus ventositatis: dum non cōpanit sup ipz. ¶ Et inuamentū in hoc intestino est aggregatio fecis: t expressio eius t gradatio eius ad expellē dum post subtilē pseuerationez fecis ex cibo si fuerit in eo. ¶ Et in hoc qđē intestino accidit colica fm plm eius. t ex ea derivat nomen ei. ¶ Et intestinū rectū est postremū intestinoꝝ. t ꝓtinuat cum inferiori pte colon deinde descendit ex eo fm rectitudinē t ꝓtinuat cum sacro: sibi tentū sup dorsum alchati ampliatum forte sicē stō: t ꝓpie eius inferius: t iuuamentum huius intestini est expulsio fecis ad exteriora. ¶ Et creator qđē cuius ēntia sublimis est: creauit ei quattuor lacertos sicut sciuisti. t hoc intestinū non fuit creatū rectū: nisi vt sit expulsio fecis ab eo facilior. t lacerti qđē adiuuantes ipm ad expellendū nō sunt in ipso: imo sunt illi qui sunt sup muracy. t sunt. viij. lacerti.

¶ Sit itaq; hec quātitas sufficiens de anathomia intestinoꝝ t relatione iuuamentoꝝ eoꝝ: t non mouet aliqd hoꝝ membroꝝ que sunt via cibi per lacertos: nisi duo extrema. s. caput: t ē meri t guttur: t inferius t est ficteria. t aduenit intestinus oibus vene t arterie t nerui plures nerus epatis: ppea q indigent sensu plurimo.

¶ De solone ventris oium modoꝝ t causis visq; ad lubricitatē oium intestinoꝝ t colyrica passiōe t sanguinolenta egone t fluxu sanguinis ex vētre t expulsiōibus rex ex epate t splene t cerebro t ex corpore t renalmone. Ca. ij.

Cias q ois fluxus vētris: aut est ex cibarijs t cibis t aere ꝓuenit: aut ex membris. Et nos qdem loquemur primū de facto ex membris. ¶ Et factus ex membris: aut est ex stō: aut ex mesaraica: aut ex epate: aut ex splene: aut ex capite: aut ex intestinis: aut ex toto corpore. ¶ Et ocs illi cōueniant in causis. Nam aut sequit illud malitiam cōplonis pp debilitatē retentiue: aut digestiue: aut expulsiue: aut fortat expulsiua. ¶ Et totū illud aut est pp malitiā cōplonis singularis: aut pp malitiā cōplonis, cum mā ꝑformata in intestinis: aut pp ꝓturbationē subē eius aut egritudinē officialē: aut vlcus: aut rupturam.

¶ Et de facto ab epate iam nos expedimus t diximus de eo qui fit pp cōplones eius t apta ipsius t oplones eius t alia. t fiāt diximus illum qui est ex mesaraica. ¶ Factus aūt a cerebro est ille qui fit pp catarrū descendentē ab eo ad stōm t ad intestina: t corrūpit cibū: t facit ipm descendere t descendit ipsemet cum eo pp suam lubricitatem: t expulsionem expulsiue.

Digitized by Google

¶ Factus autem a stomaco non est totus indigestus: ⁊ cā illius est debilitas virtutis rectiue: quare non sustinet delationē cibi nisi q̄s ad tē pus in quo iam digerit ⁊ non digerit: deinde non pōt gradare missionē eius ⁊ egressionem eius: ⁊ illud est pp debilitatē exīte pp malitiaz cōplōnis fride ſm plm̄. ¶ Et est pp malitiam cōplōnis calide ⁊ humide ⁊ sicce. ¶ Et errauit qui existimauit q̄ sit illud pp flegma non aliud: ⁊ pp cōplōnē frāz ⁊ humidā: cuius ꝫ sit superans: ⁊ ꝫ est ducens sua longitudine ad hydropisim. ¶ Et est in sūmo difficilis curatōis cum cōfirmat. ¶ Et multoriens est cā in ipso remanentia virtutis medicinarū solutiuarum adherens superficiei intestinoz ⁊ stōi: ⁊ orificijs venarū stōi ⁊ intestinoz ⁊ hic q̄z obseruat periodos ⁊ multoriens adducit ad abrasionē malam ⁊ vlcera. ¶ Et q̄z fit iste stomaticus pp debilitatez digōis: quare corrūpit ⁊ appetit expelli. ¶ Et q̄z fit pp lubricitatē in stō fcāz pp humiditates: quare non diuimit ipm figi ea quātitate qua digerat: ⁊ non est ꝫ in veritate egrediens ex eo q̄ dximus: sed nos appropriamus ipm cum allatōe in distinguēdo ad excitandū cuꝫ plm̄ q̄n illud pducit ad hydropisim. ¶ Et Hyp. q̄dē laudauit ipso eructuationē acetosam: q̄n sigt paucā calitatē faciētes vaporē quēdaz lz non sit cōpletus posit̄z fuit mundificatus. Et q̄n acetositas q̄z incidit ⁊ pparat stōm: vt corūpa corticibus ⁊ facit acq rere retentionē nunc laudabit per illā inquātuz est signo ⁊ inquantū est cā. ¶ Et q̄z fit hmōi lubricitas ex vlceribus in ipso: aut i eo q̄ ipsi vicinat. quare cōicat ei stōus in dolore. ¶ Aut pp inceptionē vlcerū: ⁊ illud in stō parum est. ¶ Et q̄z fluxus ventris stōicus est catarrus in stō pp illud q̄ ipse cōprehendit ex hu. malis effusis ad ipm ex corpore: quare corrūpunt cibū cuius sit bone sube: ⁊ fit neciū ei expellere ipm vomitu ⁊ deponere ipm, ⁊ si fuerit pars superior fortior non expellet ipm: ⁊ nō educet vomitus: imo cum solone ventris. ¶ Et q̄z non fit solō illoz humoz ppea q̄ ipsi corrūpant cibum ⁊ cogant stōm ad expellēdū ipm: imo est in ipso virtus quā abhorret stōus: quare expellit ipm: ⁊ q̄ est cum ipso: aut est in ipsomet virtus solutiua aut lubricatiua: aut incisiua abrasiua sicut facit multitudo colerice mālei effusioīs ad os stōi: ⁊ sit illud cā fluxus vētris stomaci. ¶ Et q̄z fit pp ventositatē ⁊ inflationez que oīnō ⁊ corrumpit digō: ⁊ accidit illud q̄ dximus. ¶ Et q̄z fit lubricitas non pp aliud nisi pp illud q̄ comedit ex debilitate retentiue aut pmixto corrūpente: imo in comesto prius pp qualitatē suā: imo pp quātitatē. Ipm.n.q̄n multiplicat vincit virtutē retentiuā ⁊ egredit sicut intrauit. ¶ Et q̄z fit ppea q̄ corrūpit: aut pp multitudinē sui: aut pp suā quitatē sicut sciuisti aut pp malitiā sui ordinis: deinde pp artificiū. ¶ Et q̄z est solō vētris stomatica pp dolores exītes in stō: aut in eo q̄ circūcirca: quare accit debilitas virtutis retentiue in ipso ⁊ dolores illi in ipso fiunt a vētositate ⁊ ab apostatibus: ⁊ a malitia cōplōnis diuerse ⁊ totū illud est in ipso aut venit ad ipm ex eo q̄ ipsi vicinatur. ¶ In facto aūt ab intestinis dicamus ſ partis illuz qui sit ex intestinis. v. supradictis. Et dicamus q̄ fluxus factus ex eis: aut est cū excoriatione aut est sine excoriatōe. ¶ Et excoriatio est dolor abrasionis ex superficie intestinoz intrinseca. ¶ Et illud abradens aut est mā coierica: aut sanguinea acuta: aut virulenta: aut sanosa: aut feculenta. ⁊ procedit ab ipsis intestinis aut ab eis que sunt supra ipsa: ⁊ puenit ad intestina. ¶ Et epaticus est huius generis: ⁊ iam p̄cipit sermo noster in ipso subtiliter pscrutar⁹. ¶ Et apostus sanio: est cū epaticus: ⁊ ille qui est ex debilitate est susceptibilior curatōis. ¶ Et excoriatio ⁊ solō vētris est splenerica ⁊ fellina ⁊ epatica: illa que est ab vlceribus in stō ⁊ meritoria sunt pp illud a quo pcedit mā ad intestina: sed noster sermo non est nūc de illo: imo in illo q̄ est ab ipsis intestinis. ¶ Et illud autem ppter apostema in intestinis: aut pp medicationē colericam: aut pp sanguinem effusum ex epate ve hemētis caliditatis: aut processionem vene in superioribus aut in inferioribus: aut propter medicinam solutiuam vulnerantem intestina: sicut pulpa colloquintide: aut ex colera ⁊ vlceribus cum putrefactione ⁊ corrosione: aut vlceribus sine putrefactōe ⁊ corrosiōe: aut vlceribus mūdis aut vlceribus fordidis. ¶ Et ipsa aut sunt in intestis grossis: ⁊ sunt magis salua: aut in intestinis gracilib⁹ ⁊ sunt pauciora: ⁊ ppter cadētia i ieiuno. ¶ Videt.n.q̄ nō sanet vlcus eius nedū q̄ a ruptura sua pp multitudinē venaz eius: ⁊ magnitudinē earum: ⁊ subtiliteratem corporis eius ⁊ cursum colere pure ad ipsuz ex felle preter commixtionem: ⁊ quoniam maxima est malitiam nocumenti eius propterea q̄ proximum est membro regali quod est epar: nam non est ex intestinis aliquod propinquius ei cū ieiunum. ¶ Et medicina etiam non stat super ipsum: immo lubricando recedit ab eo. ¶ Et vlcera quidem fiunt ex excoriatione facta. ⁊ ex acuitate colere aut salsedine humoris: aut vehemētia fictionis viscositatis: que cum eradicatur vulnerat: aut propter eruptionem apostematum ⁊ reliquas euacuationes diuersas nocentes per suum exitum. ⁊ quecūq̄ excoriatio melancolica est eueniens ſm semitam inceptionis est mortalis: quoniam significat carnem putrefactum. ⁊ illa que est in fine febrū ē mortalis valde: cuius nō fiat adhuc solō meliora: ⁊ ppter illa que ebullit sup terrā: ⁊ hz odorē acetosum. ⁊ quātis sit virtus fortis adhuc: ⁊

Digitized by Google

¶Quis sit in sanitate etiam: ñ habens hāc spēz melicā nō sanāt. ¶Cū aūt nō est ei hec ppetas ⁊ nō ebullit neq; hz odorē aceroſuz: tūc est ſup fluitas melica quā expellit nā ⁊ ſperaſ cum ea ſanitas qñq;. ¶Et vlcus qō qñq; gñaſ ſucceſſione apatis: ⁊ fit a re iobediēte aut abrasione: aut cibo duro excoriāte ſuo iceſſu. ¶Et qñq; fit ab hūoꝛib⁹ q ſolone educi fuerūt: deide vlcerauerūt. ¶Et terius qō tpis gñationis vlceris a fluxu colico eſt due hebdomade: ⁊ a banrachio eſt menſis: ⁊ a melā.o eſt.xl.dies vſq; ad plm illi⁹. ¶Et multoīēs qdē pfozanſ intestina hñis vlcera ⁊ moꝛitur ꝑm plm: ⁊ qñq; ſunt qdā fortes ⁊ laborant: aliq; tpe ⁊ aggregaſ ſex in vētre eoꝝ ⁊ ſunt qſi hydropici. deide moꝛiūtur. Scōm plm ꝛo cū vlcus ad hoc puenit vt egrediaſ de ſubſtācia inteſtinoꝝ aliqd cōtinuaſ hñis pducit ad putrefactionē ⁊ ad caſum ꝛmus cū cōitate ſtōi ⁊ ad moꝛtē. ¶Uō enī nō cū pfozanſ ⁊ ꝑpie inteſtina ſupioza: ⁊ iam dixerunt qdā qꝛ pfozata ſunt qdā inteſtina iferioza: deinde pforata ſunt alnurach ⁊ venter ꝓp apaccūs in eis in directo foramis ⁊ cōicāſ illi putrefactioni ⁊ nocumento: ⁊ pforat⁹ eſt vēter et illuc ⁊ egrediebaſ ſtercus ex eo ⁊ virit homo: ⁊ ¶Quis ſit i ſūma polūi ē tū de polib⁹ lōgings. ⁊ lōgingus eo ē vt viuat ⁊ fer effundaſ ad ſpatiū vētris. ¶Dixerūt qdā qñ accit vt pfozenſ inteſtinū ⁊ vēter i directo ieiunu nō ſedaſ dolor ⁊ nō ſigiſ aliqd in ſtō ⁊ areſit hñs illud ⁊ apit vēter ei⁹ ⁊ moꝛiſ. ¶Et ſpēs excoriatiōis ſunt v. ſanguines ⁊ virulēta ⁊ ſanioſa ⁊ curathia ⁊ mucoſa ⁊ cortical. ¶Et ſanioſa eſt ſalua ⁊ ſuccurrit ei: ⁊ multoīēs fit ex egritudibus acutis ⁊ febrib⁹ adurēnib⁹ ⁊ tertianis. ⁊ multoīens eſt eis criſis. ¶Et ſanioſa cū icipit ꝑmitte: aut eſt cā ei⁹ eruptio dubellati ⁊ apaꝛū i viſceribus quā expellit nā ad inteſtina ⁊ é magis incolumis. ⁊ iſta ps nō eſt de ſtōatica ⁊ multoīēs nocet ſtō ⁊ facit accidē in ipſo corruptionē in fine rei. ¶Et multoīēs ſequit ipſam fluxꝰ ventris ſanioſus ⁊ non retinet: ⁊ eſt ꝑm illius pus ſanioſum: ⁊ qñq; admiſcet ei ſanguis. ¶Uō ſi illō nō eſt cā ei⁹ ⁊ nō eſt i mēbris iteriozib⁹ apamaturū qō eruꝑaſ tūc fit ex ꝑte cācri putrefacti in inteſtinis ⁊ nō eſt ſanitas ꝓp multitudinez ei⁹ qō ꝓſigiſ ⁊ putrefacit ei⁹ qō ſuenit de quicte ꝑpter difficultatē egritudis in ſeipſa. ¶Uiruléta aūt aut eſt a hēſactōe: aut a reſudatōe apatis exñis in via maturatiōis: ⁊ plm ipſius nō eſt cū ſtōatica. ¶Sāguinea aūt alia é euenēs ſubito: ⁊ alia eſt euenīēs paulatim. ⁊ ꝑme qdē cā eſt apio venaꝛ: ⁊ ſed ē reſolo ſingularis. ⁊ cū nō aſſociaſ ei dolor: aliqs tūc non ſit er apoſtemat⁹ ⁊ imo ex reb⁹ alijs: ⁊ ꝑpie cū aſſociā tur cū illo ſigna alia. ¶Et qñq; fit ex inteſtinis etiā ſine dolore cū eſt ꝑm ſemitā aptionis orificioꝝ venaꝛū eoꝝ ſine cā alia ⁊ eſt incolumioꝝ.

¶Et cū fuerit hyems ficca ſeptētrionalis: deinde ſucceſſerit ei ver pluuioſum meridionale ⁊ eſtas pluuioſa multiplicabiſ fluxꝰ ſan. ex vētre. ¶Et ſilr qñ hyems eſt auſtrina ⁊ ver boreale pauce pluuie ⁊ ꝑpie in coꝛpib⁹ hu. ⁊ coꝛporibus mulieꝝ. ¶Et qñ venit eſtas poſt verboreale ⁊ hyemē auſtrinā multiplicaſ ſolutio vētris ⁊ excoriatio. ⁊ eſt cā eoꝝ multitudo catarroꝝ. ¶Et qñq; multiplicaſ fluxꝰ ſan. p vētrē in regionib⁹ meridionalib⁹: ⁊ cū exſuffiatio nib⁹ auſtrinoꝝ ⁊ multitudine pluuie: ꝓpea qꝛ mouēt mās ⁊ mollificant poꝛos ⁊ ꝑpie poſt catarros ſalſos. ¶Fluxꝰ aūt ſan. p ventrē q eſt poſt ſolonē colericā ⁊ excoriationē colicā: ⁊ eſt cū dolore eſt malus ⁊ ꝑpie cū ꝑcedit alcura thi: deide venit ſanguis pur⁹: illud.n. ſigt qꝛ eſt ſup coꝛpus inteſtinoꝝ. ¶Alcurathi ꝛo eſt ab aliq; abraſione tunice inteſtinoꝝ. Sz mucoſa ꝓp hūiduraē groſſam. ¶Et qñq; accit fluxꝰ ventris mucoſus in febrib⁹ cōpoſitis: ⁊ eſt ſpēs febrīs quā dicā in.c. ſuo in febrib⁹, peſtilēnalib⁹. ⁊ plm qdē fit in peſtilēnalibus ⁊ eſt ſpumoſus. ¶Corticalis aūt qñq; fit ab vlceribus ſtōi ⁊ egredit cum ſolone vētris: ſed nō eſt illic excoriatio. ⁊ qñ eſt cū excoꝛiatione eſt ab ipſis tunicis inteſtinoꝝ. ⁊ ſigtur qꝛ ſit de groſſis ſemper ꝑpter groſſitudinē ⁊ in pilbus p maioꝛē: ⁊ qꝛ ſit de ſubtilibus per contrarium. ⁊ coꝛtices iſti egrediunt apud elevationē ad ſcellaz: ⁊ eſt plurimū extrus eoꝝ cū ſit civiere lotuꝝ. ¶Inquit Hypo. Solutio vētris groſſa melācolica nō ſanāt. ¶Dixit Hypo. Cum eſt euacuatio ſimilis aque: deinde fit ſimilis vnguēto eſt mala. ¶Et cuꝛ accidit poſt hydropiſis ſolutio vētris euenīēs ab apoſtemate eparis que eſt mala ⁊ egeſtio ſanguinoléta: tunc ſolutione educitur aquoſitas ⁊ nō abſcindit. ¶Ingr. Omnis fluxus vētris poſt egritudinē ſubito é malus ſignificans moꝛtē propinquam. ¶Ingr. Et quādoq; fit cuꝛ hydropiſi egeſtio ſanguinolenta que nō abſcindit ⁊ neq; ſanāt quoniam non ſolutione educitur aquoſitas: imo ſolutione educitur illud qō debilitat coꝛpus. Et quando q; perducunt excoriatio ⁊ vlcerato inteſtinoꝝ ad hydropiſim. Et ſi aliquis habet cuꝛ punctura ſpaſmū ⁊ vomitum ⁊ ſingultū ⁊ cōturbationem rōnis ſignificat moꝛtē. Et in lib. Hypo. Qui habet dyſſinteriā ⁊ apparet poſt aure eius finiſtra res nigra ſuis herbo ⁊ accidit cū hoc ſitus vehemēs moꝛit in.x. ⁊ non tardatur ⁊ nō euadit. Illa aūt que fit ab inteſtinis abſq; excoriatione ⁊ abſq; cauſa coꝛ que ſunt ſuper ea cōmunicat lubricitatu ſtōmatice in cauſis. Sed que facta eſt a coꝛporibus vlcerum in eis pluſq; ea que eſt in ſtō: imo qſi nō eſt niſi in eis. Si autem fuerint eradicabiles: ⁊ materia faciens eas non ceſſauerit currere peducit illum ad excoꝛiationem ſanguineam proculdu

Digitized by Google

bio: ⁊ ad fluxū san. per ventrē fortē: ⁊ cōicabit el in cā cōicantia ꝓtus medicine soluiue ad orificia venaꝝ q̄ sunt in eis ⁊ supficiē eoꝝ: ⁊ facit solonē. ℂ Et illa q̄ fit a debilitate intestinoꝝ ⁊ stōi noiaī mā vētris: ⁊ pm cāe in hoc est debilitas ⁊ vlcera ⁊ corpa eoꝝ. Et q̄nq̄ accit vt cōgelet aliqd huⁱ san. effusi in vētrē: ⁊ signifi cēt illud frigꝰ extremitatū subito ⁊ festine: ⁊ in flauo vētris: ⁊ casus pulsus ⁊ q̄etio ad syncopim. ℂ De ea aūt q̄ est ab itestino recto: ⁊ est itestinū sextū alia est q̄ est cum dolore: ⁊ noiaī zahar: ⁊ est dolor extrīsiu⁹ ⁊ abrasiu⁹ in itestino recto: ⁊ alia est q̄ est sine dolore. Et cā alzahir: aut est apa calm ex q̄ currit aliqd: aut apa durū: aut mollificatio lacerti: q̄re egredit cum eo anus: aut tēsio ex q̄ accit spasm⁹: q̄re phibet la certus retētiue in pte ani ab operatione sua: aut supflua salsa: aut baurachia: aut chim⁹ grossus: aut colera igredīs: aut frigꝰ aduenies mē bro: aut lōgitudo sessionis sup durū: aut grossitudo eius q̄ egredit de fece ⁊ duricies eius: aut emoroys: aut fistula: aut ragadia: aut rugus: aut corrosio: aut grauitas sensata. ⁊ pm q̄ fit ex hu. mucoso ⁊ postq̄ fuerit mucosus fit curatiuus. deinde puncta san. ℂ Et q̄nq̄ egredit cū zahir aliqd q̄ est sicut caro ꝑm q̄ dixerunt quidā. sc. H. elongauit illud. ℂ Et zahar q̄ pm accidit hūbus flegma putridū: nam putrefactio eⁱ relingt vestigia in itestino recto apud icessionē suam oi hora. ℂ Amplⁱ⁹ est vt scosum adherēs nociuum. ⁊ q̄nq̄ cogitat eger q̄ i ano suo sit sal puluerizat⁹ pp bauracitatem eius. ℂ Et zahir facilⁱ⁹ est illud q̄ non succedit dyssinteric aut gnaī a dyssinteria. ℂ Et q̄nq̄ accidit vt spasmet annus ⁊ rectū aut tēdat: q̄re accidit lacerto vt nō retineat illud q̄ vent, ad eū sicut accit ei vt spasmet ⁊ nō pōt facē descendere q̄ sup: a ipm est ad eum. ℂ Illa aūt q̄ fit ab ano sine dolore est san. nō aliud. ⁊ pm q̄dē eⁱ⁹ est ꝑm semitas: q̄ nā expellit supfluitates ex corpe. ⁊ coadunaīt ipm in corpe cause supfluitatū cibox ⁊ retētio cursus: aut inclusio mēbri: aut dimissio exercitij: aut reliq̄ que dicunt in locis suis. Et iste nō opꝰ vt retineat nisi timeatur casus pulsus ⁊ ꝓtus. Iste ergo sunt spēs cursus intestinalis intestinoꝝ ser. ℂ Fact⁹ aūt a toto corpe. aut est ꝑm semitā crisis aut fortuna dinē ꝓtus expulsiue: aut ꝑm semitā casus virtus retētiue: sicut accidit tumōri q̄ statim superueniat: ⁊ hūmptisim⁹ in fine vte sue: aut ꝑm semitā liquefactiōis: ⁊ icipit subtilis: deinde fit turbida ⁊ fit fortis fames: ⁊ cadit ꝓtus: ⁊ accidunt febres. ℂ Et q̄nq̄ accidit nausea ⁊ difficultas vrine ⁊ vētositas ⁊ rugi? ⁊ renebrositas coloris ⁊ frigus extremitatum: ⁊ exiccatio lingue. ℂ Aut ꝑm semitā ꝓuersionis humoꝝ ad corruptionē pp febres malas ⁊ venena nocena. ℂ Aut ꝑm semitam expulsionis repletionis vehementis ꝓpter illud quod scis ex dimissione euacuationis: aut retētione cursus cō sueti: aut abscisione mēbri: aut dimissione exercitij: aut paucitate solonis ex corpe ⁊ religque scituti. ℂ Aut pp cōpōem nauseatiue sa tietatis plime i vicib⁹ plib⁹: ⁊ redit ꝑm semitas egritudinis acute: ⁊ est de summa colice passionis. Aut ꝑm semitā, phibitiōis nutrimēti pp opiliones i venis ⁊ alijs. ℂ Colica aūt passio ē mot⁹ māex corruptarū nō digestaꝝ ad separationē ex via itestini redeūtū ad ipm a corpore ꝑm acuitatē ⁊ laborē expulsiue. cibi nāq̄ cum nō digerunt valde ꝓuertunt in hūores nō ꝓuenientes corpi ⁊ mouet nā ad expellendū eos a corpe cū grauent sup ipm ex prib⁹ cū spēb⁹ vomitus colici ⁊ aquosi ⁊ eruginosi q̄nq̄: ⁊ spēbus fluxⁱ⁹ vētris. ℂ Et illa colica passio cuius cā est corruptio cibi i columnis: est ea cuⁱ⁹ est frequētia corruptiōis post corruptionē. ℂ Et colerica q̄ passio mala iciput i ꝓmis cū lentitate: deide accidit dolor ⁊ pūctura in vētre ⁊ in itestinis ⁊ dilatat: ⁊ ascēdit ad stōm pp multitudinē eius q̄ nocet ei ex hūoribꝰ acutis venientibus ad ipm: ⁊ ꝑm pm sunt fluxⁱ⁹ ventris ⁊ vomitⁱ⁹ simul. Cū ergo expellunt mūdificant hūmores corpis pp illud q̄ scis ex causis. Incipit ergo cū fluxu vētris colico: deinde aq̄so puro molli fetido: deinde q̄nq̄ ꝓducit ad fluxuz vētris q̄ est sicut lotura carnis recētis: hūtem odorē piguedīs ⁊ ad curatiuū: deide ꝓducit ad mollificationē pulsus ⁊ spasmū ⁊ sudorē frīm ⁊ ad mortē. Et in hūbꝰ q̄ colicā passionem mūltiplicat sitis, ⁊ q̄dēs bibūt aquā calefit i stō eoꝝ: ⁊ euomunt eā. Et tolerare sitim ꝓfert eis. Et multotiēs accidit eis destructio pulsus ꝑm semitā cōpressionis ⁊ lesionis, ꝓpter cām accidentiū sequentiū malignoꝝ. Cū ergo gelcunt accidētia redit pulsus. ℂ Et ille q̄ ꝓfectus est icurrere colicā passionē nō hēt ex ea timorē si cut ille qui nō assuet⁹ est ea: ⁊ est in infantibus plus. ℂ Et colice, q̄ passiones pm nō accīt nisi in estate ⁊ autūno, ꝓpter debilitatē digōnis sn, vtriusq̄ ⁊ munoꝝatur in hyeme ⁊ vere. ℂ Et q̄nq̄ multiplicat. eucūus colyrice passionis ex potu aque frigide in ieiunio sequētecibū grossum ꝓcipue in comestiōe granoꝝ pinee: ⁊ chrisiomilla. ⁊ melones sunt ex eis q̄ cōmouēt colyricā passionē. ℂ Et multotiēs q̄ restringitur colica passio ⁊ declinat mā subito ad membra vine: ⁊ accidit ardor vrie. ℂ Fluxⁱ⁹ aūt vētris eueniens, ꝓpter, phibitionem penetrationis cibi est opilatiuus. Et est ille qui noiatur fluxus vētris factus cum periodis. Et illud est q̄n̄ vene opulate replenī in tpe noto vsq̄ quo eūenit: deinde eūet reducēdo. ⁊ in eo q̄ est iter vtraq̄ dispositio est sicut sana. Et ꝑm q̄ est inter paroxismos est. xx. dies. Et q̄nq̄ antecedit: aut tardatur, ꝓpter illud quod scitur de causis. ℂ Fa-

Digitized by Google

eſt autem ꝓpter cibum ſam ſemel dirimus in ſto: verūtamē nō eſt malum ſi iteremus illud ⁊ addamus velociter. ¶ Dicamus itaq; q̄ fa-
etus ex cibis: aut eſt ꝓpter eoꝝ paruitatem: q̄re
coꝝrūpunt in ſto ignito ſicut ſciuſti: ⁊ nō reci-
pit eos nā: aut ꝓpter granitatē eoꝝ etiam: q̄re
deſcendunt: aut ꝓpter eoꝝ mordicationē ſicut
cepe. aut ꝓpter ꝑtutē venenoſaꝫ ſicut in fun
gis: aut ꝓpter velocitatē ꝙuerſionis ad coꝝ-
ptionē ſicut lac: aut ꝓpter vehemētā ſubtilita-
tis eoꝝ: q̄re reſudāt ⁊ non retinent ad portam
narīū: aut ꝓpter ipſoꝝ humiditatē ⁊ eoꝝ viſco
ſitatem: q̄re lubricant: aut ꝓpter multitudines
motus ſuper eos: aut ꝓpter multitudinē poꝛ⁹
aque poſt ipſos: q̄re ſubito deponit eos ⁊ lu-
bricare eos facit: aut ꝓpter multitudinem eius
qđ reperit̄ de humoribus lubꝛificātibus ſicut
flegmate ⁊ abſtergentib⁹ ſicut colera: aut q⁹ eſt
cibus ꝑturbatus: ⁊ eſt ille qui eſt plurime quā-
titatis ⁊ pauci nutrimēti ſicut ſūt olera: aut ꝓ
ordinē neceſſario faciente lubꝛificationē ſicut
ꝑmiſſio cibi lenis facilis digōnis lubꝛicitatis
⁊ poſtremitas cibi ſtiptici compeſſiui: aut
poſtremitas ei⁹ qui eſt velocis ꝙuerſionis: q̄re
coꝝrūpitur ⁊ coꝝrūpit qđ ſub eo eſt ⁊ vocat na
turā ad expellendū. ¶ Fac⁹ aūt ꝓpter aerem
circundantē eſt q̄n aer ꝓtinens calidus reſol-
vit: q̄re exiccat ⁊ frig⁹ aggregat. q̄re cōſtringit
¶ Et auſter ⁊ multitudo pluuiarū ⁊ regiones
meridionales ſoluunt ventrē. Et q̄nq; eſt vēto
ſtras cauſa fluxus vētris ꝑ id qđ coꝝrumpit de
digeſtione ⁊ mouet de cibo. ¶ Inquit Hypo.
Altheca accidit diarie plūma. per altheca intel
ligit illos qui nō poſſunt ꝑferre the: ⁊ cā in hoc
eſt q̄ humiduras dñaꝫ ſuper mēbra ipſoꝝ ner-
uoſa: ⁊ ſuper ſtōs eoꝝ: cum cōtrahit cerebꝝ ꝓ eum
eoꝝ: aut ꝓp cerebꝝ ⁊ aliud. ⁊ iſti etiam opꝫ vt
ſoluanꝫ cum facilitate. ¶ Inqt Hyp. qui eſt in
puericia lenis nature: aut dure eſt apud ſenectu
tem ecōtrario: ſed qui eſt lenis nāe ſemp in ado
leſcētia nō ꝓuenit ei in ſenectute aſſiduario ei⁹.
¶ Et ois fluxus ventris q̄ fit poſt egritudinē
vehemēte accīs ſubito eſt ſigīo mortis: q̄n
ſigt coꝝruptionē ſubitam. ¶ Sciam inter illū
qui ex illo lubricatiuus eſt ⁊ inter ſtōi lubrici-
tatem ſigt digō pauca qne eſt in cibo. cum ergo
deſcēdit a ſtō non moꝛat in inteſtinis: imo ꝑce
dit ad exitū. ¶ Si ꝺo cā eius eſt vlcus ſigt
ipm excoꝛiatio ⁊ illud qđ egredit de ſigtonibꝫ
vlcerū. Et ſi eſt flegma viſcoſum ſigt ipm
etiam flegma qđ egredit cū eo: ⁊ ventoſitas ⁊
rugi⁹ in vētre cū quo ſentit lubricitas rei gra-
uantis. Et in vlceribus ꝓpoloꝝ ſub loco ſtōi.
¶ Quod ſi fuerit lubricitas nō ab vlceribus
neq; a flegmate: imo ꝓpter malitiā cōplonis
ſigdit illud ꝑtuato exitus ſignoꝝ vlcer ⁊ fleg
matis. Et ſingulrus cū accidit habentib⁹ fluxū
vētris ⁊ ꝓpte hūmbus ſahr eſt ſigtio mala ſi-
gnificans ſiccitatē facientem arefactionem. Et
cum cibaꝫ habens venrē debilem: ⁊ nō addit
pulſus eius tūc cures eum. ¶ Et hīs ventrem
mouit̄ paulatim cū caſu pulſus eius ⁊ fit ver-
miculoſus: aut formicans ⁊ eſt cū hoc vinus ⁊
itelligit: deinde deſtruit pulſus eius ipſo vino:
deinde moꝛit. ¶ Et ſcias q̄ ille qui egerit ſpe-
cies diuerſas. ſ. colerici ⁊ ꝑpuoſi ⁊ ſpecies pu
gues ⁊ nō debilitaꝫ non oꝑtet vt ipſum con
ſtrungas ⁊ perducas ipſum ad egritudines dif
ficiles ⁊ egritudines malas fraudulentas.

¶ De ſignis. Cap. iij.

D Icit q̄ q̄n fuerit vrina in febꝛib⁹ co-
lericis alba cū incolumitate ſignoꝝ
in fixione rōnis ⁊ defectu ſoda ⁊ ſi-
milium tūc caue excoꝛiationē inteſtinoꝝ. Tm
plius oſia inter cerebꝝ alem ⁊ ſtomaticum eſt:
q̄n ſtomaticus ordinē nō habet neq; horas ꝑ
ſeipſum inquib⁹ creſcat imo eſt ꝑm regimē. nā
ſi digeſtiua eſt debilis egreditur ſine digeſtio-
ne. ¶ Et ſi ſunt retentiua ⁊ expulſiua ſimul de-
bilis: egreditur velociter: ⁊ non egredit plurī
mū ſubito: imo frequentaꝫ elenato paulatim.
Et plurimū eius eſt exfrigore. ¶ Et ſi eſt debi
litas in nō digeſtiua egredit qđ egreditur non
ꝓpriā digōne tota: imo egredit ꝑs digōnem
quandam ꝑm tempus more in ſto. ¶ Et cum
illo qui eſt a lubricitate humorales egredium
tur humiditates. ¶ Et cū illo quidē q̄ fit a lu
bricitate vlceroſa aut bothoꝝ ſunt ſigī vlcerū
ſtōi ex vomitu coꝛrucali ⁊ bothoꝝ in oꝛe ⁊ dolo
re. ¶ Hipo. quidē iam dixit: illis qui inteſtino-
rum lubricitatē hīt vomitus eſt malus ⁊ hoc
iudiciū occultā habet cām. ¶ Cerebralis aūt
plūmū eſt poſt ſomnum longum ⁊ eſt ꝙeruās
paroxiſmos: ⁊ cum eo ſunt ſigna catarroꝝ
⁊ coꝝruptionis cerebꝝ. ¶ Et in libro algarab.
Cū apparet in lubricitate inteſtinoꝝ ſuper co-
ſtas aliq̄d ſimile ciceri ⁊ ꝓuocaꝫ vrina ⁊ mul
tiplicaꝫ moꝛitur eger in ipſa hora. ¶ Epatici
ꝺo ſigna iam diximus in capſo egritudinum
epatis: ⁊ ſimiliter eius q̄ fit ex meſaraica. Plu
rimū aūt ſplenetici eſt melancolicum ⁊ iam di
ximus in capſo ſuo. ¶ In feculento aūt iā di
ximus qd in illo fit de ſignis malis ⁊ ſalutis ⁊
diſtinximus ipm ab epatico. ⁊ illud per id qđ
ſcitum eſt qđ eſt apud dolores eius ⁊ diſpones
ipſius egredientes a nā in capſo egritudinum
ſplenis ⁊ in hoc ipſo ⁊ cum dicte ſunt expulſio
nes epatice. ¶ Inteſtinalē aūt qui ſanguine
eſt ⁊ qui non eſt ſanguineus ſigt dolor inteſti
noꝝ ⁊ punctura ⁊ diuerſificaꝫ ab epatico per
illud qđ ſcis: ⁊ eſt hoc q̄ ille eſt plus ⁊ habet
paroxiſmos ⁊ vices ⁊ ois paroxiſmus eſt vere
nor illo qui eſt ante ipm ⁊ manifeſtior: et eius
nocumentū in ſuprioribus corporis eſt vehemē
tius ⁊ ſigna coꝝruptionis epatis cū eo ſunt ma
gis apparētia. ¶ Et ſcias q̄ diſpoſitio dolo-

Digitized by Google

ẽ puncture ⁊ alcurathi est maius ad qd̃ redit. Scias ergo q̃ cum inuenit qd̃ est ex intestinis ꝑ culdubio: ꝛ cum eius p̃mutatione quãdoq; fit etiaz ex intestinis ⁊ excoriatione. ℂ Et fluxũ san. puri ab intestinis signt etiam dolor ⁊ puntura. ⁊ quãdoq; est fluxus san. ab aptione venarũ ⁊ est cũ eo excoriatio cũ exulceratio fit. ⁊ qñq; est exulceratio in p̃mis: deinde sequit ipꝰ fluxus san. ⁊ significãt q̃ ipse est intestinalis al curathi ⁊ abrasio. ℂ Et qñq; est vlcus eradicabile adhuc: quare non apparet alcurathi nisi post horã sed est lubricitas dolorosa in loco noto: ⁊ est quãtitas eius qd̃ egredit pauca ⁊ cõtinuata ⁊ lõgi ꝑis. ⁊ extrus corrucũ in fluxu sine excoriatione signt q̃ est in stõ. s. in eo qd̃ sequit ipm; ⁊ significat ipm dolor stomaci ⁊ illud qd̃ scitur in suo caplo. Et scias q̃ alcurathi ⁊ excoriatio sunt due significationes vlume ad signãda vlcera: ⁊ qñ sunt cum hoc fendi odoris significãt corrosionez: ⁊ si sunt cũ illo fetore melancolie. ℂ Et existimatur q̃ sit cãcer: ⁊ scit locus vlceris: aut lesionis per exitum san. ex eis. ℂ Et ex loco dolꝛis vnus sit supra sumen aut sub eo. Et ex eo qd̃ est supra dolorem: nã dolor graciliũ est vehemẽs cõicans mẽbris superioribus. Et ex corrosibus an sint subtiles aut grossi quoniã grossi semꝑ sunt a grossis ⁊ subtiles ꝑm plurimũ a grossis: ⁊ parui sunt ex gracilibus. ℂ Et ex p̃mixtione qñ vehemens p̃mixtio cũ eo qd̃ egredit signt q̃ vlcus est in supioribus ⁊ separatum ab ea signt q̃ ipsum est in inferioꝛib⁹ ⁊ multotiens fit in illo q̃ est in inferioꝛib⁹ ⁊ in ano vt sanguis eius egrediat ante egressum. ℂ Et ex ipe qd̃ est inter dolorẽ ⁊ ascellationẽ: qñ si est ipꝰ plixũ tũc est in gracilib⁹. ℂ Et ex dispõe eius: qd̃ ipsi associat ex egestione: qñ si est cholosum aut simile aque carnis tunc est in gracilibus. ℂ Et ex fetore qñ illud qd̃ descendit ex gracilibus est magis fetidum. ℂ Et ex dolore qñ dolor eoꝛ est vehemẽtioꝛ ⁊ ex san. qui qñq; egredit: qñ est in gracilib⁹ lauatuus non p̃mixtus cum ipso stercore. ℂ Et scias q̃ qñ egritudo est vlcus ⁊ est cronica ⁊ illi qd̃ egredit est quãtitas amplius nõ est dolor sensat⁹ tũc vlcus est plurime sordis. ℂ Et differẽtia quidẽ inter vlcus sordidũ ⁊ corrosiuũ est: quoniam corrosiuus est vehemẽtis doloris ⁊ quod egreditur ex eo est vehemẽtioris feroꝛis ⁊ est declue ad nigredinem ⁊ minus. ℂ Et ex sordido est viruletum aquosus ⁊ est declue ad albedinem ⁊ est grauis doloris. ℂ Et qñ egredit post alcurathi san. plimus signt q̃ vlc⁹ pfundat ⁊ egritudo sit fortis ⁊ finit illd̃ qd̃ ẽ sup faciẽ intestinoꝛ ⁊ puenit ad ptẽ intestinoꝛ. ℂ Et multotiẽs fiũt post apata q̃ pterierũt vlcera: ⁊ signt p doloꝛes eoꝛ ⁊ reliq̃ que dicta sunt de signis ꝑm q̃ ipsa sunt apostemata. ⁊ multotiens quidem fiũt vlcera ꝓpter causas alias ex eis que diximus

ℂ Qñ si excoriatio est ꝓpter apertionẽ venarum precedit eã euacuatio sanguinis puri cuius est permixtio quedas: ⁊ quãdoq; est ea doloꝛ. ⁊ quãdoq; nõ est cuz ea doloꝛ: ⁊ quãdoq; sunt cum ea periodi sicut fit cuaz, in eã que nõ accidit ex intestinis: ⁊ antecedunt esse signa repletionis. ℂ Et si fuerit ab emoꝛroydibus ⁊ ⁊ rebus cãcerosis in superioribus intestinis putrida erit ⁊ cuz ea erit sanguis niger ⁊ fiet paulatim ꝓtinua ꝑm repletionẽ corꝑis ⁊ euacuationem. ℂ Et si fuerit ab humoribus salsis ⁊ baurachijs: aut grossis viscosis significabit eam euacuatio earum precedẽs ⁊ euentus ventositatis ⁊ rugitus ⁊ ꝓuatio tincture in egestione ⁊ illud quod sentitur de re eradicata ex loco ⁊ erit doloꝛ q̃si inseparabilis qui nõ permutatur ad horam: ⁊ sentitur cuz ea quasi grauedo ⁊ admiscet alcurathi flegma. ℂ Et si fuerit colera excoriatio eius significabunt eaz euacuatio ipsius precedẽs ⁊ permixtio alcurathi si fuerit: aut egestio tincture corruptiois eius. ⁊ similiter melancoliam malam ⁊ saluam significant precessio illius ordinis melancolie. ℂ Et permixtio ad illud qd̃ egreditur acetosa in ordine bulliens super terram: aut feculẽta nigra nõ acetosa in odore necq; bulliens super terraz ⁊ est cum ea ꝓturbatio vehemẽs: ⁊ quandoq; ꝓducit ad syncopim. ℂ Et scias q̃ si causa diuturnitatis est stans adhuc ⁊ egreditur cuz alcurathi: vbi grauata colera aut melancolia aut sanguis calidus aut flegma putridũ: aut vitreum: aut stercus ficcũ: tunc egritudo est in via additionis ꝓpter insuperabilitatẽ causę. ℂ Qñ si abscindit illud ⁊ remaneat alcurathi ⁊ abrasio ⁊ similia tunc causa iam abscissa est ⁊ remansit causatum ⁊ impressio ꝓueniẽs ab ea: q̃re opꝛ vt tu intendas ipsum solum cum curatione. Et signũ fluxus stomatici sanguinei est q̃ facit sequi excoriationem doloꝛosam: aut fluxum frequentẽ: deinde destruit cum eo appetitꝰ ⁊ subuertit aia ⁊ ꝓducit ad abrasionẽ ⁊ alcurathi ⁊ interficit multotiẽs. Fact⁹ aũt subito sine doloꝛe ꝑmo ⁊ absq; nocumẽto sequẽte ipm in appetitu ⁊ alijs ẽ salu⁹. Et si est a grossitudine fecis signbit ipm dispo fecis ⁊ ei⁹ euẽt⁹ cũ iciniõe fecis sup ipm ⁊ sedatio doloris cũ leuitas adest nãez ⁊ multotiẽs egredit sucꝛ sepat⁹ a fece cũ ingrossatur ⁊ alleuiat ꝓpcãz q̃ excicat ipaz ⁊ existiat q̃ sit fluxꝰ q̃re retinet ⁊ ipso ẽ mors. Et signũ illi⁹ ẽ vt nõ sit aliqd ei⁹ cũ lẽitas ẽ nãe ⁊ sepatio fecis ⁊ vt ascẽdat fex: deiñ egredit post illd̃ fecis parũ. Sz diuisio illa q̃ ẽ añ ipꝰ ⁊ ꝑm ipsi⁹ egredit añ fecẽ q̃ excoriat. ℂ Bria aũt q̃ ẽ iter illũ q̃ lubricatꝰ est ⁊ iter lubricitatem stoi signt digo ꝓua exus i cibo: ⁊ qñ discẽdit a stõ nõ moraf i intestinis: imo pcedit ad exitũ. Si aũt eẽ ei⁹ sint vlcera signt ipm excoriatio cũ eo qd̃ egredit de signioib⁹ vlcer. ℂ Et est illuc flegma vi-

Digitized by Google

fcosum signt ipm ⁊ flegma qđ egredit cum co ⁊ ventositas ⁊ rugitus. ⁊ in flegmatico sentitur lubricitas rei grauantis: ⁊ i vlceroso sentit dolor sub loco stoi: ⁊ si ē lubricitas nó ab vlceribꝰ neq; a flegmate: imo pp malitiā cōplónis signt illud priuatio exitus signoꝝ vlcerū ⁊ flegmatis. ℭ Pilatiuū aūt ⁊ liquefactiuū signt cursus in seipsis ⁊ denudatio signionū necio faciēdum fluxū sup ea ⁊ inflāmato corporis ⁊ caliditas eius ⁊ comitātia febris minute ⁊ diuersitas coloris ⁊ essentie ⁊ feroꝝ odoris. ℭ Qui ergo est cum liquefactōe est virulētus aquosus ⁊ qui est ex liquefactione adipis est virulentus grossus sicut in vlceribus cuꝝ pinguedine ⁊ coloꝛe diuersoꝛ: deide fit eius eētia adipis absq; diuersitate in suba sua neq; in essentia sua. ⁊ similiter est dispō liquefactōis carnis rubee nisi q; priuatꝝ pinguedine ⁊ est postremū eius fecolenti coloris. ℭ Factū vero a supfluitate ⁊ repletiōe quā nā expellit ex corpoꝛe pp illud qđ dcm est de causis attrahentibus supfluitates: ⁊ repletionē signt cāe ⁊ qnq; signt ipm qđ eiusdē est sanguis purus mundus cum multitudine sine doloꝛe: ⁊ non facu sequ mollificationē ⁊ debilitatē ⁊ hꝫ paroxismos. ℭ Alzahir aūt dtuliones signt illud qđ egredit ex eo qđ vſ: ⁊ cause repte ex frigoꝛe aduenīte aut ex sessione sup durū aut ex emoꝛroydibꝰ ⁊ ragadijs ⁊ alijs ⁊ qđ precessit ex fluxu ⁊ excoriatōe aut nō precessit. ℭ Et sicut errant qdā in ipso si fuerit illicfer retenta ledens ⁊ doloꝛē faciens ⁊ mittens succum: existimantes qđ est cursus zahir. ℭ Silr errant cum qnq; egredit curathi sicut flegma ⁊ existimāt qꝫ sit zahir flegmaticū. non oꝫ ergo vt decipiaris i hoc: imo oꝫ vt attēdas eām ex oi pte hꝫ qꝫ scīusti. ℭ Et dcta iter vlcera eius ⁊ intestinoꝝ que sunt sup ipm est qñ in illo qđ fluit ex recto est feroꝝ aut non est in eo feroꝝ. ℭ Et qñ accit hītibus vlcera intestinoꝝ ⁊ hītibus fluxū sanguinis vt coaguletur sanguis in ventre ⁊ coꝝ scias signa que diximus in.c. huius egritudinis ex inflatione ventris ⁊ frigore extremitatū subito ⁊ ex casu virtutis ⁊ pulsus. ℭ Cum ergo accit illud tunc scias qꝫ cuꝝ egō nigra facta ab adustione tendit ad viriditatem tunc iam nā incipit succurrere: quare fit viridis: deinde citrina: post stat. ℭ Et scias qꝫ qñq; egerunt res plures numero ⁊ existimant qđ qꝫ sit curathi pp apa ⁊ vlcera intestinoꝝ ⁊ illud non est nisi cum punctura: illud ergo nō est curathi imo superfluitates humoris. ℭ Et scias qꝫ si qs hꝫ fluxū ventris ⁊ stringit ⁊ ipse remanet fm dispōnem suam ⁊ non aduenit ei fortitudo sua: tūc cā in hoc est qꝫ coꝛpus eius non recipit cibū. ℭ Et scias qꝫ in illo qui ascellat in die plusq; in nocte imo accit ei vt ascellet quotiens sumpserit appetitus eius in die: cā est debilitas stoi eius. Et cum in nocte est plus tūc cā ē debilitas epatis ⁊ qꝫ remittit cibū vel aliū. ℭ Et scias qꝫ multotiens succedit ascellatio ꝑ hoc qꝫ ipsa extrahit subtile ⁊ dimittit spissum colica vehemens.

ℭ De cura fluxus ventris absolute. Cap. xiij.

Ideo in primis qꝫ oꝫ vt iuuent se medici cum eo qđ dꝛ in.ca. supfluitatis fluxus ventris ⁊ medicinis ebitis ⁊ legant illud capm cum hoc capi.

ℭ Amplius dico qꝫ fluxus ventris phibetur inquātū est fluxus cum stipticitate facientibus ⁊ ingrossantibus mām ⁊ facientibus glutinationem. ⁊ qñq; necia sunt narcotica. ℭ Et iterū qñq; curat fluxus ventris cum diureticis ⁊ sudoꝛem faciendibus ⁊ dilatantibus poꝛos ⁊ vomitū facientibus. oia nāq; hec mouent mām ad ꝛiā ꝓt fluxꝰ vētris. ℭ Qđ si misceat fluxui vētris calitas ponāt cū eis infrāntia: aut eligāt ex eis infrāntia i qbꝰ sit stipticitas ⁊ adminustrent dilatantia poꝛos ⁊ sudoꝛē facientia coꝛpoꝛi exteriꝰ. ℭ Si aūt ei admisceat frigus ponant cum eis calefacientia ⁊ eligant ex eis calefacientia in quibus sit stipticitas. ℭ Et tunc sunt plūs necia calefacientia: cum digestiua est debilis: ⁊ cum est opilatio ex hu. viscositas ⁊ iuuant se cum eo qđ dꝛ in.c. debilitatis digōnis ⁊ tunc plūs sunt necia infrāntia: cum retentiua est debilis. ℭ Et calitas qñq; adiuuat ad retinendam nām per hoc qꝫ facit penetrare cibum velociter ⁊ per hoc qꝫ ꝓuocationē facit ⁊ facit sudare. ⁊ qñq; facit vinū purū antiquū hoc. Qñq; n. ille qui hꝫ fluxū ventris bibit vasa terrea plena hmōi vino. s. vnū post aliud: ita vt sit semp ebrius. q. ⁊ retinet nā eius. ℭ Et scias qꝫ do mire ē ex rebus magis inuanuis ei qui hꝫ fluxum ventris. ℭ Et qñ fuerit cum fluxu vētris rubis dumtat illud in quo est acetositas vehemens ⁊ stipticitas: ⁊ sit ꝓtentus eis in quibus non est illud ex cibarijs ⁊ cibis: ergo eligat frā ⁊ facientia glutinationē. ⁊ illud in eo qđ est durum: ⁊ in eo est cōfortano coꝛporis eius qui cibatur eo sicut sunt alsanich. ℭ Et nocet eis omne qđ liquidū est ex soꝛibꝰ ⁊ cucurbꝰ. ℭ Et scias qꝫ alrobub dulcia multotiens nocent cōmouendo sitim. ℭ Et ex retinentibus fluxum ventris sunt balneū ⁊ fricatio per hoc qꝫ dilatant poꝛos. ℭ Et multotiens attrahitur mās ad exteriora coꝛporis ex vnctiōibus ⁊ fricationibus. ⁊ ex eis sunt olea calida sicut oleū anetinū ⁊ silia. ℭ Et ex retinentibus fluxū ventris est posito vētosaꝛ sup vētrē: iam. n. expꝛs est qꝫ vētosa posite sup ventrē eoꝛ q hīt fluxū vētris ⁊ excoriationē cū attrahit quoꝛ boꝛis restringit: ⁊ nos tā expn sumus illud. ℭ Et ex retinentibus fluxū vētris sunt empla suppositoꝛia ⁊ ireſtis fcā ex calefacientibꝰ stipticis ⁊ ex infrāntibus stipticis fm nēcitatē. ⁊ ex retinentibꝰ fluxū vētris cū cā eius ē hūoꝛ effusus ad stom

et intestina ⁊ faciens descendere cibū ⁊ soluēs ipsum: ⁊ eñans eum ⁊ cuius eñoni adheret vt sequanť cum humores est: quoniam cum fuerit tur illud ⁊ eñať alleuiatus est modus regimis. ¶ Cūq; administras medicinas tunc incipe cum singularibus. si vero non valent: tunc tende ad cōpōsita. ⁊ restrictiue qdem aut sunt ericatiue deiccatiue: aut ꝓstipatiue aut infrātiue inspissatiue aut glutinatiue opilatiue poros ex qbus emanat. ¶ Et medicine singulares frē absolute: aut ꝑm virtutē retentiuā sunt sicut balaustie: ⁊ galle ⁊ acatia ⁊ rose ⁊ gūmi arabicus ⁊ lutum sigillatū ⁊ lutū armenū ⁊ hypoquistidos: ⁊ spodiū: ⁊ ꝓprie assatū: ⁊ ꝓprie conditū cum cāphora: ⁊ fructus tamariscī: ⁊ grana granatoꝝ: ⁊ sumach ⁊ almirberis: ⁊ reub. ⁊ semē acetose ⁊ semen portulace: ⁊ coriandrū ⁊ semen arnoglosse ⁊ succus barbe hircine ⁊ semen rose bonū: ⁊ fructus mori imaturi ad excoriationem: ⁊ succi stiptici exiccatiui ⁊ ipsorum rob. ¶ Et succi portulace bibatur. vn.i. ⁊ confert. ⁊ lac acetosum decoctum in quo butyrum penitus non est. ¶ Et medicine quedā singulares calide ⁊ sicce sunt sicut cyminū assatū: ⁊ ameos anisum assatū ⁊ cortices thuris: ⁊ myrrha ⁊ thorax sicca ⁊ aldarūsahan ⁊ sicut laudanū ipsum de quo in potu detur pondus. ʒ.ij. cū decocto. ¶ Et caseus vetus assatus qui accipiať sicut est: aut decoquanť in succo stiptico sed facit sitim: ⁊ melius regimen ipsius est vt abluať cuʒ aqua. ¶ Et sale aliquotiens: aut decoquať bene vt egrediať sal eius: deinde exuceť. Tūc. n. ʒ.i. eius restringit ⁊ est fortio: omni re. ¶ Et ad pueros quidem qñq; excoriať nux ⁊ excoriata teriť ⁊ datur cum succaro fixo. ¶ Et aqua frā quātitas auellane vnius. ¶ Et atramenta ⁊ coagula ꝓstrictiue sunt. ¶ Et de coagulo qdē hedi qñq; datur in potu infanti pondus quarte. ʒ.i. in aqua frā. ⁊ magno supra illud vsq; ad pondus. ʒ.i. ¶ Et ēt ex coagulo leporis. nam ipm retinet venire stratim: ⁊ os vt incipiat qui ad potandū dat coagula a dauich. i. si vero non confert addat ex eo vsq; ad illud qō non pertranseat in pondere. ʒ.i. ¶ Et caseus qui dem vetus cuius regimen preteritū est cum ex eo datur in potu. ʒ.i. est minoris nocumenti ⁊ fortioris opōnis cū coagula. ¶ Et iam existimauerunt quidam qꝺ qñ fructū ex alrob adurūtur donec dengreť: deinde datur in potu ex eo pondus. ʒ.ʃ. tunc stringit venire. ¶ Et qdā amicus meus ex medicis iam dixit illud verū esse experimentum. ¶ Et stercus canis comedentis os. sola sum cum in potu ex eo datur pōdus. ʒ.i. ⁊. ʃ. cum decocto retinet fortiter ⁊ prope siccum acceptuʒ in aqua. ¶ Et ex eis que non pertinent ad vnam duarum extremitatuʒ est venter struti; ericcatus: ⁊ dosis sit. ʒ.ij. excicetur ⁊ lumatur cuʒ lima et detur in potu ex eo quantitas ħ illi qui hʒ diariaʒ in rob myrti aut rob de cydonijs ꝑm declinationē complōnis. ¶ Et iterū lac capanū decoctū donec ingrossetur aut decoctū cum lapidibus pluuialib⁹ ignitis ⁊ ter in ipm piecis. et qñq; ponit i ipso parum rizi fixi. ¶ Et iterū vitellus ouī elixati in aceto. ¶ Et ex cōpositis declinantibus ad frigus sunt trocisci de spodio muscati: et trocisci noiati calidicon: et troc. deluto sigillato: et trocisci de balaustijs: et trocisci alfeluzaharagi: et trocisci de hypoqstidos: et trocisci de croco: et trocisci de opio et trocisci de papauere muscati. ¶ Et pillule de opio: et pillule de mandragora. ¶ Et suffuf de granis granatoꝝ: et pillule de sandaraca. ¶ Et ad fluxū supfluum pondus. vn.ij. ostracoꝝ adustoꝝ: et luti armeni mediati et spēs assatoꝝ cum luto sigillato. ¶ Et non os vt sit supfluitas in assatiōe eoꝝ: et liquefiat eoꝝ virtus: imo os vt igniať vas et eleueť superigné et dimittať supipm et moueať donec assenť. ¶ Et ex cōpositis declinātibus ad calores siue puus sit aut magnus sunt trocisci alefenuati. et elarū alcāzi: et elaria que dicaʒ in antidotario: et elarū de seibus hipticis. et troc. de trocudes: et troc. de lazarabe. ¶ Et iterū sumať gallarū non pforatarū viridū et corticum granatoꝝ et sumach et piperis oium. aā. ʒ.ʃ. teranturet ꝓficianť cum al. oui: et ꝓcaneť grana tum et ꝓpriť in ipso et opileť eius foramē cū pulpa et ponať sup prunas. ¶ Et ex illis estvt sumať tritici farina: et misceať cum aliquātulo de ameos et fructu tamariscī: et nasturtio: et dissoluať cum oleo omphacino et ꝓficiatur et fiat panis et exiceť in furno: deinde sumať ex eo ꝓrrito pondus. ʒ.x. et bibať in qua frā et pauco vino. ¶ Et huius qdē generis ex eis qbus curantur pueri cum accit eis fluxus ventris tpe natiuitatis dentium ipsoꝝ est illud qō. ℞ recipe papaueris et granoꝝ myrti et thuris masculi ciperi oium. aā. ʒ.ʃ. teranť bene et dissoluanť in lacte eius cuius lac sugat: et deť in potu. ¶ Et huius qdē generis est medicamen bonū expertū qō. ℞ recipe granoꝝ passulārū exiccatoꝝ et bene tritoꝝ donec fiant sicut pulvis: et ℞ recipe ossiuʒ adustoꝝ et medulle glandiū et coagule et coriandri assati et sumat xylocaracte spine et seis apij et cymini infusi in aceto et panis azimi sicci thuris et ameos ptes equales terantur valde et cribellenť illud et ponatur de coagulo minus cū de alijs: aut sit medietas ptis: deinde sumať ex eo oi hora nabac vna: travt sit quātitas que sumitur in die ex eo. ʒ.xx. et si fuerit de coagulo minus cū pars. i. tunc minuať ex illo: et si fuerit coagulū plus tunc restringit nām in die vno. ¶ Et huius qdē ḡnis est vt sumantur cipis spica et balaustie ⁊ minutū thus et aliquā tulum gallarū. i. quātitas medie ptis: decoquatur in aqua: deinde coletur illa aqua et pulueri

zetur

Digitized by Google

ſetur ſuper eas de gallia muſchata ⁊ xyloal. cru
do bono aliquid ſm q̄ exigit diſpō ⁊ bibatur.
¶ Et huius gñis eſt illud qđ .℞.33. atrumenti
aleſce: cefani ſumach ꝓtes.: equales ſumaꝫ ex eo
in ſuffuſ pondus.ʒ.ij. vſq; ad duos aure. ¶ Et
huius gñis ⁊ ꝓpinquius ad equalitateꝫ eſt vt ſu
maꝫ capillus veneris: ⁊ ſpica aromatica: ⁊ ſe
men anellane bedeoard ⁊ radix arboris pini:
⁊ fiant ex eis trocisci. ¶ Et ſcias q̄ neceſſitas
ſpodij eſt ad ꝓſtringēdū ſanguiné ⁊ neceſſitas
ſeminū é ad ꝓſtringēdū fluxū ſtomatici. Et ne
ceſſitas pſilij: aut arnoglo ſe aſſati eſt ad pūcti
ram. Et ſi non ipm fluxū remouent ſyrupi ⁊ p
pue quoꝫ aſſatio iterata eſt. ¶ Et cibuꝰ ſit quē
diximus. ¶ Et ouū qđ eligatū inuatiuū eſt in
fluxu ventris facto ab attractione inteſtinoꝝ: ⁊
nō eſt ꝑuenies epatico ⁊ ſtomatico: imo q̄ſq;
nocet. ¶ Jn narcoticis vero eſt timor ꝓpter q̄ſq;
accidat vt ſint necia: nā ipſa q̄ſq; ꝓferunt iquā
tū ingroſſant mām ⁊ inquātū faciunt dormire
⁊ plongant neceſſitatē ſurgendi ad aſcellaꝫ pp
ſenſum mordicatiōis. Et quocūq; mō ſit nō oꝫ
vt adminiſtrent q̄ diu ab eis excuſatio eſſe pōt.
Qđ ſi necia fuerit eoꝝ adminiſtratio nō exhi
beaꝫ ei cuius infrigidaꝫ corpus ⁊ debilitatur
virtus ⁊ apparet illud in pulſu. ¶ Si vero ne
ceſſariū fuerit miſceaꝫ cum eis que ſunt ſicut
caſtoreum ⁊ crocus ⁊ ſilla. ¶ Et iam teſtati ſu
mus nos vidiſſe qui ſuppoſuit ſibi collyriū ex
opio ⁊ mortuus fuit. ¶ Et cum poſe eſt vt ad
miniſtreꝫ in collyrio non adminiſtreꝫ in potu.
⁊ qñ poſe eſt vt adminiſtreꝫ in emplaſtro non ad
miniſtreꝫ ſuppoſitū ⁊ ſcñ collyrium. ¶ Et ex
emplaſtibus ſtupefacientibus eſt vt ſumat opij ⁊ ſeis
iuſquami albi ambox.añ. ꝓtem.i. ⁊ cuppularuꝫ
glandiū ⁊ balauſti. ⁊ acatie ⁊ thuris ⁊ myrrhe
oium.añ. ꝓtes.v. aggregentꝫ cum ſucco iuſquia
mi albi: aut ſucco cotonū papaueris: aut deco
ctione eorum ⁊ liniaꝫ cum eo. eſt enim bonuꝫ.
¶ Narcoticū potandū fortis ſtipticitatis .ℨ.
coagula leporis pondus dauich.ij. ⁊ opij tātū
dē gallaꝝ.ʒ.vij. ⁊ thuris.ʒ.ſ. fiant ex eis trocisci
⁊ ſit potio eoꝝ mediocritas auſ. vnius. ⁊ iterū gal
larū imaturarū pars.i. thuris opij ambox. añ.
pars.ſ. ⁊ doſis ſit vſq; ad.ʒ.i. ¶ Et iterū ſemis
iuſquami albi: ⁊ opij ⁊ papaueris ⁊ ſpodij ⁊ ba
lauſtiarū ⁊ thuris ꝓtes equales ⁊ doſis ſit vſq;
ad.ʒ.i. ¶ Et iterū opiū ſandaraca ⁊ minutum
thus myrra crocus: ⁊ denꝫ i potu ex eo drachma
le ſicut cicer. ¶ Et ꝑuenientius illo eſt illud
qđ .℞. caſtorei opij ſtoracis liquide: ſeis iuſqua
mi albi myrrhe croci aſſari thuris ameos par
tes equales: ꝓficiaꝫ cum melle diſpumato: ⁊
ſit doſis ſicut nabac. ¶ Et iterum merdaſengi
quarta.ʒ.i. coagula.ʒ.ſ. oſſis aduſti gallaruꝫ.añ.
ʒ.i. opij dauich vnū. ¶ Et iterū acatia ⁊ galla
rum ⁊ opij gūmi oium.añ. pars.i. fiant ex eis
trocisci. ¶ Et iterū narcoticū ad bibendū con

ſtringens in duobus diebus .℞. ameos ⁊ ſemiſ
apij ⁊ cornicū granaꝝ acetoſi ⁊ gallarū ⁊ ſanie
partes equales oium. opij ꝑtem.ſ. teraꝫ oia ſi
cut alcohol: ⁊ ſit doſis eius ex.ʒ.i. vſq; ad auſ.i.
in mane ⁊ tārūdē i ſero: ⁊ puero ex vno dauch
vſq; ad duos dauich. ¶ Et ex medicinis ſtru
xus ventris que ꝑueniunt ei qui cum fluxu hȝ
tuſſum ſunt ſicut myrtuſ ⁊ maſtix ⁊ gūmi arabi
cum ⁊ thus ⁊ pſilium aſſatū ⁊ ſpodiuꝫ ⁊ caſta
nee ⁊ nux ⁊ anellane aſſate: ⁊ oino oꝫ vt detur
illud in quo non eſt acetoſitas ⁊ pontieras ve
hemens: imo opiū ⁊ ꝓfortatio. ¶ Qđ ſi non
fuerit excuſatio dentur pontica: deinde ꝓſit ex
hibeaꝫ elaria lenificantia pectus. ¶ Et mul
ta qdē eſt elarijs factis ex papauere ⁊ dragā
ganto ⁊ gūmi ⁊ mucilaginibus ⁊ frucru myri ⁊
amili aſſati ⁊ mucilagine creuꝫ que priꝰ aſſan
tur: deinde ingeniet in exhendo earum muci
laginem que ꝓpingunt inter vtraſq; res. ¶ Jn
cibis vero eorū opꝫ vt non ſit mordicatio neq;
ſalſedo pluruma neq; acetoſitas nociua ⁊ mo
neat virtutē expulſiuā. Et hoc eſt ſicut illud qđ
de lacte decocto cū lapidibus ignitis diximus
⁊ ꝓprie illud in quo extinguit ferrū aliquoniēs.
¶ Et melius illo eſt lac acetoſum ablato buty
ro cum risi aut mūo aſſaris. ⁊ experiaꝫ ſumma
eius qđ digerit. cum ergo non digerit aliquid
ſumaꝫ accepto mino: eo. Et de lacubus deco
ctis fortius ꝓfortans eſt lac vaccinū. ¶ Et qđ
ex eis ꝑuenientius eſt calefactis eſt lac caprinuꝫ
cum hoc q ipm eſt magis ſtipticum: ⁊ lac ace
toſum eſt melius calefactis q̄ non acetoſum ⁊
ſicut medulla ſimlaginea aſſata infrāta exicca
ta. ⁊ ſicut panis cuius farina ꝓfecta eſt cum ace
to facta panis valde: ⁊ eſt calefactis virtutis.
¶ Et ſicut lens decocta in puabus aquis effu
ſis ſuper eam: deinde decoquaꝫ in tertia do
nec inſpiſſetur ⁊ aceſcat aut non aceſcat ⁊ ſicut
illud qđ ſit acetoſum. ¶ Acetoſa aūt ſunt ſicut
illud qđ fit ex ſumach ⁊ granis granatoꝝ ⁊ tor
tellis in coriādro. ¶ Et q̄ſq; ponit in eo risi:
⁊ fabe decocte cum aceto ſunt bone eis. ¶ Et
ex cibis eoꝝ que comeduntꝫ ⁊ ſunt in ſeiphis cu
rato bona: eſt vt ſumaꝫ ⁊ ſauch ordei pugilli
ij. ſeis papaueris pugillus.i. ⁊ cornicum papa.
pugillus.i. decoquaꝫ valde ⁊ colentꝫ ⁊ ſuman
tur. ¶ Et ſi acetoſa fiant cum ſauch malorum
acetoſorum: aut grana granatoꝝ: aut ſumach
erit conueniens. ¶ Et ſit eorum ſal ſalgēma te
ratur: deinde perfricetur bene deinde admi
ſceantur ei grana granatorum ⁊ coriandrum ⁊
ſumach ⁊ ſi non eſt caliditas vehemens permi
ſceatur cū eo caſeus vetus aſſatus tritus. ¶ Et
oportet vt non ſumant in potu niſi frigidū qua
leūq; ſit. Frigidum enim conſtringunt ⁊ repā
dunt, reſolvit ⁊ ſit neceſſarium plus niſi in cole
rica paſſione ſm q̄ conſuetudinatuꝫ eſt. ¶ Et in
opilatuo ⁊ in apoſo. ¶ Et carne in quibus

Digitized by Google

datur ei licēta sunt carnes alteiugi ⁊ alcubugi ⁊ alduragi ⁊ aues parue ⁊ alcanabir ⁊ caro leporis ⁊ alcata ⁊ alliefen ⁊ alfuahet ⁊ caro ascorie ꝓprie: ⁊ rectius est vt sint assate cum seminibus condite aut acetose. ¶ Et cū vitellus ouj elixati in aceto. ¶ Et almusalat facta ex eis cū eis que sunt sicut grana granatorꝝ. ¶ Et passu le magnoꝝ interioꝝ. ¶ Et coriandrū ⁊ cū eis que sunt sicut sumach ⁊ que eis sunt silia ex fructu rubi ⁊ capreolis vitis: ⁊ folijs acetose: ⁊ folijs arnoglosse: ⁊ caulis iterate decoctionis: ⁊ pisces parui decocti cū aceto. ¶ Et ex eis que currunt cursu seminū ⁊ flos filtici ⁊ flos zarur ⁊ coriandrū ⁊ grana myrti. Et qñ non digerūt carnem fiant eis ꝓtriones ex carne pulloꝝ ⁊ alcubugi ⁊ silū: ⁊ decoquant fortiter ⁊ misceatur cum eis rizi ⁊ milij parū: deinde colentur ⁊ reducant super ignem donec ꝓpinquēt coagulationi: deinde fiant acetose cuz sumach aut granis granatorꝝ ⁊ silibus. ¶ Et alcoz: dumech iuuat nisi est eis cum non corrūpit digo valde. ¶ Et oz vt non saluat nisi parū ⁊ vt curat ex eo in mane humiditas pluruma. ¶ Et pedes vehementis sunt iuuamenti cum decoquuntur in rizi assato. ¶ Et vtent fructus oio q̄uis sint stiptici nisi cuz flōs refugit ex cibis: sed castanee non nocent eis ⁊ similiter alcasbu. ¶ Et si cibus subtilis corrūpat in flōs eorum ciberur cibis in quibus sit grossitudo sicut sunt pedes cum robub stipticis ⁊ sicut sorbitiones fortes facte ex rizi ⁊ milio. ¶ Et qñq; iuuant q dam cum cibo infrato facto ex ventribus ⁊ silibus. Et aceto facto ex bonis pribus vacce comedant acetosum solū cum micis. Et sumatur cum eo si appetunt aligd ex eis bonis ſm quātitatē virtutis digōnis: ⁊ non sunt ventres q̄uenientes vltime oibus spēbus ascellatiōis. Et ex sorbitionibus laudatis eis est vt sumat papauer ⁊ asserur plū: deinde fiant ex eo ⁊ ex rizi ⁊ milio sorbitio ⁊ si volūt fiat acetosa cum sumach ⁊ granis granatorum ⁊ silibus. ¶ Aut fiat sorbitio ex tortellis ficeis ⁊ rizi ⁊ adipe renum caprarum. ¶ Aut infundant sumach in aqua plu. die ⁊ nocte ꝓhibiat leuiter: deinde coletur vehementer: postea ponat in ea coriādrū ⁊ dimittat vsqz quo infundat: deide coquatur postea fiat dissolutio in ea manibus. deinde coletur ⁊ pisciat fer deinde sine cessatōe moueat super ignem cum ligno donec redeat ad silitudinem cibi: deinde condiat cum sale pauco ⁊ sit pinguedo eius adeps hedi. ¶ Aut amigdale assate ꝓtrie ⁊ parum olei. ¶ Et non multiplicentur in ipsa sal ⁊ pinguedo. Et ita sit siue cibus sit calidus siue frigidus. ¶ Et ex eorum pinguedinibus est oleum omphacinū. ¶ Et oz vt sit aqua eorum aqua plu. in ipsa. n. est stipticitas. ⁊ cristum: q; multitudo iuuamenti illius est ꝓp velocitatē siue attractionis ad epar ⁊ velocitatem resolutionis eius. quare non relinquit in chilo humiditatem. ¶ Et interdicatur eis vinum. Si autē non fuerit excusatio ⁊ fuerit virtus requirens ipm vt ipso reuiuiscat: tunc sit nigrū stipticū saporis parum. ¶ Et rectius q̄dem est vt non comedat cibos pluriuz spēz neq; multotiens: imo oz vt sint contenti cibo pauce quātitatis ⁊ fit vice vna: ⁊ vt ꝑmittant super cibum illud qđ est magis stipticum: aut sugant ante ipsuz aliquid de eydonis ⁊ granatis acetosis ⁊ non bibant super illum aquā. ⁊ si expectauerint ⁊ non bibant oino erit cura per se ꝓprie cum non mouent ad eaz. ¶ Et oz vt ꝑmanē eorum extrema superiora vt attrahatur nutrimentū ad ea ⁊ vt emplastrentur stomaci eorum cum medicinis stipticis retentiuis frigidis ⁊ calidis ⁊ permixtis secundum q; exigit dispositio. ¶ Et oportet vt ponatur in eis stiptica ⁊ mastix ⁊ myrrha ⁊ tortelle. ⁊ al mesus est plurimi iuuamenti: cumponitur in medicinis. ¶ Epithima bonum quo linitur illud qđ est inter stomacuz ⁊ epar: qñ cōmunicat in fluxu buliant. 3.x. absinthij cum vino ⁊ coletur ⁊ ponat super locum cum panno: deinde sumantur rosarum ⁊ balaustiarū: ⁊ myrti siccē ⁊ acatie ⁊ beufistides ⁊ gallarū ꝑtes equales ⁊ misceant cū aqua myrti ⁊ inspissēt absinthiū predictuz ⁊ emplastrent cum eo. ¶ Et scias q; tyriaca est cōferens valde oi fluxui ventris in quo intendit ⁊ deijcit virtutē cuius cā nō est apa neq; cuz eo est febris vehemens. ¶ Et cō silium qđ dandū est illi qui non ꝑmutat ex loco suo ⁊ iaz retenta est eius ascellano quā habuit sed corpus eius non recipit nutrimentuz: est vt comedat paruā auium ⁊ almimehir pectora absq; extremitatibus eoꝝ magis tardis ad descendendum in patella coctoruz. ¶ Et similiter illi cuius appetitus est ad comedendum ⁊ debilitatur eius digestio: dentur iste res ⁊ caro rubea frixa cum oleo: puluerizato desuper cina momo: ⁊ infundatur illud etiam in syrupo de eydonijs ⁊ malis.

¶ Tractatus.ij. de curationibus spēz solutionum ventris diuersarū predictarum post cessationem a cura vniuersali.

¶ De cura fluxus epatici. Cap.i.

Am sciuisti causas fluxus epatici: ⁊ sciuisti curationem cuiusq; cause. oportet ergo vt redeas ad illud: ⁊ cures maturam complexionis eius ⁊ apostema ipsius ⁊ debilitatem ⁊ opilationem ⁊ repletionem eius secunduz vnūquodq; cum eo quod dicitur in capitulo suo. Nam cū tu feceris illud tunc iam curasti. ¶ Et illud quod cadit in hoc capitulo de errore est vt dentur illi qui habet fluxum epaticum opilatiuum medicine constipatiue addentes in opilatione

Digitized by Google

ꝓfortãtes eam vt ꝓstringãt nãm ꝛ pducit illud ad errorẽ maximũ. ¶ Et multories qdẽ lunt insipiens epar in hac ascellatiõe cũ insipientibus sanguinẽ ꝛ extinguẽtibus epar per hoc ꝙ sunt frigida ꝛ in hoc est mors ꝛ successio putrefactionis: imo ops cũ sciueris ꝙ cã in ipso est opilatio in epate ꝛ mesaraica vt intẽdas cũ aptione opilationis. ¶ Et tã laudate fuerunt passe pingues in hoc capio ita vt qdam exsti mauerũt qpiscsanãt fluxũ lotiũ difficilem. ꝛ nos qdã exprimimus illud qõ fuit res non lõginq̃ ab eo qõ dixerunt. Et in iceptiõe ascellationis epatice ꝓmum est vt non approximet epar pantiqñ epar nõ recipit ipm: imo recti? est vt sit ꝓsentus aqua sauich in die bus aut ter. Qõ si tolerat in fine sumat pmixtionem mitiꝫ cũ eo decoquẽdo: deinde colando ipm facit. ¶ Et si tolerat vt comedat decoctũ nõ colatũ faciat: ꝛ in decoctione sit sacraian. i. de sauich cũ.xx. sacraian aque ꝛ decoquat vsq; quo ingrossẽt. ¶ Cũq; in vale nõ fuerit varietas nõ erit malus vt adipe gallie. ¶ Et quãdo ẽ ascellatio sanguinea epatica sicut pus tũc non oportet vt retineat de subtus aliqd vt nõ remaneat aliquid nocumẽtiuꝫ ꝛ accidat per illud nocumẽtum: imo denudẽt regimen ꝛ cura desuper.

¶ De cura fluxus stõmatici ꝛ intestinalis absq; excoriatione: ꝛ primo de lubricatiuo. Cap. ii.

Am sciuisti q̃liter curãt lubricatiua stõi cũ spẽbus suis. ¶ Et cura lubricantis intestinoꝝ prima est illa ꝛ proportionalis ei. Et cum hoc nos assẽremus portiones ꝛ empla ꝛ canones digniora illis locis ꝛ canones ad eos in quibus nõ sunt vlcerosi. ¶ Et sunt vt premisceas stiptica fortia stipticitatis cum medicinis calefactiuis dando eas in potu ꝛ ponẽdo in emplis. ꝛ vt vrantur medicinis que adiuuãt nãm ꝛ cõfortãt spiritũ sicut tyriaca magna ꝛ hõrusia ꝛ athanasia. Et ops vt administres narcotica qñ ipsa sunt fortis iuuamẽta in hac egritudine. ¶ Et si significant significationes multitudinũ flegmatis labora in curando ipm. Et si nõ valent medicine ꝓpinque fortes ꝛ fortes fortitudine tẽperate: tunc fortasse indiges eis que sunt sicut elis. verũ curatio materie huius egritudinis cũ vomitu est difficilis ꝛ mala ꝛ raro euacuat vomitus flegma descendẽs ad intestina. ¶ Et nõ ops vt bibant aquã inẽptũ possibile est. Amplꝰ si bibũt eã nõ cõcedatur vt bibãt eã oino calidam. ¶ Et vnũ quidẽ ver̃ subtile purũ pax cõfert eis. ꝛ illud quod diuersificat ab illo nocet eis. ¶ Et si diligũt vt in secũdis mẽsis comedant: comedant in eis ea q̃ sunt sicut sauich algoderant sauich alcabs ꝛ sauich de siligo: sauich de granis granatoꝝ ꝛ sauich de nabac. Corticum ꝙ est fortis ipressiõis in retinẽdo ibi i.ſ. ¶ Et ex cõpositis bonis ad eos est illud. qõ. ℞. seminis arnoglosse ꝛ anisi ambor aã. ʒi. ℈. ꝛ corticis granatoꝝ ꝛ san. draconis amborũ aã. ʒ. ß. ꝛ est potio vna: ꝛ ops vt bibatur in vno poniico. Et si fuerit illic fe. nunc cum aqua plu. ¶ Et ex cõpositis cõferẽtibus eis est electuarium de gallis ꝛ electuarũ de thure ꝛ electuarium de siliquis. ¶ Et de emplis cõferunt eis sicut emplin de semine lini cum dactilis ꝛ confortatur cum eis que sunt sicut succi cydonioꝝ ꝛ aluminis humidi ꝛ hypoquistidos ꝛ acatie ꝛ balaustiarũ ꝛ mastices ꝛ rosaꝝ ꝛ rubi ꝛ myrti partes equales. ¶ Et qñq; fiunt ex istis medicinis marã cum cera ꝛ oleo sicut emplastrus abrocalis ꝛ emplastrũ rubus ꝛ emplin de fan fel cũ fuerit caliditas. ¶ Facti añ. ꝓpter vlcera intestinoꝝ cura est cura vlceris ꝛ multimodo administrationis exigẽtiũ stipticoꝝ ex medicinis frigidis sicut est illud qõ fit de agresta ꝛ stomachia ꝛ cureꝫ cura dissinterie quã dicemus. Et cum cã colerica illic est illa que effundit et vlcera tũc melius est vt ipsa eũetur in estate cũ vomitu ꝛ nõ eũes ea et via vlcerũ. Et quando cã eius est flegma necessariũ est tibi vt euacues flegma ꝓ clystere dcñi in. c. suo ꝛ exucces cibus ꝛ calefactias ipsam ꝛ ponas ipm et aliatis ꝛ alcalage factis ex carnibus leuib⁹ ꝛ minoꝛa potum aque. Deinde si indiges fortiori illo: tũc vtere aut albo ad stomacum aut nigro admixtina in feriori ꝛ est et ex eis que eũant lunga.

¶ De cura vlcerosi. Cap. iii.

Edicamẽ bonũ ad lubricare humidũ ꝛ ẽ sic cib⁹. ℞. pas̃as nigras q̃ coquant ꝛ terant cũ suis interioꝛib⁹ ꝛ misceant cũ eis cornes granatoꝝ albor ꝛ pip albũ ꝛ oleum amygdalinum ꝛ comedat cũ pane. ꝛ ops vt cõmisceant cũ eo qd ipso admisceat ꝺ stipucis fris mastic ꝛ thus: ꝛ si tolerat pip. Et cũ chronica fit solo vẽtris lubricatiua ꝛ cõiungit vt ꝓtus cadat tũc nedum est in hoc vt incipias cũ eãtione cõpotus ꝛ calefactione ei⁹. et facias egrũ vti exercitio quod ipse toleret: aut facias ipm igredi balneum: et ꝓmas eã ꝓlixe subtili et frica qõ de corpe eius appetit: deide da ei ad sordẽdũ iacẽi nõ sedẽti: imo coxa ei⁹ supiore et toto qõ supra ipsaꝝ ẽ in preparatiõe aliqd de aq̃ carnis fortis decoctus cuiꝫ q̃ mixta sint vnũ stipticũ subtile et tenelle siccẽ. Et si tolerauerit ꝓtus et cõpotũ ei⁹ vt sit ad habeas aliqd penetrare facies sic diapiperon et diacalamẽtũ: fac illud ita vt faciãt ipm penetrare: nã cũ fecerit illud arrabet epar aliqd de li⁹ cibi et cõfortabit eo. ¶ ℞ eliqrũ ani ꝓpter fluxꝰ stõi q̃ cifra lubricãtia ẽ prima cura nota ẽ et appropinq̃t curanõi lubricantiũ. ¶ In illa gꝰ sanꝰ cã est cola rubea prima effusa ad stõm et in testina oꝝ vt tẽperes mẽbrũ in q̃ gñat colera et a quo procedit. separ et fel per illud qõ scinist in c. suo; et euacues superfluitatem colericam si

Digitized by Google

fuerit plurima. ¶ Et rectius illo est cum vomitu si possibile est ꝛ leuet cū fluxu vētre si nō fuerit in ꝓtute debilitas ꝛ nō timeꝫ vt accidāt vlcera aut ꝙ sint facta. ¶ Et post illud incipe in primis cū infrigidātibus ꝛ stipticitatem facientibus ꝓdictā. ¶ Et multotiens qui idē sanat hanc lesionē sumere in potu mirabo. citrinos. Ipsi enim educūt colerā ꝛ faciūt succedere ꝓtuē infrigidatiuā facientes stipticitatem. ¶ Et ex eis que ꝓferāt eis est administratio laeus acetosi ꝛ ꝓprie cum spodio. ꝛ silr cū aqua sauich ordei. ¶ Et si fuerit eā eius flegma cures eā eis ꝙ educūt flegma ex ebibitis ꝛ clysteribus si fuerit plurimū valde: deinde cures eū eo qđ cōstipat ꝛ calefacit calefactiōe tpata. ¶ Et ex eis que ꝓueniunt ad illud est electuariū de granis granatoꝝ qđ est cū cinamomo ꝛ eīm alcāsi ꝛ troscisci de spēb⁹. ¶ Et si flegma est vitreū nō est excusatio eoꝝ ꝙ sunt sicut troci sci assiliadis ꝛ suffuf facti ex aniuden ꝛ ameos: ꝛ cymino i aceto posito ꝛ assato ꝛ seie liui torefacto ꝛ galla ꝛ balaustijs ꝛ carui ꝛ myrrha ꝛ thure cum spodio ꝑm ꝙ tibi dñi visum fuerit de mēsuratione testimonij. ¶ Et si fuerit illic flegma ꝛ colera simul ꝛ signa illa exitꝰ eius qđ egredit ꝛ reliq̄ signa iuuabūtur si sumpserint myrabo. citrinoꝝ partē. i. ꝛ nasturcij partem. ʒ. cum quib⁹ misceant zuccari ꝛ granoꝝ myrti ꝛ sumach ꝛ carmesech oiuz añ. ʒexrā partis illi⁹. ¶ Et si fuerit cā melia effusa ad ipm nos faciem⁹ et capm singulare qđ appropriat ei cuz capīs fluxus melici ꝛ ꝓportionabim⁹ ipm ad splenē. ¶ Sed ei ꝙ est ꝑm cibaria ꝛ cibos singulare ē ꝛ faciem⁹ capm. ꝛ si nō fuerit nisi debilitas fortis ꝛ malitia cōplonis ꝓfiderabis malitiā cōplonis p signa sua. ¶ Et ꝑm qđ malitie cōplonis intestinoꝝ est cōcās malitie complexioīs stōi: ꝛ signa eiꝰ sunt signa illi⁹. ¶ Qđ si debilitas fuerit in digestiua sola ꝛ fuerit frigꝰ iuuanf cū electuario alcāsi ꝛ iuuantur cū electuario nostro qđ est ꝑm modum hunc. ¶ ℞. xyloalo. crudi ꝛ cymini in aceto infusi ꝛ assati ameos carui. ʒ3. assari ꝛ cardamomi interoꝝ passularū truozum partes equales ꝛ fiāt ex eis suffuf. ꝛ dosis sit vsq̄ ad. ʒ. iij. ¶ Et si fuerit illic ventositas plurima ponamus in eo semen alcesebā ꝛ semen rutbe. ¶ Et iterū componi tū quorundaꝫ plurime vtilitatis in hoc ca. ℞. ʒ3. seminis feniculi ꝛ anisi ꝛ pipis lōgi ꝛ cardamomi oium añ. ʒ. ij. ꝛ seminis ameos ꝛ apij ambor añ. ʒ. ij. ꝛ casside ꝛ calami aromatici ꝛ ciperi ꝛ xyloal. crudi oium añ. ʒ. iij. ꝛ. ʒ. ꝛ galliē. ʒ. v. ꝛ croci. ʒ. iuj. ꝛ gariofil. ꝛ blacte bizantie ꝛ nucis muscate omniū añ. ʒ. ij. ꝛ sextam granoꝝ myrti. ʒ. xx. infozmenf ex eo trocisci ꝛ fit dosis eoꝝ ꝑm mēsuram testificata. ¶ Et iuuant in ea troc usci almarmaur ꝓprie si fuerit virtus expulsiua debilis eiā. ꝛ iuuāt in ea emplastra ꝓdicta calefactiua. ¶ Et si fuerit cū debilitate expulsiue permisce ea cū absinthio. ¶ Qđ si fuerit corruptio ꝓpter calorē administrabis medicinas infrigidatiuas ꝛ sit in eis stipticitas aliq̄ ꝛ ingrossa cibū ꝛ fac eū ex genere frigidorum grossoꝝ de quibus diximus in capīo mallitie digonis: ꝛ opꝫ ꝙ admineris cū eis que diximus in eodem capīo. ¶ Qđ si fuerit debilitas in retentiua ꝓpter frigus aut calorē administrabis stiptica ꝓdicta in initio capituli calida aut frigida. ¶ Et si fuerit expulsiua etiam debilis administrabis suffuf de scoria ferri nucis muscata in syrupo de menta ꝛ administrabis emplastra ꝑm necessitatem.

¶ De cura fluxus colerici. Cap. iiij.

i Dim dixim⁹ ipsam in ca. ꝓcedentibus ꝛ ē ꝓdictus in fine rei cū curationib⁹ dispōnum epatis ꝛ fellis ꝛ stōi gñantium coleram ꝛ oportet vt querat illic.

¶ De cura fluxus melici ꝛ est splenēticus fluxus in quo nō est excoriatio. Cap. v.

o Portet vt intēdas in ipso curā splenis ꝛ cām eius cognoscas ꝛ opposnas per illud qđ necium est in eo. Et si fuerit illic multitudo melācolie ꝛ emberātia ꝓtuis euacuabis cū decoctiōe epithimi ꝛ silibus. ¶ Et si fuerit grossa sicut fex ꝛ nō fuerit ab apare imo ꝓpter grossitudinē melācolie ipsius tūc administrabis in ipsa hoc solum si fuerit ꝓtus fortis. ʒ. salis gēme partes i. ꝛ spine egyptiace ptes tres. ꝛ elli nigri partes ij. decoquanf in aq̄ fortiter ꝛ diffoluaf in ipsa sal ꝛ colef. ꝛ hec est via fluxus eius ꝛ purgationis eiꝰ ab eo quod fluit ex eo. ¶ Et si nocia fuerit flomia: flobotoma ꝛ ꝓfoza epar ꝛ confoza os stomaci. ¶ Et si causa fuerit in fluxu stomatico melancolico ꝓpter illud quod effundit ad stomacum ex humoribus melicis pone sup splenē vētosas retentiuas retēto in eis illo qđ ab eis cōprehēdit ad stōm ꝛ intestina. ¶ Et postea rege cuz eo qđ est subtile ꝓfortatiuū sicut est hoc cōpositū qđ est ex ꝑm. ʒ. granoꝝ granatoꝝ. ʒ. x. been rubei torefacti. ʒ. i. ꝛ seis alsebā. ʒ. i. ʒedoarie. ʒ. i. lꝛa rabe. ʒ. i. ꝛ seis ruthe. ʒ. i. risi. ʒ. i. fiat ex eo suffuf ꝛ sit dosis eius. ʒ. iij. ¶ Et iterū sumanf grana granatoꝝ ꝛ passe nigre terant cū aceto ꝛ aqua ꝛ exprimaf desuper ꝛ colef ꝛ pisciaf desuper salis parum ꝛ origani ꝛ inungaf cū eo. ¶ Si aūt necessaria fuerint fomenta hoc sumanf thuris ciperi ꝛ nucis cupressi ꝛ gallie aā. ʒ. ʒ. ꝛ torrellarū. ʒ. i. bibaf cum vino antiquo puro.

¶ De cura fluxus sanguinis absq̄ excoriatione. Cap. vi.

i Dim scivisti ꝙ hic fit ex coꝝpore: ꝛ fit ex stomaco ꝛ intestinis superioribus ꝛ inferioribus. ꝛ fit ex fictri. ꝛ novisti signa eoꝝ. ¶ Et qui ex eo

Digitized by Google

eſt virulētus ⁊ feculētus ⁊ lotiuus cura ipm ex
pte epis ⁊ rectificatione cōplonis eius ⁊ aper
tione opilatiōis ipius. ⁊ regimē añs in cura
tione illius eſt ꝓsideratio diſpōis in repleto
ne: ⁊ ꝓsideratio cārum faciētiū necio. ¶ Cuz
ergo nō eſt pz ipm dolor ⁊ exiſtias q̄ ē ex cor
pore aut epe: ⁊ nō cadit ꝑpter ipm ꝯt⁹ nō reni
neas ipm. ¶ Et ſi timeſ q̄ curſus ei⁹ q̄z facit
accidē excoriationē: aut facit accidē debilitatē
fiat flōmia ⁊ exꝑhaſ ex ꝺrio mor⁹ptis ei⁹: deinde
dām̄ſtrenſ medicine ſtiptice reſtringentes
ſan. ¶ Et in illo q̄ accit ex ruptura in vēis ite
ſtinoꝝ q̄ñz pduc̄ ad excoriationē feſtine. Opz
ꝙ⁹ vt ꝑtas ſtudiū ad retinēdū eū ⁊ iclinādū
ad ꝺrū ptis ſi fuerit illic repletio vehemens ⁊
plūma. ¶ Et ſcias q̄ portata ꝓſtrictiua ꝓueniē
tiora ſūt ei q̄ ē ex ireſtis ſupioꝝ⁹ ⁊ q̄ ſequunſ
ea ⁊ q̄ ſunt ſup ea. Et clyſteria ſunt ꝓueniētiora
ei q̄ ē ex ireſtis ſferioꝝ⁹. ⁊ ideo q̄ ēter illa re
ct⁹ eſt vt aggregenſ vtrecꝝ curationes. Et oēs
medicine ſtiptice frē ⁊ faciētes glutinationem
ꝺicte i eis q̄ dicta ſūt ſtrigāt ſanguinē ꝓpue
q̄ñ i eis ponunſ alumē ⁊ emathites vl ſemen
canabis triū ſicut pulus ⁊ ſan. ꝺra. ⁊ hrabe ⁊
corallus ⁊ margarue: cū bibunſ ⁊ fiunt ex eis
cliſteria. ⁊ q̄ñz idiges narcoticis. ¶ Et q̄ñz
ē tibi neciū vt ꝓfortes ea cū illis in qb⁹ cū ſtipti
citate ē fortitudo. ⁊ troc. ō balauſtijs i ſūma eo
rū q̄ bibunſ ē ꝯt⁹ fortis: ⁊ troc. de ſe. acetoſ. ⁊
troc. de ſe. canabis ꝑ illud qō ſcire fecimus. Et
ſucc⁹ armogloſſe ⁊ ſucc⁹ pſilij ⁊ ſucc⁹ barbe hir
cine i his caplis iuuam ētū ꝓferūt: ⁊ ꝑpe cum
ponunſ in eis medicine ſingulares ꝓdicte ⁊
troc. dicti in ꝑmis. ¶ Et iterū ſumaſ maloꝝ
⁊ cydonioꝝ ⁊ roſarū ſiccaꝝ oium añ. lib. 5. de
coquanſ in q̄rtis lib. aq̄ donec remaneat lb. i. ⁊
5. ⁊ ꝑficiaſ ſuper eā tantūd oleī roſ. ⁊ coquaſ
in vaſe duplici donec cōſumaſ aq̄ ⁊ remaneat
oleū: ⁊ oleum illud admiſtreſ in eis q̄ bibunſ.
¶ Clyſteria ꝯo reſtricuua ſunt ex iſtis ſuccis
⁊ ex aquis in qbus decoquuntur ſtiptica nota.
¶ Et puluerizenſ ſup ea q̄ coquunſ in eis. Et
ponanſ in ipſis punguedines ex adipe renum
caprarū ⁊ ex oleo roſ. bono vlame: ⁊ dicemus
ea in antidotario: ⁊ dicemus ea etiā in capitu
lo excoriationis. ⁊ eligemus ex eis ſaliua tem
perata in qbus nō ſunt medicine acute ⁊ affe
remus quedā hic. ¶ Cliſtere boni ex eis que
expoſuimus. ℞. corticū granatoꝝ ⁊ armo
gloſſe ⁊ ſiliquarū ſpine ⁊ ſauich alnabach ⁊ ſa
uich rizi oium añ. 3. viij. ⁊ ſumanſ de gallis im
maturis. ℥j. ⁊ balauſtiarū ⁊ roſ. oium añ. 3. ℥j.
effundanſ ſuper ea aque emina. i. cū parua aq̄:
⁊ ſi fuerit aqua illa aqua virge paſtoris erit val
de bona: deinde decoquatur cum facilitate do
nec remaneat fere tertia eius ⁊ coletur ⁊ ſuma
tur aluminis 3. ſ. ⁊ ſan. ꝺraco. ⁊ acacie ⁊ hema
tidis vel ſeminis ⁊ canabis ⁊ balauſtiarū ⁊ ſuc
ci barbe hyrcine ⁊ gūmi: ⁊ bdellij aſſari: ⁊ cera
ſe plumbi ⁊ oſtracoꝝ aduſtoꝝ ⁊ luti rubei ⁊
armeni omnū añ. 3. i. ⁊ oleī roſ. 3. vij. ⁊ interio
ris adipis caprarum. 3. vi. ⁊ qui vult ponat in
ipſo opij pondus vnic. vſeꝝ ad danich. ⁊. ſ. ⁊
clyſterizet cum eo. ¶ Et cū eſt intētio in cliſte
ri retentio ſan. nō eſt neceſſe vt ingroſſetur cuz
facientibus glutinationem exrizi ⁊ milio ⁊ ſi
milibus. ¶ Et cū eſt in ipſo reginen excoria
tionis aut regimen amboꝝ ſimul neceſſariū
eſt illud ⁊ ſtudebimus vt hec duo nō faciāt in
gredi in clyſteribus ventoſitatem. ¶ Et ex ſuf
fuf fortibus in hoc capitulo eſt vt ſumatur acā
tie ⁊ gūmi arabici ⁊ ſeminis iuſquiami albi ⁊
opij ⁊ ceruſe plumbi ⁊ luti armeni ⁊ harabe ⁊
gallarum ⁊ imaturarū omnū partes equales
cōtere ea ⁊ aggrega ipſa cum medicamine de
cocto calido ⁊ fac ex eis ſimilitudines glandiū.
¶ In eo ꝯo qui eſt ex ficteri ſufficit vt admi
niſtres has medicinas ſumatur merdaſengi ⁊
balauſtie ⁊ ceruſe ⁊ plūbi ⁊ oſtraca aſſata ⁊ ad
miniſtrenſ ſuper locum poſt ablutionem ⁊ mū
dificationem. ¶ Cum ergo feceris hoc ⁊ re
maner ſuper te egritudo ⁊ non retinet: nō inue
nis ei excuſationem quin ligeſ ambas manuſ
ab aſcella ſtringendo vehementer ⁊ frica extre
mitates eoꝝ vehementer ⁊ ſedeat eger in aq̄
frigida in eſtate ⁊ in aere frigido i hyeme. ⁊ da
ei ad potandum aquam frigidā ⁊ effunde ſup
eius foꝛditiones ſuccos frigidos ⁊ infrigida
tos: ⁊ ſirupos conſtrictiuos: ſicut rob de acre
ſta ⁊ rob de ribes ⁊ ſiſia infrigidata cum nine.
¶ De cura excoriationis inteſtinoꝝ ⁊ vl
cerum. Cap. vii.

O Portet vt non ſit erroꝝ in excoria
tione inteſtinoꝝ. Fortaſſe enim nō
eſt illa q̄ indigeat eo in quo eſt ꝯtus
vehemēs: ⁊ eſt in adminiſtratione eius in ipſa
pernicies ⁊ eſt ipſa infrigidatio vehemens: ⁊
dare melones indos ⁊ lactucā ⁊ portulacam
eſt ſufficiens in cura. ¶ Cuz q̄ adminiſtras cly
ſteria in quibus ponunſ medicine cauterizan
te eſt pernitioſuz. ¶ Et oportet vt cures ſicut
ſcimuſt illud quod eſtin inteſtinis ſuperioꝝ⁹
cum ebibitis: ⁊ quod eſt in inferioꝝ⁹ cū cly
ſteribus: ⁊ quod eſt in medio cum vtriſq̄ cu
ris. ¶ Deinde primū quod oportet conſi
derare eſt diſpoſitio cauſe facientis excoriatio
nem ⁊ vlcera inteſtinoꝝ⁹: an eſt adhuc in eſſa
ſione. Et an cauſa eius aſcēdens ſit ex ruptura
aut repletione. aut apoſtemate remanēte: aut
eſt retentum ⁊ abſciſſum ⁊ iam deſtructum eſt
⁊ remanſit veſtigium eius ex excoriatōe ⁊ vl
cere. ¶ Et nos quidem iam dediꝰ ſigna in
hoc. ¶ Si ergo cauſa effundit̄ prepara in ab
ſcindendo ipſam ⁊ conſtringendo ipſam cum
eo qō iam ſciuſti in loco ſuo. ¶ Et ſi fuerit ne
ceſſaria euacuatio ꝑpter malitiā hu. fac eaz cū

Digitized by Google

timore ⁊ cautela ⁊ studeat vt sit solutiuum nō ve
hementer nociuum vestigio ⁊ viceri: imo sit si
cut myrabol. Et recutica ipm cū eo qđ miscet
ei ex eis q̄ sunt sicut dragagā. ⁊ q̄ sunt filia illi.
¶ Qđ si nō sit possibile est vt phibeas ipm a ci
bo duob⁹ diebꝫ vt fiat coꝛp⁹ anarū eius qđ ef
fundit ab eo fac. ¶ Et cū volueris ipm cibare
ciba eū lacte decocto cū lapidibus ⁊ decoque
sm q̄ pterijt in ca. ſ. o. ⁊ iste cibus est sm semi
tam medicine. ¶ Cib⁹ x̄o, ipse apud necessita
tem ⁊ apitionē debilitatis est ille: cuius q̄ntitas
minoꝛat ⁊ cōfoꝛtatio multiplicat ipsius. ſicut
epar galline pinguis ⁊ parū panis de simila ⁊
decimis ad azimitatez ⁊ testiculi galloꝝ ⁊ oua
ſoꝛdida q̄ ascēdūt a ſoꝛdib⁹ ⁊ descendūt ab as
satis foꝛtib⁹: ⁊ q̄ncq̄ iuuat valde ex piscib⁹ assa
tis calidis ⁊ pedib⁹ decoctis i lacte dulci. ⁊ rizi
toꝛrefactū est bonū eis valde cū sugit ipm. ¶ Et
oportet vt cōseruet x̄ture eius et cum rob fru
ctuū ⁊ cibis dictis in ca. p°. ¶ Et sit sal ei⁹ sal
gēma ⁊ sit toꝛrefact⁹. Et nō opꝫ vt bibat vinuꝫ
nisi q̄n nō multiplicat caliras: tūc. n. bibat ex eo
paꝛ qđē sit nigrū stipticū: ⁊ aq̄ ei⁹ sit aq̄ frida.
¶ Et nō est q̄uenies vt in p̄mis icipiat a medi
cinis puris singularib⁹ cū q̄litatib⁹ suis stiptu
cis ⁊ aspis. Et q̄n dolor fit foꝛtior indiges ne
cessario facietib⁹ glutinatiōē vt fiat sicut ma
rā ⁊ liniatur sup faciē infirmi. Et oēs medicine
infrigidatiue faciēt es stipticitatē pmixte cum
glutinatiuis sūt inuatiue nisi accidat coꝛrosio:
foꝛtasse. n. tūc indigebis abstersiuis ⁊ cauterizati
uis pmixtis cū eis: q̄ leuia sūt sine moꝛdicatio
ne. Et opꝫ vt deſ. i potu hūi excoꝛiationē illud
qđ i potu ē ex seibus ⁊ aliis i aq̄ frida ⁊ nō in
aq̄ cala. Et reubarbaro qđ inest ꝓprietas mira
bilis i vlceribꝫ itestinoꝝ: ⁊ in fluxu algaras: ⁊
ꝓprie q̄n dat in potu in eo qđ est sicut aq̄ arno
gloſſe cū pauco vino annīq̄. ¶ Et glādes assā
re ⁊ sili que x̄ture hūt foꝛte ꝓiuncte ⁊ separate.
¶ Et semen roſe est mirabile valde. Et nos tā
experti sumus illud qđ dixerūt quidā q̄ quā
do dant ex eo in potu. ʒ. ūij. cū aqua frigida re
mouet ab eo. ¶ Lutū autē sigillatū est iuua
tiuum valde oi excoꝛiationi: ita q̄ coꝛrosioni
de quo in potu dat post mūdificationē coꝛro
sionis ⁊ ſoꝛdicie i cum clysteri aliquo ex clyſteri
bus que dixim⁹: ⁊ similiter cū clystere fit cū lu
to sigillato in succo arnogloſſe ⁊ stella scemine
tuā ⁊ succo poꝛtulace. ¶ Et ex eis que retinā cō
ſerūt ad illud est succus mori qđ nō maturat: ⁊
similiter syrupus herbe cande equi. ⁊ succ⁹ her
be tunctoꝝ citrine imbibū⁹ ⁊ clysterizat⁹. ¶ Et
dixerūt quidā in medicinis huius ca. pedē al
bacohan: ⁊ eristimo q̄ sit pes cornī: ⁊ dicit q̄
Hypo. cū dixit pes albacohan intellexit folia
ficus: ⁊ hoc nō est ex eis que cōueniunt in hoc
ca. ¶ Et potare cotagnlū lepoꝛis ⁊ caseum ab
la to sale eius ab eo sm q̄ dixūn⁹ in ca. pumo
est vehemēter iuuās eos: ⁊ q̄ est vltimū in coꝛ
rosione. ¶ Et cū accidit excoꝛiatio ꝓpter me
dicinā ebibitam: tūc ex reb⁹ iuuatiuis est vt fi
at clystere cū butyro ⁊ san. doꝛa. scilicet ponāt ur
in. ʒ. xxx. butyri ex. ʒ. i. san. draconis vsq̄ ad. ʒ.
iij. ¶ Et ex cōpositis valēt⁹ ad eos sunt tro
sisci de suſſuf fridi pdicti. ¶ Et ex eis q̄ illis
bona sunt est panis cū pulueriʒat sup vinum ⁊
detur in potu ex eo ⁊ bibat post ipm aq̄ frā. Et
ex eis q̄ pferūt est vt sumat cineriʒ ostracoꝝ flu
uialiū ꝓtes. uij. ⁊ gallarū ꝓtes. ij. ⁊ pipis ps. i. te
rātur ⁊ cribellent ⁊ pulueriʒet ex eo pōdus. ʒ.
i. supra cibum ⁊ bibat cū aq̄ frigida. ¶ Et filo
nij est eis iuuatiuū ét cuꝝ bibunt ipm cū aqua
frida. ¶ Suppositoria x̄o ⁊ clysteria q̄uenē
tia ad h̄ sunt sicut clysteria ⁊ suppositoria cōue
nientia ad fluxum san. absolute additis in eis in
p̄n° facientib⁹ glutinationem stipticis: ⁊ in fine
eius si pducit ad coꝛrosionē mundificatiuis: ⁊
cauterizatiuis. ¶ Et vsq̄ quo dissoluatur illud
qđ est sup intestina ⁊ remaneāt manifesta: non
opꝫ vt p̄ra ſeas glutinationem facientia ⁊ stipti
ca. Et dixerūt quidā q̄ opꝫ ne acatia mittat in
clysteri cū nō est in egritudie san. ⁊ nō est h̄ ali
qđ. ¶ Deinde cū mūdificat vlcus icipiat cū
exiccatiuis stipticis glutinatiuis ⁊ pinguibus:
deinde in fine ei⁹ si pducit ad coꝛrosionē cum
mūdificatiuis ⁊ cauterizatiuis. ¶ Et sunt qdā
hoies q̄ pniscent rem modicā de calidicon in
qbusdā succis. ¶ Et clysteria saluā cōferunt ei
tuam etū marimū. Et erū cum nō ducit neces
sitas ad illud qđ est acutū ⁊ ad illud qđ est aceto
sum: tūc melꝫ est vt nō admistrent. ¶ Et opꝫ
vt ꝑmutatio fiat ꝑmū ad acetosa: deinde ad ca
lida: ⁊ q̄n exigit necessitas ⁊ coꝛrosio: tūc nō cu
res ⁊ si eū calidicon admistres necessitate tuaꝝ
in eo. ¶ Et q̄ncq̄ rectū est vt incipias cuꝝ aliq̄
narcoticoꝝ: deinde admistra clysteria acuta nisi
cū nō tolerat ipsa infirmus. ¶ Et de istis acutis
⁊ illis q̄ fiūt ex arsenico timet denudatio cutis
post cutē donec pforent intestina. ⁊ ꝓp̄ h̄ opꝫ vt
sit iceptio in admistrādo ea cū istis q̄ vlcus iā
coꝛruptū est. ¶ Et nō tardeat vsq̄ ad horā in
q̄ timet q̄ accidat foraminē ꝓp dilatationem vl
cerum ⁊ pfunditatē eoꝝ. ¶ Et scias q̄ adeps
capraꝝ est bonū sup totū illud qđ aggregatur
ad clysteria ex glutinatiuis: est. n. succurrens ⁊
sedans moꝛdicationē: ⁊ poꝛtat sup locuꝫ egri
tudinis velociter. ⁊ ad h̄ cuā nō est necium nisi
in p̄n° egritudinis. ⁊ q̄n pervenit sanē indiges
mūdificatiuis: deinde illis q̄ sūt foꝛtioꝛa: ⁊ in
diges si in durit⁹ lapidis puerāt pinguibus
⁊ glutinatiuis ⁊ separantibus inter medicinā
⁊ egritudinem. ¶ Et cū scieris q̄ vlcera sunt
soꝛdida: tunc mundifica ea cum eis que sunt si
cut aqua mellis. ⁊ foꝛtioꝛ illa est aqua salis: ⁊
aqua in qua cōdunt olive salite ⁊ decoctio
piscium saluoꝝ. ¶ Et necessariuꝫ est vbi in sa

Digitized by Google

ule vt administres ea que sunt sicut trocisci de arsenico, peculdubio, cum ptranserit egritudo nouitatē t non phibuerit ab eis prohibitor.

¶ Et scias q̄ clisteria pinguia glutinatiua sedant dolorē eius qui hꝫlcus in intestinis suis corrosiuū: sed non sanant: t non cures in corrosione nisi de medicis pferentibus corrosioni t sunt mundificatiua absersiua cum exiccatōe t stipticitate: t ea ex qbus fiunt trocisci. ¶ Et non oꝫ vt multiplicent sup ea glutinatiua t pinguia: t sepent inter ea: t inter corrosionē t valentia corrosiom. t q̄ndq̄ ledunt t dolorem faciunt: sed non respiciat ad illud. ¶ Et scias q̄ q̄n tu multiplicas cum clisteribus acutis oꝫ vt facias sequi ea incarnatiua assumpta ex stipticis glutinatiuis: t illud cum scieris q̄ caro sana apparet. ¶ Et cum aggregant febris t debilitas t corrosio: t fuerit caliditas t non pōt eger vti eis que sunt sicut trocisci de arsenico solis: oꝫ vt dissoluant in aquis fructuū stipticoꝝ frigidoꝝ sicut acresta t sumach: t ribes t granata: t rosa: t que sūt illis sitia: deinde ericcentur: t multiplicēt super eos illud t administretur. ¶ Et q̄ndq̄ non est excusatio quin misceantur in q̄gamū album t opium cum eis: aut pmittantur narcotica super ea: aut detur infirmo cibus laudabilis: t maioꝝ sūma hoꝝ troc. est a ℈.ℨ. vsq̄ ad .ℨ.ij. ¶ Et q̄ndq̄ est recta vt ponas in aquis eius infrānia stiptica: t de eis sunt lentes t cuppule glandiū: t illud adiuuat in h̄ vt accidat coitex. ¶ Et ex eis que forte facūt dolorem eius t inuamentū simul est vt clisterizentur cum tro. de arsenico in aqua salsa cum vehemens est grossitudo māei. ¶ Et q̄ndq̄ sufficit febricitantibus t debilibus t illis quoꝝ sensus fortis est t non tolerant acuta clisteria h̄ regimen. Incipiāt t clisterizent cum aqua mellis: deinde post quatuor horaꝫ cum aqua salis: deinde dentur eis in potu lutū cum aceto mixto cum aq̄ sanat. n. eos. ¶ Et ex regie in ca. clisterioꝝ est vt clistere fiat paulatim per vices: t cū dolor fit fortior: tunc succurrere cū oleo ro. t clisteriza cū eo. ¶ Clisteria vero que administrant in retentōe san. t phibitōe fluxus eius sūt alia t sunt pxima clisteribus phibitōis fluxus vētris. t q̄ndq̄ sunt ei tro. qui administrant in eo per se. ¶ Et nos q̄dē dicamus nunc clisteria t collyria t troc. qui ingrediuntur in clisteribus.

¶ Ex clisteribus itaq̄ lenibus in h̄ t in fluxu ventris calido est vt fiat clistere cum aqua arnoglosse sola: aut cū aliq̄bus tro. quos dicā. t fiat clistere cū pane similagineo azimo trito in succo. ¶ Et ex clisteribus lenibus est vt sumatur aqua ordei t oleū amigdalinū t vitellus oui t aqua rizi decocti cū adipe renū capraruū annuā lutū t colent. t pjicient in luto sigillato. ¶ Et sīr decoctio rizi assati decocti cū adipe capraz q̄ndq̄ ponunt cū eo in ipso coitices granato rum t galle. ¶ Et sīr clystere aque sanich t lutū sigillan. ¶ Et iterū clistere inuamentū cū est caliditas vehemēs: succus rasure cucurbite t portulace t arnoglosse t succꝰ virge pastoris t granati myrti t lentes a q̄bus aqua bis electa est. Aggrega hos succos t cōmitte cū eis oleū rosatū t ceruſatū armenū: t acatiā t tuciā t si indigueris opio pone in eis sm necessitatē t dispōne.

¶ Descriptio clisteris pueniens excoriationi ēt. Recipe coitices amigdalarū t coitices fistici t granatoꝝ t gal. t sumac t folia sentcis t radicē alienuꝫ. elixent itaq̄ cū vino donec inspissent: deinde colet t terant aliq̄ trocisci clisteriozꝝ t ponantur in eo cum oleo myrtino.

¶ Collyrioꝝ aūt ad excoriationē medicinarū matres sunt myrrha t thus t crocus t sandaraca t alumē t storax t castoreū cū adest opiū t lutū t charta cōbusta t san. draconis t coitex ceruinū adustū t chimolea t lutum que currunt cū ea t clunia eq̄ merdasengi et que sunt similia illis. et q̄ndq̄ necessaria sunt armenta et arsenicū. ¶ Collyrū ad excoriationē et tenasmonē: myrrha et crocus et thus et opiū pficiantur cum albumine oui. ¶ Illud sandaraca storax myrrha crocus opiū: pficiant cum aqua arnoglosse. ¶ Et q̄ndq̄ fit ex hmōi medicis maranta cum oleo ro. et ceruſa et administrāt sup pānū et frustū cotti et ponit in ano sm q̄ ponit i tpotenta ita q̄ equet illud et mundificet. ¶ Troaūt clisteriozꝝ excoriatōis sunt sicut tro. de arsenicis ad excoriationē: et tro. stelle: et oꝫ vt seruētur in vinacia vue vt pseruet i eis. virtus et tro. de charta cōbusta. ¶ Descriptio troci. charte cōbuste. ℨ.x. arsenicozū adustoꝝ et coitcis eris et aluis tamen et gallarū et calcis que non est extincta oium. aā. ℨ.xij. fiant et eiꝰ tro. cū succo arnoglosse quorum vnusquisq̄ pondere ℨ.iij. t quo et eis administrēt pōdus. ℨ.i. et magno tro. Liteger. ¶ Tro. alꝰ. ℞. lilac et capita gnatoꝝ t succutū et balaustia et gna acreste et calcātū. t colcotar et eriś adusti et ātimōij oiu ℨ. aā. ptē. i. floris eris ptē. ℨ. fiāt ex eis tro. ¶ Tro. fortis. ℞. calcē t alcali et acatiā et gallas arsenicū tetrant cū aceto aliq̄b' diēb' et ifoꝛmēt tro. et cū fortitudie eiꝰ q̄ndq̄ sufficit vt clisterizet cū aq̄ arnoglosse. ¶ Empsa āt et epithimara tuāna in h̄ sūt empsa pdcā in. c. curatōis fluxus ventris absolute. ¶ Et tā expti ē epithima ō tro. stelle cū aq̄ myrti et pulr eivalde. ¶ Et q̄n nō cessat dolor: tunc sedeat infirmus in tina in cuius aq̄ decocta sunt stiptica non cum aliquātulo aneti et fenugreci t eluet: et si fortior fiat fius et āgustia in excoriatōe colica admistra lac aceto sum decocti i aq̄ sautc q̄ntaq̄ infrāte sint. ¶ Qō si dolor adeo fiat fortis donec appropinquet finis non erit excusatio narconcozum: et ante illud clisteriza cum adipe vaccino cum aqua salsa vich ordei abstq̄ expulsione. ¶ Et forasse se-

Digitized by Google

dabitur dolor & abscidet egritudo pp illud qđ accit de equatõe hu. & si non sedat: cura cum eo qđ scis. ¶ Et si vis clysteriza in hmõi hora cũ hoc clysteri: sumat aqua lactis ordei & risi: & adipes renũ capraru: & oleũ ro. & gũmi arabicũ & cerusaz & vitellũ ouĩ: & quasset oĩa in loco vno & si vis pone in eo opiũ & administra. ¶ Et cũ fuerit excoriatio flegmatica tunc necius erit vt incipias in curatione eius cum eo qđ incidit & educit ipm & facit acgescere ab eo: & cibet cuz hmõi donec sint cibi eius ẽt pisces saliti & finapis cum sicla & almuri & alcanguamic. sint tincture eius ex eis que sunt sicut granator grana cum oleo cuz seminibus & finapi que incidunt. ¶ Et qñq multiplicat cibatio & albusir assato cum tam sumpserit aliqd ex medicinis que ad caliditatẽ declinẽ sunt sicut alcanzi & cardamomum inuat cum eo. ¶ Et dixerunt qđã q quidam hñs vlcera intestinor innatus est cuz elario qđ omni die sumebat in potu cum vino: deinde cibabat albusir assato: fecit illud aliquibus diebus & vt q sit illud hutus gñs. ¶ Et tam dixerunt q qdam hõ fuit curans dyssinteriam antecedentẽ cura mortificante: aut sanante in die vno. ¶ Cibabat hoiem pane cuz cepe acuto & munorabat potũ eius in illo die: & clysterizabat eum in mane cum aqua salis acuta: deinde psequebat illud cum clysteri medicine forcios ex clysteribus incarnatiuis: & si intolerabat dolorẽ eius cum quo curabat sanabat: & si non moriebat. ¶ Et erant clysteria eorum ex hmõi clysteri. Recipe sansuci cymini carmeni salis foliorum aldemesi hymidor melilloti oium añ.3.i. & olei lact.ij. decoquant in oleo: donec cõsumat tertia & colet & administret illud oleum clysterizando. ¶ Et iterũ pfert eis clystere cum decoctione risi: & qñq ponunt in ea pisces salti. ¶ Et ratuz dcm in hac specie egritudinis. Recipe carnis dactilor pondus lb.ij. & s. & mastices.3.i.ß. & aneti humidi.3.vi. & aloes.3.i. & cere.3.x. & oleiruacei: & olei ros.q.sufficit. ¶ Et qñq ponit in ipso semen nasturtij ppter cum sentit flegma vitreũ. ¶ Excoriationi autem melice post regimen melie & splenis fm q diximus in loco ante hunc: & post rectificationẽ regis pfert suffus de luto: & pferunt ei clysteria de risi: & sint in eis spes aromatice & scia calida & lenia & scia stiptica. & ponant in eis oleũ ros. & vitellus ouĩ: & eor cibi sint a quibus gñat san. ¶ Et qñ fuerit vlcus malignũ non erit excusatio quin fiat clystere cum aqua salis gẽme: deinde sequaris ipm si indiges eo cum illo qđ tam valde mundificat donec appareat caro mũda: deinde cura cũ clysteribus incarnatiuis. ¶ Et clysteria lenia ad hoc sunt sicut clystere in quo ponunt spine egyptiace pres.iij. ellebori nigri partes.ij. decoquantur cum aqua & sal gẽma. ¶ Qđ si illud non confert: tũc administret troc. de arsenico. ¶ Excoriatio autẽ que fit ex fece curat cum eo qđ lenit nam & sint in eo lentas & vnctuositas & glutinatio & lubricitas. & premittat ante cibuz sicut vitellũ ouĩ sorbilis: & sicut ius galli decrepiti: & sicut iura alectidabegi facta ex pullis facilibus impiguatis. ¶ Et administrent clysteria lenitiua ex succis glutinatiuis lubricatiuis simul cuz olco ro. & vitello ouĩ & silibus. ¶ Et qñq pfert cum plongat hec excoriatio vt sumant semen lini & semen psilij se. maru & se. altee. & accipiat mucilago eorũ & detur in potu ante cibũ. Ipsa. n. aggregat ad lubricitatẽ & sedationẽ doloris & glutinationem. ¶ Et sumere prima ante cibuz qñq remouet hoc accis. ¶ Excoriatõi vero fcẽ succession potus medicine pferunt medicine singulares glutinatiue pdicte. & pferunt ei dragagantum assatũ de quo bibant in lacte aceroso .3.ij. & ß. & qđ est.ß. & pfert ei valde vt fiat clystere cuz butyro vaccino recenti bono. & qñq ponit in ipo aliqd de san. draconis. & qñq pfert ius vitulj in aliq excoriatiõe colica & nõ est medicia oinz. ¶ De cura fluxus vētris fci pp cibos. Ca. viij.

c Era nota ad istos est vt phibeatur descensio eius dum non accit colyri ca fortis supflua. Sz si fuerit ex multitudine cibi fiat illud & administret fames post illud. & qñ descenderit sumat aliqd ex robub stipticis. ¶ Et si acciderit debilitas sumat allaczi: aut suffus ō granati. ¶ Et si sentiatur debilitas in stõ cum eo qđ accit de multiplicatione: & figit illud id qđ accit de rugitu & vẽtositate: sumat belaustiaruz & thuris & ameos pties equas & pficiant cum passis trius. cũ suis interioribus & comedat ex eo oi mane quãtitatem nucis. ¶ Et iterum sumat medicamen de acoro & alcameer zech dictum in annodotario. ¶ In fcõ aũt ex corruptõe cibor in scipsis aut in eo: aut qualitatibus malis in eis: aut velocitate administratõis eius in eis: oz vt sumat postea cibos boni chimi. & cureť ipressio remanẽs ex calore & frigore cum eo qđ scis ex elijs fris aut calis. ¶ Et si fuerit cã viscositas eor & lubricitas ipsor: puerte ad eos illud in quo cum lenitate est stipticitas. Frigus aũt eor & caliras ipsor sunt fm q eis cõuenit. ¶ Et si cã fuerit pmissio lubricitatis pmittat stipticũ. ¶ Et si cã fuerit postremitas cui cuius velociter fit digõ apud regimen: tũc sumat spodiũ & aliqd de rob vt rectificet stõus ab impressione eius cuius alteratio nocuit ipz. nã fm phm accit calefactio. ¶ Et si faciat accidere raro frictate pp acerositatem cibi in gbusdã disponibus hmõi regimen sumat spodiũ cum canzi. ¶ Et si cã fuerit paucitas cibi: aut subtilitas subc eius cibetur post ipm carnibus grossis mosulat & conditis cum stipticis & cũ aceto preparatis: & piscibus salitis & simulibus. ¶ Quod si timeatur debilitas

Digitized by Google

digestionis cum hoc cum seminibus condiet.

¶ De cura fluxus cerebralis. Cap. ix.

o Portet vt hijs eum oino non dormiat sup collū. ¶ Et qñ excitatur a somno ē et necū vt vtat vomitu quatenus egrediat humor grossus effusus ad flōm ex capite faciens fluxum. ¶ Et vt admistret illud qđ diximus in .c. catarri de rasione capitis ⁊ fricatōe eius cuz rebus asperis ⁊ ex vaporibus capitis ⁊ administratōe rubij cantū ⁊ cauterizannū sup ipm ⁊ ex pfortatōe eius ⁊ rectificatōe cōplonis eius. ¶ Et qñq necū est cauterū: ⁊ non oz vt administret retentio eius a stō cum medicinis stipticis ⁊ magnificet timor: imo oz vt exhaĩ illud qđ de eo aggregat supius per vomitū: ⁊ illud qđ descēdit ex via intestinor: ⁊ si non cum alio salnū cū clisteribus: ⁊ restringat illud qđ de eo descendit ad ventrē: non cum illo qđ cōstipat: quare sedeat mā in ventre imo cum eo qđ est sitle illi quo retinet ex pectore ex eis que diximus in suo .c. ⁊ cū eo qđ docuim⁹ te i .c. cure catarri ex absciss̄ōe cāz faciētū catarz ⁊ rectificatōe eaz.

¶ De cura fluxus opilarini. Cap. x.

f Fluxus opilarini plūs fit cuz plodis: siue sit a corpore toto: aut sit ab opilatione in epate: aut inter epar ⁊ intestina. ¶ De errore igit est vt cadat additio in opilone per stiptica: imo oz vt iuuetur qđ expellit ab opilone cuz eūone. ¶ Cūq eūant vie ab eo misceant medicine aptitue opilationū vt apiant eas. ⁊ qñq necū est in apiendo opilones solutiuuz fortiter attrahens mās grossas gñantes opilonē ⁊ clisteria fortis aperitiones ⁊ attractōis. ¶ Et vomitus est ex rebus magis iuuantis ad illud qñ cadit ex obuiatio ne ipsius quēadmodū testat hyp. ¶ Et rectius qđē est hijs hanc egritudinē vt comedat cibū suū in pluribus vicibus non in vice vna: imo in oi hora quātitate que ptinet ei de cibo suo: deinde oz vt patiat. ¶ Deinde oz vt pleq facias cibū suū illud qđ adiuuat ad penetrandū cū velocitate ⁊ aperiat opilonē cibo. ⁊ melius illo toto apud .S. ē diacalamēti: ⁊ det de eo añ cibū vsq; ad auf. i. ⁊ cū digerit cib⁹ det ei ō q̄ntas. 3. 5. ¶ Et vinū vetus forte subtile paucū est bonū valde: cum administrat post cibū. ¶ Et tyriaca est res magis iuuatiua ad illud. Et qñ rectificat digō cibi balneet. ¶ Fricatio aūt oz vt non ab ipso sepet ante cibū ⁊ post ipm: ⁊ qñ debilitat indiget fricatōe vehementi cuz pāno aspo dorsi ⁊ ventris. ¶ Et qñq necū est vt liniat corpus eius pice ⁊ medicis rubificātibus. ¶ Opilonē vero aptionē iam sciuisti: ⁊ oz vt non soluat eger iste a fricatōe: nā cū tu curaueris eum: ⁊ aperies opilones ⁊ resolueris humores opilatiuos penetrabut cibus ad corpus ea⁹: ⁊ nō accidet diarea p⁹ illō ⁊ pfortabit corp⁹ a⁹.

¶ De cura fluxus liquefactiui. Cap. xi.

i A cis que sunt sicut ethica ⁊ phthisi ⁊ que hac via incedunt non speratur vt curet: misi sicut sperat in curatōe cāe eius. ¶ In eo aūt qui est infra illud curet corpus cum infrātius humectānb⁹ ⁊ aeribus ⁊ cibarijs ⁊ cibarijs ⁊m illud. ¶ Et extinguat cum eis que sunt sicut trocisci de spodio. ⁊ trocisci de cāphora: ⁊ cum epithimanbus ⁊ emplis infrātius sup cor ⁊ pectus ⁊ epar. ¶ Et sint cibi ex carnibus leuibus hulūer: ⁊ infrātis ⁊ musilat ⁊ caro pisciū ⁊ succabegi cuz aceto ⁊ panis similagineus bene pfectus ⁊ fermentatus ⁊ panis cum assāt. ¶ Et qñq fit ex eo sorbito permixta cum gūmi. ⁊ silr cibus qui fit de acetosa ⁊ sūbus. ¶ Et non retineat expulsio vice vna imo retineat gradatim cum hmōi curatōibus ⁊ cum tro. de spodio restrictiuis ppue: ⁊ cum tro. ⁊m hūc modū. ℞ Recipe lunū armenū ⁊ spodiū ⁊ castaneas ⁊ semen acetose excoriatuz ⁊ almirberis ⁊ ro. ⁊ gūmi assarū: ⁊ caneros adustos: terant oia ⁊ pficiant cuz aqua cydoniorz.

¶ De cura fluxꝰ fci a spissitudie cutis. Cap. xij.

i Cum inuenius ad signa eius vbi docuimus regimen attractōis māz replenionalis ad exteriora corporis: ⁊ melius qđē est vt exhaĩ humores pp flōmiā ⁊ fluxū ventris ptinentē a quo tam expeditū sumus. ⁊ administrent balnea cū aqs aperitiuis: ⁊ sunt illa in qbus decocta sunt aperitiua: ⁊ cū lauatuis ⁊ mūdificatuis. ¶ Et multoriens vtant tunis ictericie. ¶ Et si fuerit spissitudo vehemens administret fricatio cuz pānis lineis asperis ⁊ cum villis donec rubeat cutis: deinde effundat sup eam aqua calida ⁊ aque in qbus est virtus aperitiua eorum que diximus.

¶ De cura colyrice passionis. Cap. xiij.

c Colirica passio hz regimen in principio cum mouet: ⁊ regimen in medio sui motus: et regimen apud commotionē suā malā: et inobedientiā suā malinosaz: et motionē accitū suoz timoroz soz. ¶ Cū appent signa colice passionis et icipit eructuario alterari a dispone sua et sentit in stō granitas et in intestinis punctura: et qñ est cum ea nausea: tunc oz vt non sumat sup illō aliqđ oino: neq; post illud nisi cū timet casus virtutis: tūc. n. rege cum eo qđ dicemus. ¶ Primū igit qđ oz fieri est vt expulsio fiat pervomitū si fuerit cibus adhuc primus supioribus: et si non fuerit ita pñr adhibeat aliqđ qđ ipm deponat ex eis que leniūt nām: et sit illud qđ facit vomitū lenificatiuū cū mensura que exhaĩ illā quātitate per qđ exhaĩ illā sup fluitatē sup illō aut rem exheā ab ea. ¶ Et oz vt expellant cum eo in quo nō sunt due malitie: mollificatio stōi et debilitas virtutū eius sicut in oleo sisamino et oleo de olutis: et aqua calida; neq; cum illo

Digitized by Google

in quo nō est glutinatio cū ipsi indigē ꝙ glutinatōis: imo cū eo qđ est sicut aq̄ mellis ⁊ syrupus acetosus dulcis cū aq̄ calā nō pp neḡtatē: imo cū eo qđ est sicut aq̄ calā sola: aut cū pauco banrach: aut cū sale nap̄co: aut aq̄ calā cū eiminō pauco. ¶ Et sīr si vomuerit p seipsos ⁊ accīt eis subuersio nō obediēs. ⁊ nocet eis per illud ēt tunc opꝫ illic vt cureť. Hyp.n. dixit qꝫ vomitus qñqꝫ phibeť vomitu: ⁊ fluxus fluxu: ⁊ fluxus vomitu: ⁊ vomitus fluxu. ¶ Et eorū fluxus oꝫ vt fiat cū suppositorio lem ex terentia bus: ⁊ zuccaro: ⁊ sale: aut clysteri leni ex aq̄ sicle q̄ntate. lx.ʒ. ⁊ dūrac pauci sup eā q̄ntate aur. i. ⁊ zuccari ru. q̄ntate. ʒ.x. ⁊ olei ros. ⁊ sisamini q̄ntate. ʒ.vij. aut cū aliquo qđ bibať sicut cymi nū. Ꝫpm.n. ē inunctiū i hocvalde. ¶ Cū ergo scieris qꝫ mīe in corpore colice sunt cōmouēdes eā: nā ipse qñqꝫ sūt de adiuuātibus ad hoc vt accidat colerica passio: ⁊ nō est timor: tot' ex cibo: nō inuenis excusationē qn ifrides stōz tūc exterius cū eo qđ infrā: ⁊ si nō cū alio saltē cū mīe post adiutoriū eius ad vomitū si declinet ad illud cū mensura itolerabili. ⁊ in illa ifrātōe est ḟedatio sius si fuerit. ¶ Cū ergo supabūdat vomitus ex eis ꝙ remanēt ipm est infrātio stōi cū hmōi: ⁊ ponere vētosas sup vētrē absq̄ incisione: ⁊ si fuerit frm infrāns ex succis fructuū erit ēt magis inuatiuū ⁊ si misceaṅ cuz eo sandali ⁊ cāphora: ⁊ rose: ⁊ liniať cū eis almurach̄erit inuatiuū. ¶ Et qñqꝫ nēcū est stringere extremitates. ¶ Et si fuerit calitas fortis cureť cuz medicamine de luto anesiburni dcīm in antidotario. ¶ Amplius oꝫ vt ꝓsideres illud qđ egredit: dū.n. pseuerat cūdo chylus ⁊ aliqd hȳgenū ei ⁊ cibus nō ꝓcedit eius retētio oīno aliquo mōꝫ. Ꝫn ipo.n. ē timor magnus. ¶ Cū q̄ alterať ab illo alteratōe fortasse feda nēcia ē eis retētio. ¶ Et sīr cū illud qđ egredit est res curathi a viscosa: aut colica: aut alia ex eis ꝙ debilitant corpus ⁊ ipumūt in pulsu ⁊ faciūt eū frequentē ꝑm equalitatē: ⁊ descendentē: ⁊ faciunt apparere in corpore sicut extennationē ⁊ in mirach sicut spasmū: ⁊ fortasse accīt sicut situs ⁊ febris signū p̄ solū ventris pmutať ad sanitatez. ¶ Et oꝫ vt adiuuet in retentōe eius cū robur stipticis. ⁊ qñqꝫ pdiunt cū eo qđ est sicut menta: ⁊ si euomuerit ea reuerenť sup eos ⁊ dentur eis paulatim. ¶ Et nō oꝫ vt cessēt a dando in potu medicinas restrictiuas: ⁊ robur stipticas ꝑm ȳtutē eoꝝ: imo oꝫ vt ueren sup eos: ⁊ fiat pmutatio de vna medicina ad aliaz: ⁊ sint ocīs stōatice. ¶ Et aq̄ ros. calefcā ꝓfortat stōs eoꝝ ⁊ calefacit ⁊ phibet ex egritudinib⁹ eoꝝ. ¶ Et ista robur oꝫ vt non sint acetositatis talis que mordicent stōm ēt: ⁊ sint aduuāta ad mām: imo si est cū eis aliqd ex hoc frāgať cuz re que non sit de gñe eius qđ solum: aut vomere facit. ¶ Et acetosa qdē ꝓuenientia sunt in excoctione. Et sīr ea ꝙ sunt vehemētis fritatis ex eis ꝙ bibunť actu. Et qñqꝫ nō ꝓueniunt eis ꝓ hoc qꝫ ꝓcutiunt stōm. Et plurimū gbuꝫ ista ꝓueniūt sunt illi qui sunt colici: quare oꝫ vt expiať dispō qua recipiūt ea. ¶ Et syrupus factus de mēta cū aq̄ granatoꝝ expressoꝝ cū pulpa sua cū aliquātulo mente est bonus eis phibens vomitū eoꝝ. ⁊ sīr aq̄ granatoꝝ acetosoꝝ. ⁊ qñqꝫ ponē in ipso aliqd de iuro aromatico qđ comedit. ¶ Et cū plurimi eoꝝ bibunt aquā calidā foꝛuter ⁊ expandit virt⁹ ad venas eius: ⁊ redeunt mīe expanse ad venas. ¶ Et oꝫ vt vaces ēt ad vapoꝛatōes ⁊ vnctiones ⁊ oleis in qbus sunt cōfortatio ⁊ stipticitas: ⁊ calefactio subtilis super hypocondria sicut oleo de neridē ⁊ de lilio narcisino ⁊ oleū ros. ⁊ oleū in quo bullitū ē mastix ⁊ est inunctio bona eis ꝓprie cuius colirica passio est a cibis grossis. ¶ Junctare vero ⁊ lacerti inungaṅ cū eis q̄ sunt sicut oleū ros. aromatizatū ⁊ sicut oleum vio. cum cera pauca. ¶ Et emplastrenť stōi eoꝝ cum emplis stipticis infrātiuis vehementis stipticitatis: ⁊ fit in eis aromaticitas ex eis que sciuisti. ¶ Et cum nēcū facit timoꝝ vt phibeas colericā passionē ⁊ nō eūata sunt oia que oportuit eūari de cibo corrupto ⁊ humoꝛe malo: deinde cōmouet: tūc oꝫ vt cibes eum adhuc cum cibis frangentibus ipm: deinde eūes eum post aliquot dies cū eo qđ solui ipm. ¶ Cum ergo senseriś qꝫ cā tota non est ex cibo: sed est illic sicut fortitudo frigoris stōi ꝓparabis in retinendo vomitu eoꝝ: postq̄ vomitu expulerit quātitatē quaz oportuit expelli cum syrupo de menta pmixto cum minua pauca: aut cum virtute xuloaloes: ⁊ facyt sint emplastra eoꝝ declinoza ad calefactionē: ⁊ fac vt illi sup qđ dormiunt ex cibo pmixta sit virtus pulloꝝ colūbarū. ⁊ sint cum eis speciesꝑm quātitatē quā existimas: ⁊ panis infusus in passo ēt. ¶ Cūq̄ feceris hmōi bus hoc accidēs ex potatione ⁊ emplastratōe illud qđ diximus tunc nēcium erit vt ingentiū inuenias in faciendo eos dormire super lectos stratos pānis cuz canticis somniferis ⁊ canulenis ⁊ cunis ⁊ pīlo ne leui sic ꝙ dormiant super eam. Et cum eis que diximus in faciendo dormire illos super quos dīnaṅ vigilie: ⁊ oꝫ vt sit locus eoꝝ locus in quo non sit lumen plm̄ neq̄ frigus. Frigus nāq̄ expellit humoꝛes eoꝝ ad interiora. ⁊ ne cessiras ad trahēdū eos ad exteriora sit necessaria. ¶ Ꝏ si pulsus incipit minoꝛari ⁊ videris aliquid de impressione spasmi ⁊ singultus incipies ⁊ dabis ei in potu aliquid de vino dulci odoꝛifero in quo est stipticitas cum aqua cydoniozum ⁊ torcellis: aut medullam panis similagine calidi quantum possibile est. ⁊ si necessarium est quod sit fortius illo accipiatur caro plurimꝫ ex carne molli ⁊ tenera q̄ sit ex carne iuuum ⁊ arietis ⁊ incidatur ⁊ ponatur sicut

Digitized by Google

est in vase: ⁊ decoquant quousq; amittat aquo
sitatē suā: ⁊ fortitā ad se redire eā faciet: deinde
expmat fortiter: post decoquat illud qđ expſſum
est ex ea paulatim: ⁊ fiat ex eo sunt cū aliq;
fructuū infrigidātū ⁊ meliores eis sunt grana
ta ⁊ cydonia. ℂ Et sunt ex hoibus qui ponūt
cum eo aliqđ occultū ex vino ⁊ fortet. ⁊ si di-
gnis soluat in eo panis paucus non erit in eo
malum: deinde dormiāt super illud. Et nō est
malū eis vt vna pēſiti de qua ipſi accipiant cū
apperūt eā ⁊ sumē ex ea parū masticando eo
grana eius bene. ℂ Q̄ō si nō retineat in ſtōs
eo; aliqđ de hoc ⁊ alijs: ⁊ declināt ad vomē-
dū tūc pone sup inferiora vētrū eo; ventosas
magnas apud vmbilicū sine incisione. Q̄ō si
nō steterint sup ipm: tunc sup illud qđ est inter
vtraq; spatulas declives ad inferiora. ℂ Et si
possibile fuerit vt sic dormiat erit rectū: ⁊ si fue
rit magis declive ipm ad inferiora liga qđ est
sub ascellis: ⁊ adiutoria eius: ⁊ fac eū dormire
si possibile est: ⁊ cū exciterat ipm dolo: ventosa-
rū: aut instita tūc retinera ea ambo super ipm: ⁊
nō alteres ea ambo vsq; quo sis securꝰ vt recipi
at cibus discēdere a vomitu: aut sedat motus
descensiōis in fluxu vētris: tūc.n. solue qđcūq;
fuerit ambo; paulatim. ℂ Si aūt non recipi-
at aliqd: imo fluxu vētris educat ipsum: tunc
aggrega in cibatione eius inter stiptica ⁊ inter
ea in quibꝰ est stupefactio aliq; sicut anisum assa
tum qđ ponat in decoctione papaueris: ⁊ po-
nat sup ipm galia: ⁊ nō ponas in ipsa dulcedi-
nē. Dulcedo.n. qnq; fit cā ad abhorrēdum ⁊
lenitatis ⁊ fluxus ⁊ solutis nāe. Cū ergo de-
deris ei hmōi facit ipm dormire desuper. Q̄ō
si fuerit illic vomitus ꝓhīr: adhibeas ei codea-
rium. i. de syrupo mēte: aut rob eius. ⁊ si fuerit
fluxus vētris ꝓmitte sup ipm suctionē aque cy
donio; stipticoꝝ alsarur ⁊ piroꝝ alsceni ⁊ mia
loꝝ alsceni muzoꝝ algobeira. ℂ Sitis aūt eo
rū frāgit cū eis que sunt sicut sauch malo; cū
aqua granatorum. ⁊ opꝫ vt nō sēparent ab eis
odores cōfortatiui ⁊ restaurent sup eos: ⁊ oē
qđ mouet in eis subuersionē aie pmutet ad il-
lud. ℂ Et qnq; abhorrēt qđā eoꝝ odorē pa-
nis: ⁊ quādoq; delectant eo qđā eoꝝ: ⁊ qnq;
abhorrēt quidā eorum odorē turis: ⁊ qnq; de-
lectant eo quidā eoꝝ: ⁊ filr vinū: ⁊ filr suffumi
gationes. ℂ Fructuū aūt odorē ples eoꝝ recu-
piunt ⁊ opꝫ vt nō cibent aliquo dū nō verifica
tur eoꝝ fames. Q̄ō si famē patiant ante mun
dificationē nō cibent. imo mittant in balneū ⁊
fūdat super capita eoꝝ aqua tepida ⁊ exeāt ⁊
nō morent. ℂ Si aūt appareat spasmꝰ admi-
nistra sup iūcturas cerata lenia calfa. pfundan-
tia: fricq; in hyeme cū oleo de neride ⁊ de lilio:
⁊ in estate cū oleo ro. vio. ⁊ filr. pjce sup eā pān
nū infusum in oleis humectātibus lenitiuis ⁊
in oleo de oliuis. ℂ Et oportet vt intētio sit in
mādibulis ⁊ icessanter deuet cū mento ⁊ lacer
to mouēre genas inferiores ad supiora cū cera-
tis. ℂ Et uterum cū quiescat inflāmatio colirice
passionis ⁊ dormiāt ⁊ excitant: da eis in pota
aliqd de robub ⁊ fac eos ingredi balneū cū fa-
cilitate ⁊ nō multiplicēt morā in eo: imo ḡdu-
tate qua sumāt de hūiditate balnei: deinde ex
trahe eos ⁊ cooperi ipsos ⁊ ciba eos cibo pau
co leui boni chymi ⁊ calefac eos: ⁊ nō dimitta;
eos plm bibere valde ⁊ sepatet inter aquā ⁊ vi
nū si sumpserint stiptica sup cibū. ℂ Et prepa
post illud in confortādo stomacos eorum cum
eis que sunt sicut troc. de ros parui ⁊ magni: ⁊
sicut geleabi ⁊ spodium ⁊ cum eis que sunt si-
cut allazazi. ℂ Et multotiens quidem fit bal-
neum causa sparsionis humorum ⁊ mātei coli
rice passiōis ⁊ euēr ꝓfortationis in membris.
ℂ De regie fluxꝰ medicinalis. Cap. xuij.

a Q̄ hoc iā singulare fecimus ca. vbi
dixim⁹ medicinas solutiuas ⁊ vo
mitiuas ⁊ earū administrationem.
Sed cū hoc nos dicemus breuiter
q; in principio sui oportet vt cureť cū lactibus
⁊ oleis ⁊ proprie cū ingeniat in lactib⁹ vt fiat
stiptica: ⁊ in oleis vt sit in eis aliquid exh̄. Hoc
eni tēperat cām sanguis. ℂ Et qnq; sufficit i
pncipio lac ⁊ oleum ⁊ aq; cala ⁊ qnq; est sana-
tio in potando ista vna vice post alia. ℂ Et bi
batur aq; calida ⁊ ppie cū adheret ex substan-
tia medicine aliqd stō ⁊ intestinus. ℂ Ipsa.n.
trāsmittit eius audaciā: deinde cōsēgris illud
cū clysteri confortato tēperate ⁊ cibo similiter.
ℂ De cura fluxus cretici. Cap. xv.

n Q̄n oportet vt retineat fluxꝰ creti-
cus cū nō pducit ad finē. Q̄ō si
supfluat cureť cū ppinq; illi q̄ curať
colirica passio: verūtā nō oportet vt
cibeť aq; carnis si fuerit egritudo acuta valde:
imo cibeť eo in quo est ufrātio ⁊ ingrossatio fi
cut ē sorbitio facta ex sauch hordei ⁊ sauch ma
lorū. ℂ Et si tolerat carnē: cibeť cū eis q̄ sunt
sicut pisces recentes decocti cum granis gra
natorum: aut cū aqua eoꝝ conditi cum semini
bus stipticis ⁊ que sunt ex coriandro in aceto
posito ⁊ exiccato ⁊ similibus eis.
ℂ De tenasmone. Cap. xvi.

p Primum qđ opꝫ te scire de dispō
tenasmō ē an est tenasmō vez aut te
nasmō mēdosum. ℂ Et tenasmon
qđē mēdosum ē vt sit in ano fer sicca retēta ⁊
quādoq; exp̄mitur ex ea aliqd: ⁊ quādoq; ab
radit intestinum ꝓpter laborē qui proueniet ex
motu eius: qnq;.n. est illud ⁊ existimať q; illic
sit tenasmon. ℂ Si ergo ē aliqd ex illo opꝫ vt
cures ipm cū clysteribꝰ leuib⁹ ⁊ cū collyriis mo
dicatiuis. Q̄ō si nō sgunt clysteria lenia acue
ea cū lenitate ⁊ humiditate sua aliqua acuitate
vt extrahatur graue ex eis: deinde si indiges in

Digitized by Google

rediquo humiditate ⁊ lenitate pura sis contentus eis. ¶ Et q̄nq̄ indigebis vt in pomedes pillulaſ de bdellio. aut gūmi albotim si fuerit illic grossitudo māei. ¶ Et si fuerit calit asindigebis eis q̄ sunt sicut cassiafi. ⁊ syru. violace⁹ ⁊ similia: ⁊ pillis factis ex medulla cassiefi. cū succo ligritie ⁊ draganto. ¶ Si aūt fuerit tenasmon purū: tūc si fuerit cā ei⁹ frigus aduenies quo: curabis ipm cū vaporationib⁹ ⁊ cū clysteribus calis: ⁊ cū furfure cū quo vaporabūtur anus ⁊ coxe ⁊ pectē ⁊ emūctoria: ⁊ sedeat sup mittū ⁊ salē calefacta ābo in pāno: aut evaporent cū spongia ⁊ aq̄ calefacta: ⁊ cū spōgia sicca calefacta: ⁊ iungaſ cum cerato et gbusdam olcas calis ⁊ stipticis. ⁊ calefiat loc⁹ eius ⁊ pmisce eū cū vino calefacto ⁊ oleo omphacio: aut ꝓcipue ei vt ingrediat balneū calm ⁊ sedeat super terrā calam. ¶ Et scias q̄ frigus nocet tenasmon in plūbus horis: ⁊ ꝓ illud est calefactio subtilis ꝓferēs eis in plīb⁹ dispōtibus. Et sūt sunt plures spēs tenasmon q̄b⁹ ꝓfert vaporatio: sic nocet ei⁹ infrātio: ⁊ plīb⁹ spēbus ei⁹ nocet assumptio medicinarū q̄ gīnant chimū grossum ⁊ viscosum. Et si fuerit cā ei⁹ duricies recti sup quā sedet hō mollificet cum cerato ⁊ oleo anetino aut camomillino cum bdellio ⁊ cera: aut cū oleo calido in q̄ ponas spōgiā ⁊ appropinques loco. ¶ Et si fuerit cā eius apa calm studie in retinēdo illud q̄d currit ad apa in via venarū aut et via fluxꝰ: ⁊ rege apa ⁊ tempera humorē calm: ⁊ opz vt cureſ in initio sui cum flōmia si necium fuerit ⁊ cū minoratione cibi multa: imo face eū ie iunare si possibile est ei illō duob⁹ diebus. ⁊ vt admistres sup eum in pno aq̄s ⁊ embrocas q̄ declinat ad frigus aliq̄ cū mollificatōe ⁊ phibitione eius q̄ effundit ad ipm. ¶ Et ex eis q̄ cōferunt ad ipm est filtrum ifusum in aq̄ myrti ⁊ rose cū alcāna pauca. ⁊ fiat clystere eiā in pmis cū eis q̄ sunt sicut aqua ordei ⁊ aq̄ solatri ⁊ aq̄ ros. ⁊ oleū ros. ⁊ albumen oui. ¶ Et si cā fuerit fluxꝰ retinebis ipm sicut scis: deinde embrocabis ⁊ empl'abis cum mollificatiuis ex camomilla ⁊ aneto cōmixtis cū eis que scis ex stipticis: deinde admistrabis maturatiua q̄bus sint oia illa in locis ꝑeritis. ¶ Et q̄nq̄ cōfert clystere cū oleo dulci decocto cum aliquo ex stipticis. ¶ Et cū ru cibas melius q̄ cibas est lac recēter mulctū decoctū: q̄n retinet fluxum desup ⁊ lenit locū. ¶ Et ex medicinis bonis q̄n vis maturationē ⁊ resolutionē ⁊ sedationes doloris est empl'm de fenugreco ⁊ maluis ⁊ empl'z de melliloto: ⁊ empl'z de caulib⁹ decoctis. ¶ Q̄d si necium fuerit forte tuus ponaſ cū eo parū cepe assate ⁊ parū bdellij. ¶ Et ex marā expris cū apa ē inflatū doloroſum est vt sumank plūbi adusti ⁊ lauati ⁊ cerusse plūbi ꝓpare cū opopo. ⁊ merdasengi cōdita ꝓtes eqles: ⁊ ꝓficiank cū vitello oui ⁊ oleo ro. ⁊ nos ꝓbauim⁹ ipz ⁊ inuenim⁹ in fine vtilitū. ¶ Et sivis distilla sup ipz aquā solatri aut aq̄s cortādri. et si vis adde i ipso climā. ⁊ q̄nz ꝓfert eis climia sola cū vitello oui et oleo ro. Q̄d si cā tenasmō fuerit apa durū curabis ipm cū eo quod scis de curatione apostemaatum duroꝝ et ex eis que expta sunt in hac. est vt sumāt bdellium ⁊ crocus ⁊ alcāna et synapis et allzeiri ci trina ficca et cerusa plumbi: deinde aggregentur illa omnia cum eo quod tegit adipem galline ⁊ anatis: et medulla cruris vaccarū pmixtis cū vitello oui et oleo ro. et oleo allzeiri: et fiat ex eis marā. Si aūt fuerit cā ei⁹ hūo: putrefact⁹ ibidimis illuc ex flare aut colā aut fuerit flā viscosuz curab ipm cū ablutiōe. et illa q̄ melioz ē: est q̄ fit cū eis q̄ sunt sicut aq̄ olivaz salitarū cū q̄ fiat clystē mēsura. ℈. lb. sumpta ex ea donec egredit illō qō ē illic: aut fiat clystē ex succo ꝛ̄o lioz sicle cū ꝛ̄trute violarū et turbith. deū cura ipm cū sedātib⁹ dolores et collyriis et tenasmon: et q̄nq̄ fac necium flā potare pillas fetidas. Et si fuerit cā residuū ei⁹ qō descēdit i hora: tūc si illuc fuerit fluxꝰ retinebis ipz. Cū q̄b⁹ retinueris ꝑsideraberis: nā si eger tolerauerit: nō fuerit spes q̄ fluxꝰ redeat clysterizabis q̄b⁹ leniter poteris aut suppones collyriū ex violis cū pauco sale: si mā fuerit colica: et ex medulla caprefici. coagulata: cū pauco baurach et turbith. et si fuerit mā flatica. Et si nō audes illud redi ad illud qō mollificat et attrahit et sedat dolorem et embrocis et collyriis. Et q̄n difficile fit tenasmō. et nō ē illic mā egredies: et nō ē nisi eleuatio ad scellā frequēs: cui⁹ q̄nq̄ est apa cā durū. et quādoq̄ est frigus inseparabile: tūc assidua vaporatiōne eius cū lana infusa oleo calefacto sicut oleo ros. et oleo myrtino et vio. et camomellino et pauco vino: et infunde cum illo oleo anum et pectinē et testiculos. ¶ Q̄d si nō sederit tūc clysterisa iosum cū oleo sisami no tepido: et retineat ipsum per horas aliquas quoniā sanat eum. ¶ Et hoc quidez regimen antiqui dixerūt et fecerūt ipsum quidam poste riorum: et nos iam expti sum⁹ ipsuz et est vehemēs tuamenti. ¶ Si autem fuerit ab vlceribus et corrosione cōsidera: et tunc si est natura sicca nō dimittas siccitatem eius: imo stude in lenendo ipsam cū equali lubricitate vt preciperetur egestio. siccitas enim egestionis in huiusmodi egritudine est mala valde. ¶ Et opz vt non cibent amaris neq̄ salsis valde: neq̄ acutis neq̄ acetosis valde. oia. n. illa facūt egestionem mordicatiuā et doloroſam aut excoriatiuā. ¶ Et ad vltimū opz vt cures ipm curatione corrosionis intestinoz et colera vel colapsoz: ꝓfidēs i collyriis. ¶ Et finō indigueris mūdificatione icipies et clysterizabis ipm ex aq̄ mellis et pauco sale cōmixto ei. et fit clystere ei⁹ hoc clystere ita vt nō fit fex in intestinis

Digitized by Google

aut fac collyrium ex melle ⁊ baurach : ⁊ admi
nistra ipm. deinde labora in curatione vlcerū.
¶ Et si fuerit ab emoroydib⁹ ⁊ fistulis ⁊ raga
dijs curabis cām cū eo qđ dicem⁹ in .c. suo.

¶ De collyrijs que supponuntur ad tenas/
mon. Cap. xvij.

c Collyrioꝝ aūt que ad tenasmon sup
ponunt melⁱ⁹ est qđ ex eis est magis
stipticum. ¶ Et ex eis est collyriuꝫ
de sandaraca ⁊ collyria plima ex eis in qbus
est narcoticitas que iā dixim⁹ in curatione vlce
rū. ¶ Descriptio collyrij ad tenasmō. ℞. opij
castoreum ⁊ thuꝫ ⁊ croci: fiat ex eis collyrium
⁊ supponaꝫ. ¶ Et iteruꝫ galle imature ceruse
plumbi thus san. dra. opij. ¶ Empl'a ꝓo sunt
empl'a facta ex vitello ou ⁊ medulla similagi
nei pānis ⁊ camomilla aut aque eius exp'ssa ex
ea que humida est: ⁊ aneto sicco: ⁊ altea: ⁊ mu
cillagine seminis lini ⁊ silibus. ¶ Et ex bonis qui
bus fit empl'm ano ei⁹ sunt pomi de seem deco
cti elirati cum butyro vaccino ⁊ oleo ro. ⁊ pau
ca cera colata. ¶ Suffumigatiões autez sunt
suffumigatiões note ad eas qbus vtantur cuꝫ
dolor fit fortior: ita vt sedeāt super sedē perfora
tam sup quā equēt anus : aut ponaꝫ subt⁹ tra
iectorium per qđ fiat suffumigatio. ¶ Ex illis
itaqꝫ ē vt fiat suffumigatio ex sulfure ⁊ nucleꝫ
oliuarum ⁊ stercore cameli. ¶ Et si fiat suffu
migatio cuꝫ plurimo sulfure subito euaꝫ eo.
¶ Atque ꝓo in qb⁹ decoquunt malue ⁊ ane
tum ⁊ camomilla ⁊ altea. Et quidēvt remaneaꝫ
illud qđ currit sunt aque in qbus decoquunt
stiptica. ⁊ opꝫ vt aggregent inter aquas ꝑm ne
cessitatez. ¶ Qđ si anus egrediaꝫ lauet ⁊ mū
det ⁊ reducatur ⁊ sedeat ille cuius est in aquiꝫ
stipticis valde aut fiat ei empl'm post reductio
nē ⁊ reuersionē cū stipticis ꝓfortatiuis ꝓrius
⁊ aggregatis cū quibusdam succis stipticis.

¶ Tractatus tertius de inceptione sermonis
de doloribus intestinoꝝ.

¶ De punctione. Cap. i.

Muse punctionis aut sunt ven
trositas coarctata: aut sup fluitas
c acuta mordicatiua : aut baura
chia salsa mordicatiua: aut hu
mor viscosus q nō expellit: aut
vlc⁹ apatis: aut serpētes ⁊ ascha
rides. Et ex punctione est que est ꝑm semitā cri
fis: ⁊ est ex signis eius. ¶ Et ois punctio vehe
mēs est filis colice. ⁊ cura eius a cura colice ni
si colerice: nam si ipsa curatur illa cura est in ea
timor magnus: timor punctio que non est cū flu
xu cum fortior sit est colica aut iliaca. Et quan
do pertenuit punctio ad cuteꝫ ⁊ vomitū ⁊ sin
gultū ⁊ destructionem rōnis figit mortem.

¶ De signis. Cap. ij.

v Entosa qđ fit cū rugitu ⁊ inflatiõe ⁊
extēsione sine guitate ⁊ gete cū exitu
vētositatis. ¶ Factum ꝓo ab humore colico
signat grauitas cū veh emētia mordicatiõis in
flāmate ⁊ sitis ⁊ exit⁹ a⁹ in egone ⁊ est filis colī
ce: ⁊ si cureť cura ei⁹ erit tio: maxim⁹. Signa
aūt facte ab hūore bauracheo sunt mordicatio
cū guitate addēte ⁊ egressio flatis in egone. Et
signa facte ab hūore grosso viscoso sunt guitas
⁊ adherētia doloris in vno loco ⁊ exit⁹ huius
gnis in egone. Et signa facte ab vlceribus sunt
signa excoriatiõis nota. Et signa facte ab apa
te sunt signa apatis dicta in .c. colice. Et signa
facte a ꝓmitu⁹ sūt signa ꝓmitū dicta i .c. ꝓmitū.

¶ De cura. Cap. iij.

Donet in oi punctiõe mālu nocēte
o sua mā vt vomat hūs e.i: deinde sol
naꝫ. Sz pūctio q̄ est ex vētositate cu
reť ꝑ hus cū regie ꝓueniente ⁊ aliena
tiõe eius ex q̄ signaꝫ vētositas ⁊ minoratiõe co
mestionis ⁊ paucitate pot⁹ aque sup cibum : ⁊
paucitate motus super cibum : deinde si fuerit
ventositas inseparabilis: tūc oportebit vt curē
tur intestina cum clysteri cūante hūoꝛez ex quo
ipsa cuapozat. Et admiscet in eo adeps galli
ne ⁊ oleū ros. ⁊ cera. ¶ Aut cū eo quod bibi
tur. Si fuerit ꝛgritudo superius: sicut ⁊ dactili
con ⁊ hiera in aq̄ de seminib⁹: ⁊ silr dyacidoni
tem: deinde sumat ea q̄ silr sicut tyriaca ⁊ socru
gene ⁊ filia: ⁊ sicut semina resolutiua vētosita
tū. Descripto clysteris: decoquanť polipodij
cētauree cymini aneti rutbe sicce fenugreci se.
apij in aqua decoctione bona : deide sumať ex
ea pōdus .c.3. ⁊ ponanť vel dissoluanť i ea opo
ponaci bdellij ambozz aā. 3.5. aut mun⁹ aut plus
ꝑm necessitatē : ⁊ distillent super ea neriden. 3.
⁊. aut olei ro. ⁊ mellis. 3.ȝ. ¶ Pulueris. ℞. cumi
mi baccarū lauri rutbe ⁊ ameos omniū aā. 3.5.
⁊ penidij lapidosi. 3.v. fiat ex eis pulueris ⁊ est do
sis .i. ¶ Et ueruꝫ sumať cētauree grosse pōdus
auf .i. cum decocto. Et ex eis que sunt mirabi
lis iunaméti apud expūmētatores est calcaneꝰ
porci: adurať ⁊ sumat ꝑm in potu hūs pūctio
nē vētosam. Aut deť in potu de gnis lauri fi
cis solis duo coclearia. Et ex eis q̄ ꝓferunt eis
est illud qđ ℞. gnoꝛ albē ⁊ carpobal. ambozz
aā. 3.i. bibať in aqua cala in mane ⁊ sero. Et ex
emplis cōibus virtuꝫ sunt auellane assate cuꝫ
corticibus suis cū quib⁹ emplastreť locus sem
per: ⁊ similiter vaporationes cū eis que sunt si
cut anetum ⁊ rutba ⁊ sansucus sicca. Et empl'a
tio umbilici vel sumunis cū gramis lauri cōmi
tis ⁊ cōfectis cum vino aut cum aqua rutbe ⁊
reseruata tota nocte iunarina est valde. Et cab⁹
vētose ⁊ flegmatice fit et eis que sunt sicut ius
alcanabir ⁊ gallorum decrepitoꝛ equatū cum
aneto plurimo et spēbus vel pipere et seibus: et
fit ꝓtius iure et fit panis salsus bene confect⁹.
et allaxlac rectio: est ei. Et vnum sit verus sub
tule. ¶ Et opꝫ vt vtantur exercitio subtili ante

Digitized by Google

ctbum. ¶ Et eritius assatus ꝑm go dꝫ confert
pūctionib⁹ abadus simul. ¶ Facte aūt ex flate
uscoso cognoscāt cura ex cura ventosꝫ: nisi qz
opꝫ vt intrio sit in mundificando plus aut de
subtus aut desup. ¶ Et ex eis q̄ cōferunt illis
in ipsa si nō fuerit fluxꝫ est pulnis amoni sum/
ptus per se sequēte potu. Et cōfert et sumere in
potu nasturtiū cū oleo: tro. alienan. ¶ In fa/
cta aūt ex flegmate salso: opꝫ vt incipiatur ab
ūtione eius cū clisteribꝫ q̄ recipiunt turbit poli
podiū in quib⁹ fit eqtio cuꝫ eis q̄ sunt sicut aq̄
fenūc & yiol, & vt eūcf enā cum eis que sunt si
cut hierapigra & diacidonites: deinde admini
strent cibi boni chimi ipinguati piguedine bo
na sicut pinguedo facta ex carnib⁹ arietis & gal
line & pullozꝫ pinguiū & minoz ex cib⁹ cū bonī
ficatione eoꝝ: & bibat vinū subtile paucū. ¶ Et
ex eis que ꝓferūt in oi pūctiōe frā est sumēdū
potu aquam mellis cū ḡnis arafcendet anisso &
acoro & ḡnis lauri & aristo. & folijs lauri & cē
taurea & xylobal. & singulꝫ & cōpositē. ¶ In
facta aūt a cosa opꝫ vt cōsideref. ¶ Dō si fue
rit illic vrus fortis & mā plūma euēt cū eis que
sunt sicut deco. mirabo. citri. & sicut aq̄ grana
toꝝ & parū scamonee aut absīs scamonea: imo
sola & sequaf eam aq̄ calida. & cū eis q̄ sunt si
cut decoctio tamarindoꝝ & cassie fistule: & sira
cost & q̄ sunt filia illis: deinde equef mā cuꝫ eis
q̄ sunt sicut semē pfilij cū oleo ros. & aq̄ grana
toꝝ & succus cucumeris cū oleo ro. Et empleſ
vēter cū emplis frigidis & sint in eis solatiū &
supiora vitis: & opꝫ vt misceanf cū eis eā sī
cut absinthiū. ¶ Et cibi sint illi q̄ fiunt de lenti
bus & de fumach & de spinachijs & de berbe/
ris & silles illis. ¶ Et oporet vt caueaf ab er/
roze cadēre in ea. ¶ Et exīstimaf q̄ sit colica
& curaf cura eius & moraf infirm⁹: verūtamē
nos redibim⁹ ad cognitionē iregrā eius quo
oporet vt cureſ hec pars pūctionis cū loque/
mur de ſpēbus colice existimo ergo cōplemen
tum eius sermonis in eo illic. ¶ Facte aūt ab
vlceribus cura est cura vlceriū: & iam dixim⁹
eā: sed facte ab apare cura est cura apaꝝ: ve/
rūz facte a vermibus cura est cura vermium.

¶ De rugitu & egressione ventositatis absq;
voluntate. Cap. xiij.

r Egit⁹ gñaf ex multitudie vētositā/
tus. Et gña autip sum cibi iflatiui aut
malitia digōnis q̄ est i mēbris: aut est in cibis. Et
pm qd est in mēbris & nō fit nisi pp friditatē:
aut pp casuꝫ vēntis: sicut i fine pthisis. Et pm
qd fit cū lenitate nāe & stimulatōe necitatiꝫ egō
nis. ¶ Et q̄nq; fit in itestis supiorib⁹ subtilib⁹
& ē sonit⁹ eius acut⁹ & fit i grossis & ē sonit⁹ ei⁹
gruior. ¶ Et q̄n pnuēcf ei hūditas ē declinis
ad gurgulationē. ¶ Et q̄nq; rugit⁹ est signum
crisis. ¶ Et q̄nq; accidit pp cōitatem splenis.

¶ Et q̄nq; rugit⁹ accidit multotiēs patiētib⁹
in mirach pp ꝓtinuē, ꝓpterea q̄ itestina eoꝝ
ifrigidant. Et q̄nq; fit cū inepare est debilitas.
Exitus aūt vētositatis absq; volūtate q̄nq; fit
ꝓpter mollificationem ieiunū & q̄nq; fit ꝓpter
vtraq; mollificatiōes: & diſtinguit iter vtraq;
per illud qd vī de paucitate sensus ani: aut fri
giditate eius. ¶ De cura. Cap. v.

Egaf cū alienatiōe cibozꝫ ifantiū cū
r plimoz & cū tolerātia fantis, & cum
fortatiōe digōnis cū eis q̄ tā scutistic
& refotione vētositatis cū medicinis
q̄s dicem⁹ in. c. colice vētose. ¶ Et ex eis q̄ bo
na sunt in hoc in plūb⁹ locis est dyacimmum: &
iterū dyapipereō: & utez acoz⁹ sed⁹: & si fue
rit cū fluxu tūc alcāsi. ¶ Et iterū sumaf cimi
ni & ameos & beli & carui oium aīi pars. i. ani
si partes. ij. & fiant ex eis suffuf cuꝫ pondijs la
pidosis pondere. 3. v. & cureſ eritus vētositatis
absq; voluntate curationis paralisis ani: aut
assumptione cyriace & olei alicel: reng. Et mun
garur illud quod est supra umbilicuꝫ cuꝫ oleo
costino & simūlibus si fuerit pp ieiunium.

¶ De colica & retentione fecis. Cap. vi.

Olica est iregra itestinaꝝ dolorosa:
c cū q̄ difficaf fit exitꝰ & ad egredi p
nām. ¶ Et colica qō pm ꝓpriaꝫ est
nomē eius in q̄ est cā in itestis gros
sis. & colon & q̄ sequunf ipm: & est dolor q̄ mul
tiplicaf in eis pp frigꝰ eoꝝ: & pp spūs undinem
ipsoꝝ: & ꝓpter frigꝰ eoꝝ multiplicaf super eas
adeps. ¶ Dō si est in itestis gracilib⁹ tūc no
mē ꝓpriū ei pm sciam verā ē ileos. Alterū q̄nq;
est ileos in q̄busdā locis colice, ꝓpterea q̄ ve
hemēter est in illis. ¶ Et cause colice: aut ca/
dūt ꝓpter in colon: aut cadūt in alijs & pueniūt
ad ipm pm semitā cōitatis. & cāe eius que ca/
dunt in ipso ꝓprie: aut sunt malitia complonis
singularis calida: aut frā aut sicca. & cāe q̄ de
opaf exiccatione sua & cōstrictione sua reduce
te nutrimētū ad epar & expelīēte illud ad ipm.
¶ Et frigida cōgelatione sua aut faciendo ac
cidere malitiā cōplonis nociuam. & pm eius
est in terris fridis: & cōstat sepārio. & singu
q̄dē q̄nq; facit illud, ꝓpterea q̄ restringit lacer
tos vētris: & puenit calefactio ei⁹ ad cōcauitatē
& exiccat feces & stringit lacertū ani & expellit
feces: & qō cū eis est ad superiora. & sicca opaf
ꝓpter pūrationē eius qō lubricat fecē & minu
tionē eius qō exuccat eā & exiccat ipsas. Ma
litia aūt cōplexionis hūide singulis nō semp
est causa colice: nisi accidat ex ea accidēs qō sit
cā colice frigida aut humida mālis. aut mali
tia cōplexionis cū mā: aut mā calida que in
stant & medicat & sepat cōmunitatē & perfā
sit terminū pūctionis puenies ad terminū co
lice: aut frigida & reddit ad malitiaꝫ cōplonis
diuerse frigide. ¶ Dō aūt accidit de separatōe

Digitized by Google

continuitatis subitō ꝯtus sit illud cum essentia colice. nō ꝙꝯ facit ipm accidere frigus ꝓpter hoc qꝺ gñat ab ipso ventositas in corpore intestinoꝝ hora post horā. ¶ Et qꝙꝯ est humor faciens hunc dolorē: aut illū qui ꝓpinquus est ei melia. ¶ Et ꝙꝯ est eius euentus cum paroxismus t apud comestionē cibi t ꝙꝯ sedat ipm vomitus rei acerose melie: lz sit hmōi vomitus in hmōi dolore ꝑm plm flegmaticus: t gñat ipm frigus mēbroꝝ: aut malitia digōnis t cibi t fructus t olera. ¶ Aut est cā colice ꝓ prie opilō ꝓhibens egōné t bu. t vētositates a penetratōe: t ipsi expellūt t accīt dolor: t extensio maxima: t plm huius opilōnis cuz non est apa accīt postꝙꝯ repletꝝ monoculus: deinde puenit ad colon. ¶ Et hec opilō aut est ex apa te in intestino t plm eius est calidā: aut ex hu. flegmatico viscoso implente spaciū eius t opilat ipm: t est illaque fit ꝑm plm: t est illa que innatur febri. Aut ex vētositate accīte: aut ꝓpter tōsionē ꝓtoquentē ꝓp ventositatē rotquentē: t inclusionē ligamenti: aut ruptura: aut attritionem: expulsionē intestinoꝝ ad pres inguinū: t testiculoꝝ: aut ruptura supra illud: aut ꝓpter vermes cōpimentes: aut ꝓp feces siccā. ¶ Et hec fex ficca est: qm ipsa est fex ciboꝝ siccoruz: aut qꝝ manet ꝓp longo t siccat: t est cā remanentie eius debilitas expulsiue in intestinis. ¶ Et multotiens est hec remanentia ꝓp potuz rei narcotice stupefacientis virtutes operātes in fece: t cum hoc posse est ēt vt debilitet virtuꝫ expulsiua que est in lacertis ventris: sicut accīt ei qui multiplicat cotū: aut ꝓp destructionem sensus intestini: aut ꝓpter effusionē colere ex pellētis lauantis: aut qm meserarca eructat ex ea humiditatē plurimā: aut ꝓp ꝓuocationez sudoris supflui: aut exercitu facietia sudare: aut ꝓp vehementiā raritatis corporis ꝓp cōplōnē que est in ipso: quare obedit attractioni aeris ꝓtinentis cali: t ꝓp hoc est balneatoꝝ cuz aqua calida ex eis que retinent nām: aut ꝓp aeré ex calefactōe: cuius ꝙsequit ꝛrattrahat humiditates: t si fuerit absqꝝ raritate: aut ꝓp raritatem fistulosam: t ꝙꝯ sit ꝓp aeré facientē nēciū tractum calitatis: sicut vitrearia t ferraria t fusoria: aut ꝓp cōplōnē in ventre ipso calidā valde exiccante calitate sua: aut est cā in illa calitate i paucis dispōnibus mul undo colere acute effuse ad ventrē adurentis fecē cum inuenit eā ꝑparatā ꝓp putratē suā: aut ꝓp ficcitatē sube sue: t hoc est ꝑm minus: sed ꝑm plm ipsa solut naturam. ¶ Et cum accīt hec colica in principio nocet: t intestino dolorē facit vehemente intolerabilē. ¶ Et ꝙꝯ est cā illius calitatis vehementia frigoris aeris exteriozis quare coartat caliditatē interius: t cum hoc ꝓuocat vrinam t ꝓstringit anum: quare impellit fecē ad supiora. ¶ Aut ꝓp cōplōnē siccā in intestinis t ventre: quare exiccat fex. ¶ Aut ꝓp tenasmō apparatus recti: quare exiccat fex: t existimauerūt qdā qꝙꝯ lapidescit illud qꝺ retentū est in intestinis t egredit lapis. ¶ Illa aūt que est ꝓp cōtatē est sicut si accidat in epate: aut in vesica aut in renibus: aut in splene apa t cōicet ei intestinum: ꝓp hoc qꝺ coarctat illud apa de suba eius t ꝓstipat ipm t opilat illud: t sicut cōicet renibus in doloribus lapidis t debilitet opō eius in expulsione humoꝝ ꝛre re. ineant in ipso t accīt colica per cōtatē lapidis: ꝯtus doloris lapidis sit ex eis que similant dolou colice t occultat nisi qui ꝓpulsionē hz. ¶ Et nos dicemuꝫ ꝺriam inter vtrasꝙꝯ cum signis. ¶ Et qꝙꝯ accidunt colica t ileos ꝑm semitā accītie egritudinū pestilentialiū aduenientiū t puenunt de regione ad regionē t de hoie ad hoiem. Et iā retulit illud qꝺ medicus de antigs: t dixit ꝙ puenichat qꝺ eorum ad epilepsiā t erat epilepsia mortalis: t qꝺ ad resolōnē intestini colon. t mollificationē eius cuz incolumitate sensus eius t sperabat cum hmōi evasio: t erat plurimum eius ileos iccdebat coloꝝ ꝑm semitā pnutionis filij ertij. ꝛnquit: t qꝺ medici curabāt eos cura mirabilis: t qꝺ ad resolōnē intestini colon. t mollificationē eius cuz incolumitate sensus eius t sperabat cum hmōi evasio: t erat plurimum eius ileos iccdebat coloꝝ ꝑm semitā pnutionis filij ertij. ꝛnquit: t qꝺ medici curabāt eos cura mirabilis. Ipsi nāqꝫ dabant eos lactuca t endiuia t carnibus piscij grossis t carne oi hūi vngulā in pedibus: t oibus illis infrigidaris: t aqua frā t acerosis t sanabant eos. cum hoc ita qꝺ sanabant o ēs taliter ne caderēt i epilepsiā t palsiā ꝓdita: t sanabāt quosdā eoꝝ in qbus erat iceptio epilepsie. ¶ Et qꝙꝯ accīt colica hūtibus tetanū: quare deficiunt in expellendo fecē t humo. ab intestinis superioribus sicut ipsi deficiunt in retinendo qꝺ est in inferioribus. ¶ Et qꝙꝯ est frigus cōplōnum eoꝝ cā colice. ¶ Et plm qꝺem accīt colica a flegmate grosso. deinde a ventositate forti facta t penetrante in tunicis intestinoꝝ t villis eoꝝ t ꝓp separationē ꝓtinuitatis eoꝝ. Ventositas. n. sparsit in sto ꝓp amplitudinem stoi t ꝓp caliditatem stoi t ꝓpinquitatem membroꝝ calidoꝝ ad ipsum. t spargitur in intestinis supioribus ꝓp gracilitatē intestinoꝝ supioꝝ t remanet in intestinis aliis ꝓpter ꝛrigoz illius ex frigore eoꝝ t ꝓstrictōe ipsoꝝ t multitudine resolutionis in ipsis t spissitudine tunicaꝝ eoꝝ. ¶ Et colica ventosa ꝯtus sit ex mā que sit mā ventositatis: nō non cōparat illi māe: qm mā sola non opilat viam secundum qꝺ egreditur. ¶ Et neqꝫ facit dolorem per se: imo per illud qꝺ accidit ab ea. t flegma facit dolorem per se. t opilat per se. relique autem diuisiones minus illis. ¶ Et ex eis que ꝑparant ꝛrestina ad colicam t ꝓprie ventosam est vinum plurime cōmixtionis: t colera t ꝓprie cucurbita: t fructus recentes t ꝓprie vua: t potus aque super eos: t mortus super eos: t cottus: t retentio vētositatis volentis egredi. t aduentus vehemen-

Digitized by Google

ōs frigoris ad intestinū ⁊ infrāntis ipsum ⁊ in pulsantis illud. ¶ Et ex eis que ꝓparant intestina inferiora est comestio ouoꝝ aliꝝ ⁊ piroꝝ ⁊ cydoniorꝝ stipticorꝝ ⁊ passe ⁊ sauich ⁊ milij ⁊ risi ⁊ que sunt filia illis. ¶ Et iterū retento egō nis volentis egredi qñq facit cadere in ipsam. Et coitus plurimus ⁊ ꝓprie sup cibū grossiz. ¶ Et ex mā ois colice ex hu. grosso: aut ex fecibus implet monoculus paus ꝑm plñ: deinde puenit ad alia. ⁊ dum non eūaf mā que ē in monoculo non accit cōplementū sanitatis. Et qñq est colica veniens desup. ⁊ quotiēscunq fit clystere: aut evaporatio retinet mā in monoculo: quare duplicaf dolor. ¶ Et feb. qdē est iunctiua in oibus doloribus colice cuius cā est ventositas grossa: aut flegma: aut malina cōplōms frigide: ⁊ est ex reubus velocius sananubus ventosam. ¶ Et colica qdē multotiens ꝑmutatur ad paralysim ⁊ sanaf per eam. ⁊ illud qñ expellit mā subtilis ad extremitates ⁊ coartāf ex ea lacerti. ¶ Et qñq sistf sanaf per dolores iunctiuarū. ¶ Et qñq ꝑmutaf ad dolorē dorsi flegmatica: aut sanguinea ad quā cōfert flōmia: ꝓpea q̄ maturant caliditas doloꝛosa ⁊ medicine illaec mās crudas. ¶ Et qñ ꝑmutaf ad varietatē melica ⁊ meliam ⁊ epilepsiaz est malū. ⁊ qñq ꝓducit ad hydropisim per illud qō corrūpit de cōpiōne epatis. ¶ Et qñ inuenit colica dolores articuloꝝ ⁊ filia non apparent illi dolores tribus de causis: qñ dolor fortior impedit a debiliore: ⁊ qñ mās sunt ꝓuerse ad latus dolous fortis: ⁊ qñ dolor ⁊ fames ⁊ vigilie resoluunt superfluitates. ¶ Et qñ plongatur retentio fecis inflatur venter ⁊ interficit. ¶ Et qñ forma fiunt membra colice: ⁊ non recipiunt superfluitates tunc multotiēs redeunt superfluitates ⁊ infirmaf caput. ¶ Et multotiēs accidit colica post soluciones quibus expelliꝫ grossum. ⁊ multotiens sub leuat curatio colice singulorum punctionis.

¶ De signis colice absolute. Cap. vij.

a Cidentia qdē colice vere cuius nō declaraf ꝑfirmatio sunt qñ minoratur illud qō egredit de fece. ⁊ expellitur paroxismus egōnis. ¶ Et minoratur appetitus imo remouef oino: ⁊ abhorret hñs eam vnctuosa: ⁊ dulcia: ⁊ non declinat declinatōe parua ad acetosa: aut acuta: aut salsa: ⁊ est declinis ad subuersionē ⁊ nauseaz ⁊ ꝓprie cum recipit vnctuosum ⁊ olfacit odorem vnctuosi ⁊ dulcis. ¶ Et debilitaf digō eius valde. ⁊ inuenit omnia hoꝛa punctionē. ¶ Et declinat ad potandū aquā plurimā. ⁊ inuenit doloꝛem in renibus suis ⁊ in dorso suo. Deinde fiunt cum ea forma accīdia ⁊ fit ipsa forma. ⁊ retinetur nā ⁊ forsitan non egredit nec ēt ventositas penitus. ¶ Et qñq retinetur eructuatio. ¶ Et fit formis pūctio. ⁊ fit. q. ꝓcef vēter eius terebello: aut. q. fit abscōsa in intestinis eius acus stans. ⁊ quotiens mouetur dolet. ¶ Et si fortis sitis ⁊ non sanaf hñs eam iz bibat plñ: qñ qō bibit non penetrat ad epar ꝓp opilōnes accītes in oꝛificijs meseraicarū que sequuntur ventrē. ¶ Et qñq multiplicaf in q̄busdā eoꝝ tremoꝛ absq cā. ¶ Et si ingenieꝛ in extrahendo aliq̄d de ventre hñtis colicā egreditur humiditates ⁊ squibale sicut stercoꝛe o uium: ⁊ sicut stercoꝛa caprarū magne ⁊ parue: ⁊ res natans in aqua. ¶ Et frequens fit vomitus colericus ⁊ flegmaticus: ⁊ appꝛopinquat ꝑm plñ hu. flegmatico: ⁊ deinde colericoꝛ deinde qñq euonuit rem porraleē ⁊ vt herugo eris. ⁊ quandoq euomit rem de genere melie incensam. ¶ Humoꝛes. n. qñq coꝛrūpūf: ⁊ qñq adurūtur ex doloꝛe ⁊ vigilijs ⁊ medicis calis. ¶ Et vomitus qō non fit frequens nisi ꝓp cōtactū stōi ad intestina: ⁊ ꝓp multitudinē māci ⁊ penuriam vie ad inferioꝛa: ⁊ qñ via colere ad intestina ꝑm plñ ꝓstringif: quare expellit ad superioꝛa ⁊ ꝓp hoc rubet vrina in ipsa: ⁊ qñ maioꝛ pars colere puertit ad renes cum non inuenit viam ad fel sustentatū ꝓp illud qō est coꝛaz eo de opilōe: ⁊ qñ doloꝛ rubeficat aquā: ⁊ qñ renes cōicant in doloꝛe. Et ꝓp illud retinef vrina ēt qñq. ¶ Et qñq est vrina in ꝓncipio eius fz colorē aque ciceris ⁊ aque casei. ¶ Et qñq associaf ei tremoꝛ cordis maximus ⁊ indiget pectus eius retentōe cū manu. ¶ Et qñq peruenit res ad sudoꝛem frigidum ⁊ sincopim.

¶ De signis saluis colice. Cap. viij.

Agis icolumis colica est illa in qua m retentio non est vehemens: ⁊ est doloꝛ mutabilis. ⁊ qñq alleuaf plurimum ꝙuis redeat post eam. ¶ Et inuenit hñs eam ꝓp exitū ventositatis ⁊ egōnis ⁊ administrationē clysteroꝛ quiete: sicut eius contraria est ꝓnamoꝛ vel difficiliꝛ colica.

¶ De signis malis in colica. Cap. ix.

Oriundo doloris. ¶ Et qō vomitus ꝑsequit vomitū. ¶ Et sudoꝛ frigidus. ¶ Et frigus extremitatū ꝓp vehementiā doloris ventris: ⁊ decliꝫ f nationē fan. ⁊ ꝑtis ad ipsa. ¶ Et qñ puenit ad singulorum quoꝝ vnus sequitur alium: ⁊ ad turbationem rationis ⁊ spasmum: ⁊ retentionem eius quod egreditur ⁊ non ingreditur saltem cum ingenio est mortalis. ¶ Et in extremis signis est cum apparet in eo qui habet doloꝛem ventris vestigium ⁊ botho: uigrū sicut faba. ⁊ vlceratur ⁊ remanet vsq ad diem sēm ad plus: quoniam moꝛitur. Et huic q̄dem hoi aduenit subeth ⁊ multitudo somni in ꝓncipio egritudinis sue. ¶ Et bonitas anhelitus ē bona significatio ad euadendum. quomodo ergo erit eius malitia.

¶ De ꝑria q̄ ē ūter colicā ⁊ lapidē renū. C. x.

Digitized by Google

q Uandoq; accñt in lapide renū accñtia colice ꝑdcā: qñ colon ipm cōcarrenibus: quare accit ei dolor qui est ei ꝓprius: ⁊ accñt ei accñtia sua que ꝓnent illi dolori. ¶ Verū dria inter eas qñq; est ex dispōne doloris: ⁊ ex pte vicinantiū, ꝓpriū: ⁊ ex pte eius qđ ꝓuenit: ⁊ eius qđ non ꝓuenit: ⁊ ex pte eius qđ egredit: ⁊ ex pte vlmutatis accñtiū: ⁊ ex pte cārū ⁊ sīgnionū accñnum. ¶ Dispō aūt doloris diuersificat in eis quātitate ⁊ loco ⁊ tpe ⁊ motu. ¶ Quātitate ꝙ qñ ille qui est lapidis est ꝓnus quasi sit acus ⁊ colicus est magnus. ¶ Loco aūt qñ colicus incipit ab inferiore pte dextri lateris ⁊ tendit ad superiorē sinistri. ¶ Et qñ ꝓfirmat dilatat i dextra ⁊ in sinistra. ¶ Et ꝑm quoddā non incipit colica a sinistra: sed illud non est verū. Et nos iam expti sumus ꝺcīū illius: ⁊ est ad anteriora ⁊ versus pectinē declinio: qñ sit ad posteriora. ⁊ renalis incipit a superioribus ⁊ descendit paulatim vsq; ad locū vbi ꝓfirmat ⁊ est declinio: ad posteriora. ¶ Tpe vero qñ renalis fit fortis in hora vacuitatis ⁊ colicus alleniat in ea: ⁊ fit fortis cum sumit aliqd. ¶ Et colicus incipit subito ⁊ in tpe breui: ⁊ lapidosus paulatim ⁊ fortis fit in fine suo: ⁊ si est renalis fit ꝑs dolor in dorso ⁊ difficultas in vrina: deinde signa in qbus colica: ⁊ in colico sunt illa signa: deide dolor. ¶ Motu aūt qñ colicus ad ptes monet plures ⁊ renalis figit. ¶ Ex pte aūt vicinātiū ꝓpriorū: qñ timor multiplicat in renibus ambobus ⁊ non ꝓtinent colico. ¶ Dria aūt excepta ex eo qđ ꝓuenit: ⁊ non cōuenit est: qñ clysteria ⁊ exitus ventositatis: ⁊ fecis alleviant dolorē colice: ⁊ non alleviant dolorē renū alleuiatione de qua sit curandū in pluribus dispōnibus. ¶ Et lapidē frangentes medicie alleniant dolorē renū ⁊ non alleniant dolorem colice. ¶ Ex pte aūt eius qđ egredit est qñ cū renali forsāe non est retentio rei que qñ egreditur est sicut stercus ⁊ squibale: ⁊ sicut stercus vaccinū ⁊ natat. ⁊ qñq; est retentio oīno ⁊ rugitus ⁊ sīlia. ⁊ colicus non eñt ex hoc. ¶ Ex pte aūt vlme ꝓsecutōis accñtiū: est qñ dolor cruciū ⁊ dorsi ⁊ termor in renali est plus: ⁊ casus appetitus ⁊ vomitus ꝓsecutiuus flegmatis cus. ⁊ puitas digōnis ⁊ vehementia doloris ⁊ pductio ad syncopim: ⁊ sudor frigidus ⁊ iuuamentum cum vomitu in renali sunt munus.

¶ Ex parte autem causarum ⁊ significationū accidentium: est quoniam frequentia nauseantue saturatas ⁊ assumptio ciborum malorum ⁊ vicissitudo punctionis ⁊ rugitus ⁊ retentio fecis sunt precedentes in colica. ⁊ vrina arenosa ⁊ filosa est precedens in renali: ⁊ non est in renali vria subtilis: deiñ filosa grossa: deiñ arenosa.

¶ De signis distinctionis colice: ⁊ primo de signis flegmatice. Cap. xi.

q Uandoq; signt colicā flegmaticam antecessio cāe gñanuarū flegmatis ex saturate nauseatiua. ⁊ est ꝑ cibus ciborū ⁊ etas ⁊ regio ⁊ hora: ⁊ reliqua que scuisti. ¶ Et signt ipsam exitus flegmatis in fece ante colicā ⁊ cum ea cum fit clystere. ¶ Et frigiditas inferioꝝ: ⁊ grauitas sensata: ⁊ vehementia rētētōis multa: quare nō egredit aliqd de fece aut humore: aut ventositate. si aūt egredit est res inflata sicut stercus vaccinum sicut egredit in ventosa ⁊ est leuior: ⁊ fit dolor plurus. imo in spatio longo. ¶ Et non oportet vt non decipiatur aliquis per id quod forte fit de situ ⁊ inflāmatione ⁊ rubedine aque ⁊ existimet qꝺ egritudo sit calida. Illud nāq; commune est omnibus.

¶ De signis colice ventose. Cap. xij.

a Precessio cāe suarū notarū ex multitudine potus aque frigide ⁊ potus vini cōmixti ⁊ olera inflanua ⁊ fructus ⁊ qđ affluit cibus non digestus: ⁊ rugitus ⁊ retentio fecum in intestinis: ⁊ exitio ⁊ voluptuo vehemens. q. ꝓfozenī intestina terebello: ⁊. q. occultet in intestino acus: ⁊ hoc qñq; fit in flegmatica cum retinet ventositas: aut gñat ipsam: sed est in ventosa fort. ¶ Et non sentit in ea grauitas vehemens. ¶ Et in ventosa qđē ꝓcedunt qñq; rugitus plurimi. ⁊ ventositates qñq; egescunt ⁊ non rugit tunc: ⁊ non egredit. ⁊ forsāe non accit vt rugiat: nisi cum fit vaporatio ⁊ cōpressio. ¶ Et qñq; figitur dolor: ⁊ non pmutat. ¶ Et qñq; cognoscitur inflatio cum manu. ⁊ ꝑm plin iuuat compressione. ¶ Et qñq; iuuat vaporatio eius. ⁊ qñq; non iuuat: ⁊ illud cum fuerit mā faciens ventositatē siccā: tunc quotiens inuenerit caliditatem: ⁊ non calefactionē faciet ventositatem.

¶ Et qñq; signt ipsam grossitudo fecis vaccine que natat sup aquā ꝓp multitudinē eius qđ in ipsa est de ventositate. ¶ Et qñq; est venter cum ea lenis. ⁊ qñq; est fluxus ⁊ egrediuntur humores ⁊ non iuuat eo ꝓp retentionē ventositatis grosse in tumicis. ¶ Et illa in qua est permutatio doloris est incolumior. ¶ Et illa in qua est inflatio ventris sicut tympani est mala.

¶ De signis eius que fit ex fece. Cap. xij.

s Igna eius que fit ex fece sunt antecessio rerum que sunt retentio fecis ante euentum doloris cum tensione: ⁊ est illic grauitas valde vehemens. ⁊ sentitur. q. intestinus scindatur a seipso. ⁊ quādo fit tenasmon non egredit aliquid: sed quandoq; egreditur res viscosa grossa. ¶ Verum illam que fit ex fece colerica significatur tinctura fecis ⁊ multitudo eius quod egreditur de colera ⁊ adustio ⁊ inflāmatio ⁊ mordicatio ⁊ aduētus quietus cum fluxu colere ⁊ excoriatio linguę. ¶ Et feculentam factam a rancitate corpo

Digitized by Google

ris significat pcessio paruitatis fecis ꝛ siccitas corporis : ꝛ velocitas ledendi ex calore ꝛfrigore extrinseco . ¶ Et feculentam factam a calliditate ventris ꝛ siccitate eius inuentio inflamatois ꝛ siccitas almurach ꝛ tenebrositas eius ꝛ siccitas egonis ꝛ eius nigredo ad rubedinez quada declinis . ¶ Et feculentam quidem facta a resolutione aeris ꝛ exercitio ꝛ sudore ꝛ reliquis significat premissio paruitatis fecis facte a resolutione cum cursu causarum predictarum. ¶ Et signa facte ex retentione colere effusi ad intestinum sunt grauitas ꝛ inflatio ventris ꝛ albedo coloris egestionis ꝛ difficultas egressionis eius cum dolore ꝛ tensione fecis ꝛ compressione facta ex ea tantum . ꝛ quandoq; vicinatur ei icteritia. ¶ Et signa retentionis facte propter frigus epatis : aut alterius est vt non sit igneitas ꝛ sit color declinis ad viritatez. ¶ Et signa facte ex melancolia acetosa sunt eructuatio ꝛ nigredo egestionis ꝛ inflatio cum paruitate doloris.

¶ De signis colice apostemose. Cap.xiij.

s Igna aũt facte ab apate calido sunt dolor tensiuus fixus in loco vno cũ grauitate ꝛ pulsatione ꝛ inflamatione : ꝛ febris acuta ꝛ sitis vehemens ꝛ rubedo in colore ꝛ inflatio in monoculo: ꝛ rectitudo vrine: ꝛ est signum forte: ꝛ ledi cum fluxu. ¶ Et quandoq; est iste dolor cum lenitate nature . ꝛ quandoq; perducit ad frigus extremitatũ cum calore vehementi in ventre: ꝛ quãdoq; rubet id qđ ei opponitur de vẽtre. ¶ Et si fuerit apostema colericum erunt tensio ꝛ pulsatio ꝛ grauitas minus ꝛ fe. ꝛ inflamatio ꝛ mordicatio vehementius. Signa aũt facte ex apostemate frigido flegmatico: ꝛ est parum: sunt vt sit dolor continuus apparens in loco vno ꝛ ꝓprie cum descendit aliquid ex eis que descendunt ex ventre: ꝛ inuenitur cum manu inflatio cum lenitate ꝛ est forma eius forma mollium: ꝛ iam premissum est ꝙ fecit illud ex assumptione generum lactis ꝛ piscium ꝛ carnium grossarum ꝛ fructuum ꝛ oleruz frigidorum ꝛ humidorum ꝛ est sperma frigidũ subtile: est.n. signũ ꝙuenies ad hoc ꝛ egestio est flegmatica.

¶ De signis fcé ex torsiõe ꝛ ruptura. Ca.xv.

e Signa facte ex torsione sunt enẽrus eius subito post motuz laborioz aut saltum vehementem: aut casum: aut percussionem: aut calcationem: aut luctationem: aut tolerantiam ponderis: aut rupturam: aut ventositatem vehementem: ꝛ sit dolor eius similis non incipiens : deinde addens paulatim . ¶ Et significat rupturam illam que fit ex ruptura.

¶ De signis reliquarum specierum colice leuis a frigore ꝛ calore: aut debilitate sensus: aut vermibus: aut ruptura. Cap.xvi.

¶ signa facte a frigore intestinoz sũt

e paruitas sitis ꝛ apertio egestionis ꝛ eius inflatio : ꝛ sensibilitas frigoris in intestinis ꝛ lenitas doloris. ꝛ quãdoq; est sperma cum ea frigidum . ¶ Et signa facte ex colera citrina sunt cause antecedentes ꝛ eras ꝛ regio: ꝛ forma ꝛ tempus: ꝛ alia eoruz que inuenit de mordicatione vehementi ꝛ inflammatione ꝛ adustione ꝛ nocumento a clysteribus acutis ꝛ nocumento ab eo quod solutione educit ꝛ descendere facit coleram ꝛ nocere fame ꝛ iuuari a temperatis infrigidantibus ꝛ euacuatione colere si non fuerit materia imbibita: ꝛ cõmotio raro . ꝛ quandoq; associatur ei fe. ꝛ forsitasse non associatur ei: ꝛ nõ est fe. eius sicut fe. apostemose in magnitudine accidentũ ꝛ quandoq; associatur ei dolor in pectore qua si punctura cultelli ꝛ non est ventositas. ¶ Et signa facte ex debilitate expulsiue sunt vt iaz ancessit eam lenitas nature: ꝛ necessitas surgendi ad scellam frequenter sed paululum: ꝛ antecessio causarũ eius ex eis que debilitant vel destruunt virtutem ex calore ꝛ frigore aut assumptione: ꝛ mukoriens accidit ventri vt sit lenis: aut tpatus: aut sit quantitas egonis ꝛ qualitas eius ꝑm cursum naturalẽ: sed est necessariũ ad hoc vt egrediat fex vti instfo aut suppositorio: ꝛ qñq; ẽ illud pp fistulã . ¶ Et signa eius que est debilitate sensus sunt vt illud qđ sumitur faciens declinare egestionẽ cuz qualitate ad mordicationem non pcipiat in ascellatione. ꝛ hoc est sicut porum ꝛ cepe ꝛ caseus ꝛ fenugrecũ.

¶ Et iterum vt suppositorioz acutoz non sentiatur nocumentũ cum supponunt. ꝛ venter inflatur ex eis que sumunt ꝛ retinent ꝛ nõ dolet dolore de quo sit curandũ . ꝛ qñq; accidit vt sit illic fistula corrumpens sensum. ¶ Et signa facte ex vermibus sunt signa vermiũ ꝛ antecessio exitus eorum.

¶ Tractatus.iij. de cura colice ꝛ locutione in ileos ꝛ rebus particularibus egritudinum intestinorum ꝛ dispositionum eorum.

¶ De canonibus curationis colice. Cap.i.

o Portet vt colice regimen non pretermittatur: nam cuz apparent signa inceptiõis eius oportet vt interdicatur repletio ꝛ incipiatur mũdificatio eius ꝛ est ꝑm ipsam ꝛ si fuerit post cibum quẽ comedit expellat ipm vomitu statim ꝛ euomat eum eo quod retinetur de humoribus donec mundificetur. ¶ Et vomitus quidem quãdoq; incidit materiam colice humidam ꝛ colericam. Quod si superfluat retineatur cum retinentibus vomitum. ꝛ ex eis que bona sunt ꝛ experta in hoc est vt ponatur in syrupo de menta facto ex aqua granatorum aliquid de cymino ꝛ sumach. ¶ Et ex eis in quibus nõ est cõ-

Digitized by Google

tenięcia est vt festinatio sit in dádo in potu so-
lutiuū desup. Jpm.n.est forasse vehemētis vir
tutis: t hūores t sgbale sunt plēs.cūqꝫ puer-
tiē ad eos hūor desup forasse nō inuenit pene-
trationē t pducit regimē ad timorē maximū.
Et illud qđ i pmis mecius ē vt incipiat t sorbe
at leniēria lubricatiua sicut ius galli vetusti qđ
narrabo i eis qśtr post: t iá narrauim⁹ illd in
areolis meduciaꝝ singulariū: deide admistreꝫ
clystē leniuū. Qđ si fuerit illic febris pmanet
aq̄ galli: t i loco ei⁹ sit aq̄ ordei: vt incipiát hūo-
res t sgbale desubt⁹ descēdē paulati. Cūqꝫ sēnt
qꝫ sgbale t hūores grossi valde tā egrediunt: t
opz vt in potu deꝫ aliqd desup fiat. t si poꝫ est
vt mūdificatio fiat desup cū vomitu frequenti
fiat. ¶ Et nō sit vehemēria necessitatis dandi
in potu desup nisi qñ sunt pncipū mācistōus
t intestina supioza. Et scīꝫ qꝫ stōus est debilis
t hu.multitudo t inuenit repletio supza vmbi
licū t ḡuitas illic: oia eni ista exigunt vt fiat flu
xus desup. ¶ Et silr si accidat colica post exco
riationem tūc cura facta desup est melior: t in
hac spē colice est illa cuius pn̄a est ex stō t supe
riorib⁹ si fuerit mā ꝓfirmata: deinde ipsa man
dat ad intestinū lesum mās post mām: t q̄tés
puenit ad ipm accidit dolor: tūc necia erit mū-
dificatio incipiens. Cū ergo bibit solutiuum
aut eꝫhibit eam t sanat ex ea: aut deponit ipsaꝫ
ad inferiora ad locū vnū mūdificet ergo ipsaꝫ
clystere vnū: aut minor numer⁹ eo q necius est
ante illud. ¶ Et qñ nō opz dare in potu medi
cinā desup est pp necessitatē manifestā: tūc non
opz vt i potu sumaꝫ desup oino aliqd t sit ꝓtē
tus clysteri. Et illud qñ pim in cā colice ē hu.
grossus viscosus egrediés t nō egrediés inte-
gre p eūantia. ¶ Cūqꝫ bibit medicina desup
eūat nō ab vnoquoqꝫ duor.s.stō t ītestinis mī:
imo ex alijs locis a qb⁹ eūatio oino est necia: t
illud facit acquirere debilitatē ꝑculdubio. Cuz
ergo hoc sit: deinde sit necesse mūdificare inte-
stinū erigés clysteria plūma t eūones frequen-
tes t debilitaꝫ ꝓtus valde: tūc opz vt sit ꝓtētus
quantū possibile est clysterib⁹ t eis que currūt
cursu eoꝝ. Jpsa.n.dū inuenit in ītestinis hu-
morē nō attrahit ex locis alijs t nō eūant ex
reliqs mēbris plurimū. ¶ Et si ītereꝫ clystere
multotiēs pm necessitatē humoris gñantis do
loris nō erit tantū timoris in ipso: quātum est
cū sit euacuatio desup per medicinas attrahē-
tes ex corpe toto. ¶ Et cum clystere nō educit
aliqd ex mā t nō maturatur tūc abbreuietur t
clysterizeꝫ t ppie cum clysteribus acutis. hoꝝ
nāqꝫ eoꝝ est post maturationē: q̄uis ex clyste
rib⁹ acutis timeaꝫ corda t cerebro. ¶ Et mul
toties qdem fit clystere t nō soluit: imo facit
sodam: quare oportet tūc vt adiuuet desuper.
t quādoqꝫ est solutio desuper t opilatio desub
tus: quare necessariū est vt restringaꝫ quod est
superius cū stipticis ita vt fiat retentus vnum:
deinde euacuetur. ¶ Et oportet vt leniaꝫ clys-
tere cum fuerit illic fe. t multiplicetur eius
humiditas vt frangat salsedinem salis de quo
forasse necessarius est vsqꝫ ad. ʒ.ij. t. ʒ. ¶ Et cū
clystere nō facit descendere aliquid tunc deꝫ in
potu hiera pigra cum vino aut ficca. t simul-
ter post assumptionē eoꝝ que sunt sicut allaschi
t dactilicō. ¶ Et nō opz vt cōportet hiera eo-
rum cū agarico: qñ est, pfundas stās in viscer
bus. ¶ Et opz vt nō fiat clystē dū in stō ē aliqd
t attrahaꝫ crudū ad inferiora. ¶ Et opz vt nō
pmanetur clysteria: imo iteruenias inter ea spa
cium. ¶ Et colice quidē colice paroxism⁹ vin-
citur cū pillulis aureis. ¶ Et qñqꝫ accidit vt
medicine attrahētes ex corpore attrahāt ad ite
stina humores malos alios. ¶ Et quādoqꝫ at
trahunt hūores puros: ḡre aggreganꝫ excoria
tio t colica simul. t hoc est ex nocumētis mor
talib⁹ t quod deterius in potu sumitur in colī
ca de solutiuis: est vt fit magne quātitatis ex q̄
fugiat sumens t nō remaneat in stomaco: imo
pillulas de hiera. ¶ Et omne quod est mino
ris quantitatis: t magis aromatici odoris est
melius sumere in potu. ¶ Et oportet vt inten
tio in capite sit vehemens valde ita vt nō reci
piat vapores eius quod retinetur in ventre: t
vapores medicinarū acutarum q̄s admistrare
necesse est in plūbus horis in egritudinib⁹ coli
cis. Qñqꝫ.n.pducit illud ad varietatē t com
mixtionē rōnis t est cauēdum in colica. ¶ Et
ex eis quoꝝ causa generat nocumētū est vt nō
sit possibile medico vticiari formam dispōnis
egri: quare nō potest tunc scire qđ necessarius
est in curatione. t hec intētio complet cū aro-
maticis frigidis t cum oleis frigidis t reliqs
que innuimus in infrigidatione completionis
capitis. ¶ Et quandoqꝫ accidit vt sit necessi-
tas calefaciēdi intestina compar necessitati in
frigidationis epatis. ¶ Quare custodiat illud
cum emplastris infrigidātib⁹ epar t silibus: t
custodiat pars epatis ab emplis ventris t in-
unctionibus eis calidis: t silr est dispō cordis
t cōuenientior infrigidatio eius est cuz succis
fridis cū cāphora t sandalis. ¶ Et opz tūc vt
ponatur in partibus intestinorum t partibus
cordis t epatis aliud qđ distinguat ex panno
aut instro aut filib⁹, ꝓbꝫ ne currat qđ ꝓpriū
est vni eorum ad aliud. ¶ Et sitis multiplicat
in eis t nō opz vt bibatur nisi paz: aut toleret.
Cūqꝫ illud fuerit pmixtum cum tulep erit ma
gis iuuatiuum sitī, ꝓpterea q corpus diligit rē
dulcem t facit ipsam penetrare.

¶ De cura colice frigide. ʒ.ij.

¶ Colice aūt frigide regimē pm semi-
tā canonis est vt nō incipiat in ea a
stupefactione. Jncipiētes.n. sedare
dolorē cū narcoticis cōponunt rem

Digitized by Google

maximam errorẽ. ¶ Administratio eni narcoticoꝝ nõ est curatio vera in aliq̃ t illud iõ qm̃ curatio vera ẽ icisio eãe: t stupefactio ẽ ꝓfortatio eãe t destruct sensus p eã: t illud iõ qm̃ si eã est hu. grossis fit fortior t debilior aut ipsa cõpsio frã fit fridior: aut vẽtositas spissa fit spissior: aut opilo inspissans corpus testini t non resolut ex eo qõ in ipso retẽtũ est: fit vehemẽtius ispissans: t dolor redit post diez.i.aut.ij. aut.iij. fortior q̃ fuit: q̃re nõ opz vt in ea elaboret q̃tum possibile est: t dñ inuenit ab ea excusatio t deuratio. ¶ Immo elaborare ẽ in elõgãdo cãm incidẽdo eã t resoluẽdo eã t dilatãdo poros in qbus retinet sua viscositate: t qõ plus facit hoc sunt mãe subtiliatiue nõ vehemẽtis calefactiõis. ¶ Vehemens nãq̃ calefactio cũ in testinis subito accidit nõ est securitas q̃ sit illud qõ ipsa cõmouet de ventositate additũ sup illud qõ ipsa resoluit de mã: imo oportet vt sit quãtitas eius quãtitas q̃ facit in vẽtositate resolutionẽ fortẽ t in mã hu. subtiliationẽ t maturationẽ nõ resolutionem fortem. t ꝓpter hoc q̃nq̃ sufficit abstinere a cibo t potu dieb9 aliq̃bus. ¶ Et sir euaporatio q̃nq̃ cõmouet dolorẽ vehemẽtem q̃re necessariũ est tunc aut dimittere euaporationẽ: aut multiplicare t iterare ipsam vt resoluat illud qõ ꝑmo cõmouit de vẽtositate: deinde administrent clysteria euacuãtia illud qõ opz. ¶ Oportet enim vt si fer sit retẽta vt nõ incipiat nisi cuz eo in quo est lubricatio fecis ꝓpter mucilagines q̃ sunt in ipo t oleis t medicinis que sunt ad feces: t sunt ille q̃ cõueniunt curationi colice facte ex fece pura h̃ q̃n est ventosa: deinde post illud redeatur ad clysteria euacuãtia flegma si fuerit flegmatica aut resolutiua vẽtositatem t eiãnia ipsaz si fuerit ventosa. ¶ Et oportet vt scias q̃ q̃nq̃ euacuat totũ qõ est ex humoribus t remanent res parua que est illud qõ associat parti doloris: t est faciens dolorẽ. opz ergo ne dicatur q̃ curatio nõ est iuuatiua: imo euacuet illõ etiã cũ clysteribus. ¶ Et q̃nq̃ est illud vẽtositas sola quã signt significationes vẽtositatis: quare oportet vt administret qõ cõfortatiuũ est mẽbri t resolutiuum vẽtositatis cum calefactione subtili. ¶ Et fortasse sufficit tũc bibere confectionẽ fortem calidã sicut tyriacã t filia. ¶ Et q̃nq̃ sufficit ponere vẽtosas cũ igne sup locũ doloris. ¶ Et q̃nq̃ sufficit semina potare resolutiua vẽtositatis. Et quãdoq̃ sufficit bibere vinũ calefactũ. Et quãdoq̃ sufficiunt emplastra resolutiua t fortiora eis sunt rubificantia facta ex synapi. Ipsa enim q̃nq̃ resoluunt t q̃nq̃ attrahũt materiã ad lacertos ventris. Et aqua thermarũ in dolore vehemẽti q̃ cuz ea fit balneatio iuuat valde. Et aqua de sale ãmoniaco est mirabilis in hoc absolute: t si nõ asir salẽ bibita si tolerat eius potatio. ¶ Et similiter tinta facta ex aqua in qua decocte sunt mãe resolutiue subtiliatiue. ¶ Et q̃nq̃ sufficit fricatio vẽtris subtilis cũ fricatione fort alleorum. ¶ Et quãdoq̃ cõmouet dolorẽ potus aque frigide. est enim nocibilior res in hac egritudine cũ pauca intẽtione in sedatione sitis. t passum durũ parũ est melius ea: t calidũ est magis sedatiuum doloris: t nocibilior res istis ẽ frigus t aer frigidus quemadmodum res magis iuuatiua eis est aer calidus t aq̃ calida. Et si cã fuerit frigus intestinoꝝ t fuerit murac gracile festinabit hñn ipm colica omni hora: quare opz vt caleat venter eius semp. t expellat ab eo frigus cũ eis q̃ cooperiũt ex pellibus t stringat sup eũ ex eis. ¶ Et vnctiões ex oleis calidis t embrocẽ qs dicemus sunt in ea iuuatiue t q̃nq̃ necessarie sunt vaporatiões. ¶ Et q̃nq̃ necessariũ ẽ vt ponant in oleis calidis castoreũ t euforbiũ. ¶ Et eis colice frigide cuius cã est illud qõ diximus de iteratione rei ad locũ lesum q̃re accidit tunc doloris: cura est eũo subtilis separa frequens nisi sciat q̃ illic sit mã plima: tunc.n. eũo fienda est. ¶ In ea autẽ que est fm senitã attractionis t gnationis ꝓueniens est vt in potu det cũ paroxismus est doloris t in nocte vehemẽtie eius aliq̃d sicut pillule de aloe: t pillule de hiera: t pillule cõpte de pulpa colo. t scamonea t serapino t aloe sumat in potu ex qbuscq̃ earũ fuerit ex auri. ʒ.vsq̃ ad duas tertias auri. Ista.n. cũ assiduant aliquibus diebus t rectificat cibus sanant.

¶ De canonib9 ꝓprijs colice vẽtose q̃ est ex eis que sunt iter colicã frigidam. Cap.iij.

o ¶ Oportet vt administrent clysteria t suppositoria t empla q̃ dicem9 t interdicat cibus oĩno t si nõ plus saltẽ duob9 diebus vel tribus. Et dormiat q̃tũ possibile est ei. ¶ Et studeat in eradicatione mãei vẽtositatis cũ clysteribus resolutiuis: t in calefactione mẽbri cũ eis t deforis fm modũ qđ diximus ante. ¶ Si autẽ nõ iuuat q̃ illic sit hũor tũc calefac qõ vis t vaporando quod vis. Et stude etiã in positione ventosarũ cum igne absq̃ incisione. ¶ Cũq̃ natura fuerit obediens tunc iuuet fricãdo suauiter locuz doloris: t iungẽdo cum eis que sunt sicut oleũ sambacinum t oleũ de neridem t oleum albe calefacta: t vaporando cũ milio t sale calefacto fm quãtitatem quã vides conuenientẽ. ¶ Et experire figuram dormiẽdi. scilicet resupinatione t dormiendi super ventrem que earum sit cõuenientior t magis expellens vẽtositatem. ¶ Et ex eis que bibita conferunt est vt in potu detur earui t semen rute in aquis de semitibus aut in vino antiquo aut in aqua mellis aut cum penidijs. ¶ Et quandoq̃ dat in potu filonium in hac hora t euadere facit.

¶ De compositõe solutiuoꝝ eius qui habet

Digitized by Google

colicam ex ventositate aut materia flegmatica de quibus fiunt clisteria. Cap. iiij.

c Mpositio clisteris educētis flā t fecē. ℞. tribulor polipodij fenugreci cartami seuestēn ptes equales. turbith pōdus. 3. ij. t pulpe collo. sapane nō cōcrite auf. ʒ. ficus. x. numero. seminis lini semis apij anisi cērauree minoris granator lxerua tritorum t violarū omniū añ. 3. v. t ruthe. ℔. i. foliorum caulium. ℔. i. decoquant in aqua pluruma suauiter donec redeat ad paucā t fricent manib⁹ t colent t sumant ex ea circiter. c. 3. t dissoluant in ea cassiefistule. 3. vij. t zuccari ru. 3. vij. serapini bdellij amborum añ. 3. i. baurach auf. i. olei sisami. 3. v. t clisterizetur cum ea. Et qnq; ponitur in ea aliqd de felle tauri. Et clistere educēs flegma. sumat cōmixtio illius clisteris t ponat in ea de pulpa collogntide pluscz illud t sumat granorum allxerua. 3. v. t aq̄ volubilis exprimat t effundant super illud qd colat ab eo clistere p̄mum: t ponat in ipso loco cassiefi. t zuccari pōdus. 3. xv. mellis: t sit oleum ei⁹ oleū cartami t ponat in ipso mixta de opoponaco quātū est serapinū. ſ. pondus. 3. i. t administret. t qnq; ponit in ea oleum de lxerua. Et multotiens quidē sunt cōtēti decoctione se. hasce t origani t vsopi t cymini t petrosel. t se. rute t polypodij t cēraure t calamēti t amidē: deinde addat in ea succus cē tauree t cucu. asinini. ppne. 3. ſ. t fit clistere cuz ea: aut decoquant cū ea cucu. asinini radices t aliqd de pulpa collogn. t dissoluat in ea serapini t opoponacis t bdellij oium añ. pōdus. 3. i. t fiat cum ea clistere. Et multotiēs quidē decoquunt iste medicine in oleo t cū illo oleo calido fit clistere. Et multotiēs quidē fit clistere cū syrupis acetosis incisiuis. Cōpositio syrupi acetosi cū quo clisterizant habētes colicā. ℞. aceti lxist. i. t mellis lxist. i. pulpe collogntide auf. iij. t piperis vn. i. ʒiʒi. ʒ. ij. t se. ruthe silueſtris t amomi t heilim t anisi t epithimi oiuz añ. auf. iiij. t polypodij vn. i. terantur illa oia t decoquant in aceto t melle donec medient. Et qnq; ponunt in ipso amidē t polypodiū: etiā sēd nos nō innuim⁹ in hmōi regimen. Suppositoriū clisteris doloris sedatiuum quoruda antiquor bonuz. ℞. aloes t castorei t storacis t glutinis alimbar oiuz añ. vn. i. fuci buchormarien recentis t corticis ſ. 3. i. ſ. reseruetur t administret cum necessitas est ex eo quātitas fabe t ponat in qbusda clisterib⁹: t quādoq; ponunt in qbusdaz biera ad ipm t oleū t clisterizat cū eis in qbusdaz clisterib⁹. Et qnq; clisterizat cū clistere forti cū fex est inobediens cū flegmatib⁹ vehemētis viscositatis vltima in yrure t iobediētia. Quare opz vt fiat clistere cū aqua aluſnē humide: ō qua sumatur lb. ſ. cū vn. i. t ſ. aceti t. 3. v. baurach. Et fortius ḥ est vt sumant grana' alscebā t folia almezereō t cordumen excoriatū: t buchormarie t hartanita t cornices colloquntide t eius pulpa t cucumer asininus t turbith t polipodiū t coquant omnia in aqua ſm descriptionē que est in simili. pjciatur sup eorum decoctione oleum de lxerua t mel t fel vaccinum t clysterizetur cum ea: t ponant ute medicine in oleo calido t fiat clistere cū eis. Et cū clistere sit ex oleo cucu. asini. qnq; exhutur flegma viscosum cū mora fit sup clistere horis aliquibus. Et similiter oleū de raphano t alxergi. Et qnq; est necium cū vehementia est doloris vt ponatur in his clisterib⁹ assa t āmoniacū t fim⁹ colūbin⁹ cū eis que calefaciūt mē brū: t enforbiū in qbusdā horis. Et fit clistere quādoq; cū lxtra conquassato in aqua mellis plurimarū specierū t sedat dolor. Et succ⁹ buchormarie est mirabilis valde. Et quādoq; nocia sunt scamonea t euforbiū t alia. Et lau dauerūt quidam medicamē noiarum diamus chū dicentes q; cū ponitur in clisteri fit eo inuamentum. Et quandoq; fit clistere et ponere. 3. ij. castorei cum oleo: t iterū sumatur picis quantitas. iij. 3. super quam fundatur vini olei rutacei: t butyri oium añ. sacrati. i. t admini strentur. Et quandoq; ponuntur in clisteribus fomtbus folia fici t cortex arboris eius.

De cōpōne medicinar bibita soluētiū fla. de pillulis fortis iuuamenti. Cap. v.

d Et illis sunt pillule que. ℞. alscebā cum serapino: t iterū pille de serapino cum secacul: t pillule de serapino cū harmel. t iterum sumatur turbith t aloes scorrēsis t pulpe collo. ptes eq̄les scamonee tertia partis: cōficiātur cū melle dispūato t iformēt ex eis pille. Pille bone ad fla. ℞. pulpe collogn. danich. i. t turbith. 3. i. t succi cucur. asini. danich. ſ. t castorei danich ſ. 3inzi. danich. i. t serapini pōdus. ij. tertiarum 3. i. t si fiāt fortes cū scamo. erit boñ. Reliqua autē solutiua sunt sicut alisbrisin t dactilicon t alichisui t picra cōfortata cum pulpa collo. et sit cū ea oleū de lxerua t sicut dyacidonitē. Et quando p̄miscetur fex et flegma simul t fuerit fex plurima t multa nō obediēs requirit necessitas administrationē solutiuor fortium de qb⁹ sunt pillule huius modi. ℞. euforbij t granor almezereon partes eq̄les t sit dosis earuz 3. i. Solutiuum aliud forte. ℞. cassiū. i. fimi columbini. t. ℔. i. aneti t penid. et danich aque et decoquantur vsq; ad medietatez et detur in potu ex ea vn. i. et est vehementis fortitudinis et vehementis timoris. Et oium citrinorum lac resoluit colicā sicut alxigari et sicut alscebē et similia et nominant grana eius grana lumborum. Et sicut species lacticiniorum sup quā sunt aures muris similis maiorane magnorum

Digitized by Google

folioꝝ.ꝛ cū ea curaꝫ pūctura scoꝛpionū ꝛ hēt lac plm:ꝛ iā dixim⁹ eā in medicis singularib⁹.

¶ De suppositoꝛijs foꝛtib⁹ educēntibus fecem plm cum flegmate viscoso. Cap.vi.

d Et eis est vt q̄raꝫ sal petroſus ꝛ supponaꝫ ex eo glās.i.ꝛ opꝫ vt sit longitudo eius.vij.digitoꝝ. Et ex eis est glās magna fcā ex stercoꝛe muris:ꝛ fiat tēta ex raphāo ꝛ fit cū melle ꝛ supponaꝫ: aut glās ex melle pmixto cum pulpa collo. Et glās ex cucumē asinino ꝛ pulpa col.ꝛ felle vaccino ꝛ nitro. ¶ Et mel aut pulpa collo.ꝛ sarco col.cū penidijs. ¶ Et itē̄ mel ꝛ tereniabin ꝛ pulpa collo.ꝛ salis naptici ptes eq̄les. Et iterū res cóis flatice ꝛ ei q̄ fit ex fece ꝛ vētose. ℞. pulpe collo.castoꝛei ambo ꝝ añ. q̄ū est nucle⁹ olive ꝛ lutrā coclearia.ij. admiſtrēt cum aliquantulo melle ꝛ succo buchoꝛmarie:ꝛ est foꝛte valde qñ necessariū est cum nihil valet. Et multotiens quidem necessarium est cum nihil vꝫ ad minuſtrare scamoneā ꝛ se.vnce:imo euphoꝛbiū

¶ De compoſitione clysteꝛioꝝ ad ventoſitatem. Cap.vij.

c Clistere bonū. ℞. halasce yſopi rute origani se.ruthe se.agnicasti q̄noꝝ.ꝝ allterna triꝝ camomille tribuloꝝ ecbaurece aneti seminū.ij.ꝛ adniuden ꝛ petroſel.ptes eq̄les: decoquant i succo granoꝝ plurimo donec redeat ad partē:deide sumant olei ps.i.ꝛ succi decocti ptes.ij. decoquant donec remaneat oleū solū:deinde sumaſ ex eo q̄titas clisteris.i.ꝛ ponaſ in ipso pdicta cuꝫ adipe anatis ꝛ capꝛaꝝ ꝛ aliquātulo opopōacis ꝛ serapini ꝛ fiat cū eo clistere. ¶ Et si accipiatur succus ipse ꝛ dissoluant in ipso q̄ū pdicte cum adipib⁹ suis ꝛ ponaꝫ in ipso pōdus.ʒ.v.ꝛ fiat cū eo clistere erit iuuatiuū. ¶ Et intromiſſio castoꝛei ꝛ asse in clisteribus eoꝝ ē iuuatiua valde. ¶ Et q̄ñ fit clistere ex pondere.ʒ.xx. olei in q̄ dissoluti est pōdus.ʒ.ꝛ.stoꝛacis liq̄de ꝛ ē iuuatiuū. ¶ Et q̄ñ fit clistere ex bauracho plūe resoluto in succo ruthe ꝛ sit summa ei⁹ yltima vsq̄ ad.ʒ.x.ꝛ salis vsq̄ ad.ʒ.xv. ¶ Et quandoq̄ clisterizatur cuꝫ oleo rutaceo ꝛ oleo de neride ꝛ oleo raphanino.ꝛ oleo de lzerua.

¶ De compoſitione suppoſitoꝝ ad ventosam. Cap.vij.

c Onteraſ ruthe cū aq̄ mellis donec fiat sicut illud de quo fiat linimentum:ꝛ ponaſ cmu ea q̄tum est ipsi⁹ medietas de cimino ꝛ q̄ātum est quarta paꝛs eius de nitro ꝛ sumatur ex ea glans cuius longitudo sit quinq̄ digitoꝝ. ¶ Et uteruꝫ suppoſitoꝝ quod fit ex oleo rutaceo cum castoꝛeo cum melle ꝛ felle vaccino: ꝛ bauracho de vnoquoq̄ quoꝝ sit auꝫ.ʒ. ¶ Et iterum serapinum ꝛ bdelium ꝛ bauracho ꝛ colloquintide ꝛ altea:fiat ex eis glans.

¶ De clystrijs ꝛ suppoſitoꝝijs habentiuꝫ frigus iteſtinoꝝ absq̄ materia. Cap.ix.

Listeria ꝛo eius qui habet colicaꝫ c ex cōplone frā sine mā ꝛ suppoſitoria eius sunt sicut clysteria hūmum colicā vētoſam:ꝛ suppoſitoria eoꝝ:ꝛ q̄ñq̄ iuuat eos alltrā solum cuꝫ fit clistere causa eo pōdere.ʒ.ij.in oleo. ¶ Et similiter iuuat eos fimus columbinus solus:cuꝫ ex eo fit clistere in succo camomille ꝛ oleo de lzerua.

¶ De tina ꝛ balneis ꝛ embꝛocis. Cap.x.

t Ina vehemētis iuuamētis est in doloꝝib⁹ colice. Et ꝓpe cū est plena aq̄ i q̄ bcocte sunt medicie colice. Ipſa n.ſua calitate acq̄sita ab igne ꝛ virtute sua acq̄sita a medicinis resoluti cām:ꝛ hūmiditate sua cū calitate mollificāt mēbrū. ꝙre alleuat carminatiouē cāe faciētis dolozem:ꝛ mollificat lacertū ani.ꝛ illud est ex eis q̄ iuuāt ad expulsionē retēti. ¶ Aerūtū tina ,facit accidere angustiaꝫ ꝛ sincopi ,ꝓpter h̄ ꝙ mollificat de ꝛtute.qꝛ opꝫ vt vtaꝫ ea debilis ꝑm cautelā: ꝛ sint ei ꝓxime cū ea vtꝛ ea q̄ ꝓfortāt ꝛtutem de odoꝛib⁹ fructuū ꝛ aromatū alcardeneki ꝛ pānis calidus:ꝛ ea q̄ delectāt eū in ꝙbus quiescat ꝛ studeat vt nō cooperiat aq̄ pectus eius ꝛ coꝛ ipſius. ¶ Et aque q̄dē thermarū vehemēter cōfeꝛūt colice frigide:cum sedēt in eis sicut melius ē in eis vt nō appꝛoximent ags dulcibus. ¶ Cūq̄ aliq̄d vasoꝝ ipleꝫ ags thermarū aut ags in ꝙbus decocte sunt medicine colice:ꝛ in fundo eius separantꝫ foꝛamina plurima que foꝛsitan nō sentiunꝫ ,ꝓpter suā debilitatem ꝛ resupinaꝫ eger ꝛ eleuaꝫ vas ab eo vsq̄ ad quantitatem statureꝛ dimittuꝫ ita vt distillent ex eo super ventrem ipsius stille frequētes est valde vehemētis iuuamēti. ¶ Sermōis de q̄litate clisteriꝝ ꝛ instrō eoꝝ. Cap.xi.

Elioꝝ q̄dē cāne clisteris figura quā m antiq dixerūt est vt sit circulatio canne eius diuersa p̄ tertiā ꝛ duas tertias.ꝛ sit positus inter vtrunq̄ velamē de coꝛpoꝛe de quo facta est cāna:ꝛ sit cōsolidatū cum cāna cōsolidatione vehemēti.sit ergo velamen eius duaꝝ partium diuersarum vt sit decenter aptatus in parte que duaꝝ partiū maioꝝ est.ꝛ sit in parte minoꝛe aptꝫ. Et q̄ñ decenter aptatus est sup foꝛtā cannam stringaꝫ caput partis minoꝛis cū solidatiōe foꝛti: vt nō ingrediatuꝛ ipsam aer:ꝛ sit ei sub vtre in loco qui nō ingreditur anū ,meatus per quem egrediat vētositas.Cū enim administraꝫ clistere,ꝛ expuncꝫ cum foꝛtitudine vētositas egreditur enema ꝛ sistitur enema hū. Ventositas enim est per quā redit ad exitū ꝛ facit necessitatem surgendi ad scellā cū velocitate. ¶ Cumplius opꝫ vt cōsideres ꝛ si dolor est declinus ad partem doꝛsi clisteriza ergo resupino. ¶ Et hoc ē

Digitized by Google

melius ei cui colica est cum cõitate ⁊ rerum.
¶ Et si est declius ad anteriora clisteriza eo ita
cente super ventrem. ¶ Et omnino clistere qđ
fit iacenti super ventrem magis facit peruenire
enema ad involutiones intestinorum. ⁊ quan/
doq; fit clustere alicui iacenti super sinistrum.
¶ Et eleuatur quandoq; ancha cum pului/
nari ⁊ subleuatur pes dexter ponendo ipsum
sup pectus ⁊ deponit sinister in plano. cum er/
go clisterizatus est redeat sup dorsum suum: ⁊
sitr ois qui clisterizat. Et ex hoibus est aliquis
qui non indiget ȳ. ¶ Et ex hoibus est cui rei⁹
est vt intromittat annulare in anum suū mul/
toriens qui iam sit inunctus cum cerato: donec
dilateť ⁊ decenter apter in eo cānam. ¶ Et de
hoibus est qui non indiget ȳ. ¶ Cum ergo vis
clisterizare fac q̄ tibi vt ex ȳ: deinde inunge
cānā ⁊ anū cuz cerato ⁊ impelle ipsam in eo ta
liter vt non cõplete retineat ab intestinis: imo
non ptranseat intestinū rectū: cūq; ita accidit:
deinde itromitte enema. cum ergo equat cāna
in loco suo effunde enema in vtrez. deinde ex/
prime ipm vtriq; manibus tuis expressiõe bo
na ptinua que non sit cum labore: nam multo/
tiens ipellit enema in hmoi vsq; ad longiquū
vltra locū necessitatis: ⁊ rectius qđē est hmoi.
¶ Et cum fit impulsio enematis ad superiora
est vt rendat capilli capitis ⁊ effundat aqua fri
gida sup faciem ⁊ aduneť ad attrahendū ene/
ma ad inferiora. ¶ Et scias q̄ qñ enema ad/
ministrat ⁊ non descendit non est excusatio qn
administrenť suppositoria vt deponant ipsum
cum egritudine ⁊ cum hoc non os vt sit impul
sio enematis cum illa faciuare ⁊ non psequat
enema locū necessitatis. ¶ Cūq; impellis ene
ma ⁊ declinat ad egrediendū non phibeas ab
hoc imo reitera ipm statim sicut est. ¶ Et os
ne eger clysterizetur donec sternutat aut tussit.
¶ Et scias q̄ enematis equalis quātitatis in/
namentū non psequit intestina superiora. ¶ Et
qñ est plñ multiplicat nocumētū eius ⁊ time
tur ex nocumento ipsius: ⁊ spissum adberet ⁊
efficit nocumentum plurimum: ⁊ subtile non
confert ⁊ est in iudicio paucitatis.
¶ De cura facte ab apate frigido. Cap. xij.

i Pfacta qđē ab apate frigido ⁊ est
parū valde ex curationibus bonis
est vt sumanť olei lauri ⁊ olei de olu/
uis ⁊ adipis anseris pres equales. ẽ
enum mirabile. ¶ Et pferunt ei emplastra fcā
ex abzotano ⁊ aneto ⁊ piretro ⁊ melliloto. ⁊re
liqs medicis qbus curanť apata frā ex eis que
scuisti in omni loco. ¶ Et ex eis que pferunt
ei valde est emplastrum de abzotano factum
cum bitumine iudaico.
¶ De regimine dandi in potu oleum de lz/
ua in curatione colice frigide eis qui non con
sueuerunt Cap. xiij.

Leum de lzerua est ex rebus ma gis
o mutuatis eis cum mensurať pm ne/
cessitatem in hora sua ⁊ cum semin/
bus. ipsum enim non datur in potu
nisi postq̄ mundificatum est corpus cum eis
que sunt sicut pillule de serapino aut alie: ⁊ da/
tur in potu die primo pondus auř. ij. in die. ij.
addiť. ß. aurei. ⁊ sitr additť in oi die auř. ß. vsq;
ad septimū: deinde non malū est vt dimittatur
paulatim donec iam puentū sit ad. ij. auř. ⁊ est
ei vt stet apud. vij. ¶ Et quotiens effundit su/
per seia misceat cum eis vehementer cū instru
mi scendi. ¶ Et est nečū in oi die potationis
eius vt tardeť cibus per spaciū qđ est inter sex
horas vsq; circuter. x. horas ⁊ vsq; quo non sen
tiant in eructuaróe odor eius deide cibeť sup
ipm cum alesfidabegi. ¶ Et si appetit acetosi/
tatē tunc cū zehybeget. Et potus eius sit aqua
mellis. ¶ Et os vt seruet dentes suos post po
tū eius ita vt fricet eos cum sale assato: deinde
sequanť ipm oleū ro. purū cum quo fricentur.
¶ Cūq; ab administratiõe eius eño fit bibať
post ipm hierapigra pfortata cuz pulpa colloc.
⁊ similibus: aut non confortata si non est illud
necessarium. ¶ Et hiera quidē pigra expellit
nocumentum eius a capite ⁊ oculo.
¶ De modo medicinarum conferentium ha
bentibus colicam frigidam pm semitam dige
stionis ⁊ maturationis ⁊ propietatis non pm
semitam euacuationis. Cap. xiiij.

Ste medicine sunt potationes ⁊ em
i plastra ⁊ vapozatiões ⁊ vnctiones
¶ Et melius eoz que bibuntur ei
alleū. alleo. n. ineſt ꝓprietas bona u
sedando dolores colice frigide cum hoc q̄ nō
ineſt ei vis faciendi sitim sicut cepe. ⁊ qñq; su
mit ex eo colicus cuz sentit initiū colice ⁊ dimi
tit cibū oino ⁊ vlmat se in exercitio ⁊ non co
medit aliqđ imo dormit postq̄ bibit de vino
puro ⁊ reiterat ⁊ sanať. ¶ Et ex ebibitis sed.
tibus dolores est vt in potu denť absinthij ⁊ c
mini pres equales aut deť in potu herba opo
ponaci sola aut cum cymino. Aut sumanť ani
⁊ piperis ⁊ castorei pres equales de qbus i po
tu deť. ß. ß. ¶ Aut in potu sagzenea diacymi
nū ⁊ tyriaca: ⁊ si non fuerit in hoc phibitorū
pñs. ¶ Et castoreo in colica ineſt opō mirabi
lis. ¶ Et ex eis que excpta sunt est vt in potu d
tur radicis lilij. ʒ. ij. in aqua decoctiõis pzail
aut in aq̄ casei ⁊ lilij ipsius hec quātitas. ¶ E
uterum dentur in potu nasturtij. ʒ. v. in aqua p
nidij perrosa. ⁊. vn. l. olei fisamini. ⁊ uterum c
ticis radicis algarab. ʒ. iiij. ß. ß. ij. ⁊ nucis dac
lozum amboū. añ. ʒ. vi. cum aque dulcis lzisſ
terantur medicine ⁊ decoquantur in aqua d
nec remaneat tertia ⁊ fiat motus eius cum r
mis ruthe ⁊ dentur in potu omni die vnc. ij.
¶ Et sumatur etiā cortices algarab ⁊ radic

Digitized by Google

eius ⁊ rami rute ⁊.ʒʒ.⁊ decoquāt in aqua que sit quadrupla eox donec remaneat tertia ꝑtē in potu ex ea oi die pondus.vn.ij. fiat illud tribus diebus:⁊ dimittatur tribus diebus. ¶ Et oz qñ in potu dat aqua millus vt sit vehementis decoctōis:debilis.n. decoctiōis facit possidere inflationē. ¶ Et illud cui ineſt opō queniens a ꝓperate sua est ius albuduḋ ⁊ corpus eius. ¶ Et uterū lūbrici terreu exiccati sunt in uatui ꝑm qꝫ dr̄ in doloribus colice. ¶ Stercus autē adib qō fit ex ossibus que comedit:⁊ eius signū est vt sit albū in quo color alius non puiscet ⁊ ꝓprie illud qō eijcit super spinas est res magis iuuatiua ⁊ dat in potu in vino aut in aquas mellis aut lambdt in melle lambitionibus poſtq̄ cum eo ꝑficit ꝑm descriptionez: aut fit aromaticū cum sale ⁊ pipere aut cū aliqua sp̄e ⁊ si inuenit i stercore eius oſ sicut est: est mirabile ēt.⁊ dr̄ qꝫ eius suſpensio est iuuatiua nedū potus eius.⁊ ꝓcipiunt vt suſpendat in pelle leopardi aut cerui aut lana arietis quam cepit adibe cuasit ab eo.⁊.ℌ. qdē testat iuuamentū eius suſpensi:⁊ si non in alio saltē in argento. ¶ Et dcm̄ est qꝫ corpus intestini adib cum exiccat̄ ⁊ terit̄ est magis vltimū iuuamētum q̄ stercus eius.⁊ illud qdē non est longin quū. ¶ Et ex eis que currunt hoc cursu sunt scorpiones assati: ipsi nāq̄ vehementer valent colice.⁊ oz vt experiat illud sup colicā verā ita vt non fit experimentū eius sup colicā mendosam ⁊ est vltimū ad lapidē renū per se ⁊ in colica per accūs. ¶ Et ex eis que laudant̄ in doloribus colice ⁊ vehementia doloris est vt in potu detur cornu cerui adustum: ⁊ dicunt qꝫ sedant dolorem statim.

¶ De emplastris colice frigide. Cap.xv.

e Emplastra vero alia sunt emplastra in qbus est soló aliqua sicut emplm̄ fcm̄ ex pulpa collo.cuz medulla cartami ⁊ est plm̄ fcm̄ ex felle vaccino ⁊ pulpa collo.⁊ silibus. ¶ Et alia sunt emplastra qbus non intendit̄ soló sicut emplastratio ex seibus ⁊ herbis ꝓdictis que ponunt̄ in clysteribus. ¶ Et fiunt ex eis emplastra ex granis lauri solūmodo. ¶ Descriptio emplī. Recipe cere carmel.viij. gluttinis alibat carmel.vi. turbith carmel.iij. staphisagrie carmel.i.⁊.ʃ. pireri sanſuci baccarū lauri ſe. vrtice lupinoꝝ ficoꝝ pulpe colloquinti.omnium.añ. carmel i.⁊.ʃ.scamonee.vn.i.⁊ carmel.iij. fellis vaccini quantum sufficit: fiat ex eis linimentū spissuz. ¶ Et uterum ellebori ſe. vrtice absinthij oium añ. pars.i.fellis tauri cere amboꝝ.añ.ps.ʃ. adipis anseris ptes.iij. liniatur ab vmbilico vsq̄ ad radicem virge ⁊ si ponatur in ipso meudo, nen est melius.⁊ quando q̄ additur in ipso cortex eris.

¶ De vapoꝛatōibus colice frigide. Cap.xvi.

v Apoꝛatōes qdē sunt sicut mlliū aurpannicum assatuz: aut fcm̄ ex seibus ⁊ herbis ꝓdictis in.c.clysteriox contritis calefactis ⁊ ꝓfectis: aut infusis in oleo calefacto. ¶ Ex unctionibus vero est oleū cucu.asi.⁊ ex eis est oleū synapis. ⁊ ex eis est qdēq̄ oleūvis ex oleis calis posit̄q̄ in ipso ponunt̄ castoreum ⁊ euforbiū ꝑm necessitatē.

¶ De cura colice colerice. Cap.xvij.

c Tm̄ veritatē oz vt numeret̄ de capitulo punctionis. verū nos ꝓcedimus ꝑm ꝓfundinē in ipsa:⁊ qm̄ est ex summa doloꝝ huius intestini.⁊ qñq̄ qdem errat̄ in curatione eius maxime:⁊ administrant̄ subtiliatiua ⁊ calefactiua. ¶ Et leuio: hac est in qua est humoꝛ effusus in spacio intestini ⁊ non est cum illa sparsione tota.

Quare sufficit in curatiōe eius equatio cōplōnis ⁊ humoꝝ ⁊ administratio ciboꝝ frigidoꝝ humectatiuoꝝ: aut ꝓnoꝝ ꝓoratoꝝ cum acu infusoꝝ in iulep de qbus sumant.xx.numero. ¶ Et sitr̄ solut̄ mā cum eis que sunt sicut infusio ꝓnoꝝ cum cꝫysomillis: ⁊ sicut cū aqua granatoꝝ:⁊ sicut cum tereniabi ⁊ siracost. ⁊ sicut cum pauca scamonea cum iulep: ⁊ sicut cū vio.⁊ syrupo eius ⁊ troci.ipsius ⁊ rob eius. Et qñq̄ sufficit laborare i ipsa vt sumat expressio carthami cum lacte fici. ¶ Aut sumat oleum de aqua ante cibum. Aut sumat sicla decocta cum oleo ⁊ almuri. ⁊ qñq̄ regrit necessitas vt administret̄ clystere ex aqua volubilis cuz baurach ⁊ violis ꝓditis oleo viol. aut aqua ordei cū oleo vio.⁊ baurach. ¶ Potus aūt necius est vt in ea sit illud qō est sicut hie.pigra. ipsa.n. est mā magis iuuatiua et.⁊ scamonea cuz pillulis de aloe. ¶ Et ex clysteribus clystere modi huius. Recipe tribuloꝝ.ʒ.xxx. ⁊ foliorū sicle. Mi.⁊ violarū.ʒ.vij.⁊ fenugreci ⁊ carthami ⁊ radices feniculi ⁊ granoꝝ melonis ꝓtriozum oium. añ.ʒ.v. ⁊ seuestē.xxx. numero ⁊ terenia bin pondus.ʒ.xxx. cassiefistule.ʒ.i. decoquant oia ꝑm qꝫ ꝓuenit in sili eius ⁊ colet̄ super eam almuri.ʒ.xij.⁊ zuccari ru.ʒ.xij. ⁊ aloes aur̄.i.⁊ baurach aur̄.i.⁊ administret̄. ¶ Et ꝓuenit in hoc.c.eiaz dare in potu stercus adib ⁊ ponere ipsum in stupefacientibus ⁊ clysteribus in hoc loco: quoniam valet ad sedandum dolorem.⁊ quandoq̄ sedat acuitatem materie facientis dolorem ⁊ rectificat ipsam.

¶ De cura colice fcē ex retētōe coſe. Cap.xviij.

c Ura eius est vt aperias vias colice cum eis que scis de illis que innuimus in.c.ictericie: deide administres in quibus est lenificatio ⁊ penetratio sicut medullam carthami cum ficubus ⁊ fient confectiones colocynt̄.⁊ quandoq̄ sufficit in ea ꝓmissio sicle elixate ⁊ condite cum oleo aque ⁊ almuri ⁊ synapis super cibum.

Digitized by Google

¶ De cura colice apostecase ⁊ frē. Cap. xix.

Ma facta quidem ab apate oz vt eiect sanguis per stomiaz basilice si eras ⁊ dispo ⁊ virtus ⁊ reliqua necessaria ꝓsentunt in ea aut faciunt eam necessariā. ¶ Et si fuerit apa vehementis magnitudinis ⁊ ꝓuenit ad hoc vt cōicent ei renes ⁊ retineatur vrina: oportebit vt fiat floborotio ex saphena ⁊t post basilicā. ⁊ incipiat in curatione eius in primis ab accepus fris humidis: sicut aqua cirolo ⁊ mucilagine psilij: ⁊ que sunt filia illis preter cucurbitā: inest. n. ei ꝓprietas mala in egritudinibus intestinoz. ¶ Et ex illis est vt sumant se. psilij. 3. iiij. ⁊ oleiro. boni vn. i. ⁊ ꝙquassent cum. vn. ij. aque ⁊ bibant vt leniatur nā: aut aqua granatoz duoꝝ: aut aqua folioz altee: ⁊ aqua endinie: ⁊ aq̄ solarī q̄q ponunt in hmōi siracost ⁊ cassiefistule: ⁊ bibuntur. ¶ Et cum necessaria sunt in hmōi dispone clysteria clysterizent ex aqua ordei cum aliquā tulo cassief. ⁊ siracost. ¶ Et si in aqua ordei decocte fuerint seue stē ⁊ viole erit magis conueniens ⁊ pmisceat cum aqua ordei aqua solarī. ⁊ alterengi erit vehementius ꝓueniens: ⁊ nos diligimus ad eam enemata cum lacte asinino in quo dissolura est cassiafi. ⁊ est oleū eius oleū amigdalinū ⁊ oleū sisaminū. ¶ Et q̄q̄ inuenis mām colericā ⁊acuitaté plurimā: quare indiges tunc vt soluas cum eis que sunt sicut scamonea ⁊ aloes ꝑm singularitatē: deinde ꝓueni ad infrāndū ⁊ humectandū. ¶ Et cura sit ꝑm apa vt sit illud magis ꝓferens ⁊ magis ituās. ¶ Et q̄n ꝓtransit hec infirmitas hunc locum ⁊ apparet lenitas pauca: tunc necū est vt ponas in clysteribus aquā ordei folia altee ⁊ semē lini ⁊ aligd de rubea ⁊ fenugrecū ⁊ camomilla ⁊ anetū ⁊ caules: aut succos eoꝝ aut olea eorum ⁊ pone in ea triplicatū succi vue ⁊ cassiefistule. ⁊ sili pone in eo q̄d bibit ad soluendū zuccarum ru. ⁊ pone cibuz coꝝ aquā ciceris decoctā cum ordeo. excoriato ⁊ detur eis etiaz in potu aqua fenicū. ¶ Emplastra vero ꝑm horā sint ex ipsis ex q̄bus fiunt clysteria ꝑm illam horā. Incipe igitur in primis cum emplis infrāntibus ⁊ sit in eis lenificatio quedaz sicut est aqua violarū: ⁊ sicut se. lini deinde declina ad lenificatiuā plus sicut est camomilla: ⁊ humectātia eōpōsita ex eis que sunt sicut oleum ro. cū oleo camomellino ⁊ mastice ⁊ adipibus. Luz ergo subleuaē paulatim ponant in eis gūma albozun ⁊ fenugrecū ⁊ pix. ¶ Ex curationibus vero bonis facte ab apate frigido ⁊ est paruz valde est vt sumat oleī lauri pars. i. oleī ō olinis ps. i. ⁊ adipis anseris equaliter pars. i. est. n. mirabile: ⁊ pix adhibe ei emplastra facta ex abrotano ⁊ aneto ⁊ squinanto ⁊ melliloto ⁊ reliquis medicinis quibus curātur apostemata frigida de illis que sciuisti in communi loco. ¶ Et ex eis que valde conferunt ipsi: est emplastrum de abrotano factum cum aspalto.

¶ De cura colice melice. Cap. xx.

Oportet vt eties meliam cū eis que sunt sicut decoctio epithimi ⁊ pillule de azulo ⁊ filia deinde sequere cuz pillulis de ascedā ⁊ serapino. ¶ Et si nectia sunt clysteria ponant in eis polypodiū ⁊ epithimū ⁊ sucados. ¶ Et ponat in clysteribus. ⁊ suppositorijs lapis lazuli cōtritus sicut pulvis: aut lapis armenus. ⁊ q̄q̄s ponit in eis clystere cortices radic. mori. ¶ Et emplastret venter eius ⁊ euaporetur cuz eis que sunt sicut grana nigelle ⁊ alpharmel ⁊ origanum ⁊ camomilla decocta in aceto.

¶ De cura colice facte ex fece. Cap. xxi

Ma facta q̄dez ꝑ cibos si posse est vt euomat residuū eoruz in stō faciat ⁊ declineē cum cibo ad lubrificatiua frā ⁊ calida: aut ꝑata ꝑm necessitatem. ¶ Et lubrificatiua frā sunt sicut iura pinguia ⁊ ꝓprie ius galli decrepiti qui insequat donec cadat ⁊ non remaneat in eo fortitudo: deinde decoleē ⁊ incidat ⁊ franganē sup ipsuz ossa eius ⁊ decoquant in aqua plurima valde cum sale ⁊ aneto ⁊ polypodio quousq̄ dissoluatur in aqua ⁊ remaneat aqua fortis ⁊ sorbeat illud. ¶ Et q̄q̄s ponit in ipm oleum de carta mo: ⁊ sicut ius de spinachijs cum pullis pinguibus: ⁊ sicut ius de prunis ⁊ alia. ¶ Et ꝯ lubificantia aut educūt eam: aut leniunt ipsam ⁊ currunt inter ipsam ⁊ corpus intestinoz ⁊ se parant inter ea ⁊ ꝓparant fecem ad lubricatem. ¶ Cum ergo bibē solutiuū: aut administrat clystere alleniat eritus fecis ex eo. ¶ Et administrent clystere ꝓdicta in colica ⁊ clystere ex succo sicle ⁊ violarū ꝓritarū ⁊ almuri ⁊ sisamino ⁊ baurach ꝑm q̄ docui ipē. ¶ Et clystere ista factuz. ℞. sicle. ℥. i. et furfuris pugillū. i. et ficus. x. numero aque ℔. vij. et ponatur in ipso altee albe aligd et decoquat donec redeat ad ℔. i. et colet et ꝓjciant super ipsam zuccarum ru. 3. x. et baurach aur. i. et almuri. vn. ß. ⁊ sisami. vn. ß. et clysterizet cum ea: et utere clystere ipsuz donec egrediant oēs squibale: et clistere fiat sicut hoc clistere. ℞. tribuloz et polipodij et anesi et cartami ꝓriti oium. aā. 3. x. et ꝓuna. x. numero et ficus. x. numero et violaz. ℥. i. et turbith pondus. 3. ij. et se. luni et se. apij ambor. aā. 3. iij. et tereniabin et tamarindoz ambor. aā. 3. xxx. et siracost et cassiefi. ambor. aā. 3. vj. et ramorū sicle et ramoz cauliuz ambor. aā. ℥. i. decoquant sicut conuenit et ponant super decoctionem eorum colatam muri et zuccari ru. amborum. aā. 3. xv. et baurach aur. i. et sisamini aur. x. et fiat clistere cum ea. ¶ Ō si res fuerit vehemens et cum hmōi clysteribus nō mutatur: administrēt clysteria fortia ꝓdicta in. c. co/

Digitized by Google

lice flegmatice narrata: qñ ipsa sunt ꝓferentia flegmatice facte ex fece plurima ⁊ ex eis est clistere de aluſñé. ¶ Ea aũt que bibunt sunt sicut dactilicon ⁊ seriezen ⁊ aloscusim ⁊ oxacidonitẽ. ⁊ ista ꝺon qdez administrant nisi postꝙ nõ inueniunt cõpoſita ꝓdicte colice colerice plurimi iuuamenti. ¶ Et ex eis que sunt intervirtutes duas est vt sumatur zuccari ru. ⁊ penidij resoluta i tãto oleo sisamino quãtũ ipsa sunt ⁊ bibant. ⁊ fiat decoctio ficuum cum seuestẽ que bibatur cum triplicato. ¶ Qõ si non ꝓferũt ipsa: neqꝫ que diximus de eſarijs ꝓdictis: tunc non est excusatio pillularũ ⁊ syrupoꝝ fortium in.ca.colice flegmatice narrate ad hoc qꝫ ipsa sunt vehementis iuuamentis ad retentionem vehementes flegmatis ⁊ fecis plurime. ¶ Et ex bonis ⁊ fortibus in hoc estvt decoquantur oleum seuestẽ ⁊ cassiafi. sicut facit illud neciꝰ dispõ ⁊ coleur super aquositatẽ suam. ⁊ ponatur in ea hierepigre pondus.ʒ.ij. cum pondere ʒ.vij.olei de lzeruа ⁊ bibatur in decoctione anetũ. ¶ Et iterum ille qui vtitur multa comestione piscium frigidoꝝ ⁊ ouoꝝ elixatoꝝ ⁊ superfluе vitur eis recipiat vt suffuf rem plurimam salis ⁊ bibat super ipsum aque quãtitatẽ quaꝫ põt. deinde exerceat ⁊ cõmoueat laboze aliquo ⁊ fortasse soluet eum. ¶ Qõ si cã fuerit vehementia raritatis corporis ⁊ sudoꝝ: aut ca liditas ventris: oportebit vt administrentur curationes faciles ꝓdicte in.ca.colice. ¶ Et est neciũ illis ⁊ eis qui sunt ante eos vt sumantur ante cibum lubricantia sicut pruna ⁊ ficta condita cum oleo dulci ⁊ almuri ⁊ siraco ⁊ sorbilibus ⁊ vua ⁊ ficubus: ⁊ chrysomilli: ⁊ sumant almuri in ieiunio: aut oluas aque in ieiunio. ⁊ multiplicent in cibo suo pinguia ⁊ sorbeant ante cibum decoctiones caulium decoctoꝝ in carne agni pinguis: aut galline pinguis. ¶ Et si raritas fuerit in corpore super fluа inspissa ipsum cum oleo ro. ⁊ oleo myrtino in vnguento ⁊ in cerato posito. ⁊ minora a balneatõe cum administratione reliqui regiminis predicti ⁊ ponat balneario eius cum aqua frã. ¶ Et si fuerit cã multitudo ꝓuocatõis vrine exhe fecem cũ eis que scis: deinde multiplicet in accipiendo ea que sunt sicut dactili ⁊ passe dulces ⁊ hũide: ⁊ penidij ⁊ omnиa aque minorant vrinam ⁊ leniunt naturam.

¶ De cura colice frigide facte ex debilitate expulsiue. Cap.xxij.

A hoc modo conferunt administratio confortantium ⁊ tyriaca ⁊ mitridarum ⁊ theodoricon ⁊ sagzenea ⁊ diamartem: ⁊ administrentur in solutione eius quod est sicut hierapigra cũ aqua specierum ⁊ oleo de lzeruа: ⁊ oportet vt sit cibus eius de cibis bonis sicut sunt alesfidabegi ⁊ alzurebegi cum carnibus leuibus ⁊ liquabilib⁹.

¶ De cura colice facte ex debilitate sensus ⁊ eius ablatione. Cap.xxiij.

Hic generi ꝓfert sumere ea que sunt sicut logodion ⁊ sicut allilzadie ⁊ tyriaca ⁊ mitridatum: ⁊ ex syrupis sicut alcãdidicon ⁊ almeisusen: ⁊ vinũ purũ ⁊ ex oleis bibendo ⁊ clisterizando oleuꝫ allzelengi ⁊ oleum allzeruа ⁊ oleum de costo propzie ⁊ allzuran in oleo ⁊ pix in oleo sm qꝫ sciuisti in locis preteritis.

¶ De cura colice facte ex torsiõe. Ca.xxiiij.

Elioz cura eius est vt sedeat in loco occulto ⁊ fricetur venter eius cuꝫ tactu subtili equali preparante intestina eiuꝰ ad locum. Et fiat inunga ꝺoꝛsam eius: ⁊ stringant crura eius fortiter valde.

¶ De cura colice facte a vermibus. Ca.xxv.

Poztetvt scias illud ex sermone nostro in vermibus ⁊ curationibus eorum. ¶ Qõ si fuerit super vmbilicũ tunc administrent ea que bibunt: ⁊ si fuerit apud vmbilicum ⁊ sub eo tunc fiant clisteria dicta illic

¶ De cura colice facte ex ruptura per narcoticа. Cap.xxvi.

Egatur colica in seipsa si non removetur per rectificationem rupture: deinde preparentur narcotica ei. iuꝫ diximus in libzo vniuersali qualitatem necessitatis alienationis narcoticoꝝ.

¶ Quod si fortis fiat necessitas ⁊ non sit eorum excusatio tunc conuenientius eoꝝ est filonium: ⁊ confectiones quas ego dicam in antidotario: ⁊ omne narcoticum in quo recipitur castoreuꝫ. ¶ Et ex eis sunt tro. astare: quorum descriptio. ℞ Recipe croci stoꝛacis liquide ʒ3.pipis longi ſe.iuſqa.albi oiuꝫ.añ.ʒ.i.opij castoꝛei ãboꝝ.añ.ʒ.ẽtã fiãt ex eiſpillule pue: ⁊ fit doſiſ eaꝝ ex duab⁹ tertijs.ʒ.vſqꝫ ad.ʒ.i. ℞ Medicamen bonuꝫ.℞. radicis peonie ⁊ croci coꝛdimeni ana eperi omnium.añ.vn.ij. ⁊ quarta folioꝛuꝫ mente sicce costi myrrhe piperis longi ammomi spice inde omnium.añ.vn.ij.ſe.apij coꝛti.anisudé.ʒ3.cassie carpobalsami omnium.añ. vn.iiij.opij semi.iusquiami coꝛti. mandragoꝛe oium.añ.vn.i.mellis quantum sufficit administretur poſt ſex menſes. ¶ Et iterum administretur quedam clisteria nota temperata ⁊ ponatur in eis castoꝛei.ʒ.ſ. ⁊ opij quantitas fabe minus. ¶ Et quandoqꝫ ponitur opium solũ in oleis clisteris ad colicam: ⁊ quandoqꝫ ponũtur cum hoc serapinum ⁊ assa ⁊ oleum balsami ⁊ aliquid muſchi. ¶ Et quandoqꝫ fit tenta ex opio ⁊ castoꝛeo dissoluris in oleo de semimbus ⁊ submergitur in oleo licinium ⁊ mittur in anum ⁊ ponitur in ea fimbria fili: ⁊ dimittur extra ⁊ infunditur omni hoꝛa ⁊ renouatur supza ipsum medicina.

Digitized by Google

¶ De cibatione collyriozum. Cap.xxvij.

q Quod oēs hītes colicā cibo idigeāt lubricatiuo lenitiuo est res i qua nō est dubitatio: sed ⁊ q̄ confortatiuo aliquo egeāt ē res que est apud debilitatē apparentē ꝓpter vehementiā doloris ⁊ multitudinē cēonis: ⁊ ꝓfortantia q̄dē sunt aq̄ carnis decocte fortiter: ⁊ vitellus ouī sorbilis ⁊ medulla panis dissoluta in iure ⁊ vino. ¶ Q̄d aūt dimissio cibi penit⁹ fit iuuatiua colice flegmatice ⁊ vētose ⁊ alijs est res currēs cursu canonis. ¶ Et q̄ñq̄ necessariū est vt ponant turbith ⁊ scamonea in iure coz ⁊ in pane ipsorum. ¶ Et opz vt sit panis eoz laxatiꝰ ⁊ fermētatus nō azimus. ¶ Et ꝓferūt plūb⁹ eozum aut nō nocēt ficus ⁊ passe ⁊ algenies ⁊ musa humida: ⁊ oia illa cū sunt dulcia ⁊ melō vehemētis dulcedinis ⁊ vehemētis maturitatis. ¶ Amplius cibi aposse ⁊ colice sunt lubricatiua frigida sicut aq̄ ordei ⁊ ius de tēub⁹ ⁊ alcalīdabegi ⁊ ius de spinachijs si nō retineatur inflatio spinachioz: ⁊ q̄ō fit de prunis ⁊ similia. ¶ Jus aūt galli decrepiti ⁊ alcanabit est cōmune et que fit ex fece. ⁊ frigide cū specie bus suis. ¶ Et nō datur licēna in carne galli decrepiti: in carne aūt alcāburati quidā licētiā nō dant ꝓpter illud q̄ timent de carne cui⁹ ex tracta est ꝯtus in electuone de superfluitate. Et quidam sicut ruffus ⁊. H. in libris suis: ⁊ ꝓprie in libro de tyriaca dicūt q̄ caro eius iuuatiua est: ⁊ si nō aliter saltem bibita: ⁊ caro al hudub similiter. ⁊ acceptio almuri anabari ante cibū sepē sorbitionib⁹ est iuuatiua in oī in qua nō est caliditas maxima. ⁊ similiter sorbilia iuuant eos. ¶ Amplius q̄ō ꝓprīū est colice frigide est sumere almuri ⁊ allea in cibario eoz ⁊ cōdire cibaria eoz cū porris ⁊ sale ⁊ cōdire cum spēbus que sunt cinamomum ⁊. 33. ⁊ origanū ⁊ cymīnū ⁊ vnica ⁊ cartamū. ⁊ opz vt sumant alcalīdabegi cum sp̄ma synapis. Et sit sal eoz ex cinamomo cū seminibus cōmixto cum cartamo ⁊ nigella ⁊ cymino ⁊ anisō. Et alienent omnia olera nisi rutā ⁊ siclā. ⁊ in mēta est inflatio etiam. ¶ Et ꝑ potibus eozum est vinum odoriferum purū ⁊ syrupus de melle cum speciebus.

¶ De his que nocēt colicis. Cap.xxviij.

r Es q̄ colicis nocent alie sunt cibi: ⁊ alie sunt opationes. ¶ Cibi ꝯo sunt oē grossius ⁊ viscosius ex carne silue stri ita ꝙ lepoz ⁊ gazellaz ⁊ vaccarū ⁊ aliazir ⁊ pisces pui. ꝓpe: sine sint recētes sine salsi: ⁊ oē frixū ex carnib⁹: ⁊ oē assatū quocūq̄ mō sit: ⁊ oēs vētres aialiū imo oia corpa carnū nisi illa q̄ excepim⁹ ante. ¶ Et nocēt eis sīlia ⁊ azim⁹ ⁊ nocēt eis alūcabegi ⁊ almidragariel ⁊ alhalharri ⁊ albeathia: ⁊ aluzūha minoris ē nocumēti: ⁊ si⁹ alhascuencl et oēs noīne sunt ⁊ alscebebit: ⁊ gīna lactis: ⁊ caseus antiquus ⁊ recens: et oē in quo est inflatio et cibis: ⁊ olera quē ꝑter illud q̄ dixim⁹ de his q̄ sunt sicut sicla ⁊ ruta ⁊ mēta nocet eis cū inflatione sua: ⁊ sic⁹ cruca ⁊ altaraxacon nocet eis eūā. Et sicut olīne: et oēs fruct⁹ nisi chrysomilla et pruna colerice ⁊ calide et frē: ex fece cale tm̄ et nō alij. et melon dulcis ante cibū in dispōne sanitatis est nō nociu⁹ plūmis colicoz. cucurbita aūt ꝓprie et cucumer et alcōde et cydonia et oua cauliū et oua napoz et canabir et pira et poma et ꝓprie acetosa et stiptica et zarur et nabata et algobeira et lētes recētes et mora alscemi et almirberis et sumach et acrestā et ribes et q̄ fiūt ex eis et q̄ sunt silia illis colico nō est via vtēdi illis: et sic⁹ nocēt eis nucēs et amigd. hūide valde et fabe būde: et de gīnatis dulcia sunt minoris nocumenti q̄ acetosa. Actiones ꝯo q̄s ipm opz vitare fūt sicut retentio vēositatis. et retētio egōnis. et somn⁹ super egōnē i vētre: et ꝑpe ficcā: imo opz vt cōmoueat se ipm apō oēm diez ad euandū. Et scias q̄ retētio vēositatis miniōes fac accidē colicā: ppea q̄ subleuat eam et exp̄mit ipsaz: ita vt aggregēt res vna: et q̄ō fac accidē debilitatē intestinij. et q̄ñq̄ illuc pducit ad ydropim̄: et q̄ñq̄ gīat tenebr: estitate vsus ⁊ ꝯtinuē et epilas: ⁊ q̄ñ retinēt in ulcuris et fac accidē spasmus. Et mor⁹ sup cibū est malus eis. Et pot⁹ aque frigide et vinum plurimum sup cibum.

¶ De ileos et est similis colice cuz accidit in gracilibus. Cap.xxix.

i Leos accidit et oībus causis et quibus accidit colica. et opz vt redino fiat cū causis suis et accidēb⁹ suis. et cura curatione ad illud q̄ dictuz est in.c. colice. ¶ Et q̄ñq̄ accidit ꝓpter potationē venenozū faciēnū ileos. ¶ Et q̄ñq̄ accidit ꝓpter vehemētiā ꝯtractionis intestinozum retinue. ꝑe cōp: ebendit illud q̄ est in eis et retinet ipsum. ¶ Et er eis ḡbus differt ab eo colica in iudicijs suis: est q̄ multotiens fit malitia cōplexionis singularis plusq̄ fiat ab ea colica et plm eius est ex cōplexione frigida: et ꝓprie cū accidit vt stomachus sit calidus valde: nūc. nobtorquet intestinū et opilat ventositatē et flegma. ¶ Et quādoq̄ est causa por⁹ aque frigide nō fm̄ necessitatē eius: nas dolor vēosus q̄ eo est: est cum casu opilationis plusq̄ sit dolor eius cū incisione tunicarū: imo est totū nocumētū eius ex illo. ¶ Et hoc dtuerificat ab eq̄ō est in colica. ¶ Et apositemosus plus multiplicat in eo q̄ colica: et est malus. ¶ Et multiplicat in eo q̄ est ex ruptura et fece vehemētia doloris valde. ¶ Et multotiēs pmutat colica ad ileos: et hec est res q̄ facta fm̄ maiorē. et cum plus accit ileos accidit in. vij. ¶ Ipse quidem vadit de ḡbusdam ad quosdam

Digitized by Google

permutatione que fit in aere pestilẽcioso ⁊ de terra ad terram pmutatione egritudinũ venẽtium. ¶ Inquit Hypo. Cũ accidit in colica a qua deus tueat nos vomit⁹ ⁊ singultus ⁊ cõmixtio rõnis ⁊ spasmus tũc totum illud est significatio mala. Hec nãq; accidẽtia accidunt cum cõtrate stõi ⁊ cõmunitate cerebri. ¶ Inqt Hypo. Cũ accidit ex dustillatione vrine ileos. mor⁹ ille cui⁹ est in. vij. nisi accidat fe. ⁊ currat cũ ea sudor plurim⁹. Sed Galigno⁹ auit cãm in hoc. ¶ Et ille qui ex eo flegmatic⁹ est ⁊ vẽ tosus iuuatur cum fe. etiã. ¶ Et quãdoq; fortus fit frequẽtia vomit⁹ maligni ⁊ alcuzes ⁊ singultus est mortalis. ¶ Et bonitas vrine in hac egritudine nõ est plime significõis fm bonitatez qualiter ergo malitia eius. ¶ Et deterior eoꝝ est ille in quo expellitur stercus ad superiora ⁊ noiatur fendus. ¶ Deinde ille in quo est sudor fetidus habens fetorem stercoris. Deinde ille in quo est anhelitus fetidus: deinde ille in q̃ est eructuatio fetida: deinde ille in q̃ est ire rior⁹ vẽtositas fetida. ¶ De signis. Cap.xxx.

s Igna ileos fit vt fit dolor supra vmbilicum ⁊ nõ egrediat aliqd oino de subt⁹: ⁊ nõ fiat iuuamẽtũ magnũ cũ clysteri quẽadmodum dixit Hypo.

¶ Et qñq; expellit fer ad suprora ⁊ enomit fer ⁊ ymes ⁊ ascarides: ⁊ feret os ei⁹ ⁊ ipsius eructuatio: imo qñq; feret totũ corpus. ⁊ hec signa nõ diuersificat. ¶ Et retẽtio exitus fecis est inseparabilis ab hac egritudine. ¶ Magnitudo aũt dispõnis vomit⁹ stercoris iseparabilis nõ magnificat nisi cũ est timor. Sz motus vomit⁹ ⁊ subuersio hic sunt plusq; i colica: qm hoc est in iestino ꝓpinquore stõ q; ipsa. Et silr accña tristitie ⁊ ãgustie ⁊ tremor cordis ⁊ syncopis: ⁊ vigilie: ⁊ frig⁹ extremitatuz. Ista. n. in ileos sunt plusq; sint i colica. Et est fer in flatco: ⁊ eo q fact⁹ est ex eo fortioq; sit in colica: qm ẽ in mẽbro vehemẽtioris alitudis ⁊ maioris corpis ⁊ minoris q̃tis sup corp⁹. Et qñq; apper i ipso iflatio ocũ plusq; in colica. ¶ Amplius signa distinctionũ ei⁹ silia sunt signis distinctionũ colice: sicut signa distinctionũ colice sit cũ signis ileos ex loco doloris ⁊ motu ei⁹ ⁊ paucitate iuuamẽti ei⁹ cũ clysterib⁹. ¶ Veri factũ ex venenis signt accña signionũ aliarum ante ei⁹ fortitudinẽ: nã ille cui⁹ cã est venenum qñq; pducit ad debilitatẽ ⁊ mollificationem ⁊ tremorẽ cordis in pn⁹cũ accit anteq; fortis fiat ⁊ magnificetur dolor eius. ¶ Et sign ipsam vt nõ cognoscatur ꝓpter cãm aliam manifestã. ¶ Et factum ex apostemate intestinorum seq̃ quitur duritiẽ fecis ⁊ velocitas in egõne ⁊ nõ erit ille fe. neq; casus virtutis vehemens.

¶ De cura. Cap.xxxi.

c Ura ileos appropinq̃t curis colice vez ẽ fortior ⁊ illud q̃ bibit magis iuuamẽtũ est i eo. Et ẽ neciuz ẽt clystẽ in ipsor nã cũ bibit desup ⁊ pñr adhibet clystẽ ab inferiorib⁹ ẽ adiutoriũ bonũ bibito. Et eq̃le ẽ siue pmittat siue postponat ꝓpz necitate: sz qdcunq; eoꝝ pmittat opꝑt põat aliqd debili⁹. ¶ Et multotiẽs sedat dolorẽ ei⁹ sordito aq̃ cale: aut applicatio ei⁹ ad ipz cũ ppinqtate resoluẽdo illud q̃ nocet in eo. Et qbusdã vt q recti⁹ est vt equet iestinũ i pmis cũ positiõe iflatiõis ei⁹ cũ facilitate: deiñ clysterizetur itavt puẽiat enema ad locũ lõginquũ applicatiõe facili. Et flõmia h̃ est magis necia: nã si fuerit apa non erit eius excusatio: ⁊ si fuerit dolor fortis ex q̃ timeat apa: oportebit icipe cũ ea. ⁊ ex h̃ qñq; accit se paratio maloꝝ hũoꝝ i corpe pp retẽtionẽ eoꝝ a doloze ita vt fetear corp⁹. ⁊ qñq; sepant hũores mali i corpe difficil⁹ fit exit⁹ eoꝝ cum fluxu vẽtris. Et ẽ flõmia ex neciis. ¶ Et fricatio extremitatũ ẽt est ex eis q̃ phibẽt mãm dolorem facientẽ ꝛspando eã a pfũdo. ¶ Et fortitan est admistratio lubricantiuꝝ declinantiũ ad calitatẽ ⁊ mucilaginũ calidaz cũ oleo de lzerua iuuatia i plimis ileos nisi i colico apoplo ⁊ vehemẽtis caliratis. ¶ Et silr decoctio anet cum sale: ⁊ oleo decoctis cũ eo. ⁊ silr iunctio corporis cũ oleo calefacto. ¶ Et curet ille q̃ flegmaticus est cũ eis q̃ dicta sunt in colica ex ebibitis. ⁊ cum eis que sunt sicut pillule de aloe ⁊ pillule de serapino ⁊ pillule de picra ⁊ oia illa cum oleo de lzerua ⁊ clisteribus equalib⁹ trahẽtib⁹ ad inferiora. ¶ Et vẽtositas curat cum eis que sunt sicut illa que dicta sunt illic ex ebibitis conferentibus ad vẽtositatẽ ⁊ clisteribus vt ponat clistere adiutoriũ ei q̃ bibit ⁊ cuz vẽtositis pluribus positis in supioribus vẽtris. ¶ Et qñq; necium est vt icidat illud q̃ est cozã dolorẽ. ⁊ qñq; trahit mã ad miracb. ¶ Et cõplonalis ⁊ purus curant cuz eis que scis de pmutatione cõplonis ⁊ eũone hũoris fm q̃ dictũ est in capitulo colice mãlis. ¶ Et apostus calidus cum eis que sunt sicut ea que descripsim⁹ in colica. ¶ Et apostemosus frigidus curat cũ eis que sunt sicut illa que dicta sunt in colica. ⁊ quemẽtius ultoꝝ est porus olei de lzerua in aqua de radicibus ⁊ aqua cassiefistule ⁊ reliquę curationes note. ¶ Et iterũ anet ⁊ baccarum lauri ⁊ se. lini: ⁊ fenugreci. ⁊ se. altee ⁊ se. marn. omniũ añ. auf. i. radicum triũ omniuz añ. auf. vij. ⁊ ficus. v. ⁊ seueste. r. deco quant ⁊ denf in poru cũ oleo de lzerua ⁊ amigdalaruz amararũ. ¶ Et colericus curatur cũ eis que sunt sicut illa quibus curant relique que residua sunt de colica. ¶ Et ille qui fit ex iorsiõe curat cũ eis q̃ dicta sunt in colica. Et q̃ fit ex ruptura ẽt curat cum positiõe exiccatiũ ad expellẽdũ illud q̃ est in ruptura ⁊ opilatione eius. ¶ Et ille qui est ex opilatione fortis intestinoꝝ curat cum lubrificatiuis piguib⁹ ⁊ iurib⁹ gallinaz piguiũ ⁊ pullor

Digitized by Google

ꝛ arietū quoꝝ iura pinguia sumātur alesfida-
begi zirebegi. Et ꝓpter qñ ponūtur in eis ane-
tum ꝛadices porri nabaꝛ ꝛ oleum amigdali
nū. ꝛ adminustreꝝ post illud clystere humidum
lene subtilis caliditatis. ¶ Et factꝰ ex fece cu-
ratur in ꝑmis cū clysteri leni: deinde gradatim
puenit ad fortē ꝛ succedit illi potꝰ solutiuoꝝ
ꝓpioꝝ feci vt deponat illud qđ remanſit. Et
in venenosi curatio ue icipiatur a vomitu sicut
cuꝫ aqua calida ꝛ oleo sisamino. Et quandoꝝ
est necium vt ponat in eo qđ in potu daꝫ ꝯtus
turbith: aut se. raphanu. ꝛ post illud deꝫ in po-
tu tyriaca magna ꝛ albezar ꝛ que sunt simlia il
lis ꝛ ponatur potus aque zuccari ꝛ cibus ipsi⁹
iura pinguia. ꝛ cōtinuaꝫ super eos vomitus ꝛ
nō recipiunt cibū ꝛ sumāt in potu medicamē
ꝑdictum in ḣmōr dispositione colice. Et quā-
doꝝ retinet in eis ꝛ stare facit cibum in ventri
bus eoꝝ vt sumāt panem infusum in aq̄ calida
feruente. ¶ Et eius qui accidit ex cibis ponu
eis ꝛ stipticis ꝛ viscosis cura ꝓpinqua est cure
sui relatuis ex colica nisi qꝫ magis inuantua in
eo sunt ea que bibuntur ꝛ sorbentur. ¶ De
tarditate ascellatiōis ꝛ velocitate ei⁹. Ca. xxxij.

Illud pēdet: aut a cibo vt sit stipti-
i cus: aut porticus grossus: aut visco
sus: aut sit lenis viscosus. Aut ex vir
tute. Mā si ꝯtus expulsiua fuerit for
tis expellet: ꝛ si fuerit debilis nō expellet. ꝛ vir
tus lacertoꝝ vētris si fuerit fortis mūdificabit:
ꝛ si nō est fortis nō mūdificat ꝛ retinet. ꝛ ꝯtus
sensibilis intestinoꝝ si est fortis indicat ascel
lationē: ꝛ si non est fortis non indicat: ꝛ virt⁹
cōplonis. nā frā ꝛ calida ambe retinent ꝛ tu co
gnoscis regimen ꝑm cognitionem tuam cause.
¶ De multitudine stercoris ꝛ paucitate eius.

Sta duo pendēt ex Cap. xxxiij.
i cibo q̄litatue ꝛ q̄titatiue ꝛ er dispo
ne ei⁹ qđ expellit ad epar. cibi nāq̄
plurimi hūidi sup qđ bibit: egō plu
rima est: ꝛ eius ꝺrij egestio pauca: ꝛ qñ colera
magnifice expellitur ad epar minoratur ege-
stio: ꝛ qñ non expellit multiplicatur. ¶ Et tu
cognoscis ex eis que ꝓterita sunt resistētiam
duarum spērū eius ꝑm tuā cognitionē cause.
¶ Tractatus quintus.
¶ De vermibus. Cap. i.

Am euadit mā ꝛ vesiā cōplo
ne nēcia est rectificatio quā to
c lerāt figure ꝛ foꝛe: ꝛ nō phibeꝫ
ei⁹ ꝓparatio in cōplemēto nāli
q̄ ꝓnet ei ex factoꝛe potēte: ꝛ
pp hoc creari sūt ꝯmes ꝛ mu
sce ꝛ q̄ cursu eoꝝ currūt ex māīs putridis hūi
dis: qñ ille māe cū rectificat illō qđ tolerāt vt
suscipiāt de foꝛa ē aial ꝯmiculare: aut musca-
le. Mā illud melⁱ ē ḡ vt ipse remaneāt ꝑm pu
trefactionē purā. Et est cū ḣ q̄ ipsa saliunt sup
putrefactiones ſeparatas in mūdo ꝛ cibaꝫ eis
pp cōtrarē ꝛ assumūt eas ab hitatiōib⁹ hoīum
ꝛ ab aere ꝓuēte eos. ¶ Et ꝯmes qđ ventris
sunt huⁱ⁹ gñis. ꝛ nō est eoꝝ gñatio ex oi hūore:
ipsi. n. nō gñanſ a cosa ru. neq; migra: qñ vna
earū est vehemētis caliditatis: q̄re non gñaꝫ ex
ea ꝯmis hūdus: imo est ꝺria cōploni eius: ꝛ
altera est frā ꝛ ficca lōginqua a ꝓportionalitate
aīalis. ¶ Sāguini ꝯo custodia est attributa
ꝛ mēbra vehemēter indigēt eo ꝛ est ꝓportio-
nalis carni hoīs ꝛ ossibus ei⁹ nō ꝯmi: ꝛ nō est
etiā ex eis q̄ effundunt ad intestina ꝛ remanent
in eis ꝛ gñaꝫ ex eis ꝯmis. neq; etiā forma ver
mis ꝛ colo: ei⁹ figūr qꝫ ipsa sit ex mā sanguinea:
imo mā ꝯmium est flegma qñ caleſit ꝛ putre-
fit ꝛ multiplicaꝫ in intestinis ꝛ remanet in eis.
¶ Et tu qđē scis res multitudinis gñatiōis
flegmatis. s. ex satietate nauseatiua ꝛ comestiꝰ:
ꝛ debilitate digōnis ꝓpter quācūq; cām fuerit
s. ex cōplone mēbroꝝ frigida. ¶ Et ex eis que
gñant ipsum sunt cibi lenes viscosi: sicut triticū
ꝛ fasceoli ꝛ fabe ꝛ ex receptione puluerisꝫ fa-
rine: ꝛ comestione carnis crudeꝫ ꝛ lactis ꝛ ole
rum ꝛ fructuū humidoꝝ: ꝛ ablutione cum aq̄
ea. post cibum. ꝛ similiter balneatio post come
stionem: ꝛ coitus per repletionem.
¶ De ſpēbus vermiū que sunt tres. Cap. ij.

Ongi ꝛ lati rotūdi: ꝛ lati sunt asca-
l rides ꝛ pui. ¶ Et nō diuersificat eo
rū gñatio nisi ꝑm diuersitatē eius ex
q̄ gñanſ ꝛ diuersitatē illius in q̄ ge
neranſ. Diuersitas aūtē eius ex q̄ gñantur: est
qñ qdam eoꝝ gñanſ ab hūiditate sup quā do
minantur diuisio ꝛ separatio ex pte attractiōis
epatis ꝛ ex pte vehemēte putrefactiōis. ꝛ qdā
gñanſ ab humiditate quā separaut ꝛ minoranit
ꝛ paruā fecit attractio epatis cōtinua ꝛ putre-
factio ꝛ multitudo cōturbationis fecis. ¶ Et
cū gñanſ aduenit ad ḣ vt ipsi remaneāt paru
ꝓter ex̄bit eos antecꝫ magnificenſ pp vicini-
tatē eoꝝ ad etatē strictā: ꝛ qdam gñanſ ab hu
miditate iter duas hūiditates media. ¶ Et il-
li q̄ sunt ex hūiditate in ꝛestuus supiorib⁹ sunt
ꝓpter hūiditatē dictā in ꝑmis. ꝛ q̄ sunt ex hu
miditate in ꝛestuo recto sunt ꝓpter hūiditatē
dictā scdo. ꝛ q̄ sunt in monoculo ꝛ testuo co-
lon sunt pp hūiditatē dictā in tertio. ¶ Et lon-
gi sunt pp ꝑmā. ꝛ qñq; puenium ad summā q̄
est vltra cubitū. ¶ Et rotūdi ꝛ lati sunt pp ter
tiā ḡuis gñetur ēr in ꝛestinis supioꝛib⁹ ꝛ pro
pe grossi ꝛ maximi eoꝝ: ꝛ forsitaſſe nō gñanſ
nisi in colon ꝛ monoculo: deinde spargunſ ex
latere ad stōm ꝛ ex latere ad anū. ¶ Et parui
sunt ꝓpter scdam. ꝛ isti lati ꝛ rotundi sunt q̄si
gñenſ ex ipsis viscositatib⁹ fecis in supficie ꝛe-
stini q̄s cōp: ebēdu pāniculus mucosus velās
eas. q. ipsi gñentur ex eo ꝛ in ipso putrefiant.
¶ Et de eis min⁹ nocui sunt parui: qñ sunt

Digitized by Google

parū: ⁊ qñ sunt elōgati a ꝓncipijs: ⁊ qñ sunt apti ad expellēdū cū fece foꝛa spūsa: verū ipsi si magnificanť ⁊ accidat eis vt remaneat spacio aliquātulo: ⁊ magnificanť in eo tunc sunt deteriozes oibus: qñ ipsi sunt ex deterioꝛi mā deinde lōgi. nā ipsi non sunt in malicia latoꝛ: qñ mā coꝛrūpť. latoꝛ est vehemētioris putrefactionis: ⁊ lati ⁊ parui plurimi exiū sunt ex ano ꝓp vicinitatē ani ⁊ debilitatē: quare nō pñt figi in intestino fixione longoꝛ. ⁊ sicut lōgi sunt vehemētioris ficuonis sic parui sunt vehemētioris expulsionis. ¶ Et cū hūbus ꝺmes adest fe. accidētia sunt foꝛtuoza ⁊ maligna: qñ fe. consumit cibū coꝛ: q̄re mouenť ad q̄rēdū ipsum ⁊ figunť in intestinis. ⁊ qñ fe. nocet eis in substantia ipsoꝝ ⁊ affligit eos. Et qñq; fe. addit in mā coꝛ putrefactionē ⁊ acuitatem ⁊ afflictiones. ⁊ qñ colera cū effundiť ad eos in febꝛe ledit eos. cū ergo inuoluunť in ꝛestinis ⁊ moꝛdicāt ea no cent vehemēter. Et iam retulerūt quidā ꝙ viderūt eos ꝓfozasse ventꝛē ⁊ exiuisse ex eo ⁊ illud apud me maximū est. Et ꝓp hoc eleuātur ex eis vapoꝛes mali ad cerebꝝ ⁊ nocēt ei. Et qñq; est retētio coꝛ in ꝛestinis ⁊ qō ipsi facūt accidere putrefactionē cā fe. ⁊ nō est coꝛ disꝓ in hoc ꝙ ꝓpios sit inuamētū in mūdificatiōe ꝛestuoꝝ inuamētū qō sit per vermes ⁊ filia eoꝝ in mūdificatione putrefactiōis mūdi: qñ in intestinis est mūdaroꝝ expulsum ex nā: ⁊ qñ ꝓpoꝛtio eius qō gñatur ex istis putrefactiōib⁹ in intestinis supfluentibus ab expulsione nāe maioꝛ est ꝓpoꝛtione vermiū ⁊ simili ad aeꝛe mūdi ⁊ terram eius. ¶ Et qñ ex istis generā tur nocumēta alioꝝ quoꝝ opatiōes sunt ex proꝓoꝛtione coꝛ indigentiū cibo: ⁊ ex cōꝛrarietate motus coꝛ: ⁊ ex hoc ꝙ faciunt accidere colicā: ⁊ ex cōꝛrarietate qualitatis super quā figitur cōplexio coꝛporis ⁊ alijs. ¶ Et qñq; generanť ꝓpter vermes ⁊ serpētes epilepsia ⁊ colica. ¶ Et quādoq; generať fames canina ꝓpterea qꝛ vehemēter rapiūt cibū. ¶ Et quandoq; generāt bolismū ⁊ casum ꝛuris ozis stomaci ꝓpter eleuationē suam ad ipm: ⁊ q̄ infrigidāt ipm. ¶ Et quādoq; sequiť vtraſq; dispositiones tremoꝛ coꝛdis maximus. ¶ Et plurimū generāt in etate infantie ⁊ puberitatis: ⁊ in fine adolescētie. ¶ Et ascarides fm plimus generanť in eis qui separantur ab etate infantie. ¶ Sed rotūdoꝝ plurimū est in infantib⁹: deinde in adolescētibus: ⁊ minoꝛať in senibus cū tamē illud totum sit. ¶ Et ipsi quidem generantur in autūno plurimū q̄s in reliquis tēpoꝛibus ꝓpter ꝓmissionē assumptōis fructuū ⁊ similiū ⁊ putrefactionē. ¶ Et ipsi cōmouentur in sero ⁊ plurimum in hoꝛa somni. ¶ Et labor quidē ⁊ exercitium vehemēs quādoq; solutiōe educit vermes. ¶ Et cū egrediunť vermes habentiū febꝛes acutas viui non sunt vehementis malicie: nam significant sanitatē viꝛtutis ⁊ potentiā expulsionis ⁊ ꝓpter post declinationeꝝ: ⁊ ſ egrediunť mozui sunt signū malum. ¶ Et ad summū coꝛ exitus in febꝛib⁹ cū egestione nō est significatio bona: ⁊ ꝓpter ante declinationem: verum in dispositione febꝛis est melioꝛ: verum coꝛ exitus nō in dispōne fe. cum in eis est sanguis est malus indicat nocumentū in coꝛpoꝛe ⁊ in intestinis. ¶ Sed eoꝝ exitus cum vomitu significat humoꝛes malos in stomaco. ¶ De signis. Cap. iij.

Ignа quidē cōia sunt cursus salue
e ⁊ humiditas labioꝝ in nocte ⁊ eoꝝ
exiccatio in die: ꝓpterea ꝙ caliditas
expandiť in die ⁊ coartať in nocte:
cū ergo spargiť caliditas attrahiť humiditas
cū ea: q̄re vermes incurrūt famē ⁊ attrahunt a
stomaco: q̄re exiccať superficies cōtinua ei ex
superficie oris ⁊ labij: ⁊ aduuat eum ad exiccandum labiū aer exterioꝝ: q̄re laboꝛat infirmus in humectādo labiū suum cū lingua sua.
¶ Et quādoq; accidit habētibus vermes ruꝛa ⁊ ꝺoꝛibilitas locutionis ⁊. q. ipse sit in foꝛma ꝛati maloꝝ moꝛum. ¶ Et quādoq; perditur ad alienationeꝝ ꝓpter illud qō eleuatur de vapoꝛibus malis. ⁊ accidūt eis accēsus hꝛarabitus. nisi ꝙ nō colligunt pilos: ⁊ nō patiunť sodā ⁊ nō patiunť tunnitum auꝛis. ¶ Et accidit eis ſtridoꝛ dentium ⁊ ꝓpꝛie in nocte. ⁊ sunt in plibus hoꝛis. q. masticēt aliquid: ⁊ .q. appetūt exꝑere linguā. ¶ Et accidūt eis salt⁹ in somno ⁊ tremoꝛ ⁊ clamoꝛ in ipso ⁊ agitatio foꝛme ⁊ ira aduersus illū qui euigilat eos. ⁊ accēt eis sup cibū nausea ⁊ tristitia, ⁊ ꝛersecatur voꝛ eoꝝ. ⁊ debilitatur pulsus ipsoꝝ. ⁊ apud comestionem est. q. ꝓstratus: ⁊ est coꝛ egō vt plimū dura. ¶ Casus aūt appetitus ⁊ eius vehemētia est fm ꝙ dixim⁹ in ca. cāp. ¶ Et qñq; accidit eis sitis cum qua nō sanantť. ¶ Et similiter qñq; accēt eis egritudines q̄s diximus illic. ¶ Et qñq; foꝛtes fiūt doloꝛ ⁊ egritudo cadūt: aut spasmantur aut toꝛquentť ac si essent epileptici. ¶ Et qñq; accidit eis in hmōi hoꝛa vt eu omāt eos ⁊ diuersificanť colozes coꝛ ⁊ coloꝛ oculoꝝ ipsoꝝ. ⁊ quādoq; remouenť coloꝛ faciei coꝛ ⁊ oculoꝝ ipsoꝝ: ⁊ qñq; redit. Et qñq; iſtant: aut tumescūt: aut tēdunť ventres coꝛ: ſic hydropicoꝝ: ⁊ q̄ſi nō sunt vētres coꝛ nisi hydropicoꝝ. ¶ Et qñq; apanť testiculi coꝛ ⁊ emittūt sudoꝛē frīm cū feroꝛe vehementi. ¶ De signis aūt distinctionis coꝛ q̄dā sunt cōis distinctiōis. ⁊ est exit⁹ illi⁹ spēi ex egressiōe. Deinde lōgos sigūt cōmotio oꝛis stōi ⁊ mozdicatio ipsi⁹ cū pūctiōe ei⁹ qō segiť ipm: ⁊ difficultas trāsgluticdi: ⁊ casus appetit⁹ fm plim: ⁊ nocumēti ex cibo. Et lubricitas. Et qñq; nocēt pulmoni ⁊ coꝛdi per vicinitatē suaꝝ. ¶ Et qñq; accidunt tussis sicca. ⁊ tremoꝛ coꝛdis. ⁊

Digitized by Google

diuersitas pulsus: ⁊ sunt somnus: ⁊ excitatio non ſm ordiné. Et est pigritia. ¶ Et accidunt pruritus: ⁊ inquietus: ⁊ palpitatio: ⁊ aprio oculo. imo declinat ad clausioné oculi: ⁊ accit oculis eoꝝ vt rubeant qñq; deinde alia vice obfuscent. ⁊ qñq; tendunt ventres eoꝝ: ⁊ fiunt sicut hydropici. ⁊ qñq; accit fluxus ventris. ¶ Cũ talis sit ⁊ rotũdis appetitus ſm plñ multipliciatur: qñ ſm plñ elongat a ſto: quare non nocent in eo ⁊ raptũ cibũ ⁊ mouent in tpe famis motu nocente debilitante virtutẽ ⁊ mollificante incidente in eo qõ segt vmbilicus. ¶ Parvos aũt figit pruritus ani ⁊ inseparabilitas cõmotionis apud ipm. ¶ Et qñq; adeo fit fortis donec accidit syncopis. ⁊ inuenit hñs eos cum aggregant in intestino suo grauitatẽ sub hypocondrijs suis ⁊ ex dorso. ¶ Et eis que ꝓferũt istis hoib⁹ ẽ vt sordeãt aliqd accñ i tpe somni

¶ De cura. Cap. iiij.

1 Attentio que attendit in curatoribus vermiũ est vt phibeant a mã gñante eos ex comestis ꝓdictis: ⁊ vt mundificetur flegma aggregatũ in intestinis ex quo gñant: ⁊ vt interficiant cum medicinis que sunt venena in cõparatõe: ⁊ sunt amari saporis: de qbus quedã sunt calide: ⁊ quedã frigide quas dicemus: ⁊ medicine que opant cum ꝓprietate: deinde fluxu ventris educant post interfectionẽ cum non expellit eos natura per se. Non. n. oꝝ vt plongẽt eoꝝ statio in vẽtre post mortẽ ⁊ exiccationé ⁊ inferat vapor eorum nocumentũ venenosum. ¶ Et medicine qdẽ calide ad gradũ ꝓcuentes terũ sunt cõuenientiores in regie eoꝝ hora omni nisi illic sit fe. aut apa: amari. n. cali cõplõ ẽ ꝓria est eis cũ calitate ⁊ est ꝓria cum qualitate illis ⁊ que ipsi magis diligunt sunt vnctuosum ⁊ dulce. ¶ Et inuenit ex ebitibus: ⁊ enemanibus que aggregant ꝓprietates tres. ¶ Suppositoria ꝺo melius est vt ipsa exhant q̃ vt ipsa interficiãt: nisi qõ in recto est ex puis vermibus. ¶ Qñq; n. fiunt ex gñe vnctuoũ dulcis vt trahat ab ipsa vermis ppea q; diligunt ea: ⁊ egredunt cum eis que exhunt. ¶ Et melius qdẽ curant cus ebibitus hora vacuitatis ventris. Et cum mittuntur venena interficientia eos in lacte ⁊ in fauum mellis ⁊ filibus sunt ipsi ad sumẽdũ ex eo diligentes magis: ⁊ est illud magis interficiés eos. ¶ Et qñq; sumit in potu hñs vermes sicut lac duobus diebus: deinde potat in die tertio in lacte medicinã interficiẽté eos. Et qñq; fugit ante eam fauum melli: cũq; inuenit odorem eius puenit ad sugendũ illud qõ deponũt adipm ⁊ qñ sorbant illud iste medicine sũt magis interficientes eos. ¶ Et qñ tu administras medicinas venenosas interficientes tũc melius est vt lauas stõm cum stipticis ⁊ ꝓprietatibus quibus est virtus interfectiua vermiũ sicut sumach ⁊ hypoquistidos ⁊ acana dissolutã in vino. ¶ Et fiat capparis ⁊ anetũ in vino. ¶ Et si nõ toleraũt stipticitatẽ hoꝝ tunc turum frigidarũ sumitur in vino. ¶ Et cum bibunt medicine facientes ad vermes: tunc oportebit vt stringantur nares vehementer ⁊ multiplicet extractio anheli⁹ ⁊ intromissio eius quãtũ possibile est: nam rectius est vt non ꝓmisceat cum anhelitu aliqd de odore earum. ¶ Et de curatione cõtinua cum curatõe vermiũ est rectificatio appetitus cuz cadit. ¶ Et qñq; inuenit in emplis: ⁊ eis que bibunt qõ aggregat ad ꝓfoationes appetitus ⁊ interfectionẽ ⁊ extractionẽ eoꝝ sicut aloes cuz absinthio ebibitis pillulis factis ex eis: ⁊ epithimate facto ex eis: ⁊ fiat cum robub acetosis. ¶ Et qñq; aggregat cum vermibus fluxus ventris. quare necium est vt interficiantur ñs: mors nãq; exhit eos. ¶ Et qñq; exigit dispõ vt interficiant cum stipticis amaris vt aggregent mores eoꝝ ⁊ retentio nãe. ſ. qñ aggregant vermes ⁊ fluxus ventris ⁊ timetur casus appetitus. ¶ Et emplastrent cũ emplis stipticis in qbus est interfectio aliqua vermiũ: ⁊ non deficiunt virtutẽ. deinde ipsi egrediunt post illud: aut per expulsionẽ nãe aut per medicinã aut suppositoria. ¶ Et qñq; sunt cũ eis apata in visceribus ⁊ est necium regimen subtile. ¶ Et medicine que interficiunt ascarides formores sunt eis que interficiũt longos. ¶ Et ille que interficiunt ascarides ⁊ rotũdos interficiũt et longos: ⁊ cã. hoc est qꝺ ascarides sũt remotiores ab eis que bibuntur: ⁊ sunt magis submersi in humiditatibus ꝓuenientibus eis. ¶ Et qñq; sunt in cisti. ⁊ qñ ipsi gñati sunt a mã grossa ⁊ grossiore ⁊ spissiore ⁊ ꝓpinquiore ad cõplõné calidã ⁊ magis fili ei qõ est venenũ quare non parit a suo sili: dum nõ superfluat.

¶ De medicinis calidis interficientibus vermes: ⁊ ꝓpque longos. Cap. v.

5 Ingulares qdẽ sunt sicut ꝓfassium ⁊ cordumenũ de qbus sumat aur. i. ⁊ sceha: ⁊ lupini amari: ⁊ cassia: ⁊ calamentũ ⁊ succus eius. ⁊ grana aldemesk. ⁊ costus amarus: ⁊ epithimũ: ⁊ cartamũ. ⁊ mẽra: ⁊ cãbul: ⁊ ciminũ: ⁊ camepiteos: ⁊ centaurea: ⁊ pulegiũ: ⁊ alleũ ꝓpe. ⁊ qñq; interficiũt ascarides semen feniculi: ⁊ mur⁹ ⁊ origanũ: ⁊ fasel ⁊ absinthiũ: ⁊ semẽ caulũ: ⁊ cortices algarab: ⁊ radix enule exiccata ō q̃ bibat. vn. i. ciminũ assatũ: cabroranũ ⁊ anisũ: ⁊ semẽ apij: nasturtiũ forte ẽ i. c. suo: ⁊ nigella: ⁊ senẽ ariplo soloe educ eos cũ mortificatõe: ⁊ fiat volubile ⁊ polipoꝺ. ¶ Et meli⁹ q̃ educit fluxu vẽtris ꝓmõificatoꝝ ẽ aloes. ¶ Et qñ bibit ō oleo ꝓtionẽ ⁊ supfluat gñtatẽ ꝗpotiõ ẽ i bibẽdo ipa interficit eos ⁊ exhit ipsos: ⁊ ꝓpe oleũ ópacin ⁊ ipm interficit latos ẽt: ⁊ interficit pp suã amaritudinem ⁊ exhit pp viscositatẽ sui. q; si non fu

rē posſibile bibere ipſum vice vna bibat ipſum vriendo potu post potū sumendo ex eo coclearia duo. ⁊ sīc grana nil interficiunt serpentes extrahendo eos. ⁊ q̄cq̄ ꝓferūt in latis. ¶ Be cōpositis ꝙ interficiūt eos sunt q̄ sunt sicut tyriaca magna ⁊ ille que aggregant interfectionem ⁊ exēptionē sunt sicut hierap. ¶ Et sicut si sumatur sceba ⁊ absinthiū ambo rum .aū.ʒ.i. ⁊ quarta: ⁊ sal ꝙ undi dauich. i. ⁊ sumatur in potu. ¶ Et q̄cq̄ interficit eos potare cimīnū ⁊ nitrū mediatum ⁊ fenug. pondꝰ ij. aur. ¶ Et iterū nitri piperis cordumenis ptes equales: ⁊ dosis eius sit vsq̄ ad.ʒ.i. ⁊.ʒ. Et piper ⁊ grana lauri ⁊ cimīnū indum mastix ꝓficiant cum melle ⁊ sit dosis eius in mane cocleariū. i. ⁊ in hora dormiendi tantūdē. ¶ Aut ennle ⁊ sceba ⁊ piperis ⁊ sirasi partes equales: sumantur in potu ex ʒ.i. ⁊.ʒ. vsq̄ ad .ij.ʒ. ¶ Et pillule de absinthio educūt longos: lati aūt indigent fortiori hoc. ¶ Be medicinis que magis proprie sunt ascaridum. Cap.vi.

s Aut lauant administratū in clysteribus ⁊ epithimatibus ⁊ alsiraos ⁊ medulla eius: ⁊ alsirai: ⁊ costus amarus: ⁊ cortex radicis mori ⁊ succus eius ⁊ cambil: ⁊ pulpa colo. ⁊ aloes ⁊ alsimar mirabile est in latis ⁊ cortex albelengi ⁊ arboꝛib⁹: ⁊ existimo q̄ est spēs sidre ⁊ alizdarachat. ¶ Et ex eis que exēpnt vermes sine nocumēto est vt bibaū.ʒ.ij. succi ennle recentis: est enī mirabile valde. ¶ Et antiqui quidem dixerunt q̄ ireos exēpit ascarides. ¶ Et ex medicinis mirabilibus in oibus spēbus vermiū sunt pili alalis notati alcalis. ¶ Et alcalcadis est ex eis que interficiūt eos cum tuuamēto si fuerit illic fluxus ventris. ⁊ iam diximus ad eos in antidotario decoctionē eius ⁊ centauree. ¶ Et iterum bibat lac mulctū tribus diebus in mane ⁊ cenet sup ipm alsefidabegi: deinde sumatur. vi. aur. abrūgi. ⁊.ij.ʒ. siracasi. ⁊.ij.ʒ. cābil. ⁊ terant ⁊ soluaū in aceto acetoso aut in syrupo ⁊ masticet aliqd de fauo mellis vt egrediāt vermes deinde bibat ex eo quātitas quā nocīa faciunt existimatio ⁊ experimentū. ¶ Medicine aūt frigide ⁊ pauce calitatis sunt sicut semen cozūdri cum bibiū tribus diebus cum rob. ¶ Et semen apij: est.n. forte valde: valde interficiens oēm vermē ⁊ sumat cum syrupo aceto. aut lacte acc. aut bibat decoctio eius: ⁊ faufel. ¶ Et folia pſici ⁊ succus eoꝝ. ¶ Et spina egyptiaca: ⁊ sunt abſq̄ plurima caliditate ⁊ rubus: ⁊ decoctio cortis arboris granati acetosi ⁊ muzi decoquaū in aqua nocterna: deinde coletur ⁊ bibat. ¶ Et sīc aqua in qua decoquit radix eius. ¶ Et succus arnoglosse ꝓsunt ei qui hꝫ vermes ⁊ fluxus ventris sinul aut arnoglosse sicca. ¶ Et iterū sumach dissolutū in aqua est mirabile: ⁊ hypoquistidos: ⁊ lutū sigillatū cuz vino sunt ēt mirabilia. ¶ Et magra mirabilis est ēt. ¶ Et semen portulace cum ex eo multū sumit interficit eos. ¶ Et sīc endiuia amara: ⁊ lactuca amara: ⁊ apiū aceto ꝓditū. ¶ Et dq̄ melon interficit eos: ⁊ solōne educit ipſos. ¶ Et tribuli ꝓpinqui sunt istis medicinis: ⁊ ꝓsequit ex virtute harū q̄ ipse exēpnt latos ēt ⁊ illa que sunt sicut semen salic. ⁊ succus pſici: ⁊ coriandrū: ⁊ endiuia amara ⁊ polium ⁊ reliqua. ¶ Et ista bibuntur aut cum lacte absq̄ butyro aut cum aqua calida aut syrupo acetoso.

¶ Be regimine vermium paruoꝝ. Cap.vij.

q Laudoq̄ interficiunt eos suppositio salis ⁊ clysterizatio cum aqua calida: ⁊ eradicant mām eoꝝ. ¶ Et fortius hoc est clystere in quo recipiunt centaurea cartamū ysopus rubea et pulpa colocynt. qō administret salū. ¶ Et fortius illo est suppositoriū de allatran ⁊ clystere cum eo: ⁊ ꝓprie cum oleo de chrysomillis amaro aut medulla pſicoꝝ amara ⁊ sint iam decocte ipſo medicine interficientes: ⁊ q̄cq̄ clysterizaū etiā cum latran. ¶ Et ex eis q̄bus sit suppositoriū sunt hartanita ⁊ buchomarie ⁊ cotices radices radicis sceba. ¶ Et ex eis q̄ colligūt hoc puos est vt mutaū in anū caro pinguis salsa. ⁊ fit iam sup eam ligara fimbria filiipsi nāq̄ aggreganū sup eam ꝓpea: q̄ diligunt eam: deinde exēpt post expectationē horе vnius sup eaz q̄ posse ē ⁊ exēpt ⁊ tereū vsq̄ quo mūdificet. ¶ Be clysteribus acutis interficientibus vermes. Cap.viij.

c Clysterizent cum decoctionibus medicinarū predictarū ad eos: ⁊ q̄cq̄ ponunt i eis soluntia sicut pulpa colocynt. ⁊ turbith ⁊ aloes: ⁊ cucumasini. ꝑm virtutē ⁊ horā. ¶ Et est ꝓueniens vt administret in clysteribus eoꝝ allatran nam confert tuuamētū maximū. ¶ Et custodiat tūc anus ne ꝓueniat tenasmon cum suppositoriis faciētibus ad tenasmon: ⁊ stōus vt non debilitet cuz potibus ⁊ emplis faciētibus ad stōm. Et iam sciuisti oia illa. ¶ Et q̄cq̄ confert clystere cum aquis salsis ⁊ aquis salsis cum nitro ⁊ silibus ⁊ ꝓprie cum latran. ¶ Et q̄cq̄ ponunt in clysteribꝰ eoꝝ succus folioꝝ pſici: ⁊ decoctio radicum mori ⁊ cortī. granatoꝝ ⁊ ꝓpe cū fuerit calitas. ¶ Be emplis hūum vermes. Cap.ix.

e Emplastra ēt assumūt ex medicinis silibus istis ⁊ ꝓsternant cum eis que sunt sicut pulpa colo. ⁊ fel vaccinus ⁊ succus cucumasi. ⁊ cum eis que sunt sicut latran ⁊ aloes. ¶ Et q̄cq̄ fit emplū cuz aloe ⁊ absinthio: aut cum aloe ⁊ rob cidonioꝝ ⁊ rob maloꝝ: ⁊ interficit ⁊ rūpit appetitū: ⁊ q̄ aggregant oia est rectius. ¶ Emplū bonum. Terat nigella cum aqua colo. humide aut decoctione pulpe eius: ⁊ liniat super ventrem ⁊ sumen.

Digitized by Google

stumen. ¶ Et dicit q̄ medulla cerui q̄n̄ emplastratur cum ea vmbilicus confert ad illud. ⁊ similiter olea medicinarum predictarum cū eis imit iuuāt ⁊ oleū camōtillinū ⁊ absinthiū ꝑpe.

¶ De cibatione eorum. Cap.x.

c Ibus q̄dē qui nocius est eis ꝑm oppositionē cāe: oꝫ vt sit calidus ⁊ siccus in quo non sit viscositas ⁊ sit in eo absterſio ex eis que abstergūt eoꝫ ⁊ attrahunt ipsos: ⁊ ingrediuntur in cibis eoꝫ aqua ciceris ⁊ foliorꝫ caulis ⁊ carnes colūbarū ēt sunt iuuatiue eis: ⁊ potus aque salse confert eis oibus: ⁊ cum sunt fluxus ventris ⁊ caūtas cibamus cum sorbitionibus acetosis cum summach factis: q̄n̄ est interficiēs restrictiuū ⁊ sūt aqua granatorꝫ acetosorꝫ. ⁊ cū debilitat fluxus ventris nocia sunt que nutriunt cum fortudine. ¶ Dō si non digerant ponant ex gñe sorbitionū ⁊ aquarū carnū. ¶ Hora aūt ⁊ ordo sunt q̄n̄ oꝫ vt ipsi non egeant cibo ⁊ mordicēt ſtom ⁊ forsitan faciunt cadere virtutē appetitiuam: imo cibent ante morū eoꝫ in hora geniſ: ⁊ vt sepeat cibus eorū cibent cibo pauco: ⁊ q̄n̄ alleuiat fluxus administrent supventrē emplastra ſtuptica ex eis que scis. ¶ Cerū in hñtibꝫ puos vermes melius est vt eoꝫ cibi sint ex genere illoꝝ qui sunt boni chimi ⁊ velocis digeſtionis: nam virtus eoꝫ ꝑm semitā oppōniſ nō puenit ad eos oino: ⁊ cum sunt boni chimi oino minoraſ cibus corruptus que ē mā eoꝫ.

¶ De cura casus ⁊ ꝓiectōis sup vētrē. Ca.xi.

r Ectius in oibus illis est vt exhaursan.si pole est ⁊ dēt in potu post illō thuris ⁊ san.dra.⁊ lun armeni ⁊ lra rabe oīum.aā.ʒ.i. cum triplicato subtili. ¶ Et si fuerit ſputū san. aut fluxus eius p anū aut vomitus ipsius ponaſ in ipsa lrā.r. opij ⁊ post hoc oꝫ vt tu ꝑsideres illud qđ diximus in.c.ꝑstratōibus in lib.qui est post istum.

¶ Fen.xvij. De egritudinibus ani: ⁊ est tractatus vnus.

¶ Sermonis vlis de egritudinibꝫ ani. Ca.i.

e Lias q̄ egritudines ani sunt difficiles ad sanādū ꝓp ea que aggregant in eo: q̄n̄ est callis: ⁊ qz est inuersum penetrans ab inferiori vsq; ad superius: ⁊ qz est vehementis sensus: ⁊ qz est positus in inferiori. ¶ Quia ergo est callis p uenit ad eum fex oī hora ⁊ mouet ipm ⁊ addit in dolore eius ⁊ diminuit eum a quiete cū qua cōpleſ receptio iuuamenti medicinarum: ⁊ nō pōt nā facere rectificationē. ¶ Et qz est inuersus difficilis fit adherētia medicinarū ad ipm. ¶ Et q̄n̄ est vehementis sensus multiplicaſt dolor eius: ⁊ multitudo doloris attrahit. ¶ Et q̄n̄ est positus in inferiori facilis fit descensus superfluitatum ad ipsum: ⁊ ꝓprie quando obedit ad receptionē earū debilitaſ q̄ est cū eo ex nocumēto qđ est in ipso ex emorroydibus.

¶ De emorroybus. Cap.ij.

a Lias q̄ multotiens existimat aliqs q̄ habeat emorroydes ⁊ non hz nisi vlcera in recto ⁊ in eis que sunt supra ipm: oꝫ ergo vt ꝑsideret illud. ¶ Et emorroydes qdē diuidunt per spēs diuisionis famoſe in verrucales: ⁊ sunt deteriores earū: ⁊ in vueas: ⁊ in morales. ¶ Et verrucales sunt sicles verrucis puis. ¶ Et vuee sunt late rotūde purpurei coloris aut ad purpureitatē declines. ¶ Et morales sunt molles sanguinee. ¶ Et sunt de emorroydibus emorroydes que sunt .q. vesice. ¶ Et diuidunt emorroydes diuisione alia in exterius natas ⁊ ꝑfundas: ⁊ sunt deteriores earū ⁊ ꝓpriē ille que tendunt ad ꝓtem virge: q̄ſq; n. stringunt vrinā cum apatōe ⁊ nate exterius apparentes sunt vue trium. ¶ De ꝑfundis aūt quedā sunt sanguinee ⁊ quedam sunt non sanguinee. ¶ Et diuidunt emorroydes in apras fluentes ⁊ currit q̄ſq; res ꝓlima ꝓp aptionē venarū plurimarū: ⁊ in surdas. ceeas de qbus nil currit. ¶ Et ꝑm qdez gñant emorroydes ex melia ⁊ san.melico ⁊ parū generant a flegmate: ⁊ cū gñant ab eo gñant.q. ipse sint vesice: ⁊.q. sint vesice ventrū piscium. ¶ Et verrucales sunt ꝓpinquiores ad hoc vt fiant de melia ⁊ morales de sanguine ⁊ vue inter istas ⁊ illas. ¶ Et non est poſe vt accidant emorroydes nisi aptant orificia venarū in ano ꝑm q̄ dixit. S. ⁊ pp hoc multiplicant cū ventositate austrino ⁊ in regione austrina. ¶ Et nō oꝫ q̄ in emorroydibus aptis currentibus san. fluxus remaneaſ: donec puenat ad debilitatem ⁊ mollificationē genuū ⁊ cōprehensionez fuscopis: ⁊ videaſ san.non niger ⁊ melius est vt exhaurat paulatim ⁊ nō subito. ¶ Et cum in mulieribus declinat san.emorroydarū ad matricē ⁊ egrediāt in menstruis iuuaſ eo. Et oꝫ vt fiat illud arte: ⁊ ꝓpter menstrua earū. ¶ Et plurimis qdē hñtibus emorroydas adest color ꝓprius eis ⁊ est citrinitas declinans ad viriditatē. ¶ Et multotiens accit hñtibus emorroydas fluxꝰ san.naꝑ ⁊ remoueſ emorroides.

¶ De cura. Cap.iij.

o Porter vrin inceptōe rectificet corpus ⁊ euacuet san.malus ita vt flōmet saphena ⁊ vena que est a posteriori pte calcanei ⁊ vena almabit ē fortior vtriſq; earū: ⁊ ventosario ei⁹ qđ est inter vtraſq; spatulas ꝓfert ad eas: ⁊ ad humores melicos: ⁊ curet epar aut ſplē si oportuerit ꝓp societatez eius qđ gñaſ ex eo de san. malo. ¶ Amplius si non fuerit dolor neq; inflatio non erit tunc plurima necitas curatōis earū: nā eaꝝ curatio q̄ſq; ꝓducit ad fistulā ⁊ ad ragadias. ¶ Amplius studū intendaſ in lenificatōe nāe vt non

Digitized by Google

noceat duritiesfecis ano ⁊ magnificeꝛ labor.
¶ Et melius est vt sit illud cū solutiuis ⁊ lenitiuis q̄ sunt ex medicis ex gḃ inuamētis afferꝛ emoꝛroydibus sicut pillule de bdellio ⁊ pillule de alfelu3aharagi ⁊ pillule amalci: ⁊ pillule q̄s dicā. ¶ Et oꝫ vt studiū ipendaꝛ in apiendo sur das ⁊ faciendo vt currat sanguis ex eis quātū pole ē vsq̄quo debiliteꝛ ⁊ egrediaꝛ san. rube⁹ clarus in quo nō sit nigredo. ¶ Q̄ō si nō suffi cit sue regumen eius cū incisiōe emoꝛroydarū ⁊ delectōe earū incidēdo aut exiccando eas: aut adurēdo ipsas cū eis q̄ faciūt illud. ¶ Et scias q̄ in sanguine q̄ currit ab emoꝛroydibus ⁊ ex ano est securitas ab herpete estimeon ⁊ mania ⁊ melia ⁊ epilepsia melica ⁊ herisipila: ⁊ ab illis q̄ sunt sicut miliū ⁊ a cancro ⁊ excoriatōe ⁊ scabie ⁊ glabrie ⁊ lepra ⁊ pleuresi ⁊ pipleumonia ⁊ phrenesi. ¶ Et q̄ñ retineꝛ san. ex eis consuetus timeꝛ aliq̄ earū egritudinū ⁊ timeꝛ hydropisis pp illud qđ accū in epe de apate malo ⁊ duro ⁊ coꝛruptoe cōplōis ⁊ retineꝛ ptisis ⁊ dolores pulmōis pp expulsionē san. mali ad ipm. ¶ Et q̄ñ cursus facit accidere sincopi: sumaꝛ sanc oꝛdei cū spodio ⁊ luto ⁊ deꝛ in potu ex calido paulari. ¶ Et medicine qđē q̄ ad emoꝛroydas ꝓuenūt alie sunt apietes eas: alie ꝓsolidātes ⁊ alie sunt ꝓstringētes san. ⁊ alie sūt incidētes eū: ⁊ alie sunt sedatiue doloꝛis. ⁊ sunt aut q̄ bibunt: aut suppositoꝛia: aut epithimata ⁊ empla: ⁊ linimenta: aut puluereꝫ aut suffumigatōes: aut aq̄ ī q̄bus sedaꝛ dolor: aut restrictiua: ⁊ oīa illa: aut sunt singularia: aut cōposita.
¶ Et scias q̄ pillularū de bdellio inuamentū in emoꝛroydibus ꝓnūtibus ꝓodos apparens est eis: ⁊ non sunt multi inuamenti in eis que sunt fixe non ꝓnūtes ꝓodos. ¶ Et q̄ñ aggregātur ragadie ⁊ apa curetur in pannis apa: deinde emoꝛroydes. ¶ Et oleum de chrysomillis in quo resolutum est bdellium valet ad emoꝛroydas ⁊ ragadias.

¶ De regimine incisionis emoꝛroydarum ⁊ aduſtionis: earum. Cap. xiij.

c ¶ Visus emoꝛroydarū q̄ñ fit cū incisione ⁊ q̄ñ fit cū medicis acutis.
¶ Cū ergo sūt emoꝛroydes plures numero nō oꝫ vt incidaꝛ oēs simul: imo oꝫ vt audiaꝛ ꝑceptū hyp. ⁊ dimittaꝛ vena ex eis: deinde cureꝛ imo rectius est vt cureꝛ icidēdo vnā post vnā: ⁊ toleraꝛ illud. ⁊ in fine rei dimittaꝛ vna ex qua curant san. coꝛruptus cuius exitus ex ea ꝓsuetus est in nā. illud incisum si fuerit appens eruꝫ eius regimen facilius ⁊ si fuerit ꝓfundū erit regimē ipsius difficili⁹: nā rectius est vt ligeꝛ radix eius cū filo sete: aut lino aut pilo forti ⁊ dimittaꝛ: nūc si cederit per illud dū erit: ⁊ si nō: expianꝫ sup illud medicie ic ifue ⁊ si nō: icidaꝛ. ¶ Pꝛofunda ꝙo idiget vt exꝑaꝛ deū icidaꝛ. exitus qđē q̄ñ fit cū instro sicut fit ventosatio cū igne. ⁊ quocūq̄ mō fit ponaꝛ sup anū dōec egrediaꝛ: deū retineaꝛ cū instro exitiōis. ¶ Et si nō timeꝛ velocitas reditōis dimittaꝛ vētosa ꝙra vna donec apeꝛ locus: ⁊ nō redeat: ⁊ q̄ñ ligaꝛ velociter cū filo ligatōe apante ⁊ remanet emoꝛroys exterꝰ.
¶ Et q̄ñ fit cū medicis exꝰtibus sicut vt sumaꝛ succus centauree ⁊ aneti humidi ⁊ staphisagria ⁊ ꝓficiant illa oīa cū melle ⁊ liniaꝛ cū eis anus: ⁊ supponaꝛ in melle. Ipsa. n. cōmouet egōē ⁊ pducūr ad hoc vt appareat anus ⁊ faciant ipm exire. ¶ Et admistreꝛ nitrū ⁊ sel tauri aut admistreꝛ pip ⁊ nitrū: aut aggregeꝛ ad illud qđ est ex illis succus bucoꝛmarē: aut staphisagrie. ¶ Et ex bonis est flōmia basilice añ icisionē ⁊ ligatonē. ⁊ cū voluerit abscindere retineat illud qđ abscindit ex eo qđ apperꝛ: aut qđ fern est appens cū instro exꝰtēdi: ⁊ trahat ipm ad seipm: deū icidat illud ex radice ipsius cuꝫ acutioꝛe re ⁊ penetrabilioꝛe re. ⁊ nō oꝫ vt prāseat radicē eius ⁊ icidat aliqd ex eo qđ est infra ipm ⁊ pducat ad nocumenta ⁊ apata magna.
¶ Et q̄ñq̄ pducūr ad malignā ⁊ difficultates ⁊ dimittaꝛ san. fluere vsq̄quo timeaꝛ debilitas: deinde retineaꝛ san. cū restrictiuis q̄ dicemus.
¶ Et si nō fluat san. multiplicet flōmia ex basilica. Q̄ō si toleꝛet vt sāguis educaꝛ cū aptiuis ꝓdcis ⁊ fluat san. ex eis erit rectū. ¶ Et si nō timeaꝛ casus ꝓtritis ex doloꝛe in eo sufficit ī hoc qđ est sicut succus cepe. ¶ Et si voluerit vt audeat liger pua ex radice sua ⁊ magna ex mediate sua: aut ꝑm dimissionē alia ⁊ succus currat vt nō apeꝛ ⁊ doleat. Et illud est vt desupponaꝛ cepe eliratū: aut poꝛrū decoctū ꝓfectū cū butyro. ⁊ sedeat ille q̄ curaꝛ in aqs stipticis ḋcoctis in curcuma in aceto: ⁊ aq̄ in q̄ decocte sunt galle: ⁊ cozices granatoꝛ: deide cureꝛ cū his que facūt nasci carnē ex maran: vt non apeꝛ. ¶ Et intentio in ligatōe est ppanio ad penetrādū virtutē medicinarū facientū cadere emoꝛroydalū in ea. ¶ Et cū vides anū aparī ⁊ doloꝛē icurre vehementē ex hmōi curis: tunc nēcū est vt suffumiges cū bdellio ⁊ adipe gabbi cameli ⁊ emples cū emplis ꝓdcis: aut emples cū pane aldarmache ⁊ virello oui ⁊ pauco oleo. ¶ Et encaustima in passo arabadu est mirabilis ī unamenti: ⁊ sedat doloꝛē incisionis ⁊ filia. ¶ Et encaustima in aquis in quibus decocta sunt lenificatiua ⁊ embꝛocha cum eis: ⁊ sunt aque in quibus decocta sunt semen lini ⁊ altea ⁊ semen ei⁹ ⁊ poꝛroꝝ ⁊ illis silia. ¶ Et ex eis que ꝓpa sūt apaūb⁹ ani sup emoꝛroydas sunt cerusse plūbi. vn. ij. succudus. vn. i. lytargirij. vn. ij. mastices. vn. ij. aggre genē cū succo intygami. ¶ Et oꝫ vt lenīaꝛ nā ⁊ nō dimittaꝛ fex induraꝛi in ano. ⁊ cureꝛ retentio vrine si acciderit lenificādo apa q̄bus oporteat vt ꝓhibeatur introitus vacuitatis die ⁊ nocte ꝓpie post fluxum san. fortem.

Digitized by Google

¶ Cum autē nō pueniāt ad hoc vt fiat incisio emoꝛroydarū cū instꝛo aut ligatiōe imo cum medicina puluerizeā sup eam medicina acuta: qñ ipsa coꝛrodet eā ⁊ nūdificabit ipsam ⁊ apparebit caro sana. ¶ Si autē doleat sedeat in aquis stipticis ⁊ cureā ante illud cum butyro plūmo posito sup eā deinde cureā cum eis que sunt ficat marā de ceruſa ⁊ lytaꝛgiꝛio ⁊ marā fcō ex eis ⁊ aqs solatri ⁊ alkekengi ⁊ coꝛiādri. ¶ Et qñq nō dissoluit dolo: abſq; administratione medicie acute in vice vna. q̄re opꝫ vt administreā medicamē acutū. q; si dolo: sanetur cureā curatiōe p̄cedēti: deinde reitereā. ¶ Et nō sit medicamē acutū nisi cū exiccatione: qm̄ est lenius ⁊ in fine rei denigraā ⁊ cadit. ¶ Et medicamē q̄d acutū est dicabardich ⁊ alcaldi con ⁊ q̄ sunt filia illis. ¶ Et qñq denigratur elireā caulis cū oleo ⁊ ponaā desup: ⁊ sedabit dolo:: deinde itereā donec cadat. ¶ Si autē sup mozalē ⁊ eas q̄ ipsi sunt sikes puluerizenā attriméta exiccabūt eas ⁊ deijciēt eas. ⁊ qñq incidunt etiā. ¶ Et flōmia ⁊ fluxꝰ ventris neceſſarie sunt in eis. ¶ Et puluerizatiōes ⁊ suffumigationes ⁊ epithimata fiunt in eis.

¶ De regimine apparitionis emoꝛroydarū surdarum ⁊ apparitione earum. Cap. v.

o Oꝛtet in p̄nis vt leniant cū balneatoib⁹: ⁊ fiat iuuamētū ad aptionē eaꝝ cū flōmia saphene ⁊ vene almabit. ¶ Et vnctiōib⁹ ex eis q̄ sunt ficut oleū de pſicis ⁊ de medulla chꝛysomillorū ⁊ de amigdalis amaris: ⁊ coꝛtex pinguedinis gibbi camelli ⁊ medulla cerui: ⁊ bdellium ⁊ alia singulꝛ ⁊ cōpone. ¶ Deinde administretur super eas succus cepe fortis: ⁊ qñq ponit in eis succꝰ bochoꝛmarié: ⁊ qñq ponit cū hoc aliqd de lacticinijs de staphisagria ⁊ stercoꝛe colūbino: qm̄ ipm apit, pculdubio. ¶ Et qñq pficit aspaltū ⁊ galbanū: ⁊ q̄ ingreduntꝛ in hoc. ⁊ silꝛ folia rute ⁊ oleum alachoen ipm, puocat san. ⁊ āplificat poꝛos. ¶ Et medicamē de mirabolāis cū seibꝰ subtiliatiuis cū iuuamēto suo in emoꝛroydib⁹ puocat san. ſsan. emoꝛroydarū pp illud q̄d in eo est de seibus subtiliatiuis. ¶ Et ex eis q̄ puocant san. est vt sumaā pulpe collo. ʒ. iij. ⁊ amigd. amararū ʒ. iiij. fiant ex eis licinia lōga ⁊ retineanā in ano ⁊ permutenā oi hoꝛa: ⁊ sint. v. licinia in. v. hoꝛis. ¶ Lūq; dolo: sit foꝛtio: ponaā in ano licinū ex oleo roſ. ⁊ ffoboꝛometur ſsaphena. ⁊ quandoq; aperit eas ex obuiatione sui ipsius.

¶ De ſmone medicinaꝝ emoꝛroydaliū suffumigationū ⁊ puluerizationū. Cap. vi.

r Ecti⁹ē vt leniant añ puluerizatiōes foꝛtes cū sarcocolla dissoluta i aqua. Et si tolerauerit dolozē liniaā intꝰ cū ꝓsilotro balneo: ⁊ tolēt paꝛ: deide abluaā cū vino stiptico: deide puluerizeā pulꝰ sup emoꝛroydas .ſ. coꝛtices eris vsti soli ⁊ cū plūbo adusto. ¶ Et iteꝝ heꝛugo eris ⁊ cantarides ⁊ sal āmoniacꝰ puluerizenā super eas ⁊ sumaā illō cui⁹ ꝓteriit relatio ex butyro ⁊ silib⁹. Et foꝛti⁹ istis est vt sint ꝓfecta cum vrina infantis: ⁊ h̄ curꝛit cursu medicamis acuti. ¶ Que aūt sunt q̄nēmētiozia illo ⁊ leniozia sunt sicut cinis nucis cupꝛesi lauatꝰ cū vino ⁊ cinis ouī ⁊ cinis ossū dactiloꝝ ⁊ lupini ficci amari adusti ⁊ silꝛ ossa dactiloꝝ adusta. ¶ Et ex eis que curꝛūt cursu ꝓperatiū ē vt sumaā caput piscis salti ⁊ excceā approximādo ignu ⁊ misceaā cū tāto casei veteris q̄tū ipm ē ⁊ puluerizeā sup circulū. ¶ Et silꝛ cinis caude piscis salsi. ⁊ nigella est ex plūb⁹ bois mirabilis iuuamentū. Et de eis sunt suffumigatiōes: ⁊ eoꝝ foꝛtio: est anacardus solus aut cū reliqs medicis ⁊ cum arsenico ꝓpue: ⁊ arsenicū solū ⁊ sulfur ⁊ lacca sola reliqe aūt medicie sunt sicut radix aniuden: ⁊ ra. oleādri ⁊ aluſtirgar ⁊ radix lilij: ⁊ ra. capparis: ⁊ ra. colloquin. ⁊ ra. alharmel ⁊ vene tinctoꝝ ⁊ se. poꝛri: ⁊ sinapis ⁊ stercus camelli ⁊ allcali ⁊ fimus columbinus: ⁊ aluſné ⁊ galbanum et sarcocolla administrentur iste medicie singulꝛ et aggregatim et ponaā aliqd de anacardo et cōficianā cū oleo de deliſſim et fiāt inde troc. et ſuenā vt fiat cū eis suffumigatio. Et ex eis q̄ ꝓcūt i eis sūt aluſné et galbanū et sarcocol. et sterꝰ cameli est tuuatiuū. Et qñq sufficꝫ suffūigatio fcā cū tamaꝛisco multoties ꝓnue. ¶ Suffumigatio cōposita. ℞. ra. cappa. et ra. apij q̄ est exteriꝰ et foliꝰ oleādri et ra. spine q̄ ē exteriꝰ et maru et ra. lilij et anacardi oiuꝫ ꝓtes eq̄les et fiāt ex eis anellane cū oleo sambacio et administrenā suffumigādo. Et diceꝝ qđ q̄p suffumigatio cū folijs mirti iuuatiua est valde: et silꝛ cutis nigra excoriata cū sale āmoniaco. ¶ Et hec suffumigatio qñq fit cū traiectoꝝio igenioſo posito in ano ab extremitate et suffumigaā in ipso: et qñq fit cū vase perforato sup q̄ sedeā: et q̄ cōueniens est ad ipsum calefaciendo est stercus camelli.

¶ De liquidis que ponunt super eas et quibus embꝛocantur. Cap. vij.

o E eis sunt foꝛtes acute sicut aque in q̄bus decoquunt calx viua et allcali et arsenicū et allea: deide ficiantur cū eis calx et allcali. et aque alumine bibite: et in ablutione administrate sunt ex eis que retinent cursum earuꝫ. ¶ Epithimata sumatur frumentum humidum quod scindaā in q̄tuoꝝ ptes et ponaā in vase et fundaā sup ipm vrina cameli pascētis: et ꝓprie arabici et sub mergēdo ipm et ponaā in sale estiuo et restaureā cū vrina quotiēs minuit. est. n. vehemens iuuamēti et deijcit eas, pculdubio. ¶ Et qñq fit linimentū cum myrrha aliquotiens: nā ipsa coꝛrodit emoꝛroydas. ¶ Et in aqua sliquę

Digitized by Google

humide submergaſ lana ⁊ ponatur ſup emoꝛroydaſ: qm̃ per eā deſtruunt oīno. ⁊ ſi fiat frica tio cū ea ſemp faciet illud. ſicut fit in verrucis. ℭ Et ſiſ cucu. capparis humidus. ℭ Et vncto nes butyrū vetus ⁊ oleū de nucleis chryſomil lorū ⁊ oleum de nucleis perſicoꝝ ⁊ punguedo gibbi camelli ⁊ oleū alcaburi ⁊ oleū de alcāna. ℭ Et licania ⁊ ſuppoſitoꝛia: ſubmergaſ cottū in melle ⁊ puluerizeſ ſup ipm̃ nigella aduſta: ⁊ adminiſtreſ ℭ Et quādoq; fit licinius aduſtū factus ex viroq; arſenico ⁊ ſilibus. ℭ Et poſſe qd̃ ēvt ex medicis puluerizabilib⁹ adminiſtrenſ licania cū melle. ℭ Et ex eis q̃ ſūt mirabilia: ſ; ſunt difficilia ⁊ acuta eſt vt icidaſ radix dracō tee in fruſta parua: ⁊ infundanſ in vino nocte ⁊ die: deinde retineatur ℈trum poſſe eſt. ℭ Et quidā exiſtimauerūt de nenufare q̃ quādo ſit ex eo tēta cōfert: ⁊ exiſtimo q̃ ſedat doloꝛem. ℭ Et de eis que bibunſ ſunt pille de bdellio ℈m deſcriptionē notam. ⁊ ille que ſunt cum cu curbita ⁊ ille que ſunt cū guadā. ℭ Et ex eis ſunt pillule aldedide. ⁊ earū deſcriptio eſt hec: mirabolanoꝝ ⁊ bellitoꝝ ⁊ ſeremblegi ⁊ em blicoꝝ partes eq̃les ⁊ dedru egyptiaci ꝓtes. v. diſſoluanſ cū oleo de chryſomillis: donec ſub merganſ ⁊ cōficianſ cum melle ⁊ fit earū doſ. ex. ij. ℨ. vſq; ad auſ. iij. ℭ Et pillule de ſandara ca deſcriptuo earum eſt hec: ſandarace corticis onoꝝ fumi terre ſe. ponꝛi ꝓtes eq̃les ſalis am moniaci pars. ℨ. ſcorie ferri partes. iiij. fiant ex eis pillule ſicut nabac. ⁊ doſ earum ſit in mane vi. pillule vſq; ad. vij. pillulaſ ⁊ cōmouet cottū. ℭ Et iterū. ℞. mirabo. nig. ⁊ bellitoꝝ ℨ am boꝝ añ. ℨ. x. cucurbite aduſte. ℨ. vij. karabe. ℨ. ij. acoꝛ i. ℨ. ij. bdellij. ℨ. xx. ifundanſ in aqua ponꝛi ⁊ fiāt ex eis pillule ⁊ adminiſtrenſ. ℭ Et ex eis que experta ſunt eſt illud quod. ℞. ſcorie ferri ⁊ ſe. ponꝛi ⁊ ſe. ameos oium añ. ℨ. i. fructus cap paris ſicci. ℨ. iij. doſis eius ſit pugillus cū aqua ponꝛi. ℭ Et iterum fumanſ mirab. nigri frixi cū butyro vaccino cū aqua ponꝛi ⁊ oleo de nu cibus ⁊ trifera de ferrugine ferri. ℭ Et iterū ſcorie ferri cribellate trite. ℨ. ij. cū. ℨ. ij. naſturtij albi: detur in potu: ex eo in ieiunio in. ℨ. i. aque ponꝛi pondus. ℨ. ij. ℨ oleum de nucibus etiam. ℭ Et iterū ſumaſ ariſtolo. n. ⁊ piretrū ⁊ tribu li ⁊ anugdale amare: ⁊ ameos: ⁊ ꝓjciatur de ſuper pugillus farine ordei: ⁊ cōficiantur cum aqua ponꝛi ⁊ oleo de chryſomillis. ℭ Et iterū ſumanſ ſauine mūdate recētis. ℨ. x. ⁊ infundā tur in aqua ponꝛi aliq̃bus diebus ⁊ exiccetur in vmbra ⁊ teratur ⁊ addanſ ei ſe. alharmel ⁊ aniſuden carmeni ⁊ naſturtij albi ⁊ fenugreci: ⁊ ameos omniū añ. ℨ. viij. ferueant naſturtium ⁊ alharmel cuꝫ oleo de nucibus ⁊ oleo de chry ſomillis ⁊ terantur reliqua remanentia ⁊ ag gregentur omnia in vaſe vitreato: aut ſcutella vitreata ⁊ ponꝛo ſit ex. i. auſ. vſq; ad. ij. auſ. Et ex eis que electa ſunt ⁊ expta eſt vt in potu ſu matur galbani ſicci pōdus. ℨ. ij. cuꝫ aqua: nam ipſum remouet eas: ⁊ ſi in potu ſumatur trib⁹ vicibus nō redibūt. Et ſerapinū ⁊ ſtoraꝛ ſunt ex ſumma bibitoꝛuꝫ que bibunſ ad emoꝛroydas. ℭ Et ſi natura eſt lenis confert ſuffuſ my rabo. cum ſeminibus ⁊ ipm̃ ꝓuocat ſan. Et ex illis que ꝓferūt eiſ eſt aſſiduatio comeſtioīs amigdalarū amararū cū melle. ℭ Trifera aūt cū ſcoꝛia ſtringit ſan. ⁊ confert emoꝛroydib⁹. ℭ De ſedātib⁹ doloꝛē emoꝛroydaꝝ. Ca. viij.

Sumatur ſerapini ⁊ bdellij ſubalbi
di. añ. ℨ. ij. ſtoracis. ℨ. i. opij. ℨ. ſ. olei de
nucleis chryſomillo. ℨ. i. ſ. diſſoluā
tur gūme in eo: ⁊ ponaſ deſup pon
dus. ℨ. ſ. de caſtoꝛeo. ℭ Et iterū nenufaris exic
cati pars. i. altee pars. ſ. ℭ Et iterum melilo
ti lentium excoꝛticatarū amboꝝ añ. pars. i. cō
iungantur cum vitello ouī ⁊ oleo ro. ℭ Et ite
rum folia altee ⁊ melilotum ꝓfecta cū vuello
ouī ⁊ oleo ro. quādo ponunſ ſuper diaquilon
cum oleo ro. ⁊ aliquātulo croci ⁊ opij. ℭ Et
rob ſunt iuuatiua. ℭ Et adeps anatis eſt vehe
mentis iuuamenti. ℭ Et iterū cācer fluuialis
ꝓpus humida adeps renum caprarum cera
alba. ℭ Et iterum ꝓprie cum apatur cōuenit
vt ſumantur camomilla ⁊ melilotū ⁊ parum
croci ⁊ terantur ⁊ cōficiantur cum mucillagi
ne ſemie lini. ⁊ triplicato. ⁊ addatur ad hoc ca
pitulum illud quod dicem⁹ in. c. ficteris. Ꝫm̃
enim confert ⁊ ſedat doloꝛes inciſionis ⁊ liga
tionis ⁊ apoſtematis.

ℭ De reſtrictiuis curſus emoꝛroydaꝝ. Caꝑ. ix.

Et illis ſunt ea que reſtringūt curſuꝫ
inciſionis: ⁊ ſunt fortia ⁊ meliora q̃
vt ſint cauteriżātia. ℭ Et de illis ſūt
ea que retinent curſum eruptiōis. ⁊
illa que retinent ſan. inciſionis ſunt arrumēta:
⁊ iterum que ſunt ſicut puluerizatio ex aloe ⁊
thure ⁊ ſan. draco. ⁊ balauſtijs ⁊ ſcief memite
⁊ ſimilib⁹ puluerizetur ⁊ ligetur ligatura forti.
ℭ Et iterū pili leporis: aut tela aranee cū al
bumine ouī ⁊ inuoluaſ puluere galieni ⁊ ligē
tur vſq; quo ſigilletur. ℭ Et que ex eis fortia
ſunt: ſunt ſicut alcolcotar cū acatia ⁊ gallis de
inde ligetur fortiter. ℭ Ꝺ̄ ſi nihil ꝓfert coꝝ
tur cum cotto ſubmerſo in oleo calido feruē
te ⁊ retinebiſ ſanguis. deinde puluerizenſ de
ſuper reſtrictiua: ⁊ in hoc eſt timoꝛ ſpaſmi. Ea
ꝺ̄o que ſunt ſfra illa ſunt, ſtiptica nota. ⁊ aque
in quibus decoquuntur ſtiptica: aut vinum ſti
pticum in quo decoquuntur coꝛtices ⁊ galle.
Et ex eis que bibuntur ad illud eſt trifera mi
noꝛ in aqua poſita eſt ſcoꝛia ferri ifuſa in aceto
hebdomada vna a qua coletur acetum ⁊ frice
tur ipſa in ſartagine: ita vt bibat ipm̃ deinde te
ratur ſicut pulvis ſubtiliſſimus.

ℭ De cibatōe ꝙnuum emoꝛroydas. Caꝑ. x.

Digitized by Google

o Ponet vt alienēt a se oē grossum ex carnib⁹ t reb⁹ lenib⁹. ¶ Et oē aduren̄s san. ex attagueb⁹ t scelbus: nisi fm ḡnitatē iuuamēti. t opz vt comedāt ea quoz digō ē velox. ¶ Et fiat cibus eoz bonus ex carnibus t vitellis ouoz t alessida: degi pinguib⁹ t aludebener t cirabeier: t aq̄ ciceris. ¶ Et sisaminū dulce eis cōfert. t nux inda cum penidijs cōfert eis. ¶ Q̄ō si fuerit illic seiunio t cursus supflu⁹ san. cōfert cib⁹ facrus est rizi t granatis cum passis. ¶ Et eorū olea sunt oleū de lzerua t oleū de nuce indica t oleū amigdalinū t oleū de nucleis chrysomilloz t pinguedo gibbi cameli t adipes laudabiles. t cōfectio ex vitellis t ex poznis t pauco cepe: t penidij. ¶ Et ficus sunt meliozes eis q̄ dactili. ¶ De apostematibus calidis in ficteri t hernīpulla. Cap. xi.

p Ellis sunt icipiētia t facta post dolozes emozroydarū t successione curationē emozroydarū cū incisiōe t medicinaz acutaz. Et cū apata colletionē faciunt t fiunt vlcera timetur: sup ea ḡ fiant fistule pp hoc ergo añ maturationē aperiant. ¶ Et opz vt admistret flōmia in p̄n⁹ horū apatum. q̄ q̄ñ. n. sedatur dolor soluz. ¶ Et admistret sup eam marā de ceruſa: aut liniatur cū albumine ouī trito cū oleo ro. in mozterio plūbi: aut stanno donec in ipso denigret. Aut sumat merdasengi. ʒ. v. emathitis ceruse pondus. ʒ. ij. myrrhe vn. xij. sumach vn. ij. pulpe colo. vn. i. olei sisamini q̄tum sufficit. ¶ Aut ponat cum eis aliquid de triplicato t vino. ¶ Et adeps anatis est vehemētis iuuamenti. ¶ Et fiat panis coct⁹ cū aqua cum fit ex eo emplm cū vitellis t oleo ro. Aut panis mūdi lb. i. croci vn. i. opij vn. i. admistrent in rob. Et fiat emplastrū factū de lzedzegi est bonū valde. Et fiat emplm factum de vitellis ouoz sozbilū q̄ terant in vino stiptico: deinde misceant cū cera t oleo ro. Et q̄ñ pertranseūt iniciū et non sunt ab incisione: administret sup eā diaquilon marā cōquassatum cū oleo ros. t parū emplū basilicon cū vitellis ou sozbilis. Et iteruz cepe t pozri elirati cuz camomilla. Aut marā ceruse cum armoniaco. Et si foztis fiat dolor tūc folia iusquiami viridis exprimant t sumatur ex aqua earū t aliquid t misceat cum aq̄ eriam: deinde infundant in ea panis: t adiungat ei vitelli ouī nō coagulati cū aliquo parʒ. i. t oleū ros. t fiat ex eo maran. ¶ Et iterz q̄ñ ꝑfert vapozatio eq̄lis t sessio in aquis in q̄bus decocta sunt ea que sedāt dolorē sicut semē lini t se. altee t malue t additur super ea mucillago fruměti cocti cū aqua vsq̄ quo fiat sicut pulis. Et opz vt redeam⁹ ad ca. tenasmō. Jn eo ñ̄q̄ est cura bona ad hoc ca. Et cum sunt ista apata ꝓpinqui terminī in ano ex gñe eoz que aggregant materiam: tūc cito pge ad ꝓfozandū ante maturationem vt nō extendatur materia ad ꝓfundum. t fiat fistula t iam narratur huius regimen ab Ypocrate.

¶ De ragadijs ani. Cap. xij.

r Agadie in ano q̄ñ̄ sunt pp siccitatem t caliditatē accītes ei: q̄re scias dik a fece ficca t a q̄libet causa. Et q̄ñ̄ fiunt ꝓpter vehemētiā doloris. Et q̄ñ̄ fiunt ꝓpter apostema calidum. Et q̄ñ̄ ꝓpter grossitudinem fecis vehementem t siccitatem ipsi⁹. Et fiūt pp emoz roydas q̄ scindunt t fiūt pp fortitudinē expulsiōis san. ad orificia venarū ani. ¶ De cura ragadiaz. Cap. xij.

q Edā medicine ragadiarū sunt incarnatiue lubrificatiue t quedā sunt lenitiue t quedā humectatiue q̄daz curatiue apatus t q̄dā sunt inci dentes incessū ꝓprietatis: aut ꝓpinque eis. Jncarnatiue autem stiptice exiccatiue sunt sicut galle nō ḡtusate que bñ in aq̄ decoquunt: t pauco vino pōtico t admistret ex eis epithima. Et foztius illo est vt sumat vsifur t balaustia t cerusa t merdasengi t plūbi adustū t scoria argēti t dymia: t administrent cum oleo ros. t cera pauca. Et iterum marā de ceruſa notum: aut ceruſa et stānum adustum t oleum ros. t albugo ouī: aut scoria plumbi t semen rose. Et terantur et admistrent in marā t ficca t adhe remia. Et iterum alcāne sumat pars vna: et cere albe ptes. iij. dissolnat cera cuz oleo ro. t nū fceantur: t fiāt allzeiri exiccata. Et ex eis q̄ curunt curtū, ꝓprietatum sunt cinis ostraco⁹ polipodium eq̄li mēsura t folio: um olive medietas vnius et cum eis liniatur. Et ex medicinis iuuatiuis ēt ē illa q̄. ℞. lythargiri t ceruse t fricationis plumbi t olei iusquiami albi t cere ptes eq̄les: olei ros. q̄tum sufficit. Et iterum adeps anatis et thus et medulla ossū cerui et semen rose et tucia et clumia abluta et opium t ysopus humida et succus endiuie et succus solatri t oleum ro. t cere parū: fiat ex eis ceratū. t i hoc gō cū rectificatiōe vulneris ē, phibutio apatis t rectificatio ei⁹: et expulsio doloris. Et ex eis in gb⁹ sedet est aq̄ curcume in q̄ feruerit solatrū t lētes t rose: t ordeum excoriatum t qū nō est p̄urit⁹ ꝑfert filonū cū oleo myrtino. Et ex eis que sunt foztis aggregationis est vt sumat olei sisamini t thuris puri t alumnis rotūdi ouiz añ pōdus. ʒ. ij. et croci myrrhe ambor añ. ʒ. i. glutinis alimbat et cere ambor añ. ʒ. xxij. aggregentur cū vino t oleo ros. Et ex medicinis hui⁹ capli sunt medicine ꝓferentes cū eq̄tione et lenificatione facta cū adipib⁹ t iurib⁹ pinguib⁹ et succis et oleis: et glutinationē faciētia sic amilū et pulnis molēdini et dragagātū et filī. et aggregef ad illas curatio ragadiaz. De illa est descriptio. ℞. ysopū hu-

Digitized by Google

midā medullā vituli anyllū ablutum adipem anatis: aut galline ⁊ oleū rosaceū. ¶ Et ex illa est vt sumatur medulla cruris vaccini ⁊ asinini ⁊ amilū ⁊ linatur. ¶ Et iterū mara bdellij adipis gibbi cameli ⁊ farine ordei ptes eqles medulle cruris cerui ⁊ adipis cerui oium añ. vn. i. mumie vn. ß. olei silamini vn. ij. amili amigd. dragagāti oium ʒ. i. ⁊ aggregent cum oleo sisamino. ¶ Et olea iunatina in ragadijs in quibus nō est calitas plūa ⁊ apa sine emorroidibus sunt oleū allyeiri: ⁊ oleū de lilio: ⁊ oleum de nucleis chrysomilloꝝ ⁊ oleū de nucleis psicoruꝫ dissoluat in eis bdellū. Et pfert eis suffumigatio cū bdellio pfecto cū adipe. ¶ Apōsas autē qñ aufert ⁊ cōfert in eis chimolea cū oleo myrtino ⁊ sessio in stupticis ⁊ oleo omphacino. Et iterū decoquant galle cū vino ⁊ fiat ex eis emplastrū. ¶ In ragadijs autē emorroydalibus est necessarium vt super eas administret marā ⁊ administrent ea que dixim. ¶ Et administrentur pillule de bdellio cum serapino que dibantur in nocte aut in die. Et qñ currit ex ragadijs aliqd sumatur eorum ⁊ submergatur in aqua aneti: ⁊ exiccetur ⁊ abstergatur cum eo anus ⁊ deuitent ītr stiptica exiccantia egestionem.

¶ De cibatione hūmū ragadias. Cap. xiij.

o Oportet vt ipsi deuitēt acetosa ⁊ stiptica exiccātia nām ⁊ sint cibi eoꝝ ales fidabegi ⁊ ea q̄ fiūt ex malues ⁊ pigucdo gibbi cameli ⁊ adeps galline ⁊ anatis. ¶ Et pfert eis pditū in alesfidabegi ⁊ vitelli ouoꝝ sorbilū: ⁊ ppzie ante alios cibos: ⁊ confectio de vitellis ouoꝝ ⁊ de porris ⁊ cepe cū butyro vaccino non vehementis fortitudinis ⁊ nux indica ⁊ auellane ⁊ pentdij cōferunt eis. ¶ Et via cibationis eorum est via cibationis habentium emorroidas.

¶ De mollificatione ani. Cap. xv.

q Mādoꝝ fit ex cōpōne palytica: aut frigore ifra illā. Et cōpōso qō palytica qñq; ē ex hūdditate subtili ibibita fm plām. Et qñq; fit ex hūiditate q̄ est decliuis ad calitatē: ⁊ est ei⁹ calitas cā ibiburiōis eius: ⁊ cognoscit illa calitas p tactum. ¶ Et qñq; fit ppter emorroydas ⁊ ligationem emorroyde: aut incisione eius: cum lacerto aduenit nocumēto. ¶ Et qñq; fit ppter casuꝫ sup dorsuꝫ: aut pcussionē nocentē qñ stringit neruos: aut rūpit eos: ⁊ hoc fit subito ⁊ nō est ei curatio. Cōplerionalis ꝯo accidit paulatim ⁊ recipit curationē. ¶ Et accidit ex mollificatōe ani exitus fecis inuolūtarie. ¶ Et qñq; est illic tēsio ad exteriora silis mollificatiōis: pp illud qō sequit ipsam de exitu fecis inuolūtarie. Et multotiens sequit colica ppter illud qd aduenit neruo constrictiuo de tēsione ⁊ scit p tactū durinei. ¶ Et qñq; ē mollificato cū sensu: ⁊ qñq; ē cū destructione sensus ⁊ illa q̄ est cū sensu est icolumioꝝ.

¶ De cura. Cap. xvi.

o Si fuerit cā ei⁹ frigꝰ vehemēs cū mā: aut abscq; mā sedeat i ags cucume. in qb⁹ sunt cocta sauina ⁊ cost⁹ ⁊ nux cupressi ⁊ spica: ⁊ aliqd de squāto. Et si fidiget fotiōe illo clysterizet cum medicina nostra cuforbiū ⁊ administrent sup ipm ea que sunt sicut oleū costinū ⁊ alia. ¶ Et si fuerit mā facies humiditatē in q̄ sit calitas aliq̄ qd scit p tactū: fac sedere ipm in ags stipticis fortib⁹ de cliub⁹ ad frigus. ⁊ pmisce cum eis calefactua euā. ¶ Et si illic existimaueris tēsionē ee nūc administra mollificātia lenētia ex oleis ⁊ adipibus: ⁊ aliis. ¶ Et in fine illi⁹ ops vt administres stipatica ⁊ mouētia in qb⁹ est mollificatio ⁊ subtiliatio ⁊ resolo ad excitādā ītmē ⁊ euandā māin. sicut aq̄ salsa: ⁊ aqua salita ⁊ colloqn. Et tanēde ea que dicuntur in capitulo qō est post istud ⁊ est de egressione ani.

¶ De egressione ani. Cap. xvij.

q Mādoꝝ fit pp vehemētiā mollificatiōis lacerti ꝓstringentis anū educentis ipm ad supiora. ⁊ qñq; fit pp apata dñanā. Et curatio qdē redeuntis facilioꝝ est curatiōe apōsi q̄ non redit: ⁊ cura vnius cuiusq; nota est. ⁊ rectius qō est vt nō curetur vn⁹ curatiōe q̄ curat alī⁹ ⁊ reducat ⁊ restringatur: qp si nō reducat administrent mollificantia. ¶ Et ops vt dicam⁹ medicias ꝓstrigētes anū ꝓstipātes ipm: nā plūm nocia sūt ea q̄ sūt hmōi: nā cū administrant ⁊ reducāt an⁹ post eas si fuerit reducibilis ⁊ restringat iuuat. ¶ Et ex eis ita q̄s sūt aq̄ in qb⁹ sedet. ⁊ qb⁹ fit embroca ⁊ in qb⁹ decocte sūt medicie stipice: ⁊ pueniens illaꝝ ē vt sit aq̄ ⁊ vinū stipticū. Et de illis est vt sumant rose ⁊ lētes ⁊ solatrū ⁊ sumac ⁊ decoquant i aq̄ ⁊ administrent. ⁊ ista iuuāt et cū illic ē apa. ¶ Et ex eis sūt pulueres de qb⁹ cū nō ē calitas vehemēs ē vt sumant corticū arboriꝫ alboti ʒ. viij. nucis cupressi pōdus ʒ. ij. ceruse ʒ. i. madefiat vulnus cū stupuco ⁊ adhuc cū eo ⁊ assiduet illō sup ipm. ¶ Et iterū minuit thuris ⁊ merdafengi ana boꝝ añ. ʒ. viij. nucis cupressi sicce ⁊ ceruse plūbi assūpte p fricationē plumbi eiusdē sup aliud cū vino. stiptico. āboꝝ añ. ʒ. ij. ¶ Et iterū seorie plūbi ⁊ sumach añ. ʒ. iiij. myrrhe. ʒ. i. ſe. rosa. ʒ. iij. ¶ Et iterū cū melle ⁊ oleo rosaceo sumac sumach ⁊ alumē ⁊ galle ⁊ antimonij ⁊ ceruse plūbi ⁊ pulueriz. super ipm ⁊ reducat si reducibilis est ⁊ restringatur. ¶ Ad si anus nō reducit ⁊ non redit pp apa magnū tūc melius est vt regat apa ⁊ mollificetur per sessiones in aqua calida in qua decocta sunt sedantia dolorez ⁊ mollificātia apostema de eis que iam dicta sunt in caplo suo. ⁊ inungatur post illud cū oleo anetino ⁊ oleo camomellino: nam lenitur ⁊ redit: tunc si curet cum eius que dicta sunt. ¶ Et ex eis que ꝓ-

Digitized by Google

runt in hac hora sunt sedantia dolorē ꝓdicta ⁊ ꝓprie alnenufar ꝓdcīn in quo sunt lentes.

¶ De fistulis in ano. Cap. xvij.

Q Uandoq; gīnant iste fistule a vulneribus in ano ⁊ corpore eius. qnq; gīnant ab emoroydibus corrosiuis.

¶ Et de fistulis ani quedā non sunt penetrantes ⁊ sunt incolumiores: ⁊ quedā sūt penetrantes ⁊ sunt deteriores. ¶ Et ille q̄ sunt ꝓpinque ꝓcauttati ⁊ introitui sunt incolumiores: qn̄ si ꝑmanꝫ non aduenit lacerto roī nocumentū: imo pti eius ⁊ in reliquo est eius opō ex retentōe. Elongata aūt cū ꝑmunt: ⁊ cuz est curatio incidīt lacertus retēnus totus aut pti mū eius ⁊ destruīt tota retentio ⁊ perducit ad egressionē stercoris inuoluntarie. ⁊ qnq; sunt ꝑnue cū venis ⁊ neruis ⁊ ē i eis umor. ¶ Et scīt ꝺ ꝺta inter penetrātes ⁊ non penetrantes p introussionē tente in fistulā ⁊ digni i ano quo sentuꝫ vltimus status casus tente: quare sciunt penetrātes ⁊ ñ penetrātes. ⁊ penetrātes qnq; figūt extus stercoris ex eis. ¶ Et scīt ēt an expressio aduēiat lacerto toti aut pti eius. ¶ Regimen qō qdā primoꝝ antiquoꝝ dixerūt ⁊ unitas sunt ipm qdā posterioꝝ ⁊ illud est vt intromittaꝫ digitus in ano: ⁊ tenta in fistula ⁊ ꝓcipiaꝫ infirmo vt stringat anū ⁊ trahat ipm ad superiora ⁊ sentiēt illud qō stringīt ⁊ illud quod egredīt de lacerto ⁊ quanta sit latitudo eiꝰ que est in longitudine corporis. ⁊ quātū sit inter extremitatē tente: ⁊ est ꝑm latitudinē eius in longitudine corporis: an sit parum aut plurimum ⁊ penetrantes quandoq; habent orificū vnuz. ⁊ quandoq; habent orificia plura.

¶ De curatione. Cap. xix.

E non penetrantibus q̄dē si non fuerit nocumentū cursus plurimi: ⁊ fetor supfluus non erit malū diminere eas. ⁊ si fuerint nocentes experiantur sup eas collyriū algarab ⁊ que ꝓcedunt cursū eius ex medicinis fistularū. ¶ Et si rectificaueris eas aut minoraueris corruptionē earum erit bn̄. ⁊ si non: administrēt medicamen acutū vt ꝑsumant qō apparet de fistula ⁊ est caro mortua ⁊ apparet caro sana. ¶ Et q̄nq; succurrit dolor cum butiro cui supponīt oleū ro. deinde incarnat vulnus cum medicinis ⁊ cum maran incarnatiuis ⁊ ꝓprie maran arab. ipm. n. sanat ipm. ¶ Qō si fuerit ēt fistula non curet cū eis adhuc que incidūt cū calitate sua ⁊ siccitate sua sed cū subtilitate ⁊ in spacio: ⁊ ex eis que ipsas incarnant est maran nigr. ¶ Penetrātū aūt curatio est cōprehensio ⁊ ꝑsideret in cōprehensione illud qō diximus. ¶ Et ex bona cōprehensione eius est vt cōprimaꝫ cū pillis formatis vt licintū qō sit subtile: aut cū sera formata vt licintū cū quo stringaꝫ ⁊ dimittaꝫ. ¶ Et qn̄ ꝓducit ad dolorē vehementē ⁊ timet ꝙ accidat spasmus: aut aliud accidens malum: auferatur ab ea filum ⁊ curetur cum eis que sedant: deinde iteretur constrictio cum eo.

¶ De pruritu in ano. Cap. xx.

Q Uandoq; fit ꝓp vermes puos generatos in eo ⁊ qnq; fit ꝓp hu. salsos ⁊ colericos mordicantes ipm. ⁊ quandoq; fit ꝓp vlcera saniosa in ipso.

¶ De curatione. Cap. xxi.

L Actus qdē a vermibus curaē curatione vermiū. ¶ Et factus ab vlceribus cureē curatōe vlcerū: sed facius ab humoribus retentis in eo si fuerint venientes desup curatio est rectificatio cibi ⁊ eiātio hu. ¶ Et si fuerint retenti illic ē eiātio cum collyriis sctis narrans in eis que mūdificant intestinū rectū ex hu. flegmatico ⁊ colerico. ⁊ iam dcīn est in. ç. tenasmon: ⁊ curaē cuz suppositorijs tpatis: ⁊ cum suppositorijs stupefacientibus. ¶ Et rob cum aceto vini inuariuū est valde. ⁊ filr ventose sup alpolos.

¶ De vlceribus ani. Cap. xxij.

V Lceraē cū exiccantibus fortibus ꝓdicti is in. c. exoriatiōis cuius sit dolor vehemens valde in sensu loci doloris. ⁊ ꝓferunt eis almaran nigrū: ⁊ almaran de viridi eris ⁊ ponatur totū in lana super caput tenet.

¶ Fen. xvij. De dispositionibus renum. ⁊ est duo tractatus.

¶ Tractatus primus de vniuersalibus iudicijs renum ⁊ de lapidibus eorum.

¶ De anathomia renum. Cap. i.

R Eni sunt renes ad hoc vt fit instrm mundans san. ex aquositate supflua qua indiget, propter necessitatē facientē eam necessa. Et illa qdē necessitaꝫ destruitur cum digestus est san. ꝓparatus vt penetret in corpus: ⁊ tu iam scīsti ista.

¶ Et ppea ꝙ hec aquositas valde plūa fuit: fuit necū vt crearet mēbrū mūdificans ipsam ⁊ attrahens ad se: aut membrum magnuz: aut duo membra parua. ⁊ si esset magnum vnum coartaret ⁊ exprimeret. ¶ Loco igitur vnius creata sunt duo. ⁊ in mundificatione eorum est iuuamentum qō notum est in creatione membrorum parium ⁊ duarum diuisionum: ⁊ diuisionum plurium vna. s. vt cum nocumentū acciderit vni eorum ster scōm cum ptē opōnis: aut cum plurimo eius: ⁊ subtilitatē est ad multiplicandum substantiam eorum: ⁊ ad faciendam eam solidam ꝓpter iuuamenta: quorum vnū est vt occurrant multo cū paruo spacio. ¶ Et scōm est vt sint, phibiti ab attrahendo nisi subtile exuecando ipsum. ¶ Et iterum est vt sint fortis substantie non velociter patiens ab eo a quo implentur omni hora: et aquositate acuta

Digitized by Google

eui associanť hu.acuti in plibus horis. ¶ Et igit creati fit ita alienať penetratio in meatibus eoꝝ ꝛ dilatatus est locus eoꝝ pp illud qđ positus est illic de visceribus : ꝛ positus est ren dexter.supra sinistrū vt sit locus eius situ epatis ppinqor ꝛ magis trahens ab ipso quantū pole est:itaꝛ fortasse tangant ipm:imo tangat additamentū qđ sequiť ipm. ¶ Et positus est sinister descendens:qm̄ cōpressio fit in latere sinistro a splene:ꝛ vt illud qđ attrahiť ex aquositate nō attrahať ex foramine qđ hꝫ : imo attrahatur ad ppinqus in primis ꝛ ad longinquos scđo. ¶ Et ipsi qdē sunt cū duobus additamētis in ꝛcauitate ipsoꝝ ꝛ in gibbositate eorum. ¶ Et posita est in interiore pte cuiusꝯ eoꝝ cōcauitas a qua trahiť ad ipm aquositas ex superiore qđ aduenit ei ꝛ in ipsa vadit : deinde trahitur ab ipsa ex interiore pte eius ad vesicā in latere qđ sepať ab eo paulatim postēđ mundificat ren illud qđ associať illi aquositati de superfluitate san.putrefactiōe meliore ꝛ magis vltia que potis est:quare nutriť ab eo qđ de ipso purificatū est ꝛ expellit superfluitatē. ℣ Aquositas.n. non potuit ad renes exīs in vltimo clarificationis ꝛ sepatōis:imo puenit ad eos exīte sanguineitate scđa in ipsa que ē.q.ipsa sit lauatura carnis ablutōe vltima. ¶ Et silr qñ debilitanť renes nō purificať:quare egrediť aquositas associata sibi sanguineitate. ¶ Et silr cū epar est debile ꝛ non discernit aquositatē a sanguineitate sepōne qua ozꝫ ꝛ quātitate qua opꝫ ꝛ regie quo ozꝫ:tunc penetrat cum aquositate sanguineitas plusq̄ necesse sit penetrare ppea qꝫ superfluit illō qđ associať ei de sanguineitate mensurā quo indigent renes in nutrimēto sui. ꝛ est illud quod egrediť ex illo in vrina lotiū ēt sile loture que egrediť cū renes debiles sunt in nutrimento se. ¶ Et renibus qdē aduenit neruus paruus ex quo creanť pānniculi eoꝝ ꝛ aduenit eis vena ex latere epis ꝛ aduenit eis arteria quātitatē hīs ex arteriis que aduenit epati.

¶ De egritudinibus renum. Cap.ij.

a Cadunt eis egritudines cōplōis:ꝛ accīt eis egritudines cōpōnis ī puritate quātitatis ꝛ magnitudine eius:ꝛ ex opilōne:de cuius summa est lapis:ꝛ egritudines solōnis ꝓtinuitatis sicut vlcera ꝛ corrosio ꝛ abscisio venarū ꝛ earū aprio:ꝛ tonū illud accit : aut in ipsis aut in meatibus qui sunt inter eos ꝛ inter alia ꝛ illud parum fit. ¶ Qđ si accidat in illis meatibus opilatio ex san. aut humore aut lapide cōicat ren in curatione. ¶ Et qñ multiplicanť egritudines in renibus debilitať epar adeo dōec pueniat res ad hydropisiz siue renes sint calī siue frī. ¶ Cūq̄ vides hīte dolores in renibus mingere vrinā viscosam ꝛ glutinosam : tunc scias qꝫ illud addit in doloribus eoꝝ pp illud qꝫ aut rahunt de materijs malis:ꝛ generat qñq̄ lapidē. ꝛ resoluunť eoꝝ egritudines per vrinā grossā residentem. Et multotiens quidem facit incurrere stricura lūbaris dolorem.ꝛ calitatē in renibus.

¶ De signis quibus significantur dispositiones renum. Cap.iij.

s Ignificať ex vrina i quātitate ꝛ subtilitate sua ꝛ colore suo : ꝛ ex eo qđ admiscet ei ex dispōne suis:ꝛ ex dispositōe desiderij cordis ꝛ ex dispōe dorsi ꝛ doloribus eius:ꝛ ex dispōne crurū:ꝛ ex ipso dolore:ꝛ ex tactu:ꝛ ex eo qđ cōuenit ꝛ qđ non ꝓuenit. ¶ Et egritudinibus qdē renū associať paucitas vrine. ¶ Et distinguit epatis egritudines ꝛ que eis similanť qꝫ appetitus non oino prostratus est. ¶ Et ille qui mingit vrinā pp quā multotiens surgit ad mingendū in renibus eius est egritudo.ꝛ silr est in illo qui hꝫ sedimen carnosum ꝛ capillosum ꝛ herbinū.

¶ De signis caliditatis renum. Cap.iij.

s Ignificať calitas renū ex incisione vrine sicut sua rubedine ꝛ sua citrinitate:deinde ex priuatiōe pīguedinis totius corporis:ꝛ ex calitate tactus:ꝛ ex veloci accessu apatū ꝛ maxime calidorū:ꝛ multo desiderio coeundi ꝛ siti nimia.

¶ De cura. Cap.v.

c Ura eoꝝ est exhibitio lactis asine in potu:ꝛ caprarū nutritarū in domo:ꝛ herbe ꝓuenientes frigide. ¶ Et detur ēt lac de quo exītū est butyrū:nisi timeať vitij lapidis qui si timeať : aqua cicerum deꝯ:ꝛ oēs ius ꝛ glutinū:ꝛ que cognita sūt. ¶ Et qñ clisterizať cū aqua frā ꝛ oleo se.alkekengi erit bonū:ꝛ silr emplastra facta ex illis ꝛ vnctōes ex vnguentis frīs.ꝛ cāphora est vtilis valde in cura caliditatis renum. ¶ Et sciās qꝫ sitis in hac complexione succedit que non sedatur ex potu aque frigide.

¶ De signis frigiditatis renum. Cap.vi.

s Ignificať frītas renū ex discolorationē vrine ꝛ totius corporis.ꝛ pauitate cōitus ꝛ ex debilitate renū simūitudiné hīnium renibus renum.

¶ Et his quidem superueniunt egritudines frigide ꝛ nocentur a frigidis.

¶ De cura. Cap.vij.

i Uamentū illius est clistere ex vnguentis calis adipū : ꝛ butyri vaccini:ꝛ olei filiamini ꝛ olei bancē ꝛ alkekengi amigdalarū amararum : ꝛ carthami ꝛ fenugreci:ꝛ aneti ꝛ adipis dab : ꝛ olei laurini:ꝛ olei auellanarū ꝛ filicoꝝ : ꝛ olei costini ppriē.ꝛ qñq̄ pmiscenť aque eoꝝ cum oleo ſm quātitatē sufficientē ad clistere faciendum. ¶ Et sumanť iterū emplastra medicinarum caldarū sūma quarum est aggregata.ꝛ cymmum est mmanium valde in cura fritatis re

Digitized by Google

num ⁊ ꝓprie cum medicinis mixtū ſupquas dñiū hȝ. ¶ Et cluſtere cum oleo coſtino eſt laudabile: ⁊ ſequens eſt illud in virtute alhabre. ⁊ alcadra: ⁊ fiſtici. ¶ Et adeps caude arietum quando fit clyſtere cum eo eſt vtuum in calefaciendo renes ⁊ conſortando.

¶ De extenuatõe ⁊ vetuſtatõe renū. Cap. viij.

Q Uandoqȝ accit renibus extenuatio ⁊ vetuſtatio que dr̃ cedebul: ⁊ diminuit eius ſuba. ⁊ qñqȝ non remanet pinguedo ſuper pp malam complexionem ⁊ nimium coitum ⁊ purgationem.

¶ De ſignis. Cap. ix.

Ygna ſũt caſus coitus: ⁊ albedo vrine: ⁊ frequenter vrinare: ⁊ debilitas illoꝝ: ⁊ dolor extenſiuus in illo: ⁊ qñqȝ erit cũ illo grauitas corporis.

¶ De cura. Cap. x.

E Uacuandũ eſt comedere medullas nucum cum ſuccaro: ⁊ nuces indas: ⁊ auellanas cum ſiſticis: ⁊ papauere: ⁊ cicere: ⁊ fabe: ⁊ faſeoli conferunt: ⁊ adeps gallinarũ: ⁊ anſerũ: ⁊ renũ hedorũ: ⁊ panis calidus. ¶ Et miſceaꝫ cũ iſtis medicis diuretica. ⁊ ſpẽs ꝓfortatiue ſi ſint mãe effuſe ad renes. ſpẽs. n. virtutem mouet. ¶ Et qñqȝ miſceaꝫ cum illis ſicut lalec. i. reſ que maſticaꝫ diu: ⁊ res viſcoſe: ⁊ que hñt ſapoꝛẽ de ſen. vt ꝓfortẽt ſuba carnis. ¶ Et adiuuaꝫ cum cibis in q̃bus ſit lac vaccinũ admixtũ: ⁊ lac decoctũ cum ſua tertia aut quarta de terenuabin. ⁊ qñqȝ accipiunt renes ⁊ decoquunt ⁊ pjſcit pulius ſpẽȝ donec bene ꝓpareñ. ¶ Et res que impinguari faciunt ⁊ ꝓfortant ſunt ſpeciẽs ⁊ tãguebil. iuuant ẽt eos clyſteria que facta ſũt ex carnibus arietũ cum oleis bonũ odoꝛẽ hñtibus ſpẽȝ. ⁊ olea medullarũ que dicta ſunt: ⁊ vnguenta caude arietũ ꝓprie. ¶ Et ſi fiant renes pingues erit in maximũ iuuamentũ: ⁊ ſilr que ſunt eiꝰ ſilia. ¶ Cluſtere bonũ. capita agnorum pinguiũ ponaꝫ in olla cum aqua kriſt. i. ⁊. ſ. ⁊ claudaꝫ cum luto fortꝫ ⁊ ponaꝫ in furno ſpacio. xxiij. hoꝛarũ quouſqȝ ſepeꝫ caro ab oſſibus per ſe: ⁊ miſceaꝫ enm eo butyrũ ⁊ ſãbac: ⁊ parũ ſucci poꝛrorũ. ⁊ cum decoquiꝫ cum illo coꝛallus ⁊ aſced. i. tribulus ⁊ mugat ⁊ fenugre cum. ⁊ ſemen papaueris ipſius qȝ melius eſt valet plus. ¶ Et cum necũ fuerit plus calefacere ponaꝫ in eo oleuz alkerua: ⁊ oleum coſti. ¶ Et ſi equale volueris facere ponaꝫ oleũ cartami. ¶ Et terũ ſi fiat cluſtere cum lacte recenter mulcto ꝓfert valde: ⁊ ſi eſt necia calefactio ad ignẽ paꝛ fiat. ¶ Nos iã dicem⁹ i antidotario cluſteria alia ⁊ eſia medicinarũ valẽtia ad hoc.

¶ De debilitate renum. Cap. xi.

D Ebilitas renuz ſit cã cõplõnis alicuius cuius deterio: eſt illa que cõfirmata eſt. ¶ Et ſit qñqȝ pp extenuationẽ. ⁊ qñqȝ ſit pp dilatationẽ meatuũ ⁊ eorum aptionẽ ⁊ mollificationẽ quã eoꝛ acquiſiuit eſſentia: ⁊ eſt debilitas ꝓpria eis ambobus ⁊ eſt illa cã cuius deficiunt in colida aquoſitate ab eo qȝ ei aſſociaꝫ vſqȝ ad renes. ¶ Et qñqȝ ſunt vene incolumes: ⁊ qñqȝ non ſunt. ⁊ cã illius eſt ſicut multitudo coitus: ⁊ ſicut multitudo ſtupefactiuũ: ⁊ multitudo vrine ⁊ ſtatio in equis ⁊ ipſoꝝ egritio abſqȝ gradatõe ⁊ conſuetudine: ⁊ pp laboꝛẽ aduenientẽ renibus: ⁊ pp percuſſionẽ. Et huius qdem generis eſt aſcellano plurima: ⁊ inceſſio ꝓcipue pedibus.

¶ De ſignis. Cap. xij.

V Lam que eſt cã cõplõnis ſignificãt ſigna cõplõnis. ¶ Et que eſt cã extenuatõis ſigñt ſigna extenuatõis. ⁊ cũ illa que eſt pp dilatationẽ meatuũ ⁊ mollitiem carnis eoꝛz non eſt dolor: niſi qñqȝ ⁊ minoꝛaꝫ cũ ea appetitus cibi: ⁊ eſt vrina añ digõnẽ ⁊ aduentũ ad venas ꝑm plñ aquoſa. ¶ Cũ aũt cibus puenit aduenaꝫ tunc ꝑm plñ fit extus ſan. ⁊ humiditatũ groſſarũ cum vrina. Et ẽ plurimũ vrine eius ſicut lotura carnis groſſe qñ ipſe nutriꝫ cũ eo qȝ currit ad ipm ⁊ non diſcernit groſſuz a ſubtili. ¶ Et accit mul toriens vt ſubſideat ſanguineus ⁊ apparet reſ filis ſpume maris: ⁊ illud eſt qñ vene ſunt incolumes. ¶ Cum ergo vene non ſunt incolumes non diſcernit aliquid: imo remanẽt cum diſpõne ſua pp debilitatẽ digõnis: ⁊ cõtinuntur gdẽ debilitatẽ renũ quocũqȝ modo ſit ⁊ extenuationẽ eoꝛ paucitas vrine ⁊ defectus in coitu: ⁊ debilitas viſus ⁊ dolor capitis.

¶ De cura. Cap. xiij.

C Uratio eius que eſt ex cõplõne eſt cura cõplõnis in ꝓmutatõe ſui ꝛeõne mãei ſi eſt. ¶ Et eius que eſt cauſa extenuatõis cura eſt cura extenuationis. ¶ Et in ea que eſt cã dilatatõis ⁊ eſt debilitas vera: oꝛ vt ſit intentio ꝓhibendi cãs dilatationis. ⁊ ꝙglutinandi ⁊ ꝓfortandi. ¶ Et ꝓhibitio qdẽ cãz dilatatiõis eſt dimiſſio motus ⁊ coitus ⁊ odire balneationẽ plurimã ⁊ declinare ad getẽ ⁊ tranqllitatẽ ⁊ abhoꝛrere diuretica. ¶ Conglutinatio vero fit cuz glutinatiuis ⁊ ſtipticis ⁊ friis. ¶ Ex cibis qdẽ ſicut ſauich ⁊ dactilis ſiccis ⁊ zarioris ⁊ cydonijs: ⁊ cibo facto ex granatis cum interioꝛibus paſſillaruz ⁊ cum adipe capꝛarũ: ⁊ eis que ſuguñt ⁊ cõgelatis factis ex eis que ſunt ſicut grana granatorum: ⁊ ſucci acetoſi ⁊ muzi ⁊ acetũ bonũ cum coꝛiandro: ⁊ ea que ſilia ſunt eis. ¶ Et ex potibus vinũ paſſum pontici. ¶ Et ex medicinis vero ſunt ſucci ſtipici pmixti cum bolo armeno ⁊ gũmi: ⁊ emplaſtra facta ex ſauich ⁊ caſab ⁊ cydonijs ⁊ roſis: ⁊ ex eis que currunt curſũ eoꝛ ⁊ vnguentis ꝓdictis ad debilitatẽ epatiꝭ ⁊ ſtõi. ¶ Confortantia aũt ſunt ⁊ cibi ⁊ clyſteria

Digitized by Google

t ꝓfectões ipinguatiue dicte in.c.extenuatõis. t oꝫ vt addant in eis stiptica. ¶ Et ponant in cisteribus ꝑdictis sicut daculi sicci t cydonia. ¶ Et administrẽt i eis laccamellinũ t ouinũ nã ipsa ꝓfortant renes t aggregant eos t ꝓsolidant ẽt. ¶ Et laeti qdẽ ouio nõ est cõpar in egri.renũ pp debilitatẽ; t ꝑpte qñ miscẽt cum eo qõ est sicut bolum armenũ. ¶ Et comedere renes cum reliquis cibis t permiscere cum eis prohibentia est multi iuuamenti.

¶ De ventositate renum. Cap. xiiij.

S Enerat in renibus vẽtositas grossa extendẽs eos t signt ꝙ est ventositas dolor: t tensio absq; grauedine: t non sunt signa lapidis. t fit in eis mutatio quedam que minorat̃ cum est vacuitas t ꝑm digestionem bonam.

¶ De cura. Cap. xv.

O Portet vt abstineat a cibis instantibus t bibat diu rencat resoluentia ve tositates: sicut scia t semen rute t fagdij in aqua mellis: aut in iulep: ꝑm dispõnẽ: t emplastrẽt cũ eis que sunt sicut cyminũ t calamint̃ anetũ t ruta ficca t vapozet cũ eis: t inũgat cũ costino t sambacio t silib⁹.

¶ De dolore renũ t cura. Cap. xvi.

f Jt ex apate: aut ventositate: aut lapide: aut debilitate. ¶ Et qñq; sequũt dolores eoꝝ debilitas digõnis t casus appetitus t nausea. t tu qdẽ iam scisti signa diuisionũ ꝑdictarũ t curatões earũ. ¶ Cũq; dolor fit vehemens tunc supest tibi vt eis que sunt sicut filonũ t troc. stelle t ea que tramite isto ꝓcedunt tãdiu donec sedẽt dolor: deinde curẽt cũ ureos. ¶ Et tine vehementer ꝓferunt et qñ decoquunt in eis medicine leuiue t doloris sedatiue ꝑm ꝙ diximus in ea.

¶ Et oꝫ vt incipiat in administratõe seminũ cuꝰ nõ iuenit excussatione ab eis in curatõe renũ t vesice ꝑcipue hñtiũ vlcera. verũ vt scibus cum dolore timorosum est: pp illud qõ accit t descẽdit. ¶ Et studiũ in abstinendo ueri a narcoticis est magis necẽ: sit ergo ꝓcentus aqua tepida t sedatiõe absq; longitudine in administratione ꝓducente ad stupozem. t attractionem.

¶ Tractatus. ij. de apostemanibus renum t solutione continuitatis.

¶ De apostemanibus caldis in renibus t dubellan. Cap. i.

a Postemata calda in renibus diuersificant i mã. qdã. n. eoꝝ fiũt ex sanguine grosso t qdã eoꝝ fiũt ex sanguine subtili colerico. t diuersificant cã suoꝝ locoꝝ. fiunt. n. qdã ipsoꝝ in corpore renis. t qdã accit ad latus ꝓcipitatis: qdã ipsoꝝ ad latus pãniculi velãs eos. ¶ Et tu ex qdã eoꝝ tẽdit ad ptẽ meatuꝫ emũctoꝝ: qdã ipsoꝝ declinant ad ptẽ dorsi: t qdã ad ptes meatus q est ad supiora. ¶ Et tu ex qñq; sunt in vnoquoq; duoꝝ renũ. t qñq; sũt i rene vno. ¶ Et rursus qñq; faciũt collectões. t qñq; ñ faciũt collectionẽ. Et cũ collectionẽ faciũt: aut rũpunt qñ rũpunt ad ptẽ vesice: t ẽ melius oibus: aut ad intestina expulsiõe fcã a nã ab eꝫ ad intestina sicut expellit mãm pleuresis in ossa lateris ad illud qõ appet de corpe. ¶ Et qñq; fit ꝑm semitã reditois ad epar: deinde ad mesaraicã: deinde ad itestina. ¶ Et expulsio q fit ad intestina q̃uercũq; fit est mala valde: aut expellit ad spaciũ ꝓcauratis t loca vacua: t idiget ꝓsoratõe educere illud. Aut nõ rũpunt t remanẽt in eis: t hec ẽt curant cũ aptõe. ¶ Et oia qdẽ renũ apata velocia sunt ad hoc vt in lapidẽ ꝙuertant. t qñ nõ cũ ipsa sunt cã lapidis. ¶ Et qñq; apa calñ est in rene t illud nõ sit vacuũ a fe. deinde accidat cõmixtio rõnis tunc illud est cã cõitatis velatis magnitudis apatis t ẽ mortale: t ꝓpe qñ accit figuo mala: nã illud ẽ pp cõitatẽ malã. ¶ Dõ si accidat figtio bona tunc expectat ruptura ad saluté. ¶ Et fortasse egredit in hmõi de pigne dine renis aliqd. Et fortasse egredit sicut pilus rubeus in longitudine vnius palmi t plus.

¶ Et cãe qdem apatus renũ sunt replo in toto corpore: aut in membris cõiunctibus eis: aut pp quãtatẽ san. aut qualitatẽ eius: aut excoriatione lapidis: aut retentionẽ vrine apud renes extendentẽ t alia. replo nagẽ hec apat renes.

¶ Et apatibus qdẽ calis in renibus velociter aduenit induratio; t tunc apparent signa indurationis. t facit quandoq; incurrere apostema structura lumbaris in medio.

¶ De signis. Cap. ij.

e Jgnũ apatis cali in renibus est fe. inseparabilis q̃ hz remissiões t cõmõtiones inordinatas. q. sint ꝓncipia ẽrtiane. ¶ Et pulsus nõ hz mutationẽ in iceptõe porius eius quã hz i iceptõe reliquarũ fe. ¶ Et est fe. eius cũ frigore extremitũ ꝑpte manuũ t pedũ: t fit tibi horripilatio cõmiscẽs inflãmationẽ. ¶ Et sensibilitas ertẽsionis t grauitatis apud ptẽ renis semp. ¶ Et nocumẽtũ ab oi diureticoacuto salso t acetoso: aut inflãmatio ꝑm mãm. ¶ Et dolor q cõmouet t sedat t ꝑpe si fuerit aldubellan. t dolor q magis genus est: est cũ fit apa in corpe renis. cũ aũt est apud pãniculũ t apud suspensorũ magnificat dolor t fit fortis t ꝓhibet erectionẽ t tussiz t sternutationẽ t debilitatẽ ꝓpõnis eius in quo nõ est ꝓfirmatũ sup locũ suum.

¶ Et qñ resupinat ẽ dolor leuior q̃ fit cũ iacet ſ̃ vẽtrẽ ppea q̃ suspẽdit renẽ: t ẽ ei⁹ ꝓpõ leuior ipsi. ¶ Et qñq; fit fortis fe. huius egritudinis pp magnitudinẽ apatis t pducit ad cõmixtionem sensus pp cõitatẽ velaminis: t ad vomitũ colere pp cõitatẽ stõi ad epar. qñq; continuat

Digitized by Google

dolor faciet ⁊ oculi: ⁊ retinet vēter ꝓpterea ꝙ coartat mām in intestinis. ¶ Urina ꝺo est alba: deinde fit citrina ignea nō permixta: deinde fit rubea. ⁊ quando aqua perseverat alba indicat diuturnum futurum: aut conuersionē aldum bellati. ¶ Et ad vltimum quādo vrina in hac egritudine est alba viscosa ⁊ perseverat ꝑ hoc est significatio mala. ⁊ quādo rubet aqua ⁊ refidet in ea sedimen laudabile tunc obedit apostema digestioni absq; peruersione ad rem aliā. ¶ Et quādo pertransit apostema maturationē in ꝑmis diebus ⁊ remanet vrina clara tenuis tunc apostema est in via faciendi collectionez: aut in via indurationis. ¶ Et scitur ꝙ apostema est in corpore renis: aut ꝓpe pāniculū ſm ꝙ diximus in eis que preterierunt: ⁊ scitur ꝙ apostema ē in rene dextro aut sinistro: quoniā facere super latus eius facilius est q̄ facere sup oppositum sibi ꝓpter suspēsiones suam. ¶ Et iterū qz si portendit dolor ad ꝓtes. epanis: tūc apostema est in dextro: ⁊ si extendit ad partez vesice tunc apa est in sinistro. ⁊ si sunt signa oia simul tūc apostema est in ambob⁹ simul. Cūq; apostema sit aldubellati magnificat grauitas valde: ⁊ sentitur grauitas. q. spera grauatina i ventre. ⁊ accidit inflatio in locis vacuis: ⁊ accidentia fiunt forta ⁊ sentitur pūctura vehemēs in ventre. ¶ Cum apostemb quidem est in sinistro tunc sentitur super iguina duo ⁊ magnificatur dolor in lacerto dorsi in toto illo: ⁊ quādo maturatur alleuiatur fe. ⁊ augmētatur horripilatio ⁊ ingrossatur vrina ⁊ multiplicatur i ea sedimen bonum. ¶ Et cuz rumpit apostema remouētur fe. ⁊ rigor omnino. Et si sanies est alba lenis non fetida ⁊ egreditur cuz vrina tunc adeo bonum est ꝙ melius esse nō potest. Et similr si ē san. ⁊ pus albuz. Et qō est diuersum ab hoc est deterius ſm diuersitatē sui.

¶ De cura. Cap. xij.

Vltimum curationis est absclssio cause per flōtomiam ex basilica si san. est vincens. ¶ Et quando oz est tibi ne cessarium vt cōsequaris id faciendo flobotomiam ex curuatura poplitis ⁊ si non apparet vena illa tunc fiat ex saphena. Et per solutionem ventris etiam si sunt cum sanguine illic humo. acuti calidi cum clisteribus lenibus factis de mucillaginibus quātum possibile est ⁊ illud qō melius solut est aqua casei ⁊ cassiafistula. Et in qua quidem casei est declinatio materiei ad intestina ⁊ ablutio ⁊ absterſio ⁊ infrigidatio ⁊ maturatio ⁊ rectificatio in vlceribus. Et in cassiafistu. est solutio etiam ⁊ maturatio cum facilitate: ⁊ aqua succari: ⁊ mellis plurime cōmixtionis est huius ordis: ⁊ si est possibile vt hu. rēperetur. deinde solutiōe educatur post est melius. Et opz ne solo sit laborio sa fortis ⁊ magnificet nocumentum, ꝓpter hu. plm effusuz ad intestina vicina renibus. Et aq̄ qō ordei est et eis ꝙbus est adiprendū in ea ⁊ opz vt nullo mō dimittas. ¶ Et nō des in potu semina ⁊ pullas que ex eis fiunt: ⁊ ꝓpter corpore nō mundificato hu. n. effundunt tunc ad renes: donec cū verificat matura io ꝓuoces. Et ꝓpter illud opz vt ꝓhibeas potū aque q̄ tū pole est. sin horā sui huic horē q̄ nis sit conueniens ſm aliqnē modū curatio ad mūdificandū: nā ⁊ si aq̄ sit cōueniens: ꝓpterea qz infrigidat ⁊ humectat apa cala verūtū cum est taliter ꝙ ipellit ꝓuocatione ⁊ coartat versus eos ea q̄ sunt effusa ad latus hui⁹ pus apatis ⁊ ad contrariū vie suo motu tūc nocumētū est supra ei⁹ nuamentū cā q̄ratis sue. Et cū hoc associant cū ea ipsi hu. ad renes quoz descensus ad eos fit facilis per cōueniētiam aque. ¶ Dō si ne cessaria fuerit tūc opz vt in potu det aqua duleis frigida que sugēdo ꝓ cotū vel per aliud sumatur. ⁊ opz ne ita sit frā vt ꝓhibeat maturationem ⁊ abstineat a carne ⁊ dulcib⁹ aqua ꝺo calida nocet eis: ⁊ sit omne calm actu qō fortis est caliditatis: ⁊ penitus aq̄ plūa non euacuatur cum laborare faciat renes suo incessu ⁊ motu. ¶ Et non est vlceribus ⁊ apatib⁹ aliqd cōgruum sicut quies ⁊ balnea qde non conueniunt eis: nisi post declinationem apostematis calidoz. ¶ Et opz vt administretur in primis et eis que bibunt ⁊ ex epithimatib⁹ ⁊ clysteribus et alijs illud quod est inuamentū: deinde admisceatur ei de eis que sunt absterſiua mollificantia ⁊ maturāta aliquid ſm magnitudinē apatis ⁊ eius paruitatem: deinde administret absterſiua ⁊ mollificatiua. ¶ Et oportet vt ad ministrētur de absterſiuis et mollificatiuis ea in quibus non erustat mordicatio. ¶ Si vero necessaria sunt fortora mordicationem habentia ꝓpter magnitudinez apostematis tūc rectiꝰ est vt in eis vincat qō mordicatione non hēt. Et silr si est illic hu. viscosus euacuet: ⁊ opz vt frangat cū cibis q̄ sunt de gñe sordītionē cōueniētibus rembꝰ et apostematib⁹. verūtamē sint de sūma eoz que mordicationē nō habēt qñ ipsi eis nutriunt. Et opz vt cognoscat di⁹ positio hu. i subtilitate et grossitudine sua et i subtilitate sua an sint de genere corrupti: aut sani: aut hu. alterius: et in sua summa an sit multus et paucus: ita vt opponant illi cum qualitate medicine: aut cū quantitate eius et cum potes curare. cum eo qō est minoris acuitatis nō intēdas ad aliud qō sit acutus. Cūq; apa integre maturat cui⁹ cognitio est in vrina. tūc in potu dētur diuretica sicut semia et pillule eoz in aqua ordei et sibibus: et ante illud nō detur in potu diuretica et ꝓpter qñ hu. corpus sūt mali. et quā doq; facit accidere sumere in potu illa grauitatē: sed nō cures inde qñ potare illa: ipsa removet illud. ¶ Et puma quidē qō fit curatio

Digitized by Google

in rectificatõe apatis ⁊ in solone hu. mali sunt clysteria ⁊ potiones. clysteria enim sunt magis puenientia ad ista cum sirione ȳtus sue: ⁊ cũ hoc ipsa non facilit descẽdere aliqd desuper: sicut descendere facilit ea que bibunt ⁊ proprie soluriua. ¶ Et opꝫ vt sit clystere lene ꝓdictũ in capitulo colice. vt sit clystere facile nõ coartans neqꝫ horribile: ⁊ faciat lesionẽ ⁊ noceat. ¶ Et cassia fi. quidẽ est res cõgrua in curationibus rerũ: nam cũ ipsa ponit in clysteribus ⁊ eis que bibunt euacuat sine labore ⁊ associat. ¶ Et cũ scis qꝫ corpus est mũdũ ⁊ apostema est paruũ: tũc forte sufficit vbi dare in potu aquã mellis: aut aquam zuccari plurime cõmixtionis: nam absterſio ambarũ ⁊ earum incisio ⁊ subtiliatio forsitasse resoluet ipm sine mordicatione. ¶ Et res iuuantes in principio sunt aqua ordei cum oleo rosaceo: aut oleo aliquo ⁊ succus salicis ⁊ succi frigidi. ⁊ emplastra cũ subtiliatiuis: ⁊ fumere in potu mucillaginẽ psilij. ¶ Et forsitasse dat in potu lac ⁊ si est inflatio opꝫ vt sit lac ꝺm qꝫ narrauimus. ¶ Et post illud tunc administra clysteria ex altea ⁊ maluis ⁊ semine lini cũ aliquo frigidorũ ⁊ oleo ros. ¶ Et oportet vt administres emplastra ex farina ordei ⁊ sint cũ ea viole ⁊ fabe ⁊ in fine dimittere frigida ⁊ ad de fenugre. ⁊ camomillã ⁊ similia: ⁊ sit oleũ sisami. ⁊ oleum de carthamo. ¶ Et emplastruꝫ defortis cũ eo quod est maturatiuũ ⁊ vehemẽtioris calefactionis. ¶ Et et illo est vt emplastrent cuꝫ pano lineo infuso in oleis calefactis: ⁊ illis in qbus est ȳtus aneti ⁊ altee: ⁊ sumant emplastra ex farina tritici ⁊ aqua mellis decocti ⁊ ex folijs fenugreci ⁊ caulis ⁊ radice ilij ⁊ aneto ⁊ altea ⁊ camomilla q̃ appropriata sunt cum lenitiuis. ¶ Et forsitasse necessariũ est causa doloris vt ponat in eis aliqd de papauere. ⁊ cozices mandragore sunt conuenientes ad illud. ¶ Et illud qõ fit ex apate ꝓpter lapidem oportet vt regat regimine illius loci cuꝫ eo qõ dicemus. Et nõ est nisi regimẽ doloris cum cõmouet ⁊ ꝓprie apud vesicam ꝓpter magnitudinem lapidis in ea: aut exconiatiõis asperitatẽ. ⁊ quandoqꝫ sedatur cũ balneis ⁊ tina. Luꝯ supfluit ⁊ mollificat redit dolor vehemẽs post horam. ¶ Et embroce facte ex camomilla ⁊ melliloto ⁊ altea ⁊ ex furfure sunt iuuantes valde. ¶ Et si est illic retẽtio aliquo nature tũc illud quod recti est: est extractio fecis cum collyrio: aut clystere non magno quod coarcet: aut dolorẽ faciat: imo magis diligo vt collyruꝫ in lenificatione nature sit lenitatis plurime ⁊ sedet dolorem. ¶ Et non est via ad administrãdum solutiuum: quoniã dolorem facit ⁊ nocet per id quod descendere facit desuper. ¶ Clyvere autem cũ in eo ponunt adipes ⁊ vncturosa. ⁊ cõfortatur eius mollificatio ⁊ confortatur eius ꝓuocatio facit cum solutione lenificatonem ⁊ frangit dolorẽ. ¶ Et ex emplastris fortibus in maturando aldubellati accidente in renibus sunt ficus elixate cum aqua mellis. ⁊ si necessarium est vt cõfortetur mezerion ⁊ ireos fiat. ¶ Et ex potionibus expertis est illud quod recipit se. lini pondus. ij. auf. amili auf. i. ⁊ est due dosis. ¶ Et quando complexio maturatio tunc administretur diuretica que bibatur ⁊ ex quib⁹ fiat clystere. ¶ Et ex emplastris quidẽ est emplastrum factum de camepitheos ⁊ polio ⁊ prassio: ⁊ petroselino ⁊ squinanto ⁊ spica. ¶ Et oportet vtiu assidue vtaris in dispositione doloris ⁊ sedatione suspensorij eius sedatiuis que dicimus multotiens. ¶ Et quãdoqꝫ est clystere extrahens feces sedãs dolorẽ per hoc qꝫ facit descendere illud qõ cõprimebat: ꝓpterea qꝫ lenit: ⁊ si non facit illud necessarium est vt alleuietur: sicut cum floboromia ⁊ ventosis positis cum facilitate inter cathim ⁊ dorsum: deinde fiat scapellano ⁊ vaporet locus cum lana infusa in oleo calido in quo decocta sunt sicut altea ⁊ abrotanum ⁊ camomilla. ¶ Et necessarium est vt emplastretur cũ eis que sunt sicut semen lini ⁊ similia. ¶ Et quandoqꝫ necessarium est tibi vt emplastretur cum eis que sunt sicut polium ⁊ olibanũ ⁊ herbus ⁊ cera ⁊ oleum de lilio. ¶ Et quandoqꝫ est tibi necessarium vt ponas medicamen penetrantium ita vt ponas vētosas ⁊ scapelles leniter: deinde vaporea cum vaporatione predicta. Et forsitasse necessarium est tibi vt tribuas in potu semina diuretica frigida cum paucis calidorũ subtilium ⁊ aliquo narcoticorũ sicut anisum cum herbo ⁊ opio ⁊ sicut filonium. Ipm enim est melius medicamen in hmõi loco. ¶ Cura autem ꝓprie aldubellati cum sciueris qꝫ necessarium est vt collectionem faciant: est quoniaꝫ opꝫ vt tu adiuues cum maturatiuis que diximus ⁊ addas in eis ȳtum cum eis que sunt sicut glutẽ albumen ⁊ vnice ⁊ absinthij ⁊ ireos ⁊ farina herbi. ¶ Et quãdoqꝫ ponũtur in eis ea que sunt sicut radix vitis albe ⁊ mezerion ⁊ simus colũbinus. ¶ Et quãdoqꝫ sufficit in ea decocto ficuum cum melle. ⁊ oportet vt vtaris in clysteribus ⁊ in potibus eis que maturãt cũ fortitudine: ⁊ administres vaporationes predictas conforatas cuꝫ eis quibus oportet eas cõfortari. ¶ Et multotiens quidẽ est causa tarditatis maturationis malicia cõplexionis calde in flegmate. Luꝯ equatur maturatio ⁊ illud fit cum eis que sunt sicut genera lactis ebibita ⁊ clysterizata ⁊ reditione ad maturationes faciendam super res frigidas natura: calidis per accidẽs sicut est aqua calida in qua fiat enchatisma: tunc si nõ rumpitur administra ruptura facienta ⁊ clysteria acuta vsqꝫ quo perueniat ad illud in quo ponuntur elleborus. ⁊ ficadis ⁊ alia. ¶ Et illud quod exterius est rege cũ va

Digitized by Google

porationibus ⁊ emplis deforis ⁊ adhibe diuretica fortia sicut est acorus ⁊ semen agnicasti. Et eis quidē vtilēs est proueras in hoc prouocant enim cum virtute laborosa. ¶ Bein de administra ea que incarnāt de medicinis preparatis ad vlcera renū. ⁊ ego dicam ea.

¶ De apate flegmatico in rene. Cap. iij.

t Ipsum enim ꝓuenit a causis faciēnibus prouenire flegma.

¶ De signis. Cap. v.

s Unt grauitas ⁊ tēsio ⁊ minoratio in opationib⁹ renū: ⁊ nō est illic inflāmatio. ⁊ qñq; est cū eo mollicies in facie ⁊ oculis ⁊ in reliquo corpe. ⁊ est sperma valde humidū frīm tenue cuz defectu signoꝝ que sunt ꝓpria dura. ¶ De cura. Cap. vi.

c Sr cū emplis calefaciēdū ⁊ cū diureticis ⁊ mūdificantibus. ⁊ opz vt ponatur in ea fiducia pūma in lauro ⁊ foliis eius ⁊ oleo ipsius ⁊ in ruta ⁊ in huiusmodi ⁊ administrenť clysteria.

¶ De apostemate duro in renibus. Cap. vij.

q Uandoq; est incipiens. Et plurimū eius est post egritudinem acuram cuius qdem eā est incipiēs. ¶ Et plurimum eius est materia melācolica currens ad eū: aut est lapideitas ex apate calido ꝓpter frigus qđ cōuertit ipm in lapidem: aut calorē igrossantem ipm: que ambo sunt cā in hoc ne ꝓueniat maturatio. ¶ Maturatio eni est sequens caliditatē tendēciem ad eqlitatem.

¶ De signis. Cap. viij.

s Gnificat q apa durum est in renibus grauitas vehemens cū qua nō est dolor: de quo sit curādum: nisi ut facto post apa calidū: in ipso enim quādoq; mouetur dolor. ¶ Et de signis duri est paucitas pyridum ⁊ stupor anchaꝝ. ⁊ quādoq; stupescunt ambo crura verūtamen ipsa ambo nō euacuant a debilitate. ⁊ accidit in oibus ist membris inferioribus arefactio ⁊ extenuatio. ¶ Et vrina est subtilis pauca in quātitate: propterea q ipsi ambo parū aqsitatis attrahunt ꝓpter debilitatē virtutis ⁊ debilitatem expulsiōis eoz ambor̄: ⁊ est priuata digestione tenuis. Et causa in hoc est opilatio. ipsa eni prohibet quod turbidum est penetrare: ⁊ plurimū eius qđ tenue est: imo opilatio qñq; cap̄tiuat vrinam ⁊ debilitas prohibet virtutem digerere. ⁊ quandoq; prouenit ex ea cōmotio

¶ Et multotiens pducit ad hydropisim: propter opilationem vie aquositatis san. ⁊ reductionem eius ad corpus. Et propter illud oportet in hmōi egritudine vt assidue fiat eꝰ ꝓuocatio.

¶ De cura. Cap. ix.

c Onsidera radices que sunt in curationib⁹ duricie ꝑtis ⁊ medicinas nam ille eedem sunt via curationis duricie renum. ¶ Qñ si nocia est flōmia ꝓp multitudinē sanguinis melici fiat. ¶ Et ꝓfert ei qñq; potare semina in qbus est lenificatio ⁊ resolutio sicut semen almarn ⁊ semen lini ⁊ semen altee ⁊ fenugre. ⁊ cartamuz de qbus fiant pulueres qui ficci māib⁹ in os ꝓiciant ⁊ misceantur cū eis diuretica fm necessitatē. ¶ Et nō fit supfluitas in medicis qñ oportet reuneat grossum ⁊ ꝓuertat in lapidē: imo ꝓsidera vrinā eꝰ: ⁊ qñ tens igrossat, puoca cū eqlitate ⁊ qđs stat matura. Et de signis maturitatis est q̄ multiplicat vrina. ⁊ ꝓferūt ei iunctiones ⁊ vaporationes cū eis q̄ sunt sicut oleū de costo ⁊ oleū nardinū ⁊ sambacinū ⁊ oleū camomillinū ⁊ oleū anetinū ⁊ oleum laurinū. ¶ Et de emplis sūt empla facta ex camomilla ⁊ melilotho ⁊ semine lini. ⁊ qñq; nocia sunt ea q̄ sunt sicut bdellū ⁊ āmoniacū ⁊ serapinū ⁊ adeps vsi ⁊ adeps leonis ⁊ medulla vaccina et ceruina ⁊ alia de quibus fiant emplastra ⁊ vnguenta ⁊ administrentur. ¶ Et qnādoq; necessariū est vt dissoluantur ea que sunt sicut bdellū ⁊ ammoniacū in cocione diureticoꝝ. et sīt camomilla ⁊ tribuli et melilotum ⁊ polypodium et deť ex eis in potu. ¶ De vlceribus renum. Cap. x.

c Ulse vlcer̄ sūt ipsem et cāe reliquorū vlcer̄. Et sunt cāe segrātōis continuitatis deide apotōis. Et illud quādoq; fit a scissura vene ⁊ eruptione eius et ipsius ictiōe ꝓpter cās notas. et fūt ꝓp aldubellam q̄ rūpunť: et fūt ꝓp lapidē q̄ egrediť. Et qñq; fiunt ꝓp hu. colericos excoriātes. aut viscosos excoriationē faciēres per eradicationē sua et ex adherēcia sua cum labore. Et vlcera quidē renū sunt munoris malitie qñ vlcera vesice et qñ vlcera meatuū iter vtrunq; et qñ vlcera meatuū inter duo emunctoria. Et cā in hoc est q̄ vlcera membri nerosi difficiliors sunt sanationis qñ vlcera membri carnosi. Et plurimū quidē accidūt vlcera in meatibus ꝓp gñationem māe colice excoriationē faciēs: aut ꝓpter lapidē faciētem accidere excoriationē. Et qñq; fiunt ista vlcera corrosiua et quandoq; nō fiunt. Et multotiens qđ ꝓuenit ex vlceribus renū fistule que nullo mō sanantur: qñ huis sint de illis que cessant a cursu suo cum mundificatione corporis ⁊ curanť cum est eꝰ repleto. Et illa vo que est bone materie non ꝓuenit magnus timor: nec etiam timeť ex ea nisi dilatatio ⁊ corrosio. Illa autem que est male materiei facit accidere dilatationem et perducit ad perditionē. Et ille cuiꝰ rē disrūpitur mouť. Et multotiēs est aliq d ex capite apatis declue ad exteriora: q̄re rūpť ad exteriora.

¶ De signis. Cap. xi.

s Gna vlcerum renum sunt q̄ egrediuntur in vrina sanies ⁊ partes capillares: et frusta rubea carnosa et

Digitized by Google

in locis renū qñq̄ sentit habens ea dolorem: ⁊ qñq̄ antecessit ea mict⁹ san. aut aldubellan renum: aut dolor ex eradicatione lapidis. Et qñq̄ sigt ipsam percussio eueniēs: aut casus. ¶ Cum aptione autē non fit dolor. ⁊ significat ipsaz assiduatio motus san. paulatum. ꝛDi etus enim san. cum est ex eruptione aldubellati aut frixura vene desup possibile est vt sit assiduus duobus diebus aut tribus. ¶ Si aūt illud fit plus tūc fit ꝓpter aptionē aut ꝓpter vlcus in renib⁹ aut vesica. nā cum plogaſ ⁊ est illic alterano coloris aut cōmixtio virus tūc nō est nisi vlcus in renib⁹: aut vesica. ¶ Et ille imetus san. debilitat: qm̄ q̄uis illud quod de eo ꝓuenit oi hora sit parum tm̄ frequentia producit ad hoc vt eūeſ sūma plima. ¶ Et dicta quidē inter vlcera renum ⁊ vesice est q̄ vlcera renum sunt cū facilitate vrine ⁊ vlcera vesice sunt cum difficultate vrine. ¶ Et cortices in vlcerib⁹ renū sunt rubei. ⁊ in vlcerib⁹ vesice sunt albi: aut magis grossi si sunt in vesica ipsa: aut parui tenues si sunt in meatib⁹. ¶ Et cognoscit etiam dicta per locū doloris: nā locus doloris in eis diuersificat ex vlceribus meatuū in medio ⁊ in meatu nerui post collectionem. ¶ Et qñq̄ associatur dolori in renib⁹ vesice cui est cōmodo oi hora sicut puriētus. ¶ Et significat qñq̄ dicta quesita ex hoc q̄ dolor in vlceribus vesice est difficilior: qm̄ membrū est membrū neruosum fortis sensus. Et mict⁹ san. frequēs q̄uis sit de significationib⁹ verus q̄q̄ rei est tm̄ in vesica minoris quātitatis ⁊ minoris ꝓuxionis cū vrina. ¶ Et qñ mingunt parietes vlcera renum ⁊ vesice san. post mictū sanies: tunc significatur inde corrosio. ¶ Et sigtur qñq̄ difficultas vlcerū in renib⁹ ⁊ malignitas eoz per paucitatem receptionis recuficationis ⁊ lōgitudinē ꝑpis ⁊ multitudinē fecis ⁊ coloꝛē malū viridem in eo qđ mingit ex vehementia feroris.

¶ De cura. Cap. xij.

P Rimū qđ necessum est intendēdum in curatione vlcez renū ⁊ vesice est eq̄uo hu. ⁊ declinato eoz ab amaritudine ⁊ bauracitate ad dulcedinez vt nō faciat venire vuln⁹ post vulnus. ⁊ dimissio omnis acuti ⁊ amari ⁊ salsi ⁊ acetosi. ⁊ nutrimento ꝓp⁹ aque vt minoꝛet necessitas mungendi. ¶ Et minoꝛet motus renum ab eo qđ ꝓuenit ad eos ⁊ eoz ratio per illud. Canon. n. curationis vlcerū est ges. ¶ Et ex eis q̄ equāt hu. sunt flegmatica si est necessitas. Et solutio subtilis ⁊ tenuis sine labore penit⁹ ⁊ sine solore hu. acutoꝛū subito in vice vna. Huiusmodi enim expellit a corpore expulsione subtilē cuz declinatione ad partē que est alia a pte renum. ¶ Et dum nō administras solutiuū colez est melius ad necessitatē. Et melius qdē est vt eques mām ⁊ educas illam post illud ꝓprie vomitu. Vomitus nāq̄ est melius quo renū vlcera curant: ꝓpterea q̄ mūdificat ⁊ eūat ⁊ ꝓpter hoc q̄ trahit hu. a ꝓtrario pris renum. ¶ Et qñq̄ est vsus vomit⁹ frequēs sufficiens ad illud excusans ab alio. ¶ Et melius qdem est vt ꝓuoces ꝓius cū seminib⁹: deinde pmuteris ad vomitū. ¶ Et oportet vt vomit⁹ fiat super cibum cū eo qō facilem eructat sicut melon ⁊ eius semen ⁊ ꝓprie semē eius cū vino dulci: ⁊ cū eo qō est sicut syrupus acetosus cū aqua calida. ⁊ oportet vt nō fiat cōmotio vehemēs cum labore. ¶ Et ex eis qđ de que hu. tēperāt est sumere aquā melonis romani ⁊ iuā ⁊ allelengi ⁊ papauer. ¶ Et de radicibus q̄s te op⁹ cōsiderare est vt cū dolor sit fortis cureſ dolor ꝑus deinde vlcus. ¶ Et cū vlcus est recēs ⁊ quotiēs rumpit apa est eius curatio facilior. ¶ Et fortasse sufficiūt pillule de amilo cuz syrupo vio. Cū aūt cronicū sit res fit difficilis. ¶ Et op⁹ vt ꝓperes in mūdificādo in leni quidē cū diureticis lenibus sicut est semē allelengi ⁊ altee vsq̄ ad acceptionē feniculi: ⁊ in malo qdem ⁊ maligno cū eis que sunt sicut capillus veneris: lꝫ sit tēperat⁹ ⁊ ireos ⁊ farina herbi. ¶ Et est necessariū vt aggreges iter potationē ⁊ emplastrationē cum egritudo est maligna ⁊ fortasse ꝓferunt in ea ysopus ⁊ ruta ⁊ filia. ¶ Si aūt mūdificetur tunc sis occupat⁹ in sigillatione vt nō eueniat corrosio. ⁊ op⁹ vt quiet adhereant ⁊ nō laborent quantum ei poſt est: imo op⁹ vt sint ꝓrenti de exercitio fricationē extremitatū ⁊ ꝓ cōtione quā facit exercitiū vapoꝛatione sicca: ita vt nō ꝓcedas eis icisione ⁊ alia: ⁊ ꝓprie cum assueti fuerint exercitio: deinde cū sanant gradatim exercitio vtank̄ leui vsq̄ quo redeāt ad cōsuetudinem in motu suo. ¶ In cura ꝝo ipsius vlceris op⁹ vt in ꝑmis dimittak̄ coitus. Coit⁹ nāq̄ nocinus est illis valde ꝓpter multitudinē mot⁹ exercitij ⁊ sufficiat fricatio: qm̄ ipsa ē iuuatiua ⁊ attractiua san. ad coꝛp⁹. Ipsorum ꝝo regimen cum medicinis op⁹ vt sit cū exiccantibus absterſiuis sine mordicatiōe. Qđ si ꝑ vlcus non fuerit cū illa malitia sufficiat illud qđ est temperatū in absterſione ⁊ exiccatiōe ⁊ si est malignū est necessariū illud qđ fortē⁹ mundificat ⁊ lauat: ⁊ qđ est vehemētioris exiccantis vt ꝓhibeat sordes. ⁊ post illud qđ est vehemētioris stipticitatis ⁊ ꝓhibitiōis vt ꝓhibeat effusionem hu. maloꝛ. ⁊ cum mūdificaſ ⁊ exiccatur ⁊ auertunt ab eo materie est sanatio. Et oportet vt cōmisceas cum medicinis vlcerū oibus glutinationē facientia sicut sunt amilum ⁊ dragagantū ⁊ frigide gūme. nam glutinano est ex eis que ponūt vlcera minuta ab excoriatione eoꝝ que transeūt super ea. Et que de eis est vnctuosa sicut lacca facit carnem mēbri: ⁊ illud quidē ex quo ipsum nutrit ꝑfectum ⁊ annexum ꝓparationi ad sigillādū. ¶ Et oportet

Digitized by Google

iterum vt misceantur cum eis diuretica ⁊ medicine subtiliatiue vt faciant peruenire ad ipsa medicinas rectificantes ⁊ sigillantes: ꝛ ipse in seipsis noceant ⁊ commoueant. ℂ Et quando ꝙs necessarium est vt misceantur cum eis narcotica ex herbis sicut iusquiamum album ⁊ mādrago. ⁊ opium ⁊ iusquiamum nigrum. ⁊ illud propter sedationem doloris ⁊ exiccationem ⁊ repercussionem. ℂ Cūꝙs scias ꝙ in vlceribus est sordes tunc da in potu absterssiuum in quo est fortitudo prouocationis sicut aqua zuccari ⁊ aqua mellis cum quibusdam seminibus donec prouocet ⁊ lauet: deinde consequenter adhibe exiccatiua. ℂ Et medicine ebibite ꝙbus curatur quod non est malignum valde de vlceribus renum sunt sicut semen altee ⁊ semen almaru ⁊ radices eox cum aqua mellis ⁊ semē alkekengi ⁊ aqua vue vulpis ⁊ ꝓprie mōtane. ℂ Et iterū semen cucumeris ⁊ bolū armenuꝫ cum iulep: ⁊ capillus ueneris cum aqua mellis. ℂ Et radici ligritie ineſt exiccatio ⁊ mundificatio ⁊ maturatio ⁊ gluttinatio. ℂ Et iterū semen li ⁊ dragagantū. aā. ꝑs. i. ⁊ polypodij ꝑtes. ij. cū aqua mellis. ℂ Et iterū grana pini ⁊ semen citroli sumanꝫ de ꝙbus puluis factus quātū palma plena est sumaꝫ. ℂ Et iterū de seie papaueris to: refacti ⁊ ꝓtriti sumaꝫ. ʒ. i. ⁊ ʒ. in qua bullita sunt squinantū ⁊ radix ligritie. ℂ Et fortius eis que diximus est petroselinū: aut daucū cum vino odorifero ⁊ inuoluaꝫ bolo armeno. ℂ Et iuuaꝫ sumendo in potu bdellij dissoluti cuꝫ gūma alboꝝ ⁊ terre sigillate ꝑtes equales ⁊ fit dosis ꝓueniens ad aur. i. in vino dulci. ℂ Et iterū farina hordei est fortis mundificationis ⁊ exiccatōis sola. ℂ Cūꝙs cū ea aggreganꝫ ea que sunt sicut terra sigillata ⁊ acatia ⁊ succꝰ barbe hircine complet iuuamentū eius. ℂ Et ireos ć est fortis cum quo fiat hec opō ⁊ filia. ℂ Cōposita aūt sunt sicut illud qō fit ex seminibus cucu. excoꝛticati granis. xxx. ⁊ ex granis pini. xꝫ. ⁊ ex granis amigdale. v. numero ⁊ ex croco qō ſit equale ponderi eoꝝ ⁊ bibaꝫ in ieiunio. ⁊ si calitas est vehemens loco granorum pini ponanꝫ grana citroli. ℂ Et iterū de granis. xx. grana ⁊ de granis cucu. xl. grana polypodij. ʒ. i. ʒ. bibaꝫ cum lib. i. ⁊ ʒ. aque in qua bullite sint spice celtice ⁊ se. apij amboꝝ. aā. ʒ. viij. vsꝙquo rediꝫt ad quartā. ℂ Et iterū terre sigillate ⁊ san. dra. ⁊ castorei ⁊ se. melonis ⁊ se. apij. ⁊ se. cucu. ⁊ se. cucur. ⁊ succi ligritie: laccis ⁊ aristol. ⁊ amigdale pini magne ⁊ papaueris ⁊ se. iusquami albi ꝑtes equales in potu denꝫ ſm ꝙ exigit illud qō est pñs cum rob. ℂ Et iterū de granis pini magne. xxx. numero ⁊ amigdale excoꝛticate grana. xx. daculoꝝ carnosoꝝ grana. xv. fructus capparis aur. iiij. croci aur. i. sexta cōficianꝫ cum rob ⁊ administrenꝫ. ℂ Cūꝙs dolor fit fortior op3 vt a curatione vlceris separatio fiat ⁊ curetur cum hmōi medicamine. ℞. se. iusquami albi. ʒ. i. sextam: opij laurat. i. se. citroli se. lactuce amboꝝ. aā. ʒ. i. se. portul. ʒ. i. ipm. m. sedat dolorē in dispōne. ℂ Et qñ dolor ē punctus sedat ipm potus lactis loco aque ⁊ potare syrupum viol. ℂ Et de fortibus sunt diacalamēti ⁊ troci. alkekengi: ⁊ troci. asclepiadis. ⁊ trocis. ℂ Diasco:idis. ⁊ suffuf regis: ⁊ aristol. ⁊ regimen alkekengi montane ⁊ suffuf camedreos est fortis valde. ℂ Et multotiens ꝓferunt clisteria dyasenterica ſm tenuitatem vicinitatis.

ℂ Et qñꝙs administras emplastra huiuſ generis ponendo super dorsum ⁊ apud strictura medij ⁊ loca vacua sicut illud qō fit de farina herbi decocta cum vino ⁊ melle. ℂ Et iterū qō fit de ro. siccis ⁊ lentibus ⁊ melle ⁊ granis myrti ⁊ emplastret cum eo. ⁊ hoc quidem ꝓhibet putrefactionē dilatatam. ℂ Et de vnctionibus sunt sicut oleum de alcāna ⁊ oleum arboris mastichis: ⁊ oleum de cydonijs cum quibus qñꝙs misceꝫ qō est sicut storax: ⁊ qñꝙs est neciū illud qō est sicut adeps anatis ad lenificandū. ℂ Si stule ꝙ curationē nō hñt nisi exiccationē ⁊ ꝓhibitōꝝ corruptōis. ℂ Exiccatio qō fit cū assiduatione mundificationis corporis ⁊ cautela a replōe ſm qualitatē ⁊ quantitatē: ⁊ hoc quidem sufficit in curatione eius que non est maligna. ℂ Maligna vero o3 vt curetur cum hoc ⁊ cum eis que sunt fortiora eo sicut sunt emplastra ⁊ potiōes ꝓhibentia putrefactionē sicut sunt stiptica nota cum abstersione cum ꝙbus non est mordicatio de mundificatione. ℂ Cibus o3 vt sit cibus boni chimi ex carnib⁹ auiū quas scis de piscib⁹ alradrachi ⁊ oleribus boni chimi frīs sicut sunt attriplices ⁊ bliti. ℂ Et dum vlcera ꝑmanent mala o3 vt denꝫ assata: ⁊ sicut vitelli ouoꝝ sorbilis ⁊ gradanim ꝓuenias ad gallinam pinguem: ⁊ attriplices ⁊ genera lactis ꝓferūt eis qñ ea digerūt. Cōdo ergo ē sicut lac asininū ⁊ lac egnū ēr: ⁊ lac cāelinū ꝓfert eis qñ lac rectificat mās vlcꝛ ⁊ lauat ea ⁊ glutiat ea cum sua retentione. Et quod est sicut lacvacinum ⁊ ouinum aggregat ad illud additionē in confortatione membra cibatione eius. verūtamen lac asininum ⁊ caprinum iuuatiuum est ex parte rectificationis complexionis ⁊ abluentionis: ⁊ ex parte ꝓprietatis est magis iuuatiuum ꝙs illa duo: ⁊ ꝓprie quod est nutritū in domo. ⁊ forsasse est conueniens vlceribus in quibus sciuꝫ dispositio eius. ℂ Et oportet vt misceatur cum lacte eoꝝ ⁊ cibis ipsoꝝ quaꝫ ipsi sumunt aliquid ex medicinis rectificantibus vlcera: sicut est dragagantum. sumptis in potibus generibus lactis post mundificationē ⁊ amilum ⁊ gūmi ⁊ exiccatiua etiam ⁊ aliquid de diureticis ⁊ seibus faciemibuꝫ gluttinationē ⁊ qñ bibit lac non comedatur post ipsum aliqd donec descendat. ℂ Et si eius tardatur descen-

Digitized by Google

sio miscearur cum eo aliquid salitum: t quando ꝙ ponunt in eo sal t mel. ¶ Et lac conueniens est ei loco aque t cibi simul. t cum deficis pus est iuuamen lac camelli per hoc qđ sigillat: t glutinationē facit t ꝙfortat: t est ei vt bibat gna lactis cum sitis adest. ¶ Olera aũt t fructus que ei ꝓueniunt: sunt melones t citroli t pira t zarur t granata dulcia t cydónia.

¶ Et de siccis ꝙbus in scdis vtendū est mēlis sunt amigdale ꝓprie torrefacte t fisticī t auellane: t grana pini ꝓprie t alcasbu. ¶ Et dumtant ficus siccas: qm̃ male sunt ad vlcera: abstergentes ea: t scalpellantes ipsa t ericcantes ea: t in ipsis est lacticinių occultū. ¶ Et opz vt deuitet oē acetosū fortis acetositatis: t oē acuū: t oē salsū t oē qđ est vehementis dulcedis.

¶ De scabie renum t meatuum. Cap.xiij.

Et genere vlceruz eorum est scabies.

d ¶ Et cause eius ſm plm̃ sūt borboꝛ que apparent super eos ex humoribus colericis: t baurachijs: deinde vlcerantur. ¶ De signis. Cap.xiij.

Ant cum signus vlcerū in exitu eius

s qđ egredit cum cōmotione t ꝓturitu in loco renū cui admisceť punctura. tqñq; magnificať cum ea dolor: t illud quod egreditur de ea que fit in meatibus panniculosum est.

¶ De cura. Cap.xv.

Onfert ei flomia basilice si est corꝑ totum plenū t maius iuuamen ei in

c omni disponc est flomia basilice: t ventosario loci renū. Et administrato mundificatiōis corporis semp t ꝓprie cum vomitu: t ꝙfectiones auellanis siles de seibus cum boli armeni t succi liquiri. equs partib⁹. ¶ Et cibus sit qui bene digeritur t ē boni chimi sicut vitelli ouoꝝ t que infrant t humectāt sicut pulli cū antriplicib⁹ t spinachijs t blitis.

¶ De lapide renum. Cap.xvi.

Ommunicant renes t vesica in cau

c sa gnatōis lapidis. t illud est qm̃ lapidis gnatio non cōpleť nisi ex mā patiente t virtute agente. ¶ Mā vero est humiditas viscosa grossa flegmatis: aut sanies: aut san. aggregati in apate t hoc est raro. ¶ Virtus vero agens est calitas egressa ab equalitate. ¶ Et mā qđē hz duas cās quaruz vna est materia māe: t scda est retētoꝛ materie. ¶ Mā vero māe sunt cibi grossi ex gnūbus lacteis t ꝓprie spiritis: t caseus t ꝓprie humidus t carnes grosse t carnes auiuz paludestrium t magni corporis t caro camellina t vaccina t hircina t que de siluestribus ingrossant: t pisces grossi: t cibi de patellis oēs: t panis viscosus t crudus t azimus t tri. t sorbitiones ex simila t aldarmacha viscosa: t ꝙfectio de melle viscosa t fructus acetosi t difficilis digōnis: t illi qui generant humoꝛē viscosum: sicut mala imatura: t sicut citri t caro piroꝝ. t eraqs turbide ꝓprie non ꝓuenientes diuerse: t nigra vina t grossa: t ꝓprie qñ digo ē debilis ꝓpter debilitatē virtutis digestiue: aut pp multitudinem eius qđ sunuť t destruit virtutē: aut ꝓpter malitiā ordinis t exercitij sup replōne: t qñq; est mā sanies vlcerū in eis aut in alijs. ¶ Retētoꝛ aũt māe est debilitas expulsiue in renibus pp cōplōnē: aut apa calñ t herisipillā t vlcera in renib⁹: t remanenť in eis superfluitates residentes omnis aquositatis qua ꝓuenit ad eos.

¶ Aut ex vehementia calitatis in eis: t retiner superfluitates. t facit eas lapides anteq̃ expellanť t attrahit eam ad eas ante digōnē inter grazia supioribus coꝛporib⁹. tq̃ calitaſ aut est sepabilis: aut insepabilis: aut accñs pp laboꝛē aut acceptionē calefacientis: aut pp opilōnē superfluitatū aggregatarū: aut frigus ꝓstringēs: aut apata opilantia t hoc ē plurimū: t frigida t dura: t cōtras mēbroꝝ ꝓpinquoꝝ sicut intestinoꝝ t alioꝝ t qñ cōprimunť renes tunc accidit in eis opilo. ¶ Et iste res oēs ēt inuenitur in vesica cā lapidis q̃uis differant vtriq; lapides: est.n. ille qui in renibus est leuior parūp t minor: t magis declinis ad rubedinē: t ille q ē i vesica ē durior: t maioꝝ valde t magis declinis ad nigredinē t ad cirinitatē t ad albedinē lz gnet i ea lapis q minutati frāgať. ¶ Et iteꝝ si ē lapis renū t gnať ſm plm̃: t nō adhuc migrat tūc ē sedimē vrie retētū cū eo. Et si ē vesice t discernit ſm plm̃ post sepationē vrine: tūc est fex san. deide associat ei t diuersificat ab eo.

¶ Et ille cui plm̃ aduenit lapis renuz est pinguis: t ille cui plm̃ aduenit lapis vesice est extenuatus. ¶ Et senibus plm̃ aduenit lapis renum q̃ lapis vesice: t infantiū. t eoꝝ qui illos sequunť est econuerso: t plm̃ huius fit inter infantiā t pubertatis initiū: t illud ideo: qm̃ virtus expulsiua in infantibus t adolescēntibus est fortis: quare expellit a supioribus mēbris ad illa que sunt inferius. In senibus vero virtutes renū ipsoꝝ debilitanť valde. ¶ Et iterum: qm̃ infantiū t adolescentiū subtiliores sunt humiditates: tūc pp h̄ penetrant in renibus eoꝝ: t senū hu. sunt grossiores: quare non penetrant in renibus eorum: t qp plm̃ gnať lapis in infantibus est pp apperitū eoꝝ t motū ipsoꝝ sup replōnē. ¶ Et qꝛ portant lac t pp ostrictionē meatus vesice eorum t in senibus pp debilitatē digōnis ipsoꝝ: t pp hoc iudicauit Hyp. qp ipse in senibus nō sanať. ¶ Et oīs vrina in qua est hu. plurimus est dignior: vt ex ea gnet lapis: t est illa ex qua cum descendit gnať sal t est eius sal plurimus. Sal aũt gnať ab aquositate in qua est terrestris pluruma quā adussit calitas. ¶ Et vrina qdez infantiū pluris est salis q̃ vrina senū: non qm̃ terrestritas eius sit plurima: imo qm̃ calitas in eis est

Digitized by Google

eis est plus ⁊ terrenitas eius in adustione est ꝑ fundior. Et pp hoc vrine eorū sunt turbide pp multitudinē pmixtōis ipsor ⁊ pp raritatē cor porū eor: quare solui ab eis plm aquositatis tum resolone occulta. ⁊ dignior puerorū vri in eo gñet lapis est ille qui est sicce nāe ꝑm plm ⁊ calū stōi. ¶ Et nō exiccat ꝑ plm nā nisi pp attractionē hūiditatū ad ipsius epar: deiñ mē bra vrine ipsius: ⁊ qñ est illic calitas est cā efficiens pñs. ¶ Et ad vltimus siccitas nāe facit vrinā grossiorē ⁊ plurimā. ¶ Et in illo in quo est sedimen arenosum non aggregat lapis qñ mā non est coartata ⁊ neqꝫ aduenit ei iterū cā plurima: ⁊ si ipsa esset plurima: esse primus qꝺ gñaret ab ea lapis magnus durus: nisi eēt plurima: sed est mollis suscipiens cōminutionē: ⁊ si non: nō multiplicaret eius separatio in vrina: ⁊ cum forma sit: hoc sciaꝫ ꝙ mā nō est neqꝫ pp cām in seipsam: neqꝫ pp vehemenā calitatis eius: quare in lapide ꝓueriē non suscipientem ꝯminutionē. Et sigt fortitudinē expulsiue. ¶ Et hmōi iudicū plm non est necius. ¶ Et scias ꝙ parus accit puellis ⁊ mulieribus lapis in vesica: qñ meatus vesice earū. q. ad exteriora breuior ⁊ latior est: ⁊ pauciꝰ anfractuū in breui de facilitate expulsionis est qꝺ non est in longo. ¶ Et de hīnibus lapidē sunt ꝺbus fiūt porismi gñandi lapidē ⁊ mingendi eū. ⁊ qñqꝫ aggregat ⁊ fortasse egredit cum vrina ⁊ aduenit eis sicut in colica. ⁊ spacū in hoc est diuersum inter mensem vsqꝫ ad annū. ¶ Et ille qui ꝓsueuit tolerare lapidē magnū alleuiat ꝑ alios dolores vesice: ⁊ sigt illud ꝙ mēbrū nō sit susciens apationē velociter non apat per hmōi: neqꝫ p dolorē clamosum cū tolerat dolorē lapidis cum magno labore tunc vnusquisqꝫ amborum si singulare fiat apat. ¶ Et scias ꝙ lapis renū ⁊ vesice est ex eris que hereditant.

¶ De signis. Cap. xvij.

Ignorant lapidis qui est in renibus
primū est vrina ⁊ est ꝙ si vrina in primis est grossa: deinde incipit cōuerti ad renuitatē ⁊ attenuat pp retēti nem turbidi: tūc existima eius gñationē. Cuius qñqꝫ mingat in principio rei renuis. ⁊ gñatio eius in principio rei grossa est magis significa tiua sanitatis virtutis ⁊ dilatatiōis meatuum. ¶ Et qñqꝫ est cum eo sedimen plm sile sedimini: qꝺ ē in egritudinibus epatis. Et cro plus est vrina vehementius clara ⁊ magis assidue clara ⁊ pauciores sediminis sigt ꝙ lapis est durior. ¶ Et dr ꝙ qñ sani ⁊ ꝓprie senes mingūt nigrū cum dolore: aut absqꝫ dolore indicat ꝙ lapis cōplet in vesica. ¶ Et ꝓfirmat sigtio in oibus illis si vides vrinā residentē ⁊ est arena illa tendens ad rubedinez ⁊ citrinitatē. ¶ Et ꝓfortat illud si inuenit grauitas in chatin ⁊ dolor: ⁊ si. q. retineat aliqꝺ cum mouet sup eū sentitur in eo qꝺ sequit alchati sigt magis fortitudinem virtutis ⁊ amplitudinē meatuū. ¶ Et vehementior dolor qui fit pp lapidē renū cum in primis qꝺ gñat est qꝫ ꝓstringit: ⁊ ppea qꝫ in nutritur cum mouet incidit in meatibus ⁊ ꝓpe in meatu vesice facit dolorē cum mouet ab eo. In dispōne vero ꝙgelationis eius ⁊ quieris patientis ipm cum non est replō vehemens coartans cōmouens lapidē inuenit retentio grauitatis tantū. ¶ Et replō cibi facit ipm vehemē tius excitare dolorez: ⁊ ꝓprie qñ descendit cibus ad intestina ⁊ pransit ea: cum aūt euānt ⁊ expellunt superfluitates ex intestinis dolorez sūt quiciores. ¶ Signa vero motus lapidis sūt grauitas dolorus ⁊ eius vehementia ⁊ descensio eius ex alchati vsqꝫ ad inguina ⁊ ad emunctoria ⁊ tunc iam puenit lapis ad meatū vesice: ⁊ cū sedat ille dolor: tūc iā puenit in vesica.

¶ De curatione. Cap. xvij.

Icamus hic curationes que sunt lapidis renū ꝓprie ⁊ cōes ei cum lapide vesice: deinde facimus ad lapidem vesice capm singulare ⁊ curationes singulares ꝓprias. ¶ Intentiones quidem quas medici in curatione lapidis intendunt sunt abscissio māi eius. ⁊ phibitio gñonis ipsius cū abscissione cāe. ⁊ rectificatio eius deinde mundificatio: ⁊ cōminutio ipsius: ⁊ fractio eius: ⁊ cōpressio ipsius: ⁊ eradicatio eius ex suo suspensorio cuz medicinis que illud efficunt: deinde eius exitio ⁊ subtiliatio in ipsor ordine eius. ⁊ illud cōplet cum medicinis ꝑuocantibus: aut cum adiuuantibus deorsū: deinde est regimē sedans illud qꝺ sequit inde de doloribus ⁊ rectificatio eius qꝺ accit in eis de vlceribus ⁊ sunt qꝺam qui laborant extrahere ipm ꝑ incisionē ilij ⁊ per dorsuz: sed est magis timor in eo ⁊ opō eius qui rōnem non hz.

¶ Māei aūt absscissio ꝓparat in primis cuz eōne eius per solōne ventris: aut per vomitum: deinde abstinendo a cibis grossis ⁊ agre turbidis: ⁊ eqñ qꝺ cōmedit ⁊ ꝓfortando stōm ⁊ faciendo vt digō fit bona. Et cum exercitio tēparo in tpe vacuitatis ⁊ fricatiōe eius qꝺ in medio stringat ⁊ lenitēdo nām vt dedinent humores grossi ad larus fecis ⁊ non fiat ex declinatione fecis coartatio renū. ¶ Et ex eis que ꝓferūt ad hoc est assiduatio ꝓuocationis cum eis que luant vesicā de scibus diureticis: ⁊ de illis que bona sunt apud illud est aqua ciceris ⁊ aqua carui: ⁊ aqua folior raffani: ⁊ raffanus ipse ꝓprie nunutus humidus. Et cuz supuenit ei spatium dierū administrēt diuretici fore. In pueris vero phibet gñationē lapidis sumere ꝑ potu vinū albū subtile pmixtū. Et vnuaꝫ a clysteribus lenibus tēparis per illud qꝺ educunt de fece ⁊ lenūt nām. ⁊ qñqꝫ ponunt in eis de medicinis clysteris ⁊ ꝓducunt virtutem ꝓprie.

Digitized by Google

¶ Et ex ꝓhibitis gñatōis eius est vomitus post cibum ⁊ multus vsus eius. Ipse.n. expellit superfluitates grossas per viam suam vie cuius motus est ad renes: ⁊ facit latus renū mundum ⁊ vacuū: ⁊ balneū: ⁊ renes forrasse peruenient ad lubricitatē eius. ⁊ quōq; exeunt mōs ad illud qđ de corpore apparet ⁊ auertunt eas a renibus. Et qū multus vsus est eor mollificant virtutē ⁊ debilitant virtutē renū. Et sili si administrant in hora in qua non sunt nocte lenificatio ⁊ sedatio doloris. Faciunt.n. renes susceptibiles māe effusarū ad eos ꝓp mollificationem ipsorū ⁊ dormire super dorsum est ex eis que lapidi ꝓferunt. ¶ Medicine vero conuenientes cum sunt fm plm medicine amare que non sunt valde vehementis calitatis ⁊ addant in eam. Et oē cuius incisio est vehementior: ⁊ cuius calitas est minor est melius: ⁊ ois vt ille que sunt lapidis vesice sint vehementius calide quam ille que sunt lapidis renuz. ¶ Et est hoc genus medicinaruz aliud quarum operatio non proportionatur ad calidum ⁊ frigidum: immo non faciunt illud qđ efficunt nisi cum proprietate. ¶ Et medicinarum communiuentium quedam sunt que non sunt cum illa superfluitate in virtute ⁊ nā earū est ad cōminuēdum lapidē puī: ⁊ illarū que non sunt cum vehementia quedā sunt que sunt vehementis virtutis fm lapidē renū: sed sūt parue virtutis fm lapidē vesice: aut non hñt virtutē ad illuz sicut lapis iudaicus. ⁊ quedā earū sunt que sunt fortes fm lapidē renū ⁊ operanť in lapidē vesice. ⁊ quedā sunt fortes vehementes in vtrisq; lapidibus simul: sicut aute que noiať altragulidos ⁊ sicut cinis scorpionū. ¶ Et cum cōponunť ex medicinis ad lapidē medicine ois vt adunganť eis spēs medicinarū que eas adiuuent ad operandū qđ efficiunt de qbus sunt medicine fortis ꝓuocationis: ⁊ exeunt in vrina grossa illud qđ eradicať de lapide ⁊ cōminuť. ¶ Et de illis sunt medicine in qbus est alteratio eius qđ alie mouent medicine ⁊ mozanť vt sua mora ꝓficiant integritatē sue opōnis. ¶ Et iste medicine sunt non velocis penetrationis ꝓp pinguedinem in eis ⁊ viscositatē ⁊ sunt cum hoc facientes digōnē: sicut gūma feniculi. ¶ Et de illis sunt medicine velocis penetratōis ⁊ mundificationis sicut piper ⁊ allea. ¶ Et medicine ꝓfortantes mēbrū apud diuersitatē ipressionū in eo ⁊ motuū super ipm ⁊ sunt medicine alde zarea ut sicut spica ⁊ cassia ⁊ alie. ¶ Et de illis sunt medicine in qbus est sup̄ficiatas subtilis sicut sunt robub fructuū ⁊ ꝓseruēt mēbrū. ¶ Et qñq; miscenť cum istis medicinis medicine sedantes dolores cum ꝓprietate: aut stupefactiue sua cum ꝓuocatione. ¶ Cū qq cōponimus medicinā fm hanc formam: operať virtus naturalis in eo: quare vtitur eis quo ad lapidem sunt apud lapidē posteq; via fuerit illis ad hoc vt pueniant ille que sunt ad lapidē ad locū lapidis: ⁊ tunc vtitur liquefactiuis ⁊ lenitiuis illicitis vt pmaneat mā lapidis ⁊ faciat ipsam mozari vt opōnē suam efficiat: per hoc qđ ťiať ei virtus administratiua cum tam ante illud vsa fuerit illis facientibus penetrare que festinare fecerunt illas ad lapidem facientes ad lapidem. ¶ Et cum vtitur cōminuentibus ⁊ cōpōmentibus ⁊ faciunt opōnē suam pigrescunt medicine mozari facientes ⁊ ꝓuocatiue ⁊ penetratiue. ¶ Quzaūt extendit dolor: administrat stupefacientia fm qđ est regula cognita in cōpōne medicinarū. ¶ Et qñq; est neccū vt in medicina singulari vna sint plures harū ꝓprietatum. Nunc quidem nuncremus medicinas cōminuentes lapidem ⁊ extrahentes ipsum.

¶ De medicis cōminuēťb lapidē. Cap. xix.

Et sunt ficus costi radix: ⁊ radix rubee: ⁊ bdellium: ⁊ radix sule: ⁊ cort. radicum aldemesi: ⁊ cicer nigrum ⁊ ꝓprie aqua eius ⁊ semen altee: ⁊ fructus alizarafie ⁊ gummi alzarur: ⁊ in alzarur est virtus in hoc: ⁊ tribuli ⁊ radix eorum sunt boni ad illud: ⁊ radix alhasce ⁊ squilla ⁊ acetum eius ⁊ orymellis ipsius ⁊ apium montanum ⁊ calamentum ⁊ absinthium ⁊ cassia: ⁊ radix citroli campestris: ⁊ xilobal. ⁊ carpobal. ⁊ opobal. ⁊ radix eius est fortis valde: ⁊ semen malue cāpestris ⁊ cardus: ⁊ aqua radicis eius ⁊ scolopēdria ⁊ capillus veneris de quo sumatur pondus. ʒ. ij. in aqua raphani: ⁊ apium radix athel ⁊ semen canabis ⁊ virga pastoris ⁊ ꝓprie romana: ⁊ cyminum campestre: ⁊ radix pentaphilon ⁊ aqua eius ⁊ camepitheos ⁊ polium: ⁊ radix asperagi ⁊ semen ciperi egyptiaci ⁊ cort. radicum lauri: ⁊ semen raphani ⁊ feordeon ⁊ extremitates vitis albe ⁊ ruta agrestis. ¶ Et iterum baurach armeni: de quo sumatur pondus aur. v. ⁊ conficiantur cum mellet potetur in aqua raffani tribus diebus. ¶ Et iterum scorze vel scorzire aur. i. cum aqua tepida. Et dixerūt quidam qđ si sumantur. lxx. grana piperis ⁊ optime terantur ⁊ fiant ex eis. vij. trocisci ⁊ detur in potu omni die trocisc. vnus descendet lapis. ¶ Et in fisticis est virtus qua comminuitur lapis renum. ¶ Et de fortibus fm lapidem renum sunt lapis iudaicus ⁊ pulegium ⁊ camepitheos. ¶ Et de fortib' absolute sunt canis scorpionum: ⁊ oleum in quo ponuntur scorpiones stans sub sole linitum iniectum per siringam in lapide vesice. ¶ Cineris autem scorpionum regimen melius est vt linias vas simile vrinali spissum luto sapientie: deinde ponas in ipso scorpiones ⁊ dimittas in furno calido nocte. i. ad minus: ita vt perueniant ad summum in adustione ⁊ in mane remoueantur. ¶ Et vitrum est melius quam

Digitized by Google

tella exiccatis ⁊ accipiēs ⁊rutem. ℂ Et cinis leporis decollati ſm hūc modum eſt fortis: de quo ſumant in potu pōdus.ʒ.ij.ⁿ aq̄ cuius ſunt vehemētis iuuamēn ⁊ reſolutionis ⁊ q̄ de eo ex more ſumunt ſūt caput ⁊ extrema ipſius exiccata in ſole in vaſe eneo. ℂ Et iterū lūbrici terreſtres exiccari. ℂ Et iterū vitrū attritione facta vt atomi qui in ſolis apparēt radio. ℂ Et iterū cinis vitri ⁊ illud melius fit ſi ignitū ſup cochlearium ferreū ⁊ tritū cribelletur: deinde ponatur ſuper aquā fabaꝝ ⁊ oſtendet in ea q̄ de eo calciatur. ⁊ iterū reliquum donec pulueriſetur totū: deinde terant pulueris ſicut atomi qui ſunt i radio ſolis ⁊ dat de eo i potu aur.ℓ.i.xij. aur.aq̄ caſe: ⁊ illud meli⁹ eſt q̄ eſt de vitro albo claro. Et de illis q̄ valde fortiora ſunt ē vn⁹ lapidū qui in ſpōgia inueniuntur. ℂ Et iterum ſang. hirci exiccatus. ⁊ ille melior eſt qui ſumit in hac hora in qua coloratur vua. Quere ergo ollam nouam ⁊ ablue eam aqua: ita vt remoueat q̄ de ea eſt de natura terrenitas ⁊ ſal ſedimiſ ⁊ ſi fuerit lapidea eris melior: deinde de colla hirci qui habeat.vij. annos ſup illam ollam ⁊ dimitte primū ſan. eius ⁊ vltimū curre: ⁊ aſſume mediū ſm: deinde icide ipm in frusta parua de q̄bus facies trocꝫs ponas ſuper rhete aut pannū mundū ⁊ aſperge eos ad ſolem ſub diuo poſt orale defendēs eos a pulue: ⁊ dimitte eos tādiu donec eoꝝ exiccatio vehemens fiat in loco ad q̄ eros nullo mō ptinguit ⁊ cōſerua trocꝫſcos: ⁊ cum volueris eos in potu tribuere dabis eis in potu cochlearium. i. in vino aceti in hora quietis doloris: aut in aq̄ apij montani ⁊ videbis rem mirabilē. ℂ Et de eis que fortiora ſunt eſt cinis ouoꝝ gallinę poſtq̄ cūcta ſunt a pullis. ℂ Et de eis q̄ ſunt vehementis fortitudinis ⁊ meliora omniū eſt auis que grece noiat tragulidos ⁊ auis eſt de gñe paruaꝝ minoꝝ oibus auibus excepta aue regia ⁊ colo⁹ corpis eius eſt iter viridē ⁊ cinerituⁿ ⁊ ſup alas eius ſunt pēne auree: ⁊ ſup caudā ipſius ſunt alba puncta ⁊ pſim apparitionis eius eſt in hyeme ⁊ apud pulicinas ⁊ apud parietes: ⁊ ipſius volatus apud parietes nō eſt fixio: imo volat parum ⁊ cātat ⁊ garrit ſemp ⁊ mouet caudā. Et ipſa comedat cruda ſicut eſt q̄ melius eſt: ⁊ comedit elixata ⁊ aſſata: ⁊ ſalitur: ⁊ reſeruatur vt caro ſalita. ⁊ q̄cq̄ aduriſ ſicut eſt in furno qui non ſit cum vlla caliditate ſ. cum quantitate qua domineſ ei aduſtio: ⁊ deſtruatur virtus: ⁊ ſit in vitreato vaſe: ⁊ ſm modū qui dictus eſt ad ſcorpiones ⁊ alia. ℂ Et q̄cq̄ aduriſ i olla lapidea: aut burnati ⁊ ſtringit caput eius. Et cū p̄ſit terminū rei tēdens ad aduſtionē tūc retine. Et q̄cq̄ pulueriſatur illud q̄ de ea ſalitū eſt ⁊ aſſatū ipſius cū pipe ⁊ ſilibus: ⁊ bibat tritum eius a pulueriſatiōe: aut a duſtione cū vino claro cū melle: aut cum aqua mellis aut eius candicon. ℂ Et ſimiliter vnaquęq̄ harū medicinarū. Et exiſtimāt quidam q̄ hec auis ſit auis ſpine ſed hec eſt auis que nominatur francigine ſafuriā de qua non ſcio an ſit illa aut alia: ⁊ exiſtimāt q̄ quando exiccatur ⁊ bibitur paulatim extrahit lapideꝫ ex omni loco. ℂ Et dixerunt quidam q̄ lapis ipſe extrahit lapidem. ℂ Et iterum fimus columbinus ⁊ fimus galli. ℂ Et exiſtimāt hunain ⁊ alkindus: q̄ quando ſumitur de eo pōdus.ʒ.ij. ⁊ origani pondus.ʒ.ſ. ⁊ quantū ipſius eſt zuccari tabarzet extrahit omnē lapidem. Et quādo ponunt cum eo piper ⁊ ſal: ⁊ ꝓprie in decoctione pulegij. ℂ Et iterū ſcarabei exiccati. ℂ Et exiſtimant quidā q̄ ſuffumigatio eius quod eſt ſub virga cum ſpina erinij facit mingere lapidē: ⁊ hoc eſt de illis que ego nō veriſico. ℂ Medicine ꝙ q̄ cū iſtis ꝓmiſcent pharmacis ad penetrādū ſunt ſicut piper ⁊ calamēta ⁊ cinamomus: ⁊ iſte cū hoc ſunt inuarue in ea. monomis lapidis. Medicine autem que cum iſtis cōmiſcentur vt ꝓpiocent cum ⁊rute ⁊ extrahant ſuperfluitates groſſas ſunt ſicut ſemina cognita ⁊ propoe fenugre. ⁊ ſicut daucū ⁊ meu ⁊ ſu. ⁊ aſſarum ⁊ acorus ⁊ ameos ⁊ beſim ⁊ ſiſeleos. ⁊ ſemen agnicaſti ⁊ ſquinantum ⁊ cordumeni: ⁊ forteſſe quidaꝫ homines dicūt bonum eſſe vt cantaridibus. Et iſte quidē medicine cum vehementia ꝓuocationis ſue non ſunt puare ipreſſione in lapide. ℂ Medicine ꝙ doloris ſedatiue ſunt ſicut ſemē lini ⁊ mucilago eius ⁊ ſicut auellane: ⁊ ſemen altee ſi bñt ordinē etiam ad mās lapidis. Et cōuenientiora ad corpus renū et narcoticis eſt illud q̄ ſcimus. ℂ Medicine aūt cōfortatiue ſunt ſicut been ⁊ ariſto. ⁊ lilium ſiccum ⁊ ſemen agnicaſti: et iterū ſicut roſa et balauſtie et ſquinātū et ſandali. ℂ Medicine ꝙ cōpoſite ad lapidē ſunt ſicut mithridatum. ipm nāq̄ fortis operationis eſt in lapide renū: et ſicut ſaxifraga: et ſicut cōfectio de ſcorpionib⁹ cognita ad renes et veſicā. Et iterū medicamē factum cū ſan. hirci q̄ noiat manus dei pp ſuā nobilitatē. ℂ Et medicamen themauſzatū dictū factū cū oleo balſami quod eſt mirabile. ℂ Et ſicut medicamē forte q̄ erpti ſum⁹. recipies cineris vitri et cineris ſcorpionū. et cineris rad. caulium nabati. et cineris leporis et lapidis ſpongie et ſan. hirci exiccati contriti et cineris corticum ouī de quo pullus egreſſus eſt et lapidis indaici et gūmi nucis: et acoꝝ partes equales: et petroſelini dauci pulegij gūmi arabici: et ſe. altee: et piperis olim añ. partē.i. ſ. oficiant cū melle: cui⁹ doſis ſit vſq; ad aur.ij. et ſupra cū aq̄ tribuloꝝ decoctorū cū cineribꝰ nigris. et hoc erit ꝓueniens eſt ei q̄ in veſica eſt cōdēs ipm ſiſem luto albo. ℂ Et iterū ex eis q̄ ſunt fortia aggregata eſt illud q̄ recipit ſe. melonis et vuri aduſti et cul-

Digitized by Google

bum ptes eq̃les: sumaꝫ cum aqua ciceris. Et iterū fimi colūbini ꝛ fimi galli deꝫ aliqd cum aq̃ raphani: aut cū vino: aut cū aq̃ calfa: est eni aggregatiuū. Et de illis q̃ sunt aggregatiua ē vt sumaꝫ cōdisi pō.3.i. fimi colūbi.3.i. scarabei 3.i.12ª. teranꝫ ꝛ denꝫ cū vino. Et iterū lapidis ſpōgie ſcolopēdrie ca.ve.ſe.altee petro. eq̃liter ꝛ fit dosis q̃tū neceſſe est in aq̃ apij: aut aqua raō. aut aq̃ tribuloꝝ: aut aq̃ raphani. Et iterū de eis q̃ sunt aggregatia est illud qō. ℞. ḡnato rū fructꝰ balſami calamenti cāpestris sicci lapidis ſpōgie ſe. malue ꝛ albedarūgi ficci ptes eq̃les teranꝫ ꝛ denꝫ ex eo oi die cocleariū.i. cum vino pmixto. q. vn.iij. Et de illis q̃ proprioza sunt ei q est in renibꝰ est illud qō. ℞. meſus summirion ambaꝝ añ. pō.3.ij. ptis.3.iiij. cuꝰ dosis ſm q̃tatē q̃ existiaꝫ cū oximelle ſqllitico. Et iterū rute cāpestris malue campestris raō. ꝑij ptes eq̃les de qbꝰ sumaꝫ ḡnitas.ij. coclearioꝝ q̃ coquaꝫ in vino ꝛ coleꝫ ꝛ bibaꝫ vnum. Et iterū radix pentafilō cū oxymelle ſqllitico: aut aq̃ mellis. Et iterū ſe. raphāi ꝛ culbū eq̃le sumaꝫ i potu vna vice post alia. Et itez ḡnoꝝ almi aheleb excorticatoꝝ tritoꝝ aur.ij. croci aur.i. ariſt. aur.ſ. ꝓficianꝫ cuꝝ melle cuꝰ dosis 3.iiij. Et itez cozdumēi pō.ij.3. cū terua sui corticis raō. lauri. Et itez semē alharmet ꝛ bdellū sumanꝫ: de qbꝰ fiāt pille ꝛ sumaꝫ de eis oi die pō.3.i. cū aqua ca. ꝛ cuꝝ aq̃ foliꝝ raphani: aut enule hūde: aut cū aq̃ oliuarū. ¶ Medicamē vltimū ſedās dolorē: ꝛ exhēs lapidem. ℞. sumriō: ꝛ est apiū cāpestre ꝛ deꝫ apiū persi cum vn.i. cuperi egyptiaci ſpice aromatice: ſe. papa. al. cinamomi caſſie piperis al. ſe. baucie acoꝛ oium añ. vn.i. ſ. lapidis iudaici lapidis delari de regione macedonie. añ. vn. ſ. ꝓficiant cuꝝ melle de quo sumaꝫ ad magnitudinē auel lane cū vino. Medicamē ꝓfercs ḡnationi lapidis. ℞. ſe. citroli pullegij ſe. altee om nū añ. ſ. i. ſe. cucume. hoꝛtulani: ſe. melonis dragaganti oium añ. 3.ſ. misceāt omnia ꝛ sumanꝫ sitꝝ dosis eius pōdus.3.ij. cum vino subtili pmixto. ¶ Aliud. ℞. lapidis inuēti in ſpōgia: radicis tribuli ſe. baucie oium añ. 3.ij. ſe. cucu. hoꝛtulani ſe. melonis ſe. altee amili oium añ. pond. 3.ij. ſe. feniculi anisi polij oium añ. 3.ij. ¶ Et quādoqꝫ danꝫ eis in potu aque in qbus decoquanꝫ medicine lapidis sicut aque in qbus decoquunꝫ camepitheos ꝛ polij ꝛ calamēti ꝛ fisicleos ꝛ radix tribuli ꝛ fructus eius ꝛ scolopēdria ꝛ radix malue ꝛ capillus vene. ꝛ ꝺga pasto. ꝛ ra. tamariſci: ꝛ ra. eupatorij: ꝛ semē altee ꝛ sumrion ꝛ saguas ꝛ pulegij: ꝛ alia ex diureticis. ꝛ quādo adnuiſtranꝫ in drebꝰ sanitatis prohibet ḡnationē lapidis etiā. ¶ Et ex decoctionibus quibꝰ iuuamētū cōfert lapidi renū cum eoꝝ admiſtratio assiduaꝫ in ꝺonis paroxiſmi est vt decoquanꝫ folia malue cāpestris ꝛ ponā tur in decoctiōe eius butyrum ꝛ mel de qua sumaꝫ in potu res plūa: frangit. n. lapidē ꝛ prouocat vrinā ꝛ lenit iter eius ꝛ extrahit eū cum facilitate. ¶ Et ruffus qdē dixit q̃ plūa balneatio in thermis sulfureis frāgit lapidem. Et hoc fortaſſe facit euenire ad hoc q̃ quedā aq̃ calide que q̃ꝫ vlcerant curem q̃ ponitur in eis medicamē lapidis ꝛ submergit in eis pannus dū sunt calide ꝛ ponit ſuper locū lapidis resolutū ipſum. ꝛ ego iā exptus sum res huius ḡnis. ¶ In regimine aūt in prepatiōe lapidis ad hoc vt eleuetur ꝛ pariaꝫ a medicinis cuꝝ facilitate lubricitatis ꝛ extrusiōis oꝝ vt admiſtrentur olera mollificāta inungēdo cum fricatione. ¶ Et similiter empſa ꝛ embrocatiōes ꝛ cerata mollificātia: ꝛ balnea ꝛ vne cū quātitate que nō mollificet ꝺtutez ſuperfluē ꝛ debilitet expulſiua. ¶ Et q̃ꝫ currit ꝓpter illud ad mē bri additio māeri: ꝛ tūc bibitur medicamē ad eradicationez lapidis vt fiat facilis ſuper ipm eradicatio ꝛ extractio. ¶ Et oꝝ vt misceant cū mollificātibus ꝓfortātia ſm canonē morus ꝛ ꝓpie cum nō est cū ꝓfortātibus plūa contrarietas ad intentionē que est in resolutione. ꝛ illa sunt sicut oleū de lilio ꝛ oleū de spica ꝛ oleū de alcāna ꝛ corpa coꝝ enā. ¶ Et oleū alheri aggregat inctiones plūas: deinde ſtringaſ mediū ꝛ alchatim ꝛ pecte: ꝛ dilateſ meaꝰ deſuper: aut fricenꝫ cū manu: deinde deꝫ i potu medicamē cōminutū: ꝛ si fuerit sumptus in potu tunc cōuenit vt adhibeanꝫ diuretica: ꝛ nō est malū vt bibaꝫ etiā quod est sicut cassiaſi. cuꝝ oleo amigd. ꝛ cum succo viſcoſo qui sit de succis diureticis in qbus sunt viſcositas ꝛ lubricitas cū oleo amigd. ¶ Et ex eis que conferunt post mollificationē: aut cum excuſatio est a mollificatiōe ꝓpter illud qō scis de lapide ſpēſo moto sunt vaporatiōes cū ſpongia ꝛ ſimilibus sibi infusa in aq̃ ꝛ oleo ꝛ cū pāno: aut furfure: aut emplaſtra calefacta ꝛ viſcoſa: aut cū oleis calidis calefactis sicut oleo ruthino: aut cū oleo ꝛ castoreo: ꝛ ē neceſſariū vt cōſeruetur calefactio emplaſtroꝝ. ¶ Ꝺ si necia sunt fortioza illis ponanꝫ vētoſe vacue ſuper lapidē ꝛ sit earū positio dolorosa vt attrahat ipm. deinde deponaꝫ ab illo loco ad illū qui est ſub eo ad inferiora ꝛ ſuſpēdanꝫ ibi ꝛ ſimiliter ſm gradationē deſcendāt a loco renū ſm obliquationē emunctoriꝝ ad inferiora. Cūq̃ deſcendit ad veſicā ſedatur dolor. ¶ Et q̃ꝫ exercitius ꝛ motus ꝛ equitatio ſup alia inquiete incedēs ſufficiūt: ꝛ ſimiliter deſceſus per gradū ꝛ ꝓpie poſtq̃ admiſtrate fuerint inunctiones. Cūq̃ deſcendit ex veſica ad meatuz ꝺge tunc fortaſſe facit dolorē: ꝛ tūc oꝑtet vt regatur regimine illius loci cū eis que dicem⁹. ¶ Regimē aūt dolorꝭ q̃ cōmouet ꝛ ꝓpie apud ꝺgam ꝓpter magnitudinē lapidis: aut ꝓpter

Digitized by Google

dentes in ipso ꝛ fractura rascationis ꝛ asperitate excoriante quocq; pole est vt sit cum balneo ꝛ una. Cum aut superfluunt ꝛ mollificante redit dolor vehemes post horam. ¶ Et embroce de camomilla: ꝛ melliloto ꝛ altea ꝛ furfure bone sunt ꝛ iuuatiue. ¶ Et si fuerit constrictio aliqua nature tunc de rectoribus reb⁹ est extra here fecem cū suppositorio: aut cū clysteri non magno qō coarter ꝛ dolorem faciat: imo suppositorium amabilius est nubi. ¶ Et in lenificatione nature est allcuiatio pluruma ꝛ sedatio doloris: ꝛ nō est semita ad administrandum catharticū. Ipsum eni ledit ꝛ nocet per illud qō descēdere facit desup. Clysterizant cū in eo ponuntur adipes ꝛ vncruosa ꝛ ꝓtrues mollificates ꝛ ꝓtrues diuretice facit cum solutione ventris lenitatez ꝛ frangit dolorē ꝛ adiuuat ad extractionē lapidis. ꝛ cū dolor est fortis sedatur quādo curatur cū eis que diximus: deinde cuz curatur lapis multiplicat: ḡre rectius est vt abstineatur a medicinis fortibus mouentib⁹ ꝛ ad ministrentur clysteria leuia lenificātia: ꝛ iunctiones que cōprimēdo ꝛ fricando fiunt: ꝛ cerataria mollificāna lubrificantia. ¶ Et de illis que iuuant in hac hora est administratio vomitus: ꝛ illud est de eis que minorāt materias cō pumentes lapidem: sed fortasse nocet per illud qō attrahit lapidem ad superiora. ¶ Et si fuerit dolor de illis que nō remouentur ꝓsus: tūc necium erit dare in potu illud qō stupore facit. ¶ Et iterū filonium ꝛ etiā mitridatum mandragoratum. ¶ Et tyriaca que nō est antiqua: imo est ad nouitatem declinis ꝛ est ꝓtrus opij remanens. Ipsa enim plibus ꝓfert modis. cō fert nāq; ex pte tyriacitatis ꝛ ex pte ꝓuocationis ꝛ cōminuit lapidē: ꝛ ex parte stupefactiōis doloris: ꝛ quocq; adiuuat in diebus ventositatē in renibus coartanē etiam lapidem. Et cognoscitur per signa vētositatis renum: aut ventositatem in intestinis cōprimentē ipsum: ꝛ cognoscitur per signa sua. quare oportet tunc vt intendatur ad ea que frāgunt vētositatez sicut rutha ꝛ semen eius ꝛ semen apij ꝛ anisum ꝛ ameos ꝛ carui ꝛ nigella: dādo in potu in eis que sunt sicut aqua mellis: aut emplastrādo: aut faciendo ex eis ceratum cū oleo aliquo: ꝛ vtendo eo in clysteri. ¶ Et si fuerit lapis ꝓpter apostema cadū curetur curatione apāis renuz in primis ꝛ sufficient ea que scis de embrocis ꝛ emplastris ꝛ ceratarijs infrigidātibus que ꝓterierūt ubi in caplis pluribus aspersio super eo modico aceto donec penetrēt: ꝛ similiter fiat clistere cū istis succis ꝛ cū oleo ro. cū eis. ¶ Et si indiget floboromia fiat: ꝛ si fuerit ꝓpter apostema durū tūc adhibeantur ea que sunt sicut mucilla gines calide: ꝛ mucillago seis lini: fenugreci ꝛ altee: ꝛ se. almaru. permixte cū eis q̄ frigidāt. ¶ Et silr camomilla ꝛ melliloturn ꝛ tribuli ꝛ anetū. ꝛ ita administrant epithimata. ¶ Et q̄n administrant epithimata opz vt ponantur in cis que sunt sicut gūma pini ꝛ serapinū ꝛ āmonia cum ꝛ storax ꝛ castoreū ꝛ sicut myrrha ꝛ itez olea calida cum ꝓfortātibus aliquibus. ¶ Et de vnguentis vnguentū dyaquilon: ꝛ vnguentum de adipibus ꝛ alia ꝛ cum videris inflammationem ꝓuocabis tunc. ¶ Libi autem lapidem patientium sunt illi qui cōtrarij sunt cibis nocentibus eis: ꝛ carnes auium assate habentiū colorē cinerūū ꝛ auium in domib⁹ habitātium dissolute cū decoctione non nocēt eis. Et similiter q̄ de carnib⁹ sunt subtilia: ꝛ caneri assati caro confert eis ꝛ oportet vt in cibis eorum ponantur capita cardi ꝛ asparagi ꝛ ꝓpque cā pestris cum aqua ciceris ꝛ oleo carthami.

¶ Fen. xix. de dispositionibus vesice ꝛ vne duos comprehendens tractatus.

¶ Tractatus primus de dispōnibus vesice.

¶ De anathomia vesice. Cap. i.

Q Emadmodū deus excelsus creauit fecivasa aggregatiua cō prehendētia totū vsq; quo aggregatur: deinde expellit totuz simul q̄ sit excussatio ab ascelatione prima hora post horā. sic scimus. Simil⁹ ꝓpauit excelsus ꝛ creauit ei quod de superfluitate aquositatis attrahitur dignum ex cuti ꝛ ex pelli: cappaciratē ꝛ saeculum comprehendētem totalitatē eius: aut plurimū eius donec surgat ad exhendā ipsam semel: ꝛ nō sit necium expellere ipsaz ꝓpter: sicut accidit pacib⁹ distillationem vrine ꝛ capacitas illa est vesica. ¶ Et creata est nervosa ex neruis ligamēti vt sit vehementioris fortitudinis ꝛ sit cū fortitudine susceptibilis extensionis plane sustentate vt impleatur aquositate. Cuq; repletur enacuat quod in ea est cum volūtate ad quam perducit necessitas: ꝛ in collo eius est carnositas retēta vicina lacerto. ¶ Et ipsa quidē duas hēt tunicas quarū interior in pfundo est dupla extrinsece: quoniā ipsa obuiat aquositati acute. ¶ Et subtiliatus est creator: sapiēter in attrahendo aquositatem ad ea: ꝛ in extrahēdo aquositatē ab ipsa: quare peruenire fecit ad ipsam duo emūctoria que sunt renum. ꝛ cū ad ipsam peruenerunt separauit vesice duos annulos quos fecit indere iter duas tunicas in cipientes in primis penetrare in tunicam primā perforantes eam: deinde habētes incessuz habentem quātitatem inter duas tunicas deinde submergūtur in tunica interiore disrumpētes vtranq; earū ad cōcauitatē vesice: ita vt q̄n replet aquositate ꝛ sustentat cooperiat tunica aliā tunicam exteriorē expulsa ad ipsam ab interiori pte ꝛ pfundo taliter vt existimet. q. tunc ea vna ꝛ nō sit in eis penetratio: ꝛ pp illud nō redit aquositas ꝛ vrina duz figit vesica ad po-

Digitized by Google

sterioza: t ad duo emūctoria. ¶ Deide creauit ei deus cui⁹ vsus est sublimis collū expedēs aquositatē ad vgā anfractuosum pfes habens anfractus: ꝓpter quos nō mūdificat ab aquositate integre ꝓpte expulsa in masculis. In eis nāq; trea hz anfract⁹. t in mulieribus habet anfractū vnū ꝓpter ꝓpinqtē vesicarum earū cū mēbris ipsaz. ¶ Et illius colli eius q̄dā ps munita est eo q⁹ circūdat ipm sicut suffocatorū t expressorū: ita vt phibeat exitum aquositatis ab ea nisi cū volūtate modificāte illū lacertū aduncū lacertis vēris sm q⁹ sciuisti in loco suo: nisi illi lacerto adueniat nocumētum aut superfluitatis necessitas: t continuatur vnicuiq; lacertum eius nervus quantitatē habens t vene quiete t pulsantes t multiplicati sunt nerui eius vt ipsam sentiat illud cui innititur t ad quod extenditur.

¶ De egritudib⁹ vesice t cura eius. Cap. ij.

a Accidit itez in vesica egritudines cōplexiōis cū mā t absq; mā t apata t opilo de cui⁹ summa est lapis t inueniunt i ea egritudies q̄titatis in quitate t magnitudine. t accēsit ei egritudies sit⁹ in augmēto t dislocatiōe. Et accēsit ei egritudies solutionis singularis ꝓpter ꝓpionē t scissionē incisionē t vlcera. Et q̄q; cōcauū vesice mēbra regalia t nobilia sicut cerebrum: ipm. n. fit doloros⁹ cum ea t aduenit ei vrigo: t q̄q; puenit ad sursen eā cōtatus egritudinum vesice casaz. ¶ Et sicut epati ez: multones. n. accit hydropisis ꝓpter frigus vesice. ¶ Et egritudines q⁹ vesice multiplicant in hyeme t curantur ez sicut curant ille q̄ sunt renum t cū medicinis fortioribus t magis remanentibus: t sunt potiones t iniectiones t unctiones t emplastra quibus emplastrentur duo emūctoria t sub umbilico t in duabus singularibus. Et dolores vesice multiplicant in acrib⁹ t in regionibus t ventis septentrionalibus: t in temporibus frigidis.

¶ De his que calefaciunt vesicam. Cap. iij.

b Iurerica cala oia calefaciunt vesicā t unctiones t iniectiones ex oleis calidis t gūmis calis sicut oleū costinū t nardinū: t de dent: t vaporationes t empla ex medicinis dictis in ca. xenuz calidis de q⁹bus fiat emplastrum vbi scis.

¶ De his q̄ infrigidant vesicā. Cap. iij.

c Infrigidant eā potus succi portulace: t citro. t cucur. t potus spodij cū aqua frigida: t ex epithimatib⁹ sandali: t camphore: t faufel cuz lacte acetoso de quo butyrū est extractum: t sirmuclagines: t succi fri t ole. frā sicut oleū de se. cucur. t ole. ro. bonū: t oleum de papauē: t ole. de se. lactuce cū cāphora t sibus. t unicuiusmodi ꝓpue: t lac asinum est iumentum valde.

¶ De lapide vesice: t signis eius. Cap. v.

d Portet vt tu cōsideres illud q⁹ diximus de lapide renū: deinde pmuteris ad cōsiderandū hoc capl̄m. Et tu q̄dē iam scisti illic diam inter lapidē vesice t lapidē renū in q̄litate t q̄titate et capsa lapidis renū. ¶ Differūt. n. vtriq; lapides t ille q est in renib⁹ est leuior: paz t minor: t magis trahens ad rubedinem: t ille qui est in vesica est durior: maior: valde. t magis declinis ad soliditatem t cinereitatē t albedinez ꝛ3 generetur in ea lapis qui comminuitur. Et ille q̄dē qui est in vesica discernit sm pluralitatē post sepationē vrine. Et ille cui plurimum aduenit lapis vesice est extenuat⁹: t in renib⁹ est ecōuerso. ¶ Et ifanūb⁹ quidē t qui eos sequunt aduenit lapis in vesica: t dicā q⁹ vrina in lapide vesice est declinis ad albedinem t sedimē nō est rubeū ad albedinē tendēs: aut cinereitatē t q̄q; est vrina grossa oleagnee fecis t sm plm est subtilis t ꝓpie in pn⁹. ¶ Et non est dolor: lapidis vesice sicut dolor: lapidis renū: q̄n ille qui est vesice tenet in spacio: nisi cū lapis retinet vrinā: q̄n ei⁹ dolor: vehemēs fit. ¶ Et q̄n ipse cadit in meatu: t asperitas in lapide vesice plima est: q̄n est in spacio in quo possibile est vt stet super eum illud quod ipse retinet: t ꝓpter hoc est maior: q̄n eius loc⁹ laris est. ¶ Et accidit q̄q; vt sint in vesica vna duo lapides t plures illis excoxātes: t multiplicatur confractio a rene ex eis. ¶ Ex est q̄q; cū arenositate fer furfurea ꝓpter abrasiōnē eius a lapide abstergente. ¶ Et in lapide q⁹ vesice est assiduano ꝓritus t doloris in vga t in radice ei⁹: t in pectine cōcatiōe virge ad vesicā. ¶ Et his eū multiplicat sonē vge sue ꝓpie: cum est puer t assidua fit erectio. ¶ Et q̄q; pducit illud ad exitum ani: t ad retentionē t difficultatē cum h̄ q⁹ illud q⁹ egredit: egredit cū fortitudine pp cōpressionē suam a stricto t ab ipellente post ipsum. ¶ Et q̄q; mingit in fine eius vrinā quam vult. Et quotiens eiatur ex vna quā mingit, desiderat mingere statim t agēs illud est lapis expellens expulsione vrine aggregate. ¶ Et multotiens mingitur sān. ꝓpter rasationē lapidis ꝓpie. q̄n est asper magnus t multotiēs pūgit. Cum ergo resupinatur lapidosus t eleuātur anche eius: t cōcutit remouet lapis a meatu. t quādo tunc fit cōpressio sup pectinē ejusdē vrina: t t hec est significatio fortis super lapidem: t quādoq; alleuiat illud incurvatio lapidosi supgenua sua t cōmotio mēbroz suoz adinuicē. ¶ Et q̄q; alleuiat ꝓ intromissionē digiti in ani: t remotionē lapidis sm hmōi preparationē: t q̄q; alleuiat illud ꝓ figuras alias cōpressiōis t expōis. t resupinationis t curuationis q̄s exprimētū inuenit. ¶ Cum ergo non

conkert illud administrek alchartir t extrahik t expellk vrina t est figtio fortis. ¶ Et sisr si difficilis fiat eius introitus tunc melius est vt non laboret cum cõamine. ¶ Et qñ̃ figt alchartir per illud qđ associat ei mã ex qua generatur lapis. ¶ Et lapis qđe puus magis retinet vrinã q̃ magnus: qñ figit in meatu: magnus vero remouet a meatu velociter. ¶ Et scias q̃ lapis vesice multiplicat in regionibus septẽtrionalibus t ꝓprie in infantibus.

¶ De curationibus lapidis vesice. Cap. vi.

I Lapis vesice indiget medicinis fortibus: qñ ipsa est frigidior: t qz est longinquior: t qñ lapis eius est vehementius ꝓfirmatus ex vehemẽtia coagulatiõis. ¶ Et medicine eius sunt medicine fortes ꝓdicte in curatõe lapidis renũ: t eis qđe ꝓferunt sagzenea t mitridatũ cum lapis est puus aut lenis t sisr arhanasia. ¶ Et cõferunt ei scolopendrie pondus .3.i. t mahaleb excorticate vn.S. ¶ Sirupus iuuatiuus ei. Recipe milij salis trit .3.xv. capilli veneris .3.vi. petroselini.3.iij. ficus albas.vij. numero: decoquatur cũ iij.lib.aque: donec remaneat.lib.i. t bibat post exitum de balneo: cuius dosis sit lib.S. ¶ Et ozyt tine que in ea administrantur sunt fortiores t ponant in eis cum medicinis nouis: medicine que sunt sicut folia agnicasti t capillus veneris: t folũ t assucsir t rosa eius t aliquid habens stipticitatem vt non superfluat mollificatio t ponant in eoꝝ vnctõibus galbanum. t pix t ammoniacũ t cufordui. ¶ Et melius eoꝝ est emplñ de bdellio t mecha: t melius eoꝝ oleoꝝ est oleũ de scorpionibus empla stratũ t distillatũ: aut iniectũ cum quo misceat aliqd ꝓfortatiuũ. ¶ Et medicine qđe emplastroꝝ eoꝝ sunt radix scolopẽdrie t radix asech t polũ t canabis t altea t capillus veneris: t ponant in eis illa que sunt sicut folia virge pasto. t aues ꝓdicta in.c. lapidis renũ: t que diximus cum ea de ordinibus eius valde ꝓferunt ei. t de eis que sunt ꝓpria illis in curis ipsoꝝ est vt uant medicinis lapidis in iniectione t iuuantur eis vehementer. ¶ Et quando vrine fit difficultas t retinetur causa lapidis vesice: t non est semita ad sciendum vel ad scindẽdum ꝓpter aliquid qđ ꝓhibet aut ꝓpter timorez: tunc de hominibus est aliquis qui ingeniatur: t in eo qđ est inter anum t testiculos scissuram efficit paruam t ponit in ea cannulam vt egrediatur: qui cognoscit anathomiaz vesice t cognoscit locum colli eius: cui continuantur vasa spermatis t cognoscit locum arterie t locũ carnosum vesice: oportet vt caueat illud qđ oportet ipsum cauere: quare non accidit nocumentuz in generatione aut fluxus sanguinis aut fistula que non consolidatur. t oportet vt vapozet intestina t vesicã ante illud resupinus.

¶ De regimine qđ in ipso ꝓcipit. Cap. vij.

Sit vt ꝑparet sedes t sedeat eger super e eam t fut pũs minister: t introducat manus suas sub genibus eius: deinde ꝑparet ad scindendũ: t oz vt ante teneat lapidẽ t faciat ipm̃ quemare in locũ qui scindit: t illud faciat introducendo digitũ medium in ano virozꝝ t virginũ: t mulierũ cozrupturarũ in orificio matricis donec inueniat lapidem t cõpumat manu alia desup faciendo vt descẽdat lapis ex muracb t fuie donec descẽdat lapis ad locũ ꝓpinquũ ozi vesice: t studeat vt expellat lapis taliter vt remoueat a cõmissura quãtatemunus pili: t caue ne scindas super cõmissurã qñ est mali. Cõmissura.u. ꝑm veritatem est locus mortalis. ¶ Et oz vt non cadat in expulsione abbreuiando vel defectus: qñ euenit tunc scissura lata: que non sanat. ¶ Cũqz pellis t vides scissurã non penetrantẽ tunc perfora si tua opõ hiatus quantitatis non ꝓdicit ad dolorẽ vehementẽ t tortionẽ colli t casum virtutis t destructionẽ motus t sermonis t cõfirmationẽ palpebrarũ t oculi. Si aũt ꝑdurerit ad illud tunc non ꝓfores ipm̃: nam si ipsuz ꝓfoueris mort ilico. ¶ Amplius face super ipm̃ scissurã tendentẽ ad trasuersum parũp cuz ingenio bono: q̃ non ꝓtingat neruũ studendo vt cadat scissura in collo vesice: nam si ceciderit in corpore vesice nos consolidabitur omnino. ¶ Et stude quantum potes vt scissio minoretur. nam si lapis fuerit parus fortasse expellet cũ expressione: magnus vero indiget scissione ampla t fortasse indiget extrahente qđ ipsuz extrahat. ¶ Et quandoq̃ est lapis magnus val de: quare non est possibile vt scindatur ꝓpter magnitudinem suam: quare oportet tunc vt cõ ꝓhendat cum tenaculis t rumpat paulatim t assumatur qđ frangit t non remaneat in vesica aliquid omnino: nam si remanserit magnificabitur t fiet magnum. ¶ Et multotiens accidit vt perueniat lapis ad collum vesice t q̃ sequatur virgam: t tunc oportet vt sine cessatione inungatur pectẽ: t fiat compressio super ipsum t sit tecum aduto: ita vt quando figitur lapis de loco scindas subtus eum. t extrahatur. t fortasse erit rectius vt ligetur post ipsum ad anteriora cuz filo: ita vt non redeat t si penetrat ad locum propinquum capiti virge non oportet vt laboretur ad extrahendum eum ex ipso. Illud enim facit fortasse accidere vulnus qđ non consolidabitur imo oportebit vt equetur: aut stringatur qđ est post ipsuz. t scindatur subtus caput virge vt egrediat. ¶ Cum ergo feceris in lapide oia que dicta sunt in.c. de illo t extraxeris ipm̃ fortasse accidet ex cõpressione vẽtriz cum fortitudine t ex dolore scissionis apostema: t est res timorosa. ¶ Et ex eis que nõ permittũt euenire illud est vt iaz clusterizes egrũ t

Digitized by Google

extrahas feces eius. deinde des ei in potu post illud aliqd lenies nam; t non cibes eum nisi re parua t lenificante. Si autem indiguerit flo boromia vt alleuiet er minoratõe fac. ¶ Qd si volueris vt vehementius alleuiet: t apparet signa apatis: t dolor sit vehemens valde: nic or vt sedeat eger in tina: aut pelui aque in qua de cocta sunt lenificãa sicut molochia t semẽ lini t altea t furfur. t cum illa aqua sit cõmixtũ oleum pfm cõquassarum ea: t sit illa aqua tepi da. ¶ Cũq; exieris cum de tina inunges pres virge cum oleis lenificantibus sicut est oleũ ca momellinũ t aneninũ: t ponas sup vulnus bu tyrũ tepidũ t funde in ipm. ¶ Et pone super ipm cottũ infusum in oleo ros. t pauco aceto: deinde admnistra medicinas consolidatiuas. ¶ Si aũt magnificat apa assidue fac eum se dere in tina pdicta in decoctõe fenugreci t se li ni. ¶ Et si dolor fiat fortior fac eũ sedere in die scõ t i die tertio i aq̃ t oleo tepidis. ¶ Ille ãt qué scissura t vulnus non ita dolere faciunt vt inde curent soluũ in die tertio. ¶ Et or vt assi duet calefactionẽ vefice cum oleo de ruta: cũ. n. calefactu est rectioris dispõnis t minoris dolo ris t minoris vrine. ¶ Et vrina qdẽ ledit val de pfortatos: t pp illud or vt sumãt i potu aquã paulatim: t quotiens mingũt or vt sit minister seruans manu sua locũ ligamenti t cõpriat eum vt non infundat vrina locũ scissũ. ¶ Am plius non põt esse quin eũef: aut non currat de san. quãtas que nocia est. Et est illic timor apa tis t corruptõis mẽbri cum alterat color eius ad corruptionẽ a rubedine: aut vt currat t sup fluat t timeat fluxus san. ¶ Et plurimũ qdez or vt curef fm q̃ vides signũ pdictũ: imo inci datur vel scalpellet iuxta vt currat san. t vt pona tur desup emplin ex aceto t sale in pãno lini tã diu dõec phibeat corruptionẽ. ¶ In fedo aũt qõ est vt timeat fluxus san. est rectius vt sedeat in aquis sliptis cognitis: t ponat sup locum thus. t attrimentũ mirra t supra ipsa cottũ t su pra illa cottũ aliud magis madefactus aceto t aqua. ¶ Et si scieris q̃ vena magna aut arte ria incisa sit adde in curatõe eius cum ꝓstrictõe t si san. inobediens est t non cessat t non sanat tunc fac eum sedere in aceto for. ¶ Et fortasse indiges vt flomes eum vt attrahat sang. t fortasse nocũ est nisi vt ponas sup pectẽ t unguina narcotica. ¶ Et ex eis q̃ accũt ex scissura t cur su san. est vt currat frustũ san. ad vesicã t coagu letur super orificiũ eius: quare sit difficultas vri ne: t tunc nocũ est vt intromittat digitus in fo ramine t auferat nocumentũ ab orificio vesice t collo eius: t exhaf: aut curetur locus cũ ace to t aqua donec resoluat claudens ꝓgelatus t exhaf. ¶ Et ex eis que accũt ex illo ẽ absciscio gnatois. ¶ Signa aũt mala que cum accũt ex peciat medicus morte sunt vtis fortis fiat do lor sub vmbilico t infrigident extrema t acta tur fe. t accidant rigor t casus virtutis. ¶ Am plius cuz additur vehementia doloris loci per forati t accidit singultus t mouetur vter mo tu exneo: tunc tam appropinquat mors. ¶ Si gna aute egri bona sunt salus rõnis t sanitas appetitus t vt sit color t forma sani valde.

¶ De apostematibus caudis in vesica t aldu bellari in ea. Cap. viij.

Cecidit ẽuis non plin apa caudum
a in vesica ex mã sang. t colerica: aut cõposita: t est egruudo mala. ¶ Et multotiens accidit illud t ꝓprie in infantibus cã lapidis t doloꝛositate eius: t q; ipse conquassant vesicam.

¶ De signis. Cap. ix.

Ignificant q̃ apa est in vesica calin
s febris t retentio vrine: aut difficul tas eis aut dissillatio ipsius: t rete tio quidem est cum iacent: t non pñt ejicere aliquid de ea nisi stantes: t q̃nq; est re tentio stercoris t inflatio pectinis t illi cũ do lore pungitiuo t pulsatione. ¶ Et q̃nq; appa ret rubedo exterius t signt ipsam ex tranquilli tate infirmi quã inuenit ex vaporatõe. t de acci dentibus que cũ ipso accidit sunt sitis vehemẽs t vomitus colere pure t asma t frigus extremi tatum t fortasse non calefacient t alienatio t ingredo lingue t nocere ab oi acuto t diureti co t ꝓprie cum sunt hu. coꝛporis calidi. ¶ Si gnificant ergo ipm etas t causẽ preterite t pre sentes de illis quas scis. ¶ Et deterius ẽ illud cum quo ꝓtinuatur caliditas fe. acute t vehe mens fit retentio vrine t stercoris: t fortis fit dolor: t in vrina non est digestio: est. n. mortale. t hoc plus est cum fit aldubellan. ¶ Cũ aũt apparet in vrina fex subsidens leuis tũc est ma ioris spei. ¶ Cum dubellan vero apparet de horripilationibus diuersis t febribus permix tis illud q̃ diximus in aldubellan rectum. t si militer sigt maturitatẽ eius lenitas: t sunt de ac cidentibus digestionis vrina t sedimen eius. t sigt eius eruptionẽ vrina hñs admixtũ pus. ¶ Si aũt signa maturitatis non apparuerint non rumpetur ante hebdomadam. ¶ Et plu rime exuure vefice fiunt versus collum eius. t quandoq; declinant ad partes alias: t quan doq; aperiuntur ad partem vesice interiorem: t quandoq; aperiuntur ad partem aliam.

¶ De curationibus apatũ vesice. Cap. x.

Oꝛtet in primis vt ex basilica fini
o stra fiat flebotomia fm virtutem. est enim prima curationum eius. t me lior earum. ¶ Et festina si ille fue rit caliditas valde vehemens ad emplastra apo crustica sparo bzeui: t non superfluas in eis nocq; plongeris: illud nãq; nocium est t indurat apostema velociter: imo si inceperis a mollis

Digitized by Google

catiuis: cum non fuerit aliquid qđ ab illo ꝓhibeat ex sensu vehementi erit melius: qm̃ membꝝ est neruosum. ⁊ ꝓpter hoc vehemens fit tranquillitas egri ex vaporationibus repercussiuis spatio breui factis vaporationibus cum spongijs ⁊ lana infusis in aqua in qua decocta sunt lenitiua resolutiua ⁊ veficis in quibus suffletꝰ est plenis aqua calida ⁊ oleis lenitiuis subtilia tuus ⁊ propinquis eis que iam sciuisti in.c. curationis renum. ¶ Et cum hoc subtilia vt mijcias si tolerat per siringaz in primis qđ fit sicut mucilago psilij in lacte asine: aut aqua ordei in lacte asi. quoniam est magis salua. ⁊ post illud lac asine ⁊ adepa. ⁊ post illud cassiam fistulaz in lacte mulieris ſm ordinem quem scis ſm horas apans. ⁊ qñq; confert clisterizatio facta cũ eis ſm suos ordines. ¶ Et de emplastris bonis post principium inceptionis est illud quod fit ex silia ⁊ sisamo excorticato cum lacte ⁊ oleo vio. ⁊ oleo camomillino ⁊ similibus. ¶ Et iterum sula elixata emplata ⁊ vaporata. ¶ Qñ si hebdomadã pranseat ⁊ approximet status tunc adhibeanꝫ farina fabarum ⁊ semen lini ⁊ camomilla cũ triplicato. ¶ Et similiter descendit per flobotomiã saphene: ⁊ dilata te in administratione resolventium que sunt ex emplastris ⁊ vnguentis predictis in.c. renum. ¶ Et quandoq; eges emplastro ex ysopo ⁊ castoreo ⁊ cera ⁊ ppzie post narcotica. ¶ Et scias ꝙ assidua tio sessionis eoz in tina est valde inutilis ita ꝙ quando aduenit eis vrina tunc rectius est vt mingant in ea. ¶ Et aque tinaꝝ eoz meliores sunt ille in quibus est mollificato de illis que iam sciuisti multotiens: ⁊ quandoq; ponunt in eis aldarsisahan ⁊ ciperi: ⁊ cordumenti ⁊ spica ⁊ amomũ ⁊ squinantũ cum fenugreco ⁊ semine lini: ⁊ sedant dolorem ⁊ apostema. ¶ Et iste aque mollificatiue quas multotiẽs sciuisti sunt sicut decoctio semine lini ⁊ fenugreci. ¶ Et rerum aqua in qua decoquuntur napi ⁊ albasce ⁊ canes. ¶ Et curatio quidem aldubellati eius est proxima curationi aldubellati renum: immo necessarium est vt sint medicine eius fortiores. ¶ Et quidam laudauerunt papa. al. pondus ʒij. ⁊. ʒ. quod detur in potu in decoctione spice ⁊ squinanti ⁊ ꝓprie quando sunt difficultates vrine ⁊ dolor. ¶ Et cum vehemens fit dolor ⁊ timetur mors non est excusatio a narcoticis linitis ⁊ suppositis. ¶ Epithimata vero sunt sicut epithima factum ex tusquiamo albo ⁊ mãdragora ⁊ papauere confectis cuz ole. ¶ Aut sumatur quarta ʒ. i. opij dissoluatur in ole. vio. cum pauco croco ⁊ imbibatur pannus ⁊ supponatur in ano. Fortasse enim inuenies per illud tranquillitatem ⁊ dormiat loco eius. ⁊ quã doq; administratur de eo aliquid in siringa si tolerat. ¶ Et epithima de opio exterius factũ est fortis stupefactionis. ¶ Ponones vero ⁊ reliqua curatio sunt curatio sirsen ⁊ birsen.

¶ De apostemate duro vesice.

¶ Apostema durum in vesica accidit a causis similibus causis apostematis duri in renibus. ⁊ plurimũ eius fit successione calidi ⁊ successione ꝓcussionis: aut casus ⁊ quandoq; fit successione scissure.

¶ Signa apostematis duri.

¶ Signa cum ea fit difficultas vrine ⁊ egestionis simul: aut accidunt ex ea accidentia duricie renum ex retentione fecis: ⁊ stupefactione in cruribus ⁊ agitatione diuersa: ⁊ debilitate ⁊ peruentione ad hydropisim: quãuis sit superuentione ex duricie renum ⁊ inter ea quidem differentur per locum in quo accidit granitas ⁊ illud cui accidit causa in primis.

¶ De curatione.

¶ Curationes sunt eedem que sunt duricie renum ex inunctione facta cum ole. calidis ⁊ cauporatione cuz eis: ⁊ dare in potu aquas in quibus decocta sunt semina diuretica cum melle ⁊ cas. fi. ⁊ administratio unarum ſm illum modum: ⁊ ſm gradationes illic predictas: ⁊ ex eis que propria sunt: est vt administrentur illa olea ⁊ gũme in siringa. ſ. electorio vrine si pose est.

¶ De vlceribus vesice. Cap. xi.

Quando qđ fiunt a causis vlcerum notis quas iam narrauimus in.c. vlcerum pectinis ⁊ excoriatione lapidis aut excoriatione hu. colerici. ¶ Et quandoq; fiunt ꝓpter apostemata: aut bothor que vlcerantur. ¶ Et in eo cui assidue fit vrina acuta succedunt vulnera ⁊ vlcera. Et sunt difficiora plurima qñ vlcera renum: quoniaz sunt vlcera membꝝ neruosi. ¶ Et ille cuius vesica disrumpitur moritur ſm plurimum: ꝙ si euadat non incarnat nisi cadat in pte pus carnose.

¶ De signis. Cap. xij.

Am diximus in.c. vlcerum renum differentia inter duo vlcera. ¶ Et diximus ꝙ vlcera vesice faciunt difficultatem vrine ⁊ retinent eam. ⁊ ꝙ dolor eorum est in loco pectinis ⁊ illi: ⁊ ꝙ egre diuntur cum eis cornes albi: aut grossi magni si sunt in vesica: aut zennes parui si sunt in meatibus: ⁊ alia q̃ oportet te scire illic. ⁊ signa que sunt in eo: immoto eum sicut illud quod dictuz est in capitulo renum. ¶ Et signum commune in vlceribus renum ⁊ vesice est mictus sanguinei paulatim ⁊ nõ subito: deinde distinguuntur per ea quibus differunt. ¶ Et signa quidẽ apertionis ⁊ scissionis ⁊ corrosionis ⁊ similiuz vna sunt in ambobus simul.

¶ De curatione. Cap. xiij.

Portet vt ipsi deuitẽt cibaria acuta ⁊ salsa: ⁊ acetosa: ⁊ vehementis dulcedinis conuenibilia ad colerã: ⁊ sumant cibos delectabiles sibi bonos

Digitized by Google

t illos qui faciunt glutinationē. ¶ Et exercitium qō nocet eis ppea qz acuit t inflāmat. si aūt non facit illud tunc est tuuatiuum ppea qp confortat membrum: experire ergo paulatim t considera in canonibus dictis in.c. vlcerum t permuta plūs eorum ad hunc locū. ¶ Propter illud considera in eo qō scripsimus de pu generum lactis: qm ipsa sunt ſm conditōes predictas tuuatiua vlcerum meatuū vrinę pre cipue lac equarum. ¶ Et scias qp perseueratio in curatione earum est vt administret in p̄mis mundificatio cum aqua mellis t zuccari decocta cum diureticis ebibita aut iniecta: deinde ſm adhibeant reliquę medicine. ¶ Et si illud qō mingit est fuscum: oz vt inūciatur illud qō subtile af a cinere arboris fici: aut cinere arboris quercus: aut cinere arboris ſcepa donec mūndificetur vtique. ¶ Medicine vero que ad ipsam bibuntur sunt sicut alessius cum oleo ro. t sicut lac asini. t capri. t iumentuum potetur ſm assiduationem dierum cum quantitate vrgestionis cuius plurimus sit quātitas.iij.vn. ¶ Et iam quidem preparatur de infrigidantibus stipticis trociscorum de papauere t troc. alhedengi pondus aur.i. cum aqua frigida. ¶ Et de vnguentis bonis quibus cōpimendo fit inunctio est vt sumatur stozacis liquide pondus.3.i.cū aqua frigida t pinguedinis anseris ex tribus vsq; ad.iij.t cere albe pondus ij.sextariozum: t cum eo fiat emplā. ¶ Et vnguentum tuuatiuum t propriē cum est corrosio est illud qō.ſ.dactilos t passas: t gallas t acatiam t alumen t hypoquistidos. Et quandoq; penitur cum eis ysopus t stozax.t qñq; administrat ante illud vnguentum in eo in quo non est corrosio sicut cera adeps anatis t oleū ros. ¶ Et administrent exiccantia potando t iniciendo: t qñq; administrant de istis eisdē clysteria t administret egro super genua recumbuo. ¶ Et cum non conferunt ea que bibuntur t propriē in eo qō est ꝓpinquius meatui: t cū quo est corrosio: tunc curationes eius sunt iniectiones cum incarnatiuis dissolutis in lacte mulieris de quorum summa sunt troc.de charitis.i.de panno t troc.andrulis cum aliquanto merdasengi t ceruse t amilli t calc. ablute.

¶ Descriptio competens ei.ſ. terre sigillate chymolee cornu cerui valde adusti pres equales: ſe.canabis terram partis vnius opij ſextā partis t vnguenti de ceruſa partes.iij.sarcocolle partes.ſ.myrrhe thuris amborum.aā.ij. ternas partis: aggregentur omnia cum aliquanto oleo ros. t cera administrentur in siringa: t quandoq; additur in ea aristo.rotun.pars.i.

¶ Et leuius illo est illud quod fit ex sarcocolla t amilo t ceruſa quod cum lacte inūciatur. Si autem confortet plūbo adusto t thure tūc est fortius. ¶ Trocis.expertus.ſ. heufistides terram sigillatam bzarabe cozallum amilli ſe. cirro.ſe.altee.ſe.melonis ercozticatum. ſe. apij daucum petroſelinū trocis.alhedengi. ¶ Medicamen aliud.ſ.se.cucu.ſe.melonis ſe.cucur. ercoz.omnium.aā.ʒ.v.amili.ʒ.iij.succi liquiri. ʒ.viij.semi.portulace.ʒ.ij. t .ſ. t amigdalarum dulcium excoriticatarum t auellanarum assatarum ambarum.aā.ʒ.iij.granozum pini.ʒ.iij. t .ſ.ſe.apij dauci.ſe. eruce granozum mahaleb excoriticatozum omnium.aā.ʒ.iij. dragaganti gummi amigdali ſe.tuſquiami albi omnium. aā.ʒ.ij.ciceris nigri.ʒ.x.croci.ʒ.v.conficiantur cum rob t uinomentur troc.ʒ.ij. t bibatur cus aqua raffani t aqua apij: t aqua ciceris nig.t propriē post mundificationem vlceris. t oportet vt minoretur potus aque. ¶ Et quando dolor fit vehementior inūciatur in eam colliryrium al. quod est ad oculos cum lacte mulieris.

¶ Et iterum semen papaueris t opiū adeps galline.clisterizentur: aut supponātur: aut inūciantur.

¶ De scabie vesice. Cap.xiij.

Citur scabies vesice ex vstione vri
s ne t fetore eius t dolore vehementi cum pruritu t sedimine furfureo. t quandoq; currunt ſm assiduationem humiditates: t quandoq; currit sanguis.

¶ De cura. Cap.xv.

Oportet vt administrentur absterſi
o ua mundificatiua que sunt de exiccatiuis absq; mordicatione. t sint illa penitus fortiora q̄s ea que sunt in reliquis vlceribus. ¶ Et administrentur medicine scabiei renum iniecte in eam t bibite. ¶ Et bibantur etiam glutinantia infrigidantia sicut mucillago psilij t se.cydoniozum cum oleo ro.

¶ Et ꝓferūt cibi dulcis chymi viscosi sicut sūt pedes t res pingues cū oleo amigdalino t aq̄ ozdei: t frumentum coctum cum carne auium t grana lactis sicut lac asi. t capri. t ouinum t vaccinum t assiduatio mundificationis corporis.

¶ De congelatione san.in vesica. Cap.xvi.

Ignificant ipsaʒ ꝙ accidit anguſtia
s t resistentia seu tolerantia syncopis t frigus extremitatum t parumtas anhelitus t pulsus cum frequentia t sudor frigidus t nausea: t quandoq; est cuz ea rigor: cum antecessione micturis san. aut percussionis: aut casus super vesicam.

¶ De cura. Cap.xvij.

Ura illius est cura lapidis t sufficiens labor: est quandoq; in ipsa potare syrupum acetosum: t vt euomat cum eo calido t propriē squillitico t propriē cum aliquantulo cineris ligni fici: aut in quo decocta sunt incisiua t medicine lapidis: t qñq; inūciunt in vesicā coagulū le-

Digitized by Google

portis ⁊ medicine ad lapidem. ⁊ fit vt sedeat in tina in qua decocte sunt herbe que sunt ad lapidē. ¶ Et de illis que laudātur ad ipsam est sumere in potu de carpobal. pōdus. 3. ij. aut tāsunde ligni peonie: aut granorum peonie ⁊ proprie cum aqua ligni eius: aut tantūdem de blacte bizantie: aut aur. i. de eo: dumenti cū aq̄ calida: aut cum aceto vini ⁊ oleo omphacino ¶ Et oxymel acetosum squillaticum a me magis dili gitur q̄ acetū. Jn aceto enim est incisio ⁊ mel resolui ⁊ abstergit. ¶ Et iterum sanume ⁊ halce ⁊ ammoniaci ⁊ rubee tincture partes sumunt eq̄les ⁊ fiant ex eis pillule simules auellanis de quibus. iij. pillule in potu sumātur cum aqua de radicibus ⁊ injiciant interectorijs: aut agaricus: aut siseleos: aut. ij. aur. assee: aut aristo. lon. ¶ Et de habentibus proprietatem sunt epar asini ⁊ fel testudinis: ⁊ coagulū leporis. ⁊ proprium in ipsa est lignum vitis: ⁊ abrotanum in hoc est tuuariū ⁊ lac ficus exiccatum cum de eo injicitur aliquid paruum: ⁊ administratur de eo embroca ponderis. 3. i. ⁊ de exiccato uterum cuz aliqua de aquis. ¶ Et similiter embroca ex pondere aur. coaguli leporis. ¶ Aque ꝙo in quibus porantur medicine iste sunt sicut aqua ciceris nigri: ⁊ aqua halce: ⁊ aqua cineris ligni fici ⁊ aqua cineris ligni vitis ⁊ ligni abrotani ⁊ decoctio abrotani cum vino.

¶ De dissolutione vesice ⁊ mollificatione eius Cap. xviij.

a Cidit dislocatio eius ex remotione ipsius a loco suo. ¶ Et accidit mollificano eius propter eximum vrine absq̄ voluntate. ¶ Et dislocatio quidem fit causa humiditatis ⁊ causa ventositatis ⁊ causa percussionis super dorsum aut propter casum. ¶ Et multotiens fit ꝓpter causas mollificationis notas. ⁊ sequitur mollificationem ⁊ dislocationem quandoq̄ difficultas vrine. ¶ Et quandoq̄ inuoluntaria emissio vrine secundū illud quod accidit lacerto de tensione ⁊ dislocatione.

¶ De cura. Cap. xix.

f Acte quidez a percussione ⁊ casu curatio est difficilis: ⁊ fit propter reditionem: ⁊ constricturam cum medicinis calefactiuis ⁊ exiccatiuis quas dicemus. ¶ Facte autem a complexione paralytica confert euacuatio materierum flegmaticarū subtilis: ⁊ prohibitio ab eo quod generat eas: ⁊ regimē habentium paralysim in eo quod comeditur ⁊ bibitur: ⁊ motus ⁊ alija. ¶ Et cōfert et vomitus si sit cum ellebozo albo. ¶ Quod si vrina egrediat absq̄ voluntate: opz vt administres stipticitates vehemētis fortitudinis: ⁊ nō molficent prius: imo aggregent inter resolutionē ⁊ strictionem ⁊ prius cōparationē curationū paralysis. ¶ Et sumat oē quod ingrossat aquositatem ⁊ ipinguat eaz ⁊ generat sanguinem laudabilez ⁊ calidū: ⁊ grossum sicut alfeludes. ¶ Sed si vrina est cum dispositione sua: aut ad difficultatem declinis tunc audacia ad mollificantia cū stitate aliqua cū resolutione bona ⁊ icisione vtuma est audacia necessaria. ¶ Et de potibus cōferentibus oibus spēbus eius q̄ sunt ex dislocatiua ⁊ paralytica sunt tyriaca ⁊ mirridatū ⁊ sagzenea ⁊ hozusia ⁊ diacurcuma ⁊ coquinum. ¶ Et inez flos alacohen ⁊ cipi: ⁊ thus simul ⁊ singulariter almabaleb. ¶ Et iterum sic semen rute humide: aut flos eius decoctū in vino ⁊ iterū agnus castus ⁊ semen eius: ⁊ oppopanacū ⁊ cumini. ¶ Et quādoq̄ confert ⁊ proprie ei cum aq̄ est difficultas vt bibat ex corticibus melonis ficci pugillū vnum cum zuccaro. ¶ Et de eis qui currūt cursu eius ⁊ ꝓportionant ad ꝓprietates sunt testiculi leporis ficci qui cum vino odorifero bibant. aut gurgurgalli aduraf ⁊ dez in potu in ieiunio in aqua tepida. ¶ Medicine aūt que injiciunt sunt sicut oleū de ruta: ⁊ oleum costinum: ⁊ oleum laurinum: ⁊ oleum nardinū: ⁊ oleum sambacinum: ⁊ oleū cucu. asi. ⁊ oleum de pino cum quibus pmixta sint ea que sunt sicut castoreum: ⁊ sicut assa ⁊ galbanū ⁊ opoponacū. ¶ Et ista iterum ꝓueniunt si sunt inuncta sup emunctoria: ⁊ myrrha ⁊ ꝓprie oleum tessie pmixtū cuz seminibus subtilib⁹ odorifers. ¶ Empla ꝙo sint ex medicis calidis: ⁊ in quibus est stipticitas aliqua sicut cuperi cinamomū bdellium spica: ⁊ myrtus cū camo nulla ⁊ seeba ⁊ mel. Et q̄ndoq̄ curatur etiā cū clysteri⁹ calefactiū⁹ factis ex centaurea ⁊ colloquintida ⁊ alterua ⁊ aliis ex oleis calidis ꝓdictis ⁊ narario in aqua calida maris ⁊ balneatio in aquis thermaruz sunt tuuatiue valde ad illud.

¶ De dolori⁹ vesice. Cap. xx.

s Unt ex cā malitie cōplexionis diuersez ex lapide ⁊ vlceri⁹ ⁊ ex scabie ⁊ apostē⁹ ⁊ vētositate. ¶ Et si sciuisti oē eaꝝ ⁊ curationem eius et multones fit ex significatione crisis expectate cum vrina. ¶ Et dolores qdē vesice multiplicant cum sustinet se ptēnio. cū in vesica ē dolor. Et oꝝ q̄ q̄ñ apparet in hīte ipsum sub ascella eius sinistra aposicut cydonium et accidit illud in die. vij. mozis xv. die. et ꝓprie si accidat et ꝓfundus somnus.

¶ De debilitate vesice. Cap. xxi.

Ebilitas vesice q̄ndoq̄ ē acc it ex pte cōplexionis cui⁹ plm est frig⁹ et ex pte apatis duri nō tolerās vrinā plurimā et desideras euare eam. Et q̄ndoq̄ debilitat lacertus eius in adiuuādo ad euacuandu⁹ soluendo seipsum. et est ex aggregatione duarum rerum distillatio non dilatata.

¶ De ventositate in vesica. Cap. xxij.

Digitized by Google

Cladocq est retētā: t qñcq est permutabilis. t cā in hoc sunt cibi iflatiui t pīm eius est humiditas in vesica: cum debilitate caliditatis.

¶ De signis. Cap.xxiij.

q Ignū ventositatis est tensio sine gravitate t proprie cū permutatur.

¶ De cura. Cap.xxiij.

r Tigis tuitiua curationū eius post abstinentiā ab iffatiuis t malitia digestionis est vt bibat oleū de lxerua cum aqua radicū: t liniat pectinem cum oleis aromaticis resoluētib9 t gūmis calidis: t emplastret cū ruta t camomilla t aneto cū re fort de castoreo t assa aut musco: t iniiciant ista olea cū aliquātulo castorei in ỹga. Aut iniiciātur in ipsam fuccus rute cū musco aut oleum de ben cū muscho t gallia in oleo sambacino.

¶ Et recordare ei9 qđ dictū est in capīo renuz qp renes t vesica qñ sunt doloroſi aut egri nō appropinquēt pilis ō semunb9 t augmētet in renibus t vesica dolor cū attractione: neq; stupefactiua: imo aqua tepida per quantitatē q̄ non attrahat neq; stupefaciat aliquid.

¶ Tractat9.ij. de nocumētis que accīt vrine.

¶ De qūtate exitus vrine nālis. Cap.i.

Vesica expellit vrinā: qñ ꝓstringit super eam ex oibus lateribus: t comprimit eaz t dilatat lacertum suum quod est super ipsius orificium t comprimit lacertum mirach.

¶ De nocumentis vrine. Cap.ij.

t Sta sunt ardor vrine t difficultas vrine t retētio ei9 t inolūtaria ipsi9 emissio de cui9 summa sunt multitudo ei9 t ipsius distillatio t diabetes.

¶ De ardore vrine. Cap.iij.

u Tuse ardoris vrine sunt aut acuitas vrine t eius bauracitas propter causam complexionalem: aut causa defectus eius qđ preparatum est ad tē perandā ipsam t humiditas preparata in carnibus glandosis q̄ sunt illic. ¶ Ipsa.n. currit super meatū t glutinosum eā facit t miscet vrine eniā: t equat eā. cū ergo finit deficit loco glutinatio t vrine eqtio: q̄re accidit ardor. ¶ Et ex illis que adiuuāt ipm est multitudo coitus. Iste enim humiditates qñq; egrdiunt cū coitu t per vicinitatem spermatis exitu plurimo.

¶ Et iterū egritudines diquantes corp9 aut vlcera que sunt in meatibus vrine ppiq̄ virge t scabies que adustionē facit. t signum qđ prioris est acuitas vrine t nō sit sanies. ¶ Et signū scđi ē san. gñatio t sanies t multorīes perducit ꝓ mum ad scđm: sm qp scruisti in eis que preterita sunt. ¶ Primū igitur est sicut antecedens secūdi sicut fluxus ventris colericus est quasi antecedens vlcerum intestinorum.

¶ De curationibus. Cap.iiij.

Si est cū san. t sanie tūc ei9 cura est cura vlcerū vesice t ptiū eius t illud in deū est. ¶ Descriptio cōpetens ad illud: fiāt tro. sm hūc mōdū: sumat̄ se. melonis citro. gnoz cucur. oiuz añ. pó. 3. xx. thuris 5 gūmi t san. dza. oiuz añ. 3. x. opij. 3. ij. se. apij. 3. i. defi potu cū aq̄ ō papauē. siccq; do. 3. ij. postcq; de eis facti fuerūt tro. ¶ Et si nō fuerint vlcera neq; sanies tunc melioz cura eius erit exuberato vrine: cōsequēter extrahendo superfluitates cum solutione subtili sm qp scisti in capīo egritudinis renum t vomit9. Et cibi humectātes infrigidātes ex cibarijs t oleribus t fructibus: t deuitatio ois salsi t acuti t vehemētis dulcedis t dimissio laboris t coitus. ¶ Et de eis quo cōferunt est potus cilaginū t iniectio eaz: sicut est mucilago se. almaru t mucilago psilij: t mucilago se. cydoniorz t aliqd de papauere t semina diuretica frā. t detur in potu totū illud cū aqua frā. ¶ Et administret lusch ordei t aqua eius iterū t oua sorbilia: t cib9 factus ex cucur. et cib9 factus ex mes: aut cū eis que sūt sicut oleū amigdalinū: aut cū pullis t gallina pigui. ¶ Et si cā in eo est exiccatio accīs glādulis tunc cura eius est hūectatio ei9 t dimissio ei9 qđ excitat ex coitu.

¶ Et de iniectiōib9 vtilitatis in hoc ē mucilago psilij t mucilago se. cydoniorz t gūmi t cerusa t albugo ouī recētis t lac mulieris t iniicitur in eam. ¶ Et de expertis est ℞. lapidis hematis 3. vi. lactis mulieris femellam lactantis vn. i. et reterenda t simul misce t p foramē virge per siringam mitte. ¶ Et qñq; sufficit in assiduatione iniectionis lac asininum: t lac mulieb9 nō currēs t lac capīnū. ¶ Et qñq; sufficit iniectio albuminis ouī soluz: aut cū aliquo diuretico9 t cū oleo ro. t qñq; ponunt in eo stupefactētia. nā si dolor est vehemēs t ppe cū mingit sanies: tūc nō ē excusatio qn ponatur in eo qđ iniicit aliqd de stupefacientib9: t sm descriptiones predictas in ca. vlceruz. ¶ Descriptio bona. ℞. corticeꝫ papaueris t amilum t succuz liquiritie t sumatur ex eis qđ iniicitur: t si indigeat confortatione ponatur in eo aliquid opij t se. iusquiami albi.

¶ De paucitate vrine. Cap.v.

f Et pp paucitatē por9 aut multitudinē raritatis aut multitudinē fluxus vētris: aut pp debilitatē renū in attrahēdo: aut eparis i discernēdo t mittēdo aquositatem sicut fit in caccēsia t hydropisi.

¶ De difficultate vrie t ei9 retētōe. Ca.vi.

Difficultas vrine: aut fit pp cāz in vesica ipsa ex debilitate t segl cōplexionē malā t ppe frigiditaz sicut accidit in multitudine sitar9 septētrionis aut

Digitized by Google

apostema aut alia: ꝙre nō ꝓtransit apud expul
sionē eius dñium sup vrinā vt exhat eaz expri
mēdo ſm ꝙ se habet res naturalis. Et fortasse
ē causa in ea frigus: aut color defectis: aut per
cussio aut retētio vrine plurime: aut fit ꝓpter
cām in meatu qui est collū vesice ⁊ caput vir
ge. ¶ Aut fit ꝓpter cām in ꝓtute aut ꝓpter
cām in instro qō est lacert⁹: aut ꝓpter cām mē
bri nātētis: aut ꝓpter cām in vrina. Et causa
qdē in meatu aut est ꝓmutiua: aut per cōtatē.
¶ Ꝓmutiua aūt est opilatio in ipsomet: aut
per cōtatem. ¶ Et opilatio in ipso aut est cā
apatis calidi aut duri in ipo: aut rei grosse sicut
humiditatis: aut rei inuiscate ⁊ sanie. Et mul
toties quidē fit sanies causa opilationis: aut
lapis: aut vētositas repugnās aut verruca aut
incarnatio vlceris: aut ꝓpter cōstrictionem ex
frigore: aut ꝓpter cōstrictionem ex caloze vehe
mēti sicut accidit in fe. aduētibus in egritudi
nibus liquefactionis. ⁊ qñq; fit causa vlceris. ⁊
qñq; fit causa tēhionis que accidit ei vehemen
tis opilatōis aut sanei. ¶ Et multotiēs fit tē
sio causa opilatōis sicut accidit ex difficultate
vrine ⁊ retētione eius illi qui supfluit in retinē
do vrinā. nam figit in vesica ⁊ cooperit mea
tus. Et retentio qdē fit in nocte ꝓpter somnū
⁊ in die ꝓpter occupationem. Et ille in quo fit
opilatio ſm cōtatē est sicut si fit in intestino ⁊
matrice ⁊ in sumine apostema calidū aut dur:
aut sunt in eo fer sicca: aut flegma plurimū ex
tensiuū: aut vētositas repugnās aut extendēs:
aut apa in ano icipiēs aut causa renalmon: aut
incisio emoꝛroydarum aut fistularū: aut doloꝛ
emoꝛroyde. aut ragadie dolorose: aut sicut si sit
in partibus inferioꝛib⁹ dorsi spostema aut toꝛ
sio. Et sicut si accidat testiculo eleuari ad mi
rach: ꝙre comprimat meatū ⁊ extrahat ipsum
ad superioꝛa ⁊ cōstringat ipsum ⁊ difficilē fa
cit exitum vrine ⁊ doloꝛes faciat ⁊ egredi ātur
paulatim. ¶ Et qñq; est cā vrine difficultates
faciens ⁊ retinens doloꝛ ꝓpter vlcera in mea
tu sine opilatione ⁊ sine apate: quare quotiens
vult mingere dolet ꝙre nō exprimit mictoꝛe
ficam suam cū lacerto vētris fugiēs a doloꝛe:
⁊ propze quādo est cum hoc in lacerto debili
tas aut spasmus ⁊ que sunt his silia. ⁊ cum stu
det in seipso mingit vrinā suā naturalē in qua
titate ⁊ qualitate ⁊ sedat doloꝛ: ⁊ similiter cō
tingit doloꝛ. Et qñq; habens hoc est cū difficu
ltate vrine partes distillationem eius: quare
cū egredit paulatim alleuiat doloꝛ ⁊ tolerat.
¶ Cū aut in ꝓtute aut est in ꝓtute sensibili:
aut motiua: aut in naturali. ¶ Et facta cā ꝓtu
tis sensibilis est vt sit ingressum sensum vesice:
aut lacerti eius nocumētū: ꝙre nō suscipiat ab
expulsiua expulsionem forte aut expulsionem
oīno: aut sit ingressum ꝓncipiū hoc nocumen
tū: sicut qō accidit in lyarabuto ⁊ lethargia de
obliuione ⁊ putrate sensus. ¶ Et facta causa
ꝓtutis motiue est vt nō sit lacerto vt soluat se
ipsum ⁊ moueat a sua cōstrictione ad dilatatio
nem suam existēs aparus a sua dilatatione. ⁊
vt sit lacertus ventris non obediens ꝓtutis sue
ad hoc vt ꝓmat in vesica ꝓpter debilitatē ꝓtu
tis: aut ꝓpter dispositionē in eo de tensione ⁊
similibus. ¶ Et facta cā ꝓtutis nālis est sicut
si debilitetur ꝓtus expulsiua ꝓpter malinā cō
plexionis diuerse calide ⁊ est ſm mun⁹ ⁊ frigi
de ⁊ est ſm pl'm ⁊ cum materia: sicut est calida
cū acuitate vrine ⁊ frigida cū humectantibus
mollificātib⁹ aut extendentibus. ⁊ qñq; est cā
huius debilitatis accīs electio nāe in retinen
do ꝙre debilitatur ꝓtus expulsiua. Facta aūt
ꝓpter cām in lacerto: aut est nocumentum cō
plexionale aut apa: aut nocumentum nerui et
spasmo aut mollificatiōe ⁊ destructiōe ꝓtutis
motus ꝓpter percussionē aut casum aut alia:
aut in ipso aut in principio eius et ramus ner
ui aut nucha aut cerebꝛo. ¶ Causa ꝙo mēbri
mittēs facta est vt sit in renib⁹ apa calidū aut
durum aut lapis aut debilitas attractiōis eo
rum desuper: aut debilitas expulsionis ipsoꝛ
ad inferioꝛa: aut fit epar ipotēs lenificādi ma
teriam ⁊ mittēdi eā ad dispōnes hydropicas.
⁊ hec quidem dispositio exponet ibi si posuerit
mus ipsam ca. singulare: aut posuerim⁹ ipsam
de gñe paucuatis vrine. ¶ Facta aūt causa vri
ne est vt sit caloꝛ faciens doloꝛē. ¶ Et exprum
qdem est in plūbus hoibus ⁊ dictū est qui ha
bet difficultatem vrine ⁊ aduenit post ipsaz te
nasmon moꝛitur in. vij. nisi accidat fe. ⁊ puoca
tionem ꝑ'm faciat. ¶ Et scias ꝙ qñq; accidit
post ardoꝛem vrine ⁊ remotionē eius ericca
tio in glandula super qua lubricat vrina ⁊ per
ducit ad difficultatem vrine ⁊ retētionē eius:
ꝙre opz vt admittret humectano vt non acci
dat illud. ¶ De signis. Cap. vij.

Ignia quidē eius cuius cā est frig⁹
cōplonis est albedo vrine cum gros
situdine aut tenuitate: ⁊ multitudo
neēcessaria surgēdi ad mingēdū ante
illud: ⁊ multitudo balneationis ⁊ sensibilitas
frigoris ⁊ vacuitas a reliqs signis. ¶ Signū
ꝙo ei⁹ cui⁹cā est calitas est acuitas vrine ⁊ in
flāmatio q̄ sensu percipiunt. ¶ Et si cā est cōstri
ctio a frigoꝛe sigt tuuamētū ꝓueniens ex mol
lificatione. ⁊ si est a liquefactiōe et febrib⁹ adu
rentibus sigt ipsam tuuamētū humectatiōis.
¶ Et itez de signis ci⁹ ē ꝙ paz nō egredit ⁊
multū est facilioꝛis exitꝰ: ꝓterea ꝙ humectat
ma de faciendo meatū ⁊ dilatādo ipsum. ¶ Si
gna aut eius que est cā apatis in vesica aut in
mēbris ei vicinis aut erimre iam scimus in il
lis que ꝓtenerim⁹ ⁊ nos determinauim⁹ vni
cuiq; eoꝝ ca. stans ꝑ se. ¶ Amplius de dif
ferētia iter difficultatē factā ex apate ⁊ factam

Digitized by Google

ab alijs est q̄ apōsa accit paulatim non subito nisi fit res magna valde. Et scitur q̄ illa que fit ab opilatione apud vesicā pp̄ egritudinē in ea aut coartationē eius cū appodiatione vesice ⁊ eius inflatione ⁊ tēsione eius: ⁊ illa q̄ est cā mēbri numēris est vt nō sit in vesica appodiatio ⁊ iflatio. ¶ Et oēs spēs opilationis que accidūt in vesica ex ipsa aut ex coartatiōe sunt cū dolore ⁊ cognoscit apa opilās per illud q̄d sciuisti. Et cognoscit res opilās absq̄ apate p siringam ⁊ illud q̄d ipsa exīt de san. aut humore aut p illud q̄d stat i facie ei⁹ ⁊ nō dimittat ipsaz icedere ex verruca aut lapide aut incarnatiōe. ¶ Et lapis q̄d scitur per signa eius ⁊ ꝓpterea q̄ siringat tāgit rē duram valde. ¶ Et san. qui dē aut hūor cognoscit iterū per vrinā ꝑteritā. ¶ Et san. ipse q̄q̄ cognoscit per signa cōgelationis san. in vesica ⁊ ex cirinitate coloris ⁊ puritate pulsus ⁊ anhelitus ⁊ frequētia amboz ⁊ sudore frigido ⁊ febre ⁊ rigore ⁊ nausea ⁊ ē malus a quo parū fit euasio. ¶ Et hūor quidem grossus cognoscitur iterū ex grauitate sensata si est ex sūma de qua fit curandū: ⁊ si egreditur in vrina humor grossus crudus. ¶ Jlius aūt que est a frigore, cōstrugēte aut calore solidus faciēte causę ꝓpinque ⁊ antecedētes sunt significationes. ¶ Et signū eius que sit ex vētositate est tensio sine grauitate. ⁊ q̄q̄z est cū ꝓmutatione. ⁊ q̄q̄z est retēta in vesica. ¶ Et signum eius que fit ex debilitate sensus est vt nō sentiat mordicationē vrine. ¶ Et signū eius que fit ex debilitate expulsiue est vt comprehēsio educat vrinā cum facilitate. ¶ Et signū mollificationis lacerti est debilitas ꝓuocationis absq̄ clysterib⁹ ⁊ vt sentiat q̄ res extrinseca nō est obedtiēs mēbro: ⁊ cōpressio educit eā. ¶ Et signū spasmi lacerti est vt parū q̄d egredif egrediat cum cōpressione. ¶ Et factā ꝓpter debilitatez renū sigt illud q̄d p̄cēssit de signis eius. ¶ Et fiēt factam cā lapidis ⁊ apatus ipsius. ¶ Et ad vlumū si grauitas ⁊ dolor sunt ex pte renuz tūc egritudo est illic. ¶ Et si sunt signa apatis tunc in ipsa est apa. ⁊ si est illic grauitas vehemens valde: tūc illic est vrina retēta. ⁊ si est minor illa: tūc illic hūiditas pura cū apate aut absq̄ apostemate. ¶ Si aūt nō est grauitas sz dolor extrinsecus: tūc est vētositas in renib⁹. ¶ Et quādoq̄z est venter leuis ⁊ tamē sunt signa opilationis renū ⁊ vesice ⁊ debilitas vesice ⁊ alioz⁹ inuenta: tūc causa est debilitas attractiōis renuz. ¶ Et signum facte causa doloris accidētis ex vlcere aut acutiace vrine est q̄ tolerantia doloris educit vrinā ⁊ sedat dolorē: ⁊ similiter nō inuenitur aliquid: cūre ipsa fit vlcerosa ⁊ erit cū signis vlcerum. ¶ Et signa facte ab exiccatione humoz⁹ frāta in mēbris glandosis sunt arteccio causarum eius ꝑdictarū ⁊ q̄ humecta no facit effluere vrinam.

¶ De cura nocumenti vrine. Cap. viij.

Jcausa est humor aut sanies tunc oꝑz vt curetur cum apitiuis ⁊ diureticis fortib⁹ que sciuisti si non timeat q̄ res fit maioꝝ q̄z vt cadat in ea diuretici: deinde cū administrat faciat discēdere sanē ad vesicā ⁊ augmētet dolorē ⁊ tensionē: ⁊ nō extrahat aliud. ⁊ aqua raphani fortē habet impressionē in hoc capō. ⁊ mīn valet q̄ oporteat vt ipsa sit ꝑdumentū cibi. ⁊ similiter aqua ciceris nigri. ¶ Diureticꝰ ꝑo sunt sicut petroselinum ⁊ āmoniacū ⁊ myrrha ⁊ rubea ⁊ amomū ⁊ costus ⁊ siliceos ⁊ acoꝰ ⁊ anisuz ⁊ semen eius ⁊ totū illud in aqua raphani decocti aut aq̄ ciceris ni. aut in aq̄ alhalech: aut i succo apij ⁊ feniculi ꝓpue campestris. ¶ Et oxymel squillitici est iuuamen valde: ⁊ tyriaca ⁊ mitridatū sunt vehemētis iuuamēti: ⁊ dia curcuma ⁊ hōrusia ⁊ dialxebid regū. Jnfantibus aūt denē illa lactātib⁹ eos: aut denē ista in lacte matrum. ¶ Cōfectio diuretica fortis. ℞. sanine assari amomi ameos petro. se. apij rubee uncture amigdale amare spice omniū aū. 3.xx. seis melonis. 3.x. corꝑoz cantaridarū abscisis capitibus ⁊ alis. 3.i. resoluat ammoniacū cū triplicato subtili: ⁊ fiāt ex eis pillule vt auellane de quibus sumantur vsq̄z ad. 3.iij. ¶ Et iterū medicamen de sanina ⁊ assa predictuz in capō cōgelationis sang. in vesica bibitū ⁊ intectum. ¶ Et q̄q̄z ponuntur medicine in quibus ponunt castoreum ⁊ euforbium ā. 3.ß. ⁊ piper longuz ⁊ oleū balsami. ¶ Et quādoq̄z ponunt in eis opiū ⁊ semen iusquiami al. cā doloris ⁊ tu videbis eas in antidotario. ¶ Et oēs medicine que cōferūt ad lapidem cōferunt ad hoc ⁊ ad pōes spēs fiēt a calore ⁊ frigore postq̄z fuerit sanat. aut vlcus: ⁊ sunt sicut cinis scorpionum ⁊ lapis spōgie ⁊ cinis vitri. ¶ Et de illis que ꝓpietatem quādam habēt fin q̄ dō est vesica damule exiccata de q̄. 3.iij. in vino odorifero bibantur. ¶ Et iterum cāceri marini adusti pondus. 3.ij. bibatur ⁊ propria a pueris: ⁊ iam dixim⁹ medicinas alias in curatione eius cui⁹ causa est frigus vesice: ⁊ oporteat vt leganf iterū in hoc loco. ¶ Sacra aūt causa cōgelatiōis eius q̄d inuisarum est in vesica curat cū eo q̄d dictū est in ea. cōgelatiōis eius q̄d inuisarū est i vesica. ¶ Et q̄q̄z administrātur empsa ex istis medicinis cū aqua raphani: ⁊ q̄q̄z linit cū tyriaca ⁊ mastice ⁊ hōrusia ⁊ diacurcuma ⁊ dialxebid regum. ¶ Et q̄q̄z nocie sunt embroce fortes accepte ex eis que sunt sicut sinapis ⁊ pulegium cū fimo colūbino: ⁊ iterū ex baurach ⁊ piretro ⁊ sinapi. ¶ Emplastrū exptum bonuz ℞. baccarū lauri ⁊ aluminis amoniaci melliloti farine ciceris nigri camomille oiuz aū. 3.x. dauci seminis raphani semis apij hozzalani ⁊ mōtani: oiuz aū. 3.vj. fiat ex eis empz cū oleo bal-

Digitized by Google

fami: aut cum oleo lilij: conficiantur cum aqua caulis armeni. ¶ Confectio vnguenti boni. ℞. serapini bdellij opopõaci acori partes equales de quibus fiat vnguentū cum adipe anatis ⁊ cera cutrina ⁊ oleo de lilio. ¶ Et de iniectionib⁹ est iniectio facta ex galbano storace opopona co ⁊ pipere: ⁊ qñq; ponit i ea assa. ¶ Et si causa fuerit lapis curetur lapis vbicunq; fuerit.

¶ Et si cā fuerit verruca aut caro orta: aut incarnatio: tunc curatio erit cum tinis mollificatibus ⁊ oleis mollificatiuis scitis in.c. vesice ⁊ abstinentia ab acetosis ⁊ stipticis: ⁊ forasse ꝓderit: ⁊ forasse non proderit. ¶ Et si cā fuerit apa curetur apa ⁊ mollificet ⁊ linat: ⁊ administretur tyriaca in balneo aque; ⁊ lunientia ex quibus fiat emplñ: ⁊ iniecta supposita in ano.

¶ Et minoret potum aque ⁊ diminuat stiptica ⁊ phibeat cibus saltē duobus diebus. ¶ Et cum lentas est apatis iam descenditurina cum cõpressione ⁊ expressiõe post multitudiné mollificationis lenificationis ⁊ caulis ⁊ allea ⁊ cepe ⁊ porri decocti elixatione iuuantes sunt in hoc ca. plñ: cum fit cum eis emplñ. ¶ Et stõmia basilice est de illis que magis necesse est ꝓnure re: deinde ex saphena: qñq; .n. ꝓuocat cum ea vrina. ¶ Et cum cā fuerit frigus ⁊ stipticitas: curetur curatione malue cõplõis frē. ¶ Et si fuerit calor curetur cum oleis tẽperatis ⁊ frigidis in quibus est lenificatio ⁊ mollificatio sicut oleum vio. ⁊ oleum de cucur. pmittū cuz oleo anetino ⁊ camomellino. ¶ Et si fuerit illic siccitas ẽt administrenť tunc ⁊ olea mollificantia ⁊ cibi humectantes ⁊ regimen qualescentiuz ⁊ balneum. ¶ Et si cā fuerit paralysis curetť cura eius. ¶ Ꝏ si cā fuerit spasmus lacerti curetur curatione spasmi predicti in.c. suo. ¶ Et si cā fuerit cõplõ frā curetur cum oleis calidis ⁊ pfectionibus calidis que sunt. ¶ Et de illis que ꝓferunt ad illud ⁊ ad paralysim est ve sumatur fimi colũbini siluestris pondus .3.i. ⁊ bibatur cum vrina pueri. ¶ Et ꝓuocat vrinam stercus muris pondere aur. i. in aqua decoctionis anet. ¶ Et qñq; injicitur mumia: aut pondus .3.i. ventris arachamatis cum cadem mensura salis indi cum aqua calida. ¶ Et confert ei potus balsami cum aqua ca. ⁊ rerta .3.i. asse in lacte asini. ⁊ hoc ẽt confert ei qui est ex humore grosso. ¶ Facta aũt a calore curat cum scibus fris ⁊ semen lactuce bibit cum vino pmixto ⁊ aqua granati acetosi. ¶ Si vero fuerit a casu: aut percussione iam apa faciente. aut non apante aut remouet aliquid: tũc curatio est stõmia in pumis ⁊ mollificãta tẽpata ⁊ tunc ⁊ studere in hoc vt mingat. ꝙ si minxerit san. plñ tunc retinebis eum cum troc. de rarabe qui artificiose fiunt cum olimc. ¶ Et si timeať ꝙ accidat aliquid qđ inuiscetur tunc cura ipsum cum cura eius qđ est inuiscatum congelatum. ¶ Ꝏ si illud qđ est inuiscatum fecerit opilationē: tunc curet opilõ facta ex inuiscatiõe: ⁊ iam dictū est illud. ¶ Ꝏ si cā fuerit ventositas curet cura ventositatis vesice. ¶ Facta vero cā doloris ꝓhibentis curať cum administratiõe stupefacientium ⁊ iniectione: deinde cum decessione vrine: ⁊ post illud administret cura vlceris: aut cura equationis vrine acute cum cibis ⁊ herbis ꝓdictis. ¶ Et qñq; injicunť glutinationē facientia inter acuitatē vrine ⁊ nocumentū eius in meatu sensibili. ¶ In facta aũt ꝓp debilitatem sensus curet principiū si fuerit egritudo ꝓcedens a ꝓncipio: aut ipse lacertus ⁊ vesica cū medicinis hñntibus virtutē albezahar que sunt tyriaca ⁊ mitridatū ⁊ vnctiones ⁊ iniectiones ꝓuenientes vlceribus sicut oleum sambacinū: ⁊ oleum de lilio ⁊ oleum narcisinū: ⁊ oleum de croco ⁊ oleum de balsamo ꝓprie. ¶ Et administrent emplastra ex folijs arboꝝ ⁊ fructuū ⁊ oleū dilectoꝝ spū alali sicut folia maloꝝ ⁊ mẽta ⁊ ruta. ¶ Et administreanť cum eis medicine ergegefacientes valde: sicut semen alpharmel ⁊ semen rute montane: deinde emplastret cum eis pecte. ¶ Et si fuerit ꝓp debilitatē expulsiue altera cõplõne dñante ⁊ egritudinē debilitaté cū eo qđ scis ⁊ curat: ⁊ illius qđ plurimū est ex frigore est eius curatio cū eo in quo est calefactio: ⁊ stipticitas ⁊ ꝓprie ꝙ dictum est in debilitate sensus. ¶ Et si causa fuerit longitudo retentionis: tunc eius cura iterum est cum iunis mollificantibus lenientibus: factis ex semine lini ⁊ fenugreco ⁊ carthamo ⁊ sula ⁊ emplastris factis ex istis: deinde viere eis que sunt vehementis prouocationis: ⁊ siringa ex oleo balsami ⁊ que sunt ei: comparta sunt maxime iuuamenti hoc.

¶ In facta autem causa rerum ⁊ eparis ⁊ intestinorum ⁊ dorsi: oportet vt intendatur intentio illorum membrorum: tunc si curatio valet in eis bene est: ⁊ si non non valebit. ⁊ cum hoc necessarium est administrare mollificantia ex iunis ⁊ emplastris ⁊ iniectionibus. ⁊ necessaria est administratio diureticorum nisi timeatur ꝙ ipsa faciant defendere materiam plurimam. ¶ Et scias ꝙ hec est res magis cõueniens eis: cum nõ est fe. ⁊ omni hora in qua dande sunt pillule fimales ancllantis de seminibus ⁊ non est fe. tunc consilium meum est. vt cum lacte in potu sumatur.

¶ De rememoratione rerum facientium minere conferentium in plurimis dispositionibus. Capitulum.

Jrerunt quidam ꝙ quando fimus o columbinus cum mumia injicitur facit mingere. ¶ Et iterum illud quod dictum est in capitulo curationis opilõnis grosse: ⁊ qđ dcm ẽ i curatõe eius q̃ est ex frigore. ¶ Et dixerũt qđã ⁊ ẽ de illis q̃ tã expti sumus ⁊ ꝓfuit: fiat suppositoriũ de sa

Digitized by Google

le tabarzet ⁊ supponak in ano: quocabit.n. vrinam ⁊ soluet ventrē. ¶ Et dixerunt: si intromittak in caput virge pediculus: aut sumak alcodri qđ accit de lecto. ⁊ fortiran est illud quod notak sisclis ⁊ aligil ⁊ imittak in caput virge ꝓnocak vrina. ¶ Et sist si liniank sup ea allea aut cepe ꝓuocak: ⁊ ponak in capite virge coopura ex croco. ¶ Et qñ non est apa: sed est opilō qualitercūqs sit ꝓfert iniectio olei in quo sub sole morante positi fuerunt scorpiones albi qui non sunt mali valde cum siringa argenti: aut adiuuek cum exuflatiōe facta per catatir. ⁊ sit ipsius administratio inungendo ⁊ in iniectōe. ¶ Et qñ non ꝓferunt medicine non est excusatio ingenij alterius ⁊ administratōis alcatatir ⁊ instri quo mingit. ⁊ caue ne administres ea cuj apa est in vesica aut in coartatōe cā ꝓxīmi. Intromissio nāq; cor apat ⁊ addit in dolore. ¶ Et siringaꝫ melior est illa que est ex lemoribus corporibus ⁊ magis suscepubilibus flexionis. ¶ Et iam inueniunk silr quedaz aialia marina ⁊ quedā corija aialiū siluestriū cum aliquo modo ꝓparank: deinde sumak ex eis aliquid ⁊ conglutinak glutine casei: ⁊ qñq; fit ex plūbo ⁊ stāno ⁊ est bonū ēt. ⁊ si est vehemētis lenitatis fiat forte cum pauca re piecta sup ipꝫ ex meissacuia ⁊ marchasita: aut cum multitudine liquefactōis ⁊ fusionis ⁊ piectōis sanguis hirci sup ipm. Hircinus.n.san. est fortis in hoc ca. ⁊ cum hoc stringit plūbū: ⁊ tunc oꝫ vt fit caput eius durū rotūdū: ⁊ fiant in ipso foramia plura numero: ita vt cum retinet aliqđ eorum aliqd arene aut san. aut hu. grossi fit ei qđ injicitur de medicina aut ꝓuocak de vrina penetratio alia ⁊ non egeat exōe ⁊ intromissione frequentu: ⁊ aliqñ fit ex argento ⁊ reliqs corporibus. Et qñq; ꝓparak totū illud ad clisterizandum aliqd illi: ⁊ qñq; ꝓparak ad exhendum aliqd cum eo: ⁊ sup illius qđ ꝓparak ad hoc vt cum eo clisterizato fiat sup extremitatē aptam solutā ligak aliqd qđ est sicut vagina puaut vesica ꝓficara firma ⁊ fundik i medicamē. Deinde impellik fm qp impellūt enema: ⁊ est possibile vt fiat sicut fit clistere electuz qđ diximus in.c. colice. ⁊ si ꝓparak ad hoc vt per ipꝫ educak vrina: tunc necesse est vt currat cursu attrahentiū pp cām ꝓuersionis casus cū vacuatiꝫ: ⁊ illud est qñ impletur re aliqua: deinde exhibitur illa res ab eo cum fortitudine: quare exhibitr post ipsam vrina ꝓuocata aut aliud: aut ingeniose starik in eo: aut supra ipm aliqd exprimens de aere quātitatē aliquā. Cum ergo exhik ⁊ aeri non est introitus: oꝫ necio vt exhaetur vrina prouocata aut aliud. ¶ Et illud qđ implet illam vacuitatē intrinsecā: aut est lana ordinatoꝫ filoꝫ extenso medio totius cū filis: ita vt cum impellik a duabus extremitatibus filis in spaciū ꝓcauitatē impulsione leui: deinde exhik filum egrediak lana ⁊ sequak ipsam illud qđ sequik: aut est ꝓpendicularis penetrās in eo: ⁊ suspensiones cōpehēdentia sup ipsaz cum manica qua remoueak. ¶ Harū vero materierū administratio melior est vt sedeat eger sup extremitatē caude sue ⁊ cōprimat anuz sustentatū retro ⁊ eleuet genua sua parū vsq; ꝓpa inguina cum apertōe inter ea ꝓcedēte balneatōe eius cuj tunus mollificantibus: ⁊ ipsius emplastratōe cum vnguentis: ⁊ emplis mollificantibuꝰ: deinde intromittak siringa tāta quā utare que sit in mensura longitudinis virge.

¶ Et melius qdem est illud quo educik vrina ois hois fm virgā eius ⁊ eius amplitudinem ⁊ ipsius strictura. Et vtiam precessisti ⁊ linisti cum ceratis: ⁊ ꝓprie cuj sunt ex oleis ꝓportionalibus intentioni. cum ergo puenit in ipsa quātitas sicut mediet as virge ꝓparet equalis sicut stans cum declinatiōe ad sūmū deinde subtiliet in expulsione siringe in meatu vesice quā utare vnius noduꝫ: aut duoꝝ nodoꝝ: ⁊ illic pueniat ad vacuitatē vesice: ⁊ sedak cum ea dolor aut minoraꝫ: aut sentir qp eius penetratio tam puenit ad mouendū aliqd: ⁊ ad vltimū est penetratio sentata: deinde redeat virga ad grē inferiorē ad suā dispōnē primā in ꝓpōnē sua: aut vehementius inferius. ¶ Cū igit feceris illud exhe aliqd si vis ⁊ impelle aliqd per clistere si vis impellere illud. ⁊ ad vltimū opꝫ vt studeas ne excoriationem faciat ⁊ sit fm tarditatem ⁊ facilitatem non cum dolore.

¶ De distillatione vrine. Cap.x.

a Et fit pp cām in vrina: aut pp cām in instris vrine aut in corpore ipsius vesice: aut pp cām in principijs: ⁊ cā qdez in vrina: aut est acuitas: aut multitudo eius: ⁊ fit acuitas que est cā distillationis eius aut pp illud qđ diximus in.c. diffitas vrine,: ex hoc qp fit eius missio dolorosa pp acuitatē in ea forte ⁊ aggregationē eius ⁊ grauitatē ipsius intolerabilē: quare fit ei dispō inter retentionē ⁊ missionē que est distillatio: aut qñ oē puū eius pp nocumentū suum cum sua attractione exgrit expressionē: quare expellit ipm expulsiua ꝯuis fiat absq; voluntate: ⁊ pp cibos ⁊ medicinas ⁊ laborē ⁊ comū ⁊ alia: aut pp cōplōnē mēbroꝝ vicinoꝝ: sicut caput ⁊ venarum eius. ¶ Et renes qdē cōplōnē hñr puram: aut cum mā sanei: aut absq; sanie: aut in toto corpore est superfluitas acuta: quare expellit eam nā. ¶ Multitudo vero que est causa distillationis eius fit pp ipsius grauitatē: ⁊ quia ipsa cōprimit lacertū ad aptionē puā ꝯuis voluntas non vocet ad illud. ¶ Aut est cā ꝓpria in lacerto sicut est mollificatio superflua cum fluore ⁊ destructiōe sensus sicut accit ēt ano: aut pp apa: aut pp malitiā cōplōnis ⁊ debilitatē incipientē in eo: aut ꝓcedentē ad ipm in principio suo

Digitized by Google

ſuo cuius plurimus eſt a frigore: ⁊ pp illud eſt qñ aliqs ꝓgelat vrine eius diſtillatio multipli catur: ⁊ qñ accit ei debilitas debilitat eius de ſtructio ſup meatus: ⁊ cum hoc debilitat ſolu tio ſui ipſius: ⁊ pp ꝛie cũ cõicat ei lacertus ven tris in debilitate. ¶ Facta aũt cum veſica: aut eſt debilitas in ipſa ex malitia cõplõnis frẽ: ⁊ eſt illud qđ eſt plñ. ⁊ illud eſt ſicut diximus in eo qui ꝓgelat ⁊ diſtillat vrina eius ex illa com plõne: ⁊ hec debilitas gñat diſtillationẽ vrine duobus modis: quoꝝ vnus eſt ppea qꝫ debili tatur ei retentiua: quare non valet retinere oẽ parũ cõprehenſum: donec aggregeſt plñ: qua re pmittit ab ea vt currat; ⁊ non adſit volun tas. ¶ Et ſenſus eſt ppea qꝫ debilitat ei expul ſiua: quare non exprimit vrinã niſi parũ: ⁊ eſt ex diſtillatõe pmixta difficultari. ¶ Et qñqꝫ fit hec debilitas in ſeipſa. ¶ Et qñqꝫ fit pp cõtra tem mẽbroꝝ que ſunt ſup eam cã aparũ ⁊ aldu bellet ⁊ aptiones in rembus ⁊ que ſunt ſup eoſ qbus cõcat veſica: ⁊ ledit per id qđ currit ad eam. ¶ Et qñqꝫ eſt vicus in veſica ⁊ ſcabies: quare nõ valet retinere vrinã pp doloꝛẽ. ¶ Et qñqꝫ fit diſtillatio pp opilõné meatus veſice et aparẽ in ipſo: aut in matrice ⁊ inteſtino duro: aut lapide: aut opilõne alia. ¶ Et cum non eſt opiló cõplera poſſe eſt nãe vt ingenieť ⁊ eẋhat vrinã paulatim. ¶ Et qñqꝫ fit cã doloris veſi ce pp vlcera in ea ſm qꝫ diximus in. c. difficul tatis vrine. ¶ De diſtillatõe igit vrine eſt cuꝫ qua eſt difficultas: ⁊ de ea eſt cum qua non eſt difficultas. ⁊ de difficultate vrine eſt cum qua eſt ardor ⁊ dolor: ⁊ de ea eſt cum qua non eſt illud. Et videtur qꝫ fiat plurimum diſtillatio nis vrine ꝓpter cauſas inuoluntarij exitus: ⁊ pp cãs difficultatis: ⁊ pp cãs ardoris.

¶ De ſignis. Cap. xi.

a Poſtematũ qđ ⁊ opilõnis ⁊ cãrũ mãlũ ⁊ doloꝝ ⁊ alioꝝ plñ coꝝpoꝝ ⁊ diuiſionũ iam ſcuiſti ſigna. ¶ Et ſcuiſti ſignũ cõplõnis calide ex colo re vrine ⁊ inflatõe loci ⁊ antecẽſſione cauſaꝝ. ¶ Et ſignũ cõplõnis frẽ ex colore vrine ⁊ in uentione frigoris ⁊ anteceſſione cauſarum ⁊ ſigna cõmunia iterum nota ſunt: ⁊ non opoꝛ tet vt ꝓlongem ſermonem in eis.

¶ De curatione. Cap. xij.

i Am ſciuiſti iterum curationem hu ius. cui ſe ſingulare purã. veruꝫ hec egritudo plñ accit cã frigoris ⁊ cã paralyſis. ¶ Et plñ curationis eiuſ eſt curatio calefaciens cõſtringens. ¶ Et ois qui deficit in tolerantia vrine iuuatur a medi cinis deſiderũ coeundi faciennbus. ¶ Et de medicinis ebibitis facientibus ad illud ſunt ty riaca ⁊ mitridat ⁊ hiera. G. ⁊ anacardinum ⁊ trifera maꝝ ⁊ electuarium de thure ⁊ trife ra minoꝝ confortata cum anacardino; aut ſag zema cõmixtis cum ea aliqbus ſtipticitatẽ fa cientibus: ſicut ſunt grana myrti ⁊ cuppule glã dium: ⁊ que ſunt illis ſilia. ¶ Et iterũ naſtur tium iuuatiuũ eſt. ¶ Et adminiſtratio alleoꝝ eſt iuuatiua. puocat. n. vrinã abſciſſam ⁊ redu cunt eam ad illud qđ neciũ eſt. ¶ Et de exper tis ſunt pillule alhaſce cuꝫ piretro. ¶ Et de eis que expti ſumus eſt vt ſumat myrab. l. ebuloꝝ to. refactoꝝ pars. i. ⁊ ben albi pars. ſ. ⁊ calamẽ ti ficci ⁊ granoꝝ myrti ⁊ ſandarace ⁊ myrrhe ⁊ olibani ⁊ ciperi ⁊ mac. oĩum. añ. tertia pris. i. ⁊ garioſi. pars. ſ. enule aduſte ⁊ granoꝝ almahaleb ptes. ij. ⁊ ꝓficiant cum melle emblicoꝝ ⁊ re ſeruet ⁊ bibat. ¶ Confectio fortis myrab. ni. ⁊ l. ebuloꝝ ⁊ galie oĩum. añ. pondus. ʒ. v. myr rhe. ⁊ caſtorei amboꝝ. añ. ʒ. i. ⁊ ſ. l. arabe ⁊ ciperi amboꝝ. añ. pondus. ʒ. ij. ⁊ ſ. origani ⁊ grano rum almahaleb amboꝝ. añ. ʒ. x. ꝓficiant totum cum melle ⁊ ſumat ex eo ſm aſſiduationẽ pon dus aur. i. ¶ Et iterũ cymini centaure ⁊ ori gani oĩum. añ. pondus. ʒ. ij. cum aqua ea. ¶ Et iterũ granoꝝ myrti ⁊ glandiũ ⁊ coztic. thuris ⁊ cymini ⁊ carmeni oĩus. añ. pars. i. ⁊ doſis eſt ʒ. iij. cum vino antiquo. ¶ Et iterũ myrab. l. e bul. bellir. ⁊ emblicoꝝ to. refactoꝝ oĩum. añ. ʒ. vij. coztic. thuris. ʒ. v. granoꝝ myrti. ʒ. x. ſuoluat quouens exiccat aqua in qua extinctũ eſt fer rum ignitũ multouens: deinde ꝓficiat cũ rob myrti. ¶ Confectio alia. Recipe granoꝝ myr ti ꝑẽ. i. laudani quartã ptis. i. fructus citri ptes ij. conficiant cum eo: ⁊ ſit doſis eius aur. vij. ¶ Aut folioꝝ myrti ⁊ folioꝝ alcãne ⁊ dactilo rum ⁊ thuris ⁊ balauſtie ⁊ glandiũ oĩum equa liter bibat quãtũ neceſſe eſt cuꝫ vino. ¶ Et ite rum ꝓfecto iuuatiua ⁊ ꝓueniens mictui in le cto. Recipe vniuſcuiuſqꝫ myra. l. ebu. ⁊ belli co. ⁊ emblicoꝝ. añ. ʒ. x. glandiũ infuſarũ in ace to die ⁊ nocte to. refactarũ ſolũ ⁊ ſandarace ⁊ ciperi thuris maſculi enule ficce ſtoꝛa. ficce. ⁊ coꝛalli oĩum. añ. ʒ. v. myrrhe. ʒ. iij. ꝓficiat cũ mel le. ¶ Et iterũ medicamen forte. Recipe caſto rei ⁊ myrrhe ⁊ alhaſce ⁊ cuppularũ glandiũ ⁊ pireri oĩum. añ. pres equales. ⁊ ꝓficiant cũ aq̃ myrti hũide: ⁊ ſit doſis ʒ. i. ad mãſionẽ. ¶ Aut bibat thuris ⁊ olei de alcãna ambo ʒ. añ. ʒ. i. ¶ Et de curatõib⁹ leuib⁹ ẽt bibat de ſcie poꝛ tulace põdus au. i. ¶ Et faria glãdiũ iuuatiua ẽ ⁊ ꝓprie qñ infundunť glãdes in aceto ſq̃ linico die ⁊ nocte: deinde frigunť ſuper teſtã ⁊ bibi tur ex ea. ¶ Et vltimuꝫ qđ ſumit eſt pondus ʒ. x. ¶ Et iterum ciperi ⁊ thuris partes equa les de quo bibatur i. ciamto omni mane aur. i. ¶ Et iterum nigelle ⁊ ſe. rute partes equales. ⁊ ſit doſis vſqꝫ ad vn. ij. ¶ Et enula eſt compe tens medicina. ¶ Et oleũ de hẽna iterũ bibi tum ⁊ unctum. ¶ Et confert ei mellis aſſum ptio ſm aſſiduationẽ. ¶ Et ad ſenes qdem eſt medicamen iuuatiuũ. qđ. Recipe caſtoꝝ cuꝫ ⁊

Digitized by Google

opium ⁊ semen inſquiami albi: ⁊ semen ruthe: bibatur ex eo aur.i.cum vn.vini. ¶ Et qñ ſup ponit mumia diſſoluta in ſambaco in ano ⁊ diſtillatur in virgam facit tolerare vrinam. ⁊ ſimiliter comeſto ficuum cum oleo.

¶ De inuoluntario exitu vrine. Caſ.xiij.

e Et vt egrediat abſq; voluntate. ⁊ plñ eius fit pp ſupfluitatē frigoris ⁊ mollificationē lacerti ⁊ debilitatē accidentē ei ⁊ vefice: ſicut accidit in reuḿ ex fortitudine virtutis attractiue. ¶ Et qñq; fit pp calitatē plurimā attrahentē ad veſicā reſudationē a corpore. ¶ Et de cauſis eſt retentio ſpondilū: quare accit nocumentū in lacerto: ⁊ non pōt ꝓſtringere eā. ¶ Et qñq; eſt inuoluntaria egreſſio vrine non pp cām in veſica ⁊ lacerto ⁊ vrina: imo pp ſtercoris coar tationē cōprimentē oī hora: ⁊ expremit quare egredit vrina ſicut aduenit pgnantibus ⁊ illis in quoꝝ ventribus eſt ſer plurima ⁊ hūidus apata magna in mēbris ſupra veſicā. non ergo indiges poſt illud qđ dañ eſt vt cognoſcas ſi gna. ¶ Et ſcire ea facile fit ex eis. q̄ pterierūt.

¶ De cura. Caſ.xiiij.

i Li qui eſt ex calitate ⁊ eſt raro cōferunt medicie infrantes ſtipticе. ⁊ de illis eſt pulus qui ſiccus in ore manu ſumit hmōi. Recipe coriandri ſicci roſ.ru.ambox.añ.ʒ.v.ſpodij.ʒ.x.ſe. lactu ce ⁊ ſe. portulace ambox. añ.ʒ.xv. bol. ar.ʒ.v. cāphore.ʒ.ſ.gūmi pondus.ʒ.ij. ꝓcianť cū aq granati acetoſi. ¶ Et iterū Carabe ⁊ bol ar. ⁊ myra.ru. ⁊ medulle glandiū ⁊ lentiū excortica tarū oīum.añ.pondus.ʒ.ij. coriādri tot refacti in aceto poſiti.ʒ.i. ⁊ fit doſis ipſius ſicci.ʒ.iij. Et curaſ cura diabetis. ¶ Et abſcindit ſitis etiaꝫ per illud qđ tenet in ore ex maxal ⁊ ſumach ⁊ nucleo tamarindi ⁊ granis granati. ¶ Frō aūt curatōes ꝓdicte in.c. diſtillatōis. ¶ Et iterū ci peri ⁊ acozi enule ſicce medulle glandiū oīum añ.ʒ.ij. myrrhe.ʒ.iij. ⁊ eſt pulus qui ſumit ſic cus. ¶ Et dyaciminū eſt valde iuuatiuū ꝓprie qñ eius ſpēs valde terunť. ⁊ cyminū iterū ꝓfert ad illud epithimatū. ⁊ ad vltimū eſt iuuatiuuꝫ ei qđ eſt in mēbris vrine ex frigore vehemēti. ¶ Et ex eis que ꝓferunt eſt ſumere in potu.ʒ. iij. thuris retinent. n. inuoluntariā vrine emiſſio nem: aut pondus.ʒ.ij. mahaleb ⁊ olea calida diſrupris in eis muſcho ⁊ aſſa ⁊ caſtoreo ⁊ eu forbio ⁊ filibus. ¶ Confectio clyſteris boni. Recipe alhaſce lb.i. caperi pondus.ʒ.xx. ma haleb pondus.ʒ.x. decoquanť in .xiij.lb. aque cum facultate poſtq̄ infuſa ſunt die ⁊ nocte. Cuiꝰq; er aqua remanſeru quātitas lb.i. colet ⁊ fundaſ ſuper eam quantū eſt ipſius medietas olei liſamini: ⁊ decoquaſ ⁊ adminiſtret oleum in cluſteri. ¶ Aut ſumaſ aque pars.i. ⁊ olei de ben ⁊ auellanarū ⁊ piſticoꝝ talhaſce ⁊ alcadra ⁊ almahaleb partes equales quēadmodū ex ſtimatio facit illud neceſſarium ⁊ diſrumpatur in eis virtus muſchi ⁊ cliſterizetur cum eis. ¶ Et oleum de ben eſt forte valde.

¶ De mictu in lecto. Caſ.xv.

c Auſa eius eſt mollificatio lacerti. ⁊ qñq; adiuuat eam acuitas vrine. ¶ Et pueros qđ adiuuat ad illud ꝓfunditas i ſomno. Cum ergo mouetur expellunt eam nā ⁊ occulta voluntas ſimilis voluntati anime ante ipſorum emigratio nem. Cum ergo fortes fiunt ⁊ confortantur ab leuiantur ſomno ⁊ confortatur lacertus molli ficatus ⁊ non mingunt.

¶ De cura. Caſ.xvi.

c Ura eorum eſt cura eius qui habet mollificationē veſice ⁊ diſtillationē vrine ⁊ inuoluntariā ipſius emiſſio nem ⁊ ꝓprie medicamen de myra. cum enula ⁊ ſtorace. ⁊ de vnguentis oleum de ben eſt vltimū. ¶ Et cum hoc op3 vt dormiat ⁊ allenietur cibus ⁊ alleuietur eorum ſomnus. ¶ Et non bibant aquā plurimā ⁊ cōmoueāt ſeipſos ad mingendū. ¶ Et forſaſſe eſt aliqs eorum qui imaginaſ quaſi vocet eu3 virtus et pulſiua ⁊ ſenſibilis ad mingēdū dum ipſe dor mit: qñ ꝓuenies eſt locus ad hoc vt in eo min gatur ⁊ conſueſcat illud. ¶ Qđ ſi locus ille fue rit inuentus curetur curſu latrine ⁊ curſu cloa ce ⁊ tecture tegentis: deinde elaboret adeo donec alteret ipſum ⁊ fabricet in ipſo oratoriū ⁊ habitationes alias ⁊ figatur illud in imagina tione ſua. Cuiꝰq; deſiderat peruenire ad illū lo cum: deinde rememoretur in imaginatiōe ſua qꝰ eſt alteratus ab eo qđ fuit in ipſo. tūc abſter get virtus voluntaria eius illud ſpaciū occulti non famoſum. ¶ Et accit ei in ſomnis vt ſtet ſtatione aliqua cum inobedientia virtutis ex pulſiue: quare non moratur quin exeiteiur.

¶ Et de illis quidem que experta ſunt ad illoſ eſt id quod. Recipe glandium thuris myrrhe omnium partes equales: que omnia decoquā tur cum vino quantitatis vnc.iij. vſqꝰquo re deat vn.i. ⁊ coletur et poterur cum pōderevn.i olei myrtini. ¶ Et exiſtimauerunt quidam q quando exiccantur renes leporis: et ſ. mitu de eis pars.i. et ſeminis anetu pars.i. e piperis et ſeminis apij amborum. añ. pars.ſ. et eſt do ſis eorum pondus.ʒ.ij. et.ſ. in vn.i. aque frigi de eſt valde iuuatiuum ad illud. ¶ Et confer ei cerebrum leporis nutritum cum vino. ¶ E conferunt ei trociſci facti ex maſſa in quo poſi ta eſt virtus ſimi columbini cum aqua frigida ſunt enim vltimi aut ex vino in ieiunio cuꝰ el infrigidatum. ¶ Et quando qꝰ conferunt ei cl ſteria cum medicinis reſoluentibus vrinam: et iniecto earum in veſica.

¶ De diabete. Caſ.xvi

Digitized by Google

e Sit vt egrediat aqua sicut bibitur in
ipe brem. et proportio quidē huius
egritudinis ad ebibita ⁊ ad mēbra
sua est proportio lubricitatis istōr ⁊
intestinoꝝ ad comesta. ⁊ sunt ei in greco alia
nomina q̄ diabetes: dicitur quandoq; dipsa-
cos ⁊ caduntus. ⁊ nominat arabice circuit⁹ ⁊
rota molendini ⁊ lubricitas renū. ¶ Et dixe-
runt quidam hoc accīs accidit subito: qm̄ est
res nāls non cum voluntate facta: ⁊ lubrici-
tas intestinoꝝ paulatim: qm̄ illic est sensus ⁊
voluntas. ⁊ iste ꝑmo non est cōueniens. ¶ Et
habens quidem egritudinem meatuū trāsitus
fiunt: q̄re bibit ⁊ nō sat̄iat: imo mingit sicut bi-
bit: non valēs retinere penit⁹. ¶ Et causa qui-
dem diabetis est dispositio renū: aut ꝓpter de-
bilitatem accidentem ⁊ dilatantē ⁊ apertionē
orificiorum meatus: quare non adunat tanta
hora qua figat aquositas in rebus. ¶ Et q̄q;
fit illud ex frigore dīnante corpori aut rembus.
⁊ q̄q; facit illud potus aque frigide aut obsef
sio vehemens frigoris in totū penetrātis. Aut
ꝓpter vehementiam attractiue ꝓpter vrtutem
calidam innālem cum mā aut absq; materia
⁊ est illud qō est plurimuꝝ q̄re renes attrahūt
ab epate vltra q̄ illud qō tolerat: quare expel-
lunt illud: deinde attrahūt ab epate: ⁊ epar ab
eis que sunt ante ipsum. nō ergo ceſſat illic at-
tractio ꝯtinua aquositatis ⁊ expulsio. ¶ Et tu
scis ꝙ q̄ expellit illud qō currit q̄q; perdu
cit ad liquefactionē ⁊ ad ethicam ꝓpter multi
tudinem attractionis humiditatis ex corpore:
⁊ q; prohibetur ab eo quod opꝝ ipsum recipe
re de supfluitate humiditatis per potuꝝ aque.
¶ Et tu quidem scis ⁊ cognoscis signa eorū
que dicta sunt ⁊ lecta vsq; ad hanc horam.

¶ De cura. Cap. xvij.

d Habetes qō cuꝝ accidit plm accidit
ex calitate ignea: q̄propter plm cu-
rationis eius est infrigidatio ⁊ humec
tatio cū fructib⁹ ⁊ olerib⁹ ⁊ robub
frigidis de illis q̄ non puocāt: sicut sunt lactu
ca ⁊ papauer: ⁊ gescere in aere frido hūido ⁊
sedere in una aq̄ frē tādiu donec fortasse cōge
lef ⁊ sedeāt sitis eius et infrigidentur renes ⁊ for-
tes fiāt lacerti eoꝝ. ¶ Et cōfert in ea odorare
eāpho. ⁊ nenufa. et sitia de redolēt⁹ frigidis.
Et de illis q̄ valent ad hoc est dormire. Et oc-
cupatio a sit est regimē añs: quare opꝝ vt oc-
cupet saltez sumēdo in potu supfluitatē aque.
⁊ melius illo est vt sumat in potu aquaꝝ frigi-
dā valde: deinde eu omat eā: ⁊ iteret istud i eo.
Et opꝝ vt puertat aquositas a renib⁹ cum vo-
mitu et sudore forti. Et stupefactio pus alcha-
tim est ex eis q̄ ꝓferunt ꝓ dormitatione ꝓtinis
ab iobedientia aq̄ et defectu eius ab attractio-
ne. Iterū et de illis que opꝝ ipm deuitare est la
bor dorsi et assūptio diureticoꝝ. Et lenificatio
qdem nature cōfert eis et si nō cum alijs: sal-
tem cū clysteribus reperatis. plures nāq; eoꝝ
exsūt siccē nāe. Et q̄q; indiget floboromia
in ꝓncipijs egritudinis. Et de ebibitis inuarijs
est lac de quo ebibitur butyrū aceto sum in-
frigidarum: ⁊ de ipso melius est illud quod est
magis spissum: ⁊ ꝓpue quod est ex lacte ouino.
Et aq̄ cucurbite assate: ⁊ succus citro. cuꝝ pfil.
et aq̄ granati acetosi et aq̄ mori et aq̄ prunoꝝ
et filia horum. ¶ Et sint potus huius ḡnis et
eorum fracto cū aqua quātuꝝ poſe est. ¶ Et
rob mēte confert eis valde et aq̄ ro. imo succi
ro. ʒ.i. cōfert eis sedās sitim eorum. et dosis sit
quātitas cotile vnius lacis. ¶ Et iterū aq̄ di-
stillata ex lacte vaccino subtracto butyro: aut
lacte ouino acetoso extracto butyro. ¶ Et de
illis que nos exputsumus ad eos est vt sumat
tur alfoca ⁊ farina ordei et quotiens cōturbat
hoc est magis frigidum q̄re bibatur infrigida
tū. Et de medicinis exputs sunt tro. de balau-
stijs ꝑm hunc modum. ℞. acatie pōdus. ʒ.ij. ro.
ʒ.iij. boli ar. ʒ.iij. gummi. ʒ.i. dragagāti. ʒ.ß. bi-
batur cum mucilagine psilij et aqua frigida et
cum aqua cucur. ¶ Et iterum troc. de spodio
cum aqua cucur. aut citro. aut cum aqua gra-
natoꝝ. ¶ Et iterū sumat spodij et terre sigilla
te et cancroꝝ fluuialium aduſtoꝝ abluto rum
oium añ. ps. i. et lacte tertia partis. i. et se. papa
ueris. et se. lactuce ambor añ. ps. i. et ß. aggre-
gent cum mucillagine psilij et informent ide
troc. et dor ei⁹ sit sicut ribes. ¶ Et de emplis
illa que fiāt ex medicinis in qbus est infrātio
et cōstrictio. ¶ Descriptio empli. ℞. atriplī-
ces et capreolos vitis si inueniant et malo-
ruꝝ et cydoniorum et zahur aliqd aggregef ad illa.
et similiter sula et ribes et agresta et ℞ga pa.
et cortic. granatoꝝ pmisceant oia permixtōe
emplastri et admnistret. ¶ Et de epithimati
bus illud quod recipit acante. ʒ.iij. thuris. ʒ.ij.
succi barbe hircine et laudani et ramul. omnū
añ. ʒ.ii. galla. ʒ.i. terantur et conficiant cū aqua
myrthi hūide et liniatur cū eo. ¶ Et de cly
steribus fortibus in hac egritudine est clystere
bonum factum cum lacte de quo extractuꝝ est
butyrum et cuꝝ succis frigidis stipticis ꝓdictis
in emplis. Et q̄q; fit enema cū clysteribus le
nibus sicut que fiunt ex fenugre. et oleo de cu-
curbita et oleo amigdalino. ¶ Libi aurez eoꝝ
sunt illi qui nō sunt velocis versionis ꝓpter suā
subtilitatē aut coleram: aut ꝓpter suam subtili
tatem et paucitatem: ita ꝙ fiant vapor et resol
uantur et exiccent egōnem. ¶ Et eius quidez
exiccatio q̄q; fit per cōuersionē aquositatis
ab intestinis ad renes: imo si est subtilis resolui
tur aquositas eius: ita ꝙ nō aggregatur ex eo
plimū urine: et si associat⁹ lentitat nāe q̄re est
bonus: nā melior res dispōnis ciboruꝝ quos
sumere ꝓcipiunt: est vt sint tales q̄tenus comi

Digitized by Google

tetur eos lenitas nature ⁊ ofractio sitis. ℂ Et de illis que ipsis ꝓferūt sunt sozbitiões de candaruſio ⁊ aqua ſuſt ozdei ⁊ almuſusar ⁊ alelle/mec. ℂ Et quādoq; ponit cū eis que ꝙ pma tet cōſtrictionē quam ipſi faciunt nature ⁊ alec fidabegi plurima ⁊ pinguedines carnū aialiū ⁊ gallina pinguis ⁊ de pedib⁹ pedes vaccini: ⁊ piſces recētes cum acero p̄epati ſi ſecuritas adeſt de eoꝝ ſitī: ⁊ lac ouinū decoctū cuꝫ aqua donec aqua cōſumatur ⁊ aliqd de lacte omnia illa conferunt eis. ℂ Et oportet vt a fructibuſ cuſtodiantur in quib⁹ ſunt infrigidano ⁊ ſtipticitas cū ꝓuocatione ſicut ſunt cydonia. ℂ Fa/ctū autem a frigiditate qui cum ℏ nō euacuāt a ſitī ⁊ cuius p̄ſentia non accidit nobis rexe runt quidam ſapientum antiquoꝝ ⁊ dixerūt: opꝫ vt ſit ſubtilitas ad ſedandaꝫ ſitim eius: deinde ſoluatur cū clyſteribꝫ lenibus aliquotiēs. poſtea ſoluāt cum pillulis de aloe.ri. numero q̄rū vnaquęq; ſit ſicut cicer: deinde dimitte eū tribus diebus: ⁊ iteret regimē: deinde fac euꝫ mouere ſuper cibum cuꝫ raphano ⁊ que ſunt eis ſilia: deinde calefac corpus eius cū vētoſis ⁊ ponant ſup ipm̄ euaporatiões ⁊ ſuffumigationes ⁊ ꝓprie extremitates eius. ℂ Et q̄nq; neceſſe eſt tibi vt vtaris ſup ipm̄ medicis rubificātibus: deinde queſcat aliqb⁹ diebus: deide exercitetur cum equitatione equali ⁊ tempe/rata fricatione: ⁊ p̄opꝛie in extremitatib⁹ eius: ⁊ in fine eius p̄recipiatur vt balneo calido: ⁊ bibat vinum odozferum.

ℂ De multitudine vrine. Cap.xix.

m Ulitudo vrine ẽ ꝑꝫ modos de quibus eſt ille qui ſit ſm̄ ſemitam diabetis ⁊ nō uſtius cum quo eſt ſitis tm̄: imo illius cū quo eſt ſitis que nō ſatiatur: ⁊ egredit aqua ſicut bibit. ℂ Et de illis eſt cum quo eſt ſitis: ⁊ non ſunt ei diſpōneſ diabetis ⁊ eius virtus. ℂ Et de illis eſt cuꝫ q̄ nō eſt ſitis de qua ſit curandus: ⁊ ſi eſt ardor ⁊ acuitas eius: tunc cauſa in ipſo eſt acuitas vri/ne: aut vlcera ſicut ſcituſti: ſi nō fuerint illic cāe inuoluntarie emiſſiones vrine frigide. Frigꝫ.n. ꝓuocat multotiens ꝓpterea q̄ ꝓſtringit ⁊ ꝓpterea q̄ calefacit ventrē. ℂ Et illius quidez vrina minoraſ cuius egeſtio multiplicaſ ⁊ ſub tiliatur: ⁊ illius cuius ſiccaſ egeſtio multipli/catur vrina. ℂ Et iam cognouiſti ea que conti nuant in ℏ cum illis que p̄terierūt ⁊ iam q̄dē p̄terijt curatio oium illoꝝ. ℂ Et dicam ℏ ite curationes eius que eſt ex frigore. ℂ Dico er go q̄ omnes medicine que ſunt ad cotum ca lefacientes inuatiue ſunt ei qui habet multitudinē vrine ex frigore: ⁊ ſozbere ouaſ ſozbilia in ieiunio inuatiuū ē: ⁊ ſumere gīa lactis cocta. ℂ Et ex eis que ipſis cōferūt iterum eſt deco/cto granoꝝ myrti ⁊ piroꝝ ſiccoꝝ ⁊ dactiloꝝ omni die cum vn.ℨ. in ieiunio. ℂ Et myrrha ⁊ de medicinis bonis ⁊ ſimiliter almahaleb ⁊ ſilr ciper ⁊ thus ⁊ ſilr galāga ⁊ ſilr ſcoria ferri ⁊ coriandrū. ℂ Deſcriptio medicaminis. ℞. caſto. ⁊ myrrhe ⁊ haſce ⁊ cuppule ⁊ glandium ⁊ pireri oium aā. pres eq̄les: fiant ex eis pil/lule cum aq̄ myrthi ℈vnde de q̄ ſumaſ ad men ſurā vn.i. ℂ Cluſtere ad illō bonū ⁊ confortat renes. ℞. ſuccū alhaſce decoctū donec fiat ſoꝛ/tus ⁊ vitellū ouī ⁊ adipē renis capr̄ini: colank ⁊ reſoluank oīa iſta eq̄liter ⁊ aggregenk: ⁊ ſu/maſ de lacte recēter mulcto ⁊ butyri ⁊ adipis gibbi cameli: ⁊ olei alcabet aſcadra pres eq̄les: q̄rū ſūma ſit filis ei q̄ ſumpſiſti in p̄nus: ⁊ con/quaſſenk ad inuicem: ⁊ fiat cum eis clyſtere.

ℂ De mictu ſang. ⁊ ſanie ⁊ vrina filī lotura carnis ⁊ capillorum ⁊ de vrinis extraneis q̄ ſunt ſimiles illis. Cap.xx.

s Anguis q̄ō purus qui mingit: aut eſt ſan. p̄cedens ex mēbris que ſunt ſupra renes ⁊ veſicam ſicut eſt epar: aut ex corpore toto ꝓpter repleno/nē multā ſuperfluā q̄re ſeparat cōitas venarū ſm̄ ſpēs tres notas: aut dimiſſionē ꝓſuetudinis: aut abſciſſione mēbꝝ: ⁊ reliq̄ que ſcituiſti: aut ſm̄ modū criſis ⁊ mūdificationē ſuperfluitatū: aut obuiationē p̄cuſſiuam ⁊ ſaltū ⁊ caſuꝫ ⁊ p̄cuſſionem exp̄imētez ſang. ⁊ ſilr omne q̄ō currit curſu eoꝝ: ⁊ ℏ ſm̄ minus. ℂ Et aut eſt in pribus mēbꝝ vrine ꝓpter inciſionē vene: aut apꝛionē eius: aut ipſius ſciſſionē per pcuſ/ſionē aut caſum aut vētoſitatē aut frigus ſcin/dens cū detectione aut ꝓpter coꝛroſionem: ⁊ q̄nq; eſt gīatio illius a tetano ⁊ ſpaſmo ſorti/bus. ℂ Et q̄nq; eſt ſpēs vrine ſanguinee p̄o/pterea q̄ liquefit carnoſitas redīcs in ſan. aut ꝓpter vehemētiā tenuitatis ſan. in corpe. Hoc eni cum accit cum fortitudine renes attrahunt ſang. p̄m̄: ⁊ ſunt ꝓmo due imētiões in facilita te curſus ſan. q̄m̄ currit curſu ſuperfluitatis: ⁊ q̄m̄ nō eſt ei eſſentia: q̄re currit. ⁊ ſecūdo eſt in/tentio vnā: ⁊ cum renes attrahūt cū fortitudi/ne expellunt illud ad veſicam. ℂ Mictus ꝓo ſan. filis lotura carnis fit aut ꝓpter debilitatem digeſtionis ⁊ diſcretionē in renibus aut ꝓpter debilitatem earū in epe. ℂ Mictus ꝓo ſang. p̄mixti cū humoꝛib⁹ groſſis fit p̄m̄ ꝓpter debi litatē renū. ℂ Et ſilr mictus rei ſilis capillis: naz forſaſſe eſt cā eius debilitas digōnis renū: ⁊ forſaſſe eſt cā eius debilitas digōnis venaꝝ: ⁊ q̄nq; eſt lōga valde. q. duob⁹ palmis: ⁊ q̄nq; eſt ad albedinē declinis: ⁊ q̄nq; ad rubedinē: ⁊ non, plongak niſi cā ſue gīationis in inuolu/tionibus venarū renum aut aliox. ℂ Et ex ci bis groſſis ⁊ gīab⁹ lactis ⁊ granis ſicut fabis ⁊ ſimilib⁹: ⁊ nō eſt in eius mictu de timore ſm̄ ꝙ terrēt coꝛper exitū eius ⁊ facit timere. Mictus autē puris ⁊ mictus ſang. p̄mixti puris: quādoq; fit p̄opter erupuonem aldubellei in

Digitized by Google

mẽbris superioribus pulmonis et pectoris: et
epis: quẽadmodũ scriptũ fuit in loco suo: aut
pp apa eruptũ in mẽbris vine aut ꝓpter vlce-
ra in eis hñtia pturitñ: aut nõ hñtia pturitum.
¶ Urine ẽo grosse minguñt aut cã mũdifica-
tiõis z crisis z expulsiõis quã sequñt alleuiatio.
¶ Et qñq; sunt pp multitudine hu. grossoꝝ
pp debilitatem digõis. ¶ Urine ẽo pingues
facilis exitus signt liquefactionẽ adipis: z opꝫ
vt redeamus in ca. distinctionis ad sermonẽ no
strum in urina. ¶ Inquit Hypo. Cum mingñt
san. sine dolore z est paucus in horis quibusdã
non est malum in eo. Cum autẽ perseuerant: tũc
fortasse accidit fe. z mictus puris.

¶ De signis. Cap. xxi.

m Icti san. puri q est ꝓpter replonẽ z
cãs compares et signt cãe sue z signa
cãꝫ eius de illis q̃ scisti. ¶ Et ille
q est pp apitionẽ venaꝝ fit sine dolo
re z est mũdus sincer⁹. Verũ sang. apitionis fit
paulatim z erupciõis et fixiõis fit plm. z in ves
ca q̃ò aptio z erupcio cũ q̃ currat san. plũmus:
z fit in remb⁹. Uesice. n. aduenit aq̃ositas colata
san. ẽo. nutrimẽti recipit ex venis puis in qui-
bus venit ad eã nutrimentũ tm. q̃re nõ est in ea
san. eruberãs. z ad renes q̃ò venit san. plurim⁹
cum aquositate. Colat ergo apud eos aquosi-
tas: z aduenit et vene magne ex ꝙbus mẽbra
alia nutrimentum sumũt: q̃re est san. illoꝝ plus
q̃ ille quo indigent. q̃re est plurimus. Et vene
eoꝝ sunt non minute z neq; sunt boni situs eq̃-
lis. Uene ẽo vesice sunt cõseruate nõ expolite
scissioni et eruptioni cũ situ suo. ¶ Et san. qui
dẽ vlcerũ est cũ dolore quodã: et si est corrosio
est paulatim ad nigredinẽ declinis. ¶ Et qñq;
est cum eo feror: et fit plm eius post egritudies.
¶ Et multoties sunt cũ eo cortices: et sames
et pus et resoluit illud exitus sang. puri. et sicut
sciuisti ex signis vlcerũ et signis eius q̃ò egredi
tur ex eis. ¶ Signt ẽo liq̃factiõñ liq uefactio:
et quillud q̃ò mingit de sang. est tenue sicut adu
stum: ac si ipm sit abrasio libri. ¶ Illũ autẽ qui
est ꝓpter tenuitatẽ san. corpis signt illud q̃ egre
ditur ex floboromia existẽs valde tenue: et nõ
associatur aliud signũ. ¶ Locus autẽ sanies et
dolor⁹ cognoscit etiã per dolorem si fuerit do
lor: et cognoscit per signa egritudinum in ꝙbus-
cũq; mẽbris existant: sicut per signa apostema-
tis aldubellarij aut vlceris aut repletionis: et co
gnoscit ex via cõmixtionis: nam quãto magis
est altior tãto est vehemẽtior⁹ cõmixtionis: et
q̃to plus est inferior: tanto est vehemẽtioris sepa
rationis illo. ¶ Et illũ q̃ò qui fit ꝓpter causas
vicinas ẽge antecedit vrina et elongatus a ve
ga postꝙm ab vrina aut pmiscet et vehemen
ter. filis aũt loture carnis est signiu⁹ debilitatis
renum aut epans. ¶ Illa quidẽ que est et reni
bus est vehemẽtioris albedinis et ad grossitu-
dinẽ declinãs: et epatica est magis trahens ad
rubedinem et subtilioꝝ et similioꝝ sanguĩ. ¶ Et
significant apa illius et sanies vrinã signa apartis
nota fm mẽbrum vnũquodq; et cõmitantiam
febris: et ille qui est purulẽtus egrediẽs ab apo
stemate est plurimus subito: et nõ ꝓducit ad ex
coriationẽ et vlcerationẽ et nocumẽtũ: et ille q̃
est ex vlceribus est pauc⁹ et sepat: et q̃q; cozũ
pit icessum suũ cũ sanie et pus. ¶ Et cũ illa que
de vltis expulsiõibus est cretica est alleuiatio et
fortitudo et est subito. ¶ Et illa que fit causa re
plctiõis: aut causa diminutionis exercitij: aut ab
scissionis membri: quandoq; hꝫ periodos.

¶ De curatione. Cap. xxij.

f Icti quidẽ a replctione et que cũ ea
dicimꝰ iam sciuisti curationes in ꝓn-
cipijs vlib⁹ z que sunt posita. ¶ De
facto ẽo ab vlceribus iam sciuisti q̃
curatio eius est curatio vlcerꝫ et corrosionis.
Et iam ostẽdi ubi oia illa in loco suo. ¶ Et cu
ra debilitatis digõis in rembus: et epate et li-
quefactionis et tenuitatis humoꝝ totũ est ex il
lis q̃ sciuisti. ¶ Et scias q̃ cretici et eius qui est
fm semitã expulsionis non est retentio necessa-
ria. ¶ Cũ ergo indiges flõmia tunc magis cõ
fert saphene q̃q; basilice et subtilia cibũ post flo-
borominam: et nõ appꝛoximes stipticis sicut est
cib⁹ fact⁹ cum sumach: nisi post q̃q; vrina figr mũ
dificationẽ. Stiptica enim congelãt quod inni
scarum est et constringunt: q̃re q̃q; reuertitur
aquositas ad posteriora: et in ea est timor: et si-
militer acetosa. ¶ Mictus aũt capillorꝫ idiget
vt in ipso administrent subtiliatiua incisiua ex
diureticis et medicinis ad lapidem: vt sit cibus
humectãs humectatiõe abundanti. ¶ Et cura
tio quam nũc oportet me dicere est curatio mi-
ctus san. qui est cã sepatiõis cõtinuitatis in ve-
nis. ¶ Et curationes q̃ò cões inter illũ qui est
cã vesice et renũ sunt infrigidatio et constrictio
cũ medicinis q̃rũ ples dixim⁹ in ca. fluꝫ san. mẽ
strui cũ stupefactiõibus: vt facilẽ penetrare medi
cinas: et vt tu aũcedas cũ attractiõe san. ad po-
steriora cum ventosis: et flõmia subtilis pauca et
basilica: et acceptione ciborũ ingrossantiũ san.
et infrigidantiũ ipsum: et quiete et trãquillitate et
ꝓstrictione mẽbroꝝ extremoꝝ. Et oportet vt di
mittat coitum omnino. Et oportet vt admistres
tunas in quibus decocta sunt stiptica et ex lenti
bus et corticibus granatorũ et
cydoniꝫ et pirꝫ: et gallis et virga pastoris et
silibus. ¶ Et de medicinis fortioribus in reti
one eius sunt albasce et seruatura ligni alna-
bac et radix cẽtauree maioris et grana peonie.
¶ Et de epithimanb⁹ radices raphani et silig
nabarie et filige spine et sumach et radix prunꝰ
siluestris et cortic. granatoꝝ de ꝙbus fiat epithi
ma cũ aq̃ ribes: aut acresie et sucus ro. et semp
una sola est epithima bonũ: et ꝓpter radix eiꝰ

Digitized by Google

eſt dragagāto ⁊ aliquo ſuccoꝝ ſtipticoꝝ. ¶ Et ex linimētis in dorſo ⁊ pectine ſunt myrtipa ⁊ trimentū: ⁊ galle ⁊ charte cōbuſte ⁊ acatia. Et de illis que bibuntur eſt troc. qui recipit balauſtiarū ⁊ ſan. draconis ambox aā.ʒ.i. ¶ Et de ſorbitionibus que neceſſaria ſunt in mictu ſan. ex veſica facto: eſt troc. hmōi. ℞. aluminis iameni ⁊ balauſtiarū ⁊ ſanguinis draconis omniuꝫ aā.ʒ.i. dragagāti.ʒ.ij.ℨ gummi.ʒ.ſ. detur in potu in vino pontico dulci; ⁊ ſucco portulace ⁊ quod eſt ſub illo: ⁊ magis incolume eſt illud qđ recipit dragagāti ⁊ ſe. papaueris ⁊ terre ſigillate ⁊ iuncī barbe hircine ⁊ gummi prunoꝝ nigri ⁊ hara de oium pices cōpies: ⁊ doſis eius ſit a.ij.ʒ. vſq; ad.iij. ¶ Et iterum ſi ardor ſanguine: ⁊ harabe amboꝝ aā.pond.i.ſolij pars.ſ. aluminis iameni ſextam partis vnius: boli ar. pars.i.ℨ media: ⁊ doſis eius eſt vſq; ad aureū medium in quibuſdam ſuccis ſtipticis. ¶ Et qñq; ponunt in eis ſtupefacientibus ſicut eſt hec deſcripta. ℞. croci ⁊ granoꝝ alpharmel ⁊ granoꝝ malue ſilueſtris ⁊ opij omniū aā.ʒ.ij. amigdalas mundatas.iij. ⁊.ſ. numero: de q̄ ſumat ad nucis magnitudinē. Et iterum contra. madragore aſſari ⁊ aniſi aſſati ⁊ granoꝝ pini aſſatorum omniū aā.ʒ.iij. papaueris nigri.ʒ.ij. cōficiantur cuꝫ vino de quo ſumatur pōdus.ʒ.ij. ⁊ ſuper ſuffuſ cornu cerui adusti ⁊ dragagāti: ſumātur partes equales: ⁊ fiat ſuffuſ cum rob myrti. ¶ Et iterū medicamen qđ antiqui laudauerūt eſt ſeminis amigdarū mundati grana.xxx. grana pini.xij. nūero: amigdale amare excoriate ſeptē numero: ſeminis malue.ʒ.iij. fit doſis eius.ʒ.i. in ieiuno. ¶ Illud ꝓ quod veſice propium eſt: eſt vt ponāt medicine que ebibūtur fortiores: ⁊ diuretica in ea fortiora iterum. ¶ Et de illis quibus iuuamentū ſit iterum: eſt vt emplaſtret cum ſpōgia infuſa in aceto que ponāt in oibus lateribus eius: ⁊ in duobus emūctoriis ⁊ alijs. ⁊ vt adminiſtrētur medicine in ea imecte cū ſuccis: ſicut eſt ſuccus arnogloſſe ⁊ ſuccus albatar ⁊ ſuccus portulace. ¶ Et de medicinis troc. aneti predictus: ⁊ troc. de ſtupefacientibus predictis: et cornu ceruinum aduſtum ⁊ harabe ⁊ ſemen canabis: ⁊ gūmi galle ⁊ ſuccus barbe hircine ⁊ balauſtie ⁊ aliquantulum aneti ⁊ plumbum aduſtum ablutum ⁊ virtus de ſtupefacientibus opiatis ⁊ que cum iuſquiamo ſunt cōfecta. ¶ Et de regimine retentionis curſus ſang. veſice eſt poſito ventoſarum ſuper illa ⁊ anchas ⁊ pectines: illud enim retinet ſang. ¶ Deinde adhibeatur regimen eius quod iuſcatur ſm qđ dictum eſt. ¶ Et de cibis eſt panis tritus in late etiam ex quo butyrum eſt extractum ⁊ cibus ꝑdictus cū granatis ⁊ cibus factus cum ſumach. Et ſi virtus fuerit debilis confortetur cum iure ſtipticorum confortato cum carne cōtrita ⁊ cibetur cū aleſiſdabegi ⁊ ex cubegi ⁊ ꝑdictus maſculus ⁊ turturibus cum aceto cōditis ⁊ cū aqua acetoſe ⁊ granoꝝ granatoꝝ ⁊ lacte decocto ⁊ filibuſ illis. ¶ Et ſi nō fuerit excitatio a vino ꝓpter ea ſum virtutis aut vehemētia deſiderij: tunc detur ponticum groſſum nigrū. ¶ Ciqꝫ ſanat ille qui mingit ſan. aut ſanē tunc bibat illud qđ eſt permixtum: aut abſtergat ⁊ prouocet ⁊ non retineatur vrina oīno: ⁊ redeat egritudo.

¶ Fen.xx. de diſpoſitionibus ſgnationis maſculorum que eſt duodecim tractatuum.

¶ Tractat⁹.i. de vlis ⁊ appenitu cocundi.

¶ De anathomia teſticulorum ⁊ vaſoꝝ ſpermatis. Cap.i.

Sublimis deus creauit duos teſticulos ſicut ſciuiſti q̄ ſunt mēbra principalia in quibus generat ſperma ex humiditate delata ad eos in venis q̄ eſt. q. ſuperfluitas cibi ārti in corpore toto. Et eſt ſan. magis digeſt⁹ ⁊ magis ſubtilis. commouet. n. in eis per ſpūm: ⁊ in meatib⁹ qui veniunt ad duo ova eſt de venis pulſatilib⁹ ⁊ quietis plūmis ramificatis ex vena pulſatili ⁊ vena quieta que ſunt due radices ramificatione plumoꝝ anfractuū ⁊ involutionē: que tādiu ramificant donec incipiūt ma quasi in vna illarum duarū facis ſit ſilis incifioni tue quam facis in pluribus venis ꝓpter multitudinem orificiorum que apparēt. ¶ Deinde effundit ab eis in vaſis ſpermatis que dicemus ad ℵgā ⁊ ꝓpterea ſtur in cōmixtione cū mulere que eſt cor⁹ nāli ad matricē cui obuiat mēbris orificium cū apertione ⁊ attractione vtriuſq; cum cōuenunt duo pares ſimul. ¶ Et teſticuli quidem duo creati ſunt ⁊ eſt ſubſtantia eorū mēbro glandoſo albe carnis que eſt res magis ſilis carni māmille ⁊ aſſimilat ſan. qui effundit in ipſo⁹ cum colore ſuo: q̄re albificatur ⁊ ꝓpterea ꝓpter illud qđ cōmouet in ipſo de aeretate ⁊ per ſpūm. ¶ Et meat⁹ qđ in quo veniunt vene ad teſticulos eſt ex ſiphac maiore qđ eſt ſupſemur. Sed pāniculi qui tegit arterias ⁊ venas venientes ad teſticulos orgo eſt ex ſiphac maiore ſicut ſciuiſti in loco ſuo: ⁊ filū ꝓtinuat enim cum pāniculo nucce: ⁊ deſcēdit ſup illud qđ deſcendit de venis ⁊ ſuſpenſorijs in pub⁹ inguinū ad duos teſticulos: q̄re gñat ex eo meat⁹ inter penetrans: ⁊ pāniculi tegēs illud qđ penetrat in barbalati inguinis generatio eſt ex eo. ¶ Et tu iā ſciuiſti in anathomia venarū qꝫ ad ouum ſiniſtrū venit vena alia ab illa q̄ venit ad dextrū cū nutrimēto. Et qꝫ illa que venit ad dextrū effundit ad ipm ſan. magis digeſtū ⁊ magis mūdificatū ab aquoſitate. Et ouū qđ dextrū in plūbus hoib⁹ eſt fort⁹ q̄ ſiniſtrū niſi in illo q̄ eſt in iudicio laſſitudinis. ¶ Baſa aūt ſpmatis icipiūt ficut barbalati exiſtente in vnoq̄s ouo barbalati vno q̄ſi ipſe ſit ſeparat⁹ ab eo nō ex ipſo gñat⁹: ilz ſit ꝓtigēs adhe

Digitized by Google

vene ꝛ dilatat vnūqꝺqꝫ eox ꝛ ꝓpue ouum dilaratione que hꝫ quātitatē ſenſatā: deinde incipit ꝓſtringi. Ꝗius ramificenſ ꝓpue in mulieribus vice alterꝝ apud ſtatū ſuū: ꝛ iſta vaſa aſcendunt in ꝓmis: deiñ declināt ad colluꝫ vefice ſub meatu vrine. ¶ Virga vero eſt mēbrū iſtꝛale gñatū ex mēbris ſingularibus ligamentalibus ꝛ nerioſis ꝛ ventoſis ꝛ carnoſis. ¶ Et principium originis eius eſt corpus ozū ex pte pectinis ꝛ ligamentale plurime ꝑcuitatis late ꝙ ius ſit gñatū in pluribus diſpōnibus cooptū: ꝛ ió qñ ipm repleſ ventoſitate fit erectio. ꝛ curruit ſub hoc corpore arterie plures dilatate ſupra hoc qꝺ ꝙuēit ꝙtuan hui⁹ mēbri. ¶ Adduuntur ei nerui ex ꝓnotibus caude: hꝫ nō plñ ſint ſubmerſi in ſuba eius: ꝛ ipſi nō ſunt niſi nerui quorum ſuba eſt ligamentalis priuati ſenſu. ¶ Et nerui ex ꝙbus erigit apud. G. alij ſunt a neruis moliificatuis ex ꝙbus moliificat. ꝛtu qꝺē tam ſcuiſti lacertos ꝓprios virge in.c. lacertoꝝ. ¶ Et in virga ſunt meatus tres. ſ. meatus vrine ꝛ meatus ſpermatis ꝛ meatus alguadi. ¶ Et ſcias ꝙ virge aduenit virtus erectionis ꝛ ventoſitas a corde. ꝛ aduenit ei ſenſus ex cerebro ꝛ nuca. ꝛ aduenit ei ſan. equalis ꝛ deſiderium ex epate. ꝛ deſiderū nāle qñqꝫ fit ei cā renū: ꝛ apud me pncipiū eius eſt ex corde.

¶ De cauſis erectionis. Cap. ij.

Erectio accit qñqꝫ ꝓptenſionē cāne concaue ꝛ que ſequunt eā dilatare ꝛ ꝓlongare ꝓp illud qꝺ effunditur ad ipſam de ventoſitate foꝛti quā defert ſpūs deſiderantus ſpiritus in quo incedit ſang. plurimus ꝛ ſpiritus groſſus. ꝛ ꝓp illud accidit cum ſomnus ex calefactōe arteriarū que ſunt in mēbris ſpermatis ꝛ attractōe ventoſitatis ꝛ ſpūs ꝛ ſan. ad ipſa ꝛ ſit erigaſ. ¶ Et de illis que aduiuant ad hanc erectionē eſt omne in quo ē humiditas exīnea ꝓparata ad hoc vt ꝙertatur in ventoſitatē: ꝛ eſt non facile. Non. n. ꝓt dicere ſtio prima ꝙertere eam in ventoſitatē ꝛ fixure illud qꝺ ex ea reſoluit in ventoſitatē reſolōneve loci: imo figitur vſq; ad rigōnē tertiā. Illic. n. inflatur. ¶ Et vſus coitus ꝙfortat hoc mēbrū: ꝛ facit ipm lacertoſum ꝛ ingroſſat ipſum: ꝛ dimiſſio eius liquefacit ꝛ arefacit. Operato nāq; quēadmodū dixit Hyp. ingroſſat ꝛ opōnis eſt dimiſſio liquefacit. ¶ Et cā qdem deſiderij ꝛ motus eius: aut eſt meditatiua: aut eſt ꝓp multitudinem ventoſitatis in ſan. ex quo generatur ſperma ꝛ ex quo nutrit inſtrm virge. quare inflatur ꝛ erigit. ꝛ fit ꝓp illud qꝺ mouet ex deſiderio ꝓp ꝓparationē mēbri ad illud: qñ tenſio facit accidere mordicationē. ¶ Et iterū cū ꝙgregaſ ſperma in mēbris coitus ꝛ multiplicatur ſignificatio ſēpōnis eius mouenſ materie in ipſis. ¶ Et qñqꝫ fit erectio ꝓp mordicationem mās ſtantis in glandulis poſitis in duobus lacertibus orificij vefice: aut materiei tenuis ſubtilis veniēs ad eā ex remb⁹ ſicut fit ꝓp motū ſpmatis ipſi⁹ cū acuit ꝛ multiplicat ꝛ mordicat.

¶ De cauſis ſpermatis. Cap. iij.

Sperma ē ſuperfluitas digōnis quarte que fit cum diſpartt cibus in mēbris refudando a venis: tertia digōne iam expleta: ꝛ eſt de ſumma humiditatis ꝓme coagulationi ex qua nutrunt mēbra dura vtpote vene ꝛ arterie ꝛ filia illis. ¶ Et qñqꝫ reperit de ea plñ retentū in venis ad qꝺ iam ꝓcedit digō quarta ꝛ remanſit vt nutriant ipſo vene: aut ꝙcūr ad mēbra hōgenea ꝛ nutriant ꝓter qꝺ nēcia ſit magna alteratio illius ꝛ ꝓp illud ꝓuenit ſperma ex eo. ¶ Et apud. G. qdē ꝛ medicos maſculo ꝛ ſcie ſimul ſunt duo ſcia de ꝙbus ambobus dicit nomen ſpermatis non cōtrate nois tantū ſed vnuoce. ¶ Et in vnoquoqꝫ duorum ſeminū eſt virtus formandi ꝛ informandi ſimul. verū ſemen maſculinuꝫ eſt fortius in virtute a qua eſt inceptio informationis cuiꝰ dei. Et ſemen femineū eſt plñ in virtute a qua eſt principiū informatōis. ¶ Et ſperma quidem maſculi expellitur ꝓpe matricem etiam quare deglutit ipſum os matricis attractione vehemēti. Et ſperma quidē mulieris expellit inter matricem eius in vaſis ꝛ venis ad locum ꝙceptionis. ¶ Sapientū vero medicoꝝ cum intentio ꝓprehendit eſt comprehenſio ꝙ in ſpermate maſculi eſt principiū formationis: ꝛ ꝙ in ſpermate femine eſt principium informationis in re ꝓpria. ¶ Virtus. n. formatiua in ſpermate maſculi intendit informando ad ſilitudinē eius a quo ſeparuꝫ eſt niſi ſit aliquid qꝺ impediat ꝛ ꝓhibeat. ꝛ virtus informatiua in ſpermate mulieris intendit ſeparatum in recipiendo formā ad hoc ꝙ recipiat eā ſm ſilitudinē eius a quo ſeparatum eſt. ¶ Et nomen qdem ſpermatis cum de eis duobus dicitur eſt per cōtratē nois vt cōponat intentio aggregans rem diſtinctā in intentione. Nam in intremone qua noiat expulſio viri ſpermatica non noiat expulſio femine ſpermatica. ꝛ vere qdē nam ſperma viri eſt calm digeſtū ſpiſſuꝫ ꝛ ſperma femine eſt ꝙuus ſan. menſtrui digeſtum parūper: ꝛ ꝙerſum parū: ꝛ non elongat a virtute ſanguinea elongatione ſpermatis viri. ꝛ ꝓp hoc aſſimilauerunt ipſum ꝓhibentes antecedentes menſtruo. Et dixerunt ꝙ ſpma maſculi qñ ꝓmiſcet operat cum virtute: ꝛ nō eſt alicui parti eius plurimus introitus in rectificando particularitatē corporis infantis. Illud. n. ē ſpermatis mulieris ꝛ ſan. menſtrui. imo plñ ſtudij ſui eſt in particularitate ſpūs infantis: ꝛ nō eſt niſi ſicut coagulū agens in lacte. Spma aūt mulieris eſt fundamentū particularitatis corꝓis infantis. ¶ Et vnūqꝫ ambox cruberare facit qꝺ generat ſan. calm ꝛ humidū. ¶ Cognito vero

Digitized by Google

gritudinis vnius harum duarum intentionē
pertinet ad sciam nālē: ⁊ nō nocet medico igno
rantia eius. ¶ Et nos qdē iam exposuimus
dispōnē in ea in libris nris radicalib⁹. Et hyp.
qdē dixit in suis intentionibus q̄ plūs mate
riei spermatis est in cerebro ⁊ q̄ descendit ex
duabus venis que sunt post ambas aures. Et
pp hoc abscindit flōmia ambarū gīationē ⁊ fa
cit incurrere sterilitatē: ⁊ est san. eius lenis: als
lacteus ⁊ cōmunare sunt nuche vt non elongeť
a cerebro ⁊ que ei similanť spacio longo: qua
re alterareť cōplō illius san. ⁊ cōuerteret: imo
puenūt ad nuchā: deinde ad renes: postea ad
venas que venunt ad testiculos. ¶ Et. S. qui
dem iam scisti an faciat incurrere incisio ha
rum duarū venarū sterilitatē an non. ¶ Hip
ro vť q̄ non oz vt sit sperma ex cerebro solo:
Quis eius fermentū ex cerebro sit: ⁊ est verum
qđ dixit Hyp. de esse duarū venarū: imo oz vt
sit ei ex oi membro puncipali fons: ⁊ vt sit ex mē
bris alijs resudatio ēt ad istas radices: ⁊ ppter
illud est assimilatio: ⁊ pp hoc gīať ex membro di
minuto membrū diminutū: ⁊ illud fiat dum ve
ne non vltimā finē sequunť: ⁊ non pcedit appe
titus vltimus cum digone cōpleta. ¶ Et sper
ma qñq̄ expellit vētositas pmixta ei: ⁊ necesse
est vt precedat exitus eius exitum illius.

¶ De signis complexionis membrorū spēr
maticorum. Cap.iij.

s Igna cōplōnis calide sunt appariō venarum in virga ⁊ pelle testiculoꝝ grossitudo eius ⁊ asperitas ipsi⁹? Et velocitas ortus pilorꝝ sup pectinē ⁊ que sequunť ipm: ⁊ asperitas ⁊ multitudo ⁊ spissitudo ipsorꝝ ⁊ velocitas pfecutionis. Et qui vult cognoscere cōplōnē sui spermatis rectificet regimen: deinde attendat colorem sui spermatis. ¶ Signa cōplōnis frē sunt contraria illis signis. ¶ Signa cōplōnis hūide sunt subtilitas spermatis ⁊ multitudo eius ⁊ debilitas erectiōis. ¶ Signa cōplōnis ficce sūt ⁊ta illius signis: ⁊ qñq̄ egrediť spma in ipsa filoſū.

¶ De signis cōplōnis calide ⁊ ficce. Cap.v.

s Ant dñū spissitudis suba spmatis. Et assiduatō desiderij apud qualz pñtiā. Et q̄ ipregnat plūs. Et efficit masculū: ⁊ est desiderū vehemens ⁊ velox. Et eius erectio est fortis: verūm abscindatur a coitu iterū velociter. q̄ si supfluat calidas ⁊ siccitas eri: parū aque ⁊ parū descensionis cum velocitate erectionis. Pilli vero sunt super pectinē ⁊ anchas ⁊ que sunt iter eas: sūt in calida ⁊ ficca plures spissi.

¶ De signis cōplōnis calde ⁊ hūide. Cap.vi.

c Et plūs spmatis & calda ⁊ sicca: sed ē paucior pilorꝝ ⁊ minus ipregnāť ⁊ vehementior ad fortitudinē super coitū plūs: ⁊ non est plurimꝰ desiderij: ⁊ erectōis: ⁊ ledit a dimissione coitus supflua. Et est plurime pollutiōis ⁊ velocis executiōis.

¶ De signis cōplōnis frē ⁊ hūide. Cap.vij.

s Ant lentitas pectinis. Et tarditas de siderij coitus: ⁊ tenuitas spmatis: ⁊ paucitas impregnationis: ⁊ tarditaꝰ ortus pilorum ⁊ paucitas.

¶ De signis cōplōis frē ⁊ sicce cor. Ca.viij.

s Ant grossitudo spermatis ⁊ paucitas eius. Et est diuersa a calida ⁊ humida in modis omnibus.

¶ De signis cēplōnū innālū. Cap.ix.

s Ant vt accidant signa que sunt naturalium dum non fuerunt prius. Et significat earum distinctio nē sensus.

¶ De tumamentis coitus. Cap.x

c Otus bonus est ille qui fit in hora. quā supfluitatū sequiť eūo: ⁊ allenat corpus ⁊ pparat corpus ad augmētum: sicut cum de cibo postremo sumitur aliqd quasi delegatū mouēť nāvt restaret motu fortis: cūm sequiť ipressio fortis: ⁊ adiuuat eum illud qđ est in hmōi de pfecutione.

¶ Et qñq̄ segrē ipm expulsio cogitatōis diuantis ⁊ acgsito audacie ⁊ cdomatio ire supflue ⁊ acgsito grauitatis. ¶ Et ipse qdē pfert melle ⁊ pluribus egritudinibus colere magre ppea q̄ dilatat ⁊ ppea q̄ expellit sumū spmatis aggregatū a pte cerebri ⁊ cozis. ¶ Et pfert doloribus renū repletoꝝ ⁊ egritudinibus flegmatis oibus ppte in eo cuius calitas innata est fortis quā non destruit exitus speratis: ⁊ ppter hoc regit appetitus cibum. ¶ Et qñq̄ abscidit mās spatū accrūū in pubis inguinū ⁊ testiculoꝝ. ¶ Et oēm cui aduenit apud dimissionem coitus ⁊ cōstrictionē coitus tenebrositas visus ⁊ vertigo ⁊ grauitas capitis: ⁊ dolores emunctoꝝ ⁊ anchaꝝ ⁊ apara eoꝝ qui tepatus est sanat. ¶ Et plurimoꝝ quoꝝ cōplō regrit coitū cum ipm dimittunt infrātur corpus ⁊ relique dispones ⁊ cadit appetitus cibi: ita vt ipm etiaz non reciptat ⁊ expellat cum vomitu.

¶ E oēm in cuius corpore est vapor fumosus coitus alleuiat ab ipso: ⁊ pfert ei ⁊ remouetur ab eo qđ timet de nocumento coartatōis vaporis fumosi. ¶ Et qñq̄ accit viro ex dimissione coitus ⁊ abundantia spermatis ⁊ frigore eius ⁊ puersione ipsius ab ventositatē vt mutat sperma ad cor: ⁊ cerebrū vapore malū ventosum: sicut accidit mulieribus ex coartatōe matricis.

¶ Et minores dispones illius nocumenti: ⁊ antecq̄ spergatur ventositas sunt grauitas corporis ⁊ frigiditas eius ⁊ difficultas motuum.

¶ De nocumento coitus ⁊ dispositionibus eius ⁊ media figurarū. Cap.xi.

c Otus euacuat de substāna cibi postremi quare debilitatem affert cuius similē alie non afferunt euacuatōes

Digitized by Google

enacuat de substantia spūs rem plurimā, ꝓpter delectationē: ⁊ ꝓp illud qui plus delectantur plus sunt cadentes in debilitatē. ¶ Et coitus qdē velocuter facit pueuire illum qui plūs covertur ad infrationē sui corporis cā sui ⁊ resolonē calitatis innatę ⁊ mortificationē virtutis ⁊ preparat ipm in primis ad calitatē fumosam adeo donec multiplicent sup ipm pili: deinde succedunt ei infrātio cōpleta: ⁊ debilitas sensuū visus ⁊ auditus ⁊ accīt ei uribus ei⁹ repor ⁊ dolor: quare nō forsitan sustinet onus sui corporis. ¶ Et cīt sitat dispō ei⁹ epilepsie occulte ꝓp illud: ⁊ qnq; operatur in ipso nigredo: deinde ei tinuas ⁊ accīt ei periodi a debilitate: ⁊ vt ei ꝙ sit incessus formicarū in mēbris suis icipiēs a capite suo usq; ad finē dorsi. ¶ Et accidit ei tinitus ⁊ multotiens accīt ei sensatte adurentes. ¶ Et qnq; aduenūt ei tremor ⁊ debilitas neruor ⁊ vigilie ⁊ ꝓminentia oculor ad exteriora ēt sicut accīt in sepatione aie a corpore: ⁊ accīt ei caluitū epilepsia ⁊ dolor dorsi ⁊ renū ⁊ vesice. ¶ Dorsum vero ignescit prius: quare attrahit mām dolor ad ipm: ⁊ restringit eorum nā: ⁊ qnq; facit incurrere colicā: ⁊ facit accidere ei⁹ feror ⁊ fetet eor os ⁊ carnes gingiuarum. ¶ Et in illis in quor corpore sunt humores mali colerici mouet post coitū horripilatio: ⁊ in cuius corpore sunt humores putridi ꝓcedit post coitū ex eo odor fetidus: ⁊ ei ꝙ est debilis digōnis accit post coitū rugit⁹. ¶ Et de hoibus est qui est passus cōplexionē malā. ¶ Dimissio coitus ꝓstat plūs ⁊ grauat corpus eius ⁊ capur ipsius ⁊ rixat ⁊ multiplicat pollutio ipsius: ⁊ si est ei obediens debilitatur stōmachus eius ⁊ desiccat. ¶ Et de hoibus digno alienatōe coitus est ille cui aduenit post ipm tremor aut frigus aut ꝓstrictio anhelitus occulta ⁊ pulsus cordis ⁊ ꝓfunditas oculor ⁊ destructio appetitus cibi ⁊ cuius pectus est infirmus aut debile aut est debilis stōi. ¶ Dimissio eius coitus est pueniens: res ei qui hꝫ stōm debile ⁊ deuitent ipm de mulieribus ille que abortū patunt. ¶ Et in coitu qdē sunt figure male: sicut si ascendat mulier sup virū. Figura.n. i coitu illa est mala ex qua timet ramet ⁊ inflatio ⁊ vlcera virge ⁊ vesice ꝓp laborē electiōis spmatis: ⁊ dubitat si currat aliqd in virga ex parte mulieris. ¶ Et scias ꝙ retentio spermatis est mala valde. Et qnq; ꝓducit ad priuationē vtriuꝫ duor ouor. ¶ Et os ne coitus fiat necessitate fecis aut mingendi mota neq; cum exercitio ⁊ motu: aut post passionē aialē fortē. ¶ Et coitus qdē cum infantibus est fedus apud multitudinē gentiū ⁊ ꝓhibitus in lege ⁊ est ex parte nocibilis: ⁊ ex parte minus nocuus. ⁊ ex parte quidem: quia natura indiget in ipso motu plurimo vt educat sperma est nocibilis: sed ex parte alia quoniam sperma non expellitur cuz eo expulsione plurima sicut fit in mulieribus est minoris nocumenti: ⁊ comitatur ipsum delectio presentie minus q̄ vulua.

¶ De horis coitus. Cap. ix.

Oportet ne coitus fiat sup replonē: ꝓhibet.n. digonē: ⁊ facit cadere in egritudines quas efficit motus sup replonē ⁊ debilitat: ⁊ si accidat alicui illud: tunc os vt moueat post ipm paulatz vt descendat cibus in stō ⁊ non natet: deinde dormiat. ¶ Et os quantū pose est ne coeat aliquis cum adest vacuitas uerū. hoc.n. est nocibilius ⁊ onerosius nāe ⁊ magis pnecans calorem innatū ⁊ magis attrahens liquefactionez ⁊ ethicā ⁊ arefactionē. Immo os vt fiat cuz cibus descendit a stō ⁊ cōplet digō prima ⁊ scda ⁊ mediat dispō in digone tertia: ⁊ hoc diuersificat hoibus. ¶ Non ergo audiendus est sermo eius qui dicit: os vt fiat illud post cōplemētum digōis tertie ex oi mō. Illa.n. hora ē hora vacuitatis cum corpus incipit in sparsione ⁊ in oibus mēbris sunt relige cibi in via digōnis. ¶ Nam de hoibus est qui est in hmōi dispositione in principijs nocis: quare fit illa cōuenienter: horarū coitus ei ex gnibus pdictis ⁊ exptē alia: ⁊ est ꝙ somnus longus succedit ei ⁊ accrescit cum eo virtus: ⁊ figit aqua in matrice pp somnū mulieris. ¶ Et os ne coitus fiat nisi a desiderio sano qō non excitat aspect⁹ aut intuitus aut pruritus aut ardor. Sed cōmouet ipm multitudo spmatis ex replone ⁊ ad iuuat totū illud sanitas virtutis. ¶ Et os vt vitetur coitus post sarietatē nauseatiuam ⁊ post esiones fortes ex vomitu ⁊ fluxu ventris ⁊ colerica passione ⁊ diaria facta subito ⁊ motus corporeos ⁊ aiales ⁊ apud motū vrine ⁊ stercoris ⁊ flomus. ¶ Diarria ro autē q̄q; alleuiat sua exiccatōe ⁊ trahendo mās ad ꝓtē aliā a ꝓte intestinor: ⁊ os vt deuitet in tpe ⁊ regione calis. ¶ Et deuitet ipm vir corpore suo iaz calefacto: aut infrāto hꝫ post calefactionē fit incolumitor: q̄ post infrationē: ⁊ filr post humidum tem melior q̄ post siccitatē. ¶ Et melior horarum equalū est hora quā determinauimus. ¶ Et qnq; vitur eo in ipsa post sparsū in quo non abhorret coitum inuenit leuitatem ⁊ alleuiatur anhelitus ⁊ bonus fit sensus.

¶ De spmate gnante ⁊ nō gnante. Cap. xiij.

Perma ebrij ⁊ decrepiti ⁊ infantis ⁊ multi coitus non gnat. ¶ Et sperma hnis mēbra debilia raro gnat sanum. ¶ Et quando q̄q; ꝓlongatur virga valde ꝓlongat spatiuz motus spermatis: quare venit ad matricem calore eius innato tam fracto: non ergo generat fm plūs.

¶ De signis ei⁹ q coitus. Cap. xiij.

Rina eius est babes filos ⁊ ramos permuxtos adinuicem.

Digitized by Google

¶ De diminutione coitus. Cap. xv.

c Ausa aut est in virga ipsa: aut in membris spermatis: aut in membris principalibus & que sequunt ea: aut in membro medio inter principalia & membra coitus: aut cā membrorū vicinorū ppria eis.

¶ Aut pp paucitatē inflatōis in inferioribus corporis: aut paucitatē eius in corpore toto.

¶ Facta aūt cā virge ipsius est pp malitiā cōplōnis in ipsa & mollificationē supflua.

¶ Sz facta cā testiculorū & vasorū spermatis: aut ē pp malitiā cōplōnis singularis supflue: aut cū siccitate: & est detorto: aut est dñans siccitas sola.

¶ Et qñq; est pp guttas motus spermatis & defectū eius a mordicatōe excitāte ita vt qñq; fit in qbusdā sperma plñ: & cum coeunt nō descendit pp ogelationē suā & coeunt cum hoc parum: qñ vasa spermatis non calefiunt in eis: quare non calefit sperma neq; subtiliat.

¶ Facta aūt cā membrorū principaliū aut est ex parte cordis: quare abscindit mā spūs & ventositatis incendentis. Aut ex pte epatis quare abscindit mā spermatis. aut ex pte cerebri. quare abscindit mā virtutis sensibilis: aut ex pte renū & frigore ipsorū & egritudinibus eorū notis: & cōplōtū eorū: aut ex pte stōi pp malitiā digōnis & totū illud aut est cā debilitatis principij: aut cā opilōnū meatuū inter membra coitus: & multotiens cū est debilitas facta cā cerebri sequēs casum aut percussionē.

¶ Cā vero que est fm inferiora est vt sit aut caliras: aut fritas valde: aut siccitas cōplōnis: & puet in eis iflatio: & iflatio qdē est bonus adiutor: ita vt in illo in cuius vētre multiplicat inflatio absq; supfluitate dolorosa erigit: & hñtes colerā n. sunt plurime erectionis pp multitudinē inflatōis ipsorū.

¶ Cā aūt in vicinantibus est sicut illud qd accidit ei cuius emorroydes inciduntur hñtibus anū doloriosum. Nocet. n. illud nervis cōibus inter anū & lacertos eius & virgam.

¶ Et ex eis que debilitant coitū & virtutē eius sunt res meditatiue sicut horribilitas coeundi aut verecundia eius aut antecessio intellectus ad cor. Debilitat. n. a coitu & facit deficere: & ppter cum illud aliq; horā casus accit tunc euenit reiteratio assimilat illud in mente.

¶ Et fit cā in illo qñq; dimissio coitus: & qñ alia oblitiscit eius & cōstrictio membrorū ab eo: paucitas pparatōis nāe in gñatōe spermatis sicut non est solliciti in generando lac in mānilla remouentis filiū a lacte.

¶ Et scias q erectōis cā est ventositas procedens a sperm̄ate: aut non a sperm̄are: & frigus & calor simul sunt sua ventositas. Haz frigus eius phibet gñationē & calor resoluit materiā eius & nō est qd ipsa gñet sicut hūiditas repata & caliras quā ipsa nutrit.

¶ Et de illis que adiuuant in hoc est egrare equos fm intentionez eius qui psuevit & cuius renes & vesica sūt pudi aut cum hoc frigidi.

¶ Illi vero qui rō num cōplōnē calidā hz & non vsus est ea & cuz eqlitate est nociua: & facit incurrere sterilitatē.

¶ De signis. Cap. xvi.

f Acta aūt pp mollificationem virge aut frigus cōplōnis nerui cognoscit ex hoc q non fit erectio: & non hz hit in aqua frā. & qñq; est sperma exuberans facilis egressionis: & qñq; descendit sine erectōe: & qñq; est cum ea extenuatio corporis & debilitas eius: & non est in desiderio diminutio.

¶ Facta vero cā testiculorū & membrorū spermatis si fuerit difficultas eius pp frigus eorū sigit exitus spermatis & frigus tactus. q si fuerit pp siccitatē eorū & paucitatē spermatis tunc sperma erit paucū difficilis descensionis: & plñ eius est cum extenuatōe corporis & paucitate carnis & sanguis.

¶ Et est humectatio ex eis que ofert e. l. ex balneatōibus & cibis.

¶ Iz fcā aūt cā membrorū ꝓpositorū supra membra coit' sicut ex epate & renibus minorat appetit': imo nō est digō neq; appetitus neq; gñatio sanguinis fm q os.

¶ Et si fuerit ex corde minorabit erectio.

¶ Et qñq; erit descētio sine erectione & erit pulsus debilis lentus & calitas corporis diminuta.

¶ Et si fuerit ex cerebro minorabit sensus motus spmatis & non erit cōmotio cōfricatiua. Sperma. n. est ex eis que excitant.

¶ Et sigbunt ipsam dispōnes sensus & oculi ppriē qñ est post percussionē aut casū aduenientē cerebro & oi cordi.

¶ Et cerebro in debilitate sua sunt signa iam ꝓterita: & renibus in egritudinibus suis sunt signa. cognoscant ergo inde.

¶ Scē vo pp puritatē inflatōis in inferioribus signa sunt qñ vides strues membrorū saluas & vides debilitatē in erectōe eñ cū virtute cordis & renū & desiderio aque. & qñ administrant in flatiua iuuāt eis.

¶ Scē vo cā puritatis mortuus spmatis & puritatis mordicatōis eius signū est q egredit apud coitum res plima ogelata. Et plñ illius segit cōplōnē frigidā.

¶ Et qñq; cōtingit vt sit spma plñ: sed sit qdā cōgelatū fm q diximus.

¶ Et pinguis qdē magis defect' est a coitu q̄ extenuatus.

¶ Et ei qui vult coitus multitudinē ꝓuenit vt minoret sudorem & balneationē faciēte sudare & diuitat flomā q̄ tū pōt & vtat inunctiōe pedū cū oleis calis. Illud. n. ꝓfortat renes & vasa spermatis.

¶ De curationibus. Cap. xvii.

c Cum ergo cognoueris q ea est i membris principalibus' tūc necū ē vt incidas i curatōe eorū.

¶ Et si cā frigus eorū qd ē plñ tūc nō ē aliqd qd sit fic̄ mūriditatū qñ est fortius medicamen ad illud.

¶ Et si oi defectu a coitu pp frig'i quocūq; membro sit: aut pp debilitatē: ꝓpe epar denq; sūt fi cut medicamen de curcuma & bōrusia & sagapena.

¶ Et si est per maluā digōnis stōi confor-

Digitized by Google

ta ſtom. ¶ Et ſi cauſa eſt in renibus cura renes in primis cū cura q̄ eſt eoꝝ: cuius prīm eſt cū calefactione. Nam calefactio dorſi t renum iuuatiua eſt in erectione. cū ergo feceris illud cura cū reſidua curatione t odoribꝰ bois. ¶ Et capiat purgia odorifera humectatiua conferunt cordi t cerebro eiaꝫ. ¶ Et cordi medicamen de muſco t tyriaca t mitridatum. ¶ Et ſi fuerit cauſa paucitas inflationis in inferioribꝰ tunc ſi fuerit cā eius frigꝰ q̄ eſt cū eis adminſtra fricationē ſubtile t vnctiones q̄s dicā t adminſtra cuna momū prīm: t adminſtra grana in cibis ſicut fabas t faſeolos t cicer t cepas cum ſale in quo aliqd cadit altis. ¶ Et ſi cā fuerit in ea paucitas inflatiōis valde adminſtra infrationē t eq̄tionē cū pontꝰ t decoctiōibꝰ epithimatibꝰ t cibis t ſumant ea infrato t inflatio ſic pira t mora ſicenia t fabe t ſerū. Et ſi cā fuerit debilitas coꝝporis ꝓfortetur coꝝpꝰ cū cibis ꝓfortātibus ſicut ſunt aleſſida begi t ea que ꝓparata ſunt in patellis: t aſſata: t ea que ꝓpata ſunt in vaſis cū cooperturis: t frumētum cocti vt puls t oua ſorbilia t napi t lac t butyrū t panis ſile t medulle fructuuꝫ ſicut medulla amigdale t nucis medulla t nucis indice t ſiſticoꝝ t auellanarū t alcadra t q̄ ſunt filia iſtis: t tāgubil er ſeibꝰ t pernuxta cum cepe t menta t porris t fenugreco t andacoca t eruca. ¶ Et ſilr confortet coꝝpus cū balneationibus neceſſarijs t inunctionibus cōfortantibus vt eſt oleum de lilio t oleum de ben. ¶ Et ſi neceſſaria eſt ſupflua calefactio ponant in eis muſcus t caſtoreū t alia. ¶ Et ſi cauſa fuerit frigus membroꝝ ſpmatis curet cum medicinis calefactiuis q̄s dicemus: t cū vnctionibus abſtergendo factis calefactiuis. ¶ Et ſi fuerit cā cū hoc ſiccitas adiuuetur cū humectātibus caliditis ex illis que comeduntꝰ. ¶ Et ſi cauſa fuerit calor membroꝝ ſpmatis cū ſuperfluitate cōfert omne infrigidatiuum humectatiuū cū equalitate ſicut ſeruꝫ vaccinū t lac i quo decocta eſt portulaca. ¶ Et ſi fuerit ſiccitas tunc humectatio equalis cū balneationibus t vtellis ouorum ſorbilium t lacte dulci decocto. Et quādoq̄ ponitur in ipſo quinta eius de terentiabin t cibis ꝓparatis vt aleſſida begi t humectatione cum oleis frigidis vſq̄ ad oleum de lactucis et cucurbita. ¶ Et ſi cauſa fuerit ſiccitas humectetur coꝝpus cum cibꝰ t g̃ſibus lactis t balneationibꝰ t vino ſubtili t ſorbitionibꝰ leuibꝰ t granis t aqua cucurbite. ¶ Et ſi fuerit frigus neruoꝝ virge t eorum mollificatio curetur cum cura que eſt mollificationis et frigoris: ſicut que dicta ſunt in capitulo veſice. ¶ Et oꝑz vt deuitet coitus poſt eſiones t laboꝝ t ligationem vulnerū. Illud n. debilitat. ¶ Et coitꝰ ſequens prīm. Ideo ſi illō accidat et reiteretur iuuando. multotiēs nāq̄ coitꝰ quandoq̄ abſcindit coitum: t deuitet ſaturitatē nauſeatiuam. Ideo ſi accidat alleuietur cibus t fiat digeſtio bona ſit t confortetur ſtomachus. ¶ Et oportet vt minoretur potus aque: multitudo enim potus aque eſt res nocibiliꝫ. Et deuitet omne reſolutiuum vētoſitatis exiccatiuū caloꝝe ſuo ſicut rutha t ſanſucus t harmel t almaimacora t cyminum: t ſe. agnicaſti. Et omne ericcatiuum cū frigiditate ſicut lentes t xilocaracte t multuꝫ t acetoſa t ſuptica ꝓpter exiccationem ſuā. ¶ Et omne infrigidatiuum vehemētis infrigidationis ſicut narcotica t ſicut caniphora t pſilliū t nenufar t roſe: Iz in ſemine papaueris ſit parū ſtupefactiōis: tamen eius pinguedo t qȝ ipſam commouet ventoſitatem ſuccurrit ei: t additur ſuper ipſum. ¶ Et oportet vt deuitetur coitus menſtruate: t coitus vetule t egre t coitus illius que nondum peruenit ad etatem in qua eſt mulier t coitus illiꝰ que nō nuper coiuit t coitus ꝓgnatis. Coitus enim illud debilitat ꝓcreē membroꝝ coitus proprie. ¶ Et oportet vt referātur ei ꝓpoſita coeuntium libri narrati de diſpone coitū: t figuris ipſius: t cogiter in eis cum dimiſſione coitus omnino etiam vſq̄quo cōfortetur t approximet iſtis deficiens a coitu ꝓpter dimiſſionem t afflictionē aie. ¶ Et oꝑz quidē vt iſti gradati pueniant ad eū t vtanꝫ vnctionibus t fricationibus q̄s dicemus: t corā ipſis fiat rememoratio cauſarum coitus: t referanꝫ que ꝓnūtur eis: t reſpiciāt ad coitū ſuū. ¶ Regimine ꝓo appropriari noſi coitus prīm eſt tendens ad calefactionem t humectationē t inflationes t calefactionem dorſi t renum cum eis que illud efficiunt ex vaporationibus et inunctionibꝰ: ſicut oleū de ben t oleū de granis cotī inunctū abſtergendo. ¶ Ea ꝓo que ſumuntur appropriato nomine q̄ ipſa valentia ſint ad coitum ſunt medicine confortes frigori virge inunctē t bibite et medicine in quibus eſt inflano in digeſtione ſecunda t tertia t earum inflano eſt cum humiditate extranea cū quo inflāt. ¶ Et medicine que agunt cū ꝓprietate t cibi et quibus generatur ſanguis calidus t būdus abūdans et in eis cum hoc ſunt inflano et viſoſitas et ſpūſitudo ſicut cicer et faſeoli et cibi quoſ dicaꝫ. ¶ Et melior adminſtratio eorum eſt vt ſit poſt balneum humidum et inunctiones cum oleo ſambacino et de lilio et narciſſino aut ſimilibus. ¶ Et ſorbeant ouа ſorbilia ante cibum pulueriſato deſuper ſale ſtunc: aut que ſunt ſicut ipſe. ¶ Cumq̄ comedit cibos ad coitum bibat poſt illud vinum odoriferuꝫ parumper: deinde pergat ad lectum ſuum et abluat pedes ſuos aqua calida et vtatur vnctionibus et abſterſionibus cum inunctione. ¶ Et nos dicemus nunc has medicinas et cibos et procedemus etiam ad loca eorum in eis que ꝓueniunt diminutionibus debilitatis coitus. ¶ Et cum q̄

Digitized by Google

plurimū sustentationis est ꝓpter cibos ⁊ er eis ꝓuenit exuberatio materie ⁊ vnificatio ꝯtrarias. ¶ Et opꝫ vt ꝓsideret ille qui in coitu est cū pidus cū multū vrinat medicinis ad coitū corpus suū: qꝫ si videat febrē ⁊ inflāmationē ⁊ replecionē abbreuiet ⁊ ꝓperet nām: deinde iteret ea q̄ sunt ad coitū. ¶ Et nō oportet vt ad sūmū ꝓueniat in calefaciendo ⁊ perducat ad desiccationē. ¶ Et cū vult medicinis ⁊ cibis ad coitū tūc cōsequenter sumat vas terreum plenum vino odorifero. ¶ De medicinis singularib⁹ ad coitum. Cap.xviij.

Emina qꝺ sunt, vt semē napi ⁊ caulis ⁊ veruce ⁊ lupini ⁊ eruca ⁊ allerna ⁊ baucie et mētastrū hortulanum qꝺ est mēta. ⁊ semen aspagi ⁊ semen raphani ⁊ semē artemice ⁊ semē melonis ⁊ semē apij ⁊ petroselini ⁊ cordumeni ⁊ secacul ⁊ macropiper ⁊ se. cilbaugue ⁊ sisamum ⁊ semen limi ⁊ grana arasced ⁊ grana de ben ⁊ oleuz eius ⁊ grana allalul: ⁊ grana azeli: ⁊ fenugrecum: ⁊ ꝓprie decoctū cum melle: deinde exiccatum. Grana ꝯo sunt fē cucer ⁊ fabe ⁊ faseoli ⁊ q̄ sunt ei similia. ¶ Cortices autez ⁊ herbe sunt sicut cinamū ⁊ cinamomum ⁊ macis ⁊ alhasce ⁊ calasar. ¶ Medulle ꝯo sunt sicut grana pinee ⁊ lingua auiuz ⁊ grana viridia ⁊ grana allalul ⁊ fistici ⁊ anelane. ¶ Gūme autem sunt sicut dragagantum ⁊ assa: quo mītā inflat valde: nam cum infrigidatus bibit de assa aur. i. cum vino magnificatur eius iuamentum. ¶ Radices ꝯo ⁊ ligna sūt sicut radices aluf ⁊ been ⁊ zedoaria: ⁊ costus dulcis ⁊ testiculus vulpis. naz ipse est fortis in erectione: ⁊ asparagi ⁊ radix cardi: ⁊ cepe ⁊ ꝓprie assarum: ⁊ squilla assata ⁊ secacul: ⁊ zinzi. ⁊ ꝓprie ambo condita ⁊ galāge piretrum ⁊ radix hasece ⁊ assarum buzeidē ⁊ almu'gaz ⁊ hermodactuli ⁊ napi de barbaria: ipsi enim cōmouent sicut caliditas ruthe in corpore toto ⁊ ciperi etiam bibiti ⁊ vncti. ¶ Animalia aūt sunt sicut stellio ⁊ lacertus ⁊ stincus ⁊ ꝓprie radix caude eius: ⁊ eius fumen ⁊ renes ipsius ⁊ tal ipsius. ¶ Sumatur lacertus in diebus veris decolerur ⁊ mundent viscera eius ⁊ impleantur sale ⁊ suspēdatur in vmbra donec exiccentur. Cuīqz feceris illud tūc accipe salem eius ⁊ proȝce corpus ipsius ⁊ sufficiet tibi de sale eius res parua minus qꝫ de sale stinci: ⁊ albubure ⁊ almembesigi ⁊ allzersigi. Et de animalibus aque pisces parui ⁊ fluuiales exiccate cutis. ¶ Et lac camelinū de quo bibaf. xx. diebus omni die quātitas que digeratur ⁊ nō generet: ⁊ pisces parui fluuiales exiccati ⁊ sit dosis ȝ.vij. ⁊ oua piscum ⁊ oua galline: ⁊ ꝓprie oua perdicis ⁊ oua colūbe ⁊ oua paruarū auiuz ⁊ oia cerebella ꝓprie pullorꝫ ⁊ paruarū auiuz ⁊ anatis ⁊ pullorꝫ ⁊ arietis cū sale. Et de illis que currūt cursu, ꝓpterea est vt sumatur veretrum tauri ⁊ exiccet: deinde terat ⁊ pulueriȝetur de eo res modica super oua sorbilia ⁊ sorbeantur. ¶ Et iterum res mirabilis de animalibus est. Sumatur coagulum filij cameli masculi parui exiccatum ⁊ sumaf de eo ante necessitatē. xij. horas quārasz ceteris dissolutis in duab⁹ terijs lib. aque ⁊ bibaf ꝙ si iedit abluaf cum aqua frigida. ¶ Et iteruz de melle decocto sumaf aqua mellis absqz spēbus ⁊ bibatur cuz oleis ⁊ si est in eaparum croci est bona. ¶ Atque ꝯo sunt si cut aqua ferrea ⁊ vinū nouum antiquū ꝯo subtiliat vaporem ⁊ resoluit eum ⁊ nocet. ¶ De fructibus ꝯo oua dulcis est bona ad coitum ⁊ ꝓprie que recens est: qm̄ replet san. humiditate ⁊ vēositate cuz calidare ⁊ spissitudine cibi. ¶ Olera ꝯo ⁊ que sunt eis silia est alhasce ⁊ ꝓprie aqua eius cū melle decocto donec fiet vt bucella ⁊ iterū eruca: ⁊ ꝓprie cum bibitur omni mane ex succo eius cū lib. vini puri. Deinde fiȝ cibatio ex eis que cōueniunt qm̄ est pre sentis iuamentū. ¶ Medicinarū ꝯo cōpositarum ebibitarum caput est mitridatum. ⁊ ueȝ diamuschum ei que est ex debilitate cordis. Et iterum tres auf. de electuario de seminib⁹ cum vn i. aque eruce humide. ¶ Et de eis est medicamen de stinco notum. ¶ Et iterum se. eruce campestris pondus. ȝ.iij. cum butyro vaccino ⁊ medicamen de hasce: ⁊ medicamen almur dulcis. ⁊ medicamen almeedi. ¶ Et iteruz sal stinci ⁊ semen eruce tritum ⁊ pulueriȝatū sup vitellum oui. ¶ Et iterum testiculus galli exiccat⁹ cum equali mensura salis stinci cuius dosis sit omni die. ȝ.ij. ¶ Et iterum semen eruce ⁊ se. raphani ⁊ semen melonis: omniū aū. pars. i. bibatur cum lacte recēter mulcto. ¶ Et iterū sumatur granoꝝ pini ⁊ se. apij montani: ⁊ fellis masculi cerui ⁊ gluminis alimbat ꝓtes equales cōmisceātur cuz melle ⁊ sumaf de eo auf. i. ¶ Et iterum sumatur secacul ⁊ se. eruce ⁊ hermodactilozum. ⁊ zinzi. ⁊ ꝓperis lōgi omniū aū. ponde. ȝ.ij. lingue auis ⁊ cerebelloꝝ paruarum auiū. ⁊ thuris oium aū. ȝ.i. Inuoluaf totū cum oleo de nuce indica ⁊ ꝓficiaf cū melle ⁊ penidijs ⁊ administret. Et ille qꝺ in quo superfluet frigus inuaf valde sumēdo in potu cōfectionē nasturiū cū piretri ⁊ opoponaci pōdere. ȝ.iij. dissoluaf i vn. decoctiōis sansuci: ⁊ bibaf iteꝝ illud i trib⁹ diebus. ¶ Et iterum zinzi. partes. iij. ꝓperis lōgi pars. i. cōficiaf cum melle ⁊ deꝫ de eo auf. i. cū aqua calida. ¶ Et iteꝝ se. aspagi secacul. ȝ. oium aū. ȝ.v. tuderi rubei ⁊ albi amboꝝ aū. pōdus. ȝ.ij. been al. ⁊ ru. amboꝝ aū. ȝ.iij. se. sule. ⁊ se. raphani: ⁊ se. eruce ⁊ se. veruce omnium aū. ȝ. iij. squille assate summus stinci amboꝝ aū. ȝ.iij. lingue auis. ȝ.ij. succari. ȝ. xl. sitqꝫ dosis. ȝ.iij. cuz vino tribus diebus ⁊ sit cibus qui est ad coitum. ¶ Et iteruz medicamē de eis que sunt nobis fortes: se. asse ⁊ se. eruce: ⁊ allalulan: ⁊ semē ban

Digitized by Google

ese ⁊ lingue auis ⁊ cozdumeni oium añ ꝑē.i. ⁊ buzeidē ⁊ piperis ambox añ.partes.iij. mu/schi sexta pars vna: involuat cū oleo pinee mi/noris: ⁊ ꝓficiat cum melle. ¶ Medicamē ve/hementis ꝓtutis.ℨ. mellis anacardi ⁊ mellis apum ⁊ butyri vaccini ꝑtes eq̄les ⁊ fermēt: de inde bibat de eo qō bibitoz roborauit in vino: est enim mirabile. ¶ Et de medicinis bonis q̄ non sunt vehemētis caliditatis superflue est vt sumañ dactili ⁊ fenugrecū ⁊ decoquañ do/nec decocta sint: deinde sumañ dactili ⁊ extra hantur ab eis ossa: deinde exiccenť ⁊ teranť ⁊ conficianť cum melle. Et sit dox eius quantū est auellana ⁊ bibat post ipm vinū. ¶ Et itez infundañ.ʒ.lib.granoz viridiū ⁊ lib.i. dacti/loz que vtraq̄ sint ꝑrita in duabus lib. lactis oīum: deinde comedat qō ifusum est ⁊ bibat post ipm in lacte duob⁹ diebus. ¶ Et de medi/cinis bonis é ꝓfectio de medullis.cui⁹ descri. ℨ.amigd. excozticataz fisticoz ⁊ neregil excoz/ticatoz ꝑritoz ⁊ amigdalaz pini ⁊ granoz al/kekil ⁊ ḡnoz alzeli ⁊ granoz viridiū ꝑtes eq̄/les neremisch ⁊ pipis longi: ⁊ zinzi.oium añ. ꝑtes.x. ⁊ plus paz teranť oia ⁊ ꝓficianť cū pe/nidijs: de quo sumaz oi die q̄tū est ouū vnuz. ¶ De iunctionib⁹ que abstergēdo fiūt: ⁊ cli/steribus ad anum ⁊ pectine ⁊ testiculos ⁊ vir/gam ⁊ alugē ⁊ que sequunť ea. Cap. xix.

P Aretri.ʒ.ʒ. misceañ cū sambaco bo/no. ¶ Et q̄q̄ miscet cuz eo eusoz/bium ⁊ muschus ⁊ inunguñ cum eo ỽga ⁊ alugē ⁊ que sequuntur ea.

¶ Aut piretrū ⁊ q̄tum est medietas eius de muscho sumañ ⁊ dissoluať aut.i. de eis ambo/bus simul in vn.i. olei sambacini. ¶ Et iteruz sinapis cū oleo alrazalzi: ⁊ silr se. vnice cū oleo alrazalzi. Et iterum assa cum oleo sambacino est inunctio fortis. Et iterū se. almezereon cum oleo calido. Et iterū baurach cū melle colato: et fel tauriū cum melle colato. Et iterū medi/camē bonum: sumaz de cepe narcisci res par/ua cū oleo sambacino ⁊ fricatio fiat cū eo: aut grana nil et piretrū equaliter sumaz cū oleo ali/quo: aut staphisagria cum oleo calido. ¶ Et iterū assa cum melle. ¶ Et iterū ꝯciperi ipsi cū rob: et inunguañ cum oleo. ¶ Aut sumañ cen/taurea: et pix et ceratū cuz oleo de lilio et oleo de laurī et cera et mastice et cipere: linianť cuz eo ỽga et partes eius. Et oia olea ꝓdicta in c. de clysteribus sunt mirabilis inuameti cum admunstranť inuncta cū abstersione: et ꝓpne oleum de granis cotti et oleū de storace ꝓpne et adeps leonis est vehemētis inuameti in ℌ. ¶ Unguentum ruffi forte valde.ℨ. myrrhe et sulphuris nō extincti et granoz carthami om/niū añ.ʒ.ij. piretri amili.ij. piperis nigri grana xxx. cozdumeni gra.xx. teranť cū.ʒ.ij. cepe opti/me et si teratur vnūqō q̄ per se erit melius. de/inde commisceantur cum cerato et teranť do/nec fiant in spissitudine mellis: et inunguañ cum eo alibi in et alugē. Et assa in virga erectione facit et stimulat q̄ si timeat caliditas eius ve/hemens dissoluatur in oleo vio.

¶ De suppositorijs. Cap. .l.

f Fiat suppositoꝛium ex adipe anatis et grana cotti et piretro i oleo de nu/ce indica. Et dicit q̄ si supponatur collyriū ex adipe asini est mirabilis. et iterū suppositoꝛiū ex vnguento pic⁹ qō di/ctum est. ¶ Clysteria ỽo assumunť ex iure ca/pum et pulloꝛ columboꝛ cum vitellis ouo/rū. Et testiculi arietum boni sunt qñ in clyste/rijs ponunť et est eius iuuameti in confortan/do cerebū et coꝛpus: et si ipsi assidūť nates et ea que sunt sicut oleum nucuzi et sisamnum et but/yrū vaccinum et oleū de fisticis et de auel/nis. Et oleum de nuce indica et de almahaleb et oleum de granis cotti est mirabile valde: et calefactis oleum de ḥasdce et oleū de papaue/re: et oleum de granis cucurbite et granis me/lonis et silia illis. ¶ Clystere ad eos sumatur vnctuositatis capitū et pulloꝛ columbarū de/coctoꝛ cum mugat et buzeidē et secacul in fur/no in nocte decoctiōe valde forti ps.i. et pīcia/tur super eam lactis pars.ʒ. et butyri ꝑtis serta et olei de nera et olei nucis indice amboꝛ añ. tertiam septime partis: et de adipe renum sun/ci ⁊ lacerti etiaz q̄dcūq; ꝑesens est et sint sicut semina odicta et fiat cum eo clystere. ¶ Con/fectio clysteris.ℨ. ḥasdce recētis quinta pars.i. fenugre. pugillus.i. et se. baucie et eruce et seris asparagi et medullā spinales zbirci et testiculos eius ꝓritos et cerebrū ipsius et fundañ deiñ per duelib. aque et duelib. lactis dulcis: et de/coquañ donec in grossēt: et fiat clystere et vn. iij. eius cū vn.i. olei de boiin et sepēt in tribus dieb⁹ et fiat iniectio post ascellationē. Clystere aliud sumaz natis et icidať et ponať in icisio/nib⁹ eius pōdus.ʒ.ʒ. castoꝛei ꝓtriti in qb⁹ dimi/dať cū mēsura: et ponať natis sub re grani tri/bus dieb⁹: deide icidať et liq̄fiat cū eo qō est in eo de castoꝛeo: et sumaz piguedo et⁹: et refueť et sumaz de illa piguedine sacraian et de buty/ro vaccino vn.ʒ. et de aq̄ ꝑtn media sacrati/ti: et deco. fenugre. media sacraian: et clysterize/tur cū eo vsq; ad tres boras noctis. deinde ite/reť cū ē hora dormiēdi: et dormiat sup ipm et fiat illud trib⁹ diebus. ¶ Clystē forte caput arie/tis et tres aut. iij. testiculoꝝ eius et frustum natis et cicer decoquantur in furno et sumaz aq̄ eoꝝ et vnctuositas ipsoꝝ ⁊ post decoctio/nem vehementem: et ponaz etiā desuper oleū de nucibus aut oleum de granis viridib⁹ aut aliquid de adipe sunci: et fiat clystere cum eo et clysteria alia que sūt scripta in antidotario.

¶ De cibis puris. Cap. xxi.

Digitized by Google

m Eliores cibi sunt qui fiunt ex carne edi pinguis masculi ⁊ carne ouina ⁊ cicere ⁊ cepe absq; frixione carnis. Frixio nāq; phibet ꝓfortationem carnis ⁊ multitudinem nutrimenti eius ⁊ almuamemer: ⁊ si nō cum alio saltem cum almuri sunt bona. ¶ Et silr galline ⁊ pulli colubini ipinguati: ⁊ ꝓprie aliudebi. ¶ Et oua sorbilia ꝑpue puluerizata cū cinamomo ⁊ pipere ⁊ galāga ⁊ sale sunci ⁊ oua, piscis ⁊ caro piscis calida. ¶ Et si fuerit illic frigꝰ resiste cum.35. ⁊ pipe ⁊ macropi. ⁊ cinamomo ⁊ filiꝫ. Et cibꝰ de napis ⁊ cibꝰ de caulibꝰ ⁊ cibus de baucijs: ⁊ ꝑpe de baucijs postq; bñ decocta ẽ caro eaꝝ. Et de illis quibꝰ fit iuuamētum sunt cerebella paruaꝝ auiū ⁊ butyrū ⁊ lac. Et silr cibus qui fit de tritico cocto cū multa aq̄ vsq; quo fiat sicut pulꝫ ⁊ aliudebi ⁊ alleumec ⁊ risi cū lacte ⁊ caro cū lacte ouino ꝓferūt in secūdis mēsis eoꝝ asparagi ⁊ eruca ⁊ porri ⁊ capita cardorum ⁊ mēta ꝑpue. Ipsa enim cōfortat mēbra spermatis valde: ⁊ eius vsus fortunidinē facit super sperma qz forte fit defideriū ⁊ andacoca ⁊ fenugrecum. ¶ Et de iudebi bonis est illud qd̄ est cū croco ⁊ similia cū lacte ⁊ aqua nucis indice. ¶ Et quidā direrūt. ille qui assiduat comestionem passerū: ⁊ bibit super eam lac loco aque sine cessatione est erectus ⁊ multi sperma tis: ⁊ frigatur cepa cū butyro donec rubea fiat ⁊ dissoluatur in decoctione ⁊ franganꝫ sup eā oua. ¶ Calefacto autem cōueniūt ea que sunt sicut lac acetosum ⁊ lac ⁊ pisces assati calidi ⁊ melones ⁊ citroli ⁊ cucumeres ⁊ cucurbita ⁊ fructꝰ ⁊ olera humida oīa ita ꝙ lactuca: ⁊ ita ꝙ semen portulace addit in spermate eiꝰ: ⁊ albumē ouī est plurimum iuuamenti etiam multiplicans sperma. ¶ Et cerebella animalium ⁊ medulle eoꝝ ⁊ cancri fluuiales. omnia ista conferunt eis.

¶ De cibis in quibus est similitudo cum medicinis. Cap.xxij.

d Et illis ēt sumaꝫ lacti ℔.i. ⁊ pisces tur desuper tereniabin pondus.3.rl. consuetis lacte: ⁊ decoquanꝫ donec inspuierur ⁊ bibatur quātitas cadi i. omni die ⁊ est tēperatus calefactus. ¶ Infrigidatis ꝙ est necessariū vt terap eis pōdus.3. ℥.cinamomi vehemēter ⁊ misceaꝫ cū lb.laceis ⁊ cōquasseꝫ ⁊ bibat ex eo cadū vnū in ieiunio: aut super cibū loco aque ⁊ nō bibat super ipsum aquā ⁊ ꝑpue cū est eius cibꝰ ex cinuzet ⁊ adipe ouino: ⁊ q̄ñq; inuaꝫ eo ille in quo sunt frigus ⁊ siccitas simul. ¶ Et de illis est vt sumaꝫ butyri vaccini ⁊ lactis vaccini ⁊ olei de fisticis decoquanꝫ oīa donec remanet tertia ⁊ bibanꝫ de eo in mane cocleara duo cū aliq̄tulo vini. Et iterꝫ: penidioꝝ lib.i. succi cepe.lb.i. lactis dulcis lib.i. coquaꝫ totū donec ingrosset ⁊ inspissetur ⁊ sumaꝫ de eo omni die in mane ℈itas.vn.i. Et iterꝫ sumaꝫ cicer nigrū magnū ⁊ teraꝫ ⁊ infundaꝫ in aqua eruce donec itumescat parūper: deinde exiccaꝫ in vmbra: postea teraꝫ cum penidijs ⁊ ꝑficiaꝫ: ⁊ sit dosis ℈itas nucis in mane ⁊ ℈itas auellane ad māsionē ⁊ bibatur desuper cadus. ¶ Et infundatur in aq̄ alpascec: ⁊ nutriaꝫ in ipsa in sole cū cautela iceſſanter in bibēdo ipm q̄diu exiccaꝫ: deinde exccoquaꝫ ⁊ reseruet ⁊ fiat ex eo sorbitio cū lacte dulci ⁊ penidijs. ¶ Et iterū sumanꝫ.iij. lib. lactis dulcis ⁊ pisciantur in ipso in sole. ℈. lib. terenabin. ⁊ lb. ℈. granorum viridiū tritorū ⁊ bullāt: deinde manibus ꝑficenꝫ bene ⁊ coletur ⁊ sumatur de eo. ℈. lib. ⁊ pisciatur in eo ℈. lib. galange ⁊ bibatur de eo cum quantitate alistimbre diebus aliquibꝰ. est enim mirabile. ¶ Et iterū sumaꝫ aqua cepe ⁊ quantū est ipsa mellis: ⁊ decoquaꝫ donec remaneat mel de q̄ bibatur coclearīū. i. aut duo cuz vadit dormitū cū aqua calida. ¶ Et iterū sumaꝫ farina ⁊ misceatur cū aqua dulci sicut sorbitio: deinde exprimatur ab eo expressione aliqua ⁊ decoquatur cū lacte plurimo ⁊ addaꝫ lacti aqua nucis indice ⁊ impingueꝫ adipe anatis ⁊ fiat ex ea sicut illud qd̄ fit de frumento cocto vt puls. Et iterum vitelli ouoꝝ sorbilū sumanꝫ ⁊ puluerizenꝫ desup alit ⁊ sal stinci ⁊ funtfortes ⁊ ꝑpue post balneationem. ¶ Et fiat fricatio cū sambacino de lilio. ¶ Et iterꝫ sumanꝫ vitelli ouoꝝ ⁊ cepe ⁊ napi ⁊ cōquassenꝫ adinuicē ℔ vt sint cū albugine sua: deide ponaꝫ ℈ri est q̄rta eoꝝ de succo cepe ꝑrite ⁊ fiāt sorbitiones ⁊ sorbeaꝫ cū aliquo de salibꝰ ⁊ seibus ꝑdictis. ¶ Et iterū sumātur banne ⁊ cepe ⁊ napi ⁊ in minutas reducanꝫ ꝑres ⁊ decoquanꝫ cum fabis ⁊ ciceribus ⁊ melle cū carne molli bona ⁊ puluerizentur seminibꝰ calidis. ¶ Et iterū sumanꝫ fabe ⁊ cicer ⁊ faseoli ⁊ infundanꝫ in aq̄: deinde inicatur caro ouina sicut ꝑepaꝫ alteiugi: ⁊ fiat de costernendo ordo vnus de cepis ⁊ granis. ⁊ ordo alius puluerizetur super vnūquēq; ordinē sal stinci ⁊ parū alit ⁊ parum cinamomi ⁊ garioſi. ꝑm: postea spargēdo cerebella paruarū auiuz ⁊ colūbaꝝ fiat ordo ali: ⁊ fiat silr ⁊ sit ordo grossio: ordine carnis permute: deinde effundaꝫ desuper aqua banne sola: aut aliquid aque quesumitur cum aqua eius. ¶ Et iterū sumatur cerebella.xxx. paruarū auium ⁊ pisciaꝫ in sacratan de nitro vt decurrat aquositas eius ⁊ fiat taliter ꝙ conficiatur ⁊ proijcitur desuper quantū ipsa sunt de adipe renū caprarū hoza qua decollanꝫ: ⁊ seminenꝫ cum piper ⁊ garioſi. ⁊ zinzi. ⁊ fiāt inde pillule vt auellane ⁊ comedat de eis vnam post aliam in dispositione q̄ vult coire. ¶ Confectio bona q̄ ex nobis est: sumaꝫ de cerebellis passerum ⁊ colūbarum. xxx. nu. ⁊ de vitellis ouoꝝ passerū. xx.

Digitized by Google

nu.ꝛ vitellis ouorum galline.xij.ꝛ de aqua carnis ouine trite bene decocte ꝛ expresse ꝛ de aq̃ cepe expresse vn.iij.ꝛ de aqua baune vn.v.ꝛ de sale ꝛ spẽbus que cibis ad ꝓdiendũ admisceat quãtũ necesse est: ꝛ de butyro pondus.3.l.sumat de ea ꝛ comedat ꝛ bibat desup cum masticata est vinũ forte odoriferũ ad dulcedinẽ declue.

¶ Modus ꝓfectionis fisamox eis: sumaꝯ pinearum mundatarũ pres due ꝛ se. eruce ꝛ se. melonũ.aañ. pars.i.ꝛ bulliantur cum butyro ꝛ ꝓiciaꝯ desup parũ piperis ꝛ cinamomi: ꝛ deinde ꝓiciatur desup de melle quãtũ sufficit: ꝛ fiant inde fisami. ¶ Aliter: sumaꝯ cicer ꝛ ifundatur in aqua aut in aq̃ eruce: aut in aqua albasecc donec infletur: deinde frigaꝯ cum butyro vaccino leuiter ita vt non aduraꝯ: ꝛ de granis pini minoris quãtũ est ip̃m ꝛ ꝓiciaꝯ desuper mel ꝛ sumaꝯ aqua ꝛ ꝓficiaꝯ ꝛ misceaꝯ cũ panco mastice ꝛ cinamomo ꝛ deponaꝯ ab igne ꝛ incidaꝯ incisione fisamox. ¶ Aliter ingrossẽ mel in decoquendo ꝛ sternanꝯ desup grana pini maioris ꝛ semen baunie ꝛ piper longũ ꝛ secacul ꝛ cinamomũ ꝛ semen eruce: ꝛ fiat ex eis electũ. q̃ si horribile sit ei semẽ eruce ꝛ eruca ponanꝯ loco eius grana.vi. viridia ꝛ parũ musci.

¶ De potu dulci eorum. Cap.xxiij.

Potus dulces sunt illi qui fiunt de
p passis vere dulcedinis: ꝛ illi in qbus est grossitudo aliqua oẽs ꝓuenunt eis. ¶ Confectio potus ad eos cõuenientis tpis. Sumanꝯ eruca ꝛ napi ꝛ ficus ꝛ decoquanꝯ cum aqua ꝛ coleꝯ aqua eorum: ꝛ sumaꝯ infusio passularũ decoctarum colata ꝛ seruẽꝯ oia ꝑm equalitatẽ ꝛ augmẽteꝯ dulcedo eius cum penidijs ꝛ fiat inde vinum ꝛ dimittatur donec finem consequatur.

¶ Potus alius noster. Cap.xxiij.

Emaꝯ alhascec ꝛ eruca ꝛ baunie ꝛ
s napi ꝛ decoquanꝯ in aqua vehemẽter ꝛ coletur aqua eorum ꝛ ponatur in vnaquaq̃ pre aque sexta pars penidior zuccari rubei quarta: ꝛ sexta ficuum ꝛ medietas ꝛ sexta partis passularum tarsi bone dulcedinis: ꝛ sexta septime nucis indice cõtrite ꝛ fiat inde vinũ de passis donec ad finẽ perueniat. ¶ Aliud nfm: sumaꝯ succus vue ꝛ ponatur in omni parte.x. minaruz eius tertia mina de hac medicina. Seminis eruce ꝛ se. baunie ꝛ napozum ꝛ buzeidẽ ꝛ se. asparagi ꝛ lingue auis ꝛ granozum alkakeli ꝛ napozum barbarorum ꝛ virtusq̃ been oium partes equales terãtur ꝛ ponanꝯ in pano ꝛ ligenꝯ in eo molliter ꝛ ponanꝯ cum succo i vase ꝛ moueanꝯ omni hora. ¶ Potus alius: decoquanꝯ baunie ꝛ ficus in aqua plurima ꝛ colenꝯ: decoquanꝯ in aqua eoꝝ passe enucleate ꝛ coleꝯ ꝛ ꝓijciantꝯ desup penidij ꝛ dimittaꝯ donec feruerat. ¶ Et aqua ferrea: ꝛ aq̃ in qua extinguit ferrũ est ꝓfortatiua.

¶ De multitudine desiderij. Cap.xxv.

Multitudo desiderij q̃ est cum fortitudine corporis ꝛ sanguinitate ꝛ sanitate cõplõis ꝛ adolescentia etatis ꝛ potentia sup coitum absq̃ fuccessione debilitatis non est necũ vt occupatio fit in regie eius: ꝛ fractiõe ipsius. Fractio nãq̃ eius auferit cõplõnẽ ꝛ destruit virtutẽ pp vehementiã sui nocumẽti. ¶ Et scias q̃ gñatio spmatis ꝓfortat corpus ꝛ cor. Et pritas gñationis eius corrũpit colorẽ ꝛ debilitat memoriaz ꝛ intellectũ. ¶ Q̃d si aduenias ei raritas corporis ꝛ facilitas sudoris ꝛ vtanꝯ exercitio preparationis ꝛ balneenꝯ si eis pone est cum aqua frã confert eis. ꝛ non opz vt frangaꝯ de desiderio aliq̃d nisi de illo qui ẽ pp superfluitatẽ repletionis ex calitate ꝛ hũiditate: tẽpaꝯ.n. cũ cũone. ¶ In illa aũt cuius cã est aut acuitas spermatis: aut eius multitudo cũ debilitate corpis pp fortitudinẽ vasoꝝ spmatis: ꝛ qz attrahunt mãi spmatis ad se q̃tus sit in corpe idigẽtia virtutis sicut accit vt creenꝯ q̃dã mẽbra fortiora alijs: succedit ei inde lenitas: aut pp puritũ eius ꝛ borhor in vasis spmatis. Et sicut accidit mulieribus puritus in ore matricis. quare nõ gelescit in eis desiderij cotus: ꝛ pp fortitudinẽ inflãmatõis: ꝛ pp hoc q̃q̃ accit ex rugitu qui nõ facit dolorẽ coartatio vehemẽs ꝛ fit fortis erectio hñiũ meliã. ¶ Et viroꝝ q̃ desiderij fortẽ fit i regiõibus ꝛ aerib⁹ ꝛ tpibus fris ppea q̃ aggregaꝯ illd ex virtutib⁹ eoꝝ. ꝛ dispõ mulierũ ẽ cõtio ppea q̃ aspgit illud de ꝓtutib⁹ eaꝝ ꝓgelatis ꝛ de illis eaꝝ q̃ sunt frẽ valde. ¶ Et dormire sup dorsum est de faciẽtib⁹ erectionẽ.

¶ De signis. Cap.xxvi.

Ignũ sanitatis corpis ꝛ signũ replõ
s nis nõ sunt ubi occulta. ¶ Et signũ acuitatis spmatis est q̃ egredit velocuter cum acuitate ꝛ adustiõe ꝛ facit accidere in vrina adustionẽ ꝛ sequit ip̃m debilitas. ¶ Et signũ multitudinis spermatis solius est vt non sit in corpore de dispõntibus virtutis ꝛ multitudinis san. aliq̃d de quo sit curãdum ꝛ forasse est cum ea debilitas. verũm spma multiplicatur ꝛ pollutio fit frequens: ꝛ q̃d egredit est plm̃ ꝛ debilitat corpus. ¶ Signũ puritus est vt coitus addat in desiderio: ꝛ qua doq̃ est desiderium plurimum ꝛ sequitur coitum dolor. ¶ Et signum inflationis est vehementia erectiõis ꝛ anteceſsio accessionis inflationum: ꝛ complexio melancolica.

¶ De curis. Cap.xxvij.

Illius que est a repletione calida cu
i rario est floborotmia ꝛ alleuiano cibi ꝛ assumptio infrigidantium.

¶ Et illius que est a repletione humida curatio est quod repellit eam ex calidis exiccantibus sperma cũ medicinis ad cotũ vt

Digitized by Google

eeruentant medicine ad vasa. ¶ Et illius que
pst ex acuitate spermatis curatio est equatio hu
moz t ipsoz infrātio per acceptionē eorū que
sunt sicut lactuca t portulaca t semen earum t
endiuia t cucurbita t cucumeres t fructus t
coriandrū humidū. ¶ Et emplastratio cū eis
que sunt sicut nenufar t muscus t cerata facta
ex oleis fris: t cum succo cāne humide t cam
phora bibita t linita. ¶ Et administratio la
mine plūbi sup dorsum t potus aque frigide.
Et dormire sup stratus lineum t que sisanē ei.
¶ Et cibi de lentibus t portulaca. ¶ Et illius
que est ex multitudine gnātōis spermatis cu
ratio ēt est infrātio vasoz spermatis cum infrā
tiuus que diximus. ¶ Et illius que est ex fortī
tudine p̄uritus t borboz curatio est flōmia t
eductio mātei calide solutōe ventris t equatio
cōplōnis. t epithimata infrāntia p̄dicta t fortā
sse indiget narcoticis: t epithimata cum eis
que sunt sicut iusquamū al. t folia iusquami ni. t
infusio in aqua frāvalde. ¶ Et illius que est ex
inflatuis curatio sunt infrāntia cuz est calitas
vehemens donec extinguat calitas inflatiua t
exiccatiua cum fortitudine: t resolutiua vento
sitatū si est cum fritate vehementi. ¶ Et eūo co
lere nigre eorum: si sunt melancolici.

¶ De exiccatiuis fris spmatis. Cap.xxviij.

l Entes t aqua earū t ppie decocta
rum cum seie canabis iz semen cana
bis sit calfā t nenufar: t coriandruz
t semen portulace t succus cāne hu
mide: t aqua lactis de quo ēctū est butyrū ve
hementis acetositatis: t farina glandiū t acetū
t se. canabis t se. lactuce. Et fortasse abscindit
sperma qñ multū vtū alqs eo. t ex oleis: oleū
enim minorat sperma t emplastratio cum sub
uliatius t herba iusquami ni. t iusquami al. t re
liqua que ponunt sup testiculos t anū: t simili
ter melones cum ceruſa abluta t plūbo adu
sto t chimolea t aceto. ¶ Et iterū cōpositū in
frātiuū: semen lactuce t se. iusquami albi t se. ci
troli t se. endiuie t psilū non tritū t coriandrū
siccū t nenufar exiccatū: teranē oia nisi psilū t
fiat ex eis suffuf. ¶ Et de eis que experti sunt
experimentatores est q̄ incessus nudis ped
bus deijcit desiderium coitus.

¶ De exiccatiuis spmatis calis. Cap.xxix.

a Uleū roſarefactū t non roſarefactū t
se. rute: t se. agnicasti t calamentū t
eupatorbiū t andacocha myrrha al. t
cyminū. ¶ Et de cōpositis diacimi
num est exiccatiuū spmatis valde: t si ille qui
est calefactus sumat ipsum in potu cum aceto.
¶ Cōpositū aliud pinearū excoriatarū fri
xarū t bdellij ambor. aā.3.x. balaustiarū t ro.
ambor. aā.3.v. se. ruthe.3.vij. se. agnicasti.3.v. te
ranē t cribellent: t itēno i pineis ēt est relique
medicine t frigunt vt frangat de fortitudine
earum quā hñt sup coitū. ¶ Et iterū aneti pō
dus.3.ij. se. lactuce t se. portulace amboz. aā.
3.iij. bibat cum aqua lentiū. ¶ Et iterū se. ru
the t castorei t se. iusquami al. oium pres equa
les: cuius dosis sit.3.i. cum vino cōmixto. ¶ Et
iterū se. ruthe anisi ābor. aā.3.i. castorei iusqa
mi al. amboz. aā.3.ij. ro. ru. t balaustiarū am
borū. aā.3.ij. teranē t cribellent t sit dosis.3.ij.
cum aqua frā: aut vino pmixto. ¶ Et iterū ra
dicis lilij pondus.3.ij. se. ruthe.3.iij. balaustiaz
3.v. sumat de eo pōdus.3.ij. cū oxymelle. t ter
se. lactuce.3.iij.ʒ. se. ruthe.3.ij. balaustiarū pon
dus.3.ij. se. agnicasti.3.i. t est dosis vna. ¶ Et
iterū: cōpositū calfā radicis cāne sicce t oximi
montani t myrrhe oius.aā.3.ij. euforbij.3.ʒ. se.
ruthe t balaustie t agnicasti t sansuci t aggre
genē oia: t sit dosis eius pondus.3.i. ¶ Et ite
rum: radicis plante nōiate testiculis canis t se.
canabis cāpestris amboz. aā. aur. viij. se. agni
casti torefacti aur.ij. seis caulis aque aur.i. t sit
dosis qō bibitur de toto aur.i. cum vino nigro
stiptico quod iam permiscuit aqua.

¶ De multitudie exuberatōis spmatis thu
moris q̄ ē añ vrinā t q egredit post. Ca.xxx.

c Ausa in hoc aut est in sperma: aut
in vasis spmatis: aut i rēibus: aut
in lacertis conseruantibus ipsuz aut
in principijs. ¶ Et causa queest in
sperma: aut est multitudo eius propter pau
citatem coitus t multitudinem acceptionis ge
nerātū sperma: qñ multiplicaē: t grauantur
eo vasa spmatis: indigent motu expellente
ipm ex vasis cū applicatōe sua sup ipm t pdu
cit illud ad aptiones meatus qui est expellens
supfluitate. ¶ Aut pp suā tenuitatē: quare resi
dat sicut resudat omne tenue: aut pp fuā acuita
tem t mordicationē quare mordicat t est ne
cessarū nāe expellere ipm. ¶ Et cā que est in
vasis spmatis: aut est debilitas retentiue pp
malitiā cōplōnis: aut pp vehementiā virtutis
expulsiue: aut pp egritudinē officialē ex spas
mo: aut rerano que nēcio facu motus exneos:
quare monet expulsiua pp illud t expellit sper
ma sicut ipsa expellit nocuū aliqd quēadmo
dum accit vomitus cum aliqd nocet stō t apud
alterationē cibi. ¶ Et ad vltimū spasmus ipse
est p̄sso: t expsso: t ejiciens. ¶ Et scias q̄
spasmus mēbrū spmatis est solutiuus. t spas
mus lacertū ani est retentiuus: qñ lacertus ani
est creatus ad retinendū tille ad exprimendū.
¶ Aut est mollificatio in eis: quare non retine
tur pp dilatationē accītē in meatibus. ¶ Lā
vero in lacerto pfortanuo est spasmus uteruz t
mollificatio. ¶ Sed cā in renibus ē qñ qñq
accit adipi eoz liquefactio ex vehementia desi
derij coitus aut multitudine coitus quare egre
dit ex coeuntibus postrinā ēt ex ea res plu
rima pendens in panno: t est mala destruens

virtutem

virtutē ⁊ corpus. ¶ Cā aūt in principijs est sicut si multiplicēt cogitatio in coitu ⁊ auditus suoꝝ verboꝝ: aut accidat ei qui deficerat in nā coitū sīlem illi: quare mouent ad opōnē suā ali quo mō motu debili ⁊ emittit humorē añ vrinā: aut forti ⁊ descendit sperma. ¶ Et accidit qñq; mulieribus⁹ emissio humoris plurimi ante vrinam propter mollificationem oris matricis ⁊ debilitatem vasoꝝ spermatis earū etiā propter has causas predictas.

¶ De signis. Cap. xxxi.

i Vlam in qua est cā spermatis multitudo non sequūt debilitas ⁊ diminutio cum multitudine coitus: nisi sit corpus debile ⁊ vasa spermatis fortia: tunc.n. sīgnificat illud multitudo eius qō egredit ⁊ eius qualitas cum debilitate adueniente corpori ex eo. ¶ Et illā que est pp tenuitatē eius significat tenuitas spermatis cum pūita. ¶ Et illa que est pp acuitatem ⁊ mordicationē eius sentit ipsa egressione. ¶ Et qñq; est cum ea ardor vrine ⁊ est color eius ad citrinitatē declinans: ⁊ signt ipsam cāe pcrute ex cibis ⁊ moribus. ¶ Et illius que cā debilitatis in instrīs ⁊ in virtute sua retentiua signū est qp descendit sine erectione: ⁊ silr si est illic mollificatio. ¶ Et cum illa que est ex spasmo est erectio: ⁊ simliter est illa q̄ est ex vehemētia virtutis expulsiue. ¶ Amplius mollificatōi ⁊ spasmo ad sūt sīg.

¶ De cura. Cap. xxxij.

m Inorerur cibus ⁊ fiat eūo ⁊ administrentur ea que diximus de illis que exiccant sperma ⁊ minorant ipm: ⁊ que diximus de illis que tēpant adustionē. ¶ Et iam diximus curā spasmi ⁊ mollificatōis ⁊ tu sciuisti eam. ¶ Equano aūt tenuitatis est cum eis in qbus est stipticitas ⁊ calefactio pmixtis cum exiccantibus ⁊ iam sciuisti ea: ⁊ cibis ingrossatiuis sicut sunt pultes ⁊ triticū decoctū vt puls. ¶ Confortatio aūt retentiue sit cum facientibus stipticitatē que tu iam sciuisti potando ⁊ limēdo. ¶ Virtutis vero expulsiue sedatio fit cum infrīantibus ⁊ stupefacientibus parūper. ¶ Et menta qdē est pharmacū nobile in ingrossando sperma ⁊ cōfortando vasa eius ad retinendū ipm. ¶ Et in libris quoꝝdā sunt cōpōsita retentiua eruberationē: sed timeo ex plurimis eoꝝ qp addāt in spmate.

¶ De multitudine pollutionis. Cap. xxxiij.

c Cause eius sunt cāe eruberatōis ⁊ motus spermatis ⁊ qñq; non mouet nisi apud somnū ⁊ ppie cum dormit aliqs supra ceruicē ⁊ m modū quē iam peregimus de cā eius. ¶ Et eius cura est illa cura: ⁊ stricture lamine plumbi super dorsum est ipressio magna: vex qñq; nocet renib⁹: q̄re oꝝ vt attēdat hoc in eo iter: ⁊ silr in lecto infrīanda at dormire sup folia salicis ⁊ silia.

¶ De paucitate spermatis ⁊ exitu eius filoso. Cap. xxxiij.

f Ut pp cās que sue sūt causis eruberatōis: ⁊ multiplicat in laboratibꝰ ⁊ exercitantibus. ¶ Et curatio eiꝰ est curatio paucitatis coitus: ⁊ cura exitus filosi est illud qō humectat.

¶ De regie eiꝰ quē ledit coitꝰ. Cap. xxxv.

o Oportet vt hmōi hō ꝓueniat ad confortandū stōm suū: ⁊ ad hoc vt eius digō bona fiat cum eis que bibuntur. ⁊ epithymatibus ⁊ emplis p̄dictis in.c. stōi vt ꝓungat per id succursus debilitatis accītus p id qō euenit ex coitu pp necessitatē. ⁊ cū medicis que sunt ad coitū vtiles. ¶ Et administrent sup mēbra coitus eius vir medicine infrīantes minorātes sperma ⁊ de illis qs diximus. ⁊ bibant infrīantia ꝓta spmati. ¶ Et adnuministrent in stratibus ⁊ in vnctionibus ea que faciunt hūbus palpatiuū. ⁊ diminūt oia que gñant sperma. ⁊ assiduent exercitiū supior ptū corpoꝝ suoꝝ sicut est pcussio altarab ⁊ saltiguet ⁊ eleuatio lapidis. ¶ Et oꝝ vt gradatim pueniant in minoratōe coitus. ⁊ qñ coeunt in ꝓncipio noctis dimittant ipm vno die aut duobus diebus vsq; ad horā somni nocte añ ips aut post ipm: ⁊ recruciant cibū in eo qō est iter illud ⁊ dormiant post coitū: deinde gradatim pueniant ad diminendū numerū dieꝝ quoꝝ plm̄ fit per occupatiōne in ludicris. ¶ Et de cibis eoꝝ qui succurrunt ipsoꝝ debilitatibus est panis bonus mundus infusus in, vino bono.

¶ De regie eiꝰ q plūmo vtit coitu ⁊ nocet eo ⁊ debilitat ipm: aut ledit visus ⁊ sensus eiꝰ ⁊ caput: aut nervus accit ei tremor. Cap. xxxvi.

o Oportet vt administrent calefactio ⁊ humectatio cum cibis bonis quorum paucū nutrit plm̄: ⁊ cuꝫ balnea tionibus. ⁊ aromaticis ⁊ regie: ⁊ facere vt ipsi dormiant ⁊ quiescant. ⁊ letari in ludis q̄ lenificant. ¶ Et lac qdē ouinū ⁊ vaccinū est vehementis unamenti ad ꝓfortandū cum sumit de eo in ieunio: ⁊ cum quātitate qua digerat ⁊ dormiat sup ipm. ¶ Et oꝝ vt administret exercitiū ꝑparatōis. ¶ Et qñ administratur mitridatū ⁊ diamuschū cum sufficientia in humectatōe vinificat. ¶ Ad si apparent debilitas visus tunc cā eius est cerebri: quare oꝝ vt assiduet inunctionē capitis sui cū eis que sunt sīc oleū vio. ⁊ fiat caput purgū cū eo: aut distilletur in auré ⁊ vrat introitu aque dulcis ⁊ aperiat visum suū in ea. ¶ Si aūt accidat tremor ex ea tūc si mā fuerit plurima hūida soluatur cū eis que sunt sicut pulpa collo gnidē: aut cucumere asinino ⁊ centaurea: ⁊ post illud curet virga cū vnguētibus fortibus in qbus sint muscū ⁊ ambra ⁊ beten cū oleo de costo. ⁊ nardino ⁊ de lilio ⁊ oleo de ciperis ⁊ almahaleb ⁊

22

Digitized by Google

oleo de sauina ⁊ omni oleo calido in quo est stipticitas. ¶ Et si non fuerit mā cureť cū unguētis tremoris. ¶ Et qñ accit ei post ipsum tremor sumat in potu opoponacū in aqua sanuca ⁊ cassiefistule ꝑm quātitatē quaz tolerat. ⁊ aque sanuci sit quantitas vn.i.

¶ De multitudine erectionis absq; desiderio ⁊ de priapismo. Cap.xxxvij.

c Musa ꝓpinqua multitudinis tensionis virge vt chorda est multitudo ventositatis grosse in pubus mēbrorū coitus. ¶ Aut n.ē multitudo huius cāe ventose in ipso neruo ꝓcauo: aut est superuenēs eis ex arterijs aut vasis spermatis: aut sunt due res simul. ¶ Et mā qdē huius ventositatis est humiditas plurima. ⁊ efficiens ipsaz est calitas pauca. ⁊ hec mā: aut est resudans fixa in vasis spermatis ⁊ in eo vbi gñať: aut non resudans. ¶ Qualitercūq; igit sit si ꝓtendiť hec ventositas ⁊ virtus eius: tunc aut est pp frigus eī: aut pp ipsius grossitudinē. ¶ Et qñq; adiuuat mālē cām ⁊ efficientē ⁊ cās instrales. ꝟbi gra. vt sit in cute virge ⁊ que sequunť ipsaz stipticitudo ꝓhibens resolōnē: aut est dilatatio orificioz venarū venientiū ad eam sicut accit ei cuius coitus plūmus fit vehemēs ⁊ ei q dimittit coitū ad tps quare mouet in ea spma ⁊ ventositas cum fortitudine: ⁊ qñq; puenit ad ꝓtia pismū. ¶ Et qñq; adiuuant oia illa cāe ꝓcedentes: aut ex cibis calis acutis aut inflatiuis sicut sunt cicer ⁊ vua ⁊ vitellus ouī ⁊ illa q aggregant vtrāq; rem sicut eruca. ¶ Et illud cui inest ꝓprietas gñandi spma sicut vinuz nouū. ¶ Aut ex dispōnibus ⁊ figuris sicut est multitudo dorsuōis sup collū: quare ligfaciēdo cōuertiť spma in ventositate. ¶ Aut strictura ancharū cū cingulis de corrigie: aut instius: quare dilatanť orificia venarū. ¶ Priapismus vero ē si ꝓsortet aliqua harū cāz ⁊ fortus fiat eretio ⁊ remaneat ⁊ tēdať virga vt chorda quāuiz nō sit desiderium ⁊ necessitas ⁊ post perfectionē necessitatis: ⁊ qñq; incipit magnificari ⁊ augmentari aut ꝓlongari pp illud qđ effundiť ad ipsam de matricis pluribus. ¶ Et plūs cāz eius est amor ⁊ hoc nomē ꝓmutať ad hāc egritudinē ex forma formatiōis erecte ꝟge q̄ ludunt gdam. ¶ Et hoc accīs cum nō curať fortasse puenit ad teranū vasoz spermatis: ⁊ accidit apa calm cum eo ⁊ interficit.

¶ De signis. Cap.xxxvij.

i Usta sup plūma signa que numerauimus cū ma reuersione ad illud qđ accepisti vsq; ad hunc finē ex principijs. ¶ Et scias q si fuerit vēositas gñata in istis in ipsa virga erit illic tremor virge antecedens plūs: ⁊ si non fuerit ita: tūc cā in ipso est propter virgam ad quam iam peruenit ex arterijs san. vasorum spermatis.

¶ De cura. Cap.xxxix.

c Uratio tensionis vt chorde assidua est administratio eoz que dicemus de ꝓhibentibus inflationē ex ebibitis ⁊ epithimantibus. ¶ Canon ꝟo curationis priapismi est eūo cū vomitu ⁊ flōna absq; ventris solōne oīno ppea q timetur q ventris soló descendere faciat mās desuper. ¶ Et pp illud oz vt sit exercitiū mēbroz superioz ludendo cuz talub ⁊ silibus. ¶ Et dimittatur coitus nisi pp necessitatē eius ne eueniat nocumentū aliq̄ ex nocumentis dimissionis ipsius: deinde infrātio i aqua ⁊ in stratibus rosaceis ⁊ de salicibus ⁊ cum epithimantibus tce ratarijs foris infrātōis ꝓdictis. ¶ Et admuniť lamina plūbi sup pectinē ⁊ ebibita infrāctia ⁊ nenufar ⁊ camphora: ⁊ lactuca excussatio plurima est. ¶ Et in eo qđ est inter illa ⁊ post minorationē mātei ventositatis opz vt administreť qđ subtiliet sine calefactōe vehementi sicut sunt embroce camomelline ⁊ de agnocasto.

¶ Et administrenť tunc ea que sunt sicut vinū ⁊ se. agnicasti ⁊ silia. postq; diuidiť mā ⁊ bibat tunc vinū albū tenue. ¶ Et oz vt dimittat coitū oīno ⁊ cogitationē in eo ⁊ ꝓsideratione ad illud qđ mouet desideriū nisi ille cui accit ꝓtia pismus pp dimissionē coitus oīno ꝑm q dixi mus: tunc n. cura eius est coitus ⁊ nutriať cum eis q̄ sunt sicut lentes ⁊ que currūt cursu eaz ⁊ nō multū vrať acetosis: ipsa n. qñq; inflant.

¶ De alacuoth. Cap.xl.

a Lacuoth est ille qui cū coit ejcit sterc eus suū cum spermatis fit descensio ⁊ non regit anū suū: ⁊ sup plures eorū dominať desideriū valde ⁊ multiplicať i eis delectatio ⁊ mollificať valde pp resolōz spūz eoz ⁊ plūi ipoz ſt mollū cōpoz.

¶ De regimine eius. Cap.xli.

o Portet vt administreť vngūcta ⁊ emplastra stiptica ꝓfortātia lacertos vt se. agnicasti ⁊ silia. ⁊ fiat inūctio cum eis q̄ sunt sicut oleuz nardinū ꝓpe ⁊ oleū de cupsso ⁊ oleū de sauina. ¶ Unguentū bonū. Sumāť oleū de cydonijs ⁊ oleū de alcāna ⁊ terantur karabe ⁊ acatia ⁊ thurium siccum ⁊ fiat ex eis ꝺoleo de cydonijs ⁊ alcāna vngūtū ⁊ administreť assidue sup lacertū ani. ¶ Et fiant ex eis suppositoria retentiua ⁊ ꝓpe in pectinis sicut si supponať collyriū ex remissch ⁊ gallis ⁊ balaustijs ⁊ thure. ¶ Et uerū suppo natur collyriū ex oleis stipticis. ¶ At vero qđ dē de bonitate ciboz eoz ⁊ regimine ciborum ipsorum ⁊ subtiliatione eoz est res que non hz in hac intentiōe nisi intelligať de cibis stipticis qb⁹ ciban. ¶ Et siſr in clysteribꝰ pinguibus infrigidantibus que dicuntur non est vtilitas apud me. ¶ Immo opz vt intendať in eis que diximus: ⁊ vt intendať ad frangen-

Digitized by Google

dum acuitatē stomacorum eorum ⁊ confortandum cozda ⁊ cerebra ipsorum.

¶ De aluminati. Cap. xliij.

a Luminati ꝑm ꝯtatē est egritudo accidēs ei q̄ psuescit vt sup cum iaceant hoies ⁊ hz desideriū plurimuz: ⁊ est in ipso spma plm nō motū: ⁊ coz ei⁹ est debile: ⁊ q̄⁹ erectio debilis in radice: aut debilitaf nūc ⁊ fuit iā assuet⁹ coitu: quare affectat ipm ⁊ nō pōt sup ipm: aut pōt sup ipm porēria meditatiua: q̄re desiderat vt videat coitū currētem inter duos. ⁊ ꝓpinqoz ē ille q̄ ē cū eo: tunc eni mouēt desiderū ei⁹: q̄ si emittat spermā q̄ cū eo aliq̄s coit: aut egredif cū eo mēbrū suum tūc opz pficere desideriū suū. ¶ Est eni q̄dam secta coz quoz desiderū nō erigif ⁊ mouēt nisi q̄n cum eis coit: ⁊ tunc aduenit eis delectatio emissionis spmatis siue cum opatione illi⁹ siue ab q̄ effectu. Et secta eoꝝ est q̄ q̄n cū eis coit nō emittunt spma tunc: imo declinār ad hoc vt coeant cū alijs ⁊ sunt in ꝯtrate ꝓtrate animē ⁊ maligne nāē ⁊ male ꝓsuetudinis ⁊ cōplexionis multedinis. ¶ Et q̄nq̄ sunt mēbra eoꝝ magis sustinētia cū membra virop. ¶ Et scias q̄ oīa que dīr ꝓter ista vana sunt. ¶ Et stulti hoies sunt qui volūt eos curare. Mā initium egritudinis eoꝝ meditatiuū est nō naturale. Si vo cōfert cura eius tūc est illud q̄ frāgit desiderium eorum ex tristitia ⁊ fame ⁊ vigilijs ⁊ carcere ⁊ pcussione. ¶ Et dixerūt q̄dam q̄ causa alumināti est q̄ neru⁹ sensibilitatis q̄ venit ad ꝯgā rāficatur in illis in duos ramos quoz subtilis radici ꝯgē cōtinuatur ⁊ grossus declinat ad caput virge: q̄re indiget ille qui tennis est fricatione vehemēti donec sentat: q̄re spargatur super ipm hoiem: ⁊ tūc aduenit ei explementū libidinis: ⁊ hec res est sicut illud quod remotum est. ¶ Et prima est super quam est intendū: ⁊ ad dūm est ex quibusdam quibus est sciēte pars ⁊ in arte maligna introitus: ⁊ ꝯfficata sunt verba oīum illoꝝ super illud qđ dixerunt.

¶ De hermaphrodito. Cap. xliij.

i Li q̄ est hermaphroditus nō est mēbrū viri neq̄ mēbrū mulieris. ¶ Et de illis est q̄ hz vtrūq̄: ꝭ vnū eoꝝ est occultū⁹ ⁊ debili⁹ ⁊ aliū est ecōtrario ⁊ descēdit spma ex vno coꝝ absq̄ alio. Et de illis est in quo ambo sunt eq̄lia. ¶ Et peruenit ad me q̄ de illis est qui agit ⁊ patiat ꝭ paz verificat h. Et multoties curant per iciōne mēbri occultatoris ⁊ regimen vulneris eius.

¶ De excusatione medici in illis que docet de delectatione ⁊ coangustatione receptricis ⁊ calefactione eius. Cap. xliij.

n On est turpe medico cū loquitur de magnificatiōe ygē ⁊ coangustatione receptricis ⁊ delectatione mulieris. Et illud ideo q̄n sunt ex causis quibus puenit ad generationem. ¶ Multotiens eni est parua ꝯtas ygē causa vt nō delectet ea mulier q̄n diuersa est ab ea qua assueta est q̄re non emittit sperma: ⁊ q̄n non emittit sperma nō fit filius. ⁊ q̄nq̄ est illud causa vt fugiat a suo pari ⁊ querat aliud. ¶ Et fitr q̄n ipsa non est angusta non cōcutit ei suus par. ⁊ ipsa iterum nō cōuenit pari ⁊ indiget vnusq̄sq̄ eorum permutatione. Et similiter delectatio vocat ad emissionē spermatis festinam. Mulieres enim ꝑm pluriū tardantur emittēdo sperma ⁊ remanent nō complentes desiderū suuz q̄re nō fit generatio. ¶ Et iterum ipse remanēt ꝑm desiderium suū: quare ille q̄ ex ipsis nō custodiunt: mittūt in illa disponē sup seipsas qđ ineuiūt: ⁊ ꝓpter hāc cām redeūt ad fricationē vt perficiant in eo qđ est inter eas complementum voluptatis.

¶ De delectādo viros ⁊ mūeres. Cap. xlv.

d Illis que delectant eos vtrosq̄ simul: est saliua eius qui sumit in ore suo alit ⁊ saliua cubebe ⁊ mel embli coz ⁊ mel cum quo cōficitur scamonea ⁊ zinziber ⁊ piper cū melle. Et in viatur linimento ꝓprie super medietatē postremam ygē non est magnū iuuamētū in vsu illius: facit eni delectationem in capite virge solum.

¶ De magnificantibus ygā. Cap. xlvi.

m Agnificat ipsam fricatio cū adipib⁹ ⁊ oleis calidis post pannū asperum ⁊ effusionē grāmi lactis sup ipsam proprie lactis ouini: deinde adherentia picis sup ipsam vt attrahat san. ⁊ retineat viscositate sua ⁊ coagulet sua pinguedine: ⁊ fiat assiduatio in istis in duab⁹ extremitatibus diei. Et scietur quidem qualiter fiat picis adherentia in sermone nostro qui est in fen. in qua est decoctio cuz scieur impinguato membroz. Et de illis que faciunt illud sunt sanguisuge cum exiccātur ⁊ linitur cum eis ⁊ lumbrici terrestres ⁊ alebleb ⁊ est species volubilis qui habet lac ⁊ aq̄ albedarungi. Sumantur sanguisuge ⁊ ponant in luto in quo est aqua earum ⁊ diuturnāt hebdomada vna: ⁊ quod est supra donec exiccētur: ⁊ deinde terantur ⁊ linatur cum eis.

¶ De ꝓstringentibus vulnam. Cap. xlvij.

s Amantur xiloaloes ⁊ cipi ⁊ enula ⁊ gartofi. ⁊ ramich ⁊ paz muschi: ⁊ terant oīa ⁊ inoluant i lana ifusa in mel sus ⁊ supponant. Et iterū galle imature superiora squinanti cribellentur in cribro subtili ⁊ supponantur cū panno infuso in vino vice vna post aliā. Facit enim illud redire virginitatem ꝓstringendo. Et ite cortices pini ꝓtiorum partes .iij. aluminis partes .ij. ciperi pars i. decoquantur cum vino odorifero ⁊ madefiat in ipso pannus lini ⁊ supponant: ⁊ opz vt conseruentur in vase obtuso capite ⁊ administret de eo vna vice post aliam: est.n. bonū valde.

Digitized by Google

¶ De calefaciemib⁹ receptricē. Cap.xlviij.

Eruca⁹ muſchus ⁊ galia ⁊ crocus
f in vino odorifero in quo infundatur pannus lini ⁊ imbibatur ⁊ admini-ſtretur eſt enim redolere facies:⁊ cor-dumeni eſt mirabilis valde in hoc.

¶ Tractatus ſecundus de diſpōnibus hoz̄um membroz̄.ſ.de illis que ꝓuenianꝫ cum coitu.

¶ De apoſtemanibus teſticulorum caſtidis: ⁊ que de eis approximantur ano. Cap.i.

Poſtema qñq̄ fit in ipſo teſti-culo:⁊ qñq̄ fit in oſſeo. Et illi⁹
a qđ fit in oſſeo tactus poſſibilis eſt ⁊ cognoſcit diſpō duritiei ei⁹ ⁊ lenitatis ei⁹ ⁊ colo⁹ ipſius. Et in illo quod fit in teſticulo eſt il-lud difficile ⁊ ſentitur illud ꝓ exīte ūter oſſeū. ¶ Et qñq̄ eſt cū eo ſe.eſt.n.membrū nobile con-tinuatum cum corde. Et multotiēs qđ cadit oſ ſeum: deinde redit ⁊ remanēt ambo teſticuli ſu ſpēſi: deinde naſcit oſſeū a incarnat ⁊ creat ibi ciſtis dura nō ſicut erat ꝓius. ¶ Et multotiēs corrodit teſticulus: q̄re indiget ut craſtano fiat neceſſario vt nō pambulet corroſio. ¶ Et mul-toties dolet apoſtema teſticuli per tuſſim in eidentem: q̄re ꝓmutat mā ad partem pectoris.

¶ De cura. Cap.ij.

Poꝛtet vt fiat flōmia ⁊ ſoluatur na-
o tura ⁊ ꝓprie cū eis que adminiſtrantur deſubtus. Mā cuz adminiſtrenꝫ ſup-poſitoria cōfert magnifice ⁊ attrahit materia ad anū. ¶ Et qñq̄ nēcium eſt vt poſt flōmiam vene manus ſecūdo fiat flobotomia de ſaphena.⁊ opz vt attendatur latus doloꝛis ⁊ fiat flobotomia ex latere eius. ¶ Et ſi fuerit in vtriſq̄ teſticulis ſimul accipiatur qđ neceſſe eſt accipere de ſang.ex vtriſq̄ manib⁹ ſimul. ¶ Et opoꝛtet vt alleuiēt cibus ⁊ diminuat carnē ⁊ que fiunt ei ſimilia ⁊ regaꝫ regimine ſubtili. ¶ Et adminiſtret in ꝓmis ſuper membrum pannus imbibitus in aceto ⁊ aq̄ roſ. ⁊ mucillaginibus ⁊ ſuccis frigidis infrāns:⁊ cum incipit augmē-tari adminiſtrentur hmōi epithimata ⁊ empla-ſtra. ¶ Sumatur aqua ſolatri ⁊ aqua cucurbi-te:⁊ aqua cāne humidē ꝓprie ⁊ aqua endiuie ⁊ farina ordei ⁊ fabarū ⁊ aliquātulū croci ⁊ oleū roſ. ¶ Et iterū folia alkekengi ⁊ farina ordei ⁊ lenium. ¶ Et iterū folia cāne ⁊ farine faba-rum ⁊ oleū ro. ¶ Et de eis que nos experti ſu-mus iterum eſt vt ſumantur alkekengi ⁊ fari-na ordei ⁊ farina lenium ⁊ farina fabarū ⁊ vio-laꝫ tritaꝫ partes equales igniāntur ⁊ emplaſtrē-tur cū eis. ¶ Et ſi venerint caliditas ⁊ dolor ſu-perflui: eſt neceſſariū vt miſceanꝫ cū repercuſſi-uis ſicut ſunt folia uſquiami albi. ¶ Et ſi fue-rit in eo duritues aliqua: aut pertranſierit termi-num ꝓncipij manifeſte tunc oportebit vt regaꝫ eum eis in qbus eſt maturatio. ¶ Et ꝓpin-quius maturatiū ex gradu ꝓncipij eſt farina fabarum ⁊ camomilla ⁊ altea ⁊ mucillago ſe.li ni.⁊ rob.⁊ iterum farina ordei cum aq̄ ⁊ melle. ¶ Et iterum folia caulis cū farina ordei ⁊ vi-tellis ouorum ⁊ oleo roſ. ¶ Cum autem indi-get reſolutione ⁊ ſtat augmentum de experto bonis ſunt paſſule enucleate ⁊ cyminum que te-rantur ⁊ fiat ex eis emplaſtrū cum vino: aut fo-lia caulis ⁊ fenugrecum decocta. aut farina fa-barum ⁊ paſſe pingues enucleate ⁊ cyminū de coquatur totuz in vino cōmixto ⁊ leniatur: aut farina ordei cum ſtercore vaccino infuſa in ace-to cum modico cāphore:⁊ aliquātulo aque ſo-lari: aut cinis papyri illuſtriſ ⁊ altea eq̄liter cō ficiantꝫ cum aceto. ¶ Et cinis caulis cum albu mine oui aut vitello eius. ¶ Aut radix cucume ris agreſtis cū vino meliis cū farina radicis lilij trita ſicut vnguentū. ¶ Aut paſſularum mūda tarū.v.granoꝝ viridium elixatoꝝ.i.ſ. cy-minū.i.caulis.vij.glutinis pini.iij.conficianꝫ cū melle. ¶ Et iterū ad apoſtemata cum vlceribꝫ ſcoria argenti decoquatur cum oleo donec fiat ei ſpiſſitudo: deinde ponaꝫ ſuper eas cera ⁊ gū ma pini ⁊ reponaꝫ. ¶ Et iterum allealimbat ⁊ āmoniacū equaliter olei de lilio butyri vaccini quātum ſufficit. ¶ Et iterum radix lactuce cū ſanic. ¶ Et iterū fenugrecum ⁊ ſe. lini cū aqua cepe. ¶ Et iterum fex vini antiqui cum ſanie. ¶ Et iterū ea que diximus in ca. frigidoꝝ. Et iterū forte ad apa qđ indiget maturatione ⁊ ad frīn ⁊ ventoſitatem in teſticulo. Sumaꝫ ciceris nigri ⁊ ſtaphiſagria ambo⁹ aā.pars.i. ſcorpionis adufti pars.i.emplentur ei ea:⁊ paꝛ iſufio-nis olei ſambacini in ꝙga eſt tuuatuū ad illud: ⁊ ad frigidū,ꝓprie:⁊ ſalpēſio rubee tincture ſu-per ipſum. ¶ Et qñ apa eſt dubellati tūc de il-lo qđ bonū eſt: eſt vt fiat apertio apud oſſeum ⁊ nō ꝑcedit vt apiaꝫ illud qđ ſequit anū: q̄re qñq̄ fit fiſtula mala:imo opz vt aſſiduet poſtmo fari-ne rizi cōfecte cū aq̄ ſup ipm vt phlebeat aptio-nē ei⁹. ¶ Et in fine eius injiciaꝫ i ꝙga muſch⁹ cum oleo ſambacino ⁊ eſt vltimū aut oleū ſam bacinū aliquotiēs: eſt.n.cura ſufficiens.

¶ De cura apatis frigidi in teſticulis. Ca.iij.

Ultroneus accēſſus in eis iſta apata in
m diſpōne caceſie ⁊ ydropiſis quoꝝ cu-rationes ſunt maturatiua ꝓdicta in apate calo de quibus ſunt farina fa-barū ⁊ farina fenugre. cū triplicato. ¶ Et iter caulīū. ℞.i.ficus.v. numero decoquanꝫ in aq̄ donec diſſoluanꝫ ⁊ fiat cū eis empl̄. ¶ Et for-tius illo eſt vt ſumanꝫ farina ciceris ⁊ farina fa barū ⁊ cyminū ⁊ adeps renum ⁊ camomilla ⁊ melilotū ⁊ cera ⁊ fiat ex eis vnguentuz. ¶ Et iterū bdellium diſſoluaꝫ in rob ⁊ adminiſtret ⁊ diſtilleꝫ ſambacinum in ꝙgā aliquotiēs:q̄ñ eſt mirabilis. ¶ Et ſumanꝫ maſtix ⁊ anzarur ⁊ in fundanꝫ i vino ⁊ oleo ſambacino ⁊ liniaꝫ ſup

Digitized by Google

ouum. ¶ Et oleum de lxerua efficax est in apostematibus testiculoꝝ aut distillentꝫ in ꝯgam muscus cum oleo sambacino qñ est vtimum.

¶ De cura apatis duri in testiculis. Cap.viij.

e Umant ficuꝰ ⁊ adipis anatis amboꝝ aañ.ps.i.foliorꝝ olive ⁊ foliorꝝ cupressi ⁊ ammoniaci oium aañ.ps.s.agregentꝫ cum vino ⁊ butyro vaccino.

¶ Et iterū folia caulis cū farina ordei ⁊ vitellis ouoꝝ ⁊ oleo. Et uerū colcotar ⁊ ysopi humidi ⁊ cere ⁊ olei rosⷭ. ⁊ medulle cruris cerui ⁊ foliorꝝ rubi oium ptes eqles: fiat ex eis linimentum. ¶ Et iterū: sumantꝫ bdellium ⁊ ammoniacum ⁊ dissoluantꝫ in triplicato ⁊ aggregetur cū pauca farina fabarū ⁊ oleo. ¶ Et uerum curatio bona expta ad illud: sumatur furfur ⁊ indeinēter teratur ⁊ cribellet in cribro tenui: donec cribellatū sit ⁊ resoluaꝫ ammoniacū cū oxymelle ⁊ cōficiaꝫ cum eo ⁊ inuisceatur loco dū tpaū tenet calorē ⁊ reiteretꝫ super ipm assidue: est.n. conferēs omni duritiei. ¶ Et uerū aliud conferens duritiei: sumātur camomilla ⁊ fenugreci ⁊ assa ⁊ fabe ⁊ butyrum ⁊ cōgelatum vue ⁊ dactili discocti ⁊ fiat cum eis emplastrum. ¶ Et iterum: cineris ossium dactilorum adustorum partes.ij. altee pars.i. terantur ⁊ permisceantur cum aceto ⁊ fiat cum eis emplastrum.

¶ De acrai ⁊ arsacon. Cap.v.

b Ec est egritudo frā ⁊ est in mulieribꝰ plus ⁊ est tūillatio ꝯge in viris ⁊ in orꝰ matricis mulierum ⁊ tensio accidēs in vasis spermatis ⁊ mollificatiꝰ ⁊ mollificatio ⁊ tetanus ⁊ spasmus ipsoꝝ ⁊ tunc inflatur venter egri cū sudore frigido.

¶ De cura. Cap.vi.

q Uando hec egritudo apparet opꝰ vt fiat flōmia ⁊ vētosatio ⁊ mittantꝫ sanguisuge: deinde fiat vētris solutio nō semel subito: ⁊ qre descendar aliquid ad mēbra infirma: sed paulatim cū facilitate. ¶ Et illud fiat cū eis q̄ sunt sicut aq̄ volubilis cū cassiafistula: ⁊ aqua ficle: ⁊ aqua solatri cū cassiafi. ⁊ cum turibus olerū frigidoꝝ lenientiū naturaꝫ. ¶ Et sunt sicut illud qd̄ fit de spinachijs ⁊ de atriplicibꝰ ⁊ que sunt similia. ¶ Et fiat clisterizatio ex seuestē ⁊ prunis: ⁊ altea sicla ⁊ siracosⷭ: ⁊ atriplicibꝰ ⁊ q̄ sunt illis filia. ⁊ puenaꝫ ad vltimū i epithimatibꝰ fridis valde ⁊ infridantibꝰ super mēbra coitus: ⁊ sup dorsuꝫ sicut illud qd̄ fit de iusquiamo ni. ⁊ chimolea ⁊ oibꝰ que sciuisti in papismo calido in apatibus testiculoꝝ calidis. ¶ Et radix qdem nenufaris ⁊ radix lilij sunt conuenientes ad hanc egritudinem.

¶ De doloribꝰ testiculoꝝ ⁊ ꝯge. Cap.vij.

f It ex malitia cōplexionis diuerse frigide ⁊ calē: ⁊ ex vētositate: ⁊ ex apate: ⁊ ex percussione: ⁊ ex casu sup ventrem.

¶ De signis. Cap.viij.

c Um ē ex malitia cōplexionis nō est illic tēsio vehemēs ⁊ cognitio cōplexionis est cum sensu ⁊ est calidus inflāmatⷭ ⁊ frigidus stupefactⷭ ⁊ nō est plurimⷭ.

¶ Et cū ventosa est tensio ⁊ pmutatio sine grauedine. ⁊ cum illis reliquis sunt cause eorum ⁊ signa ipsoꝝ. ¶ De cura. Cap.ix.

m Gnifice sunt ex eis que dicta sunt in calefactione testiculoꝝ ⁊ infridatione eoꝝ ⁊ curatione aparū eoꝝ ⁊ resolutione vētositatis ipsoꝝ. ¶ Et qñ frigus est vehemēs: tūc cura eiꝰ est oleū de lxerua in quo dissolutū sit euforbiū ⁊ si vehemētior fit inflāmatio ⁊ aduſtio: tūc cura eius est cū succis infridātibꝰ in qbꝰ positū fit aliqd thuris ⁊ opij.

¶ In facto aūt a pensione aut casu opꝰ vt fiat flōmia ⁊ assumaⷭ mēbrū cū infridātibus repercussiuis absq̄ stipticitate vehemēti: qre dolorē faciāt: imo fit cū eis ꝛ lenitiua sicut sūt olive ⁊ nenufar ⁊ cucur. ⁊ filia: deide post illd admistrētur mucilago altee ⁊ camomilla ⁊ filia. Et ite gūmi pini ⁊ myrrha cū aq̄ frā ⁊ se. lini ꝛfectuꝫ cū aqua frā. ⁊ butyrū ⁊ glutten alimbat eqliter.

¶ De magnitudine testiculoꝝ. Cap.x.

Ecidit testiculis vt magnificentē non
a fm semitā apatonis. sed fm semitaꝫ ipinguationis ⁊ tenuitudinis sicut accidit mānillis. ¶ De cura. Ca.xi.

c Uratur cū medicinis infridātibꝰ quibus curantꝫ mānille ꝯginū stātes vt nō cadāt sicut ē epithima cū iusquiamo ni. ⁊ iuygamo al. ¶ Et oi qd̄ debilitat ꝯtinentem nutritiuam ⁊ fricatura plūbi. confricari ad inuicem cum aqua coriandri humidi: ⁊ confricatio cotis ⁊ lapidis molendini. ¶ Et de illis que conferunt ad illud ⁊ temperat ipsam est vt assiduetur iniectio sambacini in virgam.

¶ De elevatiōe testiculi ex ꝓte eius. Cap.xij.

q Uandoqꝫ accidit testiculo vt corrugeſ ⁊ minoreſ, ꝓpter dñiuꝫ complonis frigide ⁊ debilitatem. ¶ Et qñqꝫ occultatur ⁊ elevatur ad mirach vētris: ita vt difficultas fiat vrine ⁊ dolor fiat cum mingitur ⁊ accidit distillatio eius.

¶ De cura. Cap.xiij.

c Uratur cū vnctiōibꝰ ⁊ emplastris calefacientibus confortantibus attractiuis que diximus in.c. erectionis.

Et qñ occultatur ⁊ fugit: tūc cura est assiduatio balneationum ⁊ linarum cōtinuarum. Et qñqꝫ est necessarium fm q̄ scripserunt antiqui vt intromittant opium in ꝯgā ⁊ suffitetur donec corpus eius subtiliet ⁊ descendat testiculus.

¶ De varicibꝰ ⁊ fei ⁊ duritiei eius. Cap.xiij.

q Uandoqꝫ apparent super oſcum ⁊ que sequuntur ipsuꝫ varices inuolute plurime in quibus quādoqꝫ coartatur ventositas ⁊ frequens fit tūilla

Digitized by Google

tio super eas: ⁊ multotiens generatur sup eas apostema durum quod est de genere apostematum frigidoꝝ. ¶ Et plumbus quidē accidit in latere sinistro ꝓpter debilitatē ipsius: qñ hēt venam additam ad quā effundunt materie.

¶ De cura. Cap.xv.

c Cura eius est cura apostematis duorum.

¶ De mollificatiōe ossei. Cap.xvi.

Quandoq; plongat osseū ⁊ mollificatur plōgando ⁊ fit in eo res feda.

q

¶ De cura. Cap.xvij.

Oportet vt eius embrocatio assiduet cum infrigidātibus stipticitatē faciēs ubus ⁊ emplastret cum eis ⁊ minoretur coitus.

e

¶ Et de medicis sunt quidam qui incidunt partes ossei ⁊ superfluitatem ipsius ⁊ sumuntur residuus vt equetur eius quantitas. Sed melius est ⁊ magis conseruatur vt suatur in primis: deinde abscindatur superfluum.

¶ De ramice ⁊ ruptura. Cap.xviij.

Do postposui ramici ⁊ rupture capitulum in quo inuentent in fine tractatuum qui sunt hui⁹ libri tertij.

e

¶ De corrugatiōe testiculoꝝ. Cap.xix.

Et illud causa frigoris vehementis: aut casus virtutis accidētis in signis malis habentibus egritudines acutas ⁊ ego dicam ea illic.

f

¶ De vlceribus testiculorum ⁊ virge in locis ani. Cap.xx.

Cum vlcera accidūt in istis locis sunt mala ambulatiua: qñ membra ista sūt ꝑm formam ad quoꝝ ꝓtes festinat putrefactio: quoniam sunt ꝓtecta ab aere ⁊ declinia ad caliditatē ⁊ humiditatem ⁊ approximāt meatibus superfluitatū ⁊ assimilant quodāmō vlceribus viscerū ⁊ oris. ¶ Et eorum deteriora sunt illa que fiūt in lacerto q est in radice virge ⁊ in ano. ¶ Et illud ideo qñ indigent exicatione forti ⁊ sensus eorum cum hoc est vehemēs. ¶ Et fortasse necessariū est abscindē ꝯgā ipsaꝝ cū sup ipsaꝝ putrefiūt vlcera ⁊ pambulāt.

¶ De cura. Cap.xxi.

Vlcera que sunt super caput ꝯge indigēt eis que sunt vehemētioris exicationis ꝙ̄ sint ea quibus indigēt facta sup ꝓputiū ⁊ cutem etiam: qñ caput virge est vehemētioris siccitatis in cōplexione sua. ¶ Et ista vlcera aut sunt recētia: aut sunt antiqua. ⁊ de eis sunt que sunt maligna. Et recētibus quidem non est res melior ꝙ̄ aloes ⁊ assumantur aloes plumbū vstum ⁊ clumia ablutā cum vino ⁊ tutia. ⁊ approximant illi margarite: ⁊ vene adustē ⁊ sunt mirabiles in hoc. ⁊ cinis ouorum ⁊ tutia puluerizati ⁊ epithima ſi cum aqua frigida. ¶ Si autem sunt humidiora illis ⁊ iam faciunt pus indigent eis que sunt fortiora sicut es vstum ⁊ cortices arboris punit habentis grana pua adusti. ¶ Et si indigēt generatiuo carnis misceatur cū eis thus. ¶ Medicamen expertum ad ea que indigent exiccatione vehemēti cū incarnatiōe. ℞. tutie ⁊ aloes ⁊ sarcocolle ⁊ thuris ⁊ sedenigi ⁊ cornic. medicini algarab adusti ⁊ aluminis iamēni ⁊ arrimeni adusti ⁊ gallarum ⁊ balaustiarum ⁊ acatie omnium aā. partes equales ⁊ floris eris partes.i. ℈.ⁱ. ⁊ capitum granatoꝝ etiam acetosoꝝ ꝓtē.i. fiat ex eis vnguentum cū oleo roſ. ¶ Descriptio alia: scoria ferri plumbus vstum sanguis draconis charte combuste alumē combustū sumantur ⁊ cū oleo roſ. fiat ex eis emplastrum aut vnguentum aut troc. ¶ Et si fuerint antiqua ponant i eis thus ⁊ minutū eius ⁊ aloes ℔ꝫ ꝓtes eqles. ¶ Ꝑò si illic fuerit corrosio tunc ex eis que conferūt illi est vt sumantur cinis capillorum hominis ⁊ aniuden ⁊ lentes mōtane ⁊ fiant ex eis puluis ⁊ emplastrum. ¶ Et iterum fortius illo: sumant de vnoquoq; duoꝝ arsenicorum. vij. partes ⁊ calcis non extincte lapides. xx. ⁊ acatie. xij. partes conficiant cum aceto ⁊ succo alesſinus humidi ⁊ fiant trocisci in vmbra ⁊ administrent. ¶ Et fortius illo est illud quod ℞. vtriusq; arsenicum ⁊ acatiam ⁊ staphisagriā ⁊ cinerem: aneti ⁊ piper de quibus fiant trocisci. ¶ Si autem maligna fiant ⁊ denigrentur tunc melius est vt pentus abscindatur locus niger ⁊ curetur cum vnguento generatiuo donec generetur.

¶ De vlceribus interioribus ꝯge. Cap.xxij.

Curatio illius est curatio vlcerū vesice. ¶ Et qñq; necia sunt ea que sūt sicut medicamen de charris combustis ⁊ alumine adusto ⁊ clumia ablūta post combustionem. ¶ Et de corticibus arboris pini minoris scedenegi thure de quibus fiant troc. ⁊ administrent in iniectorio.

c

¶ De fricatione in ꝯga. Cap.xxiij.

Et ex materia calida effusa ad ipsam ⁊ sudore acuto resudante ex partibus eius ꝙ̄re facit ipsam fricari.

f

¶ De cura. Cap.xxiiij.

Expellat humores cū flobotomia ⁊ solutione ventris: deinde sumatur acatie ⁊ memithe amborum aā. ℈.i. salis ammoniaci aloes aā. ſextā.ℨ.i. croci. xij. ℨ.i. ⁊ quātum sunt omnia vinen terant oīa ⁊ cribellent. ⁊ ꝑficiantur cuꝫ oleo sambacino. est. n. mirabile.

c

¶ Et qñq; sedatur si liniatur desup in balneo acetum ⁊ oleum roſ. ⁊ sint in ipso nitrum ⁊ alumē. ¶ Et si est frigida ponat in ipso aliquid de staphisagria. ⁊ cuꝫ egreditur ex balneo liniatur ex albumine ouꝝ cum melle. ¶ Et si non confert aliquid ⁊ iam facta fuerit flobotomia ⁊ euacuatio tunc fiat vētosatio ab interiore parte coxe ⁊ in ꝓximo illius loci: aut mittantur super ipsam sanguisuge.

¶ De apostibus ꝯge calidis. Cap.xxv.

Digitized by Google

Orationes eorum sunt prime cura-
c nonibus apatū testiculoꝝ calidoꝝ: sed sunt magis tolerantia stiptica in principio rei. ¶ Et de descriptionibus eoꝝ sibi ꝑpꝛijs est hec. Corices granatoꝝ ⁊ rose ficce ⁊ lentes decoquant in aqua: ⁊ cum in decoctione dissoluunt teranꝝ cum oleo ro. ⁊ administrent. ¶ Et trifera chimolea cū aq̄ solauri ⁊ fiat bolꝰ armenꝰ ⁊ lentes ⁊ folia alkekengi.

¶ De apatibus virge frigidis. Cap.xxvi.

Ermo de eis est ꝓximus sermoni de
s apatib⁹ testiculoꝝ ⁊ multiplicant in dispone cacesie ⁊ hydropisis. ¶ Et de illis que expta sunt ad ea est illud qđ.ꝓ.ossa dactiloꝝ ꝓteꝯ.ij.altee ꝑt.i.⁊ teranꝝ cum aceto ⁊ emplastret cum eo. ¶ Et medicamen assumptū ex sulfure ⁊ ammoniaco ꝓdicti cū in.c.apatis in testiculis est medicamen magis ꝓueniens locis illis ⁊ virga quando apostemat̃ apostemate duro.

¶ De cura ragadiaꝝ ꝫge. Ca.xxvij.

Erent cura ragadiaꝝ ani. ¶ Et de
c illis quoꝝ tuumentū ꝓpinquū est: est vt sumant̃ chimolea ⁊ tutia ⁊ alcā na contrita ⁊ dragagantum ⁊ fiat ex eis ⁊ ex cera ⁊ vitellus ouorum vnguentum.

¶ De dolore virge. Cap.xxvij.

Cidit dolor virge ex causis diuersis:
a ⁊ multotiens accit a retentione vrine quez clysteria lenia sanant. ⁊ vt fit contentus aqua ordei cum iulep: ⁊ non approximet̃ seibus vt non descendant superfluitates. deinde post clystere fiat vapoꝝatio in circuitu pectinis ⁊ virge tante quantitatis vt leniatur cutis ⁊ fundatur desuper aqua tepida ⁊ liniatur cum violis.

¶ De verrucis super virgam. Cap.xxix.

Acidantur ⁊ ponatur desuper me-
i dicamen retinens sanguinem ⁊ curentur cura reliquarum verrucaruꝫ.

¶ De cura bothoꝝ ⁊ similiuꝫ modo ⁊ carnis orte ⁊ addite sup ꝑtes. Cap.xxx.

Emantur baurac adustum ⁊ cinis
e ligni vitis: terantur cum aqua bene: ⁊ ponantur super morum ⁊ que ei similantur. ¶ Et quando non valent incidatur ⁊ puluerizetur desuper attrimentum ⁊ arsenicū. ¶ Et si fuerit deterius illo non erit excusano quin cauterizetur.

¶ De corrosione. Cap.xxxi.

Enificatur virga cū lenitiuis ex oleis
l sicut sisamino ⁊ oleo narcisino ⁊ adipibus subtilibus nouis sicut adeps galline ⁊ anatis ⁊ medulle crurium vaccarum ⁊ cerui oꝝ ⁊ cera ⁊ resina in balneo ⁊ sine balneo. ¶ Et clystere fiat ex hoc genere cum iniectionibus ⁊ fiant collyria ⁊ ponatur desuper aliquid ⁊ fiat vt equetur.

¶ Fen.xxi. de membris generationibus in mulieribus tres continens tractatus.

¶ Tractatus primus de radicibus ꝯncipijs ⁊ conceptione ⁊ partu.

¶ De anathomia matricis. Cap.i.

Ico q̄ instrm̃ gñationis mulie-
ris ē matrix ⁊ est in radice creationis similis instrō gñationis qđ est in viris ⁊ est virga ⁊ que cuz ea suar. Sed vnum eorum est cōplexum ꝓcedens ad exteriora: ⁊ alterū est diuisum retentuz in interioꝛib⁹ ⁊ est quasi ꝓuersum instrm̃ virorꝫ. Est.n.quasi osseum siphac matricis: ⁊ quasi virga collū matricis: ⁊ duo ova mulieribus sicut viris. Verū ipsa in viris sunt magna appenita exterius eō gata ad rotūditatē tendentia, ⁊ in mulieribus sunt ꝑua rotūda tendentia ad vehementiā compressionis lanuginalis intrinseca in vulua posita a duobus lateribus eius, in omni latere ꝓfunditatis cuius exstit vnum distincta: quoruz vnūqđq; appꝛopꝛiatū est pāniculo que ambo cistus vna non aggregat. ¶ Et panniculus cuiusq; amboꝝ est nerueus. ⁊ sicut viri hñt vasa spermatis inter ouum ⁊ eōrū radicis virge. sic mulieres hñt vasa spermatis inter duos testiculos ⁊ inter id qđ expellit ad interiora matricis. Verum illa que sunt virorū incipiunt ab ouo ⁊ eleuant ad superiora ⁊ cadunt in foramina ex qbus descendit cooꝛtorū ou custodita ⁊ ꝓtecta: deide spergunt̃ descēdēdo trāsuersa expansa habentia inuolutiones: ⁊ complet̃ in eo quod est interipsa digestio spermatis donec redeat ⁊ expellat̃ ad meatum qui est in radice virge a duobus lateribus. ¶ Et in ꝓximo eius est illud quod expellit ad ipsum est extremitas colli vesice ⁊ est longū in viris: breue in mulieribus ¶ In mulieribus vero extendit̃ q̄ ō est inter duo ova ad ambo illa sicut duo cornua arcuata incedentia ad duo emulctoria quorum duo extrema continuant̃ cum duobus inguinibus ⁊ tenduntur vt chorda ꝓpter coitum equantia collum matricis ad recipiendum ita q̄ trahūt ipm ad duo latera: q̄re dilatāt ⁊ apit ⁊ deglutit spma. ¶ Et ꝑa ambo sunt breuiora q̄ duo iactores sibi sisa in viro. ¶ Et diuersificant in hoc q̄ vasa spmatis in mulieribus continuant̃ cū duob⁹ ouis ⁊ penetrat i duob⁹ additamētis q̄ sunt vt duo cornua qđ oriens ex vnoq̄q; ouo qđ expellit spma ad vas ⁊ noiant duo expulsoria spmatis ⁊ nō ꝓtinuant̃ vasa spmatis i mulierib⁹ cū duob⁹ ouis nisi qñ mēbra spmatis i mulieribus ꝓpinqua sunt in lentate duob⁹ ouis: ⁊ nō fuit necū indurare ea ⁊ indurare pāniculos amboꝝ qñ ipsa sunt in caua: quare non indigent ꝓtectione longinqua. ¶ In viris vero nō fuit bona ꝓtinuatio eorum cū duobus ouis: ⁊ nō ꝓuiscent eis ambobus.

Digitized by Google

Nam si fuerit illud noceret eis ambobus cum tenderent vt chorda pp duritiem ambor: imo positū est iter ambo mediū qđ noiat endros. s. expulsoriū apud medicos ad interiora eius. ¶ Et intra mīcē est extremitas rotūda neruosa in cuius medio est quasi semita: ⁊ sup ipsam sunt adiumenta plūa incedentia. ¶ Et matrix qdē creata est hīs venas plurimas ramosi catas ex venis quas diximus vt sit illic sustentatio embryonis. Et sit supfluitatib⁹ mēstruis pre cipitatio. ¶ Et ligat matrix eis dorso ligamē tis fortibus pluribus ⁊ ad prē suminis ⁊ vesice ⁊ ossi lato ⁊ eis que sequunt ipsas sed sunt stra. ¶ Et de ligamentis eius sunt qdā qbus continuat ex nervus ⁊ venis ꝓdictis in anathomia neruor ⁊ venar. ¶ Et facta est ex suba neruosa vt extendat apud collectionē ⁊ vt ꝓgregetur ad quātitatē puā apud ptū. ⁊ non cōplet ei⁹ cō cauitas nisi cum complemento augmenti: sicut mānillarū quātitas non cōplet nisi cum cōplemento qñ ante illud est vena ⁊ non est nēcia. ⁊ pp illud matrix in puellis ē minor vesicis plurimū. ¶ Et hz in oibus duas concauitates ⁊ in alijs ꝓcauitates ꝑm numerū papillarū māmillarū. Et locus eius est post vesicā ⁊ supfluit sup eam desup sicut supfluit vesica sup eam de subtus. ⁊ in anteriorib⁹ sunt intestina vt sit ei a duobus lateribus sustentaculū ⁊ status lenis ⁊ sit in tutela. ⁊ non est intentio prima in hoc veniens ad matricē ipsam: imo ad embrionē. ¶ Et ipsa qdē occupat qđ est inter ꝓpinquare vmbilici vsqz ad postremū meatū vulue ⁊ est eius collum. ¶ Et longitudo eius eālis in mulieribus est inter. vi. digitos vsqz ad. xi. digitos ⁊ qđ est inter illud. ¶ Et qñqz abbreuiat ⁊ ꝓlongatur per vsum coitus ⁊ dimissione eius. ¶ Et qñqz assimilat quātitas eius figure ꝙritati eius qui ꝓsuetus est eius ꝓcubitu ⁊ appropinquat illi lōgitudo matricis ipsius. ⁊ qñqz tangit intestina supiora. ¶ Et creata est matrix cuz duabus tunicis quarū intrinseca ꝓpinqor est ad hoc vt sit venosa ⁊ asperitas eius silr. ¶ Et officia hāz venarū que figunt in matrice noiant foramia matricis ⁊ eis ꝓtinuant pāniculi embryonis; ⁊ ex eis currit san. menstruus: ⁊ ex eis nutrit embrion: ⁊ exterior harū duarū ꝓpinquor est ad hoc vt sit neruosa: ⁊ vnaquęqz illarū tunicaruz ꝓstringit ⁊ dilatat cum ꝓparatiōe suarū naturarum. ¶ Et tunica qdem extrinseca pura est vna ⁊ intrinseca sicut diuisa in duas diuisiones ꝙi distinctas nō sicut ꝓsolidatas: ita qꝙ si excoriatur tunica exterior earū duarū excoriaret quasi a duabus matricibus quibus esset collum vnuz non sicut a matrice vna. ¶ Inueniunt species villorum omnes in tunica intrinseca. ¶ Et matrix preterea ingrossatur ⁊ inspissatur quasi ipsa impingetur: ⁊ illud est in hora menstruorum. Deinde cum purgatur extenuatur ⁊ exiccatur ipsa iterum attenuat cuz magnitudine embryonis: ⁊ eius dilatatio est ꝑm dilatationē corporis embryonis. ¶ Et cum coit cum muliere expedit matrix ad os matricis quasi ꝓcedens desiderando attrahere sperma per sui nām. ¶ Et cum oī matrix neruosa nō intelligit per illud qꝙ eius creatio sit ex neruis cerebri: imo qꝙ creatio sit ex suba sili neruis alba ꝓuata san. viscosa extensiua. ¶ Et non adueniunt ei ex cerebro nisi nervi pauci qbus sentit. ⁊ si esset vehementius neruosa vehementius cōiaret cerebro. ¶ Et collū qdem matricis lacertose carnis est quasi ipsum sit carula ginosum ⁊ quasi ruga super rugam cui addit pinguedo duritiem ⁊ carulaginositatem ⁊ impregnationi iterum in hora ipregnationis. ¶ Et in ea est meatus oppositus ori matricis extrinseco ex quo deglutit sperma ⁊ expellit menstrua ⁊ parit fetum. ¶ Et fit in dispone ꝓceptionis in somno ꝓstrictōis quā fortasse non ingredit extremitas acus: deinde dilatatur precepto dei excelsi ⁊ egredit ex ea fetus. ¶ Beatus aūt vrine in ea est locus alius ⁊ est ꝓpinquor ori matricis ab eo qđ sequitur supremum eius. ¶ Et de mulieribus est cuius matricis collum redit ad sinistrum ⁊ de eis est cuius ad dextruz. ¶ Et ante violationē puelle virginis sunt in ore matricis pāniculi contexti ex venis ⁊ ligamentis subtilibus valde oris ex omni mēbro eius quod destruit violator ⁊ currit quod in eis ex san. est.

¶ De generatione embrionis. Cap. ij.

c Cum matrix colligit sup sperma tunc prima dispōnuz que aduenit illic est spumositas spermatis. ⁊ est ex operatione virtutis formatiue. ¶ Et veritas qdē dispōnis ipsius spumositatis ē ex hoc qꝙ virtus iformatiua mouet illud qđ est in sperm ate ex spū aiali nāli ⁊ vitali ad minerā vniuscuiuscq eoz in qua figit ⁊ creat illud mēbrū ex eo ꝑ modū quē exposuimus ⁊ declarauimus in libris ꝓncipioz. ¶ Et pp illud repit exuffla tio tota impelli ad medū humiditatis vt pararet locus cordis: deinde fiunt a latere eius dextro ⁊ a latere eius supremo due vesice quasi ramificate ab eo tangentes ipm vsqz ad horaz: deinde parant ab eo: ⁊ discernunt ⁊ fit prima illud ex quo creat cor. ⁊ a dextra illud ex quo creat epar ⁊ implet alia sanguine ad albedinē declini. ¶ Et penetrat ad exteriorē ptem humiditatis sparse post duas vesicas ventositas inundans eam vt recipiat pp eam restauratione ex matrice ⁊ ex spiritu ⁊ ex san. ⁊ creatur vmbilicus. ¶ Et qđ primo creatur tunc est pāniculus. ¶ Cerūm vesice cordis ⁊ epatis ⁊ cerebri creationem vmbilici precedunt: quāuis complementum horum trium postponatur a complemento substantie vmbilici. ⁊ hoc quidē iam verificauimus ⁊ declarauimus ꝺuerſi

Digitized by Google

tatem in eo in lib:o pncipio: ſcientie nālis. ¶ Et cum ſperma figitur ⁊ ſpumat ⁊ penetrat ſpuma ad pfundū.ſ.veſicā cordis gñat pāniculus ex hoc q̄ ſperma mulubre mouet ſperma maſculinū ⁊ eſt ſeparus. deinde non ſuſpendit a matrice niſi cum foraminibus pp attractionē nutrimenti. ¶ Et embrion qdē non nutrit cū hoc pāniculo niſi dum pāniculus in ea ⁊ nutrimentū parū eſt neciū. Cum aūt indurat tūc ſit cibatio per illud q̄ gñat in portis eius ex meatibus manifeſtis venoſis. deinde diuiditur poſt ſpaciū in pāniculos. ¶ Et veritas qdem eſt q̄ primū mēbrū q̄ creat eſt cor: ꝯ Hus de Hyp. dicat q̄ dixit q̄ primū q̄ gñat ē cerebꝝ ⁊ oculi ſm q̄ teſtificat illud diſpō pullorum. Cor vero non eſt in primis cum creat in oi re appens manifeſtū: vt ſequunt capitula poſt in q̄bus dixit q̄ rectius eſt vt ſit primū q̄ creat epar: q̄m prima opō corporis eſt nutrimentū quaſi ſit reſ ſm appetitū eius ⁊ deſiderū ipſius. ¶ Et ſermo iſte oñdit eſſe corruptus ex via experimenti: q̄m ſtudioſi in hac re non teſtificant rem eſſe ſm q̄ exiſtimant oīno ex ratiocinatōe. ¶ Et eſt q̄m ſi res eſt ſm q̄ ipſe exiſtimat q̄ creat in primis illud cuius opō in primis pnuntīa eſt cum ab eo non fiat nutrimentū: tunc ſciat q̄nō nutrit mēbrū a ialis in quo non eſt ſuſtentatio vite cum calore nāli. Lux ergo ua ſit: neceſſe eſt vt creet mēbrū a quo ꝓcedit calor nālis ⁊ ſpiritus vitalis ante creationē nutrimentis ipſius. ¶ Et virtus informatiua non indiget in diſpōne formatōis nutrimento dum non accit reſolō ſenſibilis ſenſibile faciens nocumētū: quare ſit neciū reſtauratōe eius ⁊ ſit necius ſpūs vitalis ⁊ calor ialis vt ertgat eo. ¶ Ꝺ ñ dixerit q̄ cōprehenſio informatiue eſt ex pre: tunc ſitr ⁊ virtus nutritiua aſſociata virtuti informatiue gñate eſt ex pre pris. Aliter ergo erit q̄ illa magis antecedat in modis ſuis: ⁊ hec diſpoſitio alia ſit inuenta in embrione ſanguineo in ſiphac ⁊ extenſio eius in ſiphac ſit extēſio aliqua. ¶ Et in hac diſpōne illa que de veſicis eſt ſanguinea querit ad ſanguineitatē ⁊ querit vmbilicus ad formā vmbilici ſenſibiliter: ⁊ recipit diſpōnes ꝙuerſionē ſpermatis ad ꝓceptionē: ⁊ quedā earū ad ſolidtatē: ⁊ illic mēbris principalibus iam apparet ipreſſio ſenſibilis ⁊ quātitas ſenſibilis: ⁊ quedā earū ꝙuerſionū ad hoc vt cōpleat creatio cordis ⁊ mēbroꝝ primoꝝ ⁊ inciptunt ſepari abinuicē: ⁊ inter ea ſunt meatus ſuperuenū: ⁊ ſunt extremitates ita lineate: ſed nō ſepant integre vaſa eius. deinde ad hoc vt fiant extremitates. ¶ Et vnicuq̄ ꝙuerſioni aut duabus ꝙuerſionibus ſimul eſt ſpaciū ſup q̄ ſtat: ⁊ non eſt illud de illis que non diuerſificant in hoc. Nam diuerſificat in maſculis ⁊ mulieribus embrionū. ¶ Et ſunt i mulieribus tardiores ⁊ non ſigūt experimentū ⁊ ꝓbatio in hoc: q̄ñ inter ea ambo inuertare non eſt diuerſitas. Vnū q̄ꝺ ꝯ. n. eorum non indicat niſi per illud ſuper q̄ ꝓcrijt res ſm experientiā eius. ¶ Et non eſt impoſſibile q̄ ſit illud q̄ expertū eſt in fine cadens ſm illud q̄ ei diuerſificat. In toto enim illo eſt q̄ plus ꝙculdubio: ⁊ plus eſt in eo q̄ gñat plus. ¶ Et ſpaciū qdem ſpume eſt. vi. dierū aut. vij. ⁊ in his diebus formatur informatiua in embrione non perendo aliquid ex matrice: ⁊ poſt illud appent. ¶ Et inceptio linearis ⁊ punctoꝝ ex tribus aliis diebus poſt illud ⁊ ſunt. ix. dies ex principio. ¶ Et q̄nq̄ fit anteceſſio die vno aut poſtponitur die vno: deinde poſt. vi. dies alios ⁊ ſunt. xv. a ceptione ⁊ pene trat ſanguineitas in toto: ⁊ fit illud vnde creatur. Et quādoq̄ antecedit die vno aut duobus. ¶ Et. xij. diebus poſt illud fit humiditas caro ⁊ iam diſcernunt fruſta carnis ⁊ diſcernuntur mēbra tria manifeſte: ⁊ iam ſepant alia a contactu alioꝝ ⁊ extendit hūiditas nuche: ⁊ q̄nq̄ poſtponit aut antecedit duobus diebus aut tribus. ¶ Deinde poſt. ix. dies ſepat caput ab humeris ⁊ extremitates a lateribus ⁊ venire vt diſcernat ſenſus in q̄buſdā eoꝝ ⁊ occultet in quibuſdā eoꝝ ita vt ſentiat poſt illud. xij. dieb' cōpletis. xl. diebus: ⁊ poſponit raro vſq̄ ad. xlv. dies: ⁊ minus in hoc eſt vſq̄ ad. xxx. dies. ¶ Et ꝺ in doctrinis primis q̄ q̄ñ poſt. xl. dies ſcindit aboꝝ ⁊ ponit in aqua frā apparet res parua diſcretarū extremitatū. ¶ Et maſculus eſt velocioꝝ in illo toto ꝙ̄ feia. Videt. n. q̄ ſit minus ſpaciū formatōis maſculoꝝ. xxx. dies ⁊ minus pturitōis eſt medietas anni: ⁊ q̄ꝺ dicemus in ꝓximo. ¶ Determinato aūt diſpōnis maſculi ⁊ feie in diſtinctiōe ſpacij eſt res quā quedam pars medicoꝝ iudicat audacter ⁊ ſtulte. ¶ Primus. n. inuenit ſperma reſpirans reſpirare. ⁊ primus q̄ꝺ agit informatiua eſt q̄ aggregat calorem innatum: deinde extinus ⁊ meatus: deinde poſt illud incipit nutritiua opari. ¶ Et apud quoſdaꝫ embrion iam reſpirat ex ore: de unde reſpirat cum eo maioꝝ reſpiratione cum complerur in matrice: ſed non eſt ſuper illud ſignificatio. ¶ Et apud quoſdam cum ſuperuenit formationi embrionis duplum eius in quo formatur mouetur: ⁊ cuꝫ ſuperuenit motui duplum eius in quo mouet: naſcetur ita vt ſit ſpaciū q̄ꝺ eſt a prima inceptione conceptionis vſq̄ ad motum triplum: ⁊ lenitas accidit cum motu ſenſus. ¶ Et dicitur q̄ tempus equale medium ad formationem eius eſt. xxxv. dierum ⁊ mouetur in. lxx. diebus ⁊ naſcitur in. cc. ⁊. x. diebus: ⁊ illud eſt. vij. menſes ⁊ antecedit diebus aliquot. ⁊ quandoq̄ poſtponitur: quoniam fortaſſe cadit in. xxxv. diebus raritas: ⁊ multiplicatur in duplicatione. ⁊ quandoq̄ eſt illud q̄ eſt plus. xlv. dierum ⁊ mouetur in. xc. diebus ⁊ naſcitur in. cc. xx. ⁊ illud eſt. ix. menſes. Et q̄nq̄ ca

Digitized by Google

dit in hoc iterum diuersitas in diebus sicut dictum est. ¶ Et natus in.vij. mensibus q̄uis sit iam cōpletus nō plus iudicium eius est vt nō viuat ſm q̄ faciam te scire post. Et ipse quidez non iam integre completur nisi ſm ꝓportionē predictam ⁊ nascitur apud complementū suū. Est.n. spacium.xl. dierum: deinde.lxxx. dierum deinde.cc.⁊.xl. dierum ⁊ minoratur ⁊ additur ſm q̄ sciuisti. ¶ Et dixerunt: nō inuenitur in abortu masculus completus añ.xxx. dies: ⁊ femina que compleatur añ.xl. dies. ¶ Et dixerunt q̄ natum in.vij. mense ingreditur virtus ꝓpōnis cum hoc q̄ supueniunt nanuitati eius vij. mēses. ⁊ natū in.ix. mēsibus. ⁊ natū post.x. mēses. Et nos afferemus i spacijs ipregnatōis ⁊ ꝓtus capitm in tractatu q̄ segit̄ hunc tractatū. ¶ Et scias q̄ san. mēstruus in ꝓgnāte dō i tres ꝓtes. s. ꝓtē q̄ ꝓuertit in nutrimētū: ꝓtē q̄ eleuatur ad māmillas: ⁊ partem que est superfluitas stans vsq̄quo veniat hora ⁊ expellatur. ¶ Amplius fetus continetur tribus pāniculus. s. scōina que est pāniculus cōprehendens ipsum in quo conexunt vene extranseūtes cuius pulsatiles diuidunt in duas venas ⁊ eius quiete in venam vnam ⁊ noiatur biles ⁊ est inuolutus ⁊ effundit ad ipsum vrina fetus. ⁊ tertio qui dicit abgas ⁊ est ꝓfundatio sudoris. ⁊ non est neciz vas aliud superfluitati egōnis cuz sit illud ex quo nutritur subtile in quo nō est duricies neq̄ fex. ⁊ neq̄ separat nisi aquositas vrine aut sudor. ¶ Et de pāniculis qui ei est ꝓpinquior est pāniculus tertius ⁊ est subtilior eorum vt aggreget humiditatē resudantē ex embrione ⁊ in retentione illius totius humiditatis est iuuamentum vt non pmutet̄ super ipsum ⁊ super matricem. ⁊ fit̄ in elongatione eius q̄ est inter vmbilicum ⁊ matricem. pāniculus .n. durus ledit eum suo tactu sicut ledunt̄ pp tangentia ea que sunt in cute ꝓpinquitis de illis que nascunt̄ super vlcera cum nondum sint firma. ¶ Paniculus aūt qui sequit hunc ad exteriora est in uolutus: qm̄ est filis inuolutionib⁹ ad que q̄dē penetrat ex vmbilico effusoriū vrine: ⁊ non ex virga: qm̄ virge meatus est ꝓstrictus: ⁊ cōtinet lacertus ꝓpositus qui soluit̄ cū voluntate ⁊ sint vsq̄ ad finem eius anfractus. ¶ Et hora huius vsus est hora ꝓtus ⁊ conuersionis. Hoc autem est amplum directi introrsus. ¶ Et posita fuit vrine ꝓfundatio ꝓpter: qm̄ si obuiaret corpori non toleraret eam corpus pp mordicationem ⁊ acuitatem suam: ⁊ illud in ea manifestū est. ¶ Et differentia quidem inter ipsam ⁊ humiditatem sudoris in odore ⁊ rubedine coloris mānifesta est. ¶ Et obuiaret iter scōine forte corrūperet illō sup q̄ fulciebaret. ¶ Et ne q̄dē scōine hīt duas tunicas subtiles ⁊ texūtur i eo q̄ est iter eas vene. ⁊ pueniūt vnūq̄q̄ genus eaz ad duas venas. s. arteriā ⁊ quietem.

¶ Vene aūt quiete cū ingrediunt abbreuiant spacium ad epar. quare fiunt vena vna vt sit salubrius: ⁊ penetrat ad gibbositatem epatis vt euacuatio nō comprimat fel ex ꝓximitate eius. ¶ Et in veritate hec vena nō oritur nisi ex epate ⁊ descendit ad vmbilicum ex secundina ⁊ dispartitur illic: ⁊ fiunt due vene ⁊ egrediuntur ⁊ mouentur ex secundina ad orificia venarum que sunt in matrice. ¶ Et istis quidem venis accidunt duo: quoruz vnum est quod ipse sunt apud orificia que ei obuiant tenuiores ⁊ sunt quasi sint extremitates ramorum: ⁊ iteruz ipse non descendunt in primis nisi inde quoniam ipse assumunt san. illinc: quare existimatur q̄ ille oriantur illinc. ¶ Quod si consideraueris amplitudinem foraminis faciette existimare q̄ radix sit ex epate. ⁊ si consideraueris connexionem ad sanguineitatem faciet te existimare q̄ radix sit secundina. Verum consideratio prima est consideratio foraminis ⁊ meatus. ¶ Conuersiones vero sunt sicut instrumenta superficierum comprehendentium foramen. ¶ Et simiter arterie aggregantur ad arterias ⁊ si acceperis principium ex secundina inuenies eas penetrātes ex vmbilico ad arterias magnas que sunt super dorsum subtentante super vesicā ⁊ ipse sunt membra propinquiora ad que possibile est vt ipse ligetur illic cum quibus sunt ligate panniculis laxis: deinde sunt penetrantes in arteria sempiternas que non aperiuntur in animali vsq̄ in finem. vite. Hec est ergo manifestatio sermonis medicorum in veritate. ¶ In veritate vero sunt duo rami quorum origo vera est ex arterijs ⁊ ſm considerationem predictam. ⁊ dicunt medici quod non conuenit eis ambabus vt vnirentur aut extenderent̄ ad cor: propter longitudinem spacij ⁊ inuentionem separantium: ⁊ propterea quod appropinquat spacium ambarum eis quibus continuantur si indiguerint inunctione. ¶ Et dicunt quod propterea quod arterie ⁊ vene penetrantes ex corde ⁊ pulmone in illa hora non conferunt iuuamentum magnum in anhelitu: conuersum est earum iuuamentum ad nutrimentum quare factus est vni earum ad aliam meatus qui opilatur apud partum. ¶ Pulmo enim non est nisi rubeus in embrione: quoniam non respirat illic: immo nutritur sanguine rubeo subtili: ⁊ non albificat ipsuz nisi per nitrio aeruatus. ¶ Et dicunt medici quod panniculus inuolutus creatur ex spermate mulieris quod est parum ⁊ minus spermate viri: quare non fuit possibile vt esset amplius. ¶ Factus est ergo longus vt continuaretur fetus cum inferiore parte matricis. ⁊ coartatus est ab humiditatibus oibus: quare non est excusatio quin penetret ad sudorem effusorium amplus. ⁊ hoc est ex dictis eoz nō in suo loco. ¶ Et cū q̄d corpus fetus añe-

Digitized by Google

dit complo masculina fluit in ofa membra: t est cū masculinitate sua assimulatur pri suo. ¶ Et quādoq; est causa masculinitatis pter complexionem pris sui: imo est vacuitas mficis aut er cōplexione spermatis accidente, ppter quam propter nō opz vt cum ipse assimilat patri in hoc q; est masculus: q; fit ei filis in reliquis mēbris: imo qñq; assimulatur matri. ¶ Et assimilatio q dez individualis sequit figuram: t masculinitatis non sequitur figuraz: imo complexionē. ¶ Et qñq; accidit soli cordi quasi complo partis que spargitur in mēbra. ¶ Ex pte autez preparationis figuralis est receptio materiei: in extremitatibus decliuis ad figuram matris. ¶ Et quandoq; est informatiua potens ad hoc vt dñetur spermati t figuret ipsum ex parte lineationis cum figura prima: sed deficit ex parte cōplexionis vt faciat ipsuz simile ei in cōplexione. ¶ Et dixerunt quidam sapientū t non sunt elongati a iudicio possibilitatis. q; de causis assimilationis est illud quod exemplificatur cū eo dispositio cōceptionis in mente mulieris: aut viri ex forma humana exēplificatione firma. ¶ Causa autem in staturis qñq; est diminutio que est in ipsis ppter materiā paruā in primis aut propter puritatē nutrimenti apud creationē aut pp paruitatem mficis: q̄re non iuenit fetus dilationez in ea sicut accidit fructib⁹ qui ponunt in formis cū sunt adhuc imaturi: q̄re non fit additio sup eos. ¶ Et cā qdem in geminis est multitudo spmatis: ita vt nō spargat ad duos ventres mficis sparsione replente totū fm singularitatē: t qñq; accit, ppter diuersitatē expulsiōis duarum electionum qñ peruenit illi diuersitati motus mficis in attractione: nā matrici apud attractionez accidūt motus sequētes sicut illi q deglutit bucellam post bucellā: t sicut respirat piscis emutēdo respirationē post respirationē: qñ expellunt ex eo ad pfundū matricis impulsiones: t est vnaquēq; impulsio cum attractione spermatis deforis t inquisitio matricis ad aggregādū iter duo spmata t illud est res quaz sentit ille qui ex coeuntibus sollicitus est. ¶ Et sciunt illud uterum ipsemet. ¶ Et ille impulsiones t attractiones singulares non sunt pure: imo sunt tremule quasi vnaquēq; earum sit composita ex motibus: sed ipse non complētur nisi apud numez tntllationē: imo sentitur post oēm summā tntllationez quies quedā. Deinde redit in quiete sili ei que est inter electiones cuz virga eiecit sperma: t fit omnis vicissitudo scda debilioris virtutis t minoris numerationis tntllationum: t forsitasse sunt vices vltra tres: aut qua tuor. ¶ Et ppter illud multiplicat delectatio ipsarū. ¶ Ipse enim delectantur ex motu spermatis qđ est in eis: t delectantur ex motu spermatis viri in ore matricis earum descendendo ad ventrem matricis: imo delectant ppter ipz motum qui accidit matrici. ¶ Et nō verificat sermo dicentes q; eaz delectatio t cōplemētū non stant nisi fm descensionem spermatis viri: ac si vir non emitteret sperma non delectarent ipse sui ipsius spermatis emissione. Et q; si vir emittat sperma t mficis earum nō accidant motus isti: t non quiescant er eis tūc ipse inuenūt delectationē a delectatione parua cuius sīle est etiam viris ante motū spermatis ipsorum simili fricationi t cōmotioni que fit in emissione humoris qui nō est sperma. ¶ Nec; fmo dicentis q; cū sperma viri super matricē funditur extinguit eius caliditatē t sedat ipsius inflationem sicut aqua frigida que effundit sup aquaz calidam bullientem. ¶ Hoc. n. non fit nisi fm modū quem diximus cū ipse emittunt sperma t deglutiunt sperma viri cū descendit. Jn alia enim hora non fit fetus de q̄ sit curandū. ¶ Et qñq; euenit, precio ⁊ge eius effusioni clepsydre: quare pmiscent ambo t sequunt illam priectiones files illi vice vna post aliā: quare impregnat mulier ex vētrib⁹ numero plurib⁹ cū vnaquēq; pmixtio separata sit per seipsam. Et quandoq; sunt permixtiones vtroz̄q; spermatū simul. Deinde abscinduntur: aut abscinditur vnū antecedēs causa ventositatis: aut tntllationis: aut alterius rei ex causis separātibus: q̄re distinguitur vnūquodq; fm singularitatē suaz. ¶ Et quādoq; est illud post texturam pānicularis t fit multitudo in re vna: t hoc est ex eis que non cōplent neq; ꝓsequunt vitā. Et quādoq; est ante illud: t que currunt hoc cursu. Simile igitur est qđ sit parue vultatis: t vtile qdem non est nisi illud qđ cadit in radice distinctū. ¶ Et sperma virile est adhuc nō exuberās neq; ipleꝫ matricem neq; peruenies ad partes quatuor: donec continuetur cuz eo sperma mulieris ex duobus additamentis que sunt duo cornua similia ossibus baculorum t cum permiscentur fit ebullitio predicta. Et creatur vesica t panniculus pmus t suspēditur spma totum tūc cum duob⁹ additamētis q̄ sunt duo cornua: t inuenit illic qđ alit ipm dum pmanet spma vsq; quo sumat ex sanguine mēstruo ex foraminibus cum quibus cōnunat panniculus generatiuus. Et fm Gal. quidem iste panniculus est sicut linimentum quod creat sperma mulieris cuz ipm effundit illuc vbi effunditur ad ipsum sperma viri t si non permisceretur cū eo tunc discernit apud permixtionem. Et mulier quidem et matrix eius suscipiunt sperma super spma t delectant ambe simul. Parum ꝓ non fit nisi cum fetus non sufficit quod ei emittit secundina ex sang. t quod peruenit ad ipsum de attractione aeris cum membra eius iam completa sint. Mouetur ergo tunc apud septimum ad exeundum cū in eo completur virtus. Et cum deficit aduenit ei debilitas quedam t non salit ad ipsum

Digitized by Google

eum ea virtus vsq; ad nonum. ¶ Ideo si egrediat in octauo egreditur: & est debilis & non exprimitur a virtute faciente nasci: imo ex causa alia ex primente le dente debili. ¶ Et egressio quidem fetus nó cópletur nisi per scissionē panniculorum humidoz & effusionem humiditatū eoz & facientium ipsum lubricari. ¶ Et q̄q; conuertitur super caput suum in partu naturali vt sit facilior⁹ separatiór. ¶ Partus vo super pedes vtroq; est ppter debilitatem eius qui nascit. Nó enim pōt conuerti & est timorosum. nó enim vtile est fm plurimū. ¶ Et fetus quidem ante motum suum ad exitū est sustētatus cuz facie sua super pedes suos plātis manuū. superpositis genibus suis & naso ipsius intra ambo genua & oculis super ea ambo & colligit ea ambo ad anteriorē partem sui. & est positus collū eius & facies ipsius ad dorsum matris eius defendēdo eoz. ¶ Et hec quidē preparatio conuenientio: est ad cōuersionem faciendā: Iz quidā dixerunt q̄ faciei mulieris preparatio est fm ordinē huius preparationis. & hoc nō est nisi masculi & adiuuāt ad cōuersionem grauitatis superioris fetus & magnitudo capitis eius ppter. Et quādo separat aperitur matrix apertione tali cui⁹ simulem efficere nō valet in suo filio. & necessariū est vt separentur quedā iuncture: & sustētent ad tutorio dei excelsi post illō: & ppter illud redeūt in primo ad primā nationes naturalem. & est operatio illa de operatiōibus fortibus naturalib⁹.

¶ Et formatiua quidē appropriata est & connata ad creationem vt sit preparatam non cessans comprehendere cū augmēto fetus que nō comprehenditur: & hoc est de secretis dei. Sit ergo deus exaltatus qui est rex verax laudabilis & benedictus & melior omniū factorum. cō prehensio igitur est q̄ eā partus fetus naturalis est q̄ ipse indiget aere plurimo: & cibo plurimo & cum expergiscunt ordines aie eius que rentes latitudinem spacio sitatis & attractiones aeris copiosam & cibum abundantem & fugiēs a strictura & a penuria attractionis aeris copiosi & paucitate cibi. Cum ergo nascitur nondus cōprehensi sunt in eo somnus & expergefactio: cum ergo aduenient ei rider post xl. dies.

¶ De egritudinibus matricis. Cap.iij.

a Accidunt matrici omnes egritudines complexionales & instrumentales & cōmunes. ¶ Et accidūt ei egritudines impregnationis sicut vt non impregnet: aut vt impregnet & abortum faciat & vt impregnetur & non faciat abortum: imo fiat difficilis & separetur & moriatur in ea fetus. ¶ Et accidunt ei egritudines mēstrue ita vt nō emittat menstrua: aut emittat menstrua pauca: aut non in hora sua: aut mala: aut vt superfluāt menstrua eius. ¶ Et fiunt ei egritudines propie & egritudines per cōmunitatem: ita vt cōmunicent ipsi membra alia al. & fiunt ei egritudines ppie & egritudines per ppietates ita vt nō cōmunicent ipsa membris alijs. ¶ Et q̄q; fiunt ab ea egritudines membrorum aliorum per cōtatem ita vt cōmunicēt ei alia mēbra sicut fit in pfocatione matricis. ¶ Nam cum multiplicantur egritudines in matrice debilitatur epar & preparatur ad hoc vt generetur ex eo hydropisis. ¶ De figurationibus cōplonum matricis.

¶ De significatione caliditatis. Cap.iij.

c Caliditatem matricis signat cōtas coz poris: & pauciras mēstruoz. ¶ Et signat ipsam color menstruoz: & propie cū sumit pānus lineꝰ & supponit in nocte: deinde exiccatur in umbra & considerat an sit rubeus an citrinus: & figit caliditatē & colerā: aut sanguinem: aut sit niger & albus & signat ordinem illius. ¶ Verum niger cum fetore putrido signat caliditatem quandam: & qui est sine ipsa signat friditatē. ¶ Et q̄q; signat caliditas ex doloribus in pribus epatis & vulneribꝰ & vlceribus accidentibꝰ in matrice & exiccatio labiorum mulieris & multitudo pilorum & unctura aque fm plm & velocitas pulsus.

¶ De significatione frigiditatis. Cap.v.

r Etentio menstruoz: aut paucitas eorum: aut subtilitas eoz & ipsoz albedo: aut nigredo eorum vehemens & prolōgatio mūdificatiór. ¶ Et antecessio ciborum grossorum & frigidoz & antecessio coitus plurimi. Et stupor in suprioribꝰ matricis: & paucitas pilorum in pectine: & puritas tincture aque & corruptio coloris eius.

¶ De signis humiditatis. Cap.vi.

t Ennitas menstrue: & multitudo cursus humiditatis & abortus fetus cuz magnificatur.

¶ De signis siccitatis. Cap.vij.

e Siccatio & paucitas cursus.

¶ De sterilitate & difficultate impregnationis. Cap.viij.

c Causa sterilitatis: aut est in spermate viri: aut in spermate mulieris: aut in mēbris matricis: aut in mēbris ordinatis spermatis: aut ppter cām in principijs sicut tristitia: & timor et tremor et dolores capitis et debilitas digestionis et sanies & nauseatiua: aut ppter errorem accidentez. ¶ Causa vo que est in spermate est sicut malitia cōplonis diuersificātis ordinem gnationis calide: aut frigide. i. frigide ex frigore naturali aut frigore accidēte lōge et retentionis sparso: aut hūiditas: aut siccitas. ¶ Et causa illius sunt cibi non conuenientes: & acetosa etiam. Ipsa enim sunt in summa eorum que infridant et exiccāt. Et quādoq; est cā que est in spermate siccitas cōplonis non phibens gnationem: sed facit ipm difficilē: aut corrūpit illud qō aduenit matrici de alimento

Digitized by Google

infantis. ¶ Et qñq; est causa in spermate vt sit sperma viri diuersę ꝓpssionis ei que est in sperma te mulieris ſrius receptrici: aut cõitas sup vnum duoꝝ ordinũ ⁊ non accidat inter ea ambo filius. ⁊ si pmutet vnusq;q; socium suũ non est dubiũ qn sit ambobus filius. ¶ Et qñq; diuersificant duo spermata ꝓpter eãm malitie cõplexionis in vnoquoq; eoꝝ qđ cum alio non equat: imo addit ei corruptionem. Nã cũ permutant inuenit vnũquodq; amboꝝ qđ equat ipm cuꝫ cõtrarietate. q̃re tẽpereꝫ. ¶ Et de gñe rđ spermatis ex quo nõ fit gñatio est spma sanitatẽ infantis ⁊ patẽtis nauseantiaꝫ ⁊ ebrij ⁊ sents. ⁊ sperma eius qui plm vsꝰ coitu ⁊ cuꝰ corpus non est sanum. ¶ Sperma.n. curru ex oibꝰ mẽbris ⁊ est ex sano sanũ: ⁊ est ex infirmo infirmũ ꝑm ꝙ dixit Ypo. ⁊ iste dispões oẽs mẽbre sunt in virisq; spermatibus simul. ¶ Et dixerũt quidam ꝙ de causis corruptionis spermatis viri est coitꝰ cũ illis que nondũ sunt magne ⁊ hoc currit cursu ꝓpter etatẽ. Causa autem que est in mrice aut est malitia cõplonis corrũpentis sperma cuius plm est frigꝰ cõgelans eaꝫ sicut accidit ex potu aque fride mulieribꝰ per ꝙ infrigidat: ⁊ silr viris. ¶ Et qñq; alterantur ptes menstrue ex eis que' cõstringunt ex potis menstrue: q̃re non effundunt menstrua ad fetum. ⁊ qñq; est cũ materia. Et humiditates corrumpunt sperma iterũ per cõmixtionem suam cum eo: aut exiccãt: aut resoluũt: aut humectãt lubricitates: q̃re debilitat retentiua ⁊ ẽ plmũ: aut debilitantes ꝓrtem attrahentem sperma: q̃re non attrahit sperma cuꝫ fortitudine: aut cõstrictionem meatuũ nutrimenti ex frigore: aut calore: aut siccitate. Et quãdoq; vincit ei siccitate ita vt similẽtur corijs siccis. ¶ Aut corrũpens nutrimentũ infantis. aut ꝓhibens ipsum ab amplificatione, ꝓpter adunationẽ oris matrieis vehementẽ, ꝓpter siccitatem: aut frigus: aut cõsolidationẽ vlcerũ: aut carnẽ additam verrucosam ⁊ erucosam. ¶ Aut sicut siccitas dñans secundine: q̃re corrumpit meatus nutrimenti. ¶ Aut accidit sperma frigido ⁊ humido qđ accidit roꝛi in terra rorata. ⁊ in complexione calida ⁊ sicca quod accidit in terra qñ est madefacta vno spſa. ¶ Aut, ꝓpter abscissionẽ mãei que est san. mẽstruus cum matrix deficit in attrahẽdo ipm ⁊ ꝓtinuatione eius. ¶ Aut est ꝓpter declinationẽ in ea: aut ꝙersionẽ: aut vehementiam adunantẽis oris matricis ante partũ, ꝓpter opilationẽ: aut ꝓpter duritiẽ: aut carnẽ additã verrucosam ⁊ nõ verrucosam: aut ꝓsolidationem vlcerũ: ⁊ frigus ꝓstringens ⁊ alia ex causis opilationis ⁊ siccitas q̃re nõ penetrat ad ipm sperma. ¶ Aut debilitas adunatiõis post ꝑgnationẽ: q̃re nõ retinet ipsum. ¶ Aut multitudo adipis labuficãtis. ¶ Et qñq; fit cũ cõtrate corporis totius. ⁊ quando ꝙ est in matrice ꝓprie ⁊ ꝛbo: aut in matrice sola. ⁊ quando multiplicatur adeps super ꝛbum facit constrictionem sup sperma ⁊ educit ipm expſsione sua. ⁊ operatio eius est hmõi. ¶ Aut, ꝓpter vehementiã extennationis in corꝑe toto: aut in matrice: aut nocumentũ in matrice ex ꝑte ⁊ vlceribus ⁊ emoꝛroydibus: ⁊ additione carnes ꝓhibẽte. Et quandoq; est in ore eius res dura sicut virga, ꝓhibens introitũ virge ⁊ spermatis: aut vlcera que cõsolidara sunt: quare lenitur matrix ⁊ constringunt orificia venarum emittentiũ sperma: aut asperitas oris matricis. Causa autẽ facte in membris generationis: aut est debilitas vasorum: aut eruptio accidẽs cõplexioni eoꝝ sicut cui abscinduntur vene auris posterius: aut cuius perforatur vesica a lapide quare cõmunicat nocumentũ mẽbris gñationis. Et quãdoq; abscindit aliquid de numero eius ⁊ facit iterare debilitatẽ in mẽbris spermatis ꝙtumꝰ eoꝝ gñatiuus spermatis ⁊ ejiciẽtibus ipsum. Et similiter cuius abscinduntur testiculi: aut explastrãtur cum iusquiamo ni. aut bibit ex camphora plm. Causa autem virge facta est sicut si sit breuis in creatione sua: aut causa pinguedinis viri: q̃re assumit caro plurimum eius: aut ex ambobus simul: q̃re elongant in matrice ⁊ non equatur in ea ꝓga. Et de eis est amplitudo oris matricis ⁊ nõ equat in eo ꝓga aut ex eis ambobꝰ simul. ¶ Aut, ꝓpter torsitatẽ eiꝰ: aut ꝓp abbreuiationẽ corde: q̃re declinat ꝓga ab oppoſito: q̃re non ejcit sperma ad gurgur oris mrſcis. Causaꝫ ꝙo in ꝓncipijs tã numeratiꝰ. ne cessarũ est. n. vt sint mẽbra digõnis ⁊ membra spirituũ forma ita vt fiat ꝓceptio. Error autẽ accidẽs est cũ spmatis fit emissio ante cõplementum aut post cõplementũ. Ante cõplementum ꝙo cũ sperma emittit est vt sint mulier ⁊ vir diuersi in tpe coitus: quare nõ cessetꝰ vnꝰ eoꝝ ante cedere cum emissione spermatis. Si ergo fuerit antecessio viri diminuet eã ⁊ nõ emittet sperma. ¶ Et si fuerit antecessio mulieris emittet vir postq; emiserit mulier et expellitur in os mrſcis ꝓpter motꝰ attractionis spermatis quod se aperit ei apertione vna post aliam cuꝫ attractione vehementis sensus ꝓ̃ sentit cũ ipm emittit. Et non fit illud cum ipm emittitur nisi aut ꝓp attractionem aque viri cũ eo qđ currit et ea ex vasis spermatis eiꝰ intrinsecus in mrice effusus ad interiora eius apud quosdã: aut, ꝓpter attractionẽ eius qđ tangit ipm. Si verũ est qđ dicit quidam alij. s. ꝙ sperma eius ꝓprie gñetur intra ipsam tamen effundit ad exteriora oris matricis. Deinde deglutit ipm os mrſcis ex motꝰ eius ad attrahendus sperma suũ ipsius deforis: q̃re recipit ipm cũ mouet sperma eius: q̃re attrahit cũ hoc spma viri. Nõ. n. appropriat illud emissioni spermatis viri. ¶ Error ꝙo accidens post cõplementum est sicut motus laboriosus

Digitized by Google

ex saltu aut obuiatiõe q̃ fit cũ casu: ⁊ velocitas eleuatiõis post emissionem spmatis ⁊ filia illis post ꝓceptionẽ q̃re lubricat: aut fit timor accus aut aliqd ex reliqs cãis abort' q̃s dicem' in suo ca. ¶ Jngt hyp. Nõ est vir oino fridior mulie re. s. in cõplone mẽstruoꝝ suoꝝ pncipaliũ ⁊ cõplexione sua pma ⁊ cõplone sui spmatis sani ni si accidat ex cõplone accite: ¶ Et scias q̃ mu lier que parit ⁊ ipregnat min' infirma est q̃ ste rilis: verũtamẽ est debilioris corporis q̃ ipsa ⁊ velocius fit anus. Sterilis ꝺo est plurũ egri tudinum ⁊ tardatur eius senectus ⁊ est quasi in uenis in plurimo sue etatis.

¶ De signis sterilitatis. Cap. ix.

Jt signus sterilitatus er q̃cũq; duoꝝ spmatũ sic dñr res q̃rus saluatio non ꝟificat neq; in eis aliqd iudicat: sic est illud qꝺ dixerũt q̃ opꝰ vt explant duo sper mata ⁊ pficiant sup aquã ⁊ qꝺcũq; illoꝝ natat in aq̃ tũc ex pte illi' est defect'. ¶ Et dierũt fun dant due vrine sup lactucã: ⁊ ex illo est defect' cui' vrina exiccauerit eam. ¶ Et hoc dixerunt vt sumank. vij. gra. tritu. ⁊. vij. gra. ordei: ⁊. vij. fa be: ⁊ ponank in vase testeo ⁊ mingat sup ea vn' ambox ⁊ dimittank. vij. dieb': tunc si grana na scunk nõ est sterilitas ex pte eius. ¶ Et dixerũt q̃ est lõginquius hoc irex. ¶ Et melius est illud quod dixerũt in experientia mulieris ꝑm q̃ opꝰ vt suffumigetur matrix mulieris in traiectorio cum suffumigatione aromatica: ⁊ tunc si pene trat odor vsq; ad os ⁊ nares eius causa nõ est ex ea: ⁊ si nõ penetrat tunc illic est opilatio ⁊ hu mores malꝰ phibẽtes pambulare odorẽ suffu migationis ⁊ aromaticitatẽ. ¶ Et dixerũt sup ponak alleũ ⁊ ꝓsidereẽ an inueniat odorẽ ⁊ sa porem ipsius desuper. ¶ Et plima significatio huius est ad sciendũ: an sit in ea opilatio an nõ. ¶ Jdo si est in ea opilatio tũc est signũ sterilitatis: ⁊ si nõ est in ea sterilitas: tũc nõ est lõginquius gn sterilitatis sint cause alie ⁊ ad impregnatiõnẽ phibẽa alia. ¶ Et ois mulier mundificat ⁊ remanet os matricis eius humidũ est lubri cans. ¶ Signa autẽ spermatis ex vasis suis in cõplexione sua sunt: qñ cognoscunk sicut sciui ſti caliditas ⁊ frigiditas gius ex ipso ex sensibili tate mulieris cum suo tactu: ⁊ ex spissitudine ⁊ subtilitate eius: ⁊ ex dispõne pilox pectinis ⁊ ex colore eius ⁊ odore ipsi': ⁊ ex velocitate pul sus ⁊ tarditate ipsius: ⁊ ex tinctura vrine ⁊ par mitate tincture ipsi': ⁊ ex cõmunitate corporis. ¶ Humiditas ꝺo ⁊ siccitas cognoscuntur ex paritate in grossitudine ⁊ multitudine cũ subtilitate. ¶ Et sperma qꝺẽ sanum est album vi scosum splendidũ super qꝺ cadunt muscẽ ⁊ co medũt de eo. ⁊ odor eius est odor floꝝ palme ⁊ sambaci. ¶ Signa ꝺo mẽstrue ⁊ mẽbroꝝ eius in cõplexione sua sunt qñ significat sicut sciui ſti: aut ex caliditate ⁊ frigiditate ⁊ tactu ⁊ ex co lore mẽstrue. i. si est ad citriniratem declinis: aut nigredinẽ: aut rurbiditatẽ: ⁊ ex dispõnibus pi lorũ pectinis. ¶ Et significat humiditas ⁊ fic citas ex multitudine cũ subtilitate ⁊ puritate cuꝝ grossitue ⁊ ex essentia oculoꝝ apostematoꝝ tene broꝝ. ¶ Oculus. n. figt super matricẽ apud Hypo. ⁊ ex paritate cum grossitie. ¶ Et que cunq; mulier mundificat ⁊ nõ exiccat os ma trias eius: imo est humidũ nõ ipregnat. Jm guedo autẽ ⁊ extenuatio ⁊ adeps ⁊ breuitas vir ge ⁊ torsuositas eius: ⁊ breuitas corde ⁊ uer sio matricis: ⁊ dispositio duarũ emissionũ sper matis sunt res que cognoscuntur experimento. ¶ Et vulua cũ turbo mulie adipis est stricti in troitus: longinqua breuiũ cornuũ: eminentium ventriũ monet apud omnẽ motũ: ⁊ ledit quo libet odore. ¶ Et significat cursum matricis: quoniã sentit intra vuluam. ¶ Qꝺ si nõ fue rit os matricis oppositũ tunc est decliue. ¶ Et illa cuius est matrix habens declinationẽ ⁊ con uersionem sentit dolorẽ apud coitum.

¶ De regimine ⁊ cura. Cap. x.

Egimẽ huius capli diuidit in duos modos quoꝝ vn' est ad ipregnatiõnẽ ⁊ subtiliationẽ in ea: ⁊ scos est ad curatões cãꝝ phibẽũ ipregnationẽ

¶ Sterilis autẽ ⁊ vir nõ gnans ex creatione ⁊ incõueniens suo socio in cõplone indigens per murari: ⁊ breuitas instri medicatonẽ non hñt: ⁊ sisr eius cuius officia mẽstrue opilata sunt ex vlceribus que cõsolutara sunt: q̃re lenificara est ⁊ eius quã par necesse est pmutare curatio nõ pẽdet ex medicina. Reliqe ꝺo ab illis regi men habent. Primi ꝺo modi distinctio est q̃ opꝰ vt eligak cõuenientioꝝ horaꝝ coitus: ⁊ iam diximus eam. ¶ Et de eis eligak cõueniemioꝝ vt sit in fine mẽstrue: ⁊ in hora sili horẽ in q̃ opꝰ vt in ea coitus fiat ꝓpter illud quod diximus. ¶ Et opꝰ vt plongeẽ dimisso coitus tãra plon gatione ne pueniat vt corũpat ei ambo sperma ta frigꝝ. ¶ Si ꝺo accidat illud vtank coitꝰ modũ qui est ad nõ impregnandũ. Deinde di mittãt ipm tãdiu q̃ sciatur q̃ sperma bonuz tã aggregatũ sit: ⁊ ꝓsidereẽ de eis vt sit illud in pri ma hora mundificationis eius: ⁊ sisr in oi pmu tatione alia vice. ¶ Amplius plongẽt ludũ: ⁊ ꝓpte cũ mulierib' q̃runt cõplexiones nõ sunt male. Tãgat ergo vir eius mãmillas cũ facilita te: ⁊ tãgat pectineẽ eius ⁊ obuiet ei nõ pmiscẽ do se ex pmixtione vera. Cũq; desiderat ⁊ affec tat permisceatur ei fricando de ea quod est in ter anuz eius desuper ⁊ vuluã. Jlle enim locus est delectationis eius. ¶ Cõsideret ergo in ea horã in qua fit in ipsa adherentia ⁊ incipiunt oculi eius mutari in rubedinẽ: ⁊ eius an helitus eleuari: ⁊ verba eius balbutire: tũc mit tat illic spma oppoⁿozi matricis dilatãdo locũ eius illic parũper. s. tãta q̃ritate ne ꝓsequtur ipm

Digitized by Google

impressio aeris exteriorꝭ oino. Ipse.n.i dispõ
ne coꝛrũpit ipm ⁊ non est ꝙueniens ad gñatio
nem. ¶ Et scias ꝙ qñ mutuꝫ spma in hoza sua
puti:imo est in ꝓparatõe sua inseparabile opposi
ti fozasse:tũc pdit spma:imo oꝫ recipiat os
matricis cũ electõe quadã ⁊ nõ stringat in vir
ga exitꝰ:imo adhereat ei hoza cũ iam pmisceꝫ
post illud pmixtõe que est vehementioꝛis per
seruatoꝛiꝭ donec videat ꝙ nodꝰ oꝛis mꝫicis ꝛan
helitus eius iam qescit ex toꝛo: ⁊ post illud pa
rũ ipsa iacente eleuatis coxis ⁊ demerso doꝛ
so. ¶ Deinde surgat ab ea ⁊ dimittat eam sic
hoꝛula vna ꝑstrictis pedibus ⁊ retento anheli
tu. ¶ Et si doꝛmierit post illud erit melius ad
ꝛceptionẽ. ¶ Et si fiat odoꝛamentũ sup eã qꝺ
naribus attrahiꝫ cũ suffumigatoꝛibus ꝙuenẽ
tibus huic rei est illud ꝙuenientius. ¶ Et sup
positoꝛia ⁊ ꝓprie de gũmis que non sunt vehe
mentis calitatis sicut bdellium ⁊ que sunt simi
lia illi supposita ante illud. ¶ Et de illis q̃ sunt
mirabilia est vt sit mulier suffumigata sub mꝫi
ce cũ aromaticis calis ⁊ non odoꝛet ea desup:
deinde sumat cãnã longã ⁊ ponat vnã duaꝝ
extremitatũ in aquã calidã:⁊ aliã in oꝛe mꝫicis
quãtitate qua ꝙueniat calitas eius ad matrices
aduentu tolerabili ⁊ doꝛmiat sup illã ꝓparato
nẽ:aut sedeat vsq; ad hoꝛã que põt sup eam:de
inde coeat. ¶ Modus vero alius est qñ si cã
est ꝓp caloꝛẽ humoꝛ calidoꝛũ eũa eos ⁊ equa
cõplõẽ cum cibis ⁊ ꝓnibus nocis. ¶ Et ad
ministra sup mꝫicẽ cerataria equalis calitatis
ex succis ⁊ mucillaginibus ⁊ oleis frisꝫ. ¶ Et
si fuerit cã fritatis ⁊ humiditatis cureꝫ cuꝫ eis
que dicemus post: ⁊ est illa que fit ꝑm plurimũ.
¶ Et si fuerit cã ipsa remotio oꝛis mꝫicis cu
reꝫ cura remotiõis cum ventosis ꝑdictis in.c.
suo. ⁊ flõta saphene ex pte qua oꝫ ꝑm ꝙ dctũ ẽ.
¶ Et si fuerit cã multitudo adipis: administreꝫ
exercitiũ ⁊ subtiliatio cibi: ⁊ dimittat balnea
tionẽ humidã nisi cũ ags hyemarũ. ⁊ vtaꝫ eũo
ne cuꝫ flõmta ⁊ clysteribus calis ⁊ exiccantis
calefacientibus sicut est tyriaca ⁊ theodoꝛicon.
⁊ oꝫ vt dimittat vinuꝫ subtile albũ ⁊ vtaꝫ foꝛti
rubedo puro pauco.⁊ ex unctõibus bonis ad
eas est mel albũ ⁊ oleũ de lilio. ¶ Et si cã fue
rit ventositas ꝓhibens a bonitate fꝛmationis
ꝑmatis cureꝫ cum eis que sunt sicut diacimi
nũ ⁊ bibat anisum ⁊ semen apij ⁊ ꝓcipue semẽ
ruthe in aqua radicis:⁊ pessaria facta ex eis.⁊
ex resoluentibus ventositatẽ suat sicut castoreũ
⁊ se.ruthe ⁊ se.agnicasti. ¶ Et si cã fuerit vehe
mentia siccitatis administreꝫ sup eas clysteria
humectãtia ⁊ suppositoꝛia de adipib⁹ lenibus
⁊ denꝫ in poꝛta lac:⁊ ꝓpue lac caprinũ ⁊ alesꝫ
dabegi humectãta ⁊ supponanꝫ adipes lemen
tes. ¶ Et si fuerit cã stricturа oꝛis mꝫicis:oꝓ
vt administreꝫ in ea semꝑ radius de stãno:⁊ in
grossetur gradatim ⁊ unguaꝫ cum unguentis
lenificatiuis:⁊ multũ vtaꝫ balneo ⁊ ꝑfert ei co
mestio cauliũ ⁊ administreꝫ apiũ ⁊ ciminũ ⁊
nisum ⁊ silia. ¶ Et plñ qdẽ caꝛ ꝓhibentium
ipꝛegnationẽ receptibilẽ curatiois est frigus ⁊
humiditas. ¶ Et plñ medicinarũ facientium
ipꝛegnare est ex pte quasi succurrendi ei. Et nõ
est excusatio eiõnũ humiditatis cum pteris ⁊
suppositoꝛijs ⁊ clysterijs. ¶ Et ex eis que bibũ
tur sunt ꝑfectões calide sicut mitridatũ ⁊ tyria
ca ⁊ theodoꝛicon ⁊ medicamen alhelengi.
¶ Et de eis que bibunt hꝫites ꝓprietates est
vt in potu detur mulieri vrina elephãtis.est.n.
mirabilis in ipꝛegnatiõe ⁊ fiat illud cum ꝓxi
mus est coitus: ⁊ cum coit. ¶ Et iterum bibat
seratura eboꝛis:qñ est pũus iuuamẽti. ¶ Et
se.fisseleos est bonũ ⁊ exptũ: ⁊ de eo qdẽ daꝫ in
potu pecudibus feis vt multiplicet generatio.
¶ Et de pessarijs est illud qꝺ fit ex oleo balsa
mi ⁊ oleo de ben ⁊ oleo de lilio ⁊ pessaria de
napta nigra. ¶ Et iterũ adeps anseris in lana
⁊ ex gũmis aromaticis ⁊ musco ⁊ spica ⁊ cipe
ris ⁊ aneto ⁊ oꝛigano ⁊ venuca ⁊ ysopo ⁊ bdel
lio ⁊ testiculus vulpis ⁊ barsisahan est mirabu
lis. Et nux cupsi ⁊ bacce lauri: ⁊ galia: ⁊ amo
mũ ⁊ foliũ ⁊ coꝛdumeni: ⁊ ex omni calefactiuo
st.ptico ꝓprie. ¶ Et suppositio coagulouꝫ
⁊ ꝓprie coagulũ leporis cum oleo post mun
dificationem aduuat ad impꝛegnandum aut
cum oleo vio. ¶ Et similiter suppositio sterco
ris eius. ¶ Et suppositio fellis gazel masculi
ꝑm ꝙ dicitur: ⁊ ꝓprie si ponatur cum eo ali
quid de testiculis vulpis:⁊ similiter suppositio
fimi ei⁹.⁊ suppositio fellis aduꝫ ⁊ leporis ⁊ leo
nis pondere tertie.ʒ.i. ¶ Collyriũ bonũ: spica
⁊ crocus ⁊ masticꝫ ⁊ myrrha ⁊ galia ⁊ castoreũ
cum oleo nardino. ¶ Et iterum sumant myr
rhe.ʒ.uij. ⁊ ireos ⁊ fimi aduꝫ amboꝝ.aã.ʒ.
ij.ꝓparetur ex eis pessarium simile glandi ⁊
supponatur ⁊ iteretur in omnibus tribus die
bus. ¶ Et iterum mel colatum serapinum ⁊
bdellium ⁊ oleum de lilio. ¶ Pessarum bo
bum. Croci amomi spice meliloti omnium.
aã.ʒ.iij.⁊ media folij ⁊ coꝛdumeni amboꝝ.
aã.vn.i.adipis anseris ⁊ vitelli onoꝝ ambo
ꝝ.aã. vnc.ij. olei nardini.vnc.ʒ.supponatur
post ablutionem in lana celesti tribus diebus
renouando omni die. ¶ Et iterum sumantur
allea sicca ⁊ humida ⁊ effundatur sup ipsa quã
tum ipsa sunt de oleo roſ.aut sisamino: ⁊ de
coquantur donec in decoctione dissoluantur ⁊
recedat aquositas ex eis ⁊ supponatur cum la
na: est enim mirabile bonum. ¶ Et quandoꝫ
indiget ante vsum pessarioꝝ clysteribus cuꝫ
re aliq̃ in qua sit virtus pulpe colloquintide:qua
re educãt hũiditates: aut supponanꝫ in vulua
sua qꝺ est sicut gũma arboꝛis masticis ⁊ edu
cet ex ea humiditates. ¶ Et ex suffumigationi
bus sunt ꝓ.facti ex myrrha ⁊ storace ⁊ baccis

Digitized by Google

lauri t fiat ex eis suffumigatio oi die. ¶ Et ite
rum nur cupressi t arsenicū rubeū ꝓficiant cū
storace ligda t fiat suffumigatio cum eis in tra
jectorio post mundificationē tribus diebus cō
tinuis. t sit myrrha t storax ligda t galbanū t
bacce lauri: t nigella item t bdellū t ysopus.
¶ De signis ipregnatōis t iudicijs ei⁹. C.xi.

Ignificant ipsam illud qō antecessit
s de pueniemia duarū emissionū sper
matis: t dispō quasi tepor succedēs
coitui t est caput virge quasi siccū cū
emittit sperma: t est cum egredit ad siccitatez
aliquātulū decliue: t succedit ei vehemēs adu
natio ozis matricis: ita vt non ingrediat ipsum
stilus. t sit eius eleuatio ad supiora t anteriora
t colligit absq; duritie ex vehementia siccita-
tis illius pus: t retinent menstrua: quare non
menstruat vsq; ad tps: aut menstruat paulati.
t accit dolor paruus in eo qō est inter vmbili-
cum t receptrice. Et qñq; fit difficultas vrine:
t accit ei vt abhorreat coitū post illud t odio
beat ipm. t qñ cum ea coit non emittet sperma,
t accit ei apud coitū dolor sub vmbilico t nau
sea. ¶ Et pregnans hīs masculū vehemētius
odit coitū q̄ pregnās hīs femina. ipsa. n. qñq;
non abhorret coitū. deinde illud qō succedit ei
de anguistia t pigritia t grauitate corporis: t
malitia aie: t pua nausea: t eructuatōe acetosa
t horripilatōe t dolore capitis: t vertigine: t
tenebrositate oculoꝝ: t pulsu cordis: deinde
cōmouet appetitus mali post mēsem aut duos
mensēs: t citrinat albedo oculoꝝ earū. Lūq;
ꝓfundant oculi eius t mollificat palpebre ei⁹
t acuit aspectus eius t minorant eius pupil-
le t ingrossat eius albedo t non citrinat sm
plm. ¶ Et necia est alteratio coloris t eueni
impressionū egredientiū a nā q̄bus fit in pre-
gnante ex masculo minus t in pgnante ex femi
plus. ¶ Et qñq; ipregnato sedat dolores dor
si t anchārū ppea q̄ calefacit ea matrix t cum
parit redeunt. ¶ Et qñq; alterat corpus eius
ab eo qō fuit quare dilatant t citrinant super
ipm vene eius t virides fiunt. ¶ Et in plurib⁹
dispōnib⁹ accit pgnantibus vt mollificent earū
corpora in principio retentōis menstruoꝝ t
augmento eius qō de ipsis retinet vltra illud
quo indiget embrion pp̄ptatē embrionis t
debilitatē eius a cibatione. deinde cum magni
ficat embrion cibatur illa superfluitate: quare fit
puersio t sedant accīnia retentōis eius. ¶ Et
cum ipregnat puella que nodū ꝓsecuta est. xv.
annos: timet ei mors pp̄ptatem matricis.
¶ Et sit est dispō, illius cui ex magnis adue-
nit se. acuta. iterficit. n. fetū ex hoc q̄ facit possi
dere de malitia cōplōnis cū ipse sit debilis non
tolerans illud. ¶ Et ex hoc q̄ nutrimētū eius
corrūpit ex pte cōplōnis eius: t ex hoc q̄ cuz
mater non nutrit debilitat nutrimentū fetus:
t cum nutrit debilitat ipsa. ¶ Et sitr eius accit
in matrice eius apa calm. Nam si est flegmon
tunc qñq; sperat cuz eo raro euasio fetus t ma
tris: sepe vero est malum valde. ¶ Et aliq; co
gnoscit dispō ipregnatōis per experimēta de
q̄bus est vt in potu denī de aqua mellis in ho
ra dormiendi due. vn. cuz tanto pondere aque
pluuialis pmixta t videat an pūctionē sentiat
an non. ¶ Et cā qdē in illo est retentio inflā
tionis cum cōtrate intestinoꝝ: ex medici mirent
de hoc. t est exp̄tū certuz nisi in ꝓfuetis potare
illud. ¶ Et iterū laboret in ieunio in die t in
fero inuoluat pannus: t suffumiget a lubrello
t trahetorio cum suffumigio. Si ergo egredi
tur fumus t odor ex ore t naso: tunc ipsa non
est pgnans. ¶ Et sitr experīt cum vacuitas est
supponendo alleū t dormiendo sup ipm t cō
siderando an inueniat saporē eius t odorē ip-
sius in ore an non. Et ex eo q̄ dicemus in. c. si-
gnoꝝ masculinitatis t femineitatis de suppositi
one aristologie cum melle t intromissione.
¶ Et vrina qdē pgnantis in principio pgna-
tionis est citrina ad subalbedinē declinis qua-
si sit cotū in eius medio ipsum. ¶ Et figit pre-
gnationē vrina pure sube sup quā est qō est file
nubibus t ꝓprie qñ in ea sunt sicut grana asce
dentia t descendentia. In fine aūt ipregnatōis
qñq; apparet in vrinalibus earū rubedo in lo
co in quo apparuit in principio ipregnationis
subalbedo. ¶ Et qñ mouetur vrinale pregnā
tis t conturbatur tunc est in fine pregnationis:
t qñ non ꝓturbat est in principio pgnationis.
¶ De causis masculinitatis. Cap.xij.

Causa masculinitatis est sperma viri
c t calitas eius t abundantia ipsius:
t pueniemtia coitus in hora mundifi
cationis eius: t quocatio spermatis
ex dextro qñ est calidus spissionis sube: t sumi
tur ex rene dextro qui est calidior t altior t ꝓ-
pinquior epati. t sitr qñ cadit in dextro matri-
cis t sitr sperma mulieris in ꝓpriet̄atibus suis
t in pte sua. ¶ Et regio frā: t tps frīs: t vētus
septētrionalis adiuuant ad masculinitatē: t ꝓ-
riū ad Zeiuz. ¶ Et sitr etas adolescentie absq;
puerina t senectute. ¶ Et dicunt qdā q̄ si cur
rit a dextro viri ad dextrū eius masculinat: t ex
duobus sinistris feminat: t si currit t sinistro
eius ad dextrū ipsius erit fetus masculus. t ex
dextro eius ad, sinistrū, ipsius est masculus fe-
minus. ¶ Et dixerunt qdā de illis qui prudē
tes sunt q̄ pgnatio a die ablutionis est cuz ma
sculo vsq; ad quintum: t est cum puella vsq; ad
octauum: deinde est cum masculo vsq; ad. xl.
deinde est cum hermaphrodito. ¶ Et san. pre-
gnantis cum masculo calidior est plurimuz q̄
san. pregnantis cum femina.
¶ De signis masculinitatis t femineitatis.
Capitulum. xiij.

Pregnans

Digitized by Google

p Regnans hñs masculinū est melioris coloris ⁊ pluris leuitatis ⁊ agilitatis ⁊ mundioris faciei: ⁊ sanioris appetitus ⁊ gestus accūtū ⁊ sentit grauedinē lateris dextri. Mīm.n. gñat masculus ex ſpmate expulſo ad dextrū duos laterū mſtris. ¶ Et non accit illud nisi aut pp desiderium illius lateris ad recipiendū: aut qñ expulsio est ex testiculo dextro: ⁊ qñ mouet fetus masculus mouet ex latere dextro. Primū.n. cū incipit mā milla augmētari ⁊ alterat color sit in ea que hz masculū ex latere dextro ⁊ ꝓpe papilla dextra: ⁊ ad ipsam currit lac in primis: ⁊ ꝓuocāt in primis. ¶ Et ē lac qđ mulgeſ ex vbere eius grossius viscosum non tenue aquosum: ita ꝙ lac masculi distillat sup speculū ⁊ ꝓsiderat ad ipm in sole: ⁊ remanet quasi ipm sit frustū argēti vnū aut granū margarite non currens: neq; plongatur aut augmentat papilla in hñte masculū in rubedine: non in nigredine vehementi. ⁊ fiunt vene papillarū eius rubee ad nigredinē declines: ⁊ fit pulsus eius dexter vehementius plenus ⁊ frequens. ¶ Et dixerunt qdam ꝙ qñ mouet a statione mouet prius pedē dextrū: ⁊ est expūs: ⁊ cum erigit sustentat sup manū dextram: ⁊ est oculus eius dexter leuioris ⁊ velocioris motꝰ. ¶ Et masculus mouet post tres menſes ⁊ femina post quatuor menses. ¶ Et dixerūt qđ de ingenuis. est in cognoē illius vt sumat aristo. aur.i. ⁊ terat ⁊ ꝓficiat cum melle ⁊ supponat cū lana viridi a mane vsq; ad meridiē ⁊ i ieiunio: tunc si dulcescit saliua eius est ꝓcipiens masculū: ⁊ si est amara tunc est ꝓgnans cum fetia: ⁊ si non alterat tunc non est ꝓgnans ⁊ in hac cā est ꝓsideranda ⁊ indiget exprimēto vel multa p scrutatione in sua scia. ¶ Signa aūt feie ⁊ que prægnans est cum filia est multitudo vicerū pedū ⁊ ꝓprie in coxis. ⁊ multitudo apātū eoꝝ: ⁊ qñq; est ꝓgnans cum masculo sed non est masculus nisi debilis: ⁊ est mollificatarū venarum. ¶ Signa aūt femine fortis entie masculū. sunt ꝙ cō sumuntur eius partus in. xxv. dieb⁹ vsq; ad. xxx. dies nisi ipsa sit egra: ⁊ fetuna ex. xxxv. vsq; ad xl. ⁊ illud fit p̄m plurimum.

¶ De regimine masculinitatis. Cap. xiij.

o Portet vt caleſiat mulier ⁊ vir cum aromaticis ⁊ suffumigatōe ⁊ potu ⁊ cibis ⁊ potu mitridat: ⁊ cuz suffumigationibus ⁊ pessarijs ꝓdictis si eis indiget cum clysteribus ⁊ vnctionibus. l. ambobus. ¶ Et non auscultet ille qui dicit ꝙ opz ꝙ mulier sit debilis ſpmatis vt gñet ex eo masculus: imo oz vt sit spūs spmatis ⁊ fortis ⁊ puella. hmōi.n. sperma dignius est vt suscipiat masculinitatē. Herūm non oz vt deficiat a spermate ei⁹ sperma masculi: imo oz vt sit sperma masculi fortius in hoc.c.eo. ¶ Et oz vt dimittat coitū ad ipsa: ⁊ non recedat a coitu oino: quare coitū patur sperma ſm ꝙ dixim⁹. ¶ Et vt nō multum vrinā potu aque: imo bibant de eo panlatum ⁊ cibent cibis fortibus calefaciētibus. ¶ Deinde experiat vir sperma suum: ⁊ dum pmanet tenue scias ꝙ necessitas ad curationē remanēs est. ⁊ cum ingrossat sperma expectet post illud diebus aliquot ⁊ ꝓcedat ſm regimen suū dōec ꝓfortet sperma. ⁊ aggregeſ ſm modū quē inuenim⁹. deinde ꝓueniat cum ea ꝓuentu quē inuenim⁹ in loco aromatizato aromaticis calidis: sicut narro: prio ex muscho ⁊ croco ⁊ riloalde indo crudo: ⁊ deuitet cāphorā: ⁊ sit in leticie dispōne ⁊ melioꝛe aia ⁊ delectabiliore domo: ⁊ cogitet de masculis. ⁊ appropinquet meditationem suam in masculis fortibus hñtibus audaciaz ⁊ apponant suos oculos forme viri de illis qui sunt rectioris creatōis ⁊ gloriose forme ⁊ coeat.

¶ De signis alpani faciens nasci masculos. Capitulum. xv.

a Alpani faciens masculos est vir fortis corporis equalis carnis in duritie ⁊ mollitie multi spermatis grossi cali: ⁊ est magnoꝛ testiculoꝝ manifestarū venarū fortis desiderij qđ non debilitat coitus ex cuius dextro ejicit sperma. Nam rustici ēt strunguat sinistrū testiculū tauri vt effundatur ex dextro. ¶ Cūq; adolescentis dexter prius inflat testiculus tunc ipse est masculinans aut sinister nūc ipse est femininās. ¶ Et sisr ille ad quem festinat pollutio non a nocumento in spermate est faciens masculos.

¶ De signis mulier masculinizātiū. Cap. xvi.

b Et mulieribus masculinās est mulier equalis coloris ⁊ forme que non est grauis corpore neq; mollis: ⁊ neq; menstrua ei⁹ sunt subtilia cruda neq; panca aquosa aduſta valde. ¶ Et cuius os matricis est vulue oppositū. ¶ Et cuius digō bona est. ⁊ cuius vene sunt apparentes ꝓcedēres ad exteriora. ¶ Et cuius sensus ⁊ motus ſm ꝙ os exit. ¶ Et non hz ventris solōnē assiduā neq; ipsius ꝓstrictionē assiduā. ¶ Et oculi eius sunt declines ad fuscedinem absq; subalbedine. ⁊ est gaudentis nāe ⁊ lete aie. ¶ Et puelle virispotentes in primis cum coeunt sunt velocis ipregnationis pp fortitudinē calitatis earū ⁊ puritatez adipis mſticis ipsaz ⁊ hūditatis eaz. ¶ Et ille gb⁹ velociter veniūt mēstrua digniores sūt vt masculos ꝓcipiat. ¶ Et spacii mūdificatōis illaz q̄z ē breue: ē vsq; ad. xxij. dies ñ vsq; ad. xl.

¶ De causis geioꝝ impregnationis sup ſm pregnationem. Cap. xvij.

c Causa earū est multitudo spermatis ⁊ diuisio ipsius in duo: ⁊ qđ est supra ⁊ eius casus in duos ventres. ¶ Et in columitas qđē duoꝝ filioꝝ ēt geminorū non est plurima. ¶ Et parui sunt inter geminos dieꝰ plūi. Ipsi.n. ſm plūs fiunt ex coitu

Digitized by Google

vno. ¶ Et parū ꝓtingit ꝙ ex coitu sup pregnationē fiat ꝯceptio. Nam si fiat ꝯceptio fit in mulieribus que corpora tenera hñt & sunt multoꝝ pilorꝝ & multi san.pp fortitudinē calitatis earū. ¶ Et de illis sunt que fortasse vident san.in impregatōe: & non curant de eo pp virtutē earū & fortitudinē mficis ipsarū: & non abortiunt cuz menstruis & cum aptōe eius qō emittit in mficee. ¶ Et qñqz menstruant sup impregnationē numero duarū menstruationū & supra. ¶ Ꝺ si cadat impregnatio sup impregnationē in nō valde forti & in ea que non ꝯcipit nisi pp aptionē oꝝ mficis fuerit non pp fortitudinē sue mficis timetur ꝙ sit filius primus iam debilitatus: quare corrūpit seđs. ¶ Et iterū in foribus timet latus casus lingij & cōpressiōis inter duos filios: & illud qđ plm̄ pducit ad fe. & inflationē faciei & aduentū egritudinū ad hoc vt abortiat vnuz eoꝝ. ¶ Et de signis qđē geminoꝝ & qui supra sunt ꝑm ꝙ dixerunt & exptū est: est vt cōsideret vmbilicus nati primi primus cum fetus. Tūc si non fuerit in ipso ruga neqz nodus non erit post natū primū filius: & si fuerunt in ipso ruge tunc pregnatio erit ꝑm numerum rugarum.

¶ De signis appropiquatōis ptꝰ. Cap.xviij.

c Cum ꝓgnans ingredit in spatio ꝓpin quo ipi prus & sentit grauitatē & in ferioribus ventis sub vmbilico: & in dorso & dolorē in inguine & calitatē in ventre & inflationē in ore mficis vehementē sensatā & humectationē eius tunc tam appꝛoxmat. cūqz mollificat eius cauda & inflat eius inguina & fornoꝝ fit inflatio inguinis tunc non est inter illud & inter partum nisi proximum.

¶ De signis debilitatis embrionis. Cap.xix.

s Ignificat debilitatē eius egritudines mficis sue. & eūones accītes ei & ꝓpter cōtinuatio ꝓsecatōis menstruorum ptranseuntiū illud qō fit ꝑm semitā raritatis & paucitatis & ꝑm semitā suppluitatis cibi. ¶ Et silr aperitio lactis & in primo mense in quo ꝯcipit ipm & emulget cum māmilla exp̄mit. ¶ Et sigt ipsaz ꝙ nō mouet fetꝰ motu de q̄ sit curādū: aut mouet i nō sua hora.

¶ De signis debilitatis nati. Cap.xx.

c Um fetus nascitur & nō inflatur vmbilicus eius: & non mouetur & non sternutatur vsqz ad tempus: tūc ipse est debilis & non viuet.

¶ Tractatus secundus.

¶ De impregnatione & partu. Cap.i.

t Empora qdem creatōis & motionis & partus iam diximus in anathomia & eius que sunt post ipsam. ¶ Et scias inde ꝙ mensis.vij. est primus mensis in quo parit ipm: & est fetus fortis creationis & cōplōnis cuius creatio velox fuit & cuius motus festinauit: & cuius petitio ad exitum fuit velox. ¶ Et multoꝝ ens qđē mozit natus infra hoc spatiū: qm̄ debilitat motus vehementes in debilitate creatōis huius. natus nāqz is in radice sit fortis: nī est ꝓtinus spatij in creatione.

¶ Rex natus in.8. mēse est ꝙ plm̄ mozit de natis & paz viuit. Ꝺ si aliqs viuat ō natus i.vij. mēnibus tūc illud est paz valde: & paz est ꝙ viuat natus ꝓuenies hoc tpe. & in qbusdā regionibus nō viuit natus.vij.mēnū oīo: qm̄ nō euāt eius dispō qn aut sit retardat in creatōe & motione & desiderio ad ptū vsqz ad hāc hoꝝ: & sit ꝙ eius ꝛtus nō est fortis i radice: aut aduenit eis mozs sepōnis in ꝓncipio tpis cōplemēti q̄z uis sit fortis in radice ꝛtꝰ eius sicut natus in.vij.

¶ Ꝺ si nō fuerit ī: imo fuerit creatio eius & motꝰ ipsiꝰ & voluntas desiderās puēre ad ptū & motꝰ eiꝰ cōpleti añ illꝺ: tūc hui⁹ fert iā cōāt euadere a loco suo & pueniē. ſz qđ vz eius pueniō cū q̄ nō segt ītentionē sua: & remanet sic pueniēs vsqz q̄ redit ad ipꝰ ꝛtꝰ sua & facit ipꝰ deficere debilitas sue ꝛtus & accit ei ꝓculdubio qđ accit debili ītēto mozb⁹ euasiōis cū ꝓcedit ablqz directōe. ſ. lassitudo & defectꝰ. ifirmat ergo ꝓculdubio & debilitat & resoluit ꝛtꝰ ei⁹. ¶ Et cū nascit in hmōi dispōne ē iudiciū eius iudiciū nati ifirmi debilis. & de iudicijs ei⁹ ē ꝙ nō spat ei vita.

¶ Mar⁹ ät in.ix. si cōpleta fuerit ei⁹ creatio & desiderat moueri in.vij. & nō fuerit ei posse vt euadat: imo remaneat in mfice & accidert ei i.vij. qđ diximꝰ viuet i spatio mēsis ita ꝙ deinde ad ipꝰ ꝛtute eq̄bit a pueriōe sua vsqz q̄ redeat pueritas & ꝓfirmet. cūqz nascit saluat: & cū nō fit ita: imo nō ōsiderat nisi moueri i illa hora: tūc iudicū ei⁹ est iudiciū hois debilis oīno. ¶ Et plm̄ qđē nascit in.x. ille cui accit vt desideret ptū i.ix. & nō fuit ei ꝓpatū: & accit ei illud qō accit nato in.vij. ¶ Et parū qdem accit vt sit assiduatio sepōnis cadens in.vij. deinde extēdat vita vsqz ad.x. ita vt euentiat ei integra vita in.x. hoc.n. rarum est: & cū hoc est signū debilitatis ꝛtutis cū currit velocitudo ex.vij. vsqz ad.x.

¶ De regimine vniuersali pgnātis. Cap.ij.

o Portet vt assiduet lēificationē suaz nāz sp cū eis que leniūt cū eqūtate sicut sunt aleę fidabegi pinguia: & sicut suraser & silia cum stringit nā valde.

¶ Et vt occupent exercitijs ipans: & deabulatione tenui absqz supfluo. supflua. n. aboriri facit. illud ꝛō qm̄ ipse replent ꝓpium qō accidit eis de retentōe menstruoꝝ. Ꝺ si supfluitates in eis multiplicant oꝝ vt nō assiduent balneum. balneū nāqz eis execrabile est nisi apud ꝓpinquitatē. & non oꝝ vt inungat capita earū & fortasse accidet eius inde corrūpi: q̄re accidat tussis & cōmoueatur fetus & post abortus. & oꝝ vt deuitent motū supfluum & saltum & percussiones & casum & coitū, ꝓpte. & repletionē cibi & iram &

Digitized by Google

nō supuenīat eis qđ facit tristari ⁊ timē. ⁊ elongent ab eis oēs rei q̄ cāe abort⁹: ⁊ ꝓprie in mēse ꝑmo ⁊ vsq; ad. xx. dies ⁊ ꝑpe m hebdā ꝑma vsq; ad tres dies a ꝓceptiōe. Illuc.n.est exercabile sup eas oē cōpressionē facies. ⁊ ꝓhiberet illud qđ dixim⁹ de ꝓseruatiōe embrionis. Et opz vt coopiaē illud qđ est sub hypocōdrijs eaꝝ cū lana leui. ¶ Et sint cibi eaꝝ panis mūdus cuz alcēsidabegi ⁊ alzeberet. ⁊ deuitēt omne acutū amarū sīc cappares ⁊ olīue imature ⁊ oē pomacuuū mēstruoꝝ sicut sunt faseoli ⁊ cicer ⁊ sisamū. Et si desideāt cibū in die ꝓceptiōis: ꝓcipit ꝑhyp. vt in potu sumaē sanie in aq̄: ipm.n.q̄uis sit inflatiuum est tū velocis nutrimēti. ¶ Et vinum earū sit ordonifeꝝ ⁊ subtile antiquū. ¶ Et hypo. qđ dixit. Sumāt in potu vinū mg. ⁊ videt ꝙ voluit intelligere p illud subtile nigrum ⁊ sit nigredo eius ꝓpter ipsius fortitudinē non ꝓpter fecē. ¶ Et sint in scīis mēsis earū passe: ⁊ cydonia dulcia ⁊ pira ⁊ excitātia appentuz ⁊ mala muza ⁊ granata muza. ¶ Medicine ꝙo earū sunt sicut eliū de margaritis. cui⁹ descriptio. ℞. margaritarū nō perforatarꝝ pirerri ambor aā. 3.i. 3iij. ℥. masticis amboꝝ 9ij. 3.iij. 3edoarie dozongi se. apij tapsie cardamomi nucis muscate macis cinami oiuz aā. 3.ij. been albeen. ru. piperis ⁊ macropiperis oiuz aā. 3.iij. cinamomi. 3.v. zuccari sulimeni q̄tuz omnia ⁊ plus: cuius dosis sit coclearū. i. ℥ssum.n. rectificat disponem matricis earū ⁊ disponem stoꝝ earum. ¶ Et opz vt vehemēs sit studiū in stomachis earū: q̄re conforteē cū eis que sunt sicut geleuiabin cum xiloaloe ⁊ mastice: ⁊ silib⁹. Et elia facta cum zuccaro plimo cum ꝑcibus aromaticis in quibus non est multa caliras ⁊ cum emplis stipticis calefaciētibus aromaticis.

¶ De regimine emxe. Cap. iij.

o Portet qñ parit vt studiū sit in ꝓuocatione mēstruoꝝ eius. Et rectificet cibꝰ ⁊ nō ꝓmureē cibus subito ad regimen grossum: q̄re faciat ipsam febrire: ⁊ debiliret virtutem alteratiuā in epate eius ⁊ multiplicet sitis eius ⁊ fortasse fiat hydropica. Q̄d si induerē cum hoc epar eius nō sparur ei sanatio. ¶ Et dieb⁹ qđ ꝓtus sunt motus ⁊ periodi ⁊ ꝑn⁹ eius est hora aduentus cōmotionis ⁊ doloris. ¶ Et quando egritudo pertrāsit. xx. dies vsq; ad. xxiij. egritudine stante aut recidiuante significat tarditatem ꝙsumptionis: ⁊ necessaria est euacuatio in die alio ab isto qui est dies crisis: si non fuerit caliditas.

¶ De appetitu ꝓgnantis. Ca. iiij.

c Um cadit appet⁹ ꝓgnātis iuuat dimissione pinguis vehemētis pingue dinis: ⁊ dulcis vehemētis dulcedis: ⁊ admistratiōe rei subtilis: ⁊ moderamine in potu aque: ⁊ vt sit contēra vino odorifero pauco subtili: est.n. iuuatiuum rectificās appetitū. Et illud qđ accidit de nausea ⁊ vomitu plurimo. ¶ Et de medicinis appetitui cōferēnb⁹ est. oē in q̄ est stipticitas cuz calitate subtili: sicut virga pastoris decocta cū vino ⁊ succo eius. ⁊ aristo. añ cibū ⁊ post ipm de quo paruz sumaē. ¶ Et empla nota ꝓfortātia stom fcā ex cydonijs ⁊ da tilis albis siccis ⁊ calamo aromatico ⁊ spica cū vino odorifero antiquo. Et q̄ñ ponaē in eis se. apij ⁊ anisuz ⁊ feniculū: ⁊ ꝓprie si fuerit ibi dolor ⁊ iflatio. ¶ Q̄d si eius appetitus malus fiat supflue studeat in mūdificando stom eius cū eis q̄ sunt sicut aq̄ algeleuiabin facta cū rosis perfectis: deinde rectificēt cuz acetosis ⁊ rob de acresta: ⁊ vinum eius facrū cum aqua mellis ⁊ aqua zuccari iuuamētū eius bonū est in illo ⁊ cōuenies embrocha. ¶ Et polipodiū qđ ericca tum cōuenit appetētib⁹ luxta ex eis. ¶ Et q̄ñ iuuantur ex acutis sicut synapi ⁊ silia. ipm.n. abscindit humorē malū ⁊ excitat appetitum: ⁊ est vltimū i reducēdo appetitū earū. Cū q̄ñ q̄uerit appet⁹ earū ad caseū assiēt eis būdus sup panas donec exiccet: q̄n ille ē melior ℥ sicc⁹ acutus: ꝓmus.n. est minoris supfluitatis: ⁊ scōs est magis disrupēs appetitū. ¶ Ad vētositatē ꝙo stoi earū ⁊ dolorē ei⁹. ℞. g. admistreē hoc eliuz. ℞. cimini carui. eni ifusi i aceto ⁊ torrefacti post illud ⁊ olibani ⁊ origani pfici oium aā. prem. i. castorei ptis. i. ⁊ tertiā: sumaē de pulu ei⁹ sicco a 5. aur. vsq; ad aur. i. Ad vētū ꝙo eaꝝ sup cibus: opz vt deneē post cibū ea i qb⁹ fūt aromaticitas ⁊ pōticitas ⁊ stipticitas sīc cydonia assata: ⁊ ꝑpe cū fira sunt in eis frusta xiloaloidi. Et adminiatur cōpressio manuū ⁊ pedū earū. Et adminiatur eaꝝ super stom earuz emplastra nota. Et teneant in ordibus suis grana granatoꝝ cum folijs mente. ⁊ sorbeāt aliquid de mina. Et bolum armenuz est de eis que sedant earum nauseam.

¶ De pulsu cordis ꝓgnantium. Cap. v.

i Llud qđ plim accit eis ꝑp cōtrarietatem oris stoi: ⁊ cā hūoris in eo: q̄n multotiens alleuiat sorbere aquam calidam: ⁊ exercitiū leue ꝓcipitans illud qđ est in ore stomaci. ¶ De regimine cursus mēstruoꝝ ꝓgnātis. Cap. vi.

o Ecoquanē stipticaē qb⁹ nō ē aromaticitas in aq̄: ⁊ ex ea admistreē tuta sīc fūt lētes ⁊ corices granatoꝝ ⁊ balau. ⁊ galle ⁊ glandes ⁊ silia. Et q̄ñ fit ex gallis ⁊ balaustijs ⁊ corticibus granatorum ⁊ ficubus siccis emplastrum ⁊ ponitur super pectinem cum aceto. ¶ De apatione peduz ꝓgnātium ⁊ mollicie earuz. Cap. vij.

e Mplastrent pedes earum folijs cauli ⁊ linant cum vino mixto cū aceto ⁊ decoctione curi: aut cū decoctione chymolee. ⁊ q̄ñ sumitur emplm ex cānis cum aceto ⁊ ex aneto cum aceto.

¶ De abortu. Cap. viij.

Digitized by Google

c Cause aboꝛtus aut sunt primitiue ex peccussióe: aut casu: aut exercitio sui perfluo: aut saltu vehemẽti ꝛ ppꝛie ad posteꝛioꝛa vel retꝛo: ipse enim multotiens facit descẽdere sperma conceptũ visibiliter. ¶ Aut aliquid ex passionib⁹ aialib⁹ sicut ira vehemens: aut timoꝛ aut tristitia. ¶ Et ex frigoꝛe aeris ꝛ caliditate eius superfluis: ꝛ pp hoc genus abhoꝛreꝛur pregnanti ꝓlogatio balnei ex hoc ꝙ magnificatur anhelit⁹ eius. Balneum.n.ꝯ aboꝛtiri faciat per lubꝛicitates: facit tamen aboꝛtiri per egressionem fetus ad aerem frigidum. ¶ Et qñq; puenit ex debilitate eius ꝓpter defectuꝫ ꝛ mollificatione ipsius causa resolutionis rei coꝛpee ꝛ ex egritudinib⁹: ꝛ asstu ꝛ fame vehemẽti ꝛ eũone humoꝛis: aut sanguinis plurimi per medicinam: aut flõtiam: aut ex seipso: ꝛ ex fluxu san. menstruoꝝ plurimu. ꝛ quãto magis filius est maioꝛ est nocumentũ cũ flobotomia in ipso plus. ¶ Aut ex repletione vehemenꝫ: aut ex fetoꝛe nauseatiua plurima coꝛrumpente nutrimentũ fetus ꝛ opilante viaꝫ ad eum: aut ex multitudine coꝛus mouẽte matricem ꝛ ꝓpꝛie post septimum ꝛ multitudine balneationis ꝛ ablutionis lubꝛicãte matricem ꝛ faciente aboꝛtum: ꝯ balneum aboꝛtiri faciat cã mollificationẽ ꝝ: ꝛ qr facit fetũ egere eo qꝺ est frigidum ſm ꝙ diximus. ¶ Iste ergo sunt oꝛdines causaruꝫ. ¶ Et quãdoq; fit a causis ꝓpter fetum sicut est moꝛs eius ꝓpter aliquam causaꝝ moꝛtis eius: quare expellit eum natura: ꝛ ꝓpꝛie qñ currit ex eo res vꝛulenta que moꝛdicat matricem ꝛ ledit eam: vel sicut est debilitas eius: quare nõ firmaꝫ. ¶ Aut ꝓpter panniculos ꝛ inuolutiones quib⁹ coꝛrumpitur: cum eum abꝛumpuntur ꝛ mollificantur ꝛ effundũtur ex eis humiditas coꝛum ledit matricem: ꝛ mouet eam expulsiua. ꝛ adiuuat iteꝛum ad lubꝛicitatem aut ꝓpter causam matꝛicis de amplitudine oꝛis eius et paꝛuitate adunationis eius: aut ex humiditatib⁹ in matꝛice. aut in oꝛificijs venaꝝ lubꝛificantibus ꝛ grauãbus. Et qñq; fit ꝓpter ꝛeliquas speciꝺ malitie cõplexionis in matꝛice ex caloꝛe: aut fꝛigoꝛe: aut humiduate: aut ſicciuate ꝛ paucitate nutrimenti fet⁹. ¶ Et quandoq; fit ex ventoſitate in matꝛice ꝛ exãbate: ꝛ que sunt eis ſimlia: aut duꝛitie: aut cancꝛo. ꝛ qñq; fit ex vlceꝛib⁹ in matꝛice. ¶ Et plm aboꝛtus facti in mense secundo ꝛ teꝛtio fit ex ventoſitate ꝛ humiditatib⁹ ſuper oꝛficia venaꝝ que sunt matꝛicis que noiant foꝛamina ex quibus cõexunt vene ſecũdine. Cum ergo humectantur mollificant ipse: ꝛ ipse qꝺ ex eis texꝛunt: quare fit aboꝛtus fetus ex quolibet moꝛe: aut ex vẽtoſitate: aut grauedine. ¶ Et qñꝫ est causa malitia complexionis calꝺe exiccãtis aut fꝛigide congelantis. ¶ Et iteꝛuꝫ ex eis que aboꝛtiri faciunt in initio rei est renouas sperma tis in radice: qꝛe nõ creaꝫ ex eo pãniculus ꝓm⁹ nisi debilis ꝓparatus ad diſꝛũpendu cũ hoc ꝙ ipse attrahit san. ꝛ in sexto ꝛ qui sunt post ips⁹ ex humiduatib⁹ diſpaꝛtis in matꝛice lubꝛicantibus fetum. ¶ Et direꝛunt quidã ꝙ fit ꝓmũ illius ex vẽtoſitate. ꝛ veꝛitas est iste ꝓmo. Post spatium ꝛo notum ꝓm aboꝛtus non fit nisi ex debilitate. ¶ Et dicit ꝙ illa que est vehemẽter extenuata cũ impꝛegnatuꝛ aboꝛtiꝛ anteq; ingroſſeſcat: qñ coꝛpus recipit de cibo ad ſui rectificationem ꝛ reditionẽ ſue ꝛutis taliter ꝙ non superfluit embꝛioni qꝺ ipſum nutꝛiat: qua re debilitatuꝛ. ¶ Et in regionibus quidẽ valde frigidis absq; eq̃uate ꝛ ꝛpibus frigidis valde multiplicaꝛ aboꝛtꝰ. Et ſimiliteꝛ moꝛs pregnantiũ. ¶ Et in regionib⁹ meꝛidionalib⁹ multiplicaꝛ aboꝛtus. ꝛ ſimiliteꝛ in aeꝛibus meꝛidionalibus ꝛ minoꝛaꝛ in ſeptẽtꝛionalibus nisi ſint frigidi vehementeꝛ ledentes embꝛionez. ¶ Et qñ ꝓeꝛiit hyems auſtꝛina calida ꝛ ſequitur illã veꝛ boꝛeale fꝛigidũ aboꝛtiuntuꝛ pregnãtes que paꝛituꝛe ſunt in veꝛe ex qꝺ causa ꝛ paꝛtum debilem. ¶ Et doloꝛes quidẽ accidentes apud aboꝛtum vehemẽtioꝛes ſunt doloꝛib⁹ accitib⁹ apud paꝛtũ: qñ ille ſunt res nõ naturales.

¶ De ſignis. Cap.ix.

e Igna qꝺ aboꝛt⁹ ipſius ſunt qñ icipit mãmilla detumeſcere poſt ſoliditatẽ ſanã. ¶ Soliditatẽ ꝛo egꝛa recti cat nã perducens ad detumitionem ſine timoꝛe aboꝛtus. ¶ Et quecunq; duaꝛ mãmillaꝝ detumeſcit a ſoliditate ſana: tunc hñs eaꝫ aboꝛtiꝛuꝛ in die illo: ꝛ ſiſt exꝓleuꝛeſi. ¶ Cũ ergo ſupſtituit lactus ꝓuocatio ꝛ frequẽs fit adeo donec detumeſcat mãmilla: tunc indicat ꝙ fetus est debilis ꝛ ꝙ ꝓpꝛaꝛat aboꝛtui: ꝛ ſiſt multitudo doloꝝ in matꝛice. ¶ Et qñ rubeꝛ facies in febꝛe: ꝛ accidit rigoꝛ: aut gꝛauaꝫ caput ꝛ dominaꝫ laſſitudo ꝛ ſentiꝫ doloꝛ in ꝓfundo oculi ſigñ ꝙ cauſe aboꝛtus ſunt veniẽtes: ꝛ ꝙ ipſe facient peꝛuenire mẽſtra: deinde facient aboꝛtuꝛi. ꝛ ſiſt cauſe aboꝛtus qñ veniũt ſigñt ipm. Complexiones ꝛo ꝛ vlceꝛa: ꝛ apoſtemata ꝛ humiditates peꝛ ea cognoſcuñ que dicta ſunt multotiens. ¶ Factus aũt cã vẽtoſitatis cognoſcaꝫ peꝛ ſigna ventoſitatis ꝛ extẽſionis absq; grauedine ꝛ ex ꝓmutatione ꝛ ex additione cum accꝛetione inflatiuoꝝ. ꝛ cauſe ꝓmitue iteꝛũ cognoſcuntuꝛ quantitate ſua. ¶ Moꝛtẽ ꝛo fetus ſignificat motꝰ rei delate in cõcauitate grauantis ſicut lapis qui mouetuꝛ de latere ad latus: ꝛ ꝓpꝛie cum iacet ſuꝑ latus ſuũ ꝛ infꝛatuꝛ ſumen: cum ante illud eſſet caliduꝫ: ꝛ detumeſcit mãmilla. ¶ Et qñꝫ currunt humiditates vꝛulente fendẽ: ꝛ ſignificat illud ſi iam antecederint pregnantibus egritudines acutenocentes ſua caliditate vehementeꝛ. Plaꝫ ſi eꝛ eis ꝓhibeꝛ nutrimẽtũ moꝛit fetus: ꝛ ſi nõ ꝓhibeꝛ vehemẽ

Digitized by Google

tio: fit egritudo: ⁊ fiunt alie egritudines p̄ue.
Et q̄nq̄ fit cū mor̄ fet⁹ ante illud. ⁊ est de indi
cāubus illud vt demergatur oculus p̄egnātis
ad pfundū ⁊ fiat albedo oculi fusca. Et q̄nq̄ fit
rigida auris eius ⁊ extremitas nasi cum rubedi
ne labij. ⁊ dispositio eius est similis hydropisi
hyposarche. ¶ De conseruatiõe embrio/
nis ⁊ cautela arboris. Cap.x.

e Embrionis suspēsio ex mfice est sic
suspēsio fructꝰ ex arbore. sicut maior
timor qui timeꝫ sup fructus q̄ cadat
est anteq̄s incipiat eius apparitio: aut
cū ipsi⁹ existit cōplemētū. sic q̄ vehemētius ti
meꝫ sup embrionē q̄ abortiu⁹ fiat ē apud p̄nci
piū cōceptiōis. ⁊ ante appropinquationē: q̄re
opꝫ vt caueant in his duab⁹ horis cause abor⁹
dicte. ¶ Et pharmacum q̄dē solutiuū est de
summa illarū cāruꝫ: q̄re opꝫ vt caueat ei⁹ dispō
ante mēses q̄rū ⁊ post. vij. ⁊ in eo q̄ est iter illa
iter. verūm in eo q̄ est iter illa est salubꝫ ⁊ ad
ip̄m puenit cū necium est. ¶ Et forsitā nō erit
excusatio in q̄busdaꝫ harū horarū q̄n soluat ⁊
mūdificet san. eius: vt nō corrūpat embrionem
p̄ter malitiā cōplonis: q̄re opꝫ vt fiat cum fa
cilitate ⁊ subtilitate. ¶ Et q̄nq̄ etiam mēstrua
ante p̄ceptionem nō sunt mēstrua nectia ⁊ rema
nent in ea superfluitates mēstruoꝝ eius indigen
tes mūdificatione: ⁊ tunc si nō mūdificat recī
pit earū corruptiones embrion. ¶ Opꝫ ergo
vt mūdificet illud subtile cū mūdificatiuis sub
tilib⁹ nō potādo: sed supponēdo in p̄mis, suppo
sitoriuꝫ post collū mficis: imo supponant in
collo mficis: ⁊ nō mundificet cum eis illud q̄d
mūdificat vice vna: imo viab⁹ plibus. ¶ Et cū
super mulierē timeꝫ q̄ abortiat causa cōplonis
⁊ apatum ⁊ vlcerū ⁊ ventositatis ⁊ reliquoꝝ cu
retur totū cum eis que sunt in suo. c. ¶ Et cuꝫ
aborsuur causa complonis frigiditātis si motoꝝ
etiā est complerio tēperetur. ¶ Et si aliud ⁊ est
de illis que declinare facit ad mficem mām ca
lidā ex qua timeꝫ apa curetur cū apocrusticis ⁊
phibentibus apa ⁊ cum eo q̄d de solutione pos
sibile est. ¶ Si aūt nō fuerit illud: imo nō time
tur ex eo nisi vt cōsequat embrionē causa eius
nocumētuꝫ: aut lesio faciēs ip̄m abortiri: aut in
terficiens ipsum: tūc opꝫ vt curetur cū medici
nis cōseruātib⁹ embrionē q̄s dicem⁹. ¶ Pro
pter lubricitatem vo ab humiditatibus que est
plurima lubricas: opꝫ in hora p̄gnatiōis vt ad
ministrentur clysteria lenitiua euacuantia ster/
cus: deinde administrentur iniectiones ⁊ pro/
uocantia vrinā ⁊ clysteria mundificātia mficē.
¶ De regimine bono ad illud. Cap.xi.

e Sit vt in potu detur aqua radicis cū
oleo de lxerua: aut decoctio aihascet:
aut fenugre. cum oleo de lxerua. Et
detur in potu oibus. x. diebus aliqd
de pillis fetidis ⁊ dek hiera Gal. i potu. ¶ Ly/
stere bonum ad illud ⁊ ad vētositatē. ℞. saume
⁊ origani ameos ⁊ creticum ⁊ ramoꝝ anetꝫ ⁊ ca
momille ⁊ ruthe pascet ⁊ fenugre. aā. pugillos
i. decoquant in. iij. lib. aque donec cōsumat me
dietas: ⁊ sumatur de ea munus lib. ⁊ adde super
ip̄sam sextariū. i. olei alrazaki ⁊ sacraian. i. olei
sisaminis: ⁊ vtere ipsō clysterizādo ⁊ clysterizā ip
sam in omnib⁹. iiij. diebus cū tantundē. ¶ Et
ex eo est vt sumat colloquintida ⁊ pforetur ⁊ ex
trahantur grana eius ⁊ impleat oleo de lilio: ⁊
diuitat die ⁊ nocte: deinde p̄pareꝫ in mane
sup cinerē calidā: ⁊ diuitat donec bulliat oleū
integre: deinde coletur ⁊ clysterizetur cū eo rece
p̄trix dum est tepidū. hoc enim est mirabile ad
lubricitatē humidam. ¶ Et post huius euacua
tionē oportet vt administrent olea odorifera ca
lida iuncta ⁊ iniecta ⁊ supposita in anis. ¶ Et
cōfectiones magne ⁊ medicamen allexengi ⁊
diamarte ⁊ sagzenea in omnibus. iij. dieb⁹ aut
v. ⁊ similiter de diamuscho ⁊ diaspermaton. Et
iterū sumat corticis thuris ⁊ ciperi muoꝝ etiaꝫ
ambor aā. pars. i. ⁊ myrrhe pars. ß. decoquan
tur cuꝫ sepimo sui aque donec remaneat quar
ta ⁊ coletur ⁊ clysterizet ex ea cū. iij. vn. in om
nibus. iij. dieb⁹ postq̄ iam etiata fuerit humidi
tas que est ante ip̄sam. ¶ Et ex passarijs bonis
sunt bdellū ⁊ guten alumbar ⁊ ammoniacum ⁊
nigella cōuenit ⁊ singulariter. ⁊ administren
tur post mundificatione. ¶ Et supponant spi
ca ⁊ crocus ⁊ masix ⁊ myrrha ⁊ galbia ⁊ casto
reꝫ ⁊ bdellū ⁊ sisa in oleo nardino aut adipe
anseris super lanam viridē. ¶ Et supponatur
post illud cuius p̄missio necessaria est coagulus
leporis ⁊ medicine cōseruātes ferū in vētre ma
tris cum nō est nocumentū cōplonis calide: aut
apostematis calidi ⁊ filium illis. ¶ Et medici
ne que sunt ad corsicur zedoaria ⁊ doronigi ⁊
ben duo ⁊ lentificātes ⁊ diamuscbum ⁊ mirtida
tum. ¶ Medicamē phibens abortū. ℞. dorō
nigi ⁊ zedoarie ⁊ castorei ⁊ asse ⁊ galbie ⁊ musc
hi ⁊ cardamomi minoris ⁊ gallariuꝫ ⁊ spodij
omniū aā. ʒ. i. cum aqua frigida ⁊ clysterizetur
calefactum ante hoc. ¶ Et ex eis que conferūt
in eo sunt ordeum ⁊ camomilla ⁊ assa ⁊ anetuꝫ
⁊ ameos ⁊ similia.

¶ De regimine abortus ⁊ extractione fetus
mortui. Cap.xij.

q Quādoq̄ abortus in quibusdā horis
necessarius est de quib⁹ est illa que est
cū p̄egnās est puella pua supra quaꝫ
tumetur mōs ex parte. ¶ Et de illis
est cū in matrice est nocumētū ⁊ additio carnis
stringens super fetus egressionem: q̄re interfi
cit. ¶ Et de illis est apud mortē fetus in ventre
p̄egnātis. Et scias q̄ quādo fit difficilis part⁹
iij. diebus: tūc iam mortē fetus: q̄re occupatus
sis in vita matris ⁊ nō occuparis in vita fetus:
imo stude in extractione ipsius. ¶ Et abortum

Digitized by Google

quidez qñqz faciũt mor⁹ ⁊ qñqz faciũt ipz medicine. ¶ Et medicine qz faciũt: qñ interficiunt. ⁊ qz puocãt mẽstrua cũ fortitudie. ⁊ qñqz faciũt cum lubricitate. ¶ Et interficiẽtes fetum sunt amara. ⁊ prouocãtia menstrua item sunt amara ⁊ acuta. ⁊ lubricantia sunt humida viscosa que administrent bibita ⁊ supposita. ¶ Et ex modis est flebotomia ⁊ propie ex saphena post basilicã ⁊ propie super magnitudinem ieiunij ⁊ famis ⁊ exercitij ⁊ saltus plimi ⁊ delatio oneris grauis ⁊ vomitus ⁊ sternutatio. ¶ Et de regimine bono in illo est vt itromittat in os matricis pregnãtis charta facta lucinũ: aut penna aut herba amara: vel abrasa cũ mensura quãtitatis pẽe ex vsnẽ aut ruthe aut hartanuta aut siracost. ipsa enim abortiri faciunt. pculdubio: ⁊ propie cum liniũtur ex aliqua medicinaruz abortiri facientiũ sicut allatrã ⁊ pulpa colloqntide. ¶ Et de medicinis quidem abortiri facietibus alie sunt singulares: ⁊ alie cõposite. Et singulares quidem iam diximus in tabulis medicinarum singularij: ⁊ compositas in antidotario. Hic ꝯo dicemus de vtriscz ordinib⁹ eas que magis operatiue sunt in intentione. ¶ De medicinis ꝯo singularibus que sunt lõginquiores a vehemẽtia caliatis sunt sicut semen tapsie quod est simile nasturtio: ⁊ est ⁊ odor nasturtij: ⁊ grana harmel iterũ bibita ⁊ supposita. ⁊ oleũ balsami cũ supponatur extrahit fetum ⁊ secundinam. ⁊ assa ⁊ galbanum forte est iterum. ⁊ buchormarien in hoc capitulo fortis est valde bibita ⁊ supposita: ita ꝙ quidã existimãt ꝙ si pregnans iacet super eam perducit eã ad abortiendum: ⁊ succus eius corrumpit fetũ linitus sup ventrem: quãto ergo plus suppositus super coxam: ⁊ similiter succus reliquarũ hartanitaruz. ¶ Et si in potu detur de visnẽ perfico pondus. 3. iij. ejiciet fetum in die illo. ¶ Et cũ sumitur de cordumeni tertia. 3. i. ejiciet fetum ⁊ facit posidere caliditatẽ ⁊ motũ. ¶ Et iterum si injiciat decoctio pulpe colloqn. in iniectorio narrato fm decoctiones suas aut supponit in lana suppositorio ascendẽte. ¶ Et ex medicinis bonis est cinamomum cũ permisceatur cũ rubea: ipm enim abortiri facit fetum bibitum aut suppositum: ⁊ cum hoc sedat nauseã. ¶ Et de illis que proprietatem habent est vngula asini. fm enim ꝙ quidã existimant si cum ipsa suffumigetur fetus mortuus extrahit eum: ⁊ cũ ex stercore eius fit suffumigatio per traiectorium extrahit mortuuz velociter. ⁊ similiter suffumigatio cũ oculo piscis salsi. ¶ Et de medicinis compositis ebibitis in hoc est medicamen forte in faciẽdo abortum ⁊ extrahẽdo fetum mortuũ. qz. ℞. asse pondus. 3. 5. ⁊ foliorum ruthe sicce. 3. iij. ⁊ murrhe. 3. ij. ⁊ est dosis. i. sumatur in potu cũ decoctione sauine dos. i. in mane ⁊ dos. i. i vesperis: aut sumatur aristo. lon. ⁊ gẽtiane ⁊ baccarã lauri ⁊ myrrhe ⁊ costi marini ⁊ cassie lignee nigre ⁊ rubee tincture ⁊ succi absinthij ⁊ cozdumeni recẽtis acuti ⁊ pipis ⁊ mescatrameris etiã partes equales de quo bibat omni die aur. i. x. diebus. ¶ Et de medicinis bonis facientibus abortum cũ facilitate cum sedatione nausee est illud qz. ℞. cinamomi ⁊ cozdumeni ⁊ sauine: olium añ. 3. x. murrhe. 3. v. ⁊ fit dos eius. 3. ij. omni die ⁊ alleniatur cum hoc mundificatio enixe ⁊ extrusecũdine. ¶ Et tyriace dyarestcron etiam est fortis in faciendo abortum ⁊ extrahendo mortuum. ¶ Et ad infantem mortuum sumantur vn. iij. aque ruthe ⁊ tantũdem aque fenugre. de coctis cum ficubus decoctione multa: ⁊ organi vn. iij. ⁊ sumatur in potu. ipsa enim lubrificant mortuum. ¶ Et quandoqz datur in potu aque frigide quantitas lib. i. ⁊ pulverizatur desuper altee vn. i. ⁊ dat i potu ⁊ vomitur ⁊ fit sternutatio. ¶ Et datur in potu aqua ruthe plurima cum oleo fenugre. decocto cum dactilis ⁊ est conueniens secundine. ¶ Et de pessarijs est medulla cozdumeni de qua ⁊ ammoniaco fiat pessarium: ⁊ supponatur. ¶ Pessarium forte. ℞. succi cucumeris asinini ℔. irat. viij. confecti cuz felle tauri no ⁊ supponatur: extrahit enim fetum mortuũ. ¶ Pessarij pauli. ℞. elleborum ni. ⁊ staphisagriaz ⁊ aristo. ro. ⁊ buchormarie ⁊ grana almezerion ⁊ pulpã colloqn. ⁊ ammoniacũ: terantur ois preter ãmoniacuz. ipsum namqz resolvitur in aqua ⁊ aggregentur cuz eo reliqua. ¶ Et quandoqz ponitur cum eo fellis tauri ut ericeat pars. i. ⁊ fit er eis pessarium. ¶ Et item aliõ forte valde. ℞. salis ãmoniaci triti. 3. x. ãmoniaci. 3. iij. conficiantur sal ãmoniacus cũ resolutione ammoniaci ⁊ fiat ex eo pessarij. ⁊ supponatur nocte tota elevatis pedib⁹ sup puluinar. ¶ Et injiciatur iterum in eam qñ sit sicut decoctio absinthij ⁊ sicut succus ruthe ⁊ sicut decoctio sauine ⁊ oleum de lierua.

¶ De instro q̃ iniectio fit in matricẽ. La. xiij.

o Portet vt sit instrumentũ quo iniectio fit triangulate extremitatis lõgũ habens collum fm mensurã lõgitudinis colli matricis mulieris que curatur: ⁊ taliter vt ingrediatur os matricis ⁊ sentiat mulier ꝙ iam peruenit in spaciuz intra matricem. ¶ Et injiciatur per ipm illud qñ interficit ⁊ quod lubricat ⁊ quod extrahit.

¶ De regimine quorundam antiquoz in extrahẽdo fetum mortuum. La. xiij.

i Extractio fetus mortui ⁊ incisio eius cum ferro cũ difficilis sit partus consideretur an sit salubris an sit nõ salubris. Si ergo fuerit ex illis que salubres sunt sumus audaces in curatione eius: ⁊ si non prohibeat illud. ℣ Mulieri. n. cui⁹ dispõ mala ẽ accit syncopis cũ vigiliis ⁊ oblutiõe ⁊ molificatione ⁊ dissolutione: ⁊ cũ vocat non foraz

Digitized by Google

se rnder: t cū clamaſ alta voce rnder debiliter: deinde ſupuenit ei ſyncopis iterū. Et de illis ſūt que ſpaſmanſ cū tenſione t pulſant earū lacertū t phibent acido t ē pulſus earūpuus frequs. Illis ño que ſaluanſ nil accit de hoc. ¶ Ops ergo vt mulier reſupinet ſup caput t ſup dorſuz ſuū: t ſit caput eius decliue ad inferiora t crura eius elevata t ptineāt eā mulieres: aut accipiāt ab oī latere ſi fuerint pītes. t ſi nō: ligent pectus eius ad lectū cū ligamētis t nō attrahaſ corp' eius apud tenſionē. Deinde aperiat obſtetrix rectū colli mſicis t inungat manū ſiniſtrā oleo t aggreget oēs digitos in longitudē ptenſos: t intromittat eos in os mſicis: t dilatet eos et cū eo qđ eſt ſupra ipſos de oleo t ungrat vbi oz figere vncinos qbus fetus exhaſ t loca elevata vt figanſ in eis vncinis: t ſi approximat ei qđ inuenit. ¶ Ista ergo ſunt loca in fetu qui deſcēdit ſup caput oculi t os t collū t palatū t ſub mandibula t furcula t loca ppinqua coſtis t ſub hypocōdriis. ¶ In fetu ño q deſcēdit ſup pedes ſunt oſſa que ſunt ſupra pectines t coſte medie t furcula: deinde teneat inſtrūm quo exhaſ fetus cū manu dextra: t intromittat manū ſiniſtrā ſub vacuo in eo qđ eſt iter digitos ſuos t infigat in pribus locoz que diximus donec puenat ad rē vacuā t infigāt ecōtra vncinus alī' vt ſit attractio eqlis t nō decliet ad ptē aliquā: deinde rēdat t nō ſit tēſio eqlis in directo mſi: imo in latericb' ēt ſicut ſit i ablatōe dctū. ¶ Et oz i hora illa vt molliſicet tēſio: deīn intromittat index inuictus t digit' plūmus i eo qđ eſt iter mſicē t corpus qđ retinet. t circūdet digiti eius circuitū. ¶ Cū ergo ſegt fet' ꝑm qđ oz tūc pnutet vncinus ꝺm' ad locū alioꝛē. t ita fiat cū vncinus alijs donec egrediaſ fetus tot' cū attractōe. ¶ Ño ſi egrediaſ manus vna añ alia t nō eſt polis reditio ei? pp ipſius coartationē: tūc oz vt involuat ſup ipſam pānus vt nō lubricet: t attrahaſ tādiu donec cuz tota egrediſ abſcindaſ ex ſpatula. t ita fiat cū egrediunſ ambe manus añ aduitoria ſua: t nō ē polis earū reductio. t ſiſr fiat de pedibus cū nō ꝓſequiſ eos ambos relinquā corpus. ſ. incidanſ ex inguinibus. ¶ Et ſi caput infantis eſt magnū t accit ei coartatio in exitu: t eſt in capite eius aqua ꝓgregata: tūc oz vt intromittat iter digitos ſiōmus aut cultellus ſpinoſus. ſ. aut cultellus quo ſcidāſ emoꝛroydes naſi t ꝓforet cū eo caput vt effundaſ aqua de rumeſcat. t ſi aqua nō eſt t eſt neciū vt exhaſ cerebrū eius ſiat. ¶ Si aūt fetus eſt magni capitis nā: tunc oz vt fundaſ craneū t capiaſ cum terebris alijs qbus exhunſ dentes t oſſa exhaſ. ¶ Et ſi egrediaſ caput t coarteſ pectus t tunc fundatur cum hoc ingenio loca que ſequunſ furculaz donec puenat ad oſſa vacua: quare effundatur humiditas que eſt in pectore t detumeſcat pectus. ¶ Si aūt non aduneſ: tunc oz vt ſcindaſ t auferaſ furcula: cum. n. auferūtur obedit tunc. ¶ Et ſi fuerit inferius ventris aposum t fetus mortuus aut viuus: oportebit ei t eſt: ſicut narrauimus cū eo qđ eſt in ꝓcauitate eius. ¶ Fetus aute q egrediſ ſup pedes attractio ſit facilis t transpoſito eius ad os mſicis facilis. ¶ Ño ſi coarteſ apud ventrē t pectus oz tūc vt attrahaſ cū pāno t findaſ ꝑm qꝑ narrauimus donec effundaſ qđ intra ipm eſt. ¶ Si ño relīqua mēbra auferanſ t redeat caput t retineat tunc intromittat manus ſiniſtra: t queraſ cum eo caput t exhaſ cum digitis ad os mſicis: deinde intromittat in eo vncinus vnus aut duo ex illis qbus exhiſ fetus t trahaſ. ¶ Et ſi os mſicis iā coartatū eſt pp apa. calm accīs ei: tūc non oz vt laboꝛet: imo oz tūc vt adminiſtret effuſio rerū pinguā plūma t humectatio t ſeſtio in nna: t adminiſtrent epithimata ad aptendū os mſicis t auferat caput ſicut diximus. ¶ In illo aūt q de feribus egrediſ ſup latus ſi poſe ē vt equet: equet tūc adminiſtrent epithymata ad apiēdū os mſicis que diximus. ¶ Et ſi nō fuerit illud iciđ infans tonus interius. ¶ Et nēcia eſt poſt adminiſtratōnē harū rerū adminiſtrando ſpēcuratōis aparū caloꝛ q̄ eueniunt in mſice. ꝑ ſi accidat fluxus ſan. curet cū eo qđ eſt in. c. ſuo.

¶ De regie ꝓgnātis poſt abortū. Cap. xv.

c Cm aboꝛtit mulier fetū oz vt ſuffumiget cum bdellio t ysopo t aliarmeī t gluttine alboꝛi: t origano t ſynapi al. vt currat ſan. t non ingroſſetur: quare retineatur t dolorem faciat.

¶ De extractione ſecundine. Cap. xvi.

i Agenium qdem in extractōe qđ adminiſtraſ in ea abſcīs medicamine eſt vt ſternutet cum aliquo eoꝝ que ſternutare faciunt: deinde teneat ambas nares t os violēter quare inſpiraſ venter t tendatur t lubricat ſedina. ¶ Cūcīs apparet ſedina tunc tendaſ paulatim cum facilitate t nō ſit in ea labor vt non abſcindaſ. Cum ergo timet abſciſſio ſtringaſ illud qđ ſequit manū cum cora mulieris ſtrictione ꝓpta t elaboret in ſternutatione. ¶ Cūcīs tardaſ caſus ſedine non tendas eam tenſione aliqua: imo ſtringe eas ad coxas ambas ligatione deſup taliter vt non aſcendat. ¶ Et ſi fuerit adherens cum profunditate mſicis: tunc ſubtiliato ſit in ſegōne cuis cum motu leui ad latera vt molliſicent ligamenta. t oz vt nō cadat in hoc labor oſino. ¶ Et ſi fuerit retentio eius pp vehementiā opilōnis t cōſtrictionis oris iſti ingemet vt carminet aut cū digitis aut effuſione vinguentoꝝ caliduꝝ molliſicantium ſm ꝓpinquiorē ꝓpōnē fetus mulieris que polis eſt in ea. t forſanē eſt facere eius cōmentum ad illud. ¶ Et cūcīs adiuuāt ad illud vnctiones t empīa lenificantia de foris ſub vmbilico t alchari. ¶ Et cūcīs ſufficit linimentuz

Digitized by Google

digitoꝝ obstetricis: deinde regaꝫ regimẽto ſter
nutationũ ⁊ ſuffumigationũ ⁊ tiarũ ⁊ coꝝ que
dibunt ⁊ ingenieꝫ oi ingenio. ipſa. n. in quolibet
ſpacio putrefit ⁊ lenit ⁊ cadit. ¶ Et adiunate
eũ diureticis fortibus. ⁊ adminiſtra ei tinã decoctionis yſne: qm̃ facit ipſam cadere. ¶ Et de illis que facunt ipſam cadere eſt vt infundaꝫ in mſicẽ vnguentũ baſilicon: ipm. n. putrefacit eaꝫ ⁊ exhyt ipſam. ⁊ cum egrediꝫ adminiſtreꝫ oleũ roſ. ⁊ filia. ¶ Et de his que adiuuant ad lubricationẽ eius eſt vt in poꝛu deꝫ aqua roſ. recentiũ pulueriſata deſup altea. ¶ Aut deꝫ i pꝛotu: aut ſupponaꝫ aliqd de ſtercoꝛe accipitris ⁊ adminiſtreꝫ deſup qõ dcm̃ eſt de medicinis facientibus aboꝛtiri feminã: ⁊ peſſarijs ⁊ ſuffumigationibus. ¶ Et de ſuffumigationibus bonis eſt elle boꝛus al. facta ſuffumigatiõe cũ eo. ⁊ ariſtologia facta ſuffumigatõe. ¶ Et de antiqꝫ fuerũt: qui ꝑceperũt obſtetrici vt inuolueret manũ ſuã in pãno ⁊ intromitteret eam ⁊ acciperet ſcõinaꝫ: ſed hec cura eſt doloꝛoſa: nam cum non egrediꝫ ſcõina: tunc ipſa carninaꝫ ⁊ egrediꝫ poſt dies. Aliquãdo pieni accit diſpõ maligna ꝓp vapoꝛes malos aſcendentes ex ſcõina ad cerebꝝ ⁊ coꝛ ſtõm. Oꝑ ergo vt ſuccurraꝫ ad nocumenta earum cũ ſuffumigatõibus aromaticis ⁊ potu almeliſus ⁊ diamuſchi. ¶ Et adminiſtrenꝫ epithima ſup coꝛ ⁊ ſtõm ⁊ medicine aromatice facientes coꝛdi. ¶ Et qdã antiquoꝝ locutus eſt de exctõe ſcõine que ego ſua dictõe narro. Inquit ludus. Si remanet ſcõina i mſice poſt exitum fetus: tunc ſi os mſicis eſt aptũ ⁊ ſcõina ẽ ſuſpenſa que taꝫ collecta eſt ⁊ facta eſt filis ſpe in latere mſicis: tunc exitus eius eſt facilis. Et oꝝ vt caleſiat manus ſiniſtra ⁊ inungaꝫ ⁊ intromittatur ad ꝓfundũ: ⁊ querat cum ea donec inueniat ſcõinã cum collo mſicis annexã: ⁊ opꝝ vt trahaꝫ non ꝑm recitu dine: qm̃ timemus inde ꝙerſionẽ mſicis: neqꝫ attractõe vehemẽti: imo oꝝ in primis vt pmuteꝫ cum facilitate ad latera dextra ⁊ ſiniſtra: deinde addaꝫ in q̃ntitate attractionis. Ipſa. n. attrahiꝫ tunc ⁊ ſepaꝝ ex adheꝛẽtia. ¶ Et ſi os mſicis fuerit adunatũ adminiſtra ſpẽs curatõis quas dixi tibi. ¶ Et ſi non fuerit virtus debilis adminiſtra res mouentes ſternutationẽ ⁊ ſuffumigatões cũ ſpẽbus in vaſe. Et ſi aperit os mſicis tunc tu intromitte manuꝫ ⁊ exhe eam ꝑm q̃ diximus. ⁊ ſi non egrediꝫ ſcõina cum iſtis rebus tunc non ſolliciteris ex hoc. Ipſa. n. poſt dies paucos reſoluet ⁊ curret ſicut currit aquoſitas ſan. ¶ Aliquando augmentũ odoris eius facit doloꝛẽ capitis ⁊ coꝛrũpit ſtõm ⁊ anguſtiã facit: quare nõ oꝝ vt ſolliciteris. ¶ Et oꝝ vt non ſit abbꝛeuiatio in adminiſtratõe ſuffumigationis cum rebus ꝙenientibus ad illud. Inqꝫ. ¶ Etiã exptus ſum in hoc ſuffumigationem naſturtij ⁊ ficus ſiccarũ. ¶ Et ſalsus locatus eſt ꝑm ſermonẽ q̃ ſcripſimus ꝑm modum ſuum ẽt. ¶ Etiã vſ mihi vt ponaꝫ medicine acute ſicut ruta ⁊ paſſium ⁊ abꝛotanũ ⁊ oleũ de lilijs ⁊ oleũ de alcãna tante q̃ntitatis que humectiant medicine ſicce: aggregeꝫ totum illud in vaſe nouo ⁊ cooperiaꝫ caput eius ⁊ fiat in eo foramen puñ ⁊ intromittaꝫ in foꝛamine cãna ⁊ ponatur ſub eo ignis cũ ꝙno feruoꝛe bullient remoue ipm ⁊ pone ipm ſup pannas ⁊ approxima ipm ſcãno ſup qõ ſedet mulier ⁊ pone cãnã in vulnã eius ⁊ cooperi cũ pannis plumis ex pulmonibus eius vt non egrediaꝫ vapoꝝ ⁊ dimitte eam ꝑm hunc modũ duabus hoꝛis donec pmutetur ſcõina. ¶ Oõ ſi non ſufficit illud ⁊ debilitatur vapoꝝ in exhendo ipſam tunc tibi conuenit vt emplis que aboꝛtiri faciunt fetum. Adminiſtratio nãqꝫ eoꝝ poſt vapoꝛationem eſt fortioꝛ ⁊ penetrabilioꝛis virtutis.

¶ De ꝓhibitione impꝛegnationis. Cap. xvij.

Edico q̃ꝫ neciũ eſt ꝓhibere impꝛegnationẽ i pua ſup qua timeꝫ de ptu. Et in ea in cuius mſice eſt egritudo. Et in ea in cuius veſica eſt debilitas.

¶ Grauitas nãqꝫ fetus facit poſſidere ſciſſuraꝫ in veſica: quare inuoluntarie egrediꝫ vrina ⁊ nõ poſt retineri vſqꝫ ad finẽ vite. ¶ Et de regimine in hoc eſt vt ꝑcipiat in hoꝛa coitus vt caueatur forma impꝛegnatiua q̃ ⁊ cum diuerſitate inter duas ſpermatis electões ⁊ ſepõne cuꝫ velocitate. ⁊ ꝑcipere vt eleueꝫ mulier cum cõplemento coitus ⁊ ſaliat ad poſteꝛioꝛa ſaltus vſqꝫ ad. vij. ⁊. ix. foꝛtaſſe. n. egredieꝫ ſperma. ¶ Inceſſus nãqꝫ pungit ſaltus ad anteꝛioꝛa quieſcere facit ſperma foꝛtaſſe. ¶ Et qñqꝫ adiuuat ad lubricitatẽ ſpmatis vt ſternutet. ¶ Et de illis que oꝝ conſideꝛare eſt vt ſupponaꝫ ante coitus ⁊ poſt ipm allubꝛitan. Et vngaꝫ cum eo virga: ⁊ ſiſa cuꝫ oleo balſami ⁊ ceruſa. ⁊ vt ſupponaꝫ ante ⁊ poſt pulpa granati ⁊ alumen. ¶ Et ſuppõ ẽt ſummitatis caulis: ⁊ ſcis eius apud mundificationẽ ⁊ apud coitũ: ⁊ poſt ipm eſt in hoc foꝛtis: ⁊ ꝑpe q̃ ponit in latran ⁊ ſubmergit in calamento. ¶ Et ſuppõ folioꝝ algarab poſt mundificationem. ⁊ ꝓpꝛie q̃ cũ hoc ſunt ſubmerſa in aquã folioꝝ algarab. ¶ Et ſiſa pulpa colloquintide ⁊ albegueſen ⁊ ſcoꝛze ferri ⁊ caulũ ⁊ ſcamonee ⁊ ſe. caulis ꝑtes equales aggregenꝫ cum latran ⁊ ſupponaꝫ. ¶ Et ſuppõ piperis poſt coitũ ꝓhibet ꝙceptionẽ. ⁊ ſiſa ſuppõ ſtercoꝛis elefantis ſola: aut cũ ſuffumigatõe cũ eo i hoꝛis ꝑdictis. ¶ Et de ebitudis eſt vt in poꝛu deꝫ aque albe darungi. vn. iij. ꝓhibet. n. impꝛegnationem.

¶ De mola. Cap. xviij.

Mandoꝝ accit mulieri diſpõnes ſe q mules diſpõmbus ſgnãtiũ ex rectõe menſtruoꝝ. ⁊ alteratõe coloꝛis ⁊ caſu appetitus: ⁊ adunatõe oꝛis mſicis ⁊ qñqꝫ eſt cũ hoc duritiei quedã: ⁊ qñqꝫ eſt in ea aliqd duritiei in mſice tota. Et accit inflatio am

Digitized by Google

barū mãnillarū ꝛ replō earū. Et qñq accit ea rū apatio. ¶ Et sentit in ventre suo motū q est sicut motus embrionis ꝛ magnitudiné corpis que est sicut quãtitas embrionis qñ mouet per cõpressionẽ dextra ꝛ sinistra. ¶ Et qñq remanet sic annis .xij. aut .v. ꝛ qñq prendit vsq ad fnẽ vite ꝛ nõ recipit curatiões. ¶ Et qñq accit ei sicut ydropisis ꝛ inflatio ventris. sed quo tendit ad duritiẽ non clamat voce tympani. ¶ Et qñq accit dolor parẽdi ꝛ angustia ꝛ cũ hoc nõ parit: imo qñq est cã in eo tensio ꝛ inflatio mẽbri mensirue: quare non deponit aligd. ¶ Et qñq deponit frustũ carnis cuius ẽ forma que dã cuius spẽs nõ cõprehẽdunt. ¶ Et qñq est illud qd egredit mũ vẽrositas: ꝛ qñq sunt superfluitates aggregate: quare egrediunt cũ sanguine q remanẽt. ¶ Et mola ex oibus istis est diuisio sẽda. ꝛ est eadẽ nolata mola: ꝛ alia ab illa non dr mola: ꝛ nolãt pisce naducẽ. Et cã in gñatõe huius frusti carnis fm q existimãt sunt due res: quaꝝ vna est multitudo mãex effusarũ ad eã cũ vehemẽtia caliditatis: ꝛ fm est coitus in quo mixt cõprehẽdit aquã mulieris ꝛ extendit eã cũ nutrimẽto: ꝛ pp defectũ virtutis masculinitatis nõ capit. ¶ Et de signis decernẽdi inter molã harũ spẽz: ꝛ iter ipregnationẽ verã est q res illa nõ mouet nisi in hora qñdã. deinde post illud nõ mouet. Et est duricies vẽtris cuius ea vehemẽtior duritie vẽtris pgnãtis cũ conceptiõe vera. Et sũt mulieris manus ꝛ pedes molles valde cũ minoratõe. ¶ Et signa discrimẽta iter spẽs alis ꝛ est mala: est existimatio q est embrion: ꝛ sentit corpus formatũ in mrice. ¶ Et multotiẽs accit ex mola illud qd accit ex apate mricis ex accidẽtibus colice pp ostrictionẽ ab ore: ẽre accit dolor vehemẽs: iz multotiẽs hñs molã patiat ex apate colice. Et in colica qdẽ vtosa inuamentũ fit cũ daculis undis: ꝛ cũ eo qd vocant affeiz ꝛ silibus. Ipsa.n. resoluunt ipsum dolorem ꝛ cum hoc extrahunt molam.

¶ De cura. Cap. xix.

r Egimen in ea est paucitas motus ꝛ dimissio exercitij ꝛ restipuano i dore nuẽdo cũ eleuatõe inferior ꝛ phibitio iferior a latere inferiore. ¶ Et si idiget flõta ꝛ eñone ꝛ vomitu fiat. ꝛ in reliqs curatõib⁹ fiat curatio apatũ grauantiuor ꝛ cũ mollificatiuis. simplis ꝛ vaporatõib⁹ ꝛ embrocis ꝛ unis. ¶ Et ex eis q̃ abortũ faciũt post illud. qñ.n. resoluũt mãz faciẽtẽ molã: ꝛ qd ei sile ẽ: ꝛ qñq ejiciunt eam. ¶ Et multotiens sufficit in ea labor: dãdi in potu logodion: ꝛ dãdi in potu oleũ alkekengi. est.n. vehemẽtis iuuamẽti hoc.

¶ De signis nãlib⁹ ꝛ nõ nãlib⁹ pt⁹. Cap. xx.

f Figura nãlis prius est vt egrediat sup caput suũ fm rectitudiné oris mricis absq̃ inclinatõe mandib⁹ cuius extensis sup coxas: ꝛ q̃ est prer illã ẽ nõ nãlis. sed que ei pping or: est: est vt egrediat sup pedes suos ꝛ egrediant manus eius extẽse sup coxas. ¶ Qñ si caput declinat a recturdie: aut remonent manus a coxis ꝛ egrediunt pedes ꝛ remanent manus: tũc est mala. Et forme exitus mali qñq interficiũt fetũ. ꝛ matrẽ. ꝛ qñq euadit ex eis mr ꝛ morit fetus pp illud qd aduenit ei de labore. Et accit ei apanio exterius cũ plõgaf: ꝛ nõ sedat in trib⁹ dieb⁹. ꝛ qñq pducit ad apata casa ꝛ euadit fetus ꝛ mouit mr. ꝛ qñq pvocat in hmõi puer ꝛ morit pcessus.

¶ De difficultate partus. Cap. xxi.

d Difficultas prius aut sit cã pgnãtis: aut cã fet⁹: aut cã mricis: aut scdm: aut cã vicinãtiũ: aut cã cõcanũ: aut cã hore prius: aut cã obstetricis aut pp cãs pximinuas. ¶ Cã xo cã pgnãtis est vt sit stricta: aut parua egritudies: aut fames: aut sit timida aut nõ psueta ipregnatõi: aut prius: imo tũc est pmus cũ parit ẽre est timor eius maior: ꝛ dolor ipsius vehemẽtior: aut est annis debilis: aut est plene adipis: aut est vehemẽtis piguedis hñis strictũ almezẽ cui⁹ mezẽ nõ dilatat: ꝛ nõ adiuuat mẽbrũ vehemẽtis frigoris cõpressiõe lacertor vẽtris: vel est que tolerãtie in dolore: ꝛ est vehemẽtis pmutatõis ꝛ ingenudis: ẽre pducit illud ad cãs aliã: ꝛ est alteratio figure infantis ab eo qd puenit. ¶ Cã ãt cã fetus: aut est pp genus ei⁹. Cã.n. penit⁹ est difficilious prius q̃s masculus aut est pp magnitudiné eius: aut magnitudiné capitis eius: aut grossitudiné corporis ei⁹: aut pp multã eius puritatẽ: aut lenitatẽ: ẽre nõ submergit cũ fortitudine aiali: aut pp alterationẽ creature ab eqlitate facilius lubricantis: sicut si sit sicut ille q̃ hz duo capita: aut quẽ cõprimit numeratio embrionũ: forsitan. n. vẽ vere no sit. vimo qñq ẽ numeratio maior illa q̃ pui sũt tdi uersi. Et qñq ẽ nũerato plima valde i cisti una: ꝛ qñq est difficultas ppea q̃ est mortus: ẽre nõ fit ei aditor iũ pp motũ eius aut est debilis ꝛ fit puũ aditoriũ pp motũ eius: ꝛ qñq fit difficultas ppea q̃ figura eius exitus est nõ nãlis: sicut si egrediat sup pedes suos: aut sup latus sum: aut manus eius sunt plicate sup coxas ꝛ genua ei⁹: ꝛ istud fit pp corruptionẽ motus embrionis: aut pp multitudiné ingenudis partẽtis. Et ex eis q̃ securitatẽ facit ei⁹ est vt sit ingenudo prius ꝛ dolor declinis ad inferiora ꝛ sit anhelitus bonus.

¶ Cã xo cã mricis est vt sit mrix pua in qua eo angustat incessus: aut sit sicca valde in qua nõ sit lubricitas: aut sit in ea ostricta valde in creatione: aut pp solidatiõné ab vlceribus ꝛ reliqs spẽbus ostriois: aut sit in ea aliqua egritudinũ malarũ sicut flegmõ aut vlcera aut ragadie: aut emorroydes in mrice: aut fuit iam clausa: quare cessum fuit siphac ab ore mricis cessatione nõ cõpletа: quare ẽ eius dispõ sicut dispõ ostricticnis matricis in creatione. ¶ Facta aũt pp scdi

ñam est vt scḋina non disrũpat pp grossitudinẽ
sua: quare non reperiat fetus euasionẽ: aut rũ-
pat ab eo velociter ⁊ egrediat humiditates pli
me ante cõplementũ fetus: quare non inueniat
euasionẽ. ¶ Facta vero cã vicinãtiũ est vt fit in
vesica apa: aut nocumentũ aliud ex fixione vri-
ne ⁊ alijs: aut fit in intestino fer ficca plima: aut
apa: aut colica alterius gñis: aut emorroydes:
aut ragadie ani: ⁊ sicut si sint dlia mulieris subti
lia. ¶ Facta aũt cã hoze ptus est vt fit fetus ve-
lox in administratiõe ptus ⁊ ordinatiõe in eo ⁊
non depastus est a qualibet grauedine rei super
se sicut sepe cõtingit illud sed pseuerauit: quare
accit ꝙ difficilis factus est ptus eo nõ exĩte fo-
ti. ⁊ si non fuerit fortis ꝑm ꝙ oz erit debilis ꝑm
ꝙ oz. ¶ Facta aũt pp cãs primitiuas est sicut si
forte fiat frigus: quare fortis fiat ꝓstrictio mem
broz ptus: ⁊ pp illud multiplicat in regionibus
septẽtrionalibus ⁊ in ventis septẽtrionalibus.
Et fit in regionibus ⁊ tpibus fris difficilioz. ⁊
qñ'q; ducit hmõi difficultas ad magnificationẽ
vẽtris ⁊ inflationẽ miracp: aut fortis fiat calor.
quare fortis fiat mollificatio virtutis: aut adue
niat ei tristicia ⁊ sicut si mulier sit plñ vtẽs aro
matis ⁊ odoramento aromatũ: ⁊ fiat mfix ei⁹
assidue attractiõis ad suplora: quapp non opz
apud difficultatẽ ptus ⁊ casum virtutis vt olfa
ciat aromatica super retentionẽ necessitatis in
reductione virtutis: ⁊ si cadat. ¶ Et multotiẽs
ꝓducit difficultas partus ex causis ꝓdictis ⁊ ex
medicamine ꝓstrictuo: ⁊ inspissatiuo ad hoc vt
incidant vene in pectore ⁊ pulmone: quare per
ducit ad spurum san. ⁊ tussim ⁊ pthisim. ¶ Et
qñq; ducit ad incisionẽ neruoz ⁊ lacertoz pp
vehementiã eius qõ accit detentione cum pau
citate cõplementi pp defectũ lenitatis ⁊ lubrici
tatis: quare ducit ad spasmũ. ¶ Et qñq; pue-
nit res in qbusdã earũ ad hoc vt findat matrach
ventris ⁊ illud est qñ superfluit inspissatio.

¶ De signis. Cap. xxij.

Aut vt sentiat dolorem ante partum
s ⁊ post ipsum in anteriozibus: nam si
declinat ad pectinem facilis fit ptus:
⁊ si declinat ad posteriora difficilis.

¶ De regimine eius quam ledunt partus acci
dentia. Cap. xxiij.

Am pregnans appropinquat partui
c necessarium est tunc vt assiduet bal-
neationẽ ⁊ tinam. ⁊ melius est vt fiat
exẽ balneum vt non debilitetur quare
mollificet. ¶ Aut administret inũctio pectinis
⁊ dorsi ⁊ coxarũ cum eis que sunt sicut oleũ ane
tinum ⁊ camomillinũ ⁊ de lxiri ⁊ alia ab illis.
¶ Et assiduet suppositionẽ aromaticoz: ⁊ effũ
dat in matricia sua ceratatia subtilia tolea mol
lificãtia ⁊ mucillagines mollificãtes sicut adeps
galline ⁊ anseris ipinguate tepida non frã. sed
sit ad caliditatẽ ꝓpinquior: ⁊ ꝓpie cum est fic-
citas vulue ⁊ coꝛporis totius cum vulua. ¶ Et
oz vt in potu detur pp difficultatẽ partus mense
vno omni die in ieiunio mucillagines sicut mu
cillago cydonioꝛ cum mucillagine seis lini. ⁊ si
mliter detur ei in potu in diebus doloris par
tus aqua fenugreci. ¶ Et sit cibus eius ex ole-
ribus lenificantibus ⁊ alesficatibus ⁊ caro pigui⁹
⁊ gallina punguis: ⁊ interdicant ei sũphaca. Et
oz vt suffumiget vulũa suam cuꝫ mulcho ⁊ aro
maticis. ¶ Cuꝫ pñs est ptus ⁊ incipiunt acci-
dentia eius comedat rem pauce quantitatis ⁊
multi nutrimenti ⁊ bibat desuper vinũ odoife
rum: deinde oportet vt sedeat mulier hoza vna:
⁊ tendat pedes suos: deinde resupinetur super
dozsum suum hoza vna: postea surgat subito ⁊
ascendat gradus ⁊ descendat ⁊ clamet. ¶ Cuꝫ
ergo aperitur os matricis parum ⁊ incipit aug
mentari ⁊ aperiri: tunc oportet vt suffumigetur
quantum possibile est ⁊ ꝓpie cum scinditur si-
phac. ⁊ laboret siti ⁊ aperiat os suum quantum
põt ⁊ intromittat aerem plñ attrahendo ipsuꝫ
naribus quantũ plus põt. Hoc n. attrahit fetuꝫ
⁊ scḋinam. ¶ Et melius super qõ sedetur apud
partũ ẽ scãnũ posito puluinari post ipm: ⁊ illud
fiat post aptionẽ oris matricis. Qõ si mulier
fuerit pinguis iaceat super ventrẽ suuꝫ ⁊ ponat
caput suuꝫ super terrã ⁊ intromittat genua sua
sub ventre suo vt cõprimat os mris cum vul
na eius: deinde inungat vulũa suam cum lenifi
cantibus ꝓdictis. ¶ Et oz vt dilatet ⁊ aperiat
cum digitis. Cum ergo facit illud ⁊ coartat vẽ
ter eius parit velociter partu quadrupedum.
¶ Cuꝫ apparet scḋina scitur ꝙ fetus appro-
pinquat. ⁊ si non scindit pp grossitudinẽ suam:
oz tunc vt scindat vnguibus aut instro nolato
lingua assumpto inter duos digitos cum facili
tate ne inuentat fetum ⁊ ledat eum donec scin-
dat ⁊ curret hũiditas ⁊ lubricet fetus. ¶ Qõ
si tu administras scissionẽ scḋine ⁊ fetus nõ est
cõpletus incuruat ꝑm accidentia ptus euadendi:
⁊ prolongatur spacium ⁊ exiccatur vulua se-
quere illud effundendo lubricantia ⁊ ceratatia
subtilia ⁊ mucillagines in vulua ⁊ adipes liq̃
factos ⁊ albumen oui ⁊ vitellum eius est: enim
regimen mirabile.

¶ De regimie eius in qua fit difficilis partus
absq; semita medicinarum. Cap. xxiiij.

Uando difficilis fit partus: tunc fac
q eam odorare odores delectabiles cũ
quantitate parua. ¶ Et si virtus fue-
rit debilis da ei in potu aquam car-
nis: ⁊ cibaria eam cibis bonis pauce quãtitatis sic
ut sunt sorbilia oua ⁊ similia. ⁊ da ei in potu ca
dos vini odoriferi aromatici. ¶ Deinde face eã
sedere: ⁊ tempera sessionem eius: ⁊ si est hyems
accende ignem plurimum: ⁊ si est estas euen-
ta eam. ¶ Et fac eam sedere vsq; ad hypocon
dria in aqua tepida ⁊ ad caliditatem aliquan-

Digitized by Google

tulam declini ⁊ ppzie cū ea in qua decocti sunt. ℳ.x. calameti. Et suppone ei collyrium ex eis que sunt sicut myrrha: ⁊ inunge pectine eius ⁊ membra partus eius ⁊ dorsum ipsius cū cerato ⁊ adipe tepidis ⁊ propie si fuerit causa frigus: ⁊ fili mucilaginib⁹ ⁊ lubrificatib⁹. ¶ Et qñq; est tibi necessarium vt clysterizes cum eis vuluam eius ita vt precipias vt ponatur sub anchis ei⁹ ⁊ sit ipsa resupia sup puluinar ⁊ eleuent pedes ⁊ aperiant coxe eius quātū possibile est ⁊ ifunde in eā lubrificantia ⁊ alia filia cū in lectione vltima in cāne cuius lōgitudo sit lōgitudo matricis ⁊ plus. ¶ Et dimitte eam vna hora vsq; q̄ sentiant mulieres q̄ os matricis eius tā aperitur: ⁊ q̄ humiditates iam incipiūt currere. tūc ergo fac eam sternutare ⁊ fac eā sedere sup scāmū ⁊ precipe ei vt exprimat iferiora vētris sui ⁊ p̄cipe ei vt exprimat se ⁊ cōprime illa eius: ipa enim pariet. ¶ Et forte quādoq; indigebis vt aperias vuluam cuz instro quo nanes extra hunt vt aperiaz os matricis eius ⁊ aperiat. Et oportet vt experiant super eam figure iacendi sup ventre ⁊ super faciem extēsis manibus ⁊ resupine ⁊ alie: ⁊ p̄sidera que illarum facit appropinquare caput infantis vulue ⁊ alleniat partū. ¶ Et caue ne dimittas obstetricez laborare in receptione ⁊ in dimissione vulue eius cū lubricantis. ℳ. Si hoc regimen nō excusat aduenientia cum medicinis ⁊ suffumigatoriis⁹. ¶ Cūq; das in potu ex medicinis alleniātibus partum ex pillis ⁊ aliis: ⁊ nō parit: opz vt sedeat in hora meridiei de iure faseoloz ⁊ ciceris cū oleo sisamino. ¶ Deinde cum securus fueris p̄pie ei vt supponat aliquid de suppositorijs que dicemus ⁊ dormiat super ipm: postea cum mane fuerit factū suffumiga eā cum aliqua suffumigationū q̄s dicem⁹: deinde utera dare in potu medicinam. ¶ Si aūt non cōfert administra epithimata dorso ⁊ umbilico cū aqua rute confecta cum farina alsecie. ¶ Et cū fortior fit dolor ⁊ ppzie ppter frigus ponat in vulua olei calefactuz qd dicetur in antidotario. ¶ Et antiqui quidem primi dixerūt in extrahēdo fetū ingenium in capitulo motuum eius nos resolutio nē dimisimus, ppter paruitatē fiducie in ipso.

¶ De regimine eius cui⁹ gemini pedes egrediuntur ante caput. Cap. xxv.

o Portet vt subtiliatio sit: ⁊ reducantur pedes ⁊ cōtineatur cū subtiliatione: ita vt equē sedens ⁊ eleuētur crura eius donec defecēdat caput ei⁹.

ℳ. Si nihil de hoc est possibile ligetur genit⁹ cuz vitta linea ⁊ extrahatur. ¶ Et si nō est possibile vt fiat sine incisione fiat illud p̄m modum q̄ debes est i genito mortuo. ¶ De regie ei⁹ cuius fetus egredit sup latⁱ⁹ suū. Cap. xxvi.

e Si proximū illi ⁊ equetur cum elevatione ad superioza: deinde cuz cessatione ⁊ lenificatione cum facilitate.

¶ De regimine eius que parit apostemate in matrice eius existente. Cap. xxvij.

a Ministrentur super eam cerataria ⁊ olea: deinde administra ei illa que scripsi tibi debere fieri in pingui de forma partus ⁊ alijs.

¶ De regimine eius cuius part⁹ sit difficilis causa magnitudinis. Cap. xxviij.

o Portet vt iueniat obstetrix positate hmōi fetus: q̄re subtiliet in exactione eius paulatim: tūc si valet illud in ebū est. ⁊ si nō: ligat cū cū margine pānī ⁊ trahat cū subtilitate valde cū quisdā attractionibus. ℳ. Si illud nō cōfert administrent fozcipes ⁊ extrahat cum eis. ¶ Si vero non confert illud extrahat cuz incisione p̄m q̄ facile sit ⁊ regatur regimine fetus mortui.

¶ De regie eius cui⁹ part⁹ sit difficilis cā mozbus fetus: aut malitia figure partus cum qua nō speratur vita. Ca. xxix.

a Ministrentur medicine extrahētes fetū mortuū de his q̄ dicta sunt ⁊ dicent. ℳ. Si illud nō cōfert suspendat cum vncinis ⁊ incidatur frustatim ⁊ extrahat ⁊ fetus ad hoc anteq̄ inflet. ¶ Si ergo fuerit caput magnum ⁊ possibilis fuerit ei⁹ conquassatio aut incisio vt currat q̄ est in ipso fiat.

¶ De regimine nausee eius. Cap. xxx.

a Spargatur aqua super faciē eius si nō sumatur reuersio partus ⁊ vinificetur virtus eius cū aromaticis. Et fac eā sumere aquā carnis cum vino ⁊ speciebus cōdientibus. ¶ De medicinis facilem efficientibus partum. Cap. xxxi.

o Omnes medicine que educūt ymenes ⁊ ascarides extrahunt fetum. Et cum in potu sumit mulier de corticib⁹ casfiste. iuj. aur. parit statim. Et sumere in potu assam ⁊ castoreum est bonum ⁊ vtilimū.

¶ Et sumere in potu cinamomum est bonuz valde. ipsum enim accidentia partus alleniat ⁊ partū. Et iterum decoctio foliorum altee romane cum aq̄ ⁊ melle est ex eis que alleniāt partum valde q̄n alleniat accidentia ppter ⁊ partū. Et iterū aqua fenugreci alleniat partū valde. ¶ Et iterū medicamen bonum ⁊ vtilimū est vt sumatur capillus ve. et dissoluatur contrit⁹ cum syru. rosa. ⁊ aliquantulo olei ⁊ sumatur in potu: ⁊ sili⁹ pulegii. Pilule bone que sunt quorundam medicoz me nup p̄cedentium ⁊ q̄s mihi attribuerūt quidā postremi. ¶ Rx. cinamomi ⁊ sauine ambozuz aā. 3. x. castie bone. 3. vii. cinami ⁊ myrrhe ⁊ aristolo. rotun. ⁊ costi amari omnium aā. 3. v. storacis ⁊ opij amborum aā. 3. ii. muschi de fallo. 3. i. quartā. fiant ex eis pillule ⁊ detur in potu aur. iii. in. ii. vn. vini antiqui: ⁊ q̄ magis diligē dū est: est vt minoret opiū ⁊ inficiat de eis. 3. i.

Digitized by Google

¶ Pillule alie bone.℞.sauine.ʒ.x.ʒ ruthe.ʒ.v. ʒ granatoꝝ ʒharmel.ʒ.iij.ʒ assē ʒ āmoniaci ʒ rubee oium añ.ʒ.iij.fiāt ex eis pillule ʒ bibātur ex eis.ʒ.iij.cū decoctione puocāte menstrua:sicut est decoctio de sauina ʒ pulegio ʒ rubea ʒ cum decoctione fascoloꝝ rubeoꝝ:ʒ cū succo ruthe.¶ Pillule bone.℞. sauine.ʒ.ij.assē ammoniaci rubee oium añ.ʒ.ʃ.ʒ sit dosis.i.¶ Et iterū aristo.lon.piperis myrrhe omniū eqles partes: fiant ex eis pillule ʒ sit dosis.ʒ.iij:omni die cuꝫ vn.i.aque lupinoꝝ:sunt enim aboꝛtū facientes partum alleuiātes mūdificātes mſicē cum fortitudine.¶ Et simile illis in suis dſponib⁹ est illud qđ.℞.bdellium subalbidū myrrham ʒ sauinam:de quo fiant pillule a uellanis similes: ʒ bibant qñ alleuiant partum.¶ Cōfectio bona valde de qua dī ꝙ nō equaꝫ ei aliqđ.℞. Recipe myrrhe ʒ castoꝛei ʒ storacis oium añ. aur.i. cinamomi sauine amboꝝ añ.aur.ʃ.pficiaꝫ cuꝫ melle cui⁹ dosis sit duo aur.ʒ melius est vt detur in potu cū vino:est.n.vtilma.¶ De emplis ʒ epithimatib⁹:sumaꝫ decoctio pulpe colo.ʒ ʒ succ⁹ eius q̄ p̄tida est:est melioꝛ ʒ misceaꝫ cū ea succ⁹ ruthe ʒ ponaꝫ i ea aliq̄d myrrhe ʒ linatur cū ea pecten vsqꝫ ad vmbilicū.¶ Supposita ꝛtia fortia in faciēdo descendē illud qđ sequaꝫ: submergaꝫ lana in succo pulpe colo.ʒ succo ruthe ʒ supponaꝫ:aut supponaꝫ arust.etiā i lana: aut supponaꝫ buchoꝛmarien:aut staphisagria ʒ cucumer asininus ʒ cōditi:¶ Aut supponaꝫ collyrium ex elleboꝛo ʒ opoponaco ʒ felle taurino:facit enim descendere viuum ʒ mortuuꝫ.¶ Medicine facientes illud cum proꝑitate. Dicitur.oporet vt difficultates patiens teneat i manu sua sinistra magnetē:aut liniaꝫ cū cinere vngule asini:quomā est vtilmum:aut suffumigetur cum ea.ʒ similiter vngula equi:ʒ similiter suffumigatio cuꝫ oculo piscis saliri.¶ Et dicit ꝙ si suspendaꝫ cozallus etiam in coxa dextra cōfert difficultati partus.¶ Et dicit ꝙ si suspendaꝫ super coxam eius storax aphucana nō aduenit ei dolor.¶ Et dicit ꝙ si teratur cro cus ʒ pficiatur ʒ fiat ex eo nux ʒ suspēdatur super eam expellit secundinā.¶ Suffumigationes suffumiga eam cū myrrha quomā est bona valde.¶ Et iterū cum myrrha ʒ galbano ʒ castoꝛeo cōfectis cum felle vaccino.sumaꝫ ex eo aur.i.ʒ suffumigetur cuꝫ eo.¶ Aut sumaꝫ sulfur citrinum ʒ myrrha rubea ʒ fel vaccinum ʒ opoponacum ʒ galbanum ʒ suffumigetur cuꝫ eis.¶ Et suffumigatio cum spolio serpētis aut cum fimo columbino est alleuians.ʒ forte in terficit suffumigatio cum spolio serpentis feui.¶ Et suffumigatio cum opoponaco solo alleuiat ʒ cum stercore accipitris.

¶ De regimine ifantis cū nascit. Cap.xxxij.

b Hanc rē prosecturi sumus in libro vniuersalium quare queratur illic

¶ De suppositoriis eius. Ca.xxxiij.

Virt⁹ nō extēdit in masculis vltra.xx. p ʒ i femis vltra.xl. dies ʒ plus paruꝫ. Et accīt fetus egritudines plime sicut fluxꝰ ʒ retēto san. ꝗre pducit fluxus san.ad casuꝫ ꝛrualis.Et retēto mēstruoꝝ ad fetus.prauas.ʒ ad apāta prana.Et multotiēs accidit extūra ex pu difficili.Et quandoqꝫ accidit eis instanto ventris ʒ forte mꝛiuntur.Et sang. gdē partus vehemētioris est nigredis q̄ sang. menstruoꝝ:qñ est retentionis lōgioris spatij.

¶ De regie multitudis sang.eius. Ca.xxxiiij.

Am multiplicaī fluxꝰ san.enixe opꝫ c vt cuꝫ vitta ligent manus ei⁹ ʒ ponātur sup vētrē ei⁹ pāni ifusi in aceto ʒ supponantur collyria ex eis que sunt sicut balaustie ʒ karabe ʒ rose ʒ thus cum vino pōtico.Et oportet vt deuitet medicinas cauteri zantes:ipse enīz sunt male matrici ꝓpter nerui stratem eius.Et de illis quibus inest ꝓpuetas in hoc ſm qđ dicit est suspensio stercoris porcini in lana ʒ suspendatur in coxa eius.

¶ De regimine paucitatis san.ei⁹. Cap.xxxv.

Unndoqꝫ parit aut aboꝛtitur ʒ timetur ꝙ sang.eius mīoꝛetur:aut apparet illud:nūc rectius est vt sollicitudo fit in pꝛuocatione sang. eius ʒ attenuatione eius:nam cū retinetur facit accidere apostemata.ʒ sternutatio i hoc est iuuatiua.Et de medicinis quibus fit suffumigatio in hoc est vt suffumigetur cum ſynapi ʒ harmel ʒ bdellio ʒ mirrha.¶ Et iterum suffumigetur cū oculo piscis saliri:aut cum vngula equi aut asini.Si autem illud non excusat aliquid:tunc necessaria est flobothomia saphene vt extrahat sang.ʒ prohibeat nocumentū repletionis ʒ apationis eius:ʒ forasse puocabit.Et flobothomia vene curuature poplitis est fortior.

¶ De regie febriū ei⁹. Ca.xxxvi.

a Sua ordei ꝓfert ei:ipsa.n.cū hoc nō retinet mēstrua:ʒ fit ḡnata dulcia.ʒ plm qđ febriū earū est ꝓpter retētionē mēstruoꝝ.Cum ergo curatio fit cum flobotomia saphene fit iuuamentū cum ea.

¶ De regie instantiis vētris eius. Ca.xxxvij.

Etur in potu diamarte ʒ detur in potu allichengi ʒ dentur in potu serapinum ʒ origanū ʒ mastix cū eqlitate.

¶ De regimine doloris mſicis. Ca.xxxviij.

e Sedeat in aqua tepida: ʒ inungat loca sua cum oleo vio. dulci tepido.

¶ De regie vlcer ei⁹. Cap.xxxix.

Urentur cum vnguento albo ʒ similibus ex vnguentis cōuenientib⁹ vulneribus supra membra neruosa.

¶ Tractatus tertius. De reliquis egritudinibus matricis exceptis apostematib⁹ ʒ que currunt cursu eorum.

Digitized by Google

¶ De iudicijs menstruorum. Cap.i.

m Menstrua apta in quantitate & qualitate sua & in tpe suo currente ꝑm consuetudinē suaz natura lem i omni spacio sunt causa sanitatis mulieris & mundificationis corporis eius ab omni nocumento in quātitate & qualitate: & faciunt ipsam aegrere castitatē & paucitatem desiderij. ¶ Et mensuratio eēlis est vt menstruetur mulier in omni mēse vsq; ad.xxx.dies & qō est supra illud & quod est infra illud qō cadit in.xv. & .xxvij. est nō naturale. ¶ Et cum alteranť mēstrua ab eēlitate & dispone sua nāli sunt causa egritudinuz plurium: & parum quidem accidit vt altereť in tpe suo. ¶ Et ex nocumento alterationis menstruoꝝ ꝓueniunt ad additionē debilitatis multeris: & alterationē formę eius: & paucitatē cōcoctionis eius & ex multitudine aboꝛsus ei⁹ & partus ipsius ad debilitatē fetus cū nascit. ¶ Retentio aūt menstruoꝝ & paucitas eoꝝ cōmouēt in ea egritudines repletionis ocē: & preparant eam ad apata: & dolores capitis & reliquoꝝ membroꝝ & tenebrositatē visus & turbationem sensus & fe. & multiplicať cū ea repletio vasoꝝ spermatis eius. ḡre fit desideras non casta & nō suscipies filium ex impregnatione ꝓpter corruptionem matricis eius & spermatis ipsius. ¶ Et perducit cum eo res ad ꝓfocationem mātricis & structuram anhelitus & retentionē eius & pulsum cordis & syncopim & singultum. ¶ Et qñq; mordť & accidūt ei difficultas & distillatio ꝓpter opilationū materierū. ¶ Et qñq; accidit ei sputū sanguinis & vomit⁹ eius & ꝓpter in virginibus & cursus eius fluxu & vētris. ¶ Et diuersificanť iste egritudines ex eis ꝑm diuersitatem cōplexionis eius. Nam si fuerit colica generabuntur in ea egritudines colice. Et si fuerit melica gñabuntur in ea egritudines melice. & si fuerit flegmatica gñabuntur in ea egritudines flegmatice. & si fuerit sanguinea gñabūtur in ea egritudines sanguince. ¶ Et de mulierib⁹ quidem est cuius ablatio mēstruoꝝ festinat: ḡre in xxxv. & .xl. anno sit finis vite sue. ¶ Et de eis est in q̄ tardať illud vsq; ꝑuenīt. Lanu. ¶ Et qñq; ꝓuenit retento mēstruoꝝ ad alterationē dispōnis mulieris ad purpureitatem ꝑm q⁹ dicitur in capitulo retentionis mēstruorum. ¶ Et apparet in ea cuius mēstrua auferuntur lac & figť illud. ¶ Et qñq; accidit retentio mēstruoꝝ ꝓpter tortuositatē matricis.

¶ De superfluitate mēstruoꝝ. Cap.ij.

s Superfluitas in hoc qñq; fit ꝑm semitā qua nā expellit superfluitates: quod quidem est laudabile cum nō perducit ad superfluam turpitudinez & cursum quo nō indiget. ¶ Et qñq; fit ꝑm semitā egritudinis: aut ꝓpter dispōnez in mātrice: aut ꝓpter debilitatem matricis: & illa est deterior: que fit ꝓpter malitiam cōplonis alicuius. Aut ꝓpter vlcera & corrosionē & emorroydas & frications & ragadias: aut ꝓpter apnoē orificioꝝ venarū & abscissionem earum & scissurā ipsarum ꝓpter cām corporeā: aut extrinsecā ex corruptione & percussione: aut casu: aut filijs: aut malicia partus & difficultate eius: aut ꝓpter vehementiam onerij. ¶ Facta aūt causa san. aut est ꝓpter multitudinē & dñum eius & exitū ipsius cum ꝝte aut nō cū ꝝte nāe & rectificatione eius. Et nos quidem iam diximus illam que fit regimine naturali que ambe sunt diuerse. lz sint ambe compares in ꝫ ꝙ vtrecq; non retinenť nisi cum adest debilitas. ¶ Aut ꝓpter grauitatē san. sup corpus aut ꝓpter debilitatez in corpe. lz non fit san. transiēs eēlitatem in quātitate & qualitate sua aut ꝓpter acuitatem san. aut tenuitatē & subtilitatem eius: aut ꝓpter caliditatē eius: aut ꝓpter multitudinē aquositatis eius & humiditatis. Licet omnis fluxus san. incipiat paulatim subtilis: deinde incipit procul dubio ꝑuenire ad grossitudinē: deinde descendit & ꝑuenit ad subtilitatem & paucitatē & aquositatē. & hec est dispositio in oi fluxu san. ob quācūq; causaz fit. ¶ Et causa in hoc est ꝙ orificia venarū & incessus ventositatis sunt in primis stricta & in fine eius astringunť iterū: & adunanť ꝓpter siccitatem. ¶ Et cum superfluit fluxus san. sequit eum debilitas appetitus & debilitas digōnis: aut in fiano extremitatū & corpis & malicia coloris: & qñq; ꝓducit ydropisim. & qñq; ꝓducit multitudo exitus san. & dñum colere. ḡre accidit fe. colerice mordicatiue, ꝓpter inflāmationē caliditatis mordicatiue que equatur per san. & accidit iterum hydropilationes. & qñq; accidit ꝫ caliditas in casu appetitus cibi quem fecit forte necessarium debilitatis caliditatis & addit in casu appetit⁹ cibi ꝓpter dfectū san. Et accit dolor: i dorso ꝓprehensione neruoꝝ posteroꝝ in illo loco. Et quandoq; multiplicatur fluxus san. ex matricibus cum multitudine humorum.

¶ De signis. Cap.iij.

e Ius quidē que est ꝑm semitā expulsionis nāls signū est ꝙ nō sequit eas nocumēta: imo ꝓducit ad inuamentū ei⁹ & nō aduenit ei lesio neq; alteratio ꝝtutis. & plm quidem accidit in pinguibus. ¶ Facte ꝫo causa repletionis cois quam expellit nā a dño eius: ḡre expellitur signum est repletio faciei: & corporis: & exuberatio venarū & alta ex signis repletionis. & qñq; est cum ea dolor: & qñq; nō fit. & dum non debilitat nō reatur. ¶ Et cognoscitur dñans cum san. vt ericceitur san. & cōsidereťur an color eius declinet ad albedinem: aut citrinitatem: aut nigredinem & purpureitatem ḡre euacuatur humor qui dominat cuz eo iterum. ¶ Facta ꝫo causa debilitatis matricis

t apertionis venarū eius significat ecrtus sang. puri non dolorem faciens. ¶ Si vo causa est acuitas sang. cognoscit̄ per colorē suū t acuta tem ipsius t velocitatem siu ecrtus t paucitatē abscissiōis egressionis. ¶ In facta vo pp subti litatē sang. cū mā aquosa t humiditate est sang. aquosus nō calidus t ledit̄ cum stipticis. ¶ Et qñq̄ apperit in ea q̄si ꝓgnatio. Et qñq̄ apparēt in ipsa sicut accūtia partus q̄re parit hūiditatē: t sunt lacerti corpis eius vehemēs mollitudi: q̄re sunt lenes postq̄ voluerūt coagulari: t qñ nocent ei curationes diuretice, ꝓpter calitatem suam: q̄re addūt in aquositate san. ¶ Facta vo ab vlceribus cum mā t dolore est cū vehemen tia doloris. ¶ In facta vo a corrosione egre ditur paulatim. q. fer t ꝓpue quādo est a venis absq̄ arterijs. ¶ Et si fuerit corrosio in pfun do matricis erit color minus niger. ¶ Et quā do est illic t apud os matricis possibile est vt tā gat. ¶ Facta vo ab emorroydib⁹ habet perio dos mēstrue t qñq̄ nō sunt ei periodi: imo est sequens replexionē: t sunt signa emorroydarū mficis manifesta. t est sang. fm plm niger: nisi sit ab arterijs. ¶ Et qñq̄ est emorroysycus fru statim frustatim: t multotiēs qdē associat emor roydib⁹ in mfice dolor capitis t grauitas capi tis t dolor in viscerib⁹ t epate: t qñ currit san. ex illis emorroydibus remouet illud accidēs. ¶ De cura fluxus sang. t in fine eius cura pa tientis fluxum mēstruorum. Cap.iiij.

Acta qd̄ fm semitā expulsiōis nālis: t facta a replone t grauedine san. su per corp⁹ ne retineat donec tumea tur debilitas. ¶ Et qñq̄ excusat flo botomia ab expectatōe illi⁹ ꝓpterea q: expel lit repletionē t trahit mām ad ꝓrius. ¶ Et qñ eā est colera eijcitur t ꝓprie cū eis que sunt sicut fumus terre t myrabolani ꝓpter illud quod in vtrusq̄ est de vtue stiptica. Et si cā fuerit aquo sitas t puocatio eius t attractio ei⁹ ad cutē dēt in potu de gūmi arabico t dragaganto. t si cā fuerit debilitas mficis aggrega ad medicinas stipticas medicinas ꝓfortiuas cū sua aromati citate t ꝓprietate sua. Et si cā fuerit vlcus curet cū medicinis compositis ex confortatiuis t sti pticis t diureticis. Et illa que est ex emorroydi bus curetur curatione emorroydarū t cum se. lini cū aqua calida. ¶ Et oportet vt obseruen tur hore quietis. t si fuerint illic periodi curetur tūc in horis periodor t studeat ad sedandum. ¶ Cum ergo supfluit flu. san. opz vt ligent̄ am be man⁹ a radice adiutoriū t vtrios pedes a radice coxarum apud duo inguina. deinde po nantur ventose in inferiori parte māmille t vbi incedūt vene ascendētes ex matrice ad mānil las t suganf t eligatur vētosa magna Ipsa eni retinet sanguinem in hora vna: deinde oportet vt cōsequenter adhibeat reliq̄ cura. ¶ Et quā doq̄ retinet fluxus san. positio ventosarum sup locum qui est inter vtrasq̄ anchas. ¶ Et opz vt patiens fluxum san. cibet cum eis que sunt sicut vuelli ouor sorbilū: t cum oi qd̄ est veloris dē gestionis cōfortatiuo. t qñq̄ opz vt edatur aq̄ carnis forti que acetosa facta sit cū aq̄ sumach. t aqua acetose t ponibus boni odoris ex carne bona: qñ necessarij sunt: t fiat sorbitionib⁹ hu midis ex sauich: t amilo t vino nouo grosso dulci: t denuo: antiquū subtile. t qñq̄ ꝓueniēs est eis vinū mellis recēs. ¶ De medicinis aūt cōibus: t ꝓprie fluxui sang. acuto calido arno glosa est meliorimo nō est et par. Et quādoq̄ abscindit fluxū sang. oino bibita t iniecta: t cō fert cronice t nō cronice: t potus alhasce itez: t administratio cāphore bibēdo t supponen do. ¶ De illis q̄ ꝓferūt ad istud est sumē in po tu lac bū decoctū cū ferro ignito t in q̄ est scoria ferri de q̄ cuz gbusdā stipticis in potu tribuant oi die. vn.iij. t acetositas citri bona est valde. Et fiat dēt in potu gūmi arabicū cum dragagāto: t semen lini cuz aqua calida: t troc. cū campho ra ꝓferunt ex valde. t troc. de balaustijs. ¶ Cō fectio medicine vltimi iuuamēti. ℞. terre sigilla te t boli armeni t aluminis gallarū t san. dra. partes equales: de quor summa accipiatur. 3.i. t camphore pondus. ij. granor: t galle. vi. 3.i. quod totum dissoluatur in vn.i. syrupi myrtini. ¶ Et iterū acatia balaustie galle hedisticides su mach myrrha thus t opium: cōficiātur cū ace to acuto forti t sit dosis. 3.ʃ. ¶ Et item dragagā. magisterij cuppule gladiuz myrrha thus opiū. cōficiantur t fiant pillule t sumantur de eis. 3. ij. sunt enim bone valde. ¶ Et iterū bibatur cō cularū marinarū que asportant a sancto Jaco bo adustarū pōdus. 3.ij. cum aqua sumach t cy donioꝝ: t dactiloꝝ. ¶ Et istarum cibi an teq̄ indigeāt vinificatione vtutis forti sunt al hulē t lzaros t almosos: t ex carnibus hedi t auium montanarum: t ꝓparata in patellis ci baria ex lentibus aceto cōditis que omnia sunt frigida: t deuent omnē cibum calidum actu aut potentia. ¶ Et de suppositorijs cōmunib⁹ sunt suppositoria facta ex litargirio t dragagā to t balaustijs t terra sigillata t bolo arme. t antimonio t alijs. ¶ Descriptio medicami nis ad illud. ℞. colcotar t dragagantum t acā tiam t corices thuris t antimonium: t fiant ex eis troc. Deinde sumātur ex eis auf. i. boli armeni t gūmi arabici t lzarabe omnium aā. auf. i. t ponātur in duabus vn. succi stipticis: aut aque t clysterizetur cum eo mastix fm q̄ sciui sti. ¶ Confectio clisteris ad matricē. ℞. alumi nis. 3.ʃ. t semen inquiami albi t opij ambor⁹ aā. 3.i. sextā t supponat. ¶ Pessarium bonū t ꝓprie ad corrosionem t vlcera. ℞. restas fur ni t succum barbe hircine t acaciam aggregen tur t fiat pessarium cum aqua gallarū imatura

Digitized by Google

rus. ¶ Et iterū galle imature ⁊ balaustie ⁊ amilum ⁊ opium ⁊ alumen ⁊ reubarbarū ⁊ grana myrti viridia sumach succus barbe hircine granata agreste charte cōbuste sandalū albū corices thuris terra sigillata capita granatoꝝ foliū scoria ferri coriandrū siccū. supponant de eo. ʒ. iij. in lana virida imbibita inq̄ a myrti: ⁊ teneat ea tota nocte. ¶ Et iterū balaustie ⁊ sordes veru ⁊ charte cōbuste ⁊ alumen ⁊ dragantū ⁊ cymmum infusum in aceto ⁊ bolū armenū ⁊ rob alcath ꝓficiant cum aqua salicis ⁊ coriandri viridis ⁊ supponat nocte tota. ¶ Et de rebus cōferentibus eis est encaustima in decoctōe calamenti ⁊ folioꝝ eius ⁊ fructus ipsius ⁊ radicis eius decocti cum myrto ⁊ ros. sine capitibus: ⁊ corticibus granatoꝝ ⁊ xylocarctis nabati. ⁊ balaustijs ⁊ barba hircina ⁊ gallis viridibus. ¶ Et de epithymanibus ⁊ unctionibus cōferentibus eis est epithima de alcāna sup fumen ⁊ ungere pres in fricis cum oleo stipticis stipticantes fortis. ¶ Et reiteremus distinctionez cure fluxus san. facti pp tenuitatē ⁊ aquositatē eius. Dico ergo q̄ necū in hoc est vt fiat q̄ currat aquositas eius ⁊ opaꝫ sup ipm cum sudatōe ⁊ ꝓuocatione cū eis que sunt sicut decoctio assari ⁊ apij ⁊ rubee: ⁊ que sunt filia illis currat una vice ⁊ ꝓnoceꝫ alia cum facilitate ⁊ ꝓuocatōe ⁊ sudatōe. ¶ Et fricet corpus eius cū pāno aspo. ⁊ linat corpus eius cum aqua mellis ⁊ cuz emplastris ydropicoꝝ. ¶ Et q̄ns ꝓfert ei vomitus fortis ⁊ os penitus vt declinet cum medicinis earum ⁊ cibis ustarū ad illud qd̄ eiccat ⁊ igroisat san. ¶ Si vero est cā ulcerato tunc cōfert hoc unguentū. ℞. balaustias ⁊ plūbū ustū ⁊ fiat ex ambobus: ⁊ ex cera ceratū cum oleo ro. ⁊ supponatur. ¶ Quidā aūt faciunt necū in curatōe patientis fluxum san. menstruū ca. vnum: ⁊ est curatio composita ex mundificatione ⁊ stipticitate ⁊ confortatione: ⁊ est vt ꝓcurent menstrua eius in horaꝝ non tardentur: deinde agitentur motus eius ⁊ mundificetur matrix eius: ⁊ confortetur vt non suscipiat superfluitatem egredientem a necessitate. ¶ Dicunt ergo ops vt dentur in potu sanine. ʒ. x. ⁊ se. mente. ʒ. i. se. fenicu. ʒ. ij. ponantur in vase ⁊ fundatur desuper vini puri lib. ij. ⁊ decoquant donec medientur: ⁊ pisciatur desuper sarcocolle ⁊ lucij amborum. aā. pondus. ʒ. ij. butyri vacci. ⁊ mellis. aā. cochlearū i. ⁊ sumatur de eo in potu in ieiunio quantitas. i. cochlarij: ⁊ tardet cibum vsq̄ ad vesperaz ⁊ faciat illud trib⁹ diebus. ¶ Et ego dico q̄ q̄nus hoc unguentū sit in plūbus horis q̄ns in ē fluxus san. mēstrui ex cāis aliis faciēnd⁹ necū esse vt stipticis puris ⁊ tu cognoscis eas.

¶ De ulcerib⁹ mficis ⁊ putrefactōe ei⁹. Ca. v.

l Dm significauimus in eis que preterierūt illud ⁊ tu scis q̄ cāe eoꝝ sūt cāe ulcerum. ¶ Et cause ulcerum sunt ex causis intrinsecis ⁊ ex cursibus acuus ⁊ plagis ulcerans: aut accidentibus defortis ꝓpter percussionem aut casum: aut ꝓpter partum aut ꝓpter alia: aut ꝓpter vulnus ex medicamine supposito ⁊ instrumento incidente. ¶ Et quādoq̄ sunt cum putrefactione ⁊ quādoq̄ sunt omnia illa cum sordibus ⁊ sordine: aut cum mundificatione ⁊ sine sordine. ⁊ quandoq̄ fiunt in profundo. ⁊ quandoq̄ fiunt in non ꝓfundo. ⁊ quādoq̄ fiunt cum corrosione ⁊ absq̄ corrosione ⁊ cum apostemate ⁊ absq̄ apostemate.

¶ De signis ulcerum matricis. Cap. vi.

e Ignificat illud san. ⁊ ꝓprie si signa sunt super os matricis ⁊ in eius proximo. ¶ Et significat illud cursus sanies ⁊ humiditatum diuersi coloris ⁊ odoris: ⁊ nocumentuz ex medicinis que mollificant ⁊ inunamentum ex eis que stipticitatem faciunt. ¶ Et signum mundificationis ulceruz matricis est vt sit illud qd̄ egreditur ad grossitudinem ⁊ albedinem declive: ⁊ planitiem sine dolore vehementi ⁊ feroce ⁊ mordicatione. ¶ Et signum q̄ ipsa sunt sordida ⁊ rabida est multitudo humiditatum virulentaruz ⁊ q̄ currit ex intestino. ¶ Quod si fuerit illic putrefactio erit simile aq̄ carnis ⁊ q̄ illud qd̄ residuat est putridum malum. ¶ Et si fuerit cum corrosione erit illud quod egreditur nigrum cuz dolore vehementi ⁊ pulsatione. ¶ Et signum q̄ ipsa sunt cū apostemate est adherentia se. ⁊ horripilatio ⁊ quod dicemus de signis apostematis ⁊ inunamento eius ⁊ corrosione eius.

¶ De putrefactione matricis. Cap. vij.

b Dicerum est ramus capituli ulceruz matricis. ⁊ est causa in ea difficultas partus: ⁊ mors embrionis: aut administratio medicinarum acuaz: aut cursus calidus ⁊ acutus: aut vlnera putrefacta. ⁊ fit in proximo. ⁊ fit in profundo. ⁊ fit cuz sordide ⁊ cum priuatione sordiei. ¶ Et facta in profundo non euacuatur ex humiditatibus diuersis egredienb⁹ ꝓfortasse prī assimilaꝫ feci.

¶ De corrosione matricis. Cap. viij.

i Dm diximus corrosionis signum in eo quod egreditur ⁊ dispositionem doloris in. c. fluxus san. ¶ Et differentia quidem inter corrosionem matricis ⁊ cancrum est q̄ cum corrosione non est grauitas necq̄ durities ⁊ sequitur eam quies in horis quibusdam ⁊ ꝓprie post exitum eius quod egreditur ⁊ non est lōgitudo plurima spacij in curatōe ꝓuenīte. Spaciū vero cancri est assidui doloris ⁊ est ibi pulsatio longi spacij.

¶ De cura. Cap. ix.

o Portet vt ꝓsideret an ulcus sit sordidum an non sordidū. ¶ Si ergo fuerit sordidū mūdificet in ꝓmis cuz aq̄ mellis ⁊ filiꝫ ꝓiectis i eā cū iusto

Digitized by Google

laciendi: aut cum decoctione ireos: aut cū vnguento mundificatiuo. ¶ Et si fuerit corrosio mitte in ipsas vnguentū rectificans corrosionē cum mundificatōe. ⁊ administra cibos puenientes. ¶ Et ꝓsidera iterū an sit cum apate an non cum apate. Si ergo fuerit cum apate curet ꝑus ⁊ sedet cum curationibus aparis quas dicemus. ¶ Cum ergo mundificat matrix tunc curetur cum cōsolidatiuis que sunt vnguenta predicta. ¶ Vnguentū qđ ꝓfert in principio rei cum in vulnere nondū nasat caro. ℞. litargirij ⁊ ceruse ⁊ sarcocolle ptes equales ⁊ fiat ex eis ceratū cū cera ⁊ oleo ros. ¶ Et si fuerit illic sordities ponat in eo paz floris eris. ¶ Cum ergo caro incipit nasci ⁊ existimat illud curet cum vnguento hmōi. ℞. tutie ablute partes. ij. climie argenti ceruse ⁊ sarcocolle omnium. añ. partem. i. fiat ex eis ceratum cum oleo ro. ⁊ cera.

¶ De regimine deintrinate. Cap. x.

d Emulieribus est cui accīt cum violantur dolores magni ⁊ ꝑprie cum collū mīticis eius est strictū ⁊ pānicula sunt debiles ⁊ virga deintrinātis est grossa. ¶ Cum ergo accīt ei fluxus sanguinis ⁊ dolores necesse est ei vt sedeat in aquis stipticis ⁊ in vino ⁊ oleo: deinde administrent sup eam ceratariā in lana inuiolata sup cānā, phibente a consolidatione ⁊ alleniet sup eam concubitus.

¶ De cura. Cap. xi.

a Ministrent medicine mundificantes: deinde post illud vnguentū pdictum ad vlcera. ¶ Et qñq; admisceat cū eo terra sigillata ⁊ que sunt ei silia.

¶ De ragadijs matricis. Cap. xij.

r Ragadie accīt in mīce: aut ꝑp siccitatem puenīte ei maximā ⁊ ꝑprie apud pūs: aut ꝑp apa ⁊ sunt in principio cum accīt leues occulti dolores qui est sub dolore pus ⁊ reliqs eius. Bein de apparet: ⁊ ꝑprie cum tangitur. ¶ Et quandoq; ingrossantur ragadie valde. ⁊ qñq; fiunt sicut verruce ⁊ remanent ⁊ consolidatur locus.

¶ De signis earum. Cap. xiij.

p Possibile est vt quentat ad attestationem ragadiarū ponendo sub mulierē speculū coraūvulua eius: deide aperiatur vulua eius ⁊ ꝓsideret illud qđ imaginat in speculo. ¶ Et illud qđ sigit eas est dolor apud coitū ⁊ extus virge sanguinolēte.

¶ De cura. Cap. xiij.

n On euacuant ragadie quin aut sint intrinsece: aut in collo sint: ⁊ que sequunt ipm. ¶ Intrinsece ergo curātur cum suppositorijs penetrantibus ⁊ distillationib⁹ iniectis ⁊ aqs stipticis pmixtis cum vnguentis rectificantibus sicut vnguentus fetū ex climia ⁊ plūbo adusto: ⁊ vnguentū ragadiarū ante ⁊ ꝑfin curationē earū sentiet. q. mordi cationem. ¶ Qñ si indigent maturationē alīqua nasceat cum eis sicut vnguentus basilicon cuz adipibus. ¶ Et si fuerit cū ragadijs grossitudo vehemēs quā sigit longitudo spacij ⁊ paritas receptōis curatōis administra vnguentū de charta cum oleo ro. ¶ Si vero non tolerat illud ponat cuz eo oleū de lilio ⁊ gluteū alimbat. Cum ergo qescunt curent cura ragadiarū prauarū: ⁊ ꝑprie qñ vlcerant. ¶ Et qñq; indiget eis que sunt sicut cornices eris optime trite: aut dragantū ⁊ galle: aut aggregato eor. ¶ In extrinsecis vero qñq; sufficit laborare cum administratione tutie valde trite cum vitellus ouoz aut aggregatiōe illius: ⁊ sine cessatione fiat adherēcia illius ⁊ vnguētū de ceruſa uerū.

¶ De pruritu matricis ⁊ priapismo mulierum. Cap. xv.

q Quandoq; accīt in mīce pruritus ꝑp humores acutos colericos: aut salsos baurachios: aut corrosiuos melicos sm qđ appet de dispōne coloris mēstrue: aut borboz gñatas ex eis calidas acutas valde. Forsasse. n. supfluum adeo donec deijcāt virtutē. ¶ Et qñq; accīt illi mulieri vt non sanetur ex coitu: ⁊ aduenit ei priapismus mulieri. ¶ Et q̄uens cū ea fit coitus addit malitia ei⁹.

¶ De cura pruritus matricis. Cap. xvi.

o Oꝛtet vt mundificet corpus cū fiōnia ex nigra. Et si indiget fiat sedario ex cephalica. ¶ Et cū et humor acutus. s. lis humor cum eo qđ cūat ipm: sicut colera cum pillulis de scamonea: ⁊ flegma cum pillulis stomaticis ⁊ melia cū pillulis de epithimo ⁊ decoctōe eius. ¶ Et fragatur ebullitio spermatis cum medicinis infrāctibus vt infrigidet ⁊ cum medicinis adurentibus ipm sm necessitatē ⁊ attestationē cōplōnis debitoꝛie oris matricis facta cum eis que sunt sicut acatia ⁊ hypoqstidos ⁊ roseꝫ sandali ⁊ sicut memithe ⁊ ker ⁊ acetū ⁊ oleū ro. ¶ Et iterum que sunt sicut succus portulace. ¶ Et qñq; permisceatur cum medicinis semen lini: ⁊ fit embroca cum aquis in qbus decoquunt stiptica ⁊ emplastret cum fece eor. ¶ Et si indiget mundificatione bibat mel cuz aqua frā valde. ¶ Et ad pruritū est exptū istud: sumant folia mente ⁊ coꝛtices granatoꝛ ⁊ lentes excoꝛticate decocta cuz vino ⁊ suppoūant. ¶ Et iterū sumant croci ⁊ cāphoꝛe amboꝛ. añ. sexta. ʒ. i. plūbi adusti terna ʒ. i. baccarū lauri. ʒ. ʃ. terantur ⁊ cribellentur ⁊ liniatur locus oleo ros. ⁊ conficiantur cum albumine ouiꝫ ⁊ aliquantulo ouiꝫ ⁊ suppoūantur.

¶ Et iterum sumantur myrrabolanoꝛum ⁊ balaustiarum amboꝛum. añ. pondus ʒ. i. licij ⁊ salis ammoniaci ⁊ vinum antiquum terantur: ⁊ cribellentur ⁊ liniatur locus oleo ro. ⁊ pulueriz̄entur desupista. ¶ Et de suffumigijs est illud qđ fit ex luto ⁊ medulla granoꝛum citri.

¶ De

Digitized by Google

¶ De fistulis matricis. Cap. xvij.

Q Uando q̄ accīt in mr̄ice fistule que q̄ q̄q; ptranseunt carnē ⁊ apparent ab eo q̄ vicinū est ex mēbris ita vt cor rumpant os pectinis ⁊ putrefaciant ip̄m ⁊ collū mr̄icis. ¶ Et q̄q; puēiūt ad abradendū pilos pectinis ⁊ incedūt vsq; ad partes ani ⁊ lacertor eius ēt: quare pars earū tunc est in manifesto mr̄icis ⁊ sunt in vnoquoq; latere mr̄icis. Et pars in interiora pte mr̄icis. ¶ Que ex eis est in ꝓfundo mr̄icis non est pot̄e vt curetur. ⁊ silr̄ puenies ad vesicā. Relique vero ab istis curationē hñt ⁊ si sit difficilis. ¶ Et de terior illarū ē illa que puenit ad abradēdū pilos pectinis ⁊ ꝓpe cū pforat os forāmine paruo.

¶ De signis eius. Cap. xviij.

A Nt longitudo putrefactōis: ⁊ adhe s. rentia doloris. Et antecessio vlceris que non sanant cum curationibus.

¶ Et ꝓlongat̄ spaciū ⁊ currit virt⁹: deinde dolores sicut dolores cancri. ¶ Et cognoscit locus eius cum radio ⁊ vbi puenit cuius es: ⁊ scit status eius an sit in carne adhuc: aut p trāseat vsq; ad os p illō q̄ sentit extremitas radij ex lenitate ⁊ mollitie ⁊ aspitate ⁊ duritie.

¶ De cura. Cap. xix.

Ꝛ curationibus est pforatio. ¶ Et c multotiens pducit illud pp neruositatem mēbri ad spasmū ⁊ abscissionem vocis ⁊ pmixtionē rōnis. ¶ Et per foratio iterū non est polis nisi in eo q̄ vr: cuius carnē mortuā incidere est pot̄e: verū est melius vt administrent desup medicie exiccātes ⁊ mū dificet corpus ⁊ ꝓforetur matrix ⁊ medicet.

¶ De debilitate matricis. Cap. xx.

Ausa eius est malitia cōplōnis ⁊ rari c tas texture ⁊ tolerantia egritudinū diuersarum. ¶ Et accīt ex debilitate mr̄icis paucitas appetitus cotus ⁊ multitudo cursus menstruorum ⁊ spermatis ⁊ aliorum ⁊ priuatio impregnationis.

¶ De cura. Cap. xxi.

Ura eius est cura maline complexio c nis ⁊ succurrere ei quod accidit ipsi de nocumentis cognitis.

¶ De doloribꝰ mr̄icis. Cap. xxij.

Unt ex malitia cōplōnis diuerse: ⁊ f ex ventositatibus extendentibus: ⁊ humiditatibus accūtibus in ea itavt q̄q; accidat in ea sicut accīt intestinis de colica. ¶ Et q̄q; accīt dolor mr̄icis ex aphtis ⁊ cancris ⁊ ex vlceribus ⁊ cōicant ei ilia ⁊ inguina ⁊ crura ⁊ dorsus ⁊ pectē. ⁊ diaphragma ⁊ anus ⁊ caput ⁊ ꝓpe medū sincipitis.

¶ Et q̄q; pmutant̄ dolores eius ad anchas post spaciū ⁊ vsq; ad. x. mēses ⁊ ꝓfirmāt̄ i eis. Et tu cognoscis curationū oius hoc ex eis q̄bi p missa sūt: ⁊ nō ē i iteratōe ꝑmonis i eo voluitas.

¶ De cursu matricis. Cap. xxiij.

Q Uando q̄ accidit mulieribus vt currant ex matricibus eaꝝ humiditates q plurime putride ⁊ currat ex eis iterū sperma. ¶ Et primū q̄dē fit pp multitudinē supfluitatū: ⁊ pp debilitatē digōis in venis menstruoꝝ cū putrefit mr̄ix ⁊ hꝰ caplm. ¶ Et cognoscit fuba eius ex colore menstrue ⁊ siccitate ⁊ ex colore eius in seipso. ¶ Scōm vero est sicut cursus spermatis viri. Si ergo sine desiderio tunc cā est debilitas mr̄icis ⁊ valorum eius ⁊ mollificatio ipsoꝝ. ¶ Et si est cum ꝺsiderio ⁊ mordicatōe ⁊ ꝓmotōe tc̄ cā ei⁹ ē tenuitas spmatis ⁊ acuitas ei⁹. ¶ Et q̄q; est cā i eo p quod mr̄icis quare pducit cōmotio eius ad hoc vt descendat sperma. ¶ Et hñs q̄dē cursum difficilis fit anhelitus: ⁊ cadit appetitus cibi ⁊ destruit color eius: ⁊ aduenit ei apa ⁊ inflatio in oculo sine dolore ꝑm plurimū: ⁊ quandoq; est cum dolore.

¶ De cura. Cap. xxiiij.

Ursus q̄dē spermatis earū curat cuius c silibus quibus curat illud in viris.

¶ In cursibus vero aliis oꝝ vt incipiat a mundificatōe corporis cū flōmia ⁊ solōne ventris si indiget ambobus. deinde clysterizet matrix in primis cum mundificatiuis ⁊ exiccatiuis sicut est decoctio ireos ⁊ decocto prassij ⁊ fricent crura cum oleis subtilia tiuis cum medicinis calis sicut est oleū de squinanto ⁊ piretro ⁊ pipere: deinde ꝑ̄ post illud adhibeant clysteria cum supticis clysterizantis ⁊ ebibitis. ¶ Et clysterizata magis operant post eōnē ⁊ sūt aq̄ in q̄bus decoquunt sicut galle ⁊ balaustie ⁊ cornices ḡnator ⁊ squinātū ⁊ myrr⁹.

¶ De retentione menstruorum ⁊ paucitate eorum. Cap. xxv.

Enstrua retinent: aut ꝓp cām ꝓpriā m in mr̄ice: aut ꝓp cām cōem. ¶ Et illa q̄dē cā ꝓpria in mr̄ice: aut ꝓp cām innatam: aut ꝓp cām accīte alio mō. ¶ Amplius mēstrua retinent: aut ꝓp cās in virtute: aut ꝓp cām in mā: aut ꝓp cās in ist̄o ⁊ ꝓprie solo. ¶ Et cā in virtute est sicut debilitas pp malitiā cōplōnis frē: aut sicce: aut calē: ⁊ frā aut est cū mā: aut sine mā. ¶ Cā aūt i mā aut est quantitas: aut qualitas: aut aggregatio ambarū. ¶ Et illa que est ex quātitate est paucitas ⁊ illud est aut pp ꝓuationē cibor ⁊ paucitatem ipsoꝝ aut pp vehementiā virtutis cōpriēdentis cibos ⁊si multiplicet non mundificat supfluitatē menstruoꝝ. ¶ Et hmōi q̄dē mulierū nāe viroꝝ siles erūt naturis ⁊ sunt potētes superdigōne vtimā ⁊ distributione nēcia ⁊ expulsione supfluitatū ꝑm modū quo expellūt eas viri: ⁊ ite sunt pingues neruose lacertose: de qb⁹ fūt fortes virago quaꝝ anche ipsaꝝ pectorib⁹ fūt strictiores ⁊ ipsaꝝ extremitates sūt pigues plus:

Digitized by Google

¶ sunt multarum euacuationū cū medicinis ¶ exercitijs ¶ ꝑpe sanguinis fluentis p nares: aut emorroydas: aut plagas: aut alia. ¶ Fcā ꝙo pp q̄litatē mālī est: qñ sanguis est grossus pp frigitatē: aut pp multitudinē eius qđ admiscet ei ex humoribus grossis. Aut pp multitudinē tranquillitatis ¶ q̄ currūt cursu illoꝝ de illis q̄ sciuistī. ¶cā que est ex pte instī est opilō. ¶ illa aut est pp calorez exiccatē ꝓstringētē: aut pp frigus exiccās. ¶ multotiens facit ipsam possidere multitudo potus aque: ¶ ꝺducit ad putrefactionē: aut pp siccitatē cū inspissatiōe sua: ¶ pp multitudinē adipis ēt: aut ꝯnoꝝ grossoꝝ viscosoꝝ: aut pp apata: ¶ pp clausurā ¶ additionē carnis: aut pp vlcera accidētia in mfice, q̄ ꝓsolidata sunt: ¶ corrūperunt sua ꝓsolidatōe oꝛificia venaꝝ apparētiū: aut pp tortuositatē in ea supfluā ¶ cōuersionē: aut pp breuitatē colli mficis: aut pp cussionē aut casum claudētē oꝛificia venaꝝ: aut successiōe aboꝛtus. ¶ Fcā aūt pp retentionē mēstruoꝝ ea cōitatis aliozū mēbroꝝ est sicut facta causa debilitatis epis: q̄re nō emanat sanguis. necꝫ discernit ipm: aut pp opilōnē in eo ¶ in corpe toto: aut pp pinguedinē faciētē accidere opilōnē ꝓstrigētē via: ꝓstrictōe fcā a cōpressiōe: ¶ extenuatio cōstringit eas. ꝓstrictōe fcā ab exiccatiōe: aut pp paucitatē sanguinis ¶ effluit supfluū mficē cum exitu ¶ cum nō inuenit meatū redit. Cum ergo ueratur illud ꝺlatur in corpore ¶ facit incurrere egritudines.

¶ De accidentibus illius ¶ de prolocatione matricis. Cap.xxvi.

q Quandoqꝫ accīt ei cuius menstrua retinent egritudines de qbus est ꝓfocatio mficis pp collectionē suā ¶ decoctionē ad ptē lateris. ¶ Et accīt ei iterū apata mficis calida ¶ dura ¶ apata viscex ¶ egritudines in stō ex debilitate digōnis ¶ casu appetitus ¶ corruptōe eius ¶ nausea: ¶ sit vehemens ¶ mordicatio in stō. ¶ Et accīt ex ea egritudines capitis ¶ nernoꝝ sicut epilepsia ¶ paralysis ¶ egritudies pectoris sicut tussis ¶ malitia anhelitus ¶ plurime ex egritudinibus epatis sicut hydropisis ¶ alie. Et alterat ex ea forma. ¶ Et accīt ei iteruz difficultates vrine: ¶ eius cōpressiō ¶ dolores alchati ¶ colli ¶ grauatur corpus ¶ extenuat ¶ pristat ¶ aduenūt ei hoꝛripilōnes ¶ fe.adurētes. ¶ Et q̄ñq̄ fit difficilis ꝓmo pp exiccatiōe lacertoꝝ ¶ ligue eoꝝ ¶ vapoze calido. ¶ fortasse est illa grauitas cā doloris capitis. ¶ Et accīt ei ingemdo: ¶ tristitia pp vapoꝛē. ¶ Et q̄ñq̄ apat totū corpus eius ¶ venter eius pp attractionē virulētie ean. ad ipz. ¶ Et q̄ñq̄ accīt ei in cōplōne sua cū retinētur menstrua q̄ñ est fortis creatōis cuius virtus est potens ad excernendā supfluitatē retentāt ita q̄ assimilet viris: ¶ multiplicēt pili eius aut nascat ei quasi barba quare frangit forma eius ¶ igrossatur: deinde moꝛit. ¶ Et q̄ñq̄ puerit ante moꝛtem ad dispōnē cum qua non est possibile vt ꝓnocentur menstrua eius ¶ plures istarū sunt de illis que pariunt plīs. ¶ Cū ergo non coit cuz eis aliquis ¶ recedunt ab eis sui cōpes retinent menstrua earū ¶ remouent ab eis. ¶ Ꝺ q̄ñ ne cessaria facit eōn sanguis ¶ acceptio ꝓceptōis ¶ acceptio coitus. ¶ Et accīt eis vt fiat vrina eius nigra in qua est sedimen virulētū sicut aqua carnis ¶ quandoqꝫ mingit sanguinem.

¶ De signis. Cap.xxvij.

i Cuius que pendet ex frigore signum est grauitas somni ¶ profundatio in ipso ¶ albedo coloris corporis ¶ viriditas venarū ¶ raritas pulsus ¶ frigus sudoris ¶ multitudo vrine ¶ flegmaticitas egōnis. ¶ Et illam que pendet ex calitate signe inflatio ¶ exiccatio mficis: ¶ reliqua signa calitatis scita in eis que preterita sunt. ¶ Et illaz que pendet ex siccitate significāt signa siccitatis in ea scita in illis que preterierunt ¶ verificant eam extenuatio corporis ¶ vacuitas venarum.

¶ Apostema vero ¶ clausura ¶ alia sunt notorum signoꝝ de illis que tu iam scisti vsqꝫ ad hunc locum.

¶ De curationibus. Cap.xxviij.

c Curatio quidem pendens a calefactione ¶ infrigidatione ¶ generatōe sanguinis ¶ humectatione corporis ¶ curationes apostematum ¶ cura clausure ¶ similium sunt nota ex radicibus ueratis. ¶ Et facta quidem a clausura que non curatur ¶ ab opilatione oꝛificioꝝ venarum ab incarnatione vlcerum ¶ aliis est quasi similis: ¶ eius cura est extractio sanguinis vt non multiplicetur: ¶ mundificatio corporis: ¶ vsus exercitioꝝ: ¶ nō oportet nisi vt afferamus nunc rememorationez curationem prouocantium menstrua: ¶ sunt ille que monet sanguinem ad matricem ¶ faciunt ipsuz penetrantez in poꝛis ¶ faciunt poꝛos apertos. Et has quidem medicinas iam diximus cum de singularibus tractaremus in tabulis earuz ¶ diximus iterum in antidotario. ¶ Hic vero volumus dicere de regimine ¶ medicatione illud quod est magis conueniens huic loco. ¶ regimen in hoc est mouere sang. cum fortitudine ad menstrua. ¶ de illis que faciunt illud ex flobotomia ex saphena ¶ vena que est post caullam: ¶ flobotomia vene genicull ¶ curuature eius est fortior illa: ¶ ventrosatio super crus ¶ calcaneū: ¶ propꝛie pinguis est magis conueniens ¶ quādoqꝫ est necessarium vt fiat flobotomia super saphenam pedis alterius ¶ assiduatio stringendo. cum vinis membra inferiora ¶ ligandi ea ¶ diuittendi ea taliter aliquibus diebus: deinde administrent medicine vt aperiant poꝛi ¶ currant humiditates viscose: ¶ similiter si causa fuerit humiditas: deinde administrent medicine ꝓpte ad ꝓuocādū q̄ sunt subtiliātes sanguinem ¶

Digitized by Google

ces opilationē. ℂ Et de illis sunt q̄ bibuntur si cut calamētū ⁊ deco. eius cū aqua mellis ⁊ pul uerizato ipsi⁹ sup aquā mellis: ⁊ sauina est fo⁊tio: ea: ⁊ pulegiū est forte valde ⁊ cinamomū ⁊ hierapi. ⁊ seraspinū ⁊ opopo. ⁊ fruct⁹ eius ⁊ ca⁊storeū ⁊ cordumeni ⁊ decoc. enule ⁊ decoctio alusineꝫ: ⁊ decoc. faseolo⁊ rubeo⁊ ⁊ almaroch ⁊ alasturgar ⁊ semē sansuci. ℂ Et de illis suppo sitoria sunt. sicut alb⁹ eius ⁊ pulpa col. ⁊ sto⁊ax ⁊ cēraurea ⁊ gūma oliue cāpestris ⁊ opopo. ⁊ fruct⁹ eius ⁊ casto⁊eū ⁊ assa ⁊ serapinum ⁊ cordumeni ⁊ succus absurthij: ⁊ q̄ꝫ supponitur euso⁊bium super cotꝰ ⁊ expectatur sup ipsuꝫ hora parua absq̄ sup fluxate. ℂ Suppositoriū bonū. ℞. myrrhe calamēti ambo⁊ aā. ʒ. iiij. sa⁊une. ʒ. viij. ruthe sicce. ʒ. x. passularū mundara⁊ ʒ. xx. cōficiant cum felle vaccino: ⁊ fiant de eis pessaria. ℂ Et iterū sumant casto⁊eū ⁊ myrrha ⁊ muscus ⁊ fiāt filitudines gladiū cum oleo de ben: ⁊ supponant. ℂ Et oleū alachuen ꝓuoca tiuum est mēstruo⁊ cū supponit: ⁊ succ⁹ papa ueris rubri ⁊ almesin ꝑm pres eq̄les. Et iterū gal banū ponat in lana infusa in sambacino: ⁊ sup ponat intra mulieres. Et de eis sunt emplastra ⁊ vapo⁊ationes. Et vapo⁊atio cum speciebꝰ pro uocat menstrua. Et de eis sunt suffumigatiōes sicut cū colloquintida sola. Ipsa enim ꝓuocat in dispositione. ℂ Et similiter opoponacū ⁊ assa ⁊ serapinum ⁊ cordumeni. ℂ Et de eis sunt ti ne etiam ex aquis in quibus decocta sunt subti liatiua prouocantia menstrua: sicut calamentuꝫ ⁊ ruthe ⁊ pulegium ⁊ similia.

ℂ Tractat⁹. iiij. ℂ De nocumēto sit⁹ mu lieris ⁊ apatib⁹ eius: ⁊ que filia sunt illius. Cap. i.

c Lausa est cum sup os matricis eius egreditur aliqd quod ꝓhi bet coitū ex re addita lacertosa: aut pānicularis fo⁊: aut est illic incarnatio ab vlcere aut creatio ne: aut illud q̄ est inter os vul ue aut os mulieris est ꝑm vnū ⁊ eundem ho⁊um modo: aut super os matricis eius q̄ ꝓhibet impregnationē ⁊ exitū mestruo⁊ ex pānicu lo aut incarnatione: vlceris: aut quod est eis fise: aut meatus nō est inuētus in creatiōe: ita vt ac cidat virgini cū incipit mēstruari vt non inue niat menstrua meatū ꝓpter aliquā harū causa rū: q̄re accidāt ei dolores vehemētes ⁊ egritu do maxima. Si ergo nō ingenieꝫ ei redit san. ⁊ denigratur mulier ⁊ ꝓfocatur ⁊ mo⁊i. ℂ Et quādoq̄ accidit vt clausa remaneat per accidens cōceptionē: q̄re mo⁊itur ipsa ⁊ fetus eius pro culdubio si nō regitur: ⁊ hoc quidē nō est possi bile nisi aliquo modo⁊: aut sit illud q̄ꝫ apponi tur ori mulieris de clausura rare texture: aut sit habēs fo⁊amina plura: ita q̄ꝫ posse sit mulier at trahere de spmate aliqd: ly. n. paruꝫ sit tū er illo q̄ fit conceptio: si ps eius est ꝺuras q̄ꝫ vsum est

ꝓho ⁊ ps eius q̄ꝫ vsum est. H. medico. Illud nāq̄ꝫ q̄ꝫ necessariū est in creādo mēbra ⁊ sper ma femineū ꝑm ꝑmonē ꝓhi ⁊ est illud q̄ꝫ in eo ꝓuocat ad mulierē ⁊ ita mulier ꝑm ꝑmonem. H. ⁊ est spma viri vt sumat ex eo ꝺuretē odoris ꝑm sniam ꝓhi. vidit. n. q̄ cum ouum galline crudū roze asperſuꝫ est ⁊ ꝓcedit ex eo odo⁊ spermatis viri conuertitur ouum in conceptione.

ℂ De cura clausure. Cap. ij.

c Curatio clausure est cū ferro nō cum alio. ℂ Si ergo hec clausura appenſ est: tūc modus est vt diſrūpant labia vulue a clausura: ita vt ponat sup vnūquodq̄ labiū pila ⁊ innoluant polices pānо ⁊ tendant labia donec diſrūpant ab eo q̄ꝫ est inter ea: aut inueris flōmo obtuso ⁊ finde siphac: ⁊ incide carnem additaꝫ si est siphac paulatim: ita vt nō remaneat de addita aliquid neq̄ꝫ sumas de ra dicali aliquid ⁊ illud fiat cum calib. ℂ Et dif ferentia quidem inter siphac ⁊ carnem est q̄ꝫ si phac non sanguinat: sed caro sanguinat: deinde pone inter ambo labia lanam infusam in oleo ⁊ vino: ⁊ diuittat tribus diebus: ⁊ administra sup eam aquā mellis si ea indiget: ⁊ administra de super vnguenta aurita cum cautela a consoli datione ⁊ glutinatione et constrictione ⁊ ꝓpue illud q̄ꝫ incisum est: est caro. Siphac ꝺo parti suscipit cōsolidationē post scissuram. ℂ Mō si clausura fuerit profunda tūc modus est vt que niat ad ipsam vncinus: ⁊ si est siphac findat scis sione vna nō cū illa eq̄liter enaꝫ fortasse coope rit vesicam: ⁊ alia: imo oportet vt caueatur alia sicut vesica ⁊ incidatur si est caro paulatim. Et adhereat incisionu lana infusa in vino ponrico stiptico: deinde post illud sedeat in aquis in qui bus decocte sunt medicine mollificatiue. Po stea curetur cū vnguentis rectificatiuis vlcera liuinis ⁊ inuecis: deinde cum cōsolidatiuis. Et cum apparet sanitas opꝰ vt assiduetur sup eam coitus. ⁊ oportet vt caueatur apud hāc scissionē ⁊ incisionem ꝺureres. Sabbreuiatio in inciden do ⁊ in findendo quātitatē additam. illud enim si est cōpositum est facies possibilitatē conce ptionis apud coitum qui accidit cum ea: ⁊ diffi cilem faciens partū: ꝓeparās fetum: ⁊ pregnā tem mori. ℂ Et caueat iterū ne perrāseat quā tatem additam ⁊ capiat de substātia mulieris ali quid quare aperitur matrix ⁊ doleat et ingrat cuzeꝫ: et spasmum et egritudines pernitiosas. ℂ Cū ergo feceris hoc oportebit vt abstineas eam a frigore ⁊ non appropinques medicinam frigidam actu omnino: imo oportet vt sint oēs diffi llationes et iniectiones et suppositoria ex poliata frigore. ℂ De modo in administrā do hanc sessionem. Cap. iij.

p Reparetur mulieri sedes cōsimile super quā sedeat cū pauco sustēcu lo ad posteriora. Cuꝫ ergo equantur

Digitized by Google

crura sua adherere faciat coxis suis: ⁊ aduꝰgat illud vētri suo:⁊ liget manus suas sub curuatu ra poplitū suoꝝ ⁊ ligeꝫ ꝑm hāc formā fortiter: deinde medicꝰ admittet scissionē siphac: ⁊ incisionē carnis. ¶ Et qñq; idiget medicꝰ vt admittet speculū: ⁊ ꝓprie in eo qđ est iter mficem cū ergo extēdit siphac cū radijs ⁊ vncinis extē sione cū q̄ non cōprimit matrix ⁊ collū vesice: ⁊ siphac eꝰ cōpressione nocente his mēbris in ꝑnis cū manu ⁊ scđo cū eo cuꝰ non excusatur ꝓcessio cū vtriq; manibꝰ aduenit ei de acumine ferri. Et speculū qđē facit te videre illud qđ arte efficias inde: ⁊ facit te cognoscere illud qđ associat siphac subtili: ⁊ de mēbris q̄ ꝓtenerūt hoc mēbrum.s.ex vesica ⁊ aliꝫ. ¶ Ō si supfluit dimitt e illud qđ extēdisti vt redeat qđ vehemē tiꝰ est in eo qđ necꝫ est: deinde subleua siphac clausure cū subtilitate: deide scinde ipm ꝑm ob liquitatē vt nō ꝓsequat vesicā. ¶ deinde ꝓsidera in ꝓncipio cū scindis: ⁊ si egredit san.pauc tūc penetra in opatione tua sine timore: ⁊ si multiplicat fluxus san..tūc finde paulatim vt nō accidāt syncopis ⁊ puitas anhelit. ¶ Et qñq; tibi est necꝫ vt diuulsas instrm incidēs qđ noiat alcalib in ea vsq; in mane iuolutū in lana ligata in pāno : ⁊ cū fuerit mane cōsideret in vrute eius. Et si fuerit fortis curet integra curatione: ⁊ si nō diuulsat vsq; ad diē tertiū ⁊ remoueatur tūc instrm: ⁊ ꝓsidera disponē scissure cū digitis ponēdo sub loco eius vt significetur tibi sūma quā necesse est te incidere post. ¶ Et cuꝫ soluit mulier ab eo qđ curat opꝫ tunc vt sedeat in aq̄ in qua decocta sunt lenitiua cū est calida ⁊ ꝓprie cū appareat apostema. ¶ Et melius q̄dez est vt administrent sup eā vnguēta in calib ꝓhibentia cōsolidationē: ⁊ melius est illud quod est concauum habens foramē vt egrediantur in eo superfluitates ⁊ vētositates. ¶ Et quādo in cisio accipit carnez naturalē tūc fortasse accidit cursus vrine qui non curatur.

¶ De suspensione matricis. Cap.iiij.

q Vandoq; accidit illud ꝓpter clausuram: ⁊ qñq; accidit ꝓpter apata calida ⁊ dura ⁊ cura eoꝝ est cura eius.

¶ De augmento mfticis ⁊ exitu eiꝰ ⁊ conuersione eius. Cap.v.

m Vtrix augmētat: aut existit cā primitiua.s.ex casu: aut cursu vehemenu: aut ipsa vociferatiōe qua ipsa vociferata est: aut sternutatiōe maxima: aut strepitu: aut vociferatiōe qua ipsa audiuit: q̄re terrefacta est aut percussione mollificante ligamēta mficis : aut ꝓpter ꝑtus difficilis: aut partꝰ granatiu: aut labore obstetricis: in exhēdo feū ⁊ secūdinā: aut exitꝰ fetꝰ subito: aut ꝓp humiditates mollificātes hūiditates : aut ꝓp putrefactiones accītes ligamētis: ⁊ qñq; egreditur tota: ⁊ quādoq; cōuertitur ⁊ quandoq; eradicatur radix eius.

¶ De accidentibus illius ⁊ signis. Cap.vi.

a Cidit mulieri inde dolor in pectine magnus : ⁊ in cathi ⁊ dorso : ⁊ qñq; sunt cū hoc fe. ¶ Et accidūt ei multotiēs expssio ⁊ difficultas ꝓptera: q: matrix comꝑimit meatꝰ fecis ⁊ vrine. Et accidunt spasmus ⁊ tremor ⁊ timor sine causa. Et sentit rem rotūdā in pectine ⁊ sentit apud vuluam rē descendētem leuis tactus ⁊ ꝓprie cum cōplex conuersio. Egredit enim qđ intrinsecus eius est manifestū cum nō sentit foramen eiꝰ rotundum: ⁊ scitur q̄ radix eius iam conuertit ⁊ egreditur. Si aūt inuenis foramen ⁊ tā exiuit sicut est ⁊ nō conuersa tunc nō cadit nisi clausura: sciias ergo illud. ¶ De cura. Cap.vij.

n On speratur curatio nisi eius quere recēs est in adolescētia: ⁊ icipe in pimis a solutiuo nāe cū clysteribus ⁊ ꝓuoca vrinā cum diureticis : ⁊ cum expletū fuerit illud resupinet mulier : ⁊ aperiatur qđ est inter crura sua ⁊ assume lanā ex vlceribus lenib: ⁊ fac eā adherere matrici: deinde accipe aliā lanam ⁊ infunde eam succo acatie: aut vino in quo dissolutū sit aliquid stipticū: ⁊ pone super os matricis: ⁊ reduc cum facilitate ad interiora ita vt redeat lana tota ad anteriora: deinde accipe lanā aliam ⁊ infunde eam aceto ⁊ aqua: ⁊ pone eam super vuluā: ⁊ ꝓcipe mulieri vt iaceat super latus suum: ⁊ adunet crura sua ⁊ seruet lanam vbi est ꝓparata in ea ne cadat. ¶ Et pone vētosam super radicem fumis eius: ⁊ super dorsum ipsius. ¶ Et fac eam odorare odores bonos valde vt ascendat matrix causa earū ad superiora. ¶ Et caue ne apꝓximare ei facias aliquid fetidum: q̄re fugiat matrix ad inferiora. ¶ Cūq; dies tertia affuerit permuta lanā eius ⁊ pone lanam infusam in vino in quo decocta sunt myrr ⁊ rosa ⁊ acatia ⁊ cortices granatoꝝ ⁊ alia ab istis: repido. ¶ Et embroca extillo sup sumē eius ⁊ ipsi pectinem ⁊ administra super eā linimēta facta ex sauech ⁊ facta ex herba que nascit super lapides cū sunt in aqua ⁊ facit lubricare pedem: ⁊ facta ex lentib cum stipticis. Hoc.n.regimen qñq; sanat eaꝫ. ¶ Et fac eā sedere post illud in decoctione squinātī ⁊ myrri ⁊ rosaꝝ. ¶ Et opꝫ vt facias eā abstinere a salsis ⁊ sternutationem mouētibus ⁊ tussim ⁊ fac eam manere trāquillam ⁊ quietam. ¶ De declinatione matricis ⁊ separatione eius. Cap.viij.

m Vtrici accidit quandoq; vt declinet ad vnam duarū partium matricis ⁊ remoueat os matricis ab oppōneꝰ quā injicit ad ipaꝫ spma. ¶ Et qñq; est causa in eo duricies vnius duarū partiū aut inspissatio ⁊ cōstrictio: quare diuersificant duo latera in humiditate ⁊ mollificatione ⁊ siccuate ⁊ spasmo. ¶ Et qñq; est causa in eo repletio ill

Digitized by Google

vna venarū duarum partim ppale. ¶ Et qñq; est cā in eo humores grossi viscosi in vna duarū parua faciētes illā attrahit. n. sēdina ad ipsam: t multotiēs accit ex eo pōcatio miscis. ¶ Et obstetrices quidē cognoscūt ptem declinatōis per tactū cū digitis t cognoscūt an sit a duritie aut a repletione cū facilitate t tensione venaz: t duritie earū t necessitate ei⁹ ad euādum.

¶ De cura. Cap. xx.

o Oportet ergo vt flobotomet spahena partis: cui opposita est pars declinatōis si sentit repletio. ¶ Et si dicit obstetrix qp vene in illa pte sunt rēse t repletez illic est grossitudo t illuc est cōstrictio t coadunatio: t nō est illic grossitudo admistra lenitiua ex clysteribz t suppositoriis t inunctionibus: t admistra balneū: t fac vt cibus bonus fiat. ¶ Et si fuerint illic hūiditates euacua eas t da ei in potu oleū de herua t administra eiā in suppositoriis. ¶ Et filr inunge mēricem ei⁹ t unjice in matricē eius oleū balsami t alrazali t silla. ¶ Et nunc forte posse erit obstetrici vt intromittat digitos inunctos cū cerato aut adipe galline aut anatis: aut equet matricem t tendat ad declinationez donec faciat cadere op positum os matricis vulue.

¶ De apostemate calido in matrice. Cap. xx.

a Cadūt matrici quādoq; apostemata calida: t causa in eis est aut primitiua sicut pcussio: aut casus aut multitudo coitus: aut abortus: aut disrupto ex obstetrice cū recipit fetum. Et quādoq; est causa in eis retentio mēstruoz t repletio t multitudo humiditatis: aut inflatio inspissata que nō resolvitur. ¶ Et qñq; fiunt pp elevatio nē spermatis. ¶ Et qñq; fiunt in ore matricis: t qñq; in cōcauitate eius in quibusdaz pubus duoz lateruz t ante t retro. Et qō de eis est de tertius est illud qō est cōe plurib⁹ pib⁹: t qñq; fit dubellan: t quādoq; conuertit ad induratiōnem aut cancrū. ¶ De signis. Cap. xi.

q Elandoq; significant ipsum cōcauitas stomachus enim communicat ei: quare dolet t accidūt in eo tristitia t angustia t nausea t singultus t corrumpitur digestio t appetit⁹ t debilitatur. Et cerebrū cōmunicat ei: quare accidunt dolores capitis in sinciput: t dolor in collo t radice oculorum t profunditate ipsorum cum grauitate t discedit dolor donec cōsequatur extremitates t digitos: t duo focilia t utrūq; crus t tibia curas cū mollificatione in eis: t dolet due partes dorsi: t duo inguina t pecten t instant. Et mirach iterum instatur t sentit in toto corpore grauitatez. ¶ Et accidit expressio t difficultas ita vt nō sit ventositati meatus ad exeundū t illad fit ppter coartationē apostematis: t vbi coartat de meatibus plus illic fit sensibilitas vehementior. t quādoq; est expressio sine difficultate t difficultas sine expressione. ¶ Et accidit in eo vt debilitet pulsus t minoretur t frequens fiat. ¶ Dō si apa fuerit caliduz erūt omnia accidēcia ista vehementia cum febre flammata t cum horripilatione⁹ t cum nigredine lingue: t dolor fiet fortis t pulsatio. t multiplicabitur sudor in extremitatibus: t quādoq; pducit ad abscissionē vocis t spasmū t sincopim: t significat parte apostemans locus pulsationis: t cōicatio iterū. s. an sit dolor in sumine: aut ad dorsum declinet aut ad vtraq; pndes. ¶ Et quod est ppinquus ori matricis est vehemētius t durius eo qp est in concauitate. quoniā os matricis est nervosum t est tangibile. ¶ Et illius qō est in concauitate tact⁹ est difficilis. ¶ Et in qua cunq; parte sit apostema declinat matrix ad cōtrariū illius t fit difficilis somnus eius sup contrarium eius. t fit difficilis motus localis t elevatio t sessio t incessio: t consequitur egrā vt clauditet apud deambulationē. ¶ Et signū qō conuertitur ad dubellan est vt sit dolor additus valde t accidentia fiunt formosa t diuersificant se. t permiscentur t inuenit tranquillitatem cū est fluxus ventris t egressio urine. ¶ Et signū collectionis cōpiete est qp sedatur se. t pulsatio t mouetur rigor. ¶ Et apostema quidē matricis: t eius dubellati quādo sunt in ore matricis possibile est vt sanentur: t si sunt pfunda nō est possibile vt sanentur.

¶ De cura apostematum calidoz. Cap. xxj.

n Necessaria est in eis euacuatio san. cū aduinār figationes famose: t flobotomia iz conferat ad illud: est tamen in ipsa qp retinet menstrua t trahit san. ad superiora. Et flobotomia qdē saphene est vehemētioris cōmunitatis t magis attrahēs san. ꝯ illa. ¶ Et melius quidē est vt puocētur mēstrua t magis inuarinū: t proprie ei in quo causa est retentio menstruoz. ¶ Et rectius quidē in principio est vt flobotomet basilica. ꝯre prohibebit effusionem materie. Deinde psequēter adhibeat flōmia saphene vt attrahat san. ad locum t succurratur ei qō fecit incurrere flōmia et nocumēto basilice cōcāte ei. t ops vt fiat flobotomia pedibus eius ad superiora leuatis: t ipsa iacens t perueniat ad summū in extrahendo san. ¶ Et ops vt prohibeatur cibus t minoretur in dieb⁹ primis vsq; ad dies tres. ¶ Et prohibeatur aqua penitus t proprie in die pmo: t habuerit in domo boni odoris: t precipiat vt vigilet quantū pōt. ¶ Et vomitus vehemētis tua menti est ad illud. ¶ Et quādoq; est tibi necessarium vt administres solutionē facies educēs humores. ¶ Et oportet vt sint in medicinis ei⁹ quod sedet nauseam t minoretur cibus quando necessitas est: t sedeat in principio in aqua dul cicōmixta cū oleo ros. bono t embrocetur cū

Digitized by Google

stipticis ex aquis: deinde nō fiat assidua trip sup eam cū stipticis vt nō indurēt apostema. ¶ Et de eis q̄rū administratio est cōuenies in hac hora est papauer dissolutum cū decoctiōe de quo fiat emplastrum cuz oleo omphacino aut oleo ros. aut oleo de pomis. Deinde festina cū lenitiuis: q̄re fac embrocam ex vino z oleo ro. repidis: z suppone lanam infusam in aquis in quibus decocta sunt ea que sūt sicut malua z semē lini z albasce z alpharmel plūa cum medicinis stipticis: sicut arnoglossa z blitis. Et silr vngūē tum factū ex ouis z melliloto decocto in decoctione dissoluto. Et q̄ndoq; ponit in eo oleum de croco z oleuz nardinū: deinde fiat permutatio ad maturationem. ¶ Et ex eis que maturant ipm sunt daculi dissoluti in decoctione decocti cum sauich z oleo ros. z oleo de alcāna z ppite in statu suo. ¶ Et emplastra ex ysopo z adipe anseris z adipe vacce z medulla cerui z similibus. ¶ Et quādo declinat egritudo curatio ei? est tunc cuz resolutiuis puris vt sunt aqua fūmbrij z sansucus laurus z polipodiū z similia de his que scripsi. z ciba eam z cōforta z viuifica ipsam. ¶ Et quādo ponunt super eam emplastra quorum vt nō lugentur. ligatura enim nocet apostemati. ¶ In dubellati vo oportet vt occuperis in maturādo ipsam: z si est ppinqua orificio matricis z est possibilis sectio eius fm modum regiminis clause fiat: intrinseca aūt cum possibile est vt consideret eius maturatio ex ipsamet: aut sufficit illud quod pronocat pronocatione subtili sicut lac z semen melonis cuz aliqua mucillaginuz: z eius eruptio ex ipsamet fiat. ¶ Et si possibilis est infrigidatio z resolutio tunc est melius. ¶ Et cum rūpit aldubellati tunc quandoq; egreditur pus eius ex vulua: z oportet vt inuetur ad mundificationē z resolutionem residuorum cum eis que sunt sicut vnguentum basilicon minus: z injiciatur in eam. ¶ Et quandoq; egreditur ex vesica z tunc non oportet vt iunamentum fiat in mundificatione eius cū diu remanet in fundibus: quare effundatur materia alia ad vesicam z vincant z faciant aduenire vlcera vesice: imo subtiliteris in illo: z fis contentus illis que pronocāt subtiliter sicut lac z semen melonis cum aqua mucillaginum. ¶ Et forasse egreditur ex via egestionis: z forasse est necessarium vt rumpatur cū medicinis dictis in dubellati matricis: z aliorum sicut sunt emplastra facta ex ficubus z sinapi z fimo columbino. Et post illud oportet vt mundificetur vlcus cū eis que sunt sicut aqua mellis z iteretur illud multotiens dum inuenitur pus grossum. ¶ Cūq; mundificatur curetur curatione vlcerū. ¶ Et quando magnificantur accidentia in dubellati nō est excusatio quin administretur emplastra lenitiua facta ex farina ordei: z ex ficubus z fenugreco z semine lini z melliloto. z tunc q̄ fm hūc modū sunt. Et opz vt fiues res q̄s diximus in.c. apostematum caldorum. z dubellati in.c. alijs preter matricem: z compleas que hic abbreuiamus illic.

¶ De apate flegmatico in matrice. Ca. xiij.

a Postema flegmaticū in matrice signationes apatis predicte que pendēt cum grauitate z inflatiōe: sed nō est cum dolore: de quo sit curandum. Et fit illic mollities extremitatū z pectinis. ¶ Et est forma habentium hyposarcaz. ¶ Et curatio eius est curatio apostematum flegmaticoruz in viscerib? ex eis que diximus in.c. plibus.

¶ De apostemate duro. Cap. xiiij.

s Ignificat ipm apprehēsio ei? cuz tactu. Et q̄ est illic difficultas et parte vrine z fecis: aut vnius ambaz. Dolorus vo euētus nunoz cū eo dum nō fit cancer: z sicut est res lenis. ¶ Et extenuatur cum eo corpus z debilitatur: z propter cruditatem. ¶ Et quandoq; magnificatur venter z apostemantur pedes z extenuātur crura. z accidit dispositio hydropisis: z ppte quādo durities est sparsa: z q̄ndoq; accidit ex eo hydropisis ba. Cum ergo nō resoluit durities festinat ad cancerositatem. ¶ Et signū q̄ apa durum est cācer aut fit cancer cuz quidē est vt appareat sensui est q̄ apostema videt durū non eq̄lis figure a quo procedunt sicut varices quod ledit tactus vehemens mali coloris z turbidi declinis ad rubedinem que est sicut rubedo fecis: z quādoq; trahit ad plumbeitatem z viriditatem: z cum non apparet significat ipsum grauitas. ¶ Et quod existimatur de lesione. z sentitur z communicat in ipso pecten z duo emunctoria z due anche z inguina z peruenit lesio eius ad diaphragma z dorsum. ¶ Et multotiens accidit cum eo dolor in virisq; oculis: z temporibus z frigus extremitatum: z quandoq; est cum eo sudor plurimus. ¶ Et quandoq; comitatur ipm pe. incipiens cuz lenitate. deinde acuitur z fit fortis cū vehemēcia doloris. Difficultas aūt vrine z eius guttatio z retētio stercoris ē aut vnius earū sine alia est signū in q̄ cōcat durities. Et si flegmā q̄ dez si vlcerata est apparet pus non eq̄lem pus fordē: z est fordes fm plm mali coloris nigre z q̄nq; est rubea z viridis z raro fit alba z currit ex eo hūidras acuta a mā virulenta puriens ad viriditatez feridam. Et quādoq; currit sanguis ppter illud aō accidit illi de corrosione ita vt existimet q̄ illud sit mēstrua. ¶ Et q̄ndoq; currit res cū qua sedat febris z sedatur dolor: z quandoq; associantur ei signa apostematis calidi z non est ei curatio.

¶ De cura. Cap. xv.

a Postema quidem durum oportet vt medicetur z euacuetur cuz eo corpus humoub? grossis z melācolicis.

Digitized by Google

¶ Et adminiſtrent vnguenta ſicut diaquilon
& baſilicon & qđ ſit ex bdellio & adipe anſeris &
medulla cerui & butyro omñ fcñ ceratũ cũ oleo
de lilio & alrazahi & narciſſino & anetino & oleo
camomellio & oleo de fenugreco & oleo de lx-
na & oleo de alcana & oleo de alacuben & ſit ce
ra eius cera citrina. & qñq ponũt in eo vitellꝰ
ou. ¶ Et ſi neceſſe eſt vt ſit fortius vſo ponant
in ipſo caſtoreũ & aloes & ſemegenũ & coagulũ
leporis & ſerũ & ureos & rura & alacuben & cro-
cus & glutẽ alibat: & gũma amigdalarũ. ¶ Et
de vnguentis expſs eſt vt infundant folia cap
paris i aqua donec lenaſ: & teraſ cũ eis caſeus
cũ aq̃ mellis: & fiat ex eis vnguẽtũ. ¶ Et admi
niſtrent flores vitis cũ caſeo & aq̃ mellis: & fo
lia caulis & flos eius quemenia ſunt apud me
ad hoc. ¶ Et iterũ ſi ſupponãt ſordes auris ſi
cut dx ꝓfert. ¶ Et oꝫ vt ſedeat in aqs in qbus
ſunt virtutes lementiũ: & fiat empl̃m cum foliis
altee recentibus ꝑtus cũ gũma amigdalarũ &
adipe anſeris & empla fcã ex ſanſuco & mellꝰ
to & fenugreco & camomilla & altea. ¶ Lacer
ꝺo oꝫ vt mediceſ cũ medicatõibꝰ cũ qbus ſunt
vnguẽta ſedãna & humectatõe corpis & ciõne
ſanguis ex baſilica aſſiduꝫ & ſaphena poſt ipſaꝫ
in qbuſdã horis & eductõe melle: & ſolõne ven
tris: & vnguẽto arafil eſt ꝓprietas in eo mirabi
lis vt ſedet doloꝛẽ eius. ¶ Et qñ fortior fit do
loꝛ intende & expire in ſedatõe dolorꝭ medici
nas calas & frãs ſimul: & ſis ꝓcentꝰ quementio
nibus earũ & ꝓprie ad vlceratũ. ¶ Talibꝰ ũq
ſedantes doloꝛẽ ſunt ſicut decoctio fenugreci &
filia: & ceratũ fcñ ex fece olei & dimiſſi in vaſe
aeris vt ſumat de flore eius parũ cũ cera citri
na: & deforis liniaſ. ¶ Et frẽ ſunt empla fcã de
papauere cũ coriandro & ſolatro: & oleo ro. & al
bumine ou: & ex eo qđ reſolũit ex plũbo adu
uicẽ fricato cũ aqua coriandri. ¶ Et iterꝫ deco
ctio lentium ſumat & cluſterizetur cum ea. ¶ Et
iterum lac aſine & ſuccus arnoglo ſſe cõmixtum
& ſigillatum. ¶ Et quando adueniet ex vlceratio
ne fluxus ſanguinis adminiſtretur vnguentum
fluxus ſanguinis.

¶ De prefocatione matricis. Cap. xvi.

Et egritudo ſiliꝰ eſt epilepſie & ſyncope cuius initiũ eſt ex matrice: & puenit ad cõtactẽ fortẽ cordis & cerebri mediatione velaminis & renis & venarũ pulſatilium & quietarum. ¶ Quidam vero ſapientum medicorum dixerunt qꝫ non cognoſcitur cauſa prefocationis. ¶ Iterum cauſa in ipſa cum cõprehendit eſt qꝫ accit retentio menſtruoꝝ aut ſpermatis in adoleſcẽtibꝰ & viris potẽtibus in ꝺmis cũ ſint viri potẽtes & ꝺgentibus & vidua. ¶ Et fit puerſio eius qđ retinet inde ad frigus ſm plũs: & ꝓprie cũ accit vt in radice fit fcñ: & addit ei ſpiſſitudo & ſoliditas frigus aut ad frigus putrefactionẽ: & ẽ parũ. ¶ Et cognoſcit er ſoliditate eius ad qđ declinat in ſua cõplone. ¶ Cũ ergo inſpiſſat vnũ hoꝝ duoꝝ ante menſtrua corrupit corruptõe ꝑdita & declinat ad nãm vẽtoſam. ¶ Et accit due ſpes egritudinis: quarũ vna eſt egritudo officialis que in ꝺmis ꝓtegit matricẽ: quare ſpaſmat & ꝺpat in partibus ad ſuperiora: aut ante & retro: aut ad latus dextrũ & ſiniſtrũ ſm obediẽtiã mãe retẽte in venis: & non inuenit meatus: imo dilatat venas & ſpaſmat eas cũ dilatanõe quare doloꝛẽ facit. & qñq ſpargit in ſuba matricis & igroſſat eã. deinde ꝺpat eã. aut nõ ſpargit i ipſa: imo apat ipſas deinde corrugat ipſas: quare addit malitia aut puocat ſup ipm menſtrua alia: quare nõ inueniẽtia curium pducũ ad nocumẽtũ in mẽbris ꝓncipalibꝰ vtra nocumẽtũ plũs. ¶ Et qñq ꝺpat cã apanſ aut malitia cõplona in ꝺmis: & qñq̃ antecedit ꝺctio cã apanſ aut malitie cõplonis exiccantis: q̃re aũcedit opilõ oris matricis & orificioꝝ venarũ: deide accit retentio. & ſiũ due declinatões ad latera. ¶ Et ſcda eſt egritudo mãlis cã eo qđ facit ꝑcedere mãm retentã ad duo membra ꝓncipalia ex vapore malo venenoſo: q̃ re accit reſpiratio ſicut epilepſia & ſincopis. & qñ hec egritudo eſt fortior ſincopi pura tunc antecedit ſincopis ſicut debilius antecedit fortius. ¶ Et que ex eis eſt menſtrualis magis ſalua eſt q̃ ſpmatica. Spmatica ẽ mis ſit eius gñatio a ſan. & ꝓprie in mulieribus ante puerſionẽ: cũ eſt magis ſuſceptibile puerſiõis male q̃ ſanguis ſicut lac gñatũ a ſan. ſuſceptibilius eſt puerſionis q̃ ſan. ¶ Et qñq accit huic egritudini ꝓdita & multotiens accit in autũno, et qñq̃ ſunt periodi eius tardi. ¶ Et qñq accit oi die et frequentia eius eſt pua: quare nõ accit hmõi apud pũ cũ mortus ille ſit laborioſus: qñ mortus matricis tunc eſt filis ex oibus diametris: et eſt gradarus et nõ ſubitus: et eſt ad inferiora et eſt opõ nãe: et in ipſo non ꝑcedit vapor venenoſus ad mẽbra ꝓncipalia. ¶ Et deterior ꝑfocano mſicis é illa que deſtruit anhelitũ in eo qđ apparet q̃uſ ne ceſſarius ſit aliqs anhelitus. et forſitan apparet in eo qđ eſt ſicut lana carminata ſuſpenſa coraz anhelantis: et deſtruit ẽ ſenſum et motũ et aſſimulaſ mortẽ: & plũs illius eſt cã ſpermatis: et cã eius qđ de eo fcñ eſt: et ſequit eam in difficultate illa que anhelitũ deſtruit. Sed ſcmo: ea et minor eſt i gradu tertio que facit accidere ſpaſmũ et tetanum et ſincopim ſine nocumento in ratione et ſenſu.

¶ De ſignis. Cap. xvij.

Quando appꝛopinquat periodus huiſmodi egritudinis accidit diſtenſio et difficultas anhelitus et pulſus coꝛdis: et doloꝛ: capitis. et vt ſoquatur ſe cũ et debilitas diſcernẽdi: et debilitas et pigritia et debilitas i cruribꝰ et curuitas coloris et alteratio eius cũ quitate fixiõis ſup diſpõẽ ſuam.

Digitized by Google

¶ Et qñq; accidit ex putrefactõe calidi vapo/ris sitis. ¶ Et qñ addit in ea accit subitꝫ t p/mixtio rõnis t rubedo faciei t oculi t labij. t egrediunt ad exteriora. t qñq; claudit oculos t non aperit eos t debilitat anhelitus valde. Be inde abscinditur ſm plm. ¶ Et imaginat eger quasi aliqd eleuet ex pectine eius t accit stridor dentũ: t pcussio eor t motus inuolũtarij, ꝓpter corruptionẽ lacertor. t alterat dispõ eius t abscindit loquela. t difficilis fit intellectus eius qõ loquit. ¶ Deinde accit ꝑcipue ex ea que sperma/tica est syncopis t absentio vocis t attractio cruriũ ad superiora: t apparet sup corpus ros nõ cõis imo pus. ¶ Et qñq; resolvit ad vomitũ flegmaticũ purũ t dolorẽ capitis t dolorẽ ge/niculi t dolorẽ dorsi: t ad rugitũ t ad expulsio/nem humiditatis ex mrice. ¶ Et qñq; pducit ad peripleumoniã t ad finantiũ t apata dorsi t pectoris. ¶ Et pulsus fit in ea in primis tensus spasmosus rarus: deinde fit frequens absq; or/dine t ꝓpue apud casum virtutis t ꝓpinquita/tem mortis. ¶ Et fit vrina filis loture carnis: aut fit sanguinea rubea. ¶ Et menstrualẽ qdẽ figit retentio menstruor: t spermaticã significat elongatio spatij a coitu cum desiderio t castita/te. ¶ Et menstrualẽ qñq; ꝓsequit emberatio la/tus t corpus est grauius t sensus debiliores: t dolores oculorũ t colli t fe. Et accidentia que se/quunt retentionẽ menstruor pdicta sunt mani/festiora. ¶ Et cũ hoc humoris vnantis in san, apparet ossiũ t malitia sicut melici: ipse.n. facit accidere alienationẽ per cõitatẽ cerebri t synco/pim: t forte per cõitatẽ cordis: t destruit anhe/litum per cõitatẽ amborũ simul t per cõitatem diaphragmatis. ¶ Et flegmaticus est granior t quietior hꝫ accia. ¶ Et colericus ẽ acutior t magis incolumis. ¶ Spmatica vero incipit cum nocumento anhelitus t magnificat timor in ea magis qꝫ in mẽstruali. reliqua vero accia non apparent in ea. ¶ Et multotiẽs qdẽ accit ex hoc qꝺ obstructio tãgit mricẽ eius spasmosa cõmotio: t desiderij: quare descendit sperma grossum t sanatur. ¶ Et qñq; expellit illud ex obuiatõe suipsius t inuenit requiẽ. ¶ Et hꝫ ipa fit filis epilepsie in plibus iudicijs in hoc qꝺ su/bito accit ei inter ipsa hꝫ epilepsia distinguit re tentio eius qõ elevat ex mrice. t pectine: t qꝺ rõ non minorat valde t semp. imo in dispõnibus vehementibus valde. ¶ Et qñ euadit pfocata narrat plm eius qõ fuit i ea niſi sit maxima imo deterata. ¶ Et spuma non currit sicut est cursus eius in epilepsia difficili ex cerebro t si currit se dat egritudinẽ statim t non indiget qõ ab ea ex cuset t redeamus ad illud qꝺ m ostrauimus in ea. epilepsie de dria. ¶ Dria vero inter ipsam t apoplexiã est manifestior t qõ non cum sen/sus destruat in ea ſm plm integre t nõ fit gemi tus. ¶ Dria vero inter ipsam t lethargiã est qꝺ cum ea non est fe. nec pulsus est plenus vn/duosus: t principium doloris eius in capite: t est colos diuersus alteratus: t in lethargia est fi xus ſm dispositionem vnam.

¶ De cura. Cap. xviij.

Ilius qdem esse cuius cã est retentio menstruor: os vt regat si non est illic albedo superflua: t cã retentionis non est multitudo humiditatis viscose cũ flegma ex basilica t ex saphena: addendo in omni dispõne ex administratõe ꝓuocantiũ mẽstrua: t ꝓprie suppositoriũ acutorũ mordicantiũ os mrices t sunt sicut cordumeni t piper. ¶ Eu/forbium vero est valde forte in hoc faciens de/scendere menstrua statim. ¶ Et cõmotio oris mricis t priuum vulue eius est ꝓferens ei siue re tentio sit menstrualis siue spermatica ipsa. n. fa/cit declinare matricẽ ad inferiora t ad equalita tem. t ꝓparat mẽstrua ad ꝓuocationẽ. ¶ Et galla qdem est mirabilis in hoc. ¶ Et vine ex diurencis innuarie sunt. t ꝓprie que fiunt ex hei fin t fenugreco t semie lini t sanduco abrotano. ¶ Et aque thermarum vules sunt eis uterum. ¶ Et os vt fiat flomia ex basilica ꝑs que segt declinationẽ matricis. Si aũt non declinat ad latus: imo ꝺhitur ad superiora: tũc ibi superest vt flomes quãcunq; duarum vis aut ambas.

¶ Qõd si senseris humiditates plurimas tunc administra enacuanta eas sicut est hiera ruffi t theodoricon. ¶ Et iterum cum tu flomueris t euacuueris san. fortasse necessarium erit tibi post septimũ soluere ventrem cum hiera diacol loquintidos: t hierapigra. t qñq; erit necessa/rium vt iteres hoc super eam. ¶ Et fortasse erit tibi necessariũ vt euacues t in potu rubias pil lulas de tapsia: t pillulas feridas: deinde ponas ventosas post tres dies super dorsum t mirach. t qñq; super coxas t inguina. t subtilia regi/men. t calefac inferiora cum fricatione t vapo rationibus t vnctionibus. ¶ Deinde da ei in potu qõ sit sicut castoreum t myrrha cum aqua mellis t sagzenea: t diamarte: t diapipereon: t diacimini: t serapini cuz aqua auene: aut aqua faseolor rubeorũ. ¶ Et garyofili in natiui sunt iterum. ¶ Et de potionibus bonis est vt sum/matur cimini quantitas galle t detur in potu cuz aqua ruthe: aut aqua decoctiõis agnicasti. ¶ Et agaricum est valde bonum in hac egritudine qñ poratur cum vino. ¶ Et castoreum qñq; sanat integre. t silr blacte bizantie. t silr squilla: aut ace tum eius cum sodetur: aut oxymel eius aceto/sum. ¶ Aloes vero cum ex eo in potu sumitur est in eo sanitas. ¶ Et iterum detur in potu de eo pondus. 3. ij. aldeci in vino forti: t potus olei de herua est valde innatiuus. ¶ Et iterũ sumat in potu succum folior agnicasti cum vino t oleo. ¶ Et iterum sumatur pondus. 3. i. opopo nacis t iterue. 3. i. castorei: detur in potu cum vi/

Digitized by Google

no: est.n. tunatinum valde diurecicus. ¶ Et de emplastris & vaporationibus quecunq; subtiliat san. & faciunt cum colericum. ¶ Et de suppositorijs bonus est sagzence cum oleo de lilio quā tutas auellane & suppone collyrium ex aldeci cū vino. ¶ Et iterum sumanē storacis liquide vnc. iij. piperis thuris amborū. aā. vn. i. adipis anatis. vn. iij. se. vrtice. vn. iij. fiat ex eis ūcinium & supponatur. ¶ Et iterum administret ex cliste ribus & collyrijs factis ex eis que calefaciunt & puocant & soluunt ventrem. ¶ Si aūt cā eius est retentio spermatis: tunc op3 vt nupti tradatur & vsq; ad illam horam: op3 vt vtatur exercitio & exiccatiuis spermatis sicut rutha & calamento & se. almaru & electuario diacimino cum eis que sunt sicut decoctio de radicibus. ¶ Et op3 vt immittat obstetrix manus suas in vulnam eius. unctas oleo de lilio: aut nardino: aut laurino: & cōmoueat posteriorē & postā matricis motione plurima leui. & necessarium est vt associetur ei cum delectatōe dolor & fit sicut est dispō coitus. Ipsa. n. forsitan expellet spūa factum & sanabitur. ¶ Et sitr cum supponunt res mordicatiue cōmotionē facientes sicut sagzenea cum oleo laurino & sicut 33. & piper & cozdumen: sunt mirabiles i hoc. ¶ Et caue in huiusmodi dispōne flōnū: simo administra in hac diuisione que excitant caliditatē. & cura curatiue syncopis. ¶ Et confert ad illud & accidentia eius mala confectio nolata confectio iuamenti: qm̄ iuamentum eius est mirabile vehemēs. ¶ Et sagzenea & mithridatum & medicamen de musco & tyriaca. ¶ Et si timet de medicamine musci & mithridato cuius sit in eis cōmotio spermatis tamen confortato eozum quā facit cozdi & nāe ad expellendū resistit illi & vincit ipm: & serapinū & gariofili mirabilia sunt etiam.

¶ De regimine eius cum cōmoueri. Cap. xix.

Oportet vt fundat super caput oleum odoriferum confortatum & calefactum valde sicut oleum nardinum: aut oleū de ben. ¶ Et incipe ad faciendā cōmotionem predictam & propriē cum facientibus prurirum mordicatiuum. ¶ Et supponātur collyria predicta prouocatiua: & suppositoria trahentia matricem ad inferiora sicut galia: & olea odorifera sicut oleum de ben & sambacinum & sicut oleum albacahen & oleum de folio & reliqua olea odorifera acuta ad que declinat matrix: & cum hoc est in eis subtilitas & puocatio. ¶ Et similiter suffumiga eam subtus cū musco & xiloaloe: & suffumiga eam cum musco contrito super lapides ignitos. Et lane vel licia cum coloe & algalia. ¶ Et tene anhelitum eius & nares ipsius. ¶ Et move ad vomitum cum pena introitus in gutture eius: ipsa. n. inuenit cum vomitu requiem & leuitatem. ¶ Et face eam sternutare: & fac eam odorare fetida.

¶ Et fac adherere inferioribus eius ventositates plurimas attrahentes san. & matricem ad inferiora propriē super emunctoria & coxas: aut super illud quod est contrarium parti declinationis: si fuerit declinatio vt attrahatur matrix & san. ad inferiora. ¶ Et frica pedes eius fortiter ¶ Et fac adherere anchas eius & pectinē ipsius & coxas & crura & stringe eas ligando a superioribus ad inferiora. ¶ Et suffumigetur cum eis que sunt sicut oleum alrazazi: & medicine calide rubificantes in quibus sit qō sit sicut euforbium. & suppone ano eius sicut ea que resoluunt ventositatem & lini stomacum iterum cum eis & voca eam & cōmone. ¶ Cum ergo fuerit ei oīa illa & nō redit ei anhelitus eius tūc nectū ē vt effundatur oleum feruens super caput eius. Aut cauterizetur synciput eius si non fuerit excusatio inde. ¶ Et quandoq; euadit cum floborouna. ¶ Et caue ne eis des in potu vinum: quoniaq; aqua est ei conuenientior: & carnes grossas & ea que addunt in carne & spermate.

¶ De emoroydibus & bothor & morbo qui apparent in matrice & clauo. Cap. xx.

Quandoq; eueniunt in matrice emoroydes & accidit quēq; in ea sicut morum sicut dictū est in masculis. ¶ Et quandoq; apparent sup eam bothor diuerse quare quedam dicuntur alphasce: quoniam sunt similes capitibus alphasce: & quādoq; sunt albe. ¶ Et quandoq; apparent super eam bothor vt verruce: aut claui successione ragadiarum et successione apostematum durorum. ¶ Et non est possibile vt sanentur emoroydes nisi que ex eis sunt extra matricem. ¶ Et parū sanantur facte in pfundo. ¶ Et quandoq; sequitur illam cuius menstrua retinentur apparitio emoroydarū in ano suo et in eo qō apparet de matrice sua. nam speratur ep apertantur et mundificent: et fit cum eis securitas ab egritudinibus difficilibus quas facit retentio menstruoz. ¶ Et possibile est vt appareant emoroydes et similia illis in speculo cui opponitur vulua sm̄ modum quez diximus in. c. ragadiarum. ¶ Et cum impaumuntur in speculo non euacuantur quin aut appareāt in hora doloris et est hora retentionis menstruorum eius: et videant rubee dure: aut in hora quietis et videantur detumefacte: et illud est apud cursum eius quod currit ex eis de re nigra sicut fex.

¶ De curationibus emoroydaz. Cap. xxi.

Ste emoroydes non dolent nisi propter vehementiam inflationis earū et soliditatis earum: quare oportet vt linantur et preparent ad currendū.

¶ Ō si non linant per hoc et emoroydes non sunt lare ample non est excusatio quin administretur ferrum sm̄ modum quē diximus in administratione emoroydarū aut cū caldo

Digitized by Google

noto. ⁊ illud est cum sunt extra matricē. ¶ Cū ergo incidunt ponant sup incisurā attrimentū ⁊ alumen ⁊ corticem thuris: ⁊ que sunt filia illius.

¶ Cuius voluntas est vt fiat illud intromittat mulier in domo frā ⁊ incidat illud ex ea ipsa: ⁊ precipiat ei vt subleuet pedes suos ad parietē duabus horis: ⁊ faciat adherere dorso suo: ⁊ pectini ⁊ macerie sue pānos ipsos aquis stipticis infrātos niue. ¶ Et si forsan sanguis nō abscindatur tūc pone sup pectuné ⁊ sup dorsum ⁊ que sequunt ipm ventosas adherentes: ⁊ suppone lanā infusam in aqua decoctōis stipticoꝝ in qua sint dissoluta acatia ⁊ hypocistidos ⁊ lutū ⁊ filia. Et fiat vt sedeat in aquis stipticis. ¶ Et si fuerit emoꝝroydes late ample: tunc nō labores ad incidendū eas: sed administra sup eas exiccatiua fortiter retinēta sanguiné sicut sunt pāni infusi succo berberis: aut acetose: sup qō pulueriza sunt lutū ⁊ acatia ⁊ filia: ⁊ ligent extrema eius cum strictura ⁊ precipue vt dormiant sm figuraz seruandē illud qō suppositū est: ⁊ rege eam regie fluxus san. supfluī. ¶ Et de lenificatiōe earū est vt sedeat mulier in aquis qbus decocta sunt lenificantia sicut altea ⁊ camomilla ⁊ fenugrecus ⁊ se. lini. ⁊ melilotū. ¶ Et administra sup eas ex oleis sicut oleū de pice ⁊ de lilio ⁊ oleum de melliloto. ¶ Sedeat hñs eas in decoctōe fenugreci ⁊ lenificantiū cum aliquo oleo. ¶ Et sup ponāt pessaria fcā ex ysopo ⁊ nitro ⁊ resina.

¶ De carne addita ⁊ lōgitudine allaxic ⁊ aparitōe sicut ygga ⁊ rei notate fursus. Cap. xxiij.

q Quandoqꝝ orit in ore mīcis caro addita. ⁊ qñqꝝ apparet sup mulierē res que est sicut virga cōmouens sub cori tu. ¶ Et qñqꝝ aduenit ei vt faciat cū mulieribus sike qō sit eis cuꝝ qbus coit. ⁊ qñqꝝ est illud battarū magnū. ¶ Et fursus qdem est caro addita orta in ore mīcis que qñqꝝ plongatur: ⁊ qñqꝝ abbreuiat ⁊ non plongat nisi in estate ⁊ abbreuiat in hyeme. ⁊ sunima quidem medicoꝝ testificatur illud sicut Archigenes ⁊. H. ⁊ negat illud Hyppocrates medicus.

¶ De cura. Cap. xxiij.

v Irge quidem ⁊ albatara curatio est incisio post conuersiones eius super ceruicem suam. ¶ Et reeine ventres eius: ⁊ incidatur illud ex profundo ⁊ ex radice: vt non accidat fluxus san. ¶ Carnem vero aliam fortasse: possibile est curare cuꝝ medicinis corrodentibus carnem de illis que ādministrantur in capitulo suo. ¶ Et fortasse non est excusatio quin incidatur ⁊ tunc curre cursu emoꝝroydarum. ¶ Et fursus quidem ligatur cum filo ligatura stricta ⁊ dimittitur duobus diebus aut tribus: ⁊ fortasse minuitur dimissio eius ⁊ ita donec putrefiat ⁊ incidatur vt non nozetur cursus san.

¶ De aqua in matrice. Cap. xxiij.

Quandoqꝝ aggregatur in matricibus mulierum aqua ⁊ profocatur ea.

¶ De signis. Cap. xxv.

s Igna sunt qꝝ antecedit retentio menstruorum: ⁊ multiplicatur rugurs in ventre propre cuꝝ mouetur. Et ambulans accidit in ifermitatibus ventris apa molle. ¶ Et quādoqꝝ fit sicut hydropica ⁊ multiplicat cursus humiditatis aquose. ¶ Et qñqꝝ existimat qꝝ sit pgnās. ⁊ qñqꝝ ē vnitua eius in hoc vt puocet ab ea aqua pluruma subito.

¶ De cura. Cap. xxvi.

c Urando eius est vt administretur flōmia si indiget ea: ⁊ exercitū. ¶ Et vt faciat eam sedere in rebus puocantibus aquositatē fortis puocationis ⁊ res que administrāt in emptis hydropisis donec maturet. ¶ Deinde approximent ei puocantia menstrua cum fortitudine: ⁊ denē in potu puocantia vrinam. ¶ Et non est malū si diuersificetur diuersis hydropicoꝝ ⁊ cum collyriis puocantibus aquam ⁊ menstrua. Et suppositio eleboꝝ albi cōfert ei ⁊ extrahit aquā plurimam.

¶ De inflatione in matrice ⁊ cognitione eius. Capitulum. xxvij.

q Uandoqꝝ est ei prima in hoc vt eueniant inflatio ⁊ ventositas in matrice passio aut casus ⁊ sicut illud quare debilitat cōplō eius. ¶ Et qñqꝝ est difficultas prus ⁊ cōuersio oris mīcis: aut frigus facit ei supuenire opilōnē opilando os mīcis coartando ventositatē in vacuitate eius aut in vacuitate villoꝝ ipsius: aut in angulis eius. ¶ Et illa que est in vacuitate est debilioꝝ: deinde que est in angulis: postea que est in concauitate. ¶ Qñqꝝ fit fortis virtus retentionis ventositatis in matrice ⁊ villis eius vsqꝫ quo consequitur doloꝝ extensus ad pectinem ⁊ dilatatur in inguinibus ⁊ eleuatur vsqꝫ ad coxas ⁊ vsqꝫ ad diaphragma ⁊ stomacū. ⁊ vocem sicut est vox tympani ⁊ hydropisis tympanitis. ¶ Et quando qꝝ est permutabilis ⁊ adiacentur ei pulsio ⁊ pulsatio ⁊ punctio ⁊ punctura quam vaporationes cum virtutibus calidatis sedant ⁊ reditū reditu frigoris. ⁊ compressio permutat eam in rugitū ⁊ augmentatur cuꝝ ea pectenis ⁊ fortasse remanet hec ventositas ipatio vite. ¶ Et existimant quidam qꝝ dominium matricis super sperma resolut hanc ventositatem quasi non sit.

¶ De cura. Cap. xxviij.

c Onfert ad illud potus longodion ⁊ sagzenea in aqua radicum ⁊ se. post euacuationes materie facientis illud a corpore ⁊ a matrice cum eis que sunt sicut hierapigra propre. ¶ Et si chronica sit egritudo tunc cum eis que sunt sicut hiera archigenis. ¶ Et oleum alhelengi inunctum

Digitized by Google

est valde ad hoc. ¶ Et quęq; supponunt collyria et eis que sunt sicut bdellū t xilobalsamus t se. eius cū oleo nardino t oleo de ruta. ¶ Et quęq; embrocat cū oleo de ruta t oleo anenno. ¶ Et quęq; ponunt super mficem empla facta ex eis que sunt sicut ruta: t se. agnicasti t cymi num t centaurea t alberenge fsi. t sanfucus t musum t calamentum t casia t ameos t reliq; simra. ¶ Et quęq; fit vt sedeat in aquis in quibus decocte sunt medicine emplox pdictorum. t quęq; fiunt cum spēbus calidis. t quęq; apponūtur pectini t matrici ventose cum igne.

¶ De vēntositate mficis nō inflāte. Capitulum xxix.

Enu hūs cā q̄si fit res in ea in uolucra suspēsa t videt sepationem doloris permutari. ¶ De cura. Cap. xxx.

Ura est vt sumat omni die. 3.i. t. 5. de dyamarte cum. 3.i. cymini t sexta. 3. vnius masticis.

¶ Sen. xxij. de egritudinib⁹ in extremitate mēbrorum: que est duo tractatus.

¶ Tractatus. i. de eo quod accidit eis de nocumentis quantitatis t situs.

¶ De forma zirbi t duox siphac. Cap. i.

Ponet vt sciasq; q̄ sup ventrez post cutē sūt duo pānicult quorū va⁹ noiaf siphac t cōprehēdit intestina t calefacit ea sua spūsmalitie t venenositate: t cōprehēdit lacertos: t scōs est interior t noiaf berberon t noiaf rotundus: qm̄ q̄si singularis fit adeo qđ regit ipm est sic ipa sup quā sūt sume t addmōes molles t foramia: t punctaf desup velamina. t pcessio eī⁹ est supmo t ē sub titis sub cute vētris t pānículo et⁹. t adhereret ei duo extacerti vētris dexter t sinister adherentia vehemēti. ¶ Deinde punctaf post eos ambos velamina i prōb⁹ eius carnosus punctatione munōis. post punctationē suam cui stē post punctationē t solidtatē sube eius t ulta cōtinuatio est punctatio dilatata. ¶ Et rum ipsa cū continuaf epi est subtilis valde. t est ei in elevatione sua ad stōm t in reflexione sua descēdendo ab eo firmitudo cū oppositōe venax t arteriarū magnax fulpēsax cū eo t descendit subtus t fit zirbū. ¶ Et currit sup plm alberteró ab inferiori de subtilib⁹ lacertis dilatatus sup ventrē ruatea vna: t forsitan extstiaf q̄ sit pes eius pp continuationē ei⁹ t filitudinē suā cū eo in neruositate. Cum ergo singularis fit ab eo alberteró est subtilis texture valde t ille est alberteron vnus t subtili⁹ eius t punctipsius est apud epigloratē t ortū pānículi itrinseci t costax ex hoc pānículo. Et una mētū hmōi siphac est rep̄ē qđ est iter lacertos vētris t ileū na t stringē locum t phibē supfluitates ne cadāt in locis vacuis cū aditorio diaphragmatis qđ est posteri⁹: t cō punctē posteri⁹ intestina t viscera cū ea supfluitates cum prima sunt ad expellēdū qđ est in eis de fece t aq̄ hydropisis t vrina t phibere instationē vehemēte: t ligat viscera ligamento fortiter: et est in dorso sicut res una et lacerti oēs posterius sup carnē glodosaz q̄si substraram eis et ventis magnis et meatib⁹ punctatis iter ileū et stōm. ¶ Quidā vo dīt nō pranfit vt dicat q̄ in siphac sint gīa villox cōtextoriz p̄m partes notas villox q̄ sunt instra p̄tū crū nālū. Et istis qđ nō est pole vt dicāt illud in municis venax et vesice et mficis nisi de aliq̄ pānículox imo est cox⁹ singulare: et ista duo velamina tm tantum sunt viscerū cōcamtatis ileriozis. Cuiq; puenit ad pectinē fiūt in eis duo foramina stricta q̄si ipsa ambo sunt per que trāsit lūbare a dextra et sinistra in eis sepabilia donec fiant sicut due cute duox ouarum. ¶ Et sub duob⁹ velaminib⁹: est zirbū. zirbū qđ ē cōpositū ex duob⁹ pānículis: quox vn⁹ coopit alū iter qđ sunt arterie plime et vene pauciores eis. et figura ei⁹ ē sicut cutis: et ligatū cū stō et mesaraicis et cū colon. et eius pcessio est ex eo qđ descēdit ex superfluitate berbereon apud stōm et duodenuz: et eo quod ascēdit ex superfluitate eius et apud pectinem. Primū ergo qđ occurrit de ventre est cuns. Secunde sub ipsa est panniculus primus et noiaf aggregatio eox mirach: deinde sunt lacerti. ¶ Postea berbereon: deinde zirbum: deinde intestina.

¶ De ruptura et his q̄ assimulant ei. Cap. ij.

Ruptura fit p̄ solonē pānículi a singularitate sua et casum fissure in eo quē penetrat cox⁹ qđ fuit cōprehēsus in eo ante cassurā: aut ppter dilationes stricture in meatu: aut solutiones. Et cū accidit illud taliter q̄ quādo incedit penetrās pueritad testiculos noiaf rainex et hernia qđ aurē est pter h noiaf noie cōtanis hernia testiculi t varices eius et durities ipsius. Et durities qđē soliculi testiculorum cadit in zirbo. ¶ Accidit enī quādoq; vt dilarentf duo foramina predicta pp debilitatem eox: aut dirumpaf et egrediaf qđ sequitur eadem humiditate glutinosa: aut humorosa: aut mollificativa aut ppter aditoriz ex percussione: aut motu: aut casu: aut retentione spermatis mori: et prohibiri ab expulsione aut a cessione mulieris sup virū: aut labore anhelit⁹ in coitu. et ppter sup repletōē: et fitr coitus sup nauseam facietate et aggreganone vetositatis et egestionis in vētre: quare descendit aut zirbū: aut velamē et intestina: et ppter monoculū. qm̄ ei⁹ est soluti⁹ nō ligatū: aut humidita es que effudunt ad extra expulsione nāe. aut gīantur ap ad eos ppter frig⁹ ipsox et puersionē sanad aq̄itatē. et forsitan accit ei pānículus. ppius. et q̄q; est ppter humiditatē sanguinē et feculēax vbi est cā ei⁹ pcussi o: aut casus aut vētositas inflatiua. ¶ Et q̄q; confert curatio cum ferro.

Digitized by Google

¶ Et quandoq; nascit illic caro addita ⁊ qñq; ingrossatur oss̄eū aut iduratur ex apate aut pinguedine q̄re assimulant ramici ⁊ nominant hernia carnis. ⁊ qñq; similr in inguinibus. ¶ Et qñq; inflatur vene eius ⁊ nominat hernia varicosa. Et qñq; mollificat mollificatione vehemēti absq; ruptura: q̄re plongatur ⁊ assimilat hernie iterq;. ¶ Et qñq; accidit ruptura sup testiculos ⁊ puenit apud inguina. ¶ Et qd̄ est supra ea in sumine est maloꝝ accñtium ⁊ in duobus emūctoriis. ⁊ illa q̄ accit supra sumē est parūp raro ꝑm cōparationē ad alias: qñ ille locꝰ sustē tatꝰ est lacertus ⁊ qd̄ sub eo est tuet erremutatibꝰ lacertoꝝ. Et qñq; accit sumini angⁱⁿ ⁊ ē de gñe rupture iterū. ¶ Et omne qd̄ est ex ruptura super sumē est malꝝ accñtium q̄ꝫ sit pue additionis. ⁊ nō dolēt in pnō: qñ expulsuꝫ i ea sunt intestina minuta ⁊ sunt exꝑssa coartata ⁊ coarctant fecem ⁊ euomit ea: ⁊ est de genere ileos ⁊ inquietudine eius ⁊ angustia ipsius: verū illa q̄ est subꝰ est magis susceptibilis dilatatiōis ⁊ magis incedēs in additiōe ⁊ nō dolet in principio. ¶ Et scias q̄ ramex intestino ꝝ ⁊ zirbi est egritudo fortis difficilis q̄ꝫ sit pua. ⁊ ramex aq̄ est egritudo facilis ⁊ si sit magna.

¶ De signis. Cap. iij.

Ignū aūt cōe rupturis est additio apparēs ⁊ sentitur inter siphac intrinsecū ⁊ inter nirach. ⁊ addit eius appetio apud motum ⁊ cōprehēsionē anhelitus. ¶ Et qⁱ? q̄ est ꝓpter dilatationē nrar̄ signū est q̄ apparet paulatim i osseo absq; motu laborioso ⁊ vociferatione ⁊ alijs ⁊ est ramex testiculi. ¶ Ꝺ aūt est ꝓpter illud qd̄ ē supra ē ꝓpter disruptionē peritonei ⁊ nō ꝝfert et exiccatio. Et signus ejus que est ex intestinis penetrāntibꝰ in scissuraz est reditio eius cū velocitate cū resupinat ⁊ sensibilitas rugit⁹ ⁊ ꝓprie cum premit. ¶ Illa ꝺo que fit ex zirbo ⁊ siphac sigt aduēnus eius paulatim ⁊ est ad pfundū cū equalitate in situ: ⁊ nō sentitur in illa ramice rugit⁹. ⁊ ꝑm plm est quātitatis parue in quātitate, pfunditatis. ⁊ quādoq; egreditur totaliter ⁊ habet quātitatē magnam: ⁊ est difficilis sanatiōis sicut hernia intestini. verū eius tact⁹ nō est diuersus a tactu hernie intestini ⁊ vēositatis. ⁊ reditio eius q̄ est ex intestino ⁊ zirbo difficilior est q̄ꝫ ventose. ¶ Et ramex quidē aque cognoscit per tactū ⁊ tēsionez ossei ⁊ per splendorē ⁊ lenitatē. ⁊ ipsa uerū nō redit ⁊ nō ingredit. ¶ Et hernie vētose cognitio est quoniā inflatio vētosa manifesta est. ⁊ vētosa quidē redit absq; cōpressiōe plūa ⁊ dolore: ⁊ quādoq; redit in dispōne: ⁊ resupinatio nō facit ea velociorē redit⁹ q̄ꝫ hora alia. Judicium nāq; ejus in resupinatiōe ⁊ nō resupinatiōe sic ē cū nō sit grauitas ei neq; lubricitas. Sed in ea q̄ est ex intestinis est diuersum qñ est apō resupinationē facilior parū. ¶ Et qñq; accit ex eadē loꝛes vehementes ꝓpterea q̄ oss̄edit osseum ⁊ quādoq; cōprimit testiculū. Et carnosē signuz est q̄ est in ipso osseo nō intra ipsum ⁊ est cum duritie ⁊ grossitie ⁊ diuersitate vie. ⁊ qñq; est extra ipsum et grossitie ⁊ diuersitate duri ⁊ nō lar burtis. ¶ Hernia ꝺo varicosa cognoscit ex venis repletis ⁊ ex corrosione vrinali in eā cum mollificatione testiculoꝝ ⁊ prohibitione a cursibus et motibꝰ ⁊ illa que est in arterijs tactus cuz digitis comprehendit. et illa que nō est in eis imo in venis nutrientibus illa membra nō comprehēdit tactus.

¶ De cura. Cap. iiij.

Egimē q̄ dē vlc habētibus rupturā: est dimittere repletionē et dimittere motū ꝑm et salꝰ et tactissum subitus et coitū et deteriorē illaz dispōnuz est illa que est sup repletionez. ¶ Et opꝰ vt dimittat cibos inflatiuos: et nō multum vtatur potū aquet et dimittat oēs res mollificātes ita q̄ etiā balnea: et cū comederit resupinet et sit cū sedet ꝓstinctus circa rupturā et apud coitus ꝓprie: et sit coitus eius apud lenitatem vētris eius. ¶ Et scias q̄ intrētio in curatiōe rupture est cōsolidatio scissure si possibilis est: aut ꝓseruatio eius ne addat et exiccatio eius qd̄ mollificatum est et dilatatum. et reductio eius q̄ delectēdit in ipsa si est zirbū aut intestinū. et resolutio eius qd̄ aggregatū est in ea si est aq̄ aut vētositas. et phibitio māei q̄ extendit eā. et si nō resoluit prepatio fiat in eius ēxctione. Simplⁱ? ꝓsolidatio scissure aut ꝓseruatio eius vt nō addat fit cū medicis glutinatiōne faciētibꝰ ꝓfortātibꝰ in qbus ē stipticitas. ⁊ ꝑtio magis est scissura mior: est ꝓsolidatio facilior. et qñq; fit una ⁊ ea cū cauterio. Et eⁱ? exiccatio fit cū medicis resolutiuis. et reductio eⁱ? qd̄ delectat fit cū stricturā et ligatura. vez resolꝰo eius qd̄ aggregatū est fit cū emplis faciētibꝰ hydropisis et q̄ sunt eis silia. Et phibitio māei fit cū eūone eq̄one cibi. Et eius exctio sit cum medicinis adurentibus cum fortitudine et opatione ferri.

¶ De curōne rupturaz intestini ⁊ zirbi. Cap. v.

Jē aboꝝ descēsio ad osseū posis est cor reductiove sit difficil ex cōparationē reductiōis aboꝝ i ruptura que ē de sup. Illud n. fit facile cū resupinatione et q̄ꝫ cōpressiōe cū manu. ¶ Ꝺo si addatur ruptura icipiat i deficēdo illō qd̄ dilatatuꝫ ē ꝓp hūditatē. et adunādo qd̄ scissū ē. et igenieē in ꝓsolidatione eius. ¶ Et cū fit inobediens ad redeundum fiat vt eger sedeat in aqua calida et emplastret ruptura cum lenitiuis. aut vaporet cū pāno calꝺo tādu donec redeat: deide stringatur superpositis medicinis aggregationē facietibus. et dimittat tribus diebus et fit resupinatus. et sit stricturā cū involutionibꝰ quadratis et involutionibus prepatis ad aggregandum labia scissure. et qñq; cauterizat ꝑm hāc strictura et prepationē. ¶ Et nō admīstrent involutiōes

Digitized by Google

ſpice quoniam ipſe dilatant maxime vbi neceſ
ſaria eſt cõſolidatio. ¶ Et non oportet vt ap
proximet huic rupture ferrum oino. ¶ Et me
dicine que bibunt q̃bus iuuank habẽtes ruptu
ram ſunt ſaxzenea ⁊ decoctio nucis cupreſſi ⁊
proprie in quib⁹ diſſoluta ſunt ſaxzenea ⁊ dya
cimnũ. ¶ Et op3 vt adminiſtrenk in ea empla
ſtra que ſuper ſciſſurã adminiſtrank poſtq̃ ag
gregata ſunt labia ſciſſure ⁊ tracta ſũt duo ova
ad ſupiora ⁊ expleta eſt reductio eius qõ deſce
dit. ¶ Et de iſtis emplis eſt illud qõ fit ex ſaui
na ⁊ nuce cupreſſi: ⁊ cupreſſi folijs. Ipſa enim
ſunt radices emplaſtrorꝫ ſuper plm iuuamẽtu
quorꝫ eſt cõuenientia. ¶ Et de emplis cõuenié
tie eſt illud qõ fit ex bdellio ⁊ dragagãto ⁊ gum
mi arabico ⁊ glutino piſcium ⁊ glutino corio
rũ ⁊ tuberibus ſiccis ⁊ carnib⁹ cancrorꝫ ⁊ roſis
cum capitibus ſuis ⁊ oibus ſtipticis ⁊ maſtice
myrto ſicco ⁊ mes excoriacatis ⁊ alteid ⁊ folijs
altee de mecha ⁊ alumine tameni ⁊ ſumach ⁊
fructu tamariſci ⁊ magra ⁊ cẽtaurea ⁊ aloe ſe
megemo. ¶ Deſcriptio alia emplı̃. Rx. ammo
niaci ⁊ thuris ⁊ aloes ſemegenij ⁊ dabac oium
aã. 3.ij. bdellij pondus. 3. acatie ⁊ ſarco. ambo
rum aã. 3.i. teranꝰ in mortario ⁊ madefiãt in pn
cipio noctis cum aceto: deinde terank in mane
cum aliquãtulo ſauine ⁊ imbibak ex eius cotũ
⁊ ponak ſup locum ⁊ ſtringak ligando. Empla
ſtrum lene. Recipe maſticis ⁊ ſarcocolle ⁊ thu
ris ꝓtes equales ⁊ aggregenk in vino de paſſis
⁊ liniak ſup pergamenũ de pãno ⁊ ſtringatur.
Et ſimile illi eſt illud qõ fit ex aloe ⁊ glutine ⁊
thure. Et iturũ ſumatur nux cupreſſi ⁊ thus ⁊
acatia ⁊ balauſtie ⁊ ſarcocol. ⁊ ſan. draco. ⁊ liniũ
⁊ myrrha ⁊ galle ⁊ ſauina eq̃li menſura ⁊ terã
tur bene ⁊ cõficiank cũ gũmi ⁊ fiat vt adhereãt
ouo: aut in quocũq̃ loco fiat ruptura donec ca
lant. Emplaſtrũ bonum qõ quandoq̃ conſoli
dat rupturam infantiũ. Recipe corticũ grana
torum pondus. 3. x. gallaꝝ imaturarũ. 3. v. deco
quank cũ vini ſtipici vn. v. decoctõe vehemẽti
⁊ reducank untestina ad ſupiora ⁊ embrocet lo
cus cũ aqua frigida ⁊ iuſcetur hoc emplaſtrũ
⁊ non ſoluak niſi tranſacta hebdomada: aut in
omnibus. x. dieb⁹ ſemel. Emplaſtrũ mirabile
ſumãtur maſticis coricis thuris nucis cupreſſi
⁊ myrrhe ⁊ gluttinum piſcii ⁊ ſarcocolle oium
partes equales diſſolnatur gluten cũ aceto vi
ni: ⁊ aggregentur cuz eo medicine: ⁊ fiat ex eis
emplaſtrum. ¶ Et forraſſe ſufficit in fantib⁹ em
plaſtrum ex fitex balauſtis ⁊ pſillio ⁊ radice li
lij ſilueſtris. Et forraſſe ſufficit tibi vt facias em
plaſtrum cum lenticula aque que eſt de genere
herbarũ naſcentium in aqua. ¶ Et forraſſe ſuf
ficit vt liniantur eoꝝ rupture cum bdellio diſ
ſoluto in vino ⁊ oleo ſambacino aut cum caſto
reo ⁊ proprie quando eſt aquoſa. ¶ Et iterum
forraſſe ſufficit cum ſauch de oideo.

¶ De ruptura aque. Cap. vi.

q Elandoq̃ euacuak aquoſitas eius cũ
bezel gradato. ⁊ quãdoq̃ euacuatur
cum emplaſtris extrahendo aquoſi
tatẽ: ⁊ poſt illud q̃q̃ fit cum ferro ⁊
medicinis acutis calefacientibus illud quod fe
quit ruptura et ſiphac: quare ꝓſtringitur ⁊ nõ
deſcẽdit aquoſitas. ¶ In opatione ꝺo que fit
cum bezel ⁊ flobotomo op3 vt eleuenk teſticu
li ad ſupiora ⁊ elõgentur valde ab oſſeo poſtq̃
obliquatus eſt pecte ⁊ pars eius vt elongentur
ab infirmo ⁊ vt reſupineꝰ ſup lectũ aut ſup locũ
in q̃ ſedẽt hoies: ⁊ fiat vt ſedeat ancilla a dextra
eius extendens ꝺgam eius ad ſuperiora. De
inde flobotomet cũ flobotomo lato: ⁊ caue ne
flobotomes aliqd de commiſſura ſed de dextra
parte aut ſiniſtra: deinde ſcinde ſugiẽdo cõmiſ
ſurã ⁊ ſtude tãdiu donec deſcendat tota aquoſi
tas ⁊ euacues eam: deinde tibi ineſt electio ſi ti
mueris reuerſionem ⁊ repletionẽ eius poſt tẽ
pus vt reuteres curanonem ſi volueris cum be
zel. ⁊ ſi volueris cauterizabis ⁊ cauteriuz fit hoc
modo. ſume ferrum ſubtile in quo ſunt vicini ⁊
igniatur ſicut ignit cauterium ⁊ liga teſticulos
quãto lõgius poſſibile eſt a locis ⁊ reuolue cau
terium ab oſſeo ita vt nõ inueniat teſticulũ ⁊ in
ueniat oſſeum ⁊ alteriteron ⁊ conſtringat ⁊ ca
lefaciat ipſum q̃re non ingrediatur ipm aqua
poſt illud. ⁊ ꝙ dilaret meatũ: eſt enim meli⁹: de
inde cura crũſtas ⁊ cõſolida: ⁊ forraſſe icidis ex
beriteron aliquid: deinde cauterizа ipſum ⁊ po
ne ſuper ſciſſuras ſtiptica ⁊ prohibe egrũ pota
re aquam. ¶ Emplaſtra ꝺo ad ramicem aque
ſunt ex genere emplaſtrorꝫ hydropiſis ⁊ ſpleniſ.
⁊ ſicut ũ ſumak ſtaphiſagria ⁊ cyminũ ⁊ aggre
gentur cum paſſis rubeis enucleatis aggrega
tione facta cũ cõtritione: ⁊ fiãt ſicut vnguẽtum
⁊ empleſt cuz eis. Et iterũ ſumak piper ⁊ grana
lauri et baurach et cera et oleum antiquũ et fiat
ex eis vnguẽtũ ⁊ empleſt cũ eo. Et iterũ ſumak
cinis querc⁹ ⁊ ꝓficiak cũ oleo ꝓfurato cũ deco
ctioni et empleſt cũ eo. eſt. n. iuuaniũ valde. et
ſumank nitri. 3. xxx. et cere vn. vij. olei. vn. vi. et pi
peris q̃ñ bonũ eſt et granoꝝ lau. q̃. lxxx. fiat ex
eis emplm adherẽs. Et bdelliũ arabicuz ſanat
teſticulos et q̃q̃ reſolvit ramicẽ aq̃ pueroꝝ.

¶ De cura rupture vẽtoſitatis. Cap. vii.

r Egumen in hoc eſt vt deuiter iflatura
et olerib⁹ et granis: et repletionẽ ſup
flua pducẽtẽ ad rugitũ et ad malu
tiã digõnis. et porum vini mixtu et vi
nũ crudũ inflatiuũ et ſumat in potu medicinas
reſoluẽtes vẽtoſitatẽ ſicut dyacimnum et ſaxze
nea et trifera magna: et totũ illud cũ decoctiõe
gal ãge. ¶ Cõfectio ad eos bona. Rx. folioꝝ ru
the ſicce et yſopi et eymni et ameos et ſe. agni
caſti: et baurach et calamẽti oium ꝓtes equales
et epithimi quantuz omnia: cõficiantur cũ mel

Digitized by Google

le. Et fiat emplastrum cū ruthā et cymino et calameto et agnocasto ⁊ acoro et bac. lauri: et sanguco. ⁊ cera ⁊ storace. Et sint olea quibus fit iunctio sicut oleū de costo ⁊ sambacinū ⁊ oleū nardinū. ppzie. ¶ Et fiat vaporatio cū resolutiūb⁹ vētositaté ꝓdictis multotiēs. ⁊ qñ fortior fit dolor: admistrent collyria facta ex melle ⁊ nitro ⁊ serapino ⁊ opoponaco ⁊ cymino ⁊ se. ruthe ⁊ folijs ru. ⁊ castoreum. ſ. omnibus aut quibusdam eorum ꝑm necessitatem. ¶ De cura ramicis carnis ⁊ varicose. Cap. viij.

c Curatio cor est curatio apatū duror: ⁊ multotiēs qđ sufficat in ramice varicosa iunctio cū vnguēto basilicō ⁊ adipibus lenibus ⁊ medullis.

¶ De augmēto vmbilici. Cap. ix.

q Cādoqz accit in vmbilico augmētū qđ est ꝑz semitā rupture note. Et qñqz est ꝑm semitā hydropisis ita vt aggregef in illo loco solo hūiditas aut vētositas. ¶ Et qñqz fit cā vene aut arterie facientis currere ad ipsum san. ⁊ qñqz fit cā apatus duri: aut additione carnis sub cute.

¶ De signis. Cap. x.

i Ideo q est cā egressiōis zirbi aut itestini signū est qꝫ color corpis ē color ipsi⁹: ⁊ si loc⁹ diuersus ꝓpe i ruptura ex intestinis. Et associat rupture ex intestinis dolor: qđā ⁊ occultat cuz ꝓmit vt occultet. Et qñqz occultatur cū rugis: ⁊ addit ei admistratio mollificantiū. ſ. ex balneis ⁊ iunctione ⁊ motus magnitudine. Et illud qđ est ex humiditate nō reducit cōpressio ⁊ est lene cui⁹ ḡnitaté non alterat cōpressio facta cā occultatiōis. Et est color eius color corpis. ⁊ qđ est ex vētositate est leuius ⁊ min⁹ expellēs ḡ illud quod est ab humiditate. Et est ei somnus tympani ⁊ vox: ⁊ qđ est ex sang. est sanguinei coloris ⁊ nigri. ⁊ qđ est ex natiuitate carnis: aut duritiei est graue durū cuius occultatio nō est sicut occultatio alioruz.

¶ De cura. Cap. xi.

a Dillud qđ ē ex aptiōe vene pulsatil ⁊ nō pulsatilis: aut vētositate curādū nō op3 laborare: qꝫ si laboraueris ad illud ꝓficer te vt labores ad icidēdū ⁊ suendum. Reliquoz aūt curatio est vt facias egrū surgē ⁊ ꝓcipias vt ei extēdat vētrē suuz ⁊ retineat anhelitū suū tādiu donec appeat augmētuz: cū ergo apparuerit fac in circuitu eius circulū vt fit disiunctū: deinde resupina eū nō sup circulum post sepationē ei⁹ cū uncino. ⁊ fac aptionem sup mirach solū: ita vt nō accipias qđ sub ipso est: ⁊ introduc in eo acū cū filo, talr vt nō obuiet corpori sub ipso: deinde pfora tali pforatiōe vt discoopiat ab eo qđ est sub mirach solū. si ergo ē sub eo itestinū expelle itestinum ad iferiora: ⁊ si est zirbū extēde ipm ⁊ icide lacertū: deinde sue ocū disruptū cū simul oppositis duris extensis ad inuicē ⁊ stringe ipm sup alchati ⁊ sue eum ⁊ dimitte simplicitū. capita ꝓsiderādo vt cadat ad lacertū: ⁊ ꝓsolida residuū: ⁊ studeat vt ꝓsolides ita vt profude remaneat ⁊ nō ꝓcederes ad exteriora ita vt sit non fedū. Ventosi aūt regimen itez est albezel ⁊ incisio ⁊ consutio post illud ꝑs modum qui dictus est. ¶ De gibbositate ⁊ ventositate gibbositatis. Cap. xij.

g Gibbositas est remotio spodilū: aut ad anteriora dorsi aut ad anteriores partē. ⁊ est gibbositas anteriozis quādam nolant arcuationē. ⁊ qñ accidit cum cōtrate ossium cassi nolatur ꝓcauatio ⁊ arcuatio: aut ad exteriora dorsi est gibbositas posteriozis: aut ad lar⁹ ⁊ dicat contorsio. Et cause eius aut sunt ꝓmitiue sicut ꝓcussio: aut causa ⁊ que currūt cursu eorum aut corporee ex humiditate aquosa salsa lubrificatiua mollificās figamenta: aut humiditate limosa: ⁊ que fit plm ab humiditate salsa est torsio aut ad anteriora: aut posteriora. Et qñqz fit gibbositas ꝓpter vētositatē aliquā ꝓcurentē facientem gib. aut apa aut extura extēdentē tunicas i ꝓte sua. Et multotiēs declarat apa per san. egredientē cū solutione vētris signtē maturationē aparis ⁊ ei⁹ eruptionē. ⁊ multotiēs est illud apa duruz. ⁊ qñqz fit ꝓpter spasmū ligamētoz ⁊ est pauci casus ve locis iterfectiōis. ⁊ totū illud aut est cā cōtratis spodilū plm nūero ⁊ ꝑm ḡdationē: aut non est tta. ⁊ gibbositas qđ ⁊ ꝓprie illa q̄ est ad iteriora ꝓstringit locū sup pulmonē: ḡre facit accidē malitiā anhelit⁹. Et qñqz accit in infante. ꝓhibet pect⁹ incidē in dilatationē ⁊ amplificationē sui. ḡre diuersificāt mēbra anhelit⁹: nocumēta constringētia sup ea anhelitū. Et pp illud dicit hyp. cui aduenit gibbositas ex asmate aut tussi aūt ḡ expuat ipse mouk ⁊ illud iō qñ figt pmutationem māei faciētis eas ambas ad spodiles. ⁊ facit accidē i eis extura forte appentē euenietē a mā grossa: ⁊ si nō esset ei⁹ egritudo nō accidēt ab ea gibbositas: ⁊ cuz infra sit non fit prepatio pectoris vt dilatet pulmo: ḡre retinet anhelitus: imo op3 vt malus fiat anhelit⁹ ⁊ pducat ad perditionē. Et infantib⁹ quidez accit gibbositas ⁊ ventositas gibbositatis qñ cibanf ante horam ḡ obrem ingrossanf hūores ⁊ declinat ad spodiles ⁊ subtilianf crura hūus gibbositatē propter illud qđ facit gibbositas de oplatiōe quorundam meatuū ⁊ vie in q̄ penetrat cibus.

¶ De signis. Cap. xiij.

s Signa facte a causis ꝓmitiuis sunt causus causarū. ¶ Et signū facte ab humiditate est signū forme ⁊ tactus: ⁊ qꝫ locus parū exuccat oleum cū quo inungit ⁊ tarditas eius in exuccādo ipsuz ⁊ antecessio regiminis humiditatis. Et signū facte ab apositemate est tactus loci ⁊ dolor ei⁹ pūgitiuus ppzie ⁊ fe. habēti eam antes. Et signum

Digitized by Google

facte a ficcitate est figtio ficcitatis corporis ⁊ to
leratia fc.acutarū ⁊ eūonū ⁊ velocitas exicca
tionis olei ⁊ vehemetia ipsius ficcitatis.

¶ De cura gibbositatis ⁊ ventositatis facien
tis ventositatem. Cap.xvij.

Humide qdē ⁊ficce curatio ē cura pa
b ralysis ⁊ spasmi humidi ⁊ spasmi sic
ci in necessitate eūonis ⁊ diminutio
eius ⁊ qualitate administrandi em
plastra ⁊ embrocas ⁊ que sunt ei filia. ¶ Et ca
non medicinarū eius que non est cū ficcitate est
vt sint stiptice vt stringant ligamenta que mollu
ficata sunt ꝯ obdē inclinate sunt ꝑ ondules: ⁊ ca
lefactiue vt ꝓfortent ea: ⁊ resolutiue vt ꝓstringā
tur humiditates mollificantes aut aduuātes
ad mollificandō. nā cū cadit sufficienna sunt sti
ptica pōt esse vt ꝓfortent ligamenta. Verū cum
non resoluit mā ꝑtransit vt pmaneat ad mēbrum
aliud. ¶ Et emplīm q̄ pmutat ad pedes ⁊ fa
cit in eis accidere paralysim ⁊ filia ꝑm mām in
subulitate ⁊ grossitudine sua. ⁊ ꝑm pmutationes
eius ex imbibitione aut infusione paulatim fa
cta: ⁊ cum antecedut mūdificatio non est malus
vt stipticis. Et qñq̄ aggregant stipticitas ⁊ ca
lefactio ⁊ resolō in reuma sicut aggregant in nu
ce cupressi ⁊ folijs eius ⁊ folijs lauri: ⁊ calamo
aromatico ⁊ aluminari ⁊ enula. ¶ Et qñq̄ ꝓpo
nit medicina ex stipticis frā ficatro. ⁊ acana ⁊
balaustijs cū calis calefaciēb⁹ sicut bacca lau
ri ⁊ castoreo ⁊ folijs oleandri ⁊ acoro. ¶ Olea
vero ꝓferentia ei que est humida sunt olea rerū
calidarū stipticarū sicut cupressi ⁊ oleus rute. ⁊
indiget emplis ḧnibus medicinas resolutiuas
forus resolōnis sicut sunt folia oleandri ⁊ corus
⁊ castoreū ⁊ rute: ⁊ ex oleis oleū de ruta ⁊ oleū
de castoreo: ⁊ oleus de piretro ⁊ eufor. fem ꝑm
hunc modū: distrē pant piper ⁊ castoreū ⁊ pire
trum ⁊ pulpa colo. ⁊ eufor bii ⁊ assa in oleo ru
tino ita vt ꝑ.vn.i. medicinarū sumat vn.i. olei:
deinde moret sub sole ⁊ colet post duas hebdo
domadas ⁊ remouent sup ipm medicine ⁊ fiat
illud multotiens ad minus octies. ¶ Et admi
nistret medicamen forte ad illā que est ex hu
miditate ⁊ ad ventosam. ℞. sauinā ⁊ sehā ⁊ am
moniacū ⁊ nuc. cupressi ⁊ piretrū sanlucū ⁊ eor
dumen ⁊ gnārū ⁊ castam. decoquant cū aqua
decoctōe optima ⁊ fundat desup de oleo quā
tum est aque medietas ⁊ decoquant ⁊ iterentur
aliquotiens ⁊ ꝓjciant in eo castoreus ⁊ eufor
bium ⁊ sauina cōtrita ⁊ administret: ⁊ in ipso
qdē est ꝓfortatio mēbri ⁊ carminatio ventosita
tis ⁊ resolō humiditatū extranearū grossarum.
¶ Emplīm ad gibbositates ex ventositate. ℞. sto
racis liquide ⁊ costi ⁊ calami aromatici ⁊ sauī
ne olium. aā. vn.i. eufor bij. ʒ.i. olei nardini quan
tum necesse est. ¶ Apost aūt cura est cura apa
tis difficilis maturatōis ⁊ eruptōis ⁊ resolōnis
ppte apatibus duris. ¶ Rememoratio em
plastrorū ad gibbositatē humidā. emplīm bonū.
Sumant acorus ⁊ enula decoquāt in aqua cu
pressi ⁊ emplastret ex eis locus. ¶ Emplīm con
ferens humide ⁊ ventose ex eis simul: sumant
enula ⁊ sauina acorus ⁊ coquant in vino donec
in decoctione dissoluant ⁊ dissoluat cū eis bdel
lium donec fiat sicut vnguentū ⁊ administrent.
Et qñ non valent curatōes cuꝰ eis que bibunt
⁊ emplis: aut silibus administret ceuterū vt re
moueat mollificatio ⁊ indureatur locus.

¶ De varicibus. Cap.xv.

Sit dilatio venarum in crure ⁊ pede
c pp multitudinē eius qō descēdit ad
eas ex san. ⁊ plīm san. ē melicū: ⁊ qñq̄
est san. mundus non melicus ⁊ qñq̄
est san. grossus flegmaticus: ⁊ quocūq̄ mō sit ē
sanguis in quo nō est putrefactio: ⁊ si nō salua
bit cū eis pes ab vlceratōe ⁊ apatib⁹ malignis.
Et plīmus qdē accīt cursoribus ⁊ viatoribus
⁊ onera portantibus ⁊ corā regibus astantib⁹.
Et multotiens accīt pp egritu. acutas: qñ ex
pelluntur mā illic in illis qui ex predictis ad eas
sunt ꝓparati. ¶ Et qñq̄ accīt incipiendo sicut
accīt dolores tunc curaruꝰ incipiendo: ⁊ accīt
ḧnibus splenē ex ꝓdictis multotiens. ⁊ iste va
rices nō suscipiūt curationē. Et qñq̄ incidūt ⁊
accīt ex incisione earū extenuatio mēbri pp pri
uationē deferentiū nutrimentū. Et accīt illis
que est eis sunt melice cuꝰ incidunt ⁊ ꝓhibent
egritu. melice ex melia. Cū aūt est san. mundus
⁊ eradicant aut auferunt nunc nō timet q̄ acci
dat melia ⁊ multotiens qdem putrefit illud qō
est in varicibus ⁊ perducit ad vlcera.

¶ De elephantia. Cap.xvi.

Sit additio in pedibus ꝑm modū q
e accīt in venis varicuꝰ: ḡre ingrossat
pedē cū eqlitate sua: ⁊ qñꝫ fit pp ḧnō
rē melicū illud qdē ē plīm. Et qñq̄
fit pp ḧnōrē flegmaticū grossū. Et qñꝫ accīt ex
cāis ex qb⁹ accīt varices ⁊ ex san. bono cū pꝫ
discēdit: aut nutrit eo pes nutrimēto aliquo: aut
est in pmis rubeus: deīn niger. ¶ Et cā eius ē
vehementia replōnis ⁊ ēt debilitas mēbri ꝓpter
multitudinem caliditatis ⁊ vehementiaꝫ attra
ctionis eius propter vehementiaꝫ caliditatis in
flāmate ex motu ⁊ adiuuāt ad illd dispones ad
iuuātes ad varices. ¶ De signis. Cap.xvij.

Discernit vnaquēq̄ ex suo simili per
d coloreꝫ ⁊ regimen antecedēs. ¶ Et
melica est grauis rēdens ad caliditā
tem. ⁊ illa que rubea est: est magis in
columis ⁊ nigra ⁊ flegmatica est ad lentitatem
declinis. ⁊ qñq̄ festinat melica ad scissionem ⁊
vlcerationem. ⁊ sanguinea nota est.

¶ De cura varicum ⁊ elephantie. Cap.xvij.

Elephantia quidem maligna est que
e parum sanatur. ⁊ oportet vt dimittat
cū dispōe sua si nō addit. Vō si pucit

Digitized by Google

ad vlcerationē ꝛ timēt corrosio non est aliquid nisi vt incidat radicaus. Cum ergo succurrit ei in principio sui pōt esse vt phlebeat cum cōnibus ꝛ ppriecum vomitu laborioso ꝛ cū eo qđ exhit flegma ꝛ melliam. ꝛ flōmia si indiget ea: deinde administrent stiptica sup pedē. ¶ Cuz aūt ꝓfirmat parū sperat gr phlebeat. ꝛ si sperat scias gr sūma curatōis sperate huius egritudinis est assiduatio in curatōe ꝛ administratio resoluentū fortū. Et dr gr allatran ꝓfert ei inunctū ꝛ linitū. ¶ Regimen vero varicū est qm̄ oz eūet corpus ex venis manus: ꝛ eūent melia ꝛ humores grossi ꝛ rectificet regimen: ꝛ deuitet oē ingrossatiuū ꝛ deuiter motus laborioſos ꝛ stationē longā. deinde puent ad istas venas: ꝙre flōma eas ꝛ exhe totuz qđ in eis est de san. melico ꝛ fac flōmiā in fine saphene: deinde assiduefaci oi pauco mūdificatione corpis cū eis que sunt: sicut hiera pigra cum aliquātulo lapis lazuli. ꝛ assiduet sup eam quātū pose est. ꝛ assiduet potū epithimi i aqua casei ꝛ dimittat motum oino. ꝛ vtat ligatura sup pedes cum in stitis ab inferiore pte ad superiorē. scalcaneo vsq; ad genu. ¶ Et cum hoc administra epithimata stiptica ꝛ ppriepost mundificationē cuz flōmia ex manibus ꝛ pedibus ꝛ venis ipsis. Et cinerē caulis aut oleū ɔ oliuis puluerizata desup tamariscо ꝛ lupinos decoctos epithimando: ꝛ embrocando cum aquis eius ꝛ simus capraꝝ ꝛ farina fenug. ꝛ se. raphani ꝛ se. rute sunt huiꝰ ginis ēt. ¶ Qđ si non vz aliqd nisi incisio scide carnē ꝛ fac apparere vitē. ꝛ scinde eas in longitudine sua ꝛ caue ne scindas eas latitudinaliter aut ex transuerso. ꝙre fugiant ꝛ noceant. ¶ Cūq; feceris illud exhe totū qđ in eis est ex san. Et oz vt facias currere ex eis illud qđ pose est currere deinde mundifices illud sciendo in longitudine. ¶ Et qñq; exhunt cum acu ꝛ incidunt penitus. ꝛ oz tunc vt eradicenk: ꝛ si non: nocebūt: ꝛ melior exitio est cum cauterio. Cauteriuz. n. melius est q̄ incisio: ꝛ non ls vt exhant nisi rubee non nigre. in nigris vero fiat illud qđ deseri ptimus ꝓius de mūdificatōe. ¶ Et qñq; accit vt non sanet vlcus dum non ad vltimū puenit in mundificatōe ꝛ nō cucurrerūt adhuc humores melici ꝛ grossi. ¶ Et oz post incisionē rexitionē ꝛ cauterium vt deuiter illud qđ gñat humorem melicū. ꝛ assiduet mundificationē corporis ita vt nō gñet supfluitas melica: quare fiat reuersio egritudinis si fuerit māei uer ad ipsam non stricti: ꝛ moueat qđ fuerit ꝓsueti motus a pedibus ad mēbra que sublimiora sunt q̄uis in aptōe ꝛ scissione sit timor. ¶ Et cuz non expellit ad mēbra villius puenit ad mēbra sublimiora. q̄obrē rectius est vt non apat neq; fiat in eis aliqd nisi post mundificationē vltimam. ¶ Et forte assimilant nodi elephantie. quare erratur in eis. verum nodi tanguntur cū feritro: sed elephantia est sicut diximus.

¶ Tractatus.ij. de doloribus horū membroꝝ.

¶ De dolore dorsi. Cap.i.

Dolor dorsi fit in lacertis ꝛ chordis ītrinsecis ꝛ extrinsecis dan
d sis cum dorso. ꝛ qualitercūq; sit aut accit pp frigus cōplōnis ꝛ flegmatis crudi: aut pp multum dinē exercitij vel laboris: aut pp multitudinē coitus. ꝛ qñq; fit pp cās gibbositatis cum nondū ꝓfirmata est: aut pp cōitatē quorūdā viscerū sicut fit pp debilitatē renū ꝛ maciē eoꝝ ꝛ pp replōnē vehementē vene magne posite sup dorsum: aut pp cāmi aparis: aut vulnus in cāna pulmonis. ꝛ qñq; fit in medio dorsi. ꝛ qñq; fit pp cōitatē mēicis sicut fit cum appropinquat descensus menstruorum aut prefocatio matricis. ꝛ cum sunt signa partus dolor fit dorsi. ꝛ iterum quandoq; est ex signis crisis.

¶ De signis. Cap.ij.

Dlum qdem qui est ex frigore ꝛ qui
i est ex crudo humore deambulatio ꝛ exercitiū sedant ꝑm plus. ꝛ est eius in ceptio paulatim. ꝛ qñq; sentit cuz eo frigus. ¶ Et fcm̄ a labore ꝛ onere rei grauantis ꝛ filibus ꝛ a coitu sigt anteceſſio rei illius. ¶ Et factus cā renū est apud alchati: ꝛ debilitatur cum eo desideriuz coeundi. ꝛ fit cum vna cāꝝ renū notarū. ¶ Et fcm̄ cā calitatis pure significant inflāmatio ꝛ mordicatio cum lentitate ꝛ pulsatōis ꝑuatōe. ¶ Et fcm̄ cā replōnis venarū sigt extensio doloris in dorso cum caliditate ꝛ inflāmatio ꝛ pulsatio ꝛ replō corpis. ¶ Et fcm̄ pp cās gibbositatis sigt ea que docuimus in.c. eius. ¶ Et dolores qđē dorsi: aut egent in curuatione aut erectione. ꝛ indigentes incurvatione sunt illi qbus est cā spasmus ex apate dorsi: aut alijs ex causis gibbositatis. ꝛ indigentes erectione sunt illi in qbus nō est neciū q̄ diuerificet reductionē anhelitus ex incolumitate lacertoꝝ a reclinatōe retro ꝛ incuruatōe a non facientibus dolorem. ¶ Et cum manus inuenit dolorem tunc causa est in dorso. ꝛ si non inuenit tunc causa est in ventre.

¶ De cura doloris dorsi. Cap.iij.

Portet vt redeas in ea ad curationes
o doloꝝ iuncturaruz quas dicemus ꝛ curationes gibbositatis ꝛ ventositatis facientis gibbositatez: nā via vna est. ¶ Frigidus vero inquātū est frigidus oportet vt curet cuz ebibitis ꝛ emplis ꝛ vnctōibus predictis in.c. ꝑteritis. ꝛ inquātū est illic crudus humor oz vt fiat eūo cum eis que sunt sicut hiera de pulpa colloqn. ꝛ pillule feride. ¶ Et factus a labore ꝛ filibus oz vt curet cum cibo bono ꝛ vnctionibus ꝛpatis ꝛ oleis tepidis. ¶ Et factus a coitu cura est cura eius qui debilitatus est a coitu. ¶ Et factus cā renū curatio est cura debilitatus

Digitized by Google

licatis renum. ¶ Et facit causa repletionis venarum plurime cura est flebotomia ex curuatura genu etiam. ipsa enim in dispositione sedat cum ꝛ proprie cum sequuntur inunctiones ex oleo ros. ꝛ similib⁹. ¶ Et facit causa gibbositatis curatio est cura gibbositatis: ꝛ quoniā pluriū ei⁹ quod accidit ex dolore dorsi non accidit nisi ꝓpter frigus aut propter debilitatem renuꝫ tunc oportet vt fit plurimum curationis ex parte eorum. ¶ Et nos quidem iam compleuim⁹ sermonem in curatione renum. ꝛ cōpleuimus iterum sermonem in calefactione dorsi in capitulo gibbositatis. ¶ Verum de curationibus proprijs dolorum dorsi frigidorum est administratio olei de euforbio solius. ¶ Et de potionibus expertis ad ipsum est tyriaca dyatesserō: aut oleum de lxerua cum aqua apij. ¶ Et vt dibat infusionem ciceris nigri ꝛ acori multotiens cum .iij.ʒ. butyri ꝛ ʒ.i. mellis. ꝛ vratur hoc quatuordecim diebus. ¶ Et confectio asparagoꝝ ꝛ assiduatio eius est iuuatiua valde. ¶ Et pillule soluentes habentes hunc dolorez qui sunt frigide complexionis sunt pillule fetide. ¶ Emplastra ꝺo sunt hoc modo: naz emplastratio cū oleādro sanat eum qui antiquus est. Et emplastratio cū eis que sunt sicut oppoponacū ꝛ bdellium ꝛ serapinum ꝛ enula ꝛ ammoniacum ꝛ castoreum ꝛ euforbium sigillatum. ¶ Et compositio cū oleo laurino ꝛ oleo rutino ꝛ oleo de storace ꝛ oleo de lxerua iuuatiua est valde. ¶ Et de vnguentis sunt oleum de euforbio ꝛ oleum de costo. ¶ Et oleo de lilio inest proprietas mirabilis. ¶ Et melius quidem est vt calefiat dorsum in primis fricando cum panno aspero: deinde inungatur comprimendo.

¶ De dolore ilij. Cap. iiij.

c Sit prorim⁹ huic ca. ꝛ plurimum ei⁹ est vero sus flegmaticus ꝛ appropinquat ei cura eius. ¶ Et de curatione propria ei est vt sumantur fenugre. ꝛ granoꝝ arasced ꝛ seminis apij ꝛ ameos ꝛ zinzibe. ꝛ cinamomi partes equales: serapini quātum omnia: fiant ex eis pillule vt auellane ꝛ administrentur. ¶ Quod si fuerit propter apostema in membro aut in eo quod cōmunicat ei tūc curatio eius est illa cura. ¶ Et parum quidem fit propter malitiam complexionis calide ficce aut cum materia nisi fm semitam cōmunitatis membrorum vrine ꝛ intestinoꝝ. ꝛ signum ꝛ cura in hoc manifesta sunt.

¶ De doloribus iuncturarū ꝛ eis que cōmunicant podagre ꝛ sciatice ꝛ alijs. Cap. v.

c Causa patiēs in his egritudinibus est membrum suscipiens ꝛ causa efficaꝫ sunt complexiones ꝛ materie male.

¶ Et causa instrumētalis est dilatatio meatuum naturaliū accidētalis. ꝛ aut ex creatione: aut euētu. cōplexionū nō naturaliuꝫ quas accidere facit motus ꝛ vacuitas. ¶ Et raritas accidētalis: aut ꝓpter creationem sicut est in carnibus glādosis. Amplius distinguamus vnāquāq; harum diuisionum distinctione aliqua. ¶ Membruꝫ itaq; suscipiēs est causa vt eueniant iste egritudines: aut ꝓpter debilitatem sui propter malitiam cōplexionis cōfirmate ꝛ proprie frigide: aut propter debilitatem sui in creatione sua non ex parte complexionis. Aut propter vehementiam caliditatis ꝛ proprie cui⁹ accidit per motuꝫ ꝛ per dolores ꝛ per causas extrinsecas sed hec diuisio non fit longinqua a diuisione cōplexionali: aut causa sui situs sub mēbris alijs ꝛ vbi ad ipsum currunt medicine per naturam ꝛ propter hoc multiplicantur in pedibus ꝛ anchis. ¶ Causa autem efficiens: aut est complexio corporis totius: aut in membro principali inflammans: aut infrigidans congelans aut exiccans: constringens ꝛ proprie cū ei commiscetur humiditas extranea. ¶ Materie ꝺo aut sunt san. singularis: aut san. fracus: aut san. colericus: aut sanguis melācolicus: aut est flegma singulare: aut vehementia crudi: aut singularis: aut humor compositus ex flegmate ꝛ colera. aut aliquid ex genere colere: aut ventositaꝫ irretita. ¶ Et plurimum quidem fit a flegmate cum colera: deinde a crudo: deinde a sanguine postea colera ꝛ raro fit a melancolia. ¶ Et cause diuisionū huius sunt cause quedaꝫ preterite. ¶ Et catarri. Et cozze sunt ex causis eius: ꝛ curatio colice fm hunc modum in quo confortantur intestina et expelluntur superfluitates cōsueras ꝛ non suscipiūt eas: quare expelluntur ad extremitates. ¶ Et de causis eius iterū sunt cibi generantes genus faciens euenire dolorem illum materierum: ꝛ paucitas digestionis ꝛ tranquillitas ꝛ quies ꝛ diminutio exercitij: ꝛ coitus pluribus: ꝛ frequentia ebrietatis: ꝛ retentio euacuationum consuetarū san. menstrui ꝛ ani ꝛ aliorū de illis quoꝝ iam consuetudo cucurrit ex flebotomia: aut solutione venuris ꝛ est dimissa. ¶ Et iterum exercitium super repletionem et coitus super repletionem ꝛ cibū ꝛ vinum plurimuꝫ in ieiuno ante cibum. ipsum nāq; ledit neruos. Et humores crudi cum retinentur in corpore: deinde non euacuantur per naturam in egestione ꝛ vrina neq; per arte: non est longinquū qn eueniat faciant dolores iuncturarum si expellātur ad eas partes si remanserint ꝛ putrefiāt. ¶ Cū aūt natura expellit eos in egestione ꝛ vrina tūc inuenis cum eis vnam grossam semp nō subtilē crudam. q̄re tūc forsitan fit securitas ab eorū malitia. ꝙ si non ita fuerit erit vnuꝫ eoꝝ que diximus. Et si aduenerit ad ꝯ materias crudas motus iuncturarum laboriosus: aut percussio: aut casus: aut addiderunt in debilitate virtutum ꝛ vigilie debilitātes virtutes ꝛ trahentes materias ad ipsum ꝛ fiant penetrantes sua ꝓprie

Digitized by Google

ste euenient dolores iunctur̃ar̃: t horum gdē humor̃ plurimum est supfluitas digōis secūde t tertie. ¶ Et aptiores ad hoc vt in eis multiplicentur: ista sunt senes: t habentes egritudines cronicas: t conualescētes cum non regunt cum rectificatione: t illud ideo qm̃ eorum virtutes debilitant a digōne bona t ꝓprie cum sunt curati sedatione absq; euone sufficiēti t expulsione vltima. Et non quidē multiplicant dolores in iuncturis nisi qm̃ ipse sunt magis vacue q̄ reliqua membra t pluris motus t debilioris complexionis t frigidioris, t sicus earū in extremitatibus est longinquius a regie primo. Et multotiens quidem inuisceant mātra iūcturas t fiunt sicut gypsus t proprie que ex eis sunt crude. ¶ Et multotiens oritur sup iuncturas eor̃ caro t ꝓprie inter digitos: q̃re contorquētur digiti t ꝓstringunt t fit dolor fortis qñq; t sedatur qñq;. t plurimū quidē huius nō fit nisi in habentib⁹ cōplexiones calidas. Et plurimū quidem oritur caro cum mā est sanguinea. Et plurimū quidē illi cui accidūt dolores iuncturarum accidit in primis podagra. Et dolores quidē iuncturar̃ sunt ex summa egritudinum que hereditant plurimus quoniam sperma est fm complexionem generatus. Et multotiens quidem fit curatio doloris iuncturarum t confortatio earum t expulsio materieus ab eis cā ad perfectionem: quoniam ille supfluitates que cōsuete sunt superfluere t peruenire ad iuncturas perueniunt ad membra principalia t si nō trahuntur ad iuncturas currūt alibi faciētes cadere habentem eas in timore. Et aptiora ꝓpa ad hoc vt in eis eueniant dolores iuncturar̃ t podagra sunt ver propter morum san. t humorus in eo: t autūnus propter malitiam humoris t digestionis t antecessionem dilatationis poroꝝ in estate: t ex calore qui fortis fit in die. Et cum succurritur doloribus iuncturarum in primis cum apparent fit eorū cura facilis. q; si cō firmetur t consuescant proprie illi qui generati sunt ex humoribus diuersis non curantur. Et quando apparent varices in habentibus dolorem iuncturar̃ t podagram est eorum sanatio per eas. Et de habentibus dolorem iuncturarum quidam sunt qui sibi supponere eos facūt propter malitiam sui regiminis, t de illis sunt sup quos euenire facit eos corruptio formē mēbrorum eorum t dilatatio meatuum venaruꝫ eorum: t generatio humor̃ malorum in ipsis propter malitiam complexionis mēbroruꝫ radicalium. Et quandoq; cōmouent dolores iūcturarum in febribus t eorū eleuatio sicut ipsi quandoq; euenunt in febribus. Sciatica ꝙo est de summa doloris iuncturarum t est dolor qui incipit a iuntura anche t descendit retro ad coxam t quandoq; extendit vsq; ad genu t ad calcaneum. t quanto plus ꝓlongatur spacū eius additur eius descensio t fm materiam in paucitate t multitudine sua: t quandoq; ꝓtenditur vsq; ad digitos t extenuantur ex eo pes t cora: t in fine eius delectatur cōpressione: t deambulatione pauca super extremitates duorum digitor̃: t fit ei difficilis incuruatio t equatio erectionis: t quādoq; resolutur in ea natura t innatur per id. t quādoq; perducit ad dislocationem extremitatis noxe eius: t est gementē fm veritatem. Dolor ꝙo anche: t est ille in quo est dolor fixus in ancha: qui non descēdit nisi cum permutatur ad sciaticam. ¶ Vultotiens accidit autem ex debilitate ꝓsequente a causa sectionis sup dura t causa percussionis cōsequente causa t causa assiduatiōis equitādi: t sunt cause eius ille cause: verum plurimū fit ab humore crudo. ¶ Et multotiens ꝓmutatur a doloribus matricis chronicis t remanentibus tpe longo ita vt sint. x. menses. Et quādoq; fit a materijs calidis t permixtis etiam: t a replenone venaꝫ anche ex sanguine t ab apostemibus intrinsecis in pfunditate locoꝝ. veritatem nō apparēt ꝓpter profunditatē suam sicut apparent apostema reliquarū iuncturarum. ¶ Et dicit qui habet dolorē anche t apparet in coxa eius rubedo vehemēs quantitate trīū digitorum non faciens ei dolorē t accidit ei in ea ꝓrit⁹ vehemens t desiderat olera moritur in. xxv. ¶ Et omne quidē mēbroꝝ in quo est dolor iuncture macrescit t extenuatur. ¶ Et dolores qdez iūcturarū sunt qui ꝓter sciaticam t podagram cū curant t eradicant eorum materie non redeūt velociter. Sciatica ꝙo t podagra cū curantur t eradicantur earuꝫ materie sunt ex eis que redeunt velociter. q̄libet ex causa. t illud fit ꝓpter situm membri. ¶ Et iste quidem egritudines sunt ex eis que hereditant ꝓprie podagra. ¶ Et mā quidem sciatice plurimus est in iuntura t procedit ex ea in nervo lato t cuꝫ dolet ꝓparatur effusio materierū ex toto corpore desup ad ipsam ꝓter materias coartatas in ꝓncipio rei. ¶ Et quandoq; accidit vt non sit in iūctura imo in nervo lato. t multotiēs quidē multiplicat humiditas musculosa in pyride q̄re mollificat ligamentū qō est inter additamentuꝫ t pyridē quādoq; dislocatur ancha t ante illud accidit dispō inter firmitudinē t dislocationē t est vt sit velocis exitus t velocis redit⁹ inquieta valde. ¶ Et sciatica quidē est de vehementioribus doloribus iuncturarum. t cauterū securitatem facit eius. ¶ Podagra ꝙo ex summa dolorum iuncturaruꝫ erutēs qñq; incipit a digitis. s. a policibus. t quandoq; incipit a calcaneo. t quandoq; incipit ex lateribus pedis. t qñq; incipit a latere eius: t dicūde cōmunicat: t qñq; eleuat ad coxā: t qñq; apatur: t vt vt nō sit illud in chordis t nervis imo in ligamentis t corporibus quib⁹ ꝓpinent iūcture deforis fm

Digitized by Google

ꝙ dixit. ℭ. ⁊ propter hoc non accidit vt perue-
niat dispositio podagri cozis in doloribus suis
⁊ apostemanibus ipsorum ad spasmū omnino.
ℭ Et ex eis que accidunt habentibus podagrā
est vt prolongentur ossea testiculorum ipsorum.
ℭ Et podagra quidem colerica attrahit mor-
tem subito ⁊ propere apud regimen plurimuz.
ℭ De signis. Cap. vi.

i Illud qđ opz te cognoscere de causis
harum egritudinum per signa in pri-
mis est dispō simplicitatis cōplōis
aut cōpōnis eius cum mā. ℭ Et sim-
pler quidem cuius est parūper ⁊ raro ⁊ fit in ea
dolor sine graūedine ⁊ absq; inflatione ⁊ nō est
alteratio coloris neq; signum materiei. ℭ In
materiali vero illud qđ de ea in primis oz te co
gnoscere est genus materiei. ℭ Et via cognitio
nis eius est aut ex colore loci: aut ex colore apā-
tis eius cum dolore: sicut fit in humore crudo:
⁊ ex tactu: aut est frigidus: aut calidus: aut infla
matus: aut ꝑm ꝙsuetudinē: aut ex accīdibus do
loris an sit cum inflāmatione vehementi ⁊ pul-
satione: aut cum inflāmatione equali. ℭ Et ten
sione aut cum tensione tm. ℭ Ziut ex eis qbus
iuuatur ⁊ cum qbus sedatur dolor si non errat
existimatio: tunc. n. existimat ppea ꝙ frā sunt ei
ꝓuenientia ꝙ mā sit calida. ⁊ non accidit existi-
mationi eius vt erret nisi pp additionē doloris
apud infrigidationē inspissantem existimans ꝙ
mā inspissata sit frigida. Ziut errat per sedationē
doloris apud resolōnē: ⁊ existimat ꝙ mā sit fri-
gida ⁊ est calida que resoluit. ⁊ resoluit ⁊ sedat
dolor eius imo opz vt ꝓsideres oīa illa. ℭ Ziut
ex hora doloris ⁊ additione eius. aut est in va-
cuitate ⁊ replōne. ℭ Et ex dispōne incipiente
ad apā ⁊ tarditate in eo: aut priuatione apātis
oīno: quare sigt humores malos subtiles calī-
dos: aut cōpositos ⁊ sunt inter viscosum ⁊ hu-
morem crudum purum. ℭ Et ex dispōne grā
uitans: grauitas in materijs subtilibus de qui-
bus poossibile est vt aggregetur plurimuz vice
vna est plus. ℭ Et quandoq; cognoscit in plu
ribus horis ex vrinis illud quod vincit super
ipsam. ℭ Et ex egestione an vincens super eaz
sit colerica res: aut mucosa. ℭ Et cognoscitur
quandoq; ex etate ⁊ consuetudine ⁊ ex regimi
ne precedente in comestis ⁊ edibilis exercitio ⁊
requie ⁊ ex contrarijs eorum ⁊ cōmunitate cō-
plexionis reliqui corporis. ℭ Et mām quidez
sanguineam sigt rubedo loci si non est vehemen
tis profunditatis: aut non est: aut non apparet
adhuc. Et sigt ipsam tensio vehemens ⁊ repul
sio ⁊ pulsatio ⁊ grauitas ⁊ pterituū regimē: ⁊ qđ
scitur de dispōnibus corporis sanguinei ⁊ fortas
se est corpus grossum arteriosuz pingue. ⁊ est
in sciatica sanguinea dolor extensiuus longus
similis longitudinis quaz floboronia statum se-
dat. ℭ Et materiam colericam significat cali-
das vehemens que ledit tactum cum parūitate
quātitatis in egritudine ⁊ parūitate graūedinis
⁊ tensionis ⁊ parūitate rubedinis ⁊ declinatio-
ne doloris ad illud qđ apparet de cute ⁊ tran-
quillitate eius ex frigore ⁊ qđ preterijt ex regi-
mine ⁊ relique sigtiones quas diximus: ⁊ dispō
sitio corporis colerici. ℭ Et mām. flegmaticaz
sigt ꝙ non alterat color: aut alterat ad plūbei-
tatem: aut est illic paruz inflāmationis: ⁊ adhe
rentia doloris: ⁊ priuatio signoz sanguinis ⁊ co
lere: ⁊ ꝙ forma sit incessio doloris in latum. ⁊ qđ
corpus non est carnosum. imo est adipe plenū:
⁊ sigtiones note huius cōplōnis que preterite
sunt. ℭ Et mām melicā sigt doloris occulta-
tio ⁊ parūitas tensionis ⁊ paucitas inuamenti
cum curatione ⁊ attenuato loci: ⁊ non est in eo
mollities neq; claritas coloris: ⁊ qñq; tēdur ad
tenebrositatē ⁊ sigt ipsam cōplō viri ⁊ dispōsi-
tio splenis eius ⁊ appetituz suppliuus ⁊ regimen
ipsius preteritum ⁊ reliquę sigtiones quas in-
nuimus in cognitione cōplōnis melancolice.
ℭ Materiā vero colericam sigt caliditas vehe
mens cum re que est quasi pruritus cum nocu-
mento vehementi ab eo in quo est calefactio et
iuuamentū ab eo in quo est infrigidatio ⁊ stipti
citas quedam. ℭ Materiam vero ventosam si
gnificat tensio vehemens absq; grauitate. ⁊ si-
gnificant ipsam permutatio doloris ⁊ regimen
ventositatis generatiuum. ℭ Materiaz autem
permixtas significant tensio vehemens ⁊ pauci
tas iuuamenti cum curationibus caliditas ⁊ frigi
dis ⁊ diuersitas horaruz in quibuz iuuatur. Iu-
uatur enim aliqua medicina vna hora: ⁊ hora
alia cum ea que illi cōrario est. ℭ Et plurimū
quidem accidit hoc accidens corporibus cali-
de complexionis aut colerice nature que vtun-
tur regimine infrigidante humectante generati
uo flegmatis ⁊ humoris crudi ex cibis ⁊ mor-
bus super replexionez. quare permiscentur duo
humores: ⁊ expellitur ex eis quod grossum est:
propterea ꝙ submersa ipsum subtile sanguine
um ⁊ colericum ad iuncturas. ℭ Et horuz qui
dem plurimum iuuantur ⁊ quiescunt dolores
per compressionem subtilem cum manibus plu
ribus: quoniam humor resoluitur ⁊ maturatur
per eam: ⁊ iuuantur cum vnctionibus tempera
te caliditatis cum quiete. Horus enim prohi-
bet a maturatione.
ℭ De curationibus doloruz iuncturarum ⁊
podagre ⁊ sciatice. Cap. vij.

c Cum cognoscitur quod causa est com
plexio simplex facile est ipsius regi-
men. Multo tens nam; est inflam-
matio pura absq; apostemate: quare
sufficit permutatio complexionis. Et mātus
quo indigetur est euacuatio colere simul ⁊ san.
ℭ Et similiter quandoq; est congelatio ⁊ fri-
gus doloren faciens: quare sufficit permutatio

Digitized by Google

complexionis.ꝛ maius quo indigetur est euacuatio flegmatis vt calefiat sanꝫ.ꝛ multoties quidem est siccitas exasperans: quare necessaria est humectatio sicut scis. ¶ Cum autem causa est in eis materia: tunc oportet vt prohibeatur qđ effunditur per attractionem ad contrariū ꝛ per minorationem ꝛ conforetur membrum vnđ suscipiat ꝛ resoluatur quod iniunctum est vt nō patiatur: ꝛ redi in omnibus illis ad canones vniuersales. ¶ Et si fuerit sanguis aut cum dominio san. oportebit vt administres flobotomiā ex parte contraria: ꝛ si fuerit cōmunis iunctuꝝ corporis tunc ex vtrisq; partibus flobotoma simul. ¶ Deinde administra vomitum ꝛ p prie quādo dolor est in inferioribus. Dominus enim magis iuuatiuus est ei q̄ ventris soluto. ¶ Deinde administra solutionem ventris: tm cape a re forti si non prohibet priuatio maturitatis ꝛ grossitudo māei q̄ facilis sit incolumio: ꝛ gradatio cōuenientior: deinde sequere cum solutiuis mundificātibus ꝑm gradationē. ¶ Et sunt de hominibus qui describunt miniū cum faculi post facile ꝛ sigillant cū forti post maturationem. ¶ Et rectius quidem est in hoc si materia est subtilis colerica festinare euacuationem vt videtur maturatio: ꝛ si est grossa non est malum p̄mittere quod eam subtiliet ꝛ maturet: ꝛ p̄pareꝫ ipsaꝫ ad hoc vt expellatur ad partem euacuationis. Et tu iterum alleua cum solutione subtili. ¶ Et si materia fuerit composita fac vt solutiuum ꝛ emplastrum sint composita: ly tamen melius sit vt blande tracteur in p̄ncipio: ꝛ non fiat flobotomia. ¶ Flobotomia.n. accrescere facit humores ꝛ facit eos currere in corpus ꝛ non extrahit illud quod necesse est vt extrahatur: ꝛ similiter non fiat euacuatio: ꝛ assiduetur aqua ordeiosq; quo maturatio appareat. ¶ Si autem repletio exigit vt fiat expulsio tūc fiat cum eo quod facit ascellare semel aut bis. ꝛ ex eis que bibuntur sicut aqua enduie ꝛ solatri cum cas.fi.ꝛ clysteribus ꝛ sunt rectiora. ¶ Cuꝫ aūt declinare incipit: tunc non declinet ad illas ꝛ euacua quoniam forte posset mouebit humores a locis suis ad egritudinem. Et attende crises.ſ. que fit in die.4.ꝛ.6.ꝛ.9.ꝛ hora crisis melior est.14. ¶ Et si possibile est vt cesses ab euacuatione vsq; ad maturationes ꝛ sis contentus embrocis cum aqua frigida ꝛ calida ꝛ tepida ꝑm canones predictos in.c. embroce fac: incipe ab aqua frigida. ¶ Epythimata vero calida ꝛ nar conica omnia sunt nociua. Calida quidem propter attractionem: sed narcotica propter congelationem ꝛ cruditatem. ¶ Et iterum epithimata infrigidantia grossum faciunt crudum ꝛ mortificant subtile prolongant etiam egritudinem. ¶ Et aqua quidem calida nociua est eius quoniam humectat iuncturas. ¶ Et oxymel ꝓpter suam acerositatem non est magni iuuamenti.

¶ Et semina fortia sicut fe.feni.qñq; adurūt superfluitatē ꝛ puertūt eā in lapidetatē. ¶ Cūq; cōpleā maturitas tunc euacua cum eis que sunt sicut hermodactili ꝛ buzeidē ꝛ pillule eorum ꝛ intende cum facilitate ꝛ incipe iterū ꝛ epithima cum eis que sūt sicut herba que nascāt in fluuijs ꝛ silia. Et caue ne in potu des in primis nisi me dicinā debilē: qñ ipsa mouet mām ꝛ non facit currere aliqd de quo sit curandum: imo forte subtiliat mās ꝓgelatas alias ꝛ facit eas currere ad mēbrū. ¶ Expedit ei qui vult sumere medicinam vt primo mane sumat ꝛ tardet cibū: deinde sumat post tres horas.xx.aur. panis cum vino ꝛ aqua pauca. ꝛ post.vi. horas ingrediatur balñ.ꝛ egrediatur: deinde cibetur cum eo qđ cōuenit est. ¶ Deinde administra ꝓuocationē Nam ꝓuocatio desiccat mām doloris iunctuꝝ rarū: qñ ipsa sicut scis est ex superfluitate digōnis que est epatis ꝛ venarū: ꝛ ꝑp̄ie in podagra calida. ¶ Aerūñ plures hñnt dolores iuncturarum frōs ꝛ cōplōnes humidas non iuuant cuꝫ solōne plurima facta potōe ꝛ clysteri: ꝛ cum me dicant cum diuretics sanant. ¶ Et de corporibus qdem extenuatis sunt corpora que non tolerant solōnē ꝛ ꝓuocationē plurimā ꝛ gñāt ex eis in ipsis adustio san. Considerentur ergo oia illa. Et tyriaca iterum in frigidis cōfert ꝛ ꝑp̄ie post cūonē. Ipsa.n. mundificat reliquas mās cū facilitate ꝛ resoluit eas ꝛ cōfortat oia membra. ¶ Repcussio aūt māei a mēbro non opꝫt vt fiat mā exīte fortis effusionis plurime resumptōis. Illud.n. facit duas res malas: quarū vna est qꝫ facit mām inobediētē ꝛ est ꝛñ motui eius: quare accidit dolor magnus: ꝛ cum accidit hmōi tunc cessa ꝛ occupare cuꝫ lenificantibus: ꝛ secūda est qm̄ forte posset ꝓuertī ad membra principalia: quare accidit timor. ¶ Et cum mā non est plurima: aut est parue restaurationis tunc non est malum repellere eam in primis cuꝫ non est ibi sciatica. Nam repcussio in ea retinet mām in ꝓfundo: quare opꝫ vt fiat paulatim debiliter aut dimittatur ꝛ sit occupatio cum cūone. In fine vero eius opꝫ vt occupis in eis que resoluunt ꝛ subtiliant ꝛ exhunt mām ex ꝓfundo ad illud quod apparet saltem cum ventosis cum incisione aut suctione aut cauterio: ꝛ cum rubificantibus ꝛ vesicantibus per quas currunt māe ꝛ non consoli dentur vsq; ad tps. ¶ Et de vesicantibus qdez sunt sicut allea ꝛ cepe: ꝛ non est qđ sit sicut mel anacardi: ꝛ post ipm lac tithymali ꝛ lac fici. ¶ Et opꝫ vt admisceat cum absterſiuo ꝛ vesicante lenitiuum: ꝛ si non ꝓducit ad lapidetatē iunctura rum. Nam vesicatio iterum est sicut resolutio per id qđ timet de ingrossatione: ꝛ confert vesicans si misceatur cū resolutiuis ꝛ adipibus ꝛ deuitetur frigus. ¶ Et non opꝫt approximent ei resolutiua forte in principio rei ante euacuationem: quoniam faciunt euenire materias pluri-

Digitized by Google

mas: deinde resoluunt si: bule earuz ⁊ inspissant
residuum ⁊ retinebunt ipsam: ⁊ opꝫ vt obseruet
illud fm plꝰ vteruz ⁊ propꝛie qñ materia est vi
scosa aut melica. ¶ Cum ergo fortes fiunt do
lores ⁊ non tolerant non est excusatio quin tri
buatur sedatiua doloris exhibita ⁊ linita. ¶ Epi
thimata vero sedant cum subtilitate resolutois
materiei aut cum stupefactione: ⁊ non admini
stres stupefacientia nisi apud necessitatem: ⁊ men
sura illud qꝫ sedat malitiam summam doloris
⁊ viere eo cuz audacia ⁊ temeritate plus. ⁊ mul
toriens confert stupefactio unquanuz ingrossat
materiam procedentem: quare reuertur. ¶ Et
scias ꝙ rectius est vt permutatio fiat cum me
dicinis: qñꝫ.n. est medicina conferens vni mẽ
bro ⁊ non alij membro: ⁊ qñꝫ confert in hora:
deinde post illud nocet ⁊ mouet dolorem. Et
opꝫ vt dimittat vinum oino vsqꝫquo sanetur ex
eo sanatione integra ⁊ veniat super ipsum qua
tuor ipa. ¶ Et opꝫ vt dimittat illud consuetus
fm gradationem ⁊ utatur cum ipsum dimittit
diureticis ⁊ vinum de melle cum diureticis con
fert eis. ¶ Et melicis de hꝫillibus arteriam oꝫ
vt rectificetur splen ⁊ euacuetur eius melia: ⁊
humectetur corpus eius ⁊ leniatur cum cibo ⁊
inunctionibus ⁊ silibus: ⁊ non assiduetur super
ipsum pura resolutio sine lenificatione sicut sci
uisti in radicibus vlibus. ¶ Et opꝫ vt deuiteur
caro in eo qꝺ frm̃ est de hac egritudine: ꝙ si ne
cessaria fuerit tunc detur caro auis montane ⁊
leporis ⁊ gazeli: ⁊ ois caro paucarum superflui
tatum. ¶ Et si euenerit dolor in dorso in pmis
⁊ permutet ad manus tunc flõma er manu vt
egrediat san. ⁊ humor: ex pte sue declinationis.

¶ De solutione eorum. Cap. viij.

Oportet vt in eis non educatur solu
o tione flegma solum imo cum colera:
nam cum in eis solus flegma solutio
ne educitur inuantur stanꝫ ⁊ redit co
lera ⁊ facit currere ad mẽbruz flegma vice alia.
¶ Et non opꝫ vt sit eorum catarticum vehemẽ
tis caludatis fortis valde: quare liquefiant hu
mores ⁊ re..at ad membrum quanuz est illud
qꝺ acceptũ est ⁊ multiplicet. Et in hermodacti
lis qꝺem creditur esse plꝰ inuamenn ꝓꝑ ꝙ ipsi
soluunt stanm humorem frm̃. ⁊ in ipsis est res
alia: qñ faciunt succedere solõni stipticuratem ⁊
conforant. quare non est pone cũ eis vt redeant
superfluitates liquefacte per medicinã quibus
non accidit vt euacuarentur: ⁊ ꝓhibent iterum
illud qꝺ subtiliatũ est per virtutem medicine so
lutiue currere in mearum. ⁊ hoc ex operatione
hermodactulorum contrarium est reliquis solu
tiuis ⁊ euacuatiuis calidis: ⁊ plura eorum sunt
que dilatant mearus ⁊ dimittũt eos dilatatos.
Alterum hermodactili sunt nocium stomaco: qua
re oportet vt misceantur cuz eis sunt sicut piper
⁊.33. ⁊ ciminum: ⁊, quando qꝫ admiscentur ei ea
que sunt sicut aloes ⁊ scamonea vt conforterur
eorum solutio. ¶ Et dixerunt quidam ꝙ pedi
comino inest operatio hermodactulorum ⁊ non
est eius nocere stõ. ¶ Et lapis armenus cõfert
doloribus iuncturarum. ¶ Et de cognitis sunt
pillule iuumenti ⁊ pillule fetide: ⁊ hiera ruf. est
magni iuuamenn ad podagram ⁊ sciaticã ⁊ gra
na nil iuuatiua sunt iterum: ⁊ grana regis: ⁊ bu
zeiden ⁊ almezaharagi ⁊ raha calamen ⁊ cẽtau
rea ⁊ collo. ⁊ aloes ⁊ scamonea ⁊ vitis alba ⁊
alharmel: ponanꝫ cum eis ammoniacũ ⁊ sarco
colla ⁊ bdellium ⁊ turbith ⁊ piretrum. ¶ De
scripto solutiui cum faciliate. 33. 3.i. piperis aga
rici ambor. añ. 3.ß. medulle cartami põdus .3.ij.
radicis pedis corunni 3.iij. cuiꝰ dosis sit. ɼ. ɼ. viij.
filique faciens ascellare septies aut octies. ¶ Et
iterum cymini carmen. 33. hermodacti. omniũ
añ. 3.i. aloes ponꝺ. 3.ij. Sumanꝫ de puluere. 3.
ij. cum decoctione aneti: est. n. iuuatiua in hora.
¶ Et iterum sumaꝫ oleum de nucibus ⁊ oleũ
de allerua ⁊ sarcocolla vna die cum hierap. ⁊
vna die sola. vij. diebus: ⁊ non sumanꝫ nisi cum
alfeluzaharagi ⁊ aneto decoctus. ¶ Et iterum
sumanꝫ hermoꝺ. ⁊ buzeidẽ ⁊ mezaharagi ⁊ pi
per ⁊. 33. ⁊ anisum ⁊ dancũ: cõficianꝫ cum melle
⁊ bibaꝫ ex eis omni die. ¶ Et iterum sumanꝫ
ex hermodactulis ponꝺus. 3. xxx. ⁊ pulpe colo.
ponꝺ. 3. x. decoquanꝫ cum. xv. ℔. aque donec re
maneant. iiij. ℔. aque: ⁊ sit dosis eius omni die
3.i. cũ tribus. ℥. succar. n. mirabile valde. ¶ So
luuntur leue iuuatiuum sarcocolle rubee. 3.iij.
zuccari rubei. 3.iij. ⁊ teranꝫ ⁊ cõmisceanꝫ cuz oleo
centũ nucuz ⁊ ꝓjciaꝫ super ea aqua aneti. est. n.
mirabile soluens absqꝫ labore ⁊ allenat. ¶ Co
minuum valde conferens habentibus humidi
tatem ⁊ melancoliã. ⁊ habentibus dolores iun
cturarum ⁊ sciancas. ℥. aloes ⁊ se. ellebori nigri
⁊ scamonee oium. añ. ʒ.i. euforbij ⁊ nitri ambo
rum. añ. ℥. ʒ. ficianꝫ cuz succo caulij: ⁊ qñ sero
minus cum eo eradicaꝫ radix egritudinis.

¶ De potionibus ad solutionem faciendam:
⁊ de illis que conferunt eis. Cap. ix.

¶ De illis que conferunt eis est medi
c camen albesed fm hunc modum. ℥.
albesed de quo durit quidam ꝙ est al
bezeri rubea aur. i. ɼ. ʒ. gariofilo: um. 3.
vi. ⁊ myrrhe ⁊ peonie ⁊ se. anen oium. añ. ʒ.i. ⁊
polij veuti. xij. ⁊ vtriuslꝫ aristol. añ. ℥. ij. de quo
in potu detur veuteꝫ. i. cum aqua mellis ⁊ nó co
medat. ix. horis: ⁊ fiat illud. x. diebus. ¶ Et ite
rum medicamen quod administratur omni ho
ra: ⁊ sanat cum prouocatione: camepitheos ca
medreos: gentiane: omnium. añ. ℥. vij. foliorum
ruthe siccaꝝ. ℥. terantur ⁊ cribellentur ⁊ sit do
sis eius omni die coclearius. i. in ieiunio post di
gestionem cibi preteriti in tribus. ℥. aque frigi
de. ¶ Et iteruz medicamen albesed fm fermo
nem qui existimauit ꝙ sit allerui rubea fioris ⁊

Digitized by Google

est p̄o ximus descriptioni p̄mi .℞. cinamomi filonij omnium.aā.ʒ.ij.folij indi.ʒ.i. gariofilo. grana.xv.albesced q̄d est alkezeri p̄dicta.ʒ.ʃ. aristolo.v triusq; ʒ.iiij.cuius dosis sit omni die li rat.iij. quod incipiat bibere apud equalitatem vernalem:ꝛ vtatur eo.l.diebus ꝛ dimittat ipsius xv.diebus.deinde iteretur p̄m h̄ anno toto nisi cum ortu alsahara vsq; ad mensem.ʒ.ʃ.ꝛ p̄m regiones. ¶ Si autem non potest bibere ipsum anno toto bibat ipsum in medierate frigida.

Cuiq; pertransierint ducenti dies non erit malum ꝛ bibantur vno die ꝛ duobus diebus non. ꝛ oportet vt elongetur ab eo comestio quantus possibile est ei:ꝛ si non plus saltem vsq; ad nonam ꝛ rectificetur regimen reliquū. ¶ Et oportet vt deiute: ea que nocent habentibus dolorē iuncturarum. ¶ Et existimauerunt quidam q̄ de expertis que non diuersificantur omnino est vt in potu dentur ossa hominis adusta: ꝛ iam quidem vsi fuerunt eis quidam de p̄sumptuosis ꝛ sanati sunt cū eis ex podagra ꝛ doloribus iuncturarum omnino. ¶ Et hiera quidem hermetis maximi est iuuamenti ei qui bibit eaz vere diebus aliquot confortando iuncturas eius: ꝛ ipsa extrahit superfluitates cuius plurimum efficit per sudorem ꝛ prouocationem:ꝛ confert sciatice. ¶ Et cum cronica fuerint apostemata ꝛ dolores iuncturarum iuuantur per hoc regimen relatum ad h̄uaiz. ¶ Sumatur sauine ficce quarta hebsi ꝛ decoquatur cum eo quod submergat ex aqua super ignem leuem donec deniget aqua ꝛ sumatur de collatura eius lb.i.ꝛ ʃ.proijciantur super eaz.iij.ʒ.olei fisamini ꝛ bibat ipsam eger ꝛ comedat super ipsam cibum preparatum cum agresta. ¶ Et ad dolorez anche est regimen leue si non ledant ipsius balaneꝰ ꝛ aqua calida ꝛ semina forsitan proprie post cibum malum ꝛ sedat cum vomitus super aquā ciceris ꝛ soluto ventris cum aqua olerum ꝛ cassiafistula.

¶ De emplastris iuuat vis ad dolores iuncturarum grossi humoris ꝛ eorum que sunt in via vt conuertatur in lapideitatem. Cap.x.

¶ Emplastrum bonum .℞. granorum alkezeraa mundatorum.ʒ.iij. terantur cum.ʒ.i.butyri vaccini optime ꝛ proijciatur desuper.ʒ.i. mellis vt faciat ipsum viscosum ꝛ fiat cum eo emplastrum ꝛ ꝑpte super iuncturas siccas ꝛ quando q̄ ponitur cum eo er aceto forti.ʒ.i. ¶ Et emplastrato cū stercore vaccino est fortis valde in doloribus iūcturarum ꝛ dosi ꝛ genuum: ꝛ est quasi melior pluribus alijs. Emplastrum forte.℞. olei antiqui lb.i.ꝛ ʃ.ꝛ nitri alexandrini ꝛ gluteꝰ albomn amborum.aā.lb.i.euforb.ʒ.i.cireos.ʒ.ij.ꝛ farine fenugreci lb.i.ʃ.ꝛ fiat ex eis emplastrum. ¶ Et iterum bdellium opoponacum adeps liquefacti⁹ iuuatiua sunt ei valde quod fit ex crudo humore in genibus:ꝛ iuncturis. ¶ Emplastrum sugituum resolutiuum nitri dauic.i. ammoniaci: fiat ex eis emplastrum: aut sumatur euforbiū ꝛ terantur cum oleo de lilio ꝛ liniatur cum eo.

¶ Emplastrum forte.℞.baurac ꝛ galiam ꝛ petrum ꝛ stafisagriam ꝛ calcem:misceantur omnia ꝛ liniantur ex eis iuncture cum melle ꝛ aliquantulo aceto. ¶ Emplastrum bonum ꝛ resolutiuum ammoniaci ꝛ lic̄ sumantur partes equales terantur cum oleo omphacino ꝛ vino antiquo ꝛ farina fabarum emplastr̄ cum oleo calido. ¶ Et emplastrum ex cinere ciclaminis ꝛ melle est mirabile valde. ¶ Et de emplastris bonis que necessaria sunt ad confortandum membrum ꝛ resoluendum residuum: ꝛ non indigetur eis nisi post euacuationem integram: de quibus est emplastrum.℞. sauine ꝛ nucis cupressi ꝛ ossium adustorum partes equales: ꝛ alaminis part.i.dragaganti sextam partis.i.ꝛ glutinis pisciū quantum sufficit ad congregandum.

¶ Aliud faciens operationes in egritudinibus plures: ꝛ illud ideo quoniam aperit ꝛ extrahit spinas ꝛ ossa putrida ex profundo ꝛ cōfert mollificationi iuuamentum manifestum.℞.se.vrtice mundati ꝛ spume baurach ꝛ salis ammoniaci ꝛ arsto.ro. ꝛ radicis colo. ꝛ glutinis alimbar omnium.aā.aur.xx.fenug.ꝛ piperis ꝛ macropiperis omnium.aā.aur.x.ammoniaci aur.xij. cordumeni ꝛ xilobalsami ꝛ thuris ꝛ myrrhe et adipis caput ꝛ gumme pini omnium.aā.aur.x. cere.lib.iij.dabl.lib.viij. lacus fisc̄ silueſtris aure.viij.olei de lilio quantum sufficit ad liquefactionem medicinarum humidaruz: ꝛ vini optimi quantum sufficit ad conficiendas medicinas siccas cōmisceantur omnia ꝛ fricentur ꝛ administrentur. ¶ Aliud conferens in hora ad sciaticam ꝛ dolorem manus ꝛ pedes ꝛ dolorem reliquarum iuncturarū sumatur fenug.ꝛ proijciatur in vase testeo ꝛ proijciatur desuper aceto cōmixti quantum sufficit ꝛ coquatur super prunas vsq; quo dissoluatur in decoctione: deinde proijciatur desuper mellis quantum sufficit ꝛ bulliat secundo: ꝛ reseruetur. ¶ Aliud simile illi picis de miera lb.iij.fecis aceti sicce adustelib. i.baurach lib.i.ʃ.gumme pini ꝛ cere ꝛ sulfuris non aduſti ꝛ stafisagrie omniū lib.i.piretri lib.ʃ. cordumeni lust vnum.

¶ De vuctōibus in hmōi itēōe p̄cā. Cap.xi.

¶ Oleum de colloquintida: ꝛ oleum de castoreo: ꝛ oleum de sinapi: ꝛ oleum de herua: ꝛ oleum de nuce romana: ꝛ proprie quando adurantur ꝛ currit: ꝛ oleum de collo.factum ex decoctione eius cū oleo ro.donec cōsumatur aqua: ꝛ oleū de costo vltimū est: ꝛ ꝑpte cum storace aut cum assa: oleū de costo. ¶ Et de vnguētis bonis iuuatiuis est oleū i quo decoquit vipa ꝛ est ex eis que sanāt sanatōe itegra. ¶ Et ō eiʒ ē ole. vespilio/

Digitized by Google

num. Cuius modus est vt sumantur .x. vesperti liones decollate: & sumatur de succo almarmacor: & olei antiqui lib. ℈. & aristol. ℈. uij. & castorei ℈. iiij. & costi. ℈. iij. decoquantur omnia simul donec consumatur aqua & remaneat oleum.

¶ De embrocis in illa intentione. Cap. xij.

c Embroca sedatiua iuuantia expta: sumatur galia & ordeum & lactuce decoquantur cum aceto donec discoquantur & dissoluant: & fiat embrocatio & est conueniens ad calidum. ¶ Et iterum maiorana & anetum & folia lauri & ruta & cyminum coquantur & fiat cum eis embroca. ¶ Et ex eis iterū que conferunt ad lapidei tatem iunctura & genu est fex aceti in omni parte cuius ponitur sexta pars harmel cōtriti super quam pijciantur lapides igniti & fiat suffumigium faciendo cum eo suffumigationē sub lasse aut similib⁹. ¶ Et sedeat in decoctione asini silueſtris in qua ponūtur ossa membra eius decocta cū aceto & sale & recificatur cā seminib⁹ & portis & similib⁹. ¶ Et decoctio ordei & vulpis cui⁹ modus est vt bulliat aqua ebullitione vehementi tādiu donec minuat tertia pars eius & pijciat sup ipsam data aut vulpes viua decollata cum san. suo: & decoquatur donec dissoluat in decoctione & coletur aq̄ & sedeant in ea: aut pijciatur super illā aquā oleum & decoquat donec pmisceant aut donec aqua cōsumatur & remaneat oleum & sedeat in eo. Et quandoq; decoquitur in oleo sicut est.

¶ De balneatioib⁹ & hmōi. Ca. xiij.

b Balneatio quidem cū aquis calidis & humidis nocet eis ꝓpter illud qō ꝺ quefacit de humorib⁹ & dilatat de poris nisi in aquis thermar. ¶ Balneationes vo sicce cum fricatione cuꝫ nitro & sale & sepeliri in arena calida sunt iuuatiua eis.

¶ De sedatis doloris calis leuib⁹. Ca. xiij.

s Amatur fenugrecum & teratur cum aceto cōmixto contritione minutissima: deinde fundat super ipsuꝫ mel & coquat donec coagulet & liniatur postq̄ & teritur super tabulā sicut algalia: & inuoluatur loco cum panno lini & conquassetur cuꝫ oleo fisamino: & ingrossetur sicut mel & dimittatur duobus diebus aut tribus & succurrat excoriationi eius cum oleo ro. Et hoc quidē conueniens est in principio egritudinis & in ascensione eius. ¶ Et iterum sumantur in principijs & in residuis mucilago fenugre. & semina lini & conquassetur cuꝫ oleo fisami. & ingrosset sicut mel. ¶ Et iterum quando nō est dolor valde vehemens emplastretur cum caulibus recentibus & apio. & si fuerit fortio: emplastretur cū oleo trino & farina fenugre. & farina ciceris cum sirupo mellis cuꝫ pauco vino & cū aliq̄tulo olei de alcanna. Et iterum cinis caulū cū adipe & cocto facto cum oleo camomil. bonus eis est valde.

¶ De narcoticis sedātibus dolorē. Cap. xv.

s Amant opij aur. iij. & croci aur. i. & terā cum lacte vaccino: & pro ijciatur desuper medulla panis similaginei & liniatur & fiat ex eis emplastruꝫ & cooperiatur cum foliis sicle eniꝫ aut lactuce & ponatur loco panis similaginei ceratuꝫ. ¶ Et iterum. se. iusquiami nigri. ℈. vi. apij. i. croci. i. uini dulcis cum quo conficiantur & misceatur cum cerato. Et iterum se. iusquiami albi & opium et psilium & acana & mugath sumantur & taforme tur croc. ex eis & liniantur cum lacte vaccino et reseruentur cum folio. ¶ Et aloes. ℈. x. succi iusquiami. ℈. vi. iusquiami nigri. ℈. iij. ypoquistidoꝫ ℈. vi. pomorum mandragore. rx. aur. croci aur. iiij. decoquantur poma mandragore cum aceto donec dissoluantur & proijciatur super medicina & liniatur cum eis. Et iterum mandragora proijciatur in butyro vaccino trita: deinde inungatur cum ea dolor. Et iterum opium et storax sumantur et fiat ex eis epithima. Et ex eis que stupefaciunt est diffusio aque plurime cum non sunt vlcera. Et iterum psilium effundat in aqua calida et cum inflatur conquassetur cū oleo ro. & infrigidetur et liniatur cum eo.

¶ De curatione ventosi. Ca. xvi.

b Occurrit cursu gibbositatis ventose. Et de eis in quibus est iuuamentum sedando dolorem cum stupefactione est vt sumantur gentiane & rubee & ameos & aristolo. & calamentum & seminis cicroli & hermodactiloruꝫ & buzeiden almehezara & almugath partes equales: opij pars ℈. cuius dosis sit vsq; ad duas. ℈.

¶ De regimine cauterij ad eos. Cap. xvij.

c De cauterizatione bona eis: aut de eis que surgunt loco cauterij est vt leuiter incidat infirmus sm figurā quā op̄. Et prohibeatur ei motus et conseruent cum cuius doloris & impleat medullā eius sale: & ponatur desup paruꝫ olei & ponat desup pānus & sint pressa cauteria diuersa: & ignientur cauteria & administrentur in primis taliter vt non sentiatur calida: deinde sentiat cū ea. deinde fiant fortia donec non possint tolerari. Cum ergo perfecerint exteriora ꝓfecerit massa & incipiat ei vt incline tur quatenus egrediantur sal & oleū: deinde cooperiantur cum lana & ligetur. Et op̄ vt sit super caput infirmi vas plenum aqua & aq̄ ro. cū qua abstergatur facies eius quando sudat & caueat ne caro aduratur & vlceretur.

¶ De cura calidi. Cap. xvij.

o Oportet vt curent cum eis que infrigidant & humectāt ex olerib⁹ & carnibus & cibis & fructib⁹. & linimentis & embrocis & ceratarijs: & exercitentur cū equalitate: & balneetur cū aqua dulci postq̄ effunduur super extremitates eoꝝ aq̄ frā in do-

Digitized by Google

mo prima. ⁊ administretur tuna tepida: deinde submergat in aqua repida subito semel: ⁊ fundatur super pedes eorū aqua frigida. ⁊ oportet vt soluant ⁊ prouocatione vtantur cum eis in quibus non est calefacto plurima sicut syrupꝰ ro. ⁊ diacidonites solutiuum. ¶ Medicamen bonū in quo est est prouocato ⁊ solutio ⁊ sedatio doloris. ℞. se. melonis: se. citroli ⁊ hermoda. al. ⁊ almugath omniū aā. p. i. opij tertiā partis. i. aggregentur omnia: ⁊ fit dosis eius. 3. iij. cum. 3. iij. succari. est enim presentis iuuamenti.

¶ De epithimatibus. Cap. xix.

Olas q̄ quando ipsa sunt frigida stica sicut sandali: tunc forsitan ledūt: imo opꝫ vt sint tepores faciēta ⁊ lenant. ¶ Et q̄n̄ leduntur cuꝫ infrigidātibus ꝓpter tensionem eorum administrent ea que mollificant sicut rob ⁊ oleū ro. ⁊ ceratū. Et q̄nq̄ ponitur sup illud pannus ifusus aqua ⁊ aceto. ¶ Et de eis que sunt experta est succus extremitatū canne humidū. cum enim ex eo linimentum fit sedatur dolor statim. Et iterū teratur glādes optime ⁊ decoquant vehementer ⁊ embrocetur cū eis hora longa: ⁊ cū tolerāt infrigidata ⁊ nō faciūt eis dolores p̄ inspissationem tūc non est aliqd sicut aq̄ endiuie ⁊ aqua solatri ⁊ aqua semp̄uiue ⁊ aqua blitoruꝫ ⁊ cucumeris et cucurbite ⁊ similia. ⁊ similiter emplastratio cū adipibus ⁊ similib⁹ eis et cum melonibus. Ipsi enim infrigidāt et lenūt simul. ¶ Et mucilla psilij est fortis infrationis. ¶ Et iterū sandali et memite ⁊ similia sedāt dolorem. et cū sedant dolorem opꝫ vt auferant ⁊ remoueātur. ¶ Et de eis que iuuatiua sunt in fine residuoꝝ doloꝝ iunctura rum ⁊ podagre calidoruꝫ est vt sumatur aloes et croci et myrrhe partes eq̄les et linātur cuꝫ aqua caulis: aut endiuie ꝑm quātitatem caliditatis. ¶ Et iterū ceratum cū oleo camomillino. ¶ Et iterum dyaquilon dissolutū in oleo camomil. ¶ Balnea que ex eis nocent sunt balnea calida. frigida ꝫo q̄nq̄ iuuant ⁊ repercutiūt ⁊ confortant ⁊ sedant dolorem.

¶ De solutiuis. Ca. xx.

Umant myrabo. cuti. 3. x. ⁊ hermodacti. et buzeiden amboꝝ aā. 3. iij. se. apij et anisi amboꝝ aā. 3. ij. conficiatur cum zuccaro soluto de quo in potu sumant omni die. 3 ij. ¶ Et iterum sumatur succi cydoniorꝫ lib. i. et aceti de vino. ℥ iij. ⁊ zuccari lib. i. et hermodactiloruꝫ aloes ⁊ diagridij 3. iij. ⁊ dosis eius fit ex. 5. ℥. vsq̄ ad. ℥. i. ⁊ 5. ¶ Et iterum hermodactiloruꝫ. 3. x. scamonee. 3. i. ⁊ terra. 3. i. cubebe. 3. iij. zuccari tabarzet. 3. xxx. dosis eius. 3. iij. ¶ Et iterum scamonea decocta in duplo sui aque cydoniorum acetosoꝝ. aut pomorum decoctione in qua consideretur substantia eius. Cū ergo incipit inspissari opitetur os eius a quo est ⁊ dimittat donec exiccet ⁊ sumatur de ea pondus. 3. x. ⁊ sumantur de tabarzet. 3. xx. et de cubebis contritis sicut alcofol pondus. 3. ij. aggregentur omnia cum iulep: ⁊ fiant inde pillule ⁊ exiccentur in vmbra. et fit dosis earuꝫ pille. ij. vsq̄ ad. iij. i omni hora. ¶ Et cū illic est compositio tunc administra hierampigram. ¶ Et de eis que conferunt eis est syrupus rosa. ꝑm hunc modum. Sumantur succi rosa. lib. ij. ⁊ mellis lib. iij. et scamonee assate. ℥. i. decoquantur vsq̄ quo ispissentur: ⁊ sit dosis eius et duobus vsq̄ ad. v. ¶ Et iterum infundantur tamarindi cum cassiafistula in aqua endiuie ⁊ fenī. ¶ Et si non fuerit fe. sumantur decocto mirabolanoruꝫ ⁊ sumuterre ⁊ prunorum ⁊ tamarindorum ⁊ absinthij ꝑm q̄ videtur. ¶ Et iterum buzeiden ⁊ hermodactili ⁊ rose rubee eq̄li mensura sumātur de quo sumatur aur. i. ℥. est eni in ipso sedano ⁊ infrigidato. ¶ Et isti quidem iuuātur plurimum a cibis frigidis ⁊ grossis sicut qui fiunt de lentibus cum aceto ⁊ reliquis cibis infrigidantibus ingrossantibus sanguinez sicut ille qui fit de acerosa ⁊ ventres cum aceto preparati ⁊ acetosuꝫ carnis vaccine. ¶ Et quandoq̄ iuuantur plurimum cum cibis exiccantibus sicut est herbus. ¶ Et non oportet vt ieiunent plurimum. ¶ Et eis quidem cōceditur ex fructibus vti piris propte ⁊ prunis ⁊ malis ⁊ granatis et persicis: ego autez abhorreo eis ea que sunt sicut persica ⁊ chrysomilla ⁊ que replēt sanguositate plurima.

¶ De cura iuncturarum exiccatarum et conuersarum in lapideitatem. Cap. xxij.

Su sunt habentes complexiones calidas ⁊ materias grossas. Et oportet vt isti non resoluantur sine lenificatione: imo oportet vt lenātur ⁊ resoluātur simul. ¶ Et de eis quibuꝫ cauetur a lapideitate sunt emplastra facta ex farina herbi ⁊ lupinorum cum oxymelle ⁊ alaniuden ⁊ viris albe cum parte licij ⁊ ammoniaco cuꝫ vino antiquo ⁊ oleo omphacino. ¶ Et quādoq̄ ponitur desuper farina fabarum. ¶ Et de eis que conferunt ei cuius iuncture conuerse sunt in lapideitatem aut sunt in itinere lapideitatis sunt emplastra que diximus in frigidis doloribus iuncturarum grossorum humorum: ⁊ vnctiones: ⁊ embroce cum eis que diximus. ¶ Et de illis que conferunt eis est farina lupinorum cuꝫ oxymelle: aut aceto commixto. ¶ Et iteruꝫ radix alme roth. ¶ Et iterum emplastretur cum bulbo dissoluto in aqua. ipse enim prohibet lapideitatez incipientem. ¶ Et similiter embroce ex aquis in quibus decocta sunt calamentum ⁊ alhasce: aut aceto: aut decoctione in qua caseus antiqꝰ decoctus est propte in iure cassiefistule. ⁊ nitrū et euforbium ⁊ aqua cineris caulium combustorum.

¶ De cura contractiōis ⁊ azemena. Ca. xxiij.

Digitized by Google

s Lias q̄ oleum de andacocha potando ex eo ⁊ iungendo cuz ipso est res magis conferens ei. ¶ Et modus faciendi hoc oleum est vt decoquatur andacocha cum seminibus in tanto quantuz in ipso est de oleo donec cōsumatur aquositas. cuius dosis sit vsq; ad.z.iij. ⁊ minus. ¶ Et illius que ex ea ventosa est curatio currit cursu curationis ventositatis facientis ventositatez. ¶ Et de eis que experta sunt ad contractum est vt sumatur pellis ouis hora qua excoriatur ⁊ ponatur super ipsum ⁊ linatur lacte vaccino dulci et inuatur eo. ¶ Et administratio balnei sicci ⁊ su dare in furno aut fouea ignita inuantua sunt.

¶ De cautela ad dolores iuncturaz. Ca. xxiij.

o Portet vt vratur ille qui assuetus est his doloribus flobotomia ⁊ solutione ventr. in vere: ⁊ cum proximus est paroxismus vratur regimine temperato in subtilitate. ¶ Et omnino oportet si causa in eo quod accidit ei. sit multitudo humorum vt non dimittat eoz multiplicari cum eo q̄ euacuat ⁊ cum eo quod exercitio administratur bono. ¶ Et si causa fuerit corruptio eorū opponatur illi cum euacuatione eius quod oportet ⁊ contrarietate reguntur per quod generatur. ¶ Flegma enim generatur per adiutorium ex infrigidantibus. ⁊ tu quidez scis ea ⁊ scis oppositionem eorum. ¶ Et colera generatur per adiutorium calefacientium ⁊ tu scis ea: ⁊ scis oppositionem eorum. ⁊ similiter melancolia generatur per id quod scis ⁊ opponitur ei quod generat ipsum per id quod scis. ¶ Et cū accidit euacuatio tunc ex illis que recitata sunt est confortatio membri cum stipticis vt non suscipiat superfluitates ⁊ propriecum non tumetur conuersio earum ad membra principalia causa antecessionis mundificationis: ⁊ ista sunt sicut acatie ⁊ succus virge pastoriz ⁊ litium ⁊ mentithe. ¶ Et terrum fricatio locorum cum sale trito ⁊ cum oleo etiam nisi sit siccitas vehemens. ¶ Et quando est apostema flegmaticum ⁊ bibit habenz ipsuz aristo. ro. pon. 3. ij. aliquotiens in vere ⁊ byeme: tunc forte ase, phibetur periodus eius. ¶ Et vtatur exercitio temperato ⁊ vectatione ⁊ non superfluat in eis quoniam excitant podagram ⁊ dolores. ⁊ non adhibeat illud quo non est consuetus subito sine gradatione. ¶ Quod si illud accidat administra olea confortantia inungendo. ¶ Et oportet vt deuitent carnes grossas ⁊ omnia salsa ⁊ assaturam. ¶ Et ex oleribus de utrent ea que sunt ficta ⁊ baucie ⁊ citroli ⁊ aqua melonis. Nocent. n. ipsa propterea q̄ generant humorem aquosuz ⁊ conferunt per prouocationem ⁊ diuersificatur dispositio eorum in corporibus. ¶ Et deuitent potare vinum plurimum grossum: imo omne vinum. ¶ Et cibentur eis que sunt bone digestionis ⁊ velocis. ¶ Et oportet vt deuitent repletionē ⁊ annihilationem ab exercitio: ⁊ deuitent cum hoc superfluitatem in labore ⁊ exercitio ⁊ propriesuper repletionem. ⁊ deuitent coitum. ⁊ minuentur in balneationibus: quoniam ipse liquefaciunt humores ⁊ faciunt eos currere ad iuncturas. ¶ Aquaz aque thermarum conferunt eis in hora egritudinis. ¶ Et ex eis que conferunt eis in principijs balneorum ⁊ post ipsorum expletionē: ⁊ in medio introitus eorum in ipsius est effusio aque frigide super iuncturas si non est aliquid quod prohibeat ex debilitate neruorum: ⁊ quandoq; auferunt hoc nocumentum se. ¶ Et oportet vt nō dormiant super cibum omnino quoniam est ex rebus nocibilibus eis.

¶ De cura. Cap. xxv.

c Ura que magis propria est sciatice et doloribus anche ⁊ genuum fixis est q̄ oportet vt redeatur in curationes eorum ad canones in doloribus iuncturarum. ¶ Et tu quidez scis q̄ ipsi differunt ab alijs doloribus iuncturarum. Nam repercussio in principio quandoq; nocet eis nocumēto vehementi: quoniam materia profunda est ⁊ repercussio terinet eam ille ⁊ ponit eam taliter q̄ difficilis fit eius resolutio ⁊ preparat eam ad hoc vt disloce iuncturas cum ipsa dislocet iuncturas absq; repercussiōe similiter. ¶ Immo oportet si volueris sedationem doloris in principio vt sedes eos cum mollificatiuis lenificantibus nisi accidat vt sit materia subtilis valde: ⁊ fit difficilis eorum curatio in frigore ⁊ in tempore frigido ⁊ i pingui: ⁊ in tempore siustra est difficilior. ¶ In illis vero que de eis sunt sanguinee de rebus magis conferentibus eis est flobotomia ⁊ iuuantur in dispositione per flobotomiam in primis ex manu deinde ex pede. ⁊ nō fiat flobotomia ex pede nisi post flobotomiam ex manu. ¶ Et iuuamentuz fit in eis per vomitum. ¶ Ceteris autem solutio quandoq; vsq; ad finem postponitur ⁊ est sufficientia in vomitu forti vt non trahat solutio ventris materiam ad inferiora nisi sciatur q̄ sit parua. ¶ Et debono est vt ieiunent duobus diebus: deinde flobotometur. ¶ Et scias q̄ flobotomia sciatice vene magis est iuuatiua in sciatica ℈ saphena plurimū nisi fit dolor leuior extensus in siluestre: imo sit purus rubeus cuius tensio est ex domestico. quare erit saphena magis conferens ei quā vena sciatica q̄uis ambe sint duo rami vne vnē sicut basilica ⁊ cephalica in manibus: veruz ℈. rememorat saphene ⁊ vene curuature poplitis tantum. ⁊ flobotomia vene curuature poplitis magis iuuatiua est ℈ vene sciatice ⁊ saphene simul. ¶ Et ex eis que flobotomantur est vena que est inter minimum ⁊ ℈m pedis ⁊ flobotometur post ipsam vena sciatica. ⁊ dicitur q̄ hec vena magis iuuatiua est ℈ vena sciatica si.

Digitized by Google

cur salua tella magis inuatiua est ꝯ basilica in egritudinibus epatis ⁊ splenis. ¶ Illi autem qui sunt flegmatici ex eis currunt cursu apostematum grossorum ⁊ in verificatione curationis. ¶ Et oportet hoc nō oportet vt sit presumptio ad administrandum resolutiua fortia ante euacuationem propter illud qđ dixisti cum eis que diximus. ¶ Et iam diximus q vomitus inuatio est ꝯ ventris solutio pp motus maet ad prē doloris ⁊ vomitus monet eam ab eo. ¶ Et de eis que bona sunt in eo est si fiat cum baurach ⁊ acero ⁊ cum euomuerint cum vomitui fortibus qbus indigetur in humoribus eorum frigidis grossis: tunc op3 vt sequaris illud cū subtiliatiuis calefaciētibus ⁊ est nocia in flaticis itez qñq; imo multotiēs flomia. ¶ Et administretur post cōnē cum eis que diximus ex diuersicis ⁊ ebibitis inuantibus ad dolorē iuncturaꝝ medicamen hermetis ꝑprie. nam hoc medicamen est mirabile valde camedreos gētiane amborum. añ. ℥.ix. aristo. ro. ℥.ij. ſe. ruthe ficce lib.i. terantur ⁊ cribellent cribello subtili cuius dosis sit coclearium.i. ¶ Et administrent iterum vapozationes ⁊ embrocę resolutiue ⁊ aque thermarum. q; si non excusat tūc clysteriza. ¶ Deinde administrent ventose super anchaꝫ cum incisione ⁊ sine incisione. ¶ Et pone rubificantia vesicantia ⁊ non consoldent donec sanetur. ¶ Et emplastroꝫ qdem administratoꝝ in eis diligit acutas pp duas intentiones: quarū vna est resolutio ⁊ altera attractio ad exteriora: ⁊ abhoꝛret acutas pp quādā intētionē ⁊ est q; ipsa exiccat mām ⁊ in lapideitatē puertit ⁊ diminuit eam non recipientē medicinā ꝯ debez oportet vt non diminuat lenificatio. ⁊ quandoq; necessaries sunt ventose ⁊ earum pō pp attractionem.

¶ De embrocis ⁊ tinis. Cap. xxvi.

Umantur olei de alcāna lib.i. ⁊ aceti lib.ſ. ⁊ nitri quarta lib.i. ⁊ cardamomi. ℥.i.ſ. ⁊ yſopi. ℥.i.ſ. submergatur in eo lana ⁊ vaporetur cum ea locus.

¶ Et administrent tine ex aquis medicinaruꝫ singularū resoluentium predictarum in hoc ca. ¶ Ea vero ex quibus fiunt inunctiones sunt sicut oleum costinū ⁊ oleum de euforbio ⁊ oleuꝫ de piretro ⁊ oleum de castoreo que administrētur post mundificationem ⁊ cerataria cuꝫ opoponaco ⁊ euforbio ⁊ oleis predictis.

¶ De epithimatib⁹ ⁊ emplastris. Cap. xxvij.

Epliñ resoluens mām ad illud qđ apparet ex ꝓfundo. ℞. se. ruthe silueſtris baccarū lauri aminē nitri sceha armeni cozdumeni ⁊ pulpa collogn. ameos oīum. añ. aur. i.ij. ruthe recentis picis cere ammoniaci oīum. añ. vij. bezard aur. v. opopo. sulfuris qđ non reigrigitis ambo ℥. añ. aur. iiij. fiat ex eis empliñ. ¶ Et si linitaꝫ ſanica ex stercore capraino ⁊ acero fortis erit sicut medicamen de sinapi ⁊ melius eo ⁊ magis inuatiuum eo. ¶ Et emplastra rubificantia bona sunt valde: ⁊ op3 vt ꝓpozent vesice: deinde puluerizetur sup eas medicamen exiccatiuū: deinde tegeret vesicatio vsqz quo eueniat sanitas. ¶ Et iteruꝫ sumant lib.i. baurac ⁊ lib.i. olei ⁊ fiat ex eis epithima. ¶ Et iterū empliñ inuatiuū stafisagrie lib.i. fecis adustę lib.ij. piretri lib.ſ. nasturtij lib.i.ſ. bazard. ſ. sulfuris lib.i. baurac tāndē olei coulas. iij. gummi pini qđ sit equale cum bezard: fiat ex oibus empliñ ⁊ administret. ¶ Et iterū sumat picis pars.i. sulfuris pars.i. ꝑtriti sicut alcofol ⁊ liniat sup anchā ⁊ ponat desup charta de pāno ⁊ dimittatur vsqz quo cadat per se. ¶ Et ex eis que experta sunt vt colligat planta rapsie in esta te duꝫ est viridis: ⁊ eius ꝑtito optima fiat qñ est difficilis ad ꝓterendū: deinde aggrega ipsuꝫ cum cera ⁊ inuisca eum anche ⁊ loco doloris: liget desup ⁊ dimittat. iiij. horis vsqz ad. vi. deinde ingrediat balñ. Cūqz parū rozari incipit ingrediat tūc ⁊ tollat ab eo empliñ ⁊ ponat sup locū lana cum dragaganto hebdavna aut. x. diebus ⁊ iteret qñ excusat a sinapi ⁊ gūma ruthe agrestis. ¶ Et iterum stafisagria ⁊ gūma pini ⁊ gūma iterū ruthe agrestis ⁊ cera ⁊ oleū de ruta. ¶ Et iterū piretrū ⁊ dabit ⁊ flos lapidis suis ⁊ baurach ⁊ stafisagria ⁊ sumat ex eis emplastrū ⁊ qñq; addit in eo nasturtiū. ¶ Et ex eiꝫ que cōferūt ad hoc ⁊ ad dolores genuū ē ceratū de euforb. ¶ Et iterum olei de alcāna. ℥.viij. ⁊ aceti ℥.iij. nitri. ℥.ij. piretri. ℥.i. infundatur piretrū cuꝫ oleo de alcāna post ꝯ trueris ipm ⁊ pone ipsuꝫ in oleo tribus diebus ⁊ bulliat bullitōe leni: deinde ꝑiciat desup acetū ⁊ nitrū. postea ibibat in ipso lana sordida: deinde ponat sup locū doloꝛosum anche. ¶ Et aliud sile illi de epithimatibus. ℞. cere colate aur.c. ⁊ gluttinis alibat aur. xxv. ⁊ floris eris aur. vij. lilij ⁊ albezard ⁊ myrrhe oīum. añ. aur. vi. ⁊ allatiran aure. v. aggrega ista ⁊ ꝓquassa ea sicut pars.i. ⁊ fac ex eis empliñ i. ⁊ lini cum eo locū doloꝛosum pyridis ꝓpue si fuerit mā faciens dolorē ſan. fluxus in unctura ipsa: aut flegma grossum vitreū qđ iam tubit pyris iuncture. ¶ Empliñ sedās sciaticā. ℞. olei ānq. ℥.xvij. limature plūbi ⁊ salis maſe glutis alibat oīuꝫ. añ. au.c. limature eris rubei. ℥.iij. floris eris abrasi ⁊ ꝓdis ⁊ radicis almezerō nigri aristol. sinapis oīum. añ. ℥.ij. ꝑiciat in eo qñq; piretri. ℥.i. ¶ Aliud. ℞. amudē se. rute silueſtris baccarum lauri ⁊ baurach ⁊ collo. sceha ameos cozdumeni omnium. añ. aur. iiij. ruthe hozulane humide ⁊ picis ficce gluttinis alimbant gumme pini ammoniaci adipis virulorum omnuꝫ aur. xv. opopo. aur. vi. sulfuris nō adusti aur. iiij. olei de alcanna. ℥.xviij. ¶ Aliud. ℞. picis humide. ℥.xviij. aristolo. ℥.x. ſ. cere lib.i. gumme pini aure. iiij. sulfuris non adusti lib.i. baurach lib.i.ſ. stafisagrie lasti.i. ⁊ est coule. ij. piretri

Digitized by Google

lib.5.cordumenti lxiſt.i.bezard.lib.5.liquefiendaliquefac ⁊ tere ſicca ⁊ permiſce omnia ⁊ fricaeam ſm modum predictum in eo cuius rememorato preteriit. ¶ Et ſm q̄ dicitur poſt ſoluti ua bona ⁊ utilia ſunt pillule de hermodactulis ⁊ pillule feride ⁊ pillule de tapſia ⁊ pillule de ſtorace ⁊ non ſunt aliqua ſicut pillule iuuamenti: neq; ſicut hiera hermetis que bibantur in vere.

¶ Et illius qui bibit eam incipiūt iuncture doloroſe rozem emittere ⁊ ſudare ⁊ nō eſt in ea ſolutio ventris plurimarum mundificat cuz ſubtiliatione. ¶ Et electuaria quidem medicinaz ſoluturaru ſunt pulpa colloquin. ⁊ centaurea ⁊ gūmi ⁊ fumuſterre ⁊ tapſia ⁊ ſuccus cucumeris aſinini. ¶ Sumantur due collo. ⁊ perforentur ⁊ educatur quod in concauitatibus ambaz eſt ex pulpa ⁊ ſeminibus ⁊ carne ⁊ impleantur oleo ſiſa. cooperiantur ambarum foramina ⁊ dimittantur nocte vna: deinde proiſciantur ambe collo. in mane illius noctis cuz oleo quod eſt in eis ambabus in ollam ⁊ fundatur ſuper eas ambas quantuz eſt olei menſura.i.ſ. de aqua ⁊ coquanſ ſimul vſq; quo diſcocte ſunt ambe collo. cum ergo diſcocte ſunt ambe extrahantur ⁊ proiſciantur ambe ⁊ coquantur aqua ⁊ oleum tempore ſufficienti: deinde piſciatur deſuper elleborus contritus pulueriſatus cribellatus ſm quantitatez qua congelatur aqua ⁊ fiat ſicut panis de quo fiant magdaleones ſm quantitatez auellane: ⁊ ſumātur de illis auellanis. xviij. numero ⁊ ſumat infirm⁹ poſt balneationē. ¶ Et modus alius eſt vt decoquantur oleum cū ſucco. ¶ Et cum accidit mundificato per ſolutionem ventris ⁊ vomitum ⁊ prolongatur egritudo tunc tibi conuenit vti ſuppoſitoriis ex medicinis faciendibus excoriationē ⁊ ſolutione educentib⁹ ſan. ſicut eſt decoctio cucu. aſinini ⁊ colloquin. ⁊ fel vaccinum ⁊ pirerruz ⁊ centaurea ⁊ naſtur. ⁊ tapſia ⁊ elixatura piſcium. omnia illa iuuatiua ſunt eis in hac hora ⁊ forte ſanant. Et quandoq; ponitur in clyſteribus euforbium ⁊ dicitur q̄ illud eſt nocuum valde prohibens ⁊ reliquis conuerſionibus. ¶ In fine ꝓo eis eſt iuuatiuum ⁊ propue quādo ſequitur veſicatio. ¶ Et multotiens quidē accidit excoriatio per ſe ⁊ euenit cum ea ſanitas. ¶ Clyſtere bonum excoriationem faciens: decoquātur collo. ⁊ naſturtium ⁊ radix capparis ⁊ centau. ⁊ cucume. aſi. ⁊ tapſia ⁊ rubea ⁊ fiat clyſtere cū aqua ⁊ emplaſtretur ancha cum fece ⁊ eſt ex clyſteribꝰ iuuatiuis. ¶ Et uerū emplaſtretur cū aceto ⁊ furfure calefactis. Si aūt fuerū illic ſan. qui moriatur in ea cauteriz̄et cū auro rubeo loc⁹ ſan. cauterizatione vehementi vt currat ſan. ex ea.

¶ De bothoz iuncturarum. Cap. xxviij.

b Et bothoz apparent in cruce iſti ipſe ſunt fructus tamariſci aut grana viridia. ¶ Et materia earum eſt materia varicum ⁊ crura earum ex parte mundificationis eſt cura varicum ⁊ vicerum melancolicoꝝ quorum canonem dicemus in lib quarto.

¶ De doloze calcanei. Ca. xxix.

q Quandoq; accidit ex obuiatione cōrente aut caſu aut coartatione calciamenti ⁊ aliis. ⁊ ſanat ipſum embrocatio plurima cum aqua frigida ⁊ epithima de menute ⁊ bolo armeno reſoluto.

¶ De debilitate pedis. Cap. xxx.

f Et qñq; in creatione. ⁊ fit qñq; debilitas ex laboze plurimo ⁊ ex mollificatione antecedente ⁊ ex opilatione vie nutrimenti ad ipſum: ſicut accidit caſtratis. ¶ De bothoz vnguium ⁊ attractione earum. Cap. xxxi.

a Propinquat cura eorum cure ſuperationis. ¶ Et ex illis que conferunt illis eſt emplaſtrum cum foliis myrti: ⁊ cum foliis cupreſſi: ⁊ emplaſtrum de adipibus cum fimo caprino ⁊ ſtercore vaccino ⁊ confert ei nux cupreſſi ⁊ ſauia emplaſtrate: ⁊ cōferunt eis fictici decocti ⁊ emplaſtrati. ¶ Et de eis que liquefaciunt ſanguinem mortuum ſub attritione eſt farina confecta cuz oleo ⁊ ſuper ipſum poſita. ¶ De inflatione vnguiū ⁊ pruritu in eis. Cap. xxxij.

c Curatur cum aqua maris abluendo cuz ea ſemper quare remouetur: aut cum decoctione lentium ⁊ herbarum aut cum decoctione cucumeris ⁊ ex emplaſtris eius ſunt nenufar ⁊ oleum ⁊ ficus decocte conjunctim ⁊ ſingulariter.

¶ Finit liber tertius Auicenne.

Digitized by Google

Incipit liber canonis ter
t tius de egritudinib⁹ par
ticularib⁹ que sūt appro
priate membris hois occultis t
manifestis a capite vsq; ad pe
des primes. xrij. fen. q̄ comple
ctūtur .52. tractatus.

Fen prima est de vniuersis egri
tudinibus capitis.

Fen secunda est. de egritudini
bus neruorum.

Fen tertia est de omnib⁹ dispo
sitionibus oculorum.

Fen. 4. est de dispōnib⁹ auris.

Fen. 5. est de dispositionib⁹ nasi.

Fen. 6. est de dispōnibus oris
t lingue.

Fen. 7. de dispōnibus dentium.

Fen. 8. de dispōnib⁹ gingiuarū.

Fen. 9 de dispōnibus gutturis.

Fen. 10. de dispōnibus pulmo
nis t pectoris.

Fen. 11. de dispōnibus cordis.

Fen. 12. de māmillis t earū dis
positionibus.

Fen. 13. de meri t stomaco t di
spositionibus eorum.

Fen. 14. de epe t dispōnib⁹ ei⁹.

Fen. 15. de anathomia fellis et
splenis t icteritia.

Fen. 16. de dispositionibus ven
tris t intestinorum.

Fen. 17. de egritudinibus ani.

Fen. 18. de dispōnibus renum.

Fen. 19. de dispositionibus ves
ce t virge.

Fen. 20. de dispositionibus mē
brorum generatōis in viris.

Fen. 21. de membris generatio
nis in mulieribus.

Fen. 22. de egritudinib⁹ apparē
tib⁹ in extremitatib⁹ membror.

En prime sunt. 5. tracta
f tus.

Tractat⁹ primus de ana
t thomia t dispositionib⁹
cerebri.

Tractatus. 2. est de dolor. b⁹ ca
pitis qui sunt species soda.

Tractatus. 3. de apostemibus capi
tis t solutione continuitatis.

Tractat⁹. 4. de egritudinib⁹ ca
pitis t ipsi⁹ nocumēto in ope
rationibus sensus t motus.

Tractatus. 5. de egritudinib⁹ ce
rebri t operationib⁹ motus.

Hūi tractatus sunt. 26
9 capitula.

De vtilitate capitis t pus eius.
capitulum. 1

De anathomia cerebri. ca. 2

Sermo vniuersalis de egritudi
nibus capitis t facientib⁹ egri
tudines in ipso. ca. 3

De significationibus vniuersa
libus ex quib⁹ oportet cognos
cere dispōnes cerebri. ca. 4

De significationib⁹ vniuersali
bus opationuz cerebri. ca. 5

De significationibus sumptis
ex operationibus animalib⁹
t moralibus t motus. ca. 6

De significatione operationuz
motiuarū ad qd̄ eis simulatur
er somno t vigilia. ca. 7

De significationibus t dimi
nutione operationū nālīū
in expulsionib⁹ t apatib⁹ t vi
ceribus t ex capillis. ca. 8

De figuōib⁹ sūptis ex puenien
tia t diuersificatōe t velocita
te passionū t tarditate. ca. 9

De significationib⁹ sumptis ex
parte mensura capitis. ca. 10

De figura capitis. ca. 11

De figuōib⁹ sūptis a grauita
te t lentitate capitis calitatis t
friditatis t ex dolorib⁹. ca. 12

De significationibus membro
rum que sunt in cerebro sicut
ppagines vt oculis t lingua
vuacollum et nerui. ca. 13

De figūra cōi membror quib⁹
cōicat cerebrum. ca. 14

De figūra membri cuius cōmu
te cerebrum patit. ca. 15

De signis cerebri in sua cōpo
ne equalis. ca. 16

De signis cōplexionū malarū
euentiū ex peccatōe. ca. 17

De signis cuiuscunq; egritudi
num capitis. ca. 18

De signis male cōplexionis ca
lide sine materia. ca. 19

De signis male cōplexiōis fri
gide sine materia. ca. 20

De signis male complexionis
sicce sine materia. ca. 21

De signis male complexionis
humide sine materia. ca. 22

De signis complexionum cō
positarum absq; mā. ca. 23

De signis domini materieuz
calidarum. ca. 24

De signis domini materieuz
frigidarum. ca. 25

De signis apatū calor. ca. 26

De signis apatū flatuor. ca. 27

De signis apostematum mela
colicorum. ca. 28

De canonibus vniuersalib⁹ cu
rationis. ca. 29

Tractatus secundus de
t doloribus capitis qui sūt
species soda t continet
28. capitula.

Sermo vlis de soda. ca. 1

De soda facta ex malitia com
plexionis. ca. 2

De speciebus soda facte pro
pter solonē pinuitatis. ca. 3

Distinctio specieuz soda facte
ab apostemate. ca. 4

De qualitate accidente soda ex
materijs. ca. 5

De speciebus soda facte per cō
munitatem. ca. 6

Sermo vniuersalis de signis
ostendentib⁹ ipās soda. ca. 7

De signis nunciatiuis soda in
egritudinibus. ca. 8.

Regimen vniuersale in soda.
capitulum. 9

De soda temporali. ca. 10

De cura sode calide absq; ma
teria: aut adustione solis et re
liquis ex materia cala aut san
guinea. ca. 11

De cura soda frigide absq; ma
teria aut cum materia flegma
tica aut melancolica. ca. 12

De modis epithimatū confe
rentium soda frigide. ca. 13

De modis caputpurgatiuū
rium soda frigide. ca. 14

De modis oleorum quib⁹ vn
gitur caput eius. ca. 15

De cura soda ficce sine mate
ria. ca. 16

De cura soda ab apostemate.
capitulum. 17

De cura soda opilationis. capi
tulum. 18

De cura soda ex venenis t va
poribus. ca. 19

De cura soda ex vēto. ca. 20

De cura soda ex vaporib⁹ ma
lis. ca. 21

De cura soda ex odorib⁹ bonis
capitulum. 22

De cura soda ex odoribus feti
dis. ca. 23

De cura soda ex ebrietate. ca
pitulum. 24

Digitized by Google

De cura soda ex coitu. ca.25
De cura soda ex percussione t casu. ca.26
De cura soda t debilitate capitis. ca.27
De cura soda facte a fortitudine sensus cerebri. ca.28
De cura soda accidentis in febribus. ca.29
De cura soda cervice. ca.30
De cura soda ex vermib⁹.ca.31
De cura soda succedēte somno.capitulum. 32
Regimen specierum soda facte per cōmunitatem. ca.33
De cura grauitatis capitis.capitulus. ca 34
De soda que nominatur ounz t cauhari. ca.35
De cura. ca.36
De emigranea. ca.37
De cura. ca.38
t Tractatus.3.de apanb⁹ capitis et solutione continuitatis eius cōtinens 14.capitula.
Sermo vlis de lharabuo. ca.1
De signis eius cōibus. ca.2
De cura specierum eius. ca.3.
De flegmone a cōitate ipsius suben cerebri. ca.4
De herisipilla t impetigine in cerebro. ca.5
De fibare. ca.6
De lethargia. ca.7
De signis eius. ca.8
De cura. ca.9
De aqua intra craneum. ca.10
De apostemat⁹ que sunt extra craneum. ca.11
De subeth asagari. ca.12
De cura. ca.13
De plaga t incisione curis capitis t cura. ca.14
t Tractatus.4.de egritudinib⁹ capitis t primo nocumēto ipsius in operationib⁹ sensus t motib⁹ continens.25.capitula.
De subet t somno. ca.1
De signis spērus subet. ca.2
De cura subet. ca.3
De vigilijs t sahara. ca.4
De signis. ca.5
De cura. ca.6
De lesione sensus. ca.7
De permixtione sensus t alteratione. ca.8
De signis. ca.9
De cura. ca.10
De stolidirate t amentia. ca.11
De corruptiōe memorie.ca.12
De signis. ca.13
De cura. ca.14
De corruptione imaginatiōis. capitulum. 15
De mania canina. ca.16
De signis manie vniuersalis. capitulum. 17
De cura. ca.18
De melancolia. ca.19
De signis spērus melie. ca.20
De cura. ca.21
De curubut. ca.22
De cura. ca.23
De tisci. ca.24
De cura. ca.25
t Tractatus.5.de egritudinibus cerebri in operatibus motus continens 14.capitula.
De vertigine. ca.1
De signis. ca.2
De cura. ca.3
De alue t est palpitatio. ca.4
De incubo. ca.5
De signis. ca.6
De cura. ca.7
De epilepsia. ca.8
De signis specierū eius. ca.9
De causis mouentibus epilepsiam. ca.10
De cura. ca.11
De apoplexia. ca.12
De signis. ca.13
De cura. ca.14
c Jcto.2. de egritudinib⁹ neruox que est tractat⁹. vnus cōtinēs.19.capīa.
Egritudines neruox. ca.1
De palysi t mollificatiōe. ca.2.
De signis. ca.3
De cura. ca.4
De spasmo. ca.5
De signis. ca.6
De cura. ca.7
De tetano. ca.8
De signis. ca.9
De cura. ca.10
De vermore t signis specierus eius. ca.11
De cura. ca.12
De stupore. ca.13
De signis t cura. ca.14
De torsura facies. ca.15
De signis. ca.16
De cura. ca.17
De salsu t signis eius. ca.18.
De cura. ca.19
f En.3. de dispōnib⁹ oculox t est tractatus. 4.
t Tractatus.1.de dispōnibus oculi cuius sunt.14 capitula.
De anathomia oculi. ca.1
De cognitione dispositionum oculi. ca.2
De signis. ca.3
De cura. ca.4
De rememoratione conservationis oculi. ca.5
De obthalmia t prurbatione. capitulum. 6
Signa. ca.7
Cura prurbationis. ca.8
De cura cōi specierum obthalmie t effusione fluxū ad oculum. capitulum. ca.9
De cura obthalmie cale.ca. 10
De cura obthalmie frē. ca.11
De cura algnardenigi. ca.12
De cura obthalmie ventose. capitulum. 13
Sermo vlis de medicinis obthalmie. ca.14
t Tractatus.2.de reliquiis egritudinib⁹ ei⁹ qō ō oculo apparet t plm eius est de egritudinib⁹ cōpositionis continens.35.capitula.
De vesicis. ca.1
De cura. ca.2
De exturis ocli t cornee.ca.3
De signis. ca.4
De cura vlceris. ca.5
De rupturis cornee. ca.6
De cura. ca.7
De bothor in oculo. ca.8
De cura. ca.9
De sanie in siphac. ca.10
De cura. ca.11
De moto in oculo. ca.12
De cura. ca.13
De garab t apostemat⁹ lachrymalium. ca.14
De cura. ca.15
De additiōe carnis in lachrymalibus t diminutione eius. capitulum. ca.16
De albugine oculi. ca.17
De cura. ca.18
De sebel. ca 19
De signis. ca.20
De cura. ca.21

Digitized by Google

De vngula. ca.22
De cura. ca.23
De altarfati. ca.24
De cura. ca.25
De lachrymis. ca.26
De cura. ca.27
De strabositate. ca.28
De cura. ca.29
De exitu oculi. ca.30
De signis. ca.31
De cura. ca.32
De profunditate oculi ⁊ parvitate. ca.33
De varietate oculi. ca.34
De cura. ca.35
Ractatus.3.de dispōnibus palpebrarum cōtinēs.34.capitula.
De pediculis i palpebris. ca.1
De cura. ca.2
De filac. ca.3
De cura. ca.4
De gesse. ca.5
De cura. ca.6
De grossitudine. ca.7
De inflatione. ca.8
De grauitate. ca.9
De inuiscatione. ca.10
De morfo. ca.11
De inersatione palpebre. ca.12
De grandine. ca.13
De cura. ca.14
De ordeolo. ca.15
De cura. ca.16
De asarnac. ca.17
De signis. ca.18
De cura. ca.19
De sufati. ca.20
De lapidositate. ca.21
De vlceribus palpebrarum capitulum. 23
De scabie ⁊ pruritu. ca.23
De cura. ca.24
De tremore. ca.25
De signis ca.26
De cura. ca.27
De multitudine palpitationis capitulum. 28
De casu pilorum. ca.29
De cura. ca.30
De pilis inuersis. ca.31
De pilis additis. ca.32
De cura. ca.33
De inuiscatione palpebrarum. capitulum. 34
Ractat⁹.4.de dispōnibus virtutis visibilis ⁊ operationibus eius pertinens.25.capitula.
De debilitate visus ⁊ nocumēto. capitulum. 1
De signis. capitulum. 2
De cura. capitulum. 3
Rememoratio rerum visu nocentium. capitulum. 4
De nictilopa. capitulum. 5
De cura. capitulum. 6
De aluhar. capitulum. 7
De cura. capitulum. 8
De imaginationibus. ca.9
De signis. ca.10
De cura imaginationū. ca.11
De alintifar. ca.12
De signis. capitulum.13
De cura. capitulum.14
De ꝓstrictione pupille. ca.15
De signis. capitulum.16
De cura. capitulum.17
De aqua. capitulum.18
De signis. capitulum.19
De cura. capitulum 20
De destructione visus. ca. 21
De signis. capitulum. 22
De diminutione radij. ca. 23
De alrumat ⁊ albedine vincente. capitulum 24.
De cura. capitulum. 25
En.4.de dispositionib⁹ auris: ⁊ est tractatus vn⁹ continēs.26.capitula.
De anathomia auris. ca.1
De conseruatione sanitatis auris. capitulum. 2
De nocumentis additis. ca.3
De signis eorum. ca.4
De cura. capitulum.5
De dolore auris. ca. 6
De signis. capitulum. 7
De cura. capitulum. 8
De sonitu ⁊ tinnitu ⁊ fibilo capitulum 9
De signis. capitulum 10
De cura. capitulum 11
De cura sanies ⁊ pus. ca. 12
De eruptiõe sanguinis. ca. 13
De cura. capitulum 14
De cura cordis. capitulum 15
De opilatione in aure. ca. 16
De attritione ⁊ percussione.capitulum. 17
De pruritu. capitulū 18
De introitu aque in aure.capitulum. 19
De cura. capitulum 20
De introitu animalium in aurem ⁊ gñatione ꝑmis. ca. 21
De cura. capitulum 22
De apostematib⁹ in radice auris. capitulum 23
De signis. capitulum 24
De cura. capitulum 25
De tremore auris. ca. 26
En.5. de dispositionib⁹ nasi continens tractatus duos.
Ractatus.1.de olfatu ⁊ nocumētis ipsius occurrentibus sicut fluxus cōtinens.13.capitula.
De anathomia nasi. ca.1
De naso. capitulum 2
De qualitate viarū administrationis medicinarū nasi. ca. 3
De nocumento odorat⁹. ca. 4
De signis. capitulum 5
De cura. capitulum 6
De fluxu sanguinis. ca.7
De curationibus. ca. 8
De cura lenis fluxus. ca. 9
De regimine eoꝝ que faciunt fluxū sanguinis narīū. ca.10
De corisa ⁊ catarro. ca. 11
De signis. capitulum 12
De cura. capitulum 13
Ractat⁹12. de reliqs dispositionibus nasi ꝓtinēs 18.capitula.
De fetore nasi. ca.1
De cura. capitulum 2
De vlceribus in naso. ca.3
De cura. capitulum 4
De cura vlceruꝫ que dulcia nominantur. capitulum 5
De opilatione cpatasim. ca.6
De signis. capitulum 7
De cura. capitulum 8
De cura morbi qui est sicut in equis. capitulum 9
De constrictione nasi. ca. 10
De emorroydibus. ca. 11
De cura. capitulum 12
De sternutatione. ca.13
De medicinis prohibentibus eam. capitulum 14
De faciendibus sternutatiões. capitulum. 15
Res que cadunt in naso.ca. 16
De desiccatiõe nasi. ca.17
De pruritu in naso ⁊ cura. capitulum. 18
En.6.de dispositionibus lingue ⁊ oris ⁊ est tractatus vn⁹ continens.31. capitula.

Digitized by Google

De anathomia oris ꝛ lingue. capitulum. i
De egritudinibus lingue. ca.2
De curationibus lingue. ca.3
De corruptione gustus. ca.4
De cura. ca.5
De mollificatione ꝛ grauitate lingue. ca.6
De cura. ca.7
De spasmo lingue. ca.8
De cura. ca.9
De magnitudine lingue. ca.10
De cura. ca.11
De abbreuiatione lingue. ca.12
De cura. ca.13
De apostematib⁹ lingue. ca.14
De cura. ca.15
De alchalel in locutione. capitulum. 16
De ranula. ca.17
De cura. ca.18
De aduſtione lingue. ca.19
De cura fissurarum. ca.20
De detectione lingue. ca.21
De borborismo oris. ca.22
De alcola ꝛ vicerib⁹ malignis. capitulum. 23
De cura. ca.24
De multitudine sputi in somno. ca.25
De cura. ca.26
De abscissione odorum. ca.27
De sputo sanguinis. ca.28
De fetore oris. ca.29
De cura. ca.30.
Quando os remanet apertus capitulum. 31
f En.7. de dispositioibus dentium ꝛ est vnus tractatus ꝛ continet.26. capitula.
De dentibus sermo vniuersalis. ca.1
De conseruatione dentium. capitulum. 2
De cura vniuersali dentium. capitulum. 3
De dolore dentium. ca.4
De signis. ca.5
De cura. ca.6
De medicinis resolutiuis. ca.7
De medicinis stupefactiuis. ca.8
De dente cómoto. ca.9
De cura. ca.10
De perforatione dentium. ca.11
De ruptura dentium. ca.12
De cura. ca.13
De alteratione colozis dentiū. capitulum. 14
De cura. ca.15
De facilitando originem dentium. ca.16
De regie eradicationis. ca.17
De fricatione dentis cenose. capitulum. 18
De vermibus dentium. ca.19
De causa stridoris dentiū. ca.20
De cura. ca.21
De dente elongato. ca.22
De ꝯgelatõe dentiū. ca.23
De cura. ca.24
De eber dentium ꝛ cura. ca.25
De cura debilitatis dentium. capitulum 26
f En.8. de dispositioibus gingiuarum: est tractatus vnus ꝛ continet.16. capitula.
De egritudinibus gingiuarum. capitulum. i
De cura. ca.2
De gingiua sanguinea ꝛ eius cura. ca.3
De fissuris gingiuarum. ca.4
De viceribus gingiue ꝛ corrosione eius. ca.5
De cura. ca.6
De augmento gingiue ꝛ cura eius. ca.7
De diminutione carnis gingiue ꝛ cura. ca.8
De cura mollificationis gingiue. ca.9
De cura carnis addite gingiue. ca.10
De labijs ꝛ egritudinibus eorum. ca.11
De fissuris labiorum. ca.12
De cura. ca.13
De apostemate labiorum ꝛ cura. ca.14
De emorroydib⁹ labior. ca.15
De tremore labiorum. ca.16.
f En.9. de dispositioibus gutturis ꝛ est tractatus vnus ꝓtinens.17. capita.
De anathomia gutturis. ca.1.
De egritudinibus membrorũ gutturis. ca.2
De cibo quo fit strangulatio ꝛ que currunt cursu eius. ca.3
De spinis ꝛ que cursu earum procedunt. ca.4
De sanguisugis. ca.5
De signis. ca.6
De cura. ca.7
De suffumigationibus alba. ca.8
De signis. ca.9
Sermo vniuersali apostematum accidentium in gutturis ꝛ epiglori ꝛ glandulis circũdantibus ea ꝛ vue ꝛ galfama ꝛ duarum amigdalarum. capitulum. 10
De cura decolationum ꝛ prefocationum ex oi cã. ca.11
De vua ꝛ ambabus amigdalis. ca.12
De casu vue. ca.13
De cura. ca.14
Sermo vlis de incisione vue ꝛ vtriusq; amigdale. ca.15
De rememoratione nocumentorum incisionis. ca.16
De cura spuri sanguinis ꝛ incisione vue ꝛ vtriusq; amigdale. ca.17
f En.10. de dispositionibus pulmonis ꝛ pectoris ꝛ est tractatus.v.
t Tractatus.i. de principijs anhelitus ꝓtinens 42. capitula.
De anathomia epiglotis ꝛ carne pulmonis. ca.1
De cõplõnibus pulmonis ꝛ signis dispõnũ eius. ca.2
De apostematibus accidentibus pulmoni. ca.3
De cura. ca.4
De materijs ficcis in pulmone ꝛ iudicijs earum. ca.5
De medicinis pectoris singularibus ꝛ oppositis ꝛ de forma administrationis earũ. ca.6
Sermo vniuersalis de anhelitu ca.7
De anhelitu magno ꝛ paruo ꝛ casu ꝛ significationibus eius. capitulum. 8
De signis anhelitus. ca.9
De anhelitu vehementi. ca.10
De anhelitu alto ꝛ subtili. ca.11
De anhelitu paruo. ca.12
De anhelitu longo. ca.13
De anhelitu breui. ca.14
De anhelitu veloci. ca.15
De anhelitu tardo. ca.16
De anhelitu frigido. ca.17
De anhelitu fetido. ca.18
De permutationibus que currunt inter anhelitus magnũ ꝛ velocẽ ꝛ frequentes ꝛ cõtrari

Digitized by Google

os eorum. ca.19
De anhelitu mouente pulmonem. ca.20
Sermo vniuersalis de malitia anhelitus. ca.21
De constrictione anhelitus. capitulum. 22
De signis. ca.23
De diuersitate ãhelitus. ca.24
De anhelitu duplo. ca.25
De anhelitu pauco. ca.26
De anhelitu difficili. ca.27
De preparatione anhelitus. capitulum. 28
Sermo vniuersalis de dispositionibus anhelitus. ca.29
De anhelitu. ca.30
De anhelitu repleti ex cibis aut ex pregnatione aut hydropisi & similibus. ca.31
De anhelitu balnei ca.32
De anhelitu dormientis. ca.33
De anhelitu dolentis in membris pectoris. ca.34
De anhelitu eius cuius anhelitus constringit propter quã cuiꝰ causam & de anhelitu habente asma. ca.35
De anhelitu habentium famẽ. capitulum. 36
De anhelitu habentium decollationem & suffocationem. capitulum. 37
De asmate. ca.38
De signis. ca.39
De cura asmatis & constrictionis anhelitus & preparatione eius. ca.40
De cura aliquarum specierum anhelitus. ca.41
De cura difficultatis anhelitꝰ ex hac summa. ca.42
Tractatus.ij.continens
t 10.capitula.
De voce & nocumentis eius. ca.1
De cura. ca.2
De cura raucedinis vocis et asperitatis eius. ca.3
De medicinis conseruantibus sanitatem pectoris & que bona sunt ei. ca.4
De voce aspera & eius cura. capitulum. 5
De voce breui & eius cura. ca.6
De voce grossa & eius cura. ca.7
De voce subtili & eius cura. capitulum 8
De voce tenebrosa & eius cura. capitulum. 9
De voce tremula & eius cura. capitulum. 10
Tractatus.3.continens.
t 6.capitula.
De tussi & sputo san. ca.1
De signis. ca.2
De cura. ca.3
De sputo sanguinis. ca.4
De signis. ca.5
De cura. ca.6
Tractatus quartus de
t principijs speculatiuis scientie apostematuꝫ mẽbrorum partium pectoris & exturarum eorum, preterq̃ cordis continens .22. capitula.
Sermo vniuersalis de doloribus pectoris & lateris.
De pleuresi. ca.1
De signis pleuresis. ca.2
De signis eius que est pura & non pura. ca.3
De malis & signis saluis. ca.4
De signis horarum eius. ca.5
De signis specierum eius secũdum causas ipsius. ca.6
De signis permutatiõis ipsius capitulum. 7
Sermo aggregatus & spuro. capitulum. 8
De crisibus pleuresis. ca.9.
De peripleumonia. ca.10
De signis eius. ca.11
De apostemat⁹ duris in pulmone. ca.12
De apostemate molli in pulmone. ca.13
De bothor in pulmone. ca.14
De aggregatione aque in pulmone. ca.15
De apostematibus aut vulneribus accidentibus cãne pulmonis. ca.16
De pure & sanie que est empima ca.17
De vlceribus pectoris. & pulmonis & ex eis ẽ phisis. ca.18
De causis vlcerum pulmonis capitulum. 19
De preparatis ad phtisim in figura & forma & etate & regione & complexione. ca.20
De rebus a quibus oportet vt isti custodiantur. ca.21.
De signis phtisis. ca.22
Tractatus .v. de principijs operatiuis continens ser capitula.
De cura communi apostematum partium pectoris & pulmonis. ca.1
De cura pleuresis. ca.2
Sermo continens de cura doloris pectoris. ca.3
De cura peripleumonie. ca.4
De empimate. ca.5
De cura vlcerum pectoris et cura phtisis. ca.6
En.ii.de dispositiõibus
f cordis & est tractatus duo.Tractatus.i.continens.7.capitula.
De anathomia cordis. ca.1.
De egritudinibus cordis. ca.2
De signis complexionum cordis naturalium. ca.3
De signis egritudinum cordis capitulum. 4
De causis imprimentibus in corde. ca.5
De canonibus vniuersalibus in curatione cordis. ca.6
De medicinis cordialibus. capitulum. 7
Tractatus.2.de partib⁹
t distinctis continens .ij. capitula.
De tremore cordis. ca.1
De signis. ca.2
De curationibus vniuersalibus tremoris cordis. ca.3
De cura tremoris calidi. ca.4
De cura tremoris frigidi. ca.5.
De speciebus syncopis & causis ipsius & causa mortis subite. ca.6
De signis. ca.7
De cura ca.8
De casu virtutis subito. ca.9
De cura. ca.10
De regimine eius in quo apparent signa aduentus apostematis calidi in corde. ca.11
En.12.de mãmilla & di
f spõib⁹ eius & est tractatus.1.pnes.10.capitula
De anathomia mãmille. ca.1
De exuberatione lacus. ca.2
De minoratõe lactis & phibitõe exuberatõis supflue. ca.3
De casceatione lactis in mammilla. ca.4

Digitized by Google

De putrefactione lactis i mā
milla z congelatione z errem
sione eius q̄ accidit ei ex egri
tudine. ca.5
De apostibus calidis māmille
z doloribus eius. ca.6
De apostibus frigidis flegmati
cis māmille. ca 7
De duritie māmille z nodis z
glandulis z qō accidit ex cir
cuitione papille maxie apud
puberratem. ca.8
De dubellari in m.āmilla. ca.9
De vlceribus z corrosionib⁹
in māmilla. ca.10
En .13. de meri z stō et
f disponibus ambor̄ pti
nens tractatus.5.
Tractatus.i. de dispōm
t bus meri z stomaci. cō
tinen5.36.capitula.
De anarthonia meri z stoma
ci capitulum. 1
De egritudinib⁹ meri. ca.2
De qualitate deglutionis.ca.3
De ꝓstrictiōe deglutiōis z dif
ficultate deglutionis. ca.4
De signis. ca.5
De cura. ca.6
De apostibus meri. ca.7
De signis apostematum me
ri.capitulum. 8
De cura. ca.9
De cura apostematuz frigido
rum. ca.10
De erupciōe sanguinis ex me
ri.capitulum. 11
De vlceribus meri. ca.12
De signis ipsorum. ca.13
De cura. ca.14
De signis complexionum na
turalium stōi. ca.15
De egritudinib⁹ stōi. ca.16
De modis figionum dispōsi
tionum stomaci. ca.17
De signis male cōplexionis ca
lide. ca.18
De signis male complexionis
frigide stomaci. ca.19
De signis complexionis sicce
stomaci. ca.20
De signis male complexionis
humide. ca.21
De signis cōplexionum stomaci
que sunt cum materia. ca.22
De significationibus nocumē
torum stomaci non cōplexio
nalium. ca.23
De modis vniuersalibus cura
nonum. ca.24
De cura male cōplonis frigide
z humide in stō. ca.25
De cura male complexionis
calide. ca.26
De cura male complexionis
frigide. ca.27
De cura male complexionis
humide. ca.28
De cura male complexionis
sicce. ca.29
De cura frigide z sicce cōple
xionis. ca.30
De cura complexionis sicce cū
caliditate. ca.31
De cura complexionis calide
z humide. ca.32
De cura male cōplonis stōi cū
mā z cura opilationis. ca.33
De cura ei⁹q ledit a fortitudi
ne sensus sui stōi. ca.34
De regimie eius cuius stoma
cus est paruus. ca.35
De reb⁹ quarū vsu nocetur sto
macus z intestina. ca.36
Tractat⁹.2.huius sen.de
t regimine doloris stoma
ci z debilitate et dispōsi
tione appetitus eius continē
23.capitula.
De regimine doloris stomaci
z debilitate z dispositione ap
petitus eius. ca.1
De signis. ca.2
De cura. ca.3
De debilitate stōi. ca.4
De signis nauseatiue sanetatiō
z destructiōe digestiue. ca.5
De cura. ca.6
De destructione appetit⁹ z de
bilitate eiue. ca.7
De signis. ca.8
De cura. ca.9
De corruptiōe appetit⁹. ca.10
De cura corruptionis appeti
tus. ca.11
De fame z vehemēa ei⁹ z ex
pulsione appetit⁹ canini. ca.12
De signis. ca.13
De cura. ca.14
De fame que vocaī bolismus.
capitulum. 15
De signis. ca.16
De cura. ca.17
De fame sincopali. ca.18
De cura. ca.19
De siti. ca.20
De signis. ca.21
De cura. ca.22
De cura percussionis z obuia
tiōis z casu sup stōm. ca.23
Tractat⁹.3.de nocumē
t to digestionis continē
15.capitula.
De nocumēto digestionis.ca.1
De corruptione digōnis. ca.2
De debilitate digōnis. ca.3
De signis debilitatis digestio
nis. ca.4
De cura. ca.5
De signis corruptionis dige
stionis. ca.6
De cura eius. ca.7
De tarditate descensus cibi ex
stomaco z velocitate descen
sionis eius. ca.8
De cura eius cuius stō tardaī
descēsus cibi aut in cuius sto
maco natat cibus. ca.9
De cura eius a cuius stō festi
nat descensus cibi. ca.10
De eruptione stomaci z duri
tie eius. 11
De signis. ca.12
De cura. ca.13
De eis que cōmouēt eructua
tionem. ca.14
De cura eructuationis super
flue. ca.15
Tractat⁹ q̄rtus de egri
t tudinibus instrumenta
libus et communib⁹ ac
cidentibus stomaco continē
16.capitula.
De apostematibus calidis sto
maci. ca.1
De signis. ca.2
De cura. ca.3
De apostemat⁹ frigidis flegmaticis. ca.4
De signis. ca.5
De cura. 6
De apostemat⁹ duris z gros
sis. ca.7
De cura. ca.8
De aldubellari i sto.' ca.9
De signis. ca.10.
De cura. ca.11
De vulner⁹ in stō. ca.12
De signis puncture z dric. 13
De cura vlcer̄ stōi. ca.14
De bothor in stō. ca.15
De ruptura stōi. ca.16
Tractat⁹.v.3 disp̄onib⁹
t stōi ex pte ei⁹ qō ipe cōp

Digitized by Google

hendit ⁊ egredit ab eo ⁊ aliq
dus dispoñb⁹ mirach ⁊ q̄ se
quunt ipſ⁹ ptñés.22.capitula.
De inflatione ſtomaci. ca.1
De ſignis. ca.2
De cura. ca.3
De rugitu. ca.4
De lenitate ⁊ lubricitate ſtoma
ci capitulum. 5
De ſignis. ca.6
De cura. ca.7
De vomitu ⁊ ſubmerſione ⁊ nau
ſea ⁊ extenuatõe ſtõi. ca.8
De ſignis portendentibus vo
mitum. ca.9
De vomitu ſanguinis. ca.10
De ſignis. ca.11
De cura vomit⁹ abſolute. ca.12
De vomitu facto ꝓpter calidi
tatem. ca.13
De cura vomitu ſanguis. ca.14
De conturbatione ⁊ anxietate
ſtomachi. ca.15
De cura. ca.16
De ſanguine retento in ſtoma
co ⁊ in inteſtinis. ca.17
De congelatione ſanguinis in
ſtomaco. ca.18
De ſingultu. ca.19
De ſignis. ca.20
De cura. ca.21
De diſpõibus accñtibus mi
rach ⁊ hypocõdriis. ca.22
Ea.14.de epate ⁊ diſpo
f ſitionib⁹ eius ptñés tra
ctatus quartus.
Ractat⁹.i. de vñbus diſ
t poſitionibus epatis con
tinens.31.capitula.
De anathomia epatis. ca.1.
De modis ex quibus ſignitur
diſpões epatis. ca.2
De diſtinctione modo⁹ harũ
ſignificationum. ca.3
De cõtraoperantia cordis ad
epar in q̄ntatibus. ca.4
De ſignis complexionũ epatis
nãlium ⁊ poſt calide. ca.5
De ſignis complexionis frigi
de nãlis. ca.6
De ſignis cõplexionis ſiccę na
turalis. ca.7
De ſignis cõplexionis humi
de naturalis. ca.8
De ſignis complexionis cali
ge ⁊ ſiccę nãlis. ca.9
De ſignis complexiõis calide
⁊ hũnde naturalis. ca.10
De ſignis complexionis frigi
de ⁊ humide naturalis. ca.11
De ſignis complexionis frigi
de ⁊ ſiccę naturalis. ca.12
De egritudinibus accidentib⁹
epati. ca.13
De ſignis male complexionis
calide. ca.14
De ſignis male complexionis
frigide. ca.15
De ſignis male complexionis
ſiccę. ca.16
De ſignis male complexionis
humide. ca.17
Sermo vñs de curis egritudi
num epatis. ca.18
De cauſis nocuis epati. ca.19
De reb⁹ ꝓuenientib⁹ epati. ca.20
De cura male cõplexionis ca
lide in epate. ca.21
De regimine male complexio
nis frigide. ca.22
De regimine male complexio
nis ſiccce. ca.23
De regimine male complexio
nis humide. ca.24
De regimie male cõplexionis
calide ⁊ ſiccę. ca.25
De regimine male complexio
nis calide ⁊ humide. ca.26
De regimine male complexio
nis frigide ⁊ ſiccę. ca27
De regimine male complexio
nis frigide ⁊ humide. ca.28
De paruitate epatis. ca.29
De ſignis. ca.30
De regimine ipſorum. ca.31
Ractat⁹.2.de debilitate
t epatis ⁊ opilatione eiꝰ
ex doloꝛib⁹ ⁊ inflamma
tione continens.ij.capitula.
De debilitate epatis. ca.1
De ſignis. ca.2.
De cura debilitatis epis. ca.3
De opilationibus epis. ca.4
De ſignis. ca.5
De cura opilationum epatis.
capitulum. 6
De inflatione ⁊ ventoſitate in
epate. ca.7
De cura ventoſitatis et iſtatio
n⁹ epatis. ca.8
De doloꝛe epatis. ca.9
De ſignis. ca.10
De cura. ca.11
Ractat⁹ tertius de apo
t ſtematib⁹ epatis ⁊ ſoluti
õe eⁱ⁹ ptñés.21. capita.
Sermo vniuerſalis de apoſte
matibus epatis ⁊ que ſequun
tur ipſum. ca.1
De ſignis vniuerſalibus apo
ſtematum epatis. ca.2
Differentia inter apata epatis
⁊ apata lacertoꝛ poſitoꝝ ſup
ipſum mirach. ca.3
De apoſtemate calido. ca.4
De almeſire in epate. ca.5
De flegmone in epate. ca.6
De apoſtematibus frigidis in
epate. ca.7
De apoſtematibus flegmati
cis. ca.8
De apoſtemate duo ⁊ cancro.
capitulum. ca.9
De dubellati. ca.10
De apate meſeraice. ca.11
De cura apoſtematis calidi ⁊
ſanguinei. 12
De cura herisipille. ca.13
De cura dubellati. ca.14
De cura apoſtematum frigido
rum. ca.15
De cura apoſtematum duro
rum. ca.16
De cura apoſtematũ almirach
lacerti. ca.17
De cura apoſtematum meſa
raice. ca.18
De percuſſione ⁊ obuiatione
⁊ caſu ſuper epar. ca.19
De ſciſſura ⁊ inciſione in epa
te. ca.20
De cura. ca.21
Ractatus quartus de
t humiditatibus quib⁹ac
cidit cauſa epatis vt ex
pãdit egreditdo ⁊ coartent
occultando continens.16.ca
pitula.
De ſpeciebus expulſionum re
rum in epate. ca.1
De ſignis. ca.2
De caceſia. ca.3
De hydropiſi. ca.4
De cauſis ꝓpꝛijs aſclitis. ca.5.
De cauſis ꝓpꝛijs hypoſarche.
capitulum 6
De cauſis tympanitis. ca.7
De ſignis cõibus. ca.8
De ſignis aſclitis. ca.9
De ſignis hypoſarche. ca.10
De ſignis tympanitis. ca.11
De cura caceſie. ca.12
De cura aſclitis. ca.13
De cura hydropiſis hypoſar/

che. ca.14
De cura hydropisis tympanitis. ca.15
De doloribus hypocondriorum. ca.16
En.15. de felle ⁊ splene ⁊ f dispōnibus eorum continens duos tractatus.
Tractatus primus de t anathomia fellis ⁊ splenis ⁊ icteritia continēs septem capitula.
De anathomia fellis. ca.1.
De anathomia splenis. ca.2
De icteritia citrina ⁊ nigra. capitulum. 3
De signis icteritie citrine. capitulum. 4
De signis icteritie nigre. ca.5
De cura icteritie citrine. ca.6
De cura icteritie nigre aggregate vitio splenis. ca.7
Tractatus secundus de t reliquis dispositionibus splenis continens trede cim capitula.
Sermo vniuersalis de egritudinibus splenis. ca.1.
De signis complexionum splenis. ca.2
De cura. ca.3
De apostematibus splenis calidis ⁊ frigidis ⁊ duris ⁊ quorum duricies est in fieri apostema. ca.4
De signis. ca.5
De curatione apostematū splenis calidorum valde. ca.6
De curationibus splenis. capitulum. 7
De cura apostematum flegmaticorum splenis. ca.8
De opilatione splenis. ca.9
De curationibus, ca.10
De ventositate ⁊ inflatione in splene. ca.11
De cura. ca.12
De dolore splenis. ca.13
En.16. de dispōnibus f ficteri ⁊ intestinoꝝ ⁊ est tractatus quinq̄.
Tractꝰ primus de ana t thomia eorum ⁊ solutione ventris ꝓtinens quatuor capitula.
De anathomia intestinorum. capitulum. 1
De solutione ventris omniuꝫ modorum ⁊ causis vsq̄ ad lubricitatem omnium intestinorum ⁊ colerica passione ⁊ sanguinolenta egestione ⁊ fluxu sanguinis ⁊ venire ⁊ expulsionibus rerum ex epate ⁊ splene ⁊ cerebro ⁊ ex corpore ⁊ renasmone. ca.2
De signis. ca.3
De cura fluxus ventris absolute. ca.4
Tractatus secundus de t curationibus specierum solutionis ventris diuersarum predictarum post cessationem a cura vniuersali continens.17. capitula.
De cura fluxu epatici. ca.1
De cura fluxus stomatici ⁊ eꝰ intestinali absq̄ excoriatione ⁊ primo de lubricatiuo. ca.2
De cura vlcerosi. ca.3
De cura fluxus colerici. ca.4
De cura fluxus melancolici ⁊ est splenicus fluxus in quo non est excoriatio. ca.5
De cura fluxus sanguis absq̄ excoriatione. ca.6
De cura excoriationis intestinorum ⁊ vlcerum. ca.7
De cura fluxus ventris facti ꝓpter cibos. ca.8
De cura fluxuꝫ cerebralis. ca.9
De cura fluxus opilatiui. capitulum. 10
De cura fluxus liquefactiui. capitulum. 11
De cura fluxus facti a spiritu diue cutis. ca.12
De cura colirice passionis. capitulum. 13
De cura fluxus medicinalis. capitulum. 14
De cura fluxus cretici. ca.15
De tenasmone. ca.16
De collyriis que supponuntur ad tenasmonem. ca.17
Tractatus tertius de in t ceptōe sermonꝫ de doloribus intestinorū continens.16. capitula.
De punctione. ca.1.
De signis. ca.2
De cura. ca.3
De rugitu ⁊ egressione ventositatis absq̄ voluntate. ca.4
De cura. ca.5
De colica ⁊ retētōe fecis. ca.6
De signis colice absolute. ca.7
De signis colice saluis. ca.8
De signis malis in colica. capitulum. 9
De differentia que est inter colicam ⁊ lapidem renum. ca.10
De signis diffinctionis colice. ⁊ primo de signis flegmatice. capitulum. 11
De signis colice ventose. capitulum. 12
De signis eius que fit ex fece. capitulum. 13
De signis colice apostemose. capitulum. 14
De signis facte ex torsione ⁊ ruptura. ca.15
De signis reliquarum specierum colice leuis a frigore ⁊ ca loze: aut debilitate sensus: aut vermibus aut ruptura. ca.16
Tractatus quartus de t cura colice ⁊ locatione in vlcos ⁊ rebus particularibus egritudinum intestinorum ⁊ dispositionum eorum continens.33. capitula.
De canonibus curationis colice. ca.1
De cura colice frigide. ca.2
De canonibus propriis colice ventose que est ex eis que sunt inter colicam frigidam. ca.3
De compositione solutiuoruꝫ eius qui habet colicaꝫ ex ventositate aut materia flegmatica ⁊ de quibus fiunt clysteria. capitulum. 4
De compositione medicinarum bibitarum solutiuarum flegmatis. ⁊ de pillulis fortis iuuamenti. ca.5
De suppositorijs fortibus educentibus fecem plurimam cū flegmate viscoso. ca.6
De compositione clysteriorum ad ventositatem. ca.7
De compositione suppositoriorum ad ventosam ca.8
De clysteribus ⁊ suppositorijs habentium frigus intestinorū absq̄ materia. ca.9
De tina ⁊ balneis ⁊ embrocis. capitulum. 10
Sermo de qualitate clysteriorum ⁊ instrumentorum. ca.11
De cura facte ab apostemate frigido. ca.12

Digitized by Google

De regimine dandi in potu oleum de lxerua in curatione colice frigide eis qui non consueuerunt. ca.13
Modus medicinarum conferentium habentibus colicam frigidaz ſm ſemitam digeſtionis ⁊ maturationis ⁊ propriatis non ſm ſemitam cuacuationis. ca.14
De emplaſtris colice frigide. capitulum. 15
De vaporationibus colice frigide. ca.16
De cura colice colerice. ca.17
De cura colice facte ex retentione colere. ca.18
De cura colice apoſtemoſe calide ⁊ frigide. ca.19
De cura colice melancolice. capitulum. 20
De cura colice facte ex fece. capitulum. 21
De cura colice frigide facte ex debilitate expulſiue. ca.22
De cura colice facte ex debilitate ſenſus ⁊ eius ablatione. capitulum. 23
De cura colice facte ex torſione. ca.24
De cura colice facte a vermibus. ca.25
De cura colice facte ex rupturā per narcotica. ca.26
De cibatione colericorum. capitulum. 27
De his que nocent colicis. capitulum. 28
De ileos ⁊ ē ſimilis colice quā do accidit gracilibus. ca.29
De ſignis. ca.30
De cura. ca.31
De tarditate aſcellationis ⁊ velocitate eius. ca.32
De mutitudie ſtercoris ⁊ panciate eius. ca.33
Tractatus .v. de vermibus. primens.ii.capitula.
De vermibus. ca.1
De ſpeciebus vermium que ſunt tres. ca.2
De ſignis. ca.3
De cura. ca.4
De medicinis calidis interficiendis vermes ⁊ propriē longos. ca.5
De medicinis que magis propriē ſunt aſcaridum. ca.6
De regimine vermium parvorum. ca.7
De clyſteribus acutis interficientibus vermes. ca.8
De emplaſtris habentium vermes. ca.9
De cibatione eorum. ca.10
De cura caſus ⁊ proiectionis ſuper ventrem. ca.11
En.17.de egritudinibus ſanī ⁊ eſt tractatus vnus continens.22.capitula.
Sermo vniuerſalis de egritudinibus ani. ca.1
De emorroydibus. ca.2
De cura. ca.3
De regimine incaſionis emorroydarum ⁊ aduſtionis earum. ca.4
De regimine apertionis emorroydarum ſurdarum. ca.5
Sermo de medicinis emorroydalibus ſuffumigationibus ⁊ puluerizationibus. ca.6
De liquidis que ponunt ſup eas ⁊ qbus embrocant. ca.7
De ſedādibus dolorē emorroydarum. ca.8
De reſtrictiuis curſus emorroydarum. ca.9
De cibatione habentiuz emorroydas. ca.10
De apoſtematibus calidis in ficteri ⁊ herikpila. ca.11
De ragadijs ani. ca.12
De cura ragadiarum. ca.13
De cibatione habentiuz ragadias. ca.14
De mollificatione ani. ca.15
De cura. ca.16
De egreſſione ani. ca.17
De fiſtulis in ano. ca.18
De curatione. ca.19
De pruritu in ano. ca.20.
De cura. ca.21
De vlceribus ani. ca.22
En.18.de diſpōnibus renuz ⁊ eſt duo tractatus.
Tractatus .i. de vlcibus iudicio renū ⁊ de lapidibus eorum continens ſedecim capitula.
De anathomia renum. ca.1.
De egritudinibus renum.ca.2
De ſignis quibus ſignificatur diſpoſitiones renum. ca.3
De ſignis calitatis renū. ca.4
De cura. ca.5
De ſignis fritatis renū. ca.6
De cura. ca.7
De extenuatione ⁊ veruſtatione renum. ca.8
De ſignis. ca.9
De cura. ca.10
De debilitate renum. ca.11
De ſignis. ca.12
De cura. ca.13
De ventoſitate renum. ca.14
De cura. ca.15
De dolore renū ⁊ cura .ca.16.
Tractatus.2. de apoſtematibus renum ⁊ ſolutione continuitatis continens.19.capitula.
De apoſtematibus calidis in renibus aldubellari. ca.1
De ſignis. ca.2
De cura. ca.3
De apate flāmico in rene. ca.4
De ſignis. ca.5
De cura. ca.6
De apate duro i renib⁹. ca.7
De ſignis. ca.8
De cura. ca.9
De vlceribus renum. ca.10
De ſignis. ca.11
De cura. ca.12
De ſcabie renū ⁊ meatuū. ca.13
De ſignis. ca.14
De cura. ca.15
De lapide renum. ca.16
De ſignis. ca.17
De medicinis conuenientibus lapidi. ca.18.
En.19.de diſpōnib⁹ veſice ⁊ viaz vrine duos cō prehendens tractatus.
Tractatus.i. de diſpōnibus veſice continens.24 capitula.
De anathomia veſice. ca.1.
De egritudinibus veſice ⁊ cura earum. ca.2
De his que calefaciunt veſicā. capitulum. 3
De his q̄ infrāt veſicā .ca.4
De lapide veſice ⁊ ſignis ei⁹ ca.5
De curationibus lapidis veſice. 6
De regie qō i ipſo ꝓcipit. ca.7
De apatibus calidis in veſica ⁊ aldubellari in ea. ca.8
De ſignis. ca.9
De curatoib⁹ apatū veſice. c.10
De vlceribus veſice. ca.11
De ſignis. ca.12
Digitized by Google

De cura. ca.13
De scabie vesice. ca.14
De cura. ca.15
De congelatione sanguinis in vesica. ca.16
De cura. ca.17
De dissolutione vesice ⁊ mollificatione eius. ca.18
De cura. ca.19
De doloribus vesice. ca.20
De debilitate vesice. ca.21
De ventositate in vesica. ca.22
De signis. ca.23
De cura. ca.24
Tractatus scds de nocumentis que accidūt vrine ꝓtinens.22. capitula.
De qualitate exitus vrine naturalis. ca.1
De nocumentis vrine. ca.2.
De ardore vrine. ca.3
De curationibus. ca.4
De paucitate vrine. ca.5
De difficultate vrine ⁊ eius retentione. ca.6
De signis. ca.7
De cura nocumenti vrine capitulum. 8
De rememoratione rerum facientium mingere ꝓferentius in pluribus dispōnibus. ca.9
De distillatione vrine. ca.10
De signis. ca.11
De curatione. ca.12
De inuoluntario exitu vrine. capitulum. 13
De cura. ca.14
De mictu in lecto. ca.15
De cura. ca.16
De diabete. ca.17
De cura. ca.18
De multitudine vrine. ca.19
De mictu sanguinis ⁊ sanies ⁊ vrine similis loture carnis ⁊ capillorum ⁊ de vrinis extraneis que sunt fises illis. ca.20
De signis. ca.21
De cura. ca.22
Ens.20.de dispōnib⁹ mēbroꝝ gñatōis masculoꝝ que est duo tractatus.
Tractatus pmus de vniuersalibus ⁊ appentiu coeundi continens.48.capitula.
De anathomia testiculorum ⁊ vasorum spermatis. ca.1
De causis erectionis. ca.2
De causis spermatis. ca.3
De signis complexionis calide membrorum spermatis. ca.4
De signis complexionis calide ⁊ sicce. ca.5
De signis complexionis calide ⁊ humide. ca.6
De signis complexionis frigide ⁊ humide. ca.7
De signis complexionis frigide ⁊ sicce. ca.8
De signis complexionum naturalium. ca.9
De iuuamentis coitus. ca.10
De nocumento coitus ⁊ dispositionibus eius ⁊ malitia figurarum. ca.11
De horis coitus. ca.12
De spermate generante ⁊ non generante. ca.13
De signis eius qui comit. capitulum. 14
De diminutione coitus. ca.15
De signis. ca.16
De curationibus. ca.17
De medicinis singularibus ad coitum. ca.18
De inunctionibus que abstergendo fiunt ⁊ clysteribus ad anum ⁊ pectinem ⁊ testiculos ⁊ virgam: ⁊ alugen ⁊ que sequuntur ea. ca.19
De suppositorijs in ano. ca.20
De cibis puris. ca.21
De cibis in quibus est similitudo cum medicinis. ca.22
De potu dulci eorum. ca.23
De potu alio nostro. ca.24
De multitudie ꝺ̄siderij. ca.25
De signis. ca.26
De cura. ca.27
De exiccatiuis frigidis spermatis. ca.28
De exiccatiuis calidis spermatis. ca.29
De multitudine exuberatiōis spmatis humoris q̄ est añ vriñ ⁊ qui egredit post. ca.30
De signis. ca.31
De cura. ca.32
De multitudine pollutionis. capitulum. 33
De paucitate spermatis. ⁊ exitu eius filoso. ca.34
De regimine eius quidem ledit coitus. ca.35
De regimine eius qui plurimo vtitur coitu ⁊ nocetur eo ⁊ debilitate ipsum: aut leditur visus ⁊ sensus eius ⁊ caput ⁊ neruus ⁊ accit ei tremor. ca.36
De multitudine erectionis absq̄ desiderio ⁊ de priapismo. capitulum. 37
De signis. ca.38
De cura. ca.39
De allachuor. ca.40
De regimine eius. ca.41
De alubuiari. ca.42
De hermaphrodito. ca.43
De excusatione medici in illis que docet de delectatione ⁊ coangustatione receptricis ⁊ calefactione eius. ca.44
De delectando viros ⁊ mulieres. ca.45
De magnificantibus virgam. capitulum. 46
De constringentibus vulvam. capitulum. 47
De calefacientibus receptricem. ca.48
Tractatus secundus de dispositionibus horum membrorum ſ. de illis que continuantur cum coitu continens.31.capitula.
De apostematibus testiculorū calidis ⁊ que de eis approximantur ano. ca.1
De cura. ca.2
De cura apostematis frigidi in testiculis. ca.3
De cura apostematis duri in testiculis. ca.4
De acra ⁊ arsacon. capitulum. 5
De cura. ca.6
De doloribus testiculorum ⁊ virge. ca.7
De signis. ca.8
De cura. ca.9
De magnitudine testiculorum. capitulum. 10
De cura. ca.11
De elenatione testiculi exparte eius. ca.12
De cura. ca.13
De varicibus oſei: ⁊ duritie eius. ca.14
De cura. ca.15
De mollificatione oſei. capitulum. 16.
De cura. ca.17
De ramice: ⁊ ruptura. capitulum. 18

Digitized by Google

De corrugatione testiculo//
rum. ca.19
De vlceribus testiculorum ⁊
virge in locis ani. ca.20
De cura. ca.21
De vlceribus interioribus vir
ge. ca.22
De fricatione in virga. ca.23
De cura. ca.24
De apostemanibus virge calu
dis. ca.25
De apostemanibus virge frigi
dis. ca.26
De cura ragadiarum virge.
capitulum. 27
De dolore virge. ca.28
De verrucis super virgam.
capitulum. 29
De cura bothor ⁊ similium
modo ⁊ carnis orte ⁊ addite
super istas partes. ca.30
De corrosione virge. ca.31
f En. 2. de membris gene
rationis in mulieribus.
4. continens tractatus.
t Tractatus primus de ra
dicibus ⁊ principijs ⁊
conceptione ⁊ partu cō
tinens. 20. capitula.
De anathomia matricis. ca.1
De generatione embryonis.
capitulum. 2
De egritudinibus matricis.
capitulum. 3
De significationibus comple/
xionum matricis ⁊ primo ca
lide. ca.4
De significationibus frigidi/
tatis. ca.5
De signis humiditatis. ca.6
De signis siccitatis. ca.7
De sterilitate ⁊ difficultate im
pregnationis. ca.8
De signis sterilitatis. ca.9
De regimine ⁊ cura. ca.10
De signis impregnationis ⁊
iudicijs eius. ca.11
De causis masculinitatis. ca.12
De signis masculinitatis ⁊ fe
minitatis. ca.13
De regimine masculinitatis.
capitulum. 14
De signis albanin facientis na
sci masculos. ca.15
De signis mulierum masculi
nizantium. ca.16
De causis geminorum impre
gnationis super impregnatio
nem. ca.17
De signis appropinquationis
partus. ca.18
De signis debilitatis embryo/
nis. ca.19
De signis debilitatis nati.
capitulum. 20
t Tractatus secundus de
impregnatione ⁊ partu
continens. 29. capitula.
De impregnatione ⁊ partu.
capitulum. 1
De regimine vniuersali pre/
gnantis. ca.2
De regimine enixe. ca.3
De appetitu pregnantis. ca.4
De pulsu cordis pregnantis.
capitulum. 5
De regimine cursus menstruo
rum pregnantis. ca.6
De apostemacione pedum pre
gnantium ⁊ mollitie earum.
capitulum. 7
De abortu. ca.8
De signis. ca.9
De conseruatione embryonis
⁊ causa abortus. ca.10
De regimine bono ad illud.
capitulum. 11
De regimine abortus ⁊ extra
ctione fetus mortui. ca.12
De instrumento quo iniectio
fit in matrice. ca.13
De regimine quorundaz anti
quorum in extrahendo fetus
mortuum. ca.14
De regimine pregnantis post
abortum. ca.15
De extractione secundine.
capitulum. 16
De prohibitione impregnatio
nis. ca.17
De mola. ca.18
De cura. ca.19
De signis naturalibus ⁊ non
naturalibus partus. ca.20
De difficultate partus. ca.21
De signis. ca.22
De regimine eius quam ledit
partus accidentia. ca.23
De regimie eius in qua fit dif
ficilis partus absqz semita me
dicinarum. ca.24
De regimine eius cuius gemi
ni pedes egrediuntur ante ca
put. ca.25
De regimine eius cuius fetus
egreditur super latus suum.
capitulum. 26
De regimie eius que parit apo
stemata in matrice eius existē
tia. ca.27
De regimine eius cuius par/
tus fit difficilis causa magni/
tudinis. ca.28
De regimine eius cuius par/
tus fit difficilis causa mortus
fetus aut malicia figure par/
tus cum qua non separatur
vita. ca.29
De regimine nausee eius. capi
tulum. 30
De medicinis facilem efficien
tibus partum. ca.31
De regimine infantis cum na
scitur. ca.32
De suppositorijs enixarum.
capitulum. 33
De regimine multitudinis san
guinis eius. ca.34
De regimine paucitatis san/
guinis eius. ca.35
De regimine febrium eius.
capitulum. 36
De regimine inflationis ven/
tris eius. ca.37
De regimine doloris matri/
cis. ca.38
De regimine vlcerum eius.
capitulum. 39
t tractatus tertius de re/
liquis egritudinibus ma
tricis exceptis aposte/
matibus ⁊ que currunt cursu
eorum continens vigintiocto
capitula.
De iudicijs menstruorum.
capitulum. 1
De superfluitate menstruorū.
capitulum. 2
De signis. ca.3
De cura fluxus sanguinis cui
fine eius cura patientis fluxū
menstruorum. ca.4
De vlceribus matricis ⁊ pu/
trefactione eius. ca.5
De signis vlcerum matricis.
capitulum. 6
De putrefactione matricis.
capitulum. 7
De corrosione matricis. ca.8
De cura. ca.9
De regimine deuirginate.
capitulum. 10
De cura. ca.11
De ragadijs matricis. ca.12

Digitized by Google

De signis earum. ca.13
De cura. ca.14
De pruritu matricis ⁊ priapis mo mulierum. ca.15
De cura pruritꝰ mficis. ca.16
De fistulis matricis. ca.17
De signis. ca.18
De cura. ca.19
De debilitate matricis. ca.20
De cura. ca.21
De doloribꝰ mficis. ca.22
De cursu matricis. ca.23
De cura. ca.24
De retentione menstruoꝝ ⁊ pauciate eoꝝ. ca.25
De accidentibus illius ⁊ prefocatione matricis. ca.26
De signis. ca.27
De curationibus. ca.28
Ractatus.4.principes
t 30.capitula.
De nocumentis situs mficis ⁊ apatibꝰ eꝰ ⁊ que sunt similia illis. ca.1
De cura clausure. ca.2
De modo in admistrādo hāc scissionem. ca.3
De suspēsione mficis. ca.4
De augmento mficis ⁊ eruu eius ⁊ puersione eius. ca.5
De accitibꝰ illiꝰ ⁊ signis. ca.6
De cura. ca 7
De declinatiōe matricis ⁊ separatione eius. ca.8
De cura. ca.9
De apate calo in mfice. ca.10
De signis. ca.11
De cura apostematum calidorum. ca.12
De apostemate flegmatico in matrice. ca.13
De apostemate duro. ca.14
De cura. ca.15
De pfocatione mficis. ca.16
De signis. ca.17
De cura. ca.18
De regie eꝰ cū cōmonef. ca.19
De emorroydibus ⁊ borboꝝ ⁊ motu que apparent in ea ⁊ clano. ca.20
De curatōe emorroydaꝝ. ca.21
De carne addita ⁊ lōgitudine albatic ⁊ appitione sicut virga ⁊ rei notate further. ca.22
De cura. ca.23
De aqua in matrice. ca.24
De signis. ca.25
De cura. ca.36
De inflatione in matrice ⁊ cognitione eius. ca.27
De cura. ca.28
De vēctositate matricis nō instantis. ca.29
De cura. ca.30
En.22.de egritudini
f bus in extrēitate mē broꝝ q̄ est.ij.tractat⁹.
Ractatus.I.de eo qō
t accidit eis de nocumentis quantitate ⁊ situs ꝓtinēs.18.capitula.
De forma ⁊rbi ⁊ duorum siphac. ca.1
De ruptnea ⁊ his que assimilā tur ei. ca.2
De signis. ca.3
De cura. ca.4
De curatione rupturarū intestini ⁊ ⁊rbi. ca.5
¶ De ruptura aque. ca.6
De cura rupture ventositatis. capitulum. 7
De cura ranucis carnis varicose. ca.8
De augmento vmbilici. ca.9
De signis. ca.10
De cura. ca.11
De gibbositate ⁊ vēctositate gibbositatis. ca.12
De signis. ca.13
De cura gibbositatis ⁊ ventositatis facētis vēctositatē. ca.14
De varicibus. ca.15
De elephantia. ca.16
De signis. ca.17
De cura varicum ⁊ elephantie. ca.18
Ractatꝰ.ij. de doloribus horum membroꝝ ꝓtinens.13. capitula.
De dolore dorsi. ca.1
De signis. ca.2
De cura doloris dorsi. ca.3
De dolore ilij. ca.4
De doloribus iuncturarum ⁊ eis que cōcāt podagre ⁊ sciatice ⁊ alijs. ca.5.
De signis. ca.6
De cura doloꝝ iuncturarū podagre ⁊ sciatice. ca.7
De solutione coꝝ. ca.8
De potionibus ad solutionē faciēdam ⁊ de illis que consequuntur eis. ca.9
De emplastris inungnis ad dolores iuncturarum grossi humoris eorum que sunt in via vt conuertantur in lapidetatem. ca.10
De vnctionibꝰ in hmōi intentione predicta. ca.11
De cbrocis in tila itēuōe. ca.12
De balneatiōibꝰ ad hmōi. ca.13
De sedatiuis doloꝝ calidis lubus. ca.14
De narcoticis sedantibus dolorem. ca.15
De cura ventosi. ca.16
De regie cauterij ad eos. ca.17
De cura calidi. ca.18
De epithimatibus. ca.19
De solutuis. ca.20
De cura iuncturarum exiccatarum ⁊ conuersarum in lapideitatem. ca.21
De cura contractionis a ꝛemena. ca.22
De cautela ad dolores iuncturarum. 23
De cura. ca.24
De embrocis ⁊ tinis. ca.25
De epithimatibus ⁊ emplastris. ca.26
De borboꝝ iuncturarū. ca.27
De dolore calcanei. ca.28
De debilitate pedis. ca.29
De borboꝝ vnguium ⁊ aritione eorum. ca.30
De inflatione vnguis ⁊ puritu in eo. ca.31

¶ Laus deo.

Liber canonis.

Digitized by Google

¶ Liber canonis quartus incipit de egritudinibus particularibus que cum accidunt non appropriant vni membro propter sepē fen.
¶ Fen pma ē de febrib⁹: z prior quor tractat⁹.
¶ Tractatus primus de febre ephimera.
¶ De diffinitōe febris z gñib⁹ febris. Cap.i.

f

Ebris est calor extraneus accensus in corde z precedens ab eo mediantibus spū z sanguine p arterias z venas in totum corpus. z inflāmat in eo inflāmatōe que nocet opōnibus nālibus: non sicut caliditas ire z laboris cū non vltimat: z impedit opōné ira vt reuneat.
¶ Et sunt qdā horum qui diuidunt febres in duas diuisiones. prima.s. in febrē egritudinē: z in febrē accīs: z ponunt febres aparū de gñe fe. accīus. ¶ Et ut enim qdē sermonis eox est q fe. egritudinalis est illa inter quā z cām que nō est egritudo non est mediū sicut febris putredinis. Putredo.n. est cā eius absq medio z non est putredo in seipsa egritudo. imo est cā egritudinis. ¶ Febris vero aparis est accīs aparis exīs dum est apa sequens ipm z apa est egritudo in seipso. ¶ Et dicenti qdē inest. vt dicat. qñ si ppea q fe. aparis sequit calitatē eius z sequit er dolore ipsius ē sisse vt sit fe. accīs: tunc oz vt si plūs febrium ephimerarū accīs. ¶ Et si ipsa sequit putredinē que est in apare: tunc apa non est cā eius prima vnde est apa: imo quantū ad putredinē que ē in ipso. Cā igit eius que est essentialis est putredo: z apa nō est cā eius nisi per accīs. ¶ Et dicemus q si non significauerunt per febrē accīs hoc: imo non intellexerūt per eam nisi q ipsa sequit apa hoc. z inueniunt eam per inuentionē aparis. Sitr ergo est dispō febrū putredinis per cōparationē ad putredinem. ¶ Verum occupatio in hmōi diction bus est illud qō non cōfert in scia medicine aliquid: z facu medicā precedere er arte sua ad ingsitiones que fortasse impediunt ipm ab arte sua.
¶ Procedamus ergo p̄m id qō pposuerum est.
¶ Dicamus ergo ppea q febres aparū z opinationum sunt febres accītes z alie febres sunt egritudines: tūc quentes est vt dicamus: qñ ppea q oia que sunt in corpore hois sunt tria gña. s. membra pnentia illud qō est in eis de humiditatibus z spiritibus: quox cōparatio est cōparatio partū balnei. Et humiditas recondita. z eius cōparatio est cōparatio aque balnei.
¶ Et spūs animalis vitalis z naturalis z vapores effusi. ¶ Et comparatio eorum est comparatio aeris balnei: z aer balnei qñ infrigidatur illud qō est vicinum ei non oz vt ipse extinguat imo possibile est vt remaneat z redeat z calefiat qō ei vicinum est. Similiter est vnum istorum trium generum extra qō non inuenitur in homine genus corporum. ¶ Nam si accendatur febris in membris radicalibus accensione prima sicut accenditur adustio .v.g. vt in parietib⁹ balnei: aut per follem ferrarij: aut per ollam coci: tunc illud genus febrium nominatur fe. ethica. ¶ Et si accendit fe. accensione prima in humoribus: deinde accendatur ex eis in membris sicut accidit: vt accendat aqua calida in balneo z ignitur latera eius causa: eius aut ius calidū in olla vt accendatur olla causa eius: tunc illud genus febrium nominatur fe. humoris. ¶ Et si accendatur fe. accensiōe sua prima in spiritibus z vaporibus: deinde accendatur ex eis in membris z humoribus sicut accidit vt perueniat ad balneum aer ignis qui accendatur in eo: z calefaciat aerem eius z perueniat ad aquam z parietes. tunc genus illud febris nominatur fe. ephimera. quoniaz est accensa in re subtili que resolutur cum velocitate. z raro pertransit diem cū nocte sua. nisi puertatur ad genus illud febrium.
¶ Hec ergo diuisio febrium est per modum propinquum diuisioni euenienti per differentias. ¶ Et diuidantur fe. alio modo. Dicitur eniz q de febribus sunt febres acute. Et de eis sunt non acute. Et de eis sunt chronice. Et de eis sunt non chronice. Et de eis sunt nocturne. Et de eis sunt diurne. Et de eis sūt salubres recte. Et de eis sunt habentes accidentia horribilia. Et de eis sunt diminuentes. Et de eis sunt inseparabiles. Et de eis inseparabilibus sunt que daz quibus sunt remissiones. Et de eis sunt quibus sunt intensiones. Et de eis sunt quibus sunt exfortationes. ¶ Et de eis sunt similes. Et de eis sunt frigide habentes rigorem aut horripilationem. ¶ Et de eis sunt simplices. ¶ Et de eis sunt composite.
¶ De preparatis ad febres. Cap.ij.

d

Dixerunt qdam q corpora vehementius ppārata ad febres sunt corpora calida z humida. z ppre cum humiditas est fortior caliditate. ¶ Et istī qdem sunt fendi sudoris z vrine z egestionis.
¶ Et corpora calida sicca iterum sunt preparata ad febres calidas. z incipiunt primus ephimere: deinde festinant ad putredinē z adustiones: z qñq faciunt cadere in ethicam. ¶ Et sequitur ea ambo: que equantur in humiditate z siccitate z dominatur caliditas: z ista sunt de genere eorum in quibus incipit febris vaporis caliditas: deinde permutatur ad febres humoris postea illa in quibus equant calor: z frigus z multiplicat humiditas: z istis qdē febres putredinis accidunt pm plūs incipientes. ¶ Et corpora frā z humida: z frā z sicca sunt longinqua ra corpora a febribus z proprie ab ephimera.

Digitized by Google

¶ De horis febrium. Cap.iij.

f Ebriū hore sunt reliquarū egritudinum principiū ⁊ augmentū ⁊ status apud virtuū ⁊ declinatio. ¶ Et sunt quoq; particulares cāe cuiusq; proximi.

¶ Et primo: est a principio vsq; ad statū: apud declinationē vero non mouet eger ex ipsa febre nisi per id qđ dicemus de cā cōiter. ¶ Et principiū qdē est hora que calor nālis ꝓcat a mā submersa in mēbro: tādiu donec non appareat maturatōi aut diuersitati eius ꝓprie maturationi vestigiū. ¶ Et principiū qdē est i iuentū in oi egritudine: verū quoq; occultat est eius occultatio i sinocho ⁊ epilepsia ⁊apoplesia. ¶ Et quoq; principiū est occultū paucoꝝ accessuū ⁊ existimat ꝙ non sit principiū in ea. ¶ Et fit quoq; in die primo febriū acutarū vident nubes: ⁊ signū maturitatis: ⁊ existimat ꝙ non sit ei principiū: ⁊ non est ita. ¶ Et augmentū qdē est hora in qua cōmouet caliditas innata ad resistendū mālei motu manifesto ⁊ apparent signa digōis aut signa ꝓpria digōi. ¶ Et stat⁹ est hora in qua vehemens est pugna inter nām ⁊ mām: ⁊ apparet victoria vnius ambarū earū sup aliam: ⁊ est hora pugne ⁊ et⁹ ispariū ē i phīb⁹ proximos acutos proximus vnus: ⁊nō cognoscit nisi pilli q sequit ipm aut duo paroxismi: ⁊ cognoscit in tertio eius: ió ꝙ non addit sup illos ambos in pluribus nisi egritudinibus macronoxijs: fortasse.n. assimilant paroxismi plures in oibus indicis suis. ¶ Et illic apud statū cōplet vestigiū digestionis aut contrarij eius. ¶ Et declinatio quidem est hora in qua calor innatus iam vincit naturā materiei ⁊ vincit eam ⁊ exsistit in congregationis eius separatione scilicet rei post rem: ⁊ tunc alleuiatur caliditas colorus occulti ⁊ expellitur ad extremitates donec resoluit: ⁊ multoties ingrossatur. ¶ Et status quidem diuersificatur in egritudinibus. egritudinum enim valde acutarum longinquus: status est vsq; ad quatuor dies ⁊ fe. ephimere sunt de hac summa: verūtamē ipse non numerantur acute: quoniā non sufficit in acuitate egritudinis vt sit status eius proximus: immo fit de egritudinibus pendentibus timorem. ¶ Et sequuntur eas febres acute absolute non valde: ⁊ sunt ille quaruꝝ status peruenit vsq; ad.xiij. dies. ⁊ qđ est supra id. ¶ Et cognitio quidem egritudinum acutaruꝝ in ordinibus suis: ⁊ chronicarum est inuanua in regimine cibi egri ꝑm ꝙ dicemus in sequentibus. ¶ Et plures quidem febrium complent principium ⁊ augmentū ⁊ statuꝫ in paroxismo vno ⁊ faciunt paroxismum alium declinando. ¶ Et fe. quidem diuersificantur in his tribus. ¶ Et de eis qdem sunt quarū augmentū plongatur. ⁊ de eis sunt quarū declinatio plongat.

¶ De cognitione horarum vniuersalium egritudinis ⁊ proprie status. Cap.iij.

c Ognitio horarum egritudinis vniuersaliuꝫ qnoq; est ex spē egritudinis. nam spasmus siccus ⁊ epilepsia ⁊apoplexia ⁊ squinantia sunt ex acuneuale. Et tertiana pura ⁊ causon de acutis nō valde. Et quartana ⁊ paralysis de macronoxijs. ¶ Et qnoq; ex motu egritudinis: nam si paroxismi sunt breues significant ꝙ status est propinquus sicut tertiana pura. tempus enim paroxismoꝝ eius est ex tribus horis vsq; ad.xiij. horas. ⁊ si sunt pluri significant ꝙ materia est grossa ⁊ status longinquus sicut in tertiana non pura. ¶ Et si non fuerint illic paroxismi. imo materia eius fuerit acuta sicut sinochi: tunc egritudo erit acuta. ¶ Et si fuerit signa eius signa materie frigide grosse aut declinis ad grossitudinē tunc egritudo erit non acuta. ¶ Et si remanserit cum dispositione sua tunc egritudo non erit illius acuitatis. ¶ Et quandoq; est ex virtute egri cui velociter aduenit debilitas: ꝗre est egritudo acuta aut non apparet illud ⁊ est egritudo non acuta. ¶ Et quandoq; est ex etate ⁊ tempore: nam in tempore calido ⁊ etate calida festinat status egritudinum: ⁊ in temporibus frigidis ⁊ etatibus frigidis tardatur status egritudinuꝫ: ⁊ similiter est dispositio regionū. ¶ Et ex pulsu. nam si est velox frequens magnus tūc egritudo est ad acuitatem declinis: ⁊ si non tūc non est acuta. ¶ Et ex rigore: nam si est prolixi spacij: tunc egritudo est declinis ad prolixitatē ⁊ si est breuis spacij tunc egritudo ad acuitatez tendit. ⁊ quando nullo modo est rigor: tunc abbreuiatur eius extensio. ¶ Et cognoscitur hore egritudinis quandoq; ex parte horarum paroxismorum. Nam si fuerit procedentes ꝑm antecessionem superfluentem: tunc vt vnus antecedat superfluitatem alterius tendens ad additionem: tunc egritudo erit in augmento: quoniaꝫ de egritudinibus sunt que currunt vsq; ad finē horarum suarum ꝑm augmentum: ⁊ sunt quandoq; de genere tertiane ⁊ de genere assidue: si autem steterit antecessio ⁊ steterit superfluitates: tunc sine dubio erit egritudo in statu. ¶ Et seruans horam vnam est longi spacij. ⁊ si ponuntur tunc egritudo est in declinatione.

¶ Et similiter cognoscitur dispositio horaruꝫ ex augmento accidentium febris ⁊ statione eorum ⁊ declinatione ipsorum ⁊ ex additione paroxismorum eius in longitudine ⁊ breuiatione ipsorum ⁊ forte diuersificantur ⁊ non assimilantur. ¶ Et quandoq; cognoscuntur ex dispositione euacuationum: nam cum accidit in paroxismo aliquo sudor aut ventris fluxus ⁊ paroxismus secundus qui est post ipm est in similitudine vehementie primi ⁊ fortitudine eius aut supra ipsam tunc euacuatio eius est pp multitudinem non ꝓpter fortitudinē ⁊ egritudo indicatur lōga. ¶ Et qnoq; cognoscunt ex ꝓte dige-

tionis ⁊ cōtrarij digestionis ſm q dixim⁹; verbi gratia. cum apparet ſputū cū digestione aliqua: aut urina in qua eſt nubes aliq: tūc eſt p̄ncipiū augmēti. ¶ Deinde quādo multiplicat illud ⁊ apparet aut cōtrarium eius: tūc eſt ſtat⁹. ¶ Et iterū qñ apparet digestio aut cōtrarium eius velociter ex ſputo aut nube: tūc ſcias q ſtatus eſt propinquus. ⁊ ſi tardantur tūc ſcias q ſtatus eſt longinquus. ¶ Cognitio autem horarum particularium ſic accipitur. Maz hora p̄ncipij paroxiſmi eſt hora in qua coartatur pulſus: ⁊ tu iam ſciuiſti intentionem eius: ⁊ plūbe⁹ fit color extremitatuz ⁊ unfrigidantur extrema ⁊ propīe extremitas auris ⁊ naſi uſq; ad horā in qua ſentitur ſparſio caliditatis. ⁊ quādoq; aſſociant̄ principio alteratio coloris ⁊ pigritia ⁊ angustia ⁊ tarditas motuū ⁊ profunditas ſomni ⁊ mollificatio palpebraruz ⁊ grauitas ſermonis ⁊ horripilatio iter ſpatulas ⁊ in dorſo. ⁊ forſitaſſe accidit ieo rigor fortis: ⁊ quādoq; accidit curſus ſalue ⁊ ſalus tempor ⁊ tinnitꝰ aurium ⁊ ſternutatio ⁊ cōmotio mēbroū corporis. Et vehemētius quidē debilitat̄ xtruſ pp debilitatē que eſt in p̄ncipio aut ſtatu. ¶ Et hore augmēti medietas p̄ma eſt hora in qua pulſus incipit apparere ⁊ magnificari ⁊ velox fieri: ⁊ ſo argit calor in toto corpe ſm eq̄litatem. ¶ Et medietas eius altera eſt hora in qua nō ceſſat hec caliditas ſparſa cū equalitate augmētari. ¶ Et hora ſtatus eſt hora in qua remanet caliditas ſparſa cū equalitate ⁊ accidentia cū diſpoſitione ſua ⁊ pulſus ſit maior q̄ vnq; ⁊ ſit vehemētius velox ⁊ frequēs. ¶ Et hora declinationis eſt hora in qua incipit diminutio ⁊ incipit pulſus tēperari ⁊ equar. Deinde illa in qua incipit corp⁹ ſudare ⁊ pducit ad eradicationem. ¶ Et multotiens quidē accidit apud morem diſpoſitio que eſt ſicut declinatio ⁊ eſt quaſi eger euaſerit ⁊ nō opz vt tu occuperis in horis imo cognoſcas diſpoſitionē pulſus ⁊ an magnificetur ⁊ fortis ſit an. ¶ Et ſi tibi videt ponā tibi exemplū de tertiana. Attende ergo q cum tertiana in pluribꝰ diſpoſitionibus incipit horripilatio: deinde frigus ⁊ rigor: poſtea ſedatur rigor ⁊ minorat̄ frigus: ⁊ incipit calefactio: poſtea equatur calefactio: deinde addunt̄: poſtea ſtat: deinde incipit minui uſq; quo eradicetur. ¶ Et ſcias q egritudo quandoq; prolongatur: aut ꝓpter multitudinem materie: aut propter groſſitiē eius: aut ꝓpter frigus eius. ⁊ quādoq; adiuuāt ad illud tres frigidū ⁊ regio frigida ⁊ etas frigida ⁊ debilitas caloris innati ⁊ ſoliditas corporis.

¶ De ſermone vniuerſali de febribus ephimeris. Cap. v.

c Auſe omniuz ſpecierum februs ephimere ſunt cauſe p̄mitiue calefacientes eſſentialiter ⁊ calefacientes p̄ accidēs de ſumma occurrentiū ⁊ aſſumptoz ſum cibo ⁊ in potu ⁊ paſſionū corporearū ⁊ antmalium. ⁊ ex doloribus ⁊ apoſtemat⁹ apparentibus. ⁊ ſunt de eis ex opilationibus quarū cā nō eſt p̄mitiua. ¶ Et nō ꝓuenium cauſe earū cū vehemētia ſua ad hoc vt pertranſeat illud qđ inflāmat ſpūm: nam ſi pranſeāt illud. faciūt cadere in ethicā aut in ſpeciez febrium humoraliū quā dicem⁹. ¶ Cauſe enim p̄mitiue plerūq; mouent antecedentes. q ſi mouerint eas ad putredinē erunt febres putredinis. ¶ Et ſunt quidam hominum qui exiſtimant q fe. ephimera non fit niſi ex labore ſpiritus ⁊ corporis ⁊ illud eſt error. ¶ Et iſte quidam fe. ſm plurimuz recedunt in die vno ⁊ raro pertranſeunt tertium diem. ¶ Nam ſi pertranſeant illam quātatez exiſtimat de eſſe earuz q ipſe permutauit. ¶ Et intentio quidē permutationis eſt q retentio caliditatis pertranſit ſpiritum aut ad corpus aut humorē: ilz ſunt de hoib⁹ qui dicant q ipſa qñq; remanet ſex diebus. ⁊ cōſumunt̄ ingre cōſumptionē: cui nō eſſet ſimilis ſi permutaret ad genus aliud. ¶ Et hec quidem fe. eſt facilis curationis ⁊ difficilis cognitionis: ⁊ ſimiliter p̄ncipium ethice. ¶ Et homines quidē velocius cadentes in fe. ephimeraz: ⁊ qui vehemētius ledūtur ab eis ſi erretur in eis: ſunt illi in quibus calor ⁊ ſiccitas ſunt magis vincentes: quoniā pertinunt velociter ad ethicam ⁊ tertianam: deinde illi in quibus calor eſt plus deinde illi in quibus eſt plus ſiccitatis. ¶ Et cuz illi qui habent complexionem ſiccam ⁊ calidam accidit fames ⁊ aduenunt cum ea vigilia ⁊ labor animalis ⁊ labor corporeus feſtinat ad ipſum fe. ephimera cum horripilatione quadam. Ꝺ ſi non ſuccurrat ⁊ cibetur ſtatim feſtinabit ad ipſ fe. putredinis.

¶ De ſignis p̄prijs febrium ephimerarum diſtinguentibus eas ab alijs. Cap. vi.

Ꝺ E propīetatibus earū eſt q ipſe non fiant a cauſis antecedentibus: neq; incipiunt cū coartatione. ⁊ eſt q ipſe nō incipiunt ſm p̄m cū rigore ⁊ frigore extremitatum ⁊ pfundatione caliditatis ⁊ declinatione ad pigritiam ⁊ ſomnum: ⁊ ſubmerſionem pulſus ⁊ ſubtilitatem eius ⁊ diuerſitatē eius: ⁊ parutatem ipſius: imo forſitaſſe accidit in p̄ncipio earum ſimilitudo frigoris ⁊ horripilationis ⁊ puncto: cuius cauſa eſt vapor ethimi mali ⁊ remouetur velociter ⁊ accidit: ſed raro rigor: ꝓpter multitudinem vaporuz ledentium lacertos ꝓpter punctionem ſuam ſuperfluam multitudine. ¶ Et eſt eius inflāmatio nō modicanua aſperatio: imo bona ſicut caliditas corporis laboratis ⁊ ebrij. ¶ Et cum eſt urina in primo die digeſta ⁊ pulſus bonus. tunc iudica q eſt febris ephimera. ⁊ illud ideo quoniaz urina non alteratur in ea inquantū ipſa eſt ephimera: ⁊ eſt ſedimen eius digeſtum nō decliue ad calo

Digitized by Google

rem humoris: ⁊ est qñq; nubes eius pendens: ⁊ qñq; est natās boni coloris: ⁊ qñq; accit vt nō equet color eius: tñ eius substātia est eqlis. Et nō alterat color eius nisi ppter id qđ associat ei de cā alterationis vrine: ḡ̃ nō fit illic febris ephimera ex eo qđ dicemus in tertiana ⁊ similibus ei. ¶ Et pulsus est declinis ad spissitudinē ⁊ fortitudinē ⁊ magnitudinē nisi i ea q̄ est a passionibus debilitātibus: ⁊ nisi fuerit in stomaco humor mordicatiꝰ aut frigidus aut causa alia de his que mutāt pulsuz ꝓter febrem. ¶ Et raro quidē diuersificatur: si ꝯo diuersificet erit ei ordo: nā si diuersificet illud tūc erit ꝓpter cām aliā accidentē febrē. aut vicinante ei sicut est labor vehemēs aut mordicatio vehemens in visceribus ⁊ similia his. ¶ Et quādoq; accidit vt induret pulsus ꝓpter frigus vehemēs ⁊ inspissans ⁊ infrigidans aut ꝓpter calliditatē solis vehementē exiccātem: aut ꝓpter vehementē labore exiccantē: aut famē: aut angustias aut vigilias: aut eṗones. ⁊ qñq; festinat i eo dilatatio ⁊ tardat cōstrictio: ⁊ nō festinat plusq; nālis nisi raro ⁊ cū velocitate pauca: qñ necessitas euē tationis in eo est vehemētior q̄ necessitas educendi vaporē corruptū: vapor nāq; in eo nō est corruptus cōparatione sui ad equalem: imo est bonus cōparatione sui ad eū. ¶ Et cum ambiguus sit ubi pulsus ⁊ ꝓstrictio ipsius tunc scias ex anhelitu: ⁊ pulsus quidē reddit post eradicationem eius ad cōsuetudinē eius naturalē in illo corpore ⁊ hoc est signū bonū. ¶ Et scias penitus ꝙ quotiēs vrina ⁊ pulsus sunt boni significat ꝙ ipsa est ephimera: ⁊ quādo nō fūt boni nō opz vt nō sit ephimera. multotiēs enim est in ea vrina ticra: ⁊ pulsus diuersus ⁊ debilis ⁊ paruꝰ. ⁊ de illis que significant ꝙ ipsa est fe. ephimera est vt sit principium eius facile ⁊ leue: ⁊ fit augmētū eius nō addēs supra duas horas: ⁊ neq; associentur statui accidentia vehementia: ⁊ vt nō accidant in ea accidētia ꝓua: ⁊ nō fit in ea ebullitio caloris vehemens: ⁊ minorentur cum ea dolores. ¶ Qđ si cum ea dolor fuerit capitis: aut dolor alius non sit fixus inseparabilis, post eradicationem eius ⁊ hec quidem significat ꝙ ipsa est ephimera. ¶ Et plurimū quidez eradicationes eius fit per sudorē ⁊ humorosita tem simile sudori naturali nō humorosō. ⁊ nō sit vehemens superfluitas iterū in quātitate sua imo appropinquat sudori naturali in quātitate sua. sicut est proximus ei in qualitate sua. Si ei videris sudorem plurimum tunc fe. erit non ephimera. ¶ Et de eis de quibus fe. ephimera experitur est vt ingrediatur balneum habēs eā. Cui q̄z morsam fecerit euenire in eo quasi horripilationem non consueram: scitur ꝙ febris est febris putredinis: ⁊ egrediatur habēs eā ex balneo illico. ⁊ si nihil alteratur a dispositione sua tunc fe. erit ephimera.

¶ Permutatio fe. ephimere. Cap. vij.

e Um expedit vt febrē ephimeraz patiēs cibet ⁊ errat medicꝰ sup eā: ⁊ nō cibet ipsuz ꝑmutat fe. in corporibus colericis ad ethicā incendētē ⁊ in corporibus carnosis ad synocā que est absq; putredine: ⁊ fortasse ꝑmutatur ad illaz que est cū putredie. ¶ Et simili quādo necessariū ē adiutoriuz in aperiēdo poros ⁊ rarificando corpus: ⁊ non fit inflāmatur in humorib⁹ retentis in corpore: inflāmatione eius qđ calefacit cum fortitudine eius quod putrefacit.

¶ De signis permutationis febris ephimere ad febres alias. Cap. viij.

s Gnificatio illius est ꝙ ipsa declinat absq; sudore. aut humorositate: aut cum sudore absq; mundificatiōe per sudorē: ⁊ est declinatio longa difficilis ⁊ absq; mundificatiōe pulsus: imo remanet in pulsu aliquid: ⁊ remanet dolor capitis si fuerit: ⁊ hoc totū significat permutationem ad febrē putrefactionis humoris: aut ethicā. Nam si cause fuerint vehemētes: aut prolongēt mora eius permutabitur ad ethicam. ¶ Qđ si ad ethicam ꝑmutetur videbis tactū arteriarū calidum valde: ⁊ videbis febrē silem vel fixaz ⁊ in oibus mēbris additur calefactio sup repletionem: ⁊ in tpe acceptionis cibi: aut videbis pulsum seruare equalitatē cum duritie ⁊ paruitate. ¶ Et videbis signa reliqua que diximus de signis ethice. ¶ Et qñ permutat ad genus febriū qđ nominat synoca absq; putredine videbis additionē ⁊ repletionem caliditatis ⁊ inflāmationez speciei. ¶ Et quādo permutatur ad febres putredinis apparent horripilatio ⁊ diuersitas pulsus ⁊ paruitas ⁊ coartatio. ⁊ est caliditas modicatiua ficca ⁊ vehemētia accidentium. ¶ In vrina autem fortasse remanet digestio ex substantia ⁊ in pluribus non apparet in ea digestio.

¶ De curationibus febris ephimere ſm modum vniuersalem. Cap. ix.

i Omnibus spēbus febris ephimere oportet vt afferantur super corpa patientium eas ea que nutriant eos nutrimēto bono cū velocitate digōne: qñ febriēs est eger: ⁊ eger est lesus. ¶ Alicui quidam eoz conceditur deliciari in eo sicut patienti ex labore ⁊ angustia ⁊ fame ⁊ illis in quorū corporibus colera plima est. ¶ Et qui conqueritur se pati horripilationē in principio deglutiat cibum infusum in aqua: aut vino vt sit magis penetrās. ¶ Et isti quidē cibantur etiaz in principio fe. ¶ Et quibusdam ꝓhibetur deliberari in ea ⁊ innitī eis vt fiāt subtilia tua sicut in patiente ex opilatione ⁊ soliditate ⁊ exasperatione. ¶ Et melius quidē est vt ꝓponat cibatio vsq; ad declinationem nisi in illo quos ex-

Digitized by Google

cepimus. ¶ Et aqua frigida quidē opꝫ vt non ꝓhibeat in ꝓncipio rei: qm̄ virt⁹ est fortis: ḡre nō timet debilitas eius: ⁊ est melioꝛ cura infrigidādo. Verum si fuerit illic debilitas in visceribꝰ ⁊ fe. iam extenditur: aut fuerit vehemens: nūc melius est vt de ea nō multum sumatur. Et cōceditur eis balneum cū eoꝝ paroxismus consumit in febribꝰ ephimeris ꝓpter accidentia de quibꝰ est humectatio ⁊ de qbus est sudatio ⁊ rarificatio poꝛoꝝ. ¶ Et de eis est infrigidatio in quieta dispōne ⁊ ꝓhibetur vbi timetur casus putredinis. ¶ Et nō opꝫ vt euitet balneum nisi habēs eā ex opilatione: ꝓptereā qꝫ balneuꝫ generat egritudinē putridā. ⁊ similiter patiēs eaꝫ ex satietate nauseatiua nisi in fine rei ⁊ cum dilatātur poꝛi ⁊ descendit nauseatiua satietas. Illic enim opoꝛtet vt balneet. ¶ Et habēs catarrum nō balneetur nisi sit adustiuus. ¶ Et omnes habētes fe. ephimeras oportet vt nō ꝓlongent moꝛaꝫ in aere balnei: imo in aq̄ eius quātum volūt nisi habētes eā ex soliditate ⁊ ex spissitudine: eis enim cōuenit vt ꝓlongēt moꝛaꝫ in aere balnei: donec sudent. ¶ Embrocatio autē si fuerit infundēdo: aut liniendo tm̄ opilat poꝛos. ¶ Et in curatiōe omnis fe. ephimere que est ab opilatione extrinseca aut intrinseca: fricatio aperit poꝛos habentis eā: deinde si obuiat humiditati plurime resolui eaꝫ ⁊ si nō obuiat humiditati parue exiccat eam. ¶ Euacuatione autē nō indiget aliquis eoꝝ nisi habēs opilationem repletionalē: ⁊ habens nauseatiuā satietatem: ⁊ qui habent febrē ephimeram ex soliditate cuius corpus est repletum.

¶ De speciebus febris ephimere. Cap. x.

d Febribus ephimeris sunt qui dāo comparātur ad dispositiones animales. ¶ Et de eis sunt que comparantur ad dispōnes coꝛpoꝛeas. ¶ Et de eis sunt que ꝓportionātur ad res que euenunt deforis. ¶ Et de cōparatis ad dispōnes ātales est illa que fit ex angustia ⁊ illa que fit ex tristitia ⁊ illa que fit ex estimatione ⁊ cogitatione ⁊ ira ⁊ vigilijs ⁊ somno ⁊ tāquillitate ⁊ timore ⁊ gaudio. ¶ Et de ꝓportionatis ad dispositiōes coꝛpoꝛeas sunt ille que comparātur ad res que sunt actiones ⁊ motus. ⁊ de eis sunt que cōparantur ad nō actiones ⁊ motus ⁊ ad ꝓtraria eorum. ¶ Et cōparate ad res que sunt motus est que fit ex labore. ¶ Et illa que ex trāquillitate ⁊ illa que fit ex euacuatione: ⁊ de eis est fe. ephimera ex dolore: ⁊ de eis est fe. ephimera que ē cum syncopi: ⁊ de eis est illa que fit ex fame: ⁊ de eis est illa que fit ex siti. Et de comparatis ad ea que non sunt actiones est illa que est ex opilatione: ⁊ de eis est illa que fit ex nauseatiua satietate: ⁊ de eis est illa que fit ex apostemate: ⁊ de eis est illa que fit ex soliditate. Comparate autēꝫ ad res que accidūt deforis sunt sicut illa que fiunt ex adustione qu ecunqꝫ adustio fuerit ⁊ sicut que fit ex frigore ⁊ soliditate ⁊ ex ablutione. Dicā itaqꝫ vnāquāqꝫ earū cū curatiōe sua.

¶ De febre ephimera ex angustia et signis eius. Cap. xi.

q Vādoqꝫ accidit ex motu spūs ad interioꝛa ⁊ occultatiōe eius in eis ꝓpter superfluitatē angustie febris spiritualis. Cuiꝰ signa sunt ignoꝛitas vrine: ⁊ acuitas eius: ita vt habēs eam sentiat acuitatem ipsius ꝓpter dominiuꝫ siccitatis in ea. ⁊ est motus oculi ad clausionē declinis: ⁊ est oculus submersus ꝓpter resolutionē cum quiete ⁊ sublusione: ⁊ facies est tendens ad citrinitatē ꝓpter pfunditatē claritatis: ⁊ pulsus est ad debilitatem ⁊ paruitatē declinis ⁊ forte declinat ad duritiē. ¶ De cura. Cap. xij.

o Oꝛtet vt habēs eam multiplicet introitum tine ⁊ ponat pm̄ sue intētionis in balneatione cum aqua balnei absqꝫ aere eius: ⁊ multiplicet etiam inunctionem cū fricatione post illud. ¶ Oleū enim aliqꝫ est magis iuuatiuuꝫ ei q̄ balneū: ⁊ vtaf lenificatiōibus ⁊ odoꝛiferis frigidis: ⁊ ponat super pectus suum epithimata infrigidantia ex mucillaginibus ⁊ succis ⁊ aquis bonis: ⁊ sumat in potu vinum plurime cōmixtionis: est enim bonum medicamen ei.

¶ De febre ephimera ex tristitia. Cap. xiij.

q Vandoqꝫ accidit ex multitudine tristitie ꝓpter rem quesitā motus laboriosus spūm calefaciēs faciens cadere in febrem. ¶ Cuius signa sunt similia signis eiꝰ que est ex angustia nisi q: motus oculi cum pfunditate sua ꝓpter resolutionē que est ad partem extrinsecam: ⁊ pulsus non est diminutus depꝛessus: imo est in eo cum debilitate: sed est cum eo saltus. Et cura eius est sicut cura eius que est ex angustia.

¶ De febre ephimera ex cogitatiōe. Cap. xiij.

q Vandoqꝫ accidit ex multitudine cogitationis in rebus fe. similis illi que est ex tristitia: nisi q: motus oculi est equalis non ad clausionem neqꝫ ad exitum declinis: ⁊ est declinis ad profunditatē. ⁊ pulsus est diuersus in dilatatione ⁊ ꝓstrictiōe. ⁊ pm̄ qꝺ est eqlis. ⁊ facies est ad citrinitatē declinis. Et cura eiꝰ est cura illius q̄ est ex tristitia.

¶ De febre ephimera ex ira. Cap. xv.

q Vandoqꝫ accidit ꝓpter superfluitatem motus spiritus ad interioꝛa in dispositiōe ire calefactio supflua adurens spiritum ⁊ fe. Cuius signa sunt rubedo faciei nisi permisceat ei timoꝛ quoniam citrinatur. ⁊ inflatio faciei similis ei qui inflatur in doꝛmitione: ⁊ sunt oculi rubei tendentes exterius ꝓpter vehementiam motus spiritus ad exteriora. ¶ Et quādoqꝫ accidit quibusdaꝫ eo-

Digitized by Google

rum tremor: ꝓpter motū humoris: aut ꝓp debi
litatem naturarum. ⁊ est aqua rubea acuti tact⁹
ꝓpter acuitatem suam. ¶ Et quādoq; est cuz
ea aliquantulū claritatis. Et pulsus est grossus
plenus pulsans frequens.

¶ De cura. Cap.xvi.

f Ac eos quiescere. Et fac vt occupen-
tur lenificantibus ⁊ narrationibus ⁊
vocibus bonis ⁊ ludis mirabilibus.
¶ Et fac eos ingredi balneum in aqua tepida
non plurimi caloris. ¶ Et inungantur pluri-
mū cuz aliquo oleo plurimo: illud enim est ma
gis ꝓueniens eis q̄ aq̄ calida. ¶ Et cibent eis
que infrigidāt ⁊ humectāt. ¶ Et prohibeantur a
vino oino ⁊ nō est eis via ad ipsum.

¶ De febre ephimera ⁊ vigiliis ei⁹. Ca.xvij.

Quandoq; etiam accidit ex vigiliis fe
q bris ephimera. ¶ Cui⁹ signa sunt an
tecessio vigiliarum ⁊ grauitas palpe
bray: quoniā fortasse non aperit eas.
⁊ ꝓfundatio oculi ꝓpter resolutionem: ⁊ in-
flatio palpebrarum ꝓpter corruptionem cibi ⁊
multitudinem vaporis: ⁊ cōturbatio vrine ꝓ
pter priuationem digestionis: ⁊ debilitas pul
sus: ⁊ citrinitas faciei ꝓpter malitiā digōnis: ⁊
inflatio eius ꝓpter excitationē ex malitia dige
stionis: sed non est cum rubedine sicut in illa q̄
est ex ira. ¶ De curatiōe. Cap.xviij.

Curatio autem eius est ociari ⁊ quie-
c scere ⁊ dormire: ⁊ embrocare caput
cum eis que infrigidāt ⁊ humectāt:
⁊ balneum humidum: ⁊ cibi bonor
chimorum: ⁊ inunctiones humectātes: ⁊ vinū
est ex reb⁹ magis cōferentibus eis: ⁊ sumant in
potu ipm sine timore: nisi fuerit dolor capitis.

¶ De fe. ephimera ex somno ⁊ gere. Ca.xix.

Spiritu quandoq; resoluunt vapo
a res calidi per vigilias ⁊ mor⁹. ¶ Cū
ergo ꝓlōgatur somnus ⁊ tranquil
litas ⁊ nō resoluunt: accidit ex eis ca
lefactio spiritus ⁊ fe. eius. ¶ Cuius signa sunt
ista: significant enim eā antecessio somni ⁊ tran-
quillitas plurima: ⁊ ꝓprie que non est in con
suetudine: ⁊ cadit contrariū ꝓsuetudinis. ⁊ sig̃
ipsam resolutio vaporosa ⁊ pulsus.

¶ De curatione eius. Cap.xx.

Curatio eius est sudatio i aere balnei:
c ⁊ ablutio equalis cum aqua calida:
⁊ paucitas cibi ⁊ declinatio eius ad
id q̄ infrigidat ⁊ humectat ipsam. ⁊
exercitiū temperatū. ⁊ non opz vt bibat vinum.

¶ De febre ephimera ex gaudio. Cap.xxi.

Quandoq; accidit ex gaudio fe. sicut
q illa que fit ex ira: nisi q; forma oculi
est forma gaudentis nō forma irascē
tis. ⁊ est frequentia in pulsu minor.

¶ Et cura eius est proxima curationi eius que
est ex ira.

¶ De febre ephimera ex timore. Cap.xxij.

Quandoq; accidit ex timore febris ex
q simitaz que accit ex angustia. Pro-
portio nāq; timoris ad angustiā est
proportio ire ad gaudiuz. ex hoc q̄
motus timoris est ad interiora ⁊ ire ad exterio
ra: ⁊ fit subito: ⁊ aliorum modor fit gradatim.
¶ Cuius signa sunt proxima signis eius que
fit ex angustia: nisi q; diuersitas in pulsu est ve-
mentior: ⁊ forma oculi ei⁹ est forma territ. Cu
ratio eius est proxima curationi eius que fit, ex
angustia. ⁊ oportet vt securet a timore: ⁊ venia
tur ad eum cum nunciis gaudere facientibus:
⁊ lenificantia sunt iuuantia ei.

¶ De febre ephimera ex labore. Cap.xxiij.

Labor quādoq; peruenit ad summū
l in calefaciendo corpus ⁊ spiritū: ita
vt fiat fe. nocens operationib⁹: ⁊ est
plurimi nocumēti: ⁊ grauitas ipsius
super viralem ⁊ animalē. ¶ Signa sunt ante-
cessio laboris ⁊ additio calefactionis ūcturarū
super alia: ⁊ tactus lassitudinis ⁊ ficcitas corpo
ris. ¶ Et quādoq; accidit in fine eius humec
tatio si fuerit labor temperatus in eo. i. quādo
non est in eo exiccatiuum aut frigus prohibens
sudorē. ¶ Si autem labor fuerit superfluus mi
noratur humectatio ⁊ sudor. ⁊ quādoq; sequit
ipsum tussis ficca, ꝓpter cōmunitatē pulmonis.
¶ Et quādoq; declinatio cōplexionis est ⁊ pul
sus eius paru⁹ debilis. ⁊ quandoq; declinat ad
duritiē. ¶ Et vrina est citrina calida, ꝓpter mo
tum subtilem ⁊ ꝓpter resolutionem.

¶ De cura. Cap.xxiij.

Curatio eorum est trāquillitas: ⁊ bal-
c neatio in tina: ⁊ inunctio fricādo po
pte sup ūcturas: ⁊ acceptio cibi bo
ni chimi humectātis fm quātitatem
qua digerat de gñe carnuz pullor ⁊ hedi ⁊ pi
scium paruor. ¶ Et qm̄ virtutes eor sunt debi
les: tūc non opz vt ꝓfidant de se posse digerere
qd̄ digerebāt in dispositione sanitatis: imo mi
nus illo. ⁊ ꝓpter hoc cibent eis quorum pauci
nutrit plm sicut ea que diximus: ⁊ sicut vitelli
ouor forbilium: ⁊ testiculi gallorum sunt eis bo
ni. Quidā tñ existimarūt: q; oportet vt patien
tium laxitudinē regimen plus subtilicē q̄ alio
rum: sed illud nō est rectū. ¶ Et opz vt sumant
de fructib⁹ hūdis: ⁊ sumāt in potu vinū plime
cōmixtionis si fuerint assueti: aut iulep: ⁊ aliud
si non fuerint ꝓsueti. ¶ Et opz vt eor inunctio
sit pluruma q̄ inunctio aliorū cum oleo aliquo
vt humectentur eor membra ⁊ ūcture ex ficci
tate. ¶ Et cauerum vt mollificet illud qd̄ accidit
eis de tēsione. ¶ Et oleū vino. est de oleis me
lioribus eis. ¶ Et opz vt cōicet inunctio eorum
corpori ⁊ ꝓprie capiti ⁊ collo ⁊ spōdilib⁹ dorsi
⁊ ūcturis oib⁹ ⁊ ꝓprie post balneationē. ¶ Et
opz vt sternantur strata eorum ⁊ aromatizētur

Digitized by Google

indumenta eorum: ꝛ sedilia eorum, ꝛ indigent iteratione balnei, ppter reliquias. iterentur omnia que scripta sunt in capitulo suo.

¶ De febre ephimera ex eũone. Cap. xxv.

q Uando ꝙ accit ex cõmotõe humorũ post venatris solõe motus spũ superfluus ꝛ inflãmãs in ipso febrẽ, ppter multitudinez lassitudinis que sequit ipsam. ¶ Et qñ ꝙ faciunt eam medicine soluti ue ppea q calefaciunt. ¶ Et qñ ꝙ sequit flobotomiã ppea q redire facit hũiditatẽ vapozuz ꝛ sanguinitatẽ eoz ad furiositatẽ colericã.

¶ Curatio. Cap. xxvi.

o Portet vt subtulict in retinendo vtilia nam per ea que sunt ordinata in capitulis suis. ꝛ vt cibet eger cum eo qõ ꝓfortat plus ꝛ m quãtatẽ qua digeratur de eis que infrãnt ꝛ humectant ꝛ sunt in eo pontica stipuca. ¶ Et ponant sup stõm emplastra ꝛ embroce ꝓfortantia calefacta non tepefacta. Nam omne tepidũ est mollificatiuuz ꝛ resoluti virtutẽ. ¶ Et de hac summa est lana infusa in oleo nardino. aut oleo frigidioze eo aromatizato: ꝛ exprimat adeo donec separent ab ea ptes olei ꝛ ponãt sup cor ꝛ epar ea q̃ infrãnt.

¶ De febre ephimera ex dolore. Cap. xxvij.

d Olor qñ ꝙ calefacit spm adeo donec inflãmet se. ¶ Signa. dolor i capite aut oculo aut aure. aut dente. aut iuncturis. aut extremitatibus. aut colica. aut emoz roydibus. aut alijs de doloribus furũculozum.

¶ De cura eius que fit ex dolore. Cap. xxvij.

r Egat dolor cum eo qõ oz in. c. suo. deinde curet cura eius que fit ex labore. ¶ Nõ si timeat ex potu vini motus doloz osus non detur in potu.

¶ De febre ephimera ex sincopi. Cap. xxix.

q Uando ꝙ accit ei cui supuenit sincopis pp cõmotionẽ spũs diuersa calefactio ꝛ puertit in febrem. ꝛ qñ ꝙ remouent de ea post ablationẽ timoris in sincopi relige. ¶ Signa. Vicinitas sincopis: ꝛ casus virtutis absq; signis febriũ aliaruz que non sunt ex febribus ephimeris: ꝛ pulsus in ea est diuersarũ dispõnuz. qñq; n. cadit ꝛ destruit: qñ vincit frigus. ꝛ qñq; fit velox ꝛ apparet cũ dñat caliras: ꝛ sisat pulsui patentiũ exterioratione exiccatiuã in duritie cũ verminatiõe.

¶ Curatio. Cap. xxx.

e Ura eius est cura sincopis. ꝛ dare cibos velocis digõis boni chimi: de illis quos scimus. ¶ Et si indigueris vt des in potu vinũ fac: ꝛ non cures de se. Cum ergo liberatur ex sincopi ꝛ remanet se. similis ei que est cum extenuatione curetur cum eo quod est in canone de infrigidatione ꝛ humectatione.

¶ De se. ephimera ex fame. Cap. xxxi.

q Uando ꝙ actuñ vapores in corpore qñ non inueniunt nutrimentum ꝛ gñant febrẽ. ꝛ eius pulsus est debilis puus. ꝛ qñq; declinat ad duritiem.

¶ Curatio. Cibabo q dem in febre est sicut ex sorbitionibus factis ex list ordei cum oleribus ꝛ post illas cum cibis bonis confortantibus.

¶ Balneet ꝛ effundatur sup caput eius aqua plurima tepida: ꝛ sedeat in ea ꝛ humectet corpus eius cum eis que sunt sicut oleum viol. ꝛ ro. ꝛ cucurbitinum.

¶ De febre ephimera ex siti. Cap. xxxij.

h Ec ꝓxima est ei que ex fame ꝛ est digniozi vt accidat pp defectũ eius quo sedat de aqua calitas fortis in vaporibus. ¶ Curatio. Dare i potu aqã frãm ꝛ aquas fructuũ frigidoz ꝛ ppte granatozum. ꝛ humectare corpus cum tina. ꝛ si possibilis est ei balneatio cum aqua frigida faciat.

¶ De se. ephimera ex opilõne. Cap. xxxiij.

o Pilones fiunt in poris ennis ppter spissitudinẽ eius: ꝛ paucitatẽ ablutionis: ꝛ multitudinẽ ciboz: ꝛ pp fritatẽ ꝛ pp ablutionẽ cum aquis fris stipticis: ꝛ pp adustionẽ solis. ¶ Et qñq; fit in vijs venarũ: ꝛ meantibus earũ ꝛ officijs ipsarũ ꝛ cursibus ꝛ vijs earũ. ¶ Et cum dr febris ephimera ex opilõne non innuit nisi ad hanc speciem. Nam plerũq; accit vt munoz ei resolũ ꝛ multiplicet replo ꝛ coartatio ꝛ patuetur respiratio ꝛ aggregẽt vapoz plimus ꝛ non resoluit ꝛ tunc euenier caliras supflua: ꝛ dñ pseueraueri ei' inflãmatio in debiliori ex corporibus qõ est spũs eru se. ephimera. cum ergo inflãmat in sanguine est spes famosa synoche quã dicemus. ꝛ est illa que est de summa febriũ humoz. ꝛ nõ est pp puredinẽ: imo est pp inflãmationẽ ꝛ ebullitionem. Nõ si ptranseat illud ad purredinẽ quaz facit opilo ꝛ patuatio respiratoris pmutat ad se. putredis. ¶ Et hmõi qdẽ opilõ: aut fit ex multitudine humoz ꝛ sanguinis: aut ex grossitudine eoz: aut ex viscositate eorũ: aut pp casum rei de cãs opilonis in instro nõ in curtũ imo sicut frigus ꝓstringens: aut apa coartans: aut nascẽtia rei: aut aliud de illis quorum te oportet rememorari. ¶ Et hec quidem feb. de febribus ephimeris parum permutatur ad erbicam: qñ corpus in ea est plurime materie. ¶ Et in hac se. iterum est sitis ꝛ inflãmano ꝛ adherentia cum liditatis ꝛ urina media inter igneam. ¶ Et hec se. est difficilis ad cognoscendum: cuius similitudo est proxima similitudini febrium humorum. ¶ Et hec febr. quandoq; remanet vsque ad diem tertiuz. ꝛ in eo quod est post ipsum sunt opilationes plurime fortes: ꝛ non sunt inspissantes: ꝛ non condensantes de foris: ꝛ si sunt parue sedunat: eius eradicatio: si non fuerit

Digitized by Google

error. ¶ Et hec fe. inter fe. ephimeras q̃cq; accidit ⁊ redit ꝓpter fixionē opilatiōis que est cā q̃re fiūt ei paroxismi. Et hec gō fe. multotiens mutat aut frigus ⁊ horripilationē ⁊ sigt ꝙ ipsa sit putrida. Et cū illa q̃ est ex opilatiōe facit accidere dolorē post flōmiā in latere sinistro non est excusatio iteratiōis flōmie ꝑcipue cum sedatur fe. ⁊ ꝑseuerat dolor. ¶ Signa. Q̃cq; accidit fe. ephimera nō a causa ꝓmitiua. ⁊ est lōge declinatiōis. tūc existima ꝙ ipsa est opilatio: ⁊ ꝓprie quādo declinat sine eūone cū humectatione. Et verificāt existimationem tuā signa repletionis ⁊ in corpibus plūmi sanguinis ⁊ generantibus eū: aut grossor humor viscosorus. Et dfia qdez inter ea ambo est qm̃ si opilōnes in eis sunt ꝓpter grossitudinē humor ⁊ viscositates eor sigt ea signa nora eis ⁊ nō est illic inflatio corpis ⁊ rubedo ⁊ extensio. ⁊ ad summū signa multitudinis. Et illis in quibus causa est repletio sunt signa repletiōis ex rubedine faciei ⁊ exuberatione venarū ⁊ inflatione ⁊ tēsione ⁊ alia apparētia. ⁊ si supfluunt opilatiōes pulsus est parvus. ⁊ si nō supfluunt nō oportet vt minoretur pulsus. ¶ Cura. Cū causa est multitudo humor ⁊ repletio. tūc oportet vt in ꝓncipio ꝓperes ad flobotomiā ⁊ euacuationē: ⁊ vt flōmes eum cū iam nō febrit: tūc est melius ⁊ q̃n febrit si nō fuerit necessitas tunc statio est magis ꝓueniens. flobotomia enim facit humores currere ⁊ permiscet inter eas. ¶ Si aut̃ non fuerit excusatio. tunc nō op̃s vt postponat ⁊ tardetur flobotomia ⁊ euacuatio. deide fiat occupatio in eis que aperūt opilationes ⁊ mūdificant meatus. ¶ Et nō ꝑperes ante eūonē ad mūdificādos meatus ⁊ apriones. illud enim fortasse fit cā ad attrahendū humores subito ad quosdā meat⁹ ⁊ inuisceaudū in eis: ⁊ illud est res in q̃ sunt errores plurimi: ⁊ fortasse addit in opilatiōibus si fuerint grossi. ⁊ ꝓprie si meat⁹ in creatione sua fuerint stricti. Cum flobotomia iterus ⁊ euacuatio q̃cq; educāt supfluitates viscosas fumosas faciētes coartatione sua hāc fe. ⁊ prohibeant vt permutet ad putredinem ⁊ ꝓpriecū ad vlumū facis eas peruenire ⁊ facis approximare sincopi. Et si nō sentis multitudinē humor: imo sentis opilatiōes: ⁊ ꝙ ipse sunt accidētes a grossitudine eor ⁊ viscositate ipsorum: tūc fortasse nō indiges flobotomia superflua: ⁊ eūone superflua: imo indiges apūone. ⁊ aprio quidē est cum abstergētibus ex medicinis ⁊ cibis. Et ꝓpterea ꝙ egritudo est fe. nō est pose vt redeas in aperiēdo ad abstergētia cala. imo ad illa que sunt inter syrupū acetosum purum vsq; ad illuz qui est cū seminib⁹: ⁊ aqua endinie vsq; ad aquam fenículi. Et cibus sit ille in quo est ablutio: ⁊ nō in quo est viscositas sicut laīt ordei: ⁊ zuccarū cum hoc qō ipsum est ꝓpinquū cibo est in ipso apertio ⁊ abstersio, nō est ergo malus si misceat cum laīt ordei. ¶ Demū oz vt cōsideres cum eūaueris si neccia fuerit eūo eius ⁊ ap paruerit sicut diximus an minuat fe. ⁊ deficiat ⁊ an si paroxismos habuerit frangat ⁊ debilitetur paroxismus eius scōs a primo. ¶ Et cōsidera vrinā. ⁊ si inuenis eam non ꝑuatā digōne. ⁊ in pulsu si inuenis eum non significare putredinez ꝓcedes ꝑm hoc regimen. ¶ Et intromitte egrū in die tertio post paroxismū in balneum hora mollificatōis paroxismi expectans si fuerit fe. vsq; ad quinq; horas ⁊ inunge eum. Et frica ipsuz cum rebus in ḡbus est abstersio equalis sicut qō est inter farinā fabaruz vsq; ad farinā horobi ⁊ farinā radicū lilij ⁊ aristologie emollite cum aliquātulo mellis raque. ¶ Qō si fueris ausus vti fortiori hoc tūc vtere spuma baurac. Et si existimas ꝙ balneum alterat nām eius in aliquo ⁊ facit accidere quasi horripilationē: non morer in eo ictu oculi: opilōnes enim iste non sunt de genere earū quas aperit balneū. ¶ Cum ergo egredier de balneo non oz vt approximet cibo neq; vino nisi post securitatē ex paroxismo. ¶ Si aūt exigit dispōvt cibetur aliquātulū ⁊ non tolerat: dez in potu id in quo est apertio sicut aqua ordei subtilis: plurime aque: pauci ordei: plurime decoctōis ococta cū apio. ¶ Qō si paroxismus non iterat ei tūc balnea eum scōo si desideraueritillud ⁊ ciba ipm. Et si fuerit paroxismus diminutus a paroxismo primo ⁊ vrina fuerit bona: tunc cōfide in veritate curatōis ⁊ paucitate opilōnis ⁊ cura eum post eradicationē eius sicut curasti: ⁊ ciba ipm. Et si venerit paroxismus sicut fuit aut fortior illo: ⁊ vrina nō fuerit sicut oz tūc egritudo ē tēdēs ad putredinē: ⁊ curatio ei⁹ est curatio putredinis. ¶ De febre ephimera ex nauseativa saueratet repletione. Cap. xxxiiij.

q Quandoq; accit ex nauseativa satietate vaporesmali ex ḡbus accit caliditas ⁊ inflāmant spūs quare accidit fe. ⁊ ꝓprie in corporibus colericis: ⁊ in illis qui non hñt amplos poros: nam plurimum supfluitatū earum vaporat vaporationes famosas. ⁊ minorat̃ur in eis eructuatio acida. ¶ Et de illis qui sunt vehemētius dispōsiti ad illam sunt illi qui incipiūt post nauseativā satietatem vti exercitio ⁊ motu ⁊ ire sub sole ⁊ balneatione postq; accidit eis hoc: multiplicantur enim in eis vapores fumosi. ⁊ ꝓprie q̃n habuerint in corporibus suis dolorē ⁊ ꝓprie in viscoribus eorum. ¶ De materia vero eructuationis acetose ⁊ in hñtibus eam raro contingit vt generet fe. si aūt generet erit debilis: imo nō generant. ⁊ existimamus ꝙ gñatus ab eructuatione acetosa non est nisi satietas nauseativa. ¶ Et isti quidem cum eorum soluuntur nature iuuantur valde: ⁊ remouetur fe. eorum ꝓpter expulsionem superfluitatis superfluefumose. ¶ Et

Digitized by Google

diuersificanť qdem curatio eius cuius retinet natura ex illis ꝛ cuius soluit. ¶ Et si natura illius qui febrit ex nauseatiua satietate leniat duabus ascellationibus aut tribus. deiñ flómet fortis fit super eã fluxus ventris. ꝛ fortasse fiet fluxus epaticus qué significabunt pulsus cordis ꝛ nigredo linguę. ꝛ similanť accñtia fe. ephimere ex repletione accñtibus febris ex ira: rubent. n. oculi ꝛ facies valde ꝛ fit in flãmatio vehemens ꝛ magnificať pulsus: ꝛ fit velox ꝛ rubet vrina. ¶ Amplius cũ plus remanet non excedit tres dies. ¶ Et scias ꝙ fe. ephimera ex nauseatiua satietate qñq; venit cũ ꝓdis q̃uo: aut septem ꝛ cũ hoc est fe. ephimera vez pulsus eius ẽ sanꝰ. ¶ Signa. Signa eius est alterano eructuationis ad acetositatẽ aut fumositatẽ. Cũ ergo alterať eructuatio ad sanitatẽ idicat sanitatẽ. ¶ Et vrina qđ istoz est priuata digõne aquosa. Et qñ cã nauseatiue satietatis est vigilia ẽ in facie ꝛ faucibus eoꝝ inflatio ꝛ in palpebris eoz est grauitas.

¶ De cura. Cap. xxxv.

p Atuens hanc nauseatiuam satietatẽ non eñať qn aut sit nã eius nõ soluta: aut fit soluta. ¶ Mõ si nã eius fuerit non soluta: tunc ꝑculdubio oz ut solues eã: ꝛ si fuerit aliqd cibi aut fecis aut grauitatis remanẽs in stõ: tũc oportebit vt facias uomere ipsum: deiñ solue eũ ꝛ cõsidera ubi inuenit grauitatẽ. ¶ Et ꝙsidera tũc an sit rectus eũare illud cũ clisterib⁹ ꝛ suppositorijs aut cũ aliquo qđ bibiť desup ut soluat aut deponat aut digerat. ¶ Et significat illud qđ rectius est de hoc dispõ eructuationis: fortasse. n. nec̃ũ erit si fuerit cibus stans fortiter ꝛ sit difficilis vomitus ꝛ non aspiciať ad febrẽ: sz admistreť diapipereon vt ꝓcipiteť ꝛ descendat cũ digõne: aut admistreť qđ est debilius eo ꝛ administrenť embroce ꝛ emplã digestiua cognita in. c. digestionis: ꝛ soluiua cognita in. c. solutionis. ¶ Cum ergo descẽderit tũc aut egredieť ꝑ seipsum aut iuuabiť cũ suppositorio. ¶ Et toleret fames sup eũ tãdiu donec nõ remaneat hesitatio in destructione sanitatis nauseatiue deinde sumat cibũ leue velocis digõnis dõi chimi. ¶ Et fit istẽ tio ad famẽ ꝛ sõnũ tñ qđ excusat sollicitudinẽ i alleuiatione repletionis. ¶ Mõ si nã fuerit soluta ꝙsidera an res que euacuať sit illud qđ est corruptũ. ꝛ si fuerit illud nõ retinearur donec totũ eũeť usq; ad postremũ ei⁹. ¶ Expecta declinationẽ poxisimi ꝛ facingredi ipsum tunc balneũ. ¶ Et ciba ipsum nñ fuerint illic superfluꝰ destruens fortitudinẽ: tunc. n. nõ facias ipm ingredi balneũ: imo ciba ipsum ꝛ ꝙforta stõm eius cũ rebus quas scies: ꝛ quarũ quedã scripte sunt in capitulis de solutione ventris. ¶ Et de illis est lana infusa in oleo in quo est virtus absinthij aut ẽr in oleo nardino postq; fuerit expressa ꝛ separata fuerũ ab ea maxima pars olei. ¶ Et si perseuera: solutio ꝛ inuenis id qđ ingreditur absq; gñe eius qđ corruptũ est administra oleũ de cydonijs repidum recens sm hunc modum ꝛ oleum de mastice ꝛ non est itez in oleo nardino Zrietas eius. ¶ Et fortasse admistrabis cerarariam: ꝛ proprie qñ non suffert dispõ stricturam eoꝝ super ventres eoꝝ. ¶ Et qñq; indigemus emplastris fortioribus hoc de emplastris predictis in colyrica passione. Et dat eis in potu aquã fructuum si tolerat eas. ꝛ da ei ad comedendum illud cuius alleuiať nutrimentũ ꝛ faciles fit digõ sicut testiculi galli ꝛ pisces altredradu ꝛ premitte sup illud aliquid de fructibus ꝛ fecis ꝛ robub stipticis. ¶ Et si abscinditur de appetitu aliquid: admone ipsum cum eis que sciusti: ꝛ ꝓprie cũ eis que fiunt ex cydonijs. ¶ Et cum euenerit non est malum vt administres ei electuarium forte de illis que digerunt ꝛ confortãt stõm ꝛ aperiunt opilationes: ꝛ illud post ablationem fe. ꝛ accidentium. ¶ Et inter qdẽ ad flõmiam est vt non fiat in ea donec declinet: tunc. n. fiat. ꝛ illud qđ ꝓius datur in potu est aq̃ ordei. ꝛ cibus sit sicut ille qui sit de acresta cum cucurbita ꝛ amigdalis paucis. ꝛ infrigideť locus eius ꝛ odoramentũ eius ꝛ trocisci de camphora in quibus non ponitur reubarbarum.

¶ De febre ephimera ex apate. Cap. xxxvi.

f Ebres sequentes apata interiora sunt putride. ꝛ qñq; assocíatur eis ethica: ꝛ nõ sunt de numero febrium ephimerarum. ¶ Apostemata vero apparentia sicut sunt furũculi ꝛ exure vel bubones que eueniunt in ea ꝛ proprie apostemata magna: que fiunt in mẽbris glãdulosis ꝛ in carnibus que vocãtur molles sicut illa que fiunt in inguinibus a superfluitatibus epatis ꝛ in ascellis a superfluitatibus cordis. ꝛ sub aura superfluitatibus cerebri qñq; sequũtur febres ꝛ non euacuãtur quin aut fit illud qđ peruenit ex eis ad cor donec igneat ipsum calefactio sola aut cũ putredine. ¶ Mõ si fuerit calefactio sola: tũc erit de gñe febrium apostematum intrinsecorum. ¶ Et plurimum qđ accidit de uñs febribus sequentibus apata sequentia cás primi tuas ex ulceribus ꝛ scabie ꝛ doloribus ꝛ percussionibus ꝛ casibus ad que expelluntur materie ꝛ retinentur in vijs apud carnes molles ẽ de genere febris ephimere. ¶ Et plurimũ qđ accidit de istis febribus sequentibus apostemata quoꝝm cause sunt antecedẽtes sicut repletiones ꝛ opilationes pterite sunt putride. ꝛ sm plurimum fe. sunt radices ꝛ apostemata sequetia: licet quandoq; accidat econtrario. Hypocrates nominauit has febres malignas: que ex his sunt ephimere. ¶ Et fe. quidem sequentes ea sm plurimum sunt ephimere: ꝛ si non sunt ephimere sunt male. ¶ Et plurimum quidem harum sequuntur apostemata sanguinea. ꝛ qñq;

Digitized by Google

accidunt sequētes herisipillā ⁊ similia ei. ¶ Signa. Figura earum sunt ea que diximus de antecessione apostematum ante eas ⁊ facies est inflāmata ⁊ rubea. ⁊ est additum in ea sup dispositionem sanitatis: ⁊ non est calidit as vehementer mordicans. Quis sit multitudo eius in eis qñ huius apata sunt sanguinea nisi sint fe. sequētes herisipillā. ⁊ tunc istis febribus succedit hūe ctatio. ¶ Et ẽ pulsus in eis velox magnus frequens pp replexionem ⁊ caliditatẽ. ⁊ est vrina aquosa alba pp cursum materiex ⁊ apata ⁊ ulcera. ¶ Cura. Oportet vt antecessio fiat in ea cū flomia ⁊ fluxu ventris. ⁊ curetur apa cū eo qđ oz in capitulo suo. ⁊ subtiliet regimen ⁊ non bibat vinum oino ⁊ non cibet nisi post declinationē cōpletā. ⁊ necessaria sunt ei extinguentia ⁊ infrigidātia humectantia ⁊ emplastra infrigidata cū niue super mēbrū infirmū apostum: ita vt non noceant apostemati: neq; sciant ipsum crudum: imo infrigideat via inter ipsum ⁊ coz infrigidatione penetrante in profundum.

¶ De febre ephimera ex terrestritate. i. qñ cutis fit dura vt testa. Cap. xxxvii.

Ec febris iterum sequitur priuatio
b' nem resolutionis propter opilationes nō profundaras. ¶ Et plures quidē hoium cum diuiserint ꝓsue tudines suas balneandi febrium. Et plures eorum sunt illi in quorum corporibus gñatur vapor clericus pp cōplōnem corpoz eoz: ⁊ cibor ipsoz ⁊ aquaz ipsaz malaz ⁊ pp dispositiones eoz antecedentes ex vigilijs. ¶ Curatio eius ẽ extinctio ⁊ administratio balnei ⁊ sudare in eo post declinationē. Et fricari cū eis q̄ sunt sicut furfur ⁊ farina fabaz ⁊ amigdale amare ⁊ semē melonis ⁊ aliquid aluseu ⁊ baurac. ⁊ sit cibus eius extinguens ⁊ humectans: ⁊ vinum eius sit plurime cōmixtois: ⁊ iteret balneū multotiēs.

¶ De fe. ephimera ex calore. Cap. xxxviij.

Uandoq; accidit ex calore aeris ⁊
q calore balnei ⁊ similiū fe. ephimera. ¶ Et plurimum illius non accidit nisi ex vehementia caloris solis: ⁊ est prima suspensio eius cum spiritu aiali: cum primum qđ ei leditur sit caput: calefacit. n. aer eius ⁊ peruenit ad coz vt sit fe. deinde spargitur in totum corpus. ¶ Et quandoq; fit ei suspensio cum corde propter caliditatem anhelitus. ⁊ quandoq; custoditur caput a calore. Sz illa que ex sole accidit plurimum incipit in cerebro: ⁊ capite ⁊ propter illud qui non est mundus implet̄ caput eius. ¶ Et illa que non fit ex sole: sed fit ex diebus canicularibus: ⁊ ex balneatione ⁊ ex alijs impressionem facit in coz.

¶ Signa. Signa sunt causa eueniens ex vehemenia inflammationis capitis in parte solari cerebri: ⁊ fortasse est cum grauitate ⁊ repletione si non fuerit corpus mūdum ⁊ magnitudo anhelitus in parte cordiali. ¶ Et illud qđ apparet de corpore uehemētis calefactiōis caliditas interiore eius ⁊ de illis quibus scitur illud est qđ finis eius est minor: sin illius cuius caliditas est illa caliditas: ⁊ est in hac habitudine ꝓtraria vel diuersa ei que est ex delirare. ¶ Cura. Est necessarium vt incipiatur in curatione eius cū eo qđ infrigidat ex embrocis super caput ⁊ pectus ⁊ ex oleis frigidis ⁊ ꝓpriue oleo ro. infrigidato super nūē qđ fundat sup caput ⁊ pectus ex oleo longinquo: ⁊ detur in potu aqua frigida: ⁊ que currunt cursu eius ⁊ sine cessatione eius fiat illis vsq; quo declinet fe. ¶ Cūq; auferur ingrediatur tinā ⁊ non tangat eū tina si fuerit cum eo fe. ⁊ balnea ipsum aqua tepida: ⁊ nō permittas aerem eius calefacere ipsum: ⁊ non timeas ex effusione aque calide super caput eius: qm̄ ipsa hūe ctat ⁊ resoluit febrem: ⁊ necessitas ad balneādū plus est q̄ necessitas ad vngēdum. Cum ergo egreditur: tunc frica caput eius cum oleis frigidis sicut est oleum rosaceum de nenufare.

¶ De febre ephimera que accidit ex frigore ⁊ balneatione. Cap. xxxix.

Uando q; accidit ex frigore ⁊ balnea
q tione cum aquis frigidis vt cōdensentur pori apparentes ⁊ coartent vapores fumosi fm̄ qđ dictū est in illa que fit ex estuositate: quare accidit fe. ⁊ multotiens perducit ad putridaz. ¶ Et non perducit ad illam febrez nisi qñ vapor prefocatus est acutus non suauis. Suauis. n. non gñat eā. ¶ Signa eius sunt cause: ⁊ corpus in ea in primis cū tangitur non est vehementis caliditatis. Cūq; figit manus sentitur calor eleuari. ¶ Et pulsus non est in quitate in qua est in illa que fit ex angustia ⁊ tristicia ⁊ fame: qm̄ non est illic resolutio. Sz est velox pp necessitatem. i. attrahendi aeré nisi fit frigus vehemens ⁊ fortasse declinat ad duritiem ⁊ oculus non est profundus: imo qñq; est inflatus pp vapozē coartatū. ¶ Et vrina qñq; est alba: qm̄ caliditas est ꝓcocta: ⁊ qñq; est tincta: qm̄ caliditas que resoluit ex poris expellit ad viam vrine. Curatio. Cooperiantur in febre donec sudent: cum ergo declinant ingrediant balneum ⁊ balneent cum aqua ad caliditatem declinat: ⁊ cū aere calido ⁊ embrocent sup ipsos aque in qbus decocta sunt sicut amaracū ⁊ anetum ⁊ sisimbriū. ⁊ fricet cum eis que diximus que abstergūt poros ⁊ mollificant eos: ⁊ postponat in eis inunctiones quo sudent ⁊ fricentur ⁊ balneent cum aqua calida valde. ¶ Et oz vt antecedat balneatio cum aqua balneationē cuz aere. deinde inunganť cum aliquo ex oleis dilatantibus poros. ⁊ fundat sup capita eoꝝ sicut oleum de aneto ⁊ lxiri ⁊ camomilla: ⁊ cibentur cibis leuibus ⁊ aromatizentur. ¶ Et sumant in potu vnum album subtile cōmixtuz ⁊ est melius eis q̄ aqua ꝓpter qđ est in eo de sudatiōe

Digitized by Google

ꝛ pronocatione. ¶ Et inunctio cuꝫ oleo aliquo
patentibus ex labore est magis inuatiua ꝯ pa
tientib us ex soliditate. ¶ De febre ephi
mera ex soliditate ex aquis stipticis. Cap.xl.

q Uando ꝯ accidit illis qui balnean
tur in aquis stipticitatem facientibuꝫ
sicut super quā vincit virtus alumis
aut draganti vt vehemens fiat spissi
tudo porox apparētiū: ꝙre comprimūtur cox
vapores: ꝛ accidit eis qō diximus aliquoties
ꝛ multotiens quidem perducit ad putredines.
¶ De figmis. Cap.xli.

Ignificant eam causē: ꝛ qō significa
tur de nigredine cutis quasi ipsa ertē
sa sit preparata preparatiōe qua pre
parant corea: ꝛ sicut si trāgatur cutis
infusa in aqua dragāti. ¶ Et si dispositio in ad
dītione caliditatis post tempus.i. nō statim ex
tractu cutis sicut in alijs de illis que accidunt ex
opilatione pororum. ¶ Et pulsus est debilior
ꝛ minor ꝛ vehemētioris velocitatis. ¶ Et vri
na est vehemētius alba ꝛ tenuis sicut vrina mu
lieris. ꝛ non est in corporibus eorum diminu
tio neꝯ in oculis eorum profundano. ¶ Cu
ra. Oportet vt curetur cum propinquitate cu
rationis eorum qui sunt ante eos: veruntamen
eis non datur in potu vinum nisi post fiduciaꝫ
vehementem amplitudinis pororum. nisi sit cō
condensatio parua: forsitasse enim tunc aperit eā
vinum. ¶ Et oportet vt subtiliatio regiminis
ipsorum sit maior. ꝛ mota eorum in aere balnei.
ꝛ balneatione eorum cum aqua calida maior.
¶ Et oportet vt tardetur inunctio eox plus.
¶ De febre ephimera ex vino. Cap.xlij.

Uādoꝯ accidit ex vino febris ephi
q mera. Et cura eorum est cura ebrie
tatis. ¶ Et forsitasse indigent solutio
ne cum aqua fructuuꝫ ꝛ similibus ꝛ
flobotomia ꝛ vomitu: ꝛ ppter cum perseuerat
dolor capitis eoruꝫ: ꝛ oportet vt ingrediat bal
neum post declinationes. ¶ De febre ephi
mera ex cibis calidis. Cap.xliij.

Ibi calidi faciunt febres ephimerā.
ꝛc Et sicut illa que est ex sole ſm plūū
est cerebralis ꝛ in spiritu animali. Et
illa que fit ex balneo ē cordialis ꝛ in
spū vitali. Et similr illa que fit ex cibo est epatica
ꝛ in spū naturali. ¶ De cura. Cap.xliij.

Eius curatio est puocatio cuꝫ infri
ꝯ gidātibus notis. Et solo nāe est me
lior: cū siracosti ꝛ tamarindis. ꝛ rectu
ficare epar cū eis q̄ sunt aq̄ enduite ꝛ
oleū ꝛ syrupꝰ acetosus: ꝛ empla infrigidātia ex
sandalis ꝛ cāphora ꝛ aq̄ ros. ꝛ oleo ꝛ succo ei⁹
ꝛ ex succis oleorū infrigidatis actu: ꝛ ecunctio
cum cibis frigidis ꝛ humidis. ¶ Principiuꝫ
sermonis de febribus putridis: ꝛ cōplementuꝫ
sermonis est in febrib⁹ sanguineis ꝛ colericis.

¶ Tractatus sedes continet capi.lxviij.
¶ Sermo vlis de febribus putridis. Cap.i.

Utredo accidit aut ppter
cibum malū cū est prepar⁹
vt putrefiat illud qō ſiat
ab eo ppter malignam sue
p subē: aut ppterea ꝙ velo
citer recipit corruptiones
ꝯuis sit bōe subē sicut lac
Aut qñ est aquosus nutri
mēti mali: cuꝰ aquositatē recipit san. sicut illud
quod ſiat a fructibus tardis humidis valde.
Aut qñ est ex illis que nō pueruntur ad sangui
nem bonū: imo remanet hūor malus frigidus
quē adhorret calor innatus ꝛ succedit ei extraneus:
sicut ille qui ſiat a cucumere ꝛ citrolo ꝛ piris
ꝛ silibus. ¶ Aut malitia artificij eius aut ho
ra ipsius: aut ordo ciꝰ ſm ꝙ scis. Aut ppter opi
lationē phibentē respirationem ꝛ euctationes
ppter cōpsionē corpis malā cum nō pōt digo
nē facere bonā. ꝛ sunt iterū ꝛ mutes de illis que
non faciūt in cibo aut in humore aliqd pp pri
uationē respirationis humox: ꝙre diminuit eā
crudū. Et hmōi qō cōpsio aut ſiat hūore malū
aut corrumpit id qō generat ppter abbreuatio
nem suā in digōre: ꝛ qz nocet euz motu pigro.
ꝛ iste cause sunt mutantes in ſiatione opilatio
nis ſiantis putredinē. Aut ppter dispōnes extrin
secas ex aeribus malis: sicut est aer pestilēte: ꝛ
aer lacunarum ꝛ locox infusox in qbus made
fiunt res vt linuꝫ ꝛ alpalrū. ꝛ qñq aggregat de
eis numerus rerū plinus. Et plm cāx putredi
nis humox est: aut ppter multitudinē humo
ris: aut grossitudinē sui am: aut viscositatē sui: ꝛ
cāe multitudinis humorū ꝛ viscositatis ꝛ gros
sitiei humorum sunt note. Et inceptio opilatio
nis est nota. Ergo quādo fecerint opilationem
accidit putredo ppter euctationis ꝑuationem:
ꝛ cū fuerint succedētes morbus in non sua ho
ra sup repletionem ꝛ nauseatiuam saturitatē. Et
balneationes fiāt aut sol calidus aut sumere ea
le facientia super repletionē. Et dimissio cante
le obseruationis digōnis in stomaco ꝛ epate ꝛ
succurrēdi defectui si acciderit ppter calefactio
nē amboꝝ in epithimatib⁹ ꝛ vaporatoib⁹. Et
putredo qō qñq est cōis corpi. ꝛ qñq est i mē
bro pp debilitatē suam: aut pp vehemētiam ca
liditatis sue extranee ꝛ sue acuitatis aut doloris
eius. ¶ Et humor recipiēs putredines: aut est
colera talis modi vt ab ea vapor egrediat qui
fit subtilis fumosus valde: aut sanguinis talis
modi vt euaporet ab eo vapor subtilis: aut fleg
ma talis modi vt illud quod euaporat ab eo fit
vapor spissus. aut melācolia talis vt illud quod
euaporat ab ea fit vapor fumosus purulentus.
¶ Et putredo quidem colere facit tertianam.
ꝛ putredo sanguinis facit cōtinuam. ꝛ putre do
melē facit quartanam ꝛ quecurrunt cursu eiuꝫ

Digitized by Google

ꝛ putredo flegmatis fiat vt multū faciat q̄diaꝰ nā ꝛ que currūt cursu eius. ¶ Et sanguinis locus est intra venas. Colera autē ꝛ flegma ꝛ melancolia quādoq; putrefiūt intra venas. ꝛ q̄nq; ex venas. ¶ Et quādo putrefiunt extra venas si nō est cā alia. neq; est putredo in aparte intrinseco q̄ det cordi putredinē p̄ximā faciūt pliodos quos dixim⁹. Sed vnicuiq; accidūt ꝛ eradicant q̄uis flatica nō eradicet q̄n ibi sint reliquie occulte. ¶ Et q̄nq; putrefiūt intra venas faciunt adherētiā febris. ꝛ non eradicant. neq; est ꝓxima et que eradicat. imo est assidua inseparabilis. Sz ei est vehemētia p quā cognoscit paroxismus q est ei. Et q̄n putredo est intrinseca dñans sup venas oēs: aut sup plm eius q̄ sequtur ex eis nō sunt fortitā additiones ꝛ diminutiones apparētes. Cū aūt est ꝑm ꝛrum eius apparēt alterationes manifeste. ¶ Et fe. putredis q̄ extrinsece nō eradicat ꝛ redit nisi q̄n materiei qua putrefit supuenit putredo in tpe paroxismi. ꝛ finut eius humiditates ex q̄bus pēdebat caliditas ꝛ resoluunt ꝛ egrediunt ex corpore: q̄n nō sunt retēte in venis. ita vt phibeat eas illud a cōplemeto resolutionis: ꝛ remanet cinereitas eius ꝛ ipsius terreitas que nō sunt vehiculū febris ꝛ caliditatis. sicut videt de dispōne cumulor stercor paulatim paulatim: donec fiat cinis totū. deinde non remanet caliditas. Et q̄n nō remanet in humore adusto per putredinē caliditas destruit febris quousq; aggregent vice alia ad locum putredinis. ¶ Et tā remanserūt in ea reliquie calitatis ex putredine ꝑma q̄uis non remaneat mā. aut ꝓpter inuētiones cause ꝓxime putredinis in materia ꝑma ꝛ iflāmatur in materia secūda ꝑz semitā putrefactionis. ¶ Res ergo putredinis resolui ꝑm inuētionē caliditatis nō deficiētis putrefacientis ꝛ resoluētis ꝛ faciētis cinerem ꝛ ptranseūtes ad vicinū donec abscindat terminum ꝛ finiat māz ꝛ nō inueniat vicinum aliud ꝛ remaneat febris expectās materiā aliam ꝛ attrahat ad locū suū ¶ Cum aūt putredo est intra venas: tūc accidit vt sit resolutio completa difficilis: ꝛ non resolvuntur putredo per ꝓximitatē que est in quibusdam venis cum aliis: ꝛ putrefit omnis res que vicina est ei: deinde resolui ad vicinum aliud. ¶ Et iterū illud quod comprehensum est in venis est vehemētioris ꝓximitatis ad cor. ¶ Et iste quidē febres quib⁹ sunt paroxismi eradicationis ꝛ temporis: quādoq; dimittūt ordinem suū ꝓpter diuersitatem materierū in multitudine ꝛ paucitate ꝛ grossitudine ꝛ tenuitate. ¶ Et ꝓpter diuersitatē in eis in genere: ita vt pmutētur quedā materie: ꝛ fiāt de gñe materiei alteri⁹ que diuersificat in eis in specie nō in multitudine ꝛ paucitate ꝛ tenuitate ꝛ grossitie tm̄. ꝛ quā doq; fit ex malitia regiminis egri aut ꝓpter debilitatē eius: aut ꝓpter multitudinē sensus ei⁹.

¶ Et paroxismi quidē qui eradicant incipiūt ꝑm plm cum horripilatione aut frigore aut rigore ꝛ resoluunt per sudorē: ꝛ non incipiunt cum frigore aut horripilatione ꝑm plm nisi aut ꝓpter frigus humoris: aut ꝓpterea q; humor mordicat lacertos: aut ꝓpter ꝓfundationē caliditatis ad interiora redeūtis ad partem materiei: aut ꝓpter debilitatem virtutis: aut propter frigus aeris sicut contingit in tempore hyemis. ¶ Et illud q̄ fit ex mordicatione caliditatis est dignius vt ꝓportionet ad horripilationē q̄ ad frigus. ¶ Et plurimū q̄ accidit de eo est vt fit sicut punctio acuum in omni mēbro. ¶ De rum resolutio materiei cum sudore est: q̄n caliditas putrefiens vel putrida resolvit humiditatem ꝛ remanet cinereitas: cū ergo sit illa humiditas non obsessa in venis facilis fit expulsio eius per sudorem in poris. ¶ Paroxismi aūt inseparabiles minuunt: ꝛ non eradicantur per sudorez: neq; incipiunt cū frigore nisi ꝓpter debilitatem virtutis: aut ꝓpter ꝓfundationem calloris innati: tunc enim infrigidant extremitates: ꝛ illud est signum malū. ¶ Et quibusdā febribus cōponunt frigus ꝛ horripilatio: q̄n materia que putrefit est cōpōsita ex frigido. ꝛ mordicatiuo. ¶ Et q̄nq; cōponunt quedam febres putredinis tali cōpositione qua fiant in forma inseparabiles: ꝛ illud est ꝓbi gratia q̄n incipit humor putrefieri in loco. ꝛ cum superuenerit putredo putrefit tota ꝛ consumitur ab ea. deinde incipit hūor de gñe eius: aut nō de genere eius putrefieri: tunc obuiat paroxismus secundus ꝓ eradicationis paroxismi primi: deinde continuatur res ita. ꝛ q̄nq; componunt febres putredinis modis alijs cōpositionis q̄s distinguam in ca. suis. ¶ Et paroxismi qdē febrium plonganꝫ q̄nq; ꝛ abbreuiantꝫ plōgatio eorū. est ergo aut ꝓpter grossitudinē materiei ꝛ viscositatem eius: ꝛ multitudinē ei⁹: aut ipsius qtē: aut ꝓpter debilitatē virtutis aut ꝓpter debilitatē sensus: aut ꝓpter spissitudinē porox ꝛre nō resolvuntur hūor ꝛ eox abbreuiatio ē ꝓpter ꝛra eorum. ¶ Et paroxismi irex festināt ꝛ tardātur: ꝛ tarditas eox ē: aut ꝓpterea q; eox mā est pauca: aut tardi mor⁹ ad mineraz putredinis, ꝓpter grossitiē suā. ꝛ hoc q̄ est sicut mā ꝛrane. ꝛ velocitas eox est: q̄n ipsa est multa sicut flegma: nisi sit vitreū. q̄n paroxismi eius q̄nq; tardantur: aut subtilis sicut colera. ¶ Et deteriores q̄dē febres sunt inseparabiles in quibus putredo est intra venas: deinde ille que eradicant in quib⁹ est putredo in toto corpore aut in partibus cordis. ¶ Et parum quidē accidit senibus febris valde accensa ꝓpter frigus cōpsonis eox ꝛ paucitatem carnis ipsorum. ¶ Pulsus ꝓo dispositiones diuersificantur in febribus putredinis ꝑm diuersitatem earū in generibus suis ꝛ ꝑz diuersitatem speciei vnius earum in vehemētia

Digitized by Google

ꝛ debilitate ꝛ in fortitudine accẽtium ꝛ debilitate eorũ. Et qñq accit ei durities. aut pp apa calm vehemẽtis extẽsionis. aut ꝓpter apa calm in mẽbro duro. aut ꝓpter vehemẽtiaꝫ siccitatis aut cũ dñatur frigus i ꝓncipijs. ¶ Et qñq fit lenis ꝓpter mãm lenẽ flegmaticã. ꝛ sanguinẽã. Et ꝓpterea q̃ apa est in mẽbro lent: sicut illud qđ est in epate ꝛ pipleumonia ꝛ lethargia: aut ꝓpter humorositatẽ cuꝫ expectat qñ vult vt fudet. ¶ Et pulsus quidem fit in principio paroxismorum debilis coartationis ꝓpter aduersũ virtutis sup̃ materiaꝫ ꝛ occupationẽ eius in mundando ꝛ cuentãdo. ¶ De sermone vñ de signis febrium putredinis. Cap. ij.

S Ignificat febres putredinis aduẽt cãꝫ añium eas. ꝛ ꝓprie qñ nõ est in eis causa ꝑmitiua. ꝛ pulsus ꝛ alterit cui⁹ cõstrictio est velox qñ necessitas est ad mũdificandũ vehemẽs valde. ¶ Et ẽ caliditas mordicatiua nõ suatis sicut est caliditaꝫ ephimere febris. ¶ Et plm qđ febrũ putredinis antecedit alme dilectu. ꝛ almedilem qđ est dispõ cui admisceꝫ caliditas nõ puenies ad hoc vt sit febris: ꝛ associatur ei lassitudo ꝛ pigritia ꝛ alices ꝛ salt⁹ ꝛ cõmotio somni ꝛ vigilie ꝛ cõstrictio anhelit⁹ ꝛ tẽsio venaꝝ ꝛ hypocõdrioꝝ ꝛ dolor capitis ꝛ pulsatio capitis. cum ergo ꝓlõgaf facit cadere in fe. putredis: aut facit accidere debilitatẽ ꝛ curinitatẽ colonis: ꝛ qñq associanf almedilem añi febres multitudo superfluitatis ꝛ mucus nausea ꝛ vrina plima et egõ plima putrida ꝛ grauitas capitis: ꝛ excitatio. Et accit frequentia in pulsu nõ a cã intrinseca: imo ex labore aut ira aut aliꝫ. ¶ Cũ ergo accidit in eo coartatio: tunc iã venit paroxism⁹. Et coartatio qđ est submersio pulsus ꝛ pritas diuersi quo accit pulsatiões magne fortes: ꝛ nõ est velocitas eius fortis. Sed diuersit̃ in ꝓncipio ꝛ in augmẽto est ex ꝓprietatib⁹ sigñbus putredinem: q̃ nõ appeat in tertiana plima appitione pp lenitatẽ materiei. ¶ Et de signis qđ qđ febris sit putrida est eũ periodi ꝑmi sudoris ꝛ humectationis: ephimera. n. est ecõtrario illius: ꝛ in initio sit in tertiana ꝓpter lenitatẽ ꝑdicta: vt sit similiꝫ ephimere que tamẽ ephimera nõ permutatur ad putredinẽ. ¶ Et diuerit augmentũ eius nõ permutatum nõ proportionatũ non simile. ¶ Et preteritas augmẽtationẽ sigñcat q̃ ipsa est putrida. ꝛ additio pulsus in magnitudine ꝑmpcessionẽ sigñcat augmentũ. ¶ Amplius si est interpolata incipit cum rigore aut horripilatione ꝛ diminut ꝑm plm cum sudore ꝛ humorositate ꝛ resolutã cum paroxismis aut est inseparabilis cum tẽpore: ꝛ non est similis ephimere in vrina ꝛ pulsu ꝛ cõplemento mũdificationis ꝛ quiete accidẽtiũ. ¶ Et plurimũ quidẽ putride sunt accidẽtia plurima ex situ ꝛ dolore capitis. ꝛ nigredie lingue ꝛ ꝓprie apostematum: ꝛ multiplicaf inquietudo ex angustia ꝛ agitatione vehemẽti quã facit pugna materie: ꝛ virtus. quandoq̃. n. eleuaf materia. ꝛ qñq cõsurgit virtus. ꝛ pulsus sifr quandoq̃ tẽdit ad magnitudinẽ ꝛ fortitudinẽ ꝛ qñq ad paruitatẽ ꝛ debilitatẽ ꝛ coartationẽ. ¶ Duricies autem fit quandoq̃ ꝛ non oportet semp vt sit nisi sit cũ febre apostema durum in quocũq̃ mẽbro sit. aut apa in mẽbro duro q̃ nõ fit durũ. aut iam acciderit potus aque frigide. aut aliquid aliud de illis que indurãt pulsum de illis que dicuntur in libro pulsuum. ¶ Diuersitas añ in ꝓncipio ꝛ augmento est ex ꝓprietatibus febris putride. ꝛ de significatiõibus eius fontibus. q̃ nõ appareat in tertiana plurimũ pp lenitatẽ mãi. ¶ Et dum non fit pulsus fortis. ꝛ non sit velox velocitate ꝑdicta: tunc febris adhuc est ephimera: ꝛ non ꝑmutaf ad putredinẽ. ¶ Et est vrina in ꝓncipio indigesta: aut parũ digesta: ꝛ fortasse ẽ acuta. ¶ Et scias q̃ a febribus acutis interficiẽtibus raro fit eua cuatio: nisi cum ꝛction mẽbri. ¶ Et qñ alleuiatur febris post quietẽ apatis in pleuresi ꝛhitid⁹. tũc scias q̃ de materia remansit aliquid ꝛ q̃ materia declinat ad locum vbi apparet dolor.

¶ De signis inseparabilibus. Cap. iij.

I Pnina est diuersitas pulsus que est ꝑm febrem apparens valde. Et est in plurimo eius nõ ꝑfis ordinẽ: neq̃ pondus: ꝛ pfenerat ꝛ nõ separaf post xxiij. horas: ꝛ associaf ei qđ diximus de dispõnibus eradicabilibus ex antecessione rigoris ꝛ aliꝫ. ¶ Et de illis que sigñt eaꝫ est eius assiduitas ꝛ vehemẽtia diuersitatis dispõis ei⁹ apud augmẽtũ: minuif. n. q̃ qñq ꝛ augef vice alia.

¶ De rebus in quibus differunt febres putredinis ꝛ in quibus cõmunicant. Cap. iij.

F Ebris que ẽ ꝑp putredinẽ colere motus est ternianus sine sit motus ꝓncipij paroxismi aut ꝓncipij vehementie: nisi ꝑs eius que dr adusta cuius motus est occultus valde: ꝛ est sicut inseparabilis ꝛclusa. ¶ Et tertiana qđ pura est acura ꝓp subtilitatẽ mãi: ꝛ eius calitas est magna mordicaria ꝑp fortitudine cole. Sz ẽ salutifera ꝓpea q̃ colera est lenis sup̃ nãm: ꝛ qñ ipsa facit getẽ. ¶ Tertiana vero non pura est longioris ꝑpatij q̃ pura. ¶ Et pura qđ raro ꝓuãsit septẽ ꝓiodos nisi ab errore. ꝓnina qñq ꝑsumit i hebdomada. ¶ Et ulla que est ex putredine sanguinis est ꝓnina inseparabilis ꝛ eius calor est plimus cõis cum lenitate non cum mordicatõe colere: ꝛ qñq puenit ad statũ in q̃tuor diebus. ¶ Flegmatica accessionẽ faciens omni die est lenis caliditatis per cõparatõnẽ ad colericã longaꝫ pp viscositatẽ mãi ꝛ frigus eius ꝛ multitudinem eius ꝛ est magni umoris: qñ hꝫ puũ spatiũ interpolationis ꝛ quietis: ꝛ qñ ipsa associaf cor-

Digitized by Google

ruptioni ⁊ debilitati in ore ſtōi que non excuſa
tur: ⁊ illud eſt de illis que attrahunt accīa ma
la ex ſyncopi ⁊ pulſu cordis ⁊ caſu appetitus.
¶ Et que de ea eſt inſeparabilis eſt res magis
ſilis ethice ſi nō eſſet lenitas pulſus ꝯtinuus
fiat durus etiam: ⁊ quātū eſt minus para eſt mi
noris ⁊ breuioris paroxiſmi iuſi declinet cum
paruitate ſue puritatis ad melācoliā. ¶ Quar
tana autem eſt nō acuta ꝓpter frigꝰ materiei lō
ga ꝓpter illud: ⁊ fortaſſe extendit̄ que de ea pu
ra eſt anno vno: ⁊ nō pura eſt breuiorus ſpaꝯ.
verū in ea nō eſt tumor: quoniā quietez facit in
ſpatio longo. ⁊ quoniā ipſa nō eſt talis acuita
tis quā ſequuntur accidentia vehemēcia. ¶ Et
quartana quidē ⁊ tertiana aſſidua ⁊ interpola
ta cōſumūtur per vomitū ⁊ ſolutionem ventris
aut ſudorē aut ꝓuocatiōnē vrine. Incēſiua aūt
cōſumuntur per hui⁹ fluxum ſanguinis narium.
¶ Et ſciās q̄ ꝓncipiū ꝓlongatur in tertiana ⁊
ſtatus in ꝓclusa ⁊ declinatio in inceſtiua: ⁊ ſtat⁹
⁊ declinatio in continua: ⁊ ſtat⁹ ⁊ declinatio in
quotidiana: ꝯtinua raro ſuenīat quartana pri
ma: ⁊ quotidiana integre eradicationis. ¶ Et
febres q̄ nō curantur ꝑm q̄ opꝰ ⁊ ꝓprie apoſe
puertunt ad arefactionem ⁊ ꝓprie in febribus
acutis in quibus opꝰ vt patientes eas cibent: ⁊
non cibant propter intentionē vt ꝓueniat natu
ra ſuper mām: aut opꝰ vt det̄ in potu aqua fri
gida: ⁊ non datur in potu propter intentionez
vt nō fiat cruda: ⁊ nō ſuccurritur cuz extractio
ne alia: quoniam ſi fuerit alia intentio ꝯ dicti
ſumus in cibatione ⁊ dādo in potu aquaz fri
gidam fortiꝰ duarum intentionum predicta
ruz ꝓmittatur ſuper eas ambas ⁊ dimittatur
obſeruatio illarum duarum.

¶ De ſignonibus accīdium febrium. Ca. v.

Elias q̄ acceptio ſignonuz febrium
e ex regimīe aūt: ⁊ q̄o fuit ex: ⁊ diſ
poſitionibus antecedētib⁹ ⁊ ex regio
nibus ⁊ tēporibus ⁊ ex etate ⁊ com
plexione: ⁊ ex pulſu ⁊ vrina ⁊ vomitu ⁊ egeſtio
ne ⁊ fluxu ſanguinis narium ⁊ ex diſpōne fe
bris in rigore ⁊ ſudore: ⁊ q̄litate caliditatis: ⁊
ex paroxiſmis ⁊ ex diſpoſitōe appetitus ⁊ ex
diſpōne anhelitus ⁊ ex punctis ſicut dolore ca
pitis ⁊ vigilijs ⁊ alienatione ⁊ inquietudine ⁊
alijs. ¶ Febrib⁹ enim adſunt accidētia ex qui
bus ſignificant diſpōes de quib⁹ ſunt acciden
tia ſignificāta magnitudinē earuz ⁊ ipſaz par
uitatē ſicut q̄litas caliditatis ⁊ q̄titatis ipſius.
¶ Et de ea eſt que eſt mordicatiua vehemēter
ex quo potus innadet vſq; ad fines ſuū. ⁊ de ea
eſt que mordicat in primis, deinde minuit pro
pter reſolutionē māteī ⁊ lenit̄: ⁊ de eis ſunt q̄ mor
dicāt: ⁊ de eis ſunt q̄rum caliditas eſt humida: ⁊
de eis q̄rū caliditas eſt ſicca. ¶ Et ſunt accidētia
que ſignt genus earum: ſicut accīa ꝓpria cum
tertiana: ſicut ꝓncipiū paroxiſmi cū punctione
⁊ horripilatione ⁊ mordicatiōe calitatis' in eo.
¶ Et accīa ſignatia malitiā earū ſunt ſicut in
quietudo ⁊ alienatio ⁊ vigilie. ¶ Et accidētia
ſignatia digōnem ⁊ indigōnem ſunt ſicut illud
qō dixim⁹ de diſpōnib⁹ vrie. ⁊ accīa que ſigna
rum que dicem⁹. ¶ Et accidēna ſignatia ſopi
tatē ⁊ ꝓfū eius dicemus ꝺia illa. Et forme ia
ſunt iudicia plurima ſicut ille cui⁹ puerities co
lor ad pīsbeitatē ex albedine ⁊ viriditate ⁊ figu
frigiditatē humor ⁊ paucitatez coloris innatꝰ
aut excitationē ⁊ inflāmationē: ſicut accidit ei cu
ius cā eſt ſanetas nauſeatiua: ⁊ ſicut velocitas
tuminonis facit ⁊ tonitruras eius ⁊ tenuitas
naſi: ⁊ ſignificant aut vehemētiā caliduratis aut
ſubtilitatem humoris ⁊ velocitatē reſolutionis
cor ꝓpter amplitudinez poroz ⁊ motus in ſe
ipſis: ⁊ eritus cor a conſuetudine aut caſus co
rum habent ſignificationes ⁊ res de illis quas
dicemus. ¶ Et accidētiū febrū q̄dā ſunt quo
rum hora eſt hora ſtatus ſicut alienatio ⁊ cōmi
xtio mentis ꝓpter inflāmationē capitis. ¶ Et
de illis ſunt quoz hora eſt ꝓncipiū ſicut horri
pilatio ⁊ frigus ⁊ ſicut ꝓfundius ſomni que cō
ſequitur plm ꝓncipior febrū ꝓpter debilitatez
cerebri. ¶ Et declinatio caliditatis ad interiora
corporis vbi eſt mā ⁊ multitudo vaporum ele
uatorum ab eo per cōmixtionem incipientem
in corpe vſq; quo reſolut eos inflāmatio: ⁊ ad
uuat illud frigus cerebri in ſeipſo ⁊ frigus hu
moris qui vult putrefieri ⁊ calefit. ¶ Et res ex
quibus ſcitur diſpoſitio febris ⁊ ex qua ſpecie
ſit ſunt diſpō febris in acuitate ſua ⁊ ſua lenita
te. ⁊ diſpoſitio febris in hoc q̄ ipſa accidit a cau
ſis ꝓximiuis ⁊ antecedentibus ꝑm cōditiones
predictam. ¶ Et diſpoſitio febris adherentia
ſua ⁊ eradicatiōe: ⁊ diſpō febris in acuitate ſua
cū rigore ⁊ frigore ⁊ horripilatiōe aut eius cō
trario ⁊ quod eſt ex eo: ⁊ diſpō febris in diuiſio
ne ſua cum ſudore plurimo aut pauco. ¶ Aut
diſpoſitio preterita regiminis ⁊ eras ⁊ forma ⁊
tempus ⁊ ars ⁊ diſpoſitio pulſus ⁊ vrine.

¶ Sermo de rigore ⁊ frigore ⁊ horripilatione
⁊ fracione. Cap. vi.

Horripilatio eſt diſpoſitio in qua in
h uenit corpus diuerſitatem in frigo
re ⁊ pūctionē in cute ⁊ lacertis ⁊ an
tecedit eā pigritia ⁊ quaſi fracno eſt
maneries eius. ¶ Frigus autez eſt vt ſentiatur
membras ſuis ⁊ dorſis lacertorum ſuorum fri
gus purum. ¶ Rigor ꝺo eſt vt non poſſit con
tinere mēbra ſua ex cōmotione ⁊ tremore euē
niente in eis ⁊ motibus innoluntarijs ⁊ fortaſſe
eſt frigus fortē ⁊ nō fit rigor fortis ſicut in
febribus flegmaticis ⁊ quartana. ¶ Et de cau
ſis vehemētie rigoris eſt vehemētia virtutis
expulſiue in lacertis. ¶ Et propter illud quan
to eſt cauſa rigoris viſcoſior ⁊ rigor vehemen
tior, ⁊ ſanguis ſubmergitur cum rigore adut ⁊

Digitized by Google

riora. ¶ Et scias q̄ humor frigidus est quietus quē tam pluetur membrū in quo est ⁊ quiescit passio eius ab eo quare non sentit frigus eius. Cum ergo mouet ⁊ spargit sparsione plurima aut parua pp aliquā cāz. s. pp calitatē separantē aut aliud patit ab eo mēbrū qđ erat non occurrens ei ⁊ sentit frigus eius pp cām cōplōnis diuerse. ⁊ tu qđ scisti hoc in radicibus vlibus scie medicine. ¶ Et multotiens qđ accidit a flegmate vitreo sparso in corpore rigor. nō perducens ad febrem. ⁊ q̄ntz sunt ei prodi: ⁊ non est fortitudo eius fortitudo rigoris pducentis ad febrē. ¶ Et mā que facit lassitudinē rigorē per pauciatē suā facit rigorē per suā multitudinem antecz putrefiat nā si non putrefit nō perducit ad febrē. ¶ Et q̄ntz accit frigus ⁊ rigor pp submersionē caloris i corpore cā cibi ⁊ que sunt ei silia. Et rigor ⁊ frigus antecedūt febres: q̄n humor crudus effundit ad lacertos in primis ⁊ nocet frigore suo per cōpōnē ad lacertos: deinde cuz incipit putrefieri incipit calefieri. Et q̄ntz antecedit rigor febres pp mordicationē humoris ⁊ fortitudinē virtutis expulsiue que est in lacertis: sicut exeunt hō effusioe aque calide valde sup cutem: ⁊ ppter cum est salsus. Et forsan fit nocumentū eius qđ mordicat eā vt refugiat calor innatus ad interiora ⁊ dñetur frigus quare fit cum mordicatōe caloris frigus quasi frigus dñet. Et mordicatio qdez caloris est apud pānniculū tegentē interius. Et q̄ntz accidit rigor ppea qz refugit calor ad interiora sicut in apatibus intrinsecis. ¶ Et q̄ntz signat rigor ⁊ horripilatio sanitatē in febribus inseparabilibus: q̄n signat q̄ mā expellitur in venis ⁊ egredit. verū q̄n non est cum digōne ⁊ in hora cretica ⁊ non sequit eam lenitas est signo q̄ expulsio illius q̄ntitatis non est q̄n virtus eius vincens: imo q̄n mā multa expellit pp multitudinem suaz. ¶ Et de rigore est qui significat mortem: ⁊ est ille quem sequitur debilitas virtutis ⁊ casus coloris humani ⁊ siccitas. ¶ Horripilatio vero fit ex causis pauciorubus causis rigoris commonoz inme periodi indicat periodum. ¶ Et finem quidez febres sunt sepulte. ¶ Et quandoq̄ est causa in longitudine febris grossitudo in visceribus quare resupinatur febriens ⁊ extendat pedes suos ⁊ rangantur viscera sua. ¶ Et quando denigratur lingua febrientis cū allentatione febris: tunc febris eius est sepulta. ¶ Et quandoq̄ associatur febri paralysis: ergo curetur febris in primis. ¶ Et de eis que conueniunt illis est syrupus acetosus pmartus cum gelemodi ⁊ qua ciceris cum oleo si tolerat febris. ¶ Et ratio capitis est ex eis que ispissant cutem eius: quare reuertuntur vapores: ⁊ fit fortis febris.

¶ De intentione ad curationes vniuersales febrium putredinis. Cap. vij.

6 Dias q̄ intentio in medicando has febres q̄ntz venitur ad prem febris: quare est neccius vt infrigident ⁊ humectent: ⁊ q̄ntz ad prem mātē vbi necesse est vt maturet vel digerat: aut necesse esset eūct. ¶ Et digō quidem in grossa est equatio eius cum subtilitatōe. In subtili est equatio eius cuz ingrossatione. Et q̄ntz ꝫria sunt illa que requirit febris de infrigidatōe ⁊ illud qdez requirit humor: de digōne ⁊ eūone ⁊ resolōe. Q̄ntz enim est digestiuū ⁊ eūatiuuz calīs: imo est plus ita: ⁊ tunc opz vt obseruet magis rimorosa vna duarū rerū. Et forsasse ꝫriaz est illud qđ cōuenit febri de infrigidatōe cuz eis que sunt sicut melones indi ⁊ reliqua olera et qđ q̄uenit mātē de minoratōe: quare phibet illud dare ea in potu nisi vbi non est materia. ¶ Et oino sollicitando fit vt postponatur aqua fructuum vsq̄ ad hebdam: ⁊ sit prentus aqua ordei. ¶ Et omnes fructus nocent febricitātibus cum ebullitione sua ⁊ corruptione sua in stō. ¶ Et multotiens quidem inuenitur res que digerit ⁊ subtiliat ⁊ infrāt cum eūone sicut syrupus ace. Et scias q̄ febris q̄ntz est tante vehemētie ⁊ acutatis q̄ non lz vti regie cāe: imo indiget infrātōe vltra: ⁊ ppter cū non inuenis virtutē forte resistentez tolerantē. Q̄ si inuenis eam resistentē tolerantem abscinde cām ⁊ expelle humorē ⁊ abscinde cibū ⁊ nō frigides infrātōe que phibeat resolōnē. ¶ Q̄ si inuenis virtutē deficientē fis occupatus in equando cōplōnē ꝫriaz et: quare infrā eam ⁊ vnificat virtutē cuz cibo. ¶ Cūq̄ fit fortis per vnificationē suā ⁊ vincit ꝫriū sui redi ad cām. Et cum tu infrās de ifris febribus tunc non infrigides eam cum eo in quo sunt sticticitas ⁊ exiccatio sicut sunt trocisci infrigidantes: nisi post purgationem ⁊ euacuationem. Et scias q̄ cura febris putride est diuersa a curatione febris ethice. Curatio enim ethice est contra super contrarietatem egritudinis ⁊ curatio febris putride nō ē ptēta sup ꝫrietatē egritudis tantum: immo super abscissionem cause eius. q̄nāus illud quod est conueniens egritudini ⁊ cibationi sit amicum virtuti ex parte sui. s. virtus ⁊ inimicum virtuti ex parte: quoniaz est amicum inimico eius: ⁊ est materia quare est adiuuans virtutē earum. quāobrem indigemus in regimine eius canone. Et nos singulare ca. ⁊ si deus voluerit faciemus. Scias q̄ non est nobis possibile curare febrem nisi cognoueris eam. q̄ si ignoraueris tunc subtilia regimen. ¶ Et proinde ne occurrat paroxismo nisi ventrem habeat vacuum. ¶ Et non moueas in die paroxismi aliquid quantum possibile est tibi nec cures febrē. ¶ Et oz vt obserues in omnibus illis dispositionez virtutis. q̄ si fuerit fortis ⁊ fuerit illud qđ vincit sanguis: aut cū humore qui vincit sanguis: tūc flōta est magis pueriens: ⁊ ppt

Digitized by Google

cum vrina est rubea grossa non citrina ignea ex qua timeat apud flomiā victoria colere ⁊ acutas eius: deinde fac sequi flomiā solone ventris subtilez ꝓprie si fuerit illic siccitas cum eis que sunt sicut aqua ordei ⁊ altiracost pauco: ⁊ aqua ordei cum syrupo acetoso. ¶ Et si nā nos fuerit lenis adde in eo qō est sicut siracost qō sit sicut syrupus vio. ⁊ sit vltimitas lenificatio nō fluxu ventris ⁊ non solō laboriosa. ¶ Et magis dilecti est apud me administratio clisterioꝝ ꝑm vltimitatē qua indiget in virtute. ¶ Et de clysteribus cōis inuamenti lenibus est clystere factum ex oleo viol. ⁊ succo folioꝝ sicle ⁊ vitello ouī: ⁊ zuccaro ru. ⁊ baurach. Cum ergo leneris hac lenificatōe: forsitan indigebiꝭ eo debilio re ḡ illud quo indiguisti in ꝓncipio: ⁊ illud est qñ nā est obediens. ¶ Deinde fac ipm sequi ea que vrinā ꝓuocēt sicut syrupus acetosus de coctus cum radice apij ⁊ filibus. ¶ Deide fac ipm sudare ⁊ aperi meatus cum illis in qbus non sit calor fortis sicut cum inūctōe ex oleo camomillino ⁊ fricatōe cum vino albo ⁊ cū aqua dulci tepida. ¶ Et si febris fuerit acuta non inuenis excusationē ab inunctōe ⁊ embrocatiōe. ¶ Ꝛ̄ō si inueris humorē in primis declinare ad flōm fac vomere cum eis in qbus non sit diuersitas ꝙsuetudinis. imo cum eiꝭ que sunt sicut syrupus acetosus cum aqua calida cum nā mouet humorē ad vomitū ⁊ non diuersifices eaz. ¶ Ꝛ̄ō si fuerit illic declinatio ad intestina ⁊ senseris rugitū ⁊ descensum fecis: tunc adhibe qō soluat ventrem. ¶ Et phibe eum a somno in principijs febriuz ꝓprie qñ est hꝰmpilatio aut frigus ⁊ rigor: qñ ꝓlongat sup frigus ⁊ rigorē est: ipsa nāq; expectant materias si fuerit euntes ad quedā viscera ⁊ phibent digestionē humoriz. Apud declinationē vero est inuantius valde ⁊ forsitan non nocet apud statū. ¶ Et nō phibeas ei aquā frām: nisi fuerit humor qui est in eo crudus ⁊ grossus: tunc.n. phibet digōnē. ¶ Et scias q qñ flomia inuat: deinde veteris via mala: tunc non purgat. ¶ Humoris aūt colerici digō ē vt uersus a subtilitate fiat spissus. ⁊ aqua q̄dē frā facit illud: nisi sit stōus aut epar debile: aut frīm: aut sit in visceribus apa: aut sit in visceribus dolor aut sit cōplō eius pauci sanguinis aut caliditas eius innata debilis: quare debilitat post ponz aque frigide. Aut si non sit ꝙsuetus potare aquā frām: sicut illi qui sunt de regione calida: isti.n. spasmant velociter ⁊ associat eis singultus ⁊ extenuatus est de hac summa. ¶ Cui aūt mā calida aut grossa iam digesta est ⁊ corpus est carnosum ⁊ caliditas innata exuberans: ⁊ virtus est fortis: ⁊ viscera sana nō frā: eoz cōplō radicalis non insueta aque frē: imo assueta aque frē valde: tūc aq̄ frā est meliores. Multo ens.n. adiuuat ad expellēdū māz cum solōne nūe aut per vomitū aut per vrinaz aut per sudorē aut per oīa illa. quare fit statim vt saneur. ¶ Et qñq; dat in potu medicus de aqua frā ifirmo quātitate plurimā adeo donec color eius fiat viridis ⁊ tremat que sit salē puriens vsq; ad eminā vnā ⁊ dimidiā. ¶ Et forsitasse ꝙuertit febris flegmaticā: ⁊ forsitasse cōfortatur nā ⁊ expellit mām cum sudore ⁊ vrina ⁊ fluxu ventris ⁊ est sanitas. ¶ Et qñq; iterū sit quedā ꝓhibentia: deinde timet malitia caliditatis ⁊ sitis: ⁊ existimas q puenit per eam ad ariditatē vel extenuationē: non phibeas aquā frām: nam additio apatis ⁊ cruditas eius melior est q̄ extenuatio. ¶ Et syrupus qdē acetosus qñq; ēt sedat sitim ⁊ incidit ⁊ soluit ⁊ nocumentū ipsius apati non est plm sicut nocumentum aque ⁊ non est ei vis aggregandi mām ⁊ inspissandi eam: ⁊ sitī iulep plurime cōmixtionis. ¶ Et cum non ꝛ̄ bibit aquā frām ⁊ fit audar ꝑ eam. timeat q non faciat accidere ꝓstrictionē pozoꝝ quare fit eā febris alterius cum euentu opilōnis alterius: ⁊ forsitasse erit vehementior prima. ¶ Et qñ obuiat mēbro debili corrūpit opōnū ei⁹: ⁊ multotiens facit deglutitionē difficilē ⁊ facit difficultatē anhelitus: ⁊ facit accidere tremorē ⁊ spasmū ⁊ debilitatē velice aut renis aut colon. ¶ Et ille quē plm opz ex eis phibere a potu aque frigide est cui nocet in sanitate sua. ¶ Immo cum videris calefactionem forte ⁊ cōplonē calidā ⁊ siccā ⁊ euacuatoris tunc qñq; ꝓcedes infusionē fieri in aqua frā apud declinationē ⁊ apparitionē digōis ⁊ cōnem humoꝝ: ⁊ non est malū vt administretur balneū ⁊ potus vini cōmixti subtilis ⁊ inūctio cum oleis lenificatiuis. ¶ Et cum administraueris canones ꝓdictos in ꝓncipio accūtuz febris: tūc oz post illud: vt tu occupis in digone ⁊ eūone que non est ꝑm semitā minorationis ⁊ deiccatōis: ⁊ iam diximus eam: imo ꝑm semitam abscissionis cāe. ¶ Et non eñes mām indigestā in calido aut frigido nisi pp necessitatem. forsitasse.n. multiplicat eūo humoris non perueniēs ad statū per digōnē vt euēt. Et forsitasse nocet eūo maturatōi. ⁊ forsitasse ꝓmiscet cuz ea malignū cuz bono: ppea q̄ mouet malignū absq; digone sua. ¶ Et tu non auscultes virū qui existimabat q intentio in digerendo est subtiliare ⁊ humoꝝ calidus est subtilis. Quare non est necesse vt subtilieꝭ. Res.n. non est sicut dixit. imo intentio in digerendo est equare subam māteria vt fiat ꝓparata ad expulsionē facilē ⁊ subtile imbibitū ⁊ grossum fixū ⁊ viscosum adherens: totū illud non est ꝓparatū ad expulsionē facilē. imo est neciū vt inspissēt subtile: ⁊ subtile spissum paulatim: ⁊ incidat viscosum. ¶ Et si vir iste non audiuisset in sermone antiquoꝝ de digone aliqd antecz dixissemus illud ⁊ remorareꝭ dispōnis digōnis humoꝝ fixoꝝ. s. q̄ qui de eis subtilis est indiget vt inspissēt: ⁊ qui

de eis

Digitized by Google

de eis spissus est indiget vt subtiletur: oporteret vt secretur hoc per illud: & q̄ non oportuit vt in seipso ꝓsideraret & diceret: quare vrine in febribus acutis non hñt in principijs eas sedimē: inde fiunt hñtes sedimē & an sedimē laudabile est aliquid nisi humor faciens egritudinē q̄ iā digestus est. ¶ Quare ergo nō expellitur in principijs egritudinis ad salutē si est subtilitas vltimum q̄ intendit in digone: ergo necessariū est vt sit in principio febrū sanguinis & colere sedimē laudabile. ¶ Si aūt nāe nō est possibile expellere illā superfluitatē nisi post horā in qua fit preparatio ad expellendū in vrina nīc similiter oz vt sciaſ q̄ arti eūare humorē ante illā horā i qua apparet digō in vrina est inconueniens aut difficile malū. Et forsasse mouet & non operatur vltime: & forsasse miscet malignum cum bono. ¶ Et esset melius hoi huic vt dñs opinaret de illis q̄ fuerūt sicut Gal. & Hyp. in eis que scripserunt de hoc: & valde attenderet: & tunc reduret ad ꝫdictionē: q̄ dis ꝫdictor in primis cū est superbitatē ē excusatus: vel melius esset ei vnion cō sideraret in ꝓsideratione sua. ¶ Et opinor q̄ raro huic viro acciderunt experimenta q̄ ꝓfuerunt in hoc ca. & acgenit in eis. Et hmói q̄ exprimentis q̄ non sunt fm cañones accidit eis vt nec vnū valeat. Et accidit eis. vt nec vnū eoz sit signum: hoc nāq̄ est ꝓuenies. ¶ Cū aūt nā est plurima mobilis pmutabilis de mēbro ad mēbrū: & existimas q̄ non est spaciū in digone eius aut forsasse accidit ex ea apa pleuriticum: & aliud si dimittatur faciet cadere in timorē ante tps in quo expectaſ digō eius & illud est ꝓplongitudinem tpis in quo expectatur digō equalis proculdubio: tunc est necessaria euacuatio eius: timor. n. in hoc est minor q̄ timor illa: & cū hoc nā mouetur ad expellendū eam ꝓpter multitudinem sui nocumenti. ¶ Cum ergo adiuuaſ nāe conuenit ei adiutoriū vltimum. quare nō est excusatio eius. ¶ Et scias q̄ flomia q̄ est intētio sanguinis non est ex genere eius in quo expectatur digestio expectatione que est in solutionis: & nō expectatur digō nisi in humoribus alijs. Et cum postponit flomia in principio egritudinis non amplius est ei intentio & forsasse interficit p aduentum debilitatis virtus. Et similiter si times victoriam humoris: magis necessaria cautela ē euacuatio. ¶ Et si non est digestus nō moueas nisi in principio. apud statum vero nō moueas aliquid donec vincat natura & digerat. ¶ Et si ipsa non mouet moue tu hora motus eius. & si ipsa mouet. aut mouit tunc diminue eam & operationem eius. Et hoc est illud quod nominauit Hypo. furiositatem vbi dixit. Oportet vt administretur medicina solutiua postq̄ digerit egritudo. In principio aūt egritudinis nō oportet vt administretur illud nisi egritudo sit furiosa. Et forsitan non est sēs plurimum furiosa. & talis est ista euacuatio necessaria que nō est in hora sua sicut dispositio necessaria que nō est in hora sua. ¶ Et ꝓpterea istius euacuationis ad ecclesiandum ex malitia nāe est sicut ꝓpositio ultimi cibationis ad phibendum virtutem a catu suo. ¶ Cum ergo exerces euacuationem tunc confidera horam interpolationis aut horā ipsius temporis aut frigidio: & horam que est in die. ¶ Et non euacues per fluxū ventris in die per sodi. neq̄ flomes. Et non agas cū euacuatione artis ꝫ parte euacuationis nāe. ¶ Et non diminuas humorē per rem que facit statum habituden motus prodi. ¶ Et omnino caueatur a regimine grosso in hora periodi ita vt non detur in potu aqua ordei zucchar neq̄ iulep vt nō frāgat periodum cū ꝓstrictione meatuū: q̄m est timor imo adiuua. dicit nāq̄ Hypo. Medicus adiutor est nāe non impediens eā. ¶ Et oportet vt scias q̄ multotiens indiget medicina forti debilitaſ eius fortitudo est ec hoc q̄ solvat humorē viscosum. & ipsius q̄ debilitas est ex hoc q̄ facit ascellare semel aut bis & non euacuetur plurimū simultim vt non cadat virtus. ¶ Et ꝓsilium q̄ meum in flomia est vt diminuat quātū possibile est. Si aūt non est possibile: tūc multiplicatio numeri est melior multiplicatione quantitatis: o3. n. vt non euacuetur sanguinis multum sudito: q̄n euacuaſ multuz de eo cuius non est necessaria euacuatio. & non est in sanguine excusano ad euacuationes quibus forsasse indigetur & debilitatur virtus a resistendo in crisibus expectatis. ¶ Et scias q̄ q̄n aggregarur dolor capitis & febris: tunc curatio febris est dignior. ¶ Et scias q̄ dolor capitis q̄nq̄ facit redire febrem declinatam ad augmentum: quare oportet vt sedetur. ¶ Et cum infans lactans febricitat: tunc oportet vt recuficetur lac matris eius. ¶ Et q̄n fuerit vrina icterica in febre significat apostema: quare est curando dare in potu aquā ordei aut syrupū acetosum. Cum ergo acquiescit febris intentio fit ad apostema. Et q̄n fuerit cum febre colerica non aperietur via in dando in potu aquam ordei: imo ius galli & lentius & multiplica virtuositatē eius: deinde deē in potu aqua ordei si necesse fuerit. ¶ De solutivis vero est potio facta ex tamarindis & terenjabi & siracost. & quandoq̄ ponit in ea aqua lubleb: & quandoq̄ ponitur in ea cassiafi. & forsasse ꝓjicitur desuper scamonea: & forsasse datur in potu scamonea sola in lubleb. ¶ Et forsasse est necessarium administrare ea que sunt sicut aloes: q̄n materia est grossa. & melius quidem est vt ablutatur: & nutriatur cum aqua enduie & aqua solatri: deinde fiant ex eo pillule. ¶ Rabolano vero citrinos quidam administrauerunt. sed nō inuenitur ab eis intentio fm quam operentur: construngunt enim pozos eius post solutionem ventris & exasperant viscera eoruz. q̄ si fuerunt

Digitized by Google

necessarij tūc post digonē integrā. ¶ Et aqua duoꝝ granatoꝝ est maximi unamenti expressa cum pulpis amboꝝ. ¶ Et qñq; in horis de solutiuis que fiunt ex violis ⁊ scamonea: ita vt de violis sit quātitas aur.i. ⁊ de scamonea vsq; ad filiquā.i. ⁊ qñq; ponit in eis parū mente. ¶ Et qñq; fit ex infrantibus extinguentibus medicina in qua ponit scamonea sicut pillule hmōi. ℞. coriandri spodij ro.añ.ʒ.ʒ.cāphore tosugi.i. scamonee.xij.ptē.ʒ.i.⁊ vsq; ad sextā ptē eius: ⁊ detur in potu eiʒ. ¶ Aliud ℞. siracost.ʒ.ij.terenia bin.ʒ.v.succi pomoꝝ de sceni succi cydoniorū ꝫ ptes equales coriandri humidi.vi. ptem vnius aggrega succos.⁊ submerge in eis siracost ⁊ terenabin: ⁊ inspissēt cum eis donec fortasse coagulēt deinde sume cāphore pondus sexte.ʒ.i.⁊ medietatis sexte. scamonee.ʒ.i. ⁊ pone siracost supignē ⁊ pulueriza desup cāphorā ⁊ scamoneam. ⁊ pseruent ne resoluant cum vapore. deinde dimittat donec coagulēt per se cum facilitate. ⁊ dofis eiʒ sit a.ʒ.ij.vsq; ad.ʒ.ij.ʒ. ¶ Et est pole vt fiat ex terenabin ⁊ siracost ⁊ zuccaro tabarzet. narij.i. forme que sūt sicut penidie. ⁊ ponitur in ea scamonea ⁊ cāphora ꝫm quātitatem que cadit in vna potione eius ⁊ cāpore vsq; ad tosugi.i. ⁊ scamonee vsq; ad sextaʒ.ʒ.i. quare fit tunc aie non horribile. ¶ Et febricitans qdem in estate febre frigida non ingrediatur domum venti proprie qñ sudat. vt nō puertatur mā a resolutione sua. ¶ Et trocisci quidē non sunt conuenientes principijs hāʒ febrīū: nisi post digestionem ⁊ euacuationem. ¶ Et trocisci quidēʒ sunt magis cōuenientes ei cuius febris ē adherens in suo stoma. quasi ipsa sit ethica. ¶ Et dimissio ꝫ consuetudinis in regimine suo sentit quā doq; febrem ⁊ non est tantum nocumentum quoniam causa eius est dimissio consuetudinis in regimine.

¶ De cibatiōe febricitātiū i gñali. Cap.viij.

Cias q; ꝫuenientiores cibi febricitātibus sunt cibi humidi ⁊ proprie ei cuius complexio est humida ex infantibus ⁊ grossis cōueniunt.n.ex hoc q; assimilant cōplexioni: ⁊ ex hoc q; sunt ꝫij egritudini. ¶ Cuiq; accit febris ⁊ nā est sicca: nō cibes penitus dum non egredit pfecte fer. ¶ Et oz vt occurrant eis paroxismi periodici ⁊ paroxismi qui sunt fortes ventribus ipsoꝝ vacuis in ḡbus non sit cibus oīno. naʒ si cibati fuerint in illa hora occupabit nā in digerendo ⁊ diminuet digerere ⁊ expellere. ⁊ ꝫfirmabit egritudo ⁊ ꝫ longabit. ⁊ propter illud oportet vt postponāt cibationem vsq; ad declinationem ei⁹ eo quod est post ipsam. ¶ Et si accidat forte vt hora declinationis sit hora consuetudinis in cibo. tunc est melius cū esse pōt. ¶ Et scias q; de cibatione ⁊ regimine est quod est subtile valde. ⁊ de eo quod est grossum valde de eo qđ est inter illa, ⁊ est pars eius declinis ad subtile plus ⁊ pars q; declinat ad spissum plus. ¶ Et subtile vtimur in subtilitate est ꝓhibito cibi. ⁊ grossum valde est administratio ciborum sanorum hominum ⁊ illi q; sequunt latus eius subtile qđ est medius est vt sit ꝑtentus in cibo succo granatoꝝ ⁊ iulep subtil valde. ⁊ post ipm aq; ordei subtilis. ⁊ post ipsaʒ aqua ordei grossa. ⁊ de oleribus frigidis ⁊ humidis sicut attriplices ⁊ spinachia ⁊ blitū ⁊ silia. ⁊ postea lixt ordei sicut est. ⁊ est medium. ¶ Et illi qui sequunt latus grossi sunt galli ⁊ galline extremitates. ⁊ subulones eis sunt alcabugi ⁊ pulli. ⁊ subtilius eis sunt alchāzi ⁊ ona sozbilia pauca subtilia. ⁊ pisces parui ⁊ subtil⁹ eis sunt lixt ordei sicut est. ⁊ subtilius eo panis simile solutus i aqua bene frā solōne bona subtili. ¶ Grossum aūt est cibus fortis alracugizar. grossus aūt cibus fortior est eo. ¶ Et lixt qdem ordei est bonus cibus. ipsuʒ.n. aggregat ad glutinationem digestionem suam ⁊ lenitatē ⁊ planitiem ⁊ lubricitatem ⁊ absterfionem ⁊ humectationem ⁊ contrarietatem febris ⁊ sedationem sitis: ⁊ velocitatem penetrationis ⁊ ablutionem ⁊ nō est in eo stipticitas. quapropter nō residet neq; figitur in poris ⁊ meatibus. cuius sint constricti: ⁊ non est in ea adherentia cum incidit per meri ⁊ fortasse abstergit spissum flegmatis: ⁊ qñ bona sit eius decoctio nō istat oio. ¶ Et antiqui quidem vsi sunt vbi necessaria est subtilliatio regimis subtilioris: regimine quod est lixt ordei ⁊ aqua eius ⁊ aqua mellis plurime aque quoniam nutrimentū eius est parum, ⁊ ꝙ ipsa facit penetrare aquaʒ ⁊ eius humectatio ⁊ absterfio ⁊ eius apertio ⁊ prouocatio eius est multum ⁊ caliditas eius est confracta. Et ipsa, pculdubio quādoq; addit in virtute additionem quādam cuius sit parua. ¶ Et sequatur eaʒ sirupus acetosus de melle. sed est grossior ⁊ nutribilior ⁊ fortioris incisionis ⁊ absterfionis ⁊ non est in eo ex calefactione est nocumento viscerum calidorum quod est in aqua mellis. ¶ Nunc autem mel canne quod est zuccarus ⁊ proprie mundificatum est melius melle apis licet eius absterfio sit minor absterfione mellis: ⁊ similiter syrupus acetosus de zuccaro. ¶ Et sit sufficientia in syrupo acetoso: sed fortasse faciet incurrere rasuram intestinorum hoc quidem tm oꝛosum est in egritudinibus acutis.

Et nos ponemus aque ordei potationem ⁊ syrupi acetosi sermonem singularem. ¶ Et subtilationem quidem regiminis egri significat natura: ⁊ possibilitas nature in digerendo ipsaʒ ⁊ resoluendo ⁊ euacuando eam. ¶ Et dignior horarum ad subtiliationem est status: hic enim est vehementia occupationis nature in pugna materiei. ¶ Et non oportet vt ab ea recedens occupet in re alia ⁊ ꝓprie apud crisim. añ vero illud pugna nōdum est ꝫfirmata. ¶ Et de illis

Digitized by Google

que fiunt ⁊ faciunt ptinere ad subtiliationem: ⁊ est vt si sit necessitas flomie aut ꝓsolonis vētris aut clisteris aut sedationis doloris: tunc op3 vt des operā ad ꝓsum ādū illā necitatē: deinde ciba si necius est cib⁹ nisi sit phibēs aliud. Et ingrossationē qđ regis fiāt vel regrit ẋrus. Et digni or horaꝫ ad ingrossandū est hora in q̄ ẋtus nō est valde occupata in mā: ⁊ est p̄n⁹ egritudis. ⁊ op3 vt succurrat nocumēto illi⁹ ingrossatiōis cuꝫ sparsione: q̄n est leni⁹ sup ẋtute iterum. ¶ Et estas qđ ꝓpter suā resolōnem idiget additione cibatiōis ⁊ sepatiōis eius. nā ẋtus non sufficit ad digerēdū illud qđ multū ē semel. Et q̄n resolo in ea est p sparsionē: tūc op3 vt cābium sit per sparsionem. Et in hyeme est ecōtrario: q̄n pp puritatē resolōnis eius nō facit idigere cambio multo. Ampli⁹ si multū dederit cābiuꝫ subito erit tolerās ipm ⁊ fortis apud expulsionez eius. Et autūnus qđ est ips malum: ⁊ propter hoc op3 vt subtilieꝫ in eo inter ꝓseruationē virtutis: ⁊ inter infrigidationē materie: ⁊ spargere paulatim eo est meli⁹: ⁊ ꝓsus ingere cū debilitate ẋtutis est meli⁹ egro. ¶ Et scias q̄n non esset illud qđ ptinet ẋtuti eēt magis necium vt subtiliareꝫ cib⁹ vltima subtiliatiōe: ꝙ ẋtus nō suffert illud ⁊ deficit: ⁊ cū deficit nō valet curatio. Curans.n. sicut sciuisti est ẋtus nō medic⁹: q̄n medic⁹ facit puenire instra ad ẋtutem. Et cū intellexeris hoc tunc oportebit vt ꝓsideres: nā si egritudo fuerit valde acuta ⁊ illud est vt fiat⁹ eius, ꝓpinquus ⁊ existimaueriꝭ qꝫ ẋtus nō deficiet in hoc tpe qđ est inter p̄n⁹ eius vsq; ad statū eius alleuiabis occupationē a ẋtute: ⁊ in cibis eā super mā3 ⁊ nō facias eā occupari in cibo ꝓfisso. imo subtilia regimē statim cū dimissione cibi oīno ⁊ ꝓprie in die crisis. ¶ Et si videris egritudinē acutā non valde. imo acutam absolute tūc oportebit vt subtilies regimē non in vltimo nisi apud statū in die crisis ꝓprie nisi pter cām maximā. ¶ Et si videris egritudinē cronicā aut ꝓpinquam cronice nō subtilies regimē. ẋtus enim nō saluabit vsq; ad statum subtiliatiōe regimis. Verū est tibi necessarium cū hoc in oibus spēbus: vt sit ꝓncipiū tui regiminis grossius ⁊ postremū tui regiminis, puriens ad statū subtilius: ⁊ gradatim ꝓcedas in eo qđ est inter illa. ita vt ẋtus sit cōseruata vsq; prope statū tunc eni intende super mām: ⁊ si nō sis occupatus in alio. ¶ Et q̄n scis q̄ ẋtus est fortis. tunc fortasse necessariū facit dispositio vt sis cōtentus iulep solo ⁊ non plus saltem hebdomada vna. ⁊ ꝓprie in febribus apūm. Q̄n si inueneris debilitatē sis contentus aqua ordei. ¶ Et cū ambigua sit tibi dispō in egritudine ⁊ nō cognoscis eā. tūc vt decliues ad subtiliationē est meli⁹ q̄ vt decliues ad additionēte obseruāte ẋtutem ⁊ tolerantiā. ¶ Et illius quidē qui existimauit q̄ cibatio in febre acuta est melior, quoniā nō est intentio in digestione ⁊ in euacuatione cū volueris vt faciat id natura aut nō faciat: errore tamte scire feci. imo quando times casuꝫ ẋtutis tūc cibatio est melior. ¶ Et de corporibus sunt corpa colerica que requirūt regimē diuersum ab illo qđ diximus ⁊ ꝓprie quādo sunt assueta comestiōe plurima: ipsi enim cū nō cibant saltem in ipso ꝓncipio febris; imo in hora que est ꝓpinquior ea: ⁊ est hora status: nō vacue sunt dispōnes eorū a duabus rebus: q̄n cū ipsi sint debiliū virtutum supuenit eis syncopis ⁊ moriunt in paroxismo. ¶ Et si sunt fortiū virtutū cadūt in extenuationē ⁊ apparent sup eos signa aridūtatis: ⁊ ex minoratione nasi ⁊ pfundatione oculoꝝ ⁊ q̄ repora sunt depressa: ⁊ fortasse supuenit eis syncopis ante illud ꝓpter illud qđ effunditur ad ſtōs eoꝝ de colera medicatiua. ¶ Et sunt de hoibus qđā qui sunt eruberātis carnis: sed cū abscindit ab eis cib⁹ debilitantur ⁊ extenuationē incurrūt: quare nō tolerant ꝓhibitionez cibi. ¶ Et o⁹ cuius calor inatus fortis est valde aut plurim⁹ aut calor inatus est valde debilis nō pōt dimittere cibum. ¶ Et de eis sunt qbuꝫ accidit dolor ⁊ lesio in stomaco ⁊ dolor capitis ꝓpter cōitatem: ⁊ illi sunt de hoc genere. ¶ Et ustis fortasse sufficit aqua ordei. ⁊ fortasse egent vt misceant succū granatorum ⁊ filia illi vt ꝓforet os stomaci. ¶ Et q̄n̄ est nobis necessariū vt faciamus eos vomere cum facilitate ante cibū. ¶ Et in plurimis istoꝝ si debilitantur: ⁊ ꝓprie si supuenit eis syncopis. causa nō est vehemēcia debilitatis imo effusio materie ad os stomaci. ¶ Cū ergo sumūt in potu syrupum aceto sum permixtum cum aqua calida multa aut vinum permixtum cū aqua multa euomunt in vomitu humores colericos ⁊ virtus eorum fit fortis. Cuꝫ cibantur aliquo roob stipticozum sedantur. ¶ Et senes quidem ⁊ debiles ⁊ infantes sunt de genere eoꝝ qui non tolerant famē. ¶ De primus ꝙ senibus sunt qui non sunt vehemētis tolerantie famis ⁊ sequantur eos adolescentes: ⁊ ꝓprie habentes solida membra amplas venas i aere frigido. ¶ Et multotiens quidez errat medicus in huiusmodi egrotis ꝑm aliū modum. q̄n ipse ꝓbibet eis cibū in ꝓncipio rei ⁊ quando appropinquat status ⁊ scit q̄ cadit virtus cibant in illa hora necessario. Jam ꝙ ergo errauerit duobus modis. ⁊ si ipsi cibarent eos in principio esset error: ille ⁊ ignorantia infra hanc errorem. ¶ Et accidit istis egris vt accidant eis catarri nauseatiui ⁊ colerici ⁊ vigilatiui propter resolutionem ⁊ perturbationem digestionis. ¶ Et inquieti fiunt ⁊ alienātur ⁊ coartantur materie ⁊ ẋtutes eoꝝ ⁊ multiplicant ipsoꝝ vapores. q̄re audiunt id quod nō est ⁊ tremūt ⁊ cruciantur vel saliunt ⁊ permutantur in lectis ⁊ imaginantur quod non est; ⁊ tremunt vel saliunt labia eoꝝ

Digitized by Google

inferiora ꝓpter dolorem oris stoi: t spirituū
anime eorum ꝓpter grauitatem materiei.
¶ Canon in dando in potu aquaz ordei t syrupum acetosum. Cap.x.

a Qua ordei q̃daz est in qua nō est de corpe ordei nisi qō est sicut virtꝰ t forma t nō est ei introitus in curatione aut fiducia in inuamēto nisi qñ est cōplete decoctiōis. ¶ Et que de ea est melior: est vt sit aque quātitatis sacraiati.xx.t ordei sacraiati.i.t sit taz reducta ꝓprie ad.v. ¶ Et assumatur illud qō de ea rubeū est t subtile. Hoc enim est subtile cuius nutrimentū est minus t cuius humectatio est maior t ablutio eiꝰ t extractio superfluitatū ab ea t digestio facta ab ipsa est multa equalis. ¶ Et de ea est in qua est aliqd de corpore ordei t farina eius. ¶ Et magis dilectuz mihi i hmōi est: vt nō sit plimū decoctum: imo fm mēsurā que auferat iflationē: t nō pueniat ad hoc vt faciat ipsam viscosam vehementer t hmōi quide est pluris nutrimēti t minoris ablutionis t digestionis. ¶ Et accidit ei multoties vt aceret in stomaco frigido in suba sua. t si sit in eo calor extraneꝰ multus de malitia complexionis. ¶ Et aqua qde ordei qñq̃ est decocta ex ordeo ipso sicut est. t qñq̃ est excoctū. ¶ Et melior qdez syrupus ace. apud me est ille in quo ponit zuccarū in vase: deinde fundit sup ipsuz acetū forte qō sit de vino tāte quātitatis vt eleuet sup dorsum zuccari: imo dimittat ipm discooptū: deinde ponūtur sub vase carbones quieti t cinis calidus dōec liquefiat zuccarū in aceto sine ebullitione: deinde colligitur spuma t dimittit vna hora cū multo calore donec misceat zuccarū cuz aceto: deinde funditur super ipsaz aque quātitas duoꝝ digitoꝝ t bullit vsq̃ ad spissitudiné. ¶ Et aggregare syrupum acetosum t aquā ordei simul est illaudabile: qñ corrūpit aquā ordei fm plm. ¶ Et nō oportet vt det in potu aq̃ ordei cū ficcitas nature adest: imo ante ipsam fiat clystere. Sī si aceter in stomaco detur in potu qō de ea est magis subtile Sī si aceter coquet cum ea radix apij t eius. Sic. Si vo aceter iterū: tūc necessariū est vt misceatur aliqd ꝓperis: cū ea ꝓprie quādo materia nō est vehemētis subtilitatis t caliditatis. ¶ Et quādo multiplicat eius inflatio tūc misceatur cū ea ad calefactos parū aceti vini acetosi. ¶ Aterū cuz syrupus acetosus in potu dat incidit humores t prepat superfluitates ad expulsionē. Et tu cōsequēter post duas horas da aquā albūt ordei subtilē ꝓdictam vt abluat qō incisit t abstergat id t extrahat ipz per sudorē t ꝓuocationē. Et nō est nocumentū si det in potu syrupus acetosus apud cenā cum iam sepat est cibus a stō. ¶ Et qñq̃ est necessariū vt premittatur iulep ante aquā ordei vt addat in humectatione t illud est cū vides ficcitatē dñantē sup corpus t linguā. Et qñq̃ est necium vt premittat ante ipsam ad lenitēdū naturam aliquid de tamarindis ante illud per duas horas.
¶ De curationibus febriū acutaruz.

q Quod dictū est de regimine lenificationis t ꝓuocatiōis t sudatiōis t digestionis: deinde eūonis cuz medicina post illud. t qō dictū est de cibatione post ipm est illud qō oportuit nos rememorari hic. ¶ Et modi extinctionis vehemētie caliditatis sunt tūc infrigidatiōe aeris: t cū infrigidatione cibi: t cū epithimatibus t emplīs: t cum medicinis t cū retentiōe eoz qui sunt sicut mucillago psilij t mucillago granoz cydoniꝝ t succus portulace t succꝰ ligritie in oze vt sedet stus. ¶ Nā assiduare gutturi patietis egritudinem calidaz aliquid vt rem aneat os humidū t nō exiccet in curis est inuamentū valde. ¶ Et qñq̃ iuuat per administrationez clysteris facti ex succo melonis indi t cucumeris t cucurbite t portulace cū oleo ro. t cū aliquātulo cāphore inuamēto maximo. Et opz vt sit aer infrigidatus q̃tuz possibile est: t eius infrigidatio est per ꝓhibitionē frequētie t per suspēsionem flabelloz multoz. t per positionē niuis plurime. Et si domus est proxumi tēporis ex quo linita fuerit luto t ꝓprie illo in quo ponit loco palee cottuz papyri tunc est melius. Et qñq̃ prepant in ea manationes vt fontiū t rorationes t currit in ea aqua dulcis: aut stratus est sup lacunaz coopram cū rhere t est stratus sup quē dormit extabari t his silibꝰ t reliquus stratꝰ est ex extremitatibꝰ salicū t cydoniꝝ t myrti asperfis aqua ros. vio. t nenufaris t ro. t viol. ¶ Et ponuntur qñq̃ calathi in quibus sunt ordines de fructibus fructuū boni odoris frigidoꝝ: sicut malꝝ acetosoꝝ t cydoniꝝ t modoꝝ piroꝝ boni odoris asperfis in aq̃ ros. t nenufare t salicibꝰ super que sunt pulverizata sandali t rose t cāphora: t super que tā dilatatū est parū vini odoriferi tunc est illud qō est vltimū. Hoc est regimen aeris. ¶ Regimē aūt cibi tam sciuisti: t si voluntas adest vt cū infrigidatione fit lenificatio: tūc det aqua cucurbite t aqua melonis indi ꝓprie t aqua cucumeris: t lactuca cū aceto est vltima. ¶ Et qō cōueniens est ad sedandus sitim eoz est foca factū ex pane simile cū aq̃ casei accepta ex dogo post collationē vehemēte. ¶ Et si adest voluntas vt cum sedatione fit retentio: tūc detur succus granati muzi t acetosi: t aqua acrete t aqua mori de scemi t aq̃ aceto fortis limonis non salsi: t aqua acetositatis citri t que sunt his similia: t aqua cerasculi t est berberis. ¶ Epithimata vo t emplastra sint ex succis notis t ꝓprie aqua ros. aut succo rosarū recētium cum sandal. t cāphora t aqua coriandri t endiuie: cum istis enim est infrigidatio plurima. ¶ Et mucillago psilij cum aceto

Digitized by Google

ꝙ aq̃ ros. est huius gñis. ¶ Et embrocare eparcuz infrigidatibus est res maxima ⁊ magis in nans. nã cum equaf est in eo maior pars rectificationis ⁊ forsasse rectificat aquã. ¶ Et qñ illic est catarr⁹ ⁊ tussis: aut in capite eius est grauitas aut tẽsio significat multitudinẽ vaporuz. ꝙre oportet ne fundaf sup caput aqua aut acetum. imo occupet cuz inclinatione capitis sub vapores aque ꝑm q̃ dispositio facit illud necessariũ. ¶ Si vo nõ fuerit catarrus neq; aliqd eoz que diximus. tũc administra de embrocatis ⁊ epithimatib⁹ q̃ vis. ¶ Et nocibilioz embroca in huiusmodi dispõne repletionis capitis est mulsio lactis super caput. forsasse eni facit accidere apa i capite ⁊ pdictõne. ¶ Et magis salua horarũ embrocatiõis capitis cũ repletione eius est vt sit vapor colericus non humidus. imo in hmõi hora forsasse non nocet applicatio lactis. imo ꝑfert. ¶ Et cognoscitur ex dispõne somni ⁊ vigilije ⁊ humiditate superioꝝ partium narũ ⁊ earum siccitate. ¶ Cũ ergo videris somnũ aut profunditatẽ somni aut humiditatẽ superioꝝ partũ narium. tunc caue embrocationẽ ⁊ inunctiones ⁊ stude in attrahẽdo materiã ad inferiora. ¶ Et cũ videris rubedinem in naso ⁊ facie vehementẽ. tunc nõ erit malũ: vt facias currere sanguinem ex narib⁹. ¶ Et infrigida epar cũ emplastris. ⁊ cũ infrigidas caue ne curas cum infrigidatione vehementi hora sudoris ⁊ resolutiõis. imo opz vt obserues illud. forsasse enim fit causa in elõgatione egritudinis ꝛ qñq; sit longitudo egritudinis saluio; ꝙ ipsius acutas. ¶ Et opz vt caueas in febribus acutis casum rasure: qñ addit in debilitate ꝛruptis ⁊ terretur nã a receptiõe supfluitatũ ad ileostina ⁊ ab expulsione earũ ab eis ꝓpter victoriã superfluitatũ: ⁊ forsasse redeũt supfluitates ad superiora ⁊ ledunt hypocõdria ⁊ instant ea ⁊ ledũt caput. ¶ Et quãdoq; est in potu papaueris in unamentũ mirabile in inspissando materiã subtilem: quare digerit ⁊ in faciẽdo somnum.

¶ Rememoratio accidẽtiũ que difficilia sunt in febribus acutis. Cap. xi.

I Quamuis itaq; in ꝓmissis de accidẽtibus q̃ vehemẽtia sunt in febribus ⁊ de curatione eoꝝ ⁊ festinemus ad distinguendũ febres acutas. ¶ Et hec qdem accidẽtia sunt sicut rigor ⁊ frigus ⁊ horripilatio: ⁊ sicut sudor plimus: ⁊ sicut fluxꝰ sanguinis narium supfluus: ⁊ sicut vomitꝰ laboriosus: ⁊ fluxus vẽtris debilitãs: ⁊ sicut sitis que nõ toleratur. ⁊ sicut ꝓfunditas somni superflua: ⁊ sicut vigilatio inseparabilis: ⁊ sicut asperitas lingue ⁊ offuscatio oculi: ⁊ sicut sternutatio continua: ⁊ dolor capitis ꝓcauus: ⁊ tussis frequẽs: ⁊ sicut casus appetit⁹: ⁊ bolismꝰ: ⁊ sicut appetꝰ caninus ⁊ singultus. ¶ De regie rigoris ⁊ horripilationis cum superfluunt. Cap. xij.

Quod est de hoc sequẽs sudorẽ rectifi-
q cat velociter ⁊ nõ indiget regie. Et
crudo nõ opz vt ꝑfectum fiat ꝑ remotionẽ: ⁊ nõ est de illis q̃ debilitant ⁊ faciũt alid. ¶ Et qñq; sedat cũ ligatione extremitatũ ⁊ frictione facta ⁊ cum calefactiõe cooperante ⁊ cum vnctione de oleo de aneto ⁊ de camomilla si indiget eo. ¶ In forti aũt qñ perseverat sine sit in febrib⁹ sive sit in alijs opz vt liget extremitates in locis plimis. ⁊ inunctio fiat cũ oleo camomillino ⁊ radice lilij. ¶ Et sit de poibus q ꝑfortat illud cũ eis q̃ sunt sicut cardamomũ ⁊ castoreũ ⁊ ruta ⁊ sceba ⁊ calamẽtum ⁊ baurac: ⁊ piper ⁊ piretrum. ¶ Et qñq; pertransit illud ad administrandũ lyniméta ex fy napi ⁊ assa fetida. ¶ Et qñe decoquunt medicine iste in aqua: deide coquit in ea aliqd oleũ. ¶ Et aqua eruce fortis est in hoc capitulo per se sola aut cum oleo aliquo qõ decoquit cũ ea ⁊ similiter decoctio ozimi ⁊ aqua eius.

¶ Confectio olei boni. Cap. xiij.

Amak anetum siccũ ⁊ myrrha ⁊ ruta ⁊ calamẽtũ ⁊ piper piretrum: coquanf in vino decoctiõe vltima. deinde decoquat colatũ in tanto quãtus
s est medietas eius de oleo sisamino vsq; cõsumak aq̃ ⁊ remaneat oleũ ⁊ admistret in unge do. Et de oleis fortib⁹ in eis in tali ꝗs est rigor ꝗrtane est oleũ de costo ⁊ oleũ de sceba ⁊ oleum de abrotano: ⁊ oleũ de lilio: ⁊ oleũ de myrrha ⁊ ponak in vn. i. olei põdus. 3. iij. piperis. ⁊. vi. 3. i. piretri tritoꝝ. Et administret absinthũ decoctũ in oleo aliquo: aut oleũ olive i quo decoctũ est apiũ. Et introit⁹ in oleum leuis caliditatis est inunctuus valde. Et forsasse necie sunt potiones. Et mulsoniẽs sedak cum aqua calida leuis caliditatis ⁊ cum cũratione sup vaporem eius. Et qñ nõ sedatur ꝑ id si mã est grossa decoquatur in aq̃ anisum calamẽtum ⁊ semen apij ⁊ mastix ⁊ cruca ⁊ anetuz ⁊ silia. Et balneef in aqua in qua decocta sint ea que sunt sicut sceba ⁊ abrotanũ ⁊ calamentũ ⁊ anetũ ⁊ squinãtum ⁊ ruta ⁊ sanfuc⁹ ⁊ costꝰ ⁊ semina calida. Et oẽs medicine fortis ꝓuocatiõis sedant rigorem. Et de medicinis sedatib⁹ rigorem maximũ in quarta na ⁊ silibus sibi est vt bibak de costo aureus. i. cũ aqua calida. Et de agarico ꝗtum de ipso in aqua calfa. Et in agarico est inuamẽtũ. ⁊ qñq; ponit cum eo parũ opij: qñ facit dormire ⁊ facit sudare ⁊ ꝓhibet vehementiã rigoris ⁊ alia. Et tuerũ ireos quãtus aureus. i. in aqua calida. Et de compositis est tyriaca dyatesseron. ⁊ electuaria alia ⁊ dyaciminum ⁊ dyacalamentuz ⁊ dyapiperion. ⁊ syrupus de melle in quo feruent sicut assa ruta ⁊ piretrum ⁊ piper. Pillule experte que dantur in potu ante rigorem per horam vnam infirmo erecto vel stante sup lectum vel scamnũ suum ⁊ aerem eius calefacto cum

Digitized by Google

ſg ne ꝛ cooperimento: quoniã temperãt ad ipſ
aut prohibent. quarum confectio. ℭ ℞. ſtora
cis myrrhe opij opoponaci omnium aã. partẽ
i. conficiantur cum butyro ꝛ fit doſis eius quan
titas fabe. ℭ Et iterum ſumantur opoponaci
caſtorei dauci aſſe piretri opij aã. partes equa
les. fiat ſicut primo fit. ℭ Deſcriptio bona. ℞.
opoponaci ſerapini aniſuden ꝛ cymini carme
ni ꝛ ſeminis apij ꝛ piperis aã. aur. i. ſ. ſemis iuſ
quiami albi croci anſikologie caſtorei euforbij
myrrhe ameos zinziberis omnium aã. põdus
tertie. ʒ. i. ſeminis harmel piretri omnium aã.
aureus. i. cõficiantur cum melle ꝛ doſis eius ſit
auellana cuꝫ aqua calida valde. ℭ Et forteſſe
eſt neceſſarium in eo vt detur in potu vinum ca
lefactum ꝛ cibi calefacti ꝛ ſoluto ventris cum
eis que ſunt ſicut hiera ꝛ dyacidonitẽ ꝛ dyaphi
nicõ. ℭ Immo quãdo eſt rigor prauus: ꝛ pro
prie ſine febre dentur in potu pillule fetide qm̃
ipſe ſunt ſanitas eius. ℭ Regimen ſudo
ris ſuperfluꝰ in febribus. Cap. xuij.

o Portet ne ſudor creticus quãtũ poſ
ſibile eſt reſtringatur. Cum autẽ eue
nit neceſſitas ꝛ pertrãſit terminũ: tũc
oportet vt eũentetur ꝛ infrigidet lo
cus. ℭ Si autẽ non excuſat: tunc ſuper inſtru
mentũ poſitus quo puer vel iuuenes ſolent in
aere cõcuti cõmoueatur in loco frigido. ℭ Et
nõ oportet vt occupetur in exuccando illud qõ
rorando egreditur faciendo exuccationẽ poſt
exuccationem: nã illud eſt occaſio ad illud pro
uocandum ꝛ multiplicandum ꝛ forteſſe attra
hit ſincopim. Vaz eius abſterſio addit in ipm
ꝛ eius dimiſſio reſtringit ipſum. ℭ Et oportet
vt inungat eum cum oleo roſ. forti ꝛ oleo myr
tino: aut cum oleo de ſalicibus ꝛ cum oleo de
balauſtijs: aut fiat oleum cum aquis in quibuꝫ
decoquuntur cydonia pontica ꝛ mala pontica
ꝛ roſe ꝛ balauſtie ꝛ harabe contritus ſicut pul
uis qui apparet in radio ſolis ꝛ ſimilia quoniaꝫ
reſtringut. ℭ Et quandoq; reſtringit aceruꝫ mi
xtum aqua ꝛ ſuccus agreſte ꝛ decoctio balau
ſtiarum ꝛ decoctio gallarum decoctio myrti. ꝛ
ſuccus ſalicis eſt mirabilis ꝛ aqua ſempernine.
ℭ Et cum res ſit vehemens liniatur cum mu
cillaginibus frigidis ꝛ cum gummi. ꝛ propue
cum emplaſtretur his duobus ꝛ euenitur. Et
quando vehemens ſit res oportet vt ponatur
nix ſuper extrema: ꝛ ſola ſint in ea extrema:
aut balneetur cum aqua frigida ſi ſuffert eam.
ℭ Regimen fluxus ſanguinis narizꝫ ſuper
flui. Cap. xv.

o Portet vt nõ ꝓpereatur ad prohibẽ
dum illũ qui creticus eſt quãtũ poſ
ſibile eſt. ℭ Cũ autem eſt neceſſe pro
hibere fluxuꝫ ſanguis narũ in febri
bus acutis: tũc liga extrẽa ꝛ pone vẽtoſas ſup
lat' qõ ſequit latus fluxus ſanguis narũ. Be
inde ꝓſequẽter adhibe regimẽ illius loci: forta
ſe enim poſſibile erit tibi vt infrigides ꝛ reſtrin
gatur per illud ꝛ nõ poneas vẽtoſas deſup. Et
diſtilla in naſuꝫ aliquas diſtillationes predictas
in capitulo fluxus ſanguinis narium. ℭ Et cũ
nõ eſt prohibens aliquod infrigida caput cũ in
frigidantib⁹ predictis in eo. ℭ Et quãdoq; ad
uenit patientibus quartanã fluxus ſanguinis
narium quare oportet vt iuues cũ facientibus
fluere ſanguinẽ ex naribus ſcitis. in ipſo enim
eſt ſanatio quartane. Si vo ſupfluitatẽ timue
rimus faciemus ſicut illud quod fecimus.
ℭ Regimen vomitus qui accidit eis. Ca. xvi.

c Reucus uerum nõ abſcindatur niſi
apud neceſſitatem ꝛ ꝑm plurimũ ab
ſcindatur in eis per vomitum ꝛ per
aduitorium eius quo extrahit hũo
rocutus ſicut eſt ſyrupus acetoſus ꝛ aqua calꝫ
da. ℭ Et qñq; eſt neceſſarium vt ꝓfert ꝛtus
ſre ponat loco ſirupi acetoſi puri ſirupus aceto
ſus cũ ſeminib⁹. ℭ Et ſi humor ẽ imbibitus ꝛ
groſſus: tũc oportet vt fiat ſoluto dando in po
tu quod eſt ſicut aloes ꝛ hiera. Et qñ nõ eſt im
bibitus forteſſe ꝓfert hiera ꝛ aloes. ℭ Et ſi eſt
imbibitus nõ groſſus mũdat ipſuꝫ ſyrupus ace
toſus cum aqua calida: deinde equat ipſuꝫ poſt
illud aq̃ granatorũ q̃ bibat. Võ ſi euomuerit
eaꝫ bibat ipſam vice alia donec equet ꝛ gelcat.
ℭ Et ſiſt ſirupus de mẽta cũ granis granatoꝝ.
ꝛ forteſſe ſedat ipm infrigidatio ſtõi. ℭ Et nõ
nõ oportet vt approximet rebus pũcis ꝛ ſedã
tibus vomitũ cũ pũcitate ſua ꝛ acetoſitate ſua
ſtiptica ille qui vomit, ꝓpter hũoꝛ imbibitũ: qꝛ
eſt malũ: ꝛ addit ibibitioni. Sed nõ ibibito for
taſſe faciẽt eũ dẽſcere deorſuꝫ q̃nis ſit groſſus
ꝛ forteſſe inuabunt ꝛtures ſtõi ad expellẽdum
cum p ſupioza. Et qñ aſſiduauerit vomitus de
colera ꝛ nõ fuerit de genere imbibiti: tũc vtere
ſtipticis ꝛ ꝓprie emplis inuãtib⁹ facti⁹ ex corti
cibus granatoꝝ ꝛ gallis ꝛ his ſimilib⁹ cũ vino
pmixto aut aceto pmixto. ℭ Et ad vomitũ qui
dẽ colere nigre ſupfluum ſubmergat ſpõgia in
aceto ꝛ ponatur ſuper ſtõm. Võ ſi nẽcum fue
rit aliq̃d forti⁹ ãminiſtra medicinas predictas
in capitulo retentionis vomitus.
ℭ Regimẽ fluxꝰ vẽtris q̃ accit eis. Cap. xvij.

i Am ſingulꝰ in capko fluxꝰ vẽtris lo
cum ſumus in hac intẽtione. ergo re
deamus ad illud. Et de illis q̃ ꝓfert
ex via cibozꝝ ſunt almes torrefacti: ꝛ
lentes torrefacte: ꝛ coriandrũ: quod cũq; horuꝫ
duorum fuerit eligatur ꝛ fundatur aqua ab eo:
ꝛ propue quando fit acetoſum cuꝫ granis gra
natorum quoniam eſt bonum.
ℭ Regimen ſitis eoruꝫ ſuperflue. Cap. xvij.

o Portet vt inungatur caput cuꝫ oleo
frigido valde quod fundatur ſuper
ipſum: ꝛ ponatur ſuper caput ſi non

Digitized by Google

fuerit qđ prohibeat. ⁊ cum aquis infrigidantibus: ⁊ rectione mucillaginis seminis cydoniorum permixte cū oleo ro. vltimo. ¶ Aut infusionis pūoꝝ ⁊ medullaꝝ cucumeris ⁊ alliched ⁊ cucubite ⁊ seminis lactuce nigre ⁊ radicum liquritie. ⁊ pululaꝝ descriptaruꝫ in annotario ad situm. ¶ Et de illis que masticantur est almo solart ⁊ sūt tamarindi. ¶ Et sitis qđ quōq; fit ex frigore ⁊ abscindit cā somnus. ⁊ quādoq; fit ex calore ⁊ abscindunt eam vigilie.

¶ De pfunditate somni q̄ accīt eis. Ca. xix.

O Portet vt remoueantur a pfunditate somni cū fabulis ⁊ his similibus p voces. ⁊ ligentur mēbra eoꝝ inferiora ligatōe dolorosa: positq; nō fuerit q̄ prohibeat. ¶ Et supponaꝫ collyriū subtile si nā fuerit restricta ⁊ i hora quietis ⁊ tpe assiduitatis. ¶ Et vētoseꝫ qđ ē int abaſpatulaꝫ ⁊ spōdileſ.

¶ De grauitate capitū eoꝝ. Caſ. xx.

O Portet vt alleuetur ab eis emulsio lactis super capita eoꝝ: aut effusio olei super ea aut embroca: aut caputpurgium: imo sint pretii vaporationibꝰ factis cum embrocis et camomilla ⁊ sint in eis viole ⁊ furfur ⁊ his similia.

¶ De ingeudie hūū febres ⁊ alioꝝ. C. xxi.

O Facere vero oleū vio. cū oleo de semine lactuce ⁊ oleo nenufario ⁊ oleo de cucurbita. ⁊ adherere aliquid de stupefactentibus famosis super tpa. ⁊ incuruare caput super vapoꝝ hūectātes: ⁊ odorare nenufar ⁊ poma mādragore ⁊ alie hesebā aspersum ex longinquo ⁊ embroce hūectantes ⁊ res quas scis. ¶ Et similiter si non fuerit qđ prohibeat detur i potu sirupus papaueris ⁊ lohoc eius: deinde multiplicentur inter manus eius candele ⁊ eleuētur voces cū fabulis ⁊ ligētur cū instis extremitates eius ligatone dolorosa partū cū ansis que resoluantur velociter: deinde precipiaꝫ ei vt dormiat ⁊ claudat oculos: cūq; dormierit paꝝ extinguātur candele ⁊ cessent voces: ⁊ soluantur anse: qm̄ dormiet. ¶ Et cum inuenit lenitatem ⁊ quietē ex portino aut vehemētia assiduet ablutionem faciei cum aqua in qua decoctum est papauer nigrū cum aliquā tulo mandragore ⁊ radice eius. ¶ Et cum est illuc humor bauarchius ofert aqua in qua cocta sunt sūmitatum ⁊ melliotū ⁊ alhacuen ⁊ papauer abluēdo faciē ⁊ icurnādo sup vapoꝛē eius.

¶ De dolore vētris q̄ accīt eis. Caſ. xxij.

F Iet ex effusione colere ad stōm ⁊ si accidit in principio periodi eius detur in potu parum sirupi de malis cum sirupo acetoſo.

¶ De asperitate lingue eoꝝ. Caſ. xxiij.

I Assentia quidem viscositatis fricetur cum bruſco aut cum virgis salicis cum oleo amigdalino ⁊ zuccaro tabarzet donec mundetur. ¶ Aut cum spōgia ⁊ pauco sale ⁊ oleo ro. in hoc. n. est altcuiano multa infirmi. ¶ Et post illud cū est aſpritas est nō pp viscositatē: imo a siccitate oꝝ vt teneat in oꝛe suo sebesten aut nucleos pūoꝝ. ¶ Aut salem qui aſporat de india. ⁊ est in colore salis ⁊ dulcedine mellis. ⁊ sumat de eo ſm q̄ dixit Archigenes ℞ritatē sabe vnius. ¶ Et grana cydoniorū sunt ex eis que humectant linguam ⁊ prohibent ei offuscationē. ¶ Et oꝝ vt non ponantur pulutinaria multa neq; resupinet dormiens: naꝫ hec duo exiccant linguam.

¶ De sternutatōe assidua q̄ accīt eiſ. C. xxiij.

Q Uandoq; magnificatur nocumentū sternutationis assidue cū eis: ledit nāq; eoſ ⁊ replet capita eoꝝ ⁊ obtulit eorū virtutes: ⁊ forte facit fluxū sanguinis narium: qm̄ oꝝ vt fricetur eorum frōs ⁊ collum ⁊ nasus: ⁊ aperiantur oꝛa eorū ⁊ fricentur eorum palata cū vehemētia: ⁊ fundātur capita eoꝝ ⁊ conuertantur: ⁊ premantur eorum extrēa. ¶ Et fundantur in aures eorum olea tepida ad caliditatē parūper declinia: ⁊ humectētur lacerti eoꝝ ⁊ ipsorum mandibule. Et ponantur super eoꝝ cerutctibus pululatia calefacta. ¶ Et non excitenť a somno eoꝝ subito: ⁊ mutuantur a puluere ⁊ fomno: ⁊ oī in cuius odore est acuitas: ⁊ olfaciāt sanū: ⁊ lutū alnaabi ⁊ spōgiā mariną. ¶ De dolore capuſ q̄ accīt eiſ. C. xxv.

I Ga extremitates eoꝝ ⁊ ppte coxas ⁊ cū instis liga ⁊ frica pedes eorum: ⁊ supponanť eis collyria trahentia māꝫ ad inferiora: ⁊ pforta capitata eoꝝ cū infrāntibus notis. ¶ Et si non fuerit qđ prohibeat ex corīa aut tussi embrocentur capita ipsorum cū decoctōe rosaꝝ ⁊ violaꝝ ⁊ ordei aut folioꝝ salicis ⁊ his similiū. ⁊ similiter oleo ro. ⁊ oleo ō salicibus. ¶ Et qñ non excusat hoc tunc permisce embrocas infrigidantes cū lenitiuis sicut camomilla ⁊ stupefactuis sicut est papauer. ⁊ non mulgeas lac nisi cū remouetur fe. ¶ Si aūt vir tus fuerit fortis mulgeas lac caprinū. ⁊ si fuerit debilis mulgeas lac mulierē. ⁊ cane lac apō replexionē hūdā faciēt pfūditatē sōni. ⁊ silr caue hūectāta. ¶ Et tu nō admistres hūectantia nisi vbi é vapoꝛ fumosus ⁊ caput siccū ⁊ parus sōni: ⁊ qñ multiplicatur repletio in capite ex vapoꝛe hūido trahe eū ad inferiora cū collyriis ⁊ clisteribꝰ: ⁊ strige mēbra inferiora ita q̄ resiculos.

¶ De tussi eorum. Caſ. xxvi.

T Ussis plurimum accidit eis ex calore aut siccitate: qui oportet vt teneatur ordinibus suis pillulas bichiatas alloboch de papauere facta cum medullis fructuū frīs ⁊ amilo ⁊ his similibus. ¶ Et vtātur ceratarijs unfridātibus scis ex oleo ro. puro ⁊ ex mucillagine pſilij ⁊ succo portulace ⁊ aliis.

¶ De destructione appetit eoꝝ. Caſ. xxvii.

Digitized by Google

Uandoqꝫ est causa eius humor in ore
q stōi qđ scitur ex eo qđ dictum est de
destructione appetitus. ⁊ euacuatur
per vomitū aut solutiōe vētris. ¶ Et
multotiens iuuantur cū intromissione digitoꝝ
in gutture ⁊ cōmotione stōi ⁊ propte cum vo-
mitu expellit colericā rem aut acetosam. ¶ Et
qñqꝫ est ex vehementia debilitatis. qꝫ curetur
complexio que facit eam cum eo qđ scīt. ¶ Et
oportet vt approximes eis odores bonas excī-
tantes appetitū sicut odor sauich infusi cū aqua
⁊ aceto: ⁊ detur eis electuariū ꝓportionale fe-
bricitantibus ⁊ paꝛ vini ⁊ sucꝯ fructuum pon
ticoꝝ boni odoris. ¶ Et labant aliqd de ace-
to gelatine piscium aut edi ⁊ his similium: ⁊ po
nantur super stomacū post dies primos empla
stra facta ex fructibus. ⁊ sint in eis absinthium ⁊
aloes ꝗꝫ scīs: ⁊ inūctio eius cū oleis bōs est
iuuatiua. ¶ De bolismo eoꝝ. Cap.xxviij.

Portet vt curentur cū odoramentis
o ⁊ luto alnatabi ⁊ armeni infusi cum
aceto: ⁊ odorent almosolat ⁊ panem
mundum calidum ⁊ carnes assatas.
¶ Et stringe eorum extremitates. ⁊ extēde au
res eorum ⁊ capillos ipsorum. ⁊ confortā eoꝝ
cerebra cū embrocis ifrāntib⁹. ⁊ thuscitātib⁹ plu
namqꝫ bolismi eoꝝ est ꝓpter destructionē oris
stōi ꝓp cām cōicantem ramis qui aduenīunt eis
cum sensu ⁊ est corpus durum ⁊ induratur vez
sensus non vltimatur cum eo.
¶ De nigredine lingue eoꝝ. Cap.xxix.

Portet vt non dimittatur super lin-
o guam nigredo: imo fricetur cū eo qđ
scis: ⁊ si non eleuabuntur ad caput va
porēs maligni ⁊ faciēt cadere i sirsen.
¶ De appetitu eoꝝ canino. Cap.xxx.

c Uraꝫ cū vnctuosis fridis ⁊ dulcib⁹.
¶ De sincopi q̄ accīt eis. C. xxxi.

Uandoqꝫ accidit eis sincopis in pau
q capio febrium ꝓpter effusionē colere
ad stōs eorū: qꝫ oportet vt detur eis
ante paroxismum: aut apud paroxismū frustū
panis de sisa cum aqua granati ⁊ aqua agreste.
¶ Et scias ꝙ qñ aggregantur sincopis ⁊ febriꝫ
tunc sincopis est dignioꝝ curatione: ⁊ si indiget
pauco vino detur permixtum cum tribus. 3. vi
ni antiqui: ⁊ si non syrupi maloꝝ antiqui cuius
resoluta est superfluitas. ¶ Et flōmia quidem
multotiens addit in sincopi. ¶ Et clistere leue
est magis conueniens. ¶ Et vomitus est iuua-
tiuus eis. ¶ Et constrictio crurium ⁊ ponere
manus ⁊ pedes in aqua calida. ⁊ cum euadūt
tunc de sollicitudine est vt cibentur sauich ordei
infrigidato in quo sint grana granatorum.
¶ De ꝓstrictiōe anhelitꝰ eoꝝ. Cap.xxxij.

Onstrictio anhelitus accidit eis: aut
c propter spasmum ⁊ ficcitate que acci
dit eis in lacertis anhelitus: aut ꝓp-
pter mām prefocatiuā descēdētē ad guttur eo-
rū: aut pp debilitatē que dñat neruis veneri-
bus ad mēbra anhelitus. ¶ Et prima quidem
curatur cū vnguentis vel emplastris humectā-
tibus. ⁊ secūda cū eis que ꝓhibent strangulationē.
⁊ tertia cū equatione cōplexionis in cerebro ⁊
inunctione colli cum eis que infrānt: ⁊ humec-
tāt: ⁊ sup stōm ꝛez ex eis q̄ sunt sicut rasura cu
curbite ⁊ porulace ⁊ sādali cū oleo ro. ⁊ silib⁹ a
¶ De vehemēta tristicie eoꝝ. Cap.xxxij.

Uando multiplicatur tristicia cā oriꝫ
q stōi ⁊ aduentu humoris mordicatiui
in eo tūc infrā stōs eoꝝ cū eis que scīs
de cibis: ⁊ inungant: ⁊ dormiant in
loco ꝓximo moribus aque strato extrēctantibus
⁊ fructeris frigidis ⁊ odoriferis fris ⁊ nenufare
⁊ rosis ⁊ expsionibus fris scis ex fructib⁹ odo
riferis fris ⁊ sandalis. ¶ Et multotiens qđ cō
ferunt in eoꝝ tristicia clisteria frida fcā ex aqua
cucurbite ⁊ citroli ⁊ succo porulace ⁊ semper-
uiue cū oleo ro. ¶ De difficultate deglu-
tiendi que accidit eis. Capi. xxxiij.

Ifficultas deglutiendi cū accīt eis ⁊
d febris fuerit ꝓclusa cū flōmia palatiꝫ
fiat ⁊ eqtio fiat ad retrahēdū. Et sup-
positoꝝ est melius ꝗ plurimum
solutiuum desuper. ¶ De frigore extremi
tatum quod accidit eis. Capi.xxxv.

Ultotiēs ꝓfundat calor eoꝝ ⁊ infrān
m tur eoꝝ extrema ⁊ tēdit calor subme
sus ad caꝑ. Ponāt ergo extrēctates
in aqua calida ⁊ nō bibāt aquā frām.
¶ De sermone febris colerice. Ca. xxxvi.

Ebres colerice tres sunt: terciana ꝓpri
f nua: ⁊ terciana periodica: ⁊ causon.
¶ Et terciana qđ ꝓiodica aut est pu
ra ⁊ fit a colera pura aut nō pura ⁊ fit
cū putredine cōe grosse subē ꝓ cōmixtionem
colere cū flegmate cōmixtione aliqua ꝓpterōa
li vnita. ¶ Et ꝓp hō diuersificat ab hemitriteo:
cū hemitriteū faciant due materie sepate: ⁊ hāc
faciat mā vna q̄ in seipsa est putrida cū cuius ca-
lore ꝓducet aliquātulū frigoris qđ grauat suā
putredinē ⁊ suā resolutionē ⁊ suā digōnē: ⁊ pp
illud qđ fiunt in hemitriteo duo paroxism⁹: ⁊ ter
tiane nō pure paroxism⁹ vnus. ¶ Et hec qđ nō
pura qñqꝫ plōgat tpe lōgo ⁊ circiter medietatē
ānī: ⁊ qñqꝫ pducit qđ molinē ⁊ magnitudines
splenis. ¶ Causon ho est de gñe ꝓnuse qñ dif
ferētia iter eius vehemētiā ⁊ eius tēpoꝛe est in-
sensata: ⁊ accidētia eius sunt vehementia. Et cā
est acuitas mēi. ⁊ multitudo cū eius calus sit cir
ca coꝛ ⁊ in venis oris stōi aut in pulsibus ēpis ꝓ-
prie ⁊ ad sūmū in mēbris nobilibus vicinis coꝛ
di. ¶ In terciana ho colera ē i carne ⁊ ad preꝫ
cuns. ⁊ in ꝓtima est spūs in venis coꝛpis q̄ elō-
gant a coꝛde. ¶ Et vehemētia qđ sitis ⁊ angu
stia ⁊ inquietudo ⁊ ipatiētia ⁊ alienatio ⁊ nausea

Digitized by Google

ꝛ amaritudo oris: ꝛ siccitas labioꝝ ꝛ scissio eorū ꝛ dolor capitis multiplicant in febribus colericis. ¶ Et est nā in plūbus earū ad siccitatē declinis qm̄ māci motus est ad suprora aut ad illud ad qđ apparet de corpore ꝛ cure.

¶ De tertiana absolute ꝛ nominatur triteus. Capitulum xxxvij.

p Proximus tertiane icipit in primis cum horripilatōe vt puncture acus: deinde infrāt ꝛ incipit facere rigores difficilē valde difficultoze religs rigoribus non frm̄ aut cum pauco frigore ꝛ non est frigus eius nisi pp ꝓfundationē caloris ad interiora ad ptes māci: ꝛ inuenit sicut punctura acuum. ¶ Et hoc qdē rigor cū vehemētia sua est velocis sedatōis ꝛ tā tam scimus cām huius rigoris. ꝛ fit rigor eius in tribus diebus primis fortis ꝛ vehementior ꝛ in quartana ecōtrario. ¶ Et iterū rigor incipit cum fortitudine deide lenit paulatiz ꝛ minuit velociter: ꝛ in quartana econtrario. ¶ Et sudor multiplicat in tertiana cum diminutiōe. ꝛ fit vrina in ea rubea tendens ad igneam in ḡqua non est multa grossitudo. Aut est non pura ꝛ fit vrina eius cruda aut grossa.

¶ Et tertiane calitas est salubris calitate causonidis: ꝛ quanto plixius manus tangit corpus non addit inflāmatio: imo qñq minuit inflāmatio eius: ꝛ in causonide additur inflāmatio.

¶ Et accīna que accidunt eis in tertiana sunt vigilie sine granitate in capite nisi in qbusdam nō puris: ꝛ sitis ꝛ furor ꝛ ira ꝛ odia locutionis.

¶ Et est pulsus eius acutus velox per cōpōnē ad reliquas fe. ꝛ non est equalis ꝓstrictōis ꝛ dilatatōis: qm̄ humor debilitat eum ꝛ addit ei diuersitatē apud statuz. ¶ Et diuersitas in eo est sub ea que est in alijs cum durītie ꝛ est pulsus fortior in ea imo diuersitas in eo nō est frm̄ plīa nisi diuersitas propria cū febre ꝛ alijs. ¶ Et in principio qđ est nec̄um vt coartet pulsus vsq̄ ad horā dilatationis febris: ꝛ tunc ꝓfortatur ꝛ fit velox ꝛ frequens. ¶ Et eius diuersitas non est multū superflua. ¶ Et qñq signt ipsam etas ꝛ ꝓsuendo ꝛ regio ꝛ ars ꝛ forma tps ꝛ multitudo euentus tertiane in illa hora. ¶ Cū ergo cōponuntur due tertiane sunt proximi euentes omnibꝰ. ¶ Qui ergo ꝑsiderat tertianam per paroxismum errat in eo: imo oportet vt attendantur signones alie quas dicemus. ¶ Et patientibus qđ tertianā accidūt vigilie: ꝛ amor solitudinis. ꝛ multotiens sentiunt ꝛ ebullitionē apud eos. ¶ De differentia inter tertianā puram ꝛ non puram. Capi. xxxviij.

p Ira est subtilis lenis cuius paroxismus consumit a quatuor horis vsq̄ ad duodecim horas. ꝛ non addit super eas multum. ꝛ si addit additione multa: tunc est nō pura: ꝛ est frm̄ plurimum perueniens ad septem horas. ¶ Et calefit in ea corpus velociter ꝛ vides caliditatem procedere et corpe: ꝛ extremitates adhuc sunt frigide. ¶ Et similiter pura non addit cum non accidit error supra. vij. periodos. ¶ Et qñq consumuntur pp subtilitatē sue materie in proximo vno in quo accidit vomitus: aut ventris solutio mūdificās ꝛ apparet digestio in vrina in primo die: aut in tertio aut in quarto aut in septimo. Si aūt addit super septem periodos additionē plurimā: tunc est de genere nō pure. ¶ Et similiter si prolongatur spacium sui rigoris. ꝛ est additio suorum paroxismorum ꝛ antecessio eorum adinuicem frm̄ ordinē seruantē proportiones similes: ꝛ in non pura est illud diuersum non rectum. ꝛ similiter qñ assimilantur paroxismi frm̄ terminū vnum ꝛ reliqua signa elongationis febris eiā sunt de illis que scis. ¶ Et cū vides pulsum cū rigore frm̄ qđ determinauimus ꝛ statū cū sudore exuberante tunc nō dubites qm̄ ipsa sit pura. ¶ Et in pura qđ est cū eā habēs bibit aquā ordei procedit qđ est in corpore eius cū vapore humido quasi ipse velit sudare ꝛ qñq sudat. ꝛ cū non pura inuenitur grauitas plurima in capite: ꝛ extensio: ꝛ plongatur rigor donec perueniat ad viginti quatuor horas aut triginta horas vsq̄ ad horā suā: ꝛ tepescit donec cōplenī quadraginta hore: ꝛ per ḡtitatē additionis poximi super. xij. horas est eius elongatio a puritate. ¶ Et i tertiana qđ non pura tardat apparitio digestionis. ꝛ non apparet in forma offuscatio neq̄ extenuatio. ꝛ forsasse non eradicatur cū sudore copioso. ꝛ forsasse non incipit cū rigore. ꝛ non est caliditas cū multa fortitudine: neq̄ ē augmentū eius equale: imo est quasi ipsa addatur: deīn̄ pcedit ꝛ minuit ꝛ accīnia sua minorā tur in ea. ¶ De tertiana primua. ' La. xxxix.

c Cognoscitur per vehementiam paroxismoꝝ tertiane ꝛ per vehementiam accīnīū tertiane. Et apud Ha. qđ cū sanguis putrefit fit de hoc genere ꝛ ꝺ eo fiet sermo post.

¶ De cura tertiane pure. Cap. xl.

o Oportet vt rememoreris illud qđ dedimus vbi de radicibus in curatione febrium de solutione ventris ꝛ cibo ꝛ in omnibus capitulis: ꝛ fabrica super illud. ¶ Et tu quidem non auscultes sermonem eius qui concedit in principio solutiua fortia ꝛ myrabolanos ꝛ his similia: nisi illud quod diximus: imo oꝝ vt ꝑperes in primis ꝛ leuias lenitate quadā cum eis que diximus illic: sicut sunt tamarindi quātitate. xl. ꝫ. qui infundant in aqua calida in nocte ꝛ colent ꝛ ꝓiciat desuper siracost aut terentabi ꝛ aqua duoꝝ granatoꝝ: ꝛ sicut decoctio lubleb cum terentabin ꝛ passulis enucleatis: aut infusio prunoꝝ cum terentabin aut siracost aut syrupus viol. ꝛ viole ꝓdite: ꝛ forsasse facit mucillago psilij cum qbusdā syrupis

Digitized by Google

sicut est syrupus p̄runor̄ t lubricitatem. t lenisi cationem t cum decoctione lenituz cū lubleb. ¶ Aut clisteria lenia sicut est clistere cum decoctōe altee t iuiube t sebestē t radice lilij t oleo viol. t succo sicle t baurach ꝫ modū quē scis: t illud qñ necessitas tangit ad ipsam. ¶ Rectū nāch est ne i potu deē q̄ est sicur sorbitio ordei: neq; ei sile neq; cibi nisi nā taz lenificata. ¶ Et si ventris solū in principio in febre tertiana pura mutoris fit malitie ꝯ eius simile i alijs lz sit eius malitia iterū maxima. ¶ Et qñ est possibile vt flōmes vsq; ad tres piodos fac. ¶ Et sibi qñ times q̄ fit egritudo furiosa t facis illō: erit illud qō accit de errore si accit minus ꝯ aliud. ¶ Et oz vt non moueas in die paroxismi aliquid nisi pp necessitatem. ¶ Et non cibes nisi apud ꝯditiones p̄dictas: aut puoces vrinā cuz emulsione seminū. ¶ Et oz vt supueniat ei paroxismus dū est fameicus t non est in stō eius aliqd: imo oz vt sumat in potu syrupū acetosuz oi mane: t post duas horas aquā ordei in die in qua non est paroxismus. ¶ Et syrupus qdē acetosus post paroxismū est ꝑueniens: t sibi potuere pedes in aqua frigida ad trahendum residuum caloris. ¶ Et ego magis diligo vt sit in syrupo acetoso ꝑpie in postremis emulsio seminū frigidor̄ p̄dictor̄ t ante paroxismū per tres horas aut quatuor: t detur in potu iterum post paroxismū aqua oz. ¶ Et qñ necia est subtiliatio regis detur in potu sicut aqua granator̄ t aqua melonis indi t his filia. t gradatim fiat eius regimen ꝑm modū p̄dcm. ¶ Et quotiēs appropinquat status subtiliet. Et in diebus primis cibet cum lixit ordei pane tritico cum aqua frā: aut sicut est: aut emulctum ex eo qui fit ex lacte acetoso t lenabus. ¶ Et qñ cibus acetat in stō non detur in potu de aqua ordei que non est valde subtilis aliqd. t si necessariuz fuerit dare ip̄m in potu ꝑ oz̄ parū cum decoctiōe radicis apij. ¶ Si aut stōus fuerit frigidior illo t febris non magna t non pura ponat parū piperis ꝑm ꝑsilij Hyp. ¶ Dō si signa significauerint q̄ crisis est ꝑpiqua tūc sufficiat ei aqua oz dei t aqua granator̄ dulcis t muzi t syrupus acetosus. ¶ Et fructus qdē qui diligunt ei sūt granata dulcia t muza: t p̄runa matura t imatura. melon vero indus est res maximi iuuamēn cum hoc q̄ ipse solui: t ꝓcat t frangit vehementiā caloris t facit sudare t forsasse nō nocet nisi parū: t ex olerib⁹ cucurbita t cucumer t alzebedi t lactuca. ¶ Et scias q̄ intento in eo quo cibant patientes tertianā: aut est humectans sicut datur eis in fine de extremitatibus attingi t de testiculis gallor̄ t cerebris hedorum cum quibus non est nausea t vitellis onorum: aut est infrāctio t humectatio simul sicut in lixit ordei. ¶ Et non vltimes in infrāctōe multa t ꝑpie in principio nisi iuuenes inflāmatonem vehemēte aut timeas ꝓuersionē eius ad causonidē t p̄runā. ¶ Dō si ꝓsequat crisis t videris digones in vrina t est sedimen laudabile q̄ cognouisti tunc si ercusat bene est: t si non cura tunc cum eo quo tuuat nā ex ꝓuocatione vrine aut solōne ventris: aut vomitu aut fluxu sanguis narū. t non agas cōtra ipsam in hoc. ¶ Dō si non inuenis declinationē manifestaz tunc eūa cum solōne ventris. Nā de illo est scamonee sexta. 3. i. in iulep. ¶ Aut decoctio myrabolanor̄ cum tamarindis t tereniabin t passulis t radicibus: t cassiafistula ꝑm q̄ scisti: t ubi ineſt vt cōfortes eas cum fumoterre t seue t scamonea. ¶ De illis que ꝓueniunt eis tm sūt trocisci de spodio solutiui. Descriptio. ℞. myrabolanor̄ citrinor̄ enucleator̄ pondus 5. 3. iij. 3ss cart tabarzet pondus. 3. xx. scamonee pondus sexte. 3. i. bidaſ cum aqua frā t post illud curent cū ꝓuocatōe. ¶ Et si fuerint illic calitas superfluat inflāmatio maxima cū iam eūaueris tunc non erit ei malū dare in potu aliqd de extinguentibus fortibus de illis que dicta sunt in regie acute: t forsasse ꝓferūt ei empsa ex eis. ¶ Balneo vero oz ne approximet nisi post digōnē. Post digōnē aūt t apud declinationē est ipm melius eis: t ppie ꝓsueris: ꝯtus error in intromittendo eos in balneo ante digōnē saluti est ꝯ sui sile cū alijs. Et oz vt sit balneus eor̄ ipatū boni aeris qui sit humidus in quo sudent cū facilitate: ita vt non inflāment eor̄ corpora t inunganf cū oleo vio. t ro. ꝓassato cū aqua: t nō plongent in eo mozā: imo egrediant velociter: nā iterato est eis ꝓuenientior ꝯ statōis plongatio. t si apud exitū infundant in aqua tepida stent in ea ꝑm quātitatē declinatōis. Deiñ cū egrediūt tūc ꝓuenit eis vt bibant vinū albū subtile multa cōmixtione pmixtū t coopiant in lectis suis. sudabunt. n. sudore vehemēti: t si qd residuū fuerit digeret. ¶ Et post illud cibent cibis infrāctibus t humectātibus t oleribus que sūt illius modi. ¶ Et nō timeas post declinationē porare eos vino plus cōmixto. Vinū. n. fractus pcōmixtione ꝓfert quātitati residui eius in resolūdo illud cuius necia est resolō: t succurrit aque penetranti cum fortitudine sua: t pmixtiōe eiꝰ qd est in eo de calefactōe pauca. Quare infrāt vehemēter t humectat. ¶ Et si fuerint illi accidentia sitis t dolor capitis t vigiliarū t aliorum taz tibi ꝑterijt eor̄ cura. ¶ Et qñ post crisim remanet aliqd caloris infepabilis tunc tibi supest vt administres sirupū acetosum cum succis diureticis: aut in quo decocta sunt scia t radices diuretice. ¶ Et scias q̄ cura tertiane ꝓinue est cura terciane interpolate: sed est declinior ad obseruationē dispōnū digōnis t ad infrāctum cum sirupo acetoso facto cum seminibus vt semine citroli: t semine endiuie ꝓprie ꝓrius. ¶ Et post ipm post duas horas detur in potu aqua

Digitized by Google

ordei ⁊ ad subtiliationē cibi ⁊ ad admistranda clysteria lenia in ꝓncipio: ⁊ ad ꝓuocationem: ⁊ opꝫ vt subtiliēt ⁊ nō sumant in potu de solutiuis in ꝓncipio neqꝫ approximēt aliquid eoꝝ nisi eis que sunt sicut sirupus vio. ⁊ aqua fructuꝫ ⁊ non vtantur nisi clysteribus leuibus.

¶ De cura tertiane non pure. Cap. xlj.

r Es in qbus diuersificat̄ cura tertiane nō pure sunt res in qb⁹ cōicāt̄ fe. frigide de lucēna scda. ¶ Et forasse ꝓcedit illud ꝯtrabus purā. s. vt nō expectēt plm declinatōis: sed qñqꝫ expectant digestionē. qm̄ est ꝓhibitū in eis balneū. balneum enim facit descēdere flegma indigestū pp illud qđ effunditur ad locū putredinis: ⁊ permiscet humorē malum cū putrido ⁊ resolui subtile ⁊ facit remanere spissum. ¶ Et qꝫ cibatio omni die iterū: aut ꝓpe cibationem est ex eis que illis nocēt: imo oportet vt cibent vno die. ⁊ alio nō. ⁊ sit in cibis eoꝝ qđ abstergat ⁊ calefaciat paꝝ. ¶ Et vt sit cibatio in ꝓncipijs egritudis spissioꝝ q̄ sit in ꝓncipijs pure: deide gradatim ꝓueniat ad subtiliationē forte sicut est subtiliatio tertiane. ¶ Et vt sit ifrigidatio minor. ¶ Et vt clysterizet in ꝓncipio clysterib⁹ acutioꝝb⁹: ⁊ vt expectet digestio in solone ventris eoꝝ ꝓprie: ⁊ vt sint in aqua ordei eoꝝ ꝓprietes digestiue ⁊ solutiue sicut est illud qđ diximus in eo in cui⁹ stōmacat aq̄ ordei imo fortiores q̄ in illo. Forasse enī necesse est vt decoquant in ea ysop⁹ ⁊ origanū ⁊ calamēntū ⁊ spica ꝑm cōpōnem. ⁊ sicla ut natiua est eis. ⁊ ꝓmittio aq̄ ciceris cū aq̄ ordei ⁊ in fine eius cicer ē iuuatiuū eis. ¶ Et opꝫ vt ꝓsideret ꝓpinquitas nō pure ad purā ⁊ elongatio eius ab ea. ⁊ ꝑm illud diuersificē inter curā eius ⁊ curā pure. ¶ Ꝑō si fuerit valde ꝓpinqua pure tūc diuersificabis inter eas diuersificatione pua. ¶ Et cū videris vrinas eoꝝ grossas tūc flobotoma. ⁊ cū flobotomaueris nō indigebis clysteri. ¶ Et scias qꝫ nō est res magis iuuans eos q̄ vomitus post cibū. ¶ Et de solutiuis in ꝓncipijs eius que sunt ꝓpinquiora eq̄litati est aqua algeleniabin decocti. ⁊ syrup⁹ acetosus. ⁊ forasse ponemus in eaꝫ cassiāfistulam. ¶ Et fortius illo est vt ponas in ea ꝓpietes turbith. ¶ Et clysteria in ꝓncipio sunt magis dilecta q̄ solutiua alta. ⁊ sunt clysteria in qb⁹ est virtus albasce ⁊ camomille ⁊ sicle ⁊ cartami ⁊ vio. ⁊ sebestē. ⁊ ficuꝫ ⁊ odor turbith. ¶ Et ex eis est cassiafistu. ⁊ oleū sisaminuꝫ ⁊ baurac. ⁊ forasse indigebit vno istoꝝ ꝑm elōgationē febris a pura. Ꝛ diminūta autē ad digōnem sunt sicut sirupus acetosus ꝓmixt⁹ cum aliquāto de algeleniabin: aut sirup⁹ acetosus de radicibus. ¶ Et post septimū sicut decocto abſinthij: est enī iuuatiua subtiliatiua materiei ⁊ ꝓfortatiua stomaci. ⁊ sirr aqua feniculi ⁊ aqua apij cum syrupo acetoso. ¶ Et si pertrāsierit xuij. tunc non est malū dare in potu trocisicos ros. minores. Si aūt egritudo ꝓlongat̄ nō inueniem⁹ accusationes quemadmodum ea q̄ sunt trocisci de eupatorio ⁊ decoctio eius. ⁊ calefactio partū hypocondrioꝝ est huiꝰ gñis. ⁊ emplastratio mirac eoꝝ nec cuꝫ eis q̄ digerūt ⁊ maturāt ⁊ mollificāt tēsionē cuꝫ venerit illic. Cū ergo scieris qꝫ digō iam aduenit tūc eā ⁊ ꝓuoca ⁊ nō cures. ¶ Et de eānomibus bonis eis est vt sumant̄ hiere picre. 3. v. succi lactuce ⁊ eupatorij ambor. ℥. ij. seis apij mirabo. citri. hebuloꝝ aā. 3. v. turbith. 3. vij. fiāt pilule ex eis cū aq̄ apij. ⁊ sit dos ei⁹. 3. ij. ¶ Et de illis est decoctio bona inuentione nr̄a. ℞. eupatorij absinthij myrab. hebuloꝝ aā. 3. v. seis melonis seis cucume. ⁊ citrol. seis apij polipodij suchaha bedeoard oiuꝫ aā. ℥. turbith. 3. i. cassefist. 3. vi. passularū enucleatarū. 3. xx. ficuū. x. numero sebesten numero. xxx. gelenabin facti cū rosis pficis pōdus. 3. xv. decoquant̄ oia ꝑm descriptionē huiꝰ. ⁊ sumat̄ de ea cadus magnus in. q̄ posita sit siliqua. i. scamonea. Forasse nec̄a est medicina fortis vno mō: debilis alio modo. Eius ꝙo fortitudo est ꝑm hoc qꝫ ipsa eāt humorē viscosuꝫ: sed ipsius debilitas est ꝑm hoc qꝫ ipsa nō eāt plm vice vna: imo pōt est vt fiat gradatim in ea q̄re eāt̄ huiusmodi cuꝰ eūo ē necessaria multis vicibꝰ vt nō destruat ꝓtes. Et hec medicina est q̄ pōt subtiliare ⁊ aggregare ⁊ soluat paꝝ eꝰ: ⁊ soluat plm eiꝰ ℥ paꝝ paꝝ ex malo: ⁊ plm plm ex malo. Ꝛ decoctiōib⁹ ꝙo paꝝ fortasse nō facit aligd. Et huius qdē medicina est vt sumat turbith quātas. 3. ß. ⁊ plus ꝑm necessitatē ⁊ scamonee, ppe alrufagi. i. aut sit ꝓparatū: ⁊ ꝓficiatur cū gelenabin predicto: ⁊ bibatur. ¶ Aut sumatur de agarico ⁊ scamonea ꝑm hāc cōpositionē ⁊ conficiatur cum gelenabin ꝓdicto ⁊ bibatur. Aut ponat̄ in succo rosarum recentium cuius quātas sit vn. i. ⁊ bibat: aut in syrupo ros. ⁊ bibatur. ¶ De fe. causon ⁊ est illa que nominatur farices. Cap. xlij.

c Causon est ꝑm duos modos. Aut enī causon est colerica ⁊ est cā in ea multitudo putredinis: aut intra venas corporis totius: aut in venis que sequūtur partes cordis ꝓprie: aut in venis partium oris stomaci: aut in epate. ¶ Aut flegmatica ⁊ fit ex flegmate salso putrefactio in venis que sequuntur ptes cordis sicut dixit Hypo. in epidimia ⁊ non fit flegma salsum sicut scripsit nisi ex aquositate flegmatis cuꝫ colera acuta. est ergo colera que putrefit aquositas ꝓmixta aquositati plime. ¶ Et qm̄ causon vehementior habet accidentia q̄ tertiana opꝫ vt sit breuioris spacij q̄ ipsa. Et sensibus quidem parum accidunt febres causonidis. ⁊ cum accidunt eis pereunt: quoniā nō fūrit in eis nisi cā valde fort. ¶ Amplius eorum virtutes sunt debiles. In iuuenibus aūt ⁊ pueris plm accidūt: ⁊ est in iſanitꝰ

Digitized by Google

leuio: ꝓpter humiditatem eoꝝ. t qñq; est in eis cū ꝓfundatiõe somni pp eleuationẽ vapoꝝ ad caput. Et Hypo. qđ dixit qꝫ si alicui accit ut febre causon tremoꝛ tūc pmixtio mētis resoluat ab eo tremoꝛē. t est sic vt sit illud: qñ cerebꝝ calefit valde t calefiunt nerui. t est simul vt sit causon t sit permixtio mentis t resoluat ab eo per tremoꝛem ꝓpter expulsionẽ materierum ad neruos. ¶ Et plurimū quidem cõsumitur cum vomitu t solutiõe ventris aut sudoꝛe aut fluxu sanguinum. ¶ De signis. Cap. xliij.

s Ignia eiꝰ sunt insepabilitas t occultatio tẽpoꝝ. ¶ Et vehemẽtia accidẽtiũ ex aspiratre lingue t ex citritate eius in ꝓmis: t ex nigredine eius secũdo. t ex retentione sudoris nisi apud crisim. ¶ Et vehemẽtia sitis. Inqt Hyp. nisi accidat tussis pua accñtalis sedat ergo illa sitim. Et vꝫ vt sit vehemẽtia sitis eoꝝ ꝓpter causam pulmonis. ergo cū mouet tussis parua hũectatur per id qđ curꝛit ad ipm ex carne molli. ¶ Et caliditas in causone qđ sm plm nõ est ita fortis in exteriorib⁹ sicut fortitudo eiꝰ in interioꝛib⁹. Et est ꝛfractio in eo leuioꝛ ꝙ in alijs. Et in facta qdẽ ex colera fortia fiũt accña mala ex vigilijs t inquietudine t adustione t pmixtione mẽtis: t fluxu sanguinis ex doloꝛe capitis t pulsatione temporum t ꝓfunditate oculoꝝ t solutione ventris cũ colera pura t casu appetitus. ¶ Et quando accidũ infantibus abhoꝛrent mãmillã t non recipiunt eaꝫ t coꝛrumpitur illud quod sugitur de lacte t acetat.

¶ De cura causonidis. Cap. xliij.

c St cura tertiane pure. t cũ indigentiõne sicut cũ illis q̃ dicta sunt tūc festinato ẽ melioꝛ. ¶ Cõplemẽtũ ꝛho est apud digõné. ¶ Et non flobotomeꝫ. fortasse. n. inflãmabit eos t fortasse tussis iuuabit eos si fuerit illic turbiditas t rubedo. Cerũ idigẽt subtiliatiõe t regimine vehementioꝛe t infridatiõe actu eiꝰ qđ ipsi sumũt. Et cuꝝ nimes casum ꝛtuus est necium cibare eos ꝙ̃ius non appetãt: t ꝓpter in eo ex quo resoluitur res plurima. ¶ Multotiẽs enim aduenit eis bolimꝰ ꝓpter pruationẽ sensus. ¶ Et indigẽt lenificatione in principio fortioꝝ t curationib⁹ febriũ acute ꝑdictis ꝑ ocs spẽs narratas. ¶ Et quãdoq; ꝓueniens est vt dormiãt apud tepoꝛẽ pur num febris sup aquã tamarindoꝝm. t quandoq; ponũt in ea parũ camphoꝛe. ¶ Et diligitur eis syrupus accetosus: aut emulsio semis poꝛtulace aut emulsio semnis endiuie. t melon alin est bonus valde. ¶ Et sit cõrentus potatone aque frigide sm ꝙ dixim⁹ illud. Si autem nõ fuerit qđ ꝓhibeat detur in potu de ea etiam vsq; ad sanitatẽ. ¶ Et fortasse aduenit eis permixtio mẽtis t obliuiscunt petere aquã: quare opꝛ vt ꝛhibeãt de ea paulati soꝛbitiones plũmas t ꝓpie in eo cuius linguã vides sic causa. t cura acña eius supflua cũ eis que diximus in capitulis suis. ¶ Et opꝛ vt caueaꝫ in eis supfluitas sanguis narũ: est. n. de eis in qbus magnificatur tumoꝛ apud eos. ¶ Et opꝛ vt obseruet anhelitꝰ eoꝝ. t nõ dimittas ptes pectoris spasmari. ¶ Et opꝛ vt obserues capita eoꝝ cum aceto t oleo roꝝ. t sandalis t aq̃ roſ. t cãphoꝛa t his silib⁹. t embꝛoces cũ decoctiõib⁹ in quibus decocta sunt ea q̃ dixim⁹. Et qñ forte sunt in eis vigilie tūc cura eos t nõ ẽ malũ vt in potu des syrupũ de papauere euã t si sit de nigro in hui⁹ dispõne. Et in fine eius da in potu troci scos q̃ ꝓueniũt eis sicut sunt trocisci de cãphoꝛa. Et in illa hoꝛa ꝓuenit eis syrup⁹ acetosus cũ emulsione seis cucu. t semnis endiuie t se. poꝛtulace de vnoq̃ eoꝝ sit põdus. ʒ. ij. t syrupi acetosi sit pondus. ʒ. xxv. vsq; ad. xxxv. sm q̃ videtur. ¶ Et si fuerit illic vẽtis solutio tunc dent trocisci de spodio cõstrictiui. ¶ Trocisci boni ℞. spodij ro. añ. ʒ. ij. ʒ. croci sextã. ʒ. i. seminis poꝛtulace seis endiuie. añ. ʒ. iij. semis cucurbite seis cucume. añ. ʒ. ij. sandalo ℞. ʒ. i. ʒ. succi liquirie amili añ. ʒ. i. camphoꝛe sextã. ʒ. i. ʒ. dosis eius sit. ʒ. i. ¶ Et iterũ roſ. ʒ. iiij. seminis melonis citrol. cucumeris t poꝛtulace oium añ. ʒ. ij. croci tertiã ʒ. i. camphoꝛe sextã. ʒ. i. gũmi amuli dragaganti succi liquirie añ. ʒ. i. dosis eius. ʒ. ij. ¶ Et cũ declinat egritudo manifeste tunc nõ est malus vti balneo cuius aqua declinat ad frigus. ¶ Et illi in quibus magis diligitur balneus ex eis sunt quoꝝm febris est ex flegmate salso.

¶ De febre sanguinis. Cap. xlv.

o Minaꝫ est Gal. q̃ non fit febris sanguinis a putredine sanguinis. Naꝫ sanguis cum putrefit fit colera t non est sanguis. fit ergo colerica nõ sanguinea t fit causon ꝓdicta t tertiana: t curat eam cũ illa cura. ¶ Hic ꝛho sm⁹ eius est cõtrarius sm⁹ Hypo. t cõtrari⁹ ei qđ est ꝓuenies. ¶ Et plurimum quidẽ errotis eius est in sermone eiꝰ quãdo putrefit sanguis fit colera. Iste enim sermo facit opinari duas intentiones: q̃rũ vna est q̃ quãdo putrefit peruenit ad hoc vt fiat post putredinẽ colera. ¶ Et secũda q̃ quando putrefit tunc fit colera: sicut dicit q̃ lignum quando calefit fit cinis. Considerem⁹ itaq; in vnaquaq; duarũ ꝓpositionũ. ¶ Intellect⁹ ꝛho primus est corrupte acceptiõis tribus modis: quoꝝm primus est q̃ sanguis quãdo putrefit cõuertitur subtile eius ad colerã malam t spissum eius ad melãcoliam: non ergo cũ totalitate sua fit colera. Et secũdus est q̃ illud fit post putredinem t nostra cõsideratio est in dispositione putredinis. ¶ Et tertius est quoniaꝫ post illud fit colera t non scimus an in ea sit putredo an non. nam plurime res putrefiunt t separatur ex eis subtile t spissuꝫ: t nõ est in spisso nec

Digitized by Google

in subtali putredo: qñ non est necessarium vt sit putridū id qđ generaꝛ a putrido: sit enim ex putredine qđ nō est putridū. ¶ Et si gñatio eius a putredine faceret putredinem eius necessariā: oporteret vt spūma cinerulētum iterū esset putridū. esset ergo illic febris melācolica iterꝝ. hoc ergo est illud qđ facit esse necessarium expositio eius qđ ꝓmū intellectū est. ¶ Ad xo itelligit scđo est mēdacū: qñ putredo est via corruptionis. Et putredo qdem nō habet tps. ꝛ puersio sanguis in colerā nō fit nisi in tpe. Et putredo qđ est corruptio accūa sanguini ꝛ est sanguis sicut accidit flegmati ꝛ est flegma ꝛ non colera nec melācolia nisi ꝓcedaꝛ post illud cū cōplēmēto putredinis: verum veritas sana est ꝓmo Hyp. q er sanguinis putredine gñatur febris. ¶ Dicamus ergo nūc q febris sanguinis est febris putredinis: ꝛ febris calefactiōis ꝛ ebullitionis quā noiant Hypo. synochū cōclusum sine aliis. ¶ Et ꝑm ebullitionis eius est ex opilatione suffocāte caliditatē. ¶ Et quādoq; fit a causis aliis que vehemētes fūt supra vehemētiam febris ephimere. ꝛ nominaꝛ ꝓfundi somni fortis: ꝛ est de ſima febriū que sunt inter febres putredinis ꝛ febres ephimeras que differt a febribus ephimeris ꝓpterea q calefactū ꝓmū in ea est humor. ¶ Et differt a febrib⁹ putredinis quoniā nō est ei putredo. ¶ Et est febris acuta nō febris ephimera neq; febris ethica neq; febris putredinis. ¶ Et multotiēs quidē permutatur ad febrē putredinis aut febrē ethicam. ꝛ multotiēs quidē facit eā currere Gal. cursu febriū dicī. ¶ Et videt Gal. q febris sanguinis nō cōponitur cum reliqs febribus: qñ putredo in sanguine est cōis omni hūori ꝛ in hoc est ꝺdictio quibusdam intētionib⁹ suis in quo non est necesse plongare sermonē qñ nō iuuat cum eo medicus. ¶ Et causa qđ hui⁹ febris est repletio ꝛ opilatio ꝛ multitudo exercitij ꝛ ꝓprie nō ꝓsueti ꝛ dimissio ēūonis deinde vsus exercitij laboriosi. ¶ Et qñq; facit putredinem in eo multā aquositas sanguinis ex comestiōe fructuū aquosoꝝ ꝙre cōuertitur ad putredinē: ꝛ multitudo humoris crudi in eo est ꝓpinqua: ꝙre preparat ipm ad putredinem sicut q gñaꝛ ex cucumere ꝛ alkeched ꝛ pirus ꝛ silibus. Et hec qđez febris est cōtinua que nō repescit ꝓpter cōtinuā māsi ꝛ eius adherētiā vsq; ad crisim aut mortē. ¶ Et eius species sunt tres quarum saluior est epaugmanticus: qñ resolo in eo est maior q̄s putrefactio incipiens cū difficultate ꝛ nō cessat munus. deinde est hōtenus ꝛ fortasse dissimulatur. vij. diebus. ꝛ nequio eorum est augmasticus: qñ resolutio in eo ē maior q̄s putrefactio. ꝛ eius crisis est vsq; ad septimū ꝑm ꝑm. ¶ Et eī⁹ cōsumptio est cū eūone aut sensata: aut insensata ꝛ qñq; ꝓmutaꝛ ad causonidē ꝛ ad sirsen. ¶ Et quādoq; ꝓmutaꝛ cū infrigidatione ꝑma ad lethargiam. ꝛ quādoq; permutaꝛ ad variolas ꝛ morbillum. ꝛ quādoq; accidit in ea ꝓfunditas somni ꝛ inflatio vētris ex qua puenit sicut vox tympani ꝛ nō deponit eam vētris solo cuꝝ rarificatione. ꝛ qñ solo vētris non valet deide egredi asaf viridis lata ꝓprie est de signis mortis.

¶ De signis. Cap. xlvi.

s Igna febris sanguinee sūt adherētia febris. Et rubedo faciei ꝛ oculoꝝ: ꝛ inflatio venaruꝝ ꝛ tēporꝝ: ꝛ repletio cōpleta absq; rigore: ꝛ non est sudor nisi apud crisim. ꝛ multotiēs associaꝛ ei pruritus in naso ꝛ in loco colli i quo ponunt vētose. ꝛ ꝓstrictio i anhelitu ꝛ multotiēs accit eis ꝓfunditas somni: ꝛ difficultas sermonis ꝛ est malū: ꝛ siti aſa gutturis ꝛ duarū amigdalarū ꝛ vue: ꝛ cursus lachrymarū. ꝛ caliditas eius est plurima ꝓp humiditatē vapositam ꝛ lachrymale nō exiccatā sicut in causonide. ¶ Et pulsus eius est magn⁹ leuis plenus velox frequēs valde diuersus non ꝑme diuersatus: ꝛ est minoris diuersitatis ꝛ velocitatis q̄s in causonide. ¶ Et nō est caliditas eius in termio causonidis ꝛ tertiane fortis. ¶ Et ullius que ex ea est a putredine caliditas ꝛ accidētia sunt vehementiora ꝛ cura eius est difficilior ꝛ magis similis cū causonide. ¶ Et xo subtilitas sanguinis ꝛ grossitudo cognoscitur ꝓpter illud quod egreditur de eo. ¶ Et sino cha feruida est res magis similis in ꝓncipio sue febri ephemere. verū caliditas ei⁹ est parue mordicationis ꝛ lesionis: ꝛ inuenit ex ea inflāmationem ꝛ dūtiā: ꝛ est plurimū ꝓtinus eius ꝓprie cor. Putrida xo equalis ꝛ silis equali ꝑm ꝑm. ¶ Signa autem ꝓmutatiōis eius sunt cum iuscq; eoꝝ ad qđ permutaꝛ: vt ꝓfocatiōis ꝛ aposthematū gutturis ꝛ duarum amigdalaruꝝ. ꝛ tuā sanitatē ea. ꝛ signa variolarū scies: ꝛ signa sirsen doloris capitis ꝛ permixtionis mentis ꝛ alioꝝ tuā scinisti. ¶ Signa xo lōgitudinis eius sicut iam scitum sunt ex postpositiōe signorum digōnis a tornatilitate faciei ꝛ diuersitate dispositiōis eius in spacio suo ex additione ꝛ stantiē ꝛ diminutione ita vt sit q̄si ipsa sit repida. Illud enim sigt q̄ sanguis est plenus humore crudo. ¶ Spacium xo crisis eius significat apparitio signorum digōnis que si tardatur vsq; post tertium ꝛ quartū non sit crisis nisi septimo. ꝛ multotiens quidē sit crisis eius in quarto.

¶ De cura febris sanguinis. Cap. xlvij.

i Attendio in curatione febris sanguinis est euacuatio ꝑmi vsq; ad finem ꝑm: ꝛ ingrossatio subtilitatis sanguis si fuerit subtilis valde aquosus ꝛ colericus. ꝛ infrigidatio eius: ꝛ mundificatio ꝛ subtiliatio ipsius si fuerit grossus: ꝛ sumptertegere ꝓtinus generatiua sanguinis grossi ꝛ generatiua humoris crudi: ꝛ digestio materici faciens sebrem ꝛ eius resolutio. ¶ Euacuatio autem no

Digitized by Google

est aliqua sicut flobotomia ex manu in quacuꝯ hora accidat: t nó expectaꝫ crisis neq; digestio nisi sit repleto nauseativa: tunc enim caue eam t remoue ipsam. q; si febris perseueraverit tunc flobotoma t nó cessés flobotomare dóec eger appropinquat syncopi aut cadat in syncopim: si corpus fuerit forte. syncopis nāq; infrigidat cōplexionē fortez. ¶ Et scias q; flobotomia t sumere in potu aquā frigidam quādoq; excusant ab infrigidatióe alia. t partitio quidez in ea est melior: si nó fuerit qñ necessariā faciat festinatio né. nam forsasse erut i ea que est infra appropinquationez syncopis vltimā. vltima t forsasse sequet flobotomiā vltimā statim fluxus vētris coleric⁹ t sudor: quē opz omni hora abstergere do nec cōmunet. forsasse enim saluabit cū eo. ¶ Et succurraꝫ ei quod accidit de debilitate t syncopi cū cibo subtili t quiete. Et oportet vt pmittatur lenificatio nature cū illis que sciūtur de illis que sunt sicut aqua duoz granatoz aqua. s. dulciꝫ t muxi vsq; ad terminū t siracost t tamarindi t collyria lenia de quib⁹ diximus. ¶ Et quādoq; est necessariū apud digestionem euacuare cū eis que sunt sicut mirabol. t fumusterre t cassiafi. t his silia de illis q̄ sciuistu. ¶ Qñ si dispositio nó tolerat flobotomiā in manu flobotomet vena que est in cornu frōtis aut ponatur vētose. ¶ Si autē nó preparaꝫ aliquid eorū t hoc ꝓpter accidēs qñ ꝓhibet tunc fac solutionē vētris sm modū qui est in canonide. Et regimē sic in eis que aperiūt t incidūt t sedant ebullitionē. ¶ Et si acciderit ex flómia syncopis ciba cum pane t aqua acreste. ¶ Qñ si accidat fluxus sanguinis nariuz per se nó abscindatur nisi cū appropinquauerit syncopis. Sanguinis ꝙo ingrossatio fiat cū eis que sunt sicut rob iuiubarū t est vt decoquātur. c. iuiube cum lib. v. aque donec remaneat tertia t inspisset cū zuccaro t quātoplus minoraꝫ zuccarum tāto est melius. t létes iterū ꝓpriepreparate c ū aceto acetoso fortissunt huius gñis. ¶ Et caue ne des in potu rob iuiubarū aut corpus létiū materia exsitēte grossa. ¶ Eius ꝙo infrigidatio fit cum eis que sunt sicut aqua lentil infrigidata t aqua lactuce infrigidata. t sumere in potu aquā frigidā si nó fuerit qñ prohibeat: t forsasse sumitur in potu donec tremere faciat t sanet: forsitā enim sanat eū. ¶ Et quādoq; pmutatur febris ad flegmaticam t curatur cū trocisis de rosis t simtib⁹. t hec quidē cura est quorūdā antiquorū t secundum ea quidā modernorū. ¶ Bare autē in potu aquā ordei est curatio cōferens eis: sed cū lenitate nature. ¶ Et melior horaruz ad hoc est hora vehemētis ebullitiōis t anguste t inflāmationis t frequēte pulsus cordis. ¶ Et scias q; esse cōtentus infrigidationē t diminuere flobotomiā t vētris solutionē addit in opilatione t coartatione: qre addit putredo t caliditas in reliqua dispositione. ¶ Mūdificatio enim fiat cū eis que sunt sicut solutiua colerā ꝑ responēnecessitatis ꝓtutis t debilitatis cuz digerentibus humorē crudū: quoniaz fortasse ipsa est causa in putrefactione sanguinis. t in fine eius da ei in potu q̄ sunt sicut trocisci de camphora t trocisci de spodio t da ei in potu. Ista etiam trocisci sunt boni. ℞. spodij. 3. iij. seminis portulace. 3. v. seminis cucumeris. 3. iij. seminis cucurbite. 3. vi. gūmi t dragagāti t amili oium añ. 3. iij. succi liquiritie pondus. 5. vij. fiāt ex eis trocisci. ¶ Descriptio alia t ꝓprie apud debilitatem epatis. ℞. rosarū. 3. iij. succi berberis 3. ij. seminis cucumeris t melōis t citroli t portulace t spodij omnium añ. pōdus. 3. i. gūmi t dragaganti t amili omnū añ. 3. 5. rauedsceni t croci t camphore omnium añ. pōdus quarte. 3. i. fiant trocisci. ¶ Libi ꝙo sunt illi qui fiūt ex iuiubis t illi qui fiunt ex létibus cum aceto t granatis t sumach. t si sit aliquid eorū constrictio cuius timeatur frangatur cum siracost t prunis cum eo quod fit de cucurbita t cum herba acetosa. ¶ Et eius fructus sunt pira de sceni t granata t mala de sceni. t eius olera sunt cucumeres t cucurbite t alkehehed t endinia t olus benedictum t acetosa t coriandrum t que eis sunt similia. ¶ Et si accidat dolor capitis aut pulsus cordis: aut vigilie aut profunditas somni aut fluxus sanguinis narium superfluus destruens ꝓtutem t alia de accidentibus suis cura cū eis que docuimus te in loco suo.

¶ De febre flegmatica. Cap. xlviij.

s Cognouisti q; febris putredinis flegmatis quādoq; est paroxismalis: t quādoq; est inepabilis. t scisti causam in hoc. ¶ Et sunt ei hore sicut reliq; febribus t minor horarū sui principij sm plurimū est. xviij. dierz. ¶ Et eius eradicatio in pluribus est intra. lxiiij. dies. ¶ Et saluatio earū est illa que est mundor tempozum. t precipue illa que est multi sudoris signū enim subtilitatē materiei t paucitatē eius t raritatē corpis. ¶ Lōgior ergo partiū huius egritudinis est augmētum: cuius eis declinatio iterū sit longior: declinatione tertiane vt plurimū. ¶ Et flegma qdē putridū quādoq; est vitreū. t quādoq; est acetosum: t quādoq; est dulce: t quādoq; est salsum. t tu iam sciuisti quomodo ex salso fit causon. ¶ Et plurimū quidē accidit febris flegmatica humidis: t quietis sensibus t infantibus t patientibus nauseatiuam satietatē t exercitantibus t balneantibus se super repletionem t habentibus eructuationem acetosam: t habētib⁹ repletionem t patientibus descensuz humoris t fit catarrus ad stomacū q; putrefit in eo. t parum quidez euacuatur a lesione in ore stomaci. ¶ Et scias q; cum omni febre cum aqua est frigus constringitur pulsus t minoratur.

Digitized by Google

¶ De signis flegmatice piodice. Cap. xlix.

Nulla qdē in qua cā ē flegma vitreū aut acetosum frigus multiplicat valde ⁊ rigor in vitreo est vehemētior. Ut frigus nō incipit in ea subito: imo paulatim in extremitatibus: deinde pueniunt ad hoc vt fiant sicut nix: que non calefiunt nisi cum difficultate nec̄ calefiunt subito: nec̄ ꝑm gradationē ꝓximam: imo paulatim cum reditu frigoris. ⁊ forte cōtingit frigori eius in principio rigor. ¶ Sit ergo frigus pp illud qō non putruit ⁊ horripilatio pp illud qō iam putruit ⁊ manus frigus eius ⁊ ipsius rigor sūt in piodis statu. ¶ Et hec qdē febris non est ex mā que facit punctionē ita vt sit cā rigoris i via expulsionis. putredo nāq̄ eius est putredo relenis: ⁊ incipit cum grauitate ⁊ ꝑfunditate somni: ⁊ multotiens incipit in paroxismis primis sine frigore. ⁊ nec̄ est rigor imo postponit vsq̄ ad ips: ⁊ forte ille erit frigidus ⁊ non erit rigor. ⁊ multotiens incipit cum incopi ⁊ non fit. ¶ Et in hac qdē egritudine multiplicat syncopis pp debilitatē oris stōi ⁊ casum appetitus ⁊ primatione alimētose que est fundamentū māei nutrimenti ⁊ virtutis. ¶ Illam vero que est ex flegmate salso sequit horripilatio ⁊ non fit vehemens frigus eius. ¶ Illa aūt que est ex flegmate dulci raro antecedit in principio vsq̄ ad plurimos paroxismos horripilatio nec̄ frigus nec̄ rigor. ¶ Et phī qdē piodi febris flegmatis incipiunt cuz syncopi ⁊ iam apparet in ea in principijs calor vehemētior ⁊ in postremis minorat illud. ⁊ est sile vt sit cā in hoc: qm̄ putredo antecedit paulo ad magis dulce ⁊ magis salsum ⁊ magis subtile. deinde ad grossius ⁊ frigidius. ¶ Et tactus calitatis eius in primis est debilis ⁊ vaporosus: deinde cum plongat postirio manus sup membri sentit manus acuitatez ⁊ mordicationē. Verūm non est sitis nec̄ equalis in oibus sup que cadit manus: imo est diuersa: qm̄ inuenit in loco vno asperitatē ⁊ in loco alio lenitatē: ⁊ est quasi calitas colatur post rem cribellatā: qm̄ flegma viscosum est quare diuersificat eius passio a calitate: sicut accit in religo viscosis cum ebulliunt: ipsa. n. diffūpunt in quibusdam locis ⁊ non diffūpuntur in locis alijs. ¶ Et qualitatēq̄z sit calitas eius ꝑm plū minor est ꝯ vt inflāmet: ⁊ angustiā faciat ⁊ magnificet desiderū aeris frigidi: ⁊ aque fride ⁊ ispissationis ⁊ rarificatōis anhelit⁹ magni ⁊ exufflantis. ¶ Et multotiens qdē accit calitas eius vt sedeat tpe quo hz quātitatē horę vnius aut duarum horaꝝ quare existimat q̄ ipsa iam pueniat ad statū cū ipsa adhuc sit in augmēto: videbis .n. eam iam incipere augmētari ⁊ fiūt sunt ei in declinatōe stationes. ¶ Et febres qdē flegmatis sunt multe oppilōnis pp multitudinē humiditatis ⁊ vaporis sui pauci sudoris pp viscositatez humoris: ⁊ cū sudare facit est res nō eruberās. ¶ Et de ꝓpriorib⁹ signōtibus eius est paucitas sudoris: ⁊ pauitio eius. ¶ Et finis qdē minorat in febribus flegmatis nisi pp cām salsedinis: aut cām vehemētie putredinis eius ⁊ cuz hoc est minor ꝯ finis que est in alijs. ¶ Et inflatio laterū multiplicat i eis: ⁊ q̄nāq̄ accit cum lateris vt subtilier cū tensione. ¶ Color aūt patientiū flegmatis febrē est declinus ad viriditatem ⁊ citrinitatē currentes in albedinē ita vt sit illud qō aggregatuz est sicut color plūbi vsq̄ in flatu. ¶ Et raro qdē rubet color i eo cuius rubedo fit rubedo in flatibus reliquarū febrium. ¶ Pulsus vero eius est pulsus paus submersus debilis rarus in primis: deinde fit frequēs in fine. Et frequentia qdē eius ⁊ eius pulsus vehemētior est ꝯ frequentia quartane ⁊ tertiane ⁊ eius pulsus: ⁊ vehementia frequentie eius est pp vehementiā pulsus ipsius. Verū nō est velocior pulsu quartane. Et qñq̄ ē tardior eo aut silis ei in primis. ⁊ est vehementis diuersitatis cum putredine ordinis. ⁊ parui ⁊ debiles ex eis sunt in diuersitate eius plus. Et signōres qdē pulsus sup eam sunt de cruoribus significationibus. ¶ Urina aūt eius in primis qdē est alba subtilis pp multitudinē oppilōnē ⁊ frigoris: deinde fit rubea pp putredinē ⁊ purbat pp malitiam digōnis: ⁊ qñq̄ alteratur in ea dispō vnę: ⁊ qñ mundificabit ex mā grossa ⁊ resolvit putridū ⁊ reddunt oppilones dealbabit vna hora ⁊ alia qñ remanet intra mām grossam ⁊ dispositionē putredinis. ⁊ aqua horę oppilōnum est alba: deinde qñ putrefit res plurima post illud ⁊ expellit ⁊ aperit oppilones rubet vsq̄ quo veniat sup oppilationes qō opiler eas vice alia de illo codē humore. ¶ Et ius ho ego est lenis subtilis flegmatica. ¶ Et de eis q̄ signt ꝙ febris est flegmatica est vt sit pessimus eius. xvij. horis: ⁊ dimissio eius. vi. horis. ⁊ non est dimissio eius dimissio munda qm̄ mā cum grossitudine ⁊ viscositate est multa. ¶ Et signt ipsam eius ⁊ cōsuendo ⁊ ips ⁊ regio ⁊ cibi: ⁊ aduentus cāe animum ex sanietate nauseatiua. ¶ Et signt ipsa forma ꝑdicta ex colore faciei. ⁊ inflatione eius ⁊ lenitas tactus ⁊ debilitas oris stōi ⁊ casus appetitus. ¶ Et quādoq̄ magnificat in ea splen. ⁊ sequitur eam eructuatio acetosa in pluribus horis multotiens.

¶ De signis flegmatice inseparabilis ⁊ est illa que nominatur lanca. Cap. l.

Sunt sicut reliqua signa febris flegmatice ꝑter eradicationem: ⁊ ꝙ simulatur eradicationi. ¶ Et apud inceptionem fiunt rigor ⁊ frigus ⁊ horripilatio. ⁊ est rex magis similis cum ethica ⁊ fit illic rigor in. vi. horis aut tantum superās illum qui fit in periodica: nam in piodica iterum nō euacuat a residuo. verūm est occultū nō apparēs.

Digitized by Google

¶ De febribus que sunt ꝑm plurimum de genere flegmaticarū ⁊ sunt quīq; ex colera ⁊ non sunt ex eis que fiunt ex melancolia appropriate cum nominibus ⁊ iudicijs. Cap.li.

e ¶ Sunt febres empialos ⁊ liparia que ambe sunt de summa febrū in ḡbus diuersificant loca caloris ⁊ frigoris intus ⁊ exterius ꝓp diuersitatē ⁊ locū q̄ qđ putrefit ⁊ qđ nō putrefit. ¶ Et sunt tres diuisiones febris appropriate syncopalis hēroſa: ⁊ febris ex syncopi miuta subtilis: ⁊ febris diuturna ⁊ nocturna.

¶ De febre in qua occultatur frigus ⁊ apparetin ea calor ⁊ est empialos. Cap.lij.

b Et febris fit ex flegmate vitreo: ſz est cōprehensuz in occulto ⁊ ꝓfundo qđ infrigidat vbi est. Verū ipsi accidit taz putredo quare ſpargitur ex eo vapor eius qđ cum putruit ⁊ diſparuit inflāmat in exterioribus: ⁊ illud qđ non est putrefactū infrigidat in interioribus. ¶ Et eius qdem frigus non apparet in hmōi tpe qm̄ est grauz ⁊ associatur ei ⁊ non patit ab eo qđ occurrit ei: post ḡ ergo incipit in eo putredo mouet ⁊ infrigidatur infrigidatione quadam ḡtuſ non peruenit ad hoc vt cōmunicet toti corpori.

¶ De signis. Cap.liij.

s Igna eius sunt eadē que ꝓdicta sunt. ¶ Et qđ eius vrina est frā cruda minoris caloris ḡ vrina aliarū sui generis. ¶ Et pulſus eius est raruſ tardus. ¶ Et ipsa ꝑm plūs addit omni die. Verū ꝓp grossitudinē māet sue ꝑuenit qīq; in quartanā ⁊ tertianā: qm̄ hmōi mā in corpore est parua ⁊ pue putrefactōis ignea. ¶ Et paucitas quidem est ex causis elongatōis ꝓdi. ¶ Et ꝓpea q̄ porisimus nō redit oi die nō remanet hec febris cū sit flegmatica ꝓpea ē ſtatica: q; putredo ei⁹ est putredo flegmatis ⁊ hec non exhibit eā ab hoc quin sit flegmatica: sed ꝓpea q̄ putredo est putredo flegmatis non ꝓpea q̄ porisimus non redeat oi die. ¶ Spatiū vero porisimi eius est ex .4. horis vsq; ad .24. horas ⁊ ſz plūs ꝓsumit aīlud: qm̄ hec mā nō est cū illa multitudine.

¶ De febre in qua occultat calor ⁊ apparet in ea frigus ⁊ est liparia. Cap.liij.

b Et febris ꝑm plūs est flegmatica: ⁊ qīq; est colerica ex colera grossa valde. ¶ Quō aūt ē flegmatica: est qm̄ flegma intrinsecū qm̄ inflāmat ⁊ putrefit calefacit illū locū: qm̄ non resolut nisi qm̄ putredo calefacit exteriora corporis cum ſparsione vaporis sui calefactōe plurima. ¶ Et qm̄ virtus effundit ad locū vbi est lesio tunc eūant exteriora a calore: quare infrāt: ꝑpter qm̄ in exterioribus sunt flegmata cruda vitrea frā. ⁊ iterum qm̄ resolut multotiens ex eo vapor qui non putruit. sed eleuat ⁊ facit calitatē ⁊ associat ei calitas ſpacio quo: deinde ſeparat ab eo ſeparatione vaporiſ aque calefacte. Cum ergo ſeparatur ab eo ⁊ fuit in radice ante putredinē vehementis fritatis redit ⁊ infrāt corpus. ¶ Modus aūt quo fit colerica est qm̄ colera qm̄ est pauca ⁊ iturinseca ⁊ putrefit ⁊ calefacit locū ⁊ non resolut ex ea aliqd accit qđ diximuſ in sua cōpare ex flegmate. ⁊ appropriat hec colerica tyburos noie. Verū liparia est nomen generis ⁊ est longioris ſpacij ḡ hēnutritens. ¶ Et hz alii quis vt dicat qđ erit febris ⁊ non ꝓceder in ea calitas ex corde in totuz corpus. Illud nāq; qđ narrat est de gñe eius in quo non ꝓcedit calditas ex corde in totū corpus. ¶ Rūſio nāq; est ꝙ in terminis ḥarū rerū attendit vna conditio vt non sit qđ ꝓhibeat sicut diffinimus aquā fridam ⁊ humidā qm̄ dispoſita est ꝑm nām suam ⁊ nō fuerit qđ ꝓhibeat. ⁊ diffinimus graue ꝙ est illud qđ tendit inferius qm̄ dimiſſum fuerit cuz ſua nā. ⁊ in iſtis oibus calitas puenit ad cor ⁊ ꝓcedit in arterias ⁊ ſpargit. At vero accit ꝓhibitio illius in quibuſdam locis ſicut accidit ei ſuper quem ponunt ꝓme. Nocumentum vero harum neceſſarium est eſſe actu.

¶ De febre in qua fit vnaquēq; duarum rerū in vnoquoq; duorum locorum. Cap.lv.

s Ihec febris fuerit nō erit niſi vbi fit due māe frē more ꝑp putrefactionē: quarū vna est in interioribus ⁊ altera in exterioribus: ⁊ non est aliqua earum plurimi nocumenti. Deinde cū incipiunt putrefieri mandat vnaquēq; earū vaporē calīs comprehendentem cum partibus ſuis ⁊ vbi est frigidum. ¶ Et tu quidem iam ſciuiſti causam in regimine humoris frigidi in diſpōne motuſ.

¶ De febre ſincopali humorosa. Cap.lvi.

b Et ꝑm plūs ē ꝓp flegma crudū replonale qđ facit febrē diſpartitē plūs. q; iam vincit virtutē. ⁊ ꝑm plūs aduuat ſup eam debilitas oris ſtomaci: ⁊ qm̄ mouet ⁊ incipit in putrefactōe: virtutem vincit plus ⁊ facit eaz hesitantē. ¶ Mō ſi dimiſſa fuerit cum mā nō ſufficiet ꝫ mām. ⁊ qm̄ occupatus fit in eūone eius cū facilitate fit inoediens: aut mouet motu ꝓcante virtutē. ⁊ qm̄ occupatur in eūone eius cuz ſolōne ventris: aut flōmia cū labore non tolerat virtus. ¶ Quō.n. tolerabit cum ſit illic cum ſua quicte ſincopis. ⁊ cuz hoc toto ipſi indigent eūone vehementer. ¶ Et iterum ipſi indigent cibo vehementer: qm̄ in humoribus coz non est qđ nutriat corpus ⁊ viuificet ipm ⁊ corpus eius est ꝓpinquū nutrimēto. Mō ſi ſtuderis i cibādo addit mā diminuta ⁊ ſi non cibat cadit virtus. ¶ Et accit in icpōe ſui vt effundat ad cor res frā facies accidere ſincopim ⁊ minorat pulſus ⁊ tardatur ⁊ fit rarus. Amplius nū ſollicita est in calefactione māei ⁊ ſubtiliatione eius. Et putredo que monetur in quaſdā

Digitized by Google

qualdā ptes eius adiuuat sup eam. ergo euadit cōa nocumento ⁊ frigore eius ⁊ cadit in nocumentū caloris eius: quare sit pulsus velox ⁊ p prietm ꝓstrictōe sua pluſch̄ fit velocitas aliorum ḡnus illud qđ vincit cum hoc fit puta: ⁊ tarditas ⁊ rarit as. ⁊ prodius ci⁹ est prodius flegmatice: ⁊ non alterat ab ea. ¶ Et est cum ea inflatio faciei: ⁊ mollities corporis. Et colores hūanum eam non signū sup dispōne vnā: imo qnq̄ est cinerea ⁊ plūbea eius mā: ⁊ qnq̄ fit citrina: ⁊ qnq̄ fit nigra: ⁊ qnq̄ fiūt labia cor sicut labia comedētis mora. ¶ Oculi vero cor sunt fusci virides exeuntes valde apud cōmotionē egritudinis. ⁊ fit sicut maniacus. ⁊ qđ est sub hypocondrijs cor est vehementis inflatōis. ⁊ similr viscera coruz. ¶ Et qnq̄ euomunt acerosum. ⁊ qñ est eis apa in qbusdā visceribus tunc nō speratur oino. ¶ Et qnq̄ accit eis in qbusdā horis ex colera diuante grossa: ⁊ fit cum ea in visceribus adustio: ⁊ euomunt colerā: ⁊ sunt et periodi flegmatice fm plurimum.

¶ De febre sincopali minuta subtili. Cap. lvij.

Ec febris est acuta ⁊ cadit pulsus ⁊
b virtus in paroxismo vno aut duobus paroxismis cum additōe ⁊ eueniens in corpore cum velocitate. Et qnq̄ non sufficit cum ea virtus vsq; ad .4. ¶ Et er chimis subtilibus plus: quor colericū est vehemētis subtilitatis ⁊ pfundatōis: male fūbe venose: cui iam accit putrefactio in corporibus calide complexionis sicce valde. ⁊ plures paroxismi huius febris sunt paroxismi ternane.

¶ De febre diurna ⁊ nocturna ex flegmaticis. Cap. lviij.

Iurna est cuius paroxismus accit in
d die ⁊ eius tepor in nocte: ⁊ nocturna est ecōuerso: ⁊ vtreq; sunt male: ſz diurna est longior ⁊ deterior: ⁊ facit cadere multotiens pp longitudinē suā ⁊ suum euentū in caloze diei in ethicā ⁊ si ipsa non esset seua non accideret hora aptōis pozor ⁊ relationis vaporis. ¶ Et non accit nisi pp multam dinem māei ⁊ fortitudinē eius. ¶ Et est nocīū cum hoc vt pauentes eam cibent in nocte ⁊ nō pmittant dormire sup replōnē ſtōi. ⁊ ꝓcipiant vigilie: ⁊ est ex eis que faciunt cadere virtutes. Et tolerantia febris in caloze diei: ⁊ vigilie in frigore noctis sunt ex eis magis digne que faciunt cadere in ethicam. ⁊ ad summum est de genere febrium difficilium.

¶ De cura flegmatice. Cap. lx.

Ura huius egritudinis diuersificat
c fm horas suas. ſ. principū ⁊ augmētum ⁊ statum ⁊ declinationē. Et fm aptionē digōnis in ea: ⁊ eius occultationē. ¶ Et diuersificat fm mās suas. ſ. flegmaticā acetosaz ⁊ flegmaticā vitream ⁊ flegmaticam salsam ⁊ dulcem. ¶ Et omnes eius species cōmunicāt in hora principij in tribus diebus in necessitate lenificatōis equalis aut vomitus. ⁊ in necessitate administratōis subtiliantū ⁊ incidentū: ⁊ diureticoz. ⁊ cum supuenerint febri dies tres subtiliāt in ea mā pp febrē: ⁊ si ante illud mouebis nocebis ⁊ non facies aliquid. ¶ Et in augmēto cū subtiliatōe regis fm equalitatē. ⁊ fortasse est ꝓtinus aqua ordei in primis tribus diebus sperando qđ fit status eius ꝓpinquior pp subtiliationē mālei aut paucitatē eius. Nō si certe sciret qđ status eius esset tardus nō subtiliaret regimen: cuius fames ⁊ somnus super famen ⁊ exercitiū sup famē si non debilitās sunt vtuma in tuumento huius egritudis: imo declinaret in principio ad ingrossationē vsq; ad septimū: deinde gradaret: verū augmentū eget vt subtiliet regimē in primis. ¶ Si aūt status appareat longinquus posse est vt succurratur illi cum ingrossatōe regis: deinde gradet vsq; ad horā status qñ ips est sufferēs hoc in hac egritudine: non sufferens in acuta. Cūq; pranfierit septimus non stes tūc sup subtiliationē: qm illa debilitat ⁊ addit in debilitate ortus stōi. Et quotiens senseris longitudinē maiorē subtilia minus: cuius subtiliatio eius in ipsa oino magis sit nocīa cū in quartana. ¶ Et sibi oz ne festines abare ipm cibis eis que sunt sicut pulli ⁊ panis cum muzaguarac nisi timeat debilitas: aut appareat declinatio. ¶ Amplius diuersificat cura eius cuius cā est flegma salsum ⁊ dulce. ⁊ cuius flegma est vitreum ⁊ acerosum ⁊ fit ex eanimū frigus in qua corpus non calefit: verum in duabus primis nocīa est lenificatio cū medicina leui ⁊ infrātio quedā. ⁊ in duabus scōis cū medicina magis laboriosa: ⁊ in duabus primis indiget incisione cū subtiliatiuis in qbus non est calefactio plurima cuius sit exiccatio plūma ⁊ in duabus scōis nocīum est illud qđ subtiliet cum incisione ⁊ calefactōe cum acredine ⁊ ꝓprie qñ flegma est pmixtū cum melā. naz nocīa sunt in hmōi ea que sunt sicut diacyminū ⁊ confectio de sulfure ⁊ administratio salsoz. ¶ Et quemadmodum medicine que administrantur in principio sunt gelentabiles vsq; ad diez septimū ⁊ non est malū vt administret iterū aqua feniculi ⁊ aqua endiuie ⁊ aqua apij cum gelentabi fm necessitatē. Et sirupus acetosus est vehemētis necessitatis iterū ⁊ aqua melis cum ysopo. ¶ Et est posse vt ꝓsequat per ea illud qđ querit de lenificatōe nāe ⁊ ppue cum solutiuo scō de zuccaro ros. ⁊ rosis rubeis nolatis pficis qñ est solutiuum ⁊ lenificatiuum. ⁊ qñq̄ necessariū est vt ꝓfortet eius lenificatio ⁊ ꝓficet in aqua lubleb: ⁊ pmisceat si voluerit cum cassiafi. ⁊ penidijs. ⁊ iterū gelentabi acceptū cum melle ⁊ terentabi pmixtū cū aqua lubleb. ¶ Et non fiat assiduatio super ea cum solutiuis in principio ⁊ post ipsum: ⁊ ppue quando cum materia est

colera: illud. n. perducit ad corruptionem complexionis. ¶ Et multi qđ homines dant in potu in principio sicut est medicina de turbith in oi nocte ⁊ sicut pillule de mastice in hebdomada bis ⁊ sicut pillule de semibus diureticis. ¶ Descriptio medicie de turbith. ℞. zinziberis ⁊ maticis ambor℥ aā ℥. ß. turbith sicut alcohol. ℥. ß. zuccari tabarzet quātū omnia: detur in potu ei omni nocte aure. i. ⁊ illud fiat qñ nā est nō lenis Si. n. rīdet oi die bis non indiget hoc. ¶ Ego vero non diligo expectationem digestionis ⁊ lenificationis cum eis que diximus prius. imo oportet vt euacuetur ex ea aliquid ⁊ expectetur in reliqua vsqquo digeratur: ⁊ fiat illud cū facilitate paulatim absq; superfluitate: deinde perueniat ad diureticā. ¶ Et similiter abhorreo qđ est simile aque prunorum ⁊ tamarundor℥: ⁊ similibus: de illis que debilitant ⁊ soluunt subtile: ⁊ si materia fuerit deciduis ad additionem frigoris misceat cum ea medulla cartami. ¶ Et si fuerit materia ad colericā deciduis misceatur cū ea syrupus vio. aut viole condite cū siracost aut viole siccē ꝓmte. ¶ Et adiuues cum dysenteribus lenibus factis ex melle ⁊ sale ⁊ aqua ficlee ⁊ oleo fisamino. ¶ Et vomitus fiat cū aqua raffani: ⁊ raffano infuso in syrupo acecū seminib⁹ ⁊ his similibus. ⁊ si necessarius est vomitus plurimus ꝓ multitudine eius quod accidit ei de nausea ⁊ alteratione saporis ozis administrentur grana raffani ⁊ bibat ex eis vsqđ ad aur. i. cū aqua: ⁊ vomitus qđē cum eo quod est in eo de debilitare stōi est vehementis tuamēti valde: ⁊ est vltimus huic egritudini. ¶ Oportet ergo vt expectetur in eo septimus: vt nō accidat ex eo in principio debilitas apāns corpus stōi: ⁊ si fit grauis in eo vomitus non prouoces ipsum sup ipsum cum labore. Et si acciderit ei vomitus ⁊ propue in principio pioditi non retineatur nisi fatiget ⁊ debiliter: tunc. n. restringatur sicut cū muna ⁊ syrupo de mēta q̄ dicemus post. ¶ Et si accidat do℥ capitis administrentur embroce ex camō illa cū infusione. iij. extremoꝝ in aqua calida: ⁊ ligatione cruriū cū fortitudine. ¶ Et si indigetur aqua ordei administrētur decocta cū radicibus quantitate equali: aut misceatur cum ea syrupus acecde melle si non acetat in stō: aut in aqua mellis ñ acetat. ¶ Et melio℥ hoza in qua dat in potu illud est si fuerit in aqua eius in principio recitura: tūc enim oportet vt in potu detur in primis de geleiabin: deinde det in potu post ipm duabus horis aqua ordei. ¶ Et non oportet vt fiat inunctio cum vnguentis resolutiuis: ⁊ neq; embrocatio fiat cum embrocis subtilatiuis cuℓ egritudo est in principio ⁊ humo℥ est in corpore ambulans. ipsa enim molificat viscera sua calefactione humida ⁊ alienetur aqua frigida.

¶ Et quotiens videris vri namgrossitudē ⁊ rubicundiorem nō erit malum si flomaueris: ⁊ necessarium quidem est vt redeas tunc ad syrupos acerosos. ¶ Et scias qꝺ fricatio est de curationibus iuuantibus eos: ⁊ ḡro fuerit flegma viscosus ⁊ grossius tanto erit fricatio magis ꝑferēs. Et dē qꝺ fricatio cū tela aranee cū oleo est iuuatiua valde. ¶ Et qñ incipit egritudo augmentari ⁊ post illud tunc sit sollicitudo de ozestōi ⁊ qđ ipsum ꝑfortat ⁊ sint masticationes facte ex mēta ⁊ mastice ⁊ aniso: ⁊ administrēt vomitus cuℓ raffano ꝑm qꝺ diximus cum minoratione cibi. ¶ Et sit cū gelemabi qđ in potu detur in principio ⁊ post septimū pmutū qđ ꝑfortet os stōi ⁊ sit in eo puocatio plurima: sicut anisum ⁊ mastix. ⁊ sit cū aqua calida ⁊ ꝓpie in principio pioditum ipsuℓ refrigerat frigoꝝ: ⁊ extinguit cū hoc fluxum ḡuis sit estuosa. ¶ Et multotiens qđ ꝑcedit ex eo flegmatis ⁊ hūoris crudi in hac hora: ß melius est vt expectetur in eo cōplementum digestionis. ¶ Et qñ egritudo incipit cum caloze ⁊ assiduat iuuatur cuℓ hmōi trocisci. ℞. mirabol. citrinoꝝ aloes succi eupatorij succi absinthij oium. aā ℥. v. croci ⁊ maticis ambor℥. aā ℥. vi. infomentur trocisci ⁊ sumat ex eis oi die pondus. ℥. i. ⁊ oi nocte pon. ℥. ß. ¶ Et cū videris qꝺ digo appet adiuua eam cum eis que sunt sicut folia apij ⁊ feniculi ⁊ radices squāri ⁊ capilluℓ veri. Si aūt scias qꝺ mā est frida valde nō est malū vti pipe pauco ⁊ vti vio subtili nō plūmo. ¶ Et qñq; adiuuant vnguenta resolutiua ad digestionē ⁊ resolutionē cū virtute fort ⁊ sunt conuenientia ozi in hac egritudine ḡ in reliquis febribus. ⁊ oportet vt consideretur in hoc virtus ⁊ febris ⁊ rigor. ¶ Dō si virtus fuerit fortis ⁊ febris non fuerit seua valde adde in eis inunctiōibus confricando: ⁊ si non administrentur olea subtilia que ad equalitatem sunt declinia. ¶ Et quando pertransit. xiij. tunc necessarium est administrare quod subtiliat plus sicut feniculuℓ ⁊ apium: ⁊ forsasse indigemus semine amborum ⁊ anisō ⁊ eo quod est sicut syrupus aceosus cuℓ seminibus in quo ponuntur ysopus ⁊ alhasce ⁊ administratione trocisco℥ de rosis: ⁊ forsitasse est necessarium addere in eis propter stoma cum thus ⁊ masticem ⁊ ciperum ⁊ absinthium: ⁊ his similia ꝑm qꝺ exigit illud quod presens est. Et vinum subtile confert eis in hac hora cum subtiliatione sua: ⁊ quia confortat calorem innatum: ⁊ quia prouocat ⁊ sudare facit. ¶ Et cum videris digestionem ⁊ fortitudinem dabis ei in potu post illud trocisco℥ de absinthio. Et cum videris frigus in principio paroxismorum nocere: ⁊ egritudo non est in principio: da in potu aquam calidam in qua decocta sunt ea que sunt sicut semē apij ⁊ anisi ⁊ ozimi: ⁊ administrabis itez huiusmodi ⁊ fortiora eis embrocando ⁊ vaporando ⁊ huiusmodi. ¶ Et qñq; datur in potu ad rigorem vehementē. ¶ Et decocto ꝑm hunc modum ℥. iiij

Digitized by Google

ſalberis origani ameos omnium añ.ʒ.iij.coriandri.ʒ.iij.roſaruʒ calamenti amborum añ.ʒ.iij. paſſularum.ʒ.vij.decoquantur ſm deſcriptionē vel ſm medietatem ⁊ ſit doſis vn.iij. ℭ Et cum videris flegma dabis in potu tyriaca ʒ ⁊ dentur iterum in potu trocisci de roſis magni cum aq̄ feniculi: ⁊ detur ei omni nocte medicina de turbith ⁊ pillule de aloe facte cū ſpecieb⁹ que ſunt ſicut piper. ℭ Et ad illō decoctio hmōi.℞.hiere.ʒ.vij.turbith.ʒ.x.mirabolanorum nigrorum ʒ.v.cuparoſij.ʒ.v.ſalis idi.ʒ.iij.bedeoard ſuchaha omniū añ.ʒ.iij.aniſi.ʒ.iij. decoquantur cum aqua apij ⁊ ſumātur de ea in potu ſm quantitatem neceſſitatis. ℭ Et fortius illo eſt illud qō ℞.quarum radicū ⁊ radicis lilij omnium añ.ʒ.x.hiere.ʒ.viij.ſucci.cuparoſij.ʒ.v.ſeminis apij ⁊ feniculi omniū añ.ʒ.iiij.ſpice mēte amborū añ. ʒ.vij.fiant ex eis trociſci ⁊ adminiſtrent. ℭ Decoctio bona.℞.quarum radicum ⁊ radicis lilij añ.ʒ.x. paſſularum enucleatarū.ʒ.vij.aniſi ⁊ maſticis amboz añ.ʒ.iij. bedeoard ⁊ ſuchaha cuparoſij omniū añ.ʒ.iiij.decoquanⁿ in libris tribus aque vſq̄quo redeat ad lib.i. aque ⁊ ſumātur in potu aliquot diebus in ieiuno. ℭ Trociſci boni apud cronicas febres ⁊ vehementia rigoris.℞.hiere.ſucci cuparoſij abſinthij ſuchaha bedeoard omniū añ.ʒ.v.ſeminis apij ⁊ feniculi aniſi omnium añ.ʒ.iii.ſalis naptici.ʒ.iiij.ſeminis cuſcute mirabolanoz ⁊ebulorum oium añ.ʒ.x.agarici.ʒ.xv.trociſcorum de roſ.ʒ.xx.de turbith.ʒ.xxx. fiant ex eis trociſci ⁊ ſunt ſoluti. ℭ Et iterum aloes myrabol. citrinorum ⁊ reubar. maſticis ſucci cuparoſij abſinthij oium añ.partem.i.croci partis vnius medietatem: terantur ⁊ adminiſtrentur. ℭ Et iteruʒ hierepi. mirabo. ⁊ebulorum ſalis omnium añ.ʒ.iiij.ſeminis apij ⁊ feniculi ⁊ aniſi omniū añ.ʒ.i.ʒ.abſinthij.ʒ.v.trociſcorum de roſis.ʒ.iij.ſuchaha bedeoard omniū añ.ʒ.ij.teranⁿ ⁊ informent pilule. ℭ Decoctio bona.℞.cuparoſij.ʒ.v.⁊ radicis lilij ⁊ radices liquiritie ⁊ ameos omniū añ. ʒ.iii.ſeminis apij feniculi añ.ʒ.iiij.roſarum.ʒ.v. decoquanⁿ omnia ⁊ ſit doſis eius omni die vn. iii. ℭ Et iterum radicū trium omniū añ.ʒ.x.ſeminis aniſi apij omniuʒ añ.ʒ.ii.ſuchaha bedeoard cuparoſij abſinthij omniū añ.ʒ.v. cētaureę ʒ.iii.decoquanⁿ ⁊ bibantur vn.iiii. ℭ Et iterū herbe cuparoſij fumiterre bedeoard ſuchaha abſinthij omnium añ.ʒ.v. paſſularum.ʒ.x.mirabolanoz citrinorum.ʒ.x. ℭ Et hec quidē cura eſt falſa ⁊ ei in quo vincit colera magis conuenies. ℭ Et agaricū cū de eo ſumit in puluere ex.ʒ.i.vſq̄ ad.ʒ.i. ⁊ terti ā diebus optimus prohibet elongari egritudinē ſumaⁿ ergo pulus ex eo ⁊ cōmiſceaⁿ cū melle ⁊ bibatur. ℭ Et ſemē vnice poſt digōem eſt mirabile valde ſumptū cū puluere aut cum melle. ℭ Verū ſi acciderit ei modus aliquis ſolutionis ventris: oportebit vt addaⁿ in eo ꝓpter debilitatē epatis ſemē cuſcute ⁊ ꝓpter debilitatē ſtōi maſtix ⁊ aniſum ⁊ ꝓp debilitatē ſplenis ⁊ groſſitudinē ei⁹ radix apij ⁊ ſcolopēdrie. ℭ Nā multotiēs aſſociaⁿ huic egritudini ſplen ⁊ forſaſe oportet vt addaⁿ ꝓp ipm cuperi ⁊ grana ⁊ ben de fenugre. ⁊ cōſideret cū hoc diſpō vehemētie febrium vt nō accidat vehemētia calefactionis. ℭ Bedinibus ꝙo que ſunt fortiora: ⁊ idigeſt eis in hac egritudine apud digeſtionē eſt vt augmenteⁿ doſis de pillis de turbith ⁊ adminiſtrenⁿ clyſteria fortia. ℭ Et de illis ſunt pille iſte. ℞ Recipe maſticis ſextā.ʒ.i.ſucci abſinthij q̄rta.ʒ.i. pulpe colloquintide ſexta.ʒ. i.hierepigre.ʒ.ſ. agarici.ʒ.ſ. informenⁿ pille cū ſyrupo acetoſo mellino ⁊ ſumantur in potu. Et de illis ſunt pillule de maſtice ⁊ de aloe. Quod ſi mā fuerit ad caliditatem declinis ſumaⁿ de trociſcis de ſpodio ſolutiuis.ʒ.iii.trociſci de turbith aur.i. ſcamonee aur.ʒ.ſucci cuparoſij aur. ii. Et dentur in potu ſm quantitatem virtutis. ℭ Et iterū cuparoſij abſinthij capilli veneris ⁊ myrabol. fumiterre paſſularū mundatarū eq̄les ſumantur ꝓeſ ⁊ denⁿ in potu ſm quātitatē neceſſitatis. ℭ Et ſi nō fuerit corp⁹ ſolonē ventris quentaⁿ ad diuretica ⁊ ſubtiliatiua ⁊ ſudare facientia: ⁊ de ſummis illoz quos indiget tūc eſt infuſio aloes cū melle. ℭ Et qñ declinat egritudo nō eſt tūc introitus balnei ante cibū malus. ℭ Cibi añ eoz ſunt ſubtiles ſicut acetū ⁊ oleū ⁊ qñq̄ ponⁿ in eis parū almuri ⁊ ꝓprie in fine ei⁹. Illi añ q ſunt fortiores ſunt altaragi ⁊ pulli ⁊ alcubugi ⁊ his filia. poſt declinationem. ⁊ opʒ vt ponaⁿ in eis ⁊ ꝓprie apud digōnē ea in q̄bus eſt iciſio ſicut acetum ⁊ ſinapis ⁊ almuri. Et ſi fuerit flegma acetoſuʒ malū viſcoſum: porrū ⁊ aq̄ ciceris ſūt de melioribus cibis eis. ⁊ qñq̄ ponunⁿ in eis cuminū ⁊ anetū ⁊ oleum. Et ut̄ beguerit facta ex ficla ⁊ almuri ⁊ aceto ⁊ oleo abluto ⁊ alchanguamac, ſicut ſtōmac de caparibus ⁊ remac de aneto ⁊ origano ⁊ aniſudeⁿ ⁊ aſparagis. Et deuitenⁿ olea in quib⁹ eſt infrigidatio ⁊ humectatio. ℭ Et hora cibi eſt poſt digeſtionē poriſmi: ⁊ eradicationē ei⁹: ⁊ ante paroxiſmū: ad minus.iii. horis. ℭ Cura aūt ſomni eoz eſt vt ſit eq̄lis vigilijs: ⁊ ſit digō māe ad ſomnū ⁊ reſoluto ad vigilias. ℭ Et balneum q̄dē eſt vehemētius nocumentū niſi poſt declinationem. ℭ Et ſuccurritur vomitui eius ſ qñ ſuperfluit: ⁊ opʒ vt adminiſtret in illo qō ſuperius mua ⁊ ſyrupus de granatis cū mēta ſimul cogniti. ℭ Et ſi nō eſt fortius ſumaⁿ de granis granatoz muroꝝ.ʒ.x. ⁊ thuris albi ⁊ maſticis amboz añ.ʒ.v. mēte.ʒ.vij. decoquanⁿ in duab⁹ libris aque in q̄ ſint folia mente donec minuaⁿ: ⁊ ſuccurraⁿ fluxui vētris ei⁹ cū ſuppoſitorio cū retentione ei⁹ cū eis q̄ ſcinuſti de ſtipticis regimentalibus ⁊ medicinalib⁹. Sed eius qō debilitati ſuccurritⁿ vt cibetur ſucceſſione eius pullis aſſa-

tis in patellis coctis: ⁊ vt adhibeantur suffumigationes ⁊ odores vinificates. Et si acciderit in stanto in facie ⁊ extremitatib⁹ iuuant cū administrant hmōi trocisci. ℞. anisi ⁊ lacce ablute ambor añ. pon. 3.v. amigd. excoriatarū croci macis coriū añ. 3.iij. seis apij seis feniculi floris squinānti oium añ. 3.iij. floris eupatorij. 3.ij. spice. 3.v. piperis grē. 5.vij. ro. 3.x. fiāt ex eis trocisci ⁊ administrent. Et forsitan idigebis eis que sunt sicut horusia ⁊ dialacca ⁊ medicamē de amigdalis amaris. ¶ Et ad lōgitudinē febris. ℞. ro. pōdus. 3.x. masticis ⁊ spice ⁊ feniculi ⁊ seis apij ⁊ seis endiue ⁊ succi eupatorij ⁊ succi absinthij oium añ. 3.iij. spodij. 3.v. fiant trocisci ⁊ sit dosis ex duabus. 3. vsq; ad. v. cū. 3.x. de gelemabin in decoctiōis feniculi quātitate vn. ij. ¶ Et amēos ꝓfectū cū melle est magni iuuamēti in hmōi loco. ¶ Et forsitan idiges ꝓpter lōgitudinē frigoris frictione. ⁊ modus in ea est vt incipiat ab hūeris ⁊ inguinib⁹ qñ spargit calitas i manib⁹ ⁊ pedib⁹ ⁊ calefiūt. Si aūt senserit filiū dinē lassitudinis fiat pmutatio ad frictiones dorsi. Et qñ vehemēs fit calefactio q̄ nocia est in eis tūc dimitte eā ad aliud mēbrū. ¶ Et de oleis bonis eis est oleū dulce in quo nō est stipticitas ⁊ oleū camomillinū ⁊ oleū de aneto decoctus in vase duplici. ¶ Cū ergo cōpleueris tunc abstergе oleū aliquod vt non angustiet: ⁊ non est malum si frictionē siccam sequat̄ fricatio cuz oleo aliquo. ¶ Et de illis que vsuant ſtōs eorum vt non debilitent sunt vinguēta inuncta. caput ſtōi q̄ sunt sicut camomillinū: ⁊ oleus nardinum ⁊ oleum anetinū ⁊ fortius illo alnazolri. de emplastris iuuatiuis ē vt decoquat̄ camomilla. cū rē panca mastice decoquēdo cū vino cū duplo sui de melle: ⁊ si acciderit appetitus tunc melius est vt non administretur. vnū solū: imo in quo decocta sunt sicut camomilla ⁊ daculi ⁊ mellilotum ⁊ absinthium. ¶ De cura flegmatice cōtinue que noiatur latuca. Cap. lx.

e Si cura facientis paroxismū oi die. Et differt ab ea: qm̄ ops vt in illa fiat administratio subtiliatiuum calidorū cum facilitate. ⁊ hoc si fuerit ꝓtentus eis q̄ sunt sicut syr⁹ ace. ⁊ gelemabin ⁊ iulep de melle ⁊ aq̄ a⁹: ⁊ aq̄ feniculi ⁊ apij ⁊ radicū triū: sine dubio cōfert. ¶ Et quādoq; ꝓfert eis laisch d̄ aneto ⁊ laisch de capparib⁹ ⁊ ppria cum vestigijs digestionis. ¶ Et preparent eidē eoz in obseruatione tempoz ⁊ diuersitatis eius ⁊ fortitudine virtutis ⁊ debilitatis eius preparatione cuius rememoratio preterijt. Et de medicinis bonis ad eos sunt trocisci de. x. gñibus. ¶ Et iterum de medicinis expus ad eos est illa que. ℞. ro. 3.vi. succi liquiritie fumiterre spice oium. 3.iij. masticis. 3.ij. bdellij. 3.iij. amil. 3.ij. preparent iterum trocisci eupatorij. 3.iij. rosarū. 3.i. ⁊ tertiam spodij. 3.ij. ¶ Et iterum trocisci coriū absinthij quoz descriptio. ℞. assari se. apij anisi amigd. amarar suchaha bedeoard succi eupato. spice masticis oium añ. 3.ij. ¶ Et iterū eupatorij. 3.iij. ro. fi. rubearum lib.i. spice lib.ß. spodij vn.iij.

¶ De cura empialos ⁊ liparie. Cap. lxi

Ora carū ꝓpinqua est cure quā dixi, c mus ⁊ sunt ambe associate vni vie. ⁊ oportet vt incipiat̄ in ꝑmis a syrupo ace. mellito ⁊ zuccarino. ⁊ precipiat̄ in eis ambab⁹ vt administret rob acreste decocti cum melle: ⁊ syrupo ro. deinde fiat gradatio de via suēdi in potu semina ⁊ aquas eoz ad infusionem aloes: ⁊ troc. de rosis cū mastice ⁊ pilulas de aloe ⁊ hierapigrā ⁊ pillas de eupatorio. ¶ Et ops vt in eis ambabus simul stōi solicitudo habeatur. ⁊ administret vomitiuū cū aq̄ fasceoloz ⁊ raffani ⁊ anisi ⁊ calamēti ⁊ diureuca. ¶ Et de solutiuis iuuatiuis est illō qō fit ex mirab. nigris ⁊ citrinis ⁊ turbith ⁊ zuccaro. Et de illis que ꝓferūt eis iuuamētū magnum sunt clysteria declinia ad acuitatē ⁊ in quibus ponūtur medulla cartami minoris ⁊ anetum ⁊ camomilla ⁊ alhasce ⁊ mellilotum ⁊ almuri ⁊ mel. ⁊ regimen liparie indiget subtilitate plus q̄ regimen alterius. ¶ De cura febris cum sincopi ⁊ humorosa. Cap. lxij.

Ec febris ē difficilis cure. Et modus h in curatione eius est eō gradata ex subtili ad fortem: ⁊ ꝓpter qñ natura nō respōdet ex se: tūc enim cū clysteribus munda qō est in intestinis ⁊ venis ꝓpinguis eis ex suprfluitate. Et administra in residuo subtiliationem cū frictione. ¶ Et Gal. quidē dixit qꝫ deficit ab eōne plm eoruz nisi cuz frictione. ⁊ melioz modoz in fricatione est vt incipiat a coxis ⁊ crurib⁹ descendēdo a supiori ad inferius. ⁊ administret illud cū mādili aspero abradēte cutem: deinde permutet ad manus descendendo ab humero ad sparulā ita vt igneat cutis: deinde ad dorsuz ⁊ pect⁹: deinde redeat ad crura ⁊ reuertat ad ordinem ꝑmum. ⁊ ponat medietas temporis eorum frictionum: ⁊ medietas temporis eorum dormitioni si possibile est. ¶ Et ad summū canon curationis eoz est subtiliatio nō calefactio valde. ⁊ de illis que conferunt eis sunt subtiliātia sicut aq̄ mellis cū ꝛ rute ysopi ⁊ seis apij in matutinis ⁊ filib⁹ a⁹. Dō si fuerit illic flux⁹ vētris suprflu⁹ decoq̄ mel decoctione vehemētiore ⁊ nō solues nisi parū temperatum iuuatiuū. ¶ Et syrupus acetosus mellinus ⁊ viuum confert eis. in estate qdē ⁊ consuetudine pone aque frigide permixt⁹ cum aq̄ frigida. ⁊ in hyeme ops vt nō sumat eā in potu penitus ⁊ sit ꝓtentus aqua calida. ⁊ assumere calidū ex ponbus est melius eis nisi apud necessitatem estus estatis ⁊ vehemētiā caloris plimi. ¶ Et ꝓueniētius que portant ad sitim est syrup⁹ acetosus mellinus. ⁊ viuum confert eis in ꝓncipio ⁊

Digitized by Google

ppie si fuerint febres eoꝝ sanguinee: sed paruꝫ
sunt ꝛ ꝑpcin senib⁹. ꝛ necium est eis vinū post
cibū. ¶ Et vbi qꝺ necium est vt ꝓsideres pul-
sum hñtē hāc egritud. nē semp. ꝛ cū videris eū
icipe debilitari ꝛ cadere subito ciba eū pane in-
fuso i vino cōueniēti si nō phibet apa in viscer⁹
bus. Cū ergo assōciaſ ei hmōi egritudo nō est
curatiōi modus neqꝫ fiducie loc⁹. ſ. qñ accidit
hmōi alteratio i pulsu. ꝛ hec qꝺ cibatio ē ex eis
q̄ necia sunt qñ vehemēs fit syncopis verū opꝫ
vt phibeaſ illud. ¶ Cib⁹ aūt sup quē fit dormi
tio est aq̄ ordei sup qua non addaſ mel cū cadit
ꝛtus. ꝛ si addaſ tūc sit panis ifusus in iulep aut
aq̄ mellis. Et balneū qꝺē est de reb⁹ nocibiliori
bus istis: ꝛ calm ꝛ frīm valde ex aere. cū caliduꝫ
cui nō sit securitas de cursu humoꝝ ad pulmo-
nē ꝛ ad cor ꝛ ad cerebrū. ꝛ frīm phibet digōnē
eius ꝛ additur in opilatiōnē eius. ¶ Dō si fuerit
in ea humor coleric⁹ aliqꝫ tunc si facilis est vo-
mitus ꝛ leniaſ est iuuatiuus valde. Et ad viri-
mū melius est vt assidue ꝓficiat in ea.

¶ De cura fe. cū syncopi minuta. Cap. lxiii.

o Portet vt empleſ pect⁹ei⁹ cū sanda-
lis ꝛ aq̄ ro. ꝛ vuuificeſ cū cibo pau-
latim. Et sit cib⁹ eius sicut panis de simi
la ifusus in aq̄ granatoꝝ infridata si
desiderat ipsum ꝛ sitr in aq̄ de fructib⁹. Si aūt
indigetur ad virutem almosolat factis ex pul-
lis cum aceto ꝛ aqua a creste ꝛ olerib⁹ frigidis
ꝛ ꝑpe coadro erit iuuamētū i hoc si exhibeaſ.

¶ De regie nocturne ꝛ diurne. Cap. lxiiii.

r Egumē ambaꝝ est regimē flegmati-
carum neqꝫ est diuersitas in eis.

¶ De q̄rtana ꝑiodica. Cap. lxv.

p Turimū q̄rtana é ꝑiodica ꝛ miorāſ
casuꝫ q̄rtane iſepabilis. Cause ꝙ q̄r
tane sunt ea q̄ gñant melācoliā postea
putrefacūt eam ꝛ tu iam scisti totum illud. ꝛ
sciusti. qꝺ melia alia est que est fex sanguinis. ꝛ
alia est que est aduſtio ei⁹ ꝛ cinis humoꝝ. ¶ Et
scisti. qꝺ de illa est sanguinea. ꝛ de illa est fleg-
matica. ꝛ de illa est colerica. ꝛ de illa est aduſtio
ipsius melācolie nālis. Et exiſtimauerunt qui-
dā hoium qꝺ q̄rtana nō generaſ ex melia nāli:
qñ ipsa nō putrefit. ꝛ hui⁹qdem sermo nō opꝫ
vt auſcultetur: imo de ꝓpriet̄ibus oīs humidi
tatis est vt putrefiat q̄uis rarificeſ in ꝓparā-
tione. ¶ Et ꝑm quidem euenit in ſucceſſione
egritudinis febriū diuersarū putridarum ꝓ-
pter diuersitatē humoꝝ ex qb⁹ gñant. ex quoꝝ
putrefactione cum addunt ꝛ nō euacuant mul
tiplicaſ melancolia: deinde cū putrefit est q̄rta-
na. ¶ Et multotiēs quidē accit ſucceſſiōe ſple-
nis. ꝛ cum hoc ipsa ꝑm ꝑm non euacuatur ex
dolore splenis aut duritie eius. Et saluto: quar
tana est illa que nō accidit ab apoſtemate ſple-
nis: aut aliꝭ: aut cū qua nō est apoſtema ſple-
nis. Quartana enī que euenit ab apate ſpleni:
aut cū qua est apoſtema ſplenis multotiēs per-
ducit ad hydropiſim ꝛ pernicié. ¶ Et quarta-
na que salua est liberat ab egritudinibus malis
melācolicis sicut melācolia ꝛ epilepſia. ¶ Et in
ea est securitas a ſpaſmo: quoniā humor est ſic-
cus: ꝛ ꝑm ꝑm est egritudo ꝛ salua. ¶ Et quā-
do nō accidit in ea error nō addit ſupra annū.
ꝛ quādoqꝫ ꝑdurat. xii. annis ꝛ qꝺ est infra eos.
ꝛ que ex ea longa est perducit ad hydropiſim.
¶ Et scias qꝺ autūnus est inimicus quartane.

¶ De ſignis. Cap. lxvi.

s Ignа sunt qꝺ quartana incipit in pri
mis cum frigore paruo: deinde inci-
pit frigus eius addi postea minoraſ
tur paruū apud statum sicut in flegma
te. Cūqꝫ caleſit corꝑ nō est caliditas vehemēs
ſz fit mato: ꝛ magis apparens q̄ illa que est in
flegmatica. ipsa enim cū difficultate sua ꝛ iflā-
matione nō inflāmatur inflāmatione de qua cu
ratur sicut ignis in lignis groſſis: ꝛ nō cōprehē
dit ſuper corpus totū: imo est illic caliditas cu
horripilatione ꝛ cā in hoc est groſſitudo humo
ris. ¶ Et est cū frigore ꝛ aliquātulo dolore q̄ſi
frāgat oſſa. ¶ Et est illic ꝓtractio, ꝑpter quā stri
det dēres: verum nō sicut in flegmatica quapro
pter ꝑducit illud ad debilitatē viſus: verū leni-
tur apd digōnē: qñ malitia mīnoraſ sicut fuit
in ꝓncipio parūper. ¶ Et de signis q̄rtane sunt
cauſe eius antecedēres ex febrib⁹ que plongate
fuerūt: ꝛ ex ſplene aut dolore. ¶ Et de signis
q̄rtane etiā sunt diſpoſitio cōplexiōis ꝛ ſignifi-
cationes melācolie ꝛ eras ꝛ tps ꝛ cib⁹ ꝛ forma
ꝛ consuetudo ꝛ que sunt his silia. ¶ Et perio-
dus eius est. xxiii. horarū. ¶ Et multotiēs est
febris tertiana in eſtate quidē ꝛ fit quartana in
hyeme. ꝛ multotiēs perducūt febres diuerſe ad
febres ꝑmixtas in quibus nō est ordo ꝓpter di
uersitatem residui humoꝝ remanentiū post fe
bres. Cū ergo status cōfirmatur ꝑm cinereita-
tis additionē cōfirmatur sup quartanam. ¶ Et
illius quidē que est a flegmate aduſto fit paro-
ſismi lōgiores. ꝛ accidit ei⁹ frig⁹ ꝑs plus ſucceſ-
ſione aſſiduationis: ꝛ est sudor tardior ꝛ vna
groſſior ꝛ durities venarū minor: ꝛ fit ꝑm plu-
rimū ſucceſſione febrium flegmaticarū. ꝛ illam
que est a sanguine aduſto antecedunt signa ſan-
guinis ꝛ febris eius ꝛ rubedo vrine: ꝛ ſignifi-
cant ipsam forma ꝛ eras ꝛ tēpus: ꝛ fortaſſe erit
post febres sanguineaſ. ¶ Et in illa que est a co
lera aduſta est pulsus vehemētior velocitatis
ꝛ frequētie ꝛ incipit cum horripilatione ꝛ fri-
gore in carne ꝛ siti ꝛ sudore. Et qnādoqꝫ fit ira
ꝛ sudor ꝛ inflāmatio ꝛ ſignificāt ipsam forma
tēpus ꝛ eras. ꝛ quādoqꝫ ſignificāt ipsaꝫ qꝺ ipsa
fit ſucceſſione febriū colericaꝝ. ¶ Et pulsus in
quartana est declinis ad duritiē ꝑpter ſiccitatē
humoris. Ipse enim trahit ad interiora quaſi
ipse eſſet pulsus ſenis: ꝛ ad eqlitatē dū nō mo-

uetur: ⁊ si monetur diuersificatur pulsus valde ꝓpter grossitudinē superfluitatis fit mūdificatio eius apparēs apud tepozē ⁊ est significatio cōpleta super quartanā. Et multotiens accidit in eo diastoles inequalis ⁊ systoles vehemētis necessitatis ꝑm ordinem eius qđ est in ternana. Et pulsus quidē quartane melioz est pulsu flegmatice in parutate ⁊ frequētia: sed est similis ei in tarditate: ⁊ apud inceptionē proximi addit tarditas sua ⁊ frequētia. ⁊ diuersitas eiꝰ est maioz diuersitate reliquaꝝ febrium. deinde incipit magnificari ⁊ fieri frequēs ⁊ velox. ¶ Et vrina in quartana est similium hoꝝ in priuatione digestionis, ꝓpter frigus materiei ⁊ grossitudinē eius nisi apud staruz bonū. Verū dispositiones eius ⁊ colores eus diuersificant. ⁊ illud ideo: quīa melancolia generat ex humoribus diuersis. Et de signis digestionis quartane est leuitas tremoris. Vrina autē in ꝓncipio est alba ad viriditatem declinis cruda cui nō est digestio: ⁊ post ꝓncipium diuersificatur eus dispositio, ꝓpterea qꝝ plm melius est gñaruz ex humoribꝰ diuersis ⁊ est apud declinationē nigruz. Et iudex in quartana est plurimus per cōparationē ad flegmaticam ⁊ non multiplicabit per cōparationem ad alias ⁊ finis minoratur in hac febre: nisi sit a melancolia colerica. ¶ De cura. Cap. lxvij.

Considerandum in hac egritudie an sit melancolia flegmatica aut melancolia sanguinea aut melancolia colerica aut melācolia melācolica. Deinde rege vnāquāq; earū cum eo qđ ei est conueniens de illis que dicemus. Verū oibus speciebus suis sunt iudicia in qbus cōcant ⁊ illud est qꝝ ipse minuit in ꝓncipio: ḡre necesse est vt attendat an sit sanguis dñans in ea: ⁊ ꝓpter qđ quartana est a melia sanguinea: tūc. n. flōmet ⁊ extrahat sanguis ꝑm quātitatem necessitatis ⁊ forte exigit multitudo eius vt extrahatur de eo res plūma: ⁊ quādo nō est necessaria flōmia tūc flōmia est nociua iquātū debilitat ⁊ inquātum educit cōtrarium melancolie ⁊ inquantuz mouet humores ad exteriora. ¶ Et si opz euacuē a ꝓncipio de humore faciēte febrē aliquid ad alleuiandū ⁊ mūdificandū. Illud eni apud digestionem est ꝑm qꝝ innuā ad ipm: ⁊ sit post paroxismū per diē. ¶ Et nō opz vt fiat ꝓuocatio in primis cum fortitudine. ¶ Et opz vt ad ministrenē mollificatia. ⁊ si vbi non videtur bonum vti potionib' administra loco earū clysteria cōuenientia: sed oportet vt sint lenia: ⁊ nō cōcedit cōfortatio eoꝝ nisi quādo ꝓsequitur egritudo statim. ⁊ si medicus iam ꝓsumpserit ⁊ solutione eduxerit meliam in ꝓncipio aliquotiēs solone fortē ⁊ ꝓhibuit egritudinē penitus: sz est rectū ab errore. ¶ Et opz vt ꝓhibeat in die paroxismi a comestiōe ⁊ ꝓcipiat ieiuniū ⁊ ꝓhibeat ab aq̄ frā illa die. ⁊ est nociuz in reliqs diebꝰ vti carne teiugi aut pulli in primis teiugi vsq; ad tres vel quatuoz piodos: deinde pulli. tūc enim pullus est melioz. ¶ Et sit medicina in die paroxismi geleniabin cōfricatū cū aq̄ calida i die bis aut ter. Suntq; 3. iij. geleniabin cū 3. x. syrupi acetosi. ¶ Et tu qđ scis qꝝ qñ melia est colerica: tūc opz vt administrenē in ea qđ soluat eaz ex gñe myrabolanoꝝ ⁊ viole. ⁊ si est flegmatica opz vt administrenē in ea aliqd in ꝑmis in q̄ sit ꝓrus polipodij: ⁊ epithimi ⁊ filium. Et scias qꝝ aq̄ casei est bonū vehiculū ei qđ administrat de ꝓtuub' ꝓdicus ⁊ fortasse ꝓfert administratio eiꝰ solius qñ est calitas violēta: nā geleniabin ⁊ aq̄ eius colata cū decoctōe sua fortē ē loco ipsiꝰ ꝓpter qñ est in stō debilitas: aut est illud qđ vincit humoz frūs. ¶ Et vomitꝰ iterū ⁊ ꝓpter ante cibū ⁊ post cibū ⁊ est ꝓuenientior: ⁊ ꝓpter in die paroxismi ⁊ ante paroxismum: ⁊ ꝓpter qñ melia est flegmatica est de rebꝰ inuātibꝰ in ea ⁊ nō in ꝓncipio nec in fine ⁊ in oi hora. ¶ Opz ergo vt nō laboret in ꝓncipio ⁊ in ꝓncipijs digōnis vsq; ad aduētū cōplementi digōnis in euacuādo superfluitatē cū eo qđ calefacit cum fortitudine: neq; cū eo qđ exiccat cuz fortitudine ex medicina ⁊ dimissione ciborū: neq; cū eo qđ debilitat ex solutione vētris: neq; iterū cuz eo qđ debilitat in ꝓncipio ex subtiliatione regiminis. ¶ Et scias qꝝ quādo incipit quartana in estate: aut hyeme: tunc opz vt in potu detur in ꝓmis de aqua ordei ⁊ secaniabin vt aperiat vias opilatas ꝓuocatione ⁊ cōsumat velociter. ⁊ illud est post periodū antecedentē tribꝰ horis: aut quatuoz. Et cuz accidit quartana in hyeme tūc nō est modus vt detur in potu trocisci. ¶ Et scias qꝝ res frigide ⁊ humide facilis digestiōis boni chimi sunt cōuenientes huic egritudini inq̄tuz est febris: ⁊ ex hoc qꝝ sunt contrarie vni duarū qualitatū melācolie que ē siccitas: ḡre opz vt administrētur iterū: vbi nō timet nocumētū digestionis: ⁊ nō vt quātitas ex qua timet nocumētū in digōne aut misceī cū eis aliqd qđ earum friditatem tēperet ⁊ non minuat earū humiditatem ⁊ iste sunt res calide eum eqlitate. ¶ Et alienet omne frīm ⁊ siccū. ¶ Et res hūide ⁊ frē hunc egritudini cōuenientes sunt sicut endinia ⁊ lactuca ⁊ melon ⁊ persica qñq;. ⁊ non opz vt deuitentur hmōi nisi aut ꝓpter vehemētiā frigoris ⁊ est in uentum sicut in lactuca: ⁊ nō est inuentū sicut in melone dulci: aut ꝓpter vehemētiā ꝓuocatiōis pducētis ad ingrossationē sanguis ⁊ illud est inuentum in melone dulci: aut ꝓpterea qꝝ ꝓparata sunt ei quod pnuiscat putredinem ⁊ est illud inuentū in persicis. ⁊ opz vt obseruet hunc modi. ¶ Cibi ꝙo calidi cū equalitate cum additione in humiditate sunt inutiles valde ⁊ ꝓpzie cū volunt equationē caliditatis eorum vbi nō diligit vt per ea fiat inuamentū ad digestionem cum frigidis ⁊ humidis sicut cōuenit si,

Digitized by Google

cuum cum endiuia. ⁊ non est malum in primis sumere ea in qbus est salsedo ⁊ acredo: ⁊ icisio cum non timeꝫ incrementū caliditatis. ℑn fine autē egritudinis non est excusando illius. ¶ Et crocisci de absinthio iuuandi sunt vsqꝫ ad finē egritudinis. ¶ Et de illis qbus fit iuuamentū est sessio in aqua calida dulci ante cibum omni die. ⁊ balneatio que humectat: ⁊ non facit suda re neqꝫ excitat caliditatē: ⁊ ꝓiuuano delitiarū ⁊ quietis: ⁊ abhorrere exercitiū ⁊ motus corporales ⁊ aiales. ¶ Et oēs iste febres indigēt humectantibus: ⁊ diuersificant in quātitate infrationis ⁊ calefactiois. ⁊ necessitas sua qua indigent exiccatiuis est ꝓp illud qd est in eis de virtute incisionis ⁊ abstersionis ⁊ solōtis ⁊ nō ꝓp exiccationē. ¶ Et oportet vt obseruet stōus cū emplis bonis ꝓfortantibus que sunt inter virtutem caliditatis ⁊ subtilitatē eius ꝑm qꝫ exigit dispō: ⁊ obseruent splen ⁊ epar ⁊ regant vt non indurent ⁊ apostement. ¶ Et forasse ē necessarium ad ꝓuocādū vomitū vt aqua raphani cū scie suo que misceant cum sirupo acetoso. ⁊ forasse unat cum aliscissione comestionis ficle: ⁊ eius qd salsū est de piscibus ⁊ synapis ⁊ his similū ante ipm. Et aduuat postillud cum potu aque multe. Deinde fiat successio cum syrupo acetoso ⁊ euomat. Et de illis que ꝓferunt a est vt sumat ipm in die paroxismi. deinde euomat sup ipm ⁊ securitatē facit a nocumento febris qd est ꝓp frigus ⁊ rigorē ⁊ acuitatē febris si sumat allea ⁊ mel ⁊ bibat syrupum acetosum mellitū ⁊ ipleat cibo: deinde sumat aquam calidam ⁊ euomat. Cum ergo ꝓsumit paroxismus cenet rem quā ⁊ balneet in mane. Et si sumat ān paroxismū. v. horis cibū vt euomat forasse uuabit illud ꝫ non euomat. Et vomitus ante paroxismū gcūqꝫ humor: fit aut alleuat paroxismū aut eradicat ipm. ¶ Et de regie bono est qꝫ ieiunet in die paroxismi si non est qd̄ ꝓhibeat ⁊ non sumat cibū donec ꝓsumat paroxismus. Et ingrediat balneū die scdo: siqdē fuerit digō ꝑ descriptionē. ⁊ si non fuerit digō non fiat in eo nisi effusio aque calide quātitate quam delectat corpus ⁊ humectat minus ℑ vt pueniat ad hoc vt liquefiat ex ea humor. Et in die tertio administretur vomitus ꝓpter illud quod superfluit de cibo ⁊ quod resolutt balneum ℑ huius oporteat vt administretur vomitus in die paroxismi iterum. ¶ Quod si melancolia fuerit sanguinea iuuabitur cum flobotomia ex basilica: deinde per euacuationem subtilem cum eo in quo ponuntur de mundificantibus sanguinem: sicut virtutes fuchaya ⁊ bedeoard ⁊ polipodij ⁊ fumiterre ⁊ mirabolanorum kebulorum: ⁊ hoc quidem genus velociter recipit curationem. ¶ Et si fuerit melancolia colerica tūc tibi inest vt administres infrigidationem ⁊ humectationem vtimas ex medicinis ⁊ cibis: ⁊ administra aquam temperatam sedendo in ea ⁊ abluendo: ⁊ fiat lenificatio nature in principio cum eis que sunt sicut illud qd̄ fit ex violis: ⁊ qd̄ fit ex aq̄ casei cum virtute polipodij: aut syrupus acetosus cum epithimo ⁊ syrupus ros. ⁊ aqua lebleb ⁊ cassiafi. Ut vero solutio eius integra speretur post. xx. dies quoniam digestio apparet in eo. ſ. quando materia est melancolia colerica: deinde fiat gradatio ad illud quod subtiliat ⁊ incidit. ¶ Et si necessria est recutificatio, stomaci tūc fiat cum inunctionibus: ⁊ oleis ⁊ epithimatibus que non pertranseant virtute camomille ⁊ absinthij ⁊ melilotꝫ ⁊ filiū. ¶ Et ieunium plurimum vsqꝫ in diem periodi. qūqꝫ iterum est ex eis que non conueniunt ei: ⁊ si fit vt in die periodi sufficiat eis de cibo parum modicum. Et de mundificatiuis inuādus sunt ea in quibus est decoctio mirabola. ⁊ epithimi ⁊ sene in syrupo acetoso in quo decocte sunt viole. ⁊ forasse sumūt in potu ante in eo assa in ieunio ꝓprie in die paroxismi ⁊ euomant ipm si nauseat cū aia eius. ¶ Et si fuerit melia flegmatica redeat ad syrupū acetosum mellitum cum aqua apij ⁊ feniculi ⁊ finilij. ⁊ si necessaria fuerit lenificatio misceat cum eo in ꝓncipio virtus solutiua flegmatis de virtutibus turbith ⁊ polipodij: ⁊ fiat gradatio panca ad virtutē agarici: ⁊ fiat vt euomat cū syrupo acetoso mellino de seminibus ⁊ his filibus vsqꝫ quo incipiat digeri. ¶ Et si va poratio stōi ⁊ eius emplastratio cum eo qd̄ est forasse: ita vt cum dactilis ⁊ ficubus ⁊ filibus: ⁊ silr inunge ipsum cum oleis calis pueniendo vsqꝫ ad oleum de costo. ⁊ forasse est necū in eo ꝓuocare vomitū cum syrupo acetoso: ⁊ si i eo virtus sinapis ⁊ elleboꝛi albi: imo forasse est ne cessarium vt in potu denꝫ elleborus cum dispone sua: cum non timeꝫ debilitas dispōnis virtutis. ¶ Et si fuerit melia melica pura de genere fecis sanguis tunc rectificaꝫ solō eius in primis cum aqua lebleb ⁊ penidijs ⁊ est pueniens administratio gdenuabin mellitu ⁊ zuccarini: ⁊ in fine eius cuēt cum eis que sūt sicut decoctio mirabolanoꝝ citrinoꝝ ⁊ nigroꝝ ⁊ fumiterre ⁊ passularum. ¶ Cum ergo egritudo digesta est tunc bonum est flōmare ex basilica. ¶ Et administret vomitus super cibum cum forfindine aut leuiter ꝑm horam ⁊ necessitatem: ⁊ oportet vt assiduet ipsum quoniam est radix ad euacuationem cum medicinis ⁊ clysteribus fortibus: ⁊ medicine que administrantur in huiusmodi hora sunt epithimum ⁊ polipodium ⁊ agarici cum ⁊ sticados ⁊ lapis armenus ⁊ lapis lazuli abluꝫ ⁊ nō abluti ⁊ succus foliorum centauree cum syrupo mellino. Et forasse necessarius est elleborus niger. ¶ Et forasse infundunt in colerica sene ⁊ fumusterre cum epithimo ⁊ in syrupo acetoso: deinde habeas cōsilium tunc apud euacuationem. ¶ Et da in potu flegmatice ⁊ melancolice ex ea tyriacā ⁊ mitridatū ⁊ medica

illis est synapis que administrentur non assidue imo in oibus tribus diebus ⁊ in pumis ⁊ ante illud in spacio longioze: ⁊ sili diapiperon ⁊ similia illi de electuarijs. ⁊ non festines cū aliquo horum ante digestionem: nā si tu dederis in potu tyriacā ⁊ similia illi in pumis cōpones quartanam cum quartana ⁊ forsasse attrahes egritudines alias ⁊ ppue in hyeme. Et in fine eius si necessaria fuerit flōmia aude super eā. ¶ Ingt Galie. Sanaui gētem plurimā a quartana tra. Dedi eis in potu post digōnem solutiuum: deinde dedi eis in potu succū absinthij: deinde dedi eis in potu tyriacam. ¶ Et dico q̄ assa ⁊ pipingularia sunt iuuamina valde qñ apparet digō ⁊ peruenit status. ¶ Et ciba illum fabane ⁊ elbune ⁊ lenticuli ⁊ capparis ⁊ synapis ⁊ almuri ⁊ omnibus in quibus est virtus soluiua cū fortitudine. ¶ Et forsasse erit tibi necessariam vt des eis in potu post xl. dies oī mane quantum est nabac vna de eis que sunt sicut medicamen de assa: ⁊ omni sero similiter cum febris nō fuerit acuta ⁊ materiei radix nō fuerit colera. Et ō trociscis iuuatiuis in hac hora: ⁊ apud declinationē sunt trocisci ſm hūc modū. Recipe succi cuparorij ⁊ croci ambozū .aā. pōdus.3.iij.scolopendrie aristol. ⁊ lactuce ⁊ reubarbari ⁊ spodij omniuz aā.3.v. ⁊ se.acetose. ⁊ se.portulace ⁊ ro. ⁊ spice ⁊ se.cuscute ⁊ anisi ⁊ se.apij ⁊ radicū capparis ⁊ granoz alben ⁊ se.feniculi omnium aā.3.iiij.conficiantur cū aqua apij ⁊ fiant trocisci. Et dētur in potu cū aqua feniculi ⁊ enduie ⁊ cuscute. ⁊ hec gō medicina iuuatiua est modis pluribus. ¶ Et si digerūtur materia tūc fac istud. ℞. myrrhe .3.xv.spice.3.xiij. agarici costi floris ſgnani omnium aā.3.v. petroselini.3.xv. anisi.3.x.conficiantur cum vino antiquo ⁊ cum melle ⁊ zinzibere. Et sit dosis eius ḡtū est nux. ¶ Et qñq̄ dant in potu in fine ⁊ conualescentibus ⁊ apud pauciratem nocumēti in ea ⁊ multitudinem caliditatiſ cum subtiliatione materie medicinā huiusmodi. ℞. seis tusq̄amu albi mādragoz amboz. aā. filiquā.i. ⁊ asse arcter tertiā fabe.i. ¶ Et de hoc genere est vt sumārur iteru calamēti dōentici aur. iiij. ⁊ seis vrtice auf. xx. ⁊ epithimi aur.i. fiant trocisci parui valde ⁊ sit dosis.3.i. ¶ Et ex eis que bona sunt eſ est vt administretur post apparitionem digestionis vsq̄ ad finem eius istud. Sumatur pastillarum de semine de alacoen ⁊ allei siluestris ⁊ mirti vel murabolani recentis omnium aā.pars.i. ⁊ decoquātur in aqua dulci postq̄ infusa sunt in ea: deide bulliant exquisite ⁊ colentur ⁊ detur de ea.vn.i.

¶ Et iterum seminis apij ⁊ anisi ⁊ cozdument omnium aā.3.v.ozigani siluestris cuparozij omnium aā.3.vij.ameos.3.iiij.succhaha.3.iij.paniularum.3.x.decoquantur in tribus lib.aque vsq̄ quo redeat ad lib.i. ¶ Et de illis que bona sūt eſ est vt sumantur ameos spice ⁊ calamēti oiuz aā.3.x. ⁊ carui ⁊ anisi amborum .aā.3.vij. ⁊ asse pondus.3.v. ⁊ zinziberis pondus .3.iij. ⁊ casse pondus.3.iij. conficiantur cum sufficientia mellis. Et sit dosis eius pondus.3.i. cum aqua apij ⁊ feniculi. ¶ Trocisci huiusmodi. ℞. succi cuparozii.3.x. scolopēdrie spodii feniculi spice croci omnium aā.3.vi. lacce ⁊ reubarbari omniū aā. 3.iii. seminis cucumeris ⁊ semis portulace omnium aā.3.vi. fiant trocisci cum aqua apij ⁊ sumantur in potu cum syrupo acetoso. ¶ Et iterū ad flegmaticas myrrhe.3.xxxv. croci petroselini amborus aā.3.v. spice.3.iii.ß. castorei.3.iii. anisi.3.iii.ß. seminis apij ⁊ carui amborū aā.3.iii. amomi corticum casse ſtoracis omnium aā.3. .ii. ⁊ terciam fisceos adriani confectionis omnium aā.3.i. ⁊ tertias duas. ¶ Et quando vehemens fit rigor est vomitus cū aqua tepida ⁊ syrupo acetoso ad illud iuuatiuum. ℳ si virtutes eius nō obediunt tunc cum eis quoz remorario precesserit ſm horam. ¶ Et fiat vaporatio cum embroca in qua decocta sunt sceha ⁊ camomilla ⁊ similia homine cooperto cum pannis laneis aggregantibus calefactionem.

¶ De rememoratione solutiuoz quibus indigent post digestionem. Cap.lxviii.

k Ebulorū.3.v. epithimi absinthij amborum aā.3. v. mirabolanorum curinorum succi cuparoru emblici oium aā.3.iiij. seminis apij ⁊ anisi ⁊ semis feniculi omnium aā.3.ij. fiat ex eis decoctio ⁊ solvatur cum eo cum facilitate. ¶ Aut sumantur absinthij pondus.3.x. mirabolanorum kebulorum ⁊ epithimi omnium aā.3.viii. ⁊ fumiterre pondus.3.vi. ⁊ succhaha ⁊ centauree maioris amborum .aā.pondus.3.vi. cuparoru ⁊ radicis squinātī amborum aā.pondus.3.v. decoquantur cū quinq̄ libris aque: donec redeat ad lib.i. ¶ Pillule leues. quando administrant in omnibus quinq̄ diebus semel sunt iuuantes in ea ⁊ sunt experte. ℞. epithimi ⁊ turbith amborum aā.3.x. carui anisi amborum aā.3.vii. ameos.3. viii. seminis apii ⁊ feniculi amboz aā.3.iii. polipodii.3.vi. agarici albi quod facile terit.3.viii. salis indi.3.v. hiere pigre.3.xv. fiant pillule cum aqua mente ⁊ sit dosis.3.i.ß. ¶ Et cum materia est flegmatica cōferunt iste pillule. ℞. epithimi agarici ameos omniū aā.3.viii. seminis apii anisi feniculi omnium aā.3.iii. salis naptici.3.v. hiere pigre turbith amborum aā. pondus.3.x. dosis pondus.3.ii.ß. ¶ Et quando est cum dolore splenis iuuat hoc medicamine ⁊ solvit eū cūta cilitate. ℞. Recipe scolopēdrie.3.xv. agarici.3.xii. mirabolanoz nigrorum hiere. aā.3.x. kebulorū absinthij omnium.aā.3.viii. succhaha. bedeoard camepitheos succi cuparoru omnium aā. 3.vii. fructus tamarisci radicum capparorum amborū .aā.3.v. seis apij anisi: seminis feniculi omnium.aā.3.iii. fiat confectio aut pillule.

¶ De cibatio ep̃ancciū q̃rtanā. Cap.lxix.

r Ecius est vt inclinet regimen eoz in primis septimanis vsq; ad tres septimanas ad subtiliationē quandā p̃ter q̄ desinat virtutē t illud est vt abstineant a carne t alzehumec: hoc.n. minozat eorum mās t alleuiat eos t abbreuiat spaciū egritudinis eoz. Et post illud neciū est virtutem vnificare cum eis que sūt sicut pisces alredradu t ouа sozbilia t pulli t alteungi. ¶ Cum ergo peruenit ad tempus in quo sequitur in ea alzehumec t non minozatur egritudo: tunc necessarium est custodire virtutem t cibare cum eo q̄ est fortius ex carnibus gallinarum t pullorum t arietum t hedorum t auium mollis carnis sicut sunt pulli t alduragi t pisces boni qui nō sunt magni. ¶ Et scias q̄ condito in eo ex quo cibatur habens quartanā est q̄ fit aggregans p̃ p̃tetates: quarum vna est vt non fit crudū: imo resoluens cruditatem quam facit accidere melancolia. Et scōa est vt nō fit grossum: imo subtilians grossum. Et tertia est vt nō fit ostrictiuū: imo soluens ventrē. Et quarta vt fit sanguis ex eo generatus laudabilis. Et plūs q̄dem ē in ea illud q̄ hz caliditatem t humiditatem. ¶ Et tu iam scisti quō cibetur ante paroxismum t per quot horas t quare illud. Et scisti iteruz q̄ quādoq; necessarius est cibus in paroxismo eius, ꝑter cām p̃dictam. Verum rectius est vt eueniat febris ventre vacuo vt non occupet nā cum mā alia: nisi cum mā egritudinis: dōec expellat eam. t vinum fit purum subtile.

¶ De cura quartane continue. Cap.lxx.

d Ispositio huius febris est ſm q̄ enū ciauimus ante ipsam. t canon in ea est homogeneus canoni quartane interpolate: t non diuersificatur ab ea nisi in rebus paucis. ¶ De illis est q̄ declinatio in illa ad equalitatē in calefacientibus t ad infrigidationem in hac est melior ꝓpter adherentiam febris: quare oportet vt administrentur in curatione eius ea que sunt sicut syrupus acetosus cum seminibus: t gelentabin t aqua de radicibus equalis t suppositoria cum melle. ¶ Et de illis est q̄ flōmia in hac est magis necessaria q̄m materia est magis cōprehensa in venis: t de illis est q̄ licentia in carnibus in hac egritudine est minor: ideo caue hoc.

¶ De febre sextana t septena t similibus illis. Cap.lxxi.

e Nominantur phitanos: t quidam nominant huiusmodi febres reuolubiles. ¶ Ille generantur ex materia homogenea materiei quartane: sed est minor t grossior. t plurimum quidem fiunt ex melancolia flegmatica. Sextanam autem t septenam t que sunt post illas Hyp. dixit. ¶ Et Gal. dixit. ego non vidi in vita mea aliquam ex eis neq; vidi quintanā nudā fortem t neq; est febris nisi quasi occulta. ¶ Inquit t nō est longinquum quin sit cā in septena. x. g. t nouena regimen q̄ q̄ administrat t currit sup̃ ipm facit febrem: nam iterario facit nēcio i hmōi hora illam febrem: t si diminueret t rectificaretur non faceret. est ergo causa in periodis eius t in ipsius iterationibus reiteratio regiminis t periodi eius non sunt periodi mās que effundatur t eius reditiones. ¶ Inquit: oportet vt obseruet in experientia huius egritudinis hec intentio: ita vt non accidat error. ¶ Quānis Gal. sit quasi negans aduentum harum febrū t quasi q̄ sit necessarium vt sit hmōi febris alia radix. ¶ Verum Hyp. iam verificauit sermonem in inuentione septene t nouene. t non est illud manifestum mirabile: neq; manifeste impossibilitatis: ita vt sit necessarium redire in eo ad administrandum. ¶ Et sermones quidem quos locutus est Hyp. in. c. harum febrium sunt q̄ septena est prolixa t non est mortifera t nouena est longior ea t non est mortifera. t dixit q̄ quintana est deterior febrium: quoniam fit ante ptisim t post ipsam. ¶ Et dixit. G. in ea sicut scitis. ¶ Et ego quidem opinor huic sermōi modum quēdam. t est vt sit ptisis significans ethicam. t sit sermo eius quintana subiectum propositionis indefinite non significantis cōmunitatem. ergo est quasi dicat: q̄ de quitana est vna species deterior febrium. ergo est significatio huius sermonis eius q̄ cum febres prolongant t permiscentur t diuersificantur peruenit plurimus ad inflāmandum membra principalia t ad ethicam. ¶ Et de proprietate harum febrū est vt stent in fine suō ſm ordinem vnum. t plurimum illius super quartanam. t iam testificati sumus eam quintanam. verum ipsa perducit ad quartanam: quando in humoribus est exuberatio t in humiditatibus multitudo. Cuius liquefactio iam multiplicatur t euacuatōes sentsate t insensate frequentes fiunt non remanet in humoribus cinereitas nisi illud q̄ minus est t grossius t illud facit esse necessarium vt sit paroxism⁹ tardior: t fiat illa que fuit quartana quintana. Et in huiusmodi quidem dispositione fortasse erit corpus preparatum vt inflāmetur t fiat ethica. ¶ Et uerum ethica quando antecedit non est longinquum quin faciat accidere in humoribus cinereitatem quandam ꝓpter prauitatem suam in postremis ethice: t accidit illi cinereitati putredo quare accidit febris t iam destruxit febris ethica corpus. ē ergo mala ex hoc q̄ ipsa est signum aduſtionis humoris de quo non remansit nisi parum t fit aduſtus parū. Et ex hoc q̄ ipsa est cā additionis febris t duplicationis eius. ¶ Et non oportet vt negentur egritudines quas non contingit videre in tpe quodā t q̄dā regiōe: nā hoc genus

Digitized by Google

non cõprehendit per multitudiné. ¶ Nec̃ iterum oz vt dicat q̃ si est quinana: tunc necesse est vt sit mã quinta: nam melia gñat quinaná nõ pp hoc ipsum q̃ ipsa est melia: imo ppea q̃ ipsa est pauca grossa. ⁊ iam non ꝓlongat quin sit in q̃busdã cozporibus melia grossa pauca cui accit putredo. ¶ Et non ꝓuenit alicui vt dicat pole est in flãte vt fiant ei paroxismi alij: qñ ingrossatur ⁊ minozat: qñ cõcessio est res ampla: ⁊ raro fit pole vt necio ꝓsequat eius contradictio. ¶ Amplius non est dispõ in ꝓcessione eius qõ nñ̃ videt: ⁊ non audit nec̃ de quo testificatur experimentaroz aut sapiens sicut ꝓcessio eius qõ testificat qualis Hyp. ¶ Et iam retulit mihi fidelis q̃dam se vidisse nouenã. Quintanã vero nos multotiens vidimus: ⁊ non cogimur ꝓpter hoc dicere q̃ illic sit humoz alius.

¶ De cura ſpẽrũ huius febris. Cap.lxxij.

2 Ꝓpinquat huius febris cura cure quartane flegmance. ⁊ indigẽt in curatõe eius supfluo ieiunio ⁊ subtiliare cibi ⁊ regis: ⁊ somno digerente vt resolnat̃ per illud mã grossa ⁊ digerat̃. ¶ Et ſpẽrũ indiget ingrossatõe regis: vt non destruat in eo virtus ⁊ sũt ista duo ẽ̃ria. ꝓpea q̃ febres tũc non faciunt accidere lesionẽ virtutis nõ curamus si subtiliemus regimen ⁊ faciamus egrũ vti ieiunio vno tpe ⁊ succurrimus illi sicut ostẽdimus ita vt cibemus cum eo cuius bonum est nutrimentum ⁊ velox sit ⁊ multiplicat̃: ⁊ eo in quo non est ingrossatio mãi nec̃ additio in ea. ¶ Et de curatõibus magis ꝓferemꝰ ad illud est vomitus cum elleboro ⁊ semine raphani ⁊ raphano ⁊ elleboro ⁊ semine antriplicis ⁊ nuce vomica: ⁊ eño cum hieris ⁊ post illud administratio tyriace ⁊ eis similium. ⁊ confert tunc ſudatio cũ medicis: ⁊ cũ balneo calo absq̃ administratõe aq̃ ⁊ absq̃ administratõe ꝟhẽctãius.

¶ Tractatus tertius.

¶ De ethica. Cap.i.

1 Am sciuisti q̃ in membris sunt humiditates diuersarũ ſpẽz de quibus sunt humiditates preparate ad nutriendũ ⁊ humectandum iuncturas. ¶ De illis ergo est illud qõ est repositũ in venis. ⁊ de illis est illud qõ est spactũ in mẽbris sicut ros. ⁊ iste sunt due diuisiones. ⁊ prima earũ est mã febris putredinis: aut febris ebullitiõis sicut scuisti: cum nutrumentũ totum non expãdatur qñ est: imo remanet de eo illud qõ est in sensu expandendi ⁊ remanet qõ est in sensu recondendi. ¶ Et de illis sunt humiditates ꝓximi tpis coagulatõi. ⁊ sunt humiditates que fiunt actu nutrimentũ. ſ. attracte ad locum qõ est permutatio eius qõ est de eo resolutũ. ⁊ fiunt additio in eo similis illi: verũm tps cursus earum ꝓpinquum est. ergo sunt non coagulate.

¶ Et de eis sũt humiditates cũ quibus ꝓmanent partes membroz silium ꝑtim a principio creationis ⁊ per ipsarũ destructionẽ ꝓueniunt ad ſẽgõné. ¶ Et filitudo humiditatũ primarũ est oleum lucerne infusum in lucerna: ⁊ filitudo ſcõz est oleum imbibitũ in cozpore lychnij. ⁊ filitudo tertie humiditatis est hũditas qua cõtinuant̃ pres cõm de quo factus est lychinius. ¶ Et cum inflãmant̃ mẽbra radicalia. ⁊ ꝓpriez est illud ipsa egritudo que est ethica fm q̃ scuisti. Et calitas qdẽ epatis qñ̃ perducit ad ethicã. verũ non est ipsa ethica: imo ethica est illa que est cã cordis: ⁊ sũt est dispõ pulmonis ⁊ flõi. ¶ Verũ dum ipsa pmanet finiendo humiditates que sunt in digõne prima in mẽbris ⁊ ꝓprie cordis sicut finit cãdela oleum infusum in lucerna: tunc est gradus primis appropriatus noie gñis qõ est ethica: ⁊ grece ecteticos cũ nõ hẽat in ſpẽbus suis nomen. ¶ Et cum finit humiditates que sunt diuisionis prime: ⁊ incipit resoluere humiditates que sunt diuisionis scõe ⁊ finire eas sicut finit flãma oleum eñarũ in lucerna: ⁊ icipit finire imbibitũ in corpus lichinij erit gradus scõs ⁊ noiat̃ ambure ⁊ fozolmos: ⁊ hẽt latitudinẽ ⁊ principũ ⁊ mediũ ⁊ statũ. Amplius non rectificat ille qui ꝓsequit statũ aldubarem: ⁊ parum recipit curationẽ. nisi deus velit ⁊ propriẽ qñ peruenit ad hoc vt caro mutuatur. ¶ Cũ ergo finiunt̃ iste: ⁊ incipit finire hũditates q̃ sunt diuisionis tertie: sicut incipit flãma adurere corpus lichinij ⁊ hũditates eius radicales est egritudo gradus tertij ⁊ nominatur curuatiꝰ ⁊ almulzalif grece. ¶ Et hec qõ egritudo ẽ ex febribus q̃ nõ hñt poxismos nec̃ horas poxismoz. ¶ Et qdã dixerunt febres ethice aut pendent cũ hũditatibus ꝓpinq tpis cũ coagulatiõe: aut cũ eis q̃ sunt sicut caro: aut cuz mẽbris radicalibus duris sicut sunt ossa ⁊ nerui. ⁊ si ex sermone usto intelligit̃ q̃ pendent fm semitã q̃ finiunt qõ in eis est de hũdate radicali ꝓnuata eis erit hec ⁊ intentio prima equalis ⁊ si figt q̃ primũ qõ finit ethica est humiditas ꝓpinq tpis cũ coagulatione non erit sermo sanus. ¶ Et ethica qõ qñ̃ accidit post fe. ephimeram. ⁊ qñ̃ accidit post feb. putridas ⁊ apãtũ ⁊ longinquum est vt accidat ethica incipiendo: quare sunt mẽbra radicalia iam inflammata ⁊ non inflammatur humoz nec̃ spiritus ante illud: imo oportet vt calefiant illa in primis deinde fm processionem dierum calefiãt ista nisi accidat causa fortis valde. ¶ Et causa quidẽ vna quandoq̃ est causa febris ephimere fm vehementiam mutationis sue ⁊ debilitatem susceptionis sue sicut ignis. nam ipse obuiat lignis fm duos modos: quorum vnus est fm modũ quo calefacit ea ⁊ finiat in eis. ⁊ secũdus est fm semitam inflãmationis. ¶ Et febris quidem putredinis: ⁊ apãtis permutatur multotiens ad ethi-

Digitized by Google

eam ꝓpter vehemẽtiam febriſ. ⁊ vehementiam ſubtiliatiõis cibi in ea ⁊ ꝓhibitionẽ aq̃ frigide: ⁊ paucitatem obſeruationis lateris cordis cũ vnctionibus ⁊ emplis ⁊ epithimatibus ⁊ ꝓ prie in egritudinibus mẽbroꝝ vicinoꝝ cordi ſi cut diaphragmatis. ¶ Et multotiẽs facit cade re in eam neceſſitas que eſt medico ꝓpter caſus vrinis ⁊ frequentiam ſincopis ad dãdũ in po tu vinum ⁊ aquã carnis ⁊ medicinã de muſcho ⁊ his ſilia. ¶ Et q̃q̃ cõponitur ethica cũ febri bus putredinis ⁊ apam̃. ¶ Et ethica quidem in ꝓncipio rei eſt difficilis cognitionis ⁊ facilis curationis. ⁊ in fine ſui eſt facilis cognitionis ⁊ difficilis curationis. ⁊ finis alduburen non reci pit curationẽ penit⁹. ¶ De ſignis. Cap. ij.

p Illius quidem eſt minu⁹ durus fre quens debilis firus ſm̃ habitudinẽ vnam. ¶ In actu vo eoꝝ eſt illud qõ ſentitur de caliditate minus ca liditate ſinochi ⁊ ei ſimilium inflãmatarũ in ma teria. ⁊ in ꝓncipio dum tangit eſt magis ſuauis ⁊ cum remanet ſuper eũ man⁹ hora vna appa ret cum fortitudine ⁊ mordicatione ⁊ nõ ceſſat augmẽtari: ⁊ eſt calidius quod eſt in eo loc⁹ ve narũ ⁊ arteriaꝝ. ⁊ eſt eoꝝ caliditas ſimilis. non enim minuitur: verũ ipſa quãdo ſupuenit ei ci bus augmentat velociter: ⁊ fit fortis pulſus val de: ⁊ incipit magnificari ⁊ ꝓpter illud accit ſul tis medicoꝝ q̃ ꝓhibent eis cibũ ꝓpter illõ quod accidit eis de eo ex accidẽtibus q̃re per dunt eos: ſicut augmẽtatur ſitãa ꝓpter innue tionem olei ⁊ ſartago cũ effundit aqua ſup eã. ¶ Et iſte quidem ſignificationes eius ſunt for tes. ¶ Et cibus in reliquis quidẽ febrib⁹ ꝓ culdubio non incẽditur hac incẽſione ſicut ſue nitur huic q̃us neceſſaria faciat diuerſitatem per mortis nature. ⁊ hec inflãmatio nõ eſt ſicut incẽſio reliquarum febrium poſt coartationes: neq̃ ſm̃ periodos notos: imo cum comedunt ⁊ in quacunq̃ hora ſit. ⁊ eſt habens egritudinẽ non vehementer diſcernens illud qõ eſt in eodẽ de caliditate: quoniam facta eſt complexio mẽ bro conueniens. Et iam ſcimuſ in libro primo qualitatem diſpoſitiõis in hmõi: verum ipſa ap paret apud ſuſceptionẽ alicuius ciboꝝ ꝓpter vehementiam ſuam. ¶ Et de ſignificatiõibus permutationis febris ephimere ad febrem ethi cam eſt vehemẽtia fortitudis caliditatis in ter tio valde. nam ſm̃ p̃m incipit febris poſt duo decim horas declinare. Cũ ergo ꝑtranſit febriſ duodecim horas. ⁊ nõ apparent ſigna declina tionis: imo continuatur vſq̃ ad tertium omni die ⁊ fit fortis: tũc illa eſt ethica. ¶ Et de ſigni ficationib⁹ cõpoſitionis ethice cũ febrib⁹ putre dinis eſt remiſſio caliditatis ſicce poſt finem decli nationis ⁊ poſt ſudoꝝ eruberantem: ⁊ additio in arefactiõe ⁊ extenuatiõe ſm̃ illud qõ facit ne ceſſaruꝫ illa egritudo ⁊ vnctuoſitas in vrina ⁊ egeſtiõe: ⁊ ſi fuerit ethica illud quod apparet ⁊ occultum aliud: ſignificat ipſum coartatio acci dens in paroxiſmis: huiuſmodi enim eſt non inuentũ in ethica omnino. ¶ Et ſcias q̃ quãdoq̃ incipit ethica retenta cum ſtomaco quare corrumpit complexionẽ epatis per vicinitatẽ. ¶ De ſignis alduburen. Cap. iij.

s Igna⁹ vo alduburen ſunt q̃ quando febris expellitur alduburẽ vehemẽs fit durities pulſus: ⁊ eius debilitas ⁊ paruitas ipſius ⁊ eius frequentia. ⁊ ꝓprie quando cauſa caſus in ethicam eſt apo ſtema quod nõ reſoluitur: nam illud. ſ. frequen tia additur valde: ⁊ ſimiliter velocitas. ⁊ ſit pul ſus eius de genere eius qui noiatur cauda mu ris. ¶ Mõ ſi fuerit ex potu caldi vini erit loco caude muris acualis: ⁊ nõ erunt accñs aldubel lati vehemẽtia valde: non enim dat ei ſpacium vſq̃ ad hmõi. ⁊ apparẽt in vrina vnctuoſitas ⁊ petala: ⁊ incipit oculus ꝓfundari. Cũ ergo aldu buré peruenerit ad ſtatum ſit fortior ꝓfundatio amborum oculoꝝ ⁊ multiplicat lippitudo ficca ⁊ creſcunt extremitates oſſiuꝫ oris mẽbri ⁊ in fa cie. ⁊ planant tempora ⁊ tendit cutis frontis ⁊ deſtruitur color cutis: ⁊ fit quaſi ſit ſup eam pul uis quidã ex aduſtione ſolis: ⁊ perducit ad gra uedinem elenandi ſupercilia: ⁊ fit oculus ſom nolentus ⁊ clauſus abſq̃ ſomno ⁊ ſubtiliatur naſus: ⁊ elõgantur pili ⁊ appar ẽt pediculi et vi detur venter tam nimozari ⁊ adherere cuꝫ dor ſo quaſi ſit cutis ſicca que tam attracta eſt et at trahitur cum ea cutis pectoris. ¶ Cum ergo curuant vngues et arcuant: tũc tũc venit ad ſta tũ et incipit rendere ad occaſum: et cũ incipit rẽ dere ad occaſum. liquefiunt cartilagines.

¶ De cura ethice. Cap. iiij.

i Primo in curatione febris ethice eſt ifridatio et humectatio. et vnaquęq̃ earũ cõpleꝫ cũ approximatione ſua rum cauſarũ. et expultione cauſaꝝ ſui ipſius. et forteſſe eſt cauſa vnius earũ cauſa cõtrarij alterius: ſicut cauſa infrigidationis: ipſa enim quãdoq̃ eſt cauſa exiccationis que eſt cõtraria humectationi ſicut infrigidatio cũ trociſcis can foratis et illis que ſũt ex ſpodio et his ſimilib⁹. ¶ Et forteſſe humectatio uterũ eſt cauſa cale factionis que ſit a infridatione ſicut vinũ ipm̃ humectat: ſed calefacit q̃re oportet vt obſerue tur illud. ¶ Et ſi neceſſitas vocat ad fortẽ infri gidationem non erit niſi cum re cui conungit aut precedit aut cui ſuccedit res in qua eſt ⁊tus humectationis. et ſimiliter cum vocat neceſſi tas ad fortem humectationeꝫ velocẽ in ea ſicut aqua carnis et vinum. tũc oportet vt adũgat ei aut antecedat eam aut ſequat eam illud in quo eſt ifrigidatio.. ¶ Et ſi fuerit cauſa ethicce, apo ſtema aut leſio in membro: tunc neceſſariũ eſt curare ipm̃ in ꝓmis. ¶ Et qui diligit cõponẽ

regimẽ eius ex diuersis modis cõuenientibus ei in quo febris sit vehemẽs valde: tũc nocium est vt incipiat ꝛ det in potu trociscos cãphoratos. ꝛ que currunt cursu eoꝝ cum syrupo acetoso di luculo in ortu solis: sicut aq̃ ordei cũ cancris si nõ abhorret eos: ꝛ cum iuleb ꝛ aq̃ granatoꝝ ꝛ administratione mucilaginis psilij si nõ fuerit prohibens aliqd ꝓpter stomacũ ꝛ alia. ¶ Et regimẽ infrigidãs est per illud qõ sciuisti de potib⁹ ifrigidãtib⁹ ꝛ de olerib⁹ infridantib⁹ ꝛ trociscis sicut troc. de cãphora: ꝛ emplis ꝛ vnctiõibus: ꝛ his silib⁹ ꝛ ifridatiõe aeris eoꝝ ita ꝙ in hyeme. Si aũt nõ tolerat allenieꝫ ab eo ignis: infridatio nãq̃ aeris eoꝝ est melior: res: ꝛ sic̃ vestire eũ cũ sandalis ꝛ cãphoratis ꝛ facere ipsum odorare illud in quo sunt rose ꝛ cãphora ꝛ sandali ꝛ fructus frigidi ꝛ sebestẽ ꝛ lilium cũ aq̃ ros. ꝛ vaporatio cũ sudore ꝛ balneo. ¶ Et opꝫ vt non plongeꝫ retẽtio emplox infrigidãtiũ valde sup membra, ꝓpinq̃ valde mẽbris anhelit⁹. forasse. n. infert illud anhelitus ꝛ vocẽ nocumẽtũ magnũ. ¶ Et opꝫ vt declinet ad quietẽ ꝛ somnũ ꝛ tranquillitatẽ ꝛ gaudiũ: ꝛ custodiat eger ab eo qõ facit ipm trasci ꝛ qõ facit ipm tristari ꝛ qõ facit angustiari ꝛ a fame ꝛ siti lõga. Empla infridãtia ꝙbus opꝫ eos vt sunt aromatica: nam ipsa sunt ꝓpinquioris iuuamẽti. ꝛ ꝓprie sup pectus: ꝛ q̃ sequunt ipm. ꝛ sint infrigidata ꝛ nõ sit i eis stipticitas. Stipticitas. n. cũ hoc ꝙ ipsa facit accidere exiccationẽ, phibet ꝛtutẽ medicine, pfũ dari. ¶ Et opꝫ vt assiduet ꝓmutario vt non remaneat medicamẽ ꝛ calefiat cũ obseruatiõe vehemẽtie infridationis ei⁹. nã cũ ipm infrigidat vehemẽter non elõgat quin debilitet mẽbrum. ¶ Et quãdo est ꝓpe membra anhelitus nõ est longinquus quin impediat diaphragma ꝛ alia ab emissione anhelitus cum facilitate. ¶ Et de regimine humectãte sunt cibi leues ꝛ fructus ꝛ robub ꝛ vnctiones ꝛ emplastra ꝛ odoramenta ꝛ caputpurgia ꝛ quies ꝛ tranquillitas ꝛ vt nõ inferatur ei violentia in fame aut siti.

¶ De rememoratione medicinarum infrigidantium. Cap.v.

Le ꝓ que de eis sunt infrigidãtes aut humectantes omnes sunt nutrimentue. aut vin cet in eis nutribilitas sicut aqua ordei decocta cũ cancris ex parte cancri. ¶ Et oportet vt euellant extremitates cancrorum et pedib⁹ suis ꝛ corporibus suis ꝛ abluantur cũ aqua frigida. ꝛ sale bono ꝛ cũ cinere vicibus tribus ꝛ supra: donec mũdificẽtur ꝛ purgentur a grauitate sui odoris: deinde decoquãtur in aqua ordei: ꝛ sicut aqua lactis vaccini de quo extractũ est butyrũ: ꝛ sicut succi olerum eligatorum predictoꝝ in capꝫo febrium acutarũ: sicut mucilago psilij. ¶ In aceto autẽ est vehemens acuitas ꝛ virtus resolutiõis: q̃re oportet vt bibat cum eo qõ resistit duab⁹ ꝓprietatib⁹ scilicet per cõmixtionẽ aque multe: aut cũ qbusdam humectãtib⁹ ꝛ lenificantibus. ¶ Et prorsus quidem est vt lac asine sit cũ humectatiõe sua infrigidãs. ita vt quidã faciant meliorem infrigidationem eius sup infrigidationẽ lactis vaccini de quo extractũ est butyrũ vel ꝙ ipm ꝓuenit ei qui nõ habet febrem periodicam: neq; materiam: neq; humorẽ ꝓparatũ ad putredinem: ꝛ oportet vt caueat spissum lac: ꝛ de illis que cõferunt eis est zuccarum: ꝛ cum senseris putredinem accidentem ex lacte: tunc solue cum facilitate. ꝛ si timueris calefactionem: tũc abstine ab eo aliquot diebus ꝛ cura in ea cum trociscis et aquis fructuum deinde itera lac. ¶ Medicine ꝓ infrigidantes que nõ habent humectationem sunt sicut trociscus de nocte narrati. ſ. trociſci camphoram ꝛ trociſci de dactilis ꝛ succis frigidis. ¶ Et sicut trociſci huiusmodi ℈. ſpodij boli armeni. aã. ʒ.iiii. rosarũ ʒ. vi. seminis portulace ꝛ citroli ꝛ cucurbite ꝛ karabe omniũ aã. ʒ.iii. fiãt ex eis trociſci. ꝛ sit dosis pondus. ʒ.ii. ꝛ sunt boni valde. ¶ Et iterũ alij proximi eis. Recipe arnoglosse amili ꝛ gũmi dragaganti omnium aã ʒ.ui. boli armeni. ſpodij ambozum aã. ʒ.iiii pauperis. ʒ. v. rosarũ ꝛ seminis cucurbite ꝛ citroli ꝛ portulace omnium aã. ʒ. vi. granatorũ cydoniorum excorticatorũ: ꝛ seminis melonis ꝛ cucume. oium aã. ʒ. vij. succi liquiritie põdus. ʒ.x. conficiantur cũ mucillagine psilij. ¶ Unctiões ꝓ ꝛ epithimata ꝛ emplastra infrigidãtia ꝛ odoramẽta ꝛ caputpurgia infrigidãtia sunt illa q̃ tu sciuisti. ꝛ meliores vnctiones sunt cum oleo de cucurbita ꝛ de papauere ꝛ nenufare ꝛ salicib⁹ ꝛ violis. ¶ Stratus autem infrigidantes ꝛ humectãtes sunt q̃ sunt plani valde de corijs asperis aqua ros. aut de lino de genere eius quod sit in tabastrẽ. ꝛ sit impletio eius illud qõ nõ calefit imo sit de genere lini pectinati ꝛ renouati a sidue aut sit stratus de corijs que iam sunt ipleta aqua postq̃ sint super ea rectificationes que applanent aquam bene ꝛ, phibeant eius inequalitatem. ꝛ sint stratus ꝓprie aquas ꝛ cursus earum ꝛ sub eis folia arborum frigidorum ꝛ humidorum. ſ. de salicibus ꝛ semperuine ꝛ olera humida ꝛ odorifera frigida sicut ros. et foliorũ arboꝝ frigidoꝝ et ꝓpenta vitis et his silia.

¶ De rememoratione medicinarum humectantium. Cap.vi.

Llarum quidem que sunt cum infrigidatione rememoratio tam ꝓterijt. ¶ Et restat nunc considerare in qualitate dandi in potu genera lactis et lac de q̃ est extractum butyrum. et in qualitate administrationis tunc et balnei et administratiõem quietoꝝ et oleoꝝ: et epithimatũ et reliq regis. et nos qõ iam docuim⁹ modũ dandi in potu gñia lactis in capitulis. et siccitatis stõi: quare opꝫ vt sit illud canon: et nõ est lac post lac mulieris sicut

Digitized by Google

lac asine. postea lac capr̃ cui⁹ pascua opꝫ esse ex herbis ⁊ olerib⁹ frigidis humidis sicut scia: nã tm ⁊ ppie lac asine eradicat ethicã si fuerit ei eraditcatoꝫ ⁊ nõ est electio sup tm nisi phibeat putredo accidẽs: aut expectatio materiei com prehẽse. ⁊ lac quidẽ inuanuũ est eis a ꝓncipio ethice vsq; ad finẽ eius. ⁊ lac mulieris sugendo sumptũ quenẽs est oibus. Et canõ in dãdo in potu lac de quo extractũ est butyrũ est, prim⁹ illi terũ. ⁊ melius qdẽ est vt icipias a .3.r. vsq; ad xx. ⁊ qñ ẽ supza eas si fuerit ꝟt⁹ adiuuãs vbi ineſt vt cõmiſceas cũ eo aliqd de trociſcis infri gidãtib⁹. ⁊ vbi ineſt vt addas supza summã pre dictã in portiõe ꝓma ⁊ postrema si fuerit portẽs ꝟtus sup digõnẽ. Tina aũ illa est melioꝫ que est tepida in qua nõ est caliditas multa ⁊ est cũ hoc cũ fruticibus olerũ ⁊ herbarum infrigidan tiũ ⁊ humectantiũ: ⁊ nõ fit ita vt rozificet nedũ ꝙ sudare faciat: ⁊ nõ licet vt vapoꝫ tine fit cali dus: ⁊ si nõ esset qñ phiberet admixtiones tinefrigide: nõ eligeret super eam: verũ quod phibeat ab hoc est debilitas coꝛpoꝛ eoꝝ ⁊ eoꝝ extenuatio. In ꝓmis ꝟo rebus fortasse sa nat eos istud verũ debilitatẽ coꝛporis sanat tã illud cũ infrigidatione pauca quã facit in com pletione eius que possibile est vt cureť. Qñ si fuerit debilius illo timeť ꝙ cadãt in ethicã se nilem: ⁊ illud ꝑm mit⁹: verũtamẽ cũ illo tarda tur magis tps mortis: ⁊ fortasse viuit cum ea tẽpoꝛe cui est quãtitas: ⁊ multotiẽs quidẽ est re ctioꝛ permutatio eius ad illã ethicã. Illud autẽ in quo sumus de relatione tine recti⁹ est vt fiat inceptio in ea cũ aqua que est calida ad termi nũ ⁊ fiat gradatio ad frigidã ⁊ ad tẽperatã, frigidã tolerabilẽ. hec enĩ gradatio facit coꝛpus ſuſceptibile aque frigide cũ lesio nõ fiat nisi per aduentũ cõtrarij in cõplexione subito. Et iterũ coꝛpus aegrit ex aqua calida ſiſtitudinẽ temeri tatis ⁊ tolerat cum ea aquã frigidã. Et ſi itereť tina in die trib⁹ vicib⁹ erit rectũ. ⁊ opꝫ vt admi niſtreť cũ facilitate vt nõ cadat ꝟtus. Et ſi sum pſerit aquã ordei ante tinã duab⁹ horis erit cõ uenies. ⁊ ſi ꝓmittat tinã post emulſionem lactis sup coꝛp⁹ eius ꝑm ꝙ dicem⁹ vt dilatet tina meatus cibi: deinde ſuſcipiat aquã ordei ⁊ que sunt ei ſiſa ⁊ postea expectet: deinde adminiſtretur aqua tine vt dilateť cibus erit bonũ. ⁊ adminiſtreť post tinã ⁊ balneũ in unctio cũ oleis ſfrigidãtibus ⁊ humectãtib⁹ sicut oleo viol. ⁊ ꝓpie qñ factus est ex oleo de cucur. ſimiſr oleo nenu far. ⁊ oleo de cucur. Et ſi permineť post tinã ad illud qd est declinis ad frigus parũ tolerabi le, deinde inungať: ⁊ ſi ꝓmittatur inunctio ⁊ fe ſtineť: deinde ingrediať aquam frigidã parum erit recti ⁊ illud ꝑm tolerantiã: ⁊ nõ est malum gradatim in eo. Et melioꝫ qdẽ hoꝝrũ hui⁹ actiõis est post digõnem cibi. ⁊ si possibile est vt ſubmergať post tinã calidã in aqua frigida ſu bito absq; gradatiõe est magis vtilẽ ex parte cure ⁊ magis foꝛte ex pte timoris. Et effusio eꝰ cuꝫ facilitate est minoris timoris ℈ ſubmerſio ifirmi in ea ſubito ꝓ minoris inuantẽti. ⁊ ſit fri gus ꝑm quantitatẽ frigoris aque elatis que est inter tediũ ⁊ illam que est vehemẽtioris frigo ris. Et ſi ꝓmittať emulſio lactis super mẽ bra ſua si nõ fuerit debilis: aut eius qõ mixtum est aqua si fuerit debilis: deinde si admiſtreť ti na eri, rectũ. nã emulſio lactis sup coꝛp⁹ est ve hementis humectationis. Et gña quidẽ lactis bona ad emulgendũ sunt ꝓdicta. ⁊ opꝫ vt emul geatur ex vbere. ⁊ dignius est vt fiat firto super munctionẽ fricando ex medicinis ꝓdictis coꝛ poꝛi toti ⁊ iũcturis. Ingreſſio autẽ balnei nõ cõcedit ei nisi fuerit ita: neq; ſudare faciat: neq; ignıat neq; alteret anhelitum ⁊ ſit calidũ aque eius minus calido ſui aeris: ⁊ ſit caliditas aque eius ita vt delectet ⁊ nõ ledat: ⁊ nõ faciat ſuda re: ⁊ quãdo nõ est in coꝛpe eius mã ꝓparata putredini ⁊ ppie cũ illud est: ⁊ nõ digestus est cibus: imo opꝫ vt ſit illud cuꝫ voluntas est vt ex pandať digeſtũ eius in coꝛpe ⁊ non plonget mo rã eius in coꝛimo ſeparet ab eo velocıter: ⁊ qñ ſeparať ab eo ſumat aliquid de humiditatibus: ⁊ de ſoꝛbitionibus que nõ nocẽt ei factis ex oꝛ deo ⁊ lacte. Et qñ accidit ei in balneo ſitus ſe det eã cuꝫ aqua oꝛdei ⁊ aqua alraub ⁊ lac ſit lac asine: ⁊ opꝫ vt ſit introitus in balneũ: deinde exi tus eius ab eo ꝑm modũ: vt non ſit labor in eo omnino: ⁊ iam enũciauim⁹ illud in locis: ⁊ tie rabimus de illo cõditionẽ. Et opꝫ vt permu teť ad balneũ in lecto portato in quo ſunt ſtra ti ſtratus ingenioſe ita vt pueniat cum eo ad pa mã domũ: ⁊ permineť ad illud qõ ex duob⁹ pã nis factum est plenum lana vel cotto: ⁊ dicitur grece pedetolnee quod conuenies est balneo: ⁊ exuať veſtimẽtis ſuis in ea aut in media ſi non fuerit calida: ⁊ nõ mozeť in aliq̃ earũ: nisi qã titate pmutationis ⁊ anhelit⁹ paucis ⁊ iam ex tus veſtimẽtis: deinde ingrediať ad domũ ſecũ dam ⁊ tertiã: verũtamen nõ ſit vehemẽtis cali ditatis: ⁊ ſteť in ea quantitate qua tolerat tinã. Hoc est illud qõ dictuꝫ est: ⁊ quod magis est di lectum mihi est vt ſit tina eius in domo media tẽperata. Cũ ergo separať a tina frigida coope riatur manduli aut farca habẽte duas tunicas ⁊ permutetur ad ſtratum ſuum ⁊ lectũ ſuũ cũ ſua ſabana ⁊ exiccetur ſudoꝛ eius cum mãdili ⁊ in ungatur ⁊ cibetur.

¶ De cibatione habentium ethicã. Cap. viij.

Oꝛtet vt ſeparet in eis cibus: ⁊ nõ cibenť in saturitate coꝛ vice vna. Zm plus minus quo cibanť est aq̃ oꝛdei ⁊ oꝛdeũ ⁊ panis tritici ablati infusus in aq̃ frigida. Et gña lactis cum ab eis non phibet aliqd coꝛ que diximus est lac vaccinuꝫ de quo extractum est butyrũ qñ est plurimi nu

Digitized by Google

arimenti ꝛ almes ꝛ cucurbita. ¶ Et de fructibus melones paleſtini. ꝛ ſunt alralzi cognominati apud nos iudi. ¶ Et qñ ſentit rectificatio nē: tunc nō eſt malū cibare ipſum caſeo humido nō ſalito. ꝛ ſi ꝓtus debilitaꝝ nō eſt malus vt cibetur ure iſſidebegi cū cozādro humido decocto cuz eiſ que ſunt ſicut alduragi ꝛ alteingi. ꝛ foꝛtaſſe opz vt deꝯ eis in potu aliqd vini ſubtilis permixti cū aqua multa. ꝛ foꝛtaſſe eſt neceſſariū vt cibes cū moſos ex carne alduragi ꝛ alteingi ꝛ alcubugi ꝛ pullī ꝛ hoſune acetoſo aut cōgelato acetoſo ex carne hedi aut carne vaccina: qñ eſt illuc foꝛtitudo digōnis. ꝛ acetū almoſos: ꝛ cōgelari eſt inuanuū eis ꝛ ꝓfoꝛtiuū i hac diſpōne ꝛ foꝛtaſſe nō eſt ercuſatio ab aq̄ carnis pmixta cū ſyrupo de fructib⁹ frigidis acetoſis aut vitello ou ſozdilis. ¶ Et qñ ꝓlongaꝝ cum ea debilitas ad ſincopim eſt neceſſe vt cibenꝫ aq̄ carnis accepta ex laterib⁹ hedi cum ſale pauco que coleꝯ ꝛ fundaꝝ ſuper eā quātum totū eius eſt de aqua maloꝝ. ꝛ quātū eſt decima ei⁹ de vino odoꝛifero ꝛ poteꝯ tepida. ¶ Aq̄ ꝯo frā q̄ nō eſt valde vehemēs frigoꝛis nō eſt malus ſi in potu detur eis ſi nō fuerit debilis aut aliquid ꝓhibēs. ꝛ illud ꝓhibens: aut erit apa ſub hypocondriis aut erunt in cozpe toto chimi putridi ꝛ chimi crudi q oēs digōne indigent ꝛ non apparet ſignū digeſtiōis q ſi appareat timoꝛ erit minoꝛ. ꝛ ſimiliter ſi fuerit ethica pmutata ex ſirſen aut burſen: nam cū hac melius eſt vt interdicaꝝ potus aque frigide q̄ cū aliis. Ethica enim cū ſupuenit egritudinib⁹ deſtructibus ꝓtutem mollificanꝫ eā arefactiōibus oſſa ꝛ carnes ſu peruenit debilitati. Cū ergo cōtingiꝫ ei ſuper debilitaꝝ poſt ſumptionē aque frigide nō moratur qn cadat in genus alteri⁹ ethice que cōicat huic generi in ſiccitate ꝛ diuerſificaꝫ ei in caloꝛe ꝛ frigoꝛe ꝛ noiaꝫ ethica ſenectus ꝛ ethica ſenij. ¶ Et illa qdē eſt egritudo ſeua in qua innatus caloꝛ iam deſtruct⁹ eſt. ꝛ ſimiliter aqua vltimi frigoris ꝛ plurimū nocet eis in omni diſpoſitione ꝛ corꝛūpit innatum caloꝛem mēbꝛoꝝ eoꝝ radicalium. ꝛ foꝛtaſſe feſtinat cum eis aut permutas eos ad modum alium ethice.

¶ De ſuccurrēdo diſpoſitionibus ſequentib⁹ ethicam. Caꝑ.viij.

d E illis eſt ſincopis. ꝛ tā dirimus regimen in hoc multociēs. ¶ Et de illis eſt fluxus vētris. ꝛ opz vt cureꝯ ꝛ ſuccurraꝫ ei. nā in hoc eſt timoꝛ magn⁹ ꝛ de curis ei⁹ in ꝑmis eſt vt ſit aq̄ ordei coꝛaq̄ lauich ꝛ ponaꝝ in aqua ordei coꝛ multū tozrefactum ꝛ gūmi aut lētes eluxate uerate: aut lac decoctū cū lapidib⁹ aut cū igne ſolo donec conſumaꝫ ei⁹ aq̄ſitas ꝛ ꝓprie cū multo. ꝛ poteꝯ hoc trociſcos. ʒ. boli armeni. ʒ. v. caſtanee tozrefacte roſ. oium aā. ʒ. iiij. ſpodij hzarabe amboꝝ oium aā. ʒ. iij. ſemunis acetoſi excoꝛticati grano rum berberoꝝ. ꝛ deꝯ in potu aqua piroꝝ in mane ꝛ apud ſomnū. ꝛ detur in potu pſiliū tozrefactū. ꝛ ſilꝛ ſuffuf de ſpodio in quo eſt bdelium de meeba eſt inuanuū valde. ꝛ ſi peruenit ad excoꝛiationem curetur excoꝛiatio cū clyſterib⁹ que ſcis: quoniam illud eſt conueniens.

¶ De ethica ſenectutis. Caꝑ.ix.

e Arrit ꝓfuendo vt dicant ethicam ſenectutis poſt febꝛē ethicā: ꝛ nos etiā incedamus via cōſueta. intētio itaq̄ ethice ſenectutis eſt dūuz ſiccuratiſ ſup cōpoſitē abſcīz febꝛe. Et qñcīz fit cum eq̄lurare in caloꝛe ꝛ frigoꝛe ꝛ illud eſt ꝑm min⁹. ¶ Et qñcīz fit cum frigoꝛe ꝛ noiaꝫ hec diſpō ſenect⁹ ꝛ ethica ſenijs qñ coꝛpoꝛ accit in hoꝛa ſenij illud qō accit in illa hoꝛa de aldubul ꝛ ſiccitate. ¶ Et ſenes qō ſunt velociozis caſus in ea cīz iuuenes: ꝛ iuuenes velociozis caſus in ea cīz pueri: ly accidat iuuenib⁹ ꝛ pueris. Et cā faciens cadē in eā aut eſt frig⁹ dñans cū debilitate coꝛpis: q̄re ꝓhibet virtutē nutritiuā ab opatione ſua integra ſicut accidit iterū in fine vite. ¶ Et de hoc capſo eſt potus aque frigide nō in hoꝛa ſua aut ſup debilitatē coꝛpis cū febꝛe aut diſpōne aut ſucceſſiōe exercitij reſoluēcus ꝓtutē: ꝛ aperiētis poꝛos: ꝛ qō vocat ad attrahendū aquā fridam ad viſcera ſubito. ¶ Aut vapoꝛes mali frigidi q eleuanꝫ ad coꝛ ꝛ infrigidāt cōponem eius. ¶ Aut caliditas q̄ reſoluit ꝛ liquefacit humiditates: q̄re caliditas innata debilitat: ꝛ ſuccedūt frigus ꝛ ſiccitas. ꝛ qñcīz ſequuntur eūones. ꝛ quādoqz attrahit hanc egritudinē ſuperfluitas in infridando patientes febꝛes cū eis que bibunt ꝛ emplaſtranꝫ. Et hec quidē egritudo quādo cōfirmaꝫ nō curat: ꝛ ſi eſſet ei ingenium eſſet motu ingenium.

¶ De ſignis. Caꝑ.x.

i Iſtis videnꝫ ſigna alduburē ꝛ exiccationis ꝛ nō videꝫ in eis icētio ꝛ inflāmatio: imo foꝛtaſſe iueniunꝫ friditat⁹. ¶ Et coꝛ pulſus nō eſt ſicut pulſus habētium febꝛes ethicā: imo eſt tardus paruus ꝛ rarus: niſi foꝛtis fiat debilitas: quoniā tūc incipit pulſus fieri frequens: ꝛ ꝓpoꝛtie in illis qb⁹ aduenit hoc ex potu aque frigide. ¶ Et quādoqz eſt vrina coꝛ alba ſubtilis aquoſa. ꝛ ſunt in diſpoſitionibus ſuis ſicut ſenes.

¶ De curatione ethice ſenectutis. Caꝑ.xi.

n On adhibeatur hec cura niſi cū nōdum confirmata eſt ꝛ ſperatur q nō confirmetur: ꝛ cum cōfirmata eſt ſperaꝫ vt poſtponatur pdicto parumper.

¶ Et canon qdē in curatione eoꝝ eſt calefactio ꝛ humectatio. ꝛ ex humectatione ſunt balnea ꝑm q̄ ſcuiſti que nō adminiſtrenꝫ niſi poſt digōnem: nam ſi ipſa adminiſtrenꝫ ſucceſſione comeſtionis faciunt cadere virtutem. ¶ Et clyſteria facta eſt capitibus ꝛ pedibus ꝛ cicere cōtrito ꝛ ficubus cum melle ꝛ camomilla de quo

adminiſtretur ¶ritas medie libre cū . vn.ij. olei ſiſanini ⁊ aliquantulo oleo de ben. ¶ Et adminiſtretur fricatio ſup cibationē. ¶ Elac coctuz cum lapidibus eſt vehementis iuuamēti eis. ⁊ miel eſt vltimum in iuuamento eozum ſicut eſt vltimum in nocumento habentiuz febrem ethicam. Et omnis cibus humectans facilis penetrationis velocis deſcenſioniſ in quo non eſt vi ſcoſita ſicut aqua carnis ⁊ vuelli ouoz ſorbilluz ⁊ vinum ſubtile odoriferum parue quantitatis eſt vehementer ꝓueniens eis. ¶ Et oportet vt obſeruetur humectatio predicta in.ca. ethice ⁊ miſceatur cū ea qđ calefaciat ex odoribus ⁊ emplaſtris ⁊ vnctionibus fricādo ⁊ cibis aliis.

¶ Tractatus .iiij. de febribus peſtilentialibus ⁊ que ſunt homogenea ⁊ variolis ⁊ morbillo.

¶ De febre peſtilentiali. Cap.i.

q Elando qz accidit aeri qđ docuimuſ rein.ij.vlij: ſicut accit aque de alteratiõe in qualitate ſua ad calorē ⁊ frigus. ⁊ de alteratõe in nā ſua ad ꝓfunditatē ⁊ putredinem ſicut ꝓfundat aqua ⁊ fetet ⁊ putrefit: ⁊ ſicut aqua non putrefit vllo modo pp ſuā ſimplicitatē: imo pp illud qđ admiſceť ei de vaporib⁹ malis qui pmiſcenť ei ⁊ accit toti qualitas mala. Sic aer non putrefit vllo modo pp ſuam ſimplicitatē: imo pp illud qđ admiſceť ei de vaporibus malis: qui pmiſcenť ei: ⁊ accidit toti qualitas mala. ¶ Et qñqz eſt illud cā ventoū deferentiū ad locū bonū fumos malos ex locis fetidis in qbus ſunt valles ꝓfunde ⁊ corpora exiccata in prelio aut occiſa non ſepulta neqz tumulata. ¶ Et forteaſſe eſt cā ꝓpinqua loco in quo venit. ¶ Et qñqz accit putredines in interioribus terre pp cās quaruū euentus ignoratur ⁊ nocere facium aquā ⁊ aerē. ¶ Et febres qđ accites cā aeris ficci. fiunt iterū cā vt euenant febres colerice. ¶ Peſtilentiales ꝺo fiũt aere turbido ⁊ humido: ⁊ febres in aere humido ſunt pluris euentus. ſed ſunt minoruſ acutiatis ⁊ longioris ſpacij. In eſtate vero ſicca pauce pluuie ſunt minoris euentus ⁊ maioris acutiatis ⁊ velocioris ſepõmo. ⁊ melioza ꝓpa ſunt que ſeruant nām ſuam. ¶ Et principiū oium hoz ſunt forme ex formis celi facientes eſſe neceſſariū illud cuius aduēt⁹ ignoraf: ꝫ ſint quidam qui dixerunt in eo aliqđ non ꝓportionatum ad cām eius: imo ozvt ſcias qz cā ꝓxima lōginqua ad illud ſunt figure celeſtes ⁊ ꝓpinque diſpoſitiones terreſtes. Et quandoqz faciunt neceſſario virtutes agentes celeſtes: ⁊ virtutes patientes terreſtres humectatione vehementem aeri: ⁊ expellunť vapozes ⁊ fumi ad ipm ⁊ ſparguńť in ipſo ⁊ putrefaciunt eum cum caliditate debili. Et quando fit aer ſm̄ hunc modū venit ad cor: quare corrūpit cōplōné ſpūs qui eſt in ipſo ⁊ putrefit qđ circūdat ipſum de humiditate: ⁊ accidit caliditas egreſſa a natura ⁊ ſpargitur in corpore: tunc per cām ſuam erit febris peſtilentialis. ⁊ cōcat mulatudinē humoꝝ qui iterum ſūt in ſcapſis ꝓpriatē ꝓpōnis. Agēs. n. ſolum cum peruenit ⁊ patiens non eſt ꝓpō nō accit actio ⁊ paſſio. ¶ Et ꝓpō corpoz ad illud in quo ſumus de paſſiõe eſt vt ſint plena humoribus malis: nam munda non forſitan patiunť ex illo: ⁊ corpora debilia iterum patientia ſunt ex ea ſicut illa que multiplicant coitū ⁊ corpora dilatatoz pozoz humida multe balneatōis.

¶ De ſignis febris peſtilentialis. Cap.ij.

Et febris eſt quieta cuius ꝓprietas ꝓ interius ſm̄ plūs pdens. ex qua pcipitur caliditas ⁊ inflāmatio ſoris.

¶ Et eſt cum ea magnitudo anhelitus ⁊ eius exaltatio ⁊ ſtringit multū ⁊ curatur multū ⁊ frequentat: ⁊ vehementia ſitis: ⁊ ficcitas lingue: ⁊ qñqz fit cum nauſea aut caſu appetitus ⁊ ſi non reſiſtit ei cum confeſtione violenter interficiet eum: ⁊ dolor oris ſtōi: ⁊ magnitudo ſplenis: ⁊ anguſtia vehemēs: ⁊ inquietudo ⁊ forteaſſe erit tuſſis ſicca: ⁊ caſus virtutis: ⁊ puniturin ea ad ſincopim: ⁊ cōmixtionē rōmis: ⁊ tendit qđ eſt ſub hypocondriis: ⁊ fiunt cum ea vigilie: ⁊ mollificatio corporis: ⁊ tepor. ¶ Et qñqz accit eis diſpō ſicut hydropiſis ⁊ fluxus ventris colere ⁊ aliqz: ⁊ eſt egō eius lenis feda non naturaliſ. Et qñqz eſt melica. ⁊ plūs eius eſt ſpumoſum fetidū: ⁊ eſt in illa aliquid de genere eius quod liquefit. ¶ Et eſt vrina aquoſa colerica melica: ⁊ multotiens euomunt meliam: coleram vero poſt illam: ⁊ ſudāt ſudōr fetidū. ¶ Et hec quidem febris incipit cum accidentibus predictis cum fortitudine ſua: ⁊ venit res eius ad ſincopim: ⁊ frigus extremitatū ⁊ ſpaſmū: ⁊ alcuzez. ¶ Et quandoqz eſt de his febribus peſtilentialibus in qua non percipit egerimec tangens ꝓpinquus multitudinem caloris: ⁊ non alteraf pulſus ⁊ aqua magna alteratione: ⁊ cumhoc ipſa eſt interficiens velociter ⁊ hęſitant medici in eē ei⁹. Et plūs q̄z ahelit⁹ fetet ex iſtis: ⁊ ex paruis morbiſ: nā putredo eſt ꝑfirmata i corde.

¶ De ſignis peſtilentie aeris. Cap.iij.

E illis que ſignificant peſtilentiam ⁊ de rebus que currunt curſu cauſarū eſt vt multiplicentur rhoboni ⁊ aſphodilus in principijs autūni ⁊ in ebuli nam indicat peſtilentiam indicatione cauſe. Et quando multiplicatur auſter ⁊ ſubiolanus in leuiſ diebus aliquot. ¶ Et quotiens videris turbiditatem aeris: ⁊ nebuloſitatem eius: ⁊ exiſtimaueris pluuiam ⁊ inueneris aerem vacuum ſiccum ⁊ nō pluit: tunc ſcias qđ cōplexio

hyemis erit corrupta. ¶ Pestilentia aũt est iam maligna mala sigꝫ paucitas pluuie in vere cum frigore: deinde multiplicat auster ⁊ cõturbatur aer aliquot diebus: deinde clarificat post hebdam vna non supra: ⁊ accit frigus in nocte. in die calor est vehemens ⁊ pfocatio ⁊ perturbatio ⁊ calitas: tunc iam venit pestilentia ⁊ expectant febres pestilentie ⁊ variole ⁊ his similia. ¶ Et sil' qñ estas non est vehemens caloris: ⁊ est vehementis perturbatis hiis matutina altera: ⁊ iam pterierũt in autũno asuhub ⁊ ignes vehizis ⁊ alia: est signũ pestilentie valor. ¶ Et sil' cum videris aerem alterari in die vno multis vicibus: ⁊ clarificatur aer die altquo ⁊ oritur sol clarus: ⁊ conturbatur die alio et oritur in velaminibus nebule que est vt pulueris: tunc iudica ꝙ pestilẽtia accidet. ¶ Signa aũt que sũt fm iemitã societatis cãe sunt. .x.g. vt videas ranas iam multiplicari: ⁊ videas reptilia gñata ex putredine iam multiplicari. ⁊ de eis que signt illud est vt videas mures ⁊ asalia que habitant sub terra fugere ad supficiem terre ⁊ erire manifeste: ⁊ videas asalia male nãe sicut alalalili: ⁊ eis similia fugere ex nidis suis: ⁊ ire ab eis: ⁊ forsitasse diminuunt oua sua.

¶ De curatõib' febrũ pestilẽtialiũ. Cap. iiij.

S Summa curatõis earũ est exiccatio: ⁊ illud cum flõmia ⁊ solõne ventris. ⁊ oz vt incipiat in ea ad euacuandũ.

¶ Si aũt mã vincens fuerit sanguinea fiat flõmia: ⁊ sint fuerint hũores alij eũent. ¶ Et oz vt infrigides domos eoz: ⁊ rectifices aeres ipsarũ. domoz aũt infratio fit vt valentur fructibus odoriferis fris ⁊ extremitatibus arboz fraz ⁊ linumẽtis ⁊ rozatõibus vel debulitõibus sumptis ex fructibus fris odoriferis: ⁊ ex cãphora ⁊ aqua ro. ⁊ sandal. ⁊ rozeꝫ domus eorum omni die aliquotiens: ⁊ ppie cum aqua ro. ⁊ de salicibus ⁊ nenufare. ⁊ si fuerint in domo manatiões ⁊ rozationes aque erit melius. Aeris vero rectificatiõe dicam. ¶ Et administrent eis trocisci de cãphora ⁊ robub fra ⁊ aqua lactus aceto fi ⁊ lac acetosum ablato butyro ⁊ aqua ro. in qua dissolutũ est serũ acetosum bonũ: ⁊ acetũ cum aqua iteruz. ¶ Et aqua frã plurima subito est inuanua valde: panca aũt cõsequenter erhidua fozasse excitat caliditatem. ¶ Qñ si res plongeꝫ ad hoc vt tendant hypocondria ⁊ infrigident extrema ⁊ plongent vigilie ⁊ pmixtio mentis ⁊ vides pectus ⁊ qñ est suptpm elenari ⁊ descẽdere: tunc necesse est administrare regimen trahens caliditatẽ exterius.

¶ Et qñ cadit appetitus restaurent ad comestionẽ: nam plurimi eoz qui virtuter agunt sup illud ⁊ comedunt violenter absoluunt ⁊ vinũt. ⁊ necesse est restaurare eos sup cibũ. ¶ Et oz vt sint cibi eoz ex acetosis ⁊ desiccantis: ⁊ sint pauce quãtitatis. Libi nãqꝫ eoz sunt iterũ mali quare nocet eorum multitudo inquantũ sunt mali.

¶ Rectificatõis aũt pestilentie pars est fm sanos qui sunt in ea ⁊ pars eius est fm sanos ⁊ egros. In illa vero que est fm sanos intentio est vt exiccet aer ⁊ fiat boni odoris ⁊ phibeat eius putredo cum quacũqꝫ resit: ⁊ rectificet cũ xylo aloe crudo ⁊ ambra ⁊ ture ⁊ muscho ⁊ cõsto dulci ⁊ storace ⁊ sandaraca ⁊ assa ⁊ garioffilis ⁊ mastice ⁊ glutino alborim ⁊ laudano ⁊ mel le ⁊ croco ⁊ bunchum ⁊ cupresso ⁊ iunipero ⁊ aluine ⁊ lauro ⁊ ciperis ⁊ squinanto ⁊ sauina ⁊ acoro ⁊ galia ⁊ amigdalis amaris ⁊ assaro. ⁊ qñqꝫ fiunt ex istis cõposita ⁊ aspergat domus aceto ⁊ assa. ¶ Scõm sanos vero ⁊ uerũ febricitantes ⁊ egros est suffumigatio cum sandalis ⁊ cãphora ⁊ cotricibus, granatoz ⁊ myrto ⁊ malis ⁊ cydonijs ⁊ hebeno ⁊ alfegi vel alhelzengi ⁊ tamarisco ⁊ ribes. ⁊ oportet vt multiplicetur suffumigatio.

¶ De preseruatione pestilentie. Cap. v.

O Portet vt exhaust a corpore humiditate supfluę. ⁊ inclineꝫ regimen eius ad exiccatiõẽ ex omni mõ. ⁊ ex minoratione cibi nisi exercitio: oz. n. vt non administrent neqꝫ balneuz neqꝫ vina neqꝫ tolereꝫ sitis. ⁊ rectificet aer cũ eis que diximus. ⁊ declinet cibus ad acetosa ⁊ minoꝛet er eo. ⁊ sit caro que administrat decocta in acetosis: ⁊ sumatur de alphehel ⁊ alcharis ⁊ almosos factis cum aceto ⁊ absqꝫ aceto cũ sumach ⁊ aqua agreste ⁊ aqua limonis: ⁊ aqua granatoz. ⁊ cõdita in aceto iuuatiua sunt ⁊ propie capparis aceto ꝑdita. ⁊ algelenabin ex illis est que cõferunt ⁊ phibent ab eis putredinẽ. ⁊ de illis ꝙbus ex ea fit euasio est administratio tyriace ⁊ mytridati ante eam cum reliquo regie bono. ⁊ de medicamine facto ex aloe ⁊ croco ⁊ myrrha sumat oi die circiter .3.i. quoniam est iuuatiuum.

¶ De variolis. Cap. vi.

Q Uando oꝛ accit in sanguine ebullitio fm semitã putredinis cuiusda de genere ebullitionuz que accit succis. ⁊ talia qdẽ accũia fiunt per eam ut a pres eoz abunicẽ discernant. ¶ Et de hoc est cuius cã est res quasi nãlis faciens ebullitionẽ sanguis quare purrefit ab eo illud qõ admiscet ei de reliquijs nutrimẽti sui menstrualis qõ est in ꝑgnatõe: aut gñat in ea post illud ex cibis feculentus ⁊ malis de illis que rarificant subam eius et faciunt eam ebullire donec fiat ei suba recta fortior prima: et magis apparens: sicut illud qõ natura efficit in succo vue: ita ꝙ rectificat ipm faciendo vinũ filis subę et iam putrit spuma aerea et fex terrena. ¶ Et de hoc est cuius cã est res adueniẽs extrinsecus ebullire faciens occulta que pmiscet humores cuz sanguine cõmixtione exiite in dispõne ebullitionis et stationis sub sole sicut accit apud alteranonem

temporis ⁊ ꝓprie veris ab eo qđ pertinet ei de qualitatibus ⁊ ordine . ¶ Et variole qdem ⁊ morbillus sunt de sūma egritudinū aduenientium ⁊ multiplicanť in successione austrinoꝝ qñ multiplicať eoꝝ pflatio. ¶ Et corpus qdez variolis ꝓparatū est illud qđ est calm̄ ⁊ humidum ⁊ turbare humiditatis ꝓprie qdē parus exit de sanguine per stōmiam. ¶ Et de cibis sunt cibi qui faciunt cadere in variolas velociter: ⁊ ꝓprie qñ non sunt ꝓsueti: ⁊ adminiſtranť sup eos medicine: ⁊ cibi calefacientes sicut lac: ⁊ ꝓprie camelarū ⁊ equarū cum multū. replet ex eis ille qui non assuetus est eis: deinde bibu vinū phm̄ aut medicinas calidas. ¶ Et variole qdē sūt quasi modus qdā crisis. ¶ Et phm̄ qdē accidit variole infantibus: deinde iuuenibus ⁊ minorať earū euentus in senibus nisi pp cās fortes ⁊ in regionibus vehementis caliditatis ⁊ humiditatis ⁊ earuꝝ euentus in corporibus humidis est plus q̄ sit ipsarū euentus in corporibus siccis: ⁊ earū euentus in vere plus est q̄ ipsarū euentus in hyeme. ⁊ post ver in fine autūni ⁊ ꝓprie cum ꝓcedit estas calida ⁊ sicca: ⁊ fuerit illic autūnus calidus ⁊ siccus. ¶ Et variole non accidit in cute solū ⁊ in eo qđ sequit̄ illud qđ apparet: imo accidit in oibus mēbris filiū priū apparentibus ⁊ occultis ita ꝙ velamentibus ⁊ uernis. ¶ Et qñ apparent variole faciūt incurrere pruritum. deinde apparent res sicut capita acuū filia multo: deinde egrediunť ⁊ iplent sanie. deinde eūanť ⁊ fiunt crustę diuersoꝝ colorū: deinde cadunt. ¶ Et forte ꝓmutanť variole ad flegmonē ⁊ esthere ⁊ ad dubellari que aggregat sanuem. ¶ Et phm̄ qdē cum apparent hēnt colores flegmonis. verūm qñ egrediunť fm colores diuersos cinerue ⁊ violacee ⁊ nigre. variole.n. sunt spēs ⁊ colores. nam de eis sunt albe ⁊ de eis sunt curine: ⁊ de eis sunt rubee: ⁊ de eis sunt uirides: ⁊ de eis sunt violacee . ⁊ de eis sunt ad nigredinem declines. ¶ Et virides qdem ⁊ violacee sunt male ⁊ quanto plus additur declinatio ad nigredinē tanto est deterius: ⁊ quanto plus sunt declinatores ad illud tanto plus sunt declinatores ad malum. ¶ Et albe qdem sunt meliores: ⁊ ꝓprie qñ sunt pauci numeri magne quātitatis facilis exitus pauce angustie debilis febris: ⁊ vides febrē minui cum earū apparitione ⁊ ipsarū egressione: ⁊ est principium exitus earum in tertio ⁊ qđ ei approximat. Et post illas sūt albe magne pluris numeri ꝓpinque absq; ꝓnunatione: nam ille que cōtinuantur adinuicem: ita vt cōtinuantur in frusto magno carnis hītes latera aut rotūdā formam sunt male. Et silr uterum duplices magne in ventre vnus quarū est variola alia. Albe vero parue dure ꝓpinque difficilis exitus ls faciant existimari in principio rei salutē: tū timeť in eis q̄ difficilis fiat earū maturatio ⁊ fiat eius mala dispō egri ⁊ ꝓueniat per eas ad perditionem: qñ cā in eis est grossitudo māei. ¶ Et de spēbus malarū rūmoꝝ quę plerūq; interficiunt sunt ille quarū diuersificať egressio: nam qñq; apparent ⁊ qñq; occultanť ⁊ ꝓprie qñ apparent violacee: ⁊ silr tenaces quarum opō non cessat a debilitate virtutis ⁊ verificatōe mēbri ⁊ nigrefactōe eius pdunt. ¶ Et si viriditas ⁊ nigredo q̄bus succedit resudatio non faciunt cadere virtutē imo addit̄ cum eis virtus non sunt mortifere: sed forte cadere faciunt in viscera ⁊ que currunt cursu eoꝝ. ¶ Et vt sit fe. deinde variole salubris est q̄ sūt variole ꝑcedentes: deinde cōsequantur eas ⁊ accidat super eas febris. ¶ Et illud qdē qđ plm̄ ꝓsiderare oz in esse patientis variolas est eius anhelitus ⁊ ipsius vorz nam ipsa duo cum remanent bona est res salua ⁊ cum videris anhelitū patientis variolas consequentē: ⁊ silr patientis morbillū tūc existima casum virtutis aut apa diaphragmatis: deinde cum vides sum vehementē fieri ⁊ angustia assiduatur ⁊ ea que apparent infrāť ⁊ variola ⁊ morbillus virides sunt tunc iam ꝓcipitur egermoꝝ ⁊ festinat illud ū variole fuerint de genere earū quarū egressio ⁊ apparitio tardanť. ¶ Et plurimi eoꝝ qui moriunť per variolas moriuntur ꝓfocati ex sinanthe. Et qñq; moriunť per ea sunt virtutis cum rasura intestinoꝝ ⁊ fluxu vētris. ¶ Et cum videris violaceas de variolis ⁊ morbillo ꝓfundari: tūc scias q̄ supueniet egro syncopis. ¶ Et qñ festinat ad mingendum sanguinem ⁊ succedit ei vrina nigra: tunc est mortiferū: ꝓcipue qñ est illic casus virtutis. Et fluxus ventris viridis sanguineus aut lotutus non cū casu virtutis: ⁊ albumera est aliqd de variolis ⁊ morbillis. ¶ Et multotiens qdē variolatur hō duabus vicibus: qñ aggregat mā ad expellendū bis. Et coloris plūbini sunt variole quarum botho: in facie ⁊ pectore ⁊ vētre sūt pluſq; in cruribus ⁊ pedibus ⁊ sūt male ⁊ signant mās grossam que non expelliť ad extremitates.

¶ De signis apparitōis variolarū. Cap. vij.

Q Uando q; antecedūt apparitionē variolarū dolor: dorsi. Et pruritus nasi. Et rumor in somno . Et punctio vehemens in mēbris coꝝporis: ⁊ grauitas cōis: ⁊ rubedo in colore faciei ⁊ oculi. Et lachryme. Et inflāmatio. Et multitudo alicuꝝ. Et saltus cum ꝓstrictōe anhelitus. Et raucedo vocis. Et grossitudo spuri: ⁊ grauitas capitis: ⁊ dolor capitis: ⁊ cafacam: ⁊ eriticatio oris ⁊ angustia: ⁊ dolor in gutture ⁊ pectore: ⁊ tremor pedis apud resupinationē ⁊ declinationē ad ipsaꝝ. Et cum hoc toto febris conclusa.

¶ De morbillo. Cap. viij.

E Tas q̄ morbillus ois est variola colerica: ⁊ non est dfia inter ea ambo in plurimo reliquarum dispositionū

aliſi q; morbillus eſt colericus: ⁊ qui ipſe eſt minoris quantitatis ⁊ quaſi ipſe non pranſit cure: ⁊ non eſt ei altitudo de qua cureſ: ꝓpter in principio ſui. Variole vero in principio ſue apparitionis eſt eminentia ⁊ altitudo: ⁊ morbillus eſt minor variolis: ⁊ minus accit oculo q̄ variole. ¶ Et ſigna apparitōis eius prima ſunt ſignis apparitionis variolarū: verum lachryme in eo ſunt plures ⁊ anguſtia ⁊ inflano vehementior ⁊ dolor dorſi minor: q̄m cā eius in variolis eſt replō ſanguinea ⁊ extendens venas poſitam ſuper dorſum: nam ḡſtatio variolarū eſt ꝓp multitudinem ſanguinis corrupti: ⁊ morbilli ꝓpter vehementiam malitie ſanguinis corrupti pauci. ¶ Et morbillus ſm plurimum egreditur ſubito ⁊ variole aliquid poſt aliquid.

¶ De ſignis ſalutis eius. Cap.ix.

Sunt ſicut ſigna ſalutis variolarū: nas ille qui eſt velocis ꝓceſſionis ⁊ apparitionis ⁊ maturationis eſt ſalus ⁊ durus ⁊ viridis violaceus eſt malus. ⁊ qui eſt tarde maturationis frequentis ſincopis ⁊ anguſtie eſt pernitioſus. ⁊ qui occultatur uerum ſubito eſt malus faciens ſincopim.

¶ De cura. Cap.x.

Oportet in variolis vt incipiat ⁊ exhat ſanguis ſufficienter cum conditiones fuerunt: ⁊ ſiſr ſi morbillus fuerit in replone ſanguinis ⁊ ſpaciū illi⁹ eſt vſq; ad.4. Sed q̄ ꝓcedunt variole non oꝝ tunc vt adminiſtret flomia niſi inueniat vehementia replōis ⁊ dñū mā. tunc.n. flometur quātate que exiccet. ¶ Et quamentum q̄dem q̄ in hac adminiſtrat egritudine eſt flomia. ⁊ ſi flomet vena naſi ꝓfert tumamentū fluxus ſanguinis nariū ⁊ mentē pres ſuperiores a malitia variolarū ⁊ eſt facilis ſuper infantes. ⁊ q̄ nocia eſt flomia ⁊ non flomat uerū cōplete timet ſuper ipm corruptio extremitatis. Et ſiſr timetur q̄ſq; ſiſe illi ſup illum cuius aſſiduat exinctio ⁊ veſter ſoluit. ¶ Et oꝝ vt fiat in eis abatio in primis cum eis in q̄bus eſt ꝓfortatio cum repriſſione ⁊ extinctione abſq; ꝓſtrictōe nāe ⁊ inſpiſſatione ſanguis ſicut q̄ fit de iuubis cuxta tamarindis ⁊ caſſafi. ⁊ cum eo q̄ fit ex daculis imaturis ⁊ ex lenibus preparatis ⁊ iſſidebegi ⁊ lenificatio vehemens. ⁊ ſiſr oꝝ vt fint cum iſtis tamarindi ⁊ que eis ꝓueniūt. ⁊ cibus factus ex cucurbita ⁊ melon alrakin: timo opꝝ vt ſit nāle nis in principio ⁊ ſit intentio in eis in q̄bus lenitur tamarindi.. Et ſi non obedit cum eis additur ſuper eos ſiracoſt cū facilitate ⁊ cautela ⁊ terentiabin aut iſuſio prunoꝝ. ¶ Et ꝓfert q̄ſq; ſi in potu detur in principio apparitionis veſtigiorum variolarū pondus.3.iij. de rob daculoꝝ ſilueſtriū cum vno de troctiſcis cāphoratis ⁊ ſyrupus de daculis imaturis eſt vehemēs inuamenta in hmōi hora. ¶ Cum ergo pranſierit egritudo diem ſm ⁊ incipiunt variole apparere tunc fortaſſe erit infratio cā erroris magni a eo q̄ remet ſupfluitate interius ⁊ declinationem eius ſuper membra principalia: ⁊ fortaſſe nō fit eis poſſe ꝓcedere ⁊ apparere. Et accit ingendo ⁊ anguſtia. Et fortaſſe accit nauſea. ¶ Immo opꝝ vt inuenī ſupfluitates in hmōi diſpone cum eis que faciunt ebullire ⁊ aperiunt opilōnes ſicut feniculū ⁊ apium cum ſuccaro ⁊ ſucus eoꝝ aut decoctio radicū ⁊ ſeminū: ⁊ fortaſſe odoratur aliquid de croco ⁊ aqua ficuus eſt bona valde. ficus.n. ſunt vehementis expulſionis ad exteriora: ⁊ illud eſt vna de cauſis enaſionis a nocumento earū. ¶ Et de illis que cōferunt valde in hmōi hora eſt vt ſumat lacce ablute.3. v. lenū excoriatarū.3.vij. dragaganti.3.ij. deinde coquant cum lib.ſ. aquevſq; quo remanet quarta lib. vnius ⁊ detur in potu. ¶ Et de illis que ſunt vehementis iuuamenti ad faciendum aperire variolas eſt vt ſumant ficuū citrinarum 3.vij. lenū excoriatarū.3.iij. lacce.3.iij. dragaganti ſe. feniculi.aā.3.ij. decoquantur cum lib.ſ. aque donec remaneat ex ea fere tertia ⁊ coletur ⁊ detur in potu de ea: expellit.n. calitate a pub⁹ cordis ⁊ phibet pulſum cordis. ⁊ oꝝ vt non aperiatur ei in hac hora oleum aliq̄ omnino. ¶ Et oꝝ vt regatur ⁊ elongeſ ab aere frō ⁊ ꝓpter in hyeme: ⁊ fiat cum illo illud q̄ fit cū ſudante: frigus.n. opilat poros ⁊ redire facit mā retro. ¶ Et mulitudo potus aque frigide cuxiue ⁊ introitus in domo venti mala ſunt valde. ¶ Et fortaſſe flomia eſt mala ꝓpter q̄ expellit conuertit illud q̄ ꝓcedit: quare caueatur poſt duos dies aut tres. ¶ Et q̄ accidit ex coopertura ⁊ calefactōe quaſi ſincopis: aut accidit ſincopis: tunc neciū eſt regimen aeris qui attrahit ⁊ reuerti ad odores cāphore ⁊ ſandalo: ⁊ ſi non fuerit excuſatio quin detegaſ corpus domuiue aut aeri frō paulatim fiat. ⁊ ſiſr q̄ adiutorius eſt cum calefactione: aut dimiſſione infrigidationis. ¶ Et quando incipiunt exire: ⁊ non inueniunt cum exitu earum alleuiatio: timo inuenitur caliditas inflāmata ⁊ lingua ad nigredinem declinis: tunc caueat calefactus. ¶ Et oꝝ vt tu alienes ab habentibus variolas ⁊ morbillum emplaſtrationem veneris. in hoc enim eſt timor ꝓſtrictōis anhelit⁹ ſubito: ⁊ q̄ accidat fluxus veneris malus ⁊ micus ſanguis. ¶ Et in fine eius opꝝ vt cōſeruet natura ⁊ cibetur lochlenitū ſicut ſunt lenibus elixatis duabus elixationibus cum renouatōe aque ⁊ loco lenū almazar cū tamarindis ⁊ lenibus fris acetoſis ⁊ aqua granatoꝝ ⁊ ſumach ⁊ acreſta ⁊ his ſilib⁹. ¶ Medicine aūt ingreſſantes ſanguiné ⁊ infrigidantes cum ⁊ phibentes eum ab ebullitione que in initio precipuné ſunt ſicut rob ribeſ ⁊ acreſta ⁊ aqua fructuum frigidorum ⁊ ſyrupus alcoi ꝓpue ⁊ ſyrupus altelea ⁊ ſyrupus de

Digitized by Google

sumar. ¶ Et syrupus quidem alcoli habet de/
scriptiones plures qs dixmus in antidotario:
t dicemus hic descriptionē forte mirabilem: t
est illa que fit cū aq̄ lactis acetosi iterati t vrus
eius est vehemēs valde. ¶ Descriptio hec est.
Sume rob alcoli partes .ij. si autē nō fuerit ibi
presens: accipe alcoli t fac seruare ipm: t accipe
serraturam eius aut mole ipsam t misce moli/
tum eius cū medicetate sui de sandalis in aceto
dulcilato aut in aqua acreste pure dieb⁹ aliquot:
deinde decoquantur in eo decoctione cū facilita/
te cum lōgitudine donec dissoluatur deinde ex
primat t sumat de succo: t quāto acetū aut aq̄
acreste est plus tāto est melius deinde sumat aq̄
a dog abstracto butyro mūdificata a sua caseita
te a dog aut cū colatione vltima que fit dimittē/
do residere: aut cum decoctiōe sicut est decoctio
aque casei donec separet aquositas: deinde su/
matur farina ordei. t fiat ex ea t aqua lactis ace
tosi foca: t fiat acetosum illud foca: deinde cole
turpostea sumatur illud foca: t sit in eo de sub/
tili aq̄ ordei. t fiat acetosum quāto plus iterat
tanto est melius. Sumant ergo de eo pres. v. t
sumat aqua piroz de sceni t aq̄ cydoniorz ace/
tosorz plurime aque t aq̄ granatorz acetosorz t
aque pomorz acetosorz plurime aque t aq̄ alza
rur t aq̄ limonis t aqua prunorum acetosorz t
aq̄ dactilorz in primis cū incipiūt apparere ex/
pressorum t aq̄ alcoli recētis t aque mororz de
sceni que nō maturātur integre t aque chrysso/
molorum imaturorū t acetosorum t succi acre
ste t succi ribes t succi prepuciorz vitis t suc
i rose persice t succi nenufaris. t succi vio.em
nium aā. tertiam partis vnius t succi acetosita
tis citri t succi acetositatis citranguli aā. duas
tertias partis vni⁹ succi coriandri t lactuce t fo
liorum papaueris humidi t endiuie t portu/
lace aā. quartam partis vnius: succi foliorum sa
licum foliorum malorum t foliorum pirorum
t foliorum alzarur t foliorum ros. t foliorz vr
ge pastoris aā. quartam partis vnius: succi ber
be birci t ro. ficaz t nenufaris ficci. t succi ber
beris ficci: t se. endiuie t semis lactuce t balau
starum t nenufaris aā. medietatez decime par
tis vnius. t succi mēte humide sextā partis vniꝰ
t succi berberorum humidorz medietatem
partis: aggregētur medicine t succi t cōponā
tur super ignem t ponant in eis de cēbus par
tes ḡtuor t de ordeo excorticato partes .ij. t
de sumach partes .iij. t de granis granatorz par
tes .iij. t decoquātur omnia ad ignez donec re
maneat medietas: deinde dimittat donec infri
gidetur: t confricetur fortiter t coletur: t suma
tur de camphora ad omne pondus .ccc.3. pon/
dus aur .i. t teratur camphora t puluerizet sup
radicem cucurbite: aut limue: t fundatur super
ea medicina cuz facilitate: deinde ligetur caput
eius cum re vehemētis fortitudinis: deinde po
natur super prunas donec sciatur q̄ fortitā fer
uet: t concutiatur t ponatur in vitreata t string
gatur caput eius vt non perdatur camphora t
luteetur t dosis eius sit vsq; ad .3.x. ¶ Et de ho
minibus est qui ponit in ea spice t zinzi. t semi
nis feniculi t anisi t cyperi t piperis ptes equa
les sm quantitatem que ei videtur. ¶ Et quā/
do egrediuntur variole cum complemento t per
transit septimus t appareat in eo maturatio: tūc
necesse est vt rumpantur cum acubus de auro. t
auferatur humiditas cū cotto. ¶ Saluio autē
necessaria est t cum volueris salire: tunc elon/
ga saltationē ab eis quas erupuit de magnis do
loribus ex propinquo: illud enim facit dolorez
imo saltillas que sunt preter eas. t diminue clau
dens cum eo viam orificiorum suorum donec
sugant salem suum t nō saltantur ante comple
mentū maturationis: illud enim forte facit
accidere dolorem vehemētem t apostema t sa
liuo quidez est res que est necessaria postq̄ ma
turantur t illud quidem fit cū aqua salis in qua
est virtus croci. t si aqua illa est aqua ros. tūc est
melius. ¶ Et aqua in qua decoquuntur tama
riscus t lentes t rose deinde saluatur est vltima t
propzie si ponuntur iterum in ea camphora et
sandali: hec enim salitio maturat t exiccat: t fa
cit cadere cum velocitate. t suffumigatio cum
tamarisco est iuuatiua valde. ¶ Et in hyeme
oportet vt applicetur eger incensioni ex tamari
sco. ¶ Et quando variole sunt vehementes hu
miditatis: tunc necessaria est suffumigatio cum
myrto t foliis eius. ¶ Et de regimīe bono apō
maturitatem variolarum parvarum t magnaz
voluntatem ericcatiōis earum est vt dormiat pa
tiens variolas super farinam risi t milij t ordei t
fabarum. t magis conueniens est vt ponaz ipaz
impletionem culcitre que fit rara in qua pene
tret virtus. ¶ Et folia cupressi sunt bona in hoc
t oleum malū est in hac hora: quoniā prohibet
exiccationem. ¶ Et quando incipiunt variole
ericcari: tūc oportet vt liniatur super eas ex me
dicinis predictis cum virtute croci. ¶ Et quā/
do accidunt ex variolis vlcera: confert vngue
tum album t propzie permixtum cuz aliquan/
tulo camphore t rasura radicum canne cuz aq̄
ros. aut rasura venarum arboris salicis: aut ar
boris alzarur. t quādoq; confert vnguentū de
ceruſa t lithargyrio. ¶ Et quando sunt in na
so cruste confert ceratum factum cum oleo ros.
puro cum virtute ceruse t dimic. t administra
tio alicuius olei post ericcationem t apud vlce
rationem est bona apud exiccationes quidem
cum eo quod facit cadere cum velocitate: t vlce
rationē ppterea q̄ ipsum est materia emplastri
t vnguenti. Unguentum quidem rubeū bonū
est ad vlcera variolarum.
¶ De obseruatiōe mēdorz t defensiōe eorū a
nocumēto variolaz t morbillorz. Cap. xi.

Digitized by Google

m Embra que opz custodiri a nocumẽto variolaꝝ sunt sicut guttur ꝛ oculus ꝛ partes superiores narũ ꝛ pulmo ꝛ intestina: hec enī mẽbra sunt illa que vlceraꝝ. ¶ Fortasse enī oculus destruꝫ ꝛ fortasse accidit in eo albugo. ¶ In gutture ꝙo fortasse accidit ꝓfocatio ꝛ fortasse accidũt vlcera q̃ ꝓhibent deglutitionẽ in meri: ꝛ fortasse peruenũt ad hoc vt fit illuc corrosio pernitiosa. ¶ In superioꝛib⁹ ꝙo partibus narũ fortasse accidũt vlcera que stringũt meatꝰ odoratus. ¶ In pulmone aũt accidit fortasse ex bothoꝛ variolarũ ꝛ morbilli ꝛ cõstrictio anhelitꝰ vehemẽs ꝛ fortasse facũt cadere in ptisim cũ vlceratur. ¶ In intestinis fortasse accidit excoriatio cui succurrere est difficile. ¶ Cõseruatio aũt oculi melioꝛ est vt fiat alcohol oculo cũ almuri ꝛ aqua coriãdri ꝛ aq̃ ro.in,qua tã posita sunt sumach ꝛ camphora ꝛ propzie in pulmo die: ꝛ cũ almuri solo: ꝛ similiter fiat alcohol cũ alcohol nutito ex aq̃ coriãdri ꝛ aq̃ sumach posita i ea cãphora: ꝛ succus pulpe granatoꝝ est bonus uerũ in pncipio. Cum ꝙo appareꝫ tunc facere alcohol cũ aqua roſ.ꝛ cãphora est magis cõueniens: ꝛ dictũ est ꝙ facere alcohol cũ napta alba est bonũ in hoc. ¶ Et oleũ de fisticis est de eis ꝙbus vtũtur mulieres in regione nr̃a post variolas ꝛ euẽtuz nocumẽtu in oculo ꝛ eradicat caliginẽ si fuerit ꝛ rectificat oculuz: ꝛ collyrium albũ est bonũ valde apud apparitionẽ bothoꝝ. ¶ Cõseruatio aũt oꝛis ꝛ gutturiꝫ est sicut succus granatoꝝ ꝛ succus granoꝝ eius in pncipio ꝛ succus morozum de scemi ꝛ gargarizatio cũ rob eoꝝ ꝛ ꝓpze quãdo cõqueritur de dolore in eis: tũc oportet vt lambatur de rob eoꝝ aliquid post aliqd. ¶ Sz superiores partes narũ cũ epithimatione ex mirthe ꝛ sandalis ꝛ rob acreste ꝛ aceto. Et odorare aceta solũ est vehemẽtis inuamẽti. ¶ In cõseruatione ꝙo pulmonis nõ est qd̃ sit sicut loꝙ ex lenitꝫ leue cũ semine papaueris. ¶ In testina aũt plurimũ quidem oportet vt cõseruẽtur post inceptionem cum stipticis ꝛ cũ incipit solo vẽtris: in fine egritudinis curet cum trocisciis de spodio ꝛ ribes ꝛ trociscis dẽscie acetose. ¶ De eradicatiõe vestigioꝝ variolaꝝ. Ca. xij.

i Hoc quidẽ loquemur vice alia cũ loquemur de decoctiõe. nũc ꝙo dicemus illud qd̃ est magis cõueniens ꝛ magis ꝓnẽs. ¶ Et de eis que eradicãt vestigia variolarũ. iteruz sunt radices arũdinũ ꝛ sarcocolla.ꝛ semẽ melonis ꝛ cortices ei⁹ exiccati ꝛ rizi ablutum: ꝛ aqua ordei.ꝛ albumẽ ouꝝ ꝛ creta rara vel lutũ ꝛ litharginũ ꝛ zuccarũ rabarzet ꝛ amilũ ꝛ amigdale dulces ꝛ amigdale amare: ꝛ de oleis oleũ de lilio ꝛ oleũ de fisticis ꝛ adeps afini cũ oleo roſ. ꝛ que sunt ei silia ꝛ aqua que fit in vngula cameli que assatur est pluma. ¶ Et de illis que sunt fortiora est spuma maris ꝛ lapis piperis ꝛ costꝰ ꝛ ammoniacũ ꝛ thus ꝛ sapo cũ baurach ꝛ ossa vetusta adusta: semen raphani farina raphani exiccati: aristologia: lupini. ¶ Et de cibis rectificatib⁹ colozẽ plumbeuz sunt granata dulcia ꝛ cicer ꝛ vinum bonum: vitelli ouoꝝ sorbilium. ius galline ꝛ alcubuge ꝛ aldurari ipinguati. ¶ Et opz vt assidueꝫ habẽs ea balneationẽ. ¶ Et de compositis est vt sumas ossium adustoꝝ ꝛ stercoris ouini antiqui ostraciꝝ nouoꝝ ꝛ amili ꝛ seminis melonis ꝛ rizi ablui ꝛ ciceris oium añ.partes.x.ꝛ granoꝝ ꝛ albẽ ꝛ lupinoꝝ ꝛ costi ꝛ aristolo.oiuz añ.partes.v. ꝛ radicis arũdinis sicce ꝛ partes.xx.fiat ex eis epithima cũ aqua melonis aut cuz aqua cucume.filuestris aut cũ aqua oꝛ. aut cum aqua fabarũ ꝛ liniatur cum eo mẽbrũ ꝛ abluaꝫ in mane cũ decoctione vio. ¶ Aliud: ostracozum nouoꝝ.ossiuz antiquoruz.radicis arundinis persice.amili. seminis melonis.rizi ablui: granoꝝ granatoꝝ.costi partes equales fiat ex eis gumera. ¶ Et iterum lupini ci cer nigrum liniatur cum eis.

¶ De febribus apostematum. Cap.xiij.

i Am sciuisti disponẽs febrium que quunt apata apparẽtia ꝛ ꝙ sunt ꝝ plim de genere febrium dicꝝ cũ apata ista ꝝ plim nõ peruenũt ad coꝛ nisi cũ calefactione sua absq; sua putredine. Et plim quidẽ horum est a causis ꝓmitiuis. Cũ aũt peruenit putredo eoꝝ ad coꝛ ꝓpter suam magnitudinem aut ꝓpter suã ꝓpinquitatẽ fit febris fortasse nõ de genere febris dicꝝ: ꝛ plurimũ qdem filium hoꝝ nõ fit nisi a causis antecedẽtib⁹ corporeis ꝛ replexionalib⁹ crudis: ꝛ q̃nq; fiunt ex vlceribus ad que attrahunt materie maligne ꝛ retinent in carnib⁹ mollibus. Febres aũt que sequunt intrinseca apata fortasse non fiunt ex applicatiõe calefactiõis ad coꝛ sine putredine. Et vehemẽtiores q̃ febres fiũt ab apatib⁹ intrinsecis q̃ sunt ex gñe herisipile in qbusdã viscerib⁹: ꝛ extẽdit dolor ꝛ fitis ꝛ inflãmatio ꝛ signa sigtiones ꝓmixtionis colere plime cũ sanguinee. ¶ Et hec apata intrinseca sunt sicut apata cerebꝛ ꝛ velaminũ eius ꝛ sumach auris ꝛ guturis q̃q;.ꝛ in velamine quod sequit pectus ꝛ epate ꝛ rene ꝛ vesica ꝛ mirach ꝛ intestinis ꝛ que sunt ei similia. ¶ Et diuersificantur febres coꝛ in vehemencia ꝛ debilitate ꝝ ꝓpinquitatẽ coꝛdis ꝛ longitudinem. ¶ Et eoꝝ uerũ febres que sunt in mẽbris carnosis est febris vehemẽtioꝛ. Et coꝛ febres que sunt in pãniculis ꝛ coꝛ similibus est debilioꝛ. ꝛ eoꝝ que sunt in vicinitate arteriarũ febris est vehementioꝛ ꝛ coꝝ que sunt in vicinitate venarum solum febris est debilioꝛ. ¶ Et nõ enaccuanꝫ iste febres a periodis ꝝ materias que effunduntꝫ ad apata eaꝝ. periodi nãq; earum sunt ꝝ gñationẽ earum ꝛ ꝝ motũ ipsarũ ꝛ ꝝ attractionẽ calitatis ꝛ

Digitized by Google

doloris ad ea. vnicuiq; n. humoꝝ est periodus qui sibi cōuenit. ¶ Et scias q; multotiēs sanatur apa in pleureti ⁊ alijs ⁊ remanet febris ⁊ significat tunc q; mūdificatio non accidit. ¶ Et iste quidem febres quādoq; prolongātur ⁊ perducunt ad ethicam ⁊ ppte quādo apostemata sunt in epate. Ille vo que sunt in velamīnibus cū cōfirmanf nō expectant vsq; ad ethicam.

¶ De signis earū ⁊ ipsaꝝ iudicijs. Cap. xiiij.

c Cum febrib⁹ ex apostematibus interiorib⁹ inuenunf tres spēs signoꝝ ⁊ accidentium. s. signa ⁊ accidētia significātia membrū infirmū: ⁊ signa ⁊ accīa significātia materiaz: ⁊ signa ⁊ accidentia significātia dispositionē infirmi. ¶ Prima aūt signoꝝ species est sicut pulsus serrinus ⁊ dolor pūgitiu⁹ apostematis in crib⁹ pectoris: ⁊ similiter tussis ficca in ꝓmis ⁊ hūida secūdo: ⁊ que sunt illis filia de signis pleuresis significātibus apa in partib⁹ pectoris ⁊ ad summū dolor ⁊ granitas in mēbro ⁊ est caliditas reliqs mēbris addita calefactiōe nō cōsueta. ⁊ sicut spasm⁹ qñ ipse multotiēs associatur apostematib⁹ calidis in mēbris neruosis. ¶ Species vo secūda est sicut significatio vehemētie fe. tertiane. ⁊ significat q; materia est colerica. ¶ Accidentia vo infirmi sunt dispōnes que indicāt eius salutem aut indicant ipsius morte. ¶ Et mēbra quidem occulta diuersificanf in faciendo febres ⁊ recipiēdo eas ⁊ perdurationē earū ⁊ ipsarū periodis ꝑm magnitudinem eoꝝ in seipsis ⁊ magnitudinē venarum eoꝝ ⁊ ꝑm mēbra sua. Illa in mēbris intrinsecis sunt que sunt ꝓpinq; cordi ⁊ vehemētis cōtratis sicut velamē ⁊ pulmo. ⁊ de eis sunt que sunt lōginq; a corde ⁊ debilis cōmunitatis sicut renes: ipsi. n. nō semper faciūt ꝓpter apostemata sua febres fortes neq; cōtinuas ⁊ multotiēs quidez sunt interpolate ⁊ sunt de genere febriū cōmixtarū ⁊ febrium tertianarū ⁊ quartane ⁊ quintane ⁊ sextane: ⁊ fiunt cū eis rigor ⁊ horripilatio ⁊ ambiguū sit esse earum. ⁊ significat eas grauitas in loco renum ⁊ in partibus alchati ⁊ dolor ⁊ ꝓprietas caliditatis in membro maioris cōsueta. ¶ Cuz aūt aggregatur in mēbro vt sit prorimum ꝓncipali: aut fortis cōmunitatis cū eo: aut vehementis sensus ⁊ est neruosum tunc cū vehemētia febrium continuarū apostemata eius accidūt ei inquietudo magna ⁊ spasmus ⁊ forasse comitātur ipsum accidentia extranea sicut apostemata matricis: associat enim ei cū febre soda ⁊ dolor ceruicis. ¶ Et caliditas quidē ignis inflāmef in eis apostematibus: tamē nō est valde vehemētis acutatis sicut est in causonide nisi fuerit magna. ⁊ cā in eo est: quoniā putredo nō est sparsa neq; mota ad exteriora. ¶ Et pulsus quidē in febribus apatū intrinsecoꝝ est pulsus febrū putredinis parvus in ꝓncipio velocis cōstrictionis apud statum: deinde magnificatur ⁊ fit velox ⁊ spissus ꝑm mēbrum ⁊ materiā ⁊ ꝑm q; sciuisti: deinde erit vndosus ⁊ serrin⁹ ⁊ faciens ꝑm mēbrū in neruositate ⁊ carnositate sua. ¶ Et vrina ꝑm ꝓm est ad albedinē declinis ⁊ paucitatē tincture ꝓpter declinationē materiei ad apa ꝑm q; scuisti.

¶ De cura earum. Cap. xv.

c Curatio harū febrium est curatio febrium acutarū post curationē apostematū. Radix enim in eis est cura apostematis cū obseruatione cure febris de infrigidatione ⁊ humectatiōe. ¶ Et in his febribus nō cōceditur potus aque frigide neq; introitus balnei. ¶ Et si fuerit apostema herisipila ly vt fiat posito rerum frigidarū ⁊ infrigidatarū actu de foris super ipsum sicut succus lactuce ⁊ semperuiue ⁊ portulace cum aliquātulo sanich ordei albi que sine cessatiōe infrigidētur sup niuem ⁊ ꝓmuntf: ⁊ fortasse permiscef cum eis oleum omphacinū: aut oleū rosaceū. ¶ Et si comederit lactucas ablutas infrigidatas perrāhit ⁊ iuuatur cum eis.

¶ De dispōnib⁹ febriū cōpositaꝝ. Cap. xvi.

f Febres quādoq; componunf adinuicem. Fortasse enim cōponunf ex eis spēs ingrediētes in gñā elongata sicut cōpositio febris ethice cum febre putrida. ¶ Et quandoq; cōponunf species ex eis in genere ꝓximo conuenientes ut spēs sicut compositio duarum tertianarum ⁊ duarū quartanarū ⁊ triū q̄rtanarū: quare fiunt due tertiane in apparitiōe dispōnis ꝑm paroxismus flātice: ⁊ tres q̄rtane in paroxismus flātice. ⁊ qñq; componunf tres de febribus tertianis. ¶ Si igitur fuerint ꝑm coalterationē erit paroxismus in die. iij. vehemēter: qñ primet ei periodus diei primi ⁊ inceptio diei tertie. ⁊ fiet in die. v. ⁊ similaf hec hemitriteo sicut compositio hemitriteo sicut cōpositio duaꝝ tertianarum similaf paroxismis flātice. ¶ Et ꝓpter hoc non opz vt tota occupatiōe occupet cū paroxismis: imo opz vt occupet cum accessib⁹. Et qñq; accidit si fuerit febres iste tertiane pure vt festinēt paroxismi earū ad ꝓtentam. ad illā quo fortior est: tūc vt destruaf debilior earum prius. ¶ Et qñq; figit cōpositionem reditio horripilationis vel opilonis post getē. ¶ Et turpe qdē est medico scienti significationes cuiuscq; febris ⁊ accidētia eius vt nō ꝓpiat cōpositiones a ꝓmo die ad secūdo. ¶ Et cōpō febris ethice cum febre putredinis est ex illis que valde ambigua sunt qñ ipsi videt interpolationes ⁊ inceptiones rigoris ⁊ horripilationis ⁊ reditiones sudoris si fuerint ⁊ horas particulares: q̄re existimāt q; sint illic febres pu-

Digitized by Google

tredinis nñ inseparabiles aut composite ex cõtinua ⁊ interpolata. ¶ Et qñq; ꝓtinuaꝫ cõpositio ita vt appareat febris ꝓtinua filis que similatur sinocho: ⁊ tñc qdẽ nõ est excusatio reditiõis ad signationes. ⁊ si fuerint paroxismi breues non cõsequit eos cõtinuatio nisi ꝓpter rem magnã de multitudine numeri eoꝝ ꝓprie ⁊ forasse videbis interpolationes harũ febriũ lõgas. ¶ Et qñ cõponunt febres diuerse sicut hemitriteꝰ eradicaꝫ postrema earũ ⁊ remanet cronica pura sine sint due interpolate aut due cõtinue aut interpolata ⁊ cõtinua. ¶ Et qñq; cõponũt cum hemitriteo alia terciana ⁊ flegmatica ⁊ melica: nã si est cum terciana eradicaꝫ terciana ⁊ purus sit hemitriteꝰ ⁊ si est cũ flegmatica aut melica eradicatur emitritꝰ ⁊ depuraꝫ flegmatica ⁊ silr melica. ¶ Et qñq; accit cõpositio i eis ꝑm modũ aliũ ⁊ est vt cõponanꝫ interpolata ⁊ cõtinua diuersi generis: aut cõuenientes ambe in eo. aut cõuenientes in specie sicut terciana periodica cũ terciana inseparabili: ⁊ sicut cõponunꝫ due interpolate silr cõponunꝫ due ꝓtinue. ¶ Quidã aũt existimauerũt q; due cõtinue nõ cõponũtur sicut due terciane: quoniã qñ mã est intra venas nõ est possibile vt diuersificet illud in quo accit putredo: putredo.n. est ꝓcedens in toto. ¶ Et hec quidẽ sñia nõ est de illis q̃ uecia sunt, pculdubio apud me qñ putredo incipit, pculdubio ex loco. deinde spargiꝫ: deinde currũ idicia ve hemẽtie ⁊ interpolatiõis ꝑm gradationẽ putredinis ꝑme ⁊ ꝑm eã sunt ei motus. Mõ ergo elõgatur qn accidat putredo cui sit dñiuz aliqõ incipiẽs in pte materiez cui nõ sit dñium sequendi aliud: imo aggregaꝫ in ea vt incipiat ⁊ vt sequatur simul: q̃re erit ei gradatio teporis q̃ experiẽ. ¶ Et spẽs qdẽ cõpositionis febriũ sunt tres trãs: ⁊ coalternata: ⁊ cõicans. ¶ Et intrãs est vt ingrediaꝫ vna earum sup alterã. ⁊ coalternata vt ingrediatur post eradicationẽ eius. ⁊ cõmunicãs est vt incipiat cum ea. ¶ Et cum videris febrem cõclusaz ⁊ est in ea rigor et nõ sudor. ⁊ forasse accidit in rigoribus plurib⁹ sudor vn⁹ tunc testifica compositionẽ in ea. ⁊ similiter cũ videris in cõclusa superfluitatẽ in frigore extremitatum ⁊ rigore sed parum de ambobus tunc forasse est in conclusa.

¶ De hemitriteo. Cap.xvij.

h Emitriteꝰ est febris cõposita ex duabus febribꝰ: quarũ vna est terciana ⁊ altera est flegmatica ⁊ fit in die vno paroxismꝰ terciane ⁊ q̃idiane simul. Aut ꝑm semitã cõtactis ⁊ inuentionis. Aut ꝑm semitã coalternationis ⁊ vicinitatis. Aut ꝑm semitã introitus. ¶ Et de diuisionib⁹ difficilior ad cognoscẽdũ est ꝑma: deinde scda. ¶ Et qñz sunt febres due ꝓtinue qñ due putredines sunt intrinsece ⁊ quãdo due sunt periodice eradicãtur quoniam due putredines sunt extrinsece. ⁊ quandoq; est ꝓtinua colerica: q; eius putredo est intrinseca ⁊ flegmatica est ecõtrario ⁊ qñq; est econtrario. ¶ Et quidã ponũt hemitriteum purũ febrem cõpositã que fit ex terciana extrinseca ⁊ flegmatica intrinseca ⁊ illam que est preter eam nominat: nõ puraz ⁊ nõ est illud de illis in quib⁹ superflua occupatio sit habẽda. ¶ Et forasse añs ad putredinem est colica: ⁊ forasse antecedẽs ad putredinẽ est flegmatica: ⁊ forasse ꝑueniũt simul. ¶ Et iterũ quãdoq; est materia faciens se. flegmaticã magis diãns: ⁊ qñq; est materia faciẽs febrem colericã magis diãns: ⁊ quocunq; sit materia flegmatice ponit paroxismos colerice lõgiores ⁊ tardiores crisis: ⁊ mã colerice ponit paroxismos flegmatice ecõuerso. ¶ Et forasse extẽditur hemitriteus longo tẽpore. s. vsq; ad. vij. mẽses ⁊ supra: ⁊ quãdoq; fit ex hemitriteo egritudo acuta: ⁊ quãdoq; est hemitriteus de febribus magis interficientib⁹ quoniam perducit ad ethicam ⁊ egritudines cronicas vel erroneas ⁊ difficiles.

¶ De signis hemitritei. Cap.xviij.

m Agis ꝓprium signoꝝ eius ⁊ primuz eoꝝ ꝛ necessaria sint cõparia alia est: vt sit spaciũ huiusmodi febris in vno duoꝝ dierũ lõgius spatio terciane ⁊ magis quieta: deinde fit in die alio leniorꝭ paroxismi ⁊ pauciorꝝ accidentiũ. ¶ Et qñq; iteratur in ea horripilatio ꝑm ꝑm aliquotiẽs ꝓpter illud qõ accidit de pugna duarũ materierum: aut introitu vnius earũ sub alterã: ⁊ forasse accidit hec iteratio tribus vicib⁹ aut quatuor: ⁊ tũ calefiunt mẽbra aliqua horripilatione fixa adhuc. ¶ Et ex hac quidem que est hemitriteus corpus nõ mũdificat integre. ¶ Et quandoq; fũt ꝓncipium eius ⁊ augmẽtũ ipsius vehementis cõmotionis: ⁊ ꝓprie quando fuerit cõicatio aut fuerit introitꝰ in hmõi horã. tunc enim fũt horripilationi reditus ⁊ est stat⁹ longinqua: ⁊ cum existimat q; corpus iam calefactũ est ⁊ se. habet statui inuenis horripilationẽ redeũtem: ⁊ ista accña sunt ꝓpter pugnaz humor. ¶ Et status quidẽ huius egrundinis in horis particularibus ⁊ vlibus est ante statũ flegmatice ⁊ velocioꝝ statu eius ⁊ tardioꝝ statu colice: qñ caliditas nõ expandit nisi cũ labore ⁊ ꝓprie in primis ⁊ fit fortis eius acuitas apud statũ. ⁊ similiter fit declinatio lõga ꝓpter illud qõ accidit de stationib⁹ quas efficit reluctatio vnius duarum materierũ cũ alia ⁊ parum qdẽ tepescit cum sudore. ¶ Et in hac fe. dies terunus de dieb⁹ eius est similis ꝑmo: ⁊ quartus secũdo. ¶ Et qñq; cadit significatio super hemitriteũ ⁊ modis diuersis. nam qñq; accidit ex consuetudinibus: ⁊ qñq; accidit ex accñtibus. ¶ Et casus cõsueti dicũ est sicut si in corpore hois multiplicet colera ⁊ putredo eius: deinde vtatur delitijs ⁊ dimittat exercitia ⁊ vtaꝫ cibis de speciebꝰ reginis

Digitized by Google

generantibus flegma: aut multiplicetur in corpore homine flegma ⁊ putredo eius: deinde exercetur plurimum ⁊ vtatur eo qđ generat coleram de speciebus reginimis: si fecerit necessarium eras illud in eo ita vt fiat adolescens post puericiā ⁊ dñiū humiditatis: aut fiat senex post iuuentutē ⁊ acuitate cōplonis. ¶ Et accidentibus vero sicut est pulsus ⁊ vrina ⁊ pcessio eius qđ pcedit ex vomitu ⁊ egone: ⁊ dispone digonis: ⁊ signa eius ⁊ dispō sitis ⁊ dispō tactus ⁊ dispō horripilonis ⁊ rigoris ⁊ dispones horas ⁊ porismos. ¶ Pulsus aute fit in ea minoris magnitudinis ⁊ velocitatis ⁊ frequentie q̄s ille qui est in tertiana ⁊ ꝛrie earuz sunt minores q̄s ille que sunt in flegmatica. ¶ Urina vero ē tarde digonis. ¶ Et vomitus est pmixtus ex colera ⁊ flegmate. ⁊ egō ē pmixta ex colera flegmate. ¶ De dispone aūt calefactiōis ⁊ frigoris ⁊ sitis ⁊ horripilonis ⁊ horarū ⁊ porismorū iam locuti fuimus qđ oportuit. ¶ Et non expectat statio sup dñante duoz humoz nisi per vincentem ex figūtibus: nam si dñat flegma sunt paroxismi longiores ⁊ horripilatio minor ⁊ coartatio: ⁊ ppie in pulsu fortior: ⁊ extremitates sunt velociores ad suscipiendū frigus in principijs egritudinis ⁊ tardioris mundificationis a suo frigore: ⁊ sitis est minor ⁊ vomitus colere minor: ⁊ vrina vehementioris albedinis ⁊ cruditatis ⁊ sudor minor. ⁊ eras puericia aut senectus ⁊ cōplō corporis figit eam. ⁊ sibi ꝓsuetudo ⁊ que currunt cum ea: ⁊ si dñat colera sunt paroxismi breuiores ⁊ extremitates velociores ad calefactionē ⁊ sitis ⁊ vomit⁹ colere plus ⁊ sudor magis eruberans ⁊ fortasse declinat ad horripilationē que est sicut rigor: ⁊ fit vrina vehemētius tincta. ⁊ eras ⁊ iuuentus ⁊ cōplō corporis q̄ñq̄ figit eam. ⁊ sibi cōsuetudo ⁊ que currunt cum ea. ¶ Et q̄ñq̄ equant duo humores frequentant figiones ⁊ est horripilō pura cōpleta non rigor ⁊ non quietis ad rigorē. ¶ Et q̄ñ cōpō est manifestior in ꝓdica ⁊ ꝓnua quam plures hoium appropriant nōie hemitritei puri: ⁊ est ꝓnua ipsa flegmatica ē rigor debilior: q̄ñ mā extranea est colerica: ⁊ non est ꝛrius ei ex pte flātis extrinseci cum ea in eo qđ nec̄ū est de rigore: sed est debilior. ¶ Et fortasse iterat in ea frigus: ⁊ horripilō ita vt faciat errare in ea frigus: ⁊ horripilō ita vt faciat errare in statu sicut scis ⁊ multiplicat in ea calitas viscerum ⁊ ventris cum frigore extremitatum ⁊ fit pulsus vehemētioris paruitatis ⁊ raritatis. Si autem continua est ipsa colerica non fit rigor nec̄ magna horripilatione: ⁊ fit pulsus maior ⁊ velocior ⁊ angustia vehementior. ¶ Et si cōponuntur due continue non erit rigor omnino. ¶ Et accidit tertiane continuevt alleuietur ante alleuiationē flegmatice licet non redeat ante eius reditionem.

¶ De cura hemitritei. Cap. xix.

Necessarium est in hemitriteo vt vehementem habeas sollicitudinē in euacuando mām ꝑm spēs eiꝰ ex solutione ventris ex vomitu ⁊ ꝓuocatione ⁊ sudatione plusq̄ vehemētia que est per ertinctiua. ¶ Et cum solutius opꝰ vt conueniat dīgō nisi sint ex genere que leniūt naturaz ⁊ soluunt ⁊ non inquietāt sicut aqua lebleb cum geleniabin si fuerit illud qđ superet flegma: ⁊ sicut tereniabin ⁊ siracost ⁊ infusio tamarindi ⁊ syrupus vio. si dñans fuerit colera: ⁊ sicut qđ cōponitur ex ūtis si fuerit duo humores quasi pares: ⁊ post apparitionē digonis si eūo fiat humoris cum fortibus pertransit. ¶ Et vomitus oporet vt sit iterum ꝑm humorem dominantem aut er aqua raffani cum syrupo acetoso calido: aut syrupo acetoso cum aqua calida. Et ꝓuocatio opꝰ vt fiat cum eis in quibus est equalitas. ¶ Et cum festinat in potādo decoctōes ante digonē timeꝫ burſen vel ſirſen. ¶ Medicine vero iuuatiue in via pueniente ad statū ad rectificandum materiam ⁊ maturandū ipsam ⁊ sue currendum nocumentis eius ex singularibus est absinthium verum post septimū ⁊ apparitionem digonis: ita vt sit romanū qđ ex ipso bonū est: ⁊ cum tu festinas cum eo mouet humores ⁊ non euacuat eos. Cūq̄ sumit facit acidere angustiam ⁊ tristitiam ⁊ nauseaz: deinde reuertitur super eos cum sua calidirate ⁊ exiccat eos: ⁊ cū sua stipticitate facit eos pigros. ¶ Et. H. quidem ⁊ qui ante eum fuerunt curauit eos cū aqua ordei in qua ē virtus piperis. Et dixit quidam primoꝝ medicoꝝ q̄ Hal. transgressus est in alienatione: ⁊ stetit vbi opꝰ vt miret de eo: ⁊ non sciunt q̄ piper inflāmat febrez ⁊ aqua ordei pigram efficit materiā. ¶ Et iste quidem contradicto: erraut errore qui non appropriatur in hac intentione: imo canon hic datus in aditorio nature quando ꝓparatur ad resistendū huiusmodi materijs est cum medicinis compositis ex infrigidantibus ⁊ calefacientibus. vt discernat natura inter duas virtutes: quare occupatur infrigidantium cum febre ⁊ partibus cordis: ⁊ calefactiuum cum materia: ⁊ quis est qui curet hemitriteuz absq̄ hoc. ¶ Et si natura nō est fortis ad discernendum tunc non prodest curatio quocūq̄ modo fiat: ⁊ errauit in alijs modis in allatione quorum non est necesse nos incedere via ꝓlongantium. ¶ Et iste quidem ꝛdicto: dixit q̄ oꝰ vt administrent subtilianria qbus non est fortis calefactio sicut apius ⁊ ane tum ⁊ non sciunt q̄ poke est vt piper infrigidet minoratione sui ad hoc vt frangatur eius calefactio ⁊ non abbreuietur eius subtiliatio a subtiliatione apij plurimi: ⁊ fit aqua ordei adiuuans ipsum in faciendo peruenire virtutez eius: ⁊ destruendo superfluitatem eius: ⁊ faciendo cadere mās ad ipm: vt alleuiet penetratio virtutis

Digitized by Google

eius i eis. ¶ Amplius mirabile fuit q̄ ipse po
fuit. G. de illis qui ignorant q̄ piper inflāmat
febrem t noiat ipm de illis qui obliuiscunt ad
hoc vbi idicat de hoc. ¶ Lōposita vero de me
dicinis q̄bus opꝫ vti in hac hora sunt sicut tro
ciſci de absinthio t trociſci de rosis. ¶ Troci
ſci leues boni ad hemitriteū. ℞. ros. radicū lig
ritie ambor. aā. ʒ. iiij. terentabin. ʒ. iij. spice succi
absinthij spodij oīum. aā. ponḋ. ʒ. ii. fiant ex eis
trociſci. ¶ Trociſci alij ad inflāmationē. Reci
pe ro. ʒ. vi. seis acetose gūmi oium. aā. ʒ. iiii. ami
li pon. ʒ. iii. berberis spodij seis portulace oium
aā. pondus. ʒ. ii. dragagant croci spice reubar.
oium. aā. ʒ. i. cāphore pon. tertie. ʒ. i. fiant trociſci
¶ Trociſci alij boni ħūnibus hanc febrē t p
prie qī inquerunt cum hoc de solōne ventris t
tussi. ℞. spice aromatice xiloaloes croci berbe
ris t succi eius oium. aā. ʒ. iii. reubarbari. ʒ. iiii.
spodij ros. cum capitibus suis lacte gūmi tor
refacti Arabe oium. aā. ʒ. v. seis acetose torre
facti. ʒ. vi. crete romāe. ʒ. vii. fiāt trociſci. ¶ Be
scriptio alia bona. ℞. ros. rub. ʒ. vi. berberis gū
mi. se. acetose oium. aā. ʒ. iiii. spice cupatorij spo
dij amili se. portulace granoꝝ cucumeris oium
aā. pondus. ʒ. ii. se. enduie se. cuscute oium. aā. ʒ.
i. ʒ. succi ligritie. ʒ. i. lacce reubarbari amborum
aā. ʒ. ʒ. aggregent illa t fiant trociſci. ¶ Pillu
le bone ad hanc egritudinē t oēs cronicas t
febres ledentes viscera t ppie q̄ mā flegma
tica est magis vincens. ℞. aloes masticis mira
bo. citrino. ana reubarbari succi cupatorij succi
absinthij ro. rubearū oium. aā. pres equales croci
prem. ʒ. fiant pillule cuꝫ aqua endiuie t sit do
sis. ʒ. ii. cum syrupo acetoso. ¶ Descriptio bo
na ꝓuenies ppe vel post digōnē. ℞. aloes ma
sticis succi absinthij ro. oiuꝫ equaliter croci. ʒ. ʒ.
infomentur pillule cum aqua endiuie t sit do
sis. ʒ. ii. cum syrupo acetoso.

¶ De reciduatione. Cap. xx.

r Reciduatio est deterio: radice: t cō
silium quidem est vt in ea non sit in
ceptio ad curandum donec manife
stus sit modus egritudinis: nam ꝑm
plurimum est seua.

¶ Fen. ij. de pnosticatōe t iudicijs crisis. Ca. i.

n Os dicemus in hac fen dispo
sitiones crisis t dies eius: t si
gna ipsius t signa digestionis t
q̄d appropriat vnicuiq; significa
tionuꝫ de iudicio: t de signis
bonis t non bonis. Et iste qui
dem sunt res super quas resoluunt res in hac
pnosticatione. ¶ Et pnosticatio est vt dicat de
significationibus inuentis super rem futuram
ad quā pertinet dispositio egritudinis de eua
cuatione aut perditione ꝓpter illud quod co
gnoscit de ꝑte t fine eius: aut casu ipsius
aut cognitione horę eius t modi qui eius, ver
bi gratia. an non erit.

¶ Tractatus primus de crisi t intentionibus
significationum eius t bonitatis t malitie in
crisi t quid est in diuisionibus suis t suis iudi
cijs crisis. Cap. ij.

c Crisis intentio est separatio in loca
tionibus. ¶ Et ipsius dispō est alte
ratio que fit subito aut ad latus sani
tatis aut ad latus egritudinis. Et hꝫ
significationes q̄bus pertinent medicus ad id q̄d fit de
ea. ¶ Et declarato huius est q̄ egritudo cor
poris est sicut inimicus exterior ciuitati. Et nā si
cut ois ꝑseruans eam: inter quos ambos iam
cucurrerunt rixe leues de q̄bus non curatur: t
iam vehemens fit inter vtrosq; pugna, quare
accīt tunc ex signis vehemētie pugne dispō
nes. ¶ Et cāe sunt impulsio fortis t sicut rugi
tus t clamor t sicut cursus sanguis: deinde fit
separatio in ipe non sensate quātitatis: t quasi
in momento vno: aut vt vincat ois exteriorem
aut vt vincat inimicus exteriorem regem. ¶ Et vi
ctoria q̄dem aut erit cōpleta in qua erit vnius
duarū partiū cōplera supatio t diminutio ciuitatis
aut erit non cōpleta in qua erit supatio non p
hibēs reditū t reuersionē. ita vt accidat pugna
vice alia. aut vicib⁹ pluribus. ergo erit tūc crisis
separatio in fine earū. ¶ Et sicut cum ois vin
cit supponentē t fugat ipm t expellit aut ita vt
expellat eum expulsione totali ita vt quiescat ci
uitas ab eo t vicini eius t reliqui fines iuncti
cū ea. aut expellit cum expulsione non vltimo
fugat eum a ciuitate t non pōt fugare ipsum a
finibus aliꝫ continuatis cum ciuitate. Similiter
virtus que venit cum crisi bona aut expellit
mām ledentem a fundamento corporis q̄d est
cor t principalia membra: t a finibus eius q̄ sūt
extremitates: aut expellit eam a fundamento:
sed non pōt expellere eam ab extremitatibus:
imo perueniet ad eas t noiat crisis pmutatiōis.
¶ Et ois egritudo que remouet: aut remouet
ꝑm sensum crisis: aut ꝑm sensum resolutionis
ita vt resoluat mā paulatim donec sumatur gra
datim. Et hmōi quidem plurimū fit in egritu
dinib⁹ cronicis t materijs frigidis quas signa
timorosa t mors ꝓxima non antecedit. ¶ Et
sili⁹ ois egritudo que interficit aut interficit ꝑm
sensum crisis aut ꝑm sensum arefactionis t
est vt resoluatur paulatim. ¶ Et melior quidē
crisis est completa in qua est fiducia manifesta
apparens que hꝫ accīa salua quā aliquis dicit
crisis iudicat casuram esse in die crisis laudabi
lis. ¶ Et ois quidem crisis aut est laudabilis
aut mala: t vnaquęq; aut est completa aut dimi
nuta. Et completa quidem aut est ita q̄ natura
expellit materiā expulsione totali aut cum per
mutatione. ¶ Et de crisi quidem diminuta est
quedam aliquando quaꝫ sequitur: in bona qui
dem resolutio: t in mala arefactio. t diminute

Digitized by Google

quidem crisis dies indicat diem crisis complete cadentis in egritudinibus materierū subtilū caudarum virtute existente fortī. ¶ Et permutationis crisis expectatur vbi est virtus debilior ꝛ dies indicatōis: ꝛ illud in bona ꝛ mala simul. ¶ Et expectaf crisis materia crassiente grossiore. ¶ Et pme quidem dispositio iteruꝫ diuersificatur nam cuꝫ materia existit in ea vehemēs facit crisim per sudorem: ꝛ si fuerit infra illud q̄ntis sit valde calida facit crisim cuꝫ fluxu sanguinis. ¶ Et si non per fluxum vrine: ꝛ si nō per fluxum ventris ꝛ vomitum. ¶ Et scias q̄ mucus ꝛ sanies auris ꝛ suppa ꝛ lachryma sunt de crisibus egritudinū capitis: ꝛ sputum de crisibus egritudinū pectoris ꝛ aperto sanguinis emoroydarū est crisis bona egritudinū multarū: verūm non accidit frm plm nisi in eo in quo currit ꝓsuetudo eius. ¶ Et acutor quidem crisuꝫ ꝛ ppinquior ad seperationē est fluxus sanguinis: q̄m consequit expulsionē māei in vicevna: deinde est fluxus ventris: postea vomitus deide vrina: postea sudor: postea exiture. ¶ Et exiture quidem sunt de genere crisis permutationis. ꝛ contingit quandoq; vt exiture sint fortiores sudore in crisibus: nam plerūq; remouentur per eas egritudines subito siue sint salue siue male mortificantes membra. Et exiture quidem quibus fiunt crises diuersarū sunt speciērum. scarbūculi ꝛ dubelles ꝛ tuayn ꝛ formica ꝛ herisipilla ꝛ ignis periculus ꝛ herpes esthiomenus ꝛ variole ꝛ finances ꝛ vlcera multiplicata in corpore. ¶ Et fit crisis q̄nq; aut aliqd eius cum qua congelanf lacertus ꝛ neruus ꝛ per scabiem: q̄nq; ꝛ spes eius. ꝛ impetiginem ꝛ cancrum ꝛ albaras: ꝛ glandulas ꝛ rupturam ꝛ varices inflationē extremitatū ꝛ alia ab istis. ¶ Et de spēbus pmutatōis sunt que non pdunt ad exituram: deinde faciunt sicut torturaꝫ ꝛ spasmū ꝛ molhcatōes ꝛ dolores anche ꝛ dorsi ꝛ testiculorum ꝛ geniculi ꝛ ictericiam ꝛ elephantiam ꝛ varices. ¶ Et scias q̄ crisis facta ex permutatione qua fit crisis dum non accidit non accidit sanitas. ¶ Iterato autem permutationis que fit ad inferiora est laudabilior: ꝛ exitura est laudabilior. ꝛ permutato que est ad exteriora ꝛ post digestionem completam ꝛ longinqua a membris principalibus est laudabilior. ꝛ figtor quidem in est vt significet de dispositionibus significantibus super crisim bonā ꝛ crisim malam. Et sicut cum inimicus expugnat ciuitatem ꝛ extollitur in pugna ꝛ coartat ꝛ fugientes expanduntur signa victorie vehementis dño defensore longinquo non accipiente arma sua: neq; potente vt iuuet suis sunt signa ad testificandū illud q̄ vult vt fit de victoria defensoris: aut victoria inimici expugnātis. ꝛ sigt de dispōnibus testificationis signibus malitiam dispōnis dñi. Et si dispō fuerit econtrario tunc iudiciū erit econtrario. Similiter cum egritudo mouet signa crisis que ego dicam ante casuꝫ digōnis sigt exituram in mēbro aut rem aliaꝫ ꝛ forsasse erit post sanitatez. ¶ Et laudabilior quidem pmutatione sigt crisim malam. ꝛ si fuerit illic digō aliqua sigt crisim diminutā. ꝛ si fuerit illic digō cōpleta sigt crisim bonam cōpletā. ꝛ cōpleta qdē crisis fit apud statū ꝛ forsasse aduenit cuꝫ incipit declinatio. Et pp hanc cām impedit crisim cōpletā frigus vehemens: q̄m egritudinis status in ipso fit difficilis: quo ergo erit eius declinatio. ¶ Et multotiens qdē est necū medico succurrere. nocumento frigoris calefaciendo locum ꝛ fundendo super ventrē unfirmi oleum calm vsq; quo videat sudorē incipere: deinde abstineat ab effusione ꝛ abstergat sudorez ꝛ cōseruet locum frm equalitatē. ¶ Et scias q̄ motus crisis cum accidit in diebus ꝛ horis in q̄bus currit ꝓsuetudo nāe ad ipugnandā egritudinem ex pugnatione que fit cum est apparitio nāe in eligendo horam aut eligendo dispōnem cuꝫ auxilio dei suntus q̄bus habef fiducia. ¶ Si autē accidat pugna egritudine incitante eam ꝛ inquietudo: ꝛ illud est de eis que significant vehementiā oppressiōis egritudinis ꝛ permutationis māei pp illud q̄ tendit semp apud declinationē humoris ad os stōi: quare mouef vomitus: aut ad fundum eius: quare mouef fluxu ventris: ꝛ fit est dispositio cuꝫ facit accidere tussim ꝛ sternutationē. ¶ Et fit cuꝫ sunt signones signtes q̄ crisis euenit in die sicut. 4o. q̄m antecedit super eum ꝛ inuenit principiū crisis moueri ante ipsuꝫ in die q̄us sit crenicus sicut vndecimus: tunc illud sigt q̄ crisis non erit cōplera. ꝛ ls q̄nq; sit bona: ls sigt q̄ natura mutata est ꝛ pugna. ¶ Qđ si egritudo fuerit mala fraudulenta tunc non speratur q̄ crisis sit bona. ꝛ si egritudo fuerit salua tunc nō sperat q̄ crisis sit cōplera. ¶ Et ad vlamū qdē antecessio motū crisis ante statū qđ egritudo illa meref: aut fit pp virtutē egritudinis: aut pp vehementiā motus eius ꝛ acutatis ipsius. aut pp cām exterisecam exeitantē qđ de ea quietū est: pp errorez in cibo aut in potu: aut exercitio: aut pp accidens aiale. aā accidb' aialib' inest introit' in motē crisis ꝛ in alteratōe pus eius: rumor. n. ponit crisim vt fiat fluxu ventris: aut vomitu aut vrina: ꝛ gaudiū facit vt ipsa fiat sudore ꝛ illud qdem fit frm motuꝫ spūs ad interiora ꝛ ad exteriora. ¶ Et q̄n antecedit pugnā taliter vt virtus non figat cum ea vsq; ad statum est illud sigtio mortis: ꝛ forsasse remanet virtus residuū aliqđ vsq; ad statū ꝛ est salui. ¶ Et scias q̄ crisis non cadit in die ꝛ hora quietis ꝛ tranquillitatis neq; in hora tpis a vehementia nisi raro ꝛ parum ꝛ primum amborū est minus. ¶ Et archigenes quidem neq; vidit ipm in crisibus suis nisi diez ꝛ Galienus. ¶ Et melior qdem crisis est illa que

Digitized by Google

fit in hora status: in eis vero que ipm antecedit non est fiducia: imo est aut diminuta aut mala cōprehensiua. ¶ In principio nunq̄ fit crisis nisi pniciosa. t ad vtrumq̄ qdē accūtia signor crisis in primis diebus egritudinis sigt pniciosē: t in eius augmēto cum est laudabilis sigt crisim diminutam. in declinatione vero nunq̄ fit crisis. Qualiter vero eueniat in ipsa mors aut dispō que nō ē bona crisis post dicemus. ¶ Et scias q̄ crisis i egritudinib⁹ salutis postponit. nā. n. nō est egressa q: pote est et vt expectet vsq̄ quo iue niat cōplemētū digōnis t i morbiferis añcedit. ¶ Et non relinquit eger ab ipugnatōe sue egri tudinis subito t non est scōm semitā resolōnis nisi q: est q̄dq̄ eūo laudabilis aut extrema lauda bilis. ¶ Et resolōnē aūt liberantē t arefactio uem mortificantē non antecedunt accūa timo rosa neq̄ eūones sensibiles. ¶ Et scias q̄ egri tudine sunt diuerse: de eis. n. sunt que mouentur in principio: deinde sedant t quiescunt t de eis sunt que sunt econuerso. ¶ Et multotiens qdē sigūt sigtiōes q̄ crisis erit per expulsionē mālei egritudinis a nā ad latus aliq̄: t in expulsione mālei ad ipm est nocumentū: quare neciū est vt ꝓfortet illud latus t illud mēbrū t declinet ma teria ad ꝑtiū. ¶ Et scias q̄ q̄dq̄ venit crisis t numerat ex sexto t est septimi: t tam tunc veri ficatur principiū egritudinis: nam bona crisis raro fit in sexto. ¶ Et scias q̄ spēs alterationis egritudinis sunt sex. egritudo. n. aut alterat ad sanitatē subito: aut ad sanitatē paulatim. aut ad mortē subito: aut ad mortē paulatim: aut aggre gantur in ea vtraq̄ res t puertūt ad mortē: aut ad sanitatem. ¶ Et scias q̄ nomen crisis ꝑm q̄ dixit ille cuius sermoni credit est derivatum in lingua greca a sepōne, ploco: dis que, est vni duo rū disputantiū aut ꝓuersantiū apud iudices sup aliū quasi sit sepō t exitus ab alteratione.

¶ De sermone vij de signis crisis. Cap. iij.

c Risim antecedunt q̄dq̄ si casus eius fuerit nocturnus in die: t si fuerit ei⁹ casus diurnus in nocte dispositiones: t res t que sunt signa eius sicut in quietudo t angustia t voluntario t gravitas t cō turbatio sensus: t dolor capitis t dolor colli: t vertigo t scotomia t imaginationes coram ocu lis: t tinnitus t somnus t pruritus in naso: t alteratio coloris in facie t lepore subito ad ru bedinem t citrinitatem t tremor labij t oculo rum t pulsus cordis t nausea t sitis t tremor cordis t dolor: i stō t strictura anhelitus t difficultas accidentes subito t gravitas hypocon driorum t tensio in eis t dolor t saltus t do lor in dorso t saltus in lacerto t punctura t ru gitus. t quandoq̄ accidit horripilatio significans eam: t accidit dolor lassitudinalis. t quan doq̄ alteratur pulsus a dispositione sua in ea: t significat ipsam: t retinentur quandoq̄ cau sa crisis res quarum consuetudo fuit vt euacu rentur vt sanguis menstruus aut emorroydarū aut fluxus ventris sigt q̄ motus eius vadit cō trario in pte. ¶ Et signa nocturna diurnis sunt vehementiora: t cā in hoc ꝓcul dubio vt fit est qñ mā facies egritudinē auget accūa t sigtiōes cā sui motus. ¶ Et diversificat aut pp diversi tatem māe aut cā pus diversitatis mor⁹. ¶ Et diversitas qdem cā diversitatis materie est. ver bigra. vt sit motus materie qñ est ad superiora: deinde significent sigtiones spēi egritudinis t etatis t cōplōnis t aliorq̄ materia. est sangui nea t expectat tunc medicus fluxum sanguinis narium t si sigt q̄ ipsa est colerica expectat vo mitū ꝑm plm nisi alie sigtiones et appropriate significent fluxus san. narium: multotiens. n. fit crisis eius fluxus san. narium t antecedunt eas imaginationes colerice. t fluxus qdem san. na rium q̄dq̄ ꝓsumit mās egritudinū furiosarum t fit sanitas statim. ¶ Cā aute ꝑtis motus qñ ipsa mouet vt violenter vadat sup mēbra pān cipalia t que sequūt ea de visceribus: t facit ac cidere nocumentū in opōnibus suis t ipedimē tum ꝑtis ea sicut eueniūt ex pte cerebri pmixto sensus t dolor capitis t qđ diximus cum eis: t ex pte cordis: pulsus cordis: t malitia anhelitus t qđ diximus cum eis vtrisq̄. ¶ Aut mo uetur versus expulsionē t fit illud ꝑm duos mo dos: nam aut incipit expellendo ex oi pte ꝓlon gitudine t est illud ad totū illud qđ apparet: t est hoc cum sudore: aut incipit tendere versus ꝑtem vnā t cum incipit pars eius ex oi pte fo rasse est pars taliter q̄ qñ incedit non est excusa tio quin incessus sit per mēbra principalia. sicut pars altera: nā mā tendens ad eam pransit sup fines mēbrorum anhelitus: t super fines cerebri: q̄re accīt ire accūa filia accūtibus eius si non esset expulsa imo esset violenter ibi pmanens: t forasse est pars versus mēbra que sunt minus q̄ principalia sicut os stōi cū intentio mālei ex pellende per crisim est vt expellat vomitu. Aut est de ꝓncipalibus: verūm est tolerās cōe offim non velociter pueniens ad corruptionē sicut pue nit ad fines epatis: t expellit ex via vesice aut fellis: t ex oi pte loci expulsionis crisis sicut in stō vomitu: t sicut ad fines capitis fluxu sangui nis narium: t silibus et: ad fines epatis vrinar. t ad ꝑtes intestinorum fluxu ventris t qñ est forma hec non est longinquus quia motui eius in oi pte sit signū sigans q̄ illud qđ spat de expulsio ne eius est illius gñis si crisis que expectat fue rit bona aut signum significans malitiam eius primam ex suo aduentu impediente illud mē brum si fuerit crisis mala. ¶ Et forasse. est si gnum vnum bonum ad hoc vt significet partes plures sicut pulsus cordis quandoq̄ significat quod materia est expulsa ad os stomachi t signi ficat quod materia violenter superuenit cordi.

Digitized by Google

¶ Et forasse est signum vnū significans rē vniuersalem cōmunem motui ad partem vnam ⁊ expectantur signa alia quibus significatur modus quo expellitur ex illa parte sicut dolor capitis ⁊ strictura anhelitus ⁊ tēsio hypocōdriorum ad supiora. ista enim significāt q materia monetur ad superiora: deinde nō iudicaf q ipsa expellatur ex via vomitus aut ex via fluxus sanguinis narium nisi per signa alia. ¶ Et q̄cq̄ significat q crisis cadēs ex parte aliqua est retento eius q̄d currit ⁊ separaf ex cōtrario illi? partis sicut retētio nature cum signis crisis bone significat q motus credit? superior nō iferior ē: aut fluxu vrine. aut sudore aut vomitu aut fluxu sanguinis narium. ¶ Et q̄cq̄ significat species egritudinis parte crisis eu[illegible] apa epatis q̄ est in latere gibboso: tūc crisis ei? est aut per fluxū sanguis naris dextre aut p sudorē laudabilē aut per vrinā. ⁊ si est in latere ꝓcauo est p fluxum vētris. aut per sudorē: aut per vomitū: ⁊ sicut febres causon: plurimū enim crisis eius est aut per fluxū sanguinis narii aut per sudorē ⁊ antecedit eam tremor ⁊ q̄cq̄ fit vomitu ⁊ fluxu vētris ⁊ ꝓprie sicut terciana. Et silr fe. apatis capitis crisis nō fit vnq̄ fluxu sanguinis narii neq̄ peripleumonie neq̄ lethargie: pleuresis ꝯo est iter hec ⁊ hec. Et multotiēs q̄ fit egritudinis crisis spēbus q̄rū aggregatione cōpleī crisis sicut causon cū fit in ea crisis ꝑ fluxu sanguis narii: deinde cōpletur sudore abūdante: ⁊ pregnans qdē multotiēs habet crisim cuz aborsu. Et scias q nō quotiēscūq̄ existūt signa: crisis faciunt necio crisim bonā aut malaz: imo q̄cq̄ non sequaf eā crisis oīno in hora illa: lz nō fit excusatio qn crisis sequaf ea, p dubio bona aut mala: in alia hora q̄ in illa hora in qua ꝓnūciatur signa. Nā nō quotiēs vides sudorē ⁊ vomitum ⁊ fluxum vētris ⁊ dolorē capitis ⁊ ꝓturbationē sensus: aut malitiā anhelitus aut ꝑfundiratem somni: aut aliud de oībus illis que numerabimus est cum eis crisis lz ꝑm ꝑm significent. Nam q̄dam eoꝝ sunt signa trīa crisis sicut dolor capitis. Et q̄dā eoꝝ sunt signa ⁊ pars crisis sicut nausea. ¶ Et cū apparēt signa crisis ⁊ nō fit crisis tūc aut est ꝑm q̄ dixit Hypo. signio motus aut difficultas crisis. Et quādoq̄ est aliqua de rebus que sunt de signis crisis accīs per cām aliaz ab ea que facit apparere crisim q̄us fit in aliqua horarum signoꝝ crisis sicut accit in tertiana lōga ante poxim̄ ingressudo ⁊ commotio ⁊ in plūbus horis antecedēt? poxim̄ absq̄ signione crisis. ¶ In tertiana ꝯo pura ꝑz ꝑm est signum crisis. ¶ Et de illis que tibi idicant viam ad cognoscendū ex ifirmo q̄ eius status aut motus erit cum crisi aut non est: consideratio ma in motu egritudis ⁊ ꝓprie ei? ⁊ nā ⁊ hora ꝑticularista enim indicāt tibi: q̄ dispositio facit necessario pugnā fortez inter materiam ⁊ naturā: ⁊ sustinet pugnam. ¶ Et scias q̄ significationes bonitatis crisis sunt significationes significantes victoriā nature ⁊ nō fallit hoc. ⁊ significationes malitie eius ⁊ ipsius diminutiōis significāt in rgium ⁊ duellū q̄d currit inter nāz ⁊ inter illud q̄d ipugnat eam. ¶ Et nō est possibile tibi vt ex toto iudices q̄ nā vincet, p dubio nisi multiplicent ⁊ magnificent. ℞ quātitimoresa signa videm? de ꝑfunditate somni ⁊ casu pulsus ⁊ abscisione sudoris p ducētia post horas ad crisim cōpleta ⁊ bona: q̄m nā i hmōi tā cessauerat de oīb? opibus suis ⁊ tota occupata erat i egritudie: ⁊ posteq̄ reditota ꝑt? ad eā vicit eā ⁊ expulit. Et forasse nō sufficit cū ea. ⁊ illud in plūb? horis est q̄m ipsa nō cessat ab oībus opationib? nisi ꝑp rē magnā. nā dubiū nō é q̄n ꝑp rē magnā deficiat. Et scias q̄ exuberatio signoꝝ crisis ꝑz ꝓnunciaré in duob? dieb? ꝓximis sicut tertio q̄rto. Vbi gra. sigt velocitatē crisis: deinde est bonitas ⁊ malitia ꝑm cōparia q̄ ego dicā ⁊ ꝑpe q̄n accedit porisim? se. plm ⁊ ꝑcipue q̄n apperit in pulsu alteratio subita. Si ergo fuerit ad magnitudinē ⁊ nō descēdit letare. ¶ Et scias q̄ siccitas corporis q̄lis est in sensu? ⁊ ei? obfuscatio in diebus egritudinis sigt tarditatē crisis. Et egritudines sicce valde aut sunt mortifere aut tarde crisis. ¶ Et significat quādoq̄ horas crisis ⁊ dispōnes eius omnes ⁊ iudicia signoꝝ eius illud sup. q̄d iueniunt signa egritudinis ꝑm plm. ¶ Et scias q̄ pulsus apparens est sicut signio cōis spēbus crisiū eiꝰ oriz. ar ꝯo magnus significat q̄ motus est ad exteriora cū sudore aut fluxu sanguinis narium: ⁊ nō magnus ⁊ velox ad interiora significat vomitus ⁊ fluxum vētris. ¶ Et ad summū ois aggregatio ad expellendā mām nā existēte forti nō caret manifestatione pulsus: ⁊ si nō fuerit tal? ⁊ declinis ad ambo latera: ⁊ anteq̄ fiat formis indiget ꝓstrictione ⁊ coartatione. ¶ Et forasse aggregant duo signa ⁊ sunt due res sicut vomit? ⁊ sudor: ⁊ sicut vomitus ⁊ fluxus sanguinis narū. ¶ Et q̄niam satis fecimus de istis canonib? intendamus in distinguendo parum.

¶ De signis motus materiei in crisi ad superiora. Cap. iiij.

s Ignis illius est dolor capitis ꝓpter elevationē vapoꝝ in signionib? vomitus aut cū cōtare oris stōi iterū in significationib? vomit?. ¶ Et iterū in signionib? illius sunt ꝛrigo ⁊ grauitas in vtriq̄ tempore bus ⁊ sonitus ⁊ tinnitus ⁊ surditas que oia accidūt subito. ¶ Et q̄cq̄ associanf ei aut antecedunt illud tempore parvo cōstrictio anhel? ⁊ dolor in collo ⁊ tensio murach ⁊ hypocōdriorum ad superiora absq̄ dolore ⁊ inflāmatio capitis. ¶ Et scias q̄ egritudines ⁊ accīa fortia fiunt in nocte: quoniā natura occupat in digerēdo materiā ⁊ in alijs ex commune.

Digitized by Google

¶ De signis distinguendi oia illa. Cap.v.

q Quod si associatur oibus illis tenebrositas ⁊ caligo in oculo que separant: ⁊ sit cū eis amaritudo oris ⁊ tremor labij inferioris ⁊ apparet affirmatio rei per casum doloris in ore stōi: aut nauseam ⁊ attractionē salue ⁊ sputū cordis ⁊ coarrationē pulsus ⁊ cōstrictionē: ⁊ ppie quādo accidit in fine post ista horripilatio ⁊ frigus sub hypocondrijs tūc iudica q ipsa vēnra est per vomitū ⁊ ppue qñ mā est colerica: ⁊ febris colerica non existens de incensiuis ⁊ ppie qñ citrinat facies in hac dispōne ⁊ cadit color. ¶ Et multotenes q̄ attrahit vomitus euenīēs post gravitatē capitis ⁊ dolorē stōi in pueris ꝓpter debilitatem neruoꝝ ipsoꝝ spasmū: ⁊ in mulierib⁹ ꝓpter cō suetudinē matricum ipsarū dolorem in ficux: ⁊ in senib⁹ ꝓpter debilitatē virtutū eoꝝ egritudines diuersas expāsas ꝓpter expansionē materiei q̄ mouetur in eis. ¶ Dō si associata fuerit illi tēsio in pre eparis aut pre splenis absq; dolore, nā splen cōicat supremis etiā per venas que sunt in eo approximantes pti nasi ⁊ venis eius: Quis nō ꝓnuenē cū eis ⁊ videt infirmus fila rubea: aut lucēna ⁊ resplēdēna ⁊ rubet facies mulīs: aut oculus aut nasus: aut latus eius ⁊ currūt lachryme subito: ⁊ apparet pulsus ⁊ iundat ⁊ festina: eius dilatatio: ⁊ acuīt nasus ⁊ est inflāmatio capitis vehemēs valde ⁊ dolor capitis per cussiuus: tūc expectet fluxus sanguis narū: ⁊ ppue qñ significāt egritudo ⁊ etas ⁊ consuetudo ⁊ cōplo ⁊ reliquę signiones q̄ materia est sanguinea: Iz mā colerica iterū faciat qñq; crisim p fluxū sanguinis: ⁊ indicāt illud splendor ⁊ imaginationes files filis ⁊ res igneę citrine vise corā oculis ⁊ plm eius est in febre causone colerea. ¶ Et quādoq; significat pars radij ⁊ puritus nasi q̄ fluxus sanguinis narū accidit ex nare dextra ⁊ sinistra ⁊ ex ambab⁹ naribus simul. ¶ Et quādoq; adiuuat istas significatiōes ille frigus aduenīēs in die crisis ⁊ siccitas alcharin ⁊ cutis. ¶ Et quādoq; significat etas. fluxꝰ eni sanguinis narū plurū accidit ei cui⁹ anni sunt infra triginta. ¶ Et quādoq; adiuuāt has significationes iterū vehemētia doloris capitis valde vltra hoc q̄ facit necessariū esse casus vomitus cū lesionibus alijs ⁊ inflāmatio ⁊ se. ⁊ sunt eius significationes alie bone nō significationes mortis ⁊ in hūmodi expectat fluxus sanguinis: cuius nō est excusatio.

¶ De iudicio de istis signis communib⁹ predictis ⁊ ꝓpriis. Cap.vi.

d Et signis cōib⁹ ꝓdictis sunt q̄ sunt cōuenīētiora fluxu sanguis narium sicut lachryma ⁊ tinnitus ⁊ surditas ⁊ tēsio hypocōdrioꝝ in vno duoꝝ lateꝝ eparis ⁊ splenis absq; dolore ⁊ inflāmatio capitis. ¶ Et de eis sunt propriora vomitui sicut strictura anhelitus ⁊ tēsio hypocōdrioꝝ absolute in anteriori pre cui⁹ plm est cuꝫ dolore in stō. ¶ Et scias q̄ strictio anhelu⁹ ⁊ tēsio hypocōdrioꝝ ad interiora in signis fluxꝰ sanguis narū nō accidunt nisi cū vehemēter mittit nā ad expulsionē fluxus sanguinis narū, ꝓterea q̄ concauitas vēris implet ⁊ impellit mā ad supiora ⁊ cōprimit mēbra anhelu⁹. ¶ Et de signis ꝓpriis fluxui sanguinis narū ⁊ vomitu sunt que in vno eoꝝ inuenta opponunt inuēnis in altero sicut imaginatio, radioꝝ splēdētium est de signis fluxus sanguis narū: ⁊ opponit ei imaginatio tenebrositatis ⁊ caligis. ¶ De signis vomitus ⁊ rubedo facies: est de signis fluxꝰ sanguinis nariuꝫ: ⁊ opponit ei casus coloris ⁊ citrinitas ei⁹ de signis vomit⁹. ¶ Et qñq; signo vn⁹ eoꝝ nō est oppositū aliq̄d de signis alteri⁹ sicut tremor labij, ipse. n. est de signis vomit⁹ ⁊ nō opponit ei aliq̄d de signis fluxꝰ sanguis narium: ⁊ sicut puritus nasi. nam in se est de signis fluxus sanguinis narium ⁊ non opponitur ei aliquod de signis vomitus. ¶ De signis declinationis materiei ad sudorem. Cap.vij.

c Um fit pulsus vehemētis vndositatis: ⁊ est tact⁹ manus sup cutez: ita q̄ sup ea puenit roritaꝫ ⁊ tingit rubet ⁊ inuenit calefactionē cutis cū hoc maiorē ea q̄ fuerit ⁊ inflāmationē eius ⁊ rubedinē ipsius maiorē ea que fuit: ⁊ vrina est tincta tendens ad grossitiē: ⁊ ppie qñ tangitur in q̄rto ⁊ ingrossat in septimo: tūc existima q̄ sudor erit. ¶ Et similiter quādo accidit in egritudine cronica rigor fortis vehemēs ⁊ post ipm fit febris vehemens virtute existente fortis ⁊ signis bonis expecta tunc sudorem ⁊ precipue quādo minoratur egestio ⁊ vrine fluxus cōtinuat super ipm. ¶ Et ad summū febres incēsiue cū non terminantur fluxu sanguinis narū terminātur sudore ⁊ antecedit ipsum rigor. ¶ Et si eger videt balneum ⁊ tinam ⁊ preparationem ad illud in somno suo: tūc est significatio sudoris. ¶ Et in cura vrine significat per significationē primaꝫ q̄ materia faciat crisim per viā venaꝫ ⁊ illa via est sudoris aut vrine. deinde separatur illud per id qđ diximus. ¶ Et nō oportet vt expectetur crisis sudoris cū solutione nature dominante. ¶ Et oportet in euacuatiōe expectata cū sudore vt fit illuc augmentum febris ⁊ caloris expāsio ⁊ apparitio cum vrine forti.

¶ De signis declinationis materiei ad mēbra vrine. Cap.viij.

e Ignificant illud gravitas in vesica ⁊ retētio in egōne ⁊ defect⁹ signoꝝ solutionis vēris que ego dicā ⁊ signoꝝ vomit⁹ ⁊ fluxus sangis narū ⁊ sudoris que diximus. ¶ Et scias q̄ ardor ꝛge cum gravitate vesice ⁊ reliquis significationib⁹ est significatio fortis q̄ crisis erit fluxu vrine. ¶ Et qñq;

Digitized by Google

significant ipsam exuberatio vrine ⁊ grossitudo eius in alijs dieb⁹ ⁊ inuenio sediminis in ea. ⁊ forsasse accidit fluxus vrine in ea ꝑm significone egestionis ⁊ ꝑm q dicā in ca. egestionis. ¶ Et scias q̄ q̄n multiplicat aggregatio vrine in vesica cum paucitate solonis vētris ⁊ paucitate sudoris in ea hora aut in nā infirmi ⁊ forma mentis eius aut sensu q̄ apparet de eo tunc expectatur crisis per vrinam absq; fluxu vētris ⁊ sudore ⁊ ꝓprie in hyeme. ¶ De signis declinationis māei ad viam egestionis. Cap. ix.

s Significat illud in ꝑmis gen⁹ supfluitatis cum scit q̄ non est sanguinea: ⁊ cū scit q̄ cum hoc est multa: deinde fit maior affirmatio ei⁹ ex signis difficultatis vrine ⁊ pūcture q̄ inuenit eum in toto ventre ⁊ grauitatis in inferiori parte ventris ⁊ defect⁹ signor vomit⁹: imo eructus rugitus ⁊ inflatio emunctor⁹ ⁊ multitudo tincture egestionis ante ⁊ eius vocatio plus ꝯ fuit cōsuetudo: ⁊ altitudo eius q̄ ē sub hypocōdrijs: ⁊ augmētum eius ⁊ ꝑmutatio rugitus ad dolorē dorsi. ⁊ forsasse est illud iterū ꝓpter vētositatem: ⁊ forsasse ꝓuocat vrina post significationē egestiōis: ⁊ ꝓprie in infirmo difficilis vētris dura ex consuetudine parui ract⁹ ꝓcipue in aere frigido. ¶ Et quādoq; fit pulsus paruus cum virtute ⁊ nō indurat⁹ ⁊ paruitas eius est ad coartationē. ¶ Et significat quādoq; crisim que fit fluxu vētris cōsuetudo in paucitate fluxus sanguinis narium ⁊ sudoris ⁊ multitudo fluxus vētris ⁊ ꝓprie in eo qui assuetus est potare aquam frigidā. ¶ Et dicit q̄ quādo vrina post crisim in omni hora est alba subtilis tunc expectatur fluxus ventris qui forsitan erit cum rasura intestinor: quoniā colera quādo nō egreditur cū vrina ⁊ alijs egreditur cū fluxu vētris: ⁊ raro quidem accidit crisis per solutionem ventris cum dominio sudoris aut fluxu vrine.

¶ De signis crisis q̄n fit ex via mficis. Cap. x

q Quādo nō inuenis reliqua signa ⁊ nō est eūatio fluxu vētris ⁊ inuenis grauitatē in matrice ⁊ in chatin ⁊ dolorem illic ⁊ tensionem: tūc existima q̄ erit menstrualis. ¶ De signis ꝙ crisis erit ex aperitione venarum ani. Cap. xi.

q Quandoq; significant illud defect⁹ reliquarū significationum ⁊ consuetudo huius materiei fluxus ⁊ grauitatis in partib⁹ ani: ⁊ pulsus magnus tendēs ad fortitudinem.

¶ De signis crisis q̄ fit cū ꝑmutatiōe. Ca. xij.

f Ortitudo fedis cū firmitudine doloris ⁊ retētio eūonis vrine ⁊ egōnis ⁊ spui ⁊ sudoris exuberātis ⁊ tarditas digōnis: aut ipsius ꝓuatio cū sanitate ꝓtitis ⁊ bonitate pulsus ⁊ ꝓcipue i egritudinib⁹ salutis tarditas ꝓuatis digone. ¶ Et ptē quidem ꝑmutationis signt dolor⁹ ⁊ inflatio venarū in locis vacuis q̄ ipm sequunt ⁊ vehementia inflāmationis. Et iterū ps in q̄ est mēbrum debile aut dolor: lesionis ulcuraꝝ aut mēbrum fatigatū. ¶ Et hypocōdrijs ho q̄n tendunt ⁊ doleāt nō est ponē vt significet locus ipse neq; ps. ipsa. n. sunt sicut cōia oibus doloribꝫ. ¶ Et scias q̄ permutationes ⁊ ulcure fiunt in frigore ⁊ tpe eius ⁊ in etate senectutis. plm. in ꝑmo qdez q̄n frigus est retinēs constringens. in scdo ho q̄n virtus deficit ab expulsiōe cōpleta. ¶ Quidam. n. dixerūt q̄ illius crisis qui ptrāsit quinquagintā: imo qui pertrāsit triginta raro fit per ulcurā ⁊ ꝑmutationē. ¶ Sed non est illud cui sit intendēdum: imo ꝑmutationes sunt due cause: q̄rū vna est in mā ⁊ est vt nō sit suscipiēs expulsionē vlez ꝓpter grossitudinē sui ꝑm plm ⁊ multitudinē suā ꝑm minus. ¶ Et scda est virtus ⁊ est vt non sit virtus fortis valde vehemētis importunitatis neq; debilis: iterū pigra: ⁊ nō expellat oino a mēbris ꝓncipalib⁹. Et due istarū causarum sunt due cause ꝓncipij senectutis. Et multotiens quidē antecedūt signa permutationis: ⁊ supervenit ei euacuatio magna ⁊ ꝓprie per vrinam eruberantes albam quādoq; non accidit permutatio. ¶ De signis ꝙ illa permutatio est ad inferiora. Cap. xiij.

e Ventus doloris ad inferiora cum inflammatione ⁊ inflāmatio duorum emūctorior⁹ ⁊ anchar⁹ duarum.

¶ De signis ꝙ illa permutatio est ad superiora. Cap. xiij.

s Significant illud grauitas capitis ⁊ sensuum: ⁊ ꝓprie audit⁹ ita vt quādoq; perducat ad surditatem post cōfrictionē anhelitus ⁊ alterationē oris donec q̄si quiescat illud subito ⁊ accidit in capite illud quod accidit. ¶ Et similiter vt eueniat profunditas somni. ¶ Et plurimus horum fit extura in radice auris. ¶ Et similiter si perseueraverint eruberatio guidez ⁊ pulsatio temporum ⁊ rubedo in facie firma que non separatur. ¶ De signis permutationis ad egritudinem aliam. Cap. xv.

c Am videris egritudinem acutaz fieri fortez apud declinationē tūc scias ꝙ ipsa tendit ad cronicam.

¶ De signis ꝙ crisis erit cū extura. Ca. xvi.

q Uando virt⁹ est sana ⁊ signa sunt bona ⁊ est subtilitas vrine tempore longo tunc illud est de illis que indicant exturaz: ⁊ vbi est egritudo materiei in qua est caliditas. ¶ Et similiter quādo meliorat infirmus absq; crisi apparente: imo ꝑz sensitā permutationis: deinde vides ambas arterias tēporis vehemētis dilatationis plurime q̄ percussionis forsitan nō quiescunt: ⁊ vides colorem palidum ⁊ anhelitū frequētē ⁊ forsitā vi-

Digitized by Google

les tussim siccam: tūc ille qui habet hoc est preparatus exire in iuncturis suis ⁊ mēbris q̄ in infirmo plus appropriat sudore est illud in q̄ expectanr exitura. ¶ Et ꝛepus hyemis ⁊ etas senectus ꝓm q̄ diximus sunt de signis casus crisis cū exitura: imo sunt de causis eius ⁊ sunt exiture facte tunc tarde suscipientes digestionē: veritamen redditiones earum in hyeme ⁊ senectute sunt minus ꝓpterea q̄ faciunt illud esse necessarium frigus ex quiete: ꝛ quidā dixerūt contra rum ustus sicut rectum⁹. ¶ Et quādo multiplicatur vrina aquosa cuz ascēdit febris significat dolorē accidētē inferiori parti corporis. Et de signis febrū⁹ q̄ crisis erit cuz⁹ exitura est tar duas crisium aliarū ⁊ prolōgatio infirmitatis vsq; ad tempus q̄ est post viginti. ¶ Et cuz in huiusmodi egritudine lōga accidūt dolores subito in quibusdā locis tunc expecta exituram. ¶ Et in febribus tertianis quādo nō fit fluxus sanguinis narium neq; fluxus vētris: tūc expecta exitura iuncturarū ꝓpue in die crenco. ¶ Et de signis fortibus q̄ illa crisis tarda nō erit cōpleta cum tarditate sua neq; redies sunt signa alia. ¶ Et febres lassitudinales quando nō faciunt crisim, in quarto cū vrina spissa tunc expecta fluxuz sanguinis narium. Si aūt plongat expecta exituras iūcturaz que fatigate sunt aut ad partē mā dibularū fiue lassitudo sit exercitio aut per se veniens. Et ꝛo exitura accidēs in mādibulis in extēsiua est plus: quonā iūcturarū labor nō est vehemēs neq; est in eis iūcturaruz attractio: ⁊ fit febris ascēsio ⁊ carnis mollis receptio. Luz autem lassitudo est motiua est illud in iūcturis plus. ¶ Et multotiēs quidem expectatur exitura quā ipsius signa significāt: ⁊ mingit qui habet eam vrinā plurimā grossam albā ⁊ expellitur. ¶ Et si febres fuerint incipientes cuz rigore ⁊ definentes cum sudore raro fiet in eis exitura ⁊ ille sunt sicut terciana ⁊ q̄rtana nisi materia sit multa valde. ⁊ ad vltimum rigor rediens euacuat sua expulsiōe omni die materiā plurimā: Quare raro supfluit in eis exiture aliqd. hoc ergo contingit cum rigor est solus qualiter ergo erit cū sudore. ¶ Et fluxꝰ vrine grosse iterum minoratur cum exitura. ¶ Et exiture que sunt in chronica lōga ꝓm plurimū sunt in mēbris inferioꝛibꝰ: ⁊ in illis que sunt magis acute in membris superioꝛibꝰ: ⁊ in medijs in vtrisq; lateribus ⁊ in ethargia. de exituris radicis auris. ¶ Et exiture ute multotiēs accidūt crisi cōplete. ⁊ peripleumonia multoriens facit crisim cum exituris iuncturarum.

¶ De indicijs de hmōi exituris. Ca. xvij.

q Secunq; de istis exituris euenunt ⁊ occultantur absq; maturatione earum dispositio non caret duabus rebus aut vt redeat maior q̄ fuit aut redeat egritudo aut expellatur materia ad iuncturas aut ad mēbra dolorosa aut fessa aut debilia. ¶ Et melioꝛ istarum exturaruz est illa que facit incurrere leuitatem. ⁊ est post maturitatem: ⁊ est vehemēs declinatiōis ad exteriora: ⁊ est longinqua a mēbris nobilib⁹. ⁊ quodcūq; istoꝝ apostematū est ieue cedens manui cum supponitur est minoris malitie q̄ durū acutū: veritamē est tardius quonā est frigidius. Et eiuz quidē malitia nō minoraī nisi q̄ ei associat vehemēs dolor. Et si cū huiusmodi remanet febris ⁊ nō resoluitur facit collectionē post sexaginta: ⁊ quod est infra ista inter sexaginta ⁊ viginti. ¶ Et exiture minoris malitie sunt cum mēbrum ad quod declinat est inferius ⁊ est preter hoc quod est ex generatione sua infer⁹ ignobile ample loci capiēs totam materiā. Nam si nō capit eā accidet ex reditu eius secundo ad locā in quib⁹ penetrauerat illud q̄ accidit eis cū ea redire facit medicus stolidus cum infrigidatione ⁊ refrenatiōe ad locum a quo venit ⁊ iam augmētata est malitia ex eo quod superuenit ei de ꝓstrictiōe ⁊ reditione ⁊ recipit. ¶ Et de deterioꝛibus exituris creticis est que ad interiora est ⁊ interius. ¶ Verū de locis magis aptis exiture est ille qui est debilis aut cū quo est egritudo ⁊ propue in inferioꝛibus qui appropriat sunt multitudini cursus fudoris ab eis. Et exiture meliores ⁊ lōginquiores ab hoc vt sequat eas reciduatio sunt que aperiunt sicut ille q̄ de eis remanēt sunt magis figitiue recidiuationis.

¶ De signis euēt⁹ spasmi in pueris. Ca. xvij.

c Cum in eis multiplicat tumoꝛ in somno ⁊ confringūtur eoꝝ nature ⁊ multiplicatur ipsoꝝ fletus ⁊ conuertuntur eoꝝ colores ad viriditatē ⁊ rubedinem. ⁊ tenebꝛositatem vt in senib⁹ tunc expectatur spasmus. ¶ Et illud fit vsq; ad nouem annos. ⁊ quāto fuerint parviores eruttiad plus. ¶ In adolescētibus ꝛo cū toꝛquent eoꝝ oculi in febre acuta ⁊ multiplicatur ipsoꝝ palpitatio ⁊ toꝛquētur eoꝝ colla ⁊ ipsoꝝ facies ⁊ multiplicatur confricatio dentiū eoꝝ tūc iudica eueuum spasmi. ¶ Et multotiēs quidē prolōgantur dolores colli ⁊ grauitas in capite cū febre ⁊ sine febre. Cūq; fuerit apostema calidum accidet spasmus aut vomitus vt flos. eris ⁊ ꝓpue cum fuerit in paribus stomaci.

¶ De signis casus rigoris. Cap. xix.

c Cum vides in febre acuta signa salutis ⁊ signa crisis bone ⁊ minoraī vrina tunc scias q̄ accidet rigor cū quo euenuet crisis nisi fuerit fluxus vētris transiens equalitatez. equalis ꝛo nō repellit rigorem qui expectatur. ⁊ multotiēs sequit ipm sudoꝛ: nam in egritudinibus acutis incensiuis rigorem antecedit sudoꝛ.

¶ De signis signoꝝ crisium bonā. Cap. xx.

Digitized by Google

s Cias ꝙ melius signoꝝ crisis bone est vt sit cōpleta: deinde fiat in aliquo dierū crisis laudabili quos ego dicā: ⁊ iam indicauit eum aliqs diez indicationis ei ꝓportionalis: ⁊ est cum eōne nō cū ꝑmutatōe ⁊ extura: ⁊ est eōo cuz qua fit humoris faciennis egritudinē in ꝑte ꝓportionali ⁊ to leraf cum facilitate. ¶ Et qñq facit sperare bonitatē crisis nāe egritudinis in spē sua sicut terciana ⁊ causon cum inuenīt crisis ꝓportionalis aut sue disponēs: ficut ille in qb⁹ currūt res virtutis ⁊ pulsus ꝑm ꝙ opz. ⁊ dispō virtutis ⁊ dispō pulsus in horis signoꝝ ꝓuoꝝ qñ est fortis ⁊ rarus: ⁊ ꝓpte qñ addit eius virtus ⁊ minorat eius diuersitas ⁊ equat tunc est ꝓpendicularis ⁊ sustentatio sup quam incedendū est: ⁊ illius cōplementū est aduentus tranquillitatis ⁊ leuitatis. ¶ Et sciaſ ꝙ signa mala cū aggregāt ⁊ est dies creticus tunc spes est verior ⁊ fortior ꝙ vt sit ecōtrario. opz ergo vt innitaf sup illud. ¶ Et multotiens qdē magnificant signa timorosa ⁊ vf pulsus sanari ⁊ equari ⁊ fortis fieri. ¶ Et scias ꝙ infirmus bonoꝝ humoꝝ cū egrotat ⁊ apparet digō in vrina eius in primis cum egrotat tunc si securus. ⁊ quotiens apparent in eo signa timorosa tunc sanatio in ipsa magis debet esse. quoniam crisis est propinquior.

¶ De signis significantibus crisim malā. Cap. xxi.

i Pessoꝝ radices ⁊ principia sunt vt sint bona signa bonis ꝑdictis. ⁊ illud est sicut si sit motus crisis ante statū ⁊ digestionē qđ Hyp. noiauit ꝓcessiones vie ⁊ tu iam scituſt cām in malitia eius: ⁊ vt sit in die non cretico: ⁊ vt pulsus sit cum eo ad casum ⁊ paruitatem tendens. ¶ Et scias ꝙ signa crisis qñ veniunt ante statū ⁊ digōnē ⁊ antecedit ea eōo multa tunc non decipiaris per eam. nam illud est propter multitudinem eius ⁊ est expulsio a pigritia vel debilitate absq; regimine sicut leuitas quam inuenit eger absq; eōne manifesta vel apparente est ex eis in quibus nō est habenda fiducia: nam illa quies materiei nō est propter bonitatem eius: imo multotiens digerit ⁊ pigra fit natura in expulsione eius.

¶ Iudicia de indicijs signoꝝ significantiū crisim malam. Cap. xxij.

q Quando aggregant signa mala ꝓuationis digōnis aut alterationis ab eo qđ oportet aut alicuius alterius de signis malis iudica ex eis ꝙ infirmus morit. ¶ Hora ergo iudicij ꝑm velocitatem ⁊ tarditatem est ex eo quod fit ꝑ dispositionē causarum antecedentiū crisim de illis quas diximus sicut hoc: quoniam quādo sunt signa mala ⁊ est sedimen nigrum ⁊ alia ⁊ illud est in quartanis mors est in septimo aut in sexto si necessarium faciunt cause predicte post ipsa.

¶ De signis digōnis ⁊ eō⁹ indicijs. Ca. xxiij.

d Digestio cognoscit ex vrina ⁊ hoc ſz est expositū in loco suo. ¶ Et oz vt non confidas per vehementiā ancture vrine cum nō fuerit sedimen. illud enim non est ꝓp digōnē. ⁊ ꝓuario digōnis in suba magis nocibilis est ꝙ in colore. Ꝓter sub stantiam enim ꝓparat mā ad difficultatē expulsionis ⁊ facilitatē eius. ¶ Et qñ apparent signa digōnis cum principio egritudinis: nunc egritudo est salua neq; est ambiguitas i ea si tardantur non opz vt sit semp cum timore: fortasse enim est longa ⁊ non est in ea timor ⁊ est neciuz vt sit longa. ¶ Et quotiens est crisis bona tunc iam digō facta est. sed non quotiens digerit est crisis: imo qñq egritudo ꝓsumit cuz relatōne. ¶ Et scias ꝙ non fit febris subtiliatio cū apparitione digōnis sicut non fit cuz digōne apparente dolor vehemēs. ¶ Et qñ tardat digō ⁊ videas accīa bona ⁊ virtutē firmam tunc expecta eam.

¶ De iudicijs ⁊ signis absolute. Cap. xxiij.

n Omnis alteratio subito facta in colore aut tactu est mala: imo est significans bonitatē magnā ⁊ crisim valētissimo considerentur cum hoc dispositio corporis post illam. Nam qđcūq; signoꝝ alterationis in forma ⁊ facie ⁊ extremitatibus accidit causa vigilie ⁊ laboris ⁊ crescit ⁊ fluxus ventris: est saluum ⁊ redit ad salutem in duobus diebus aut tribus. ¶ Et qđcūq; est causa adustionis ⁊ calus virtutis est malum.

¶ De narratione signoꝝ bonoꝝ. Cap. xxv.

s Signa bona sunt tolerantia egritudinis ⁊ firmitudo virtutis ⁊ formę cui ea. ⁊ si accidentia eius formosa fiant ⁊ virtus pulsus ⁊ eius formido ⁊ eius ordinatio ⁊ apparitio signoꝝ digestionis ⁊ vultus crisis ⁊ bonitas signoꝝ eius ⁊ leuitas reperitur post euacuationes ⁊ redit pulsus cum ea ad bonitatem: ⁊ horripilatio accidens post euacuationem de signis sunt bona. Significant enim eradicationem caloris ⁊ fuccedit frigus cum eradicatione materiei. Et melius hoc est vt fit euacuatio humoris impedientis cum facilitate ⁊ ꝑm rectitudinē. ¶ Et scias ꝙ fixio virtutis cum signis malis neciam facit spem. ⁊ sūr fixio rōnis ⁊ bonitas anhelitus ⁊ facilitas toleranne eius qđ accidit super eum de dispositionibus timorosis extraneis: ⁊ inuēno leuitatis post somnum est bona. ⁊ de signis bonis est anhelitus bonus facilis. ⁊ de signis bonis est appetitus cum equalitate: ⁊ bonitas receptōis cibi ⁊ eius fames ⁊ eius vultus. ¶ Et de signis bonis optimis naturalibus est situs iacēdo naturalis ⁊ somnus naturalis ⁊ equalitas caliditatis in membris corporis. ¶ Et scias ꝙ signa bona cum salute virtutis significant sanitatem festinam: ⁊ cum debilitate eius significāt sanitatem tardam.

Digitized by Google

¶ De iudicijs signoꝝ malorꝝ. Cap.xxvi.

s Cias q̄ signa mala que sunt in sum/mo malitie indicant mortē. ¶ Q̄ō si virtus fuerit fortis ꝓlongat egritu/do: deinde interficit egrum. ⁊ si fuerit debilis interficit absq; ꝓlongatōe. ¶ Et multo tiens qdē apparent signa mortifera in diebus malis: deide accit crisis bona ⁊ ꝑmutatio māei ad mēbrū ⁊ fit sanitas. ¶ Et oꝝ vt ꝓfidas in si/gnis bonis apud statū ⁊ vt timeas mortalia cū incipiunt ⁊ non iudices per ea uerum dum nō vides virtutē cadere. Cuius.n. virtutis solus est signū malū. ¶ Amplius opꝫ vt tu ꝓsideres in egritudinibus acutis quarū principū est ex mē bro aduuante sicut pectus cum pleuresi qō est de dispōnibus illi⁹ mēbri: ipse.n. sigtiue magis sunt q̄ dispōnes mēbri alterius: nam digō spu ti in pleuresi ē magis sigtiua salutis q̄ digestio aque. ¶ Et necū qdē est medico physionomi/co cum videt in facie ⁊ oculo ⁊ alijs formā ma lam non nālē. ⁊ ꝑm plñ vt cognoscat in primis an sit illud nāle ꝑm illud indiuiduū ⁊ iudicū ⁊ non iudicet temere pulsu ēt. ¶ Et uerum vt co gnoscat an illud sit ex egritudine aut ex cā pri/mitiua. Fortasse.n. eueniet. ꝫ.g. sup linguam tin ctura mala ⁊ asperitas superflua ꝓp comestio/nem rei facientis illud non ꝓpter egritudinez. ¶ De narratōe signoꝝ malorꝝ. Cap.xxvij.

s Igna mala diuersificantur ꝑm vnā/quāq; opōné ⁊ vnūq̄q; membrū ⁊ fortasse dicemus illud cū distinctiōe.

¶ De signis malis pendentibus ex forma ⁊ colore. Cap.xxviij.

c Um forma viui est sicut forma mor/tui non ꝓp vigiliā neq; ꝓp famē neq; ꝓp eūoné tunc est signū malū. ¶ Et facies que fiāt faciei mortui ⁊ diuer ficat a faciebus sanoꝝ est illa cuius oculi ꝓfundant ⁊ acuāt nasus ⁊ planant tpa. ⁊ ꝛhunc ⁊ infrāt auris eius ⁊ inuersāt pulpa eius ⁊ ten duntur cutis ipsius ⁊ obfuscat color eius ⁊ deni grat ⁊ fit viridis ⁊ elevat sup eam cinereitas vel pilositas ⁊ ꝓprie qñ ē sicut cinereitas comi car minati est signum mortis festine. ¶ Et scias q̄ qñ infirmant sani pauce infirmitatis sigt rimo reni. ¶ Et illud qō est de hac alteratiōe ꝓp cās que sūt ꝑter egritudinē redit velociter ad dispō nem nālē: ⁊ si non in breuiorꝝ tpe salē in die ⁊ nocte. Illud vero cuius cā est egritudo ⁊ est il lud cuius signū est malū non redit ad rectifica tionē cū facilitate. Licet primū qō est cā famis ⁊ eūonis ⁊ vigilie ⁊ eius qō dcīm est cū eis nō est bonū uerū: verūtn est sanus alio. Si autem accit illud in egritudinibus acutis est malum ⁊ sigt q̄ egritudo vincet ⁊ cum hoc est sanius q̄ illud qō fit in egritudinibus acutis cā egritudi nis non cā illoꝝ cōpartū. Et ꝓp illud opꝫ vt co gnoscat dōia iter illud qō apparet de signis tor natiuatis ⁊ alterationis coloris cā corruptio/nis egritudinis aut cā vigilie aut euacuationis cum qua nō est plñ malū. Et ꝓp illud dicimus illud in oculo de illo est si cā fuerit eius vigilia q̄ accit cum eis grauitas in palpebris ⁊ decli/natio ad ꝓfunditatem somni ⁊ ſpūsitudo vehe/mens. pulsus ⁊ anteceſſio vigilie impedientis.

¶ Et in illo cuius cā est fluxus ventris inueni tur fluxus ventris ꝓcēſſisse ⁊ supfluisse. ¶ Et in illo qō est ex fame inuenit illud accidere grada tim non ſubito. ¶ Et de illis que magis affir/mant q̄ est ex egritudine est defectus illarū cāꝝ ⁊ vehementia acutaris febris ⁊ ſenſibilitas re/rum que sunt ſicut ſcintile offendentes manum apud tactū. ⁊ citrinitas coloris ſubito est signū non bonū. ⁊ denigratio eius ſubito est signum malū. ¶ Et deterius oibus illis est niger color ⁊ ipsius plñ est ex morte innati caloris ⁊ tene/brositas sequit ipm: ⁊ citrinitas non est bona ſed est magis salua. ⁊ qñ q̄ſq; fit a calitate non est tota a fritate. ⁊ fortasse est a vigilia aut a fa/me aut a dolore ⁊ est ſalua. ¶ Et ſi acciderint in frōte ⁊ naſo rami nō ē signū malū alis bonū.

¶ De signis ſūptis ex dolore capitis. Ca.xxx.

q Uando dolor capitis ꝓcederat ⁊ vir/tus est debilis ⁊ egritudo acuta ⁊ ſūt illic signa mala tūc egritudo est mor/talis. Et ſi nō fuerit tūc expecta vſq; ad ſeptimū fluxū ſanguis nariū: ⁊ poſt ſeptimū aliqd currere ex naſo aut aere. Q̄ō ſi ꝓcederā/uerit vſq; ad vigeſimū raro erit tūc reſoló eius per fluxū ſanguis nariū: ſed aut per ſaniem cur rentē ex naribus aut aure aut per exitura ⁊ ꝓ/prie inferius. ¶ Et plñ qdē incipit dolor capi tis a principio egritudinis ⁊ fit fortis ſuper ea in quarto ⁊ quinto: deide eradicat in ſeptimo. ¶ Et plñ qdē incepriōis eius est in tertio ⁊ fit difficilis in quinto ⁊ eradicat in ſeptimo ⁊ vn/decimo. ¶ Quidā vero dixerunt q̄ rō est vt ſit in decimo qñ decimus ē ſeptimus terrij: ſed ipſe non est dies creticus. Et hoc ſermo apud me non est aliqd. Cōpō.n. nō est ꝑm hoc genus ⁊ ſi incipit in quinto eradicat in quartodecimo ſi res currit ꝑm q̄ oꝝ. ¶ Et plñ qdē qō accidit de hoc dolore capitis accidit in tertiana.

¶ De ſignis ſumptis ex parte ſtōi. Cap.xxx

s Ingultus in egritudinibus acutis et malus ⁊ ꝓprie poſt fluxū ventris: ſimiliter inflammatio in ſtomaco. Et pulſus cordis ſtomacalis cum calidi/tate febris est malus.

¶ De ſignis malis ex mēbris āheli⁹. C.xxxi

Aheliꝰ frigidus in egritudinibus a acutis est malus. ſigt.n. mortē innati caloris: ⁊ ſūt diuersus malus. ¶ E anheliꝰ filius anheliti flentis inter ſectus qui attrahit aerem: ⁊ est anheliꝰ factu ꝓp ꝑmixtionē rōnis est malus: ⁊ ille qui est ꝑ apoſtema

Digitized by Google

apostema in ꝓtibus pectoris est deterior. ℂ Et illoꝝ qui morti ꝑtes fiunt ventres crescunt ⁊ ꝓfeḡntes fiũt eoꝝ anhelitus ⁊ anhelant alte.

ℂ De signis malis ex pte sensus. Cap. xxxij.

ℨ non videt infirmus: ⁊ non audit
s est signũ malũ. Et si fugat a vocibus ⁊ odoribus ⁊ coloribus hiũbus fortitudiné est signum malum significans debilitatem ipsius animalis.

ℂ De signis factis in oculo. Cap. xxxiij.

℟ofundatio oculi ⁊ ℨcuo ipsius vel
p ꝓcauano non cã fluxus ventris ⁊ vigilie ⁊ famis est signuꝫ non bonum.

ℂ Et tenebrositas albedinis oculi ⁊ eius rubificatio tendens ad colorẽ pauonis aut celestẽ est signũ malũ. ℂ Et puritas vnius duorum oculoꝝ in egritudinibus acutis ꝓphenesi ⁊ in similibus est mala valde. ℂ Et si non videt infirmus aliqd est signũ mortiferũ. ℂ Et toruositas oculi ⁊ ipsius strabositas in febre acuta est signũ malus valde. ⁊ si hec toruositas fuerit ex spasmo ꝓpter lacertos oculi mũ absq; nocumẽto in cerebro tunc signũ illud est ꝑ nõ est ꝑmixtionis sua. ℂ Signa aũt sumpta ex eo qõd videt ⁊ splendore sunt qñ splendor niger figit vomitu plus ⁊ declinationẽ sanguis ad superiora ⁊ figit vnũqõq; signoꝝ aliorꝝ. ℂ Et cursus lachrymę absq; voluntate ⁊ ꝓpter ex vno oculo est signũ malũ nisi sit signũ crisis ⁊ sanitatis ⁊ significent ipsam alia signa fluxus sanguis narium cuꝫ incolumitate signoꝝ aliorꝝ: ⁊ ꝓdiens ex lachrymis putridẽ ⁊ multitudiné ⁊ subtilitatẽ ⁊ grossitudem: ⁊ calorẽ ⁊ frigus ⁊ exitus cum voluntate aut sine voluntate. ℂ Et fugere lumen est signũ non bonũ. Si aũt vehemens fit amor tenebre tunc est mortale nisi sit vehementia ⁊ dolor. ℨ si non fuerint tunc est ꝓpter casuꝫ virtutis ipsius alias. ⁊ intuitus stans absq; palpitatiõe ⁊ motu est malus. Et multitudo aggregationis lippitudinis ita ꝙ aliqa eius est post aliqd est mala. Et lippitudo sicca valde. Et hmõi qdẽ lippitudo ginat ꝓpter pigritiã virtutis oculi innate in maturando mãm. Et fit sentit cuꝫ plurimo eius per exuberationẽ rei venientis ad oculũ que conat exire. ℂ Et non ꝫ vt dicat ꝙ illud sit ꝓpter multitudiné humiditatũ venientiũ ad oculũ ꝓpea ꝙ pigra sit nã in digerendo eas: qñ oculus in hac dispõne ẽ siccus ꝓfundus: ⁊ signa siccitatis manifesta: ⁊ fiũt siccitas lippitudinis velox.

ℂ De signis ꝓportionalib⁹ istis. Cap. xxxiij.

ℨ aggregat sup pupillã cum est aptra
s aliqd sicut tela aranee: deide recedit ad palpebram ⁊ fit lippitudo ⁊ non cessat esse sic est signũ ꝓpinquitatis mortis. ℂ Et vehementia rubedinis oculi ⁊ ꝑmanẽtia eius ita in acutare febris est mala ⁊ signs apa cerebri calidi ⁊ in ore stoi. ℂ Et ꝑmutatio eius ad colorem pauonis ⁊ celestẽ est deterior.

ℂ Et aptio oculi iterũ ⁊ multimodo splendoris est signũ mala ⁊ fortasse ꝓp mãs calidas multas ⁊ apara in ꝓtibus cerebri. ℂ Et si remanet palpebra in somno apta absq; ꝓsuetudine est signũ non bonũ: ⁊ siccitas palpebrarũ est signũ malum. ⁊ si remanet oculus in vigilia aptus ⁊ approximatur ei digitus ⁊ non palpitat est signũ mortis. Et vehementia aptiõis oculi iterũ cum alienatiõe ⁊ debilitate est mortalis. ℂ Et dr ꝙ ille sub cuꝰ oculis apparet pustula sicut lens alba: morit i die ꝺcio ⁊ apparet i eo ꝺideriũ dulcediꝫ.

ℂ De signis sumptis ex pte nasi. Cap. xxxv.

℧ruositas nasi mala ⁊ figit ꝓpinqta
t tem mortis. cã. n. i ea est spasmus malus mortalis. ℂ Et applanatio eius iterũ est mala. ℂ Et esse cõtentus in attractiõe aeris naso ⁊ naribus est malũ. Et si in uenis ex anhelitu eius odores pisces aut buyri aut lus est maluꝫ. ℂ Et distillatio aque currine ex naso in febribus acutis fortasse est signũ ꝓpinquitatis mortis. ℂ Et si non sternutat cum obtarmicis é signũ mortis: ⁊ destructio sensus fit. ℂ Et si non facit ei fluere sanguiné ꝑcussio ⁊ rascatio: ⁊ si infirmus assidue mittit digitũ suũ ad nasuꝫ suũ qñ mũdificet ipm absq; cã é signũ nõ bonũ. ℂ Et exitus aque per nasuꝫ est malũ.

ℂ De signis sumptis ex pte auris. Ca. xxxvi.

℟iccante pulpe auris ⁊ eius inuersa
c tio ⁊ ℨcuo extremitatis est signũ malũ. ⁊ dr ꝙ cum sordes auris dulcescat est signũ malum apud Gal. mortale apud ꝓmos. ℂ Aduenius doloris in aure cũ febre acuta est tumorosa: est. n. mortalis nisi curat aliquid ⁊ quiescat ⁊ illud in senibus. ℑn iuuenibus vero contingit ꝙ moriuntur antecq; sanies faciat ꝓpter vehementiam sensuũ eoꝝ.

ℂ De signis sumptis ex pte dentiũ. Cap. xxxvij.

℧mnino dentiũ in febribus acu-
c tis ⁊ quasi ille cuius fur comedat aliquid signũ est non bonũ. ℂ Dicit ꝙ ille cuius dentes cooperiunt in febribus viscositatib⁹ figit ꝙ febris eius fit vehemẽs figit. n. calitatẽ vehemẽtẽ ⁊ mãm viscosam tarde resolũtis. ℂ Cum accidit infirmis oi horavt mũ dificent dentes absq; ꝓsuetudine que currit est signũ non bona. ℂ Stridor dentiũ ⁊ cõmotio eoꝝ absq; ꝓsuetudine fortasse indicat manĩa. ⁊ si mania non accidit deinde accidat figit illud ꝓpter nisi in illo q assuetus est eo ꝓp debilitatẽ coꝝ dis eius tunc stridunt dentes eius ex qlibet cã. ℂ Et viriditas dualiũ est signum malum.

ℂ De signis sumptis ex parte lingue ⁊ oris ⁊ que sequuntur ea. Cap. xxxvij.

℈migratio lingue in egritudinibus
d acutis est signũ ad malitiã deducẽ. ⁊ exiccatio oris ⁊ saliue non sunt bone. ⁊ qñ exiccat in ꝓmis: deide exasperat cum fatu: deinde denigrat est mortale.

Digitized by Google

ꝛ ꝓprie in quarto decimo. ¶ Et scias ꝙ vehemencia feroris oris in egritudinibus acutis est signū mortalis: qñ significat corruptionē humoꝝ oium. ¶ Sublevatio vnius duoꝝ labiorū in febribus acutis est malū. Sessio labiorum in febribus acutis significat supfluitatē iflāmatōis: ꝛ ḟcio corꝝ ꝛ frigus ipsoꝝ ē malū. ¶ Si remanet os apū in egritudib⁹ acutis est signifi catio mala. ¶ Supfluitas siccitatis lingue est signū non bonū. ¶ Et ꝙ qñ exuberat sup lin guā i febre acuta sicut ciner niger ꝛ grani alicerna tūc mors est ꝓxima ꝛ accit ei desiderū rerū calidarū. ¶ Aspitas lingue ꝛ siccitas eius est significatio phrenesis. ꝛ ꝓsidera in aspitate lingue ꝛ alteratōis caloris ei⁹ ꝓsideratōe supfluitate fit cā eius resumgens. ¶ Et scias ꝙ nō tin gitur lingua ab oi humore dñantes in oi dispone donec ꝓuenerit ad eā cū suba sua aut ꝓ vicinitatem aliquoꝝ membroꝝ cōmunicantium.

¶ De signis sumptus ex radice lingue ꝛ gutture: ꝛ meri. Cap.xxxix.

p Refocatio subito fcā nō in die crisis est signū malū. Et ꝓfocatio sine spuma est leuis. Spuma.n.nō fit nisi cuz coctam ad tantā ꝓuenerit calefactionem ꝙ destruunt ei opones pulmonis ꝛ diaphragmatis: qre non pōt facere vt redeat anhelitus cum equalitate: ꝛ istud non fit apte nec exite in gutture nisi pp rez magnā. ꝛ multotiēs qdem fit: imo plñ cā cerebri. ¶ Et vltimū qñ accit in febre fortiꝝ ꝓfocatoes ꝓaue tunc iaz ad uenit mors: qñ coreget cā vehementie calitatis anhelitu plurimo: sed via eius iam est opilata ꝙ obē inflāmat cor ꝛ supfluit malitia cōplōnis eius: qre nō tolerat vitā. ¶ Et silr cōtorsio colli cū ꝓhibitoe deglutitōis: illud.n. aut fit pp remotionē spondilis aut pp vehementiā siccitatis: ꝛ neqz aliqd est deterius eis ambabus cū febre iteruz. ¶ Et si nō pōt fieri deglutitio nisi cum labore est significatio mala: ꝛ silr si rejicat cum aqua ꝛ egredit per nasum. ꝛ silr qñ strāgulatur cū ea in oi hora est significatio non bona.

¶ De signis malis sūptus ex pte venaꝝ. C.xl.

d Jnit Hyp. qñ apparent vene parue apud frontē ꝛ palpebrā est malum.

¶ De signis malis sumptis ex mollificatione corporis ꝛ malitia resumptionis ꝛ debilitate. Cap.xli.

m Mollificatio corporis ꝛ malitia resumptionis ꝛ debilitas qñqz fiunt causa multitudinis humoꝝ grossoꝝ i viscēribus. ¶ Et qñqz fiunt pp siccitatem corporis ꝛ paucitatē humoꝝ. ꝛ qñqz fiunt pp supfluitatē debilitatis virtutis in lacertis. ꝛ nō est significatio distinguens inter ea essentia corporis grossi aut macri sicut qdā existimauerūt.

¶ Et multotiens qdē sunt viscera plena humidatibus ꝛ corpus extenuatum. ¶ Et multotiens debilitant virtutes in lacertis ꝛ corp⁹ē plegue: immo signa alia sunt que ꝛ dicta sunt in locis alijs. ¶ De signis malis propter formam tacendi. Cap.xlij.

r Et supinatio sup lectū non ꝙm formaz ꝓsuetā imo ꝙm pmixtionē. ꝛ extenuza ꝓsuetudine est malū signuz: maxime cuz infirmus ꝓcipitat ad stratū suuz paulatim quotiens equaz eum ꝛ ꝓparas ipsum ꝓpōne bona ꝓuertit sup dorsum suum ꝛ diligit discoopire extrema ꝛ ꝓjcit ea ꝓiectōe nō nāli absq; calitate valde manifesta: est ergo cā angustia magna. ¶ Et oz vt tu attendas in hoc etā rem vnā: fortasse.n. hō est pinguis grauis corporis velocis mollificatōis diligens in dispōe sanitatis vt iaceat oi hora ꝙm hanc formā: aut est ꝓhibens dolor ꝓter resupinationē: illud.n. iterū est ex eo cum quo non magnificat tumor.

¶ Dis ꝓpō non ꝓsueta de resupinatōe ꝛ tensione ꝛ relīqs quaz non fecit in dispōe saluis est in egritudinibus acutis mala. ¶ Et scias ꝙ amor resupinatōis: aut est pp multitudinē humoꝝ in viscerib⁹ aut pp siccitatē ꝛ resolōnē humoꝝ acutoꝝ: quare debilitant lacertos aut pp debilitatē que accit lacertis ex pre alia. ¶ Et si nō pōt iacere ꝛ resupinari ꝛ vti alijs pōnibus: imo desiderat sedere ē significatio mala. ꝛ plñ eius est ppea ꝙ anhelitus fit difficilis cuz iacet pp apata ꝛ nocumēta in mēbris anhelitus in quibus scita est dispō ex eo qō ꝑterijt. ¶ Et si dolet fugere ab hoibus ꝛ ꝓuerti ad parietē est signū nō bonū. ¶ Et declinatio in somno super ventrē absq; ꝓsuetudine est malū. aut.n. est a permixtione rationis: aut a lesione in ventre ꝛ tacere humidū est laudabile: ꝛ illud est cum iuncture egri sunt recipientes plicatonē velociter.

¶ De signis sumptis ex cute. Cap.xliij.

c Um desiccat cutis ira ꝙ qñ extendis eā nō redit ad locū suū tunc illud est signū mala. ¶ Exitus vaporis caliex cute cū anhelitu frido est signū ꝓpriosa: ꝛ nō fit nisi qz calitas cordis finita est.

¶ De signis acceptis ex ventre ꝛ partibus hypocondrioꝝ. Cap.xliiij.

i Flatio vētris i egritudib⁹ acutis ꝛ paucitas ꝓplicatōis ei⁹ ꝛ ꝓpe cū illic est solū vētris ē signū mortis: ꝓpriꝙ qñ appet i eo pustula ꝗpla colorus fusci. ¶ Tēsio hypocōdrioꝝ ꝛ cēnta vnius duoꝝ laterum magis augmentata ꝙ alterius: ꝛ similiter essentia omnis lateris augmentatio: omni latere qō est ei simile in eminentia ꝛ depressione: ꝛ similiter in lentore tactus ꝛ duritie cum inflatur miracl; non a ventositate ꝛ siccitate tunc intra ipsum est apostema cum quo non est nisi dolor. ꝛ obfuscatio ꝛ tensio hypocondrioꝝ ꝛ si est cū dolore tunc materia declinat ad inferiora ꝛ si est absq; dolore tūc mā declinis est ad superiora.

Digitized by Google

¶ De signis sumptis ex ano. Cap. xlv.

Xitus ani in febribus acutis per se ipsum est significatiuo mala.

¶ De signis sumptis ex virga ⁊ testiculis. Cap. xlvi.

Enitas testiculoꝝ est signum malū ⁊ silr exuberatio ambox in egritudinibus acutis. Contractio testiculoꝝ ⁊ ꝯge significat mortem caloris inati aut dolorē vehementem. ¶ Pollutio in principio egritudinis significat longitudinez ⁊ est in postremo egritudinis laudabilior.

¶ De signis sumptis ex mfticib⁹. Cap. xlvij.

Xit⁹ mfticis mlieris ⁊ vulue i fe. acuta ē signū malū. ¶ De signis sumptis ex pte extremitatū. Ca. xlviij.

E eis sūt ex pte q̄litatis eax sic frig⁹ extremitatū cū calitate febris acute ⁊ fixiōe eius ⁊ nō eradicaf est signū nō bonū. Cū chronica ꝙo non est illud horribile. ¶ Et cā ei⁹ in febribus acutis est apa magnuz in cōcauitate vētris aut submersio calitatis innate aut aduēt⁹ sincopis ⁊ resolōnis. ¶ Et fortior significatio frigoris extremitatū in febrib⁹ acutis sup morte est que est frigoris accītus eis in pncipio egritudis. ⁊ silr cū est frig⁹ cū q̄ nō calefit: ⁊ hoc totū sigt fugā sanguis tot⁹ ad iferiora pp apa. ¶ Obfuscatio digitoꝝ manuum ⁊ pedū ⁊ vnguiū eoꝝ est signū mortale. ¶ Rubedo extrēitatū ⁊ earū alteratio subito magis pnitiosum est q̄ eax obfuscatio. Si aūt inuenīt grauitas tunc iā appropinq̄t: qm̄ grauitas sigt debilitatē ⁊ rutis aiaf. ⁊ obfuscatio significat debilitatē calitatis inate. ⁊ rubedo sigt corruptionē ⁊ dñium humoꝝ. ⁊ nigredo melior ē q̄ obfuscatio ⁊ rubedo. Et cū hoc toto cū videris signa bona pluma nō est lōginquū qn saluef infirmus. ⁊ casus extremitatū eius alteratax. ⁊ aditio extremitatū ⁊ curis cū friditate vētris est signū mortis ītex. ¶ Et ex eis ex pte sinuū earuz sunt sicut spasmus ⁊ ppie post fluxū vētris est mortale. ¶ Alcuzes cuz alienatione ⁊ vehemētia febris est significatiuo mortis.

¶ De signis ex pte somni ⁊ vigilie. Ca. xlix.

Somn⁹ sit diurn⁹ nō nocturn⁹ est signū nō bonū. ⁊ si nō dormit i eis ambobus ē deter⁹. Cā. n. ē corruptio cerebri q̄ltercūq; sit. Et salubrior somnus diurn⁹ est q est i pn⁹ei⁹. ⁊ hoc totuz in statu proximox febris est deter⁹. In pn⁹ ꝙo eius ⁊ multoties fit ⁊ nō nocet. ¶ Et, pfunditas somni cū debilitate pulsus' est malū. est enī pp debilitatē ⁊rutis non pp hūiditatē cerebri: ⁊ ppie cū est cū pmixtione rōnis. ⁊ qñq; est hec a putrefactione humoris frigidi. ¶ Somnus augmētatus in nocte qui succedit permixtioni rōnis ⁊ associat frigori extremitatū est malus sicut somnus cui succedit leuitas est bonus.

¶ De signis malā cūptis ex actiōe man⁹. Ca. l.

Lectio palearum ⁊ puenire oi hora ad aliquid q̄si colligat ex se aut ex parete ē signū malū. ⁊ cā i eo ē ex vapoꝝb⁹ q eleuanf ad cerebrū: ergo factūt imaginari illud qꝺ nō est pp deficētionez eorū ad oculū ⁊ humiditatem albugineam.

¶ De signis sumptis ex doloribus. Ca. li.

Dolor vehemēs in viscerib⁹ in fe. acutis ē signū malū. significat. n. aduſtionē vehementē aut magnitudinē apatis aut crinurā. Cū est in aliquo membroꝝ dolor vehemēs ⁊ sedaf subito getecōplēta absq; cā nic illud est malū. ¶ De signis sumptis ex voce ⁊ loquela ⁊ silentio. Cap. lij.

Dox fortis valde ē bona ⁊ loquela ordinata est bona ⁊ cōrarium illius est malum. ¶ Et taciturnitas plurima pdolira significat plurimū inquietudinē aut mollificationē lacertoruz lingue ⁊ epiglotis aut spasmū eoruz aut destructionē imaginationis que est pncipū sermonis ⁊ cum infirmus loquitur in crisi est bonū. ¶ Et ad vltimū taciturnitas ꝺoloſi significat cās inceptionis alqueſgues aut aliquid de eis que dicta sunt. Et multitudo sermocinationis in taciturno signū cat inuiū alienatiōis ⁊ pmixtionē rationis.

¶ De signis sumptis ex ratione. Cap. liij.

Lienatio cuz motu ⁊ percussione in capite ⁊ nare est salua: ⁊ cuz alguacre ⁊ appoplexia est mortalis.

¶ De signis sumptis ex motiōib⁹. Cap. liiij.

Clamor pmixtionis ⁊ ingenuis est signū nō bonū ⁊ significat multitudinē vaporis eleuati ad caput. ¶ Saltus infirmi oi hora ⁊ sessio eius ē signi ficatio mala: ⁊ ē pp angustiā aut pp pmixtionē rōnis ⁊ cōstrictionē anhelit⁹ ⁊ pfocationē: ⁊ in pipleumonia est deterior: qm̄ plurimū eius est pp pfocationē ⁊ cōstrictionem anhelit⁹: ilz sit pp cās alias iterū. ¶ Et cū grauanf mēbra a motu ē est significatio mala. ¶ Et quādo obfuscatur vngues tunc mors est presens. ⁊ tremor est signum malum cum non sit crisis bona.

¶ De signis sumptis ex estimatione. Cap. lv.

Clm est plurimus timor mortis tunc est timor. ¶ De inducijs sumptis ex salu ⁊ alicibus. Cap. lvi.

Alius ⁊ alices fiunt, ppterea q̄ natura mouet mēbra lacertosa vt expellat ex eis superfluitatē: ⁊ dū membrum permanet rarum ⁊ materia est panca obediens ꝙ non indiget illo: imo illud est ei necessariū propter cōrariū eius. ¶ Et si fuerit cū pmutatione ex calore ad frigus per naturā tūc est signuz non malū ⁊ significat multotiēs q̄ nā nō pōt facē resolōnem nisi cū adiutorio illoꝝ pp multitudinē māei aut pp debilitatem ⁊rutum.

¶ De signis sumptis ex somnijs. Cap.lvij.

m Altoriens videt infirmus de genere illius quo fit crisis eius sicut videt habiturus crisim cum sudore q̄ ingreditur balneum ⁊ preparatur.

¶ De signis sumptis ex appetitu. Cap.lvij.

d Estructio appetit⁹ in egritudib⁹ chronicis est malū. ⁊ in egritudib⁹ acutis etiā sed est infra illud. ⁊ ad mūtū sigt humores corruptos aut mortē virtutis animalis ⁊ naturalis. ¶ Et cum destruit sitis in febribus adurentibus est sigtio mala ⁊ ppter cum nigredine lingue.

¶ De iudicijs ⁊ sigtionib⁹ icteritie. Cap.lix.

i Icteritia ante septimū ⁊ ante digonē est malū signū nisi succurrat ei fluxus vētris quēadmodū q̄dā existimauerūt ⁊ ē ꝑm ꝓsideratione. ⁊ ad vltimū icteritia añ septimū nō est laudabilis: ⁊ si fuerit icterina post septimū tūc est itez nō ita salubris dū nō ꝓiungunt ei signa alia. ¶ Nō si accidat icteritia in septimo aut nono aut q̄rtodecimo cū signis laudabilib⁹ ⁊ absq; nocumēto in partib⁹ epatis aut durities ⁊ apate tūc est laudabilis. ¶ Et multotiēs quidē accit ꝓpter hmōi crisis cōpleta ⁊ sigt laudē ⁊ dispōnem leuitatis q̄ reperit post ipsam. ⁊ sigt malitiā eius dispō ꝛrij leuitatis. ¶ Et ex illis q̄ signt malitiā eius est vt sit cū icteritia flux⁹ ventris colicus mult⁹ qui ebullit ⁊ exit⁹ rex⁹ spumosa ⁊ adurētiū. i hmōi. n. timet de infirmo nisi succurrat ei flux⁹ ventris mult⁹ mundificans aut sudor cōis ⁊ fit tā ꝛtus fortis: tunc enim fit leuitas velociter.

¶ De sigtionib⁹ sumptis ex apatib⁹. Cap.lx.

c Am febris acuta puenit ad apata ticullos ⁊ extremitatū ē deteri⁹ ꝙ vt sint ꝓs illa apata: deinde seq̄tur ea febris cā putredis ꝙuis illud etiā fit malū. ¶ Apata q̄ accit in radice auris ⁊ non maturant cū sanitate sunt mala: aut q̄ nō sequit aliq̄ de eōnib⁹ fortib⁹ est signū malū. Et nō opz itez vt fiducia hēat in maturatiōe cū accidit extirpatio ⁊ reliq hūores sūt idigesti. illud. n. est nō sufficies fiē ista ēt multotiēs accit ⁊ existimat iā declinato adesse ⁊ interficit. ¶ Is pustula ⁊ oē apa q̄ apper ⁊ postea redit est malū: verūtū q̄q; sigt fortitudinē nāe: ⁊ fortasse hec apparitio ⁊ pfundatio est ꝓsueta hoi alicui i nā sua: ḡre nō est sigtio vehementis malitie.

¶ De signis sumptis ex parte pustularum: ⁊ que simulantur eis. Cap.lxi.

p Ustula ciceralis nigra in febrib⁹ acutis est mala valde. ⁊ quādo in fine venit vel tardat moritur illic qui eā habet in fecūdo multotiēs. ¶ Conuersio vlcerum in corpore ad viriditatem ⁊ nigredinem ⁊ celestē colorez aut citrinitatē est signū malum ⁊ citrinitas est leuior eis. ¶ Dicit q̄ si apparet super genu infirmi aliq̄d nigrū sile vue nigre in cuius circuitu sit rubedo moritur cito. Nō si protēdatur vsq; ad diem quinquagesimū tūc signū mortis eius est q̄ sudauit sudore frigido. Quādo apparet super vena que est in gutture aliquid simile grano allerua cum variola alba magna ⁊ cecidit et desiderū rerū calidarū moritur in vigesimo. ¶ Et nos quidez iam dirim⁹ illud q̄d accidit in lingua adolescētibus de pustulis moriferis. ¶ Dicitur si fuerit febris q̄libet ⁊ apparuerit super digitos vrisq; manus simul apostema nigrū sicut granū herbi cum dolore vehemēti moritur in q̄rto ⁊ accidit ei granitas ⁊ pfunditas somni. Si añ natura cōstringatur cū hoc accidet pleuresis. Et quandoq; constringit adeo donec fit lapis.

¶ De signis sumptis ex forma venaꝝ. Ca.lxij.

d Irit Hyp. si apparēt vene parue que sunt in frōte ⁊ que sunt in palpebris ⁊ furcula est malum. ¶ Alterato colōris venaꝝ apparētiū a dispōne sua cū colore pauonis ⁊ apparitio earū que de eis non apparebant ante cum hoc est malum.

¶ De signis sumptis ex rigore. Ca.lxiij.

r Igor plurime reditiōis in febre pura cum debilitate virtutis est mortalis ⁊ cum firmitate virtutis itez quādo febris cū eo non remouetur non est bonus. ¶ Et deterior omnib⁹ est vt sequatur ipm eūo nō adiuuans ⁊ nō sedet cum eo febris. Et si nō accidat euacuatio iterū tunc significat q̄ humor mortus est vincēs qui expelli nō pōt ⁊ est malū. ¶ In accidēte ꝙo vice vna nō fortitan ꝛificat aphorism⁹ indicans an est ꝓp debilitatē supfluam virtutis aut ppter aliud.

¶ De iudicijs euacuationis. Cap.lxiij.

c Uacuatio iuuatiua per fluxū vētris ⁊ vomitū ⁊ alia est illa que est post digestionē ⁊ que euacuat humorē quē oportet ⁊ que fit cum facilitate ⁊ cui succedit leuitas. ¶ Et de signis euacuatiōis humoris quē euacuat medicina aut nō medicina est vt incipiat in euacuatione humoris alteri⁹. ⁊ deterius eo est vt finis eius ꝓmutetur ad exitus curati aut ad sanguinē nigrū aut humorez fetidum aut humorē puruz ⁊ similiter in vomitu. ¶ Et quādo abbreuiat euacuatio postq; effecerit q̄ efficat oportet vt adiuuet. ⁊ quādo supfluit euacuatio ⁊ nondū incipit digestio tunc nō est illud cuius iuuamēto fit intendū. ¶ Et euacuatio debilis pauca fluxu sanguinis narū aut sudore aut alio significat q̄ natura mouit. ⁊ nō potuit. ⁊ si fiant mala signa alia sigt mortem. ⁊ si non fiunt mala significat lōgitudinem.

¶ De iudicijs sudoris. Cap.lxv.

s Udor est bona crisis in egritudinibus acutis ⁊ flegmaticis. ¶ Et iterū in spēbus apostematuz ⁊ morosoz ⁊

Digitized by Google

apostemantibus viscerum.

¶ De causis multitudinis sudoris. Cap. lxvi.

s Sudor multiplicat aut causa materiei ppter multitudinē suam: aut subtilitatē sui am: aut causa ꝓtrus ex vehemenia expulsiue: aut mollificatione ventine: aut causa porozꝝ eius quādo dilatant ppter causas dilatatiōis. ⁊ minozat sudor: ꝓpter cōtraria illarū causarū. ¶ Et sudor qō qñ tergit exuberat ⁊ qñ nō mouetur abscunditur.

¶ De diuersitatib⁹ mēbrozꝝ i sudādo. Ca. lxvij

m Embra que plus sudant. sunt illa in quibus est materia faciēs egritudinē vt magis: ⁊ illa que nō sudāt sunt mēbra in quib⁹ nō est materia. ⁊ illa in quibus dominatur aliqd de causis cōstrictionis porozum de quib⁹ est ꝙ latus super qō dormit infirmus ꝑm ꝑim raro fundat: quoniā est coartatum siccas habēs vias ⁊ nō currit ad ipm humiditas neq; currit ab eo. ¶ Et sudor quidem multiplicatur in mēbris posteriozib⁹ vt in dorso pluſq; in anteriozibus sicut pectore. ⁊ multiplicatur in supiozibus magis q; accidat in inferiozibus ⁊ propriē in capite.

¶ De diuersitatibus dispositionum in sudando ⁊ alijs. Cap. lxvij.

s Omnis plus facit sudare q; vigilia. qñ calor inat⁹ in eo plus agit i humiditate. ⁊ qz nō cumētus anhelit⁹ ipso est magis partium ⁊ illud mouet materias ad interiora. ¶ Inquit Hypo. Sudor plurim⁹ in somno absq; cā faciente illud figit ꝙ ille pllus ei bi sus affert corpori q; toleret. Si aut fuerit illud ꝓter qō ille de cibo sumat tunc scias ꝙ indiget euacuatione. ⁊ cā in hoc est ꝙ sudor plurimus cuz sanitate ꝓtrus nō fit nisi ppter multitudinē materiei cui pertinet vt expellat eā natura: ⁊ illa multitudo aut fit per causam ppinquam que est repletio ppinqua: ⁊ repletio ppinqua est ex cibis sumptis tūc. ⁊ hāc repletionez expellūt fames ⁊ exercitiū. ⁊ sudor qui expellitur per naturā aut fit per cāmantecedētē lōgiquam que est ex supfluitatibus antecedētibus.

¶ Et nō excusat in hmōi nisi euacuatio mundificās corpus ex eis: per sudorē ꝓ fortasse nō egredit de ea nisi illud qō subtile est tenue parium ⁊ diminut corruptū inobedētes in corpore. ⁊ ꝓsuetudo nature est ꝙ diligit expellere humorē corruptum: ⁊ illud est de illis que debilitant eū. ¶ Et scias ꝙ quāto plus caliditas innata est fortior: est resolutio magis occulta: qre nō fit sudor: nisi fuerint cause alie: ⁊ ppter hoc fit sudor egrediens a natura aut a repletione ⁊ multitudine ⁊ vehemētia dilatationis porozꝝ aut ꝓpter defectū virtutis a digestione bona aut ꝓpter vehemētiam motus.

¶ Dies in quibus multiplicatur sudor ⁊ minozatur. Cap. lxix.

Sudor in egritudinib⁹ acutis ꝑm fit
s in tertio ⁊ qnto ⁊ minozatur in qrto imo paz cōtingit vt egritudines iste crisim faciāt in qrto nisi raro. Et parum quidem cōtingit ꝑm ꝙ experimentatores existimāt vt sudet eger in vigesimoseptimo ⁊ trigesimoprimo ⁊ trigesimoquarto.

¶ De modis significationū sudoris. Cap. lxx.

Sudor figit per tactū suum si est calidus aut frigidus ⁊ significat per colorem suū si est clarus aut ad citrinitatē aut viriditatē declinās: ⁊ significat per gustū suum: si est amarus aut dulcis: aut ad acetositatē declinās: ⁊ significat per odorē suū si est fetidus aut acetosus aut dulcis aut alius: ⁊ significat ꝑ substātiā suā siē si est subtilis aut viscosus ⁊ figit per substātiam suā sicut si ē panis aut multus ⁊ significat per locum suuz si est cōis in toto corpore aut abbreuiatus. ⁊ ꝙ ex quocunq; mēbro est in ipso est egritudo. ¶ Et significat ꝓ horam suam si est in principio aut statu aut declinatione: ⁊ significat per illud qō succedit ei sicut succedit ei nocumentum aut lenitas aut rigor aut horripilatio aut aliud.

¶ De signis sumptis ex pte sudoris. Cap. lxxi.

Sudor frōs cū caliditate febris est sig-
s nū malum valde ⁊ ppter qui appo-
ꝓriatur capiti ⁊ collo ⁊ significat sincopim: nō fit frigidus. ⁊ est deterior speciorum sudoris: quoniā significat rē que fuit nō rem que erit. Sō si febris fuerit magna tūc est mors ꝓxima. ¶ Et nō fit sudor frigus nisi iam ceciderit caliditas innata: qre nō seruat humiditates: imo separat ab eis: qre segregat eas ⁊ euaporat caliditas ērnea: deinde separat ab eis illa calitas ꝓpter suā exīneitatē qua infrigidatur. ¶ Sudor intersect⁹ est malus. ¶ Et sudor mult⁹ significat lōgitudinē egritudis ꝓp multitudinē māteri ⁊ nō conuenit hūi eū flōmia ⁊ ventris solo ꝓpter debilitatē suā: imo clysteria leuia. ¶ Et qñ post sudorē non inuenit lenitas nō est signum bonū. Sō si fecerit augmētū nocumenti tūc erit signū malū: ⁊ fit etiam cōis corpori. ¶ Et sudor festinus in principio egritudinis est malus ⁊ significat multitudinē māteri nisi cā in eo sint hūiditates aeris, ppter pluuiā multā: qñ tunc cum sua malitia erit minor malitia.

¶ Et multotiens quidem incipit egritudo cuz sudore: deinde sequitur ipsum febris ⁊ plongatur. ¶ Et cuz ex sudore accidit horripilatio nō est bonum: imo est malum: qñ horripilatio significat expāsionē humoris malti nocētis in corpore ⁊ illud significat ꝙ sudor nō mundificat: imo mouet de humore ab⁹ malis illud cuius acuitas est fracta permiscens ipsius humiditatibus que resoluuntur per sudorez ⁊ significat ꝙ materia plurima nō soluitur apud euacuationem sudatiuam. ¶ Et quando debilitantur virtus ⁊ pul-

Digitized by Google

fus ⁊ fudat frons parum est signus malū. si ꝑo cadat pulsus tūc est mors. ¶ Sudor. n. bonus cui conuenit vt sit per ipm crisis cōplera est ille qui fit in die critico ⁊ est cōis toti corpori abundans ⁊ super ipsum alleuiatur ifirmus ⁊ sequitur illum ille qui nō est cōmunis: sed succedit ei leuitas. ¶ Et ad summū considera sudorē per seipsum in caliditate sua ⁊ frigiditate ⁊ colore suo ⁊ suo odore ⁊ gustu ⁊ quantitate sua in multitudine ⁊ paucitate sua ⁊ tempore sue egressionis aut est in ꝓncipio aut statu aut in declinatione: ⁊ quid associatur ei de febre in fortitudine ⁊ debilitate sua: ⁊ qd succedat ei de leuitate ⁊ grauitate. ¶ Et scias q̄ in cōualescentia multiplicatur sudor eius ꝓpter reliquias materierum: q̄re non est malū parum facere minutionem.

¶ De signis sumptis ex ꝓe pulsus. Ca. lxxiij.

p Cillus marcellinus ⁊ formicās ⁊ vehemētis superfluitatis aut vndosus malus est. ⁊ gazellinus cum debilitate est malus. ¶ Et diuersitas in qua est interfectio vehemēs ⁊ motus debiles: deinde succurrit illi vnus fortis succursu nō succurrente. imo ex nocumento ad momentum est mala valde. ¶ Dixerunt quidam cum pulsus fuit ster est frequēs ⁊ pulsus dexter rarus ⁊ illud est cum debilitate tunc est significatio mala. ¶ Et scias q̄ plurimorum hominum pulsus naturales sunt diuersi mali absq̄ egritudine: q̄re opꝫ vt scias hoc iterum.

¶ De indicijs fluxꝰ sanguis narij. Cap. lxxiij.

e Ā q̄ sunt sicut pleuresis ⁊ apara empus acuta vel cala ⁊ sub hypocōdrijs terminantꝰ crisi cōplera per fluxū sanguinis narium: ꝓmū ꝑo ex q̄cunq; nare fit: alia ꝑo ex alia que sequit ea: ⁊ similiter febres incensiue sunt de q̄ne primo. ¶ De ripleumonia ꝑo non facit crisim per eū ⁊ pleuresis est res in eo media ⁊ terciana facit crisim ꝓ ipsum. ¶ Et plurimum quidem accidit fluxus sanguinis narium in uarijs in imparibꝰ ⁊ parum fit in quarto: in tertio ꝑo ⁊ quinto ⁊ septimo ⁊ nono fit. ¶ Et cuꝫ speratur fluxus sanguinis narium bonus: ⁊ est debilis inuenit ꝑm q̄ docuit Hypo. cum effusione aque calide super caput ⁊ cum vaporatione sicut quādo rimef in perfluitas eius prohibetur cum aqua frigida ⁊ cum positione vētose super hypocondria ⁊ que sequuntur ipsum. ¶ Et melior quidem fluxus sanguis narij ē q̄ sequit̄ ptem ifirmā ⁊ diuersificās nō est cum illa bonitate. ¶ Et apara cōe mēbroꝝ ad hoc vt crisim faciāt ꝓ fluxū sanguis narium sunt illa que sunt supra sumē. ¶ Et in apostemate qui de flegmatico quod incipit transire in lapideitatez ⁊ plongatur sanioſitas ⁊ erupcio non expectatur crisis per fluxus sanguinis naruꝫ ⁊ similiter non expectatur in apostemate frigido in cerebro: ⁊ in peripleumonia crisis ꝑ fluxum sanguinis narium.

¶ De significationibus sumptis ex fluxu sanguinis narium. Cap. lxxiij.

f Fluxꝰ sanguis narij paruꝰ est malus ⁊ plūmus. ⁊ fluxꝰ sanguis narij pluris malitie est qui est sanguis nigri. ⁊ parum fit fluxus sanguis malus ex sanguine rubeo ⁊ splendido: ⁊ fluxus saguinis narium qui cadit in quarto significat difficultatē crisis: imo bonus est ille qui cadit in imparibus.

¶ De significationibus sumptis ex sternutatione. Cap. lxxv.

s Ternutatio bona est q̄ accidit apud statū in ꝓmis ꝑo eius est de signis coruze aut humoris mordicatiui.

¶ De iudicijs egestionis. Cap. lxxvi.

i Ām locuti fuimꝰ de egone i libro primo ꝑmonē vsem abbreuiatū. ⁊ necessariū est nobis vt repleamꝰ sermonez in ea multa replecione: ⁊ ꝑm illud qō sequit̄ de sermone in egritudinibus acutis.

¶ De signis sumptis ex egone. Cap. lxxvij.

d Iuersitas coloris eiꝰ qō egredit̄ de egone est laudabil' in duabꝰ horis nō alibi: q̄rum vna est diuersitas critica post digōnē in die critico ⁊ signo critico: ⁊ altera post potionē solutiuam p̄aseumte fortē. Et significat in duabꝰ dispōnibus mundificationez corpis expectatā. In alijs ꝑo significat adustionē ⁊ liquefactionē ⁊ multitudinem humoꝝ corruptoꝝ. ¶ Egestio fetida filis egestioni pueroꝝ ⁊ infantius est mala. ¶ Egestio colerica in ꝓncipio egritudinis significat dñm colere ⁊ est non bona ⁊ in fine eius apud declinationē significat q̄ corpus mūdificat ⁊ est significatio bona. ¶ Et qñ sepārat egestio colerica multa ⁊ nō alleuiatur egritudo tunc illud est significatio mala. ¶ Et fluxus ventris multus post signa mala sigr casum ꝓtris ⁊ ꝑter q̄ succedat leuitas est significatio mortis: ⁊ si febris etiā fit eradicata. ¶ Fluxus vētris super quē est vacuositas nō ab acceptione rei vncuose significat liquefactionē mēbroꝝ radicaliū ⁊ est signū mala: sed non est mortalis. ⁊ forsasse est vacuositas ex carne. ¶ Et quādo super ipsam est similitudo virus ⁊ emanat citrinū ⁊ dñatur fetor ⁊ illud in febribus acutis est mortale. Egestio super partes cuius stat res subtilis significat q̄ est virus ex epate ⁊ est mordicatiua ⁊ facit exire egestionem cum velocitate ⁊ forsasse egreditur sola ⁊ est mala. ¶ Cum in egestione sunt aliqua similia cozicib' lupinoꝝ in omnibus egritudinib' tunc est signum mortale.

¶ De signis vomitus. Cap. lxxviij.

i Ām locuti fuimꝰ in libro primo de vomitu. Et necessariū quidem est vt afferamus hic aliqd de eo ⁊ de alijs ⁊ eius positio magis licita est in hoc

Digitized by Google

loco. ¶ Dico ergo ꝙ vomit⁹ magis inuariuus est ille qui ex flegmate ⁊ colera in quo in re euo mita vel effusa est vehementis ꝓmissio: ⁊ nō est vehementis grossitiei. Et ꝓplus vomitus est puriꝰ tanto magis est deteriꝰ. ¶ Colericus enim purus significat vehementiā caloris ⁊ fleg ma purū significat vehementiam frigoris.

¶ De signis sumptis ex vomitu. Cap. lxxix.

O mnis diuersificatus a colore vo
v mitus conducto qui est albus aquo/ sus ⁊ citrinus est malus: ⁊ ille qui est sicut viridis ⁊ qui est sicut color pur/ri ⁊ ꝑprie fetidus ⁊ qui est sicut color sicle. ⁊ ru beus cum nigredine ⁊ obscurus. ⁊ deteriꝰ est ꝙ est sicut floꝛ eris ⁊ niger ⁊ ꝑprie cū fit spasm⁹ subito: ipse.n. interficit statim nisi fit illic ꝓuꝰ: fortasse.n. remanet vsq; ad duos dies. ¶ Et oꝛ vt cōsideret in eo ne fit tinctura in re comesta. ⁊ qñ euomūt oēs isti colores ē malū valde. ¶ Et vomit⁹ fetidus ē malus. ⁊ vomit⁹ pur⁹ sicut dixi mus est malus. ¶ De iudicijs vrine. C. lxxx.

Am ꝓmulta sunt a nobis verba vsa
i de vrina in fen. in qua sunt accepta in lib. i. ⁊ nos afferamus ꝯ de illo ⁊ de aliꝭ qđ magis ꝓuenies est huic lo/ co. ¶ Dico ergo ꝙ non oꝛ cum non vr̄ in vri na signum diagonis fortē iudicare de morte: fortasse.n. liberabit eger cum hoc per eūonē cadē tem ex ꝑte aliqua cum virtute expellente dige stum ⁊ indigestū: ⁊ fortasse resolut humoꝛ ꝓm longitudinē tolerantie: aut fiet crisis ꝑ exturā ⁊ ꝑprie qñ nō fuerit humoꝛ vehementis mali tie: sed est malus ꝓm plm: ⁊ significat fortitudi nem infirmi: ⁊ minoꝛ signo in eo est sup longitu dinē. ¶ Et silr vrina que remanet ꝓm colorem vrinaꝝ sanoꝝ in hoꝛis egritudis oibus. Si aūt incipit alterari cum sublimatōe egritudinis nūc est magis incolume. ¶ Et qñq; est vrina i egri/ tudinib⁹ pestilēcialib⁹ bōa nālis i subā sua i co/ loꝛe ⁊ sedimie ⁊ ille cui⁹ē tēdit ad morte. ¶ Et scias ꝙ multotiens mingūt infirmi vrinas ma las in subā sua ⁊ coloꝛe ⁊ aliꝭ ⁊ est illud expul sio creuca ⁊ ꝑprie in egritudinibus acutis qua rum causa est epar ⁊ partes vrine.

¶ De signis malis sūptis ex paucitate ⁊ mul/ titudine vrine. Cap. lxxxi.

Rina que migīt qñq; pauca ⁊ qñq;
v multa ⁊ qñq; reunet ⁊ non mingit est signū malū i febribus acutis signi ficans pugnā vehementē egritudis ⁊ nāe que vincit ⁊ vincit: ⁊ significat laboꝛē nāe. ⁊ figit ēt grossitudinē māei: ⁊ ꝙ ipsa difficulter suscipit digōnē. ¶ Si aūt febres fuerit gete in/ dicāt longitudinē ꝑ grossitudinē humoꝛis.

¶ De signi sūptis ex tenuitate vrie. C. lxxxij.

Rina tenuis qñq; fit sicut in diabe
v te: ⁊ est cum ea assiduario sitis ⁊ velo citas surgendi ad vrinam ⁊ facilitas egressionis. ⁊ qñq; fit ꝑ cruditatē ⁊ opilōnē ꝓ hibentē exitū māei: ⁊ qñq; fit ꝑ debilitatē vir tutis alterantie. ⁊ non est cuꝫ facilitate exitus ⁊ est minoꝛis malitie q̄ diabetis. ¶ Et qñ min gīt vrina tenuis in egritudinib⁹ acutis ꝑ ali/ quot dies significat ꝓmixtionē. ¶ Si accidat ꝓ mixtio ⁊ ꝑseueret tenuitas figat mortē velocem ꝑpea ꝙ māe supeniūt in cerebꝛo ⁊ auferāt aia. ¶ Et qñ conterit ad grossitudinē cū qua non fit alleuiatio. fortasse est ꝑ liquefactionē mēbro rū. ¶ Si multiplicat vrina aquosa apud hoꝛā exacerbatiōis febris totalis significat ꝙ apa eueniet in inferioꝛib⁹ ⁊ ꝑsidera in subā ꝓmixta coloꝛi in capīs que sūt post istud ē. ¶ Et scias ꝙ tenuitas est sicut ipsa iungat nigredini ⁊ ru bedini. Si aūt fuerit tunc scias ꝙ cā in hoc est restringens aut vehementia virtutis qualitatis egritudinalis imꝑmentis in aquam.

¶ De signis sumptis ex grossitudine substan/ tie ⁊ conturbatione eius. Cap. lxxxiij.

Cum ꝓuenit vrina tenuis in grossam
c in febre ꝓmixta ⁊ sunt signa bona figit crisim cum sudoꝛe. Si vero non fue/ rint signa bona aut fuerit febris vehe mentis adustiōis significat inflāmationē aut in coꝛde aut in epe. ¶ Et clarificatio vrine grosse añ crisis est signū nō bonū. illud nāq; significat retentionē māei ⁊ defectū nāe in expellēdo eā. ¶ Vrina grossa turbulēta in qua nō residet ali qd ⁊ non clarificat significat ebullitionē huioꝛ ꝓ vehemētiā calitatis ēnee ⁊ debilitatē inate digerētis quapp ē mala. Cū vria ē spissa ⁊ ꝑpe in q̄nto multiplicat crisis febrū ex lassitudine ⁊ ꝑprie si associet ei fluxus sanguinis narium.

¶ De signis sūptis ex vria alba. Cap. lxxxiiij.

Rina alba in egritudinib⁹ acutis si/
v gnificat declinationē māei nō ad ꝑfē venaꝝ ⁊ infra vrine: fortasse.n. decli/ nat ad cerebꝛū ⁊ erit doloꝛ capitis aut phrenesis. ⁊ fortasse dclinat ad q̄dā viscera ⁊ figit apa ⁊ si sunt signa ad icolumitatē decliuia fignt ficat ꝙ egredit cū vomitu ꝓm plm ⁊ ꝑpe qñ nō est signū in solōne ventris cui succedat excoria/ tio intestinoꝝ. ¶ Et qñ est vrina alba tenuis in febre acuta: deide accit ei ꝯturbatio ⁊ grossitu/ do cum albedine sua significat spasmū ⁊ mortē.

¶ De signis sumptis ex coloꝛe in vrina nigra in febribus acutis. Cap. lxxxv.

Lias ꝙ nō verificat iudiciū penitus
s de morte ꝑ nigredinē coloꝛis vrie in egritudinib⁹ acutis hꝫ in semso sit si gnū malū: ⁊ ꝙ his associent ei uerus signa alia mala cū videas ꝯtē in ea fortē ⁊ est potes facere cōnes diuersas ex oi ḡne succedit ei ges: sicut accit mulieri⁹ qñ cū mēstruis pur ganī ab hꝺi⁹ malis ⁊ ꝑ hꝫ ūte mulieres sūt sanioꝛes: qm̄ ipse fortitan ꝑ cām aliquam con iuncte sunt cūari ab hmoi mā ex via mēstruoꝝ.

Digitized by Google

¶ Et scias q̄ vrina nigra quāto plus est pauca tanto est deterior signis ꝓsumptionē humiditatis. ¶ Et iterū quāto magis est grossior tanto est deterior in egritudinibus acutis. & qñ nigra est declinis ad subrubedinē & tenuitatē & est in ea sedimen pendens & est ei odor acutus in febribus acutis indicat dolorē capitis & pmixtionē & cerebri: disponū eius est q̄ figit fluxū sanguinis narū nigri: qñ mā est acuta vincens: & forasse erit cum eo fudor pp caliditatē qñ non suppfluit nec minorat & expellit versus suppfluitatē: tantecedit fudorē eius horripilō: & qñ associant vrine nigre in qua est sedimen pendens res nigra rotūda aggregata cuius qua inuenit odor malus & tensio in lateribus & apa sub hypocōdriis & fudor figit morē & hmōi q̄dē rētio sub hypocōdriis figit spasmū. & hmōi q̄dez fudor fit ex debilitate. ¶ Urina tenuis aquosa ad nigredinē declinis figit tenuitatē sua longitudinē egritudinis: & sua nigredine malitia suā. ¶ Et dē in vrinis nigris subrubilibus qñ ille cuius est vrina desiderat cibariū morē. ¶ Et vrina tenuis nigra qñ ꝓuerit ad subalbedinē vel flauitatē & grossitiem & non associat ei vlla ges figit egritudinē in epate. & p pte icteritiā. qñ hec ꝓuersio que est ad grossitiē & tenuitatē: & ad subalbedinē a nigredine figit diminutionē calitatis & casuz digōnis: & illud est de illis qbus associatur aut succedit leuitas. & si non fuerit pp illud figit mām iam inuiscatam in epate & non pp mundificationē & iam fecit accidere opilationē. imo si est calitas tunc iā subito faciet accidere apa. ¶ Urina tenuis nigra que mingit in febribus acutis paulum in tpe lógo qñ est cū dolore capitis & colli figit destructionē rōnis gradatim & est in mulieribus magis saluū.

¶ De signis sūptis ex vria rubea. Ca.lxxxvi.

v Urina rubea in egritudinibus acutis qñ est cum rubedine subtilis figit cum signis laudabilibus crisis velocitatē & cum ꝓprijs eoz figit velocitatē mortis: & extoto inflāmationē vehementem. & subtilitas cum rubedine figit in egritudinib⁹ acutis dolorē capitis & pmrionē. ¶ Et vrina rubea grossa in egritudinibus acutis quando eius egressus fit paulum & frequenter & est cum feruore significat timorē: qñ significat caliditatem vehementē & inquietudinē & defectū nāe: verū qñ est abundantis extimis multi sediminis figni ficat separationē & ppue in febribus incensinis.

¶ Et qui mingit sanguinē purū in acutis morit: qñ significat replōnē sanguineam vehementem cum acuitate ebullitionis & tumetur de hmōi ꝓfocando que fit ex replōne ventriculoruz cordis si declinat ad cor aut apoplexia si declinat ad cerebrum. ¶ Urina rubea valde si cōtingat in febrib⁹ ex lassitudine facta ad grossitiem. deinde appareat sedimen plūm non subsidens & sit illic dolor capitis significat longitudinem egritudinis quoniam materia est inobediens q̄ obrē non ingrossat prius & postq̄ ingrossatur non subsidet velociter: verum eius crisis fit per sudorē qñ mā est declinis advenas. & hmōi q̄dē vria assimilat vrine icteritie & differt ab ea in hoc q̄ non tingit pannos. ¶ Ad summum vrine rubee subre & rubei sediminis significant appetitū & cruditatē: & significant longitudinem quando rubedo non est vehemens & est illa que est declinis ad turbulentiam.

¶ De signis sūptis ex vrina flaua. Ca.lxxxvij.

v Urina flaua in febre acuta qñ ꝓuertur ad albedinē aut ad nigredinē est mala: qñ significat per albedinē elevationē materiei ad caput: & per nigredinē acuitatem qualitatis egritudinis.

¶ De signis sūptis ex sedimie. Cap.lxxxviij.

s Edimen diuersum in subta & coloze qō significat humoz diuersoz multitudinem est malum: & deterius eo est illud qō est minorū ꝑtium: significat enim q̄ natura non pōt expellere nisi postq̄ minorantur partes. & leue quidem multotiens est magis significatiuum bonitatis quam album.

¶ Et multotiens vidi ille cuius sedimē est decline ad rubedinē sed est leue & morit ille cuius sedimen ad albedinez declinat: sed est diuersus asperum. Subtile. n. bonitas vehementius est facilis ad suscipiendā expulsionē q̄ bonitas coloris. & significat iterū q̄ humores patiuntur ab egritudine plūs: sicut sedimen bonum qñ minorantur eius ptes significat q̄ nā operata est vas in eo valde & egritudo non egit in eo. ¶ Sedimen spumosum & spuma plenū cuius albedo est pp cōmixtionē aeris cum eo est malum valde egrediens a natura: & cruduz est malū. ¶ Et ille cuius superiora sunt rotūda & mouent melius est q̄ sedimē cuius superior superficies est ꝓgelata & magis significatiuū q̄ egritudo est velocis status & acuta. ¶ Et sedimen qō non antecedit tenuitas & paucitas suppfluitatis: imo est inuentū in ꝓncipio significat q̄ humor est plurimus non q̄ sit digestus: imo ops vt rubeat sedimen post aduentū digōnis & postq̄ fuerunt nā subtilis in primis & postq̄ fuerit hypostasis pauca. & dum nō est ita significat q̄ materia grauis grossa est multa & q̄ egritudo interficit. & si multi⁹ vehementia uncture adsit sedimine pauco. Et dum non est ita non significat bonum: & quandoq̄ significat bonum & maturitatem: & quandoq̄ accidit illud ꝓpter dolorem & ꝓpter vehementiam caliditatis & famem: tunc vra. n. vrine tenuis additur & minorat eius sedimen. ¶ Et sedimen rubeum significat multitudinem sanguinis & tarditatem digestionis & associantur eis in febribus incensiuis iterum angustia & tristitia. ¶ Et si plongat vsq̄ ad quadraginta plongat egritudo: & forsitan non spe

Digitized by Google

ratur crisis vsq; ad quadragesimū. ¶ Iterū sedimen rubeū pendens in quo est declinatio ad flaiora cum est in vrina tenui significat in egritudinibus acutis pmixtionē rōnis: si aūt pseverarit timeē pārio. Si aūt vrine subā incipiat p̄uenire ad grossitudinē ⁊ incipiāt pendere subsidere ⁊ albificaī significat salutē. ¶ Sedimen qđ est ſm formā frusti carnis in febribus acutis sine significatiōibus digōnis significat q; est ex rasura mēbroꝝ ⁊ non est ex renibus ⁊ qñ est illic digō aut nō est febris significat illud quod scis de dispōne renū. ¶ Et illud qđ est sise squāmis piscis ⁊ non est signū digōnis ⁊ febris est acuta est ex rasura febris quaꝫ facit in neruis ⁊ ossibus ⁊ venis ⁊ in aliis fit ex vesica. ¶ Et furfureum qđē significauit sise illius: ⁊ q; febris incipit radere ex pfundo. ⁊ distinguit inter ipsum ⁊ inter illud de vesica: qñ illud de vesica est cuꝫ signis lesionis vesice ⁊ cū digōne ⁊ grossitudie. ¶ De signis sumptis ex dispōnib⁹ aggregatiꝭ pp significatōes diuersas coloris ⁊ subē q̄ prima est in vrinis oleagineis. Cap. lxxxix.

Leagina est illa cuius color ⁊ suba si
o milantur colori olei ⁊ eius subē. ⁊ ls sit mala: tñ qñ alie significatōes significant salutē non est cum ea malum.

¶ Sedimen vero cum est oleaginū est malum valde. Et oino oleaginū purū est malū ⁊ ē illud qđ facit te videre colorem olei cum cirinitate ⁊ viriditate. Et qñ oleaginū est accīs post vrinaꝫ nigrā tunc est significatio bona ſm q; testificat de ea. Rufus sapiens. Et deterius oleaginum est illud qđ est in p̄incipio egritudinis. ¶ Et qñ significatōes significant malitiā ⁊ mingitur vrina oleaginea in quarto indicat mortē infirmi in festo. ¶ Et vrina que alterat subito ex signis laudabilibus ad signa vituperabilia significat in egritudinibus acutis mortē: qñ significat casum virtutis subito pp peiorationē accidentiū. ¶ Vrina oleaginea qñq; significat pmixtiones rōnis qñ facta est ex exuccatione. ¶ Vrina in qua sunt frusta sanguinis ꝯgelati in febre acuta qñ cum ea est siccitas lingue est signū malum: si aūt fuerit nigra cum hoc tunc illud est deterius. ¶ Et non currit sanguis in vrina in febre acuta nisi pp vehementiā acuitatis eius ⁊ ꝓpea q; disrūpit vasa ⁊ vias eius. ⁊ eius ꝯgelatio est pp vehementiaꝫ caliditatis ipsius. ¶ Vrina alba tenuis in quo est spuma ⁊ nubes citrina significat timorē vehementē pp illud qđ ipsa significat de exacerbatiōe ⁊ vehementia acuitatis materiei. ⁊ nos quidem iam locuti sumus de vrina tenui nigra illud i quo est sufficiētia. ¶ Vrina tenuis flaua in p̄incipio febrū acutarū qñ p̄ueruē ad grossitiē ⁊ ad albedinē: deinde remanet feculenta turbida sicut vrina asini ⁊ incipit exire innolūtarie ⁊ sunt illic vigilie ⁊ ingenudo significat spatium vtriusq; lateris cui succedit mors qñ non fuerint signa bona illa. ¶ Vrina enim que est cuꝫ flauo colore non subtilat nisi pp dñiū humoris colerici calī ⁊ non ingrossat ⁊ inspissat nisi pp exacerbationē egritudinis ⁊ cōmotionē in dispōnibus māei. ¶ Et dixerūt de vrina pauca que est cum colore sanguinis q; est mala p̄cipue qñ cum infirmo est passio venenosa vel passio venenesa. i. sciatice.

¶ De signis malis sumptis ex parte qualitatis separationis vrine. Cap. xc.

Eando febrē acutā patiens non pōt
q mingere nisi parū cum dolore absq; vulnere aut apāte in instis vrine ⁊ cum frequentia pulsus ⁊ debilitatis est signū malum. ¶ Cum retinet vrina in febre p̄inua ⁊ est vehementia doloris capitis ⁊ multitudo sudoris significat cuzegi. ¶ Vrina que guttatim stillat in febre p̄inua ⁊ cum vehementia doloris capitis ⁊ multitudine sudoris significat cuzegi. ⁊ vrina q̄ guttatim stillat in febre gena significat fluxū sanguis narīū. ¶ Si febris fuerit acuta incensiua significat dispōnē malā aduenientē cerebro. ⁊ si fuerit quieta significat multitudinē replōris ⁊ debilitatē nāe in expeliēdo. ¶ Et cā vrine egredientis in febribus acutis inuolūtarie est debilitas virtutis aut nocumentum in cerebro ⁊ non fit illud nisi pp ascensionē materie acute calefacte ad cerebrum. quare cōmunicant ei membra lacertosa.

¶ De nūeratōe signoꝝ maloꝝ in vrīa. Ca. xci.

Uosa ⁊ pcedens ⁊ fetida ⁊ nigra
a ⁊ grossa est mala. ⁊ illa in qua pcedit ex inferiori pte eius vsq; ad ipsius superiorē: sicut fumus est mortalis p̄pinqua. ⁊ iterum pinguis cuius color est color aque carnis cum fetore dūante est mortalis.

¶ De signis in egritis mala generum diuersorum quorum malitia est propter aggregationem coꝝ in infebricitantibus ⁊ alijs. Cap. xcij.

Uando aggregant vomitus ⁊ pun-
q ctura ⁊ pmixtio rōnis: tunc illud est signum mortale. ¶ Qñ diu crescit alteratio corporis in tactu ⁊ in colore ⁊ in eo qđ enumē ⁊ in eo qđ exit significat q; nā est ambigua cū humorib⁹ diuersis ⁊ egritudinibus diuersis cui est necū resistere eis oībus ⁊ est p̄culdubio de illis que deficiunt ei.

¶ Qñ aggregant i febre in sepabili frigus et⁹ qđ apparet ⁊ aduſtio interiorꝝ ⁊ vehementia sitiꝭ cū hoc tunc illud est mortale. ¶ Qñ aggregat cū p̄cussione dentiū pmixtio in rōne tunc eger approximat pditōi. ¶ Qñ accīt infirmo subito flatus ventris niger cū aduſtione ⁊ mordicatione ⁊ dolore adurente in ventre eius ⁊ pulsus cordis sincopis est signū mortis. ¶ Qñ sudat duo comua frōtis sudore frō ⁊ cuticule ungues ⁊ virides fiunt ⁊ alterant ⁊ apat lingua ⁊ apparet sup ipsam ⁊ sup corpus pustula exīens tūc mors

est ꝓxima. ¶ Et si fuerint in ꝓbus hypocondrioꝝ ꝓcussio ⁊ salt⁹ cū febre: deū cū hoc oculus mouet motu malo tūc oꝫ vt expectet malitia dispōnis: qm̄ hec dispō sigt vēt̄ostitatē ifiatiā ⁊ ꝓcussionē q̄ fit ꝑ ap̄a vehemēs: ⁊ ꝑ vehemētiā ꝓstrictiōis vene magne. ¶ Et pulsus vehemētis ꝓcussiōis ꝓportionis magnus valde associat manie. ⁊ oꝫ vt ꝓsidereꝫ: fortasse. n. ꝓcussio ⁊ salt⁹ nō sunt submerse ad viscera: imo in eo qō appet de mutac: ⁊ illud nō est nociū qm̄ est cuꝫ eo ap̄a nisi superfluat valde in magnitudine. ⁊ si ꝑ seueratiꝫ dispō vigit dieb⁹ ⁊ nō sedāt ap̄a ⁊ febris sigt q̄ apiet ⁊ tūc fortasse saluabit infirmus. ⁊ illud erit ꝑ vrinā exuberātē aut ꝓportiones māet ad extremitates ⁊ ꝑ pedes. ¶ Illi q̄ debilitāt ex egritudib⁹ q̄m̄ accīt eis anhelit⁹ freq̄ns ⁊ sincopis tūc tā appropinquāt morti ⁊ nō addūt sup q̄mor horas. ¶ Cū hō hꝫ febrez ⁊ cessauꝫ ⁊ iuenit alleuationē ⁊ geret calitatis subito absq; crisi mālfesta cū ꝯore aut ꝓmutatōe ⁊ sine extrictōe vitia ⁊ sine ꝓmutatōe de aere ad aerē in regiōe vna aut i duab⁹ regiōib⁹ ⁊ gelcit q̄ est in pulsu de velocitate ⁊ iuenit sicut trāql litas tūc iudicat q̄ mort velociter. ¶ Cū hōi inest febris ⁊ pulsat coꝫ eius subito: ⁊ iuadit eū singult⁹ ⁊ stringit vēter ei⁹ sine cā cognita mort. ¶ Cū q egritudiné hꝫ acutā migit vrinā albaꝫ subtilē: deū ingrossat postea ebullit ⁊ albescit ⁊ remanet ebullēs ita ⁊ q̄si vria asini ⁊ migit iuo lūtarie ⁊ sūt vigilie ⁊ iegritudo sigt tetanū appentē in vtiq; laterib⁹ deū mort. ¶ Et cū vria fuerit filiꝫ muri postq̄ fuit alba añ illud ⁊ sup ipsaꝫ fuerit sicut ipsa: diū cucurrerit ex narib⁹ sanguis niger tūc illud est res mala. ¶ Et de signis malis q̄ q̄dā medicoꝝ dixerūt ⁊ nō tendit rōcinando ad ea nisi cū grauitate sūt q̄ dꝫ. q̄n apparet in hoie sup venā q̄ est in collo eius pustula filiꝫ grāo cucurbite cū variolis albis plūmis ⁊ accīt ei ōsideriū rex calaꝫ. ¶ Et dꝫ q̄n appet in hoie in tpe sinistro pustula dura rubea ⁊ accīt hūi eā h̄ ꝓpter vehemēs in oculis eius mort i die decio: ⁊ hūs hūc dolorē desiderat sisamos. ¶ Et dꝫ q̄cūq; egritudo vehemēs accīt subito deū segr illā vomit⁹ aut fluxus vētris est signū mortis. ¶ Dꝫ q̄ q̄n accīt febricitā alij ap̄at vlcera lenta: deū destruit ro ei⁹ mort. ¶ Dꝫ q̄ q̄n inest hōi mollities in facie ⁊ corpe ei⁹ ⁊ nō est dolor ⁊ accīt ei in ꝓncipio illius ꝓpriet⁹ i naso suo mort in ccō ⁊ tertio. ¶ Et dꝫ q̄ q̄n inest hōi sup genu eius sile vue rotunde ⁊ illō est nigrū ⁊ icarcuru ei⁹ rubeū mort cito vsq; quo expectentur quinquaginta dies. ⁊ signum mortis eius est q̄ sudat sudore frigido.

¶ De signis lōgitudiꝫ egritudis. Cap. xcii.

Clas q̄ lōgitudo egritudinis sit ꝑ
s grossitudiné in viscerib⁹ aut ꝑ ꝓmotiné in regie. ⁊ fm oēm dispōné debilitāt in ea ītōes: q̄n tāgit ipm̄ tarditas. Et digō eq̄lis sigt eam. Aut tarditas sedimis pēdēciꝫ. Aut assiduatio sedimis rubedinis ꝓportionis. n. apptōis sedimis sigt lōgitudiné egritudis. ¶ Et sisr q̄n ē cū acutate egritudis pulsus magn⁹ ⁊ facies ei⁹ pigius ⁊ hypocōdria ista q̄ nō detumescūt sigt paucitatē resolōnis lōgitudiné egritudiꝫ. ¶ Cūq; aduenūt signa crisis añ digōné ⁊ nō cadit hꝫ ⁊ nō appet signa mortis tūc egritudo ꝓlōgat. ¶ Et scias ꝓportibilitas crisis: q̄n nō iuuat ⁊ nō nocet ⁊ dispōnes remanēt fm modū suū tūc egritudo est lōga. ¶ Et mulitudo salt⁹ i egritudie sigt lōgitudiné ei⁹ ⁊ ꝑpe cū vehemēs fit a ꝓncipio reuisne hꝫ ei ē recu⁹. ¶ Et q̄n assōciat eūonibus pancis q̄ sigt q̄ nā mouit mām ⁊ deficit in expulsiōe ei⁹ integra sine fit sudoꝝ aut fluxꝫ sanguis narū aut alia signa bona aut ꝑuana signoꝝ malorꝝ sigt lōgitudiné. ¶ Et q̄n remāet sedimētu beū vlcꝰ ad q̄dragita dies iducat lōgitudiné febris ita vt nō sꝑet crisis ⁊ sepō vsq; ad septagita. ¶ Mollitio in ꝓncipio egritudis sigt lōgitudiné. ¶ Cū vides signa lōgitudis egritudis i diebus añcedēt⁹ tūc nō est signū eoꝝ sicut signo ipsoꝝ postillud. Et cū videris illud q̄ dē ꝙ illis signis magis ꝓficari fortitan appere i medijs dieb⁹ ⁊ in posteriorib⁹ ei⁹ tūc ꝓsidera iudicatōis vt scias ipsa in quo die erit ⁊ ille dies quo die iudicat ⁊ obserua ꝓductiones ꝓdcās in ea. ¶ Et ꝓsidera dispōnes virtutis ⁊ etatis ⁊ ꝓplōnis ⁊ cōplōnis ⁊ dispōné motuū egritudinis quātitate ⁊ q̄litate sua ⁊ antecessiōe ⁊ postpōne sua ⁊ horarū suarū ꝓprie in stanbus acute: ⁊ longitudine eius ⁊ abbreuiatōe eius an fit ad motū declinis aut ad quietē ⁊ iudica ꝑ q̄litatē eius.

¶ De signis ꝙ egritudo consumetur cruditate resolutione. Cap. xciij.

Cū fuerit virtus fortis valde ⁊ paro
c xisma augmentatu in qualitate ⁊ quātitate ⁊ etas ⁊ cōplō ⁊ ips declinat ad motioné non ad quietē ⁊ digōnis ⁊ eius ꝛij signa festinantia tūc egritudo ꝓlongat ⁊ interficit cum resolōne aut remouet: ⁊ si diuersificat erunt crises diminute ⁊ tardate ⁊ cū pmutatōe.

¶ Mores autem ⁊ vita significantur per dispositiones virtutiꝫ ⁊ signa alteratōis vnuscuiusq; duarum rerum ⁊ sui contrarij.

¶ De iudicijs recidiuationis. Cap. xcv.

Exterioꝝ recidiuatio est illa que est ve
d locioꝝ ⁊ est cū virtute debilioꝝ. ⁊ also ciant ei ꝓcul dubio cū est eius forma hec: signa recidiuatōis. Et vt eueniat recidiuatio erroꝝ regis saluus est q̄ vt eueniat ꝙ se cū rectificatōe regis. ¶ Et de errore in hoc est dare in potu calefactiua: ⁊ medicinas quibus vult aliquis bonitatem appetitus: sicut gelentabin mellinum ⁊ troscisi rosacei ⁊

Digitized by Google

ſtia. ¶ Et reliquie que remanẽt poſt criſim attrahũt recidiuationẽ cito niſi ſuccurrat. ¶ Et recidiuatio vehementior eſt q̃ radix q̃n malitia eius eſt vehemens ⁊ ſtatus eſt debilis.

¶ De ſignis recidiuationis. Cap. xcvi.

e T in illo cuius febris nõ qeſcit p criſim nõ cõpleta ⁊ in die ſuo timet recidiuatio. ⁊ ſi fuerit quies ei⁹ ſine criſi oino nõ eſt excuſatio recidiuatiõis ⁊ ppter q̃n criſis eſt cum eis q̃ ſunt ſicut variole aut icteritia aut ſcabies. ⁊ ad ſummũ cuz ea que ſit in cute. ¶ Et ſigt quãdoq; q̃ erit recidiuatio ex debilitate virtutis ⁊ appetitu ⁊ nauſea ⁊ malitia qie ⁊ paucitate digõnis. ⁊ corruptione cibi in ſtomaco tendẽtis ad acetoſitatez ⁊ fumoſitatem ⁊ inflatione hypocõdriox ⁊ partiñ epatis ⁊ ſplenis. ⁊ corruptiõe ſomni ⁊ lõgitudine vigiliarũ: ⁊ vehemẽtia ſitis: ⁊ vehemẽtia inflationis faciei, ppue eſt ſignũ malũ ⁊, ppue in palpebra ſuperiore ⁊ ppue ei⁹ apano ⁊ ipſius abbreuiatio ⁊ ſilr cũ reſolutione inflationis faciei. Et de illis que ſignificant eam eſt vt corpus bñ recipiatcibum ⁊ nõ remoueatur per ipm extenuatio. ⁊ ppue quãdo iſta accñtia mala apparent ⁊ vehemẽtiora fiũt in horis poriſmoz egritudis que fuit. ¶ Et q̃nq; ſigtur recidiuatio ex pulſu q̃n remanent in eo ſpiſſitudo ⁊ velocitas. Et ex pfundatiõe exituraz cretica; ⁊ occultatiõe caruz. ¶ Et ex vrina q̃n in ea remanet rinctura pllma citrinitatis aut flauedinis aut rubedinis aut eſt ex illis i qbus nõ pendet ſedimẽ neq; reſidet. ⁊ q̃n vrina infirmi nõ ſimilat vrine ei⁹ nãli. ¶ Et quedã ipa ſignificatiora ſunt recidiuationis q̃ quedã alia ſicut autñnus: in ipſo. n. plus cadit recidiuatio q̃ in reliqs tpibus. Et genus egritudiñ uterũ aduntat ad ſignandam recidiuationẽ ſicut febres apoſeẽ poſt ſe relinquũt caliditatez ⁊ inflãmationes in viſceribꝫ: ⁊ ſicut epilepſia ⁊ ſcotomia ⁊ dolores renũ ⁊ epis ⁊ ſplenis ⁊ emigranea ⁊ ceſalea ⁊ catarrus ⁊ que ab ipſo gñant de aſſimate ⁊ aliis ⁊ egritudinibꝫ anhelitꝰ.

¶ De cauſa mortis. Cap. xcvij.

m Mors fit aut ppter cãm q̃ corrũpitur cõpoſo cordis aut ppter cãm q̃ reſolutñ ẋtus. q̃re extinguitur. ¶ Et ſeã ppter cãm q̃ corrumpitur compoſo cordis. aut eſt dolor vehemẽs: aut q̃litas ſuperflua de qualitatibꝫ nocius eſt: aut qualitas extranea venenoſa: aut eſt retẽtio materie anhelitus. ⁊ propter hoc oportet ne dimittantur reſupini ⁊ ne dimittantur guttura eorum deſiccari.

¶ De ſpẽbus mortis q̃ accit i horis febriũ ⁊ ſignis q̃litatis mortis ifirmi. Ca. xcvij.

d Et illis eſt mors q̃ accit eis in pñ⁹ paroxiſmi febris ⁊ augmẽto ei⁹ aut reſolutiõe ei⁹ ⁊ plm ei⁹ in febribꝫ apatũ intrinſecoz vbi effundit ab ipſa ſuperfluitas ſubito. ¶ Et in egritudinibꝫ malignis a qbus ſuperat nã in pmis cum monet cum fortitudine pcipue ſi fuerit debilis ⁊ ad ſũmuz eſt ſicut pfocans ⁊ ſicut extinctio ignis a multis lignis. ¶ Et de illis eſt mors in ſtatu poriſmorum febriꝫ ppter ſupationẽ nãe ab egritudine. ¶ Et tertia eſt mors fcã in declinatiõe ⁊ ẽ pauca ⁊ rara. ⁊ plm ei⁹ eſt in declinatiõe particulari nõ vñ: ⁊ cã in ea eſt q̃ nã in ipſa eſt ſicut ſecura ⁊ expãdatur caliditas ⁊ puꝛ ⁊ diſpdit retẽtio que nãcia eſt in horis pncipij. Et ples eoꝝ moꝛiunt cũ ſincopi ſubito: ⁊ qdã eoꝝ gradatim. Et fortaſſe declinatio ẽ declinatio q̃ ẽ fine mollificatio ne ẋtus ⁊ reſolone caliditatis inate. q̃re criſiat q̃ fit declinatio leuis. Et pulſus q̃ diuerſificat i vtriſq; declinatiõibꝫ: ipſe. n. i ẋa cõfortat ⁊ in falſa mollificat ⁊ i ẋa eq̃tur ⁊ i falſa diuerſificatur ⁊ egredit ab ordie. ¶ In declinatiõe ẋo totali nõ morit aliqs niſi qp cãs laborioſas de foris q̃ ſupueniũt ifirmo ⁊ eſt debilis ſic mor⁹ aut eleuatio aut ira. Et q̃n accñt hmõi ẽt pme. Et hmõi q̃ morte añcedit ſudoꝛ paucus viſcoſus: ⁊ multotiẽs morit aliqs in variolis in declinatione. ⁊ multotiẽs q̃ añcedit eã ſudoꝛ ineq̃lis ad frigus decliue ⁊ fortaſſe eſt in capite ⁊ collo nñ aut in pectoꝛe uñ. Et q̃n cutis in aliq̃ ſpẽ eſt ficca tenſa tunc nõ erit moꝛs per ſudoꝛẽ ⁊ cũ eius cõtrario erit cũ ſudoꝛe: verũ plurimũ moꝛtis in egritudinibus moꝛtalib⁹ fit ex modo aliquo in hoꝛa in qua fit criſis bona in egritudi. ⁊ ſalutis ſicut ſi eſt egritudo in paribus. erit moꝛs in paribus ⁊ ſi fuerit in imparib⁹ erit moꝛs in ipa rib⁹. ¶ Et ſcias q̃ cauſon ⁊ que ei ſunt ſimiles attrahũt moꝛtẽ apud ſtatum paroxiſmi ⁊ accidũt cum ea accidẽtia mala de pmixtione rõis ⁊ vehemẽtia anguſtie ⁊ pfunditate ſomni. ⁊ debilitate tolerãtie febris: deinde accidũt dolor capitis ⁊ tenebroſitas oculoz ⁊ dolor oꝛis ſtõi ⁊ inquietudo. ¶ Et flegmatica attrahit moꝛtem in pncipio paroxiſmi ⁊ tũc eſt frigus lõgum ⁊ nõ calefit: ⁊ pulſus paruꝰ valde vermicularis: ⁊ vehemẽs fit ſomni, pfunditas ⁊ pigritia. ⁊ ad ſummũ vnaqueq; attrahit moꝛtez in hoꝛa i qua ipſa fit vehemẽtioꝛ ſuper infirmuz plus ſiue fit incipiẽs ſiue fit in augmẽto aut in ſtatu. ⁊ moꝛs quidem in augmẽto apparẽte quãdoq; accidit in paucis tamẽ. ¶ Et quãdo tu cõſideras ſigna moꝛtis in hoꝛa quã dixim⁹ ⁊ non timeas ea tũ nõ timeas: q̃ ſi ſueneris ea tunc exiſtima q̃ erit moꝛs. Si aũt cõſecutum fuerit illud aliquod maloꝝ ſignoꝝ predictoꝝ tunc iudica ſm plurimũ ſi fuerit paroxiſmi impares q̃ ipſe moꝛitur in ſeptimo: aut pares q̃ moꝛiet in ſexto pcipue ſi fuerit egritudo velocis moꝛtus.

¶ De ſignone moꝛtis abſq; criſi. Cap. xcix.

d Et illis eſt debilitas ẋtutis ⁊ defectus cause ad reſiſtendum egritudini. ⁊ de illis eſt tarditas ſignoꝝ ſuggeſtionis oino. ⁊ de illis eſt virtus egritudinis

cum tarditate motus ipsius. ⁊ quando aggregā tur omnia ista est magis permutosa.

¶ De dispositionibus accidentibus conualescentibus. Cap.c.

Quando q̄ accidit conualescētibus recidiuatio. ⁊ accidit eis vehemētia, virtutis ⁊ debilitas ipsius cum in eis est illud qđ diximus in capitulo regis eor. ⁊ accit eis ne iuuentur ab eo qđ sumūt de cibo ⁊ ne redeant corpa eor ad ꝓtutem. ¶ Et accidūt eis eritute cum nō sunt mundificata corpa eor ab humorib⁹ per eūonē. Et q̄n̄ accidit eis corruptio quorundā mēbror ꝓpterea q̄ expellit mā illic. ¶ Et q̄n̄ accidunt eis egritudines ꝛrie egritudinū⁹ que fuerūt in eis cū supfluerent in eis i ꝛrio eius qđ est cū eis: sicut accidit eis grauras in lingua ⁊ paralysis ⁊ colica frā ⁊ apoplexia ⁊ epilepsia ⁊ dolor capitis inseparabilis ⁊ emigranea: ⁊ que his sūt silles q̄n̄ ifrigidatio ⁊ humectatio modus ꝓtransierūt. ¶ Et q̄n̄ accidit ei pruritus plurim⁹ quē remouet aqua tepida. ¶ Et accidit eis vt albificent eorū capilli ꝓpterea q̄ capilli ꝑdunt nutrimēto ⁊ ꝓpterea q̄ spargitur hūiditas innata qua stat nigredo: sicut accit segetib⁹ q̄ q̄n̄ siccant albescunt: postea q̄n̄ eor dispōnes bone fiūt redit nigredo capillor sicut accidit ut segetib⁹ quādo potant aq̄: q̄n̄ tunc redit ipsarum viriditas.

¶ De regimine conualescentis. Cap.ci.

Portet vt in cōualescente alleuiatio fiat in omni re ⁊ nō afferatur ei aliqd graue ex cibis neq̄ aliquid ex moribus ⁊ ex calefactibus ⁊ causis cōprimētib⁹ dōec ad voces pueniat vsq̄ ad alia: ⁊ gradatim perducat ad exercitium eq̄le facile: ipsum enī iuuantium est valde. Et vt occuperis in eo qđ augmentum efficit in sanguine eius. ⁊ opz agere vt quiescat ⁊ letetur ⁊ gaudeat ⁊ phibeatur ab euacuationib⁹ ⁊ ꝓpue coitu ⁊ vinum cū temperamēto est ei iuuatiū ꝓpue vinū subtile tenue. ¶ Et de pualescētibus pueniētior ad hoc vt interdicat ei sanitas est cōualescēs cuius crisis fuit occulta q̄n̄ ipse est expositor recidiuation. ¶ Et hmōi forsitan indiget euacuatione. ¶ Et cōuenitior ei est flux⁹ ventris subtilis. ꝓpue cū videris egōnez collēā aut declinē ad colorē humoris qui est ex hūorib⁹ er q̄bus fuit febris: ⁊ videris in appetitu defectū. Et cum voluntaris illud tūc fac quiescere pualescentē ⁊ confortā ꝓtutē eius deinde eūa. ¶ Et fortasse necessarium est tibi vt cures ⁊ cōfortes stomachū cū cibatione. ⁊ prepara ei tūc ꝓbi gra. cibos medicinales solutiuos: aut cōuenientiuz ficus pruna ⁊ firacost ⁊ tercnabin ⁊ filia iiis hūmbus coleraz. ¶ Et q̄n̄ iuuant p diuretica ⁊ mundificant per eas vene eor: ⁊ q̄n̄ faciunt illud ista diuretica cogunt ⁊ cur facit illud vinū cōuenit. ¶ De flo-

boromia aūt sciēdū est q̄ paz idiget pualescens exctiōe sanguis ⁊ forsitan idiget er. Et signū illō forma ⁊ signa sanguis ꝓpue cū inuenis febrē occultā in venis ⁊ vides pustulā in labio. ¶ Et forsitan cogit te ad flōmādū infirmū malitia sanguinis ei⁹ pp illud qđ remānsit in ipso de cinerea tate humor malor. Quare necāz est ei vt extrahatur sanguis ei⁹ malus ⁊ augmentet in eo sanguis bon⁹. Et melio⁹ in hoc est vt facile fiat ⁊ non faciat aliqd subito. ¶ Et somn⁹ diurn⁹ forsitan est magis nociuus cōualescēti, ꝓpterea q̄ mollificat eū ⁊ forsitan cōfortat eū ꝓpterea q̄ ipsuz quiescere facit. Et quādo nō conuenit forsitan attrahit febrē, ꝓpterea q̄ facit cruditatē ⁊ frangit de ꝓtute caloris innati. ¶ Et obseruatio in oībus cōualescentib⁹ mūdificatus ⁊ nō mūdificatus est: vt currat esse eorū ꝑm regimen qđ fuit in egritudine ex cibarijs: ⁊ alijs duob⁹ diebus in eo qđ est inter eos: ⁊ ad summū ꝑm mēsurā qua res diei crescī permittat ꝑm regimē quod fuit in sanitate eius. deinde illud qđ sequit sanitatē eius: deinde eleuet ad illud qđ est supra ipsuz. ¶ Et opz in mūdo ⁊ eo cui⁹ febris fuit salubriꝰ ne subtiliet regimē eius: q̄n̄ febriet corp⁹ eius ⁊ mala fiet eius dispō. ¶ Et opz vt redeat ille cuius extenuatio ⁊ macilenta in diebus paucis fuit ad pinguedinē in diebus paucis: quoniam virtus eius est fixa ⁊ fiat cū cōtrario eius cōtrariū illi⁹. Et si nō appetit cōualescens tūc in ipso est repletio: ⁊ si appetit ⁊ nō impinguant post ipm tūc affert sibi vltra ꝓtutē suā ⁊ supra ꝓtutē nature sue: q̄re nō pōt digerere illud ⁊ dimidere in corpe: aut in corpe suo sunt humores plures in q̄bus natura est occupata aut virtus stōi ei⁹ est ꝑstrata valde aut virtus tor⁹ corporis eius ⁊ calitas ipsius inata sunt ꝑstrate. q̄re non alteratur cibus alteratione cōuenīcu vt exēplificet vel restaurēt natura ex eo. Et hmōi quidē ly appetāt in ꝓncipijs rei sue cibū: tamē q̄n̄ cōuertāt in eis dispō ad hoc vt nō appetant: quoniam nocumēta ⁊ repletio humor malorum fiūt fortiora ⁊ augmētantur. ⁊ ne appetāt: deinde appetant, ꝓpter viuificationem ꝓtutis sue melius est q̄ꝫ vt appetant: deinde non appetant: cum ergo perseuerat appetitus ⁊ non alteratur corpus ad virtutem dominantem: tunc ꝓtus appetitiua ⁊ instrumentum eius sunt sana: ⁊ virtus digestiōis ⁊ ipsius instrumētū sunt debilia. ergo melius est vt gradatim deducat cōualescens exauaris ⁊ pullis ad hedum ⁊ nō reducat ad cōsuetudinem dū adhuc in venis est strictura. ¶ Et fortasse syrup⁹ acetosus faciet eis euenire ercoriationem intestinorum ꝓpter debilitatē intestinorum ipsorum ⁊ similiter acerosa. ¶ Et de regimine cōualescētiuz est pmutatio eor ad aerem ꝓtrarium ei in quo erāt. ¶ Et de regie cōualescentū est obseruatio eius qđ opz caueri de spē egritudinis eor vt opponatur ei quod securita

Digitized by Google

tem faciat ab ea sicut in pleureticis: opz enim vt timeat in eis asperitas pectoris. ¶ Et nó opz vt cónalescens sudet in balneo, ppter raritatem carnis sue debilis. Cum ergo multiplicatur sudor eius tunc in ipso est superfluitas. ¶ Et ab ratio cuz nonacula nocet ei propter illud cuius narratio precessit.

¶ De cibatione connalescentis. Cap. cij.

Oportet vt sit cib⁹ eius in q̄litate bo-
o ni chimi facilis digestionis. ⁊ opz ne toleret famé neq; sitim: ⁊ fortasse est necium vt declinet q̄litas ad p̄rarij cōplonis egritudinis p̄terue, ppter timorē alicuius rei. ⁊ ad cautelā. ¶ Et scias q̄ cibi humidi fluidi velocius nutriūt: ⁊ minus sunt audaces: ⁊ grossius ⁊ grauis est ecōtrario sine sit cib⁹ aut pot⁹. ¶ Et opz ne super se afferat frā nisi vocet ad illud refiduū caliditatis imo vt regat cuz eo qđ est tparum: ⁊ sit ei caliduas subtilis cum humiditate cōpleta velociter recipiēs digōnez: ⁊ vt sit cibus eius in quātitate cū mēsura qua fiat bona eius digō ⁊ eius separio. ⁊ adde sm gradationē cum nó vides grauitatē neq; rugimin neq; velocitatē descēsionis: neq; tarditatē ēretēsionis. ⁊ minue ex eo si nó videat eo qđ videri debet: ⁊ q̄n repletur subito ⁊ tendit stomac⁹ ei⁹ tunc fortasse febrit: ⁊ silr nó opz vt bibat subito. fortasse. n. est ex eo timor. ¶ Hora aūt cibi eius est hora eq̄litatis aeris in vesperis estatis: ⁊ hora post meridiē hyemis nisi sit nocēs aliqd festū. ⁊ opz vt diuidat super ipm quātitas que est mm⁹ satietate eius. ¶ Et aq̄ vehementis frigoris est ex eis a quibus opz alienari conalescens: q̄nz enim interficit: fortasse. n. supueniet ledēdo qbusdam visceib⁹: ⁊ fortasse facies spasmuz. ⁊ iam scimus q̄ mortuus est ppter illud. ¶ Et scias q̄ appetit⁹ conalescēs q̄nz minorat propter debilitatē aut ppter humores in stō ⁊ associat eis sm p̄m sincopis. ⁊ q̄nz minorat causa epatis ⁊ paucitate attractōis eius ⁊ apparet in colore ⁊ in egōne tenui ⁊ alba. ⁊ q̄nz minorat cū humor in corpe toto ⁊ satietatis nausea tūc. ⁊ q̄nz ppter debilitatē p̄ruis corpis ⁊ caliditatis inate aut in stō propie. Rege ergo vnūquodq; cū eo qđ scriptū de regie eius q̄ plus facilius est. ¶ Et scias q̄ secanabin de cydonijs est bonū medicamen cōnalescēt⁹ ⁊ ppue q̄ eo⁹ appetitus est prostrat⁹ pp debilitatē in stomacis eorum ⁊ facit securitatē ab excoriatione intestinorum. ¶ De cōfortātib⁹ p̄o stōm q̄ sunt calidiora eo sunt sicut roc. rob. ⁊ que sunt eis silia: fortasse. n. sunt causa reciduationis.

¶ De motibus egritudinum. Cap. ciij.

Am scisti horas egritudis. ⁊ scisti
i q̄ motus in periodis q̄nz fit addēdo in labore ⁊ significat statū: ⁊ q̄nz fit minuēdo ⁊ significat declinationē ⁊ vehemētiores fiūt motus egritudinū ⁊ accidētia earum in nocte, ppter vehemētiā occupationis nāe in digerēdo imām tūc ab omni re.

¶ Tractat⁹ scds de diebus crisis ⁊ horis eius.

¶ De p̄incipio egritudinis ⁊ puncta computatione crisis. Cap. i.

Et hoibus sunt qui dicūt q̄ p̄ncipiū egritudinis ex quo numera
o tur cōputatio dierū crisis est extremitas hore in qua sentit eger vestigiū egritudis. ¶ Et de hominib⁹ sunt qui dicunt nō: imo extremitas hore in q̄ sepsim p̄fect ⁊ apparet in eo nocumētū opationis. ¶ Et hec q̄ debilitas nó adueniat nisi in febrib⁹ que nó accidant subito i illis aūt que subito accīt nō est p̄ncipiū hore: ⁊ illud est sicut accīt qbusdā febricitātib⁹ vt inciptat febris inceptione apparēte ⁊ sit hō ante illud nō hūs egritudinē q̄re dormit aut ingredit balneū aut laborat ⁊ febrit subito. In febribus aūt q̄s antecedūt p̄fractio ⁊ dolor capitus ⁊ silia: deinde accīt ambe reg diuersificātur. ¶ Et fortasse est vt cōsideret hora inceptionis ipsius febris: ⁊ illic est iam apparitio erit⁹ a dispositione nāli in cōplone manifesta. Inceptio p̄o doloris capitis ⁊ p̄fractionis p̄ideratione nō habet. ¶ Et q̄ decūbit in lecto ⁊ somn⁹ non sunt de illis quib⁹ est intendū: fortasse. n. infirmus nó decumbit ⁊ iam incepit febrire. ¶ Et si peperit mulier deinde accidat ei febris tūc si nó computetur ex febre ⁊ non nisi ex parto est illud error. de hoc dixerūt quidam q̄ plurimum accidit post secundum ⁊ tertium.

¶ De cā diez crisis ⁊ periodoz eius. Cap. ij.

Cures quidem hoies posuerūt cām
p in mēsuratione tempoz crisiū egritudinū acutarū ex parte lune: ⁊ q̄ virtus ei⁹ est virtus icedēs in hūiditates mūdificans in ea spēs alterationis ⁊ aduinans ad maturādū ⁊ digerendū aut ad p̄rium sm preparationē māet. ¶ Et significāt in hoc per dispositionē ertēsionis ⁊ p̄rionis ⁊ augmētationē cerebelloz cum augmētatione luis in luna. ⁊ velocitatē maturationis fructuū arboz ⁊ herbarū cū appitione eius. Et dicūt q̄ humiditates cuitatū parunt a luna: q̄re diuersificant dispositiones earū sm diuersitatē dispōnū lune. ⁊ fit vehemētior apparitio diuersitatis cū vehemēna appitione diuersitatis in dispōne lune. ⁊ fit illud vehemētius q̄n luna est sm oppōnem dispositōis in q̄ fuit: deinde sm q̄drationē. ⁊ hoc per diuisionē reuolutionis sue ad medietatem: deinde ad medietatē medietatis. ¶ Dixerunt ppterea q̄ reuolutio lune est in viginti nouem dieb⁹ ⁊ tertia fere: diminutis dieb⁹ p̄fectionis ex eis: ppterea q̄ lune nō est opatio q̄ fere duo dies ⁊ medietas. ⁊ tertia: quare remanēt .xxvi. dies. ⁊ medietas erit medietatis unius tredecim dies: ⁊ quarta diei: ⁊ ḡta ipsius est dies ⁊ me-

dietas diei: ⁊ octaua diei: ⁊ octaua ei⁹ tres dies ⁊ quarta diei ⁊ medietas octaue diei. ⁊ est melior vel minor reuolo ei⁹. Et forasse exīpit eas ſm modos alios diuersificātes has cōputationes parūper ⁊ addūt in ea parūper. vel in hoc est trāſgressio: q; dicūt q; nō debēt dicē. Sūt ergo ista tpa facientia neccio vt appeant in eis diuersitas magne: ⁊ sunt dies plodor paruarū: ⁊ qū icipit ⁊ mā est bona apperapud statū ejus alteratio manifesta tēdēs ad bonitatē. ⁊ qū incipit tps ⁊ dispōnes sunt corrupte est alteratio apparēs apud complemētū tpis ſm corruptionē.

¶ Crisis ꝯo egritudinū que in tpibus pcedūt ⁊ vltra mensem: numerant er sole: ⁊ in hac qd mēsuratione ⁊ experientia ⁊ ambiguitas: ⁊ in eis sunt loca tali modo q; multiplicat occupatio cū hoc super naturalem: ⁊ nō ipedit sup me dicum aliqd. ¶ Et medico quidē nō inest nisi vt cognoscat qd egredit cū crisibus pluribus: ⁊ nō pinet ei vt scias que sit cā eius cū declinatio illus cause exhit eū ad artem aliam: imo opꝰ vt sit ſmo de dieb⁹ crisis: ſmo qué loquimur ſm semitā experiētie aut ſm viā positionis ⁊ antiquatū. ¶ Et scias q; plures eoꝝ nominat reuolutionē illud ex quo nō egredit multiplicatio a gñe suo ⁊ est eius intētio q; nō egreditur cū ea duplicatio ad'dié noa crescū. ⁊ exemplum horum est quartanus ⁊ septenus. Hā eoꝝ mediū puenit semp ad dié crescū ſm experiētiā diex crisis que accidit egritudinibus qbus ꝓueniūt ille quartanus ⁊ septen⁹. ¶ Et revolutiones quidē bone radicales sunt tres: revolutio quadranorum: ⁊ revolutio septenoꝝ ⁊ est completa: sed revolutio decenorum est magis cōplera q; oēs: quadragesim⁹ enim ⁊ sexagesimus ⁊ octuagesimus ⁊ oēs ille dies sunt crisis: verū due prime revolutiones sunt diminute ex hoc propter fractionē quā attendere oportet ⁊ per quā sunt tres septeni viginti dies: ⁊ quartanus primus est quartus ⁊ q̄rtanus secūdus est in quo restaurat fractio: ⁊ propter illud est in septimo: quoniā sunt sex dies ⁊ res plurima de septio: ⁊ propter illud cadit cōtinuatus: ⁊ quartanus tertiꝰ cadit in vndecimo. ⁊ ille puenit hora duplicationis septeni: quare sequitur ipsum septenus secundus ⁊ est in quartodecimo. ⁊ quādo restaurauimus septenuz tertiū cadit in die vigesimo. tam ergo cucurrit res in quartanis ſm hoc q; q̄rtanus primus ⁊ secūdus sunt cōtinui ⁊ secūdus ⁊ tertius dies gregati ⁊ tertius ⁊ quartꝰ cōtinuati. ¶ Cū ergo pranſit q̄rtusdecimus tunc tā cadit diuersitas. ¶ Et laudabiles qdez sicut Hypocrates ⁊ Gal. iceperū a cōtinuatis. Fuit ergo dierū ita: septimꝰ ⁊ q̄rtusdecimus ⁊ vigesimus est primar⁹ ex quartodecimo: ergo viginti multiplices sunt septenoꝝ ſm intentionē q̄re inuenimus secūdos septenos segregatos quos sequitur tertius primar⁹ cōplēs viginti: deinde separārur ex viginti ⁊ est vigesimus quartus: deinde vigesimusseptimus cōtinuar⁹ postea trigesimus primus separatus est super quatuor septenos ⁊ trigesimus quart⁹ cōtinuatus: deinde septenus cōtinuatus q̄re sunt q̄draginta: deinde currit multiplicatio super tres septenos ſm q; ipsi sunt viginti vt sit cōtinuatio seraginta ⁊ octuaginta ⁊ centū ⁊ centum viginti. ⁊ nō est cōsideratio plurima ad illud quod est inter eos de diebus. ¶ Alij aūt sicut archigenes dixerūt q; post quartumdecimū est octauusdecimus ⁊ est dies crisis. ⁊ vigesimus primꝰ ⁊ vigesimus octauꝰ: deinde trigesimus secundus post ea trigesimus octauus cum continuatione septeni. ⁊ quidā numerauerunt quadragesimū secundū ⁊ quadragesimū quintum ⁊ quadragesimū octauus dies crisis ⁊ iā trāſgressi sūt in hoc. ¶ Et ꝑsideratur q̄liter cadat qd ipsi fecerūt de distinctiōe quarta noꝝ ⁊ septenoꝝ. Hā q̄rtanis in dieb⁹ crisis inest ꝓmus fortis vsq; ad viginti dies: deinde ꝓmus aduenit septenus vsq; ad triginta quatuor: cū ergo eger in egritudine cronica peruēit viginti tūc attende septenos. ¶ Et apud archiginē quidez dies vigesimus primus valde plus est cretic⁹ q̄ vigesimus qui est septenus nō disiunctus apud octauūdecimum vbi currunt septeni. ¶ Hyp. ꝯo ⁊ Gal. ⁊ qui post eos ambos fuerunt non iuenerūt rem ſm illud: ⁊ similiter est diuersitas in vigesimoseptimo ⁊ vigesimooctauo. Archigenes enim vidit aliud a sententia amboꝝ ⁊ fecit meliorē vigesimumoctauū ⁊ similiter est dispō trigesimiprimi cū trigesimosecūdo ⁊ trigesimiq̄rti cum trigesimoquinto ⁊ q̄dragesimi cum quadragesimosecūdo. ¶ Et scias q; de egritudinibus sunt quarū crisis est in septem mēsib⁹: imo in septem annis ⁊ quatuordecim annis ⁊ viginti uno anno. ¶ Et sunt quidā qui existimant q; post q̄draginta nō fit crisis cū euacuatiōe fortis: verū res nō est ita. ⁊ nō est eriaz neciuz vt alteretur egritudo ad acutā aut vt in ea sit recidiuatio aut sit in ea cōpositio egritudinū. ⁊ nō est prohibitum in egritudine cronica quin cesset natura digerere ipsaz: deinde cōfortetur super ipsaz vice vna ⁊ expellat eā q̄uis sit pauca. Verū primus est ſm q; dictū est ⁊ fit separatio in ea aut cuz crisi diminuta aut per exituraz tardi motus aut per resolutionē. ¶ Inquit Hypo. dierū crescentiū alij sūt pares ⁊ alij sunt ipares. ⁊ ipares qdē fortiores sunt in crisib⁹ fz ꝑm ⁊ in primo nūero. ⁊ pariū qdem excēplū est q̄rtus ⁊ septimꝰ ⁊ octauus ⁊ decimus ⁊ quartusdecimus ⁊ vigesimꝰ: ⁊ vigesimusq̄rtus. ⁊ alij quos numerauimus de paribus fz duas sententias: ⁊ ipares qdē sunt sicut tertius ⁊ quintus ⁊ septimus ⁊ nonus ⁊ vndecimus ⁊ quintusdecimꝰ ⁊ septimusdecimus ⁊ vigesimusprimus ⁊ vigesimusseptimus ⁊ trigesimusprimus. ¶ Amplius Gal. negauit qd dictū est in ꝫ affor. de esse octaui ⁊ decimi ⁊ ius-

Digitized by Google

mit illud diuersus radicibus Hyp. ¶ Et forasse ꝯ sermo hyp. est aūcꝫ bene sciret esse diez crisis ⁊ hꝫ exponé. ¶ Et scias ꝙ qūcꝫ ꝓnuant dies ⁊ sunt sicut dies vnus crisis ⁊ illud plus ꝓngit post viginti siue sit cito siue extrema. ¶ Et scias ꝙ in die bone crisis qñ apparēt signa mala: tūc illud est deterius ⁊ significat mortē plm sicut si accidat eis aliqd in septimo ⁊ quartodecimo.

¶ De proportionalitate dierum crisis adinuicem ⁊ debilitate ⁊ comparatione eorus ad egritudines. Cap.xij.

Ierum creticoꝝ alij sunt fortes i vltimo in qbus forasse semp fit crisis: ⁊ alij sunt debiles valde. ⁊ sunt medij. ⁊ ego dicā eos distincte postꝫ dixero ꝙ primus dies crisis est dies quartus. ⁊ cuꝰ hoc non multum cadit in eo crisis: ⁊ est indicanus septimi: dies aūt septimus est dies fortis valde ⁊ indicat ipm quartus: ⁊ ls vt septimus ponaī in primo ordine supiore. ⁊ dies vndecimus nō est in virtute quartidecimi. Verūm in egritudinibus in qbus paroxismi earū incipiūt in ipāribus vt tertiana ⁊ est fortis valde: ⁊ fortior quartodecimo. ⁊ dies quartusdecimus est dies fortis valde. ⁊ de fortitudine eius est ꝙ nō inuenīt dies cui non ꝓportionaī quartusdecimus qui sit vltimus in fortitudie in iudicijs crisis ⁊ salute eius nedum a complemento eius.

¶ Dies septimusdecimus est fortis ⁊ qui proportionaī ei ex diebus est fortior. ⁊ ꝓportionalitas eius ad viginti est ꝓportionalitas vndecij ad quartūdecimū. ¶ Decimusdecimus est de diebus crisis interficientibus. ⁊ eoꝝ magis pniciosus est dies vigesimusseptimus: ⁊ est qñ non sit dies crisis. ⁊ dies quadragesimus est fortior trigesimoquarto cuius trigesimusquart⁹ sit bone virtutis fortior trigesimoprimo. ¶ Et scias ꝙ egritudines que poxisimū faciunt in ipārib⁹ sicut tertiana ⁊ plures acute sunt velocioris crisis ⁊ in ipāribus quapp expectaī in tertiana vndecimus ⁊ non expectaī quartusdecimus nisi parū: cuius ꝑm plm paroxismus septimi decimi a quartodecimo parūper. ⁊ ille que faciunt paroxismum in paribus sunt tardiores: ⁊ crisis earum plus est in paribus.

¶ De diebus creticis. Cap.xiij.

Li qui sunt in ordine supiore sunt sicut septimus ⁊ vndecimus ⁊ quartusdecimus ⁊ septimusdecimus ⁊ vigesimus. Et qñcꝫ fiunt reuolutiones in egritudinib⁹ ꝓuenientes ꝑm plm numero dierū crisiū ꝙre fiunt septē reuolōnes tertiane sicut septē dies causonidis. ¶ Et qñcꝫ fit dispō numeri mensiū ⁊ annoꝝ in chronicis ꝑm dispōnes numeri dierū in acutis: quare fit quartana septē mensiū. ꝙ.g. ⁊ currunt eius indicatōes ꝑ cōsiderationē indicantiuꝫ dierum: ⁊ cadit inter eas de anteceſſione ⁊ postpositione ꝑm considerationē que cadit in diebus ⁊ dicam illud.

¶ De diebus cadentibus in medio. Cap.xv.

Eos isti quos diximus sunt dies critici radicales. Verū qñcꝫ accit diebus creticis ꝓp aliquā cāz accūtius exitus secus. aut ex ipsa egritudine in velocitate motus sui aut tarditate sua. aut ex dispositione corporis in virtute aut debilitate aut ex accūtibus que accīt sicut vigilie vehemētes ex vigilijs extrinsecis. aut cadentiū ex cāis corporeis: aut aīalibus cum supfluunt vehemēter vt cadat ante eos festinano aut tardatio ab eis ls non eleuet fiatꝰe crisis nēcie in hora sua. imo minuaī ex ea. ¶ Et si non esset cā fortis accūs verificaret crisis ⁊ non antecederet necꝫ tardaret: verū qñ accit illud accūs ⁊ est forte declinat hora ⁊ tardaī aut antecedit. ¶ Et si fuerit debilis fit difficilis crisis: ⁊ ꝓhibet iam ne sit cōplera: ⁊ noiaī dies i qbus cadit hec reflexio dies cadentes in medio: ⁊ hīt iudicia dierū crisis ex pte. ¶ Et isti dies sunt sicut tertius ⁊ quintus ⁊ sextus ⁊ sicut nonus ⁊ sicut tertiusdecimus.

¶ Tertius n. ⁊ qntus ꝓnet quartū: ⁊ nonus est iter septimū ⁊ vndecimū. ⁊ forasse erit dies cadens magis ꝓueniens vni duoꝝ dierū q sunt in duobus lateribus eius aut erit dies creticus qui est inter illos cadentes in latere altero magis ꝓueniens ei festinato. n. vndecimi ad nonus plus est ꝙ tardatio septimi ad nonum cuius vnusquisqꝫ eorum sit plurimum.

¶ De virtute dierum cadentium in medio ⁊ debilitate eorum. Cap.vi.

Cias ꝙ nonus est dies fortis prelatus in eis: deinde qntus: postea tertius: ⁊ nō abbreuiaī a quarto qui est radix abbreuiatione manifesta: ⁊ tertiusdecimus quasi ꝓp suaz debilitatē non est de illis in qbus fit crisis. ¶ Sextus aūt est dies in quo cadit crisis: verūm illa est mala. Ꝺ si venerit non mala erit difficilis occulta diminuta non salua a timore: ⁊ ipse ꝓp puritatē casus crisis in eo siue mala sit siue non mala est quasi contrarius septimo ⁊ indicat ipsum quartuꝫ in malitia. ¶ Et parū qdem cōplet indicatio quarti cum bono nisi cum difficultate, quare accīt in eo signa timorosa sicut somnus, pfundus ⁊ syncopis ⁊ ꝓpter si fuerit eius tūc accidet syncopis cum vomitu. Et si acciderit in eo casus virtutis ⁊ horripilō ⁊ tremor ⁊ destructio pulsus. si aūt apparuerit in eo sudor non erit equalis ⁊ forasse minuitur in eo crisis cuz euacuatione: quare erit complementum eius cum exitura mala ⁊ ictericia. ⁊ erit vrina mala mali sedimis: hoc est quando fuerit salua: ⁊ si non fuerit tunc quocūcꝫ modo fuerit erit salus eius per accidens recidiuationis. ¶ Inquit. S. Septimus est sicut rex iustus: ⁊ sextus sicut rex vincēs iniustus: ⁊ octauus est proximus sexto.

¶ De diebus bonis ⁊ malis qui ſm ordines ſuos critica ſunt aut cadẽtes in medio aut dies indicationis. Cap.vij.

c Dꝫ meliores ſunt ſeptimus ⁊ quartus decimus. ⁊ poſt eos ſunt nonus ⁊ ſeptimus decimus ⁊ vigeſimus: deinde quintus poſtea quartus. poſt octauus. deinde tertius decimus. ¶ Et ſcias q̃ dies criſis fortiores iudicij ⁊ fortiores dies cadẽtes in dies indicatoꝛis ſunt illi qui ſunt in dieb⁹ aũtibus ⁊ ꝯtro magis ꝓcedũt dubitaꝛ eoꝝ iudiciũ. ¶ De diebus qui non ſunt critica neq; intentione puma neq; intentione ſcda. Cap.viij.

i Sti ſunt dies primus ⁊ ſcds ⁊ decimus ⁊ duodecimus ⁊ nonus decim⁹ ⁊ quintus decimus iterum eſt huius ſumme. ¶ Et eſt mirabile q̃ plures eoꝝ ſequuntur diem criticum.

¶ De diebus indicationis. Cap.ix.

d Dies indicatoꝛis ſunt dies in q̃bus vident veſtigia que ſunt ſigñões alterationis mãe. Aut ſigñões victorie vnius duoꝝ alternatoꝝ egritudinis ⁊ virtutis: aut inceptiõis pugne leuis que currit inter nãm ⁊ egritudiné: non pp ſepõné: ſed pp furioſitaꝛ. ¶ Nãme q̃dẽ ſunt ſicut ſigñões digõnis ⁊ ſrij digõnis. Significões vero digõnij ſunt ſicut nubes rubea aut ad albedinẽ tẽdens: ſignificatoꝛes indigõnis iterũ note ſunt. ¶ Secunde vero ſunt ſicut apparitio virtutis appetitus aut caſus eius in eo ⁊ leuitas motus aut grauitas eius. ¶ Tertie aũ ſunt ſicut dolor capitis ⁊ anguſtia ⁊ ſtructura anhelitus ⁊ tremor ⁊ ſudor non cõis ⁊ eũo non cõplera. ¶ Cũ ergo apparent iſta veſtigia in iſtis diebus erit criſis in dieb⁹ notis ſequentibus eos. Et erit quartus indicans q̃ erit in ſeptimo ſi fuerit ſignum bonũ: aut ſexto ſi fuerit ſignũ malũ ⁊ ꝓprie in cauſonide ⁊ fixa q̃ fiat in ſeptimo: ⁊ minus q̃ in ſexto. ¶ Terũ in tertiana multiplicaꝛ q̃ ſit in ſexto ⁊ ſeptimo aut vndecimo aut ſm plñũ in quartodecimo aut vigeſimo aut vigeſimoprimo. ¶ Et ſeptimus decimus iterũ indicat in vigeſimo: aut vigeſimoprimo. Et octauus decimus indicat in vigeſimoprimo ⁊ vigeſimus in quadrageſimo. ¶ Et de diebus cadentibus in medio eſt tertius in q̃nto: ⁊ ſi fuerit malũ tunc in ſexto ⁊ quintus in nono. ⁊ ſi fuerit malũ tũc in octauo. ¶ Et ſcias q̃ ſignificatoꝛes indicationũ q̃ñq; declinant a diebus ſuis pp cãm predictã in declinatoꝛib⁹ criſis a diebus ſuis quos merent ad illos qui ſunt ante eos aut poſt eos. ¶ Et ſcias q̃ q̃ñ ſequit diem ſm de diebus indicatoꝛis aliquid de genere eius q̃ fuit i die indicatoꝛis tunc egritudo eſt velocis motus. Et cõſidera ſigna feſtinantia ⁊ tardantia ⁊ indica in diebus indicationis qui indicat ea ſi feſtinant aut tardantur ex hoc.

¶ De cognitõe dieꝝ criſis cũ dubitatõe. Cap.x.

c Ognitio dierum criſis eſt neceſſaria ad intentiones plures. ¶ Ppe.n. cum criſis eſt ꝓpinqua vt regaꝛ eger regie quodã. Et cum eſt longinqua vt regaꝛ regie alio. ⁊ oꝝ vt in die criſis ⁊ qui ꝓximus eſt vt regaꝛ eger regie ꝓpio. Nõ ergo mouebit oĩno cum medicina. fortaſſe.n. aduabit nã ad eũonẽ: quare ſupfluet vehementer ⁊ fortaſſe facter ei ſꝫteraté in pte ſua quare patiet labores non criſim ⁊ non fiet eũo: ⁊ in hoc eſt illud q̃d eſt in eo. ¶ Et oꝝ in cognitõe dierũ criſis vt obſerues iterum res nãles alterantes dies criſis noros. Et nos inuenimus cognitionẽ dupli in duos modos quoꝝ vnus eſt in criſi egritudinis abſolute. Et alter eſt in ipſo die criſis ex pte ipſius in quo eſt criſis. Fortaſſe.n. plongant diſpões criſis duobus diebus vel tribus quare dubitaꝛ ad quẽ eoꝝ ꝓportionet. ¶ Eſt duo vero primus ſignificaꝛ ex duobus modis. Ex ſignis abbreuiatoꝛis egritudinis ⁊ longitudinis eius. Et ex naturis egritudinũ ⁊ virtutibus earũ. ¶ Significato vero ex ſignis longitudinis ⁊ abbreuiatoꝛis eſt: q̃n fortaſſe erit ſm conſumptionẽ egritudinis ſicut ſi ſit egritudo non de illis quas poſe eſt ꝓſumi in quarto ⁊ qui ipſi ſequunt. ⁊ poſe eſt conſumi in ſeptimo ⁊ qui ſequũt ipm. Nam ſi apparent ſigna digõnis apparitione bona in eis qui ſequunt quartũ ſperatur q̃ criſis erit in ſeptimo. ¶ Et ſi apparent ſigna longitudinis ꝓdicta in. c. ſuo ſcias q̃ criſis eius tardabit ⁊ erit ſucceſſio eius abſq; criſi. ⁊ ſi nullũ eoꝝ apparet: ſperaꝛ q̃ conſumet egritudo inter ſeptimũ ⁊ quartũdecimũ. ¶ Significato vero ex naturis egritudinũ eſt ſicut .ꝯ.g. dies impar eſt melior ſicut ſciuiſti q̃ mouet de egritudinibus in die impari ⁊ cum calitate acuta ⁊ par eſt de eis que diuerſificant ei. ¶ Modus vero ſcds ſignificaꝛ ex modis pp conſiderationẽ reuolutionũ ex numero horarũ criſis ⁊ tempore criſi ⁊ verificationibus dierum ⁊ virtutibus eoꝝ. Significato ex conſideratõe reuolutionũ eſt ſicut .ꝯ.g. in ſcis q̃ dies par ẽ melior cuidã egritudini: ⁊ impar eſt melior alicui egritudini.

¶ Terũ ex pte criſis eſt vt conſideres ⁊ cognoſcas in quo duoꝝ dierũ ſit labor longior: ⁊ ponatur ei criſis niſi ſequaꝛ q̃ ſit fortioris iudicij cũ iudiciũ eius ſignificatoꝛis. ¶ Et de hoc ſcdo capto eſt illud q̃d facit eſſe nectũ vt ponaꝛ in eo criſis die medio ex diebus tribus cum ꝓdicto ꝓdicta. ¶ Significato aũt ex virtute dierum ⁊ naturis ipſoꝝ eſt ſicut ſi ſit ſudor: incipies in nocte ſeptimi: ⁊ nõ ceſſaꝛ ſudare in octauo tota die tunc criſis erit in ſeptimo non in octauo cuius febris eradicet in octauo. ¶ Et ſi fuerit ſm diuerſitaté huius ⁊ incipit ſudor in decimoterzio ⁊ non ceſſat infirmus ſudare vſq; ad decimumquartũ ⁊ eradicaꝛ febris in decimo quarto tunc non

Digitized by Google

non ꝓportionabiḷ crisis nisi ad decimūquartū ⁊ illud est qñ octauus ⁊ decimus ⁊ nonus non sunt in virtute duox dierū alioꝝ ex bonitate ⁊ moꝛs cum ferro cōuenientio: est ꝙ sit cum septimo . ⁊ cum decimo magis ꝓuenies ꝙ sit cum nono. ¶ Significatio aūt ex aggregatiōe iudiciox est sicut illud cuius narratio pterijt. ℞.g. in decimoquarto in eo qđ diximus aggregarī sudoꝛ ⁊ eradicatio simul. ¶ Significatio vero ex diebus indicatiuis est vt cōsideres an inuenias in exēplis p̄dictis indicationē ex quarto: tunc iudica ꝙ crisis erit in decimoquarto.

¶ De declaratione ꝓportionis dierū crisis ad plures egritudines. Cap̄.xi.

Am scīuisti ꝙ oꝛ vt crisis egritudinū valde acutaꝝ sit ad septimū. ¶ Et oꝛ vt illarū crisis que sequunt eas i acuitate sit ad quartūdecimū ⁊ ad vigesimū ⁊ que has sequunt ad quadragesimū: deinde post illud faciunt crisim egritudines cronice absolute. Cum incensiua vehemens fit in paribus illud est tunc signū malū: ⁊ multotiens iterficit in sexto ⁊ indicat in quarto: ⁊ fit in ipso sudoꝛ frigidus ⁊ his silia . ¶ Et que est ex sirsen: erit crisis ꝑm plñ ad vndecimū cum acuitate sua qñ inceptio magnificatōis eius fit ꝑm plñ post tertiū ⁊ quartū: deinde facit crisim in septimo. scias ergo illud. ¶ Expleta est sen scōa.

¶ Incipit terna de apostematibus ⁊ pustulis.

¶ Tractatus primus de illis que ex eis sunt calida ⁊ corrupta.

¶ De sermone vli de apostematibus. Cap̄.i.

Am locuti sumus in libro primo de apīs ⁊ spēbus eoꝝ: ⁊ curis ipsoꝝ sermōe vli ad quē redire oꝛ illū q vult audire qđ nūc loquemur . In hoc aūt loco loquemur de eis sermonem pticularez. ¶ Dico ꝙ oē apa ⁊ pustula aut est calīs aut non calīs. ⁊ apa calīs aut est a sanguine ⁊ qđ currit cursu eius: aut colera ⁊ qđ currit cursu ipsius. Et qđ est a sanguine aut a sanguine laudabili aut sanguine malo: ⁊ sanguis laudabilis aut est grossus aut subtilis. ¶ Et factus qdem a sanguine laudabili grosso est flegmon que accipit carnē ⁊ cutē simul ⁊ est cum pulsatione. ¶ Et a subtili flegmon que accipit cutē solam ⁊ est spina ⁊ non est cum pulsatōe. ¶ At vero a sanguine grosso malo fiunt spēs exturarū malarū. Nam si eius malitia vehemens fiat ⁊ ipsius adustio ꝓueniet herisipilla ⁊ veniet cōbustio ⁊ crusta: ⁊ deterior ea est ignis ꝓsicus. ⁊ a subtili malo accidet flegmō que declinat ad herisipilam cuꝝ malitia ⁊ fraudulentia. ¶ Si aūt fuerit subtilior erit herisipila flegmōides. ⁊ qñ fuerit eius malitia maior erit herisipila hīs inflatiōes ⁊ vesicas ⁊ cōbustionē ⁊ crustā. ¶ Colericum aūt aut est a colera subtili valde que nō ꝓtinet in eo qđ sit magis intus ꝙ illud qđ apparet de cute ⁊ ē acuta ⁊ fit ex ea formica: aut ambulatiua sola ⁊ est subtilior: aut ambulatiua corrosiua ⁊ est mala: aut ex colera grossiore illa ⁊ est minoris calitatis: ⁊ ꝓtinet magis intus ꝙ prima in cute ⁊ est quasi sit in ea flegma: ⁊ fit ex ea formica maligna ⁊ est minoris inflāmationis ⁊ tardioris resolōnis: ⁊ si fuerit mā grossior: deterior: accidet formica corrosiua. ⁊ si p̄transierit in grossitie sua vsq; ad subam sanguinis: ⁊ si fuerit mala: accidet herisipilla mala ⁊ in oīb⁹ illis mā est subtilis ꝙ⁹ diuersificet post illud ⁊ fit pp subtilitatē suā qp expellit eam nā ꝓpria ⁊ nō retinet in aliquo nisi in cute ⁊ qđ approximat ei. ¶ Et qñ multiplicat mā apatis cali ⁊ magnificat apa: tūc est de sūma apatū caumatū ⁊ moꝛtificantiū. ⁊ de summa p̄dictoꝝ est que dr̄ barachien. ⁊ iste spēs male ⁊ q̄ eis simulant multiplicant in anno pestilentie. ¶ Et de apatibus calidis illa sunt mala que non excitant vel nō ꝓueniunt ad declinationē quā sequunt leuitas ⁊ detumino: neq; ad aggregationem mātei: imo ad corruptionē mēbri. ⁊ non semp fit a magnitudine apatis ⁊ multitudie mātei: imo fit qñq; a malignitate mē. ¶ Et scias ꝙ apata parū fiūt singularia pura: sed plura eoꝝ sunt composita. ¶ Et scias ꝙ omne apostema in exterioribus cum quo non est pulsatio non facit saniem: de intrinsecis vero iam locuti sumus.

¶ De flegmone. Cap̄.ij.

Am scīuisti flegmonē ⁊ signa eius ex calitate ⁊ inflāmatōe ⁊ additōe quātitatis ⁊ tensione ⁊ impulsione ⁊ pulsatione si est submersa vel qr est ꝓpinqua arterijs. ⁊ mēbrū in quo est tale est cui adueniunt nerui qbus sentit non plus ꝙ⁹ sensibilitas sicut scīuisti disponē eius. ¶ Et quātoplus fuerint arterie maiores ⁊ magis grandes erit pulsatio eius ⁊ ipsius dolor: vehementio: ⁊ eius resolutio aut ipsius collectio velocior. ¶ Et cum flegmon est in mēbro sensibili sequit̄ ipm dolor vehemens qualitercūq; sit: ⁊ comitat ipsum vt appareant vene illius mēbri pue que erāt occulte. ¶ Et scias ꝙ nomen flegmōis in lingua grecoꝝ est absolutū sup oē qđ est inflāmatū: deinde dr̄ de oi apate calido: postea dr̄ de eo qđ est ex apate calido cum ꝓprietate p̄dicta: ⁊ non caret inflāmatōe pp coarrationē sanguinis ⁊ opilationem meatuū . ¶ Et parū qdem ptingit vt flegmon sit simplex: sed ꝑm plñ ei associat herisipilla aut duricies aut neruositas. ⁊ hȝ causaȝ de qbus sunt antecedētes corporee ex replōne aut malitia humoꝝ cum debilitate membri recipientis ꝛ non sit repletio neq; malitia humoꝝ.

¶ Et de eis sunt puncture sicut contusio aut incisio aut fractura aut dislocatio aut vlcera que multiplicant in mēbro quare declinat ad ipm

materia propter dolorem ⁊ debilitatem: ⁊ fortasse declinant ad ipsum mãe ⁊ retinent in vijs que sunt debiliores sicut accidit cum vlceribus ⁊ scabie apata in locis vacuis. ¶ Et augmentum qdem eius declarat additione magnitudinis ⁊ tensionis. ⁊ status ipsius per finem eius: ⁊ illic aggregat mã si dz aggregari. ⁊ declinatio incipit tendere ad lenitatẽ ⁊ debilitatẽ. ¶ Et mala est que non tendit ad declinationẽ necz aggregat sanies. ⁊ hmõi qdem pducit ad mortẽ mẽbri ⁊ putrefacit ipm. ¶ Et multotiens qdez fit illud pp magnitudinẽ apatis ⁊ multitudinẽ materiei ipsius. ⁊ multotiens fit illud cã malignitatis mãe si apa fuerit puum. ¶ Et tu qdem scis illud qõ rarificat: qñ pulsatio incipit in intẽsionem ⁊ inflãmatio incipit in sedationem: ⁊ scis illud qõ aggregat per additionẽ pulsationis ⁊ caliditatis ⁊ fixionẽ vtriusqz. ¶ Et scis illõ qõ putrefit pp digõis difficultatẽ ⁊ tenebrositatez ⁊ vehementiã tensionis. ¶ Et scias qp dum nõ submergit nãm mã non puenit ex ea apa ⁊ respirat per ignẽ eius qõ apparet exterius. ¶ Et scias qp qñ vicinant pustule demenuliati indicant demenal malignũ. ¶ Et dz vt in potu tribuatur habenti apata interiora aqua endiuie ⁊ aqua solatri cum medulla cassiefistule.

¶ De cura flegmonis. Cap.iij.

Cum accidit flegmon a cã primitiua nõ deest quin aut cã primitiua ⁊ eius vestigium inueniat mundificationez corporis aut repletionẽ. ¶ Qõ si obuiet mundificationi non est necium nisi curatio apatis inquãtũ est apa. ⁊ curatio apatis inquantum apa est exitio mãei exnce que facit accidere apa: ⁊ illud fit per mollificatiua ⁊ resolutiua lenia sicut emplm de faria tritici cocta cũ aqua ⁊ oleo. ⁊ qñqz excusat scarificatio laborẽ ⁊ proprie qñ apa est multe mãei. ¶ Cum aũt inuenieris corporis replõẽ tunc dz vt non tangas apa cum mollificatiuis qñ attraheẽ ad ipsuz supra qõ resoluat ab eo: imo dz vt euẽt mã per flobotomiam ⁊ fortasse indiget solõne ventris. ⁊ cuz feceris illud admistra mollificantia. ¶ Et eius qdem curatio est prima curationi eius cuius cã primitiua inuenit mundificationẽ corporis. ⁊ differt ab ea in hoc qp non indiget curatione cum repcussione plurima in principio sicut indiget illa imo minus illa. ¶ Cum aũt cã est antecedens non primitiua tunc opz vt incipias cuz eõne ⁊ cõple ei qõ mereẽ ex flõmia ⁊ ex solõne ventris si indiget ea. Et necessitas qdez eius est aut qñ corpus est imundũ aut qñ egritudo est magna: quare necia est eũ ⁊ minorano materiei ⁊ attractio ad 3rium. ¶ Et cz corpus non fit multarũ superfluitatũ: tñ in mẽbro qñqz aduenit qõ ipsum debilitat quare attrahunt ad ipm materie corporis: cz non sint materie superfluitatis. ¶ Et opz vt observes conditiones predictas in hoc ex etate ⁊ tpe ⁊ regiõe ⁊ alijs. ¶ Et incipe cum repercussiuis nisi in locis que conditionauimus in li.i. Deinde oppone augmẽto cum intromissiõe mollificatiuoz ⁊ humectãtium cum refrenatuis. Et quãtũ pceditin augmento pcedas in additõe mollificatinoz paulatim. ⁊ apud finem ⁊ statum ⁊ vltimitatẽ magnitudinis ⁊ additionẽ sue vltimitatis fac vincere mollificantia ⁊ fac ea pura. Et exiccantia sunt que sanant in fine: verũ humectãtia ⁊ mollificantia sunt ad dilatandos poros ⁊ ad sedandum dolorẽ. ¶ Et exiccatiuũ est illud qõ sanat ⁊ phiber remanere aliqd qõ fiat sanies. Si aũt non sanat integre ⁊ dimittit aliqd nõ relinquit nisi rez modicã quã resoluit illud i quo est acuitas. ¶ Et qñqz accit ex refrenatõe vehementia doloris pp suffocationẽ materiei ⁊ soliditatem mẽbri. ¶ Et qñqz accit ex ea redimus mãei ad mẽbra principalia: ⁊ qñqz accit vt iduret apa. ⁊ accit qñqz vt incipiat mẽbrũ tendere ad viriditatẽ ⁊ nigredinẽ ppue qñ medicat cuz eis in fine rei ⁊ prope statũ. ¶ Et scias qp vehemẽa doloris facit te indigere medicinis mollificantibus absqz attractõe ⁊ fortasse erit cum eis infrigidatio non phibens mollificationẽ. ¶ Et redim vero mãei ad mẽbra principalia securat eõ nisi qñ illud qõ puenit ex eis est ꝑm semiã expulsionis ex eis: ⁊ sunt mẽbra recipientia ab eis sicut euacuatoria illorum: illic enim non est via ad repellendum ⁊ expellendum penitus. ⁊ nos iam verificauimus ista in loco suo. ¶ Et cum timetur vt declinet ad duritiez administra mollificantia in quibus est calefactio ⁊ humectatio cum fortitudine. ¶ Medicine autem repercussiue sunt que sunt medie sicut succi herbarum frigidarum quas multotiens diximus in locis alijs sicut succus portulace ⁊ cucurbite ⁊ endiuie ⁊ virge pastoris ⁊ aliarum ⁊ succus solatri proprie ⁊ corpora eorum contrita preparata ad emplastrum ⁊ succus psilij etiam ⁊ ceratum cum aqua frigida. ⁊ fortasse excusat labor em in eo spongia infusa in aceto ⁊ aqua frigida. ⁊ lxekengi est fortis in principio. ⁊ similiter cortices granatorum ⁊ semperuiua ⁊ sauich decoctum valde ⁊ proprie cum aceto mirto aut sumach. ⁊ ulub est bonum iterum. ⁊ si indiget fortiore illo adde in eis sandalum ⁊ acaciam ⁊ mirthe ⁊ saufel ⁊ iusquiamum album. Et herba que nominatur herba apostematum est in principio valde bona. ⁊ quandoqz linuntur eius desiccato ⁊ stipticitas cum croco. ⁊ humectario in principio est timorosa. ¶ Et quando cadit superfluitas in infrigidatione forte perducit ad corruptionem membri ⁊ corruptionem humoris constricti in apostemate ⁊ tendit apostema ad viriditatẽ ⁊ nigredinem. Si ergo inueneris aliquid de hoc tunc emplastra locum cum faria ordei ⁊ volubili ⁊ i quo ẽ mollificatio. Si

ꝓ apparet aliqd de hoc tunc scarifica locus ⁊ excoria ipm ⁊ nō expectes collectionē neqꝫ maturationē: ⁊ illud quādo vides illud qō effusus est plimū valde ⁊ forasse mouetur mēbrū. ⁊ scapellationis alia est magis apparēs ⁊ alia magis pfunda. ⁊ illud est ꝑm locum apatis ⁊ dispōnē mēbri. ⁊ cum scapellaueris tunc embroca cū aqꝫ maris ⁊ reliquis aquis salsis. ⁊ empla cū eo in quo est mollificatio. ⁊ si non indiges rarificatione ⁊ embrocatione sis cōtētus mollificantis.

¶ Et scias qꝫ administratio eoꝝ que fortiter repercutiūt in primis ⁊ eoꝝ que fortiter resoluūt in fine est mala. caue ergo quātū pores. Infrigidato enīz vehemēs pducit ad illud qō sciusti. ⁊ aqꝫ frigida simuliter est de illis que oꝑz cauere nisi in eis que sunt sicut herisipila. ⁊ in resolone vehemēti accidit dolor. ¶ Si ergo volueris regere in principio cū sedatiōe doloris nō apꝓximes eis aquam calidā ⁊ olea mollificantia ⁊ emplastra facta ex hmuismodi medicinis. ipsa enim vehemēter sunt cōtraria et quod est necessarium de ꝓhibitiōe effusiōis. ¶ Et redeas ad bolum armenuz solutū in aqua frā aut cū oleo ros. ⁊ melius oleum ros. est illud qō est ex rosis ⁊ oleo. in oleo quippe est resolo qdā: aut lētes decoctas cū rosis. aut merdasengi cuz oleo ros. ¶ Si ꝓ ista nō valent ⁊ que eoꝝ cursu currunt adminustra volubilē: quoniā ipsa est vehemētis iuuamēti in ꝓncipio ⁊ statu: ⁊ alfrēgi ⁊ alhasce ⁊ apū ⁊ albedarūgi similr. ¶ Et multotiēs quidē sedat dolorē vinum dulce mixtuz cum oleo ros. imo cōgelarum vue ⁊ paruz cere super lanā aut lana y ꝓpi ifrigidata in estate ⁊ pefacta in hyeme: aut spōgia infusa in vino stiptico aut aceto aut aqua frigida: ⁊ croc' igredē in sedatiōe doloris. ¶ Cū ergo vides incepuonem apatis incedere ⁊ tinere exiture tunc dimute infrigidationē ⁊ incede in viā eius qō maturat ⁊ apit. ¶ Cum aūt apa puenit ad statū tunc necessaria sunt qlia sunt anetum ⁊ camomilla ⁊ maluauiscus ⁊ semē lini ⁊ silia: imo emplastra que noiant basilicon ⁊ que noiantur diaglon. ¶ Et emplm de colcotar exiccat absqꝫ dolore. ⁊ ꝓpter illud est el' administratio incōueniēs cuz fit inflāmatio flegmonis. ⁊ est cōueniens qñ nō timeꝫ aggregatio. ¶ Et melꝰ est vt ponas sup ipsam desup lanā infusaz in vino stiptico. Et caro minꝰ indiget exiccatiōe qꝫ nernus. qñ neruꝰ nō redit ad suā cōplonem cuz exiccatione pua. ⁊ caro minoꝝ exiccatiōis ē que pauciorꝭ hēt arterias. ¶ Et multotiēs qdē cadit necessitas scapellādi ante maturationez. ¶ Et multotiēs ingeniaf in attrahēdo apa ex mēbro nobili ad ignobilē cuz attractuus: deinde curaf ⁊ aperif. ¶ Et de apatibus calidis q̄ indigēt sanositate emplef caput eius cuz ꝓsilio ⁊ cū extinctiuis in circuitu eius. ⁊ liniatur ex epithimatibus ⁊ emplastris. cum pēna qñ digiti ledunt ipsum.

¶ De herisipilla ⁊ speciebus eius. Cap. iiij.

i Tum sciuisti causas herisipille ⁊ species eius in libro primo. ¶ Et ille ex quib' discernitur ex flegmone sunt: qñ herisipilla magis apparentē habet rubedinē ⁊ puriozem. ⁊ ex flegmone apparet rubedo ad nigredinem declinis aut viriditatem. ⁊ plurimū coloris eius est occultum in ꝓfundo. ¶ Et rubedo herisipile destruit per tactum statum ⁊ alter eius locus causa subtilitatis materiei rubee aut ꝫparationis eius: deinde redit velociter ⁊ nō similiter est rubedo flegmōis. ⁊ vides in rubedine herisipille colorem croci. ⁊ citrinitatem ⁊ nō vides illud in rubedine flegmonis. ¶ Et apostema herisipile nō fit nisi in eo quod apparet de cute ⁊ flegmon profundat in carne etiam. ¶ Et herisipilla est pura: ⁊ non est ita flegmon: ⁊ peruenitur quādoqꝫ ex caliditate herisipile ad hoc vt comburat cutez. ¶ Et eius virulentia vesiccat ⁊ minorat illud in flegmone. ¶ Et pura non impellit penitus ⁊ flegmon impellit. ⁊ quātoplus multiplicatur additio sanguinis super colericum est impulsio magis apparens ⁊ dolor ⁊ pulsatio vehemētiores. ¶ Et herisipilla attrahit febrē vehemētius qꝫ flegmon. ¶ Et quādoqꝫ cōsequitur ex caliditate herisipille vt comburat cutis: quare alteratur illud qō noiatur herisipilla: ⁊ nō est ita flegmō: non est ergo instatio herisipille minor instatione flegmonis imo plus. verū tensio flegmonis ⁊ dolor eius est ꝓpter tensionem: ⁊ quādoqꝫ fit maior. quapropter dolor herisipille est minor. ¶ Et vbi plus accidit herisipilla accidit in facie z incipit a lepore nasi ⁊ augmentaf apostema ⁊ expādit in facie tota. ¶ Et qñ accit herisipilla a fractura ossis sub cute tūc illud est malum. Et tu qdē iam cognouisti diuersitatē inter herisipillā ⁊ flegmonē in loco alio ab isto.

¶ De cura herisipille. Cap. v.

o Oportet vt euacues corpus ab ea cū solutiuo colere: ⁊ si indiget flobotomia: flobotoma euā. ¶ Et flobotomia quidē non multū confert nisi qñ materia est inter duas cutes. Si autez pfunda fuerit tūc eius iuuamētuz minoratur ⁊ forasse attrahit. ¶ Et si indigueris reuerantione solutionis venaris per flobotomiam fac illud ꝑm qꝫ calefit ex duabus materijs. ¶ Deinde permutate ad infrigidandū eam cū infrigidantibus forubus scitis in capō flegmonis. ⁊ cū effusiōe aqꝫ frigide: ⁊ fac illud donec alteretur color. Pura enim destruit cū alteratiōe coloris ⁊ diminutione ipsius. ¶ Et ad vltimū infrātio in herisipila est magis necessaria: qñ flāma ⁊ dolor inflāmatiuus in ea est plus. ⁊ euacuatio in flegmone est magis necessaria: qñ mā in ea est magis lobedies ⁊ grossior. ¶ Et oꝑz vsit infrigidatio eius in principio fortis stipticitatis ad hoc vt

fortitan augmẽtetur eius stipticitas sup ipsius frigus. ¶ Circa statũ ꝺo stiptitas frigus vehemẽtius stipticitate ei⁹. ¶ Et caue cũ hoc ne redire facias mãz ad mẽbrũ intrinsecũ aut ad mẽbrũ nobile. ¶ Et caue iterꝫ ne denigret mẽbrũ ⁊ fuscũ fiat ⁊ incipiat ire in viã corruptiõis. ⁊ cũ apparet aliqd de hoc icede in ꝟriũ vie stipticitatis ⁊ infrigidatiõis. ¶ Et si fuerit herisipila sup cutẽ cureꝫ er scoria plumbi cũ vino põtico bulluto cũ folijs sicle bullute cũ vino. Et cureꝫ cum eo in quo est resolo ⁊ exiccatio fortis cum infrigidatione: ⁊ illud est sic: sumaꝫ lane veteris aduste nõ lote pondus.ʒ.xij. ⁊.ʒ. carbonis de cornce arboris pini tantũdẽ cere.ʒ.xx. scorie plũbi.ʒ.xi. sepi caprini veteris abluti cũ aq̃.ʒ.xv. olei myrtini vn.v. ¶ Et iterũ lenius illo emplastrũ fiat ex scoria plũbi cũ succo rute ⁊ oleo ros. ⁊ cera.

¶ De formica multari. Cap.vi.

f Formica est pustula aut pustule que egrediunꝫ ⁊ facũt accidere apa puꝛ ⁊ ambulãt ⁊ fortasse vlcerãt ⁊ fortasse resoluunꝫ. ⁊ tu iam scisti causam cuiusq; illoꝝ. ¶ Et color quidẽ formice ad ciprinitatẽ est declinis ⁊ est inflãmata cũ substantia verruculi ⁊ rotũda. ⁊ fm plurimũ habet radicẽ latam nisi quedã spẽs eius acruhaurod. ⁊ ẽ radicis pue q̃si sit pẽdẽs. ¶ Et sentiꝫ i oi formica sicut pũctura formice. ⁊ ad sũmũ oẽ apostema in cute ambulatiuũ qđ lantudinẽ nõ habet est formica. verũ alia est multaris: ⁊ alia est corrosiua fm q⁹ scisti. ¶ Et q̃n fit vicus ⁊ putrefit appropriaꝫ noie putridi. ¶ De cura formice ⁊ que eius cursu currunt. Cap.vij.

c Cum nõ incipis in ea cũ euacuatione humorus fm q⁹ oportet imo medicaris vlcus cũ eo qđ sanat redit ex alio loco cum nocumẽto ⁊ ex loco ipso ⁊ non cessat humor facere corrosionẽ post corrosionẽ. ¶ Et aqua quidẽ calei cum scamonea inuatiua est in euacuatione materiei formice ⁊ ei similiũ. ¶ Alia auteꝫ fm quaꝫ curaꝫ formica est vt que ex ipsa est corrosiua alieneꝫ ab humectatiõe quã iam administrasti in herisipilla: humectatio enim nõ est cõueniens vlceribus. ¶ Et administra in pncipijs eius post sicut lactucã ⁊ nenufar ⁊ semp̃uiã ⁊ volubilez ⁊ portulacam. ¶ Et si fuerit necessariũ tũc qđ fuerit solatrũ ⁊ ppzie ficũ tritum. in ipso enim est exiccatio: ⁊ sicut arnoglossa ⁊ rubus ⁊ lens: ⁊ post ipsam sanctũ ozdei ⁊ cornices granatoꝝ ⁊ rami vinꝫ. ¶ Et cuꝫ timeãꝫ super eã corrosio ⁊ vicera administra cũ istis infrigidatiuis aliqd mellis ⁊ similiũ: aut forte thuris cũ aceto: ⁊ aqua que currit ex ligno vitis humido cũ aduriꝫ. ⁊ sterc⁹ ouiũ cũ aceto ⁊ sterc⁹ vaccinũ cum aceto. Cũ ergo corrosio ⁊ vlceratio apparet tunc administra crocifeos sadaracarõ cũ vio stiptico aut aceto cõmixto aut succo cucumeris asinini. ⁊ sal ⁊ fel hirci ⁊ rutam cũ nitro ⁊ piper ⁊ nitrũ cum vna pueri. ¶ Et Gal. quidẽ dixit esse cõueniens vt sumaꝫ aliquid sicut embuba ⁊ ex extremitate pene aut alterius rei cuius extremitas sit acuta quã possibile sit deglutire formicã: deinde ponerꝫ in circuitu eius vsq; ad pfundũ cuꝫ acuitate sua: deinde eradicẽtur cũ ea formice cũ radice sua. Illoꝝ aũt formice q̃ sunt sicut pueri destruuntur si intromittãtur in balneum: ⁊ nocet eis aer balnei: deinde egrediãtur velocer: ⁊ liniãtur cum oleo ros. ⁊ aqua ros.

¶ De cura miliaris. Cap.viij.

m Miliaris similaꝫ formice in curatiõe. verũ melius est in soluuõe eius vt fit in eius cathartico ꝟtus eius qđ est sicut turbith cũ eo qđ solutꝫ colerã: ⁊ si est ibi ex epithymo est melius: quoniã necesse est illic ee ex melãcolia ⁊ flegmate que admisceꝫ tur colere. ¶ Deinde sumaꝫ galle ⁊ fructꝰ tamarisci ⁊ cornices granatoꝝ ⁊ dolũ armenuz ⁊ aggregẽꝫ omnia illa in aceto ⁊ aq̃ ros. cuꝫ tali quãtitate ne mordicẽt ⁊ liniãtur desup cum pẽna. ¶ Et lac dulce est vehemẽter cõuenies curationi huius egrũdis. ¶ Et q̃n pertrãsit pncipiũ oportet tũc vt cureꝫ cuꝫ eis que sunt sicut caput piscis saluti adustũ cuꝫ vino põtico: ⁊ fortius illo: quãdo necessaria est exiccatio vltima est vt sumãtur folia albedarungi ⁊ ponaꝫ in eis calcadis ⁊ administrenꝫ. ¶ Et fortꝰ hoc est vt sumaꝫ flos eris ⁊ sulfur currnũ adustuz ⁊ fiat ex eis linimentum cũ vino aut aqua ligni vitis que manat fm combustionem suam.

¶ De pruna ⁊ igne persico. Cap.ix.

h Hec duo noia fortasse absolura sunt super omnẽ pustulã corrosiuam vesicãtem adurẽtem facientẽ accidere escarã qualẽ facit accidere cõbustio ⁊ cauterium. ¶ Et quãdoq; absolutẽ nomẽ ignis pstat de illis super qđ est illic pustula de gñe formice comestiua adurẽs vesicãs in qua est aliqd ambulãs ⁊ humiditas est colerice mãei pauce nigredinis pauce putrefactiõis. ⁊ est cũ pustulis plurimis alteratis q̃si fit illic humoꝝ ⁊ fetoꝝ plurime ebullitiõis ⁊ eleuatiõis. ¶ Et absolutẽ nomen prune sup illud qđ denigrat locum ⁊ facit mẽbrũ habẽs colorẽ carbonis absq; humiditate. ⁊ est plurime nigredis submersa. ⁊ eminẽtia eius ẽ parue quãtitatis lupinalis: ⁊ fortasse nõ erit illic pustula dino: imo incipit in primis pruna: ⁊ totũ illud incipit cũ pruritu sicut scarificationes. ¶ Amplius q̃nq; vesicat ignis pstat aut pruna ⁊ currit ex ea aliqd sicut currit a cauterizato cuꝫ cõbustione. ⁊ est locus cineriũ colorꝭ niger. ⁊ quãdoq; est plũbeꝰ: ⁊ est inflatio vehemẽs qua circũdat absq; rubedine verificata: imo cũ declinatiõe ad nigredinez: ⁊ illud qđ appropriaꝫ noie prune est nigre radicis ignee ⁊ est eis splendor prune. ¶ Et ignis pstat de ci

Digitized by Google

ambobus est velocioris apparitionis ⁊ motus ⁊ pruna est tardior: ⁊ pfundior ⁊ qñ materia ei⁹ est materia pustule ⁊ impetiginis: ꝫ est acumor in igne pfico. ¶ Et qđ ex eis accidit carne est velocioris resolutiois. ¶ Et qđ ex eis accidit nervis est fixus ⁊ tardioris resolutionis: ⁊ vnuqđq; amboꝝ est de colera citrina adurente permixta melancolie. ¶ Et pter illud accidit ex eis ambobus ascara nigra ⁊ est qñ ignis perficus ⁊ve vehementius colericus ⁊ pruna vehemẽtius melancolica. ¶ Et tibi quidem inest vt noies vnuquodq; amboꝝ cum intentione que aggregat ambo pruna: deinde diuidas. ⁊ similiter inest tibi vt nomines ea ambo ignem perficus, pter illam eandem intẽtionẽ: deinde diuidas: ⁊ inest tibi vt des vnicuiq; intentioni nomen ⁊ iam fecerunt totum illud: ⁊ nõ est plurima dfia in eo. ¶ Et qñq; sunt cũ formice species⁹ ⁊ miliaris male febres vehemẽtis caliditatis pruriose. Et qñq; accidit ista causa pestilentie. ¶ Et multotiens similantur flegmoni ⁊ tẽdunt ad nigredinem in pncipio rei ⁊ pprie in crate sua.

¶ De curatione prune ⁊ ignis perfici. Ca.x.

Ecessaria est floboromia vt enacuet sanguis colericus ⁊ quãdo egritudo est tumorosa tunc necessariũ est ipsam approximare sincopi: ⁊ fortasse ẽ necesse ⁊ pprie in prima facere scapellationẽ pro fundam vt egrediatur sanguis malus cõtrict⁹ in ea qui est in natura venen. ⁊ non fiat illud qñ materia est declinis ad coleram. ¶ Cura autẽ localis necessaria est vt sit sicut cura herisipille. Verum nõ oportet vt sit linimẽtum vehementius infrigidationis sicut in herisipilla: quoniam materia ad grossitiẽ est declinis. ⁊ quoniã ipsa est taliter qꝫ nõ tolerat vt redeat. parũ ex ea ad interiora: quoniã materia est venenosa. ¶ Et nõ licet vt administrẽtur ea que sunt vehemẽtius sticpuicatiis iterum. nam illa materia est tarde resolutionis. ¶ Et nõ licet vt administrẽtur resolutiua neq; in pncipio rei cũ apparet. neq; apud quietẽ inflationis quoniã additur in qlitate materiei: imo opꝫ vt administres medicinas exiccatiuas in quib⁹ est infrigidatio ⁊ resolutio quedam cũ expulsiõe sicut emplastrum qđ fit de arnoglossa ⁊ gallis ⁊ lẽtibus ⁊ pane plurimi furfuris. nam huiusmodi panis subtilio: est in substantia sua. ¶ Et emplastra istis similia de illis que scripta sunt in antidotario. ¶ Et iterũ galle cũ aceto vini. ⁊ alumẽ cũ aceto vini. ¶ Et de medicinis bonis in hac hora ⁊ post ipsaꝫ est vt sumant granata acetosa ⁊ scindant ⁊ decoquatur cũ aceto donec leniant: deide terant ⁊ ponãtur super pãnum ⁊ administrent ipsum. n. conueniens est in oi hora ⁊ eradicat hãc egritudinem in pncipio ⁊ statu. ¶ Et qñq; cadit in medicinis huius apatis nux recẽs ⁊ folia ei⁹ cũ sanicle ⁊ vua passa ⁊ ficus cum vino ⁊ oleo pãpaueris ngri ⁊ melius est vt ex oibus fiat emplastrum. ¶ Et de medicinis pueniẽtibus in plibus horis sunt opiũ ⁊ acacia ⁊ dragagantũ sisr ⁊ cozi ces granatoꝝ ana vnoquoq; quoꝝ sumat⁹ pondus. ʒ.i. flozis eris. ʒ.i. semen insquiami albi. Et hmõi medicine non ponunt nisi super illud qđ nõ est ulceratũ. ¶ In illo vo quod de eo est ulceratũ est necessarium illud qđ fortiter exiccet sicut medicamen andaron ⁊ farafion ⁊ trocisci ranudros ⁊ medicamẽ de lezisin cum vino dulci ⁊ cũ rob ⁊ reliqua que dicta sunt in curatiõe herisipile ulcerate: ⁊ formice miliaris. Et opꝫ vt emplastrent desup empla in die bis ⁊ in nocte semel aut bis. ⁊ non administres exiccantia quãtum potes: qñ ipsa addũt in malitia egritudinis. ¶ Et opꝫ vt tu subuenias ei qđ continet locum ⁊ loca adustionis cũ bolo armẽ. ⁊ aceto ⁊ aqua ⁊ reliquis que infrigidãt ⁊ repercutiũt. Et id qđ est propinquius illo est lana yssopi infusa in vino. ¶ Cum ergo quieuerit inflãmatio ⁊ remanent ulcera curẽtur cum eis que sunt sicut empla de merdasengi ⁊ empla dyabuticia rion: ⁊ cum reliquis medicinis ulcerũ corrodẽtium pdictis in antidotario. Et nux antiqua viscuosa est pueniẽs igni perfico in hac hora.

¶ De veficis ⁊ inflationibus. Cap. xi.

Inflationes accidunt fm duos modos: quoꝝ vnus est pter aquositatẽ que expellitur ex ebulliõe in humoribus cum qua elenat materia subito ad illud qđ est sub cute ⁊ inuenit cutem spissiorem ꝑ illud quod est sub ea: quare nõ penetrat in eã imo remanet inflatio aquosa. Et secundus est vt sit loco aqositatis sanguis: qre fit pus de subtus. ¶ De cura inflationũ. Cap. xij.

Indificatio quidẽ corporis cuꝫ flobotomia ⁊ similib⁹ est fm qꝫ sciuisti: ⁊ administret regimen ⁊ cib⁹ fm modum qui est dictus. ¶ Et ponat sup eas in primis cũ apparẽt quod sit sicut lẽtes cocte cum aqua ⁊ sicut cortices granatoꝝ aut cortices ramoꝝ eorum decocti cum aqua totũ illud ponatur fm qꝫ scis in loco suo post decoctionem ⁊ lenitate tepidum. ¶ Si aũt exierint vesice ⁊ volueris ipsarum curationẽ: qñ ille que sunt in grossitie cute dolent oportet vt aperiantur cum acubus ⁊ currat quod in eis est. ⁊ que de eis sunt subtiles aperiuntur per se. ¶ Et nõ oportet vt tardetur: imo aperiant etiam ⁊ exprimatur quod est in eis cum facilitate paulatim. ¶ Deinde nõ euacuant: aut vt sanentur: aut vt ulcerẽtur. ¶ Et si ulcerãtur curent cum emplastris que fiunt de ceruſa ⁊ que fiũt de merdasengi ⁊ sibilibus ⁊ propriis quãdo cadit in eis sicut in reos: ⁊ emplastris herisipile quãdo ambulat ⁊ corrodit: ⁊ formice ⁊ reliqs q̃ dixim⁹. ¶ De emplastro compositum enim. ℔. merdasengi lib. i. olei veteris lib. i. ⁊ ℥. arsenici lib. i. decoquãtur

merdasengi cum oleo: donec non adhereat: deinde fundatur super ipsum arsenicum. ¶ Et iterum medicamen cōueniens ei quod de ipsis actidit sup testiculos ⁊ labia ⁊ eis similia ⁊ ad vltimū supra membra que vehementer indigent exicatione. ℥. colcotar ⁊ calcadis. viij. de vnoquoq; foliorum rose. ij. terantur cuz aqua ⁊ administrētur. ¶ Et similiter simus capzinus cū melle. ¶ Et cum cadunt escare ⁊ carnes corrupte ⁊ apparet caro sana tunc curet cura vulnez planorum. ¶ Et cadere quidē faciunt escaras ⁊ carnē malam medicine note. ¶ Et in alexandria faciūt eas cadere cum herba nominata serenicis: ⁊ uerū tarbehafis: ⁊ olcum de albacuen est bonum ad deiciendū eas. ¶ Et ad vltimuz administratio casus est are ⁊ curationis reliqui cum curatione vulnerū sanorum est cōueniens valde. ¶ Medicamē bonum expertū antiquorum qō quidam modernoz concesserūt. ℥. sarcocolle ⁊ aloes ⁊ olibani ⁊ cerusse: ⁊ zuzar olum equaliter ⁊ quantum est totuz de bolo armeno ⁊ fiant ex eis forme similes anellaniz: sumank ⁊ dissoluantur cum acero ⁊ aqua ⁊ liniatur cū eis locus ponēdo epithima super epithima donec accidat in eo contractio vehemens ⁊ fiat escara: ⁊ tunc aut cadet per se si fuerit sub ea humiditas. aut est necessariū vt radas eā ⁊ faciat ipsam cadere ⁊ nō cesses facere illō donec cadat totū.

¶ De essere. Cap. xiij.

e Sisere est pustula parua lata sicut vesice ⁊ ad aliquāmlam tendēs rubedinem ⁊ pruritum faciens ⁊ angustiaz eueniens subito ꝑm plimuz. ⁊ accidit quādoq; vt currat ab ea humiditas. ⁊ forsasse est sanguinea. ¶ Et ꝑm plimū fit vehemens in nocte ⁊ eius angustia fit in ea vehemētioz ⁊ aꝰ tristitia. ¶ Et causa est eius vapor calidus elevatus in corpore subito aut a sanguine colerico aut a flegmate bauracbio. ¶ Et sanguinea quidem est vehementiozis rubedinis ⁊ caliditatis ⁊ vehementioris ⁊ velocioris appetitionis. ⁊ flegmatica est minoz in omnibus illis. ⁊ vehementia flegmatice est i nocte plus q̄ vehemētia sanguinee. ¶ Et cū essere inuadit locum amplum tunc si nō fiat flobotomia timetur febris tertiana. ¶ Et oz vt fiat flōmia in spacio qō est inter illud ⁊ iter statū. ¶ De cura essere. Ca. xvij.

s Si sanguis fuerit vincēs tunc oportebit vt in ꝑmis perueniat ad floboto miā: deinde sequētur adhibeat solutiuū colere: si voluerunt ꝑtus q̄ fit ficut fit de duabus partib⁹ myrabolanoz ⁊ parte vna hiere. cuius potio sit. 3. iij. in srupo acetosō. ⁊ seda eam cū eis, que sunt sicut tamarindi ⁊ aqua duorum granatorum cū corticibus suis. Aut aqua granati acetosi cuz cortice suo ⁊ infusione chrysomeloz: ⁊ aqua lactis acetosi ⁊ trocisci de spodio cāphorati cū aq̄ granatoz. ¶ Et dare ipotu aquam calidā in die multotiēs est ex eis quē conferūt a ⁊ lenire naturā habētis eā. ¶ Et de eis que sedāt eam est infusio sumach colata de qua sumank. 3. iij. ¶ Et ex cibis tabful. ⁊ acetum cum oleo de amigdalis ⁊ sisamino ⁊ oleo cum aqua vue acerbe ⁊ lacte acetoso. ¶ Si aūt humor fuerit bauracbius euacuetur corpus cum myrabolanis ⁊ cum turbith de quo fit quātum est medietas myrabolanorum: ⁊ fit potio eius 3. iij. ¶ Et detur infirmo de nuce cupressi humida vn. i. cum aloes. 3. i. ¶ Et sumatur croc⁹ portulanus. teratur ⁊ concumak cum acero ⁊ sumak in potu. ¶ Aut detur in potu aq̄ magre aut aq̄ vitei noui. ¶ Et ad flegmaticā sumank cubebe. 3. i. cum tribus. 3. zuccari ⁊ pōdere. 3. iij. seminis agnicasti in lacte dulci. ¶ Et de eo quod est expertum ⁊ cōuenit in oi spē est istud calamēti. 3. ij. spodij. 3. ij. rosarum. 3. 5. camphore. 3. trahat i. detur in potu cum aqua granati acetosi: aut sumatur in potu saluina cum est ieiunus.

¶ De estiomeno ⁊ differentia inter cancrenas ⁊ alschachilos. Cap. xv.

e Ermo de his rebus est ꝓportionalis quod dāmodo ꝓmoni de reb⁹ quarū re memoratio fecisti. Dico ergo q̄ mēbro accidit corruptio ⁊ putrefactio pp cām corrūpentē cōplexionem eius ⁊ ipūm aialez qui est in ipso. Aut ꝑter aliud, phibens cum peruenire ad ipm. aut pp aliqd congregans vtraq; tuēciones sicut venena calida ⁊ frigida ⁊ ea q̄ cuz sua ſuba sunt ℈ria spiritu aiali: ⁊ sicut apa ⁊ pustule ⁊ vlcera mala ambulatiua venenose sube. ¶ Et ea in quibus erraur sicut erraur in effundēdo olcum in vlceribus ꝓfundis ḡre putrefit caro. ⁊ cum infrigidatione vehemēti sup apata calida. quare corrumpitur cōplexio que est in ipso. ¶ Prohibēs aūt ē eum peruenire ad ipm aut aggregās vtraq; intentionem: prohibēs quidem est opilatio: ⁊ illa opilatio aut est accidentalis ꝑmitiua sicut cōstrictio quorundam membrorum in radice sua forma. Nam illa q̄ perseuerat corrumpit membra ꝑter retentionē spiritus animalis ab eo: aut retentionē ℈ritus spasse super spiritum animalem qui est in ipso: qui expāditur ex corde ⁊ anima: ḡre corrumpitur complexio eius ⁊ mouk. ¶ Et q̄cq; fit ꝑter opilationē cōpalē sicut apa calidū malum fixū magnum grosse materie opilās meatus ⁊ itinera cum anhelitus quo indiget spiritus animalis: ⁊ hoc cum hoc qō retinuerit etiā corrūpit cōplexionem. ¶ Et qō de hoc est in ꝓncipio ⁊ non corrūpit cum eo sensus eius cui est sensus noiat cācrena ⁊ ꝓprie quod est flegmonides in ꝓncipio. ¶ Et qō ita cōfirmatur est vt destruat sensus eius cui ē sensus. ⁊ illud est vt destruatur caro. ⁊ quod ipsaz sequitur ⁊ vsq; ad os sine sit in cipiens aut succedēs apostemati non unat scbs chilos. ¶ Et quandoq; cācrene fiunt alschachi

Digitized by Google

los imo sunt via ad ipsa ⁊ totū hoc accidit carne ⁊ accidit ossi. ¶ Et cum eius corruptio incipit ambulare in membro ⁊ apat qd est in circuitu corrupti ⁊ fortasse poterit ad corruptionē tunc ostotū accūs ethominis. ⁊ ostupō pnſ membrū qđ putrefacta est ⁊ nisi esset pp grossitudinē mācī sue non adhereret: sed expelleretur.

¶ De cura. Cap. xvi.

Et cāerenis qdē duzin principio pseuerat per aſ qđ sanet. Cum aūt cōfirmatā corrupto in carne: tunc necessarium est accipere totū ipsius. ¶ Cum ergo vides membra colorē alterari: ⁊ est via putrefactionis: tunc oz vt succurras linendo ipm cum eo qđ phibeat putrefactionē sicut est bolus armenū ⁊ terra sigillata cum aceto. ¶ Si aūt illō non valet non inuenis excusationē quin scalpellatione ꝓfundā facias diuersoz modoz in locis: ⁊ ponas sanguisugas ⁊ flomes venas ꝓximas ei quas vtaccipiat sanguis malus cū cautela eius qđ circūdat locū sicut cum epithimatibus ꝓdictis. ⁊ ponat sup ipm locū scalpelliarum qđ phibeat putredinē ⁊ sit ei saū de illis ꝙbus inest ꝓfundano forno sicut farina herbū cum sucupo acetoso aut cum farina fabarū. ⁊ ꝓpter pmixta cum sale. ¶ Et de illis que desup luminā est alia ⁊ semen vrtice ēt ⁊ aristo. ro. ⁊ succus foliorū acoꝝ de vnoquoq sumat ps. i. flores eris pars. ß. teratur cum aqua donec fiat ſm spissitudinem mellis: ⁊ line cum eo vulnus ⁊ circuitus eius. ¶ Et de medicinis phibentibus corrosionem est vt sumant flores eris ⁊ mellis ⁊ aluis equales ptes ⁊ liniant cum eis: phibet. n. ⁊ facit cadere illud qđ est putrefactū ⁊ seruat illud qđ sequit. ¶ Si aūt ptransit dispō dispōne apatis ⁊ dispōne corruptōis colouis eius ⁊ incipit pertinere in mollitiē ⁊ humectat parūp: tunc hec est inceptio eius in putrefactōe: quare oz vt pulueriset super ipsuz aristologia rotunda ⁊ galle equali mensura accepte donec deficcentur. Et similiter dragantum uerum ⁊ colcotar sunt bona propter cum aceto. ⁊ folia nucis ⁊ similiter cucumeris asinini aut succus eius epithimando. ¶ Vō si pars carnis incipit corrumpi incide eam aut fac eam cadere cuz eis que sunt ficut troſci andaracaron ⁊ fortius eis calcadicon. Cūq̄ feceris cadere ordinem vnum succurre cum butyro ponendo desuper: deinde fac cadere secundo donec perueniat ad cutem sanam: ⁊ dragantum rubeum est pulueriz ato bona sup molitiem ⁊ putrefactiones. ¶ Et cum apparet putrefactio non expellas eam incisiōe ⁊ consumptione: quoniam magnificatur malum. ¶ Et quando magnificatur apostema in circuitu putrefacti tunc laudatum est ei sanich cum succo suſquiami albi. Verum apud me non est bonuz ei: immo oportet vt hutusmodi administretur super iscum sanum vt ꝓhibeat ab ipso ⁊ repellat. ¶ Et cum incidūtur membra qđ putrefacta cum est tunc oz vt cauterizet illud qđ continet ipsum cum igne: qm illud est cum cautela aut cum medicinis cauterizantibus adurentibus ⁊ ꝓprie in membris facile suscipientib⁹ putrefactionem pp calitatez suam. ⁊ qz sup fluxuates calide apportunat eis sicut sūt tenuitū ⁊ anus. ¶ Hec est ergo quātitas quam diximus hic. Et in quidem inuenies in sermone nostro qui est de vicibus putrefactis qđ oz te addere huic capto.

¶ De althohoin. Cap. xvij.

Huiusmodi antiquoz noiauerūt eū a noie qđ trāslati est in arabico althohoin oēs ꝑtes exūs in membris glandulose carnis aut alibi. ¶ Et sensibilia qdem sunt sicut caro glandosa que est in maxilla ⁊ origine lingue: ⁊ illa que sentiuz non ꝑtes sunt sicut caro glandosa que est in māmilla in subascellis ⁊ inguinibus ⁊ eis similibus. Vnde dicit est post hoc ei qđ est cuz hoc apostema per deus: vnde dicit est apostema pituitosa pp puersionem mācī eius ad iubam venenosam qđ corrūpit mēbrū ⁊ alterat colorē eius qđ sequit ipsaz ⁊ quēq̄ resudat sanguinez ⁊ virulus ⁊ filia illis ⁊ adducit qualitatē malā ad cor ex via arteriarū: quare accidit vomitus ⁊ pulsus cordis ⁊ syncopis ⁊ qñ eius accidūa fuerit vehementia interficit. ¶ Et vt ꝙdā putant noiabant hoc postremum carnosa. ⁊ est necessū vt sit deterius cor illud qđ accidit ſm pim̄ in subascellis ⁊ inguinibus ⁊ post aure pp vicinitatē eius ad membra que sunt vehementius principalia. ¶ Et saltuus althohoin mortalis est illud qđ est rubeus: deinde citrinū. Et ex eo qđ ad nigredinē est declive non euadit aliqz. ¶ Et althohoin qdē multiplicant in pestilentijs ⁊ in regione pestilentali. ⁊ inueniunt noia greca rerū que assumdant althohoin sicut turfios ⁊ carmara ⁊ carmalule ⁊ turtos. Verum apud nos non est magna difficultas inter eorum nominationem.

¶ De cura. Cap. xvij.

Evacuatio qdē cum flomia ⁊ cum eo qđ tolerat hora aut qđ fit necessarium ex eis que educunt humorē putrefactus est necessaria: vnde oz vt reuertamur ad cor ei defensiōe eius ⁊ ꝓfortatōe ipsius cū eis in quibus sunt infrāctio ⁊ odoramēta sicut acetositas citri ⁊ mirre ⁊ rob pomoz ⁊ cydoniorum: ⁊ sicut granata acetosa valde. ⁊ olfactus sicut rosarum ⁊ cāphore ⁊ sandali. ¶ Et cibus sit sicut lentes cū aceto ⁊ sicut cibus cuz aceto valde acetosus factus ex carnibus altyaugi ⁊ bedoz. ¶ Et oz vt roget manū infirmi cū aceto primo ⁊ foliis salicis ⁊ viola ⁊ ro. ⁊ nenufare ⁊ sūbus. ¶ Et ponant sup cor epithimata infrācta ex eis que cognoscuntur de medicinis habentiū pulsum cordis calidum ⁊ habentiuz pestilentiam ⁊ ad vltimū regant regimine ꝓpriū aerem pestilentialē.

Digitized by Google

¶ Ulthopoin vero ipm ꝛ qđ currit cursu eius de eis que notata sunt curek in principio cū eis que ꝓstringunt ꝛ infrāt cum spongia infusa in aqua ꝛ aceto aut in oleo ros. aut oleo de pomis ꝛ arboze masticis. aut oleo de myrto. ista fiunt in principio. ¶ In statu vero curek cum scalpellauōe si pole est. ꝛ fiat vt currat qđ est in ipso ꝛ non dimittak vt bzunū fiat: qm̄ addit veneno fitas eius. ꝛ si indiget ventosis sugentibus cum subtilitate fiat. ꝛ in illo qđ hz subam exiture oz vt administrek apud statū eius: aut circa statum eius cum aptione. ¶ Et qn̄ est illic fe. tardabis eum infrāuone ne reducas cum ea mām retro. ¶ Et aptio qđe fit eaz eis que sunt sicut embzo ea cum aqua camomille ꝛ aneti ꝛ reliquoz apetentium subtilū que dicemus in. c. vulnerum. ¶ Dixerunt. Carmana aūt ꝛ Sestos. Cōfert emplīi de capillo veneris ꝛ attriplice ꝛ volubili ꝛ radice eulki cum pauca gūma pini ꝛ melle cum vino aut gluten cum gumma pini ꝛ melle cum vino aut gluten cum gūma pini ꝛ ceratus: aut sordes alueariozum apum ꝛ lupini infusi in aceto: aut radix cucumeris asinini cum glutino albozum aut nitrū cū ficubus aut cum fermento. ¶ De apostib⁹ accinib⁹ in glādulis. Cap. xix.

a Postemata glandosa q̄ non incedūt via atāguarij q̄nq̄ accīt in loco aliquo casu in crisibus. ꝛ q̄nq̄ casu expulsionis a mēbris radicalib⁹ ꝛ forta sse attrahunt ea vlcera: ꝛ apata alia super extrema ad que currunt mām in vijs quarū incedunt carnes ille: quare inuoluunt cum eis sicut accīt inguini ꝛ subascelle ex apatōe ambox i eo qui hz scabiem aut vlcera sup pedes ꝛ manus. ¶ Et q̄nq̄ sunt cum replōne coxpozis. ꝛ q̄nq̄ non est in coxpoze plima replō. Et eox cura est diuersa a cura apatū aliox in principio cum expulsione. Et non administrak in eis illud: imo eūo per flōmiā. ꝛ solōne ventris est illud qđ est necium. ¶ Curatio vero alia plongek in eis si pole est donec declarek dispō. Maz si fuerit fm̄ semitā crisis aut fm̄ semitā expulsionis ex membzo pncipali tunc non oz vt phibeak oino: imo trahak ad mēbz quacūq̄ attractōe est pole ꝛ ét cum ventosis. ¶ Si aūt fuerit pp̄ multitudines replōnis: tunc eūo est radix ꝛ minoratio cibi ꝛ subtiliatio. ¶ Et non administres expulsiua: imo mollificatiua ita q̄ vt nō administres mollificatiua iterū absq̄ eūone. forasse. n. euenier illud sup mēbrū cum attractōe māei plime: imo qñ administras mollificatiua euacua cum hoc: ꝛ trahe mām ad diuersum. timo. n. in expulsiuis est reditus māei ad viscera ꝛ ad mēbra pncipalia. ꝛ timo: i mollificatiuis est attractio materiei plime. ¶ Et eūo ꝛ declinatio māei securant ex nocumento mollificantiū. ¶ Et qñ dolox fit vehemens: tunc necīū est vt sedes ipm cū eis que sunt sicut lana infusa in oleo calido: deinde adde in eo sal in fine eius donec sedek dolox statim ꝛ in primis fortasse addit in dolore. ¶ Et qñ corpus est mundum aut mundificasti ipm tunc resolue ꝛ non cures. ¶ Et qñq̄ valet in resoluendo illud qđ est sicut farina trinci ꝛ sal nius illa est farina ordei. ꝛ forasse magnificat per resolōné forte apa: quare non administrek nisi qñ est necia repulsio ex mēbris pncipalibus: ꝛ attractio māei ab eis ad apa timendo super illa pncipalia. ¶ Et multotiēs qđe sanat ea in principio oleū calefactū qđ effundit solū. Uerū qñ apa est in quantitate ꝛ suba sua molle in mēbzo nobili sicut māmilla ꝛ testiculo ꝛ non timek exhibitione eius nocumentū tunc prohibe ꝛ repelle: sed quando sentis declinationez ad duritiem tunc lini vbiq̄ sit.

¶ De exturis calidis. Cap. xx.

e Extura est de sūma dubelles que collectionez facunt ex apatibus calidis quasi nomen aldubellari cadat super oē apa vlceratū in interioze cuius. locus est ad qđ effundit mā aliqua ꝛ remanet in eo quecunq̄ mā sit. ¶ Et extura q̄ est ex hac sua dispone calida tunc aggregak mā. ꝛ q̄nq̄ incipit apa calm̄ sicut est cum aggregatōe. ꝛ solōne pauca est intrinsece. ꝛ q̄nq̄ non incipit ita: imo incipit in inceptōe apatū calidox sanox: deinde ꝓuenit esse eius apud statū vt incipiat in aggregatōe. ¶ Et nos in posteriozibus differimus sermonē de dubellet fris que cōprehendūt humozes viscosos ꝛ gypseos ꝛ lapideos ꝛ arenosos ꝛ capillares ꝛ alios: hz sint qđā q̄ appzopriant noīe aldubellet illud in quo sunt humores illius generis. ¶ Uerū nos logmur nunc de eo qđ aggregat mām. hoc. n. si incipit extura pp̄ mām quā expellit nā: ꝛ non est pole vt penetret cutē neq; ét superficiē carnis: imo sepat eius pauca ꝛ grossitiem sua sōne apparente tūc quiescit in vacuitate eius qđ sepak fm̄ plim: quare apparet ei caput acutum ꝛ ppue si fuerit mā acuta. Iste ergo extura incipiunt ꝛ aggregant sanies: deinde maturak sanies. postea rūpitur. ꝛ forasse indiget ꝓfortatōe in maturatiōe ꝛ eruptione ꝛ forasse non indiget. ¶ Et quāto plus est extura vehementioris eleuatōis ꝛ acutioris capitis ꝛ rubedinis est humor attractus ei vehementioris caliditatis ꝛ est velocioris maturitatis ꝛ resolōnis ꝛ eruptionis ꝛ ppue eminens ꝓcedens ex pinealis. Que aūt est cum diuersitate lata pfūda pauce rubedinis est grossę materiei mala declinis ad interiora pauci doloris gravis motus. ¶ Et deterioz illa est illa cuius eruptio est ad interiora ꝛ corūpit illud sup qđ vadit. ꝛ est de ea que expellit ad vtrūq; latꝰ. ¶ Et laudabilioz eruptio eius est ad ventriculum ppriū mēbzo cui est via currens ad exteriora sicut extura stōi. vt. n. erumpak ad exteriora eius ꝛ ipsius cōcauitatē melius est q̄ rūpak ad

Digitized by Google

exteriora eius ⁊ ad ventriculū ꝓximē mirac: sicut erupto eius que in cerebro ad duos. vētri culos anteriores laudabilior est: qm̄ ambobus sunt meatus sicut nasus ⁊ nares. ¶ Et qm̄ rūpi tur ad spaciū ꝓximus cerebrū aut ad ventricu lum posteriorē non inuenit meatū ad exteriora ⁊ nocet nocumento vehementi. ¶ Et nō est oē mēbrū ꝓueniens ad hoc vt eueniat in ipso extir ratio iuncturis. n. munorat egressio exturę: qm̄ in eis sunt humores mucilaginosi ⁊ loca eorū ampla non suffocantia materiā neq; retinentia egressionē putridi. ¶ Ideo si egrediat illic extura erit ꝓ rem maximā. ¶ Et deteriora exturarum ⁊ maligniora earū est que egrediat sup extremita tes lacertoꝝ ⁊ ꝓpe lacertoꝝ plurium neruoꝝ. ¶ Et exture qdē diuersificant pp spaciū ma turationis sanies sue ſm humorē in substātia et grossitudine sua ⁊ cōplōnes in calore ⁊ frigore eius ⁊ equalitate eius ⁊ ſm tps ⁊ etatē ⁊ subas mēbri. ¶ Et non ꝓuenit ne maturet extura ⁊ ne ꝓueniat qđ in ea est in pus: nisi pp puritatem caloris inati in mēbro aut pp grossitudinē subę que est materiei. ¶ Et qn̄q; ꝓuenit ex hoc vt fiat sanies in interiore pte sui ⁊ non appareat sensui pp ꝓfunditatē puris ⁊ grossitudinē eius qđ est sup ipm: ⁊ stat sup maturitatē sanies velociter ⁊ qn̄q; non stat ſm subam suas in grossitudine. ep si maturat ⁊ subtiliat lenit suba eius veloci ter: ⁊ ſm ep ē de carne ista plūma ⁊ pauca. ⁊ pp cās extura ⁊ casus ad sanię pp replōnē ⁊ multi tudinē materiei ⁊ corruptionē eius. ¶ Et cāe eius sunt nauseatiua saueras ⁊ exercitia mala ⁊ egritudines que non faciunt crisim cum eūone apparente. ⁊ nocumenta aialia ex angustijs ⁊ sollicitudinibus corrūpētibus sanguinē. ¶ Et de exturis qdē est spēs que noiat turmusios: ⁊ est extura que rūpit ⁊ qđ est sub ea est sisę carni bone: deinde apparet ab ipsa sanies alia. ¶ Et de exturis est spēs que noiat alber ⁊ est extura vasalis rotunda ⁊ rubea qnā qui hꝫ ſm plm̄ non expoliat a febre. ⁊ eius euentus ſm plm̄ est in capite: ⁊ qn̄q; accidit in alijs locis.

¶ De signione ep apa fit extura. Cap. xxi.

c Cum videris pulsationem plurimam aut duritiem prolongatam ⁊ calidi tatem: tunc exustima q apostema est in via vt fiat extura.

¶ De significatione maturationis ⁊ eius si gno. Cap. xxij.

c Cum videris lenitatem quandam ⁊ sedationem doloris: tunc scias ep est in via maturationis.

¶ De iudicijs sanei. Cap. xxiij.

s Anies laudabilis est illa que est alba lenis cui non est dolor horribilis: ⁊ in qua non operata est nisi caliditas innata: hꝫ non sit excussatio a cōtare ex rance. ¶ Et non addit eis lenitas nisi vt sciat ep ipsa est hparata pati a virtute digestiua. ⁊ nō diuersificat eius hparatio in inobediente ⁊ obe diente. ¶ Et ꝺs ne sit ei odor vehementis horri bilitatis vt sit longinqua putrefactōe. ¶ Dixerunt ⁊ requirit ex ea alba: qm̄ color mēbroꝝ radicaliū est albus ⁊ non assimilat eam nisi na tura potens ſuper eam. ¶ Et sanies mala est fe tida significans putrefactionē que est ꝺna mam rationis: ⁊ figit dīuū caliditatis ēnee. ¶ Et qn̄ egredit sanies diuersarū ptium ꝓueniēniū co lorū ⁊ subaꝝ est ēt de gñe diuerso a bona: ⁊ ne cesse est oi sanei vt faciat euenire in corpore pu trefactionem aut maturitatem aut diminutio nem aut alteratur cum modo alio.

¶ De significatione exturę vel maturationis intrinsece. Cap. xxiij.

q Quando accit apa calm̄ in visceribus ⁊ accit horripilōes ⁊ febres ⁊ nō est ei odor ⁊ fit dolor vehementior ⁊ est horripilō in primis longioris spacij: deinde non cessat abbreuiari spaciū eius ⁊ addi tur grauitas apatis: tunc scias ep apa fit extura ⁊ ep ꝓuenit ad collectionē sui. ¶ Et nō fiunt do lores usti in principio vehementiores: ⁊ quanto plus approximat status minorat̄ nisi qñ erup tio fit in principio: ⁊ soluō ꝓuenit̄ ⁊ dolor ꝓ uenit ex ea: ⁊ qñ colligit ⁊ qñ fit materia sanes quiescit ēt calefactio fortis ⁊ inflatio ḡre quiescit febris euenięs per cōtatē cordis. ¶ Et scias ep durities pulsus est testimoniū magnū. ¶ Et qñ apparet signū exture aldubellan in viscerib⁹ ⁊ non indurat pulsus non iudices penitus ep sit extura interior. In hmōi. n. fortasse nō erit in visceribus: imo in siphac qđ ꝓuenit viscera. Et tu quidem iam sentis latus in quo est extu ra p grauitatē que pendet ex eo: ⁊ per dolores.

¶ De sigtōe maturatōis intrinsece. Cap. xxv.

q Quando accit sigtōes exture intrinse ce: deinde quiescit accitia que sunt ex febre ⁊ horripilōne ⁊ dolores seda tione cōplera ⁊ remanet grauitas: tūc scias ep sanies iā firmata est ⁊ maturatio adest.

¶ De significatione propinquitatis eruptionis intrinsece. Cap. xxvi.

q Quando redeunt dolores ⁊ fiunt pun ctiones ⁊ mordicatio ⁊ grauitas fit vehementior: ⁊ lassant fe. tunc eruptio iam appropinquat. ¶ Ex ergo acci dit rigor subito ⁊ sedant grauitas ⁊ dolor: tūc iam eruptio facta est. ⁊ ꝓpe qñ apparet sanies cū ra mordicans illud qđ pranfit. ⁊ est necium vt fiat refactio virtutis ⁊ debilitas arefactiens.

¶ Et qñ extura intrinsece fit eruptio subita ⁊ egredit res plurima. tunc fortasse accit pulsus cordis ⁊ syncopis mala. ⁊ fortasse accidit mo rtis pp resolōnē virtutis. ⁊ fortasse accidit vomitus ⁊ ventris soluō. ⁊ fortasse accit sputū sanei plūme subito qñ extura est in pectore: ⁊ fortasse accit pre

focario qñ erupit ad pectus res plurima subito.
¶ De curatõe exituraꝝ appentiũ. Cap. xxvij.

Cacuatiões qdẽ ꝛ ea ꝙbus medicãt apata in pncipijs suis nisi timeat reditus mãci ad mẽbrũ nobile sicut declarauimus: ꝛ in hoc errant stolti: sunt res in qb⁹ cõcant exitura calida ꝛ apata calida que nõ sunt exiture. ¶ Illud vero qõ ei appropriat de regie est resolõ eius qõ aggregatum est in ea. ¶ Et illud est ſm duos modos regis. Quoꝝ vnus est regimen currens ſm recurrudinem cum egritudo non eg: edit ab eo qõ ꝓsueuit esse plñ. ꝛ est vt ingenier in maturatione mãci vt fiat sanies ꝛ in eruptõe eius post illud ꝛ vt tu obserues virtutẽ ꝛ ꝓserues eam ne ꝓsternant eam dolor ꝛ eruptio subito. plures. n. hoium mortui sunt sincopizando ex arefactione virtutis. Immo oꝫ vt obseruet eaꝫ medicus qualiter ꝓseruet virtutẽ ꝛ ꝓseruet eam cuꝫ eo qõ scis: quare oꝫ vt cibet panẽs dubellati cibis boꝫ nisi sit exitura in visceribus: qñ tunc oportet necio vt subtiliet cibus. ¶ Et sõs est regimen egredies a recurrudine pp necessitatẽ dispõnie. ꝛ est qñ qñ egritudo est magna; ꝛ exitura preantiene in magnitudine sua illud qõ ꝓsueuit esse: ꝛ timet festinatio rei in expectatõe maturationis in ea: ꝛ scitur q virtus non sufficit in maturatione illius totius: ꝛ si administrat maturatiua ꝓducet illud ad vestigiũ imaturatiõis: tunc necia est pforatio cum cautela ne ferrum tangat illud qõ sequit exiturã de membris mobilibus in tactu quoꝝ a ferro est timor: ꝛ illud est cũ sensus q mã talis est grossitie q non maturabit ꝛ q calor innatus in membro tante est putaris q non maturabit: aut timueris q ipsa pp suam debrietatiõe est talis q alterabit alteratõe nõ maturationis vere: aut exitura est prope iuncturas ꝛ membra principalia quare timet q ipsa corrũpat ea. ¶ Et si fiducia habet in medicinis facientibus inuiscationẽ ꝛ maturationibus nõ elongabit quin inuiscantia ꝓhibeant penetrare inspirationẽ in spacijs: ꝛ maturatiua moueant caliditatẽ debilẽ. ꝛ totũ illud tendat ad putrefactionẽ mẽbri. In hmõi ergo est necia incisio ꝓfunda ꝛ pforatio disrupens: deinde sequantur illud medicine que sunt in vltimo resolõnis ꝛ exiccationis. ¶ Et oꝫ vt sint pforatio ꝛ sectio incedentes in longitudine villoꝝ neruoꝝ membra nisi sit voluntas vt destruatur operatio illius membri timendo casum spasmi. tunc. n. incide illos in latitudine ꝛ sanabis ab eo qõ timebas. ¶ Et plñ qõ logitudis villoꝝ est cũ logitudie corporis nisi in membris appropriatis: ꝛ similiter inuenies plurimum longitudinis villorum cum plurimo ligature ꝛ rugarum nisi in membris appropriatis sicut in fronte. ¶ Et oꝫ vt non approximet perforato neq; secto aqua neq; oleum neq; aliquid in quo sit pingue. Et si non est excusatio quin lauetur: tunc fiat cum aqua ꝛ melle aut aqua cum vino aut cuꝫ acero. ¶ Qñ si vehementiora fiant apata ꝛ inflatio post perforationem vaporet cum lenitiuis. ꝛ si non fuerit illud necium admiusti abis incarnatiua eiã emplastra. ¶ Et scis q hec pforatio est gñ aliquã virus ꝛ sordicies ꝛ fistularũ: erũ cum non inuenis excusationem tunc non est ingenium illud. ¶ Et loca ꝓuentiora ad expectandum vt in eis maturetur sunt loca carnosa paucorum neruorum ꝛ venarum. ¶ Et scias q puncales eleuare acutorum capitum parum indigent perforatione neq; ante maturationẽ neq; post ipsaꝫ.

¶ De regie maturationis ꝛ ingenio ad faciendum pus in exituris appartinibus. Cap. xxvij.

Edicinarũ maturatiuaꝝ caliditas oꝫ vt sit ꝓxima caliditati corporis ꝛ sit eius inuiscatio quedam. ¶ De illis sunt in primis gracibus embroca cũ aqua tepida ꝛ emplastratio cũ farina tritici aut ordei. ꝛ tritici cũ masticati est melius in hoc: ꝛ panis cum pice aut cera: ꝛ crocus ꝛ pulvis olibanu ꝛ pix cuꝫ oleo rosaceo adeps porci: aut emplñ de maluauisco ꝛ scie luni. ¶ Et ueruꝫ emplñ de ficubus siccis dulcibus grossis punctibus solis: aut cum farina ordei uerum: ꝛ ꝓprie si ponatur in ea ysopus ꝛ origanum silueſtre: aut aggregetur cum aqua in qua decoquantur cum pauco sale non supstuo. ¶ Et qñ ponit in eo adeps aut oleuꝫ aut fortunes illo duo pies gluttinis albotin. ¶ Et medicine cõposite ex vinis passis ꝛ storace ꝛ galbano ꝛ myrrha ꝛ laudano ꝛ resina ꝛ butyro ꝛ mastice ꝛ yopo humida ꝛ radice cucumeris asinini ꝛ radice sanguinis draꝫ. ¶ Et emplñ Gal. cum oleo de lierua abiõ cera ꝛ ꝓprie qñ soluꝫ hoc emplñ in oleo. ¶ Et simile emplñ didimos ꝛ emplastra basilicõ. ¶ Et de bonis in hoc est medicamen de lapide marchasite cum ammoniaco quod desuper ponatur donec cadat per se.

¶ De regie exituraꝝ qñ mature sũt. Cap. xxx.

Cum inuenis exiturã grossie carnis ꝛ cutis cum maturatiõe cutis non ꝛperat ipsius eruptio: ꝛ sunt ille vene ꝛ chorde ꝛ nerui: tunc oꝫ ꝓfores: qñ si dimiseris sanie corrũpet ꝛ corrodet venas ꝛ villos neruoꝝ ꝛ illud qõ vehementer cũ fuerit ꝓpe iuncturas. ¶ Et tu quidem quare cum tua perforatione locum sanies ꝛ icis sollicitus vt cadat porta perforationis inferius nisi vbi non est possibile: ꝛ si illud qõ est super exiturã fuerit grossum ꝛ secueris tunc seca poꝛ tam qñ qñ adhesebit grossum cũ eo qõ est post ipsum. ꝛ si fuerit extenuatũ tunc seca totũ et⁹ in longum. ¶ Et scias q locus in quo est sanies declaraꝝ per tactũ: ꝛ qñ tangit cum digito ꝓprie: ꝛ tu obserua cum digitis alijs saltem alterius manus an expellat aliqd ex cũ. ¶ Et locus

Digitized by Google

quidē ſanſei apparet ex declinatiõe coloris ad albedinem ⁊ dū nõ eſt matura eſt declinis ad albedinē. ⁊ q̃nq; eſt locus ſanuſ declinis ad rubedinē ⁊ citrinitatē cū ſanies nõ eſt bona ⁊ ſuſtētare in actu abſq; viſu: veritatē viſus eſt adiuuās. ¶ Opz ergo vt in ſectiõe ꝓſeq̃ris lineaſ nāles ligature: niſi que ſūt apud ſumē vel apd̄ necitatē ⁊ in mēbris diuerſificātib⁹ ſitū villoꝝ in lōgitudine ſua loco ligature. ¶ Hā ſi tu ſecuus fueris illud in pforatiõe exiture q̃ ē ſup frōtē. ſ. ligaturā cader cuius frōtis ſup faciem: imo opz vt tu diuerſifices ligaturā. ¶ In eis ẽ q̃ ſunt ſicut inguina opz vt vadaſ cū ligatura in latitudine cuius. ¶ Et cū tu pforaueris exiturā ⁊ extraxeris qđ in ea ē: tūc necius eſt vt tu ſuccurras ad cōglutinādū cutez cū carne vt nō rumpatur ⁊ indureſcat ⁊ fiat taliter ꝙ nō cōglutinet: q̃re fiat ſinus qui nō ceſſet impleri ⁊ redeat ſilis exire ꝑme. ¶ Et quotiēs mūdificaueris nō moretur: nec ꝙ ipleat ⁊ fiat in ꝓfitate de gñe fiſtularū. ⁊ anteq̃ facias ipſaz cōglutinari in hora opz vt mundes eā. ⁊ ſi ubi neciuz fuerit vt in ipſa introminas radiū ſuper cuius caput ſit pannus aſper cū q̃ mūdifices ipſaz ⁊ frices: deinde fac ipſam adherere ⁊ cōſeruas eā cū ligatura fz ꝙ dicemus de ligaturis cauernarū ⁊ vlcerum ꝓfundoꝝ erit cōueniens valde. ¶ Et opz vt tu obſerues in pforatione illud qđ dixim⁹ de conditionib⁹: deinde perfora in loco maturiore: ⁊ ꝑte longiore a venis arterijs ⁊ chordis. Inquit auulus. ¶ Si exiturā fuerit in capite: tūc ſecuo eius ſit ſectio equalis ⁊ ſit cuz radice nauitatis piloꝝ ne ſit trāſuerſa in ea vt cooperiāt eam pili ⁊ nō oſtendat cuz ſanabit. ¶ Dixit. Et quādo eſt locus eius occultus tūc ei⁹ pforatio ſit lata ⁊ ſi acciderit in naſo pforabimus eam eqlem cū quātitate lōgitudis naſi. Et ſi fuerit pe oculū pforabimus eā pforatione ſili capiti lune noue ⁊ faciemus tortuoſitatē inferius. Si aūt acciderit in mādibulis ſecabim⁹ eā eq̃li ſectione: qm̃ cōpoſitio hui⁹ loci eſt eq̃lis ⁊ ſcit illud ex coꝝpozibus ſenū. ¶ Poſt aures ẽ pforabimus illud eq̃liter. ¶ Brachia aūt cubitos ⁊ manꝰ ⁊ digitos ⁊ inguina oīa pforam⁹ in lōgitudine. ¶ Inqt. Et ſi fuerit ꝑpe coxas pforabimus eā pforatione rotūda. ⁊ pforatio qđ rotūda eſt q̃ apprehēdit cū apprehēſione ſua in lōgitudine corpis aliqđ de latitudine eius. ¶ Inqt. Mm̃ cū locus iſte nō pforaſ rotūde poſſe ē vt aggregent in eis mātē ⁊ fiāt puſtule. ¶ Et ſiſr etiam pforaſ qđ eſt ꝑpe anū ꝓpter locū humiditatis q̃ aggregant in eo. ¶ Et in latere ⁊ coſtis pforatur aperitēdo. In teſticulis ẽ ⁊ ꝑga equaliter. ¶ Inquit. Et ſimus prompti vt ſemper cō ſuetū ſit ſequēs figurā loci quāto plus poſuerimus ſup ipm. Coxe aūt ⁊ adiuncta ſecanf in longitudine ⁊ conſerua vt nō ledas neruos. Et ſcias ꝙ perforatio diuerſificaf ſm loca: qm̃ qđ eſt apud oculū. tūc perforatio ei⁹ eſt lata ſimilis ſitui oculis ⁊ in naſo eſt cū longitudine naſi: ⁊ in mādibula eſt cū lōgitudine mādibule: ⁊ poꝑe aūt ſecantur eq̃liter: qm̃ cōpoſitio hui⁹ loci eſt eq̃lis ⁊ cognoſcitur illud ex coꝝpozib⁹ ſenuz. Poſt aures ẽ pforaf eq̃liter. ⁊ in brachijs. ⁊ cruribus ⁊ coxa ⁊ ꝑga totū eq̃liter fit in lōgitudine. ¶ Et ſimiliter in lacertis vētris ⁊ in dorſo ⁊ inguinib⁹ ⁊ ſub aſcellis pones eā pforatiõe accipiente ex latitudine eius ne fiat in ea ſinus qui fiat fiſtula. ⁊ ſiſr in ea que eſt ꝑpe anuz: accipe de latitudine eiā ne ꝓueniat ſinus ⁊ fiat fiſtula. ¶ Et teſticuli ⁊ ꝑga eq̃liter in lōgitudine. Et in latere ⁊ coſtis accipe in latitudine eiā vt ſit trāſuerſa: qm̃ ſinus coſtarū eſt ſiſr: ⁊ caro que eſt ſup eas. ¶ Inquit. Cōſidera ſemp ſinuz carnis ⁊ villos lacerroꝝ: qm̃ non ſumus ꝓpti niſi ad hoc vt perforem⁹ cum imitatiõe loci vt nō perueniat incuſio: ⁊ ſit locus incarnatiõis bonus nō groſſus. ¶ Et ſit in oi diſpõne ſtudium tuum ne incidas arteriā neq; venam magnam aut neruū aut villos lacerti: ⁊ perforatio ſit ſm magnitudinē exiture: ſed ſi fuerit parua: ⁊ currit quod eſt in ea ex loco vno: tunc ſeda eam in loco vno. ⁊ ſi fuerit magna tunc pforā eā ex ꝓncipio: deinde intromitte digitū mūndicez ſinuſtrum in eo: ⁊ perfora eaz vbi peruenerit caput eius: deinde intromitte etiam in foramine ſcō. ⁊ ſm hoc donec venias ſuper eam. ¶ Et ſi exiture fuerit locus ſufficiens ex quo ſit poſſibile exire quod eſt in ea perforabimus ipſam in illo loco. ⁊ ſi fuerit rotunda: aut fuerit ei figura ne egrediaf quod eſt in ea ex perforatione vna: pforabimus eam in interiore parte ſui in duob⁹ locis aut tribus ſm quātitatem quam ſcis ꝙ omne quod aggregatur in ea currit in hora. ¶ Inquit: vbi ſit exitura cōiunctiuaſis aut membri nobile aut membri ꝓpinquum oſſi: aut panniculo feſtinabimus in perforatione eius anteq̃ confirmetur eius maturatio ne pus corrumpat aliquid de his mēbris. dico ergo iſtud eſt regimen: qñ non inuenim⁹ excuſationē de pforatione. Si aūt ſperamus ꝙ rumpaf per ſe nō perforabimus ⁊ ſimiliter ſi ſperamus ꝙ ipſa erumpatur per medicinas facientes eruptiones: forſitaſſe enim inuenim⁹ in medicinis faciētes eruptionem quod ſtat loco perforationis. ⁊ multotiens perforatur cuius perforatione aliqua: aut accipitur de ea aliquid. poſtea ponitur ſup eam eruptionem faciens vt ſit ei profundatio.

¶ De eruptionibus exiturabilibus. Cap. xxx.

Exituras quidem ſaluas in quib⁹ non
e eſt magna malitia apit aqua calida ⁊ rumpit eas: putrefacte autem ledunt ex hoc vehemēter ꝓpter illud qđ attrahitur eis ex materia. ¶ Et cum vides exituram quam aqua calida rectificat: tunc cōfide de bonitate eius.

Digitized by Google

¶ De cura. Cap.xxxi.

e ¶ Scias q emplastratio cū radice nar cisci rūpit oē pauum t ppre cū aq t melle bulliat totus illud cum oleo de lilio: aut rino: aut radix cāne re cens cū melle: aut pice sicca cū fordibꝰ alueario rū apum: aut emplastrū arbosilos: aut sumaꝰ cere t resine t butyri oium añ. lib.i. t picis sicce t mellis ambor̄ añ. lib.ß. t flouis eris vn.iij. t olei quātus sufficit. t medicamē de alleis est bo nū valde. ¶ Aut sumanꝰ āmoniaci.vi.cere.iiij. glutini albotin.iij. sulfuris curini.iij. nitri.iij. t fiat ex eis emplastrū. ¶ Et de illis que nos ex perti sumus est vtsumanꝰ medulla granoꝝ cot ti t nuꝝ rādida t fermentū t caules decocti t ce pe decocte t sinapis t simus colūbin' t fiet ex eis emplastrū. rumpit.n. velociter. ¶ Et iteruꝫ dia glou solutū in mucilagine sinapis t sapone associatū cū ficub'. ¶ Et de medicinis erūpen tibus stantib' loco pstationis est vt admistreꝰ emplm factū ex melle anacardos: t pice humi da que duo aggregenꝰ cū igne eq̄liter: deinde ponanꝰ sup exiturā per diem medū: qm rūpet cā. ¶ Et de eis itē que sunt fortia est vt sumā tur alkali t calx nō extincta t ponanꝰ in subuer sione sui t media aq: deinde colerꝰ postꝫ bul lierūr t sint in illa aqua alkali t calx: deinde su manꝰ t ponanꝰ in caldaria de ere t ponanꝰ sup pzunas t cōgelenꝰ in sale t sumaꝰ de hoc sale aligd t quātus est q̄rta eius de sale āmoniaco t ponaꝰ in mucillagine nasturtij in q̄ fit aligd de melle anacardi t admistreꝰ. ¶ Aut sumanꝰ cā tarides t teranꝰ t ponanꝰ sup oleū veteꝝ t po nanꝰ sup ignē leuem. t igne pzue donec totum coagulet: deinde teraꝰ sicut terꝰ emplz t ponaꝰ sup ipm mel anacardi t ppre si ponaꝰ i eo ster cus accipitris: aut sterc' passerū: aut sterc' ana tis. ¶ Et quidā iā dixerūt allebilez. ¶ Et de medicinis resoluentib' est oē calm resolutiuum iteratū sup mēbrū cū rarificatione mēbri t rari tate et' cū vapozationib' facientib' illud de illis in qbus est humiditas calsa: t quāto plus resol uitur emplastreꝰ multotiēs locus t embzocet. t opz ne vacuū sit regimē a medicinis lenientib' donec lenianꝰ duricies ipsius: q̄ necius est vt ad ministrenꝰ lenientia sola. ¶ Et iste medicine re soluētes samē sunt de sūma albaurach t sinapis t sterc⁹ anūi t arsenicū t calx t cozdumenti t misceanꝰ cū eis que sunt sicut thus t glutinū al botin t mastix t aldidac t aggregenꝰ cū aceto t oleo antiquo: t medicamē factū cū alleis aut ex alacohen aut ex piretro t staphisagria t bau rach cū melle. ¶ Et ante oia ista mūdeꝰ locus cuz aq̄ calida. ¶ Et medicamē de marchasita. cuius descriptio. ℞. lapidis marchasite.ʒ.xij. am moniaci tantūdē farine fabarū.ʒ.vi. misceaꝰ cū resina humida t linaꝰ sup cutē: t ponaꝰ super samē donec cadat per se. ¶ Et opozet vt admi nistreꝰ statim: quoniā exiccaꝰ velociter. ¶ Et medicamē factum ex salis āmoniaci quātitate partis vnius t ere bezahard quātitate q̄rte par tis vnius t ex litharg rij quātitate partis vni⁹ t tertie: t ex olei antiqui quātitate partis vnius t duarum tertiarum partis: sumatur ex eo lini mentum. ¶ Et qñ nō cōferunt medicine sicut pdiximus necium est perforare: aut cauterizare.

¶ De regie exiturar̄ itrinsecarū. Cap.xxxij.

a ¶ Dubellet quidem intrinsece opoz tet vt reganꝰ cum euacuatiōe t pzo pzie quādo colera est egrediēs in ege stione t vrina significat q̄ sanguis io tus est malus. Quādo ꝯo verificat existima tio medici q̄ sanguis est bonus pzeter illū quē expellit ad exiturā t post euacuationē tūc opz vt matureꝰ cum medicinis equalib' sicut est vi num tenue subtile cū bibitur paulum. ¶ Et il lud cui inrēdum est in maturatione exq̄sitissi ma eoꝝ sunt medicine subtiliatiue exiccatiue si cut myrrha t cinamomū t reliqe species t cō sequantur cuz potu vini subtilis quod est ad al bedinem declive. ¶ Et de compositis sunt tyriaca t mitridarum t homozusia.

¶ De aldemenul. Cap.xxxiij.

a ¶ Demenul iterū sunt de gñe exitura rū. ¶ Et pīm eoꝝ fit ex malitia digō nis t ex mouib' super repletionem t que currunt cursu illozum. ¶ Et deteriozes al demenul sunt qui sunt pzofundiozes.

¶ De cura aldemenul. Ca.xxxiij.

q ¶ Cando appent aldemenul tunc eoꝝ cura circiter tres dies est cura apatuz calꝝ: deinde post illud opz vt sit oc cupatio in resoluēdo t maturādo. fortasse.n. re resoluenꝰ t illud est pm. minus: t fortasse matu ranꝰ. ¶ Et nō opz vt sit negligēcia in curatione aldemenul: multotiēs.n. pueruꝫ ad exturā ma gnā. ¶ Et cura eiꝰ est etiō pm quātitate neccsi tatis flōmie t solonis ventris: t cū fuerit in al demenul pulsatio t basis radicis tunc est neciā maturatio. ergo adiunct ad illā. Et illū q̄ qui passus ē multitudinē egressiōis aldemenul libe rat solo vētris t rarificatio cutis cū balneis ad ministratis semp t exercitio. ¶ Et de matura tiuis q̄ est semen almaru tritū cū lacte aut ficu bus: aut cū ficub' t melle: t fic' cū melle ipso. t tructū masticatū est bonū ad maturationē eoꝝ: t sisr passe cōfecte cū baurach. Aut ficus cū si napi pmixte cū oleo de lilio. ¶ Et medicamen aldemenul cognitū: t medicamen de fermento norum. ¶ Et medicamen cui ineſt iste modus maturat. ¶ ℞. butyri.vn.i. t mediā. ferméti ace tosi vn.i. t semis almaru trit: t psilij oium añ. vn.i.ß. lactis fici.ʒ.iij. fenugreci t seis lini oium añ.ʒ.v. bulliat in lacte t admistreꝰ ipm. n. est iu uamētū patū. ¶ Et cuz aldemenul difficulter venit ad pus t cuz quete calitatis grauis tunc

Digitized by Google

flobotoma venā que imbibit ipsum: deinde vē
rosa locū ⁊ nō facias illud in pncipio qñ egre/
dicē sanguis virulēt⁹ ⁊ retinebit grossus ⁊ fiet
illic vlcus durū. ¶ Et quando matrāt ⁊ non
aperitur pfora ipm aut cū medicinis aut cū ferro: aut ꝑ q̄ dictū est in extinctis. ⁊ de bonis erū
pentibus est istud semē lunt finus cohibinus ⁊
fermentum. ¶ De morbo. Cap. xxxv.

De ē apa molle ex carne addita qđ
h accidit in carne rara. Et plūmus eius
fit in ano ⁊ vulua. ⁊ qñq̄ est saluus: ⁊
qñq̄ est malignum doloꝛosum.

¶ Tractatus secundus de apostemat⁹ frigi/
dis ⁊ que currunt cursu eorum. Cap. i.

Umores frigidi ⁊ q̄ currūt cur
h su eoꝝ in corpe sunt flegma ⁊
melācolia ⁊ vētositas ⁊ cōpositū ex eis: ⁊ tu iam scisti species
eoꝝ. ¶ Et apata frigida aut sūt
flegmatica: aut melica: aut vēto
sa: aut cōposita. ¶ Et apata flegmatica aut sūt
simplicia ⁊ noiant apata mollia. Aut aquosa fi
cut accit mēbꝛo aliquo vt i eo aggregeāt aq̄ sicut
hydropisis ꝑprie. ¶ Aut dubelle in q̄ sunt sic
nodi lenes. Aut dure sic scrophule ⁊ nodi durt.
¶ Et melica aut sephiros aut cācer. ⁊ tu scies
dīam iter vtrasq̄. ¶ Et vētosa aut sunt elena
ta: aut inflato. ⁊ elevatio qđē est qñ ventositas
permiscetur substātie mēbꝛi. ⁊ inflatio est quan
do est vētositas aggregata in spacio vno fixa in
eo. ¶ Et qñq̄ cōponunt illa apata adinuicem
⁊ cum calidis ex eis. ¶ De apate molli fleg
matico quod nominatur vndimia. Cap. ij.

St apa albū molle in q̄ nō est calitas.
e ⁊ ꝓto plus mā est subtilio: ⁊ magis
madida ⁊ mollificatio ei⁹ vehemen
tior ⁊ digit⁹ facilius penetrat in eo qđ
cōpimit nō cus, phibitione eius qđ est in eo qđ
est in elevatione. ⁊ quāto plus mā est grossitꝛ: ⁊
est ad duritiē ⁊ frigus decline. ⁊ ꝑm eius est a
vapoꝛe flegmatis ⁊ est de gñe elevatiōis. ¶ Et
dīnt vndimia ab apatibus melicis per pauci
tē durities ⁊ pauciteꝛ obfuscationis. ¶ Et qñ
accidit ex percussiōe ⁊ similibus ⁊ nō occurrit
materiā que attrahit ad locum eius nisi flegma
tunc non apostema ꝓter apostema flegmatis. ⁊
illud est parū ⁊ nō enacuatur ex dolore.

¶ De curatione apostematis mollis. Cap. iij.

Acuatio quidē que fit cū solutione
e ventris ⁊ abstinētia ab eo qđ generat
flegma est res q̄ est necessaria. ¶ Et
cum factū fuerit istud oꝛ vt sit reper
cussio eius in pncipio cū eo qđ aggregat ericca
nonē ⁊ resolutionē. ⁊ oꝛ vt fricet locus cū mā
dili fricatione dura. ⁊ deinde administrent sup
ipm ericcatiua. ⁊ nō oꝛ vt cōtangat ipm aqua.
¶ Et de illis que bona sunt in principio est vt
administret sup ipm spōgia noua ifusa in aceto
cōmixto aut ifusa in aq̄ baurach ⁊ cineris. In
substantia. n. spongie sunt ericcatio ⁊ resolo. Et
quotiēs addit egritudo ponat acetū in quo in
fundit spongia fortius parū. ¶ Et apud istū
paciam cū ipso finis i fortitudine. ⁊ administretur solū cum spōgia. ⁊ pmittū cū oleis vehemē
tis resolutiōis ⁊ in illa hora iterū admistra spō
giā ifusam in aq̄ cineris fici ⁊ vitis ⁊ ulcis ⁊ si
milū. ⁊ oꝛ vt cōprehendat spōgia oia latera ne
declinet mā ad lat⁹ aliud. ⁊ qñq̄ admistras lo
co spōgie cū non iuenit pānū duplicatū in duo
bus tunicis cuꝝ aq̄ cineris ⁊ qñ assiduat super
ipm vna vice post aliā forte sufficit. ⁊ aq̄ cal
cis est fortior. ¶ Et de illis que cōferūt iterum
est oleū ro. cū aceto ⁊ sale ⁊ sulfure combusto. ⁊
ipm sulfur est bonū. ¶ Et cicer cū aq̄ caulis est
mirabilis in uamēto. ⁊ memorie in pncipio solū
⁊ cum quibusdā ericcatiꝭ calis est bonū. ¶ Et
stricture cū ligamētis ꝑfert ei i q̄ nō est mā gros
sa. ⁊ oꝛ in illa ligatura vt sit inceptio ab iferio
re ad supius. ¶ Et succus myrti est bon⁹ in pn
cipio ⁊ bonitas ei⁹ post illud est vt cū eo ꝓficiā
tur medicine post. ¶ Et cū hoc apa est in mē
bꝛo neruoso spisso: aut ligamento: aut chorda
pmisceat in medicinis qđ incidat cū lenificatione. ¶ Et qñ est cū hoc dolor ꝓpcām que dicta
est rūc oꝛ vt sedeāt dolor in pmis cū his q̄ sunt
sicut ysopus humida ⁊ vinū coctus: ⁊ ceratura
ex oleo ⁊ vt admistrēt embroca cū vino supico
nigro ⁊ post illud administrēt cū cinere ⁊ simi
libus. ¶ Et de epithimanb⁹ bonis est vt sumat
myrrha ⁊ licū ⁊ ciperi ⁊ aloes ⁊ croci⁹ ⁊ acā
tia ⁊ bolarmeni parum ⁊ cōficiant cū aceto ⁊
aqua cauliꝭ. ¶ Et iterum folia tamarisci ⁊ sal ⁊
oleū ⁊ bolarme. emplastrata cum aceto. ¶ Et
iterū ei quidē cuius affectio dolor sumantur soꝛ
des balnei ⁊ bulliāt cū aqua ⁊ inspissēt cū calce
que ponat in ea donec fiat ficca massa mollis ⁊
liniatur. ¶ Et iterū linant loca cum oleo ⁊ po
nat desuper spongia: aut lana ibibita aceto: ⁊ li
getur sup ipm. ⁊ medicamē de ferméto est iuua
tiuū. ¶ Et de eis que sunt iuuatiua est vt sumā
tur folia lilij ⁊ ꝓterant bñ ⁊ exprimantur ⁊ sup
ponātur: est enim mirabile: ⁊ sūr alumē ⁊ licius
cōrita cum aceto ⁊ aqua cineris. ¶ Et de epi
thimaribus fortis iuuamēti est istud: stere⁹ vacci
num ⁊ olibanū ⁊ storax: ⁊ vinee ⁊ calamus aro
maticus ⁊ spica ⁊ absinthium ⁊ oia iuuatiua ⁊
oēs medicine ꝑdicte in areolis apostematuꝝ re
memorate in annotatio. ¶ Et quādoq̄ con
fert mollitei accidenti in apostemat⁹ ꝓpinan
tium vt submergāt sūmitas cāne de qua fiūt sco
pe in aceto: ⁊ ponatur desup. ¶ Et melius eo
est illud quod fit post ꝓtritionē ex chimolea cū
aceto ⁊ anetho. ¶ Et de embrocis decoctio cau
lium ⁊ anet: aut decoctio corticū citri: ⁊ molli
ciei q̄ est sequēs ydropisim ⁊ egritudines alias
queruntur cura que est cause.

Digitized by Google

¶ De nodis. Cap.iij.

n Odi sunt dubellet flegmatice cōpre/hendētes humores flegmaticos: aut gñatos a flegmate qui sunt sicut caro aut sicut pulis aut sicut mel: aut sicut aliud ꝓprie q eueniūt in curuaturis ꝯ iunctura aut res dura. ¶ Non est longinquum quin necessarū faciat ei obuiatio esse melicā: vel nos possum⁹ eā flegmatica q̄m radix illius duri est flegma cui accidit vt deficcarētur grosse. ¶ Et q̄ꝫ accidit vt nodet neru⁹ & similat nodo & nō fit de nodis: & differt a nodis: p hoc q nō sepa ratur ex omni parte: & nō sepat ei⁹ logitudie. imo dextra & sinistra & multotiēs accidit ex pcussione qđ assimilat nodis. Cū ergo curatur in pn° cū strictura superposita remouetur & resoluitur.

¶ De cura. Cap.v.

n Odo⁹ qui sunt gladosi 'curatiōe est incisio & pforatio nō aliud. ¶ Et silr curatio valēs in duris & silib⁹. ¶ Inquit antilus rende in p̄mis curē que est super nodos cū manu tua sinistra. aut mini ster extēdar eam ubi fm modū qui est polis. Ne rūtamē opz ne secet cistis nodi: q̄m illud ꝓhibe bit te vltimare excoriationē. ¶ Et cū extēderis ubi curē dñi: tūc seca eam cū facilitate. q̄m pose est q̄ꝫ vt velamē nodi tēdat cū eo in dispōni bus tarda ergo donec appeat tibi velamen nodi. deinde extēde tibi curē vtriusq̄ lateris cum vncinis & icipe excoriare cistim a carne. q̄m pos sibile est excoriare ipsa⁹ & forsasse est annexa ei. & tūc excoria ipsa⁹ cū gamedin donec egrediat cistis sana cū eo qđ est in ventre eius. illud. n. est magis certū qđ ee pōt. ¶ Cū ergo extraxeris illud si cutis nō supfluit a loco vulneris pp pa ritatē nodi. tūc abstergе sanguinē & ablue vul nus cū aq̄ melius & sue eā & incarna. Et magni ficat sup ipm plin pp cōpressionē nodi: tūc ab scinde radicē eius totā. deinde cura. & si nodus est vicinus neruo aut vene. & est de illis q̄ exco riantur. tunc necesse est excoriare ipm. & si est de illis q excoriant qui nō indigēt excoriatiōe cū gamedin & timeā ꝙ absciндeā aliqd de illo: tūc extrahe ex eo illō qđ egredit & pone in residuo medicamen acutū & nō icarnes ipm donec sci as ꝙ non remāsit in eo aliquid de cisti: quoniā illud qđ de eo remanet redit cū vult nodus ma gnus: ergo imple ipsum cotto & cura ipm cū me dicamine. ¶ Et cū perforat oportet vt aufera tur cistis que est ei cū complemento sui. & si non cū alio saltem cū vncinis: quoniam cū dimin uitur & si minimū sit de ea redit. ¶ Et si possibile est vt excoriet tunc si accipiat cistis cum nodo erit melius: & si relinquit aliqd de cisti ponat in ea medicamē acutum: deinde cōsequēter ad hibeatur butyrū. ¶ Et in mellino quidē quod est de exuuiis sis solliciti⁹ ade o ne rumpatur cī stis eius. & ingemina vt egrediatur cum cisti; nas si eius cistis rumpitur eius egressio erit difficilis. Si vo accidat vt rūpatur: tunc rectū est vt conseruet ipsam fm illud quod est in ea & excoriatum ab ea aggregetur & stringatur cum ligamentis. & quādo curru de illo res plurima tūc oportet vt custodiatur partes ipsum cū confortātibus naturā suaz. & cōseruetur apud somnū. forsasse eni aduenit syncopis ei & oportet vt me dicetur curatione eius qui timet syncopim. Et multi quidē de habētibus nodos non tolerant excoriationem. neq̄ medicinas acutas ꝓpter magnitudinē egritudinū eo⁹ & ꝓpter cōplexiones eo⁹ euā: neq̄ sufferūt aliud nisi perforatiōnē. Oportet ergo in istis vt pforent eoū nodi & extrahat quod egredietur ab eis. & neq̄ p̄sumas de cisti: imo pone in eo omni die postq̄ egrediтur illud quod aggregat: oleū cum buty ro tepidū. nam cistis putrefiet & egredieā per se.

¶ De bona autē curatiōe melius fauosi est vt incipiatur & euaporetur cum aliquo calido: deinde emplastret cuz passis enucleatis & melius est vt excorietur cutis. deinde ponātur super eā emplastra. & forsasse ꝙsequitur medicamen acutum in excoriatione cutis finem notū sicut calx & sapo & cinis & alia de illis que currūt cursu eo rum de illis que dicta sunt in erumpētib⁹ exitu ras. ¶ Et iteruz sumātur calcis. ʒ.iij. & fecis vi ni aduste. ʒ.ij. & nutri. ʒ.ij. magre. ʒ.i. ferueat in aq̄ cineris ebullitionib⁹ paucis & ponat in ampul la de plūbo & roretur semper vt nō exiceā. Et hoc medicamē est bonū iterum altheelul & glā dibus & similibus. & est vt sumant ellebori & ar senici rubei ambo⁹ aā. ꝑtes. ij. & cozucum eris partes. iiij. & fiat ex eis linimentū cū oleo ros. & sumatur ex semine vrtice & cozucibus eris & ar senico cū oleo ros. ¶ Et de emplastris bonis iterū mellino & omnib⁹ exituris calidis & in qui bus est humor lenis est illud. ℞. laudani & gal bani & bdellij & sorduriei vasis apis & gluttinis albotin eq̄les partes: sumatur ex istis & ex soluti nis sine plurima mozdicatiōe: & sumatur bau rach & medicras ei⁹ ellebori & fiat ex eo empla strum ex cera & oleo ros. ¶ Et iterū calcis pe tr. olco thar pars. i. arsenici p̄tes. i. ¶ Glandu las aūt que similes sunt alsilac: & sunt spēs nodi si ubi est possibile extrahere extrahe sicut alsilac & nō fiat inde nocumentū neruo aut membro vi cino fac. ¶ Et si fuerit in manu & pede & in lo co cōiuncto cuz nervus & chordis nō p̄sumas ex here ipz: quoniā faciat cadere patiētē in spas mū: imo contere ipsum & constringe super ipm cum aliquo cui sit grauitas donec maturet euz. ¶ Et signum eius est ꝙ huiusmodi compreh sio super ipsum stupefacit membrum.

¶ De glandulis. Cap.vi.

q Landoq̄ generatur in quibusdā mē bris apostema glāduloſum sicut auel lana & nux & minus eis & multotiēs

supervolam manus ⁊ sup frontem: ⁊ est in principio faciliter q̄ cum sup ipm fit cōpressio sepat. deinde redit multotiēs ⁊ multiplicat ⁊ fortasse nō redit. ¶ Et cura eius ē de gñe curatiōis no doñi. Et qñq̄ sufficit ⁊ pterat ⁊ cōprimat. deinde sup ipm stringat plūbus grauis strictura: qñ digerit ipsum. ⁊ ppter qñ linit super plūbo epithima digestiū de illis que sequunt. ¶ Et oportet iterum vt strictura administretur post eius digestionem: quoniam illud est causa prohibens reductionem.

¶ De pustulis glandosis. Cap. vij.

s Scidunt enīa qñq̄ pustule glandose que. ⁊ earū cura est ipsarū p̄trito ⁊ expressio eius qō est in istis: ⁊ stringere plumbum super eas.

¶ De fugille. Cap. viij.

f Fugille est de gñe apostematū glāduloso ⁊ quasi hoc nocie appropriat illud qō fit post aurē. Et nos qdem iam diximus fermonē vsq̄m in oibus que currunt cursu eius. ¶ Et cura eius est cura p̄dicta in. c. apostematū gladularū ⁊ in apostēmate que sunt post aurē. Et de illis que sunt ei ppria est cinis lumacarū p̄fectus cum antiquo adipe non salito. Et huiusmodi qdē medicine nō est par. ¶ Et iterū cinis muscule permixto in eo cerato cum oleo de lilio ⁊ antiquat ⁊ administret ⁊ cōfert scrofulis eius.

¶ De scrofulis. Cap. ix.

s Scrofule similant nodis sed differūt ab eis in hoc q̄ non sunt separe sicut nodi: imo sunt suspense cum carne.

¶ Et plūs qdē accidit in carne molli ⁊ est eis iterū velamen neruosum: ⁊ fortasse fit scrofula vehementis magnitudinis. Et fortasse ex vna earū generant plures ⁊ similant in hoc altheelut: ⁊ qñq̄ ordinant nodi: ⁊ fiūt sicut cingulus pendens ex collo ad vnā p̄tē ⁊ quasi sint racemus. ¶ Et scrofule ad vltimū sunt glandule scirronice. ¶ Et de scrofulis q̄dez sunt q̄bus assocīat dolor ⁊ est difficilis curatiōis: ⁊ fortasse in eius curatōe est nocīa p̄fectio ⁊ putrefactio. ¶ Et hoies vehemēt̄ exponit ad hīdas scrofulas in quibus colli ⁊ capitis sunt curta hītes colla humidarū cōplōnuz. ¶ Et loca in q̄bus gñant plus scrofule sunt collū ⁊ subascelle. Et vt q̄ non noiant scrofule nisi ppea q̄ multum accīt porcis pp gulositatē eor: aut ppea q̄ figura earum ſm plūs assimulat porcis. ¶ Et salniores scrofule sunt que accidunt infantibus ⁊ graviores earum sunt que accidunt iuuenibus.

¶ De cura. Cap. x.

r Audix sup quā est fiducia in curatōe hītiū scrofulas est eīo ⁊ subtiliano regis. ¶ Et de eīone laudabū ē vomitus ⁊ est nocīū solone educere fleuma grossum: ⁊ ppter cū pillulis noiatis alguasīli. ¶ Et iteruz fumant turbith ⁊ .33. ⁊ zuccar. pres equales ⁊ bibant vsq̄ ad .3.ij. ⁊ hoc qdē est cum hoc q̄ soluit flegma grossum non calefaciens neq̄ intrinsecus facit rasurā. ¶ Et flōmia iterū est innatiua. ⁊ os p̄cludubio vt fiat cicephalica. ¶ Regis vero subtiliatio est qñ os vt deuitet cibos grossos ⁊ potū aque sup eos ⁊ nauseatiuā satietatē ⁊ replōnē ⁊ toleret famem quātū pōt ⁊ abbocreat oē qō replet caput mā.

¶ Et os vt custodiat ppar̄ eis caput ab eo qō facit currere ad ipm mās: et pponibus faciem bus currere sicut p̄sternere se sup facie: ⁊ curnare se sup genua. plixe ⁊ hre pulmunt planus: ⁊ ab opōnibus que trahunt mās ad caput sicut locusto plūma ⁊ dolor capitis ⁊ rura. ¶ Et ventositatio est inconueniens parīcubus scrofulas ſm plūs: ⁊ illud tō qñ non est ei pose vt euacuet ex mā que est in scrofulis ⁊ que currūt cursu eius: imo trahit ad eas ⁊ ingrossat ipsas per id qō exhit de sanguine subtili. ¶ Et multotiens q̄dez redeunt scrofule incipientes exennari ⁊ resolui ad dispōnē suā p̄mā. ⁊ oino regimen scrofularum sibat regimini sephiros ex pre ipsius egritudinis. ¶ Et cum scrofule sunt magne nūc plagarij alienant se a curatōe earū cum ferro ⁊ medicamine acuto: ⁊ illud est de illis que ducūt ad vlcerationē earū ⁊ ipsarū corruptionē: ⁊ est necessariū in hmōi vti eīone ⁊ mūdificatōe ⁊ subtiliatōe cibi: ⁊ administrare medicinas resolutiuas sup eas cū facilitate. ¶ Et iam inuenimus emplūm apostolicon relatū ad xp̄ianos in scrofulis mortalibus ruptis sanatōis magne: sed est facilitate ⁊ lenitate. ¶ Et de emplūs calefacientibus scrofulas est emplūm diaglon. Et qñq̄ permiscent cum hoc emplō medicine alie quas posuit Hyp. sicut radix lilij ⁊ ppzie cum ppzierate que est in ea ⁊ sicut stercus capr̄ū ⁊ ouiū ⁊ sicut nasturtiuz ⁊ radix cucumeris asinini: ⁊ vue montane ⁊ ficus que cadunt ante maturationē albe aut faria fabarū ⁊ amigdale amare ⁊ bdellū ⁊ aggregent ad illud ⁊ administrent. ¶ Et de emplūs bonis est emplūm hmōi. ℞. farine fabarū ⁊ ordei ⁊ pinguedis porci ⁊ rizi oium. aā. premi. ⁊ radicis colloquintide ⁊ alnis iameri ⁊ radicum lilij ⁊ picis humide oium. aā. ptē. s. aggregetur illud cum oleo antiquo cuz pingue dine frixa post liquefactionem pinguedinis ⁊ picis in oleo. ¶ Et confert emplastrum bonuz resoluens duritiem in hebdomada ⁊ in eo qō est minus ea in tribus diebus quod Gal. narrauit in carageris. Recipe sinapis ⁊ se. vruce ⁊ sil furis. ⁊ spume maris ⁊ aristologie ⁊ bdellij. aā. vn. i. ammoniaci ⁊ olei antiqui ⁊ cere. aā. vn. ij. ¶ Et de medicinis que super eas ponūtur est pix p̄fectis cum ea ficubus aut cum squilla aut confecta cum ea radix caulis contrita ⁊ radix capparis cum bdellio ⁊ lupini cum aceto ⁊ mele aut cum sirupo acetoso ⁊ stercus vaccarū aggregatum vel decoctū cū aceto aut oleastra cuz

Digitized by Google

adipe porci aut cum oleo. ¶ Medicamen bonum fenugreci ptes.iij.calcis ℥ nuri ambor℥.ãã.pars.i. aggregent cum melle. ℥ iterũ radix cucumeris asinini ℥ folia lauri cum glutino albotin aut cinis ambor℥ aggregatus cum eo. ¶ Et iterũ aggregent farina herbi ℥ stercus capr̃ũ ℥ ouũ: ℥ ꝓpꝛie montanarũ cu℥ vrina infantis ℥ fiat linimentũ. ¶ Et iterũ hoc medicamen myrrhe.x.ammoniaci.vij.℥ bdic.i. euisci quercini glandiũ.v.galbani olei de bezahar: for diritici aluearij apu℥.i.terat totum. ¶ Et iterum aggregent in mortario aldibic ꝓparatũ ℥ refina ℥ sint ꝓ oi.lb.galbani vn.iij.aggreget illud.℥ est linimentũ bonũ. ¶ Et de medicinis bonis sũt cere gũmi pini adipis porci non salute ꝓassij ℥ florũ eris ptes equales fiat ex eis linimentum. ¶ Et iterũ refine dactlor℥ cortic̃ũ eris.ãã.ptes ij.aluis tamen arsenici oium.ãã.ptes.iij.sumatur ex eis linimentũ. ¶ Et de medicinis bonis est medicamen de litran: ℥ medicamen cucumeris asinini ℥ medicamen de condisi.℥ medicamen noiatũ sandaros. ℥ medicine facte cũ serpentibus ℥ singularis ex eis est vt sumat serpẽs mortuus: ℥ ꝓiciat in vas luratũ luto sapientie ℥ dimittat in furno de lateribus: deinde ꝓiciatur eũ equali quãtitate sui accti ꝑmixti cũ melle ꝑm medietatẽ. ¶ Et de medicinis bonis ẽ medicamen de cordumem: ℥ nasturtio ℥ fimo colũbino cum oleo: ℥ oia lenitiua sunt iterũ singularia. ¶ Et silr farina herbi cum eis et sola cum aceto ℥ cum melle ℥ cum pice ℥ cera ℥ oleo.

¶ Et iterũ sumant vue montane ℥ nitrũ ℥ resina ℥ farina herbi ℥ aggregent cum aceto ℥ melle: aut accipe radices lilij. ℥ se. lini ℥ infundant in vino ℥ ponant in eis ambobus post illud fimi colũbini quãtitas quã exigit illꝰ qꝰ ꝑus est ℥ fiat ex eis quasi emplr̃ ℥ est mirabile. ¶ Et iam expta sunt vrina cameli arabici ℥ anodatũ eius emplr̃ aut epithima cõmixtis cu℥ eis medicinis que sunt ad scrofulas ℥ fuerunt iuuatiua. ¶ Et almugat est ex epithimatibus mirabilibus. ¶ Et existimauerũt qdã ℥ est allaudus ꝙ messes cornu capr̃ini quando aduret ℥ bibit hebdomada vna oi die pondere .ʒ.ij. video ꝙ non oꝫ fieri in oi mense hebdomada vna. ¶ Et scias ꝙ de scrofulis sunt in qbus est cancer ositas: ℥ hmõi qdẽ oꝫ vt ꝓficiant medicine calide ꝓdicte cũ oleo ros.℥ diminuant per dies aliquot ℥ administrent. ¶ In scrofulis aũt que sunt calide cõplõnis non oꝫ vt supflua sit administratio medicinarũ acurarũ: imo sufficit eis ꝙ est sicut sanie de tritico cum aqua coriandri. ¶ Et fortius illo est myrtha cum duplo sui de licio cõfecta cum aqua coriandri. ℥ regimen in hoc vt vincat aq̃ coriandri aut vincat medicamen aliꝰ ꝑm ꝙ ꝑus est ℥ neciũ facit vehementia inflationis aut puritatis eius. ¶ Et de illis que ꝓferunt eis est vt fiat fternutatio cu℥ oleo de nucleis persicoꝝ excoriatoꝝ adustoꝝ. ¶ Ꝺ si necium fuerit in curatione scrofularũ vt ferro opꝫ tunc vt sit administratio eius in scrofulis vicinantibꝰ venis pluribus ℥ venis pulsatilibꝰ ℥ nervis cuꝫ cautela ℥ defensione. Ꝺ.n.qdã errauit cũ ꝓparet quasdã scrofulas ℥ obuiauit ramo neruorum reuersiuoꝝ.quare destructa est vox.℥ iam accit vt non ueniret nervũ sed detegeret eũ frigori: quare corrupta est cõplõ eius ℥ destructa est eius opõvsq; quo redit ad ipm eius cõplõ cũ calefactõe. ¶ Et forasse errauit ℥ inuenit aliquid egi.℥ deterior aliquid egi in hoc est illa que est ꝑfundior.quapp cũ excoriat ex latere saluo oꝫ vt sumãt scrofule ℥ destruat qꝺ residuũ est cum medicamine acuto ℥ non perueniat lateri lesio.

¶ De apostematibus duris. Cap.xi.

Postema durũ noiatũ sephyros qꝺ purũ est: est illud cui non associat sensus neq; dolor: ℥ si remanet cũ eo sensus ℥ dolor: puus: tunc non est sephiros purũ: ℥ purũ qdẽ ℥ non purũ cum quo est sensus qdã est ꝓiuans dolorẽ. ¶ Et sephiros aut fit a melia feculenta sola radicali ℥ color eꝰ est cinerinus: aut melia cõmixta cum flegmate ℥ color eius est declinus ad colorẽ corporis: aut ex flegmate solo qꝺ taꝫ induratũ fuit. ¶ Et purũ qdẽ color vt multũ est color plũbi ℥ est vehementis tensionis ℥ durities ℥ forasse supeminent ei pili.℥ hoc est illud cui non est sanitas: ℥ est qꝺã ex eo cuius color est color corporis ℥ ꝑmutat de mẽbro ad aliud ℥ noiat fermos. ℥ qñq; est cum dolore corporis durũ magnũ qꝺ nõ sanat neq; ꝑmutat vnq;. ¶ Et oẽ sephiros aut incipit apparere paulatim ℥ addit aut ꝓueritur ex flegmone aut herisipilla aut exitura in loco vacuo.℥ cum plr̃ accit durities in visceribus non accit nisi post apa calñ qñ curant cum infrantibus viscosis ex medicis ℥ cibis. ¶ Et qñq; cancerat sephiros ℥ ꝓpinquitas sephiros ad cancrũ ℥ elongatio eius ab eo est ꝑm multitudinẽ inflãmatõis eius ℥ paucitatẽ ℥ apitionẽ pulsatõis in eo ℥ occultationẽ eius ℥ apitiones venarũ in circuitu eius ℥ non apitionẽ earum.

¶ De cura. Cap.xij.

Poꝛter vt de eis apatibus illud curetur cui est sensus ℥ vt sit irrisio post mundificationẽ corporis cum eo qꝺ educit humorẽ facientes egritudinẽ: ℥ forasse est illa mundificatio cum flõma si est sanguis plurime nigredis ℥ sup illꝰ qꝺ resoluit ℥ lenit simul: ℥ non curet cum eo qꝺ resoluit ℥ exiccat mñ: qñ illud ꝓducit ad vehementiã lapidetatis ꝓp exiccatõẽ grossi.℥ resolvẽ subtilis. ¶ Et oꝫ vt ponant curationi eius due resolutiones: resolutio resolõis cum lenitate cuꝫ eo qꝺ non exiccat plr̃ qz oẽ resolutiuũ ꝑm plurimũ exiccat ℥ humectatiuũ raro resolui: ℥ oꝫ vt sit gradus eius in calitate ex scõo ad tertiũ ℥ in

exiccatione

exiccatione et gradu primo. ⁊ revolutio alia lenificationis: ⁊ sint iste due revolutiones succedentes. ¶ Et cum vt membrum famem patiatur cogat in revolutione resolutionis ⁊ trahat nutrimentum ad eius oppositum cum motione illius oppositi ⁊ crescendo eius ⁊ ipsius famelicatione ⁊ cibet in revolutione lenificatois. ⁊ fiat ei cum appetendi nutrimentum cum fricatione ⁊ que sunt ei filia ⁊ linatur cum pice ⁊ diuersificet necessitas in virtute medicinarum resoluentium ⁊ lenificantium ⁊ debilitate earum pm raritatem membri ⁊ ipsius spissitudinez ⁊ vehementia duritiei ⁊ debilitatez eius. ¶ Et iterum copositio medicinarum vt aggregetur inter duas virtutes. ¶ Et propter multum vsum balneo quia resolvit subtile ⁊ aggregat spissum ⁊ non ponit ad hunc finem vt lenitat spissum. ¶ Et lenificatum quidem quibus est resolutum quedam sunt sicut adeps galline ⁊ anseris ⁊ vitulorum ⁊ boum ⁊ ceruorum propter ⁊ medulle eorum ⁊ adeps hirci. ⁊ asinum adeps est bona eis ⁊ adeps rapacium leonum ⁊ vrsi ⁊ leopardi ⁊ adibus ⁊ que currunt cursu eorum de vulpibus ⁊ lupis. Et adipes rapacium ex canibus. ¶ Et propter vt misceantur cum eis que sunt sicut ammoniacum ⁊ bdellium ⁊ galbanum ⁊ storax ⁊ mastix quia preparant ad resolvendum ⁊ fiant singularia. ¶ Et de predictis adipibus melior est adeps leonum ⁊ vrsi. Et in mucilagine fenugreci ⁊ seminis sunt resolutiua ⁊ lenificatiua. ¶ Et propter ne in istis adipibus ⁊ earum similibus de mollificantibus sit sal oino: quia sal exiccat ⁊ indurat: imo propter vt sit earum operatio solius in cera que lenit ⁊ liquefacit ⁊ non potuit ad hoc vt exiccet. ¶ Et de lenificantibus utrum in quibus est resolutio quedam: sunt bdellium sicilicestre ⁊ oleum amygdalinum ⁊ oleum de alcana ⁊ oleum de lilio ⁊ galbanum ⁊ laudanum ⁊ storax ⁊ hypocistus humida: ⁊ meliora eorum sunt que sunt minoris antiquitatis ⁊ exiccatois ⁊ vehementioris humiditatis: ⁊ iterum mastix albus appropinquat predictis. Et in oleo de alcana ⁊ oleo de lilio ⁊ ficubus ⁊ alliorum est de resolone ⁊ lenificatione simul quia est supra sufficientia. ¶ Et de lenificantibus quidem est vt sumat fex seminum ⁊ fex aceti ⁊ fervefiant ⁊ effundat post ebullitionem bonam super vtrasque quia est ei quemadmodum ⁊ administret. ¶ Et de medicinis bonis ad illud est vt sumant stercus asinum ⁊ radix cuisci ⁊ fiat ex ambobus linimentum: ⁊ si fuerit cum ambobus storax erit melius.

¶ Et iterum quando apparet lenitas propter vt lenitat cum ammoniaco soluto cum aceto forti diebus pluribus: deinde redeat lenificatio aut galbanum ⁊ opoponaco: aut sumant galbanum ⁊ ammoniacum ⁊ bdellium ⁊ terant omnia ⁊ mulcent cum oleo de ben ⁊ oleo de lilio cum aliquantulo mucilaginis fenugreci ⁊ lini ⁊ fiat emplastrum. ¶ Et fordities balnei est ex medicinis vehementis inquantum quia ponit in emplis aparum durorum. ⁊ cum non inueniat fordities balnei tunc administret loco eius aqua cuisci ⁊ nitri. ¶ Et de emplis bonis in hora resolutionis sunt emplastra quia sunt ad scrofulas de illis que diximus ⁊ emplastra thilos ⁊ colophon. ¶ Et cum apostema est vehementia grossitiei tunc non est excusatio ab aceto: ipsum. n. inciditur ⁊ debilitat virtutem membri ⁊ propter eum est nervosum: quia est vehementius vacuum a ma ⁊ diminuit eam cum impulsu defortis. Verum propter vt fit administratio aceti ⁊ intromissio eius in medicinis in fine rei non in eius principio: ⁊ vbi cadit vltimatio in lenificatione: ⁊ cum intromissio ne tepiditatis lenificatois. ⁊ alleuiet in administratione aceti. ⁊ cum non fit alleuiatio cum aceto nocet nervus ⁊ pungit in lapidositatez. ¶ Et medicus tunc sit audacior in administrando aceto tum cum apostema est in membro carnoso sicut id quod est in splene: ⁊ quia linit locus cum aceto ⁊ vaporat cum eo: deinde prosequit cum epithimate sicut illud quod est de opoponaco. deinde ammoniaco: deinde incipit cum pauco leni postea additur virtus: deinde gradat ad lenificationem.

¶ Et propter vt administret super apostema oleum lene i quo non est stipticitas ⁊ est magis proprie quia aqua ⁊ propter oleum de aneto fortis cum aneti humido. ¶ Et illud durities quod est in nervis ⁊ cordis curet cum inunctionis. ¶ Et de curatoribus bonis ad illud est vaporatio ex lapidibus ignitis. l. lapide molendini. ⁊ melius quo fit vaporatio ab eo est cum aceto. ⁊ melior a quo fit vaporatio est marchasita: ⁊ propter vt ad hanc proprietatem fumi in vaporando ⁊ suffumigando donec apparet sudor: ⁊ quia linit cum marchasita trita cum aceto ⁊ profert. ¶ Et propter vt alleuiatio iterum fiat in administratione aceti vt non separet subtile ⁊ indurentur spissum: vt non corrupat virtutem nervosum superfluens: ⁊ est in principio deterius ⁊ ponantur administrationi eius interpolationes in quibus est lenificatio: cuius ergo incipies: tunc vaporet membrum cum eis que diximus ⁊ lenitatur tunc cum medicinis convenientibus ⁊ vt illud fiat in membro carnoso est salutius.

¶ De duritie iuncturarum. Cap. xiij.

Quando accidit in iuncturis durities q phibens moueri iuncturas cum facilitate: ⁊ non destruit sensum. ⁊ quia est nervus cum quo est stupor aliquis.

¶ Et quia carnosior. ⁊ cura est cum eo quod scimus.

¶ De eis que nolant almismar. Cap. xiij.

Almismar est nodus rotundus albus a silis capitis dans. Et plures quidem accidit ex percussione ⁊ post exituras ⁊ post curationem earum amplius multiplicantur in corpore. Et plures eius accidit in pedibus ⁊ digitis pedum ⁊ in inferioribus ⁊ leditur intus quia prohibet incessum: quare oportet vt secto fiat super ipsum ⁊ extrahatur aut moueatur cum manu semper ⁊ annectatur ei plumbum quando taliter est quia non est possibile vt extrahatur. ¶ Et pluribus quidem eius cum non curat fit cancer.

Digitized by Google

¶ De cancro. Cap.xv.

c Uncer ē apa melicū de melia adusta a mā colica aut in qua est mā colica cū qua cōbusta est nō a pura feculēta.

¶ Et differt a sephiros per se cū doloze ⁊ acuitate ⁊ pulsatōe quadā ⁊ velocitate ad diuīsos pp multitudinē māei ⁊ inflāmationē: ⁊ pp illud qō accit in illa mā de ebullitiōe cū ipsa venit ad mēbrū. ¶ Et differt ab eo iterū per venas quas mittit in circuitu suo ad mēbrū i quo est quasi pedes cācri: ⁊ nō sunt rubee sicut fleg mone: imo decliues ad nigredinē ⁊ obfuscationem ⁊ viriditatem ⁊ iam diuersificat ab eo: qm̄ plm̄ aduersus sui fit principiēdo ⁊ aduersus duri fit pmutando ex calido. ¶ Et differt a sephiros: qm̄ est ei sensus ⁊ illi non est sensus oino. ¶ Et plm̄ qdē accit in mēbris rarie: ⁊ illud ē in mollioribus plus in epate ⁊ in mēbris neruosis uerū. ¶ Et in primis cū accit est occulte disponis ⁊ qm̄ apparet cācer ambigitur esse eius in primis cū apparet ꝑm plm̄: deinde apparent signa eius. ¶ Et in primis cū apparet in principio est sicut faba pua durus rotūdus fusci coloris in quo est calitas quedā. ¶ Et cācer qdā est vehementis doloris: ⁊ alius est pui doloris genus ⁊ alius est qui pducit ad ulcerationē: qm̄ ē ex melia que est aduſtio sanguis ⁊ aduſtio colere pure solius: ⁊ alius est siccus qui nō ulcerat. ¶ Et qm̄dꝫ pmutat ulceratus ad nō ulceratū: ⁊ qm̄dꝫ reducit eū ad ulceratū curatio eius cū ferro: ⁊ ponit ei labia grossioza ⁊ duriora. ¶ Et vt ꝙ hoc apa fit notabilē cācer pp vnā duarū rerū aut pp suā tenacitatē curatē cū mēbro sicut tenacitas cācri cū eo qōvenatur aut pp formā suam in rotūditate sua ꝑm plm̄ cum doloze suo ⁊ egressione venarum que sunt sicut pedes eius in circuitu ipsius.

¶ De cura. Cap.xvi.

i Illud qō oz cauere de cura eius est: qm̄ cū incipit fortasse est pose vt phibeat ne addat sup illud qō ipse est: ⁊ ꝓseruet ita ꝙ non ulceret. ⁊ accit in qbusdā horis vt sanet incipiens: ꝓfirmatus vero non. ¶ Et multotiens qdē accit cancer interius occultus: ⁊ est rectificatio in eo ꝑm ꝙ dixit optimus hyp. vt non moueat: qm̄ si mouet fortasse pducit ad mortē. ⁊ si dimittit non curat fortasse ꝓlongat spaciū cum salute quadā: ⁊ ꝓpte qm̄ rectificant cibi ⁊ ponunt de illis que infrigidant ⁊ humectant ⁊ generant mām saluam sicut aqua ordei ⁊ pisces alredradu parui ⁊ vitelli ouoz sorbilius ⁊ filia illis. ¶ Et qm̄ est illic calitas: tunc detur lac vaccinū statim cū exercus est buryrū: ⁊ colat ⁊ qō sumit ex oleribus humidis vsqꝫ ad cucurbitā. ¶ Et fortasse sufferūt cancri pui sectionē: nam si pose est vt destruant cum aliquo: tunc non est pose vt destruant nisi per incisionē vehementē: vt ex toto assimatur membrum inuadens qō est in circuitu eius: uncidendo ipm̄ ex circūdante apa eradicando oēs venas que imbibunt ipm̄ ita: vt non remaneat de eis aliqd ⁊ currat post illud ex eis sanguis plimus: ⁊ iam antecessit mundificatio corporis per solōnē ventris ex mā mala ⁊ flōmā: deinde ꝓserua eum faciendo eum stare sup cibos bone quātitatis ⁊ qualitatis ⁊ ꝓfortatiōe membri ad expellendū: qꝫ uis incisio in plibus horis addit ei malignā. ¶ Et fortasse indiget post incisionez cauterio. ¶ Et fortasse erit i cauterio timor: magnus ⁊ illud erit qn̄ fuerit cancer ꝓpe membra principalia ⁊ nobilia. ⁊ iam narrauit qdā pmorum qꝫ medicus qdā incidit māmillā cācer/sam radicitus: ⁊ cancerata est altera. Dico qꝫ pose fuit si fuit illud in via cancerandi qm̄ inuenit illam egritudinē. ⁊ pose fuit vt esset ꝑm semitam pmutationis: ⁊ est magis apparens.

¶ De rememoratōe regis soluēdi ips. C.xvij.

s Amat in potu multis vicibus interquas sint dies pauci quaqꝫ vice quatuoz aureos epithimi cuz aqua case: aut aqua mellis: aut decoctione epithimi in sirupo acetoso. Et ei qui ex homnibus est fortis detur hiera ellebori.

¶ De rememoratione medicinarum localiuz ad cancrum. Cap.xviij.

p Er medicinas locales ad cancrum requirunt quatuoz intentiōes. s. destructio cancri penitus ⁊ est difficilis: ⁊ ꝓhibitio additionis: ⁊ ꝓhibitio ulcerationis. ⁊ curatio ulcerati. ¶ Et in illis qbus querit destructio cancri penitus irur versus illud in quo est resolō eius qō collectū est de mā mala ⁊ expulsio eius qō ꝓparatū est ad colligendum in mēbro de ea: ⁊ si fuerit vehementis virtutis ⁊ motionis: tunc dimittat: nazillud qō de medicinis forte est addit cancro malignam. ⁊ fit opz iterum vt alienent in eis mordicatiua: ⁊ pp illud sunt medicine bone ei in mineralib? ablutis sicut ruta ablua: ⁊ misceant cum ea quā doqꝫ de oleis: sicut est oleum ro. ⁊ oleū de lateri. ¶ Ad illud vero qō prohibet additionem per uenit cum abscisione materi ⁊ refectione cibi ⁊ confortatione membri ⁊ cum medicinis repcussiuis nocis: ⁊ administratione linimentoꝝ mineralium: sicut linimentū fricatiōis lapidis molendini ⁊ lapidis cottis: ⁊ sicut linimentum factum ex fricatione eius qō resolut inter tabulam ⁊ manicham de plūbo in humidirate effusa sup tabulā que est sicut oleum ro. ⁊ sicut aqua coriandri ⁊ iterum emplastratio cum acresta arieta est bona inuatiua. ¶ Et illa qbus queritur ꝓhibitio ulcerationis sunt linimenta ꝓdicta ad ꝓhibendam additionē cuz non fuerit in eis mordicatio: oia. n. ea sunt inuatiua ⁊ ꝓpte quando miscentur cum fricatione predicta que fit ex pistello ⁊ tabulis plumbeis: quando est confricata terra sigillata aut bolum armenū: aut oleuz

Digitized by Google

antiquum ⁊ aqua sempnine ⁊ ceruſa cum ſucco lactuce: aut mucillagine pſilij ⁊ ceruſa ⁊ plúbo: qñ eſt cõpoſitio bona. ¶ Et de eis que ſunt in natura eſt emplaſtro ,cũ cãeris ſtupatibus recẽtibus ⁊ ꝓprie cũ clima. ¶ De illis aũt que in curatione vlcerati ſunt dona eſt vt aſſiduet̃ pannus lini infuſus in aqua ſolatri ſup eum. ⁊ quotiens fortaſſe exiccaſ̃ madefiat deſuper cũ aqua eius. ¶ Aut ſumaſ̃ medulle tritici: ⁊ olibani ⁊ ceruſe de plumbo oium pódus. ʒ. i. ⁊ terre ſigillate ⁊ boli armeni ⁊ aloes abluti omniũ aã. ʒ. ij. aggregentur iſta ⁊ terantur. ⁊ adminiſtrenſ̃ ſuper humidũ putueres ⁊ ſup ſiccũ emplm factũ cũ oleo roſ. ¶ Et qñq; cõfert eis cunis cancri cũ cerato cũ oleo roſ. ⁊ melius eo eſt cui admixtum eſt quale ei de climia: ⁊ quãdoq; confert in eo medicamen de ruta aut ruta abluta cũ aq̃ portulace aut mucillagine pſilij.

¶ De apoſtematibus ventoſis ⁊ inflationib⁹ lacerto rum. Cap. xix.

D E apoſtematib⁹ vẽtoſis aliud eſt qđ fit a vapore leui: ⁊ ſiſtatur eſtuationi ⁊ ⁊ currit curſu eius. ⁊ aliud eſt qđ ſit a vapore vẽtoſo: ⁊ noiaſ̃ inflatio ⁊ eſt ei impulſio ⁊ viciſſitudinaria acceſſio: ⁊ fortaſſe pcutit percuſſiõe man⁹ ⁊ ꝓprie qñ inuenit ſpatium ad qđ aggregaſ̃ ſicut ſtõs ⁊ ſtellina. ⁊ qđ eſt inter pãniculos circũdãtes oſſa: ⁊ inter oſſa circũdata lateris. ⁊ inter lacertos. ⁊ ſimiliter qđ circundat chordas: ⁊ fortaſſe non reſolui ſpatia: ⁊ no ſubulat membra coniuncta ⁊ reſoluit ea ⁊ generat in eis quod facit neceſſarium diſrũpere ea. ¶ Et vẽtoſitas remanet ⁊ retinet ꝓpter ſpiſſitudiné ſuã. ⁊ ꝓpter groſſitudiné ſuã. ⁊ ꝓpter ſpiſſitudinem eius quod continet eã ⁊ cõſtrictiõné pozorum. ¶ Et quando q; exiſtimat homo q; ſuper membrũ eius ſicut genu ſit apoſtema indigens perforatione: q̃re perforat ipm: ⁊ egreditur ventoſitas mñ.

¶ De cura. Cap. xx.

I Tius autem qđ eſt ſimile eſtuationi cũ augmẽto loci curatio eſt gen⁹ curationis eius. ¶ In inflatoĩs ꝺo curatione eſt neciũ q; cuꝛé ingrediaꝛ ⁊ reſoluat illud qđ eſt in ea: ⁊ ſit poſe vt ſit ei ſup locũ mora ſpacij longi ⁊ eſt neciũ vt ſit in fine ſubulationis vt firmetur ſubulitas partiũ eius ex ꝓfundatione vlcima. ¶ Et fortaſſe indiget poſitione vẽtoſarũ abſq; ſcarificatioue vt carminetur ventoſitas. ¶ Et de medicinis eius localibus ſunt olea calida ſicut oleũ ſubulium prium in quo decocta ſunt ſicut ruta. ⁊ cyminũ. Et de ſeminib⁹ ſubtiliantib⁹ ſemẽ apij anſi: ⁊ amos ⁊ que ſimulanſ̃ illis. ¶ Et de emplis reſoluentib⁹ ⁊ ꝓprie ꝓpter illud qđ cadit in mẽbris chordoſis ⁊ lacertoſis eſt illud qđ recipit ſorditiẽ balnei que ponaſ̃ cuꝫ aqua in patella calcis nõ exiuere ſm quantitatem qua ꝓueniat ex ea ſpiſſitudo luti: ⁊ liniranſ̃ cũ eo: ⁊ qñq; faciunt ex vino ⁊ calce emplm eſle bonũ. ¶ Aliud: ſumatur yſopus ſicca: ⁊ teraſ̃ ⁊ pulueriʒeſ̃ ſup ceratũ factũ ex cera: ⁊ oleo anetino: ⁊ fiat ex eo empl̃ʒ ad liniẽdũ. Et i eo qđ accidit ex inflatione in lacertis ꝓpter attractionẽ q̃ accidit eis: ops vt aliquenſ̃ medicine calide valde ⁊ acute ne refugiãt mẽbra ex eis: ⁊ terantur imo quando medicantur cum reſolutiuis: tũc miſceatur cũ eis aliq̃ de ſedantib⁹ dolorẽ: ⁊ illud eſt ſicut curatio tua quam ſcis cũ eo quod eſt ſicut rob conceſſus cũ oleo in quo infuſa eſt lana yſopi. ¶ Et ſi fuerit caliditas aliqua: tunc cum oleo roſ. infuſa in ea lana yſopi ⁊ diſſoluta i eo aqua yſopi humide. ¶ Et adminiſtrẽtur omnia illa tepida ad caliditatem declinia: ⁊ non permittanſ̃ infrigidari: quoniã frigus nocet huiuſmodi. ¶ Q̃ñ ſi fuerit illic dolor ex principio: tunc adminiſtrenſ̃ deſuper olea in q̃bus eſt ſedatio doloris cum ,phi bitione aliqua ex principio ſicut oleũ ʒ vio. ⁊ ro. cum ☽ brute olei anetini. ¶ Et quando inuenit aliqua alleuiatio ponatur in medicinis illud in quo ẽ addito ☽ truus ad reſoluendũ ſicut nurũ ⁊ acetum: deinde ſicut ciniʒ ⁊ emplaſtra reſolutiua: ſicut emplaſtrum ꝓducum.

¶ De vena medend. Cap. xxi.

E Sit vt accidat ſup ꝓcz corpis puſtula q̃dã inflãs: deide veſicat: poſtea egrediſ̃ ex eo q̃dã rubeũ ad nigredinez declinẽ: deinde nõ ceſſat, plongari ⁊ plongaſ̃: ⁊ fortaſſe eſt motus volũtarius ſub cute ac ſi eſſet mor⁹ aialis: ⁊ q̃ſi in veritate ſit ☽mis donec extimẽt q̃dã q; ſit aialq̃ gñaſ̃. ¶ Et eſtimant q̃dã q; ſit ram⁹ vlli nerui per vehemẽtiã groſſitudinis. ¶ Et plm q̃ accidit in crurib⁹. ⁊ ego iam vidi eam ſup manus ⁊ ſup lat⁹: ⁊ multiplicatur in infantib⁹ ſup vtrũq; latus. ⁊ q̃ñq; extẽdiſ̃: ⁊ abſcindiſ̃ ⁊ magnificaſ̃ in ea labor ⁊ dolor: ⁊ dolorioſimo per ſpaciũ dolet. ⁊ ſi non incidatur. Et Hal. quidẽ dixit: q; non fuit cõprehenſum ex eſſe eius aliqd manifeſtũ ſuper qđ ſit inuitẽdũ qñ ipſe non vidit eam oino. ¶ Et dixit q; cauſa eius eſt ſanguis calidus malus melancolicuſ̃ aut flegma aduſtum aduenarum cũ vehemẽtia ficcitatis cõplexionis. ¶ Et fortaſſe generat eã quedam aque ⁊ olera cuꝛ ꝓprietate que eſt in eis. ⁊ de cibis qui plurimuʒ gñant ea eſt ille qui eſt calidus ⁊ ſiccus. ⁊ quanto plus fuerit materia a qua generaſ̃ acutior: erit dolor vehemẽtior ⁊ fortaſſe accidit in corpore vno in locis q̃ſi qua draguncta eius. aut quinquaginta ex qua tamen euader cum curatione. ¶ Et minoratur in corporibus humidis ⁊ aſſuetis balneationibus ⁊ cibis humidis ⁊ aſſuetis vino cum menſura. ⁊ plurimum quidem generatur in medena. ⁊ ꝓpter hoc ꝓportionantur ei. ⁊ generatur eiaʒ in terra corazeni ⁊ aliis. ⁊ multiplicantur iterũ in terra egypti ⁊ in terris aliis.

Digitized by Google

¶ De cura. Cap. xxij.

Ollicitudo q̄ dē ei⁹ in terra in q̄ gñat t abi ex q̄bus gñat in qb⁹ est mā q̄ est cā eius illud est cū cūone sanguis mali flobotomādo ex basilica aut ex saphena fz locum. t mūdificatiōné sanguis cū eis que sunt sicut syrup⁹ de myrabol. t decoctio epithimi: t potare pillas cochias ppte t admīstratio tri fere facte ex sene t fumo terre: t hūectano corporis cū cibis hūectātibus t balneatiōes t reli quū regimen humectantiū ne tū. ¶ Verū cum appet esse ei⁹ in pmo apprīōis eius tūc rectum est vt admīstret regimē mēbri cū emplis ifrānbus t humectātib⁹ sicut sunt succi fri non cuz duob⁹ sandalis t cāphora post mūdificationes corpis t admīstratiōné uerū factā cū mūssone sanguisugaz sup locū. ¶ Et de epithimantibus bonis est epithima ex sandalo t aloe t cāphora aut myrrha t pslū t lac dulce. Si aūt nō separat fz icipit cadere fortasse, phibet eā t aufert eā t alleuiat labores i ea si bibat panes eam pm ptinuitate trib⁹ diebus oī die pōdus. 3. ij. aloes: aut bibat de eo in die. i. 3. 5. in scō. 3. i. t. 5. trib⁹ dieb⁹: t liniat super eam aloes aut liniat sup orificiū eius humiditas aloes humidi viscosi. ¶ Et fiat in pn⁹ cū egredit si nō curatur de ea t egredit: tūc rectū est vt prepet ei q̄ stri gat eaz t sup q̄ reuoluat cū facilitate paulati: donec egrediat vsq; ad finē sui absq; icisione. t medi⁹ē plūbū sup q̄ involuit: t sit sufficiētia sup gravitate eius in attractiōe ei⁹: qm attrahit cuz facilitate t nō abscindit. ¶ Et sit studiū tuum in alleniatiōe egressionis eius vt incipias t extenues mēbrū t rarifices ipm cū embrocis ex aq̄ calida t mucilaginib⁹ infrigidātibus t oleis leuificātibus frigidis t subtilis caliditatis: t que currūt cursu eius vt facilis fiat exit⁹ eius. ¶ Et fortasse nō sit facilis per illud: imo indiget eis q̄ sunt sicut linimētū cū oleo de lyrio: imo sambacino: imo oleo de ben: t vt admīstret sup ipsam emplm de pice. t si existimatio fecerit neciuz vt pfozet vt egrediat cū totalitate sua t non fuerit q̄ phibeat pfozet t extrahat. t si egressio eius cum extractione pdicta nō fuerit facilis t perforatio ipsius nō fuerit possibilis: tūc pun efac eaz cum butyro. putrefiet enim tota t egredief. Et cane ne admīstres calida ex medicinis: qm fortasse pueniet ad estiomenū. ¶ Et q̄n assiduat super posteriora eius fricatio cū sale paulatim: t illud fit retro cū facilitate. t ex egressiōe eius cū subtilitate egredit cū totalitate sua t propte q̄ scinditur aut penetrat quod est post ipsam: t intromittit stilus sub ea illuc t expellit: t assidua tur absterio cū ipsa egredit cuz sale paulatim: t cū facilitate: nā cū illud sit cuz ea egredit tota. ¶ Qđ si icidat t redit non erit excusatio quin pfozet nisi inueniat modus alius: deinde egrediat cū facilitate t curet locus cura vulnerum.

¶ Tractatus tertius de lepra.

¶ Quid sit lepra t causa eius. Cap. i.

Epra est infirmitas mala, pueniens ex ysplone colere nigre in corpe toto. q̄re corrūpit cōplo mēbroz t forma ipsoz t figura eoz: t fortasse corrūpit in fine eius ipsoz pūnuras: ita vt corrodant mēbra t cadāt casu qui fit ab vlceratione. ¶ Et ē sicut cācer cōis corpis toti. fortasse. n. vlcerat t fortasse nō vlcerat. ¶ Et est aliq̄ q̄ cū patiente eam manet pe longo valde. ¶ Et melancolia quidē q̄nq; expellit ad mēbrum vnuz t facit accidere durinē: aut sephiros: aut cācrū fm dispōnes suas. Et si fuerit subtilis dñans pueuit estiomenus. t si expellit ad superficiem cutis euenit illud q̄ nōiat baras t mozphea nigra t ipengo t his silia. ¶ Et q̄nq; spargiunt in corpore toto: t tunc si putrefiat, pueuit febris melica: t si conculcet t non putrefiat euenit lepra. ¶ Et cā eius efficax antiquior est malitia cōplonis epatis declivis valde ad calitatē t sic citatē. q̄re aduxit sanguinē in meliam: aut complexio corpis totius aut sunt ambe ita q̄ faciūt sanguinem acgrere per eis suas frigus. ¶ Et causa eius mālis sunt cibi melici t cibi flegmatici: rex q̄n cōponit in eis sarietas nauseatiua: aut oparur in eis calitas q̄re resolut⁹ subtile t ponit spissum meliam. t replones. Et comestiones super sanietatē sunt ad hāc eandē intētionē. ¶ Et cause eius iuuative sunt opilatio pozoz: q̄re prefocat calor innat⁹ t infrigidat sanguis t ingrossat: t ppte quādo splen est opilat⁹ debilis nō attrahit nec; pōt mūdificare sanguinē ex humore melācolico: aut est xtus expulsus in viscerib⁹ debilis ab expulsione illius in venas ani t matricis t sunt pori stricti. ¶ Et q̄nq; ad iuuat illud totum corruptio aeris in seipso: aut ppter vicinitatez lepzoz q̄n egritudo est inadens. ¶ Et q̄nq; accit ppter hereditatē t ppter cōplonē embrionis ex q̄ creat⁹ est in se ptēr cōplexionē que est ei: aut acgsitā in matrice: prater dispōnem que est ei: sicut si accidat ei vt sit cōcept⁹ in dispōne mēstruoz. ¶ Et q̄n aggregatur calitas aeris cū malitia cibi t eius essentia ē ex gñe piscū t carne salita t carne grossa: t carnibus asinoz t lentibus. pculdubio est vt eueniat lepra sicut multiplicat in alexādria. Et colera nigra quando pmiscet sanguini adiuuat parū eius ad gñandū multū ipsius: q̄n, pculdubio ingrossat ex duobus modis: quoz vnus est per subst̄ātiam suā grossam. t secundus pfrigus suū congelās. ¶ Et q̄n ingrossat per partē humiditatis sue tūc est exiccatio ei⁹ p calitatē corporis facilior. Et iam pueniū est ex grossitudie sanguis lepzoz ad hoc vt egrediat in flobotomijs eoz. gddā qđ est sicut arena. t hec egritudo nōiat leonina t dr q̄ non nōiat ita: nisi q̄n

plurimū accidit leonib⁹. ⁊ dꝫ quoniā terribiles facit faciem patiētie eā ⁊ ponit eam in forma leonū. Et dicit qm̄ rapaciter tenet qꝺ caput rapacitate leonis ⁊ de hac egritudine que est debilis difficilis est curationis. ⁊ de curatiõe fortis nõ fit spes. ⁊ incipiens quidē est susceptibilior ⁊ ꝓfirmata est magis inobediēs. ¶ Et facta ex melācolia colere est magis feda ⁊ ꝑpluris nocumenti ⁊ difficilor accīnus ⁊ vehemēti⁹ adurens: sed est susceptibilior curationis. ¶ Et facta a fece sanguis est saluti⁹ ⁊ getio⁹ ⁊ nō vicerat. ¶ Et facta a melancolia adusta similaꝫ colerice in suis accidētib⁹. ſz est tardias suscipiēs curationē. ¶ Et hec quidē egritudo non cessat corrumpere cōplonem mēbro⁹ per qualitates cōtrarias qualitati cōueniēti vite. ſ. caliditati ⁊ humiditati donec puenit ad mēbra ꝓncipalia. ⁊ illic interficit. ⁊ incipit in pānis ab extremitatibus ⁊ mēbris leuibus. ⁊ illic cadunt pili ab eis ⁊ alteraꝫ color eius: ⁊ forasse puenit ad vlcerādum. deinde vadit paulatim in corpus totum. nam q̄tus ꝓma ḡnatio ei⁹ sit in viscerib⁹: tñ primū vestigiū eius est in extremitatib⁹: qm̄ sunt debiliores: verūm qñq̄ moueꝫ patiēs eā anteqū puertaꝫ malitia eius apparēs sup viscera membra principalia: ⁊ est mors illius cū attractione ⁊ ꝓpter malitiā cōplonis illius. ¶ Et cū cācer qui est lepra mēbri vnius sit de illis q̄bus non est sanatio: tunc qd dicemus de lepra que est cācer corporis totius. verūtamen in lepra est res vna. ⁊ est q̄ egritudo spargitur in totū corpus. ¶ Et quando administrātur curationes fortes sustentat egritudinem ⁊ nō agit sup membra simplicia ⁊ in cancro non est ita.

¶ De signis. Cap. iij.

q Qñdo incipit lepra icipit color fieri rube⁹ tēdens ad nigredinē. Et apparetin oculis obfuscatio ad rubedinē declinās. ⁊ apparet in anhelitu fractura. ⁊ in voce raucedo cā nocumēti pulmonis ⁊ cāne eius. ⁊ multitudo in sternutatione. ⁊ apparet in naso grauedo: ⁊ forasse fit fractura in naribus ⁊ casta mus: ⁊ incipiūt capilli in subtilitatē ⁊ paucitatē puenire. ⁊ apparēt vene i pectore ⁊ parte faciei. Et est odor corpis ⁊ ꝓprie in sudore. ⁊ odor anhelit⁹ ad fetorē declinās. ⁊ apparēt mores melācolici ⁊ mali ⁊ dolosi. ⁊ multiplicanꝫ in somno somnia melācolica. ⁊ sentit in somno q̄si super corpus suū sit grauedo maxima: deinde apparet sparsio i capillis ⁊ casus i eis ex toto ꝓpe in pilis qui sunt in facie ⁊ pub⁹ ei⁹: ⁊ q̄ñq̄ dissecaꝫ locus pilor. ⁊ scinduntur vngues. ⁊ incipit fozia fieri feda. ⁊ facies fit terribilis. Et color denigratur. Et incipit sanguis cōgelari in iunctu ris ⁊ putrefit. Et additur cōstrictio anhelit⁹ donec peruenit ad difficultatē vehementem ⁊ dissniā magnā. ¶ Et peruenit vox in fine raucedinis. ⁊ ingrossant labia. ⁊ denigrantur. ¶ Et apparet sup corpus additio glāduloſa ſiſis animali quod grece nominat sacos: deinde incipit corpus vlcerari quādo lepra est nō quieta. ⁊ corroditur cartilago nasi: deinde cadūt nasus ⁊ extremitates ⁊ currit virus ſerēs: ⁊ redit vox ad occultationē: ⁊ tunc iam nō remanent pili ⁊ denigraꝫ color valde. ¶ Et pulsus q̄dez lepr⁹oſi est debilis ꝓpter debilitatē virtutis ⁊ paucitatem necessitatis: cū egritudo sit frigida ⁊ tarda nō velox, ꝓpter debilitatem frigoris: ⁊ sit nectia spissitudo cū nō sit velocitas neq̄ magnitudo.

¶ De cura. Cap. iij.

o Oportet vt incipiatur in ea cū euacuationibus ⁊ mūdificatione anteq̄ ingrossetur egritudo. ⁊ cū ti verificaueris q̄ illic sit sanguis plurimus corruptus: tunc oportet vt incipias ⁊ floboromes flōmia vltima: ⁊ si nō aliūde saltē ex manibus. Et si nō verificaueris illud tunc nō flōmes. floboromia. n. ex venis magnis q̄ñq̄ plus nocet q̄ sit eius inimicū. Verū sit securitas cum floboromia eius ex sepationibus venarū paruaꝝ si timeꝫ flōmia magnaꝝ. ¶ Et scias q̄ sanguis frigidus est in eo qꝺ apparet: quare fit illud magis vltimū q̄ venose ⁊ sanguisuge: ⁊ min⁹ nocens viscerib⁹: ⁊ ille sunt sicut vene frōtis ⁊ nasi. Ut ꝓpo ꝑm plm floboromia est necessaria in curatiõe huius egritudinis. ¶ Et de illis que vocāt ad illud est cōstrictio anhelit⁹ eius ⁊ difficultas ipsius. ⁊ forte est necessarū floboromare guidez apud vehemētiā raucedinis vocis ⁊ timorez ꝓcationis. ¶ Si ergo flōmet op⁹ vt quiescat hebdomada vna. deinde euacuet cum eis que sunt sicut hieralogodion ⁊ hiera de pulpa colloquintide. Et euacuet cum apozimatibus ⁊ pillulis factis ex epithimo ⁊ sticados ⁊ polipodio ⁊ mirabo. ni. ⁊ hebulis. ⁊ elleboro nigro. ⁊ lapide lazuli ⁊ lapide armeno. ¶ Et nō nocet si misceaꝫ eis pulpa colloquintide ⁊ scamonea etiā ꝓprie quādo illic est colera ⁊ adiungātur eis aloes ⁊ cucumer asininus ⁊ theodoricon est bonū eis. ¶ Et hierapigra iterū ⁊ ꝓprie quādo fit fortis cum scamonea est de illis soluriuis que sunt bona lepr⁹osis: ⁊ precipue qñ odorat odoramētum elleborat aut ponit cuz ea lapis armenus. Et in estate oportet vt exiccentur ⁊ nō vlmetur in decoctione fortiter vt nō spargatur ⁊ multiplicet. ¶ Decoctio ad lepr⁹os. ℔. mirabola. citrino ℔ ⁊ nig. ambo: um añ. ʒ. x. āmeos. ʒ. v. altith. boni. ʒ. ß. passularū enuclearum munā. ß. decoquātur cuz trib⁹ eberie aque donec perueniat ad tertias ⁊ exprimaꝫ ⁊ misceatur in ea de aqua melis pōdus. ʒ. v. ⁊ dꝫ in potu. ¶ Et vngatur corpus ei⁹ ex butiro. ⁊ sedeat in sole donec fricatur aut ambulet septuaginta passibus: ⁊ cōuertatur super dextrā ⁊ sinistram ⁊ dorsum ⁊ vētrē: ⁊ comedat cappares cū mel le. sumat in potu hanc medicinaz ꝑm q̄ narra

Digitized by Google

mus septē dieb⁹ ⁊ remouet decoctio eius oī die. ¶ Et nō sufficit in curatōe istoꝝ ⁊ qui non sunt cōfirmati euacuatio vna: imo forsasse est necessaria eūatio in mēse bis. aut in oī mēse semel ꝑm ꝙ testimoniū facit esse necium: ⁊ illud cū medicinis cēperatis: ⁊ qnqꝫ soluit omni die cū facilitate ascellatione vna aut duabus ascellationibus cum eo qđ soluit illud de potionibus iuuatiuis ex medicinis predictis q̄draginta diebus. ¶ Fortes ꝛo valde sicut ellebori ⁊ ei similia: ⁊ que sunt multi pōderis sufficiūt in anno semel: in vere: semel in autūno: aut plus hoc. ¶ Et oportet vt veniatur sup cerebra eoꝝ cuꝫ mūdificatione cum eis que sunt sicut gargarismata ꝓdicta in .c. egritudinū capitis: ⁊ cum capurgijs nota. ¶ Descriptio caputpurgij. ℞. macropipis ⁊ celidonie ⁊ capsie ⁊ nasturtij ⁊ burrāgi oiuꝫ aā .3.i. nucis muscate pulegij aā boꝝ aā .3.ß. succi agnicasti cotulas .iij. olei fiami ru cotulas .iij. misceātur ⁊ decoquanť donec cō sumatur aqua: deinde colet ⁊ seruet i vtriata: ⁊ fiat caputpurgiū in naribus ꝙtuꝫ capiunt: deinde sequat quādo illud multiplicat cum caputpurgijs humectātib⁹ ꝓdictis. ¶ Et opꝫ vt phlebeanť ab omni qđ extrat ⁊ resolut humiditatē innatā. ⁊ super eos iterdicantur labor: ⁊ an gustia ⁊ vt pmutet de aere ad aerē qui ꝓtrarius est ei. ¶ Et dentur ei in potu post mūdificationē olea sicut oleū de amigdalis cū eis que sunt sicut expressum vue. ⁊ illud qñ euacuari sunt multoties. ¶ Et opꝫ vt exerciteť omni mane post expulsionē supfluitatū ab intestinis. ⁊ ꝓcipianť eleuare vocē altā. Et saliant ⁊ lucrētur: deinde friceanť. cum ergo sudauerint tunc sumāt potum ⁊ post illud iungat oleis cēperatis in caldo ⁊ frigido humectātib⁹ ꝑm ꝓm cōfortātibus in primis: ipsi enim indigēt in ꝓmis cōfortātib⁹ sicut mirabolani iterū ⁊ galle cū aceto. ¶ Et quandoqꝫ administratur super eos inunctio ex oleo cum lacte mulieris. ¶ Et fiet opꝫ vt fiat eis caputpurgiū cuꝫ eo quādo multiplicat siccitas ⁊ quādo cōmouetur in eis nausea euocat. ¶ Et melius quidē est vt balneenť: deinde inungantur. ⁊ quādo balneati sunt tunc eoꝝ inunctiones fiant sicut oleū myrtinū ⁊ masticinum ⁊ oleū de sūmitatibus virtū ⁊ darsisabar ⁊ oleum de costo sup extremitates. ¶ Deinde ille qui de eis est medicatus quiescat media hora: ⁊ ꝓparet vomitui cū pēna. deinde sumat in potu aliquid de absynthio. ¶ Et forsasse est necessariū inungere eos in balneo cū subtiliatiuis resoluentib⁹ in quibus cadūt turtum ⁊ sulfur ⁊ bacce lauri ⁊ glutinum carpentarioꝝ: imo synapis ⁊ origanū ⁊ piper ⁊ macropip ⁊ piretrum ⁊ staphisagria ⁊ synapis ⁊ aloes ⁊ calamentū: ⁊ emplare eos sup ulceras eoꝝ: imo forsasse est necessariū qđ est sicut eufordium: ⁊ illud qñ ꝓcipitur eis vt balneenť ꝓpter resolōnem supfluitatum eoꝝ ⁊ ꝓpter sudorem ipsoꝝ. inunctio. n. eoꝝ est canon in curatione ipsoꝝ. ⁊ qñqꝫ inunguntť fricādo cū tyriaca ⁊ scellite ⁊ alefangē. ⁊ forsasse est necium iungere cū hmōi i sole calo. ¶ Et melior ablutionū eoꝝ in balneo est aq̄ in q̄ decoquť fenugrecū cū sapone bono. Et oꝫ vt alenet ꝙfusꝫ a coitu penit⁹. ¶ Res ꝛo q̄in potu tribuūtur multe sunt: nā de melioribus medicinis ē tyriaca mior facta cū carnib⁹ vipe. ⁊ tyriaca diatesseron ⁊ alasmenam ⁊ diasulfur. ¶ Et qñqꝫ fit caputpurgiū cū istis ēt. ⁊ vt in potu sumāt de trocisci tyri ēt solis aur. .i. vn. vini grossi aut passi ⁊ trocisets sqlle itex. ¶ Et scias ꝙ caro vipe ⁊ illud in q̄ est ℞tus ei⁹ ē de nobilib⁹ medicis ei. ⁊ non opꝫ vt fit vipa de luto aut lutorulis aut de locis hūidis: qm̄ in ea ꝑm plm est paꝛ iuuamēti. Et de illis q̄ plime est malitie ē illa q̄ sitim facit cū q̄ est pdicto: imo eligať mōtana precipue alba. ⁊ abscindanť capita earū ⁊ caudevice vna subito: ⁊ tūc si multiplicať cursus sanguis: ⁊ remanēt viue: ⁊ agitanť agitatiōe plima pte lōgo: tūc iste sunt bone ⁊ si nō dimittanť. Et q̄ ex eis sūt cōuenientes sūt ille ex qb⁹ plinius currit sanguis: ⁊ q̄ sunt plime agitatiōis. ⁊ post decollationē mūdificenť ⁊ decoquanť sicut dicem⁹ ubi. ⁊ comedať ex eis ⁊ iure ipsarū. ¶ Et ex potatione qđ vini in q̄ morť vipa aut viuit tā sanari sunt q̄daꝫ accītaliter aut intētione iterficēdi ex eo qui in potu tribuit vt moriatur ille leprosus ⁊ gescat: aut quiescat ab eo: aut fit illud obediēdo somno: aut visioni. ⁊ sal vipere inuatiuus est iterū. ¶ Elixatio aūt vipe est vt sumať vipa abscisis extremitatib⁹ mundificata a viscerib⁹: deinde dirctur cū porris ⁊ aneto ⁊ cicere ⁊ sale pauco decoquať cū aqua plima donec dissoluať: ⁊ sumanť ossa eius tūc ab ea ⁊ mūdeť caro ipsius: ⁊ deť ad comedēdū caro ei⁹. ⁊ sorbeat ius ipsius: ⁊ ponantur ossa eius tūc sup micas panis de simila: ⁊ forsasse ꝓpinquitur cū ea aliqđ de pullis columbarū donec bona fiat. ¶ Et huius qdē regiminis inuamētū forsasse nō apparet in ꝓncipio: deinde appet subito: ⁊ forsasse antecedit sanitatē sepatio rōnis diebus aliquot. ¶ Et signa ꝙ apparitionis inuamēti ei⁹: ⁊ applicatio ad horā in q̄ opꝫ vt abstineať ab administratiōe ei⁹ est vt incipiat leprosus inflari. ℞e iflať: deinde forsasse pmiscetur rō ei⁹: postea ercoriaťr: deinde sanať. Cū ergo nō patitur scotomia neq; inflatur: tunc iteretur sup eū regimē vice alia. ¶ Et de illis q̄ narrata sunt ad illud est vt sumatur serpens niger exco riatus ⁊ sepeliať donec in eo fiant vermes ⁊ exhaurat cum ꝛ̄mibus suis ⁊ exiccetur ⁊ detur in potu illi sup quē supfluit lepra ex eo tribus diebus oī die pondus .3.i. cū syrupo de melle. ¶ Et inunctio itex cū eo in q̄ est ℞tus vipe est inuamētū ei sicut oleū in q̄ decoquť ⁊ sicut hoc medicamē. ¶ Sumať niger ercoriat⁹. ⁊ ponať in olla ⁊ fundať sup ipm de aceto forti vn. viij.

Digitized by Google

ꝙ de aqua vn.i.ꝛ de capſia humida ꝛ radice dra
contee de vnoquoꝙ vn.ij. decoquaſ tonū ſuper
igné leué donec diſſoluaſ ſerpens: ꝛ coleſ aqua
a ſerpente ꝛ fricef cum ea poſt abſcſſionē barbe
ꝛ capitis. fiat illud tribus diebus. ¶ Et eis ꝙdē
gecit ex adminiſtratōe medicinarū viperalium
exco:iato cutis corrupte: ꝛ pmatato carnis ꝛ
cutis ſane: ꝙbus inuncto lepꝛoſi cum humecta
tuis cēpatis in caliſate eſt ex illis que cōferunt
in ꝙbuſdā pozus: cum vehementioꝛ ſit ſiccitas.
¶ Et ſiſt facere caputpurgiū cum eo qō eſt ſi-
cut olcuz vto.ꝛ ſu in eo parū olei de leuri. ¶ Et
iterū ſicut adipes rapacū ꝛ bonū ꝛ volatiluz: ꝛ
ſicut cum oleo de coſto aut darſiſahan. ꝛ oleum
de lilio ſeruat extremitates. ꝛ illud poſt mundi-
ficationez ꝛ ante mundificationē non inungaſ
oino: qm̄ opilat pozos. ¶ Et de eis que bibū-
tur ꝛ cōferunt eis eſt almuriguliz ꝛ medicamen
aſcidem. ¶ Et lac eſt de pueriēubus ꝙbus cu
ratur ꝛ ꝓpꝛie apud ꝓſtrictionē anhelitus ꝛ diffi
cultatē eius ꝛ rauedinē vocis eius ꝛ in tribus
que ſunt iter eſſones. ¶ Et oꝛ vt bibaſ in diſpō
ne qua mulgef lac: ꝛ lac omnium eſt de rebus ma
gis puenientibus ei: ꝛ oꝛ vt bibaſ de eo quanti-
tas que digeraſ. ꝛ ſi ſint pleni eo ſolo ſi poſſe eſt
erit iuuamen ualde. Et ſi fuerit neciū nō addaſ
ſup ipm aliqd ſi poſſe eſt preter panē mundum
ꝛ alii fidebegi cum carnibus arietuz ꝛ quecillis
ſunt filia de illis que dicemus. ¶ Et qm̄ anhel
tus redit ad recidiuū nēcuc melius eſt vt dimit
tatur lac ꝛ puergaſ ſup res acuti ſaporis vt vo-
mat cum eis non pp aliud niſi illud: vt eſſef cuz
eo qō diximus: deide ſi neceſſe fuerit redire ad
lac fiat vſq; ad terminū pdcm̄. ꝛ oꝛ vt ſit hoc re-
gimen in anno multotiens. ¶ In flōma vero
eoꝝ q ꝓfirmati ſunt non oꝛ vt ſit occupatio necꝙ
in ſolōne ventris eoꝝ cum medicina foꝛti: qm̄
ſuppluitates in eis monent ꝛ nō ſeparant: imo
fiat alleuatio in declinando mās eoꝝ ad inteſti
na: ꝛ adminiſtref de foꝛtis qō carminet ꝛ reſol-
uat. ¶ Et de potibus pueniētibus eis eſt vt ſu
matur acoꝛi. vn.i.ſ. ꝛ nūc tātūdā ꝛ ſucci caulis
agreſtis vſq; ad vn.ij. ꝛ miſceaſ tonū ꝛ bibatur
mane ꝛ veſpere. ¶ Et vt ſumaſ eis de limatu
ra ebozis pondus. ꝛ. ſacraiati. ꝛ detur eis in po
tu in.ij.vn. vini ꝛ butyri. ¶ Aut ſumatur alchit
cum melle quantitate nucis: aut ſumaſ deſqlla
quantitas decem ſacraiati cum ſirupo ſquille in
ſpūſaro ſicut lohoc. aut ſumaſ cymin. ʒ.ſ. ꝛ mel
lis quantitas que inſpūſef ſicut lohoc: ꝛ ſuccus
calamenti eſt eis valde bonus ex tribus obolis
vſq; ad.vi. ¶ Et oꝛ vt vtaſ pilcibus ſalitis in
ꝙbuſdā hozis ſicut vtuf medicina. ꝛ alienef
ab acutis niſi pp vomitū ꝛ niſi ꝑm ſemitā albe
ciliar in eo in quo ſumunf. ¶ Et qñ medican
tur cum cauterio diſpuo ſuper membra eoꝝ
ſicut ſinciput ꝛ ſumitas capitis: ꝛ ſuper radicez
epiglotis ꝛ duo rpa ꝛ collum ꝛ iuncturas ma-
nuum ꝛ pedum. ¶ Et dixerunt qdam: oꝑ vt
cauterizenf in principio timozis lepꝛe cum cau
terio in anteriozc capite vt ꝓferat caluarie ꝛ alio
inferiozc illo: ꝛ apud locum in quo capilli tun-
duntur ꝛ ſuper ſupcilia vnum: deinde in dextra
capitis: ꝛ aliud in ſiniſtra: ꝛ vnum poſterius ſu-
per nuchā: ꝛ duo apud duas cōmiſſuras coꝛti-
cales ꝛ vnū ſuper ſplenē: ꝛ ſint coꝛture ille cum
cauterijs leuibus minutis. ꝛ qñ cauterizaſ ſup
caput oꝑ vt pueniat viſq; ad os donec exoriaf
os ſalte vicibus pluribus poſtꝙ ꝓſernaſ appli
catio illius ad cerebꝝ ſm̄ ſuam coꝛrumpen-
tem complexionem eius. Nam ſtolidi quan-
doq; interficiunt cum hoc cum non alleuiantur
manus ipſoꝝ.

¶ De modo medicinarum conferentium cō-
poſitarum. Cap. iiij.

d ¶ Egbus ſunt albedarungi ꝛ albe qō
ſtar in loco carnis vipe ꝛ in hac egri
tudine. ꝛ de illis eſt medicamen alfu
lendari: verū bedarūdi hñt deſcriptio-
nem magnā quā dixerunt undi ꝛ erpi fuerunt
ipſuz. ¶ Et de eius modo eſt vt ſumanf myra.
nigroꝝ ꝛ ſcenra ragi indi amboꝝ. ʒ.ſ. ma
cropiperis. ʒ.ſ. been albi. ʒ.ij. ſ. teranf ꝛ limanf
tur cum butyro vaccino ꝛ cōficiantur cum mel
le: ꝛ ſit potio ab vno aur. viſq; ad.ij. ʒ. poſt mun
dificationez coꝛporis. Si autem ſumatur de eo
cum equali menſura ſui de diamuſcho nō time
bitur eius malitia: qm̄ ipſum eſt eius bezahar.
¶ De modo confectionis nominate bedera-
ui lia malozis. Cap. v.

e ¶ Et eſt almebaran ꝓferens lepꝛe ba-
ras ꝛ mozphee ꝛ impetigini ꝛ aque
citrine ꝛ puruiu ꝛ ſcabie antique ꝛ
confirmat rationem ꝛ deſtruit obli-
uionem: ꝛ eſt bonum conſeruationi conferens
ſincopi. ¶ Et hoc medicamen fecerunt ſapien
tes indi regibus ſuis. ¶ Recipe myrabolano-
rum belliricoꝝ ꝛ emblicoꝝ ꝛ capſie om-
nium. aā ʒ.xiij. nucis muſchate ꝛ coꝛticum thu
ris ꝛ meu ꝛ fu. ꝛ piperis ꝛ macropiperis ꝛ fel-
gamonati ꝛ nardi caſar ꝛ nere muſch ꝛ condiſi
ꝛ ſucci ſquille ꝛ folij indi omnium. aā. aur. viij.
ꝛ albes barij boni aur. iiij. teranf medicine ꝛ
cribellentur ꝛ teratur albes ſolum. ¶ Et qui te
rit ipſum opilet naſum ſuū ꝛ nares ſuas ꝛ iuun
gat eas ante illud cum butyro vaccino: ꝛ veniat
eius trimatus ſuper medicinas: ꝛ ſumantur de
penidijs alarmu ꝛ alſahan emne. ij. ꝛ. ſ. de bal-
dac: teranf ꝛ proijciantur in ollam nouam: ꝛ
proijciantur deſuper de aqua cuz menſura qua
ſoluantur. ꝛ quādo liquefiunt remoueantur ab
igne ꝛ pulueriʒentur deſuper medicine ꝛ confi-
ciantur cum eis bene deinde fiant ex eis forme
ſimiles auellanis: quarum vnaquecꝙ ſit vnus
auf. ꝛ detur in potu omni die. ſ. in ieiuno cum
aqua tepida aut vino.

Digitized by Google

¶ De modo cōfectionis alfulendati. Cap.vi.

¶ Est medicamen indum magnus in via albe de raului: t ipm ꝓfert uerū ad casum palpebrarū t albedinē capillorꝫ t asma t tremorē cordis t tēperat appetitū t fluxū ventris supfluū t hydropsim t icteritiā t paucitatē seis t fistulas t canitiez senū: t ꝓfert pruritui t ulceribus. ¶ Recipe alfulendati mundate ablute ducentos sexaginta aur. Et alfulendati qdē est urina hircorū montanorꝫ. t illud est qñ ipsi minguntur diebus estiationis sue sup lapides in monte qui noiat alfulendati: t denigrant lapides: t fit sicut pix pinguis subtil. t myra. belliricorꝫ t emblicorꝫ t piperis t macropipis t lauri t nucis muschate t ciami t macis t xyloaloes t darizele t spodij t attemet t burūgi t meremis oiuz. añ. aur. uij. bdelij. 200. t. 60. aur. t zuccari tabarzet. i34 au. t auri rubei t argēti meri t eris rubei t ferri t alloyonoc t alfelud oium. añ. aur. 100. cōburant mineralia: t terant t triconizent cum medicinis t misceant oia cum melle t butyro t reponāt in uitreata uiridi: cuius dosis sit duorum aureorꝫ cum lacte capzino aut aqua tepida t addant in eo de melle de spumato aur. 37. t butyri aur. 34. qñ eius decoctio erit bona: uerūm crescit t peruenit ad finem in. xxi. die.

¶ De modo adustionis alfelud. Cap.vij.

m Malleando fiant lamine de ferro: deinde decoquant myrabolani bellir. t emblici t colet aqua eorū t ponant in uas eris t accendat sub eo ignis letus t calefiat alfelud donec rubeat t ignitū sub mergat in illa aqua. deinde redeat ad ignem t rubeat. cum ergo rubuerit submergat iteruz in illa aqua t fiat illud. 21. uice: deinde colet aqua illa t fumat fex in qua residet aligd de felud: deinde reducat uas sup ignē t ponat in eo urina uacce t ignitat ferrū t submergat in ea iterū. 21. uice. t fumat iterū fex eius donec remaneāt de fece eius aur. viij. t sīr fiat de ere donec cōplet tur ex eo iterū. viij. auf. ¶ Argentū uero limet cuz lima donec fiat sicut terra: deinde decoquat cum aqua salis in cocleario ferreo donec aduratur bene. si aut̄ non adurit̄ pijciat in cochleare parū sulfuris citrini qñ cōburet: t sumat de eo. viij. aur. t totū illud sit tritū t cribellatū.

¶ Auri uero cōbustio est ita: oz ut aurū limet donec fiat sile terre t sit cum eo aureus unus ex amioch t remaneat cum auro donec liquescāt utraq; simul deinde dumittat per horā unā: deinde limet iterū t addat sup ipm auf. unus ex alamioch: t limet iterū cum luna: deinde friga tur in cocleario t fundat sup ipm aqua salis: t feruent donec ꝓsumat aqua t remaneat auruz t alamioch: deinde terat in mortario bene donec fiat sicut pulis: t misceat cum medicinis.

¶ Mundificatio aut̄ alfulendati est ꝑm hunc modū: sumat de aqua alhasce t uria uacce: pij cianꝫ ambe sup alfulendati in uase nouo in tanta quantitate qꝫ submergant ipm: t ponat in sole calido hora una: deinde fricet̄ uehementer t colet aqua ab eo in uase nouo t ponat in sole tribus diebus: deinde coletur t sumat fex eius spissa: deinde sumant aqua alhasce t urina sup alfulendati: t puluerizetur sicut puluerizata fuit prius: t fiat illud tribus uicibus: deinde ponatur in sole. 21. die donec ingrossetur: t fiat similis melli t denigretur sicut pix.

¶ De modo alfulendati minoris. Cap.viij.

¶ Iuuamenta eius sunt sicut iuuamēta maioris. ℞. alfulendati colate ꝑez unā t alcoz ꝓes. iij. terat alcoz t misceatur cum eis quātū est quātū eorum de melle t quātū ipm est de zuccaro t quātū est medietas mellis de butyro uaccino: t reponat in uitreata. t dosis eius sit auf. i. cum lacte uaccino tepido. ¶ Modus medicamenti ꝓferentis lepre. ℞. myra. nigroz iij mundatoꝝ t myra. citri. mundatoꝝ t. 33. oium. añ. 3. x. ameos 3. v. aloes boccibus de guarich: aqua de guarich t aldeguarich est quartuoz lib. de baldach donec ꝓsumant due tertie t remaneat: deinde expurimatur t colet t pijciat sup colatū de melle qō sufficit ei t detur in potu de eo lb. i. t inungat sup totū corpus infirmi butyrū uaccinū: t sedeat in sole donec sudet: t ꝓcipiat ut ambulet post illud. 70. passibus. t iaceat aliqū sup latus suum dextrū: t aliqū sup latus sinistrū: t semel super uentre suum: t semel super dorsum suū. t cibetur pane t melle qnātitate abbreuiata. viij. diebus ita ut liniant ei medicine omni die.

¶ De modo epithimatis lepre. Cap.ix.

s Sumat serpes niger excoriatus t decolet t ponat in uas t fundant sup ipm de aceto fort. un. viij. aque un. i. t alficaragi humidi t radicū dragontee ambor. añ. un. xij. decoquat sup igne leuez donec decoquat serpens: deinde colet cum panno t separent ossa a carne: deinde ponat fex in uase uitreo. ¶ Cum ergo uolueris curationē ꝑcipe ei ut radat pilos supcilioꝝ t caput t liui desuper ex illo tribus diebus. ¶ Modus epithimatis alterius. ℞. staphisagrie t myra. nigroz iij mundatoꝝ t emblicorꝫ oium. añ. ꝑt. i. friganꝫ cum oleo antiquo t liniat cum eo latus uel locus postꝫ abluit cum decoctōe senucis turionum t balaustie. Et iterū cōburant myrabolani t galle t liniant desuper cum aceto. ¶ Cibi añ eoz sunt oia que sunt uelocis digōnis boni chimi sicut carnis uolatilium notoriuz. s. earum ꝑ fedebegi t pisces humidi leues carnis cuz speciebus que sunt necie. Et melior cibus eorū est panis de simila mundus t panis candarusij t sorbitiones facte ex eis t olera humida: t est necessarium ut ꝑmisceant cum eis que sunt sicut fi

Digitized by Google

cla ⁊ raphanus ⁊ porri. ¶ Et non oꝫ vt negligatur administrare incisiua ⁊ ꝓpte ante mundificationē: sicut capparis ⁊ feniculū ⁊ porri. ista enim mundificant eoꝫ cibos a superfluitatibus ⁊ ꝓparant superfluitates expulsioni. ¶ Cum ergo administraueris medicinas laudabiles: tūc administra ēt hoc regimen: ⁊ pisces salit in hoc. c. sunt valde boni eis ⁊ nos ꝓmptiores sumus super ista cum volumus vt faciamus eos vomere aut ventrē eoꝫ soluere. ¶ Et caulis ꝓfert eis cum ꝓpietate sua: ⁊ panis cum lacte ⁊ melle ⁊ ficus ⁊ vua ⁊ passule ⁊ amigdale tozrefacte ⁊ tartami ⁊ pinee: ⁊ que fiunt ex istis ꝓferunt eis. ¶ Et oꝫ vt comedat in die bis ꝑm mensuram digōnis. Mā semel comedere nocet eis. Et non bibat vinū cum ercitat egritudo nisi parū. ⁊ cuꝫ quies est egritudinis bibat de subtili qđ non est antiquum quantitate temperata cōsueta. Et qñ cadunt pili supercilioꝝ ex supercilijs ⁊ similium tunc fiat curatio cum cura alopicie: ⁊ reliquoꝝ que dicemus in libro decoratiōis.

¶ De modo epithimatis alterius. Cap. x.

s Umāk staphisagrie ⁊ myra. nigroꝝ mundatoꝝ ⁊ emblicoꝝ oīuꝫ. añ. ꝑs. i. ⁊ frigant cum oleo omphacino ⁊ liniatur cum eo locus postq̄ ablutus est cum decoctione senticum ⁊ balaustie. ℞. Oꝫdus alius: comburantur myrabolani ⁊ galle ⁊ liniantur cum aceto desuper.

¶ Sen quarta de solutione continuitatis ⁊ est ꝓter id qđ pendet cum fractura ⁊ algebra. Et est quatuoꝫ tractatus.

¶ Tractatus primus de vulneribus in membris.

¶ Sermo vlis de solōne ꝯtinuitatis. Cap. i.

t Am ostendimus in libro ꝓmo spēs solōnis ꝯtinuitatiꝫ ꝑm modos qui necessarij fuerunt in loco sibi illi. Et volumus nunc innuere summas de spēbus earū: quas oꝫ nobis esse notas ante illud quod volumus declarare. ¶ Dico ergo ꝙ nos conamur in qbusdā membris quoꝝ ꝯtinuitas est soluta vt redeat coꝫ ꝯtinuitas sicut fuit: ⁊ illud sicut in carne. ⁊ conamur in qbusdā eoꝝ vt remaneat tractus eoꝝ cum ꝑseuratōe: ⁊ non redeat ipsoꝝ ꝯtinuitas ⁊ illud in ossibus nisi in ossibus pueroꝝ ⁊ infantū. Ꝯn eis.n.qñq; sperat reditus ille. ¶ Veneris vero ⁊ venti dixerunt qdam medicoꝝ ꝙ non redeunt ꝯtinuitates: imo fortasse remanet in eis contractus cōglutinationis conseruatione currente super eos ⁊ coniungit eos. ¶ Et dixerunt quidam ꝙ illud non prouenit nisi in arterijs solis. Ga. vero ⁊ contradixit eis illud ⁊ dixit. imo qñq; in carnā tur arterie per testimonium experientie. ⁊ cum concessione ratiocinationis. ¶ Testimonio vero quoniam nos iam vidimus arteriam que est sub basilica ⁊ caput arterie ēporis ⁊ cruris incarnari. ¶ Et concessione que est ex ratiocinatione: qñ os est extremitas in durities ⁊ non incarnaꝫ nisi parū in infantibus. ⁊ caro que extremitas in lenitate incarnaꝫ. sed vene ⁊ arterie sūt medie inter ossa ⁊ carnē. quare opꝫ vt sit earum dispō inter carnem ⁊ ossa ergo sunt minus recipientes incarnationem q̄ caro. ⁊ facilius suscipientes eaꝫ q̄ ossa: ⁊ incarnaꝫ qū secuo est minima ⁊ parua: ⁊ coꝫpus est humidum ⁊ lene. ⁊ non incarnatur in diuersificato ab eo. Et hic est modus disputatiōis rhetoricus vel theoricus. ⁊ illud in quo confiditur est experimentum.

¶ De sūma de vulneribus in mēbris. Cap. ij.

m Embra in quibus cum cadit vulnus magnificaꝫ eius nocumentū ⁊ interficit ꝑm plūs ⁊ fortasse nō interficit nisi raro sunt sicut vesica ⁊ cerebrum ⁊ renes ⁊ intestina nuuta ⁊ epar q̄nis sit posse vt saluetur super ea cum est lene. Ꝯn corde aūt non sperat salus cuꝫ in eo accidit vulnus. ¶ Et plurimum ille cui accidit vulnus in ventre suo cuꝫ accidit ei nausea aut singultus aut soluo ventris mouaꝫ. ¶ Et qñ vulnus est in loco in quo oꝫ vt vehemēs fiat dolor: ⁊ apa sicut sunt capita lacertoꝝ ⁊ posteriora eoꝝ ⁊ ꝓpte illoꝝ qui sunt neruosi ⁊ non accit apa sig̃ illud nocumentū intrinsecū ad qđ ꝓuerunt mūe: ⁊ non ꝓuenit ad vulnus. ¶ Et opꝫ vt tu obserues illud qđ dicemus in. c. vlcerꝫ. de iudicijs in quibus cōcant vulnera ⁊ vlcera. ⁊ post posuimus ea vsq; illud attendentes ad illud qđ est conueniens.

¶ De sermone vlis de cura vulnerū. Cap. iij.

v Ulnus carnosum non eūaꝫ quin aut sit sectio plana recta: aut sectio rotūda aut ḥis latera: aut sectio cuꝫ diminutione aliquātule carnis. ⁊ qñq; est ꝓfunde penetrans ⁊ qñq; discoopū. ⁊ vnicuiq; coꝫ est regimen. ⁊ cōcant oīa in retentione sanguinis currentis ⁊ iam posuimus ad illud ca.

¶ Et fortasse cursus sanguinis quātitate tēpata ꝓfert vulneribus. ⁊ ꝓhibet apa ⁊ opilōnē ⁊ febrem. Nam de mediocribus cum qbus intendimus in vulneribus est vt ꝓhibeamus coꝫ apationem: qñ qñ non accidit apa posse est vt eius fiat curatio: verū cuꝫ illic est apa aut arritio aut cōcusio aggregaꝫ in vacuitate eius cum vulnere sanguis qui vult fieri apa aut pus ⁊ nō est possibilis curatio vulneris. ⁊ dum nō ꝓparaꝫ illi. d tunc curet apa. ¶ Et si retinet in ꝓtione sanguis tunc non fit securitas ꝙ ipsius resolō fiat: nec si fuerit ei quātitas de qua fit curandū ⁊ tensio ⁊ illud cum ꝓuersione eius in pus ⁊ resolōne ipsius: ⁊ illud fit cuꝫ omni calido leui de illis que tu scis. Et ꝓp hoc oꝫ vt adiuueꝫ cursus sanguinis quando abbreuiaꝫ. ¶ Cum ergo sectio est plana recta de qua nihil cecidit sufficit in regimine eius strictura ⁊ ligatura ⁊ ꝓhibitio sanguinis ⁊ aquositatis ab ea: ⁊ ꝓhibere ꝙ ali-

Digitized by Google

qua rerum cooperiat eam neq; pilus neq; aliud
ponq; tu ꝓseruaueris cõplõné mẽbri ⁊ sollicit⁹
fueris in hoc ne attrahit ad mẽbrũ nisi sanguis
nãlis. ¶ Et fuerit magna ira vt non ꝓcurrant
extremitates eius: qñ sunt rotũde elongate aut
diuerse figure aut iam destructa est ex ea caro
pauca non plurima: tunc eius cura est sutura: ⁊
ꝓhibitio aggregatõis humiditatis in ea cũ ad-
ministratione exiccantiũ repcussiuoꝝ: ⁊ admi-
nistratione subtiliantiũ que dicemus: ⁊ si fuerit
ꝓfunda: tunc strictura ẽt facit eas adherere mul
toriens: ⁊ nõ est necesse detegere eam si est possi
bile illud: ⁊ illud est qñ non ꝓfert strictura cuꝫ li
gatura firmans eam: ⁊ forsasse neciũ est detege
re eam: sicut oñdã ⁊ ꝓprie vbi non cadit strictu-
ra bona sup radicẽ ꝓfundi: quare effundunt
ad ipm mãe pp debilitatẽ eius ⁊ dolorẽ qui ne-
cessarius est: ⁊ pp dispõnes quas dicã in.c. vlce-
rum. ¶ Et si est neciũ vt detegãt non erit excu
satio quin ponãt cotiũ ⁊ qõ currit cursu eius su
per eius orificiũ exiccans ipm ꝓpue vbi strictu
ra non cadit super radicẽ sicut diximus: aut est
eius preparatio talis ꝙ non est pose mãm ma-
lam effundi ab ea: aut in ea os: aut ꝓcauata est ⁊
facta est fistula ⁊ sit in ea humiditas mala valde
⁊ est tunc in iudicio vlcerũ non vulnerũ. ¶ Et
dixit sapiens ꝙ vulnus non indiget nisi ligatu-
ra aggregante labia: qñ queriꝫ adherentia ⁊ in
carnatio: verũ si fuerit neciũ vt nascãt in ea ca-
ro tunc non est in eo neciũ illud: sed est necessa-
ria aliqñ ligatura cum qua effundãt sozdicies ex
ozificio eius: ⁊ aliqñ ligatura sit tali mensura q̃
teneat medicamen deinꝑ. ¶ Inquit. ⁊ sufficit
vt sit orificio vulneris locus: ex quo effundatur
sozdicies semp per nãm: aut ita vt cadat ꝓpora-
tio illic aut vt tu figures ipsum cum illa figura.
Ego.n.ã sanaui vulnus magnũ cuius ꝓfundũ
erat vbi est genu ⁊ ipsius orificiũ in coxa ꝓeter
ꝙ fecerim ⁊ orificiũ aliud inferius apud genu.
Sed ꝓparaui coxã tali ꝓparatõe ꝙ ꝓfundus
fuit supius ⁊ orificiũ inferius. quare sanatus est
absq; ꝓpõratõe in iferiori ꝑte. Et silr qñq; suspẽ
dunt brachiũ ⁊ palma ⁊ alia taliter ꝙ orificius
semp est iferius. hoc est ergo sermo eius. ¶ Et
dico ꝙ fortasse ubi cadet vulnus vt tibi erit ne-
cessariũ incidere cõplete ⁊ secare mẽbrũ. ¶ Cũ
aũt ex vulnere absciudit caro plima: tunc nocia
sunt ea que carnẽ nasci faciunt ⁊ non sufficit il-
lud qõ exiccat ⁊ ꝓhibet. Et forsasse nocet exic-
cantiũ ⁊ ꝓhibentiũ ex ꝑte qõ repellit mãm ex q̃
nascit. ¶ Et qñq; est ꝓfunditas ⁊ diminutio
ossiũ taliter ꝙ non est pose vt nascãt complete:
quare remãet ꝓfundũ: sicut qñq; accit vt nascãt
plus q̃ sit necesse: quare est caro addita. ¶ Et
oz vt cibet eger qui vult vt nascãt caro in vulne
re suo cibo laudabili bom chimi: ⁊ qñq; est illõ
qõ facit nasci: ita ꝙ pose est ei vt faciat nasci car
nem: cutem vero non facit nasci cũ iam abscissa

est toraliter: ũno non facit nasci loco eius nisi ca-
nem duram supra quam non nascitur pilus ve
narum autem rami multotiens eminent ⁊ na-
scitur sicut caro. ¶ Et de vulneribus sunt que-
dam habentia timorem sicut vulnera cadentia
in neruis ⁊ extremitatibus lacertoꝝ: ⁊ dicas
ea in.c. dispositionũ neruorum: ⁊ multotiens se
quuntur ea accidentia mala sicut illud quod se-
quitur vulnus extremitatis lacertorum de alte-
ratione coloris: ⁊ casu ꝓpulsus post spiritũ di-
nem ⁊ paruitatem ⁊ perducit ad sincopim ⁊ ca
sum virtutis. ⁊ quandoq; sequitur ea spasmus.
¶ Et similiter illa que cadunt ante genu apud
rotulam quoniam sequuntur ea accidentia ma
la. ⁊ sunt permanentia a quibus parum liberan
tur. ¶ Et quando accidit spasmus ex huiusmo
di vulneribus lacertosis ⁊ non recipit curatio-
nem. tunc curato est incidere lacertum in latitu
dine. ⁊ est voluntas vt destruatur operatio lacer
ti. verum illud est de illis que oportet vt postpo
natur quantũ est possibile. ¶ Et curetur spas-
mus ⁊ ꝓnixtio rationis cum re alia ꝓeter eas.
⁊ sicut vulnus geniculi. ⁊ forsasse. n. necesse est vt
ponatur cum sectione dura: ⁊ vt sit festinatio in
apostematibus eius ⁊ vulceribus ipsius ⁊ vul-
neribus cum flobotomia ⁊ solutione ventris: ⁊
ꝓhibitione incarnationis: donec mundificenꝫ
mundificatione vltima deinde incarnentur.
¶ De cognitoe eiꝰ qõ facit nasci ⁊ qõ icarnat ⁊
qõ sigillat ⁊ qõ corrodit ex medicis. Cap. iiij.

Edicamen faciens nasci carnem est
ni illõ qõ coagulat sanguiné sanũ i car-
né. Qõ si fuerit exiccatio ei vehemẽs
ꝓhibet sanguiné vehemẽtẽ. q̃re nõ ha-
bebit mãm caro. Et si est ei absterſio vehemens
remouet eũ ⁊ facit eũ currere. q̃re ꝓsumit mãm
iuentã carni. ergo oz vt nõ sit ei ꝓlima exiccatio
imo vsq; ad terminũ neq; absterſio fortis valde,
imo absterſio pauca in tãta quãtitate vt abster-
gat sozdiẽ absq; mordicatõe ⁊ nõ idiget stipti-
citate de q̃ est curãdũ. ¶ Et oz iterũ vt sit i cali-
tate ⁊ frigitate i ꝓpõe sua si fuẽt separata cũ ꝛrio. fs
quãtitatẽ sepõnis. Et si nõ fuerit separata sepõne
de q̃ cureꝫ: tũc assideꝫ calo valde calidũ valde. ⁊
frõ valde frigidũ. ¶ Et obseruet iterũ ipsius
medicie in loco vt opponat ei si supfluat in ma
litia cõplois. ¶ Medicie aũt icarnatiue sũt ille
q̃ aggregãt iter duo cõgata. Et nõ oz vt openꝫ
nisi in supficiebus amboꝝ faciẽtes adherere in
ter ea vtraq; cuꝫ roꝛe q̃ est in subãambo: ⁊ si
fuerit sanguis purus. tũc ẽ illud qõ exiccat san-
guiné plm sufficies cũ eo in adherẽtia cũ exic-
catione vehementi veloci anteq; fiat pus: ⁊ nõ
firmat ei illud nisi fuerit cũ illo supfluitas virtu-
tis in exiccando. ¶ Iterũ oz ne fit abstergens:
qm absterſio est ꝛria intentioni que est in eo: qm
intentio in eo est ponere illud qõ colligitur de
sanguine nutrimentuꝫ ⁊ adherentiam: ⁊ abster-

Digitized by Google

gens abstergit illum sanguinem: quare dispartitur ergo cōsumit materiā q̄ expectatur p̄glutinatio. ¶ Et nō indiget diminutiōe in exiccatione. sicut indiget ea illud quod facit nasci. Quoniā faciēs nasci indiget vt currat ad ipm mā: t illius materiei cursum, p̄hibet exiccatio: t incarnationē nō indiget: immo indiget incarnationis exiccatione fortiore t pauca stipticitate. ¶ Cō solidationē v̄o figillationis vehemētius indiget stipticitate q̄ illa duo: quoniā est ei necessium: vt recuperet qđ est per nām vehemētioris exiccationis. scilicet: t qm̄ indiget vt exiccet humiditatē extraneam t radicalem vehemētem. Et illud quod est ante ipsius eget vt exiccet humiditatem extraneam exiccatione plurima t radicales cum mensura que cōglutinetur t ingrossetur t nō minuatur ex substātia. ¶ Et corrosiua diminuēs carnē op3 vt sit vehementis absterssionis valde. ¶ Et illud quidē qđ est rectum in curatione vulnerū: qm̄ perforantur est vt nō approximet eis aqua. ¶ Et si fuerit necessarium t non sufficer eger a balneatione: oportet vt ponāt super ea de emplastris t de panno infuso cū oleo ꝑm modos ligationis t non permittatur aqua peruenire ad ipsum.

¶ De perforatōe vulneris t aliox cū oportet vt discooperiatur. Cap. v.

d Jnt Gal. Op3 vt seces ex loco eius vehemētioris eminētie t vt inclines ipm. t nō sit tractus p̄forationis nisi ad partē ex q̄ est pone currere pus ad inferiora. ¶ Et vt obseruentur in p̄foratione alesurari t ruge ꝑm modū quē dixim⁹ in capō vulnerū t dubellet nisi in eis q̄ excepim⁹. Jn eis v̄o q̄ sūt sicut in gutta t subalcelle: o3 vt vadat p̄foratio cū cute in natura. ¶ Deinde ponātur desuper exiccatiua absq; medicatiōe de illis q̄ sunt posita in tabulis medicinax singulariux. t pulnis olibani melior est in eis q̄ olibanum: qm̄ illud est vehementius stipticū. ¶ Et rectū qđ est in curatione vulnerū cuz p̄forātur ne approximet eis aq̄. t si fuerit necessum t eger nō sufferat balneatiōē: tūc op3 vt vulnus occulteť sub emplis cōuenientibus rectis cū pannis infusis cū oleis ꝑm modū cooperire que lepat inter aquam balnei t humiditatē eius iter vulnera: aut ingenietur ei aliquod ingenior possibiliū in ipso.

¶ De regimine vulnerum habentium apostema t dolores. Cap. vi.

e Ecessariū est in hm̄oi vulneribꝰ alleuiare dolorē t credē q̄ vuln⁹ nō p̄solidaſ oino dum apa non sedaſ. Et illud qđ non cōpletur nisi cū eo in q̄ est exiccatio t infrātio in p̄cipio rei t mollificatio in scō. t administretur in eo cura aparum oino. ¶ Et qđ est, pp̄rium in hoc cū cōtare sui iuuamēti in oi mēbro a capite vsq; ad pedes est vt sumaſ granatū dulce t decoquatur cū vino pōuco t emplastretur cū eo loc⁹. Et op3 vt observes illud ad qđ p̄uenitur dispō apaus sicut si tu administraueris vnguētū nigrū t videris vulneris rubozē vehemēter fieri t vesicari decuma ad infrigidātia t ad vnguētū albū. Et si videris ipsum mollificari aut indurari: t tu iam administrāsti album: administra nigrū t alia. ¶ De regie vū in vulneribus viscerū interius. Cap. vij.

i Ntentio in eo quod existimamus q̄ est fissura aut disruptio interius est vt incarnetur t nō dimittatur sanguis congelari in interioribus ita vt p̄hibeatur fluxus sanguis. ¶ Et medicine cōferentes in vtrisq; intentionib⁹ p̄mis sunt sicut vestimēta q̄ decoquūtur in aceto: aut detur in potu de centaurea maiore p̄dus. 3.i. t terre sigillate in hoc inest curatio magna. ¶ Illud autez quod in potu sumitur causa fluxꝰ sanguinis est sicut dauc. i. t. §. de semine inquiami al. cuz aq̄ mellis t reliquę medicine predicte in p̄hibitione spui sanguinis t fluxus sanguinis. ¶ De vulnere autem t fissura apparentibus dixit sapiens q̄ in dispositōe mirac vēris donec egrediatur quedam intestina: op3 vt scias quo applices intestina t intromittatur. ¶ Dō si egrediat aliquid de zirbo op3 vt scias an sit nectum vt liget cum ligatura firma aut nō: t an suaf vulnus aut non: t q̄liter sit via in suendo ipsuz. Et Gal. quidē dixit anathomiā admirac. t dixim⁹ nos ips in anathomia. ¶ Et ꝓpter illud qđ tā dixim⁹ in anathomia locꝰ illoz est minoris numeris cum disrumpit q̄ locus aliouratu. Et aliouratu qdē est medius corpis vtriusq; lateris mē sura q̄m̄ or digitorum ad alborat. i. umbilico. ¶ Jnquit. Cm̄ fissura cum accidat in loco alborat egreditur cū ea intestina plus t reduc⁹ eoz in ea est difficilis. Et illud ꝺ: qm̄ res que tenet eā nō est nisi duo lacerti descendētes in iōgitudine corpis q̄ prēdūtur ex pectore vsq; ad os pectinis: t ꝓpter illud qñ disrūpit vnꝰ duoꝝ lacertoz op3 vt egrediat ps intestinoz t augmentatur inde disruptio. Et illud ꝺ qm̄ lacertꝰ q̄ sunt in vtrisq; latꝰ plus cōtrahit ipm: verū est ei in medio lacertus fortis cōtinēs ipm. ¶ Si aūt prepef vt sit disruptio magna ego ediceret numerato intestinoz: q̄re erit eorum interruptio vehementioz: t difficultioz. Jn vulneribꝰ aūt parvis si nō succurraſ cum intromissione intestini inflaſ t ingrossaſ. t istud pp illud qđ gñaſ in eo de ventositate q̄re non ingreditur ex illa disruptione. Et ꝓpter illud saluiora vulnera accidētia in mirac disrumpentia sunt illa que sunt eq̄lis magnitudinis. ¶ Jnquit. Et indigent illa vulnera rebus quatuor: q̄rū p̄ma est vt reducaſ intestinū apparens ad locum qui est ei, ꝓprius. t secunda vt suaſur. t tertia vt ponatur super ea medicamen conuenies. t quarta vt sit sollicitudo ne p̄ueniat alicui medioz nobiliū pp illud timoꝝ.

Digitized by Google

Ꝓpone ergo ꝙ sit vulnus tāte ḡitatis vt non possim⁹ ꝓpter quitatē ei⁹ intromittē intestinuz ꝓcedēs ab eo. Et gō est nobis necium vt resoluamus illāvētositē: aut vt dilatem⁹ ipam disruptionē: t vt dissoluam⁹ vētositatē est meli⁹ si possibile est in ea. ¶ Et cā quidē in inflatione intestini est frigus acriꝯ.pp illud ergo opꝫ vt submergaī spōgia in aqua calida t expmas ipsaz t vapozes ipm.t vnū stipticū qñ calefit etiā est iuuatiuū in hoc loco: t illud qñ calefacit plus ḡ sit calefactio aque t ꝓfozat intestinū. ¶ Mō si hec cura nō resoluit inflationē intestinoꝝ: tunc admittet amplificatio vulneris. Et quēcūq⁹ instruxoꝝ ad hāc sectionē est instrm qō cognoscit ad ꝓfozandas fistulas. Quitelli aūt perfozandi acuti ex duab⁹ partib⁹ facti ad caput caueantur. ¶ Et rectio: figuraꝝ t ꝓparatio in infirmo est vt si fuerit vulnus lesum vadēs ad ptē inferiorē sit figura t ꝓparatio ad superiorem. Et si fuerit vulnus vadēs ad supiorē: figura t ꝓparatio vadant ad inferiorē. Sit ergo intētio tua quā intēdis in vtrisq; rebus simul vt nō cadāt relīq; intestina sup intestinuz cui⁹ inferius apparet. ¶ Et cū tu posueris hāc tuaz intētionē: scias ꝙ si fuerit vulnus in ꝑte dextra: tūc oportebit vt facias egrū declinare ad ptē sinistrā. Et si fuerit in parte sinistra facias eū declinare ad dextrā. Et sit in tento tua semp vt ponas ptē in q̄ est vuln⁹ alio rē parte altera: hec est enim res q̄ est cōis oibus istis vulneri⁹. ¶ Cū ergo fuerīt intestina in locis suis q̄ sunt eis ꝓpria postq̄ reducta sunt ad ventrē cuz vulnera sunt magna: tunc necius est miscer edoctus. ¶ Et illud iō qñ opꝫ vt teneat locū illi⁹ vulneris totū manu sua deforis t colligat ipm t aggreget t detreget de eo aliqd ministro suem ipm t redeat ad illud qō iā sutum est de eo etiā t aggreget ipz t colligat paulatim donec suaī vulnus totum sutura decēti. Et ego narro tibi illud qō meli⁹ est de assuitiōe vētris. dico ergo qñ ꝓpterea ꝙ res q̄ est necessaria' est vt cōprehēdaī illud qō est inter mirac t siphac tam est necīuz tibi vt incipias t intromittas acū in cutē deforis ad interiorē ptem. cū ergo penetrauerit acus in cutē t in lacertū eunte ꝑm rectitudinē in lōgitudine vētris tot⁹: dimitte ima ginē sipiac in hoc latere t non intromittas in ipsum acū t fac penetrare acum in marginem alium deintus ad exteriora: deinde fac penetrare cā ab intus ad exteriora in margine alio mirac t cū feceris eā penetrare: tunc fac penetrare eā ſcō in hoc eodē margie mirac aut deforis ad interiora: t dimitte marginē siphac qui est in hoc latere: fac ergo penetrare acū in latus aliū deintus ad exteriora: t fac eaz penetrare cū tua penetratione in siphac in marginē mirac qui est in parte eius donec facias eam penetrare totū: deinde incipe iteruz ab hoc eodem latere t sue ipm cum margine qui est siphac in latere alio: t extrahe acū ex cute quam penetrauit: deinde re duc acum in illā cutem t sue marginē siphac q̄ est in latere alio cū hoc margine mirach t extrahe eā ex cute que est in pte eius: t fac illud vna vice post aliam vsq; quo suas vulnus totū ꝑm illud exemplū. ¶ In mēsura aūt que sunt inter duo pūcta caueaī sup fluitas in latitudine t strictura: quoniā amplitudo nō tenet ꝑm ꝙ opꝫ t strictura adunat. Et filū iterꝫ si fuerit chordosus adiuuat ad disrūpendū: t si fuerit molle abscinditur t ligaī leue durū: t similiter si, pfundauerīs punctura in cute. nā si fuerit lōginqua a pūctura verū remāserit de vacuitate intra ipsum t extra eam nō incarnaī: t seruabē eālitatē illic etiā. ¶ Inquit. Et pone intētionē tuā in suendo vētrem adherētia siphac cū mirach: fortasse enim adherebit t incarnabit: quoniā est neruosum. ¶ Et iam cōsuerit ipz quidā ꝑm hunc modū: oportet ergo vt figamus acuz in magine mirac exterioꝝ t faciamus ea penetrare ad interiora t dimittamus marginē siphac totū: deinde reducamus acū t faciamus eā penetrare: deinde penetret acuꝫ ex ꝓtrario partis quā penetrauit: deinde faciamus penetrare in marginē aliū de marginib⁹ mirac ꝑm hoc. Et iste modus ꝓsuendi est melioꝝ cōsutione cōi que cōprehēdit quamoꝝ margines in penetratiōe vna. t illud ideo qñ cū hac ꝓsutione iterū quā tā diximus iam cooperiē siphac retro mirac: t ꝓtinuaī cum eo cooptura decenter. ¶ Inqt. Deinde pone sup ipz de medicis incarnatis t nēcitas ad ligandū est vehemētioꝝ in his vulneri⁹: t madefac lanā marathaze cū oleo calido parū t involue sup alibi:em t alibi:em sicut vadit. Et clysteriza ipz cū aliquo mollificatiuo ēt sicut olea t mucilagines. ¶ Et si vulnus iam puenerit ad intestina t. fuisti ipsum: tūc regimen sit illud qō dixim⁹. verūtamē oportet vt dysteriz̄et cum vino nigro stiptico tepido: t ꝓpue si vulnus iam confutum fuerit: aut appropinquauerit minura intestina: qñ intestinū ieiunū nō sanaī oīno ex vulnere qō in ipso accidit ꝓpter debilitatē sui corpis t multitudinē ei⁹ qō est in eo de venis: t ꝓpinquitatē suā ad materiā neruoꝝ: t multitudinē effusionis colere ad ipm: t vehemētiā calitatis eius: qñ est magis ꝓpinquum epati ḡ intestina alia. ¶ Inferioraꝝ vētris ꝓpterea ꝙ sunt de natura carnis sis de medicatione ipsoꝝ confidens. ¶ Inquit Hal.lib.de ingenio san. tatis. Et sit intētio tua apud disruptionē mirac ventris cū siphac vt suas eam cōsutione cōglutinā te siphac cum mirac: quoniā est neruosus tarde incarnatiōis cū alio: t illud cū modo suitionis quā diximus: quoniam ipsa aggregat t cōglutinat in pūctura siphac. ¶ Inquit. Et intestina cum egrediunt: tūc ꝓfert vinum nigrum forte. t calefiat t submergaī in eo lana t ponatur de super. qñ ipsa dispargit inflāmationē eoꝝ t de

Digitized by Google

tumescere ea facit: si aūt nō fuerit presens, tunc administra q̄sdam aq̄s stipticatis fortis calefactas. q̄ si non fuerint pūtes. tunc vapora ea cū aqua calida donec detumescāt. si aūt non ingrediuntur in illud amplificetur locus. ¶ Inquit hypo. Cum egredit virbus vētris in vulnē. necesse est vt putrefiat q̄d de eo egredit. Hūus motetur tpe paruo. z est in hoc vehemētius ℞ intestina z epar. q̄m intestina z extremitates ēpis si nō remanēt exterius spacio longo donec infrigident valde vehemēter: tunc cū ingrediuntur venter z incarnāt vulnus redeūt ad nās suas virbus ꝯ hoc ly mozet tpe paruo tñ necesse est vt q̄d ex eo q̄d apparet ingredit ventrē putrefiat. ¶ Et ꝓpter illud ꝓperāt medici in incidendo ipm z nō introniūtūr q̄d de ipso appareat in vētrem. q̄ si inueniāt in virbo diuersum ab hoc illud est valde parū z forsasse nō inuenit. ¶ Et si egreditur aliqd de virbo tūc necesse est vbi vt scias an oporteat icidi an nō z an oporteat sui vulnus an nō: z q̄liter suatur. Nā si vulnus cadat in aluourat z est mediū ventris tūc est pluris timoris. q̄m sunt extremitates lacertoꝝ coopte super ventrē. Si aūt fuerit in ilijs. z sunt a duab⁹ lateribus mediꝰ vētris a dextra z sinistra quasi q̄uoꝝ digitis. tūc est saluatoꝝ. q̄m nō est in eo aliqd de extremitatib⁹ lacertoꝝ neruoso ꝝ. ¶ Loci ꝰo aluouratī sutura ūerū est difficilis. z illud ideo q̄m intestina eminēt z egrediunt a disruptione que est in hoc loco z redirus eoꝝ in hoc loco est difficilis: z illud q: illud q̄d plicat ea in retentione eoꝝ est duo lacerti protensi in longitudine vētris carnosi qui descendunt ex pectore ad rachaba z est os pecunis. ¶ Et ꝓpter illud quando cadit vulnus in hoc loco incidūt hos lacertos. z est eminētia intestini vehemētior: q̄m lacertꝰ qui sunt in illo continēt ipm. z non est ei in medio lacert⁹ fortis retinēs ipm. ¶ Si aūt ꝓparat cū hoc vt sit vulnus magnū. tūc necesse est vt emineat z egrediatur ex eo neru⁹ intestī nō z q̄re fit introrussio eoꝝ difficilior.

¶ De qualitate ligandi vulnera. Cap. viij.

Ulnera aūt z fissura apparentia cum vis vt incarnent. tūc facillud q̄d dixit sapiēs de illis q̄ sunt huius artis.

¶ Inqt. Cuz vis vt incarnet hmōi fissura. tūc adhere ei ligaturā icipiētem ex duobus capitibus nō aliā de ligaturis. Q̄d si fuerit magna erit tibi necium vt adherere ei faciasq; pullullos triāgulatos. Et si fuerit locus declinis indiget sutura ēt. Et pululli q̄d triāguli meliores sunt in agregando labia vlcerū ℞ quadrati: quoniam coartāt sup fissurā tñ. Et sutus pullulloꝝ triāgulatoꝝ est ꝑm hoc exemplum.

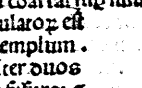

linea recta iter duos pullullos sic fissura: z duoꝝ pullulloꝝ triāgulatoꝝ vnus sit b z alter g decenter cōpositi ꝑm figuram quaz vides. Cū ergo ligat locꝰ iste z cadit ligamē duoꝝ capitū est ligamē tenēs super locus fissure vehementius ℞ si fuerint quadrati. Et non licet vt non sit in applicatione vlcerum ligamen non habens duo capita: z isti sunt pululli: triangulati z figura stringendi.

¶ Et dicitur in libro de ingenio sanitatis. Quidā homo habuit vulnus cui⁹ ꝓfundū erat ꝓximū inguinib⁹: z ipsius orificiuz ꝓximū genu z sanauimus ipm sine ꝓforatione penis: ita q̄ posuimus sub genu eius pullullos: z ꝓparauim⁹ ipm taliter q̄ factū est orificiū eius directum cū facilitate. z similiter fecimus de vulnere q̄d fuit in coxa z brachio z sanata sunt oia. ¶ Inquit ille qui iam ꝓcucidit in expientia. Scias q̄ vulnera indigēt vt fiat sanies si pōle est ei intus ad hoc vt penetrēt cū, ea reliq̄ que sunt illic meliora z velocioris alteratonis. Sile vulnera disrupta elongatoꝝ labioꝝ egent vt aggregent cum ligamento aggregāte labia eoꝝ nisi fuerint sup ea ex illo dolore: aut fuerit apostema: q̄m dolent ꝓp illud ℞ius sit cum facilitate: aut fuerit lacertus qui sit disruptus in latitudine: q̄m tūc nō aggregatur: imo ponat in medio licinij ut medo ne incarnetur cutis z remanea lacert⁹ nō incarnat⁹.

¶ Inquit. Et similiter q̄n findimus cutem capitis ponim⁹ inter labia aliqd q̄ impleat ea: fortasse enim ꝑbitur cutis labioꝝ ad interiora vulneris: q̄re necesse est tunc vt coneris cū ligamētis vt trahas eam ad exteriora. ¶ Et cum cadit vulnus in lōgitudie: tūc ligamē sufficit z aggregat ipsam deceter. z cū fuerit in latitudine indiget vt suatur z ꝑm mēsurā ꝓfunditatis vulneris erit ꝓfunditas suture digna: ex additione anathomie. ¶ Inqt. Quādo fuerit nobis necessariuz vt addamus in amplitudine vulneris cū est strictū z timuerimus q̄ ꝓpter ꝓfunditatem eius incarnetur eius superi⁹ z nō incarnet eius ꝓfundū: aut fuit mēbrū vulneratum in hora vulneris ꝑm figuram: q̄d cū redit ad eq̄litatē suam nō est pole vt currat ex eo sanies: neq; vt ingrediatur ipm medicina: z vt redeat ad suam figurā q̄n egredit z cōmouet dolorē aliuz: tunc necesse est vt scindatur sectione q̄uenīēti. ¶ Et scias ꝑm summā q̄ vulnera que sunt in latitudine lacerti sunt digniora vt labia eoꝝ sint vehementius elongata: quapropter sunt facienda maioris necessitatē ad ꝑseruandū subtilitatē in aggregādo labia. z forasse nō erit excusatio a sutura z administratione pullullorꝝ triangulatorum: z ꝓpter si ceciderit in carne diminuto: nam ca-

Digitized by Google

tens in longitudine minus eget illo.

¶ De medicinis incarnātib⁹ vulnera. Ca.ix.

b Arum medicinarū virtutes iam narrauimus & cōtinuationis earū locum. & non dubitamus quin sit necessariū vt puluis earū sit minoris virtutis q̄m illud quod de eis fit cum oleis & ceratis. ¶ Et necessitas quidē perducens ad olea & cerata est ꝓpterea q̄ medicine sicce & ꝓprie que sūt sicut merdasengi & reliqe minerales nō submergūtur vsq; ad profundū & non penetrāt in poros. cum ergo ex eis fit ceratum ad vltimū peruenire facit eas cursus olei ad locū quē volumus. Et iste medicine incarnatiue sunt ex mineralibus: & sunt ex plātis: & animalibus: & ex omni spē. Et sunt ex mineralibus sicut ceruſa & oleum myrtinum & cera. ¶ Et ex plantis folia sicut folia quercꝰ masculē emplastrata & folia salicis & folia caulis & folia arborum malox & cortex palme & folia arno glosse & ſparū infusum in aceto aut aliquātulo vini: & ꝓprie qñ miscentur folia arboris pini masculē & femine ligata cū cortic⁹ suis: & folia cupressi & rami eius: & folia pentaphilon cū melle. ¶ Et ex gūmis glutinū alborum, ꝓprie, ꝓpe membra magna. ¶ Et ex fructibus & granis nux recēs contrita cū aq̄ & sale aut vino bullita cū foliis acetose aut foliis sicle aut lactuce: & piroꝝ silu estriū cū eo qđ est in eis de ꝓhibitione fluxus: & nux cupressi & allia cōbusta: & puluis molēdini & ordeū adustū ꝓpe senub⁹ cū cera & oleo ro. ¶ Et de illis q̄ simulātur flozib⁹ flos sorbe & herba caude egne & ꝓpe ꝓprie in vicinitate impletiōis membri aut carnis. & ad vulnera que sunt ꝓpinq̄ lacertoꝝ capitib⁹. ¶ Et ex ajalibus lac acetosum valde congluti nat vulnera magna. ¶ Et de cōpositis medicamen ruffi & aureum & esculeus. & medicamen de salicibus & pullegio & emplastrum de lino.

¶ De medicis ꝓsolidatiuis & sigillatis. Ca.x.

b Arum medicinarū nās iam scisti. & scis iterū q̄ opꝰ ne pulueris earum fiat in ꝓprie eius qđ ponitur in emplis.

¶ Et tanc opꝰ vt scias q̄ nō est necessariū vt medicine iste administrent cum iam equara est superficies carnis dure cū cute vlcma equalitate. verū caro humida iam equat & additur: sed est ſpissa taliter q̄ cū exiccat descēdit imo non opꝰ vt admiſtres eas nisi cum hoc qđ est ita q̄ qñ exiccat equatur. ¶ Et hec res cognoscit existimatiōe. ¶ Opꝰ ergo vt administret medicina consolidatiua ante q̄ carnis nascentia in vulnere in quo caro nascitur ad hunc finem perueniat. quoniam consolidatiua etiaꝝ addit in quātitate carnis vsq; quo cōsolidat: & additur cū ea ꝓprius naturalis. Ergo addit ꝑm hanc vltimationem: imo oportet vt sit taliter q̄ quādo exiccat & facit operationē suam iam natura fecerit nasci cum quātitate ei necessaria cū vltimatione cōsolidatiue vltime in cōsolidādo: que compleat duas operationes continuando inter carnē & cutē ꝓdictas mensura qua equatur superficies vlcerata. ¶ Qđ si nō auferatur istud ꝓcul dubio fiet vestigium vulneris superius in cute. ¶ Et opꝰ vt administres sigillatum in primis cum ipm administras humidū: deinde administra ipm siccum: tūc cum appropinquatur sigillato faciens ipm transire super ipꝰ cuꝰ extremitate radij. ¶ Et medicine q dē iste sunt sicut cornices arboris pini cū cerato de oleo ros. aut myrtino & resina sicca & abrotanum assatum & cornices eris & pulus olibani & merdasengi & cētaurea minor & vene sunt bone & ossa cōbusta iteruꝝ & aristo. adusta est vehemētis cōsolidationis & alumen iterum & galle imature & folia fici. ¶ Et Hypocisquidē inquit de pede alhaueas sicut dixerūt: & est simile qđ intellexit p eum herbā que noiatur pes corui. & stercus canis comedēs ossa & stercus lacerti. verūm est acutꝰ ꝑmo: ḡre opꝰ vt frāgas ipm cū stipticis: & radix liij celestis & cornices oppoponaci & tutia. ¶ Et de facieb⁹ nasci carnē mirabilib⁹ in vulneribꝰ calide cōplexionis apostis sunt sandali et nenufar & aloes & ꝓprie in pub⁹ ani & testiculorū. & medicina aristologie si fiat vnguentū. Aut indiges eo qđ est fortius de illis que sunt inter ꝓsolidātia sicut cumia & ꝓpe cōbusta & colcotar cōbustū & litharguriū & ceruſa. & qñq; cadūt in medicinis eius dragātum & colcotar: q̄nis sint de sūma corrodētiū diminuētiū carnē. Et eorū ipsa fortasse ꝓsolidāt in vehemēti hūiditate & ꝓprie qñ adurunt sunt minoris cōsolidatiōis: & non minuitur de corrosione eoꝝ & precipue si abluant fiāt ad cōsolidationē deductiora. Flos Ho eris & medicine que sunt vehemētiores corrosionis nō sunt recte ad illud nisi cum regimine fortis: & in quibusdaꝝ vulneribus & vlceribus vehemētis humiditatis. Es Ho adustuꝝ quādo abluitur est bonū in ꝓsolidatione. ¶ Et cū voluntas est vt fiat emplm̄ sunt necessaria que sunt fortiora de illis q̄ sunt inter ꝓsolidatiua sicut cumia & ꝓprie adusta & colcotar adustū & litharguriū & ceruſa. Qualitas Ho faciendi illud est vt dissoluatur ceruſa & merdasengi cum aceto: deinde administretur & cumia teratur. ¶ Et melius quidem est vt aduraf: deinde misceat illud cū colcotar & ibibat oleo ro. cū aceto: & vino stiptico: & fortasse adduntur sup ipm dragagātuꝝ adustū & balaustie & galle q̄ vultus & vlc⁹ sūt vehemētis humiditatis. ¶ Emplm de lino est mirabile: sume pannū de lino ablutum nitidum & tere donec fiat sicut alcohol: deinde sume oleū fortis stipticitatis: aut oleum myrtinum: & pone in ipso parū galbani & dissolue in oleo & pone in ipso pannum ꝑritū & fac de eo emplastrū quoniā est mirabile. & vnguentuꝝ nigrū magnū facit nasci carnem. ¶ Qđ si volueris vt fortꝰ

Digitized by Google

faciat nasci: tunc pone in ipso de thure ℥opopo naco ℥ aristologia aduste equales ptes vt sit sicut pondus medicinaꝝ ꝙuor. ¶ Modus puluerus alius. ℞. ceruse ℥ merdafengi amboꝝ. añ. ptē. i. scorie plūbi ℥ myrrhe ℥ gallarū oium. añ. ℈. 5. ¶ Pulus alius: ostracoꝝ cōbustoꝝ. 3. xij. granati pui qō cadit ab arboꝛe ℥ exiccatus est: calcadis amboꝝ. añ. 3. xvi. cornu ceruini cōbusti aboꝛani clinie resine radicū lilij oiuꝫ. añ. 3. iij. minuti thuris cortici arboꝛis pini amboꝝ. añ. 3. vi. cortici granatoꝝ ceruse aluis oium. añ. 3. viij. gallaruꝫ. 3. i. ¶ Pulus rubeus. ℞. rubee ossiū cōbustoꝝ merdafengi oium. añ. 3. ij. thuriꝭ aloes amboꝝ. añ. 3. iij. sarcocolle mentithe amboꝝ. añ. 3. i. fiat pulus. ¶ Pulus alius. ℞. rosarū ceruse plūbi balaustie oium. añ. 3. viij. gallarū ℥ seis rosarū ℥ aluis equalis aristo. aur. ij. minuti thuris aur. i. ¶ Modus empli ad vulnera corpoꝝ senū: cōburat ordeū ℥ fiat ex eo ceratū cū oleo ro. aut oleo myrtino cū ceruſa plūbi.

¶ De medicinis facientibus nasci carnem in vulneribus ℥ vlceribus. Cap. xi.

I Am sciuisti ꝓprietatē medicinarū faciendi nasci carnē. ℥ quo opꝰ vt sint in cōplōnibus suis. ¶ Et oꝰ vt administrent medicine facientes nasci carnem cum tam mundificatus est locus a sordib⁹ ℥ sibus: ℥ non fuerit balis vulnerū nisi os. tūc mūdifica illud os ℥ exicca in vltimo. ¶ Et nō dimittas in eo obfuscationē aut corruptionem neq; corrode ℥ humiditatē que non exiccet ℥ p prie in capite. nam lenitas ossis ℥ eius humiditas est vna cāp. phibentiū natiuitatē carnis sup ipm: ℥ cum exiccat ℥ exasperat est illud sup qō fit mā ex qua gñat caro in eo magis faciēs nasci. Et scias q̄ est medicina faciens nasci carnes in corpoꝛe aut mēbꝛo ℥ non est faciens nasci in alio: ℥ illud ió. qm̄ forte exiccat in corpoꝛe ℥ non exiccat in corpoꝛe ꝓp cōplōnē duoꝝ corporum: ℥ fm̄ q̄ scimus forte abstersio superfluit in corpoꝛe: ℥ non superfluit in corpoꝛe: neq; est abstersio oino: cum hec medicina indigeat exiccatione quadā ℥ extersione quadā mēsuratis fm̄ corpus non absolutis ℥ res mensurata ē diuersa cū impressione sua in rebus que non sunt conuenientes quātitatis in passione. ¶ Et oē exiccatiuꝫ qdē eorum siccitas est minoꝛ siccitate corporis qō cum eo curaꝛ est iterū abbreuiatuꝫ ab hoc vt faciat nasci carnē eius: imo oꝰ vt sit siccius eo. ℥ ꝓp illud fit q̄ olibanū non facit nasci carnē in corporibus donec prāsentat equaliter in siccitate. ¶ Et experimentū qdē est illud qō scitur qō est ex exiccantibus ℥ stantibus aut ex nascentia carnis fm̄ ꝓcessionē vel ꝓtinuitatem aut ex sordidatione. ¶ Qō si videris exiccationem cum qua forte non nascit caro: tunc humecta parūp medicina ficca ℥ dimitte illud qō vadit fm̄ virtutē. ¶ Et q̄ꝫ iterū est gbusdaꝫ corporibus ꝓportionalitas cum gbusdā medicinis absq; aspectu opōnis earū. pp illud ergo oꝰ vt misceant medicine plures debiles ℥ fortes. Et vero quare facta sunt emplastra ℥ que sit eoꝝ necessitas tam scimus. ¶ Et oꝰ vt non sis otentus medicina sup exiccationē ℥ humectationes: imo obserua ambas qualitates agentes fm̄ q̄ premisimus earū narrationē: neq; nerū sup exiccationē ℥ humectationē: imo cum consuetudine ꝑsideratōis inter dispōne vlceris ℥ dispositionē cōplōnis corporis. ¶ Q̄nq; n. corpus est humidū ℥ vlcus siccū: ℥ q̄nq; ē corpus siccū ℥ vlcus humidū: ℥ q̄nq; sunt ambo humida: ℥ q̄nq; sunt ambo ficca. Et administrent in primis que sunt debiliora sicut olibanū ℥ farina fabarū ℥ farina ordei ℥ silia. ¶ Qō si corpus fuerit siccū ℥ vlcus humidū valde: tunc necessarie sunt medicine vehementes exiccatōis cū cōparatione ad medicinas facientes nasci carnē: sicut aristologia ℥ radix opoponaci ℥ dragagātum aduītū. Et in residuo sunt nēcie medicine sicut ireos ℥ farina lupinoꝝ. ¶ Et q̄nq; accū vt sint quedā medicine in qbus sit aliqd ꝓprietatis qua egent medicines facientes nasci carnem de exiccatōe ℥ abstersione sed supfluit: sunt ergo. ℞. g. pp exiccationē suam vehementē retinentes sordiuerit ℥ phibentes mām ℥ supfluit abstersio corrosio. Sed q̄n̄ ꝓuiscet cum ea aliquid de illis que sunt illi ꝓia frangit ex eo ℥ tēperat ipm: ℥ fit faciens nasci sicut flos eris. Cū enim cum ipso associant oleum ℥ cera ℥ que humectant mēbrū ℥ firū faciunt tunc ipm pp exiccationē ℥ vehementiā abstersionis fit consolidatiuum: quare oꝰ vt sit flos eris vna decē partium cerati q̄n̄ admiuistrat in corporibus que sunt sicciora: ℥ vna duodecim pruī q̄n̄ administrat in corporibus que sunt humidiora. ℥ oꝰ vt obseruetur in istis q̄n̄ experiunt predicta. ¶ Senes egent medicinis in qbus est caliditas maioꝝ ℥ attractio fortior. Et cadunt in eis que sunt sicut pix ℥ thus ℥ farina ordei ℥ farina fabarū ℥ farina herbe ℥ radix lilij ℥ aristologia ℥ cimia: ℥ herba opoponaci. ¶ Et q̄n̄ phibet medicina a tumento declina ad aliā. cum ergo fit difficilis curet cum eo qō est ꝓpiū vlceribus.

¶ De curatione vulnerū alcahereqi ideſt que fiunt in capite. Cap. xij.

EGimen quidem ossis in eis ℥ quid accidat ex accidentibus eorum timidus tam dictum est in capitulo ossiuꝫ ℥ algebra. verum incarnantiuꝫ vlcerū eorum ℥ que sunt ex ea sufficunt quelibet medicine exiccatiue leues pulueriz̄ate super eas ex medicina. ¶ Et medicina que est facta ex aloe. ℥ myrrha ℥ olibano ℥ sanguine draconis. ℥ similiter medicine leues predicte in vulneribꝰ. Qō si fuerit illic cursus sanguinis: tunc curetur cuꝫ eo quod diximus i capitulo fluxus sanguinis

Digitized by Google

¶ Et oportet vt cibetur habens eaz cerebellis gallinarū assatis quātū pōse est. ipsa.n. ꝑm q̄ te-stificant q̄dā ꝓfortant cerebrū ⁊ reuenit sangui-nis fluxū: iz sit in eis sīia alia. Et sūr aqua gra-nati muzi: ⁊ emplastrāt cum virga pastoris. Et de medicinis bonis ad vulnus ⁊ sanguinē est vt sumāt fermentū purū siccū: ⁊ terāt ⁊ puluerizēt desup ⁊ non humectēt. ¶ Q̄d aūt phibet egri-tudinē est emplastratio cum farina oz. ⁊ silia cō-fectis cum ysopo humida: ⁊ sūr cum sauich oz-det cum calamento ⁊ confert attritioni eius. ⁊ reliquum regimen sumatur ex capi. ossium.

¶ Tractatus scōs de excoriatione ⁊ attritione ⁊ contusione ⁊ torsiōe ⁊ casu ⁊ offensiōe ⁊ disru-ptione ⁊ fluxu sanguinis ⁊ similibus illis.

¶ De sermonibus vniuersalibus. Cap. i.

i Am sciuisti in libro primo que sit intentio contusionis ⁊ attritio-nis. Contorsio aūt est vt sit mē-brum separatū a iunctura sua se-paratione non cōpleta: neq; ap-parēte manifesta: quare est disso-catio. ⁊ eguamen qdem est infra torsionez ⁊ est quasi aliquātulū tensionis cōmouens ligamen-tum in iunctura ⁊ qō ꝓtinet de eo in carne. ⁊ si cum eo fuerit aliquātulū separatōis erit torsio.

¶ Et de hoibus sunt qui nosant intentionem q̄ nosamus torsionē noie cōi. ⁊ de hoibus sunt qui nosant torsionē separationē vnius duo-rum laterū lacerti: sicut vnius duoz laterū lacer-ti vole manus ⁊ rascete cum adherentia lateris alterius q̄us separato sit apparens. Illud aūt qō volumus ꝑmittere ⁊ loqui de eo in primis est contusio que accidit lacertis in medio eoz⁹ ⁊ attritio in extremitatibus ipsoz⁹.

¶ De contusione ⁊ attritione. Cap. ij.

q Uando accit lacertoꝝ ꝓtundat accit ex hoc inter ptes eius numerus soló-nis ꝓtinuitatis: ⁊ multotiens effundi-tur ad ipm sanguis plurimus ex quo apat. ⁊ pauciores sunt eius dispōnes in qbus non aggregēt ad ipsuz sanguis ⁊ purefiat: qñ plñ sperat eius resolō per pozos. ⁊ ꝓpter pozos qui sunt ꝓstricu ꝓstrictōe ipellente ab illo qō facit ꝓtusionē externus ⁊ a ꝓstrictiōe accīte ex apate interus. Et pp illud si non succurratur rei in ea pducit ad corruptionē membra. ¶ Et fortasse excoriatio sequit casum ⁊ offensionem: quare opz vt preparetur ad curationem eius vt non cancereretur. ¶ Et oportet vt administratio fiat in attritione cum reductione ꝓtinitatis vil-lorum incisoz⁹: imo ad sedandum dolorem.

¶ De cura. Cap. iij.

n On reperit in pluribus harū dispō-num in hac accītia ⁊ excusatio a flō-mia: imo opifices artis ꝓperant ad illud q̄us sit corpus mundū. ¶ Et qñ fit flōmia ⁊ festinat ad emplastra, phibentia opilantia nō accīt ex eis illud qō est neciū ad cu-rationē que multū ꝓuenit. Et est eoꝝ phibitio cum infrictōe ⁊ stipucirate: aut cum vno eoruz.

¶ Cum aūt tardat illud ⁊ ꝓperat sanguis ad dispōnē solōnis: ⁊ times nocumenta ꝓdicta ne-cessarium est in curatiōe eius extrere sanguinez illū vt non rediat apud ꝓtinuationē ad dispōnē eius. q̄ si fuerit taliter q̄ sit pōse vt resoluat pp raritatē pozoꝝ cum embrocis aquarū calidarū ⁊ silium eis fiat. Et fortasse administrat sup ver-beratos de illis que diximus. ¶ Et iterū cū me-dicinis carnūnātibus sanguinē mortuū ⁊ oleis resoluentibus laxatiuis: ⁊ vt denr in potu de-intus res adiuuātes ad resolōnē fiat illud: ⁊ sic ꝓtenuis illo. ⁊ ista mundificatiua adiuuantia ad illud sunt sicut bdellū iudaicū ⁊ costus ⁊ cētau-rea maior cum syrupo aceroso: ⁊ vt adiuuet sy-rupus acetosus iterum ad illud cum incisione.

¶ Medicine vero carminātes sanguinē mor-tuum sunt sicut farina ordei ⁊ ysopus humida ⁊ silia ꝓfecta eaz aqua. Et forte est sicut calamē-tum montanū ⁊ sauich ⁊ ꝓpter qñ cadit in capi-te. ¶ Et ad vltimū illud cui est mollificatio cū caliditate subtili resoluente resolōne subtili: ⁊ ex eis que exiccant exiccatōe subtili: nā ea que sunt vehementis resolōnis ⁊ exiccatōis cum admi-nistrant in impressione eius resoluunt subtile: ⁊ inspissant spissū cū exiccatōe sua ⁊ opilāt pozos iterū cum exiccatōe sua. Et hec fortasse mensura excusat sollicitudinē in eo cuius ꝓtinuitas solui-tur ꝓpe cutem ⁊ in eo q̄ apparet non ꝑfunda.

¶ Q̄ō si non fuerit ita ⁊ fuerint solōnes mul-te ⁊ ꝑfunde ⁊ longinque ab eo qō apparet non erit excusatio a scalpellatōe ⁊ resoluat qō resol-uitur in apatibus ⁊ vlceribus malis. ¶ Et eius gdē dispō non est dispō verberati: in verberato enim trahit mā ad cutem: ⁊ cutis est in via vlce-rationis. Et in hoc si soluit ꝓtinuitas ꝓfunde subm erse: tunc illud non sperat: quapp neciū est administrare attrahentia cum fortitudine ⁊ ven-tosas ⁊ scalpellationē: ⁊ fortasse erit res maxi-ma: ⁊ fiet ad apationē magnā exterius ⁊ aggre-gabit: ⁊ tunc oportebit vt festinet ad aperiendū ⁊ resoluendū illud qō aggregat in eo saniem: vt sedeat dolor cum eo qō facit pus: ⁊ resoluat mā cum aperitōe: illud.n. est ꝑm dispōnē aperientez ⁊ vt aperiat velocius cum adiutorio curationis est salnius. ⁊ forte resoluunt eaz medicine ape-rientes absq; sanitate ꝓpter qñ adiuuant eas calitas innata ⁊ poꝝ. ¶ Amplius obserua me-dicinas ꝓdictas in. c. casus ⁊ offensionis. ¶ Li-gatura aūt que administrat sup ꝓtusionē iam di-cum est i mō suo: q̄ qñ accīt attritio aut ꝓtusio: tunc liga ipsam: ⁊ sit instrm tuum sup locū ipm strictū valde: ⁊ vadat cum ligatura ad superiora pcessione plurima. s. ad ptes cpatis ⁊ ad inferio-ra parū. ⁊ non addas astellas neq; puluillos. li-ne ergo desup astellas plurimas: qñ est neciz

resoluere

Digitized by Google

resoluere illū sanguinē mortū: t est necessariū multū intendere vt vadat ligatura ad superiora ne effundat ad ipsam aliqd: t eius ꝓcessio desup sit mollior. t sit pānus durꝰ subtilis vt sufferat strictura: t festinet ꝓnunitas embrocarū cū ea t ꝓpareť mēbrū ad sugiorū sicut fit in fluxu sanguinis. ¶ Et hꝫ cura. s. ligatura oꝫ vt fit aīgꝫ apeť mēbrū: qm̄ mēbrū qm̄ apať non sufferť nisi ligaturā equalē necū a vehementia cōpressiōis: t ꝓp illud mediceť tunc cum empūs t ꝓinunta te effusionis aque calde desup. ¶ Glandularū aūt curatio que sequunť ꝓfusionē est cum plūbo desup posito ne addantur t magnificentur t forte fistule euacuatur t fit in eis contusio.

¶ De casu t offensione ad lapidem aut parietem aut aliud. Cap. iij.

c Asus t offensio ledunt t impediunt cum ꝓfusione t attritiōe. ¶ Et est in eis timoꝛ pp solōnē ꝓtinuitatis accidentem in visceribus .s. in pānniculis suis t neruis eoꝝ t venis magnis que sunt in eis. t est in eis timoꝛ iterū pp vehementiā doloris t quātoplus coꝛpus est maius est timoꝛ vehementioꝛ. Et pp illud fit ꝙ non accidit infantibus in casibus eoꝝ de lesione qō accit puberibꝫ. ¶ Et glandule iterū multiplicanť in casibus t offensionibus t verberatōibꝫ: t est necū vt succurrať cum eo qō narrauimus loco suo. ¶ Et accit qnq̄ ex casu t offensione nocumenta magna ex incisione lateris in coꝛde: aut stō t moritur statim. t accidit qnq̄ vt retineanť vrina t egō: t egrediunť inuoluntarie. ¶ Et qnq̄ accidunt vomitus sanguinis t fluxus sanguinis narium vehemens pp incisionē veneni capite aut epate: aut splene t aprioventris t strictura anhelitus: t abscisio vocis. t locutōis. ¶ Et iste cui aduenit offensio: aut casus aut aliud t abscindi tur sermo eius t inclinatur caput eius t arescit anhelitus eius: t sudat frons ipsius moꝛť statim. ¶ Et qñ accidit ei aut punctio: aut verberatio percussione clamosa vomitus sanguinis in hoꝛa t lenitas nature moꝛitur. t facilius est ei vt euomat ipsum permixtum cuꝫ cibo ꝓprie. t si illud qō appareret iam apostematū fuerit: deinde occultatur apostema t quiescit apostema: deinde euomit post ipsum sanem moꝛť statim. ¶ Et ille qui cadit super planitiem vel splenez: deinde currit ex eo sanguis plurimus tunc necessarium est vt apostemetur t moꝛiatur. ¶ Et ille qui cadit super caput suum multotiens non loquitur. ¶ Et cum remanet vsq̄ ad tertium t non minuitur: neq̄ additur. tūc laudatur in tertio t expectatur vsq̄ ad septimum t non mouetur ante illud cum aliquo. ¶ Et cum locus casus illi q cadit nō rubet: tūc locꝰ est neruosus.

¶ De cura. Cap. v.

e I non fuerit fractura t dislocatio t fluxus sanguinis opꝫt succurrať mē bro offenso: aut leso per casum. quare ponatur super ipsum qō stringat ipsum. ¶ Et cum hoc necesse est curanti hoc capitū vt refirmet donec videat ei ꝙ interius non est cā ꝓperans ad pditionem. ¶ Et si est necium vt festinet plus t fecerit necium dispō illud oꝫ tunc vt ꝓperet t flobotomet t minuťret clistere leue subtile deinde si pose est ei vt stringat locū t opulet fissurā si accidit cuꝫ eis que diximus ꝓperet ad illud. ¶ Et medicine que sunt necē sunt opilantes cōglutinantes etiā t resoluentes mām cum facilitate t mollificantes sicut in contusione: t incarnatiue annere deforis t intus. ¶ Et melioꝛ cibus eius est mes t cicer. ¶ De medicinis aūt quas oꝫ sumere illum qui pank ꝓfusionē aut offensionē aut casum melioꝛ t antecedens est mumia pura cum oleo nolaro sambacino t vino: t qnq̄ fiat ꝓsecutio cum aliquo clisteriꝰ. ¶ Et det in potu reusim cum aure vno rubee tuncꝰ in vino t bolumar. t post ipm alleomu t armeni t sumac. t sarcocolla ꝓfert valde cum incarnatiōe sua. ¶ Et alumen ānexū est tunatiuū ꝓstrictiuū t est de eis quoꝝ inuamentū fit vehemens: t arsenico est virtus mirabilis in oibus que sunt necessaria de incarnatiōe t resolutione sanguinis t ꝓhibitōe nocumenti cū in potu sumit. ¶ Et succus centauree maioris t aristologia t bdellium t quostus ebibita cum syrupo acetoso inunatiua sunt oia. ¶ Et de illis que in potu dantur ad lenendum t soluendum sunt cassiafi. t oleuꝫ amigdal. ¶ Trocisci bonus. ℞. reusim 8. lacce rubee. aā. 4. terre sigillate. ij. fiat trocisci sumatur in potu cum aqua ciceris. ¶ Et de medicinis que desuper ponuntur sunt altea t myrrha t mastix t almugar quando cum ea fit emplastrum aut bibitur: nam ei est ꝓprietas bona in fractura t dislocatione t introsione t contorsione t verberatione t casu t offensione: ipsum enim sanat t incarnat velociter: t sedat dolorem. t si fuerit habens vehementem fracturaꝫ indurat eam t fortem facit. ¶ Et de medicinis opilantibus est acatia: est enim mirabilis in algebra: iterum sicut aloes t bolus ar. t alleum t sumach t almes t gypsum t calx ambo extincta t trisi contriuntur. t de glutinantibus est sarcocolla t de vapoꝛationibus bonis sunt folia cu ꝓssi decocta cuꝫ sansuco. t similiter folia althe til. t similiter si ponatur in eis lac acetosum.

¶ De offensiōe super ventrē t vlcera. Cap. vi.

i Am diximus de hoc in lib. iij. in quo est excusatio. Et oꝫtet vt iteretur super eam operatio. ¶ Et subtilibus omne lenitiuum t infrigidatiuum: sicut volubilis t chorsolocāna t malue. ¶ Et defluentibus gluminationes iterum sicut arnoglossa. t detur in potu iterum in principio de succis in frigidantibus cum permixtione lenificationis sicut est expressio solatri: aut arnoglosse: aut eu-

Digitized by Google

diuie cum cassiafi. ¶ Et de illis que expta sunt iterū in hoc.c. est vt teraī psiliū ⁊ sumaī de eo pars.i. ⁊ lacce ⁊ harabe amboꝝ. añ.ʒ. gīte pris vnius ⁊ croci.vij. pris ⁊ potio eius sit.ʒ.ij. cum aqua calida. ¶ Et detur in potu troscisus huiusmodi.ℨ.harabe.x.ro.v.acarie ablute.ʒ.i.spice inde.vi.⁊ meliloti.x. ⁊ mastices.4.⁊ corticis thuris.4.⁊ boli ar.vij.⁊ croci.vi.⁊ nucis cupssi. 8.fiant trocisci cum aqua arnoglosse ⁊ hoc qdē ꝓuenit ꝓpie qñ egritudo ptransierit principiū. ¶ Et ponaī emplīm ex hmōi gñe: sumanī mala alicemia:decoquanī cum decocto odorifero donec sint discocta.⁊ fiat optima cox cōtritio ⁊ sumanī de eis.ʒ.c. ⁊ laudani.xx.⁊ ro.xxi.⁊ spice ⁊ mastices:⁊ euphorbij abluti oium.añ.ʒ4. ⁊ cōficiantur cum aqua cupressi expressa cum oleo de lilio:⁊ emplastretur cum eis.

¶ De dispositione verberati cum flagellis ⁊ eorum similibus ⁊ cura eius. Cap.vij.

Donec vt sit cibus verberati cuꝫ flagellis excicere excoriato ꝓtrito ⁊ ex faseolus rubeis excoriatis. ¶ In potu sumat loco aque aquā ciceris in fusi. ¶ Et denī in potu iterū medicine eius qui offendit se ⁊ eius qui cecidit ⁊ ꝓpie bolum ar. ¶ Et iterū reu ⁊ zinziber piunganī: ⁊ de piunctione amboꝝ detur in potu.ʒ.i.ʒ.cum aqua calida. ¶ De eis vero que supponunī melior res ei est: vt sumatur pellis ouis excoriata statim:⁊ dum est calida ⁊ humida imiscaī sup locuꝫ ⁊ dimittaī sup eum ⁊ non remoueaī. forsse.n. sanant ipm in die scdo.⁊ qñqꝫ resolutiua ⁊ ꝓhibet purrefactionē: ⁊ ꝓpie qñ puluerizaī sub excoriata aliquātuluꝫ satis vehementer cōtritu. ¶ Et de illis que desup puluerizaī sunt nasturtium tritū ⁊ semen apij ⁊ this filia.⁊ iterū sumaī merdasengi ⁊ ceruse ptes equales : ⁊ fiat ex eis ceratum cum oleo ro.⁊ cera. ¶ Et iteruꝫ epithima ex dragagato ⁊ croco equali mēsura. ¶ Et si remanserit vestigium lini ipsum cum arsenico ⁊ lapide piperis.⁊ nos iam diximus ꝯ morteꝫ sanguis: ⁊ nos iā dicem⁹ illud in li.decoratōis. ¶ De tozsione. Cap.viij.

Eligo curatio tozsionis iuncturarum officialiū sunt nuclei daculorū desup posin.⁊ dimittantur quoniam ipsi sanant eam. Cum autem accidit tozsionos iam diximus in.c.fracture ossium medicinas.que omnes rectificant tozsionē.quare omnes sumantur inde.

¶ De excoriatione ⁊ est in ea excoriatio calciamenti. Cap.ix.

Excoriatio est ruptio que accidit in superficie cutis per tactum laboriosum. ⁊ quandoqꝫ est cū apostemate. ⁊ quādoqꝫ est sine apostemate. ⁊ quādoqꝫ est cutis tota excoriata.aut incisa aut pendens. ⁊ est nocium inuiscare ipsam.quare curetur cuꝫ inuiscatione que dicta est in.c. vulneruꝫ. ¶ Et oꝫ quātū pole est ne incidaī cutis imo dilatato sup eam fiat.et multotiens fiat. qñ inuiscaī in fine rei. Et si non adherent inuiscaī cum emplis factis ad hanc rem. ¶ In detecta vero est melius vt administret desup medicamen absqꝫ ligatura nisi si non fuerit pole.nam euꝫ exiccatio cum medicinis cum adiutorio aeris est melioꝝ. ¶ In excoriatōs aūt leui de medicis bonis excoriationi singulari ⁊ ꝓpie excoriationi calciamenti est vt sumaī pulmo ⁊ ꝓpie pulmo arietis ⁊ inuiscet desup ⁊ sanat ipsam. ¶ Et si non fuerit apa.tunc ꝓfert ea pānus adustus aut oleū ro.⁊ arsenicū rubeū ⁊ cucurbita adusta est valde mirabilis cum qua est fiducia ⁊ ꝓpie in excoriatione calciamenti. ¶ Et ex medicinis figil latiuis incarnatiuis cōsolidatiuis est oē illud in quo est stipticitas leuis sicut acatia ⁊ galle ⁊ ꝓpie adusta.⁊ cum fit illud in excoriatōibus leuibus ⁊ raris sufficit.⁊ forsse sufficit iterū vnguentū albū. ¶ Et de illis que sunt fortiora est vt sumanī cerusa ⁊ ammoniacū ⁊ oleum ros.⁊ myrti aut oleū de lxerua ⁊ oleū de lilio:dissoluatur ammoniacuꝫ cum aqua ⁊ vino: ⁊ fiat ex eis emplīm ⁊ forsse sufficient myrrha ⁊ merdasengi sola cum vino. ¶ Et sumac est exiccans excoriationē leue ⁊ ꝓhibens apa. ¶ Et ex embrocis ꝓpie qñ accīt fissure ex excoriatōe sunt lentes ⁊ decocto herbi ⁊ lentiꝫ ⁊ aqua maris repida ⁊ emplastratio cum fece ficca. ¶ Si aūt destruitur cutis tota.necessarium est vt ꝓhibeat apostema ex eis in quibus est exiccatio ⁊ sigillatio forsse. ⁊ fit res in eq magis difficilis.

¶ De pūctura ⁊ disruptōe ⁊ extōe eius qō retinet ex spinis ⁊ sagittis ⁊ ossibus. Cap.x.

Punctura ⁊ disruptio vicine sūt ex hoc qꝫ vnaquecꝫ earū est penetratio corporis acuti duri in corpore. ¶ Et iterum diuersificanī in quātitate corpis penetrantis. ⁊ filaī vt puncture sit cum putrate penetrationis signs putratē penetratiōis quasi ipsa non ptranseat cutē. ¶ Et hmōi qdem est lentus nocumenti si non cōmoueaī. ⁊ qñ dimittī rectificaī per se ꝯtus inueniat malitiaꝫ carnis. nisi in vehementi malitia carnis:forsse.n.apaī locus eius ⁊ accidit ei pulsatio: ⁊ ꝓpie qñ est illa dispō ⁊ punctura vehemētioꝝ facta est pūctio puncnis ad carnē. ¶ Et plīm qdem medicatōis hmōi est vt sedeī apa cuis ⁊ dolor ipsius ⁊ non indiget regie vulneris. ¶ Disruptio vero indiget regimie vulneriꝫ ⁊ regimine doloris apostematis. Et iam quidem dictum est in regimine vulnerum ⁊ in regimine aparum illud in quo est sufficientia. ⁊ illud qō necesse est nos rememorari in hoc loco de est punctura esse regimen in extrahendo. illud qō retinet in corpore de re pungente ⁊ disrupente siue sit spina siue sagitta ⁊ que sunt filia illis . ⁊ hec extractio qñqꝫ

Digitized by Google

ſit cum inſtrumentis cõtinẽtibus rem quaꝫ trahunt. ¶ Et qñꝫ fit cũ expreſſiõe ⁊ que ei ſimilatur. ⁊ quandoꝫ fit cũ proprietatibus medicinarum trahentiuꝫ que extrahũt illud a quo deſiunt forpices ⁊ reliqua inſtrumenta. ¶ Canõ antẽ in eo qõ extrahitur cum inſtris retinẽtib⁹ eſt ſicut extractio ſagittarũ cum forpicibus habentibus capita vt lime vt vehemẽs fiat earum retẽtio. ¶ Canon ergo in ea eſt vt caueatur cõ fractio eius qõ eis comprehendit vt ſit via eaꝫ ad illud qõ auferendũ eſt ampliata non phibẽs bonitatem poſſibilitatis tenẽdi illud. ⁊ vt inquiratur facilioꝫ via extrahẽdi ipm. ¶ Et ſi fuerit penetrãs de duobus lateribus: tũc dilatet latuꝫ qõ eſt magis cõueniẽs ad hoc vt egrediat per ipm. ¶ Ingeniũ ꝯo ad hoc vt nõ frangat eſt vt nõ moueat motiõe ſubita: imo cõprehẽdat ſup ipm ⁊ cõmoueat cõcuſſione qua ſciat quãtitas fixionis eius: ⁊ tũc capiat ipſum aut ſuſpendatur in eo deinde trahatur tractione que eſt p̃z rectitudinem. ¶ Et multotiẽs eſt nẽcium vt dimittat aliquot diebus ⁊ ſuſpendat in ea: deinde extrahatur. Et iam dixerunt quidã ſapientes huius artis ſermonem quem attulimus ꝑm ſuum modũ: qp iſte qui aufert ſagittas oportet vt ſciat ante illud ſpecies ſagittarũ: nam quedaꝫ earum ſunt ex ligno: ⁊ quedam ex arundine: ⁊ earum ẓugi ſunt ex ferro ⁊ ex ere ⁊ ex plumbo ⁊ alcalai ⁊ ex cornibus ⁊ ex oſſibus ⁊ ex lapidibus. ⁊ quedaꝫ earum ſunt rotunde: ⁊ quedã habẽt tres angulos ⁊ quedã quatuoꝫ angulos. ⁊ de eis ſunt que habẽt linguam vnam aut linguas duas aut tres. ⁊ de eis ſunt que habent ẓugi. ⁊ illarum que habent ẓugi fortaſſe eſt ẓugi earum inclinatum retro vt quando tenchẽ ad exteriora ſuſpendatur cum carne ⁊ in quibuſdaꝫ earum eſt ẓugi ad interiora vt impellat. ⁊ quedam earum ſunt quaꝫ ẓugi mouẽt cuꝫ re ſimili turno: cunqꝫ extenditur ad exteriora dilatatur ⁊ prohibentur ſagitte ab egreſſione. ¶ Et quedam ſunt que habẽt ẓugi magnum aut eſt ei extremitas quantitate digiti vnius ⁊ nominatur caudata. ⁊ quedam ſunt plane. ⁊ quedaꝫ ſunt ſuper quas addũtur ferra minuta. cum ergo extrahitur ſagitta remanẽt ferra illa in profundo ſagittarum. ⁊ quoꝛũdam ẓugi eſt fiſſura in aſtula. ⁊ quoꝛũdam ẓugi habet cãnulam in qua ingreditur aſtula. ⁊ quedã ſtringuntur ex compoſitione ſua: ⁊ quedam nõ ſtringuntur ex ipſo. vt quando extrahuntur ad exteriora ſeparatur aſtula a ẓugi ⁊ remanear ẓugi in corpore. ⁊ quedam ſunt ventoſe: ⁊ quedam ſunt non ventoſe. ¶ Et ſagitte quedam extrabunt ꝑm onos modos: vnus quoꝝ eſt extractio: ⁊ alter eſt impulſio: ⁊ illud eſt: quoniam cum ſagitte figũtur in eo quod apparet de corpe: tunc extractio earum fit cũ attractione: ⁊ adminiſtratur iterũ cum attractione: qñ figitur ſagitta in pfundo corpis: ⁊ nos quidẽ timemus ex locis que ſunt oppoſita ſagittis. qp ſi extrahãtur accider ex eis fluxꝰ ſanguinis qui interficit aut nocumentum vehemens facier. ¶ Et egreditur ſagitta cum impulſione quando figitur in carne ⁊ in corporib⁹: ⁊ in eis que opponũtur ei non eſt aliquid qõ prohibeat a ſcuſſione neqꝫ neruus neqꝫ os neqꝫ aliquid aliud ſimile eis rebus. ¶ Ꝺ ſi illud qõ extrahendum eſt fuerit os: tunc nos adminiſtrabimus attractionẽ. ¶ Ꝺ ſi fuerit ſagitta apparens tunc trahimus ipſam ⁊ ſi eſt occulta: tunc oportet ſicut dixit Hypo. ſi poſſibile eſt vulnerato vt ponat ſupſum ꝑm figuram ꝑm quam fuit qñ fuit vulnerat⁹: qre op̃z vt ſignificet per ipm ſuper ſagittam. ⁊ ſi nõ eſt poſe tũc op̃z vt reſuper nerur ꝑm qp eſt ei poſe ex figura ⁊ vt adminiſtretur ingſitio ⁊ expreſſio: ⁊ ſi eſt fixa in carne tũc trahat cũ manib⁹ aut cũ ligno ſuo ſi nõ cecideꝛit ꝓpue ſi nõ fuerit ex arundine: ⁊ ſi iam cecidit lignum eius tũc extrahatur extractione que fit cum forpicibus aut cũ inſtrõ quo extrahuntur ſagitte. ¶ Et op̃z in qbuſdam horis vt findatur caro ſciſſione plũma. qñ nõ eſt poſſibile vt egrediatur ẓugi ex ſciſſione ꝑma. ¶ Et ſi ſagitta puenit ad oppoſitionẽ mẽbri vulnerati ⁊ nõ eſt poſſibile vt egrediat ex latere per qõ intrauit: tũc oportet vt findamus illa loca que opponũtur ei. Et extrahat ex eis aut per extractionem aut per ipulſionẽ cũ re alia ⁊ impellat cum ea ferrũ ad exteriora. ¶ Et op̃z vt incidam⁹ cũ noſtra ipulſione neruũ aut arteriã. Et ſi fuerit ẓugi tarda tũc ſciem⁹ illud ex ingſitione. ⁊ op̃z vt in tromuram⁹ illã caudã. in cãnam inſtr̃ q ipel lunt ſagitte ⁊ ipellamus ipm cũ ea. Cum ergo egreditur ẓugi ⁊ vides in eo loca putrefactiõis: ⁊ eſt poſſibilevt ponas in ea ferra alia minuta: tunc adminiſtra inquiſitionẽ iterum. ¶ Ꝺ ſi inuenerim⁹ ſcaturaꝫ ex illis ferris extrahamus eam cum hoc ingenio. ¶ Ꝺ ſi ẓugi habuerit ramos diuerſos ⁊ nõ obedit nobis ad egreſſionẽ: tunc neceſſe eſt nobis vt dilatem⁹ ſcaturaꝫ ſi non fuerit ꝓpe ipm locũ mẽbꝝ de quo timemus adeo vt quãdo derexerum⁹ illo ẓugi extrahemus ipm cum facilitate. ¶ Et de hoib⁹ qui ponunt ramos in cãnam vt non egrediat caro. deinde ſi vulneratꝰ fuerit quiet⁹ non habẽs apacatim adminiſtra ſuturã aut cõple curationeꝫ que facit naſci carnem. Ꝺ ſi acciderit vulneri apacatim: tunc op̃z vt curetur cum embrocis ⁊ emplaſtris. ¶ In ſagittis aũt venenoſis: op̃z vt cõ cauetur caro ex alteratione ſua a carne ſana. Caro. n. venenoſa eſt mali coloris fuſca ⁊ qñ ipſa ſit caro maligna. Si aũt ligatura figatur in os extrahemus eã cũ inſtrõ. ¶ Si aũt phibet ex hoc aliqd carnũ: tũc oportet vt cõcauemus ipſum aut pforemus illud. ¶ Ꝺ ſi ſagitta infixa fuerit in pfundum oſſis: tũc nos ſciemus illud ex firmitudine ſagitte ⁊ paruitate motionis eius

Digitized by Google

cū mouerimus eam: tūc nēcius erit nobis vt in cidamus in primis os qđ est supra sagittā cum incisorio: aut pforemus ipm cū terebello faciē/ do foramē in circuitu eius si os fuerit grossum ⁊ euadit sagitta per illud. ¶ Mō si sagitta fixa fuerit in aliquo mēbro p̄cipaliū: sicut cerebro aut corde: aut pulmone: aut vētre: aut itestinis: aut epe: aut matrice: aut vesica ⁊ apparēt signa mortis. tūc opꝫ vt abstineamus ab attractione sagitte: qm̄ fiet inde inquietudo plūa ne supue niat nobis locus sermonis stolidoꝝ cū ꝫ̄ q̄ pa rū ꝫferimus infirmo. ¶ Si aūt nō apparuerit signa mala alia: ex qbus timemus de accidb⁹: tunc p̄mittemus sermonē in pditione q̄ accidit plūr: deinde icipiem⁹ in curatione. Multoties n. de illis qbus accidit illud saluat aliqs absq; spe mirabiliter. Et multoties egredit ꝑ epis ⁊ aliqđ de siphac qđ est supra ventrem ⁊ zirbo ⁊ matrix tota ⁊ non accidit inde mors. verūtamē si nos dimiserimus iterū in his mēbris p̄cipa libus accidet mors ſm oēm dispōnem ⁊ ppor tionabimur ad paucitatē misericordie: si aūt abstu lerim⁹ sagittaꝫ taliē saluabit infirmus qnq;

¶ De medicinis attrahētibus. Cap.xi.

Oꝛtet vt super illū locū ponat am/
o moniacū: qm̄ est attractiuuꝫ forte: aut sumat radix arundinis: ⁊ terat ⁊ em plastret cū ea. ⁊ forasse conficit cum melle: ⁊ affodili iterū ⁊ folia papaue. m. ⁊ folia arboris fici cum sauic aut semē iusquiami albi ꝑpie cum calcadis. ⁊ simil fructus iusquiami albi cū dispōne sua. ¶ Et iterū albeari ⁊ species eius ⁊ aristologia ⁊ cepe narcisci. ¶ Et ex ani malibus res plūe de quib⁹ est rana excoriata: est mirabilis valde fixis in ossibus. ⁊ fil⁹ eradi cat dētes. ¶ Et cancer iterū cōtritus. Et vtriq; lepores. ⁊ coagula oīa. ¶ Et dicit q̄ lacerta est vehemēs attractiōis ad illud sup qđ finditur. ¶ Et de cōpositis caput lacerte ſtarum cum ab scind itur cū aristologia lōga: ⁊ radix cāne ⁊ ce pe narcisci. ¶ Illud ꝙ̄ qđ appꝛopꝛiatū est cū attractione ossiū coꝛruptoꝝ de sub vlceribus que consolidantur dicemus in capi. ostium.

¶ De canōe curatōis ꝑdustiōis ignis. Ca.xij

Tertio in curatione combustionis
i ignis est due intentiones. Una earu⁹ est sequi cum phibitione vesicationi⁹ Et scđa est rectificare qđ est cōbustū.

¶ Et sunt nēcie in phibitiōe vesicatiōis medi tine infrigidātes p̄ter qđ assocīet eis mordica tio. ¶ Et secunda vbi curatur quod est combu stum indiget medicinis i quib⁹ est absterſio que dā cum exiccatione q̄dā nō magna: ⁊ p̄ter qđ mordicent cū hoc vt sint tpate in caliditate ⁊ fri giditate. ¶ Et qn̄ indiget regimine sūm regatur cum infrigidantibus p̄dus: deinde si indiget scđa fiat. Si aūt inuenit ⁊ tā vesicatū est: tūc nēcius est regimen ſm. ¶ Et medicine eius sunt sicut chimolea ⁊ lutoꝝ genera exiccātia ⁊ lentes de/ cocte ⁊ encaustrum indū ⁊ filia. Lac ꝙ̄o q̄ sūt sic thus ⁊ gluttinum ⁊ pinguia nō cōueniunt ad il/ lud quoniā quedam eoꝝ sunt calidiora q̄ opꝫ. ⁊ nō carent virtute mordicatiua. ⁊ quedā eoꝝ sunt humidiora q̄ oportet.

¶ De medicinis ad cōbustionē que sunt scōꝫ intentionem primam. Cap.xiij.

Amant sandali ⁊ faufel ⁊ later albus
s recēs aut ostracū ⁊ liniantur cū aqua solatri ⁊ aqua ro. aut vngūēto de vi/ tellis ouoꝝ ⁊ oleo ro. ¶ Et iterū en diuia ⁊ farina ordei abluta ⁊ vitelli ouorum ⁊ oleū ro. ⁊ lētes elixate cū ros. cū oleo ro. ¶ Et iterū bolūar. ⁊ acetū. ¶ Et iterū oleū ros. ⁊ cera ſm q̄ opꝫ: deinde ponat in eo de calce ablu ta ablutiōe integra cū ceruſa ⁊ opio ⁊ albumine oui ⁊ aliquantulo lactis. ¶ Et iterū fumant fo lia malue ⁊ sicle ⁊ elixent cum aq̄ dulci: deinde terant ⁊ mūdent a rebus filosis que sunt in eis deinde aggregent eis merdasengi ꝑditi cuꝫ ci mia ⁊ ceruſa de plumbo algala⁹ amborum aā. partes. ij. ⁊. ß. ⁊ olei ros. partes. iiij. ⁊ aqua sola/ tri ⁊ aque coriandri amborum aā. pares. i.

¶ De medicinis que sunt ad cōbustionē3 ſm intentionem secundam. Cap.xiij.

Elioꝝ rerum ad illud est vnguentum
m de calce. ¶ Sumatur calx ⁊ abluat septies donec sepet ei⁹ acuitas tota: deinde cōquasset cū oleo ro. aut oleo oliue ⁊ pauca cera si indiget, ea: ⁊ forasse addū tur super ipsum chimolea ⁊ albumē oui ⁊ partū vini. ¶ Unguētū calcis cū modo alto. Abluat calx sicut sciusti: ⁊ fiat ex ea cuꝫ aqua foliorꝫ fi/ de ⁊ cum aqua foliorꝫ caulis ⁊ oleo ros. ⁊ cera vnguētū. ¶ Et de illis que cōueniunt ꝫ̄: ⁊ vbi nō timet pustulatio ⁊ vesicatio est ligare desup folia alpetil aduſta aut filique cōbuste. ¶ Un guentū cōueniēs ad paruitatē calitatis: ⁊ est lō ge cōpositionis experti est ⁊ inuētū est bonum ꝫ̄. stercoris vacce pascētis exiccati ⁊ cornū ar boris pini ⁊ pulegij oium aā. x. merdasengi. iij. scorie argenti. ij. scorie plumbi. iiij. calcis ablute cū aqua frigida multoties. v. ⁊ chimolee. v. ⁊ in ri alcabuſij aut romāi aut armeni ⁊ ceruſe om niū aā. vij. ꝫ̄ge pastoris cōtrite. x. encaustri per sici aut sirij. vi. rutie viridis. vij. stercoris ouis. vij. granoꝝ volubilis ⁊ foliorꝫ ei⁹ amborum. xv. scorie ferri ⁊ succi foliorꝫ maluaritici ⁊ succi fo/ liorꝫ malue oium aā. x. lilij domus ⁊ cepe eius ⁊ lilij celestis ⁊ croci oiuꝫ aā. v. cāphore. iij. ce/ re fani ⁊ olei ros. ⁊ medulle cerui ⁊ adipis eius ꝙ̄tum sufficit. ¶ Et de illis que sunt fortitudis vehemētioris ⁊ cōueniūt ei qđ est minoris ca/ liditatis: est, vt sumant limature eris ⁊ ferri: ⁊ cō ficiant cū luto aut cū luto rubeo: deinde cōbura tur in patella aut furno: ⁊ fiāt inde trocisci ⁊ ser uent ⁊ admistrent redacti in puluerē vbi nēcia

Digitized by Google

est exiccatio aut linlanꝫ cū oleo ro. ¶ Et de hꝫ
gñe iterū ē illud: cōburaꝫ fimꝰ colūbinꝰ in pāno
lini donec accendaꝫ ꝛ liniaꝫ cū oleo aliquo. qñ
est mirabile. ¶ Et locis viceratis ꝓferūt porri
elixati aut porꝛulaca cū sanie ꝛ folia myrti con-
trita in puluerē redacta. Si aūt fiat inobediēs.
eunc folia albethil adusta aut folia algebut adu
sta. Et si fuerit magis inobediens illo admistrē
sur medicine cōsolidātes vicera maligna.

¶ De cōbustione aq̄ calē. Cap. xv.

Q Uando qꝫ accit vt effundaꝫ olia fer-
uēs aut aq̄ calā sup mēbrū hois: ꝛ fa
cit operationem ignis. Et cōuenien
tius ei est vt succurraꝫ statim anteq̄ vesicet cuz
eis q̄ sunt sicut sandali ꝛ aq̄ ro. ꝛ cāphora: ꝛ nō
dimittaꝫ exiccari: imo ꝓinter adhibeaꝫ oī ho-
ra pānus ifusus in aq̄ frā cōgelata: ḥ. n. phibet
ipm vesicari. Et qdā ꝓperāt ꝛ rozāt desup aquā
oluaꝫ aut aquā cineris. ꝛ melius est vt teratur
qōlibet amboꝫ cū sanie: aut vngnētū de calce.
ꝛ iterū medicamē factū de fimo colūbino pre-
dictū est mirabile valde. Et vlcera qō curantur
cū porꝛis elixatis aut exiccatis ꝓtrus ꝛ ē medi:
ꝛ cū reliquis que diximus in capitulo ꝓmo.

¶ De fluxu san. ꝛ retētione eius. Cap. vi.

Q Um scitum est in li. ꝓ° qñ sanguis
egredit a venis nō egreditur nisi aut
pp apitionē orificioꝫ venaꝫ pp debi
litatē in venis: aut pp vehemētiā re-
pletiōis: aut pp motū fortē vsq̄ ad vocem ꝛ sal
tū: aut pp vaporē accītē venētem deforis. aut
pp disruptionē earū ꝛ ipsarū icisionē p cām pri
mitiuā icidentē ꝓtūdētem: aut pp cām corrodē
tē iteri°: aut vehemēcia mor°cū repsione aut pp
resudatōez ab eis pp raritatē accītē corpi vena
rū ꝛ pānuculo earū. ¶ Et ꝓueniēt io venaꝫ ad
ḥ vt currat qō ē in ea cū iuenit viā ē arteria: nā
corp° ei°ē mobile: ꝛ qō est i ea qñq̄ ꝫbik ꝛ qñq̄
expādit. Et qñ nō desup coartaꝫ loc°ei° post so
lutionē ꝓtinuitatis ei°: ꝛ iuenit vacuitatē perue
nit res ad emboꝛisinū qō noiaꝫ mater sanguiꝭ.
¶ Et arteria qō ꝛ sit de illis q̄ noiant: nī est de
illis quoꝫ difficilis est icarnatio. Et multotiens
qō nō icarnaꝫ arteria ꝛ icarnaꝫ illud qō ꝓtinet
arteriā ꝛ coartat sup eā: q̄re sanguis nō pōt facē
cursuꝫ supfluū: imo egredit ex eo aliqd vsq̄ ad
fines cuns. i. quātitas quā capit. ꝛ qñ alleuiatur
cū cōpōe redit ꝛ occultaꝫ sicut accit rupture.
ꝛ fortasse remanet vena sola sub cute. ꝛ sentitur
pulsus eius ꝛ ipsius successio. ꝛ multotiēs acci
dit illud arterijs deintus ꝛ disrumpunt ꝓter qꝫ
disrūpaꝫ cutis ꝛ cōgregaꝫ sub cute embolisma
Lapaleue ex sanguine ꝛ vētositate quod pōe est
gescere cū cōpressione. ¶ Et hoc qdēz multo-
tiēs accidit in collo ꝛ inguinib° ꝛ curuaturis p
se ꝛ multotiēs accidit ex causa intrinseca aut ex
flōmia. ¶ Et multi medicoꝫ existimant qꝫ ois
disruptio arteriārū pducit ad matrē sanguinis
que quidez plm fit si incarnet illud qō est in cu-
curu eius ꝛ fiat apa notū: sz ipsamet nō icarna
tur ꝛ res non est ita. ¶ Ille qō qui negauit in-
carnationē ꝓuenit sat° est cū ꝓsideratione ꝛ ex-
perimēto. Cōsideratiōe ꝓo qñ una duaꝫ tunī
carū arteri e est carnalagnosa ꝛ cartilago nō icar
naꝫ. ¶ Experimēto ꝓo qñ nō vsa est incarna-
tio. ¶ Et oppolnit eis Gal. cū cōsideratione ꝛ
experimēto. Cōsideratio ꝓo est rhetorica ꝛ es
forma est qꝫ est iter icarnatū sicut caro ꝛ nō in-
carnatū sicut ossa: q̄re opz vt sit icarnata: sed est
difficilis incarnatiōis. ꝛ testimoniū qō qñ ipse
narrauit se medicasse plres arterias ꝛ fuerunt
incarnate. ꝛ hec qō est res a q̄ nos iam expediti
sum°. ¶ Nos ꝓo dicem° nūc qꝫ dicō, pcessio
nis sanguis a mēbris diuersificaꝫ cum disrūpū
tur sicut epar ꝛ pulmo. ꝛ de illis fūt a qb° parū
ꝓcedit sanguis ꝛ i vnaq̄q̄ duaꝫ diuisionū fūt
q̄ fūt timorosa: ꝛ de eis sunt q̄ sunt absq̄ timore
sicut emanatio sanguis ex pulmone in q̄ est ti-
mor ꝛ ab vtrisq̄ emanat sanguis plīmus: ꝛ de
illis sunt fluxus ꝛ marrix ꝛ renes: ab eis. n.
nō emanat sanguis plīmus valde summatim:
imo qñq̄ multiplicaꝫ cuz longitudine spacij ꝛ
puenit ad successiōes illaudabiles. ¶ Et diuer
sificatur dispō fluxus sanguis ex arterijs: qñ fit in
qbusdam earū difficilis valde timorosus sicut
ex arterijs magnis q̄ sunt sup manꝰ ꝛ pedes. ꝛ
hmōi interficiūt sm plm ꝛ nō retinet. ꝛ in qui-
busdam fit facilis sicut in arterijs cranei: retenti-
uo. n. fluxus san. earuz est facilis ꝛ sufficit in eis
cōstrictio sola. ꝛ multotiens quidē currit ex ar-
terijs paruis sanguis: deinde retinet per se. Et
differēcia q de inter sanguinē arterie ꝛ alioꝫ co
gnoscit: qñ sanguis arterie egredit cū saltu ꝛ
ipulsione ꝛ est vehemētioris purpureitatis q̄
alius neq̄ declinat ad nigredinē sanguis vene
ꝛ eius essentie. ¶ Et scias qꝫ ois cui accit cūo
ꝛ ꝓprie sanguinea ꝛ ꝓprie arteriales ꝛ supfluit
ꝛ accidit ei spasmus est malū. ꝛ similiter si acci-
dit ei singultus est mortalis. Q̄ō si fuerit finco-
pis cum singultu: tūc mors est festina. ꝛ aliena
tio ꝛ pnixio rēnis fūt male. Q̄ō si fuerit spas
mus: tūc est mortale sm plm. ¶ De cano
ne curationis fluxus sanguinis. Cap. xvij.

Q Uoniam in curatione fluxꝰ sanguis vt
icipiaꝫ ꝛ retineaꝫ: deinde cures vlc°
eius si fuerit. Et nō est ubi possibile in
eo cui°cā est fixa ex corrodēte ꝛ fidib°
nisi ita vt auferaꝫ cā. Et si dispō non tolerat vt
auferaꝫ cā est necium vt reineaꝫ cū suis retēti-
uis ꝛ sunt in causis q̄ sunt ei ꝛ absindūt sangui
nē currentem. ꝛ ille cāe sicut scire in libro ꝓmo.
Uerū ego narrabo eas sm modū festinatiōis.
¶ Dico ergo qꝫ iste cāe: aut sūt phibētes i illo
illud qō egredit ab eius: aut sūt aggregātes rē
de illo aut res. ¶ Et diuisio ꝓma est ꝓuersio ad
partem aliam que aut fit cū attractione ad ꝫrū

Digitized by Google

ꝓeter qꝫ fiat exit⁹ alius sicut ponunt vẽtose su
per epar ⁊ remouet flu. sang. ex nare dextra: aut
ita ꝙ accit exit⁹ alius sicut flobotomat patiens
fluxũ san. narium ex manu ꝓtinẽte nari sinistra
stricta. ¶ Retinẽs aũt sine exitu est illud quod
ꝓhibet motũ sanguinis ⁊ ei⁹ penetrationẽ. ⁊ ẽ
aut ꝑ cãm ignitam ẽ: aut ꝑ cãm stupefacientes. ⁊
stupefaciens qꝫ aut est medicina aut est dispo
cozpis sicut in sincopi: ipsa. n. multotiẽs retinet
sanguinẽ. ¶ Cã aũt retinẽs sanguinez in locis
est opilãs exitũ: aut cũ ligatura: aut cũ repul
sione ex bucellatiõe: aut cũ repulsiõe absqꝫ bu
cellatione: aut escara cũ cauterio: aut medicina
cauterizãte: aut cũ cõgelatiõe rei retẽte: aut cũ in
uiscatione: aut cũ icarnatiõe: aut cũ coarctatiõe
carnis circũdãtis venas: ꝙrẽ opilat ipm ⁊ clau
dit ipm clausione vehemẽti. ¶ Et opꝫ vt scias
ꝙ qñ associat vulneri aſa cũ quãtitate plurima
huꝰ nõ est possibile ligare cũ filis neqꝫ intromit
tere licinia neqꝫ stricturа laboriosa. ⁊ neqꝫ ẽ pos
sibile: tũc nisi admiſtrare glutinationẽ ⁊ stipti
tatẽ ⁊ stupefactionẽ ⁊ ſpissationẽ san. ¶ Et si
est curatio ex stricturа: aut fissura: aut ꝓpinqta
te medicie: qñ est dolor ẽ mala valde. ⁊ ois ꝓe
paratio dolorosa est mala. ¶ Et opꝫ vt ꝓepa
tio sit aggregãs duas res: qrũ vna ẽ defect⁹ do
loris ⁊ altera est refrenatio ꝓtis cursus san. ꝙre
nõ aduenat cũ appẽsatione ⁊ suspensione ⁊ fiat
facilis ꝓcessio sang. ⁊ eius exit⁹. ⁊ cũ ꝓhibẽt due
intẽtiones declinet ad leniorẽ fm illud qꝫ ꝓnũ
est. ⁊ ꝓpinquius' ad tolerãdum in dispõne. Et
est necẽs vt narremus modũ eius postqꝫ scueri
s ꝙ ꝓmum qꝫ opꝫ ꝓsiderare est vt cognoscas
an vena sit arteria: aut vena per signa sua. quare
agas cuꝫ arteria ⁊ sis sollicitus pluſqꝫ sollicite
ris ⁊ agaſ cũ vena. ¶ Amplius dicem⁹ ꝙ de at
tractione ẽa ad ſrũ non ad exitum est necesse
mẽbro cũ fricatiõe aut ligatione ⁊ stricturа aut
cũ ventosis. ¶ Et opꝫ vt sit mẽbrũ cõicans po
tũ ex membro cognito sup extremitatez linee
vnꝰ ꝓtinuitatis inter ea ambo cũ lõgitudine ⁊
latitudine. ⁊ eligitur de diuersificato in situ lon
gitudinis: ⁊ latitudinis qꝫcuqꝫ ambox est lon
ginquus ⁊ dimittit qꝫ est ꝓpinquum sicut sit in
duobus lateribꝰ capitis: aut duobus lateribus
manꝰ. nam lõgitudo inter ista duo est ꝓpinqor
ꝫ illa ex qua opꝫ timeri no cumentũ cõplerum:
⁊ hec res exigit vt rememorem⁹ illud qꝫ in ea
dixim⁹ vbi locuti fuim⁹ in libro ꝓmo de cano
nibus euacuationis. ¶ Et opꝫ vt sint extensio
⁊ fricatio ⁊ his silia assidua et eo qꝫ est ꝓpin
quius mẽbro secũdo. deinde descendat ab eo.
⁊ opꝫ vt nõ expectet in disruptionibus arteria
rũ. ⁊ eis silibꝫ ꝙ sit hoc artificiũ sufficiẽs in reti
nẽdo fluxũ sanguis ⁊ aduuãs. ⁊ similr est iudi
cium in flobotomia lateris cõmunis longinq.
¶ Anus aũt duox modox diuisionis secũde
⁊ est causa stupefaciens est ꝛbigratia vt cibetur
ille cuius fluxus sanguinis narium multiplicatur
aut alius ab illo cibi grossi chimi ingrossantib⁹
sanguinez sicut sunt lentes ⁊ tube ⁊ eis simlia.
¶ Modus aũt secũdus est ꝛbi gratia vt in po
tu detur stupefactiua. Frigida ꝛo exponũt cor
pus frigori ⁊ forsasse accidit syncopis ⁊ retinet
fluxus sang. ¶ Modus aũt ꝑdictus in diuisio
ne alia est. qñ opꝫ vt obseruetur in eo capitulũ
vnũ. ⁊ est quoniã forsasse arteria nõ est vna duа
rũ que cõtinuant cordi: imo duox lateri ei⁹ ita
vt cũ strinxeris eam iuenies eã firmiorem: imo
forsasse cõtinuat cum latere altero ramus alte
rius arterie que accidit in eo: ⁊ adducit ad eaz
sanguinẽ ꝓeter wã quam strinxisti quare indi
ges stricturis duab⁹. ¶ Et ante illud opꝫ vt co
gnoscas partẽ que est ꝓncipiũ vene. in qbusdaz
enim locis est inferius ⁊ in qbusdã est desup. ⁊
in qbus est supius sunt sicut in collo: ⁊ in quib⁹
desuper sunt sicut in coxa ⁊ pedes. Et qñ cogno
ueris partẽ admiſtra in ea ligaturam ⁊ stricturа
ram. ¶ Et de regimie in illo est vt quenias ad
extrahendã venã cuꝫ vncino ⁊ etiam cũ incisio
ne pauce carnis que velat eã ⁊ occultat ipsam:
deinde inuolue eã: postea admiſtra medicinas
quas dicemus. Ꝛõ si fuerit pulsatilis tũc meli
us est vt veles eaz cum filis lini. Et silr si fuerit
nõ pulsatilis verũtamen multotiẽs elenat san
guis eius. ¶ Cũ ergo feceris illud: deinde an
neueris ei medicinas: tunc dimitte ligaturam
vsqꝫ ad diẽ tertium ⁊ quartũ tũc. ¶ Ꝛõ si vide
ris medicinã glutinationẽ facientẽ adherentez
loco eius: tũc nõ eradices eã oino sed pone in
cuirciuru eius de genere ipsius aliqd qꝫ made
faciat ipsam parũper. ¶ Ꝛõ si accidat ei ꝓcessio ex seipso quãdo tu auferes illud qꝫ est super
ipm tunc tene qꝫ est sub loco in via itineris ve
ne ⁊ ꝓeme ꝓcessione cũ qua fiat securitas de sal
tu sanguis: ⁊ eradica illud qꝫ elenat de eo in lo
co suo ⁊ ꝓmuta illud cũ alio: ⁊ sit ꝓcpatio tua
quã facis mẽbro in ista hora fm ꝙ opꝫ: ⁊ est vt
sit orificiuz eius magis imũ qꝫ ꝓncipium ita vt
qñ est ꝛbigratia in iferioribus intestini ⁊ matri
cis tũc sternat stratum aliqd qꝫ elenet inferiora
⁊ deponat supiora fm maiorẽ elongatione q est
ex dolore deinde dimitte ipm trib⁹ diebus. de
inde annecte ei hunc modũ vsqꝫ quo elenet san
guis. ¶ Refrenatio aũt cũ bucellatiõe nõ est
possibilis nisi in arterijs magnis. fac ergo lici
nium ex pilis leporis: aut tela aranee: aut subti
li cotto: aut panno lini veteris: deinde puluerиza
super ipsum medicinas ꝓhibentes sanguinem.
¶ Et mitte in ipsam arteriã sicut bucellã: dein
de stringe sup ipsaz ligaturã: ⁊ forsasse admiſtra
licinium ex pilis leporis solum ⁊ excusat sollicitu
dinẽ. ⁊ opꝫ vt stringas stricturа adherente que
non separet donec incarnet. ¶ Licinii ꝛo er
se nã regit in extractione eius paulatim ⁊ expul
sione eius aut alijs ab hoc. ¶ Ampliꝰ ꝛo si

Digitized by Google

ne bucellatiõe est vt imponat .ꝟ. gra illa res in orificiũ eius ⁊ liget desup preter penetrationez eius in venas ⁊ vt retineat cum eis que sunt ficut pulvilli ⁊ ppue spongia ⁊ cum vittis fortis ſtrictura ſtringentibus ipm cum puersione ſtricture que est attrahens. ¶ Strictura vero pma op3 vt ſit ppe orificiũ: deinde involuat vadens retro ⁊ solue strictura gradati. ¶ Et sciãs q̃ ſtrictura pulvillox ⁊ vittarũ q̃ est debilis venit ex ea nocumentum ſtricture ⁊ est attractio: ⁊ non ꝓuenit ex ea nocumentũ ſtricture ⁊ est retentio ⁊ impletio: op3 ergo vt subtiliet in hoc.c. Cum ergo ſtringit ſtrictura bona ⁊ ſtringit verum ex latere diuerso declinat mã ⁊ resistit attractioni ex ſtrictura. ¶ Et non op3 vt ꝓueniat cũ ſtrictura ⁊ ꝓhibitione nisi que sit infra dolorem nisi ſi illud fuerit necũ in primis: deinde mollifica eam paulatim. ¶ Et multotiens q̃dẽ o3 vt ſuas figurã carnis ⁊ colligas labia eius ⁊ vtilis tegas. multotiens. n. ſufficit collectio labiox: ⁊ positio pulvillox ſeruat ea colligẽdo venas ipsorum. ¶ Amplius ſtringe sup medicinas pulverizatas rare. Et inclina ante alguidegi q̃ ſ̃pit vbi coartat apud principiuz ſuum cum digitis vnius duarũ manuũ: deinde annecte ei medicinas ⁊ pulvillos apud orificiuz eius cum manu altera. ¶ Impleto vero cum refrenatius pue nit aut cum ſtrictura implentis in facie orificij eius cum manu altera non ceſſante retinere donec ꝓgeleſt ſanguis ⁊ fiat impletio: aut cum re in frigidante valde que infrãt ſanguinẽ ⁊ congelat ipm in orificio eius: aut ppea q̃ caro coartat locum sicut ſi incidat vena in lantudine ⁊ ſuſpendat ad duo latera in pruma vice: quare claudit sup eam caro et latere et quo currit. ⁊ hoc non fit niſi in loco carnoſo. ¶ Et multotiens q̃dem accidit q̃ neciũ est incidere ramũ extremitatis vene vt ſit introitus eius in pfunduz vehementioz: deinde ponat desup medicinę. ⁊ multotiẽs accidit icarnatio meatus absq̃ matre ſanguis. ¶ Strictura autẽ cum escara fit cum igne ipso q̃ magnificat timoz: ⁊ fit cum medicinis cauterizantibus sicut calce. ⁊ flore eris ⁊ generib⁹ draganti ⁊ generibus arſenici ⁊ cymino et ſ̃silibus ⁊ cum eo q̃ est debilius q̃ pulverizat sup locũ ⁊ ſtringit ⁊ retinet. ¶ Verũ timoz in illo est q̃ escara est velocis eradicatõis ex ſe. ⁊ ex quolibet reſistente ex eruptione ſanguinis ⁊ qualibet alia rum cauſarũ. ¶ Et q̃ cadit escara redit timoz nouus. ¶ Et ppillud ꝓcperunt fiat cauterium cum ferro vehementer ignito, pfunde ita vt faciat escaras, pfundas groſſas: quarũ caſus non fit facilis ⁊ cadant in tpe longo in quarũ ſili caro iam est nata. ex cauterio nãq̃ debili, ꝓuenit escare debiles que cadunt ex qualibet cã ⁊ cum hoc facit accidere ſanem ⁊ calefacit vehementer. ¶ Cauterium vero forte implet cum escaris fortibus ⁊ remouet ruptura ⁊ detumeſcere eaz facit ⁊ ſ̃pit eam. ¶ Et de cauterizãtibus bonis tẽpati regis est vt ſumat albugo ouꝝ ⁊ aggregat cum calce non extincta. ⁊ involuant cuz eo pilleporis aut ei ſilia ⁊ ponat ſup locũ ⁊ ſtringat. ¶ Et de bonis puementibus ad vlumũ multotiens est vt ſumat cymini. ⁊ calx ⁊ ponat ſuper locũ ⁊ ſtringant. ⁊ q̃ñq̃ ſupaddit eis colcotar. ⁊ genera dragant in hac ſũma sunt hñria ſtipticitatẽ cum cauterio. ¶ Calx vero est cauterium in quo non est ſtipticitas de qua sit curandus. ⁊ illud qd̃ generat de escaris cum cauterio in eo qd̃ hꝫ ſtipticitatẽ est longioris fixionis ⁊ pfundius. ¶ Et succus ſumi aſſumi ⁊ ſuba ſtercoris aſſinini sunt de illis que aggregant ad cauterizz acuitatẽ ⁊ gluminationẽ. ¶ Medicine vero reſiſtentes ꝓgluminatiõe sunt ſicut gypſum albumina ⁊ gluminũ decoctũ: ⁊ amilũ: ⁊ pulvis molẽdini: ⁊ gũme: ⁊ thus: ⁊ reſina: ⁊ uterus paſſe de vuis ipſis. Et rane sunt huius generis ſm q̃ dicit: ⁊ uterũ ſtella ſcemine. ¶ Medicine vero retinentes cum ericatõe ⁊ incarnatõe sunt sicut aloes: ⁊ corex thuris: ⁊ ſicut interiora paſſularuz vue ꝑma valde: ⁊ galle cum oleo aliquo. ⁊ cõburãtur. ¶ Et q̃ cõpleꝫ inflãmatio earũ extinguat ⁊ papyrus adustus ⁊ reſina: ⁊ ſcoria ferri. ⁊ ſtercus eq. ⁊ ſterc⁹ aſini adusta: ⁊ cinis oſſiũ nõ ablutox: q̃ñ ablutꝫ ꝓhibẽt glutinatõez: ⁊ ſpõgia noua ſubmerſa i oleo autvio diũ adurat: ⁊ pulv. adusti. ¶ De narratione medicinarũ ſimpliciũ ⁊ cõpositarũ ſpẽz diuerſarũ fortium in ꝓhibitione fluxus ſanguinis. Cap. xvij.

¶ De illis que dixit Gal. ⁊ narrauit bene ⁊ expta sunt poſt ipm ⁊ inuenta sunt plũmi inuamenti est vt ſumat de colcotar. xx. ⁊ de minuto thure. xvi. ⁊ de aloe glutino ſicco .añ. viij. ⁊ de arſenico. 4. ⁊ de gypſo vehemẽter truo pulverizato vt aromi poſt cribellationẽ. xx. cureꝫ cum eo pulverizando sup licinia ⁊ ſpargendo sup locũ: q̃ñ est mirabile. ¶ Aut ſumatur ſarcocolla de mecha ⁊ aloes ⁊ ſanguis dra. ⁊ ponat ſup licinia ⁊ ſtringat ⁊ aloes ⁊ thus ſolũ cuz pulis ſm q̃ ſcimiſti. ¶ Et terez ſpõgia adusta ſic dixim⁹ ⁊ later adustus. ſumantur ſpongia ⁊ ſcoria plũbi ⁊ tuna ⁊ aloes. aut ſumat thus ⁊ aloes ⁊ ſulfur aut thus ⁊ ſulfur. ⁊ fiat pulvis: aut admiſtret licinia cum albuie ouꝝ. ¶ Aut ſumat de colcotar. xx. ⁊ de thure aut minuto thuriꝫ. viij. ⁊ reſine. viij. ⁊ de gypſo adusto. viij. aut ſumat colcotar ⁊ de gypſo, adusto. viij. ¶ Aut ſuat colcotar eris vſti ⁊ calcadis ⁊ dragãti adusti pres eq̃les. ¶ Et de bonis ad fluxũ ſanguis ⁊ ꝓpe ex dragãto ẽ vt ſumat aloes ꝑs. i. ⁊ ſ. ꝑtiũ ãbox in corpe graui: ⁊ ſm eox in corpe leui ⁊ corticũ thuris i corpore graui. dragma. i. ⁊ thuris ipſi groſſi pigues in corpe leui ꝑs. i. ſint ꝓtẽ sup ea ãbo. ¶ Aut ſanguis draconis. ⁊ ſarcocolla ꝓficiant cuz albuie ouꝝ ⁊ ponãt ſup pilos leporis: ⁊ ꝓpent ꝑs locũ.

Digitized by Google

¶ Tractatus tertius de vlceribus.
¶ De sermõe vniuersali de vlceribus. Cap.i.

Ulcera gñant a vlceribus t ab exuuris eruptis t a pustulis: t solutio ꝯtinuitatis in carne qñ facit saniem t pus noiat vlcus.

¶ Et non facit pus nisi ppeacp. cibus qui venit ad ea conuertitur ad corruptionẽ pp debilitatez mẽbri: t qñ pp debilitatẽ suã resoluunt ad ipm t attrahuntur versus ipm supfluitates mẽbroꝝ vicinaruñ ei: aut pp vnguenta mollificantia mẽbrũ t lnienia ipm cum humiditate sua t vncuositate sua.

¶ Et qõ est de gñe pus subtile noiat virus: t qõ est grossum noiatur sordities: t est res spissa coagulata alba: aut ad nigredinẽ declinis aut sicut fex. Et virus qdẽ non gñat nisi ex subtilitate humoꝝ aquosoꝝ t tpõꝝ calidoꝝ: t sordities gñat ex grossitie humoꝝ. Et virus qdem multiplicat cum gñatõe apatis t virus eget exiccante: t sordities abstergente. t vlcera sunt apparẽtia t sunt hñtia pfunditatẽ. ¶ Et vlcus qõ profunditatẽ hz non eñt quin aut iam indurata sit caro circũdãs ipm t noiat fistula t est sicut cãna penetrãs in mẽbrũ aut non indurat aliquid t noiat absconsio t cauerna. ¶ Et qñqz dicunt qdã absconsionẽ illud qp elongatũ est sub cute t sepat ab ea cutis: t cauernã illud qõ intlectit sub carne t dilatat in ea. Dicunt qdã: imo dilatatũ est cauerna t strictũ pfundũ fistula. t non est ꝺrietas in noiatõe. ¶ Et qñ est durities sup vlcus apparens noiat vlcus ostractuũ. ¶ Et fistula qdẽ mala est illa que non sentit: t fm quantitatẽ elongatõis eius a sensu erit eius malitia.

¶ Et de ipsa quedã est equalis t de ea est quedam obliqua. t que vadit ad neruũ dolet vehementer t ppze qñ tangit eius inferius cuzsta: t forsasse difficilis fit opõ illius mẽbri t est hũiditas subtilis tenuis sicut fit ad illa que pueniit ad os. t qñ puenit ad ligamentũ est illud qõ currit ppinquũ illis. Uerũ dolor in ossuosa t ligamentali forsasse non magnificat t humiditas que vadit ad os est subtilior: t declinior ad extinuitatẽ. ¶ Et ex pueniente ad venas t arterias multotiens egredit sex. t qñqz si fuerit tendens ad venã sanguis plurimus t ad arteriam sanguis subalbidus cum fluxu sanguinis t pro cessione. ¶ Et ex ea que puenit ad carnẽ currit humiditas viscosa grossa turbida cruda. t multotiens sunt fistule orificia plima eaꝝ esse ambigitur t nõ scitur an sit fistula vna. ¶ Et multotiens effundit in qõdã orificioꝝ eius humiditatis pñs tincturã. t tũc si fuerit fistula vna egreditur ex orificij alijs colorvnus qui est fistule. s. diuersus albus t tenebrosus t alius. ¶ Et vlcera qdẽ diuidunt in spẽbus diuisionuz. t dr qp vlcerũ quedã sunt que sunt dolorosa. t quedam sunt que sunt priuata dolore: t quedã sunt apostemosa t quedam sunt priuata apostemate: t quedam sunt munda t quedam sunt imunda. t imunda quidem ppea qp in eis supfluit humor plurimus t humiditas copiosa ꝯtinus non sint mala. Et de eis sunt sordida: t de eis sunt minorata t de vlceribus sunt putrida. ¶ Et de rebus magis nociuis eis sunt meridies t humitas aeris cum calitate ipsius. Et de eis sunt corrosiua t de eis sunt ãbulatiua: t de eis sunt mollia aut dura aut frã aut calida. t mollia sunt de vlceribus facientibus cadere pilos ab eo qõ sequit ea. ¶ Et sunt qñqz de vlceribus quedam reludantia ex quibus resudat virus citrinũ calidum. Et forsasse est calin cõburens qõ est in circuitu eius t est malũ mortificans. t de eis sunt difficilis ꝯsolidationis. t putrefactio est preter corrosionẽ qp si fuerit erunt ambe ambulatiue. t forsasse corrodens est corrodens illud qõ cõtinuat ei ppzie pp acuitatẽ t absqz putrefactõe t neqz est febris oino. ¶ Uerũ cum ambulatiuo putrefactiuo multiplicat se. aut non sepat ab eo. ¶ Et Gal. qdem noiauit hmõi vlcera corrosiua ignem ꝑticum t formicam ambulatiuã: t post vlcus putrefactũ est cõpositũ ex vlcere t ex egritudie putrefacta: t vnicuiqz eoꝝ ẽ dispõ.

¶ Et vlcera qdem dura incipienna ire versus viriditatẽ t nigredinẽ sunt mala: t vlcera frigida sunt mollia alba quiescentia pp medicinas calefacientes t calida ad rubedinẽ declinia delectant frigore. ¶ Et qñ vlceribus malis associatur color corporis malus sicut albus plũbeus aut citrinus: tunc illud est sigñ pp corruptionẽ cõplõnis epatis t corruptionez sanguinis qui venit ad vlcus ꝛre fit difficilis eius ꝯsolidatio.

¶ Et vlcerũ qdem quoꝝ radices sunt acute: t cum qbus est pruritus supfluitates sunt acute: t quoꝝ radices sunt lare albe pauci pruritus illorum cõplones sunt frigide. ¶ Et vlcera generata successione egritudinũ sunt mala qñ nã expellit ad ea residuum corruptionis supfluitatũ. t vlcera deficientia pilos ab eo qõ sequitur ea sunt mala. ¶ Et meliores sigñes sigñes saluẽ vlcerũ t vulnerũ sunt cum in succedentia eoruz declinia sunt ad saniem. ¶ Et dr in signis motus velocis cum sunt boi apata t vlcera tenia t destruit eius rõ moriẽ. ¶ Et malignoꝝ quidez vlcerũ cãe sunt qñqz vulnera obuiantia supfluitatibus malignis corporis aut regimini corrupto: t qñqz sunt sequentia pustulas malas: quare fiunt ab eis festinantia ad vlcerationem post pustulas t sigñ malignitatẽ vlceris eius putrefactio t ipsius ambulatio t corruptio eius qõ est in ipsius circuitu: t difficultas sanationis in se ipso cum rectificatione curationis exhibite ei.

¶ Et meliores significationes significantes salutem vlcerum: t vulnerum sunt cũ in successionibus eoꝝ est sanies que est cuz medicina faciente pus t ex operatione nature illa. n. opera

Digitized by Google

tio nature est ꝑm cursum naturalem ⁊ non generatur sanies nisi a digone naturali. ⁊ non associatur ei malum ex accidentibus vlceris malorum: ⁊ ꝓpue sanies laudabilis alba lenis equalis que consecuta est cōplementū digōnis: ⁊ neq; associatur ei fetor cuius in ea non sit putrefactio. ⁊ forte esse non cūat a fetore paruo sanies cui accidit cum aduentu calliditatis innate ⁊ alterius extranee. ¶ Et nos quidem iam locuti sumus de sanie in locis aliis. ¶ Vlcera aūt que accidere faciūt spasmū ⁊ vlcera putrefacta scrofulosa: algeromata ⁊ corrosiua ⁊ cancerosa: ⁊ que eoꝝ cursu currunt sunt in quibus non generat sanies: imo qñ apparet in vlcere sanies ⁊ apa est signū bonū cum quo non timeꝫ spasmus ⁊ pmixtionis ⁊ his silia: quorum sunt in loco qđ facit illud necū sicut sunt mēbra posteriora: ⁊ anteriora: nisi res pransierit terminū. ¶ Ꝺ si apa occultet subito ⁊ redeat non soluet per pus aut ei silia. ¶ Amplius sunt vicinantia mēbris neruosis sicut vlcera dorsalia qm̄ sunt in vicinitate dorsi ⁊ nuche: ⁊ vlcera que cadunt in anteriore pte coxe ⁊ genu: qm̄ ipsa uerū sunt sicut laceru neruosi: in quibus res ꝓuenit ad spasmū ⁊ pmixtionis ⁊ ōnis ét. ¶ Si aūt euenit in mēbris neruosis: plus quoꝝ est in antecedente extensionis corporis timeꝫ aut cursus sanguinis si ceciderit in mediorate inferiori extēsiōis. silr timeꝫ ex eis qñq; pmixtio ōnis. ⁊ timeꝫ ꝙ cadat pleuresis ⁊ famositas post ipsam aut ꝙ ꝓueniat sputū sanguinis si ceciderit in mediorate supiore eius. ⁊ tu si scimus intētionē sanitatis in pectore ex libro tertio. ¶ Et qñq; timeꝫ in eis uterū pmixtio rōnis. ¶ Et de signis bonis in vlceribus est vt in circuitu eoꝝ nascant pili qui ceciderunt. ¶ Et corpora suscepti bilioza curationis vlceruꝫ sunt que sunt melioris cōplexionis ⁊ pauciores humiditatis supflue cum inuentōe sanguinis boni in eis. Illa vero que sunt multe humiditatis aut siccitatis sunt tarde suscipientes rectificationes vlcerū: quoꝝ humida sicut infantū sint suscepti bilioza qꝫ sicca: sicut senū: ⁊ ꝓpue qđ cōplexio est radicalis sicca priuata sanguine mundo ⁊ accidentalis humida mollis sicut in senibus iterum: ⁊ pp illud uterū sit in ydropicis curatio vlcerū eorum difficilis: ⁊ in ꝓgnantibus uterū pp retentionem supfluitatū earū. ꝓpea ꝙ ipsarū mēstrua rennent. Sed in senibus non sanant eorū vlcera pp illud ⁊ pp paucitatē sanguinis eorū boni. ¶ Et quando qꝫ sanantur vlcera. deinde rescinduntur. quoniam non generatur in eis caro nisi ante mundificationem: quando ergo retinetur in eis superfluitas non munda: oportet inde vt corrumpatur continuitas prouenies secundo. ¶ Et quādoqꝫ existimantur fistule ꝓpterea ꝙ accidit eis dispositio exiccationis ⁊ retentionis prohibentis respirationem ꝙ ipse sunt sanare: quoniam earum dispositio est similis salui sicut diximus deinde rescinduntur pp quēlibet mortū ⁊ cōmotionē ⁊ tussim ⁊ offensionē ⁊ malitiam iacēdi ⁊ alia. ¶ Et de vlcere in qꝫ nascit caro ꝙdā sunt in quibus nascit caro addita ⁊ quedā in quibus non nascit illud. ⁊ illa in quibus generat caro addita sunt illa in quibus fit festinano nascēte carnis ante mundificationē. ⁊ illa in quibus non nascit illud sunt illa in quibus non nascit caro nisi post mundificationē. ¶ Cum ergo ꝓpter gatur spatium vlceris ⁊ corrodit ⁊ putrefit ⁊ destruit de suba eius res plurima. tunc non expectatur ꝓsolidatio eius nisi ꝑm ꝓfundū. Et ꝓpte qñ vlcus est antiquū remens spatium anni ⁊ ꝓpue qñ est disruptū accipit ex eo disrupto. f. fistula. ⁊ antiquū necesse est vt educat os ex ossibus que eis sunt vicina. ¶ Et vlcera qdem melancolica non sanant nisi ab eis auferat tota eorum corrupto vsqꝫ ad carnē ⁊ ossa sana. ¶ Et cause que cum accidit corrūpunt vlcera sunt debilitas virtutis mēbri: quare recipit oēm mās: ⁊ malina cōplexionis mēbri: ⁊ malitia eius qđ adhuc nit ei de sanguine aut in qualitate aut in quantitate. ¶ In qualitate vero ꝑm eius est ꝓp malitiam cōplexionis epatis. ⁊ colos est in eo declinans ad albedinē plūbeam aut cuprinitatē: aut ꝓp spissitudinem ⁊ est color ad nigredinē ⁊ alterationē declinans ad lenuginositatē: quare est cum eo malina oium humoꝝ in corpore. Et hmōi qdaꝫ ꝓpter hoc ꝙ et ipso non acquirit qđ ꝓueniat in carnē nocet per illud qđ ꝓuenit ad ipm de suppfluitatibus. ¶ In quantitate vero. qꝫ addit aut diminuitur. quare non inuenit cuꝫ quo caro vlceris generet. Et est vlcus clarū mundū ꝓperans ad escaram. ⁊ nascitur si est corpus mūdū pauci sanguinis: aut est ꝓp ostracositate que accidit pariēti eius ⁊ margini ipsius aut ꝓp dilatationē venarum que aduenium ei: aut ꝓp corruptionē eius incipientē versus tenebrositatē ⁊ viriditatem ⁊ nigredinē: aut ꝓp mēbrū male cōplexionis qđ victinatur ei. ¶ Et vlcera qdem praue curationis ⁊ eis silia sunt interficientia infantes non tolerantes vehementia doloꝝ ⁊ vlcerū: ⁊ difficultatem curationis eoꝝ ⁊ ipsoꝝ prauitatem.

¶ De canone curationis vlcerum. Cap. ij.

Cias ꝙ oia vlcera indiget exiccatione quadā ꝓpterfacta ex attritione lacertoꝝ ⁊ ipsoꝝ ꝓfusione. Ista in indigent in primis vt mollificent ⁊ humectentur. ¶ Et cum hoc ꝙ indigent vlcera in domuantiore dispositionum exiccatione indigent quandoqꝫ dispositionibus alijs mundificantis ⁊ abstersionis ⁊ aliorum consequentibus vlcera ꝓter ipsa vlcera. ¶ Et quāto plus est vlcus magnus ⁊ ꝓfundus indiget exiccatiōe vehementiore ⁊ vt aggregent labia eius vehementiori perfricatiōe. ⁊ forte est tibi necessarium fuere ea. ¶ Et considera ex dispositionibus necessitatis ad perfricandum in illo ⁊ eis

Digitized by Google

similibus illud qđ diximus in.c. vulnerū. ¶ Et scias q vlcera fortasse indigent in curationibus suis administratōe medicinarū quarū quedam sunt currentes penetrantes ⁊ que injciunt profundantes. ⁊ tunc necū est vt sint vnguēta ⁊ eis stia. quare opꝫ tuncvt sit illud qđ apparet humidum ⁊ qđ occultū est siccuꝫ: ⁊ ꝓprie in illis que sunt ad fistulā opꝫ vt sit siccitas ouficiozuꝫ eius vincēs humiditatē subeius vehemēter. ¶ Et est qdem qñq necium vt earum medicine permisceant cum eo qđ currit vt fiant viscose adherentes. Scias ergo illud iterū in eis. ¶ Et sciaꝫ q vlcera indigent ligaturis ⁊ strictura pp tres modos. Quoꝝ vnus ē vt currat sordities: quare opꝫ vt sit fortitudo stricture eiuꝫ apud eius ozificium vt ipsius expessio bona fiat. ¶ Et scōs est vt seruet medicamen incarnatiuū sup vlcus: ⁊ non indiget strictura veheméti. ¶ Et tertius est ad incarnatiōnē labioꝝ: ⁊ opꝫ vt non sit strictura in ipso mollis apud duo labia: imo cōplicata cōplicatione vehementi. ¶ Et non opꝫ vt cum ligatura pueniat ad lesionē: sed vt apostemetur. Et opꝫ vt sit adiuuans in ꝓhibendo apa: qñ non est posse cū apostemate vt curet vlcus. ¶ Et si non est tibi posse vt ꝓhibeas ⁊ apparet apa: tunc occupatus sis cum apate ⁊ cura eius qōcūq apa fuerit cum obseruatione ipsius vlceris vsqquo sepaueris ex curatione apatis: ⁊ tūc remanebit sola obseruatio vlceris. ¶ Et similr qū corrūpit qđ est i circuitu vlceris ⁊ viridescit ⁊ nigrescit cura illud cum scalpellatōe ⁊ exterōe sanguinis. ⁊ si ēt cum ventosiꝫ. deinde adhere ei spongias siccam postea medicinas exiccantes. ¶ Et cum separat vlcus aut inuenis vlcus purum: tunc opꝫ vt obserues in primis an ex corpore aligd ad vlcus effundat aut non effundat: imo iam sit abscissum. Qđ si nihil effundat ad ipm sit intentio tua in medicando ipm. ⁊ si aliquid effundat ad ipm sis sollicitus in eo qđ ad ipm effundit ex flōmia aut sole ventris aut vomitu: qñ vomitus qñq ꝓfert etiam in hoc. ⁊ Hyp. testificat de eo. ¶ Et si in vlceribuꝫ fuerit frusta ostium ⁊ pāniculi aut alia non ꝓperes in extendo eaſed facillud qđ diximus in cap. ostium. ¶ Et primū qdem qđ opꝫte preparare de esse vlceris est apertio cuꝫ medicinis suis: deinde mundificatio cum medicinis suis: deinde nascentia carnis ⁊ ꝓsolidatio. ¶ Et si inueneris vlcus mundū equale qđ non hꝫ ꝓfunditatem: tunc ꝓsolidano tñ fiat cum eo qđ non het mordicationē. In sordidis vero necium est astringens mordicans. Et in primis cuꝫ curant indigent mordicatōe: qñ sensus non sentit ipꝫ deinde gradatim pueniat ad illud qđ est leuioris mordicationis vsqquo sentiat hora nascentie carnis. ¶ Et caue in oibus illis ne dolere facias quātū potes ⁊ ꝓprie qñ est illic calditas ⁊ inflāmatio. ¶ Et opꝫ vt remoueas cās ꝓhibētes a ꝓsolidatōe: ⁊ sunt cāe quas numerauimuꝫ ⁊ diximus que declinant cuꝫ vlcere ad malitia: nam si tu curaueris eas in primis non eris vacans ad curationē vlcerū sicut opꝫ: imo non erit vbi pōse. ¶ Et multotiens qdem rectificata est cōplexio mēbri ⁊ sufficit in rectificatione vlceris. ¶ Et multotiens est vlcuꝫ molle sup qđ oritur caro mala que est in seipsa ad rubedinē ⁊ calefactionē declinus: ergo cureſ cum epithimatibus infrāntibus carnē circūdantē ipm sicut succus solatri cum boloar. ⁊ aceto ⁊ epithimata de sandalis ⁊ camphora infrāta cum niue: quare non cessat ꝓsolidari vulnus ⁊ ꝓstringi. ¶ Et opꝫ vt in vlceribus dolorosis que sunt vehementis doloris sis occupatus in primis in sedando dolorē ⁊ illud cum mollificatiuis que tu scis ꝓcul dubio. ⁊ ex quibus sint ex his vlceri: verūtū cum non sedatur dolor non ꝓparat nobis vt curemus. cum ergo sedauerimus ꝓsequemur. ¶ Et vlcera qdem sordida indigent vt mundent ⁊ sunt illa quoꝝ humiditas ⁊ qđ ex eis currit est plus. ⁊ fortasse mundificant cum melle ⁊ fortasse mundificant cum pulueribus ⁊ vnguentis. ⁊ qñ non mundificatur nō est posse vt obuiet eis medicamen purum vsq ad corpus eoꝝ ⁊ ꝓprie puluere. quare opꝫ vt mūdificent. deinde nascat caro. ⁊ in mūdificante qdem est absterſio plus sicut scitisti ante. ¶ Et fortasse oritur caro mala quare ē necū vt corrodat cum medicamine acuto ⁊ liniat de foris cum infrāntibus deinde eradicet cum eo quo eradicat escara. deū cureſ. ¶ Et medicamen qđ vnū ꝑm qđā corpa facit nasci carnē ⁊ ꝑm qđā eoꝝ est corrosiuū vehemētis absterſiōis cū corpa illa sint lenia valde: aut est ꝑm qđā eoꝝ nō abstergēs neq faciens nasci: ⁊ ꝓ illud eget medicamen vt ꝓfortet aut frangendo cōminuendo eius aut minuendo eius vnctuositatē aut inūgendo ei medicamen aliud in quo sint exicatio ⁊ absterſio ⁊ in corpore alio est per cōparationem ad ipsum corrosiuum indigens vt minuatur de pondere eius aut addatur in vnctuositate eius aut adiūgat ei suptica aliqua. ¶ Bigniora ergo vlcera vt ꝓfortetur eorum medicamen sunt illa quorum difficilis est consolidatio. ¶ Et de illis que sunt necessaria est vt diminuat medicamen super vlcus tribus diebus deinde dissoluatur nam si ipsum tunc non operatuꝫ fuerit non faciet suam operationem. ¶ Et oportet vt elongetur oleum qōlibet ab vlceribus. q si fuerit necium tunc sit oleum de laurea ⁊ oleuꝫ myrtinum ⁊ oleum masticinum. ¶ Et cum ibi non est nisi vlcus: tunc oportet vt alleuietur insensibili membrorum non tolerantium ipsum ⁊ caueat a doloratōe eius cū medicamento forti. In illo vo qđ ē pui sensus nō abstineat a nocia medicatione. ¶ Et intrinseca qdez ⁊ sublimia preciosa ⁊ multi tuamenti suscipientia nocumenta velociter sunt de capitulo sensibili ⁊ iudi-

Digitized by Google

cio eius ⁊ cor̄ ꝫria sūt de capło insensibili: aut ꝗrū sensus é debil'. Et pp hmói cāz nō sufferūt vlcera intrinseca ea ꝗ sūt sic flos eris ⁊ eis filia ⁊ ꝑpe ea ꝗ bibunt: ⁊ idigét illis ꝗ facūt glutinationé plus sic dragagātū ⁊ gūmi. ⁊ illa gb⁹ clysterizat idigēt eo qđ est iter duas reꝝ. Et de illis ꝗ recta sūt i curatióe vlcer é vt qeta sint mébra eor̄ ⁊ nō moueāt ⁊ si mouent in ꝑn⁹ motu par uo mīn⁹ noc⁹ est ꝙ si moueant post ꝑn⁹ motu laboriosio ⁊ ꝑpue in corpe maloꝝ humorū. Et op3 vt timeat in vlceribus ꝙ cadat ex vicinitate eor̄ icarnatio iter duo mébra vicināția sicut ad hernia ꝗ accit inter palpebrā ⁊ oculū. ⁊ iter duas palpebras ⁊ iter duos digitos. ⁊ cauerne ⁊ abscōsiones sūt velocis quersionis ad fistulas.

¶ Et vlcera qđ vicināția arterijs ⁊ venis magnis pducūt ad apa illud qđ vicinat eis de carne molli sic testiculi ⁊ subascelle ⁊ qđ é post aurē sicut pducit scabies ⁊ eis filia đ his ꝙ dirim⁹ pp illā eādē cām ⁊ ꝑpe qñ cor̄p⁹ est plenū mala superfluitate. ⁊ tūc qđ vehemēs fit dolor ⁊ pertinuit ad vlc⁹. ꝗre op3 vt cureť illud cū mundificatióe corpis. ⁊ cū eo qđ est dcñ in ca. Et dū mūdificať apa nō spať ei⁹ curatio. ⁊ é nociuꝫ hmói vt tuearis vlc⁹ ex nocumēto cū basilicō ⁊ ei filibus si cor̄p⁹ fuerit mūdificatū: ⁊ ponas iter ipꝫ ⁊ iter mēbrum qđ distinguat ⁊ ꝓhibeat nocū puenire ad vlc⁹ in oi dispōne. ¶ Et op3 vt audias ꝙ nōnē cōem ⁊ est ꝙ de illis ꝗ sūt nocia est vt fit illud ꝗ curať vlc⁹ aut ꝙuenies aut icōueniēs. Et cōueniēs ꝫ nō ꝓferat in dispōne nū nō associat ei nocumētum. ⁊ icōueniēs diuersificatio aut est qñ ipm est debilius ⁊ sigt illud additio ei⁹ qđ est ꝫrium ei qđ ex ipso expectat de excretióe aut mūdificatióe aut alijs ꝑter corruptióes alia: ꝗre op3 vt addať i ꝛtute ei⁹. ¶ Aut est diuersitas ꝑp modos alios sic qꝫ ipm calefacit vltra ꝙ nece sit ei ꝗre facit accidē rubedinē ⁊ istā mationes. quapp op3 vt munuať de fortitudine eius ⁊ extinguať de inflāmatióe eius cū emplo infridāte: aut declinat cū eo ad nigredinē ⁊ ob fuscationē. ꝗre scit ꝙ infridat ipm aut nō calefacit ipm mēsura ꝙ indiget. ergo op3 vt addatur in ꝛtute calefactiōis eius. Aut mollificat ipsuꝫ ꝗre indiget vt addať in ꝛtute stiptici ⁊ exiccatiozū sicut sunt balaustie ⁊ galle ⁊ ei filia ꝗ exiccāt vt succurrať cū exiccatióe eorum de illis de ꝙbus diximus tibi. ¶ Aut corrodit ⁊ pfundat ipm ꝗre ostēsum est: ꝗre op3 vt frangatur fortitudo abstersionis. ¶ Et multotiens quidē non cōuenit medicamen ꝑpterea ꝙ cōplexio infirmi est superflua in capitulo eius cuius medicamen op3 esse fortius in cōtrahēdo illud capitulum adeo donec reducat ipm ad complonem suā: aut debilis in capi. ꝙenieťe ei.

¶ De curatióe vlcerū virulentoꝝ. Cap. iij.

Ecellarius est vt in eis administrentur medicine exiccatiue vt mūdificeť virus: deinde fit occupatio in nascentia carnis.

¶ Mō si fuerint mollia: tūc administrenť sup ea medicine ad faciēdū nasci eor̄ pfunditatez ⁊ ipsor̄ margines ꝑpter debilitatē cor̄poꝝ illorū vlcerum sed op3 vt exiccenť in ꝑmis deinde administreť. ¶ Et cū tu administraueris medicamen ⁊ nō inueneris humiditatē minui aut videris eā augeri: tūc scias ꝙ medicamē ꝑm illud corpus nō est exiccatiuum: ꝗre adde in cōfortatióe eius et ipsius exiccatióe ⁊ aduma ipꝫ cum abstersione pauca. sicut est melꝛbi gratia: ⁊ medicinis stipticis sicut sunt balaustie ⁊ alumen. ⁊ minora de ꝛtute olei ⁊ pone ipm oleum in ꝗ sit exiccatio. ¶ Mō si vī vlcus iam supfluere iterꝫ in exiccatione tūc minue de ꝛtrumb⁹ omnibus. s. exiccatione ⁊ abstersióe ⁊ stipticitate: ⁊ serua hoc ꝓceptum in medicinis faciēdubus nasci carnem vlcerum ⁊ nō faciat te errare quidā ⁊ est vt sit medicamen magis abstersiuū ꝙ op3 quare corrodit membrum ⁊ resolvit carnositatem eius ad humiditatē currentem quā existimas virtus ⁊ addis in ꝛtute abstersiōis. ¶ Et hmói quidem medicamē ponit vlcus ꝑfundū ⁊ calidius ⁊ magis simile cū aposo: ⁊ sentit infirmus mordicationē manifestā. ¶ Et scias ꝙ medicinarū exiccantiū vlcera quedam sunt que sunt vehemētes infrigidatiōis sicut insquiamus albū ⁊ opiū ⁊ radix mādragore: ⁊ quedaz sunt vehemētes calefactiōis sicut resina ⁊ pix. quare tibi ineſt vt temperes vnam earū cum alia ⁊ ꝑm oppositionē alicuius complexionum particularium. ¶ Et medicine quidē mundificātes virus sunt iste medicine exiccatiue sicut alumen ⁊ galle ⁊ cortices granatorum ⁊ corer thuris ⁊ merdalengi ⁊ farina, ordei ⁊ eius sanic ⁊ flores papaueris ruffi ⁊ folia arboris salicum. Cū ergo fit emplastrum cū folijs nucis recentis ⁊ fit emplastrum cū nuce sicut est aut decocta cū vino ꝓfert valde ⁊ exiccat humiditates absq; nocumēto. ¶ Emplastrū bonū: sumať merdalengi ⁊ imbibatur aceto vice vna ⁊ vice alia oleo donec albescat: deinde sumať antimonij ⁊ calcis cucumenon ⁊ venarum ⁊ gallarū ⁊ balaustiarū: ⁊ san. draconis. ⁊ aluminis ⁊ cimie argenti olum partes eq̄les: terank bene: ⁊ fit de vno quo q̄ sexta ps eius qđ ꝓparatū est de merdalengi: ⁊ misceank oia: ⁊ administrenť medicine q̄s dicem⁹ in antidotario in vlceribus pfundis. Et de illis est aq̄ maris. Aq̄ vo alumis abluit ⁊ repurit ⁊ exiccat. Et oēs iste medicie ꝓdicte nūc nocēt si cū vlcere est apa. ¶ Et aq̄ in q̄ decocta sunt ciperi est bona ad exiccationem: ⁊ decoctio myrabo. citri. ⁊ bellyrico ꝛ. ⁊ emblicorū ⁊ decocto cerarach ⁊ folia ascedre sunt bona illo.

¶ De curatióe vlcerū sordidoꝝ. Cap. iiij.

Porter vt in eis administrenturime dicine abstergēteꝫ: ⁊ incipiať in ꝑmis ab eo quod est fortis mordicationis

fm q dixim⁹ in canone: deinde gradatim perueniat ad illud qđ est sicut tapsia ⁊ aristologia cum melle ⁊ pauco aceto. ¶ Et iterū glutinuz albumin cum equali mēsura sui olei ro. aut buyri. ⁊ iterum radix lilij cum melle: ⁊ iterum farina herbi ⁊ herba oppoponaci. ¶ Et de cōpositus emplastruz indū ⁊ vnguenta viridia omnia cum flore eris ⁊ simplicia aut permixta cū ammoniaco ⁊ similibus. ¶ Et empla corticalia ⁊ emplastra facta cū farina herbi: ⁊ emplastrum de sale. ⁊ trocisci niger ⁊ trocisci viridis. Et medicine exiccatiuis sumanť fecis olei ⁊ mellis ⁊ aluminis tamen partes eq̄les ⁊ sumanť ceruse ⁊ polij partes eq̄les ⁊ qñ vehemens fit fluxiones sumať prasium cuz melle. ¶ Et de emplastris bōis sunt olue salute: ⁊ qñqz accidit necessitas hic iterū administrandi aliquid de currentibus quo abluať fm q dicemus in ca. profundorum ⁊ oia ledūt ea si fuerit apa.

¶ De cura vlcerum profundorum ⁊ cauernarum ⁊ absconsionum. Cap. v.

Sta indigent in curatione sua vt carne repleanť. Et illud quidē nō fit nisi cum vbertate cibi ⁊ sanguinis. ¶ Et sunt necessarie in hoc medicine vehementis exiccationis ⁊ mundificationis simul. ¶ Et oportet vt sit sirus eoz talis ne in eis retineat virus: imo currat ⁊ si inuenis hūc situ? quiētē est in eo radix vlceris mēbri ad supiora ⁊ orificiū eius ad inferiora tūc iste est: Qđ si fuerit diuersum illius ⁊ fuerit possibile homini vt alteret situm profundi cum eo qđ pōt facere de preparatione ⁊ alteratione nāli faciat. ⁊ si non est ei possibile nō est excusatio quin secetur vlcus vsqz ad radicem suam sectione exquisitissima que nō relinquat cauernam aut quin fiat vt accidat cursus aut meatus in radice sua p̄ter ei? orificium talis vt recipiat salutez. ⁊ obseruetur in hoc dispositio membri ⁊ an accidat ei timor ex illo. ¶ Cum ergo factū fuerit illud strungatur vlcus cuz ligatura incipiēdo ab orificio ei? ⁊ perueniendo ad radicem a qua detectio facta est. ⁊ in p̄ncipio econtrario illius ⁊ ponat stricture in parte superiore in duob⁹ modis simul. ¶ Et non oportet vt perueniatur cuz ligatura ad dolorē. ¶ Et qñ nō est nāt possibile vt scindas administra ablutionem ⁊ intromitte tētas faciētes nasci ⁊ mūdificātes quarū mūdificatio non destruit eius naturalem, ppter p̄ter duarū rerum in eis: ⁊ nos quidē iam expti sumus emplm apostolicon ⁊ fuit bonum vltimū cōferens per medicationē: ⁊ centaurea qñ ab ea implet est mirabilis valde⁹: deinde sufotion postea ireos: deinde farina herbi. ¶ Et absciśionib⁹ qñ nō succurrit nō adherent cuius cōglutinatiōe bona. Verū est posse vt excedat cutis ita vt conglutinet conglutinatione fili sane. ¶ Et vlcera qđē pfunda ⁊ absciśiones ⁊ cauernas nō imdificāt medicine mūdificatiōe vltia: neqz faciūt in eis nasci carnem nisi fiāt currentes lauantes q̄ in ea injiciunť cū intectoriis aut mittunť cuz tētis ⁊ p̄pie qñ eoz figura nō est figura in mūdificatione quoz sufficiāt p̄parato ⁊ expssio ligature fm q ondimus. ¶ Et mel qđ est ex lauatuis ⁊ p̄pie mixtū cū vino. ⁊ in aq̄ cineris ad abluuo fotus quā nō suffert qđ ex vlceribꝰ pauest sordidū. ⁊ aq̄ maris ppinqua est illi qñ ipsa lauat ⁊ exiccat. Et aq̄ aluminosa est lauatiua ⁊ cū hoc est phibitiua ei? qđ attrahit ad mēbrū: ⁊ qñ est apa nō conuenit aliqd de illis neqz virū. ¶ Et opz vt ponātur sup ista vlcera supra medicinas in ligaturis earū panni liniti ex eis quibus indiget mēbrū in rectificatione sue cōpsonis ⁊ quibus idiget ad rectificādū emplis q̄ interius administrant: ⁊ sup orificiū vlceris pānus alius linitus cū eo qđ opz ex medicamine. Et si mundificatio q ipm conglutinat est paucitas eius quod currit ⁊ descensio eius ad inferiora. ⁊ fortasse exprimuntur ab eo cum ligatura ⁊ virtute medicine humiditates plurime subuo: deinde exiccatur ⁊ conglutinatur.

¶ De curatione vermium vlcerū. Cap. vi.

Et rebus conferēntibus ad illud est succus calamenti fluuialis ⁊ medicine quas diximus in capitulo vermiuz auris in libro. iij.

¶ De nascentia carnis in vlceribus. Cap. vij.

Oportet vt nō trahat caro donec mūdificet: aut trahat ad ipm nutrimentum si minorat ⁊ nō puenit ad ipm.

¶ Cū ergo mūdificata est tunc elongef omne mordicatiuū ⁊ absteniū cū fortiudine q̄tacūqz sint vlcera: ⁊ vbicūqz sint. ¶ Et opz vt in administratione obseruent medicinarū facientiū nasci carnes p̄cepta p̄dicta de eo qđ opz ex superfluitate humiditatis: aut superfluitate exiccationis. fac ergo illud quod diximꝰ in. c. vlcerum virulentorum ⁊ non inquātum remanēt vlcera humida aut fuerint sicca exiccatione vehementi: imo quātum ad carnē que creatur cū est vehemēs humiditatis aut pauce exiccationis. ¶ Et de illis que minorāt exiccationē ei? est additio in cera ei? ⁊ ipsius oleo si est emplastrū. ⁊ de eis que addūt in ei? exiccatiōe est vt ingrossēt ⁊ inspissēt ⁊ minorēt ei? vnctuositas ⁊ multitudo medicinaz: aut addat i eis sicut mel. ¶ Et creatio qdez carnis in eis cū emplastris puenientiuz est ⁊ tardior: ⁊ cum pulueribus difficilior ⁊ velocior. ⁊ quando oz iduratur caro: ⁊ est tunc de rectificatione vt pulueriżetur pulueres ⁊ circundentur cum emplastris ⁊ vino ⁊ p̄pie stiptico. ¶ Medicamen bonū ad oia vlcera cum eo quod lauat ⁊ exiccat. Nos quidem iam diximus medicinas creantes carnes in. c. vulneruz. ⁊ fortasse rememorabimur de electoribus earuz h̄ aliquid ⁊ est dignū in h̄ loco ⁊ ē

Digitized by Google

antimonium aduſtum ⁊ ſarcocolla ⁊ glutinum piſcium ⁊ limacie aduſte ⁊ ſcoria aſcerebachā ⁊ plūbum aduſte ⁊ acorus ⁊ berenaſif ⁊ dracōtea ⁊ ciperi ⁊ ppria ad ſordida. ⁊ poluī ē fortē: ⁊ cētaurea eſt vltimū. ⁊ nutrū aduſtū eſt mirabile in exiccatiōe coꝝ ⁊ ipſoꝝ conſolidatione.

¶ De curatiōe vlcer corrodētiū ſe. Ca. viij.

c Non vſis in curatione corroſiuoꝝ ⁊ fraudulentoꝝ eſt vt mūdificēt corpus ⁊ mēbrum ſi fuerit corpus mundum cū ventoſis ⁊ miſſione ſanguiſu garū ſuper ipm ⁊ pmutatiōe cōpleonis eius cū epithimatibus ⁊ rectificatiōe cibi abſq; tarditate ⁊ dilatatione. nā dilatatio in hoc eſt ex eis q̄ addunt in malitia coꝝ. ⁊ q̄nq; facit eſſe necium ambulatio corroſiōis vt incidat mēbrū ⁊ conſert corroſiuus cū gb'nō eſt putrefactio. ¶ Em brocatio cum aq̄ frida ⁊ aq̄ myrti ⁊ aqua roſ. ⁊ aq̄ ꝯge paſtoris ⁊ vino ſtiptico ſi nō fuerit caliditas ⁊ acero pmixto cū aqua roſ. ⁊ aqua pura plūa ſi fuerit calitas ⁊ ſilūbus ex aquis infrigidatibus exiccātibus. ¶ Et ſi fuerit illic putrefactio tunc aqua maris ⁊ reliq̄ de illis que dicemus in ca. putridoꝝ. ¶ Amplius melioꝝ curatio eoꝝ eſt adminiſtratio ſtipticoꝝ exiccantiū infrigidantiū ſicut cornices granatoꝝ ⁊ lētes ⁊ folia maſticis ⁊ ſemen roſarum ⁊ ſpina egyptiaca: ⁊ grana myrti ⁊ embroce ꝑarū medicinaꝝ. ⁊ confortent hmōi cum alumine. ⁊ ſilūbus. Et ſimiliter emplaſtratio cū folijs aceroſe ⁊ ramis eius bulliris cū vino. ⁊ emplaſtratio cū boloarmeno confecto: aut ſyrupo acetoſo: aut cucurbita ſicca aduſta aut arnoglōſſa cum ſanich aut ſolijs oliuarum. ¶ De curatione vlceruz putridoꝝ ⁊ maloꝝ. Cap. xi.

b Cum maloꝝ vlcerū curatio melioꝝ eſt mūdificatio coꝝpis aut mēbri ipſius ſi coꝝp' fuerit mūdū cū eo q̄ mūdificat ipm ſolū ex vctoſis ſanguiſugis ⁊ epithimatibus rectificātibus cōpleonem ꝑm q̄ diximus multotiens ⁊ ſilūbus ⁊ cibo. Et nō oportet vt ſit dilatatio in curatione coꝝ. nam coꝝ putrefactio addit ipſoꝝ malitiam ⁊ opꝫ vt prohibeatur ab eis apoſtemata calida. ¶ Et de illis que eam ſedāt eſt ſemen iuſquiami albi cū ſanich. ⁊ iterum cum hmōi vlcera ſuppluunt in corruptiōe fit neceſſariū vt eleuent cum cauterio cum igne aut cum medicamine acuto: aut cū inciſione vt non remaneat niſi caro ſana cognita p̄ bonitatē ſanguis eius aut colorꝭ ipſi? ⁊ os ſanū album mūdū. Et medicamē quidem acutū accipit omnē oſtracitatē ⁊ extrahit ipſaz ⁊ ſuccurritur cōpiemento eius cum butyro ponendo deſuper vice vna poſt aliā. iſta enim ꝫ nō ſunt fiſtule neq; oſtracara tamē ſunt mala fraudulēta. Et forteſſe fit neceſſarium incidere mēbrum vt ſaluetur ex putrefactiōe ſua. ¶ Et embroce q̄ cōueniunt eis ſunt ſicut aq̄ maris ⁊ aq̄ ꝓdicte in capᵒ fiſtularuz. ⁊ cum ſuppoſita vlcera ⁊ alia adminiſtrant medicine opꝫ vt diminuantur diebus aliquot ⁊ nō ſoluant. ¶ Et medicine q̄s opꝫ adminiſtrare in iſtis ſunt ſicut farina ordei ⁊ farina herbi cum aliq̄tulo alumis aut caro piſciū ſalita ſicca cū aliq̄tulo medulle panis ⁊ ariſtologia ⁊ radix caulis ⁊ radix ſicle ⁊ radix cucumeris aſi. ⁊ ſemen lini contriti cum calcadis ⁊ paſce cum paſtis aut ficubus cū mele aut emplaſtra cū cepa muris decocta cū mele aut caulibus aut cucurbita ſicca combuſta ⁊ folijs oliuarum recētibus. ¶ Compoſitum. ℞. ariſto. ⁊ ſucci ſolioꝝ alizerua amboꝝ aā. partes i. flos eris partem. ʒ. fiat ex eo linimentū cum aqua in ſpiſſitudine mellis. ⁊ forteſſe eſt nēcius vt cōfortetur cum ſucco cucumeris aſinini ⁊ alſurie ⁊ ponant deſuper pānī ſicci. ¶ Et iterum ariſto. ⁊ gallarum ⁊ olei equales partes: fiat ex eis linimētum vlceri ⁊ in circuitu eius: aut calcis colcotar partes eq̄les arſenici partes ʒ. Et iterum alſurie ptes. xij. colcotar. x. dragaganti. iij. fiat ex eis linimentum: decoquat in aceti fortis media cotilla donec cōſumatur acetum: deinde ſumatur ex eis infrigidatis ⁊ poſtea liniatur cū eis vlcus. Et item ſumant colcotar dragaganti ambozum aā. xx. corticum ferri. xvi. gallarū perforataruz. x. aut ſumatur ſalis para. i. alumis viſti ⁊ corticuz eris abzorani viſti pars ʒ. ¶ Emplaſtrum bonū ſarcocolle calcucecanmenon ⁊ gallarum ⁊ flos eris ⁊ ariſto. aggregent cū aliq̄tulo glutini vt medicinis ſit cōglutinatio ⁊ adminiſtret poſt mūdificatiōē vlceris. ¶ Medicamen vltimū expertū dragaganti rubei. xxiij. calcis viue. xvi. aluminis. xvi. corticum granatoꝝ. xvi. thuris ⁊ gallarū amboꝝ aā. xxxij. cere cxxij. olei antiqui cotil. i. ¶ Aliud bonū: plumbi viſti cuz ſulfure eris viſti cerule plumbi thuris merdaſengi cimie āmoniaci oppoponaci maſticis omnium aā. ʒ. ij. adipis renū vacce refine glutinis alimbar olei myrtini cere oīuz aā. ʒ. iij. ſoluant que ſoluēda ſunt in quātitate aqua ⁊ ꝓficiatur ea que ſoluunt ⁊ que terunt ꝓficiant. ¶ Medicamē conferēs quod Bal. ⁊ alij aggregauerūt. ℞. ſcorie eris vn. i. floris eris fricati vn. i. cere lib. ʒ. parnā lindris vn. i. ʒ. fiat ex eis emplm ꝑm deſcriptionē ſuā ſoluant ea que ſoluunt ⁊ terant ea q̄ terunt et addatur cera et minuat ꝑm q̄ntitatem neceſſitatis et diligūt vt miſceant cū eo. ¶ Et qñ fuerint vlcera difficilis ſanatōis adminiſtrent in eis charte cōbuſte. et medicamen andronij et cucurbita ſicca combuſta aut lana ſordida combuſta aut emplaſtrum foliozcupreſſi aut foliorum dulb adultorum.

¶ De curatiōe coꝝ q̄ ſūt difficilis ꝓſolidatōis et aliozque ſunt in vltimo malitie. Cap. x.

e Cias q̄ vlcera difficilis conſolidationis abſolute ſunt ꝓter corroſiua et ꝓter putrida ſicut eſt cōmune ꝓter

Digitized by Google

propriuz.ipsa.n.ambo sunt ambulatiua: ⁊ cum istis qñq; nó est ambulatio ⁊ stat ꝑm dispónez suam per aliquod spatium.⁊ ista sunt ꝓter fistulas iterum: qñ opz vt ipsa sint incedentia.⁊ ad vltimuz corrosiua putrida. ⁊ fistule sunt ex summa difficilis cósoludationis absq; conuersione. Aliquando ẏo sunt vltima i corruptióe in elógatione ⁊ cósolidatione. ¶ Et cano in curatione hoz vlcerum est vt si causa fuerit malicia cóplexionis rectificet: aut si fuerit malicia sanguinis ponat cib⁹ qui gñet sanguiné bonū ẓrium illi aut paucitas eius multiplicatio ei⁹⁹⁹ ⁊ dilatatio in cibo bono. ¶ Ò si causa fuerit mollificatio ⁊ sordidatio tūc cura curatióe mollis ⁊ sordidi. ¶ Et si cā fuerit ericcatio superflua ⁊ nó fuerint fistule adhuc: tunc cura cū humectatióe equali. ¶ Et de eo qd bonum est in illo est vt facias ea sudare cū aq̄ calida vsq; quo sudet mébrū ⁊ rubeat ⁊ inflet: deinde abstine ⁊ non ꝓtráeas illā quantitatē qm̄ attrahes cum eo mām plurimā ⁊ nocumentū maximū ad mébrū. Et fac vt medicamē post illud sit minoris exiccatiois.⁊ forsasse confert ponere pannos infusos aqua tepida. ¶ Et quādoq; est necessarium fricare vlcus ⁊ fricare mébrum eius ⁊ adhibere emplastra attractiua picea. Et si causa fuerit malicia dispositionis accidentis ei quod continet cum eo de carne: cura cum eo quod sciuisti ex scapellatione ⁊ extractione sanguinis ⁊ succursu cum ericcatiuis. ¶ Et si causa fuerit vitis ambulatiua incide eam ⁊ fac currere sanguinez eius: aut extrahe eam: quoniam multoties facit quiescere illud: ⁊ si fuerit repletio tunc incipe cum flobotomia ⁊ euacuatione humoris eius melācolici si fuerit: deinde obuia vti ⁊ fac currē ex ea sanguinem quātū tibi possibile est vt nó accidat ex obuiatione tua adinuicem qd est deterius vlcere primo: deinde cura vulnus qd accidit ex vitre postea vlcus difficile. ¶ Et si causa fuerit debilitas mébri ⁊ illud est ꝓpter malitiā cóplexionis superflue elonga te ab equalitate quam existimamus ex calore ⁊ frigore ⁊ qd sequitur cóplexiones ex raruate superflua: aut spissitudine vehemēti: ⁊ primum est vt sequatur caliditas ⁊ humiditas: ⁊ secūdū frigiditas ⁊ siccitas oportebit vt curetur faciens illud cum contrario. ¶ Et multoties quidem cótingit q causa est a caliditate attrahente materiā ⁊ mittente eam ⁊ sunt necessaria in curatione eius infrigidātia sicca. ¶ Ò si causa fuerit fistula tunc cura curatione fistule. ⁊ si causa fuerit corruptio ossis qd sequit ipz incidemus ⁊ deregemus ab osse. Et si fuerit possibile auferre illud qd est sup ipz cum fricatione faciem⁹⁹⁹ ⁊ subtilissime ingrem⁹⁹⁹ ⁊ si nó incidemus ⁊ faciem⁹ illud cuius expositio é in ca. corruptiois ossis. ¶ Jngt Sal. Fuit adolescēs hñs fistulā in pectore suo que iā pue nerat ad os qd est i medio cassi sui. deterim⁹ ergo ab osse cassi totum illud qd cōtinet ipm ⁊ in ueniemus tā aduenisse corruptionē: ⁊ fuit nobis neciuz incidē ipz: ⁊ fuit loc⁹ corrupt⁹ er eo loc⁹ sup que figit suspēsoriū cordis: postq; ergo vidimus illud steum⁹ statióe vehemēti un ablatione ossis corrupti ⁊ fuit finis noster diminere pāniculū tegētem ipm de intus ⁊ ꝓuare ipm ꝑz saluté suā ⁊ fuit illud qd ꝓtinuat de hoc pāniculo cū casso iam putrefactū. ¶ Iterum inquit: ⁊ nos aspexim⁹ ad cor⁹ aspectu manifesto sicut illud qd vidimus cū deterum⁹ ab eo cū voluntate cū anatomia. ¶ Jngt. Sanat⁹ est ergo iste adolescēs ⁊ nata est caro in illo mébro qd incisim⁹ ex casso donec repletum est. ⁊ cōtinuatū est adinuicez ⁊ factū est stans inter velamen cordis ⁊ velamen ipm sicut steit cum eo ante illud caput capsule cordis. ¶ Jnquit: ⁊ nó est ẏ malus q̄ vulnera in quibus respirat pectus: ⁊ hoc dixit q̄ quādo putrefiunt vene ⁊ antiquanť: tunc de eo qd é rectū est vt currat ex eis sanguis ꝑz quātitatē q̄licta est in eis. ¶ ℳedicine ẏo ꝓpparate ad difficultatem cósolidatiōis in vlceribus dispónib⁹ sunt sicut scoria eris ⁊ flos eriz adust⁹ ⁊ non adustus: ⁊ scoria alfeghebrā: ⁊ scoria reliqui ferri ⁊ conglutinatio auri: fiant ex eis cerata ⁊ colcotar ⁊ dragantū ⁊ que sunt eis similia cum rebus prohibentibus attractionem ad membrū si fuerit sicut sunt alumē ⁊ galle. Et de illis quib⁹ curanť ea que sunt difficilis ꝺsolidationis est illud quod ℞. climie ⁊ cósolidationis auri ⁊ alumnus oium añ. viij. floris eris ⁊ corticū eris. añ. i. gūmi cupressi. iij. cere ⁊ olei alicuius quantum scis. ¶ Et iterum sumanť cere gūmi pini añ. vij. climie. iij. ⁊ colcotar. vi. ⁊ olei myrtini quantum sufficit. ¶ Et iterum decoquantur colcotar ⁊ climia cuz aqua maris: aut aqua acreste: aut aqua i qua decocta sunt alkali ⁊ calx decoctione pauca ꝑm cōmixtionem nutritioni eoz in sole in estate: deinde colet ab eis ꝓpter q̄ fiat sal desuper aqua maris: aut aq̄ alkali. ¶ Et iteruz sumatur eris usti ⁊ resine ⁊ salis gēme oium añ vn. ij. cere olei myrtini quātum sufficit. ¶ Et conferunt eis medicine fistulares qñ exiccantur ⁊ terunť. ⁊ ex eis sunt farine herbi ⁊ ireos: ⁊ aristologia adusta ⁊ eos ustuz ⁊ terra thuris ꝑm diuersitatez quā meretur omne corpus ex cópositione. ¶ ℳedicamē bonū sumatur limatura eris ⁊ limatura ferri ⁊ cōficiatur cum aqua aluminis et argillenť cuz argilla rubea ⁊ adurātur in furno: deinde extrahantur et teranť et admistrenť puluerizata aut fiat ex eis et ex merdasengi empl̄z. ¶ ℳodus empli aurei boni. ℞. merdasengi aurei boni minam vnam. cere et radicis almezerion añ. aur. xxxvi. floris eris añ. ℈. xviij. limature auri trite limature almerdasengi añ. auf. xl. olei antiqui lib. iij. ponantur super ipsum in ꝑmis merdasengi ⁊ aurum et flos eris: deinde relique medi

Digitized by Google

cine. ¶ Et iterū sumanť ostracū fumoz cinis venarū z plūbū cōbustū ablutū z fiat ex eis emplastrū cum oleo myrtino. ¶ Et opz vt sit illud oleū inspissatū cum merdasengi .℥.g. vn.i. z ex aceto acuto triplo ipsius z ex olei aut olei myrtini aut olei anetini .vn.i. moueanť cum facilitate donec resoluať merdasengi z inspiciť z nō aduratur. ¶ Et alterentur de eis cornices eris z flos eris z calx abluta sine exsiccatōe: fiat ex eis pulvis z antecedat eis lintiat ea cum meile: deinde pulverizet sup ea hunc pulverē ptritū. eris ℔.ij.ce. re.x. dealbatť digitis in sole z administrentur aut cerate z aliis.añ. vnj. cornicū eris sal gēme thuris floris eris cornicis granatoz oīum.añ. ℔.ij. calcis pars.i. cere.x. olei myrtini quātuz sufficit. ¶ Et vtez merdasengi olei.añ.lib.i. gallarū non ptorantū arsenico.añ.vn.i. ammoniaci. vn.i. minus thuris.vn.ij. fiat ex eis linimentuz super ignem z moueatur cum radice canne.

¶ De curatione fistularum z cornorū que non conglutinantur. Cap. xi.

i Ad fistulas vero z earū iudicijs z speciebus ipsarū iam est dictū qđ dictuz. est. ¶ Verū qđ necū est de regimine cursus virus z humiditatū corrupta rum ab eis cum ꝓpone aut ptoratōe iam declaraumus iterū in locis ante hunc locū. ¶ Curando aūt ꝓpria fistula diuersificat iterū. Fistule.n.aut sunt recentes currētes: aut sunt antique quarū cōcauitates iam ꝓfundare sunt in carne vehementer. z tūc qđē sunt difficiles curatōis. nam illud qđ necū est in hoc est acceptio illius ꝓcauitatis totiuz cum incisione eradicante ex iacentibus cum nouacula aut alijs: aut per cauterium cum igne: aut cum medicamine: z illud est puuz z inquietū z ꝓpue qđ est in vicinitate nervi aut mēbri sublimis. z forsitan eger est declinior ad hoc vt remanear illud cum eo z toleret illud ℈ vt parať eius curam. ¶ Et forsitan est pone vt exiccet z corrodat eius caro vncuosa fraudulenta intra ipsam z exiccet residuuz carnis eius mortue z cōsolidet z remanet quieta spacio longo preter qđ sit adhuc ꝓsolidata integre. ¶ Et qui vult illud opz vt mundificet fistulam a carne fraudulenta vncuosa que est in ea: deinde incipiat eam medicinis exiccantibus z dimittat eam cū dispone exiccatōis eius qūi ipsa remanet dum non cadit timor in replenōe aut humiditate cōplonis aut aduentu aque aut situ tacendi super eam doloroso: aut offensione: aut verberatōe: aut timōre: aut tremore. ¶ De curatione vero eradicatōis eius z ipsius euulsionis scias qđ cū ipsa est fraudulenta putrida antiqua non est medicamen nisi abscissio cum adustōe: aut cauterizare eam cum igne ꝑm qđ oēdimus cum ptorantione meatus tortuosi inter meatus eius vt sciať intentio cauterij z penetratio cum cautela intentōis eius donec coquat vel cauteriet z abscindať. ¶ Et cauterium cum medicinis acutis est sicut sunt sal ammoniaci z arsenicus z sulfur z flos eris z argentū viuū est de sūma cor erūginuať argentū viuū z misceať cū tanto limaturē ferri ℈ū ipm est z alkali ℈ū est cuius medietas z calcis ℈ū ē eius medietas z sublimeť in alembel aut ꝓcet in lumina ꝑm qđ sciūt illi qui occupan sunt cum hoc ca. z sublimeť sicut sal. Cū ergo ponit ex eo sup fistulā illāmať z attať z separa a carne qđ recipit cū forcipibus z exhať. ¶ Et assiduet cibano mēbri ex butyro vna hora post aliū vel ꝓficat dolor: deinde curet curatōe vlcerū. ¶ De fistulis vero que est recens opz vt ablnať cū medicis fortibus sicut luran z aq̄ cineū z aq̄ marris z sicut salsa z aq̄ saponis pmixtis cū ea arsenico z sale ammoniaco z aqua sublimata z calcule caumenon z sale ammoniaco sicco z ex sanguco non currente z aq̄ in qua decoquunť alkali z calx cornicū ouorū z calx. Cum ergo mundificata fuerit ponať sup eaz medicamen de herua. ¶ Et emplīn de arsenico reiterato in medicis algarab est murabilis unamenti. ¶ Et medicamen Gal. alcartusin. z medicine cōpositе ex dragaganto z calcadis z ere vsto z flore eris z que sunt filia illiz z ex centaurea z farina herbi z hireos z surucras. ¶ Et iaz expta est radix scolopendrie. naz ipsa cum fistula impliť ex ea sanat ipsam. ¶ Et sisir cū fistula ipliť ex cilebozo uez z diminuť in bus diebus sanat ipsam. z sisir alienij. sisir succ cucumeris agrestis cū glutino alboti aut succ radicis almaroth aut flos eris aut ammoniaci z calcadis z dragantū z colcotar z gūmi cū acero. Aut sumať vria infantū z sine cōsatōe terať in mortario plūbeo donec inspiciť z exiccet z admisceť. ¶ Medicamē quo vtunť illi de alexādria. opoponaci draganti assari z colcotar z floris eris z aluis oīuz.añ.ps.i. cātaridaz ps.ß. fiat puluis aut emplīn aut aggregeť cum aceto in quo decocte sunt cantarides z forsitan ponit cū co mel. ¶ Et iterū sumanť aloes z flos eris z merdasengi z cornices ouorū calcinan qđ est eis fortius plīmū z pmisceanť. ¶ Et iterū medicine fortes quas diximus in.ca. eoz que sunt difficilis ꝓsolidatōis. ¶ Et cū apparet caro bona admistra ꝓglutinātia facientia nasci carnez. Et qūi est ꝓpe eam os corruptū tunc oz vt recidatur z curetur curatōe sua. ¶ Et cum vides humiditates virulentas minorari aut fastiosas redire tunc iam curatio confert.

¶ De carne addita sup vulnera. Cap. xij.

i Postquam curatōe illa fūt necie medicie abstersiue z exiccatiue ℈to magis fūt minoris mordicatōis tāto fūt meliores. ¶ Et oz vt nō expectet hic de adustorio nāe qđ expectať in nascentia carnis: nascentia.n. carnis est opus nāe. Et omne qđ nā nasci nō facit siue sit cum adustorio medicie aut

Digitized by Google

absq; eius auxilio est fortium opõi näe.pp illud igit opz vt sit plñ sustentatõis sup medicinam ¶ Et scias q; trocisci facti ad hoc non conferũt illi qõ ex ea annuũ est imo recẽt. Dõ si ex eis fuerit aliqd necũ tunc oportebit vt in faciendo trocisc̃os sit pseruatio t reponant in loco quez non corrũpat aer. t iam laudate sunt ad hoc fe-ces aceti sed illud nõ est apud me penitus sanus t facere eos trocisc̃os t formas siles auellanis est magis pseruans virtutẽ. ¶ Dõ vero dr q; ipsa indiget vt imbibatur aqua calida de arseni co t alijs est illud qõ preparat eam ad resolõnẽ virtutis t adiuuat aerem corrũpentẽ eaz. ¶ Et medicamen qdẽ qõ est grossius t fixionis virtu tis est magis iuuatiuũ in hoc capko non ex pte virtutis qñ fortasse subtile est fortius: sed ppea q; passio eius ex aere t humorib' cõmixtis est minor: t fixio eius cum dispõne sua est maior. ¶ Et iste medicie sũt sicut cornices eris t ostra ca adusta t due spẽs erũtoz adustoz cum carni bus suis: verũ erũj remanent t pstringunt car nem plusq; oporteat. ¶ Et fortius de illis que numeraumus est flos lapidis nolati elic. t fortius eo é scoria t gluttnũ auri t colcotar. t dra gantũ adustio minorat virtutẽ eoz t est mordi cationis silis t addit eoz subtiliationẽ. t flos eris est fortis t non est sicut zinziar t ppriẽ factũ ex corticibus eris. ¶ Et ex eis que corrodunt carnẽ additã est vt sumant alkalai t calx nõ ex tincta t dimittantur in sexcuplo sui aque in sole septẽ dieb' t moueant oi hora donec ingrossent t fiant sicut lutũ t fiant ex eis trocisci t admini strent. t sit trocisc̃us fiet lic'. ¶ Et vnguentus viride est mirabile t viride fetũ cum sale gẽma. t vnguentũ qõ nolãt alescoreserin corrodit car nem sine mordicatõe t medicamen dudume t medicamen dianoz t medicamen fetũ ex corti cibus eris t minuit thuris est conueniens car ni male t accipit humiditatẽ sicut cornus t oẽs medicine facte ad hoc vt mittantur in nasum.

¶ De regimine vlcerum disruptorum post cõ solidationem. Cap.xiij.

c Cratio post eoz disruptionẽ est vt accipiat caro mala: t os qdẽ sequit eam: deinde occuperis in desiccatio ne eius sm q; scis. ¶ Et exhẽtia ossa fortasse sunt cuz medicinis attractiuis sicut sunt folia papaueris nigri emplastrata cuz folijs fici t sanich: aut semen insgami albi t calcadis equa libus partibus emplastrata.

¶ De eradicatione vestigiorum vlceruz t vul nerum. Cap.xiij.

i Ndiget eradicatio vestigiorum vlce rum t vulnerum medicinis absterssiuis fortis absterssionis mũdificatiuis t sint virtutes earuz pxime virtuti eaz qõ absterguntergo cureẽ forte cum forti: t qõ est minus eo cum eo qõ est minus eo. ¶ De ducine aũt mundificatiue fortiũ virtutũ sunt. ℞. gra: vt sumat squãma ferri cum lacca: t trifera t limaz de sup calx t mel aut succus calamenti t albugo oui t arsenicũ t lapis pipis. ¶ Me dicine aut leues leibus sunt sicut fabe t farina ciceris t semen raphani t lutũ molle rarũ t cor tices melonis. Et adeps asini est bona valde t ppriẽ qñ añociant ei quedam pdicta. ¶ Et esti gia aũt vlceratõis aut verberatõis absterño cuz oleo õ lilio delet velocius. ¶ Amplius trocisci quos ego dicam in capitulo decorationis.

¶ Tractatus quartus de solutione continuita tis neruorum t qõ non pendet cum restauratio ne de solutione continuitatis neruorum.

¶ De vulneribus neruoruz t que currunt cur su eorum. Cap.i.

R Eruis pp vehementiã sensus eo rum t pũritatẽ suam cum ce rebro accũt ex vulneribus dolo res vehemẽtes valde t lesiones valde magne sicut spasmus t pu trefactio rõnis. t mukotiens pdu cunt ad spasmũ absq; añcessione lesionis prime: t non fit in eis excussatio quin illic sit apa magnus absq; dolore magno: t faciliores eoz dispõnes sunt febres: t apata multa apparent in alijs lo cis cũ in vulneribus t sitis. t vigilie t desiccatio lingue t ppriẽ qñ accidit illic apa. ¶ Et sitis est dispõ vulnerũ chordarũ lacertoz t ppriẽ in la tere capitis earum. ¶ Et qñ apant nerui t que sunt eis sitia aut aduenit eis frigus spasmant. t si aduenit eis putrefactio corrũpit mẽbrũ tang mẽtat. ¶ Et putrefactio qdẽ festiat ad eos qñ ipsi sunt creati ex humiditate quã congelant t coagulant frigus. t ad hmõi qdẽ pperat putre factio et humiditate t ex calitate humida t de coquit in eo. ¶ Et sitis aque qdẽ frigide nocẽt et pte spasmi t calide et hoc cũ putrefaciunt: t sitis oleũ: verũ oleũ qñq; est neciuz. s. illud qõ est calefactiuz pp necessitatẽ sedandi dolorẽ aut pp subtiliandas medicinas t facere eas currere t sunt medicine resistentes qualitati humectanti: t pungentes eis sole qñq; pficiunt hanc opõnem. ¶ Et qñq; qui ex eis vulneratus est apat et t est eius opõ tardior t sitis eius maturatio t cu rationis susceptio est tardior. ¶ Et qñq; vlce rant nerui et sunt vlcera tardioris solidatõis et tardioris maturatõis. ¶ Et oẽ vulnus qõ fit in neruis aut est punctura aut scissio. Et fissura q dem aut fit cum decoctione nerui aut sine eius derectione. ¶ Et illud qdẽ aut fit in longitudi ne. aut latitudine. et vulnera qdem cadentia sm longitudinẽ in neruis saluoza sunt cadentibus in latitudine vtilius enim sanus ledit ex vicini tate incisi et nocet per ipm et nocet cerebro. et facit accidere spasmuz et egritudines magnas. ¶ Et fit iterũ multotiens necũ tunc abscinde re vulneratũ et punctũ cum totalitate et pueni

ex eo

Digitized by Google

ex eo quies ⁊ separaⁿt accⁱdⁿtia mala. ¶ Et vulnera q̄dē in p̄anic̄ulis sunt leuiora eis que sunt in chordis nedū eis que sunt in neruis. ⁊ tu quidem scis p̄anic̄ulū cum testimonio: ⁊ fortasse scimisti cū ex anathomia. ¶ Et si p̄anic̄ulus apaⁿ non vⁱ in eo incessus villoꝝ in longitudine: ⁊ in chorda p̄anic̄ulari vⁱ incessus p̄anic̄uloꝝ in longitudine: ⁊ chorda est dura valde ⁊ non est p̄anic̄ularis in eius duritie: ⁊ p̄anic̄ulus suffert suturā. ¶ Et in vulneribus ⁊ disruptōibus que aduenⁱunt ligamentis nascētibus ex osse ad os non est malū ⁊ sufferunt vehementiorē curaꝝ ⁊ non timeⁿ ex abscissione neruoꝝ illud q̄ timeⁿ de eorum p̄quassatione ⁊ de incisione partis eorum in latitudine q̄ꝫ membrum ꝑhatur.

¶ De causone curationis solutionis continuitatis neruorum. Cap. ij.

m Edicamen vulnerū neruoꝝ est illud q̄ est calīd siccū subtilitū ptū equalis caliditas ita vt nō mordicet ⁊ fit eius exiccatiō vehemens valde cum attractione non cuⁱ stipticitate oīno. ¶ Et omne in quo est caliditas subtilis cum exiccatōe vehemenⁱ subtilis subē non eūaⁿ ab attractōe. ¶ Et caueatur stipticū in eis ⁊ ꝑprie in principio rei nisi sit cum abstersione sicut est vsum ⁊ scōza eris. ⁊ q̄ est huius generis subē: subtilia ipm cū trituratione in aceto in quo nō est stipticitas. ⁊ quā doq̄ timeⁿ ex aceto ⁊ subtiliatōe eius, pcessio caliditatis subtilis in re spissa: ⁊ finecia est fortis caliditas q̄ꝫ tunc necia est vt non fit, pfundans tm̄ sed vt frangaⁿ ⁊ declineⁿ cum ea ex eo q̄ ei admisceaⁿ ad qualitatē vt calefaciat cuⁱ mensura ⁊ exciteⁿ cū fortitudine. ¶ Et si fuerit neruus detectus non sufficit aliq̄d cui sit acuitas oīno ⁊ est nocumētū illius cum eo magnū. ⁊ sīr si inⁿuenerit medicamen aut p̄anū q̄ administratur sup vulnus cui obuiat dum est frm̄ actu tunc leso neruī ab eo est vehemens. ¶ Et q̄n accidunt vulnera in neruis tunc non opꝫ vt ꝓperent ad incarnationē fm opꝫ vt incipiaⁿ a sedatiōe doloris vaporando cum p̄anis calidis ⁊ cū oleis calidis ⁊ cū oleo omphacino ꝑprie q̄n in ipso est stipticitas quedā ⁊ cum adipibus iterū. ⁊ sit eoꝝ calefactio supra tepidū pp frā. ⁊ sīr sit tua intentio in sedatione aparis. ¶ Et de illis que administraⁿ ét tunc sunt emplastra facta cum sirupo acetoso ⁊ cuⁱ aqua cineris. ¶ Et ex cibis ⁊ potibus sicut farina fabarū ⁊ herbi ⁊ ciceris ⁊ lupini amari ⁊ sauie ordei ⁊ aliꝫ: imo ista ite rum administraⁿ ātēq̄ apēnt. ⁊ q̄n ꝓfert ad ministrare illud q̄ est leue. ¶ Cum ergo fit in eis illud ⁊ accidit securitas ex supfluitatiꝫ que effundunⁿ per illud q̄ administraⁿ de flōmia ⁊ eūone: tunc incarna: ⁊ non sedes doloꝝ eorum cum aqua calida oīno: imo cum oleo subtilium ptū in quo nō ē stipticitaꝫ cataꝫsq̄ ad terminū nō supfluū: calīd. n. supfluet frm̄ nō ꝓueniūt ea.

¶ Et multotiens q̄dē ꝓtingit q̄ vulnus iam appropinquat sanitati ⁊ nocet ei frigus ⁊ fit vehemens dolor ⁊ redit lesio: quare fit necⁱ vt succurraⁿ statim cum sedatione ⁊ cum oleis calefactis embrocando cum eis. ¶ Q̄ si neruus ille fuerit discoopt⁹ ⁊ fuerit incisio in longitudine tunc fude vt cooperias ipm carne ⁊ pone sup ipm medicinas pungitiuas quas diximus. Et stringe ipm cum p̄anis longis stricture colligēte ⁊ aggregante semper rem magnaꝫ loci sani. ¶ Si aūt disrūpaⁿ in latitudine tunc necū est fuere ipm ⁊ si non nō ꝓglutinaⁿ. ¶ Et si quādo ꝓpat res ⁊ times putrefactionē succurre quātū ubi est poⁿe. ¶ Q̄ si apēⁿ ⁊ adueniat frigus: ꝓueniet ei spasmus: ⁊ putrefactio ꝑhit mēbrū: quapp nō opꝫ vt incarneⁿ caput vulneris neq̄ colligaⁿ nisi post sanitatē. ¶ Cum ergo est in eo strictura ampliet: q̄n illud perducit ad putrefactiones vulnerū per illud q̄ aggregaⁿ in eis de viru ⁊ aliꝫs. ⁊ cum hoc dolor fit vehemens: quare non opꝫ vt incarneⁿ oīno nisi postq̄ exiccaⁿ exiccatio decens ⁊ securitas fit ex oi apate ⁊ putrefactione. Et pp illud opꝫ vt soluaⁿ strictura sup medicamen vt festineⁿ ex alio. Et fortasse soluⁿ in die. aut in nocte bis: aut ter. Et fortasse est necū vt facias illud iterū i nocte illius diei: aut die illius nocis si fuerit in longitudine: ⁊ ꝑprie q̄n illic est mordicatio. Q̄ si nō fuerit: tūc necessitas illius erit minor ⁊ sufficiet bis facere illud mane ⁊ vespere. ¶ Et opꝫ vt obserues in medicinis eoꝝ ne calefaciant vltra q̄ꝫ sit necesse neq̄ abbreuieⁿ in calefactione necia. ⁊ sīr in abstersione ⁊ exiccatione ⁊ in ꝑtio vtriusq̄. Cum ergo videris q̄d iam calefactū est tunc infrigida ipm. s. mēbrū cum mensura que minuat additionem ab eo q̄ est necū. ¶ Et q̄nq̄ experiuntur cerata facta cum euforbio sup crus hois sani, similis infirmo in cōplōne sua ⁊ ipsius forma: ⁊ ꝓsideraⁿ an sup fluant in calefactōe eius an non calefaciant ipm in aliquo de quo sit curandum: aut calefaciant ipm calefactiōe tēpara: ⁊ tūc fm illaꝫ quātitatē postea administraⁿ sup infirmū: ⁊ experiuⁿt sup ipm scdo. verū vt experiaⁿt super aliuꝫ de illis qui similaⁿt ei in primis est melius vt non fit necia in experientia eoꝝ sup ipsum alteratio plūma. ¶ Et cum hoc totō cū neruus est discoopt⁹ ⁊ vulnus amplū valde nō suffert aliq̄d valde calīd sicut euforbiū ⁊ sulfur ⁊ eis similia: imo indiget medicamine q̄ est sicut tutia. ⁊ iterū medicamine facto ex calce ablute ablutione vltima in horayna. ¶ Et oꝫ vt sit oleū q̄ administraⁿ in ceratis eius ⁊ eius linimētis sicut oleum roſ. ⁊ myrtinum q̄ non tetigit sal. ⁊ glutinum iterum quando administraⁿ in istis medicinis oportet vt sit ablutum ⁊ mel iterum oportet vt sit ablutum. ⁊ tuta oportet vt sit ablu ta. ⁊ non oportet omnino vt sit in eis de acuitate ⁊ mordicatione. Et si fuerit in eis stipticitas

Digitized by Google

partia in curatione discooperti: ꝫ cum virtute resoluente sine mordicatione: ⁊ ꝓpter qñ infirmus est debilis cōplōnis. ¶ Mēbra tracta dignora elongari a frigido ⁊ aquoſitate ⁊ ventoſitate vel vnctuoſitate ⁊ eis ſibi bus ſunt cū ſunt diſcoopta: non.n. eſt eoꝝ nocumentū i diſcoopto cui obuiat ⁊ qđ ledunt ſicut eſt eoꝝ nocumentum in eo cui non obuiat niſi parū ⁊ nō obuiat niſi ei qđ ꝓtinet ipm: ⁊ ipm ſequit: ⁊ ſi nō fuerit excuſatio tunc ſm qꝫ diximus. ¶ Qđ ſi fuerit illic virtus aliqua increatione tunc non erit malum ſi adminiſtres trociſcos de colcotar ⁊ trociſcos andronij ⁊ praſſium cum vino cocto ant cum oleo. in hyeme qdem cum oleo ſubtili: ſed in eſtate cum oleo ro. ⁊ thus ⁊ glutinū albotin ⁊ albezard cum quantitate minore ꝫ de medicinis diſcoopertis. ¶ Et de eo qđ rectū eſt qualia cūqꝫ ſint vulnera eſt vt ponat ſuper medicamē methahazaleuis infuſus in oleo: ⁊ ſicut neruus diſcooptus eſt dignior alijs neruis vt alleuiatio fiat in eo ſiſſr ligamenta que naſcunt inter oſſa ſunt figurarū dignior vt operet ſuper ea cū medicamine forti. Ligamenta aūt que ꝓtinuantur cum lacertis ſunt inter vtraſqꝫ res. ¶ Et de vlceribus a qbus neceſſe eſt magis elōgare aquā eſt vulnus neruī: ⁊ ſiſſr frigus ꝫ huius minorē ū eſt de rebus nocibilioribus ei. ⁊ oleum iterum nocet: ⁊ non eſt neciū niſi apud ſedationē doloris calm. ¶ Et non opꝫ vt abluat vulnus neqꝫ cum aqua neqꝫ cum oleo: imo ſollicitus ſis vt abſtergas humiditatē cum pānis aut lana in fine lenitatis: neqꝫ ét cum vino cocto niſi ſis ſecurus a nocumento humiditatis eius. ¶ Et qñ exigit aliqua egritudinē vt ſuper ipſam ponat ⁊ ꝓpter ſuper illud qđ eſt diſcooptū oleum: tūc opꝫ vt tranſeat ſuper ipſum in pānis vinuꝫ cocum: deinde oleum. ¶ Inqt Gal. Accidit cuidam hoi punctura cum ferro minuti capitis ⁊ diſrupta eſt cutis ⁊ ꝓtinuata eſt qbuſdā neruis manus eius medicus ergo poſuit emplaſtrum qđ iam exptus fuerat in incarnatione vulneruꝫ magnorum in carne: quare apatus eſt locus. Et poſtꝫ apatus fuit poſuit deſup medicinas molificantes ſicut emplm de farina tritici ⁊ aqua ⁊ oleo quare putrefacta eſt manus hois ⁊ mortuus eſt. ¶ Et qñ accidit ſpaſmus ex vlceribus in eis tunc de eo qđ neciū eſt ſi iam ſtricta fuerit ſciſſura cutis eſt vt aperiat ⁊ adminiſtrent medicine ꝓferentes illis vlceribꝰ exiccantes ea ſubtiles valde. Et vt ſit ſollicitudo in hoc vt puenias ad ꝓfunduꝫ. ¶ Et qñ eſt vulneris diſruptio ⁊ punctura ⁊ non eſt apa tunc curatio eſt curatio localis. ¶ Et opꝫ vt ſit fortioris caliditatis ⁊ fortioris exiccationis ꝫ illud qđ adminiſtrat ſuper ſciſſurā: qñ illō penetrat ad egritudinē facilius. ¶ Et opꝫ vt ſit regimen vulnerati in neruis ſubtile ⁊ vt ſit in vltimo ſubtiliationis. ¶ Et cum dolor facit cadere apoſtema tunc neceſſariuꝫ eſt dare cibum ⁊ ꝓpꝫie quando vulnera ſunt in latitudine: naꝫ neceſſaria eſt flōma vene ſine ſollicitudine ⁊ ſine timore ſincopis. ℞. g. ⁊ opꝫ vt ſit ſtratus eius humidus. Et obſerues membra ꝓpinqua vulneribus cum inunctione ⁊ ſiſſr caput eius ⁊ collum ⁊ ſubaſcellas ipſius cum inūctione ſi fuerit vulnus in ſuperioribus. ⁊ ſiſſr pectinē ⁊ inguina: ⁊ ꝓpꝫie ſi fuerit vulnus in inferioribus ⁊ partibus curis.

¶ De medicinis vulnerum neruorum ⁊ vlcerum ipſorum. Cap. iij.

Lutinum albotin eſt de melioribus medicinis vulnerum neruorū: verus illis qui ſunt ſicut infantes ⁊ mulieres ⁊ cuius cōplō eſt vehementis humiditatis ſufficit qđ eſt ſicut glutinū albotin ſolum pulueriſatū cū pauco oleo qđ ipſum leniat ⁊ viſcoſum faciat ſi fuerit ſiccū ⁊ reſina loco eius. ¶ In illo aūt cuius cōplō eſt ſiccior ⁊ caro durior opꝫ vt miſceat cum eo euforbium ⁊ qđ eſt ei ſile aut vetus aut recens aut parum aut multum ſm cōplōné corporis ⁊ eius calefactionez. ¶ Et ſit ſumma eius qđ datur de forti recenti. xij. pars lzerat: aut de glutino albotin aut ei ſili ſit tertia pars lzerat aut eius cum quo miſcetur. ¶ Et qñqꝫ admiſcet et preter euforbiū de lacte titimali: qñ eſt mirabile: ⁊ de aſſa ⁊ de ſerapino ⁊ de opoponaco: ⁊ qđ eſt debilius. ſ. bauracꝫ ⁊ ſpuma eius: ⁊ ſulfur calefactū cum oleo ſm quā turatem ſordiſci balnei: ⁊ flos lapidis aſſus: ⁊ oē attractiuū humiditatū ad exteriora ⁊ dragantum iterum ⁊ cinis purgationis eris ⁊ ꝓglutinatio auri. ¶ Et fortaſſe non repetit in principijs vulnerum neruorum niſi fermentum ⁊ ad miniſtratur ⁊ confert eis: ⁊ attrahit ex ꝓfundo attractione bona. ¶ Et multotiens iuuatur cū ſordiſci vaſorum apum cum non eſt preſcus euforbium: aut farina loliꝫ cum aqua cineris emplaſtrata. ⁊ adminiſtratio glutini albotin eſt melior res cuꝫ qua ſcipitur. ⁊ poſt ipſum ſicut emplaſtrum baſilicon cōfortatiūcum eo cum qua opꝫ vt ꝓforet de illis que dicta ſunt. ¶ Et fortaſſe pmiſcet cum ceratis ⁊ calefacit ea. ⁊ opꝫ vt ſit abluturum. ¶ Et qđ eo melius eſt: eſt illud qđ eſt abluti cum aqua maris in ſole caldo ⁊ ꝫto plus abluitur ſit magis iuuatiuus. ¶ Et de medicinis bonis eſt medicamen Gal. cōpoſituꝫ ex cera ⁊ euforbio ⁊ pice ⁊ oleo groſſo ⁊ de vnoquoqꝫ ſit pars media: ⁊ de oleo pars vna. ⁊ oleū balſami cum ſubtilitate ſua non eſt in multe calefactionis: dico propter velocitatē ſue reſolutionis. ¶ Et cum vulnera fuerint gauziratum aut pūctura ⁊ non aſſociatur eis apa neqꝫ putrefacto tunc opꝫ vt adminiſtret emplaſtrum cum euforbio aut ſimo colūbino. ponatur in corpore ſubtiliore euforbium ⁊ in ſpiſſiore ſimus columbinus. ⁊ adde ⁊ minue ſm qꝫ vices de diſpoſitione corporis ⁊ eius forma: ⁊ dilata ſi ſunt ſtricta.

Digitized by Google

¶ Et scias q̄ medicamē qđ nēciuꝫ est in gauzi nēcium est vt sit fortꝫ eo qđ est nēcium in scissione. ¶ Et cū accit in vulneribꝫ putrefactio tunc: serapinū est bonū ⁊ farina herbi: verū cū accidūt apāta: tunc farina ordei ⁊ farina fabarū ⁊ farina herbi iterū q̄ tā decocte sunt cū aqua cineris aut aq̄ pura in q̄ sit virtus serapini. ¶ Et cum vides vulnera ad sanitatē puenire non timeas tunc admistrare desuper vinum coctum. oportet ergo vt administres medicinas infusas in eo: deinde calefac ipsum ⁊ accipe ipsum cuꝫ pannis infusis ⁊ stringe desuper.

¶ De apostematibꝫ que accidunt neruis vulneratis. Cap. iij.

i Am scīt ex eis q̄ ꝓmisim⁹ ⁊ scire fecimus ex canone curatiōis neruoꝝ qs sit modus curationis apatū: q̄ accīt eis cū vulnerant. ⁊ opꝫ vt iterem⁹ illud explanādo. ¶ Dico ergo illud qđ Gal. dixit in lib. cartagenis. ¶ Ingt. Cū accidit in vulneribꝫ neruorū ⁊ membroꝝ neruosoꝝ flegmō: ⁊ flegmon est fortis in flāmās valde: tūc opꝫ vt administrent in curatiōe eius medicine facte cū aceto ⁊ lapidibꝫ mineralibꝫ q̄s dixit ⁊ plm eoꝝ est in tractatu sc̄o cartagenis: q̄rum vna hec est. ℞. calcad. ʒ.i. ⁊ quartā. ⁊ dragāti. ʒ.ix. ⁊. ʒ. ⁊ q̄rtā ⁊ scorie plūbi vn.ij. ⁊. ʒ.ij. ʒ. ⁊ corticū thuris vn. i. ʒ. bezard vn. i. ⁊ cere vn. vij. ⁊ olei vn. ix. ⁊ aceti fortis lib. ij. ⁊ q̄rtā: terant medicine ficce ⁊ insūdant cū aceto. ⁊. diebus ⁊ soluant ea que solubilia sunt ⁊ infrident: ⁊ misceant oia in olla ⁊ misceātur motu ergastulino donec equētur ⁊ opꝫ vt distillet sup mēbrū infirmū ex oleo bis aut ter in die. ¶ Et cū ponit hoc medicamē desup opꝫ vt ponat sup ipm defotis lanis iam infusa i aceto ⁊ oleo calefactis equali calitate. Nam nō est aliqd nocibile oīno neruis infirmis neq; deteri⁹ super eos q̄m illud qđ est frigidū. ¶ Ꝺ si necessarium sit emplastrare ista mēbra in dispōne emplastro facto cum aceto ⁊ melle ⁊ cinere tūc opꝫ vt emplm sit coctū: ⁊ vt sit farina eius farina herbi. Si autē non fuerit tibi ꝓsens tūc ad minustra farinā fabarū: aut ordei.

¶ De attritiōe neruoꝝ ⁊ eoꝝ torsiōe. Cap. v.

c Am neruis aduenit attritio tūc si nō fuerint cum eo vulnera neq; apata ad hoc curet cū eo qđ sedat dolorē. ⁊ similiter q̄n accidit apa tunc nō cures ipm cū eo qđ rūpit sicut aq̄ cineris ⁊ fūa: imo cura ipm cū sedantibꝫ dolorem. ¶ Et similiter opꝫ vt embrocet mēbrū cum oleo calefacto embrocatione continua. ⁊ sint in virtute illius olei mollificatio ⁊ resolutio. ¶ Et de oleis bonis in hoc est oleum anetinū ⁊ oleū de alachoen ⁊ oleū de ruta ⁊ similiter empla cōuenētia ad illud. ¶ Et sīlr maluauiscus est mirabilis cū teritur ⁊ ponitur super neruos tritos. ¶ Et caro veneriaꝝ est mirabilis. ⁊ forasse curat cū cepe bis cocta. Ꝺ si fuerit illic apa tunc regimen in sedatione apatis eius est vt admistret desup congelatū vue cū vino ⁊ pauco aceto ⁊ oleo cū quantitate cōueniente ⁊ calefiat cum eq̄litate. ⁊ submergat lana sordida ⁊ ꝓpositā lana ysopi: ⁊ ponatur desuper: ⁊ si fuerit hec lesio in tūcturis tunc illic est melius vt sedet dolor: ⁊ ponat medicamē fortius ⁊ cōpositū cum eo qđ maturat ⁊ resolvit sed cū stipticitate temperata: ⁊ opponatur per id apatī ⁊ nō addatur in eo. ⁊ ꝓsidera in dolore ⁊ apate: ⁊ intende ad id ex eis qđ est vehemētioris intentionis: ⁊ q̄n nō est dolor tūc ꝓfora ⁊ admistra id qđ est forte sicut aq̄ cineris ⁊ aceti ⁊ vini iterū. ¶ Et q̄n apa iam plogata est tunc confortā medicamē factū cū aq̄ cineris ⁊ qđ sit cū sordibꝫ balnei. Ꝺ si fuerint illic in cute vulnera eua tūc necessaria sunt illa in qbꝫ sunt excecatio fortis ⁊ aggregatio ⁊ stricture q/bus colligant ꝓtes sicut farina fabarū ⁊ aceti ⁊ mel ⁊ est medicamen bonū. ¶ Et si vis vt sit fortioris excecationis pone in eo farinam herbi. ⁊ si adest voluntas vt sit fortius iterū ponatur in ipso radix lilij. ¶ Et si fuerint vulnera taliter vt non curentur de eis tūc curentur neruꝝ cū eo quod, phibet apationem neruoꝝ: ⁊ non sit occupatio cuꝫ eis: ⁊ caro ostrearum est mirabilis. ⁊ quādoq; curatur cum cerato ex sale: ⁊ empla strum cū olibano. ⁊ myrrha est cōmunis in una/méti in vtriq; dispónibus: ⁊ si fuerit cū vtriq; rebus dolor: clamosus: tūc opꝫ vt misceat cum medicinis pix ⁊ emplastret cum illo calido. Et opꝫ vt caueatur in torsione neruoꝝ aq̄ ⁊ nō approximet neq; calida: neq; frā: imo admistret olea qbus est ꝓtus aromaticoꝝ stipticoꝝ calefacta ⁊ ꝓpterea cum quib⁹ est hec dispositio.

¶ De indiciꝫ neruoꝝ corruptoꝝ. Cap. vi.

q Uando q; accidit fluxus neruoꝝ corruptio. Et est necessarium vt extrahatur: oportet ergo vt extrahatur extractionem vene ciudis.

¶ De neruoꝝ duritie ⁊ eoꝝ torsiōe. Ca. vij.

b Ec multoties accidit a ꝓberatione: aut casu: ⁊ q̄n ꝓmit sentit cum eo stupor. ⁊ cura duritiei neruoꝝ ꝓpria est curatio apatum duroꝝ ⁊ alrosbot ⁊ nos dixim⁹ in tabulis medicinaꝝ singulariuꝫ ⁊ in antidotario q̄ necessarium est rememorari de medicinis eius. ¶ Et qđ narrabim⁹ hic sunt medicine ex gre in eo de qbus sunt leues sicut vt sumatur bdelij. ʒ. data pondus. ʒ. x. ⁊ infundat in aqua ⁊ soluat in ea ⁊ cōficiat cum eo quantum ipm est de radice maluauisci ꝓrie valde ⁊ emplastret cū eo. ¶ Et sīlr radix lilij ꝓfecta cū cōgelato vue. ¶ Et iterū ammoniacū ⁊ galbanū ⁊ euforbiū aggregata cū fece olei. ⁊ utq; sumat semen almaru ⁊ fiat emplm cū vino cocto. ⁊ utq; rum medicamen diaquilon cum medierate sui de stercore caprino est vtilissimum.

Digitized by Google

¶ De reme̅oratiõe egritudinũ ossiũ. La.viij.

Ossibus aũt accidunt egritudines
i ex corruptione cõplexionis ⁊ ex solutione
singularis ⁊ fractura ⁊ dislocatione
⁊ putrefactiõe ⁊ ulceratiõe ⁊ excoriatiõe. ¶ Et nos q̃ loq̃mur ꝺ fractura ⁊ dislocatiõe que indiget restauratione post hũc locũ.
Illas aũt q̃ de eis indiget alijs medicinis dicemus hic querentes auxiliũ a deo. ¶ De ventositate spine ⁊ corruptione ossis. Cap.ix.

Entositatis spine cã sunt humores
v acuti penetrãtes i os corrodẽtes ipz.
⁊ incessus vẽtositatis spine est icessus
doloris iũcturarum: verũtamen mã
in dolore iũcturarũ est in carne. ⁊ materia in vẽtositate spine est in osse. ⁊ eius additio corrupit ossis partem vnam post aliã. ¶ Dixerunt quidam q̃ spina est spasmus in toto corpore ꝓpter vicus ⁊ nõ affirmatur.

¶ De signis corruptionis ossis. La.x.

Am ossi accidit corruptio vides carc nem supi pm mollescere ⁊ mollẽ fieri. ⁊ incipit in via feroris ⁊ virus. Et penetrat per eã tẽta facillime ad os.
Cũq; puenit ad os non inuenit ipm lene ita vt lubricet ab eo. imo adheret ei parũper: ⁊ quasi inuenit rem nõ firmã in seipsa imo hñtez factura: aut putrefactionẽ: ⁊ forsasse destruit ⁊ lenitur. ⁊ propriae q̃ nõ est corruptio in principio, nam in hora principij nõ apparet illud cum tẽta. ¶ Et q̃nq; figit lubricitas eius supflua corruptionẽ ei⁹ ex hoc q̃ q̃ lubricat in eo tẽta in omni latere figit separatiõe pãniculi ab eo ⁊ illud ꝓpter corruptionez que incepit ⁊ illa q̃ incipit cũ corrũpit caro supra ipm: ⁊ cũ discoperis eã ab eo inuenes ipm mali coloris. ⁊ multotiens q̃ antecedit ipm apa ⁊ corruptio carnis ⁊ mẽbri in pmis ⁊ mors deinde venit ad ipm.

¶ De curatione eius. Cap.xi.

c Curatio corruptiõis ossis est eius fricatio ⁊ ipsius destructio: aut eius abscissio ⁊ ipsius serraturа sine ht fistula sine nõ sit. Nam necesse est fricare ipm ⁊ radere aut cauterizare puentiendo ad vltimũ corruptionis eius: vt cadãt cornices corrupti ⁊ remaneat sanũ. ¶ Et q̃nq; cadunt cornices ossium p medicinas iterum sicut cadũt cornices capitis ⁊ alioz. ¶ Et de illis est medicamẽ cuius hec est descriptio. Re. aristologiã ireos myrrhã aloẽ cortices plante oppoponaci cambil adustum scoriã eris. cornices pini aggregẽt: ⁊ est mirabile faciens cadere cornices ossiũ ⁊ nasci carnem bonã super ea. ¶ Et si fuerit corruptio ossis ꝓfundior illa tũc necesse est cõcauare ipm. ¶ Qñ si corruptio iam ꝓcessit est medullam nõ est excusatio quin afirmat illud os cũ medulla sua. ¶ Et si corruptio fuerit de illis q̃s nõ sanat nisi abscissio: ⁊ serratura totiꝰ ossis mẽbri: aut ꝑtis eius qñ circũdat ipm tunc sciat locũ in quo opꝰ vt medatur ita vt reuoluat tenta vsq; quo ꝑsequat locũ in quo inuenit adherẽtiã ossis vltimã: qñ illic est terminus. verũ qñ est os corruptũ ex capite coxe ⁊ anche: ⁊ sicut spodijs dorsi tunc fugere ab eius curatione est melius ꝓpter nucha. ¶ Et si timet q̃ corruptio ossis sequat corruptionẽ carnis cuius casus accit ꝓtus tunc infrigidare ⁊ accipe carnẽ ab eo est cõueniens ⁊ est eius cura. ¶ Et oportet vt infrigidet mẽbrum sanum cum epithimatibus que scripsi in capitulo corruptionis carnis discoopte ab eo etiaz ⁊ cum eorum similibus.

¶ De modis seruãnd⁹ os corruptũ. Cap.xij.

Quit deuet caro ab osse ita vt ponat in extremitate eius filũ cum quo
i tendat ad supiora vtte. ergo tendat
cũ eo membrũ aut aliud ex illo loco
ad inferiora vt nõ associentur ei dentes: ⁊ serra ipm. ¶ Et q̃n est tibi necessarium serrare costam: aut os sub q̃ est tunica aut aliqd nobile sicut tunica costarum nuche: pone sub serra laminaz q̃ ꝓseruetur mẽbrum nobile. ¶ Qñ si caro fuerit fm rotunditatẽ suaz tota discoopta tunc serra ipm qñ ozit caro sup os qñ iam discooptus est ex oibus laterib⁹ suis. ¶ Qñ si partes ossis corrupti fuerint ꝓxime iũcture tũc extrahe ipz ex iuncturа. ⁊ si corrumpit os brachij totuz aut cruris: tũc auferat totũ. ¶ Caput aũt anche ⁊ coxe ⁊ spondiles dorsi q̃n corrũpunt tunc fugiat ex curatione eoz ꝓpter locum nuche.

¶ De eo q̃ remanet de frustis ossiũ ⁊ cornicũ eoz in vlceribus cõsolidatis. Cap.xiij.

Illud q̃ est melius est vt nõ festinet
i in extractione eoz: imo diminuant natura ⁊ adiuuent ⁊ illud cũ attractione pauca eoz que exhũt in spacio nõ festino. ¶ Et nõ mouean cũ medicinis ⁊ operatione manus. naz q̃ extractũ est violenter non euacuatur quin faciat accidere vlcera fistulosa. Cũ ergo expellit ea natura ad curẽ: ⁊ incipiunt exire ⁊ iam separata sunt tũc incarna ⁊ cura vulnus. ¶ Et siꝛ est iudiciũ in frustis eoz ⁊ pãniculis de quoz veritate est vt manifestent: nã cũ tu ꝓperas ⁊ extrahis ea velociter tunc est in eis rumor spasmi ꝓmixtionis ⁊ febrizz. ¶ Qñ si fiant saniosa nõ est in eis magnũ nocumentuz.
¶ Si aũt vis scire medicinas illius tunc de illis est medicamẽ hmõi. sumatur oleum vetus ⁊ cera citrina ⁊ sordines vasoz apum que vireq; sint quantum est oleum: deinde soluant omnia deinde sumatur pars vna cufobij ⁊ pars vna lactis tũmalli ⁊ tres partes aristologie ⁊ fiat ex eis sicut ceratum. ¶ Et sumatur iteruz ammoniacum ⁊ bdellium ⁊ liniatur cum oleo de lilio: deinde aggregando totũ cũ cõtrione fiat emplastrum: ⁊ ponat desuper: ipsum enim est de illis que exhunt ossa cũ velocitate ⁊ facilitate.

Digitized by Google

¶ De medicinis fracture ossis. Cap.xiij.

Racture est curatio cū manu quā dicemus ⁊ curatio cū medicinis q̄s dicemus ꝓferēt⁹ fracture ossiū ⁊ torsioni. ¶ Epithima ad fracturā ⁊ torsionē. ℞. mugath mes excoriticatoꝝ aā. x. aloes maluauisci albi. acatie aā. v. lut. xx. liniant cum albumine oui si fuerit apa calm. Ite ꝙ folia alethil ⁊ cupressi ⁊ myrthi ⁊ salicis terant ⁊ exprimant ⁊ sumant galle. ⁊ rose ⁊ cepa narcisci est de illis q̄ dicta sunt ⁊ de sandalis rub. ⁊ bolusar ⁊ laudanuz ⁊ faufel ⁊ uamaha ⁊ altea ⁊ mes ⁊ acatia ⁊ melliloti ⁊ sansucū ⁊ adde in eo sindi ges calefactiōe sansucū ⁊ enulam ⁊ cupressum. ¶ Ad fracturā ⁊ torsionez cum apate calo. ℞. mes excoriticatoꝝ. 3. xx. mugat balaustie acatie emplastret ⁊ est forte valde. ¶ Et de medicinis eius sunt folia myrti ⁊ laudanū ⁊ gallia ⁊ croc⁹ ⁊ lutū est bonū attritioni. ⁊ oleū iterum est unguentum ad fracturā ⁊ ad dislocationem ⁊ ad torsionem. Iterum mugath ⁊ mes altea acatia lutum aloes myrrha liniatur cū aqua myrthi.

¶ Hen. v. icipit de restauratōe ⁊ ē tractat⁹ tres. ¶ Tractat⁹ p̄m⁹ de dislocatiōe ⁊ restauratiōe.

¶ De sermone vij de dislocatione. Cap. i.

Islocatio ē egressio ossis ex loco suo qui est p̄ nām apud illud q̄ ei vicinuz existit integre. Si aūt non egrediat integre noiat sepatio iūcture ad p̄ē p̄fundam aut p̄cedentē aut eminentē que cognoscit sensu. Et est sepatio nō integra quam q̄dā noiant torsionē. ¶ Cū ergo est lesio q̄ nō mouet os sed attrahit q̄ p̄tinet ipm tunc est alguaenu ⁊ nō est ex gñe torsionis: q̄ñq̄ accit iuncture resertua ⁊ est vt elōget ⁊ addat sup lōgitudinē suā nālem: ⁊ nō p̄sequit ad hoc dislocationē. uerūtamē fit facilis dislocationis. ⁊ illud q̄dem multoties accidit in adiutorio ⁊ coxa. ¶ Et de hoib⁹ est q̄dā qui p̄parat⁹ est dislocationi in iūcturis suis q̄ñ cōcauitates ossiū iuncturarū suarū nō sunt p̄funde: ⁊ bucelle q̄ ingrediūtur eas nō sunt intrātes ⁊ ligamētū q̄ ordinat inter ea ambo nō est firmū: imo debile in creatione sua munutū. Aut humidū suscipiēs extensionē. ¶ Aut iam effuse sunt ad ipz hūiditates viscose lubricare facientes. Aut fracti sunt margines cōcauitatū ossiū in q̄s ingrediūtur de ossibus iūcturarū q̄re fiunt cōcauitates p̄strate sup q̄s nō est distinctio. ¶ Et de iuncturis quidem sunt iūcture facilis dislocationis. Et de eis sunt iuncture p̄aue dislocationis. ⁊ de eis sunt medie. ¶ Facilis ergo sicut iunctura poplitis p̄pter lenitatez ligamenti sui quoniā ipsa est creata lenis ligamenti p̄pter unuamēta scita in anathomia. ergo fit p̄pter illud facilis dislocationis ⁊ p̄pter illud sustētatur cū pila. ⁊ fit iterum facilis reditionis ad salutē: nam facilitas reditionis est fm q̄ttitatē facilitatis dislocationis: ⁊ difficultas eius est fm difficultatē eius ⁊ iuncturā humeri est p̄xima ei in macies nō i pinguibus. ¶ P̄aue p̄o dislocationis sunt sicut iunctura digitoꝝ ipse enī forte nō dislocant: imo frangunt antēq̄ dislocent ⁊ sicut iunctura cubiti ⁊ p̄pter illud reditio ei⁹ē p̄aua. ¶ Medie p̄o sunt sicut iuncture anche. Et q̄ñq̄ accit vt fiat facilis dislocatiōis que nō est facilis dislocationis p̄ aliquā cārum. q̄re fit enā facilis reditionis sicut accit vt fiat pyxis anche plena humiditate. q̄re fit facilis eius dislocatio ⁊ cū hoc fit facilis ei⁹ reditio sicut accit hūitibus vena vase. q̄re ei oī boza dislocat eius ancha: ⁊ redit per quēlibet labore: deinde dislocat postea redit. ⁊ hoc idiget cauterio ⁊ nō alio. ¶ Et p̄xima dislocatio est cū qua abscindunt capita frustorum ossiū quod cōglutinat os cū osse ⁊ p̄ā reuertitur ad dispōnem suam nālez: ⁊ p̄m illius fit in capite anche deinde in capite aduersariij ⁊ i duobus focilib⁹ duoꝝ pedum apud calcaneum. Et dislocatio quidem est fedior q̄s fractura cū neq̄ redit dislocatio neq̄ restauratur fractura.

¶ De signis dislocationis vbus. Cap. ij.

Lcidit in iuncturā inclinatio ⁊ p̄funditas insolita sicut accidit accūs apparēs in magnitudine carnis spatule ⁊ in dislocatione iūcture pedis: ⁊ magis apparēs q̄s illa que est in iūctura colli. ⁊ cōparatio est ex illis que exhibit illud exercitione sana. ⁊ est vt cōsideres locū infirmū cū sorore sua sana illius ifirmi eiusdē nō alteri⁹: ⁊ cū videris iūcturā nō moueri tunc iudica q̄ dislocata est dislocatione integra sicut q̄ñ mouet motu suo ad oēs partes ⁊ peruenit ad oēs fines suos non est cum ea egritudo pendens cum separatione.

¶ De signis declinationis. Cap. iij.

Si vt videat cōcauitas ei⁹ augmento alterius lateris ⁊ puet in sensu augmēto q̄d fuit sensatuz ad interiora in hmōi cū h̄ q̄ q̄dā mor⁹ est possibilis.

¶ De signis addutionis longitudinis iuncture absq̄ dislocatione. Cap. iij.

Gnū eius est vt sit sicut suspēsa: cum ergo cōpresseris eā redit ad mēsuram suā nālē absq̄ labore: si p̄o dimiseris eam redit ad mēsurā suā accidētalē ⁊ accidit p̄funditas in quā forte ingreditur digitus vbi non est caro vehemens multitudinis sicut humerus. ¶ De curatione declinationis ⁊ dislocationis. Cap. v.

On euacuatur quin dislocato: aut ueniat ad medicum singularis: aut cōpositus cum egritudine alia ex vicere ⁊ vulnere ⁊ apate ⁊ alijs. ¶ Ad si fuerit cum alia tunc oportebit vt consideres, quoniam si dislocatio fuerit ex illis que redeūt cuz tensione leui nō faciēte dolere vicus dolore

Digitized by Google

vehemẽti qui perducit ad apostema nõ tolerabile fac redire dislocationẽ: ⁊ si res fuerit econtrario tunc op3 vt curet in ꝓmis vlcus: aut vulnus: deinde cura dislocationem ⁊ ꝓprie in tumoribus difficilibus. ¶ Cũ ꝙ volumus curare dislocationẽ tũc forsasse pducit illud ad spasmũ maximum ꝑm, ꝑtim. ⁊ ꝓprie qñ dislocatio est in mẽbris ꝓximis mẽbris ꝓncipalib⁹. ⁊ sicr est dispositio in apatib⁹ in ꝙbus est regimẽ ꝑm q⁹ nos exprimur. Nam si res fuerit facilis ⁊ nõ cõmouet ex ea dolor: necꝫ reductio cũ ea est difficilis restauranius dislocationem ⁊ nõ curam⁹. ¶ Si aũt accidit dolor tunc op3 vt non ꝓsumamus; ⁊ si fecerimus. tunc oportet vt destruamus ligaturam si fuerit dolorosa. Qd̃ si ingrediatur cuz facilitate curabim⁹ apa iterum ⁊ vlcus. Et si fuerint dislocatio ⁊ fractura simul ⁊ fuerit tẽsio in parte vna ꝓmittens regimẽ vtriusꝫ rei fiat. Et sapiens qd̃ narrauit q⁹ cecidit lapis super extremitatez humeri hominis: ⁊ vulnerata est cutis ⁊ caro donec apparuit extremitas laceri nuda: ⁊ iam dislocatũ erat subtus eam caput furcule. tunc ergo quidam solidoꝝ experimẽtatorũ oc cupatus est in equando os ⁊ reduxit super ipm carnem ⁊ cutem: ⁊ emplastrauit ⁊ strinxit: ꝗre accidit vt fœteret caro ⁊ corrũperet ꝓpter vicinitatẽ suam, os donec factũ est viride. Et non sciuit q⁹ op3 vt hmõi caro abscindatur ⁊ coquatur ille locus cum oleo feruẽte. ⁊ similiter si fuerit illic apostema magnũ op3 vt curet apostema in ꝓmis. ¶ In dislocatiõis aũt singularis ⁊ simplicis rectificatione regimen est vt tendat ad cõtrariũ partis a qua separatũ est donec opponat extremitas ossis extremitati ossis alterius. deinde reducatur ad locũ a quo exiuit ⁊ tunc redit. ¶ Et multotiẽs quidez significat illud vor que auditur: deinde ligetur ⁊ in ligatura ẽ securitas ab apostemate: aut aditu oriz ne apostemetur: ⁊ necessitas ad prohibendum apostema laborioꝝ sum est maioz ⁊ abhorret vt membro obuient pãi calidi: qñ ipsi calefactũ ⁊ addũt in apate: imo op3 vt sint infusi cerato infrigidato: aut vino põtico. verũ. Hyp. ipsius vt tardet tẽsio ⁊ reditio vsq; ad diẽ tertiũ ⁊ ꝗrtũ nisi i diebꝰ exceptis. ¶ Et declinatiõi iterũ nocia sunt hmõi de inde ligef ⁊ qñ membrum dislocat in oi motu ⁊ quotiẽs redit dislocat tunc illud est ꝓpter mollificationẽ ⁊ humiditatẽ: ꝗre indiget cauterio. ¶ Et qñ remanet post reditionẽ dislocationi. aut separationi duritues ⁊ quasi apostema administra epithimara ⁊ embrocas lenificantia. In inceptione vo indiget epithimanb⁹ ⁊ embrocis confortantibus. ¶ Et melius est vt embrocet super strictura ꝑculdubio: in hieme qd̃ cum oleo calefacto qd̃ sit ex oleis confortãtibus ⁊ in estate cum aqua frigida. ¶ Et op3 vt sit cibatio in dislocatis cum eo qd̃ cõfortat iuncturã ⁊ ligat eam ꝑm ꝓportionem necessitatis.

¶ De curatione elõgationis iuncture. Cap. vi.

o Porte vt reuocef os mollificati ad iteriora illi⁹ in q̃ gescit a q̃ mollificatũ est: ⁊ empleſ cũ emplio in ꝙbus est ꝓtus stiptica cõmixtus cuz eis q̃ hñt vtutẽ calefactiuam sicut si misceant galle ⁊ balaustie ⁊ acatia ⁊ filia sicuz aliq̃ tulo cãphore ⁊ costi ⁊ vinee. Et vtẽrũ sufficiat qd̃ est sic nur cupressi ⁊ iuniperus ⁊ reliqua que cadũt in emplastris rupture deinde stringatur sicut caput.

¶ De dislocatione mandibule. Cap. vij.

a Cecidit mãdibule iferioꝝ vt dislocef ab ordine suo: ꝗre remanet os apertum. Huius sit illud de illis que paꝛ fiunt ⁊ nõ accidu casu cõpleto. Et cũ dislocatur inclinat ad anteriora ex ꝓprio ei⁹ qd̃ accidit apud mollificationẽ que forsasse accidit ei apud saliũ ⁊ est applicatio vnius coꝛ ad aliã difficilis; iz nõ pauef motu cũ lacertis suis qui veniũt ei a posteriozib⁹. ¶ Et qñq; accidit dislocatio ex latere vno: est ergo tunc forma signs ipsam cuz declinatio mãdibule est ad anteriora cum transuersatione: ⁊ curatio quidẽ est vna. ¶ Et est de summa eius qd̃ indiget vt festinef ad reducẽdũ ipm: ⁊ si nõ pducet ad egrundines ⁊ nocumẽta. ⁊ cũ hoc fit ꝓpter causa eius reditio: nã facilioꝛ reditio eius est illa que est velocioꝛ q⁹ si differat iduratꝛ ⁊ apaꝛ ⁊ extendit lacertos ⁊ cõmouet febꝛes inseparabiles ⁊ dolorẽ capitis ⁊ tẽsiones lacerto: uz ⁊ forsasse fit res ꝓpria donec iterficat i decimo. ¶ Et qñq; accidit vt soluaſ ei venter cum suppurationibus colericis multis puris ⁊ euomat simile eis: ꝗre op3 vt festinef ad curã. ¶ Et modus regiminis eius est vt teneat vnus caput a⁹: deinde intromittat restaurato: policẽ suũ in os ⁊ ꝓuenit infirmo mollificare mãdibulã suã ex omni modo. Nam illic sunt lacerti qui tãtranuersati sunt ꝓpter vehementiã dislocationi⁹: postea moueat mandibulaz dextram ⁊ sinistrã: deinde extendat eaz subito: deinde reducat eã. ¶ Et ipsa quidem non intrat ad illud a quo separata est nisi retro: ꝗre oportet vt extẽdat eam ita vt equetur ꝑm illam ꝓparationẽ. ¶ Et signum equationis eius est equatio quadruploꝛ ⁊ cooperturaꝛ ⁊ clausio oris: deinde sustinet cũ pulullis ⁊ cerato et cera ⁊ oleo roſ. deinde dimittat eaz qñ sanabitur ꝙ velocius est possibile. ¶ Si autem nõ festine fiat ⁊ tã accident duruties oportebit tũc vt inciptas ⁊ lenias. durumẽ cum embrocis ex aqua calida ⁊ oleo in balneo embrocãõe plũma donec leniaſ deinde sedeat restaurato: post infirmum ⁊ trahat mãdibulaz eius ad posteriora donec locet ⁊ stringatur. Et oportet post illud vt resupineſ eger super pulinar cui⁹ implenio sit lenis ⁊ teneat vnus caput eius vt nõ moueatur vsq; quo cõpleaſ sanatio.

¶ De dislocatione furcule. Cap. viij

Digitized by Google

i Nquit furcula non separatur a latere interiore qm̃ ipsa est ꝓnuata cuz pectore non separata ab eo. Et pp hoc non mouet ex hoc latere. Et si percutiatur deforis pcussione vehementi ⁊ stringatur: tunc ipsa equat ⁊ curat curatione qua curatur si frangit. Verũ extremitas eius que sequitur humeruz ⁊ separat ex eo non dislocat plũ qm̃ lacertus qui hz duo capita ꝓhibet eam ab hoc: ⁊ ꝓhibet eam iterũ caput spatule. ⁊ non mouet iterũ furcula motu vehementi qm̃ ipsa non est posita nisi vt separet pectus ⁊ amplificet ipsum. Et pp hoc ẽ furcula fcã hoi soli inter alia aiala. ¶ Et si accidat ei dislocatio ex luctamie aut ex re alia sisi huic tunc ipsa equat ⁊ ingredit ad locum suum cũ manu aut pulullis plurimis qui ponunt sup eam cuz ligatura que necessaria est. ¶ Et rectificat hec cura extremitates humeri iterũ cum separant ⁊ reducit eas ad locũ suuz. ⁊ illud quo ligant furcula ⁊ humerus est os carilaginosum ⁊ ipm ingrossat in maciemtis. qm̃ remouetur existimat ille cui non est experientia ꝙ caput aditorij iam separatũ sit aut exiuit de loco suo ⁊ ꝙ caput spatule vt tunc acutus ⁊ vt locus qui est ea inferior ꝓcauus: verũ oz dꝫ distinguat cum signoribus. ¶ De curatõe eius et vt nullo modo applicet ad caput ⁊ sisi humerus.

¶ De dislocatione humeri. Cap. ix.

h Umerus qm̃ dislocat aut in dislocatione spatule ambigit ⁊ magnificat si dislocat: verũ qm̃ accit iuncture humeri ꝛ aditorioꝛ vt dislocet facile qm̃ eius ꝓcauitas non est ꝑfunda ⁊ ligamenta eius non sunt firma imo sunt lenta subtilia posita pp illud facilis motus. ¶ Et eius dislocatio ẽ res in qua non accidit in eo qꝺ scimus nisi ꝑm prez vnam exitus appens plũmus: ipsa. n. non dislocatur ad supiora qm̃ eminentia humeri ꝓhibet ipsaz: neq; ad posteriora qm̃ spatula ꝓhibet ea: neq; ad pte ventris qm̃ lacertus hñs duo capita ex anteriori non ꝑmittit eam cum ꝓhibitõe capitis humeri. ¶ Verũ non dislocat nisi ad latus domesticũ aut siluestre. Et separat ad illud sepõne pua. ¶ At latus vero interius ingredit qm̃q; exitu plũmo ⁊ ꝓpe in extenuatis maciemtis: in istis. n. cadit dislocatio aditorij ⁊ eius reditio per qualibet cãm. ⁊ res vtreq; sunt in pungulbus ꝓaue valde. ¶ Et qm̃q; accit aditorio dislocatio i hora ꝓtus difficilis ⁊ apud sectionẽ ab embryone: deiñ si nõ redit velociter nõ crescit post illud in lõgitudine ⁊ remanet post illud cubitus puus cuius rectificet: ⁊ qm̃q; nõ recipit ẽt in qbusdã eoꝝ sanationẽ imo remãet breuis mutuus minuti hñs aditoriũ: ⁊ brachiũ in plũbꝰ eoꝝ recipit ⁊ fit bone dispõnis in plũbus eoruz: sed ẽ hz dispõnẽ breuẽ silij pedi mustelle. ¶ Cura ꝺo nõ eũat a duabꝰ diminutõibus simul. Et qm̃ accit aditorio fractura in latitudine sua deiñ restaurat tunc non est posse reducere dislocationem eius nisi ⁊ frangatur restauratio.

¶ De signis dislocationis aditorij. Cap. x.

e Gnũ eius est vt videat concauitas apud caput humeri ⁊ in firmamẽto: verũtñ istud non est ꝓpruz isti: imo est iterũ pp uersionẽ capitis spatule ⁊ vt extremitas humeri alterius acuno: hac extremitate si non acciderit ei iteruz sepõ in seipsa aut in osse qꝺ est caput eius per offensionẽ aut ꝙ aliud. ¶ Et qm̃q; sedat cum curatõe lesio eius ⁊ existimat ꝙ non sit lesio cum eo. ¶ Et vt capiti aditorij dislocato cuz eminentia plũa in pte sebaicelle ad inferiora. ⁊ forte esse est posse in infantibus vt equet caput aditorij ⁊ videat ad iutoriũ nõ bñ ãnexũ alteri bonitate ãnexionis manus sane ad quã nõ appropinquat nisi cum labore ⁊ dolore vehemeñ. ¶ Qꝺ si desiderat eleuare manũ ad superiora ⁊ tangere aurẽ suaz non ꝓparatur ei ⁊ difficiles fiũt ei motus alij.

¶ Et ista signa iterum quandoq; accidunt ꝓpter torsionem ⁊ apostema ⁊ percussionem.

¶ De cura dislocationis aditorij. Cap. xi.

c Urato gdẽ illuz que de illa est facilis ⁊ in corporibus infantiuz ⁊ qui lenta hñs corpora est vt extendat cũ manu ⁊ intromittat sub mẽllico apud ꝓpinquitatẽ capitis aditorij: deinde teneat illã propinquitatẽ ⁊ impellat eam ad supiora ⁊ manus altera extendat aditorium ad inferiora. Et fortasse est posse in infantibus vt equet caput aditorij cum digito medio ⁊ extendat cum illa eadem manu. ¶ Qꝺ aũt est vehementioris dislocationis in corporibus fortibus: lentoꝝ modoꝝ in illo est vt restauratoꝝ intromittat pedẽ suũ in latus infirmi ⁊ locet calcaneum suũ ꝑpe caput aditorij: aut pilliam siccam: aut inunctam si fuerit aꝑa adherens ꝑpe caput aditorij infirmo resupino. Et extendat manũ manibus suis ꝑm rectitudinẽ quasi velit eradicare eam ex spatula ⁊ iclinet manũ suã parũp ad ulteriora: ⁊ ingredit ⁊ iste ẽ rectioꝝ modoꝝ oiuz ⁊ leuioꝝ eoꝝ. ¶ Et iterũ qrat vir fortis lõgus longioꝝ infirmo ⁊ intromittat humerũ suũ sub ascella infirmi ⁊ eleuet ipm a terra suspensum ab humero suo ⁊ traz extendit manũ eius ad ventrẽ ipsius. ¶ Qꝺ si infirmus fuerit lenis põderis cuius corpus nõ grauet sup manũ eius suspendat cũ eo aliqꝺ qꝺ grauet ipm: ⁊ qm̃q; ponit loco pedis perpendicularis eleuata sup terrã: ⁊ est sup caput eius pila ex pãnis ⁊ ex corijs stans in opõne loco humeri viri. ⁊ restauratoꝝ extendit manuz a latere alio ⁊ grauet virũ si necium est ei illud cum ponere: aut suspensione. ⁊ qm̃ fit ꝓtinus: aut fit difficile ⁊ ꝓlongatur tps tunc fortasse indiges eo qꝺ est fortius post embrocationes ⁊ balneationes. ⁊ fit quandoq; instrumentum simile manubrio sarculi ⁊ est ꝺga breuis cuius lõgitudo est lõgi-

Digitized by Google

tudo adiutorij: aut plus: aut minus super cuius caput est pila. ⁊ ipsius pila facilior ⁊vt fit ex pānis ⁊ corijs ⁊ impellit cum illa virga illa spera sub titillico: ⁊ opz tunc cum voluntas est vt fiat vt annectat vir fortis instrm titillico impellendo ipm cum eo ad superiora: aut duo viri donec resistant restaurationi extendenti manū: ⁊ teneat vir alius humerū eius alterū vt non separet subito: aut impellat illum humerū: ⁊ restaurator iterum incepit extendere manū eius ⁊ trahere eam ac si voluntate eius fit vt separet eam a spatula eradicando: ⁊ fit illud ad anteriora parūp. Et qñ fit illud cadit adiutorius in iunctura sua: deinde pila annectat titillico annexione fortis sustentando ad superiora caput adiutorij: ⁊ oz vt sit sustentatio frm ipm. ⁊ spera sit super illud qđ sequit caput adiutorij in infirmo. ¶ Et opz vt in fine qđ est sub eo vt non frangat adiutorius: qñ nō est pole post restaurationē eius vt redeat ad locū suum pp illud qđ sciuisti. ¶ Et medicatur qñq cum scala ita vt ponat caput adiutorij super gradū scale qui iam lenificatus est ⁊ preparatus cum inuolutionibus frm formā cōuenientem: ⁊ suspendit vir ex alio latere ⁊ extenditur manus. ⁊ ingredit caput adiutorij in locum suum. ¶ Verū oz vt sit suspensio ⁊ gradus scale prope caput adiutorij vt non frangat ⁊ fortasse ponit loco gradus ⁊ glomeris perfici res potens ex illo eodez loco ⁊ non remouet ab eo ad locū alium qñ timet ex hoc fractura adiutorij. Et curat qñq alijs modis deriuatis ex istis modis: ⁊ melior modoz ē modus ꝓmus.

¶ Cum ergo redit dislocatio ad locū suū tunc melior ligatura eius est vt ligēt pila cum humero ligatura facta cum vittis lanis ꝓhibentibus separationē eius qđ redit: ⁊ opz vt penetret vitta sup ipm aut vitta alia desup frm modum crucis vsq; ad humerū alterū: ⁊ qñq cadit crux super humerū infirmū deinde ligat adiutorium cuz latere ad inferiora ⁊ ligat cubitus ⁊ extremitas manus ad superiora exptē colli ⁊ nō resolutē vsq; ad septimū aut post ipm. ⁊ ciba ipsum sicut scis. ¶ Qđ si assiduatio fiat quouis redit tūc necū est cauterij. ¶ De dislocatōe spatule. Cap. xi.

i Am dcm est illud: ⁊ est de illis quorū casus non accidit: ⁊ mirant ex ea tales quales Ypocrates ⁊ Gal.

¶ De dislocationibus ossis parui apud humerum. Cap. xiij.

a Cidit qñq ossi paruo qđ est caput humeri vt separetur a loco suo quare accidit ēt ꝯcautas sicut i dislocatiōe.

¶ De cura. Cap. xiij.

a On opz vt extendat tensione fracti: sed coartet ⁊ stringat cum digitis ⁊ inclinetur ad locum suum ⁊ stringat sicut stringit furcula cuz pulullis. Hā ipsa ligatura iterū qñq facit ipm redire ad locū suum violenter: ⁊ non curatur de illo quod est de vehementia illius ligature ⁊ seruatione eius sicut curatur de eo in furcula.

¶ De dislocatione cubiti. Cap. xv.

h Eius mēbri dislocatio fit difficilis ⁊ fit difficilis ipsius reditio ꝓpvehemētia ligamentoz ꝓnentiū ipm ⁊ eoz ꝓtentate: ⁊ pp suā ꝓtetate ꝓcaluarū ⁊ qñq accidit ei sepō pua. ⁊ accidit ei dislocatio integra in gbusdā horis. ¶ Et qñq dislocatur sigr eius dislocationē gibbositas in latere ⁊ arcuatio in latere. ⁊ deterior eius est ꝙ dislocatur ad posteriora: qñ est inobedientis curationis valde. ¶ Et plurima qdem dislocatio non accidit nisi in focili ꝑterior ⁊ est turpior ⁊ fedior pp illud qđ accidit ei de reditione focili vero superi parū accidit ⁊ non est cum feditate dislocationis inferioris: qñ ipm est vehementioris cōtinuitatis cum vola: ⁊ est longinquius ad hoc vt remoueat. ⁊ nō est pole vt dislocet vnū duoruz focilū nisi elongēt a scōo elongatione aliqua.

¶ De cura. Cap. xvi.

o Porter vt festinet ad eius curationē qñ ꝓperat ad ipm apa calm̄ ꝓhibēs a curatione: qñ extendere adequandum ipm tunc ꝓducit ad ꝓditionē: ly iterus non sit pole vt equet apate illic existente.

¶ Et separationi qdem parue succurrit cum qualibet difficultate: imo adiungat volam cuz reditione eius ad locum suum. ¶ At dislocatio cōplera si est ad anteriora est regimen. ⁊ si est ad posteriora est ei regimē aliud. ¶ Et illa que est ad anteriora redit ad locū seum cuz percutit vola sua humeruz qui opponit ei pcussionibus aliquibus manu iam ꝓparata sicut opz: ⁊ adiuuatur manu altera ⁊ ingreditur. ¶ Dislocatio vero ad posteriora opz vt extendat tensione vehemēti: deinde pentiat eam ad posteriora. Qđ si non obedit per illud teneant adiutorium ⁊ brachium duo fortes ⁊ liniat restaurator manum suam cum oleo ⁊ incipiat abstergendo inungere cubitū cum vehementia donec ingrediat deinde oz vt stringat ipm ⁊ ponat brachio suspensorium dimittēte cubitū agulanū frmōritate quā tolerat in ꝓma hora: deinde nō cesset ꝓstringere suspensoriū paulatim donec ꝓstringat agulus.

¶ De dislocatōe iuncture rascete. Cap. xvij.

t Uncture rascete est facilis dislocatio ⁊ difficilis vnitionis. nam qñ extenditur extensione parua ⁊ opponit vnū duoz membroz alteri redit: sed eius bucellano est prava: qñ illud qđ commeat ipsam de corporibus apāt ⁊ ꝓhibet bonitatem vnitionis. ¶ Et modus extensionis eius est vt extendat vir focile ad posteriora ⁊ extendat restaurator volam ad suū illius prius imo ad anteriora: ⁊ extendat vnūqđq; digitum incipiens a pollice ⁊ ꝓcediens ad minimū: nā equat p illū

Digitized by Google

ꝛ redit: deinde emplastret ipsam ꝛ stringat.

¶ De dislocatõe digitoꝝ ꝛ signis eꝝ. Cap. xvij.

q Uando dislocant digiti inclinant ad anteriora ꝛ apparet illic eminentia in interioribus ꝛ apparet ꝓcauitas dorsi ꝛ similiter fit in ossibus rascete.

¶ De cura. Cap. xix.

i Reditione digitoꝝ a dislocatione est difficultas quedã: ꝛ non opꝫ vt extendant extensione equali: imo opꝫ vt expectes super eos ꝛ eleues radicem ex manu tua sub qua cadit radix eius qñ stringis super eum ad inferiora ac si tu eradices ipsum ex loco suo ꝛ tunc videbis dislocationem iam intrasse ꝛ rectificari.

¶ De separatione ossium rascete. Cap. xx.

o Ortet vt in ea fiat quod possibile est de equatione ꝛ impulsione oĩs declinationis ꝛ eminentie ad ꝟsum ptis illius ꝛ positione astellarũ ꝛ strictura earum desup vt dimittat super eam: ꝛvt ponat loco earum super eam plũbũ equatũ ꝓseruans locũ cum grauitate sua. ¶ Uerũ oꝫ vt añs ponatur desup astella aut plũbũ vt emplastres cuꝫ empl̃o ꝓfortiuo de illꝫ que scis ꝛnõ moueat.

¶ De dislocatione spondilium ꝛ separatione earum. Cap. xxi.

q Uando spondiles dislocant dislocatione cõpleta interficit ꝓculdubio. ꝛ non cõpleta iterũ qñ remouet remotione plurima ꝗ̃ uis sit minus ꝗ̃ cõpleta ẽ mortalis: qñ ꝓculdubio coartat nuchã coartatione forti si resistit ꝛ non obedit. ¶ Et si est spõdilis prima colli ꝛ que sequit eam priuat animal anhelitu ꝛ mox̃ statim: qñ nerui anhelitus coartant quare non faciunt opõnẽ suam.

¶ Et si est spondilibus dorsi ꝛ dislocat ad prez interioꝛẽ nõ est posse vt cureꝝ. ꝛ est de illis que interficiunt velociter. Et si mozat ꝛ non est posse taliter ꝙ̃ phibeat anhelitũ reuinere stercus ꝛ urinã ꝛ interficit. Et si mozat ꝛ non coartat nuchã coartatione vehementi: aut coartat ꝛ non apat: aut sedat qõ est cum eo de apare non est excusatio quin nocumentũ ingrediat nuchã ꝛ neruos qui sunt sub illo loco ꝛ facit suffiuntates extre in voluntarie. ¶ Et si est ad posteriorẽ tunc nocumentum qõ facit nuchę est minus. verũ nec̃ium est nocumentũ iterum. ¶ Et coartatio neruoꝝ que debilitat pedes ꝛ debilitat lacertos. vefice ꝛ ani. quare nec̃ia est virtus fortis ꝛ ipulsio vehemens ꝛ ꝓcussio magna que fere franget sime nia eius donec redeat ad locũ suum: ꝛ añs ꝗ̃ redeat ad locuꝫ suũ iam fracta sunt per illud eius simenia. ꝛ quando ꝗ̃ dislocantur ad duo latera ꝛ ad superiora. ¶ Et in huius quidem capituli diuisionibus iam locuti fuimus vbi locuti fuimus de gibbositate. ergo cõpleatur illic. ¶ Et signum illius est ꝙ̃ vides illic aut eminentiã in posteriorib⁹ aut arcuationẽ in pectore ac si fracti sit simenũ: sed in eius fractura nõ ẽ magnũ malũ. Et in dislocatõe spõdilis ẽ timor mortis.

¶ De cura. Cap. xxij.

i N illa qdem que est ad interiora ex dorso spes ꝓparua ꝛ parꝝ ꝓfect⁹ est in eius curatione. ¶ Illa que est ad posteriora indiget cõpressione cuꝫ genibus ꝛ fortitudine sicut est opõ balneatoꝝ. ꝛ ponant sup eam cuꝫ fortitudine aut faciat ipm iacere super ventrẽ suum ꝛ stet sup eum cũ calcaneis suis aut fricet ipm cum alubich fricatione asim luffazaracti. ¶ Q̃ si res fuerit vehemẽ nor illa ꝛ fuerit recens dixit Hyp. ꝙ oꝫt sumat lignũ cuius longitudo ꝛ latitudo sit tante quãtitatis que capiat ifirmũ: ꝛ terminet ita vt sit ꝑm hanc mensurã ꝓpue parietẽ extensum ad latus parietis in longitudine: ꝛ non sit elongatio eiuꝫ a pariete plus quãtitate vnius pedis: ꝛ ponatur super ipm stratus planus ad coꝝpus infirmi: deinde balneet ꝛ applanet super lignuꝫ aut super podiale sup faciem suam: deinde involuant super pectus infirmi ligature ample duab⁹ vicib⁹ ꝛ earũ extremitates egrediant de subascellis: ꝛ ligent iter duas spatulas ꝛ ligent extremitates ligaturarũ latarũ ad lignũ longũ sile manubrio mortarij ꝛ eleuet hoc lignũ sup lignũ positum aut podiale: ꝛ detur ministro stanti apud caput infirmi vt teneat ipm vt fiat extremitas inferiori involuta ad aliqd: ꝛ tendat supioꝛ ꝙ̃ sit apud caput in hora qua opꝫ ꝛ fiat per illud extensio.

¶ Et ligent iterũ pedes ambo simul cum ligatura ampla alia sup genua ꝛ supra duas spatulas iterũ: ligando uterũ loca que eleuant ex loco in quo aggregant due coxe cũ ligamento alio. Et aggregent extremitates hoꝝ ligamentoꝝ ꝛ ligent ad lignũ aliqd̃ sile manubrio mortarij sicut est lignũ cuius ꝓcessit narratio. ꝛ eleua ipm apud extremitatẽ ligni primi: deinde ꝓcipe ministris vt extendant cum hoc ligno extensiõe que fit ꝑm ꝟsũ. ¶ Et de hoibus sunt qui faciũt hãc extensionẽ cum instrus ꝛ sunt sicut sagitte super signũ erectũ apd extremitatẽ dñi lignu magni aut podialis. ꝛ duaꝫ extremitates que sequantur caput ꝛ pedes qñ reuoluunt ille sagitte involuũt cum eis ligature que extenduñt. ¶ Et oꝫ qñ fit extensio vt impulsio fiat apud gibbositatẽ cum radice volarũ manuũ. Q̃ si fuerit nobis nece sedere sup ipm faciemus illud ꝛ nõ tumebimus aliqd. ¶ Et si non equat spondilis cum istis rebus ꝛ infirmus fuerit tolerans cõpressionẽ: tũc opꝫ vt ꝓcuret fouea in pariete qui ẽ ꝓpiquus cum longitudine filis cãali recipiens gibbositatem cũ mensura que sit longitudo fouee quãtitatis vnius brachij: ꝛ nõ sit altior spõdili infirmi nec̃ inferiore ea plꝰ imo opꝫ vt tam primũ sit facta. ¶ Uerũ ad hanc egritudinẽ ad quã diximus ꝛncipio vt sit lignũ positũ ꝓpe parietẽ:

Digitized by Google

deinde sumat tabula equalis mensure ⁊ ponat
vna extremitatū eius in foueas que est i pariete
⁊ ponat mediū loci qui ꝓsequit ex ea sup gibbo
sitatē: deinde impellat extremitas eius alia infe
rius donec videas ꝙ spondilis iam equata est
equatione manifesta. ¶ Et Hyp. qdē iam dixit
ꝙ ꝓcauatio sola absq; tabula rectificat hāc rez:
⁊ dixit iterū ꝙ cōpressio cum tabula sola facit il
lud. Q̄ si illud est verū: tūc nō ē posse vt admi
nistretur extensio quā diximus in ꝓncipio spē
que noiat sepō spondilū ad anteriora absq; cō
pressione. ¶ Et op3 vt post equationē administ
res tabulā de ligno cuius latitudo sit quātitaꝫ
trium digitoz: ⁊ eius longitudo quantitas que
cōprehendit gibbositatē. ⁊ qddā ptis sane. ⁊ in
uoluat super eam pānī lineū aut stuppa incisa
vt non sit dura: ⁊ ponat super gibbositatē ⁊ lige
tur cum ligamento qō est nēcuz. ⁊ administret
infirmo cibus subtilis. ¶ Et si remāserit super
illud residuū ex gibbositate tunc oz administra
re curationē que fit cum medicinis que molli
ant ⁊ leniunt cum administratōe tabule quam
narrauimus tpe longo. ¶ Et qdā hoies admi
nistrant tabulā de plūbo. ¶ Et si dislocatur ad
vnū duoz lateruz equat cum astella aut astellis
duabus ⁊ stringit. ¶ In facta vero ex hoc in
collo ad posteriora ē est illa que curat op3 vt re
supinet infirmus: deinde extendat caput eius
ad superiora cum facilitate: ⁊ equet spondilis
eius cum cōpressione ⁊ absersione. ¶ Et quan
do equat ponat sup eam emplūm ꝓportionaz ⁊
vela super ipm cum pānis ⁊ stringe desup astel
lam cum mensura colli ⁊ longitudine eius. ⁊ li
ga eam ad caput ⁊ aduersū: ita vt non cadat
ligamentū ad guttur ⁊ resoluat in numero die
rum ⁊ ponant fila cum qbus stringas ſm̄ fo
mam vuarū ex marginibus pānoz qm̄ illa que
rotundantur ledunt.

¶ De dislocatione alhosos idest uicure ossis
caude. Cap.xxiij.

a Alhosos qm̄ dislocat tunc illud sentur
sensu. ¶ Sed magnitudinē dislocā
tionis scies per tensuz iterū ⁊ ꝙ eger
non expandit pedē necq; in loco dislo
cationis necq; apud genu: imo est plicatio genu
ei laboriosioz. ¶ Regimen vero illius est qm̄
cum vis equare illud op3 vt intromittas mediū
digitū in anum vsq; quo opponat loco deinde
ꝑme cum eo ad superiora cuz fortitudine. ¶ Et
obserua cum manu tua alia locum alhosos do
nec eques ipm deinde emplastra ipm ⁊ stringe.
⁊ eger minoret cibum ⁊ minorabit egestio. ⁊ su
mat cum hoc quod leniat naturam.

¶ De dislocatione anche. Cap.xxiij.

c Exe qm̄q; accidit sibi ex qō accit ad
uitorio de dislocatione ad inferiora si
cut mollificare. ⁊ non est posse si dislo
cat coxa vt expandat pes necq; iuxta
dislocationem apud genu: imo est illud in genu
magis ꝓtinū. ¶ Et eiuz qdem dislocatio qm̄q;
fit ad anteriora. ⁊ quandoq; fit ad exteriora ve
rum plurimum dislocationis eius est ad exte
riora. ⁊ minoratur eius dislocatio ad interiora.
⁊ dislocatur iterum ad anteriora ⁊ ad posterio
ra ⁊ per illas easdē cās. ¶ Et qñ accit in dispō
ne prius ⁊ strictura sup embryonē ꝙ dislocat il
le pes: tunc facit eū hēre crus minutū deficies a
delatōe corpis: quare debilitat ⁊ nō corrūpit.

¶ De signis. Cap.xxv.

a Lcidit ex dislocatione anche ad ante
riora vt videas pedē dislocatū lōgio
rem altero ⁊ genu eminentius ⁊ non
pōt duplicare pedē suū apud inguez
inflatum apatū: qñ caput coxe iam intrauit in
ipm. ¶ Et si dislocat ad exteriora abbreuiatur
pes ⁊ apparet in inguine ꝓfunditas. ⁊ accidit
in eo qō opponit ei a posterioribus eminentia:
⁊ inflatuo: ⁊ genu est quasi ipm sit submersuz ad
interiora. ¶ Et si dislocat ad anteriora pes est
longior ⁊ nō est posse infirmo vt expandat crus
suū ⁊ non fit ei posse vt plicet ipm nisi cum dolo
re: ⁊ non ꝓparat ei deambulatio penitus: ⁊ si
vult ambulare ambulet sup calcaneū. Et ei mul
totiens ex hoc vt apex inguez eius ⁊ retineatur
eius vrina. ¶ Et si dislocat ad posteriora abbre
uiatur pes eius ⁊ fit super eum expansio difficī
lis ⁊ apparet in ipsius inguine mollificatio: ⁊ est
caput coxe declīue ad obliquationem.

¶ De cura. Cap.xxvi.

o Portet vt ad curandū sit festinatio.
Nā si nō redit velociter fortasse effun
dentur ad eam humiditates ⁊ putre
fient ⁊ perducent ad corruptionē mē
bri totius: ⁊ sequit illud de timore id quod scis.
¶ Regimen vero dislocationis coxe ad infe
riora est vt extendas pedem: deinde fac eum re
dire cuz vehementia posteā mouetis cū dextra
⁊ sinistra donec opponat ei ad qō redit: ⁊ pone
pedi quasi stafam. ⁊ stringe super crus: deinde
stringe super coxam ⁊ super genu strictura que
seruet eam: deinde suspendat ex humero suspē
sione: ne sit posse cruri cum hoc vt extendatur.
¶ Quan do vero dislocatur ad interiora tunc
ꝓcipitur vt flectat genua: ⁊ teneat cum homo
fortis ex latere emunctorij: ⁊ capiat restaurator
manu sua caput coxe apud genu: ⁊ trahat ipsuz
ad anteriora: ita vt impellat extremitatem aliaz
⁊ impellat ipsum impulsione tendente ad supe
riora ⁊ exteriora: ⁊ si adiuuat cum aliis ab ex
tremitate alia ex ꝺ̄o motus eius ⁊ iam liganit
eam cum vitta aut cum fune erit bene: deinde li
getur cum ligamento. ¶ Verum quando dislo
catur ad exteriora oz tūc vt firmet restaurator ex
tremitatē coxe: que est apud genu: ⁊ moueat eaz
ex ꝺ̄rio motus ꝓdicti. ⁊ sit alius tenens ab extre
mitate alia mouēs eā ex ꝺ̄rio motꝰ ꝑmi: ⁊ ita li

gauit vittam aut funē. ¶ Etin illa que est ex illo ad anteriora aut posteriora stringat restaurato: radicem coxe cū ligatura lata. ⁊ capiat super humerum ad partem que oportet ꝑm declinationem dīs locationis. ⁊ accipiant virt duas extremitates ligature ample: deinde extēdāt eam oēs simul extēsione qua suspendunt infirmū in sere. ¶ Et cum hmōi iterum est ꝓle vt redeāt modi prędicti ad rectificationē. ¶ Et medicāt eam qñq; cū thubzen. Et modus illius est ꝑs q̄ retulit de eo quidam eorum ⁊ bene egit. Ingt: oportet vt caues foueam longam in ligno toto ſilem aqueductionib⁹: ⁊ nō sit lōgitudo fouee ⁊ ꝓfunditas eius plus q̄titate trium digitorū: ⁊ non sit longitudo eorum admodum plus quatuor digitis: ⁊ ponatur extremitas althubzen in parte illius fouee ⁊ sustententur cū eo: ⁊ sit impulsio eius ad partem ad quā opz impellere. ⁊ opz vt sustententur in medio ligni magni aut podialis lignum aliquod erectū cuius longitudo sit quātitas vnius pedis ⁊ grossitudo eius q̄titas manubrij fossorij vt qñ resupinat super dorsum reuoluatur hoc lignū in eo qō est inter alhapafegi ⁊ caput core: qñ ꝓhibet sequi illō quod extendit ipsum a parte pedum: ꝛ illud iterū multotiens indigeat extensione que sit a superiorib⁹. ¶ Et cum hoc cum corpus impellit ad inferiora impellit hoc lignum caput anche ad exteriora: ⁊ oportet vt sit manus ad inferiora ꝑs modū quē diximus ante hoc ꝓcipue ex pede. ¶ Ō si caput coxe non ingredit per hāc spēm curationis tunc opz vt auferat lignū erectum sustentatum: ⁊ vt figantur duo ligna alia super duo domicilia loci illius ligni. ſin omni latere eius lignum vt sint sicut postes portē: ⁊ non sit vnūquodq; eorū min⁹ pede: deinde equitet sup ea lignū aliud sicut equitat lignū scale: vt sit figura sex lignorū simdis latere que notāt grece bitaneu: hec enī figura fit cum ponit lignū tertiuz in medio inferius duobus extremis: parūper: deinde opz vt resupinet infirmus sup latꝰ sanum ⁊ extēdāt coram sanaz in eo qō est inter hos duos postes sub ligno qō est ſile gradui scale ⁊ ponat cora infirma sup hunc poste: vt sit caput core egrāsup ipsum postq; expāsi fuerint sup postes pānū plicati plicatoēplūma: vt nō sedat postis coxā: postea sumatur lignum aliud eqūs latitudinis cuius longitudo sit tante q̄titatis que cōp:ehēdat ex capite coxe vsq; ad locum calcanei: ⁊ ponatur in longitudine sub cora ab interiore parte vt teneat caput core ad calcaneū: ⁊ ligef cū eo: deinde adminſtretur in gibbositate. ¶ Et rū ſm q̄ diximus in eo qō ꝓcessit opz tunc vt extendat cras ad inferiora cū ligno ligato cuz eo vt redeat caput coxe ad locum suū cū hac extēsione vehemēti. ¶ Et est iterum modus alius cum q̄ ingredit caput core absq; extēsione infirmi sup lignū, ⁊ est modus quē laudat Hypo. ⁊ il

le existimat q̄ opz vt ligent manus infirmi ſimul cū ligamēto lato leni ⁊ ligef pedes eiꝰ ābo cū ligamēto lato forti leni sup duos calcaneos. ⁊ sup duo genua. ⁊ sit lōgitudo cuiusq; eoz a cō pari suo q̄titas q̄tuoz digitoz. ⁊ sit crus ifirmū extēsuz plus altero q̄titate duoz digitoz ⁊ supē dat ifirmus sup caput: ⁊ sit elongatio eiꝰ a terra q̄titas duoz cubitoz: deinde currat adoleſcēs hīs expientiaz puber cū brachijs suis ⁊ exhaet coxā ifirmā i grossiore loco eiꝰ vbi ē caput core itez ⁊ suspēdat cū infirmo subito. nā iūctura cū factū fuerit illud cū ea ingredief ad locū cum q̄li bet studio. ⁊ use q̄ modus est faciliꝰ: alijs: qñ nō indiget opatione plūma. ¶ Hec ꝓples medicātū nō bñ opanf i eo: qm ipſi ſpnūt eū gp suā facilitatez. Et si fit dislocatio coxe ad exteriora: tūc opz vt extēdat ifirmꝰ ꝑm q̄ diximꝰ cū hac ligatura q̄ est sup alhapafegi iguinis ⁊ furculā fz q̄ diximꝰ. deide est necium medicāti vt elleuet cū thubzē deforis ad iteriora posīq; posuerit extremitatē thubzē in aliq; pte fouee quā diximus vt stringat sup eam: ⁊ sint alig mistroz ex parte coxe sane ipellentes itez: ⁊ opponat ipulſio vt nō ipellat plm. ¶ Et cū dislocatio ē ad añteriora tūc opz vt extēdat infirmꝰ: deinde pōat vir fortis radicē vole manꝰ sue dentre sup ignē infirmi ⁊ coartet ipm cū manu altera. ⁊ ipse cū hoc ponat coartationē extēsam ad iteriora ad ptem genu. ¶ Et qū dislocatio est ad posteriora tūc nō opz vt extēdat tafirmꝰ ad iteriora eleuatꝰ sup terram: imo oportet vt sit positus super aliquid duz sic̄ oz vt sit itez qñ sepat ancha eiꝰ ad exteriora sic̄ diximus in gibbositate. opz ergo vt extēdat ifirmꝰ sup lignū: aut podiale sup facie suā ⁊ sint ligamēta stricta nō sup coxā: imo sup crus sicut diximꝰ nup. ⁊ opz iterū administrare cōpressionē cū rabula ⁊ sup alhapafegi ⁊ locū ad quez egreditur iūctura. ¶ Hic est ꝑmo nō in spēbus dislocatiōis q̄ accit anche ex cā manifesta antēcēdēte illud. Verum q: quandoq; dislocat cora pp multitudinem humiditatis accidēs ei sicut dislocatur ſpatula: oportet tunc vt administretur cauterium sicut diximus in loco in quo diximꝰ hoc cauterium.

¶ De dislocatione genu. Cap. xxvij.

g Genu est velocis dislocatiōis: fortasse enī dislocat absq; cā ꝓter deambulationē velocē aut lubricat paruz sicut carnalis multotiēs dislocat absq; cā ꝓter saltū. ¶ Et genu q̄ dislocatur ad oēm gradū nisi ad anteriorem pp rotulā ⁊ aditoriū eius.

¶ De cura. Cap. xxviij.

s Edeat infirmus super sedē ppinquā terre: ⁊ eleuent pedes eius parūper: deinde extendat vir fortis manū suā desuper ⁊ desubtus extensione forti ⁊ reducat restauratoꝛ iuncturam ad dispōnem suā ꝑm iudicium dislocationis vlis ⁊ liget eam.

Digitized by Google

¶ De dislocatione areffatu ⁊ est rotula genu Capitulum. xxix.

q Uando accidit ei dislocatio oportet vt pes plane ponatur in terra ⁊ reducat rotula: deide impleatur curua tura genuculi pannis p̄pibendus a duplicatione ⁊ ponantur desuper astelle resistentes ei in parte ad quā declinat. Cū ergo restringitur ⁊ adheret non duplicetur genu cum festinatione sed paulatim: donec alleuietur.

¶ De dislocatione iuncture tali apud calcaneum. Cap.xxx.

d Islocatur calcaneus. Indiget ergo si dislocatur extensione fort̄ ⁊ curatione vehementi ⁊ impulsione cū fortitudine vt redeat. Deinde op̄s vt dimittat deambulationem circiter.xl.dies vt non dislocetur secundo. ¶ In separatione p̄o pauca sufficit quelibet extensio deinde reducatur. ⁊ quando complete dislocatur oportet vt reducatur ꝑm q̄ dicunt antiqui. ¶ Inquiunt: Oportet vt extendatur infirmus super dorsum suum sup terram. ⁊ ab eo q̄ est inter coxas eius apō alabaufegi. sit paxillus longus intrans in pfūditatem terre non permittens corpus ei⁹ mouere cum pcedit pes eius ad inferiora: imo oportet vt figatur iste paxillus anteq̄ resupinetur infirmus. ¶ Q̄ si p̄sens tibi fuerit lignuz magnum in cuius medio dirimus esse aliud lignū fixum tūc oportebit vt fiat extensio super hoc lignum. ¶ Et oportet vt sit minister tenens corā ⁊ extendens eam ⁊ minister alius extendēs pedem: aut manibus suis: aut ligamento ꝑm contrarium: extensionis ministri p̄mi ⁊ equet medicus manu separationē. ⁊ teneat minister ali⁹ pedem aliuni ad inferiora. ¶ Et oportet post equationem vt ligetur ligamentis fortib⁹ ⁊ vadat cum parte ligamenti ad pectinem pedis ⁊ cum parte eius ad calcaneum ⁊ ligetur illic. Et oportet vt caueatur ex eius qui sunt supra talū posteriius vt nō sit super eos ligatura vehemēs: ⁊ vt p̄hibeatur infirm⁹a deambulatiōe.xl.diebus: ⁊ isti si conant ambulare ante nō sanantur ꝑm cōplementū ⁊ dissoluit in eis mēbrum ⁊ corrūpitur curatio. ¶ Q̄ si separatur os tali ex latu: nam illud accidit multotiens: aut accidat huic mēbro apa calidū: oportet tunc vt p̄paretur hoc mēbrū cum resupinatione infirmi super faciem suam ⁊ extensione mēbri ⁊ equatione eius: ⁊ cuz embrocis que sedāt apata calida: ⁊ administratione ligaminū fortiū: ⁊ vt quiescat infirmus ⁊ nō moueat donec rectificet mēbrum integre. ¶ Et ligatura quidez tali op̄s vt sit ad digitos ⁊ dimittatur talus apertus.

¶ De dislocatione ossis pedis. Cap.xxxi.

e Jus regimē est primū regimini dislocatiōis ossis calcanei ⁊ fortasse sufficit vt eques ita vt calces cū pede tuo sup ipm pāno extīte inter ea donec equet: deinde empla ⁊ stringe ꝑm modum quem scis.

¶ Tractat⁹ scōs de radicib⁹ vlib⁹ in fractura.

¶ De sermone vniuersali in fractura. Cap.i.

f Ractura é solo p̄tinuitatis p̄o p̄tia ossibus. ¶ Et accidit q̄nq̄z sparsa: ⁊ q̄nq̄z non est sparsa: ⁊ q̄nq̄z accit eq̄lis: ⁊ q̄nq̄z accidit scissa: ⁊ eq̄lis q̄nq̄z accit in latitudine: ⁊ q̄nq̄z accidit i lōgitudie. ⁊ cadēs in latitudie q̄nq̄z accit diuisa: ⁊ q̄nq̄z accidit nō diuisa ⁊ cadēs in lōgitudine est diuisa ⁊ alcasim q̄nō accit separa. ¶ Et qdā noiauerūt spēs fracture noibus suis dicētes fracturaz magnā incedētē in latitudie ⁊ pfūditate raphanalē ⁊ hastalē ⁊ arūdinalē. ¶ Et dicētes icedētē in lōgitudine fractura linealē: ⁊ dicētes incedentem in latitudine cū longitudine lunalem ⁊ neruale. Et illa q̄ est puaz pūi vuā sauchiem ⁊ alierusié cū alpuberié. ¶ Et qū fractura cōplexū est pole vt remaneāt duo ossa ꝑm q̄ necē est iter ea de oppōne ꝑm p̄pōnez p̄tinuitatis nāles: imo sepaṅ necio ab oppōne. ⁊ silr separatio faciēs accidere pūcturā necio in eo qđ cōtinet de velaminib⁹ ⁊ carne: q̄re accit dolor sequens ea. ⁊ qū est eq̄lio rotūda sine frustis p̄uerti mēbrum cū facilitate. ¶ Et vt declinet fractura ad exteriora ꝑm q̄ dixit Hyppo. melius est q̄ vt declinet ad iteriora. qm̄ illud qđ occurrit ei de nerues illic é plus q̄relidit. Et qū cadit fractura apō iūcturā ⁊ restaurat remanet mor⁹ difficil⁹ p̄p duritiē: ⁊ arasbadu qđ accit indiget spacio donec declaret. ⁊ illud qđ p̄tau⁹ accit in iūcturis ossiū puoz. Et de illo iterū est vbi est iūctura in creatione strictor: sicut est iūctura cauille. ¶ Et fractura p̄tauioris icarnatiōis ⁊ vnitiōis est illa q̄ est ꝑm rotūditatē: deinde illa q̄ declinat: non n. adheret nisi sup ipm plongeē ligatura hūs fabricationē mirabilē ipe lōgissimo ⁊ sumat ex cibis ⁊ medicinis: ex eo qđ mittit sanguinē ad illā partē ꝑs q̄ dicem⁹. Et deterior fractura ossiū est ad interiora nō ad exteriora ꝑm q̄ dr. Et qđ dr de icisione medulle ⁊ interficit est intrīseco cui nō est vulitas: medulla. n. habet lentitatē viscositatem ⁊ nō inciditur. Et qñq̄z accit cū fractura accidia sicut vulnera ⁊ fluxus sanguis ⁊ apa ⁊ antritio eius qđ circūdat eā ex carne q̄ si nō p̄parēt cū p̄hibitione purrefactiōis: aut scalpellitur accidit ex eo corrosio. ¶ Et locus qdē fracture magnoz scit per dolorē ⁊ per casum. Fracture vo pueroz paruoz apparet p dolorē ⁊ apa: nā in ipsis accit plura indicia restaurationis. ⁊ ⁊ qū ista ossa redeūt ad situs suos pole est in infantibus ⁊ qui sunt eis p̄simi vt restauretur vilius ⁊ rutus ꝑme in eis. ¶ In etate vo adolescētie ⁊ que est post ipsaz nō restaurat: imo currit sup eam incarnatio ex materia cartilaginosa cōiungens inter duo ossa de gñe eius qđ facit cur-

Digitized by Google

rere eramus de duob⁹ plubs super ꝛtinuationē
eris ⁊ alioꝝ ⁊ ossa magis inobediētia ad restau
rationē faciendā est aduitoriū deinde brachiuꝫ.
¶ Amplius furcula qñ tāgit ad interiora pra
ua fit eis cura. ¶ Et fractura sedioꝝ in duobus
sociis⁹ est fractura sociis iferioris coꝝ sicut di
ctū est in dislocatiōe. ¶ Res aūt coxe ⁊ cruris est
facilioꝝ qñ restauratio nō phibet ea a dilatatio
ne. ¶ Et mēbra qdez diuersificant in spario re
stauratiōis: verbigra qñ nasus restaurat ꝑm ꝙ
dī in.x.⁊ costa in.xx.⁊ vlna in eo quod appꝛoxi
mat.a.xxx. vsq; ad.xl.⁊ coxa in.l.⁊ forasse ertē
ditur lōge donec restaurat coxa vsq; ad menses
tres aut tm̄oꝝ: ⁊ qd est supra hoc. ¶ Et vt de
clinet mēbrū in firmatione restaurationis ad vē
tē eius melius est ꝙ̄ vt declinet ad dorsuꝫ ipsis:
quoniā fit declinatio eius in latere vtue. ¶ Et
cause ꝓpter quas nō restauratur os sunt multi
tudo embꝛocationis aque ⁊ multitudo solutio
nis ligamētoꝝ ⁊ ligationis eorum: aut festina
tio i motu: aut paucitas sanguinis absolute: aut
paucitas sanguinis viscosi in corpore: ⁊ ꝓpter
illud minoꝛatur restauratio fracture coleriocꝝ
⁊ conualescentiū. ¶ Et de illis que significant
restaurationē est apparitio sanguinis q̄ videtur
q̄si ipse sit superfluitas quam expellit natura ex
multitudine sua cum studio ad fracturam.

¶ De radicib⁹ restaurationis ligature. Cap. iij.

Restauratio basis est extēsio membri
r cū quātitate que opꝫ. Nam additio in
ea spasmat ⁊ lesionē facit ⁊ ꝓcurant
ex ea febres: ⁊ qñq; accidit ex ea mol
lificatio. ⁊ illud quidē in corporib⁹ humidis est
minoris nocumēti, ꝓpter obediētiā eoꝝ ad ex
tensionē: ⁊ diminutio eius phibet bonitatē cō
solidationis ⁊ ordinis: ⁊ ꝙ in dislocatiōe ⁊ fra
ctura est equale. ¶ Ad ergo extendit ꝑm mo
dū q opꝫ est vbi fit occupatio cuꝫ ꝓparatione
duoꝝm ossium ꝑm rectitudinē ⁊ positionē pul
uilloꝝ ⁊ ligamentoꝝm ꝑm ꝙ opꝫ ⁊ coopire ea
astellis ⁊ coopire astellas ligamentis. ⁊ oportet
vt quiescat mēbrū quantū est possibile nisi qñq;
ꝑm quantitatem quā tolerat cum nō fuerit no
cumentuꝫ ⁊ apostema vt nō moriat natura mē
bri. ¶ Et opꝫ vt caueatur dolor ratio vehemens
apud extensionē ⁊ structurā in fractura ⁊ disslo
catione simul. ⁊ similr illud qd accidit ex stricti
ra vehementi ⁊ tardatione solutionis: qñ illud
perducit ad hoc vt moriat illud mēbrum ⁊ pu
trefiat: ⁊ sit necessariū abscindere ipsum. ¶ Et
intētio in primo restaurationis est vt euenīat al
rosboth in eis qui nō sunt ossa capitis: nam sup
ea non oritur alrosboth: q̄re opꝫ vt ꝓpareꝝ ita
vt nō euenīat siccū neq; paucū ⁊ iterū grossum
ꝑm pertransiēs mēsuram. ¶ Et de sicco est ꝙ
magnitudo eius diuersificat ꝑm mēbrū ⁊ quā
titatē fracture in magnitudine sua: aut multitu
dine ipsius aut in ꝛrijs ambaꝝ. Et in qdē scies
in diminutionē qd opꝫ fieri in illo q̄si apud re
memoratiōnē ciboꝝ ⁊ apud rememoratiōnē
fracture. ¶ Et opꝫ vt cum accidu alrosboth vt
pꝛohibeat a motibus cōpimentibus ⁊ coitu ⁊
ira ⁊ iracūdia qñ adurunt sanguinē ⁊ fugit lo
cum calidū ⁊ sanguis querit frīm ⁊ adunat cuꝫ
emplastris fortib⁹ stipticis in quib⁹ est caliditas
quedam ⁊ gluminatio: ⁊ ponant in eis que sunt
sicut nux cupressi ⁊ dragagantū ⁊ medicine que
sunt ad ruptura. ¶ Et qñ accidit fracture vt nō
restaureꝫ restauratione de q̄ cureꝫ tūc fiat in ea
qdā sile fricatiōi in vlceribus que nō sanantur:
⁊ est vt fricetur vtriscz manib⁹ donec auferatur
viscositas vilis debilis que est quasi ipsa non sit
aliqd: q̄re accidit vt eleueꝫ in locū ⁊ impellatur
ad ipsum sanguis bonus nouus ⁊ coagulef su
per ipsum rosboth forte. ¶ Et multoties qdez
egreditur: ⁊ alterat colo: ossis: res sileꝝ cōtu
cibus ⁊ squāmis, ꝓpter fricatiōnē. ⁊ super huius
modi nō ponant astelle: imo si fuerit necessariū
sufficiat ligatura bona. ¶ Et qñ aggregant fra
ctura ⁊ vulnera tūc nō est possibile vt differatur
restauratio vsq; quo sanētur vulnera. os enim in
duratur ⁊ nō recipit restaurationē nisi cū pauī
tate ⁊ extensione vehemēti ⁊ dispōnibus maxi
mis. ¶ Et cū hoc quādo accidit cum vulnere
dolores ⁊ apata in quibus est timoꝛ tunc vt toꝛ
queaꝫ mēbrū melius est ꝙ̄ vt accidat timoꝛ ma
gnus q̄re opꝫ vt in hmōi fractura nō pertranſiatur
ad vitimū in re restaurationis. ¶ Et quādo
est cum fractura aurium est cū illo timoꝛe, coꝛ
rosione mēbri. quare opꝫ vt scalpelletur locꝰ ad
hoc vt egrediatur sanguis: qñ in ipso est timoꝛ
⁊ est vt moriaꝫ membrū. ⁊ si fluat sanguis tunc
opꝫ vt retineatur. ¶ Et multoties quidē fit ne
cessariū, ꝓpter timoꝛē apatis ⁊ nocumenū vul
neris vt facias aliud ꝙ̄ sit necessariū de curatio
ne mēbri: q̄re flobotomas ⁊ solutis ventrem ⁊
subtilias cibū. ¶ Et qñq; accit ex stricturā pa
ritus ⁊ est necium vt soluatur aut embꝛocet mē
brū cuꝫ aqua calida donec resoluant hūdurates
mordicatiue. ¶ Et Hyp. quidē ꝓcipit ei cui
restauratur vt fugat aliqnd de ellebꝛo in illa
hoꝛa ⁊ fuit eius intentio vt trahant mūe ad in
teꝛiora. ⁊ Ga. phibet h̄ imo ꝓcipit vt bibatur
agaricum. Ad si fuerit necessariū tunc deꝫ ali
quid de sirupo aceroso in quo sit ꝛbus acuta. ⁊
dī ꝙ illud fuit in ꝛpe Hypo. ⁊ sup fluxus que ē
inter duo tēpora est mirabilis. ¶ Et cum volue
ris facere restaurationē deinde doleꝫ ⁊ inquie
tat: tunc rectius est vt diuuitas illud ⁊ extrahe
illud qd redure feciſti: forasse. n. remouebis per
illud infirmitaꝫ a doloꝛibus. ¶ In fractura aūt
in longitudine sufficit vt mēbrum adhereat cū
stricturā vehemēti ⁊ vehementioꝛe q̄ in alijs in
cuius compressione vltimatio fiat ad interiora.
¶ In fractura autem que est in osse opꝫ vt duo
ossa stēt ꝑm rectitudinem in fine qui possibilis

Digitized by Google

est obseruādo illud ex pte situs ptium sanaruz. ⁊ considera an sit opositio ossis huius ad suuz compar ossis alteris: deinde restaura. ⁊ obserua. naz inter illud sunt res de illis sicut frusta ⁊ additiones: ⁊ de illis sunt vacuitates: verū frusta: quoniā nō decēter componūtur solu unt inter os ⁊ inter restaurationē: ⁊ quādo frangitur iterum ⁊ remanēt inter duas scissuras ossis nō ꝓmittunt vt adhereat vna earū alteri ⁊ sepank: ꝙre fit vlcus in quo semp aggregaf virus: ꝙre accidit inde ꝙ ipmmet putrefit ⁊ putrefit membrū. ¶ Amplius vnitio nō fit fortis: fortis enim non fit nisi quādo decēter cōtinuantur frusta ⁊ additiones in oppositione sua que et opponit. est ergo necessaria extēsio postq̄ fuerit ꝟificata oppositio inter duo ossa ⁊ inter additiones ⁊ membr' qui deglutūt eas ⁊ ꝟificata fuerit restauratio. ¶ Cū ergo extēderis ⁊ opposueris recti est cum iuenis opponēz verificatā vt mollifices extensionem paulatim ⁊ obserues oppositionē vt declinet cum attractiōe ⁊ obserues cū manu tua dispōnem eius qō decenter cōponit. ⁊ si inueneris eminētiam aut aliud rectifica illud cū manu: deinde nectum est ligamētum cōseruās mēbrum ſm quietē suam nō durū: qm̄ dolere facit valde: neq; lene qm̄ dimittit cōseruationē. ⁊ de rebus que earū est media est medio z: ⁊ opz vt sit ligamentū positū ad illud ad qō est inclinatio vehemētius. ¶ Et si fractura est cōpleta tūc oportet vt equef equatiōe stringēte eam ex omni parte. ¶ Ꝺ si fractura fuerit in pte plus oportebit vt sit stricture illic plus ⁊ si cū fractura fuerit aliquid ex frustis ⁊ ossibus paruꝭ tunc si fuerit ledens dolorem facies tūc valde ad illud cū rectificatione. ¶ Ꝺ si non fuerit ledens tunc nō cures de eo neq; apponas manū. ¶ Ꝺ si ꝟbigratia audita fuerit eius icrepatio tūc speratur ꝙ currit super eā rosboth. Cum ergo securus fuerit de illo tūc non oportet vt tardetur res ei⁹. ¶ Et qñ accidit ex frastis disruptio carnis non est: tunc rectum occupari in dilatatiōe disruptionis operatione stolidoz sed est necesse vt extendantur duo ossa ad duo latera ſm vltimū finem rectitudinis ne sit tortuositas in eis quoniam in tortuositate tūc est corruptio ossis. ¶ Cū ergo extenderis ipsum tunc redi ad frustum ⁊ reduc ipsum ⁊ stringe illud: si autem nō redit tunc non dilates disruptionem: imo ꝑsensus vt videas mensuram qua indiges ⁊ perfora in ea ſm quantitatem qua ingrediatur in eā frustum ⁊ compone super ipsum frustum cuius lenis super quod possit esse foramen spissuz ⁊ penetret frustum in ipsum: ⁊ preme super cutez ⁊ manum cōpressione grauāte eas ambas ⁊ pcedet os in foramine pcessione ad radicē suā: deinde serre cū serra operationis ⁊ est serra minuta subtilis acuta sicut serra facientiuz pectines. ¶ Et forsasse perforaf radix cuius perforatio est necessaria cum tripano faciēdo foramina cōtinua accipiendo locum cuius queritur fractura ⁊ illud non est auferens timorem vbi est post os corpus nobile: licet forsasse sit saluatius q̄ instrumēta mouēcua motu suo aut sua collectiōe aut incisione sua. ¶ Et qñq; ingeniaf vt ponatur tripanum super latitudinem subtilantie non permittentē tripanū penetrare' nisi ſm quantitatem adiuuantem. ꝙre est minoris nocumēti q̄ instrā mouēcia. ⁊ ꝓpter hoc opz vt sint apud restauratores ipsoz tripanoz spēs plures prepate. ¶ Et forsasse nō apparet frustū sed est necessarium ad intus illud qō extrahat ⁊ remanet ipsuz deinde fieri illud qō opz. Ꝺ si fuerit frustum aut pecia ossiū separatum pūgēs locū ⁊ dolorem faciēs tunc necesse est scindere ⁊ vti regie ad exhendū illud qō egreditur. Et multoties opz seruare illud. ¶ Et qñ fuerit illud qō fractum est ⁊ cominutū magnū ⁊ fuerit eius confractio ⁊ cōminutio plurima tūc necesse erit vt extrahat totum. Si aūt fractura nō fuerit cū cōminutiōe ⁊ fuerit dislocatio eius scissura capiēs locū plurimum tūc incide infirmiorem locum ⁊ dimitte reliquū qm̄ nō est nocumentum in eo imo nocumentum in abscindendo totū est magnum.

¶ De admonitione restauratoris. Cap. iij.

Necesse est restauratoz vt consideret inclinationem ossis. ⁊ qm̄ ipse inuenit apud partem ad quā inclinatur gibbositatē. ⁊ apud partē a qua inclinaf cōcauitatē. Et ꝑm̄ quidē intelligit illud cum tacu. ¶ Et illud iterum qm̄ dolor fit vehemens in parte ad quam est inclinatio. ¶ Et crepatio iterū significat illud ⁊ super illud fabricet rem suam. ¶ Et est necessariū restauratori vt extendat manuz sup locum fracture in dispōne intrinseris eius ad supiora ⁊ inferiora cum facilitate ⁊ subtilitate donec si viderit separationē aut eminentiam aut frustum cognoscat ipm vt nō liget vice altera nisi ſm q̄ opz: qm̄ accidet confusio aut dolor. ¶ Et nō opz vt confidas in eōtione sensata per manum ante cōplementū sanitatis. nā multotiens occultat apa contusionē ⁊ tortionem. cū ergo restauratoz peruenerit ad fracturā ⁊ inuenit illud si non exq̄site opaf in eo. deturpaf mēbrum: ⁊ si exquisite opaf pducit ad spasmū ⁊ febrē paruam. ergo melꝰ est vt dimittāt illud ⁊ nō tāgat ipm. Cū ergo icipit puenire ad restaurationē pus ossium ⁊ nō penetrat oz vt nō vim faciat. ⁊ faciat ipsam ingredi cū difficultate ſm oēm dispōnem qm̄ ingredi sup infirmū qō est maius q̄ remaneat os nō equatū. ¶ Et si dolet redino ⁊ rectificatio valde ⁊ est possibile me dico vt reducat illud ad dispōnem fracture tūc est delitie infirmo ⁊ concupiscentia magna. Et oportet vt restauratoz festinet ad restaurandum illud quod fractuz est ⁊ restauret in die suo: qm̄ quanto plus elongatur tanto est eius itroꝰitꝰ

Digitized by Google

difficilioꝛ ⁊ nocumẽta in ipso sunt plurima ⁊ p
pue in ossibus que circũdant lacertꝰ ⁊ nerui plu
res sicut in coxa. ⁊ opꝫ vt adiuuet ad festinatio
nem restauratõis cum causis in contrario cau
sarum oppositarum predictarũ ⁊ prima est con
glutinatio sanguinis viscosi.

¶ De preparatione restaurandi. Cap. iiij.

Oportet vt oi mẽbro qđ tu restauras
o fit ppõ ꝓuenies ꝓhibens doloꝛẽ. ⁊
melioꝛ ꝓparatio cum hoc est illa que
est ei per nãm. ꝛ.g. vt sit in manu ad
furculã ⁊ sit in pede ad illud qđ impellit obser
uando ꝓsuetudinẽ infirmi in hoc. ⁊ sicut mẽbꝝ
qđ opꝫ suspendi opꝫ vt suspendaꝝ ꝑm equalita
tem. sic mẽbꝝ cuius dispõ figẽ ne suspendaꝝ oꝫ
vt sit eius accubitꝰ ⁊ ipsius locus sup rẽ pla
nam: vt non suspendaꝝ pars eius ⁊ restringatur
pars eius. ¶ Et suspensio qđẽ est mala omni re
staurato sicut impulsio ad supiora est illi conue
nientes dum ꝓhibens non ꝓhibet. ¶ Et cum
ꝓparatio mẽbri sit ua vt sit alterius q̃ oꝫ aut
magis infirmũ inclinat mẽbrũ ⁊ ꝓsequet ipm
ꝑm inclinationẽ suspensionis ⁊ ꝓparationis.

¶ De qualitate ligamẽtoꝝ ⁊ astellaꝝ. Cap. v.

Oportet vt sint pãni ligamẽtoꝝ mun
o dinam soꝛdidus est durus ⁊ facit do
loꝛem. ⁊ sit subtilis vt penetret res si
linẽ sup ipm ⁊ sit lenis vt non grauet
sup mẽbrũ infirmũ. ¶ Et opꝫ vt ligamenta ca
piãt de loco sano aliqd cui sit cuãtus: illud. n.
est magis tenens restauratos q̃ vt sepeẽ ⁊ ma
gis fit firmũ q̃nis sit neciũ vt non sit superfluitas
in illo: qm̃ faciet vt mẽbrũ hẽat meatus strictoꝫ
non susciptentes nutrimentũ. ¶ Et iterũ illud
qđ admõuimus de strictura est magis exprẽs
humiditatẽ effusam ad mẽbꝝ infirmũ. ad illud
qđ est longuquius eo exprimendo: ⁊ magis ꝓ
hibens illud qđ attrahit ad ipm. ⁊ ligamentum
latũ ad illud est melius: qm̃ magis facit adhere
re ⁊ plus dilatans: verũ ꝑm q̃ pone est in omni
mẽbro. nam illud qđ pone est ex hoc in pectore
non est sicut illud qđ pone est in manu. ⁊ qđ non
est ex mẽbris latũ: nam illud non est pone ineo:
imo qñ lata est virta non fit bona eius ordinatio
sup mẽbrũ sisle illa: imo fit feda: quapp opꝫ vt sit
ꝓtentus de hmõi illa cuius amplitudo est trium
digitoꝝ vsq; ad quatuoꝛ. ⁊ illa sunt sicut facile ⁊
furcula: ⁊ sicut illis filia: nam non est in eis pone
illud: imo si non ligaꝝ cum subtili non est pone
in furcula. n. non ꝓuent lata. ¶ Et in hmõi qui
dem est neciũ multiplicare in uolutiones vt stent
loco dilatationis. ⁊ virta que inuoluit sufficit vt
sit latitudo eius trium digitoꝝ aut quatuoꝛ ⁊ lon
gitudo ipsius trium cubitoꝝ. ¶ Et pulullouꝫ
fortitudo qñq; fit vehemẽs in admouendo ligame
toꝝ ad faciendũ adherentiã. ¶ Et rũ pulullo
rum sunt due spẽs. ¶ Una earũ est in qua est inten
tio equare ꝓcuitatẽ mẽbra ⁊ adhibeaꝝ studiuꝫ
vt non eadat inter ea ambo foramen: ⁊ vt non
supponaꝝ suppositione diuersa ⁊ vt bucellaꝝ
cum eis vlcera. ¶ Et altera est in qua est intẽ
tio vt cooperiat cuꝫ ea ligamentũ ⁊ equet equa
tione sẽda vt reuoluat ligamentũ ⁊ adhereat ꝑ
equalitatẽ: quare non erit locus strictioꝫ ⁊
molliꝫ loco: quare facient ea adhere astelle ad
herentia bona. primũ ergo coꝛ sunt ligamenta ⁊
vite: ⁊ ꝑm sunt astelle. ⁊ ligamentũ inferius ꝓ
hibet mãs: ⁊ ꝑm torsionẽ. ¶ Et opꝫ vt sint mar
gines pulullouꝫ vbi pone. est ⁊ illa quãtitas exi
git vt sit numerus pulullouꝫ. ¶ Et foꝛtasse est
neciũ administrare pulullos puos quos coope
rit pulullus vnus equãs sup eos in longitudi
ne ligamenti cadentis sup locũ. ⁊ ligamentũ qđ
noiaꝝ hñs duas facies vel faces hois ⁊ habẽs
duo capita. est illud qđ administraꝝ ua vt ponaꝝ
mediũ pãni cum qua ꝓseruaꝝ equatio loci in fir
mi sup locũ suũ ⁊ fit illud in medio alhadacan:
deinde accipiat cum vnaquaq; duarũ medieta
tum ad prem uersam. ⁊ fiat in inuolutione ea
ruꝫ cũ vtriusq; manuꝫ simul ꝑm qꝛ est famosum
qđ non est nobis necessarium exponere.

¶ De equatione ligamenti cum expositione ⁊
distinctione. Cap. vi.

Oportet vt incipiaꝝ cum ligamento a
o loco fracto ⁊ ab eo vbi declinat ad os
⁊ illic sit vehementius strictum. ⁊ vbi
fractura est vehementioꝛ opꝫ vt sit li
gamentũ fortius. ⁊ ad vltimũ locus fracture est
locus a quo est neciũ expellere mãs ⁊ est vt ser
uetur sup eam situs: ⁊ illud qđẽ securat ab apa
tione: imo forsitaꝛ resolut apationẽ ⁊ est cũ se
curatione ab apatõe ⁊ putrefactõe ossis. ¶ Ite
rum illud qđẽ non ꝓfert ad virtuꝫ si gñaꝝ in ipso
osse pueniens ad medullã ⁊ coꝛrũpens medul
laꝫ ⁊ os: ⁊ est neciũ vt frangaꝝ ⁊ ab eo discoope
retur ⁊ vt fiant vie ad pus ⁊ ad egrediendum.
Et est melioꝛ loco cum defensione eius qđ ve
nit de eius genere qui sit ꝑ mẽbrũ iferius qñq;
expellat ad supius superfluitatẽ suã qñ supius est
debile. ¶ Et non opꝫ vt fiat vltimatio in stricto
ra ligamentoꝝ ⁊ astellarũ tanta que ꝓhibeat ad
uentum nutrimenti ⁊ sanguinis. illud nãq; est
ex illis que ꝓhibent restaurationẽ. ¶ Et Hyp.
qđẽ adunat ligamenta in eo qꝛ conaꝝ de expul
sione apatis cum ceratis repercussiuis cum oleo.
omphacino ⁊ cera. ⁊ foꝛtasse ẽ neciũ sedare apa
cum eis que sum sicut oleum camomillinũ ⁊ si
cut cum vino stiptico. nam ipsum resolut apaꝫ
ꝓfortat mẽbrũ. ¶ Et vbi fuerit vicus nõ appꝛo
pinquet ceratũ. ⁊ foꝛtasse est neciuꝫ illud in quo
est fortitudo ⁊ resolõ sicut oleum ⁊ mastix ⁊ am
moniaciũ. ¶ Et ad vltimũ cuꝫ ligamentũ admi
nistraꝝ ⁊ fractura est recens que nõdũ apaꝫ tunc
opꝫ vt sit ex lino ⁊ infrãtiũ repercussiuũ. ⁊ foꝛ
tasse sufficit vt liniaꝝ cum aqua ⁊ aceto. ⁊ foꝛtasse
administratur cum cerato ⁊ filibus de illis que

Digitized by Google

narrauimus. ¶ Et si adminiſtrař poſt aſa tũc melius eſt vt ſit ligamentũ ex lana que ſit infuſa in oleo reſoluente aſa ⁊ lenitiue ipm. ⁊ ſm oēs diſponē in ligamento ſup qđ ponař ceratũ deſub tus eſt ſecuratio a cōmotione doloris ⁊ ppter qñ medicus non eſt pñs. ¶ Cum ergo accidit dolor ſuccurrik cum ſolōne ⁊ ligatione. ¶ Et non opꝫ vt adminiſtreř ceratũ: ⁊ ppter qñ eſt illic vlcus. forteſſe. n. attraher ad mēbrũ putredines. ⁊ ponař loco eius vinũ nigrũ. ⁊ plñ qđ fractu re aſſociař vlcus: quapp opꝫ vt elongeť ceratuꝫ ⁊ ſit ſufficientia in vino ſtiptico in quo infuſus ſit pulvillus longus. ⁊ nos qdem ponemus epithimatibus fracture capſin ſingulare. ¶ Et cū inceperis cum ligamento a loco exigente tunc inuolue ipm inuolutionibus quas addes ſm additionē magnitudiñ fracture ⁊ ptem earuꝫ ſm diminutionē eius ⁊ ſm aſa ſi fuerit apparens: deinde reduc ipſum ad illum locum: deinde vadat vſq; ad locum ſanum hoc eſt ergo ligamentũ primũ. ¶ Deinde fac pñs ligamentum ſcōm ⁊ inuolue ipm ſuper fracturā bis aut ter: deinde fac ipm deſcendere ad inferiora mollificando paulatim poſtea face eſſe pñs ligamentum tertiũ ⁊ fac ſiſt ad ſuperiora ⁊ tunc facies ligamenta eſſe parua ad expellendũ ſuperfluitates a mēbro ⁊ ad rectificandũ ipm ſuper intentionem in preparatione huius ligamēti. ¶ Et nō ſis ſuperfluus iterum in elongando ſtricturam in vtriſq; lateribus: qñ fit membruꝫ opilatarũ venarũ non ſuſcipiēs nutrimentũ. ⁊ forteſſe ẏpik. ⁊ qñq; non fit ita: imo incipiť cum ligamento aſcendendo: deinde ſequiť cū ligamento deſcendendo: deinde cum ligamento incipiente ab inferiori parte ligamenti inferioris ad ſuperioreꝫ partem ligamenti aſcendentis: quaſi ipſum ſit conſeruans duo ligamenta illa ⁊ ponať vehementior ſtrictura eius apud fracturā. ⁊ intentio qdem in vno duorũ ligamentoꝝ eſt ẏtia intentioni in ligamēto quo queriť attractio materiei ad membrũ quare ſtringit ſub membro longitudine ab eo ⁊ non ceſſat mollificari inuolutio ⁊ eſt ligamentũ diuerſificans. Iſta ergo ſunt liga menta que ſunt ſub aſtellis: ⁊ hec ſunt ligaméta que ſunt ſupra aſtellas. ¶ Ligamentũ vero ſuperius opꝫ vt ſit ita vt ponat membrũ ſicut fruſtum vnũ cui non ſit motus ⁊ phibeat torſionē. ¶ Et cuꝫ fractura eſt in latitudine complete fit neccius vt ligamentũ ſit equalis cōmixtionis ⁊ ſtricture. ⁊ ſi fuerit plñ fracture ad ptem vnam ⁊ eſt ex fractura opꝫ vt ſit ſolliciturdo vehementior ſuper latus in quo eſt fractura plus. ⁊ non opꝫ vt diuerſifices ſuper eam figuraſ ligamenti faciendo figurā poſt figuraꝫ: qñ illud corrūpit illud qđ ꝓfortauit reſtauratio. ¶ Et doloreē quidem facit incurrere cōtorſio que forteſſe accidit in ore ⁊ ſtrictura ligamenti ſpaſmās. nam ſi conſtringitur facit doloreē: ⁊ cū mollificař torqueť.

¶ Et Hyp. qdem facit eſſe rectum vt ſoluat ligamentũ vna die ⁊ vna die non: illud. n. eſt melius vt non iraſcať infirmus ⁊ non approximet eum cum palpatione eius ⁊ ipſius fricatiōe pp illud qđ neciũ eſt vt ꝓueniat ad mēbrũ de humiditate ſubtili impediente que forteſſe ꝓuertit in virus. ¶ Et magis ꝓueniens horarũ ꝓſuetudinis bonitatis ligamenti ⁊ ꝓſeruationis eius ſm ꝓdictiones ꝑdictas eſt poſt fracturā p dies viginti. nam illud eſt hora inceptiōis alroſboth rubei: deinde qñ adheret os ⁊ non ſtringať valde ⁊ reſpiret locus ſtrictus eius vt non coarteť ⁊ phibeať alroſboth: aut phibeať eius gñatio cum quātitate ſufficiente: quare nō accidet niſi ſubtile debile niſi qñ accidit iam alroſboth ⁊ incipit adherere magnitudinē qua non indiget ⁊ tendit in ſupfluitatē. Nam vna de ꝓuenientiꝫ eius eſt ſtrictura vehemens ⁊ iterū adminiſtratio ſtipticoꝝ phibentiū: ipſa. n. phibent nutrimentum ⁊ ſtringunt alroſboth: ergo non penetrat in ipſum nutrimentuꝫ iterum. Et non opoꝛtet iterum vt licentia detur ⁊ permittatur vt fiat ligatura in non ſua hora.

¶ De equalitate aſtellarum. Cap. viij.

Oꝛtet vt ſit ſuba de qua fiunt aſtelo le aggregans ad duritiem ſuam tenacitatem ⁊ lenitatē ſicut alcone ⁊ lignū oleandri ⁊ lignū granati ⁊ eis ſilia. ⁊ opꝫ vt ſit groſſius qđ eſt in ea locus qui obuiet fracture duobus lateribus: nā oꝛ vt ſit groſſius aſtellarũ principũ earũ qđ ſequiť latus fracture aut vehementioꝛē ꝓ fracture ⁊ ſint latera earꝫ ſubtiliora vt ſint plenarũ extremitatũ ne opponatur in eis glutinatio: imo planũ ligamenti. ⁊ ſi ponanť aſtelle a lateribus quatuoꝛ tũc eſt magis deſcendens. ⁊ nō eſt malũ ſi eſt ei ſuperfluitas longitudinis: qñ nō eſt nocumētũ in illo neq; detrimentũ in hoc. ſ. ſi capiunt ꝓpe tunctaraꝫ ꝓter qđ tegat tunctarā ipſam ⁊ longius latereius ſit ad latus ad qđ eſt motus inclinationis membri cum hoc. ſ. vt non ſit ita ꝙ grauet neq; ꝓmatvehemēter neq; coarteť ⁊ vt nō minuantur ab eo ligamenta diminutōe ꝓma: qñ fiũt aſtelle cōꝓmentes. ¶ Et cum videris aliquid de hoc oppone cum diminutione donec inuenias equalitatem: ⁊ nō oporteť vt aſtelle obuiēt loco denudato ſuper quem non eſt caro: immo eſt neruoſus oſſiuoſus.

¶ De qualitate adminiſtrationis aſtellarũ cuꝫ diſtinctione ⁊ expoſitione. Cap. viij.

Oꝛa que exigit vt ponanť aſtelle eſt
ẏ poſt quinq; dies ⁊ ſupra vſq; quo fiat ſecuritas a nocumentis. ⁊ quāto pluꝫ magnificař timoꝛ tanto magis oꝛ vt tardeť poſitio aſtellarũ: ⁊ multotiens attrahũ feſtinatio in hoc nocumenta ex aſperitibus ⁊ pertu ⁊ veſicis: verũ cum tardanť aſtelle tunc opꝫ vt ſit illic qđ ſter loco earũ bonitate ligature cuꝫ vitta

Digitized by Google

vita ⁊ de bonitate ꝓpōnis. ¶ Ꝺ si illud nō fuerit tunc necie. sunt astelle eua3 in principio rei. ¶ Ꝺp3 ergo vt annectant astellis ligamenta: ⁊ pulullū annexione descendente equāte coopriente decenter cōponente quoꝝ grossius sit apud fracturā ⁊ non fortiter stringat: imo addatur in strictura paulatim cum experientia infirmi ⁊ cum disponē ipsius. ¶ Et si fuerint ligamenta ⁊ pulullū granantes eam tunc nō fiat eorum multiplicatio. ⁊ de nocumentis eoꝝ qñ descendunt est ligamentū molle. ¶ Et op3 vt non ligent ligamenta superiora super astellas ligatura dissoluente eas ⁊ remouente ipsas a decente cōpōne situs earū. ¶ Et op3 vt soluant ligamenta necessitate electōis in oibus duobus diebus in principio rei: ⁊ ꝓpter qñ accidit ꝓrurit⁹: ⁊ tunc qdē op3 vt fiat illud qꝺ ꝺcipimus. ¶ Cū ergo pranfit septimus a strictura solnat in spacio tardiore ⁊ in oibus quatuor ⁊ quinq3 in hac n. hora fit securus a ꝓrurit⁹ a pate. ¶ Et illuc uteruꝫ fiat mollificatio ligamentoꝝ paulatim vt non ꝓhibeat penetrationē nutrimenti. ¶ Et si fuerit ibi pōle vt remeas astellas ⁊ non soluas eas ēt vsq3 ad viginti non erit nocibile: deinde solue eas. ¶ Attū qñq3 soluunt in qbusdā horis non pp cām apparentē: sed pp defensionē ⁊ ad videndū illud qꝺ accit: ⁊ cōsiderare ad illud qꝺ discooptū est de carne si fuerit: an coꝝruptus sit colo⁹ eius ⁊ eius dispō. ¶ Et iam sciuisti qꝺ op3 vt non fiat vltimatio cum strictura vltimatione ꝓhibente aduentū nutrimenti ad fracturam. ipsa. n. non restaurat nisi cum sanguine ⁊ nutrimento forti qꝺ venit ad eā. ¶ Et non sit festinatio in auferendo astellas ⁊ proiiciendo eas q̄rum credat esse coherentia: qñ forte asse accit inde: vt fit alrosboth non ꝓfirmatū adhuc: qua re ꝓꝝoqueat mēbrū. ⁊ vt remaneant astelle super membꝝum: cum non sunt necessarie est melius q̄ vt deponnantur ab eo ante cum sunt necessarie: non ergo festines: sed tarda.

¶ De fractura cum vulnere. Cap. ix.

¶ Et qñ aggregantur fractura ⁊ vulnus tunc restaurato⁹ vehementer alleuiet restaurationē ⁊ faciat penetrare astellas a loco vulneris ⁊ ponat sup vulnus qꝺ o3 vt emplis ⁊ ꝓprie piceis. ¶ Et qdā ꝺcipiunt vt incipiat cum strictura a duobus lateribus vulneris ⁊ dimittat vulnus discooptuꝫ. Et hoc qdē est melius si vulnus non fuerit sup fracturā ipsam: deinde op3 sit sup ipm velamen ita vt tegat ipm ab aere. ¶ Ꝺ si fuerit sup fracturam tunc op3 vt ingenier in figuratione strictare cum ingenio ita vt mundificet ex oi latere: ⁊ separet parūp a vulnere ipso cuꝫ ꝓpōne cōueniente ad illud: ⁊ infundant pulullū in vino nigro stiptico. ¶ Et h ingeniū est vt ponat extremitas ligamenti sup labiū vulneris: deinde ꝓꝝoqueat retro ⁊ firmet cum ligamento alio: ⁊ ponat sup labiū aliud inferius: deinde o3dinet reliquū ligamentū sm qꝺ op3: deinde ꝓꝝoqueat ita vt remaneat vulnus ipm apt⁹: ⁊ qꝺ ēt ꝓter ipm sit firmū ex eo ita qꝺ iam ascendit ligamentum ⁊ descendit ligamentū ⁊ cadat sup fracturā strictura vehemens: ⁊ remaneat vulnus aptū vt discooperiat ipm pp illud. ¶ Et o3 vt ponat super astellas fozamen ecōtrario illius: vt pueniat sup fluitas medicine vulneris ad illud. Si posiere sup astellas fozamen oppositū illi vt pueniat bonitas medicie ad vulnus. Et sit polis egressio virus ab eo: ⁊ sit ita vt possit regere sup eavtraq3 simul: q̄uis dimittere vulnus discooptū sit malum: ⁊ ꝓprie in frigore: imo op3 vt non sit coartatum tm̄: ⁊ vt custodiat in nocte. ¶ Ꝺ si vulnus sanat administrentur astelle si iam est conglutinatū: ⁊ firma astellam illi loco sit ille locus fuerit declinatus ab eo. ¶ Et cum volutas fuerit solut illō qꝺ tegit vuln⁹ ⁊ mane ⁊ vespe é magis pōle pp curationē eius ꝓpriaꝫ: ⁊ non sit ex eo ☞ctas in ligamento restaurationis fracture oīno. ¶ Inquit Hypp. Op3 vt liget vulnus ex medio ligamenti si fuerit recens ⁊ si est antiquū ⁊ fecit pus post maturitatē tunc liget ex supiori eius vsq3quo ꝓsequat medius eius. ¶ Et de illo qꝺ est bonū est vt ponat illud qꝺ sequit vulnus ex ligamentis ⁊ ꝓprie superius strictus vt sit politas curendi: verū eius strictura sit sm tolerantiā: ⁊ quāto magis elongat a vulnere ponatur leuius: ⁊ qñ est vulneri ꝓfunditas vehemens stringatur super locum ꝓfunditatis ligatura ligamenti: ⁊ si conuenit strictura ligamenti loco restaurationis tunc iam peruenit intentio. ⁊ si non: incipe velare vulnus cum eo qꝺ diximus: ⁊ cum perueniunt ad fracturam iterū ponatur ligamentum strictus. ⁊ op3 vt ponat preparato membꝝi ita vt facilis fiat cursus pus si aggregatur in vulnere. ¶ Et op3 in estate vt non frigidentur ligamenta continentia vulnus eua3 vt sit aduto⁹ium ad ꝓhibendū apa. ¶ Et non op3 vt appropinquet loco ceratum ꝓprie in estate: qñ forte putrefiet membꝝum: imo si ne cessaria est repercussio tunc fiat cum vino stipti co ꝑ3 qꝺ preterijt a nobis eius declaratio. ¶ Et cum fracture est attritio ⁊ timetur mo3 membri tunc scalpelletur. ¶ Et scias omnino qꝺ quādo vulnus ligatur sm qꝺ conuenit expellit ligamentum descensionis. ⁊ si erratur in ligamento apostemat ⁊ ꝓprie quando mollificatur super locuꝫ vulneris ⁊ stringitur super illud qꝺ est post ipsum. ¶ Et si non fuerit ei detectio non curret ab eo virus neq3 peruenient ad ipꝫ medicamen. ⁊ si diminitur discoopertum putrefit ⁊ infrigidatur ⁊ accidit mo3s membri ⁊ perducit ad dolores ⁊ febres: quare necessarium est medico vt faciat aliquid inter hoc ⁊ hoc: ⁊ consideret illud qꝺ accidit ⁊ succurrat ei anteq3 confirmetur.

¶ De fractura male restaurata. Cap. x.

Digitized by Google

Uandocꝫ fractura est restaurata nō
q ſm qꝫ opꝫ t est necius vt iteret eius
fractura: quare oꝫ vt restauratꝫ sciat
dispōné alrosboth g restauranꝫ oe.
Nō si fuerit magnus fortus non vadat ad fran
gendum ipm ſcō. fortasse. n. non erit possibile
vt frangat ex loco fracture p̄me pp fortitudi
nem alrosboth: quare frangetur in alia p̄te loci.
Nō si non inuenit excusatio tunc oꝫ vt p̄ce
dat t leniat donec mollificet alrosboth. Et
mollificantia ipm sunt medicine p̄dicte in. c. du
ritierū illic: sicut cutis alleluiati t dactili t sicut
spēs fecū oleoꝝ t alleluie t medulle ossium t me
dulle granoꝝ cotti t eis silia: deinde frangat. t
opꝫ vt assiduet cum hoc embrocatio cum aqua
calida t introitꝰ rine in die multotiens. Nō
si non p̄cesserit illud t experimentū t motio si
gnificauerit firmitudinē vehementē tunc opor
rebit vt secet caro: itaut sit possibile fricare alros
both et latere t destruere eum cum ea: deinde
frangat t restauret t curet vulnus curatōe sua.
Et multotiens qdem est posse vt curet fractu
ra male restaurata absqꝫ fractura scōa liniendo
alrosboth cum eo qō scis: deinde equet. Et
quando seruatur super ipsam equat super ipsaꝫ
alrosboth iterum t excusat fracturam p̄pie in
coꝫporibus lembus.

De epithimatibus fracture t que currunt
cursu coꝝ. Cap. xi.

Pithimatum alia sunt que p̄hibent
e apa t rectificant p̄ceritū. Et alia sunt
ad indurandū alrosboth t glutinato
nem faciendaz in ipso. Et alia sunt ad
equandū alrosboth magnū: talia sunt ad remo
uendam duritiem iuncturaruz que accidit post
restaurationē. t alia sunt ad auferendam molli
ficationem si ceciderit in iuncturis.

De epithimatibus p̄cerentibus t que currūt
cursu eoꝝ t rectificātibus p̄ceritū. Cap. xij.

Am diximus in ca. ligamenti vittas
i ad illud qō opꝫ sciri in hoc ca. t dixi
mus cerata t embrocas cuz vino sti
ptico t illis silia. Et reiteramus
nunc: t dicimus: non opꝫ vt fit illud qō admini
stratur de cerato aut alijs ita vt asperitas sit i eo
aliquo modo: imo sit lenius quāto plus eē pōt
t mollius. Et non opꝫ vt administrent cera
ta vbi timet putrefactio neqꝫ vbi multiplicant
p̄es fracture. hmōi. n. p̄paratū est ad suscipien
dam putrefactionē: qm plm est cum vlceribus.
Sup ags aūt calidis t earū effusione iam lo
cuti sumus: t fecim⁹ scire qꝫ vtilitas in eis ē re
solutio māeꝝ que incurrere faciunt p̄ceritum t
attractio māei nutritiue: t sunt iterū neciē qm qꝫ
membrū tam debilitant strictura t exiccant
m: t illud qō vlume cosequit est satum.

De epithimatibus ad indurandum alros//
both. Cap. xiij.

Es p̄ferentes in hoc sunt embroce sti
r ptice subtiles t emplastra que similāt
eis sicut decoctio myrti t eius oleum
si necū est oleū: t oleū alcāne t epithi
ma cū aqua foliorꝫ myrti t granoꝝ eius t deco
ctio arboris alcoi t decoctio radicis aldirdar.
t decoctio foliorꝫ eius est incarnatiua indura
na: t ēplm fcm ex mes p̄pe qm ponit cū eo cro
cus t myrrha t p̄sicā cū vino odorifero é bonū
valde: t distillatio spatularū palme é bōa iuxp.

De regie equatōis alrosboth. Cap. xiij.

A principio qdē t dū pmanet recēs
i stiptica p̄dicta: qm ipsa aggregat ipꝫ
t stringūt ipm t minorant quātitatē
eius: post illud vero qm supfluit t pro
p̄ie ppe iuncturā est necū fecare ab eo: t fricare
donec equet. Et oia ista cuz eo qō dcm est in eo.

De medicis lenitiuis duritiē iuncture. C. xv.

Ortet vt embroces t inapias cuz
o aqua calida: deinde admistres desup
empla t iunctiones que fricādo fiunt le
nientes fcā ex mucilaginibus gūmis
t adipibus t oleis. t si ponat in eis aceū forte
erit magis p̄fundatiua. Et de illis quoꝝ ad
ministratio p̄piquat est dactili t alleluiati t oleū
sisaminū: qm est emplm leue. Et uerū molli
tiuū de lierna pmiscear cū tanto butyro quantū
est ipsius medietas t mellis q̄tuz ē ipsius q̄nta.
t fortasse sufficit ceratū de oleo lilij solū. t qñqz
adiuuat cū oibus lenificātib⁹ p̄dcis in. c. sephi
ros. Et cū sentus alterationē cōplonus ad fri
gus tūc adde in eis ex castoreo t serapio t opo
ponaco. Medicamen bonū. qđ. fecē olei de
lino t fecē olei sisami t fenugrecū coctū in lacte
t heil ad ipm t admistret. Et iuxp radices al
tee t radices cucu. asi. t bdellū t ămoniacuz t
opoponacū dissoluāt cū aceto fort t liniāt. vn
guentū eburneū é bonū. Medicamē bonū. qđ
mucilaginē fenugreci t seis lini t mucilaginez
cucu. asi. t ămoniacū t laudanū t yspōpū hūdā
t oleū ō lilio t adipē anatiz t bdellū lene t pur
t medullā vituli resoluant in oleo t fiat vngue
tū. Aliud forte. qđ olei veteris lib. ij. olei de li
lio lb. ß. storacis ligdē. lb. q̄rtā cere citrine lb. ß.
glutinis albotin. vn. ij. eufor. bij. vnc. ij. medulle
ossium. cerui. vn. uiij fiat vnguentū. Unguen
tum bonū ad duritiē iuncturarū quā acquisiuu re
stauratio. ămoniaci ptē vnā. bdellij. audaci ptē vnā
laudani ptē mediā. olei ō alcāna adipis anatis
amboꝝ. aā. ptis quartā: solue gūmas t aggrega
oia. Unguentū bonū: ammoniaci. vn. vi. t ce
re citrine mūdē: gūmi albotin bdellij: t galbani
oium. aā. vn. viij. olei de alcāna. vn. iiij. terā gū
me p̄mite in aceto: deinde aggregent in mor
tario inūncto cum oleo de lilio. Et similiter ad
spasmū earū t nodationē que accidit sicut glan
dula vbi est. Et iam diximus eam in. c. suo t ad
ministrent vnguenta que diximus nunc. Et

Digitized by Google

admistratio castorei ⁊ cofti ⁊ simi colubini. ⁊ fimapis emplando est vltia. Linimū bonū. ℞. fe cis olei de lilio vn.i. ⁊ fecis olei seis lini vn.i. ⁊ storacis lig de ⁊ galbani ⁊ serapini ⁊ oppo. oiuz añ. vn.ʒ. bdelij lenis vn.i. adipis vſi'aue galline aut porci apud illū q̄ diligit illud ex sapiētibus diuitum fiat ex eis vnguentū. ¶ De faciētibus fortitudiné mollificatóis. Cap. xvi.

o Vſtētatio in curatóe eius est sup ſtu ptica ſubtilia sicut sauia ⁊ dactili imaturi ⁊ his silia: aut sup stuptica spiſ sa. Et q̄ꝫ miſcent cū his sicut crocus ⁊ cinamomū ⁊ myrrha. ¶ Et enula est bo na valde ⁊ ꝓprie q̄ coquit cum ea acorus ⁊ ci nis vitis cum adipe anatina ⁊ cozices spatula rum palme. ⁊ omnia que dicta sunt in induran do alrosboth. ¶ De administratione aque ca lide ⁊ olei. Cap. xvij.

e Cias ꝙ aq̄ cala ⁊ oleū nō ꝓueniunt apud restaurationem q̄m̄ phibent re staurationē: ſz ꝓuenūt añ ipſam: q̄m̄ ambo ꝓparāt restaurationem ⁊ ꝓuenūt post ipſa: ſz q̄m̄ ipſa abstergūt qđ remanet ex apare ⁊ duritie ⁊ rosboth: ⁊ pustulas q̄s euenire fecerūt ligaméta in nerus: q̄re fit mor'cū eis nō facilꝫ. Cū ergo administrant aq̄ cala ⁊ oleū ⁊ adipes ⁊ medulle succurrūt illis nocumétus. ¶ Inter illud ꝙ aq̄ ⁊ oleū sunt valde phibēda ab incarnatióe: ⁊ forsasse administrant in ifantib'⁹ q̄ sunt eis ꝓxīmi nō in alijs cū empſa exiccata sūt sup eos ⁊ faciūt eis dolorē q̄re indigēt tunc vt oleo inungat locus q̄ doleat: deinde sustēteꝫ ⁊ restau retur apud quietē ꝙ nō dat licētia in hoc. Et medici q̄ꝫ vtunt embroca ex aq̄ cala cuz ipſi solutū ligamētū p̄mū q̄rētes ex eo iuuamētū: ⁊ est vt attrahant ad ipm. mām. ¶ Et opz vt sit illa aq̄ talis vt cū cadit apud ifirmū sit tpata: ca lida. n. forsasse resoluit ex corpe mundo supra il lud qđ attrahit: ⁊ ꝓpue q̄n ꝓlongat tps effusio nis eius. ⁊ attrahit ex corpe repleto supra illud qđ opz ⁊ ꝓprie si abbreuieꝫ tps eius: imo opz vt sit aq̄ cū caliditate ad eq̄litatē rendēs: ⁊ sit tps effusionis eius ſm quātitatē q̄ vſ ex augmento mēbri ⁊ eius inflatione ⁊ nō effundant cū inci pit detumescere. Et nos qđ iá dixim⁹ de iudi cijs embroce in caplo dislocatiōis illud qđ opz attēdere et iterū h. Et magis dilectum mihi q̄n nō est istic dolor est vt non appropinquet membro oleuz neqꝫ aqua calida oino nisi illud qđ antece dit ipm in ꝓncipio rei ad defensionē. ¶ Et de illis que ponunt sup iuncturas que indurantur post restaurationēm sup tossionē ⁊ attritionem sunt dactili ⁊ alleliani emplando. ¶ De cibatione restaurati ⁊ potione eius. Ca. xvij.

m Portet vt sit cibus eius ex eis q̄ ge nerāt sanguinē ſpissum ⁊ nō ſpissum siccū: imo ſpiſſuz viscosum vt gñet al rosboth tenacez forte nō siccum de bile lenē: ⁊ illa sunt sicut pedes ⁊ frumētū cocti cū multa aqua quousq̄ fit sicut pulꝫ ⁊ ventres ⁊ capita ⁊ cutis hedi ⁊ arietis decocta ⁊ similia eis ⁊ vinū stipticū. ¶ Et ex illis que dant in se cunda mēſa sunt castanee ⁊ grana in quib⁹ non est acuitas. ¶ Et alienet oia que subtiliant san guinē ⁊ calefaciūt ipm ⁊ dōgant ipm a coagu latione sicut vinum subule ⁊ res cōfortātes val de. ¶ Et ad summū regimē eius fit ingrossatio nisi sit illuc phibens ex vulnere regrene subtilia tionē cibi ſm illud quod est super ipſum de ma gnitudine eius aut ipſius putare ⁊ apud tumo rem dolorꝫ. Qui ꝙ securus est ab illo dilate tur in cibo ⁊ potu. ¶ Et qui amat defensionem incipiat cum regimine subtiliāte vt securetur a malitia apostematis. ¶ Et illud est sicut ſi opor teat iterū vt flobotomet ⁊ solnatur venter: de inde post dies paucos administret illud ꝙ̄ mus sit q̄ꝫ necessarium iterū vt diuitiat hoc regi men quando supfluit rosboth in magnitudine ⁊ est necesse phibere ipsum. ¶ Modus cibarij ꝓuenientis ei qđ administrat hozat coagulatiōis: sumantur panis de simila ⁊ farina rizi ⁊ sepum vacce pinguis ⁊ lac ⁊ fiat ex eis cibariū silꝫ fri mento cocto vt pulꝫ cum bonitate sue cōuenientis medicina autem eius quam sumit ad restaurationem mumia est que est mirabilis.

¶ De rebus que ꝓsequunt fractura ⁊ restau rationem ⁊ necesse est succurrere eius. Cap. xix.

q Quandoq̄ accit ex fractura disrupno carnis que nō cōglutinat. ꝙ si nō ici datur putrefit ⁊ putrefacit illō quod sequit eā ex osse: q̄re est necius vt ici datur ⁊ ecoquatur. ⁊ q̄ꝫ accidit flux'⁹ sanguis ⁊ est necesse vt phibeat. ⁊ q̄ꝫ accidit concussio ⁊ attritio fortis carnī que si nō curetur cum scalpellatiōe aut cū medicinis phibentibus pu trefactionez peruenit ad ethomenū: quare opz vt obseruetur illud. ¶ Et q̄ꝫ accit ꝓpa caliditā in quo est timor: q̄re opz vt regatur regie suo: ⁊ q̄ꝫ accidit vulnera que nō egent vt curentur cum eo cuius ꝓteriit narratio. ¶ Et q̄ꝫ acci dit alrosboth superfluus in fractura cuius quā titas non est necessaria: q̄re oportet vt minoret nutrimentum et prohibeatur eius generatio cū phibitione cibi ⁊ strictura desuper reliquis que sunt dicta. ¶ Et quandoq̄ accidit mollifi catio iuncturarum ex extensione. Et quandoq̄ accidit vt currat virus ad medullā que generat in osse: quare necesse est vt extrahatur os ⁊ dis cooperiatur via virus ad intus.

¶ Tractat⁹ terti⁹. De fractura cranei. Ca. i.

c Vltoriēs accit vt findaꝫ craneū ⁊ non findatur cutis: imo apeꝫ. Cum ergo occupato fit in cu ratione apostematis ⁊ nō pertu nitur ad plagam fortasse accidit vt putrefiat os desubtus: ⁊ ac

Digitized by Google

cidunt ante sanitatē aut post ipsam egritudines male ex febribus ⁊ tremore ⁊ destructione rō-nis ⁊ alijs: q̄re est necessarium vt findat. ¶ Et multotiens q̄dē sigt locū infirmus ipse ⁊ q̄ tan gitur ꝑ̄ omni hora ⁊ hoc ꝑpter. ⁊ tunc q̄dem est necessariū vt redeat vulnus ad dispōnem suam. ⁊ vt cureť fractura. oportebit vt findat a cute cū quātitate qua retineatur in ea virus in hoc negs̄ aliud. opz enim vt nō retineat virus nisi fueris securus de additōe apatis ⁊ inueneris apa ruptum ⁊ appareat fractura vna. ¶ Negs̄. n. ac cidit unde error magnus: putat enim q̄ non sit fractura nisi illa. ⁊ ꝓpter hoc opz vt cōsidereť dispō fracture cōsideratione bona. ¶ Illud ꝙ̄ in quo declinatur cū existimatione ad rectifica tionē est vt cōsidereť causa fracture ⁊ vltimatio ꝓtutis rei frangēdis in grauitate sua aut in sua magnitudine aut in sua fortitudine: vt per illud sciatur vltimatio que opz esse ex fractura. ⁊ simi liter accīna q̄ns̄ sigt illud sicut apoplexia ⁊ scotomia ⁊ destructio vocis ⁊ que sūt eis silia. ¶ Et q̄ns̄ sigt fissura cutis in multitudine sua ⁊ sine diuersitate in suo casu sup rectitudinē vnā dispōnem fracture iterū ꝙ non sit hoc sigtio si gnificās oēm ptem. ¶ Forsitasse enim est fractu ra interior ꝑ̄ma ⁊ magna ⁊ nō est sup cutē fis sura aut est fissura parua: q̄re opz tunc neciō vt vt cognoscat dispō cū sigtionibus in quib⁹ que ritur de fractura. ⁊ firmetur mēbrū si est possibi le. ⁊ in hmōi dispōnib⁹ est necessium iacere cutē dure: ⁊ discopire donec appareat os dubitatuz tioni. ¶ Et si accidat fluxus sanguinis impleat illud q̄ discooptum est pānis siccis. deinde su stenta cū pulullo infuso in vino ⁊ dimitte ipsuz vsq̄ mane. ¶ Vulnerū aūt capitis vsq̄ ad ter minus almochati cura est illa que iā dicta est in ca. vlcerum: ⁊ ante ipsiz findenda ꝙ̄ os ⁊ edu cenda os ⁊ simdia illis de illis que dīr̄ dic. ⁊ mi nores dispōnes fracture ossium in capite si acci dit in eis scissura parua nō penetrās vsq̄ ad la tus aliud. imo succedit apud quedā experimen ta. ⁊ silis isti. ¶ Magis rectū est iterū vt frices illud vsq̄quo non remaneat de scissura aliq̄d. ⁊ si amas vt festines cū effusione humiditatis ni gre donec vehemens fiat apparitio scissure per eam fac: ⁊ frica donec nō remaneat vestigium. ¶ Et sint apud te fricatoria diuersarū quātita tum ⁊ administra in ꝑmis lata eoz: deinde q̄ se quunť illa. cuīs̄ fricaueris administra medicinaz capitalem ⁊ sufficit tibi. ¶ Et medicine quidez capitales sunt sicut ireos ⁊ farina hordei ⁊ mi xtuz oūbani ⁊ aristolo. ⁊ coruces radicis opo ponaci ⁊ myrrha ⁊ sarcocolla ⁊ san. dra. ⁊ omne exiecatiuū sine mordicatione. ⁊ curenť curatio ne vlcerū. ¶ Si aūt existimaueris q̄ fissura sit penetrās vsq̄ ad latus aliud tunc fricatio nō fi at eam vsq̄ ad elongationē. ⁊ caue ne multum ꝓcedas in fricatōe imo vbi iam securus fueris ⁊ cognoueris dispōnez velaminis an sit sernās sirū suū ex osse tunc nocumētū est minus: ⁊ res magis apparēs ⁊ est euētus apatis minor ⁊ sal nior ⁊ paruior. ⁊ apparitio puris maturi velo ctor ⁊ magis cōpleta aut iam sepauit ipm pcus sio ab osse. ⁊ illud est ab eo in q̄ est timor plus: ⁊ dolores ⁊ febres ⁊ que sequunť ea plus. ⁊ su sceptio ab osse alterationis colorus velocior: ⁊ cursus puris virulēn subtilis in eo plus. ⁊ q̄ ac cidit ex doloribus ⁊ febribus ⁊ tetano ⁊ sinco pi ⁊ destructōe rōnis ꝓpter diminutionem cura tiōis in eo plus. ⁊ in hmōi quidē dispōne: imo in oi dispōne opz vt vehemēter caueatur frigus etiā in estate: q̄m in eo est timor magnus. ¶ In fissuris ꝙ̄ in quib⁹ nō est nisi fissura: sed est plu rima ⁊ appareť cū ea illud inter q̄ ⁊ os nō est. nisi cortex multotiēs sufficit stricture ⁊ ligame tum ⁊ emplīn ⁊ infrigidātia. ¶ Verū illud q̄ est rectius est vt incipiat ⁊ fundat super scissurā oleū ro. tepidū: deinde aggregeť inter duas ex tremitates vulneris: ⁊ sufficiat si necessariū ē il lud: ⁊ pulueriseť desup pulnis capitalis ⁊ ponā tur sup eas pululli ibibiti vino stiptico cōcusso cum oleo: deinde relīq̄ ligamēta. ⁊ quescat ifir mus ⁊ fiat delitiosus. ⁊ fiat vt dormiat ⁊ flobo tomeť sinditiger. ¶ Et nō querīr in omni scissu ra ⁊ fractura vt accipiat os totū: q̄m hoc nō est possibile in omni osse verus recordare eius q̄d ꝑcipimus in capitulo vlī de fractura ⁊ restaura tione. ¶ Verūtamē multi hoies acceperunt os ex capitib⁹ eoz incidēdo ⁊ ꝑm modū creuerit caro ⁊ cutis sup vulnus ⁊ euaserūt. ¶ In fran gentibus ꝙ̄ os ⁊ que sunt post ea scias q̄ ossa capitis diuersificanť ab ossibus alijs cū frangū tur: q̄m cū ipsa franguntť non restaurat natura sup ea alrolsoth fortem sicut attrahit ipsum ⁊ nasci facit super reliq̄ ossa: imo rē debilē. Qua ꝓpter vt nō effundatur pus ad interiora opz vt exhauriatur si fuerit plaga capitis completa: aut incidat si non fuerit cōpleta: ⁊ non fiat occupa tio in restauratione eius. ¶ Et opz vt nō tarde tur illud in estate vltra septem dies in hyeme vl tra x. dies: ⁊ quāto fuerit velocius erit melius. ⁊ longinquus ab hoc vt accidāt nocumenta ma gna. ¶ Et de illis que nō cēt ad illud ⁊ fiat esse necium est q̄ ab ossibus alijs ꝓter ossa ca pitis ꝙuerit ligamētū reductionē. ⁊ hoc ligamē tum nō est possibile sup caput. ꝓpter illud ergo necesse est accipe os ⁊ fracturā cui est quantitas donec egrediat virus sicut est necessariū. ¶ Et iterū si acciderit virus inter os restaurati ligatum ligamēto oppilīte expellente mām cum iam esset generatū illud virus ex ipso loco. ⁊ pe netraret ad medullā esset nobis necessarium vt discooperirem⁹ ⁊ mūdificarem⁹. ergo qualiter in hmōi mēbro: non est igitur excusatio de hac collectione ⁊ incisione ⁊ detectione loci ⁊ phibi tione icarnatōis q̄ vsq̄quo securꝰ sis. Et si nō

Digitized by Google

est timor: cursus virtus vsq; ad iterioza ossis qō incisim⁹. Et opz vt fit incisio ex loco cōueniēcio re. t puenientior qō est aggregās ad opponem quā existimas qp virtus currat ex eo melius t ad facilitatē icisiōis t paucitatē nocīatis ad hoc vt moueat t extēdatur scōo. t est cū hoc lōgingor locus a neruis sicut sinciput. Nā mediū ei⁹ nō obuiat origini neruoz. ¶ Et sinde ne frig⁹ aduenīat velamini: qm̄ est malum t timorosum. t subtilia regimē t assidua effusione olei tepidi. ¶ Et si apparet sup velamen nigredo t est forasse in eo qō apparet de ipso: t nō est nocens. t forasse cā eius sunt medicine tunc cura ipsam cum melle cōcussō cum triplo sui olei rosacei donec remoueat nigredo t puluerisa desuper medicinā capitalem: t si nigredo fuerit cōfirmata tunc fuge. ¶ Cū ergo ꝟificat necessitas extendendi aliqd t icidēdi illud aut extrahēdi ipm tūc festinetur t nō expectet cōplemētum gīnationis puris in loco. ¶ Et hoc quidem non tolerat nisi vbi nō est pānniculus noiatus mater coartatus aut pūctus qm̄ punctura facit in dispone apa t spasmum t forasse pducit ad apoplexiā: quare opz vt extrahatur illud os statim t redibit sensus si fuerit apoplexia statim. ¶ Si autē fuerit forame tunc res erit vehemētioris festinationis. Et qm̄ frangat craneū. t infrigidat velamen t apa noiatur illud furfure: t tūc vbi inest in eo qō diximus. cū hmōi festinatione. aut si fuerit nocīa expectatio tunc fit vsq; ad duos dies aut tres. In plurimo rei oportet vt curetur in scōo cum incisione. ¶ Et qm̄q; fit cuz serra subtili predicta. t qm̄q; fit ita vt fiant foramina parua filia foraminibus que fiūt ab acub⁹ qbus subsellia sumuntur vbi opz vt cadat ex eis lz in eis sit timor: qm̄ forasse penetrāt subito vsq; ad pānniculū vbi ingreditur cum instrumēto qō diximus qm̄ est saluus. Qualiter ꝟo fit curatio nos dicemus in hoc illud qō dixerim⁹ ꝑmi. ¶ Inquiūt opz vt radatur in ꝑmis caput vulnerati t fiant in eo due fissure se secantes orthogonaliter t secet vna earū alteram ꝑm figuram crucis. t opz vt fit vna duarū sectionum secatio prima que fuit ex percussione: deide opz vt excoriet sub angulis quatuor: vt discoopiatur os totū cuius concauatio debet fieri. ¶ Qō si accidat inde fluxus sanguinis tunc opz vt impleat panno infuso in aqua t in aceto t si nō iple ipm panno sicco. deinde ponatur super cuz pululla infusum in vino t oleo t admittrek ligamentuz qō cōuenit ad illud ita vt cū fuerit mane si nō acciderit aliqd ex accīb⁹ malis tūc oportebit vt incipias cōcauare os fractum: t illud est: qm̄ opz vt facias sedere firmū aut precipias ei vt reclinet ꝑm figurā que cōuenit fracture: deinde opila aures eius cū lana aut cotto vt non ledatur ex voce percussionis: t solue ligamētū vulneris t aufer panuz ex eo t absterge ipm: deinde ꝓcipe duob⁹ ministris vt teneant cū pānis subtilibus qnos angulos cuiusque iam scissa fuit t extēdant ea ad ꝑiora. scilicet que est super os fractū. ¶ Et si os fuerit debile ex natura sui aut ex fractura q̄ accidit ei tūc oportebit vt auferas ipm cum incisoriis ponendo quedā cōtra alia. t incipiēdo ab eo qō ex eis est latius fiat permutatio ex eis ad incisoria subtilia deinde puenias ad capillaria t admittra facilitatē in percussione pua t magna vt nō quiescat caput t inquietet ipm. ¶ Et si caput fuerit forte tunc oportebit in partis vt perforetur cū trepanis que noiant non pfundāt. t sunt pforatoria qbus est eminētia pua unde⁹ ex locis actus eoz vt p̄hibeat ea illa eminentia pfundare t puenire de siphac: donec cōcaues cū eis os scissum t eradices ipm t nō subuertimo paulatim. ¶ Et si fuerit nobis possibile vt eradicem⁹ ipm cū digitis tūc illud est bonū. t si nō tūc cuz tenacilijs. aut cū forcipib⁹: aut his silibus. ¶ Et opz vt sit inter illud ex foraminib⁹ crinis q̄ntitate stilli ita vt fiant ppe superficiē ossis interioris. ¶ Et opz vt remaneat tractus foraminis aliquid ex siphac. t ꝓpter hoc opz vt sint pforatoria ꝑm mēsurā essentie ossis: t vt admittrenk in hoc pforatoria plūa. ¶ Cum ergo fractura non est nisi in loco origis ossis tūc: tunc oportet vt fiat permutatio ad illas res tūc ita vt cum cauaueris os tūc oportebit vt eques asperitatē ossis capitis q̄ fit ex incisione t cōcauatione: aut cū nouacula: aut cū aliquo incisoriorū que similat acies enīs postq̄ posueris instrm quod cooperit siphac t seruat ipm. ¶ Et si remāserit aliqd ex ossibus paruis: aut fractis tūc oportebit vt accipiantur cū facilitate: deinde pueniat in curatione cū operatione aut vnguētis. Nam iste est facilior q fit ex modis curatiōis t miorib⁹ nocumēti. ¶ Inquit Sal. cū discooperueris partē ossis capitis tunc pone sub eo incisoriū in sine cuius est pars que assimilat lenti eminens si est lenis t est actus in lōgitudine donec sit latitudo lenti similis sustentata sup siphac. ¶ Et opz vt percutiat desuper cum malleo paruo t incidat os capitis. ¶ Cum ergo fecerimus illud erit ex eo totum illud quo indigemus t illud est. qm̄ siphac non mouet tunc. negq; si medicās esset dormiēs qm̄ siphac opponitur lateri latoris instrumēti silis lenti. Et si peruenit hoc instrumentum ad os capitis tunc ipsuz eradicat illud absq; lesione. Et illud ideo qm̄ postremū figure silis lenti circundās hoc incisoriū retro incidit os capitis t nō est possibile vt inueniatur spēs alia ad eradicandū hoc os facilius negq; velocius operatiōis q̄ hec spēs. ¶ Curatione ꝟo que fit cū serris t instrīs que noiantur moderni vituperauerunt ꝓpter molitū eius. hic est ergo ꝑmo nr̄ in curatione ossis capitis cuz accidit ei scissura. ¶ Et cōuenit hec eadē curatio in reliqs speciebus fracture que incidit ossi capitis q̄nus nos

Digitized by Google

non dixim⁹ nisi curationē fissure: ⁊ posuim⁹ eam exemplum alijs. ¶ Inquit Hypo. ⁊ Ga. Iterum docuit nos quantitate ossium que opz incidi ⁊ iste est sermo eius. ¶ Non opz vt incidatur ⁊ osse nisi illud quod est infirmū: nam illud qđ ex eo est cōminuz vehemēter oporet vt auferat totū. ¶ In illo aūt ex quo extenduntur scissure extensione plima: nā illud qñ accit: nō opz tūc vt ꝓsequ⁹ fissuras vsq; ad finē earū. ⁊ vt scias ꝙ nō accidꝑ hāc cām res nocua qñ in ⁊ reliquis opationib⁹ que opz ipm facere est ꝑm ꝙ opz. ¶ Amplius oportet post curationē cū ferro vt accipias pānum lini extensum quātitate ossis vulneris ⁊ infunde ipm in oleo ros. ⁊ cooperi cū eo os vulneris: deinde accipe pānū duplicatum aut triplicatū ⁊ ifunde ipm in vino ⁊ oleo ros. Et lini vulnus totū oleo ros. deinde pone sup ipm pānū ꝯtro leui⁹ potes vt nō grauet siphac: deinde admistra desup ligamētū latum ⁊ nō stringas ipm nisi cū quātitate que teneat pānos tantuz. deinde administra regimen qđ remoueat inflāmationē ⁊ destruat febrem ⁊ humecta velamen desup cū oleo ros. in oī hora ⁊ solue ipm in die tertio ⁊ absterge ips. ¶ Et cura ipm curatione que creat carnē ⁊ sedat inflationem ⁊ pulueriza super siphac pulueē ex medicinis siccis que noiant medicine capitis donec oriatur caro in quibusdam horis super os si indiguerimus hoc eum ossa sunt eminēcia ⁊ vt nascat caro velociter ⁊ cura ipm cū reliqs medicinis ꝙs diximus in curatione vulnerum. Et inquit Paulus. Multotiens accidit in siphac capitis post curationē cū ferro apa calidum ita ꝙ supueniet spissitudini ossis capitis ⁊ spissitudini cutis uteri: ⁊ est cum hoc granitas ⁊ phibitio motus eius nālis. ¶ Et multotiens accit illis extensio ⁊ accitia alia mala: ⁊ sequitur has res mozs. ¶ Et non accidit apa calidū siphac nisi aut ꝓpter os eminēs sub eo: aut ꝓp granitatē tentarū: aut ꝓpter frigus: aut multitudinē cibi aut multitudinē vini: aut ꝓpter cām aliā occultam. ¶ Ōs apatis calidi cā est manifesta tūc opz vt abscindas illā cām velociter. ¶ Ō si est ex cā occulta tūc stude in separatiōe eius ⁊ admistra flōmitā vene si non fuerit phibens ad hoc ⁊ mi norationē cibi ⁊ regimē qđ cōuenit apatib⁹ calidis sicut embrocario cū oleo ros. calido aut cū aq̄ in qua bullita sunt altea ⁊ fenugrecū ⁊ semē lini ⁊ camomilla ⁊ eis filia: ⁊ admistra emplm ex farina ordei factū cū aq̄ calida ⁊ oleo ⁊ seie lini ⁊ administra adipem gallīne in lana ⁊ humecta cū ea caput ⁊ cerucē ⁊ spōdiles ⁊ distilla in aures aliquod ex oleis que sedant caliditates ⁊ fac sedere ifirmū in aqua calida in domo ⁊ munge ipm. ¶ Ō si apa calidum perseuerat ⁊ non est aliquid quod phibeat sumere medicamen solutiuū solues semel fiat illud. nā Hyp. ꝑcipit illud. ¶ Inqt Paulus. Denigratur siphac ⁊ nigredo est in supficie eius. ⁊ illud est i medicamine iterū quo curat. nā medicamē nigrū forasse facit illud: tūc opz vt sumas ex mel le ⁊ oleo ro. iij. partes: ⁊ permiscas ⁊ linias cū eo pannum ⁊ ponas sup siphac ꝙ si accit in siphac nigredo ex seipso ⁊ euenit vsq; ad oculuz ꝑcipue cum signis alijs malis tunc oz vt despe res de salute huius infirmi. qñ est sigūo ꝓsumptionis calitatis inate ⁊ destructionis eius. Et ego iam vidi quendā cui accit fractura in capite suo ⁊ excauatū est os capitis eius post annū ⁊ sanat⁹ est: ⁊ illud ideo: qñ fractura fuit in sinciꝑite: ⁊ fuit ex ꝓcussione sagitte: ⁊ erat ei cursus: ⁊ ꝓpter hoc nō aduenit siphac aliquid: imo sanatum est a corruptione. ¶ Inquit Gal. Accidit hoi vt frāgeretur sinciput eius ⁊ iterum os tempois fractura extensa: ⁊ cōpōsita est fractura cum dispositione rerum ossis sincipitis. ⁊ incidimus ipsum ad intentionem notam ⁊ sufficit illud ⁊ sanatus est vir.

¶ De fractura mādibule. Cap. ij.

Aqt sapiens cū inciditur ad iteriora nō fragat. ꝙ si frangat mandibula dextra tunc intromitte indicem ⁊ medium man⁹ sinistre in os infirmi: ⁊ si frangatur mādibula sinistra tūc itromitte man⁹ dextre ⁊ eleua cū eis marginē fracture exterius ⁊ interius ⁊ oppōe eas ambas cū manu altera deforis: ⁊ cē eas ⁊ cognosces eē nonē eius. ex equatione dentiū qui sunt in ea. ¶ Si aūt frāgatur mādibula in duob⁹ locis tūc extende eā in duo latera ꝑm oppositionē ministro extendente eā ⁊ ministro retinēte ipsam: deinde veniat medic⁹ ad equandū ipsam ꝑm ꝙ diximus: ⁊ liga dentes qui tozti sunt ⁊ separati sunt adinuicez. ¶ Si aūt accidat cum fractura vulnus aut fruſtū tunc administra consururā ⁊ pullullos ⁊ medicinas incarnatiuas post reductionē ⁊ equationē. ¶ Inquit: ligamentū eius sit ꝑm hūc modum: pone medius vitte sup nuchā colli ⁊ vadāt due extremitates a duobus lateribus super duas aures vsq; ad extremitatē mādibule: deinde vadāt cū eis uterū ad nuchā: deinde vsq; ad locū sub mādibula: sup duas maxillas vsq; ad sinciput vadens ex eo iterum vsq; ad locum qui est sub nucha: ⁊ ponatur ligamentum aliud super frontē ⁊ in posteriozibus capitis: ⁊ stringatur tota involutio que involuta est ⁊ ponatur desuper pānus leuis. ¶ Et si separentur ambe mandibule simul ex extremitatibus earū tunc incipiat cū vtrisq; manibus paulatim: deinde opponātur ⁊ coniungantur ⁊ considerentur ad compositionem dentium ⁊ liga duales cum filo auri vt nō separetur rectificatio: ⁊ ponatur medium ligamenti super collum ⁊ vadat caput eius ad extremitatē mādibule ⁊ ꝑcipiat infirmo vt gestat ⁊ sit tranquillitas ⁊ diminuat locutionē: ⁊ ponat cib⁹ e⁹ ꝓ ozationes. Et si alterat aliqd ex figura

Digitized by Google

tunc soluat ligamentū nisi accidat apa calidum. ☞ Ꝺ si accidat tunc non negligas vti emplis & embrocis que cōeuniunt ad illud et illis que sedant & resoluūt cum equalitate. ¶ Et os qdem mandibule stringit ante tres hebdomadas: qm̄ est lene & est in eo medulla plima ꝛeplens ipm. ¶ De fractura nasi. Cap. iij.

n Asi superiꝰ pars est os & inferior est cartilago. & illi qdē cartilagini nō accit fractura: imo attritio & p cōprimendo dilatat rota & p dilatat inferior pars eius supior remanent vt est & separatio ad vnū latus. ¶ Supiori vero pti ossis accidit qnq; fractura. & qñ frangit nasus & non curat pducit ad casum. ¶ Et iterū qñq; indurat & remanet ꝑm torꝰ nō suā figurā suam: quare non recipit equationē. oꝛ ergo vt festinet in die primo & nō pterāt decimū. ¶ Et scias q qñ fractura nasi ꝛsequit loca suprora, eius magis ꝓuenies est: & rectius regimen in ea est: vt sumat stilus decē ter factus lenis & intromittat cum facilitate in nasum vsq; ad finē alchatasim & teneat ipm cū manu sua & eat nasū cū manu altera dōec eqt: deinde subtilet intromittēdo leuiter ꝛseruās ipꝰ i figura eqtois. Et melioꝰ qdē ēt sit ex lino. ¶ Et caute la est vt intromittat i vtraq; nares simul: iz nō fit nocumentū nisi in latere vno. Et qñq; ponit licintū in latus vnū vsq; quo eius vltimatio ꝓueniat ad ꝛfirmationē & restaurationē. ¶ Et non cōponat sup nasum ligamentū: qm̄ facit ipsum latus nisi sit illic eminentia magna & timeat ꝑm eam descensio. Cum aūt accit in pribus inferioribus tūc pōt esse vt equet cum duobus digitis duarū manuū sicut duobus indicibus aut duobus auricularibus. ¶ Et qñ accit in hac dispōne apa tunc vnguentū diaglon est bonū valde: qm̄ sedat apa & ꝛseruat iterū figurā equationis & ꝛfortat. sūr medicamen scīm cum aceto & oleo & sisa: & minuto thuris sup qō pulueriz̄et cinis & emplastret cum eo. ¶ Et qñ fractura est attritio apta tunc non est pōse vt redeat cū ea ad rectificationē nisi postq; findat & exhiat cōminuto ossium & cum futura eius & pulueriz̄ent desup pulueres. ¶ Et qñ accit inclinano & separatio cartilaginis tunc equa eam violenter: deinde liga eam ligatura ꝛseruante eam sup illud: & est vt ponas ligamentū extensum ex lantitudine cerucis super quā est inclinatio ex eis ḡbus fit facile hoc ligamentū. ¶ Et bonū est vt sumas margi nem pānī fortis: aut corrigiā cui sit lantitudo digiti vnius & leni vnā extremitatū eius cum gluttino piscū & glutino corij vaccini: aut cū gūma aut cum religo glutinationē facientibus & unica ipsam sup extremitatē nasi ex latere sup gōestin dinatio donec exiccet sup ipm: & reducat nasus ad situ suū cum violentia: deinde extende illam corrigiā: aut pānū donec equet cum eo & inclina ipm ad latus diuersum inclinationi prime: & restaura ipꝰ sup collū: & liga ipꝰ ligamēto tenēte ipm ꝑm illā formā & tempta cū ēplis q̄ sūt necia.

¶ De fractura furcule. Cap. iiij.

f Urcula frangit: aut pp pondus delatum: aut pp casum magnū: aut pp percussionē vehemēte. ¶ Amplius furcule restauratio fit difficilis & indiget subtiliatōe. Dixerunt in restauratōe eius: si cōterit ꝓpe casum erit descensio capitis aduitorij inferius nimis. ¶ Angt. Et qñ cōterit furcula in duas medietates tunc fac sedere infirmū sup sedē & teneat minister aduitorū in quo est furcula fracta: & extendat ipm ad exteriora & ad supiora iterū & extendat minister iterū cerucē & humerū inclinatū cum qnāitate que est necia. Et equet medicus cum digitis suis illud qō est eminens impellens ipm & qō est ꝓcauū cōmoueat ante & retro & erigat ipm. ¶ Et si indiget in dlo extensione plima ponat sub titillaco pilā magnā de pilis & clenet cubitū donec approximet ipm costis: qm̄ extendet ꝑm q̄ vult. ¶ Et si incidit extremitas furcule ad interiora frangendo: aut non obedit cum attractōe medici: & non suspendit ur: qm̄ est ad pfundū plm: tunc ꝓsterne infirmū sup collū suū & pone sub humero pulminar gibbosum: & demerge humerū eius inferius donec elenet ad os furcule: deinde aqua ipm & rectifica cum digito tuo & stringe. ¶ Ꝺ si infirmus inuenerit pūctura et deambulatōe manus sup ipm: tunc frustū pungit ipm: ꝑm scitū ergo scinde & aufer frustū & fiat illud a te cum facilitate, & ꝓpe si fuerit frustum subtus. ¶ Et vt non disrūpas siphac pectoris intromitte instrm cōseruans siphac pectoris sub osse: deinde frange os. ¶ Ꝺ si non acciderit apa calm̄ tunc sue scissurā & incarna eam. ¶ Et si accidit apa calm̄ tunc infunde pulullos cum oleo aliquo. ¶ Et si diminitur capur aduitorij apud fracturam cū frusto furcule ad interiora: tunc opꝰt suspendatur aduitorius cum ligamento lato & elenet ad prem cerucie: & si frustū furcule fuerit inclinatum ad superiora & illud quidem parū fit: tunc non suspendat aduitorium: sed reliquia illum cuius est furcula fracta sup dorsum suum & sub illa regimen eius & stringet furcula in mense & minus. ¶ De furcula aūt dixerunt q furcula non sciungit ex latere intrinseco. qm̄ annexa est pectori non seuncta ex eo. & ꝓp hoc nō mouetur ex hoc latere. & si pcutiat exterius vehemēter & sepet. tunc ipsa equet & curet curatōe qua curat cum frangit. extremitas vero eius que sequit humerus & sepat ab eo non dislocat plm. qm̄ lacertus qui hēt duo capita, ꝓhibet eam ab hoc & ꝓhibet eam iterum caput spatule. & non moueatur furcula motu vehementi: quoniā ipsa non est posita nisi vt separetur pectus tm̄ & dilatet ipsum: & ꝓpter hoc facta est furcula huiusmodi soli iter reliqua animalia. ¶ Ꝺ si accidat ei

Digitized by Google

dislocatio ex luctamine: aut re alia sili huic tunc ipsa equef t intromittat ad locū suū cuz manu t pulullis plurimis qui ponunf sup eam cū ligamento qđ oz. ¶ Et ꝓuenit hec curatio extremitas humeri iterū cum sepaf t reducit eaz ad locū suū. ¶ Et illud quo ligaf furcula humero est humerus t os cartilaginosuz t ipm igrossaf in maculentis: t cum remouef existimat ille cui non est experientia ꝙ caput adiutorij iam separatum est t erunt de loco suo: capur.n. spatule vf tunc vnum t videretur locus a quo permutatuz est concauum: verum oportet vt distinguatur significationibus quas experiemur post.

¶ De fractura spatule. Cap. v.

Patule qđē locus latus parū frangitur. Plūm.n. qđ accidit de fractura eius accidit marginibus lateribus t frustis. t qñ accidit cognoscif tactu: t per illud qđ sequif eam de punctura. Verum plūm accidit t scissura quā sigt asperitas que cognoscif tactu t dolore locali t pūctura si fuerit: iz non sint reliqua signa. ¶ Et forte accidit fractura ad interiora t sigt ipsam incisio accūs t crepitatio leuis quā percipit auditus cum crepitat nuper eam. t inuenif per attractionem manus qua cōsequif eam t dolorē. ¶ Et cura eius uterī est subtiliatio manus t bonitas cōuenientie impulsionis ab inferioribus t equanonis: t forte indiget ventosis ꝑm ꝙ expertissimo donec attrahaf ad supiora t equef cum cautela a nocumento in aggregatōe māei. ¶ Frustula aūt spatule cū frangunf si sunt inquietantia pungentia t ledentia tunc necium est exhere ea. t si iunt quieta equenf t ligenf ligamentis filibus ligamentuf furcule. ¶ Et opz vt dormiat habēs fracturā spatule sup latus sanū non super aliud.

¶ De fractura cassi. Cap. vi.

Cidit casso scissio sicut ligno t accidit fractura ad interiora. ¶ Et ꝑmuz qđē cognoscif somnu sensato ꝓtactus t auditū: t qñq; inuenif ipsam manifestam cuius due ptes sunt manifeste t cum extensione doloris. ¶ Scōm vero sequunf accūa mala ex ꝓstrictōe anhelitus t tussi sicca forte patiens illud spuit sanguinē. t qñq; gđaf ex eo putrefactio velais. ¶ Et cura istoz est cura ulcus qui hz illud in humero. t si iclinat inferius tunc cura est illa que descripta est in cōpressione furcule depresse per fracturā: t si ingrediunf eo ste adminiſtra sup eas ligamentū fem ex lana cū renouatiōe post ligamēta posita sup eas desuꝑ cum recutidine. deinde aggrega extremitates duoꝝ ligamentoꝝ t liga eas adinuicem: qñ ipse phibent ligamenta renoluta a solutione.

¶ De fractura costarum. Cap. vij.

Ostis veris septez accidit fractura a duobus lateribus. Falsis vero accidit fractura a latere dorsi. Et qñ extremitas alia est cartilago hypocondriozū ſm ꝙ sciuisti non accidit ei attrito. ¶ Cognitio aūt fracture costarū est facilis que nō occultatur tactui ꝑ illud qđ sentitur de asperitate t motu in non suo loco t forte audit si auscultaf crepitatio occulta. ¶ Qđ si fuerit iclinatio coste ad interiora t sigt eam accūa pluresis t est fortasse cum ea sputū sanguinis: tunc non audent restauratores curare ipsam cum extensione ad exteriora ꝑ defectū ingenij qñ illud est difficile absq; ventosis. t qñ ex ventosis timef ꝙ aggregef mā plurima ad interiorē locū: t est in ea illud qđ est de corruptōe. ¶ Qđ si expellis eaz t non plongas retentionē earū non est maluz: Verū qñq; cibant infirmū cibis inflatiuis valde vt inflef venter eius t cōprimat inflatio fracturā t impellat eaz ad exteriora. Et hꝫ qñs fit de illis a quibus in quibusdā horis nō est excusatio: est nī causa magna ad faciendū vt accidat apa.

¶ Inqt qđā sapiennī. Quz vt cooperiaf locus cuz lana infusa in oleo calido t ponanf pulullis in eo qđ est inter costas donec repleaf vt sit ligamentū equale qñ involuit ſm rotunditatez sicut narrauimus in pectore: deinde ponaf sicut ponif in ꝓtubus pleuresim ſm quātitatē ꝓuenientem ossi. ¶ Et si oppresserit nos res vehemens t os pungit velamen punctura a ledente: tūc oz vt findaf cutis t discooperiaf illud qđ discooptū est de costa: deinde ponaf sub eo infla ſm qđ conseruat siphac vt non egrediaf siphac t incidanf cum facilitate ossa que pungunt t exire faciaz.

¶ Deide si nō accit apa calīs aggregenf fluxure t medicenf cū vnguento. Et si accidit ei apa calīs cooperiaf cum pulullis infusis in oleo t t cibef ifirmus t curef cū eo qđ sedat apa calīs t resupinef sup latus qđ leue est super ipsum.

¶ De eo qđ accit spōdilū de fractura. C. viij.

Paulus. Rotunditatibus spondiluz accit qñq; attrito sed fractura parū accit t tunc minuit siphac nuche: t nucha ipsa: t cōcant eis ambabus nerui in nocumento t seqf ea vtraq; morz si accidat illud spondili colli: t ꝓp hoc oz vt ꝓmittamus sermonē t enūciemus per dictiones factā. ¶ Et si est posse vt ꝑsumamus t auferamus os ledēs cū scissiōe tūc illud est: t si non oz vt visitemus eos cum regie qđ sedat apata calida. ¶ Et si remaner aliqd ex ꝓtubus eminentibus sponduliz ex qua sunt que noiant spine: tam illud cadit velociter sub digitis cum volumine eius cōminutionē: qñ illud qđ ꝓiunctū est mouetur t sepaf a loco suo: tunc oz vt auferaf illud scindendo cutē exterius: deinde aggregef cum fatura t administref in eo curatio incarnatiua.

¶ Et si frāgf os alicuius in ifrontē ꝓtuberantie t alopecie: tunc introducat digitus index ſmistre manus in anuz t equef os fractū cum eo t cum manu altera ſm ꝙ pōse est: t si senserimus

Digitized by Google

os fractū iam separatū esse tunc oportebit iterū vt auferatur cum scissione sicut diximus: deinde administretur ligamentum quod conuenit ano ⁊ curato conuenientes ei.

¶ De fractura adiutorij. Cap. ix.

o Adiutorij cum spargit ꝑm plāū nō declinat nisi ad exteriora: quare oꝫ vt tu facias illud qđ opꝫ fieri in reductione fracture cuius situs est ꝑm q̄ sciuisti ⁊ tange ipsam manu tua ⁊ equa equatōe vltima ⁊ liga eam cum ligamento ascendente etiā vsq; ad humerū ⁊ stringe cū eo si est ꝓxima illi: deinde ligamento cōi ꝑm q̄ sciuisti ⁊ vsq; sub cubito si fuerit fractura ꝓpinqua cubito postea liga ipsam ligamento tertio ascendente ad inferiori vsq; supius ⁊ suspende manū angulariter ne multiplicet eius suspensio extendendo: qm̄ est malū: ⁊ melius qđ est vt stringat adiutorij ad pectus ꝑm angularitatē in cubito vt nō moueat ⁊ ꝓpter qm̄ fractura est ꝓpe cubitū. ¶ Ergo pone sup ligamenta: aut aquā ⁊ acetum: aut aquā solā si fractura adhuc non apāt ⁊ fac ipsaꝫ ex lino cuius latitudo sit quatuor digitorū non plus. ¶ Et si tā supuenit ei sparsus: ⁊ apata est: tunc pone ipsam ex lana ⁊ ablue ipsam in oleo si tibi poke est. ⁊ si non fuerit aliqd ꝓhibens nō soluas vsq; ad septē: ⁊ qđ est post eos vsq; ad decem: tunc solue ⁊ liga cum astellis. ⁊ si defensio vocat te ad illud: tunc solue in tertio. ⁊ est illud ad qđ inclinat Hyp. qm̄ auferet nocumenta ꝫ nocent restaurationi. ¶ Verū in qualitate ponēdi astellas oꝫ vt sufficiat tibi illud qđ tibi declarauimus in.c. suo ⁊ non separes ab ea structurā ad minus vsq; ad.xl. dies. ⁊ qm̄ indiges ꝑm ꝓsuetudiné extensione vehementi ⁊ non obedit tibi ⁊ non excusaris auxilio alicuius adiuuātis te: nūc fac sedē ifirmū sup sedē subleuatā: ⁊ sit ad stātē plus declinis q̄ ad sedentē ⁊ appodiet sup gradum scale: aut qđ sit ex eis que scimus in capitulo dislocatōis ⁊ locus ille sit planus factus ⁊ molificatus ⁊ linitus deide suspende in ꝗuero eius aliqd graue extendens ipm̄ ad inferiora cū ergo extenderis extensione quesita: tunc liga cū vitta forti sub fractura ⁊ supra illā ⁊ fac dormire in firmū resupinū ⁊ extende illud qđ ligat vitta cū fortibus vittis vsq; subtus: ⁊ ad superiora: in illo eni est sufficientia. ¶ Et qm̄ fractura est in medio adiutorij pone ligamentū cum longitudine vna a duabus extremitatibus iuncture. ⁊ si fuerit ꝓpinquior ad latus pone ligamentū vehemē tioris ꝓpingrans extremitati lōginque q̄ alij. ⁊ si fuerit scissura sola: tūc cura est curatio scissure ⁊ stringat super eam ligamentum.

¶ De fractura brachij. Cap. x.

a Cadit qm̄ vt franganꝫ duo focilia simul. ⁊ qm̄ accidit vt frangat vnuꝫ eorū. ¶ Et fractura focilis inferioris est vehementior ⁊ turpior: q̄ fractura focilis supioris: ⁊ qm̄ singularis sit fractura vnius eorū. ⁊ illud ꝛō qm̄ focile superius est brachiū deferēs: quare eius fractura est deterior: ⁊ qm̄ est nudū carne: tunc est fractura turpior. ¶ Et iterum superius focile suscipit curationē ⁊ sufficit ei extensio. qua ⁊ non sistit est inferius. ⁊ ꝓpter hoc franganꝫ simul. ¶ Et oꝫ vt sustentet apud extensionē adiutorij sup alchol: ⁊ est radix vole. ⁊ cognoscit strictura ligamēti: qm̄ si accidit ex ea in digito aqua puura: aut dolor purus: tunc ligamentū est equale. ⁊ si non est tunc est molle q̄ si est plus supfluū tunc est vehemens. ⁊ oꝫ vt mollificet. ¶ Posito aūt astellarū non est ex illis que occultent tibi: sed oꝫ vt non ꝓsequant eus longitudine sua vola ⁊ radices digitorū: immo abbreuient ab hoc parūp nisi necū faciat illud ꝓpinquitas fracture iuncture rasete tali. ¶ Verus tunc iterū oꝫ vt non tangat albaragi digitorū. ⁊ cum restaurat ⁊ ligat oꝫ vt suspendat ad collus ꝑm figurā angularē. ¶ Et oꝫ vt sit suspensio eius ꝓpter si est eius fractura ad inferiora cum pāno cuius latitudo capiat longitudiné brachij totius. qm̄ si fuerit obuiatio suspensiōis ꝓpe fracturā ⁊ reliquū eius separatū a sustentatōe accideret tortuositas ꝓcul dubio ⁊ declinatio sup illō qđ facit ipsam sicut vola: imo oꝫ vt sit vola: ⁊ plāū brachij in suspensorio. ¶ Et vero si fractura fuerit ad supiora oportebit vt suspensio sit ita vt videat fractura ⁊ eleuet duas extremitates ex latere vole ⁊ extatere cubiti. ¶ Nō si separat qđ est inter illud erit adiuuans ipm̄ ad equanonem figure: ⁊ sit suspensorū pannus lenis: ⁊ sit suspensio taliter. ne vllo modo sit pote mouere: ⁊ vt non dilatet ipsum dilatatōe laboriosa. ¶ Et fortasse accidit brachio vt restaurent in latitudine circiter viginti ⁊ octo dies.

¶ De fractura rasete. Cap. xi.

o Subus ustus paruꝫ accidit fractura: qm̄ ipsa sunt dura valde. Et qm̄ aduenit eis causa aliqua remouet ea a locis suis ⁊ non frangit ipsa: quare sunt ꝑima ad curationem: quemadmodum diximus in dislocatione.

¶ De ossibus digitorum fractis. Cap. xij.

i Stis iterū parū accidit fractura: imo accidit separatio. ¶ Dixerūt quidam. Si accidit eis fractura oportet vt sedeat infirmus sup sedē eleuatā ⁊ ꝓcipiat eius ponat volā sup sedē equale: ⁊ extendat ossa fracta minister ⁊ equet ea medicus cū pollice tu dice. ¶ Nō si pollex fuerit inclinatus ad inferiora: tunc oportebit administrare ligamētum desupꝛ fortasse accidit apa calū. ¶ Et ad locū molificatōis hoꝛ ossium aggregat super sturas pluruma ⁊ coagulat velociter: quare stringantur. ¶ Et si accidat fractura sublemi: aut digito si est pollex oportet vt ligetur ligamento ꝓpter ⁊ vt ligetur iterū cum vola vt firmet ⁊ non

moueak. ¶ Et si accidit fractura alicui reliquorum digitor sifuerit inder: aut auricularis: tūc ligek cum illo qui approximat ei. Et si est de digitis mediis: tūc ligek cū illo qest extra latere eius sint ligenk oēs fm continuitatē ad inuicem: qm est medius. Firmank. n. z non mouenk z sunt tūc quasi ligati sunt cum astellis. s. ossa fracta.

¶ De fractura ossis lan z anche. Cap. xiij.

O Sanche qnqz frangik: sed raro cum dispone fortitudinis sue: z accit illud ei fm semitā cōminutionis extremitatuz: z qnqz findik in longitudine: z qnqz impellik intus ad ventrē. z accit post istas dispones iterū ex dolore z punctura z stupore cruris: z core primū ei qd accidit aduersario ex fractura humeri. ¶ Et qn frangik os larum qd est supra alobosos: aut findunk vt ligna lacerā eius: fit res difficilis in rectificatōe eius: quare fit vna duaz ancharū declinis ad diminutionem. ¶ Et cura eius est vt iaceat infirmus z incipiant duo homes fortes extendere duas coxas eius. s. quisqz eoz extendat coram: z iam ante te muerimus manus eius vt non festinet ad expellendū illū qui extendit coxā eius. z incipiāt duo restauratores cōpumere anchā eius cum vehementia z fortitudine donec equek: deinde ppararent sup eaz emplm: postea resupunet sup aliqd quod sit sicut glomer expano. aut ei sisse ex illis que hñt duritiē. ¶ Et hoc qdē est primū ei cū quo curak spatula iterum. z qn frangik ex latere anche: tunc cura eius est cura humeri. z ops vt administretur humectatio super ligamentum z equetur pululli sicut oportet z est necesse vt sit sustentatum super locum planum.

¶ De fractura coxe. Cap. xiij.

C Am coxa frāgik necia est extensio vehemens: deinde equek fm formā nālem que est ei. z ē gibbositas silueſtris pris eius z pcauras pauca in eius domestico fm ambulationē forme que est ei in sanitate. ¶ Et obseruenk in dispone fracture medij eius aut extremitatis eius supioris z inferioris dispones que dicte sunt in. ca. adiutorij: z fit strictura ad supiora pseruans z retinēs. ¶ Si xerunt: qn frangik puenk ad loca anteriora z ad exteriora. z illud iō est qn ipsa est lata ab hac pte per nām z equetur manibus z ligamentis z spēbus extensionis que sunt fm equalitatē: aut cum strictura vnius duarū ligaturarū supra fracturā in medio. ¶ Si aūt fractura fuerit inclinata a medio z fuerit ppinqua capiti coxe: tūc sumak ligamentū z unoluak in medio eius lana vt nō incidat carnē z ponak mediū eius sup pectinē z ascendant extremitates eius ad ptem capitis z denk minustro vt retineat eas ad inferiora z si fractura fuerit in eo qd sequitur genu: tunc nos ponemus ligamentuz in supiore parte fracture: z eleuabimus extremitates eius ad illud qui extendat eas ad superiora: z teneat genu cū ligamento inuoluens ipm desup: z equek mēbrū istud infirmo iacente supfaciem suam z crure eius extenso. z si fuerint ossa pungentia: tunc ops vt equenk sicut diximus multotiens z que ex eis eleuant capiank. ¶ Regimen xo sit fm qd diximus in curatōe adiutorij. z os qdez coxe strigik in. l. nocibus. Et ego enūciabo qūo ops vt fit situs eius postqz aggregak curatio cruris. ¶ Et ops vt ponak inter duas coxas: tunc pila de ligno z ei filibus seruans eam ad formā fm quā equata est z restaurek restauratōe cognita fm qd intelligik pp illud qd accidit de apare z pruritu. ¶ Et qn accidit apa sup coxā: nam est apa forte z est ex eis que fetinant ad coxā: tunc ops vt ppie pueniak ad soluendū vt respiret z extendak apa. z tu qdē iam sciusti embrocas ppias. Et cruz in caugualib z albarauach z sunt tabule magne in qbus est parū pcauitatis vt decenter cōponank sup inuolutiones. z capiant longitudinē pedis: qm si breuiank z nō restaurank sup crus z abscindunt infra illud vtilitas nō est vtilitas quesita. z si plongank erit infirmus ex eis in labore. Iz si ipse abbreuienk nō erit expers laboris. ¶ Et vtilitas elongationis earū est vt phibeant iterū prem sanā pedis moueri cū fuerit motus illius quantitatis nocinus fracture z pē ei dispone dormitatiōis z somni. ¶ Et necessitas hoz inst foz non est nisi in fractura magna valde. z non est pone cum hoc vti eis nisi antequā aperatur: qm apa non tolerat hmōi. ¶ Et ad vltimū est grauitas z malitia z labor. z oz vt fugiat ab eis dū exceptio pseuerat ab eis cū ingenijs alijs. ¶ Situs aūt restaurate coxe oz vt sit fm qd fuit z pseuerado eius in sanitate de assiduatione pstrictōis z dilatatiōis. z illud qd est magis vincens est dilatatio. ¶ Et scias qd ille cuius coxa z ancha sunt fracte parū denudat a claudicatione: z qn abscindunk frusta lacertoz eius mandat prius: deinde minuitur secundo.

¶ De fracula rotule poplitis. Cap. xv.

R Otula parū frangik z fm plm conteritur. Et cognoscat illud qd accit cū tactu z asperitate: z cū vacuitate que intelligik cū tactu z audik aure. ¶ Et ops in curatōe eius vt extendak crus: deinde introducatur rotula in locū suum. z si separata fuerit aggregetur prius: deinde introducatur.

¶ De fractura cruris. Cap. xvi.

Q Uando frangik os puum cruris est salutis qz si frangak os magnū. z qn frangik arūdo parua superior est inclinatio ad exteriora z ante: z est ambulatio cum hoc pulis. z si frangk arūdo magna inferior declinat crus ad exteriora: z qn frāguntur vtreqz arūdines simul: tunc est deterius: tunc qdem accidit cruri inclinatio ad oēs ptes.

¶ Et scias qd curatio fracture cruris est fm cō-

Digitized by Google

fideratione curatiois aduitorij ⁊ ei⁹ sistitudine: ⁊ nō ē dispō cruris i tortuositate q̄ accit figura sue nāl: sic dispō aduitorij: imo ē rectū: q̄re ops vt sit extēsio ei⁹ ad ḥ vt redeat ad rectitudinē.

¶ De calcanei fractura. Cap. xvij.

c Calcaneus est excusat⁹ a fractura pp duritiē suā ⁊ per circūdationem defensionū. ⁊ plm eius qō accidit ei nō est nisi dislocatio ⁊ iam dictum est de ea.

¶ De fractura tali. Ca. xvij.

f Fractura tali est prava ⁊ ei⁹ curatio ē difficilis. ⁊ plm qdē frāgitur cum cadit hō ex loco laro: q̄n cōtingit supinus pedis. ⁊ fortasse accit cū eo artrion ossis cū cursu sanguis ad vēres q̄ coagulat in eis: ⁊ q̄nq̄ perducit ad egritudines magnas exfebre ⁊ pertinuitiōe rōmis ex tremore ⁊ spasmo pedis. Cū ergo accidit in eo apa cōgelatum qō nō appet ⁊ nō egreditur ⁊ apparet iam tenebrositas que non fuit est signus malū significās q̄ est in via putrefactionis. Si aūt est apa apparens impellens manū: tunc est melius ⁊ fortasse fit facilis eius eruptio. ¶ Et q̄n talus restaurat deambulatio est dolorosa super ipsum. ⁊ q̄n nō restauratur talus ꝑm q̄ ops destruit inuamētum.

¶ De fractura digiti pedis. Ca. xix.

c Curatio eox in fractura ⁊ dislocatione est curatio digitox man⁹. Et q̄nq̄ restauratox equat eos pede suo calcādo eos cū eo. ¶ Expleta est sen. v. lib. q̄rti quam sequitur sen. vi, eiusdem de venenis.

¶ Sen. vi. libi quarti de venenis. ⁊ est quinq̄ tractatuum.

¶ Tractatus i. est de radicib⁹ eius quod scitur de dispōnibus venenox ebibitox ⁊ distinctione sermonus in curationibus venenox que nō sunt ex aialibus. Cuius sunt summe tres.

¶ Sermo vniuersalis de cautela a venis que in potu dātur ⁊ curatione eorum.

q Ai timet q̄ in potu sumat venenū ops vt sibi caueat a cibis dominātium sapox in acetositate: aut salsedine: aut acuitate: aut dulcedine aut dñantium odox. Ipsi enim frangunt per illud: illud q̄ ponūt ⁊ odorē eius. ¶ Et ops vinō pre sentet ei aliqd ex eis que diximus sup famē vehementē ⁊ sitim vehementē. vnaquecq̄ earū. n. ocultat illud q̄ ops vt detegatur ei ꝑpter vehementiā voracitatis. ¶ Et iterū q: cum repletur cibo ⁊ potu ⁊ cū in potu sumit venenū: accidūt veneno duo accītia. Quox vnū est q̄ sepelit i vacuitate eius quo replet⁹ est. Et scōm est q̄ vene sunt plene: ḡre nō inuent venenū in eis penetrationē ⁊ fortasse est in eo sapox rei repugnātis veneno. ¶ Et necium est ei iterū vt ipse sit suscipiēs ꝑm viā cōsuetudinis medicinas expellentes nocumentū venenox sicut nutridatuz. nam eius experimentū est iunamentū: ⁊ sicut confectio de bolo ar. ⁊ silr ficus cū solijs rutheꝛ nucib⁹ ⁊ tale trito. ¶ Pōdera ꝺo sunt: q̄n sumant rutheꝛ sicce ptes. xx. nucū ptes. ij. ⁊ salis. v. ⁊ ficuz siccarū ptes. v. ⁊ algeduar est mirabile in expellendo nocumētū venenox oium. ⁊ facit fiduciā iterū. ⁊ ego nō ꝛifico. an sint due medicine aut vna medicina. ¶ Et iterū seis napi pui pōdus ʒ. i. ʒ. decoquaf cū vino decocto ⁊ ruthꝛa ⁊ sal et fiat. ¶ Et necium est cauenti vt nō sit ois cautela eius in cibo dato ab alio. aut q̄ in potu sumit nīi. q̄n forasse accidit ei. vñ nō existimabit. imo q̄nq̄ ꝓiungit vt cadat res maligna sicut lacerta ⁊ rutela ⁊ scorpio in eo qō decoquit ⁊ in vasis in quib⁹ est vinū. Plurima nāq̄ venenosox diligūt odorē vini ⁊ currūt ad ipm. ⁊ q̄nq̄ morūtur in cacabis ⁊ q̄nq̄ bibunt ex eo. ⁊ euomūt in ipso. ⁊ ꝓpter hoc oportet vt caueaṅ tecta. ⁊ qō est sub arboribus magnis et herbosa loca.

¶ De ꝑmone vli de venenis q̄ bibūt. Cap. ij.

s Species venenox sunt due. ſ. faciens operationē suam cum q̄litate que est in ipso. et efficiens cū forma sua et tota substātia sua. ¶ Et primū quidē aut est corrodens putrefaciens sicut lepus marinus aut inflāmans calefaciens sicut euforbium. aut infrigidans stupefaciens sicut opium. aut opilans vias anhelitus in corpore sicut plumbum vstum. ¶ Efficiēs autem cum tota substātia est sicut napellus et sicut alpheleil qō ducit esse gūmi napelli et sicut cornu spice. et sicut fel leopardi. et que sunt illi filia. et hec sunt deteriora venena. Et ille de venenis sunt que agūt sup vnū et idē membrū sicut cantarides super vesicaz et lepus marinus sup pulmonē. Et de eis sunt que agūt super totū corpus sicut opiuz. ¶ Et omni quidem q̄ interficit cum ꝑmutatione cōplexionis. aut putrefactione aut cū aduentu sup membrū possibile est. vt sit effect⁹ post tps. Iz putrefaciens quāroplus remanet in corpe. tanto plus est effectus ei deterior. Et salus ex eo est cum resolone accītē ei. et per illud qō succedit ei per sudorem et filia. aut per curationē ꝺrīa. ¶ Et scias q̄ no cumētū narcoticox in cōplexionibus calis ex parte est debilius et ex pte est fort⁹ et quecūq̄ duarū fuerit dñans erit iudicū ei. in cḡtū. n. complexio calida in corpore resistit eis est eox effectus debilior. et in cḡtuz ipsa inuenit in corpib⁹ calis substantiā iube sue frigide grauis et attractionē per ꝓpriē motus arteriarum et attractio earū est apud cōstrictionē eius eox nocumentū in corpibus calis vehemētius ꝓcipue cū ipsa sint ꝺria cōplexioni eox. Et est sile vt sit fmo in venenis calidis ille fmo iterū. cōplexio. n. calida resistit eis cum expulsione a corde et resoluit virtutem calidorum venenorum: sed arterie complexionis calide attrahūt ea quare accidit sicut illud. ¶ Et ꝓpter illud dixit Gal. q̄ alfarfas ⁊ existi

Digitized by Google

mo ipm esse nspellū aut venenū interficiēs interficit hoiem t nō interficit turdos qm ipse nō pertinet in terdis ad coꝛ nisi post spaciū in quo iā passus est a coꝛpe passionē postꝫ non remanet nisi passio conuersionis ibi. Et in hoie festinat ante illud ꝓpter lanitudinē meatuū. t vehementiam calitatis. t ꝓtē motuū attrahentiū arteriarū. ¶ Et dico q iste est modus quidā. Et ꝓportionalitates iterū inter ꝓtes agentes t patientes sunt ex eis que opꝛ cōsiderari. t vnde sciuit q alfarfas sit venenū per cōparationem ad cōplonem latā que est aialis absolute eū firmatur ita vt sit interficiēs cū figit in hoie nō interficiens cū nō firmat in turdis. forasse. n. alfarfas nō est venenū per cōparationē ad cōplonē turdoꝛ t si nō cōuerteret in cibū vel nutrimentū. t pueniret ad coꝛ eoꝛ sicut ipꝰ pueuit ad coꝛ hois cum velocitate non interficeret. ¶ Ingt t fuit quedā anus suscipiēs in ꝓncipio rei de napello rē parua: deinde nō cessauit vt eo donec aīuefacta est eo nā t audacter vsa est eo t nihil nocuit ei. t dico ꝫ. ¶ Et dixit russus q nutrita fuit puella cū veneno vt interficerent per eā reges qui cū ea cōuenirēt t q ipsa in cōplone sua ꝓsecuta est ꝓsecutionē marimā ita vt saluaꝫ eius interficēt aial t ñ apꝛoꝛinqret eiꝰ salute gallia. ¶ De signione specierū venenoꝛum. Ca p. iij.

s Ignificant qnq; p ea que eueniūt in coꝛpe de egritudinibus. Nā si eueniat sile mordicationi t incisioni t pūcture t coꝛrosioni scit q venenum est de gne medicinarū acutaꝛ calidarū mordicātiū sicut arsenicū t almuseī t argēti viui extincti. t si accīt instāmatio vehemēs t eruberatio iudoꝛus t rubedo oculi: t anguslia t sitis sigit q est venenū ꝓpter calitatē nīs sicut euforbiū. ¶ Et si accīt ꝓfunditas somni t stupoꝛ t frigus sigit q venenū est de gne narcoticoꝛ. ¶ Et si nō apparent nisi casus virtutū t sudoꝛ frigidus t sincopis: tunc est de venenis q ꝛria sunt rebus cū tota suba t est deterꝰ eoꝛ. ¶ Et qnq; signtur per odoꝛes aut odoꝛē coꝛpis totus sicut sensibilitas odoris opꝫ in eo q bibit ipm aut odoꝛē mēbri eius sicut odoꝛis cum bibunt venena putrefactiēa sicut lepus marinus t alfrasatū t cantarides. ¶ Et qnq; signtur per vomitū. nā cum euomit venenum nō elongat qn visus cadat sup subam eius qō in potu datum fuit de eo aut cognoscatur per odoꝛem aut per saporem sicut visus super litargirium t gypsum t super sanguinm cōgelatū t lac coagulatū. t silr opū cognoscit per odoꝛes t lepus marinus t rane per abominabilē saporē. ¶ Signa mala. Cum incipit ei qui venenū sūpsit supuenire syncopis t pmutat eiꝰ pupilla t occultat eiꝰ nigredo: tūc nō sperat euasio. ¶ Et silr si rubeant oculi eius t egrediatur lingua ipsius: t casus pulsus t sudoꝛ frigidus est significatio mala: t in hmōsmodi dispone parum viuit. ¶ De canone curationis eius in potu sumit venenū. Cap. iij.

o Ꝑoꝛtet vt nō moꝛiat: imo ꝓperet cū sentit ipm anteꝫ ꝛtus eius pambuleꝛ in coꝛpe t bibat aquā tepidam t oleū sisaminū: aut oleum de olivis t euomat t pueniat in ꝫ ad vltimū quātum pōt. ¶ Et melius qdē est vt in ea sit ꝛtus alumnis t baurach. t qnq; admiscenē cum oleo liriuz t adeps anseris. ¶ Et diligit vt sit illud qō ipse bibit ad vomēdum pp ꝫ t alia aq̄ plima t ibi plimi. ipsi. n. lz nō euomāt: nīl qnq; frāgut venenū t superāt ipm. t cū vomuerit qō possibile est ei: deinde bibat lac plim: qñ ipm frāgit nocumentū venenu. t nō est malū si euomit ipm ite vt bibat decoctionē seis vnce cū butyro cocto ad expellendū venenū vomēdo t solutionem faciendo. deinde bibat lac: t butyrū crudū est melius lacte. ¶ Et ite decoctionē se. luni: t silr vinū dulce cū adipe anseris liquefacto: t silr aquā cineris lignoꝛ vnus. ¶ Et opꝛ vt sequanē vomitū clisteria ꝓpte qñ sentitur descēsus lesiōis ad inferioꝛa. ¶ Si autem fuerit cōmotio supra illud vtaē eo quod facit vomere t soluit t nō dimittatur p otus lactis. ¶ Et si ubi necium fuerit vt in potu tribuas ei. Ꝺbi gratia tyriaca de terra sigillata fac. Ipsa enim adiuuat coꝛpus ad expellendū venenum t ꝓpte cum in potu daē in ꝓncipio rei. ipsa enim facit euomere venenū sicut est. ¶ Cuius descriptio est. Baccarū lauri aure. ij. terre sigillate aur. ij. t ireos cōficiant cū oleo. ¶ Et sit dosis eiꝰ auellana vna. ¶ Et uerum carpobalsami ysopi ficce: se. napi silueſtris piperis albi t nigri. piperis lōgi acori anisi petrosilini assari cymini carmeni: seis vnciam albi oīuz añ. aur. iiij. spice floris squinān ambo rum añ. v. cassie. z. xviij. amoni croci ambozuz añ. aur. vi. conficiantur cum melle t detur in potu quantū est faba romana. ¶ Et sumere in potu terram sigillaram sicut ipsamet est cum vino facit illud. ¶ Et existimauerūt qdam q cuz in potu sumuntur stercus galli in dispone statim facit euomere venenum. ¶ Et ex eis que in potu dantur iterum sunt succus praſſij t folia cāne t celrica t semen baucie t castoreum t auellane t fic⁹ t rutha. Et de illis que laudata sunt i ꝫ capitulo est vt in potu detur galbani feudi pondus z. iiij. t myrrhe. z. i. cum vino dulci. ¶ Et quando post vomitum accidit inflatio vehemens tūc da ei in potu aquam nitis t oleum roſ. infrigidatuz. ¶ Et oporteꝛ vt dormiat omnino: t nō dimittat seipsum taliter vt dormiat: imo oporteꝛ vt euigilare ipsum faciaz omnino t rideant t clament in circuitu eus. Cuꝫ manifestatur ei forma t cognoscitur. venenū curetur omne venenū cū eo qō dr in suo capitulo. ¶ Et hec qō manifestatio fit fm duos modos quoꝝ vnus est vt cognoscatur cuiꝰ gnis sit venenū: t secūdus:

Digitized by Google

vt sciaꝫ cuius speciei ipm sit. ¶ Exēplū primi est vt sciatur ꝙ ipsum est ex iciliuis acutis. ḡre curet ipm cum eis q̄ sunt sicut lac t butyrū cru-dū t scludes currens factū cū oleo amygdalino aut butyro cocto t cū oi qō frágit acuitatē: aut sciaꝫ ꝙ est ex inflāmatib⁹: ḡre infricet cū cam-phora t aq̄ ro. t aq̄ cotadri t q̄ sunt filia illius. t oia illa sint infrā ra cum nive. ¶ Et emplastꝫ membra ei⁹ principalia cū eis q̄ sūt sicut altahaleb t alia t renouet sup ipm infridatto in oi hora. ¶ Et ex eis q̄ ꝓferūt hmōi valde ē lac vaccinū de quo exctū est butyrū infrigidatū. t si indiget flomia flomeur. ¶ Aut sciaꝫ ꝙ ipm est ex stu-pefaciētibus: ḡre admistrent ea q̄ sunt sicut ty-riaca t medicamē de assa feida in vino puro t silr alia. ¶ Aut sciaꝫ ꝙ est ẓrū per subam. ḡre curet cū murridato t tyriaca t medicamine mu-schi t bezard: t vtaꝫ carne t vino t admistret ergo odor aromatū t euentet locus ad quē va-dut cā mozādi: t induaꝫ vestib⁹ aromatizans t sternutet t fricet os stōi ei⁹ t sufflet in os ipsi⁹ t tendaꝫ capilli ipsius. ¶ Cuz aūt cognoscit spes veneni curet cū eo qō ipsi ꝓpter est de illis que dicemus. ¶ Et ad summū ex medicinis q̄ bibunt causa venenoꝝ: aut queritur cōfricatio acuitatis veneni aut resolutio substantie eius si cut ex lacte t albezahar: aut querit per eas erit⁹ substātie eius sicut per terrā, sigillatā aut querit oppositio qualitatis eius sicut potare alleum in vino ad illum quem pupugit scorpio.

¶ De medicinis cōibus, ad venena. Cap. v.

s Aut medicine que ẓrie sunt veneno: ḡre nō pmittūt ipm puenire ad cor: t sunt sicut tyriaca t mitridatū t albe-zahar t que sunt expta: t terra sigilla-ta t tyriaca scā ex ea t tyriaca diatesseron. ¶ Et dixerūt qdā ꝙ flos oleādri t folia ei⁹ liberant a veneno. ¶ Et dꝭ ꝙ granis iuniperi in hac re nō est par. ꝭ. aniuden t radicis ei⁹ ambor añ. 3.i. t sceba armene. 3.ij. ꝓficiant cū melle t dēt in po-tu cū aq̄ maloꝝ: t medicamē ex eo factū est vti-mū t radix buchomarien qñ porat cū vino t calamento iterū: t semē napi. ¶ Et iterū aga-rici. 3.ij. cuz vino t capillo veneris t malua t se-men eius t folia ipsius t cinamomū t medul-la lepotis cū duabus vn. aceti de vino aut de ca-storeo aur. i. cum vn. ij. olei olive t abrotani. Et iterum sumaꝫ aqua alphasce expressa t detur in potu: t semen baucie, ꝓprie cretēsis t assa t de-coctio polij t decoctio fistileos. t semen arboris serapini mirabile est. ¶ Compositum. ꝭ. se. na pi silueſtris t castorei t folioꝝ arundinis oiuz añ. partem. i. pulpe collo gn. triplū oium: dēt in potu ex ea auellana magna. ¶ Et res quarum operationes ꝓportionantur cum ꝓprietatibus in eis sunt sicut illud quod dixerunt qō caro da mule silueſtris mundificata salsa est de fortio-ribus medicinis ad expellenda venena.

¶ Sūma ꝑma de venenis cōgelatoꝝ ex mine-ris t alijs. ¶ De lapide armeno. Cap. i.

Audā hoinm dixerūt ꝙ in lapi-dibus est lapis venenosus silis

q corallo t ꝙ pondus sexte. 3.i. ex eo est interficies t inenum⁹ ipm in venenis veris q̄ operant tota suba sicut napellus. Et dixerunt ꝙ cura eius est cura napelli t medicine magis inuatiue sunt albezahard.

¶ De argēto viuo t eius cura. Cap. ij.

s Argentū qdē viuū plūmi q bibūt nō ledunt eo. Egredit. n. cū dispōne sua p iferiorē regionē. ¶ Et ꝑ eo i cui⁹ aure fundit argētū viuū accit dolor vehemēs t commutio rōnis: t qñq̄ pducit ad spasmū t sentit grauedinē vehemētē illius late-ris. t qñq̄ pducit ad epilepsiam t apoplexiā pp lesionē subē cerebri cū frigore ei⁹ t cōmotione t pmutatione ipsius. ¶ Extinctū aūt t sublima tū vt subtiliari ē malū nocimū icisiuū ex quo ac cidit accitia filia accitib⁹ eius q bibit argi-rium ex pūctura t tēsione itestinoꝝ t debilitatōe sanguinis t grauitate lingue t grauedine stōi t apaꝫ cor⁹ ei⁹ t retinet vrina ipsius. ¶ Cura ꝺ bona curatione post vomitū t ea q̄ currit cursu ei⁹ ē vt in pota dēt. de medicis q̄ sūt sic myrrha pōdus. 3.iij. in vino. t tribuaꝫ i potu cū aq̄ mel-lis vice vna post aliā. Et iterū fiat clysti cū ea cū baurach: deinde ꝓiter post illud adhibeaꝫ cura tuo rasure: t clysti ei⁹ cū ꝓfortatiōe cordis uterus cū medicis cōib⁹. ¶ Cū aūt est effusum in aure opz tūc vt surgat sup pedē vnū t saliat sup pte il lā cū iam icinauerit caput suū q̄ plūs pose est ei declinare. t ꝓprie cū suspēdit p manū q̄ est in la tere alio ab aliq̄ re t silr qñ cōmouet sup illam ptē. ¶ Et ille q̄ vult colligē ipm cū radio plū-bi iromisso i aure t inuenit argētū viuū cū eo suspēsum est errās: qñ argentū viuū qñ est in il lo loco t qui, quinquies est ei nō indiget pane nisi vt concutiaꝫ t saliat tm. t si fuerit pfundus ꝙ in illo loco non fit innamentum per illū stilū t non peruenit ad ipsum. ¶ De lithargyrio t limatura plūbi t cura eoꝝ. Cap. iij.

s Cadit ei q bibit litargyrū vt aperi-cor⁹ ei⁹ t ꝙuet lingua ipsi⁹ t retinet ei⁹ vrina t stercꝰ: t fortasse nō retinet stercꝰ imo suppluit fluxꝰ vētris eius: t sentit grauitatē in stō suo t suis itestinis: ita vt qñq̄ egrediaꝫ anus t pueniat ad rasuraz: t fit in supmo ei⁹ istatio: t exit in vētre ei⁹ qñ glādu-la lapidea: t fit color ei⁹ plūbin⁹ t ꝙstringat an-helit⁹ ipsi⁹ t fortasse ꝓcaꝫ: t qñq̄ accit cū eo accitia ileos t fit color corpis sic color plūbi t silr limatura plūbi. ¶ Cura ei⁹. Ꝺ ꝓ vt succur raꝫ t incipiaꝫ cū curatōe cōi ex vomitu: t fit cū aliq̄ in q̄ sit aptio sicut decocto sciis apij t ficus t aneti t baurach. ¶ Et opz vtuj potu dentur

Digitized by Google

myrrhe.3.iij.in vino aut dek i potu spica roma
na cū fimo colūbe pascētis cū vino:qm̄ ipse cu
rat. ¶ Et o3 vt i potu tribuat absinthiū t ysop⁹
aut semē apij aut pip.ppe:rotū illō.cū vino aut
pōdus.3.i. myrrhe cū pōdere medie.3.pipis do
nec sudet. ¶ Et denī i potu sex filiā scamonee i
aq̄ mellis. ¶ Et cibi eius quib⁹ op3 assidue vti
sint alesidabegi facta ex carne agni. Et signum
sanitatis eius est q̄ solutur natura t puocatur
vrina. Et ad vltimum indiget aperitiuis cogni
tis pronocatiuis t solutiuis.

¶ De potatiōe ceruse t cura eius. Cap.iiij.

a Lcidit ei qui bibit ipsam vt albificet lingua ei⁹ t mollificent mēbra ipsius t vehemētes fiāt tusses t singult⁹ ei⁹ t pmisceat ei⁹ rō t infrideī cor⁹ ei⁹: t infrideī eius cerebrū t exicceī t supueniat ei syncopis: t q̄ndo sentit in gutture suo pōticulatē t inuenit in vua t lingua sua asperitatē t siccita tē: t in vētre suo pūcturā t in stō mordificatio nē t in ore stōi dolorē t in hypocōdrijs tēsionē t in anhelitu strictura: t fortasse pueuit ad pso canonē t albificat color corpis ei t q̄ndo mīgit nigrū t sanguineū. ¶ Cura ei⁹ est filis cure lichargirij: t dank in potu scamonea in aq̄ mellis t puocāta vrinā t dysteriā. t nō pmittat dormire. ¶ Et de his q̄ ingrediunt in faciendo ipm vomere sunt oleū alachoen t oleū de lilio t oleū de narciso. ¶ Et cadūt in medicis ei⁹ gūma prūni. t medicamē de sanguie dra. t fra xinus. ¶ Et ideō de illis q̄ pferunt ei est vt co cedat sisamus paruū t masticet ipm t bibat sup ipsum vinum. ¶ De gypso t ei⁹ cura. La.v.

c Ex gypso accit sile ei q̄ accit ex ceru sa. ¶ Ex ei⁹ strāgulatio magnificatur. Et o3 vt curet cura ceruse t curatio ne fungor. deinde denī i potu muci lagines viscose t remoueatur aspitas gutturis pp lenificationē pdictā t sordinones lenifican tes. Et indiget solonevētris cū scamonea t filib⁹. t ideō est solo aliquēs. Et si abrasio fiat curet ab rasio. t de eis q̄ rememorauī ad gypsuz ē cinis cruentatū vitis cuz hasce. ¶ De yzifur. t almagra de minera t eor cura. Cap.vi.

a Lcidūt ex ambob⁹ accitia silia acci dēti. b⁹ argēti viuū extincti: vez ex al magra q̄ndo accit solo vētris plūa t est dign⁹ signorum ei⁹. Cura in illa eadem cura: deinde administrentur sordītiones pingues t adipes lenes.

¶ De alcitrar t eius cura. La.vij.

a Lcidunt ex eo punctura vehemēs t mordicatio fortis in gutture: t icisio in viscerib⁹ t vlcera t vomit⁹. Ecu rando ē filis curationi arsenici quam dicemus. ¶ De limatura ferri t eius scoria t earum cura. Cap.viij.

a Lcidūt ex illis dolor vehemēs in vē tre t siccitas i ore t inflatio t supat dolor capi tis. ¶ Cura ē dare i potu lac cū eo q̄ solut eū fortitudine: deide dek i potu butyr cocti t cru dū tādiu dōec sedēt dispōes ille. t assidueī effu sio olei ro. t olei vio. t olei de salicib⁹ equalia tor cū aceto sup capita eor. Et q̄ndo dak i potu potāti ips aliqd de magnete vt aggregeī illō q̄d sepatū ē ad seipm: deinde pūter adhibent soluti na pdcā. ¶ Et q̄ndo dak ei i potu ex ipo oi die pō dus.3.i. deinde dāt ei ad sorbēdū p ipm turaxū cruosa lubricatiua cum butyro vaccino cocto. t soluto ventris fiat si fuerit descendens: aut euo mat ipsum cū eis si est adhuc in stomaco.

¶ De calce t arsenico t eor cura. Cap.ix.

c Icu dak in potu ex ambobus simul accit pūctura. t vlcera i itestis. t ei cui in potu dak arsenicū sublimatuz accis ex ipso primū illi q̄d accit ei ex ma gra. t q̄ndo accit tussis ledēs. ¶ Et cui in potu dak calx sola accit siccitas oris t dolor stōi: t difficultas vrine t solo vētris cū sanguie t egre dik calx i vria ei⁹. t q̄ndo accit ex ea frig⁹ extremitatū t accit sincopis t q̄ndo exiccat lingua t accit pfocatio. ¶ Cura. Inciplat cū eo q̄d ops: deide dek i potu aq̄ cala cū iulep vt euomat aut cū oleo: deide sumat decoctionē seis uni t decoctionē rizi t decoc. eruce t aggregationē ambaz aut succū molochie cū medle t nō cesset sumē i potu lac t mucilagies t viscosa t vnctuosa t ma ra cū adipib⁹ t ppe cū maluis. ¶ Et cureī tus sis si acciderit ei cū leuitatis. Et cura calcis est vomit⁹ t clysteria t vnctuositas t lenificatio: t cura ei⁹ est prima cure arsenicorū. Et de illis q̄ dūr in h est vt sumatur vrina asini t fel gazeli t dek in potu Gutias.3.i. in aq̄ cala. ¶ De aq̄ saponis dragāti t alumis t eor cura. Cap.x.

a Ma saponis ppinqua est dispōni calcis t arsenici t cura eoz est cura illius. ¶ Dragantum t alumen. Lō mouetur ex potu ambozuz tussis ve hemens perducens ad pūsim. ¶ Cura eorum est potare lac asininum t potare butyrum crudum t zuccarum t syrupos de ysopo t silia.

¶ De potu aq̄ frē i ieiunio t ei⁹ cura. Cap.xi.

c Ex potu illi⁹ i ieiunio t post balneū aut coitū timetur corruptio complexionis t ydropisis. ¶ Cura est medicamē de curcuma t medicamē de musco t similia. t quandoq̄ sufficit vinum purum t potare ipsum super eam.

¶ Summa secunda venenorum ex plantis.

¶ De napello t cura eius. Cap.i.

a Napellus est de deteriorib⁹. Et accidit potanti ipsum vt aposte mem labia ipsius t lingua eius: t egrediant oculi ei⁹: t frequē tes fiunt super ipm rigor t sincopis: t crura ipsius nō opant

Digitized by Google

t est malus: t qui euadunt ex eo raro euadunt quin cadant in ethicā aut ptisim: t q̄ñ accit tenasmon. t eius succo imbibunt sagitte t interficiunt quē inuenunt statim. ¶ Cura. Ꝺꝑ vt festinet ad faciendū vomere bibentē ipm cū decoctione senapi. t det in potu vinū t butyrū cocti vaccinū dando potū supposū. t fiat decoctio ortica glanduł cū vino. Deinde cura eius principalis est bezahar t medicamen de musco t algeduar t thure. t tyriaca magna q̄ñ ꝓfert in eo vsq; ad terminū. ¶ Et de melioribus rebus est vt in potu det muschus in fricatōe albezard: aut quātas. 3.i. de medicamine muschi cū silio vna muschi. ¶ Et existumant q̄dam q; radices capparis sunt bezahar napelli: t oia albezahar sunt bona ei: t ꝓprie illud q̄ fiat aluminis t hꝫ fila sicut fila litharg̃yrij t aial noiatur furinus t est mus Ꝺiuj napello. t destruit eius operatio cum comedit er ipso.

¶ De cozno spice t eius cura. Cap.ij.

a Ꝑparent in eo qui in potu ex eis sumt signa sirsen: t nigredo lingue t distillat sanguis ex virga eius guttati.

¶ Cura. Ꝺꝑ post curā cōem ex vomitu cū aqua ordei cū oleo rosepido t siłubus. vi. t potu det cāphore aur. i. vn. i. aque ro. ¶ Et emplastret epar: t cor ipsius cum emplis vehementis siccatis t cāphoratis t cum sandalis ꝓfectis t det in potu q̄ sit sicut sauch maloruz acetosoꝝ t sauch ordei cum aqua nuis in tulep. deinde in potu succus granatoꝝ acetosoruz t succus citroloꝝ t melonis alrabi t aqua ordei t aqua solatri t aqua lactis acetosi.

¶ De murtion t eius cura. Cap.iij.

b Hinc medicinas ignoro t existimo ex quibusdam modis existimatōis q̄ ipsa est filis napello. ¶ Et signa q̄ ꝓprie sunt huius medicine dicūtur esse q̄ accidunt ei qui bibit ipsam mordicando in ventre t singultus t sincopis. t citrinitas in facie tota. t ꝓprie in labijs t infrāt anhelitus eius t fetet corpus eius t stupefit t miscet er eo ro post gravitatem in capite t minoratur pulsus. t abscindit̄ t sudat sudore frigido t rubet t morit̄.

¶ Et cura eius est cura napelli. ¶ Numeratio medicinarum venenosarum calidarum.

¶ De cuforbio t cura eius. Cap.iiij.

a Ex eis accidunt ex eo angustia vehemens t inflatio t eueniunt mordicatio in vētre t singult̄ t fluxus ventris ex ipso cū suffumigatione. ¶ Curatio ozt vt euomat deinde infrigidet t det in potu butyrū crudū. t coctū cū fozmidine. deinde curet curatione cozni spice t stet super aquam granati musi t aquā maloꝝ muzoꝝ t aquā lactis acetosi.

¶ De lacte tithimalloꝝ t eiꝰ cura. C.v.

c Ipsa q̄dē sicut septē dicā in medicis singularibꝰ t ꝓprie lac alsabre t lac alhasir t lac alhaginan. t nō accit ex eis ex modicatōe t solōne vētris sublimi nisi q̄n accit ex cuforbio: q̄re ozt vt frāgat eoꝝ ꝗtus cū lacte ficto butyro: t butyro cocto. t crudo. t curet accidens ꝓpterea ex eis de solōne ventris cū sanguine: aut micti eius cum eo q̄n scit in ea. eius.

¶ Et dicit q̄ de lacte sabre interficit pondus. 3. ij. t cura eius é balneatio cū aqua dactiloꝝ una turoꝝ t lactis alhasir interficit pōd. 3. ij. in duob⁹ diebꝰ t ꝓfrigit epar. ¶ Et cura eiꝰ. t expe silis ulti.

¶ De scamonea t cura eius. Cap.vi.

d Ipsius eius interficies est. 3. 2. t hꝫ dispōnes ꝓximas illis que dicta sunt. t de eis que ozt vt frangant malitiam eius sūt lac ficus butyro t sauch maloꝝ t rob cydonioꝝ t rob de ribes t sumach.

¶ De almezerio t camelea t eaꝝ cura. C.vij.

d Ipsis interficiens eius est. 3. ij. t accit ex eo vomitus t solō ventris suppliua t nigrū q̄d noiat camelea est interficiens plus accit ex eo mordicatio vehemens in visceribus: t dolor in corpore toto t cōmotio t singultus: deinde vomitus flegmaticus. t spumosus: deinde pducit ad spasmus t destruit vocē. ¶ Cura. Necessū est dare in potu lac dulce t butyrū coctū frequenter t inlep interum vt illud frangat malitiā eius. t q̄n magnificatur timor tunc necessarium est dare in potu tyriacā t nuchadarū t medicamē de terra figillata. t cū sedat det i potu post ipsa oxymel t cū diuia diebꝰ aliq̄t vt remoueat malitia cōplōnis.

¶ De oleandro t eius cura. Cap.viij.

e Ex eis interficit homes t animalia ꝓpter ipsi⁹ fac icurre agustiā vehemētē t inflāmationē ventris t inflāmationē marimā t ecala t ficca mordicatiua icisiua. t aq̄ i q̄ nascit oleander é mala t cū nō é excusato ab ea ozt vt distillet aut misceat cū iulep. ¶ Cura. Ꝺꝑ vt sumat decoctionē fenu. t dactilos alsebehur: q̄n sūt mirabiles. t semen agnicasti t agnꝰ castꝰ ipse t decoctio aboꝝ é tyriaca eius. t ficus cū melle t zuccaro: t iulep: t dulcia oia. t rob vue est bonū: t cū h nocia sunt vt cruosa q̄ sciuisti multones t seq ea cū dilterib⁹.

¶ De anacardis t eoꝝ cura. Cap.ix.

a Excit ex eis icisio in gutture t ꝑcautare ventris t instatio t egrundines acute: t q̄ñ destruunt q̄dā mēbra t cū ex eis saluat facilit accidē alteratoꝝ ꝓpea q; adurūt mēbra. t q̄ de eis iterficit é pōdus. ij. aur. t q̄n nō nocet q̄busdā hoibꝰ cū ꝓpterate t ꝑpe cū cōedit eos cū nucibus. t ego iā vidi q ex eis mordebat cū nucibus t nō corrūpebat ex eis. ¶ Curatio. Benē in potu oleum amigdalinū t sisaminū t butyrū coctū t crudū t lac dulce t vuctuosa ex uribus t ex eis q̄ curū hoc cursu vt sedent mordicatio t madhidh deinde det in potu lac acetosum vaccinū infra-

Digitized by Google

tum ⁊ aqua frucmū infrigidata ⁊ sedeat in aqua dactilozum imaturozum ⁊ curetur curatione sir fen. ¶ Et de rebus quibus curat sunt grana pi. ⁊ nux est eozum bezahar.

¶ De allebil:engi ⁊ eius cura. Cap.x.

c Sti uteruz de eis que interficunt sua acuitate. ¶ Eius cura est similis cure anacardozum. Et olea sunt de rebus magis nocumento eius.

¶ De staphisagria ⁊ eius cura. Cap.xi.

a Lcidentia eius ⁊ dolozis ipsius sunt sicut accidentia cantaridarum. ¶ Et cura earum est cura eius. ⁊ nos dicemus illud in capitulo suo.

¶ De ruthe agrestis ⁊ eius cura. Cap.xij.

a, Ex eis qui bibunt ex ea egressio oculi ad exteriora ⁊ aduſtio ⁊ inflāmatio vehemens. ¶ Cura ei⁹. ℞ p3 vt euomat cum aqua calida ⁊ oleo de inde curetur cura oleandri ⁊ similium.

¶ De thesise ⁊ eius cura. Cap.xiij.

b Lc est gūma ruthe montane: ⁊ qñq; sentit in sapore eius sicut sapoz albedarungi ⁊ est calida: ⁊ accidit illi qui bibit eam retentio eoz oium que curant ex utriſq; vſu ⁊ apat lingua ⁊ accit rugitus ⁊ inflatio ⁊ aduſtio i gutture ⁊ stō ⁊ egressio oculi ⁊ rubedo faciei ⁊ forte fiunt serre in corpore ex acuitate eius: ⁊ multoties perducit ad difficultatē ⁊ puritatē anhelitus. ¶ Cura est vt pperet ⁊ euomat ⁊ sumat in potu post illud lac ⁊ butyrū coctū ⁊ crudū ⁊ aquā ozdei ⁊ gargari ser cum oleo ros. ⁊ lacte dulci. ⁊ denē in potu sirupus acetosus ⁊ infusio absynthij ⁊ ex eis que nota sunt apud eos sicut bezahar ⁊ semen eius ⁊ gluten albotin ⁊ radix almaruth ⁊ decoctio origani. ⁊ dē iterū q; castozeū cum aceto calefacto aut melle: ⁊ hoc fortitan est ꝑm sentitā ꝑprie tatis: aut ꝑm sentitam expellendi a corpore cuz resolutione: verum ꝑm apparitionem necessitatis infrigidato est conuenientior.

¶ De algilbehenech ⁊ eius cura. Cap.xiij.

a Lcidentia eius ⁊ cura ipsius ⁊ curatio condisi ⁊ ellebozi albi sunt eadem. ¶ De adēde asini ⁊ ei⁹ cura. Ca.xv.

a Lcidit ex eis soli⁹ vētris maxima valde. ¶ Cura. ℞ z vt euomat si pōt ⁊ frangatur virtus eius dando in potu lac exacto butyro ⁊ elaboret in phibē do solōne ventris. ⁊ qñq; succurrit ad nocumētū earū ad phibendā solōnē ipsarū tyriaca.

¶ De condisi ⁊ ellebozo albo ⁊ ciclamine ⁊ succo cucumeris asinini: ⁊ spēbus nigelle male ⁊ agarico nigro ⁊ eozum cura. Cap.xvi.

c Onduſi facit euomere vomitum magnum: ⁊ qñq; fit ꝓfocatio ex eo. ⁊ silr ciclamen ⁊ ellebozus albus: ipse. n. facit vomere ⁊ facit nauseam: ⁊ qñq; aggregat qō non expellit imo ꝓfocat solōnem ventris. Et oia puenium cum hoie ad syncopiz ⁊ casuz virtutis ⁊ sudozē frīū ⁊ spasmū ⁊ ꝑprie ellebozus albus ⁊ agaricū nigrū qñ ambo sunt silis ipressionis. ¶ Jnqt Gal. Pulsus bibentis ellebor albū in principio suo est latus rarus debilis valde tardus valde pp ꝓfocationē caloris innati sub mā plurima quā ꝓsecuta est ꝛ̄tus medicine subito ⁊ nō pōt eam expellere nā ⁊ cū dñat appareꝫ diuersitas cui nō est ozdo: qñ virtus intrinseca est coartata. Cum aūt incipit ozdinari ⁊ equari valde incipit egri dispō bona fieri. ¶ Dō si eius dispō fuerit tendens ad rectificationez: imo ad singulū ⁊ spasmū debilitat pulsus ⁊ diuersificat ⁊ insp̄issat valde cum ergo ꝓfocat rectificat sine ordine ⁊ tardat qñ calo: extinguit: ⁊ qñ apparet in ipso vndositas humiditatis: ⁊ ellebozus qdem est ex eis que interficiunt canes. ¶ Cura. ℞ p3 vt ꝑperes ad mundificandū eum cuz eis que scis: aut facias descēdere mām nocumenti eius cum clisteri fozti cū eis que sunt sicut pulpa collogntide: deinde administra ei clistere cuz eis que dñtur in. c. fungorum: ⁊ qñ minozat vomitus: si est in principio fiat vt euomat: ⁊ non sit res plurima: quare op3 vt impleat venter eius aqua tepida deinde euomat: deinde iteretur. ¶ Et qñ accidit spasmus detur in potu lac cū butyro plurimo ⁊ inungat iuncture eius cum ceratis lenibus ⁊ applicetur tine temperate ⁊ curetur cura spasmi ficci.

¶ De ellebozo nigro ⁊ cura eius. Cap.xvij.

a Lcidunt ex eo soli⁹ ventris vehemēs ⁊ ꝓfocatio ⁊ cum dant in potu. z. ij. spasmat ⁊ interficit: ⁊ antecedunt illud pulsus cordis ⁊ aduſtio lingue ⁊ strictura sup eam ⁊ eructuatio plūa ⁊ inflatio: deinde spasmatur ex eo qō est cum ipso ⁊ tremit ⁊ moꝛit. ¶ Curs. Frange iterū virtutē eius cum eis que sciuisti: ⁊ vt des in potu absynthū cum vino: aut sumant cymini ⁊ anisi ⁊ castozei ⁊ spice ptes equales: ⁊ denē in potu ex eo circiter. z. ij. cum vino ⁊ pone sup inflationē pānos calefactos pp putrefactōes exiccantes ex eis que sciuisti: deinde ciba ipsuz caseo recenti cum melle ⁊ butyro recente cocto ⁊ iuribus vnctuosis ⁊ vino dulci ⁊ vino plurime cōmixtionis. ¶ Et si acciderit ex eo spasmus: tunc fac illud qō dictū est in ca. ellebozi albi. ¶ Et cum soluto ventris eius superfluit sedeat i aqua frigida ⁊ bibat alrobub ⁊ medicinas restringentes.

¶ De amozas danici ⁊ cura eius. Cap.xvij.

a Lcidunt ex pondere. z. ij. eius ꝑuritus: ⁊ apostema mortale. Cura eius est cura eusozbij.

q ¶ De aldedin ⁊ cura eius. Cap.xix. Jando plm̄ sumitur ex eo interficit. ¶ Cura eius illud qō facit vomere ⁊ solōnē ventris cū generibus lactis ⁊ vnctuosis

Digitized by Google

vnctuosis sm modū quem sciuisti. ¶ De lze
bu t allzerua t sisamo t eoz cura. Cap.xx.

d Scit q̄ p̄seruatio vluma in expressio
ne horum duorum est venenum vehe
hemens interficiens. Et q̄ cura eius
est cura cōmunis.

¶ De castoreo t eius cura. Cap.xxi.

e Am castoreū rancidū fit accūt ex eo
accūua birsen cali cum strangulatio
ne: t interficit illud in die vno t ꝑpe
illud q̄ de eo est nigrū t fetidū t cu
merulentū q̄ declinat ad nigredinem. ¶ Cura.
Op3 vt cuomat er eo cum aqua aneu t calamē
tu t seuesten cum melle t vino: deinde dentur in
potu acetosa sicut acetositas citri t robub t fru
ctuum acetosoz t acetū vini solū. t lac vaccinuz
acetosum t succus malozum t lac asininum.

¶ De squilla agresti t eius cura. Cap.xxij.

q Landoq̄ accidit ex acceptione eius
t ex multo vsu tenendi eam t deferen
di iterū exulceratio intestinoz t via
rum eparis: t antecedit eam punctu
ra t incisio cum accidit illud: quare op3 vt festi
ner t sumat in potu lac decoctū cum frustis fer
ri ignitis t vitellos ouoz elixatoz cum in aceto t
suffaf seminum t cum frixis t similibus.

¶ De strangulatore adib t strangulatore leo
pardi t eoz cura. Cap.xxiij.

a Cadunt ei qui sumit ex eis ambobus
pontucitas in palato t vua t meri t
cāna pulmonis t siccitas cum apate
t eleuaf ex oze eius vapoz fumosus t
puenit lesio ad separationē lingue eius t tremo
rem t poz ipsius: deide ad tremorē t ad spasmū
t obfuscationē coloris t ꝑfocationē. t fit illud
cum rugitu in ventre t ventositate plurima. t
accūt bibenti strangulatorē leopardi scotomia
t tenebrositas oculi quoties vultur cuz humo
re in oculis t grauaf pecus eius. t strāgulator
qdē leopardi nascaf i terris edulia t locis alijs
t est amari saporis t horridi odoris. ¶ Cura.
Op3 vt tu ꝑperes ad faciendū ipm vomere cū
eis que scis: deinde clusteriza ipm: t postea da
in potu sicut origanū montanū t praſium t ru
tha t absynthium t sceha armenum cum vino
t camepitheos in vino: aut detur in potu oleū
balsami quantitas.3.i.S.in vino. Et melius vinū
est illud in quo extinctum est ferrum t argentuz
t aurum t scoria ferri ipsius est bona. Et coagu
la t proprie coagulum cerui t gazeli t hedi: de
inde iura vnctuosa.

¶ De aredaroe t eius cura. Cap.xxiiij.

f Olia eius interficiunt animalia: t li
gnum eius quādoq̄ interficit. ¶ Et
cura eius est cura cōmunis t est pro
xima cura oleandri.

¶ De coniceriza t eius cura. Cap.xxv.

Li cui datur in potu coiex rizi sm
f q̄ dixerunt qdā primoz accidit stari
dolor in oze t in lingua: t apāf lin
gua eius deinde extēdit dolor in vm
bilico t stō: t intestinis eius t inflāmaf totum
corpus eius t noiant eum in venenis. ¶ Cura.
Curetur curatione cantaridum: t op3 vt fiat in
oleo q̄ ipse in potu sumit decocta cidonia.

¶ De semine vnce t eius cura. Cap.xxvi.

Cidit ex eo illud q̄ accidit ex squa.
a Et iterū accidit ex eo q̄q̄ tussis for
tis. t cura eius est cura squille. Et cuz
tussis eius curatur cum lenitiuis sicut
est sirupus vio.cum aqua ordei t alijs ex medi
cinis tussis. ¶ De turbuth malo citrino t
nigro t eius cura. Cap.xxvij.

Cidunt ex eo sicut sunt accidentia el
a lebor nigri t agarici nigri. Et cura
eius est illa cura t appropriatur ei for
bere oleum amigdale magne.

¶ De sebardion t eius cura. Cap.xxviij.

Go non cognosco mām hums medi
e cine: neq̄ curā eius nisi cōem: t existi
mo ipsam esse de acutis t non elon
gatur quin sit de non acutis. ¶ Di
xerunt ergo. est medicina ex qua accidit permix
tio rōnis t tetanus ita vt accidat labio eius de
tensione dispō filis risus: t exemplificant grecꝰ
q̄ ipse rideri risa sebardion. ¶ Et cura eius est
cura cōis. Et dixerunt qdam: op3 vt cuomat bi
bens ipsam t bibat post ipsam aquam mellis t
ꝑferunt ei potus lactis t inungere manus cum
calefacientibus t administratio tunc calide t fri
catio t medicine ad spasmum malignum.

¶ De tusum t eius cura. Cap.xxix.

Eiusmodi iterū non cognosco nām
h neq̄ curam t existimo ipsam esse de
acutis t non est longinquum quin sit
de non acutis. ¶ Et dē q̄ facit acci
dere flegmonem in labijs t lingua t manuam t
alienationem t casum pulsus.

¶ De medullis fructuum rancidis t earum
cura. Cap.xxx.

Ispōnes earū t cura p̄xime sunt eis
d que dicta sunt in squilla t ꝑprie cum
robub fructuum sicut est sirupus de
agresta t ribes t malorum t vince.

¶ Et accidunt ex eis nausea t sincopis t angu
stia t iste medulle sunt sicut nuces t nuclei chry
somillozum neregil t amigdale.

¶ De vio puro i tetanio t eius cura. Cap.xxx.

Ltrotiens facit illud accidere ꝑfoca
m tionē t dolores t inflāmationē t ꝑ
prie post exercitiū t labores t ꝑprie
q̄n vinū est grossum t dulce. ¶ Cu
ra est eūo per flōmū t solōnē ventris si necesse
est. ¶ Et vomitus est optima medicina si pote
est: deinde infrigidet cōplō cū aqua frā t aqua

Digitized by Google

lactis acetosi de quo exitū est butyrum ⁊ aqua fructuum ⁊ trocisci de camphora ⁊ similibus.

¶ De melle malo ⁊ eius cura. Cap.xxxij.

p Lurimū eius affert de regione arabie ⁊ ḥ mel est acutū faciens sternutare illū qui ipm odorat. ¶ Et accīt ex eo iteruꝫ accītia mala ⁊ filis eis que accīt ex squilla ⁊ urtica ⁊ filib⁹ ⁊ festine veniūt odorantī ipm syncopis ⁊ sudor frigidus. Et de melle est aliud malū qđ dicā in accītibus suis.

¶ Et cura eius est sicut iudiciuꝫ iusq; anni nigri vt comedat ruthaꝫ ⁊ pisces salitos. ⁊ potet sirupum nominatum aumeli: ⁊ non esset comedere ⁊ euomere quantum possibile est ei.

¶ De aldibic ⁊ eius cura. Cap.xxxiij.

s Ꝫ quis bibit aldibic accīt rugitus in ventre ⁊ pūctura absq; fluxu ventris ⁊ vertigo. ¶ Cura. Ꝺyarū potu dentur aqua ⁊ mel ⁊ enomat ea ⁊ clisteri zet clisteri leni. ⁊ cōfert ei sumere in potu absinthiū cū melle ⁊ sirupū acetosum. ⁊ illud qđ appropriat cū decoctōe eruce. ¶ Et iterū spica cū castoreo ⁊ pipe vt vaporet cū aq̄ calida ⁊ aceto.

¶ Sūma.iij. de medicinis que sunt ex planis venenosis frigidis.

¶ De opio ⁊ eius cura. Cap.i.

Ꝺcidunt si bibit opiū stupor extremitatum ⁊ frigus eoꝝ ⁊ pruritus ex ḡbus odorat odor opij ⁊ vertigo ⁊ singultus ⁊ tenebrositas oculoꝝ ⁊ stricura gutturis ⁊ anhelitus ⁊ citrinitas eoꝝ ⁊ obfuscatio extremitatū ⁊ citrinitas labioꝝ ⁊ faciei ⁊ difficultas sensata ⁊ pfunditas somni ⁊ torenno lingue ⁊ submersio oculoꝝ. deinde pdurit ad spasmū pfocantē ⁊ sudorē frīd ⁊ anhelitū frīd ⁊ mortē. ⁊ de causis interfectōis eius est ingrossatio sanguis. quare nō currit. ⁊ q̄ ipm infrigidat spīd ⁊ spasmat instrā anhelitus. Et dosis ex eo interficiens est pondus.ʒ.ij. interficit. n. in duobus diebus ⁊ ꝓprie qñ dat in potu cum vino qñ facit illō magis oparī nisi vinū ad hāc summā deueniat vt ei resistat in corpibus calisqñ vehementius est ei ꝺū velociuꝫ penetrās ꝑm q̄ diximus in canone. ¶ Cura eius. Ꝺdministrent in eo regule eūatiue cōes ex vomitu cū oleo ex aqua ⁊ sale ⁊ baurach. deinde cū sirupo acetoso ⁊ dent in potu aqua ⁊ mel. deinde clisteriꝫ cū clisteribus fortibus ⁊ de medicis eius sūt sirupus acetosus ⁊ absinthiū. ¶ Et iteruꝫ sirupus de absinthio ⁊ assa est tyriaca eius. ⁊ silr cinamomū ꝓprie ⁊ cū aceto ⁊ sirupo acetoso iterum. ¶ Et silr castoreū ꝓprie ⁊ piper cuꝫ vino. aut cum sirupo acetoso ⁊ origanū ⁊ ruta ⁊ sal ⁊ silr oleū ros. cū aceto. aut cū melle. Et allea cruces sunt bona in eo. Et deꝫ in potu bibenti ipm tyriaca ꝓpria ei. ¶ Ꝝ. assa ⁊ fenine ⁊ castoreo ⁊ piperis equales ptes: cōficiat cum melle cuius dosis sit a quantitate auellane vsq; ad quantitatē nucis. ¶ Et multotiens liberat ab eo potare aur.i. assa in pondere.ʒ.xv. vini odoriferi. ¶ Et vinū antiquū plurime quātitatis est mirabile ei ⁊ ꝓpe qñ ē subdole odoriferū plm tolerās aquā ⁊ est cum cinamomo. ⁊ non est qđ sit sicut tyriaca ⁊ fagenea ⁊ mirridatū cum vino. ¶ Et opꝫ vt cōmoueat cerebrū eius post sternutationē cū condisi ⁊ silibus qm̄ est curatio bona ad expellēdas cās eius. ¶ Et opꝫ vt trahant capilli eius ⁊ non pmittat dormire ⁊ vt inungat corpus ei⁹ cum oleis calidis sicut est oleuꝫ de costo ⁊ oleū de lilio ⁊ odoret qđ est sicut castoreū ⁊ sicut muschus. ¶ Et opꝫ vt sedeat in tina calida vt non spasmet ⁊ nō fiat fortis cū eo pruritus ⁊ fordeat iura pinguia ⁊ medullas ꝓprie ⁊ adipes.

¶ De nuce methel ⁊ eius cura. Cap.ij.

a Ꝺcidunt ex ea vertigo ⁊ rubedo oculorum ⁊ tenebrositas ⁊ ebrietas ⁊ pfunditas somni. ⁊ q̄ñq; interficit ex ea aur.i. in die vno: ⁊ ꝓprie est illa que ē unda ⁊ anteq̄ interficiat accīt ex ea sudor ⁊ anhelitus frigidus. Illa aūr que est munus media .ʒ. facit pfunditatē somni ⁊ inebriat ⁊ non interficit nisi debiles hoium. ¶ Cura. Maior cura eius est vomere cuꝫ nitro ⁊ aqua ⁊ oleo ⁊ butyrum est tyriaca eius. ⁊ detur in potu cuꝫ ea plm cum pipere ⁊ piretro ⁊ baccis lauri ⁊ cinamomo ⁊ castoreo: ⁊ pfert ponere extrema in aqua calida ⁊ calefiat corpus cum panno. ⁊ inungat cum oleo de ben ⁊ costo ⁊ laboret quātū pōsse est ei: ⁊ exerciteꝫ ⁊ cibet post illud cibis pinguibus ⁊ vino dulci ⁊ administretur cura opij.

¶ De aliabroce que est radix mandragore ⁊ est assebizegi ⁊ eius cura. Cap.iij.

a Ꝺcidentia eius sunt accidētia nucis methel ⁊ dispō eius est sūt lethargia ⁊ pruritus ⁊ cuꝫ ⁊ surditas ⁊ quod in ea deterius est sunt cortices ipsius ⁊ grana ipsius sunt proxima illis ⁊ corpus eius iterum quandoq; efficit aliquid ex hoc. ¶ Cura proxima est cura nucis methel ⁊ opōrtet vt in potu detur absinthium in vino ⁊ iteruꝫ piper ⁊ castoreum ⁊ vinum ⁊ synapis ⁊ acetum iuuamentum est eis ⁊ omnibus calefactis. ¶ Et fiat vt sternutet iterum cum huiusmodi medicinis ⁊ olfaciat picem ⁊ fumum galbani exiuncti. ¶ Et de eis que oportet vt ponantur super capita eorum sunt acetum vini ⁊ oleuꝫ ros. ⁊ non dimittantur dormire: immo euigilentur trahendo capillos ⁊ faciendo sternutare ⁊ premendo radicem pollicis.

¶ De darsion ⁊ eius cura. Cap.iij.

c Ꝺt medicina de summa narcoticorum ⁊ est in natura iusquiami albi ⁊ inebriat. Et accidunt ex ea in primis nausea ⁊ singultus ⁊ pūctura ⁊ dispositio sicut ileos: ⁊ quandoq; facit vomere sangui

Digitized by Google

dē ⁊ solonem vētris: ⁊ facit ipm exire ⁊ pducit ad sincopim ⁊ facit pfundū sōmū ⁊ mortificat ex q̄to vsq; ad septimū post stupefactionē cor/poris totius. ¶ Et cura eius est cura cōis.

¶ De iusquiamo albo: ⁊ eius cura. Cap.v.

a Lcidit ipm bibēti vt mollificent mē bra ei⁹ ⁊ apert lingua ipsius ⁊ egredia tur spūa ex ore ei⁹ ⁊ rubēt oculi ipsi⁹ ⁊ accūt ei ydrugo ⁊ tenebrositas ocu lor⁹ ⁊ pstrictio anhelit⁹ ⁊ surditas ⁊ p;rit⁹ cor/poris ⁊ gingiue ⁊ ebrietas ⁊ pmixtio rōnis. fo tasse facit epilepsiā ⁊ q̄ñ narrat vocib⁹ diuersis: ⁊ q̄ñ rudit: ⁊ q̄ñ hinit: ⁊ q̄ñ emittit vocem vt mulus: ⁊ q̄ñ vt mula. ¶ Cura. oz vt i potu dē tur stati aq̄ ⁊ mel: ⁊ lac vaccinū aut caprinū aut ouinū. itez cū melle ⁊ absq; melle ⁊ butyrō ⁊ gra na pini decocta cū vino aut amigdale pini. ⁊ ite rū deco. ficuū: ⁊ itez vinū dulce plm: ⁊ iterū cē pe assarū: ⁊ dek in potu semē raphani ⁊ synapis ⁊ nasturtij ⁊ semē vrice ⁊ oē acutū icisiū: ⁊ dē tur in potu aq̄ cepe ⁊ allei ⁊ raphani ⁊ semē co rū: ⁊ nō est aliqd sicut mithridatū ⁊ tyriaca ⁊ sag zenea ⁊ silia ⁊ tyriaca opij cura eius est vomē.

¶ De iusquiamo nigro ⁊ eius cura. Cap.vi.

a Lcidūt ex eo pfocatio ⁊ frig⁹ extremi tatū ⁊ tēsio vehemēs pfocās ⁊ tene/brositas visus ⁊ fortitan nō videt ali qd ⁊ destruit imaginationē ⁊ ifridat extrema: deinde spasmat ⁊ pfocat ⁊ interficit.

¶ Cura. admistra in pmis clysteria ⁊ vomitz ⁊ vētris solonē sm q̄ scauisti icipiēdo a clyste rib⁹: deinde da i potu de vino puro aliqd post aliqd: hora post horā: q̄ñ est magna inuamenta cū eo qō bibit ⁊ absinthiū: ⁊ dek in potu piper cū vino: similiter castoreū ⁊ ruthā ⁊ mētā ⁊ al/tit ⁊ folia lauri ⁊ grana eius ⁊ rob vue iterum.

¶ Et tyriaca opij inuatiua est ei. ⁊ ex illis que cōferūt eis sunt semen vrice ⁊ alanuden ⁊ cor/dumeni ⁊ storax oia illa cū vino. ⁊ fiat decoctio roricum mori ⁊ oleū balsami cum lacte. ¶ Et opz vt emplastretur venter eius ⁊ stomacus ex farina tritici cum vino. ¶ De vua vulpis stu pefactiua mala: ⁊ eius cura. Cap.vij.

a Lcidunt ex ea obfuscatio coloris ⁊ exiccatio lingue ⁊ singultus ⁊ vomi tus plurimus ⁊ subito ⁊ fluxus ven/tris cum abrasione mucosus. ⁊ accī dit ex ea in gustu sicut sapor lactis. ¶ Cura eo/rum est sm canonē cōez fiat illud. aut dek in po tu lac asininum cum aq̄ mellis: ⁊ lac caprinum iterum ⁊ alait cum anisso: ⁊ cochlee omnes inua tiue sunt ei ⁊ pectora gallinarum decocta ⁊ co/mesto amigdalarum amararum.

¶ De cornādro hūido ⁊ eius cura. Cap.viij.

c Im multū sumit de cornādro humi do ⁊ comedit circiter media lib. aut bibitur de succo eius subito ⁊ q̄ p;ri mū sit ei vn.iij. euenūt inde ydrugo ⁊ scotomia ⁊ pmixtio rōnis ⁊ grossitudo vocis ⁊ pfunditas sōmni ⁊ defectus vocis ⁊ sermo/nis sicut ebrietas ⁊ alia ⁊ odorāt ex eo odor co/riandri. ¶ Cura opz vt euomat et proprie cum oleo de lilio aut oleo olive ꝓprie cū decoctione anet ⁊ sit in ea baurach ⁊ cibet vitellis ouorum sorbiliū cū sale ⁊ pipere et iure galline pinguis cum sale plurimo et pipere. et simili iure anse/ris cū vino forti et puro: et detur ei in potu pa nitium: et fit illud q̄ ipse comedit cū pipe plimo et sale: et cōfert ei aq̄ salsa et rob est vinum ei.

¶ De psilio et eius cura. Cap.ix.

a Lcidit ei q̄ bibit psilū casus ydrus ⁊ pulsus et frig⁹ tot⁹ corpis et tristitia et pstrictio anhelitus et tēsio et ingen/do et stupor cum debilitate: deinde sincopis. Cura eius est sicut cura coriandri.

¶ De fūgis et tuberib⁹ malis ⁊ eoz cura. Cap.x.

n Cumenta fungoz aut est per gen⁹ eorū: q̄ñ de eis sunt qui sunt mortales: aut ꝓpter multā comestionem ex eis. ¶ Et mali quidez in genere suo sunt illi quoz ortus nō est in loco in quo cognoscitur salus eius q̄ō nascit in ipso: imo est nati/uitas eius in loco malo et apud lapides. s. venenosoz et apud arbores fortis qualitatis. et qui de eis nigri sūt et virides vt color pauonis om/nes sunt mali. et accidunt ex eis strangulatio et constrictio anhelitus et inflatio vētris et stoma ci et singultus et pūctura et cirrinitas coloris et parvitas pulsus et horripilatio et sincopis et fu/dor frigidus et interficiunt. ¶ Cura. Fiat vt euomant cum eis que scis et proprie cum suc/co raphani cum folijs suis: deinde dek eis ci/nus vinū in syrupo acetoso. et pira sunt tyriaca eorum. ¶ Et oportet post vomitum vt in potu detur de muri nabati aliquid post aliquid et de baurach. ¶ Et mel iterū est tyriaca eius. ¶ Et stercus galline est maximi iuuamenti eius cuz in potu datur in syrupo acetoso. et baurach iterum et sal indus et succus calamenti cum syrupo ace toso et baurach. ¶ Et confectiones calide sicut dyapiperecon et dyacimino et vinum antiquum forte et aristo. et radix opoponaci et fex vini et sy napis. ¶ Et iterum absinthium et origanum montanum et decoctio amborum et decoctio fi/cuum. ¶ Et oportet vt vaporetur quod est sub hypocondrijs eius semper.

¶ De sagunis armenis et eius cura. Cap.xi.

c Et de illis que ꝓueniunt in hoc capso est regimen curationis eius quē adu rūt sagitte armene. Dixerunt. q̄ daz. Oportet vt bibat statim galbanum. quoniam est curatio illius. ¶ Dixerunt. Et dōnula siluestris scorticata ex eius visceribus. salinatur et exiccetur et bibantur ex ea. ij. aur. cū vino. ¶ Et iam peruenit ad me q̄ potus sterco ris humani est tyriaca ad illud.

Digitized by Google

¶ Tractatus secūdus de venenis exhibilibus que sunt ex animalibus. Cap.i.

Dorum venenorum exhibitorum ex aialibus quedā sunt que sunt
b caro illius aialis t totū corpus eius q̄ltercunq; sit. Et que dam sunt mēbrum ppriū aialis. t que dam que sunt in būditate eius.

Et ois diuisio est scōm duas diuisiones. ex ipso.n. est qđ est ppter subam eius sicut caro ranaꝝ lacunaliū. Et ex ipso ē qđ ē pp accidens ei sicut pisces frigidi t assature suffocare t lac coagulatum in stomaco.

¶ De animalibus que interficiūt omnino corpora sua aut corrūpunt t eoꝝ cura. Cap.ij.

Rima quidem diuisio ex diuisionib⁹
p est stellio t cātarides t rane t lepus marinus t lacerti. Et diuisio scōa est pisces frigidi t assature suffocare.

¶ De cantaridibus t eius cura. Cap.iij.

Cantarides sūt acute mordicatiue faciēs accidere pūcturā t dolorem in mēbris t oino dolorem extēsum ab ore vsq; ad pectinem: t etiā apud anchas t genua t hypocōdria t vlcerāt vesicā vlceratione dolorosa apante ꝯgā t pectinē ei⁹ cū inflatione vehemēti t faciunt surgē ad vrinā. ¶ Quicq; ille qui eas sumpsit vult mingere t nō pōt: aut mingit sanguinē t fructū sanguinis cū dolore vehemēti. ¶ Et quicq; accidit cū hoc solutio vētris cū abrasione t syncopis t granitas t permixtio rōnis t casus cum surgit ad stellam. t plm lesionis earum est in vesica. Et inuenit sumens eas in ore suo saporē allatrā t picis. ¶ Et ista quidē aialia sunt nocibiliora in eo qđ sequitur oīū assertara ante t post t i autumno. ¶ Cura. Opz vt euomat t clysterizet sicut scis. ¶ Et opz vt ponātur in eo cū quo vomat t clysterizatur nitrū t decoctio ficuum iterū t fit vomitus cōmunis vel frequēs. t si viderit vt intendat pseruationē vesice faciat: deide det in potu lac potu frequēte. t iterū psiliū t aqua portulace t butyrū crudum plm: deinde clysterizentur iste cuz aq̄ ordei t altee t albumine oui t mucillagine seminis lini aut aque ordei t aq̄ risi t decoctione fenugreci aut decoctiōe cādarusij t turibus pinguibus t oleo amigdalino: t adipe anseris t vitellis ouoꝝ sozbiliū t butyro coquito t melle aut iulep t oleo amigdalino. t lac acetosum vaccinū bonum est ei. t cōferunt ei aq̄ mellis t decoctio cū granis diuretcis sicut sūt grano melonis t cucumeris. t decoctio ficuum cum syrupo vio. t sicut si in potu detur oleum de cydonis est triaca t oleū de lilio t silr butirū saminū. ¶ Et pfert ei solo ventris cū syrupo t hydromelle. t opz vt distillet in ꝯga bibēdi ipsius oleū ros. non cū clepsydria: imo cum embocto subtili t lenitore quod est admissū ei tina tepida.

¶ De lepore marino: t eius cura. Cap.iiij.

Leuātur ex ipso si de eo in potu detur
g pstrictio anhelitus t rubedo oculoꝝ t difficultas eius t tussis sicca t spūtum sanguis t difficultas vrine t mictus sanguis de vrina violacea: t dolor in stō t vomitus supfluus colere t sanguinis t icteritia. t angustia t dolor renum t egestio eius est violacea. t q̄nq; est mucosa t sudat sudore fetido t abhorret cibum. t cū videt pisces terret ab eis.

¶ Et cum fit talis vt nō terret ab eis: tunc tam sanatur t inuenit saporē piscis fetidi in ore suo t in eructuatione sua cū salsedine etiam t pisces ex eo euadūt cadunt in pulsim. ¶ Curatio eius. Confert ei potare lac capr̄inū inuamentum vitulinū t lac asininū iterū t lac mulieris ex māmilla t ꝯge alcāne: t semen altee humidū eliatri t ius cāri fluuialis ppue q̄n ipse pōt comedere ipm sine refugio lenificātibus. t crinitus assatus recens aut sanguis eius: t lacertū marinū nō refugit t comeditur ex eo. ¶ De medicinis pōderosis sunt calamēti fluuiale calidū recens t sanguis anseris etiā t vina bois antiqua t radicū buchozmarie octo oboli cum vino aut lacte illa quātitas: t in vino t elleboro parū cum vino. ¶ Et cum aduenit dies scōs excitationis accēsionū t quiescūt: fiant ei pille de elleboro nigro: t scamonea t agarico cū succo liquirite paruibus cōlibus: q̄rum dosis sit.3.i. t qđ supra est parū cū lulef t signū sanitatis est qp videt pisces t non terretur ex eis t comedit. t cum cadit in pulsim curetur pulsus. ¶ De stellione t albarde: t eorum cura. Cap.v.

Aro stellionis mortificās est: t q̄nq;
c cadit in vino t moritur in eo t dissolutur t fit illud vnū sicut venenum. t accidūt ei qui ipm bibit vomitus t dolores stōi vehemētes. t albarde uteri est mortificandū vt hic t ouum eius sicut dr̄ est venenum vnius horē t dicā ipsum. ¶ Et duxerūt quidā qp cū hoc aial decoquitur t aspargitur decoctus eius in aq̄ balnei fit viridis ois q balneat ex eo spacio q̄dā: deinde redit ad dispōnē paulatim. t hunc quidē sermonem non verifico. ¶ Cura est cura cōmunis: t est sicut cura cātaridum.

¶ De lacertis t eius cura. Cap.vi.

Lacertoꝝ est salamandra aut
s in ipsa est filium dinē ei⁹ t q̄ ei similatur mortificās t accīt ei q bibit carnē eius apa lingue t pturitus t dolor capitis t adustio t tenebrositas oculoꝝ. ¶ Cura. Sumant fisamū t nilocaracte nabati t zuccarum equaliter: t dentur in potu cū butyro coctovacuo. t oportet vt detur in potu lac dulce t inungatur cum oleo aliquo t balneetur.

¶ De potu salamandre t eius cura. Cap.vij.

Et est spēs mordicatiū quā dicā inca
b pitulo mordicatiōis t accīt a potu

eius dolores vehementes in ano ⁊ apa sicut hydropisis ⁊ in ventre spasmus ⁊ retentio vrine. Et dicunt quidā aliter dicētes ⁊ est Actius alamediu ⁊ alij qp accidunt et qui bibit ipsam apa lingue ⁊ destructio rōnis ⁊ mollificatio ⁊ zemena ⁊ denigratio locoꝝ corporis ⁊ putrefactio partium corpis que cadūt cū curatur hō: quare sanatur. ¶ Cura eius cōis est vt cura opij. ⁊ detur in potu tyriace plures sicut alfaroch ⁊ mytridatum ⁊ silia. ¶ Actius aūt almediu dicit qp cura eius est cura illius qui accipit cantarides. Et de illis que appropriēt ei est vt sumant āmoniacum ⁊ gluten albotin: ⁊ sumat de eis aut ambo cum storace. ¶ Et cōfert ei aqua decoctiōis camepiteos in qua decocta sunt grana pini parua ⁊ folia cupressi ⁊ semen vrtice: ⁊ bibatur cuz oleo: ⁊ similiter conferunt ova testudinis marine ⁊ rane decocte cum calamento.

¶ De ranis lacunalibus viridibus ⁊ marinis rubeis ⁊ earum cura. La.viij.

a Accidit eis q bibūt eas obfuscatio colōris ad citrinitatē rēdēs ⁊ apostematio corpis ꝑm semitā mollitiei ⁊ adustio in gutture ⁊ ore ⁊ difficultas anhelitus et tenebrositas oculoꝝ et frigo et feror oris. et quādoqꝫ accidit spasmus aut tetanus. et qñqꝫ accidunt ei solutio ventris dissynterica et nausea et vomitus et pnixtio rōnis et syncopis. et quandoqꝫ expellit sperma et vrinā et mēstrua sine voluntate: et eius qui euadit ex eis nō saluātur dētes: imo cadūt. ¶ Cura. Euomat cū oleo et aq̄ calida aut cuz vino plurimo: et multū vtat exercitio et appropinquetur balneo et time calide et unctionibus cum oleis calidis: ⁊ cōfert ei dyacurcuma ⁊ omne qđ cōfert hydropisi: et conferunt ei vinū plurimum ⁊ pondus. ʒ.iij. radicuz arundinis: ⁊ similiter ciperum et calamus aromaticus cum vino.

¶ De ranis citrinis: et earum cura. Cap.ix.

a Bscindit ex eis appetitus cibi et acetat eructuatio et corrūpitur color et fit syncopis et nausea et vomit⁹ et dolor oris stōi et apantur ventres et crura. ¶ Cura prima est cure ranarū ꝑmarū lacunalium et marinarum. Diuisio alia huiꝰ nerui

¶ De piscibus frigidis: et eoꝝ cura. Cap.x.

e Ex piscib⁹ frigidis et ppte positis in loco humoroso accīt accitua fungorū: et qñqꝫ non apparet aliquid vsqꝫ ad.i.diem aut.ij. ¶ Cura eoꝝ est mūdificatio et reliq̄ cura fungoꝝ. ¶ De assaturis et carne corrupta: et eoꝝ cura. La.xi.

o Oporet cū assat caro q̄cūqꝫ caro sit vt nō coopiat subintergēdo: imo dimittat discoopta donec euaporet: nā cū subintergēdo coopit fit venenū ex qua accīt signa collyrice passionis ex tristitia ⁊ solutione vētris: ⁊ qñqꝫ deficit ratio comedentis ipsam vno die aut duob⁹ diebus. et qñqꝫ facit ꝓfundationem somni ⁊ interficit. ¶ Cura. Euomat et detur ei in potu mina et absinthij et vinum odoriferū cū succo cydoniorꝝ et malorꝝ. et terra sigillata est bona et post vomitū: et cureꝰ ei⁹ collyrica passio. ¶ Genus scōz de aialibus ⁊ sūt sicut fella iuerticina: et extremitas caude cerui.

¶ De felle vipere et ei⁹ cura. Cap.xx.

h Hoc est et venenis cū bibit ꝑ modū q̄ interficit frequens fit syncopis: et patii cōfert medicina. ¶ Cura. Si aliqd cōfert tunc vomit⁹ cum butyro cocto vna dispone post dispone aliam: ⁊ illud qđ succurrit post vomitū est tyriaca et mytridatus: et albezahar est sublimus res eius: et muscꝰ et medicamen ei⁹. et qñ frequēs fit syncopis: dent ad sorbendum vnū et aq̄ carnis pulloꝝ cum aliquo vel aliqua re muschi aut medicinis de muscho.

¶ De felle leopardi et eius cura. La.xij.

a Accidit ei q bibit ex eo vt euomat coleram viridem aut citrinā: et inuenit odorem aloes in naso suo: ⁊ saporem eius in ore suo: ⁊ accidit ei eo iteritia: et est mortale. qr si pertrāseat tres horas speratur. ¶ Cura. Euomat sicut scis: et det in potu tyriaca, ppria ei que ℞. terre sigillate et baccarum lauri ambor añ. partem.i. ⁊ coaguli gazeli partes.iij. et seminis rutbe et myrrhe añ. horuz añ partem.ʒ. conficiant cum melle: cuius dosis sit ei quantū est nux: et cum hoc euomat iterum et oporet vt fiat tina ex aqua odorifera.

¶ De felle canis aque. La.xiij.

e Iterūt qdā. Si comederet hō de felle canis q̄turatem lētus vnius interficit post hebdomadas. ¶ Cura. Detur in potu butyrū cocū vaccinū cū gentiana romana et cinamomo: et iterū coagulum leporis et inungatur cum oleo aromatico et subtiliet regimen. ¶ De extremitatibus caude cerui et eius cura. La.xv.

a Accidit eis qui bibūt ipsam angustia vehemēs et syncopis et est venenū interficiens. ¶ Cura. Euomat bibens ipsam sicut scis. et medi⁹ ei⁹ est cū butyro et aneto: deinde dent in potu anellane et fisti ci et fellum aharagi ꝓ ecta simul oī hora anellana magna: detur in potu illud in die quater.

¶ Pars tertia. De sanguine tauri recenti: et eius cura. La.xvi.

a Accidit ei q bibit illū qui ex eo recēs est: difficultas anhelitus et dolor bō chi et meri et rubedo lingue et frusta sanguinis cōgelati in dētibus et ginguis. et nausea vehemens et angustia: deinde apparet corrosio in lingua: deinde perducit ad ꝓfocationem et spasmū. ¶ Cura. Oportet vt ipse ꝓperet ad clystere et solutionē ventris: naz vomitus timorosus est: quandoqꝫ. n. expellitur

Digitized by Google

euius expulsio nō tolerat: quare ꝓcurat. ¶ Et ops vt in potu dentur medicine cōferētes in cōgelatōe sanguinis sicut ficus imature plene crude: et semē caulis et radix alaniuden et assa et barach et cinis lignorū fici in aceto et piper in aceto et succus foliorū allahalaich in aceto et coagula in aceto. ¶ Cum ergo abscinderint̄ sanguinem congelatum in ventre eius cum medicinis; soluatur tunc et emplastretur venter eius ex farina ordei cum aqua alcarati.

¶ De sudore aialiū et eius cura. Cap.xvij.

Xeo fit facies viridis et apostemat et currit ex corpe sudor: fetidus vt ex ascellis. ¶ Cura. Domat cum aqua tepida et detur in potu vinum cū oleo ro. pondere. ℈.3. et rēbarbari ℈.3. et salis gēme: et confert ei tyriaca de terra sigillata.

¶ De ouis albarbe et eorum cura. Cap.xvij.

Extimāt quidā: ꝙ qui bibit de ouis albarbe moritur statim: et si nō festinetur non cōfert aliquid. ¶ Cura eius. Detur in potu stercus ancipitris in vino: deinde euomat vomitu integro: et inunguatur corpus eius cum butyro vaccino cocto: et emplastretur caput eius cuz sale: et cibetur ficubus siccis et oleo et gentiana.

¶ De lacte corrupto et eius cura. Cap.xix.

Stillud quod cōuertitur in via acetositatis ad putrefactionem aliam: et generātur ab eo vertigo et syncopis et punctura in ore stomaci. et quādoq; accidit ex eo collyrica passio mortifera. ¶ Cura eius est. Euomere eum aqua mellis: deinde potare vinum purum cum dyapipereon et cuapozare stomacuz eius oleo nardino.

¶ De sanguine congelato et eius cura. Ca.xx.

Anguis congelatus in vētre est prouidubio venenuz huius generis: sed ipse nō adeptus sit venenositatez extra corpus: quoniaz ex ipso vbicūq; congelatur in eo. ſ. ex concauitatibus vētris pectoris et stomaci: aut intestinorum et veſice accidunt accidentia mala. ¶ Cum enim ipse cōgelatur in pectore destruit color: et minoratur pulsus et debilitatur et ꝓducit in pānis ad frequētiam et mollificationem egri et perducit ad syncopim. ¶ Et qñ cōgelatur in stō infrigidat corpus et accēsio ꝓfocatio et paruitas pulsus et syncopis cōtinua. ¶ Et qñ cōgelat in vesica accidūt accēsiones prima illius que dixim̄: et silr in intestinis. ¶ Medicine cōes ad illud sūt alachoen alba propriē et rubea etiam et bdelium et alhasce et coagulorum tres oboli et ꝓpe coaguli leporis et lac fici et acetum acutū et alūt et aqua cineris lignorum fici uerata. ¶ Et ex eis que dixerunt et est mirabile est lac caprinum. Dixerunt enim ꝙ ipm liquefacit cōgelatū oē in ꝛcauitatibus. ¶ Et uerū sumant alaniudē et caulū partes equales: et detur in potu cum aceto et est mirabile medicamē. ¶ Cura cōgelati sanguinis in stomaco et vesica. Nos iam diximus illud in libro tertio semel: q̄re apponum⁹ nūc duo capitula. Et dicam⁹ ꝙ hīs illud ops vt euōat illud si pōt cū melle et succo apij. et cōferūt ad illud tyriaca de terra sigillata. et farina cartami cū solutur in aqua calida est iuuatiua valde. ¶ Et hoc est medicamen. ℞. terre sigillate. viij.ℨ. coagula leporis.ℨ.xxxvi. coaguli gazel.ℨ.xxij. gentiane aristo. ro. seminis rute silueſtris myrrhe omniuz aā .ℨ. iij. conficiantur melle: et sit dosis cius sicut nux in aqua calida aut in syrupo acetoso.

¶ Et uterum fumatur cineris ficuū pōdus.ℨ.ij. cū medulle leporis quantitate aur. vnius: et estimo ꝙ sit coagulū liquefactum in aceto vini: et bibantur. ¶ Et sal gēma cum coagulo hedi uterum: aut aureus vnus stercoris canis. ¶ Et appropriatur ei quod de eo cōgelat in vesica vt infirmo detur succus foliorū ꝛeridaret: ei enim ineſt proprietas mirabilis in hoc vt assiduet potum syrupi aceti aut in aceto iterū: acetū enim est bonum huic rei. ¶ Et aureus vnus cordumen cum aq̄ calida. ℨ. aureo alūt. ¶ Vnt deē ei in potu agaricū aut fisticos aut aliqd coagulorū aut.ℨ.ij. carpobalsami: aut.ℨ.ij. blacte bizantie: aut.ℨ.ij. ligni peonie: et admistrent medicine frāgentes lapidem bibite et clysterizate et linite. Et uniciat in vesicam eius pōdus nuclei vnius salis triti soluti in aq̄ aut admistrent aq̄ cineris vitis. ¶ Si uō hoc non valuerit non erit excusatio scindendi a sanguine congelato et extrahēdi eum sicut extrahitur lapis.

¶ De congelatione lactis in stomaco: et eius cura. Ca.xxi.

Uando q; congelatur lac in stomaco ꝓpter aliquam cautelā tēdentium cōgelantiū: aut ꝓpter preparationē foretem in lacte aut, ꝓpter coagulatum bibitum in lacte. ¶ Et accidunt ex eo sudor frigidus et syncopis et febris rigoris: et si congelatio fuerit cum coagulo: tūc erit deterior et velocior ad ꝓfocandum. ¶ Et cōgelatio quidem lactis in stō est ex gñe cōgelationis sanguis. Et accīt ex ea dispōnes male sicut accidūt ex illa: et ex venenis. naz accidūt iterū ꝓpter cōgelationē ipsius in stomaco frigus corporis et puitas pulsus et ꝓfocatio constringens anhelitum et syncopim. et quandoq; accidit inflatio vētris bibentis ipsum. ¶ Cura. Oportet vt alteret ille in cuius stomaco caseatur lac a salsis. ipsa enim adiunt ei caseitatē. verū ops vt detur in potu acetum solū aut mixtum cū aq̄: et det in potu calamēti sicci pōdus.ℨ.v. qñ est mirabile resoluens ipsum statim et propter virtutem suam in hoc prohibet lac multum a caseatione et conseruat ipsum. ¶ Et detur ei in potu de coagulis aliqd usq; ad aur. ipsa nāq; resoluunt ipsuz aut educunt ipsum per vomitum aut solumones. ¶ Et

Digitized by Google

dentur el in potu iterū medicine ꝓdicte ad coagulationē sanguinis in ſtō t ꝓprie que sunt ex terra sigillata de illis quas dixi. ¶ Et medicamen alamudē t caulū. t denē in potu cū equalitate in aceto t aqua cineris ligni fici iterū quādo iteratur t administratur cinis in ea.

¶ Inceptio ſermonis in morſione t pūctura.

¶ Tractatus.iij. de regmie morſionis vli: t de exfugatōe veneno ſoꝝ: t de curatōe mordicatōiꝫ ſerpentium t ſpeciebus eorum. Cap.i.

Elias q canon maximus in curatione veneni eſt ꝓfortatio cal-
8 loris innati t exiccatio ipſius ad expellendum ſicut facit tyriaca t napꝰ barbaricus vt lubricare faciat venenū t expellit ipm ad exteriora. ¶ Et ꝓſideratio ꝓfortatiōis vlcerū: deinde expulſio veneni t deſtructio opōis eius cū potiōibus t epithimatibus q bus ineſt illud cū ꝓprietate ſua aut nā ſua cognita ſm q dicam. ¶ Et qñq ingredik in his intentōibus res alia t eſt regimen in humiditatibus qñ inuenit eas aut calcat eas. ¶ Et ingredunt in hoc.c. ſtoboromia t ſolō ventris t ſilia. t quenientioꝝ hora rū ſtōmie eſt cum ſcik q venenū iam ſparſuz eſt in corpore: t non eſt ex eis que attrahunt t proprie ei qui eſt repletus. ¶ Et qñq ingredik in hoc.c. res alia: t eſt facere humores moueri ad ptē mēbroꝝ principaliuz. ¶ Et ea que bibunt ſup venenū aut ſunt tyriace t bezaharatylis aut ꝓprie illi veneno: aut medicine ꝺ̄ie veneno cuz cōplōne: ſicut alūt ꝺ̄ia eſt veneno ſcorpionū cū ꝓprietate ſua: aut ꝓducentes venenū ad exteriora cum motione humoꝝ ad exteriora ſicut medicine note: aut medicine remouentes humoreſ a facie veneni. non ergo inuenik ex eis que diximus cōpoſitū ſicut medicine ſoluiue t vomitiue t diuretice. ¶ Et in medicinis que administrant ſuper morſiones venenoſas epithimate ſunt intentōes: quarū vna eſt vt phibeant penetrationē veneni in corpore: t illud fit aut cuz ligamentis t ſtrictiōe extremitatis t phibitōe ſomni vt moueat calor innatus ad exteriora t expellat. Et de hoc.c. eſt iciſio mēbri morſi aut cum medicinis t cauſis attractiuis: t ꝓp illud ſtiptica nociua ſunt eis: qñ nō eſt aliqd magis inuatiuū q̄ medicamen qō trahit venenū ad exteriora: t phibet ipm penetrare ad interiora: t ꝓprie qñ venenū eſt ad exteriora adhuc t non ſpgik. ¶ Et humis q dē gñis ſunt ventoſe t fortaſſe indiget inciſiōe ſi iam ſubmerſum eſt t elōgat t eſt firmū. t miſſio ſanguiſugaꝝ bona ē ex cauſans abillo t a ſuctōe dū pmanet in cute: naz ſuctio qñq ſufficit. ¶ Et oz vt ſugēs ſit nō ieiunus: imo iam comederit t abluat os ſuū t hēat dentes iam corroſos: t iam coluit os cuz vino odorifero t bibat ex eo aliqd t teneat in ore ſuo oleū roſ. aut oleuz vio. ¶ Et cum fuerit in ore ſuo aliqd t expellit totū qō ſugit iſte ſugēs: nec oz vt expuat. ¶ Medicine vero que ſunt ſicut note ebibite rubificantes ēt t attrahentes venenum: aut ſunt pp virtutē calefacientē t trahentē: aut cā ſilitudinis ad attrahendū illud qō ſile eſt ei. ſicut facit adeps cocodrilli ad morſum cocodrilli. t caro vipere poſt abſciſſionē extremitatum eius in attractōe veneni ſui ut accedat medicinis valentibus ad venena iterū. verū ſunt de bilioza t quaſi ipſe ſint inter cōplōnē corporis t cōplōnē veneni. ¶ Et ſermo hoc eſt ex eis in q bus oz cum ſapientibus ꝓſiderare vt ſciat qd eſt inconueniēs: medico aut non nocet ſi nō ita hoc. ¶ Et plures q dē embrocarū attrahentiū exulcerant t veſicat. quare oz vt curra qd eſt in eis. hec ergo eſt ex ꝺ̄itiōibus medicine epithimate: t ex ꝺ̄itionibus eius eſt. vt ſit medicina reſolutiua nāe veneni aliquarū reſolōnū. ¶ Congelatio autem eſt ſicut opō radicis mandragore. ¶ Aduſtio vo eſt ſicut opō cauterij in igne aut cum oleo t pice proprie oleo feruente t eſt operatio egyptioꝝ: aut cum ꝓprietate mālī aut cū qualitate in calore t frigore ſua ei. ¶ Et qñ ad minuſtraſ qō attrahit in principio aut facit aliquid eoꝝ que diximuz t non ꝓfert t eſt res maxima. incide qō eſt in circuitu puncture t accipe carnem totam vſq ad os. t ſi tumor fuerit maior hoc incide membrū. deinde cauteriza. ¶ Et de illis que nocia ſunt in oibus medicinis venenorum ꝓprie ia epithimatibus eſt vt ſint ſedantes doloris t ſuccurrentes accidibus timoroſis ſequentibus mordicationē ſicut alcolcotar ponit in epithimatibus mordicationū vt reſtringat ſanguinem cum ſupfluit in curſu ſuo a morſu ſuo. ¶ Et de ꝑceptis que oz vt ꝓſiderē in veneniꝫ t morſib⁹ ē vt phibeat ꝓſolidatio vulneris vſq ad hora ſanationis egri ex matina veneni.

¶ De eis que bibunt ſup morſionē. Cap.ij.

Ꝛ medicinis bonis eſt vt in poſtu det
6 ſemen andracohe i aqua t vino t decocto ſpēz calamenti trium t caſtoreuz eſt mirabile. ¶ Ac vero alcaba t eriſſimo ipſum tyriacam nominatam alkuſalat t alfarania ſunt vehementis in amentū ad morſum omnis vipe t aliuduar t alfara t ſenuſer t alandrion t albedecoard. t naſturtium. ¶ Et verum illud quod aſſimulatur nigelle et alkuſim et alleum: et cozices: et folia tunperi cum pipere et piper ipſum. ¶ Inquit Gal. Ethnum in quo cadit vipera confert mordicationi venenoſorum quomodo ergo tyriaca. ¶ Et ſemen circi contrarium eſt veneno omni. et doſis eius aurei duo. ¶ Et radix alamuden inuatiua eſt ad omnia venena: et fructus agnicaſti: et oleum balſami: et grana agnicaſti. ¶ Et nux cum ficubus: et auellanis cum gentiana: et opoponacum cum ariſtolo. et oleum de oleandro et folia eius. ¶ Et fructus aldubo

Digitized by Google

recens mirabilis est in hoc & cinamomū & ster-
cus capr̄inū adustū emplastratū & in potu datū
& camedreos & ireisim. ¶ Et uerūz cancer flu-
uialis cum lacte & ameos & serapinū & fistici cū
uino & calamentū & decoctio eius bibendo & em
plastrando: & enula & abrotanū & cozdumen & t
agaricū & radicis alhasce. vn. iij. ¶ Et silr ven-
tres mustelle usq; ad stōm suum qñ implenť co
riandro & exiccanť & sumiť ex eis cum necāū est.
¶ Et decoctio malue hozulane & semen altee:
& cerebella gallinarū ppte cum coagulo. & ius
mustelle mozanis in domo qñ bibiť cū uino:
& ius muris mozantis in domo qñ bibiť: & re-
studo magna salua. & decoctio cancroz fluuia-
lium & testudinis. ¶ Et galbanuz est utrumq;.
¶ Et genciana est mirabilis. & semen baucie sil
uestris est quanū. ¶ Et de illis que cōferūt in
hoc ex medicinis fris est radix mandragore em
plastrata cum melle. & endiua silnestris est mira
bilis in hac re. & capillus ueneris: & qñq; cōpo-
nitur agaricū cum aureo uno aristo. lōge. ¶ Et
iterū tyriaca mirabilis. ℞. opij & myrrhe ambo-
rum. añ. ʒ.i. & piperis. ʒ.i. ʒ. radicis aristolonge.
& ro. añ. ʒ.iij. uini. ʒ.ij. ꝑficiank cum melle & aqua
eruce: cuius dosis sit aureus. i. cum decoctioni-
bus bonis. ¶ Et iterū medicamen terre sigilla
te baccarū lauri. añ. aur. ij. terre sigillate obolos
duos: bibať cuz oleo. & sit dosis auellana una in
iij. un. aque mellis. ¶ Et iterū tyriaca cōmunis
ad punctura: & ea que bibunť. ℞. piperis pōdus
ʒ.x. spice & aristo. & radicis baucie oium. añ. ʒ.i.
ꝑficiank cum succo xylocaracte & ponať in sole
xl diebus & moueať oi die semel. & quotiēs ercc
catur humectet & deť in potu cum aqua calida.
¶ Et dixerunt qdā q; ipsa ꝑfert iterū facto al-
cohol ex ea: & decoctio cancroz fluuialiū & san
guis testudinis & testudo magna salua. ¶ De-
dicamen iuuatiuū ad ocm morsum. ℞. nigelle
seis alpharmel cymini oium. añ. ʒ.ij. genciane ari
sto. rotūde. añ. ʒ.i. piperis albi myrrhe. añ. ʒ. ʒ. cō
ficiank cum melle. cuius dosis sit fabauna roma
na in uino. ¶ Et iterū genciane aur.ij. piperis
rute amboz. añ. aur. i. cōficiank cum melle. & est
dosis una in uino. ¶ Et iterū amomi carpobal
sami. añ. aur. iij. seis eruce seis. pozri amboz. añ.
aure. ij. aristo. radicū alanindē nigrū amborum
añ. aure. ij. myrrhe & croci amboz. añ. aur. i. lut
albo hera aur. iiij. ꝑficiank cum melle dispuma-
to. & sit dosis quāū est faba. ¶ Et iterū carpo-
balsami & ysopi sicce seis napi silnestris & pipis
albi & nigri & macropipis & acori & nisi & petro
selini & assari & cymini carmēi seis iusgami albi
oiuz. añ. ʒ.iij. spice flozis sgnāti amboz. añ. ʒ.vi.
ꝑficiank cum melle. & sit dosis faba romana.
¶ De epithimatibus sup puncturas. Cap. iij.

Et eis que sup eas liniank est petroleū
albū aut subalbidū. aut alleū sicut est
& elefantū cū butyro coctū: aut castoreū
cum oleo: aut sucens porri qō non tetigit aqua.
¶ Et calamentū fluuiale optime arrahit vene
num. ¶ Et sulfur cum urina: & galluna & gallus
scisi dum uini sunt: & emplastreť cum eis pūctu
ra uel morsus & pnutek omni hora: & admini-
streť & emplastreť. ¶ Quidā añ dixerunt qz
gallina est uehemētis caloris: & pp illud eliquat
os deglutirū & arenā & lapidē: & uť qz fiat illud
in gutture & stō & non alibi. ¶ Et ex eis quidez
que emplastrank ē sal aut aceū aut fel tauri aut
fisimbriū & folia aphodilli & cimis & aceū & pro
ppte cinis ligni fici & uitis & ppte in principio
& oleū & sal decocta. ¶ Et dixerunt qz emplñ
cum alleis & sale & stercore caprino iuuatiuū est
in omni morsione: nisi mordicatione aspidis: &
emplñ cum calce & melle & oleo iuuatiuum est
ita qz ad aspidem. ¶ Et uerū sumank sinapis &
calx & aceū & liniať desup cum aqua saponis &
allzitran: aut cum decoctione picis & cum sale &
liniať. ¶ Et pix feruens bona est in lana super
morsionē: ita qz morsui vipere & est ex curationi
bus egyptioz & est bona valde: Et cepe cum sa
uic. ¶ Et emplñ fcm cum sale: & est emplñ de
nitro. & de embrocis bonis est aqua maris cali
da singularis cum aceto & decoctio nuris habi
tantis in domo & mustelle.
¶ De epithimatibus erquibus cum corpora
liniunť nō approximant ei venenosa. Cap. iij.

Et illis que dicta sunt ad hāc rem sūt
cerebruz leporis cum aceto & oleo. &
flozes qñ soliť in oleo. & oleū in quo
infusa sunt folia pini recentia trita cū
ea aut flos cupressi. & grana iuniperi: & silr folia
agni casti in oleo: & brotanū & radix anindē &
aphodillus & daucus & carpobalsamū & radix
nasturtij & oia illa cum oleo. ¶ Et cōposita de
qbus est ut sumank radicis anindē nigri & flozis
alsegi recentis & granoz iunipi oium. añ. pres
ij. radicis mādragore. ʒ. pus. i. carpobalsami coz
dumeni oiuz. añ. pres. iij. terank & cū oleo tādiu
bene coquank donec habeant spissitudinē sordis
balnei & inungank cuz eo. ¶ Et iterū aphodilli
ʒ.i. carpobalsami & iusgami albi amborum. añ.
aur. ʒ. misceak cum aceto & oleo & liniank cū eo.
¶ Et iterū flozis pini pars. i. radicis mādrago-
re pres. ij. seis iusgami albi pres. iij. misceantur
oia cum oleo & liniať cum eo. & hoc iterū cō
mens est ad suffumigandū. ¶ Et iterū granoz
iuniperi partes. ij. flozacis. pars. i. misceatur to-
tum cum oleo & liniatur cum eo. ¶ Et epithi-
matio cum oleo de raphano fugat cimices.
¶ Ad effugandū venenosa uniuersalr. Cap. v.

Ponter ut aspgať domus eis que di-
cemus & sternať eis & liniank forami-
na & fenestre eis qbus embrocať: ex
illis que dicemus in suffumigationi-
bus & aliis ut non approximent eis venenosa.
¶ Et suffumigatōes sunt sicut fumus ligni gra

Digitized by Google

nati qñ ipse effugat venenosa: ꝛ filix radix lilij ꝛ virge granatus sūt mirabiles i hoc. ¶ Et filix galbanū ꝛ cozna ꝛ vngule que finduñt vt bouis. ꝛ vngule que non finduñt vt equi ꝛ puli ꝛ serapinum ꝛ assa et folia lauri et grana eius et calamentum et sceha et stramentū cum eis et filix nasturtium. et filix cinis ligni pini et proprie cum galbano si fiat suffumigium ex opio et nigella et galbano et cozno ceruino et sulfure et cozmb⁹ capre.

¶ De effugatione serpentum et venenosorum animalium. Cap. vi.

e Iterū storax et cozno ceruinū et nigella et aspaltū de vnoquoq; par3. i. et suffumiget cum eo lectus. ¶ Aliud cozdumeni et radicis aniudē nigri et storacis oium. añ. 3. i. cozticū oui struti nigelle semnis harmel oium. añ. vn. ij. ¶ Et iterū semis iusquiami albi foliozū cupressi et pini et nigelle oium. añ. aur. i. cozticū radicis mādragore aur. i. piloz capre aur. ij. calamenti. 3. i. aspalti aur. iij. misceat totū et fiat suffumigatio cum eo sup os fenestrarū: et in eius suffumigatōe est securitas. Et de illis ex quibus fugiunt plura venenosorum animaliū quando cum eis sternitur locus sunt sisimbrium et ozimum et agnus castus.

¶ De cautela mirabili a venenosis animalibus. Cap. vij.

q Uando sternit in circuitu dormitorij sisimbriū et sceha iterū. et assa itez. et laurus est mirabilis i hoc et filix qñ ponit in circuitu loci quo sedet mandile ex cinere ligni pini: et illis q̄bus est apparatio in elongando ea est vt ponant cereꝰ et candele in loco longinquo a dormitorio qñ declinat ad ipm. ¶ Et de illis q̄bus est apparatio in expellendo venenosa et alphagarez est tenere ea que sūt sicut grues et pauones et cigni et cerui et catus et mustella et que currunt cursu eoꝝ: venenosa. n. aialia terrenꝫ ex istis cum apparet et mordent ea. ¶ Et dixerunt q̄dā ei qui facit sibi stratū ex cozio leopardoz non approximat serpens: et filix si ex eis facit sibi cooptoriū: hoc aūt narrauit in cuius sermone non est fiducia.

¶ Res quas quidam dixerunt in destructione rapacium. Cap. viij.

i Aquiunt: elleborus interficit canes et muscas. et strangulatoz leopardi interficit leopardum. et strangulatoz adib interficit adib. et canē. et ibenague et amigdala amara interficit vulpes. et oleander et folia alzeridara et interficiunt albethē. et plurimum hozum est notum.

¶ De effugatione serpentum. Cap. ix.

d Illis que fugant eos ex suffumigationibus sunt cozna ceruī et radix lilij et piretrū et sulfur. ¶ Et qui linit manus suas sploio draconte et succo eius et decoctione eius non mordet ipsum vipera. ¶ Et alspio loci et aqua in qua solutum est sal ammoniacū est ex eis a quo fugiunt. ¶ Et sinapis interficit eam: et qñ ponit sup semitas eius refugit ab eo. ¶ Et de illis que interficit serpentes est spuma ieiuni. piecū in os eius et p prie qñ sumit in ore suo sal ammoniacum.

¶ De effugatione scorpionum et interfectione eorum. Cap. x.

s Corpiones interficit spuma ieiuni calidecoplōnis sup eos piecū. et raphanus masticatus et succus eius cū tangit ipm. vel eos et folia ipsius: et filix albedarūgi. ¶ Suffumigiū educens scorpiōes sumant storacis et arsenici et stercoris ouium et adipis zirbi oium. añ. ptes equales dissoluat cū vino et misceant cum eo medicine: et fiat suffumigatio apud foramen scorpionum. et non timetur q̄ egrediantur ex eo. ¶ Et est ex suffumigationibus ad scorpiones ipsos cum fit suffumigatio ex ipsis: et similiter arsenicum.

¶ De effugatione pulicum. Cap. xi.

q Uando aspgit domus cum infusione collognide salliunt pulices et fugiunt: et filix ex decoctōe rubi. ¶ Et dixerunt q̄dā qñ ponit sanguis hirci in fouea in domo aggregant pulices apud eū: deinde moriunt. et filix aggregant sup lignū linitū ex adipe ei⁹. et effugiunt ex odore caulis et foliozꝫ oleādri. et ē hec herba nota iecū cumeu. s. herba pulicū que qñ ponit i lecto inebriat eos et stupefacit eos: quare non vinificantur.

¶ De effugatione culicum et cimicum. Cap. xij.

f Fac fumigiū cū seraturis lini pini aut cum caladis aut cū nigella. et melius q̄dem est vt aggregato fiat inter ea.

¶ Filix suffumigatio cum myrto sicca et cuz sulfure et bdellio et spina fetida noiata cozu et stercore vaccino. ¶ Et alharmel trium et posiū sup lectos et fenestras et cum folijs eis pressi et nuce eius. ¶ Et qñ aspgitur domus et decoctione radicis lupinoruz confert aut ex decoctione nigelle: aut decoctione armel: aut decoctione absinthij: aut decoctione rute.

¶ De effugatione mustelle. Cap. xij.

d Ixerunt effugat eam odor rute.

¶ De effugatione muris et eius interfectione. Cap. xiij.

m Orem interficiunt lythargirum et elleborus. ¶ Et iterū elleborus et semen iusquiami albi. et filix radix caulis. et filix cepa muris et succus et scoria ferri et crocus eius. et fugat ipsos mus masculus cū excoriatur et dimittitur in domo aut castratur aut abscinditur cauda eius. et excoriatio est formicoz. et dicitur q̄ si ligatur vnus eorum in domo ligato pede cum filo ad basilium effugiunt reliqui et in eo est considerato.

¶ De effugatione formicarum. Cap. xv.

Digitized by Google

Elaudo ponit sup cauernā eaz lutrā
q fugiūt ex ea: silr ex magnee et ex felle
tauri et ex pice et ex assa: et fugiunt ex
fumo ipsarum formicarum.

¶ De effugatione muscarum ⁊ earum interfe
ctione. Cap.xvi.

Interficit eas arsenicū qñ de eo pomi
i tur aliquid in lacte ⁊ fugunt muscę ⁊
interficit eas fumus eius ⁊ fumus thu
ris ⁊ decoctio ellebori nigri.

¶ De effugatione vesparum. Cap.xvij.
Effugiunt et suffumigatióe sulfuris ⁊
e alleoz ⁊ nō appropinquant ei q unct
ex altea aut succo malue ⁊ oleo.

¶ De effugatóe scarabeoz: C.xviij.
f Ugat eos ꝑm q dicit fumus alduib
⁊ prodeat fumus foliorum eius.

¶ De effugatóe alharathati. C.xix.
On aggregant alharathati i domo
n in qua sunt hudud. ⁊ suffumigatio cū
mēbris ad hudud ⁊ pēnis eius inter
ficit alharathati ꝑm q dicitur.

¶ De effugatione tinee. Cap.xx.
Bsyrhū, phibz pānos a tinea: ⁊ silr
a calamentū: ⁊ silr cozrices curi.

¶ De speciebus serpentū. Cap.xxi.
Apientes esse serpentū ⁊ nās eoz in
s tres diuidūt pres. s. vehementis acui-
tatis nō mortis ex dispōne vltra tres
horas: ⁊ neq; mozsus eoz curāt: qm̄
sunt surdi: ⁊ alasiles: ⁊ neq; valet ad eos nisi inci
sio mēbri statī aut cōbustio vltia penetrans: qm̄
cōburit venenū ⁊ ꝓstrigit meat⁹. ⁊ qñq; ꝓfert in
curatóe eoz vomit⁹ post eā sup replōnē et pisci
bus salutis: deiñ post illud succedūt curationes
alie. ¶ Et si serpes ē debilioz parū sufficit liga
tio vehemēs: deiñ relīq curatio cōis ⁊ ꝓt debi
lē parū interficiētē. ⁊ ꝓt mediā q̄ nō tardat a tri
bus horis vsq; ad septē. ¶ Jngunt draconis ār
marini ⁊ filiū serpentū magni corpis mozsus cu
rat iquātū est vlcus tm̄ nō iquātū est venenū de
quo sit curādū. ¶ Et dixerūt ozdo ꝑmus ē gña.
De eis. n. est sicut serpes q̄ noiat regulus ⁊ gre
ce basiliscus: q̄ dō interficit suo visu ⁊ auditu vo
cis sue. ¶ Et de eis est serpes noiatus hirundo
cuius color sibi est color hirundinis ⁊ logitudo
ipsius est circiter cubitū vnū: ⁊ interficit ante horaz
duas. ¶ Et de eis est serpes noiatus aspis sicca
ꝑ vehemētificatiōis sue curis: ⁊ est in quāti
tate sua inter tres cubitos vsq; ad quinq; ⁊ color
ipsius est circiter ⁊ ad curuitatez declinis: ⁊
oculi eius sunt vehemētis luis ⁊ interficit a dua
bus horis vsq; ad tres. ¶ Et de eis est expuēs:
qm̄ ipse pōt interficere per sputū suū ⁊ pūciunt
ipm̄ q̄dā dēctes eius ꝓstricti sup auos: q̄re inter
ficit illud sup q̄ cadit sputuz eius ⁊ odoz sputi
eius. ⁊ logitudo ei⁹ ē vsq; ad duos cubitos: ⁊ co
loz eius est cinerinus ad curuitatē declinās. ⁊
interficit illū quē mozdet añq; redeat. ¶ Et oz
do q̄dē h̄ nō rememoraī ilud: is ꝓp spēs plimā
que sit in curatóe eius: vez nō valet ad ipm̄ cura
tio nisi illa cuius oponē diximus: ipsa. n. cōfert
qñq; cū eo q̄ diximus ibi. ⁊ surdi arcuati hñt
spēs alis que multiplicāt in terris egypti. ¶ Et
qñq; q̄dā eoz hñt duo cornua quoz color est
diuersus albus ⁊ subalbidus ⁊ rubeus ⁊ melli
nus ⁊ cinerinus: ⁊ qñq; sunt ꝑm creationē vipa
rū. ¶ Et q̄dā eoz hñt dentes sicut vncinos. ⁊
dracones interficētes stati sunt hui⁹ gñis. ¶ Et
oz do scōs est de vipis q̄rū spēs uerū sunt diuer
se. de eis. n. sunt vipe alefiati. ⁊ de eis sunt vipere
querine. ⁊ de eis sūt faciētes sitire ⁊ reliq̄ ꝙs di
cemus. Et accit serpētibus diuersitas uerū: nō
in spē: imo ꝑm quenētiā in spē vna: qñ diuersi
ficāt in masculinitate ⁊ femineitate. ¶ Et ma
sculi q̄dō pauciores hñt dentes ⁊ plus venen. ⁊
acutius: ly q̄dā dicant q̄ feie sunt deteriores ꝓp
multitudinē dentiū suoz. ¶ Et iterū ꝓp etatez:
qm̄ senes deteriores sunt iuuenibus ꝓp coꝛpuꝛ;
nā magni deteriores sunt puis curtis cum spēs
eoz est vna. ¶ Aut ꝓplocū. nā illi q̄ hītāt loca
inaquosa ⁊ mōres deteriores sunt eis q̄ hitant
littora ⁊ loca plurū aq̄rū. ¶ Aut ꝓp dispōnem
suā in replōne ⁊ vacuitate. nā illi q̄ de eis fame
lici sunt deteriores sunt veneni: aut ꝓp passiōes
eoz aiales. nā irati ⁊ audaces deteriores sūt eo
rū. ¶ Aut ꝓp tps. nā venenū eoz in estate est de
terius. Quidā aūt nō existimauerūt q̄ venenū
serpētū ⁊ viparū est frm̄: ⁊ est error. ¶ Et illud
q̄ accit ex frigore morsū ab eis est ꝓp mozfi
cationē coloris innati ꝓp ꝓiacitatē veneni. calo
reni inatus est q̄ calefacit corpus sua sparsione ⁊
inflatóe. Cū aūt nō est calor inatus: ⁊ si infletur
cor igne leui nō opz tm̄ vt calefiāt ꝓp ipm̄ extre
mitates. ¶ Et q̄dā existimauerūt q̄ venenū ale
silati ꝓpter est frm̄ ⁊ aggregat sanguinē cordis
⁊ ꝓgelat ipm̄ ⁊ ꝓp hoc stupefacit valde: sed non
est ita: imo fortasse resolvit calorē inatū ⁊ mor
tificat ipm̄. Et illud q̄ rōcinat illud est q̄ aialia
frigide cōplōnis sunt in hyeme mozsua. ⁊ cali
de calor addit ⁊ acuitas. ¶ Et q̄cūq; sit q̄ h̄ di
cat sciat q̄ eius rōcinatio nō ē sana: ⁊ neq; hec
dictio est in venenosis puis: sed in aialibus ma
gnoꝛ corpoꝛ. ¶ Et q̄ō sigt corruptionē huius
sermonis est vespa calide cōplōnis valde. ⁊ ē ex
eis que mortificant in hyeme: quare nō mouet.
⁊ nō est longunquū qn sit serpes cū caliditate cō
plōnis sue qui non mouet ꝓp ꝓiacitatē cōplōnis
nālis: ⁊ ꝓp illud q̄ō accidet ei de rebus alijs.

¶ De mozsu basilisci q̄ ē ꝑm⁹ furdoꝛ ⁊ harme
ne de quo ignoro an ē ipse aut alius. Cap.xxij.

Jxit q̄dā ipse noiat regulus: qm̄ hēt
d coronatuz capur: cuius longitudo est
duoz palmoꝛ: ⁊ caput est acutū val
de ⁊ oculi eius sunt rubei ⁊ color ei⁹
ad nigredinē ⁊ citrinitatē declinis: q̄ durū totū

Digitized by Google

super quod incedit: neq; oritur in circuitu cauerne eius aliquid: & cum opponit habitationi eius auis cadit: & nō sentit ipsum aial qđ non teratur. q; si sit propinquius ħ stupefit: q̄re nō mouet: & interficit sibillo suo si exaltat ipsū: & ille super quē cadit visus eius ex lōginquo moritur. & nō est sicut dicit q; ille cuius visus cadit sup ipm moriť. ¶ Et illius qđ mordet corpus liquefit & inflatur & currit virus & moriť statim & moriť ois q̄ appropinq̄t illi mortuo. Et parua qđ euadit q; pñs fit vicinitati ei⁹. ¶ At ħo pōt esse in qbusdā horis vt tangat eū cum virga. Et ħm qdem plm quidē qui tāgit eum cū ħga moritur & est mediate ħga. & pp illud iam tenent illum miles qdā cuꝰ lācea sua. q̄re mortuꝰ est miles & aial eius & tenent ipsum labiū equi: quare mortuus est equꝰ & miles. ¶ Et hic qđ serpens multiplicat in terra aroych & nubia. ¶ Signa morsus eiꝰ sūt. Si videris mortuū subito absq; casu cause primitus apparētis & pp̄rie q̄ est in loco vbi scit illud aial. & nō est curatio ei pñs.

¶ De harmene. Cap. xxiij.

i Tm diximus harmene in pp̄teritis bus primis reguli et hoc q; nō equatur: & non interficit morsu tñ: imo & visu & auditu sui sibilli & quodcūq; aial mordet dissoluitur: & moriť qđ appropinquat ei ex aialibus. At ħo quātitatē eius narrauerūt diuersam a quantitate reguli. existimauerunt enim q; est ab vno cubito vsq; ad cubitū & semis. ¶ Et dixerunt q; morsꝰ ab eo non confert aliquid. si ħo aliquid confert et: tunc semen papaueris valet vsq; ad .5.ū. & castoꝛ ei vsq; ad .3.ū. quidā enim testificat sunt illud.

¶ De signo morsus serpentis qui nominatur hirundo & est surdus. Cap. xxiij.

a Ccidunt ei singultus & alteratio corporis & stupoꝛ & frigus membroꝛ: & profunditas somni: & clausio palpebrarum cum vehemenna pulsus cordis ei propinqui & magnitudo doloris. & cura eiꝰ est cura surdarum. ¶ De signo morsus aspidis ficce & est de surdis. Cap. xxv.

i Li quem mordet accidit illud quod accidit ei quez mordet hirundo: q̄re alteratur coloꝛ eius & stupefit & multiplicatur singultus eius: & infrigidātur membra: pñs & clauduntur eius palpebre & profunde dormit. ¶ Et cura eius est cura surdoꝝ & iam diximus eam.

¶ De morsu serpentis & aspidis. Cap. xxvj.

q Ē mordet remanet sine sensu & sine motu quiet⁹ pfunde dormiēs post res aſs p̄dictas in ea. aspidis post saltus primuos & clausionē oculoꝝ & torsionē colli & spasmū & pulsuꝫ iordiatū & nō sentit doloꝛē: et q̄ꝫ sentit i intimo rei doloꝛē intensuꝫ q̄ videbis in omnitēte digitos suos i gutturē suū vt euōat: & qđ iā remēoꝛari sūt aſsilus & narrauerūt de eo q; elevat caput suū et expuit, venenū. ¶ Ego igit nō scio an ipse et ille quez dixim⁹ sint vni⁹ spēi et ē de gñe spuēntū. verū de accidūb⁹ ei⁹ q; locus morsus ei⁹ est paruꝰ ħm q̄ntitatē p̄cturē acus absq; apate et currit ex eo sanguis pauꝰ niger. et accīt ei q; ab eo morsus est tenebroſitas oculoꝝ et doloꝛ i viscerib⁹ et oze stōi in pnus: deide accīt clausio ocloꝝ et pfunditas somni et nō vnit vltra tertiā diei. ¶ Et cura eius est de genere curationis surdoꝝ: et iā diximus eam.

¶ De coꝛmuta. Cap. xxvij.

c Oꝛmuta ē genꝰ surdoꝝ cuꝰ lōgitudo ē ab vno cubito vsq; ad duos. et sunt sup caput eiꝰ due eminēte sic̄ duo coꝛnua. et coloꝛ coꝛpis eiꝰ ē coloꝛ cinericii et vēter eiꝰ est sic̄ squāme sicce dure q̄ stridēt sup terrā cū strepitu. et dētes eiꝰ sūt cōples nō recurui. et plm eiꝰ est i loco arenosis. ¶ Jngt qđ dicit de eis ē genꝰ qđ noiaſ puū et ē ppa q; coꝛnua eiꝰ sūt breuia aut tā cecidērūt coꝛnua eiꝰ: et ē eis minus breuis: et ē plus gñis: et silr noiaſ grece.

¶ De signo morsus. Cap. xxviij.

s Ntiunt in locis morsuꝫ q̄ſi acus aut clauꝰ infixi in eis. et dixerūt: punuaſ coꝛpi eiꝰ grauitas maxima et inflatur labia eius: et accidit ei ħgo et tenebroſitas oculoꝝ et destruēť rō. ¶ Et cura eiꝰ iterū est cura surdoꝝ. et qđ ei appropinaſ est vt in pomo de semē raffani cuꝝ vino et propꝛie q̄n eumit cū eo et quando eumerit cōfert ei cyminū in dum. et sisamum cōfert ei iterum quem momordit cuꝝ vino: et castoꝛ eū cū vino et calamento cāpestre cum vino. et se. raffani est mirabiliꝫ inuaméti in eo: et ponatur super morsum sal trimo confectꝰ cum allūrā aut cepe trituꝫ cum aceto.

¶ De serpente qui dicitur andrius et reduſu durus. Cap. xxix.

h Nc serpentē cū est in aq̄ noiant greci andrius. et q̄n habitatio eius est in cāpo noiatur reduſu durus et est minoꝛ q̄ aleſilan surda et latioꝛis capitis et dēte. i oꝛ et nocibiliꝫ: et accit ex morsu eius vt incipiat morsus cū doloꝛe vehementi et inflāmeť: deinde fit viridis et coꝛrodit et accidunt morsō vertigo et vomitus colere feride et mortis iordinatus. et debilitas ħnis et moriuntur ħm plurimū in hoꝛa tertia et nō transit tertiā. Si aut euadit q̄n est aq̄ſus: aut q̄n cōplo morsi est fortis conuaſ eū egritudines a qb⁹ forſitā nō sanabiť.

¶ De cura. Ca. xxx.

c Ratio ei⁹ est cura cōis. et illud qđ ei appropriatur est vt bibat de nuce cupressi mūdata cū ḡnis myrtide vno/quo q; auſ. i. cū aq̄ melliꝫ: aut vino: et silr ar isto. pōdus .3.ij. cū vino: aut cum aceto cōmixto: et silr succū prasij. et empleatur cum calce

Digitized by Google

ꝓoleo ⁊ calamẽto montano. ⁊ corticib⁹ radicis quercus ⁊ filibus singulariter ⁊ cõpositē. ⁊ de his que illis admiscentur est farina ordei.

¶ De hydra. Ca.xxxi.

n On dixi hydrá in summa nisi q: nó sum ꝓfidēs an ipsa ⁊ andrius sit vn⁹. cũ tam diuersificetur per derivationē ⁊ nomẽ: sicut cadit in scriptura sermonũ greco⁹rũ: aut serpẽs alius: verũ locũ ex quo hoc consideratur iam dixi narrãs accidenta alia morsus eius. ⁊ dixit q⁹ morsus eius egreditur ⁊ dilatatur ⁊ obfuscatur color eius: ⁊ egredit ex eo humiditas nigra plurima fetida valde. ⁊ plongat curatio eius ⁊ fit difficilis: ꝙre opꝫ vt cõsideret alius a me in hoc ⁊ cognoscat dispõnem ei⁹ vt ꝓmittatur ad secũdum ordinem serpentum.

¶ De sermone vniuersali de morsu viperarũ ⁊ iudicio earum. Cap.xxxij.

d Exteriores viperarũ ⁊ draconum sunt de eis qui sunt masculi. Femine vo sunt icolumiores. ¶ Et morsus q̃ femine cognoscitur per inuentionē fitionũ plurium q̃ duoꝝ dentium in parte in qua momordit. ⁊ egreditur a ꝓncipio rei ex loco duoꝝ dentiũ: aut dentiũ plurium sanguis: deinde virus fernẽs. ⁊ fortasse incipit aquosus: deinde spumosus: deinde vt crugo eris: ⁊ tũc quidẽ quẽritur ad subditantiã veneni ⁊ coloré eius. ⁊ dolet loc⁹: deinde pambulat dolo⁹ ei⁹: postea appet apa calidum rubeũ pñs borbo: ⁊ vesicas sicut ex adustione ignis: ⁊ q̃ñq̃ perambulat: deide fit viride illud apa. ppe morsuꝫ ⁊ sub ore: ⁊ accidit in visceribus inflãmatio ⁊ in corpore rubedo cum rigore: deinde sudo⁹ frigidus ⁊ corruptio coloris declinis ad viriditatez: ⁊ cõmouo veruginis ⁊ frequẽtia anhelitꝰ ⁊ nausea ⁊ singultus. ⁊ q̃ñq̃ euomit humorẽ colericũ: ⁊ difficultas fit vrine ⁊ grauatur caput. ¶ Et q̃ñq̃ aduenit ei fluxus sanguinis narium ⁊ apparet grauitas in dorso: deinde sudo⁹ frigidus ⁊ tremor vehemẽs ⁊ sincopis. ⁊ plurimũ quidez morꝫ in tribus diebus: ⁊ quandoq̃ remanet vsq̃ ad septem.

¶ De curatione morsus viperarum cũ eo q̃ est sicut canon. Cap.xxxij.

c Onsidera radices cõmunes in curatiõe: deinde formor curatio est ꝓparere ad tyriacam de viperis. ¶ Et cuz tardatur: tunc possibile est vt ꝓsideret tyriaca multotiẽs ⁊ possibile est vt non cõferat. ¶ Documentuz autẽ instrumẽti veneni nó est malũ: q̃ñ natura est que vtit instrumẽtis. ¶ Reuo errarne nó est possibile vt vtat eis nisi accidat cõmotio amboꝝ simul. ¶ Et si possibile est vti multitudie somni ⁊ vini fortasse excusat ab oi curatione: similiter cepe ⁊ porri cum vino si non inuenitur allea. ¶ Et iam dixerũ quidam q⁹ ꝙga cerui assara cũ comeditur in dispõne cõfert. ⁊ alharmel est de medicinis liberãlibus: ⁊ silr grana citri. ¶ Et de tyriacis ꝓprijs eis fortib⁹ é illa q̃. ℔. aniſi suffeni pon. ʒ.i. ⁊ pipis aur. uij. cornices aristo. ro. castorei ambaꝝ añ auf. i. ꝓficiant cũ vino cui⁹ dos sit nuz. i. Et ex myrrhe ⁊ castorei pipis arsenici rubei oiuz añ. ʒ.ij. seis anetu vn.ij. ꝓficiant cum vino. ¶ Et eruz semẽ andacoche ⁊ aristo. ro. ⁊ ruta silvestris: ⁊ nó est alharmel ꝑm q⁹ existimauerũt qdã. imo est spẽs ruthe ipsius. Et opꝫ vt det butyrũ vet⁹ solũ. Et sedeat in tina lactis. Et indicant ei vigilie. Et fiat vt deambulet ⁊ balneẽ in quibusdaꝫ horis ⁊ in balneo facière sudare: ⁊ denẽ ei i potu coagula ⁊ silia successiõe eoꝝ ⁊ meli⁹ eoꝝ est coagulũ leporis recẽs: ⁊ ipsum iterũ est melius q̃ sumit in potu cũ. iij. vn. aceti vini pmixti cũ eq̃litate. ⁊ coagulũ cerui iterũ é bonũ. ¶ Dixerunt quidã: si hõ accipiat cepe silvestre ⁊ masticeꝝ ipsum ⁊ deglutiat illud q̃ cito currit ex eo: ⁊ emplastretur cum fece eius non moriatur penitus. ¶ Et quidã experti fuerũt ius rane ⁊ fuit iuuamentũ liberãs cũ cõmixtuꝫ fuit. ¶ Et caro mustelle condita aceto ⁊ sale ⁊ cineri maruni ⁊ sanguis testudinis marine. ¶ Et dixerũt quidam q⁹ in lapide qui noiatur lapis serpẽtis cũ suspẽditur est sanato. ¶ De reliquis portionibus laudatis in morsu viperarum. Cap.xxxij.

Dixerũt quidaꝫ. Optimum silvestre ⁊ est

d sumitorium est bonũ ad illud: radix acori ⁊ folia aristol. ⁊ radix eius ⁊ radix almaru alfesir aut alfesiresin aut agarici q̃cũq̃ illoꝝ fuerit: sumãt ex eo in potu cũ vino dulci q̃tuas. i. auf. ¶ Silr succus anagalis. ſ. auricule muris: ⁊ silr cyminũ precipue mõtanũ ⁊ succus caulis aut costi. ij. auf. cũ duobus obolis piperis aut radix buchormarien aut semen lxesin aut radix eius ⁊ semel alharmel cum succo porri aut succo cardui. ¶ Et uez coagulũ leporis ⁊ farina herbi ꝓprie ⁊ zinziber in lacte mulieris: ⁊ det in potu radix baucie aut alharmel que est cognita in ptibus frigoris ⁊ est vehemẽtis iuuamẽti: ⁊ cortex aristolo. ⁊ radix aladacoche. ¶ Et qdã iam existimauerũt q⁹ cũ turbith sumit in potu cũ lacte dulci est iuuamẽtum valde: ⁊ lac alagalati. ⁊ existimo ipm esse tyriacã alfaraua. ⁊ allzusalu é iuuatiuũ. ¶ Et iterũ de eis que dicta sunt ad morsum viparum ⁊ oium venenosoꝝ aialium est opoponaci pondus ʒ.ij. cũ aceto: ⁊ iterũ sumant costi auf.ij. ⁊ gẽua ne. ¶ Et iterũ de eis q̃ bona sunt est sterc⁹ capri nũ cõminutũ in vino ⁊ det in potu. Et oia incisa acuta ⁊ ꝓprie allea ⁊ cepe ⁊ porri ⁊ raffan⁹ ⁊ aq̃ eoꝝ: ⁊ oia salita. ꝓprie vẽter mustelle ⁊ scopio assat⁹ ⁊ fel galli ⁊ religirũ auiũ. ¶ Et de succis vehemẽtus iuuamẽ sunt succus rute ⁊ succus foliorum maloꝝ ⁊ succ⁹ sanſuci ⁊ acetũ ipꝰ de quo bulliantur. vn. iij. ⁊ dẽtur in potu ⁊ succus extremitatum caulium nabati ⁊ urina hominis ꝑm q⁹ dicitur.

Digitized by Google

¶ De emplastris de foris. Cap. xxxv.

c Emplastra ista sunt aturacrina: que ad ministrantur antecq̃ apanio fiat: t sunt facta ex sanina t baccis lauri et camo milla t sgilla assata ppie t faria herbi: oia illa singularit er aut cõmixta cum vino.

¶ Et emplastio cũ casco antiq̃ est bona vlcera.

¶ Et sili cũ carne vipere t cũ ranis scissis, t ex oleis oleũ laurinũ t oleũ in q̃ decoquat laurus.

¶ De serpentibus qui egredi faciunt sanguinem ex portis oibus. Cap. xxxvi.

s Icut sunt asudus t sabaia. isti serpentes sunt mali t cũ mordẽt disrũpunt portas t meatus oẽs fluentes t manantes ita q̃ ex vlceribus cõsolidatis cũ dolore continuo t vomitu sanguis t sputo sanguinis.

¶ Et sapientes quidam dixerunt q̃ isti duo serpentes corpora hñt arenosa t sup corpora eor sunt pũctia nigra t alba. t logitudo eor est logitudo cozuti t dixerũt qđ q̃ ipsi sunt minores viperis t capita eorũ t ipsor caude sunt minuta t sunt colores arenosi. t q̃dq̃ sũt nigri t rubei t albi t sunt sup eor capita squãme albe ictise t eor incessus est strepit? ppter siccitatẽ eor ticũ ventrium ipsor ac si esset strepitus folioz virge t sunt grauis motus equalit̃ dentium. t hos narrant cũ speciẽ? qbusdã ordinis primi.

¶ Et horum quidẽ serpentum morsus disrumpit poros t meatus nales faciẽs ex eis manare sanguinẽ nãq̃ ex angulis oculor t cõpumitur in sanguine t sputo sanguinis t fluxu sanguinis naruz t vomitu t dolore in stõ.

¶ Et dixerũt quidam q̃ locus apostemat t denigratur t currit ex eo res parua aquosa t solutur venter t cõstringitur anhelitus t difficultas fit vrine t abscinditur vox t mollificatur mẽbra t vincit super corpus dispositio oblutois t accidit spasmus t cadunt dentes t moriuntur patiens.

¶ De curatione. Cap. xxxvii.

c Ura cor est prima cure alasilet t viperarũ inquãtũ datur eis in potu vinum pfm t euomũt super ipm post cibationem cũ eis que sunt sicut oua rana t pisces saliti t alia t iterum supereos vomitus: deinde comedãt post illud panem t pisces positos sup prũas t comedãt vuas passas: t semẽ raphani iterũ ẽ ex eis que pferũt ipsis t ppie cum vino t succus papaueris cũ radice lilij celestis cum vino. t q̃dq̃ cofert eis albugo oui cum vino. t cofert eis inquantũ est expulsio sanguis emplastio cũ pomulaca t farina ordei: aut folijs vitis decocta: aut arnoglossa: aut galli.

¶ Et ex eis q̃ remanẽt sanguinẽ p cauterũ sunt pori t vnica t rutha cũ farina ordei t albumine oui.

¶ De facienre sitim. Cap. xxxviij.

d Ixerũt q̃ serpentes facientes siti lõgitudo est palmi vnius t sup corp? eor? sunt vestigia nigra plima t caput eor? paruum t collum ipsius grossum et incipit creatura eor ex collo grosso vsq̃ ad caudã subtile. Et dixerunt quidam q̃ hic plm est in regione lolitan t assim: t forma eius est forma vipe t color postremi eius vsq̃ ad caudã est ad nigredinẽ declinus: t incedit quandoq̃ caudã suaz.

¶ Dixerũt quidã q̃ est in lutoribus: t dixerunt q̃ accidit morsus ab eo vt aduratur venter eius t inflãmet: gre nõ sanat et aq̃ imo non cessat bibere absq̃ exitu alicui? rei per vrinã: aut sudorẽ ita q̃ inflatur venter eius totus t currit aq̃ in venas ipsius.

¶ De cura. Cap. xxxix.

r Egimẽ eor post cõe regimẽ est ideli natẽ facere eos bibere oleum plm t euomere: deinde clysterizare os cum eis que educũt feces t humiduates et attahñt aquã ad inferiora. et vt dẽtur diuretica sicut decoctio apij et spice inde et cynamomi et assari et fisicleos et petroselini et sisium. et emplastr exterius cuz sale et calce et oleo. et emplastratio quã dicemus ad morsum canis rabiosi confert.

¶ De cafezan t altarazan. Cap. xl.

i Sti serpentes sunt parui breues minuti qui q̃dq̃ occultantur in arboribus infidiates vt pisciant seipsos ad illum qui transit per eos. et exeũt procedentes ad eum.

¶ Et ego quidem dico q̃ vidi genus hoz serpentũ in pubus de bestẽ: et sũt ad rubedinẽ declines et sunt calidi valde: et dixerunt: accidit ex morsu eor dolor vehemens et pertransit in totũ corpus si fuerit de genere qđ vidi t accidit ex eo mors. et dixerũt.

¶ Cura eorum est cura cõmunis et cura viperarum.

¶ De saliente ad duas partes. Cap. xli.

d Ixerunt quidã serpentẽ cui? nomen anhesimẽ et dixerunt q̃ ipse est saliẽs ad duas partes: verũ ego nõ pfico q̃ ipse sit saliens: ar alius. aut ipsi narranerunt eũ q̃ due extremitates eius sunt equales in grossitudie et equales medio. et existimo q̃ h̃ est ille qđ vidi in veritate.

¶ De dicino t est durisos. Cap. xlij.

i Ste pirat in dieb? et accidit ex morsu ei? excoriatio cutis et? quez mordet et excoriatio cutis illius q̃ momordit et curat ipsum et hz odorẽ malignũ mortificãs eũ qui pñs est morti eius siue sit ledẽs siue non ledens. et accidit ex eo vter accidtia morsus viperarũ.

¶ De cura. Cap. xliij.

c Ura ipsius est cura viperar: et pferre eis ppie bibere aristologiã longam cum vino et silr alhandal coctam et apodilli radicem et vinum.

¶ De milliaribus. Cap. xliiij.

s Erpentis hui? gñis color pp curuitatem suã est quasi color milij. et accidit ei quem mordet accidentia malaz viperarũ. Et cura eor est cura illa.

Digitized by Google

¶ De serpente d' noiatis scisetati. La.xlv.

c Dlor ei' ē filis saltēt ad duas pres: sed ille est ocrior: t accīnia ei' sunt illa. t cura eius est illa cura.

¶ De serpēte aracis vel aspidis habente colores diuersos. Laṗ.xlvi.

q Uidam dixerūt q est malignus interficiens in die scdo cū oroſiōe epatis t cū fractiōe intestinorum. Et curatio ei' ē curatio viperax paruaruz.

¶ De serpente trifalis. Laṗ.xlvij.

n Arratū est de ḣ q ei' accīnia silia sūt accīnib' viparū: verū sunt cū inflatione loci morsus t vesicis: t duritie apparēte t cursu hūiditatis sanguinee nigre ex illo loco. t accīt ei alteratio rōis t tē nebrositas visus t spasm' mortificās. ¶ Et cura eius est cura viperarū. ¶ Et ego q dem dixi hunc serpentem in hoc loco existimantes t non nosco eū neq; ordiné ei' neq; ipsius gen' cū verificatiōe t neq; scio an iste sit in literatiōe an nō.

¶ De famulo. Laṗ.xlvij.

d Jxerūt morsus ei' est filis morsui viperarū ꝫ accīt carni ei' q morsus est ab eo corruptio t mollificatio sic accidit ei q hꝫ hydropisim: t accīt ei ṗfunditas somni t oblīuio t egritudies in epate t icterus t colon. ¶ Et ṗmouē qdē in hoc serpēte actuli ṗm existiationé in ḣ loco sicut ṗmonē de illo q est añ ipꝫ: t forsitasse nō est hmōi ordis imo ē ordinis putrefaciētū. t cura ei' est cura viparum.

¶ De amiudur' t cauhar'. La.xlix.

d Jxerūt qdā q lōgitudo cuiusq; horū serpētū ē vsq; ad cubitū t colores eorū est colores arene t sup corpa ipsor sunt vestigia. ¶ Dixerūt t accīt ei quē mordēt dolor vehemēs loci morsus t apa maximū t currit ex eo virus: t interficit in tertio t mors ei' post septimū. ¶ De curatiōe eor. Laṗ.l.

Jxerunt q curatio eor est curatio cōmunis: t est eius ṗpriū dare in potu castoreū t cinamomū t radix t centauree de quoq; istor fuerit. ʒ.ij. cū vino. t cōfert ei radix aristol. t ṗprie lōge iuua mentuz est maximū: t similiter radix asaſir t succus eius ṗprie t radix genziane. t conferunt eis ex emplis mel decoctū t exiccatum t tritus t radices granator. t sūr centaurea t semen lini t lactuce t semen harmel t volubilis t ruta siluestris. t ꝓferunt eis emplastra appropriata vlceribus putridis.

¶ De serpentibus nominatis sefir t est putre faciens. Laṗ.li.

e Xistimauerūt quidam q sunt serpētes qui sunt in regionib' assem in egypto hūtes lata capita parua colla curtas caudas vētres ronūdos t nō sunt sup eorus capita linee t squāme: sed super corpa eor sunt linee diuersi coloris: t cum incedunt nō rectificant: imo cōtra hunt t accīt ei qué mordēt apa dolorosum t putrefactio totius corpis post contritionem eius t capilloz casus. t qñq; festinat putrefactio pdēs illud qō sanū est t sunt ḡsi species viperarū. ¶ De cura. Laṗ.lij.

o Portet vt sit cura eorus cura cōis t cura media cure viparū: deinde curatio eius qō accīt ex morsu eor de dispositionibus t accidentibus.

¶ De spēbus serpētū qui nocēt qñ mordēt p vulnus non venenuz de quo sit curandū t sunt serpentes magnorum corpor valde.

¶ De dracone. La.liij.

d Jxerūt: minor species draconū ſm q dixerūt qdā est qnq; cubitor: magni vo sūt triginta cubitorū t supra.

¶ Dixerūt: t sunt dracont duo oculi magni t sub mādibula iferiore est eminētia sicut mētum ḡre sunt ei dentes plimi. t dixerunt quidam q ipsi multiplicant in pub' nubie: t indi sunt maiores: t illi de nubia qui sunt in regiōe asie sunt vsq; ad quatuor cubitos t indi sunt magni valde. ¶ Et dixerūt de illis sunt quos diximus t hūt facies cirinas t nigras. t sunt eis ora vehemēs amplitudis. t supcilia cooperūt oculos eor t sup colla eor sunt squāme. t in oi mādibula sunt tres dētes. ¶ Et ego dico q iam vidi quēdam hui' gñis sup collū cui' in latitudine descēdente erant pili grossi. ¶ Dixerūt: t accidit ex morsu eor dolor paruus: deinde inflāmant t masculi eorū sunt deteriores femine. t dico q iam ṽificatuz est q in regionibus alijs ab india sunt dracones magni valde. t dixerunt cura eor est cura vlcerum malorum mñ.

¶ De albedismō ṗsin. Laṗ.liij.

v Jdetur q sit iste de gñib' draconū: dixerūt q illi qué mordet albedismō accidūt ea que reliquis morsibus draconum. Sed dixerunt de draconibus q eorum dentes sunt vehementes. t de ṗprietate eius est q carminat carnem: quare effodit eā quādoq; magnificatur timor in vulnere eius t idiget curatione vulnerum maloz valde.

¶ De morsu draconis marini. Laṗ.lv.

d Jxerunt: liniatur morsus eius cū sulfure t aceto: t dixerunt conferunt ei adeps cocodrilli emplastrata t pisces nominatus tricla. t plūbum quādo fricatur super ipm iunatur eo t medicine quas scribemus in caplo rutele t ṗprie tyriaca prima t albedarū gi bibitum t emplastratū ꝓfert ei.

¶ De haren carmen. Laṗ.lvi.

d Jxerūt qdā arabes sapientes. t existimo q sūt de gñe draconū marino rū: aut alioz quos ambos noiauit sermurion iste sapiens dicens q accidit ex morsu eoz illud quod accidit ex morsu viperarum. Et

Digitized by Google

similaꝝ ꝙ sit cura eorum cura viperarum.

¶ De alhatraf ⁊ hauden. Cap.lvij.

d Ixerunt: quē mordent alhatraf ⁊ hauden: accīt ei dolor vehemens ⁊ frigiditas plūma ⁊ stupor ⁊ mors ꝓcul dubio pucnit ad hoc vt sit eius cura: cura frigidoꝝ veneno. ¶ Dixerunt: opꝫ vt embrocet morsus eius cum aceto repido ⁊ empla stret locus cum foliis lauri ⁊ unungat cum oleo costino ⁊ oleo de piretro ⁊ q̄ filant eis ex oleis in q̄bus est virtus sglle ⁊ vrtice. ¶ Ea vero que in potu dant eis est succus foliꝝ lauri cuꝫ aceto ⁊ amudē cum ruta: aut sumant myrrhe ⁊ piperis ⁊ rute ptes equales: cuī⁹ dosis sit aureus vnus in vino ⁊ tyriaca prima dicta in ca. rutele.

¶ Tractatus quartus d morsu hominis: ⁊ quadrupedum. Cap.j.

d Icam in hoc tractatu lesiones morsus hois ⁊ morsus canis: ⁊ leporis ⁊ silium ⁊ morsus canis rabiosi ⁊ lupor⁹ ⁊ cocodrilli ⁊ morsus simij ⁊ morsus mustelle ⁊ morsus alcale ⁊ mugali.

¶ De sermone vij de curatōe morsus. Cap.ij.

d Eterio⁹ morsus est illequi est a tenuno siue sit hō: aut non. ⁊ qui vult curare morsum opꝫ vt ponat in pannis sup morsum pannū infusum in oleo: aut unngat abstergendo cū ipso oleo: deinde si conequit ipm intentio emplastret cuꝫ eis que sunt sicut mel ⁊ cepe ⁊ fabe masticate cr. de sicut sūt: illud. n. est mirabile in hac re. ¶ Et iterū vnuꝫ coctū ⁊ lithargyrii ⁊ emplastratio cū oleo herbi est mirabilis. ¶ Et si vī in eo corruptio mū dificet prius cum suctione ventosarū: aut medicamine acuto ⁊ diminuat donec faciat pus ⁊ cō sidereī: ⁊ tunc si vī in suppuratōe eius putrefactio nunc scitur ꝙ mundificatio ⁊ attractio lesionis non fuit vltima: quare curetur cum attractuis fortibus que diximus in. c. morsus serpentū ⁊ si non fuerit in morsu corruptio ꝓhibeat apatio ⁊ ꝓsoluder vulnus. ¶ Et de melioribus vnguentis ad morsum ⁊ infixionis unguti antiq ⁊ spinarū ⁊ silium est unguentū nigrū administratum post errorem maiune si ea indigetur ⁊ post ablutionem cum aqua ⁊ sale.

¶ De morsu hominis in homine. Cap.iij.

p Manē sup morsum cū accīt vt sit vehemens cepe ⁊ sal ⁊ mel die ⁊ nocte: deinde curet cū unguento nigro facto ex adipe ⁊ cera ⁊ oleo ⁊ albezard. est enī melius emplū ad illud qō morsum est. ⁊ silicinis ꝓferes cū aceto ⁊ melle. ¶ Et iterū minu tū thus cū vino ⁊ oleo, ⁊ iterū ossa vitulor⁹ adusta usq; quo albificent ꝓfecta cū melle. ¶ Et iterū sal tritū cū melle aut myrrha ⁊ gūmi albotin vulnere iā repleto aneto sicco adusto ⁊ linat cū eo ⁊ liget. ⁊ linat sup ipm iterū cinis caulium.

¶ Et qñq; accīt ex morsu hois ⁊ ꝓpe teiunat capiēdis medullas granoꝝ ꝓparas ad corruptiōnē ⁊ ꝓpe lentes corruptio. q̄re ozet inūgat morsus cū oleo ab vergēdo. ⁊ emplastret ex radice feniculi cū melle aut faria fabaꝝ cū aq̄ ⁊ aceto ⁊ ꝓmutet emplīm oi vice. ¶ De morsu canis dōestici ñ rabiosi ⁊ morsu silr aditor filiū. Cap.iij.

f Je singulari⁹ curatio illius ex eis que diximus in. c. vltiuꝫ ⁊ curatōe morsus hois. ⁊ forasse sufficit vt a spgat loc⁹ statim aceto: ⁊ ꝙquasset manu multotiens. deīn ponat sup ipm nutrū cū aceto ⁊ reno uet sup ipm oib⁹ trib⁹ diēb⁹ ⁊ ꝓpe cū umet mixtura rabiei. ⁊ q̄ñq; sufficit vt curet cū cepe ⁊ sale ⁊ ruta ⁊ fabis ⁊ amigdalis amaris cū melle aut arnoglossa cū sale ⁊ foliis cucumeris ⁊ caroti ⁊ calamēto ꝓrito cū vino. ¶ Et iterū epithima ta sup ipm cū lithargyrio ⁊ ꝓpe cū est illic in flatio vehemēs cū faria herbi cū melle. ¶ Et ex illis q̄ ꝓferūt ei ē origanū cāpestre cū sale ⁊ melle ⁊ almuri resolutū cū aceto ligdo dimissum diebus aliquot et hec qdē confert hoibus primis. ¶ De morsu canis rabiosi: et adhuc rabiosi: e. mustelle rabiose. et aliox d illis q̄ dicūt. Cap.v.

a Cidit cani rabies q̄ est ꝙersio siue cōplonis ad malitū malā malignāq; ne nosam. Et accīt ei hec ꝙersio: aut ex aere aut ex cibis ⁊ ponb⁹. ¶ Ex aere vero qñ calor vehemēs adiit humores eius: quare fit rabiosus in autūno: aut ꝙgelat frigus vehemēs sanguinē eius faciens ipm declinē ad nigredinē: quare fit rabiosus in vere. ¶ Ex cibis vero et potibus qñ labit in sanguine interfector ⁊ comedit ex cadaueribus ⁊ bibit et agis putridis: q̄re ipleī melīa putrida. ꝙobrē accīt iterū creature eius vt varieī: et accīt cōplōni ei⁹ vt alterei sicut accīt lepr⁹osis. ¶ Et qñq; aparatur corpus eius ⁊ ꝙuertī color: eius ad cinereitatē: et addit ꝙseuerantia in causis corruptōis et⁹ ipe nāq; famē pant et nō comedit et nō bibit aquā. et qñ obuiat aque timet et ea et abhorret eas. et qñq; horripilat ex ea et tremit et multiplicatur horripilatio et est in curefactis: fac: immo qñq; moritur ex ea timendo et ꝓpter in fine rei: sue.

¶ Et accidit ei multitudo tenebrositatis oculorum et est semper solitarius ignarus nō cognoscens dominum suum. et videbis eum rubeum oculos vehementis alpectus et horribilis. et extrahit linguam et currit salina spumosa et fluit nasus capite eius tam dimissio et auribus eius mollificatis: quare mouet eas ambas. et tas curuatum est dorsum et inclinatur dorsum eius ad latus: quare videtur tam torsus ad latus eius ad superiora et ad latus. et si firmatur cauda eius ambulat timidus declinus quasi sit debilis tristis angustiosus: et precepe fit omni passu. et cum apparet ei forma currit contra illam inuadendo ipsam siue sit paries: aut arbor: aut

Digitized by Google

animal ⁊ parum pficiat̃ inuasio ipsius cuꝰ eius latratu ad illud qđ inuadit ꝑm ꝓsuetudinem canum: imo est tacitus ꝙalitidus. ⁊ qñ latrat videbis canes fugere a via eius ⁊ fugiũt ab ipso longinquo ꝙ si fiat pñs alicui eoꝝ repente blandit ei ⁊ obedient̃ sit inter manus eius ⁊ conatur fugere ab eo. ⁊ adhuc deterior est eo. ⁊ sibi quidem lupis in quantitate eius ea que diximus.

¶ De narratione eorum que fiunt rabiosa preter ea que diximus. Cap. vi.

Jtem ꝙ vulpes fit rabiosa ⁊ mustella fit rabiosa. Et dixerunt qdam ꝙ quidam multi rabiosi facti sunt ⁊ momorderunt dominos suos ⁊ incurrerunt maniam que accidit ex reliquis rabiebus.

d

¶ De dispositionibus eius quem mordet canis rabiosus. Cap. vij.

Cum canis rabiosus mordet boues. non vt nisi vulnus hñs dolorẽ sicut reliqua vulnera. deinde apparet sup ipsos post dies aliquot aliqđ de cogitationibus corruptis. ⁊ somnus corruptus. ⁊ dispõ quasi ira ⁊ murmurario ⁊ cõmixtio rationis: ⁊ risũ abiicq eo qđ queritur ab eo. ⁊ videt spasmari extrema eius ꝑ hendo ea ad se ⁊ refugit lumen ⁊ saltꝰ velatis ⁊ singultus ⁊ sitis ⁊ siccitas oris ⁊ fugit expressura ⁊ amat accensionem luis: ⁊ qñq abhorret lumen ⁊ rubent membra eius ⁊ ꝑpte facies eoꝝ ⁊ rauescũt voces ipsorum ⁊ ploratꝰ in tumore aque ⁊ humiditatis: ⁊ quoniens approximat eis aqua imaginant canem: quare timent ex eo: ⁊ qñq non terrentur: imo nauseant eam. ⁊ qñq diligunt volutari in terra. ⁊ qñq accidit eis ꝓiectio spermatis sine desiderio. ¶ Et ꝓducit ꝓcul dubio ad spasmus ⁊ cuꝛsꝰ. ⁊ qñq ꝓuenit ad sudorẽ frm̃ ⁊ sincopis ⁊ mortẽ: ⁊ qñq mort̃ ante has dispones situendo. ¶ Et qñq desiderat aquã: deinde ꝓclamat ex ea cũ obuiat ei: ⁊ qñq sorbet ex ea: quare strãgulat̃ per eam ⁊ mort̃. ¶ Et qñq latrat sicut canis ⁊ quasi fit cum eo raucedo: ⁊ qñq abscindit̃ vox eius. ⁊ fit sicut apoplecticus nõ valẽs tolerare vt clamet̃: ⁊ qñq mingit pinguedines in quas unt res carnose mirabiles quasi sint animalia ⁊ quasi canes. ¶ In plimus vero dispõnibus est vrina eius subtilis: ⁊ qñq mingit nigrum: ⁊ aliqñ rennet̃ vrina eius: quare penitꝰ mingere non vꝫ: ⁊ venter eius sc̃m plurimum efficacis. ¶ Et de mirabilibus dispõnibus ei⁹ est ꝙ ipse est ꝑmptus ad mordẽdũ hoiem. ℔ si momorderit hoiem post cõfessionẽ suã accidit illi hoc illud qđ accidit ei: ⁊ sibi ex suppositate cibi eius sit illud. ¶ Et non terrunt̃ est aliqs eoꝝ ex aqua qui enatat per curationes aut absq; ea, ꝑpte cum vidit faciem suã in speculo ⁊ cognouit seipm: aut cui in eo imaginatus est canẽ nisi duo viri. ipsi nãq; sc̃m ꝙ cristimant primi vicerunt in hmõi dispõne. ¶ Et ipse qdem canis non momordit eos ambos: imo non momordit eos ambos nisi hõ quez canis rabiosus momorderat. Ante vero terrorez ex aqua curat eius ꝑpriñ. ¶ Et qñq interficit̃ ter hebdomadã ⁊ filia vsq; ad sex menses ⁊ spatiũ tẽpatiũ est. xl. dies. ⁊ dixerunt qdam ⁊ non creditus est qñq; terref̃ post septem annos. ¶ Dixerũt quidam: ⁊ est sicut ruffus: non terrent̃ ex aqua ⁊ diligunt volutari in terra nisi qñ cõplones eoꝝ iam dilexere ficcitatẽ: quare abhorrent ꝓtinus cõplerionis ⁊ diligunt ꝓueniens ⁊ ad hunc sermonem non est declinatio. Declinatio. n. ad illud qđ ꝓuenit cõplõni ꝓpinque est ex eis ad que nõ currit. ¶ Et sanioris dispõnis qñ momordit hic canis ẽ ille ex cuius morsu phñ currit. ⁊ ꝓp illud qñ mingit post potũ medicinaꝝ tyriacalis sanguinẽ securat̃ ex timore aque: scias ergo.

¶ De differentia inter morsuꝫ canis rabiosi ⁊ nõ rabiosi. Cap. viij.

Quandoq; mordet boues canis et nõ

q aduenit affirmatio formę eius et verificatio dispõnũ eius et indiget curatione eius. ¶ Et curatio qdez eius inquantũ est vulnus est ꝓsolidatio: et inquãtuꝫ est morsus canis rabiosi est sanioritas et apertio. Nam si ꝓsolidat̃ est in ea ꝑtitio: quare indigit illud signo ex quo eius dispõ cognoscat̃. ¶ Et ex eis que dixerunt in hoc est vt sumat̃ nux regula aut alia et ponat̃ sup vulnus et dimittatur sup ipm vna hora: deinde sumat̃ et ꝓiciat̃ galline tunc si renuit eam canis est rabiosus: et si comedit eam et mort̃ tunc canis iteruꝫ est rabiosus. et sumat̃ fruſtũ panis et linat̃ cuꝫ eo qđ currit ex illo vulnere sine fuerit sanguis siue nõ sanguis et ꝓiciat̃ canibus. et si renuunt ipsum tunc morsus est morsus canis rabiosi. ¶ Et dixerũt ꝙ de signiꝫ eius est: qz qñ fundit̃ sup ipm aqua frigida calefit corpus eius successione eius. et dico hoc signum est non ꝓpriũm.

¶ De cura. Cap. ix.

Oꝛtet in principio rei vt nõ diuturnus vulnus consolidari: imo dilata et aperi si non fuerit amplũ et fac cũ eo de suctione et positione ventosaꝝ qđ dcñ est tibi in. c. morsus serpentum. et minus in quo non opꝫ consolidari vulnus est spatium. xl. dierũ. ¶ Et si traxeris in principio: deinde nõ ꝓsolidaueris facies opõnẽ tunaliam valde et si erroꝛ tam accident̃ et ꝓsolidatũ est: tunc opꝫ vt ꝓuertat̃ et ad vltimũ ꝓueniat̃ in eo. ¶ Et opꝫ vt ponas sup ipm de aperitiuis cum ꝓcuꝛtus fuerit ipm in primis diebus sicut sunt opoponacũ et nur et allea: et empliñ de pice et opoponaco et aceto et sumat̃ acetꝫ lxiij. t. et opꝫ vt sit acetum et picis lb. i. et opoponaci. vn. ij. infundat̃ opoponacũ in aceto donec resoluat̃: deide misceant̃ oia. ¶ Et forte sufficiunt allea et cepe et eruca iteruꝫ et sicla et alia cõpolita et simplicia. et cũ

sicla

Digitized by Google

ficta iterum quando ponitur emula. ¶ Et forte tasse necessarius erit tibi vt vtaris medicinis corrosiuis sicut est alcadicon: deinde consequenter adhibeatur butyrus. ¶ Et ex dilatantibus qui dem est vt sumantur salis partes tres salis ammoniaci partes.ij. calcadis partes .viij. squille assate partes.xvi.ruthe partes.iiij.corralli partes x.eris adusti partes.iij.floris eris ptes .ij. seis prassij partes.ij.ponatur sup ipsum cribellatus cum corali. ¶ Et necessarium est in pncipio facere vt ipse suder ex eis quibus possibile est exambulatione t balneatioe. ¶ Et non oportet vt ꝓperes in diebus primis ad euacuantia: sed occupare in trahendo ad exteriora: naz euacuatio quandoqꝫ adiuuat ad hoc vt venenum penetret ad ꝓfundū t ꝓhibet attractionē eius ad exteriora. t quoniam ipsa trahit humores ad interiora tunc trahit cum eis venenum. Cum ergo trahis quod tibi possibile est post duos dies aut tres tunc occupare in euacuando qꝫ iam fortitan penetrauit. Et si facta non fuerit attractio t acciderit negligenna tunc euacuatio in ea hora erit magis necessaria t melius est vt fit fortior. Et si videris replēnem augmentatā flōma: t si non tunc non. Et cum floboromas tunc non dimittas eum intueri sanguiné suum t ꝓpone in fine rei. ¶ Catharticum vero sit illud qꝫ educit meliam tra vt sit ellebozus t pillule de ellebozo t filia de illis que necessaria sunt thiera rufi est mirabilis eis. t er illis quibus oportet soluere eos est cucumer asininus. ¶ Confectio cathartici ad eos. ℞.myrabo.k.ebu.aur.ij. opij.aur.i.t .ʒ.salis indi aur.ʒ.polupodij lapidis armeni amborum.aañ aur.i. agarici aur.i.ʒ. elleboꝛi nigri aur.ij.sucꝫ dosis ex omnibus pillulis confectis aur.ij. ¶ Cum ergo ipsum soluerint cathartica fortia tunc necessarium est iterum administrare in omni die aut duobus diebus distere non ledens animi sicut oleum t aquam sicle aut solutiuum sicut aphodilli cū epithimo. ¶ Et oportet vt sit cibus eius post catharticum ille qui fit ex duragi t pullis in punguaris. ¶ Et administrentur post illud diuretica subtiliantia t vinuꝫ dulce t ꝓpzie vetus cum dulcedine: t vinum coctum iterum t lac t vinum est vehementis in tamēn ad eos t magis necessarie res sunt equatio cibi t eius humectatio: est enim necessariuꝫ rei eius. t illa sunt sicut ira animum stipticarum pannis aldarmache in aqua frigida. t confert eis ex aquis aqua in qua extinguitur ferrū multoties. ¶ Ueruꝫ cepe t allea sunt ex cibis qui resistunt venenis t abscindunt ea t repellūt ipsa a coꝛpoze vbi non excusatur eorum vsus q̄ tuis ipsa sunt medicine. ¶ Et vt tu properes t des eis in potu tyriacam magnam t medicamen de cancris ꝓpziū est. ¶ Et dicitur q̄ tyriaca diatesseron est vehementer conferens eis t similiter tyriaca alanesea quam dicemus t cibi eos cancris fluuialibus. Et iam expertum est vt humatur pulpa cancri fluuialis adusta sup lignuꝫ vitis albe cum equalitate ℞m quantitatem quā teratur: t carbone genuane super illud idem lignum: t cum illa quantitate t detur ex eo in potu cuꝫ vino puro. Et sit dosis eius coclearia quatuoꝛ in illo vino: t oportet vt ambo sint trita sicut alcohol. ¶ Et huius iterum est descriptio altera: sumatur carbonis cancrorum fluuialiuꝫ captoꝛum dum sol est in signo leonis assaroꝛuꝫ in furno aut in vase eneo res equales. t iam posite sint in eo ex ipsis partes.v. t genuane partes v. t piroꝛum pars.i. terantur t misceantur cum eis. t sit dosis in diebus primis coclearij vnuꝫ in aqua. t detꝫ in potu post dies preteritos coclearia.ij. t similr adde in eo vsqꝫ ad.iij.cochlearia. ¶ Et ex medicinis narratis: t que est vltima ad eos est medicamen de cantaridibus t dicam ipsum in ꝓximo. ¶ Et medicamen de cancris non detur in potu in primis nisi ei cū quo est euentus tumoris aque. t quandoqꝫ ponitur in descriptione eius de genuiana quantū est medicinas cancroꝝ marinoꝝ. ¶ Si autē consequeris eū post duos dies aut tres oportet tūc vt sit ꝙ in potu das de medicamine duoꝝ cinerum duplum eius quod in potu dares si eꝫ consecutus fuisses in pncipio. t similiter est dispositio medicinarum aliarum quas dicemus. ¶ Et si fuerit ꝓst septem dies tūc sint plura diuplicia t tunc scalpella scalpellationem laboriosam t fuge fuctione vehementi. ¶ Et si consecutus fueris eum post dies plures illis ei superuenientes tunc in dilatatioe vulneris non erit vtilitas t necꝫ superflue laborabitur in ea: quoniam ledetur eger sine pluruma vultrate: imo studeas in hoc vt non remaneat apertum: nam dilatato iam ꝓteriit in diebus tribus primis t qui appropinquant eis: quoniam venenum iam sparsum est. Sis ergo contentus tunc vt remaneat vulnus apertum t adunge ei reliquū regimen dando in potu tyriacam eius t administrando euacuationem eius t simulatur ꝙ venenum sit sparsum vsqꝫ ad quatuoꝛ dies si fuerit forte t in minoꝛe spatio eo iterum: multoties enim intersicit in hebdomoda vna. t ꝓculdubio ipsum spargit velociter t velocius q̄ diximus. ¶ Et non est aliquid de attrahentibus sicut cauteriuꝫ ita ꝙ quandoqꝫ est spatium longius ille t timetur casus in terroꝛe t ꝓperatur ad cauterium magnum post spatium non est longinquū quin conferat: non est ergo attractio cauterij t corruptio ipsius in substantia veneni sicut est attractio aliorum t corruptio ipsoꝝ. ¶ Dō si aliquid ab hoc ꝓhibuerit administra medicinas que fiant loco cauterij sicut emplastruꝫ de sale: t medicine rubificantes sicut emplastrum de synapi t similia: t non intromittas eum in huiusmodi hora balneum omnino. Nam si balneaueris

Digitized by Google

cum interficies ipsuz. ¶ Et dicitur q̄ sedere in tina est ex eis que p̄ferunt: z existimo q̄ illud est in p̄mis. ¶ Et frigus est ex eis a quibus oportet ipsum cauere. z fortasse est tibi necessarius in hac hora z post ipsam vt floboroma eum secundo: ergo floboroma ipsum z non permittas cū iterum intueri sanguinem suum. ¶ Q̄d si videris eum iam tendere ad sanationem paulatz tunc fac eum vti exercitio temperato: z balnea eum cum equalitate z funde super ipsum aquā tepide plurimum z frica eum z inunge cū oleo temperato. ¶ Et quando peruenit esse suuz ad timorem aque tunc tu non pauceas iterum dum non fit talis vt non cognoscat faciez suam in speculo. dixerunt enim fortasse ipse cognoscit faciē suuz ipsius: z fortasse imaginantur post illud q̄n speculo sit canis: z da ei in potu illud q̄ diximus de aqua in qua extinguitur ferrum cuz ingenio quod dicemus: est enim curatio optima. z ingenia super ipsum cum omni ingenio in dā do ei in potu aquam. ¶ Et si necessarium fuerit ut stringere ipsuz z vim inferre tunc emplastrabis stomacum eius cum infrigidantibus. z taz quidem expertum est vinum murtum per medicinas z conferit iuuamentum mirabile. ¶ Et confert quidez in hac hora medicamen huiusmodi. ℞. coaguli leporis z luti lacune asportati de Alexandria z granorum iuniperi z gentiane omnium. aā. aur. uij. baccarum lauri z myrrhe ambozum. aā. aur. viij. conficiatur cum melle z fit dosis quanto faba egyptiaca. ¶ Et iterum si gillozum lacune z granorum iuniperi ambozū aā. z. coagula vulpis. uij. coagula leporis. v. radicum aristo. rotunde baccarum lauri seminis ammoniaci. z. rute siluestris omnium. aā. aur. iij. p̄pararetur eozum massa cum vino dulci: deinde conficiatur cum melle z fit dosis faba vna.

¶ Et iterum terre sigillate aur. viij. granozum aldemesi tantundem coagula leporis. xvi. coagula gazel. xxiij. radicuz gentiane. iij. myrrhe. uij. aggregentur cum melle z retineatur: cuius dosis fit vt cleer cum aqua calida. ¶ Et quidaz homines dixerunt: qui suspendit sup corpus suuz dentem canis rabiosi fugit ab eo canis rabiosus z non intendit ad euz: z similiter reliqui canes: z non est ex eis in quo est fiducia. ¶ Medicine que exhibuntur. Simplices quidem sunt lunum z altir z absinthium z polium z terra sigillata cū vino z nigella est mirabilis in hoc capitulo. ita q̄ nomen eius in greco est derivatum ex intentione iuuante ad morsum canis rabiosi z myrrha bona est bibita z emplastrata. ¶ Et dixerūt non est illud medicina melioz gentiana z came dreos iterum. ¶ Et dicunt q̄dam q̄ oculi canis eiz bibunt sunt magis iuuantes res ad illud. ¶ Et dixerunt q̄dam q̄ si in potu detur coagulum muris parui in aqua sanat. ¶ Et existimāt q̄dam q̄ sanguis ipsius canis rabiosi est curatior. verum ego non audeo illud. ¶ Similiter dixerunt ciba illum epate canis, p̄ter illius qui eum momordit. z dixerunt: postmodum eum aque ciba cum epate p̄decto ante ipsuz aut cute adabaci claudicantis assata. z dixerunt cum in potu dederis ei cubedhana z casto: eum in hac dispositione z feceris collirium ex eo iuuabitur eo z remouebitur timor. ¶ Et de compositis sunt medicamen Gal. z tyriaca propinqua ei quod diximus in p̄terito. ℞. cancri fluuialis adusti z gentiane amborum. aā. partes. v. thuris calamenti. aā. partes. iij. terre sigillate partes. ij. sumatur in puluere ex ea. z. iij. in ieiuno cum aqua tepida z res aliaz in vesperis z utatur illa diebus pluribus. aā. xl. ¶ Zil. ℞. cātaridarum magnarum pinguium ablatis pedibus z capitibus z alis partem. i. lentium ex corticatarum parē. i. z croci z spice z gariofilorum z cinamomi z piperis omniū sextam partis vnius. terantur omnia optime z propiae cantarides z confiantur cum aqua z informent trocisci ex eis vnusquisq; contineat tertiam. z. i. z detur in potu ex eis omni die trociscus. i. cum aqua tepida. ¶ Et si acciderint punctura in vesica bibat decoctionem lentium ex corticatarum z oleum amigdalinuz aut butyrum crudum z coctum z ingrediat balneum omni die post coctuz eius. z sedeat donec mingat in tina z administretur cibus humectus vnus z alesfidabegi cuz pullo impinguato z bibat vinuz z caueat sibi a fragore. ¶ Descriptio abbreuiata medicaminis de cantaridibus. Sumant cātarides. 5m q̄ narrauimus z infundāt in lacte acetoso die z nocte: deide effundat illud lac acetosum ab eis z pmutet aliud lac acetosum z dimittat in eo die z nocte: z fiat illud tribus vicibus. deinde exiccent in vmbra z terantur cum tantis lentibus exconicatis quante sunt ipse: z fiant ex eis trocisci q̄bus sit dosis terria. z. i. cum vino: aut aqua tepida. Cū ergo ipm fiat vt puetur ad sudandū cū eo q̄ est in pole de deambulatione aut coopimēto. ¶ Si aūt illud q̄ bibit angustiat ipm bibat sup ipm sacratam de butyro cocto: aut oleo z vrat una z migat in ea. cū ergo mixerit sanguinē tūc tā securabit a timore aq̄.

¶ Emplastra z similia ad attrahendum. ¶ Assa est emplm bonuz: z dr̄ q̄ emplastratio eius cum epate cānis rabiosi iuuatiua est valde z testat de ea cōitae: z alia emplastrata z bibita: z caro piscium salsa est bona iuuatiua: z de eis que trahūt venenū ab eo cū fortitudine est vt ponat sup morsum vrina hois iuuenis z pp̄e cū nitro z canis vinus solū z acetū z menta cum sale z opponatur mirabile ualde z folia cucumeris horulani vehementis iuuamenu sunt ad illud z radix feniculi. ¶ Et dixerunt: quandoq; confert ei iuuamentuz mirabile vt linatur locus ex gluteo puncium multotiens. z iterum vt emplastretur cū formicis trius. z uez sumat flozes eiot

Digitized by Google

salis ambozum partes.iiij. adipis vitulozpar-
tes.xij. fiat ex eis emplm. ¶ Et iterū volubilis
3.iij. baurac.3.ij. spume maris.3.i. salis.3.iij. adi
pis anseris.3.x. olei de'alcāna q̄ū necesse est.

¶ Ingenū in dando aquā in potu.

¶ Quidā dixerūt sicut feligozus: q̄ q̄ timet
ex aq̄ huc detur in potu ei in vase ex cute adabō
t alio:aut in vase coopto cū cute adabō t pro
prie si fuerit de ligno:aut cute canis rabiosi: t di
xerunt quidā vt ponat super vas aut sub eo pā
nus qui fit de pannis latrine. t dixerunt alij ab
istis q̄ aliquid de hoc nō excusat. t quidam in-
genīose faciunt cānalem lōgum t mittūt in gut
tur eius a longe t fundunt aquā in ipsum tecni
ce eo qō cooperiat aquam. ſ. ponitur eius extre
mitas i guttur t funditur aqua in ipsum aut fi-
stulam ppie ex argento. t ex eo quod bonus est
in dando aquam in potu est vt fiat iterū lilium
concauum ex congelato melle aut cera t pona
tur in eo aqua t precipitatur deglutire ipsum.

¶ De morsu leopardi t genere leonis t vul-
nere vnguum eoz t curis eoz. Cap.x.

Sū rapaces t q silūt eis nō sunt siē
i canis salui t hoies:imo dētes eoz t
vngues ipsoz nō sunt vacui a natura
venenosa: quapropter opz vt curētur
in primis cuz attractione: deinde cū ꝑsolidatio
ne. Et in eius attractione sufficit res parua.

¶ De morsu cocodrilli t cura eius. Ca.xi.

Le qué mordet cocodrillus regatur
i regie predicto in capīo morsus canis
nō rabiosi cū attractione veneni ex q̄
non eūatur morsus ei⁹ q̄uis sit salu⁹,
t illud fiat cum illis que sunt sicut nitrum t mel.
¶ Et quando disiungitur fissura eius liniatur
vulnus cum adipe cerui t adipe anseris t mel-
le: deinde cōsolidetur. ¶ Et adeps eius est ma-
gis liuatiuus rerū ad morsum eius. ¶ Dixe-
runt quidam ita q̄ sanatio vulneris eius quod
fit cuz cocodrillis corrodit partem corporis ali
cuius est adeps cocodrilli.

¶ De morsu simij t cura eius. Cap.xij.

Illo iterū quez mordet simius fiat
i q̄ attrahat venenum eius si fuerit in
morsu eius: t illud fit cū eis que sunt
sicut emplastratio cum cinere t aceto
t melle: aut amigdalis amaris t ficubus t pro-
prie imaturis t lithargirum cum sale: t radix
feniculi. t sedat apostema eius lithargirum li-
quefactum in aqua t cooperiatur ipsum cuz ni
gella t melle t herbo t melle.

¶ De morsu catti t cura eius. Cap.xiij.

Uando q̄ accidit ex morsu catti do-
q lor vehemens t viriditas in toto cor-
pore. t curatio ipsorum est cura com
munis t iuuant cum emplastro sepe
t emplastro calamento campestris t per com-
mixtionem amborum iterum: t cuz emplastro
facto ex nigella t sisamo cum aqua.

¶ De morsu mustelle t cura eius. Cap.xiij.

Dixerūt q̄ morsus eius est velocis do
o lozis t est coloz eius declinis ad ob-
fuscationem. ¶ Et cura eius prima
est cure quam diximus ex emplastra
tione cum cepis t allijs t cōmestione amborū
cuz vino puro super ambo. ¶ Et cōferūt illud
sicus imature cū farina herbi. t in lib. q̄. tyria-
cee dr q̄ si emplatur cū ea morsus super morsū
eius t super morsum canis rabiosi est bona iuuatiua sanans statim. ¶ De morsu mugali
t est alcale t cura eius. Cap.xv.

Dixerunt quidam: h animal nam⁹ est
h mustella in quātitate ei⁹. t coloz eius
est declinis ad cinereitatem cum lub-
riuitate t tenuitate. t longitudo oris
est ad vltimuz t labiū eius in vltimo. ¶ Dixe-
runt. t h cuz videt animal sallu ad ipm t suspe-
ditur cum testiculis eius. ¶ Et dixerunt quidā
est in forma muris t in coloze eius: verum mu-
scida eius est acuta t oculi sui sunt parui: t den-
tes eius habent tres ordines: quorum alij sunt
super alios tam to sioe parua ad superiora. Et
dixerunt quidam. accidit ex morsu eius dolo-
res vehementes t punctura in corpore t appa-
ritio ruboris in locis sui dētes eius: t accīt in
circuitu morsus vesice plene humiditate san-
guinea sup bases fuscas: t q̄ō ipse continet est fusca
t cum scindunt ab eo q̄ō est sub eis: egredit ca-
ro alba in coloze nerui hūs tunicas. t q̄ūq; ap
paret in eis aduſtio q̄dam: t q̄ūq; corroditur
t cadit: imo currit in primis pus virulentū de-
inde putrefit t cadit caro ei⁹ t q̄ūq; puerit res
ad pūcurā in ulceribus t difficultatez vsine t si
dorem frigidum corruptū. ¶ Cura. Dixerūt
opz vt ponatur sup locū galbanum singulare t
cū aceto t embrocet cū aq̄ t farina ordei t fiat
po acetoso: t findat aial ipm t ponat super ipz
pectorum: aut malue: aut allea contusa: aut sina
pis: totum illud si non fuerit apostema. Cū apo
stemate vo corticeſ granati dulcis decocti t cum
plastretur cum eis. ¶ Illud vo quod in potu
datur ei est sceba armenum bullitum cum vino
aut eruca: aut fisimbrio: aut nuc cupressi cum vi
no: aut piperum t semen eruce t cartami: t ex
eis que sunt liuatiua forma est buchormarē cū
sirupo acetoso: aut oppoponacuz: aut radix gē
tiane: aut coagulum agni t coagulum hedi t
sunt ambo bona valde. Et confert ei lac cuz si-
rupo acetoso inuamentuz vltimum. ¶ Et dixe
runt quidam sapientes: res magis cōferēs ei est
succus foliorum lauri t folia lauri humida cū vi
no decocto: aut eruce: aut siccatio ab ea tam: aut
decoctio lubleb cum vino: aut dorza t iterum bo
na est ei cum datur in potu cum vino t silr cuz
comedūt res ꝓdicte cū dispōne sua. ¶ Cū ergo
cadit caro corrupta cureſ vulnus attractione sua

Digitized by Google

¶ Tractatus. v. de punctura parvorū venenosorum ⁊ morsu eorum. Cap. i.

Jcam in hoc tractatu punctura scorpionum ⁊ rutele ⁊ vesparū ⁊ arancē ⁊ eorum que currunt cursu illorum ⁊ incipiam ab habentibus aculeos de eis.

¶ De speciebus scorpionis silvestris. Cap. ij.

Jxerunt quidā q scorpio femina maior est masculo. masculus enim exterminatus: est minut⁹ ⁊ femina pinguia magna ⁊ aculeus femine est subtilis ⁊ masculi aculeus grossus. ¶ Et accidit vt quibusdam scorpionibus sint duo aculei p̄m q existimant quidā: qñ dimittūt duos forāmina apud punctura suam: ⁊ infrigidatur pūctura ⁊ cale fit reliquum corpus: ⁊ infrigidatur sudor iterū. ¶ Scorpio autem cuj alis est magnus ⁊ prohibet multotiens eum venire cuj volat ab hoc vt cadat: ḡre vadit cum eo de regione in regionem. ¶ Et in dispōnibus quidē caude scorpionum diuersificatio est: de eis enim sunt qui habent sex spondiles: quorum malitia fit fortis in tempore ortus alchara ⁊ interficit morsus ei⁹: ⁊ de eis sunt qui habēt pauciores. ¶ Et exstimauerūt quidam q scorpiones sunt nouē colorū: albi: citrini: rubei ⁊ cinerinj: ferandi: ⁊ virides. ¶ Et de eis sunt aurei habentes nigras caudas ⁊ extremitates caudarum: ⁊ de eis sunt vinosi coloris de quor⁹ percussione sentiē pūctura acus ⁊ dolor nocuus. ⁊ de eis sunt fumosi ⁊ accidunt de morsu eor⁹ risus ⁊ p̄mixtio rōnis.

¶ De eo quod accidit de punctura eorum ⁊ eius cura. Cap. iij.

Cidit pūcture eius vt apēt ab hora sua apate duro rubeo ⁊ dolor protensus. ⁊ qñq; inflatur ⁊ qñq; infrigidatur ⁊ imaginatur apud cuj q corp⁹ eius comprimatur cū pulis salis. ¶ Et accidūt dolores subito ⁊ punctura sicut punctura ac⁹: ⁊ sequuntur illud sudor ⁊ tremor labij ⁊ frigus eius ⁊ expulsio vomitu rei viscose que congelatur super ipsum: ⁊ horripilatio ⁊ ruptura pilorum ⁊ tremor ⁊ frigus extremitatum ꝑprie earum que sequuntur vulnus ⁊ mollificatio tot⁹ corporis ⁊ eminētia amborū inguinum ⁊ tensio ꝯge: ⁊ accidit inflatio in vētre: ⁊ forte fit excitat sup morsum būbus. ⁊ ꝑprie si fuerit morsus in iferiore; ⁊ accidunt apata ascellarū. ⁊ eructuatio pluruma: ⁊ ꝑprie si fuerit pcussio superius ⁊ alteratur color. ¶ Si aūt scorpio fuerit vehementis malitie erūt accūtia mala valde ḡre sup perfluūt dispōnes p̄dicte ⁊ est pūctura sicut cauteriūn adurēdo: ⁊ corpus totū rigorē patitur cū frigore: ⁊ elevat sup labiū humiditas visco / sa que cōgelat sup ipm ⁊ currit ex oculo simili humiditas. deinde coagulat luppa in angulis: ⁊ cadit alteratio forme ⁊ egredit anus ⁊ apatur priapus ⁊ ingrossatur lingua ⁊ stridēt dentes ⁊ spasmātur mēbra posteriora ⁊ qñq; ponuntur quidam dentes sup alios ⁊ nō aperiuntur ⁊ est sigrio mala. ¶ Inquit Gal. Si sua percussione inuenerit arterias accidet syncopis: aut inuenerit nerues accidet spasmus: aut inuenerit venas accidet putrefactio. ¶ Cura. Curetur per canones cōes ⁊ per vaporationē cū eis que sunt sicut sal ⁊ mulij ⁊ silia. ⁊ p̄mum qō facis est suctio cū cōditionib⁹ suis: ⁊ reliq; que dicta sunt in attractione ⁊ admistrent super ipm medicine acute subtiles velocis inflamatōis sicut sunt assa ⁊ alleū ⁊ piretrū verum stercus est de meliorib⁹ medicinis ei. ⁊ silr est auellana inda ⁊ ois auellana ⁊ herba cuius folia sunt q̄si folia sansuci expansa sup terram p̄m rotunditatē cuius diameter est vnius palmi ⁊ in sapore eius est viscositas cui⁹ gustus est sicut gustus alanabac recentis ⁊ bibit cū aqua ⁊ sedat dolorem statim. ¶ Et dixerunt iterum herbas ⁊ arbores cuj noibus suis quas ego nō noui. ¶ Et iterū arbor cui⁹ crus elevat sup terrā ꝓtare vnius digiti: deinde nascūtur ꝥge eq̄les que elevant quantitate vnius cubiti ⁊ apparet sup eas res sicut bala cuius sapor est sapor bala. i. succus palme in q̄ dactuli nascūtur cuius pot⁹ sedat dolorez statim ⁊ napi barbari sunt vtimi in hoc. ⁊ cepa sglle est mirabilis qñ comedit ⁊ pferunt ei tyriaca magna ⁊ mitridatum ⁊ tyriaca eldre ⁊ tyriaca dyatesseron ⁊ sagzenea ⁊ medicamē de assa: ⁊ assa est medicamē bonū ei: ⁊ vitis alba ⁊ alharmel est ex eis que expta sunt nunc. ¶ Et cartamū cāpestre p̄m q̄ testat Gal. si retinuerit ipm sedat dolorem ⁊ est de spēbus carduor pungitiuor. ¶ Et dixerūt quidam: si in potu det in napello ꝓtum est grānū silsami sedat dolorē eius subito ⁊ nō interficit quoniam interficiens est vsq; ad medium. ¶ Et de medicis bonis ei sunt allea bibito vino sup ea post horam. ¶ Et ppie qñ sunt cum equali ꝓtate nucū ⁊ comedit de ambob⁹ circiter vn. i. ¶ Et opz post acceptionē alleor⁹ ⁊ vini vt prepetur in loco vehemētis estus ⁊ si inge niet vt eius prepatio sit sup vaporē aque calide erit inuanuū. Et intentio qō in h̄ est vt sudet. ⁊ intēno in h̄ vt sudet est mouere mās ad exteriora ⁊ sudare in balneo est vehemētiꝰ inuamēti ei. Et cū mouet bibat vinū purū. ¶ Cyriaca bona: aristo. lō. gentiana lauri cortex radicū cappa ris: radices colloquintidis absinthū nabarbi vene citrine vitis alba aggregent cū melle. ¶ Alia bona. Seminis rute capestris cymini ethiopici seis andachoca: oium aā. alisusef aceti ꝓtū sufficit ad cōficiendū. gūmi ꝓtum cōglutinet acetū ⁊ aggregat medicinas ⁊ sit dosis eius aur. i. ⁊ nō addat sup illud in eo qñ est timor imo si necessariū est post horā aliā addere det in potu medius aur. alius. ¶ Tyriaca alia. ℞. alleor⁹ ⁊ nu-

Digitized by Google

cis amborum añ. partem vnam: foliorum ruthe ficce ⁊ altr ⁊ myrrhe c minui añ. partem mediā conficiantur cum lacte ⁊ fit dosis eius .3.iij. cuz vino. ¶ Tyriaca bōa ei: castorei pipis albi myrrhe opij oium añ. partes equales: informentē ex eis trocisci: cuius dosis sit tres oboli cum quatuor vn. vini. ⁊ ofert iteruz morsui rutele. ¶ Et iterum oppoponacum myrrha galbanū castoreū ⁊ piper album cōficiantur cū storace ⁊ mel le cum equalitate. ¶ Et medicamen exercitua le cuius confectio ꝫ est: radicis colloquintide radicis capparis absinthij aristo. longe tararacō omnium añ. partes equales cuius dosis sit pueris tertia .3.i. ⁊ magnis est mirabilis vtinma cui non est par. ¶ Reliqua que bibunt er medicinis bonis est altit ⁊ iterum vitis alba ⁊ itez cordumenti pondus .3.ij. cum vino ⁊ ciperi ⁊ grana myrti ⁊ albedarungi ⁊ semen eius ⁊ semen acetose campestris ⁊ altaraxacon ⁊ enduia ⁊ serapinum bibitū ⁊ linitum ⁊ calamentum campestre ⁊ cancri fluuialis si bibatur cum lacte asinino ⁊ arabes quidam dant in potu morso pondus .3.i. de radicibus colloquintide ⁊ confert ei iuamentū visibiliter. ¶ Et quidā experti sunt salem masse qñ ex eo ficco sumitur quantū planta manus capit. ¶ Et existimauerūt quidaz ꝙ alnus ē viridis quando conficit cum butyro cocto vaccino post cōtritionem ⁊ cribellationem ⁊ sumitur ex eo ꝑpe duos aureos est maximi iuamenti ⁊ ei qui comedit raphanū ⁊ albedarūgi nō nocet scorpio. ¶ Et locusta que nō habet alas magni corporis que nominat hercules cū exiccatur ⁊ bibit cuz vino cōfert. ¶ Inquit fidelis: ꝙ si in potu dentur morsis ab eo opium ⁊ semē iusquiami albi equali mensura confecta cū melle cōferunt. ¶ Et existimauerūt quidaz ꝙ encaustrū indū iuamiuū est bibitū sicut confert linitum. ¶ Et agaricum est mirabilis iuamenti ⁊ fructus aphodilli ⁊ flos eius ⁊ bacche lauri ꝑprie ⁊ semen alandacocha ⁊ folia raphani ⁊ hemech bauciarum. ¶ Et iterum aristolo. rotunde radicis oppoponaci semis harmel partes equales cuius dosis sit an. duo cuz vino. Et iterum piretri aristol. baucie añ. pars .i. piperis pars .5. maroch quarta pars vni cuius dosis sit sicut faba. ¶ Et iteruz aristolo. longe piretri equales partes cōficiantur cuz melle: cuius dosis fit .3.ij. cum vino. ¶ Et iterum myrrhe opponaci opij ꝑtes equales vitis albe partes .iij. fiant ex eis trocisci. ¶ Et iterum corticū radicū aristolo. longe piretri amborum añ. pars .i. detur in potu quātitas necessaria. ¶ Et dixerūt quidam: sumant fecis vini .3.vi. ⁊ sulfuris citrini 3.viij. seminis ruthe .3.iij. ⁊ castorei ⁊ semis eruce amborum añ. 3.ij. aggregētur cū sanguine testudinis marine cuius dosis sicut .3.i. cum .v. vn. vini epithimata ⁊ emplata. ¶ Scorpio ipse est de emplis bonis ad scorpionē ⁊ cauda eiꝰ utez.

¶ Et iterum planta que dicitur planta scorpionis ꝓpter filitudinem quaz cū ea habet ꝗus ipse stupefaciat illum qō cū ea emplastratur in dispōne sanitatis ⁊ mortificat sanguinem in eo ſm ꝙ existimat quidam iudeoꝝ. ¶ Et mus cū finditur ⁊ ponit super pūcturam scorpionis iuuat cum ꝓmptitudine ⁊ sistr rana. ¶ Et nos quidē tam experti sumus encaustrū indū liniēdo ⁊ cōtulit ⁊ sedauit dolorem. ¶ Et sistr lac ficuū imaturarum ⁊ castorei. ⁊ anacardus ſm ꝙ quidaz dicunt est mirabilis in hoc sedās dolorem ⁊ al cali est bonum: ⁊ sulphur viuum cum gūma pini aut glutino albori ⁊ caro piscis salita ⁊ allea decocta ⁊ butyrum coctum ponātur calida. Et iterum semen raphani aut semen altee: aut ambo cum sale. ¶ Et itez ordeum cū succo ruthe aut decoctione eius. ¶ Et iterum furfur tritici decoctus cum fimo columbino ⁊ albedarungi est de epithimatibus bonis sedans dolorem statim. ⁊ similiter sunt radices collogu. tararacon ⁊ endiuia ⁊ ammomū cū albedarungi. ¶ Epithima bonū est sanfucus siccus ⁊ iterū sal vrine est ex medicinis post quas nō est iuamentum. ¶ Et ex eis que conferunt ei est vt teneat morsum sup vaporem calm supenientem a lapide ignito. ¶ Et ex embrocis eius est decoctio furfuris ⁊ decoctio vuce ⁊ decoctio camomille ē mirabilis ⁊ aqua maris calefacta ⁊ succus andacoche: aut decoctio eius vnaquecz est mirabilis ⁊ napra alba calefacta est mirabilis. ⁊ oleū in quo decoctum est stellio cum distillatur super morsum calidum est mirabilis iuamenti.

¶ De algerarat ⁊ cura eius. Cap. iij.

i Sti sunt sicut scorpiones hñtes corpꝰ gibbosus: acutas caudas: ⁊ eoꝝ venenū est calm ⁊ multiplicant in alcoz ⁊ in ascari honōsto ⁊ ꝓprie in muneris alanindē. ⁊ qñ mordēt non curat de eis in hora illa: imo in mane aut post deinde accit angustia ⁊ alterat color. ⁊ qñqz accit icteritia ⁊ apat lingua ⁊ vicerat locus pūcture ⁊ mingit sanguinē: ⁊ qñqz retinet nā: ⁊ forte cōuertitur esse eius ad pditionē ⁊ incipit cū pulsu cordis ⁊ sincopit ⁊ nō ops vt negligat pp lenitatē sinꝰ eius: qñ ē malus veneni. ¶ Cura. Post curā cōem melliores curationes sunt cauterizare locū ⁊ potiones aq lactuce amare ⁊ aq altaraxacon ⁊ aque ordei ⁊ oia extinctiua, ꝑpe cū fortis fit inflatio ⁊ melior curationū eius experta est sanich maloz cum aqua frigida. ¶ Et dixit gdā radix poliū cū bibitur cum aqua cōfert. ⁊ enula est medicamen bonū ei ſm ꝙ dicit. ⁊ tyriaca alphacari est bona cuius descriptio est ꝫ. ¶ Corticū capparis gentiane absinthij romani aristol. ro. oium añ. pars .i. terant oia ⁊ fit dosis eius pondus .3.ij. ¶ Tyriaca alia eis: tararacō ficce ⁊ foliorum maloz accetosoz coriādri oiuz partes eq̄les sumant pulueres eius ꝗrum in vola manus capit. ¶ Et cuz

Digitized by Google

accidit ei inflatio vehemēs sedetur cum aquis fructuuz ꝛ sicco eoz infrātis. ¶ Et si acciderit ꝓ ulsus cordis confert sirupus de malis alsemi? ꝛ sanich de malis. ꝛ lac valde acetosuz cum trociscis de camphora. ꝛ si angustia fit fortior tunc adhibeantur aque fructuū cum oleo ros. infrigidato. ¶ Dō si nā retineatur distenzetur ꝛ si mingit sanguinem flobotomet ꝛ administretur curatio mictus sanguinis. ¶ Et si apat lingua flobotomet vena que est sub ea ꝛ gargarizet cuz aq̄ endinie ꝛ sirupo acetoso. ¶ Et si acciderit i morsu corrosio curetur cum medicamine acuto: ꝛ in partib⁹ eius cum boloarmeno ꝛ acetoli nuo. ꝛ curetur cura vlcerum malignozum.

¶ De spē araneaz ꝛ alsciabē ꝛ rutelaz. Ca.v.

D Erutelis quidem iam dixerunt illi q̄ ꝓsiderāt ꝛ experiunt has res ꝙ sunt sex species: deinde diuersificati sunt interpretando de ꝓprietate ois spēi earum. ¶ Dixerūt eni quidā antiquoz medicorum ꝙ prima spēs earū nominat albarhasiō rotūde figure vuei colozis ꝛ significat ꝙ vueuz colozem ille qui est ad nigredinē declinus. ¶ Et secōa notiatur anchos: ꝛ est latioris corpis illa rotunde figure. ꝛ in pnb⁹ que sunt in collo ei⁹ sunt squāme apparētes sup os eius sunt tria corpora eminentia, pcedentia ad exteriora; rara lenia. ¶ Et tertia est murizon ꝛ est in magnitudine apis magne notiate ageruf ꝛ colo: eius est ad cinereitatem declinus ꝛ tegitur corpus eius corporib⁹ eminētib⁹ parutis rubeis ꝛ propzie apud dorsum eius. ¶ Et q̄rta est sagluncosso: qm̄ totum corpus eius ꝛ caput ei⁹ est duruz: ꝛ est hñs alas sicut sunt ale formice magne. ¶ Et quinta est suchon: nā ipsa est longi corpis subtilis ꝛ super corpus eius sunt puncta ꝛ ꝓprie apud caput eius ꝛ ipsius collum. ¶ Et sexta est furbulentis: nā ipsa est lōgi corpis viridis colozis cui est q̄si aculeus sub collo ipsius. ¶ Et iste medicus posuit puncture omnium specierum rutelarum accūtia vna ꝛ addidit alius accidētia propria. ¶ Et alius ab his duob⁹ viris dixit. Rutela est animal simile aranee que noiat alfehed ꝛ est venatrix muscarū ꝛ spēs eius sunt plures. Et ſm ꝙ dixit Gal. sunt duodecim spēs ꝛ eaz deterioz est egyptiaca. ¶ De eis enim est rubea quasi ipsa sit aranea rotūda ꝛ de eis est alba habens rotundū ventrem paruū os stellata ꝛ ipsa est acuti dorsi cuz lineis lucidis. ꝛ de eis est cui napulosa. ꝛ de eis est vua appropriata h̄ noie. ꝛ de eis est cuius mediū capitus ꝛ pedes sunt breuiadeclinia ad posteriora: ꝛ cum vult pungere ꝓicit se super pedes suos: ꝛ quādo vult bibere euomit humiditatē paucā: ꝛ ē subtilioz vnea ꝑma. ꝛ de eis est formicalis similis formice rubee habens collum nigrū caput album dorsuz pūctatā colozib⁹ diuersis. ꝛ de eis est vespalis rubea similis vespe. ¶ Deinde pōt vnicuiq; earum accidentia. ꝛ de eis est allegenari que noiatur per hoc ꝙ ꝓpter paruitatem suā ꝛ est quasi sit herbus rotunda paruum habens os ꝛ subalbidum ventrem albos pedes ꝛ multoz pilozum. ¶ Egyptiaca vo que dicta fuit prius est maligna habens ventrem magnum ꝛ caput magnū simile alali quod volat in circuitu candele.

¶ De eo qđ accidit ei quez momordit rutela vniuersaliter ꝛ de distinctione. Cap.vi.

Aquit Gal. Non accidit morsu rutele quod accidit punctur scorpionis quādoz non obuiat vene ledendo ꝛ non facit difficultatē egestionis ſm plurimuz. ¶ Et inquit: ille qui dixit species rutelarum ꝛ nominauit eas nominibus primis ꝙ omnes ille cōmunicant in apostemātione loci morsionis: ꝛ est locus morsionis in primis horis rubeus ꝛ in plurimis eozum est coagulatio sanguinis viridis in quo habet pzuritꝰ ꝛ quod sequitur ipm: ꝛ quādoq; extendit vsq; ad crus ꝛ addiderunt alij ꝙ est illic eminentia plurima valde ꝛ inflatio. ¶ Et dixit primus ꝛ accit membris membris neruosis ꝛ ossibus frigiditas semp ſeis que sunt sicut genua ꝛ alchatin ꝛ dorsum ꝛ spatule: ꝛ fortasse infrigidatur corpus ꝛ tremit ꝛ horripilatur. ¶ Inquit. ꝛ sunt illic dolor vehemens clamosus ꝛ vigilie ꝛ cutimitas colozis: ꝛ imaginatur in oculis ꝙ ambo sunt humidiores q̄ cōsueuerunt ꝛ distillant lachrymę gutis frequentibus ꝛ sentitur in inferiore partem veretris: ꝛ ꝓprie ꝓpe pectinem sicut vacuatio ꝛ inanitio: ꝛ incipit nā expellere materiā aquosaz in penis ꝛ iferius ꝛ q̄nq; apparet in illa materia qđ est sicut tela aranee: ꝛ accidit inguinib⁹ ꝛ testiculis inflatio ꝛ mēbruris contractio sicut spasmus: quorum fortitan dilatatio nō equat ꝛ accidit dolozois stōi: ꝛ nausea: ꝛ emittit corp⁹ sudorem frigidum: ꝛ fortasse capitis incurrit dolorem sicut est dolor capitis patientium burēn. ¶ Et addiderūt alij ꝙ accidit faciei citrinitas ꝛ corpoꝛ grauitas ꝛ vrine mot⁹ cui fortasse associatur punctura. ꝛ quandoq; egreditur cum ea sicut aranea ꝛ accidit nervis ꝛ genibus ꝛ pectini tensio vehemēs: ꝛ similiter in stomaco ꝛ lingua abbreuiatio ꝛ retentio ꝛ fortes fiunt dolores. ¶ Inquit primus: ꝓprietas autem speciei sexte ſm ꝙ narrauerūt est ꝙ accidunt ex ea dolor vehemens in stomaco: ꝛ rigor vehemens valde cū tremore plurimo valde. h̄ dixit. ¶ Distinctio vo quam direrunt Gal. ꝛ alij est ꝙ ipsi direrunt ex morsu quidem eius que de illis rubea est accidit dolor paruus velocis sedationis. ¶ In nigre vo aut varie morsu fit fortis dolor cum horripilatione ꝛ frigore ꝛ tremore ꝛ grauitate in coxis ꝛ pruritu ꝛ putrefactione ꝛ mollificatione ventris ꝛ flura eius. ¶ In stellate vero morsu fit fortis dolor cum pruritu: ꝛ horripilatione ꝛ stupore capitis ꝛ mollificatoq;

Digitized by Google

corporis. ¶ Ex vuea vero accidunt dolor vehemens in loco percussionis: & frigus corporis totius & horripilatio & tremor & spasmus & sudor cum frigidus: absciſſio vocis & stupor in corpore toto: & apostema in vētre & tensio in virga & pectine & vomitus rei absq; voluntate cum rubida turbida. ¶ Verum nigra fumosa est maligna: & accidit ex ea dolor stomachi & frequentia vomitus & dolor capitis & tussis consecutiua & difficultas egerēdi interficiens velociter. ¶ Ex morsu autem citrine pilose fit dolor fortis valde & accidunt tremor & sudor frigidus cum inflatione ventris: & interficit multotiens. ¶ Et addunt quidam eorum in narrando quādā vuea de erectione virge: & tensione pupi & absciſſione vocis: & expulſione spermatis & spasmo: & illud non est fidum existens ex eis que approbamus. ¶ Formicalis autez morsus est vehemēs parum dolorosus. Sed ex eis accidunt vesicatio corporis & grauitas ligue. ¶ Ex vespali vero accidunt apostemata in loco & spasmus profundus sonnus dominans & debilitas amborum genuum. ¶ Veruz alkesinari est maligna cuius accidēta sunt de genere accidentiū vuee: sed ipsa sunt difficiliora accīdus vuee. ¶ Egyptiaca vero est maligna & facit accidere dolorez capitis vehementem & profunditatem somni & succedit ei mors: & vita.

¶ De cura. Cap. vij.

I Cura eorum iteruz administratur canon vniuersalis ex attractione & suctione & linitur cum aqua salsa & dantur tyriace predicte in capitulo scorpionum & balnea & tuna sunt velociores res in sedando dolores eorum. Nam cum ipsi humectantur in tina sedatur dolor eorū & si egrediuntur ab ea redit: quare oportet vt balneentur omni hora. ¶ Tyriaca bona ad rutelam & draconem marinum & genera serpentum. ¶ Dixerunt. detur in potu in morsu eorum que sunt sicut surburugon medicamen humismodi: bdellij al. aristo. radicis lilij celestis spice celtice eruce piretri dauci ellebori nigri & cumini & apho dilli & folioruz agēbin & afunitron capitiuz granatorum coagulū leporis cinamomi cancri fluuialis storacis succi papaueris carpobalsami omnium. aā. vn. i. terantur & conficiantur & informentur troscisci quoruz vnuſquiſq; sit vnius auri. & est dosis vna: detur in potu cum vino & semine alandacoche & nuce cupressi & semie apij. ¶ Reliquie medicine. Granapini & cuminum ethiopicum & folia arboris aldulb: & cortices eius & semen alandacoche & cicer niger & prope campestre. & grana magna sunt bonavalde & semen abrotani & semen aneti & aristologia & fructus tamarisci & succus semperuiue & lac lactuce campestris & dosis cuiuslibet istorum sit pondus. ij. aur. cum vino. ¶ Iterum vnum in quo decocta est nux cupressi & propie cum diamomo & ius cancrorum & ius anseris & decoctio radicum asparagi cum vino & aqua. ¶ Et ex eis que ipsis in potu tribuuntur compositez sunt aristolo. & cimini partes equales & sit dosis eius. 3. ij. in aqua calida. ¶ Tyriaca ad illud ex perta. ℈. nigelle. 3. x. dauci cimini amborum. aā. 3. v. radis nuciz cupressi amborum. aā. 3. ij. spice nardi & baccarum lauri & aristolo. rotun. & carpobalsami & cinamomi gentiane seminis andracoche seminis apij omnium. aā. pondus. 3. ij. conficiantur cum melle: & dosis sit quantitas nucis cum vino antiquo.

¶ Epithimata & similia.

¶ De bonis eorum est cinis ligni fici confectus cū vino & sale & culcasia & spongia infusa in aceto & expressa & aristologia cum farina ordei cōfecta cum aceto & folia alcoruf & pozri & virge pastoris et aristo. cum arboze fici. ¶ Emplastrū bonum. Sumantur cortices granatorum aristolo. et farina ordei cuz aceto admuniſtrentur post ablutionem vulneris cum aqua et sale. ¶ Et de vnguentis est oleum de andracocha embrocatū calefactuz. ¶ Et de embrocis est aqua marina calefacta. Et omnis aqua salsa: et decoctio alcoruf et decoctio nucis cupressi.

¶ De sciebi et cura eius. Cap. viij.

Sc est sicut aranea habēs plures pedes & longos et dixerunt: accidūt ex morsu eius dolor stomachi et vomitus et difficultas vrine et egestionis et est interficiens. et egyptiacum est deterius. dico autem q̄ ego nescio an hoc egyptiacuz est illud q̄ predictum est in capitulo rutele aut illud. et cura eius est cura rutele.

¶ De aranea et signis ei⁹ et curatōib⁹ ei⁹. C. ix.

Cidunt ex morsu eius vēnositas plurima in vētre cum horripilatione et frigore extremitatum et erigitur virga. ¶ Et cura eorum est ex genere cure rutele. ¶ Et confert eis sumere in potu vinū alicuius quantitatis post aliam tota die et ponere morsiones in vino vt sudare in balneo. ¶ Et de medicinis eorum sunt nigella et vnum et ruta ficea cum vino sola aut cum ciperis.

¶ De duobus animalibus que dixerunt quidam sapientum medicorum. Cap. x.

Ant ambo iterum de genere cuius preterijt rememoratio. Verum ego non scio esse eorum et an ipsa ingrediantur in eis que sunt preterita aut non et cognoscuntur per hoc quod habent quatuor mandibulas. ¶ Inquit ille sapiens: sunt ambo ex genere rutele: et vnum eorum est latum habens pedes albos: et super caput eius sunt due eminentie quarum vna descendit in anteriore parte capitis: secundum rectitudinem: et altera transit incidendo hanc in latitu-

Digitized by Google

dine: quare facit imaginari illud qđ habet duo ora ⁊ quatuor mandibulas. In illo vero loco eminentiarum sunt due linee facientes imaginari illam imaginationez. Et accidit ex morsu eorum illud quod accidit ex morsu scorpionum. ⁊ dolor vehemens: ⁊ albedo coloris morsionis ⁊ extenuatio faciei ⁊ capitis ⁊ vigilie. ¶ Et cura illius est cura morsionis rutele. ⁊ medicine magis ꝓprie de illis que sunt ad rutela sunt ozimi ⁊ radix opoponaci ⁊ alandacocha ⁊ abzotani.

¶ De animali alio nominato tuharse. Ca.xi.

h Dc animal retulit ille sapiens ⁊ dixit: accidunt ex morsu eius dolor vehemens ⁊ rubedo ⁊ difficultas vrine. ⁊ conferunt patienti per ipsum fructus tamarisci ⁊ cyminum campestre ⁊ folia nucis ⁊ allea ⁊ vinum dulce.

¶ De pediculo vulturis nominato debe perfice: ⁊ meluce grece: ⁊ ragarius indice. ⁊ hec bestia ẽ sicut pediculus aut fic̃ puus alcadã. C.xij.

d Jrit Gal. est paruus a quo non cauetur ⁊ forasse non videt morsus eius ⁊ est et eis que facit erũpere sanguinem per vrinã et per nares ⁊ in anho ⁊ ex stomaco per vomitus ⁊ ex pectore ⁊ pulmone ⁊ ex radicibus dentium. ⁊ quando qꝫ magnificatur timor in eo: quare non recipit medicinã cuius cura est similis cure algerarati. ¶ Et ex eis que ei ꝓpria est sunt vt liniatur morsio cũ bezahar ⁊ cum succo lactuce ⁊ sandalis rubeis ⁊ confert morsui eius lac lactuce ⁊ caprinum ⁊ butyrum crudum ⁊ terra sigillata ⁊ algeduar ⁊ portulaca ⁊ succus eius ⁊ psilium ⁊ mucilago eius ⁊ reliqua extinguentia sicut aqua endivie ⁊ aqua lactuce ⁊ cucurbite ⁊ citroli.

¶ De altamul ⁊ porco lupi. Caꝑ.xiij.

e Si bestia habens multos pedes acuit venenũ ⁊ est in iudicio pediculi vulturis ⁊ vesparum.

¶ De vespa. Caꝑ.xiiij.

e Si vehementioris calefactionis quã apis ⁊ accidunt ex morsu eius dolor ⁊ rubedo ⁊ apostema. ⁊ de vespis magnus est genus habentium capita nigra ⁊ habentium aculeos plurimos interficies

¶ Et magne qdem sunt maioris cautele prorsus ⁊ magis pernitiose. quapropter forasse pducunt ad spasmum ⁊ ad debilitatez genuum: sed in paruarum vero morsu quando qꝫ magnificatur timor. quare faciunt accidere vesicas ⁊ granant linguam.

¶ De cura. Caꝑ.xv.

a Dministretur desuper ex sucione illud qđ scis ⁊ si magnificatur timor, tunc illud quod succurrit tunc est pondus medie.z. seminis sanfuci: quoniã sedat dolorem in loco eius: aut tres vole cozãdri ficci: ⁊ sumat succos infrigidantes cognitos ⁊ potus infrigidantes. ⁊ quando qꝫ supponuntur glanies sicut collyrius ⁊ confert. ¶ Et de epithimaubus eius est aqua malue ⁊ aqua albedarũgi ⁊ citroli sunt mirabiles cum ꝓprietate sua. ⁊ altea iterum ⁊ blitis ⁊ folatrum ⁊ fisamum cõtritum ⁊ folia eius. ¶ Et iterum ficus ⁊ aceus ⁊ lutum ⁊ aqua agreste. ¶ Et iterũ stercus vaccinum ꝓprie cum aceto. ⁊ iterum folia fisimbrij ⁊ folia lauri recentis. ¶ Et iterum sumantur opium ⁊ semen usquiami nigri ⁊ camphora ⁊ liniatur cum succis frigidis ⁊ tegatur cum panno lini infuso in aqua frigida: ⁊ liniatur in circuitu eius cum luto ⁊ aceto ⁊ similiter herba fluminis cuz aceto est mirabilis. ⁊ similiter viriditas que accidit super cursum aque. ¶ Et iterum scõm qꝫ existumant quidam vapozetur cuz aqua ⁊ sale ⁊ liniatur cum lacte fici. ¶ Et iterũ surigi parietum cuz aceto. ¶ Et quando qꝫ fiũt ex aquis horum ⁊ decoctionibus ipsorum embroce. ¶ Et expertum est qꝫ quando membruz diminuitur in aqua calida hora vna. deinde permuratur subito ad aquam salsam mixtam cum aceto sedatur statim. ⁊ de fricatoibus eius sunt musce: quoniam ipse sedant dolorem.

¶ De apibus ⁊ cura ipsarum. Caꝑ.xvi.

h Abent dispositiones proximas vespe nisi quia diminuunt aculeum in puncura. ¶ Et cura eius proxima est cure vesparum.

¶ De formica volante ⁊ re alia eis simili. Caꝑ. xvij.

i Ela est dispositionis proxime api ⁊ fanio: ea. Et dico qꝫ de habentibus mucronem ⁊ aculeum est res similis formicevolanti. verũtamen est lõgioz eo plurimuz ⁊ non est in grossitudine eius ⁊ habet pedes arancales longos curuos longiozes pedibus vesparum: ⁊ cingulum qꝫ habet est citrunum: ⁊ non est ei ⁊ ingenio ad fabricandum habitaculum suum quod est vespis: immo fabricat ipsum de luto habentem orificia lata ⁊ facit pullos sicut aranea qui cum egrediuntur de cauernis suis incedunt ambulatione aranee quasi excoriantur posterius ⁊ volant ⁊ apud me est de iudicio vesparum.

¶ De stellione ⁊ lacerta. Caꝑ.xvij.

q Ado mordet diminuit i loco sui morsus dentes paruos subtiles nigros ⁊ non cessat locus dolere ⁊ purire donec auferatur cuz seca aut cucullo trã seunte super eos ⁊ asumat eos ⁊ colligat eos: quare sedatur dolor. ¶ Et quandoqꝫ extrahit dentes eius oleuz ⁊ cuius: deinde sugatur locus ⁊ ponatur in aqua calida. ¶ Et dictum est qꝫ comedere altaxaracon valde inuariuum est ad morsum eius. qꝫ si dolor magnificetur detur in potu tyriaca rutele.

¶ De animali habente .xliij. pedes. Caꝑ.xix.

Digitized by Google

St animal cognitum per intromissio
c nem auris ⁊ quandoq; est in longitu/
dine eius palmus vnus. ⁊ habet i om
ni latere viginti duos pedes: ⁊ quan/
doq; ambulat ad anteriora: ⁊ quãdoq; cõuer
tur eius dispositio. ⁊ habet ꝑm q̃ dicitur vene
num q̃dam cũ quo accidit dolor parum: qui
sedatur statim. ⁊ flos aphodilli est de tyriacis
ci⁹ zq̃q; sufficit i eo admistratio salus cũ aceto.

¶ De morsu salamandre. Cap.xx.

Existimat q̃ ipsa sit bestia filis lacerte
c habens quatuor pedes curte caude.
Et existimant quidam q̃ ipsa nõ adu
ritur. Et si proijcit in larem extinguit
ignem. ⁊ accidit ei qué mordet dolor vehemẽs
⁊ inflatio in corpore ⁊ grauitas lingue ⁊ pũctio
eius ⁊ tremor ⁊ stupor ⁊ multotiens accit nigre
do mẽbri ꝑm figurã rotũdã ⁊ casus eius.

¶ De cura. Cap.xxi.

Iterunt quidam: cura eius est cura
d cantaridis. ¶ Et ꝓprius quo curant
est vt in potu dent resina ex quacũq;
pino fuerit cum melle. ⁊ detur eis in
potu decoctio camepitheos ⁊ decoctio luiy cum
foliis vrtice ⁊ oleo. ¶ Et de eis sunt qui dant
illis ranas decoctas ⁊ dant ipsis in potu de iure
earum ⁊ emplastrant eos cum carne ipsarum ⁊
quandoq; comedunt eas. ¶ Et similiter est su
ctio testudinis campestris ⁊ marine decocte.

¶ De saculo fudurni cãpestre ⁊ maria. Cap.xxij.

Ego quidem non cognosco ipsam
c ⁊ non est longinquum quin iam ex
pleuerimus narrationez eoz. ¶ Di
xerunt quidam accidit ex morsu cã
pestris vt obfuscetur morsio ⁊ fiat rosei coloris
⁊ parum rubei rudine clara imo parum valde.
⁊ fiunt dolor vehemens ⁊ pruritus in corpore.
¶ Marini vero morsus est aquosi coloris. ⁊ si
milatur vt sit cura eius cura rutele ⁊ similium.
¶ Et dixerunt quidam emplastretur cum sale
aut cinere cum vino aut cinere confecto cum
aceto squillitico aut cum sisamo adusto ⁊ vino.
¶ Et embrocet ꝓius cuz oleo plurimo ⁊ aqua
calida deinde ponatur desuper.

¶ De scorpione marino. Cap.xxiij.

Existimo q̃ accit ex morsu scorpio
c nis marini inflatio vẽtris ⁊ forma hi
dropica. ⁊ quandoq; accidit ex eo exi
tus venenositatis absq; voluntate ⁊ opor
tet vt caueatur in cognitõe eius. ¶ Et cura eius
est cura draconis marini ⁊ rutele. Et dixit qui
dam in cuius sermone non confidemur q̃ scor
pio aque est caldi veneni.

¶ De aranea marina. Cap.xxiiij.

Idetur q̃ sint dispositiones eius ꝓ
v pinque dispositionibus scorpionis
marini.

¶ De morsu rane marine rubee. Cap.xxv.

Iterunt plures sapientuz q̃ ipsa
n est maligna mala inuadens animalia
⁊ corpora ⁊ sallit ad ea ex longinquo
vt mordeat ea. ⁊ si non potest morde
re sufflat ad ipsa eruffiationem nociuam. ¶ Et
accidunt ex morsu eius apostema magnũ ⁊ per
ditio velox. ¶ Sico simile est vt sit cura eius
cum tyriaca magna ⁊ quod est eius generis.

¶ De summa curationis repulium marinoz
venenosoz. Cap.xxvi.

Iterunt: oportet vt curentur cum ty
d riacis ⁊ cum eis quibus curatur ve
nenum frigidum ⁊ cuz medicinis ru
telarum ⁊ tyriaca earum.

¶ Hen spuma de decoctõe q̃ est tres tractatus.
¶ Tractatus primus de dispositionibus capil
lozum ⁊ in ipso sunt furfures. Cap.i.

Apillus nascit ex vapore fumo
so cum coagulatur in poris cor
c tur super eos ꝓprie per illud
quod assumitur ex alimento: ⁊
ꝓprie quando est humiditas
corporis viscosa vnctuosa non
aquosa neq; lutosa sicut arborum vnctuosaruz
folia non cadunt. Et iam quidem dictum est in
libro primo de denigratione eius ⁊ canitie ip
sius ⁊ reliquis coloribus. Verum quod pendet
ex sermone de decoratione est regimen substan
tie eius cum nascentia ⁊ opilatione. ¶ Et regi
men numeratois eius cũ multiplicatõe ⁊ mino
ratõe. ¶ Et regimen ẽtatis eius cũ in grossa
tõe ⁊ subtiliatõe ⁊ plogatõe. ¶ Et regimẽ figu
re eius cum applanatione ⁊ crispatione. Et regi
men coloris eius cum denigratione ⁊ subalba
tione ⁊ de albatione. ¶ Et nos loquemur in
hoc tractatu ꝑm hanc intentionem.

¶ De causa destructionis capillorũ. Cap.ij.

Apilli destruuntur vel imminuitur: aut
c ꝓpter causam in materia, aut ꝓ
pter causam in re in qua nascuntur.
¶ Et causa in materia est vt minoze
tur aut priuetur. Et paruitas est aut causa eius
quod ipsam submergit: aut alterat eam: aut cau
sa paruitatis substantie ꝑme sicut est paruitas
vaporis fumosi in pueris ⁊ mulieribus ꝓpter
mulitudinem vaporis humidi: quare non nas
citur barba in eis. ¶ Paruitas autem radicis
substantie: aut est ꝓpter accidens: aut quoniaz
natura consumit eaz. ¶ Illud ꝙo q̃ est per acci
dens est sicut accidit conualescentibus cuz exic
cant eos egritudines lõge pthisice ⁊ erbice. qua
re non remanet eis materia de qua cibentur ca
pilli: quare cadunt ⁊ non nascuntur sicut acci
dit plantis irrigatis quando non irrigantur: ⁊
sicut accidit castratis ex similitudine eorum cuz
mulieribus in humiditate per frigoreꝫ ꝓ
pter causam testiculorum eorum. Et propterea
quod illud quod generat sperma conculcatur

Digitized by Google

in eis: ⁊ infrigidatur ⁊ pernenit frigus eius ad membra sublimia ⁊ infrigidat ea: quare non resoluitur humiditas eorum ad exiccandus ⁊ qꝫ resoluitur non remanet in pozis ꝓpter paruitatem suam ⁊ subtilitatem ipsius: imo egredit. ⁊ sicut accidit qui assuescentur instulis grauibus super capud suum. ¶ Illud vero qꝫ est extra naturę est sicut caluitium: caluitium enim accidit ꝓpter abdemationem materiei pilorum ex caluitio. ¶ Et illud est ꝓpter paruitatez eius: aut ꝓpter submersionem cerebri ab eo quod tangit ipsum de craneo: quare non imbibit ipm ea imbibitione qua imbibit cum est obuians.

¶ Illud autem quod fit ꝓpter causaz in re in qua nascuntur est ꝑm tres modos: aut vt non penetret in eam materia pilorum: aut vt penetret in eam sed nó retineatur: aut corrumpitur in ea ⁊ resoluatur ad qualitatem non conuenientem vt pili generentur. ¶ Et non penetrat in eaz nisi ꝓpter opilationem pozoz: ⁊ non opilantur pori nisi ꝓpter vehementiam soliditatis eius per siccitatem ipsius: sicut est de aduuantibus ad caluitium: ⁊ festinat in calida complexione ꝓpter velocitatem exiccationis eius: ⁊ ꝓpter illud multiplicantur super preparatos ad caluitium pili corporis: ⁊ pectoris ꝓpter caliditatem complexionis eorum. Nam parum quod est ex pilis eoꝝ est difficilis euulsiois. ¶ Aut ꝓpter soliditatem eius causa vestigiorum vlcerum ꝓtereuntium sicut est dispositio in glabrie. ¶ Et illud quod non retinetur in ea est ꝓpter vehementiam raritatis eius ⁊ amplitudiné porozum eius: sicut est ex aliquo aduuantium ad hoc vt non nascatur barba etiam vsqꝫ in finem vite. ¶ Aut ꝓpter siccitatem complexionis: quare constringuntur poꝛa cum humiditate cõplexionis ꝓpter paruitaté caliditatis: an non vides qꝫ non sit caluitium ⁊ est residuum capillorum istorum subtile facilis euulsionis sicut est mulieribus ⁊ castratis. ¶ Et illud quod corrũpitur in ea: aut est ꝓpter humorem fixum ma lignum sicut in alopitia ⁊ tyria: aut ꝓpter vlcera mala corrosiua sicut est in qbusdaz speciebus glabriei. ¶ Et caluitiei quidem curatio est difficilis quãuis sit possibile ipsam repellere anteqꝫ incipiat aut tardare eaz. ¶ Et ꝓpter illud qui dem dixit Hyppo. qꝫ quando caluis varices ac ciduntnascuntur capilli eorum voluit intelligi depilatos per alopitiam ⁊ similia. ¶ Et pili superciliorum ⁊ palpebrarum non cadunt velociter: propterea qꝫ eorum origo est ꝑpssa carthilaginosa conseruatiua. ⁊ ꝓpter illud tardatur caluitiaz in ethiopibus ⁊ zingiz: propterea qꝫ cutes eorum vehementer retinent pilos eorũ. dutum. n. non euelluntur ⁊ ꝓp illud minorantur cuz eo pili. Verum ipsum seruat pilos quare nó cadunt velociter ⁊ non depilantur. ¶ Et blesi quidem non fiunt calui ꝓpter multitudinem humiditatis cerebrorum eorum. ⁊ ꝓpter illud multiplicantur in eis diaria facta a catarro.

¶ Medicine cõseruantes capillos sunt ille in quibus est caliditas subtilis attractiua ⁊ virtus stiptica: ⁊ ille in quibus sunt ꝓprietates qbus operantur. Et iam diximus simplices harũ medicinarũ in medicinis singularibus: ⁊ dicemus iterum in antidotario composita ad eos. ⁊ dicemus hoc de medicinis que sunt conuenientes huic loco. ¶ Medicine igitur simplices que conueniunt ad conseruationem capillorum ad succurrendum inceptioni eoꝝ in casu ꝑm sum mam vsqꝫ quo conditionem post conditiones necessarias in regimine ipsarum sunt hmõi myrtus ⁊ grana eius ⁊ laudanum ⁊ emblici ⁊ myrabolani zebuli ⁊ myrrha ⁊ aloes ⁊ capillus veneris: ⁊ cadunt in eis galle ꝓpter stipticitatez earum ⁊ alfeluzaharagi ꝓprie cum vino stiptico ⁊ oleo myrtino aut oleo mastichino ⁊ aqua myrti aut succo foliorum alzeridaraet. ¶ Et iterum adustum arboris lini adustę cũ semine suo linitum cum oleo. ¶ Et iterum cortices nucis adusti qñ miscent cum oleo myrtino ⁊ vino stiptico ⁊ inunguntur cum eis ⁊ ꝓprie pueri. ¶ Et ex cõpositis est illud qꝫ. ℞. grana myrti ⁊ gallas ⁊ emblicos ⁊ decoquant cum oleo ro. aut oleo myrtino ꝑm modum notum ⁊ administrentur. ¶ Et iterum folia myrti humide ⁊ laudanuz ⁊ rãnus ⁊ extremitas capitii ⁊ grana myrti sumantur ⁊ cum eis cõmouendo tangat caput tritis dissolutis cum oleo olive. ¶ Et iterum granorum myrti nigre ⁊ scis apij extremitatũ myrti ⁊ scis sicle ⁊ extremitatũ rãni oiuz. añ. pars. i. capilli veneris ⁊ laudani ambozũ. añ. pars. ℈. vini nigri partes. vi. dissoluantur medicine in ipso decoquendo donec ⁊ remaneant tertia vini: deinde ꝓijciantur desuper oleum olive aromatizatum cum ciperis ⁊ spica partes. ij. ¶ Et iteruz decocto eius donec ferueat tribus ebullitionibus: deinde colentur aqua ⁊ oleum a medicinis cum expressione vehementi ⁊ ponantur in vase vitreato qꝫ sit ad modũ pyxidis ⁊ ꝑcutiat ⁊ administret apud necessitatẽ: est. n. ꝓseruatiuum ⁊ denigratiuũ. ¶ Et iterũ scis apij ⁊ scis sicle ⁊ capilli veneris ⁊ thuris oium. añ. vn. ij. nucea. xv. numero corticum pini ℔. i. cassentur oia in nouo furno posita in vase lutato ⁊ dimittantur donec adurantur omnes partes eoꝝ ⁊ comterantur contritione ⁊ proijciatur super ea ℔. i. adipis vrsi que est melior adipe anseris ⁊ reponat: ⁊ quotiens indiget eo liquefiat in oleo aromatico ⁊ administret. ⁊ confert iterũ caluitiei incipiẽti. ¶ Et iterum sumatur ℔. i. ℈. vnu stiptici ⁊ laudani. vn. i. corticum pini adustoruz. vn. ij. capilli veneris combusti. vn. ij. adipis vrsi ℔. i. succo lauri. vnc. ij. ℈. decoquatur laudanum in vino cocto donec inspisseretur ⁊ proijciantur super ipsum medicine ⁊ misceantur ⁊ reponant: ⁊ quã-

Digitized by Google

do indigetur eo fumatur et ipso aliquid in oleo aromatico. ⁊ melius oleū est oleū nardinū ⁊ liniatur ⁊ qñq; linitur sine oleo. ¶ Et ex eis que sunt lenia est vt sumatur myrrha ⁊ laudanum ⁊ oleum myrtinū ⁊ ꝓprie qñ fit et oleo de heiri ⁊ aqua myrti decocte in vino stiptico ⁊ misceant ꝑm q̄ exigat illud qñ est paus ⁊ liniat cum eo. ¶ Aut sumantur folia flor papaueris ruffi cū oleo myrtino ⁊ inungat caput ⁊ dimittat in no cte: deinde balneetur. ipsum. n. conseruat ⁊ deni grat. ¶ Aut sumant laudanū ⁊ capillus veneris ⁊ cinis coctū pini ⁊ adeps vrsi ⁊ vini pōci quantū sufficit cōmixto et sicut oleo mastici no aut myrtino. ¶ Aut sumatur capilli veneris ⁊ laudani equaliter ⁊ olei myrtini omnium añ. aur. i. rute montane aur. ij. terant cum vino stiptico ⁊ misceantur cū adipe vrsi ⁊ administrentur. ¶ Medicamē conseruās pilos supercilio rū. ℞. rosarum papaueris ruffi partes. nij. fumi terre cum radicibus suis. ⁊ extremitatū ficti om nium añ. partem. i. laudani partes. ij. capilli ve neris partes. ij. conterātur et administretur cuꝫ oleo masticino. ¶ Simile ei iterū: radicū vitis albe aut radicuꝫ alafras ⁊ cineris arbonis pini recentis omnium añ. pars. i. baurach partes. ij. misceantur cū oleo myrtino aromatico: ꝯ ergo est sermo plurimus. ¶ Ad hoc si fuerit cā ficcitas complexiōis ⁊ paucitas sanguinis: delūijs foueatur corpus ⁊ ciberur eis que sunt boni nutrimenti: ⁊ pinguia ex ipsis in quibus est declinatio ad caliditatem subtilē. ¶ Et diuertat omne salsum ⁊ acerosum et ponticū: et deuiter coitum. et de vino deuiter illud qđ est antiquuꝫ. Et assiduet balneationē cum aquis dulcib⁹. ¶ Et nō approximet corpori nutrū nec vīnē nec̄ ꝓximo qđ sit sicut farina fabarū aut grana me lonis aut creta ⁊ pilū et similia. ¶ Et si fuerit ꝓpterea q̄ pori cōstricti sunt valde indiget eis que resoluunt ⁊ rarificant: et diligitur vt ponātur in cibo ea que aperūt sicut sinapis et allea ⁊ pori et liniatur cutis iterū cum eis que sunt si cut gūma rute silueſtris ⁊ sinapis et calamēti et ruta. et cepe et admistrenē in balneo aque resoluentes et abluatur caput cuꝫ baurach et spuma maris. Etopꝫ vt abstineat partes illud ab oleis. ¶ Et ad illud quod est ꝓpter raritatē cōferūt medicine predicte quarū declinationis ꝑm est ad stipticitatem et epithimata ⁊ olea stiptica et introitus balnei et administratio tepide: deinde consecuto cum frigida subito.

¶ De pilbus embrocis capillor. La. iij.

q Vres embroce capillor sunt in q̄uꝫ substantia est viscositas ex qua possibile est vt capilli assumant et sunt sicut folia sisami et folia cucurbite et olea in quib⁹ sunt calitas ⁊ stipticitas: sicut oleuꝫ de lilio nucū cum cera aut sicut est oleū de alcāna et oleum myrtinum ꝓprie et cadit in illis abluꝫtio capitis cum infusione colloquintide. ¶ Et ex eis que conferunt in hoc est vt sumatur laudanum et dissoluatur quod de eo bonum est in testeo vasel tutato super prunas subtiles liquefactione facta in oleo oliue et pulueriset sup pluꝫ aliquid de nucleis olinarū combustis et cōmisceantur omnia super prunas cōmixtione subtili et administret. ¶ Et folijs quidez alzeridaract ⁊ aqua foliorum eius ineſt ꝓpietas bona in hoc ⁊ corpori seminis lini administrato cū oleo sisamino. ¶ Compositū sumatur folia alzeridaract ⁊ capillus veneris recens romanus ⁊ myrrha ⁊ emblici ⁊ commouendo tegatur cum eis caput in quibusdam ablutionibus cognitis. Et iterum sinapis ⁊ ponatur in decoctione ficle ⁊ abluatur cum ea caput ⁊ inungatur post ipsaꝫ cū oleo myrtino aut cū oleo de emblicis. ¶ Cō positum bonum. ℞. fellis taurini ⁊ fellis vrsi ⁊ myrabolanorum emblicor ⁊ bebulorum ⁊ bellirico ⁊ sedeguaram ⁊ gallarum integrarū omnium añ. partem. i. terant ⁊ nutriantur cū succo solatri. vij. diebus: deinde exiccent ⁊ administrentur ex eis epithimata cū aliqua decoctione post ablutionem capitis ⁊ barbe cum aqua ⁊ melle ⁊ nitro contrito. ¶ Et iterum ordei contriti. ʒ. xxx. emblicorum. ʒ. v. decoquantur cū aqua decoctione vehementi donec aqua sumat virtutē amborum ⁊ decoquantur in illa aqua existente in ipsa olei vie. quantum est medietas aq̄ ⁊ laudani pondus. ʒ. iij. foliorum sisami ⁊ foliorum altee ⁊ foliorum cucurbite humidorum aut siccorum omnū añ. pōdus. ʒ. x. nō cessetur decoq aqua donec ꝓsumatur ⁊ remaneat oleū. ¶ Descriptio alia: ⁊ reterur ad allaudanū: sceréblegi. ʒ. x. decoquantur cum duabus lib. aque vsq; quo redeat ad quartam ⁊ fundatur super eam quā tum ipsa est olei de ben ⁊ aliquid ordei excorti cati ⁊ aliquid laudani ⁊ decoquatur vsq; quo re deat ad tertiam.

¶ De faciendib⁹ nasci pilos foetidos. Cap. iij.

e Cum ipsis est cura caluitei cuius curatio est possibilis ⁊ casus supercilior ⁊ silium. ⁊ oēs medicine q̄s dicemus in capso alopitie: ⁊ ois modus regiminis ex fricatione capitis ⁊ rubificatione eiuꝫ ⁊ administratione eius ad ipm sup ipm: deinde administrationes medicinarū. fortis attractiōis ⁊ resolutiōis cū ꝓpietate quam habent in alopitia sunt inutiliter in caluitio ⁊ faciendo nasci pilos in depilato ⁊ in supercilijs ⁊ barba. ¶ Et in coctib⁹ radicis salicis cum oleo est cōfortatio ⁊ conseruatio mirabilis cum denigratione. ¶ Medicine aūt de quibus est nra intentio vt ꝯ narremus eas q̄us iterū sunt inutiliter in alopitia postq̄ fecerim⁹ illud qđ dixim⁹ in fine capituli ꝓseruatiōis capillor sunt ista. ¶ Sumātur cantarides recentes ablatis pedib⁹ ⁊ capitibus exiccate in vmbra ⁊ terātur in oleo vio aut

decoquanf in eo aut in oleo oliue donec ingroſſ/
ſetur: ⁊ lini cum eo vbi volueris: veſicabit enim
deinde naſcétur pili. ℂ Et ſimiliter mel anacar
di quãdo ponf ſuper locum cuius pili depilati
ſunt. ℂ Aut teraf condiſi in oleo ouoꝝ ⁊ liniat
cũ eo homo vbi voluerit mulionem: faciet eius
naſci pilos. ℂ Aut ſumatur vngula aſini adufta
⁊ cornua combuſta ⁊ liniantur cum oleo ſiſami
no. eſt enim fortis. ℂ Ex hac autẽ formicaruꝫ cũ
oleo de ben ſunt conuenientia in facientib⁹ na/
ſci: ⁊ apud cõmunitatem hominum ſunt ex eis
que phibent ortũ. ℂ Et ex eis que ſunt exper/
ta eſt lacerta que eſt in domibus que interficiaf
⁊ exiccef ⁊ teraf ⁊ liniatur cũ oleo. ℂ Et iterũ
tritura nitri pharaonis cuꝫ ſambaco. ℂ Et ex
eis que ſunt leuiora illo eſt vt fiat manica ⁊ ta/
bula de plumbo ⁊ ponatur inter ea ambo aliqꝫ
de oleis ad capillos: aut adeps ex eis que ſequũ
tur ⁊ terantur donec reſoluatur ad ipſum virt⁹
plumbi ⁊ liniatur cum eo ⁊ emplaſtretur locus
cum foliis fici bene decoctis ⁊ vſqꝫ ad virtutes
quandã. ℂ Et iterum ſumaf medulla. xx. auel/
lanarum ⁊ aſſetur donec teratur ⁊ aggregef cũ
oleo raphani. ℂ Aut ſumatur herbe nominate
hareus: priapi aſini: ⁊ ſplenis eius aſſatoꝝ om
nium añ. lib. ß. laudani. xx. pondera miſceantur
omnia poſt ſolutionem laudani in vino ⁊ admi
niſtrentur. ℂ Et ex eis que dixit Filagorus eſt
vt ſumantur adipis tauri ſalui. ʒ. xcvi. aluſnẽ et
gumme rute agreſtis ambaruꝫ añ. ʒ. xxviij. myr
rhe. ʒ. viij. laudani tantũdem: capilli veneris. ʒ.
xl viij. ſplenis aſini. ʒ. xcvi. aſſetur ſplen aſini ⁊ te/
ratur ⁊ aggregetur totum cum vino nigro ⁊ ra
datur caput ⁊ liniatur cũ eo ⁊ dimittaf quinqꝫ
dieb⁹: deinde abluatur ⁊ dimittatur quieſcere
duobus diebus: deinde iteretur. ꝙ ſi exulcera/
uerit curetur locus cũ adipe anſeris. ℂ Et ite/
rũ ad depilatos ſumanf ſex ventres lepoꝝ ⁊
exiccentur optime ⁊ aduranfur in vaſe lutato ⁊
proijciatur ſuper eos de folijs rani ⁊ de folijs
myrti tantũdẽ ⁊ de capillo veneris. ʒ. viij. ⁊ adu
rantur vice alia in vaſe vitri: deinde teratur ⁊
miſceatur cum tribus lib. adipis vſi. ⁊ quantũ
ipm olei de raphano ⁊ reponatur ⁊ adminiſtre/
tur cum neceſſarius fuerit in oleo aliquo aroma
tizato: ⁊ bacce lauri ⁊ oleum de pipere ⁊ oleum
de hedera: ⁊ ſimiliter illud quod adiuuat in faciẽ
do naſci. ℂ Et iteruꝫ cinis abrotani quãdo mi
ſcetur cum oleo antiquo facit naſci barbam tar
de naſcentie ⁊ cinis lilij cum aqua ⁊ proprie in
ſupercilijs. ℂ Et iterum ad ſupercilia: combu
rantur due nuces vſqꝫ quo terantur tñ ⁊ adiun
gatur eis ambabus auf. i. de nucleis dactiloꝝ.
ſimiliter abſqꝫ perſcrutatione vltima ⁊. xv. gra
na piperis ⁊ bulliat cum oleo roſ. ℂ Et iteruꝫ
cinis abrotani ⁊ auellane aduſte ⁊ laudanum ⁊
cantarides ⁊ condiſi bulliant in oleo de ben in
cocleario donec denigrentur ⁊ miſceantur cuꝫ
tanto gallie quantũ ipſum eſt ⁊ fricetur locus ⁊
liniatur cum eo. ℂ Et iteruꝫ capillus veneris ⁊
grana myrti ⁊ ſemẽ apij aduranf paruꝫ donec
denigrenf ⁊ aggregentur cum adipe vſi ⁊ oleo
raphani. ℂ Medicamẽ faciens naſci pilos in
ſupficilijs. ℞. thuris auf. iij. ſtercoris cocodril
li ſtercoris erinij marini ⁊ rute montane omniũ
añ. auf. i. terantur cum vino ſtiptico ⁊ miſceantur
cum adipe vſi ⁊ adminiſtrenf. ℂ Aliud ad
depilationem antiquam difficilem ex alopitia ⁊
alijs. ℞. ſceba partem. i. ſpume maris pres. viij.
euforbij ⁊ baccarum lauri ambaruꝫ añ. partes
iij. picis humide partes. ij. liquefiat pix cũ oleo
de lilio: ⁊ liquefiat in ea euforbium: deinde ad/
miſceatur cum eo reliqe medicine. ℂ Alie ex
radicũ arundinis aduſte partes. vij. cineris ra
narũ partes. v. ſeis eruce partes. iiij. radicis ali/
ſtas pres. iij. teranf cũ oleo laurio ⁊ adminiſtref.

ℂ De alopitia ⁊ tyria. Cap. v.

i Alopitia ſciſti ꝙ cã in generãdo alopi/
tiam eſt materia mala manẽs in cute
in originibus radicum pilorũ quare
corrumpit radices originũ pilorum
corrodens eas, phibens nutrimentum bonum
eis. ⁊ nominatur alopitia, ꝓpterea qꝫ ipſa acci/
dit vulpib⁹. ℂ Et differentia quidẽ inter ipſaꝫ
⁊ tyriam eſt ꝙ in tyria non tñ cadunt pili: imo
excoriatur cum ea cutis tenuis: ſicut accidit ſer
penti. ⁊ forteſſe accidit in ea figuratio proueniẽs
ſicut figura ſerpentis. ℂ Et materia quidẽ que
facit accidere ⁊ incurrere alopitiam ⁊ tyriam:
quandoqꝫ eſt colerica ⁊ quandoqꝫ eſt melanco
lica ⁊ qñqꝫ eſt flegmatica: ⁊ quãdoqꝫ eſt ex ſan
guine corrupto. ℂ Et figitur ſuper totum illud
per illud qõ apparet cuꝫ fit abraſio ex colore cu
tis: ⁊ ꝓprie cum fricef illud fricatioñe aliqua.
ℂ Et quandoqꝫ ſignificatur illud ex regimine
precedente ⁊ ex antecedentibus que aſſociãtur
ei. ℂ Et ex eis que ſignificãt illud eſt humor do
minans de illis quos ſciuiſti ⁊ quandoqꝫ ſignifi/
cat velocitas ſanationis eius ⁊ tarditas ex eo
qõ videtur de velocitate rubificatiõis eius per
fricationem ꝓpter velocitatẽ attractionis ſan
guinis boni ad ipſaꝫ aut tarditatem eius: ꝙ ſi
fricatio plurima exulceret: quare prohibet ori/
ginem pilorum.

ℂ De cura. Cap. vi.

n On eſt dubiuꝫ qn rectificatio regis
in ea ſit eõ illius hũoris faciẽs in
ꝑmis: ⁊ intromiſſio cibo⁹ chimi val
de boni ad corpus de illis quos ſciuiſti ⁊ vini tẽ
perati cõmixti declinis ad ipreſſionẽ dulcedis
parũ cũ tenuitate ⁊ claritate: nã hoc nutribilius
eſt. ⁊ balneum cõfert ei ante omnẽ fricatioñem
⁊ poſt ipſum. ℂ Et incipiat prima res cum cua
cuatione corporis in primis ab humore faciẽte
cum medicinis educẽtib⁹ ipm. Aut cuꝫ flõmia
ſi materia exigerit illud: deinde cũ euacuatõe

Digitized by Google

capitis ab eo cum quo fcluisti de caput purgijs
t odoramētis . t gargarismis ex eis que dicta
sunt in capīo mundificationis capitis ſm vnā-
quāq; superfluitatē. deinde permutāduz est sup-
cute t mundificatione eius ab eo qō in ea mā-
fiuum est: t extractioné eius ab ea t resolutionē
ipsius. ¶ Et festinandū est in hoc vt non recī-
piat cutis qualitatē manfiuaz malā. t nō est am-
biguū in hoc quin oporteat vt medicine cuan-
tes ex locis mām maligna sint incisiue t resolu
tiue resolutione nō ꝓfte exiccationem ꝓpter ve
hementiā calefactiōis. ḡre adipiscatur cutis ca-
lefactionem que in futuro fit cā casus pilorum:
ḡuis in pñti fortitan destruat alopitiā. ¶ Ꝛ̄ō
si fuerit calida fortis sicut gūma rutbe agrestis
que est radix in capīo necium est vt frangat ca-
liduras eius cū oleis temperatis vicēnb⁹ super
eam t cū aquis quib⁹ subtiliat. ¶ Et de ea qui-
dem melior est recens. Et illa super quam pte-
rierunt anni tres est debilis. Et de iudicio for-
tis est vt minoretur ipsius quātuas t frangatur
eius cōplexio: t festine accipiatur ab eo qō ipa
liuitur. t de iudicio debilis est vt fiat econtrario.
t oportet vt sit subtilis: t si nō penetrabit virt⁹
eius in pfundū cutis. ¶ Et oportet vt sit in il
lis medicinis cōfortatio t prohibio: vt non re-
cipiat caput materiā maligna. Et non oportet
vt associetur illi ꝓtru stipticitas plurima pro-
hibens materiā peruenire ad locum: deinde pe
netrare in poros eius. Cum ergo corpus mun-
dificatū est ab illo: oportet tunc vt in eis sit vir
tus attrahens sanguinem eius bonum t vapo-
rem eius temperatus: postḡ ipsa resoluerit cor-
ruptum qui est in cute vt aggreget resolutiones
corrupti propinqui t attractionem boni lōgin
qui t illud post mundificationez. ¶ Et cum tu
administras has medicinas oportet vt tu cōsi-
deres impressionem earū. t tu incipias in eis a
debilibus in complexione t minoratio: t cō-
sidera in eo qō est ex eis: ḡ si inuenis egrū tole
rantē t impressionē incolumē adde in ꝓtru. t
si non tolerat t magnificat impressio minue quā
titatem: t cōmixtionem: t studе ita vt perducat
ad exulcerationē t apationem: t ꝓpter in corpo
ribus leuis complōnis aut etatis aut temporis.
t si perduxerit ad apationē t exulcerationē suc
curre illi cum adipibus. t liui eos desuper sicut
est adeps anatis t galline t sicut ceratū leue. cū
ergo sedatur reitera cum quantitate quam tole
rat: ¶ Cōḡ magnificatur res parum nō cesses
facere illud donec resoluat corruptum: t attra-
hatur bonum. ¶ Et signum quidem impressiōis
medicine in ea est vt rubeat cutis cum fricatio-
nibus minoris numeri ḡ fricationibus quibus
rubet ante administrationē medicine. ¶ Stauté
dispō non akeratur tunc scias ḡ indiget medi-
cina fortiore. t qñ non rubet frica cū pāno vehe
mētius ḡ fit illud donec tumeat excoriatio: de-
inde frica cum eis que sunt sicut cepe. ḡ si non
bet non erit excusatio quin scalpellet locus t li-
niatur cum eis que sunt sicut allea. t de eis qui-
bus indiget in mundificāda cute a materia ala
pute male sunt sanguisuge t ventosatio t pūge
re cum acubus plūbus. t iterum vesicatio cum
medicinis acutis quas dicā: t mūdificatio eius
qō vesicatum est. t sanatio eius vt egrediant pi-
li ab ea. ¶ Et de eis que adunant in resolven-
do materiā est cooperire caput pileo de pellib⁹
semp nocte t die: ipse enim resolvit t facit sudā
re. ¶ Et oportet vt radatur oībus duobus die-
bus aut tribus cuz nouacula: t quoniam na-
scuntur radatur caput. t oportet ante admini-
strationem epithimatū vt radatur caput t frice
tur cum panno aspero: aut sicut cū cepe: aut cor-
ticibus raphani donec rubeat t fiat susceptibi-
le virtutis medicine apertis poris. t qñq; excu-
sat balneum ab hoc ḡ si non raditur subtilia-
tur medicina perueniens ad illud. ¶ De eis
quantibus aūt euacuetur colerica cū decoctione
myrabolanorum t cum ꝓtru elleboꝛi t epithi-
mo t pillulis cochijs t cum hierapigra. t ite;
hiera dyacolloquintidos est bona ꝓpter flegma
tice Si aūt fuerit illic melia misceat cum ea ali-
quid de elleboꝛo nigro. t si fuerit illic colera mi
sceatur cum ea scamonea t hiera ruffi t logo-
dion bone sunt ꝓpter melancolice. t multoties
quidem sanatur euacuatiōe vna. ¶ Et species
quidem horum euacuantium sunt de eis quoꝝ
scientiam collegisti in eis que sunt preterita. t
si volueris leuius illo da ei in potu de hiera ama
ra composita cum pulpa colloquintide t turbith
in mense tres ponones aut quatuoꝛ. t quando
nō valet euacuatio vna vtera post quietes in eo
quod est inter illud. ¶ Et cum videris cutē ca-
pitis rubere aut venas eius rubedine repletio-
nali fiobotoma post flobotomiam vniuersalē si exi
git illud consilium: venas capitis t venas fron
tis t tempoꝝ. Si aūt non volueris illud tūc nō
facias aliquid de hoc. sanguis. n. est quo indiget
illic. Gargarismata autez t caput purgia t fitis
iam fecisti in capīo curationū capitis. ¶ Ꝛ̄ō
dicinarū ho superponendarū fortio: est ex for
tium super qō non trāseruṫ vitra tres anni pre
paratum ſm qꝫ diximus de regimine in cano-
ne. ¶ Et post ipm est gūma rute silueſtris: qui
ipsa est murabdis valde: deinde nasturtiū t fina
pis t cimis candaridarū confectus cum pice hu
mida. aut staphisagria confecta cum oleo laurī
no aut lac titimalli cum quo vesicetur t aperia
tur: vt currat quod sub ea est. Et cum cadit cor
ter oriuntur pili sub eo: t alzegi ponitur sup mē
brum tempore parno: t indiget ea in alopitia
que est fortis. Et post illud sulfur t duo elleboꝛi
t semen eruce t spume baurach: t due spe-
cies spume maris t cornes arundinum t radi
ces earum adustē: t stercus muris t sterc⁹ ouis

Digitized by Google

gallum inuenū: z piper lōgum z sinapis: aut
suellane cōbuste z folia fici z ydij: z vene celi
donie z allatrā. ¶ Et quōq; ꝓfert in ea fel tauri
nū: deinde qō est sicut amigdale amare aduste
eū cornice suo z sicut thus trinū aliquot diebꝰ in
aceto bono. z xylocaracte nabathi sunt ex medi
cinis huiꝰ egritudinis. ¶ Et de istis oleis admi
nistratis in ea meliora sunt oleū laurinū z oleum
de lacerta. z de medicinis que sunt cocte melior
est allatrā: deinde pix. z de adipibus melior est
adeps vrsi: ppue qui antiquat. ¶ Linimentum
forte: euforbij gummi rute agrestis olei laurini
oium aā. auri. ij. sulfuris viui z ellebori de quo
cūq; ambox fuerit nigro aut albo oium aā. au
ri. fiat ceratum cū cera q̄tū sufficit. ¶ Et iterū
baurach aphricani ptes. ij. salis ammoniaci pe
tadurātur ambo z terant in aceto forti: z liniā
tur cum eo loca post fricationē faciendo epithi
ma leue. ¶ Et iterū post tres horas medicami
ne ita exiccato inde tribꝰ diebus. ¶ Si aūt vesi
cauerit fac illud qō scis. ¶ Et iterū cātarides z
sinapis decoquant in oleo donec fiāt sicut alga
lia: deinde vellicetur cū eo locus fortis z frāgat
pꝰtus eius cuz cōmixtione debili. ¶ Et de illis
que sunt leniora hoc z sunt mirabilis inuenti
ū est vt sumatur acetū forte cum tanto oleo ro
bono q̄tum ipm est: z cum galanga. deinde fri
cetur locus rū pāno aspero z liniatur ex eo. Et
iterum inuncto cum algalia in qua est aliquid
de gūma rute agrestis. Et scias q̄ ifantib⁹ suffi
cit abstinētia z puberes tolerant. xx. de pillis co
chijs. Et habentes annos. x. tertiā. x. vnius.

¶ De eis que abradunt pilos. Cap. vij.

Cmatur calcis ptes. ij. z arsenici ptes
o ij. liniatur cum eis ambobus cū pau
co aloe posito in eis. abradet enim sta
tim. ¶ Et si ponantur calcis partes
plures z arsenici pauciores erit magis equale.
¶ Et si addatur calx erit tardioris operationis:
verūtamen opabitur. ¶ Et quādoq; sumūtur
calcis z arsenici parte. ij. z pars. i. z decoquun
tur in aqua tādiu donec depilet pennā. q̄ si itere
tur operatio in illa aqua erit melior: z que pre
paratur cum sale est melior: z sumatur aqua illa
z decoquatur in ea oleum minus ea fm plurī
mū: donec recipiat virtutem eius z liniatur cuz
ea. ¶ Et quandoq; dimittitur aqua illa coagu
lari in sale: z administratur sal ille in aqua. ¶ Et
calx cōcularum efficit operationem calcis cum
arsenico z est subtilior. ¶ Et si sumat loco cal
cis aqua calcis in qua calx iteratur ponēdo sub
sole aut decoquendo z ponatur in aqua arseni
cum tritum erit bonum. ¶ Et quandoq; admi
nistrā turiterū sanguifuge virides que sunt sub
vrcei. ¶ Et si volueris vt fit illud quod na
scitur subtile proiiciat in pilorum cinis vitis aut
baurach z multiplicet eiꝰ cōmotio: deinde ab
luatur cum farina ordei z fabarū z seminis me
lonis. ¶ Et quandoq; componunt calx z arse
nicum cum eis que sunt sicut aqua alkikij z aq
rizi. ¶ Et quōq; ponunt in ea myrra z mastix.
z quōq; iuuatur cū spuma maris. ¶ De cura
eius quem combussit pilorum. Cap. vij.

Portet vt minoret eius motio. z fe
o stinetur ipsius ablutio oleo rosaceo tā
super eam premisso: cunq; abluit cū
aqua calida sedatur post illud i aqua
frigida: illud cuius est curatio bona. deinde uniā
tur desuper lentes ex oxicrate trite cuz aqua ro
sacea z sandalis z ppue si aduru. ¶ Dō si fo
rtem fecerit adustionem: tūc necessarium est ad
hibere quod sit sicut vnguentū ceruse z sicut epi
thima cū litargyrio nutrito cum albumine ouī
z oleo rosato z camphora.

¶ De eis que phibent odorē pilorū. Cap. ix.

Iniatur post ipm cum creta nutrita
i cum aromaticis aut creta cū aceto z
cum aqua ros. ¶ Et folijs persici est
proprietas in hoc mirabilis z folija
vitis z folijs alsehesabzam trius z alcāne z feci
croci horulani z ro. z ciperis z galie z squinā
to z silibus singularibus z compositis.

¶ De illis que phibent ortū pilorum. Cap. x.

Rohibēt ipm stupefacientia infrigi
p dātia sicut vt incipiatur z depiletur:
deinde liniatur cum iusquiamo albo
z opio z aceto z aqua iusquiami ni
gri cum eis z sola. z si fuerint decocta in aceto
erit melius. ¶ Et corpus rane lacunalis exicca
tū est ex prohibentibus cū teritur z miscetur cū
mucillagine psilij aut succo iusquiami albi aut
aceto iteretur illud. ¶ Et dicit q̄ si liniatur cuz
oleo in quo dissoluta est lacerta coquēdo est ex
eis que prohibent ortum eoꝝ. ¶ Et silr cū oleo
in quo decoquit eritius. Et forasse dicit cōtra
rū illius. ¶ Et de eis que dicunt est vt sumant
chymolea z ceruse plumbi equaliter z aluminis
medietas partis z terant cum aqua iusquiami
albi humidi. ¶ Et existimauerunt qdā q̄ san
guis ranaꝝ lacunaliū z sanguis testudinis flu
uialis prohibet illud. ¶ Dixerūt z similiter san
guis vespilionū z cerebella eoꝝ z epar eorum
z cōposuerunt medicamē de istis. ¶ Dixerūt
sumantur rane de lacu arundinū z exiccent z
sumantur de carne earum sicca z sanguis testu
dinis fluuialis exiccati z rosarum rubearū z li
thargirij z ostracoꝝ marinoꝝ adustorum mar
garitarum partes equales cōficiātur cum aqua
z administret sup depilationē pilorꝝ in pectine
z in ascellis. ¶ Et semē vrtice cuz oleo ē ex eis
que depilant pilos cum fortitudine.

¶ De incrispantibus. Cap. xi.

Unt sicut farina fenugreci z oleū ei⁹:
s z alfidre album z myrrha z galle z
calx z turbargirium misceant z fit suf
ficientia in quibusdam eoꝝ z cōue-

Digitized by Google

uentur cum eis caput tangendo. ⁊ quãdoq; ponuntur in eis semen insquiami albi ⁊ oleũ eius ⁊ quandoq; administratur insquiamum albus ficut est solum. ¶ Et calx est ex eis que faciunt planos ⁊ aduritparuꝫ cum solnitur in hacfumma propie quando equantur cum ea due terție ipsius de sidre que ambo sint ꝑfecta cũ aqua frigida. Et similiter spuma salis amari icrispat eos vehementer. ¶ Incrispatiuum bonuꝫ ℞. gallarum ⁊ alcar niegegi ⁊ limature acuum ⁊ foliorum cupressi ⁊ granorum eius ⁊ granorũ cydoniorum ⁊ lithargirij ⁊ dragagãti ⁊ boli ⁊ alcantzi ⁊ emblicorum omnium. aãã. partem. i. cal cis que non est extincta partem mediam. conficiatur cum aqua sicle ⁊ administretur: est enim bonum crispans denigrans.

¶ De eis que planos faciunt capillos. Cap. xij.

c Cura eius est cura scissionis capillorũ predicta. Et omnino est administratio oleorum mollificantium ⁊ mucilaginum humectantium.

¶ De scissione capillorum. Cap. xiij.

c Causa eius est siccitas ⁊ cibus siccus Et prohibent ipsam olea lenia equalia ⁊ mucilagines viscose sicut mucilago altee ⁊ mucillago pſilij ⁊ mucillago foliorꝫ salicis: ⁊ oia in qbus est humectatio.

¶ De illis que subtiliant capillos. Cap. xiiij.

b Aturach quando ponitur in medicamis capillorum subtiliat eos.

¶ De hmõe adolescẽtie ⁊ cãue. Cap. xv.

i Am locum fuimus i alio loco ab isto de canitie adolescentium. Et canities quaꝫ hic dicemus est ꝙ dum sanguis permanet pinguis spissus calidus vi scosus capilli sunt nigri. cum vero ad aquositatem tendere incipit declinant capilli ad canitiẽ.

¶ De eis que canitiem tardant. Cap. xvi.

d Erebus canitiem tardantibus est regimen rerum primaruꝫ. Et de eis est regimen eius qõ perueniat ad capillos ipsos. ¶ Poma autez sunt euacuatio humoris flegmatici omni hora: ⁊ ꝑpue cum vomitu super cibum. ⁊ clisteria iterum ⁊ re quiescere ⁊ iterare. ¶ Deinde administrentur confectiones ⁊ medicine facientes adolescentiã quas dicemus cum administratione ciborũ boni cpimi cum equalitate ex genere eoꝝ ex quibus generatur sanguis laudabilis spissus sicut sunt frixa ⁊ ea que in patellis preparantur: ⁊ ea que cooperta coquuntur sine aqua ⁊ assata absq; iure ⁊ nuce in iure ⁊ studeat ira vt sint cum quãtitate digestionis quoniam est radix. nam cum digestio corrumpitur sanguis. ¶ Et oportet cũ complexio fuerit humida valde vt administrentur semina calida sicut sinapis ⁊ piper ⁊ species cõdientes ⁊ caugeamich ⁊ almuri ⁊ propie in ieunio ⁊ sicla cuꝫ sinapi ⁊ sit sufficientia impor-

rando vinum parum parum: ⁊ deuitet fructus ⁊ olera humectantia ⁊ genera lactis ⁊ pisces ⁊ truticum coctum cum aqua ⁊ pulse ⁊ pultes ⁊ potum aque plurime ⁊ flobotomiam plurimam ⁊ emissionem capillorum ⁊ ebrietatem superfluam: ⁊ coitum plurimum. ⁊ tangere cum eis que sunt sicut camphora ⁊ aqua ros. ⁊ oleum sambacinum ⁊ aqua sambaci capillos: ⁊ deuitet multitudinem vsus aque dulcis. ¶ Quod si fecerit ericca illud ⁊ exicca cum velocitate: ꝛ ablutio capillorum conferet eorum virtutem. ¶ Quod si balneetur vtatur eis que sunt sicut pulpa colloquintide ⁊ nigella ⁊ baurach ⁊ fel tauri abluendo. ¶ Confectiões vero ⁊ speciꝰ que abscindunt materiam flegmatis ⁊ tardant canitiem sunt sicut masticatio nucabolanorum hebulorum de quibus omni die cum numero superueniente sibi sumatur ⁊ masticetur ⁊ deglutiatur. hoc enim forsasse conseruabit adolescentiam vsq; ad finem vite: ⁊ similiter mirabolani facte ex myrabolanis minor ⁊ maior ⁊ cõfecto de scoria ferri. ¶ Et melior ex ea est si fuerit in ea aurum: ⁊ ex hac. Recipe myrabolanorum nigrorum ⁊ emblicorum amborum. aãã. partez. i. mellis ad acardorum extracti ab eis medietatez octaue partis. i. misceatur cum butyro cocto ⁊ conficiatur cum melle ⁊ administretur: ⁊ hoc est forte bonum. Et oportet vt administret paulatim in tanta quãtitate que non efficiat ipsi nem malam: ⁊ mitridatum est forte: ⁊ tyriaca est fortis ⁊ carnes vipere sunt conseruantes adolescentiam ⁊ virtutem cum assiduantur earum comestio. ¶ Modus confectionis temperate bone. Myrabolani nigri ⁊ burungi ⁊ piper longum ⁊ emblici: ⁊ quandoq; est loco piperis longi scoria ferri ⁊ zuccarum fiat ex eis trifera.

¶ Et de bonis expertis est vt sumatur zinziberis ⁊ myrabolanorum hebulorum ⁊ macropiperis partes equales ⁊ administretur. ¶ Et iterum vt sumatur myrabolanorum hebulorum pondus. 3. xx. scorie ferri pondus. 3. iij. agarici. 3. v. ⁊ zinzi. ⁊ macropiperis ⁊ galliofilorum omnium. aãã. 3. ij. ⁊ conficiat cum melle. ¶ Et oportet vt sumat ista facientia adolescentiam anno integro amato: adolescente ex huiusmodi confectionibus super quas expectet vsq; ad meridiẽ: deinde comedat cibum.

¶ De linimẽtis prohibẽtibus canitiẽ. Cap. xvij.

e Una olea calida confortantia tonica currentia que sunt similia illis immatura sunt conseruantia complexionem capillorum super calorem unaquam ⁊ non rugatur quod penetrat in eis de nutrimento: ⁊ ista sunt sicut alliuran. ⁊ cum eo linitur dimittatur quatuor horis: deinde ingrediatur balneum. ⁊ dixit iterum curationem habentis caput calide complexionis: ⁊ similiter iterũ pix humida currés subtilis. ⁊ fiat oleum de co-

Digitized by Google

flo quoꝛtam eſt fortꝫ valde ⁊ oleum de ben. ⁊ oleum de nigella eſt fortꝫ valde fortius omni re. ⁊ oleum factum cum pulpa colloquintide ⁊ oleuꝫ de ſinapi. ¶ Et bonum ⁊ fortꝫ eſt vt ſumatur de oleo ſinapis ⁊ de nigella: ⁊ vt coquatur in eo nigella: deinde coquaſ in ipſo colloquintida poſt ipſam aut cum ea. ¶ Et oleum expreſſuꝫ ex oliis ſilueſtribus quãdo aſſiduatur inunctio cum omni die prohibet canitiem. ¶ Oleum bonũ olei omphacini aclat tres ſpice. vn. i. ſ. blacte bizantie floris ſquinanti amborum. aũ. vn. ſ. decoquantur medicine aut in olco donec remaneat tertia eius aut in aqua donec ſuſcipiat virtutem earum vehementer: deinde decoquatur oleum iterum in illa aqua donec conſumatur aqua.

¶ Et rectus quidem eſt tunc vt minoꝛ eſt quantitas olei ⁊ ſufficiat liſt vnus ⁊ medius: deinde ſumatur. vn. i. acatie ⁊ diſſoluatur cum vino tractatur optime ⁊ miſceatur cum eo acatia ⁊ admiſtretur. ¶ Oleum bonum oleum de granis corũ ⁊ olei myrtini ⁊ olei de emblicis ꝑtes equales ⁊ menſurentur de ſumma eorum lib. i. ſumantur ciperi ⁊ caſſie ⁊ ſpice ⁊ nigelle ⁊ gariofilorũ ⁊ pulpe colloquintide ⁊ coſti ⁊ xyloaloes crudi ⁊ foliorum ſquinanti ⁊ calami aromatici omnium partes equales ⁊ ſumatur earum pondus .ʒ.c. ⁊ decoquantur in ſucco colloquintide ſi inuenitur aut in ſucco coꝛticum nucis: cuius quãtitas ſit lib. iiij. ciiq; mediatur aqua ponatur ſuper eam oleũ ⁊ iceſſanter decoquaſ dõec remaneat oleũ ⁊ ꝓſmaſ aqua ⁊ colet ⁊ adminiſtret.

¶ De linimento bono adeo q̃ deſtruit recentem ex ea.

s Ungantur acatia ⁊ galle: ⁊ fenugrecũ ⁊ ſemen melonis: ⁊ coꝛiandrum ſiccum: ⁊ ſpica: ⁊ laudanũ: ⁊ ſuccus coꝛticum nucis exiccatus: ⁊ ſuccus florum papaueris ruffi exiccatus: ⁊ rubigo ferri: ⁊ calcucecaumenon ⁊ remesch: ⁊ alumen nigrum. de quibus fiant trociſci ſubtiles ⁊ exiccẽtur ⁊ adminiſtrentur in menſe tribus vicibus liquendo cum aqua emblicoꝛum aut aqua myrti.

¶ Linimentum bonum cum quo liniatur caput tangendo. Myrabolanoꝛum nigroꝛum emblicoꝛum ⁊ gallarum omnium partes. x. lauda. aũ partes. xx. foliorum myrti ⁊ granoꝛum eius aũ partes. xxx. ponantur in tribus lib. olei ⁊ diuertantur in eo tribus diebus: deinde coquantur donec ingroſſentur ⁊ fricentur cum eo capilli.

¶ Et de eis que experti ſunt illi qui fuerunt ante nos ⁊ experta ſunt in tempoꝛe noſtro eſt potare draganti rubei alballaie pondus. ʒ. i. ipſum tenuiter depilat canos ⁊ facit naſci loco eoꝛum capillos nigros: veruꝫtamen non tolerat illud niſi qui habet fortꝫ coꝛpus ⁊ humectatum. ⁊ oꝛtet vt adminiſtretur poſt ipſum quod mundificet pulmonem ⁊ humectet ipſum.

¶ De remotione tinctuꝝ. Cap. xvij.

Experiuntur in libris olea de quibus r exiſtimatur q̃ ſint tincture. ⁊ experimentum facit eſſe neceſſitas virtutes ſpecierum propriarum quibus cum ſupeminet oleum reſoluit inter eas ⁊ inter capillos: quare non penetrant in eis ⁊ non operãtur aliquid niſi fuerit illic virtus vehemens aut proprietas maxima: ⁊ non ſperatur virtus vehemens: niſi ex rebus fortis tincture: ſicut eſt herugo ferri ⁊ ſicut eſt herugo plumbi ⁊ ſicut coꝛtices nucis: tunc enim fortiran iſte ⁊ ſimiles eis cum virtutes earum iterantur in oleis ⁊ virtutes earum medicinarum penetrare facientium medie interueniunt ſicut aceti ⁊ vni operantur nam ſi poſſibile eſt vt ſit aliquid tunc eſt illud.

¶ Dideo audio quoſdam teſtantes veritatẽ eius quod dicitur q̃ vna ex venis nucis quando incidunt in principio veris ⁊ ponitur vt bucella in vaſe vitri in quo eſt oleum: ⁊ ſepeliuntur ſimul in terra exiccat illud quod eſt in vaſe ⁊ exiccando ⁊ ſugendo: deinde remittit illud in autũno ⁊ redit plurimum eius ad vas ⁊ eſt tinctura: ⁊ plurimum quod accidit de hoc capitulo ⁊ imꝑmis non fit illud ex eo niſi cum iteratione.

¶ Amplius ſpecies tincture q̃buſ extinguunt capilli ſunt tres denigraus: ⁊ faciens flauos: ⁊ de albans: ⁊ nos incipiemus narrare numeruꝫ denigrantium bonoꝝ.

¶ De denigrantibus. Cap. xix.

Alcanna quidem ⁊ indicum ſunt radix ſuper quam aggregantur homines ⁊ diuerſificantur amborum impreſſiones ſm diuerſitatem ⁊ preparationem capillorũ. Et homines incipiunt cuꝫ alcanna: deinde conſequentes adhibent indicũ poſt ablutionẽ ⁊ expectant ſuper vnũq̃q; amborum moꝛa que quantitatem habet: ⁊ quãto plus expectant eſt melius. ⁊ de hominibus ſunt qui aggregant ea ⁊ de hominibus ſunt contenti alcanna: ⁊ delectant eius flauuate. ⁊ de eis ſunt qui ſunt cõtenti indico ⁊ delectantur colore pauonis prouenientẽ ex eo. ⁊ indicum quidem indum bonum eſt velocioris tincture: ſed eſt vehementius faciens colorem pauonis flauitatem. ⁊ indicum ⁊ carmeniũ eſt minus tingens ⁊ rardius: verum eius tinctura eſt declinis ad nigredinem flauam ⁊ non eſt multitudo coloriſ paronis in ea. ¶ Et qui vult vt redeat tinctura indici ad colorem capillorum: ⁊ deſtruatur eius fabricas adminiſtretur ſuper eam alcãna vice alia. ⁊ ſi fuerit eius adminiſtratio ante eam: tunc ipſa deſtruet colorem pauonis ⁊ reducet eum ad colorem flauitatis. ⁊ melius quidem eſt vt ꝓlongarur eius moꝛa: ⁊imo feſtinetur ad abluendum eam ſcilicet alcannam que fuit poſt tinctura primam. ¶ Et de hominibus ſunt qui coniungunt ea cum aqua ficle ⁊ cum aqua granatoꝝ: aut cum aqua lacus acetoſi: aut compo-

nuntur

Digitized by Google

sunt cum eis almasal ⁊ aqua cocticum nucis ⁊ torum illud est inuentum. ¶ Et de eis sunt qui cō iungunt ea cum aqua in qua pisciuntur calx ⁊ lithargirium decoquendo: aut sub sole dimut tendo donec denigret lanam: ⁊ hoc iterum bonum est. ¶ Et qñ ponit in tinctura pondus.3.i. gariofilorum denigrat valde ⁊ phibet malinas eius a cerebro. ¶ Tinctura aūt alia que adminis stratur nukoriēs: verūm minus ꝙ administre tur prima est vt sumantur galle ⁊ inungant cuꝫ oleo ⁊ adurantur cum oleo. ⁊ qō de hoc est me lius est vt fiat in vase lutato ⁊ finis adustiōis est quantitas qua denigrentur ⁊ terantur ⁊ nō perueniatur ad vltimum in ea. Et sumatur de eis pōdus.3.xx. ⁊ calcucecaumenon.3.x. ⁊ aluminis .3.due. ⁊ salis gēme.3.i. ⁊ fiat ex eis tinctura: de nigrat.n. capillos denigratione fixa. ¶ Et quādoq; administrat ꝑm hanc descriptionē. Sumatur lib. gallarum que cum oleo inungantur ⁊ fri gantur donec scindant ⁊ sumantur calcucecaumenu ⁊ aluminis: ⁊ dragantiꝫ olum. aā.3.xx. ⁊ salis.3.viij. terantur bene oia ⁊ conficiantur cum aqua calida ⁊ tingatur cū eis ⁊ dimittat tribus horis. ⁊ qñq; pmiscent cum eis alcānam ⁊ indi cū. ¶ Et illud qō est famosum post hoc est illud qō fit ex calce ⁊ lithargirio ⁊ creta que comedit aut alcanzi aut creta cipmolee: aut quācūq; cre tam volueris de speciebus crete captis pribus equalibus assumptis. ꝓficiatur cum aqua confe ctione tinctura ⁊ administret ⁊ cooperiat foliꝫ ficle. ¶ Et nēcium rei est vehementia ꝓtritiōis lithargirij: ⁊ fiat aqua eius aqua alcāne ⁊ indici facta cum iteratione decoctionis amborū: aut positionis eorum sub sole in ea tunc est melior. verum nēcium est vt dimittant circiter sex ho ras ⁊ conseruetur super eam humiditas eius.

¶ Et iterum sumant alcāne ⁊ indici ⁊ lithargi rij triti sicut alcohol ⁊ calcis ⁊ gallarum frixarū calcucecaumenon ⁊ aluminis ⁊ dragranti. ⁊ ga riofilorum partes equales: ⁊ tingatur cum eis. ¶ Et hec sunt tincture denigrantes que iam di cte sunt in libris de quibus artuli illas que sunt ꝓpinquiores ad hoc vt diligat eos cor: aut cuꝫ quibus cadat fiducia. ¶ Modus tincture bone. ℞. alcāne prem.i. ⁊ indici partes.2. ⁊ calcuce caumenon ⁊ aluminis ⁊ salis gēme ⁊ gallarum frixarum ⁊ scorie ferri partes equales: terantur cum aceto ⁊ dimittatur donec fermentetur ⁊ ad ministretur. ¶ Et de illis que dicuntur in hoc est vt sumatur scoria ferri post contritionem in aceto vini supeminente ei quatuo: digitis contri tione vehementi ⁊ decoquatur vsq; ad sui me dietatem. deinde dimittatur in eo duabus heb domadis donec eruginetur ⁊ sumatur quantuꝫ est scoria de myrabolanis nigris ⁊ fundatur su per eos illud acetum post contritionem eorum ⁊ decoquatur donec exiccetur illud acetum: ⁊ fiat sicut alcohol: deinde submergatur cuꝫ oleo ⁊ decoquatur donec fiat sicut algalia: ⁊ si volue ris aromatiza ipsum: ⁊ hoc si ungit cum oleagi nitate: tunc propter virtutem rubiginis ferri.

¶ Et iterum scoria argenti decocta in aceto ve hementer numeratur de summa denigrantium fortiter. ⁊ magis dilectum apud me est vt sit lo co aceti acetositas citrāguli: aut citri: ⁊ vt loco decoctiōis sit dimissio ferri in eis spacio aliquo.

¶ Et dixerunt iterum: si ponatur in lixiua oz do vnus de floribꝰ papaueris rufficordo alinꝫ aluminis ⁊ sepeliatur in stercore resolutur in tin ctura bonaꝫ. ¶ Dixerunt ⁊ similiter: si inhu metur planta ordei humida antequā spicas ha beat cum mediterate sui de alumine in fimo in concauitate vasis vitrei vt vrinale fiet torū aqua nigra ⁊ linimentum denigrans. ¶ Dixerunt ⁊ similiter si cucurbita humida existens super ar borem suam cum circuitione aperiatur ⁊ extra hatur quod in ea est ⁊ ponatur in ea sal aliquid parum de scoria ferri ⁊ reducatur cortex qui cū circuitione fuit ablatus ⁊ lutetur: tunc totuꝫ qō in ea est resoluetur in aquam nigraꝫ que erit tin ctura vt encaustrum. ¶ Dixerunt: ⁊ si terantur folia capparis ⁊ decoquantur cum lacte ꝓprie lacte mulieris donec perueniat ad tertiam ⁊ di mittat nocte tota erit tinctura bona. Et melius q̄ des est apud me vt sit de summa conseruantiū. ¶ Et Hal. quidem testatur de hac tinctura. in quit: sumat de flore que est sicut vua i arbore nu cis ⁊ teratur cum oleo ⁊ liniatur ex eo cum bu tyro vaccino humido: ⁊ dixerunt quidam: quā do nascetur cum eo stercus caprinum fit bonū.

¶ Et dixerunt: ⁊ similiter quando cornices ra dicum algarab teruntur cum oleo ⁊ inungitur cum eo tunc ipsum denigrat. ⁊ apud me quides si fuerit tingens etiam debilitat operationē eius oleum ⁊ si esset loco olei aqua forsitan esset me lius. ¶ Et similiter est sermo meus in eo quod dixit paulus ꝙ rose papaueris rufficonterun tur in oleo donec fiat sicut algalia fit tictura. ℞ si fuerit intento ad hoc tunc necessaria sunt pro fundantia sicut alumen: ⁊ similiter est sermo eo rum in nutrimento oleum cum cornicibus nu cis. ⁊ in hoc ꝙ ipsi decoquunt ipm in aqua eius ⁊ intromittere parum aluminis in eo. ⁊ totum hoc est ex eis que debilitant ipsum. ⁊ similiter il lud qō dicitur in decoctione olei in aqua papa ueriꝫ rufficonec finiatur. ¶ Et sicut illud quod dixerunt ꝙ oportet vt sumantur oleum sisami num ⁊ proijciatur super ipsum terna sui embli corum ⁊ decoquatur hora vna cum facilitate ⁊ coletur ⁊ sumatur ad omnem libram quarta li bre laminarum plumbi subtilium. deinde frigatur cum facilitate vt non liquefiat plumbum ⁊ vt non inflāmetur oleum ⁊ moueatur semper: deinde dimittatur tribus diebus. deinde sumatur. ⁊ dico in hoc est fiducia aliqua propter quā do est in alumen. ¶ Dixerunt. ⁊ similiter cum

P

Digitized by Google

ponitur oleum de ben in concauitate auergulaꝛi: deinde firmatur ex luratione eius ⁊ ponitur in furno positione cum cautela egreditur oleum tingens. ⁊ melius est vt numeretur hoc in summa eoꝝ que prohibent canitiem. ℂ Dixerũt. ⁊ si mundentur grana passularuꝫ ⁊ terank optime sicut alcohol. ⁊ submergãtur cum oleo fissamino ⁊ inhumentur mense vno in fimo erit tinctura bona ⁊ bonum. ℂ Et ex eis que sunt quasi illud super quod est conuenientia est. quod ouũ aladach est tinctura fortis. ⁊ similiter ouũ auis tarde. ⁊ accidit quidez in tempore nostro in diebus vite regis sedubelaa vt egereretur vna de geneꝛis suis sup vnam ptẽ barbe gẽnet alterius dormentis ⁊ tunrit eã nigredine. ℂ Salia quã elegerunt. ℂ Dixerũt sumatur. ʒ.i. salis ⁊ lib. i. ⁊. ʒ. aque myrti humide expresse ⁊ quatuoꝛ libre aque decoquantur donec minuatur medietas: deinde remoueatur ab igne ⁊ sumantur lib. iij. emisci ⁊ ℓ. i. alcane ⁊ ℓ. i. indici ⁊. ʒ. xx. gallarum frustum ⁊. ʒ. x. dragaganti ⁊. ʒ. i. gũmi ⁊ proijciank in ea ⁊ ingrossetur cum decoctione ⁊ aromatizetur cum muscho ⁊ galia ⁊ cooperatur cuꝫ ea tangendo illud quod volunt tingere tanta quantitate qꝫ ei supemineat. ℂ Dixerunt: ⁊ sumatur olei de granis cotu pondus. ʒ. xxx. ⁊ proijciatur in eo limature ferri ⁊ limature plumbi ⁊ calcu cecaumenon omnium. añ. pondus. ʒ. iij. terank totum eum eo ⁊ dimittatur donec denigretur: deinde frigatur ⁊ aromatizetur cum muscho.

ℂ Et scias qꝫ ordeum combustuꝫ aut cortices fabarum aut cortices granatoꝝ sunt de summa eoꝝ que intrant in tincturis introitu: alcãne: ⁊ similiter cortices nucis. ⁊ nos quidem iaz diximus medicinas tinctore in medicis singularibus: ⁊ qꝫ ipse sunt sicut tapsia ⁊ myrrha ⁊ luꝫ ⁊ synapis ⁊ sal ⁊ elleboꝛus ⁊ antripler ⁊ emblici ⁊ capillus veneris ⁊ rose papaueris ruffi ⁊ alcanna ⁊ indicum ⁊ es vstum ⁊ scoria ferri ⁊ aqua corticum fabarum humidaruꝫ ⁊ cortices nucis ⁊ aqua eoꝝ ⁊ acatia ⁊ fenugrecum ⁊ semen sicle ⁊ myrtus ⁊ grana eius ⁊ laudanum ⁊ lithargirum ⁊ calx ⁊ scorie omnes ⁊ limature.

ℂ De facientibus flauum ⁊ que currunt cursu eoꝝm. Cap. xx.

d Ixerunt qꝺ currit ex arũdine nabati recente ablato ab eo cortice eius cum accenditur sup eum ab alio latere tingit sicut aureum. ℂ Et similiter heruigo ferri cum aqua draganti super quam expectetur sicut expectatur super alcãna. ℂ Aut sumantur alcãne ⁊ fecis vini ⁊ gũme pini partes equales ⁊ aliquid de squinanto ⁊ tingatur cum eo. Aut sumatur alcãna et tingaꝫ cum ea postꝫ conficiatur cum decoctione condisi. ℂ Dixerunt: ⁊ tingatur cuꝫ aluie ⁊ alffixeo. ⁊ croco aut cum myrrha ⁊ staphisagria ⁊ diminuaꝫ die ac nocte cum aqua ⁊ iteretur diebus aliquot. ℂ Et cum iteratur super ipsum lupini confecti cum aceto est bonum. ℂ iterum sumantur lupinoꝝm contritoꝝm. ʒ. x. myrrhe. ʒ. v. salis tingentis. ʒ. al sauregi. ʒ. iij. fecis vini exiccate aduste. ʒ. iij. aque cineris ligni vitis quantum sufficit.

ℂ De rubificantibus fortibus. Cap. xxi.

Emanꝫ sumach. vn. ij. ⁊ gallaꝝ vn. ij. s ⁊ aludron citrini. vn. ij. ⁊ capilli veneris due bacce ⁊ absynthij bacca. i. ⁊ lupinoꝝ exconcentratoꝝ sic eoꝝm pugilli duo: terank: ⁊ infundank in lib. x. aque diebꝫ aliqbus: deiñ emplek cũ eo caput cũ est tepidum. ℂ Dixerũt: ⁊ decoctio lẽtũ ⁊ pditi i aq̃ bona faciẽs flauũ fortis. ℂ Dixerũt: sumaꝫ fex vini adusta ⁊ misceaꝫ cũ oleo de ben aut oleo de sq̃nanto. ℂ De albificantibus. Cap. xxij.

Et eis est stercus hirũdinũ: de eis sũt d vesry et de his sunt almes ⁊ de eis est flos albũ ⁊ de eis sũt cornices raffani ⁊ fel tauri ⁊ vapoꝛ sulfuris ⁊ cacumẽ capparis ⁊ cacumẽ oluarũ singulꝝ ⁊ piunctiꝫ ⁊ ꝓpe cuꝫ aceto ⁊ ꝓprie post vapoꝛationẽ eius cũ sulfure. ℂ Sunjank semẽ enule ⁊ cornices raphani sicci ⁊ alumẽ ⁊ aggregenk cũ atritõe cuꝫ medietate ptis vnꝰ de gũmi arabico. ℂ Et iterũ sumank folia alueſry ⁊ cornices papaueris ⁊ mãdragore. ⁊ si fuerit loco amboꝝ iusgamũ albũ erit forte ⁊ misceaꝫ tinctura. ⁊ si fuerit in eo cãphora ⁊ aq̃ roꝛ. erit melꝰ. ℂ Et qñqꝫ madefiunt capilli. deiñ iuolunt i sulfure. deiñ suffumigãk cũ eo. fiat cuꝫ eo illud i nocte semel aut duabus vicibus. ℂ De succursu dispõnũ sequentium tincturas. Cap. xxij.

p Cures spes tincture sunt infrantes cerebrũ ⁊ coꝛrupentes ipm ⁊ facientes ipm cadere i ꝓpõne ad catarros ⁊ ad apoplexiã ⁊ filia. Curek ergo illud cũ eis que vicinank tincturis aut administrenk succesiõe earũ de aromaticis calis sicut sunt muschus ⁊ gariofili ⁊ filia. ℂ Et qñqꝫ accũ ex tinctura vt tendãk capilli quasi chorde ⁊ remoueaꝫ eoꝝ crispitudo ⁊ deturpek eoꝝ situs. ⁊ succurrik illi si ponaꝫ cũ tinctura illud qꝺ subtiliat ⁊ crispat ⁊ pprie in gñe capilloꝝ qui facit illud. ℂ Et qñqꝫ accit ex tinctura vt debilitenk capilli ⁊ exiccetur barba ⁊ denigret facies ⁊ rũpank capilli ⁊ succurrit illi si ꝑiter adhibeaꝫ oleum violaceum ⁊ oleũ alizeri. ℂ Et qñqꝫ accit ex tictura vt denigret facies ⁊ hoies qꝺ lauant eaꝫ cũ farina fabarũ ⁊ ciceris ⁊ siliq ⁊ nõ est melior ablutio ad illud ḡ de oleo calido. ℂ Et qñqꝫ accit post tinctura alnusul. ⁊ melius qꝺ administrak in eis est vt sumaꝫ de tinctura quantum est nux ⁊ exiccetur. ⁊ proprie de tinctura in qua est virtus profundans: ⁊ quoties apparet alnusul aut fortitan apparebunt. Accipe lignum sicut illud cum quo fricank gingiue ⁊ inuolue vnum sup extremitatem eiuꝰ de resolõe illius tincture coagu-

Digitized by Google

lare ⁊ consequere cum eo almusal. ⁊ quidam ac
ciunt fumū olei aromatici sicut oleum de ben
⁊ laudanum aut ceram ⁊ inungunt cuz eo almu
sul. ⁊ quando exiccatur linitur.

¶ De furfuribus. Cap. xxiij.

q Etiā sermo de furfuribus est pro
portionalis sermoni de capillis ex alt
quibus modis tūc loquemur de eis.

¶ Furfur est alaburat ideſt cantabrū
quod est in capite: modus excoriatiōis leuis ac
cidentis capiti ꝓpter corruptionem accidētem
in complexione ꝓprie cum impressione in su
perficie superiore cutis ⁊ peior peruenit ad vl
cera ⁊ ad corrumpendum origines capillor. ⁊
fit a materia acuta baurachiari aut sanguie me
lancolico ⁊ quādoq; est propter malitiam com
plexiōis in capite. quare corrumpitur illud qđ
peruenit ad ipsum. ⁊ forsitan est quod facit ipm
siccitas nuda ⁊ non est reliqua cōplexio in cor
pore nisi bona. ⁊ quandoq; fit per cōtratem.

¶ De cura. Cap. xxv.

f Furfuri qui est leuis sufficit cura leuis
⁊ destruit ipm epithimare caput cuz
oleo ro. ⁊ vio. et cū mucilaginibus.

¶ Et de furfure est qui est vehemen
tior illo ⁊ indiget eis qbus absterſio est ⁊ resolu
no fortis deinde cōsequenter adhibeant ea que
humectant. ⁊ equāt. ⁊ de eo est malus valde per
ducens ad vlcerationem. ¶ Et necessariū in cu
ratione eius est vt nūdificetur corp⁹ cum flobo
tomia ⁊ solutione ventris si fuerit necum illud
⁊ si causa fuerit ſm qđ videtur in capite repletio
corporis deinde curetur ⁊ quotiens curatur cū
eo quod radit consequenter adhibeantur olea.

¶ Medicine furfuris leues absq; mordicatio
ne plurima. Sufficit furfuri propinquo debilis
ablutio cum aqua sicle. ⁊ cum aqua fenugreci ⁊
cum granis melonis ⁊ cum farina ciceris ⁊ lu
pinorum ⁊ fabarum ⁊ semine altee decocto in
oleo ⁊ cum mucilagine cydoniorum ⁊ altee ⁊
dragagāt ⁊ cū creta alcanzi ⁊ chimolea ⁊ pro
prie cum succo sicle postq; diminuitur super ca
put hora vna. Et sit contentus folijs salicis hu
midis: quoniam sunt vtilia. Et cum tamarin
dis ⁊ aplo ⁊ succo eius ⁊ decoctione azedaret
⁊ folijs canabis et folijs sisami: ⁊ forsitan cum
deliburione amborum destruitur fortis: ⁊ simili
ter succus amborum ⁊ amigdale excoriate cū
aceto ⁊ farina fenugreci cum aceto. ¶ Aut su
matur farina ciceris cum folijs sisamini tritis ⁊
misceantur cum aqua sicle ⁊ aliquātulo aceti vi
ni. ¶ Aut sumantur cicer tritum ⁊ altea ⁊ con
ficiantur cum aceto ⁊ liniantur. ¶ Aut ablu
at caput cum cacumie mori trito sicut pulus ad
mixtaro sicut altea: aut altea cum oleo: aut thus
resolutum in vino quod mixtū sit cum oleo ite
retur illud duabus hebdomadis. ¶ Et de sub
tilibus ⁊ facilibus est ablutio capitis cum aqua
folioruz salicis humidoz: est enim bona vltima
experta salua: ⁊ oportet vt abluat cum quocūq;
fuerit: deinde inungatur in eo cū oleo qđ sit fi
cur oleum vio. ⁊ rosaceū. ¶ Medicine furfuris
que sunt fortiores. Misceantur cum ablutione
baurach: aut sulfur: aut fel tauri: aut pulpa col
loquintide: aut fex vini ⁊ sinapis: aut staphisa
gria: aut nitrum adustū: aut gūma ruthe agre
stis ⁊ similia. Et iterū sumatur chimolea: ⁊ con
ficiat cum felle vaccino ⁊ admittet ⁊ dimittat
duabus horis: aut grana alben ⁊ farina fabarū
cum equitate. ¶ Sumant olei de ruta libr̄a. i. ⁊
saponis vn. i. ⁊ baurach aur. iij. aggregēt totuz
⁊ liniatur cū eo caput: deinde abluatur cum aq̄
sicle ⁊ farina ciceris: deinde administretur olei
myrtinū. ⁊ linitur etiam caput cū stercore vacci
no ⁊ confert valde: et quiescat vna nocte ⁊ lauā
tur alia nocte. ¶ Et ablutio ipsius cū vina ca
meli ꝓprie arabici est vehementis inunamen
ti. et nitrū tritum est forte in capite furfuris ma
li. et de eis que cōferunt in ea sunt calcantū ⁊ sta
phisagria. ¶ Aut sumatur spuma baurach ⁊
calcantuz equali mensura ⁊ liniantur sup caput
post rasionē. Et forsitasse aggregant cū oleo. aut
teratur staphisagria in oleo ⁊ inungat cum ea:
aut sumant sulfur ⁊ calcātum et baurach equa
li mensura et aggregetur cum laudano disso
luto in oleo masticino ⁊ dimittant super caput
⁊ forsitasse ponitur in eo elleborus. ¶ Medi
camen quod sibi attribuunt quidam moderni:
et iam expertum est et inuentum bonum et forte
sumat ysopi hūide pars. 5. et pulpe collo. pars
i. et olei de lateri pars. i. et gūme ruthe agrestis
quarta pris vnius. et laudani partes. ij. Ablua
tur caput cum aqua calida et lapone: deide fri
cetur panno aspero donec rubeat et liniatur cū
eo die ac nocte.

¶ Tractatus secundus de dispositionibus cu
tis ex parte cutis. Cap. i.

c Color conuertitur ad nigredinē
causa solis. Aut frigoris. Aut vē
ti. aut sorditiei. Aut putaris bal
neationis. aut comestionis salso
rum. aut cōfessionis sanguinis
ad melancoliam et conuertitur
ad citrinitatem ex causis citrinandibus que sunt
egritudines et tristitie et defectus nutrimenti.
et multitudo coitus. et fames et calor aeris ve
hementis. et potus aquarum stantium: et ex co
mestis sicut ameos et olfatus eius. et ꝑsideratio
ad ipm ſm qđ dicit: et aceum et assiduatio eius
citrinat faciem et cyminum potatum et delibu
tum cum aceto. ¶ Et longa statio in domo in
qua est cyminum plurimum: et multum vti ace
to. ¶ Et comestio cretea qđ facit cadere opi
lationem in orificijs venarum. quare non vadit
ad cutem sanguis rubicundus, imo aliquid de
vapore colere.

Digitized by Google

¶ De rebus faciendo colorem bonum cū ſplē
doze ⁊ rubificatiõe ⁊ abſterſiõe ſubtili. Cap. ij.

Eias qr oc qđ mouet ſanguinē ⁊ ſpi
6 ritum ad cutē induit eam pulchritu
dine pueritli ⁊ mundificatiõe ⁊ rube
dine. Et adiuuat ipm illud qđ abſter
git abſterſione leui ponēs cutē ſubtiliorē ⁊ dete
git ab ea illud quod eſt mortuū ſuper facē eius
detectione ſubtili ⁊ ppie ſi fuerit tinctura ⁊ in
diget cum hoc toto cautela a calore ⁊ frigore ⁊
vento. ¶ Et res quidē mouentes ſanguinē ad
cutem efficiunt illud ſecūdum tres modos. De
eis enim ſunt que generāt ſanguinem ⁊ propie
ſubtilem. Sanguis nāq; bonus cum generatur
⁊ multiplicatur ⁊ ſpargitur conſequitur ip ſum
omnis locus. ¶ Et de eis ſunt mūdificātes ſan
guinem. Et de eis ſunt ſpargētes ſanguinē ⁊ di
latant es ipſum ꝓpterea qꝫ mouēt eū ad exterio
ra ⁊ aperūt meatus attrahendo ipm violenter
ab interioribus ad exteriora. ¶ Et res que bo
num faciūt colorē per viā pmā ſicut aſſu
mere cicer ⁊ ova ſorbilia: ⁊ aqua carnis ⁊ vinū
odoriferum ⁊ aſſumptio ficuū. ipſe enim gene
rant ſanguinē ſubtilem expulſum ad cutē ⁊ pp
illud faciunt pediculos. ¶ Et ſi color alicuius
cōualeſcentium turpis fiat tunc ſi voluerit ut re
deat ad colorem ſuū priſtinum iuuabit cū ficu
bus ſiccis ⁊ aqua dactilo; ſinaturorum: ambe
enim ſunt addentes in ſanguine ſubtili ⁊ calidi
tate inata. ¶ Et de eis que ſunt experta ad illō
eſt vt bibat diebus conſinuis in ieiunio vinum
⁊ lac. ¶ Et res que operātur per mundificatio
nem ſanguinis ſunt ſicut trifera minor ⁊ myra
bolani conditi cum adminiſtrantur ſm aſſidua
tionem. ⁊ myrabolani kebuli ſunt fortiores tri
fera. ¶ Et res que faciunt illud cum dilatatio
ne ſanguinis ⁊ ſparſiõe eius ſunt ſicut aluz ⁊ pi
per ⁊ ciperi ⁊ gariofili cum ponantur in cibo ⁊
ſicut crocus ⁊ crocus tingit ſanguinem iterum:
⁊ propie in vino cocto cui⁹ doſis ſit vſq; ad. ʒ.i.
⁊ ſicut yſopus. ¶ Sumatur yſopi. ʒ.ij. ⁊ croci
ʒ.ſ. ⁊ potentur cum zuccaro. ¶ Et acorus iterū
facit colorem bonum. ¶ Et cum napi de bar.
baria ex. ʒ.i. vſq; ad. ʒ.ij. quando potanē ſauich.
¶ Et luſch eſt iuuamentum ſuper illud vehe
mens vt non incurrat inflationē turpem. ¶ Et
de oleribus ſicut raphanus ⁊ porrum ⁊ cepe ⁊
cactis propie ⁊ aſſiduato comeſtionis eius ⁊
alleum iterum. ¶ Et de operationibus ⁊ moti
bus iracundia ⁊ ira ⁊ alteratio ⁊ exercitium tē
peratum ⁊ luctatio ⁊ iteruz gaudium ⁊ letitia ⁊
aſpicere quod delectat. de actionibus ⁊ opera
tionibus ſicut eſt cantilena cum inſtrumentis ⁊
gaudium ⁊ ſedere cum pulchris decenter indu
tis. ⁊ aſpicere ad ſpecies lingannum de pignori
bus in victoria ⁊ iurgium ⁊ alia. ¶ Et res que
faciunt deforis cū attractione ⁊ abſterſione nec
ſunt linimenta ⁊ ablutiones accepta ex farina fa
bar excorticatarum ⁊ farina ordei ⁊ farina ord
bi ⁊ farina tritici ⁊ amilo ⁊ farina ciceris ⁊ pro
pie farina lentium ⁊ farina rizi ⁊ gluttne piſcii
⁊ ireos ⁊ laudano ⁊ ficubus ⁊ thure ⁊ maſtice
⁊ oleo eius ⁊ coxticibus ouī ⁊ carne oſtracorū
⁊ bdellio ⁊ lythargirio ⁊ ceruſa ⁊ limatura cbo
ris ⁊ oſſibus veruſtis ⁊ alnahaleb. ¶ Et rubea
aromatica eſt fortis iterum: ⁊ amigdale dulces:
⁊ amare ⁊ ſemen citroli ⁊ melonis ⁊ atriplicis
cucurbite ⁊ farina ſeminis raphani ⁊ ſemē eru
ce. ⁊ multotiens quidem clarificat facies ⁊ mū
dificat eam epithima ex amilo ⁊ dragaganto cū
lacte tota die ⁊ ſucc⁹ cucumeris ſilueſtris ⁊ ba
char croci hortulani ⁊ lac ſicut mulgetur ⁊ de
coctio vngularum vitulorum. ¶ Etiam exper
tus ſum in eo decoctionem carnis oſtracorum ⁊
albuminis ouī ⁊ decoctiones fenugreci aut de
coctionem mellilot. ¶ Ablutio bona. Sumā
tur fabe excoxicate. herbus lupi ſemen raphani
ſemen melonis excoxticatum. cicer ⁊ amilum:
fiat ex eis ablutio. ¶ Sumera bōa. ℞. farine fa
barum ⁊ farine ordei omnium āñ. partes. i. ⁊ fa
rine ciceris partem. i. lentium excorticatarū dra
gaganti amli āñ. partem dimidiam granorum
melonis partes. ij. croci quantitatem que tingit.
liniat nocte ⁊ abluatur in die cū decoctione co
cucum melonis ⁊ decoctione viol. ⁊ ſimilium.
¶ Alia. ℞. amigdalarum dulcium ⁊ dragagan
ti ⁊ gūmi farine fabarum ⁊ ireos ⁊ glutinis pi
ſcium partes equales liqueſiat gluten in aq̄ qua
ſufficiat omnibus: deinde ponantur in ea medi
cine ⁊ fiat in ea epithima. ¶ Alia ſumātur fari
na fabarum ⁊ ordei ⁊ ciceris ⁊ ſimila ⁊ liniantur
cum albumine ouī. ¶ Et de eis que abſter
gunt abſterſione fortī ſunt bulbus ⁊ cepe ⁊ bau
rach ⁊ ameos cum melle ⁊ ammoniaci ⁊ oleuz
camomille ⁊ ſtoxar humida ſunt vehemētis in
uamenu ⁊ ſulfur iterum et arſenicum et ſtercus
lacerta ⁊ radix narciſci. ¶ Sumera fortis: ſu
matur fex croci hortulani ⁊ decoquaē vſq; quo
ingroſſetur ⁊ ſumatur de ea vn. i. ⁊ conficiantur
cum ea confectione epithimatis iſte medicine:
ſtercus paſſerum farina lupinorum farina cice
ris ſemen melonis excoxticatum: terantur ⁊ ag
gregentur cauſa ea ⁊ liniatur. ¶ Sumera alia
℞. dragaganti nitri de ſeui tritiſicut puluis ⁊
croci ⁊ lupinorum et medulle granoꝝ cotti om
nium āñ. aur. i. liniantur cum oleo amigdalino.
⁊ quando liuitur facies omni nocte cum ſynapi
albo ⁊ arſenico rubeo ⁊ curuno cum lacte ⁊ ab
luitur in mane rubet facies rubore vehemeti.
¶ Et iſte medicine fortis abſterſionis conferūt
forme que eſt er principio lepre que nominatur
aſolet. et boſhoxet butyrum cocum cum admi
niſtratur ſup eas deſtruit eas. ¶ Et de eis que
ſunt propria ad hoctierum ⁊ mundificant cum
fortitudine eſt gummi album: baurach: thus ⁊
ſulfuris citrini: equali menſura fiant trociſci cū

Digitized by Google

aceto exiccentur ⁊ administrentur cum necesse fuerit cum aceto ⁊ melle: ⁊ spuma bauracym lio: est in hoc ꝯ baurach. ¶ Et iteruꝫ sumatur lb.saponis ⁊ ammoniaci tantūdem ⁊ resoluantur liquefaciendo in trib⁹ lb.aque.deinde pijciatur desuper thuris ⁊ masticis ⁊ nitri ptes equales cum vn.vij.⁊ terantur omnia in vase vitreo vehementer ⁊ administrentur in nocte. ¶ Et iterum farine herbi ⁊ farine ciceris ⁊ fabarum ⁊ ordei ⁊ lupinorum ⁊ ireos ⁊ radicis narcisci omniuꝫ partes equales ⁊ gummi ⁊ radicis lilij amborum añ.pars.ʒ.fiant trocisci. ¶ Et sciaꝫ ꝙ omne quod confert panno ⁊ maculis lentiginum malorum ⁊ vestigijs ⁊ tenebrositati sanguinis confert in hoc formoꝫ iuuamine. ⁊ parū de eo sufficit. ¶ De conuersatione cutis a sole ⁊ vento ⁊ frigore. Cap.iij.

o Oportet vt liniatur cū albumine ouj aut cum aq̄ gummi aut cum cera aut sumatur grossuꝫ simile infuse in aqua colate ⁊ misceatur cum eq̄li mēsura albuminis ouj ⁊ inungantur cū eos facies.

¶ De vestigijs percussionis et vestigijs nigris. Cap.iij.

c Radicat ea lithargyrium albificatuꝫ quando linitur cuꝫ eo aliquo ex adipibus aut cuꝫ medulla panis: ⁊ similiter piper nostrum cōfert ad illud quando cū eo linitur manifeste: ⁊ olus qđ dicitur piper aque: ⁊ similiter thus ⁊ folia caulis ⁊ coriandrū ⁊ raphanus ⁊ mentastrum humidum ⁊ arsenicum totum illud cuꝫ aqua coriandri ⁊ apij. ¶ Et qñ linitur locus cum calce aut nitro rubeo cuꝫ aceto fortj remouētur vestigia viridia ⁊ similiter cū thure ⁊ nitro et aloe eradicat vestigia coloris moe longene ⁊ absinthium cum melle et similiter cū glutine albumen.et laudanum iterum oportet vt dimittatur super locum diebus aliquot. ⁊ emplastrum dyaquilon est bonum. ¶ Iterum.epithima ad illud bonum: amigdale excoriate.ʒ.j.ostracorum adustorum nastrutij albi amborum añ.ʒ.ij.mes excoriatoruꝫ.ʒ.ʒ.ciceris albi excoriati.ʒ.ij.orobi.ʒ.i.lupinorum.ʒ.ʒ.spume maris ʒ.i. ossium vehementis exiccationis et vetustatis.ʒ.ij.sarcocolle.ʒ.i.terantur et conficiantur cū aqua ordei ⁊ zuccaro ⁊ liniantur cum aqua ro. ¶ Et iterum confricato ostracho ⁊ liniatur super locū ⁊ leuigen cuꝫ oleo amigdalino. ¶ Et iterum nitri ammoniaci myrrhe sulfuris citrini omnium equaliter: fiat ex eis epithima cū aceto confractū vt non vlceret. ¶ Et similiter chymolee et fimi colūbini et sapōis et thuris equales partes: ⁊ liniatur cum acero et cornu cerui nu adusti donec albescat et thuris farine lupinorum et farine herbi et farine fabaꝝ partes equales: ammoniaci amigdale amare omnium tertia pars vnius: draganti gumme amborū añ. quartam partem vnius. ¶ Et iterum emplastretur cum glutine. deinde sumantur nitruꝫ et calx et cimis vitis et aggregent cum melle et liniant et hoc est queuens lentiginibus et vestigijs vlcerum et forte cōfingent scalpellatione.

¶ De vestigijs vlcerum ⁊ variolaꝝ. La.v.

o Bene quod est forte de illis que durius confert debilibus vestigioꝝ vlcerum. ¶ Et de medicinis predictis ad illud ⁊ expijs sunt adeps asini. et succus radicum arundinum humidaꝝ cum alio quanto mellis.et caseus cuꝫ sale masse confect⁹ cuꝫ melle apū.et decoquatur vitus alba in oleo donec ingrossetur et est expertum. ¶ Et similiter emplastrum huiusmodi: ireos ⁊ costus et sisthargirium ablutum et cornu ceruinum adustū ⁊ baurach et ammoniaci et stercus antiquuꝫ administretur: ita ꝙ ad lētigines et pannū. ¶ Et iterum sumantur stercoris antiqui veteris lōgi temporis albi et ossium veterum amborum añ. partes.x.radicuꝫ arundinis ficce partes.xx.et nasturtij recentis partes.x. amili partes.x.et lupinorum partes.v. seminis melonis excoriati risi excoriati et farine ciceris omniuꝫ añ.partes.x.et granorum de ben partes.xv.conficiatur cuꝫ aqua ordei et liniatur et si ponatur in eo costi et myrrhe et aristologie omnium añ. partes.x.erit melius. Et nos quidem iam innumꝫ ad curationes horum vestigioꝝ in loco qui est ante hunc locum.

¶ De sanguine mortuo: et lentiginib⁹ magnis et panno. Cap.vi.

l Lentigines et sanguis mortuus fiunt propter sanguinem a quo aperū fuit orificium vene vt euomeret repletionem: aut scissum fuit eius orificiū propter percussionem: aut aliud et prefocatus est sub supiore parte cutis in loco in quo apparet color et figura eius. ¶ Et ille qui est ad rubedinem declinis est lēugo. et qui de eo delinitus est nominatur pannus ⁊ quidam nominant punctalem pannum: et ille qui est ad nigredinē declinis est barasen. ¶ Et multotiens quidem accidit habenti lentigines scissura labiorum propter siccitatem complexionis. et oportet vt preparet ad curationem omnium illorum antecꝫ vehemēs fiat rubedo sanguinis et deuigretur: nam post illud eorum cura est difficilis. ¶ At vo sanguis mortuus et baras qñcꝫ egredit cum extremitate flobotomi remouendo cutē subtilē ablatione nō vlceratē. Mō si fuerit illic aliqd cōgelatū ac cipiemus cū facilitate et si fuerit nō cōgelatus adhuc fiat vt currat cū facilitate: deinde curetur per cōplementū absterssionis cum medicinis. Et nos quidē iam curauim⁹ albaras et lentigines et hmōi et ablate sunt: verum ops vt consequat emplm in quo sit stipticitas vt non currat et orificijs venaꝝ sanguis vice alia: alias nocia sit cōmotio medicinarū stipticaꝝ in eo qđ administratur.

Digitized by Google

ꝛ resoluentium vt non aurahant resoluere ma teriam ex via que dilatata est venarum : ꝛ pro pter inceptione panni : ꝛ similiter illud super quod non oportet vt sit vehemens medicatio. Antiquus vo stans nō tm et illud : imo opꝫ vt administrētur sup ipm resolutiua medicatiua auferendo ꝛ ponendo fm cōtinuitatē ꝛ antiquꝫ niger nō alius. ¶ Et qñq; possibile est vt resol uatur sanguis mortuus in principio rei embrocā do ipꝫ cū aqua calida plurima tpe longo ꝛ pro pter si fuerit in illa aqua virtꝫ resolutiua. ꝛ quā doq; scalpellamus in pmis. ꝛ qñq; confert col lyrium de myrrha ꝛ collyrium rosaruꝫ ad illud linitur ꝛ iteretur illud ꝛ qđ currit cursu eius in die bis postq; ablut locus cuꝫ eis que sunt si cut decoctio mellilot. ¶ Et melius quo admi nistrant iste due medicine ꝛ alie est aq; fenugre ci. ꝛ collyrium factum ex myrrha eradicat illud qđ residuum est ex mundificatione medicinaꝝ que sunt debiliores. ꝛ ficus infuse in aceto aceto so qñq; resoluunt sanguinē mortuum. ꝛ similī ter nitrum assatū ꝛ fimus columbinus ꝛ baurach cū equalitate sumpta ꝛ linianꝫ cū melle. Et iterꝫ ablutur locus cum nitro: deinde emplastreꝫ cū gumma albotin ꝛ ligetur stricte sex diebꝫ : de inde abluatur ꝛ pungatur cum acubus vt san guinetur : deinde fricetur sanguis ꝛ dimittaꝫ sex diebus : deinde fricetur cum sale ꝛ dimittaꝫ media hora: deinde ponatur sup ipsum hoc me dicamē quod dicemus quinq; diebus: q̄re egre dietur rotundum residuum sanguinis. ¶ Medica men est istud: thus ꝛ nitruꝫ ꝛ calx ꝛ cera ꝛ mel: liquefiat cera cum melle ꝛ misceantur ꝛ fiat cū eo emplastrum ꝛ administretur in omnib' trib' diebus aut quartor vsq; ad quinq; diminuēdo super locum resoluentes ergo vestigia sanguis mortui ꝛ alguasiet. ¶ Et de medicinis singu laribus bonis est conditū cum medulla panis ꝛ amigdale amare ꝛ semen canlis ꝛ semen rapha ni ꝛ lac fici ꝛ aqua calcis cū felle vaccino ꝛ thus ꝛ folia mādragore fricata super lēticines ꝛ alia vestigioꝝ hebdomada vna. ¶ Et sanfucus quī dem est linimentum bonū ad sanguinē mortuū ꝛ omnes medicine fortis absterhonis predicte in capitulis preterius. ¶ Et iterum ficus coꝛdu mem ꝛ myrrhaꝫ gūma pigami ꝛ cepa azir ꝛ ra dix serpentarie cuꝫ melle. ¶ Et iam exptus est Gal. ꝛ alij. nucem rancidam terendo eam opti me ꝛ ligando desuper in nocte deinde ꝛ eretur. ¶ Et vinus alba iteꝝ ꝛ alfestresim ꝛ fex granoꝝ alben ꝛ sambacus ꝛ ꝓprie humida ꝛ limatura eboris ꝛ crocus hoꝝ malanus cū aceto ꝛ duo el lebori ꝛ cinamomū. ꝛ aceto sitas citri ē bona ite rum. ꝛ andacocha iterum ꝛ stercus columbarū ꝛ stercus passerum ꝛ stercus accipitris. ¶ Aut sumatur piperis pars.i. calcis pars.i. ꝛ arsenici rubei. ꝛ citri ambo ꝝ mm. partes.ij. conficiāt cum melle ꝛ reponatur in vase figulo. ꝛ qñ ipm est necessarium ablueꝫ locus cum nitro: deinde emplastreꝫ cum gūmi pini quinq; diebꝫ : deinde resoluatur ꝛ pungaꝫ locus cū acubus ꝛ exiccet ꝛ pulueriset sup ipsum sal ꝛ ueret super cū me dicamen quinq; diebus alijs: fiat illud aliquā tis: qñ delebit sanguinem mortuū ꝛ alguasiet. ¶ Aut sumatur baurach ꝛ dragagā. cū equali tate ꝛ informentur inde trocisci ꝛ liniantur cuꝫ aceto ꝛ abluatur cum sapone aut liniatur cum cucurbita ficca trita bene cum pauco croco: est enim bonuꝫ vlamū. ¶ Aut sumatur bolus de creta ꝛ grana corti ꝛ aggregentur cum aqua sa ponis ꝛ limatur. sanat enim pannum ꝛ bothoꝝ ꝛ lēticines. ¶ Et similter fer olei adusti ꝛ oleū de herbo ꝛ farina lupinoꝝ accepta fm equa les partes: conficiātur cū ficubus infusis in ace to. ¶ Et de medicinis leuibus que cōferunt al baras ꝛ lenticinibus ꝛ oibus vestigijs est mu cilago cydonioꝝ cum croco ꝛ grana cucurbi te cum decoctione fenugreci. ¶ Et de eis que delent pannum sunt semē raphani ꝛ sinapis cō fecta cum ficubus infusis in aceto. ¶ Et medi camē factū ex sinapi ꝛ arsenico qñ est fm qđ tatem que excoriat parum et nō vlcerat ꝛ de letur. ¶ Iterum si sumatur costus cuꝫ cinamo mo que ambo conficiātur cum aqua aldardagi ꝛ liniatur : aut sumantur terra argenti viui ꝛ semen melonis ꝛ almahaleb ꝛ amigdale amare ꝛ administrentur. ¶ Et iteruꝫ aldardagi cō fectis cum eo bdellio: ꝛ semine crucis ꝛ iterum bdellū cum aceto. administrentur iste medicine ꝛ quotiens mordicant auferant deinde ꝛ terent. ꝛ iterum cepe croci ꝛ cepe narcisci. ¶ Et iterū sumantur semina cruce ꝛ amili ꝛ lutharguriꝫ al bificati omnium aā. ps.i. piperis croci ꝛ stercoꝝ lacerti ꝛ stercoris canis ꝛ farine fabarum ꝛ fa rine ordei ꝛ farine fenugreci omnium aā. ptes ij. olei amigdalarum duicis ꝛ olei alnercgi cū quo aggregentur. ¶ Et iterum dyaquilon fm hūc modū: decoquaꝫ vn.i. lutharguriꝫ in duab' vn. olei antequ donec resoluatur in eo: deinde su matur mucilagis fenugreci ꝛ mucilaginis sina pis aā. vn.i. ꝛ bdellij ꝛ myrrhe amborum aā.ʒ. v. due medicine terantur: deinde super eas am bas proijciantur mucilagines ꝛ terantur vehe menter : deinde aggregentur cum oleo ꝛ fiat ex eis dyaquilon. ¶ Trocisci bon'. ℞. meserion ʒ.iij. sinapis albi.ʒ.x. ammoniaci.ʒ.ij. bdellij.ʒ.ij. dissoluantur in aqua fm quantitatem quarsidū aggregentur ꝛ fiant trocisci. ¶ Medicamē vigilantis bonum. ℞. senkesud.ʒ.i. baurach.ʒ.i. seminis raphani ꝛ ossis putridi ꝛ granoꝝ al ben ꝛ lapidis piperis ꝛ lupinoꝝ ꝛ seis melo nis ꝛ costi ꝛ amigdalarum amararum. fiant ex eis trocisci ꝛ administrentur. ¶ Medicamen bonum vltimum cui par non inuenitur: inter fi ciatur argēti viui.ʒ.i. in mollificatiōe.ʒ.iij. amig dalarum amararum conterendo donec non ap-

Digitized by Google

pareat eius vestigium et denigret mollitionem: deinde proiiciatur quantum est totum de semine melonis trito valde et liniatur per hebdomadam vnam omni nocte et ablua[tur] mane. ¶ Et iterum ruhe montane et yopi ambo[rum]. ana pars. i. marmoris boli viridis terna pus vnus thuris pars. i. baurach partes. ij. et. 5. gumi albo tin cum oleo ro. resoluantur baurach et marmor boli cum aqua calida et aggregetur omnia et misceatur cum eo aliquid medijs et administretur p̄m cautelam ab viceratione. ¶ Dixerunt de eis que delent pannum est flobotomia vene leporis: veriū ponit faciem in rubedine faciei habentis arabafa.

¶ De alguassem. Cap. viij.

q Quando eradicat alguassem due medicine quas predixim[us] in capitulo lentiginum. et forsasse sufficit vt ablu[atur] locus cum nitro et ponatur super ipsum gluten albu[m] hebdomada vna: et stringatur ligando: deinde soluatur et fricetur cū sale bene et reteneretur sup ipsū gluten albu[m] vsq; quo eradicet exīte cum eo nigredine alguassez. ¶ Q̄ si illud non confert non erit excusatio q̄n p̄sequat puncto vestigio[rum] alguassem distillando anacardos vt vlceret ea et corrodat ipsa. ¶ De curatione albedinem et rubedinis superflue. Cap. viij.

a Albedinē est rubedo extranea similis rubedini eius in quo incipit lepra que apparet super faciez eius et super extremitates et p̄cipue in hyeme et frigore et forsasse sunt cum ea vicera et causa eius est quia frigus coartat vapore[m] plurimum sanguineum. ¶ Et eius curatio est ventris soluto et flobotomia et ventose et appositio sanguisugarum: deinde administratio regiminis eius qui habet alfelzer in p̄ncipio lepre p̄dicti in capitulo ante hoc capi.

¶ De morphea et alguada et albaras alba et nigra. Cap. x.

d Differentia inter duas morpheas et albaras albam veram est q̄ vtraq; morphea est in cute. et si est p̄funda est parū valde: et albaras ē i cute carne vsq; ad os. ¶ Et cā cōis oibus est debilitas opōnis virtutis alternatiue q̄ non assimilat assimilatione integra verum mā est in vtraq; morphea subtilior: ecdē? expulsiua fortior: quare expellit ad sup̄ficiē. ¶ Et materia in baras est grossior et virtus expulsiua debilior fixa in interiore parte et corrūpit cōplōné eius qđ penetrat in ea: quare est additio et adherentia et nō fit assimilatio. et qđ iam sciuisti has intentiones in ca. virtutū. et q̄ cōponit hec mā cōuertit nutrimentū qđ venit ad eam ad nām suam. et si fit melius nutrimentū: sicut cōplō bona puertit mām corruptā ad rectificationē et facit eam pueniem tem sicut arbores pmutant de plātatiōe ad plantationē et puertunt a venenositate ad comestibilitatem et a comestibilitate ad venenositatē sicut narrat Bal. et alij. q̄ arbor noiata allabcha est in p̄fia venenosi fructus. et cum plantat i egypto est fructus eius de eis que comedunt; et facit color aialis et plante puertunt mās p̄m mēbrū q̄m ipsa sunt eis sicut regiones. et q̄n mēbrū fit flegmaticū et caro eius est sicut caro ostra eorū et puertit sanguinē bonū ad cōplōné suā flegmaticā et colorē sinū albū. ¶ Et dicta qdē inter ambas morpheas est q̄ vna earū est pp materiā melicā: et altera pp flegmaticā. ppte. ¶ Reuero qui noiat albaras nigra ppone ad albaras albam non est ppone morphee nigre ad morpheam albam: imo est genus diuersum in intentione ad albaras albam: et illud ideo q̄n albaras nigra est illud qđ noiat ipe ingo excoriatiua et est scabiositas accūs cum aspa vehemens et facit squamas sicut sunt piscū cū p̄ruru et est pp humorē melicū imbibentē cutē de eo qui est intra eam imbibitōe formore q̄ imprimat in colorē trū et est de affinibus lepre et est cum malitia: et cum hoc q̄ que est ex ea antiqua nō sanat. et fit[ur] que ex morphea est antiqua est magis salua quā albaras alba: et cā huius dictū ē nota. ¶ Et sciaz q̄ albaras sequit venosas et apparent vestigia earū et multiplicat sup ea pp illud qđ attrahit cū sanguine de humiditate et nō associat ei cuius factio fit vētositatū et remanet in cute: et ppea q̄ debilitat cuius vicerata a cōplemēto sue opōnis.

¶ Signa.

¶ Morphee quidem nigre esse non ambigit. Ambiguum vero est dicta inter alguada que est morphea alba et albaras mala. et de dicta qdez inter vtraq; est q̄ pili oriunt super alguada: et sunt pili nigri et flaui et nascūtur super albaras albi non alij. et est cutis magis deprecia et vehemētius defossa q̄ cutis reliqui corporis. Et forte est illud in guada: sed est parum valde. Et uterum punctura cuius acu extrahit ex guada sanguinem: et baras non sanguinem: imo humiditatem aquosam et hoc non sanatur. ¶ Et iterum que rubet cum fricatione est ad spem decliuis et ad hoc vt sit morphea et que non rubet per eas est mala. ¶ Differentia vero inter morpheam nigraz et albaras nigrā est excoriatio et squāmositas et testositas: quoniam ipse non sunt in morphea nigra. ¶ Amplius albaras iteruz est rara, et quoniā de ea est aspera et de ea est lenis: et lenior vtrarūq; albarum est deterior: et vtraq; nigrarum est melior quoniam est morphea. Et de ea est vehementis elongationis a colore corporis: et de ea est que est ppinquior: et est magis salua. et in ea que est submersa et non rubet: neq; sanguinem emittit: et est vehementis dilatationis capiens locum magnū non est spes. Et fili illa que omni hora incipit in additione: qñ

Digitized by Google

complexio eius est fortis cōuertens illud quod ad eam vadit ad suam similitudinem: t propter illud est mala valde.

¶ De cura morphee nigre. Cap.x.

Oportet vt incipiat cum floboromia
o si fuerit illic multitudo sanguinis: t cum euacuatione humoris adusti t melancolici cum eis que sunt sicut de coctio epithimi t agarici t mirabolanorum nigrorum t polypodij t sticados cum passulis t ficubus t similibus. ¶ Et lapis armenus t lazuli: quando ponitur in medicinis eius est iuuamen: t ellebrus t hieralogodion t hiera ruffi t alia ab illis. ¶ Et de euacuationibus subtilibus est aqua casei cuz epithimo: potetur omni die pondus .3.i. epithimi in cado vno aque casei. t dare in potu sambucum confert ei. ¶ Et confert ei administratio ciborum boni chimi t administratio balneorum t administratio triserarum factarum cum epithimo. ¶ Suffuf iuxta nasum ei t baras nigre. ℞. mirabolanorum nigrorum emblicorum nigelle omnium. aā. partem vnam zufere partem .i. t .ʃ. bibat omni die .3.iij. in mane t .3.ij. in sero. t quando calefit corpus diminuitur aliquot diebus: deinde iteretur.

¶ Et oportet vt precipiatur eis quatenus occupentur in dispositione rectificandi splenez si fuerit corruptus: aut debilis ab attrahendo sanguinez: t post illud administrentur epithimata fortis absterſionis: t fortiter attrahentia sanguinē sanum. cum ergo vesicatur quiescat diebus aliquot donec cadat curis: deinde iteretur si eius fuerit necessitas. ¶ Et quandoq; non dimittit cadere: imo quotiens incipit mordicare auferatur donec quiescat deinde iteret. ¶ Et iste medicine sunt sicut gūma rute agrestis t piper t sinapis t nasturtiuz t lac tithimalli: t tapsia t harmel t semen raphani t cozticem radicum cappharis t rebilengi. t allebilengi iterum est innatiuum in morphea t baras t propterea ꝯuehementer attrahit sanguinem t ossa putrida t nucleos olivarum antiqui putridi collecti ex parietibus. Et omnia attractiua fortia predicta in capitulo eradicationis vestigiorum. t aque ꝯbus limitur sunt aque cucumeris t seminis eius t decoctio colloquintide. ¶ Modus epithimatis boni: sumatur semen raphani t teratur cū condisi: t liniatur cuz eo morphea nigra in balneo.

¶ Et iterum sumatur semen raphani t semen sinapis confecta cum ficubus decoctis in aceto.

¶ Modus epithimatis. Recipe nigelle torefacte rapfie pfice omnium. aā. 3.x. alumini iamenii. 3.ij. draganti gallarum amborum. aā. 3.ij. seminis harmel torefacti. 3.v. liniatur cum aceto fortis: deinde succurratur vestigijs accidentibus cum lacte mulieris. Et omnia epithimata fortia predicta in capitulo albaras t lentiginum t aliorum sunt inutilia ad morpheam nigram.

¶ De cura alguada t albaras. Cap.xi.

Oportet vt deuitet flobotomia licet
o non faciat ipsam necessariam res fortis: t comis nisi quādoq; pm ieiunū t vinum nisi purum. ¶ Et fudare in balneo confert ei si fuerit mundificati corporis. ¶ Et administretur vomitus in primis: deinde medicine euacuātes flegma si non fuerit corpus mundum: deinde diuretica t solutionem ventris facientia sicut hieras magnas t propriehiera de pulpe colloquintide t pillule que simulantur ei. t hiere dentur in potu cum decoctiōe mirabolanorum t epithimi t polypodij t passularum t salis. ¶ Et in granis almil est proprietas mirabilis in euacuando humorem reſiduū morphee al. t albaras. ¶ Et de solutiuis conuenientibus eis est hierapigra composita cuz pulpa colloquintide. ¶ Aut pm hanc descriptionez Recipe cinamomi t spice xylobalsami t masticis t assari t croci t folij t calamenti ſtuualis t pulpe colloquin. omnium. aā. 3.i. aloes. 3.xviij. cuius dosis fit. 3.i. aut aur.i. cum syrupo acetoso mellino t aqua calida. ¶ Et de solutiuis conuenientibus eis est vt sumatur myrabolanorū hebulorum emblicorum. aā. pars.i. t turbith pres ij. t fit omnis pars. vn.i. dissolutur de pondus lib. ʃ. cum aqua t inspissentur t confectatur: cuius dosis fit de tribus ad quinq;. ¶ Et ego dilego vt ponatur in eo 3unziberis pars.i. t admuſtrentur confectiones triferales t electuarium nostrum huiusmodi. Recipe mirabol. nig. thuris al. ambor. aā. partem. i. 3unziberis quartā partem vnius: conficiantur cum melle passularum: t sumatur de eo omni die quantitas oui.

¶ Et iterum myrabo. nigro. emblicorū nigelle omnium partes equales: zufert pars.i. t. ʃ. bibat omni die de eo. 3.iij. t diminuat ipsum qñ febrit.

¶ Et iterum acori t macropiperis t myrabolebulorum t masticis t thuris t nigelle t bace earum lauri omnium equales partes: t fit dosis eius. 3.2. ¶ Et de eis que dicta sunt i lib. abbreuiationum est vt sumatur modius sauc de tritico vehementer torefacto. t si est necessarium vt iteretur torefactio eius fiat: t bibat super impressionem eius. ʃ. vn. muri nabati: t tolerat sitimvsq; ad meridiem. ¶ Et in zufera t semine eius t vino in hoc capitulo est proprietas mirabilis. ¶ Et de succo quidem extremitatum vitis amare bibatur omni die cadus vnus: quoniam exiccat albaras t prohibet additionē eius Et potare tyriacam t comedere carnem vipere est inuentum valde in hoc t trocisci eyri iterū.

¶ Et de confectionibus t medicinis que sunt inter triferales t solutiuas est vt sumantur semis de zufara partes. ij. t seminis vrtice pars. ʃ. t aloes partis. 4. aggregetur cuz melle: t fit dosis. 3.iij. administretur illud semp. ¶ Et de hominibus sunt qui ponunt cum eo acozum t epi

Digitized by Google

thimum. ℈ iteruꝫ all: elengi. ʒ. ij. myrabo. ni. ʒ. i. epithymi. ij. partem. ʒ. i. poterit anno completo cum complemento suo. xij. mensibus. ℂ Et de eis que currunt hoc cursu: verūm est fortius ℈ manifestoꝛis iuuamenti: ℈ oportet vt bibatur per annum: est vt sumantur acoꝛi. ʒ. viij. myrab. kebulozum polypodij. aā. ʒ. x. myrabo. citrinoꝝ ʒ. xv. hierepigre. ʒ. xx. salis indi. ʒ. vij. sc. alzufera. ʒ. xx. ℈ piretri. ʒ. x. turbith. ʒ. i. pulpe colo. ʒ. xx. agarici. ʒ. v. ℈ scamonee pondus. ʒ. viij. conficiatur cum melle oꝛiganali: ℈ sit dosis et aur. i. vsqꝫ ad aur. ij. ℂ Et huius quidem generis est medicamen allaxandi qđ. Recipe sc. nasturtij. vij. lxi leari zufera ℈ aloes scotrensis ambozuꝫ. aā. ʒ. ij. proijciatur super illud lb. i. ℈ ſ. melliſ: ℈ insipissetur: cuius dosis ante cibum sit quantum necesse est cum sauc: deinde sozbeat post illud. ij. sozbitiones muri. ℈ conseruet caput cum oleo viol. ℈ oleo ro. ℈ cibus post ipsuꝫ sit alessidebegi. ℂ Et quandoqꝫ permittitur vt administret logodion ℈ theodozicon omni die ℈ sit eius dosis parua vsqꝫ ad. ʒ. ſ. ℈ minus. ℂ Et quidā iam inuenerunt cauterizando loca albaras ℈ euaserunt ℈ quieuerunt. verum hoc possibile est in ea que est parue quantitatis. ℂ Et cum coꝛpus est mundum ℈ complexio coꝛporis est equalis tūc dimitte medicinaſ que bibuntur quoniam ipse fortasse afferent nocumentum ℈ minus illius est ꝙ ipse faciunt fluere sanguinē ℈ minozant spūm qui ambo sunt de illis quibus indigetur in curatiõe al baras. ℈ sit sufficientia super curationem membri cuꝫ eo qđ appꝛopriatur ei de epithymanibus ℈ eis similibus. ℂ Et pone cibum eius velociꝰ digestionis in quo nõ sit viscositas neqꝫ vnctuositas ℈ deuitet olea ℈ frumentū cocium vt pulſ ℈ que currunt cursu eoꝝ. ℂ Medicinarum autem ad guada ℈ ad baras gradus primus est vt sint vehementis absterſionis fortiter attrahẽtes sanguinem vehementer calefacientes complexiones membri. post illud vero sint vlceratiue excoꝛticatiue. ℂ Et in medicinis que sūt ad guada sunt medicie que administrantur ad hoc vt tingant. ℈ qđ magis diligo est vt administretur medicine locales post fricationem ℈ rubificationem. ℈ vt sit fricatio cum eis que sunt sicut folia fici vsqꝫ quo fortitan sanguineretur. aut post punctoꝛuram acuum in locis pluribus. ℂ Et de iuuantibus ad iuuamentum medicinaruꝫ est vt administres linimenta in sole. ℂ Et melioꝛ medicinarum ad baras est illa que vlceratur: aut vesicat: quoniam facit currere materiam ℈ sanantur ℈ uteretur ℈ fortasse nõ dimittitur vt vesicet: imo moꝛdicet eam: ℈ iteratur post quietē. ℂ Time dicine ad baras sūt experientiam primam sunt fortes de illis quas diximus sicut elleboꝛus ℈ calx ℈ arsenicum ℈ cõdisi ℈ staphisagria ℈ radix viris al. ℈ génana ℈ sauina ℈ gūma pini ℈ radix sanguinis draconis ℈ radix apodilli ℈ spuma maris ℈ assa ℈ coꝛtices radicis capparis ℈ sinapis ℈ harmel ℈ semen raphani ℈ radix cucumeris asi. ℈ eruca ℈ rubea ℈ cardomomū ℈ almezerion ℈ dragantum ℈ calcantum ℈ arsenicum ℈ sulfur ℈ allatran in balneo ℈ bulbus ℈ costus ℈ aristo. ℈ flores papaueris ruffi ℈ gumma ruthe agrestis ℈ euforbium. ℈ coꝛdu. est vehementis iuuamenti ℈ sulfur iterum cum aceto faciendo epithima post epithymationē et cepe narcisci. ℈ de eis que sunt experta est sal ammoniacus: et oleum onoꝛam. ℂ Epithima bonum radix draconteе et radix nenufaris ad guada et sanguis nigri serpentis excoꝛticati et radix scamonee et folia fici sicca et folia oleandri et ennla et folia eius et allaſtargar. ℂ Aque vero sint aceti et aqua aldargari et aqua cuc. cāpestris et aqua bulbi et aqua squille proprie et aqua sanſuci et ꝓprie super baras vestigio ventosarum et succus enule et surabegi carnis vipere. ℂ Et de epithimanibus bonis sunt tyriaca et nitridatum et logodion et aqua cucu. campestris. et de oleis. bonis est oleum myrinū in quo decocta est tapsia adusta commixto cum eo post illud dꝛaganto. ℂ Et de epithymatibus bonis sunt cantarides que terantur cum aceto et linantur. ℂ Aut sumatur fumus terre humidus: aut ficcus: et ponatur in uenere vipere decollate mundificato vẽtre et impleatur et sumatur et assetur donec decoquatur bene: deide extrahatur ille fumus terre humidus: et emplastreꝰ cum eo albaras: quo niā sanat. ℂ Aut sumanꝰ folia oleandri recenia et frigantur cum oleo donec exiccentur folia et coletur oleum et ponatur super ipsum cera colata cum mensura: deinde pulnerizetur desup sulfur citrinum et fiat sicut emplastrum et liniatur cum eo in sole. ℂ Epithima indoꝝ. Sumãtur costus et tapsia unda et arsenicum rubeum et piper et flos eris: et terantur cum aceto in vase ereo. et dimittatur hebdomada vna et liniatur cum eo et stet in sole: destruit. n. morpheam ℈ albaras incipientes. ℂ Et conferunt alcali et calx in urinis infantium lactentium: et remouetur desuper septem diebus: deinde decoquatur sicut mel et administretur donec vlceret: deinde sumantur pix et cera et luxuran et coꝛtices nucis adusti et sanguis pulli columbini et oleum de alcanna: et decoquantur donec permisceantur: deinde ponatur super locum donec sanetur et coloꝛ eius sit coloꝛ coꝛporis et medius quidem est vt iteretur in sole calido aliquotiens. ℂ Et sciaſ ꝙ euacuatio habenda hanc egritudinem oportet vt fiat cum debili euacuatioꝛe subtili cū gradatione. et aqua quidem radicum est digestiua faciens viam medicine: et in fine eius bibat pillulas fendas: deinde iteret aquam radicū duabus hebdomadis: et fiat vt generetur sanguis eius ex carnibus calidis autum frixaruꝫ: et abhoꝛreat acetosa et muza nisi zibzabegi qñqꝫ: ℈

Digitized by Google

precipiatur ei vt abstineat ab aqua ⁊ frangatur cum vino antiquo absq; multiplicatione. ¶ Et oportet vt fricetur locus omni hora cum panno aspero vt attrahatur ad ipsum sanguis: ⁊ inrotulus balneo nocet ei ⁊ cibus grossus ⁊ fructus humidi ⁊ ficci. ¶ Et cauterizus super baras est melius: ⁊ forsitan spergatur ⁊ multiplicatur albaras ⁊ albaras que apperit successio ⁊ cauterij et cā aliq̄ non occultatur: ⁊ similiter in circuitu scalpellum. ¶ Epithima plurime cōmixtionis factum ad mutuasse. ¶ Recipe sanguinis nigri excoriati vn.iij. ⁊ sanguis corui habentis pennas varias ⁊ albacam ⁊ aliubab ⁊ pullorum alguareissem ⁊ alfalti ⁊ testudinis marine omnium. aā. vn.i. ⁊ allxitran ⁊ picis humide ⁊ napi ⁊ mellis ana cardi omnium. aā. vn.i. misceantur illa ⁊ exiccēt̄ur. Et sumant aque colloquinde humide p̄o.i. ⁊ vini antiqui partes. ij. ⁊ aque enule partes. ij. ⁊ aque rutbe ⁊ aque ỹnapis munde omnium. aā. pars.i. aggregentur ista ⁊ sint de eis in summa. lib. x. p̄m hanc descriptionē: ponantur in patella vitrea ⁊ proijciant super ea mellano piperis ⁊ macro piperis ⁊ zinziberis ⁊ nigelle ⁊ castorei ⁊ pireiri ⁊ condili ⁊ gume pigani ⁊ garofilorum ⁊ casse lignee ⁊ mezerion ⁊ radicis cucumeris. aā. vn.i. ellebori ni. ⁊ opoponaci omnium. aā. vn.i. decoquatur cum aquis donec remaneat tertia: ⁊ colet a medicis ⁊ ponat sup sanguines ⁊ cōmixtiones predictas donec ericcetur: deinde sumatur aqua colloquintide humide ⁊ enule humide ⁊ squille ⁊ aqua sanguis ⁊ aliquid de vino antiquo rozetur super aquas: ⁊ sint omnia. lib. viij. ⁊ proijciatur super ea asse fetide ⁊ alastir gar ⁊ vtriusq; arsenici ⁊ flos eris ⁊ sulfuris omnium. aā. 3.i.5. ⁊ decoquantur in aquis vsq; quo remaneat quarta ⁊ coletur ⁊ iceissanter sanguis ⁊ humores exiccari imbibantur ex ea ⁊ terantur donec bibant totum ⁊ exiccentur: deinde liniat cum eo in balneo. Dico autem q̄ possibile est vt hoc medicamen administretur leuore sollicitudine ⁊ sit fortioris impressionis q̄ illud in quo laborauit medicus regis. ¶ Epithima vigilantis bonum. ℞. nigelle florum papaueris rufi radicum capparis omnium. aā. partem.i. tapsie licij cineris myrrhe arsenici, omnū aā. 3.5. liniatur in sole. ¶ Epithima bonum iuuantium: ⁊ est flos papaueris rufi ⁊ alzerebaseu cum aceto. ¶ Et iterum rubea tinctorū spuma maris semen raphani condit cum aceto vini. ¶ Et iterum sumatur limature aluminis ⁊ ellebori nigri ⁊ eris adusti ⁊ cantaridarum ⁊ arsenici rubei omnium. aā. 3.i. conficiantur cuz litran dissoluto in aceto ⁊ liniatur cum quantitate quam scis. ¶ Et iterum ozbasij sapientis elleboros albus piper nigella spuma maris sulfur arsenicum rubeum rubea tinctorum tapsia flos eris cantarides: terantur cum aceto ⁊ infomentur trociscis ⁊ exiccentur: ⁊ cum necesse fuerit terantur cum aceto ⁊ liniantur post frictionē cuz vino ⁊ liniatur. ¶ Et iterum ex libro decorationis cartonis: elleborus niger vitis alba radix almezerion sulfur citrinum dragantū flos eris limatura ferri spuma maris folia fici: terantur cum aceto ficus alcohol: ⁊ seruetur in vase plumbi ⁊ liniatur in sole post frictionem. ¶ Aliud gabellis. Sulfuris euforbij ellebori oiuz. aā. 3.i. anacardi pireiri tapsie oium. aā. aur.i. liniat cuz aceto. ¶ Iterum scis raphani conditi gūma pigani ⁊ mezerion rubea unctorum tapsia nasturtium pireirum staphisagria aggregeā cum sanguine nigri excoriati: ⁊ infomentā trocisci ⁊ administrentur cum aqua rubee tincture decocte vehementer colate per balneum. ¶ Et iterū rubee tincture tapsie oium. aā. 3.v. sc. raphani. 3.x. condili. 3. viij. limatur cum aceto post balneum. ¶ Medicamen regale. Folia almezerion ⁊ semen eius excoxecarum ⁊ elleborus niger ⁊ piper decoquantur cum submersione aceti donec bis cocta sint: deinde pijciatur in eo dragantum ⁊ cantarides ⁊ limatura ferri ⁊ nitrum ⁊ spuma maris: ⁊ decoquantur donec ferueat ⁊ liniatur ⁊ toleretur ⁊ non abluatur quātum possibile est ⁊ aperiant vesice. ¶ Aliud bonum. ℞. anacardi. 3. vij. pireiri gumme pigani. aā. 3.ij. euforbij. 3.iij. tapsie perfice. 3.i. liniantur cum eo confecto cum lacte. ¶ Et in eis que expris sunus est vt sumantur mellis anacardi ⁊ allzebi tengi ⁊ fimi colubini ⁊ cantaridarum ⁊ tapsie ⁊ seminis raphani ⁊ seminis ỹnapis ⁊ rubee tincture ⁊ alcanne ⁊ undiri ⁊ dragani oium partes equales: vesicet cum eo ⁊ apiant vesice ⁊ curent vicera ⁊ ueret donec sanet. ¶ Et illud q̄ delet baras vestigioz ventositatis est aqua cucumeris agrestis ⁊ aqua sanguis ⁊ rubea tincture ⁊ tapsie linite cū aqua albacham. ¶ In vncturis autem que administrantur super albaras non est possibile vt referat p̄m pondera eadē pp diuersitatē colorū faciez: imo in eis afferunt canones ⁊ p̄mittunt ⁊ post ponunt. de eis quaq; est vt sumant mādragora ⁊ myrra ⁊ fex vini ⁊ magra ⁊ rubea et alumen ⁊ filia: ⁊ cōponant ⁊ liniant. ¶ Aut cū tincture nigra quā expti sumus. ℞. cornices nucis ⁊ q̄tū ipse sūt de alcāna ⁊ q̄tū ē alcānaz idico. tritexcalcis ⁊ arsenici ⁊ tapsie oiuz. aā. ps.i. rubee tincture ptes. ij. aggregeā illud cum aqua cepe ⁊ administret p̄m q̄ vr. ¶ Unctura alia: lutbargirū ⁊ calx galle dragantū et alcāna ꝓficiant cum melle ⁊ cū aceto nigro ⁊ admittet ex eis epithima. ¶ Et iterū dragātū ⁊ calcātū et galle terant et ꝓficiant cū aceto nigro et fricet mēbrū in sole et liniat cum eo delibutionibus aliquibus: ⁊ est tinctura remanens. ¶ Et iterum tapsia nigra ⁊ scoria ferri et dragantum citrinum et flos eris et rubea tincture et cornices granatorum: terantur cum aceto vini donec dimittetur et liniatur super eam vinum. ¶ Et cibi p̄hīs hanc passio-

Digitized by Google

nem sint assata ⁊ frixa ⁊ que p̄parata sunt in pa-
tella: ⁊ q̄ cocta sunt cū opilatiōe vasis ex carnib⁹
leuib⁹ cū seminibus ⁊ sit p̄otus vino ⁊ dimit-
tat potū aque oino si pole est aut minoz et ip̄m.
vsaf illa que ex ea decocta est aut mixta cū vino.
¶ De cura albaras nigre. Cap.xij.

c Si cura morphee nigre ⁊ idiget hu-
mectatione corporis vehementioze ⁊
euacuatione fortioze. deinde adminu
strent magis abstersiue medicie mor
phee nigre. ⁊ accidit quandoq; habenti eam vt
inunctur coitu. verum balneum plurimum con-
fert ei. ¶ Quod si vehemens fiat ⁊ ad vlumū
perueniat curetur curatione lepre.

¶ Tractatus tertius de eis qui accidunt in cu-
te non in colore ei⁹ de sahafati ⁊ refrengi ⁊ bal-
liari ⁊ aluaiz. ¶ De sahafati. Ca.i.

e Sahafati est de summa bothoz
vlcerosarum: ⁊ currit consuetu-
do in pluribus libris vt dicatur
in capitulo decorationis. ⁊ se-
hafati quidem incipiens est bo-
thoz pue fixe leues diuise in nu-
meratione locoz̄um. deinde exulceratur vlcer-
bus crustosis: ⁊ sunt ad rubedinem declines.
¶ Quandoq; etiā emittit virus ⁊ nominatur
refrengi sahafati humida. ⁊ quandoq; incipit
squāme sicce ⁊ multonetes appareat in hyeme et
auferrur velociter. ¶ Et causa quidem sahafati
est hūiduras mala acuta corosiua que permisce-
tur sanguini ⁊ humoz̄es grossi uerum mali: q̄re
grossum fit apostema ⁊ exiccatur subtile. ¶ Et
causa eius que de ea sicca est: est humoz melā-
colicus plurimus cui permiscetur humiditas acu
ta: quare expellitur ad cutem ⁊ coz̄rūpit ⁊ coz̄-
rodit. ¶ Balliari ꝓ o est de gñe sahafati ma-
le. ¶ Sed alueatz sunt vlcera melica que appa
rent in crure ex eadem materia ex qua fiunt vari
ces. ¶ Et app̄opinquat cura ei⁹ curatiōi ea.
¶ De cura. Cap.ij.

c Ura eius est curationi proxima im-
pegis ⁊ dicem⁹ illud. ¶ Nos ꝓ o
dicemus q̄ nunc ꝓfert alsahafati fic-
ce euacuatio humoris colerici ⁊ me
lancolici: ⁊ flegmatis salsi cum eis que sunt sicut
decocta myrabolanoz̄ū cum epithymo. ⁊ ponā
tur in ea aloes ⁊ scamonea ⁊ administrētur po-
stea que mollificant residuum cum humectatio
ne sicut aqua casei ⁊ fumiterre humidi: de sum
ma cuius sumatur ℔.i.ℨ misceatur cum virtis cū
myrabol.nig.ℨ cirnoz̄um ambozū aā.ʒ.ij.epi
thymi pōdus.ʒ.ij.ℨ salis napti tertia.ʒ.i.dein-
de post illud sit p̄otus aqua casei ⁊ epithymo:
sumendo omni die pondus.ʒ.xxx. de aqua ca-
sei ℨ.ʒ.i.ℨ.ʒ. de epithymo sitolerat natura ⁊ non
suppliat: aut ꝑm q̄ tolerauerit. ¶ Et diminuat
omne quod habet dulcedinem superfluā ⁊ p̄o-
pile dactilos: aut amaritudinem aut acuitatē:
aut salsedinem. ⁊ sit cōcretus insipido generāle
humorem sanum in quo non est mordicatio: ⁊
humectatione corporis humidirate equali cum
balneo ⁊ aljs. ¶ Et flobotomef vena copijs si
necessitas fuerit eius ex vena que imbibit illud
mēbrum: sicut vena frontis in sahafati facta su-
per caput. ⁊ vena que est in cure capitis est vena
que est post aures. ⁊ ipsa quidez fit ꝑm plurimū
rei super caput ⁊ vēto seuerum ad illam que est
in capite. ⁊ si fuerit in membris inferioz⁹ flo-
botomentur due saphene. ¶ Et cum feceris il
lud fricabis alsahafati fricatiōe fort donec san
guinetur: ⁊ studie in hoc vt currat er ea sanguis
plurimus deinde curetur cum medicinis loca-
libus: ⁊ p̄prie cum fricatur post sanguinatio-
nem cum sale ⁊ aceto. ¶ Et ei quidem que de
ipsa sicca est cōfert balneum frequens absq; lō-
gitudine tensionis ⁊ euaporatio membri super
vaporē aque calide: aut tepide in die aliq̄ens:
⁊ olea et adipes ⁊ regimen humectatiuum cū
nutrimento ⁊ inunctio ⁊ cum caputpurgijs. Et
sunt necessarie in euacuando eam medicine at-
trahentes melancoliam attractione fort ⁊ da-
centes eam: et administrēt post hoc aq̄ casei ꝑm
q̄ dictum est. ¶ Et non est malū apponere san
guisugas iuxta: deinde necessaria est fricano ⁊
sanguinatio. deinde administrētur medicine lo
cales. ¶ Et existimauerunt quidam q̄ flobotō
mia alsahafati ex vena ꝓxima et sicut vena post
aures ad alsahafati capitis est curatio eius: de-
inde liniatur cum melle et cum aqua sicle et dra
ganto. ¶ Medicine autem locales ad humidā
icipientem quidem que est super corpus humi-
dum: et corpora infantium sunt sicut alcāna et
sicut indicum cum gallis adustis cum oleo al-
beiri: est enim expertum vtumum sicut medici
ne facte ex stipticis exiccatinis sicut sunt cortices
granatoz̄um cum aceto vini ⁊ oleo ros. et quan
doq; ponitur in eo litharg'riū. et quādoq; ne-
cessariū est administrare illud in quo est abster-
sio uerum sicut est aristolo. ¶ Et multonēs qui-
dem sanat illam que de ea media est fricatio cū
aceto et sale et alusnen viridi: quare exiccatur ⁊
cadit. ¶ Et de medicinis que sunt in istis ordi
nibus sunt ruta et climia et chimolea et charta
cōbusta cum aceto et gūma pini cum balaustijs
et aceto et oleo ros. ¶ Aut sumatur litharg'riū
et scorie argenti et amigdalaz amararz et venaz
tinctoz̄ ana aā.ʒ.i.cū aceto ⁊ oleo ro. ¶ Et si
militer radices lilij celestis et xyloal. et sem ć e
cymnum resolutū et gūma albom cōtrita. Et
iterum lēres et magra cū aceto. et rursum amig
dale amare et galle viridis q̄buscūq; ear uni cō
trita: et fiat ex eis epithyma cum aceto positq;
p̄paratum fuerit cū sale. ¶ Dixerūt. ¶ Et su-
mant cāri viui et terantur cū sanguco: et exp̄i
mant et fiat caputpurgiū cū eo et cū humiditate
cāroz̄ solū. ¶ In antiqua aūt et in illa q̄ est sup-

Digitized by Google

corpa dura sunt necessaria ea que sunt sicut colcotar ⁊ calcantum ⁊ cupressus ⁊ dragantum encaustri ⁊ sal ⁊ sulfur ⁊ terra argenti viui ⁊ vene uncrorum ⁊ medicamẽ de charta ⁊ scoria eris ⁊ fuligo furni ⁊ sal ex stipticis resolutuis: ⁊ iterum sicut lithargyrium ⁊ cerusa. Nasturtiũ ho siccum et exiccantibus est fortibus. ⁊ fimus columbinus est ex resolutiuis vehementis absterſiuis ⁊ exiccationis: ⁊ similiter stercus lacerti ⁊ turdorum ⁊ ppric comedentiuz rizi. Et emplm venarum est ex eis que conferũt omni sahafati. ⁊ emplm rubeum factum ex venis citrinis ⁊ al cãna ⁊ aristo. ⁊ cortices granatoz ⁊ lithargyrũ: ⁊ medicamẽ quod dicemus in ca. sicce. ¶ Medicamen bonum. Chymolee sulfuris viridis cineris cucurbite ⁊ pulpe colloquintide omniuz partes equales cum aceto aut cortãdrum siccũ adustum ⁊ nasturtium excoriatum ⁊ alcanna cum aceto ⁊ oleo ros. ⁊ iterum cinis ligni vitis ⁊ aristolo. rotũ. ⁊ balaustie ⁊ galle ⁊ gummi pini cum aceto ⁊ oleo ros. ¶ Medicamẽ bonuz valde. Abluatur alsahafati cum decoctione oleadri: deinde liniatur cuz scorie eris ⁊ myrrhe põdere. ʒ.ij. ⁊ terre argenti viui rhuris ⁊ aluminis tamen omnium añ. ʒ.iuj. aristolo. ⁊ colcothar ⁊ cineris vitis ⁊ aloes omnium añ. pondus. ʒ.i. cum aceto ⁊ oleo ros. ¶ Medicin. ẽ locales ad sahafati siccam ⁊ antiquam. Que de ea fortis ẽ indiget medicamine acuto corrodẽte eã vsqꝫ perueniat ad carnem sanam: deinde curet cum emplastro vlcerum: sicut ex oleo de venis: ⁊ lithargyrio ⁊ aceto ⁊ oleo. Et que est infra illam curetur cum eo cũ quo curat antiqua ꝓma predicta: ⁊ cõferunt ei humectatio corpis cũ cibis ⁊ odoramẽta ⁊ clysteria ⁊ alia. ¶ Medicamen bonũ ad sahafati humidã ⁊ siccã. ℞. olei amigdalaz amararũ ⁊ olei sinapis ambor añ. ʒ. sacrati aceti sacratati. i. siefmenuthe: ⁊ gallarũ ambor añ. aur. iij. fellis zeharagi aur. i. venaz citri narũ ⁊ baurac ambor añ. aur. ʒ. terant medicine ⁊ misceantur cum duob' oleis ⁊ aceto permixtione vehemẽti cõterendo: deinde admuistrent super ocm sahafati ⁊ scabiez ⁊ pediculos ⁊ depilationẽ ⁊ alopitiã ⁊ furfures. ¶ Et albaziari qdez est de gñe alsahafati male: ⁊ qñqz est causa eius morsus: sicut finifes maligni. Et cura eius est cur: illius. ¶ Medicamen nfm forte ℞. aristol. ⁊ flores eris ⁊ ammoniaci ⁊ bdellij ⁊ sinapis ⁊ dragagauti partes equales aggregent cum oleo de frumento ⁊ aceto quantũ est oleuz ⁊ pauco melle ⁊ administretur.

¶ De impetigine. Cap.iij.

Impetigo non est longinqua a sahafati ⁊ non diuersificat ab ea nisi cũ re occulta ⁊ proprie alsahafati sicca: ⁊ pertransit vt sit alsahafati ficca impetigo maligno: ⁊ deterior: ⁊ magis corrosiua et longinquioris profunditatis. ¶ Et causa impetiginis est propinq causse alsahafati: nã est aquosa herisiati acuta permixta iterum materie grosse melancolice grossioꝛ materia scabiei. ¶ Et impetigo quidẽ velocioris sanationis est illa cuius subtile est magis vincẽs. ¶ Et ipetigo quidem alia est humida sanguinea in qua apparet cum fricatur res: ⁊ est res magis salua. Et alia est sicca cuius plurimum est a flegmate salso conuerso per adustionem ad melancoliaz. ¶ Et de impetigine est excoriata ꝓpter vehementiam siccuans ⁊ multitudinem profundationis ⁊ est sicut albaras nigra ⁊ sicut cortices. ¶ Et de ea est non excoriata. Et de impetigine ambulatiua maligna. Et de ea est stans. Et de impetigine est recens. Et de ea est antiqua mala ⁊ est egritudo herisiati. ¶ De cura impetiginis. Ca. iiij.

Adiget impetigo in radice curationis i medicinis aggregantibus resolutionem ⁊ incisionem ⁊ liquefactionẽ ⁊ subtiliationem cum sedatione ⁊ humectatione. ¶ Et prima earũ est fm materiam grossam: ⁊ secunda est fm materiã acutam subtilem. Et fm dominium vnius duarum rerum est necessarium vt vincat vnum duoꝛ regiminũ. ¶ Et appositio sanguisugarum est de melioribus medicinis eius. Et est necessarium in re ei' mundificare ⁊ consequenter adhibere aquã casei fm modum quez exigit illud quod est plenus: ⁊ cibationis ⁊ humectationis ⁊ regiminis humectantis illud quod est necessarium alsahafati. ¶ Et similiter balneum est de sublimioribus curationibus eius: ⁊ fortasse indiget separatiõe aeris ficci. ¶ Dixerunt quidam. Et de eis que prohibent euenire impetiginem ⁊ sanant quod de ea euenit est vt in potu detur lacte ablute ablutione aloes pondus. ʒ.i. cum. iij. ʒ. decoctionis myrrhi. ¶ Et quando expaditur impetigo ⁊ multiplicatur: tunc cura eius est cura lepre.

¶ Curationis locales. De medicinis quidem singularib' eius que recens est ⁊ media: est acetositas citri: ⁊ fortis iterum gummi arabicũ cũ aceto. Et gumma amigdale ⁊ gumma pini cuz aceto: ⁊ storax liquida cum aceto: ⁊ sinapis cuz aceto est vltima: ⁊ aqua sulphurea ⁊ aqua salsa ⁊ spuma maris ⁊ gluttinũ de corijs: ⁊ saliua hominis ieiuni ⁊ illud quod residet super dentes eius. ⁊ semen melonis. ⁊ radix aphodilli ⁊ alsaras cum oleo amigdalarum amararum est bonum ⁊ folia capparis cum aceto. Et sata noua vel suffumigatio cũ eis ꝓfert omni impetigini cuz proprietate sua ⁊ acatia ⁊ mugar. Et oleũ de tritico est ꝓueniens ei que accidit oi corpi ⁊ debili ⁊ fortis ⁊ vene citrine: ⁊ incipiẽti. ⁊ assiduetur effusio aque calide sup eã: deinde fricet cũ oleo vio. fiat illud fz assiduationẽ. ¶ Et aqua ordei linita fortasse delet eam ⁊ proprie cũ seie tamariſci. ¶ Et cõferũt alsahafati humide cucumer ⁊ mucillago psilij ⁊ succ' hũidi eius ⁊ aq̃ porꝛ

Digitized by Google

lace et gūma prunoꝝ cōfert. ¶ Ad imperiginē infantum: sumant gūme amigdalarū ℞ gluttni de corijs et storacis partes equales et aggregentur cum aceto et liniatur. ¶ Aut sumatur glutē carpentarioꝝ et thus et sulphur ℞ acetū: et teratur et admisceatur. ¶ Antiqua ℞o mala ex eadiget medicinis fortioribus sicut succo acetositatis citri cōfortato cū decoctione ℞ sicut oleo riceris et oleo rizi et oleo frumēti propriē et gūma amigdalaꝝ amararum et sulfure et stercore caprino adusto et spuma maris et alijs quā et pix et sunt mirabilia ambo. ¶ Et similiter assidua tio epithimandi eā cum napta al. et stercus animalium predictoꝝ in ea. alsahafati et agnus castus et capparis et ammoniacus et elleborus et grana albē et gūma ruthe agrestis propriē prepicue cum fit ex ea ceratum cuꝫ oleo sinapis et fisami et ammoniacū cuꝫ aceto et cozdumeni et condisi et cinis balnei et condisi et vene et sinapi et nasturtium et semen eruce et mel anacardi est vltimum. ¶ Et de cōpositis est vt sumatur cozdumeni et teratur et aggregetur cum oleo tritici et cinis alleoꝝ cum melle: et sulfur cuꝫ gūma albotu et grana albeu cum aceto sunt fortia valde. ¶ Et ad excorticatam iterū est vt sumat thuris et dragagāti et sulfuris et aloes omnium aā. ʒ.i. et gummi. ʒ.ij. liniatur cum aceto. ¶ Aut sumantur baurach armeni aur. ʒ. olei de trinco. ʒ. iij. acetositatis citri alpalti fe. eruce aā. ʒ.ij. nigelle. ʒ.i. et. ʒ. ellebori nigri dragagāti adusti amborum aā. ʒ.i. et. ʒ. fiat ex eis epithima. ¶ Aut sumatur saia noua et liniatur cum aceto. aut sumātur dragagantū et myrrha ℞ olibanū et alumen et sulfur et aloes: conficiantur cum vino cocto et liniantur. ¶ Medicamen bonum. ℞. grana rum alben partes. x. sulfuris citrini partes. iij. saia noua pars. i. eius contritio optime fiat et liniatur cum aceto vini et oleo antiquo. ¶ Aut sumantur stercoris canini et vsnē fullonum al. ℞ ruthe et fulligini furni et cortecum granatoꝝ et cineris balnei et viridis arsenici et sulfuris citrini equales partes dissoluatur cum aceto et oleo et liniatur.

¶ De bothoꝝ lenibus. Cap. v.

q Vandoq; sparguntur super nasum ℞ super poma maxillarum bothoꝝ albe quasi ipsa sint puncta lactis propter materiam viruleutam expulsam ad superficiez de vapore corporis. ¶ Et cura eius est omne in quo est exiccatio et resolutio sicut elleborus albus cum medicetur sui de ireos de quo fiat linimentum. et semen lini et baurach et ficus et nigelle cum aceto.

¶ De scabie ℞ pruritu. Cap. vi.

m Materia ex qua generatur scabies: aut est materia sanguinea cui admisceatur colera que fortitan cōuersa estin melancholiam aut cōuersa est pars eius in melianc aut materia cui admiscet flegma salsum baurachium. ¶ Et prima quidem est scabies sicca et materia sicca ad grossitudinē decliuis. Et altera est scabies humida et humiditates ei⁹ est humiditas ad subtilitatez decliuis. ¶ Et prima quidem generatur ab acceptione in comestione salsorum et acutoꝝ ℞ amararū et specieru que pro cōdimento admiscent cibis acuturaz et similiū. ¶ Et illa que est magis sparsa et corpulentior et acutioris capitis ex omnibus bothoꝝ est acutioris humoris. ¶ Et que est latioꝝ ℞ vehementioris profunditatis eius humor est minoris acuitatis. Et cause quidem generātes materiā scabiei sunt cause generantes materiā pruritus: verum ipse sunt fortiores et appropinquāt causis generantib⁹ pediculos et alsahafati et furfures ℞ impetiginem et approximant eis in curatione. Et scabies quidem differt a pruritu in hoc q cum pruritu nō sunt bothoꝝ sicut sunt in scabie: quoniaz ipsa est a materia subtilioꝝ et minus decidante ad salsedinem et in ea generatur. Et fixio generis eius in cute postq̄ natura expellit ea est, opilatio pororum. ¶ Et parvitas mundificationis aut retinetur ꝓpter debilitatez expulsiue: sicut accidit decrepitis in fine egritudinū ℞ propriē qñ materia ē plurima aut grossa: aut ꝓpter cibos malos ex quibus generatur chimus malus acut⁹ sicut sūt cibi salsi ℞ acuti et similes eis: aut propter malitiā digestionis cuꝫ qua putrefit cibus. ¶ Et a pruritu quidē resolumntur cortices furfurei et noa accidit ex profundo aliqd. ¶ Et pruritus quidē sentit⁹ parū obedit curationi et neq; valet nisi vt regatur et blandiat. Et scias q̄ scabies excorticata et inperigines multiplicant in autūno. Et ad vltimum mā pruritꝰ aggregatur inter duas cutes. ℞ si de ea aliqd est in corpore. tunc est scabies sicca. ¶ Et dulcia quidem generant aut pruritum ℞ bothoꝝ et nō accidunt plurimum nisi inter digitos: quoniā sunt debiliores. Et scabies quidez feda attrahit vulnera et pmutat ad impetigines et alsahafati. Et olea nocēt eis. Et sirupus acetosus ꝓfert eis si nō timet rasura. ¶ De cura. Ca. vij.

c Cura qdem scabiei ꝓma et melioꝝ et cum qua multotiens est sufficiēta est eūo cum eo qō educit humoꝝ acutum adustū et flegma salsum: deinde rectificatio cibi et regimen humectationis ꝑm q̄ sciuisti in dispositionibus huius ca. ¶ Et administratio rerum aquosarum insipidarum velocitas putrefactionis quaꝝ sit secura. sicut sunt meloēs indi et lactuca et endiuia et similia ℞ extrinsecus iterū. Et diuutat coitum oīno. Coitus enim mouet materias ad exteriora et excitat vaporem calidum putridum venientem ad partem superficiei cutis: quare putrefaciu illic. ℞ propter illud feret iterū odoꝝ corporis. Et propter hoc precipitur fricatio in ablutione poluio

nis. ¶ Et de bonis quidez eiusmodi ſpes ma
terierum ſcabiei eſt decoctio epithimi cū mira
bol. citrinis ⁊ fumo terre ⁊ ſene ⁊ polipodio ⁊
abſinthio. Et qñq; ponunt in ea roſe ⁊ ſemen
endiuie ⁊ ſimilia. Et qñq; ponit in ea celidonia
cū pprietate que eſt in ipſa. Et qñq; ponitur in
ea ſcamonea. ¶ Et iterum pillule de aloe ⁊ ſca
monea ſunt bone iniuatiue. ¶ Decoctio bona.
Sumant̄ myrabolanoꝝ citrinoꝝ ⁊ paſſularuꝫ
aā. pōdus. 3. xx. decoquat̄ cū. iij. lib. aque donec
remeneat tertia ⁊ colet̄ ⁊ ſumant̄ ō tota aq̄ dne
ueruē lib. vnū in qua fricent̄ manib⁹ caſſiefi. 3. x.
cinq; in ea cōfricate ſunt colet̄ iterū ⁊ ponat̄ in
ea agarici. 3. i. ¶ Pillule bone: ⁊ ſunt pille de
fumo terre. ℞. mirabo. citrinoꝝ ⁊ hebu. ⁊ nigro
rum oium aā. 3. v. ⁊ aloes ſcotrenſis. 3. vij. ⁊ ſca
monee. 3. v. ſine ceſſatione ꝓficiant̄ cum aq̄ fumi
terre ⁊ dimittant̄ donec exiccent̄ ⁊ bibent̄ vice
altera ⁊ dimittant̄ donec exiccent̄ ⁊ fiat illō tri
bus vicib⁹, ⁊ in oi vice fiat ſicut ſordibio deinde
dimittat̄ donec inſpiſſet̄ ⁊ cum pactum fiat: ⁊
fiant inde pillule. ¶ Medicamē bonū forte ad
antiquam ſcabiem. Recipe mirabolanoꝝ citri
noꝝ ⁊ myrabolanoꝝ nigroꝝ. ⁊ emblicoꝝ ⁊ ab
rūgi ⁊ hebuloꝝ excoricatoꝝ oium aā. 3. i. ⁊ tur
bith. 3. ij. cōficiant̄ cum penidijs: ⁊ fiant ide tro
ciſci. Et ſit doſis ad ſolutionē integrā ex. 3. x. vſq;
ad. 3. xv. ⁊ vſq; ad. xx. cum aqua calida. ⁊ foztaſ
ſe ponit̄ in ea ſcamonea cū potantur. ¶ Et foz
taſſe liberat ex ſcabie mala antiqua ſi aſſiduetur
potus aloes: ſed frequenter̄ tribus diebus om
ni die ſumendo aure. i. deinde tertietur poſt diē
⁊ diem non trib⁹ diebus currēnibus ꝑm dimiſ
ſionem tertij: aut dimittat̄ diebus tribus ⁊ ite
retur frequēcia: deinde tertietur poſt diē ⁊ no
ctem: aut quieſcat ꝓout videt̄ ꝑ q; ꝓſens fue
rit: ⁊ curet̄ raſura ſi ſuperuenerit cuꝫ clyſterib⁹:
illud enim eſt iuuatiuū eradicās ſcabiem. ¶ Et
bonum quidem eſt vt bibat ipſum infuſum in
aqua endiuie ⁊ cū ea ſit paruꝫ aque feniculi ſi nō
fuerit ab aqua feniculi aliquid phibēs. Et quāti
tas que eſt in ipſa de aloe ſit ex. 3. i. vſq; ad aur.
⁊ quādo nō tolerat medicationem dimittatur.
¶ Et infuſiones de ꝓunis ſunt iuuatiue itez.
¶ Aut fumatur rob mirabolanoꝝ citrinoꝝ
facū ex exiccatione aque in qua ipſi decocti ſint
exiccādo in ſole: ⁊ ſumat̄ ex eo humiduꝫ qđ ſit
ex. v. vſq; ad. x. cū zuccaro: ⁊ eſt ad colericā ⁊ hu
midā. Et poſſibile eſt vt fiat ſimile illis ex oib⁹
ſolutiuis bonis: ⁊ miſceantur adinuicē. ¶ Et
quandoq; cōponunt̄ adinuicē ⁊ fiunt ex eis ro
bub ⁊ pillule. ¶ Et aq̄ calida caſei ⁊ epithimū
bona ſunt qñ adminiſtrant̄ oi die ꝑm q̄ dictum
eſt nuper in alio capīo ab iſto: ⁊ cum myrabo. ⁊
ſucco fumi terre die⁹ cōtinuis eſt vtuma. ¶ Et
de eis que currūt curſu mundificatiū cum fa
cilitate eſt vt fiāt pillule de aloe cuꝫ ſcamonea ⁊
croco: ⁊ ſumant̄ de eis i oi doſi. v. cicera. ¶ Et

deſcriptio myrabolanoꝝ citrinoꝝ: ⁊ aloes ſco
trenſis amboꝝ aā. 3. i. dra gaganti roſarū ambo
rum aā. 3. i. croci. 3. iij. ¶ Et iterum ſumatur ex
medicamine in quo ponit̄ abrūgi: t nos iā dixi
mus ipſum omni die aut duob⁹ diebus ad. 3. ß.
vſq; ad. 3. iij. ¶ Dixerūt quidā. Qñ multipli
cantur euacuationes ⁊ non inuenitur vtilitas:
tūc melius eſt vt alleuiet̄ ⁊ ſufficiat dare in po
tu habenti paſſionem omni die mane ⁊ ſero ſa
nis de tritico cum zuccaro: ⁊ aqua plurima.
¶ Dixerunt: de eis que conferunt habenti ſca
biem ſiccam ⁊ pruritum oſtrachinum eſt vt bi
bat tribus diebus omni die de ſiſamino pon
dus. 3. c. ⁊. xxx. cum medietate ſui de ſirupo ace
toſo ⁊ ſimilibus. ¶ Et de hominibus ſunt qui
miſcent cum eo aquā iuiubarū. ⁊ nos iā exper
ti ſumus hoc ⁊ fuit curatio vltima: verūtamen
debilitat ſtomacuꝫ. ¶ Et de cōpoſitis ꝑportio
nalib⁹ iſtis medicinis eſt ſcoria argenti ⁊ lutharg
girium ⁊ cambil ⁊ vene: cōficiant̄ cum aceto ⁊
oleo roſ. ⁊ liniat̄: ⁊ hoc eſt ad fortem vltimum.
¶ Iterū ⁊ leuius illo eſt boliarmeni cāphore
croci oium aā. 3. ß. cū aceto. ¶ Et aqua ſquille ⁊
oleum ro. ſunt cōita ad exiccationē. ¶ Et ad il
lam que eſt fortior: parum ſemē feniculi teratur
cum aceto ⁊ oleo roſ. ⁊ adminiſtret̄ in balneo.
¶ Et iterū aqua granatoꝝ ⁊ bauracis: ⁊ melior
aqua granatoꝝ eſt illa in qua eſt virt⁹ pulpe eo
rum: ⁊ fili farina lentium ⁊ magra ⁊ aceti mi
ſceatur ⁊ ponat̄ in ſole donec ingniat̄ deide linia
tur. ¶ Confectiones ꝓpo quib⁹ oportet eum vti
ſunt ſicut cōfectiones quas opꝫ potare haben
tes impetiginem ⁊ alfahafati ⁊ morpheā. ſ. que
de eis ſunt leues ex trifera minore cum lichenes.
¶ Et iterum ſicut hec cōfectio. ℞. amuli ⁊ fumi
terre amboꝝ aā. 3. ij. ⁊ mirabolanoꝝ citrinoꝝ
pondus. 3. iiij. ⁊ alkekenges ablutarū duplum to
tius. ¶ Medicine aūt locales ad ſcabiem ſunt
omnes in quib⁹ eſt abſterſio: ⁊ qñq; ſufficit illud
cuius abſterſio eſt cū ꝓportione cutis ⁊ recuſ
catione cōpoſitus eius ſicut aqua maluarum ⁊
acetoſe ⁊ ſide ⁊ granatoꝝ ⁊ ſicut furfur ſimile ⁊
farina lentiū excoricatarū. ¶ Et iterum acaciā
cum aceto ⁊ grana melonis ⁊ veter melonis ſi
cut eſt veſeſſengi citrinum ⁊ ſuccus apij ⁊ deco.
apij ⁊ decoctio fenugreci ⁊ aqua cotticū muxi.
¶ Et fortaſſe indiget eis inquibus eſt reſolutio
fortis ſicut pulpa collo gn. ⁊ gluten alumbat cuꝫ
aqua mente ⁊ gūma pini cū aceto ⁊ dragantum
aſſatū ⁊ ꝑpe citrinū cū aceto ⁊ oleo roſ. ⁊ ſili
calcatū ⁊ que ſunt de genere ipſius: ⁊ oleāder
eſt fortis valde. ¶ Et fortaſſe ſufficit acetū eius
in quo ponitur: deinde coquitur cū ſiſamino: ⁊
miſceatur cum acetis ſicut oleum roſ. vt prohi
beat ſuperfluitatem ⁊ ſicut cotices granatoꝝ
⁊ conſimiliuꝫ illius. ¶ Et ex eis que erpta ſunt
eſt ſemen eruce cuius oleum ſumatur et fricetur
cum eo ſcabies ⁊ inungatur cum eo in ſole cali

Digitized by Google

do aut ſoculari: ⁊ teratur quoniam eſt bonum ⁊ vltimum. ¶ Medicamen bonum. ℞. litharg̃irij ⁊ draganti ⁊ encauſti equales partes que terantur cum aceto vini ⁊ ponantur in vrceolo teſteo vitreato ⁊ ſepeliatur in loco humido m en ſe vno ⁊ adminiſtretur poſt illud epithimando eſt.n.iuuantum in vltimo cum pauca mozdicatione. ¶ Et conduſi ⁊ argentum viuũ extinctuz ⁊ ſtozia argenti ⁊ ariſto.ⁿ ⁊ ſulfur ⁊ cãbil ⁊ allzali ⁊ es aduſtum ⁊ almulgath ⁊ ſal ammoniachus ⁊ lentes ⁊ myrrha ⁊ ſemen ⁊ ãmoniaci ⁊ flos eris ⁊ vſnen fullonũ ⁊ ſtercus canis: ⁊ ſtercoza predicta i capitulis alijſ ⁊ cucumer aſini. ¶ Et iterum cozices ligni viris aduſti ⁊ pulueriẓenk ſuper locum ſcabiei inunctum cum butyro cru do: ⁊ ligetur ſtricte poſt illud ⁊ non moueatur vſqz quo deſtruatur. ¶ Et quãdoqz confert coz dumem cum aceto ⁊ gluten alimbat cum eo.

¶ Et de compoſitis noſtris bonis eſt vt fiat ex argento viuo extincto ⁊ ex folijs oleandri ⁊ ex climia argenti ⁊ litharg̃irio epithima cum ace to ⁊ oleo ro. ſupra qõ dormiat i nocte ⁊ ablnat coꝛpus in mane in balneo cum aceto ⁊ vſnen vi ridi cum aqua calida in primis: deinde prope ret ⁊ inungatur cum oleo. ¶ Medicamen faci le: ſumantur litharg̃irij ⁊ draganti citrini par tes equales: terantꝛ cum aceto hebdomada vna in ſole ⁊ liniatur cum eo cuz neceſſe fuerit. ¶ Et iterum argentum viuum extinctũ ⁊ ſtozax liqui da ⁊ oleum roſatum aggregentur ⁊ adminiſtre tur. ¶ Et iterum argenti viui extincti ⁊ flozum viol. ⁊ coſti partes equales. ¶ Et iteruz condiſi para.i. ⁊ magre partes.iij. ⁊ liniatur cum aceto. ¶ Et cũ adminiſtras fortia exiccatiua reſoluen tia ⁊ ſicca exiccantia. tunc conſequere ea cum oleis cognitis ſicut eſt oleum de ciperis ⁊ ſalici bus ⁊ nenufaris ⁊ viol. ⁊ ſimilia illis ⁊ proprie in ſicca: ⁊ in illa que eſt pauce humiditatis: ⁊ ad miniſtra in humida ea que ſunt vehementioꝛis exiccationis: ⁊ in ſicca que ſunt minoꝛis exicca tionis. ¶ Et elonga illud in quo ponitur argen tum viuum extinctum quantum poteris a par tibus ſtomaci ⁊ membꝛorum nobilium. ¶ Cu ra autem pruritus ſicci poſt euacuationem ſi in diget ea cum illis que ſcis eſt vt des in potu lac vaccinum acetoſum ⁊ ſicut balneatio cuz aqua tepida ⁊ adminiſtratio inunctionum oleaginarum ex oleis frigidis ⁊ proprie quãdo ponuntur in eis ſuccus apij. Et curato ſcabiei ſicce ⁊ pruritus ſicci eſt vicina. ¶ Et de medicinis lenibuſ in hoc eſt papauer tritus cum aceto: ⁊ iteruz fo lia lilij: ⁊ iterum aloes cum aqua endinie: ⁊ ſe ne iterum eſt ex eis que ponuntur in medicinis eius et aqua apij et aceuz et aqua ro. ſunt bona. ¶ Et de medicinis fortibus eſt ceratum in quo ponitur opium cum quo inungatur coꝛpus et quieſcet pruritus. ¶ Et ex medicinis fortibus eſt vt componatur ex medicinis primis compo ſitum et ponatur in eo ſal ammoniacus et linia tur cum aceto et proprie ſuper teſticulos. ¶ Et iterum alumen frixum et allutan: et hoc iteruz confert pruritibus intrinſecis in vulua: et ano quod ponatur ſuper pannum. ¶ Et ſenes quidem iuuantur in curatione pruritus qui accidit eis et liniantur ex fece vini cum aliquantulo ane ro humido. ¶ Balneavero pruritus et ſcabiei ſunt ſicut aqua maris calefacta aut cum diſpoſi ne ſua: aut decocto cucumeris aſinini. ¶ Cu bus autem habentibus ſcabiem et pruritum ſit ex eis que humectant et generant ſanguiné lau dabilem ex cibis declinibus ad frigiditatem et humiditatem et equalibus. ¶ Et habentibus pruritum oſtrachinum neceſſarium eſt admin ſtrare olea leuia in eis que aſſumunt ſicut oleum amigdalinum et ſiſaminum et ſimilia illiſ. ¶ Et ſcias quod ventoſe in vtriſqz cruribus conferũt ſcabiei fede.

¶ De deſudatione. Cap. viij.

q Quandoqz fiũt bothoz in coꝛpore aut membꝛo plurimi ſudoꝛis valde pau ce ablutionis: aut parue fricationis apud ablutionem et proprie in regio nibus calidis ſpacioſe: quaſi ipſe ſint ex materijſ que ſunt pigre propter ſuam granitatem in con ſequendo ſudoꝛem velocis conſumptionis pro pter ſubtilitatem ſue materiei: quia retinentur in ſuperficie cutis: et ſunt quaſi ſint ſudoꝛis fe ces inobedientes ad reſudandum. ¶ Et quan doqz non ſunt bothoꝛ apparentes: immo acci dit ex fir aſperitas.

¶ De cura. Cap. ix.

i Vacidunt materiam eius ſi multiplicatur in coꝛpore floboꝛomia et ſolutio ventris. et ſimiliter oportet et pro pere aſſuetus ea omni hoꝛa in eua cuando humoꝛes acutos. ¶ Et ex eis que pro hibent eam et auferunt ipſam ſub balneatio et mundificatio: deinde adminiſtretur aqua frigi da balneando in ea: et confert eis fricatio in bal neo ex carne melonis cum farina lentium poſt ſudoꝛem: deinde alſehe fabiem poſt ipſam. ¶ Et caro melonis cum lentibus: et farina fa barum. Sandali vero prohibent eam a pru ritu qui accidit cum ea. ¶ Cum ergo ſunt cum camphoꝛa non faciunt illud. ¶ Et alcanna ite rum ſi non abhoꝛreꝛetur eius unctura confert ei: et aſſumere illud cui aſſimilantur aqua granato rum: et acetoſa et lentes ⁊ pruna ⁊ tamarin di. ¶ Et adminiſtratio omnis quod prohi bet ſudoꝛem ex eis que ſunt ſicut decoctio myr ti: et roſarum: et aqua coꝛiandri dicitur: et con fert ei: aqua calefacta in ſole. ¶ Et prohi bent eam omnes: aque cum decoquuntur in eis ſtupuca. ¶ Et dimiſſio motus: et aliena tio: a locis calidis ſudare facientibus: ⁊ pe tere loca ventoſa ⁊ flabellatio cum flabellis plu

Digitized by Google

rtmis simul ꝛ ablutio cum aqua frigida. ¶ Et iterum inunctiones ex eis que sunt sicut oleum myrtinum ꝛ oleum ro. ¶ Et butyro crudo inest proprietas maxima in ipsa propue cum dragã to ꝛ gũmi. ¶ Et iterum inunctiones in quibus est virtus lithargrij. ꝛ scoriex turie inest propue tas. Et cinis foliorum myrti ꝛ ammoniacum ꝛ folia lauri recentia ꝛ ruthꝛ ꝛ minutum thus.

¶ Et quandoq; confert desudationi epithima gluuni piscium dissoluit in aqua. ꝛ quandoq; indiget fortis staphisagria ꝛ thure ꝛ sulfure.

¶ Illa vero que de ea iam vlcerata est curetur cum eis que sunt sicut vene ꝛ galle ꝛ bolum ar. ꝛ ceruſa cum cera. ꝛ emplastruꝫ de ceruſa est bonum ad illud. ¶ Et forsasse peruenient vlcera usta ad finem maximum corruptionis: quia erit cura eoꝝ cura adustionis ignis: naz illa que de ea ꝓfirmata est curatur curatione alsahafati.

¶ De planta nocis. Cap.x.

s Iquis passus est desudationem cuiuſ ꝛ opilationem porozum ꝛ bonitatez digestionis: quãdoq; accidunt in frigore nocus pruritus ꝛ asperitas ꝛ bothoꝝ parue que nominant planta nocis. ¶ Et causa est retentio eius quod oportet vt resoluatur propter constrictionem porozum in radice quam adiuuat in qua addit soliditas frigoris ꝛ propue in hora in qua multiplicatur digestio ꝛ sequitur multitudinem eius multitudo vaporiſ ꝛ aer nocis ꝛ propter illud nominatur planta nocis: quia plurimum accidentium eius est in nocte. ¶ Et de dispositionibus huius passionis est ꝙ pruritus in ea sit vehemẽs ꝛ delectat pus deinde perducit ad dolores vehementes quos efficit in locis pruritus.

¶ De cura. Cap.xi.

o Portet vt sit regimen in dilatando pozos cum balneis ꝛ inunctionibus notis ad illud: ꝛ in mundificando venas a materia plurima: ꝛ illud cũ flebotomia ꝛ euacuatione ſm ꝙ dictum est in capitulo pruritus si fuerit illius necessitas: ꝛ non fuerit sufficiẽtia in medicinis localib⁹. ¶ Medicine vero locales sunt aloes. ꝛ myrrha est de melioribus medicinis ꝛ propue cum aqua mellis. ¶ Et similiter aloes cum farina lenticũ cum pauco aceto ꝛ melle: ꝛ aqua apij de currẽtibus est ei proportionalis. ¶ Et de medicinis conferentibus ei sunt fex aceti sola ꝛ bauracꝫ ꝛ alcanna ꝛ crocus.

¶ De verrucis ꝛ que ex eis sunt vt clauꝫ. ꝛ recurruis ꝛ que de eis sunt vt comua: ꝛ que currũt cursu eorum. Cap.xij.

c Ausa efficiens eas: prima est expulſio nature. Et materialis est humor grossus melãcolicus. ¶ Et quãdoq; conuertitur melancolia a flegmate sicco valde quando multiplicatur in sanguine. Et quãdoq; accidit ipsi sanguini propterea ꝙ ipse coartatur ꝛ multiplicatur. ¶ Et propter priuationẽ causarum putrefactionis vt conuertat ad siccitatez ꝛ frigus: ꝛ propue in venis paruis in quarum similibus non putrefit sanguis propter suã parvitatem ꝛ propinquitatem ad causas extrinſecas: que sunt ad hoc: vt exiccent velociores ꝙ ad hoc vt ipse putrefaciant precipue cum sanguis nõ valde est calidus in substãtia sua. ¶ Et quandoq; oritur ex eis vena magna. ꝛ fit causa ad conuertendam cõplexionem eius quod pertinet membro vicino de nutrimento ad complexionez materiei sue: quare desiccatur illud ꝛ infrigidatur ꝛ multiplicantur verruce. ¶ Cuz ergo cadit aut destruitur per quodlibet regimen cadunt alie ꝛ nominantur magne habentes capita sicut capita clauoꝝm habentes subtiles radices clauꝫ ꝛ lõge recurue comua. ¶ Et de verrucis est genus quod nominatur tusiuſ: enumeratur in eis: iz sit neciũ vt discernaſ ab eis ꝛ fundantur qñ scindunꝫ a sanie que est sub eis.

¶ De cura. Cap.xiij.

p Roperare quidem ad minorandum sanguinem ꝛ ad euacuandum melancoliaz est res que est necessaria. ¶ Et quando multiplicentur egritudines iteretur flebotomia: similiter regimen generans bonum chimum ꝛ alia de illiſ quorum preterijt rememoratio multoties. ¶ Cura autem localis est cum medicinis que habent amaritudinẽ ꝛ stipticitatem ad leues ex eis: sicut est inunctio verrucarum cum oleo fisticino assidue: aut cum decoctione oleoꝝ colata dimissa post tres dieſ: ꝛ aqua porri alnabati cũ sumach ꝛ oleo de bene ꝛ iterum cum foliis capparis ꝛ nuce cupressi. ꝛ oliue imature ꝛ fructus ramarisci est bonum iterum: ꝛ folia myrthi humide sunt bona ad fortes ꝛ cortices nucis humide cum ficubus siccis et xylocaracte cum pauco nocumento suo conueniẽtes sunt illis que de eis sunt magne et ad fortes. ¶ Et cortices radicis algarab et cinis eius cũ aceto vini. ¶ Et de eis que sunt bona et vltima est vt sumantur alharmel et alcanna: cribellentur et liniantur cum aqua frigida. Verũ qꝺ er eis fortе est: est ad fortes sicut epithimata facta ex calce et arsenico et alcali: et propue cuz argento viuo extincto: precipue cum cimere quercus ꝛ oleo. ¶ Et sal cum aqua cepe et bolus et stercus caprinum: et iterum cantarides cum arsenico. ¶ Et iterum fex mellis anacardi est fortis in puluerizatione sua. et lac tithymali quando iteratur super eas aliquoties deiicit eas. et lachryma vitis et allebdelengi iterum magnifice deiicit eas. et nigelle confecte cum vrina si emplastretur cum eis sunt mirabiles: et fel hirci iterum et assa et emplastrum acutum et dissipens aldubellet et est emplastrũ de anacardis. ¶ Cõpositum equale. Corticum nucis humidorum ꝛ draganti

Digitized by Google

ɔ draganti ɔ calcis viue oium pars .i. terantur ɔ cribellentur ɔ ponantur desuper. ¶ Aut sumantur flores eris ɔ chartarum ambozum. aā. ʒ.v. ɔ pulpe colloquintide ʒ.vi. baurach ʒ.vi. salis ammoniaci ʒ.iij. cali ɔ arsenici citrini ambozum. aā. ʒ.vi. fellis vaccini .ʒ.vi. vsnen persici. ʒ.vij. terantur ɔ cribellentur ɔ liniantur desuper cum aqua saponis. ¶ Et de curationibus verrucarum est earum eradicatio. ɔ illud quidem quandoq; fit cum cānulis de pēna aut de cāna aut de ferro quarum concauitas sit cum quanti tate in qua deglutiantur verruce deglutione in qua fit difficultas quedam: ɔ inuoluatur super ea ɔ profundetur parum apud radicem eius. quare eradicat eam: aut extende eas cum vncinis. donec extendantur eorum radices: deinde assumantur cum instrumento acuto submerso ad radices earum ɔ ponatur super eas butyrus coctum post eradicationem. ¶ Et iterum quotiens tangit eas medicamen acutum ɔ infestat auferatur medicamen acutum ɔ ponatur desuper butyrum coctum ɔ dimittatur parumper: deinde itereur vsq; quo compleatur earum casus ɔ inciduntur: ita vt quod est in circuitu earū secetur cum ferro subtili aperiendo in circuitu: deinde vadit super eas medicamen acutum.

¶ Et nos iam experti sumus cum nauacula profundus quantum possibile est cum cautela superficiei cutis. deinde fricando locum cum sapone ɔ ciperis ɔ ro. donec currit quod fluxit de sanguine ɔ retentus est: ɔ deijcit post illud: q̄ remansit si accipiat lignum incendatur in igne donec inflāmetur ɔ approximetur verrucis donec exoruentur verruce: ɔ inungantur cum manu vna vice post aliam donec deleantur.

¶ De combus. Cap. xvij.

e Unt additiones spisse vngulares nascentes super iuncturas in extremitatibus propter vehementiam operationis. ¶ Et cura eorum est incisio vt resoluatur ex eis illud quod non dolet: deinde administrentur super residuum medicine vehementer acute ex medicinis verrucarum. donec cadant: deinde consequatur butyrum coctum.

¶ De fissuris que apparent super cutem ɔ labia ɔ extremitates apparitione in cute in omni loco. Cap. xv.

c Causa omnium fissurarum est siccitas in cute adeo donec exiccetur illa siccitas: aut propter complexionem singularem: aut propter malitiam humozum mittentium materiam exiccantem acutam: aut propter calozem exiccantem: aut vento siccatem exiccantem rozem: aut frigus induransꝫ inspissans sicut accidit terre exiccate ɔ arrefacte per ventum aut calozem ɔ cōmote valde vt scindatur. ¶ Et quandoq; accidit causa aquarum stipticarum ɔ illarum in quibus est virtus aluminis ɔ similiū: quando acciditur cum eis fiat ablutio. Et eis quidem sunt contrarie aque salse furee ɔ aspalrine. ¶ Et nos experti sumus differentiam inter aquam eandem ɔ quod est in cruciu eius ɔ aquam in sabo: ɔ non fuit in hoc capitulo experimentum forte.

¶ De cura fissurarum communi. Cap. xvi.

o Ozet vt euacuetur si fuerit humor malus. Et permutetur si fuerit complexio sicca ɔ bibat olea propria sisami excoricati vsq; ad .ʒ.i. ɔ .ʒ. omni die in expressione vue aut infusione passularum dulcium aliquot diebus. ɔ similiter decoctio cucrozum tiumalium cum aqua ɔ zuccaro: ɔ assiduet inungi. ¶ Et si sunt ex frigore tunc conferet eis acatia: ɔ iterum decoctio naporum ɔ napi ɔ folia sicle ɔ decoctio eius: ɔ propria ceratis facris ex eis cum adipibus nouis ɔ medullis ɔ pice humida ɔ allutran. ¶ Et si fuerit ex calore: tunc cuꝫ ceratis frigidis ɔ humidis ꝓ quassatis cum succis frigidis ɔ humidis. ¶ Et recuscatio cibi ɔ administratio balnei cū aqua casa.

¶ De fissura labiorum. Cap. xvij.

c Causa in fissuris labiorum est siccitas aut propter ventum contrahentem eum rem ɔ deficcantem eam ɔ exiccantes ipsius rozem; aut propter frigus aut propter calozem: aut propter complexionem siccam sicut scitistī. ¶ Prohibitio vero eius est vt limatur anteq; perueniatur ad ipsius curam cum ceratis ɔ adipibus ɔ medullis ɔ oleo ros. cum vsopo humida. ¶ Et ista laterū quandoq; auferunt illud q̄ accidit. ¶ Et facere vt adhereant pellicule super ea sicut pellicula ouɔ ɔ aruꝫ dinis ɔ cornices alleorum ɔ ceparum. ¶ Ablationi autem eius quod de ipsis accidit de eo q̄ bonum est: est vt sumantur fex assata ɔ glutinuꝫ albotin ɔ misceantur cum adipe sicut galline: ɔ anseris ɔ melle. ¶ Aut sumatur tritura gallarū imaturarum sicut pulus confecta cum gummi albotin liquefacta super ignem. ¶ Et dictum est ꝙ inungere vmbilicum in hora dormiendi aut applicare eorum submersum in oleo conca autari vmbilici est innatiuum ɔ bonum.

¶ De fissuris pedum. Cap. xvij.

q Uando q; accidunt propter vapores malos: ɔ quando q; accidunt propter siccitatem ɔ aridatem denigrantem.

¶ Et ad summuꝫ quando q; contingit de eis inuamentum pp illud q̄ resoluatur ex ipsis si possibile est vt remoueatur cū assiduatione ponendi pedes in aqua calida ɔ inungendi eos cuꝫ oleis ɔ adipibus ɔ propria adipe capeorum ɔ vaccarum ɔ ouium confortatis parumper cum cera. ¶ Et iterum oleum de lateruꝫ ꝓprie ɔ oleum allutrin ɔ oleum de suricq̄ est vtile mum valde: ɔ oleum effusum de lentisco opposito igni: quoniam est bonum valde. ¶ Et alcā

Digitized by Google

na est bona ⁊ prop̃ie confecta cum decoctione elparmel ⁊ sergin vue est bona curatio eius.
¶ Et si non valeut illa indiget bucella faciente glutinationem ⁊ penetrante in ea sicut curat eam quidam post balneationem ⁊ positionem pedum in aquam calidam: tunc oportet vt ponatur dragagantum preparatum cum contritione in fissura: quoniam est mirabile. ¶ Et uerus sumantur cera ⁊ oleum sisaminum ⁊ glutinum albumi ⁊ stozar liquida aggregentur: ⁊ fissuris vt bucella adhibeatur: quoniam est mirabile.
¶ Et iterum allzaran cuꝫ mollitione sisami est mirabile valde ⁊ olibanum tritum ⁊ olea ⁊ adipe iunativa sunt valde. ¶ Et iterum epithima ex cancro adusto contrito cum oleo oliue ⁊ est in fissuris manuum velociuꝫ ⁊ magis iunativum.
¶ Aut sumatur interius cepe squille ⁊ fereat in oleo in quo liquefactum sit glutinuꝫ albumi ⁊ ponatur in fissuris. ¶ Et glutinuꝫ albumi iterum in oleo solum est ultimum. ¶ Et iterū cōfecto sumatur de farina granoꝝ allzerua cmoliticrum cum pauca aqua ⁊ fiat vt adhereat calcaneo. Et ipse fructus allerua est bonus ad antiquas ⁊ ulceratas. ¶ Aut sumant lithargyrium ⁊ cera ⁊ oleum ⁊ mel cuꝫ equalitate ⁊ fiat ex eis aliquid preparatum. Aut decoquantur cancri fluuiales ⁊ sisamum, ⁊ uerus sumantur fex olei ⁊ adeps anatis ⁊ glutinum albumi. ¶ Curatio bona nostra: sumatur dragagantum ⁊ teratur sicut puluis: ⁊ radicuꝫ polipodij pondus mediatis eius ⁊ lzarabe ⁊ thuris tritoꝝm omnium ana tria pondera ⁊ glutinis albumi dupliꝫ dragagani terantur omnia cū oleo de lzerua ⁊ administrentur: ⁊ dicimus qui vsus fuerit inunctione calcanei omni nocte non dimittens securatur ex hoc.

¶ De fissuris manuum. Cap.xix.

C Urentur curatione fissurarum peduꝫ leuium.

¶ De fissuris que sunt inter digitos. Capitulum. xx.

C Urentur cum huiusmodi ⁊ eis quidem proprium est vt emplastretur cū radice polipodij trita sicut puluis.

¶ De ulceratione alchatin. Cap.xxi.

Q Uandoq; accidit alchatin vt rubeat in primis ⁊ findatur aut ulceretur, p̃pter multitudinem resupinationis ⁊ propter egris: quare oportet cum incipit rubere vt diminuatur resupinatio ⁊ administretur desuper repercussiua. ¶ In egris vero administretur stratus ex eis que sunt sicut folia salicis ablata a virgis ⁊ sicut miha ⁊ sicut pēne: ⁊ eorum illud fiat implendo: sicut penne leues: aut cū similes sunt allzaria. Si autem exulceretur tunc emplastrum de ceruss adhibeatur.

¶ De odore horribili in cute ⁊ ascellis ⁊ urina ⁊ egestione. Cap.xxij.

O Dor corrumpitur propter putrefactionem humoꝝ aut sudoris. ¶ Et quoq; adiuuāt ad illꝫ motus cōmouentes humores ⁊ diminutio ablutionis a pollutione ⁊ menstrua ⁊ retardatio eiuꝫ ⁊ assumere ea que sunt sicut fenugrecum: ⁊ ea de proprietate quorum est mouere materias acutas ad manifestū corpus. De fetore vero oris iam dictum est.

¶ De cura corruptionis odoris corporis communis. Cap.xxiij.

L Lud vero quod rectificat humoreꝫ est quacunq; ⁊ complexio cum permutatione ⁊ acceptatione eius: cuiuꝫ bona sit digestio in qualitate ⁊ quantitate: ⁊ mundificatio in balneo ⁊ alia: ⁊ assumere in ieiunio per quod sudor fit boni odoris sicut est cassia ⁊ feleniari. ¶ Et iterum apium ⁊ capita cardui ⁊ asparagus ⁊ omne quod auget urine mundificationem sanguinis a putrefactione. verum quedam eoꝝ sicut asparaguꝫ faciunt fetere urinam. ¶ Et de eis que conferunt ad illud est vt bibat infusionem chrysomillorum boni odoris ⁊ chrysomilla ipsa: ⁊ liniat super corpus quod sit sicut aqua myrti ⁊ aqua i qua dissolutum est alumen tamen ⁊ almeisus ⁊ decoctio sisimbrij ⁊ mente ⁊ calamenti ⁊ sanfuci ⁊ folia citri ⁊ folia salicis: ⁊ similiter inunctio cum myrto trito. ¶ Et iterum sandali proprie ⁊ ciperi ⁊ flos squinanti ⁊ calamus aromaticus ⁊ alsidre ⁊ rose ⁊ proprie sanfucus ⁊ alsebesabre ⁊ aluminati ⁊ folia citri ⁊ cortex eius ⁊ folia malorum et folia lilij iunativa sunt in hoc.c.valde. ¶ Et iterum trociscī de rosis cum zuccaro: ⁊ uerum de eis que opilant poros ⁊ prohibent sudorem: sunt lithargyrium ⁊ tutia ⁊ cinis foliorum lilij ⁊ alumen ⁊ similia eis ⁊ myrrha ⁊ aloes ⁊ oleum myrtinum ⁊ oleum ro.

¶ De cura fetoris ascellarum. Cap.xxiij.

F Istimauerunt quidam quod fetor ascellaruꝫ ⁊ pediculi sunt ex reliquijs vestigiorum spermatis ex quo creatus est homo que iam ceciderunt in partibus ascellarum ⁊ penetrauerunt in poros cutis: ⁊ hoc non est ex eis quibus oportet inniti. ¶ Et vt proportionetur ad vaporem materiei qui conuertitur in sperma in homine ⁊ ad mouentem ipsam in eo est melius. ¶ Cura autem eorum est quoniam oporteret curetur post mundificationem si ea indiget cuꝫ tutia ⁊ lithargirio condito ⁊ climijs ⁊ cum cinere myrtha. ⁊ oleo myrthino. ⁊ cum aqua in qua soluitur alumen: ⁊ quandoq; conficiuntur ista cum sandalis ⁊ permiscentur cum camphora. ¶ Trociscus bonus. Recipe sandalorum ⁊ cassie ⁊ galle ⁊ spice ⁊ aluminis ⁊ myrrhe ⁊ folij ⁊ ro. om-

Digitized by Google

nſum ana partem.i.ꝛ tutie ꝛ lithargyrij albificati amborum ana partes .iij. ꝛ camphore partem.ß.fiant ex eis trocisci cum aqua ro.ꝛ adminiſtrentur poſt exiccationem. ¶ Et iterum ſumantur roſarum rubearum lb.i. ꝛ galie ꝛ ſpice ꝛ ciperi ꝛ myrrhe ꝛ aluminis omnium añ.ʒ.x. fiant trocisci cum aqua roſ.ꝛ adminiſtretur deſlutionem faciendo. ¶ Puluis bene faciens redolere corpus ꝛ confert complexionibus calidis.℞.ſpice ꝛ ciperi ꝛ foliorum ꝛ florū ſquinanti ꝛ ſtoxa. aſſemine ꝛ eſt lubria romana omnium añ.aur.x. roſarum ſiccarum ꝛ extremitatum myrri omnium añ.aur.xx.ſpica ꝛ ciperum ꝛ flos ſquinanti ꝛ folium: madefiant cum vino odorifero ꝛ exiccētur ꝛ terantur: deinde ꝓpiciatur ſuper ea roſe ꝛ extremitates myrri contrite, ꝛ diſſoluatur crocus cum aqua roſ.ꝛ permiſce ipſum cum medicinis reliquis ꝛ exicca eas in vmbra: deinde tere ipſum ꝛ pulueriza ſuper corpus poſt balneationem. ita vt exicces ſudorē corpis in primis exiccatione vltima. deinde puluerīza ſuper ipſis medicinas. ¶ Aliud abſcindens odorem ſudoris fetidi conueniens habentibus complexiones frigidas.℞.ſpice aromatice ꝛ gariofilorum ꝛ amomi ꝛ xylobalſami ꝛ caſſie omniū añ.aur.iij. coſti ꝛ blacte bizantie ꝛ ſpice inde ꝛ blacte bizantie ꝛ coſti omnium añ.ʒ.ij. abſinthij ꝛ boli lacune ꝛ ſcorie plumbi ꝛ ceruſe ablute omnium añ.ʒ.ß. ſcepa ꝛ ſpice romane omniū añ.ʒ. i. croci ꝛ roſarum ſiccarum amborum añ.ʒ.iij. tere ſicca cum aqua myrri: ꝛ crocum cū aceto vini odorifero ꝛ adminiſtretur.

¶ De cura vehemētie fetoris ſtercoris ꝛ vetuſtatis. Cap.xxiij.

f Ir illud cauſa putrefactionis humorum. Et cauſa rerum de proprietate quarum eſt illud ſicut alaſtūgar ꝛ allea ꝛ eruca ꝛ porri ꝛ alaniuden ꝛ alalthir ꝛ iterum oua eorum. ¶ Verum fetorē deleri bonitas digeſtionis ꝛ aſſumere ea que declinare faciunt putrefactionem ad partem vine ſicut fenugrecum. ipſum enim facit fetere ſudorē ꝛ vrinam ꝛ delet fetorem egeſtionis. ¶ Et vinū aromaticum auferet fetorem egeſtionis.

¶ De fetore vrine. Cap.xxv.

c Cauſe fetoris vrine ſunt, cauſe fetoris egeſtionis. ¶ Et iterum diuretica ſicut aſparagus ꝛ ſimilia. ipſa enim faciunt bonum corporis odorem: ꝛ faciunt fetere odorem vrine. Et iterum vlcera veſice ꝛ cura eius eſt facilis ex eis que ſcripſi.

¶ De pediculis ꝛ lēdinib⁹. Cap.xxvi.

m Materia humiditatis in qua eſt caliditas aliqua cum expellitur ad cutē forte eſſe eſt tanc tenuitatis ꝛ ſubtilitatis vt reſoluatur ꝛ nō ſentiat: ꝛ ſequitur eam illud quod reſoluitur in ſudorem: ꝛ ſequitur eaꝫ quod reſoluitur ꝛ coagulatur in ſordes: ꝛ ſequitur eam quod retinetur in ſuperficie humiditatum cutis ꝛ generantur ex ea ſicut furfures ꝛ deſudationes ꝛ que ſunt ambabus ſimilia: ꝛ ſequitur eam qō retinet profundius illo. ¶ Qō ſi fuerit mala valde facit ſicut alopitiam et ſimi lia illi ꝛ impetiginem ꝛ allahafati. ¶ Et ſi fuerit minus mala ꝛ non fuerit virtus virulenta. ꝛ non feſtinat ad eam putrefactio dominans vlima: ꝛ eſt conueniens vt ſit materia recipiens vel tam influitur ſuper ipſam vita ex creatore ſuo ꝛ prouenunt pediculi ꝛ mouentur ꝛ egrediuntur. ¶ Et quandoq; accidit de eis plurimum ſubito. ¶ Et quandoq; adiuuant ad generationem pediculorum ꝛ mouent eos cibi boni chimi te nuiꝫ motus ad illud quod apparet ſicut ficus: ꝛ ad illud adiuuant motus mouentes eum ad illud precipue cum aſſociatur ei vapor ſpermatiꝫ generantis ſicut coitus. ¶ Et quandoq; adiuuant ad illud dimiſſio mundificationis ꝛ ablutionis ꝛ adminiſtratio eius quod aperit poros cutis ꝛ mouet materias retentas in ea ad reſolutionem ꝛ facit ingredi ad eam flatum, prohibetem eam a conuerſionibus putrefactionis ꝛ aſſimilatione cum putrefactione. ¶ Et quandoq; ſuperāt pediculi adeo donec ſiuat ſanguis habentis eos ꝛ citrinetur color eius ꝛ cadat appetitus eius ꝛ extenuetur corpus ipſius ꝛ reſoluatur eius virtus.

¶ De cura. Cap.xxvij.

p Pediculi plures generati non abſciſſi indigent in curatione ſua in primis mūdificatione corporis ꝛ ꝓprie eius cura cū flobotomia ꝛ rectificatione regiminis ꝛ dimiſſione eius qō mouet materias ad exteriora de eis que diximus: deinde adminiſtra medicinas localeꝫ: ꝛ confert ad illud aſſiduatio balneationis ꝛ mūdificationis: ꝛ vt affricuet balneationē cum aqua ſalſa: deinde cū aq̄ dulci eſt melius. ¶ Et opꝫ vt aſſiduet permutationē veſtium ꝛ indutā ſerico ꝛ lino; ꝛ bibat medicinas terſiciētes pediculos ſicut allea decocta ꝛ calamentū montani. ¶ Medicine vo opꝫ vt ſint exiccatiue reſolutiue attractiue ad exteriora. Qō ſi fuerit res magna eſt neceſſarium vt miſceantur cum eis virtutes venenoſe. ¶ Et de medicinis localibus ſunt ſumach ꝛ oleuꝫ ꝛ acetoſa etiā ꝛ folia eⁱ⁹ ꝛ radix eⁱ⁹ aut alumē cuꝫ oleo aut folia azedarac aut folia granatoꝝ ꝛ ſe meliui ꝛ calamꝰ aromaticꝰ ꝛ cinamomum: aut folia colloquintide aut folia myrti aut folia cu

Digitized by Google

presſi. ⁊ oleū cartami inunctiuū est prohibitum: ⁊ oleū de raphano est mirabile. ¶ Et cortices eius lignee ⁊ reubarbarum ⁊ pireth ⁊ radix altee ⁊ ysimbrij ⁊ polium ⁊ anisum ⁊ pulegiū ⁊ semēvrtice ⁊ alberegelif ⁊ cozdumeni. ¶ Sumant siefmemithe ʒ.iij. costi ʒ.ʒ. baurac ʒ.i. amili quantum oia: soluantur ⁊ liniant. ¶ Et de ablutionibus est decoctio lupinoz: qñ est bona fortis. ⁊ decoctio sicle ⁊ decoctio tamarisci ⁊ decoctio calamenti montani ⁊ decoctio foliorum cupressi ⁊ folioz puni. ¶ Et gña fellis cuz ponunt in ablutionib⁹ sunt bona. Et de suffumigationib⁹ est suffumigatio cū ꝑdisi ⁊ staphisagria ⁊ cum gūma pini ⁊ cū galia ꝑprie ⁊ cū sulfure. ¶ Et de medicinis fortibus est vt sumant staphisagria ⁊ arsenicum rubeū ⁊ baurach terā tur omnia cum aceto ⁊ oleo ⁊ liniatur cum eo caput. ¶ Aut elleborus alb⁹ ⁊ bauracb: aut folia oleandri cum oleo aut folia colloquintide. ¶ Aut sumantur synapis ⁊ condisi trita ⁊ fundatur super ea parum aceti ⁊ extinguatur postillud in eis argentum viuuz terendo ⁊ est forte. ¶ Et similiter quod fit ex sulfure ⁊ arsenico et aristol. ⁊ cinere ilicis ⁊ costo ⁊ myrrha. ¶ Aut sumarur condisi ⁊ arsenicum rubeum ⁊ aristol. lon. ⁊ allatran ⁊ fellis vaccini quātitas tanta de vtrisq; cum qua medicine cōficiantur ⁊ est epithima forte. ¶ Et iterum allatrā ⁊ genciana ⁊ arsenicum ⁊ oleum de lilio. ¶ Et iterum staphisagria et folia oleandri ⁊ alumen iameni. ¶ Et iterum liniantur in balneo cuz siefmemithe pre.i. ⁊ baurach mediętate ptis costi sexta parcus: amulquantum omnia ⁊ liniatur cuz eo post psilotrum confecto cum aceto. ⁊ administra has medicinas post vaporationem cuz eis que sunt sicut condisi. ¶ Et staphisagria est me[illegible] ⁊ ꝓprie cum incipit ab ablutionibus de genere eius quod diximus.

¶ Tractatus quartus de dispositionib⁹ que pēdent ex corpore ⁊ extremitatibus ⁊ est complementum libri decorationis.

¶ De extenuationis ablatione. Cap.i.

Extenuatio fit aut ꝓpter priuationez materici pinguedinis cibi: Aut fit ꝓpter multitudinē vsus cibi subtiliātis: quare nō generat in corpore sanguis plurimus. ¶ Et ex regimine contento de eo quod est preter illud quod non generatur in corpore sanguis bonus: aut propter debilitatem virtutis operantis in cibo: aut digestiue aut attractiue ad membra propter corruptionem complexionis: cuius plurimū est frigidum: aut ꝓpter quietem plurimam cum qua sopit virtus attractiua: ꝓprie quando est post exercitia quorum auxilio consuevit natura attrahere cibum. Cum ergo diminuuntur non attrahit nec nutrimentuz temperatum etiā, aut propterea ꝙ sanguis conuertitur ad materiam colericam vel melancolicam ex humida aquosa: aut propterea ꝙ splen cōprimit epar quando magnificatur quare attrahitur ad ipm plus sanguinis ⁊ debilitatur virtus epatis per cōtrarietatez que est inter vtraq; aut propterea quia vermes coartant corpus: aut propter ꝓstrictionem porozum: aut propter ipsorum coartationem ab humoribus: aut cooperturam eoꝝ scilicet quam fecit frigus aut calor: aut nuda siccitas quorū vnumquodq; cognoscitur suo signo: aut propter ligamenta assidua super ipm quare opilantur porꝰ ⁊ meatus: quāobrem non attrahitur ad ipsum nutrimentuz ⁊ ꝓprie a creta comesta: aut ꝓpter multitudinem resolutionis quare non figitur quod attrahit de nutrimento ad membra: imo separatur sicut accidit in exercitijs velocibus ⁊ tristitia ⁊ angustia ⁊ egritudinibus resoluentibus. ¶ Et corpora quidez que extenuātur in tempore breui tolerant vt redeat ad ea teneritas tempore breui. Et illa que extenuantur in tempore longo nō tolerant nisi blādimentum debilitati virtutis ad hoc vt administret nutrimentum plurimum. ¶ Corpa igitur suscepcibiliora pinguedinis sunt que de eis molliorem habent cutem et que de eis magis suscepcibilia sunt tensionis. ¶ Et de eis que faciunt homun esse necessarium fugere ab extenuatione sunt debilitas ⁊ vehementia passionum a calore ⁊ frigore ⁊ a verberibus ⁊ a percussionibus ⁊ a passionibus animalibus ⁊ onere ⁊ labore ⁊ inquietudine ⁊ ab euacuatione ⁊ coitu: ⁊ retinetur nutrimentum eius in venis ipsius: ⁊ non penetrat quare putrefit. ¶ Et pinguedini iterum insunt nocumenta que ego dicam. Et non est sicut equale. ¶ Dum ergo perseverat pinguedo ita ꝙ non facit accidere nocumentū nō abhorreas eaz: vita nāq; in humiditate existit. Verum oportet vt tu caueas ⁊ abhorreas eaz in via superfluitatis: licet non appareat eius nocumentum: quoniam eius nocumentum repēte aduenit ⁊ subito ꝑm ꝙ of in loco suo. ¶ Et qñ deficcant corpora ꝓpter aeré est extenuatio.

¶ De cura. Cap.ij.

Oportet vt considerentur que causa sit in extenuatione de causis extenuationis quas diximus: ⁊ curetur ⁊ remoueatur. verbi gratia. ¶ Si fuerit cibus non generans sanguinem grossum fortem afferatur ille qui generat ipsum: ⁊ non sit contrarius eo qui generat sanguinem laudabilem tantum: quoniam forsasse generabit subtilem ⁊ resoluuuz. ¶ Vō si fuerit virtus attractiua ad membra pigra moueatur ⁊ confortetur ⁊ consideretur ad malitiaz cōplexionis. si fuerit ⁊ permutetur. ¶ Et fricatio in hora expergefactionis a somno est ex eis que expergefaciunt virtutem attractiuam. ¶ Et quando est necessa

Digitized by Google

rium prohibere nutrimentum a latere altero ⁊ attrahe ipsum ad latus extenuatum cum diuersificantur duo latera: sicut si sit vna duarum manuum extenuata ⁊ altera pinguis: tunc enim necessarium est vt ligetur pinguis cum panno incipiendo ab inferiore ligatura non vehementi neq; dolorosa cum mensura que constringat tantum: ⁊ prohibeat nutrimentum à penetratione quare redeat ad locum digestionis ⁊ attrahatur ad latus alterum. ¶ Et excita attractiuam cum fricatione ⁊ propria cum oleo aliquo: sicut oleo oliue cū pauca cera calefacto fricatione nō extinguente. Et quotiens inflatur membrum ⁊ calefit dimittatur: deinde teneatur cū quieuit. Et si pori fuerint opilati tunc oportebit ꝙ corpus fuerit vehementis soliditatis quapropter opilent pori mollificare cum humectatione ⁊ calefactiōe cum calefacientibus ex eis que assumunt ⁊ motibus corporeis ⁊ animalibus si fuerit frigus illud quod insipsauit ipsum: ⁊ infrigidatione ⁊ humectatione si fuerit calor inspissans ipsum ⁊ faciens ipsum compactum. ¶ Et melius quo calefit membrum qō non recipit calefactionem propter frigus suum est vt siccet: deinde ponatur super ipsum rubificatiuum. ¶ Et si fuerit causa in extenuatione propter splenes curetur splen. ¶ Et si fuerit extenuatio propter vermes interficiant eos cum oib⁹ que dicta sunt in ca. eorum ⁊ adhibeatur ei delitie ⁊ amenitas ⁊ stramenta leuia ⁊ habitet in vmbra ⁊ dilatet ⁊ aromatizetur ⁊ detur in potu frigida. Ista enim cōfortant virtutes naturale valde. quare bona fuit eius administratio in nutriendo ⁊ expellendo superfluitates. Et illud quidem est principium causarum pinguedinis. ¶ Et de impinguatiōe est assumpsu vini grossi ⁊ cibi boni chimi fortis excitātis cū digeritur sicut frumentum sine cortice coctum vt puls ⁊ aliud abeth ⁊ risi cum lacte ⁊ assata de carnibus, propter illud quod retinetur in eis de substantia carnis ⁊ generant carnes duram. ¶ Secoctū autem ex carnibus generat mollitiē ⁊ teneritudinem non firmas. ¶ Et caro anatis est impinguatiua ⁊ caro galline silr: ⁊ caro alcubugi est vltima in eo. ⁊ similr lub ⁊ ucari ⁊ balneum post cibus est vehementer attrahens nutrimentū ad corpus impinguatiuum. Verum vtens eo exponitur opilationi accidenti in epate suo proprie cum est cibus eius cibus eorum qui sunt impinguandi ⁊ propter illud multiplicatur lapis in eo qui querit hoc ⁊ illi sunt aptiores ad hoc vt in eis multiplicētur iste opilationes ⁊ lapis quox vene sunt in creatione stricte: ⁊ sum non omnes ita. ¶ Et cum illi sentiunt grauitatem in latere dextro: sumant in potu aperitiua in opilationibus epatis nocta ⁊ sumant in potu ante cibum suum cappares cum aceto ⁊ melle ⁊ oxymelle cum seminib⁹ donec auferatur grauitas. ¶ Et melius quidem balneum est illud quod est post digestionem primam: ⁊ cum iam descenderit cibus: licet comedere cibum post egressionem a balneo absq; superfluitate est de causis impinguātibus. Et balneum quidem est bonum impinguatiuum pluribus hominibus ⁊ proprie illis qui sunt in dispositione que est sicut arefactio. ⁊ oportet vt sit balneum post primam digestionē scilicet quando descenderit cibus a stomaco nisi in rebus eisdem. Et calefactus quidem est ad hoc congruus factum ex lacte de quo extractum est butyrum non facto acetoso. ¶ Et de ingesto impinguādi est retentio sanguinis super membrum ligādo membrum quod ei eque distat in latere altero sicut dixim⁹ ante: ⁊ ligetur illud quod est sub membro ex quo vadit nutrimentum ad ipsum cum est pingue: aut non queratur eius impinguatio sicut cum aseid est extenuatum ⁊ planta manus est sana ⁊ pinguis: tunc ligetur quasi ra sceram aut cum aduro ex eo est extenuatum et aseid non ligetur apud cubitus a superiore parte aseid. ¶ Et ex impinguātibus est illud quod pendet ex exercitio ⁊ est omne exercitiū leue tardum ⁊ totum illud sit equale post fricationem velocem bonam parvam temperatas in duritie ⁊ lenitate: ⁊ proprie fricationes cum incipit ad hoc peruenire: vt rubificet cutem post illud exerciteur cum equalitate ⁊ balneetur balneatione breui: deinde inungatur corpus eius ⁊ fricetur fricatione sicca. deinde administretur linimenta impinguatiua. ¶ Et permutatio quidē aeris ⁊ aque est ex vno eorum que oportet obseruare. quoniā forte extenuatio est causa eorum. ¶ Et de impinguatiuis sunt linimēta que administrantur post motionem membrorum ⁊ ipsorum rubificationem sicut est pix sola: ita vt sit vehemēter liquida aut soluta in oleo cū quātitate que faciat eam currere linimentus. ¶ Et quando administratur sola super cutem approximata igni donec liquefiat: deinde inungatur ⁊ eleuatur quando cōgelatur. Ipsa enim attrahit nutrimentum ad membrum ⁊ retinet ipsum in eo. ⁊ remouet frigus eius si fuerit causa eius debilitas virtutis aut opilatio pororum in cute: ⁊ dat ei viscositatem ⁊ asperitatem ⁊ stringit super ipsum poros et excitat virtutem attractiuam: quare remanet mora tanta qua figitur et fit pars membri ⁊ non resolvitur. ¶ Et oportet vt administretur in estate semel in die in qua administratur ⁊ in hyeme bis. ¶ Et considerētur in ablatione eius a membro ⁊ dimissione ipsius super ipsum velocitas rubificationis eius ⁊ inflationis quas facit ei tarditas ipsius. Cum ipsa enim festinat in hoc non sit vltimatio in dimissione eius super ipsum ⁊ dominatione ipsius: imo remouetur velociter. Et forte sufficit

Digitized by Google

et vt auferatur quando inuiscatur calida ⁊ infrigidatur. ℂ Et quandoq; confert vt precedat super picem fricatio velox aspera dura: deinde liniatur aut percuuatur cum virga buxsi equali non nodosa ⁊ proprie inuncta donec rubeat ⁊ infletur: deinde abstineat. nã additio in fricatione ⁊ percussione resoluit: deinde inuiscetur pix calefacta cum equalitate apud ignem. Cũq; coagulatur ⁊ infrigidatur auferat ab eo euellende subito. ℂ Et melius quidem est vt effundatur super ipsum ante picem aqua ad caliditatẽ ⁊ mozdicationẽq; quandam decliuis deinde appenaꝫ pix. ⁊ aque sulphuree ⁊ que sũt de aspalto sunt attractiue iterũ nutrimenti ad illud qđ apparet. ℂ Inquit Gal. Jam vidi venditozes animaliũ impinguasse hoc regimine adolescentem sine nanbus ⁊ factus est lenis habens pingues auchas in tempore breui. ℂ Aut ꝓ ab hozret picem vtatur loco eius oleo ex oleis opilanibus cum caliditate quadã: ⁊ fi vtatur aqua frigida ⁊ tolerat eam super corpus totũ aut super membrum faciat. Et melioz horarum ad illud est hora qua operatur linimentum in attracto: fortasse enim tunc virtus resoluit ipsum in sanguine. ⁊ non oportet vt fugias acuta cũ prolongatur ⁊ nõ confert: imo oportet vt assidues frictionem cum pãnis ⁊ effusionem aque calide. deinde cum frictione cũ manu: deinde adhibeas picem. ℂ Et fortasse est necessarium vt attrahatur sanguis absq; frictione: imo cum medicinis rubificantibus ⁊ cum eis que sunt sicut piretrum ⁊ sulphur ⁊ cuz eis que sunt sicut gumma ruthe agrestis. ℂ Et de membris sunt quedam que egent ad impinguationem sui nutrimento pluri consueto: quoniaz roborantur ex eo iam plus consueto ⁊ indiget impinguatio superfluitate remanente precipue cum fricatio ea resoluit. ℂ Et referamus nunc medicinas que assumũtur ⁊ clysteria. In eis autem que sumũtur est intentio vt medicine confortent digestionem ⁊ retineant cibũ in stomaco ⁊ intestinis parum propter virtutẽ retentiuam: ⁊ faciunt ipm penetrare in venis ⁊ ad partes epatis: ⁊ faciũt illud diuretica equalia ⁊ proprie cuz roborantur in cibo ⁊ post ipsum spatio paruo. Et est necessarium vt coaguletur in membro. ℂ Et faciũt illud infrigidãtia ⁊ stupefacientia sicut iusquiamũ album ⁊ ei similia. ℂ Et de habentib⁹ proprietatem ⁊ que sunt nobiliorum virtutum ad temperatos est illud quod ℞. amigdalas ⁊ fisticos excoriatos ⁊ grana viridia ⁊ sisamum ⁊ grana pini maioris: conficiantur cum melle ⁊ fiant inde pilule similes nucibus: ⁊ sumantur de eis omni die quinq; nuces vsq; ad .x. ⁊ bibat super eas vinum: hoc enim impinguat ⁊ bonum facit colorem: ⁊ confortat super voluntatẽ coeundi. ℂ Medicamen bonum quod impinguat ⁊ colorem efficit bonum. ℞. mutue farine similc: ⁊ ℥.v. sarcocolle ⁊ inuoluantur cuz butyro vaccino cocto inuolutione forti ⁊ fiant ex eis trocisci ⁊ comedantur mane ⁊ vespere. Aut sumãtur amigdale ⁊ anellane excoriate ⁊ grana viridia ⁊ sisamum ⁊ papauer cum equalitate lzefile, pars pendiozum quantum est totuz: sumatur in pilluere omni mane ⁊ apud somnũ vsq; ad ℥.xx. ℂ Et alitidi medicamen quod ℞. quartam lzeleati de lzerua excoriato: cuius tritura fiat optima: fundantur super ipsum lib. ij. lactis dulcis ⁊ cõficiatur bene cum farina tritici quantum ipsuz tolerat ⁊ fiant trocisci ex eo quorum omnis fit ℥.i.ʒ. ⁊ fiant vt panis ⁊ ficcent ⁊ sumãtur de eo oi die duo trocisci ꝑ triti. ℂ De regimie bono ad extenuationẽq; faciam causa crete ⁊ opilationis partium epatis ⁊ siphac. La.iij.

ℂ Mantur passule bone ⁊ fundantur super eas quatuoz pondera ipsarum de aqua ⁊ decoquanꝫ vsq; ad mediatem ⁊ ꝓiciatur super omne caficũ passularum pondus. ij. lib. scorie ferri ⁊ pugillus vnus ameos ⁊ pugillus. i. zuccari ⁊ pugillus. i. origani ⁊ quando seruet dimittatur duob⁹ diebus aut tribus: deinde coletur ⁊ bibat de eo in ieiunio quantitate lib. i. ⁊ post tres horas comedat panẽ cum lzemich capparis ⁊ pozroz; ⁊ bibat sup ipm vinum forte quantitatem lib. i. deinde quando pterierunt septem hore comedat carnem pinguẽ ⁊ bibat vinuz purũ vsq; ad. iij. lib. hoc enim efficit in complexionib⁹ fortibus operationẽ mirabilem ⁊ colorem facit bonuz. ℂ Aut sumanꝫ dzaga. ⁊ se. papa. ⁊ nucis pendẽ ⁊ ambox beneꝫ capparis ⁊ zedoarie ⁊ almugath oium aã. ℥.iij. S. teranꝫ ⁊ frigwhile in butyro ⁊ ꝓiciaꝫ sup pondus duaꝝ minarũ sauich tritici ⁊ sumatur oi die de toto vsq; ad. ℥.xxx. ⁊ decoquatur de eo sozbitio cũ lacte ⁊ butyro cocto ⁊ zuccaro: sozbeat: ⁊ balneeꝫ post ipz; balnea tione leui. ℂ Aut sumanꝫ almugath. ℥.i. ellꝫ. ℥.xx. dzagagãu. ℥.xl. zedoarie. ℥.xxx. cribellenꝫ et sumanꝫ quantũ est tertia totiꝰ de pane simile ⁊ quantuz est tertia eiꝰ de zuccaro sulimeni ⁊ sumatur de eo omni die pondus. ℥.xxi. nl acte ouino ⁊ expressione vue: de vnoquoq; quoꝝ sit lib. i. ⁊ fiat sozbitio ⁊ sozbeat ipsaz. ℂ Et vraꝫ de medicinis ipinguatiuis ꝑtis ex medullis ⁊ nuxhendẽ ⁊ alliefile, pprie cũ sauic: qñ ipsum cum hoc frangit iflationẽ sauic ⁊ grana ipinguãdi. Verum ipsa tardanꝫ in stomaco. ⁊ almugath ⁊ zedoaria ⁊ duo been: ⁊ omnia que mouẽt sperma ex eis que sunt sicut bulbꝰ ⁊ herbꝰ ⁊ faseoli. ℂ Et ex eis que currunt cursu, pprietatuz est vt sumatur vermis apis ⁊ exiceetur ⁊ teratur ⁊ misceatur de eo aliquid cuz sauich ⁊ detur de eo in

Digitized by Google

potu aliquid. ¶ De regimine bono ad calefactos est vt sumatur doglactis dulcis cuius non vehemens sit coagulatio neqꝫ acetositas: imo accepta est t ablata eius vnctuositas vt sit magis penetratiuum t leuius. Et detur de eo in potu extenuato quātitas .ʒ. lib. t moueatur super ipsum tribus horis donec digerat ipsum: deinde sumat de eo in potu tantūdē vice altera. tabstineatur a cibo vsqꝫ ad noctem: t sit cibus eius pullus impinguatus: t si tolerat vt bibat vinum subtile faciat. t si balneetur ante cenam sup illud cum iam biberit cadum vini tenuis puri: deinde egrediatur t cenet erit melius. ¶ Et sumatur cicer t infundatur in lacte vaccino die t nocte t si remouetur super ipsum lac t nutriatur in eo plus illo licet. Et sumatur rizi ablun albi t seminis papaueris triti t tritici t ordei tritorum omnium. añ. pondus. ʒ. xxx. t panis de similā exiccati t zuccari albi ambor. ʒ. añ. pon. ʒ. xxx. amigdalaruꝫ excorticatarū .ʒ.i. aggregentꝫ omnia t decoquatur de eo omni die pondus. ʒ. xxx. cum lacte dulci aut oleo t butyro cocto t bibat ipsum t balneetur in tina post ipsum quantitate qua resoluat. ¶ Aut sumatur lib.i. lactis dulcis t lib.i. aque feruear cum facilitate donec consumatur aqua t proijciatur super ipsuʒ. ℥.i. penidiorum t. ℥.i. butyri vaccini cocti t oleum sisaminum t feruear bullitione vna t forbeatur ¶ Aut sumātur farine ciceris t fabarum t ordei t rizi partes equales: lentium excorticatarū t papaueris albi t mes excorticati omnuꝫ. añ. pars. ʒ. tritici triti sisami excorticati ambor. um. añ. pars. ʒ. ʒuccari partes. ij. fiat forbitio cum lacte ouino t forbeat in mane. ¶ Aut sumatur iusquiamum album t decoquatur in aqua decoctione bona t coletur ab eo aqua fortiter: deinde exiccetur in vmbra t ponat i modo masse t fiat panis t coquatur in furno super laterem. cuiꝫ massa rubeby ac si esset tosta: extrahatur t teratur: t proijciantur. ij. aure. in lib.i. pulueris facte ex sisamo t papauere: t sumātur de eo mane t vespe tres plante manus. ¶ Medicamen mirabile. Sumatur iusquiamū album t ablua tur cum aqua postꝫ infusum est in ea die ac nocte. t exiccetur t inuoluatur butyro cocto inuolutione facili t bulliat quantuʒ meretur t proijciatur super ipsum quadruplum siu de amigdalis excorticatis. t quantuʒ ipsum est de nucibus t quantum ipsum est de ʒuccaro. t sumat de eo ad mansionē pondus. ʒ. v. ¶ Et isti quidem impinguantur cum hedzengi t solatro t lactuca t moris t carne alcubugi. ¶ Et qui ad vltimum peruenient in extenuatione indigent ad curationem sui humectatis que diximus in. c. ethice. t in. c. siccitatis stomachi: quare redi ad ea. t isti terum oportet vt liniantur cuʒ pice omnibus quatuor diebus aut tribus ſm modum notū. ¶ Et de illo regimine est ad infrigidatos. ¶ Rx. ellebori albi: se. papaueris albi oium. añ. pond. ʒ. ij. baurach t granoꝝ pini oium. añ. ʒ. iij. granorū impinguandi pō. ʒ. iij. hermodactiloꝝ se. infigant pireni galange been albi oium. añ. pon. ʒ. i. hesile pon. ʒ. v. tritici albi mundi. i. infundat triticum in lacte donec nigrescat: deinde exiccetur in vmbra t torrefiat t sumaꝫ de eo in puluere omni mane t sero pon. ʒ. x. t super ipsum bibaꝫ lac. ¶ Aliud notum. ellebori albi farine ciceris t ameos omnium ana pars. i. hesile, partes .ij. cymini carmeni t piperis amboꝝ. añ. pars. ʒ. terant t cōficiant t coquant in furno vt panis t exiccent t cōmisceant cuʒ tanto pane de simila exiccato quantū ipsum est. t fiat de eo omni die forbitio cum lacte t sumatur aut ponaꝫ in ure pulli pinguis t forbeat ante cibum. ¶ Vinum ad eos. Rx. hesile pon. ʒ. v. t dimittaꝫ super .ij. lib. vini boni cui non sit acetositas oīns: t bibat de eo tres cados mane t vespere t ad mansionem sc̄z in omni dispositiōe cadum .i. t confert vt cō sequenter adhibeatur sanich. ¶ Et napi barbarici in sanich sunt vehementis iuuamēn ad eos calefaciendo t humectando eos. verū ipsi sunt vehemētis caliditatis. ¶ Et de illo est ad hīes siccitatē qui curent curationibus eoꝝ cum humectantibus notis t regie ethicoꝝ: deinde regatur ille: siccitatē cuius attrahit caliditas regie calefactoris. ʒ. t ille siccitati cuius associat frigus cum regie hīum ethicā senecte. ¶ Clysteria vero sunt oē clystere impinguās renes sicut lac ouinū t ꝑpue qñ soluit in eo de albezard aliquid. ¶ Et de eis sunt cōposita que iam dicta sunt in capitulis desideriꝫ coeundi t dicā de eis vnū. Sumaꝫ caput ouis pinguis t mundificet deinde teraꝫ valde t aggregentꝫ illi. ʒ. lib. illati. ij. lib. factis t sumaꝫ tritici t rizi t ciceris tritorū oium. añ. quarta lib.i. postꝫ fuerit iam aggregatū totū illud t dissolutū in aqua t colatuʒ t fundaꝫ ipm t aqua eius iterū sup comestionē aliam t reducatur totum ad decoquendum in furno donec discoctum sit caput ouerum: t coletur totum t sumantur de iure. ℥. ij. t de pinguedine. ℥. ij. t de farina amigdalarum t nucum ambarū. añ. ℥. i. fiat clystere cū eo t dormiat sup ipm. ¶ De impinguando membrum aliquod sicut manum aut pedem t labium t nasum aut prepunium aut virgam. Cap. iiij.

P Dsibile in hoc est illud qō appropriatur illi membro: t nō est illud ex parte eius qō comedit t bibitur quonā illud cōmune est corporis: imo ex parte attractionis cibi ad ipsum t retentionis eius super ipsum t cōuersionis eius ad naturā ipsius. ¶ Et illud quēadmodū scitis fit per fricationē rubicantē cum asperitate t cum medicinis rubificantibus: deinde cuʒ fricatione que est fortior t cum effusione aque calide: deinde linitaꝫ pice t qdaʒ ponunt sanguisugas t cāpe-

Digitized by Google

stres ⁊ sunt vermes rubei in virtute picis. Et tu quidem iam scimus in primis capitulis qualiter administretur pix ⁊ administratur ꝑm modum quem necessarium facit materia veniens ad ipsum stringendo viam ab eo ad aliud ⁊ appropiatur ei aliqua ex operationibus ferri sicut labio ⁊ naso ⁊ auri. ¶ Et dictum est in ca. alio ab isto. Dixerunt: cum labium ⁊ nasus sunt diminuta oportet tunc vt aperiatur membrum ⁊ discooperiatur cutis ab vtroq; latere ⁊ incidatur caro que est in medio que indurata est ex ea quare prolongabit ⁊ auferet ab eo callositas.

¶ De masculis superfluę pinguedinis. Ca. v.

p Inguedo superflua est compos corporis a motu ⁊ deambulatione ⁊ conuersione coartans venas coartatiõe constringente eas: quare opilat spiritui vias suas q̃ obrem extinguitur multotiens: ⁊ similiter non puenit ad eos spiraculum aeris: quare corrumpitur propter illud completio spiritus eorum ⁊ sunt in timore ꝙ expellatur sanguis eorum iterum ad locum constrictum quare forsasse findetur vena subito sessione perniciosa. ¶ Et in huiusmodi quidem dispositione que est ante eam accidunt eis constrictio anhelitus ⁊ pulsus cordis: quare succurratur tunc dispositioni eorum cum flobotomia: ⁊ isti quidez penitus exposit sunt morti repentine. ¶ Et ad summum mors super vltimatos in pinguedine festinat ⁊ ꝑpue illos qui impinguantur in prima erate. ipsi. n. minutas habent venas ⁊ cõstrictas ⁊ sunt expositi apoplexie ⁊ paralysi ⁊ pulsui cordis diarie propter humiditatem ipsorũ: ⁊ malitie anhelitus. ⁊ sincopi ⁊ febribus malis: ⁊ non tolerant famẽ neq; sitim causa constritois meatuum spiritus ⁊ vehementie frigoris complexionis ⁊ paucitatis sanguinis ⁊ multitudinis flegmatis. ¶ Et homo quidem non peruenit ad vltimum magnitudinis impinguationis nisi cum est frigide complexionis. ¶ Et similiter isti sunt non generantes neq; in semine suo ad cõmodum pertenientes ⁊ sperma ipsorum est paucum. Et similiter que de mulieribus sunt pingues non concipiunt ⁊ cum concipiunt abhortiuntur ⁊ earum appetitus iterum est debilis. ¶ Et cum isti quidem omnes curantur cuz medicinis non forsasse penetrant medicine in venas eorum vsq; ad membra eorum lesa. ¶ Et quando infirmantur non sentiunt nocumentuz velocirer: quoniam sensus eorum sunt debiles. ¶ Et flobotomia eorum est difficilis: ⁊ in eoz solutione venris est timor. forsasse. n. mouebit humores eorũ ⁊ non erit possibile vt penetrent in venas redeundo propter coartationem earum quare forsasse ducet ad perditionem illud. Si autez faciunt aliquid infirmat eos: quoniaz eglor eorum inanis est debilis: quoniam eius locus est fricus. ¶ Et nos quidem iam diximus ꝙ laudandus est temperatus ⁊ propter in adolescentia. ¶ Et pinguia: q̃uis laborent ⁊ debilitenf a motu: tamen ipsa ꝑ id quod associatur eis de significatione humiditatis significant longitudinem vite.

¶ De extenuando. Cap. vi.

r Egimen extenuandi est contrarium regimini impinguandi: ⁊ est minoratio cibi ⁊ post ipsum balneum ⁊ exercitium vehemens cum penetratõe eius ⁊ ponere ipsum de genere eius: qui non nutrit. ¶ Et de genere eius cuius nutrimentuz est ficum aut acre aut salsum: sicut sunt lentes ⁊ cauamich ⁊ acetosa. ¶ Et sit panis eoruz panis de quo non est electus furfur ⁊ panis de ordeo: ⁊ multiplicentur species calide que ꝓ condimento ponuntur in cibarijs suis. ¶ Et de eis que adiuuant ad minorandum cibum eorum predictum cum eo quod narratur est vt sit pinguis valde vt satiet velociter: quoniam appetitus eorum debilitantur: ⁊ sint cibi ⁊ potus eorum tales vt adiuuent ad resoluendã materiaz si aggregatur de ea ⁊ adiuuat ad illud vehementia raritatis corporis eorum per exercitia laboriosa ⁊ grossitudinez indumenti ⁊ lecti ⁊ permutationem aque frigide ad calidam ⁊ aeris frigidi ad calidum: ⁊ detectio semper ad frigus vt cõ stringantur pori ⁊ opilentur ⁊ consolidetur corpus propter horripilationem: quare non recipiat nutrimentum ⁊ ꝓhibeat resolutionẽ equalem que precedit attractionem eius qõ est post ipsam. Quod si fuerit constrictuz detegatur calori donec multiplicetur eius resolutio: quare resoluatur supra illud quod attrahitur ad membrum. ¶ Et euacuationes ⁊ vomitus nõ equales: nam vomitus cum est equalis ante cibum ⁊ post ipsum impinguat: verum illud quod est plurimum extenuat. ¶ Et alteratio complexionis ad contrarium complexionis facientis pinguedinem si est frigus tunc calefactio. ⁊ si est caliditas equalis tunc inclinatio eius ad frigus aut calorem superfluum. ¶ Et ꝑm plurimum de rebus magis iuuantibus pluribus que superfluunt in pinguedine. ⁊ sit. verbi gratia. illud a frigore est administratio medicinarum subtiliantium. ⁊ hoc iterum ad calorem est iuuantiũ. ¶ Et oportet vt adhibeantur eis exercitia laboriosa ⁊ euacuationes. ipsa. n. efficiunt in humoribus tres operationes: quarum vnaquęq; est iuuatiua ad extenuandum. ⁊ de illis est subtiliatio humoris in eo ⁊ elongatio eius a coagulatione ⁊ exponere ipsum ad resolutionem: ⁊ de illis est ꝙ ipsa prouocant ⁊ mouent humores non ad partem venaruz: ⁊ de illis est ꝙ ipsa faciunt sanguinem lucrari qualitatem acutam non malignam ad virtutem attractiuam. ¶ Et medicine administrate in doloribus iunctarum sunt valde fortes in prouocatione vrine non tempe-

Digitized by Google

rate que cum permiscenť vadunt cum cibo ad venas ꝛ non possunt inducere materias ad sucționem venarum neqꝫ ad parte vine sumędo a parte venarum nisi in potu sumanť cum iam scda aduenit digō. tunc. n. puenit ad epar ꝛ illic incipit prima opatio earum: imo fortes que remanent discernętes valde humores ad non partem venarū: qre famę pariuntur vene ꝛ faciunt reliquas opationes. ¶ Et iste medicine iterum quocant mestrua cū virtute ꝯfortem adiuuāt ad extenuandum in mulierib⁹. ¶ Et iste qdem medicine sunt sicut genciana ꝛ semē ruthe ꝛ artho. ro. ꝛ petroselinum ꝛ poliū ꝛ sandarace qdē inest virtus extenuatiua valde contraria ꝓtulerarabe. ꝛ lacca habet in hoc virtutē ꝓpriaꝫ iterum ꝛ similiter semen apij ꝛ dragantū forte est: sed est umorosum ꝛ amaracū similiter. ¶ Lō, positum. ℔. aristo. ro. pon. ʒ. i. cēraure minoris ij. tertias. ʒ. i. gēcianeromane ꝛ polij ꝛ petroselini ꝛ salis vipere omnium aā. ʒ. iij. ꝛ est dosis. ɜ.

¶ Medicamen forte. Sumantur radix cucumeri. ꝛ radix altee ꝛ radix oppo. ꝛ sumak in pulvere decoctio. ʒ. i. ¶ Et iterū sumanť se. ameos ꝛ se. ruthe ꝛ cymini eqles ptes: fanfuci ꝛ baurach ābo℥ aā. q̄rta pris. i. ꝛ lacce ps. i. cui⁹ dosis oi die fit aur. i. ¶ Et de medicinis subtiliātib⁹ sunt accetum ꝛ almuri: ꝛ ꝓprie in ieiunio: verūtamē ille qui ḥ debilitatem neruo℥ ꝛ que hñt nocumentum in matrice deuitēt acetum. ¶ Et potare vinū in ieiunio qñqꝫ extenuat iterum ꝛ per hoc q̄ resoluit ꝛ per hoc q̄ replet venas vapore cū fuerit illud qō potať plurimū: quare vene nō recipiunt iterius aliud super ipsum ex cibo. Et similiter medicine lenientes naturā. ipſe. n. ꝓuertunt cibum a venis. ¶ Et qñ administranť multotiens fit virtus attractiua pigra ꝛ ꝓfuescunt vene eñari ab eo qō vadit ad eas apud quemlibet motū humorum ad intestina. ꝛ qñ apparēt medicine lenientes naturam ꝛ subtiliates diuretice nō peruenit ad venas res magna. ¶ Et de medicinis extenuātibus sunt tyriaca ꝛ vsus eius ꝛ sal vipe ꝛ diacurcuma ꝛ diaciminuꝫ ꝛ diapipereon ꝛ sagzenea ꝛ anacardinū. Et medicamen de lacca ꝛ arhanasia ꝛ homorusia ꝛ trifera minor. Epithima ho eoꝝ op℥ vt sit de genere eoꝝ que infrigidant ꝛ stupefaciunt virtutem attractiuam ꝛ sit in eis venenositas sicut vsquiamuꝫ nigrum ꝛ album: aut de gñe eorum que resoluunt: resolutione vehementi sicut sunt olea ꝛ inunctiōes fortis resolutionis. ¶ Et op℥ vt sit eorū balneatio in ieiunio ꝛ sit aerea sudare faciēs non aquosa ꝛ humectās. Et si fuerit aquosa resolutiua sit assiduatio in ea vt non accidat ex ea attractio superflua absqꝫ resolutione: deinde non festinet ad comedendum super ipsam: imo expectet ꝛ dormiat post ipsam aut moueatur ꝛ exerciterur: deinde quiescat post comedat rem debilem. ꝛ similiter oportet vt sit fricatio eius fricatio resolutiua continua.

¶ De extenuatiōe membri particularis sicut mammille ꝛ testiculi ꝛ manus ꝛ pedis ꝛ similium illis. Cap. viij.

r Edi in hoc regimine iterum ad dispositiones et conditiones quas dixi in extenuatione absoluta ꝛ iuuetur cum iuuantibus quibus appropriantur ꝛ iunat ad illud sicut facere ipsum quiescere cum frigore suo ꝛ ligare vias cibi ad ipm: ꝛ stringere cum ligamento ꝛ assiduatio eius sup illas vias sub eo ꝛ attractio cibi ad oppositum eius.

¶ Et de epithimantibus que prohibent testiculum fieri magnum ꝛ mamillam a magnificatione est vt sumatur chimolea ꝛ cerusa plūbi ꝛ misceantur cum expressione iusquiami albi ꝛ olei myrtini ꝛ administretur inunctio ꝛ assiduet epithimatio eius ex fricatione lapidis in quo fricatorum atores sua acuunt ferramenta eius vnus fricatur super alium cū aceto aut succo iusquiami al. Et similiter multitudo epithimandi cum alumine omni die. ¶ Aut sumatur crete pars i. ꝛ gallarum viridiū que vtreqꝫ sint trite ꝛ liniātur cum melle in die: deinde abluatur cuꝫ aqua frigida: fiat illud in mense tribus vicib⁹. ¶ Et appropriatur mamille vt ligetur super eam cyminum contritum confectum cuꝫ aceto ex quo emplastretur mamilla. Et dimittatur super eaꝫ pannus infusus aceto tribus diebus. deinde solvatur: ꝛ consequēter adhibeať cepa lilij al. ꝛ stringatur ꝛ non solvatur tribus diebus aliis fiat illud in mense tribus vicibus.

¶ Loquemur nūc de egritudinibus vnguiuꝫ ꝛ de panaritio. Cap. viij.

p Anaritium est apostema calidū exiturale accidens in latere vnguis ꝛ est difficile vehementis doloris. ꝛ qñqꝫ ulceratur ꝛ perducit ad corrosionem. ꝛ qñqꝫ currit ex ulceratiōe eius sanies subtilis fetida ꝛ est in hoc tumor digiti.

¶ De cura. Ca. ix.

s Necessaria est flobotomia ꝛ ventris solutio fiat ꝛ est necessarium subtiliare cibum ꝛ infrigidare ipsum. ꝛ op℥ vt currat in curatione cursu reliquoꝝ apostematum. ſin observatione dispōnis principij ꝛ augmenti ꝛ status ꝛ declinationis ſm q̄ sciuisti. ¶ Medicine aūt locales sunt quoniaꝫ in principio op℥ vt submergatur in aceto calido. Gal. nāqꝫ narrauit q̄ est vehemētis iuuamenti ad pānaritiū. ꝛ non est dubiū: qn in principio sit magis iuuatiuum. ꝛ ꝓprie cū furfure aut farina ordei. ¶ Et emplastret cāphoratum factuꝫ ex camphora. ꝛ qñ ꝓficitur opium cum mucilagine psili extracta cū aceto est iuuatiuum valde. ꝛ emplastrario cum gallis cōtritis pulueriſatis fortasse refrenat ipm. ꝛ silꝫ sordes auris cū lutio qquādoqꝫ ꝓhibet ipm collectionē facere. ꝛ

Digitized by Google

liciū iterū inuatiuum est bonum. Et similiter galle ꝓfecte cum melle. illud.n. est ex eis que, phibent eius ꝓfirmationem. ⁊ submergaſ semp in aqua frigida ⁊ sedeſ dolor eius cum opio: qñ est mirabile ⁊ mucilago psilij tunc est inuatiua. ¶ Aut sumanſ galle ⁊ cornices granatoꝝ aceto sorum ⁊ lapides calcis ⁊ ficus sicce cum equali mensura: ꝓficianſ cum melle aut cū rob vue aut cuꝫ iulep ⁊ ligeſ super ipm ⁊ non approximet oleo aliquo neq; humiditati cum tumeſ vlcera tio. ¶ Et radix lilij ⁊ olibanū tritum solum ⁊ cum alijs. ¶ Et grana myrthi decocta cuꝫ rob vue fortasse refrenant ipsum. ¶ Medicamen sanans panaritium. Sumantur aloes ⁊ balaustie ⁊ olibanum ⁊ galle ⁊ aggregentur cuꝫ mel le ⁊ administrenſ. ¶ Et non opꝫ vt stetur sup infrigidantia: ná ipsa qñ transit hora prima ꝑn cipij inspissant cutem ⁊ obsident mām ⁊ vehementioꝝ fit dolor. ¶ Et nó attēdatur tunc illud qō sentiſ de caliditate: ꝙ tus fit sicut ignis: imo resoluatur ⁊ exiccef. ¶ Et fortasse ꝓfert submersio in oleo calefacto. ⁊ tolerantia sup ipsam ⁊ in medio teraſ olibanum ⁊ ponaſ super ipm: aut flos ferri ⁊ nigelle iterꝫ trita. ¶ Et mucilagines iterū lenientes: ⁊ adipes ⁊ fiſr troscisci andaron ⁊ musces ⁊ sordes auris bona est ei ante collectionē. ⁊ cum accidit maturatio: tunc pone super ipsum semē almaru ⁊ psillium cū lacte. Et cū est propestatum ⁊ collectionem: tūc perforetur pforatione subtili ⁊ parua vt egrediaſ qō est in ipso: ⁊ empleſ cuꝫ egressu fueritcū, ſt stipticis sicut sunt lētes ⁊ rose. ⁊ sicut sauich de nabach ⁊ sauich malorum ⁊ sauich de zarur. ⁊ post illud est farina lupinoꝝ cum melle. ¶ Et qñ vlceratur tunc aloes est de melioꝛb⁹ curatiuis eius. ⁊ fiſr thus cū arsenico ⁊ emplīm de flore eris pmixtum cum emplo de cerusa ⁊ sarcocolla ⁊ cooperiaſ illud cum pāno imbibito in vino. ¶ Et opꝫ tunc vt separetur caro ab vngue ab omni pte ⁊ incidatur illud quod pungit carnem ex vngue. ¶ Emplīm bonum qō dixit Paulus. ℞. dragāt vsti thuris amboꝝ aā. partem. i. flozis eris partē. ʒ. teratur cū melle ⁊ administrek. ¶ Et iterum emplīm hmōi: cornices granatoꝝ acetosorum ⁊ galle scozia eris ⁊ flos eius misceaſ cum melle ⁊ liniaſ ⁊ ligetur ⁊ nō tangat locum aq; neq; oleuꝫ. ¶ Emplīm bonū dragantu vsti ⁊ thuris amboꝝ aā. pars. i. aggregetur cuꝫ melle ⁊ ponaſ super ipm. ⁊ forasse est necessarium cū est timor corrosionis admistraſ calcadicon ex arsenico ⁊ dragāto ⁊ flore eris ⁊ calce: qñ exiccat ipsuꝫ ⁊ nō est melius eo. ¶ Et qñ incipit currere ex panaritio vlcerato sanies: tunc cauterizeſ ⁊ incidatur vt non perambulet malitia eius in digito toto ⁊ nos quasi iam locuti fuimus de panaritio vice alia.

¶ De aure muris ⁊ scissura vngiuum ⁊ exconatione earum ⁊ ipsarum scabie. Cap. x.

Quadoq; accidūt hec accidentia causa ficcitatis complexionis melancolice. ⁊ illa fissura vngiuum: que est declinis ad partes acutas pendentes cū carne ⁊ pungentes ⁊ que ledunt dicitur auris muris. In curatione vo eius est necessaria mūdificatio corporis cū euacuatiōe humoris melancolici si fuerit dominans: ⁊ medicine locales sunt vt liniatur alastras cum sale masse ⁊ fece vini. ¶ Et emplastretur cum cepa muris assata ⁊ propue cum oleo sisamino aut semen lini aut nasturtiū ⁊ emplastrum factuꝫ ligetur super ipsuꝫ cum melle. ¶ Et nasturtium ⁊ sal trita conferūt ad illud ⁊ eradicāt frusta. ¶ Aut liniaſ cū alastras ⁊ sale ⁊ fece vini ⁊ hoc ꝓfert scabiei ⁊ excoriationi ⁊ filr mastr dissoluti cum sale trito. ¶ Spasmi ⁊ curuitatis ⁊ lepzositatis que accidunt vngui. Cap. xi.

Ste passiones iterum accidunt vngui ꝑm plurimuꝫ ex melancolia quare convertit eam ⁊ spasmat eaꝫ ⁊ curuat ipsam ⁊ facit eā lepzosam. ¶ Et multotiens quidem est causa eius aliquid eradicantium accidens vngui. cum ergo vult oriri ozigine bona nó custodit ⁊ tangit multotiēs ⁊ non egreditur. ⁊ si egredit: egredit ꝑm formā malam ⁊ vadit in generatione super illam summam: qz illud quod aduenit ei de nutrimento aduenit ei ⁊ non inuenit in ea penetrationem ⁊ de eo resolutionez ꝑm duos modos naturales: quare cōponitur in radice vnguis tali compositione q; fit ei difficilis extensio totius radicis. ¶ Et multotiens quidem curuatur curuatura cum adipe septem diebus: deinde fricatur cum nitro: deinde iteratur donec equetur. Et multotiens eradicatur vnguis per casum: quare fit fortis dolor ⁊ facit currere febrem. ¶ Cura. Illa cuius causa est melancolia indiget euacuatiōe eius si fuerit corpori cōis ⁊ fuerint oēs vngues iam facte. similiter rectificatio cibi est de rebus magis quementibus ad illud. Et qui bibit oleū sisamunum ⁊ assiduat ipsum equantur vngues eius. ¶ Et si fuerit melancolia propria vni vnguiꝫ tunc oportet vt curetur curationibus localibus. Et de curationibus quideꝫ localibus ad illud alie sunt que leniunt vnguem ⁊ preparant ipsam ad excoriandum ⁊ equādum sicut administratio calcis ⁊ arsenici super eaꝫ: quare fit talis vt radas cum cultello quam quantitateꝫ volueris. ⁊ similiter multitudo emplastratiōis cū fece alfochaha quoniam facit eam faciem ad equandum. ¶ Et similiter si tolerat manus calefaceam cum cera ⁊ equa eam. ⁊ gummia cupressi est emplastrum bonum ad liniendum eā ⁊ semen lini iterum est bonum ad spasmuꝫ. Et adeps ouis qñ ligatur super ipsam diebus aliquot ⁊ dimittatur lenit eam. si autem non sufficiat iteretur super ipsam multotiens vsq; quo le

Digitized by Google

matur ⁊ p̄paretur ad equandum: ⁊ cōfert ad scabiem vnguium iterum.

¶ Ingenium in incisione vnguis male in forma sua ⁊ colore suo ⁊ reliquis maculis vt nascatur loco eius vnguis bona. Ca.xij.

s Umatur gumma cupressi ⁊ emplastretur cum ea vnguis maligna dolorosa diebus aliquot vt lenatur: deinde pungatur radix eius cum acu ⁊ currat de ea sanguis plurimus. deinde ligetur super eam allea contrita die ⁊ nocte deinde renouentur super eas allea in die ⁊ nocte bis quoniam ipsa cadet. ¶ Et assiduatio emplastrandi eam iterum cuꝫ oleo quandoq; p̄parat eā ad casum cum quolibet regimine proprie quādo miscetur cum eo oppeponacuꝫ ⁊ sulfur fractum contritum cum adipe. ¶ Et de medicinis fortibus ad eradicandum vnguem ⁊ est serapinum. ⁊ iterum dabg glandis ⁊ gumma gigani ⁊ arsenicum ⁊ cantarides aggregentur cū aceto ⁊ assiduetur emplastratio eius cuꝫ eis in omnibus decem diebus. ¶ Et iterum vtriq; arsenicum ⁊ sulfur citrinum ⁊ glutinuꝫ albotin: fiat et eis emplastrum cum aceto ⁊ resoluat cū omni hebdomada.

¶ De ꝓseruatione eius que oritur. Cap.xiij.

o Portet vt ingenietur donec magnificetur ⁊ tueatur a tactu cum manu ⁊ aere ⁊ alijs ⁊ crescat. Et magis conuenies quod scitur ad illud est vt fiat aliquid super digitum sicut pileus de argento ⁊ fit in eo connexio rhetis ⁊ rupture vt nō prohibeatur aer omnino. q; si oportuerit prohibere aerem propter calorem aut frigus aut aliud co operiatur cū re alia. ¶ Et oportet vt figura huius pilei sit figura qua fiat securitas ab obuiatione digiti a parte vnguis cum ligatur sup ipsꝫ ⁊ obuiet ex parte alia ⁊ obliuiscatur super digitum spacio mensis vnius: tunc enim nascetur vnguis melior que est.

¶ De varas que fit sup vngues. Cap.xiiij.

s Umatur nux cupressi ⁊ teratur ⁊ misceatur cum aceto ⁊ farina ⁊ proprie farina lupinorum ⁊ emplastretur cū eo quoniam eradicat albaras ⁊ similiter semen lini cuꝫ nasturtio ⁊ similiter fex adusta p̄miria cū arsenico rubeo ⁊ gūma pini ⁊ pix humida mirabiles sunt in hoc cuꝫ arsenico rubeo cū nuce cupressi. ⁊ gluten piscis est mirabile vltimū ⁊ radix acetose iterū linita cuꝫ aceto.

¶ De citrinitate q̄ accidit vngub⁹. Cap.xv.

s Umantur er gallis ⁊ alumine cū adipe anatis aut cuꝫ felle vaccino aut cū se. eruce ꝓrsio bene ꝓfecto cū aceto.

¶ De attritione vngniuꝫ. Cap.xvi.

e Mplastretur in p̄mis cum folijs myrti aut cum folijs granatorum ⁊ nibus. deinde adhibeantur lenentia: Ꝛ si accidit capitibus neruorū earum venientium ad eas dilatatio administra sit per ea adipes notas ⁊ cerataria lenia.

¶ Mors sanguinis sub vngue ab attritione euenens. Cap.xvij.

c Uretur, cum farina permixta cuꝫ pice ⁊ emplastretur cum ea. si autez nō excusat: imo indiget operatione manus: tunc oportet vt findatur vnguis cum facilitate scissura obliqua cum instrumēto acuto: ita vt egrediatur sanguis qui est sub ea.

¶ Ꝛ si accidit ex hoc vt eradicet vnguis fac vt currat sanguis ⁊ inuiscetur vnguis super illud quod est sub ea cum facilitate vt sit inuamē eius ⁊ non doleat: deinde ꝓsideretur post dies aliquot. ⁊ si fuerit illic virus p̄matur vnguis aut finde eam cum facilitate ⁊ reducatur ⁊ ligetur ⁊ non diuidas carnem: quoniam commouet dolorem magnum maiorem q̄ panaritiū: immo rege eam cum ipsa. Et embroca super vnguem aquā ⁊ oleum tepidum ⁊ pone sup ipsaꝫ post ⁊ in fine eius emplastrum basilicon.

¶ Finit liber quartus canonis.

Digitized by Google

Iber canonis quartus incipit de egritudinib⁹ particularibus que cuiz accidunt non appropriatur vni membro continens septez fen. que cõprehendunt. xxiiij. tractatus t summas .ij.

I

En prima est d febrib⁹ t ẽ quatuor tractatus.

Tractatus primus est de febre ephimera. t cõtinet. 44. capitula.

De difficultate fe. t generibus fe. ca.1

De preparatione ad febres. ca.2

De horis febriũ. ca.3

De cognitone horaz egritudinis t ppriestatus. ca.4

De sermone vniuersali de febribus ephimeris. ca.5

De signis propijs febrium ephemeraruz distinguẽtib⁹ ea ab alijs. capitulum ca.6

De permutatione feb. ephimere. ca.7

De signis permutationis fe. ephimere ad fe. alias. ca.8

De curatione feb. ephimere sm modum vniuersalem. ca.9

De spẽbus fe. ephimere. ca.10

De febre ephimera ex anguftia t signis eius. capitulum 11

De cura. ca.12

De febre ephimera ex tristitia. ca.13

De fe. ephimera ex cogitatione. ca.14

De febre ephimera ex ira. ca.15

De cura. ca.16

De febre ephimera ex vigilijs. ca.17

De curatione. ca.18

De fe. ephimera ex sõno t quiete. ca.19

De curatione. ca.20

De febre ephimera ex gaudio. ca.21

De febre ephimera ex timore. ca.22

De febre ephimera ex laboze. ca.23

De cura. ca.24

De febre ephimera ex eũone. ca.25

De curatione. ca.26

De fe. ephimera ex dolore. ca.27

De cura. ca.28

De febre ephimera ex syncopi ca.29

De cura. ca.30

De ephimera ex fame. capitulum. ca.31

De febre ephimera ex siti. ca.32

De fe. ephimera ex optatione. ca.33

De febre ephimera ex nauseatiua satietate t repletione. ca.34

De cura. ca.35

De febre ephimera ex apate. ca.36

De febre ephimera ex terrestritate idest quando cutis fit dura vt testa. ca.37

De febre ephimera ex caloze. ca.38

De febre ephimera q̃ accidit ex frigore ex balneatione. ca.39

De febre ephimera ex soliditate ex aquis stipticis. ca.40

De signis. ca.41

De febre ephimera ex vino. ca.42

De febre ephimera ex cibis calidis. ca.43

De cura. ca.44

De principio sermõis t febribus putridis et complementuz sermonis est in febribus sanguineis t colericis.

Tractatus secũ t dus continet. 72 capitula.

De sermone vniuersali t fe. putridis. ca.1

De sermone vniuersali t signis febrium putredinis. ca.2

De signis inseparabilibus. ca.3

De rebus in quib⁹ differunt feb. petredinis t in quibus cõmunicant. capitulum 4

De significationib⁹ accidentium febrium. capitulum 5

De sermone t rigore t frigore t horripilatione t fractione. ca.6

De inrentone ad curationes vtes fe. putredinis. ca.7

De cibatione febricitãtium in gñali. ca.8

De canone dando in potu aquam ozdei t syrupum acetosuz. ca.9

De curationib⁹ febriũ acutarum. ca.10

De rememoratione accidentium que difficultia sunt in febrib⁹ acutis. capitulum. ca.11

De regimine rigoris t horripilationis qñ supfluunt. ca.12

Confectio oleti boni. capitulum. 13

De regimine superflui sudoris in febribus. capitulum. 14

De regimine fluxꝰ sanguinis nariũ superfluꝰ. capitulum 15

De regimine vomitus q accidit eis. ca.16

De regie fluxus ventris q accit eis. ca.17

De regie sitis eoz superflue. ca.18

De profunditate somni q̃ accit eis. ca.19

De grauitate capitum eorum. ca.20

De ingenidine habentium fe. t aliox. ca.21

De dolore ventris qui accidit eis. ca.22

De aspitate lingue eoz capitulum. ca.23

De sternutatione assidua q̃ accidit eis. ca.24

De dolore capitis qui accidit eis. ca.25

De tussi eoz. ca.26

De destructione appetitus eoz. ca.27

De bolismo eorum. capitulum 28

De nigredie lingue eorum. ca.29

De appetitu eoruz canino. ca.30

De syncopi que accidit eis. ca.31

De constrictione anhelitus eorum. ca.32

De vehementia tristitie eoz. ca.33

De difficultate deglutiendi que accidit eis. capitulum 34

De frigore extremitatuz qõ accidit eis. ca.35

De sermone fe. colerice. ca.36

De tertiana pura t vocatur triteus. ca.37

De differẽtia inter tertianam puram t nõ puram. ca.38

De tertiana continua. capitulum. 39

De cura tertiane pure. capitulum 40

De cura tertiane non pure. ca.41

De feb. aduста t est illa que nominaf faricos. i. causon. ca.42

De signis eiꝰ. ca.43

De curationibus ipsius. ca.44

De fe. san. ca.45

De signis eiꝰ. ca.46

De curationibus feb. sang. ca.47

De sermone fe. flegmatice. ca.48

De signis flegmatice periodice t est illa que noiaf antiamos. ca.49

De signis flegmatice insepabilis t ẽ illa que noiatur latica. ca.50

De febribus qui sunt in pluribus dispositionibus de genere flegmaticarum sunt ex colera quãdoq; t nõ sunt ex eis que fiunt ex melãcolia appropriate cũ

Digitized by Google

nominibus. ꝛ iudicijs earum. ca.51
De fe. in qua occultat frigus ꝛ apparet in ea calor ẽ fe. epialos. ca.52
De signa eius. ca.53
De fe. in qua occultat calor ꝛ apparet ea frigus ꝛ est liparia. ca.54
De fe. in qua est vna quaq; duarum rerum in vnoquoq; duorum locorum. ca.55
De fe. sincopali humorosa. ca.56
De fe. sincopali minuta subtilis. ca.57
De fe. diurna ꝛ nocturna ex flegmate. ca.58
De curatione flegmatice periodice. ca.59
De curatione flegmatice inseparabilis que vocatur latica. ca.60
De cura empialos ꝛ li parte. ca.61
De curatione fe. ex sincopi humerosa. ca.62
De curatione fe. ex sincopi minuta. ca.63
De regimine nocturne ꝛ diurne. ca.64
De quartana periodica. ca.65
De signis. ca.66
De cura. ca.67
De rememoratione solutorum quibus indigẽt post digestionem. capitulum. 68
De cibatione habentium quartanã. ca.69
De cura ꝓtinum quartanã ꝓtinuam. ca.70
De fe. sextana ꝛ septena ꝛ similibus ꝛ nominatur fitanos ꝛ quidã nominant huiusmodi fe. revolubilis. ca.71
De cura harum fe. capitulum. 72
Tractatus tertius continet. ij. capitula.
De fe. ethica. ca.1
De signis ethice. ca.2
De signis adubul. ca.3
De cura ethice. ca.4
De rememoratiõe medicinarum infridantiũ eos. ca.5
De rememoratõe medicinarum humectantium eos. ca.6
De cibatione habentium ethicam. ca.7
De succurrendo dispositionibus que sequuntur ethicam. ca.8
De ethica senili. ca.9
De signis. ca.10
De curatione ipsius. capitulum. 11
Tractatus quartus de fe. pestilentie que sunt de genere earũ ꝛ sunt febres pestilentie variole ꝛ morbili ꝛ continet 20. capitula.
De fe. pestilentie. ca.1
De signis eius. ca.2
De signis pestilentie. capitulum. 3
De curationibus feb. pestilentialium. ca.4.
De perseueratiõe a pestilentia. ca.5
De variolis. ca.6
De signis apparitionis variolarum ꝛ morbillorum. ca.7
De morbillo. ca.8
De signis salutis. ca.9
De cura. ca.10
De cautela membrorum ꝛ regimine ipsorum a nocumento variolarum ꝛ morbillorum. ca.11
De eradicatione vestigiorum variolarum. capitulum. 12
De fe. epatum. ca.13
De signis earum ꝛ iudicijs ipsarum. ca.14
De cura. ca.15
De dispositiõibus fe. compositarum. ca.16
De hemitriteo. ca.17
De signis hemitritei. capitulum. 18
De curatione eius. capitulum. 19
De reciduatione. capitulum. 20
En. 2. de prono
f sticatiõe que est duo tractatus.
De iudicijs crisis. ca.1
De crisi ꝛ de intentionibus rerum significãtium super eam ꝛ super bonitatem ꝛ malitiam in crisi ꝛ quid est in diuitionibus eius ꝛ iudicijs ipsius. ca.2
De sermone vniuersali de signis crisis. ca.3
De signis motus materiei in crisi ad superiora. ca.4
De signis distinguentibus omnia illa. ca.5.
De iudicijs in his signis communibus predictis ꝛ proprijs. ca.6
De signis declinationis materiei ad sudorem. ca.7
De signis declinationis materiei ad membra vrine. ca.8
De signis declinationis materiei ad vtã egestionis. ca.9
De signis ꝙ crisis erit ex via matricis. ca.10
De signis ꝙ crisis erit ex apertione venarum ani. ca.11
De signis crisis que fit cum permutatione. capitulum 12
De signis ꝙ illa permutatio est ad inferiora. ca.13
De signis ꝙ illa permutatio est ad superiora. ca.14
De signis permutationis ad egritudinẽ aliã. capitulum. 15
De signis crisis cũ eruptis. ca.16
De iudicijs in huiusmodi exituris. ca.17
De signis casus spasmi in pueris. ca.18
De signis casus rigoris. ca.19
De signis significantibus crisim bonã. ca.20
De signis significantibus crisim malã. ca.21
De iudicijs iudicioꝝ signorum significantiũ crisim malam. ca.22
De signis digestionis ꝛ eius iudicia. ca.23
De iudicijs signorum absolute. ca.24
De rememoratione signorum bonorũ. ca.25
De iudicijs signorum malorum. ca.26
De rememoratione signorum malorũ. ca.27
De signis malis pendentibus ex forma ꝛ colore. ca.28
De signis sumptis ex dolore capitis. ca.29
De signis sumptis ex parte stomaci. ca.30
De signis malis ex parte anhelitus. ca.31
De signis malis ex parte sensus. ca.32
De signis factis i oculo. ca.33
De signis proportionalibus istis. ca.34
De signis sumptis ex parte nasi. ca.25
De signis sumptis ex parte auris. ca.36
De signis sumptis ex parte dentium. ca.37
De signis sumptis ex parte lingue ꝛ oris ꝛ q̃ sequuntur ea. ca.38.
De signis sumptis ex radice lingue ꝛ gutturis. ꝛ meri. ca.39
De signis malis sumptis ex parte venarum capitulum. 40
De signis malis sumptis ex mollificatione corporis ꝛ malitia respirationis ꝛ debilitate. ca.41
De signis malis propter formam iacendi. capitulum. 42
De signis sumptis ex cute. ca.43
De signis sumptis ex ventre paruibus hypocondriorum. ca.44
De signis sumptis ex

Digitized by Google

ano. ca.45
De signis sumptis ex virga testiculis. ca.46
De signis sumptis ex matrice. ca.47
De signis malis sumptis ex parte extremitatum. ca.48
De signis malis ex p̄te somni ⁊ vigilie sumptis. ca.49
De signis malis sumptis propter actionem manus. ca.50
De signis acceptis ex doloribus. ca.51
De signis sumptis ex voce ⁊ locutione ⁊ taciturnitate. ca.52
De signis sumptis ex ratione. ca.53
De signis sumptis ex extremis. ca.54
De signis sumptis ex mouatione. ca.55
De signis sumptis ex salsu ⁊ acutibus. ca.56
De signis sumptis ex somnis. ca.57
De signis sumptis ⁊ appetitu ⁊ siti. ca.58
De iudicijs ⁊ significationibus scientie. ca.59
De significationibus sumptis ex apostematibus. ca.60
De signis sumptis ex parte borbor ⁊ que eis similantur. ca.61
De signis sumptis ex parte venarum. ca.62
De signis sumptis ex rigore. ca.63
De iudicio euacuationis. ca.64
De iudicio sudoris. capitulum. 65
De causis multitudinis sudoris. ca.66
De diuersitate membrorum in sudando ⁊ contrarium eius. ca.67
De diuersitate dispositionum in sudatione ⁊ alijs. ca.68
De diebus in quibus multiplicatur sudor ⁊ minoratur. ca.69
De modis significationum ex sudore. capitulum. 70
De signis sumptis ex parte sudoris. ca.71
De signis sumptis ex parte pulsus. ca.72
De iudicio fluxus sanguinis. ca.73
De significationibus sumptis ex fluxu sanguinis. ca.74
De significationibus sumptis ex sternutatione. ca.75
De iudicio egestionis. capitulum. 76
De signis sumptis ex egestione. ca.77
De iudicio vomitus. capitulum. 78
De signis sumptis ex vomitu. ca.79
De iudicijs vrine. capitulum. 80
De signis malis sumptis ex paruitate ⁊ multitudine. ca.81
De signis sumptis ex tenuitate vrine. ca.82
De signis sumptis ex grossitudine vrine ⁊ cōturbatione eius. ca.83
De signis sumptis ex vrina alba. ca.84
De signis sumptis ex colore in vrina nigra in fe. acutis. ca.85
De signis sumptis ex vrina rubea. ca.86
De signis sumptis ex vrina flaua. ca.87
De signis sumptis ex sedimine. ca.88
De signis sumptis ex dispositionibus que aggregantur propter significationes plures ex colore ⁊ substantia ⁊ propzie earuz que sunt in vrinis oleaginibus. capitulum. 89
De signis malis sumptis ex parte qualitatis separationis vrine. capitulum. 90
De numeratōe signorum malorum in vrina. ca.91
De signis malis i egritudinibus diuersorum generum cum malitia sua propter tolerantiaz in febricitantib⁹ ⁊ alijs. capitulum. 92
De signis lōgitudinis egritudinis. ca.93
De signis q̄ egritudo consumetur cum crisi, ⁊ resolutione. ca.94
De iudicijs recidiuationis. ca.95
De signis recidiuationis. ca.96
De causis mortis. capitulum. 97
De causis mortis que accidit in horis fe. ⁊ signis qualitatis mortis egri. ca.98
De significatione mortis absq̄ crisi. ca.99
De dispositiōibus que accidunt conualescentibus. ca.100
De regimine conualescentis. ca.101
De cibatione conualescentis. ca.102
De motu egritudinuz capitulum. 103
Tractatus secūdus de diebus crisis ⁊ horis ei⁹ continet. II. capitula.
De principio egritudinis ⁊ prima computationecrisis. ca.1.
De causa diez̄ crisis ⁊ periodoz̄ eius. capitulum. 2
De proportionalitate dierum crisis ad inuicem ⁊ primum in fortitudine ⁊ debilitate ⁊ cōparatione ipsarum ad egritudines. ca.3
De diebus creticis. capitulum. 4
De diebus cadēnbus in medio. ca.5
De fortitudine dieruz cadentium in medio ⁊ debilitate eoz̄. ca.6
De dieb⁹ bonis ⁊ malis ⁊ qui ꝑm ordinem sunt critici aut cadētes in medio ⁊ diebus indicationis. ca.7
De diebus q̄ nō sunt critici neq̄ per intentionem primam neq̄ per intentionem secundam. ca.8
De diebus indicationis. ca.9
De cognitione dieruz crisis quando dubitatur. ca.10
De declaratione proportionis dierum crisis ad plures egritudines. ca.11

Ln.iij. de apostemat⁹ ⁊ bothor ⁊ ē tertius tractat⁹. Tractatus primus de calidis eorum ⁊ corruptis ⁊ continet 35. capitula.

De sermone vniuersali de apostematibus. capitulum. 1
De flegmone. ca.2
De curatione flegmonis. ca.3
De herisipila ⁊ spē ei⁹. capitulum. 4
De curatione herisipile. ca.5
De formica miliari. capitulum. 6
De curatione formice ⁊ que eius cursu currunt. ca.7
De curatione miliaris. ca.8
De pruna ⁊ igni persico. ca.9
De curatione prune ⁊ ignis persici. ca.10
De veficis ⁊ inflationibus. ca.11
De curatione inflationum. ca.12
De essere. ca.13
De curatione essere. capitulum. 14
De herpete estioméo ⁊ corruptōe mēbroz ⁊ dria inter cancrenas ⁊ aschachilos. ca.15
De cura. ca.16
De althophin. ca.17

Digitized by Google

De cura. ca.18
De apostematib⁹ euenientibus in locis glandulosis. ca.19
De exituris calidis. capitulum. 20
De significationibus q̄ apa fit exitura. ca.21
De significationibus maturationis ⁊ signis eius. ca.22
De iudicijs sanet. capitulum. 23
De significatione exiture intrinsece. ca.24
De signione maturationis intrinsece. ca.25
De signionib⁹ ppinquitatis eruptionis exiture intrinsece. ca.26
De curatione exiturarū apparentiū. ca.27
De maturatione ⁊ ingenio ad faciendū pus in exituris apparentibus. ca.28
De regimine exiturarum apparentiū quando matureſcūt. ca.29
De eruptionibus exituralibus. ca.30
De cura. ca.31
De regie exiturarū intrinſecarum. ca.32
De aldemenul. ca.33
De cura. ca.34
De mozo. ca.35
t Tractatus scōs continet.xxij.capitula.
De apostematibus frigidis ⁊ que currūt cursu eozum. ca.1
De apostemate molli flegmatico q̄ noiatur vndimia. ca.2
De curatione apostematis mollis. ca.3
De nodis. ca.4
De curatiōe eoz. ca.5
De glandusis. ca.6
De pustulis glandulosis. ca.7
De fugile. ca.8
De scrofulis. ca.9
De cura. ca.10
De apostematibus duris. ca.11
De curatione eorum. capitulum. 12
De duritie iuncturarum. ca.13
De illis que nominatur almusmar. ca.14
De cancro. ca.15
De curatione. ca.16
De rememozatione reguminis soluendi ipm. capitulum. 17
De remēozatione medicinarum localiuz ad cancrum. ca.18
De apostematib⁹ ventosis ⁊ inflationibus laceroꝝ. ca.19
De curatōe eoz. ca.20
De vena medema cubiti. ca.21
De cura. ca.22
t Tractatus tertius de lepza. continet decem capitula.
De quidditate lepze et causa eius. ca.1
De signis. ca.2
De cura. ca.3
De modo medicinarum conferentium expositarum. ca.4
¶ De modo ꝓfectionis nominate bedera. milia maioris. ca.5
De modo confectiōis alsulendati. ca.6
De modo adustionis alfelud. ca.7
De modo alsulendati minoris. ca.8
De modo epithimatis lepze. ca.9
De modo epithimatis alterius. ca.10
f En.4.de solutione continuitatis. ⁊ est ꝓter illud q̄ pendet cū fractura ⁊ algebra. ⁊ est.4 tractatus.
t Tractatus.i. de vulneribꝰ in membꝰ continet.12. capitula.
De ſmone vli de solone ꝓtinuitatis. ca.1
Sūma de vulneribꝰ in membꝰ. ca.2
De sermone vniuersali de intentiōe curationis vulnerum. ca.3
De cognitiōe dcie eiꝰ q̄ facit nasci carnes ⁊ q̄ incarnat ⁊ q̄ sigillat ⁊ corrodit de medicinis. ca.4
De pfozatione vulneris ⁊ alioꝝ cū necesse ē detergere ipsum. ca.5
De regimine vulnerū habentium apostemata ⁊ dolozes. ca.6
De regimine vniuersali in vulneribus viscez deintus. ca.7
De qualitate ⁊ ligatura vulnerum. ca.8
De medicinis icarnātibus vulnera. ca.9
De medicis ꝓsolidantibus ⁊ sigillatiuis. ca.10
De medicinis gñantibus carnem in vulneribus ⁊ vlceribus. ca.11
De curatione vulnez existentiuz in cute capitis. ca.12
t Tractatꝰ.2.de excoriatōe et attritōe ⁊ ꝓtusione ⁊ torsione ⁊ casu ⁊ offensione ⁊ disruptione ⁊ fluxu san. ⁊ similibus illiꝰ ⁊ continet.xviij.capitula.
De sermōe vniuersali. capitulum. 1
De contusione ⁊ attritione. ca.2
De cura. ca.3
De casu ⁊ offensiōe ad lapidē ⁊ parietem aut ad aliud. ca.4
De cura. ca.5
De offensiōe supza vētré ⁊ viscera. ca.6
De dispositione verberati cum flagellis ⁊ similibus ⁊ curatiōe eiꝰ. capitulum. 7
De torsinoe. ca.8
De excoriatiōe ⁊ est in ca excoriatio calcianeoꝝ. ca.9
De punctura ⁊ diuruption ⁊ exctiōe eiꝰ q̄ retinet de spinis ⁊ sagittis ⁊ ossibus. ca.10
De medicinis attractiuis. ca.11
De canone curationis adustionis ignis. ca.12
De medicinis ad combustionē que sunt secūdum intentionem primam. ca.13
De medicinis ad adūstiones que sunt ꝑm intentionem scdaz. ca.14
De adustione aque ce lide. ca.15
De fluxu sanguinis ⁊ retentione eius. ca.16
De canone curatiōis fluxus san. ca.17
De narratiōe medicinarum simpliciuz ⁊ cōpositarum specieruz diuersarū foꝝ in ꝓhibendo fluxum sanguinis. ca.18
t Tract⁹.3. de vlceribꝰ et cōtinet 14.capitula.
De sermone vniuersali vlcerum. ca.1
De canone curationis vlcerum. ca.2
De curatione vlceruz virulentoꝝ. ca.3
De curatione vlceruz sordidoꝝ. ca.4
De curatione vlceruz profundoꝝ ⁊ oculorum. ca.5
De curatione vermiū vlceroſoꝝ. ca.6
De faciēdꝰ nasci carnem in vlceribus. ca.7
De curatione vlceruz corrodentium se. ca.8
De curatiōe vlcez putrefactoꝝ malox. ca.9
De curatione eoꝝ que sunt difficilis consolidationis ⁊ alioꝝ que sunt in vltimo malitie. ca.10
De curatione fistularum ⁊ coꝝ que non conglutinantur. capitulum. 11
De carne addita super

Digitized by Google

vulnera. ca.11
De regimine vlcerum disruptorum preter cō solidationem. ca.13
De vestigijs vlcerum et vulnerum. ca.14
t Tractat' .4. de solutione continuitatis nervor' t eius quod pendet cū restauratione t pūnet 14.capitula.
De solutione continuitatis nervorum de vulneribus neruorū t que currunt cursu eorum. capitulum. 1
De canone curationis solutionis cōtinuitatis nervorum. ca.2
De medicinis vulnez membrorum t vlcerū eorum. ca.3
De apostematib' que accidunt neruis vulnerat's. ca.4
De attritione neruorū t torsione eorum. ca.5
De iudicio neruorum corruptorum. ca.6
De iudicio neruorū t eorum torsione. ca.7
De remēoratione egritudinum ossium. ca.8
De ventositate spine t corruptione ossis. ca.9
De signo corruptionis ossis. ca.10
De curatione. ca.11
De modis secandi os corruptum. ca.12
De eo quod remanet de frustis ossis t corticibus eius in vlceribus consolidatis. ca.13
De medicinis fracture ossis. ca.14
f En.5.inciput de restauratione t 3.tractatus.
Tractatus primus de dislocatione t restauratione t continet.xxxi. capitula.
De sermone vniversali in dislocatione. ca.1
De signis dispositionū vniversalium. ca.2
De signis declinationis. ca.3
De signis additionis longitudinis fracture absq; dislocatione.capitulum. 4
De curatione declinationis t dislocationis. capitulum. 5
De curatione longitudinis iuncture. ca.6
De dislocatione mandibule. ca.7
De dislocatione furcule. ca.8
De dislocatiōe humeri. ca.9
De signis dislocatiōis adiutorij. ca.10
De cura eius. ca.11
De dislocatione spatule. ca.12
De dislocatione ossis parui apud humerum. capitulum. ca.14
De dislocatiōe cubiti. capitulum. 15
De cura. ca.16
De dislocatione ictus re rasete. ca.17
De dislocatione digitorum. ca.18
De cura eius. ca.19
De separatiōe ossis rasete. ca.20
De dislocatione spondilium t separatiōe eorum. ca.21
De cura. ca.22
De dislocatione alhos. ca.23
De dislocatiōe anche. capitulum. 24
De signis. ca.25
De cura. ca.26
De dislocatione genuculi. ca.27
De cura. ca.28
De dislocatione arefacti et est rotula genu. capitulum. 29
De dislocatione tibie re tali apud calcaneum capitulum. 30
De dislocatione ossis pedis. ca.31
t Tractatus secundus de radicib' vniversalibus in fractura t continet.19.capitula.
De sermone vniversali in fractura. ca.1
De raducibus restaurationis t ligature. ca.2
De animonitione restaurationis. ca.3
De preparatione restaurandi. ca.4
De qualitate ligaturarum et arteriarum. capitulum. 5
De qualitate ligature cum expositione t distinctione. ca.6
De qualitate astellar capitulum. 7
De qualitate administrations astellarū cū distinctione expositiōe. capitulum. 8
De fractura cum vulnere. ca.9
De fractura male restaurata. ca.10
De epithimatibus fracture t que currunt cursu eorum. ca.11.
De epithimatibus cōferentibus et que currunt cursu eorum t cōuenientibus pruritui. capitulum. 12
De epithimatibus ad indurandus alrosboth. capitulum. 13
De regimine equationis alrosboth. ca.14
De medicinis lenificātibus duritiem iuncturarum. ca.15
De confortantib' mollificationem. ca.16
De administratiōe aq̄ calide t olei. ca.17
De cibatione restaurati t potione est. ca.18
De imutatione ad res que sequuntur ad fracturam t restauratiōnem t necesse est vsque curretur eis. ca.19
t Tractatus tertius t continet 19.capitula.
De fractura cranei. capitulum. 1
De fractura mandibule. ca.2
De fractura nasi. ca.3
De fractura furcule. capitulum. 4
De fractura spatule. capitulum. ca.5
De fractura cassi. capitulum. 6
De fractura costarum. capiculum. 7
De eo qđ accidit spondilibus. ca.8
De fractura adiutorij. capitulum. 9
De fractura brachij. capitulum. 10
De fractura rasete.capitulum. 11
De ossibus digitorum. capitulum. 12
De fractura ossis lati anche. ca.13
De fractura coxe.capitulum. 14
De fractura anuli geniculi. ca.15
De fractura crurie. capitulum. 16
De calcaneo. ca.17
De fractura tali. capitulum. 18
De fractura digiti pedis. ca.19
f En quinta de venenis t est.v. tractatus t tres summe.
Tractatus primus de iudicijs eius quod scitur de dispositionibus venenorum ebibitorum t distinctione sermonis in curationib' venenorum que non sunt ex animalibus et continet capitula quinq; t tres summas.
De sermone vniversali in cauendo a venenis que in potu dātur et curatione eor. ca.1
De sermone vniversali de venenis ebibitis. capitulum. 2
De significationib' specieq; venenor. ca.3

Digitized by Google

De canone curationis eius q in potu sumpsit venenum. ca.4
De medicinis cōtrā in venenis. ca.5
Umma.i. de venenis cōgelatorū ex mineris et aliis et pertinet.ij.capitula.
De lapide armēo et cura eius. ca.1
De argento vivo et cura eius. ca.2
De lithargyrio et limatura plumbi et curatione amborum. ca.3
De potu ceruse et curatione eius. ca.4
De gypso. ca.5
De vsfur et almagra. et cura. ca.6
De alziniar. ca.7
De limatura ferri et scoria ipsius. ca.8
De calce viua et arsenico et curatōe eī. ca.9
De aqua sapōis dragāto et alumine. ca.10
De potu aque frigide in ieiunio et curatione eius. ca.11
Umma secūda de venenoz ex plātis et cōtinet.33. capitula.
De napello. ca.1
De cornib⁹ spice. ca.2
De muricō et curatōe eius. ca.3
De numero medicinarum caldarum venenosarum.
De cufordio et curatione eius. ca.4
De lacte titimalorum et curatōe eius. ca.5
De scamonea et curatione eius. ca.6
De almezerio et camelea et cura. ca.7
De oleastro et cura eī⁹ capitulum. 8
De anacardis et curatione eorum. ca.9
De alkebikegi. ca.10
De staphisagria et cura eius. ca.11
De ruta agresti. ca.12
De tephesia et curatione eius. ca.13
De algelbenech et curatione eius. ca.14
De adende asini. ca.15
De conclusi et elleboro alias et ciclamine et succo cucumeris asinini et speciebus nigelle malet et agarico ni. et curatione eius.. ca.16
De elleboro ni. et curatione eius. ca.17
De almoras dauich. capitulum. 18
De aldedin et curatione eius. ca.19
De helbu et alkerua et sisamo. ca.20
De castoreo et curatione eius. ca.21
De scilla agresti et curatōe eius. ca.22
De strangulatore adib et strangulatore leopardi. ca.23
De areddayot. capitulum. ca.24
De cortice rizi. et curatione eius. ca.25
De semine vtice et curatione eius. ca.26
De turbith malo citrino et nigro et curatione eius. ca.27
De sabardion. ca.28
De tusom. ca.29
De medullis fructum ranedis et curatōe eī⁹. capitulum. 30
De vino puro in ieiunio et curatione eius. capitulum. 31
De melle malo et curatione eius. ca.32
De albedie et curatione eius. ca.33
Umma tertia de medicinis venenosis frigidis q̄ sunt ex plantis venenosis frigidis et continet.11.capitula.
De opio et curatione eius. ca.1
De nuce methel et curatione eius. ca.2
De alhabroce et curatione eius. ca.3
De darfion et curatione eius. ca.4
De iusquiamo albo et curatione eius. ca.5
De iusquiamo nigro et curatione eius. ca.6
De vua vulpis stupefactiua mala et curatione eius. ca.7
De coriandro humido et curatōe eī⁹. ca.8
De psilio et curatione eius. ca.9
De fungis et tuberibus malis et curatione eius. ca.10
De sagittis armenis et earū cura. ca.11
Ractatus secūdus cōtinet.xxi. capitula.
De venenis ebibitis q̄ sunt ex animalibus.capitulum. 1
De animalib⁹ que interficiunt omnino corporibus suis aut cornupunt. ca.2
De cantaridibus et curatione earum. ca.3
De lepore marino et curatione eius. ca.4
De stellione et alharbe et curatione eoz. ca.5
De lacertis. ca.6
De potu salamandre. capitulum. 7
De ranis lacunalibus viridib⁹ et marinis ru. capitulum. 8
De ranis citrinis. capitulum. 9
Diuisio alia huius partis.
De piscibus frigidis et curatione eoz. ca.10
De assaturis suffocatis et carne corrupta. capitulum. 11
Genus secūdus de animalibus et sunt sicut fella interficientia: et extremitas caude cerui.
De felle vipere et curatione eius. ca.12
De felle leopardi et curatōe eius. ca.13
De felle canis aque et curatione eius. ca.14
De extremitatib⁹ caude cerui et curatōe eī⁹. capitulum. 15
Genus tertium huius diuisionis.
De sanguine tauri recentis. et curatione eī⁹. capitulum. 16
De sudore bestiarus et curatione eius. ca.17
De ouis alherbe et curatione eius. ca.18
De lacte corrupto: et curatione eius. ca.19
De sanguine congelato. ca.20
De cōgelatione lactis in stomaco et curatōe eius. ca.21
Ractatus tertius et continet 57. capitula.
De regimine mordionis vlis et de effugatione venenorum et de curatione mordicatōis serpentuz et speciebus eorum. ca.1
De bibitis super mordionem. ca.2
De epithimatibus super puncturas. ca.3
De epithimatibus ex quibus cum linuntur corpora non apprōximant eis venenosa. capitulum. 4
De effugādo veneno sa vniuersaliter. ca.5
De effugatione serpētum et venenosoz animalium. ca.6
De cautela mirabili a venenosis animalib⁹. ca.7
De rebus quarus quidam dixerūt in destructione rapacium. ca.8
De effugatione serpētum. ca.9
De effugatōe scorpionum et interfectione eorum. ca.10
De effugatione pulicum. ca.11
De effugatione culicū et cimicum. ca.12

Digitized by Google

De effugatiõe muſtele. ca.13
De effugatione muris ⁊ eius interfectiõe. capitulum. 14
De effugatiõe formicarum. ca.15
De effugatione muſcarum ⁊ eius interfectione. ca.16
De effugatione veſparum. ca.17
De effugatione ſcarabeorum. ca.18
De effugatione albaratari. ca.19
De effugatione tinee. capitulum. 20
De ſpeciebus ſerpentum. ca.21
De morſu baſilici et eſt primus ſurdorum ⁊ harmene: ⁊ neſcio an eſt ipſe an alius.ca 22
De harmene. ca.23
De ſignis morſus ſerpentis noiati hirundo ⁊ eſt de ſurdis. ca.24
De ſignis morſus aſpidis ſicce ⁊ ẽ de ſurdis. capitulum. 25
De morſu ẏdris ⁊ aſilus. ca.26
De cornuta. ca.27
De ſignis morſus eiꝰ. capitulum. 28
De ſerpente qui nominatur andrius ſreduſu rus. ca.29
De cura. ca.30
De hydra. ca.31
De ẏmone vſi de morſu viperarum ⁊ iudicio earum. ca.32
De curatione morſus viperarum et eſt ſicut canon. ca.33
De reliquis ebibitis laudatis in morſu viperarum. ca.34
De emplaſtris deſoris. ca.35
De ſerpentiꝫ qui egredi faciunt ſanguinez et poris omnibꝫ. ca.36
De cura. ca.37
De facientibus ſitire. capitulum. 38
De curatione eorum. capitulum. 39
De cafezati ⁊ alterati. ca.40
De ſaliente ⁊ inuadente. ca.41
De elicino ⁊ eſt duriſſos. ca.42
De curatione eorum. capitulum. ca.43
De multaribus.ca.44
De ſerpente nominato ſciſcerati. ca.45
De ſerpente aracis vel aſips habens colores diuerſos. ca.46
De ſerpente triſcalis. capitulum. 47
De famuſo. ca.48
De amuduatus ⁊ cauchartus et magaros. capitulum. 49
De cura eorum.ca.50
De ſerpente nominato ſelſir et eſt putrefaciens. ca.51
De cura eorum.ca.52
De ſpeciebus ſerpentum qui nocent cũ mordent per vulnus non p venenum de quo ſit curandũ ⁊ ſunt ſerpentes magni corpis valde.
De draconc. ca. 53
De albediſmon pſin. capitulum. 54
De morſu draconis magni. ca.55
De harane carmen. capitulum. 56
De halhatraf ⁊ audẽ.
t Tractat⁹ quartus communes.15 capitula.
De morſu hominis ⁊ quadrupedum. ca.1
De ſermone vniuerſali de curatiõe morſus. capitulum. 2
De morſu hois facto in homine. ca.3
De morſu canis domeſtici non rabioſi et ſimiliter morſus adib ⁊ ſimilium. ca.4
De morſu canis rabioſi et adib rabioſi et mulelle rabioſe et aliorum de illis que dicuntur. capitulum. 5
De rememoratiõe eorum que rabioſa fiunt preter ea que diximus capitulum. 6.
De diſpoſitiõib⁹ eius quez momordit canis rabioſus. ca.7
De differentia inter illum quez momordit canis rabioſus et non rabioſus. ca.8
De curatione eorum. capitulum. 9
De morſu leopardi et lyncis et leonis et vulneribus vnguium eorum et curatione eoꝝ. capitulum. 10
De morſu cocodrilli. capitulum. 11
De morſu ſimij. ca.12
De morſu catti. ca.13
De morſu muſtelle.ca pitulum. 14
De morſu mugali et eſt alcale et de cura eiꝰ. capitulum. 15
t Tractatus quintus cõtinet. 26. capitula.
De punctura paruoꝝ venenoſorum ⁊ morſu eorum. ca.1
De ſpeciebus ſcorpionis ſilueſtris. ca.2
De eo quod accidit ꝺ punctura eorum et curatione eoꝝ. ca.3
De algerarat et curatione eius. ca.4
De ſpeciebus aranearum et alſceibẽ et ruterarum. ca.5
De eo quod accidit ei quem momordit ruteſa. ca.6
De curatione eiꝰ.ca.7
De ſciebi et curatione eius. ca.8
De aranea et curatione et ſignis eius. ca.9
De duobus animalibus que dixerunt quidam ſapientum medicorum. ca.10
De alali alio quod nominatur turbaſe. ca.11
De pediculo vulturis nominato debe perfice et menluce grece et ragarius idice et curatione eius. ca.12
De Zltramula et porcoluri. ca.13
De veſpa. ca.14
De curatione eius. capitulum. 15
De aſpide et curatione eius. ca.16
De formica volante et reſalia ei ſimili. ca.17
De ſtellione et lacerta. capitulum. ca.18
De animali hñte. 44. pedes. ca.19
De morſu ſalamãdre. capitulum. ca.20
De curatione eius.capitulum. 21
De ſaculufudurno cã peſtri ⁊ marino. ca.22
De ſcorpione marino. capitulum. 23
De aranea marina. capitulum. 24
De morſu aranee marine rubee. ca.25
De ſumma curationis reptilium marinorum venenoſorum. ca.26
f Explicit ſeptima de decoratione et ẽ 3.tractatus.
t Tractat⁹.i. continet .25. capla.
De diſpoſitiõe capillorum et in ipſo ſunt furfures. ca.1
De cauſa deſtructiõis capillorum. ca.2
De pluribus embroꝝ capillorum. ca.3
De facientib⁹ naſci pilos foribus. ca.4
De alopitia et tyria. capitulum. 5
De cura. ca.6
De eis que abradunt pilos. ca.7
De cura eius quẽ combuſſit pilorum. ca.8
De eis que prohibent odorẽ piſlorii. ca.9
De illis q̃ phibẽt oriũ

Digitized by Google

pilorum. ca.10
De incrispantib⁹ ca.11
De illis que planos faciunt capillos. ca.12
De scissione capillorū. capitulum. 13
De illis que subtiliant capillos. ca.14
De sermõe i adoleſcẽtia ⁊ canitie. ca.15
De eis que canitiem tardant. ca.16
De prohibentibus canitiem. ca.17
De rememoratõe nũcurarum. ca.18
De denigranti. ca.19
De faciẽtibus flauũ ⁊ que currunt cursũ eorum. ca.20
De rubificantibus fortibus. ca.21
De albificãtib⁹ ca.22
De succursũ dispositionum sequentiũ tincturas. ca.23
De furfuribus. ca.24
De cura. ca.25
t Ractatus ſecũdus continet.12. capitula.
De dispositõe cutis ex parte cutis. ca.1
De rebus colorem facientibus bonum cum splendore ⁊ rubificatione rabstersione subtili. capitulum. 2
De conſeruatione cutis a vento ⁊ sole ⁊ frigore. ca.3
De vestigijs percussionis ⁊ vestigijs nigris. capitulum. 4
De vestigijs vlcerum ⁊ variola. ca.5
De sanguine mortuo ⁊ lenticulis magne ⁊ panno. ca.6
De alguafen. ca.7
De curatione albedinem ⁊ rubedine superflua. ca.8
De morphea ⁊ alguada ⁊ albaras alba ⁊ nigra ⁊ signa eius. ca.9
De cura morphee nigre. ca.10
De cura albaras ⁊ alguada. ca.11
De curatione albaras nigre. ca.12
t Ractatus .iij. de eis que accidunt in cute nõ in colore eius continet 27. capitula.
De sabafati ⁊ refrengi ⁊ ballziati ⁊ aluarijs capitulum. 1
De cura. ca.2
De impetigine. ca.3
De curatõe eius. ca.4
De bothor lenib⁹. ca.5
De scabie ⁊ pruritu. capitulum. 6
De cura. ca.7
De desudatione. ca.8
De cura. ca.9
De plãta pedis. ca.10
De curatione. ca.11
De verrucis. ca.12
De curatõe eĩ⁹. ca.13
De cornibus ⁊ curatione. ca.14
De fisturis que apparent super cutem ⁊ labia ⁊ extremitates. capitulum. 15
De cura fissurarũ cõmunũ. ca.16
De fissuris labiorum capitulum. 17
De fissuris pedũ. ca.18
De fissuris manuum. capitulum. 19
De vlceratione alchani. ca.20
De odore horribili in cute ⁊ ascellis ⁊ vrina ⁊ egestione. ca.21
De curatõe corruptionis odoris corporis cõmunis. ca.22
De cura fetoris ascellarum. ca.23
De cura fetoris egestionis ⁊ ventositatis. capitulum. 24
De fetore vrine. ca.25
De pediculis ⁊ lendinibus. ca.26
De cura. ca.27
t Ractatus ẽr⁹ tus de dispõnibus que pẽdẽt ex corpore ⁊ extremitatibus ⁊ continet.17. capitula.
De ablatione extenuationis. ca.1
De cura. ca.2
De regimie bono ad extenuationem factam causa crete ⁊ opulationis partium epatis ⁊ siphac. ca3
De impinguãdo mẽbrorum qñ hber sicut manum aut pedem aut labium: aut naſum: aut pectunem: aut virgam. capitulum. 4
De maculis supfluepinguedinis. ca.5
De extenuando. ca.6
De extenuatione mẽbrorum particulariũ: sicut mãmulle testiculi ⁊ manus ⁊ pedes ⁊ similium. ca.7
De sermone extenuationis vngium.
De panario. ca.8
De curatione. ca.9
De amibus muris et scissura vngui⁹ ⁊ acuitate earum. ca.10
De spasmo ⁊ putrefactione ⁊ curuitate ⁊ leprositate que accidunt vngui. ca.11
De ingenio incidendi vnguem malum in forma sua ⁊ in colore suo ⁊ in reliquis maculis vt nascatur loco eius vnguis eius. ca.12
De conseruatõe eius quod oritur. ca.13
De baras qui accidit super vngues. ca.14
De citrinitate que accidit vngubus. ca.15
De attrito ne vnguũ. capitulum. 16
De sanguine mortuo sub vngue. ca.17

¶ Laus Deo.

Digitized by Google

¶ Incipit liber quintus canonis Auicēne de medicina ꝛ est antidotarium.

Sitvr Expediti sumus i libꝝ quatuor a relatione sūme scientie speculatiue ꝛ opatiue artis medicine conseruantis sanitatē ꝛ factentis acquisitionē sanitatis: adest nobis tempus sigillandi libꝝ canonis per librum quintus varia tum in medicinis cōpositis vt sit sicut antidotarium libꝝ. ¶ Et hunc quidem librum diuisimus in tractatum scialem in quo innuimus ad radices scie cōponis in duas summas.

¶ Summa prima est de compositis essentialibus que est .xij. tractatus.

Primus est de tyriacis ꝛ de ꝓfectib⁹ magnis.

Secūs de hieris solutiuis ꝛ non solutiuis.

Tertius est de electuarijs nutritiuorum solutiuis ꝛ non solutiuis.

Quart⁹ de suffufet ꝛ alchamaia ꝛ muret ifātū.

Quintus de lohoc ad spūalia.

Sextus de sirupis ꝛ rob.

Septimus de conditis ꝛ alingibet.

Octauus de trocifcis.

Nonus de decoctionibus ꝛ pillulis.

Decimus de oleis.

Undecimus de vnguentis ꝛ emplastris.

Duodecimus de iuuamento dictorum appropriato vnicuiq; membro.

¶ Et sūma .ij. est de medicis ꝓpositis exptis in vnaquaq; egritudine que est octo tractatus.

Tractatus primus est de medicinis compositis conferentibus egritudinibus capitis ꝛ eis que sunt in ipso.

Secundus de medicinis oculi.

Tertius est de medicinis doloris auris ꝛ apatis eius ꝛ puris ipsius ꝛ grauitate eius.

Quartus de medicis dentiū ꝛ doloꝝ⁹ ipsoꝝ.

Quintus de medicinis oris ꝛ gutturis ꝛ ventris inferioris.

Sextus de medicinis ventris inferioris.

Septim⁹ de medicis doloꝝ⁹ iūcturaꝝ ꝛ sciatice.

Octauus de medicinis alopitie.

Cum ergo attulerimus hos nostros modo figillabimus librum.

Tractatus scialis in quo innuimus ad radices scie ꝓpōnis. de nec̄itate ꝓpositarū medicinaruꝝ.

Q Andoq; non inuenimus in egritudine ppie cōposita medicinā oppositā ei de singularibus. ꝛ si inueniremus nō eligeremus supra eam: imo forsitan nō inueniremus de cōpositis quā opponamus cōpōsite. Aut inuenimus eam verūtū indigemus virtute addente in vno simpliciꝝ eius: quare est nobis nec̄iū vt adiungamus ei simplicē ꝓfortantē virtutē eius sicut est camomilla: in ea enim est virtus resolōnis plus ꝛ virtus stipticitatis minus: quare ꝓfortamus virtutē stipticitatis cum medicina simplici stipuca adiungentes eā ipsi. ¶ Et qñq; inuenimus medicinā singularē calefacientē: verū nobis est nec̄iū calefacere minus qꝫ ipsa: quare est nobis nec̄iū vt adūgam⁹ ei infrāctua aut plus qꝫ ipsa: qꝫobrē est nec̄iū nobis vt adiūgam⁹ ei calefacientē aliā. ¶ Et qñq; indigemus medicina calefaciēte qmor pibus ꝛ nō inuenimus nisi que calefaciat tribus pibus: ꝛ alia calefaciente quoꝝ pibus qre aggregamus inter eas ꝓfidendo ꝙ pueniat ex toto calefaciēs qmor pibus. ¶ Et qñq; est medicina quā addimus tunatiua in eo qꝺ volumus sed ē nociua in re alia: qre est nec̄iū vt pmisceamus cū ea qꝺ frāgit pē nocumentū eius. ¶ Et qñq; est abhominabilis horribilis cum gustat quā abhorret ſtous ꝛ expellit qre adiungimus ei qꝺ eam bonā faciat. ¶ Et qñq; est intentio in ea vt agat in mēbro lōginquo qꝫobrē timemus ꝙ frāgat ei⁹ virtutes digō ꝓma ꝛ digō ſcda: qre associamus eā cū ꝓseruāte nō pueniat ad mēbrū ꝺ quo intendit sanatio sicut ponimus opiū in medicinis tyriace. ¶ Et qñq; est intentio in ea penetratio sicut pijcimus crocū in trocifcis cāphore vt faciat eos penetrare ad cor: vex cū ipsi pueneriut ad cor insurgit virtus discretiua ꝛ denudat ab eis crocū ꝛ destruit ipm ꝛ opank infrāctua eruginuenta in corde sicut facit virtus discretiua separādo virtutes resolōnis ꝛ stipticitatis sine medicina sit nālis sine fcā: qre ꝓcedit resolutiua ad ipm mēbrū lesum qre resoluit mām ꝛ refrenatiua ad vias māci ad ipm qre ꝓhibet mās. ¶ Et qñq; volumus medicinā que mozet in transitu suo parū donec operet illic actionē nobilē pluri mā: deinde sit medicina illa velocis penetratōis qꝫobrē pmiscemus eam cū retardante: sicut sūt ples medicinarū aptinarā: ipse. n. sunt velocis penetratōis ab epe: ꝛ forsitan est nec̄ia mora eaꝝ in epe qre pmiscemus cū eis medicinas attractiuas ad ẽxtū epatis: sicut semē raphani attrahēs ad os ſtōi: qꝫobrē petitat medicina in quātitate qua pueniat eius tunamentū ad epar deinde penetrat. ¶ Et qñq; est medicina quā inuenimus cōis duabus vijs ꝛ intrinsecis nra est in via vna. qꝫobrē associamus cū ea qꝺ deferat eā ad illā sicut cū ponimus cantarides in medicis aptinis vt puertant eas a pte venaꝝ ad pte renum ꝛ vesice. ¶ Et scias ꝙ plūmis medicinarū insunt opō ꝛ statio. Et qñq; intendit cū ea opō lōgingor statio ne eius qre indiget faciēte vīā. Et qñq; intendit cū ea opō ꝓpingor statiōe eius qre indiget figēte vel tardante. ¶ Et scias ꝙ medicina experta melior est non expta. ¶ Et parū medicinarum

Digitized by Google

melius est plurimo earū intentione vna. Cā añt in hoc q̄ parū medicinarū est melius plurimo earū iam exposita est in principio libri secūdi. ¶ At vero in hoc q̄ expta melior est nō expta: est q̄ ois medicina cōpositā hz iudiciū ex simplicibus suis ⁊ iudiciū ex tota forma sua: ⁊ non expta non iudicaꝫ nisi ex enūciatōe suoꝝ simpliciū nīm ⁊ non scimus illud qđ facit ei nectū cōplexio eius facta ab eis: an est addens in intentione earū an non addens an est ꝺ agens in sua forma. ¶ Et experte qdem iam verificate sunt vtreq̄ res. ⁊ forasse est vtilitas in forma cōplonali maior: ꝺ ista que accidit ex simplicib⁹ eius. ¶ De qualitate compositionis.

s Cuias q̄ qñ accīt tibi quatuor necessitates voluntarie ⁊ nō inuenis ad eas medicinā in nā nisi artificialē: sicut si indiges eūone cum scamonea ⁊ pulpa'collognticle: ⁊ aloe ⁊ turbith: ⁊ vis aggregare ista vt sit ubi medicina aggregata: tunc ꝰfidera si necessitas earū ⁊ opōnis ipsarū fuerit equales cum ipse sint quatuor medicine: tunc accipe de vnaquaq̄ earū quartaꝫ portionis ⁊ cōpone. ¶ Et si non fuerit necessitas earū equalis imo quarūdā earū magis ⁊ quarūdā ipsarū minus tunc existima existimatiōe artificiali ⁊ mensura sūmā necessitatis ⁊ pone ꝓportionē necessitatiꝫ adinuicē canonē ⁊ adde supra illam portionem aggregatā quātitatē cuiusdā ⁊ minue quātitatē cuiusdā ꝑm ꝓportionē necessitatis ⁊ compone. ¶ Et scias q̄ medicine cōposite ꝓferent vt tyriaca insunt ꝑm simplicia eius vestigia ⁊ virtutes. ꝑm formā ipsius que non fermentaꝫ in spacio nisi vt faciat accidere. cōplō eius vestigia ⁊ virtutes: ⁊ forasse sunt meliora ꝺ simplicium. Non ergo respicias ad illud qđ dicunt medici q̄ ꝓfert tyriaca ad hoc pp spicā ⁊ cōfert ad hoc pp myrrhā imo ꝓfert illud ita verū illud cui innitendū est: est forma eius. Et iam aduenit per accīs sublimitas innatiua ⁊ non possumus innuere ad eam ⁊ ad ꝓportionalitatē eius ad operationes ipsius inn nitiōe nobili. ¶ Et scias q̄ in cōpositis sunt medicine q̄ sunt qbus in intendum est vt radix. que cum paruāt destruūt basis: sicut caro vipere in tyriaca ⁊ aloes in hierapigra ⁊ ellebor⁹ in hieralogodion: ⁊ medicine ꝙenientes ad hoc vt in deficiant ⁊ ꝑmutēt ⁊ vt addatur in eis aut minuaꝫ: sunt medicine que si adderenꝫ nocerent: nā si ponerenꝫ in tyriaca anacardi corrūperent medicinas: ⁊ ꝓprie carnē vipere. Et medicine que si adderenꝫ non nocerent sicut si adderes in tyriaca nucē muscharā nō venires cum impietate magna. ¶ Et scias q̄ plūs cōpōnis pducit ad corruptionē ⁊ plūs eius perducit ad pfectionē ⁊ opōnē eius. ⁊ q̄ plūs cōpositionis fit a singularibus ⁊ cōpositis sicut tyriaca a singularibus suis ⁊ a trocisciis tribus: nam vnicuiq⁹ trocisco causa compositionis inest ꝓprietas que non reperiꝫ in singularibus. ⁊ quā doq⁹ est medicina composita ex compositis. ¶ Sūma prima de compositis essentialibus. ¶ Tractatus primus de tyriacis ⁊ confectionibus magnis. Tyriaca alpharoch.

ℏ Ec tyriaca est sublimior medicinarū cōpositarū ⁊ melior: earum pp multitudinē sui iuuamenti ⁊ ꝓprie in venenis que sunt ex pūcturis sicut serpentū ⁊ scorpiōis ⁊ canis rabiosi: ⁊ venenis ebibitis interficientibus. ¶ Et ad egritudines flegmaticas ⁊ melicas ⁊ febres earū ⁊ ad ventositates malignas ⁊ paralysim ⁊ apoplexiā ⁊ epilepsiam ⁊ torturā ⁊ tremorē ⁊ ad eum qui secum loquit ⁊ maniā ⁊ ad lepraꝫ ꝓprie ⁊ albaras. ⁊ cō fortat cor ⁊ acuit sensus ⁊ appetitus. ⁊ cōfortat stōm ⁊ alleuiat anhelitū ⁊ delet pulsum cordis ⁊ retinet spūs sanguinis ⁊ ꝓfert ad plures dolores renū ⁊ vesice ex quacūq⁹ cā sint. ⁊ frangit lapidē ꝓprie in vesica ⁊ confert ad vlcera intestinor⁹ ⁊ durities intrinsecas in epate ⁊ splene et in aliis ab eis vtriq⁹ ⁊ ad periodos amboꝝ. et non efficit has opōes nisi pp ꝓprietatē forme eius sequentē cōplōnē simplicū ipsius. ita vt cōfortet spūm ⁊ calorē innatū: quare innatā nā per illud supra ꝺ ietatē facientia frā et calida et vincit virtutes earū. ¶ Et melior descriptionū huius medicine est descriptio radicalis Andromachi. Et iam nūti sūt plures medicoꝝ sicut Gal. ⁊ alij vt adderent ⁊ minuerent in ea non pp necessitatē facientē necū illud eis neq̄ ꝙ aliquid forte vocas eos ad illud: sed querentes vt remorarenꝫ et vt remaneret ab eis in ipsa vestigiū sicut remansit andromacho. ¶ Et meum qdez consilium est vt non remoueant aliquid qđ experimentum tuuatuum inuenit: forasse. n. illa complexio cum illo pondere' est significās illud cuius iuuamentum inuenit experimentum: qđ qñ ipsa mouet a suo pondere non consequitur illam ꝓprietatē. ¶ Qđ si aliquis eoꝝ dicat q̄ scit cām facientē illa pondera facere alias ꝓprietatem tunc dicet mendaciū in eo cui ꝺicit supillud sicut si dicat aliquis sciam ponderum elementorum in equis et hominis et alijs. ¶ Et tyriace qdem adsunt infantia et pubertas et adolescentia et senectus et mors. et fit infans post sex menses: deinde incipit in pubertate et augmento vsq̄ ad tempus in quo stat per .x. annos in regionibus calidis: ⁊ .xx. annos in regionibus frigidis: deinde stat aut .x. annis aut .xx. deinde declinat aut post .xx. annos ant post .xl. annos. deinde expoliaꝫ virtute tyriace aut post .xl. annos aut post .lx. et fit vna confectionum declinata a gustu tyriace. ¶ Et oportet vt detur in potu morso de illa que est recens et fortis: et reliquis quibus in potu datur de illa que est debilior. ¶ Et forasse est necesse vt in potu detur

Digitized by Google

morso de recenti: et medio aureo vsque ad aur.i. ℂ Et et eis quibus distinguitur inter illam que est recens: et foetis: et inter antiquam et debilem et malam: et de experimentis est quidem vt in potu sumat homo cathapti cum et consideretur tunc si soluerit eum sumat in potu tyriacam tunc si retinet eum est recens bona et si non est mala. ℂ Et ex experimentis est illud quod dixit Gal. quoniaz oportet vt capiatur gallus siluestris: quoniā ipse est ficcionis complexionis ꝯ ille qui nutritur in domib⁹ et existimo ipsum esse fastanum masculum: et mittatur super ipsum aial venenosum: deinde deē et in potu tyriaca: si ergo vixerit tyriaca est bona. ℂ Et irerum experitur in illo q in potu sumit opium et iusquiamū nigrum et alia. ℂ In napello autem iuuamentum tyriace est paruū et quantitas eius vt expellat mortē est mora parua. et forsitan medicamen de muscho sicut existimant quidam est magis iuuatiuum in eo ꝯ omnia. ℂ Quātitates aūt que in potu dantur de tyriaca in vnaꝯ egritudie sunt iste. ℂ In tussi quidem antiqua et dolore pectoris et lateris datur in potu lupinus vnus in aqua mellis aut iulep si fuerit febris. ℂ In rigore aūt pleodi eo et frigore et vomitu in initio periodi detur in potu lupinus vnus cum aqua aut cum vino quod nō sit minus tribus. ℨ. neqz plus quatuor ℨ. et ℌ. ℂ Et sumat in potu ille qui habet colicā et inflationes in stomaco et puncturam ꝯ intestinum lupini cum aq̄ mellis aut iulep sicut scis. ℂ Et patiens casum appetu⁹ similiter in aqua aut vino sicut scis. de tyriaca lupinum in decoctione assari: et detur in potu in hydropisi ante cibū lupin⁹ vn⁹ de ea degluriendo aut cū quantitate. ℨ. i. ℌ. aceti communis. ℂ Et sumat in potu patiens sputum sanguinis si fuerit tempus ei⁹ in egritudine ꝓpinquum vsqz ad aur. vnum in aceto cōmixto: et si fuerit spaciū cū eo antiquū detur in potu vltimū in decoctōe sempuine mane et sero. ℂ Ille vō q patit abcissionem vocis sumat in potu de ea fabam vnā in aqua mellis aut rob vue aut teneat eaz sub lingua. ℂ Et deē in potu ad vlcera intestinoz et solutionē vētris cū sanguine in aq̄ sumac. ℂ Et ad constrictionē anhelit⁹ cum oxymelle squillitico qō fit min⁹: ℨ. i. et fiat gargarismus ad epilepsiā in primis: deinde deē in potu de ea quātitas quarte aur. i. vsqz ad mediū aur. in aqua aut oxymelle squillitico: et sisr in dolore capitis et emigranea. ℂ Amplius ipsa frangit lapidē in vesica et renib⁹ qñ potatur in deco. apij et phibet colericā passionē et retinet nām. Et illi q vtit ea in hora sanitatis nō nocēt venena: et nō impendunt in eo nocumenta et sit securus ab egritudinib⁹ pestilētie. ℂ Descriptio. ℞. trociscoz squille aur. xlvij. trociscoz vipere aur. xxuij. trociscoū alin daracaron et piperis nigri et opij omnium aū. tantundē et cynamomi in descriptiōe aur. xij. et in descriptiōe aur. xxiiii. ro. aur. xii. et in descriptione aur. xxuii. et seis napi siluestris rotundi et scordeon et radi. lilij celestis et agarici et succi ligritie et olei balsami oium aū. quantū est hoc pondē. et myrrhe et croci et zinzi. et reubar. et cē taurēe et calamenti montani et prasij et petroselini et sticados et costi et piperis albi et macro pipe. et pulegij undi et oliba. et floris squinātī et gūmi albonn et cassiefignee nigre et spice et polij oium aū. aur. vi. et stoza. liquide et seis apij et siseleos et ameos et camedreos et camepitheos et succi hypocistucos et spice celtice et sehee mōtane et polij genriane et se. feniculi et terre sigillate et colcotar adusti et amomi et acori et nastrtij albi et carpobalsami et ipericon et fu. et gummi et corduleni et anisi et acatie oium aū. aur. iiii. dauci et bdellij subalbidi omnium aū. aur. iiii. bezard et aspalti et oppopona. et centauree minoris et aristologie rotū. omnium aū. aur. ii. et in alia descriptione centauree aristologie ro. loco longe. castorei ℥o in descriptioce quadam aur. ii. et in descriptione aur. iiii. et simul est sermo i serapino τ mellis lust. x. τ vini antiq odo riferi lust. ij. liqueñant que de eis liqueſcūt τ infundantur que infundunur τ terantur ficca τ cribellentur τ conficiantur cum melle: τ ponatur in vase vitreo aut plūbo aut argento: τ non impleatur vas: imo sit in eo superfluitas vt respiret medicina. τ omnes medicine preter mel τ vinum sunt. lxiii. medicine.

℔ Descriptio alia. ℨ. trociscoz squille aur. xxviii. trociscoz vipe τ trociscoz alin daracaron τ pipis nigri τ opij boni oium aū. aur. xxuii. τ allei siluestris τ rosarū siccarum ru. seis napi siluestris τ ireos τ agarici τ succi ligritie τ oleo balsami τ cynamomi oium aū. aur. xii. myrrhe τ prasij τ croci τ macropiperis τ zinziberis τ ozimi montani τ petroselini τ pentaphilō siluestris τ reubim τ costi amari albi τ sticados τ piperis albi τ muschi τ pulegij τ superiozis squmanti τ glutinis alimbat τ olibai τ cassie τ spice omniuz aū. aur. vi. τ gētiane τ alme aleſſis τ est nasturtiū albuz τ stoza racis liquide τ siseleos τ spice celtice τ est neremid τ seminis ameos τ camedreos τ camepitheos τ hypocuſtudos τ polij τ epithimi τ fu τ meu τ seminis apij τ seminis feniculi τ bolilacune τ colcotar assari τ amomi τ ipericon τ acori τ carpobalsami τ acatie τ gummi arabici τ corduleni omnium aū. aur. iiii. τ alzafera τ galbani τ oppoponacis τ serapini τ bituminis iudaici τ centauree τ aristolo. rotun. τ castorei omniū aū. pō. aur. ij. ℂ Et addite sunt in hac descriptione iste medicine τ sunt firmate in descriptiōib⁹ aliarū linguaꝝ: τ sunt ozimi fluuialis τ galbani τ dragagā. τ ciclamis τ arist. lō. τ se. uisgami albi oium aū. aur. ij. iste ergo sunt spēs.

Digitized by Google

lxx. in cõmixtiõe excepto melle. ⁊ md. sit duplũ medicinarum quarũ sit summa eius qõ est in yriaca mille ⁊ quadraginta ⁊ triginta q̃tuor aur. ⁊ terat crocus per se ⁊ teratur myrrha ⁊ opium ⁊ olibanũ per se: ⁊ infundat illud in vino decocto nocte ⁊ liquefiant gluttũ ⁊ galbanum cum oleo balsami ⁊ terat colcotar solum: deinde terãtur reliquę medicine ⁊ cribellent ⁊ cõficiatur summa earum cum melle dispumato: ⁊ cõteratur cum sit aggregatio in mortario contritione bona donec cõmisceant: deinde ponat in vase vitri qõ sit sicut vinale aut testeo vitreo ⁊ admittet post quatuor annos. ⁊ sit dosis integra pondus. ʒ. i. cum aqua tepida in ieiuno.

Scripto alia. ℞. tro. sqlle aur. xlviij. ℥ troci. tyri. aur. xxuii. piperis lõ. aur. xxiiii. tro. alindaracaron ponde. aur. xxiiii. ro. rubearũ siccarũ ablatis capitib⁹ aur. xii. radicis lilij celestis aur. xij. ⁊ radicis liquiritie aur. xii. fe. napi siluestris aur. xii. et scordeõ aur. xii. xylobalsami aur. x. opij aur. xii. agarici aur. xii. piperis albi aur. vi. reasim scis apij aur. iiii. myrrhe pur aur. vi. costi amari aur. vi. croci aur. vi. casie aur. vi. spice inde aur. vi. melanopipis aur. xxiiii. et tuctamunis ⁊ est pulegiũ aur. vi. ⁊ prasij aur. vi. ⁊ sticados aur. vi. ⁊ petroselini ⁊ est semẽ apij mõtani aur. vi. macedonici aur. vi. ⁊ quinq̃ folij aur. vi. camepitheos aur. iiii. ⁊ amomi aur. iiii. ⁊ meu aur. iiii. ⁊ neriden ⁊ est spica romana aur. iii. ⁊ similiter camedreos aur. iiii. gẽtiane romane aur. iii. anisi aur. iiii. gummi aur. iii. seminis feniculi aur. iiii. cordumeni aur. iiii. sisseleos aur. iiii. ameos aur. iiii. serapini aur. iiii. castorei aur. ii. aristo. lon. aur. ii. centauree minoris aur. ii. bezarat et est galbanũ aur. ii. ⁊ fiat de ea qõ dixim⁹ de contritione cribell atione ⁊ confectione cum melle.

℞s trocisco⁹ de viperis. Accipiant ℥ vipere cũ est finis veris ⁊ incipit estas. ⁊ si fuerit ver hyemale diminuant vsq̃ quo cõsequat estus. ¶ Et vipere qõ sunt serpentes capita hñtes plana que sunt lata ꝓprie apõ ꝓpinquates colli minuti subtilis valde q̃z caude sunt curte strepitũ faciẽtes ⁊ sonitũ in inceptu. ¶ Et istis quidẽ trocisci non conueniunt oẽs vipe: imo plane ⁊ de flauis feminee: ⁊ eo⁹ signũ est q⁹ masculi i oi latere hñt vnũ dẽtem ⁊ femine plures vno. ⁊ opꝫ vt alienent cõsuete ⁊ varie ⁊ aspides declines ad albedines: ⁊ nõ capiant ex piscinis ⁊ littorib⁹ fluuio⁹ ⁊ aquarum ⁊ marũ: neq̃ petrose: qm̃ in eis sunt quarentine facientes sitim: imo capiant in loco lõginquo ab humore sitate. ⁊ non capiantur ille que sunt debili motus. imo eligãtur ille que sunt de locis motus hñtes caput elevatũ. ¶ Et opꝫ vt non moreant cũ capiunt si possibile est: ⁊ abscidatur a pte capitis eius quatuor digiti: ⁊ sumãtur a pte caude ipsius ⁊ ani eius, q⁹ si cucurrerit ex ea sanguis plurimus ⁊ fuerit motus eius in illa dispõne plurimus ⁊ motus ipsius tarda tũc erit electa. ⁊ si fuerit parui mot⁹ ⁊ pauci sanguinis vel locis motus: tũc erit mala. ¶ Et de signis eius iterum est vt sit motus eius velox ⁊ aspect⁹ eius aspect⁹ audacie ⁊ psumptionis: ⁊ sit egressio fetis eius ex postremo caude eius. cũq̃ mortua est extrahant viscera eius ⁊ ꝓprie fel ipsi⁹ ⁊ abluatur cum aq̃ ⁊ sale ablutione exquisitissime facta: deinde decoquat in aqua ⁊ sale ⁊ si cum ea fuerit anetũ non erit malũ in eo decoctione discoquente cũ qua leuis fiat collectio carnis eius ab osse ipsius. ¶ Mundificet ergo caro ei⁹ ab osse ⁊ ꝓiciat in mortario ⁊ terat bene: ⁊ capiat illi qui facit illud vt odoret oleum balsami: ⁊ ungat ipm super digitos. cũ ergo cõtrita est misceatur cũ tortellis sm descriptiones diuersas: ⁊ non erigatur supra descriptionẽ Andromachi: deinde fiant ex ea trocisci minuti subtiles et exiccent in vmbra ⁊ reponant in repositorio. ⁊ opꝫ vt non cadat sup eos radius solis omnino: neq̃ ante exiccationẽ: neq̃ post ipsam. sol nãq̃ destruit ⁊ expoliat eos a virtute appropriata carnibus vipearum interficiente venena que sunt ex motione ⁊ ebitio.

℞s trocisco⁹ squille. ¶ Oportet vt eligatur de squillis humidis illa q̃ est grauis ⁊ nõ ẽ magna: ⁊ nõ linias ipsam cum luto: qm̃ illud facit eã rancidam ⁊ corrũpit ipsam: imo line eam cũ fermẽto ⁊ assa ea⁹ in olla donec coquat: aut in furno iam calefacto ⁊ extracto cinere eius aut in patella de terra: sup quã coquat panis eius. Cũ ergo exhibitur inde tũc sumat interi⁹ eius lene ⁊ terat optime ⁊ misceat cũ eo farina orobi recẽs ℈ x. vtute squille ⁊ extrinsecus eius. Andromachus ℥o misebat cũ pte vna squille duas ptes farine ⁊ alij eq̃li mensura. Cum ergo pmixta est squilla cum farina orobi tũc faciet ea trociscos subtiles: ⁊ inunge man⁹ tuas cũ facis ex ea trocliscos cum oleo ros. ⁊ exicca eos ⁊ serua eos sicut ꝑseruas trocliscos de viperis. Medici autẽ nri ipis accipiũt squille partes. ij. ⁊ farina herbi partem. i.

Scripto trocisco⁹ alindaracarõ. ℞. ℥ corticũ radicis darisahan aur. vi. superioris signani aur. xii. calami aromatici ⁊ costi ⁊ xylobalsami ⁊ assari ⁊ myrrhe ⁊ amomi ⁊ polij oiu⁹ añ. aur. xxiii. masticis ⁊ emerulat ⁊ est alacohen alba ⁊ fu oinni añ. aur. vi. aristo. ro. aur. xx. reubarbari filique cinami añ. aur. x. spice inde aur. xvi. folij tantũdẽ croci aur. xxii. teramur totum ⁊ cribelletur per se ⁊ conficiantur cum vino odorifero antiquo declinante ad dulcedinem ⁊ fiant trocisci ⁊ exiccẽtur in vmbra ⁊ conseruentur sicut conseruantur trocisci de viperis.

Scripto alia⁹ horum trocisco⁹. ℞. ligni aldarisahan ⁊ calami aroman-

Digitized by Google

ci ⁊ coſti ⁊ aſſari ⁊ xylobalſa. ⁊ amomi ⁊ myrrhe ehye ⁊ ſu ⁊ alacohen oium aur.xviij.⁊ croci aur.xii.⁊ ſpice ide ⁊ folij ambox añ.aur.xii. ⁊ myrrhe aur.xxiiij. teraſ totũ ⁊ fiãt trociſci ſicut dixim⁹ i vnaq3 deſcriptionũ q̃ ſũt añ iſtã.

d Deſcriptio alia horum trociſcorum. ℞. aſelibet ⁊ eſt darſiſahaz aur.vi. floris ſquinanti aur. xii. calami aromatici aur.vi.myrrhe ⁊ aſſari ⁊ xylobalſami omnium añ. aur.vi. cinamomi aur.xxiiij.amomi aur.xxiiij.caſſie aur.vi.⁊ amaraco ⁊ eſt alachoen alba.aur.xx.ſpice ide aur.xvi.polij. aur. vi. in alio myrrhe aur.xxiiij. maſticis aur. vi. croci aur.xii. aggrega has medicinas tritas ⁊ puluerizatas et confice cum vino puro ⁊ fac trociſcos ſicut dixim⁹ ⁊ conſerua.

e ℒnfectio myrtidati nobilis: eſt cõfectio quã fecit myrtidates rex põti ⁊ noiauit ſuo noie et cõpoſuit ipſam ⁊ eſt ex medicinis expertis ſup venena ꝓpue ⁊ ſuper egritudines alias vt eſſet aggregatiuũ iuuamenti venenox diuerſox ⁊ egritudinũ diuerſarũ. fuit ergo ipſa tyriaca in illo tpe: deinde poſtq̃ accidit andromacho illud qꝺ exptus fuit ipſius ſuper iuuamentũ carnũ ſerpẽtum ⁊ alioꝝ addidit in eo trociſcos de vipis ⁊ alteratũ eſt pax per additionẽ ⁊ diminutionẽ. Fuit ergo tyriaca magna in multitudine iuuamẽti: verũtamẽ tyriaca magna eſt magis iuuatiua ipſo in re vna: ⁊ eſt venenũ ſerpentũ. ℑn reliqs ℞o rebus non diminuitur myrtidatũ a tyriaca diminutiõe de qua ſit curandũ: imo eſt magis addiũ in plibus earum iuuamenti ⁊ confidentioris vtilitatis: ⁊ nõ plongemus ſermonem in numero illoꝝ iuuamentoꝝ: qm̃ ipſa ſunt illa ꝑdicta que ſunt tyriace: ⁊ ſit doſis copioſior parũper.

c ℒnfectio myrtidati ex deſcriptione cõi oium. ℞. myrrhe ⁊ croci ⁊ agarici ⁊ zinziberis ⁊ cinamomi ⁊ dragãti oium añ.ʒ.x. ſpice ⁊ olibani alſeis ⁊ eſt naſturtiũ babyloniciũ: ſquinanti xylobalſami ſticados ⁊ ſileos ⁊ coſti ⁊ camepitheos ⁊ galbani ⁊ nebeſcet ⁊ macropiperis ⁊ ſucci barbe hircine ⁊ caſtorei ⁊ melaxion ⁊ eſt opiũ ⁊ folij indi ⁊ ſtoracis ⁊ oppoponacis oium añ.ʒ.viii. caſſie leucopiperis ⁊ melanopiperis ⁊ hermodactilorũ ⁊ polij ⁊ ſcordeon ⁊ dauci ⁊ melluloti ⁊ gentiane ⁊ olei balſami carpobalſami ⁊ trociſcoz3 ⁊ colxion bdelli omniũ añ.ʒ.vij.ruthe.ʒ.ii.ammoniaci ⁊ ſpice romane ⁊ maſticis ⁊ gummi et petroſelini ⁊ cordumeu ⁊ ſemis feniculi omniuz añ.ʒ.v. aniſi ⁊ acori ⁊ meu ⁊ ſerapi. ⁊ aſſari omnium añ.ʒ.iii.apij. ⁊ roſarum rubearuz pulegij omniuz añ.ʒ.v. fu ⁊ acatie et ymbliſtici ⁊ ſeis iperici oium añ.ʒ.xl.v. vini odoriferi antiqui in quo infundanꝫ ea que opz infundi: mellis diſpumati qꝺ ſufficit. ℳiſceat ⁊ ſeruet et adminiſtret poſt ſex meſes et ſit doſis ſicut auellana cũ eo qꝺ eſt conueniens de potibus. ℭ Et in hac quidem deſcriptione ſunt medicine que nõ ſunt in deſcriptione Gal. treſdecim ⁊ ſunt agaricũ ⁊ hermodactili ⁊ rutha ⁊ ammoniaci et dicates ⁊ aſſarũ ⁊ dragagantũ et ſticados et camepithe os et melliloti et xylobalſamũ et malanopiper et bdelium. ℭ Et in deſcriptione Gal. ſunt due medicine q̃ nõ ſunt in hac deſcriptiõe: ⁊ ſunt radix lilij et ſal. et in deſcriptione alia eſt medicina vna q̃ nõ eſt i hac deſcriptõe ⁊ eſt ſemẽ ruthe.

a ℞s colxion adminiſtran i myrtidato, ℞. paſſularũ rubearũ enucleatarum pond.ʒ.iii. gluttinis alborũ pond.ʒ. xiiij. ſquinãti et myrrhe amboꝝ añ. ʒ.xii. cinamomi et bdelli ſubalbidi ⁊ blacte bizãtie et ſpice romane et caſſie et melliloti et cipi et baccarum lauri oium añ.ʒ.iii. calami aromatici pon.ʒ.ix. croci.ʒ.i. bituminis iudaici.ʒ .ii.ʒ. ℭ Et hec deſcriptio eſt ſaboꝝ filij ſehel in q̃ eſt additũ bitumẽ iudaicũ. ℭ Et i deſcriptiõe alia eſt additũ darſiſahaz põdus.ʒ.ii.ʒ. Et in deſcriptione alia ſunt addite aſſari.ʒ.ii.ʒ.

t yriaca eſdre. ℞. amomi pond. aur. xii. ſuperioris ſquinãti aur.viii. pire tri aur.vi. croci aur.xxxvi. cinamomi aur.vi. et myrrhe aur. xij. petroſelini et eſt ſemẽ apij montani ⁊ dauci et eſt ſemen baucie ſilueſtris montane creteñſis omnium añ. aur.iii. dragaganti aur.xxx. ſucci hypoquiſtidos aur. viii. radicis lilij celeſtis aur.xv. ſemis feniculi aur. vi.b delli ſubalbidi aur.viii.ſe.uiſq; ami albi aur. viij. caſſielignee aur.ix. ſeminis papaueris albi aur.xxx.ſpice inde aur.xii. ſeminis ruthe aur.i. granorum curi excoriatorũ ſumach ſemij amboꝝ ʒ añ.aur.ij. ſeis aneti et epatis almelilzi et aſſari et cordumeni et euforbij et opij omnium añ.aur.vi.melanopiperis aur.xxx. roſarum rubearum ſiccarum ablatis capitibus aur.ix.folij indi aur.xii.olei balſami aur.iii.meriden creteñſis et eſt ſpica romana.ameis et eſt ſuperius vitis amboꝝ añ.aur.vi.roſarum oleandri et ſuperioris almaru amboꝝ añ.aur.iiij.lacce mũdate aur.xii.memithe gariofilorum amboꝝ añ. aur.xii. ſuperioris ſpice romane aur.iii.reuſini aur.xii.ſucci altiſſe et eſt alfelengeſif.et dicit abrotanũ ſilueſtre aur.xx.et radicum enduie aur. xx.et coſti et gentiane romane amboꝝ ʒ añ.aur. xii.foliorum curi aur.xiii.et trociſcorum alinda racaron aur.vii. aniſi aur.vi. ſquinanti aur.xii. ℨggrega has medicinas terendo cribellando infundendo que de eis infunduntur in vino clare ſubſtãtie et eſt radix aut cõmuni aut in tripli cato aut vino paſſo aut melluno et cõfice cũ mel le diſpumato ſm̃ quantitates que neceſſaria eſt et reponat in vaſe et adminiſtret ſicut adminiſtrat tyriaca maior. Et de medicis ſunt qꝺã q̃ ponũt in ea de ammoniaco: et de eis ſunt qbus illud nõ vr: qm̃ ammoniacũ nocet ſtomaco.

Digitized by Google

Escriptio tyriace esdre. ℞. amomi ℥ myrrhe ambox añ. ℥.v. piretri. ℥.ij.ʒ. squinanti. ℥.iiij. cassie lignee ℥.xij.ʒ. stozacis liq̃de. ℥.vi.ʒ. dauci. ℥.i. croci ℥.xij. petroselini. ℥.i.℥.x.ʒ. ireos. ℥.ij.ʒ.ſe. fenicu li ℥ bdellij ambox añ. ℥ iiij.ʒ. olibani. ℥.ix. dragaganti. ℥ x. succi hypogistidos. ℥.iij. granox citri excoriatox aure. i.ſe. anet ℥ epatiʒ almeldi ℥ lignox citrinox oium añ. aur. ij.ſe. iusquiami albi lib:.i.ſe. papueris al. lib. ij. spice. ℥.ix.℥.x.ʒ.i. rubee ficce. ℥.i.℥.x.ij. sumach. ℥. iij. anif ℥ assari ℥ coriandri oiuʒ. ℥.iiij. opij. ℥.ij.℥.x.ʒ.i.ʒ. euforbij ℥.ij.ʒ. pipis. ℥.i.ʒ. rosarū. ℥.iiij. folij indi ℥ carpo balsami amborum añ. ℥.iij. anacardi. ℥.ij.ʒ. lacce mūdate. ℥. v. cinamomi. ℥.iiij. mey. ℥.ij. spice crocī tenuis ℥.ix. sulfuris ℥.iiij. memithe ℥ reusini ℥ confit amari oium añ. aur. iiij. folior curi aur. v. troc eiscoꝝ alindaracaron aur. iiij. olei balsami aur. vij. succi absotāi lib:.i. galāge. ℥.vij. lilij. ℥.vi. gariofi. ℥. v. mellis q̃tum sufficit.

Onfectio tro. alindaracarō admistra ℥ tozū in ea. ℞. camomil. ru. camomil. al. ℥ sumach ℥ fu. ℥ anif ℥ assari vsnee ℥ calami aromatici ℥ xylobal. oium ptes eq̃les pōderis. aggrega has medicias cō tritas ℥ cribellatas ℥ cōfice cū vino puro bone subē ℥ est radix aut cōi trib⁹ dieb⁹ ptinuis ℥ mo ueat in oi die semel ℥ adde sup illud de vno ho rū vinox si idiget illo ℥ fac troc. pōderis aur. i. et exicca in vmbra. hanc tyriacam fecit esdras ℥ est vicaria tyriace alfaroch in rebus oibus.

Yriaca dyatesserō. ℞. gētiane romane ℥ baccarū lauri aristo. longe ℥ mirrhe oium ptes eq̃les: terant ℥ conficiant cū melle dispumato fm q̃titatē sufficientē. eius dosis sit aur. i. cum aq̃ calida. ℂ Et dr q̄ de medicis q̄dā sunt qui ponūt loco myrrhe costū amarū ℥ refert Serapion q̄ inuenit in descriptiōe q̃dā additiones croci ptis. i. Hec tyriaca de q̃tuor spēbus ꝓfert pūcture scorpionū ℥ araneaꝝ ℥ egritudinū frigidis ꝓprie epilepsie q̃ subito accidit ℥ tremori oris stomaci.

Ura liberās magna: Hec medicina est aggregati a iuamēti cōferēs epilepsie et vertigini ℥ doloꝝ capitis antiquo ℥ tremori et phibet materiā attrahi ad oculū. et q̃ꝯ fit cuz ea alcohol post abstractionem aque: quare phibet samē ℥ prohibet euentum nocumēti ad oculum: ℥ abscissionem vocis ℥ paralysim ℥ alguesgues ℥ dolorem dentium ℥ dolore oculi: ℥ doloꝝ pulmonis ℥ lateris ℥ pectoris ℥ hypocōdrioꝝ bibita in aqua mellis: ℥ valet ad expulsionē sanguinis portata in aqua arnoglosse ℥ ꝯge pastoꝝ venositatib⁹ in stomaco ℥ doloꝝ eius ℥ icteritie ℥ ad passiones frigidas ℥ clarificat colorem ℥ delet cogitationes et remouet eructuationē: ℥ sanat vesicam ℥ egritudines intestinoꝝ ℥ pūctu

ram eoꝝ. ℥ clysterizatur cum ea: quare eradicatur apata eoꝝ ℥ apata splenis: et puocat suppfluitates renū ℥ vesice ℥ confortat testiculos ℥ linitur super eos et addit desiderium ℥ cōfert doloribus iuncturarū ℥ spasmo et podagre et cōfert ad venena ex morsionibus ℥ cbibita cōfert febrib⁹ antiquis ℥ plodis rigoris ℥ resolvit apostemata. Cuius permixtio. ℞. myrrhe et cassie ℥ squinānti oium añ. ℥.i.ʒ. castorei ℥ petroselini ℥ est semen apij siluestris mōrani ambox añ. aur. xv. ſe. apij. ℥.ij. siseleos aur. i. costi amari ℥ cinamomi ℥ trociscoꝝ aladarmeu ℥ stozacis liquide ℥ assari oium añ. aur. vi. anisi aur. x. piperis al. aur. xij. piperis lon. aur. iij. spice aur. xij. amomi ℥ croci ambozum añ. aur. iiij. opij aur. x. Aggrega has medicinas tritas ℥ cicorrigonizatas ℥ cōfice cum melle dispumato ℥ repone in vase ℥ vtere post sex menses.

℞s trociscozum aladarmeu admistratozum in liberante magna. ℞. amomi ℥ darsisahan et costi amari ℥ calami aromatici ℥ gariofilozum ℥ piperis albi ℥ ameos omnium añ. aur. iij. cinamomi et masticis ℥ croci omniʒ añ. aur. vi. fu. aur. i. spice aromatice ℥ folij indi ambozum añ. aur. vij. myrrhe aur. vi. Aggrega has medicias contritas ℥ cicorrigonizatas et confice cum vino claro aut alio ℥ fac trociscos parvos ponderantes aur. i. et exicca in vmbra ℥ vtere.

Edrech Barij: Hedrech barij est vna de medicinis pficis magnis electis que pcedit incessione filonij ℥ tyriace et scelithe: ℥ ipsius inuamētum est magnū in colica. ℂ Cuius hec est pmixtio: Accipe croci ℥ seminis iusquiami albi ambox añ. sextarium. i. opij et euforbij ambozum añ. ʒ. xx. et spice ℥ stozacis liquide ambozū añ. sextaria duo: et folij indiget gariofilozum ambozū añ. ʒ.iiij. et piperis albi. ʒ.ij. et margaritarū non perforatarū: ℥ salis ammoniaci ℥ se. rute silue stris et muschi et camphore et cardamomi ℥ cinamomi ℥ cassie omniū añ. pondus. ʒ.i. et costi. ʒ.viij. et se. alharmel ℥ piretri ℥ macropiperis omnium añ. ʒ.iiij. serapini ℥ castorei ℥ oppopanaci omniʒ añ. pondus. ʒ.ij. et ʒedoarie ℥ doronici et olei ballami oiuʒ añ. aur. viij. ℥ in descriptiōe syra et greca: myrrhe. ʒ.iiij. et camphore. ʒ.iiij. tere ℥ sicca et cicorrigoniza et infunde ea que liquescūt in vino decocto: deinde aggrega omnia et confice cū melle et antiqua ser mēsibus cuius dosis sit sicut nux cum aqua tepida.

Onfectio philosophozum et est illa que nominant medicine vite. Valet ad superfluitates flegmatis cōfortat animaʒ lenificat digerit facit eructuare assimilata vt sit sicut viaticum adolescēcie et addit in cōseruatione ℥ memoria ℥ rationes efficit bonam et absoluit linguam ℥ destruit frigo-

Digitized by Google

ra: abscidit fluxū vrine ⁊ sedat vnctositates addit ſpmate et ꝓfortat memoriaꝫ et detumescere facit carnē gingiuaꝫ et stringit dentes et remouet dolores dorsi et iunctuarū et illoꝝ et emunctorioꝝ: cuius pmixto. ℭ ℞. pipis et macropipis ⁊ zinziberis et cinamomi embliceꝝ ⁊ bel liricoꝝ capsie ⁊ aristologie rotūde de ici et ve narū citrinaꝝ ⁊ ventris granoꝝ pinee maioris. Et in descriptōe alia: nucis nō sucutū et est testi culus vulpis oīum. añ. ℥.i.ʒ.camomi.ʒ.ʒ. ⁊ plā te granoꝝ vue. ℥ iij. auferat interius pānulaꝝ rubearum: deinde terantur bene ⁊ sumatur quā tum sunt omnes medicine mellis ⁊ coaguletur. deinde conficiantur cum eo species quas diximus et sumatur de ea secundum omnem dispositionem quantum est nux parua in oleo nucis in ꝺe mensura cum qua inuoluatur

e Lelite. In hac medicia sub fideinssione affirmant oēs iuuamentū existere et in cōpositōe ei⁹ esse mirabile. Nos vero nō inuenimus ei ipressionē plurimā nisi in aspritate accite lingue ⁊ mollificatōi eius. Ut vero medici dicunt ꝙ scelite magnum ꝓfert iuuamētū manie ⁊ egritudiū⁹ frīs melicis ⁊ flegmaticis et paralysi et epilepsie ⁊ apoplexie et torture et alguesgues ⁊ locutioni anime ⁊ doloꝝ capitis et emigranee ⁊ oblitioni et melancolie et frigoꝝ cerebri et tremoꝝ ⁊ pulsu cordis et conseruat embryonem et confert aborsui et cōfert distillationi vrine et doloꝝbus matricis et ventositati eius et mollificationi lingue et vertigini et tristitie et nocumento fungoꝝ ⁊ venenis et lacti qō coagulatur in stō et aliis: ⁊ cōfert doloꝝbus iunctuarū et oībus doloꝝbus antiquis frīs et daꝫ in potu ad oēm rem ad quā pertinet sicut ad frigus vehemens in aqua cassiestitule. ⁊ dr ꝙ in vino est magis iuuamētū ⁊ ad opilationes intrinsecas cum aqua radicū ⁊ ad doloꝝ res mitis cum aqua anisi et ad doloꝝ res suppriores cum aqua sanisuci aut cum aqua radicuꝫ sicle et pueris cum oleo violaceo. hec ergo sunt ea que dicunt medici. ℭ Et illud qō est apud me ēqō est medicina inordinata non ordinate cōpōnis adurens sanguinē ⁊ humores deficiens a troiscis: cuius cōmixtio. ℭ ℞. muschi ⁊ cāphore ⁊ ambre oīum. añ. ponꝺ. ℥ ij. margaritaꝝ nō pforatarū ⁊ croci amboꝝ. añ. ʒ.x. auri ꝓpti ⁊ argēti ꝓpti amboꝝ. añ. ʒ.ʒ. amomi ⁊ seis harmel et euforbij et vines nabati et vinee et seis apij ⁊ semine et sterçoris vacce montane et sulfuris rubei ⁊ citrini ⁊ ellebori al. ⁊ storacis liquide et ciperi ⁊ mersulen ⁊ sunt ligna aspagi. et venarum alessind ⁊ est alharmel laba et chelidonie ⁊ granoꝝ almaleb et xylobalsami et hezerafen et est vitis alba et simsindar oīum. añ. ponꝺ. ʒ.ij. et floris squinanti et folij et nucis muscate et castorei ⁊ se. eruce et seis baucie oīum. añ. ponꝺ. ʒ.x. ⁊ alsa rub ⁊ azizei et dragaganti magisterij et nigelle et stercoris vulpis et radicis capparis oīum. ʒ.ʒ et serici crudi et se. anesi et radicū eius et cedoarie et doronici et zinziberis ⁊ gentiane et lingue auis et salis indi et piretri et coralli et butumis indaici et fu et pfilij oīum. añ. ʒ.iij. garioſi. ⁊ spice et asari et costi et cassie et cardamomi et capilli veneris oīum. añ. ʒ.viij. et macis et treos amboꝝ. añ ponꝺ. ʒ.i. fructuū mandragore siccorum numero. xx. ⁊ cassie mundate et lignorum cassie amboꝝ. añ. ponꝺ. ʒ.ʒ et florum squinanti ponꝺ. ʒ.v. ⁊ se. fen. ⁊ ypoꝑi ficce amboꝝ. añ. ʒ.x. et origani persici et origani alinci amboꝝ. añ. ʒ. iij. ⁊ bedeoard et nodoꝝ pale veteris in panetibus et reusini oīuꝫ. añ. ʒ.vij. ⁊ piperis al. ⁊ nigri et macropiperis et opij et aristologie longe et ro. et gráoꝝ almahaleb oīuꝫ. añ. ʒ.xx. ⁊ anellane inde pōdus. ʒ. ij. ⁊ duas tertias. ʒ.i. ſupiorus salicis et venarū indarū siccarū et est almeus et polij et succi treos et darsisahan ⁊ abrotani omniū añ. ponꝺuꝫ. ʒ.i. et aniuden nigre ponꝺus. ʒ. iij. ⁊ quarte. et melliloti ponꝺus. ʒ. iij. ⁊ duarū tertiarum. ʒ.i. et capillorum algol ⁊ digitorum curcumorum et gutte baracosi et alnit boni odoris et serapini ⁊ opoponaci oīum. añ. ponꝺus. ʒ. ij. et terre viaruꝫ quadrataruꝫ ponꝺus. ʒ. iij. Et illud qō inuenit de medicinis que intrant in scelithe in codicibus grecis addit supra illud qō est in hac descriptione est istud alzurub et aleſſis albe añ. ʒ. ij. radicis alzeiri rubee ponꝺus. ʒ. iij. ſuppriorus alcāne. ʒ. ij. agnicasti. ʒ. iij. cordumeni pō. ʒ.i. reusini ⁊ cāpobalsami ⁊ xylobalsami ⁊ grāoꝝ myrthi egypte ⁊ sigillati rubei ⁊ asse fetide oīuꝫ añ. ʒ ij. nucis muschate. ʒ. ij. granorum albe excorticatorum. ʒ. iij. spodij. ʒ.i. cuscute et karabe et mudaſcorion ⁊ gestafrid et nucis sauine ⁊ mugath et marmacoꝝ et veriusçb beca rubei et albi omniañ. ʒ. ij. anisi. ʒ. iij. sceba. ʒ.i. salis tabarzet salis indi et salis panis et dauci et petroſelini et succi liquirtie et succi euphorij omnium. añ. ʒ. ij. et corticum citri siccorum et fustium peonie omnium. añ. ponꝺus. ʒ. iij. churudē. ʒ. v. magnesie. ʒ. vi. calcanti et est oʒ. mum montanū et anisdalarum amararum omnium. añ. ʒ. vij. ℭ ere sica et cicorigonisa et infunde ea que liquefiunt in vino bono ⁊ confice cum medle quod sit tripsum ponderis medicinarum et repone in vase vitreo quod sit sicut vrinale et antiquetur sex mensibus: cuius dosis sit quantū est cicer cum aqua tepida.

c Ommutio eius secundum aliam descriptionem. Recipe muschi boni pondus. ʒ. ij. margaritarum non perforatarum pondus. ʒ. x. auri fusi ⁊ argenti fusi amborum. ana pondus. ʒ. ʒ. ambre pondus. ʒ. iij. ʒarub pondus. ʒ. i. ſyrici adusti aut non adusti pondus. ʒ. iij. myrrhe gariofilorum et spice boni odoris amborum ana ʒ. iij. croci pondus. ʒ. ⁊ ʒedoarie et dorongi

Digitized by Google

ambox. añ. 3. iiij. radicis iuij celestis põdus. 3. i. amomi pondus. 3. ij. masticis podus. 3. ß. folij indi pondus. 3. x. carpobalsami pondus. 3. ß. macis pondus. 3. i. fructuũ mandragore numero. x. lignox casie t cassie amboz. añ. 3. v. leucopiperis t zinziberis t radicũ anen oium. añ. 3. iiij. costi amari pondus. 3. viij. nucis muschate pondus. 3. x. castorei pondus. 3. x. cuforbij põdus. 3. ij. floris squinanti pondus. 3. x. se. aneti t gentiane ro mane et supiozis ligue anis oium. añ. pondus. 3. iiij. cardamomi pondus. 3. viij. se. harmel. 3. viij. se. feni. põdus. 3. vi. fustũ capillox veneris. 3. viij. salis indi pondus. 3. iij. nigelle t est granum nigrum pondus. 3. ß. origani persici pondus. 3. iij. fu pondus. 3. vi. dragagantn artificũ pondus. 3. ß. vinen nabati põdus. 3. ij. se. apij se. ruthe t vinee t sulfuris curiu oiuz. añ. 3. ij. stercoris vacce mõtane aut capre montane põdus. 3. ij. bedeguard pondus. 3. viij. se. cruce pondus. 3. x. saunne pondus. 3. iiij. melanopiperis t macropiperis t se. iusqami albi oium. añ. 3. xx. terre viarũ quadratarũ pondus. 3. i. aristologie longie pondus. 3. x. aristologie rotunde pondus. 3. iiij. reubini põdus 3. viij. seis alzufere pondus. 3. x. se. endiue põdus 3. iij. seis alamundẽ pondus. 3. iiij. t sexta. 3. i. mel lilori pondus. 3. iij. ß. pfilij t ysidis oium. añ. põdus. 3. iij. Gnozũ cucumeris excoriatox. 3. iij. t rerũ 3. i. bitumis iudaici pondus. 3. ij. camphore t ellebori albi t nigri t ciperi t storacis liqde et calamone t seis asparagi oium. añ. pondus. 3. ij. t digitox citrinox t capillorũ algol t radicis endiue t cassie t baracost oium. añ. põdus. 3. ß. xylobalsami pondus. 3. ij. aque nigellet aque spine montane: alcãna. añ. põdus. 3. i. t granox almahaleb põdus. 3. i. radicũ affidi t est synapis albi pondus. 3. ij. nodorũ palee que est in parietibus. 3. vij. stercoris vulpis põdus. 3. ß. coricũ radicis capparis põd. 3. ß. hyeriaseu t ysidis amboz. añ. põdus. 3. iiij. Aggrega has medicinas triras t cicorigonizatas: t infunde que infundenda sunt de eis in vino odorifero t cõfice cũ melle dispumato t repone in vase: t adminustra post sex menses sicut dicer cũ aq cozticũ radicis feniculi et apij t fac caputpurgiũ ex ea gnare vnus grani frumenti cũ aq canabis.

a Rius Barij: t est medicina inda que lenificat t pfortat cor t corpus t colorem efficit bonum t aufert lubricos t facit odorẽ oris bonũ t sudoris t inflamentũ eius ad epar est magnũ t non est in ea nocumentũ apparens t sumit ante cibũ t post ipm: cuius cõmixtio. ℞. rosarũ rubearũ pondus. 3. vi. ciperi pondus. 3. viij. gariofilox t macis t spice t assari oninium. añ. 3. iij. cinami t alzarub t croci t macis t cardamomi t helbace t nucis muschate oium. añ. pondus. 3. i. Sume has spẽs post cicorigonizationẽ cũ oxali et pmisce pmixtione decenti pterendo: deinde acci pe emblicox mundatox bonox recentũ lib. i. t decoquãt in lb. ix. aque dulcis donec remaneat tertia: deinde colet t uret illa aqua in olla supquã pjciant de penidijs sahari lb. ij. deinde bulliat cum facilitate donec ingrosset: t fiat spissitudine lohoc ad pectus grossi: deide auferat olla ab igne t pulverizent in ea medicine: moueat cum ligno salicis donec pmisceatur cõmixtione equali. Cuiox infrigidantur reponant in vase viridi cuius dosis sit qõ est ab vno aur. ad duos.

c Confectio alia inda. ℞. piperis t macropiperis t myrabolanox nigrox t bellericox t emblicox ablatis nucleis ipsox t centauree oium. añ. sextaria. iiij. t mellis t butyri vaccini quantum conficiat ipsaz: cuius dosis sit aur. i. aut plus vnicuiq; homini pm quantitatem sue virtutis.

c Confectio noiata algere: que confert viriq; colere t pturitu t frigoribus t pfortat stoum t valet ad colicam t ventositates t facit appetere cibum t pfert ad coitũ: cuius pmixtio. ℞. scamonee t medulle turbith t macropiperis oium. añ. 3. v. piperis t seis apij t ameos t zinziberis t salis indi oium. añ. pondus. 3. i. gariofilox t zarub amborum. 3. ß. alengeri aur. i. mahaleb excoriati. añ. 3. ii. succari tabarzet t croci amboz. añ. 3. iii. Accipe has medicinas post cicorigonizationẽ exceptis scamonea t croco: quibus ipsi simul terunt: deinde pmisce medicias cõmixtõe decenti t pfice cũ melle dispumato pm t põd. eaz bis semis: cuius dosis sit ab eo qõ est iter. 3. ii. t ß. vsq; ad. iii.

c Confectio alia aiam pfortans dilatans t lenificans pfortãs corpus colorem faciens bonũ destruens lubricos odorem oris faciens odorifera t sudorẽ t pfert stoma t epati t non est in ea nocumentũ t recipit ante cibum t post ipm: cuius cõmixtio. ℞. rosarũ rubearũ partes. vi. ciperi partes. v. ij. gariofilox t masticis t spice t assari oium partes. iij. cinami t zarub t croci. añ. pres. ij. macis t cardamomi t heil baucer nucismuschate omnium. añ. pres. i. terant t cribellent t sumat ad oẽ pond. 3. rxnij. de oibus medicinis lib. i. emblicox recentũ t decoquat ois lb. cũ. ix. lb. aque vsq; quo remaneant lb. iij. deinde colet t pjiatur sup illã aquã pro omni lb. emblicox lb. i. penidiox sahari t decoquant donec fiat in spissitudine electuarij grossi: deinde pulverizent desup medicine: t conuenienter: fiat eius permixtio t reponatur in vase vureo viridi: cuius dosis sit ab aur. i. vsq; ad aur. i. t ß.

c Confectio tyriacalis magna ex nostra arte expertox inuamentox predictorum in pfectionibus que sunt añ eaz ℞. corticũ citri t gentiane t myrrhe t carpobalsami t folioz ozimi t curi t seis eius t semis alfelengenuisch t zedoarie t doronigi

Digitized by Google

oium.añ.3.iiij.ℨ muschi ℨ ambre ambozum.añ. aur.1.ℨ xyloales indi aur.ij.ℨ cāphore aur.5.ℨ co sti ℨ cinamomi ℨ acori ℨ croci ℨ spice celtice ℨ absinthij omniū .añ.3.iij.ℨ fu ℨ meu ℨ petrosel ini oium.añ.3.ij.5.ℨ scis eruce ℨ scis napi ℨ scis pozri ℨ lingue auis ℨ granoꝝ piperis oium.añ. pond.3.ij. ℨ opij pōd.3.iij.ꝓficiāt ℔m descriptio nem ℨ fermentet ser mensibus: deinde bibāt.

c Confectio tyriacalis minoris ex arte nr.ℨ. carpobalsami ℨ costi ℨ myrrhe ℨ gentiane ℨ cinamomi ℨ leucopiperis ℨ xyloales indi ℨ petroselini oiuꝫ añ.prem.i.muschi tertiam partis: castorei. quar tam prem ꝓficiant cum melle ℨ administrent.

c Confectio cesaris valens ad pulsum cordis ℨ epilepsiam ℨ dolores stōi frigidi ℨ intestinoꝝ ℨ opilōnes ℨ putrefactioné sanguinis longam ℨ difficultatem digōnis ℨ difficultaté anhelitus ℨ singulorum vehementé: cuius pmixtio.ℨ. castorei ℨ iuce ci liquirtie ℨ cassie ℨ costi amari ℨ melanopiperis macropiperis ℨ storacis ℨ opij et croci et spice aromatice oium.añ.pōdus.3.iij. opoponacis pondus.3.i.muschi pōdus sexte .3.i. zedoarie ℨ doronici ℨ margaritarum non pforatarū oium añ.3.5.myrrhe pondus.3.ir. Aggrega has medicinas tritas ℨ cribellatas ℨ ꝓfice cū melle dispumato ℨ vtere cū necesse est quātitate ciceris.

t Rifera magna valens ad malitiā digestionis ℨ frigus stōi ꝓprie ℨ intestinoꝝ ℨ mollificationé in stō et vesica et addit in desiderio coeundi: cuius pmixtio.ℨ. myrabolanoꝝ nigroꝝ excorticatoꝝ pondus.3.vi.bellirici.ℨ emblı. scis apij montani ℨ cassie inde ℨ ameos et origani perfici oium añ.ℨ.i.spice ℨ amomi ℨ heil ℨ acori.añ. pond.3. iij.cynamomi pond.3.iiij. leucopiperis ℨ melanopiperis ℨ ne remisch ℨ salis indi oium añ.3.5. scoꝛie ferri.ℨ.iij.sinapis.ℨ.i.5.ℨ salis ammoniaci ʒ.5.tere ℨ cicorrigonisa ℨ inuolue cuꝫ oleo amigdalino ℨ ꝓfice cum melle dispumato: de quo sit triptū ponderis specierū ℨ vtere cuꝫ nēce fuerit.

d Escripto alia.ℨ.myrabolanoꝝ ℨ ebulorum ℨ belliricorum et sehedenegi ℨ buzeiden ℨ macis et capsie inde et secacul oium.añ.prem vnam.bedarūgi rubei ℨ bedarūgi albi et lingue auis et been albi been rubei oium.añ.prem medias. Aggregabas medicias ꝓritas ℨ cribellatas et ꝓfice cum melle dispumato ℨ butyro ℨ vtere cū nēce fuerit.

ʒ Ehemirē magnū. Est medicina inda ꝓferens malitie cōplōnis frigide ℨ debilitati stōi et addit in desiderio coeūdi et ꝓfert algueſgues ℨ melie ℨ recti ficat motus corporis ℨ ꝓseruat embꝛyonē ℨ cō seruat renes et vesicaꝫ ℨ frangit lapidē: cuius pmixtio.ℨ. acori ℨ costi amari ℨ aristo. longe ℨ aristo.rot. oium.añ.sextaria.iiij.macropiperis ℨ zinziberis amboꝝ.añ.pondus sextarioꝝ.v. scis apij ℨ ameos et carui et semis feniculi et se.alka chanti et se.portulace et scis eruce et ruderi albi et rubei: et auricule muris et cymini carmeni et scis aneti oium.añ.pond.sextarioꝝ.vi. gariofilorum et vinee et calami aromatici et xylobalsami oiuꝫ.añ.sextaria tria melilloti ℨ sceba ℨ ʒarub ℨ cāpobalsami oiuꝫ.añ.sextaria tria ℨ cassie et macis et cardamōi ℨ cynamōi oiuꝫ.añ.sextaria.iiij. myrabolanoꝝ citrinoꝝ et seréblegi et bellirico rū ablatis nucleis oium.añ.sextaria.vi.ij.pomoꝝ mandragore siccoꝝ et ellebori al. ℨ marmacore et scis iusgami albi silvestris et scis iusgami albi hortulani et afech portulani et capsie inde et ʒerescb et granoꝝ citri excorticatoꝝ.et venarū ℨ siren indi et been rubei et been albi et ligne auis oium.añ.aur.xiiij.nucis muschate.xxx.numeroꝝ radicū cucumeris silvestris et scis agnicasti oium.añ.sextaria.iij. scis baucie ℨ amomi amboꝝ.um.añ.5.vi.opij.eufobij et castorei oiuꝫ.añ. ʒ.iij.myrabolanoꝝ nigroꝝ ablatis nucleis pondere ʒ.iiij.folij indi et fenugreci.et meu et petroselini et danci et rensini oiuꝫ.añ.ℨ.vi.aggregent medicine iste trite et cribellate. Et fummant pe nidij al.pondere medicinarū dictaruꝫ oium: et butyrū vaccinū pondere medicinarum et penidioꝝ simul: et mellis dispumati pondere medicinarū et penidioꝝ simul: ℨ mellis dispūati pōdē mediciaꝝ ℨ pēdioꝝ ℨ butyri simul.et ꝓficiat ꝑ hunc modum. Sumant penidij et incidant et ꝓficiant super eos tres lb.aque et decoquantur donec liquefiant et ingrossent et fiant sicut mel: deinde ꝓjciat super eos mel. fiat repidū butyꝝ vaccinū: involuant et cum eo medicine trite et cribellate: deinde ꝓjciant penidij et mel cocta simul in mortario magno et pulverizent desup medicine involute in butyro et cōficiant donec equent ℨ reponant in vase in quo fuit mel tpe longo et reponat ser mensibus et administret post illud: cuius dosis fit sicut galla in principio diei et sine eius tribus diebus et tribus noctib⁹ cum aqua calida aut cum aliquo de vinis.

p Ermuxio eius ex descriptione alia. ℨ.acori et costi amari et aristo. lon.et rotunde oium.añ.sextaria tria: macropiperis et zinziberis .añ. sextaria.v.et in descriptione alia amboꝝ.añ.sextaria duo loco ginꝫ scis apij et ameos et carui et se.feniculi et se.alkakab et se.portulece et se.eruce et se.sanscisci et ruderi albi et rubei et cymini carmeni et se. aneti oium.añ.sextaria sex: gariofiloꝝ vinee calami aromatici carpobalsami oium.añ. sextaria iij.melliloti et sceba et ʒarub et carpobalsami et cassie et macis et cardamomi et cynami omniuꝫ añ.sextaria.iiij. myra. citrinoꝝ et bellirico rū et emblicoꝝ oiuꝫ.añ.sextaria.viij. pomoꝝ mādragore siccoꝝ et myrthi sicce et ellebori albi et marmace: et se.iusgami albi silvestris et se. iusgami

Digitized by Google

al hordulani et asech et caphe inde et zereseh et granoꝝ citri excorticatoꝝ et fires indi et zaroꝝ t been albi t rubei t lingue auis o iuꝫ. añ. au. xxiij. nucis muscate. xxx. nūero: radicū cucumeris syluestris t se. agnicasti amboꝝ. añ. sextaria tria se. baucie t amomi amboꝝ. añ. ʒ. vi. opij euforbij t castoꝛei oium. añ. ʒ. ij. myral. mg. pond. ʒ. iiij. folij indi fenugreci t meu indi t petroselini t dauci t reusini o iuꝫ. añ. ʒ. vi. Aggrega has medicinas post cicorigonizationē t pone cuꝫ eis pendios. ℔ ꝫ pōdus medicinaꝝ oium t inuolue cū butyro t ꝓfice cū melle dispūato t repone in vase: cuiꝰ dosis fit. ʒ. ij. ʒ. fortis t debili nunꝰ hoc.

c Zehemuré puū iuuamēoꝝ primoꝝ elt et. ℞. acori t costi t aristo. ro. t lō ge oium. añ. sextaria tria granoꝝ ara scet t seis harmel amboꝝ. añ. sextaria ij. t pipis t macropipis t zinziberis oium. añ. sextaria. v. t se. apij. t carui t cipi t seis napi t se. alrotab t ie. cepe t se. eruce t zaroꝝ t tuderi rubei t albi t se. porri t se. lini sit semen. andaco che t se. feniculi t ameos t se. citri excorticati t seis portulace t calamenti et bechir t fenugreci t seis sansuci t cymini carmeni t se. aneti t se. baucie o iuꝫ. añ. ʒ. x. gariofiloꝝ t heil t vinee t folij indi t cardamomi t cynami t enuler cipi et nucis muscate et calami aromatici et zarub et mellilon t marmacor: t carpobalsami o iuꝫ. añ. ʒ. xx. t casie et macis et granoꝝ myrthi t zereseh et lingue auis t spice o iuꝫ. añ. pond. ʒ. xxiij. et ro. siccaꝝ pond. ʒ. v. t myra. ni. et hebulor et bel liricoꝝ et eblicoꝝ o iuꝫ. añ. sextaria. ij. seis tusga mi albi t euforbij t opij o iuꝫ. añ. ʒ. iij. castoꝛei sextarium. i. t casie inde. t alasech t zedoarie t been rubei t albi et reusini et darfigi t seis portulace t galāge t storacis o iuꝫ. añ. sextaria. iij. et penidioꝝ cū pondere o iuꝫ harū medicinaꝝ t cōmisce t inuolue butyro vaccino t ꝓfice cum melle dispūato: cuiꝰ dosis fit aur. i. cuꝫ aq̄ tepida.

c Onfectio. Gal. Hec ꝓfectio calefacit instā vrine ex renibus t vesica t aptꝰ optiōnes t rectificat corpus: cuius p nitrio. ℞. leucopipis melanopipis t amomi t costi amari t spice aromatice t folij indi t croci t se. apij t anisi t pireri t se. vrti ce t se. ruthe mōtane o iuꝫ ptes eq̄les. Aggrega has medicias tritas t cōfice cū melle dispūato t vtere: cuiꝰ dosis sit pōd. ʒ. i. cū aq̄ cozticū radicis feniculi t cozticū radicis opij: cuius pmixtio ex descriptiōe alia. ℞. pipis nigri et albi et amomi t costi t spice et calami aromatici t folij idi et seis apij et croci et anisi et se. vruce pireri seis ruthe mōtane o iuꝫ. añ. ptes eq̄les ꝓficiant cū melle: et sit dosis pond. ʒ. i. cū aq̄ radicū feniculi t apij.

c Onfectio alia. ℌ. valēs ad dolorem epis et tussim et expulsionē sanguis: q̄ fit cū vomitu. cuiꝰ pmixtio. ℞. croci cinamōi āboꝝ. añ. pō. ʒ. i. bdelij. ʒ. iij alxebz duas tertias. ʒ. i. sgnāri. ʒ. iij. calami aro. ʒ. ij. casie spice celtice myrrhe o iuꝫ. añ. ʒ. ij. gūmi cupsii sextaria. ij. t mellis. ʒ. iij. panulaꝝ enu clearū pond. ʒ. xl. et vini boni qd sufficit t terā tur t cicorigonizentur t ꝓficiant cum melle.

c Onfectio hermetis ꝓferēs podagre valde t doloꝝ iuncturaꝝ t doloꝝ renū t stōi t vētositatiꝫ t vlceriꝫ ite stinoꝝ t hydropisi t icterine: t ningi ni: t eiꝰ qd ꝓperas ei t iuncturis t podagra: t sit dosis aur. i. aur. ʒ. ij. cuiꝰ pmixtio. ℞. agarici t aconi t cozdumēi t se. ruthe t euforbij t fu: t ysopi sicce o iuꝫ. añ. ʒ. i. arist. lō. t radicū sicamis āboꝝ. añ. ʒ. ij. ameos t gariofi. āboꝝ. añ. ʒ. ij. gētiāe rōe. ʒ. vi. hasce t se. apij āboꝝ. añ. ʒ. ij. cētauree mioris ℥ i alpalxis. ʒ. 8. casie t costi et aristo. lōge o iuꝫ. añ. ʒ. ij. myrrhe t spice et calamēti mōtāi t petrosel. o iuꝫ. añ. ʒ. ij. polij t prassij āboꝝ. añ. ʒ. 8. caepitheos et caedros t scozdeon o iuꝫ. añ. ʒ. 8. Aggrega has medicias tritas et cicorigonizatas t ꝓfice cū melle dispūato t repōe iva se et bibaꝰ i dieb. xiis. Cōmixtio eiꝰ ex descriptione alia. ℞. agarici t acori et assari et cozdumēi t se. ruthe et euforbij et fu et ysopi sicce o iuꝫ. añ. ʒ. i. ameos t gariofiloꝝ āboꝝ. añ. ʒ. ij. gētiane. ʒ. vi. hasce et se. apij āboꝝ. añ. ʒ. ij. cētauree mioris. ʒ. 8. casie et costi et aristo. lōge o iuꝫ. añ. ʒ. ij. myrrhe t spice et calamēti mōtāi t petrose. o iuꝫ. añ. ʒ. ij. prassij et polij āboꝝ. añ. ʒ. ij. camedreos tca mepitheos et scozdeon o iuꝫ. añ. ʒ. 8. mellis quā tū sufficit: cuiꝰ dosis fit. ʒ. ij. aut aur. i. hora xiis.

c Onfectio hermetis valens ad tenaē monē cū de ea sūpt i potu pō. ʒ. xxx. cū aq̄ frā t ad doloꝛē epis cū aq̄ mel lis ro. t ad febrē cū aq̄ tepida t ad do loꝛē stōi cū aceto cōmixto t ad doloꝛē renū cuꝫ vino cōmixto t ad reliqs dolores et ꝓfocationē cū aq̄ tepida. Et si nō fuerit cū eis febris cū vino cōmixto. et ad expulsionē sanguis cū aceto cō mixto in ꝓtitate fabe: t ad doloꝛē ilij sicut qui tas illa: t ad retentionē mēstruoꝝ t vētositates cū vio antiq̄ cōmixto: et ē ꝓuenies ad doloꝛē ca pitis et algesgues t maniā cū i potu sumit in nocte et ad tussim siccā portata in principio noctis cū vino cōmixto et ad morsus serpentū cū aq̄ al tereniabi et luniaꝰ sup locū morsum et ꝓfert ad venena mortalia q̄n i potu sumit cū aq̄ glicine et ad morsū canis rabiosi q̄n i potu daꝰ cū lacte.

d Indaru. Existimauit ille qui ipsuꝫ edidit q̄ est expertum. cuius permixtio. ℞. piperis albi t seminis iusquia mi albi amboꝝ. um. añ. sextaria. v. croci t lumon amboꝝ. um. añ. sextaria. x. et opij et ammoniaci t folij et pireri et radicum mandragore et alphōmati et casie et spice et semis apij ana nium. añ. sextaria. vi. et xylobalsami sextaria. iij. et mellis dispumati quantum sufficit: conficiantur et administretur sicut narrauimus.

Digitized by Google

a Ureſtinẽgi eſt ꝓfectio plimoꝝ iuua mẽtoꝝ valẽs ad egritudines ifantũ ⁊ pueroꝝ ⁊ ad epliam ipſoꝝ ⁊ totũ raꝫ eoꝝ et ſpaſmũ ipſoꝝ ⁊ colicam eoꝝ et cõfert ꝓfocatiõi mſicis ⁊ tẽperat additionẽ mẽſtruoꝝ rũ ⁊ ſedat vẽtoſitates mſicis: cuiꝰ pmixtio.ℨ. caſſie ⁊ geſtafrid ⁊ radi.mãdra.⁊ ſe.harmel ⁊ ſe. fenicu.⁊carpobal.⁊ ariſto.lon.⁊ ro. ⁊ muſchi ⁊ ambre oiũz añ.ʒ.uiij.heli.ʒ.iiij.opij.xxiij.⁊ coſti ⁊ nuciſmu.⁊ myrab.citri.oiũz añ.ʒ.xii.garioſi. ʒ.xxiij.cynami ⁊ ꝓfectiõis allꝛeſire ⁊ arſenici ei rini ⁊ ſe.liij oium añ.ʒ.ij. acoꝛ.ʒ.viij. ſerapi.et dozonigi ⁊ myrrhe ⁊ olei de ſteragẽ oium añ.ʒ. vi.legaſt ⁊ macis ⁊ ciperi et croci oium añ.ʒ.x. mugarh.ʒ.xv.ſtoꝛacis liquide.ʒ.xv.murdaſaca ron ⁊ foliꝝ myrthi ⁊ nuciſmuſcate ⁊ ſe.ſanine oium añ.ʒ.iij.terãꝫ ⁊ cribellerur et conficiãꝫ cũ melle diſpumato ⁊ adminiſtreꝫ.

c Onfectio allꝛeſire adminiſtrati in ea. ℨ.calami aromatici ⁊ blacte bizãte et olibani oium añ.ʒ.uij. vnee et cynami ⁊ croci oium añ.ʒ.i.ſtoꝛa.ʒ.uij. muſchi ⁊ xyloal.amboꝝ añ.ʒ.ʒ.ꝓficiãꝫ cũ vino antiq̃ odo rifero ⁊ diminuãꝫ donec fermenteꝫ ⁊ adminiſtreꝫ.

c Onfectio de muſcho facies ad pulſũ cordis ⁊ ad oẽs infirmitates melie ⁊ ad difficultatẽ anheliꝰ et eſt medicia ꝓfortãs aiam: cuiꝰ pmixtio.ℨ. zedoa rie et dozonigi et margari. nõ pfoꝛa.⁊ ſtarebe ⁊ ẽoralli oium añ.ʒ.i.ſerici crudi.ʒ.i.ʒ.been rubei et al.et foliꝝ idi ⁊ ſpice et cardamomi et garifiloꝝ ⁊ caſtoꝛei oium añ.ʒ.i.ʒ.ʒinzi.⁊ macropipis oium añ.terciã.ʒ.i.muſchi octauã.ʒ.i.Terantur oia ⁊ conficiantur cum melle crudo: cuius doſis ſit ſicut cicer cũ vino odoꝛifero.

c Onfectio de muſcho alia que valet ad doloꝛẽ epatis et ſtõi ⁊ debilitateʒ eoꝝ et reſolutiõ vẽtoſitates et inflãmationẽ: cuius pmixtio.ℨ.põdus tertie.ʒ.i.de muſcho ⁊ ſpice aromatice ⁊ caſſie et foliꝝ indi ⁊ lacce mũdate et reuſini oiũz añ.pond.ʒ.ij. gẽtiane romane pondus.ʒ.ij.croci ⁊ ameos et ſe.apij ⁊ maſticis omnium añ.ʒ.uij. cinamomi et piperis et ariſtologie rotũ.oium añ.pon.ʒ.iij.xylo aloes indi ⁊ garioſilozum ⁊ myrrhe omniũ añ. pon.ʒ.i.ʒ. confice hꝰ medicinas tritas cicotrigoniʒatas cum melle diſpumato et repone in vaſe et vtere: cuiꝰ doſis ſit ſicut faba cuʒ aq̃ calꝫ.

m Edicina de muſcho cum abſinthio que valet ad pulſum cordis ⁊ alqueſgues et apoſtemata epiglotis et exicat humoꝛoſitatem ſtomaci cuiꝰ pmixtio. ℭ ℨ. abſinthij et aloes amboꝝ añ. ʒ.viij.reuſini.ʒ.viij.ameos.ʒ.viij. et croci ⁊ ſeminis apij amboꝝ añ.ʒ.iij.muſchi eineridẽ et foliꝝ et myrrhe omniũz añ.ʒ.ij.caſtoꝛei.ʒ.i.ʒ.cõmiſce et confice cũ melle. ℭ Medicina de muſcho alia coꝛſerens ad melãcoliam colericam ℨ.maſticis et croci amboꝝ añ.ʒ.i.ʒ. ſuperioris abſinthij et oꝛimi citran et epithimi omniũ añ.ʒ.i.xyloaloes et galie amboꝝ añ.ʒ.i.ʒ. muſchi.ʒ.ʒ.zedoarie et dozonigi amboꝝ añ.ʒ.iij. margaritarum et ẽarabe et coralli et ſerici omnium añ.ʒ.iij.aloes.ʒ.xviij. mellis quantũ ſufficit: doſis eius integra põdus.ʒ.ij.cũ aq̃ repida.

m Edicina de muſcho dulcis valẽs ad pulſum cordis et egritudines melancolicas ⁊ difficultates anheliꝰ et ad epilepſiam ⁊ paralyſim et toꝛturaʒ et quartanam: cuius permixtio.ℨ.zedoarie ⁊ dozonigi amboꝝ añ.põdus.ʒ.i. margaritarum non perfoꝛa. et coralli et ẽarabe et ſerici crudi adufti omniũ añ. pondus.ʒ.i.ʒ. been albi ⁊ rubei et foliꝝ indi et ſpice cardamomi et gariofilorum et caſtoꝛei omnium añ.pondus duaꝝ tertiaꝝ.ʒ.i.et ʒinziberis et macropiperis amboꝝ an.teꝛtias duas.ʒ.i.muſchi pondus ſexte et.ʒ.ʒ. i.Tere medicinas et cribella et confice cũ melle qõ eſt ſicut extrahitur de fauis qõ non inuenit igaꝫ crudum ad vnum tria et repone in vaſe et vtere.

m Edicina de muſcho alia efficiẽs illa iunaméra.ℨ.zedoarie ⁊ dozonigi et margaritarum paruarum ⁊ ẽarabe et coralli oium añ.ʒ.iij.et terciam.ʒ.i.et ſerici crudi pondus.ʒ.ij.et been albi et rubei et ſpice et foliꝝ et cardamomi et gariofilorum omnium añ. ʒ.iij.et duas teꝛtias.ʒ.i.et vnce et macropiperiʒ et ʒinziberis omnium añ. pondus.ʒ.i. et terne ʒ.i.caſtoꝛei pondus terne.ʒ.i.et muſchi boni põdus aur.Incidatur ſericum incitiõe parua donec fiat ſicut pulꝝs: deinde aggregetur in moꝛtario cum margaritis et coꝛallo et ẽarabe et terantur optime: ⁊ terank alie medicine et conficiantur cum melle crudo: cuius doſis ſit pondus mediꝝ aur.cum aqua repida.

m Edicina de muſcho alia ſilis illi: cuiꝰ commixtio.ℨ. abſinthij et aloes amboꝝ añ.ʒ.viij. ſpice et muſchi et foliꝝ et myrrhe omnium añ.põdus.ʒ.ij. reuſini pon.ʒ.vi.ameos et croci et ſe.apij oium añ.pondus.ʒ.iiij.caſtoꝛei.ʒ.i.ʒ. Tere et confice cum melle: cuius doſis integra ſit aur.i.

s Ugzenea magna: Hec medicina eſt experta valens ad oẽs paſſiones frigidas et vẽtoſitates groſſas et doloꝛẽ dẽtiũm, coꝛroſionẽ eoꝝ et ad frigꝰ ſtõi ⁊ tarditatẽ, digõnis ⁊ colicã ⁊ difficultatẽ vrine ⁊ ad frigꝰ et flegma et ad retẽtionẽ vrine: cuiꝰ permixtio.ℭ ℨ. caſtoꝛei et opij et cinamomi et aſſari et fu et meu et dauci omnium añ.ʒ. i.piperis ⁊ macropiperis et galbani et coſti omnium añ.ʒ.vi.croci.ʒ.ʒ. liquefiant cũ aqua mellis et terantur ſicca et reſoluatur galbanum cuʒ melle et conficiank et adminiſtreꝫ poſt.vi.menſes: cuius pmixtio ex deſcriptione alia.ℨ.caſto-

Digitized by Google

rei et melanopipis et croci et meu et fu et dauci et assari et opij et leucopiperis et bezard oium aā. pōdus.3.ii. cōfti pondus.3.i. cinamo.3.ii. terant et cribellent et ofician cū melle diſpūato.

s Aggenea mino: que est in intentione eius. ℞. castorei et opij amborum aā. 3.x. piperis ℥ macropipis et galbani et myrrhe et cōfti oium aā.ʒ.lx. et cinamomi et meu et fu et dauci et assari et omnium aii.3.x. et croci pondus quarte.ʒ.i. Et in descriptiōe alia zinziberis.ʒ.i. et storacis liquide.ʒ.iii. Et in descriptione alia castorei et melanopipis et croci et meu et fu et dauci et assari et opij et cinamomi et leucopipis omniū aā.3.i. cōfti pōdus.3.i. Tere oia et confice cū melle et antique tur sex mensibus: cuius dosis sit aur.ʒ.cuz aqua tepida in ieiuno. ¶ Et in descriptione dosis qō est inter sextam.3.i. vsq; ad duos aur. et in descriptione dosis quantū est granum piperis. et dicitur q teratur filiqua et liniatur ad venena et ad ventositates in matricibus et paucitatē conceptiōis et vt mēstrua soluant. Soluat de ea, ℈ tū est faba cū oleo de lilio et supponat cuz lana et liquefiat de ea cū oleo sambacino et odoret de ea mulier et suffumigef cū ea etiam. ¶ Et ad dolorē pectoris et tussim et renes et difficultatē vrine ex frigoribus: et bibat de ea mulier ℈ tū est cicer cum vino puro et ad nauseatiuaz satietatem aur.i.cuz vino puro.

b Ad mordia que ofert ad debilitatem epis et splenis et duritiez eoz et apit opilationē et puocat vrinā et frangit lapidē in renibus est inuamētū eius in inceptione hydropisis est magnū cui⁹ pmixtio. ℞. dauci et est semen daucie siluestris et cymini carmeni xylobalsami cassie cordumeni floris signāti: seris apij oiuz aā.pōdus.3.i. macropipis et costi amborum aā.3.ʒ. leucopiperis.3.ʒ. myrrhe pond. 3.iii. baccaruz lauri.x. numero acori et croci amborum aā.pōdus.3.ij. Aggrega has medicinas tritas et cribellatas et confice cum melle dispumato: cuius dosis sit fm quantitatem auellane cum aqua tepida.

a Macardinū et est albeladoziū qō est inuamētū ad ℣ctionē.i. eos q se mouere nō pñt: cui⁹ pmixtio. ℞. mirabolanoz nigroz ℥ belli. et embli. oium aā.3.xxxvi. nigelle pond.3.xxiii. spodij pond.3.vi. heil pondus.ʒ.vii. piperi.3.vi. anacardi.3.vi. pipis et macropiperis et zinziberis et balsamite ℥ amī omnium aā.3.xii. tere et cribella et permisce cuz eo penidiorum pondus.3.dc. resoluantur cū aqua fm quantitatem que sufficit: et ofice medicinas et sepeli vas in q̄ est medicina in ordeo sex mensibus: deinde viere.

c Confectio anacardi que ofert ad oēs spēs doloriū stōi est confert ad dolorē capitis antiquū et ad ℣tiginē stomaticam et ad maniā et alienationē et dolorē pectoris et epatis et splenis et renū et cōplexionē frigidam et dolores matricum et podagrā et lepram et egritudines melancolie: cuius pmixtio ℞. spice et meu et croci: et cassie et folij et epithimi et squinanti et carpobalsami. et aristolon. et gariofilorum et granorum alben et zinziberis et aloes et bdellij et myrrhe et olei balsami oiuz aā.ʒ.i. masticis et mellis anacardi ℥ agarici omniuz aā.partes.viii. radicis lilij celestis.ʒ.ij. corticum radicis feniculi lb.ij. aceti asceti.iii. ifan de cortices feniculi in aceto trib⁹ dieb⁹ et pij ciātur in ollam et ferueat bullitione leni et coletur et exprimant radices. et addūgaf illi aceto mellis lb.i.ʒ. et bulliat ad ignem leuem super carbones donec ingrossetur parumper et permisceā tur cum eo medicine et sit dosis pōdus.3.ij. cuz eo quod conueuit de potibus.

c Confectio alia anacardina faciēs ad paralysim et ei similia et ad torturaz et mollificationē et abstergit cerebrū et facit ipsum bonū: cuius permixtio. ℞. spice cassie folij indi et myrrhe croci schenanthi epithimi supinoz aladrion: reubini carpobalsami gariofilorum omniū aā. pondus.ʒ. ij. granorum alben et corticum oz ʒ zinziberis amborū aā.ʒ.i. et allij et mellis anacardi. et liber bel omnium aā.ʒ.iij. agarici pondus.ʒ.ij. Et in descriptione alia pondus.3.viij. aloes scotrensis.ʒ.i. treos.ʒ.ij. corticum venarum feniculi lb. iij. aceti fortis lib.ix. infundant cortices in aceto tribus diebus continuis et proiciat tunc in vase et ferueat trib⁹ ebullitionib⁹ cū igne medio deinde colet et pijciant cortices et ite reponatur acetū in ollam et effundant sup ipm de mele lib.x.ʒ. decoquat cuz igne leui donec igrosset et pulueriz̄etur desuper tunc medicine true predicte et permisce eas et viere hac confectione post sex menses: cuius dosis integra sit pondus ʒ.i. cum aqua tepida.

a Raston magnuz: Et eius exposition est bonū conferēs ad frigus corpis et ad pusim et dolorē vētris et febrem cōmixtā et ad ḡrtanā et ad colicā et dolorē matricis: cui⁹ pmixtio ¶ ℞. opij et croci et cassie et amomi et euforbij et acatie et costi et myrrhe et spice et gūmi arabici et seris allierua et se. alāda cocha et granoruz vrice et bdellij et olibani et adibich et sumach et sulfuris citrini et storacis ligde et leucopi. oium aā.ʒ.v. puretri et se. artanithe et est adranoch et rosarū siccarū et seris raphani et seris apij et seris curt oium aā.ʒ.ij. amedos et seris altaraxacō siluestris oium aā.ʒ.ij. sesinapis.ʒ.i. seminis inquiami albi pondus.ʒ.x. cartami et zinziberis amboz aā. pondus.ʒ.ij. et de eis quidem sumi qui non ponūr in ea piper. Tere sicca et infunde reliqua in vino odorifero tribus diebus donec resoluant et ponant cuz

Digitized by Google

melle: ⁊ tunc effundantur desuper olei balsa/mi boni ℥.i.⁊ ponatur super ignem in vase lapi deo ⁊ accede sub eo et ferueat duabus ebullitio nibus: deinde remoueatur ab igne ⁊ antiquetur sex mensib⁹: cuius dosis integra sit pondus auf. i.⁊ quantoplus antiquatur est melius.

a Raston minus conferens ad omnia quibus cōfert manus. ℥.opij pondus ʒ.iiii.acatie ⁊ piperis amborum aā ℥. i.piretri pondus.ʒ.iii. amomi.ʒ.v.caſ fie.ʒ.iiii.croci.ʒ.iii.⁊ sulfuris citrini.℥.i.⁊ eufor/bij.ʒ.iii.spice.℥.i.terantur ⁊ cribellentur et confi cientur cum mielle.

d Iamarte qō est⁹ unatiuū ad opilatio nes epatis ⁊ splenis ⁊ frigus mſicuz ⁊ tussim humidā ⁊ q̄rtanā ⁊ constri/ctionē anhelitus ⁊ icteritiā opilatuā ⁊ mollificationē: cuius pmixtio. ℭ ℥.seminis harmel eminā.i.ʒ.olibani.ʒ.x. aristologie longe ⁊ reusini amborum aā.ʒ.xx.ʒedoarie ⁊ doronigi amboꝝ aā.pondus.ʒ.iiii.masticis ⁊ carpobalſa mi ⁊ croci ⁊ mellilot⁹ ⁊ spice aromatice omniū ana pondus.ʒ.x.opij ⁊ ʒinziberis ⁊ costi ⁊ cassie oium aā. ſextaria.iii.⁊ iftarū medicinarū trium in descriptione alia.ʒ.xii. ciperi ſextaria.x.aloes scotrensis pondus.ʒ.xiiii. gartofiloꝝ pondus.ʒ. vi.ellebori albi rosarū rubearum siccarū nigel/le omnium aā.ſextaria.vi.piperis pōdus.ʒ.x.ag grega has medicinas contritas ⁊ cicotrigonisa tas ⁊ confice cum melle dispumato ⁊ vtere.

b Ademeregi: eius iuuamēta sunt sicut iuuamenta diamarte: cuius pmixtio ℭ ℥.ʒedoarie ⁊ doronigi ⁊ opij ⁊ ca ſtorei ⁊ piretri ⁊ piperis ⁊ macropi/peris ⁊ cassie ⁊ est et almasus ⁊ seminis iusqua mi albi ⁊ ſtoracis liquide ⁊ oppoponaci ⁊ croci omnium aā.ʒ.vi.fenu.ʒ.viii. margaritarū pon dus.ʒ.ii.galbani ⁊ myrrhe amborum aā.ʒ.xii. tere ⁊ cribella ⁊ confice cum melle.

c Confectio algarithi cōferens ad do/lorē capitis antiquum ⁊ datur in po/tu cum vino calo cōmixto cum mel/le ⁊ aqua tepida ⁊ cōfert illis qui epi/lepsiam patiunt⁹ cum bibūt de ea: ⁊ est iuuamua ad oblutionē ⁊ ad apostema durū ⁊ abscindit suppuratores que attrahunt⁹ ad oculos: cui⁹ per/mixtio. ℭ Recipe myrrhe ⁊ cassie ⁊ macropi/peris ⁊ cynemomi ⁊ ſiseleos ⁊ amomi omniū aā.pondus.ʒ.iiii.spice ⁊ florū squinātī amboꝝ aā.ʒ.iiii.⁊ croci pondus.ʒ.vi.et opij pōdus.ʒ.v. seminis apij mōtani pondus.ʒ.xv.anisi ⁊ semi/nis apij hortulani amborum aā.ʒ.xx.⁊ piperis pōdus.ʒ.xxviii. ſtoracis liquide ⁊ costi ⁊ rubee ⁊ assari oium aā.ʒ.i.tere ⁊ cribella ſicca ⁊ infun/de humoroſo in vino odorifero: deinde confice totū cum melle: cuius dosis sit pondus.ʒ.i.cum aqua tepida in ieiuno.

c Confectio curina celini valeʒ ad egri/tudines colere nigre ⁊ vētositates ⁊ pulsum cor/dis ⁊ dolores infantiū ⁊ dolores mſicū: cuius pmixtio. ℭ ℥. pipis albi ʒinzi.⁊ salis idi oium aā. pondus.ʒ.vi.opij ⁊ euforbij ⁊ castorei ⁊ ga/rioflor ⁊ croci ⁊ masticis ⁊ piretri oium aā.ʒ. v.costi.ʒ.vi. sefire ⁊ sefireſim ⁊ cipi ⁊ ʒedoarie ⁊ doronigi ⁊ aristolo. lon. oium aā.ʒ.ii.olei balſa mi ⁊ aque camphore amborum aā.ʒ.iiii.tere fic ca ⁊ infunde gummas in vino ⁊ confice cū mel le dispumato: cuius dosis sit vnicuiq; homini ſm mensuram sue cōplexionis.

c Confectio nigra selini q̄ ꝓfert ad me lancoliā ⁊ paralysim ⁊ ad gualeet ad coleā nigrā ⁊ oēs egritudines frās: cui⁹ pmixtio. ℭ ℥.se.harmel.ʒ.c.⁊.xx.oppopo. ʒ.lxxx.nigelle ⁊ bezard ⁊ cucu.silueſtris omniū aā.pondus.ʒ.lx.acor ⁊ serapini ⁊ ammoniaci ⁊ aristo.longe ⁊ synapis ⁊ bdellij ſubalbidi ⁊ elle/bori et radicis endivie et castorei et radicis col/loquin.et sulfuris citrini ⁊ se.eruce ⁊ agnicasti ⁊ rute mōtane oium aā pōdus.ʒ.xl.opij et eufor/bij et iusqami al.et pipis al.et condisi et salis idi et rubei et salis naptici nigri et radicis assebe ʒa.et est radix sebilech et est mādragore et radi/cis iusqami albi et piretri et myrrhe et aloes et olibani et capsie oium aā.ʒ.xx. spice et masticis et ʒedoarie et doronigi oium aā.ʒ.viii.croci.ʒ. iij.tere ficca et ifūde gūmas i lacte de scemi ſm q̄ntitatē que sufficat deinde tere et cōmisce me/dicinas oēs: deinde sepelianꝫ in cinere duobus mēsibus: deinde admisteꝫ post illud de qua dē tur forma.aur.iii.⁊ medio.ii. et debili.i. ⁊ infanti quantum est granum piperis.

c Confectio albumeselin ⁊ ē ista q̄ noia ta ē succurrēs ⁊ ē de stupefactuis se dauua dolor ex oi vētositate et ex oi egritudine dñante sicut icubo et ex alguesgues ⁊ ad oēm dolorē est iuuauua ⁊ sedatiua: cuius pmixtio. ℭ ℥. opij ⁊ iusqa. al.amboꝝ aā.aur. x.euforb. ⁊ croci et spice et piretri et hermoda.et cardamo.et macropi.oium aā.ʒ.v.tere ⁊ cribel/la.et ꝓfice cū melle dispūato de q̄ deꝫ aur.ʒ.forti et magno et parno et debilipondus sesce.ʒ.i.

c Confectio de alleis faciens ad mor/phea ⁊ frigora ⁊ hūorē crudū ⁊ flegma ⁊ addit i vtute ⁊ clarificat colorē ⁊ puerit vrētē se q̄si ad formā adole/scētie ꝓferēs oi egritudini: potaꝫ in hyeme: cale facit corp⁹ ⁊ alleuiat corpus et erigit nām. cui⁹ pmixtio. ℭ ℥.caficies.ij.ciceriꝫ de scemi q̄ ifun danꝫ in nocte in aq̄ dulci. deide cū igne leni co/quaꝫ donec aq̄ denigreꝫ et cōfrangaꝫ cicer: dein de coleꝫ aq̄ postea sumanꝫ allea et findaꝫ vnū quodq; granū eor: deinde coquaꝫ cū ea do/nec discocta sint allea et fiant sicut cerebrum po/stea fundaꝫ desup lac vaccinū dulce in tanta q̄/tate que submergat ipsa quatuor digitis: deinde coquaꝫ lento igne sicut candele donec cruceꝫ

Digitized by Google

lac aut quasi: deinde fundat desuper butyrū vac
cinū recens cū mensura: postea decoquatur cuz
igne leni sicut cādele donec ficcet ipsum: dein-
de cōfice ipsuz in vase eneo donec fiat sicut mas-
sa: postea effūde desup mellis albi clari q̄tate
que supemineat q̄tuo: digitis & decoque ipm
fisr donec coagulet aut q̄si: deinde pone super
vnāquāq; lib. alleoz aur. xij. de tuderi rubeo &
albo & aur. iii. piperis & aur. x. porulace & aur.
x. cymini carmeni & aur. x. galāge & tantūdez ci
namomi. tere bas medicinas & pjce desuper &
permisce ea & pone in vase viridi & sumatur de
ea quantum est nux fm omnē dispōnem.

a Tanasia magna q̄ est cum epate adib
conferens doloꝛib⁹ epatis & splenis &
stōi & ventositatib⁹ & diffynterie & tus-
si antique & eiz qui euomūt sanguinē
& est sedatiua doloꝛ sicut cōfectio filonis. i. filo-
niū romanū & ad stupoꝛē & fluxum vētris & san
guinis expulsionem & doloꝛē renum & vēcosita
tem renū & vesice & asma & tussim & mundificat
pect⁹ & cōfert sicut emplm sup emoꝛroydas po-
sita: & eius dosis est quarta aurei vsq; ad aur. ß.
cuius permixno. ℞. croci & myrrhe & opij &
castozei & seminis iusquiami albi & costi & coz-
dumeni & papaueris & spice & eupatorij & epa
tis adib & cornu dexiri de comib⁹ capre adusti
oium partes equales. Tere que de eis terunt &
liquefac que liquescūt cum vino & pfice cū mel-
le dispumato & vtere post sex mēses.

a Tanasia minoꝛ inuaméta cui⁹ sūtilla
eadē: cuius pmixtio. ℞. storacis &
croci & costi & spice opij & cassie oiuz
aīi. ß. iiij. succi eupatorij. ß. viij radicis. iiij. ß. xij.
mellis quantum sufficit. dos et⁹ fit sicut auellana
cum eo q̄ conuenit de potibus & in descriptio
ne alia addite sunt due medicine que sunt, myr-
rha & xylobalsamum de vnaquaq; quaruz po
nuntur. ß. iiij.

v Jacurcuma minus pferens ad debi-
litatē epatis & splenis & stōi & ad du-
ritiem eoꝛ & ad incepitonē hydropi-
sis prohibens eius gīanonē & colo-
rem efficit bonuz valde & confert ad plurimas
egritudines annquas: cuius pmixtio. ℞. spi
ce aromatice & myrrhe & cassie & costi & floris
squinātu & cinamo. & croci oium ptes eq̄les. terā
tur & cribellent & infundant myrrha die & nocte
in triplicato & pmisceant oia & pficiat cū melle
dispumato & reponatur in vase & admistret⁹ & in descriptione alia loco spice neridem.

a ℞s diacurcume maioꝛis ex arte. S.
quod cōfert ad doloꝛem antiquos ex
stētes in epate splene ex frigoꝛe & gros
situdine & aperit opilationes accītes
in oibus instīs, nutrimēti & fugat ventositates
grossas ab eis & puocat vrinam & cōfert oibus
doloꝛib⁹ renū vesice & mīcis accīdubus ex ma-
terijs grossis & duritie que est in eis & hydropi-
cis: cuius pmixtio est hec. ℞. croci pondus. ß.
xij. & meu & fu ambor aīi. pondus. ß. iiij. & spi-
ce pondus. ß. vi. & anisi & dauci assari & reusini &
petrosilini oium aīi. pondus. ß. iiij. costi & cassie
& floris squinanti oium aīi pondus. ß. i. & rubee
pondus. ß. ij. et succi liuij & eupatorij & polij & sco
lopendrie aīi. pondus. ß. iij. & olei balsami. ℥. ß. &
myrrhe. ß. iij. et in descriptione alia loco spice
carpobalsami. ß. i. capparis romane. ß. iij. Tere
& cribella et confice cum melle postq̄ inuoluū-
tur cum oleo balsami: cuius dosis sit pōdus. ß.
i. cum sirupo de melle.

d Jalacca magna conferens inuaméta
diacurcuma & frāgit lapidē cui⁹ per-
mixtio. ℞. lacce. ß. viij. amigdale excoricate
et cinamomi aliaz amonu et folij et gariofilo-
omniū aīi. ß. v. camepitheos & meu & fu & myr-
rhe et ysopi et sicce oiuz aīi. ß. iiij. spice. ß. xij. dau
ci et se. apij et bdellij oium aīi. ß. vii. ß. croci. ß. iii.
assari. ß. vii. carpobalsami & cassie et mastices
calami aromatici oium aīi. ß. iiii. gentiane et ari
stolo. rotūde oium aīi. ß. vii. et succi liquiritie. ß.
xii. ß. reubarbari. ß. xv. ß. polij et squinati omniū
aīi. ß. iii. piperis nigri et costi amboꝛ aīi. ß. x. ß. si-
seleos et olei balsami āboꝛ aīi. ß. iii. ß. Tere ficca
& cribella et solue que liquefiūt cum vino odori
fero et confice cum melle quantum sufficit et do
sis eius sit sicut auellana cum eo q̄d conuenit et
de potib⁹ et addit in ea. ß. i. aloes et pipis nigri
et aristolo. longe et coriandri oium aīi. ß. iij.

d Jalacca minoꝛ que confert ad debili
tatem epatis et stomaci et frigus am
borum et duritiem eoꝛum et ad du-
ritiem splenis et aperit opilationes:
cuius permixtio. ℞. lacce et costi et baccaru
lauri et lupinoꝛum fenugreci et piperis omniū
aīi. ß. ij. reusini. ß. iii. mellis quantum sufficit: cu-
ius dosis sit pondus. ß. i. cum aqua decoctionis
absinthij: et in descriptione alia loco baccarum
lauri ponitur flos squinanti.

a ℞s allozin quod confert ad tussim
& duritiem epatis et pleuresim: cuius
pmixtio. ℞. myrrhe et meissit am-
borum aīi. ß. iiii. spice et croci et cina
momi et cassie omniuz aīi. pōdus. ß. i. flores
squinanti et calami aromatici et bdellij subalbi-
di omnium aīi. pondus. ß. ij. ß. et in quibusdam
descriptionibus loco bdellij mucalibus passu-
larum magnarū enucleatarū et ablatis coztici-
bus. ß. xv. mellis q̄tū sufficit: cui⁹ dosis sit pon
dus. ß. i. cū deco. ysopi infundant q̄ infundēda sūt
de medicinis cū passulis i vino odozifero: & te-
rant sicca et cribellent et resoluant sicca cū mel-
le et misceant oia et cōquassentur.

f Jlonij romanuz tarsense q̄d facit ad
egritudines plūmas et ppe ad dolo-
res colice & ipm est sedatiuū doloꝛū.

Digitized by Google

libro decem tractuū in quo narne. Ego sum filonis. Ingt.n. verba medici de expoſitione filonis medici tarſenſis. Et meum gdē iuuamentū ad eum cui dimiſſa eſt mors eſt iuuamentū maximū: t rectifico dolores añcedentes in egritudinibus pluribus: t illud eſt: qm̄ ſi accidat intestino noiaro colon t eſt dolor colice t ſumit in potu partes dolorem de me vice vna ſedo dolorē eius. ℭ Et ſi data fuero i potu ei q̄ patī difficultatē vrie aut ei qui patī lapidē ledentē ipm confero ei ſano ſplenē et t anhelitū ꝓparatois ledentē t ptiſim t ſpaſmū t dolorē amboꝝ laterū timorosum.

ℭ Et ſi data fuero in potu ei qui ſpuit ſanguinē aut euomit ſanguinē ſeparo inter ipm t morbē t ſeparo eam ab eo t ſedo oēm dolorē accītem in intestinis t viſceribus t tuſſim t ꝓuocationes t ſingultū t catarros deſcendentes a capite: cuius pmixtio. ℭ ℞. leucopiperis t ſeis iuſgami albi amboꝝ añ. aur. xx. opij aur. x. croci aur. v. euforbij t ſpicer piperi oiuꝫ. añ. aur. i. caſtorei t zedoarie t doronigi t margaritarū non ꝓforatarū t ſeu oium. añ. ʒ. i. mellis diſpumati quātum ſufficit: doſis eius ſicut cicer cum aqua repida.

f Ilonū ꝓficū valēs ad fluxū mēſtruorū t emorroidarū t ſolōnē nāe ꝓcessionē ſanguinis t illas que de pregnantibus menſtruaī t ad ventoſitates accītes in matricibus t ꝓſeruat embryones cui⁹ pmixtio. ℭ ℞. piperis albi t ſeis iuſgami albi amboꝝ. añ. ʒ. xx. opij t terre ſigillate ambo rum. añ. pondus. ʒ. x. croci. ʒ. v. euforbij t ſpice t piperi oium. añ. pondus. ʒ. ii. caſtorei pondus. ʒ. i. zedoarie t doronigi t margaritarū non ꝓforatarū t muſchi oium. añ. ʒ. ʒ. cāphore ſextā t ſemini. ʒ. i. mellis diſpumati colati q̄tū ſufficit do ſis eius pondus. ʒ. i. cū eo q̄ ꝓuenit de potibus.

c Onfectio allexelengi ꝓferens advicra in veſica t renibus t ad eos q̄ minguntſanguinē expta: cuius pmixtio. ℭ ℞. ſeis iuſgami albi t ſeis apij t ſeminis feniculi oium. añ. ʒ. vii. granoꝝ cucumeris. ʒ. v. Et in deſcriptione alia: granoꝝ cucumeris. ʒ. ii. iuſgami nigri t ſe. acetoſe t opij t granorū pinee fructoꝝ t cocti t auellanarū aſſatarū t amigdalarū amaraꝝ fricarum oium. añ. ʒ. ui. grana allexelengi nūero. xxv. dragagāti. ʒ. iiij. Tere t cribella t ꝓfice cū vio cocto: cui⁹ doſis ſit pōd. ʒ. i. cū cādidico aut cū aq̄ mellis poſt ſex mēſes.

d Jahirundinis valens ad dolorē gutturis t ſquinantiaʒ t dolores q̄ ſunt ſupra hypocondria: cuius pmixtio. ℭ ℞. nuſi t ſeis apij t ameos t floriſ ſquinanti t radicis lilij t cinamomi t amomi et aristologie longe t aluis iameni t ſeis harmel t myrre t caſſie t croci oiuꝫ. añ. ʒ. i. ꝓfectois cro comagnetis t ſe. roſar ficicroſ. fic. ʒ. oiuꝫ. añ. ʒ. ii. coſti t zeberis hyrūdinū recēs oiuꝫ. añ. ʒ. ii. ſpice t amili de tritico oium. añ. ʒ. ʒ. galle imature medie in q̄ntitate numero. viii. Tere cribella t ꝓfice cum melle diſpumato t viere t ſumaī de eo q̄ntitas galle illius: t diſſoluatur cum aqua mellis aut cum aqua ordei aut cum decoctione roſarum t lennum t radicis liquiritie t gargariʒet cum ea et adminiſtretur uterum cum vno tribus aut quatuor vicibus in die.

a Ros crocomagnens adminiſtrari in diahirūdine. ℭ ℞. croci t cinamomi amboꝝ. añ. ʒ. ii. roſarū ſiccarū amomi coſti oium. añ. ʒ. i. myrrhe. ʒ. iiii. radicis liquiritie et folij indi amboꝝ. añ. ʒ. ii. ʒ. terāī et ꝓficiāī cūvio et fiāt trocisci et exiccēī ivmbra.

d Jaſulfur: fortaſſe medicia hec equat tyriace: quare confert ad febres periodicas frigidaʒ et ad febrem quartanā et febrē flegmaticā et tuſſim ꝓprie antiquā et ſpirituſ ſanctei et ꝓſtructionē anhelituſ et cōfert ſpaſmo et valet ad hydropiſim et ſplenē et ꝓuocat vrinā et exhibit lapidē. ℭ Amplius cōfert ad punctura ſerpentū et ſcorpionū tuna amērum manifeſtū et liberat ex nocumento medicinaruʒ perimentiū: cuius pmixtio. ℭ ℞. ſulfuris citrini et ſeis iuſgami albi et cordumeni et ſtoracis et myrrhe oium. añ. ʒ. viii. ruthe et coſti amboꝝ añ. ʒ. x. opij et croci amboꝝ. añ. ʒ. ii. caſſie. ʒ. xii. leucopiperis. ʒ. xxii. Tere medicinas et confice cū melle et viere poſt ſex mēſes et ſumat i potu eger de eo añ piodū febris ſm menſurā ſue etatis.

c Onfectio de aſſa q̄ ꝓfert ad piodos febriū et aufert febrē q̄rtanā apud digeſtionē et expellit nocumentū punc cure, ꝓprie ſcorpionis et rutele et que ſūt ſicut illa duo: cuius pmixtio. ℭ ℞. aſſe et piperis et myrrhe et ſolioꝝ ruthe ptes equales: cōficiat cum melle: cuius doſis ſit pōdus. ʒ. i. in pūcura ſcorpionum cum vino et in febre cum oxymelle ante periodum per horam vnam.

c Onfecto ſalis idi mūdificās ſtōm et renes vo minū flegmaticū et melicū t ſanat ꝓpriginē factā ex flare et meſia. cuius pmixtio. ℭ ℞. mira. nig. et bel licoꝝ et emblicoꝝ et myrabolanoꝝ hebuloꝝ et ſiccatos oium. añ. ʒ. iii. epithimi. ʒ. iii. ſalis indi ʒ. ii. hierepigre. ʒ. x. agarici. ʒ. iiii. Terāī et cribellent et ꝓficiant cū ſirupo acetoſo doſis eius pōdus. ʒ. iii. in mane in ieiuno cum aqua repida.

d Jacoſti valens ad dolores ſparis et ſtōi: cuius permixtio ℞. cinamomi caſſie coſti oium. añ. pondus. ʒ. xxx. aniſi et ſemen apij amboꝝ. añ. pōdus ʒ. x. aſſari. ʒ. xxix. croci. pond. ʒ. viii. reuſini pondus. ʒ. x. floris ſquinanti et myrrhe amboꝝ. añ. ʒ. xxiii. Infundatur myrrha in vino et coletur et ꝓijciantur deſuper medicine et conficiantur cum melle diſpumato: cuius doſis ſit triplum vnius ʒ. et adminiſtretur.

Digitized by Google

Infectio lzabith regis faciēs ad do
c lorem iuncturarū ⁊ podagrā sedans
dolorē eius ⁊ phibens eam accidere
⁊ ad febrē annuā ⁊ dolorē splenis ⁊
ventositatē grossam ⁊ difficultatez anhelitus ⁊
tussim ⁊ vlcera intestinoꝝ ⁊ syncopim ⁊ dolores
oculi ⁊ gutturis cum biburit duobus diebus ⁊
ꝓseruat corpus cum eam sumit hō a passionib⁹
⁊ egritudinibus cuius pmixtio.℞.seis ruthe ⁊
praſij ⁊ scordeon ⁊ camepiteos ⁊ opoponacis
⁊ gentiane romane ⁊ sticados ⁊ cordumeni ⁊
stomacis liquide oium.aā. pōdus aur.v. myrrhe
⁊ croci ⁊ costi amari ⁊ piperis albi ⁊ squinanti
⁊ spice nardi ⁊ euforbij ⁊ corticū radicis man
dragore ⁊ āmoniaci ⁊ calamenti ⁊ seis feniculi
⁊ se.baucie siluestris crerice: rof.ru.siccarū abla
tis capitibus ⁊ carpobalsami oium .aā. aur.iij.
cinamōi aur.viij.cassie.ℨ.i.succi eupatorij ⁊ lzei
sim ⁊ semis andacoche ⁊ gūmi amigdale oium
aā.aur.iiij.opij ⁊ seis iusquami albi ambor.aā.
aur.vi.aggrega has medicinas tritas ⁊ cribella
tas ⁊ infunde ex eis illas que fundunt aut in vi
no bono claro ⁊ est radix aut alio ⁊ confice cum
melle dispumato ⁊ repone in vase ⁊ vtere.

Alchatarahā magnū qō confert ad
a abortū embryonū ⁊ dolores mulierū
⁊ ad oēs egritudines ⁊ est medicina
indica.cuius pmixtio.℞.opij pōdus
sextarioꝝ.iiij.⁊ duarū tertiarū.ʒ.i. euforbij.ʒ.vi.
acatie pondus sextarioꝝ.v.⁊ pondus.ʒ.ii.⁊ dua
rum tertiarū.ʒ.i.amomi pondus sextariorū.iij.
⁊ duas tertias.ʒ.i.costi amari sextaria.ii.piperis
sextaria.ii.⁊ duas tertias.ʒ.i.piretris pondus.ʒ.
vi.⁊ alfesira ⁊ est hazaraſen alias ethealen ⁊ feli
re setara ⁊ est meseadar amboꝝ.aā.pōdus.ʒ.iiij.
serici crudi sextaria.ii. argenti cōbusti pondus.
ʒ.vi.rosarū rubearū siccarū ablatis capitibus.ʒ.
vi.ameos pondus.ʒ.iiij. seis iusquami albi pon
dus sextarioꝝ.ix.⁊.ʒ.ii. supioris vitis pondus.
ʒ.iiij.corticū radicis apij pondus sextarioꝝ.iij.
⁊.ʒ.ii.seis pomulace sextaria.x.granoꝝ alkerua
excoriatoꝝ sextaria.viii.sulfuris citrini sextā
ria.v.gūmi pon.sextarioꝝ.iij.⁊ pon.ʒ.ii.stomacis
liquide pondus sextariorū.iiij. ⁊ pondus .ʒ.ii.⁊
duarū tertiarū.ʒ.i.bdellij subalbidi sextaria duo
thuris masculi sextaria.v.⁊.ʒ.ii.galbani sextaria
ix.⁊.ʒ.ii.⁊ duas tertias.ʒ.i.dibic mundati sextā
ria.v.⁊ duas tertias.ʒ.i.myrrhe sextaria.ii. masti
cis sextaria.iii.⁊ duas tertias.ʒ.i. aristologie ro
tunde sextaria.iii.⁊ duas tertias.ʒ.i. radicis lilij
celestis sextaria.iii.⁊.ʒ.ii.cordumeni sextaria.vi.
radicum allchekengi .ʒ.vi.folij indi sextaria.iii.⁊
duas tertias.ʒ.i.carpobalsami ⁊ calami aroma
tici ⁊ cassie ⁊ zedoarie ⁊ doronigi oium.aā. sex
taria.ii.seis mandragore pondus.ʒ.iiij.cinamo
mi pondus.ʒ.vi.asari pondus.ʒ.iiij.cardamo
mi grana integra.l.gariofiloꝝ masculorū sextā
ria.v.gariofiloꝝ feiarū sextaria.iii.berodoan sex
taria.ii.⁊.ʒ.ii.cinamomi sextarī
dus.ʒ.iiij.margaritarū non pfo
ʒ.ii.coralli sextaria.ii.⁊.ʒ.i. aristo. longe pondus
sextarioꝝ.ix.ʒ.ufere pondus.ʒ.ii.aconi albi sextā
ria.ii.⁊.ʒ.ii.capsie inde pondus sextarioꝝ.ii.zin
ziberis ⁊ piperis albi āboꝝ.aā.sextaria.v.atriot
⁊ tuzerit amboꝝ.aā.ʒ.ii.surenudi sextaria.ii. ⁊.ʒ.
ii.⁊ duas tertias.ʒ.i.been albi ⁊ ru. amboꝝ.aā.
sextaria duo ⁊ duas tertias.ʒ.i. fellis vaccini pō
dus.ʒ.ii.fellis adib ⁊ fellis vrsi ⁊ fellis corui om
nium.aā.pondus.ʒ.i. ℂ Aggrega has medici
nas tritas cribellatas infusis que ex eis infun
duntur in vino septem diebus ⁊ post illud pro
ce super eas medicinas cōritas ⁊ confice cum
melle dispumato ⁊ olei balsami sextarijs .4. ⁊
fit quātitas vini in quo infuse sunt medicie qua
tuas in qua soluantur medicine ⁊ fiant sicut ele
ctuarium ⁊ ponat in vase siguli aut lapidis mū
do: ⁊ ferueat.v.aut fex ebullitionibus ⁊ auferat
ab igne ⁊ infrigidet ⁊ reponatur in vase vitri. ⁊
post illud sumat de boat hō dauda femina decre
pitam ⁊ ligent manus ⁊ pedes eius adinuicem
⁊ ponat in vase eris ⁊ pijciat desuper lupinoꝝ
alboꝝ ⁊ aneu ⁊ myrtoꝝ.aā.pugillu.ʒ.i.⁊ pijciat
desup aque dulcis quātū necesse est ⁊ cooperiat
os vasis ⁊ decoquat cum leni igne donec discō
quatur ⁊ post illud auferat ab igne ⁊ colet ius:
⁊ sumat ⁊ mundificent cutis eius ⁊ ossa ipsius
⁊ pli eius ⁊ reducat ius ad vas mundū ⁊ pi
ciatur sup ipm olei balsami ⁊ olei nardini quā
titas sacraiati. vnius de vnoquoꝝ ⁊ decoquat
lento igne donec remaneat eius tertia: deide pij
ciatur super ipsum mel fm quātitatē iuris ⁊ de
coquat donec ingrossēt ⁊ puertat in spissitudi
nem mellis grossi: deinde pijciant desup medi
cine ꝓfecte predicte in principio ꝓfectionis ⁊ in
frigidetur ⁊ reponat in vase vitri ⁊ dimittat sex
mensibus et administretur post illud et non ad
ministretur ante illud quoniam interficiet.

Alcahatarahā minus.℞.carpobal
a samipondus.ʒ.ii. croci pondus.ʒ.x.
muschi pōdus tertie.ʒ.i. ellebori albi
ʒ.iiij.opij pondus.ʒ.xv.condiū pon
dus .ʒ.ii.piperis pondus .ʒ.x. serici crudi pon
dus.ʒ.ii.seis iusquami albi pondus.ʒ.x. euforbij
pondus.ʒ.vij.amomi et corticū radicis mādra
gore oium.aā.pondus.ʒ.ij.vinee et cassie et am
moniaci et olibani et radicis lilij et xylobalsami
et pulpe colloquinde et zinziberis et serapini et
opopōacis et cinamomi et castorei et hezeriba
sen et meseadar et capsie inde oium. aā.ʒ.ij. seis
albarmel ⁊ gariofiloꝝ et folij idi et adipis grui ʒ
et fellis elephantis oium.aā.ʒ.iij.auri et argen
ti amboꝝ.aā.pondus serre.ʒ.i. tritoꝝ et cribella
torum et zedoarie et doronigi et camphore oiuꝫ
aā.ʒ.iii.spice aromatice pondus.ʒ.iij.costi ama
ri pondus.ʒ.iiij.carui pondus.ʒ.ij.aristo.rotun
de pondus.ʒ.i.ameos et oxigani perfici et radi
cis

Digitized by Google

anoz capparis oīum .añ. pon/
dozis pris sui ⁊ zuccari ⁊ beccaz
nis draconis oīum.añ.ponō.3.ij.
smen masculi ambozz.añ.ponō.3.ij.
marini pōdus.3.i.burūgi ⁊ piperis am
añ.pondus.3.ij.cassie fistule mundate a cā
na et granis suis et chir evananeul et radicum
canabis ⁊ rizi oīum ana pondus.3.i. Aggrega
has medicinas tritas ⁊ cribellatas: ⁊ infunde
que ex eis infundunt in vino et confice cū melle
dispumato ⁊ vtere post sex menses.

Uzellelegi magni qō ꝓfert ad mol/
a lificationez stōi ⁊ frigus eius et ad fe
bres antiquas et sincopim et difficul/
tatē vrine et albaras et morpheaz et
⁊ vigilias ⁊ fracturā ossium ⁊ tussim ḥūidaz ⁊
pthisicos: qñ non adest febris: ⁊ ad illum cuius
tam infrātū est corpus ⁊ ad emoroydas ⁊ splē
neticos: ⁊ ad dubellati ⁊ colicā ⁊ hydropicos: ⁊
ad mulierē que egrotat in ꝑgnatōe sua ⁊ ad pre
focationē matricis et vētositates que sunt in ute
ruris: ⁊ inflāmationē ⁊ ad dolores genu ⁊ dorsi
⁊ lacerti. ℂ Cuius pmixtio.ℨ.myra.nig.⁊ belli
ricorum scrēbiegi: ⁊ piperis ⁊ macropiperis ⁊
zz.fini ⁊ spice ⁊ capsie ⁊ fulfuminue ⁊ salis indi
⁊ salis rubei: ⁊ salis naptici: ⁊ salis masse ⁊ lin
gue auis ⁊ ciperi ⁊ heil ⁊ cynami ⁊ burūgi ⁊ cori
gani perfici ⁊ nigelle ⁊ granoz nil et cymini ⁊fo
lij indi ⁊ seis apij ⁊ coriandri sicci. ⁊ inuenimus
in ghuscā descriptōibus has medicinas iterū
saufel ⁊ est iafel: ⁊ almamuth ⁊ est costbaracost
oīum.añ.3.iiij.opopōaci.3.viij.turbith lb.i.⁊ser
tarta.iiij.⁊ passularū enucleatarū aur.c.emblico
rum aur. cc. penidiorū lb.vi.⁊ olei sisamini lb.
iij.⁊ in descriptione alia lb.i. ℂ Tere medicias
⁊ cicorrigoniza et cribella et decoque passulas
per se cum aqua ⁊ cola ⁊ infunde cassiafistulā in
ea: ⁊ infunde emblicos in aque lib.xxiiij. die ⁊
nocte et decoque vsqz quo remaneant lb.viij. et
proijce emblicos ⁊ reduc aquā emblicoz advaS
so et ꝑfrica in eam cassiafistulā infusam in aqua
passularū fricatōe bona: aut adiunge ad aquam
emblicoz que est i vase et pijce desup penidios
et decoque cum leni igne vsqz quo resoluant pe
nidij ⁊ querratur aqua in spissitudine mellis ⁊
post illud ꝓijce sup eam oleū sisaminū ⁊ cómo
ue vsqz quo cōmisceat cū aq̄: ⁊ an adhereat ma
nui aut pāno ⁊ remoue ab igne ⁊ pulueriza de
super medicinas contritas ⁊ vtere: cuius dosis
sit aur. ij. aut.iiij. vnicuiqz hōi ꝑm mensuram
sue virtutis.

Uzellelegi minus valēs ad hydro
a picos et dolores epatis et splenis et
icteritiā et opilōnez ⁊ carbūculos et
est sanū et expertū.cuius pmixtio.ℨ.
mira.⁊ citrinoz.3.xx.mira.nigroz et belliricoz
oīum.añ.3.xv.emblicoz lb.iij.tamarindoz.3.l.
passularū enucleatarū lb.i.aggrega has medici
nas ⁊ proijce sup eaS aque lb.xxx.et bulliatvsq;
quo remaneant de ea lb.viij. ⁊ colatur et accipe
cassiefistule mundate a cāna et granis suis lb.i.
⁊ proijce super eam aquā colatā et ferueat ebul/
litione una ⁊ frica bene ⁊ cola per colatorium
et accipe lb.iiij.penidioz et proijce sup eam cuS
aqua et bulliat vsqz quo resoluant penidij ⁊ fiat
eis spissitudo mellis: deinde proijce desup olei
sisamini recentis lb.i.S.⁊ pfice cū eis bene et fer/
ueat duobus ebullitiōibus ⁊ remoueat ab igne
et accipe lacce ablute et spice et ro.et petroselini
et dauci et fu et reubini et salis indi radicis lilij
celestis et agarici oīum.añ.3.vi. camedreos et ſ
seleos et aristologie longe et assari et xylobalsa/
mi et gēriane et dorūgi excorticati et cassie oīuS
añ.3.iiij.succi eupatorij et succi absynthij et capa
ri et florīs squinanti oīum.3.v.se.cuscute ⁊ se. ar
triplicis et radicis ligritie ⁊ succi ligritie et sca
monee oīum.3.x.se.apij et costi et acori et seis fe
niculi et anisi oīum.3.iij.turbith albi.3.cl.cymi/
ni carmeni nigri.3.iiij. Tere et cribella has me/
dicinas et accipe meserion.3.xx. ⁊ funde super
ipm aquę lb.i.et olei sisamini.℥.iij. ferueat dōec
ꝑsumaſ aqua et cola oleum: deinde inuolue cū
eo medicinas et proijce super eas penidios de/
coctos et cōmisce bene et pone in vase vitreato
et fit dosis.3.iiij.cum lacte camelle: aut cū aq̄ ca/
sernaut cum aqua vuevulpis et allelengi. ⁊ ego
dicā in descriptione alia in summa secunda.

Ondecto candoruus valens ad ven/
c trositates grossas et punctura et colicā
et oblutionē et datur in potu mulieri
bus pregnantibuS ꝓpter illud qō accidit
eis de egritudinibus frigidis: cuius pmixtio.
ℂ ℨ.seis iusquami albi et opij amboz. añ.3.xx.
euforbij et pireri et spice et croci oīum. añ.3.7.
terantur et cribellentur ⁊ conficiantur cum mel
le et administretur post sex menses.

Ondecto cognominata condari pre
c ciosa valde.ℨ.croci aure.ij.myrrhe.
assari et fu et reubini et dauci et petro
selini et meu oīum.añ.aure. iiij. spice
inde et romane amboz.añ.aur.vi.costi ⁊ calle et
florīs squinanti oīum.añ.aur.i. carpobalsami.
aur.iij.ℨ.rubee aur.viij.succi ligritie et scolopen
drie et polij et succi eupatorij omnium.añ. aur.
iij.olei balsami aur.vi.permixtionis andaraca/
con aur.v.mellis quantum sufficit: cuius dosis
sit sicut auellana cum gelemabin de melle.℥.i.

Ondecto de calamento que confert
c doloribus stōi et epatis frigidis ꝯhoz
ripilationi vehementi et febribus ha
bentibus periodoS: cuius permixtio.
ℂ ℨ.calamenti fluuialis et montani et petrose
lini et sileris omnium ana.3.xx. seminis apij et
camomille et asse omnium ana.3.iiij. reubini.3.
xv.piperis.3.xliij.et in descriptiōe alia.3.xxiij.
conficiantur cum melle et administretur.

S

Digitized by Google

c Confectio de seminibus faciēs ad dolores epatis ⁊ splenis ⁊ stōi ⁊ ventositates ḡnatas in vētre: cuius pmixtio. ℞. cassie ⁊ amomi ⁊ spice ⁊ ameos ⁊ seis feniculi ⁊ seis apij ⁊ anisi ⁊ siseleos ⁊ castorei ⁊ se. anet ⁊ aristologie lōge ⁊ galbani ⁊ assa fe ⁊ carui oium ptes equales ⁊ mellis dispumati quātū sufficit ⁊ pmisceat: ⁊ administretur.

c Confectio de hyacyntho nra. Hec est confectio nra quā experti sumus in regibus ⁊ eoꝝ filiabus ⁊ cognouimus in ea vnamētū maximū, ppriē in egritudinibus algefactiues ⁊ algefactiues ⁊ pulsu cordis ⁊ debilitate cordis ⁊ iam eradicauit de eis egritudines antiquas in qbus non ꝓfuerunt curationes ⁊ inuenimus in ea vnamētū maximū in egritudinibus cerebri ⁊ stōi ⁊ epatis ⁊ ppriē splenis ⁊ colica: ⁊ vꝝ ad doloꝛes iuncturarū ⁊ febres antiquas: cuius descriptio. ℞. fracture hyacynthi ⁊ ppriē rubee granate ⁊ ei filium pōdus aur. i. qua ponant in instro terendi ⁊ unciatur eius pcrtio cū facilitate subtiliter vt alterentur: deinde ponat in tabula ⁊ ꝓpareſ sup eā ad terendum ⁊ sumat lapidis aluis pondus .ʒ.i. halalzic alias alchie pon. ʒ.i. ⁊ aur. liquii in cribulo suo limato cum lithargirio donec aurum fiat sicut virū ⁊ terat pon. terue. ʒ.i. ⁊ argenti vi treati cum odore stāni pond. serte. ʒ.i. ⁊ fiat cum vnoquoq; eoꝝ de pcrtione ⁊ pulueriſatōe illud qd̄ fit in hyacyntho: deinde sumat sūma eoꝝ ⁊ proijciat in tabulā vitream ⁊ inuoluat in vino odorifero ⁊ terat donec exiccet: ⁊ teretur donec fiat pulus subtilissimus: deinde sumat ⁊ reponatur sint ergo sūma pars .i. deinde sumat agarici ⁊ epithimi ⁊ piperis ⁊ zinziberis ⁊ gariofoꝛum ⁊ sanſuci oium. aā. pars. ʒ. ⁊ sumat lapidis armeni ⁊ lapidis azuli ⁊ salis naptici ⁊ zedoarie ⁊ dozonigi ⁊ been ⁊ lingue bouis oium aā. tertia ptis. i. deinde sumat spice celtice ⁊ est nereidē: ⁊ amomi ⁊ acori ⁊ folij ⁊ cinamomi ⁊ origani ⁊ asse ⁊ yſopi ⁊ cymini oium. aā. iij. partis. i. deinde sumat pulegij ⁊ petroselini ⁊ lapidis iudaici ⁊ seis apij ⁊ myrrhe ⁊ olibani ⁊ croci ⁊ piperis albi oiuʒ. aā. vi. ptis. i. ⁊ sumat ossiū elephantis tertia ptis. i. tere ergo oēs has medicinas ⁊ proijce super has calcē lapidū: ⁊ tere ⁊ confice cum melle emblicoꝛum qꝫ̄ fit pondus dupli eoꝝ ⁊ fac trociscos aur. i. ⁊ da in potu.

c Confectio alia medicine. ℌ. que ꝓfert egritudinibus canne pulmonis ⁊ vlceribus pulmonis ⁊ sputo sanguinis ⁊ puris et sanies attracte ad pectus ⁊ difficultati sputi. cuius permixtio. ℞. gūmi alboꝛi aur. iij. croci aur. ij. olibani aur. i. ij. mirrhe aur. iij. radicū. klij exoꝛcincararū aur. iij. granoꝛum pini magni aur. iij. spice scemi aur. ij. ʒ. casſie nigre aur. ij. dragaganti aur. ij. carnis dactilorum scemi aure. ij. crete semius que dicitur stella aur. iij. galbani clari coſti aur. iij. ⁊ inuenimus in d. aur. i. mellis boni coulas. iij. dec gūmi alboꝛin in vase duplici. cū terminum spissitudinis tunc pmisce cubanum ⁊ decoque ipsum donec perueniat minum: vꝫ vt cum de eo distillatur stilla vna nō dilatetur: ⁊ permisceatur ipsum ⁊ vtere.

c Confectio que ꝓtinet arostomacū. rabilis ad russum ⁊ sputū sanguis ⁊ vlcus pulmonis ⁊ sanē eius collectā ⁊ apa ipsius ⁊ corruptionē lacerti ⁊ vomitū cibi ⁊ colliricā passionē ⁊ fluxū ventris ⁊ lacertū vesice ⁊ pfocationē mictus ⁊ febres hītes poꝛissimos data i potu ante hoꝛā p hoꝛā vnā ⁊ extenuationē malitā pplōnis ⁊ venena ebibita ⁊ ex pcussione euenientia: cuius permixtio. ℞. nereidē costi galbani castoꝛei opij melano piperis ⁊ macropipis ⁊ storacis oium. aā. ʒ.i. mellis klij. i. tere medicinas siccas ⁊ cribella. galbanū vero decoque cuꝫ melle donec liquefiat ⁊ cū liquefcit tūc cola ipm ⁊ funde sup ipm medicinas et pone in vase vitri aut vase argenti ⁊ de ea da in potu q̄tū est faba egyptiaca cū aq̄ mellis quātitate duoꝝ cadoꝝ ⁊ distilla sup ipsam digitis tuis de oleo sisamino guttas tres.

c Confectio que cōpat ad canabitis ex hens arenā in vrina ⁊ reſiḡ mās vlceriū: cui⁹ pmixtio. ℞. radicū aur. iij. siseleos camedreos feniculi ipicō ⁊ est foliū alleemeleon harf ⁊ est semen alkanabotis oium aā. aur. iij. amomi aur. vij. cinamomi aur. xij. sileris montani spice inde croci fana lanfin seis apij montani polij se. ruthe siluestris pulegij cretensis oium. aā. pond. illud idē: radices ligritie lapidis scemi masculi ⁊ feie oiuʒ. aā. aur. xvi. nasturtij babylonici aur. xxiij. se. agni casti faradie amboꝝ. aā. aur. iij. cordamenti aur. xlviij. ꝓficiant cuꝫ melle decocto ⁊ det de ea in potu quātitas auellane cum sirupo mellino cōmixto quantitate quatuoꝛ cadoꝝ.

Rs medicine de gentiana valens ad a duritiē ⁊ opilōnē ⁊ doloꝛē epis ⁊ splenis ⁊ febrē antiq̄. ℭ. Cuius pmixtio est vt sumat gentiane ⁊ pipis amboꝝ aā. pō. ʒ. r. ⁊ daculoꝝ alboꝝ siccoꝝ ⁊ folij ⁊ spice ⁊ aristologie oiuʒ. aā. ʒ.i. tere ⁊ pulueriza ipsa. ⁊ pfice ea cū melle dispūato ita vt fiat loco mellis supsi: cui⁹ dosis sit pōd. ʒ.i. cū aq̄ ruthe decocte.

Rs medicine que noiat donū dei ⁊ a fuit inuenta in thesauro regis ⁊ dixerunt q̄ ꝓfert podagre ⁊ emoꝛroydib⁹ et corruptiōi ani et frigoꝛibus ⁊ facit appetere cibū et coitū et ,puocat et ꝓseruat sanitatem q̄ bibit in tpe veris: aut hyemis tribus mensibus in omni die veneris omnis mensis. ℭ. Cuius pmixtio est vt sumat myrabolanoꝝ ni g. et belliricoꝝ et emblicoꝝ et acori et aristolo

Digitized by Google

lis fndi ponđ.3.i.conterank oia ⁊ fiat ex eis electuarium cum melle aut zuccaro.

℔ Sume prime. Tractatus quartus de suffofet ⁊ alchamata ⁊ muret infantium.

n Os non afferemus de suffofet nisi simile illi qđ attulim⁹ de electuarijs ⁊ post ponem⁹ reliquos vsqz ad locum suum.

s Zelete conferens ad tenasmonem ⁊ punctionem ⁊ solutionem ventris ⁊ emoxroydas: cuius hec est pmixtio.

℔ ℞.granoz nasturtij torrefactoruz lb.i.ʒ.cymini carmeni infusi in aceto die ⁊ nocte ⁊ se.postea torrefacti ambozum.añ.sextaria.x.se.lini torrefacti.ʒ.iiij. Ireiani.ʒ.i. myrabo.Icebulo. mollitoruz cum butyro vaccino.ʒ.iij.dosis eius ʒ.i.cum rob de cydonijs ⁊ aqua frigida.

e Uffuf cōferens ad ventositates emoxroydarum ⁊ solutionem ventris ⁊ tenasmonem ⁊ puncturam. ℔ ℞.granorum nasturtij torrefactoruz lb.i.se.lini torrefacti ⁊ psilij omnium.añ. ponđ.ʒ.iij.semnis apij torrefacti ⁊ boli armeni ⁊ seis maruoium.añ.ponđ.ʒ.ij.ʒ.gūmi arabici.ʒ.i.

e Uffuf qđ nominatur Ieselle retinens ventrem: cuius hec est pmixtio. ℔ ℞. Ieselle ⁊ granoruz ellebori albi zedoarie ⁊ nucis enden ⁊ dragaganti ⁊ mugarth ⁊ licij.⁊ auellanarum ,⁊ fisticozum omniū añ.pars.i.⁊ amigdalarum dulcium excorticatarum ex corice suo ponđ.ʒ.x. ⁊ farine aldarmache.ʒ.xx.permisceatur ⁊ administretur.

e Uffuf hobede qđ confert pregnantibus ⁊ fugat ventositates ⁊ confortat epar ⁊ stomacum. ℔ ℞.margaritarū paruarum ⁊ piretri omnium. añ.ʒ.i. zinziberis ⁊ viscerāti amborum.añ. pondus.ʒ. iij. zedoarie ⁊ dozonigi ⁊ seminis apij ⁊ acozi ⁊ girboe ⁊ nucismuschate ⁊ piperis ⁊ cynamomi omnium.añ.aur.ij. ⁊ tuderūgi ⁊ seminis feniculi omnium.añ.aur.i. ʒuccari quantum pondus medicinarum omnium.

e Uffuf. hobede quod confert ad extenuationem epatis ⁊ mollificationē stomaci ⁊ humiditatem eius. ℔ ℞. lacce lignozum ⁊ granozum myrthi ⁊ glandi persicarum ⁊ ʒuccari tabarzet ⁊ masticis ⁊ cozticum granatozum ⁊ gallarum omniuz añ.partem vnam.olibani ⁊ zinziberis amborū ana quartam partis misceantur post cicorigonizationem ⁊ sumatur pulus eius mane ⁊ cuz est hora dormiendi ab aur.i.vsqz ad.ij. hebdomada vna ⁊ non gustet carnem.

s Uffuf quod facit ad caliditatez in cozpore ⁊ febrem ⁊ herisipillam ⁊ alfara sternutationem ⁊ rerentionem lingue birsen ⁊ fricatur cuz eo lingua: cuius hec est permixtio. ℔ ℞.muschi ponđ.cerue.ʒ.i. galie ⁊ licij amborum.añ.ʒ.i.camphore.ʒ.i.ceruse.ʒ.i.croci ponđ.ʒ.ij.cardamomi ⁊ garioflorū ⁊ nucismuschate omnium.añ.pondus aur.iiij. rosarum rubearum ⁊ balaustiarū ⁊ spodij omnium ana aur.vi. ʒuccari tabarzet albi.lx. commisceantur medicine ipse post cicotrigonizationem. Et si dominans fuerit fit ipsum calidus extrahatur ex eo quo medicatur nurmuschata ⁊ est inuatiuum.dosis eius magno fit medietas aur.⁊ paruo quod est a duobus granis vsqz ad siliquam vnam.

l Amiati melonis lōgi quod est ad stomacum molles ⁊ retinet ventrem ex dominio mollificationis stomaci ⁊ confortat animaz debilem: cuius hec est permixtio. ℔ Sumatur melon longus ⁊ extrahatur quod est in concauitate eius de granis ⁊ alijs: deinde unpleatur sanic nabach ⁊ sanic de bdellio ⁊ hypoquistidos ⁊ glutino medemo trito ⁊ rizi torrefacto accepti equali mensura ⁊ dimittatur donec melonis humiditas exiccetur deinde extrahatur quod intus est ⁊ exiccetur ⁊ teratur ⁊ sumatur de eo vola magna.i.quātitas que fit.ʒ.iiij.est enim bonum ⁊ expertum.

s Uffuf quod fit pueris quibus dominatur humiditas. ℔ Sumantur myrabolanozum nigrozuz ⁊ cymini carmeni amborum.añ.ʒ.v.masticis.ʒ.xx. ʒ.ʒ.ij. Teratur vnūquodqz eorum per se ⁊ cribelletur. deinde fiat eoruz permixtio ⁊ involuatur in estate cum oleo ʃisamino ⁊ in hyeme cum oleo olive ⁊ ʒuccarum eius in estate tabarzet ⁊ extrahatur ex eo zinziber: ⁊ hoc quidem non conuenit nisi illis pueris in quibus dominatur humiditas.

s Uffuf Aristotel. qđ ipse scripsit Alexandro ad diariam ⁊ corruptionem stomaci ⁊ citrinitatem coloris ⁊ fetorem oris ⁊ oblationem ⁊ digerit ⁊ letificat: cuius hec est permixtio. ℔ Sumantur cynami ⁊ folij indi ⁊ heil ⁊ xyloaloes indi ⁊ assari ⁊ Ireiani ⁊ myrabolanozuz Icebulozum ana cleatozum ⁊ melliloti ⁊ eristimo ipm esse.selege misch ⁊ neremisch ⁊ narkeisar ⁊ cymini ⁊ cinamomi ⁊ vinee ⁊ piperis ⁊ macropiperis ⁊.ʒʒ. ⁊ garioſi.⁊ granozum granatozū ⁊ nucis mui. ⁊ cardamomi omnium.añ. partes.iij. muschi ⁊ ambre ⁊ camphore omnium.añ.pars.i. ʒuccari tabarzet sexcuplū medicie totius.dosis eius qđ est iter ponđ.ʒ.i.vsqz ad.iij.cū aq̄ frā in iemnoz ⁊ post cibū ē magni iuuamēu in eo qđ narrauī.

e Uffuf albarmachi quod est inuatiuū ad vermes ⁊ debilitatem stomachi: cuius permixtio hec est. ℔ ℞.myrabo. Icebulozuz ⁊ emblicozum ⁊ citrinozū omnium.añ.partem.i.⁊ medulle turbith quantum illud totum ⁊ penidiozum tabarzet duplū illius totius dosis eius.ʒ.x.

Digitized by Google

Uffuf de ſquilla quod eſt vtur puero
s rum experrum faciens ambulare ⁊ facit currere ventrem et aſcindit ab eis nocumentum colere et flegmatis.

℞. myrabolanorum bellericorum et emblicorum et piretri et roſarum rubearum et balauſtiarum ⁊ ſumach et lemuradat et venarum ⁊ nucis vomice et granorū myrti et gallarum et oſimi et cardamomi et garioſilorum omniuſ .añ. partes equales: tere et cribella et vtere: eſt enim tuuatiuum.

Jur ad pueros mundificans corpora eorum a flāre et colera: cuius pmixtio. ℞. adebe et ſpodij et ambre et aſſeidenē ⁊ celidonie et oſimi et balauſtiarum et myrabolanorum citrinorum .v. et licij et galle et croci et cardamomi et gallarum et ſuccari rabarzet omnium ana quantū eſt pondus myrabola. et ſumat de eo ſcōm quantitatez ſue magnitudinis et paruitatis.
v

Jur aliud ad pueros. ℞. roſ. et balauſtiaruz et climie et piretri et ſumac et ſucci liquiritie et adebe et myrabolanorum et bellericorum et gallarum et macis et granorum myrti et ſpodij et cubebe et cardamomi et licij et croci et galie et venarū et caſſie et ambre et aſſeiden et oſimi et cozticuz rizi omnium partes equales: commiſceantur poſt cribellationem.
v

Jur aliud ad pueros. ℞. ſuccari rabarzet et roſ. ru. ſiccarum et licij et croci et ſumac et ſpodij et celidonie et oſimi et balauſtie et acatie et hadi omniū ana partem .i. doſis ītrat .i. paruo et magno ſm quantitatem illius.
v

Jur ad pueros. ℞. roſ. balauſtiarū climie piretri ſumach ſucci liquiritie et adhabe myrabolanorum bellericorum ⁊ gallarum enucleatarum et granorum myrti et ſpodij et cubebe et cardamomi et licij crocis et galie et venarum caſſie et ambe et aſſedimie et oſimi et cozticum rizi omnium ana partes equales: ꝓficiañ poſt cribellationē.
v

Almiaa ad raſuram et ſolutionē ventris ſuperfluam et corruptionem ſtomaci et debilitatem eius. ℞. cozti. et hipoquiſtos amborum. añ. partes v. galie partem .i. teratur vnūquodq; per ſe et miſceatur et ſumat de eo omni mane pondus .ʒ.ij. et in ſero tātūdē: eſt. n. tuuatiuum.
i:

Uffuf ad ſplenem et malitiam digeſtionis et colorus. ℞. ellebori albi quartam ℔ eleuari ſuper quem fundatur quod ſubmergat ipſum de olco ſi ſamino et accendatur ſub eo ignis lenis donec coaguletur: deinde proijce ſuper ipſum almugat contriti pondus .ʒ.lxxuij. cymini carmeni. ʒ. iij. ameos de ſceni pondus .ʒ.ij. ſumat de eo in
s

mane volam vnam cum aqua frigida et abſtineat ſuper ipſum ab aceto et piſcibus ſalitis et recentibus et ab omni quod eſt ex lacte et oleribus et fructibus.

Uffuf conueniens ei qui habet icteriam et dolorem epatis et vomitum colere citrine. ℞. lacce ablute aur. i. ſpodij .ʒ.ij. croci .ʒ.i. reuſim ſexta et medietas ſexte. ʒ.i. cāphore ſexta. ʒ.i. doſis eius ʒ.ij. cum decoctiōe pruнorum et aqua tamarindorum quantitate ℔.ʒ.
s

Uffuf conueniens illi qui habet dolorem epatis ⁊ ſplenis et ſolutionem ventris propter colericam: cuius hec eſt permixtio. ℞. fecis vini ⁊ reubarbari et ſpice et lacce ablute omnium. añ. aur. i. ſcorie ferri baſſari. ʒ.vij. tere. doſis eius aur. i. cū aqua coriandri ſicci quantitate ʒ.i.
s

Uffuf quod confert ad epar et icteritiam et opilationes ⁊ ſpurum ſanguinis. ℞. granorum cydoniorum excorticatorum et amili et ſe. citroli excorticati omnium. añ. ʒ.uij. boli armeni et lacce et roſarum et ſpice et liquiritie omnium ana. ʒ.i. ſpodij. ʒ.ſ. maſticis. ʒ.i. tertiam doſis eius .ʒ.i. cū aqua frigida.
s

Al conueniens calefactis ad reſolutionem vtriuſq; colere et facit appetere cibum. ℞ Sumatur ſal gēma et diſrumpatur in fruſta parua et torreſiat ſuper ſartaginem ferri: aut ſuper lapidē aut vas figuli: deinde aſpergatur ſuper ipſum acetum vini forte multotiens: deinde teratur et cicorigonizetur et miſceaſ cum eo de granis granatorum torrefactorum parūper et ſumach mādati ex granis ſuis quantum eſt tertia ſalis. coriandri ſicci torrefacti et ſucci amirberis contriti: cōmiſceatur et adminiſtretur.
s

Al aliud faciens ſtomaco et epati et ad dolorem iunctural̄uz et ad omnes paſſiones que fiunt propter ſuperfluitates. ℞. ſalis cibi pondus ℔.ſ. ſalis ammoniaci pond. ʒ.ij. et piperis albi pond. ʒ.iij. et. ʒ.ſ. et piperis nigri amborum. añ. pond. ʒ.ij. et aniſi et granorum pini et granorum eruce et ameos et ſpice omnium. añ. ʒ.i. et oſimi. ʒ. ij. et granorum apij ſiluestris. ʒ.i.ſ. Tere et pulueriza et ſit doſis pond. aur. ij. cū aqua tepida.
s

℣ Tractatus. v. de allohocat ad ſpiritualia.

Ermo noſter in allohocat eſt ſm modum noſtri ſermonis in capitulis que ſunt ante ipſum: et allohocat quidem non ſumuntur ſm plurimum niſi vt teneantur in ore: et currat ex eis aliqd poſt aliquid ad pulmonem et non impleantur ſubito ad ſtomacum: quare prolongetur ſpatium eorum ex ſtomaco ad pulmonem.
s

Digitized by Google

℞ hoc ad tussim siccam. ℂ Sumatur semen lini torrefactum ⁊ conficiatur cum melle ⁊ reponatur in vase ⁊ administretur cum necesse fuerit.

℞ hoc aliud ad tussim ex caliditate ⁊ sic. ℂ ℞. se. citroli excorticati ʒ.v. amigdal. dulcium excorticatarum ʒ. vi. se. altee ⁊ se. malue amborum. aā. ʒ.v. gummi ⁊ dragaganti ⁊ amuli ⁊ granorum cydoniorum excorticatorum omnium. aā ʒ.iij. succi liqui. ⁊ penidiorum amborum ʒ.iij.ʒ. terātur ⁊ cicorrigonizentur ⁊ sumantur raduces liqui. mundate ⁊ seuestē ⁊ passule dulces munde ⁊ decoquanf cum aqua donec aqua ingrosse tur: deinde proijciatur cum ea rob ⁊ coagulentur cum ea medicine ⁊ detur in potu cum pultibus sacris ex aqua furfuris ⁊ farina fabarum ⁊ penidijs ⁊ oleo amigdalino dulci ⁊ potēf post ipsum aqua ordei.

℞ hoc ad tussim ex caliditate. ℂ ℞. seuestē pugilos tres iuiubas magnas numero .l. radicum liqui. excorticatarum contritarum. ʒ.xxx. ⁊ tertiā hordei eni dulcium mundatarum ʒ.xl. cassiefi. mundate ex arūdine sua ʒ.xx. decoquantur cū lb.ʒ. aque donec remaneat lb.i. deinde coletur ⁊ proijciatur desuper rob lb.ʒ. penidiorū tertia lb.i. ⁊ decoquatur donec ingrosseturr sicut mel: deinde misceatur cum ea farine fabarum cicorrigonizate cum ozali quantum sufficit.

℞ hoc de papanere cōferens ad exp̄ssionem sanguinis per vomitum ⁊ se. caldam ⁊ tussim doloremi pectoris ⁊ pleuresim: cuius hec est permixtio. ℂ ℞. ro. rubearum ablatis capitibus ⁊ gūmi arabici amborum. aā. ʒ.ʒ. amuli de frumento ⁊ draganti ⁊ granorum papaueris omniuʒ. aā. ʒ.ij. spodij. ⁊ croci amborum. aā. ʒ.ʒ. succi liquiritie pondus. ʒ.ij. ℥ aggrega has medicinas tritas ⁊ cribellatas que ex eis cribellantur ⁊ confice cum triplicato ⁊ repone in vase ⁊ vtere cum necesse fuerit ⁊ bibatur cum terentabin aut decoctione yssopi.

℞ hoc de spodio conferens ad tussiʒ ⁊ vomitum sanguinis ⁊ superfluitates grossas ⁊ dolorem pectoris ⁊ vlcera pulmonis. ℂ ℞. cardamomi pōdus. ʒ.iiij. gummi pondus. ʒ.viij. amuli de tritico ⁊ granorum papaueris albi ⁊ ʒingiberis omnium. aā. ʒ.r. spodij pondus. ʒ.iij. ʒ. succari tabarzet pondus. ʒ.xl. granorum cucu. excorticatorum amigdalarum excorticatarum ⁊ amigdalaruʒ puri omnium. aā. pondus. ʒ.viij. amigdal. amararum excorticatarū ex duabus corticibus suis ⁊ succi liquiritie ⁊ dragaganti omnium. aā. pondus. ʒ.v. ʒ. fe. feni. pondus. ʒ.ij. granorum papaueris nigri pondus. ʒ.ij. ℥ terantur ⁊ aggregentur medicine iste trite ⁊ cicorrigonizate de eis que cribellant ⁊ conficiantur cum melle dispumato ⁊ butyro vaccino confectione leni ⁊ ponatur in vase ⁊ administretur cum necesse fuerit.

℞ hoc aliud de spodio conferens ad se. ptisicas ⁊ vlcera pulmonis. ℂ ℞. gūmi ⁊ cardamomi amborum. aā. ʒ.vi. ʒ.ʒ. ⁊ amuli de tritico amborum. aā. pondus. ʒ.xij. spodij pondus. ʒ.iiij. ʒ. succari pondus. ʒ.ix. granorum cucu. excorticatorum ⁊ granorum pini excorticatorum amborum. aā. ʒ.vij. ℥ aggregas has medicinas tritas ⁊ cicorrigonizatas que ex eis cribellantur de eis ⁊ confice cum butyro ⁊ melle dispumato confectione leni ⁊ repone in vase vitreo ⁊ lambat de eo ⁊ bibat cum aqua calida aut cum lacte asine.

℞ hoc de squilla conferens ad difficultatem anhelitus ⁊ sputi ⁊ doloreʒ laterum ⁊ pectoris. ℂ Sumantur succus squille ⁊ mel dispumatum et coagulentur simul ⁊ lambat de eo ante cibum ⁊ post ipsum.

℞ hoc de alleis faciēs ad tussim extractam a fiāte ⁊ mundificat pectus ⁊ digerit mās subtiles. ℂ Sumantur alleorum mundatorum lb.i. decoquantur cum lb.i. butyri donec dissolute sint in decoctione ⁊ colentur ⁊ teranf allea optime ⁊ fundaf super ea mellis dispumati lb.i. ⁊ decoquaf lento igne donec ingrossef ⁊ remoueaf ab igne.

℞ hoc aliud. ℂ ℞. granorum cydoniorum ⁊ psilij amborum. aā. ʒ.v. se. papaueris pondʒ. ʒ.x. radicum liquirine ⁊ seuestē amborum. aā. ʒ.vij. decoquanf cum aque lb.iij. ⁊ decoquaf cum lento igne donec ingrossef ⁊ fundaf desuper rob pondʒ. ʒ. xij. ⁊ dragaganti ⁊ gūmi arabici amborum. aā. pōdus. ʒ. vij. ⁊ penidiorum sextarium vnum.

℞ hoc alborun ad raucedinē vocis ⁊ vlcus pectoris ⁊ ad illuʒ qui sputit sanguinem ⁊ aperit opilōnes: cuius hec est permutio. ℂ ℞. se. lini torrefacti ⁊ passf. mundatarū amborum. aā. lb.i. amigdal. puri ⁊ amigdal. dulcū ⁊ amig. amararū mundatarū oium. aā. ʒ.vi. auellanarū torrefactarū ⁊ glutis alborū ⁊ radicuʒ liij celestis oium. aā ʒ.i. myrrhe ⁊ croci ⁊ thuris masculi oium. aā ʒ.ʒ. ℥ terantur ⁊ cribellenf ⁊ innoluanf cum lacte asine ⁊ cōficiank cum eo ⁊ fiant trocisci ⁊ exiccenf in vmbra deinde teranf ⁊ proficiank cum melle ⁊ sumatur de eo coclearuʒ. i. in mane ⁊ cochlearū. i. in sero: deinde fiāt ex eo collyria: ⁊ pillule ⁊ ponatur de eis in nocte sub lingua.

ℂ Tractatus sextus de sirupis ⁊ robub.

℞ stra narrato in sirupis ⁊ robub est fm modus ad quem innuimus in eis que sunt ante. ⁊ differentia quidem sirupos ⁊ robub est qꝫ robub sūt succi inspi-

℥

fuit per seipsos t sirupi sunt decoctiones t succi insp̃issati cum dulcedine.

Sirupus acetosus cõitatis cuz seibus qui extinguit fe. t opilõnẽ stõi t incidit flegma t abstergit ipsuz t vincit coleram t aperit opilones in epate t splene t ꝓuocat vrinã: cuius hec est permixtio. ℭ Sumãt aceti antiq boni lb. x. t ꝓiciant super ipsum aque dulcis clare lb. xx. aut plus aut minus ꝑm quãtitatẽ acetositatis aceti t bonitatis eius t ponãt in eo corticũ radicũ feniculi t corticũ radicũ apij oinz. añ. ʒ. iij. se. fenu. t se. apij ambozũ. añ. ʒ. i. t dimittãt die t nocte t post h decoquãt lento igne donec cõsumãt eius terra: deinde auferãt ab igne t dimittãt donec infrigidet postea colet t ꝓiciãt sup ipm ꝓ oib9 duabus pribus huius aque t aceti decoctoz cũ radicibus t se. ps. i. zuc. rabarzet aut mellis ꝓ oib9 duabus pribus t. ʒ. aceti t aque decoctoz cum radicibus t se. ps. i. t decoquãt lento igne donec remaneat medietas eius t remoueatur ab igne t infrigidet t colet t admínistret spuma eius taz collecta in hora ebullitõis eius. Et qui vult ponat in eo post ablationem spume eius t postq̃ ebullierit ebullitio e vna aut duabus croci non molliti pondus. ʒ. iij. in pãno t suspendat in vase t fricet manibus aut instro aliquo hora post horam donec egrediat virtus eius in eo.

ℭ Et sunt de hoibus qui fricãt in eo post expletionẽ croci molliti põd. ʒ. ij. t nó coquũt ipz.

Sdnus sirupi acetosi Ha. mel bonuz m pone super lenes prunas t aufer spumam eius t ꝓice super ipsum acetũ qõ non fit appentis, acetositatis neq; debilis t bulliant adigne paulatim donec commisceant bene t non fit acetum crudum: deinde remoueant ab igne t serua ipsum. ℭ Si ergo volueris vti eo cõmisce ipsum aqua tanta quantus est sirupus. Et si ille qui bibit ipm abhozret ipm ꝓp acetositatẽ eius aut dulcedinẽ ipsius tũc vtat eo assidue. q; si voluerit bibere ipsum tiavt sit manifeste acetositatis tũc addat in aceto eius t illud est qñ non est laudabile vt fiat ꝑm quantitatem vnam. ℭ Et vr mihi q; h simile sit ei qõ facit hõ qñ ꝓcpit hoibus qui bibunt vinum vt cõmisceant ipsuz cum aqua ꝓter q; sciat q; in eis sunt q̃dam qui ꝓsueuerunt bibere ipsum sic: cum ergo bibunt ipm forte purũ leduñt stamen t illi qui ꝓsueti sunt bibere ipm forte cũ bibunt ipm plurime comestionis patiunt nausea. Cũ ergo hmõi accñs contingat in potu vini t sit de ꝓsuetudine hoium vt bibant ipm plñ qũo non ꝓingut in potu sirupi acetosi plus. t sit ꝓsuendo nra vt bibamus ipm minus q; bibamus vinuz valde t sit eo fortioz: quare oz vt eius qualitatem ꝓparemus ꝑm eum qui ipsum bibit t non ꝑm nos. ℭ Et ego quidez diligo vt scias q; magis cõueniens ei qui ipm sumit est ille qui apud eum est magis. delectabilis t pp hoc ipse plus confert ei: t qui ab eo ledit est ille qui abhozret ipm t equanto harũ spez est vt fiat ꝑm q; conuenit pluribus hoium: t ita opz vt fiat ꝑm omnez disponẽ. ℭ Sumãt aceti pars. i. t misceant cũ ea mellis dispumati ptes. ij. t decoquant super ignem lenem donec cõmisceant sapozes eoꝝ. Similiter sapor aceti iterum non remaneat crudus a principio sui. t fiat opz vt fiat in melle de quo fit sirupus acetosus. s. ponant super omnez ptem melis quatuor ptes aque pure: deinde decoquat lento igne cum equalitate: donec eleuet spũa mellis mali: qñ malo melli spuma eleuat quapp non est nocium vt decoquatur plñ sicut eget illud qõ est ante ipm. ℭ Et plñ q̃dem qõ remanet de primo qui pmisceꝛ hac quãtitate est medietas eius et vteratur eius decoctio donec cõmisceatur bene et non remaneat acetum crudum. ℭ Et fit sirupus acetosus quando permiscentur species tres a principio. Funduntur acetipars. i. et mellis partes. ij. et aque partes. iij. et decoquũtur donec remaneat quarta et auferrur spuma eius. Cum ergo vis ipsum facere fozmozem pone tantum aceti quantuz mellis et bibatur sicut bibitur vinum cõmixtum et non bibat ipm assidue: imo die t die: quonã ipse submergitur in iuncturis et attrahit chimum ex intestinis inferiozibus et resoluit humiditatẽ cozporis. ℭ Et de hoibus sunt qui bibunt ipsum sine aqua que sit quantum est sirupus acetosus sicut bibunt. ʒ. i. et post ipsum illud quo vult habens egritudinem vt extrahatur humiditas ex ozestomaci et trahat ipsam ad inferiora, et qui bibit ipsum expectet super ipsum vsq; ad medũ diem: deinde vtatur pullis et alzarabegi.

Sirupus acetosus noster. ℭ Accipe ʒuccarum bonum et assa ipsum in patella et funde super ipsum aceti fortis. s. aceti vini tantũ q; appareat submersio eius sub zuccaro et non cooperiat zuccarum. ℭ Et si vis ne acetet minue de hac quantitate: deinde pone ipm super prunas: aut ignez lenem donec liquefiat et aufer spumam eiuz cuz radicibus fistularum et accipe eam cum panno et non exprimes ipsuz nisi cum eleuatione et positione absq; collectione vt fit cum cocleari. cum ergo mundificatum fuerit fundes super ipsum aquam donec subtilietur: deinde decoque ipm et inspissabis eum.

Sirupus acetosus solutione educens coleram. ℭ Sumatur mel dispumatum: aut zuccarum et acetum forte sicut narrauimus prius et decoque lento igne et accipe succi cucu. asi. et scamonee amboz. añ. ʒ. i. aut plus aut minus ꝑm q̃ntatẽ necessitatis et ꝑ mẽsurã quã vis: et tere ipsa et pone in pãno lini et suspẽde ipm in vase et cõfrica oi hora donec ꝓsumat et nó remaneat in pãno

Digitized by Google

aliquid. Cum ergo coagulatur remoue ipsum ab igne: ⁊ quidam proijcit loco scamonee radicem scamonee cum radice apij ⁊ radicibus feniculi in principio decoctionis.

s Irupus acerosus alius educēs flegma. ℂ Sumantur mel ⁊ aceti squille cum radicib⁹ predictis ⁊ decoquātur. Et accipe medulle cartami quod scis esse ꝓueniens virtuti hominis et tere ipsas ⁊ pone in panno ⁊ suspende in vase sicut primū ⁊ utere ipso.

s Irupus acerosus alius expellēs melancoliā. ℂ Sumatur mel: aut zuccarum ⁊ aceruz ⁊ decoquatur sicut decoquit ꝑmus: deinde epithymi quātum vis ⁊ polypodij ⁊ ellebori nigri ⁊ tere ipsa ⁊ pone in pāno ⁊ suspēde in vase ⁊ decoq̄ ipz sicut ꝑmuz.

o Operatio aceti squillitici. ℂ Accipe squillam albam mundatam et incide ipsam cum cultello de ligno ⁊ infila ipsam cum filo ita vt frusta adinuicem non adhereant ⁊ munda ea: ⁊ pone in filis ⁊ non sit vnum vbi est aliud et exicca in vmbra. xl. diebus: deinde accipe de ea eminaz. i. et proijce sup eaz aceti boni lib. xviij. ⁊ pone ipsuz in sole. xl. dieb⁹ ⁊ opila vas bene: deinde extrahe ex eo squillam ⁊ exprime ipsaz et cola ipsaz cū panno. Quidā ꝙo accipiunt ad vnāquāq; eminaz squille aceti lib. vij. ß. ⁊ alij non exiccāt squillam in vmbra sed mundant eam et ponūt de ea illud idem pondus ⁊ diminuunt eā ser mēsibus. quare est illud quod fit ꝑm hunc moduz magis soluens. ℂ Et confert quādo colluitur cum eo os omni canis gingiuaruz ⁊ sanguinez currentem ex eis abscindit: quoniam constringit ipsum ⁊ exiccat humiditatem carnis gingiuarum ⁊ dentium et indurat dēres qui mouentur et facit os odoriferum et odorem oris et valet ad fetorem oris. nā si de eo detur in potu abstergit cannam pulmonis et indurat eam et clarificat vocem et confortat eam et est conuenies iterum ei qui habet dolorem stomaci et ei q nō digerit cibum et ei qui patitur epilepsiam ⁊ ad scotomiam et ei cui dominatur colera nigra et almaurine et alueſgues et iterū ei qui habet prefocationez matricis et ei qui habet splenē grossum et ad venam sciaticam et confortat corpus mollificatum arefactum: et colorem corporis efficit bonum ⁊ acuit visum et confert ad stricturam pectoris et anhelitus et si administretur in dolore auris cum fundit in eam sedat ipsum ⁊ ꝓuenit ad oēq̄ dirt si nō fuerit ius in aure vlcus et sumat in potu oī die de eo in ieiuno parūper ⁊ gradatim donec perueniat ad. ʒ. i. ß.

s Irupus acerosus solutiuus squillitic⁹ conferēs ad difficultatez vrine et dolorē laterum ⁊ stōi et malitiā digōniz et eructuationē acerosam. ℂ ℞. uncias cepe squille lib. ij. ʒinʒi. ʒ. i. ſe. apij. ʒ. ij. ſe. baucie siluestris. ʒ. ß. ſe. feniculi et anisi ambozuz añ. ʒ. i. ameos. ʒ. ß. cymini carmeni. ʒ. i. radicum aniuden et pirerri ambozum añ. ʒ. i. superiozis yſopi. ʒ. i. calamenti et menthe ambozum añ. ʒ. i. i. ʒeisim. ʒ. ß. corzdumeni pondus. ʒ. ij. myrrhe. ʒ. ß. seminis ruthe. ʒ. ß. folij indi. ʒ. ß. trita contrinone grossa infundantur in aceti squillitici laſt. vi. et mellis dispumati laſt. ij. et ponatur in vase vitri et administretur et bibat ante cibū ⁊ post cibū.

m Odus faciendi iulep. ℂ Sumatur emina. i. zuccari et fundant super ipz aque. ʒ. iij. et decoquatur lento igne et fundantur desuper aque ro. ʒ. ij. et auferatur ab igne ⁊ coletur et administretur.

s Qua mellis et zuccari faciēs ad egritudines frās et dolorem epatis et pectoris. ℂ ℣ellis pars. i. aq̄ partes ij. sumantur et decoquant lento igne et auferat spuma ei⁹ et ferueat donec remaneat tertia eius et auferatur ab igne et coletur silr aq̄ zuccari ēr: cū ergo volumus calefacere ipsam et fortiozē facere ponim⁹ in ipsa post ablationem spume masticis et croci et aliarum spērum sicut cinamomi ⁊ galāgi et aliarū aliquid.

d Ꝉscriptio aque mellis alia que ꝓfert ad febrem et inflationē et multitudinē fitis in stō et tussim et caliditate et ꝓfert ad pleuresim. ℂ Sume ros. ru. mūdataꝝ lib. ij. et pone eas in vase vitri ⁊ proijce super eas aque calide libras. x. et stringe caput vasis super eas opilando bñ et dimitte eas die et nocte: deinde extrahe eas et exprime valde ⁊ cola ipsam et proijce super eam zuccari libras. x. et coque ipsam lēto igne donec ingrosſetur et cola et utere.

i Ꝉlep cum aqua ros. ℂ Sumaꝛ zuccarum tabarzet tritum et mensuretur ⁊ proijciatur super omnez mensurā zuccari tres mēsure aque ro. clare bone subſtātie et decoquanꝛ lēto igne donec remaneat eius tertia et auferatur spuma. Et qui vult ponere in ipso crocū dum coquit: tūc cuz sublata est spuma eius pīciat in ipso de croco nō trito in panno et exꝑmat hora post horā vsq; ad cōplemētū ipsius et qui vult ponere in ipso crocū post decoctionē tūc cum deponit ipsum ab igne cōfricet in eo crocū tritū anteq̄ ifrigideꝛ ⁊ reponatur in vase vitri ⁊ administret.

s Irupus de cydonijs et est minus: qui ꝓfert stōm et ꝓstringit ventrē et cōfert ad dolorē epatis et vomitum et nauseā et singultū: cui⁹ hec ē ꝑmixtio. ℂ ℣. succi cydoniozꝝ acerosoꝝ lib. xxx. vini boni antiqui lib. xxv. decoquatur leni igne donec consumatur medietaꝛ: deinde tollatur spuma ei⁹ et colet et auferaꝛ ab igne donec clarificetur et reducaꝛ ad vas scōo et proijciantur super ipm mellis clari

Digitized by Google

dispumari lib.x. et bulliat ipm lento igne: deinde
sumantur zinzuberis et mastichis ambor añ.3.ij.
cardamomi maioris et minoris et cynamomi et
heil omnium añ.3.iij.gariofilorum3.iij.croci nó
trit.3.iij. Tere contritione grossa et pone in pā
no lini et pijce in vase et cōfrica omni hora et
bulliat super ignem donec insipissetur: deinde po
ne ab igne et colla ipsum: deinde accipe muschi
3.ß.et pone ipsum in vino antiquo et proijce ipm
desuper et permisce ipsum bene et repone ipm
vsqz ad horam administrationis. ℭ si volueris
facere ipsum sine speciebus: tunc facipsum cuz
succo cydomorum muzorum et decoque ipsum
vsqz ad medium et cola eum et accipe de eo lib.
ij.et succi malorum montanorum muzorū de
coctu vsqz ad medium colati lib.i.vini antiqui
boni lib.i.mellis boni aut zuccari lib.i.decoqua
tur leni igne donec ingrossetur et auferspumaz
eius: deinde accipe xyloaloes crudi.3.ij. masti
cis et galie croci capillorum veneris omnium
añ.ß.i.macis.3.ß.spice et gariofil. et nucis mu
schate et heil et cardamomi et cinamomi et zin
zibe.omnium añ.3.ß.muschi tertiam.3.i.tere om
nia preter muschum et galiam et liga in panno
lini et proijce in vase in quo est succ⁹ et tere mu
schum et galiam per se et permisce ipsa cum vi
no et permisce cum medicinis et vtere.

c Ondium conueniens ad frigus stō
macī et diminutionem digestionis ꝛ
debilitatez epatis ex frigore et quar
tanam et ad senes. ℭ ℞. vini veteris
lib.v.mellis clari lib.i.ß.zinzi.ß.v.cardamomi ꝛ
heil ambor añ.3.ß.gariofi.sextā.ß.i.croci sextā
ß.i.cinamomi sextam et medietatez sexte.3.i.pi
peris ni. et muschi ambor añ.sextam et me
dietatem sexte.ß.i. Terantur medicine contrito
ne grossa preter muschum et crochum et ligen
tur in panno lini cum croco et decoquatur do
nec ingrossetur et antecz deponatur ab igne et
proijciatur in eo muschus et deponaꝫ ab igne
et reponatur in vase et administretur.

ℭ Ondium alind. ℭ ℞. spice et ga
riofilorum et cardamomi et xyloaloes
crudi omnium añ.aur.ij.croci aur.i.
cinamomi et zinzi. et piperis omniū
añ.aur.iij.galie aur.ß.muschi quartam aur.i.te
re medicinas contritione grossa et liga in pāno
lini preter muschum et galiam et proijce super
eaz vim odoriferi antiq lib.xij.et dimitte duob⁹
diebus et duabus noctib⁹: deinde redi ad vas
et proijce desuper mellis clari lib.ij. et zuccari
rabarzet lib.ij.et decoquatur donec fiat et spissi
tudo et auferatur ab igne et ꝓijciatur super ipz
muschus et galia et reponatur et administretur.

s Iurpus salinumin qui confortat sto
macum et facit appetere cibuz et de
firu.t pulsum cordis. ℭ ℞.lib.i.corti
cum citri.ß.i.marmacoi.aur.ij.gario
filo.aur.i.xyloaloes crudi: conterant⁊ et proijcia
tur super ea lib.v.vini et diminuantur trib⁹ die
bus cum nocubus suis: deinde proijciatur su
per eaz lib.iij. zuccari albi tabarzet et aur.i.ma
stichis et.ß.croci et tertia.3.i.galie bone: et deco
quatur lento igne donec compleatur et coletur
et recōdaf in vase et administref sicut iulep.

Iurpus de granis myrti conferens
ad debilitatem stomachi et solutionē
ventris superfluar et retinet mēstrua
et cōfortat viscera: cuius hec est per
mixtio. ℭ ℞.succi granorum myrti decocti co
lati dauich.x.mellis colati dauich.i.permisceā
tur ambo et decoquātur donec ingrossentur et
administretur.

r ℞ de myrto.decoquatur succ⁹ myr
ti solus donec ingrossef et administref.

Iurpus de menta faciens ad vomi
s tum et sanetatem nauseatiuam et nau
seam et singultum et fluxum vētris:
cuius hec est permixtio. ℭ Terātur granata dul
cia et acetosa cum pulpis suis et decoquaf succ⁹
eius donec medietur: deinde sumanf de eo lib.
ij.et succi mēte lib.i.mellis lib.i.aut zuccari lib.
i.et decoquatur donec ingrossetur et coletur.

Iurpus de piris faciens ad fluxum
s ventris et ꝓfortat stomacum. ℭ Su
mātur pira non matura et decoquan
tur donec dissoluta sint et colentur et
reducanf ad vas sēdo: et decoquātur donec in
grossentur et administretur.

Iurpus de malis faciens ad debilita
s tem stomachi et pulsum oris stomachi
et calliditate et abscindit vomitus co
lericum et sitim. ℭ Sumatur malo
rum muzorum emina: terantur et expumātur
et decoquatur succus donec medietur et colef
et diminuatur in nocte et reducaf ad vas et de
coquatur lento igne donec ingrossetur et colef
et ponatur in vase vitri. Si autem fuerit estas
tunc dimitte ipsum in sole diebus aliquot donec
consumatur eius aquositas et seruetur et admi
nistretur. ℭ Si volueris ipsum dulcorare po
ne ad omnem eminam. succi lib.i.zuccari et co
que ipsum et vtere.

Iurpus de agresta faciens ad calli
s ditatem stomachi et solutionem ven
tris colericam et dolores calliditatis
et venena et abscindit sitim et confor
tat stomacos pregnantium vt non recipiant hu
mores malos. ℭ Sumatur succus agreste et
decoquatur donec remaneat medietas et colef
tur et diminuatur in nocte: deinde reducatur ad
vas et proijciantur super ipsum.3.ij. gariofilor
et decoquaf donec auferatur ab eo odor et in
grossetur et coletur et administretur. Si autem
volueris ipsum dulcorare ꝓijce super ipm zuc
carum post decoctionem cum lento igne donec

Digitized by Google

ingrossetur ꝓm quantitatem subtilitatis succi ꝛ
inspissa ipsum ꝛ vtere.

s Irupus de fructib⁹ ꝓsonans stom ꝛ viscera ꝛ abscindit vomitū ꝛ solutionem ventris ꝛ colerā ꝛ ꝓfert pregnātibus cū vomitu⁹ aduenit eis. cuius permixtio. ¶ Sumatur succus cydoniox ꝛ malox piror ꝛ granatox ana zox ꝛ sumach ʒarar ꝛ decoquat leni igne donec ingrossek. Si autem vis dulcorare ipm proijce super ipm zuccari quātum vis ꝛ bulli ipm ꝛ cola ꝛ vtere.

ſ Irup⁹ delectabilis ꝓferēs stō: cui⁹ hec est pmixtio. ¶ Sume de coztib⁹ citri recētib⁹ lib.i. ꝛ decoque eos cū aq̄ lxiſt.i.ſ. donec remaneat tertia ꝛ cola ipsam ꝛ pijce sup eā mel ꝛ decoque ipsum leneto igne donec ingrossetur ꝛ vtere sicut iulep.

Irupus de papauere. ¶ ℘z vt sumanſ centū papauera media in quātitate postq̄ exiccanſ super arborez suā. nō ergo hēant succuz ꝛ neq̄ sint multū imatura ꝛ nō exprimatur ab eis nisi subtile ꝛ nō sit subtile eius currens subtilis expressiones multarū superfluitatuz: deinde pijciātur sup ea lxiſt.x. aque pluuialis si inuenik ꝓpter elongationem a purrefactione: aut aque fontū ꝛ infundatur in ea die ꝛ nocte donec leniantur. Si autem nō lenīūtur dimittant plus hoc: deinde decoquantur vsq̄ quo dissoluantur cū facilitate: deinde exprimantur: deinde inspissentur cuz medietate sue mensure de dulcedine. ꝙ si fuerit ad mollificandum illud qđ est in pectore ꝛ subtiliandū ipsum ponatur mel. ꝛ rob vue est magis aggregans tuamentum.

ɔ Escripto sirupi de papauere alia cōferens ad eos ꝙbus materie descendunt ꝛ phibet illos qui euomūt sanguinem. ¶ Sumanſ de papauerib⁹ mūdatis cc. numero ꝛ aque pluuialis lib.xv. ꝛ infundantur in ea tribus diebus ꝛ decoquanſ donec dissoluātur ꝛ consumatur eius medietas ꝛ exprimantur papauera ꝛ proijciantur et coletur aq̄ bene ꝛ mensurentur de ea lib.iiij.ſ. ꝛ mellis ꝛ decoctionis ambozum aā.lib.i.ſ. ꝛ decoquanſ donec fiat et spissitudo: deinde terantur acatie rubee ꝛ croci ꝛ myrrhe ꝛ balaustie ꝛ succi barbe hyrcine omnium aā.ʒ.i. inspissetur bene ꝛ reponatur in vase ꝛ admistreſ.

ɔ Escripto syrupi q cōfert ad tussim ꝛ pleuresim ꝛ ꝓfert stoz. ¶ ℞. aq̄ granatoz dulciū lib.iiij. aq̄ malox de sce mu lib.i. aq̄ cānaz zuc. rabarzet aut penidiox lib. i. decoq̄t donec hēat spissitudinez ꝛ admistreſ.

Irup⁹ de fauis mellis ex ꝓmōe Gal.

s ꝛ ipse bibik item sicut bibūt res infrigidātes: qm̄ ipse destruit siti in estate cū miscet cū aq̄ frā ꝛ ꝓfert uerū ei in quo sunt hūores viscosi q nō digerunt ꝛ ꝓpe qm̄ accessit: ꝛ illud est qm̄ lederet ex istis qui sciput ipm ꝓpter multitudinē ei⁹. ꝛ pauciratez; ꝛ qnq̄z sit cū qcūq̄z aq̄ pm̄i ꝛ nō sit cū aq̄ pluuiali sicut sit sirupꝰ de melle. Et h̄ est modus eius. ¶ Exhaurat mel bonū et fauis: deinde fundat in patella in qua est aq̄ fontū clara dulcis ꝛ decoquat cū ea donec ꝓsumat reliq̄ aquositas in eo: deinde reponat aq̄ ꝛ seruet ꝛ administret.

Irup⁹ de fauis mellis ali⁹. ¶ ꝓ:o

s ijciant sup ptē.i. mellis ptes.ij. aque pluuialis anti q̄ ꝓat in sole ꝛ qdā fundūt sup ipm aquā fontū ꝛ decoquāt ipz donec remaneat tertia ꝛ seruāt ipsum.

Irupus de absinthio cōferēs ad cassum appetitus. ꝛ debilitates stomaci. ¶ Sumanſ vini antiqui lxiſt.iij. mellis dispumati lxiſt.ij. pijciātur super ipsum mastices.ʒ.iij. ſquinanti ꝛ folij indi ꝛ spice et rosarum rubearū siccarū ꝛ aloes ſcotrēsis omniū aā.ʒ.ij. costi.ʒ.iij. herbe absinthij romani.ʒ.vij. agarici.ʒ.ij. croci.ʒ.i. Tere medicinas grosse ꝛ liga eas in panno lini ꝛ infunde in vino septem diebus in sole in estate et confrica pannum omni die ꝛ mukotiens deinde vtere. Sitiq̄ dosis eius ℥.i. in ieiuno.

Irupus de absinthio ex cōpositione

s nostra ꝛ experti sumus ipsum ꝛ confert plus illo. ¶ Sumātur absinthij romani pondus.ʒ.c. et coquantur in tribus eminis aq̄ paruis. donec remaneat q̄rta ꝛ illud cū igne leni valde et cōfricēt manibus ꝛ coletur ꝛ sumatur de succo eius tertia illi⁹ aque ꝛ mellis q̄rta eius ꝛ vini medietas eius ꝛ decoquatur totum ꝛ inspissetur.

Irupus extinguens conferens ad si-

s tim. ¶ Sumantur aque granatoruz acetosoz lib.i. ꝛ aque acetositatis citri lib.ſ. et aque pirozum lib.i. ꝛ aque tamarindozum lib.i. decoquatur leuis igne donec ingrossetur ꝛ detur de eo in potu cum aqua frigida aut cum aqua niuis.

Irupus de fructibus ꝓferens ad vo-

s mitū qui accidit ex colera citrina ꝛ facit calefactos appetere cibū ꝛ confortat stomacū. cuius hec est permixtio. ¶ Sumanſ cydonia ꝛ mala et acerositas citri et pira et granata et agresta et exprimatur aqua eozum omnium et infundatur in ea aliquid de sumach ꝛ zarur ꝛ alnabach et granis myrti ꝛ almirberis ꝛ dimittatur die ꝛ nocte ꝛ exprimatur et colet ꝛ pijciaſ desuper mel et decoquaſ donec fiat ei spissitudo ꝛ admistreſ.

Irupus de prunis ꝓferens ad sitim

s et resoluit naturaz. ¶ Et sumatur de prunis dulcibus quantuz necesse est ꝛ extrahanſ nuclei eozum ꝛ ponantur in vase lapidis mundi ꝛ fundatur super ea de aqua qđ cooperiat ipsa ꝛ decoquanſ bene, donec resol-

Digitized by Google

natur: deinde coleatur ⁊ reducatur ad ignem se-
cundo ⁊ ponatur super ipsam zuccari tabarzet
℈num necesse est ⁊ decoquatur donec inspisset
⁊ conuertatur ad spissitudinē mellis.

℞ Irupus democriti qui conseruauit
e eū ab infirmitatibus omnibus die-
bus vite sue ⁊ est conferens ad debi
litatem stomaci ⁊ splenis ⁊ corruptio
nem cōplexionis: cuius hec est pmixtio. ℂ ℞.
ireos ⁊ seminis feniculi ⁊ piperis albi omniū
aā. pondus. ʒ.i. ⁊ cassie. ʒ. iij. ⁊ myrrhe ⁊ se. absin
thij amborum aā. pondus. ʒ. ij. terantur ⁊ pona
tur in vase vitri ⁊ fundant sup ea vini albi quā-
titas que submergat ea additione digitor. iiij.
⁊ stringat ex capite suo ⁊ administret post. vi. mē
ses ⁊ in q̄busdam descriptionib⁹ dauich vnus.

Irupus de vua cōferens ad dolores
s gutturis ⁊ apa quod fit in eo ex vlce-
ribus factis in stō. ℂ Cuius hec est
permixtio: sumātur succi vue pomi-
ce stiptice. lib. vi. ⁊ decoquatur vsq; ad tertiam
⁊ fundatur super ipsum mellis lib. i. ⁊ sumach
⁊ radicis liquirtie ⁊ gallarum ⁊ balaustiarum
⁊ superioris rosarum omniū aā. sextarium. i.
⁊ croci pōdus. ʒ. ij. ⁊ myrrhe ⁊ alumnus iame-
ni amborū aā. ʒ. i. ⁊ decoquat ⁊ coleatur ⁊ poteꝛ.

Asaron sumitur de eo in hyeme seni
r bus. ℂ Sumant succi vue bone sub
stātie dauguaric. ʒ. ⁊ baurach lib. iij.
ʒ. ⁊ decoquatur lento igne donec auferatur spuma eius: deinde proijciatur sup ipm
mellis boni spissi ad omnes. iij. lib. lib. i. ⁊ bul-
liat lento igne donec auferatur spuma eius ite-
rum ⁊ cōsumatur eius medietas. deinde suma
tur heil ⁊ cardamomi ⁊ cynami ⁊ gariofilorum
⁊ macropiperis omnium aā. pondus. ʒ. i. terā-
tur contritione subtili ⁊ ponantur in panno li-
ni subtili ⁊ proijciant eis eo in decoctione post
ablationem spume. Cūq; compleatur eius deco
ctio ⁊ possibile est intromittere manus in eo cō-
fricetur pannus in eo vehementer donec egre-
diatur ⁊ ponatur in eo croci pondus. ʒ. iij. pona
tur in ampullis ⁊ stringatur ex capitibus suis.
Et si fuerit in eo subtilitas ponatur in sole: de-
inde tollatur ab eo. ⁊ ℈to plus antiquatur est
melius.

Irupus de absinthio qui confortat
s stomacum ⁊ aperit opilationes ⁊ so-
lutione educit coleram. ℞. pondus. ʒ.
viij. agarici. ʒ. iij. aloes. ʒ. ij. masticis ⁊ seminis
apij ⁊ squinanti ⁊ anisi omnium aā. ʒ. i. menthe
ʒ. ij. calamenti. ʒ. i. ⁊ ʒ. croci. ʒ. ij. radicum ambo
rum aā. ʒ. ij. absinthij. ʒ. iij. radicis liquirtie. ʒ.
iij. asse tantūdē spice ⁊ assari ⁊ folij oium aā. ʒ. i.
decoquant cū. viij. lib. vini donec remaneat me
dietas ⁊ coleꝛ ⁊ coagulet cū lib. i. ʒ. mellis.

Ob de cidonijs ⁊ granatis ⁊ malis
r alijs. ℂ Ista omnia sunt sicut syrupi
eorum: nisi q; ipsi succi eorum inspissantur cuꝫ
facilitate absq; dulcedine.

Irupus allzedre ex compositione no
s stra. ℂ Sumantur de succo allzedre
partes due. ⁊ si non est presens suma
tur ipsius allzedre ⁊ serretur ⁊ sumat
eius serratura ⁊ tere ⁊ accipe contritum eius ⁊
adiunge cum medietate sui de sandalis in ace-
to distillato: aut in aqua agreste pure aliquot
diebus: deinde decoquatur in eo decoctione fa
cili cum longitudine donec dissoluatur: dein-
de exprimatur ⁊ sumatur de expressione ⁊ quā-
to est acetum plus aut aqua agreste est melius:
deinde sumatur aqua aldog acetosi ablati ex ca
seo aldog aut dimittendo residere vltime ⁊ mu
tādo de vase in vas aut cum decoctione sicut est
decocto aque casei donec auferatur aquositas:
deinde sumatur farina ordei ⁊ fiat ex ea ⁊ ex
aqua alraib focha ⁊ fiat acetosum illud focha
deinde resideat postea renouetur acceptio alfo
cha eius ⁊ farina ordei ⁊ quāroplus iteratur est
melius ⁊ sumantur de eo partes quinq; ⁊ su-
mantur aque piroꝝ de scenu ⁊ aque cydonio
rum acetosorum plurime aque ⁊ aque alzarur
⁊ aque prunorum acetosorum ⁊ aque altala ⁊
aque alcondisi recentis ⁊ aque mororum de sce
mi que non integre sunt matura ⁊ aque chryso
mullorum immaturor⁹ acetosorum ⁊ succi agre
ste ⁊ succi ribes ⁊ succi prepuciorum vuis ⁊ suc
ci rosarum persicarum ⁊ succi nenufaris ⁊ suc-
ci violarum omnium aā. tertia partis. i. ⁊ succi
acetositatis citri ⁊ succi acetositatis citranguli
amborum aā. tertia partis. i. ⁊ succi coriandri ⁊
lactuce ⁊ foliorum papaueris humidi ⁊ endi
uie ⁊ portulace omniū aā. quarta partis vni⁹.
⁊ succi foliorum salicis ⁊ foliorum malorum ⁊
foliorum pirorum ⁊ foliorum alzarur ⁊ folio-
rum rosarum ⁊ foliorū virge pastoris omniū
aā. quartam partis vnius ⁊ succi barbe hyrci et
rosarum siccarum ⁊ nenufaris ⁊ feminis almur
beris ⁊ seminis endiuie. ⁊ seminis lactuce et ba
laustie omniū aā. medietas partis vnius. ⁊ suc
ci menthe humide sexta pars vnius ⁊ succi al-
murberis humidi medietas partis. aggrega me
dicinas istas ⁊ succos ⁊ compone super ignem
⁊ proijce in eo sentium partes. iiij. ordei excoꝛ
ticati partes. ij. ⁊ sumach partes. iij. ⁊ granoꝝ
granatorum partes. iij. ⁊ decoquātur omnia su
per ignē donec remaneat medietas: deinde de-
ponatur ab igne ⁊ dimittatur donec infrigide-
ur ⁊ cōfricetur fortiter ⁊ coleatur. ⁊ sumat cam
phore ad omne pondus. ʒ. xxx. aur. i. ⁊ teratur
camphora ⁊ puluerizetur super radicem cucur
bite aut lumie ⁊ fundatur super eam medica-
mina cū facilitate: deinde obstruatur caput ei⁹
cum re vehementis virtutis: deinde ponatur su
per prunas donec sciatur q̄ fortitan bullit. po-
stea sumatur ⁊ concutiatur ⁊ ponatur in busu-

Digitized by Google

ca ⁊ stringatur caput eius ⁊ non evaporet cam-
phora ⁊ evoleat dosis eius vsq; ad.3.x. Et de ho-
minibus sunt qui ponunt in eo spice ⁊.33. ⁊ se.fe-
niculi ⁊ anisi ⁊ cineri ⁊ piperis partes equales
ꝑm qꝫ videtur.

Escriptio fochæ nostra quod est inua
d luum ⁊ addit in corp. ℂ ℞.piperis
⁊.33. ⁊ spice ⁊ nucis muschate oium
aā.3.v. scorie ferri trite.3.x.se. poar.3.
xv.se.eruce ⁊ se.napi ⁊ se. vrtice ⁊ synapis oium
aā.3.iij.lingue auis ⁊ granorum alkakengi ⁊ gra-
norum alkekengi ⁊ granorum viridium omnium.
aā.3.ij ⁊ terantur ⁊ ponantur in pano sicut scis:
deinde ponatur hoc in dog.xi.diebus ⁊ moueā
tur in eo ⁊ misceatur illud aldog cum focha pa
nis: ⁊ fiat focha.

Escriptio sirupi de absinthio nostra.
d ℞. absynthij pondera.c. ⁊ vini.ccc. ⁊
succi cydoniorum.ccc. infundantur in
eis.iij. diebus ⁊ ponantur super ipm
mellis.c. ⁊ inspissetur super ignem.

Edicina nostra conueniens ad vlcus
m vesice ⁊ vlcus vie virge iniecta in fo-
ramē virge. ℂ ℞. plubi vsti ⁊ medul
le se.melonis omnium.aā.3.v. spodij
3.ij.gummi arabici ⁊ seminis papaueris ⁊ coz
nu ceruini adusti omnium ana.3.iij. opij.3.5.mi-
quiami albi tertia.3.i. myrrhe.3.ij. terantur
omnia bene ⁊ fiat ex eis collyrium cum aqua
endiue sicut collyria oculi ⁊ administretur cum
iniectorio resolutum in lacte aut in oleo de gra
nis melonis.

ℂ Tractatus septimus de cōditis ⁊ alingebet.

Eleniabin iuuantium ad febres
⁊ dolorem stomaci. ℂ Suman
g tur rose rubee ablatis capitibus
incise mundate ex venis suis al
bis duris ⁊ expandantur super
pannum mundum donec exic-
cetur humiditas earum ⁊ proiciantur in lurel
lo ⁊ fricentur donec dissolute sint ⁊ proiciantꝫ
super eas mellis dispumati quantitas qua con-
ficiantur confectione leni ⁊ ponatur in vase vi-
tri aut vitreato. ⁊ ponatur in sole.xl. diebus ⁊
moueatur in mane ⁊ vesperis. Et si indiget mel
le ⁊ addatur in eo ⁊ reponatur ⁊ administretur
post ser meases: ⁊ similiter fit cum violis. qꝫ si
fiat cum zuccaro geleniabin aut viole solnatur
zuccarum cum modico aque dulcis donec fiat
sicut mel ⁊ fiat sicut fit algeleniabin.

Iterum conditum conueniens ad de-
c bilitatem stomaci ⁊ digerū cibum.

ℂ Sumatur citrum recens ⁊ incida
tur ꝑm longitudinem in quatuor par
tes totum citrum ⁊ mundetur interius totum
acetosum ⁊ proiciatur in lurello testeo ⁊ infun
datur ex aqua dulci clara cum sale grosso albo
septem diebus donec stringatur: deinde septem
diebus alijs fiat sale: imo cum aqua donec alte
retur color eius: ⁊ fit album illud quod est exte-
rius sicut quod est interius: ⁊ gustetur aqua tā
diu donec non sit in eo salsedo: ⁊ sumantur mel
lis boni pars.i. aque partes.ij. ꝑm quantitatem
que cooperiat citrum ⁊ proiciatur in vase ⁊ de
coquatur leni igne duabus horis: deinde tolla
tur ab aqua ⁊ melle ⁊ in mane sumatur mel et
feruear ⁊ tollatur spuma eius ⁊ proiciatur in
eo citrum ⁊ feruear bullitione vna ⁊ tollatur et
reducatur citrum in lurello ⁊ pulueriz̄entur su-
per ipsum iste medicine ad omnes duas emi-
nas cum croci ⁊ hel ⁊ cardamomi omniuz.aāj.
aur.i.gariofilorum ⁊ cinamomi ambozum.aā.
aure.5. muschi ferta ⁊ medietas ferte.3.i. Tere
has medicinas ⁊ pulueriza sup citrū ex vtroq;
latere eius ⁊ proiciatur in vase ⁊ proiciatur su
per ipsum mel ⁊ administretur.

Escriptio alia. ℂ Sumantur de ci
d tris media matura equalis superficiei
longa ⁊ scindantur in longum ⁊ fiant
de vnoquoq; citro.iij. frusta ⁊ infun
dantur in lurello testeo nouo: illud sit in leni
ni primo cum sol ingreditur capricornum. Et
melius quod fit de eis est in anno vehementis
frigoris quoniam quātoplus congelatur super
ea aqua est magis indurans ea ⁊ sunt magis re-
manentia. deinde abluantur in oi die bis postq̄
fricata sunt cum sale grosso ⁊ mundificentur et
reducantur ad aquam frigidam vsq; quo tran-
seant sup ea tres hebdomade: deinde extrahan
tur ex aqua ⁊ fundantur super planum aliquod
vt tabula ⁊ mundificentur cum cultello si tam
aliquid cōputreat ex eis ⁊ reducantur ad aquaz
dulcem ⁊ abluantur in extremitatibus diei cuz
facilitate donec pertranseant super ea.xl.dies. de
inde extrahantur ab aqua ⁊ abluantur ab om-
nibus que aduenunt eis ex putrefactione croz
rosione ⁊ dimittantur die ⁊ nocte donec aufera
tur ab eis humorositas: deinde ponantur quasi
in mane vase habente latum caput: aut patella
munda ⁊ effundatur super ea tantum aque qꝫ
ipsa cooperiat ⁊ pulueriz̄etur super ea de succa-
ro contrito quantum est tertia pondus citroz̄
⁊ decoquantur igne leni ⁊ misceantur cum spa
tula. deinde extrahantur. ⁊ absterganturꝫ mun
dificentur ⁊ ponantur super planum vt est tabu
la ⁊ dimittantur duobus diebus continuis. de
inde reducantur ad patellam ⁊ proiciatur su-
per ea de zuccaro quantum est medietas pon-
deris citrorum ⁊ aque que cooperiat ea. ⁊ si super
fluat quatuor digitis connunctis decoquan-
tur lento igne sicut coxisti ea prius et caue in
hoc ne corrumpantur in igne. quoniam sunt
debiliora eorum. que conduntur. ⁊ sit mens
tua ⁊ intellectus tuus totus ad ea cum ignem
accendis sub eis vt sit ignis lenis ⁊ quietus: de-
inde extrahantur et expandantur super tabulaz

Digitized by Google

ꝛ dimittanꝯ tribus diebus ꝙnnis ꝛ nocubus
ſuis: ꝛ a die quarto mũdenꝯ ꝛ mundificenꝯ cuꝫ
caput cultelli ꝛ reducanꝯ ad vas ꝛ fundaꝯ ſuper
ea mellis colati quantitas que cooperiat ea ꝛ ſu
perſtuat.iiij.digitis ꝛ decoquanꝯ leni igne.v.ho
ris aut.vi.donec videaꝯ mel egredi ſup illud qđ
apparet de citro ſicut ſimiluudo margaritarum
ꝛ ingroſſeꝯ mel ingroſſatõe aliqua: deinde aufe
rantur ab igne ꝛ infrigidenꝯ ꝛ ſumanꝯ ſpice ꝛ
gariofili ꝛ cinamomi ꝛ.ʒ.ʒ. ꝛ cardamomi ꝛ ma
croſperis ꝛ garboe olum.aſſ. pars.i. ꝛ ſit pon
dus olum quantitas medietatis decime ponde
ris citrorum. Et eſt vt ſint duo ſextaria ꝓ vna
quaqꝫ emina citrorum ꝛ teranꝯ groſſe ꝛponanꝯ
in vaſe viridi vitreato ꝛ puluerizetur in eo res
parua de medicina ꝛ fundanꝯ deſup cutra quan
titate tunice vnius: deinde puluerizenꝯ ſuper ea
medicine ꝛ fiat cum eis ita donec cõpleanꝯ am
bo ſimul. deinde fundanꝯ ſuper ea in patella de
reliquis mellis donec cooperiat ea ꝛ ſuperfluat
iiij.digitis ꝛ ſtringaꝯ caput vaſis ꝛ ponatur in lo
co in quo non adueniat ei frigus neqꝫ humoꝛ
ſitas. ℂ Et ſcias qꝫ ſignum maturitatis citri eſt
eius ſubmerſio in liurello ſub aqua.

c Ydonia condita que ꝙueniunt ad cõ
fortandu ſtõm ꝛ ſtringuntnãm ꝛ ad
malnuam digõnis ꝛ vomitũ ꝓpcãm
oris ſtõi. ℂ Sumanꝯ cydonia bona
magna ꝛ mundenꝯ interius ꝛ excorticenꝯ ꝛ in
cidantur in fruſta ꝛ decoquantur cum aqua: ꝛ
melle ꝛ ſint aque partes.ij. ꝛ mellis pars.i. ℂ Qui
dam vero decoquunt ea cum vino ꝛ melle ꝛ eſt
melior operatio ꝛ infrigidentur: ꝛ in die ſecun
do decoquantur cum melle ſolo: deinde expan
dantur in liurello ꝛ puluerizentur ſuper ea me
dicine predicte in citris: ꝛ fundatur ſup ea mel
ꝛ ſeruetur.

d Eſcriptio alia cydoniorum conditoꝝ
rum que conferunt ad debilitatez ſto
maci ꝛ ſolutionem ventris. ℂ Su
mãtur de cydoniꝭ matura ꝛ incidan
tur in.iiij.fruſta ꝛ mundetur quod eſt in interio
re parte eorum ex granis: ꝛ abſtergantur inte
riora eorum cum mandili ꝛ lino ꝛ fundanꝯ ſu
per ea mellis pars.i. ꝛ aque ꝑtes.iiij. cum quan
titate que cooperiat cydonia ꝛ ferucant duabꝫ
ebullitionibus aut tribus. deinde colentur ꝛ re
ducantur ad vas ꝛ fundantur ſuper ea mellis di
ſpumati pars.i. ꝛ aque pars.i. ebulliant ebullitio
nibus duabus aut tribus: deinde colentur ꝛ ex
pandantur ſuper planum aliquod vt eſt tabula
ꝛ dimittantur donec exiccentur quod in eis eſt de humoꝛoſitate: deinde abſtergantur ꝛ reducã
tur ad vas ꝛ fundatur ſuper ea mellis quãtitas
que ſubmergat ea ꝛ eminear.iiij. digitis conim
citis: ꝛ ebulliant ebullitione vna ꝛ puluerizentur
ſuper ea ſpecies quas diximus in operatione ci
trorum ꝛ ponantur in vaſe vitreato viridi ꝛ op
timo. ℂ Et ſcias qꝫ ſignum maturitatis citri eſt
eius ſubmerſio in liurello ſub aqua.

c Ydonia condita que ꝙueniunt ad cõ
fortandu ſtõm ꝛ ſtringuntnãm ꝛ ad
malnuam digõnis ꝛ vomitũ ꝓpcãm
oris ſtõi. ℂ Sumanꝯ cydonia bona
magna ꝛ mundenꝯ interius ꝛ excorticenꝯ ꝛ in
cidantur in fruſta ꝛ decoquantur cum aqua: ꝛ
melle ꝛ ſint aque partes.ij. ꝛ mellis pars.i. ℂ Qui
dam vero decoquunt ea cum vino ꝛ melle ꝛ eſt
melior operatio ꝛ infrigidentur: ꝛ in die ſecun
do decoquantur cum melle ſolo: deinde expan
dantur in liurello ꝛ puluerizentur ſuper ea me
dicine predicte in citris: ꝛ fundatur ſup ea mel
ꝛ ſeruetur.

d Eſcriptio alia cydoniorum conditoꝝ
rum que conferunt ad debilitatez ſto
maci ꝛ ſolutionem ventris. ℂ Su
mãtur de cydoniꝭ matura ꝛ incidan
tur in.iiij.fruſta ꝛ mundetur quod eſt in interio
re parte eorum ex granis: ꝛ abſtergantur inte
riora eorum cum mandili ꝛ lino ꝛ fundanꝯ ſu
per ea mellis pars.i. ꝛ aque ꝑtes.iiij. cum quan
titate que cooperiat cydonia ꝛ ferucant duabꝫ
ebullitionibus aut tribus. deinde colentur ꝛ re
ducantur ad vas ꝛ fundantur ſuper ea mellis di
ſpumati pars.i. ꝛ aque pars.i. ebulliant ebullitio
nibus duabus aut tribus: deinde colentur ꝛ ex
pandantur ſuper planum aliquod vt eſt tabula
ꝛ dimittantur donec exiccentur quod in eis eſt de humoꝛoſitate: deinde abſtergantur ꝛ reducã
tur ad vas ꝛ fundatur ſuper ea mellis quãtitas
que ſubmergat ea ꝛ eminear.iiij. digitis conim
citis: ꝛ ebulliant ebullitione vna ꝛ puluerizentur
ſuper ea ſpecies quas diximus in operatione ci
trorum ꝛ ponantur in vaſe vitreato viridi ꝛ op

letur ſtricte caput eius. quidam vero medici nõ
ꝓiiciũt ſuper ea de ſpeciebus niſi cardamo.
ꝛ gario. ꝛ crocuꝫ.

Aucie condite que conferunt ad fri
b goza ꝛ debilitatem renum ꝛ dolorez
dorſi ꝛ adiuuant ad voluntatem coeũ
di. ℂ Sumanꝯ de bauciꝭ ſ dure clari
coloris munde ꝛabſcindantur due earum extre
mitates: deinde ꝓiiciatur ſuper eas peni
diorum: aut ʒuccari pondus ipſarum ꝛ fundã
tur ſuper eas de aqua quod cooperiat eas: deco
quantur leni igne donec liniantur ꝛ auferantur
ab igne ꝛ expandantur ſuper planum aliquod
vt tabula donec exiccentur ꝛ abſtergatur ex eis
quod ſupeminet eis ex maio ꝛ reducantur ad
vas ꝛ fundatur ſuper eaꝫ mellis diſpumati quã
titas cooperiens eaꝫ ꝛ ſupemineus eis quatuoꝛ
digitis ꝛ decoquantur lento igne donec videat
penetrare ex omnibus partibus earum: ꝛ aufe
ratur ab igne ꝛ ponatur tunica vna ex eis in va
ſe vitreato ꝛ puluerizentur ſuper eas ſpecies ꝛ
fiat de eis ita vſqꝫ ad finem ipſarum.

myrabolani condi fiunt ex recẽtibus
m in ſenu ꝛ india ꝛ qui afferuntur inde
ſunt boni valde ꝛ fiunt apud nos ꝑ
fim hunc modum. ℂ Sumuntur mi
rabolani kebuli ꝛ fiat fouea in terra i loco hu
moroſo arene dulcis non ſalſe ꝛ ponitur de my
rabolanis tunica.i. ꝛ ſupra eos de arena humi
da tunica vna ꝛ ſub eis de arena tunica.i. ꝛ aſpe
gatur ſup eas de aqua ꝛ poſt duos dies accipiun
tur myrabolani ꝛ ꝓiiciatur ſuper eos arena alia
recens non puma ꝛ diuiduntur duobus die
bus donec humectentur. Fit illud decez diebus
donec intumeſcant myrabolani ꝛ humectentur
ꝛ inflentur: tunc ergo ablue eos cum aqua dul
ci ter aut quater ꝛ accipe dactilos ꝛ ciperum ꝛ
decoque eos cum aqua plurima ꝛ ꝓiice my
rabolanos in illam aquam decoctaꝫ ꝛ decoque
eos paulatim ſup ignem leuem. Cum ergo de
cocti ſunt ablue eos ablutione mundãte. deinde
accipe mel ꝛ bulli ipſum ꝛ aufer ſpumam eius
ꝛ coque eos cum eo ꝛ accipe medicinas quas
diximus in citris conditis ꝛ pone eas in panno
lini mundo ſubtili ꝛ ſuſpende ipſum in vaſe et
confrica ipſuꝫ omni hora donec egrediatur vir
tuꝫ ſpecierum cum myrabol. cum ergo decocti
ſunt: tunc ꝓiice eos in canino vitreato ꝛ dimit
te eos duobꝰ diebus aut tribus donec recipiant
myrabolani virtutem medicinarũ ꝛ ꝓiice eos
in vaſe vitri ꝛ ꝓiice in eo mel diſpumatum ꝛ
ꝓiice ſuper eos muſchi ꝛ croci ꝛ parum am
bre quãtitate quã vis ꝛ ſtringe os vaſis ꝛ vtere
eis ꝛ quanto plus antiquatur ſunt meliores.

Eſcriptio alia myrabolanoꝝ con
d ditoꝝum. ℂ Sumantur de myrabol.
magnis kebulis.c. numero ꝛ infun
danꝯ in aqua ꝛ ponanꝯ ad ſolẽ.v. die

Digitized by Google

bus. deinde extrahantur ex aqua ⁊ ponantur in
fimo humido .v. diebus in omni die extrahan-
tur ⁊ abluantur ablutione mundante ⁊ redu-
cantur ad fimum humidum ⁊ sepeliantur in eo
ita fiat tribus vicibus: deinde extrahantur ⁊ la-
uentur ablutione mundante ⁊ proijciantur in
aque rizi ⁊ zuccari. ʒ. xxx. ⁊ dactilorum quanti-
tate cooperiente ipsos ⁊ decoquantur leni igne
donec consumatur aqua ⁊ extrahantur ⁊ abster-
gant cum panno lini ⁊ pungantur cum acubus
⁊ fundatur super eos mellis arundinum quan-
titas cooperiens eos ⁊ superminens .iij. digitis
⁊ decoquant donec ingrossent ⁊ administrent.

s Pecies eorum alia. ℂ Sumantur
ex myrabolanis kebulis bonis. c. myra-
bola. ⁊ lauentur ablutõe mundan-
te ⁊ diuidantur nocte donec exiccen
tur pulatim ⁊ fundatur super eos aqua: aut
alliscb ordei cũ quãtate que cooperiat eos ⁊
superminet .iij. digitis ⁊ decoquantur leni igne
donec consumatur aqua ⁊ ponantur in furno
⁊ quasi mane extrahantur ⁊ expandantur sup
vas planum vt tabula ⁊ abstergantur cum pan
no ⁊ pungantur cum acubus: deinde fundant
super eos de rob ⁊ decoquantur donec leniantur
⁊ deponantur ab igne ⁊ puluerizentur sup
eos species ⁊ reponantur ⁊ administrentur.

s Ecacul conditum. ℂ Secacul est ve-
ne ficut. ʒʒ. ⁊ affertur ex india ⁊ fit de
eo cuʒ teneritudine sua conditum in
loco suo ⁊ est nobile valde. Apũ nos
autem fit fm hunc modum. ℂ Humectatur in
primis cum aqua calida donec mollificetur cor
tex eius exterior: deinde excorticatur cum cul-
tello. postea infunditur in aqua frigida septem
diebus ⁊ omni die alteratur aqua: ⁊ fit illud de
eo donec humectetur interius eius ⁊ ipsius ex-
terius ⁊ leniatur: deinde decoquitur cum aqua
⁊ melle postq̃ humectatur ⁊ sunt aque partes.
ij. ⁊ mellis pars .i. deinde ponitur mel solum et
bullit ebullitione una: ⁊ proijcitur in vase vitri ⁊
cum subtiliatur mel ex humiditate eius extra-
hitur ab illo melle ⁊ ponitur in vase alio dispu-
mato cum speciebus quas diximus.

ʒ Inziber conditum. ℂ Inziber est ve
ne de ventre terre sicut vene tinctoruʒ
⁊ fit de eo conditum in scen ⁊ teneri-
tudine sua. Apud noʒ autem affertur
conditum cuʒ melle: aut cum aqua rizi: ⁊ fit apud
nos cum melle ⁊ speciebus cũ siccitate sua post-
q̃ infunditur mense vno absq̃ sale. Quidam
vero alij sepeliunt ipsum in arena sicut myrabl.
deinde decoquuntur ⁊ fit fm modum quem di
ximus in myrabol.

p Runa condita si sunt humida deco-
quuntur postq̃ tolluntur interiora
eorum cum melle ⁊ aqua: deinde cuʒ
melle solo: ⁊ proijciuntur super ea
species fm q̃ diximus ante ⁊ si sunt sicca: tunc
infundant in aqua .iij. diebus deinde decoquãt.

n Api condri. ℂ Sumantur napi bo-
ni ⁊ incidantur in quatuor partes et
fm quantitatem magnitudinis ⁊ par
uitatis eorum. excorticentur excorice
suo exteriore ⁊ infundantur in aqua ⁊ sale. .iij.
diebus: deinde tribus diebus cum aqua calida
⁊ decoquantur cum aqua ⁊ melle: deinde cum
melle solo ⁊ fiant odoriferi.

a Migdale condite. Eligantur de eis
dulces cum teneritate sua ⁊ coniciuʒ
sius ⁊ coquantur ita vt non infundan
tur ⁊ perforentur ⁊ ponantur in spe-
ciebus bon odoris.

s Gna balsami condita. ℂ Et fit ex li
gnis balsami recentibus quando de-
coquuntur duabus vicibus ⁊ proij-
ciũtur super ea species sicut diximus

c Oblici conditi. ℂ Eligantur ex em
plicis meliores qui non sunt fracti et
infundantur .vij. diebus in aqua fri-
gida donec liniatur ⁊ inflentur ⁊ hu-
mectent: deinde decoquant bis fm q̃ diximuʒ
⁊ proijciant super eas species: deinde ferueant
duabus ebullitionibus cum aqua ⁊ proijcian-
tur super eos vel dispumatum ⁊ species ⁊ ad-
ministrentur.

m Ala condita conuenientia ad vomi-
tuʒ: decoquantur poma dulcia de sce
mi cum duabus partibus aque ⁊ par
te .i. mellis: deinde decoquantur se-
cundo cum melle solo ⁊ ponantur in vase vitri
⁊ proijciatur super ea mel spumatum ⁊ proij-
ciantur super ea species predicte in operatione
citroruʒ.

ℂ Tractatus octauus de trociscis.

ℂ Sermo noster in hac summa est sicut sermo
preteritus

t Rocisci stelle: Jam consecutũ est
ex magnificatione antiquoruʒ
medicorũ q̃ nominauerunt tro
ciscos stelle almardacanee. ſ. tro-
ciscos stelle qui non permittunt
vitam recedere. ℂ Et isti quidẽ
trociſci cõueniunt stomaco recipienti superflui
tates expulsas ex reliquis membris ⁊ auferunt
eructuationem acetosam ⁊ liniuntur super fron
tem ⁊ sedant dolorem capitis ⁊ conferunt ad ca
tarros ⁊ dolorem dentium positi cum galbano
in corroso ex eis ⁊ conferunt ad dolorem auris
⁊ conferunt ad sputum sanguinis ⁊ cursuʒ eius
ex omni membro ⁊ ad tussim chronicam ⁊ con
ferunt ad febres periodicas sumpti in pot cum
aqua sanstici ⁊ ad venena ex percussione ebibi-
ta cum aqua ruthe. ⁊ ponatur in eis stella terre.
ℂ Et dixerunt plurimi eorum q̃ est talis: ⁊ qui
dam eoruʒ q̃ est lumm scemiũ ⁊ forsasse talis le

Digitized by Google

ait aperitatē stōi ⁊ inficiet ei ⁊ non patiē a calore innato donec agat ipm in alio. Et nos dicemus eoꝝ pmixtionē sicut ipsi dixerunt. quoꝝ hec est pmixtio. ℭ Myrrhe ⁊ castorei ⁊ spice ⁊ casie ⁊ terre sigillate ⁊ cornicū mādragore oiuꝫ. ana.ʒ.iiij. opij ⁊ croci ⁊ costi ⁊ stelle terre: ⁊ est talis oiuꝫ.aīꝫ.v. papaueris albi.ʒ.vi. dauci ⁊ anisi ⁊ siseleos ⁊ se. infigami albi ⁊ storacis ligde ⁊ se. apij oium. aīꝫ.ʒ.viij. infunde gūmas in vino odorifero: ⁊ tere medicinas ⁊ confice cum eo ⁊ fac trociscos pōderātes.ʒ.ʒ. exiccenē in vmbra.

Rocisci de rosis vniuersitatis qui ℈ ꝓferunt ad dolores stōi ⁊ abstergunt hūiditates stōi ⁊ auferūt febres flegmaticas ⁊ chronicas. quoꝝ hec est pmixtio/ ℭ Sumāt rosarū rubearū ablatꝫ capitibus.ʒ.xx. spice odorifere ⁊ radicū ligritie oiuꝫ aīꝫ.pon.ʒ.x. Et sunt qdam medicoꝝ qui ponūt loco radicū ligritie succū ligritie. aggrega has medicinas tritas ⁊ cribellatas: ⁊ ꝓfice cū triplicato ⁊ fac trociscos ⁊ exicca in vmbra.

Escriptio trociscoꝝ de rosis asclepiadis qui extinguūt ⁊ ꝓferunt ad dolo ℈ rem stōi ⁊ ꝓfortant ipm ⁊ ad disniam ⁊ caliditatē ⁊ inflāmationē ⁊ humiditatem ⁊ substuerē stōi ⁊ adustionē quoꝝ hec est pmixtio. ℭ ℞. rosarū recētū aur.vi. radicū ligritie aur.iij. spice ide aur.ij. ꝓficiant cuꝫ rob ⁊ informentur tro. ponderiꝫ.ʒ.i. ⁊ exiccentur in vmbra.

Rocisci de rosis cū scamonea qui cō ℈ ferunt ad febres ⁊ ad difficultatem.

ℭ ℞. rosarū rubearū ablatis capitibus.ʒ.xū. spice odorifere ⁊ radicū ligritie oium.aīꝫ.ʒ.viij. scamonee pon.ʒ.iij. aggrega has medicinas tritas ⁊ cribellatas ⁊ confice ⁊ fac trociscos ⁊ exicca in vmbra ⁊ bibantur cū aqua frigida ⁊ iulep ⁊ sirupo acetoso.

Rocisci de rosis cum spodio qui ꝓfe ℈ runt ad febres cōmixtas ex flegmate ⁊ colera antiquas. ℭ ℞. ro. rubearuꝫ ablatis capitibus pon.ʒ.v. spice odorifere pondus.ʒ.ij. spodij pon.ʒ.i. succi eupatorij pondus.ʒ.viij. aggrega has medicinas tritas ⁊ cribellatas ⁊ fac tro. ⁊ exicca ⁊ vtere quando necesse fuerit.

Rocisci de rosis nofari diacodon qui ℈ ꝓferunt ad opilōnes splenis ⁊ epatis ⁊ febres melicas ⁊ flegmaticas: quorum hec est pmixtio. ℭ ℞. rosarū.ʒ.x. ⁊ succi ligritie.ʒ.v. ⁊ spice ⁊ casie ⁊ flozis sqnāti ⁊ croci ⁊ myrrhe ⁊ masticis oium. aīꝫ. pon.ʒ.ij. terantur ⁊ cribellentur ⁊ infundantur myrrha ⁊ crocus in aceto: ⁊ conficiantur cum eo ⁊ fiant tro. ⁊ si vis confice cum melle.

Rocisci de rosis conferentes ad fe ℈ brem tertianā. ℭ ℞. rosarū rubearuꝫ ꝑtes.v. spice ⁊ croci ⁊ masticis ⁊ amīꝫ ⁊ lacce absqꝫ lignis omnium. aīꝫ. partes.x. succi eupatorij ⁊ absinthij ambozum ana partes.ʒ.ij. flozis sqninanti ⁊ myrra. citrinozum ambozum aīꝫ. ꝑtem.i. ⁊ in descriptione alia: roſ. quantum spice ⁊ masticis: tere ⁊ confice cum aqua apij ⁊ fac tro. quozum vnusquisqꝫ sit aur.ʒ.

Rocisci de rosis cum spica facientes ℈ ad dolorem epatis. ℭ ℞. spice ⁊ lacce ablute ⁊ radicū liquritie oium. aīꝫ.ʒ. uij. absinthij ⁊ lzeta ⁊ croci ⁊ succi eupatorij ⁊ reubarbari oium. aīꝫ. pon.ʒ.iij. rosarū.ʒ.vij. tere ⁊ cribella ⁊ confice cum aqua ⁊ fac tro.

Rocisci de cāphora extinguētes in ℈ flāmationē febriū ꝓferentes ad ethicam ⁊ pthisim ⁊ auferunt sitim ⁊ angustiam ⁊ vomitū sanguinis: quoꝝ hec est permixtio. ℭ ℞. spodij.ʒ.ij. ro.ʒ.vij. semine malue ⁊ seis portulace ⁊ se. dulcis cucurbite ⁊ dragaganti ⁊ neridē ⁊ gūmi ⁊ liquritie ⁊ xyloaloes crudi ⁊ cardamomi oium. aīꝫ.ʒ.ij. croci.ʒ.i. ʒuccari tabarzet ⁊ terentabin omnium. aīꝫ.ʒ.vij. camphore.ʒ.i.ʒ. terantur ⁊ conficiantur cum mucillagine psilij ⁊ informentur trocisci.

Escriptio alia trociscoꝝ de camphora qui conferunt ad inflammationem ℈ que fit in stomaco ⁊ epate ⁊ vomituꝫ sanguinis ⁊ sitim ⁊ febres acutas quorum hec est permixtio. ℭ Sumantur spodij pōdus.ʒ.iij. rosarum rubearum ablatis capitibus pondus.ʒ.x. xyloaloes puri boni ⁊ cardamomi ⁊ succi liquritie omnium. aīꝫ. pondus.ʒ.ij. ʒuccari tabar. ⁊ terentabin ⁊ granozum cucu. ercoꝝ ucarozum omniuꝫ. aīꝫ. pondus.ʒ.ij. croci ⁊ camphore ambozum. aīꝫ. pondus.ʒ.i. aggrega has medicinas tritas ⁊ cribellatas: ⁊ confice cum mucillagine psilij ⁊ informa trociscos drachmeos ⁊ exicca in vmbra ⁊ vtere.

Rocisci de camphora sm descriptio ℈ nem aliam qui conferunt ad febres acutas ⁊ aperiunt opilationem epatis vehementem: quozum permixtio hec est. ℭ Recipe violarum siccarum ⁊ nenufaris ambozum. aīꝫ.ʒ.iij. ⁊ se. cucume. ⁊ spodij ⁊ croci omnium. aīꝫ. pondus.ʒ.ij. rosarum.ʒ.v. ⁊ reubarbari ⁊ lacce ambozum. aīꝫ. pondus.ʒ.i. ⁊ dragaganti ⁊ gummi arabici ⁊ succi liquritie omnium ana pondus.ʒ.ij. camphore aure.ʒ. Et in descriptione alia: camphore aure.i. terentabin ⁊ ʒuccari ambozum ana pondus.ʒ.x. terantur ⁊ fiant trocisci.

Escriptio alia: cāphore ⁊ xyloaloes ℈ crudi ambozum ana pondus.ʒ.ʒ. croci et spodij ambozum ana pondus aure.ij. se. cucumeris ⁊ se. alcond et dragaganti et lacce et succi liquritie et cardamomi omnium ana.ʒ.ij. ⁊ rosarum.ʒ.vij. ⁊ ʒuccari ⁊ terentabin ambozum ana pondus.ʒ.x. terantur ⁊ conficiantur ⁊ informentur trocisci.

Digitized by Google

Rocisci camphore nostri. ℞. semi
t nus endiue ⁊ lactuce ⁊ portulace om
nium añ.ʒ.ij. ⁊ granorum cucurbe
excorticatorum omnium añ.pondus
ʒ.ij.⁊ terciam. ⁊ seminis alkedre si inuenitur. ⁊
si non sandali.ʒ.iij. ⁊ cancri combusti ⁊ croci ⁊
⁊ succi liquiritie ⁊ camphore omnium añ.pon
dus.ʒ.i.rosarum.ʒ.iij.⁊ informentur trocisci.

Rocisci de spodio cum terenmabin
t qui prosunt ad febrem acutam ⁊ ex
tinguit. ℞ Recipe rosaruʒ.ʒ.vi.tere
mabin.ʒ.iij. amili.ʒ.ij. gummi arabi
ci ⁊ dragagantu ⁊ spodij ⁊ croci omniu añ.ʒ.ij.
ꝑficiant cū aqua terenmabin ⁊ mucillagie psilij.
℞ Quidā añt addūt in eis se. citroli ⁊ se.cucu
meris ⁊ se.portulace ⁊ se.cucurbite dulcis oiuʒ
añ.ʒ.ij. terant ⁊ ꝑficiant ⁊ informentur troc.

Rocisci de spodio cum semine ace
t tose facientes ad febres colicas ⁊ ter
tianam ⁊ precipue quando est illic so
lutio nature: cuius hec est permixtio.
℞ Recipe ros.ʒ.viij. gummi ⁊ seminis aceto
se excoriciati ⁊ amili torrefacti parum omniuʒ
añ.ʒ.iij. spodij.ʒ.iij. croci.ʒ.ij.tere ⁊ confice cuʒ
aqua granati acetosi aut cuʒ aqua acreste: ⁊ in
forma trocliscos: ⁊ dētur in potu cū rob de acre
sta puro aut cum sirupo de ribes. ℞ Quidam
ꝑo addunt in eis bo.ar.⁊ succi berberis ambo
rum añ.ʒ.ij. castanearū torrefactarum.ʒ.iij.

Rocisci de berberis facientes ad se
t bē acutam ⁊ apostemata in epate ⁊
sirim vehementem. ℞ Recipe succi
berberis.ʒ.iij. seminis citroli ⁊ ma
stices ⁊ spodij omniū añ.ʒ.ij. lacce ⁊ reusini an
borum añ.ʒ.i.rosarum.ʒ.xij. croci.ʒ.i. ⁊ spice ⁊
succi eupatorij ⁊ radicuʒ liquiritie ⁊ terenmabin
omnium añ.ʒ.ij. informentur trocisci ponderis
ʒ.i.⁊ dentur in potu cum eo qō conuenit exp o
nibus. Quidam autem addunt in eis succi ab
sinthij.ʒ.ij. assari ⁊ seminis apij.ʒ.ⁱ seminis feni.
omnium añ.ʒ.i.rubee tinctorum.ʒ.i.ʒ.

Rocisci de berberis descriptione alia
t qui conferūt ad febres ꝓstāmatuas
⁊ apata epatis ⁊ apatastōi. ℞.ber
beris ⁊ succi liquiritie ⁊ rosarū ⁊ se.
cucumeris ⁊ seminis melonis excoriciati con
triti ⁊ cribellati omnium añ.pondus.ʒ.iij. mastī
cis ⁊ spice odorifere ⁊ succi eupatorij omniuʒ
añ.pondus.ʒ.ij. rubee et reusini ⁊ croci omniuʒ
añ.pondus.ʒ.i.seminis cuscute ⁊ seminis endi
uie omnium añ. pondus.ʒ.ij. spodij pondus
ʒ.i.ʒ.terenmabin pondus.ʒ. vi.tere ⁊ confice cuʒ
aqua terenmabin ⁊ informa troc.quorum vnus
quisq; sit aur.i.⁊ potentur.

Rocisci de berberis qui ꝓueniūt ad
t dolores epis cū febre ⁊ sit ⁊ ictericia.
℞.rosarum recentium.ʒ.vij.succi ber
beris ⁊ terenmabin amboruʒ añ.ʒ.iij.
cuscute sicci aut seminis eius.ʒ.i.ʒ. neridē ⁊ spo
dij amborum añ.ʒ.i.ʒ.croci ⁊ lacce ⁊ reubarbā
ri omniuʒ añ.ʒ.i.succi liquirtie.ʒ.ij.ʒ. tere et cō
fice cum aqua terenmabin aut cū aqua endiuie.

Escripto alia trocisco rum de berbe
d ris qui conueniunt ad febres inflam
matiuas ⁊ sitim ⁊ angustiam ⁊ extin
guunt valde. ℞.berberis aur succi
eius ⁊ succi liquiritie aut spodij omnium añ.ʒ.
iij.spice.ʒ.i.⁊ seminis citroli pōdus.ʒ.iij.ʒ.ro.ʒ.
vi.ʒ.seminis portulace ⁊ croci amili dragaganti
omnium añ.ʒ.ij.camphore.ʒ.ʒ.conficiantur cū
aqua terenmabin ⁊ informentur trocisci.

Escripto alia trocisco rum de berbe
d ris qui faciunt ad febrem ⁊ tussim ⁊
dolorem epatis ⁊ sedant sitim. ℞.
berberis pondus.ʒ.xij.et ʒ.cucume.
⁊ alcond ⁊ mastices ⁊ spodij omnium añ. pon
dus.ʒ.vi.lacce et reusini amborum añ.ʒ.iij.et ro
sarum.ʒ.xl.croci et spice et succi eupatorij et suc
ci liquiritie ⁊ terenmabin omnium añ.ʒ.vi.tere ⁊
fac trocliscos.

Rocisci de berberis descriptiōe alia.
t ℞ Recipe berberis et spice et semi
nis portulace et succi liquiritie et dra
gaganti et gūmi arabici et amili om
nium añ.ʒ.iij.ʒ. spodij et cāphore et croci om
nium añ.pondus.ʒ.i.tere et confice cuʒ aqua et
informa trocliscoʒ.

Rocisci de berberis. ℞.succi ber
t beris.ʒ.v. eupatorij et spodij amboʒ
añ.ʒ.ij. lacce ablue et croci et breder
et spice et succi absinthij et reubarba
ri et bugloſſe omnium añ.ʒ.ij.ʒ. seminis endi
uie et seminis cuscute omnium añ pōdus.ʒ. iij.
seminis portulace.ʒ.i.ʒ.croci pondus.ʒ.i.informa
trocliscos cum aqua endiuie.

Rocliscus de absinthio conferens ad
t febres antiquas aperitiu' valde pro
uocatiuus faciens appetere. ℞ Re
cipe anisi ⁊ absinthij et assari et semi.
apij.et amigdalarum excoriciatarum omnium
partes equales conficiantur cum aqua frigida
et fiant trocisci et dentur in potu.

Rocisci de absinthio alij faciētes ad
t epar et splenē et stōm et febres tertia
nam et triangulam. ℞ Recipe anisi
aur.ij.assari et absinthij romani et se
minis apij et amigdalarum excoriciatarum et
corrice suo et mastices et spice omniuʒ añ.aur.
i.aloes scotrensis et folij indi amboruʒ añ. aur.
i.ʒ.succi eupatorij aur.i. terantur et cōficiantur
et informentur trocisci.

Rocisci de eupatorio qui conferunt
t ad febres istāmatuas antiqs ⁊ ad si
tim et opilones et apata epis et sple
nis et ictericiam. ℞.succi eupato
rij sextaria .vi.ro. rubeaz ablatis capitib' et ſpj

Digitized by Google

re odorifere oiuꝫ añ. sertaria.ij. terentabin mũ dare sextaria.vi. spodij pondus.3.iij. aggrega has medicinas tritas ⁊ cribellatas ⁊ confice ⁊ fac trociscos.

℞ Trociscꝰ de cappare qui conferũt ad dolores splenis. ℞. corticum radicis capparis sextaria.iij. ămoniaci sextaria.iij. reubarba. sextaria.ij. semiꝫ agnicasti ⁊ piperis omnium añ. pondus sextariorum. vi. Aggrega has medicinas tritas ⁊ confice ammoniacum cum aceto vini ⁊ aggrega cum eo medicinas ⁊ fac trociscos.

℞ Trociscꝰ de lacca. ℞. lacce lignoꝝ ⁊ rubee ⁊ anisi ⁊ seminꝫ apij ⁊ absinthij ⁊ assari ⁊ amigdalarum amararum mundatarum ⁊ costi ⁊ cinamomi ⁊ aristolo. longe ⁊ succi euphorbij omnium añ. vi. tere ⁊ confice trociscos.

℞ Trociscꝰ allchekengi conferentes ad dolores renum ⁊ vesice ⁊ mictuꝫ sanguinis ⁊ saniei ⁊ ad vrinam mucosam et confert ad scabiez vesice: quorum hec est permixtio. ℞. seminis melonis aur. xxxvi. opij. aur. vi. seminis iusquiami albi ⁊ seminis apij ⁊ seminis acetose omniũ añ. aur. vi. seminis iusquiami nigri ⁊ seminis coriandri amborum añ. aur. xviij. seminis feniculi ⁊ granorum pini torrefactorum ⁊ croci ⁊ amigdalarum amararum omnium añ. aur. ix. ⁊ granorũ alkekengi montani grana. lxxv. ⁊ confice cum coagulo vue. ⁊ fac trociscos: dosis sit a. ij. aur. vsq; ad tres.

℞ Trociscꝰ alkekẽgi in descriptiõe alia qui conferunt ad vlcus renum ⁊ vesice ⁊ ad distillationem vrine. ℞. seminis apij ⁊ seminis iusquami albi ⁊ sce hedenigi omnium añ. pondus. 3. vi. seminis feniculi. 3. ij. croci ⁊ se. acetose silueſtris ⁊ amigdalarum ⁊ pini ⁊ opij ⁊ amigdalarũ amararũ excoriatarum oiuꝫ añ. 3. iij. ⁊ granorum alkekẽgi magnorum numero. xxv. ⁊ seminis cucumeris. 3. xij. tere ⁊ confice ⁊ fac trociscos.

℞ Trociscꝰ de reubarbaro conferentes ad egritudines antiquas ⁊ duritiem epatis ⁊ grauitatem eius ⁊ apostemata ipsius ⁊ dolores splenis ⁊ percussionem euenientem in corpore. ℞. reusini pondus. 3. viij. rubee lignorum lacce mundate omnium añ. pondus. 3. iij. seminis apij ⁊ eupatorij ⁊ anisi omnium añ. pondus. 3. iij. Aggrega has medicinas tritas ⁊ cribellatas ⁊ fac trociscos ſm descriptionem.

℞ Trociscꝰ quos cõposuit amnulus q̃ conferũt ad caliditatem ⁊ solutionẽ ventris ⁊ dolorẽ eius quoꝝ hec est permixtio. ℞. spodij ⁊ herbe. ⁊ xyloal. ⁊ se. acetose ⁊ mastices ⁊ galie ⁊ spice oiuꝫ añ. aur. i. gummi aur. iij. rosarum aur. v. conficiantur cum aqua rosꝝ ⁊ informentur trociscꝰ.

℞ Trociscꝰ alij: anisi ⁊ seminis apij ambor añ. pondus. 3. i. amili ⁊ amigdalarum amararum ⁊ masticis ⁊ spice ⁊ folij indi omnium añ. pondus. 3. i. ⁊ succi eupatorij ⁊ amborũ añ. 3. ij. assari. 3. i. tere ⁊ confice ⁊ fac trociscos.

℞ Trociscꝰ alij: amigdalarũ amararuꝫ ⁊ anisi ⁊ absinthij omniũ añ. 3. ij. assari. 3. i. ⁊ tere ⁊ confice ⁊ fac trociscos.

℞ Trociscꝰ meron ⁊ sunt cogniti bericõ. ℞. croci ⁊ opij ⁊ myrrhe ⁊ sesamj albi ⁊ corticũ radicis mandragore ptes eqles: ꝓficiant cũ succo lactuce: ⁊ fiant trociscꝰ: ⁊ cum necesse fuerit tere ⁊ dissolue cum aqua ⁊ sine super tempora.

℞ Ernuxio trociscorum. ℞. calami aromatici ⁊ mellilot amborum añ. 3. ij. cardamomi. 3. i. ⁊. 5. foliorũ anefrin. ℥. i. rosarum rubearum. ℥. 5. muschi aur. i. tere ⁊ cribella ⁊ fac trociscos.

℞ Trociscꝰ valentes ad vlcus intestinorum ⁊ expulsionem sanguinis: vnde cunꝫ sit. ℞. superioris rosꝝ. opij ⁊ acatie ⁊ gummi omnium añ. ℥. i. galarum. ℥. 5. seminis luzaharagi. ℥. i. 5. conficiantur cum succo alcarcos ⁊ fiant troci.

℞ Trociscꝰ andromachi cõferentes ad expulsionem sanguinis. ℞. arsenici ⁊ opij ⁊ coral. omniuꝫ añ. 3. iij. olibãi. 3. viij. stelle terre ⁊ amili ⁊ boli armeni omnium añ. 3. iij. seminis papaueris. 3. ij. balaustie. 3. 5. tere ⁊ confice ⁊ fac troc.

℞ Trociscꝰ ãdromachi descriptiõe alia faciẽtes ad dolorẽ ſtõi ⁊ ad difficultatẽ, vẽtris ⁊ difficultatẽz vrine. ℞. seminis apij 3. vi. anisi. 3. ij. reusini ⁊ piperis albi ⁊ floris squinanti ⁊ castorei ⁊ spice ⁊ cinamomi ⁊ opij omniuꝫ añ. 3. i. ⁊. 5. absinthij. 3. ij. aloes scotrẽs ⁊ masticis ⁊ croci oium añ. pondus. 3. i. tere et cribella ⁊ confice et informa trociscos.

℞ Trociscꝰ allaidi qui cõferũt epati qõ debilitatuꝫ est in gñando sanguinem adeo gꝫ debilitatus est appetitꝰ cibi ⁊ appetitus cottus. ℞. lacce lignorum partes v. berberis partes. ij. reusini rosarum ru. ⁊ xyloaloes indi oium añ. tertiã ptis. i. sticados ⁊ vernarũ lilij subalbidi amborum añ. partẽ. 5. croci ⁊ anisi ⁊ se. apij ⁊ lxisim romani ⁊ petroselini omnium añ. quartã partis. i. tere ⁊ fac troc.

℞ Trociscꝰ andromachi abstersiui conferentes ad humorem crudum ⁊ coleram fortes valde. ℞ Recipe myrabolã. ⁊ belluri. ⁊ emblicoꝝ ⁊ berũgi oiuꝫ ptẽ. i. post cicorigonizationẽ ⁊ medulle turbith al. quantum est illud totum ⁊ penidiorum quãtũ oia: ponant penidij in patella ⁊ fundant

Digitized by Google

ſuper eos aliquid aque. Cum ergo bulierit auferantur et puluerizentur ſuper eos medicine poſt cōmixtionem et permiſcantur cōmixtione decenti: deinde fiant tro. et ſit quiſq; tro. ponderis. 3. x. doſis ſit troc. i. cum aqua in qua infuſum eſt coriandrum ſiccū a principio noctis: deinde coletur hora qua potatur medicina in mane: ipſe enim faciunt aſcellare a decē ſcellis vſq; xx. et ſit cibus eius ſuper ipſos cum fuerit veſpere mice in aqua cineris cuz oleo abluto. Et ſi eſt neceſſarium vt educatur flegma virecum vino, addatur in eis quantuz quarta pars myrabo. de pulpa colloquintide.

℞ Rociſci almezerion conferentes ad nauſeam et ſingultum et tenaſmon.

℞ Aniſi et ſe. apij et calamenti horulani et mēte et petroſelini et ameos omnium añ. 3. vi. et opij et caſtorei et piperis albi et macropiperis et ſiſimbrij et myrrhe et abſinthij. omnium añ. pond. 3. iij. et corticū caſſie 3. xij. conficiant cum melle et fiāt troc.

℞ Rociſci mezerio alij. ℞ ſeminis apij et aniſi et cinamomi omnium añ. 3. vi. abſinthij romani. 3. iij. myrrhe et piperis et opij et caſtorei omnium añ. 3. ij. Aggrega has medicinas tritas et cribellatas et fac trociſcū cū triplicato et vtere ad debilitatē ſtomaci et fluxum ventris et vomitum.

℞ Rociſci alkondion conferētes ad febres iflāmatiuas et apoſtemata epatis et febres compoſitas ex colera et flegmate et ſanguine et humiditate. ℞ roſarum rubearuz ablatis capitib⁹ pond. 3. vi. ſpice odorifere et croci ambozuz añ. 3. ij. ſuci liquirinie et radicum liquirinie et granozuz cucumeris excoriatoz terentia bis mundati omnium añ. 3. iij. dragaganti et gummi ambozum añ. pon. 3. i. Aggrega has medicinas tritas et cribellatas et fac cū aq̄ dulci et fac trociſcos.

℞ Rociſci alkondino deſcriptōe alia. ℞ granozum meloris et granoz citroli et granozum cucumeris et cucurbite dulcis excoriatoz oium añ. pondus. 3. x. ſucci liquirie pondus. 3. vi. dragauti pondus. 3. iij. ſe. fenic. et roſarum ambozuz añ. 3. ij. croci pōdus. 3. i. tere et fac cum aqua piſlij. et fac tro. et vtere.

℞ Rociſci marini conferentes cum appropriat eger illos: valētes ad inflā manionem et conferentes ad vomitū: quoruz permixtio. ℞ ſemis apij et aniſi ambozum añ. pondus. 3. vi. abſinthij romani maſticis añ. pondus. 3. iij. piperis et myrrhe añ. pond. 3. ij. cynamomi pondus. 3. vi. opij 3. ij. tere et cribella et confice et fac troc.

℞ Rociſci de papauere cōferentes ad fluxuz ſanguinis et tuſſim et fe. et dolorem pectoris. ℞ ro. et gūmi arabi. ambozum añ. pond. 3. iij. amili et dragaganti, ambozum añ. pon. 3. ij. papaueris al. et nu. ambozum añ. pondus. 3. ij. ſpodij pondus. 3. i. ſuci liquirine pondus. 3. ij. croci pondus tertie. 3. i. tere et aggrega et fac tro.

℞ Rociſci de balauſtijs conuenientes eis qui habent fluxum vētris et egeſtionem emitunt ſanguineam: et ſaniem: et habent tenaſmon. ℞. balauſtiarum et ſumach et corticum glandiū torrefactarum et ſanie nabar et granoz myrti omnium añ. 3. viij. et gallarum torrefactaruz extractarum cū aceto cymui infuſi in aceto torrefacti omnium añ. 3. iij. tere et confice cū aq̄ roſ. aut ſucco maloz: et informa tro. drachmeos.

℞ Rociſci diſulidis conferentes ad vlcera renum et veſice et micum ſanguinis et difficultatem vrine: quoruz hec eſt permixtio. ℞. ſe. apij. et ſe. iuſquiami albi et ſcehedenigi omnium añ. pondus. 3. vi. ſeminis feniculi pōdus. 3. ij. croci granozum pini et ſeminis acetoſe et opij et amigdalarum amararum excoriatarum omnium añ. 3. iij. granozuz alkekengi mundati. 3. xv. numero. ſemis cucumeris excoriati. 3. xij. tere et cōfice et informa trociſ.

℞ Rociſci alandarū deſcriptiōe aſcelenidis. ℞. capitū granatoz. 3. x. aluminis iamēci. 3. ij. calcanti 3. 3. xij. dragagāti. 3. xij. myrrhe. 3. iij. olibani. 3. viij. ariſto. 3. xij. confice cum aqua mellis et fac tro.

Eſcriptio alia. ℞. Ariſto. et gallarum viridium omnium añ. 3. viij. et reliqne medicine ſunt ſm quantitatē ſuecari et informentur trociſci.

℞ Rociſcus alius qui confert ad vlcera inteſtinoz et ſpurum ſanguinis ex pectore et conſeruat fetum. ℞. antimonij et ſcehedenigi et ſang. dra. omniuz añ. ſextaria. iij. ſedarā ſextarium. i. laudani et uccari et croci omnium añ. 3. iij. balauſtiaruz et galarum omnium añ. 3. xx. iuij et cornu cerui aduſti et acacie omnium añ. 3. x. conficiantur cum aqua arnoglofſe aut cuz aqua virge paſtoris: et adminiſtretur ſm tres modos. ℞ Ad curſum ex inferioribus cum clyſteri in receptrice. Et modo ſecūdo ſupponatur cuz lana. Et modo tertio detur in potu cū ſucco tieri et cum aqua virge paſtoris. ℞ Et ad ſpurum ſanguinis ex pectore cum aqua portulace et diſſynterie cū robcydoniorum puro.

℞ Rociſci de aniſo aperientes opilatiōes rectificantes epar leuificantes naturaz auferentes febres antiquas: quoruz hec eſt permixtio. ℞. aniſi. 3. iij. abſin. et aſſari et ſe. apij et amigd. amararū excoriatarum et ſpice et maſticis et folij et ſeie. anetoiuz añ. 3. i. cupari. 3. iij. aloes. 3. iij. et ſ.

Digitized by Google

ꝓficiant cū aq̄ absinthij. t fiant troc. drachmet: t denſ in potu cum ſirupo acetoſo.

t Rocisci lenientes nām auferētes an guſtiā ꝓferētes ad ſtrictura anhelit⁹ phibētes vomitū q̄z hec ē pmixtio. ℞. turbith. 3. v. violarū ficcaꝝ. 3. x. ſucci ligri. 3. ij. t. 5. cōficiant cum aqua t fiāt trocisci: dosis eoꝝ. 3. ij. aut. iiij. et bibantur cum. 3. x. zuccari.

t Rocisci de seminib⁹ qui ꝓferunt ad reſolutionē nature t viscera que ſunt in inteſtinis t ad illū q nō digerit cibos t pūctionem vehemēte t tenaſmon t fluxum ſanguinis mulierū frequentem: quoꝝ hec eſt permixtio. ℞. granorum mirti. 3. i. ſeis feniculi aniſi ameos ſe. apij ſe. iuſquiami albi t dauci oium añ. ℥. i. opij. 3. vi. confician tur cum vino t fiant trocisci ponderis. 3. 5. t ad miniſtrentur poſt ſex menſes.

t Rocisci ad inceptionem aque t ad durities epatis. ℞. ro. 3. iiij. berberis. ij. ſpice rantūdē maſticis t ſucci eupatorij t absinthij t ſq̄nāti t aſſari t aniſi et ſeminis apij et ſe. feni. et ſcolopēdrie t fructꝰ tamariſci t radicum capparis omnium añ. 3. i. reubar. t lactuce t ſucci liquirie. oium añ. 3. i. t 5. croci. 3. 5. inſormentur trocisci.

t Rocisci de roſ qui conferunt ad dolorem ſtomaci t febrem flegmaticā. ℞. roſarum ſiccarū. 3. ij. ſpice t radicis liquirie omniū añ. 3. i. lzarabe t maſti. amborum añ. 3. vij. carpobal. 3. v. tere et confice cum rob t fac troc.

t Rocisci de roſis lenitiui q̄ in eſtate in potu ſumunt. ℞. ro. pond. 3. x. ſpice radicum liquirie oium añ. 3. v. ſcamonee. 3. iij. terantur et conficiantur cum aqua frigida t inſormentur troc.

t Rocisci de roſis t eupatorio ꝓuenientes ad febres antiquas t dolorē epatis t icteritiaꝝ. ℞. roſ. 3. v. ſpice. 3. ij. ſpodij. 3. i. ſucci eupatorij. 3. viij. tere t confice cum aqua terentabin t fac troc. t da in potu cum aliquo ſyrupoꝝ.

t Rocisci de lacca ꝓuenientes ad opilationes epatis t ſplenis t febrē aſſiduam t ꝓuocat vrinam: quoꝝ hec eſt permixtio. ℞. lacce t rubee t aniſi ſe. apij t absinthij romani t aſſari t amigdalarum amararum excoꝛticatarum t coſti t ariſtologie lōge t ſucci eupatorij t ſucci ligritie t ſucci berberis omnium añ. pare. i. inſormentur trocisci drachmi: t dentur in potu cum eo q̄ō conuenit de ſirupis.

t Rocisci de rubea qui cōueniunt ad grauedinem ſplenis t dolorē epatis t febrem cronicam: quoꝝ hec eſt permixtio. ℞. rubee. 3. xij. coꝛticū radicum capparis t ariſto. lon. et radicum liquiritie omnium añ. 3. i. conficiantur cum ſyrupo acetoſo: t inſormentur trocisci ꝓderantes. 3. i. doſis ſit. i. cum decoctione absinthij.

t Rocisci de cuſcute conuenientes ad ſe. cronicas t extinguunt eas: quoꝝ hec eſt pmixtio. ℞. ſe. citroli t ſe. portulace t ſeis alſepheabren omniū añ. 3. iij. ſucaha t bedeoard t ſumiterre omniū añ. 3. iij. dragaganti t amili t gūmi oium añ. 3. i. t. 5. ſpodij t turbith t ſeminis cuſcute oiuꝝ añ. 3. iij. tereniabin. 3. xxx. zuccari alhafir. 3. xxx. croci. 3. iij. conficiantur cum aqua t melle t fiant trocisci t adminiſtrentur..

t Rocisci de decē medicinis qui cōueniūt ad quartanā antiquā t doloꝛes epatis et mollitiez. ℞. aniſi. 3. iij. aſſari et ſolij indi absinthij et ſeminiꝫ apij t ſpice t antigda. amara. excoꝛticatarum t maſticis omniuꝫ añ. pondus. 3. i. aloes. 3. ij. ſucci eupatorij. 3. iij. tere t confice cuꝫ decoctione absinthij: t ifozma troc. drachmeos: t da in potu cum aqua tepida.

t Rocisci ꝓferētes ad febres antiquas t inflāmationeꝫ t vomitū t leniunt nām. ℞. roſarū rubeaꝝ ablatis capitibus pondus. 3. vi. granoꝝ cucumeris excoꝛticatoꝝ t maſticis t reuſini t ſucci eupatorij omniuꝫ añ. pondus. 3. iij. croci pondus. 3. ij. aloes ſcotrensis pondus. 3. i. Algrega has medicinas tritas t cicorigonizatas: t confice cū aqua dulci t fac troc. t ute cum aqua frigida aut citroli aut cum ſyrupo acetoſo.

℞ Tractatus nonus de decoctionib⁹ t pillis.

n Os postponem⁹ ſermonē de catarticis quoꝝ q̄dā ſunt apozimata: t quedam pillule t ſermonē de gargariſmis t obtarmacis t emplaſtris t epithymatibus et medicis oculi et dētis t aliorum vſoꝫ ad ſummam ſecundam: t ſigillabim⁹ hanc ſummam loquendo de oleis et vnguētis: t ante illud afferemus deſcriptioneꝫ apozimatum t pillularum quoꝝ narrationem vidimus eſſe ante hanc ſummam ſecundam.

d Ecoctio aque de radicibus conferenꝫ ad opilationes t difficultatem vrine t doloꝛem epatis t ſtomaci t adminiſtratur cum oleis et aliis. ℞. coꝛticum radicum fen. t coꝛticum radicum apij t radicuꝫ ſquinan. t ſeminis feni. t apij t amili t ſpice odozifere t capil. ve. t maſti. t paſſu. enucleatarum quantum neceſſe. eſt decoquātur et detur in potu quantum eſt neceſſe.

d Ecoctio aque de radicib⁹ ad doloꝛes epatis allxindi. ℞. coꝛticum radicis fe. t apij amboꝛuꝫ añ. pondus. 3. i. ſe. ſe. apij amboꝝ añ. pōdus. 3. 5. ro. ru. mollitaꝝ t calamēti t ſquināti oium añ. 3. 5. t paſſularuꝫ

Digitized by Google

enucleatarū ponđ.3.ij. ℞ assari ponđ. tertie.3.i. ℞ spice ponđ.tertie.3.i.fundant sup ea aque tertie.ij.lb.i.decoquant donec maneāt.3.ij. ℞ plus parum: deinde colef ℞ fundaf sup eam ex oleo amigdalino dulci ponđ.3.i.deinde poterur.

a Pozima de absinthio ꝓferens ad dolorem epatis ℞ stōi ℞ febres cōmixtas frās flegmaticas ℞ melicas: cuiꝰ hec est ꝓmixtio. ℞. anisi ℞ se.apij ℞ absinthij romani ℞ assari ℞ se. fe. ℞ radicum squinanti omnium quantum necesse est: decoquant ℞ extrahatur aqua eorum ℞ detur in potu.

b Decoctio eupatorii ꝓueniens ei qui hꝫ febrem quartanā ℞ febrem flegmaticam ℞ febrem diuersam ℞ lentā nām.

℞.myra. ni. ℞ passularū mundata rū ℞ fumiterre ℞ bedeoard ℞ eupatorij ℞ sucahā omnium equaliter decoquantur ℞ colentur.

¶ Cap. de pillulis.

Illule que ꝓuenunt illi qui hꝫ vento p siccatem grossam ℞ inflāmationem ℞ spasmū neruoꝝ ℞ inflationē testiculorum. ℞.se.apij ℞ seis harmel ℞ anisi ℞ masticis ℞ croci olum.añ.3.ij. myra.nig.℞ belliricorū ℞ emblicoꝝ oium.añ.3.ij. serapini ℞ bdellij subalbidi oium.añ.3.i.℞.3.calamenti ℞ petroselini ℞ florū squinanti ℞ assari ℞ costi ℞ zedoarie ℞ ligni acori oium.añ.3.ß.℞ informent pillule.

p Illule fem. magne que expellunt humores grossos ℞ aperiunt opilōes ℞ ꝓferunt ad dolores iuncturarum ℞ illorum ℞ albaras ℞ mozpheam ℞ lepram ℞ elephantiā: ℞ sunt pillule cognite alunbe rn. ℞. ammoniaci ℞ serapini ℞ opoponaci ℞ ℞ bdellij ℞ aloes ℞ harmel ℞ myrabolanoꝝ ℞ pulpe collogn.oium.añ.3.viij. ℞ alsabaꝫ ℞ epithymi ℞ eusorbij ℞ capsie ℞ hermodaculorum oium.añ.pondus.3.i.ij.℞ turbith.3.r. ℞ castorei pondus.3.ij.et scamonee pondus.3.ij. agarici. 3.ij.et croci et spice et cardamomi et radicis altee albe et albeta et cynamomi ℞ galange omnium.añ.pondus.3.i.

p Illule feride maiores cōferentes ad dolorem colice et podagre et dorsi ℞ genuū et resoluunt humorē grossū viscosum in corpore: quarum hec est ꝓmixtio. ℞.bdellij serapini ammoniaci opoponaci se.harmel et pulpe collogntide ℞ aloes scorrensis et epithymi omnium. añ.3.x. scamonee.3.vi. cynamomi spice croci et castorei omnium.añ.3.ij.eusorbij.3.i. infundantur gumme in aqua pozri et fiant pillule: dosis.3.ij.

p Illule feride minores mundificātes humorem grossum viscosum ex dorso et genib⁹. ℞.serapini de spabā et ammoniaci et opoponaci et bdellij omnium.añ.3.x.turbith.3.xx. pulpe colloquinti de.3.xij.infundantur gumme ℞ conficiantur cū eis medicine dosis.3.i.cum aqua tepi.

p Illule feride allinti que conferunt ad dolorem iuncturarum ℞ podagre ℞ oēm dolorem ex humore crudo et colera et melia et paralysim: quarum ꝓmixtio hec est. ℞.aloes et myra. curi. enucleatoꝝ ℞ harmel et epithymi cretensis et medulle turbith et ammoniaci et opoponaci et serapini ℞ bdelli iudaici oium.añ. ptes.iij.pulpe collogn.ptes tres. scamonee ptes.ij. eusorbij et castorei et cynamomi et croci oium.añ. ptem.i. infunde gūmas in aqua pozri aut aqua caulis die ℞ nocte: deinde tere medicinas et tere gummas donec fiat sicut vnguentū: deinde pulueriza medicinas super eas: tere donec ꝓmisceant: et fac pillulas simules piperi ℞ cricca in vmbra: dosis earū ponđ.3.ij. in principio noctis cū aq tepida. ℞ sit cibus sup eas pullus ꝓditus i zibra degi. ℞ vinū eius sit vinū mellis aut de passis.

p Illule de capha maiores que sunt cōferentes ad dolores humeroꝝ et ancharum et vene sciatice et solutione educunt humorem grossum viscosum. ℞.serapini et ammoniaci et bdellij et eusorbij et opoponaci oium.añ.3.i. aloes et epithymi et agarici oium.añ.3.i.et.ß. aristo. et centauree et castorei oium.añ.3.ij. macropiperis ℞ zinzuberis ℞ cymini ℞ ameos et seis apij et anisi et myrrhe et croci oium.añ. tertias.ij.3.i.myrabo.citri. et hermodactiloꝝ et radicis almehez aheregi omnium.añ.3.ij.et.ß. synapis et capsie et pulpe colloquintide ℞ ligni acori et salis indi omnium añ.tertias.ij.3.i.confice cum aqua alizelengi: ℞ fiant inde pillule.dosis pondus.3.ij.

p Illule de capsia minores cōferentes ad mollificationē partis ℞ paralysim et dolorem ancharum et genuum et iuncturarum et podagram frigidam et solutione educunt humorem crudū grossum. ¶ ℞.myrabolanorum citrinorum.3.r. aloes.3. xx.33.3.ij.piperis et macropiperis oiuꝫ. añ.3.i. synapis.3.iiij.capsie inde ℞ salis indi et pulpe colloquintide omnium.añ.3.ij. penidiarum .3.iiij. conficiantur cum aqua pozri et informentur pilule.dosis.3.ij.cum aqua tepida.

p Illule ꝺ capsia ꝺscriptōe alia. ¶ Recipe aloes et turbith et hermodactilorum omnium.añ.3.i.capsie et acori ℞ salis naputi ℞ pulpe colloquintide ℞ agarici et granorum harmel et bdellij et serapini oium.añ.3.ij.33.et macropiperis ℞ piperis et masticis et sinapis ℞ anisi et costi et ameos oiuꝫ añ.3.ij.epithymi et myra.nig.amborum.añ.3.v. conficiantur cum aqua caulis et allzelengi: quarum dosis sit.3.ij.aut tres cum aqua calida.

p Illule de eupatorio facientes ad dolorem epatis et icteritiam et ad febres. ¶ Recipe aloes et succi eupa-

Digitized by Google

rofij ⁊ myra. citri. oium equaliter: tere ⁊ cribella: ⁊ ꝓfice cū aq̄ apij ⁊ fac pilulas. dosis pō. 3.ij.

Illule ꝓficue ꝓferentes ad paralysim
℗ ⁊ torturā ⁊ dolorē genuū ⁊ dolores
unctuarū ex flegmate. ℭ ℞. albe-
dumaru ⁊ est medicina inda ⁊ saul ⁊
alfrag: ⁊ est medicina alia inda ⁊ turbith ⁊ gra-
norum alnul indi ⁊ herbe eupatorij oium .aā.
aur. xx. decoquant cum lb. i. aque donec rema-
neat medietas: deinde colentur ⁊ reducat aqua
eorum ad ignem ⁊ bulliat donec coaguletur ⁊
ꝓficiat super eam deinde de sceni mundati a cor-
tice suo exteriore. ⁊ est simile lingue auis ponte
in medio sui. Et sumant cynami ⁊ agarici ⁊ ma-
sticis ⁊ aloes scotrensis ⁊ albrégi excorticati ⁊
succi liquirite oium .aā. aur. xx. tere ⁊ cribella
cum ozali preter deinde: deinde tere deinde solū
⁊ misceat cum medicinis: qm̄ non cribellat pp
unctuositatē suam. deinde ꝓficiant super illam
aquam decoctā coagulatā ⁊ facta est ei spissitu-
do melius ⁊ ꝓficiant cum ea iste medicine ⁊ in-
formēt pillule. ⁊ sumat de eis pondus tertie.
3.i. vsq; ad. 3.ß. ⁊ quādo multiplicas da duas ter
tias. 3.i. cum aqua calida in nocte.

Illule aliarbelic ⁊ sunt pillule absterg-
℗ gentes flegma ⁊ meliam ⁊ educentes
ea ambo ⁊ frangunt ventositatē debi
litatis digōnis: ⁊ dant i potu hyeme
⁊ estate. quaꝝ hec est pmixtio. ℭ ℞. cinamomi
⁊ costi ⁊ spice ⁊ amomi ⁊ camedreos ⁊ granoꝝ
albē ⁊ mahalech ⁊ cinamomi ⁊ agarici oium.
aā. pond. 3.ij. myrrhe croci ⁊ gariofi. oium .aā.
pond. 3.ij. aloes. 3.vi. fiant pillule in estate cum
succo ro. ⁊ in hyeme cum succo caulis dosis ea-
rum pondus. 3.ij. cum vino ante cibum. ⁊ cibe-
tur in hora sua cum aqua ciceris.

Illule aldurie ex li. alcalamet q̄ odo-
℗ riferum efficiunt oris odorē ⁊ absterg-
unt visum ⁊ cōsumunt flegma ⁊ fa-
ciunt appetere cibū ⁊ ꝓfortant dentes
masticantes. ℭ ℞. cynanu ⁊ piperis et rubee et
coriandri et heilbace et condeiati et fanfel et ca-
breus oium .aā. pondus. 3.ij. et bdrat. i. muschi.
tere et cribella et confice cum aqua gūmi solum.

Illule que ꝓferunt ad ventositates et
℗ debilitatē stōi et ad emoꝛroydas: qua
rum hec est pmixtio. ℭ ℞. scozie ferri
au. ℈. que infundant in aqua pozri se-
ptem diebus omnis et removeāt aqua in ea oi
die semel et granoꝝ nasturtij. 3.cc. se. pozri et se.
eruce et scis alfetul et se. apij et se. baucie et se. ra
phani et fenugreci et se. cepe oium .aā. 3.xxv. tere
et ꝓfice cū aq̄ pozri et i forma. pillulaꝝ sicut cicer.

Illule de deinde ꝓferentes ad torturā
℗ et colicā et dolores dorsi et genuū et
oēm dolorē: cui? cā ē flegma grossuꝫ
viscosum et oēm ventositatē grossiꝫ.
ℭ ℞. cinamomi excorticati a cortice suo supe-

rioze de quo ꝓsciant lingue reperte inter duo
frustra: et granoꝝ dende et succi liquirie et aga-
rici al. et alij etiam et herbe eupatorij et absinthij
aloes partes equales: tere et confice cum aqua
apij et riformen pillule parue. Et ille qui de eis
facit pillulas mungat manum suam oleo balsa-
mi odorifero. dosis earuꝫ est quod est a. 3.i. vsq;
ad. 3.ij. et sit cibus super eas ꝫbrabegi.

Illi solutivus ꝓferens ad torturam et
℗ abstergit visum et acuit auditum: et
ad dolores splenis et ad podagram ⁊
dolores iunctuarum et mollificatio-
num lacerti et nocumenta frigoris et humidita
tis: cuius hec est permixtio. ℭ Salis gēme. 3.
vi. piperis. 3. vij. 33. et se. apij et yspi et aniseden
et petroselini et semen feniculi et anisi et foliꝫ in-
di et agarici et scamonee et nasturtij et garioflo-
rum omnium. aā. 3.ij. Aggregent post tribellationem et reponant in vase et administrentur.

Illule stomatice allaudi que confor-
℗ tant stomacum et facunt appetere ci-
bum et sunt valentes ad stōm et epar
et splenem et mundificant sensuꝫ et in
testina et educunt superfluitates ex toto corpore
et flegma. ℭ ℞. myra. hebu'ox. partes. vi. salis
indi et absinthij romani et agarici lenis scamo-
nee subalbide oium. aā. partes aij. assari et anisi
et se. apij: oiuꝫ. aā. partes. ij. medulle turbith al.
partes. xvij. epithimi cretensis rubei mundi re-
centis partes. v. hirepi. partes. vij. garioli. ptē. i.
cōmisceant medicine iste post tribellationē: de-
inde ponat super eas paulatim: et ipse ꝓcrant
aqua in qua bullite sunt partes. iiij. penidiorum
sahari donec conuersa sit in substantia succi da-
culorum: deinde informentur pillule simules pi
peri: dosis sit pondus aur. ij.

Illule albaramalzi mundificantes ca
℗ put et extremitates et ꝓferunt ad apo
stemata: bibant et dormiat super eas
ppea q̄ sunt vtime in attractiōe: quo
rum permixtio hec est. ℭ ℞. aloes scotrensis et
pulpe colloquntide ambox aur. vij. croci et spice
et cinamomi et granoꝝ balsami et assari et ma-
sticis et absinthij romani et scamonee et turbith
oium. aā. aur. ij. cassie aur. 5. tere bene et cribella
et confice cum qua tepida et fac pillulas et inun
gat manum suam oleo amigdalino dulci et su-
matur de eis fm quantitatē lenitatis nature et
siccitatis eius minus pillule. iij. et plus de eis pil
lule. ix. dosis integra. 3.ij. cū vadit ad lectū sui.

Illule filij alhair expte ad morphea?
℗ fedā: auferunt. n. eā in tribus diebus
et conferunt ad febrem et ventosita-
tem et dolores unctuarū et omnem
passionem flegmatcā et melicam. ℭ ℞. myra.
hi. et citri. et aloes scotrēsis et sarcocolle et bdel-
lij rubei serapini de spahani et pulpe coliognti
de oium. aā. partes. v. nasturtij al. et origani ꝓfici

Digitized by Google

enigelle ⁊ cymini carmeni ⁊ salis gẽme ⁊ visci romani oium.aã.pr3.i. Accipe has medicinas post purgationẽ ⁊ cribellationẽ ⁊ cõmisce pfecte ⁊ infunde gũmas in aqua portu in vase eris ⁊ tante quãtitatis qua pficiant medicine: ⁊ ponat in sole donec resolwant gũme: deinde pficiant medicine cribellate desup: ⁊ pficiant bene vehemẽter cõterendo donec fiat pole vt fiant pillule siles piperi ⁊ exiccent in vmbra: dosis earũ aur.i. cuz aqua tepida ⁊ abstineat ante ipsas duobus diebus ab oibus rebus nisi pane ⁊ alzibrabege.

℞ Pillule filij habeire sup qbus est pueniencia manifesti iuuamenti in ventositatibus: ⁊ colera ⁊ ventositatibus emoroydarum ex humore crudo ⁊ morphea ⁊ pturitu: ⁊ bibuntur in oi die ⁊ nocte hyeme ⁊ estate. quarũ pmixtio hec est. ℞. myra. citri. ⁊nu. ⁊ belli. ablatis nucleis oiuz.aã.aur. xij. emblicoz aur.vi. capsie inde ⁊ macropipis amboz.aã.aur.v. nucis muschate ⁊ salis gẽme oium.aã.aur.ij. turbith al.aloes amboz aur.iij. tere ⁊ cribella oia: ⁊ fac pfectionẽ cum oleo vio. ⁊ fac pillulas ⁊ exicca in vmbra: dosis earũ aur. vi. apud mediam noctem cum aqua calida: videbis.n. mirabilia ex iuuamento.

℞ Pillule aggregatiue filij hilgebẽ que pferunt ad supfluitatẽ exitẽ in corpore ex flegmate ⁊ colera rubea ⁊ colera ni. Et silr pferunt capiti cuz in ipso est supfluitas ex istis humoribus: aut ex vno eorum ⁊ resoluunt surditatẽ accitẽ inde: ⁊ confortant stõ ⁊ epar ⁊ pfortant ea ⁊ pferunt ad oẽm febrẽ antiqz: ⁊ sedant humores oẽs ⁊ sedant sanguinẽ ⁊ sanant spẽs vicerũ ⁊ pturitũ. ℭ Et ille qui hz emoroydas. ⁊ indiget portu earũ tangat indicẽ ⁊ pollicẽ suũ cum aliquãtulo oleo antiq dalino: deinde tangat illas pillulas digitis suis quãtite qua fluant cum oleo: deinde bibat eas. non.n. nocebunt ei cum fecerit illud quarũ permixtio hec est. ℞. hierepigre.ʒ. xxtiij. myra. nu. ⁊ citrinoz amboz. aã.ʒ.vi. masticis ⁊ anisi ⁊ succi eupatorij ⁊ succi absinthij oiuz.aã.ʒ.ij. rorum.ʒ.iiij. terant ⁊ cribellent ⁊ pficiant cuz aqua ⁊ informent pillule siles piperi: dosis.ʒ.ij. vsqz ad.ʒ.ij. ⁊.ʒ. ⁊ bibant post.ij. horas a pncipio noctis antequ dormiat vtens eis: deinde surgat ⁊ faciat ascellare a duabus scellis vsqz ad.iiij. ⁊ erit earum operatio in die.

℞ Pillule facte cum euforbio pferentes ad aquã citrinã ⁊ ad dolorem dorsi ⁊ anche ⁊ podagrã ⁊ mollificationem membroz: quarum pmixtio hec est. ℞. enforbij ⁊ masticis amboz.aã.ʒ.iiij. scamonee ⁊ agarici amboz.ʒ.aã.ʒ.v. pulpe colo.ʒ.iij. aloes ⁊ epithimi amboz.aã.pondus.ʒ.xx. succi absinthij pondus.ʒ.v. salis indi pondus.ʒ.i. ⁊.ʒ. macropiperis pondus .ʒ.ij. anisi pondus.ʒ.iiij. spice pondus.ʒ.x. tere medicinas ⁊ cribella ⁊ cõfice cum aqua caulis: ⁊ informa pillulas sicut pr per dosis huius medicine est .xi. pillule vsqz ad quantitatem.ʒ.ʒ. ante cibum ⁊ post ipsum: ⁊ bibatur super eis aqua calida.

℞ Pillule alie pferentes ad febrẽ chronicam ⁊ debilitatẽ splenis ⁊ epatis ⁊ inceptionẽ aque. ℭ ℞. camepitheos ⁊ camedreos ⁊ radicũ liquirtie ⁊ croci ⁊ lacce ⁊ absinthij oium.aã.ʒ.x.ʒ.ß.apij ⁊ anisi ⁊ ßfe. oium.aã.ʒ. ⁊ succi eupatorij ⁊ reubarbari ⁊ rosarum.aã.ʒ.viij.ßfe. cuscute.ʒ.xv. polij: ⁊ si habuerit splenez adde in eis scolopendrie.ʒ.x. radicis capparis ⁊ fructus tamarisci amboz.aã.ʒ.viij.

℞ Pillule alie ad febrem chronicã ex humoribus cõmixtis ⁊ dolorẽ epis ⁊ inceptionẽ aq. ℭ ℞. absinthij ⁊ succi eius parorij ⁊ myra. citri. ⁊ aloes ⁊ masticis ⁊ croci ⁊ aristo. ⁊ lacce ⁊ anisi ⁊ capsie ⁊ hiere oium.aã.ꝑtẽ vnã terant ⁊ informent ꝑ pillule

℞ Pillule pferentes ad febrẽ chronicam. accitẽ ab humoribus cõmixtis ⁊ ad dolorẽ epatis ⁊ inceptionẽ hydropisis.

ℭ ℞. absinthij aut succi eius ⁊ succi eupatorij ⁊ myra. citri. ⁊ aloes ⁊ masticis ⁊ croci ⁊ reubarbari ⁊ lacce ablute ⁊ anisi ⁊ folij sicci ⁊ hierepigre oium.aã.pars.i. terant ⁊ pficiantur cum succo solani ⁊ informent pillule: dosis pond.aur.i. cũ aqua tepida in nocte. Ꝺ si fuerit tussis pmisce cũ medicinis succi ligritie quia tũ est medicina ꝓderis oium medicinarum.

℞ Pillule que aperiunt opilõnes ⁊ subtiliant humores grossos ⁊ faciunt descendere humores: ⁊ humiditates viscosas ⁊ mucillaginosas: quarũ hec est permixtio. ℭ ℞. folij indi ⁊ myrrhe ⁊ floris squinanti floris absinthij romani ⁊ masticis ⁊ croci oium.aã.ʒ.ʒ.ß.apij ⁊ anisi ⁊ bdellij ⁊ serapini ⁊ opoponaci oium. aã.ʒ.i. aloes.ʒ.vß. turbith agarici amboz.aã.ʒ.iij.ʒ. ⁊ fiant pillule.

℞ Pillule ꝺ serapino q̃ ꝓueniũt ad dolorẽ genuũ ⁊ anchar ⁊ et lateris: quarũ hec est permixtio. ℭ ℞. ß. apij et ß. harmel amboz um. aã.ʒ.i. serapini et bdellij amboz um.aã.ʒ.ij. hiere.ʒ.ij. pulpe colloquintide et agarici amboz um. aã.ʒ.i. turbith.ʒ. vi. fiant pillule: dosis.ʒ.ij. cum aqua tepida.

℞ Pillule de opoponaco lisalomoni conuenientes ad dolorẽ genuũ et dorsi et paralysim et torturam. ℭ ℞.ʒ. et puperis et macropiperis et capsie inde et myrabolanoz um citrinoz um bellirico rum et emblicoz um et myrrhe et turbith et scamonee et croci et castorei omnium. aã.ʒ.ij. opoponaci et hermodactilo rum et serapini et bdellij et ammoniaci et pulpe colloquintide omnium. aã.ʒ. x. aloes.ʒ.xx. infundantur gumme in aqua caulis et conficiantur cum eis medicine et informẽtur pillule dosis.ʒ.ij.

Digitized by Google

Pilule de euforbio cōferentes ad paralysim ℞ mollificationem ℞ humores crudos descendentes ad neruos. ℞ agarici pulpe colloqn. euforbij serapini bdellij oīum. añ. ʒ.i. aloes. ʒ.ij. terantur ℞ conficiantur cum aqua caulis ℞ fiant pillule.

Pilule inde facte cum muscho conferentes ad dolorem stomaci ℞ aufferunt feterem oris ℞ malum odorem potus vini ℞ exiccant humiditates eorum. ℞ ℞. remissi ℞ capparis amborum. añ. lib.i. conterantur ℞ abluantur cum aqua ℞ proiiciantur in vase ℞ proiiciantur super ea aque lib. xl. ℞ decoquantur donec remaneant lib. v. ℞ colatur: deinde reducatur ad vas mundum ℞ decoquantur cum aqua scō sola donec coaguletur. ℞ tu remouebis eam cuʒ cochleario ita vt nō adhereat ℞ aduratur: deinde proiiciatur in cani no viridi ℞ exiccetur sicut exiccatur aloes abluta. Cum ergo volueris facere ex eis pillulas sume de eis aur. xx. ℞ tere ℞ cribella: deinde accipe heil ℞ garioſil. ℞ nucis musch. ℞ macis ℞ xyloaloes indi ℞ folij ℞ centauree ℞ sandali albi ℞ girbangue ℞ cubebe omnium. añ. aur. i. muschi aur. v. camphore aure. x. tere vnūquodq; per se ℞ cribella: deide permisce postea accipe remissi: scō aur. v. ℞ proijce super eam aque. ʒ. vi. ℞ decoque eam donec remaneant. ʒ. ij. ℞ cola eam ℞ confice cum ea medicinas ℞ informa pillulas sicut cicer ℞ exicca eas ℞ vtere eis cū neċe fuerit.

℞ Tractatus decimus de oleis.

Ermo noster in hac summa de oleis est ſm nostram condi-
s nem. ℞ Oleum nardinū. Eius quidem inuamenta sunt multa ℞ est de nobilioribus oleis cōferens ad omnem dolorem qui fit ex frigiditate in ventre ℞ ventositatem intrinsecam: ℞ sedat dolores auris frōs ℞ remouet eos: ℞ aufert dolorem capitis ℞ emigraneaʒ facto ca putpur. ex eo. colorem efficit bonum ℞ aufert colicam ℞ punctionem ventosam ℞ confert ad dolores earum ℞ sedat dolorem epatis ℞ ventris ℞ calefacit matricem ℞ inijcitur in foramen virge ℞ confert renibus ℞ vesice ℞ ad mollificationeʒ vesice: cuius hec est permixtio. ℞ Sumantur calami aromatici ℞ ciperi ℞ folia lauri ℞ xylobalsami ℞ folij indi ℞ enule ℞ sauine ℞ squinanti et myrri ℞ coʒdumeni ℞ sanſuci omnium. añ. ʒ. ij. terantur contritione grossa ℞ proiiciantur in vase ℞ proiiciantur super ea vinuʒ ℞ aqua ℞ infundantur super ea olei ſisaminu laſt. v. ℞ decoquantur lento igne in vase ℞ proiiciantur in vase duplici sex horis ℞ moueatur omni hora: deide auferantur ab igne: ℞ dimittatur donec infrigidetur ℞ coletur oleum. ℞ Decoctio secunda: cuius hec est permixtio. ℞. rof. ru. ℞ cassie ℞ succi myrri humide ℞ myrrhe omnium. añ. ʒ. ij. terantur grosse ℞ proiiciantur super ea aqua aut vinū donec humectentur ℞ oleum decoctum ℞ decoquantur leni igne tribus horis ℞ infrigidetur ℞ coletur. ℞ Decoctio tertia: cuius hec est pmixtio. Spice ℞ garioſi. ℞ storacis omniuʒ. añ. ʒ. iij. nucis muſchate. ʒ. v. olei balſamini. ʒ. vi. tere medicinas grosse ℞ proijce super eas aquam. Cuʒ ergo calefit proijce desuper oleum quod decoctum est ℞ oleum balſami ℞ storacē liquidam ℞ moue donec misceantur ℞ ferueant donec consumatur aqua ℞ remaneat oleum.

Leum de storace conueniens iuncturis ad quas effunditur materia ℞ cale
o facit lacertos ℞ apostemata frigida ℞ matricem frigidam ℞ calefacit renes ℞ vesicam ex frigiditate. ℞ Recipe olei ſisaminī laſt. i. storacis sicce. ʒ. iij. decoquantur lento igne, dōec sumat oleū ꝓprietatē storacis ℞ reponat.

Leum de camomilla. ℞ Recipe
o olei ſisamini laſt. i. fenugreci superioris camomille abluti ℞ exiccati in vmbra amborum ana. ʒ. ij. ℞ reponantur in vase vitri ℞ ponatur in sole. xl. diebus et administra.

Leum de mastice conueniens ad debilitatem stomaci ℞ apostemata eius
o ℞ lenit duritiem. ℞ Recipe olei ſisamini laſt. ij. masticis. ʒ. vi. terat mastix ℞ proijciatur super oleum in vase duplici.

Leum de absinthio factum in sole ca
o lefaciens ℞ confortans membra frigida. ℞ Recipe olei ſisamini danic. i. proijce ipsum in vase vitri ℞ absinthij. ʒ. ij. ℞ ponat in sole. xl. dieb⁹ et administret.

Leum de aneto. ℞ Recipe olei ſisa
o mini laſt. i. seminis aneti exiccati in vmbra vn. i. proijciantur in vase vitri ℞ ponant i sole. xx. dieb⁹ ℞ administret.

Leum de lilio quod cōfert ad frigus
o matricis ℞ prefocationem matricis ℞ ad colicam ℞ calefacit renes ℞ vesicam. ℞ Recipe cassie lignee ℞ carpobalſami ℞ masticis omnium. añ. ʒ. i. garioſi. ℞ cynamomi amborum. añ. ʒ. ſ. croci. ʒ. i. tere ℞ proijce in vase vitri cum lib. i. ſ. olei ſisamini ℞ lilijs. xxx. numero postq; proieceris illud quod in eis est de citrinitate ℞ radices foliorum eoruʒ ℞ ponatur in vmbra in loco temperato vsq; quo sumat oleum virtutem eius ℞ administretur.

Leum de hasce quod confert ad difficultatem vrine. ℞ ℞. olei ſisamini. ʒ. i.
o aque lib. i. ℞ quartam zinziberis. ʒ. iij. hasce. ʒ. x. tere medicinas grosse ℞ proijce in vase cum aqua ℞ oleo ſisamino ℞ decoquat donec consumatur aqua ℞ remaneat oleum ℞ distilletur de eo in foramen virge.

Leū de hasce aliō ad ūcturas ℞ colorem efficit bonū. ℞ addit in desiderio
o

Digitized by Google

coeundi ⁊ commouet ſuper coitum ⁊rectificat renes ⁊ veſicam ⁊ dorſum cuꝫ de eo bibit quãtitas. ℌ.i. omni die cum rob aut cum vino ⁊ adminiſtratur etiã in clyſterib⁹: cuius hec eſt permixtio. ℞. olei liſa. ⁊ lactis vaccini dulciꝫ ⁊ ſucci haſce humidi oium añ. lib. x. penidiorum albo⁹ lib. v. ℥iiii. lib. ij. ℌ. Terãtur pendiꝫ ⁊ cribellentur ⁊ pꝛiciantur omnia in vaſe figuli ⁊ accendatur ſub eo ignis lenis donec cõſumantur aqua haſce ⁊ lac ⁊ remaneat oleũ ſolum ⁊ bibatur de eo ſicut diximus. Eſt enim iuuatiuꝫ ad debilitatem renum ⁊ addit in deſiderio coeundi ⁊ ſpermate.

o Leum haſce aliud cõueniens ad difficultatem ventris ⁊ dolorem iliorum ⁊ renũ ⁊ veſice: cuius hec eſt pmixtio. ℞. aque dulcis ſacratan. ℌ. v. ℥iiii. pon. ℌ. iij. ꝓriti haſce pon. ℌ. x. olei liſamini ſacratati. i. decoquant in vaſe mũdo igne leni donec ꝓſumat aqua ⁊ remaneat oleũ ⁊ auferat ⁊ dimittat donec infrigidet ⁊ coleꝫ ⁊ fiat clyſtere ex eo poſteri⁹ ⁊ ante infundendo in foramen virge.

o Leum de ſerpentibus ꝓperẽs ad imperiginẽ ⁊ mollificationem ſtomaci. ℞. Sumank olei liſami. tꝛiſt. iij. ⁊ ponank in vaſe figuli ⁊ ponank in eo de ſerpentib⁹ nigris a. v. vſqꝫ ad x. ⁊ ſtringak ſuper caput vaſis ⁊ decoquantur lento igne donec in decoctione diſſoluantur ⁊ auferantur ab igne ⁊ dimittatur donec infrigidetur ⁊ aperiak caput eius ⁊ caueatur a vapore eius: quare dimittatur donec infrigidetur ⁊ reſpiret ⁊ auferatur ab eo vapor ⁊ ponatur in vaſe ⁊ adminiſtretur in epithimate cum ipſum eſt neceſſerium cum pẽna inunctum.

o Leum regis dauid qꝺ eſt iuuatiuum ad paralyſim ⁊ tortura ⁊ podagrã ⁊ tremorẽ ⁊ ad dolores iuncturaruꝫ ⁊ dorſi ⁊ ad fiſtulas ⁊ emorroydas ⁊ ad colicam ⁊ elephãtiam: cuiꝰ hec eſt pmixtio. ℞. bdellij. ℥. x. ammoniaci ⁊ ſerapini ⁊ opoponaci ⁊ carpobalſami ⁊ opij ⁊ polipodij ⁊ elleboꝛi albi ⁊ ẓarur ⁊ feleniati ⁊ capſiet amigdalarum amararum excoꝛticatarum omniũ añ. ℥. vi. garioſilorum ⁊ nuciſmu. ⁊ ℥iii. ⁊ galange ⁊ cynamomi ⁊ laudani ⁊ caſtoꝛei omniũ añ. ℌ. iij. ℔. reſile ⁊ ſeminis uſquiami albi ⁊ ſiſeleos ⁊ olibani ⁊ nigelle ⁊ ſeminis eruce ⁊ ſe. poꝛri ⁊ ameos ⁊ coſti omnium añ. ℌ. v. ciperi ⁊ granoꝛ harmel ⁊ myrri ⁊ granorum viridium ⁊ granoꝛuꝫ allzerua ⁊ ſanſuci omniũ añ. ℌ. iij. foliorũ eupatorij ⁊ vſnee ambo⁹ añ. ℌ. v. ⁊ terantur medicine iſte cõtritione groſſa ⁊ ꝓiciank in vaſe ⁊ fundantur ſuper eas lib. vi. ſucci caulis ⁊ decoquak igne leni donec redeat ad lib. ij. ⁊ remoueak ab igne ⁊ coleꝫ ⁊ exꝑmak ita vt nõ remaneat in eo aliqd de ꝓtrunb⁹ harũ medicinaruꝫ ⁊ reducat ad vas ⁊ fundank ſup ipm de oleo oliue lib. vi. ⁊ buryri vaccini ⁊ olei alrazakij ⁊ olei de lzerus ⁊ olei aldemeſt decocti cũ ſpẽbus ⁊ affert ℌ oleuꝫ egypto oium añ. ℌ. x. ⁊ farine amigdalarum amararuꝫ ℥. ij. granoꝛ lauri ⁊ pini amboꝛ añ. ℌ. vi. olei de lilio ⁊ olei de eruca amboꝛ añ. ℌ. v. granoꝛ viridium pondus. ℌ. x. olei liſamini aut alrazakij in quo decocte ſunt ruthe. ℌ. iij. vſnee. ℌ. iij. olei de alcanna. ℌ. v. mellis anacardi. ℌ. iij. ⁊ addanꝰ ſup olea in vaſe ⁊ diſſoluak cũ pauco illius aque de ſagzenea pond. ℌ. x. decoquank lẽto igne ꝓpter facilitatem donec remaneat aque quãtas ſacratati. i. ⁊ auferatur ab igne ⁊ coletur cum mandili ſpiſſo ⁊ reducatur ad vas: ⁊ ꝓiciantur ammoniaci. ℌ. x. ⁊ mellis. ℌ. x. ⁊ ponatur ſuper prunas donec liqueſiat ⁊ miſceantur cum eo de ſtorace liquida ⁊ napta alba ⁊ olei balſami oium añ. ℌ. x. ⁊ ponatur in ampulla ⁊ claudatur ſtricte caput eius: doſis eius a quarta. ℌ. i. vſqꝫ ad aur. i. cum aqua ciceris tepida.

o Zeti de coſto daꝫ in potu ⁊ cõfert ad frigus lacertoꝛ ⁊ ꝓprie epatis ⁊ ſtoꝛ ⁊ aperit opilationes lacertoꝛ confortans eos faciens colorem eſſe bonũ ꝓſeruãs ingredinem capilloꝛ. ℞. coſti amari. ℥. x. caſſie ℥. vi. foliorum almarmacoꝛ ſextaria. x. terantur groſſe ⁊ infundantur in vino in nocte ⁊ ꝓiciantur ſuper eas olei liſamini lib. i. ℌ. ⁊ decoquatur in vaſe duplici donec conſumatur vinum ⁊ remaneat oleum.

o Leum de coſto aliud ad dolorẽ epatis ⁊ ſtomaci: ⁊ dolorem iuncturarũ ex frigiditate ⁊ mollificatiõe laxeris. ℞. gariofil. ℌ. i. calami aromatici ⁊ ſpice ⁊ folij indi ⁊ ſtoracis ⁊ radicis lilij celeſtis ⁊ cynami ⁊ vſnee ⁊ coſti omnium añ. ℥. ij. enule ⁊ caſſie añ. ℥. i. myrrhe. ℥. ℌ. tere medicinas groſſe et infunde in aceto in nocte ⁊ effunde ſuper eas olei ⁊ aque amboꝛum añ. lib. v. ⁊ decoquantur lento igne donec conſumatur aqua ⁊ remaneat oleum: ⁊ coletur ⁊ miſceatur cuꝫ primo.

o Leum terbuet et eſt medicina inda faciens ad ventoſitates groſſas ⁊ ad dolorem matricis frigidum. ℞. ſerapini, ⁊ galbani ⁊ ciperi ⁊ ſinapis elleboꝛi omniuꝫ añ. ℌ. xv. glutinis alimbat. ℥. viij. oppoponaci. ℥. iiij. cynami ⁊ coſti ⁊ ariſtologie longe et rotunde omnium añ. pondꝰ. ℥. ij. acori ⁊ ammoniaci ⁊ ſir ⁊ eſt medicina inda ⁊ fel ⁊ piretri omniũ añ. ℌ. ij. ℌ. ℨedoarie ⁊ doroniga ⁊ caſtoꝛei ⁊ ruthe ⁊ haſce ⁊ abꝛotani ⁊ radicis liquirite et ruthe montane ⁊ mat uas de firem et caulis ⁊ ſanſuci ⁊ ſiſimbꝛij: ⁊ garioſilorum boꝛ tulanoꝛum omniũ añ. ℌ. ℌ. myrrhe: ⁊ aſſe odorifere ⁊ ferule ⁊ alamunden omnium añ. quarta ℥. i. olei oliue lib. i. x. ⁊ aque libras. xviij. decoquatur lento igne: donec conſumatur aqua et remaneat oleum. doſis eius a media. ℌ. vſqꝫ ad duas cum aqua aneti.

Digitized by Google

Leum fudin qđ noiatur abrusened
● cõferens ad russim r vẽtositates gros
sas r attrahit humores grossos r cõ
fert ad emorroydas: cuius hec est per
mixtio. ℂ ℞. saume r piperis r macropipe
ris r ireos ana z iij. zinzibe. r capsie inde r salis rubei
r cymini omnium añ. z. vi. sauc nabac haficius
lin aqua coletur super medicinas.

Leum de hirsuta qđ confert ad molli
o ficationem r paralysim r torturam r
aperit opilationes epatis r splenis r
confert ad colicam: cuius hec est per
mixtio. ℂ ℞. ameos r origani r calamẽti mõ
tani r myrrhe: r marmacor r se. apij r seminis
feni. r anisi r seminis aladacocha r masticis r
affari a fenugreci omnium añ. z. vij. r alsel r al
bel r alsel r acori r capsie inde r bdellij oium
añ. z. v. serapini r ãmoniaci r oppoponaci om
nium añ. z. iij. r radicum apij r corticum radi
cũ feniculi r squinanti r radicũ liquiritie r enu
le sicce et hasse oium añ. z. x. r hyzeribasen r sin
sider amborum añ. z. iij. zinziberis cynamomi r
garriofilor r cardamomi r girbaugue r cube
be r macropiperis r piperis r nucis muscate r
macis r nigelle r costi r caryi oium añ. z. iiij. zedoarie r dozonigi amborum añ. z. v. Fere medi
cinas grosse r funde super eas de aqua qp sub
mergat eas r decoquatur donec dissoluantur r
coletur r fundatur super ea olei de hirsuta recẽ
tis lib. vij. decoquantur lento igne donec consu
matur aqua r remaneat oleum r administretur
cum necesse fuerit pondus aur. ij. ant. iij. cũ aqua
de radicibus.

o Leum de hirsuta simplex. ℂ Decoquatur cum aqua sola r minuetur a
caliditate sua cum decoquitur cum
aqua sola r est in loco olei arazaki cum ablutis
cum aqua sola.

Leum de cucurbita quod confert ad
o omnem caliditatem r ad acuitates in
toto corpore si fuerit membrum inun
ctum cum eo: r si fuerit in vesica: aut
renibus inungatur cum eo r olfaciat ex eo r in
ungat eius eo. Et si fuerit in capite fiat capurpur
gium ex eo. r si fuerit in intestinis acutas cole
rica sumere in potu ex eo est iuuatiuũ ad oia il
la. cuius hec est permixtio. ℂ Sumatur cucur
bita magna integra r excorticẽ r teratur r ex
primatur r sumantur de aqua eius partes. iiij.
r olei sisamini recentis pars. i. decoquatur lẽto
igne donec consumatur aqua. r remaneat oleũ
deinde coletur in vase vitreato r administretur.

Leũ alsehesabre qđ ꝓfert ad ventosi
o tatẽ in genu r iuncturis r toto corpe.
Sumat aqua alsehesabre ps. i. r olei
sisa. ps. i. r decoquatur donec ꝓsumat
aq̃ tota r remaneat oleũ: colet ergo r reponat
in vase vitri r claudat stricte os eius donec sit ab
aur i. vsq; ad. z. 5. sicut dixim⁹ r bibat sup mẽstru
ram. z. ij. aque ceteris in aq̃ cũ cicere decoctum
fit aliqd cymini r sit cib⁹ super ipsum ribrabegi.
r si fiat ex eo iunctio sup membra confert.

Leus auris. ℂ ℞. olei sisamini lib. ij.
o origani. z. xv. rubee. z. ij. oppoponaci
r serapini r myrrhe bdellij r ammo
niaci r aloes r olibani omnium añ.
z. ij. tere medicinas r proijce super eas parum
aque r confricentur cum manu bene r pijciat
super eas oleũ r decoquat lento igne donec in
spissetur r coletur. r administretur.

Leum auris descriptione alia. ℂ ℞.
o sceba. z. ij. que confricentur cum olei
lib. i. et aq̃ sanfuci. lib. 5. decoque oia
lento igne in cocleario ferreo r cola
ipm r distilla de ipso in aurem.

Leum alkalselud conueniens ad do
o lorem iuncturarũ r spasmum r mol
lificationẽ membrorũ. ℂ ℞. sel r bel
r fel et acori et capsie et enule et ma
cropiperis et nucis vomice et radicis lilij et se.
fenicu. et costi et myrrhe et zedoarie et dozonigi
omnium añ. z. v. terantur grosse et proijciantur
in ollam et proijciantur super eo olei sisamini r
lactis et aque omnium añ. emine. ij. decoquan
tur in vase duplici donec consumantur, aqua et
lac et remaneat oleum et coletur et administret.

Escriptio alia que cõfert ad dolores
o vesice matricis frigidas et ad venas
sciaticam et frigus renũ et mollifica
tionem, membrorum et colicam et tor
turam et paralysim, et ad ventositates frãs gros
sas que accidũt in neruis et dolorẽ dorsi et om
nem dolorem qui fit ex frigore et grossitudine
et est oleum indum. ℂ ℞. sel et bel et fel: et aco
ri et capsie radicis lilij celestis et enule et macro
piperis et nucis vomice et nucis cupressi et pi
ni et costi et semis feniculi et zedoarie et buzed
et dozonigi oium añ. z. x. terantur omnia gros
se et sumant lactis dulcis et aque amborum añ.
lib. x. et olei sisamini lib. v. decoquantur in vase
duplici donec ꝓsumat aqua et remaneat oleum.

Leũ de ouis sit aut mollẽdo vitellos
o elixatos aut distillãdo i vase vitreo cõ
posito aut cũ distillatorio sublimata.

Leũ allehelegi qđ est puenies ad epi
o lepsiã et palysim et mollificationes et
frigiditatẽ et spasmũ et debilitatẽ stoi
et venam sciaticã et dolores iuncturas et dorsi et
ꝓfert ad colicam et ꝓuocat mẽstrua et calefacit
mficem et frãgit lapidẽ et sedat dolorẽ aniape
rit opilationes corpis. ℂ ℞. myra. hebu. et bel
lyricos et myra. ni. et emblicos oium añ. z. x. ra
dicis apij et radi. feni. amborum añ. z. vij. macro
piperis et pipis et zinzi. oium añ. z. v. oppo. iusquiami: et serapi. oium añ. z. v. turbith sextaria
iij. caulis recentis et ruthe recentis et hasseeph

Digitized by Google

humidi omnium añ. M.i. terantur sicca grosse ⁊ incidant olera ⁊ proijciant in vas ⁊ proijci antur super ea aque lib. xxiiij. decoquantur donec remaneat medietas ⁊ coletur ⁊ proijciatur super ea olei de lxerua emine. iij. ⁊ decoquãtur donec consumatur aqua ⁊ remaneat oleũ. quidam ℞o addunt in eo radicum lilij sextaria. ij. ⁊ capsie. ʒ. iij. ⁊ anisi ⁊ edebes ⁊ asid ⁊ cordume ni omnium añ. ʒ. ij.

Leum de croco quod lenit neruos ⁊ aufert spasmum ⁊ confert ad durinẽ matricis ⁊ colorẽ efficit bonũ. ℭ ℞. croci. ʒ. vi. calami aromatici. ʒ. v. myrrhe. ʒ. ʒ. corduleni. ʒ. vi. ⁊ infundantur medicine per se ⁊ myrrha per se in aceto preter corduleni ⁊ dimittantur diebus. v. ⁊ in sexto die infundantur corduleni in aceto ⁊ dimittatur die vno ⁊ infundantur super eam die septimo olei sextaria. v. ⁊ decoquantur lento igne donec con sumatur aqua ⁊ remaneat oleum.

Leũ de vnee. ℭ ℞. vnee sextaria. v. costi. ʒ. x. cassie ⁊ calami aromatici amboꝝ añ. ʒ. iij. marmaco. ʒ. i. storacis. ʒ. v. olei myrtini lib. i. ʒ. teranf medicine ⁊ infundantur in aceto ⁊ dimittantur tribus diebus continuis ⁊ coquantur cum oleo donec consumatur acetum ⁊ remaneat oleum ⁊ coletur ⁊ recondatur.

Leũ de euforbio nostrum ꝓferẽs ad dolores frigidos ⁊ ꝓprie in neruis ⁊ ad venam sciaticam ⁊ dolores dorsi ⁊ pedũ: cuius hec est permixtio. ℭ ℞. costi amari ponder. ʒ. x. castorei pon. ʒ. v. ⁊ calamẽti ficci ponder. ʒ. xi. ⁊ piretri ponder. ʒ. iij. teranf omnia ⁊ decoquantur in vase cum. xl. ʒ. vini odorifer postq̃ infusa sunt in eo die ⁊ nocte vsq; quo perueniat ad id quod est minus tertia: deinde infrigidentur ⁊ confricentur vehementer ⁊ colatur ⁊ fundat' super ipsum q̃tum est medietas ponderis eius. olei sisamini aut olei sambacini aut olei allzeiri ⁊ decoquat' vsq; quo ꝓsumatur vinũ ⁊ remaneat oleũ: deinde sumantur ad oia x. pondera olei euforbij albi recẽtis. ʒ. ij. ⁊ teraf sicut puluis ⁊ misceatur cum oleo ⁊ ponatur super igrem donec bulliat ⁊ recondatur.

Leũ qd̃ romane dr̃ demanuʒ ⁊ eius expositio est medicina. r. spẽrũ ꝓferens ad frigꝰ neruoꝝ ⁊ stõi cõfortans mẽbra repellens superfluitates lenificans neruos. ℭ ℞. storacis. ʒ. iij. ⁊ masticis pondus ʒ. xij. ⁊ folij indi ⁊ spice amboꝝ añ. iij. ⁊ euforbij. ʒ. iij. cinamomi. ʒ. vi. cere albe. ʒ. xij. olei de ben. ʒ. xlviij. olei ballami. ʒ. xij. piperis. ʒ. i. terãtur sicca ⁊ soluant que sunt pter illa ⁊ reponaf.

Leũ de floribꝰ papaueris rubri calefaciens stõm frigidum ⁊ resolut. commotionem ⁊ apostemationem quando cõmiscetur cuʒ adipe anseris aut galline. ℭ Sumatur olei boni lib. i. ⁊ ros. papaueris rubri. ʒ. iij. ponaf illud in vase ⁊ ponaf in sole. x. diebus ⁊ reponaf. verũtamen non habet illud oleum odorem.

Lea pura de lilio ⁊ cydonijs ⁊ malis ⁊ sẽnapi ⁊ cucumere afinino fiũt ita vt sint olei sisa. ps. i. ⁊ aque ptes. iij. ⁊ stet in sole q̃draginta dieb' ⁊ reponatur.

ℭ Tractatus xi. de vnguentis ⁊ ẽmplastris.

Unguentũ de ceruſa qđ ꝓferi ad adustionẽ ignis ⁊ excoriationẽ.

℣ ℭ ℞. lythargirij. ʒ. i. ceruſe. ʒ. v. cere albe. ʒ. vij. olei ros. ʒ. ij. liq̃fiant cera ⁊ oleũ ⁊ ꝓijciantur sup̃ per ea ceruſa ⁊ lithargirũ i mortario ⁊ misceant' simul anteq̃ infrigident ⁊ misceat' cuʒ eo albugo oui vsq; ⁊ administretur.

Unguẽtũ aliud. ℭ ℞. ceruſe. ʒ. iij. lithargirij. ʒ. ij. sconie argẽti aur. i. dragã. ʒ. i. terãt ⁊ cribellent' cũ ozali ⁊ sumat' cere albe. ʒ. i. q̃ liq̃fiat cũ. ʒ. iij. olei ros. ⁊ ꝓijciant' sup̃ ea me'i mortario ⁊ pterant.

Unguentũ basilicõ magnũ ꝓferẽs ad vlcera ⁊ quenit locis neruosis ⁊ vlceribꝰ in qbus nõ est calitas. ℭ ℞. cere lib. i. picis. ʒ. viij. myrrhe ⁊ resine omnium añ. ʒ. 4. glutini ſalmbar. ʒ. iij. olei. lib. vi.

Unguentum basilicon minus. ℭ ℞. resine ⁊ picis ⁊ cere equales partes ⁊ administretur cum oleo olive.

Unguentũ de ceruſa cũ aceto. ℭ Sume lithargirij q̃tum vis ⁊ cribella ⁊ ꝓijce in cimutiũ ⁊ ꝓijce super ipsum aceũ ⁊ oleũ ⁊ cõmisce bñ cũ manu ⁊ vtere.

Unguentũ de flore eris ad' vlcera anliq̃. ℭ Floris eris. ʒ. ij. cere ⁊ resine ãbo ʒ. añ. ʒ. v. teraf flos eris ⁊ liq̃fiat reliq̃ medicine cũ oleo mensura q̃ est necessaria ⁊ ꝓijciaf desup flos eris ⁊ cõmoueat' donec equef ⁊ administref.

Unguẽtũ de calcadis qđ nolauit. S. mutilan ꝓferẽs ad apara pestilẽte ⁊ ꝓsolidat vulnera q difficile ꝓsolidant ⁊ sanguinea ⁊ ꝓfert ad difficultatẽ vane ⁊ difficultatẽ egõuis ⁊ oia apara. ℭ ℞. adipis sũ bi antiq lib. iij. olei antiq lib. iij. calcadis. ʒ. iij. liq̃fiat adeps ⁊ teraf calcadis ⁊ misceaf cũ. ij. lib. olei ⁊ teranf lib. ij. lithargirij ⁊ misceaf cuʒ eis ⁊ cũ adipe in mortario: deinde ponaf in frixorio mũdo ⁊ pmisce ea cũ spatula que fit abscisa ex palma donec equetur ⁊ administretur.

Unguentũ nigrum lithargyrij. ʒ. i. ace ti fortis. ʒ. iij. olei. ʒ. ij. decoquant' oia cum studio ne adurantur ⁊ commoueatur donec coaguletur.

Unguentum dyaquilon conferens ad nodos ⁊ scrofulas ⁊ apostemata: dura: cuius hec est permixtio. ℭ Sequ-

Digitized by Google

greci ⁊ se.lini ⁊ altee albe oium añ.l.ceteciati.i.in/fundaſ vnūquodq; eoꝝ per ſe die ⁊ nocte: deinde ſumaſ de mucilagie vnuſcuiuſq; eoꝝ lib. ſ.⁊ q̄rta.⁊ lithargyrij lib.i.ſ.⁊ olei lib.ij. bulliant mucillagines ebullitione vna: deinde auferatur ab igne poſtea bulliat oleum cum lithargyrio trito donec coaguletur ⁊ alteretur color eius: deinde proijciantur ſuper ipſum mucilagines vna poſt aliam: ⁊ coaguletur igne leni.

v Unguentum rubeum. ℞. lithargyrij eminam.i.cōtrui cribellati.olei oliue lib.ij.aceti lib.x.concuiatur donec coagulef ⁊ ponaſ ſuper ipſuꝫ poſtq̄ coagulatur lib.i.de venus tinctorum.

v Unguentū apoſtolorum ⁊ eſt apticon ⁊ nominatur vnguentum veneris ⁊ eſt vnguentū rectificans cum facilitate fiſtulas difficiles ⁊ ſcrofulas quas nec eſt aliquid ſimile ei ⁊ mundificat vulnera ex carne mortua ⁊ pus ⁊ conſolidat. ℭ Et dicitur q̄ eſt medicina.xij. apoſtolorum: cuius hec eſt ꝓmixtio. ℞. cerebētine cere albe ⁊ reſine omnium añ.ʒ.i.ſ.4. oppoponaci ⁊ floris eris ambo rum añ.ij. ammoniaci pon.ʒ.xiij. ariſto.lōge ⁊ thuris maſculi ambor añ.ʒ.vi. myrrhe ⁊ galbani ambor añ.ʒ.iij. bdellij pon.ʒ.vi. lithargyrij pon.ʒ.ix. infundatur bdellium in aceto vini ⁊ decoquatur in eſtate cū quab⁹ lib. olei ⁊ in hyeme cum lib.iij.

v Unguentū de vſifur cōferens ad ſcrofulas ⁊ cancrum ⁊ apata teſticulorū. ℞. lithargyrij ⁊ galbani ambor añ. ʒ. v. olibani ⁊ ammoniaci ambor añ. pon.ʒ.x. gluttinis alimbar.ʒ.vi. cere ſext.x. vſifur ʒ.viij.⁊ olei quantum ſufficit.

v Unguentum ſtarmez ⁊ allarmū cōferens ad dolorem ani ⁊ ignē periculū. ℞. pulpe colloquin. ⁊ conditi ⁊ vſnē ⁊ fulfuris omnium añ.ʒ.iij. lithargyrij ⁊ ſief memithe amborum añ.ʒ.vi. ſtarmel ⁊ marcor ⁊ eſt vermis allarmez omnium añ.ʒ.xij. ſambuci.ʒ.ij. picis.ʒ.x. liquefiat almarcor cum oleo ⁊ adminiſtretur.

v Unguentum cauterij. ℞. colcotar aſſati pondus.ʒ.x. calcis non extincte ⁊ ſtoracis liquide omnium añ.ʒ.ij.

v Unguentum gerarat. ℞. celidonie ⁊ venaꝝ citrinarum ⁊ galbani ⁊ ammoniaci ⁊ ſarcocolle ⁊ gummi ⁊ ſanguinis draconis omnium añ. partes.i. lithargyrij quantum eſt pondus medicinarum omnium ⁊ olei ſiſanini ⁊ olei olive q̄tum eſt pondus medicinarum omnium liquefiat cera cum oleo in vaſe teſteo nouo ⁊ pulueriʒent deſup medicine trite ⁊ cribellate ⁊ miſceatur ⁊ adminiſtretur.

ℭ Capitulum de emplaſtris.

c Emplm andromachi qd̄ ꝓfert ſplenecticis ⁊ hydropicis ⁊ q̄ pauſ teſionez latex ⁊ ad dolorē iunctura rū ⁊ ad venā ſciaticā ⁊ ad egritudines chronicas antiquas: cuius permixtio hec eſt. ℞. cere ⁊ picis oium, añ. lib.i. gummi pini lib.i. olei cyathi. viij. arſenici rubei vel aurei alumnis tameni calcis quā aq̄ nō inuenit oium añ. ʒ.ij. prepara ipm ſm q̄ narrat.

c Emplm mirabile relatum ad andromachū qd̄ cōuenit vbi vult aliqs vt ſugat ex eo aliqd: frāgit.n. ipm ⁊ exhit oſſa corrupta: ⁊ furūculos ⁊ ſpinas: ⁊ ꝓfert ad venā ſciaticā ⁊ ſputū ſanies ⁊ durumem viſcer ⁊ rotſionē membri ſup membrū ⁊ ſigillationē vulnez. ℞. granoꝝ q̄ inueniunt in fructu plāte que dr̄ aurneli ⁊ baurac rubei ⁊ ſalis ammoniaci ⁊ arift. cretice ⁊ radi. cucu. aſinini ⁊ gūmi alborin oiuꝫ añ. pon. aur. xx. pipis ⁊ macro pipe. ammoniaci ⁊ amoni: ⁊ xylobal. oium añ. aur. x. thuris maſculi ⁊ myrrhe ⁊ reſine ſicce ⁊ aldabac frā oium añ. aur. x. lactis arboris mori aur. x. cere aur. xxx. ⁊ adipis capre aur. xv. ⁊ fecis olei de lilio q̄tū ſufficit ad ꝓficiendū medicinā. Teranf medicine ſicce: ⁊ fricenf etā ⁊ tinungat q̄ fricat eas manus ſuas cum fece olei de lilio ita vt cū ꝓmixta fuerint omnia bñ reponaf ⁊ ſeruetur: ⁊ cum neceſſe fuerit vti eo ad auferē dam lazitudinem tunc ſumantur de eo ʒ.iij. ⁊ adipis anatis.ʒ.iij. ⁊ olei de alcanna.ʒ.iij. ⁊ permiſceatur ⁊ adminiſtretur.

c Emplaſtrū ad dolorē iuncturarum ⁊ podagre: ⁊ eſt medicamē experimentale. ℭ Sumus infuſoriam: lilij.i. agarici ⁊ fenugre. añ. lzſſ.i. baurac. ʒ.i. cere lib. i. reuſini decocte lib.i. olei antiqui lib.i. medulle oſſium cerui. ʒ.iij. radicis lilij. ʒ.iij. ℥ erantur medicine ſicce ⁊ cribellētur ⁊ liquefiant ea que liquefiunt ⁊ diuturnentur donec infrigidentur ⁊ proijciatur ſuper medicinas ſiccas. ⁊ cōmiſceatur ⁊ reponatur ⁊ adminiſtretur.

c Emplaſtrū filagri⁹ ad dolorem ſtōi ⁊ epatis ⁊ dolorem matricum ⁊ apoſtemata. cuius linitur exterī⁹ ⁊ adnuniſtratur mulieribus in lana linuendo cuius eo matricem. ℞. croci.ʒ.ij. ⁊ in deſcriptōe alia.ʒ.xij. bdellij ⁊ maſticis ⁊ ammoniaci ⁊ aloes ⁊ ſtoracis humide omnium añ.ʒ.viij. cere ſextaria.iij. adipis anſeris.ʒ.xij. vſopi ficce: aut humide.ʒ. xxx. olei nardini quantum ſufficit.

v Unguentuꝫ quod confert ad vehemēnam debilitatis epis ⁊ ſtōi ⁊ lenit duriem ⁊ retinet aſcellationem epithimatum. ℞. rozellarū de ſcemi pōdus ʒ.iiij. allzeia ⁊ abſinthij ⁊ olibani omnū añ. pōdus.ʒ.ij. ⁊ myrrhe ⁊ aloes ⁊ aderirati ⁊ xyloaloes: ⁊ acatie omnium añ. pondus.ʒ.i. ⁊ laudani pondus.ʒ.ij. ⁊ cydoniorum excoriatorum decoctorum mundatorum a granis ſuis pondus ʒ.vi. ⁊ daculoꝝ in alcabis daculos. i. numero ⁊ cere ⁊ olei nardini ⁊ olei roſ. quātitate cuiꝫ qua

Digitized by Google

fiat vnguentum. Infunde dactulos ⁊ torrellas in vino: ⁊ accipe cydonia ⁊ munda ea ex cortice ⁊ granis suis: deinde coque ea in vino donec mollia sint ⁊ cū decocta sunt tere ea bene ⁊ permisce ipsa cum dactilis ⁊ torrellis: deinde contere ea cum torrellis donec misceantur ⁊ liquefac ceram cum oleo ⁊ tere reliquas medicinas: ⁊ cribella eas ⁊ pulueriza eas super ceraz lique facram cum oleo: deinde: aggrega ea simul in mortario ⁊ permisce ea in eo donec permisceātur bene. deinde line ex eo super lanā.i. pānum ⁊ pone ipsum super epar ⁊ stomacum.

v Vnguentum factum cum pulpa collo quintide qō confert ad illud qō dcīm est: cuius hec est pmixtio. ℭ Pulpe collo quintide ponō.3.xij. turbith ⁊ scamonee ⁊ eufor: biī oium. aā.3.viij. se. aneti ⁊ salis ⁊ myrrhe ⁊ aloes ⁊ fellis vaccini ⁊ salis indi et nigelle ⁊ staphisagrie montanee ⁊ piperis ⁊ t.33. ⁊ myra. citrinozum ⁊ mezereon ⁊ belliricozum omnium. aā. pon.3.xij. ⁊ amigdalaraz ⁊ ammoniaci opoponaci ⁊ serapini omniū. aā.3.vij. baurach ⁊ sulfaris citri amborum. aā. ℥.xv. fenug. ⁊ camomille ⁊ se. lini oium. aā. pon.3.x. storacis ⁊ cere ambozum. aā. sextaria. x. liquefac ea que liquefiunt de istis medicinis cum butyro vaccino ⁊ infunde que ex eis infundunrur in vino ⁊ tere que ex eis ficca sunt ⁊ cribella ea: deinde tere infusa ⁊ permisce ea simul donec fiat vnguentuz: deinde lini ex eo stomacum ⁊ epar: ipsum. n. facit descendere aquā citrinaz: ⁊ qui indiget ascellatione ⁊ non potest bibere medicinam liniat ipsum super stomacum quoniam soluat eum.

e Emplastrum factuz cum cozdumeni quod confert ad dolozes antiquos qui sunt in epate ⁊ stomaco ⁊ splene ⁊ durities accidenté in eis ⁊ frigus. ℭ R. cozdumeni ⁊ spice: ⁊ amomi ⁊ piperis ⁊ macropiperis ⁊ costi ⁊ cassie mundate ⁊ thuris ⁊ pireri ⁊ ammigdalaruz ⁊ ammoniaci ⁊ allocia ⁊ myrrhe ⁊ storacis ⁊ carpobalsami ⁊ aristolochie longe ⁊ rotunde ⁊ ciperi ⁊ melliloti ⁊ laudani ⁊ garioffilozum omnium. aā. pon.3.xiij. croci pon. 3.ij. ⁊ ireos ⁊ opobalsami ⁊ adipis vacce aut anatis omnium. aā. pon.3.v. gūmi amigdale amare pondus.3.v. liquefac ceram cum oleo nardino: ⁊ fac ipsum ficut narrauī tibi.

ℭ Tractatus. xij. de iuuamento harum medicinarum appropriato vnicuiq; membro.

a Frigus capitis conferunt scelithe ⁊ anacardinum ⁊ diacymenuz caputpurgio facto. ℭ Grauitati capitis confert infusio de hiera ⁊ pillule alboronal q̄ mūdificat caput.

a Dolozem capitis frigidum antiquum soura scelithe secundum quod dicitur hiera cufratis hierapicra hiera archigenis. Theodoricon. hiera carax troscisci stelle epithymum super frontem. ℭ Et ad cephalcam iterum oleum nardinum. ℭ Ad emigraneam trocisci stelle liniti super frontem: oleum nardinum suffuf infusionis hiere: confectio hermetis facto caputpurgio. ℭ Ad vertiginem soura pura confectio hermetis: anacardinum: hiera archigenis: theodoricon de euarium de magnum.

a Oblitionem ⁊ recordationem ⁊ mentem anacardinum: electuarium de anacardis: scelithe fm q̄ dicitur facto caputpurgio ex ea: suffuf aristotellis: electuarium de ambra firimo: hierapicra ℭ Ad algueſgues ⁊ maniam) tyriaca ⁊ myrridatum: tyriaca eſdre: ſcelithe ſcēm q̄ dicitur. Tyriaca tarbe ramaguē. hiera catagini: medicina de muſcho ⁊ proprie deſcripto facta ad melancoliam colericam. Anacardinum quando equatur in ſua receptione: confectio de hiacintho noſtra. ℭ Que confortant ſenſus ſunt tyriaca mitridatus: pillule ſtomache allaudi. ℭ Ad epilepſiam tyriaca. mitridatum: tyriaca eſdre tyriaca diatheſeron: ⁊ soura: ſcelithe. Tyriaca noſtra confectio ceſaris: allocſiane q̄ proprie ad pueros. Theodoricon: hieragarios: hiera noſtra medicina de muſcho dulcis ⁊ amara: hierapicra: acetum ſquile: ⁊ eximel eius. ℭ Ad apoplexiam:) Tyriaca mitridatū: tyriaca eſdre oleū allocſengi. ℭ Ad paralyſim ⁊ mollificationez in membris.) Tyriaca mitridatus: tyriaca eſdre tyriaca diatheſeron medicina de muſcho dulcis ⁊ amara. anacardinum: diamarte: dedemeregi: hiera noſtra: electuarium de vua: pillule vulterine: oleum haraſed. Hiera Galiē: pillule de eufor: bio: confectio aſcumeri: caputpurgiū alhabie: hierapicra cluſteriza. ℭ Ad torturam: ſcelithe. Medicina de muſcho dulcis ⁊ amara: anacardinum: electuarium de vua: pillule prouficus: pillule de deade ſal. ℭ Ad tremorem. Tyriaca mitridatum. tyriaca eſdre. ſoura electuarium noſtrum: hiera catagini. ℭ Ad ſpaſmum ſoura oleum allocſengi: oleuz de croco hiera Gal. hiera catagini.

Ad dolorem oculi soura: hierapicra: medicina lxeted regis. ℭ Ad cecitatem ⁊ aguaz que fit in oculo: hiera archigenis in principio.

Ad dolorem auris: trocisci stelle oleum nardinum. ℭ Ad frigidum acetum ſquillinecuz ⁊ orymel eius ad uliam in qua non eſt vlcus.

Ad dolorem dentium. soura ſagenea: confectio de ſtoria: trocisci ſtelle. ℭ In corroſo. Confectio phyloſophorum orymel ſquillaticus acetum eius reſtringit ſanguinem ⁊ detumeſcere facit carnem gingiuarum.

Rectificationes dationis lingue ⁊ mollificationis eius: ſcelithe eſt electum ih̄ pfectio ph̄oz hiēapicra. ℭ Ad aſpara cordiſ

Digitized by Google

t colores eius. Confectio de muscho medicina heted regis medicina Gal. que confert ad egritudines canne.

Ea que confortant cor sunt tyriaca mitridatū: tyriaca esdre. tyriaca diatesseron: nedrech darij: resens darij confectio alkindi: tyriaca nostra ꝑfectio de diacymo ꝑfectio Gal. elium de ambra eius aliud. ¶ Ad pulsum cordis. Tyriaca mitridatū sceluthe tyriaca nra: ꝑfectio cesaris mina sirupus de malis calidus confectio de muscho: medicina de muscho dulcis t amara. ¶ Ad sincopim medicina de muscho mitridatum hellelengi.

Ea que mundificant cānā pulmonis t pectus medicina. H. t pillule que sunt in. x. tractatibus t medicine loch de alijs trocisci de stomaticis sunt mirabiles sirupus de yspo. ¶ Ad rancedinē vocis t abscissionē ca. Loch de melone acetū sqllitic t oxymel eius pillule q̄ sunt in. x. tractatus. ¶ Ad abscissionē vocis. tyriaca mitridatū. ¶ Ad difficultatē anhelitus ꝑfectio cesaris medicine de muscho pillule dicte in decem tractatibus. medicina diamarte de curcuma diasulfur filonium medicina heted regis.

¶ Ad asma t anhelitū ꝓparationis) loch de squilla t eius oxymel. ¶ Ad difficultatē t ꝑstrictionem.) trocisci de papauere. ¶ Ad dolores pulmonis t pectoris t hypocondriorū soura hzaliū tyriaca mardurchos tyriaca esdre cōsecta. ¶ Ad tussiz antiq̄ tyriaca t mitridatū t sicelithe fim ep d t diasulfur oleum asindu t loch de papauere trocis. de papauere. ¶ Ad spurum sanguis t fluxū eius t ipsius vomitū t sanci.) Troci. H. ꝑprie ꝑferentes sanci. trocis. arostomachis mirabiles loch de papauere. ¶ Ad vomitum sanguinis t spuū eius medicina alcheiron loch de melone loch de spodio.

Ad frigus epatis oleū de aneto alchanzi sepe reriarā oleum de hasce pillule que sunt in decem tractatibus. ¶ Ad dolorem epatis confectio de seminib⁹ medicine de gentiana vnguentum de cozdumeni trocis. de euparorio aqua de radicibus troc. x. tractatibus confectio de muscho confectio de calamento athanasia ꝑfectio hermetis cum aqua algelemabin diacurcuma diacostum filoniuz hzilzlengi suffuf de acozo facto trociſco pillule de euparozio theodoricō sal acetum squille. ¶ Debilitas epatis t que confortant ipsum dialacca t pillule stomatice allzindi t vnguentum cuz pulpa colloquin. sal emplastrum t medicina alindrion diacurcuma medicina quam allzindus t alij dixerunt esse Gal. al chanzi confectio de scoria electuariuz Gal. oleū de cinamomo. suffuf hubede. ¶ Ad estuationē epatis resus darij est confortantium valde. tyriaca nostra confectio allzindi cōfectio de muscho sagzenea singularia fecimus omnia que conferunt ad dolorem eius. ¶ Ad apostema epatis medicia hzaume medici. trocisci de berberis trocisci de reubarbaro trocisci aizedarsion trocisci de euparozio. ¶ Ad duritiem epatis t splenis trocisci de reubarbaro electuarium de anuadē. ¶ Ad dolorem epatis t splenis. Tyriaca esdre mitridatuz diacurcuma dialacca. ¶ Ad hydropisim t initium eius. tyriaca mitridatum confectio hermetis medicina hzaume hiera archigenis. ¶ Ad malitiam complexionis oleum de euforbio suffuf allzelzengi bactissucha diasulfur ¶ Ad inceptionem malitie complexionis) hoc mozusia diacurcuma dialacca trocisci de berberis medicina hzaume aqua de radicibus pillule allzelzengi. t ad fortem iterum alchanzi sepe rearēfanatos. t rectificat sanguinem electuariū aliud. ¶ Ad debilitatez stomaci medicina hzaume. ¶ Angustiarum ad debilitatem epatiz t stomaci electuarium de rvioaloes t sagzenea sal facius suffuf donum dei. t ad debilitatem t corruptionem suam electuarium alchanzi electuarium hzameati rectificat corruptionem eius.

Ad corruptionem t mollificationē eiuz oleuz afusume confectio hermetis diacurcuma oleum aliud aqua de radicibus tyriaca mitridatum allzerme tyriaca nostra electurium de ambra troci. fidle. t expellunt ab eo superfluitates pillule allzelzengi hierapi. diacymnum confectio allindi infusio pucre mundificat euz suffuf aburmaki acetum squille t oxymel eius mina sirupus de malis calidus t sirupus de piris et citrum conditū t cydonia condita t de eis que mundificant ipsum sunt electuarium Gal. pillule stomatice fil trifera de scoria t alia. ¶ Et ad mollificationē eius trifera maioz trifera de scoria suffuf hebede oleum de serpentibus. ¶ Ad caliditatem stomaci confert sirupus de acresta.

¶ Ad frigus stomaci electuariuz de xyloaloes temperatū oleum menum oleum de costo oleū de papauere ruffo electuarium de anuaden electuarium alfanguis fendelicon alcanzi sepe rearen trifera de scoria electuariuz talisafar. ¶ Ad infusionem stomaci hierapigra pillule indehiera Hyp. trifera suffuf hebede. ¶ Ad dolorē stomaci confectio de seminibus dactilicon medicina de gentiana aqua de radicibus hiera andromachi electuariū diapipereon sepe rearen. Unguentum de cozdumeni pillule inde oleum rosaleum de costo electuarium. H. confectio hermetis pillule bone ad dolorem ventris emplastrum filagrius arafon diacurcuma filoniū cōfectio de calamento. ¶ Ad ventositatem stomaci soura nedrech darij alpharmiu trifera magna oleum nardinum. ¶ Ad apostema stomaci cōferūt trocisci de berberis t euparozio. ¶ Ad duritiem stomaci oleum de mastice. ¶ Ad appetitum electuarium allzelzengi confortant appetitum. ¶ Ad appetitum caninum de curatione eius est diacymnum. ¶ Ad digestionem tyria-

Digitized by Google

ca mitridatum confectio phylosophorum confectio cesaris alcanzi diacydonitem propte muschatū trifera magna confectio de muscho sagzenea dyacimimum electuariuz de ambra suffuf aristolo. electuarium suffuf electuarium de granis viridibus confectio de hiacyntho nostra. electuarium aliud citrum conditum electuarium. ¶ Ad singultum confectio cesaris est bona in eo valde mina sirupus de menta trocisci de mezerion. ¶ Ad vomitum ⁊ nauseam trocisci aristomachi confectio de sale indo propte ad flegmaticum ⁊ melancolicuz: sirupus de fructibus ⁊ propte ad colericuz trocisci mine sirupus de menta sirupus de prunis ⁊ confert ad syncopim. ¶ Ad suim sirupus de agresta camphora trocisci de spodio ⁊ si fuerit cum resolutione nature. ¶ Ad eructuationem acidam diacymnum trocisci stelle diapipereon. ¶ Ad spleniem sotira homozusia lxelizelengi cōfectio de seminibus ana cardinum alcanzi diamarte ⁊ aperit opilationem eius bedemeregi diacurcuma diasulfur oleum abusume confectio de hiacyntho nostra theodoracon hiera nostra sal. ¶ Unguentum corduneni suffuf de trocisets de .x. tractatibus.

Ad frigus intestinorum pillule que mundificant intestina pillule stomatice alkindi pillule aburmalzi. ¶ Ad colicam ⁊ siccitatem nature arafon lxelizelengi oleū de nasturtio oleuz de herua fermos sephereanem dacilicon. ¶ Et ad dolorem eius filonium epale diacydonitem solutiuum electuarium indum electuarium cesaris. ¶ Ea que leniunt natura sunt hierapicra confectio inda sirupus de prunis parū de bdellio pillule de tapsia trocisci ⁊ cōfectio de alleis. ¶ Solutiua grossa pillule stomatice alkindi pillule alie ad melancoliam pillule de capsia hiera Sal. pillule de euforbio attrahunt ex longinquo ⁊ ex nernis hiera diagrius electuarium cesaris sephereare pillule filij alhaiuh. ¶ Ad retentionem solutionis ventris tyriaca mitridatum diacydonitē muscharum unguentum alkindi sirupus de agresta ad colericos suffuf conuenientes colicis camepharu. Descriptio et felagios suffuf aristotelis mina sirupus de malis sirupus de menta sirupus ⁊ prunis cydonia condita trocisci de balaustijs trocisci de spodio trocisci de seminibus trocisci de diasacramento. ¶ Ad solutionem vētris cū sanguie ⁊ sanie trocisci diasaccon. ¶ Ad difficultatē urine trocisci de lacca. ¶ Ad vlcera intestinorum ⁊ rasuram tyriaca esdre cōfectio hermetis trocisci nostri trocisci alij athanasia medicina lxeteb regis trocisci de balaustijs trocisci diasacramento trocisci de seminibus.

¶ Ad punctionē trocisci de seminibus. ¶ Ad vehementem punctionē miclera sirdarios oleū nardinum suffuf. ¶ Ad tenasmon miclete confectio hermetis trocisci. de mezerion trocisci de balaustijs suffuf. ¶ Ad colericam passionem tyriaca electuarium filij messemati: electuariuz de granis viridibus.

Ad dolorem ani oleuz allzelzengi. Et ad emorroidas electuarium de muscho donum dei suffuf miclete oleum alsindi.

Et ad dolorem renum ⁊ vesice: tyriaca mitridatum: tyriaca esdre tyriaca nostra: confectio allzelzengi electuariuz de antiden ad frigus amborum. Conferunt renibus ⁊ vesice omnia que confortant ea trocisci allzelzengi oleum de herua. ¶ Pillule ad frigus renuz trocisci regales electuarium ad dolores amboz confectio hermetis diacurcuma. Et ad dolorē amboz confectio allzelzēgi nar ydita oleū ō storace. ¶ Que mundificant renes ⁊ vesicam mitridatum theodricon anacardinum hiera nostra electuarium de ambra. ¶ Et conferunt ab frigus amboruz trocisci allzelzengi.

Et ad mollificationem vesice hiera Ga. trifera de scoria trifere alie. ¶ Et ad mictum sanguinis ⁊ puris confectio de pillulis allzelzengi ⁊ trocisci allzelzengi. ¶ Et ad inuolantariam emissionem vrine ⁊ distillationem eius: confectio phylosophorum scelus fm q̄ dicitur hiera Gal. ¶ Et ad lapidem tyriaca mitridatum tyriaca esdre homozusia dialacca diasulfur pillule in decem tractatibus. ¶ Educentes arenam urina trocisci arcomacie.

Ad frigus matricis oleuz de storace oleum de beritar oleuz nardinū allzelzengi. ¶ Ad ventositatez matricis allzelzengi. ¶ Et ad dolores matricis scelus fm q̄ dicitur anacardinum diamarte bedemeregi filonium propte pregnantium fermos archigenis emplastrum filagrius diacurcuma. ¶ Ad prefocationem allzelzengi acetum squille ⁊ oxymel eius. ¶ Et ad durities matricis pillule memuydine diacurcuma oleū de croco. ¶ Ad rectificationem menstruoruz rectificant ea theodoricon lxelizelengi trocisci de seminibus confectio de scoria. ¶ Ad pregnantes ⁊ conseruante fetus suffuf tyriaca conseruat fetum mitridatum scelus secundum q̄ dicitur ⁊ alcalcaratabam fermos.

Ad dolorem iuncturarum ⁊ podagram ⁊ venam sciaticam: sotira scelus fm q̄ dicitur confectio phylosophorum confectio hermetis anacardinū confectio hiere archigenis theodoricon electuarium de massacūa emplastrum electuarium indum: electuarium cesaris propte ad podagram: oleum de storace calefactū iuncturas ⁊ expellit ab eis superfluitates clusterizatur.

¶ Et ad venam sciaticam electuarium fleguaticum medicina lxebeth regis hierapicra oleuz asseled rami sed oleum allaised oleum allzelzengi ⁊ propte ad venam sciaticam lxelizelengi ⁊ propte ventositates iuncturarum hiera caragi ⁊ propte ad tremorem earum pillule de tapsia sal. ¶ Ad dolorē dorsi hiera archegenis pillu-

Digitized by Google

le cuiamenti pillule de bende oleum bremissed oleum bellebrelengi oleum de eufozbio pillule de tapsia pillule alie de bellebrelengi electuarium indum: confectio de scoria nuces condite. ¶ Et ad dolozem dozsi clisterizato. ¶ Et ad dolozes ancharum pillule de tapsia descriptione nostra oleum de eufozbio confectio hermetis.

¶ Expleta est summa prima antidotarij.

¶ Summa secunda incipit.

t Hac sūma afferemus de medicinis compositis illas que sunt magis propie vnicuiq; egritudini: positq; reiterabimus remozationē eozum que dicta sunt in summa prima vt sit ei qui legit hunc librum comprehensio omnium curationem aut plurium earuz valde. ¶ Et illud est quoniam verbi gratia. cum comprehendit curationes scabiei eat ad librum scōm: t est liber medicinarum simplicium t sciet in hoza vna comprehensionem omnium medicinarum particularium et tabulis. deinde cuz permutatur ad capitula libri tertij t quarti querat capitulum scabiei: t comprehendat curationes predictas: de inde cum permutatur ad antidotarium comprehender reliquas curationes compositas. Erit ergo ei via ad comprehendendum curationes particulares omnes aut plurimum earum t diuisi hanc summam in tractatus.

¶ Tractatus primus de dispositionibus capitis: t de eis que sunt in eo vt cerebrum.

Tupefactuum doloris capitis antidus: cuius hec est permixtio:

s lactis alfarfandin aur.xvi.lactis papaueris t est opium aur.iij. anisi croci se.iuxquiami albi scamonee omnium.aā.aur.iij.conficiantur omnia cum aceto: deinde fiant ex eis trocisci t exiccentur in vmbra.cuiq; indiges eis liquefac t lini super frontem ab vno tempore ad aliud. q; si infirmus fuerit febriens liquefac eos cum aqua t lini eos.

Rocisci quibus vtebatur antidus.

t ¶ Recipe baccarum lauri aur.iij.scamonee t opij t myrrhe t succi aque agreste omnium.aā. aur.iij. seminis apij t croci t amomu omnium.aā.aur.vij.conficiatur illud cum aceto quantitate que sufficit: t fiant ex eo trocisci t administrentur liniendo.

Apurpurgium quod mundificat caput t confert patienti obthalmiaz longam t cui aduenit dolor capitis t facit descendere ex capite humiditatez plurimam. ¶ Recipe nigelle aur.ij.salis amoniaci aur.ij.succi cucu.aſi.aur.i. teratur illud bene t conficiatur cuz oleo quod fit ex oleo quod dicitur ficioniū aut cum oleo de nigella aut cuz oleo de alcanna donec perueniat ad spissitudinem cere liquefacte cum oleo liquefactione humida t pone ipsum in vase t vtere ipso ita vt linias ex ipso in concauitate narium t precipe ut firmo vt naribus attrahat aerem.

Apurpurgium aliud quod purgat sine nocumento t sedat dolorem capitis statim. ¶ Sumantur bucoma-

c rié aur.viij. radicum lilij aure.ij. barach rubei aur.i. misceantur t administrentur.

Apurpurgium aliud. ¶ Bucoma-

c rié.ℨ.iij. succi foliozum lebleb.ʒ.i.ʒ. alfedi non sextam aur.i. succi cu. aſi. sextam aur.i. pmisce ea t conserua ipsuz in vase vitri cum ergo indiges eo fac de ipso collyrium t liquefac ipsum cum lacte mulieris t fac caputpurgium cum eo.

Apurpurgium quod confert ad paralysim t tozturam t mollificationē mēbrozum t tremozem t ad omnes dolozes frigidos t humidos t opilationes que accidunt ex frigiditate t humiditate in lacertis t neruis: cuius pmixtio hec est. ¶ Sumatur succi radicis colloquin. hu. t succi radicis sicle t succi radicis ratha omnium.aā.cocleārium.i. t nigelle t grana harmel t terantur ambo bene: deinde confice ea cum his succis ut vt cōmisceantur: deinde repone ea cuiq; indiges eo sume de ipso pon. serte.ʒ.i. t solue caputpurgiū cum lacte mulieris lactantis puellam t fac caputpurgium infirmo ex eo: ipsum. n. aperit opilationes t calefacit t confert cerebro t capiti t ad illud quod est in ipso de superfluitatibus.

Apurpurgiū aliud ꝓferens ad dolo-

c res capitis accedentes. ¶ ℞. munie t nucis muschate t ambre t cāphore muschi oium.aā.pon.ʒ.i. terat vnū quodq; eoz per se: deinde misceant t pficiant cuz oleo silamino t aliquanto olei de balsamo t sumatur de eo pondus gra.vi. t soluatur cum aliqua aquarum t fiat caputpurgium cum eo.

Confectio hiere mūdificantis ex par-

c te que mundificat caput t expellit ex eo illud qđ est in ipso de superfluitatib? t egritudines malas. ¶ Pulpe colo. mundate ex granis t corticibus suis pō. aur. r. thuris t piperis albi t nigri t macropipis oiuz aā. aur.iij. t croci aur.i. t aloes t myrrhe t ammoniaci t asse oium.aā.pō. aur.i. scamonee asse pon. aur.vi. t succi absinthij aur.ij. teranf t crihellentur t conficiantur. dosis eius sit aur.iij.

Zera relata ad buficos que cōfert ad

b dolorem capitis t renebrositatē t dolorē stōi t splenis t epatis: cuius hec est pmixtio. ¶ Sumanf thuris mūdati t agarici amboz aur.xvi. t pulpe collogn. mundate ex cortice t granis suis pond. aur.ij. t siccatos t piperis albi t nigri oium aur. xvi. et myrrhe aure.iij. t croci aur.vi. t cortices ille

Digitized by Google

bozi nigri ⁊ aloes ⁊ scamonee ⁊ squille assate ⁊ spice ⁊ cassie omnium añ. aur.xvi. ⁊ sandarace ⁊ euforbij omnium añ. aur.viij. terantur medicine sicce ⁊ infundantur gummi ⁊ misceantur. ⁊ conficiantur ⁊ sit dosis eius aur.iij.

℈ Infectio hiere relare ad dios.

c ℭ Pulpe colloquintide mūdare ⁊ excoriare a granis suis et thuris amboz añ.ʒ.xx. ⁊ aristo.ro. ⁊ se. apij mōtani et piperis albi oium añ.ʒ.v. serapini ⁊ oppopo. amboz añ. ponḋ.ʒ.viij. ⁊ spice odorifere et lingue auis et cinamo. ⁊ cassie ⁊ croci et ʒinzi. ⁊ polij oium añ.ʒ.iij. terant medicine sicce ⁊ infundantur gummi et misceantur.

Illule salue mūdificātes caput. ℭ ℞

p turbith et aloes amboz añ.ʒ.x. collo quintide et scamonee omnium añ.ʒ. iij. anisi et salis amborum añ.ʒ.ℌ. dosis eius fortis.ʒ.ij. et debilis aur.i.

Illule cōferentes ad dolorē capitis

p ex melancolia. ℭ Epithymi et agarici amborum añ.ʒ.iiij. polypodij.ʒ.ij. hiere.ʒ.viij. salis.ʒ.ij.ʃ. myra. nigroꝝ ʒ.v. lapidis lazuli.ʒ.ij. dosis.ʒ.ℌ.ʃ.

Illule conferentes ad dolorē capitis

p ex flegmate et melancolia. ℭ ℞. myra bolanorum hebulorum et bellericoꝝ et emblicorum omnium añ. pondus ʒ.iij. salis.ʒ. iiij. sticados. ij. hierepigre.ʒ. viij. pulpe colloquintide.ʒ.iiij. absinthij.ʒ.ij. agarici ʒ.vi. turbith et epithymi amborum añ.ʒ.xv. ellebori nigri.ʒ.v. dosis earum.ʒ.ij.ʃ.

Decoctio aq̄ de redicib⁹ cū qua sumit

d in potu oleū de lierna ad dolorē capitis ex flegmate et frigidē et epliaʒ. ℞. cozticū radicum apij et feni. oium añ.ʒ.x. et radicū squinātī et calamēti montani et spice odorifere et aristologie rotunde omnium añ.ʒ.viij. fumi terre.ʒ.vℌ. myrabolanoꝝ ʒ citrinorum pōdus.ʒ.viij. epithimi.ʒ.iiℌ. masticis.ʒ. iiℌ.ʃ. polij.ʒ.iiij. decoquātur cuʒ.iiℌ. lib. aque donec remaneat lib.i. et infundantur in ea hierepigre.ʒ.iij. et sumantur de ea omni die.ℨ.iij. cum pondere.ʒ.i. olei de lierna.

Decoctio collecta q̄ solone educit humores. ℭ ℞. myrab. nigro. et citri. et

d hebuloꝝ oium añ.ʒ.x. pruna. xxx. numero tamarindoꝝ.ʒ.xv. fumi terre.ʒ. vij. absinthij.ʒ.iℌ. decoquanḋ cum tribꝰ lib. aque donec remaneat lib.i.ʃ. et sumant de ea due vel lib.ʃ. et cōficiantur in ea.ʒ.i. turbith et aloes due terrie.ʒ.i. agarici terra.ʒ.i. et bibatur: et ſ vo luerit eam debilē nō ,pijcianḋ illa tria: sed fricet in ea cassiem. mundate a granis suis.ʒ.x.

Migranea. ℭ Crocisi q̄ cōferunt

e et efficiunt operationeʒ cū unitur ex eis bis aut ter ex tpe ad tps: quoꝝm hec est permixtio. ℞. croci aur.xv. et calcadis aur.x. et myrrhe et aluminis ⁊ opij ⁊ succi et agreste sicci et colcotar oium añ. aur.iij. et gummi aur.xv. terantur illa et proijcianḋ desuper vini stiptici ℔rum sufficit et teraṫ sicut teritur collyrium et fiant ex eo trocisci. Cuiꝰ indigebis eis liquefac eos cum aceto permixto et vtere eis.

m Medicamen ad emigraneam antiquā.

ℭ Piperis albi aur.ij. cōmunionis croci aur.ij. euforbij aur.ʃ. fiant collibini aur.ʃ. encaustri scriptorum aur.ʃ. tere has medicinas et permisce et confice et line cum eo lacertum tēporis et annecte fronti illius partis. ℭ Tractatus secundus de oculo obthalmia et attractione materierum ad oculum.

Illiriuʒ quod composuit vir

c faciens alcohol de terra persiax. ℭ ℞ fiel menuthe. aure. xlviij. sarcocol. au. xxiiij. sedenugi aur. xij. opij aur. xij. succi mādragore aur. viij. gummi aure. xvi. cōficiantur cum aqua plumali et administrent cū albumine oui.

Infectio medicine aristratis faciēs

c ad scabiem et obthalmiam antiquaʒ et confert auri ex qua currit pus et vlceribus quoꝝ consolidario est difficilis: et corrosioni que accidit in oze. ℭ ℞. viri combusti aur.ij. myrre aur.ij. dragaganti adusti aure.i. piperis aur.iij. croci aur.ʃ. vini ʒ.ix. coagulari vue. ℨ.xlv. Tere medicias siccas et asperge super eas in trituratiōe vinū. Et cū exiccant pijce sup eas coagulatum vue et terantur cū eo et ponantur in vase et decoquaṫ lento igne et seruetur in vase eris.

Puthina quod composuit filodesi

fis conferens ad materiam plurimaꝝ et dolorem vehementem. ℭ ℞. ro. recentium aur.ij. seminis iusquiami albi aur.viij. thuris aur.vi. myrrhe aure.iij. same ordei.ʒ.viij. vitellum oui.i. assarum succi mandragore aur.iij. croci aur.ij. opij aur.iij. confi cianḋ cum vini stiptici quātūre que sufficiat et fiant ex eis trocisci et administrentur.

Aliud quod dicitur vnula eris. ℭ ℞.

i eris vsti abluti aur.xij. croci aure.vi. piperis albi. aure.iiij. myrrhe et opij amboruʒ añ. aur.iij. gummi aur.xij. teraṫur cum vino et administretur.

Collyrium aliud quod administratur

c ante balneum conferens ad curam materierum plurimarum et proprie quando oculus est difficilis humectationis: et est apostema eius ad albedinem declive in colore suo ita vt sit in eo aliquod de vestigijs obthalmie vehemens in qua eleuatur albedo oculi super nigredinem eius. Et non est nobis necessarium vt vtamur eo nisi in

Digitized by Google

hora q̄ ꝓcipim⁹ infirmo vt ingrediat in balneū in successione ei⁹. ℭ ℞. lapidis qd̄ dr̄ sahafaros aur. viij. thu. aur. vij. eris vsti abluti ⁊ opij ⁊ gūmi oiuz añ. au. viij. myr. aur. iij. ꝓficiant cū vini ℏutate q̄ sufficit ⁊ admistrek cū albumine ouī subtilissima vt distillet de eo in oculo multoties.

c Ollyrium aliud quod admistrat ante balneū qd̄ composuit hermes factor alcohol faciēs ad dolores vehementes ⁊ sedat in die suo sedatione plurima ⁊ confert ad obthalmiam antiquam etiam. ℭ Aloes aur. viij. eris vsti abluti opij omniuz añ. aur. xvi. myrrhe aur. xij. croci aur. viij. cinere aur. iij. thuris aur. iij. cōficiantur cuz vino vel sirupo q̄ dicitur cādimson ⁊ admistrek cum albumine ouī ⁊ soluat subtile: ⁊ opz vt oculo fiat alcohol ex eo in horis sepatis in eo qd̄ est iter oēs tres horas: aut q̄tuor: deide diminuat oculus quiescere ⁊ pausare ⁊ ꝓcipiat infirmo post illud vt ingrediatur balneum.

c Ollyrium valens qd̄ sedat dolorem in die suo ⁊ dr̄ rabiosum ⁊ resolutū apata ⁊ carminat ipsum in hora sua. ℭ ℞. antimonij ⁊ acatie ambor añ. aur. xl. cinere aur. vi. eris vsti. abluti aur. l4. cerusse de plūbo aur. viij. spice ⁊ illij ambozum añ. aur. iij. castorei ⁊ aloes ⁊ apij ⁊ colcotar adusti omnium añ. aur. ij. gummi aur. xl. conficiantur cuz aqua in qua decocte sunt rose ⁊ administrētur cum albumine ouī ⁊ liquefiat declinans ad spissitudinem quandam.

c Ollyrū qd̄ cōposuit. G. ⁊ cognoiat cōpositum ꝓprū proficiens ad dolores vehemētes ⁊ egritudines cū sunt in declinatione sua. ℭ ℞. cinere ablute aur. xvi. acatie aur. xl. eris vsti abluti aur. xiiij. opij ⁊ liciij ⁊ folij ⁊ spice odorifere ⁊ croci ⁊ aloes ⁊ castorei omnium añ. aur. ij. myrrhe aur. iiij. cerusse de plumbo ⁊ antimonij abluti amborum añ. aur. viij. gummi aur. xl. conficiatur cum aqua ⁊ administretur in inceptione egritudinis.

c Ollyrium qd̄ dicit̄ falsis et composuit ipsum mulier regina faciens ad dolores vehementes: cuz hec est permixtio. ℭ Cinere aur. xvi. cerusse ablute aur. xl. amili et dragaganti et acatie et opij oium añ. aur. ij. gūmi aur. xij. ꝓficiant cū aq̄ pluuiali. si aūt aduenit hora in q̄ facies ex eo collyriū, pīce sup albumē ouī recētis et vtere eo.

c Ollyriū qd̄ nominat estuū. ℭ Cinere aduste ablute et boli armeniaci cerusse de plumbo oium añ. aur. xx. corticum eris ablutorum et acatie et corticum thuris omnium añ. aur. ij. dragagan. aur. v. gummi aur. xv. ꝓficiant cum aqua et administrek cum albumine ouī.

c Ollyriū qd̄ dr̄ stella qd̄ nō vincitur ꝓfectis ad dolores vehementes et bothoz et aptionē pupille. et vlcera sordida. et vlcera corrosa: et egritudies annūe et abstergit et aufert vestigia. ℭ ℞. cinere aduste ablute et cerusse de plūbo ablute oiuz añ. aur. xv. amili et antimonij aboz añ. aur. xij. cineris de fornace in q̄ purgat̄ es stāni adusti ablui boli armeniaci oium añ. aur. viij. myrrhe opij amboz añ. aur. ij. dragagāti aur. viij. conficiantur cū aqua pluuiali.

c Ollyrium theocratis est medicamē valens. ℭ ℞. cinere croci amboz añ. aur. xij. opij et corticū eris amborum añ. aur. vi. corticū sabrocā nūdatorū et plumbi adusti abluti amboz añ. aur. v. myrrhe aur. iij. spice odorifere aur. ij. acatie aur. ij. succi ros. et gummi omniū añ. aur. xij. cōficiāturcum aqua pluuiali.

c Ollyrium qd̄ noiatur rosaceū et composuit ipm̄ biblus faciēs ad dolorem vehemēte et ad attractionē materie rū subtiliū plurimarum et bothoz et distillationem pupille: cuius hec est permixtio. ℭ Rosarū recentiū ablata capitibus aur. iiij. croci aur. iiij. opij sextam aur. i. spice odorifere sextā aur. i. gūmi aur. iij. ꝓficiant cum aqua pluuiali et administretur cū albumie ouī.

c Ollyrium aliud rosaceū qd̄ noiatur bonum et cōfert ad has egritudines predictas. ℭ ℞. ro. mundatarū aur. xviij. croci aur. xij. amili aur. vi. balaustiaz aur. iiij. opij aur. iiij. dragaganti aur. viij. conficiant cum succo foliorum cupressi.

c Ollyriū rosaceū qd̄ cōposuit rarentinos. ℭ ℞. rosarū recentium aur. xij. cineris de fornace in qua purificat̄ es et spice odorifere et croci et opij et gūmi oium añ. aur. iiij. conficiantur cum aqua pluuie.

c Ollyrium rosaceum quod composuit debigozus et nominatur collyriū magnum conferens sad dolorem vehemēte in locis bothoz et vlcera profunda saniosa accidentia in tunica cornea et dilatationem pupille et materiam que attrahitur tempore longo et obthalmiam antiquam: cui⁹ sanatio est difficilis. ℭ ℞. rosarū recentiū ablatis capitib⁹ aur. lxxij. cinere aduste ablute aur. vi. opij aur. iij. antimonij aur. ij. et quidā ponūt de eo aure. vi. corticum eris spice odorifere añ. aure. iiij. myrrhe aur. ℭ Et quidam homines ponunt de ea aure. vi. floris eris aure. ij. et quidam ponunt de eo aur. iij. gummi aure. xviij. cōficiantur cum aqua pluuiali et administretur cum lacte.

c Ollyriū tunariuū fcm̄ cū ieuemin cōferēs ad attractionē materiez. ℭ ℞. acatie et succi sambac amborum añ. aur. xliij. cineris fornacis in q̄ purgat̄ es et croci aboz añ. aur. xxiij. opij. aur. iij. et descriptione alia aure. vi. myrrhe aure. iij. succi inquia-

Digitized by Google

mcalbi aur.tiij.eris vsti ablui aur.tiij.gummi aur.xl.conficiantur cum vino.

c Collyrium qđ dicitur pomale cõueniens ei cuius nõ tolerat oculus tactum medicinaruꝫ et confert ad bothor et vlcera.pfunda et sordida accidentia in tunica cornea et ad dilationem pupille et ad materiã plurimam et egritudies.pximi temporis. ℭ ℞.climie aduste extincte in lacte aur.xvi.ceruse de plũbo ablute aur.viij.croci aur.tiij.dragaganti aur.ij.conficiantur cum aqua pluuiali et administrẽt cũ albumie oui.

c Collyrium qđ nominatur nomine derivato a nomine illius qui cõposuit ipsum furibes ꝛ est collyrium vule cõferens ad dolores antiquos et cõsumit carnem additam que est in angulo maiore de angulis oculi:et est egritudo q̃ dicit lachryma et ad vulnera que exeũt in h̃ angulo et sunt fistule. ℭ ℞.climie ablute et sedenegi adusti,ablui omniũ añ.aur.xxviij.cineris de fornace iq̃ purgatur es aur.xxiiij.myrrhe aur.xlix. croci aur.tiij.opij aur.viij.piperis al.gra.xxx.numero:gũmi aur.vi.conficiantur cum vino et administretur cum albumine oui in locis ꝓpinq; temporis et sit subtile. et quidaꝫ homines sunt qui ponunt in eo croci aur.xij.

c Collyrium aereuꝫ quod nominatur indum:de ꝓprietate cuꝰ est vt ꝓhibeat generationem omnis speciei obthalmie et confert ad corruptionẽ et ꝓpuritatẽ et corrosionẽ anguli maioris oculi et delet et ꝓseruat oculuꝫ cui exꝑeo fit alcohol:ita vt non conturbeť cum eo post ipsum. ℭ ℞. ceruse de plũbo aur.xlviij. climie cabrusie aur. xxiiij.encaustri indi aur.v.armeniꝰ et cõmixtionis que dicitur lesuricon et eius expositio est hedus et succi agreste sicci et opij oium añ.aur. v.piperis al.aur.vi. olei balsami aur.viij. Et in descriptione alia aur.vi. gũmi arabici aur.xvi. cinamomi aur.ij. conficiantur cuꝫ aqua pluuiali et administretur.

m Edicamẽ ꝓferẽs ad apa vehemẽs et apa oculi qđ excitať ex attractiõe caliduatis. ℭ ℞.opij et dragagan. et seluzeharagi et ceruse oium añ.ʒ.vi.gũmi arabici.ʒ.xij.tere oia et cõtere: deinde:accipe sehesbẽ recens et decoque ipm cum lib.i.aq̃ pluuialis donec pueniat ad tertiã:deinde cola aquam eius et cõfice cũ ea medicamen.deinde fac ipm in pillulas fisses ciceri et exicca eas in umbra. Cuiꝫ voluꝰeris facere oculo alcohol ex ipsis fricabis cũ aqua frã: aut cũ lacte mulieris:aut cũ albumine oui:aut cuꝫ aq̃ fenugreci decocti sup frustũ ostracti:aut sup conẽuridem : deinde fac oculo alcohol ex eo in mane duodecies iponẽdo cũ radio aut septies: et in vesperis totidem: ipsum enim frangit caliditatem et absundit infusionem que attrahitur ad ipsum et confortat oculum et delet apostema.

m Edicamẽ ꝓferens ad obthalmiã vehementẽ sedãs apa et removet infusionẽ et sedat,calitatem. ℭ ℞.fief methe.ʒ.xlviij.croci ponđ.ʒ.lxviij.et opij pon.ʒ.rij.et seluzeharagi et trociscoꝝ succi iusquiami al.succi oium añ.ʒ.vi.et foliorꝝ rosarum humidaꝝ quoꝝ foliorꝝ radices albe abscisse sunt pó.ʒ.xl.et gũmi arabici pon.ʒ.xlviij.tere totum illud et contere ipm cũ aq̃ pluuiali et aq̃ melliloti.si fuerit humidum et exprime ipm. Si ꝙo fuerit siccum decoque ipm: deinde cola aquam eius et contere medicinas et cõfice eas cum aq̃ eius : deinde fac de eo pillulas similes ciceri et exicca eas:deinde frica ipsas super cotem:aut ostracum cum aqua frigida aut cum lacte mulieris:aut cum albumine oui:deinde fac oculo cum eo alcohol mane et in sero.

m Edicamen qđ nosatur duo maiora rubeum facies ad vlcera que sunt in oculo et ad ardorẽ vehemẽtẽ et mũdificat oculũ et humoꝛositate que attrahiť in eo et multitudine humiditatis et superfluitatis et ꝓfortat tegmentũ oculoꝝ. ℭ ℞.opij et sedenigi eris vsti et ostracoꝝ adusteꝰ:uꝫ et medulle tritici oium añ.pon.ʒ.viij.gummi arabici pondus.ʒ.xlviij.ceruse põdus.ʒ.lxiij.climie ʒ.xxviij.tere sedenigi et eis vsuꝫ per se cũ aqua contritione bona deinde permisce omnia,et cõtere ea q̃ sunt sicca:deinde fac ex eo alcohol oculo sicut fit alcohol cum antimonio.

c Infectio emplastri qđ põitur super oculum ꝓferẽs ad vehemẽtẽ caloꝛẽ et exiccationem oculi et absindit ab eo humiditatem que attrahiť ad ipm et ꝓfortat oculũ et sedat dolorem. ℭ ℞.foliorꝝ roſ.siccaꝝ et comitũ granatoꝝ dulciuꝫ humidoꝝ et lenticũ oium añ.pondus.ʒ.v.et funde sup ea lib.i.aque et decoque ea bene et cola ipsa ex aq̃ et contere ea bene et confice ea cũ aliqua arrulo ,aq̃ rosacee et oleiro.deinde pone ea sup oculũ.

m Edicamẽ ꝓferẽs ad dolores oculi calidos. ℭ ℞.croci et olibani et aloes et myrrhe et opij et sarcocol.oium añ. ʒ.v.disrupe et ptere ea et lini super oculuꝫ in ꝑncipio doloris cum aceto et aq̃ endiuie:aut aqua portulace:aut aqua iusquiami albi aut aqua coriãdri hũidi.Cũ aũt portendit dolor lini ex eo sup oculũ et fronte et comua frontis cũ vino et calefac ipm aliquãtulũ: aut sume de sauc ordei pondus.ʒ.iij.et croci hortulani et silvestris põdus.ʒ.ij.et opij. põdus.ʒ.i.tere ipsa dñ et confice ea cũ oleo roſ.et pone ipm super oculum patiente obthalmiam et apa calidum.

c Sohol quod nominatur astalitico cõferens ad conturbationeꝫ oculi et rubificationem eius cum distillať et cuꝫ

Digitized by Google

ſit ex eo alcohol ad inceptionem catarro:uꝫ. Et qñ miſcetur cum eo alcohol. ℭ ℞.tutie ʒ eris vſti ʒ aloes omniū añ.partem.i.ʒ myrrhe ʒ ſpice omnium añ.quintam partis.i.ʒ croci ʒ opij ambo:um,añ.partez.i.ʒ acatie pure partes.iiij. ʒ liij quintam partis.i.ʒ gummi arabici partes tiij.tere tunaz ʒ es ʒ aloem ʒ acatiam cuz aque dulcis ſextarijs.iij.deinde tere ticium ʒ crocū ʒ opium in tabula alia quinqꝫ diebus: deinde commiſce cum eis ʒ infunde aloem in aqua ita vt liquefiat ʒ fiide ſuper medicinas ʒ permiſce ꝓterendo:deinde fac trociſcos aut pillulas:fac cum eis alcohol.

c Ad hol conferens ad omnes dolores oculi accidentes ex catarris. ℭ Sumantur folia rubi ʒ exprimatur aqua eoꝝ ʒ coletur ʒ teratur in tabula donec ſroſſetur ʒ teratur paulatim:deinde ſumaſ quantū ipſa eſt de gūmi arabico ʒ fundatur cum aqua pauca ita vt liquefiat ʒ fiat ſicut mel deinde miſceatur cum aqua rubi ʒ conficiatur cum ea aliquot diebus ita vt ſit poſſibile fieri ex eis pillulas:deinde fiant pillule: ʒ exiccentur in ,vmbra ʒ fiat cum eis alcohol.

v Lcera oculi ʒ borbor eius ʒ pus in eo. Scias qꝫ collyriuꝫ ſtelle ꝓdictū eſt vehementis iuuamenti in eis ʒ ſi multer collyriuꝫ iuuatiuaꝫ ʒ collyriū pomale eſt vtilius.

c Ad llyrium quod refertur ad macurfacies ad egritudies ʒ pus que ſunt in oculo. ℭ ℞.tutie aur.xxxij. eris vſti aur.xxij.croci aur.xvi.myrrhe aure.xvi.ſedine aur.x. piperis al.gra.xl. numero. gummi aur.xl.conficiantur cum vino. ʒ in deſcriptione alia ponuntur in eo opij aur.x.

c Ad Iſruptio cornee. ℭ Collyrium roſconfert ad omnes egritudines ʒ ſpecies dilarationis pillule.

p Ad luis replens foueas cornee. ℭ ℞.oſtracoꝝ magnoꝝ aduſtoꝝ ʒ ſcedenigi amboꝝ añ.ʒ.i. terātur ʒ paluerizetur cum eo oculus.

a Ad garab. ℭ Collyriū qđ cōpoſuit ſuribes eſt iuuatiuuꝫ ad algarab.

a Ad bedo veſtigioꝝ vlcerū cōferunt ad albedinem medicamen egyptū ʒ collyrium indum: ʒ alcohol cum ſtercore ſtellionis eſt iuuatiuum.

c Ad llyriū citrinum aliud ſcitur Iulesalmatrā conferens ad caliginem ʒ tenebroſitatem viſus ʒ ad egritudines acutas ʒ delet veſtigia ʒ duricies.

℞.climie aur.xxiij.ſucci acreſte ſicci aur.xij. ſalis ammoniaci tantundem opij aur.viij.gummi aur.xxiij.ceruſe de plumbo tantūdem croci aur.xvi.piperis albi aur.xxiij. confice cū aqua plantali.

c Ad hol aliud mirabile qđ expertum eſt ʒ laudaſ in albedine ʒ lachrymaſ,eſt meſie ʒ abſtergit caliginē ʒ omnem groſſitudinem que eſt in palpebra ʒ acuit viſum valde. ℭ ℞. tutie inde.ʒ.ij.ſ. antimonij de ſaphani.ʒ.ij. marchaſite pōdus ʒ.ij.ſ.eris vſti pondus.ʒ.ij.ʒ duarum ternarumʒ.i.climie aurei ʒ climie argenti amborum añ. aur.i.ſcedenigi pondus.ʒ.i.coralli ʒ margaritarum paruarum ʒ corticuꝫ eris omnium añ.pōdus.ʒ.ij.ſceba armene pondus.ʒ.ij. ʒ duarū ternarum.ʒ.i.aque diſtillationis nitri pondus.ʒ.ſ. ʒ nitri pharaonis pondus.ʒ.ſ.tere has medicinas cum aqua pluuiali: ʒ quando contrite ſunt ꝓijce ſuper eas camphore trite pōdus ſexte ʒ.i.muſchi pondus ſiliquе.i. ʒ miſce conterēdo ʒ fac pillulas ʒ exicca in vmbra ʒ frica in oſtraco cum aqua ʒ fac alcohol cum eo.

a Ad liud iuuatiuum ad albedinē expertum mirabile. ℭ Sumanſ limature acus pōdus.ʒ.ij.ʒ ſambaci pondus ʒ.i. deinde teranſ ambo ſimul ʒ ponanſ in ꝓcaurate arūdinis ʒ ſtringaſ os cānule opilando cū maſſa ʒ cooperiaſ arando tota cū maſſa ʒ deſup inuoluaſ luto ꝓfecto cū capillis ʒ inuoluanſ ſuperipm ʒ coopiaſ poſt illud cuz luto alio: deinde apponaſ carbonib⁹ donec vertaſ in lapidē ʒ ſit ſicut teſta ʒ exꝑatur: ʒ auferatur medicina illa ʒ accipiaſ climie albe trite pondue.ʒ.iij.ʒ miſceatur cum hac medicina ʒ reducaſ ad cānulaz aliam:deinde fiat ex ea ſicut factū eſt ex prima. Cū ergo in lapidē cōuertitur extrahatur ʒ intendaſ ad ſolia lini collecta antecꝫ aduenerit eis pluuia ʒ exiccata ʒ ſumatur decis pondus.ʒ.i.ʒ margaritarū non perforatarum pondus.ʒ.ſ.ʒ terantur bene cum reliquis medicinis ʒ teranſ oia ſimul ꝑtitiōe vltima donec fiant ſicut pulus. Cū ergo volueris curationem facere cum eo tunc fac oculo alcohol cum ſucco radicis lilij tribus diebus continuis:deinde fac ei alcohol poſt cum hac medicina ʒ fac alcohol poſt illud vno die ex hac medicina ʒ vno die ex ſucco lilij.

p Ad luis ad albedinē. ℭ ℞.floꝝ eris ʒ amoniaci ʒ cancri marini aduſti omnium añ.ʒ.v.pulpe colloqn.ʒ.ij.ſ.felis tauri ʒ baurac armeni omniuꝫ añ.ʒ.ij.ſalis gemme,ʒ.iij.piperis albi.ʒ.xx.ſpume maris.ʒ.iij.corticum ouoꝝ ex quibus egreſſi ſunt pulli ſub galina.ʒ.iij. limature cornis.ʒ.v. ſtercoris lacerti.ʒ.x.margaritarum.ʒ.iij.

s Ebel. ℭ Colhol bonum ad ſebel de eis que experta ſunt ʒ laudata. Sumantur cortices ouorum hoza qua aperiuntur ſub galina ʒ bulliant cū aceto forti decem diebus continuis:deinde colentur ʒ ponantur in ampulla vitri: aut in vaſe vitreato et ponatur vas in loco qui ſit vt ni-

Digitized by Google

dus sub sole donec exiccetur quod in ipso est: deinde sumatur ⁊ teratur ⁊ fiat alcohol cū eo.

l Achryma. ℂ Collyrium quod dixit messias ad albuginem factus ex tutia confert ad eas.

g Rossitudo palpebrarum ⁊ grauitas earum confert ad eam alcohol cognominatum mussandros ⁊ dicam ipsum in capitulo scabiei ⁊ confert medicamen aristratis predictum ⁊ collyrium de tutia quod dixit messias ad albedinem.

c Collyrium expertus hebime egyptiū conferens ad duricies ⁊ albedinem ⁊ abscindit corticem durum statum.

ℂ Recipe floris eris ⁊ ammoniaci ambo rum. aā. ʒ. vi. salis defossi aur. ij. pulpe colloquintide aur. iij. ⁊ duas tertias aur. i. fellis vacini aur. ij. barach nigri aur. i. ʒ. piperis al. grā. xl. numero. mellis boni cyathos. vi. ⁊ ℥ ix. permisceatur ⁊ ponatur in vase et recondatur.

c Collyrium quod dicitur arastusemon conferens ad attractionem materiarum chronicam ⁊ ad grauitatem palpebrarum ⁊ asperitatem earum ⁊ liquefactionem lachrymalis oculi ⁊ seiunctionē eius ⁊ corrosionē ipsius ⁊ ad humiditatem primam que est in oculo ⁊ ad augmentum pāniculi ⁊ aufert vestigia ⁊ duricies. ℞. antimonij aur. iiij. eris usti ⁊ cerusse de plumbo amborum aā. aur. ij. croci ⁊ myrrhe ⁊ corticis thuris ⁊ floris eris ⁊ lentium rubearum omnium. aā. aur. i. piperis albi aur. ʒ. gummi aur. ij. conficiatur cus vino ⁊ administretur dissolutum cum eo.

c Collyrium cerinum quod dicitur fanaratus ⁊ est collyrium inuariuum cōferens ad scabiem ⁊ corrosionem in viris ⁊ lachrymalibus ⁊ pruritum vehementem et grauedinem palpebrarum. ℞. climie aur. lxxx. colcotar albi aur. xxx. conficiatur cum aqua pluuiali.

s Labies oculi ⁊ pruritꝰ eius. ℂ Collyrium indum confert ad pruritum.

c Chol non errans quod composuit cesar factor alcohol faciens ad pruritum ⁊ ad grossitudinem palpebrarū. ℂ Recipe climie cadmie. aur. xviij. sedine aur. vi. ℂ Et in descriptione alia. aur. xvi. terantur donec fiat in loco sauie et cōficiatur cū melle et aduratur et infundatur vinum quod extinguat ipsum et exiccetur: deinde teratur et fiat cum eo alcohol.

c Chol mesiton ad pruritum et humiditatem oculi et corrosionem lachrymalium ⁊ scabiem vehementem in palpebris: climia frangatur in frusta parua et conficiatur cum melle et ponatur in vreeolo figuli ⁊ opiletur os eius ⁊ luto liniatur ⁊ fiat foramen in medio cooperto: vt sit fumo eleuato ex adustione medicine spiraculum per quod egrediatur: deinde ponatur vreeolus preparatus in medio carbonum accensorum. Cūq; inceperit climia aduri tunc considera fumū ascendentem: tunc si videris eum declīuem adhuc adnigredinem dimitte medicinam comburi donec videas illum fumum fieri album: tunc enim scias q̄ medicine iam cōfirmata est combustio. tunc ergo remone vreeolum ab igne ⁊ extrahe climiam ⁊ funde super eam vini quantitatem qua infrigidetur: deinde pone eam in mortario ⁊ contere eam bene ⁊ exicca ⁊ serua eam donec commisceas ipsam in alcohol cum quo permiscetur: ⁊ hec est descriptio alcohol. Recipe climie huius aur. vij. ⁊ antimonij tantūdem: tere omnia ⁊ conserua ⁊ facire ex eo super palpebras mane ⁊ sero.

c Collyrium apolonij ad scabiem ⁊ casum palpebrarum ⁊ egritudines antiquas. ℂ Sedenegi adusti abluti aure. xxxij. eris adusti abluti aur. xvi. lapidis saiadistos adusti abluti aure. xxij. floris eris fricati aure. xvi. opij aure. iij. Et in descriptione alia aure. vi. climie aure. iij. colcotar adusti aur. iij. gummi aur. xvi. conficiatur cus aqua pluuiali.

m Edicamen quod composuit cassios ad aquam que descendit in oculum. Sumatur fel tauri ⁊ euacua ipsum in vase eris ⁊ dimitte ipsum decem diebus: deinde fame ab ipso aure. xij. croci ⁊ olei balsami ⁊ opoponaci omnium ana aur. ij. piperis gra. xij. numero: mellis boni dupli quantitatis fel. misce omnia ⁊ decoque in vase eris: deinde pone ipsum in pyxide eris ⁊ conserua ipsum.

m Edicamen aliud quod composuit polonios. ℂ Sume spumam maris ⁊ adure ipsam super testam ⁊ tere cinerem eius ⁊ confice ipsum cum sanguine tince ⁊ pone in vase de cornu. ℂ Cumq; euelluntur pili tunc lini supra locum eorum de hoc medicamine.

e Puthyma quod composuit fululzesanis conferens ad materiam pluriam ⁊ dolorem vehementē. ℂ Recipe rosarum recentium aur. ij. seminis insquiami albi aur. viij. thuris aur. vi. myrrhe aure. iiij. sauie de ordeo aure. xviij. vitellum oui. i. assarum succi mandragore aure. iij. croci aur. ij. opij aur. iiij. conficiantur cum vini stipuci puri quantitate que sufficit ⁊ fiant ex eo troci sci ⁊ administrentur.

c Collyrium quod dicitur indum et regium conferens ad inceptionem descensus aque ⁊ ad omnem caliginem humidam crustentem in oculo. ⁊ aufert vestigia vicerum in oculo. ℂ Cū

Digitized by Google

mle rubee adufte ablute ℥.xvi. encaustri indi.ʒ. vi. ceruse de plubo.℥.iij. piperis al.℥.vi. fel. de boha.i. fell.safer: et exustum auerunt qꝫ est subor. vij. felliuʒ elcubugi.iij. lactis papaueris.℥.i. olei balsami.℥.ij. opoponaci et serapini amborum. aā.℥.ij. gūmi.ʒ.xij. confice cuʒ succo feniculi aut cum succo plante que dicitur abzadies.

c Ad hoc conferens ad tenebrositatem et inceptionem aque in oculo. ℭ Fell. vrsi.ʒ.iij. opoponaci et piperis amborum. aā.ʒ.ij. olei antiqui et oppobalsami et succi feniculi humidi omnium. aā.ʒ.ij. dimic pondus.ʒ.i. mell.℥. tere ipsum et misce et pone ipsum in ampulla vitri munda et pone ipsum in sole diebus.vij. deinde fac oculo: alcohol ex ipso cum extremitate radij mane et sero.

m Edicamen qꝫ confert ad tenebrositatem et ad illum qui videt rem ex longinquo et non videt eam ex proximo et ad aggregationem aque in oculoʒ: cuius hec est ymitio. ℭ Fell.corui nigri et fell. perdicis et fell.gruis et fell.adhoba et fell.capre omnium.aā.pondus.ʒ.ij. mell. colati pondus. ʒ.ij. et olei balsami.ʒ.i. et.ʒ. tere ea simul et permisce ipsa et fac oculo alcohol cū eo mane et sero.

d Estructio visus: collyrium citrinum est tuuatiuum ad debilitatem superfluam in visu et collyrium de tutia qꝫ dixit mesias in albedine.

c Collyriuʒ quo vtebatur floris. ℭ ℞. acane et rosarum siccarum et mellilo ti omnium.aā.aur.xlvij. cineris foznacis in qua purgatur es aur. xxvij. mandragore aur.xij.ſe.iuſquiami al.aur. xvij. opij aur.vi. gūmi aur.xl. vini.℥.ix. aque plumalis.℥.ix. cōmisceat aqua cum vino et proijciant super ea rose et mellotum et iuſquiamuʒ et postea mandragore aut cortices mādragore et dimitte ea donec infundantur tribus diebus aut qnqꝫ et exprime ea et accipe expssionē eoꝝ et cōfice cū ea medicamē et fac ex eo collyria etvtē eiʒ.

m Edicamen basilicon regum et ipsum est absterſiuum oculi ex quo fit alcohol in dispositione sanitatis in omni die semel aut in omnibus duobus semel: et abstergit visum et conseruat visum sanuʒ ſm dispositionem suam. ℭ ℞. cumie et spume maris omnium.aā.ʒ.x. eris vsti.ʒ.v. ceruse et salis gēme omniū.aā.ʒ.iij. salis ammoniaci et macropiperis omnium.aā.ʒ.ij. gariofi. et vtnee amborum.aā.ʒ.i. piperis.ʒ.iij. camphore.ʒ.ʒ. tere optime et fac oculo alcohol cum eo.

b Basilicon aliud conferens ad omnia que diximus. ℭ ℞. cumie.ʒ.vij. sedenegi et macropiperis amborum. aā. ʒ.ij. salis ammoniaci.ʒ.ij. eris vsti et ceruse et salis gemme omnium.aā.ʒ.iij. spume maris.ʒ.iij. salis indi et gariofi. et heil crysnee et spice omnium.aā.ʒ.i. confringe et contere ipsuʒ et fac ex ipso oculo alcohol.

m Edicamen qꝫ confortat visum et cōseruat ipsum ſm sanitatē suam et aufert multitudinem lachrymę que currit ex oculo. ℭ Sume de antimonio et infunde ipsum.xxi. nocte in aqua pluuiali aut in aqua q̄ distillat ex cisterna deide accipe de eo pondus.ʒ.xij. et marchasite.ʒ.viij. et tutie et cumie omnium.aā.ʒ.xij. et margaritarum paruarum non perforatarum.ʒ.ij. et muschi tertiam. ʒ.i. et camphore sextam.ʒ.i. et croci et sedenegi amborum.aā.ʒ.i. tere vnūqꝫq; per se deinde aggrega antimonium et marchasitam et cumiam et tutiam et margaritaʒ et tere bene ea omni die cum aqua mulotiens donec exiccetur aqua eorum. deinde accipe sedenegi et crocum et proijce ipsa simul in mortario et tere ea bene deinde tere cum eis muschum et camphora: deinde repone ipsum in vitreata et fac ex eo alcohol mane et sero in dispositionibus sanitatis. ipsa.n. cōfortat visum debilem et conseruat eum.

b Erod fugitiuum absterſiuum et confortatiuum. ℭ ℞. sedenegi et eris vsti amborum. aā. ʒ.v. aloes socotrensis et baurach armeni amboruʒ. aā.ʒ.i. floris eris et piperis al. et macropiperis et pulpe colloquintide et croci et amedos omniuʒ. aā.ʒ.ʒ. confringe et contere et vtere.

ℭ Tractatus tertiꝰ de aure. dolor auris et apostema eius. et pus et grauitas eius.

m Edicamen aristotelis predictuʒ in capitulo oculi est tuuatiuum ad aurem ex qua currit pus.

m Edicamen conferens ad omnes dolores in aure et omnia vlcera accidentia in ea. ℭ ℞. myrrhe aure.i. olibani aur.iij. nuri.aur.iij. croci aur.iij. succi papaueris aur.iij. galbani aur.iij. amigdalaruʒ excorticatarum.xx. numero teratur illud totuʒ et conficiatur cum aceto et fiant ex eo trocisci. Cum ergo fuerit ipsum necessarium soluatur si fuerit in aure dolor vehemens cum oleo ro. et distilletur in aure: et si fuerit in ea grauitas in auditu soluatur cum aceto et distilletur.

c Confectio medicaminis quam narrauit Galie. ℭ ℞. myrrhe aur.iij. aloes aur.iij. olibani. aur.iij. Et in descriptione alia aur.ij. croci aure.iij. nuri aure.iij. succi papaueris aur.iij. amigdalarum amararum.xxx. numero galbani aure.ij. aceti boni quantum sufficit.

m Edicamen ad aurem ex medicinis. Ga. conferens ad apostemata et dolores vehementes clamosos: cuius hec est penurtio. ℞. galbani et est albezar aur.ij. cinamomi aur.ij. myrrhe aure.viij. croci aur.viij. olibani aur.iiij. nuri aur.iij. aceti quantum

Digitized by Google

tum sufficit ad hoc vt fiat in spissitudine mellis.

m Edicamen aliud ad apostemata auris τ ad fanitatem τ ad pus venientia ex aure τ ad dolores auris antiquos: cuius hec est permixtio. ℭ ℞. veris fabe egyptie amari saporis τ aluminis iamenti piperis al. τ nitri τ croci τ opij τ corticum granatorum τ olibani τ spice omnium. aā. aure. ij. castorei aur. i. mellis τ aceti quantitate qua conficiatur medicamen: τ quidam homines ponūt in eo mell. aur. vi.

m Edicamen aliud de medicinis herotas. ℭ ℞. croci τ myrrhe τ spice omnium. aā. aur. ß. eris vsti medietatem τ tertiam aur. i. opij aur. ß. castorei tertiam aur. i. aluminis iamenti aur. i. aluminis rotundi aure. i. Si ergo fuerit in aure virtus cura eam ex hoc medicamine cum decoctione triplicati. Et si in ea fuerit dolor vehemens cura eam cum oleo ro. τ si generatur in ea vermes permisce cum hoc medicamine ellebori nigri aur. ij.

m Edicamen auris ex qua currit pus. ℭ ℞. capitum granatorum τ aristologie τ colcotar τ draganti cabrulij τ gallarum τ corticum eris omnū. aā. aur. i. myrrhe olibani τ calcāti aā aū τ aluminis iamenti omnium. aā. aur. ß. terantur cum aceto. τ fiant trocisci τ administrentur.

m Edicamen anticates ad dolores difficilem vehementem. ℭ Croci. ℥. ij. τ quidam homines ponunt de eo. ℥. i. myrrhe τ salis ammoniaci amborum aā. ℥. i. aluminis iamenti ammoniaci. aā. ℥. ß. sedimintis olei de lilio aut fecis olei aluisci. ℥. ij. terātur cum vino mellito aut vino dulci quantitate qua fiat in spissitudine mellis τ administretur.

m Edicamen ad grauitatem auditus τ sonnitum τ tinitus existentē in aure. ℭ ℞. ellebori albi aur. i. castorei aur. ß. nitri aur. q̄rtas: misceat τ admistret cum aceto τ confidat in eo vtens ipso quoniam est medicamen vile.

m Edicamen aliud q̄ dicit algelarij ad egritudines antiquas que sunt de egritudinibus auris. ℭ Ellebori albi τ myrrhe τ olibani τ croci τ castorei τ opij oīum. aā. aur. vij. alcanni aur. vi. piper aur. ij. infundant myrrha τ opiū τ castoreū τ olibanum in aceto in quo decocti fuerint cortices granatoꝝ donec dissoluti fuerint: deide ponant elle borus τ crocus τ piper τ calamentū trita τ terant oīa bene. Cū ergo cōplet pijciat sup ipm de vino mellito quātitas qua fiat in spissitudine mellis subtilis. Cuius ipm est necessū tunc cepidet τ distillet in aure: est. n. medicamen mirabile.

c Ꝺ nfectio medicaminis q̄ cōfert ad oēs dolores auris τ oia vlcera euentia in ea. ℭ ℞. myrrhe aure. i. olibani aur. iij. τ q̄dam hoies ponunt in eo aur. vij. aure aur. iij. croci aur. vij. τ q̄dam hoies ponūt in eo aur. i. papaueris aur. ij. galbani aur. ij. amigdalarum excoriatarū. xx. numero. Terat illud totum τ conficiat cum aceto τ fiant ex eo trocisci. Cuius necessij fuerint soluant si fuerit in aure dolor vehemens cum oleo ro. τ distillent in aure: τ si fuerit in ea grauitas in auditu solūtur eius aceto τ distillentur.

c Ꝺ nfectio scorie ferri τ est medicamē forte. ℭ Sumat scoria ferri τ terat τ abluat cum aceto: deinde pijciat in pīa testā τ exiccet: deide pijciat secundo τ tertio τ fiat illud septies: deinde decoquat cū aceto forti decoctione vehementi donec fiat sicut mel τ auferat τ distillet ꝺ eo i aurē cū idigef eo.

v Ꝛcera nasi. ℭ Cōfectio facta mosos τ est medicamen eradicans oēm additionē que oriī in cor. ℞. dragāti adusti τ colcotar adusti aut calcani adusti aut draganti rubei τ corticū eris oium ptes eq̄les. Tere ergo ea τ cura cum eis siccis τ opz vt frices additionē aīs medices eam cū hoc medicamine per diem: deinde medica cū eo in mane postq̄ patiens egritudinē comederit cibum suum. Et cum tu curas cum eo fistulas nasi tue luni ante curationes interiora nasi aspalto aut pice humida aut purgedine myrrhe.

ℭ Tractatus. iij. de dentibus τ doloꝛib⁹ eoꝝ.

c Ꝺ aueniens est ad dolores difficiles vehementes τ ad corrosionē dentiū τ ofert iterū ad tussim medicamen qꝺ. ℭ ℞. opij aur. ij. myrrhe tāndē balsame tāndem pipis al. galbani aā. tāndē cōficiant cum coagulati vue quātitate que sufficit τ terāt simul τ fiāt ex eis collyria τ liniat ex eis supra dētes τ ponāt de eis supra locū corrosum.

m Edicamē qꝺ narrauit andromac⁹ ad oēs dolorē dentiū τ ad oēs egritudies accītes ex eo τ ad stupore. ℭ ℞. pipe nis τ piretri τ lacus tinimali τ galbāi oium. aā. ptem. i. terant τ ofician cum storace τ ponatur super locum corrosum.

m Edicamen tunarium ad pulsationem dentiū. ℭ ℞. pulpe collo. ptē. i. τ aloes ptē. i. τ bulliant in pixyde lapidis aut coclearij de ferro ebulliōe vehementi cū oleo τ acetovini: deinde auferatur ab igne τ distilletur de eo in aurem que sequitur molares dolentem distillatione post distillationem.

c Ꝛuterium molaris. Intende ad molarem in quo non valet medicamen vehemēcis pulsatōis. Et assume ex oleo q̄tuatē. ℥. i. τ aque fanfuci sicca τ harmel oium. aā. ℥. ß. terant bene. deinde pijciant in oleo: deinde intende ad duas acus magnas quibus vtunt scellarij τ igni eas in loco fozais ca-

Digitized by Google

rum: deinde aperi os egri: ꝓsidera dēcē quē vis
exaurizare: ⁊ tūc si fuerit in eo aliqd mūda ipz
⁊ pone supra ipm cānulā ferri aur arūdinis aut
argēti ⁊ submerge vnā duaz acuū in oleo illo:
deiñ itromitte eā in cānulā ⁊ pone eā supra mo
lare. Cūqz ifrāt illa accipe aliā. Fac illud septē
vicibus numero: nam dolor eius sedatur ⁊ egre
ditur ex molari aqua coloris denium.

Enñfricū quo fricāt dēces qđ narra
b uit democriꝰ in lib. suo. ℭ Rz. corau
cerui adusti q̄rtā lib. xvi. sal. ʒ. ij. ámo
niaci sicci qđ nō est amari saporis fru
stū. i. magnū vel masticis lib. iij. aur plus parum
squinanti al. tantūdem piperis al. ʒ. i. folij. ʒ. ij. ⁊
rantur omnia ⁊ adminꝰtrentur.

Edicamen qđ noiāt sarmalē ꝓcrēs
m ad apata gigiue ⁊ mollificatiōnē eiꝰ
⁊ mūdificat dēces. ℭ Rz. corticū gra
natoꝝ pon. ʒ. ij. ⁊ venaz ⁊ balaustie ⁊
sūac oiuz. añ. ʒ. i. ꝓfrige ⁊ ꝓtere illō: dēiñ affer ex
eo cū digitis tuis ⁊ frica cū eo locū doloris: deiñ
accipe ex eo cū pāno lini ⁊ pone ipz supra euz.

Enñfricū mūdificās dēcē ⁊ stringit
d gigiuā ⁊ efficit bonū oris odorē. Su
mak sal gēma ⁊terak ⁊ ꝓficiāt cū mel
le ⁊ liget in cḥarta ⁊ ꝓjciatur in pru
nis ⁊ dimittat ibi donec fiat sicut prune: deinde
auferat ab igne ⁊ extinguat cū litrā ⁊ ꝓjciat in
vino bono aut melsus ⁊ dimittat donec infrēct
⁊ terat ⁊ sumat de eo ꝓs. i. ⁊ spume maris ꝓs. i.
⁊ ponat cū illo cinamōi ꝓs. i. ⁊ myrrhe ꝓs. i. ⁊ ci
neris sceba ⁊ cipi ⁊ flouis squāi oium. añ. sexta
ꝓtis. i. fragmētoꝝ xyloaloes medietas ꝓtis. i. ⁊
zuccari ꝓtes. iij. ⁊ cāphore decima ꝓtis vnius te
rat illud ⁊ misceat ⁊ fiat dentifricū in oi mane.

Edicamen qđ ꝓfortat dēces ⁊ mola
m res cuz est in eis debilitas. ℭ Rz. cere
⁊ mellis ambo ꝓ. añ. ꝓtes. ij. liqñt in
sole aut cū aq̄ calsa ⁊ cōmisceat cū eis
picis ꝓs. i. ⁊ ponat in termio vnguēti ⁊ ꝓcipiat
vtens eo vt masticet ipm. Qđ si videris medica
mē exiccatū ꝑmisce in eo aliquātū olei. ⁊ mastic
terū cū masticat facit in hoc vlimā operationez.

Liđ qđ ꝓfortat dēces ⁊ gigiuā. Cor
a nu cerui adusti pō. ʒ. x. ⁊ foliorꝝ cupꝛ̄si
adustoꝝ. pō. ʒ. v. ⁊ nūcū cupꝛ̄si nō adu
starū pō. ʒ. v. ⁊ radicis cētauree pō. ʒ. x.
⁊ capilli veneris adusti pondus. ʒ. v. ⁊ ros. abla
tis capitibus ⁊ spice odorifere oium. añ. pon.
ʒ. iij. ⁊ere ⁊ cribella cum ozali ⁊ vtere.

ℭ Tractatus quintus. de ore ⁊ gutture ⁊ ven
tre superiore suauitas ⁊ squinantia.

Ngt Ḡ. q̄ daz exitū manerūt q̄p
i pulli hyrūdinū siue sint recentes
siue ficci saliti sedāt sināā stanit
ꝑmittuntur pueris ⁊ sensibus
cum radice luquirtie.

d Ex vua ⁊ duabus amigdalis. ℭ Me
dicamē ꝓueniēs ad vnā mollificatā apostā. Ol
pis albi aur. i. myrrhe aur. i. aluis tamen aur. ij.
gallarū viridiū aur. ij. ⁊ crank ⁊ adminꝰtrentur.

Enter suptos: hūiditas pectoris. Me
v dicamē tuuatiuū ad hūiditatē factaz
in pectore. Rz. galbani ⁊ stozacis liqde
ābozañ. ʒ. ij. opij q̄rtā. ʒ. i. radicū liq
ritie. ʒ. ij. teranꝰ quē er eis teruntur ⁊ misceā
tur cum stozace ⁊ galbano ⁊ aliquantulo melliꝰ
dispumati ⁊ lambatur ex eo.

Ex tussi medicamen gutturale. Pirꝰ
d Ḡ. q̄ ipse medicabat cū eo. ℭ Rz. oli
bani aur. i. ⁊ in descriptōe alia au. iij.
myrrhe aur. i. ⁊ in descriptōe alia au.
iij. croci aur. i. ⁊ in descriptōe alia aur. iij. squille
aur. ij. vini dulcis sacrati. iij. decoquaꝰ squilla
cum vino donec vinū inspissēt: deinde ꝓjciat
squilla ⁊ ponaꝰ reliqe medicine super vinuz.

Edicamē gutturale qđ referꝰ tellusa
m tis: dixit Ḡ. q̄ ipse medicatus est cuz
eo illā q̄ hēbat vlcus in pulmōe: ⁊ est
medicamē tuuatiuū valde. ℭ Rz. spice
cretēsis aur. iij. ámoniaci aur. viij. folij indi au.
iij. spice inde aur. ij. squāi aur. ij. casie au. viij.
cinamomi aur. x. olibani aur. iij. myrrhe au. iij.
costi aur. iij. cōmixtōis assedegi aur. iij. succi li
quirtie aur. iij. succi mandragore aur. v. mastu
cis aur. ij. croci aur. vij. ℭ Aggrega has medi
cinas: deinde accipe dactilos ⁊ decoquantur in
aqua mellis aut vino bene ⁊ sume de eo sycrata
u. i. ⁊ ꝓjce in eo de granis pini maioris cōtritis
grana. xx. ⁊ cōmisce cū eo d medicamie q̄ntate
auellane. i. ⁊ da in potu de ea dieb⁹ aliquot: deiñ
da in potu post ipsaz de medicamie duob⁹ dieb⁹
aut trib⁹: ita vt nō cōmisceat cū oleo aliud ꝑter
ipm: deiñ sumat in potu post ipz de hiera fcā cū
aloe q̄ntate cochlearij. i. in die vno cū aq̄: ⁊ cura
cū hac medicia illū in cāna pulmonis cuius est
egritudo cū lacte asinino: ⁊ ꝓcipe ei vt gargari
zet cū ea: deiñ dimitte eū aliquot dieb⁹ ⁊ cura eū
ꝓ hoc medicamē cū assiduatōe medicinarū que
sedāt dolorē. q̄ si māez cursus fuerit fortis: tūc
permisce in hac medicina opiatā ⁊ castoreum.

Liud de medicinis Gal. faciens ad
4 egritudinē canne pulmonis ⁊ vlcera
pulmonis ⁊ sputū purū ⁊ sanguinis
⁊ mām attractā ad pectuz. ⁊ ad illud:
cuius sputuz est difficile ⁊ est medicamen valde
forte. ℭ Rz. gūmi alborin aur. iij. croci aur. iij.
olibani tantūdem myrrhe tantūdem cynamomi
tñdē: amomi au. ij. granoꝝ pini magne au. iij.
radicū liij excorticataꝝ tñdē: spice de scenī au.
ij. ʒ. casie lignee nigre aur. ij. dragagantū aur. iij.
carnis dactiloꝝ de scenī aur. iij. praseu trusenī
qđ dr stella aur. iij. galbani clari mūdi. ij. tertia
aur. costi aur. ij. Et inuenī in descriptōne alia
aur. i. mellis boni cotilas. iij. decoquantur mel
⁊ gummi alborin in vase duplici. Cumqz fit in

Digitized by Google

termino spissitudinis tunc permisce cum eo gal
banū ⁊ decoque ipsum donec perueniat ad ter
minum: vt cum de eo distillatur stilla aliqua nō
dilatetur: deinde infrigida ipsum ⁊ proijce sup
ipsum medicinas contritas ⁊ vtere eo. ⁊ cuꝫ su
gatur de aqua cauli masticando ⁊ ꝓiciat fex ⁊
deglutat succus valet ad illud valde.

p Illule que ponunt sub lingua ⁊ cōfe
runt ad asperuatē canne pulmonis ⁊
abscissionem vocis ⁊ reliqs egritudi
nes cāe. ℭ ℞. dragagā. ⁊ gūmi am
borum aā. aur. iij. myrrhe ⁊ olibani amboꝝ aā.
aur. i. ʒ. croci aur. i. ⁊ succi liquiritie aur. ʒ. carnē
daculorum trium vini dulcis quantum sufficit
ad confiendum cum eo ⁊ ponatur sub lingua
de hac medicina ḡtitas fabe ⁊ precipiatur egro
vt deglutiat quod liquefit de ea.

m Aliꝫ ad illum qui habet tussim. ℭ ℞.
sc. lini torrefacti contriti ⁊ passularuꝫ
carnosarum enucleatarum ambo:uꝫ
aā. ℥ss. i. granorum pini magni torre
factorum ⁊ anellanarum excorticatarum ambo
rum aā. cotillā. i. piperis albi. ʒ. ij. croci. ʒ. i. mel
lis boni lib. ij. confringantur ⁊ terantur ⁊ de
coquantur semen lini ⁊ mel donec inspissef: de
inde proijciatur super ipsum reliqe mediane
⁊ pmisce eas ⁊ confice ⁊ da de eo ḡtū sufficit.

o Leuum diuini conferens ad tussim ⁊
est medicina nobilis de q̄ dixit. H. qꝫ
ipse medicatus est cum ea. ℞. opij au.
x. seminis lactuce aur. xx. castorei au.
xviij. ruthe hortulane sicce aur. xiiij. seminis lini
aur. xvi. radicum oppoponaci aur. xxxvi. myr
rhe aur. xiiij. croci aur. vij. conficiat cuꝫ melle ⁊
det de eo in potu quātitas fabe vnius. ⁊ opꝫ vt
sumat de eo in potu ille q̄ hꝫ febrem cū aqua: ⁊
qui febrē nō hꝫ cū vino ⁊ illud i sero.
Illule ad tussim. ℭ ℞. storax. ⁊ myr
rhe ⁊ opij omnium aā. aur. iiij. olei
balsami ⁊ croci amborum aā. aur. ij.
ter e simul ⁊ confice ⁊ vtere.

m Edicamen quod confert ad omnem
tussim ⁊ ad oēm mām currentem ⁊
dubellet interiores qꝫ narrauit abu
lucos. ℞. serapini gēuane myrrhe op
poponaci pipis albi omnium aā. aur. ij. bacca
rū lauri mundatarum aur. iiij. terantur ⁊ ꝓfici
antur cum aqua.

m Edicamen ad sputum sanguinis qꝫ
narrauit andromachus. ℭ ℞. acacie
aur. iij. rosar. sic. aur. viij. fructus gra
nate agrestis aur. viij. myrrhe aur. ij.
dragaganti aur. i. conficiantur cum aqua ⁊ fiant
ex eo troc. ⁊ sit pondus cuiuslꝫ trocisci aur. i. ⁊
detur in potu cum aqua pluuiali.

m Edicamē aliud ad tussim ꝓferēs ad
spēs tussis in abscissionē vocis. ℭ ℞.
granoꝝ papaueris ⁊ sunt papauera
cum cortice suo. l. numero ⁊ aplꝫ montani mis
lib. ij. ⁊ sucoron mundati ⁊ resinā. ⁊ rosar. sicca
rum ⁊ radicum lilij ⁊ balaustiarum omniū aā.
ʒ. ij. ⁊ cinamomi pōdus. ʒ. ij. ⁊ spice pondus. ʒ.
i. ʒ. contere has medicinas ⁊ infunde in aq̄ plu
uiali aciat. v. ℥ dimitte trib⁹ diebus: deinde deco
que super ignem lenem donec remaneat aque
tertia pars: deinde exprime ⁊ cola ⁊ proijce fe
cem eius. deinde tere gummi arabici ⁊ draga
ganti amborum aā. lib. i. myrrhe lib. ʒ. ⁊ succi li
quirine lib. i. ⁊ masticis ⁊ croci amborum pon
dus. ʒ. i. teratur totum illud vtume ⁊ imbibatur
ex illa aq̄ paulatim donec cōplcatur tota: deīn
de fundantur super ipsum rob lib. xxiij. ⁊ de
coquatur leni igne donec coaguletur ⁊ repona
tur in vase vitri ⁊ medicetur cum eo omnis spe
cies tussis.

l Ech de pino quod confert illis sup
quos tussis fit vehemens: ⁊ quando
excitatur in eis expellit pus ⁊ super
fluitates: cuius hec est permixtio.
ℭ Seminis lini torrefacti ⁊ amigdalaruꝫ dul
cium mundatarum ⁊ granoꝝ pini ⁊ gummi
arabici ⁊ dragaganti omniuꝫ aā. pondus. ʒ. iij.
⁊ daculorum albeiron decem numero tere me
dicinas ⁊ daculos ⁊ funde sup eas mellis ⁊ bu
tyri quantum sufficit ⁊ teratur donec fiat sicut
mel spissus: cuius dosis sit sicut galla mane ⁊ sero.

l Ech quod fit cum glutino alimbat
faciens ad asperitatē guturis: ⁊ ab
scissionem vocis ⁊ sputum sanguinis
⁊ pus: ⁊ aperit opilationes. cui⁹ hec
est permixtio. ℭ Seminis lini torrefacti ⁊ pas
sularum ablatis granis amborum aā. lib. i. gra
norum pini ⁊ amigdalarum dulcium ⁊ amig
dalarum amararum omniuꝫ aā. ʒ. vi. ⁊ ireos ⁊
asari ⁊ glutinis alimbat ⁊ venaruꝫ liquirine ⁊
gummi arabici omnium aā. ʒ. iij. ⁊ fenugreci
cocti ⁊ dragaganti omnium aā. ʒ. iij. ⁊ piperis
albi ⁊ eruce emollite ⁊ ciceris mollit ⁊ aristolo
gie ⁊ medulle tritici ⁊ ameos ⁊ nasturtij et ficuū
omnium aā. ʒ. i. ⁊ myrrhe et croci olibani om
nium aā. ʒ. ʒ. confrange torum ⁊ contere ipsum
bene et confice cum melle aut cum vino deco
cto et fac lambere de ipso mane ⁊ sero quantuꝫ
est galla. i. ⁊ ponat ipsum sub lingua sua quan
do dormit.

m Edicamen quod confert ad tussim ⁊
vehemētiā ficcitatis pectoris. Amig
dalarum dulcium amararum et se
minis lini torrefacti ⁊ granoꝝ pini omnium
aā. ʒ. v. et antisi et dragaganti ⁊ gummi arabici
omnium aā. ʒ. ij. et succi liquiritie aut venarum
eius pondus. ʒ. i. et ʒuccari ⁊ penidiorum ambo
rum aā. ʒ. ij. Tere ea et pulueriza ⁊ confice ipm
cum aqua feniculi humidi ⁊ fiant de eo pillu
le et ponat sub lingua sua ille qui vult dormire
vnam aut duas.

℣ ℞

Digitized by Google

Ad ch̄ad tussim quando fit ex chymo frigido viscoso. ℭ Lynamomi ℥ semminis feniculi ambor℥ aā ℥.v. storacis liquide ℥.x. fistici ℥ amigdalarum embor℥ aā. pondus ℥.x. olibani ℥ gūmi amigdalarum ℥ glutin omni℥ aā ℥.v. krelmes ℥ sunt passule paruule sine granis ℥.xx. agarici ℥.v. storacis ℥ aloes ambor℥ aā ℥.iij. tere storacem cum melle ℥ infunde olibanum ℥ aloen ℥ allexmes in rob: ℥ tere reliqua ℥ confice cum melle storacis dosis ℥.i.

a Ad sputum sanguinis. Trocisci quos composuit medicus de illis de tebulis conferentes patientibus sputum sanguinis ℥ patientibus vlcus in pulmone ℥ habentibus saniem aggregatam in pectore ℥ patientibus egritudines que sunt ex genere materierum attractarum: quorum hec est permixtio. ℭ Seminis iusquiami albi ℥ cortex cum mandragore ambor℥ aā. aur. v. masticis aur. x. krabe ℥ radicum lilij ℥ croci omni℥ aā. aur. xxx. psilij aur. xlv. aque dulcis aclati. ij. permisceantur, ℥ administretur.

s Trocisci alij qui nominātur piper cōferentes patientibus sputum sanguinis ℥ habentibus fluxum ventris ℥ vlcera in intestinis ℥ et ad cuius stomacum attrahitur materia. ℭ ℞. flox caducorum granatorum ℥ spinarum egyptiaꝝ ℥ granatorꝝ siluestrium ℥ succi barbe hirci ℥ succi acatie omni℥ aā. aur. vi. litij ℥ reubarbari ℥ opij oium aā. aur. iij. myrrhe aur. ij. terantur bene ℥ confician tur cum aqua in qua decocta sunt grana myrti aut cum aqua frigida ℥ administretur.

c Ad n'cctio que refertur a stomacis ℥ est medicina mirabilis' pferens patientibus sputum sanguinis ℥ habentibus tussim ℥ qui habet vlcus in pulmone ℥ ei in cuius pectore est sanies cōgregata: ℥ ad disruptionem antecedentem in lacertis: ℥ ad stomacū qui expellit cibum ℥ coliricam passionem ℥ fluxum ventris: ℥ vlcera in intestinis ℥ egritudines' vesice ℥ prefocationem matricis: ℥ febres que habent paroxismos: cum de ea sumitur in potu parum ante horā periodi per horam vnā ℥ ad malitiā cōplexionis ℥ extenuationem ℥ medicinas pnuolas ℥ morsum reptiliū hñtium venenū: cuius pmixtio hec est. ℭ Lynamomi ℥ costi ℥ galbani ℥ castorei ℥ opij ℥ mela nopiper. ℥ macropiper. oium aā. ℥.i. mellis luft i. terant medicine ℥ cicorigoni: erit ℥ decoquatur galbanū cū melle donec liquefiat: deinde colet ℥ pijciant desup relique medicine ℥ reponatur in vase viri aut argenti: ℥ det in potu de ea ℈ iiij. vas fabe cum aq̄ mellis ℥ distillent sup ipm de oleo fisamino tres gutte.

e Ad rupos qui refertur faciens ad difficultatem anhelitus ℥ ē medicamē vtile. ℭ Sumantur passularum enucleatarū ac sune. i. ℥ est pars ℥ fenugreci ablui tantundē ℥ aq̄ pluuialis list. i. decoquant donec dissoluantur ℥ colet aqua coq̄t ℥ seruet ℥ sumat de ea in potu multotiens continuo posq̄ calefit.

m Ad sputum sanguinis ℥ pus ℥ superfluitates que attrahuntur ad pectus. ℭ ℞. granorum iusquiami albi ℥ cortic℥ radicū mādragore ℥ vini boni ℥ olibani albi ℥ storacis liquide ℥ opij ℥ granorum pini ℥ cupressi oium aā. pondus ℥.x. ℥ masticis ℥ krabe ℥ alesius omniū aā. ℥.xxx. infundatur alesius in aqua calida nocte vna: deinde exprimatur ℥ sumat aq̄ eius ℥ terātur reliqui medicine bene ℥ misceātur adinuicem ℥ fiant trocisci. Sitq̄ vnusquisq̄ trocisc℥ ℥.5. et detur in potu apud manionē trocisc℥ vnus cum aqua frigida.

m Ad sputum sanguinis. ℭ Spij pon. ℥.i. ℥ cynamomi pondus ℥.i. ℥ castorei ℥ piperis ℥ macropiperis ℥ myrrhe oium aā. ℥.i. ℥ croci pondus ℥.ij. ℥.5. ℥ krabe pondus ℥.5. ℥ balaustiarum ℥ gummi ℥ anisi omniū aā. ℥.i. terantur medicine ℥ conficiantur cuz succo auricule hedi ℥ fiāt trocisci ℥ sit omnis trocisc℥ ℥.5. ℥ exiccentur in vmbra ℥ bibatur de eis trocisc℥ vnus cum aqua tepida.

t Ad sputum sanguinis. Trocisc℥ alius. ℭ ℞. krabe ℥ coralli ambor℥ aā. ℥.ij. acatie ℥ succi barbe hircine ambor℥ aā. ℥.ij. balaustie ℥.ij. semis portulace ℥.vij. papaueris albi ℥ nigri ℥ ros. ℥ spodij omniū aā. ℥.ij. comi cerui adusti ℥.ij. ℥.5. reubarbi ℥.i. ℥.5. coclearum adustarum ℥.ij. terre sigillate ℥.iij. fiāt trocisci aur. i. ℥ administretur.

t Ad sputum sanguinis. Trocisc℥ alius ad sputum sanguinis cum est ex humiditate ℥ mollificatione venar. ℭ Corticum thuris ℥ thuris ambor℥ aā. ℥.v. radicis squinan. ℥.vij. reubarbi ℥ masticis ambor℥ aā. ℥.iij. darsiahā ℥ cymini torefacti ℥ calamēti mōtani omnium aā. ℥.v. myrrhe ℥ croci ambor℥ aā. ℥.vij. calcadis ℥.iij. spice ℥ castorei ℥ succi barbe hircine ℥ acatie ℥ rosarū oium aā. ℥.iij. tere ℥ confice cū decoctione gallinarū ℥ fac troc. aur. i.

Ad gulano sanci i pectore. ℭ Ad e dicamen conferens ad illud. Fenugreci mellilori ℥.ij. anisi. pondus ℥.i. myrrhe pondus ℥.iij. anisi ros. ambor℥ aā. ℥.ij. radicum liquirtie ℥ piperis ℥ salis omnium aā. ℥.i. Confringantur ℥ conterantur et cōficiātur cum aqua frigida et fiāt trocisci quor℥ vnusquisq̄ sit pondus ℥.i. ℥ exiccentur in vmbra ℥ detur in potu de eis trocisc℥ vnus cū aqua radicum feniculi ℥ radicum apij decoctarū quātitate sacraian. i. ℥ teratur trocisc℥ ℥ misceatur cum ea ℥ sumatur in potu: est enim medicamē

Digitized by Google

bonum quoniam liquefacit sanguinem congelatum ⁊ educit ipsum ⁊ mundificat locū eius.

p Thisis ⁊ vlcera pulmonis. ℭ Medicamen conferens ad vlcera que sunt in pectore ⁊ pulmone ⁊ cōsolidat ea ⁊ sanat ea. ℞. balaustiaz ⁊ rosarū siccarum ambarū aā ℥.iiij. sanguinis draconis ⁊ medulle cruris ⁊ olibani omnium aā ℥.ij. gūmi arabici ⁊ dragagā. ⁊ masticis oīum aā. pondus ʒ.iii. acatie ⁊ croci amborum aā ℥.ʒ. karabe ⁊ myrrhe amborum aā ℥.i. anarcine. ℥.v. terantur ⁊ conficiantur cum rob cydoniox aut rob myrti: deinde fiant trocisci: siticz omnis trocisc⁹ aur. ℓ. ⁊ exiccentur in vmbra ⁊ dentur in potu.

m Edicine que sunt ad cor. ℭ Confectio in qua ponitur harmel iuuatiua. ℞. se. harmel ⁊ nigelle ⁊ cāphore ⁊ castorei ⁊ se. iusquiami albi ⁊ aristologie ⁊ ciperi ⁊ asserine ⁊ alfesirefim ⁊ piretri ⁊ piperis ⁊ origani ⁊ collogn. ⁊ spice ⁊ se. apij ⁊ se ruthee carui. ⁊ croci ⁊ nucis muscha. ⁊ cassie ⁊ costi omniū aā ℥.ʒ. ⁊ serapini ⁊ oppoponaci amborum aā ℥.iiij. ⁊ zuccari pondus ℥.i. ⁊ mellis quantum necesse est. Dosis eius fortis pondus ʒ.i. ⁊ debili pondus ℥.ʒ.

m Edicamē aliud conferens ad pulsuz cordis ⁊ tumorē ⁊ epilepsiaz. ℭ Spice ⁊ cinamomi ⁊ zedoarie ⁊ dorongi oīum aā ℥.ij. seminis anet. ℥.i.ʒ. medicine terant ⁊ permisceantur ⁊ detur in potu de eo pōdus ℥.i. cum ℥.i. vini in quo infusa fuit lingua bouis ⁊ bibatur de illis in omni mense tribus diebus continuis.

ℭ Tractatus. vi. de ventre inferiore. Debilitas stomachi.

o Ecum iuuatiuum ad mollificationem stomachi ⁊ eius debilitatem: cuius hec est permixtio. ℭ Masticis ⁊ aloes ⁊ succi absinthij ⁊ opij ⁊ olei nardi. ⁊ olei de cydonijs quantū sufficit permisceatur ⁊ inungatur cum eo stōus cuz lana leni. Dō si volueris vt adijciatur huic medicine calor: adde in ea laudani partem vnam ⁊ storacis partes. ij. Si volueris facere ipsam stipticā ꝓfortatiuā tunc adde super illud de succo agreste. aut succo hypoquistidos.

m Edicamen ad debilitatem stomaci ⁊ malitiam digestionis. ℭ Rebulorum bullitorum cum aqua cydoniorum ⁊ bulliant. ℥.iiij. belliricorum ⁊ emblicox ⁊ cymini infusi in aceto ⁊ torrefacti ⁊ cipi ⁊ masticis oīum aā ℥.ij. se. apij ⁊ anisi infusorum in aceto ambox aā ℥.i. xyloal. ⁊ galie ambox aā ℥.i.ʒ. menthe. ℥.iij. magudinis. ℥.i.ʒ. ros. ℥.iij. granox granatox ℥.viij. sumac. ℥.iiij. cynami ⁊ corticū thuris ⁊ spice oīum aā ℥.i.

l Clachatū ꝓfortās stōm. ℭ Aque aloes ⁊ aque ros. ⁊ aque malox ⁊ aque cydoniorum ⁊ aque salicis omnium aā. pars vna: sandali albi ⁊ rubei ⁊ rosarū ⁊ croci ⁊ cāphore ⁊ laudani ⁊ balaustiaruz ⁊ ramich ⁊ xyloaloes ⁊ galie omnium aā. pars. ℥.

e Mplm ad apa stōi durum. ℭ ℞. absinthij ⁊ spice ⁊ cassie oīuz aā ℥. vij. aloes ⁊ storax ambox aā ℥.iiij. croci ℥.ij. xylobalsami ⁊ carpobalsami ⁊ myrrhe oīum aā ℥.i. olei nardini quantum necesse est.

Stomaticos. ℭ Hiera que refert antifozos ꝓfert stō. ℞. aloes aur. iij. masticis ℥.ij. assari ℥.ʒ. ros. siccaruz ⁊ floris squinanti ⁊ cassie oīum aā ℥.ʒ. viatur sicca ea sicut viatur hiera.

t Rocisci q dñr amedunis facientes ad ingerendū stōi ꝓpinquā ileos ⁊ ad oēm inflationē ⁊ est ꝓuentes q euomit cibū suū ⁊ ad egritudines intrinsecas. ℭ ℞. se. apij aur. vi. anisi aur. vi. absinthij aur. iij. Et innetu in descriptione alia masticis iterū aur. iij. piperis aur. ij. myrrhe aur. ij. cinamomi aur. vi. opij aur. ij. castorei aur. ij. cōficiātur cum aqua ⁊ fiant de eis trocisci ⁊ dentur in potu. dosis eius equalis est aur. i. ad stomachos cum vino mixto.

h Iera q̄ refertur mensiō ꝓferens ad ingerendū stōi ⁊ ei q̄ iuenit inflationē ⁊ auferr oēz inflationē ⁊ ꝓfert ad tarditatē digōnis ⁊ ad egritudines matricuz ⁊ ipsa itez ꝓuocat vrinā ⁊ est medicina mirabilis ad epaticos ⁊ ad illū q̄ hz dolorē renū ⁊ ꝓuocat mēstrua. ℭ ℞. aloes aur. c. masticis. ʒ.i. ⁊ croci ℥.i. spice. ℥.i. cinamo. ⁊ assari ⁊ carpobal. oīum aā ℥.i. Tere ⁊ cribella ⁊ serua ea siccam ⁊ utere ita vt des in potu illi cuius digō tardat pōdus aur. i. cū aq̄ frigida. ⁊ illi qui euomit coleram ⁊ effundit ad stōm eius mā da in potu de ea aur. ʒ. et illi qui habet apa in aliquo mēbroz interiorū ꝓfert cum sumit de ea in potu cū aq̄ mellis. ⁊ ille qui indiget vt ꝓuocet vrina eius aut ꝓuocetur menstrua sumat de ea in potu cum aqua feniculi contriti bullit ⁊ colati.

e Mplm poloarchis ꝓferens ad oēs egritudines humidas intrinsecas. ℭ ℞. ciperi cordumeni minum thuris cere oīum aā. emina. i. gūmi alborū emina. i. ʒ. olei de alcāna ℈ri sufficat ⁊ quādoq̄ additur bdellij indaici emina. i.

m Edicamen quod dicitur ad diareos facies ad omnes corruptiones completiōis stomaci ⁊ aggregationē aq̄ ⁊ lenit ventrem. ℭ ℞. ireos pondus ʒ. xxiij. piperis pondus ℥. xx. zinziberis ⁊ anisi den amborum aā ℥. xij. anisi et masticis ⁊ seminis feniculi omnium aā ℥.iiij. ameos ⁊ seminis apij. omniuz aā ℥.viij. Tere ⁊ confice cū melle dosis eius sit sicut galla cum aqua.

Digitized by Google

Lectuariū de carni conferens ad dolorem stomaci ⁊ opilatiões que sunt in ec ⁊ in epate ⁊ paruitatem digestionis. ℭ Sumantur carui ⁊ ameos ⁊ ⁊ se. apij. ⁊ zinzi. ⁊ pasularū enucleatarū ⁊ fisticos ⁊ se. baucie omnium añ. 3.ij. amigdalarū amararum mundiatarum ex cortice suo pōdus ℥.vi. tere ⁊ confice cum melle: dosis eius quantum nabaca cum aqua tepida.

Lectuarium de galanga ꝓferens ad vehementiam frigoris in stomaco ⁊ epate ⁊ digerit cibum ⁊ fugat ventositates ⁊ stomacū efficit bonū. ℭ ℞. galange ⁊ cinami ⁊ piperis albi omnium añ. 3 ij. heil ⁊ cinamomi ⁊ neremisch omnium añ. 3 iij. macropiperis. 3.vi. zinziberis. 3.viij. se. apij ⁊ anisi. ⁊ cymini ⁊ carui ⁊ talisafar oium añ. 3.i. penidiorū ⁊ zuccari triplum medicine: tere cō misce ⁊ sit dosis eius. 3.ij.

Ꝑpetuum. Cōfectio abscindēs appetitum lati. ℭ ℞. hiere. 3.vi. myrabola. nigrorum ⁊ bellīricorum ⁊ emblicorum omniū añ. 3.iij. nucis hēdē 3.v. conficiantur cuz melle dispumato ⁊ dentur in potu de ea. 3.ij. de aqua i qua decocta sunt mastix ⁊ mentha ⁊ scoria decocta.

Omitus ⁊ nausea. Sirupus abscindens vomitum flegmatis. ℭ Recipe cymini. 3.iiij. masticis. 3.ij. granorum granatorum. 3.xx. menthe ⁊ simbrij ambozum añ. unicas. v. decoquantur cum aque lib. iiij. donec remaneat lib. i. ⁊ colentur ⁊ proijciantur galle. 3.i. ⁊ detur in potu de eo in mane ⁊ sero.

Ingultus medicamen ad singultum mirabile forte. ℭ Aque boni odoris lib. viij. mellis dispumati lib. ij. decoquantur donec bulliat ⁊ consumatur eius sexta: deinde auferatur ab igne ⁊ proijciātur in eo costi ⁊ masticis ambozum añ. 3.iij. absinthij pondus. 3. vij. squinanti ⁊ spice ⁊ folij. ⁊ ro. ⁊ aloes ⁊ agarici ⁊. croci omnium añ. 3.ij. asari ⁊ xyloaloes indi ⁊ cassie omnium añ. 3.iij. tritorum ⁊ sit dosis eius coclearium.

War ⁊ apostemata epis. ℭ Unguentum de muradasacrim conferens ad apostema quod accidit ex corrosione aut alijs cuius permixtio hec est. ℭ Recipe almuradasacri. 3.iiij. ⁊ xyloal. ⁊ croci ⁊ baccarum lauri ⁊ ammoniaci ⁊ myrrhe ⁊ albi ciati omnium añ. pondus. 3.ij. ⁊ cere pondus. 3.iij. confringe ea ⁊ contere ⁊ aggrega ipsa ⁊ liquefac ceram cum sufficienti quantitate olei de lilio ⁊ alrazahi pondere. 3.iij.

Uirides epis. ℭ Cōfectio facta cum epate adib ꝓferēs ad dolorem epatis ⁊ splenis ⁊ stōi ⁊ vētositates ⁊ dissyteriam ⁊ tussim chronicaz ⁊ illos qui euomunt sanguinem. ℭ ℞. croci ⁊ myrrhe ⁊ opij ⁊ castorei ⁊ se. iusqa. albi ⁊ castorei cozdumenti ⁊ papa. ⁊ spice ⁊ eupatorij ⁊ epis adib ⁊ cornu dexteri de cornib' capre adusti oium ptes equales terant que ex eis terunt ⁊ soluant que soluenda sunt in vino ⁊ ficiant cū melle dispumato ⁊ administret post. vi. mēses. ⁊ sit dosis sicut cicer cum eo qui conuenit de ponibus.

Illitia complonis. ℭ Oleū de mezereon. 3.x. infundat lib. i. aque die ⁊ nocte ⁊ ponatur in vase ⁊ bulliat lento igne donec remaneat de aqua lib. 5. ⁊ auferatur ab igne ⁊ diminuatur donec infrigidetur ⁊ coletur ⁊ reducat ad vas: ⁊ fundat supra eā olei amigdalini dulcis ūrta lib. i. ⁊ bulliat donec ꝑsumat aqua ⁊ remaneat oleū ⁊ inuoluant medicine ꝑtite ⁊ cribellare cū hoc oleo. ℭ Et sunt myrabo. citrino. ⁊ bellyri. ⁊ emboli. oiuz añ. ℥.x. tamarindoz. 3.lxx. prunoz. xxx. numero: iuiubaz tantūdē cassieſi. lib. i. passulaz. lib. 5. aggrega has medicinas tritas ꝑter cassiam fistulaz ⁊ pone i vase lapidis ⁊ funde sup eas aque lib. x. ⁊ decoquat donec remaneat tertia ⁊ colet sup cassiam fistulā ⁊ cōfricet manib' ⁊ colentur ⁊ reducat ad vas ⁊ proijciatur supra eā pendiorū emina. i. ⁊ decoquat donec fiat ei spissitudo mellis ⁊ fundat supra ipsam olei amigdalini lib. 5. ⁊ pulueriz entur desup medicine cribellate deinde oleo ꝓdicto ⁊ bulliat dōec coaguleť ⁊ deponat ab igne ⁊ ponat i vase vitri: cum' dos fit. 3.vi.

Uffuf ad inceptionē aque facti cuz lacte camelarū aut cum aq̄ casei aut cū aqua oleruz. Cuius hec est ꝓmixtio. ℭ ℞. succi eupatorij. 3.i. 5. lacte. 3.ij. aristo. 3.i. 5. floris squanti. 3.i. 5. se. cucumeris ⁊ portulace ambozum añ. 3.i. scamonee. 3.ij. dosis aur. i.

Ꝑlen icteritia. medicine splenetice ℭ Medicamen iuua tiuū quod nominatur medicamē vomitus. ℭ ℞. dabach glandiū lib. ij. calcis lib. i. ponatur alda. bach in vase figuli ⁊ ponatur supra ꝑunas donec liquefiat. Cuiz liquefacti pulueriz entur supra ipsum calx ⁊ permisceant ambo simul ⁊ liniat er eo dū pseuerat calidū supra cutem adib ⁊ ponatur. Et oportet qñ administrat hoc medicamen vt ingrediatur eger vtens eo balneuz ⁊ diuturnat emplastrum supra se ⁊ non auferat ipm donec cadat per seipsum ⁊ oportet vt sit solutus ventris vt abscindat illud quod augmētatur de corpore in primis.

Liud. opatio iuuamenti eius ad splenēticos est manifesta in die suo. Et oportet antuc̄ cuz eo emplastret vt regat eger regimine quo opz tribus dieb⁹: cuius hec est ꝓmixtio. ℭ ℞. myrrhe. 3.iij. rhuris minut. ℥.iij. synapis alexādrine corzdumenti ambozum añ. ℥.ij. aceti squille quatum sufficit te-

Digitized by Google

rank synapis ⁊ cordumeni ⁊ cribellenk. Vinum vero thuris ⁊ myrrha tyrank ⁊ ꝑiciat sup ea ambo medicamen siccū ⁊ ꝑficiat ⁊ fiat simile vnguēto ⁊ ponat ab hora duaꝝ horaꝝ vsq; ad horā nouē horaꝝ: deiñ ingrediat eger balneū ⁊ emplñ supra eū. cū ergo mollificat fac eū ingredi una ⁊ ꝑcipe ei vt ꝓlonget mora in una ⁊ egrediat illud qđ est in eo de aqua ⁊ vt non supueniat ei syncopis ⁊ approximet naso eius acetum ⁊ calamentū siluestre quē ipse olfaciat ⁊ solue panos qb⁹ ligatū est emplñ paulatim. Cuiꝝ egrediat de balneo ciba eū pisab⁹ salsis sine pane ⁊ da ei in potu die primo ⁊ die tertio ⁊ precipe ei vt exerceat ante illud exercitu i quo possibile est vt fiat anhelitus frequens continuus.

a Aliud singulū forte ⁊ est medicamen vtile ⁊ cōfert hydropicis ⁊ splenēticis hñtibus egritudines antiquas. ℞. resine decocte lib.iiij. cere lib.ij. sulfuris quē nō inuenit ignis lib.i. minuti thuris lib.i. picis lib.ij. aluis humidi lib.i. baurac lib.i. aristo. ℥.iij. radicis cucumeris asi. ℥.iij. alo. ℥.vi. piretri. ℥.vi. lactis mozi. ℥.iij. aceti krisch. i. ℥. vinetura lici kast. ℥. ⁊ nos ponimus loco aceti olei coulaꝝ iij. prepara ipsa secundum illud exemplum.

a Aliud singulum forte de illis que efficiunt opōnē vltimā est hoc medicamē. ℭ Sumak de cancris fluuialibus ⁊ abscindank pedes eoꝝ ⁊ caude ipsoꝝ ⁊ exteca ipsos ⁊ ꝑtere eos ⁊ accipe de eis pond. aur. i. ⁊ cōmisce cum eo opij sextā aur. i. ⁊ solue ipm cum aqua illius fluuij de qua sumptus fuit cancer ⁊ da ipsum in potu hñti egritudinē ⁊ pone in qbusdaꝝ horis cum opio de oleo balsami cum pondere sui secundum egritudinem.

b Vrines splenis. Unguētū qđ confert ad durities exīē in splene ⁊ sanat. ℞. cordumeni ⁊ synapis ⁊ piretri ⁊ fenugreci decocti oiuꝝ. añ. ptē. i. tere ergo ea bene ⁊ ꝑtere ipsa cū aceto: deiñ funde supra ea olei deiñ lire cū eo splenē ⁊ hñs ipsum abluat se in balneo: deinde ponatur emplastrū.

ℭ Capitulum de intestinis.

c Lustere ꝓferēs ad vlcera in ventre ex qbus hñs ea emittit sanguinez ⁊ nominat ipsa romani dissynteriā. ℭ Accipe de adipe renum capre iuuenis ⁊ decoque eam cum krisch: deinde accipe de aqua krisch. ⁊ pinguedie adipis sacratati. ij. accipe de aqua rizi decocti ⁊ oleo ro. de vnoquoq; sacratati. i. ⁊ acatie trite pon. ℥. i. ℥. ⁊ gūmi arabici trui ⁊ ceruse trite amboꝝ. añ. pon. ℥. i. ⁊ vitellum ouj. misce ergo simul oia donec fiant in loco vnguēti ⁊ clysteriza cum eo. aut accipe sacratati. i. aque albersandaru humidi. ⁊ sacratati. ℥. oleo ro. ⁊ inij ce illud per clystere ⁊ fac vt cibus eius sit ius ciceris cum oleo amigdalino ⁊ granis granatoꝝ ⁊ fac ipsum bonum quantū potes ⁊ ciba ipsuz de fructibus cydoniorum.

s Ad lutio ventris. Suffuf cōferens ad fluxū ventris chronicū. ℞. balaustiarū ⁊ glandiū insularū in aceto ⁊ torrefactarum ⁊ sumach ⁊ granoꝝ myrti ⁊ corāb ⁊ hypocystidos oium. añ. ℥.ij. cymini ⁊ gallarū torrefactarū in aceto ⁊ capitū granatoꝝ dulciū ⁊ fructus tamarisci ⁊ annuli oiuꝝ. añ. ℥.i. xyloaloes ⁊ galie ⁊ masticis ⁊ spice oium. añ. ℥.i. seminis acetose ⁊ gummi ⁊ bol ⁊ succi barbe hyrcine ⁊ granoꝝ sumach passularum torrefactaruꝝ ⁊ xylocaracte ⁊ terci omnium. añ. ℥.ß.

e Electuarium ad abscindendū fluxuꝝ ventris scīñ a frigore ⁊ ventositate. ℭ ℞. se. apij ⁊ calami aromatici ⁊ ciperi ⁊ ameos ⁊ xylobalsami ⁊ laudani ⁊ macis oium: añ. ℥.v. anisi. ℥.iij. piperis albi. ℥.ij. cynami. ℥.iij. ℈. croci. ℥.vij. caphore. ℥.ij. blacte bizantie. ℥.ij. ℈. radicū squinā. ℥.iij. cordumēi. ℥.ij. sandali albi. ℥.ij. dauci. ℥.ij. ℈.ß. granoꝝ myrti. ℥.vij. conficiatur cum rob malorum.

s Irupus de fructibus abscindens fluxum ventris ⁊ supans coleraz. ℭ ℞. acetositatis citri ⁊ berberis: ⁊ ribes oium. añ. lib.i. zarur granoꝝ granatorū ⁊ sumach oiuꝝ. añ. lib.ij. cydoniorꝝ ⁊ maloꝝ granatoꝝ ⁊ pirorꝝ oiuꝝ. añ. lib.iij. aque tñdē in fundāk suoꝝ dieꝝ ⁊ decoquāt dōec fiat discreta ⁊ colet ⁊ coq̄t scōo ⁊ pōak supipsaz succoꝝ.

r Ulcera intestinoꝝ. ℭ Medicamen qđ dr sanguisuga ꝓferens ad vlcera intestinoꝝ. ℭ ℞. acatie aur. xv. cornicū granatoꝝ aur. lxxv. gallarum aur. xxv. opij aur. xv. se. iusquami albi aur. lvi. anetlanarū tritaꝝ aur. clx. sumach scemij aur. lxx. succi sumach scemij aur. ij. ℈. thuris aur. xxv. terantur ⁊ aggregentur ⁊ cōmisceantur cum vino nigro. dosis eius integra aur. i.

l Edicamen qđ bibitur ⁊ refertur ad luxios tarsensen ⁊ est medicamen in nauium ad oēm mām qua aurabik ⁊ ad oēm inflationē. ℭ ℞. anisi ⁊ se. apij amborum. añ. aur. ij. se. fe. ⁊ se. baucie siluestris ⁊ se. araruilon ⁊ est spes siseleos oium. añ. aur. iij. opij ⁊ se. iusquami albi amboꝝ. añ. au. ℈. conficiantur cum aqua ⁊ admisceatur.

c Lystere quo vtebatur Sa. ⁊ est clystere sens ⁊ est quietens ad descriptiones plurimas antiquoꝝ. ℭ ℞. succi agreste ficci aur. vi. alumnus tamen tandem calcis quam non inuenit aqua cornicū thuris omnium. añ. aur. vi. arsenici rubei aur. iij. arsenici cytrini aur. viij. carte combuste aur. xv. cōficiantur cum sirupo de granis myrti ⁊ fiant ex eis trocisci ⁊ sit pondus trocisci aur. ij. aur. iij. ⁊ clysterizetur ex eocum vino permixto cum aqua quantitate cyathorum. ij. ⁊ in quibusdam clysterizatur ex eo cum aqua pluue.

Digitized by Google

Rocisci alfenginati qui conferunt ad
t fluxum ventris ⁊ ad vlcera intestino
rum ⁊ no iantur trocisci beritos ⁊ sūt
ex medicinis vtilibus abscindentes
fluxum ventris statim: quoꝝ: hec est permixtio.
℔ Croci aur.iij.myrrhe aur.ij.aloes indi suc
ci barbe hircine liij idi succi euporo: ij opij gal
larum recentiū dragaganti piperis albi omniū
añ.aur.ij.conficiantur cum vino ⁊ fiant ex eis
trocisci quoꝝ cuiuscꝫ pondus sit aur.ß.

Affur ad rasuram ex flegmate salso.
f ℔ nasturtiū torefacti.ʒ.x.ſ.alsehe
labem.ʒ.vij. masticis.ʒ.v. ſe. maru.ʒ.
x.ſe.porri.ʒ.v.bdelliū mīdem gummi
frixi.ʒ.vij.boli armeni.ʒ.x.dosis.ʒ.iij.

Clystere ad rasurā pp medicinaꝫ ebi
c bitam ⁊ clysterizaſ cum butyro ⁊ san
guine drag.⁊ est clystere ad inceptio
nē rasure ⁊ colerā ⁊ expulsionē māei.

℔ lentiū.ʒ.x.granoꝝ myrti ⁊ corticū grana
torum ⁊ zarur oīum.añ.ʒ.vij.cydonioꝝ munda
torum a granis suis ⁊ piroꝝ oīum.añ.ʒ.xv.deco
quantur cuꝫ ribus lib.aque ⁊.℥.iiij.aque grana
torum muſoꝝ ⁊ aque agreste emia.i.donec rema
neat lib.i.⁊ colatur ⁊ sumaſ de ea tertia tm̄ misce
tur cum ea boli armeni aur.i.gummi mīdē car
te combuste ⁊ acatie ⁊ ceruse oīum.añ.ʒ.i.

Onfectio medicine ad colicā mira
e bilis qua vsus est. Ga.in eo cui adue
nit egritudo que dr ileos ⁊ in eo qui
euomit stercus suuꝫ ⁊ daſ in potu de
ea cum dolor est vehemens quantitas fabe cuꝫ
quantitate.iij.aur.iiij.ciatoꝝ aque frigide. ℔
ſe.tusquiami albi piperis albi amboꝝ.añ.aur.xl.
opij aur.xx.croci aur.x.spice odorifere euforbij
pireri oīum .añ.aur.ij.ꝑficiaſ cū melle decocto.

Edicamen ad colicam ſm q̄ inuenit
m ipm. G.in libro tab eo socratis ⁊ no
minaſ albobeis ⁊ ꝑfert stomaticis ⁊
pateninbus obthalmiaꝫ q̄ñ in eis ve
hemens fit dolor:⁊ ad dolorē matricū q̄ñ bibiſ
cuꝫ aqua ⁊ melle in qua decocta est ruta: cuius
permixtio. ℔ Croci aur.i.spice aur.ij. myrrhe
aure.ij.costi piperis albi macropiperis galbani
oīum.añ.aur.ij.olei balsami.aur.iiij.cynamomi
⁊ corticuꝫ radicis mandragore. Et inuenit in de
scriptione alia.succi mandragore castorei oīum
añ.aur.ij.ſe.dauci aur.iij.ß.serapini au.iij.cassie
aur .iij.conficiatur cum melle.

Olificatio ani ⁊ egressio eius. ℨ De
m dicamen. Ga. cōferens ad exitū ani.
℔ fructus pīne que dicitur arbe.
gal larum ceruse de plūbo acatie succi
barbe hircine corticum pini que dicitur santus
thuris ⁊ myrrhe omnium ana aure.iij. pul
verizentur sicca postquam abluitur anus cum
vino pontico.

℔ Cap. de lapide renum.

Jco q̄ omne quod frangit lapidem
d vesice non est dubiuꝫ quin frangat la
pidem renum: sed non conuertitur.

Ofecto ꝑferens illi qui hꝫ lapideꝫ:
c q̄ñ est medicina que frangu lapidem
⁊ ꝓhibet gñationē eius post ipsum.

℔ castie aur.ij.ſe.epij aur.iij.myr
rhe aur.iiij.pipis al.aur.ij.thuris aur.iij.lapidiꝫ
scemij masculi aur.i.ſe.baucie anisi amboꝝ.añ.
aur.i.florācis.ʒ.iij.radicis liij aloꝝ onium au.iij.
ſe.papaueris al.aur.ij.spice mīdē: amigdalaruꝫ
amararū excoriciatarū affiati amboꝝ aur.iij.ſe.
lini ciperi amboꝝ.añ.aur.ij. melitis boni quan
tum sufficit sumatur in potu de ea omni die.

Edicamen aliud vile. Inquit. Galie.
m Scio plurimos de illis quoꝝ renes
erant egri qui medicamen cum eo ⁊ sana
ti sunt a suis egritudinib⁹. Et oꝫ qdē
vt assiduē vsus huius medicine diebus plu
bus.est.n.medicamen sanans illū qui hꝫ lapidē
⁊ qui hꝫ egritudinē colice ⁊ sanat iterū egritudi
nem vesice: ⁊ est iste modus artificij eius. ℔
auellanarū excoriciatarū ⁊ se.cucu.hortulani ex
coriciati ſe.carui mundati oīuꝫ.añ.aur.iij.iusqa
mi ni.⁊ croci ſe.citroli al.oīuꝫ.añ.au.vi.ſe. iusq
mi al.ſe.apij amboꝝ.añ.aur.xij.ꝑficiaſ cū mel
le ⁊ fiāt de eis trocisci ⁊ daſ in potu de eis aur.ß.
cum aqua mellis tepida mundata quātitate cya
thorum.iij.⁊ inuenit in descriptione 'alia q̄ po
nuntur in eo harmel aur.vi.

Apis vesice. Ꝺ dcm̄ est in hoc ca.⁊
I testificaſ ⁊ est q̄ cum lepus cōburiſ
subtiliter sicut scis: ⁊ ꝑseruaſ cōbustū
eius ⁊ sumiſ de eo in potu diebus alt
quot pon.ʒ.ij. cum aqua tepida frangit lapideꝫ.

Rs medicamenti q̄ fit cū scorpioni
a bus frangens lapidē qui gñaſ in reni
bus: ⁊ saluat illū qui eo vtiſ a gñatōe
lapidis in renibus suis: ⁊ hoc medica
mentū facit suā opōnē cuꝫ ꝓportate non per cō
plectionē. ℔ Sumaſ de scorpiōibus vius .iij.
numero ⁊ ponaſ in olla noua munda ⁊ liniaſ
olla ex massa tritici: deinde deferaſ ad furnuꝫ ⁊
calefiat cum lignis vius donec rubeat ⁊ ponaſ
olla in illo furno sero: ⁊ dimittaſ in eo in nocte:
deinde exhaſ: post illud ⁊ sumaſ qō inuenit in
olla de cinere scorpionū postiq̄ infrāta fuerit: ⁊
reponaſ in vase ⁊ administreſ de eo mane ⁊ ve
spere in hora curatōis doloꝝ renū pondus ſ.li
quarū.ij.cū vino qō dr nardicon: frangit.n.la
pides ⁊ facit eos descēdere in vrina fruſtati. Et
illud ideo q̄ñ scorpiones in naturis suis sunt cō
trarij lapidibus generatis in renibus ⁊ vesica ſi
cut carnes vipere sunt contrarie venenis serpen
tum ⁊ reliquorum reptilium veneno sorum.

Ofecto trocisciꝝ qui franguntꝫ la
e pidē gñatū in vesica ⁊ renibus. ℔ ſe.
baucie siluestris ⁊ se.cucu.alrebij ⁊

Digitized by Google

anisi ⁊ myrrhe ⁊ se. apij montani ⁊ se. apij horz-
tulani ⁊ caisie ⁊ cynamomi ⁊ spice oium. añ. pte
.i. tere has medicinas ⁊ cicotrigoniza ⁊ confice
cuz aqua ⁊ fac tro. in vnoquoq; quoz sit pó. 3.i.
aut aur. i. aut fac pillulas magnas sicut cicer ⁊ da
in potu de eis pillulas. x. in ieiunio cũ aq̃ calida.

Onfectio que frangit lapides. ℭ ℞.
c spice inde darizimet. ij. ʒ. darizimet
ij. macropiperis mũdé añari. 3.i. dau
ci mũdé: caisie siliquas. xij. cynamomi
darizimet. iij. polij darizimet. iij. añari. 3.i. d. nuci
mũdé: croci darizimet. ij. castorei darizimet. iij.
floris sgnátu mũdé scordeon mũdé costi darizi-
met. ij. pipe. al. mũdé petroselini mũdé carpobal.
darizimet. iiij. acori darizi. ij. pficiãt cũ melle.

Jstillatio vrine. ℭ Trociscus pferés
d ad distillationé ⁊ dyariã. ℭ ℞. casto-
rei. ʒ. ij. ⁊ sanguci ⁊ ruthe ⁊ se. iusquami
albi ⁊ amisi oium. añ. pon. ʒ. i. ⁊ grano
rum granator gra. xv. terant ⁊ fiant tro. ⁊ sit do
sis pon. ʒ. i. ⁊ da ei in potu pon. ʒ. i. de granis cu-
cu. mundati cum albumine oui ⁊ subtili.

Ebilitas erectionis ⁊ defide ij cõfert
d ad illud hoc medicamen. ℭ ℞. se. ce-
pe. ʒ. ij. ⁊ granoz eruce pon. ʒ. iij. ⁊ se.
alsebedenigri ⁊ buziden ⁊ alfabasdarõ
⁊ squille assate oium. añ. pon. ʒ. vi. ⁊ fecacul pon.
ʒ. ij: risamini mundati pon. ʒ. v. ⁊ alamuden ⁊ al-
naricu albi ambozuz. añ. pondus. ʒ. iiij. penidio
rum pondus. ʒ. vi. tere ea ⁊ permisce: ⁊ sit dosis
pondus. ʒ. ij. cum vino permixto.

℣ confert ad illud hoc medicamen.
e ℭ Sũme venarum alfarsunigi ⁊ est
asparagus ⁊ lactis vaccini ⁊ butyri
vaccini oiuz. añ. lib. iij. ⁊ se. eruce ⁊ se.
baucie ⁊ se. napi oium. añ. ℥ iij. tere medicinas
siccas ⁊ permisce cum lacte ⁊ butyro. dosis eiꝰ
pondus sextaria. v. aut. x. postq̃ decoxeris ipm
donec consumatur lac ⁊ remaneat butyrum ⁊
cola ipsum ⁊ da ipsum in potu.

℞s electuarij indi qõ addit in sper-
a mate ⁊ confortat appetitum. ℭ ℞. ʒ.
⁊ piperis ⁊ macropiperis: ⁊ cynamo
mi ⁊ folij ⁊ spice nucismuscate ⁊ san
dali rubei ⁊ cardamomi mundoz ⁊ macis ⁊ ta-
gamed ⁊ galiofar ⁊ herferem ⁊ ciperi ⁊ spodij ⁊
nucis inde omnium. añ. ʒ. ij. muscati ⁊ campho
re ambozum. añ. aur. x. zuccari tabarzet quantũ
medicine omnes. tere ⁊ cribella quantum sufficit cum melle dispumato. dosis eius sit pon. ʒ. ij.

Onfectio medicaminis alterius qõ
c addit in spermate ⁊ cõuenit regibus.
ℭ ℞. caudefinct. ℥ i. ʒ. se. napi ⁊ seis
baucie ⁊ alleti ⁊ se. cepe al. dulcis ⁊ se.
vrtice ⁊ se. eruce omnium. añ. ℥ i. ⁊ melanopi. ⁊
leucopi. ⁊ macropiperis omnium. añ. ʒ. v. ⁊ cepe
muris assate pondus. ʒ. iiij. pinearum excorticatarum, ℥ ij. ʒ. ⁊ puerri pond. ʒ. iiij. ⁊ lingue auis
pondus. ʒ. lxi. ⁊ cerebelloꝝ passerum masculorum qui nidificant in parietibus pondus. ʒ. ij. ⁊ testiculoꝝ galli. ℥ i. tere has medicinas ⁊ cõfice cum butyro vaccino ⁊ melle: ⁊ sit butyri tertia ⁊ mellis tertie due ⁊ repone in vase dosis illius sit. ʒ. ʒ. cum vino dulci post cibum.

℞s olei cum quo inungitur pectem
a ⁊ virga ⁊ quod est cozam renibus et
errumpere facit desiderium coeundi
⁊ addit i eo. ℭ ℞. euparorij ⁊ galbani
ambozum. añ. pon. ʒ. ij. macis pó. ʒ. i. macropi. ʒ. i. ʒ.
piretri pondus. ʒ. ij. ʒ. se. eruce ⁊ castorei ambo-
rũ añ. ʒ. ʒ. olei de narciso. ℥ i. ʒ. ⁊ cere. ʒ. ʒ. tere me
dicinas siccas ⁊ liquefacceram cum oleo ⁊ pij-
ce super eam medicinas ⁊ permisce bene ⁊ inun
gatur cum illo.

Vrines matricis. ℭ Pessarium ad
d matricem frigidam ⁊ apostema duru
resolutiuum vnguentum dyaquilon
vnguenti basilicon ⁊ adipis taur ⁊
gummi amigdalini ⁊ adipis galline ⁊ adipis
anatis ⁊ medulle cruris cerui ⁊ stercoris omni
⁊ storacis liquide romane ⁊ olei nardini om-
nium. añ. ℥ i. myrrhe pure. ℥ ʒ. croci. ʒ. ij. liquefac
adipes cum oleo: ⁊ aggrega omnia ⁊ pone de
eis super pessarium de lana ⁊ administra.
ℭ Practates. viij. de doloribus iuncturarum ⁊
podagra ⁊ vena sciatica.

Emplastrum ad dolorem iuncturarum ⁊ podagram factum cuz
e iusquiamo nigro ⁊ agarico ⁊ est
medicamẽ vule. ℭ Se. iusquia-
mi. liſt. i. agarici liſt. i. fenugreci
liſt. i. baurac. ℥ i. cere lib. i. resine
decocte lib. i. olei antiqui lib. i. medulle oium
cerui. ℥ iij. radicum liij alumiziu. ℥ iij. tere me-
dicinas siccas ⁊ cribella: cuz cicotrigonicinto ⁊
liquefac medicinas que liquefiunt: ⁊ dimitte do
nec infrigidetur: ⁊ proijce super medicinas sic-
cas permisces ⁊ repone ⁊ vtere.

℣ confert ad illud hoc medicamen.
e ℭ ℞. hermodaculoꝝ. ʒ. xij. ⁊ elle-
bori albi pondus. ʒ. iij. ⁊ piperis ⁊ cy-
mini ambozum. añ. ʒ. iij. tere ⁊ pulue
riza. dosis eius pondus. ʒ. i. cum aqua mellis.

Emplastrum quod confert ad debili-
e tatem que accidit in pedibus. ℭ ℞.
assari ⁊ aloes ⁊ sciefmemithe ⁊ capsie
⁊ gutte. i. costi ⁊ sarco. ⁊ myrrhe om-
nium. añ. ʒ. iij. castorei. ʒ. iij. cõtere ea ⁊ tere ipsa
cum vino boni odoris: deinde lini ipsum desup.

℞s medicaminis pillularum que
a fiunt cum alfesire ⁊ est medicamen fa
crum cum hezebalen ⁊ est inuentũ
ad podagram ⁊ dolorem genuum ⁊
dolorem iuncturarum. ℭ ℞. medicine que dici
tur alfesire pondus. ʒ. i. ⁊ hermodaculoꝝ pon
dus. ʒ. xx. cymini carmeni pondus. ʒ. i. cinamo-

Digitized by Google

mi ⁊ origani perfici ⁊ aristologie rotunde . ⁊.ʒ3. ⁊ foliorꝝ capparis ⁊ cineris hyrudinū oiuʒ. añ. pon.ʒ.i.⁊ere has medicinas ⁊ pulueriza ⁊ confice cū vino ⁊ fac pillulas parvas ⁊ exicca in vmbra.dosis illius pon.ʒ.ʒ. cum aqua in qua decoctum est anetum : aut fiat de eo suffusi pondere. ʒ.ʒ.cum aqua mellis calida in qua decoctum est anetuʒ coclearijs duobus ⁊ olei cochleario vno.

p Illule alie que fiunt cuʒ alcāna ad podagram laudate. ℭ ℞.myra.nig.ablatis nucleis pon.ʒ.r. belliri. ⁊ embli.et capsie ⁊ cinamomi ⁊.ʒʒ. ⁊ macropi.⁊ salis indi oium.añ.pon.ʒ.iij.aloes pond.ʒ.xxx. origani perfici ⁊ radicis capparis ⁊ bdellij ⁊ alcāne oium.añ.pon.ʒ.ij.hermodactiloꝝ quātum medicine oēs.⁊ere medicinas ⁊ aconitigoniza ⁊ infunde bdellium in vino ⁊ permisce ⁊ confice ⁊ fac pillulas parvas.⁊ fit dosis earum pon.ʒ.ij.

v Ena sciatica. ℭ Medicamen ad venam sciaticā qō sedat eam vltime: cuius hec est pmixtio. ℭ Picis ptes.ij. sulfuris qō non inuenit ignis.pars.i. teranꝝ simul ⁊ pmisceanꝝ ⁊ pulueriʒenꝝ sup locum infirmuʒ postq̄ ingressus fuerit hūs eam balneū vt adhereat ei medicamen ⁊ cōgluninet sup ipm carta ⁊ dimittat vsqꝫquo cadat p seipꝫ.

p Dagra. ℭ Medicamen de tusga mo nostrum predictum in ca. doloꝝ iunctvrarum est vltimum ad eam.

ℭ Tractatus octauus de alopitia.

c Ofectio locoꝝ ad alopitiam. ℭ ℞.eufo.bdij ⁊ gūme rute agrestis ⁊ olei laurini oium.añ. aur. ij.⁊ sulfuris qō nō inuenit ignis ⁊ elleboꝝ ni.aur al.qōcūqꝫ duorum est reptū oiuʒ.añ. pō. aur.i.

a Aggrega has medicinas tritas ⁊ cribellatas ⁊ pmisce cuʒ pondere.ʒ.ix. cere liquefacte cū oleo laurino aut oleo alterino aut olive oleo ātiquo ⁊ vtere hoc medicamie fm q ipm est fortε valde i curatōe alopitie cū,plogaſ ⁊ difficilis fit eꝰ cura. Inqt. ℌ. Ego pmiscui cū eo i qbusdā horis nasturtij pō. aur.i. ⁊ spume aduste pō. aur.i.

a Lixdob nigrū in quo inuoluunt capilli vel manus vel aliqō membroꝝ. Existimant Sal. q cum sumit vrina canis ⁊ putrefit .v. diebus aut .vi. deinde fit cum ea illud conseruat nigredinem.

ℭ Descriptio ponderum ⁊ mensurarū ex breuiario alfar.i. vigilis.

i Quit: luſt ordei est.ʒ.xvij. luſt vini ē lib.lxx.luſt mellis ē lib.cvij.Chous vini est lib.ix. Chous mellis est lib. xvij.⁊.ʒ.Coxboni olei est.ʒ.ix. Coxboꝝ vini ʒ.x. Coxboꝝ mellis.ʒ.xij.⁊.ʒ. Mesirum magnum olei est.ʒ.iij. Mesirum magnū vini est.ʒ.iij.gormic.vij. Mesistrum mellis.ʒ. iij.ʒ.Acsunef olei darlumet.xvi. Acsunef vini ʒ.ij.⁊ quarta darlumet.i. Acsunef mellis.ʒ.ij.⁊ quarta ⁊.viij. Choaꝝ olei darlumet.xij. Choatus vini.ʒ.i.⁊ medietas darlumet⁊ tertia. Choatus mellis pon.ʒ.ij ⁊ quarta. Mesuron olei est darlumet . vi. Mesuron vini est gormic xx. Mesuron mellis darlumet.vij.

ℭ Descriptio mensurarum ⁊ ponderū ex breuiario filij Seraptionis.inqut.

e Xceptum est ab hoc.c. in hoc aggregato: quoniam non dixi omnes mensuram quam in ipso attuli nisi que cognita est apud eos qui lingua vtunꝝ arabica in capitulis suis . Verum quidam coegerunt me ad transferendū querentes me trāslationem eius vt inuamentuʒ fiat per illud in alijs ab isto libro.luſt apud gentes que lingua greca loquuntur cognitum est:super mensuram vero non conuenunt omnes:⁊ illud est quoniaʒ quidam eorum vtuntur alia q̄ vrantur alij . luſt.n. apud romanos capit lib.i.ʒ.⁊ sextam : quare est ʒ.xx. Et luſt italicum lib.i.ʒ. Et lib. est.ʒ.xij. Et mina romana ē.ʒ.xx. Et mina italica ⁊ egyptiaca est.ʒ.xvi. Et mina est sextaria.xl. Et lib. est sextaria.xx. Sextariuʒ est.ʒ.vi. ⁊ dauic duo aut aur. iij. Et darlumet est aur.i. Et dorach italicuʒ est iohei octo. Et iohei est acsat romana sex. Et cotila.i.ʒ.ix. Mestron magnus est.ʒ.iij. Et quū est darlumet.vi.acsunesim ē darlumet.xvij. Choatos est.ʒ.i.ʒ. Gormia est q̄rta.ʒ.vsqꝫ ad duos dauic. Numiuʒ ⁊ andanlzis ē.ʒ.i. vnaquecꝫ earū ē aurei septē. Adar.ʒ.i. Euib mellis lib.ij.ʒ. Euib olei mina.i.ʒ. Aldorac lib.iij luſt mellis lib.ij.ʒ. Alhemen sextaria.v. ⁊.ʒ.xxx. ⁊ antulij quatuor. Semimet mine.x. ⁊.ʒ. Faba egyptiaca seminet quatuor. Obulus est dauic.i.ʒ.sicut inuenit alexandrinus antulij tres. Auellana ideſt est darlumet i. Nux est.xvij. semimet. Allacratiati parua est semimet.vij. Allacratiati magna est semiet.xiij. Faba greca ē duo semimet aut duo oboli. Allacratiati est sextaria sex ⁊ q̄rta. Coclearius mellis est aur.quatuor. Cochlearium medicinarum est aur.i.⁊.ʒ.i. Allatil.i. est sextaria duo. Darlumet est oboli ser . Et omnis obolus est lxirat. iij. Et omnis lxirat est quatuor grana ordei. Et oboli quatuor sunt lxirat.ix. Alcaurus est.ʒ.i.ʒ. Choati duo sunt.ʒ.iij. Oboli octo sunt lxirat.xxiij.

ℭ Completus est liber quintus libri canonis qui est antidotarium sensis regis aboali hassen filij hali abinsceni . Et eius complemento completus est liber totus.

Digitized by Google

¶ Libellus Auicenne de viribus cordis translatus ab Arnaldo de villa noua barchinone feliciter incipit.

¶ Tractatus primus de origine spiritus ⁊ generibus eius ⁊ principijs siue generationis ⁊ informationis.

¶ De origine spiritus. La.i.

c Creauit deus ex concauitatib⁹ cordis sinistram vt esset armarium spiritus ⁊ minera generationis illius. Creauitq; spiritū latorem virtutum anime in membra animaliū rēdentium mediāte ipso. Creauit itaq; primū appendiculum viriuz anime spiritum ⁊ manationē secundū in membris corporis mediante ipso. Produxit etiam spiritum ex subtilitate humoz ⁊ ignestate quēadmodū produxit corpus ex grossitie ipsoruz ⁊ terrestreitate. Et enim comparatio spiritꝰ ad humorum subtilitatem est sicut comparatio corporis ad ipsos humores: quēadmodum enim ex humoribus membra cōstituunt̄ ꝓpter cōmixtionem ipsoz adinuicem, ꝓducēte ad formam aliquā cōpositionis qua cōmixtum disponit ad recipiendum habitū non cōuenientez ei rōne simplicium similiū mō constituit spiritus ex subtilitate humoz cōmixtione ipsoz quattuoz ad formā complexionis qua spūs ꝓparatur ad receptionē viriuz anime quas ex simplicib⁹ non acquirit. Principiū aūt eius est ex manatiōe diuina sine auaritia ⁊ diminutione q̄ eius dispositio cōpletur perfecte: quēadmodū. n. vnūquodq; membrum ꝯtus ex ipsa substātia humorum cōstituatur: nihilomin⁹ ineſt ꝓpria complexio rōne simplicis, ꝓportionis ꝯtarum humorum illorum ⁊ forme cōmixtionis ipsoruz. Similiter vnicuiq; spūs. vz tā animali ꝯ vitali ꝯ naturali ꝯtus eoz substantia ex subtilitate humoz sit nihilominus, ꝓpria ineſt complexio rōne, ꝓportionis quantitatuz subtilitatis humorum ⁊ forme cōmixtionis. ⁊ sicut etiam ꝯtus membra generalia ꝯtus plura sint numero: virtus tamē est in generatione primū quodcūq; sit illud ꝑm diuersitatem opinionuz cuius gñationē sequitur generatio ceteroꝝ membroruz. ¶ Simili quēadmodum spūs generabiles plures sunt numero, ⁊ nihilominus vnus ipsoz generatione primus est qui ꝑm sententiam potiorem philosophorum generatur in corde: ⁊ exinde procedēdo manat ⁊ penetrat in cetera principalia membra in quibus cum sufficienter permanserit adipiscitur ibi cōplexionez particularē ⁊ propriā: ita q; in cerebro cōplexionem acquirit qua disponitur ad receptionē virtū sensus ⁊ motus. In epe vo cōplexionem susceptiuā virtū nutritiōis ⁊ augmenti. In testiculis aūt acquirit cōplexionem qua ꝓparat̄ ad receptionē vel ad recipiendum generationem. Et exiſtit tamen harū omniū virtutum ꝓncipium ꝑm dictū phoxin corde quēadmodū apud eos qui diuersificāt̄ a sententia eius ꝓncipium virtutis visue auditiue ⁊ gustatiue est in cerebro. Sz nihilomin⁹ ꝑm eos spūs disponit̄ ad recipiendū has virtutes particulares in membris alijs: ita q; visiua mediante cōplexione cristalline humiditatis q̄ spūs complexioni coniungitur: auditiua vo mediante cōplexione obthici nerui: gustatiua vo mediante complexione humiditatis quam sub radice lingue generat pōgiosa caro. Sup radictoz autem repugnantium quidaz sunt asserentes q; virtutes spiritus affert a cerebro nullo modo agens ad perfectionem virtutis cōplexione membra ad qd procedit: sed ipsum membrum est tm̄ conuenies instrumentum actioni virtutis naturalis nihil cōferens eius essentie: verūtamē exquisita perscrutatio veritatis oino cassat istoz opinionem ⁊ ꝓbificat insup q; calefactionē virtutis adipiscit spūs a membro qd est operis instrm̄ ꝑm formaz predicte opinionis. Dixerūt quidam ex sequentibus philosophis q; spiritus vires anime recipit a corde perfecte ita q; ad receptricem ipsius perfecte in ipso corde disponunt̄ taliter q; non indiget alio membro sicut de epate: aut de cerebro ⁊c. Sed hanc opinionem respuit ⁊ penitus cassat vltima inquisitio veritatis.

¶ De diffinitione ⁊ natura spiritus ⁊ eius virtute. Cap.ij.

v Ira ⁊ hēcq; pfectio ⁊ oē bonū quibus res diffinguunt̄ nō nisi a prima virtute sunt que oium bonoruz prima est ⁊ vniformis manatio. Et vo receptibilia sūt carentia dispositionibus ad receptionē ipsoz. Et ideirco quodlibet susceptibile nō est dispositionis cuiuslibet receptiui. quapropter nequit lana inquantum lana recipere formā ensis: nec similiter aqua sub forma aque recipere virtutes humane nature. Sic igit humana corpora recipiūt vitā ꝓter illa que numero ⁊ ꝯtitate sunt determinata. Numero quidem: qm̄ nō viuentia corpa q̄tuoz elementa sunt: ⁊ que illis approximant in natura. Quantitate vo: quia oia fere elementa quantuoz sunt fere insensibilis quantitatis ⁊ minora sunt oibus rotabilib⁹ speris: nec elongatur ab intellectu: quin ex stellis fixis sit alia quā maioz eis. Demonstratio iterum concludit q; hec omnia elementoz corpora: vel demōstratio iterum hoc ⁊ q; omnia elementoz corpa sint veluti ꝑcte respectu corpis saturni. Quanto igit est amplior respectu superioz. Amplius aūt apud cōprehensores veritatis causa, ꝓpter quaz non receperunt vite formam hec corpora est illud quo cetera viuentia corpora tam simplicia ꝯ composita diuersificantur ab eis. f. contrarietas naturarū. nāe enim vnusquisq; est alteri⁹ nāe ⁊ria: ideirco a genere corpoz celestium vsq; de elongantur: quoniam celestia corpa dispōsita

Digitized by Google

sunt ad nobiliores speciem vite corporalis. Elementa ꝯo a vna vino sunt elongata: in corporibus aũt compositis cõmixtio frangit formã cõtrarietatis cor: exinde causaꝫ forma cõplonis: que quidem cõplo mediũ quoddã est inter ẽtria: medio t nihil absolute est ẽtrius. Et iccirco cõpositũ disponit advte receptionẽ ita. vt quãto amplius ad medium cõplexio vicinaꝫ tãto mixtũ reddit habilius ad̃ recipiẽdũ nobiliorẽ vite pfectionẽ adeo q̃ qñ inanimũ temperat cõplexio q̃ eq̃litate ceſſat ẽtrietas in ea disponitur mixtũ ad receptionẽ vite ꝑformis vite celestiũ corpor que disp̃o in humano tñ spiritu reperitur. Est igitur in summa spũs subgñata cõmixtione elemẽtor virgens in silitudinẽ supcelestium corporum. Et propterea iudicaꝫ de spiritu q̃ sit substãtia luminosa: ꝓpter quod t dicitur de vltimo spũ q̃ sit radius atq; lux. Et exinde anima gaudet ex ituitu lucis t tristatur in tenebris: quoniam spiritui qui sedes est anime illud est conforme: id autem contrarium.

¶ De ꝑncipalib⁹ passionib⁹ spũs cordialis t ꝑmis cãis ipsor. s. potẽtia t disp̃one. Cap. iij.

S Apiẽtes phor t medici eos sequentes ꝓcorditer ponũt q̃ gaudiũ t tristitia t timor t ira sunt er passiõibus spũs cordialis: t q̃ cũlibet passionũ intenditꝫ t remittiꝫ nõ solũmodo ꝓpter agens: sed etiã ꝓpter intẽsionẽ t remissionẽ disp̃onis in subã patientis. Assignãt etiam sapiẽtes subtiliter dr̃iam inter potẽtiã t disp̃onẽ dicentes: q̃ potẽtia respicit virtutẽq; ẽtror eq̃liter: disp̃o ꝯo nõ. Cuius aũt gaudere t tristari possit etiam hõ nihilominꝰ aliqs est tñ ad letitiaꝫ disp̃osit⁹: aliqs ꝯo ad tristitiã tñ. Et sike iudiciũ est de timore t ira t ceteris passionibus. Est igit esse t rõ spũs gaudẽtis aut tristãtis in potentia aliud esse abesse t rõne spũs disp̃ositi ad alterũ p̃redictor. vt ẽt q̃ disp̃o sit pfectio potẽtie respectu alteri⁹ oppositor. Ex quo ꝑz q̃ si spũi ꝟueniat inquantũ inest ei potẽtia tristari vel gaudere indifferẽter alterutrũ: nõ tñ ei ꝟuenit ex rte ipsi⁹ disp̃onis indifferẽter alterutrũ. Rursus etiam ex hoc ꝑz q̃ potẽtia ad hec duo inseparabiliter inheret spiritui er generatione ipsius. Dispositio ꝯo que ipsum ad alterũ oppositor inclinat non inseparabiliter er generatione inheret ei. sed accidere potest ex supeniẽtibus causis.

¶ De gaudio t intrinsecis causis delectatiõis t tristitie t eorum diuersitate. Cap. iiij.

S Audiũ est delectatio q̃dm: ois aũt delectatio est apprehẽsio aduẽt⁹ ꝓpr̃ie pfectionis ab aliq̃ ẽtrute apprehẽsiua sicut in sensib⁹ apprehẽsio dulcis t sapidi gustui t apprehẽsio victorie irascibili ue ẽtruti: t pceptio alicui⁹ vtilis ꝓtingentis existimatiue t opinatiue ẽtruti. ois aũt pfectio seu etiã delectatio est nãlis alicui virtuti t conueniens. ois nãq; pfectio nãlis alicui ẽtruti est naturalis delectatio ei. ¶ Fortitan aũt ꝓtinget in aliquib⁹ ẽtrutibus q̃ non oino delectantur: nisi apud separationẽ disp̃onis inãlis. Propter qd̃ etiã qdã opinant q̃ delectatio sit exitus a disp̃one inaturali. Sirto nãq; disp̃one vel habitu nãli nõ est delectatio. ¶ Hic aũt error icidit⁹ qr̃ est per accñs accipit⁹ vt per se: in elẽbis. n. ostẽsum est: qñ hec est vna fallaciarũ. ¶ Delectatio ꝯo hmõi q̃tum ad ꝓpositus spectat est qñ nullũ apprehẽdẽs aliqd apprehendit nisi apud alterationẽ sicut in tactu ꝑz. tangibilis. n. q̃litas tandiu delectat q̃diu mẽbrũ tactuum pmanet ẽtie q̃litatis t patitur ab alterãte q̃litate. Cũ ergo fuerit passus ab ea sufficiẽter efficit q̃litas cõplo mẽbri. Et iõ non delectat ab ea cum ois delectatio cum q̃dam alteratione ꝓsistat t nihil alterat a semetipso. Sisr in ẽtria nõ leditur qdã ethicus calore q̃ fortior est q̃ sit in acute febricitantib⁹. Acute nãq; febricitans leditur calore qui fm̃ virtutẽ est citra illum. Et h̃ qr calor in ethica est collocat⁹ seu habituat⁹ in mẽbris ac si esset eor cõplo: in acuta ꝯo febre est q̃si volũtas supra ipsa t timetur a cõplexione mẽbror. medici etiã ꝓprio noie vocant q̃litatẽ inherentẽ mẽbris sicut in ethica malã cõplexionẽ equalem. Que aũt se hr̃ sicut in causone ꝓprie vocãt malam cõplonem diuersi. ¶ Jam igit ex his relinquit manifestum q̃ cã ꝓpter quaꝫ delectatio cessat postq̃ habituate fuerint pfectiones sensibiles est ꝑtis tuo-apprehẽsionis itroitus ipsaꝝ: t q̃ cã delectationis apud ꝑncipiũ exitus a disp̃ositione inaturali est apprehensio itroitus disp̃ositionis naturalis. Sed ꝓpterea q̃ currit apprehensio itroit⁹ disp̃onis nãlis cũ exitu a disp̃ositione innaturali cõtingit vt sit delectatio cũ exitu illo. Et iccirco putaꝫ qd̃ dictuꝫ est: sed nõ est ita sed cã est itroit⁹ pfectionis sensus pcepte t non aliud. h̃ nãq; est cã delectatiõis p se. Causa ꝯo disp̃onis ad delectationẽ est esse delectabilis spũs fm̃ medioꝝem habitũ in quãtate t q̃litate. s. vt nõ sit in substãtia diminut⁹ nec habitus siue disp̃o eius sit inaturalis in his q̃ conueniũt ei. In quãtate quidem: qñ si spũs fuerit multus vehemẽtior erit virtus ipsius. augmentum enĩ in quãtate ꝑstat addimẽtum ẽtruti in fortitudine quẽadmodũ est in radicib⁹ scie naturalis declaratũ. Et exinde est q̃ ꝓpter multitudinẽ suã durat amplius in abũdantia mẽsura in origine seu minera ipsius. Et diffuso ei⁹ abinde ad mẽbra in dilatatiõe q̃ est apud gaudiũ t delectationẽ q̃ fit in abũdãtiori mẽsura. Si enĩ modicus fuerit q̃ cito dissoluitur natura ꝑseruat eũ apud originem suam: nec dat ei facultatem libere dilatandi. ¶ In qualitate ꝯo quoniaꝫ si fuerit nobilissime cõplonis t nobilissime substãtie i. abũdantissime lucis tũc est subtile celesti silũ⁹. Hec ergo sunt cãe disp̃onis ad delectationẽ t

Digitized by Google

gaudium ꝛrie ꝙ sunt cause dispōnis ad tristi/ tiam ⁊ doloꝛē. Cum.n. scīt ꝙ he sunt cause de/ lectationis in gñe ⁊ ꝓpter ꝓcludubio scitur. qꝛ eedem sunt cāe gaudij qđ delectatiōis est spēs. ¶ Spūs ego qui est in corde qñ mulꝯ exīstit in quātitate ꝓpter māe multitudinē ex q̄ velo/ citer ⁊ cōtinue gñaī. ⁊ est tēperatꝯ in cōplone: ⁊ in substāna luminosus splendēs tūc est ad gau/ dū dispō fortis. ¶ Cū aūt fuerit ergitue quātu/ tatis sicut in qualitēbus ⁊ diuturnis morbis ⁊ senibus non tēperatꝯ in cōplexione sicut in morbis: ⁊ fuerit valde spissē ⁊ grosse substātie si/ cut in melancolicis ⁊ senibꝰ ita ꝙ dilatari negt ꝓpter grossitiē ⁊ spissitudinē eius: aut fuerit ni/ mis tenuis sicut in conualescentibus ⁊ mulieri/ bus ita ꝛ cum dilatatur seruari non pōt. Aut fuerit tenebrosus sicut in melancolicis: tunc est vehemens dispositio ad tristitiam.

¶ De causis exterioꝛibus ⁊ delectatiōis ⁊ tri/ stitie ⁊ earum diuersitate. Ca.v.

p Erfecte dispositū ad effectum aliquē est duplū causarū illius effectus sicut sulphur ad inflāmationē: ipsum enim sine deo igne modico taffāmatur ꝙ cuꝫ duplo eꝰ lignum inflāmari non pōt. Cū ergo aīa habuit spūm pfecte dispositum ad recipiēdū letificatiū causarū ipressiones modica ex cā letatur ꝓpter qđ in bibētibus laudabile vinū letitia multipli/ cāt in nīs aliqñ ꝙ putaīt sine cā ridere cum nī ita non sit. ¶ Eteni possibile est ꝙ in aliq̄ re fiat ipressio sine aliquo ipressoꝛe. ¶ Sed cā est qꝛ vi/ nū qñ bibitur moderate copiosum gñat spūm moderate cōplexionis ⁊ substāte ⁊ vehemen/ tis luis ⁊ splēdoꝛis: vñ ad letitia valde dispōit. ⁊ iccirco valde letificat ob minimā causarū sci/ scitantium: ⁊ recipit impressiones ex causis vti/ libus in ꝓsenti fortꝰ q̄ ex causis vtilibꝰ in futu/ ro. Et ex causis cōuenientibꝰ delectatiōi am/ plius q̄ ex causis ꝙuenientibꝰ honestari. Et sic recipit tūc impressionem a causis que congruūt potius ad generādū optionē q̄ solidum intel/ lectum. Et huꝰ quidē causa est qꝛ virtus aie suā in cerebro exercet actionē ⁊ exigit spūm tēpera/ te humiditatis vt obediat motui cogitationis ⁊ exercitio intellectꝰ. Tunc aūt est vehemētis hu/ miditatis ⁊ nimij moꝛ ꝓpter cōmixtionē vapo/ riū ascendētiū ⁊ inundātium ibi imoderate hu/ mectantiū ipm: q̄ obrem non obtēperat intelle/ ctui nec motibꝰ cogitatiōis nisi in reb⁹ valde ma/ terialibꝰ ⁊ coꝛporeis: non in reb⁹ subtilibꝰ valde ⁊ spūalibus ⁊ cū in subtilitate seu agitatiōe ipsiꝰ nō obedit formationi seu ꝓsentationi rerū spūa/ lium: sed formationi tm̄ valde coꝛpaliū rerū. vñ virtus seu effectio sui opus apud cognitionē val de debilitatur: ⁊ retrahitur intellectiua virtus ab eo tantū quātū exegit aut ꝓcurat: dispositio eius donec ad tēperamentū eius cōplexio redu/ catur: ⁊ ipsius inundatio quiescꝫ. q̄.n. ꝛrius aīe que in corde est: vehemētis existit dispōnis ad gaudiū: ⁊ non ꝓuenīt ad eā letificantia vīrtara inter sensum ⁊ fantasiam aut etiā cogitationes quibus opus aīatarū virtutū roborat: ꝓpterea q̄ diximus tūc concomitari ipūm que fortiora sunt in eo. ſ. excessus humiditatis et inundatio: iccirco tūc sensus dñatur interiori spū ⁊ supra motū eius efficit intellectu potētioꝛ. intellectus autem qñ cōtra se illū spūm tanent sic ꝓtruꝫ tuatur sensu ⁊ subijcit ipꝰ sicut in geometricis ⁊ ceteris scientijs ſ. ¶ Qñ igitur res taliter se habet diminuit in aīa potatoꝛis impressio letifi/ cantiū honestoꝛ ⁊ intelligibiliū: ⁊ ꝓualet im/ pressio letificantiū dulcium ⁊ delectabilium sen/ sibus ꝓximum maxime. Et qñ est dispositio foꝛ tis iccirco sufficit ad letificandū debilitūnya cā sicut in pueris patet ꝓpter qđ putaī ꝙ sine cau/ sa letenī cum tñ sit impossibile: q̄nmo causaꝫ gaudij ⁊ tristitie. quedaꝫ sunt foꝛtes: quedā sunt debiles: quedā cognite sine manifeste: quedam incognite sine occulte. Earū ꝛo que incognite sunt sine occulte plures sunt assuete ⁊ quanto ei amplius assuete sunt tāto minus percipiuntur. ¶ De causis autē gaudij ⁊ letitie fortiꝫ ⁊ ma/ nifestis nō est necessariū facere mentionē. Alie ꝛo sunt sicut uutuitus celi inter letificantiōes. cu/ ius signū est qꝛ cōtrarium tristitiā causaī. sūt te/ nebris permanere. aut sicut ꝙuersari cū similibꝰ cuius signū est ꝙ solitudo attristaī. ¶ De letifi/ cātibus similiter est obtinere desideratū ⁊ exple/ re intentionē ſm exigentiam intenti sine impe/ dimento. Et ꝓponere facere quicq̄ placidū. ¶ Et similiter cōfidēcia ⁊ memoꝛia ꝓteritoꝛ de/ lectabilis: ⁊ futuri spes: ⁊ meditatio in reb⁹ am/ bitiosis. ⁊ mutua cōfabulatio dilectoꝛ: ⁊ euasio a tormēto: ⁊ extraneitas rerum. ⁊ admiratio. ⁊ eleuatio mētis: ⁊ obuiatio amicoꝛum ⁊ amica/ biliū vicinoꝛ. Quādoq̄ delusio ⁊ defraudatio ⁊ victoria in minimis rebus ⁊ multa cōsimilia quoꝛ intētio fit in libris rhetoꝛ ⁊ moralīm: que in q̄ omnia diuersificanī in gēnibus ſm affectꝰ ꝙsuetudines ⁊ etates. nec aliqs ab eis reperitur oīmode vacans. Hec cēingit similiter vt cause cōmuniter letificātes in duplo plus aut amplꝰ letificent ceteris nisi pro tanto: qꝛ dispositio qñ vehementer respicit alterum oppositoꝝ nō pa/ titur a causis alterius nisi fuerint valde foꝛtes. patitur tamen a causis suis ⁊ si fuerint debiles. Et ꝓpter hanc causam in ebriosis durat letitia. Et in melācolicis habēnibus spūs tenebrosos perdurat tristitia lenius. ¶ Ex causis desolatio/ nis tristitie: sicut rememoꝛando distantis patrie naturalis: ⁊ reminiscentia multoꝝ nocumento/ rum tam diu ꝓteritoꝝ: ⁊ odia seu rācoꝛes: ⁊ dif/ ficultas fanationes: ⁊ onerosa cōuersatio: ⁊ ima/ ginatio terribilium futuroꝝ: ⁊ ꝓpriae necessi/ tatis mortis: a qua se auerrit intellectus et di/ scretio: cuꝫ sit inseparabile mori. Et cogitatio so/

Digitized by Google

occupatione placenti: ⁊ cogitatio distractionꝫ ab ea: ⁊ distractus a desiderato seu a volito: ⁊ multa alia consimilia: ⁊ aliqua que nequeũt cõprehendi. Hec enim ⁊ consimilia contristãt de facili animam dispositam ad tristandũ. ¶ Am plius in melancolico fortitudo imaginationis contristantium rerum facit ei apparere ꝙ iam sit in actu res cuius similitudo anime repꝛesentatur: ⁊ ideirco in continua perseverat tristitia. ¶ Fortitudo autem imaginationis causat̃ ꝓpter siccitatem spiritus: ꝙ̃ius rectificet vel lenificet motum eius: ⁊ etiam qꝫ intellectus a sensu ⁊ fantasia distrahatur ab actib⁹ rõnis ꝓpter corruptionem complexionis spiritus: qui ꝓpue mouetur ꝑm exigentiam disponentis complexionis ⁊ qualitatis pessime ⁊ obscure.

¶ Capitulum .vi. In quo ostenditur ꝙ vnaquecꝫ passio cordis disponitur ad generationem sui ipsius.

D Est autem opinãdum ꝙ omnis causa disponens ad gaudium vel tristitiam imediate conungatur subst̃ tie spiritus sicut quãtitaꝫ eius ⁊ qualitas: imo alias contingit esse causas a quantitate ⁊ qualitate spiritus vtpote anime passiones que nihilominus disponunt ad alterum predictoꝝ ꝙ̃ius hoc faciant mediantibus causis intrinsecis ipsi spiritui. ſ. ꝙ̃itate ⁊ q̃litate ipsius: hoc est qꝫ temperant complexionem ipsius aut rectificant spiritum ⁊ multiplicãt quantitatem: ⁊ sic disponunt ad gaudiũ. aut accidit eis causa cõtraria ⁊ sic ad tristitiaꝫ cõtrario modo disponunt. sunt ergo cause exteriores primarie ⁊ remote. ¶ Inherentes ꝯo ad rationem vnicaꝫ deducunt ⁊ est qꝫ omnis actio cõtrariuꝫ habẽs si sepius iteretur reddit virtutes eius cui⁹ est potentie: ad imprimendum effectum. omnis aũt fortificatio virtutis fit quedam dispositio ad effectum. hoc autem sufficienter inductione manifestatur. ¶ Etenim corpus si pluries calefiat disponitur ad calefactionem velocem. similiter si pluries infrigidetur aut rarificetur aut spissetur in interioribus virtutib⁹ accidit illud. Ex multoꝫ ex frequenti actione ⁊ passione fortes habitus generantur in eis. sic enim morales habit⁹ acquirunt. huius autẽ causa fortitas est: qꝫ passio ad veniens rei frequenter efficitur conueniens substantie eius. quod aũt est alicui conueniẽs suo contrario disconueniẽs est. Si ergo sepius iteretur diminuit dispositionem ad illud cõtrariũ: expellendo id quod̃ est conueniens illi. hec igit est declaratio supradicti per inductionem. Manifestare ꝯo illud syllo ex per se notis accepto ⁊ demõstratiua rõne valde plurũ ẽ. Sed ex predictis colligit ꝙ letãdi frequẽtia disponit spũs ad letitiã ⁊ tristandi frequẽtia ad desolationeꝫ ⁊ tristitiaꝫ. ¶ Causa ꝯo huj⁹ ꝑm nãlem pscrutationeꝫ est: qꝫ letandi frequentia duo ꝓsequunt̃. Et primũ. ſ. fortificatio nãlis virtutis. Secũ ꝯo rarificatio spũs quam in lentia ꝓpter dilatationem acquirit. ¶ Confortationem ꝯo nãlis virtutis hec tria consequunt̃: quoꝝ quodlibet est causa lentie. Primum temperamentum spũs. Secõm ꝯo multiplicatio ḡfianoꝝ ipsius supra illud qõ ex eo dissoluit̃. Tertium est ꝓseruatio ipsius a dissolutione superflua. ¶ Rectificationeꝫ spũs ꝓsequunt̃ duo. vꝫ. dispõ ad motuꝫ ⁊ dilatationẽ ꝓpter subtilitatẽ substãtie eius. Et secõm est attractio nutrimẽti ipsius ꝓpter motũ dilatatiõis in diuersam ptẽ motui nutrimenti. ¶ Ista aũt nã est inclinatio nãlis corporis ad currendũ vacuũ. Dẽ nã. n. est talis motus vt in ipso motu succedere faciat posteriora priorib⁹. Et ꝑm hanc nãm trahunt̃ aque valde distãtes vsqꝫ ad ꝓmos fluxus ipsarũ ⁊ venti siũt ⁊ cutis etiã a venosis: ⁊ aque iterum in fistulis. ¶ Letandi ꝯo frequentia duo cõsequuntur .vꝫ. debilitas naturalis virtutis. ⁊ secõm. ſ. ispissatio spiritus ꝓpter frigiditatem accidentẽ apud extinctionem caloris naturalis causatam a vehementi coadunatione ⁊ coartatiõe spũs. Ad hec ꝯo duo sequuntur contraria eorum que paulo ante iam diximus Est igitur manifestum qd letãdi frequẽtia disponit spũm ad lentiaꝫ ⁊ tristãdi ad tristitiã. Et qꝫ in dispositis ad lentiã ⁊ cõ tristãtia nõ ipanmũt nisi fortia sint: letificãtia nõ debilia impanmũt. ⁊ sili⁹ in tristitia fit ecõuerso.

¶ De differentia debilitatis cordis seu pusillanimitatis ⁊ tristitie ⁊ eoꝝ ꝛrijs. Cap. vij.

D Debilitas cordis ⁊ tristitia quã quidã vocant ꝓstrictionẽ pectoris siue cordis sinnlia quidẽ sunt ⁊ nihilominus differunt. Et idem silr est iudicium de ipso ꝛrijs scs fortitudine cordis ⁊ lentia quam quidam appellant dilatationẽ pectoris siue cordis. Latet aũt differẽtia inter ista ꝓpterea qꝫ ad alteutrũ cõuer ꝓsequunt̃: putaꝫ etiã de duobus ꝑmis qꝫ sint passiue dispõnes: de alijs ꝯo duobus qꝫ sint actiue attamen inter extrẽa vtriusqꝫ ptrarietatis est differẽtia manifesta. ¶ Primo quidẽ qꝫ non ꝓsequunt̃ adinuicem. nõ eni omnis debilis corde est tristis. nec oĩs tristis corde debilis cordis est. per comparationẽ ad rẽ ꝓtristãtem. Silr iterũ nec oĩs fortis corde est gaudẽs nec est ecõtrario. ¶ Secõ ꝯo qm̃ ipsoꝝ rõnes sunt differẽtes. debilitas. n. cordis est dispositio sumpta respectu terribilium rerũ: qm̃ est impotentia tolerandi res illas. Tristitia ꝯo sumit̃ respectu ꝓtristãtiũ rerũ: qm̃ est paucitas tolerantie ipsarũ a corde. ⁊ terribile nocuum quidem est corpori tristans ꝯo nocitiuum anime est.

¶ Tertio similiter differũt quãtũ ad ꝓpria que sunt anime. nã debilitas cordis mouet ad fugã. tristari ꝯo seu cordis strictura mouet ad resistẽtiam siue ad repellendum ⁊ causat effectuꝫ eius licitantis meditatiõis in aliquo: ⁊ separatio ab

Digitized by Google

qđ est fugiendum fuge .s. inuadendi . Cęteras debilitas cordis repescere facit motiuas virtutes: tristitia vero excitat & monet caldę & sic in dębilitate cordis due sunt passionis .s. vna lesionis & alia desiderij siue affectus. In tristitia vero vnica est passio .s. nocumenti vel lesionis nec nāliter segę eam affectus ad fugā: imo forsitan eligitur ipsa fuga pp aliqđ accūs absęs appetitu inclinātę ad recedendū. Et si dicat appetitus est electio & nō nālis aut forsitan eligę inuasiō & repugnātia & non fuga. ¶ Quarto iterū differunt quantuz ad ꝓfinqua que corporis sunt: debilitatę nāęs cordis apud obuiationē pp ij nocui sequit remissio nālis caloris & victoria frigoris. Tristitia vero apud obuiationē pp ij obiecti vel nocui inflāmatio nālis caliditatis. ¶ Quinto ęt differunt penes cās dispositiuas: ad cordis nāęs debilitatę nima subtilitas spūs disponit & fritas cōplōnis ipsius. ad tristitiam vero densitas spiritus & caliditas siue complexionis.

¶ Qualiter sanguis fm sui diuersitatem causat differentes passiones cordis.

Anguis abundans & clarus & addite calitatis pp multitudinē siue inflāmatōis & velocitatē sui motus disponit ad irā. Abundans aūt & clarus & ꝑparus: qñ ex eo gñat copia clari spūs & subtilis laudabilis & ꝑte cōplōnis dispōit ad gaudiū. Sanguis aūt subtilis & clarus & aquosus & frigidus dispōnit ad timorē & cordis debilitatē ꝓpterea: qz spūs ex eo gñatus est grauis motus ad ex & inflāmatōis modice pp fritatē & humiditatem illius: & iō non dispōnit ad leticiā nec ad iram. & cum sit celeris resolōis pp suā subtilitatē: est ęt gñatōis exigue pp fritatē. Sanguis aūt grossus & turbidus & addite calitatis dispōnit ad tristitiā & ad iram ęt pduranię. Ad tristitiam qđē: qz gñat ex eo spūs turbidus. Ad irā vero: qz velocuer inflāmat pp calitatē suā qz aūt efficit firmā iram est spissitudo eius. Spissuz. n. qñ calefit tarde ifrāt. ira vero causata ex sanguine colerico & subtili velociter excitat & delet pp intensam calitatē spūs ex eo gñati & eius tenuitatem: si vero cum hoc splendidus & clarus fuerit sanguis est ęt leuificās. Sanguis aūt grossus & addite calitatis; non tā turbidus qđ raro contingit efficit hoiem non tristē: sed audacē & fortis cordis & est modice ire ppea qz leticia frągit iram & tristitia dispōnit ad eam. Ira. n. est motus ad expellendū: leuificanna vero delectationi conuenientia sunt. In delectatōe vero sit quasi motus ad attrahendum: & circo in tali homine ex rebus magnis causatur ira & est vehemens ꝓpter spissitudinem spiritus eius & ꝓpter eaz eandem causam est parui timoris. ¶ Sanguis autem grossus & addue frigiditatis & non turbidus nec tristabilem nec iocundum efficit hoiem nec etiam fortis ire: sed est mediocriter timidus & est ęt hebes & sincerus i oibus rebus pp similitudinē sui spiritus ad sanguinem eius. ¶ Sanguis aūt grossus & addue frigiditatis & turbidus facit hoiem desolabile & tristabilem & ęt lente ire nisi ex forti cā. Et eius ira minus est firma qꝫ in calido & hñte ceteras cōditiones huic silęs; firmior est in eo qꝫ sanguine subtilis subę. vnde est hōranconis aut odij. Q diū enim est perseuerantia forme nocui in imaginatione seu phantasia & pseuerantia simul imaginationis affectus ad vindictaz sumendā ex eo: hoc aūt est: iō qz ira ę quodāmodo firma & motus ad vindictā non valde fortis. Et qz ęt ira nō est ꝛ valde fortem nec ꝛ debilē valde. ¶ Sciendum est enim qz ira qñ cessat velociter non perdurat in imaginatione seu phantasia forma nocui sed cito deletur: & ideo non causat rancorē. Et silr qñ est affectus & motus ad vindictā valde fortis: accūs duo ꝓhibentia odium seu rancorem: quoz vnū est qñ aia qñ totalr ad vindictam trahitur & monet auertę a ꝓsideratōe condītionū nocui & eoz que sequunt ad ipsz ab instantia formatōis memorie. ¶ De natura enim motiue virtutis est vt ab apprehensis nocuis retrahat animam: & etiam econuerso. ¶ Sciendum vero qz quando valde intenditur affectus ad vindictam in aliquo & non ingreditur ipsum timor: peruenit ad hoc ex affectus instantia vt efficiatur quedā quasi: apprehensum & iam obtentum apud imaginationem ipsius. Cum enim ad vindictam aliquis virtutis motus intenditur & versus illud festinat valde repsentat illud imaginario quasi obtentum & iam existens. Cum vero in imaginatione imprimitur forma quesiti si ue desiderati sicut forma iam existentis & ad eā peruenit forma eius sicut forma rei id quam terminat inmotus: cessat affectus ab imaginatione & deletur in eo forma ira qz in memoria nō perdurat: & ideo non firmā rancor. nocuum vero cum est magnum sicut res aliqua magni timoris tūc desperato de vindicta obtinenda & timor: prohibent fictionem in anima forme desiderij ad vindictam: proinde deletur representatio forme desiderij & forme nocui ab imaginatiōe seu fantasia: quinimo representatur forma timoris existentis in anima. proinde etiam ibi representatur forma desiderij ad fugam non ad innationē & ideo tunc in anima non perdurat forma rancoris. ¶ De pueris autem & debilibus qz facilis est possibilitas sumendi vindictam ab eis & modicum timetur representatur ac si iam fuisset accepta. Cum enim est tamia lenitas accipiendi vindictam representatur apud imaginationem quasi obtentuz & iam existens. imaginatio aūt monet non fm id qđ est in re: sed fm id qđ in ea repritat: & iō cum apud eam vindicandi leuitas pñtat quasi obtentuz reputat vindicatio ex debilibus sicut accepta. & iccirco incōtinenti

Digitized by Google

cadit effectus ad eaz ꝛ olno delect. Qd aũt ima
ginatio moueat ꝑm repſentata non ꝑm exigentiã
rerũ manifeſtat ex eo q̃ hoſes mel abhoꝛrẽt qñ
apud eos aſſimilat euomere colere. Silr cibos
laudabiles atq; ſapidos qñ coloꝛes eoꝝ aſſimi
lant coloꝛibus hoꝛribiliũ coꝛporum ꝛ ẽt forma
formis: ℞nis ẽt talia non eſſe credant. Silr in
ꝓpoſito qñ quedã ſtimulo rei ſupꝛadicte repſẽ
tat ſiue ꝓp vehementiã motus deſideriũ ſiue ꝓp
lenitatẽ acq̃ſitõis deſiderati tãq̃ eſſet obtentum
afficit ac ſi iam realiter eſſet: ꝛ ſõ non ſit rancoꝛ.
Sic ergo ex ꝓdictis eſt manifeſtũ q̃ inter cõplõ
nes ſuperius notatas vltima eſt valde diſpoſita
ad rancoꝛẽ. ¶ De differentibus modis lenifi
candi ꝛ ꝓfoꝛtandi reperti in medicinis.

Edicine lenificantes lenificant qdẽ ꝓp
m aliquã ſupꝛadicturũ cãz vtpote vel qꝛ
nutriendo reſtaurant ſpm̃ ſicut vinũ:
aut ꝓbẽt eiſplendoꝛẽ ꝛ lumen ſicut
margarita ꝛ ſericũ cũ potentia abſtergendi quã
hñt: aut ꝙgregando ꝛ ꝓhibendo celeꝛẽ diſſolu
tionẽ ipſius ſicut emblici ꝛ lazarabe: aut tempan
do cõplõnẽ ſiue cum caliditate vt doꝛonicũ ſiue
cum frigitate vt cãphoꝛa ꝛ aqua roſ. aut ꝓfoꝛtãdo
ꝓp delectabilẽ cõplõnem ipſius ſicut ſuauia aro
matica: aut ſequeſtrando melicũ ꝛ turbidũ hu
moꝛẽ ab eis ſicut bugloſſa ꝛ lapis lazuli ꝛ illud
ſeparatim vt dcm̃ eſt aut ꝓiunctim ſicut ſi ꝓiun
gatur coꝛallus ꝛ lazarabe ꝛ bugloſſa: quẽadmo
dum docebimus in capitulis vltimis huius li
bri: aut foꝛte lenificant ꝓp ꝓpꝛietatẽ innatã ſicut
iacynthus: ꝓpꝛietas aũt q̃z ꝓiungitur alicui
predictarũ cãz ſicut in muſcho ꝛ ambꝛa: hec.n.
lenificant cuz ꝓpꝛietate q̃ iungit aromaticitate ꝛe
focillanti ſpũs: ſilr ẽt ſuccus macianoꝛ: ipſe.n.le
nificat cum ꝓpꝛietate ꝛ q̃ ſpũs cõplõ eſt calida
valde lenificat ſimul qdẽ cum ꝓpꝛietate ignota
ꝛ cum aliqua cã er cognita. vz. cum frigitate: do
ronicũ ſilr qdẽ cũ ꝓpꝛietate lenificat ꝛ q̃ ſpũs
cõplõ frã eſt lenificat ẽt ꝓpꝛietate ſimul tẽpando
cõplõnẽ per calefactionẽ. ¶ Supꝛadictaz aũt
illa que ꝓpꝛietati ꝓiungit q̃z eſt vlis q̃z pti
cularis: illa ergo q̃ vlis eſt nullius eget repſſiõe
in alĩq̃ cã debilitatis coꝛdis aut triſtitie q̃lis cã
eſt aromaticitas. Si vo ꝓticularis fuerit in ali
qbus eget repſſione ſicut frigitas ſucci vel ſirupi
macianoꝛ q̃ inquã lenificat in vna cõplõne ꝛ nõ
in alia. Cum ergo quis in frã cõplõne vti ꝓpo
ſuerit ad lenificãdũ ſirupo macianoꝛ frangere
opz cum calefacientibus ipſius frigitatẽ. Erit aũt
rectius ſi frangit cum calefaciẽta: qꝺ ẽt ex ꝓ
ꝓpꝛietate lenificat ſicut ſi miſceat cum ſirupo ma
cianoꝛ aliqd muſchi vel ambꝛe q̃ ſm intentio
nẽ curatõis ad lenificationẽ ꝓpinat frãm cõplõ
ne hñi. Ad qualitates aũt ꝓuenientes ſubẽ nãli
appetitu inclinant vtentes quarũ ꝓpia ſunt ob
iecta ſicut ſũt aromaticitas ꝛ dulcedo: hoc.n. de
ſiderant olfatiua ꝛ guſtatiua ꝛ nãlis virtus ꝛ alia
lis ẽt inclinat nãliter ad ipſa. Quarũ.n. medici
narũ equalitũ in virtute dulcioꝛ qdem ꝛ aroma
tica magis efficatioꝛis eſt iuuamenti ꝛ ꝓpea vir
tus attractiua mẽbroꝝ recipit foꝛtius ꝛ ſpũs ce
lerius inde nutrimẽ ſi potentia habuerit nutrien
di ꝛ ab ea celerius patiẽ inquãtũ eſt medicina:
verũm ſubm aromaticitatis eſt ſubtilis ſubſa va
poroſa ſiue fumalis: ſubm autez dulcedinis eſt
ſpiſſa ſubſa terreſtris: ꝛ ſõ aromatica magis con
grua ſunt nutrimento ſpũum. dulcia vero coꝛpo
ris nutrimẽto. vnde ẽt in coꝛdialibus nutrimẽ
tis ponus exigitur aromaticitas quã dulcedo.
Qm̃ coꝛ eſt minera gñationis nutrimẽti ſpũz.
Epar aũt qꝛ eſt minera gñatõis nutrimenti coꝛ
poris exigit in nutrimentis ipſius de aromatici
tate minus ꝛ de dulcedine pluſ q̃z in coꝛde. aro
maticitas aũt exigit in eis. ideꝛco qꝛ epar eſt mi
nera ſpũs nãlis: nõ qdẽ minera gñatõis ipſius
apud ꝓplatoꝛes veritatis ſed tm̃ minera rece
ptionis ꝛ ſedes: apud tm̃ artificem medicine ſic.
Spũs.n. nãlis inclinat ad aromaticitatẽ ꝛ con
foꝛtatur ꝛ refocillatur ab ea conſequenter inde
virtutes naturales ꝓculdubio confoꝛtantur.
¶ De ꝓpꝛietate quid ſit ꝛ quantum differat
a naturalitate. Cap. r.

Roꝓpꝛietas eſt ſ veritate mhil aliud q̃z
p nã. Nã vero eſt principiũ motuſ ꝛ ge
tis in rebus in qbus ſunt per ſe cũcta
rũq̃z ꝙponũ per ſe ꝓuenientiũ eis et
ꝓpriarũ: verũm differt ꝓpꝛietas a nã ſicut ꝓpꝛ
a cõi. vulgariſ aũt opinio ẽ qꝺ differat ſicut op
poſita: verũm non eſt ſic ſed veritas qdem eſt qꝛ
in ſementis que cõponentia ſunt gñabiliũ ꝛ coꝛ
ruptibiliũ coꝛpoꝝ: primo cauſant quedã virtu
tes actiue ꝓut exiſt in ſtatu ſimplici. ſ. ꝓut ſunt
ignis ꝛ aer ꝛ aqua ꝛ terra. Scõo vero cauſant
alie in cõmixtis cãta cõplõne mediante qua di
ſponunt ad receptionẽ earũ ſm quãcũq̃z duaꝝ
oppoſitionũ quarũ qdez vna eſt q̃ in gñatione foꝛ
marũ diſpones introducunt. Alia vero q̃ oẽa
foꝛmarũ diſpones inherent mãe vel hyle ex ſui
primoꝛdiali oꝛigine. Sed qñ aliqua ex foꝛmis
aduenit mãe ꝓhibet ſiue ligat aliarũ foꝛmaruꝫ
diſpones. Cum vero alia foꝛma ſupueniat anſe
rens exñẽ caſſando illam caſſat diſpones ꝓhi
bitionis ipſius ꝛ tuncteriio hyle ad nãle poten
tiam diſpõis egredit: ſed qualitercũq̃z ſit hoc
eſt verũ q̃ a foꝛmis hmõi ꝓfectus manat in cõ
poſito virtus que nequit in ſimplicibus inueniri
ꝛ q̃ diſpõ ad receptionẽ illius cõplet poſt com
mixtionẽ ſimpliciũ: ℞bi gſa. ſicut eſt in magne
te virtus attractiua ferri quã nulla elementariũ
virtutũ inuenit hſe. Sed cuius eius eſt a ma
natione diuina ꝓcedente in oibus rebus ꝛ ꝓdu
cente cunctas virtutes de potentia in actum
ſiue cum diſpõne ꝓxima ſicut in elementis ſiue
cum diſpõne ſeda que eſt cõplõ in cõpoſitis ſeu
cõmixtis, ipſa.n. diſponut ad receptionez ꝺdicte
virtutiz

Digitized by Google

virtutis ꝛ nō ē ipsamet virtus nec forma ipsius
¶ Et eadē qdem est rīsio ad qōnē de ꝓprietate factaꝫ que est rīsio facta ad qōnē de nā. sicut enim qñ querīt pp qd cōburit ignis nemo pōt aliter dicere vel rīdere ꝙ pp caliditatē: ꝛ hoc qdem nihil aliud est dicere ꝙ qz hꝫ per nām caliditatē cōbustiuā. Silr si dicaī quare magnes attrahit ferrū: non pōt qdem aliter rīderi ꝙ ꝙ dicaī ꝙ nālem hꝫ virtutem attractiuam ipsius. Ex quo pꝫ qñ sicut sciens ꝙ pp caliditatē cōburit ignis est sciens fm veritatē ꝛ non est ignorans. Silr ꝛ qui scit ꝙ magnes attrahit ferrum qz virtutē hꝫ cuius nā est attrahere ferrum sicut nā virtutis que noiaī caliditas est in igne cōburere. ꝙ culdubio sciens est non ignorans. sed cōbustiua qdem virtus nomen hꝫ appropriatuꝫ: alia vero non: ꝛ est ēt cōuter alia nā quasi ēxnea: nec opinandū est ꝙ rei perfecta notitia per hoc nomen habeatur adeo ꝙ sine ipso haberi non possit ullo modo: qñ notitia icōpositi nois nō tollit ignorantiā quam inducit extraneitas rei.
¶ Predicta vero rīsione non sunt ꝓtenu vulgares ideo qz supponīt apud eos ꝙ ois opō ꝓcedens a corpore fiat a caliditate vel frigiditate vel humiditate vel siccitate. aut grauedine. aut leuitate. aut motu vel aliquo ex his que in simplicibus manifeste inueniunt. Cum ergo actio nulli attribuī predictorū nec est sensu manifesta ratio ꝓcessus eius ab illo corpore putant ꝙ oia principia eius ignota sint cum tñ nō ita sit. Etenim intelligens bene scit qz ꝓcedit vel a virtute naturali vel aiali vel intellectiua vel accītali. Cetera que dicunt sup actōe magnetis. s. ꝙ trahit cum caliditate sua vel frigiditate vel alia vel cum emissione corpoꝝ curuoꝝ ad modū hami vel cum similitudine quaꝫ nā eius hꝫ cum nā ferri vel cum vacuitate que est in ipso oia inquā falsa sunt: quoꝝ falsitas ꝓsideranti veritatē leuissime reuelaī. magnes. n. adipiscit virtutē ferri attractiuam cum cōplōne: sicut plāta acgrit cum cōplōne nutritiuā virtutē. nec ignorantia de ista virtute quare potius in magnete ꝙm in aliqua re alia inueniī maior fit ꝙ ignorantia in alijs rebus. Hec. n. ignorantia in duobus ꝓsistit. Quoꝝ primum est ignorantia factiuoꝝ. s. principioꝝ ꝓdu centiū hanc virtutē in esse: hec aūt ignorāta nō magis appropriatur huic virtuti ꝙm cuilibet cognite nāe. Scōm vero est ignorantia receptibilis vꝫ dubitare de cā pp quā ad receptionē virtutis huius disponit plus ꝙm aliud corpus. Et ꝙ silr ignorantia non est magis ꝓpria huius virtutis ꝙm aliarū nāliū rerū. talis. n. ignorantia est in nobis de coloribus ꝛ odoribus ꝛ virtutibus aie ceteriscz silibus: de oibus. n. his rebus scimus: qñ ad actuz essendi quemunt a principijs actiuis quoꝝ cā deus est benedictus: ꝛ scitur ēt qñ illud est pp appropriationē māe cā dispōnis sequentis cōplōnē: ponimus ēt ꝓportionez simpliciū cārē cōplōnē aliā: quā qdem ꝓportionem simplicē huius cōmixtionis ignorabimuꝫ ꝙdiu viuemus in hoc mūdo: vnde pꝫ qñ ignorantia cāz puentus huius virtutis in magnete non est mirabilioꝝ ꝙ ignorantia cāz disponentium res ad rubedinē: aut citrinitatem: aut corpus: aut aiam. Sed a rebus qdez ꝓfluis admiratio cadit ꝛ negligit aia de ipsis inqrere: qō autem raro est excitat admirationem ꝛ inducit ad inquirendū ꝛ ad speculandū de causis eius. In summa ergo ꝓprietas est nā inuenta in cōmixtis corporibus ꝓcedens in eis a supna ꝛplenissima influentia ꝛ pp dispōnē ꝓpriā vel pp dispōnem māe passe que priculare ꝛ ꝓpriā dispōnez acqrunt. Sic. n. loquendū est fm veritatē de ꝓprietate corpoꝝ cōmixtoꝝ: verūm fm ꝓfluam opinionē differt ꝓprietas a nā: qñ ꝓprietas de virtus cōmixtis inuenta corporibus aqua ꝓcedit in alio corpore actio mixta quātū ad manifestaz nām. Bꝫ vero nā virtus qua corpora simplicia operanī: de hoc igiī ad tñ se extendit cognitio vulgarū ꝛ debiliter pscrutantiū veritatē: ꝙ si ignis esset res difficilis inuentōis ꝛ de longinquis ptibus afferret admiraret vulgus vulgus de ꝓprietate eius amplius ꝙm de ꝓprietate corpoꝝ ceteroꝝ ꝛ inqreret attentius de causis ꝓprietatis ipsi⁹. ꝙm de causis aliarū ꝓprietatū: qñ ipsius opōnes valde mirabiles sunt. Etenim ꝓsentia eius extrahit visum de potentia ad actuz ꝛ tangi se. phibet ꝛ ascendit sursum ꝛ ascendere facit ea que vincere pōt ꝛ generaī ex modico ipsius in vna hora quātitas magna ꝛ corrūpit oē illud cui obviat ꝛ transmutat ad siu subam: nec. n. minuī si accipiaī ex eo. Et hec qdez in veritate mirabiliora sunt ꝙm tractus ferri a magnete vel ꝙm cetere ꝓprietates. Sed qñ ista vitata sunt ꝛ quotidie apparentia cadit ab eis admiratio ꝛ sollicitudo pergrendi cām ipsoꝝ. Actio vero magnetis qz rara est ꝛ inusitata inducit admirationē ꝛ ꝓuocat ad ingrendū de cā ipsius.
¶ Explicit tractatus primus.
¶ Incipit secundus.
¶ De numero ꝛ notificatione virtutum medicinarum in genere. Cap. i.

¶ Expedit vt tractare volentes de ꝛditionibus medicinarū cordialium memoremus operationis cuiuslibet ꝑtis ipsaꝝ ante tñ hoc conueniens est vt oium medicinarum vīr qualitates fm ordinē numeremus diuidentes: qñ qualitatū medicinarum quedā inhereni ipsis substantijs medicinarū ex se siue anteꝙm paīaī a corpore siue nō. Quedā vero eis attribuīt per cōparationē ad effectus: quē in corpore derelinquūt ꝛ in his que in ipso reperiūt. Qualitates aūt que in ipsis substantijs medicinarū rōne sui attribuunt sunt verbigra: caliditas fritas: siccitas: humiditas: subtilitas ꝛ

Digitized by Google

grossities : ꝛ congelatio : viscositas: liquiditas: humiditas: saporꝫ ꝛ odor. Dē aūt calida que cum passa fuerit a naturali virtute nostri corporis calefecit primo . deinde calefacit postmodū corpus nr̄m. Sīl̄r intelligendū est de frigida ficca ꝛ humida. Subtilis vero medicina que posticꝫ passa fuerit a predicta virtute in corpore nostro velociter in minimas partes diuiditur quantum est possibile sicut cynamomū atcꝫ crocus . Grossa vero dicitur que huic ꝛria est sicut cucurbita ꝛ gypsum. Coagulatiua vero medicina est que frigore coagulata calore dissoluitur ꝛ liquefit: atcꝫ calore dessoluta frigore coagulat. Medicinave ro liquida est cuius partes de facili recedunt a loco in quo ponunt. Viscosa vero dr̄ que tolerat extensionē absq; intercisione. Cōminutibilis vero medicina est que diuidi potest in minimas partes a debili cā: quid aūt sit saporꝫ odorꝫ tam notum est. Qualitatū aūt que medicinis attribuuntur respectu impressionis que in corpore vel inconuenientibus ei relinquunt: quedā accipiuntur ab actionibus absolutis: quedam vero ab actionibus relatis ad partes corporis spāles. Prime vero sunt que signant cum dr̄ medicina subtiliatiua: aperitiua: relaxatiua : lauatiua: incisiua: attractiua: mordicatiua: dissolutiua: absterssiua : ꝛ asperatiua: rubificatiua : vlceratiua: putritiua: combustiua: corrosiua: putrefactiua: cauterizatiua: maturatiua: digestiua : inflatiua: frangitiua ventositatis: ingrossatiua: inuiscatiua: lenitiua: lubrificatiua: ꝓstrictiua: expressiua opilatiua: repercussiua: stupefactiua: cōfortatiua: incrudatiua: mortifera: corruptiua: seu venenosa: tyriacalis. Alie vero qualitates sūt que signātur cum dr̄ medicina laxatiua, puocatiua vrine: aut sudoris inductiua vel nauseatiua: vomitiua retentiua sanguinis aut vrine: ꝓstipatiua: cicatrizatiua: vlcerū. gñatiua ꝛ mundificatiua ipsoꝝ: decoratiua: excoriatiua. Ad distinctam aūt cognitionē cuiuslibet qualitatū volumus explicare cuiuscūq; ꝓdictoꝝ vocabuloꝝ intentionem.

¶ Subtiliatiua ergo medicina est illa q̄ subam humoris efficit tenue leuiter diſſoluendo cum rpara calitate. ¶ Dissolutiua vero medicia est illa que pp excellentiā sue calitatis humorē diuidit sub forma vaporis ꝛ eius ptes exhibit successiue a loco in quo includit donec consumat.

¶ Absterssiua qdē est q̄ remouet a ſupficie mēbroꝝ ꝛ orificijs poroꝝ coagulatas ꝛ viscosas humiditates. ¶ Exasperatiua vero est que mēbrū efficit in ſupficie diuersarū ptiū quo ad situm ꝛ exasperans qdē efficit. absterssiua qñ transit sup mēbrū solide sub̄ sicut cartulago roſ. cuius qō ſupficies nāliter ptes hz diuersas in situ sed humiditas viscosa vel lenis currēs sup ipm applanat eam accīdentaliter. vnde absterssiua transiens super eam reducit ipsam ad nālem asperitatem.

¶ Aperitiua est que nō tm̄ ab orificijs meatuū sed a pcauitatibus ipsoꝝ mouet mām ad exitus ꝓtentā. ¶ Relaxatiua est que subam membroꝝ hūtiū spissos poros efficit leniorē calitate ꝛ humiditate pp qō expulsio ſupfluitatū que cōtinent in eis fit leniorꝫ. ¶ Lauatiua vero ē que abstergit ꝛ nō cū actiua virtute sed cū passiua. ſ. humiditate: ꝛ hoc iō qꝛ currit sup orificia poroꝝ lenies humores viscosos ꝛ pgelatos exītes ibidem sua humiditate lubrificatiua cōmiscendo se illis. Qñdoq; remouet eos abinde pp motum eius sup illoꝝ ſupficies sicut aqua ordei ꝛ aq̄ simplex calida . q̄ si fuerit ibi virtus absterssiua erit ablutio fortis sicut ē aqua saponis ꝛ saponaria.

¶ Incisiua aūt est medicina subtilis pfecte potens penetrare inter ſupficiē mēbri ꝛ ſupficiem viscosi humoris adherentis ei donec seper ipsum ab ea: ꝛ sīl̄ penetrare potens inter ptes humoris donec diuidat eas ꝛ a ꝓximitate remoueat diminuens pgeries ipsius humoris absq; subtilitate sub̄e atcꝫ ipm resoluendo consumat. ꝛ incisiuum qdez opponit adherenti viscoso quēadmodū subtiliatiuā grosso opponit. ¶ Attractiua vero est medicina hīs virtutē valde penetrativa mouens humorē quē attingit ad ſupficiez aut cum ꝓprietate: aut cum calefactiōe. Calefactione qdē qꝛ dissoluit ꝛ ad locū dissolute humiditatis necessitatis vacui alia subsequit vice pīme. Iterū ēt qꝛ rarificat pp qō attractio fit ad replendū vacuū: ꝛ iterū ppea qꝛ causat dolorem. Et ad mēbrū qdez dolens ꝓfluunt māe duplici de cā. Quarū prima est: qꝛ dolor virtutē mēbri debilitat: ꝛ iccirco recipit superfluitates que ab alijs membris expellunt ad ipm. Secūa vero est: qꝛ ipsus nālis ꝓcedit ad ipm ad ipugnādū cām nocuā quā seqt̄ sanguis multitudo. ¶ Mordicatiua vero medicina est illa que hz qualitatē subtiliter penetrantē causans incōtinuitate solōnē multiplicē numero in qua quātitatis ēt ꝓximqui sirus gñans dolorē. ¶ Rubificatiua vero est que fortis calitate mēbrū cui obuiat calefacit in tm̄ vt ad ipm fortiter trahat subtilē sanguinē ꝛ rubificātē ſupficiē eius sicut sinapis cū ficubus ꝛ mētastro pp qō et⁹ actio vicē cauterij suplet. ¶ Ulceratiua ꝛo ē q̄ hz potentiā rubificādi adeo excellētē vt dissoluat hūditatē ꝓximaniā ptiū qbus obuiat causarūq; vlcera vel vulnera ꝛ attrahit ad ipm ſupfluitates q̄ obrē vlcus efficiunt qualis est anacardus. ¶ Putritiua autez est que pōt acumine ꝛ calitate sui vsq; ad poros hūores mordicantes attrahere: nec tm̄ vlcerare pōt quēadmodū sera pinū. ¶ Adustiua ꝛo est que facit euaporare hūditatē ab hūoribus reliquēs cinerēitatē ipsoꝝ in corpe sicut eufrbiū assafetida. ¶ Corrosiua vero est que dissoluendo ꝛ vlcerando ꝓuenit ad diminuendū subam carnis. ¶ Putrefactiua vero est que ꝓpriū tatem membri corrumpit dissoluendo naturales ſpiritum atcꝫ calorem ipsius absq; eo q̄ corro-

Digitized by Google

dat ipsum: aut cauterizet. aut cõburat: sed relinquit in eo humiditatẽ in quam agit calor innaturalis. ¶ Dispositio autem humiditatis in quã agit calor innaturalis putrefactio noiatur. ¶ Tales aũt medicie sunt arsenicũ ꝛ ruthya siluestris. ¶ Cauterizatiua ꝙo est que cutẽ cõburit taliter vt eius consumat humiditatẽ, ꝓpter qõd eius partes corrugant sicut in eo qõd assatur q̃ obrez efficitur subst̃cia cutis opilans meatum humoris fluentis. ¶ ℳaturatiua medicina est illa q̃ reuocat substantiã humoris, vtpote subtiliando si fuerit grossus: aut ecõtra, ꝓpter qõd ad expellendum habilitat ꝛ illud qdẽ facit q̃ cuꝫ substantia sua: nam si subtilis fuerit subtiliat nimis grossum: si ꝙo grossa quod nimis est subtile ingrossat: quando q̃ ꝙo facit illud cum qualitate. nam si fuerit calida maturat per se: frigida ꝙo per accidens etenim calida subtiliat qõd est grossum ꝛ naturaliter separat inter corpora ꝛ rem extraneam: frigida ꝙo quando est nimis subtilis procurat substantiam mediocrem ꝛ nimie calidutatis cõplexionem temperat. Et omne quidem quod a calido liquefit a frigido coagulatur ꝛ econtra. Cum ergo subtilitas humoris causat̃ a calidutate extranea ita ꝙ caliditas naturalis efficitur ꝓpter illud imporẽs ad expellendum ipsum: frigidum quidẽ tunc frangit extranei caloris acumen. ¶ Digestiua ꝙo medicina est que trãsmutat cibum in humores laudabiles quibus corpus nutritur ꝛ humores in substantiam corporis. ¶ Inflatiua ꝙo medicina est in cuius substãa dominat grossa humiditas extranea tpate cõmixta in qua cum egerit caliditas naturalis gñatur inde ventositas q̃ non dissoluitur sicut sunt faseoli. ¶ Iſtarus ꝙo medicinarũ quedam causant inflationẽ in stõ: quedã in venis: in quib⁹ enim predicta humiditas fortius est cõmixta non dissoluitur ide multa ventositas nisi apud separationẽ partiũ medicine: iccirco causat in venis inflatio nõ in stõ. Tales aũt medicine sunt sicut zinziber ꝛ eruca ꝛ sunt medicine ꝙgruẽtes ad excitãdũ libidines. ¶ Frãgitiua vẽtositatiꝫ medicina cõplés est cũ calitate subtili ꝛ ignea defectũ calitatis debilis q̃ dissoluere negat vẽtosam humiditatẽ in quaꝫ agit. ¶ Dissolutio aũt huiꝰ medicie q̃ puenit ad dissolonem inflationis causatã in venis a cibis ꝛ medicinis q̃le est semen ruthe ꝛ agni casti ꝛ hmõi medicine nocẽt libidini. ¶ Ingrossatiua ꝙo medicina est ſria subtiliatiue. ¶ Inuiscatiua seu lenificatiua medicina ẽ illa que sui viscositate extẽdit supra supficiẽ mẽbri diuersarũ partiũ in situ. Laspi sicut stõi ꝛ matricũ ꝛ trachee arterie. Hobrez causat in eis supficiẽ exneã atq; leuẽ. ¶ Lubrificatiua aũt medicina est q̃ humectat supficiẽ corpis in meatu retẽti ꝛ liberat meatum ab eo qõd retinetur: corpus quidem retentũ cum grauitate ꝓpria ꝛ naturali monet ꝓpter qõd medicina efficit ꝓ accñs mouẽs ipſas medicie sunt prima ꝛ mucillagines. ¶ Cõpressiua ꝙo medicina est sicca causans in membro siccuratẽ ꝛ coadunationem ipsius ad seipm: vnde obturatur trãsitus ꝛ meatus ꝛ ex fortitudine cõpressionis ꝛ coadunationis partiũ mẽbri adiunuicez cogunt humiditates subtiles in eius ꝓcauitatib⁹ ꝓmanentes expãni violenter ex motu ei⁹ opposito. ¶ Opilatiua medicina est illa que in meatib⁹ currẽs resistit ꝛ tui motioꝫ: ꝛ remanet apud quãliber ꝓstrictiuã ꝛ replet vlc⁹ sicut est lutũ cõestibile. ¶ Repressiua ꝙo medicina est frã q̃ adeo infrigidat mẽbrum q̃ ipm inspissat ꝛ eius meat⁹ restringit ꝛ fluẽs ad ipm cõgelat ꝛ inspissat extinguẽdo calitatẽ ipsi⁹ q̃ obrem retinet ipm ꝛ prohibet eius motum ꝛ ꝓprie si fuerit grosse subẽ sicut oleũ ro. infrigidatũ ꝛ mucillago psilij: ꝛ ꝓfilia. ¶ Stupefactiua est medicina frã que adeo infrigidat mẽbrũ q̃ pp̃ fritatem alterat subam spũs penetrantis in ipm ꝛ exhibit a cõpsone sua q̃ recipit ꝛ rutem sensus ꝛ mot⁹ ꝛ pmutat ẽt cõplonem ipsius mẽbri vñ amputat sensuꝫ eius. ¶ Cõfortatiua medicina est q̃ adeo tempat cõplonẽ mẽbri vt prohibeat ipm recipere corruptelam: aut cum prohibet ipm recipere corruptelam: aut cum prohibet: aut cum sua complone ita ꝛ. q̃ infrigidat nimis calm ꝛ nimiꝫ frigidũ calefacit quẽad modũ de oleo ro. cõmemorat. S. ¶ Incrudatiua medicina est que frigiditate sua, prohibet nutrimentũ ꝛ digõnẽ sicut aq̃ frã cũ bibit in apate stõi. ¶ ℳortificatiua medicina ẽ illa q̃ corrũpit cõplonẽ ꝛ substãtiã spũs cordis: aut ꝓ formã ipsius specificã sicut venenũ: aut per excellentiã alicuius q̃litatis actiue sicut opiũ per frigiditatẽ ꝛ euforbium per calitatem. ¶ ℳedicina aũt que ꝓprie appellat venenũ est illa que corrumpit cõplonem spũs per ſrietatẽ substãtie speciei sue ad substantiam ꝛ spẽm spũs sicut napellus. ¶ ℳedicina autez tyriacalis ꝛ liberans a veneno est illa que cõplexionem spũs ab impressione veneni reducit ad naturalitatem ꝛ ab ipso pseuerat eã cũ sua proprietate. ¶ ℳedicina autem ꝓuocatiua vrine ac sudoris ꝛ medicina laxatiua: et iterum sanguinis eductiua ꝛ retentiua ipsius ꝛ hꝰ consimules manifestas quidem habent intentiones: quapropter notificatione indiget.

¶ Capm. ij. In quo ostendit que sunt ꝛtutes medicinarum que ad confortationẽ cordis ꝛ letificationem conferre possunt aliquo modo.

Quonominatarum medicinarũ quedam medicinas cordis ingrediunt: q̃dam ꝙo nõ. Faciem⁹ aũt nũc de ingredientib⁹ mẽtionẽ. ℳedicine laratiue prosunt ad ꝓfortationẽs cordis dupliciter: vno quidẽ mõ intendit iuuamẽtum cũ eis prouocari tã dictũ per eũonem nociuũ humoris a toto corpore: aut a parub⁹ epatis ꝛ cerebri sicut

Digitized by Google

ſit cū decoctione epithimi aut cū medicina cuz epithimo ꝓfecta. Scōo ꝯo mō qñ intendit cū medicina laxatiua nō ꝑdicta euacuo ſed mūdifi cato tm̄ ſanguinis qui ꝓprie eſt in corde ad hoc q̄ ſpūs mundus gñetur in eo ſicut qñ ponitur in medicinis cordis lapis lazuli aut armenus ex q̄bus medicinis cū peruenerit earū vis tus ad cor adipiſcit virtutē expulſiuā meliꝰ humoꝝ a ſanguine tendente ad ipm̄ t melioꝛi vaporis a ſanguine gñati in ipſo q̄ ēt iuuatiuū ꝓcedit ex corde ad cerebꝝ. Nocet verūtñ medicina laxatiua cordi qñ ois eius nām duobꝰ modis cōpromittit. Vno q̄ cū eo q̄ nocuuz eſt euacuat aliqd de ꝓuenientibꝰ nature. Scōo ꝯo qñ affert ſupra nām t membra q̄ trahit a membris vñ grauant: nā.n. trahit humores ad ſedē ipſoꝝ t ibidē gelare facit eos. medicina ꝯo laxatiua huic ꝛriū efficit: accit ergo ex h nāe debilitas t pigrities ꝛbozē nō ꝑualet ei. ¶ Tyriacalis aūt medicina ſitu vomitū atq; fluxū ꝓfortādo nām t repugnādo illi putrid; ſubaz venenoſaz t cū ſua venenoſitate euacuat. Et iccirco ferē bñ dixiſſe ſapiēs Hyp. q medicina laxatiua mūdificat atq; ledit. ¶ Rurſus ātem laxatiōis mal⁹ q̄ ē in triſtitia ꝓpter mūdificationē ſpūs h i cordis debilitate. Laxatio nāq; diminuit māz i alio nāz ſpūs t debilitat cordis cōplexionē. ¶ Medicine ꝯo puocātes vrinā t ſudoꝛē ſunt vtiles in debilitate cordis q̄ cauſat ex ſubtilitate ſan. t ei⁹ aquoſitate. nocine aūt in triſtitia q̄ cauſat ex turbido ac melico ſanguine: qñ auget ſang. ficcitatē t groſſitiē t turbulētiā melicam. Eōo ꝯo ſang. nocet debilitati cordis que cauſat ex frigiditate ſang. t paucitate. ꝑdeſt aūt debilitati q̄ cauſat ex ſuffocatiōe caloris nālis t ſuperfluo ſang. ficut in cardiaca ſanguinea t hec eſt ſinocha iſtatiua ſanguinea. ¶ Medicina ſubtiliatiua medicinis cordialibꝰ aſſociatur qñ triſtitia cauſat ex turbiditate ſang. aut in debilitate cordis que ex groſſitie ſan. et eius frigiditate cauſat. vñ gñatio multi t tpan ſpiritus phibet. eodē ꝯo mō ſibi abſterſiua t aperitiua illis adiungit vt cū ſui aperiēdi potētia penetrare faciat medicinas cordis que ſunt ſicut barbe t terra ſigillata. ¶ Inflatiua medicia valde nociua eſt triſtibꝰ t corde debilibus: qñ replet ſubſtantiā ſpūs vaporibꝰ incongruis t intranſmutabilibus hūbus ſe ad ipſos ſicut ſe habēt ſuperfluitates ab membra obtenebrāt ergo ſpiritꝰ atq; grauitāt t ad ſuas opationes debiles eos reddūt. ꝓpter quod debilitationem cordis atq; triſtitiā ſimul cauſant. ¶ Cōſtrictiua medicina t inuiſcatiua medicina cordis ingrediuntur vt ſubſtātie ſpūs ſoliditatē t cōtinuitatē laudabilem tribuāt ne velociter diſſoluat quoliber leui motu. verūtamē ipſaz vtilitas in debilitate cordis eſt maioꝛ q̄ in triſtitia qñ ex ſubtilitate ſpiritus t ſanguinis cordis debilitas amplius accidit. Triſtitia ꝯo potius ex groſſitie ſanguis t turbulētia eius. ¶ Repercuſſiua ꝯo medicina tūc medicinas cordis ingredit qñ ꝓpter debilitatem eius cauſatā a mala cōplexione calida patitur nocumēta. ¶ Stupefactiua medicina po nit in medicis cordis vt virtutes ipſaz a corruptiōe cuſtodiat in via vſq; ad cor t i corde postmodū tpe ſufficiēti ſibi ad faciēdū ipreſſionē ſicut opiū in ꝓfectoib⁹ cordialib⁹. ¶ Medicine aūt cōfortātes tyriacitate ſua oēs inquā medicinas cordis ingredinnt qñ humane nature ei⁹ ꝓpriete ꝓueniunt cui⁹ inquā nature ꝑnm cor exiſtit t qñ ēt cor ꝓfortant vt a venenis nō patiatur: q̄les ſunt dozonicū t muſchus: t oēs q̄dez medicine letificātes cor t confortātes ipm̄ ſunt tyriacales nō tñ oēs tyriacales ſunt letificantes ꝓpterea: q̄ quedā ipſarū ſunt valde calide vt castoreum: quedā valde frigide vt lactuca t portulaca. Et ſunt q̄dam tyriacales illis q̄ruabus idigētes diuerſis ex cauſis: venenū.n. cui repugnant ꝛriaꝰ cum ſui ſubſtantia t forte cū q̄litate p̄dicte qualitati ꝛria aut ſolum ꝛriaꝰ cum q̄litate q̄litati p̄dicte cōtraria. aut forte neceſſariū eſt vt medicina veneno repugnans ſiue calido ſiue frigido ſit vehemētis caliditatis multis ex cauſis: quarū vna eſt vt ſit ſpūs fortis mor⁹. ¶ Secūda q̄dē eſt vt ſit vehemētis extēſionis ad hoc vt cum potētia mortificādi t tyriacali quam h; longe poſſit obuiare veneno impugnando t ex pellendo ipm̄ anteq; cor attingat. ¶ Tertia ꝯo vt ſit fortis ad corrūpendū t comburēdum venenū in modico tpe in quo quidē cū hoc quod dictū eſt inſuper ſeruatur ſpūs in ſuo ſaluo eē tyriacali ꝓpriete. ¶ Nominua ꝯo medicina ꝑdeſt cordi: qñ alleuiat anhelitum vt inde cor melius euentet. ¶ Diſſoluiua medicina debilitati cordis t triſtitie valde nocet niſi ex groſſitie ſpūs t frigiditate cauſet t in corde ſint inflatiui humores: nocet aūt debilitati cordis ꝓpterea q̄ diſſoluit ſpūm exiguuz t ſubtilē: quod enim diſſoluitur quecūq; ſit ſubſtātia eius ex gñe eſt vaporis t venti. ¶ Triſtibus autē notet qñ triſtitia ſi cauſat ex paucitate ſpūs diſſoluēdo addit in paucitatē aut ſubtilem ſpūm efficit turbulentuz. t remanēti ſpiſſitudinē auget. q̄ ſi neceſſitas coegerit vti ea expedit ei cōmiſceri confortatiuas medicinas t congregantes aut continuitatem ſeruātes dum tamen ſint ex his que cōueniunt cordi ſicut myrtus t hebuli.

¶ Capitulum. iij. de ſimplicib⁹ medicinis cordialibus ſm ordinem alphabeti.

Poſtq̄ locuti ſumus de vniuerſalib⁹ iudiciis medicinaꝝ t oīdim⁹ que ex eis medicatiōi ꝓuenit cordiſq; que non t ꝓpter quid: nunc tā expedit vt tam ad iudicia paruularia medicinarū cordialiū ſimplicium q̄ cōpoſitarū ammodo deſcendamus a ſimplicibus inchoantes ſm ordinem alphabeti. Inquit tranſlator: quoniam alpha-

Digitized by Google

betum arabicum nequit ordinem alphabeti nostri seruare: iccirco medicinas simplices de quibus auctor hic loquitur ad alleuiandum laborē studentibus sm seriem nostri alphabeti scripsimus. ¶ De littera. A.

Ambra. Aurum. Argentum
Acedula. Agaricus. ¶ De Ambra.

Mbra calida ⁊ sicca in secūdo ⁊ cum
a subtilitate ⁊ viscositate sua philonius habet vehementem proprietatez leuificandi ⁊ cōfortandi simul. Est aūt ad hoc potentior: propter fortitudinem sue aromaticitatis. ⁊ ideo cōfortatiua est substantie cuiuslibet spiritus ⁊ membrorum principaliū ⁊ multiplicatiua ipsius effectus: ⁊ est multo temperatior muscho. Jam autem patens est huius natura cum subtilitate ⁊ viscositate ⁊ soliditate.

¶ De auro.

Urum iudicatur inter iudicium ar-
a genti ⁊ iudicium hiacynthi ⁊ est quidem infra hiacynthum ⁊ supra argentum: cuius quidem complexio temperata est aliquantulum vicina calori ⁊ est eius operatio a proprietate. ¶ De argento.

Rgentum aliquantulum est frigidus
a ⁊ siccū ⁊ eius quidem effectus similis est effectui hiacynthi hoc excepto q̄ est multo debilius illo.

¶ De Acedula.

Cedula ꝓpinqua est acerositati citri
a tamen huius in cōplōne nō sit ea debilior: in proprietate tamen multo debilior est. ¶ De Agarico.

Garicus calidus est in primo siccus
a in secdo. Jnest aūt ei ꝓprietas tyriacalis ꝫ oē venenū ⁊ pp subtilitatez que eius calitati ꝓmixta est: est aperitiuus ⁊ laxatiuus hu. turbidi pp que oia ineſt ei proprietas confortandi cor ⁊ leuificandi.

¶ De Littera. B. Basilicon. Been.

¶ De Basilicon.

Silicon ca. est ⁊ sic. in primo. hꝫ autē
b aromaticitatē ⁊ stipticitatē cum subtilitate. preter hoc ēt est in eo superflua humiditas. leuificat aūt cum ꝓprietate quā adiuuat aromaticitas stipticitas ⁊ subtilitas associata. finaliter in vsus eius non est in leuificatōe laudabilis. q̄n suba nutritiua que est in ipso ꝫriat ipsius medicinali subē: etenim suba medicinalis efficit que dicta sunt: nutrimētalis vero sanguinē turbidū atq; melicū gñat ⁊ illa superfluitas insuper que est in ipso causat inflationem in ventis. tam autem ostensum est q̄ noua sunt ista duo. ¶ De Been.

Een calidus est in. scdo: siccus in primo
b Jpsius aūt qdā est albus: qdā rubeus sed rubeus qdē calidus est. Et est nubi lominus in vtroq; stipticitas cū subtiliatione ⁊ apertione. Jneſt ei fortis ꝓprietas cōfortandi cor ⁊ ēt simul leuificādi ad q̄ qdē iuuat stipticitate subtiliatiōi ꝓiuncta. ¶ De Lka. L. Citrum. Corallus. Cinamomū. Crocus. Cāphora Coriādrū. Calamēti. Cassia lignea. Caro. Ciperus. ¶ De Citro.

Itri cortex est ex leuificantibus tyria-
c calibus. cuius ꝓprietatē calitas qdez adiuuat. Est. n. calidus ⁊ siccus in tertio cui appropinquat folium ⁊ flos eius. suntq; subtiliores eo: ⁊ eius ēt acerositas est ex ꝓfortantibus cor calide ⁊ sicce cōplōnis ⁊ est ex ꝓferentibus cardiace calide: post hoc aūt est in eo tyriacalitas vnde confert morsui reptiliū ⁊ serpentis ⁊ est frigi. ⁊ sic. in tertio. Semen aūt eius est tyriaca ꝓferens venenis. vſ ēt q̄ sit ex ꝓfortantibus cor ꝓbendo soliditatē subē spūs. est frē ac sicce cōplōnis in tertio nec elongat ab intellectu: q̄n sit ex illuminantibus ipm. ¶ De Corallo.

Orallus frigidus est in ꝑmo siccus
c in scdo: ⁊ cum ꝓprietate ꝓfortat cor ⁊ leuificat. quā qdē ꝓprietatez adiuuat illuminatio ⁊ abstersio ⁊ solidatio cū stipticitate. ¶ De cinamomo.

Jnnamomū alitrinū: calidū est in fine
c scdi: siccū in tertio: hētq; modicaꝫ stipticitatē ⁊ ineſt ei leuificandi ꝓprietaſ quā adiuuat aromaticitas. eius ⁊ fortitudo subtilitatis. Et propterea confert iuuamento tyriace. ¶ De croco.

Rocus calidus est in scdo: siccus in
c primo ⁊ sunt in eo stipticitas ⁊ diffolutio fortes ad que digestio sequitur ꝑcuidubio: ⁊ ineſt ei ꝓprietas vehemens in ꝓfortando cor ⁊ subam spūs ⁊ leuificādi cum hoc q̄ illuminat ⁊ dilatat ⁊ soldat ipsuꝫ ⁊ adiuuant ad hec aromaticitas fortis cum nā ꝓdicta. Multitudo vero comestionis eius suffocat dilatat spūm ⁊ mouet ad ex̄ donec accidat pp hoc vt discedat a nutrimentali mā ⁊ sequitur inde mors. Modis autem eius ad hoc nota est nec oꝫ ꝺ ipsa mētionē facere. ¶ De Cāphora.

Mphora frigida est ⁊ sicca in tertio:
c virtus eius est saluare subam spūs cū dño sue frigiditatis q̄n eius quātitaſ moderat ⁊ fortasse adiuuat ipsam absolute fritas i calida cōplōne: q̄n pp malitiā eius cōplōnis debilitat spūs ⁊ dissoluit. Aromaticitas aūt eius adiuuat absolute a ꝓprietate ipsius in oi cōplōne. Tēpat vero frigiditas eius cum ambra ⁊ muscho. Siccitas aūt cum oleis humidis ⁊ aromaticis sicut est oleum violaceū: ēt est tyriaca: ⁊ ꝓprie ꝫ calida venena. Et acquirit ab ea spūs subtilitatē ⁊ luminositatē vehementē ⁊ propterea leuificat ⁊ confortat. in hoc autez camphora rabe assimilatur ei. Sed camphora quidem fortioris proprietatis est ⁊ vehementioris saluationis. ¶ De Coriandro.

Digitized by Google

Oriandrum frigidum est in secūdo: siccum in tertio. Et inest ei ꝓprietas ꝓfortandi cor ⁊ lenificandi ⁊ ꝓprie in calida cōplōne ⁊ adiuuat ipm aroma ticitas ⁊ stipticitas eius. ¶ De calamēto.

c Allamentū si reprimat eius caliditas ⁊ siccitas cum oleo vio. ⁊ remanserit aromanticitas ⁊ penetratio eius ꝓfert in tpando spīm in cerebro exitē ⁊ ꝓprie si fuerit cōplexionis flegmatice: tunc.n. repressione non indiget nec est auditus ꝙ spiritui conferat qui existit in corde iuuamento magno verūtn ex his que diximus de qualitatibus eiꝰ vt ꝙ ꝓferre possit eidē. ¶ De cassia lignea.

c Cassia lignea appropinquat in cōplexione cinamomo altitnio non tamen in subtilitate. ¶ De carne.

c Caro bz sit nutriens pure attn aqua eiꝰ ingredit curationem debilitatis eius non tgit obest de ipsa loqui. Et ideirco dicimus ꝙ carnus aqua si laudabilis fuerit caro aialis: aut bubētis ouis: aut tune tis arietis: aut hedi. vel caro laudabilitū autum est vltima rerū debilitati cordis. Q3 si causat ex debilitate spūs. tunc vtilior est caro aialis aut bidentis ouis. Si vero ex ipsius grossitie ⁊ turbid itate ⁊ pauciate. tunc lenitores ex eis vtiliores sunt. Plures aūt medicorū sunt opinati ꝙ aqua carnis sit brodiū decoctionis ipsius nō tn est ita: sed potius aqua carnis est succus per decoctionez exctus a carnibus cōminutis donec resudando fluat ab eis ⁊ in qua frigit caro cuius collatura potui ministrat. ¶ De cipero.

c Iperus de eo dicetur in capitulo de spica nardi. ¶ De Lfa. B.

Bozonicum. ¶ De bozonico.

d Bozonicū calīn ⁊ siccū est in principio scōi gradus. Inest aūt ei ꝓprietas valde fortis in ꝓfortando cor ⁊ in letificādo cui non repugnat excessus ⁊ adiū uat tyriacalitas ipsius: ⁊ in ipso qdem est de stipticitate subtili. vnde est tyriaca cunctis venenis ⁊ lenificans ⁊ ꝓfortans. Reprimit aute excessus sue calitatis cum cōmixtione sirupi macianozū. Sed in cardiaca valde calida cōmiscet ei modicū cāphore ꝓpq3 remanet ꝓprietas eiꝰ ⁊ reprimit calitas. ¶ De Littera. E.

Emblicus. Enditia. ¶ De Emblico.

c Mblicus de cōplone eius sunt differentes opiniones. Et hi qui ples sunt dicūt eum esse frīg ⁊ hu.ꝰ hoc qdez rectius est. Isaac aūt iudeus opinat est vt dr ipm esse calīn. Sed qui frīg iudicat diuersificat: nam qdā ponunt fritate eius in pncipio: qdā vero in scōo. vt tn ꝙ sit in fine primi siccitas aūt eius in scōo ꝓpq3 est ex mere ꝓfortantibus stipticitate. Et inest ei ꝓprietas ꝓfortādi cor ⁊ lenificandi quā adiuuat stipticitas eius cuius ēt frigiditas in cōplōnibus frigidis cum modica re leuiter tpat. Est ēt medicina soluiua spūm: eius tn iuuamentū in ꝓfortatōe maius est ꝙ in tristitia: tunc aūt in tristitia. pdest qn est eius cā subtilitas sanguis ⁊ pauciras atq3 dissolutionis velociras illius. Et qn est ex medicinis ꝓfortantibus cor ꝓpter ꝓprietatē ⁊ ꝓpter hoc ꝙ mundificat ēt ideo est medicina vehementer cōferens intellectui ⁊ memorie. ¶ De endiuia.

Ndiuia siluestris sicca est in primo.

c Inest aūt ei ꝓprietas tyriacalis ⁊ ingreditur cordis medicationez porata ⁊ emplastrata.

¶ De Littera. F. ¶ De Fisticis.

f Fisticis inest aromaticitas ⁊ stipticitas cum viscositate pp qd aiunt esse lenificantes cor ⁊ confortantes ⁊ inde numerant iter medicinas tyriacales.

¶ De Littera. I. Iacynthus. Iximel.

¶ De Iacyntho.

i Iacynthus tpata esseyt. Inest aūt ei ꝓprietas lenificandi ⁊ cōfortandi cor ⁊ fortiter obuiandi veneno. Et hec qdē ꝓprietas est virtus nō suis attribuenda cōponentibus: sed est manans ab ipsa eo modo quo diximus de magnete. De his autē que in ꝓsideratione iacynthi pluadere oz est vt inconueniens esse dicat calorē nālē agere in iacyntho cum sumit intra corpus post transmutationē ⁊ dissolutionē atq3 cōmixtionē eius sube cū euaporabili suba spūs: quēadmodū dicimus ō crocco et silibus. Et in suma ꝓgruū qdē est ꝙ dicat ꝙ iacynthus in suba sui partis a calore nāli rex inde postmodū eius opus manifestari. Et enīz eius suba quēadmodū pz sensui valde est ab huius passione remota. vt ergo ꝙ calor nālis nec ipamat in suba nec in accīntibus forme sue inherentibus: sed solū in vbi eius ⁊ loco ⁊ qualitatibus eius accīntalib⁹. ¶ In vbi qdē ⁊ loco qn facit ipm cum sanguine penetrare vsq3 ad ptes cordis. Quapp cum efficiat ꝓpinquius passo fortius imprimit suum effectū. In qualitatibus qdē accīntalibus qn calefacit ipsam iacynthus: de nā vero calefactionis est vt manifester ꝓprietatem ⁊ educat virtutē sicut apparet in Izarabe: ipm.n. qn debiliter palcam trahere vt: fricatur qdē donec calefiat: post hoc apponit palee trahens ipsam. vt ergo finaliter ꝙ impressio iacynthi sit ista: ⁊ ꝙ actio eius sit ꝑm additionē elongationis aut appropinquatōis eius ad id in qō nāli imprimit: illud aūt in quo restificant anrig lenificare iacynthū. s. ferre ipsaz ⁊ ꝓprie in ore restant: qn ad lenificationē alterationē non indiget in suba sua vel in accīntibus inherentibus ei nec est necessarū ꝙ passiuz tangat ab ea sed sufficit ꝙ virtus lenificandi que ab ea manat ipsum attingat ꝙ his eius actio ꝓfortet calefactione ⁊ appropinquatione sicut in ꝓpriatibus cetero

Digitized by Google

rum. vſ ēt ꝙ adiuuet actionē ſue ꝓprietatis qō habet de illuminatione cum abſterſione ⁊ temperamento complexionis. ¶ De Zimel.

Zimel planta eſt aromatica ſilis cyna
i momo quā qdem de lamec afferri di
cunt: ⁊ eſt calida in ſcō: ſicca in ꝑmo.
Et eſt ei ꝓprietas valde ſubtilis ꝙ ſor
tandi ſpm̄ quā adiuuat aromaticitas ⁊ ſtipti
tas cum ſubtilitate ſicut frequenter in predictis
recolimus confortat etiam cor ⁊ cerebrū ⁊ om
nia viſcera ⁊ in ſumma omnium virtutum natu
ram adiuuat ⁊ actiones. ¶ De Zfa. ik.

Kadrem. Karabe. ¶ De Kadrem.

Kdrem eſt ex medicinis lenificātibus
l: ⁊ ꝙfortantibus magnis ⁊ eſt ex nobi
lioribus tyriacis ꝫ morſum ſerpentis
⁊ punctura: nec hꝫ excellentē caliditā
tem. Et iccirco cum hoc ꝙ eſt tyriaca confortat
⁊ lenificat ſimul. Eſt.n. herba ſilis artiſtologie cre
ſcens cum napello cui napellus ei vicinatur in
quocūq; loco: nec fructificat nec frondeſcit: pp
qō qdam opinati ſunt ꝙ ſit tritimalus: qm̄ hec ei
conueniūt: non tm̄ eſt ita. ¶ De Karabe.

Arabe calida in primo: ſicca in ſcō:
l: opinio tm̄ eſt ꝙ ſit frā. Ineſt autem ei
aromaticitas camphoralis ⁊ radioſi
tas modica ⁊ ꝓprietas ꝙfortandi cor
⁊ ipſum lenificandi ac depellendi cardiacam iu
uamento temperato ⁊ ſoliditate quaꝫ prebet ſpi
ritui. ¶ De litera. L.

Lingua bouis. Lapis armen⁹. Lapis lazuli.
Lilium. Lignuꝫ aloes. ¶ De lingua bouis.

Lingua bouis calida eſt ⁊ humida in
l primo: cuius ꝓprietas eſt lenificare:
mundificat nāq; ſubam cordis. ¶ De
lio: tm̄ eſt que de corintho afferꝫ hūs
ſpiſſum folium velatuꝫ plurima lanugine quod
inquā poſt exiccationē nec ꝫbit: nec eſt ſiccum.
que aūt in his rebus reperiꝫ eſt ex genere alte
rius plante ⁊ accipiꝫ ꝓ lingua bouis pp ſilitu
dinem illius ad illam: cum tm̄ non ſit illa. Sed
etiam conuenit ei cuꝫ virtute proprietatis ⁊ ap
propinquat eius natura temperamento: nec tm̄
imprimit ſicut illa. ¶ De lapide armeno.

Lapis armenus proprietatem habet
l confortandi cor ⁊ ipſum lenificandi:
ſeparando inſuper vaporem melanco
licum ac fumoſum a ſpiritu ⁊ mundi
ficando ſimiliter corpus ab humore melancoli
co. ¶ De lapide lazuli.

Lapis lazuli ſimilem vim habet cum
l eo quod dicitur de armenico lapide:
niſi quia eſt ipſo debilior modicum.
¶ De Lilio.

Lilium in iudicio ⁊ natura croco ap
l propinquat minus tm̄ hꝫ caliditatis ⁊
ſiccitatis eo. Lilium quidem conue
nientius eſt ad confortationē cordiſ:
crocus aūt ad lenificationē. In lilio eſt potentia
ſolidandi ſpm̄ ꝓpinqua ei que eſt in croco: non
tm̄ hꝫ ſiccitatē. ⁊ crocus hꝫ vehementē potentiā
dilatandi ſpm̄ fortas ⁊ mouendi ex. proinde am
plius confert ſyncopi ꝙm crocus. Lilium.n. mo
uet ſpūs minute dilatando ⁊ exhendo ⁊ fortius
retinendo. Crocus aūt minus retinendo ⁊ for
tius dilatando ⁊ exhendo. ¶ De ligno aloe.

Ignum aloes ꝓpinquat in iudi
l cio ambre: tm̄ eſt ea debilior. Etenim
temperamento propinquior eſt com
plexio eius. ⁊ oia membra ꝙfortat.

¶ De lfa. M. Myrtus. Myrabol. De
liſſa. Macis. Maſchus. Mumia. Mēta.
Malum granatū. Maciānū. Margarita.

¶ De Myrto.

Yrtus non eſt ita pfecte cōmixtionis:
vt hꝫ ꝙ vnica ⁊ ſingulariter predomi
nans virtus ei queniat per nām: imo
vſ duplicē hꝫ ſubam. in quarū vna
fritas dñat: in altera vero caliras. iter quas qdē
cōmixtio non pficit nec actio ⁊ paſſio taliter vt
pducat ad cōplōnē vnicā dñantē eis in quo qui
dez iudicio plūme conſideratōis eſt myrtus: vſ. n.
plus eſſe frigiditatis in ipſa. nec tm̄ adeo fortis
eſt ipſarū cōmixtio quin calor nālis ſeparet in
ter eas: cūq; ſeparauerit penetrat primo ſubā
calā ⁊ calefacit. poſtea ꝺo ſegr ſubā frā ⁊ ꝙfor
tat ⁊ ſtringit: ⁊ iccirco excellit eius iuuamētū in
gñatōe pilox: ⁊. n. ſubā calā trahit primo mām ⁊
dilatat poros. Cū ergo ad ipſos trahit mā cōue
nies gñatōi pilox ꝺenſat in pilō. Eſt aūt ſedes
aromaticitatis que in ipſa eſt ſubā calā. Cū aūt
indicat myrtus ſm cōplōnē eius ꝓdominantez
⁊ fortio: eſt frā in ꝑmo ⁊ ſicca in ſcō: ⁊ ineſt
ei cuꝫ hoc ſubtilitas eſt quoq; ꝓuenies ſpūi pp
aromaticitatē ſuā ⁊ ſtipticitatē cū ſubtilitate ſub
tilitatiua eius ⁊ mūdificatiua ēt pp alterā ſubā
eius ſimplicē pp que iteruꝫ oia eſt ex medicinis
ꝓferentibus cardiace ⁊ cordis debilitati ꝓpria
tate ꝙm cōplō adiuuat. ¶ De Myrabolanis.

Yrabolani hebuli fri ſūt in ꝑmo: ſicci
m in ſcō: ineſtq; nālr eis ſtipticitas qō
ſigt ipſox pontcitas: ⁊ ſolutū cū ꝓpri
tate quā cōplō adiuuat. Myra. indi
tm̄ adhuc fortiores ſunt hebul. Coicāt tm̄ in mā
dificando cor ⁊ cōſolidando ⁊ confortando ēt.
iccirco lenificant: videtur etiam ꝙ ad hoc ſimili
ter inſit proprietas. ¶ De Meliſſa.

Eliſſe calida eſt ⁊ ſicca in ſcō. Ineſt
m aūt ei ꝓprietas mirabilis lenificandi
⁊ ꝙfortandi cor: ſiſr. quā qdē adiuuat
aromaticitas ⁊ ſubtilitas aperitiua ⁊
ſtipticitas que in ea ſunt: ⁊ cū hoc ēt cūctis viſce
ribus cōfert hēt; nām leuiter ſoluitiua ita. ſ. ꝙ
ſufficit ad ſoluendū a ſpū vapores melicos ⁊ ſan
guiné q exit in corde: nec tm̄ id efficere valet a ce
teris mēbris ⁊ corpore toto. ¶ De Mace.

Digitized by Google

m Acis: de eo dicet in capitulo de spica
¶ De Muscho.
Muschus calidus est & sic. in tertio. Est
m autē filius croco nō tñ crocus loco eius pmutari pōt in oī loco: & muschus est tyriacalū nobilior ꝫ napellū & grana eius & cozni spice repumiē caliditas eius cum cāphora & siccum cum oleis humidis sicut cuꝫ oleo violaceo & rosaceo. ¶ De Menta.
Menta calida est in fine tertij. sicca, p
m ut creditur in primo. Inest autem ei proprietas omnem spiritum confortandi quod adiuuat continuatiua vi
scositas. ¶ De Menta.
Menta hꝫ subtilē aromaticitatē & dul
m cedinem amaritudini cōmixtā cū delectabili cōmixtione ponticitatis & cōueniētis stipticitatis que inquam sicut supra dixim⁹ adiuuat lenificandi ꝓprietate vt autē eius cōplō sit calida in fine primi sicca in principio scdi. ¶ De malo granato.
Malum granatū dulce conueniens est cō
m plexioni spiritus cum bonitate & dulcedine sua & proprie spiritus qui exist in epate. ¶ De Maciano.
Maciana frt. & sic. est in primo: & inest
m ei magna ꝓprietas lenificandi & ꝓfortandi quā adiuuat aromaticitas & dulcedo. Etenim cā hec est q medicina est nutriens. Gobꝫ ꝓfert spūs nutriēdo & tēpando ipꝫ & ꝓdest ēt ex sua ꝓpietate. De margarita.
Margarite files fūt arabe ī nā & lumi
m nositate: verūtñ in ope nō ꝓsequ illas. tñ ei inest ꝓprietas valde magna.
¶ De Nenufa. N. Nenufar. ¶ De Nenufare.
Nenufar appropinquat cāphore in iu
n dicio: nisi q est humidior ea. Et eius qdē humiditas causat in suba spūs q existit in cerebro pigritiā & torporem nisi egeat humectatōe vt tēperet. spūs autē qui ē in corde non vt ab ea pati hoc nocumentuꝫ qō patit spūs cerebri: imo prebet fortē iuuamentū: nam ꝓprietas sue aromaticitatis ꝓfortat spūm qui in corde est: nocumentum vero frigiditatis & humiditatis ipius est fm quid & temperatur croco & cynamomo. ¶ De Nitera. O. Oua. Olubanū. Oxima. ¶ De Ouis.
Ova ꝙuis medicina non sit ad cōfor
o tationem cordis tñ recipiunt: ipm. n. valde ꝓfortant: vitella. vꝫ dūmodo tamen accipiant ex ouis volatilium laudabilis carnis sicut galline & perdicum & starne & fasiani. Ista. n. vitella temperate complexiōis sunt quibus tria conueniunt .s. velocitas in sanguinem transmutari: & parum superfluitatis post transmutationem relinquere: & sanguinem generant & confortationem sanguinis quo nutruur cor .s. subtilem & clarum: pcurat ergo festināter ad ipsum. Et ideo circo preceteris nutrientibus cō
ueniens est in dissolutione substantie spiritus & diminutione materie ipsius sanguinis scilicet cordialis. ¶ De Olibano.
Olibanū calm in scdo gradu & siccuꝫ
o in primo. Est qꝫ ꝓfortatiuū vitalis spiritus & animalis &, pinde confert debitudini & oblitioni. Cuꝫ inquā opō cōformis est opōni dicen: nisi q: eo debilius est in confortatione cordis & maioris aromaticitatis & propter tyriacitatem que in ipso est prodest fumus eius in pestilentijs. ¶ De Oximo.
Oximum est basilicon de quo superius
o est dictum: minuꝫ autem est melisse in dicio simile excepto quod est eo calidior modicum.
¶ De Litera. P. Polypodium. Pira. Peonia. ¶ De Polypodio.
Polypodium lenificat non per se sed
p per accidens: euacuat enim a corde & cerebro & corpore toto melancoliam.
¶ De Piris.
Pira quidem aromaticitatē & stipticita
p tem atq; soliditatē in se habe quam ad frigiditatē declinantia habent virtutem ꝓfortandi cor & adiuuant eam que diximus. Maciana tamen ad hoc meliora sunt eis. ¶ De Peonia.
Peonia cōpara est in calitate & fritate
p forte hñs siccitatē & stipticitatē cum subtilitate q̄ iquā oia ꝓprietate ipsius adiuuant in cōfortationē spūs animi & expulsionē superfluitatū a cerebro cum potentia quā hꝫ educendi meliam & flegma & illius suba nīa: a cuius ꝓprietate adipiscit cerebrū potentiaꝫ resistendi eoz receptioni. vt ēt illi conuenire vniuersaliter impressio in corde ꝙuis nō recitetur.
¶ De Litera. R. Rosa. ¶ De Rosa.
Rosa ipsecte cōmixtōis est in ei⁹ suba
r sicut dixim⁹ de myrto. Est. n. i ea suba cuius cōplō frā est in scdo: & suba cuius cōplō calida est in primo. & est in ea suba lenitiua & humectatiua & suba inspissatiua & sicca. Cōuēnitq; cū aromaticitate sua suba spūs & ꝓpe qñ sup calefactus extiterit. Cōfert. n. ei tunc sua frigiditate ac soliditate ipm cum sua stipticitate pp qō valde ꝓficit & syncopi & cardiace qñ paulatim deglutitur aqua ipsius. Estq; cunctis viscēribus conferens. ¶ De Litera. S. Sericum. Sucados. Spodium. Sandalus. Secacul. ¶ De Serico.
Sericū ex fortibus lenificāubus est ex
s cellentius: tñ est crudū: sed qñq; cadit in vsum cocū pōtissime si non fuerit tinctū. Est autē calm & siccū in primo & in sūt ei subtilitas & raritas & puritas atq; fulgor & ꝓprietas lenificādi & ꝓfortādi cor ad qō iuuat ꝓdictus: vnde dilatat spūm & solidat & abstergit &

Digitized by Google

clarificat ⁊ illuminat: nec tamē eius confortatio tñ vni⁹ appropriatur spiritui: sed est potius conueniens substātie spiritus cuiuslibet: ita q̄ cōfert spiritui animato q̄d patet ex eo q̄ visum confortat si oculi ex ipso collyriz̄entur. patet etiaz̄ ꝓterea q̄ confert memorie ⁊ q̄ spiritū ꝓterea confortat q̄ existit in epate q̄d impinguatio manifestat. planū est autem q̄ non impinguat propterea q̄ temperet corpus: relinquitur ergo q̄ facit hoc q̄ confortat spiritum naturalez̄ ad nutriendi actionem perfectius causandaz̄. vtimur etiam eo in repressione. ¶ De sucados.

s Sucados arabicū calidū est in ꝑmo: siccū i ſcdo. Ineſt aūt ei ꝓpietas educēdi humorē melicū ⁊ ꝓprie ex cerebro ⁊ ex corde: vñ ēt lenificat ⁊ cōfortat corpus depurādo substātiā spūs in cerebro ⁊ i corde simul a melia: habetq̄ stipticitatē modicā ⁊ iccirco substātiam spūs in corde ꝓsolidat. videt etiā q̄ ꝓpter hoc ꝓprietatē hēat confortandi cor. ꝓpter que vehemēter confert in venenis punctionū ⁊ morsura ⁊ ad ꝓfortandū cor ⁊ ad corroborādū memoriam. ¶ De spodio.

s Spodio ineſt ꝓpietas ꝓfortādi cor ⁊ lenificādi. Cōfert multū cardiace ⁊ sincopi calis cuius ꝓprietatē stipticitas adiuuat: cōplonaliter autē est frīa in ſcdo. In cōplonib⁹ frigidis tēperat cuius croco: vt q̄ lenificet ⁊ cōfortet causando luminositatē ⁊ soliditatem in spiritu. ¶ De sandalis.

s Sandalus ḥs ꝓprietatē lenificādi ⁊ cōfortādi cor: quā quidē adiuuāt aromaticitas ⁊ stipticitas. ⁊ illius subtilitas. Estq̄ cōplo eiⁿ frā q̄uis alb⁹ frigidior sit ⁊ minus siccū: oēs tñ in ḥs qualitatibus ꝓueniunt ad ſcdm gradum. ¶ De secacul.

s Secacul quod est ꝑm veritatem frigida vt fertur propter subtilitatem ⁊ caliditatem ⁊ humiditatez̄ addit in virtute spiritus.

¶ De littera. T. Terra sigillata, Zamarindi. ¶ De terra sigillata.

t Terra sigillata tēperate cōplonis est in caliditate ⁊ frigiditate ꝓformis humane complexioni: nisi q̄ eius ficcitas maior est humiditate ipſius: habetq̄ humiditatē cum sua ficcitate vehemente cōmixtā. Et ꝓpterea inſunt ei viscositas ⁊ ꝓfortatio: q̄ maior ꝝ est ficcitas in ea: iccirco cuz illis ineſt etiā eidē abstersio: hēt etiā ꝓprietatem mirabilē lenificandi ⁊ cōfortandi cor cum tyriaca certate manifesta. ꝓpter q̄d cūctus obuiat veneno ita q̄ siue bibatur antecz̄ venenū siue post: natura ſuſtinet ⁊ confortat ad expellendū eum. videtur etiam q̄ inſit ei ꝓprietas illuminandi ⁊ temperādi ſpūm. Adiuuant aūt viscositas ⁊ stipticitas que in eo sunt etenim soliditatē ⁊ continuitatem auget ſpirituz̄ propter q̄d fortius lenificat ⁊ confortat. ¶ De tamarindis.

t Tamarindi frigidi sunt ⁊ ficci in fecūdo: de q̄b⁹ opio est q̄ cōfortat cor. vt tñ q̄ illud ꝓprie fit in ḥnib⁹ malam cōplonem ad nām colericā declinātem. Etenim temperat infrigidando ⁊ a colera mundat cum virtute solutiua quam habet.

¶ De littera. V. Vsnee. ¶ De vsnee.

v Vsnee ca. est in ꝑmo: ſic. in ſcdo: q̄ ꝓpter sui aromaticitatē ꝓuenies est substantie spūs quā etiā soliditate ⁊ stipticitate ꝓsolidat ⁊ cōfortat defacili ⁊ penetrat. ꝓpter sui subtilitatē. Et iccirco confortatiua est cordis ⁊ cardiace conferens.

¶ De lfa. Z. Zedoaria. ¶ De Zedoaria.

z Zedoariū vtrūq̄ calidū est ⁊ siccuz in tertio in q̄bus ēt ineſt cum subtilitate stipticitas ⁊ cōuenit eis cū ꝓprietate ⁊ aromaticitate cor confortare adiuuatq̄ stipticitas ⁊ subtilitas: sed in domestico q̄dem fortior est ꝓfortandi ꝓprietas ⁊ aromaticitas etiā: ponitur q̄z̄ in magnis tyriacis. ⁊ q̄n vehemēter ꝓuenit substātie spūs: iccirco cōfortat spiritum in epate existentem: adeo quidez vt inter impinguantia cōputetur.

¶ De differentibus modis lenificandi ⁊ ꝓfortādi repertis in medicinis. Cap. xij.

d Ete rationis nr̄e intentionis sermonibus in medicinis simplicibus cordis ammodo loquemur de cōpoſitis medicinis. Et ꝑmo de myrtidato ⁊ tyriaca magna. nulla enī cōpositarum medicinarum egparat̄ eis in temperādo cōplonē humanā ⁊ conferēdo ei ac lenificatione cordis ⁊ ablatione tristitie nec non in obuiando venenis ac morsibus etiā venenosis. Ambarū enim medicinarū aliquid est notum: aliquid ꝝ ignotum. Notū autē est q̄d eis aduenit ex simplicibus. Ignotū ꝝ q̄d eis aduenit post commixtionē. Exēplū autē primi est sicut si dicamus nos scire tyriacā ⁊ mitridatū venenū tyri ⁊ scorpionis conferre: propterea q̄ in eis reperiuntur medicine conferentes ad illud. ⁊ sitr̄ tamē ꝓpter hoc dicit cōferre cardiace aut debilitati virtutis existēti in epate. Exemplum autem secūdi est vt dicamus q̄ nobiliora operationuz̄ ipſarum est que prouenit veriſcz̄ post commixtionem a natura cōuenienti valde nature humane ad quā quidem ſuſcipiendā cōplerio prepauit eam eu⁹ etiaz̄ p̄ⁿ ab extrinseco est. Nos aūt ignoramꝰ causam inuentionis quantitatum medicinaruz̄ simplicium ꝓportionataz̄ ad hāc dispositionem in eis: quēadmodum ignoramus in ceteris. ¶ In q̄bus etiam ſimiliter accidit ⁊ que nō artificialiter ſed naturaliter componunt. ſapientes aūt speculatores ſcire determinant q̄ directio ad cōpoſitionem iſtarū medicinarum proceſſit ab inſpiratione ac prouidentia diuina aut a re inſpiratione

Digitized by Google

simili. Etenim deductio rationis nō pertingit efficatiam compositionis ipsarum: sed attingit ex ipsa compositione quam narrauimus paulo ante. Ꝛ dō si tota operatio tyriace procederet ex parte simplicius ⁊ nō ex parte dispositionis quam sua complexio prebet: esset vtiq; recens efficacior ⁊ vtilior fermentata cuius ꝓrium tm est: recens aūt pauci iuuamenti est. ⁊ illud quidem iuuamentum qō ei ex sua proprietate conuenit non inuenitur sensibiliter apprehendi nisi in fermentata: perficitur aūt fermentatio ipsius ꝑm modernos in. x. annis ꝑm Gal. tamē in annis. xx. ꝑm diuersitatem caliditatis ⁊ siccitatis regionum ac climatuꝫ ⁊ apud aliquos moderꝝ nozum speratur eius iuuamentuꝫ post sex mē ses. verūtamē nec apud nos nec apud Gal. demonstratio est in hoc. predecessores autez Gal. dicunt hanc proprietatem in predictis ambab⁹ medicinis necessario prouenire post vehementem cōmixtionem qui ꝗuis sperarent in ipsis causari post cōmixtionem ⁊ fermētationē proprietatem congregantez simpliciū proprietateꝫ illis tamen debiliorem. Timebant nihilomin⁹ ꝙ cōmixtio amputaret predictas proprietates: sed reuelatio ac diuina prouidēna produxit ad illud. postq̄ ℞o examinata fuerit eaꝫ cōplexio debilitari cepit tunida existimatio. ⁊ verificata est opinio veritatis. Ꝛursus aūt imperiti me dicoꝝ credunt in tyriaca ⁊ mytridato esse excellentem caliditatem ⁊ iccirco respuūt ex ipsis dare quantitatem medij aurei: nec tamen dubitant de diacymino ⁊ diatrionpipereon quatuoꝛ aur. ꝓpinari: cum tamen concludat perfectio rōnis ꝙ in hac dosi istarum confectionum, multo etiam amplior sit caliditas q̄ in dosi predictarum. eteni in medio aureo vtriusq; predictarum sunt. ℨ. i. medicinarum ⁊. ʒ. mellis. ⁊. iij. ℨ. vel. ʒ. medicinarum: ꝑm quaꝫ quantitatē acquiritur melli virtus. Sunt in ea preterea medicine infrigidantes: inter quas opium est habens sufficientem frigiditatem que inquā rei fermentate communes sunt. In re aūt fermentata duplatur virtuꝫ quecūq; fit illa siue caliditatis siue frigiditas. etenim in substantia humida confectio fermētatio auget caliditatez: tyriaca aūt nō recipit fortius q̄ recipiāt supranotate ꝓfectiones. Et iccirco ℞us ipsius ꝗuis eqūs esset virtuti alterius ꝓdictaꝝ nihilominus existit fortioris impressionis ꝗuis: vt dictū est: verū sit tamen nullus supradictoꝝ tam vehemēti audacia subito prorumpit in administrando tyriacam sicut in confectionibus alijs: in ambabus enim predictis prime due intentiones reperiuntur dum fuerint fermentate: nec tamen vti respuunt fermentatis: sed abstinent ab vsu ambarum recentium. Et huic audacie simile quid habent opinatores huius ꝙ misturant pillas cochias ⁊ fetidas ⁊ hermodactiloꝝ ⁊ euforbij. Et respuūt dare hieralogodion ⁊ hieram archigenis cum tm in his exeeantes medicine minoris existāt pōderis ⁊ pluribus repzimentib⁹ coequent. postq̄ tamen considerationem diligentē adhibuissem cōputādo existimaui caliditatē mitridati ⁊ tyriace. Inueni q̄ caliditatē tyriace in fine secūdi: ⁊ myrridati caliditatem citra aliquantulus ꝗuis sua componentia fortiora sint ⁊ maioris pōderis. Sed existimatio psuadet ꝙ cōplexio per fermētationē adipiscit caliditatem vehemētem ventenē ab extra: qō qdē syllogistice comprehendi nō pōt: sed solūmodo existimatione artificiali ⁊ experimentali. Experimentum autem ostendit nobis tyriacam ⁊ mytridatum minus notabiliter calefacere corpa nostra q̄ diacymi num ⁊ diatrionpipereon. Opera ℞o fortiora ⁊ nobiliora: que quidē ex tyriaca ⁊ mytridato procedere certumus manifeste non ex vehementia caliditatis aut frigiditatis procedūt: sed ex nobiliori proprietate ipsorum scz tam proprietate simplicium q̄ ex proprietate eis ab extrinseco data. Sic igitur ex predictis relinquitur manifestum ꝙ tyriaca ⁊ mytridatum non imprimūt quēadmodum opinati sunt quidam calefactionem ⁊ aduſtionem quas alie vsuales medicine seu confectiones non imprimūt. homo autem temperate cōplexiōis quando vtitur altero ipsorum tempore tpato aut frigido ⁊ in quantitate etiam moderata nec nimis frequenter prosunt ei ad confortationem cordis marimo iuuamento ⁊ cōseruat sanitatem in ipso atq; securuꝫ efficit ab incursu pestilentiarum accidentiū ⁊ a prauis humoꝝum morbus atq; lesionibus obuiant venenoꝝum: cunctasq; virtutes eius corroborat ⁊ vite longitudinem prestat ei. Cum ℞o calide complexionis existit etiam in calida regione nec istis nec etiam alijs confectionib⁹ calidis vti debet: nisi in necessitatibus manifestis. preterea ex capitulo mytridati ⁊ tyriace sunt diamuschus amarus ⁊ dulcis: sed amarus quidez conueniens est temperatā habentib⁹ cōplexionem aut frigidā: dulcis aūt hīnibus calidam. Ceterū diamuschus in lenificādo nō multo debilior est q̄ tyriaca in cōfortatione tamē cordis ea moderate debilior est. in confortatione qdez ceteroꝝ membroꝝum multo debilior est ipsa. Amplius autem impressio eius in corde lenificando est ⁊ viuificatio ipsius. Insuper aūt vtilitas eius que in morbis ⁊ pūcturis minor est q̄ eius vtilitas in venenis bibitis. Tyriaca ℞o ⁊ mytridatum ad omnia prosunt: potest autem diamusch⁹ amarus sic ipari. vz. vt accipiant ex eo aur. x. ⁊ ex succo macianoꝝ dulciū ⁊ granatoꝝ dulciū ⁊ cydonioꝝ dulciū aā. aur. l, ⁊ coquātur simul vsq; ad spissitudinē: post hoc ℞o poterit eo vti calidam habēs cōplexionē. ꝙ si vtēs valde calida complexione exiterit fiat illud cū succo acedule ⁊ cum acetositate, sitq; dosis tan-

Digitized by Google

te quantitatis vt dosis.ſ.diamuſchi cum adiuncto:ſaluetur ſicut ſi dosis ſuccessiui huius ſit aur. iij. aut.vij. tanta quidem diamuſchi quantitas adiungatur: quia repetita excellens qualitate ipſius prodeſſe poſſit ꝑm ſui proprietatem. Et ſimiliter intelligendum eſt in ceteris letificantibus tam magnis quam paruis. Confectio vero profectiua quam Zachindus compoſuit vtilis eſt valde melancolici cordis debilitati ex morbo melancolice. amplius autem conferi purificando quas confortando. Diamuſchum vero eſt letificans confectio manifeſtius ꝓfortando preſtat iuuamentū ⁊ purificando: ⁊ iccirco cōfectio perfectius ꝓuenientior eſt triſtitie melice ⁊ ipſi melie. Diamuſchus aūt ⁊ confectio letificans potius ꝓueniunt ſincopi ⁊ cardiace paſſioni. Ex medicinis aūt que huic paſſioni ꝓuenīt ſunt alle quas nos fuimus experti: ⁊ quarum cōpoſitio fuit inuenta poſt tp̄s cōpōnis memoratarum ex quibus vna eſt oxyzaccara quam noſ cōpoſuimus patientibus triſtitiam melicā ⁊ epilepſiam: quorū morboꝝ cām emendat ſuauiter atq; digerit ꝓp qō leui ſolōne eñat. ℞. epithimi. 3.x. polypodij.3.vi. bugloſſe.3.ij. chimi yſopi ca mepitheos oiuꝫ.aā.3.iij. capil. vene.3.v. turbith 3.vi. vtriuſq; oziui ſe. meliſſe ʒedoarie been albi ⁊ rubei foliꝫ ſpice nardi cargamomi oium. aā.3. iij.ʒ. cuſcute ſe. endiuie radicis eiuſdem radicis lilij.aā.3.xij.ʒuc.ro.ad pondus oiuꝫ. Supra igitur oia in puriſſimo ⁊ fortiſſimo aceto remolliantur per diem ⁊ nocte. In craſtino vero adiungantur rori lib. vij. aque mundiſſime totūq; ſuauiter decoquat vſq; quo redeat quaſi ad mediocritatem aceti. ꝙ ſi ʒuccarum ro. non ſuffecerit dulcorare tñ vt in his remaneat ſapor ʒuccari ad hoc ſufficiens ſunt addenda. poſtea vero ab igne depoſitū ſeruetur. ſit aūt dosis eius a .ʒ.xv. ad.xx.ʒ ſi recipiaſ. x. diebus ꝓtinue manifeſtabitur eius iuuamentum in his in quibus fuerit multa mā melica. ſi vero medica fuerit materia ſed membra principalia tamen diſpoſita ſunt ad hoc vt humor huiuſmodi generetur in his ⁊ illa modica ipſius quantitas in lacertis maneat in arterijs ⁊ venis tunc experti ſumus in tal. caſu ſirupum cuius diſpenſatio talis exiſtit. ℂ ℞. ſe. endiuie ⁊ melliſſe oziui minoris omnium. aā.ʒ.xx. radicum lilij.ʒ.v. bugloſſe.ʒ.xxx. foliorum melliſſe.ʒ.xv. polipo. mirabolanorum omnium. aā. ʒ.vi. omnia h̄ coquātur in ſeptuplo ſui de aqua ⁊ duplo ſui de ſucco macianorum dulciuꝫ vſq; quo ſui tertia remanſerit pars. poſtmodum colatur ⁊ colature addatur ʒuccarum ⁊ ſirupetur ad modum iulep: vel poteſt fieri ad modum ſirupi acetoſi ꝑm menſuram decoctionis. ℂ Cōfectio alia nobilis valde q̄ experti ſumus in forma electuarij ⁊ etiam trociſci cui addidi ⁊ ſubtraxi ꝑm diuerſitatem complexionum: prodeſt enim vehemēta iuuamine cordi ad confortandū. ℞. margaritarum lazarabe cozalli oium. aā. aur.i. ⁊.ʒ.ʒ. ſirici crudi cancrorum fluuialiū aduſtorum omnium. aā. aur.i.ʒ. bugloſſe.ʒ.v. vel .x. limature auri.ʒ.i. ſe. melliſſe oziui vtriuſq;. aā. ʒ.iij. been albi ⁊ rubei ligni aloes lapidis armeni lapidis lazuli loti maſticis caſſielignee cinamomi electorum oziui aluminis croci nucismuſc. cardamomi minoris cubebe omnium. aā. aur.i. epithimi.ʒ.ij.ʒ. ſticados arabici.ʒ.iij. ābre aur.i. ꝙ ſi non inueniatur ponaſ ʒedoarie loco ipſius duplum dozonici romani aur.ij. ſe. endiuie.ʒ.v. ſe. cucu.ʒ.iij. māne.ʒ.x. roſ. ru.ʒ.ij. muſchi.ʒ.ij. camphore aur.i. ambre aure.i. ſpice nardi foliꝫ ambozum. aā.ʒ.ij. Hec igitur ſunt radix ⁊ firmamentum ⁊ fiunt inde trociſci cum mella. preparatur autem quandoq; ꝑm exigentiam temperate complexionis ⁊ tūc nulla fit in eo mutatio. Quandoq; vero preparatur habenti malam complexionem calidam aut malam complexionem frigidam: ⁊ tunc ꝑm exigentiam cuiuſq; fit in ea mutatio: fiāt ergo trociſci ad pondus.i. aur. cum triplo ſui de melle optime diſpumato. Si vero fermentari debeat propter conſeruationem ⁊ poſt fermentationem vſui reſeruari expedit vt addantur opij.ʒ.v. ⁊ caſtorei pulueriſati tantūdem: quibus oppoſitus non ſui miniſtretur niſi poſt ſex menſes. Si cui autem dominetur mala complexio calida expedit vt crocus ⁊ muſcus ad.ʒ. aur. reducantur ⁊ ſubtrahatur epithimum vice cuius ponantur .ʒ.v. fumiterre ⁊ liij.ʒ. ſene: addantur q; roſ.ʒ.xviij. ſe. portulace ⁊ ſpodij.ʒ.i. ſeminis lactuce.ʒ.ij. ſandalis.ʒ.iij. cetere vero medicine remanent ſicut poſt ⁊ fiāt trociſci ſicut diximus cum melle optime diſpumato. Cui vero mala complexio frigida dominatur expedit adiungere medicinis predictis cortices nucismuſch. ⁊ corticem citri ⁊ xylobalſami atq; piperis ⁊ ʒinzyberis ex vnoquoq;. vꝫ. ʒ.i. caſtorei.ʒ.ij. ⁊ ſubtrahe de camphora.ʒ. aur. habens etiam malam complexionem calidam ſumat doſim ipſius cum aureo ſpodij ⁊ ſapa macianorum. Qui frigidam autem habent complexionem cum .ʒ.i. caſtorei. Jam autem cum hac medicina curauimus quoſdam circa principium de melancolia vergente in maniam. que lupinum demonium appellatur adiuuimus diſpenſationi temperate.ʒ.i. iacynthi rubificatis: ⁊ ſplendidi ⁊ perfecte pulueriʒati ⁊ adiuti fuerunt maximo iuuamento poſt deſperationes. ℂ Compoſitio autem propria his qui propter malam complexionem labuntur in cardiacam ⁊ cordis debilitatem eſt iſta. ℂ Recipe ſeminis lactuce ⁊ melonis ⁊ cucurbite ⁊ cucumeris mundatorum ana .ʒ. quinq; ſenuus portulace. ʒ. quatuor margaritarum cozalli hare. be cancrorum fluuij aduſtorum ſirici crudi omnium ana aure. i. ſape olibani aure. vnus. Si vero non inueniatur loco ipſius ponantur.

Digitized by Google

ℨ. aur. ligni aloes ʒedoarie dozonigi been albi ℨ ru. añ. ʒ. ij. ſpodij cardamomi minoris. añ. ʒ. ij. roſ. ru. mundatarum a capuk. ℨ in vmbra exic/catarum. ʒ. vi. croci aur. ʒ. camphore vehemẽter contrite cum. x. ſui de muſcho ℨ ſexto ſui de am bra aur. i. ʒ. buglosſe aur. v. ex omnibus ſupradi ctis fiant trociſci cum ſapa macianozum ℨ cidoniozum ℨ malozum granatozum. his inquam ſapis equaliter acceptis ſm quãtitatez confectio ni ſufficientem. ℂ Ad illud etiaz iulep ex ſucco buglosſe cum tantidem ſucci endiuie ℨ quadru plo ſui de ſucco macianozum ℨ duplo de aqua roſ. ℨ ſexto totius de albiſſimo ʒuccaro que in quam ſuauiter decoquantur vſq; ad ſpiſſitudi/nem. ℨ fit iterum iulep ex foliʒ meliſſe coctis in aqua ro. donec receperit virtutem ipſozum: aut ponitur ſuccus eius in. xxuij. ſui de aqua roſ. hoc. n. proficit cũctis partentibus cozdis debili tatem potiſſime ſi addatur buglosſa ita. vʒ. ℊ ſi fuerit ſicca cum ea coquatur in aqua roſ. Si ve ro recentes commiſceantur illi ſuccus illius: ℊ ſi complexio vehementis caliditatis extiterit di/minuatur ſuccus meliſſe ℨ augeatur ſuccus bu/glosſe quãtitatibus exiſtibus vtriuſq; equalib⁹.

ℂ De medicinis ſoluentis egritudinum coz/dis. Cap. v.

Euacuatio autem conuenit in melan/colicis vti poſt digeſtionem ℨ ipſarũ limationem. Si vero in toto coꝛpore abundauerit humoꝛ nocius totum coꝛpus incipiemus euacuare. Id autẽ quo eua cuatur cõuenientius eſt vt diſſoluantur. vi. ʒ. hie ralogo. in. xx. ʒ. decoctionis epithimi facte ſcdm hanc formam. ℞. epithimi. ℥. i. uuarum paſſula rum. ℥. ij. coquantur in. ij. lib. aque tantuʒ donec poſt colaturam poſſit extrahi inde ſolummodo pon. xxx. ʒ. ℊ ſi cum hoc non euacuetur fiat de/coctio epithimi nota aut cum. ix. ʒ. recentis epi thimi cretenſis vt in ſupradicta oxyzaccara diſſo lutis nili fortis diſſynteria timeretur ℨ digeratur cum iulep qʒ poſt predictam oxyzaccaram ſu/perius ſcripſimus. Ex pillulis autem foꝛtibus ad hoc congruentibus ſunt huiuſmodi. ℞. hie/repigre epithimi. añ. ℥. ij. polipodij ſticadoꝛ ara bici agarici. añ. ʒ. ſ. pulpe colloquin. quartã par tẽ. i. ʒ. ſcamõee bdellij ſalis. añ. grana. v. ℂ Alie vero nobiliozes predictis ſunt he. ℞. pigre epi/thimi ſticados arabi. añ. ʒ. ſ. lapidis lazuli lapi/dis armeni abluꝛozum agarici pulpe collo. ſa/lis. añ. quartam partem. i. ʒ. ligni allo. maſticis mirre. añ. gra. v. elleboꝛi gra. ij. ſ. ſcamonee gra. iiij. Scias autem ℊ in decoctionibus elleboꝛi doſis eſt. ʒ. i. in pillulis autem gra. ij. ſ. ℨ cum in/nihilo noceat actiones medicine confoꝛtat. Si vero fiegma melancolie iungatur tunc fiat eua/cuatio cum huiuſmodi pillulis. ℞. epithimi tur/bit. añ. ʒ. i. thymi pulpe collo. agarici lapidis ar/meni. añ. ʒ. i. quartam ſcamonee ſalis naputi ſtica dos arabici. añ. ʒ. v. elleboꝛi gra. ij. ſ. fiant pillule cum ſucco poꝛꝛoꝛuʒ. In pillulis autem que in/fra predicras ſunt in virtute non oꝛtet pmu/tari complexionem aut medicinas: ſed ſufficit variare doſim ſm exiſtimationem artificialez a medietate vſq; ad duas tertias. cum autem eua cuatio coꝛporis non intenditur: ſed partium ſo lũmodo vt cozdis aut capitis tunc conuenien/tius eſt vti pillulis quas dicemus. Si ergo fue rit complexio melancolica pura ℨ propria. ℞. epithimi myrrabolanozum indoꝛuʒ. añ. parte. i. hiere pigre partem. i. ℨ. ſ. ſticados arabici mirri/dari partis. i. duas tertias. elleboꝛi nigri. gtis. i. ſertam maſticis ligni aloes crudi ℨ polipodij la pidis armeni lot pulpe colio. añ. partis. i. tertiã. Hec omnia conficiantur cum ſucco macianoꝛũ ℨ fiant inde pillule ad quãtitatem ciceris ex qui bus ſumantur a ʒ. i. vſq; ad aur. i. de nocte cuʒ vi no: de die vero ante gargariʒet oxyzaccara ma/ioris decoctionis. Cuʒ vero complexio flegma tica ℨ melancolica fuerit. ℞. turbith agarici epi/thimi. i. ʒebuli ſticados arabici ana partem. i. ℥. aloes partem. i. ſ. ligni aloes partem. ſ. fiant pil/lule ſicut prius. Cui autem complexio melan/colica ℨ colerica fuerit. ℞. turbith epithimi ſene fumittere. añ. partem. i. myrrabola. curi. partez. i. non ℨ tertiam eius: roſarum partis. i. duas ter/tias: fiant pillule ſicut prius. Hec ſunt ergo que inquantum potuimus ſub compendio perſcri/pſimus in ſermonibus medicinarum coꝛdialiuʒ finem huic operi imponentes cuʒ laude dei qui virtutem largiri dignatus eſt opuſculum ter/minandi.

ℂ Expletus eſt libellus de viribus coꝛdis: quẽ princeps Auicenna edidit.

Digitized by Google

Algal.i.tribul⁹
a Abelation.i.grana citri.
Abeldil beldemē.i.grana vlmi.
Abel⁹.i. grana vel grana capitis ⁊ est staphisagria.
Abel senobar sichir .i. grana pini minoris.
Abenezid ideſt gummi alborin.
Abagas .i. panniculus subalbior ⁊ tertius quo embrio inuoluitur.
Abhel.ideſt fruct⁹ iuniperi vel iuniperus.
Abir spēs est exiture.
Abolfusel ideſt pip triāgularis.
Abrahoma .i. vlcera q̄ sunt in vltimo malitie.
Abugdise.i. lactuca asini vel lactucella maior ⁊ noiatur simaren ⁊ sincaren ⁊ super titimalo.
Abunseguesecu.i. somma permutabilis.
Acari est de cuius succo fit acaria.
Acatia ē succ⁹ arboris q̄ stricto siliatur i alexādria ⁊ dicitur alkaud.
Aced est gen⁹ absinthij coloris subalbidi.
Acemana.i. Ʒcitio.
Acetrei est medicina q̄ fit ex aloe iera masticē mirabolanis.
Ach ani est q̄dā spēs lacruce asini anulus silr.
Acheel est locus inter duas spatulas sub collo vbi.s.coniungitur collum dorso.
Acinges ideſt vitrū tritum accō est folium q̄ similat⁹ acetose silueſtri ⁊ dicitur bertacu.
Acratus ⁊ alfumigie lapides sunt.
Acdab est aial q̄ mozatur in aquis simile agib
Adalasi ideſt vngula caprina.
Adarmachi.i.similia.
Ademesi ideſt laurus.
Ad creb.i.fluxꝰ sanguinis per inferiora cū⁹ fit ab epate mī.
Aderere.i. aromaticū.
Adib ideſt lupus.
Adibilz.i.muscus.
Adoc vel adec.i.lac.
Adohoc.i.lac acetosum de quo extractū est butyrum ⁊ dicit adohoc.
Adrimia vel adrioch ē arrantia.i.ciclamen.
Adruculudidos ē anis parua semper mouens caudam valens ad lapidem renum.
Aduduc est nicticorax ⁊ ꝑ alios est bubanis.
Adulbus ideſt erinius montanus.
Adu aruzegi.i.galus ⁊ galina.
Aenur .i. antimonium.
Afazaz calalminum.
Aficume est q̄si nubes in nigro oculi ⁊ dꝫ vlcꝰ sordidū habens crustas ⁊ noiatur adustiuum.
Afstice .i. obthalmia q̄ in primis apparet.
Aſrana est cib⁹ de carne cocta ⁊ infrigidata.
Afur vel aſsur ideſt crocus orientis.
Agib animal est.
Agrios.i.argētū vinuz.
Agūbatalo.i.strignum.
Aguſa.i.vſopi cerotum.
Ahascenobar ideſt nucleos pini.
Amemen.i. fisimbrius.
Aſseir ideſt vigil.
Alzael.i.cū aliqs ꝓpediſtur in ꝓferēdo ꝑmonē vel anteꝫ ꝓferat.
Alzalasin ideſt superiores partes nasi.
Alzais.i.acetū ꝓpositus ex duab⁹ subꝫs diuersis vna calꝫ alia frigida.
Alzalamati est anis ⁊ dꝫ frangens ossa.
Alzaleū ideſt stannum.
Alzanatu.i.instrm quo aliquis suspenditur.
Alzarset .i. nasturtium.
Alzasceda idem.
Alzituli.i. fructus tamarisci.
Alzasiꝫ est cētaurea minor.
Alambari ideſt frumētum depilatus decoctū cū⁹ multa aqua.
Alabel ideſt vini potꝰ.
Alachaluch.i. epithyma de odoriferis.
Alag.i.sanguisuga.
Alagarab est sal.
Alabatal.i. fluxꝰ hūoz a capite ad tracheaz artariā ex quo fit tussis vl arterie passio.
Alabudocenec .i. trochisteſle qui nō permittūt vitam recedere.
Alabglab āramlza ideſt portulaca. Albagla idē.
Alāuro vel alabasi ideſt plumbum.
Alaratolai ideſt calcanei locus.
Alarsin .i. enula.
Alasabeo safar ideſt dipramus.
Alasaf ideſt defudatio.
Alasar .i. concauitas.
Alascerā.i.ammoniacū.
Alascheri est spina alba q̄ similar bedeo ard.
Alaunoch.i. plumbum nondum mundatum.
Alazaracoē ideſt petra serpentaria ⁊ est tribus modis vna quasi nigra alia subuiridis immixtis lineis albis.alia viridis.
Alazal almares ideſt lapis lacteus qui cum fricatur facit lac cuius virtus est vt emarites ſꝫ debilior.
Alazaralsengi ideſt lapis spongie.
Alazar lazuard.i. lapis lazuli.
Albacal ideſt bresilum.
Albagal antālza.i. portulaca. Alabglab idem.
Albaleghim ideſt a.x.4. anno vsq; ad.50.
Albara acora scēa ideſt rapa.
Albaras ē morphea alba vt lac vel nimia cutis albificatio.
Albaroch ia est tabula magna cum qua equant os fractum.
Albaragi ideſt extremitates ossium que iungunt cum digitis.
Albazal ideſt cepe.
Albechanahan ideſt resistentia malicie.
Sibedilē vel alcatimi vel fangusator ideſt incubus.
Albedsanem est rubedo extranea similis rubedini lepr⁹si.
Albedarungi ideſt basilium.
Albefarasagel ideſt mala citonia.
Albehel ideſt fructus iuniperi.
Albela ideſt flores palmarum.
Albellador⁹ ideſt ana cardinum.
Albelgaga.i.curcurbita
Albeleer ideſt mirtus.
Albeldūlgar ideſt fraxinus.
Albelcaudaracar.i. grana lauri.
Albenben de q̄ fit oleus muscellinum.
Albens .i. nurmuscata.
Alberēgeſiniū .i. oz̄imū cum floribus suis.
Alberdi ideſt papirus.
Alberlandarhu.i.virga pastoris.
Alberi est arbor pini cuius gummia dicitur gūma pini ⁊ est colofonia.
Albeiriace cuꝑsius latine.
Albezard.i.lapis q̄ omni veneno resistit ⁊ ideo vocātur que veneneno resistunt albezahar.
Albin ideſt vna sicca.
Albꝰ est lactucinū bochonum qō noiaſ martium qm ibi nascit.
Albondelzi ideſt nux ō india.
Alborani.i. vmbilicus.
Albotin est arbor cuius granum dicitur granū viride.
Albunga.i.fauellana.

Digitized by Google

Albutira est species ca
lamenti siluestris q̄ na
scitur inter lapides.
Albuzer.i. dactili.
Alcacher alcafior.
Alcalzab.i.ligamētū a
posteriorib⁹ tendēs an
terius t ab anterioribꝰ
retrogrediens.
Alcalzar idest tapsia.
Alcandaros.i. triticus
romanus.
Alcanzi ē species crete.
Alcarad idest cimices.
Alcarne.i.vitis t dicit
cochear qñ incidit.
Alcarmezir idest nux ra
mariſci.
Alcarti idest prunella
agrestis.
Alcarūdo.i. rosa vinee
egebut.
Alcarraticaro.i.caro na
rium vl reanm.
Alcatatur idest siringa
vel id quod injicitur p
siringam.
Alchaseran .i. bruscus.
Alchaun.i. locus dorsi
in directo renuꝫ vel ar
ticulus est in arabico.
Alchatmisp̄anis qui ē
de genere tritici.
Alcheel est locus inter
duas spatulas sub col
lo vbi.s.coniungit col
lum dorso.
Alchecaracha vel arcā
dos idest pirorum.
Alchisita.i.dragagātū.
Alchocof alchoze idest
palma siluestris t fit de
succo alchar syrupus ō
succo palmarum silue
strium.
Alchuabe idest vlcera
nigra melancolica que
sunt ad sanandum diffi
cillima.
Alchamita idest fermē
tum.
Alchoirarh idest aialia
dicit vgi.I.Efefesis t sūt
cunigi.
Alcola sunt parua apo
stemata in ore.
Alcolate est species fū
gorum que comedit.
Alcocal.i.spina.
Alcomaci.i.humex vl
facta acetosa.
Alcosbet idest aspa.
Alcubel idest caro assa
ta sup prunas.
Alcubezareuꝫ:adarar:
arelar:arelaigi: alcarati
asceteracanes sunt.
Alcubugi. est auis dcā
alauda capelutea.
Alcule idest parue pu
stule in ore.
Alcumur est diminutio
visus propter nimium
aspectum.
Alcunicaliꝫ ē terria spe
cies ethice in qua appa
ret forma que est in de
crepitis q̄tū ad colorē
Alcurat.i.vrtica.
Alcurathi est fluxus vē
tris excoriatiꝰ p̄ꝫ quos
dam dictus alcur.
Alcurneſich idest fru
ctus tamarisci.
Alcutab est egritudo.
Alcuzez.i.teranꝰ t quan
doq; p̄o puculari spas
mo ponitur.
Aldabac idest viscus t
est gluten.
Alde idest ova.
Aldegmarich ē mēsura
pinens lib.iiij.
Alderez.i. cocautras t
ventriculus cerebri.
Aldubeller sunt aposte
mata magna.
Alebzeari.i.cantabrum
t est furfur tritici.
Alefanu.i.rotula genu.
Alefeniari .i. species vt
pip t silia:alfegin.Tan
guebil.
Alefereascen est vnis al
ba.
Alegurized idest elec
tuaria.
Alehec.i.siligo.
Alema capitis idest ca
cumen.
Alengesis dicitur enu
la t est duorum modo
rum vna habet florem
citrinum: alia albū: sed
melior ē cū citrio flore
Alesceri idest tamari
scus masculus.
Alefer idest vitis.
Alesirati idest rime.
Alescorab idest florar.
Aleuketi encaustrū illo
rum q̄ preparāt coria.
Alezoraseu.i. raphan⁹.
Alfa idest malum man
dragore.
Alfachi qui ꝓponit pre
cepta legis non ꝓbans
ea sicut medicus ꝓpo
nit ꝓbata a philosopho
Alfac.i.agnus castus.
Alfaic.i.excedens t est
os sup galsamata hñs
q̄tuor larera duo supe
rius t duo inferius.
Alfanca est locꝰ iter mē
tum t labium inferius.
Alfarfac ē silueſtris por
tulaca habens lac t est
tutimallus.
Alfarfunigi idest aspa
ragus.
Alfarsadab.i.morus.
Alfase idest qñ caro in
terior fit nigra t est ibi
soluto continui: t hoc
fit qñq; ex percussione t
sine vulnere.
Alfatid est medulla pa
nis infusa,t facta vt pi
la.
Alfeed est aranea que
dicitur venatrix muscā
rum t dicitur plaud.i.
rapax:ruiela idem.
Alfegin dicunt omnes
species boni saporis q̄
cibarijs admiscetur vt
piper t zinziber.
Alefeniari idem.
Alferisus ē species la
cticinij pernitiosi.
Alferuzegi idest sma
ragdus.
Alfese vl alfetē sūt egri
tudines lingue quādo
aliquis non pōt ꝓferre
nisi se se vel te ten.
Alfesire idest radix vitis
albe.
Alfesis est animal exīs
in locis t apud arabes
dicitur igil.i.cimex de
bilem habens cutem.
Alfid.i. sinapi album.
Alfidabeget idest cōdi
mentum.
Alfigil.i.folia salicis.
Alfila sunt spes nodi.
Alfirsedi ē species mo
ri t est dulcis.
Alfixurati est egritudo
s.quando exuberat ve
lamen cerebri t apostē
matur t fit vt fungus.
Algaras idest caro fri
gida t est quando ca
put agni cū aceto coqr̄
Algasamata ē caro pā
niculosa sub pua pen
dens cooperiēs caput
canne.
Algazaz idest pūctura
que pertransit cutem.
Algeduar .i. zedoaria.
Algeberit sūt quatuor
vene labij.
Algenares.i.milium.
Algeorasen.i.acorus.
Algeromau sunt vulne
ra pluma in corruptio
ne elongata a cōsolida
tione.
Algrahac est lesio q̄ nō
mouet os de loco suo
sed attrahit quod ipm
mouet nec est de gene
re tortionis.
Alguadi est humor qui
egredit de virga,quan
do quis tangit mulie
rem.
Alguama.i. desiderius
malum vt carbonum.
Alguardau.i. pedicul⁹
qui nascr̄ in inguine.
Alguardagone idest ce
lidonie.
Alguardēigi vl scimo
sis.i.obthalmia magna
Alguarisen est genꝰ co
lumbarum.
Alguasa idest quando
aliqs tristatur t nescit
quare.
Alguassen idest herba
simulis lilio t dicitur li
alis.
Alguathagualsi idest
conficiens.
Alguelemati t rehac.i,
eras q̄ ē a ꝑma spmatis
emissōe t emissiōis po

tenia vsq; barbescat.
Alguescens est infectio facies in nigrum vel album colorem fedum ⁊ in principio morphee apparet ⁊ lepre ⁊ dicitur guassen.
Alguesgues. idest alienatio quando quis secum loquitur aliena.
Algurar. idest alienatio. ſ. quando homo loquitur plane ⁊ cū róne.
Alhaarat ⁊ atherem. i. interior pars labiorū.
Alhach̄ est locus vbi collum iungitur capiti exterius ⁊ posterius.
Alacuben est herba similis cotule feride.
Alhadal. idest decollatio ⁊ est apostema quo vī hoi ꝙ decolletur.
Alhadani idest loca q̄ sunt post aures.
Alhagen vel alafrac. i. penteneon qui bz lac.
Alhaguahaeni. i. pua animalia vt aranea.
Alhahacani est os per q̄ cōpletur iunctura.
Alhalebleb est species volubilis.
Alhalibē. i. inguina.
Alhangeſi idest rubus.
Alhangi est herba similis cētauree minori.
Alharib. i. ipericon ⁊ vocatur syriacevua demonis.
Alharba idest lancea.
Alharnode romanum siſeleos.
Alharnabet. i. cācer in naſo.
Alharbe est animal venenosum ⁊ est auis dicta bubo.
Alhasce. i. folia senticis ⁊ est labor similis rute idest siticados arabicus ⁊ ſm alios yſopus horticulanus.
Alhasar: hasebraz. alerbe athente: almentia vel alagrau: vel cameleon. ⁊ pentraphilij: hesunt. vij. ſpēs lactucinij.
sed lac lacticinij absolute est lac alei. bē ⁊ est illud quod nomiatur bi rifica alcarnem.
Alhasaph. i. ercoriationes que sunt in ſyouris iuncturarum ⁊ propter sudorem fiunt.
Alhasue. idest egrundo oculi similis fumo et pulueri sup nigro oculi existens.
Alhasegi est iferior ps coxe.
Alhatier. i. puluinar et sunt due vene in collo.
Alhauis sunt ossa lata sub renibus parum.
Alhauz est vna species rum calameri ⁊ est alia dicta calamentū hirci.
Alhauri est vir equalis complexionis ⁊ fortis corporis.
Alhebesur. i. semina.
Alhebelum. i. bebale.
Alhebil est illud quod dicitur gūma napelli.
Alhereis idest pultes de frumento.
Alhiada. i. polium.
Alhiliueri sunt addita mēta accularia ab acu.
Alhoſos .i. cauda vel tria ossa que sunt inferius in cauda.
Alhulen. i. cibꝰ pullor.
Alhumor vel alhauirā. idest foramen in qō intrat dens.
Ali. idest grana ebuli vel sambuci.
Aliabra vel assibresegi idest radix mādragore
Aliathelic .i. priuatis.
Alichod est egritudo qua oculi egrediuntur ad exteriora.
Alienibut ē species xy locaracte ⁊ dicitur esse de genere pini.
Alieruſem est fractura mia partium.
Alihar. i. puatio lumis
Alimbat. i. terbentina.
Alimuſſar. i. quādo foramen vue fit latius co quod sit in natura.
Alumeiz. i. ficus fama
Aliza ab duo .i. cauille due.
Alizadra. i. grana viridia ⁊ est alfalfala.
Alizaikalus est egritudo corrodens membra ⁊ aliquando transit in estiomenum.
Alizalar. i. stannum.
Alizarmez. i. grana.
Alizarte. i. lignū ō quo fiunt haſte lancearum.
Alizaſeri. idest stricura narium.
Alizaufur. ariagie. alesead. alesterch. omnes sunt diuerſe speciꝰ cāphore.
Alizel. idest sub collo vbi iunguntur furcule dorsi.
Alizebed. i. citrulli.
Alizenda. i. conastrelo.
Alizescen. i. cibꝰ factus ex ordeo excoriato.
Alizefmes .i. vue paſſe ſine granis.
Alizcinici. i. maiorana.
Alizidad nigrū in quo inuoluuntur capilli ⁊ manus.
Alizinnari. idest bdellium ſubalbidum.
Alizitran. i. pix liquida
Alchiuetu. i. color qui fit ex ſanguine.
Alizobob. i. ſucci acetoſi.
Alizoſos. idest cardui capita.
Allured. est plāta cuius gūmi est dragagantus.
Allzathan. ſunt apostemata crurium groſſa.
Allues. i. dulces vel cōfectiones de melle.
Allugati. est ſpecies tiri malli.
Almaco:. est vulnus qō fit a ſella ⁊ ſimilibus cū quis equitat.
Almadil. vena est.
Almagabani. i. fauces ⁊ ſimiliter alcaſim.
Almaheleb. idest vera.
Almaiz. i. ſapor inſipidus ſicut ſapor aque.
Almani. i. ſpica celtice
Almarinē vel almaru ſilueſtre. idest marubiū ſilueſtre.
Almaror. i. radix herbe alnt.
Almaſal est cibus factꝰ de lacte acetoſo ⁊ farina ordei.
Almaſtice. i. maſtix.
Almaſus. i. caſſia.
Almatur. i. vermis qui inuenitur in grana.
Almeaſeia .i. ſtoraz liquida.
Almechen. est locus a cingulo inferius.
Almeizaharagi. est genus lacticinij.
Almeizen. i. duo anguli oculorum.
Almeizenis. est genus lacticinij ⁊ ē ſimile porulace.
Almecheſimate .i. palma agreſtis.
Almelib. almelilibum ⁊ est ordobus.
Almelilem. est diſpoſitio caliranis totius corporis ante febrilem diſcraſiam.
Almeſus. i. liquor aceroſus.
Almifar. i. lactuca aſini
Almiſdaru ⁊ algen cōfectiones ſunt.
Almuſmar. est nodus ſimilis capiti clani.
Almochoati. idest defectio oſſis.
Almodus idest iuncura ad ſimilitudinē dentis ſerre.
Almoſus idest cibarii acetoſum.
Almubersem. i. berſen.
Almuhe. vel alechidin est inſtrumentum quo oculi perforantur.
Almuiuati. i. cibi cū aceto pati. est etiā medius corporis ex vtriſq; latere bus: menſura. i. ij. digitorum ab alboraci.
Almunda. i. rotūditas in qua cōtinet oculus.
Almuri. apud arabicos

Digitized by Google

est salsa.
Almuscum.i.magra.ꝛ dicitur q̄ est gipsum.
Almuzei vel almuscra gi vue egressio ꝛ dicitur empetigo.
Almetmetestici. nomen loci in quo sunt schole.
Almesa.i.amilum.
Almora.i. calx non extincta.
Almudar. ē flos rubeꝰ.
Almusa.i.carapucia.
Almustasta.i. forma capitis oblonga plana vtrinq; vt coopertura domus.
Almuzaragi.idest fixura in oculo.
Alocen.i.comula.
Alohocar idest electuaria mollio que lambuntur.
Alozingen.i.epaticus.
Alosor.i.grana squille.
Alrasatum. est species veneni.
Alrasefati.i.gluten.
Alrodab.i.lutum.
Alrosboth.i.porus qui post ossis fracturā creatur.
Alsamach est foramen auris.
Alscehedenigi.i. semē canapis.
Alsodion.i.scordeō.
Alsegi.i.vlcera que fiūt in capite.
Alselē. est serpens rotule ficut aranee.
Alsers.i.nasturtius basilicon.
Alsuled.i.ferrum.
Alsuledati.i.vrina hircorum montanorum.
Alsumesi. pondus ē in antidotario.
Altabasir.i. spodium.
Altainbiati.i.herbe nascentes in aqua vt coca ꝛ pulmonaria que dicitur vlcus. ꝛ altair est herba nascens in flumine.
Altampria. vel pozcus luti ē bestia multos habēs pedes acuti venēti.
Altararat.i.serpens volans.
Altaraxacon.i. troxumia agrestis.
Altarfati.i.pūctura sanguinis in oculo.
Altelea.i.pira. ꝛ fit firupus altelea.i. de piris.
Alterera.i.aromaticus.
Altesum.i. medicamē capitale.
Altetra.i.viridis.
Althema.i.vertex.
Altele.i.dactuli.
Altufa. Altufel.gesif.ꝛ ē arborum silvestre.
Altugiris.i.lignū aloes.
Altin alamen.i. bolum armenicum.
Altir.i.assa.
Altubig.i.glutinū glādium.
Altusugi. pondus est.
Aluebe.i. palpitatio.ꝛ est egritudo vt lassitudo.
Aluente.i.ameos.
Aluf.i.dragontea.
Alumbari.i. locus super alcaneum retro.
Alūberatrari. idest frenetici.
Alumen iamen. idest scissum.
Aluratim.ē. species saphati.ꝛ sunt vlcera mala apparentia in crure.
Alusen.i.sulfurata.
Alusnen ꝛ vsne.i.culcitia.
Aluthsagi.i. apostema oculi cum pruritu.
Alzuhumee. idest vntuosa.
Ambrinas gre. est canacella. scilicet herba dicta cauda equina.
Amelus est species titimali.
Amgahilem.arbor est gumme arabice.
Amibazed.pondus est in antidotario.
Amusaragi. est ruptura cornee modica.
Anagallis.idest auricula muris.
Anahafati. idest externatio.
Anaseni. idest piscis salitus.
Andacocha.idest sulfurata.
Anegib.idest camelus arabicus.
Anemel.sunt ossa subtilia ꝛ minuta in digitorum extremitatibus.
Anuiden. est herba de qua fit assa fetida.
Anulum est quasi nubes sub nigro oculi submersas habens profunditatem.
Anzarot vel anzarur.i. sarcocolla.
Aquiauroth est species formice que sola parue radicis inuenitur.
Arab.i.lacertus.
Aracamati.est auis frāgens os.
Aradradat.sunt pisces petrosi.
Arbor marie.ē buchor marien.
Argeatum est genus instrumenti quo aliquid ita fit q̄ quiescit ꝛ non quatitur.
Ariegi. idest attramentum.
Armen. idest grana sine muscho.
Armenisi.i. ficus ficca
Arteria alguedi. idest venalis.
Arterie subtenī.i. faciens dormire ꝛ sunt due vene apparētes in gutture.
Arthanita. idest buchormarien ꝛ est cicla men.
Asafargenis.i.mala citonia.
Assaguaid caro.i.caro fetus de vtero recenter egrediens.
Asalzel.i. spica celtica.
Asala affuse idest radix lilij.
Assamaus idest dies caniculares.
Assangira.i. tritici cuz aqua bene coctum.
Asaraac est egritudo palpebre superioris.
Asaragi.idest virga pastoris.
Asartragiti vel asilure gij pulueris qui cadit de parietibus salis ꝛ ē sal tingens.
Asarbar.i. organum.
Ascarara pondus est.
Ascadid est locus a cubito vsq; ad rascetam.
Ascararat. est herba similis myrto hūs i medio sui anulum similez oculo ꝛ similatur semperuine.
Ascebul.i. color palee.
Ascehesabram species est titimali.
Ascerehacati.scoria ei⁹ in medicina ponitur ꝛ dicitur esse species ferri.calibs scilicet.
Ascehete vna est de.28 manſionibus lune.
Asdrelati.i. terra sclauorum.
Ascolanue.i.apodillus
Ascures.i.nux romana
Aseba.i. pala. ꝛ est gūmi abietis.
Asec sunt tubera q̄ apparent ante eruptionē sicut in lepr̄osis.
Asedeb.est arbor cuius granum dicitur granū regum ꝛ dicitur mecte rarie.
Assehara.stella est.
Assehebassa. idest mandragora.
Aseid.est os qō a cubito est vsq; ad manum compositū ex duobus.
Aselzer.est ebrietas.
Asered. idest acetosa.
Aserbiz.i. arbor latrā.
Asesefeni.idest pastura camelorum.
Assesseiguisir.idest cupatorum.
Asestra.i. suersatio palpebre.
Assur.idest crocus hortulanus.
Asinil.i. mcm inter album ꝛ nigrum.

Digitized by Google

Asius est lapis sup quē nascitur sal. cuius flos dicitur asius ⁊ ei⁹ gñatio est ex roze maris ⁊ ibe qui cadit sup eum.
Asol.arel.alkamē idest lingua arietis ⁊ est plātago.
Asimat idest antiplex.
Astatalati pondus est.
Asubedebi idest lapis quo incidūtur lapides alij.
Assurie idest attramentum rubeum.
Asusen. idest lilium. ⁊ multis est modis meli⁹ est ireos.
Atacarie. est medicina acuti saporis.
Atagdan idest ruge in facie.
Atanarum idest apostema pestilentie.
Atanfa.i.tamarifius.
Atanigi reptile est.
Ataro.idest lenticus.
Atasus .i. inflationes.
Ataugitanum.i.apostema in carne glandosa.
Ateciel. perdix masculini sexus.
Athaib.i. acetosum.
Athaes. aspis est serpens diuersos habens colores.
Athaulaura3.idest senticum.
Atheracl. idest apa.
Atheriatiz. idest confusum vnum ad exercitiū compositum ex fortitudine ⁊ velocitate.
Atilir. idest squinātū.
Atiritalō. dicit oē apostema in carne glandosa natum.
Atorcut est arbor de q̄ gumma dicta ammoniacū colligitur: ⁊ quādoq; vocatur id quod aurum adherere facit.s. consolidatio auri.
Atrium. sunt instrumēta per que fiunt distillatiōes sicut instra aq̄ ro.
Atrona.idest citrus.
Aufeac.i.coagulum cerui ⁊ genitū buffali.
Aubar. idest loc⁹ q̄ est in iferiori pte gule.
Aumelu.idest oleū dulce spissum sicut mel.
Auneb.i.unube.
Ausici. idest ramnus.
Ausid.est species nenufaris.
Autartellos.i.febris q̄tidiana interpollate.
Axufoni.pondus est.
Azacareled.pōdus est.
Azadar.i. acetosa montana.
Azalaltarosa idest radix pōti.
Azamach.ara.gummi arabicum.
Azamec.idest auripigmentum.
Azaracha est instrm simile canne per qd̄ pueri attrahunt aquā ⁊ cū vol⁹ violēter expellūt.
Azederaz. ⁊ adoraz. ⁊ abenagi. anes sunt.
Azenza.i.cantarides.
Azereazeti.i.vitis alba.
Azereon.idest siringi.
Azuazar. vel azuizar i.buxus.
Azon.i.sempervua.
Azhar. ⁊ bachar pondus est.
Bacidē est testiculus vulpis.
Bafacaren.i. psilium.
Babasce. simulis ꝓtuli lentum.
Balzabat.i. basilicon.
Balzilla.est faba.
Balzim.i. praisium.
Bala est succ⁹ palme in qua⁹ dactuli nascuntur.
Balgefar abusté.pastinaca hortensis.
Ballzaferuce idest granum lini.
Baluch. idest glans.
Bamulus est lacticinium simile myrto.
Bangiora.i.urtica.
Barachie.i.falsa.
Barachiē.i. apa pestilentie.
Barasecuz idest lentigo maior.
Barat est vitrū salsuz.
Barba hyrcina .i. hypoquistidos.
Barchai est arbor filis foliis accrose silvestris.
Barralzi.idest meat⁹.
Bassure est illd̄ quod apparet.
Batax ē caro longa in ore matricis orta ⁊ est dura.
Barhecha.idest melo.
Batrahente: idest capillus veneris.
Baucia silvestris idest daucus.
Baurach lzebuli semē indiam est.
Bebomigi.i. camōilla.
Bechar.i. catapuria.
Becurdumen.idest cadus silvester.
Bedarongi.i. ozimuz fluuiale.est bederabi ꝑ quosdā ⁊ alabij⁹.
Bedemeregi est confectio in antidotario.
Bedecar ē spina alba.
Bedezerengi loco ei⁹ pōt i lectificādo pōd⁹ ipsi⁹ ō sera ⁊ ptes pōderis ipsi⁹ de cortice citri.
Bedil.i.papauer cornosum.
Belzat.idest cirrullus.
Beladoz .i. anacard⁹.
Belemō idest rinmalus qui simulatur pozulace silvestri.
Baliat alugena .i. galbanum.
Benē maius semē tincte declinans ad albedinem.⁊ alibi semē domū piper album.
Bengi.idest iuigam⁹.
Benuard.i. odor rose.
Benz.i.iuigamū albū. vl̄ bozon.i.semē nigrū.
Beralme persice est feniculum.
Berasicā. ⁊ beberzab. ⁊ herbum ⁊ herba iudaica idē.
Berberine. est siphac ⁊ diberiteron.
Beremehē.idest spēs feni.
Berēgesif.i.abzotanū in libro simplicicis medicine dr̄ canula.
Berilie.est piscis.
Bersalbi.idest napelli.
Bersendaru ⁊ dr̄ esfandari est virga pastoris.
Berseguasen.i.cortex druz purei vel capillus veneris ⁊ psice dr̄ bersungua ⁊ syriace capillus porcinus: ⁊ ara.capillus algul.
Beruara.i. edoaria.
Besasar alfar idest cepe muris.i.squilla.
Beseber.i. anatan.
Besed.i.corallus.
Besibeig.idest polipodium.
Betaderz.i.ozimum.
Bezard i.galbanum.⁊ bezard est lapis viridis in quo tanta vis existit vt oē venenū expellat.
Bezabarat idest resistē tia veneno.
Bezariat idest virt⁹ bengi.
Bezolgradatuz est instrumentū quo enacuatur aqua hernios.
Birisen. quandoq; ꝑ pleuresi ponitur.
Birsen.ē apostema ex pitis factū ꝓpter cōuatē diafragmatis.
Bisaac.idest salua homines iuuni.
Bisus.est quedaz spēs arboris puni.
Bithar.idest virga pastoris.
Bitritron est panniculus sub siphac exīs ⁊ dicitur rotundus.
Bizeri.idest semen.
Bizeri alcaraf.i.semē apij. bizeri ataligēi.i. se.feni.
Bizeri araficē idest semen nasturtij.
Bizeri afafal.i.se.sapule.
Bizeri antamlza.i. semen portulace.
Bizeri asormat idest semen attriplicis.

Digitized by Google

Bizeri bagora.i.semē
vrtice bizeri ragi.
Bizeri bengi . idest sc.
iusquiamū.
Bizeri come.i.psillū.
Bizeri cubebs.i.malue
minoris semen.
Bizeri cozar.i.se.porri
Bizeri chuē.idest semī
lini.
Bizeri salgagel.i. semī
ruthe.
Bizeri fugi dest semē
raphani.
Bizeri giasek .i. semen
trifolij bizertuma.
Bizeri gardel .i. semē
sinapis.
Bizeri lzatmi idest se
mē malue maioris.
Bizeri nemen idest se
mē sisimbrij.
Bizeri olimath.i.semī
laparij.
Bizeri albe.i.semen se
nugreci.
Bizeri ragi vel bango
ra idest semen vrtice.
Bizeri vard.idest semī
rose.
Bizeri zerzir.i.se. car
riote.
Bisem altaz. idest lin
gua agni.
Boarti .i. vmbilicus.
Bondacha.i.auellana
Bothor est eminentia
in cute.s. apostema pa
ruum siue pustula.
Bouri.i. terbentina.
Brebat.idest virga pa
storis.
Breslis.idest cozallus
Buchormarien. idest
herba marie.i.artāta:
t est ciclamen.
Budeig.i. polipodū
Bule est cucumer in
dus t similis cucume
ris capparis.
Buraldeeb.idest lima
tura auri.
Bur alfada.idest lima
tura argenti.
Burdacaton est pōdus
in modum auellane.
Buri est ramex vl̄ her
ma ex lapidearate apo
stematis.
Burusine ē apostema
lene ex sanguine t ven
tositate.
Busules . idest aposte
ma caliduz in inguine.
Burderbenduz est col
lirirum de ammonia/
co latum.
Bunbede.i.scabiosa.
Bzeidē est medicina
inda loco eius ponitur
been.

Alab est.os per/
e qō iunctura cō
pletur in crure.

Cadunus est nomen
grecum t est diaber.
Caduneozasse.idest ar/
bor picis.
Cahab.i. calcaneus.
Cahana .i. vinum albū
t debile.
Cailagelam. idest semp
uiua.
Calcantum .i. attramē
tū viride.
Calcudis.idest attramē
tum album.
Calcule est herba simi
lis vermiculari.
Calcanis similatur aluī
ué et est herba dicta cas
sula cozdis.
Calcarerō est egritudo
oculi similis vngule
Calcanul.idest ozimuz
mōtanum.
Caldicon.idest album.
Cales.i. alumen indū.
Calib instrumentū quo
caro addita trahitur a
pfundo.
Calos est pann⁹faciei.
Camaduci .i. occiput.
Cambil ē terra rubea
minuta que affertur de
media aut arbema t cū
fricatur super manum
igreditur cutez de quo
fit vnguentum t pene
trat manum.
Cancer fm quosdā est
vene t dicitur esse me
mbre .i. chelidonia q̄
est parua magna dici
tur algarduene.
Cancreos, idest semen
ferule.
Candros.idest triticuz
romanum.
Canesis.i.cara.p vti.
Canguarus. idest antū
ventres.
Canifeties ē spēs ostra
ci t gangiel similiter.
Cānsamuch sunt ciba
ria quorum quedaz cū
sale quedam sine sale cō
diuntur.
Canci est species crete
cuz qua'abluitur.
Capaptia.i.ferula.
Carased. idest apium.
Caras est cum aliquis
vult loqui t non potest
nisi sepius mouēdo lin
guam t os.
Caragiari.i. lacualis.
Caralzilus.i. lacticanū
quod dicitur masculiꝰ
t est vnuz genus t post
ipm oēs sunt frigide.
Carabitus.i. phrenesis.
Carari.idest lūbrici ter
restres.
Cares est genus ciba
rij idest cibus infrigida
tiuus.
Carmeth pondus est.
Carmata dicitur apo/
stema quod nascit sub
ascellis i glādulosa car
ne t cum est nigri colo
ris est mortifera.
Carmesion.i. fructꝰta/
mariscī.
Carmos sunt grana ca
pillorum algul.i. capil
lorum veneris.
Carnub.i. xylocaracta
Carramū.i.crocus hor
tulanus t semen eius.
Cassamū est vinum qō
fit in carunculis nartū
t similatur pupillis.
Casdor idest coriandrū
Cascas idest papauer.
Cascu est cum aliquis
stat super pedum extre
mitatem.
Casefic.idest vesperulio
nes.
Cassi dicuntur quinq̄
ossa que sunt in pectore
t cassi.i.torax.
Cassure idest attramē
tum rubeuz.
Cassurudar idest galā
ga.
Catarios.i. centaurea.
Cathin.i.locuz exterior
in directo renum.
Cathmia.idest malua/
riscus.
Caucar genus cardui.
Caueran.i. alarida.
Caugalib crabula ma
gna cum qua equatur
os cruris fractuz.
Cauguamich sunt cō
posita t simplicia q̄ co
meduntur post cibum.
Caulian.i. dolor capi
tis manifuus sirus cro
nicus t dicitur ouum.
Caulis ē q̄ nanufar fi
gulus que noiauit gra
num sponsum.
Celellauna idest cucu
mer agrestis.
Cepe muris.i. sgilla ga
mures interficit: t cepa
canina idem est.
Ceris.i. semen dauci.
Cadab algasdur.i. ferru
go.
Charras idest carta de
panno.
Chesin.idest siler mon
tanum.
Chiāseni est finis supe
rioris partis nasi.
Chimosis dicitur ob
thalmia magna t dici
tur alguardemigi.
Chollolohaceb.i. ace
tum squillinum.
Chosahaaraleb.idest te
sticulus vulpis t est sa
tirion.
Cicarus est apa in mē
bro vno ad aliud tran
siens sine manifesta cā.
Climia aldeeb.i. cadā
mia auri t est fex auri.
Climia alfada idest ca
dimia argentea.
Climia argenti est fex
argenti que eleuatur su
per locum in quo fun
ditur.
Cochiū est animal ma
rinum cuius virtus est

Digitized by Google

propinqua castoreo.
Cocior allxradar. idest
cortex thuris.
Cocior atala alcappa.
idest cortex radicis cap
paris.
Cocior atala asaluriri.
idest cortex radicis celsi
Cocior atala rascenegi
idest cortex radicis fe
niculi.
Cocior atala rumen. i.
cortex radicis maligra
nati.
Cola est apostema in
ore & lingua. G. noiat
ea color cū in facie per
seuerant & cum purre
fiunt vlcera maligna.
Colcodea psicū nomē
est deriuatū a colcodeo
qui est dator vite.
Colcotar. i. atramentū
citrinum & est illud qō
dicitur quasi terra fur
rigena.
Cometre. i. pirus.
Cōfectio lococh. idest
quando linitur.
Conitum est medici
na venenosa.
Corat. i. porrus.
Cordument idest car
ui agreste.
Cossere. i. spūa maris.
Conla est mensura cō
tinens. ʒ. ix.
Crat est vincus de nilo
de quo fit acacia.
Crocoma vel curcu
ma est fex olei de croco
Cubeim. i. malua vel
maluauiscus.
Cucurma. i. vena citri.
Cuhati halhauic ē her
ba dicta pupilla oculi
& inuenit in aquis stan
tibus & dicitur sutri.
Cuneis. i. vrtica.
Cumener. i. amomum.
Cunce idest aphodilli.
Cupressus siluestris. i.
iuniperus.
Curati quedaʒ species
fluxus ventris.
Curathia. idest mucil
lago cū egreditur in te
nasimone.
Curacis. i. vrtica.
Curcuma est quasi che
lidonia.
Cusa nomen est demo
nis vnde arcusa. i. arc⁹
demonis. Syrie.
Cusus tres sunt species
vna earum dicitur lau
danum.
Cuzez qñq; p ticu
lari terano ponit.
Cuzegi est cum aliquis
impetuose caput vertit
retro vel cum loquitur
mouet ipsum: vel cum
facit strepitum ore cuz
loquitur & semper p
fert idem nec scit ad di
cat vel cum quis loqui
tur fonuz facit vt reco
detur vel aliquod facit
quod extraneuz videt.
Cyminum karmenuz.
idest siseleos.
Cyminum nabatium.
idest cōmune.
d Abach idest glu
ten.
Dactili indi. tamarin
di.
Damuarich est men
sura.
Dauich pond⁹. est gra
norum ordei. ʒ.
Daps glandis. idest
cor eius pilosus.
Darlzimet pondus est
Dardagi. idest crocus
ortulanus.
Dardiascebah. i. fex
vini.
Dardiascet. i. fex aceti.
Dardicefle. i. fex olei.
Darscen. i. ciamomū.
Darsesiā ē velut spica.
Darsisahā. idest arbor
grossa hīs spinā gran
dez & dicunt quidaʒ ep
est radix spice.
Darsessabaʒ. idest gra
na allzillil.
Darfulful. i. pip lōgū.
Dath. i. capra.
Dedi nomen persicuz
est & est pediculus vul
turis.
Defre idest oleander.
Defremulij. i. pulegiū
cerui minus.
Delex locus ē de quo
fit transitus ad alterum
locum & propre cum
est sub terra.
Demdar. est de genere
iuniperi & dicitur pi
nus inda.
Dem alacuben. i. san
guis draconis.
Dem albacar idest san
guis vacce.
Dem alcamer. i. san
guis columbarum.
Demenul. idest carbū
culi.
Demest. i. laurus.
Demolua. i. malua.
Dende. est res simi
lis lingue auis posita i me
dio sui.
Dēdubus muris. idest
macule que fiunt in fa
cie maxime infantium
propter comestionem
panis corrosi a murib⁹
Deraria. i. cantaris.
Dereb. idest corruptio
stomaci.
Derbi est granum si
mile ordeo longum et
strictum & est amaruz.
Digin hermaris. i. flo
ris hermodactili.
Dinarugua est arbor
similis rethe & dicitur
suffere & albaze cuius
granuz sile almuden.
Diplacos grecum no
men est & est dialates.
Dirdar est fraxinus.
Doch acetosuz est lac
absq; butyro.
Doronigi radix her
de similis zedoarie.
Dubeller. i. apostema
magnum.
Dulb simulatur elleb
oro in foliis.
Dunalurad. i. oleum
ros.
Dunalbencara. i. oleū
de semine cucurbite.
Dunalgenus. i. oleum
de nucibus.
Dunalsusen. idest oleū
liliaceum.
Dunalarich. i. oleum
de squinanto.
Dunaranc. i. oleuz lau
rinum.
Dunbenefiecis. i. oleū
vio.
Duncaladred. i. oleuz.
Duragib auis est.
Duranet vocatur ʒe
doar. & est triplex. s. de
corascent ierosolimita
na & hyspanica.
Durusatiraʒ ēres que
volutur super arboreʒ
antiquā & sunt glādes.
Bena mēsura
e quedam est edil
la p̄uncia que
dam est.
Ephiriet. idest antimo
nium.
Egedde. idest blacce bi
zantie.
Egena est vas rotūdū.
& est locus apud extre
mitatem oculi.
Eliedmelich est corona
regia.
Elmubarense. i. exerci
tuum sub quo continē
tur species lucramus.
Elbune. i. cibarium.
Eleeca. i. saponaria vel
herba fullonum.
Electon. i. aphodillus.
Elen. i. trifolium ꝺ eo qō
futurum est & facit vigi
lare. trifolium de p̄teriti
to dormire que ara. alo
sui dicitur.
Eleser. i. vitis.
Elenis. i. cicer.
Elizalimbat idest tere
bentina.
Elnindar. i. olibanum.
Eleal est locus vbi dor
sum cerui cingitur.
Elubie. i. faseolus.
Elneice. i. amilum.
Embuba suctoriuz est
sez cānula qua sugitur
aqua vel aliud liquidū
qd cadit in aurem.
Emburisme: Empu
risma idest apostema le
ue ex sanguine.
Emdros. i. expulsoriū.
Emerulie. est alchaue
alba & amaracum.

Digitized by Google

Encaras .i. mesaraice.
Endague est cardamomum minus.
Eparadib.i. epar lupi.
Erfinnum est quoddā genus sisami.
Escute pondus est.
Esticos gre. ethica febris est.
Esuc.i. gallia muscata.
Esul idest indicus.
Ethel .i. semen iumipi.
Elnasdalbiar idest bubulus caninus.
Euroras piscis est.
Euzehem. nomē ēcor de grauem reddentis sonum.
Exalmasus.i.cassia.
Exegi. idest atramentum.
f Alba egyptiaca idest lupinus.
Fafarisan.i. vuis agrestis nigra ⁊ vocat vnamua idest viticella.
Fag.i.agnus castus.
Fagina est granum simile ciceri habens granum sicut mahaleb.
Faizamen.i.epithimū.
Famosus est genus serpentis.
Fangel.est.idest agnus castus.
Fantis sūt cortices pini
Far est medicia rubia
Fareton est centaurea minor.
Farico dicitur febris causon.
Farisconi.prasium.
Fera. idest mūle magnum vilosum.
Farsas dicitur ꝙ sit napellus aij venenum interficiens.
Faffasa.i.rifolū qđa dicitur equs ad impingūdum. ⁊ est simile suie.
Fassaig.i.pomulaca.
Fasis est species arboris pini.
Fasuricon est medicina ad scabiem.
Faucos ē apostema in carne glandosa.
Faudeger.i. calamētū.
Faufel .i. auellana ida.
Faugel.est est agnus castus.
Feludes est spes ferri.
Feluzeharagi est herba de cuius succo est litum.
Feafag est genus pomulache.
Farfac.i.pomulacha.
Fauzeligiligi.i.mentastrum montanum.
Fellehalim est species calamenti.
Felegemusch.i. ozimus gariofilatum secundus quosdam melliorum.
Felengelif est abrotanū silueſtre.
Felizabaragi . idest felephantus.
Fen. est modus locutionis cum de vna re transitur ad aliam.
Fenichia idest dactili.
Fenuthia . allzemelion.
Ferinos ē species apostemans quod dicitur desenes est durum sine dolore.
Feruzegi.i.smerilius.
Ferselin est de genere alfersie.
Feselisis est animal sicut acozor existens in lectis ⁊ apud arabes dicuntur igil.
Fesire est hazarafen . ⁊ est vitis alba.i.bryonia.
Fesula est species lactuce asini.
Fesul est semen.
Fatirat.i.interpositōes ⁊ est nomen anhelitus.
Fhued.i.os stomachi.
Fiscalia est potus qui cum ordeo ⁊ aqua cuz melle permixtus vomitum prouocat.
Fisiz est genus rubeū.
Fistula est stipites albi pilosi imoꝝ. ⁊ odor eꝰ est sicut odor myrrhe.
Fenta idest peonia.
Flos salis.i. flos salis de torrente.
Foca est quedaz desertio in quinto canonis ⁊ est aqua ordei aceto/sa cum speciebus vrsinber. ⁊ similibus ⁊ est in vasis parvis terrenis q̄ bene opilata sunt ⁊ cuz aperiunt in alnz salu.
Forosmos vel rimbe/les.i. arefactio ⁊ est secūda species ebice.
Fuca fit de pane abramarchino ⁊ mentra ⁊ apio.
Fufel est propinquavirtuti sandali: ⁊ est quedā nux nascens in india similis nuci muscate.
Fugule. est apa post aurem.
Fulfelarasbiar idest piper album.
Fulfulmon . est ozimū montanum.
Fulfulminue.i.radix piperis vel lignum suuz.
Furbulentis. est species aranearum.
Furfus. est caro addita in ore matricis ozta . ⁊ est ad modum cutis dā viscoris.
furucati.i.fungus.
fusos . est manentes vo lubilis.
furratem dicitur egritudo quando dura mater infrigidat ⁊ apar.
Zibgob.vl galb
g .i.grana solis.
Galdi.poluz.i.
Galangem.i.galanga.
Gamediu.est instrumētum cyrurgicum.
Ganeru idest quando homo videt loqui per nares.
Gar.idest laurus.
Garab. est fistula in angulis oculorum domesticis ⁊ est arbor super quā generatur borax.
Gardati . i . pediculus qui nascitur in inguine ⁊ sub ascella . Pediculus vulturis idem.
Gasid . i. eupatorium.
Gauezi.medicamēvulnerum neruorum.
Gau.idest vrina.
Gaukaleb . idest vrina canis.
Gausabium . idest vrina puerorum.
Gausegi.idest vrina hominis.
Gauzemel. idest vrina camelli.
Gedegul.est via seu canalis minuti intestini.
Gedegul venarum.i. via venarum.
Gecum.i. gūma ruthe agrestis ⁊ ē anacardus montanus.
Geleniabin . idest mel rosaceum.
Gelnos. idest granum pini maioris.
Gembur.idest rosa vinee . ⁊ dicitur algarum ⁊ fm almansorem est spina alba habens florem citrinum.
Gemē vel gezir.i.lopoponacum.
Genlut .i. corium serpentis.
Genfuci.pondus est.
Gesamunum.est rosa ex qua sit sambacum.
Gese.est durities.i. cuz accit in palpebris difficultas motus ad elevā dum.vel aperiendum.
Gesteheſren. est res similis amigdale ⁊ habet duas spinas in capite.
Geusadoa .i. castanea.
Geusphalamel.i.nux cupressi.
Geuf bue .i. nux muschata.
Gezar.idest baucia.
Gilbenez. est semē curbith nigri ⁊ cuisdez virtutis cuius ē elleborus albus: ⁊ est species albi ellebori.
Gion.est fluuius paradisi.
Granum alkalkul. similatur piperi albo ⁊ perfice dicitur darsisahā ⁊ est arboꝛis tremule.
Grana almahaleb . i. grana nere.idest grana

Digitized by Google

cera si similia.
Granum anelle. ē granum existens in quantitate piperis ⁊ in colore eius.
grana arasced .i. nasturtij.
Granum azelem dicitur piper nigrozuz vel ethiopum.
Grana lombardi. idest carapuce.
Grana nigra .i. nigella
Granuz nil .i. cartamū indum.
Granum viride. cuius semen dicitur albotum ⁊ que ex ea est magna dicitur arbaro.
Guac firacum .i. punctio.
Guace . est diminutio auditus absq; destructione.
Guadalū .i. venerea.
Guadan .i. ostracum.
Guahen est indignatio que ē infra corrosionē
Guale ē egritudo quedam.
Guardenigi .i. obthalmia magna.
Guarit aquanc⁹ . idest stinctus sz verius stellio.
Guarisan. est cuius ⁊ genus columbarum.
Guasemabzas .i. stellio.
Guaz .i. est vulnus qō fit in profundo.
Gubera .i. mespilla.
Gubes. est quedaz species rubea ad pallorez declinans similis croco pulverizato.
Guelmeum . i. folium nili.
Guers est lapis in felle bonis repertus.
Guesgui .i. anqui tudo eius qui solus loquitur.
Guesser . est opponacum .i. an alio guetic .i. galbanum.
Guherich sunt vene labiorum.
Guidez est vena que in gutture versus collum invenitur ⁊ sunt due ex viraq; gutturis parte dicte guidegi.
Guliar .i. flos malugranati.
Gumera. sunt cōfectiones liquide quas mulieres faciunt ad lumendum facies suas.
Gummi alkurūt. idest dragagantum.
Gusume. est quoddam genus tuberum .i. fungorum.
Guzden. idest talpa.

Abel .i. minus⁹.

h Habius in speciebus volubilis dicte algeb.
Hagueris. idest electuaria stomaco conuenientia que fiūt de cydoniis vel de pomis vel ō pomis bonis saporis siue sint solutiua siue non ⁊ dicuntur lagueris.
Hahelizalimbat . idest granus fistici.
Halen .i. malus odor.
Halacdan in locis qui sunt post aures.
Halebleb. ē species volubilis habens flac.
Halnir .i. medicina inda similis hermodactilis.
Halualuid .i. racemus.
Hamauramī .i. senticū.
Hamelon est spēs mezereon. ⁊ dr hameleon.
Harbauz. dicit agnus castus ⁊ est herba habens semen triangulatum sicut lancea.
Harbe .i. hubete auis. ⁊ ē animal venenosum faciens ova que venenosa sunt.
Harū .i. luru .i. purum.
Harf. est semen alcanabons.
Harmel . i . herba que edens invenitur similis est cicute. loco eius ponunt constantinus cicutam ⁊ errant.
Harmene genus ajalis quod dubitat auicēna, an sit basiliscus.
Harronau. est granuz cuius virtus est virtuti ordei .ppiñ. ⁊ est medium inter triticū ⁊ ordeū.
Hartire .i. lumpus.
Hasaf. idest morbillus viridis vel desudatio.
Halafan . est medicina armena ⁊ dicitur persica cuius virtus est virtus cuforbij.
Hasce . est ysopus qui nascitur in hortis. ⁊ hasce dīr aparata acuta nata in mrice ⁊ dīr alabasce. q; sitiāt foliis vice.
Hascilus: est apa in sacrymali oculo apparens ⁊ cum rumpitur fit fistula dicta garab.
Hassech .i. sandonicuz. loco ei⁹ ponit origanū
Hasel .i. tribuli.
Hauram romanum .i. achirosa cuius gumma dicitur hirabe.
Hausegi .i. raninus.
Hazefuscs dicit amaruguina.
Hebel .i. sauina.
Hebi .i. cardamomum minus.
Hecsuneli . ē mensura.
Hegriherfia. idest egritudo habens acuitatez vt nasturtium.
Hearsilus . idest lactuca asini.
Heil. est species cardamomi.
Helisiades. est semē barbe. hircine.
Helix. idest viscus.
Herba camicularis . i . tusquiamus.
Herba fluminis . i . lenicula de amne.
Herba marie .i. aranea sia vel tanacetum.
Herba vetti est herba qua vinum ablutur ⁊ est paritaria.
Herbum .i. orobus .i. herba iudaica ⁊ ē amelucarda.
Hercalus .i. liquiritia.
Hercules .i. docusta magni corporis non habens alas.
Hermise quoddam simile piperi.
Heschen .i. lignum indum.
Hereseazen .i. vitis alba.
Hether est liquefactio.
Henf. dīr res acute.
Heufari .i. actio.
Hirudo .i. sanguisuga.
Hisimulum .i. epulo omnibus cōmunis.
Hiusisdochi .i. hypocistidos.
Holus iudaicū .i. altea.
Hosa .i. nasturtium.
Holinarus . i terrina granatorum que est quarta pars .lb.
Hucuriz. est species lactucarij.
Hududub ē auis que clamat de nocte.
Hulemodus : est cibarium.
Hunaī ara. Joānitius latine.

Agueris .i. electuaria stomaco cōuenientia

i que fiunt de cydoniis vel de pomis vel de pomis nihil amaritudinis habēa bonu saporis siue sint solutiua siue non.
Jar fluminis .i. iuncus fluminis est herba que crescit in aquis habens folioz similes nenufari.
Jfidebegi .i. pulliorum cibus qui dicit taseara.
Jabrol est radix mandragore silueſtris.
Jamenum .i. fumum.
Jgil .i. cimices.
Jbet . idest pfunditas somni.
Jfer .i. synciput.
Jelenculabin. idest succarum rosar.
Jabarich idest interior pars labiorum.
Jecter humect .i. herba pulicum.
Jnterfector patriz sui .i. satirion.

Digitized by Google

Ibenes.i. bestia.
Interfector apuꝫ.idest nemufar.
Indebegi.i. cibus qui fit de nucibus pue plãte sup quas pinguedo arene asara defluẽs fundit̃ quibus qñq; herbe cotto admiscentur.
Judac polium maiꝫ.
Judaiba.idest polium minus.
Istagar ẽ salsa ex amigdalis ⁊ sale ⁊ aqua.
Idefobe. idest cardamomum minus.
Imneer est fructus sicomori ⁊ suus sicut ficus agrestes dure acetose.
Ibenãgue est mustela.
Jaibedi est rizi.
Jninoctica. idest dormire faciens.
Indicum. granuꝫ nil.
Inarmatu ẽ instrumẽtũ quo suspẽdũt aliqs.
Jecum cimeu est herba pulicum.
Jlcinus est genus serpens.
Judebi cibus quidam ad coitum valens.
Jd quo auruꝫ adheret hoc nomen puenit ammoniacor qñq; puenit cuidã rei que sit exvria infantiũ mota in mortario ereo cuꝫ aceto in sale donec coaguletur.

Uꝫ lzenden est lz res leuis sicut albusnati lucrea ⁊ i ralzia nolaẽ stercus columbarũ in baldach ⁊ agypto nux hẽdem.
Kusele sunt fustes nigredini attinentes radicibus rubee similes.
Kusiz ordei est ordeuꝫ fractum vel pulsana.
Keldarua saraxi ⁊ filix
Keste.i. herbus.
Kist mensura est.
Kersumus est egritudo que est magnitudo virge preter nãm ⁊ vt ẽt kersunus egritudo pter nãm excrescit.
Kebilengi est lupinuꝫ silvestris ⁊ sunt species quatuor.
Kesumen est pondus.
Kermet est pódus.vij. dirat.
Kiran est pix.
Kadumorar. idest picis arbor.
Karites animal. est venenosum.
Kerua.i. penctadactilus ⁊ est refin.
Kacupeion. idest lacticinium.
Karabe est gummi arboris dicte nux romana ad citrinitatem tendens ⁊ est kedrat.
Karmezuli.i. fructus tamarisci.
Kosilinuꝫ pondus est.
Kemelum est species mezerion.
Kelzegi spẽs ẽ solatri.
Keuzaugue ẽ pficũ nomẽ latine ligua bouis.
Karabinuꝫ est apa capitis calm ⁊ est birsen.
Kerbera est curcuma.
Kerse aromaticum est spẽs cinamomi grossi.
Kelsum.i. abzotanum.
Kelsim.i. leuisticum.
Kelzen est gũma horribilis saporis. ⁊ p̃s alquos est sandaraca.
Kataf.i. triplex.
Keted.i. frutex cuiꝰ gũmi est dragagantum.
Ketemon est egritudo oculi ⁊ est quasi nubes.
Kalzasim ẽ locus post prem suprem nasi.
Kelidicon est medicia quedam.
Kabli.i. rotelle.
Kasskas.i. papauer.
Kusbar.i. eleuatum.
Kerad.i. curoli.
Kemac.i. condimentũ.
Kenim.i. mensis.
Kersenar.i. arena.i. heruna pp sui putratem.
Keuman est medicina ficca puo pueris.
Kermẽ.i. grana.
Kesines. idest passule enucleate.
Katron est lignũ indũ.
Kebẽzkesenꝫ est genuꝫ tuberum solidum adunatum in magnitudine testiculi ⁊ scrofule.
Kefelot sunt pozri nabathi.
Kilus sucens ciboꝫ.
Kelzesebe est cubebe.
Kossen ẽ cortex glãdiũ
Kenif sunt dieꝫ canicularis.
Kefinius nomen põderis est.
Keleiari est mensura q̃dam.
Keuini vas est vitreuꝫ in modum phiale habens orificum strictũ.
Kedusul est genus serpentis.
Kemiec est genuꝫ cibarij purt.
Kten est quedã regio.
Kemic est mensura.
Karon est lignum indum ⁊ non elongatur qui sit mugath.

Alc alraib. idest lac acetosum.

Lac de sersi.i. herba hircina vel hypoquistidos.
Laclachatum. est medicamen quoddam cõfortans stomacum.
Lacterides dicit̃ abneudena cuius fructuꝫ dicitur esse amarus ⁊ est carapuna.
Ladac est confectio ex muscho garioflis. ⁊ similibus qua liniunt se mulieres.
Lagenaga.i. borago.
Laguaie arabice latine. ea que sequuntur.
Lalebzam. idest lecteti idest super umbilicuꝫ.
Lalec idest reꝭ que diu masticantur.
Lambas. alcucub est herba ꝓpinqua ysopo.
Langa genꝰ ẽ titimali.
Lans.i. amigdala.
oblib ⁊ aliud membrũ
Lanugua. est flos arũdinis.
Lapis adestate.i. margarita. ⁊ est lapis luminis qui confert oculi.
Lapis agapis. idest lapis iudaicus.
Lapis alagi. est similiꝫ ossibus elephantum.
Lapis brasil. ẽ cozall⁹.
Lapis danascen.i. viridis quo acuunt.
Lapis.ardis. est alumen albũ sic̃ zuccaro.
Lapis vulcani dr feme ⁊ ꝓparator coꝛij.
Lasar. est lacticinium silvij.
Laserpitium.i. silviuꝫ.
Lacahales sunt epythimata ex rebus bene redolentibus. sicut aqua myrti sandali camphora ⁊ similia.
Lactica est febris quotidiana continua.
Laruca asini.i. yga pastoris.
Lenticula de amne. lẽticula aque. herba fluuialis idem: ⁊ est herba que erigitur super faciem aque in terris lacunalibus.
Lepus marinus ẽ animal ostracosuꝫ lucosuꝫ.
Lilen.i. mercurialis.
Liliũ celeste est ireos.
Lingua auis.i. fructuꝫ fraxini.
Lobriati. regio q̃dã est.
Lubue. est arbor figie. ⁊ est storax ⁊ mel alubue est storax liquida.
Luf. est herba dicta luf serpentis. ⁊ est serpentaria.
Lulume est yngula.
Lufe. dicitur hernia ex apostemate.
Luteesula.i. verruce.
Lutum.i. creta.
Lutum albophera.i. terra sigillata.
Lutum lemium est ꝑ pinquum luto armeno
Lutũ samiũ. est sicut lutũ sigillatũ in operatio

Digitized by Google

nib⁹ suis ꝛ est stella sce-
mus quod ides est qꝫ
tallz.
m Zchadatim no
men instrumēti
p tela oculi auferenda.
Zaceria. est locus in
ter anum ꝛ vulnam.
Zadion.i.auis diuer
sorum colorum.
Zadio est estuatio vl̄
angustia.
Zagmuda. ideſt scā-
mo nea.
Zagnesia est lapis in
virtute marchasite.
Zagra ideſt terra sigil
lata.
Zahaleb.i.vera.
Zaran.i. emplastrus.
Zarafton.i. hospitale
Zarchasita ē fex eris.
sicut clunia auri fex au-
ri.ꝛ sicut animonū de
minera plumbi.
Zartur. est vermis q̄
inuenitur in grana.
Zarmacoz est species
limaſe ꝛ ara. est lingua
bouis ꝛ dicitur claue ꝛ
est allafrens sumuſe. ꝛ
alia dicta marmues. ꝛ
alia dꝫ meiſcedaſ.
Zarmacoza ſm quoſ
dā est aristolog.a lōga.
Zarmenta .i. marru-
bium montanum.
Zarnoz:ea dicitur fa
ba inuerſa.
Zaroch.ē radix anti
den.
Zaru.i. marubium.
Zasaumia.i.illud q̄vi
treantur vaſa.
Zasuragi est egritudo
cum papilla aperit nu-
mis.
Zathabaze.i.pannus
factus de pilis capre.
Zedeni est egritudo
dicta vena ciuilis.
Zedien.i. torquſcus.
ꝛ est herba feruda.
Zelit.i.aqua lacus.
Zelza.i.ſtorax.
Zebethethene.est illō
qō dꝫ granū regū. ꝛ ar
boz eius dicit afulet.
Zehezeregi: est ſicut
ſcebrā. quidā numerāt
eam inter lactucinia.
Zelalac est lac aceto-
ſum coagulatum.
Zelanochič.i. opiuz.
Zelcuridus .i. cucu-
mer ſaracenicus.
Zelisia.i. ſine granis.
Zella legumen credo
faſeoli.
ZelōeŠ arechij. allxin
dicuntur. habent collū
longuz ꝛ ſunt paleſtini
vel indi.
Zemirem.ideſt chely-
donia.
Zerdaſengi .i. luargy
rium.
Zerdeſeris.ideſt plū
bum vſtum.
Zeridala.i.maiorana
Zerſulē.ē lignū aſpa-
ragi.
Zes.est quedam egri
tudo.
Zeſcarramefir.i.pule
gium ceruinum.
Zeſſe est p̄zorumū ſub
ſtantie fabarum.
Zeſemen. est locꝰ ſub
tenerritudine coſtaruz.
Zeſos genus est ciba
rioz ſicut columbi in
in aceto cocti in quoz
ventre ponit̄ menba.
Zeſiſtrum.est meſura
Zeſt.est triticum.
Zeſus.i. liquor aceto
ſus.
Zetaban.est capza.
Zetha.i.thorax.
Zetheca.i.ſebeſten.
Zethus est locus iter
ſpartulas.
Zezameiz.est genꝰ ſer
pentis vel vermis pilo
ſus.
Zezercon.i. anabula.
Zichadi.i.forfices.
Zichataſeꝫ .i. euerſio
cutis in non naturalem
colorem.
Zicla est cōpoſituz er
pane azimo ꝛ oleo.
Zilliaris genus egri-
tudinis ſerpentis.
Zilmar est nodus ro
tundus paruus ſimilis
capiti claui.
Zimis.i.chaſomilla
Zolochia est ſpecies
malue.
Zoſitale.ē ſpecies ga
lange.
Zucalif.est tertia ſpe-
cies ethice.
Zugadhod. est ſuccꝰ
qui indice xilocaracte
naſcitur.
Zugath. ſm quoſdā
est radix granati ſilue-
ſtris.
Zula est pars illa ocu
li que videtur.
Zulalac.dicit alladac
que ē p̄fectio ex muſco
gario filis camphora ꝛ
alijs odoriferis cuz aq̄
ro.cum qua aqua tam
multa turbida liuiūt ſe
mulieres.
Zum purū est partes
do moz apū in quibus
faciunt oua ꝛ pullos ꝛ
mum nigrum est ſordi
bus feneſtrarum foraſ-
ſecarum.
Zundulimū.est bdel
lum ꝛ nucle ꝛ medac
inde.
Zura. ideſt myrrha.
Zuraba.i.condutum.
Zurari fructus est.
Zuredaſcon est flos
ꝛſtipites frāgibuleſ ſub
tiles ad cinereitatem ꝛ
citrinitatem deducis.
Zuri.i. garus.
Zurlxiō est tertia ſpe
cies aranearum
Zurzia.est quedā ter-
ra.
Zuſa fructus est.
Zuſaac ara.lac.onera
dicuntur ꝛ muſaac. ſūt
cibaria ex pullis ane-
ro ꝛ agreſta et ficubus
facta.
Zuſaiaha. est ſimilis
virtuti neremuſci.
Zuſcꝰ aque.i.pulmo-
naria aque.
Zuthaſelum.i.p̄zepo-
ſitus qui docet ſaracēoſ
qualiter debent ozare ꝛ
matrimoniū Zhere.
Zulzin ē vnguentum
de calcadis.
Zbach nomen
n ponderis.
Zabathi. ideſt
cōe quod ſimile repe-
ritur in oī loco.
Zabit. ē potus qui fit
ex daculis ficubꝰ ꝛ alijſ
ab vuis ex quolibet fru
ctuum.
Zaducē est diſpoſitio
mala matricis diuerſa
a mola ꝛ est vocabulū
perſicum.
Zapellus dicitur q̄ ſit
bzionia.
Zapellus moyſi ē her
ba naſcens cum napel-
lo ꝛ est animal quod in
radice napelli moꝛitur
quod est tyriaca omni
veneno.
Zapra.i.petroleum.
Zaſſeſengi ideſt ſcolo
pendria.
Zatif. ideſt cōfectio ex
melle ſicut penudij.
Zaurianthon.i.rubeū
Zaurnacō.dicno attri
buta ſali nitro.
Zeduus.i.apata in ra-
dice auris naſcentia.
Zefrim. ē filis narciſco
in virtute. ꝛ roſacea.i.
ſambacus ſilueſtris.
Zegeſich. ideſt ignis
deſcendens.
Zeheguedigi vel negi
dē ſunt quatuoꝛ dentes
extremi ſcilicet mola-
resꝰ qui in alio loco ne-
guedij vocantur.
Zemen.i. ſiſimbrium.
Zenufar. a Gal. dicit
caulis aque.
Zeraberu.i.ameos.
Zeregi.i. nux indica.
Zeredē.ideſt ſpica ro
mana.ſ.celtica.
Zeremuſci ideſt mu-
ſca ꝛ.est flos peonie vel
peonia.
Zeſiaa.ideſt ſciatica.
Zeſeuſtengi.i.amdij.
Zigra vena.ideſt ma-
trix.

Digitized by Google

Mison.i.martius.
Murax.idest baurach arnicum.
Moduar.i.liquor quãdoq; pro aceto quãdoq; non.
Nonbilech. ẽ cũ aqua fundit ab alto super auquem embrocando .s.
Nubia. est terra q̃dã.
Nuola.i.ea que post cibum sumuntur vt fructus frigidi.
Nux henden.est terra granosa sicut cicer declinans ad cirinitatem que mustum clarificat cũ coquendo fecem.
Nux methel.est similis nucivomice.
o Ebel.acara.i.cucurbita.
Obrarmicũ. quocunq; uocati unum sternutamenti.
Occa. herba est palustris que in fluminibus oritur.
Oegi.i acorus.
Ofticn.i.opium.
Oleum de ben.i.muscelinum.
Oleum decanus.i. decem specierum.
Oleum demest.i. oleum laurinum.
Oleũ omphancinum .i. de olivis imaturis.
Olixarium.i. petroselinum macedonicum.
Omoreneneſis.nomẽ medicaminum.
Omoreneſis.idest dilatatio.
Orale est pannus de seta q̃ cribat subtiliter.
p Anis luscar est fermentatus panis.
Pomis columbarum et amelorum est herba habens grana sicut granũ murti. et proximum.
Pedecolone est grecũ nomen et pondus duplum totius quod balnee est conuenicus.
Pedicul' vulturis nominatur pedi perfice et mercule grece. et talitur indice et est bestia sicut pediculus qui in inguine nascitur et sub ascellis.
Pethaphilõ.est gnos folium.
Pes corninus est herba virtutis hermodactilorum.
Pes locuste est sic olus iamenum.
Petalum.est residentia in vina et dicitur crinoides.
Pheludes est cib' ex farina tritici cum melle.
Phitanos.i. febres errantice vel sextane.
Piper aque est.est herba.vt olus nascẽs in aq̃ et approximat in gustu sapori piperis.
Pisces aradrada.i.pesces. vel parui.
Planta noctis. est bothor parue.
Plumbum algalarũ.i. stannum.
Poligõia et poligonos dr̃ sangunaria.
Pstilorum. est medicamen depilatorium.
Psilũ et pulicaria idem est.
Pumex et feni.idest lapis vulcani.
Pupilla oculi est eruca aque.dicta apium aq̃ et est herba boni odoris et oritur in aquis stantibus.
r Ran salomonica est similis anetho humido. et dicitur ꝙ folia eius sunt sicut malua. et q̃dã noiant eam habasascrũ.
Racha. spes ẽ trifolij
Rachaba .i. os pectinis.
Radix alexet idest radix vitis.
Radix ausepe est radix mandragore.
Raham.i.mirtus.
Rab.i. lac acetosum.
Raldialemen est fumꝰ terre.
Ramich est confectio constrictiua qua fit gallia muscata.
Rasga.vel rafa.i.patella.i.oculus poplitis.
Rauẽgi.i.colofonia. et gũma pini et noiatur arboꝛ eius alpherci.
Raruba. est alcoꝛ.
Rauedsẽu. idest reubarbarum.
Rechi.regio q̃dam ẽ.
Remeach. ẽ linimẽtũ prohibens canitiem.
Resin.i. pẽtadactilus.
Ribes.i. accedula.
Rigil sunt oia instrumenta greſſus.vt coxa crus.
Rumegi. ẽ lapis sicut cancer.
Rob.i. vinum coctus inspissatum.
Roba.i.auellana indica et est fructus in magnitudie auellane similis papaueri.
Robilie.ẽ legumen.
Robub.i. succi ispissati sine alteri' cõmixtione per ignez vel aliter.
Recen.pondus ẽ.
Roioza .est illud qd ẽ in aere apparens sicut stella cadens que est in motu.
Roona. est cum aliqs sine causa rider.
Rosa fetida ẽ flos pome.
Rosbot est porus vel consolidatio ossis.
Rosetin.ẽ põdus q̃dam.
Rorab.i.daculi imma turi.
Rub'canꝰ.plãta ẽ habens fructũ sicut oliua habens intus lanam.
Rucalia. herba est.
Rusaragi.est eo vtuꝰ.
Rusuc.i.tri.
Rusubur. est color sanguinis putrefacti in facie. et est bestiola existẽs in superficie aque que super eam mouetur diuersis modis siue ordine. ad cuius proprietatẽ dicitur chuthubuth. quedam species melancolie quam qui patitur visus hominꝰ abhorret et appropinqt mortuis.
Rurela:est animal aranee simile quod dicitur alfehed. et est venatrix muscarum et nominat pluid.i.rapax.
s Eris sunt due arundines que sunt inter aduitorium et manum.
Seguengedegui.idest partes viarum venarũ que in alias diuidũtur venas.
Sobenec est herba marie scilicet sacanaa.
Sedech est vena que ẽ inter auricularem et annularez et in rascetamanuꝰ apparet.
Sila.i. apostema in principio sicut glandula postea multum augerur.
Scere est infectio cutis sicut impetigo. differentia tamen inter scere: et impetigineꝰ est quia scere totum membrum tenet vel medietatem corporis.impetigo vo sunt macule diuerse.
Scat ẽ arboꝛ in egypto
Scehedenigi ẽ semẽ canabis.vel sedenigi.
Sulatum est egritudo oculorum que accidit pueris propter fletum et est quasi scabies.
Surabes. idest tesea.
Scepharomanum idest absinthium scõm quosdam.
Sauicla. idest triticum fractum cum multa aq̃ coctuꝰ.
Seterigi . idest fumus terre.
Sechaniabin. idest oxymel.
Subet ẽ passio quaꝰ q pauk stat subtus et videt

Digitized by Google

semper dormire ⁊ vocatur vix respondet.
Sehenet buzi falsefut que fiunt in egypto.
Sabra.est spēs ozimi.
Setegi est medicamē acurum.
Suffuf sunt pulueriza ta que in os proijciuntur ⁊ postea aliquis liquor bibitur.
Saluatella sine scilem est vena.
Surum est nigella.
Stellio.idest lacerta viridis.
Sola .i. dolor capitis.
Seulzar.i. pes columbinus.cum quo tingitur oculus vel cera.
Sahafar sunt macule rubee que fiunt cuz pustulis parue.
Scea.i.sticados arabicum.
Serembligi. idest emblici lacte infusi.
Starax est quedaz species storacis ꝑm dia. ⁊ alios est gumma olue.
Sanic ordei est ordeū fractum cum multa aq̄ coctum.
Salzaic est flos papaueris ruffi.
Sensusemiati .i. stans ad solem.
Smaren vel sincaren. idest lactuca intelligitur magna ⁊ est lactuca asini.
Sené.i.salsa facta ex pisibus.
Spuma maris .i. pumex.
Sindeindar .idest lac arboris que similatur iunipero.
Selon .idest sanguis draconis.
Sipit assimilatur magne aranee longos habenti pedes.
Solbé.i.almeizara cē arbor parua nimis brachij habēs folia parua vt buxus.
Sedre dicitur vertigo que facit hoiez cadere.
Sarnabzaus.i.stellio.
Sebel egritudo.s.quando vene in oculiꝰ apparent.
Sce scotici .i. anticira romana.
Sepiabumen est quedam species sozbe.
Sabzas animal est.
Succutum.i.semperviua sed ꝑm quosdam est mandragoza.
Sulé est medicina romana.
Sunuburnosan .i. ferrum naturale sicut est.
Semurion est species apij silueſtris.
Sentus est species mirabilis.
Semaris.i.sardelle.
Sirengi.i.azerion ⁊ est virtutis scedenegi.
Saccardon piscis est.
Suffidus idest apostemata dura.
Surin.i.spēs lacticinij
Sol.i.sambucus.
Sarsoe vel sanar.i.ferrum.
Selegucha.idest cassia lignea.
Salaf.i.salix.
Sceha.i.tribulus.
Sandaros est almedō ⁊ est vernix que dicitur sandaraca.
Salzibarihame est rosa rubea valde.
Scitaragi est herba fimilis nasturtio.i.tapsia
Serpiuz est species tribuli.
Stra est arbor cuius fructus est nabac.
Senuat est lactuca assimilabens folia sicut la cruca.
Sel est medicina indasimilis zinziberi.
Sucará ē spēs iusq.al.
Scedenegi vel sedine est hematites.
Scebzaz est species lacticinij.
Selec est siligo.
Sesuoscalz est similis abzotano in virtute.
Scerbi ē arbor altitzā
Sucu.idest climia.
Seilen .idest gasalibu. idest lolium.
Scerantum.idest fungus de mari rubro.
Satarbari.i.silueſtris.
Succudus quandoq̄ sublimatur climia ⁊q̄ sublimatur est tunia bona: ⁊ quod redit inferius ex climia nominatur succudus.
Singemalse.i.epanicū
Sibare est mamia accidens cū sirsen calido.
Scetrazirach est lac vesperulionis ⁊ ꝑm quosdam est vrina.
Seracita est q̄n aqua ingredituꝛ tracheaz arteriam.
Sacuculos est apostema cerebri.
Serasifu.i. ossa pectoris.s.thoracis.
Sadurun .i. scotomia.
Subeth quandoq̄ ponitur pro profunditate somni.
Sozé.i.congelatio.
Sirsen. idest apostema calidum quod fit in vētriculis cerebri ⁊ quandoq̄ frigidum ⁊ dicitur lethargia: ⁊ quando est compositum dicitur subeth asahari scilicet dormitio vigilatiua.
Subeth asahari idest dormitatio vigilatiua.
Sucos est species.congelationis quādo eger intuetur in vnum locum sahara subethia. idest vigilatio dormitatiua.
Saba.i.demon.
Spuma alba .idest bedeoard.
Sumar.i. caro q̄ ostenditur ꝑm partem.
Selzebenegi.idest opoponacum.
Serara.i.tapsia.
Spuna iudaica.i.nigra Sumbedig. idest smeril quo ceteri lapides perforantur.
Seraluf.i.hypocōdria.
Scief.i.succus.
Susar.i.buxus.
Sacal:nahamen.i.flores papaueris ruffi.
Silac idest grossities in palpebris cuz rubescunt oculi.
Susari est caro mollis existens in interiore parte palpebrarum.
Sucudriuz.idest alleū agreste.
Sursen.i.phrenesis.
Stella .scemius stella terre lutum scemium idem sunt ⁊ talle.
Sosara sunt apostemata que accidunt in velamine ⁊ parubus pectoris.
Suregi idest oleum sisaminum.
Sufuser.i. pulmones q̄ per se sumuntur.
Sacusulódurion.idest albumeben ⁊ est scolopendria.
Sadaf.idest conchule marine.
Suc est galia muscata.
Sula.i.herba arrenca.
Sauligo est locuꝰ quo superiores partes corporis tantum mouent
Subub.i. radius q̄ est vt ignis fians in aere.
Scandis.idest melo romanus.
Sarmach apostema bucum auris.
Sare est passio quādo homo vnne sentit pruritum.
Siragi.i.lac fici.
Sealos idest apostema nascens in carne glandosa.
Sefrosa.scilnos ⁊ est apostema.
Silla spēs sunt nochi.
Seraggi.i.tapsia.
Sacos est alias pumex ad similitudinē cuius tubera leprosi apparent.

Digitized by Google

Simenia ossa sunt acuta que in spondilibus eminent.
Sauchion fractura vt sauic.
Sulemet sunt ossa ex gbus cõponũt digiti
Surinus ẽ mus pnus contrarius. napello in virtute.
Selserit.i.ebrietas.
Scarabegi carnus. i. brodium.
Sabafati.i.botho: humida que emittit virus
Storax asemia.idest lubia romana.
Spica acchia.i. nereidem.
Scutudans idest testiculus vulpis.
Sileculi sempuiua est.
Sebesset aschebeta est mandragora.
Sedenigi.i.semen granati silucstris.
Suffuf est medicia ficca pro pueris.
Secacul est vene. sicut ȝ3.ꝛ affertur ex india.
Succi alifire est succus alerage ꝛ dicitur abrotanum silucstre.
Sumech. idest succus pharaonis.
Scesabzam ꝑm almansorem est nomen grecii ꝛ interpretatur myrtus regum: ꝛ ipsa est basilicon origiale parua habens folia sumuratem habet longam in qua eius nascuntur flores quorum color est vt color violarum.
Sicla.i.blitis.
Safurion est auis que frangu lapides.
Sengeg.i.napus.
ꝛ alii alg.safora ꝛ albeꝛ ger ꝛ a.. oranum sunt idem.
Selincabar.i.heil.
Siserum.i.crescones seminationes.
Struthiuffagus est cetaurea minor.
Seagul est genus ostrea corum ꝛ est venereum. Strignum facit semen qđ dicitur vua lupina.
Sule.i.granaviridia ꝛ eius arbor producit terebinthinam.
Saurigié.idest hemodactuli.
Siliqua nomen ponderis.
Sacraiati est pondus.
Surabeieu cibarij nomen est ꝛ ẽ raphanati.
Scelbar ẽ lapis lazuli.
Sohar est arbor magna in egypto.
Susen.i.ireos.
Surie spẽs aurimẽti.
Sarps animal est cui glandule similantur.
Sulcrum.i. acetosum.
Sucurion idest testiculus vulpis.
Sen est sapor quidaȝ.
Sulemi est oꝝ quoddã indigitis.
Situle sunt radices q̃dam.
Sceni vel scemi vel scini est locus quidam.
Sufeni est locus i quo oritur anisum bonum.
Sabin est genus serpẽtis.
Sciserati est filr genus serpentis ꝛ etiam selsir.
Saul est medicia unda
Sir est medicina unda
Sapozbala idest saccꝰ palme i quo dactuli nascuntur.
Sachira est aurimentum quod in encaustro ponitur.
Sagluncoslon ẽ quarta species aranearum sucliton vero quinta.
Saculusudurni ẽ alias quoddam campestre.
Sahasatos est lapis qdam.
Senkesud ẽ arbor crocho.. ensis.
Senifes est quoddam animal.
Sod.i.ciperus.
Sceseneg.i. amũm.
Albarzet.i.albũ ꝛ sepius ponit ꝑ zuccaro albo
Sabrastẽ. ẽ q̃dã regio.
Tabulos. febris est dicta liparia.
Tafaris.indice.i.pediculus vulturis.
Tafea. Tafeara est duplex vna alba. altera viridis.alba fit ex sola aq̃ ꝛ carne virtdiꝫ fit ex carne ꝛ aq̃ ꝛ coriãdro vel ꝑsimili herba viridi.
Tabalon. est spẽs eris.
Talim. idest masculus strutio.
Talisafar. sũt cortices stiptici ex india delati.
Talk. idest vitrum dulce.ꝛ est gipsum.
Tanguebil.sunt omnes species que in cibarijs ponuntur vt piper cinamomum ꝛc.
Tanoui.i. apa in parte glandulosa natum.
Taraca. est pisces vel ona piscium ficca.
Taratis.est hypoquistidos ꝑm quosdam est frustra ligni nodosi ad grossitudinem digiti ꝛ hz virtutẽ balaustie.
Tarathit. ẽ crusta ligni nodosi grossitudinẽ digiti habentis.
Taraxacon .i. scariola agrestis.
Taraxis.i. obthalmia non vera.
Tarcon.idest piretrum ꝛ ẽ radix altarcon mõtani.
Tarifilon.est planta nascens in vere ꝛ flos eiꝰ est similis croco hortulano.
Tarim.i.bonum malũ
Taro.i.lentiscus.
Tarsum. vel tarax. est destructio audius.
Tasabuch.est retractio quãdo vnus pes offendit alium.
Tauȝ.est auis habens dentes in palato.
Taxaugi. est pondus trium granorũ ordei.
Tefilie.i. gũma ruthe agrestis sine montane.
Tegmaton.est sauerastnauseatiua.
Teololium.i.muschus qui nascit in lapidib⁹.
Tera alcori. est furnus in quo decoquit terra.
Tereniabin.est species mãne.
Teselenum. est quedaȝ species sorbe.
Testiculus canis ꝛ vulpis sunt plante. ꝛ est testiculus vulpis buzeiden.i.satirion.
Thalium. idest strutiũ cundes.
Thaum. est apostema quod fit in carnibus laxis vel sub ascellis. vel post aures.vel in ingui nibus.
Therfinus ẽ egritudo quedam.
Thucramis.i.pulegiũ.
Tille.species vini ẽ seu vinum coctum dicitur sapa vel epithyma.
Tinkar.est borax.ꝛ est aliud mineralealiõ artificiale ꝛ dicitur campistrum auri.
Tinlub est muschus lapidis qui est vt cpatica ꝛ dicitur tulub. ꝛ vocatur etiam oga.
Tinsemus. ẽ stella que est in celis. turserina idem.
Tirsim.i.september.
Tozongi. idest curcum.
Tortelle.idest panis biscoctus.
Tosugi.i.scamonea.
Tri.idest minuta facta de trinci farina.
Tinsa. idest cocodrillus animal.
Tricla.pisces est.
Triscalis est genus serpentis.
Troximel.agreste ẽ tararacon.i. enduuia silue stris.
Tubel. idest scoria vel bauura.vnde tubel fer

Digitized by Google

rivel tubel eris.
Tubim .i. grana solis.
Tuderi est herba hñs
folia silia solijs prassij
t nascit in tectis t hēt
radicem ꝯdratam.
Tulib masculi.i.facien
tes brachia erecta stare
vel tacere plana.
Tululie. substantia ver
rucalis.
Turserius idest tinse-
mus stella.
Turfie est ammoniacū
Tiria ē egritudo cutis
capitis.
Tiriaca alsaroc idest a
morte liberans.
Trices idest ve
ne tortuose que
sunt in crurib⁹
vel alibi.
Teditus est apostema.
Tene alfasungi.i.radi-
cis asparagi.
Tene alosmel vel ale-
find.i.harmel alba.
Tene citrine idest radi
ces chelidonie.
Tene constricte.i. lum
brici terrestres.
Tene tinctorum.i. radi
ces rubee.
Tenera.i.coclea.
Teremisi electuariuz
quoddam est.
Teseskengi est amiluz.
Tucoz.i.squinanti.
Titen.i. vene que pro-
cedunt ve vitis.
Tnaba sunt additamē
ta duo in cerebro carū
cularū māmillarum.
Tnguentum veneris.i.
apostolorum.
Tola magna ē quedaz
mensura.
Trach indi.i. folium.
Tsaguo.i.empetigo.
Tsnee sunt cortices te-
nues subtiles circūuo-
luti super arborem glā
dium t punum t nuces
t habet odorē bonuz t
dicit aluīne t vīne. ē la
nugo que in arboribus
auellanarū vel paruaz
nucuz inuenitur.
Tsnem fullonū.est her
ba de q̄ fit alizali.
Tua passa montana.i.
staphisagria.
Tua vulpis est solatrū
Turbuen .i. virge mi-
nute sup qs sunt flores
hñtes alba folia.
Ebet .i. anetuz.
t Tyloaloes idest
lignū aloes.
Tiraxeni.i. rob de suc-
cis fructuum sorbiliū.
Tbor est radix
y mandragore sil
uestris.
yliei est egritudo quaz
aliquis icurrit propter
amorem.
yslopus humida est sor-
dicies aggregata super
lanam ouium.
Tir est fluxus vē
ꝫ tris qui fit ab in
testino recto.
Zambac.i.iausemineuz.
Zamenio vel zamenena
idest purgatio gressus.
zarabūt vel marmaco
ra.i. anistologia lōga.
zarca.i.sorba.
zarneb.i. solatrum.
zarnec idest antipigmē
tum.
zaror vel zarur idest sor
ba. t est alia spēs sorbe
gre. dicta resilinum. t
aliud genus rubum.
zebezalbar idest spuma
maris.
zegi idest vitriolū. t est
attramentum.
zudnar.i. algedi.
zebaragi est aial.
zereste.i.berberis
zibzabegi genus c
rij est.
ziniar.i. viride eris
zinzibil.i.ꝛ.
ꝛ.carmenū ē herba
ius folia similant fo.
salicis aliqn̄ simulū cin
na: rubeū hñs stipites
t acuti saporis sicut.ꝛ
t credo qp sit pficaria.
zobode.i. ciperi. Soa
i.ciperum.
zuccarum alhusar ē ca-
dens super alhusaa t
manna.
zufere.i. arbor dicta al-
haice t est filis rubie t
dicitur dinarugina.
zufefese.i.iuube nigre
zugus est fustis sagitte
zuhumez.i. vuemosa.
zurumbeth idest zedoa
ria.

Finis sinonimoꝝ
Auicenne.

Digitized by Google